PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr 27 (462)
vineri 7 iulie 1972
*20 PAGINI 2 LEI

27

PRESTIGIUL MĂRCII DE FABRICĂ: calitatea produselor

In întîmpinarea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și a celei de a 25-a aniversări a Republicii

ÎN ANSAMBLUL măsurilor stabilite de Conferința Națională a P.C.R. din 1967 și Congresul al X-lea al partidului privind perfecționarea planificării și organizării întregii activități economice și sociale din țara noastră, un loc important îl ocupă acțiunile privind asigurarea calității și controlul produselor.

Apreciindu-se că realizarea de produse cu caracteristici tehnico-funcționale superioare trebuie să constituie o preocupare de cea mai mare însemnătate în activitatea fiecărui colectiv de muncă, s-a atras totodată atenția ministerelor, centralelor industriale, conducerilor de întreprinderi și organizațiilor de partid să depună toate eforturile pentru continua diversificare și îmbunătățire a calității produselor, ca o condiție esențială pentru satisfacerea cerințelor economiei naționale, pentru dezvoltarea comerțului nostru exterior și intensificarea participării României la diviziunea internațională a muncii.

Revista noastră prezintă în acest număr cîteva aspecte legate de preocupările prezente și de viitor pe linia ridicării calității produselor, evidențiind totodată și unele resurse ce se cer mai bine valorificate :

- **Acțiuni permanente pentru asimilarea de produse noi și modernizarea celor existente.**

- **Tehnicile matematice de previziune și perspectivă în sprijinul alegerii alternativelor optime, în vederea ridicării parametrilor tehnico-economici ai produselor.**

- **Controlul calității — un ansamblu de funcțiuni destinate să asigure calitatea adecvată în procesul de fabricație prin studiul critic al proiectelor, materiilor prime, materialelor și echipamentelor utilizate, cît și al calificării personalului, urmat de inspecția periodică și analiza rezultatelor activității.**

- **Perfecționarea calificării profesionale pe toate treptele, dublată de o creștere a responsabilității fiecărui executant pentru lucrul efectuat.**

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

Numărului 27 din 7 iulie 1972

3
— În întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii
Într-un puternic entuziasm, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării materializează angajamentele sporite, luate în întrecerea pentru atingerea marelui obiectiv național : Cincinalul — în patru ani și jumătate
Mai repede, mai mult, mai bine, mai ieftin !

4
— Factorii de producție
Cum și unde trebuie să intervină întreprinderile constructoare de mașini pentru reducerea consumului de metal : Piesele turnate — cît mai aproape de forma finită. (Din experiența marilor unități industriale din sectorul 3 al Capitalei)
de ing. **Barbu Petrescu**, secretar al Comitetului sectorului 3 — municipiul București al P.C.R., **L. Țăranu**.

5—6
— Transporturi
Beneficiari de transport... furnizori de locații
de **Dan Popescu, Paul Teodoru**, C.S.P.
Ridicarea eficienței impune creșterea răspunderii pentru transportul, depozitarea și manipularea materialelor de construcții
de **C. Petre**.

7
— Cheltuieli materiale.
Domenii de acțiune pentru reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă.
de **Ion Gorea**, director al Direcției teritoriale de control și revizie nr. 9-Deva.

8
— Agricultură :
O cerință majoră : Reducerea cheltuielilor de producție pe unitatea de produs
de lector **V. Bidileanu**.

9
— Din experiența întreprinderilor industriale din județul Brașov.
Promovarea largă a exporturilor impune: prospectarea permanentă a piețelor, lărgirea gamei sortimentale a produselor, parametri tehnico-economici ridicați la fiecare produs.
de ec. **Marin Stoianovici**.

10—11—12
— În întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii.
Prestigiul mărcii de fabrică — calitatea produselor.
de ing. **D. Niculescu**, inspector general al Inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor.

13
— Informație • decizie.
Eficiența calculatoarelor în sistemele de conducere a producției.
de ing. **F. Kaszoni** — IPROCHIM.

14—15
— Conducere și organizare
Cum este valorificată competența organizatorică.
• Două condiții fundamentale ale reușitei : perspectivă clară și oameni capabili
de **Stere Popescu**.
• Determinantele profilului „curbei de eficiență".
de **Nicolae Popov**.

17—18
— Stabilitate, elasticitate și control în politica prețurilor cu amănuntul
de **Gh. Gaston Marin**, președinte al Comitetului de Stat pentru Prețuri.

19
— Documentar :
Industria antipoluării.
de **Dinu Dragomirescu**.

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ȚELUL FINAL — PROSPERITATEA ȘI BUNĂSTAREA ÎNTREGII SOCIETĂȚI

MAI MULT ca oricînd, întreaga noastră țară cunoaște în aceste zile freamătul unei munci însuflețite, al unui efort general închinat prosperității patriei și bunăstării omului. În fabrici și uzine, în centralele industriale oamenii muncii își concentrează și coordonează eforturile pentru punerea în valoare a întregii lor capacități creatoare, a tuturor rezervelor, în vederea realizării cincinalului înainte de termen. Pe ogoarele țării se desfășoară, de asemenea, în prezent, bătălia decisivă pentru o recoltă bogată, pentru rodnicia pămîntului.

Dialogul viu și fructuos pe care conducătorii partidului și statului îl poartă permanent cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale a continuat și în aceste zile prin vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unitățile agricole din județul Constanța. A fost o vizită rodnică, plină de învățăminte nu numai pentru agricultura dobrogeană ci și pentru lucrătorii agriculturii din întreaga țară, recomandările secretarului general al partidului referindu-se la probleme esențiale ale dezvoltării acestei importante ramuri a economiei naționale. În același timp, întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii de pe ogoare a constituit o nouă și vibrantă manifestare a unității de monolit dintre popor și partid, un puternic imbold în activitatea pe care aceștia o desfășoară cu entuziasm pentru a traduce în fapte angajamentele luate în întrecerea socialistă. Înfățișînd cu mîndrie realizările de pînă acum, oamenii muncii dobrogeni și-au exprimat totodată ferma lor hotărîre de a fi, alături de întregul nostru popor, la înălțimea sarcinilor pe care le pune partidul în fața națiunii, de a îndeplini cincinalul înainte de termen.

Înconjurat pretutindeni cu căldură și dragoste de țărani cooperatori, mecanizatori, specialiști, secretarul general al partidului s-a interesat îndeaproape de modul cum unitățile agricole vizitate își realizează sarcinile în actuala campanie agricolă, despre acțiunile întreprinse pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la ridicarea eficienței economice în agricultura socialistă, dînd și cu acest prilej indicații și orientări deosebit de prețioase privind perfecționarea continuă a activității în agricultură.

Astfel, în cadrul convorbirilor purtate cu specialiștii și țăranii cooperatori, șeful statului și partidului a recomandat concentrarea eforturilor în vederea sporirii eficienței irigațiilor pe calea extinderii metodei de irigații prin brazde, mult mai rentabilă și mai productivă. Constatările făcute cu prilejul vizitei au demonstrat odată mai mult avantajul acestui sistem în comparație cu cel al aspersoarelor care, de altfel, nici nu ar mai putea să facă față în condițiile cînd porumbul și floarea soarelui s-au dezvoltat viguros. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind realizările obținute în acest domeniu, a dat indicații ca irigarea în brazdă să fie aplicată de la început, din primul moment al lucrărilor agricole. În acest scop este necesar să se ia măsuri de nivelare a terenurilor și amenajare a lor încă din perioada de însămînțări. Totodată tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat ca sarcină organelor de partid și de stat ale județului să elaboreze neîntîrziat un studiu privind perfecționarea sistemului de irigații în brazdă prin căderea liberă a apei, extinderea acestui sistem la toate culturile.

Printre problemele abordate cu prilejul acestei vizite s-au aflat și acelea privind accelerarea ritmului atît al recoltărilor cît și al însămînțării unei a doua culturi pentru ca plantele să aibă o perioadă suficientă de vegetație și să se poată obține și la cultura a doua producții mari. Au avut loc de asemenea ample discuții în legătură cu mai buna organizare a activității pe ogoare, cu măsurile pentru folosirea rațională a forței de muncă, extinderea mecanizării la unele lucrări care solicită un volum mare de muncă. „Trebuie să ajungem — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca în condițiile mecanizării să fie folosiți numai doi oameni la 100 de hectare de teren, pentru toate lucrările agricole. Asta cere însă o perfecționare a muncii, folosirea mai rațională a mijloacelor mecanizate, inițiativă și pricepere".

ÎN ÎNTREAGA țară întrecerea socialistă în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a celei de a 25-a aniversări a Republicii pentru realizarea cincinalului în patru ani și jumătate, cunoaște un avînt crescînd, antrenînd milioane de oameni ai muncii într-o fremătătoare activitate.

Angajamentele sporite ale tuturor colectivelor de oameni ai muncii, hotărîrea cu care se lucrează pretutindeni pentru realizarea și depășirea lor constituie o expresie vie a patriotismului fierbinte al poporului, al devotamentului său față de cauza construcției socialiste. În societatea noastră, în care poporul este stăpînul deplin al destinelor sale, al întregii avuții naționale, tot ceea ce se creează și se produce este destinat omului, ridicării nivelului său de trai, satisfacerii în tot mai bune condiții a cerințelor sale materiale și spirituale, propășirii patriei.

Se poate de aceea afirma cu fermitate că prosperitatea țării, creșterea nivelului de trai al poporului constituie țelul și esența întrecerii socialiste pentru realizarea cincinalului în patru ani și jumătate. Cincinalurile trecute au relevat în mod deplin intercondiționarea dintre creșterea producției de bunuri materiale și îmbunătățirea nivelului general de trai. Dezvoltarea puternică a forțelor de producție, creșterea producției și a venitului național au dat posibilitate partidului și statului să întreprindă sistematic măsuri pentru îmbunătățirea generală a condițiilor de viață și de muncă, pentru ridicarea gradului de civilizație la orașe, și la sate. Corelația strînsă între dezvoltarea și modernizarea economiei, creșterea venitului național și ridicarea nivelului de trai al poporului este pregnant pusă în evidență de prevederile actualului cincinal. După cum se știe, cincinalul a stabilit, o dată cu creșterea producției, un ritm de sporire a venitului național în proporție de 11—12%, ritm net superior celui prevăzut în Directivele Congresului al X-lea, de 7,7—8,5%. Tocmai prin accelerarea ritmului de creștere a venitului național a devenit posibilă majorarea considerabilă a fondului de consum, cu 35—43 miliarde lei, în raport cu nivelul preconizat la Congresul al X-lea.

Este de la sine înțeles că dacă sarcinile cincinalului în ce privește creșterea producției și a venitului național vor fi realizate în patru ani și jumătate, în loc de cinci ani, vor putea fi mai rapid atinse și obiectivele stabilite în ce privește creșterea fondului de consum. Aceasta înseamnă că încă la jumătatea anului 1975 vor fi realizate prevederile cincinalului de sporire a veniturilor totale reale ale populației cu 40—46% față de 1970, de majorare a veniturilor provenite din salarii cu 53%, salariul minim ajungînd de la 800 lei cît este în prezent la 1100 lei.

Creșterea veniturilor reale ale țărănimii cu 22—30% cît prevede cincinalul pentru sfîrșitul lui 1975 se va realiza și ea mai rapid. Populația țării va beneficia, de asemenea, mai devreme de cele 522 000 de locuințe prevăzute a se construi din fondurile statului, de cele 48,7 miliarde lei destinați în cincinal satisfacerii nevoilor social-culturale ale populației, ocrotirii sănătății, asigurărilor sociale.

Totodată trebuie subliniat că depășirile de plan în sfera producției materiale și a venitului național vor da posibilitatea alocării unor fonduri mai mari pentru acumulări, pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a producției, ceea ce va însemna, desigur, creșterea într-un ritm mai accelerat a producției, apropierea mai rapidă a României de nivelul țărilor cu o economie dezvoltată și, implicit, punerea la dispoziția populației a unor cantități mereu mai mari de bunuri.

Realizarea înainte de termen a sarcinilor cincinalului echivalează cu a crea premisele unei mai accelerate înaintări pe calea prosperității și a bunăstării întregii noastre societăți, ca și a fiecărui om al muncii în parte. Pornind de la înțelegerea profundă a acestor adevăruri, oamenii muncii din România socialistă gîndesc și acționează astăzi în numele aceluiași ideal, aceluiași țel : **îndeplinirea actualului cincinal în patru ani și jumătate și chiar mai devreme.**

În întîmpinarea Conferinţei Naţionale a P. C. R. şi a celei de a XXV-a aniversări a Republicii

Într-un puternic entuziasm, oamenii muncii de pe intreg cuprinsul ţării materializează angajamentele sporite luate în intrecerea pentru atingerea marelui obiectiv naţional:

CINCINALUL – ÎN PATRU ANI ŞI JUMĂTATE

MAI REPEDE, MAI MULT, MAI BINE, MAI IEFTIN!

Constructori - montori în întrecere...

ÎN întrecerea declanşată în întîmpinarea Conferinţei Naţionale a P.C.R. şi a celei de a XXV-a aniversări a proclamării Republicii pentru realizarea cincinalului înainte de termen, oamenii muncii de pe întregul cuprins al ţări materializează în fapte angajamentele sporite asumate. Pe graficul întrecerii sînt consemnate zilnic noi şi noi succese pe linia **realizării înainte de termen a sarcinilor de plan, în condiţiile unei creşteri însemnate a productivităţii muncii, pe baza utilizării mai eficiente a maşinilor, utilajelor şi a timpului de lucru, a reducerii cheltuielilor de producţie.**

• **CU DOUĂ LUNI MAI DEVREME.** — La şantierul naval Galaţi a fost lansat, **cu aproape două luni mai devreme,** al doilea cargou de 7500 tdw, destinat transportului de mărfuri generale. Constructorii gălăţeni şi-au depăşit astfel angajamentul de a lansa la apă lunar cîte o navă. Parale cu celelalte lucrări, acest colectiv se străduieşte să lanseze, în cinstea Conferinţei Naţionale a P.C.R., primul carbonier de 15 000 tdw.

• **CINCINALUL ÎN 3 ANI ŞI 9 LUNI.** — Minerii din bazinul Dornelor, pe baza unei fundamentări minuţioase a posibilităţilor pe care le au, s-au angajat să **realizeze sarcinile ce le revin din cincinal în 3 ani şi 9 luni.** Faptele atestă că acest angajament — care se va materializa, în final, în obţinerea unei producţii suplimentare de 63 milioane lei — este pe deplin realizabil. În prezent la Arşiţa, Nepomiceni, la Dealul Rusului sau la Iacobeni se lucrează cu o lună în avans faţă de plan. Sporul de producţie înregistrat pînă acum se ridică la peste 2 700 tone minereu.

• **SUCCESELE CHIMIŞTILOR.** — Colectivul de muncă de la Combinatul de îngrăşăminte azotoase „Azomureş", din Tg. Mureş a înscris un important succes în activitatea sa. De la intrarea în funcţiune a acestei importante unităţi a industriei chimice, el a înregistrat **a doua milioană tonă de îngrăşăminte chimice.** S-a consemnat, în acelaşi timp, realizarea, peste prevederile planului la zi, a unei producţii de îngrăşăminte azotoase de 66 000 tone, cu care se poate fertiliza o suprafaţă de circa 330 000 ha.

• **173 TONE DE METAL ECONOMISIT.** — Colectivele întreprinderilor consumatoare de metal din judeţul Bihor desfăşoară largi acţiuni în scopul economisirii şi valorificării superioare a materiei prime. Astfel, prin îmbunătăţirea tehnologiei de turnare a reperelor necesare sepingului de 425 mm, prin modificarea unor piese ale instalatiei de răcire folosită de maşina de găurit şi prin modificarea constructivă a maşinii de frezat „Universal de sculărie", la **Uzina „Înfrăţirea"** s-au economisit aproape 80 tone de metal. Rezultate bune au obţinut şi colectivele de muncă ale **Uzinei de utilaj minier din oraşul Dr. Petru Groza şi Întreprinderii industriale de stat „Metalica"-Oradea.** În aceste unităţi au fost eliminate adausurile de prelucrare a pieselor turnate şi s-au înlocuit unele repere din metal cu altele din mase plastice, economisindu-se 93 tone metal.

• **NOI MODELE DE ŢESĂTURI ŞI CONFECŢII.** — Muncitorii, tehnicienii şi inginerii din industria textilă şi de confecţii din Rm. Sărat, Ploieşti, Pucioasa, Cîmpina, Azuga şi Păuleşti, **au realizat şi livrat economiei naţionale circa 250 de mii metri pătraţi ţesături şi 12 000 bucăţi confecţii, peste sarcinile de plan ce le-au revenit în prima jumătate a anului.** De menţionat că mai mult de jumătate din producţia de confecţii dată peste plan s-a realizat din economiile de stofe obţinute prin gospodărirea judicioasă şi eficientă a materiilor prime. Concomitent cu sporirea producţiei, obţinută prin creşterea indicilor de utilizare a maşinilor, valorificarea superioară a materiilor prime şi reducerea consumurilor specifice de materiale, **au fost asimilate în fabricaţie mai bine de 120 modele de ţesături şi confecţii de calitate superioară.**

• **CU CINCI LUNI MAI DEVREME.** — Constructorii de la Combinatul siderurgic Galaţi, au înscris zilele acestea un important succes în întrecerea pe care o desfăşoară pentru realizarea înainte de termen a planului de investiţii : **ei au predat furnaliştilor ca să aprindă focul, cu 5 luni mai devreme, cel de al treilea furnal de 1700 mc faţă de perioada înregistrată la primul furnal de acest gen.** Prin munca avîntată a constructorilor de aici, acest mare agregat siderurgic va putea să elaboreze prima sarjă mult mai devreme şi să sporească astfel în acest an producţia de fontă.

• **LINIE DE CIMENT DE MARE CAPACITATE.** — Ca urmare directă a eforturilor depuse de constructori, a început să producă zilele acestea **noua linie de ciment cu o capacitate anuală de 320 000 tone, din cele 6 care urmează să intre în funcţiune la Combinatul de materiale de construcţii din Cîmpulung Muscel.** Noua linie este dotată cu utilaje şi agregate avînd un înalt grad de automatizare, realizate în cea mai mare parte de unităţile specializate ale construcţiei de maşini din ţara noastră.

• **O ZI PE LUNĂ CU COMBUSTIBIL ECONOMISIT.** — La Depoul de locomotive din Complexul feroviar Simeria, feroviarii şi-au propus în marea întrecere pe care o desfăşoară **să remorcheze trenurile o zi pe lună cu combustibilul economisit.** Pe baza realizărilor obţinute în primele 6 luni ale anului, mecanicii şi fochiştii estimează că, pe această cale, vor economisi lunar 110 tone de combustibil.

• **REMORCAREA DE TRENURI CU SUPRATONAJ.** — Analizînd cu exigenţă posibilităţile de care dispun, colectivele de muncă ale Depoului de locomotive C.F.R. Arad şi-au propus în aceste zile de avîntată întrecere, **să remorcheze în fiecare lună 200 trenuri cu supratonaj, să economisească 150 tone combustibil şi două tone de motorină la automotoare.**

În cadrul aceleiaşi iniţiative se înscrie şi angajamentul comuniştilor de la Atelierele de reparaţii ale Depoului, care şi-au propus ca, prin folosirea mai intensă a timpului de lucru, printr-o cît mai bună organizare a muncii, **să asigure repararea fiecărei locomotive cu o zi mai devreme şi să lucreze o zi pe lună cu materiale economisite.** La secţia Automotoare, maistrul Ioan Ardelean şi echipa sa şi-au propus să reducă lunar timpul de reparaţii cu 40 ore, iar prin întreţinerea şi exploatarea mai raţională a automotoarelor **să prelungească parcursul fiecărui automotor între două reparaţii generale cu 7 000 km.**

• **PRIN UTILIZAREA MAI BUNĂ A AGREGATELOR.** — Ca urmare a folosirii mai bune a agregatelor, a creşterii indicelor de utilizare — de la 0,3% cît prevedea angajamentul la 0,7% — **colectivul laminorului de profile de 800 mm de la Combinatul siderurgic-Hunedoara a dat peste plan, în primul semestru, 1 600 tone laminate din oţeluri aliate.** Depăşirea sarcinilor de plan şi a angajamentelor asumate au fost realizate **în condiţiile reducerii cu 6% a consmului de metal.**

• **RECORDURI LA FORAREA SONDELOR.** — Cele 23 de brigăzi ale Întreprinderii de foraj - Craiova, pe baza depăşirii cu 3% a vitezei de lucru planificate, **au forat în plus, în primul semestru, 7 000 m.** Multe brigăzi, printre care şi cea condusă de Alexandru Rus, au atins viteze record la săparea sondelor, atingînd 2 100 m. Drept urmare, a fost pusă în funcţiune, cu mult înainte de termen, cea de-a 4-a sondă din acest an.

• **PRODUCŢIE-MARFĂ PESTE PLAN DE 40 MILIOANE LEI.** — Chimiştii şi metalurgiştii de la Uzinele metalurgice de metale neferoase din Baia Mare şi-au îndeplinit, înainte de termen, angajamentul asumat în cinstea Conferinţei Naţionale a partidului. Pînă acum, **ei au realizat peste plan o producţie marfă în valoare de 40 milioane lei.** Totodată, au obţinut o economie suplimentară la preţul de cost în valoare de 10 milioane lei, iar beneficiile peste plan se ridică la aproape 15 milioane lei.

Zilele acestea, în noua zonă industrială a municipiului, a început să producă Filatura de bumbac — una dintre cele mai mari unităţi de acest fel din ţară. A fost dată în funcţiune, înainte de termen, prima capacitate de 1 000 tone fire de bumbac, prevăzută în planul de stat. Filatura va intra în producţie cu întreaga capacitate în primul trimestru al anului viitor. Peste 90% din utilajele cu care este dotată noua unitate sînt de fabricaţie românească.

• **COCS ECONOMISIT.** — Furnaliştii de la Uzina „Victoria" din Călan au livrat turnătoriilor, în primul semestru al anului, peste prevederi, **o cantitate de fontă echivalentă cu necesarul pentru fabricarea a 180 de tractoare.** Aplicînd iniţiativa furnaliştilor hunedoreni, de a elabora întreaga cantitate suplimentară de fontă cu cocs economist, de la începutul anului şi pînă acum, **uzina a înregistrat un excedent de peste 1 000 tone de cocs metalurgic.**

• **ANGAJAMENT ÎNDEPLINIT.** — Muncitoarele Fabricii de tricotaje „Zimbrul" din Suceava şi-au îndeplinit angajamentul asumat în cinstea Conferinţei Naţionale a partidului. Astfel, **cele 50 000 de confecţii preconizate a fi livrate în plus, au fost realizate cu aproape o lună mai devreme.** Între altele, aceasta a fost posibil ca urmare a extinderii lucrului în trei schimburi la maşina de imprimat, a folosirii mai bune a capacităţilor de producţie din secţia de tricotat.

factorii de producție

Cum și unde trebuie să intervină întreprinderile constructoare de mașini pentru reducerea consumului de metal

PIESELE TURNATE — CÎT MAI APROAPE DE FORMA FINITĂ

Din experiența marilor unități industriale din sectorul III al Capitalei

COLECTIVELE întreprinderilor industriale ale sectorului 3 al Capitalei — sector care are o pondere mare în producția totală industrială a municipiului București — în dorința de a întîmpina cu realizări deosebite Conferința Națională a P.C.R. și cea de a XXV-a aniversare a Republicii — și-au reanalizat posibilitățile pe care le au de a-și spori angajamentele inițiale luate în acest an în cadrul întrecerii socialiste, în vederea **îndeplinirii cincinalului înainte de termen** *Astfel,* **la producția globală, angajamentul a fost sporit cu 350 milioane lei, la producția marfă cu 450 milioane lei și la producția marfă vîndută și încasată cu circa 400 milioane lei.**

Totodată, angajamentele suplimentare vizează laturile calitative ale activității, în vederea ridicării eficienței economice a întregii activități — caracteristică de bază a actualului cincinal — a sporirii contribuției la creșterea venitului național, sursa de finanțare a programului de investiții și de ridicare a nivelului de trai al populației. În acest sens, ele și-au propus să obțină **economii suplimentare la prețul de cost cu 25 milioane lei și de beneficii peste plan cu 65 milioane lei, îndeosebi pe calea diminuării consumurilor specifice de materii prime, printre care un loc de frunte îl ocupă metalul.** *Aceste angajamente au drept suport și faptul că, în 1971,* **întreprinderile sectorului au realizat o economie de 629 tone metal, iar în trimestrul I a.c. — de 140 tone.** *În acest an,* **urmează să se economisească peste 2500 tone metal.**

În permanentă căutare, colectivele de muncă din numeroase unități industriale descoperă noi și însemnate rezerve interne. Recent, colectivul Uzinei „23 August" și-a propus economisirea a 1 000 tone metal, dublîndu-și astfel angajamentul asumat în întrecerea socialistă. Numai prin forjarea arborilor cotiți în matrițe cu fibraj continuu, înregistrează o economie de 60 tone metal. De asemenea, la Uzina „Electroaparataj", prin măsurile luate, a fost realizată în anul 1971 o reducere a consumului de metal de circa 70 tone, iar în 1972, angajamentul de a economisi 60 tone a fost suplimentat, în cinstea Conferinței Naționale a partidului, la 89 tone.

Deși la nivelul sectorului, economia de metal obținută în 1971 a fost cu mult sub posibilitățile reale, dacă avem în vedere marile rezerve ce există încă în acest domeniu, totuși este revelator să arătăm că **metalul economisit echivalează cu materia primă necesară confecționării a 1 570 de pompe convenționale.**

O LATURĂ IMPORTANTĂ a activității, care polarizează atenția tuturor muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din întreprinderi în marea întrecere pentru realizarea cincinalului înainte de termen, o constituie **găsirea unor mijloace și metode mereu mai eficiente pentru micșorarea stubstanțială a costurilor de producție, mai ales pe calea utilizării judicioase și valorificării la un nivel mai înalt al fondului de materii prime, în general, și a metalului, în special, care are,** în covîrșitoarea majoritate a întreprinderilor din sectorul 3, **ponderea cea mai mare în structura prețului de cost.** Acest lucru prezintă o importanță deosebită, ținînd seama de implicațiile economice pozitive pe care le are atît pentru sporirea producției cît și pentru ridicarea eficienței întregii activități : pe de o parte, **scad cheltuielile de producție, fapt ce se reflectă în economii și beneficii suplimentare ;** pe de altă parte, **realizîndu-se din aceeași cantitate de materii prime un volum mai mare de produse, pot fi satisfăcute nevoile mereu crescînde ale economiei naționale și cerințele la export.**

În cadrul acțiunii de economisire a metalului, colectivele întreprinderilor constructoare de mașini din sector, ca de exemplu, Uzinele „23 August", Uzina de Mecanică Fină, Uzina de Pompe, Fabrica de cabluri și materiale electroizolante, Uzina Electroaparataj, își orientează activitatea, cu prioritate, spre **realizarea de mașini, utilaje și instalații cu performanțe tehnice ridicate, dar cu gabarite și greutăți proprii tot mai mici ;** totodată, ele urmăresc să depisteze, prin reexaminarea critică a întregului flux de producție, și alte resurse printre care **extinderea tehnologiilor moderne de turnare ocupă un loc de frunte.**

Tabelul nr. 1 — kg —

	1965	1968	1972
— Întrerupător automat 250—350 A	21	11	2,4
— Contactor în aer 200 A	23	4,8	3,3
— Contactor în aer 10 A	0,476	0,250	0,137

Revelatoare în acest sens este activitatea depusă în colectivul Uzinei „Electroaparataj" pentru realizarea de produse de înalt nivel calitativ, paralel cu reducerea continuă a consumului de materiale și, în special, de metal. Iată, în tabelul nr. 1, evoluția consumului de metal pentru trei din produsele de bază ale uzinei.

Un factor principal în micșorarea consumului de metal în această întreprindere ca și în altele, îl constituie **reducerea adaosurilor de prelucrare,** care la unele piese turnate sau forjate sînt încă foarte mari, ceea ce reprezintă o serioasă risipă de metal.

„Există mari pierderi în producție — a arătat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Consfătuire pe țară a cadrelor din conducere din industrie și construcții — **datorită nerespectării procesului tehnologic sau menținerii unor tehnologii învechite. Spre exemplu, la piesele turnate din fontă adaosul de prelucrare este de circa 20%, reprezentînd la nivelul anului 1972 o cantitate de șpan de 160 000 tone. Or, numai prin reducerea la 10% a acestui adaos — ceea ce este deplin posibil de realizat în scurt timp — s-ar obține o economie de 80 000 tone fontă, fără să mai socotim reducerea manoperei și capacitatea suplimentară eliberată la mașinile de prelucrat".**

ÎN MULTE ÎNTREPRINDERI constructoare de mașini din raza sectorului s-au făcut anul trecut pași importanți înainte pe linia **aplicării și promovării pe scară mai largă a unor procedee tehnologice avansate.** La turnătoria de oțel a Uzinelor „23 August" de exemplu, prin folosirea maselotelor sferice la turnarea rolelor necesare morilor de ciment, s-a realizat o economie anuală de peste 27 tone de metal, ca urmare directă a reducerii adaosului de prelucrare. La un alt reper — carcasă frînă — prin turnarea cu maselotă diafragmă, s-a obținut o economie de 18 kg/buc. (respectiv 43 tone metal la întreaga cantitate turnată în 1971) și aceasta tot ca un rezultat al reducerii adaosului de prelucrare. De asemenea, la turnătoria de fontă a aceleiași uzine, prin modificări tehnologice și constructive, s-a înregistrat o economie de 230 tone metal lichid. Numai prin micșorarea adaosurilor de prelucrare la reperul — masă fixă — s-au economisit 105 tone metal. Dar nu numai prin reducerea adaosului de prelucrare la piesele turnate se pot obține reduceri substanțiale de metal, ci și prin **aplicarea de metode tehnologice noi,** ca, de exemplu, înlocuirea forjării manuale cu forjarea în matriță. Tot la această uzină s-a obținut, în 1971, o economie de metal de 66 tone numai la patru repere, datorită trecerii de la forjarea manuală la forjarea matrițată, așa cum rezultă din tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2 — kg —

	Forjare liberă	Forjare matrițată
— Flanșe de antrenare	107	46
— Flanșă de ieșire	104	48
— Casetă L.D.H.	80	46
— Inele L.D.H.	115	72

Realizări apreciabile obținute în domeniul diminuării adaosurilor de prelucrare, ca urmare a introducerii unor procedee tehnologice noi de turnare, a obținut și colectivul **Uzinei de pompe.** Executarea miezurilor cu rășini furanice, de exemplu, a determinat nu numai o îmbunătățire substanțială a calității unor piese turnate, ci și realizarea unor economii de 45 tone metal pe an. Efecte deosebite pe linia reducerii adaosurilor de prelucrare, prin introducerea sau extinderea diferitelor procese tehnologice noi, au dobîndit și colectivele Uzinei Mecanică Fină, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, Uzina „Electroaparataj" și alte uzine constructoare de mașini din sector.

Totuși, aceste realizări sînt departe de a epuiza marile posibilități ce există încă în întreprinderile respective, cît și în celelalte uzine constructoare de mașini din sectorul 3, în domeniul promovării tehnologiei moderne, al reducerii adaosurilor de prelucrare. **Aproape în toate secțiile de turnătorie continuă să se aplice încă, alături de tehnologii moderne, și metode clasice, care fac ca piesele turnate să încorporeze în ele mai mult metal decît este necesar, să aibă un adaos mare de prelucrare, generînd astfel pierderea a zeci și zeci de tone din această importantă materie primă.** Iată, în tabelul nr. 3, unele din aceste pierderi înregistrate în 1971 la Uzina de pompe.

Situația nu se prezintă bine sub aspectul adaosurilor de prelucrare nici în ce privește **unele piese turnate din fontă livrate de Uzinele „23 August" Fabricii de mașini-unelte și agregate - București.** Este vorba, îndeosebi, de batiurile, mesele și suporturile pentru mașina de rectificat RU și RE, care conțin încă mari adaosuri de prelucrare. De semnalat că în 1971, Fabrica de mașini unelte și agregate, beneficiara acestor piese, **a fost nevoită să utilizeze pentru înlăturarea adaosurilor ce au depășit prevederile tehnologiei** (și din a cărei cauză s-au pierdut circa 16 tone metal), **un volum de 15.578 ore de prelucrare în atelierele de uzinaj.**

Dar implicațiile economice ale acestei stări de fapt au fost mult mai mari. În primul rînd, **prin munca depusă pentru înlăturarea adaosurilor de prelucrare, s-a prelungit mult ciclul de fabricație al mașinilor unelte în cauză.** Apoi, **pentru înlăturarea celor 16 tone metal ce au rezultat din piesele supradimensionate prin turnare, au fost uzate în mod inutil atît mașinile-unelte de prelucrare, cît și un număr de scule așchietoare.** În sfîrșit, pentru a avea un tablou mai complex al pierderilor întregistrate de pe urma aplicării „curei de slăbire a pieselor" aplicată de constructorii Fabricii de mașini unelte și agregate, este important de relevat că **salariile plătite suplimentar, regia secției și regia întreprinderii s-au ridicat la 601.836 lei.** Iată, așadar, cît de dăunătoare sînt producției și economicității ei, piesele turnate cu adaosuri mari de prelucrare.

Este adevărat, că în acest an, Uzinele „23 August" au început să livreze Fabricii de mașini unelte și agregate, un număr mai mic de astfel de piese, ceea ce este un lucru pozitiv. Numai că acest lucru nu se datorește, așa cum s-ar putea crede la prima vedere, **unei reconsiderări a tehnologiei de turnare, sau adoptării unor tehnologii mai evoluate, mai eficiente, ci faptului că unele piese sînt livrate în prezent în stare eboșată.** Cu alte cuvinte, pierderile de metal transformate în așchii, uzura mașinilor-unelte prelucrătoare și a sculelor așchietoare, precum și cheltuielile generate de manopera inutilă, de regia secției și regia de fabricație care, așa cum s-a arătat, se ridica anual la sume de mii de lei, **nu se vor localiza de astă dată la F.M.U.A. ci la Uzinele „23 August".** Se vor irosi, deci, în continuare din avutul național importante valori materiale și bănești, **în loc ca problema să fie rezolvată radical, să se găsească soluții tehnologice pentru ca piesele brute să fie realizate chiar din turnare cu adaosuri mici de prelucrare.**

Incontestabil că a găsi cele mai adecvate procedee tehnologice pentru a obține piesele turnate cu adaosuri mici de prelucrare, nu este de loc o problemă ușor de rezolvat. Dar fenomenul despre care vorbim și care afectează, deopotrivă, eficiența economică la Uzinele „23 August" cît și la F.M.U.A. și păgubește serios economia națională, se menține de cîțiva ani. Să facem apel puțin la statistică.

În 1969, Uzinele „23 August" au livrat F.M.U.A. o serie de piese pentru familia de strunguri Carusel. Iată, în tabelul nr. 4, care a fost greutatea netă față de greutatea brută a unora din piesele respective și ce pierderi de metal s-au înregistrat din această cauză.

Din cifrele prezentate în tabelul nr. 4, rezultă că, în anul respectiv, **s-au pierdut numai la aceste două repere, datorită adaosurilor mari de prelucrare, aproape 52 tone metal.**

Dar în afara pierderilor propriu-zise de materie primă, F.M.U.A. a fost nevoită să utilizeze unele mașini de așchiere pentru a aduce aceste piese la cotele prescrise de documentația tehnică, în loc să

——→

Tabelul nr. 3

Denumirea reperului	Nr. rep.	Greut. brută kg.	Greut. netă kg	Pierderi buc. kg.	Buc. 1971	Pierderi kg
Lagăr LCC I	857	10,300	9,000	1,300	3.984	5.179
Lagăr LCC II	772	15,500	14,200	1,300	5.518	7.173
Lagăr LCC III	802	27,600	24,800	2,800	2.666	7.465
Rotor Ce 50	848	1,800	1,400	0,400	1.239	496
Rotor CE 100	877	3,000	2,100	0,900	637	573
Corp ref. S 50	1534	10,300	8,400	1,900	2.597	4.934
Idem S 65	1325	18,000	15,800	2,200	1.688	3.714
Corp ref. S 80	1400	29,000	25,300	3,700	553	2.046
Idem S 100	1700	49,600	45,100	4,500	396	1.782
TOTAL :						33.362

● **Economii suplimentare la prețul de cost de 25 milioane lei și beneficii peste plan de 65 milioane lei pe calea diminuării consumurilor specifice de materii prime, îndeosebi la metal.**

● **Consecințe ale adaosurilor mari de prelucrare care se cer înlăturate :**

— risipă de metal

— uzajul mașinilor-unelte așchietoare și a sculelor

— volum mare de manoperă inutilă

● **O necesitate stringentă : conlucrarea mai strînsă între specialiștii din uzine cu cei din institutele de specialitate în scopul valorificării maxime a metalului.**

←

prelucreze în acest timp altele, să folosească forțe de muncă în condițiile în care în întreprindere s-a resimțit și se resimte și în prezent în mod serios lipsa de mînă de lucru calificată.

Tabelul nr. 4

Denumirea piesei	Greut. brută kg.	Greut. netă kg.	Pierderi prin așchiere kg pe buc.	Total an
— Planșaibă pt. strunguri Carusel de :				
— 2000 mm	3900	2832	1068	12816
— 2500 mm	7800	5150	2652	26520
— Traverse pt. strunguri Carusel de :				
— 2000 mm	3300	2651	649	7788
— 2500 mm	3750	3272	478	4780

ÎN ETAPA ACTUALĂ, cînd se desfășoară marea întrecere socialistă pentru realizarea cincinalului înainte de termen, specialiștii Uzinei „23 August" — cei de la constructoșef, tehnolog și de la metalurg șef — care în decursul anilor au înscris în activitatea lor însemnate realizări în domeniul promovării tehnologiei noi, și-au propus ca un obiectiv principal în activitatea lor, **studierea problemei reducerii adaosului de prelucrare la cît mai multe piese turnate, să dezvolte experiența bună dobîndită în unele cazuri, pentru a aduce o contribuție și mai mare la diminuarea consumului de metal.**

Astăzi, știința și tehnica pun la îndemîna tehnicienilor o diversitate de metode avansate, urmînd ca, la alegerea uneia sau alteia, să se ia în considerație natura piesei, condițiile de execuție, prețul de cost etc. La multe turnătorii din sector, inclusiv în cele ale Uzinelor „23 August", o serie de piese sînt executate prin formarea mecanică, în cochile cu silicat de sodiu, întărit cu CO_2, cu rășină furanică, nisip peliculizat, prin turnare de precizie cu modele ușor fuzibile și altele. Toate aceste procedee tehnologice, aplicate cu discernămînt, în funcție de natura piesei turnate, se soldează întotdeauna cu îmbunătățirea calității, cu reducerea adaosului de prelucrare. Însă și tehnologia aplicată la Uzinele „23 August", la turnarea piesei — frînă-Knor — **în nisip peliculizat,** a avut drept rezultat obținerea în 1971, a unei economii de **circa 500 000 lei, prin reducerea rebuturilor și a adaosurilor de prelucrare.**

Cu sprijinul conducerii Grupului de uzine „23 August" și cel al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, specialiștii uzinei, în colaborare strînsă cu cei de la Institutul de cercetări tehnologice pentru procese tehnologice specifice industriei construcțiilor de mașini (I.C.T.C.M.), **sînt în posesia unor rezultate care vor soluționa favorabil multe probleme legate de reducerea adaosurilor de prelucrare a unor piese turnate.** De altfel, colaborarea permanentă între tehnologii uzinei și specialiștii de la institut, se impune și pe considerentul că, alături de piesele cu adaosuri mari de prelucrare, **serioase pierderi de metal sînt generate încă din volumul mare al rebuturilor.** Numai în 1971 s-au înregistrat la Uzina „23 August" pierderi de 3 752 tone metal din cauza rebuturilor, iar în primele cinci luni ale acestui an volumul acestora s-a ridicat la circa 250 tone.

Unele cadre tehnice susțin că materia primă înglobată în rebuturi (în special cînd este vorba de piese din fontă), nu se pierde, ci este refolosită în circuitul producției, păstrîndu-și, în continuare, caracteristicile fizico-mecanice. Dar aceștia ignoră unele lucruri și anume : **prin retopirea pieselor rebutate o cantitate însemnată de metal se pierde prin ardere, scurgeri, scoarțe etc.** Apoi, pentru obținerea unor piese bune în locul altora necorespunzătoare din punct de vedere calitativ, **se efectuează o serie de cheltuieli ce se amplifică continuu pe întregul flux tehnologic :** uzajul cuptoarelor, manopera celor ce le deservesc, executarea noilor forme de turnare, regia secției, regia întreprinderii și multe altele. Or, toate acestea umflă în mod inutil prețul de cost al produselor, diminuează mult eficiența economică. Iată, de ce, este nevoie ca, **pe întregul flux de producție in turnătorie, să se ia măsuri de preintîmpinare a rebuturilor.**

Este adevărat că la obținerea unor piese turnate de calitate, cu adaosuri mici de prelucrare, contribuie în mare măsură și calitatea materiei prime și a materialelor auxiliare folosite ca : feroaliaje, nisipuri de turnătorie, lianți etc. De aceea, **uzinele constructoare de mașini trebuie să dovedească o mai mare exigență față de întreprinderile furnizoare de astfel de materiale, să instituie un sever control de calitate, la recepționarea tuturor comenzilor.**

CU FIECARE ZI care ne apropie de cele două mari evenimente în viața partidului și a întregului popor — Conferința Națională a P.C.R. și a 25-a aniversare a proclamării Republicii — toate colectivele de muncă din sectorul III, ținînd seama de posibitățile ce le au, luptă să înscrie realizări deosebite pe graficul întrecerii socialiste. Experiența pozitivă dobîndită pînă în prezent de colectivele de muncă de la Uzinele „23 August", F.M.U.A., Uzina de pompe, Electroaparataj și altele, va fi amplificată, prin atragerea și mai largă a unor cadre de specialiști cu o înaltă pregătire și experiență profesională. Comisiile economice ale organizațiilor de partid din aceste uzine, acționează sistematic **pentru înlăturarea risipei, pentru ca fiecare gram de metal să fie utilizat din plin, pentru gospodărirea și valorificarea mai eficientă a fondului de materii prime, micșorarea normelor de consum, reducerea adaosurilor de prelucrare la unele piese turnate, preîntîmpinarea și înlăturarea rebuturilor,** deoarece acestea constituie factori de seamă în acțiunea de micșorare a cheltuielilor de producție, de ridicare pe o treaptă mai înaltă a întregii activități.

ing. Barbu PETRESCU
secretar al Comitetului sectorului III — municipiul București al P.C.R.

L. ȚĂRANU

BENEFICIARI DE TRANSPORT... FURNIZORI DE LOCAȚII

IN TRANSPORTUL feroviar de mărfuri, această arteră importantă (căile ferate au deținut în anul 1971 circa 50% din volumul total în tone/km al transportului de mărfuri) a sistemului circulator al economiei care este ramura transporturilor, se obțin rezultate meritorii. Bunăoară, în anul 1971, indicele de utilizare a capacității vagoanelor de marfă a fost mai mare decît prevederile, depășind realizările din anul 1970 cu 1,6%, rulajul vagonului de marfă a depășit rezultatele obținute cu un an în urmă cu 4,7%, iar viteza comercială a trenurilor de marfă cu 13%. Rezultate ce au depășit prevederile și sînt mai bune decît cele înregistrate în perioada corespunzătoare a anului trecut s-au obținut și în primul trimestru al acestui an.

Întregul nostru popor întîmpină Conferința Națională a Partidului cu suplimentarea angajamentelor, a planurilor de producție. Cincinalul înainte de termen, mai mult oțel, cărbune, petrol, produse de petrochimie, mai multe mașini și utilaje, mai multe produse ale industriei alimentare, materiale de construcții în cantitate sporită — asemenea decizii ferme reprezintă practic volume suplimentare de mărfuri, care vor trebui transportate prin mai buna folosire a parcului de vagoane, a mijloacelor existente.

Iată argumente suficiente pentru a acționa în vederea încadrării în circuitul productiv a rezervelor din activitatea transporturilor de mărfuri pe calea ferată.

● „Vîrfurile" deregleazǎ transportul

ÎN ANUL 1971, pe întreaga rețea feroviară s-au înregistrat locații însemnate pentru depășirea timpului de staționare a vagoanelor la încărcare-descărcare. Un calcul simplu ne arată că s-au pierdut astfel un volum important de vagoane-ore, capacitate cu care s-ar fi putut transporta suplimentar cantități importante de mărfuri. În trimestrul I al acestui an, locațiile s-au ridicat la circa 40% din valoarea locațiilor întregului an 1971. „Performanțe" ridicate de locații s-au înregistrat în special la unitățile M.I.Ch., M.I.C.M., M.A.I.A.A., M.I.M. și M.C. Ind. Această situație evidențiază faptul că vagoanele de marfă sînt folosite uneori necorespunzător de către beneficiari. Cauzele sînt variate, multe dintre ele au însă ca numitor comun crearea, din capul locului, de către ministerele industriale a unor vîrfuri de transport — de regulă în perioada în care și agricultura solicită un volum însemnat de transport — ceea ce îngreunează desfășurarea în bune condiții a activității. Bunăoară, în anul 1971, ponderea mărfurilor transportate în fiecare trimestru, din volumul total de transport, arăta oscilații mari la o serie de ministere : la Ministerul Construcțiilor Industriale 15,7% în trim. I, 30% în trim. II, 30% în trim. III, și 24,3% în trim. IV ; la M.E.F. ponderile erau de 19,6% în trim. I, 27,0 % în trim. II, 29,0% în trim. III și 24,4 % în trim. IV ; iar la M.I.M.C. de 21,6% în trim. I, 20,8% în trim. II, 25,1% în trim. III și 32,5% în trim. IV.

Privind lucrurile în acest fel, ministerele nu numai că solicită nerațional mijloacele de transport feroviar, ci totodată, blochează propriile rampe de încărcare-descărcare, creînd condiții pentru imobilizări, și deci pentru locații. Prin aceasta, se umflă artificial prețul de cost al producției și practic se creează greutăți altor beneficiari la vagoanele de marfă atît de necesare. Situația din 1971 a persistat și în acest an. Așa se explică, în cea mai mare măsură, de ce la 25 martie a.c. exista o restanță de aproape 5 500 vagoane de marfă nepuse la dispoziția unor beneficiari, în timp ce la alți beneficiari erau imobilizate mii de vagoane.

Există importante rezerve în ce privește organizarea mai bună a încărcării-descărcării vagonului de marfă. Datele din tabelul de mai jos reliefează nivelele de staționare a vagoanelor în incinta întreprinderilor.

În aceste întreprinderi — ca și la altele — creșterea timpului de staționare a vagoanelor a fost influențată de neasigurarea permanentă, așa cum se prevede legal, a încărcării și descărcării vagoanelor (din lipsa personalului, a slabei organizări, acestea s-au efectuat sporadic, la cîteva ore după ce vagonul se afla la dispoziția beneficiarului) ; de dezvoltarea insuficientă a liniilor industriale și a fronturilor de încărcare-descărcare, motiv care a determinat introducerea cu întîrziere a vagonului la rampă, lopătarea vagonului și, deci, întîrzierea lui în rampă.

— în ore pe operație —

	1968	1971
Combinatul chimic Tr. Măgurele	19,9	22,6
Combinatul chimic Făgăraș	10,6	13,6
U.S.A.S. Năvodari	23,9	29,6
Uzinele chimice Valea Călugărească	26,5	29,8
Fabrica de ciment Medgidia	27,8	28,8
Combinatul de celuloză și hîrtie Lacul Sărat	15,4	20,0
Uzina „Victoria" Călan	10,9	13,1
C.S. Hunedoara	22,5	26,0

Prin planurile operative de transport, beneficiarul stabilește cu organele transportoare, necesarul zilnic de vagoane pe tipuri și puncte de încărcare ; în același timp se prevede posibilitatea — ca o excepție, desigur — ca în cazurile de forță majoră întreprinderile să poată renunța, fără consecințe penalizatoare deosebite, la unele cereri de vagoane. Excepția a devenit însă practic o regulă pentru destul de multe întreprinderi industriale care, deși nu prezintă situația de forță majoră arătată de lege, aglomerează calea ferată cu sute de cereri de renunțări, fără să ia în considerare nici implicațiile pe care acest fel de a acționa îl are asupra prețului de cost al propriei producții. În organizarea de către calea ferată a activității de transport fenomenul are consecințe cu atît mai negative cu cît aceste renunțări sînt însoțite de cereri suplimentare pentru alt tip de vagoane, alte puncte de încărcare și alte

Dan POPESCU
Paul TEODORU
Comitetul de Stat al Planificării

⟶

←

zile, evident în afara planului operativ stabilit de comun acord cu calea ferată de însuși beneficiarul respectiv cu puțin timp mai înainte.

Anul trecut, de pildă, volumul anulărilor a reprezentat aproape 13%, din totalul volumului de mărfuri transportate iar încărcărilor făcute în afara planurilor operative au reprezentat peste 16% din același total. Ministerul Construcțiilor Industriale a anulat circa 36% din volumul său total de transport efectuat în anul 1971, Ministerul Industriei Chimice aproape 40% iar Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini peste 10%. În primul trimestru a.c. situația este cu mult diferită. Totodată, aceleași ministere au cerut suplimentar un volum de transport reprezentînd între 9—20% din volumul total al mărfurilor transportate. Ca urmare, Departamentul Căilor Ferate a fost pus în situația — fiind vorba în principal de vagoane specializate pentru diferite tipuri de produse — de a întreprinde modificarea curenților de vagoane și a programelor de circulație a trenurilor, cu urmări perturbătoare asupra indicatorilor de utilizare a vagonului de marfă.

Iată, deci, o lipsă de viziune, chiar de la o zi la alta, asupra ritmicității realizării și destinației de zi cu zi a producției, stabilirii cu rigurozitate a priorităților de livrare și a obiectivelor ce trebuie satisfăcute cu produse, care nu poate fi explicată decît prin deficiențele organizatorice din unitățile economice. Manifestîndu-se uneori la unități industriale — Uzinele „23 August" din Capitală, Combinatul siderurgic și Uzina constructoare de mașini din Reșița, Uzina de aluminiu din Slatina, Combinatul chimic din Tîrnăveni, Fabrica de ciment din Fieni și Fabrica de prefabricate din beton „Progresul" din Capitală — aceasta a determinat folosirea sub posibilități a capacității lor de transport feroviar de mărfuri.

Nu întotdeauna propunerile de plan ale ministerelor pentru stabilirea volumului de transport sînt în concordanță cu planurile de producție. De regulă, este solicitată asigurarea unui volum de transport considerabil mai mare decît cel efectiv necesar, prin aceasta urmărindu-se tocmai acoperirea deficiențelor amintite. Așa se explică de ce pentru anul 1971, în condițiile desfășurării planurilor de producție, Ministerul Construcțiilor Industriale a transportat numai 73% din volumul de transport solicitat inițial, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — 92%, iar Consiliul popular al municipiului București — circa 65%. Un argument suplimentar pentru ca optica cu care unitățile economice privesc realizarea eficientă a transporturilor feroviare de mărfuri să fie îmbunătățită.

● *Nici unitățile C. F. R. nu sînt ferite de unele deficiențe*

DACĂ UNITĂȚILE economice pot acționa asupra mai bunei utilizări a vagonului de marfă atîta timp cît acesta se află pe liniile industriale sau angajat în procesul de încărcare-descărcare, calea ferată care manipulează vagonul în cea mai mare parte de timp a utilizării sale, are la dispoziție mijloace de acțiune deosebit de eficiente. Nu întotdeauna însă acestea sînt realizate la nivelul posibilităților. Bunăoară, la dispoziția beneficiarilor sînt puse uneori vagoane cu defecțiuni care determină o prelungire a duratei de încărcare și descărcare ; nu puține sînt cazurile cînd, datorită unei întrețineri necorespunzătoare, vagoanele de marfă se defectează pe parcurs, ceea ce determină descompunerea trenurilor în stații intermediare, întîrzieri, cu alte cuvinte pierdere de capacitate.

Procesul de optimizare a transporturilor — legiferat prin H.C.M. 1034/1970 — are încă rezerve. Nu întotdeauna distanțele de transport sînt optime, produsele de carieră și balastieră ca și celelalte materiale de construcții — ciment, cărămizi, prefabricate — se transportă uneori pe distanțe nejustificat de mari, de la producători îndepărtați, deși există alți producători mai apropiați. Departamentul Căilor Ferate din Ministerul Transporturilor mai face cîteodată rabat de la distanța maximă prevăzută de lege pentru transportul acestor produse. Este totodată o realitate că planul de mărfuri transportate în transconteinere a fost îndeplinit în trimestrul I al acestui an doar în proporție de 80,4%. Aceasta arată că tehnologiilor moderne de transport, a căror aplicare permite îmbunătățirea substanțială a utilizării vagonului, nu li se acordă încă atenția cuvenită. Iată așadar căi variate de creștere a eficienței în transportul de mărfuri, aflate la dispoziția organelor de resort din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor.

RIDICAREA EFICIENȚEI IMPUNE CREȘTEREA RĂSPUNDERII PENTRU TRANSPORTUL, DEPOZITAREA ȘI MANIPULAREA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

ALĂTURI de oamenii muncii din unitățile industriale, constructorii de pe șantiere s-au angajat, în marea întrecere în cinstea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de a 25-a aniversări a proclamării Republicii, **să grăbească ritmul lucrărilor, să dea în funcțiune mai devreme obiective planificate, pentru a contribui pe această cale la îndeplinirea cincinalului înainte de termen.** Principalul în activitatea lor, este de a avea la îndemînă, în cantitățile și sortimentele necesare, materialele de construcții, în așa fel încît activitatea pe șantiere să se desfășoare în condițiile cele mai bune.

Ce se întîmplă însă cu unele materiale livrate de întreprinderile de materiale de construcții pînă să ajungă pe șantiere ? Cum sînt ele gospodărite și transportate astfel încît să se evite pierderile și risipa?

Unele sondaje efectuate de organele de control ale Ministerului Finanțelor pe întregul circuit — de la producător pînă la locul de utilizare — relevă faptul că și în acest an **continuă să persiste o serie de deficiențe privind gospodărirea cimentului și a altor materiale de construcții, atît în timpul transportului, cît și în fazele de depozitare și manipularea acestora pe șantiere**. Iată, ca exemplu, ce se întîmplă cu cimentul transportat cu vagoane speciale. Se știe că atît la predarea cît și la primirea vagoanelor, acestea trebuie golite complet și aduse în stare tehnică corespunzătoare pentru a fi din nou încărcate sau descărcate la întreaga lor capacitate. Se constată însă că, de multe ori, cimentul nu se descarcă în întregime, fie din cauza neglijenței, fie din cauza crustelor formate în vagoane. Astfel, la Combinatul de materiale de construcții Bîrsești din Tg. Jiu, **în interiorul a 163 vagoane speciale sosite pentru încărcare de la 1 ianuarie pînă la 21 aprilie a.c., au fost găsite nu mai puțin de 280 tone ciment ce nu fusese descărcat la stațiile de destinație**. Printre aceste vagoane unele conțineau în interiorul lor, și peste 10 tone ciment nedescărcat. Deficiențe de aceeași natură s-au constatat și la alte unități ca, de exemplu, la Fabrica de ciment-Turda, sau la Întreprinderea de construcții-montaj a județului Brăila (vagoane speciale cu cruste de ciment în greutate apreciată de la 0,6—2 tone). Asemenea cazuri ar putea fi evitate dacă **stațiile de cale ferată** (Bacău, Bicaz, ș.a.) **ar respecta măsura luată de Departamentul Căilor Ferate privind completarea foilor de drum „vagon gol", prin care s-ar putea identifica unitățile și persoanele vinovate pentru descărcarea incompletă a vagoanelor.**

Mari pierderi de ciment se înregistrează în timpul transportului din cauză că unele vagoane au defecțiuni : lipsesc ștuțuri la vane, racorduri și șuruburi la capacele dornelor, dornele rămîn deschise sau neplumbuite ș.a. Asemenea deficiențe cînd sînt constatate trebuie consemnate în procesele verbale de predare-primire a vagoanelor. Dar unele stații (Bîrsești și Cernele, din cadrul Direcției regionale C.F.R. Craiova), nu întocmesc asemenea acte. Pe de altă parte, lipsa unui stoc corespunzător de piese de schimb la punctele de revizie (de pildă, la punctul de revizie Bîrsești), favorizează menținerea deficiențelor arătate, creînd greutăți în asigurarea funcționării impecabile a vagoanelor specializate, generînd o importantă risipă de ciment.

> ● **Cantități însemnate de ciment plimbate la „nesfîrșit" pe calea ferată.**
>
> ● **Materiale de construcții „depozitate" sub cerul liber, degradate, sau folosite după bunul plac.**
>
> ● **Răspunderea furnizorilor și a beneficiarilor.**

O altă cale de pierdere a unor materiale de construcții — printre care și ciment — o constituie **necîntărirea acestora în stațiile căilor ferate** (cazul șantierelor Slobozia și Turnu-Măgurele din cadrul Trustului de construcții industriale - București, aparținînd de Ministerul Construcțiilor Industriale). Șantierul Slobozia, de exemplu, primește ciment și alte materiale de construcții fără să fie cîntărite la primire, ceea ce poate duce fie la plusuri de cantități peste cele necesare (cu posibilitatea înstrăinării lor), fie la lipsuri (cu posibilitatea ca lucrările executate să fie deficitare sub aspectul calității). La Întreprinderea de prefabricate izolații (aparținînd de Ministerul Construcțiilor Industriale), **nu s-au mai făcut cîntăriri prin sondaj, ale vagoanelor din anul 1969**. De altfel, cine să facă asemenea cîntăriri dacă personalul de resort din unitate nu a fost instruit pentru cunoașterea normelor tehnice de utilizare a vagoanelor ? **Cazurile în care vagoanele cu ciment și alte materiale de construcții nu sînt cîntărite, au toate șansele să fie perpetuate, dacă beneficiarii, împreună cu organele de resort ale căilor ferate, nu vor depune eforturi ca să rezolve problema punctelor de cîntărire.**

Se semnalează — și nu rareori — cazuri în care **cantitățile de ciment înscrise pe documentele de expediție, nu concordă cu cantitățile efectiv livrate.** Astfel, în trimestrul I/1972, din 173 vagoane verificate la Fabrica de ciment-Turda, s-a semnalat o cantitate totală în plus de 149 tone ciment. Aceasta, în timp ce pe alte șantiere se simțea lipsa de ciment, constructorii fiind serios stînjeniți în activitatea lor.

CELE semnalate nu sînt deloc fenomene izolate. Deficiențelor existente în transport li se adaugă altele ce persistă pe șantiere, avînd drept efect deprecierea sau risipirea unor importante cantități de materiale de construcții. Iată și unele fapte reieșite cu prilejul acelorași sondaje.

La Grupul de șantiere Slobozia — județul Ialomița (aparținînd de Ministerul Construcțiilor Industriale) — magaziilor de ciment le lipseau ușile, acoperișul era fisurat, geamurile erau sparte. La lotul Complexului de porcine al C.A.P. Gh. Lazăr, cimentul a fost depozitat într-o baracă metalică cu acoperișul spart și pereții laterali neetanșați, iar o cantitate de 4,5 tone ciment în saci era „depozitată" direct pe... sol. Se poate lesne înțelege ce se întîmplă cu cimentul aflat într-o magazie în care poate să intre cine vrea, sau cu cel aflat într-o magazie în care poate să plouă ! Cine suportă pierderile ?

De altfel multe materiale de construcții se bucură de aceeași „atenție" și „grijă" și pe alte șantiere. La Întreprinderea de prefabricate din beton — Galați, secția Doaga, de exemplu, au fost depistate diverse agregate amestecate cu pămînt sau abandonate pe linia de garare a produselor finite și peste care s-au descărcat betoane celulare. Deci, de-a valma, unele peste altele sau unele sub altele. În aceeași situație se aflau 7 000 bucăți blocuri diatonit (în valoare de 18 550 lei) și circa 300 tone oțel-beton (în valoare de circa 90 000 lei) acoperite cu balast la Întreprinderea de construcții-montaj a județului Brăila. Tot la această întreprindere, circa 3 700 mp tîmplărie erau depozitate în aer liber, 6,25 mc beton fuseseră lăsate să aștepte pînă s-au pietrificat, 65 mp geamuri nedepozitate corespunzător, erau sparte. Alte materiale (tuburi beton, fișii beton, chesoane etc.), erau degradate, nemaiputînd fi folosite. Se ridică aceeași întrebare : **cine suportă această risipă nepermisă și, mai ales, cine răspunde de aceste valori materiale în care au fost înglobate sume mari de bani și volume importante de manoperă ?**

Și pe alte șantiere, din cauza depozitării și manipulării necorespunzătoare, se depreciază o serie de materiale. La depozitul central al Trustului de construcții Maramureș — Baia Mare, de pildă, în această situație se aflau materiale cu valoare totală de peste 3,5 milioane lei (radiatoare de fontă, geamuri, țevi de oțel, vată minerală etc.), iar la Trustul de construcții industriale — Brașov (Ministerul Construcțiilor Industriale), unele defecțiuni tehnice la dozatoare, lipsa burdufurilor de la silozuri, au dus la înregistrarea unor pierderi însemnate de ciment.

DEȘI aceste situații nu caracterizează activitatea intensă ce o desfășoară sute de mii de oameni de la încărcarea materialelor de construcții pînă la introducerea lor în lucrări, totuși ele **trebuie să dea de gîndit și, mai ales, să determine luarea unor măsuri atît în fabricile de materiale de construcții, în stațiile C.F.R., cît și pe șantiere.** Aceasta, ținînd seama de volumul mare de investiții ce trebuie înfăptuit în 1972 și în următorii ani ai cincinalului, de sarcinile mari care stau în fața tuturor unităților economice privind îmbunătățirea calitativă a activității, creșterea eficienței, reducerea costurilor, utilizarea mai deplină a materialelor. Nu trebuie pierdut din vedere că orice pierdere, orice risipă, orice neglijență dintr-un loc diminuează rezultatele bune din alte locuri de muncă, rezultatele pe ansamblul economiei noastre.

C. PETRE

TURISM

Trasee estivale

● Continuînd seria traseelor turistice, așezăm, alături de Delta Dunării — peisaj unic în Europa — un alt interesant deținător de superlative: Ceahlăul. Străjuind nordul țării, Ceahlăul își ridică semeț piscurile : Piscul Tonca atinge 1901 m. Traseele către vîrful muntelui ne deschid mai multe fațete ale frumuseții Ceahlăului și împrejurimilor. Vă recomandăm cîteva din ele : cel mai ușor este cel care pleacă de la cabana Izvorul Muntelui — cabana Dochia — Poiana Maicilor: Cel mai lung traseu, necesitînd aproape o zi de mers este de la Tulgheș — Pintec — Tabla — Valea Bistrei — Curmătura Stănilelor — Jgheabul lui Vodă — cabana Dochia ; cea mai interesantă toponimie : Obcina Verdelui, Obcina Piatra Sură, Obcina Lacurilor, Obcina Chiliei, Obcina Tiflicului, Obcina Coacăzului, Obcina Boiștei. Cele mai abrupte pante (iarăși o toponimie grăitoare !) : Gardul Stănilelor, Prăpastia lui Ghedeon, Jgheabul lui Vodă. Polița cu Cijni este monumentul cel mai interesant de văzut, iar spectacolul cel mai neobișnuit îl oferă cele 7 cascade din cheile săpate de rîul Stănila, între Piatra Sură și Bîtca Neagră. Cabana de la Fîntîna rece a fost ridicată în 1906 de Gh. Panu.

● Clujul își așteaptă vizitatorii. Obiectivele sale turistice sînt din domeniul construcțiilor arhitecturii, culturale sau artistice. Doar Grădina botanică și ar fi de ajuns pentru a-ți îmbogăți cunoștințele Dar folosind Clujul doar ca punct de plecare, să ne îndreptăm pe cîteva trasee prin județ : mergînd spre Turda (unde se vizitează băile și grădina zoologică), ajungem la Cheile Turzii — rezervație naturală deosebit de atrăgătoare — Mausoleul lui Mihai Viteazul — cabana Tineretului de pe Valea Arieșului — Buru — Iara (important centru de olărit) — Săvădisla și Lunca de Sus — Florești — Cluj. Alt traseu cuprinde ca punct deosebit casa lui Octavian Goga, poet atît de sensibil în frumusețile naturii : Cluj — cabana Someșul Rece — Tarnița — Căpușul Mare — Huedin — complexul turistic Valea Drăganului — Ciucea Cluj. Un alt traseu ne duce la : Cluj — Dăbîrca (cu vizitarea ruinelor cetății lui Gelu) — Baița — Gherla — Dej — Bobîlna (cu vizitarea muzeului și monumentului închinat răscoalei) — Dej — Cluj.

● În continuare încă unul din județele din nordul țării : Suceava. Vizitarea cîtorva dintre renumitele mănăstiri se poate face într-un circuit cuprinzînd și monumente ale artei feudale din Bucovina : Suceava — Humor — Voroneț — Moldovița — Stupca (complex cuprinzînd și casa memorială „Ciprian Porumbescu") — Suceava. Pentru cei interesați în capodopere ale picturii clasice din epoca feudală din Bucovina, mănăstirile îi așteaptă : Suceava — Humor — Voroneț — Cîmpulung Moldovenesc — Moldovița — Sucevița — Arbore — Suceava. Școala bucovineană de arhitectură își păstrează cele mai reușite opere. Ele pot fi văzute în cadrul unui traseu cuprinzînd : Suceava — biserica Pătrăuți — Bălinești — Rădăuți (cu vizitarea muzeului etnografic și a bisericii Bogdana) — Putna (muzeul-mănăstire) — Solca (la fel, muzeu — mănăstire — casă) — Arbore — Suceava. Demn reprezentant al muzicii românești, Ciprian Porumbescu a pătruns în istoria muzicii universale. Casa memorială de la Stupca — unde se fac audiții stereo, ca și casa — muzeu de la Solca, pot fi vizitate pe un traseu cuprinzînd și Putna.

cheltuieli materiale

DOMENII DE ACȚIUNE PENTRU REDUCEREA CHELTUIELILOR LA 1000 LEI PRODUCȚIE-MARFĂ

● Costuri directe care, la multe produse, depășesc nivelurile planificate.

● Amortizări și salarii datorate stagnărilor nejustificate ale procesului de producție.

● Dobînzi pentru împrumuturi restante generate de imobilizări de fonduri și stocuri supranormative de materiale, piese de schimb, produse finite.

● Penalizări provocate de excluderea de la creditare a unor produse de calitate necorespunzătoare.

● Casări și valorificări la prețuri inferioare ale unor mari cantități de produse degradate din cauza proastei depozitări.

ÎN CONTEXTUL sarcinilor și obiectivelor actuale, creșterea continuă a eficienței economice a întregii activități presupune reducerea cheltuielilor materiale de producție, creșterea productivității muncii, sporirea necontenită a volumului acumulărilor bănești și, în același timp, îmbunătățirea continuă a calității produselor. Apropiata Conferință Națională a P.C.R. găsește colectivele de muncitori în efervescența creatoare a muncii, pentru obținerea unor noi și importante succese, în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, conștienți fiind că acestea contribuie la sporirea venitului național și la creșterea nivelului de trai.

Realitatea a dovedit că în unitățile economice există suficiente rezerve pe linia folosirii mai raționale și eficiente a mijloacelor materiale și bănești care pot duce la creșterea eficienței economice. Se mai constată încă uneori fenomene de slabă gospodărire a materialelor și produselor, fenomene ce se reflectă în rezultate economice și financiare nesatisfăcătoare. Acestea se oglindesc în indicatorii financiari obținuți la finele anului 1971 și în trim. I/1972. De exemplu, la întreprinderea „Marmura"-Simeria, din analiza efectuată a rezultat că la finele anului 1971, s-a raportat realizarea planului producției globale și marfă în proporție de 103,8% și respectiv 100,5%, înregistrîndu-se în același timp nerealizarea planului fizic la blocuri de marmură și dale mozaicate. În ce privește beneficiul, pe anul 1971, el a fost depășit cu 647 mii lei, realizîndu-se o rată a rentabilității de 11,43% față de 9,92% cît a fost prevăzută în plan, însă în condițiile cînd indicatorul „cheltuieli la 1 000 lei producție marfă" a înregistrat o depășire de 45,31 lei.

Analiza factorilor care au influențat nivelul rentabilității scoate în evidență faptul că aceasta s-a realizat exclusiv pe seama modificării structurii producției realizate, influență care a fost de + 7,43, în timp ce prețul de cost unitar pe produs, care înregistrează depășiri, a acționat negativ asupra ratei rentabilității cu — 5,92%.

De remarcat este faptul că influența favorabilă a modificării structurii producției nu a avut loc la producția fabricată în 1971, ci s-a manifestat asupra stocurilor de produse finite, diferențele de stocuri ducînd la o creștere a rentabilității.

În același timp, planul prețului de cost înregistrează o depășire de 3,8 mil. lei, în principal pe seama depășirii prețului de cost la blocuri de marmură datorită efectuării unor cheltuieli suplimentare în cariere care, în final, au condus la depășiri de 111 lei/mc., respectiv o pierdere netă de 55,38 lei/mc. Depășiri ale costurilor planificate se constată și la alte produse.

Asupra prețului de cost a manifestat o influență negativă și volumul însemnat de cheltuieli neeconomicoase, care dacă ar fi fost analizate la timp și cu simț de răspundere puteau fi eliminate. Astfel, imobilizările în stocuri supranormative de materiale, piese de schimb, produse finite au generat plata unor dobînzi pentru împrumuturi restante de peste 655 mii lei. Numai calitatea necorespunzătoare a unor produse finite, în special placaje și dale, neasigurarea desfacerii și excluderea de la creditare a acestora, au generat dobînzi penalizatoare de peste 524 mii lei.

Se poate deci observa că realizarea principalilor indicatori s-a făcut în condițiile unei situații financiare grele, în care creditele restante au însoțit în permanență activitatea unității. Preocuparea continuă pentru reducerea cheltuielilor de producție, constituie una din sarcinile importante ale întreprinderilor. Nu interesează numai cît se produce din punct de vedere cantitativ, ci și cu ce cheltuieli se realizează producția respectivă, gradul de eficiență economică a întregii activități.

Or, în cadrul întreprinderii „Marmura", cheltuielile de producție au fost influențate negativ de volumul mare de cheltuieli neeconomicoase. La finele anului 1971, unitatea înregistra asupra costurilor de producție cheltuieli de peste un milion lei, generate de o serie de deficiențe ce se manifestă în activitatea unității pe linia gospodăririi cu simț de răspundere a mijloacelor materiale și bănești.

În anul 1971, la blocuri marmură extrase din cariera Rușchița prețul de cost pe mc a înregistrat o depășire netă de 55,38 lei, datorită nerealizării randamentelor la extracție. Pe de altă parte, asupra prețului de cost a mai influențat negativ și unele cheltuieli ocazionate de neperfecționarea unor utilaje din carieră.

De asemenea, au fost achiziționate din import, cu eforturi valutare considerabile, 11 linii de filouri în scopul măririi capacității de extracție și modernizării carierei, dar nu au funcționat decît 5 linii, pentru restul plătindu-se o importantă amortizare care nu poate fi regăsită în produse.

Importante depășiri se înregistrează și la cheltuielile cu salariile directe ca urmare, în principal, a stagnărilor în producție din lipsă de piese de schimb, muncitorii fiind utilizați la diverse munci neproductive.

Arătam mai sus, că una din cauzele care au generat cheltuieli neeconomicoase o reprezintă imobilizările în stocuri supranormative, în produse fără desfacere asigurată, care au condus la plăți de dobînzi penalizatoare pentru credite restante, fenomen care a însoțit lună de lună și trimestru de trimestru activitatea anului 1971, astfel că la finele anului, conform dării de seamă, unitatea evidenția importante stocuri supranormative precum și o valoare similară în produse finite fără desfacere asigurată. Se poate deci observa că unitatea, contrar normelor legale în vigoare (Legea nr. 71/1969 și H.C.M. 306/1969), a fabricat produse fără desfacere asigurată, de dimensiuni care nu sînt solicitate de către beneficiari. Un fenomen similar s-a petrecut și cu producția de dale mozaicate existînd și la acest sortiment o imobilizare importantă deoarece marea lor majoritate erau necorespunzătoare calitativ. De altfel, spargerile de produse, degradarea lor pe timpul depozitării sînt fenomene foarte frecvente în cadrul acestei unități.

Parafrazînd un vechi proverb popular „bunul gospodar se cunoaște de la poartă" și la Întreprinderea „Marmura" Simeria, depozitele de produse finite și dale mozaicate reprezintă o mostră de modul cum nu trebuie să arate o gestiune. De fapt, unitatea nici nu dispune de depozite în adevăratul înțeles al cuvîntului, produsele finite fiind depozitate în curtea unității, fără să existe un spațiu îngrădit și fără așezarea ordonată a mărfii pe palete și în stive. Datorită acestui fapt, cu prilejul sortărilor, manipulărilor, precum și datorită circulației unor mijloace de transport prin zonele de acces, se produc loviri ale stivelor, spargeri și ciobiri de produse. La aceasta se mai adaugă și intemperiile.

Cu prilejul inventarierilor efectuate pe parcursul anului 1971 și în special la inventarierea de la 31 XII/1971 s-au constatat spargeri și degradări de placaje și dale de peste 2 milioane lei, pentru care unitatea a întocmit documentația pentru casarea și valorificarea lor la prețuri inferioare, fără însă a lua măsuri de organizare a depozitelor astfel încît să se prevină asemenea fenomene.

Nu putem trece cu vederea și partea de răspundere ce revine forului tutelar al unității, respectiv Centrala industrială a ceramicei de construcții și marmurei, care față de situația financiară a unității, față de fenomenele de spargeri și degradări precum și la demersurile unității nu a găsit modalitatea de a asigura fondurile necesare pentru amenajarea unor spații de depozitare corespunzătoare, deși unitatea a solicitat, în repetate rînduri, fonduri necesare amenajării depozitelor.

Ni se pare concludent să arătăm că în urma documentațiilor întocmite de unitate în anul 1972, centrala a aprobat declasarea unor mari cantități de dale mozaicate și placaje marmură în valoare de peste 1 milion lei, din care suma de 720 mii lei să fie trecută pe costurile de producție ale anului 1972, iar diferența urmînd a fi recuperată prin vînzări cu preț inferior, ca deșeuri; conducerea unității nu a analizat cauzele care generează aproape continuu spargerile și degradările de produse și nu a luat măsurile corespunzătoare pentru recuperarea pagubelor de la cei vinovați.

Nu întîmplător am analizat în detaliu situația unității în anul 1971, ci pentru că o serie de fenomene au continuat să se manifeste și în anul 1972.

Astfel, sarcina de reducere a prețului de cost în trim. I, 1972, nu a fost realizată, înregistrîndu-se o depășire de peste 1,7 milioane lei, cheltuielile neproductive situîndu-se la nivelul de 206 mii lei, din care 146 mii lei dobînzi pentru credite restante.

La 31. III. a.c. unitatea înregistra un împrumut restant de peste 2,6 milioane lei. Dacă la aceasta se mai adaugă și suma de 728 mii lei ce urmează a fi trecută pe costurile trim. II 1972, se poate constata că sînt încă necesare eforturi mari pentru îmbunătățirea activității întreprinderii.

Ion GOREA
director al Direcției teritoriale de control și revizie nr. 9 — Deva

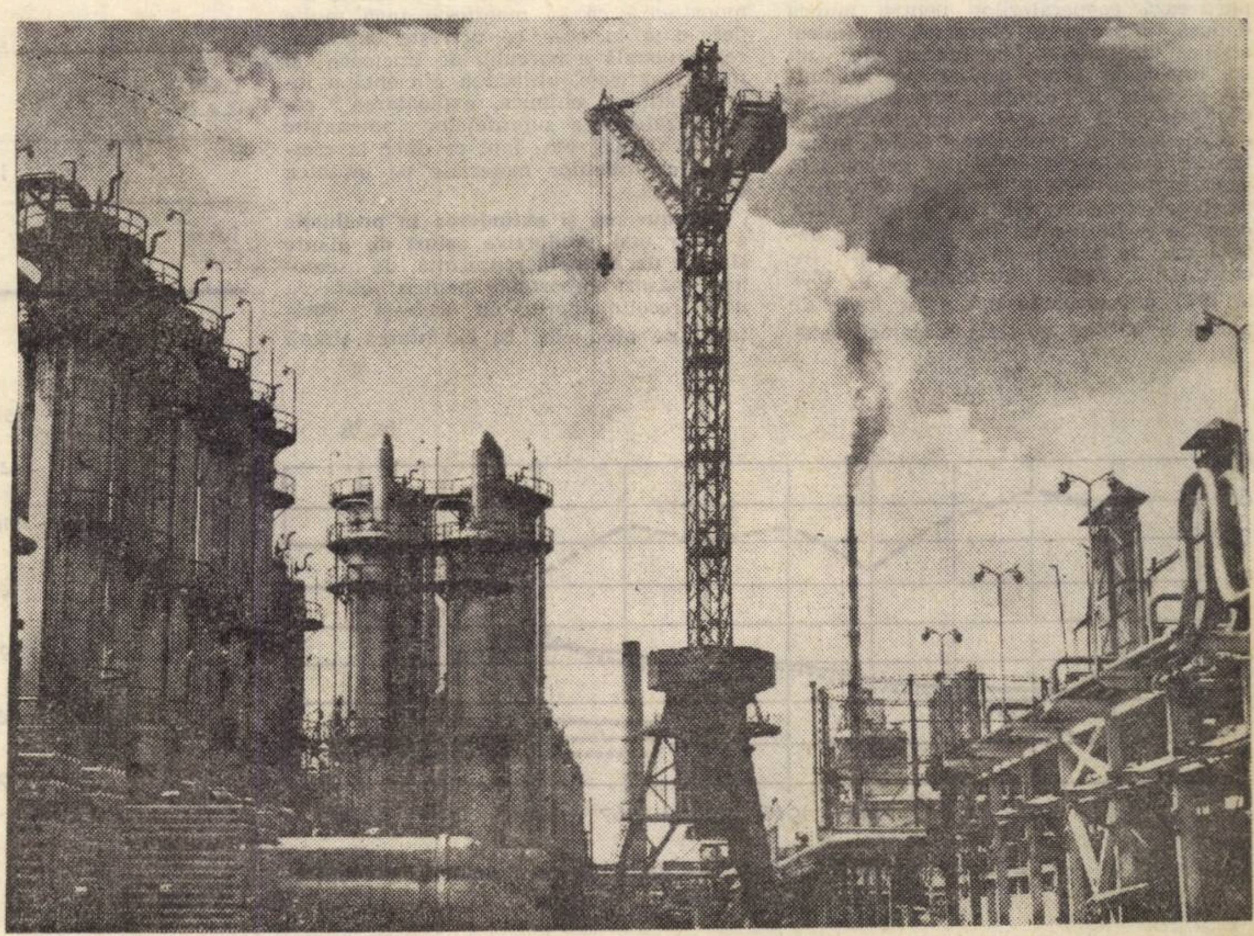

Ișalnița — Craiova — retortă uriașă a chimiei românești

agricultură

O CERINȚĂ MAJORĂ

REDUCEREA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE PE UNITATEA DE PRODUS

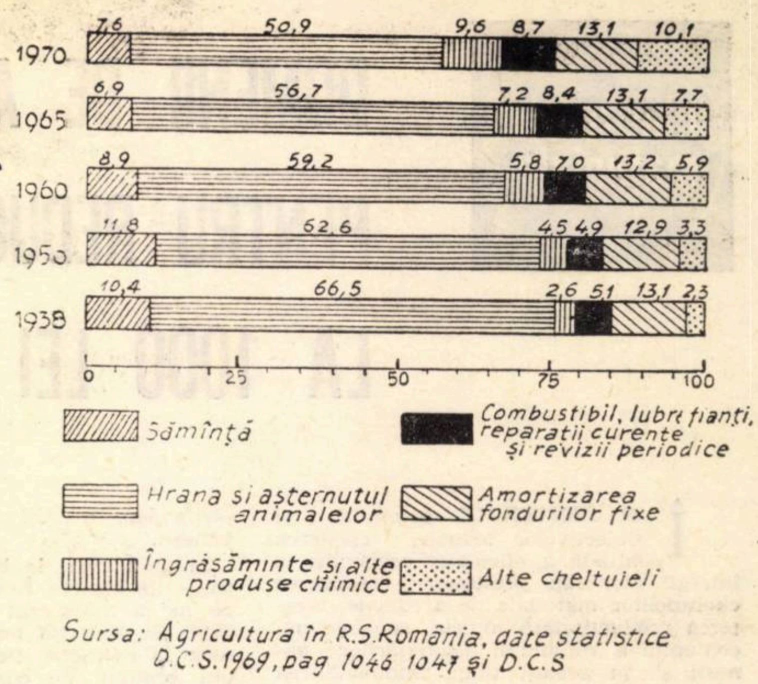

Grafic nr. 2. Evoluția structurii cheltuielilor materiale de producție în agricultură, în anii 1938, 1950, 1960, 1965 și 1970

ÎN PERIOADA actuală de dezvoltare a agriculturii noastre socialiste, creșterea permanentă a eficienței economice a producției agricole impune intensificarea eforturilor pentru reducerea continuă a cheltuielilor de producție pe unitatea de produs. În acest scop, o atenție deosebită trebuie să se acorde gospodăririi eficiente a cheltuielilor materiale care, așa cum reiese din tabelul nr. 1, cu excepția cheltuielilor materiale efectuate în gospodăriile populației, au crescut într-un ritm destul de rapid.

În anii 1966—1970, cheltuielile materiale de producție au crescut atît pe total agricultură, cît și pe forme de proprietate, ca urmare a introducerii pe scară largă a progresului tehnic în toate ramurile agriculturii. Dar creșterea acestor cheltuieli trebuie să aibă ca rezultat reducerea ponderii lor în producția globală agricolă. Rezultă, din graficul nr. 1, că ponderea cheltuielilor materiale în producția globală agricolă este destul de ridicată, ceea ce evidențiază o slabă eficiență a acestor cheltuieli. De aceea, o sarcină deosebit de importantă în etapa actuală de dezvoltare a agriculturii este reducerea ponderii cheltuielilor materiale de producție în producția globală ca una din căile principale de ridicare a eficienței economice a producției agricole.

În scopul utilizării tuturor rezervelor existente în fiecare unitate și la fiecare loc de muncă, cît și pentru a scoate în evidență elementele de cheltuieli cu ponderea cea mai mare în costul total al producției, un rol important are cunoașterea structurii cheltuielilor materiale din agricultură (graficul nr. 2). Analizînd structura cheltuielilor materiale rezultă că a crescut îndeosebi ponderea acelor cheltuieli în care se reflectă principalele direcții de intensificare a agriculturii. De pildă, ponderea cheltuielilor pentru chimizare (îngrășăminte chimice, antidăunători și alte produse chimice) a crescut pe întreaga agricultură de la 2,6% în anul 1968 la 9.6% în anul 1970. În sectorul creșterii animalelor o pondere însemnată o au cheltuielile de furajare și așternut, care în 1970 reprezentau 50.9% în totalul cheltuielilor din agricultură.

Așa cum am văzut, cheltuielile de producție includ și acele cheltuieli care se fac cu forța de muncă. În unitățile agricole de stat (I.A.S., S.M.A., Stațiuni agricole experimentale), aceste cheltuieli se concretizează în salarii, iar în sectorul cooperatist al agriculturii îmbracă forma veniturilor în bani și în natură, numai în bani sau numai în natură, ce se repartizează cooperatorilor pentru munca depusă în producția obștească. În cadrul analizei cheltuielilor cu munca vie, un rol important o are cunoașterea dinamicii acestora pe categorii de gospodării. Graficul nr. 3 arată o evoluție diferită a cheltuielilor cu munca vie. Astfel, în întreprinderile agricole de stat se constată pînă în anul 1969 o diminuare a cheltuielilor cu munca vie față de anul 1966, ceea ce constituie un fenomen firesc determinat de extinderea mecanizării lucrărilor. Creșterile înregistrate în 1969 și 1970 sînt urmarea măsurilor luate de partid și de stat pe linia majorării salariilor. În cooperativele agricole de producție diminuarea cheltuielilor cu munca vie nu poate fi pusă numai pe seama creșterii gradului de mecanizare ci și pe o scădere a participării la muncă a membrilor cooperatori.

Pentru a asigura o creștere permanentă a eficienței producției agricole este necesar ca ponderea cheltuielilor cu munca vie să scadă atît în producția globală cît și în cheltuielile totale de producție (tabelul nr. 2). Se constată că deși scade ponderea cheltuielilor cu munca vie, aceasta se menține la un nivel ridicat, atît în producția globală cît și în totalul cheltuielilor de producție.

Analizînd structura cheltuielilor cu munca vie se constată, mai ales în agricultura de stat, o pondere mult prea mare a cheltuielilor cu salariile personalului tehnic-administrativ. Astfel, în întreprinderile agricole de stat, în anii 1968—1970, ponderea salariilor personalului tehnic-administrativ în fondul total de salarii a fost de peste 15%.

Pentru sporirea continuă a eficienței producției agricole un rol important are cunoașterea **căilor de reducere a cheltuielilor de producție.** Factorul hotărîtor care determină reducerea cheltuielilor de producție în agricultură este creșterea productivității muncii. Astfel, ca urmare a introducerii progresului tehnic și a unor tehnologii noi, a organizării judicioase a producției și a muncii etc., lucrătorii din agricultură realizează producții sporite în aceeași unitate de timp, fără eforturi suplimentare, reducîndu-se în mod corespunzător cheltuielile ce revin pe unitatea de produs. În acest fel, creșterea productivității muncii acționează în direcția reducerii prețului de cost prin micșorarea cheltuielilor cu retribuirea muncii, în condițiile creșterii nivelului mediu de retribuire a lucrătorilor din agricultura de stat sau cooperatistă. De asemenea, sporirea productivității muncii contribuie la scăderea cheltuielilor convențional-constante (fixe) pe unitatea de produs, cum sînt cele cu salariile personalului administrativ și de conducere din unitățile de stat, sau cu retribuirea celor din sectorul cooperatist, cotele de amortizare, cheltuielile generale etc. Aceste cheltuieli sînt repartizate pe un volum mai mare de producție, ceea ce face ca partea lor pe unitatea de produs să scadă.

O însemnătate deosebită pentru reducerea cheltuielilor de producție pe unitatea de produs are **folosirea cu maximum de eficiență economică a bazei tehnico-materiale** (chimizare, mecanizare, irigații etc.). Rezultatele obținute de unitățile agricole de stat și cooperatiste demonstrează că se manifestă încă multe deficiențe în ceea ce privește exploatarea rațională a parcului de tractoare și mașini agricole, utilizarea eficientă a îngrășămintelor chimice, exploatarea corespunzătoare a suprafețelor amenajate pentru irigații etc., fapt ce duce la creșterea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs.

Introducerea și extinderea în producție a celor mai productive soiuri de plante și rase de animale reprezintă, de asemenea, măsuri importante pentru obținerea unor recolte sporite cu aceleași cheltuieli de producție. În cuvîntarea ținută la Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea asigurării tuturor unităților agricole din țara noastră cu semințe, material săditor și rase de animale de mare randament. De aceea, institutelor de cercetări agricole le revin sarcini deosebit de mari pentru obținerea de noi soiuri de plante și rase de animale, pentru ameliorarea continuă a materialului biologic necesar procesului de producție vegetală și animală.

Reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs se realizează și prin **introducerea unui regim sever de economii** în toate sectoarele de activitate. În această direcție este necesară realizarea de economii la carburanți, lubrifianți, materiale, reparații etc. În realizarea de economii, un loc important îl ocupă preocuparea pentru reducerea aparatului administrativ și a cheltuielilor gospodărești. Ținînd seama că aceste cheltuieli rămîn constante în comparație cu volumul producției obținute, rezultă că fiecare unitate agricolă socialistă are posibilitatea să reducă ponderea cheltuielilor indirecte în totalul cheltuielilor de producție, numai prin creșterea însemnată a producției pe unitatea de suprafață și pe animal.

În producția animalieră, asigurarea unor rații echilibrate și ieftine, evitarea risipei și a pierderilor de furaje sînt numai cîteva măsuri care contribuie la reducerea cheltuielilor de producție în acest sector important al agriculturii. În programul național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere sînt înscrise o serie de sarcini concrete pentru dezvoltarea producției de furaje în țara noastră, ceea ce va contribui la ridicarea ponderii acestui sector în producția globală agricolă.

lector V. BIDILEANU

Tabelul nr. 1

Dinamica cheltuielilor materiale (1966= 100)

	1967	1968	1969	1970
Total agricultură	107,2	108.0	112.3	114.7
Întreprinderi agricole de stat	105.3	104.2	118.0	119.4
Cooperative agricole de producție	105.9	108.1	109.7	116.5
Gospodăriile populației	109.9	110.4	109.6	105.9

Tabelul nr. 2

Ponderea cheltuielilor cu munca vie %

	1966	1967	1968	1969	1970
în producțiia globală.					
I.A.S.	32.0	29.8	27.4	27.8	26.1
C.A.P.	32.6	31.2	29.7	29.1	27.9
în cheltuielile totale de producție.					
I.A.S.	29.4	. . .	19.2	17.8	18.6
C.A.P.	45.1	41.2	39.5	38.2	31.9

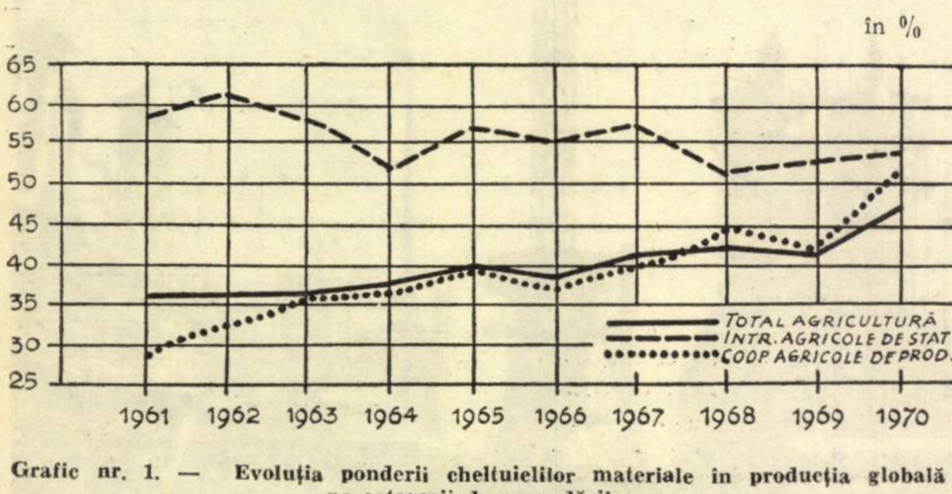

Grafic nr. 1. — Evoluția ponderii cheltuielilor materiale în producția globală pe categorii de gospodării

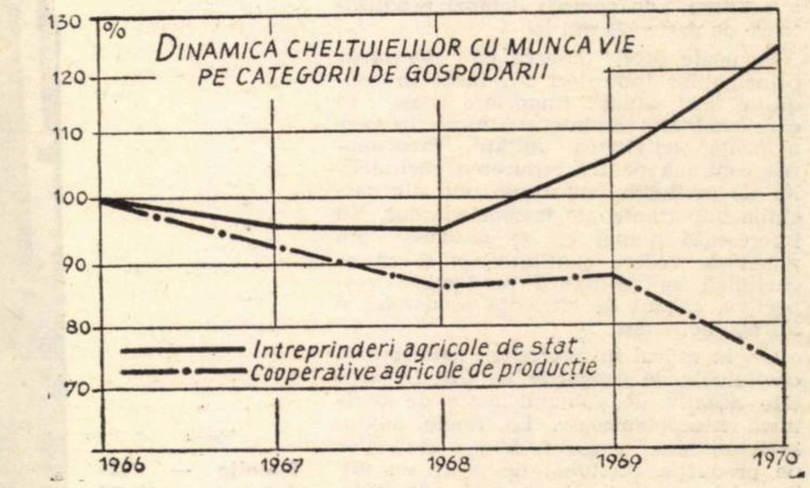

Grafic nr. 3

Din experienţa intreprinderilor industriale din judeţul Braşov

PROMOVAREA LARGĂ A EXPORTULUI

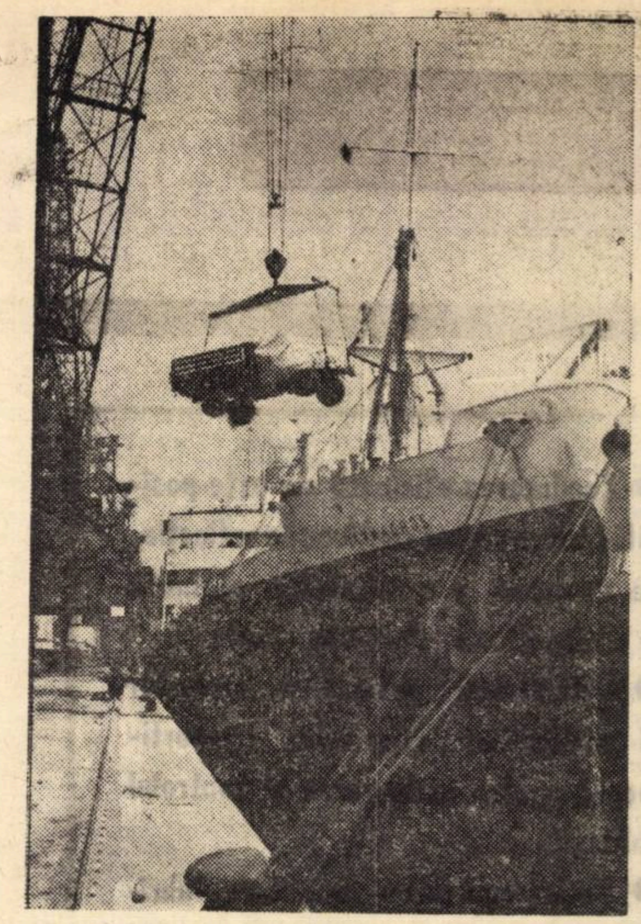

IMPUNE:

– prospectarea permanentă a pieţelor

– lărgirea gamei sortimentale a produselor

– parametri tehnico-economici ridicaţi la fiecare produs

UNUL DIN COMANDAMENTELE MAJORE ale actualului plan cincinal îl reprezintă creşterea volumului schimburilor de mărfuri ale României, consolidarea forţei sale competitive pe baza dezvoltării potenţelor industriei noastre, cît şi prin diversificarea şi modernizarea formelor de comerţ exterior.

În 1971, ca urmare a ansamblului de măsuri luate, volumul total al comerţului exterior a crescut faţă de 1970 cu 8,6% din care exportul cu 13,7%. *La obţinerea acestor realizări, o contribuţie de seamă au avut-o şi* **unităţile economice din judeţul Braşov,** *care au* **livrat produse în peste 60 de ţări ale lumii, obţinind cu peste 22 milioane lei valută mai mult decît în anul 1970.** *În 1972, unităţile economice ale judeţului vor trebui să realizeze un volum de export sporit cu peste 32% faţă de realizările anului trecut, din care pe devize libere cu 58%. Merită a fi subliniat că* **aproape 25% din producţia marfă totală a judeţului este destinată exportului, constituind circa 6,5% din exportul ţării, ceea ce situează din acest punct de vedere Braşovul printre primele judeţe ale ţării.** *Structura planului de export pe 1972 indică o creştere a laturii calitative a exportului, în sensul că peste 85% din planul de export îl reprezintă produsele realizate de întreprinderile constructoare de maşini şi chimice, produse cu un înalt grad de prelucrare şi cu preţuri mai avantajoase pe piaţa externă. În lumina acestor sarcini de o deosebită însemnătate ce revin judeţului nostru, s-a pus în mod firesc întrebarea: care este situaţia în prezent şi ce premise există pentru îndeplinirea riguroasă — cantitativ şi calitativ — a planului de export?*

● *O premisă fundamentală — organizarea producţiei*

DINTR-O RECENTĂ analiză făcută în peste 30 de întreprinderi din diferite ramuri de activitate rezultă că în anul acesta întreprinderile braşovene şi-au intensificat eforturile şi preocupările în vederea asigurării şi dezvoltării producţiei destinate exportului, lărgirii gamei de produse, creării unor condiţii mai bune pentru satisfacerea solicitărilor externe. În acest sens au fost întreprinse ample măsuri tehnico-organizatorice menite să asigure desfăşurarea în mai bune condiţiuni a producţiei şi a desfacerii produselor destinate pieţei externe. O primă măsură a fost **eşalonarea judicioasă a planului de export pe trimestre:** astfel în trimestrul I a fost planificat să să realizeze 23% din planul anual, iar pe semestrul I — 52%. Materiile prime şi materialele din ţară şi din import au fost aprovizionate la timp şi de bună calitate. De asemenea, planul anual este aproape în întregime acoperit cu comenzi ferme de la beneficiarii externi.

Existenţa unor astfel de condiţii a oferit posibilitatea realizării şi depăşirii planului de export în primele 5 luni ale anului în curs în proporţie de 101,2% cu aproape 5 milioane lei valută peste planul curent şi cu 138 milioane lei valută mai mult decît realizările obţinute în aceeaşi perioadă a anului trecut. În expresie fizică, depăşirile s-au materializat în 2 600 tractoare pe devize libere, 406 mii bucăţi rulmenţi 1 150 biciclete, 1 600 t îngrăşăminte azotoase (100% pe devize libere), 4 125 t metanol pe devize libere, 240 t coloranţi organici, 740 mii bucăţi tricotaje, precum şi mobilă, covoare, stofe şi alte bunuri de larg consum. Deşi cele mai multe dintre întreprinderi şi-au îndeplinit şi depăşit planul de export (Uzina Rulmentul în proporţie de 111,8%, Fabrica de radiatoare şi cabluri — 166%, Electroprecizia-Săcele — 113%, Combinatul chimic Făgăraş 123,0% etc.), altele s-au situat mult sub indicatorii de plan (F.A.R.T.E.C. 18,3%), Întreprinderea de legume şi fructe (21,8%), I.A.S. Rupea (76,3%) şi I.A.S. Făgăraş (67,6%).

După cum a rezultat din analiza efectuată, **o cauză importantă a neîndeplinirii planului de export de către aceste întreprinderi rezidă îndeosebi în eşalonarea necorespunzătoare a planului pe trimestre — în raport cu posibilităţile reale ale unităţilor.** Dacă la majoritatea acestor unităţi planul se va realiza şi restanţele se vor recupera în scurt timp în schimb la Fabrica de articole tehnice din cauciuc — Braşov, situaţia se întrevede să rămînă neschimbată şi în lunile care urmează. De aceea, este necesar ca Centrala industrială de anvelope şi articole tehnice din cauciuc — Bucureşti să reanalizeze planul de export al fabricii, în concordanţă cu posibilităţile reale şi s-o sprijine mai mult în realizarea acestuia.

● *Diversificarea — proces ce trebuie intensificat*

CREŞTEREA contribuţiei judeţului nostru la exportul ţării impune — aşa cum s-a subliniat adesea în documentele partidului nostru — în special în domeniul construcţiilor de maşini, realizarea unor produse de înaltă tehnicitate, diversificarea producţiei, asimilarea de noi produse cu caracteristici tehnico-economice superioare, precum şi modernizarea celor din fabricaţia curentă. Concentrîndu-şi eforturile în această direcţie, încă în primul an al cincinalului actual, industria braşoveană a putut raporta partidului o serie de realizări dintre care vom menţiona aici cîteva.

Uzina de autocamioane a asimilat un nou tip de autocamion echipat cu motor Diesel, cu performanţe tehnice superioare, trimis de acum în multe ţări ale lumii pentru probe şi încercări, în vederea contractării. În următorii ani ai cincinalului se vor asimila noi tipuri de autocamioane cu motor Diesel. În prezent, uzina desfăşoară o amplă activitate, astfel ca, pînă la sfîrşitul anului, să poată integra în fabricaţie, împreună cu colaboratorii săi, circa 85% din licenţa M.A.N. la tipul de autocamion ce se găseşte în stadiul de asimilare.

La Uzina „Tractorul" se fac ultimele pregătiri în vederea asimilării tractorului de 55 CP în mai multe variante, existînd de pe acum solicitări din partea unor beneficiari. Atît uzina cît şi Institutul pentru proiectări şi cercetări de autocamioane şi tractoare au în studiu şi execuţie o gamă largă de tractoare de diferite puteri pe roţi sau şenile, care corespund în măsură tot mai mare solicitărilor de pe piaţa mondială.

Preocupare pe linia asimilării de noi produse există şi la Uzinele Rulmentul, Hidromecanica, Electroprecizia - Săcele, Combinatul chimic-Făgăraş, Victoria, Colorom-Codlea, Fabrica de tricotaje-Braşov, Fabrica de produse zaharoase, Industria locală etc. Aşa de exemplu, Combinatul chimic-Făgăraş a asimilat produsul „Rezorcina", ce conduce la eliminarea totală a importului şi creează premise pentru oferte la export încă din acest an. La Combinatul chimic „Victoria", în vederea reducerii importului se lucrează la asimilarea de noi sortimente de schimbători de ioni, iar pentru oferirea la export se lucrează la obţinerea nitrocelulozelor alcoolizate cu metanol.

Pînă la sfîrşitul cincinalului în industria braşoveană ponderea produselor noi şi modernizate va reprezenta 45% din totalul produselor. După cum a reieşit însă, din analiza efectuată, în general, ritmul de înnoire a unor produse este încă prelungit în mod nejustificat, durata în care se efectuează trecerea la fabricaţia de serie şi omologare este mare; se impune o concentrare şi eforturi mai susţinute din partea compartimentelor de concepţie şi a întreprinderilor producătoare şi colaboratoare şi a institutelor de proiectări şi execuţie cercetări de specialitate, în vederea îndeplinirii în condiţii optime a acestei sarcini majore puse de conducerea partidului şi statului în faţa industriei noastre.

● *Calitate pe toate fronturile*

PARALEL CU GRIJA pentru înnoirea permanentă a producţiei în unităţile noastre una din cerinţele de bază pentru creşterea competitivităţii produselor pe piaţa externă o reprezintă **îndeplinirea exemplară a condiţiilor de calitate prevăzute în contractele economice.** Prin intensificarea preocupărilor în acest domeniu, prin ansamblul de măsuri întreprinse de către unităţile noastre, nu s-a înregistrat nici o reclamaţie la rulmenţii livraţi la export, au fost lichidate defecţiunile semnalate la echipamentul electric şi aparatajul de bord al unor loturi de autocamioane şi tractoare, iar calitatea celorlalte produse din judeţ s-a îmbunătăţit continuu. Aşa, de pildă, datorită receptivităţii de care a dat dovadă Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului la cererile beneficiarului extern, şi prin calitatea ireproşabilă a mobilei livrate la export, a cîştigat o serie de pieţe foarte stabile şi de perspectivă, creîndu-se condiţii pentru încheierea chiar a unor contracte de lungă durată, pînă în 1975. Rezultate asemănătoare au obţinut şi alte întreprinderi ca: Electroprecizia-Săcele, 6 Martie-Zărneşti, Hidromecanica, Rulmentul, Fabrica de produse zaharoase, Industria laptelui, Fabrica de tricotaje, Industria locală etc. Tocmai de aceea, consiliile şi comitetele oamenilor muncii din centrale şi întreprinderi trebuie să-şi intensifice preocuparea faţă de tot ceea ce reprezintă noul în producţie: din punct de vedere al tehnologiilor de fabricaţie, al procedeelor tehnologice, al asimilării noilor produse şi al diversificării acestora.

Întrucît calitatea produselor trebuie să fie menţinută atît în timpul transportului maritim sau terestru de la furnizor la beneficiari, cît şi în timpul depozitării lor, este necesară o foarte mare atenţie din partea celor ce au misiunea să se ocupe de efectuarea acestor operaţiuni. De aceea, organizaţiile comerciale şi în aceeaşi măsură întreprinderile producătoare sînt obligate să pregătească muncitori şi specialişti pentru rezolvarea unor astfel de operaţiuni.

● *Domenii încă puţin explorate: cunoaşterea pieţei*

ORIENTAREA PRODUCŢIEI, elaborarea politicii de preţuri, **întreaga strategie de export sînt de neconceput în afara existenţei unor informaţii care, pentru a fi obţinute, reclamă perfecţionarea continuă a cadrului organizatoric de conducere a activităţii de desfacere la nivelul fiecărei întreprinderi.** De altfel, după cum a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea privind activitatea de comerţ exterior, **în fiecare întreprindere — nu numai în cele ce exportă direct — trebuie să ia fiinţă compartimente capabile să urmărească permanent evoluţia conjuncturii externe, să orienteze producţia în deplină concordanţă cu cerinţele pieţei externe şi interne, să promoveze vînzările, să cunoască în permanenţă ultimele noutăţi pe plan mondial.**

Pornind de la aceste necesităţi, în aproape toate unităţile judeţului Braşov de la începutul anului şi pînă în prezent a existat preocupare pentru perfecţionarea activităţii comerciale, pentru înfiinţarea compartimentelor de marketing. Există totuşi suficiente rezerve de îmbunătăţire a acestei activităţi, care nu a fost încă pusă la punct în toate detaliile ei şi nici impulsionată la nivelul cerut de însăşi creşterea sarcinilor de export. Mai sînt unităţi care au un număr insuficient de personal în aceste compartimente, iar altele au tendinţa de a le subaprecia, repartizînd aici salariaţi mai slab pregătiţi. De aceea, considerăm că

ec. Marin STOIANOVICI
comisia economică a Comitetului judeţean Braşov al P.C.R.

(Continuare în pag. 12)

În întîmpinarea Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român şi a celei de-a 25-a aniversări a Republicii

PRESTIGIUL MĂRCII DE FABRICĂ — CALITATEA PRODUSELOR

ing. D. NICULESCU
inspector general al Inspectoratului general de stat pentru controlul calităţii produselor

- **Conducerea eficientă nu este posibilă fără un proces continuu de reflecţie, de evaluare a rezultatelor obţinute în raport cu deciziile luate.**
- **Delimitarea precisă a sarcinilor şi atribuţiilor diferitelor compartimente pentru asigurarea şi controlul calităţii.**
- **Pe întregul flux — proiectare, fabricaţie şi exploatare — control riguros al calităţii şi fiabilităţii produselor.**
- **Complex de măsuri pentru asigurarea calităţii : autocontrolul, controlul în lanţ, controlul primei piese, schimburi de experienţă, analize şi demonstraţii, expoziţii cu vitrine, conferinţe, simpozioane, sesiuni tehnico — ştiinţifice, cercuri de calitate etc.**
- **Competitivitate nu numai prin preţ şi reclamă ci, mai ales, prin înaltă calitate a produselor.**

TRĂIM O EPOCĂ caracterizată prin progresul tehnologic rapid, perfecţionare şi înnoire constantă a bunurilor, a serviciilor, a procedeelor şi a metodelor de lucru. De aceea, **nu este posibilă o cercetare economică eficientă şi o decizie tehnică competentă fără o analiză riguroasă a nivelului calitativ al producţiei realizate, a implicaţiilor macroeconomice aferente şi a posibilităţilor de dezvoltare în viitor.**

Întreprinderea constituie celula fundamentală a economiei naţionale, iar indicatorii calităţii produselor, lucrărilor şi serviciilor reprezintă principalele mijloace prin intermediul cărora ea poate afirma unde se află în prezent, în comparaţie cu nivelul mondial, şi constituie baza de anticipaţie în ceea ce priveşte evoluţia activităţii sale viitoare. **Conducerea eficientă nu este posibilă fără un proces continuu de reflecţie, de evaluare a rezultatelor obţinute în raport cu deciziile luate, de reexaminare periodică a obiectivelor şi de adaptare a lor la condiţiile existente.**

Întreprinderile şi centralele industriale — ca celule fundamentale ale activităţii noastre economice — precum şi ministerele, ca organe coordonatoare, trebuie să-şi definească **politica producţiei proprii într-un mod dinamic.** Ele trebuie să perfecţioneze, să transforme, să lărgească gama activităţilor ; să lanseze permanent produse noi cu caracteristici superioare, să adopte procedee avansate şi să modernizeze pe cele existente — neîncetat, fără răgaz. Este clar pentru toţi că **la baza progresului stă conectarea constantă la evoluţie, întinerirea continuă a resurselor şi organizării.** Majoritatea produselor îmbătrînesc după 4—5 ani Societatea modernă, care este atît de pretenţioasă, furnizează şi mijloacele necesare. **Tehnicile matematice de previziune şi prospective pentru alegerea alternativelor optime — condiţie sine qua non a deciziei — tind să reducă incertitudinea, servesc creşterii productivităţii şi utilizării rentabile a resurselor materiale şi umane** Metodele de conducere ştiinţifică a întreprinderilor asigură perfecţionarea structurilor şi climatul de adeziune a colectivelor la obiectivele stabilite. Utilizarea adecvată a tehnicii electronice de calcul măreşte eficienţa fluxului informaţional şi permite fundamentarea ştiinţifică a deciziilor. Astfel, o întreprindere sau centrală industrială trebuie şi poate să dezvolte în ea însăşi condiţiile mişcării.

ÎN CONCORDANŢA cu dezvoltarea şi modernizarea continuă a economiei naţionale, bazată pe construirea de noi obiective industriale dotate cu utilaje la nivelul actual al progresului tehnic, precum şi pe extinderea măsurilor de organizare ştiinţifică a producţiei şi perfecţionarea permanentă a calificării cadrelor, **problema calităţii a fost ridicată în ţara noastră la rang de politică de stat.** Avînd în vedere aceste cerinţe ale progresului societăţii noastre, în 1970, Marea Adunare Naţională a adoptat „Legea privind asigurarea şi controlul calităţii produselor", iar în anul 1971, a emis „Decretul de organizare şi funcţionare a Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor", care activează, de atunci, ca organ al Consiliului de Stat. S-a creat astfel cadrul instituţional pentru realizarea obiectivelor stabilite în acest domeniu. Aceste reglementări se înscriu organic în programul stabilit de partid pentru perfecţionarea întregii activităţi economice, fiind menite să realizeze cadrul necesar pentru mobilizarea mai activă a tuturor colectivelor de muncă din unităţile economice în direcţia ridicării calităţii produselor destinate atît pieţei interne, cît şi exportului.

Faptul că în ţara noastră calitatea a devenit o problemă centrală, dirijată în mod conştient, se reflectă şi în aceea că pentru cincinalul 1971—1975 s-a elaborat un program vast în această direcţie. Se prevede astfel ca **în producţia industrială a anului 1975, produsele noi să reprezinte 50% din volumul producţiei totale.** Sarcini deosebite pe această linie revin industriei de vîrf — electrotehnicii şi electronicii, mecanicii fine etc. — pentru care sarcina este de 80% ; în domeniul industriei uşoare — confecţii, tricotaje, încălţăminte — unde moda are un rol determinant, se prevede ca produsele noi să reprezinte peste 90%. Totodată, se are în vedere ca, în 1975, să nu mai existe practic standarde mai vechi de 5 ani, ceea ce va avea ca efect îmbunătăţirea parametrilor de calitate, mărirea duratei de utilizare şi reducerea consumurilor specifice la peste o sută de mii de produse (tipuri şi sortimente).

Legea privind asigurarea şi controlul calităţii produselor, stabileşte principiile fundamentale privind calitatea produselor. Între altele ea precizează că :

- **realizarea de produse, lucrări şi servicii la nivel calitativ superior constituie o necesitate pentru întreprindere şi societate, obligaţie de serviciu şi chestiune de etică socială pentru muncitori, ingineri şi tehnicieni ;**
- **îndeplinirea şi depăşirea indicatorilor cantitativi ai planului de producţie nu trebuie obţinute în detrimentul calităţii ;**
- **produsele noi se lansează în fabricaţie numai după efectuarea — pe prototipuri şi seria zero — a unor încercări semnificative de fiabilitate şi mentenabilitate, respectiv după verificarea tuturor parametrilor calitativi în condiţii de exploatare normală (în vederea depistării şi eliminării eventualelor erori şi deficienţe) ;**
- **conducerile întreprinderilor trebuie să creeze toate condiţiile necesare pentru realizarea unei producţii de calitate ;**
- **organizarea de cursuri de calificare profesională şi de reciclare pentru personalul tehnic şi de execuţie în vederea realizării performanţelor calitative prevăzute în documentaţiile tehnice ;**
- **beneficiarilor trebuie să li se livreze numai produse a căror calitate a fost verificată în prealabil de către producător ; este interzisă prin lege expedierea din fabrică a unor produse necorespunzătoare din punct de vedere calitativ etc.**

În conformitate cu principiile fundamentale enumerate, conducerile multor întreprinderi au elaborat programe pe termene scurte şi de perspectivă pentru îmbunătăţirea calităţii, iau decizii şi fixează obiective în faţa întregului colectiv (vezi figura 1 în care se prezintă trecerea de la politica generală a unei întreprinderi la obiective concrete şi eficiente în domeniul calităţii).

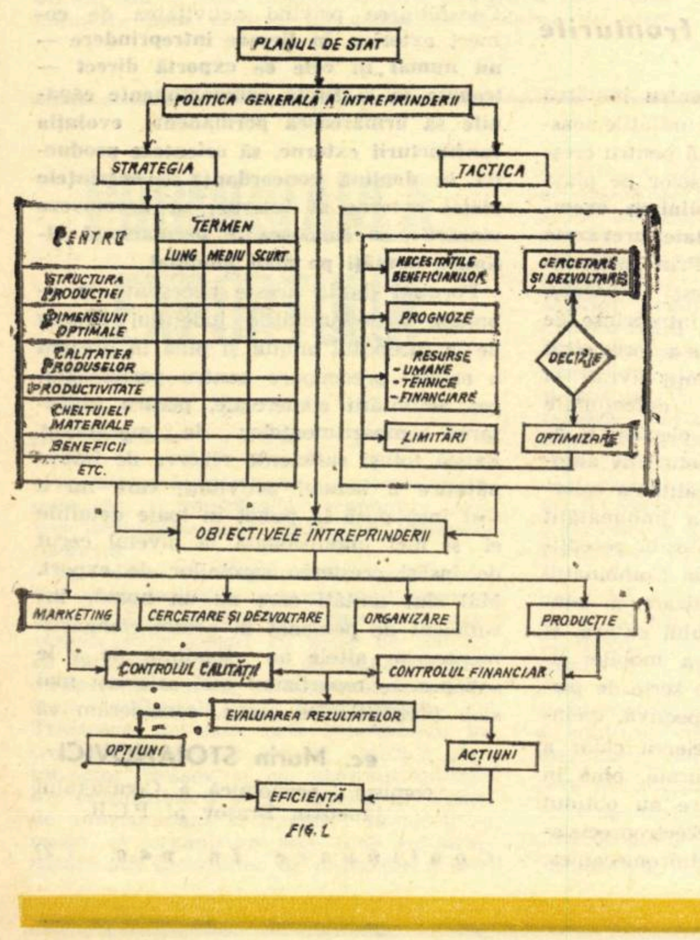

Pentru aplicarea unei asemenea manegegrame, s-au elaborat în întreprinderi regulamente de organizare şi funcţionare prin care se stabilesc şi se delimitează precis sarcinile şi atribuţiile diferitelor compartimente pentru asigurarea şi controlul calităţii, legăturile dintre acestea — funcţionale, ierarhice, de cooperare etc. — formularistică pentru evidenţe şi fluxul raţional al informaţiilor

Asigurarea şi controlul calităţii a necesitat constituirea în fiecare întreprindere a unei aşa-numite „bancă de informaţii", în domeniul calităţii, cuprinzînd :

- informaţii asupra performanţelor calitative ale unor produse similare realizate pe plan mondial :
- buletine de încercări de calitate şi fiabilitate efectuate asupra produselor proprii sau a unor produse similare ;
- fişe de control al calităţii pe fluxul de fabricaţie, fişe de recepţie ;
- analiza rebuturilor, reclamaţii externe, rapoartele echipelor de „service" etc.

> **„Una din sarcinile actuale de cea mai mare însemnătate a organelor de partid şi de stat, a unităţilor economice, a tuturor oamenilor muncii, este îmbunătăţirea continuă a calităţii produselor, condiţie esenţială pentru satisfacerea cerinţelor economiei naţionale, ale producţiei şi consumului, pentru ridicarea nivelului de trai al populaţiei, precum şi pentru dezvoltarea comerţului nostru exterior, intensificarea participării României la diviziunea internaţională a muncii"**
>
> (din Raportul prezentat de tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, la Conferinţa Naţională a P. C. R. din 1967)

Datele statistice se convertesc în indicatori ai calităţii, în cadrul unui proces riguros format din operaţii succesive de prelucrare matematică (analiză dispersională şi calculul probabilităţilor).

ASTĂZI o întreprindere nu mai este caracterizată doar prin bilanţul activ sau pasiv, ci prin dinamica colectivului său, antrenat în realizarea unor obiective precise, conforme cu prevederile care decurg din planul de stat şi directivele partidului, prin capacitatea de mobilizare a resurselor umane şi a mijloacelor tehnice şi financiare. Fără îndoială că nici o întreprindere nu îndeplineşte, la un moment dat, toate condiţiile pentru realizarea calităţii optime a producţiei şi, de aceea, cunoaşterea exactă a stărilor de fapt ca şi evaluarea corectă a posibilităţilor, conferă programului de asigurare şi perfecţionare a calităţii — valoarea de realizare, aspectul concret.

Faţă de complexitatea fenomenului calităţii şi de repercusiunile, adeseori ireversibile, pe care le antrenează, pericolul principal care ameninţă conducerea unei întreprinderi constă în a menţine în fabricaţie produse depăşite tehnic, în a se baza pe structuri de producţie învechite, pe utilaje şi tehnologii ce nu ţin pasul cu noul etc. Adeseori, din comoditate, se adoptă programe de asimilare de noi produse care prevăd ritmuri lente, întinse pe o perioadă de mai mulţi ani, pierzîndu-se din vedere că în procesul competitivităţii, devine uneori imposibil să se „recupereze" rămînerile în urmă. **Astăzi competitivitatea nu se mai limitează la preţ sau la reclamă comercială, ci se situează din ce în ce mai mult în domeniul calităţii.**

În ţara noastră s-a instituit un sistem coerent pentru asigurarea şi controlul calităţii — înainte de începerea fabricaţiei şi pe întreg fluxul de producţie — reprezentat schematic în figura nr. 2.

Controlul calităţii constituie un ansamblu de funcţii destinate să asigure calitatea adecvată în procesul de fabricaţie prin studiul critic al proiectului, materialelor, proceselor, echipamentului şi calificării personalului, urmat de inspecţie periodică şi analiza rezultatelor ei pentru a se determina cauzele defectelor şi a se acţiona pentru eliminarea acestor cauze. Potrivit Legii, răspunderea pentru calitate revine întreprinderii producătoare, centralelor şi ministerelor coordonatoare ; rolul Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor este acela de a controla modul cum întreprinderile, centralele şi ministerele aplică prevederile legale. Dar acest control nu are în nici un caz un caracter pasiv, adică de înregistrare posterioară a unor stări de fapt. Prin inspectori implantaţi direct în uzine, acolo unde se hotărăşte calitatea, organele inspectoratului sînt chemate să interzică livrarea unor produse necorespunzătoare : dar sarcina lor primordială constă în **determinarea întreprinderilor de a lua măsurile tehnice şi organizatorice — începînd de la proiectare, aprovizionare pe fluxul de fabricaţie şi în activitatea de „service" pentru a se preveni fabricarea unor produse** care nu corespund din punct de vedere calitativ, pentru reducerea volumului de rebuturi şi remanieri. Organele inspectoratului desfăşoară o activitate eficientă în măsura în care în întreprinderi se iniţiază acţiuni de mobilizare a tuturor factorilor în vederea eliminării deficienţelor care se manifestă în producţie.

Metodele statistico-matematice permit măsurarea obiectivă a părţii de răspundere care revine conducerii unei întreprinderi pentru productivitate scăzută şi calitate inferioară a produselor fabricate. Conducerile întreprinderilor trebuie să cunoască principiile controlului statistic al calităţii, deoarece numai astfel îşi pot da mai bine seama care este sistemul de organizare cel mai potrivit şi ce este necorespunzător în ceea ce fac, în prezent, în domeniul calităţii produselor.

Se ştie că principalele obiective, pe linia îmbunătăţirii calităţii produselor, constau în :

- **realizarea unei mai mari uniformităţi a producţiei ;**
- **continua ridicare a parametrilor calitativi şi de fiabilitate prin asimilarea în fabricaţie de produse care să corespundă mai bine cerinţelor consumatorilor.**

Realizarea unei uniformităţi sporite a producţiei prin aplicarea metodelor statistico-matematice, ca şi introducerea progresului tehnic prin asimilarea de produse şi tehnologii noi, sînt întotdeauna însoţite de obţinerea imediată de economii în procesul de producţie, de o sporire a productivităţii muncii, adică într-un cuvînt, de creşterea rentabilităţii producţiei.

Controlul statistic al calităţii nu este însă un „sac cu metode tehnice", ci un sistem de gîndire şi organizare. El furnizează fundamentarea ştiinţifică a conducerii active a proceselor de producţie, permiţînd depistarea tendinţelor şi a cauzelor perturbatorii, stabilirea acţiunilor ce trebuie întreprinse. **Integrate într-un sistem informaţional judicios proiectat, metodele statistico-matematice permit nu numai evaluarea eficienţei măsurilor luate pentru reducerea deficienţelor calitative, a productivităţii scăzute şi a costurilor ridicate, dar şi localizarea răspunderilor personale pentru stările de lucruri necorespunzătoare.** Adică, prin controlul statistic al calităţii trebuie să înţelegem un sistem care cuprinde toate aspectele calitative ale activităţilor de „marketing", planificare, aprovizionare, producţie, „service" şi, implicit, ale proiectării, respectiv ale elaborării documentaţiilor constructive şi tehnologice, precum şi ale dotării cu scule, dispozitive şi mijloace de control al calităţii.

Prin dubla subordonare a compartimentelor de control tehnic de calitate (CTC) faţă de organele judeţene ale Inspectoratului General de Stat, s-a întărit autoritatea acestora. Compartimentele de control tehnic al calităţii (CTC) şi organele Inspectoratului General de Stat sînt obligate să interzică livrarea din fabrici a produselor de calitate scăzută, care necesită manoperă ulterioară pentru remanieri, iar la altele — declasarea calitativă a produselor respective.

Din constatările făcute în ultima vreme rezultă că marea majoritate a întreprinderilor s-au mobilizat pentru a obţine produse de înalt nivel tehnic, competitive. Se remarcă în acest sens, uzinele „Tractorul"-Braşov, „23 August"-Bucureşti, „1 Mai"-Ploieşti, Uzinele Mecanice Cîmpulung Muscel, Uzinele textile „30 Decembrie"-Arad, C.I.L.-Tîrgu Mureş etc.

Există totuşi, în unele unităţi lacune în organizare, care conduc la neajunsuri în respectarea proceselor tehnologice, a indicatorilor de calitate. Volumul mărfurilor defecte a reprezentat în anul trecut peste 1 miliard de lei. Desigur, dacă raportăm această cifră la volumul total al producţiei realizate în ţara noastră, aceasta reprezintă un procent infim. Dar problema nu se pune aşa : interesează valoarea absolută a produselor defecte, care constituie o pagubă pentru economia naţională. Mai mult, unele produse de calitate şi fiabilitate scăzute au ajuns la beneficiari şi s-au defectat în exploatare, ceea ce a dus la însemnate pierderi de producţie sau la nemulţumirea cumpărătorilor. Asemenea neajunsuri au apărut la unii transformatori electrici produşi de Uzinele „Electroputere"-Craiova care, datorită unor soluţii constructive neverificate şi indisciplinei tehnologice, au ieşit rapid din funcţiune : la unele loturi de televizoare produse de Uzina „Electronica"-Bucureşti care au prezentat fiabilitate scăzută a unor componente şi a lipiturilor ; la „Combinatul Chimic"-Craiova o cantitate importantă de îngrăşăminte chimice (nitrocalcar) prezintă fenomenul de aglomerare datorită tehnologiei nepusă la punct ; la Combinatul Petrochimic-Borzeşti s-au identificat variaţii ale viscozităţii şi impurităţii mecanice în cauciuc, datorită neglijenţelor pe fluxul de fabricaţie. Întreprinderile „Modern"-Timişoara, „Progresul" şi „Dîmboviţa" din Bucureşti şi altele au fabricat cantităţi importante de încălţăminte cu tălpi deslipite, tocuri moi, cute la căptuşeală, piele cu aspect curgător etc., care au fost declasate calitativ, rezultînd pagube pentru întreprinderile respective ; declasări de calitate şi volum important de remanieri au avut loc la Fabricile de confecţii din Vaslui, Craiova, Focşani, Călăraşi etc. pentru tighele strîmbe şi întrerupte, mîneci montate greşit, buzunare şi revere asimetrice, pete de ulei, butoniere festonate greşit, defecte de cusătură — toate datorate neglijenţelor şi lipsei de răspundere ale muncitorilor şi maiştrilor respectivi.

Neexecutarea cu regularitate a curăţirii mecanice şi a dezinfecţiilor a făcut ca la Întreprinderea agricolă de stat din Titu să se înregistreze anul acesta un număr însemnat de pui morţi, valoarea pagubelor fiind de 14,6 milioane lei. Chiar la Staţiunea centrală de cercetări avicole Corbeanca, aparţinînd Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice, anul acesta s-au înregistrat o proporţie de mortalitate de 35%, ceea ce face necesar să se elaboreze urgent un program de eradicare a bolilor specifice creşterii industriale a păsărilor.

Desigur că împotriva vinovaţilor s-au luat, în toate cazurile, măsurile care se impuneau, inclusiv recuperarea pagubelor, dar existenţa acestor fenomene arată că în unităţile amintite cît şi în altele spiritul de răspundere pentru asigurarea şi controlul calităţii nu se situează la nivelul necesar, că mai sînt conduceri care tolerează neglijenţele şi nu acţionează pentru îndeplinirea obligaţiilor ce le revin în ceea ce priveşte grija pentru avutul obştesc. Înţelegerea profundă a sensului complex al noţiunilor de calitate — fiabilitate — disponibilitate şi, ca urmare, iniţierea de acţiuni corespunzătoare, sînt condiţii necesare pentru înlăturarea neajunsurilor şi prevenirea lor (vezi figura nr. 3 în care se prezintă, schematic, factorii care determină calitatea şi prin ce se măsoară ei).

ÎMBINAREA intereselor actuale şi viitoare ale societăţii necesită nu numai proporţionarea justă a raportului dintre acumulare şi consum, dar şi o politică dinamică de introducere a progresului tehnico-ştiinţific, de largă perspectivă. În elaborarea ei, partidul nostru porneşte de la modernizarea şi reconstrucţia instalaţiilor existente, creează cea mai mare parte a avansului de eficienţă a muncii sociale.

Eficienţa producţiei este o problemă esenţială a făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi, totodată, o consecinţă necesară a potenţialului tehnic şi economic şi a posibilităţilor sociale. Munca vie a omului constituie unicul element creator al producţiei, ea este — după cum spunea Marx — „focul care animă producţia". De aceea, noile obiective industriale, dotate cu utilaje de înaltă tehnicitate, impun necesitatea alinierii cunoştinţelor profesionale ale lucrătorilor la nivelul tehnicii actuale.

Tehnologia modernă impune cerinţe sporite faţă de nivelul cultural şi de specialitate al muncitorului, schimbă caracterul muncii lui. În zilele noastre s-a modificat profund conţinutul noţiunii de calificare. Dacă în trecut aceasta era sinonimă cu noţiunea de îndemînare dezvoltată pînă la măiestrie, în prezent ea include — în plus — însuşirea permanentă a ceea ce este nou. Pe de altă parte, **în munca inginerilor, activitatea de cercetare ştiinţifică trebuie să capete o pondere tot mai mare, să devină mai creatoare pentru a se înscrie în contextul dezvoltării actualei revoluţii tehnico-ştiinţifice** Inginerii sînt chemaţi să folosească cu eficienţă potenţialul oferit de aparatajul electronic modern, care în prezent a devenit o componentă necesară în activitatea productivă, deoarece permite scurtarea ciclului de producţie şi — pe această bază — contribuie la creşterea avuţiei naţionale. Avînd în vedere aceste cerinţe ale etapei actuale, Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor a organizat, împreună cu ministerele de resort, cursuri de perfecţionare în domeniul asigurării şi controlului tehnic de calitate, urmate de peste 40 000 de persoane ; aceste cursuri şi-au demonstrat eficienţa prin scăderea volumului de rebuturi şi reclamaţii, precum şi prin realizarea de economii remarcabile în majoritatea întreprinderilor.

Prevederile documentelor de partid cu privire la creşterea continuă a conştiinţei socialiste a oamenilor muncii şi-au găsit un larg domeniu de aplicare şi în sfera asigurării şi controlului calităţii producţiei, prin introducerea unui nou stil de muncă şi aplicarea unor metode concrete de control tehnic. Notăm :

- **introducerea răspunderii executantului pentru calitatea lucrului efectuat prin aplicarea metodei autocontrolului şi controlul în lanţ în unele întreprinderi de încălţăminte ;**
- **introducerea metodei controlului primei piese de către maistru într-o serie de uzine în industria construcţiilor de maşini ;**
- **antrenarea unor cadre didactice şi specialişti din învăţămîntul superior pentru rezolvarea unor probleme majore privind calitatea produselor ;**
- **organizarea unor schimburi de experienţă, analize şi demonstraţii privind tehnologiile moderne şi popularizarea acestora prin intermediul televiziunii şi a presei locale şi centrale ;**
- **dezbaterile la locul de producţie a cauzelor generatoare de reclamaţii venite de la beneficiari ;**
- **expoziţii şi vitrine cu produse rebutate din ramurile construcţiilor de maşini, chimiei, materialelor de construcţii, industriei uşoare şi alimentare, urmate de discuţii cu maiştri, muncitori şi conduceri de unităţi ;**
- **conferinţe, simpozioane, sesiuni tehnico-ştiinţifice şi concursuri profesionale pe teme de asigurare şi control al calităţii producţiei şi fiabilităţii, cu demonstraţii practice şi proiecţii de filme de specialitate ;**
- **înfiinţarea — în unele întreprinderi din sectoarele construcţiilor de maşini, chimiei, industriei uşoare şi industriei lemnului — a unor cercuri de calitate, în cadrul cărora îşi aduc contribuţia ingineri, tehnicieni, muncitori etc.**

Toate acestea au contribuit la mai buna înţelegere de către oamenii muncii a rolului lor de producători şi în acelaşi timp de proprietari ai mijloacelor de producţie, au generat opinii de masă şi responsabilităţi sporite faţă de „calitate".

Eforturile depuse în realizarea acestui complex de măsuri s-au concretizat în aportul adus la creşterea, diversificarea şi modernizarea producţiei, la mai buna

(Continuare în pag. 12)

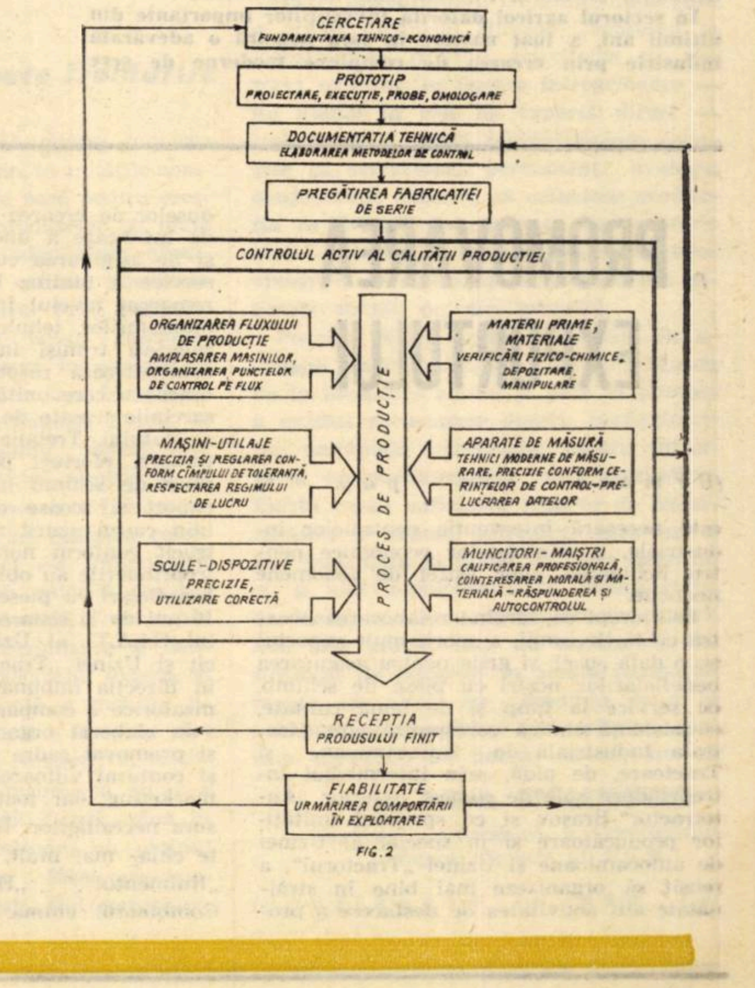

satisfacere a necesarului intern pentru bunuri de consum și mijloace de producție, la dezvoltarea comerțului exterior și ciștigarea de noi piețe, intensificîndu-se astfel participarea țării noastre la diviziunea internațională a muncii.

PRIN REALIZAREA prevederilor din Programul de introducere a progresului tehnic și de îmbunătățire a calității — parte integrantă a planului de dezvoltare a economiei — s-au obținut în ultimii 2—3 ani progrese remarcabile. **Au fost asimilate în producție utilajele tehnologice cu performanțe înalte pentru industria chimică și petrolieră, la realizarea lor folosindu-se procedee tehnologice moderne, de mare eficiență** (sudură automată sub strat de flux, sudură în mediu de argon și în baia de zgură). Ca urmare, pe lîngă dotarea industriei petrochimice române cu instalațiile de producție necesare, a fost posibil să se realizeze și unele disponibilități la export (în India, Egipt, Anglia etc.).

Instalațiile de foraj Diesel electrice și hidraulice cu indici tehnici și economici la nivelul celor mai bune realizări mondiale (adîncime de foraj și viteze de lucru), **sînt rezultatul unor perfecționări remarcabile aduse de specialiștii Uzinei „1 Mai“ - Ploiești** — într-un domeniu în care România se bucură de un mare prestigiu — fapt care a condus la menținerea pieței externe și pătrunderea pe noi piețe, confirmînd astfel tradiția recunoscută a țării în producția de utilaj petrolier. **Mașinile-unelte pentru prelucrarea metalelor au cunoscut în ultimii ani o largă diversificare atît ca variante, cît și ca tipodimensiuni.** Familia de strunguri SNA se execută în 9 tipuri și peste 120 variante, ceea ce a permis ca exportul să crească cu 250%, iar produsele să fie apreciate de clienți din peste 50 de țări. Familia de mașini de frezat universale și verticale a fost modernizată din punct de vedere al avansurilor, comenzilor, arhitecturii etc., fiind exportată în peste 30 țări ca : R.F.G., Anglia, Japonia, Suedia, Franța, Elveția etc.

Se construiesc transformatoare electrice cu putere de 250 MW și tensiune de 240 kV, avînd randamente ridicate, greutăți specifice și gabarite mici, competitive pe plan mondial. Producția de transformatoare electrice a crescut de 2,5 ori față de 1967 și exportul de 1,5 ori. Sînt în curs de execuție turboagregate de 330 MW. **România fabrică locomotive hidraulice. Diesel-electrice și electrice, o gamă largă de tractoare și mașini agricole, autocamioane, autobuze, autoturisme etc.**

Asimilarea de produse noi în sectorul chimiei a făcut posibilă reducerea completă a unor importuri de coloranți și medicamente, catalizatori de hidrogenare, rășină ABS, alchilamine etc., a crescut gama sortimentală de produse oferite la export : îngrășăminte azotoase complexe și nitrocalcar, PVC praf, acetat de vinil monomer, anvelope etc. Exportul de fibre sintetice poliacrilice și poliamidice a crescut de circa 6 ori față de anul 1970, iar cel de îngrășăminte chimice cu circa 25% față de anul 1970.

Printr-o valorificare mai completă și complexă a lemnului, valoarea produselor rezultate dintr-un metru cub de masă lemnoasă a crescut în 1971 cu circa 18% față de anul 1968. Dezvoltarea producției de plăci aglomerate și din fibre de lemn și îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație la aceste produse permite valorificarea industrială a unui volum crescut de deșeuri lemnoase (circa 40% din volumul total de deșeuri), ceea ce a condus la economisirea unei cantități corespunzătoare de masă lemnoasă pentru utilizări superioare.

A continuat să crească la export ponderea produselor cu un grad mai ridicat de industrializare și manoperă (mobilă, mobilă stil, plăci aglomerate și din fibre de lemn cu suprafețe innobilate, diverse sortimente de hîrtii innobilate etc.), renunțîndu-se la exportul unor materii prime (lemn pentru celuloză, lemn pentru construcții rurale, bile, manele etc.). Unul din produsele relativ noi în exportul pe vest — mobila — s-a impus cu deosebit succes, clienții apreciind calitatea mobilei românești, ceea ce a făcut ca, în 1971, Institutul internațional de promovare și prestigiu din Geneva să acorde Întreprinderii de Comerț exterior „Tehnoforestexport“ distincția „Premiul internațional de promovare“.

În sectorul agricol datorită investițiilor importante din ultimii ani, a luat naștere în țara noastră o adevărată industrie prin crearea de complexe moderne de sere cu tehnologii la nivel mondial, producția și exportul crescînd an de an ; astfel, în 1971 față de 1969, exportul de tomate de seră a crescut de peste 2 ori, la castraveți de 3 ori, la ardei de 7 ori. Datorită calității legumelor de seră, țara noastră se situează în prezent printre principalii exportatori pe unele piețe foarte exigente.

INTELIGENȚA tehnică înseamnă în zilele noastre a fi capabil să transformi o materie primă într-un produs cu o valoare de 10—20 și chiar o sută de ori mai mare, adică să se înglobeze în fiecare produs oricît de mic, o cantitate cît mai mare de gîndire tehnico-științifică, de muncă de concepție. Astfel, **Uzinele „Timpuri Noi“ - București, au înlocuit motorul Diesel de 120 CP cu cilindri dispuși în linie, cu un tip modernizat avînd cilindri dispuși în V realizînd o diferență de gabarit de 50%** ; performanțele funcționale ale noului produs sînt superioare celui vechi. De asemenea, **Uzinele „Progresul“-Brăila au realizat un nou tip de excavator pe șenile, reducînd greutatea acestuia de la 17 tone la 14,9 tone.**

Preocupări care au dus la rezultate remarcabile au obținut pe linia economiei de metal și Uzinele „Electroputere“-Craiova, Șantierele navale Drobeta-Turnu Severin etc. Foarte eficace s-a dovedit și acțiunea de reproiectare a produselor în sensul economisirii materialelor și în fabricile constructoare de mașini pentru industria ușoară. Desigur că colectivele uzinelor siderurgice pot sprijini pe constructorii de mașini mai mult, prin livrarea unor laminate la dimensiunile specificate de proiectanți, precum și prin lărgirea producției de oțeluri cu parametri de rezistență superiori.

Alături de aceste rezultate pozitive, în unele întreprinderi se manifestă o preocupare insuficientă pentru modernizarea produselor și a producției, cu consecințe negative și în ceea ce privește consumurile de metal. Astfel, pentru realizarea unei tone de produse finite — motoare Diesel, boghiuri, turbogeneratoare, mașini electrice, diferite utilaje — la Uzina constructoare de mașini din Reșița, se consumă, în medie, aproape două tone de metal datorită următoarelor cauze :

— majoritatea pieselor turnate au dimensiuni și greutăți mult mai mari decît cele admise în limitele unei tehnologii moderne ; uzina „livrează“ la retopit 22 000 tone de șpan pe an, echivalent în greutate a 1 110 motoare diesel ;

— o mare cantitate de metal se irosește prin deșeuri tehnologice. Astfel, deșeurile tolelor pentru mașini electrice ar putea fi folosite pentru producția de motoare mici. La un nivel ridicat se situează și rebuturile. Uzina „livrează“ anual Întreprinderii de colectare a metalului 55 000 tone de fier vechi ;

— normele de consum specific de metal nu sînt mobilizatoare. În 1972 consumul planificat de metal pentru un set de boghiuri este cu 54 kg mai mare decît cel înregistrat în 1971, iar pentru un compresor de aer cu 15 kg mai mare etc.

Situații similare întîlnim și la alte uzine constructoare de mașini, precum și în alte ramuri industriale (consumuri exagerate de combustibili și lubrifianți, de energie electrică și termică, de diverse chimicale, fire și lemn, sau alte materii prime deficitare).

CALITATEA produselor nu se reduce exclusiv la realizarea parametrilor tehnici, ci implică luarea în considerare și a aspectelor economice, consumurilor materiale atît pentru producător cît și pentru consumator. Din păcate acest lucru este uneori neglijat. Nivelul calitativ optim al produselor se evaluează după minimum de cheltuieli necesare pentru realizarea și folosirea acestora. Societatea este interesată în satisfacerea necesităților sale cu cheltuieli de muncă minime. Pagubele rezultate în producție și utilizarea unor produse de calitate inferioară depășesc, în unele cazuri, de multe ori costul acestora. Sînt necesare, de aceea, măsuri hotărîtoare și imediate pentru :

- **scurtarea duratei încă mari de asimilare a fabricației unor produse ; din cele 98 produse puse în fabricație în anul 1971 prevăzute în planul de stat — la 8, durata de asimilare a depășit 2 ani (excavatoare hidraulice, aparataj electric de acționare, rulou vibrator etc.) ;**
- **perfecționarea sistematică a tehnologiilor de fabricație pentru reducerea procentului de produse defecte ;**

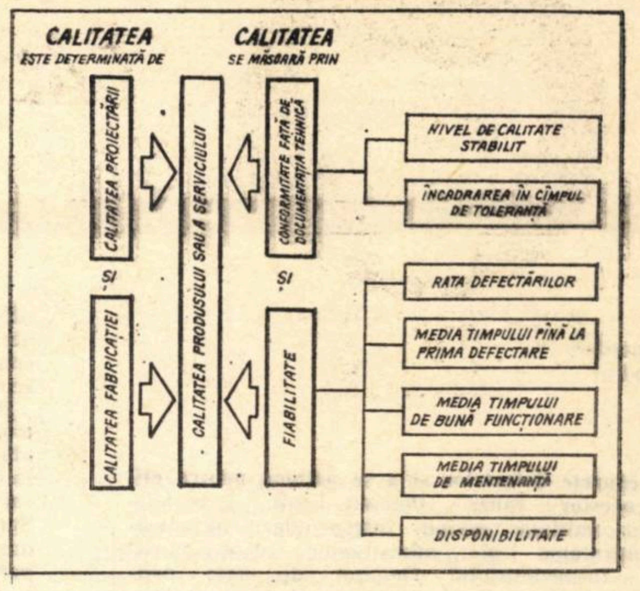

Fig. 3

- **creșterea exigenței controlului tehnic prin extinderea controlului activ — efectuat chiar de muncitori — în paralel cu întărirea controlului efectuat de organele CTC pe fluxul de fabricație și final, pentru prevenirea deficiențelor de producție :**
- **eliminarea unor procedee subiective de „apreciere“ a parametrilor calitativi, prin completarea dotării unităților economice cu aparatură de măsură și control, precum și cu bancuri de probă pentru efectuarea de încercări, în vederea determinării cu precizie a fiabilității ;**
- **eliminarea cauzelor care conduc la defectarea prematură a produselor în exploatare prin verificarea riguroasă a tuturor produselor înainte de livrare ; în același scop, organizarea unui sistem informațional operativ și eficient al deficiențelor semnalate în exploatare, care să contribuie la continua creștere a fiabilității și siguranței în funcționare a produselor :**
- **intensificarea popularizării, atît prin rubricile și emisiunile mijloacelor de informare — presă, radio, televiziune, cît și prin coloanele revistei „Calitatea producției și metrologie“ — a conceptelor moderne privind calitatea, gestiunea calității și fiabilitatea produselor și antrenarea în acțiuni de motivație a tuturor factorilor care concură la asigurarea și controlul calității producției ; conducători de unități, muncitori, maiștri, ingineri, organe CTC și de control ale Inspectoratului General de Stat, pentru a se demonstra necesitatea calității și a se crea opinie de masă în acest sens.**

Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, în colaborare cu colegiile ministerelor, consiliile și comitetele oamenilor muncii, va acționa cu toată energia pe linia întăririi spiritului de răspundere personală a executanților și a cadrelor de conducere, pentru asigurarea calității și controlului — de la proiectare, pe fluxul de fabricație și în exploatare — și pentru adoptarea în fiecare unitate a unor programe de perspectivă în vederea ridicării permanente a competitivității produselor românești.

CONFERINȚA Națională a partidului, convocată în a doua jumătate a lunii iulie a.c. constituie un eveniment remarcabil în istoria țării noastre. Într-o atmosferă de puternică efervescență politică și de activitate creatoare, toate colectivele de muncă analizează modul cum au fost înfăptuite obiectivele stabilite de Conferința Națională din anul 1967 și de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, angajîndu-se să depună noi eforturi pentru continua dezvoltare a economiei naționale, pentru ridicarea prestigiului mărcii de fabrică, prin realizarea de produse de calitate, competitive pe piața internațională.

PROMOVAREA EXPORTULUI

(Urmare din pag. 9)

este necesară intervenția centralelor industriale, a ministerelor economice pentru lichidarea unor astfel de fenomene nedorite.

Este drept că, lărgind colaborarea noastră cu țările lumii, a sporit mult exportul și, o dată cu el, și grija pentru asigurarea beneficiarilor noștri cu piese de schimb, cu service la timp și de bună calitate, cu asistență tehnică corespunzătoare. Centrala Industrială de Autocamioane și Tractoare, de pildă, prin intermediul întreprinderii sale de comerț exterior „Autotractor“-Brașov și cu sprijinul unităților producătoare și în special al Uzinei de autocamioane și Uzinei „Tractorul“, a reușit să organizeze mai bine în străinătate atît activitatea de desfacere a produselor, de crearea unor linii de montaj, de înființare a unor societăți mixte, cît și de asigurarea cu piese de schimb și service a tuturor beneficiarilor. Este de remarcat nivelul înalt de calificare a muncitorilor, tehnicienilor și a celorlalți salariați trimiși în străinătate, ceea ce demonstrează răspunderea și promptitudinea cu care unitățile noastre realizează sarcinile trasate de conducerea partidului și statului. Trebuie însă depuse, în continuare, eforturi pentru asigurarea pieselor de schimb la produsele livrate la export și scoase din fabricația curentă (din cauza uzurii morale sau fizice), întrucît conform normelor în vigoare, întreprinderile au obligația de a asigura pe beneficiari cu piese de schimb, cel puțin 10 ani de la sistarea fabricației. La nivelul C.I.A.T., al Uzinei de autocamioane, cît și Uzinei „Tractorul“ s-au făcut pași în direcția îmbunătățirii structurii organizatorice a compartimentelor comerciale, s-au elaborat organigrame, s-au recrutat și promovat cadre calificate, s-au schițat și conturat viitoarele compartimente de marketing, dar toate acestea nu pe măsura necesităților. Încercări similare, poate chiar mai mult, se fac și de Uzina „Rulmentul“, „Electroprecizia“ - Săcele, Combinatul chimic-Făgăraș, Cooperația meșteșugărească și altele. Un exemplu foarte bun ni-l oferă Combinatul de industrializare și exploatare a lemnului care și-a reorganizat compartimentul comercial, preluînd aproape în întregime atribuțiile unităților subordonate, în componența căruia funcționează și un serviciu de export cu un birou de marketing. În același fel acționează conducerea Întreprinderii „Autotractor“-Brașov care, prin măsurile de organizare a întreprinderii pe zone geografice, și în cadrul acestora — a unor servicii de conjunctură, propagandă, tîrguri, expoziții etc., a reușit să-și înarmeze cadrele cu tehnicile de marketing, aducînd în acest fel o contribuție crescîndă la realizarea planului de export.

Întrucît numărul întreprinderilor care au acționat insuficient pe această linie este totuși însemnat și ținînd cont de creșterea volumului de export și de exigențele sporite ale beneficiarilor externi, **este necesar a se urgenta înființarea compartimentelor de marketing, reorganizarea compartimentelor comerciale ale întreprinderilor și centralelor industriale, precum și asigurarea acestora cu cadrele necesare de specialitate**. Centralele industriale, grupurile de întreprinderi, combinatele, ministerele economice, trebuie să intervină mai operativ și să sprijine mai mult unitățile producătoare în această direcție.

De altfel, în județul nostru s-au organizat încă de la începutul anului, cu sprijinul filialei AROMAR-Brașov, colective de specialiști care au acordat asistență de specialitate pentru înființarea compartimentelor de marketing și pregătirea profesională a cadrelor, dar întreprinderile n-au primit nici o indicație și nici un sprijin de la centrale și ministere. De asemenea, s-au organizat trei simpozioane interjudețene de marketing, o expoziție publică marketing și, cu sprijinul unor specialiști ai Ministerului Comerțului Exterior și ai Consiliului Economic, s-au organizat primele cursuri de reciclare a cadrelor care lucrează în compartimentele comerciale din întreprinderile industriale. Considerăm că în asemenea condiții și cu cadrul organizatoric creat la nivelul județului, se impune din partea tuturor factorilor care concură la realizarea exportului, eforturi sporite pentru promovarea acestuia și perfecționarea în continuare a formelor sale organizatorice, astfel încît să corespundă mai deplin noilor exigențe ce se impun pe linia realizării planului de export pe anul acesta și pe întregul cincinal înainte de termen.

INFORMATIE-DECIZIE

EFICIENȚA CALCULATOARELOR ÎN SISTEMELE DE CONDUCERE A PRODUCȚIEI

INIȚIAT de conducerea partidului nostru, programul de dotare a economiei naționale cu mijloace moderne de prelucrare a datelor își propune ca într-un timp relativ scurt să creeze o rețea de sisteme de prelucrare care să ducă la o creștere substanțială a calității deciziilor. Cheltuielile mari legate de realizarea unui asemenea vast program aduc pe prim plan problema eficienței și a responsabilității pentru sumele cheltuite

Stabilirea eficienței și respectiv oportunității introducerii unui sistem de prelucrarea automată a datelor (SPAD) este o problemă complexă fiind condiționată de un număr mare de factori, a căror influență nu poate fi cunoscută decît în urma unei analize detaliate a sistemului dat. De asemenea, este absolut necesară și o înțelegere corectă a rolului pe care îl are calculatorul în sistemul de conducere.

Articolul de față își propune să atragă atenția asupra unor aspecte care condiționează utilizarea eficientă a calculatoarelor în sistemele de conducere a producției și să contribuie astfel la cunoașterea riscurilor pe care le implică în asemenea cazuri o decizie insuficient fundamentată.

Se au în vedere, în primul rînd, acei factori a căror înțelegere incorectă în faza inițială ar putea ulterior să conducă la rezultate disproporționat de mici față de cheltuielile pe care le implică SPAD.

DEȘI AU TRECUT mai bine de două decenii de cînd calculatoarele electronice sînt folosite în sistemele de conducere, totuși nici la ora actuală nu există o metodologie unanim acceptată pentru a determina eficiența utilizării lor Experiența arată că o eficientă economică reală obțin numai acele unități în care sistemul de prelucrare a datelor a fost proiectat ținîndu-se seama de necesitățile procesului de conducere, alegerea echipamentului fiind făcută în funcție de aceste necesități

Frecvent, justificarea oportunității introducerii SPAD se face pe baza unor considerente generale, luate din literatură sau prin referire la funcționarea altor sisteme, fără o analiză temeinică a sistemului respectiv. Se pierde însă din vedere că, în practică, nu există nici măcar două unități economice absolut identice. Ele diferă cel puțin prin calitățile factorului uman și gradul de organizare.

S-a constatat că cele mai frecvente confuzii în aprecierea oportunității introducerii SPAD au ca sursă un anume fetișism față de calculatoarele electronice, ce creează impresia că, indiferent de condițiile și necesitățile concrete ale producției, de îndată ce se dispune de ele se obține și o eficiență care să justifice cheltuielile respective.

În aceste cazuri se confundă eficiența lor potențială cu cea reală. Oricît de spectaculoase ar fi performanțele echipamentelor, ele nu vor putea elimina deficiențele cu caracter organizatoric și nici carențele verigilor de conducere

Informațiile cele mai bune nu vor avea nici o eficiență dacă verigile de conducere nu vor ști să le folosească în mod corespunzător la luarea deciziilor și dacă, datorită condițiilor tehnico-organizatorice, acestea nu vor putea fi executate întocmai.

Sînt și cazuri cînd, pentru a justifica necesitatea SPAD, se recurge la argumentul necesității introducerii tehnicii noi. Dacă au alții, de ce să nu avem și noi echipamentul nostru de prelucrare? În decurs de doi, trei ani însă plăcerea de a avea echipamente se transformă uneori în căutarea unor argumente pentru a justifica decizia luată.

Se impune așadar o analiză atentă, în fiecare caz concret, atît a sistemului de conducere din unitatea respectivă, cît și a condițiilor organizatorice necesare pentru funcționarea SPAD. Decizia asupra oportunității SPAD va trebui luată pe baza unui studiu care să evidențieze clar eficiența lui, pentru că numai pe această cale se va putea cunoaște dacă cheltuielile pentru SPAD se justifică sau nu.

Aceste premise trebuie asigurate și în cazul cînd unitatea respectivă face apel la serviciile unui centru de calcul din exterior Deși folosirea serviciilor unor centre de calcul din exterior nu necesită inițial fonduri prea mari, raportate însă la o perioadă mai lungă ele pot să crească la valori impresionante, mai ales dacă se au în vedere și cheltuielile de loc neglijabile ale colectivului de informatică din unitatea respectivă. Corect este ca și în acest caz acțiunea de prelucrare a datelor să se desfășoare nu după unele cerințe momentane, ci după o concepție unitară, bazată pe un proiect de ansamblu.

Spre exemplu, tratînd separat activitățile, fișierele de date întocmite de obicei, cu mare cheltuială de muncă, vor trebui să fie ulterior complet refăcute pentru a crea o bancă unitară de date, cu cheltuieli suplimentare de bani și timp.

Ținînd seama de faptul că SPAD trebuie să ofere informații pentru realizarea funcțiilor conducerii: previziune (planificare), reglare (comandă) și control, vom examina restricțiile pe care le impune fiecare din acestea față de calitatea informațiilor și în ce condiții realizarea acestora cu ajutorul SPAD devine sursă de economii.

a) **Previziunea (planificarea)**. — În activitatea de previziune (planificare), cerințele față de SPAD se referă în primul rînd la obținerea unui număr mare de variante de plan care să fie corelate cît mai corect cu resursele disponibile, permițînd totodată alegerea variantei optime în raport cu un anumit criteriu.

În sistemul manual de prelucrare a datelor, lipsa unor mijloace adecvate face ca planurile să fie de regulă elaborate numai în cîteva variante, cu posibilități de optimizare relativ reduse. De asemenea, pentru a respecta termenele de elaborare, se folosește un model simplificat, cu un număr mic de factori corelați.

Avînd la dispoziție un SPAD, calitatea superioară a informațiilor se va concretiza într-o fundamentare mai bună a cifrelor de plan și deci într-un risc mai mic din partea factorilor de decizie.

Viteza sporită de obținere a informațiilor, creează posibilitatea ca, în funcție de perturbații, să se restructureze într-un timp scurt planurile, realizîndu-se astfel o planificare flexibilă. Cifrele de plan reprezentînd mărimi de referință în procesul de conducere, cu cît aceste cifre vor fi mai corecte, cu atît funcționarea sistemului va fi mai previzibilă și mai eficientă. Concret, aceasta se va reflecta într-o economisire a resurselor umane, materiale și financiare.

Exemplul cel mai elocvent îl constituie reducerea stocurilor ca urmare a îmbunătățirii planificării operative și de perspectivă.

b) **Reglarea (comandă)**. — Ca în orice sistem dinamic, și în sistemele de producție vor apare mereu perturbații care vor schimba parametrii lor de funcționare. Pentru a menține parametrii la valorile prescrise (planificate), va trebui să existe o activitate permanentă de reglare care să asigure concordanța între valorile prescrise și cele curente ale parametrilor. O viteză mare de transmitere și de prelucrare a informațiilor va reprezenta în acest caz cerința principală, deoarece condiționează operativitatea conducerii. Se vor putea sesiza astfel, din timp devierile de la indicii planificați (de exemplu creșterea cheltuielilor) și se vor putea lua în timp util decizii corespunzătoare. În cazul unei producții de masă, cu procese rapide, o cît de mică deviere a consumurilor de la cele planificate — nesesizată la timp — poate să conducă la pierderi însemnate.

În schimb, o programare și o urmărire operativă a producției combinată cu o conducere flexibilă, va da posibilitatea scurtării ciclurilor de fabricație, creșterii vitezei de rotație a fondurilor circulante și încărcării mai depline a utilajelor.

c) **Control.** Obiectivul acestei activități constă în analiza rezultatelor obținute și verificarea îndeplinirii sarcinilor trasate. Atît analiza, cît și controlul efectuîndu-se la anumite perioade de timp, informațiile despre starea producției vor trebui, pe măsura apariției lor, colectate și înmagazinate, iar apoi prelucrate (sintetizate) sub o formă care să permită verigilor de conducere efectuarea cît mai ușoară a analizei și a controlului.

Cerințele față de SPAD vor fi acelea de a putea culege, înmagazina și prelucra un volum cît mai mare de date, care să permită conducerii să verifice mai ușor eficiența deciziilor și să ia măsuri corespunzătoare pentru îmbunătățirea lor.

Pornind de la această necesitate, se creează însă frecvent impresia că cu cît se dispune de informații mai multe și într-un timp mai scurt, cu atît ele sînt mai utile pentru verigile de conducere.

S-ar putea întîmpla ca, dispunînd de un volum mare de informații, verigile de conducere să nu le mai poată cuprinde. O frecvență de obținere a informațiilor care nu este corelată cu frecvența de elaborare a deciziilor va reprezenta pentru conducere o supra-încărcare, fără nici o utilitate practică.

Economiile ce rezultă din îmbunătățirea conducerii sistemului de producție, ca urmare a unei informări complete, pertinente și la timp, sînt practic potențiale, fiindcă ele vor depinde în permanență de factorul uman. Economiile rezultate din reducerea cheltuielilor de gestiune ca urmare a introducerii SPAD se pot calcula însă mult mai ușor cunoscîndu-se mărimea cheltuielilor înainte și după darea sa în exploatare.

Pentru a determina corect eficiența SPAD, cheltuielile de gestiune în sistemul actual de lucru vor trebui recalculate la volumul lucrărilor care se vor executa în cazul folosirii SPAD.

În cazul în care în urma introducerii SPAD nu se constată o îmbunătățire simțitoare a activității întreprinderii, este bine să se verifice dacă ceea ce lipsește sînt informațiile sau este vorba de unele carențe tehnico-organizatorice. În cazul din urmă, nici cu cel mai bun SPAD nu se vor putea realiza economiile scontate. Programarea cea mai bună de exemplu, a producției nu va duce la o creștere a eficienței economice dacă nefuncționarea frecventă a utilajelor se datorește nu unei programări incorecte cît unei întrețineri necorespunzătoare. Tot astfel gestiunea cea mai bună a materialelor nu va duce la economii cît de cît sesizabile, dacă furnizorii sau condițiile de transport, ca și schimbările frecvente în fabricație nu permit folosirea unor stocuri minime.

ing. F. KASZONI
IPROCHIM

SIMPOZION ÎN UZINĂ

PRINTRE manifestările științifice din această săptămînă un interes deosebit a suscitat dezbaterea științifică pe tema: „Sistemul informațional — instrument al perfecționării conducerii și planificării conducerii" organizat de Academia de Studii Economice în colaborare cu Uzina de anvelope „Danubiana", care a avut loc la 30 iunie în incinta cunoscutei uzine bucureștene.

Comunicările au tratat aspecte importante ale perfecționării conducerii, planificării și organizării producției la uzinele „Danubiana", constituind o pledoarie pentru promovarea conceptelor și metodelor moderne de conducere.

Au fost prezentate comunicări cu privire la: „Ridicarea eficienței deciziei în conducerea producției de anvelope"; „Programarea optimă a producției de anvelope în concepția unui sistem informatic integrat"; „Concepția și organizarea bazei automate de date tehnologice pentru sporirea operativității informării, programării și conducerii producției"; „Aplicarea metodei PERT în planificarea, organizarea și conducerea activității de revizie a utilajelor tehnologice"; „Perfecționarea metodelor de gestiune a unităților economice".

Dezbaterile au favorizat cunoașterea cerințelor concrete ale unităților economice de către cadrele din învățămîntul superior prin schimbul direct de păreri ce a avut loc. Manifestarea se înscrie în relațiile de colaborare statornicite în ultimul timp între Academia de Studii Economice și Uzina „Danubiana" pe linia aplicării metodelor și tehnicilor moderne de conducere în practica economi[…]

PSIHOSOCIOLOGIA INFORMATICII

La un moment dat a început să se vorbească atît în S.U.A. cît și în Europa de un „eșec al calculatoarelor". Unii conducători se întrebau, și poate pe bună dreptate, dacă nu cumva introducerea calculatoarelor a fost o decizie greșită. Calculatoarele ridicau mai multe probleme decît rezolvau... Intr-adevăr, practica, viața a scos la iveală existența unor neajunsuri în acest domeniu, pe prim plan situîndu-se problema oamenilor; slaba pregătire a personalului care deservește calculatorul, precum și nivelul scăzut de competență al cadrelor de conducere care au menirea să orchestreze și să dirijeze utilizarea eficientă a calculatorului.

La înlăturarea acestui „eșec" au fost atrași psihologi și sociologi. Succesele obținute în soluționarea „cazului" au condus la apariția unei noi ramuri aplicative a psihologiei și sociologiei: PSIHOSOCIOLOGIA INFORMATICII.

Preocupările psihosociologiei se îndreaptă către:

— stabilirea cerințelor psihologice ale noilor profesiuni din domeniul informaticii (INFORMATICIENILOR);

— utilizarea metodelor și procedeelor moderne de diagnoză a aptitudinilor, trăsăturilor de caracter și temperament, în baza cărora se realizează orientarea și selecția candidaților pentru aceste profesiuni;

— studiererea celor mai eficiente căi de formare și perfecționare a informaticienilor;

— acordarea asistenței psihologice personalului care deservește calculatorul, integrarea profesională;

— rezolvarea diverselor probleme psihologice ale organizării și conducerii.

Avîntul informaticii în România — stimulat de Hotărîrea C.C. al P.C.R. din aprilie 1972, — impune aplicarea cuceririlor științifice ale psihosociologiei informaticii în procesul amplu de recrutare și formare a unei noi categorii de specialiști (informaticieni), inițierea unor cercetări specifice domeniului care să contribuie nemijlocit la traducerea în viață a programului național de introducere a sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor.

Intenționăm, în cadrul acestei rubrici să prezentăm unele probleme de larg interes ale PSIHOSOCIOLOGIEI INFORMATICII, cum ar fi: micromonografiile profesionale ale informaticienilor, selecția profesională, formarea și perfecționarea acestora, prin colaborarea cu colectivul Laboratorului psihosociologic de la Centrul de organizare și cibernetică în construcții

conducere și organizare

CUM ESTE COMPETENȚA

SUB TITLUL generic „Organizarea — generator de eficiență" în numerele trecute ale revistei noastre (23, 24, 25), am publicat trei analize de ansamblu asupra acțiunii de organizare, asupra rezultatelor compartimentelor de specialitate din ministere, centrale și întreprinderi și ale cabinetelor județene, municipale și orășenești pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii. Am evidențiat cu aceste prilejuri contribuția pe care organizarea o aduce la descoperirea și punerea în valoare a rezervelor de sporire a producției, a productivității muncii și rentabilității activității desfășurate în toate ramurile economiei naționale.

Cu acest număr începem publicarea unei serii de articole de analiză concretă a modului în care specialiștii compartimentelor de organizare din unitățile economice (centrale și întreprinderi) reușesc să-și valorifice competența, să se integreze în efortul general al colectivelor de oameni ai muncii pentru realizarea mai devreme a sarcinilor cantitative și calitative ale planului cincinal.

DOUĂ CONDIȚII FUNDAMENTALE ALE REUȘITEI: PERSPECTIVĂ CLARĂ ȘI OAMENI CAPABILI

CONSTITUIT în primăvara anului trecut, **GRUPUL INDUSTRIAL DE PETROCHIMIE-PITEȘTI,** compus dintr-o **uzină petrochimică, o rafinărie** și o **unitate de investiții** va cunoaște în actualul cincinal o dezvoltare impetuoasă, înscriindu-se pe traiectoria dinamic ascendentă a întregii petrochimii românești. Pînă în 1975, numărul de salariați al grupului va spori cu 3000, se vor pune în funcțiune 35 de noi capacități de producție. În atingerea acestor obiective, o contribuție importantă revine organizării științifice a întregii activități economice a grupului.

Rolul atribuit organizării de conducerea acestei unități economice în realizarea sarcinilor cincinalului, pornește de la fapte, de la rezultatele obținute pînă în prezent. Este suficient să menționăm în acest sens că eficiența economică a celor 29 de studii de organizare aplicate în anul trecut s-a materializat într-un spor de producție marfă de aproape 2 milioane lei, o creștere a productivității muncii de peste 11 mii lei pe salariat-an, o reducere a prețului de cost, la nivelul întregii producții, de peste 3 milioane lei.

Firesc, analizînd aceste rezultate obținute de specialiștii grupului piteștean, încercînd să desprindem posibilitățile menținerii și dezvoltării lor, ne-am întrebat care sînt resorturile, factorii, mijloacele puse în acțiune.

Prima condiție pentru desfășurarea unei activități sistematice și eficiente de organizare într-o unitate economică — ne spune inginerul **Sergiu Diaconescu,** șeful serviciului de organizare și control al grupului — o constituie **existența unui puternic grup de specialiști,** corespunzător calificați pentru atribuțiile ce le revin și ferm orientați de către conducere către obiectivele imediate și, mai ales, de perspectivă ale unității.

Odată cu constituirea Grupului industrial de petrochimie, întreaga activitate de organizare a fost concentrată la nivelul grupului într-un compartiment de organizare și control, în care lucrează 19 specialiști, din care 5 sînt ingineri, 4 — economiști, iar 10 — tehnicieni. Acești specialiști sînt împărțiți în trei sectoare distincte: organizarea și normarea muncii; organizarea producției și a conducerii; grupa de control.

O decizie importantă pentru activitatea de organizare, pentru rezultatele obtinute prin organizare, a constituit-o **trimiterea la specializare a celor „alocați" pentru această activitate.** Trei din salariații compartimentului au urmat cursurile de studiul muncii de la C.E.P.E.C.A., iar opt tehnicieni pe cel organizat în capitală de către M.I.Ch. un tehnician a urmat un curs de analiză și proiectare a sistemului informațional, un economist urmează în acest an un curs de marketing, iar încă unul se pregătește pentru a deveni programator. De reținut: în cadrul grupului funcționează un curs de perfecționare a cunoștințelor tehnico-organizatorice pentru cadrele cu studii medii.

A doua condiție a reușitei o constituie **orientarea activității, depistarea din timp și alegerea judicioasă a temelor de cercetare.** Experiența grupului piteștean arată că în permanență trebuie urmărită întreaga activitate a unității, pentru a observa unde sînt verigile slabe, astfel încît efectele obținute prin organizarea științifică a unui sector să nu fie contracarate de deficiențele existente în altul.

Ilustrativ, menționăm că planul tematic de studii de organizare pentru 1972 cuprinde: 7 studii de organizare a conducerii 20 studii de organizare a producției; 25 studii de normare a muncii; 4 studii pentru organizarea muncii.

În prezent, în domeniul organizării conducerii, se găsește în faza de finalizare un studiu privind **raționalizarea evidenței tehnico-operative** în strînsă legătură cu proiectul preliminar pentru raționalizarea sistemului de evidență privind activitatea de programare, lansare și urmărire a producției.

Aplicarea în acest an a unui alt studiu **— mecanizarea evidenței fondurilor fixe și a calculului amortismentului pe fiecare fond fix și loc de muncă —** a dus la eliberarea din această activitate a cinci salariați care sînt utilizați în alte locuri de muncă, unde era necesară prezența lor, obținîndu-se în acest fel o eficiență de 120 000 lei/an, pe lîngă îmbunătățirea calității evidenței, rapiditatea în obținerea situațiilor finale și înregistrarea acestora, eliminarea unor documente intermediare, ușurarea muncii aparatului contabil și posibilități de control permanent și la timp a evidenței contabile și operative. A fost diminuat caracterul „în salturi" a muncii în acest sector și s-a redus considerabil numărul de ore suplimentare prestate de personalul tehnico-administrativ, creîndu-se totodată premise pentru trecerea evidenței contabile și operative de la sistemul mecanizat la sistemul de prelucrare automată a datelor.

În trimestrul II a început și va continua în trimestrul III o analiză a principalelor **capacități de producție,** efectuată de serviciile de inginerie chimică și producție în scopul lichidării locurilor înguste. De asemenea, este în curs de finalizare un studiu privind stabilirea **profilului optim pe sortimente** pentru obținerea valorii maxime a producției marfă în secția de polietilenă de mare presiune. Eficiența economică prevăzută a acestui studiu se va materializa într-un spor de producție marfă de 38 milioane lei. Simultan direcția comercială a grupului, în colaborare cu I.S.C.E. „Chimimport", **a prospectat pînă în prezent importante piețe străine** ale produselor petrochimice pentru a asigura o eficiență ridicată exporturlui producției suplimentare, ce va fi realizată de grup.

Încă din anul trecut, a fost organizat **laboratorul de psihologia muncii industriale** cu preocupări în domeniul **orientării și selecției personalului.** Petrochimiștii piteșteni au primit un sprijin eficient din partea serviciului de psihologie a muncii de la Combinatul chimic-Făgăraș. Au fost efectuate testări la meseriile de bază cu peste 800 muncitori în vederea stabilirii **etaloanelor psihometrice** pe meserii.

În acest an s-a trecut la stabilirea etaloanelor psihometrice pentru diferite funcții ale personalului tehnico-administrativ și va îcepe activitatea practică de testare a personalului pentru noile instalații ce vor fi puse în funcțiune.

În cea de a doua jumătate a acestui an, specialiștii din cadrul Grupului industrial de petrochimie-Pitești, și-au propus să încheie elaborarea și să treacă la aplicarea în practică a unor valoroase studii de organizare, privind: introducerea calculului salariilor pentru muncitori pe calculatorul electronic; **organizarea activității de „service"** intern și extern, și pentru creșterea gradului de cunoaștere a domeniilor de utilizare a produselor petrochimice; stabilirea cauzelor care duc la depășirea **consumurilor specifice** de amoniac, acid sulfuric și propilenă la instalația de acid cianhidric și benzen, la instalația de piroliză; analiza cauzelor care determină **fluctuația personalului** în vederea luării de măsuri pentru creșterea productivității muncii; **analiza balanței timpului de lucru** în vederea creșterii productivității muncii și a disciplinei în producție.

Finalizarea acestor studii, ca și soluționarea altor probleme ce se vor ivi pe parcurs, vor fi realizate prin colaborare între specialiștii din compartimentul de organizare cu cei din celelalte servicii, ale maiștrilor și muncitorilor care lucrează nemijlocit în producție la instalațiile tehnologice, într-un climat de maximă și atentă receptivitate față de problemele de organizare, care caracterizează conducerea acestui grup industrial. O dovadă a atenției de care se bucură activitatea de organizare în cadrul Grupului petrochimic piteștean este analiza ei trimestrială în cadrul ședințelor biroului executiv al consiliului oamenilor muncii.

Pe linia colaborărilor trebuie semnalate contractele încheiate cu cabinetul județean-Argeș, patru studii cu o valoare totală de 100 000 lei, dintre care se remarcă cele privitoare la mecanizarea evidenței obiectelor de inventar și a fondurilor fixe și amortismentelor.

Cum spunea tovarășul inginer Diaconescu, există unele dificultăți care frînează valorificarea promptă a studiilor efectuate. Astfel, aplicarea în practică a unor studii de normare a muncii necesită, conform normelor legale, și avizul conducătorilor compartimentelor analizate. Unii dintre aceștia întîrzie sau refuză, în mod nejustificat, avizarea respectivelor studii, fapt ce diminuează eficiența economică realizabilă în timp.

Există, de asemenea unele dificultăți în procurarea, la timp, a materialului documentar. Aceasta necesită o analiză atentă a organizării activității compartimentului de documentare din cadrul serviciulu tehnic și luarea măsurilor ce se impun pentru a asigura materialul docu-

ZECE RECOMANDĂRI pentru elaborarea și aplicarea cu succes a unui studiu de organizare

— Opinii ale ing. Filipp Vasile, șef al serviciului organizare la Grupul de Uzine pentru Utilaj Minier-Satu Mare.

1) Să se discute în prealabil cu beneficiarii, pentru a concretiza argumentele și condițiile care determină oportunitatea și necesitatea abordării studiului (proiectului) respectiv.

2) La constituirea colectivului de elaborare a studiului (care poate fi la nivelul serviciului de organizare sau mixt), să nu se omită punerea completă în temă a participanților în ceea ce privește obiectivele urmărite.

3) Să nu se uite că un rol important revine coordonatorului lucrării. El trebuie să aibă un dezvoltat spirit de discernămînt, respectiv să privească orice discuție, propunere sau informație prin prisma obiectivului urmărit, al soluției căutate, pentru a nu devia pe căi neeficiente.

4) Conducerea unității economice să delege — prin decizie scrisă — autoritatea necesară responsabilului (coordonatorului) colectivului de lucru.

5) Să fie precizate termenele aferente diferitelor faze ale elaborării și aplicării studiului, pentru a se asigura operativitatea în muncă și a nu se irosi inutil forțe cu aspecte secundare ale temei studiate. Eșalonarea este cu atît mai importantă la aplicarea soluțiilor, cu cît în această etapă sînt antrenate și alte servicii (care trebuie informate din timp).

6) Studiile să nu se facă din

VADEMECUM

De ce nu utilizăm tehnica descrierii funcției

Practica evidențiază avantajele utilizării tehnicii descrierii funcțiilor în organizarea activității salariaților unei unități economice. Și totuși se constată că puține cadre de conducere aplică această tehnică. Iată cîteva din obiecțiile obișnuite.

1. „Sînt prea ocupat ca să-mi bat capul cu descrierile de funcții". Se uită astfel că una din obligațiile esențiale ale fiecărui cadru de conducere este să precizeze și să clarifice sarcinile colaboratorilor săi, că, neglijînd obiectivele colaboratorului, șeful își creează sieși dificultăți.

2. „Eu știu ce fac subordonații mei". Rezultatele unor investigații amănunțite au arătat că, în multe organizații, aproape 70% din cadrele de conducere și subordonați au păreri foarte diferite privitoare la cerințele de bază față de conținutul funcțiilor în cauză. Singura cale care asigură claritatea necesară o constituie descrierea funcției fiecărui salariat.

3. „Funcția mea se schimbă prea rapid, astfel că o descriere a funcției ar fi o pierdere de timp". Se uită că schimbările afectează de obicei sarcinile de muncă pe termen scurt și nu obiectivele generale și elementele esențiale ale funcției.

4. „Nu mă pricep să redactez — nici eu, nici subordonații mei". Destul de exactă în multe cazuri, afirmația nu face decît să sublinieze necesitatea efortului de însușire a tehnicii descrierii funcțiilor.

Probleme — cheie pentru directorul de unitate economică

1. Ați precizat obiectivele generale ale unității pentru o mai îndelungată perioadă de timp — ritm de creștere a volumului de vînzări și rata de rentabilitate?

2. Ați elaborat și strategia corespunzătoare atingerii lor?

3. Cunoașteți punctele forte ale unității, ați elaborat planul de lichidare a celor slabe?

4. Ați stabilit care anume produse și piețe vă oferă cele mai mari posibilități de succes și dezvoltare?

5. Ați elaborat planul de asigurare cu forța de muncă necesară, atît numeric, cît și ca pregătire profesională?

6. Dispuneți de o puternică echipă de cadre tinere de conducere, gata oricînd să-și asume responsabilități mai înalte?

7. Cunoașteți posibilitățile de utilizare a tehnicii de calcul în unitatea dv.; v-ați informat asupra modului în care sînt folosite calculatoarele de către unități similare, din țară și străinătate?

8. Calitatea și rentabilitatea produselor dv. sînt la nivelul celor ale produselor similare realizate de întreprinderile din alte țări?

9. Ați asigurat condiții pentru ca în întreprinderea dv. să crească mai repede productivitatea muncii decît cheltuielile pentru salarii?

VALORIFICATĂ ORGANIZATORICĂ

mentar pe probleme de organizare, premisă a fundamentării științifice a studiilor în curs de elaborare.

Rezultatele obținute, orientările privind perspectiva, pe care le-am prezentat succint, oferă garanția că, beneficiind de forma îmbunătățită de organizare (în profil teritorial, îmbinată cu cooperarea tehnologică) și de avantajul concentrării activității de elaborare, îndrumare și coordonare a aplicării studiilor de organizare, specialiștii piteșteni și colaboratorii lor vor reuși să-și aducă contribuția cerută la realizarea înainte de termen a sarcinilor ce revin grupului în actualul cincinal.

Stere POPESCU

DETERMINANTELE PROFILULUI „CURBEI DE EFICIENȚĂ”

DUPĂ MAI MULȚI ANI de existență și funcționare, locul și rolul serviciilor și birourilor de organizare științifică a producției și a muncii în cadrul unităților economice sînt tot mai clar definite, ele afirmîndu-se ca adevărate compartimente de „stat major” ale conducerii, colaboratori utili în găsirea celor mai adecvate soluții de îmbinare a factorilor de producție, a resursele disponibile, în vederea atingerii obiectivelor fixate

La Cabinetul județean pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii din Satu Mare, de pildă, situația — pe ansamblu județului — este considerată ca bună. După aprecierea tovarășului **Aurel Fărcău**, directorul cabinetului, întreprinderile industriale din raza județului pot însă fi grupate în două categorii, și anume : a) unele, dotate cu compartimente de organizare bine constituite, active (cazul Uzinei „Unio”, al Fabricii de mașini casnice „23 August”, al C.E.I.L.-ului Satu Mare ș.a. ; b) altele, avînd compartimente insuficient înzestrate cu cadre sau neavînd de loc. În asemenea situație se află Fabrica de confecții „Mondiala”, Fabrica „Tricotex”, Întreprinderea „Solidaritatea” (toate subordonate unor centrale cu sediul în afara județului), unitățile direcției de industrie locală etc. În mod firesc, ne-am îndreptat pașii spre întreprinderi din prima categorie

Uzina „Unio” este întreprinderea pe care se structurează **Grupul de uzine pentru Utilaj Minier (G.U.U.M.) — Satu Mare**, unitate cu statut de centrală industrială. Din ea fac parte patru întreprinderi cu profil apropiat, situate în alte județe : Uzina Mecanică de Mașini și Utilaj Minier (U.M.M.U.M.) — Baia Mare, Uzina de Utilaj Minier (U.U.M.) — Orașul Petru Groza, Fabrica de Armături-Zalău (F.A.Z.) și Uzina de Utilaje pentru Industria Materialelor de Construcții și Refractare (U.U.I.M.C.R.) — Bistrița, grupul fiind cel mai important producător de utilaj minier din țară.

Ca atare, serviciul de organizare a producției și muncii din cadrul grupului este implantat în Uzina „Unio”, ocupîndu-se direct de problemele acesteia, îndrumînd (sau deservind) și activitatea de organizare din celelalte uzine (care au nuclee proprii de organizare). El cuprinde 15 salariați, din care 6 — respectiv 40% — cu studii superioare (5 ingineri și 1 economist), 8 tehnicieni cu studii medii de specialitate și experiență practică diferită, precum și o dactilografă

Cadrele compartimentului au urmat sau urmează cursuri speciale de organizare : dintre cadrele cu studii superioare, patru ingineri — la C.E.P.E.C.A. sau la Academia „Ștefan Gheorghiu” (curs de organizare a producției, curs de studiu muncii sau curs de transport intern), iar dintre cele cu pregătire medie — diferite cursuri interne (studiul muncii și normare).

Componența și capacitatea colectivului se reflectă, între altele, și în structura planului de acțiune pe anul curent. Tematica acestui plan — ne-a relatat ing. **Papp Robert** — a fost elaborată pe baza sugestiilor sau propunerilor concrete venite din partea conducerii grupului și a Uzinei „Unio”, din partea serviciului de dezvoltare, a sectoarelor de producție, precum și din masa salariaților, în adunările de grupă sindicală sau adunările generale. Bineînțeles, unele idei se nasc chiar în sînul serviciului de organizare prin observarea și analiza atentă a activităților din cadrul grupului, pe baza documentării proprii (caiete selective I.D.T. și C.E.P.E.C.A. ; lucrări tehnice sau reviste de specialitate, publicate în țară sau în străinătate, cataloage privind popularizarea realizărilor obținute de alte întreprinderi ; vizite la expoziții naționale și internaționale etc.).

Dacă examinăm structura planului tematic, se constată că jumătate din studiile care figurează în el privesc Uzina „Unio” ; tot ei îi revin trei-pătrimi din producția suplimentară proiectată pe întregul grup de uzine, două-treimi din beneficiile suplimentare și aproape patru-cincimi din economiile de personal. Această situație se explică — afirmă ing. **Filipp Vasile**, șeful serviciului de organizare — prin dimensiunile Uzinei „Unio” (cea mai mare din grup), dar și prin faptul că — fiind uzină coordonatoare în cadrul grupului, sau chiar al subramurii — aici se elaborează studii care răspund atît nevoilor sale, cît și cerințelor celorlalte uzine ale grupului (în vederea generalizării aplicării lor, mai ales în domeniul elaborării normativelor de muncă și în cel al organizării conducerii).

Trecerea în revistă, fie și sumară, a preocupărilor serviciului de organizare a producției și a muncii din cadrul G.U.U.M. evidențiază că acestea se orientează — în general — spre probleme importante, cu o pondere serioasă în perspectiva dezvoltării grupului, cu posibilități de extindere a aplicabilității de la o uzină la celelalte.

Astfel, dintre lucrările efectuate pînă în prezent rețin atenția „Studiul privind organizarea fabricației rolelor pentru transportoare la Uzina «Unio» din Satu Mare”, elaborat în a doua jumătate a anului 1970 ; „Studiul privind organizarea activității de transport intern la Uzina «Unio» din Satu Mare”, întocmit în aceeași perioadă ; „Studiul privind organizarea unor linii tehnologice de fabricație în cadrul secției mecanice a Uzinei «Unio»”, elaborat în 1971, prin contract cu Cabinetul județean de organizare. Dintre studiile cuprinse în planul de acțiune pe 1972 al serviciului de organizare a Grupului de uzine se remarcă „Organizarea fabricației în flux a roților dințate la Uzina «Unio»” (cu perspectivă de extindere la celelalte uzine din grup), „Organizarea activității de asamblare și montaj la principalele familii de produse” (urmărind raționalizarea, dotarea și echiparea cu S.D.V.-uri a operațiilor de montaj) ș.a.

Sub raportul eficienței economice scontate, principalul loc în cadrul planului tematic revine studiilor de organizare a producției (46% din numărul total al acestora, 47% din sporul de producție, 53% din beneficiile suplimentare și 52% din economiile de personal).

Planul de acțiune pe 1972 n-a putut cuprinde întreaga arie tematică necesară, printre altele, și din cauză că efectivul serviciului de organizare este sub limita necesarului (stabilit, prin ordinul ministrului, la 20—21 persoane), posturile libere neputînd fi completate pînă în prezent din cauza insuficientei atenții acordate de factorii de decizie din cadrul grupului nevoilor acestui serviciu.

Ar fi necesar — au insistat interlocutorii noștri — ca personalul serviciului de organizare să fie degrevat de diferite sarcini colaterale, de rezolvarea unor probleme mărunte, nelegate de specificul muncii sale, să fie combătută scriptologia. Se apreciază că, în mod curent, 15—20% din fondul de timp al personalului se consumă pentru rezolvarea unor asemenea sarcini, în loc să fie destinat muncii de creație, de concepție organizatorică.

De menționat că, pe lîngă studiile incluse în plan, la chemarea lansată de comisia inginerilor și tehnicienilor din Uzina „Unio”, aproape toți specialiștii — îndeosebi cei cu pregătire superioară (ingineri, economiști) — s-au înscris voluntar să participe la rezolvarea unor teme tehnice și economice alese de ei, în vederea realizării unor economii de materiale și manoperă, care să se oglindească în reducerea prețului de cost al producției.

SERVICIUL de organizare a producției și a muncii din cadrul unei alte unități sătmărene, **Întreprinderea Industrială de Stat „23 August”-Satu Mare**, este format din 8 salariați, din care 2 cu studii superioare (ingineri). Șeful serviciului a urmat cursurile C.E.P.E.C.A., în domeniul organizării producției. Serviciul se ocupă și de problemele normării în cadrul fabricii.

Activitatea de organizare științifică a producției și a muncii poate fi caracterizată succint prin următoarele cifre :

Anul	Studii și măsuri		Beneficii suplimentare realizate (lei)
	elaborate	aplicate	
1970	43	40	6 399 000
1971	26	26	2 996 000
1972 (4 luni	10	9	351 724

Decalajul care apare în 1971—1972 (ca număr de studii și eficiență valorică) — față de 1970 — este motivat de membrii serviciului de organizare îndeosebi prin faptul că, la începutul perioadei de trecere la organizarea științifică a producției, au fost abordate teme care — prin natura lor — oferă posibilități de mobilizare a unor însemnate rezerve interne (de pildă, mecanizarea transporturilor interne prin conveierizare și containerizare, măsuri de valorificare optimă a capacității cuptoarelor-tunel de ardere). Pe de altă parte, nivelul atins în mecanizarea și automatizarea procesului de producție din fabrică determină un caracter sporit de complexitate studiilor ce se elaborează și necesită un timp mai îndelungat pentru traducerea lor în viață. Totodată este nevoie de echipe complexe de specialiști cu pregătire diversificată, pe care serviciul de organizare n-a reușit întotdeauna să-i mobilizeze.

Apreciind aceste rezultate, credem că nu trebuie scăpat din vedere faptul că serviciul de organizare al acestei unități n-are în componența sa nici un cadru cu pregătire economică, deși nevoia de un economist cu studii superioare este acută. Noi ne pricepem în probleme tehnice — mărturisea sincer ing. Matuz Iuliu, șeful serviciului —, dar nu „simțim” rezervele ascunse ale rentabilității și nici căile pe care pot fi mobilizate acestea.

Așa se explică, în mare parte, de ce eficienta măsurilor întreprinse în cadrul serviciului de organizare este apreciată numai prin prisma beneficiului suplimentar, fără a se calcula concomitent producția globală suplimentară și creșterea productivității muncii. Astfel, devine mai ușor de înțeles și curba descendentă a eficienței studiilor aplicate în ultimii ani.

În situația actuală din Întreprinderea industrială de stat „23 August” Satu Mare, problemele de natură economică — de pildă, îmbunătățirea sistemului informațional — sînt abordate cu sprijinul Cabinetului județean. Prin contract, s-a elaborat un asemenea studiu (în 1971), dar se ridică probleme privind aplicarea lui în fabrică, unele aspecte urmînd a fi rezolvate treptat, în perspectiva anilor 1974—1975. „Dacă am fi avut un economist priceput — ne spunea, același șef de serviciu — am fi putut realiza studiul în cadru intern, ne-ar fi costat mult mai puțin și l-am fi aplicat mai ușor”.

Realități, care confirmă încă o dată necesitatea corelației inginer-economist, ce permite fructificarea optimă a rezervelor interne din întreprinderi pe calea organizării științifice a producției și a muncii. Nu întîmplător, acolo unde această corelație este respectată, unde există colaborare strînsă între acești doi factori, și rezultatele activității serviciilor de organizare sînt mai bune.

Nicolae POPOV

birou, ci să fie bazate pe cît mai numeroase constatări practice, să fie consultate cît mai multe persoane angrenate în activitatea practică respectivă.

7) Cu ocazia avizării studiului, să se precizeze sursele de finanțare a diferitelor faze de aplicare a acestuia, responsabilitățile și termenele de întocmire a documentațiilor pentru deschiderea finanțării, termenele de execuție a lucrărilor. Astfel se reduc perioadele necesare pentru aprovizionarea tehnico-materială și pregătirea tehnologică a aplicării studiului.

8) Atît colectivul de elaborare a studiului (din punctul de vedere al asistenței tehnice), cît și serviciul de organizare (din punctul de vedere al respectării termenelor) să urmărească realizarea tuturor fazelor ulterioare (proiectare, prototip, omologare și montaj definitiv) pentru a contribui la eliminarea unor obstacole sau dificultăți posibile.

9) În faza implementării studiului, toate prevederile și soluțiile noi, concretizate în el, să fie expuse și fundamentate în fața factorilor care vor aplica studiul, spre a le crea motivația și convingerea necesară pentru ca aceștia să-și dea întregul aport la aplicare.

10) Răbdarea, perseverența, sprijinul conducătorilor compartimentelor de muncă în care urmează să se introducă o metodă nouă sînt factori indispensabili pentru a se crea atmosfera psihologică favorabilă aplicării sale.

REZERVE DESCOPERITE DE ORGANIZATORI

Fluxul tehnologic

- Organizarea fabricației în flux a reperelor din sîrmă ale produsului BG03 la „Tehnometal”-Timișoara a asigurat obținerea unei producții suplimentare de 4,6 milioane mii lei/an și beneficii de 1,1 milioane lei/an.

- Aplicarea studiului privind „organizarea rațională a fluxului tehnologic de reparare a caroseriei la autobuzul TV 20 la Uzina de reparații auto-Tîrgu Mureș asigură obținerea unor economii la preț de cost de 356 mii lei/an.

Programarea producției

- Studiul privind „reducerea timpului neproductiv la navele fluviale prin introducerea sistemului de mișcare pe bază de grafic” elaborat în cadrul Direcției Navigației Fluviale-Giurgiu reduce timpul de staționare cu 2,51%, obținîndu-se o creștere a beneficiului cu 2,5 milioane lei/an.

- Utilizîndu-se o metodă perfecționată de programare, prin studiul privind „îmbunătățirea utilizării capacităților de producție” elaborat la Întreprinderea de transport auto-Piatra Neamț se obțin economii la preț de cost de 5 milioane lei/an.

Transport intern. Manipulare

- Studiul „organizarea activității de încărcare-descărcare și accelerarea mișcării vagoanelor în zona industrială a Capitalei prin înființarea unui regulator de încărcări-descărcări”, elaborat de Regionala de căi ferate București, asigură o creștere a beneficiului cu 1,7 milioane lei/an.

- Îmbunătățirea transportului intern la Combinatul de Îngrășăminte Chimice-Tr. Măgurele a condus la reducerea cheltuielilor de locație cu 470 mii lei/an și creșterea cu 15% a gradului de utilizare a mijloacelor de tracțiune căi ferate.

Locul de muncă

Reorganizarea locurilor de muncă la atelierul cablu kilometraj și grătare BG03 pe baza principiilor ergonomice la „Tehnometal”-Timișoara a condus la obținerea unui spor de producție de 3 milioane lei/an și la creșterea productivității muncii cu 1770 lei/sal.

Întreținere, reparații utilaje

Prin reorganizarea activității de întreținere și reparații la Combinatul de Îngrășăminte azotoase — Piatra Neamț s-a obținut un spor de producție de 2 milioane lei/an, un spor de beneficiu 377 mii lei/an și creșterea productivității muncii cu 1021 lei/sal./m.

scrisori

T. H. M.

LA UNELE întreprinderi sau secții de producție cu un grad ridicat de mecanizare s-ar putea studia posibilitatea aplicării metodei tarif — oră — mașină (THM) pentru stabilirea cu anticipație a costului orei de funcționare a unei mașini sau grup de mașini.

Metoda — foarte indicată după părerea mea — se obține prin raportarea cheltuielilor comune la numărul de ore de funcționare. Cunoscînd timpul de lucru al fiecărei mașini folosit la fabricarea unui produs, înmulțit cu THM-ul stabilit pentru utilaj, putem obține costul de prelucrare a materialelor, format din manoperă și cheltuielile de regie. Dacă la acestea se adaugă și valoarea materialelor, rezultă costul complet de prelucrare pe mașini. Această metodă are un caracter operativ, contribuind la folosirea eficientă a capacităților de producție.

Pavel TOMESCU
controlor revizor principal
Direcția de control și revizie-Brașov

TARIFE STIMULATIVE

ÎNTREPRINDERILE de transporturi auto întîmpină adesea greutăți din partea unităților beneficiare deoarece acestea, de regulă, nu dau dovadă de operativitate în preluarea mărfurilor. Situația aceasta concură la imobilizarea mijloacelor auto și, implicit, la limitarea numărului de curse pe care le-ar putea efectua la alți clienți. Pentru rezolvarea acestui aspect, cred, că ar trebui revăzut regimul de taxare practicat în prezent.

Ovidiu STOIAN
contabil șef
I.T.A.—Galați

PROPAGANDA TEHNICĂ

LA INDUSTRIA TEXTILĂ—Lugoj, propaganda tehnică se bucură de o atenție continuă, îmbrăcînd o varietate de forme și aspecte.

Principalele forme ale acestei activități au constat din: confătuiri, simpozioane, conferințe tehnice, concursuri pe meserii, mese rotunde, schimburi de experiență la alte întreprinderi, consultații pe diferite teme tehnice, organizarea de expoziții cu cartea tehnică, reviste și materiale documentare, prezentări de recenzii a unor cărți tehnice, cît și organizarea de concursuri cu inovatorii pentru rezolvare a unor probleme tehnice. Ca urmare a organizării consultațiilor și a folosirii materialelor documentare din biblioteca tehnică, în întreprindere au fost descoperite și valorificate noi rezerve privind folosirea rațională a materiei prime, concretizate printr-o eficiență economică de peste 4 milioane lei pe an. Aceleași rezultate bune au fost obținute în direcția îmbunătățirii folosirii capacităților de producție și creșterea productivității muncii. În prezent, propaganda tehnică are ca obiective principale: atingerea parametrilor proiectați la utilajele noi puse în funcțiune; îmbunătățirea proceselor tehnologice pe toate fazele de fabricație din secțiile filatură, țesătorie și finisaj; asigurarea aprovizionării optime cu piese de schimb a secțiilor producției de bază: îmbunătățirea continuă a calității produselor și reducerea prețului de cost. În cadrul propagandei tehnico-economice din întreprindere, un loc important ocupă și problemele de estetică industrială, marketing și ergonomie.

prof. Nicolae MÎRTZ
Industria Textilă-Lugoj

CURIER

Expertiză

ING. L. NICULESCU, ing. M DRUG, ING. C. BARBU, București. — Activitatea expertului tehnic, numit să efectueze o lucrare, se concretizează prin raportul de expertiză tehnică. Acest raport conține trei capitole: a) introducere, b) constatări, c) concluziile expertizei tehnice.

Fiecare cuprinde următoarele (principale) subpuncte: numele expertului sau experților tehnici desemnați de instanță sau de părți: organul care a dispus efectuarea expertizei; actul ce stă la baza numirii, cu indicarea datei și numărului: numărul dosarului, anul și natura lui (penal sau civil), numele părților și domiciliul acestora și prejudiciul sau suma în litigiu; data și localizarea împrejurărilor în care a luat naștere litigiul; obiectivul expertizei și întrebările la care trebuie să răspundă expertul tehnic · locul de efectuare și data acesteia; termenul de depunere a raportului: materialul documentar pe baza căruia a fost efectuată expertiza (proiecte de execuție, proiecte tehnologice, analize laborator etc.); dacă părțile în litigiu au dat explicații în timpul expertizei tehnice; dacă n-au mai efectuat și alte expertize în cauza respectivă (capitolul introducere). Răspuns la întrebările și obiectivele fixate de instanță: extinderea sferei de cuprindere a expertizei, nu se face decît cu aprobarea organului care a dispus efectuarea ei; modul de desfășurare amănunțită: dacă părțile au făcut obiecțiuni; dacă documentația tehnică după care s-a efectuat expertiza era originală și aprobată de organele de drept: fiecare constatare și concluzie formulată se va sprijini pe materialul documentar; legi, decrete, H.C.M., instrucțiuni, studii tehnico-economice, proiecte de execuție, standarde, norme interne etc.: formularea constatărilor tehnice trebuie să aibă un caracter obiectiv și să fie argumentată și susținută pe baza documentației tehnice și a legislației în vigoare (capitolul constatări). Despre ultimul capitol — în numărul viitor.

Bonificații

ALEXANDRU HEVESI, Oradea. — În conformitate cu prevederile art. 25 din contractul încheiat între întreprinderile de producție și valorificare a legumelor și fructelor și I.C.E. Fructexport, reclamațiile externe trebuie avizate în termen de 48 de ore de la primirea lor. Textul contractului nu prevede însă nici o sancțiune în caz de nerespectare a acestei clauze. În această situație, neavizarea în termen de 48 de ore de către I.C.E. Fructexport nu îndreptățește furnizorul la refuzul plății bonificațiilor. Potrivit art. 24 din contract, reclamațiile calitative și cantitative formulate de beneficiar trebuie dovedite furnizorului cu actele încheiate în străinătate, în conformitate cu contractele și convențiile internaționale. În cazul în care actele prezentate de către I.C.E Fructexport nu sînt întocmite în termenele și formele prevăzute de normele care le reglementează, furnizorul este îndreptățit să refuze plata bonificațiilor. În consecință, formularea reclamațiilor cu nerespectarea termenelor de 3 luni pentru lipsuri cantitative și 6 luni pentru lipsuri calitative dă dreptul furnizorului să refuze plata bonificațiilor pretinse de întreprinderea exportatoare.

Alocații

ȘTEFAN ISAC, Cîmpulung Moldovenesc. — În situația salariatului care are 4 copii sub 18 ani, din care doi peste 16 ani, alocația cuvenită pentru ceilalți doi se socotește și se acordă în sumele prevăzute pentru copii de rangul trei și următoarele. Atunci cînd unul împlinește 18 ani, sau dacă decedează, alocația se recalculează, acordîndu-se pentru un copil suma cuvenită celui de rangul al doilea, iar pentru ultimul, alocația pentru rangul trei. Dacă un părinte are doi copii gemeni, sub 16 ani, primește pentru unul dintre ei alocația cuvenită pentru copilul de rangul întîi, iar pentru cel de al doilea, alocația pentru rangul următor.

● **CONSTANTIN MARIN** — Angajații trimiși în delegare pot beneficia de abonamente de transport în condițiile pct. 26 din Normele de decontare a cheltuielilor de deplasare. Salariaților care au primit astfel de abonamente, li se pot deconta și cheltuielile efectuate pe bază de bilete, în cazul cînd abonamentul și biletele de transport sînt folosite pe rute diferite.

Salarizare

MARIN TUDORACHE, București — Conform reglementării instituite prin H.C.M. 914/1968 (pct. 6 din anexa XI — Indicații privind modul de acordare a gradațiilor la funcțiile tehnic-administrative) la promovarea personalului într-o funcție superioară, la care sînt prevăzute gradații, angajatul respectiv este încadrat la salariul tarifar de bază al funcției. În cazul în care acest salariu este mai mic, sau egal cu cel avut în funcția din care a fost promovat, i se poate acorda un număr de gradații care să-i asigure, la promovarea într-o funcție superioară de execuție, o creștere echivalentă cu o clasă. În Circulara Ministerului Muncii nr. 170025 din 6 august 1970, se prevede (la pct 2) că salariații care au ocupat funcții tehnice și care, în perioada de activitate, s-au ocupat cu lucrări specifice anumitor meserii, pot fi încadrați ca muncitori, în cazul aplicării unor măsuri de reorganizare a unităților. Încadrarea acestui personal tehnic — ca muncitori — se face pe baza verificării cunoștințelor, în meseria și categoria tarifară pentru care corespund la proba practică și pentru care îndeplinesc condiția de vechime în meserie (cum este stabilită în prezent pe baza legii nr. 12/1971). La calculul vechimii se ia în considerare și perioada cît acești salariați au fost încadrați în funcții tehnic-administrative, în care au desfășurat activități legate de meseria în care urmează a fi încadrați. Acestor salariați li se pot stabili — la data trecerii în producție — salariile tarifare, ținîndu-se seama de calitățile și aptitudinile personale, precum și de vechime, în așa fel încît să se asigură o cît mai justă corelare cu salariile tarifare ale restului personalului de la locurile respective de muncă.

● **LUCREȚIA FOICA, Oradea** — Pentru a vă răspunde la întrebarea ce ne-ați pus-o în legătură cu funcția de „ajutor contabil", avem nevoie de copie după Decizia de numire în acest post și de relații cu privire la studiile pe care le aveați la data încadrării.

● **PETRU NOVAC, Reșița** — Absolvenții liceelor de cultură generală pot fi încadrați, potrivit prevederilor pct. 67 lit. d anexa II la Legea nr. 12/1971, ca tehnicieni, dacă au o vechime de cel puțin 5 ani ca muncitori calificați. Perioada cît muncitorii lucrează în cadrul laboratorului fizic de încercări mecanice se ia în considerare ca vechime în meserie și nu ca stagiu în funcții tehnice.

● **MARIA VÂTCĂ, Cluj** — Concediul de odihnă nu se poate prelungi cu timpul corespunzător pauzelor de alăptare. Reglementarea în vigoare se referă în mod exclusiv la acordarea unor pauze în timpul programului zilnic de lucru. Legea nr. 26/1967 privind concediul de odihnă al salariaților nu prevede nici o normă derogatorie la stabilirea duratei concediului pentru salariatele care în timpul concediului își alăptează copiii.

● **EUGENIA DARIE, Piatra Neamț** — Trecerea de pe funcția de funcționar principal pe aceea de dactilograf se consideră promovare. Ca atare, la promovarea, conform normelor în vigoare, pe funcția de dactilograf, se poate acorda o clasă de salarizare în plus.

● **MARIA AXINTE, Piatra Neamț** — Dacă înainte de absolvirea — cu diplomă — a învățămîntului superior economic, ați prestat o activitate salariată de cel puțin 12 luni (în care se include și concediul de odihnă) la reîncadrare trebuia să fiți salarizată cu nivelul prevăzut pentru al doilea an de activitate. Mai puțin de 12 luni lucrate nu sînt luate în considerare la calcularea primului an de activitate.

TRIBUNA ECONOMISTULUI

AMORTIZAREA FONDURILOR FIXE DE LA DATA ACHIZIȚIONĂRII SAU DE LA PUNEREA ÎN FUNCȚIUNE A OBIECTIVULUI?

ARTICOLUL din Regulamentul de aplicare a Legii 62/1968, privind amortizarea fondurilor fixe stabilește că fondurile fixe independente se consideră puse în funcțiune și se amortizează de la data achiziționării lor, pe baza procesului-verbal de recepție. În categoria acestora, nu pot intra decît utilajele independente destinate unor obiective puse în funcțiune anterior și care, în mod normal, pot fi date în funcțiune chiar la data achiziționării lor. Cum utilajelor în discuție nu li se pot întocmi procese verbale de recepție pentru punerea în funcțiune prevăzute de art. 5, decît la data cînd se întocmește și procesul-verbal de recepție a obiectivului căruia îi sînt destinate, înseamnă că și amortizarea acestora va începe de la această dată și nu de la cea a achiziționării.

Dacă la redactarea art. 5 s-ar fi avut în vedere și acele utilaje care, prin natura lor, trebuie să stea în magazia uzinei în așteptarea terminării obiectivului căruia sînt destinate, ele ar fi fost menționate expres. Faptul că nu s-a făcut această mențiune duce la concluzia că ele se vor pune în funcțiune numai atunci cînd se va da în exploatare obiectivul căruia îi sînt destinate, cînd li se va putea întocmi proces-verbal de recepție pentru punerea în funcțiune. A interpreta art. 5 în sensul că se referă și la aceste utilaje înseamnă a contraveni art. 7 care precizează că amortizarea fondurilor fixe începe numai de la data punerii lor în funcțiune.

Cred că a fost vorba de o neînțelegere atunci cînd s-a redactat regulamentul respectiv. Oricum, regulamentul nu poate anula o dispoziție legală, cum este cazul cu aceea de la art. 7, care prevede că amortizarea fondurilor fixe începe de la punerea lor efectivă în funcțiune. Deci și pentru utilajele în discuție trebuie aplicată aceeași dispoziție legală.

S-ar putea argumenta că a fost prevăzut în mod expres în regulament această clauză, pentru a constrînge pe beneficiar să nu achiziționeze asemenea utilaje, decît numai atunci cînd vor trebui puse în funcțiune. Socot, însă, că nu a existat intenția de a constrînge pe beneficiar să-și procure utilajele numai la data cînd urmează a fi dat în funcțiune obiectivul căruia îi sînt destinate. Este știut că producătorii de asemenea utilaje, avînd și ei graficul lor de producție, vor putea corela numai în cazuri rare termenele de livrare cu cele cerute de beneficiari. În afară de aceasta, s-ar putea ca nici constructorul să nu poată termina obiectivul la termenul contractual, sau să-l termine înainte.

Un alt motiv este plata efectivă a amortizărilor pentru utilajele în discuție. A le considera puse în funcțiune de la data achiziționării lor și nu de la darea lor efectivă în funcțiune — odată cu obiectivul respectiv — înseamnă a începe plata amortizării de la data achiziției. Or, acest lucru nu este posibil din punct de vedere financiar, deoarece unitatea care face plățile nu-și poate recupera sumele cheltuite. În situația întîlnită la unitatea noastră aceste cheltuieli nu au putut fi recuperate decît numai după darea în folosință a căminului de nefamiliști și a noii cantine, deci pînă la intrarea în funcțiune a acestor obiective nu a fost posibilă nici plata amortizării. Situația — în cazul nostru — este și mai dificilă cu grupul școlar care va fi dat în funcțiune în anul 1972, deoarece va deveni unitate bugetară independentă, față de care uzina nu va mai avea (din punct de vedere financiar) nici o obligație. Și în acest caz se pun cel puțin două întrebări: Cum se va putea plăti amortizarea? Cum se vor recupera sumele respective pentru utilajele în discuție ce vor intra în uzină înainte de darea obiectivului în funcțiune?

Pentru a evita o serie de neajunsuri și, în deosebi, penalizările bancare care sînt imputabile, beneficiarul — după părerea mea— va căuta, în viitor, să achiziționeze utilajele numai după ce constructorul a terminat obiectivul căruia îi sînt destinate. Iată, deci, cum o dispoziție legală (văzută de organele de resort din Ministerul Finanțelor numai sub aspectul strict financiar) poate duce la întîrzierea dării în funcțiune a unui obiectiv nou.

Fl. BOȘOTEANU
economist
Uzina „Rulmentul"-Brașov

STABILITATE, ELASTICITATE ȘI CONTROL ÎN POLITICA PREȚURILOR CU AMĂNUNTUL

Gh. GASTON MARIN
președinte al Comitetului de Stat pentru Prețuri

CONFERINȚA Națională a partidului nostru din decembrie 1967 a stabilit direcțiile fundamentale de perfecționare a sistemului de prețuri în concordanță cu cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei naționale. Acestea și-au găsit concretizarea în Legea privind regimul prețurilor și tarifelor care reglementează principiile fundamentale ale politicii de prețuri în țara noastră. Între aceste principii un rol important îl ocupă stabilitatea, elasticitatea și exercitarea unui control permanent asupra evoluției prețurilor cu amănuntul și tarifelor pentru serviciile prestate populației. Stabilitatea prețurilor înseamnă asigurarea unei evoluții controlate, previzionate și planificate, al cărei efect este avut în vedere la stabilirea creșterii nivelului de trai al populației. În concepția partidului nostru existența unor prețuri stabile asigură buna funcționare a întregului mecanism de planificare și creștere sistematică a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Concludent pentru ilustrarea celor de mai sus este faptul că în perioada 1965—1970, indicele costului vieții a crescut cu 4,54%, adică în medie cu 0,9% anual, iar în anul 1971 a înregistrat față de anul 1970 o creștere minimă (+0,4%) situîndu-se la nivelul planificat. Aceste cifre arată că în perioada cincinalului trecut sporirea salariului real (cu 20%, în cadrul limitelor prevăzute în plan) a fost obținută exclusiv pe seama creșterii salariilor. Totodată, ele demonstrează faptul că stabilitatea prețurilor nu înseamnă înghețarea lor, ceea ce le-ar transforma într-o frînă în dezvoltarea producției, în introducerea progresului tehnic și a înnoirii produselor, influențînd negativ activitatea întreprinderilor și aprovizionarea populației.

Pentru excluderea rigidității și elasticizarea sistemului de prețuri, în limitele raționale definite de conceptul de stabilitate, în ultimii ani au fost date competențe de stabilire a prețurilor la produsele de mai mică valoare organizațiilor comerciale locale și chiar întreprinderilor producătoare, ceea ce a contribuit la stimularea în mai mare număr a diversificării producției și valorificării resurselor pe plan local. În prezent noile reglementări, potrivit principiului stabilirii centralizate a prețurilor, lărgesc elasticitatea acestora prin atribuire de competențe în scară pornind de la Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri, ministere, consilii populare județene, centrale și întreprinderi, precum și prin introducerea — pe lîngă categoriile existente — de prețuri plafon la unele produse și de prețuri temporare la altele.

Elasticitatea sistemului de prețuri cu amănuntul este determinată de necesitatea asigurării echilibrului pieței, a realizării proporțiilor planificate între producție și consum, a îmbunătățirii structurii consumului pe măsura dezvoltării producției și punerii de acord a ofertei de mărfuri și servicii cu cererea pentru acestea — în condițiile modernizării și diversificării produselor și creării unor mari capacități de producție. Astfel, în ultimii ani au avut loc o serie de modificări de prețuri și tarife : au fost reduse prețurile cu amănuntul la articole din mase plastice, țesături și confecții din fire sintetice, ciorapi pentru femei, încălțăminte din înlocuitori de piele, frigidere, mașini de cusut, aspiratoare de praf, aparate de radio, televizoare etc. În același timp, în ultimii ani, au fost majorate prețurile unor mărfuri și servicii, cum sînt : unii combustibili, tablă, confecții de comandă, chirii etc., care se produceau cu pierderi, provocînd pe de o parte efecte negative în gestiunea unităților economice, iar pe de altă parte lipsind piața de mărfurile și serviciile solicitate. De asemenea au fost majorate prețurile cu amănuntul la carne, lapte și produse derivate ca urmare a sporirii prețurilor de cumpărare a materiilor prime respective. Aceasta se înscrie în orientarea generală de a recunoaște prin prețurile cu amănuntul costurile reale ale materiilor prime, de a nu recurge la dotații de la buget, astfel ca prețurile să-și exercite funcțiile lor economice.

În alte cazuri, cînd venitul net cuprins în prețurile cu amănuntul la produsele industriale derivate a putut să suporte majorarea prețurilor la materiile prime, pentru a asigura stabilitatea prețurilor și a nu crea influențe negative la populație, prețurile cu amănuntul ale produselor respective au fost menținute, (de exemplu, la orez, tutun, tulpină de in, piei porcine, și pielicele karakul etc.), pe seama creșterii efortului industriei prelucrătoare pentru acoperirea sumelor necesare, fără ca aceste majorări să afecteze nivelul prețurilor cu amănuntul.

Majorările de prețuri și tarife au fost în general însoțite de măsuri de sporire a veniturilor populației în principal pentru categoriile cu venituri mai mici fie pe calea salariilor, fie pe calea creșterii alocației de stat pentru copii sau a compensațiilor (ca de exemplu la chirii sau combustibili), cît și prin reducerea prețurilor la unele produse pe cît posibil de aceeași natură și cu aceeași importanță în consum.

UNA DIN problemele importante, a cărei soluționare principială se află în strînsă legătură cu stabilitatea prețurilor, este luarea în considerație a efectelor mișcării indirecte a prețurilor.

Evidențierea măsurilor luate și preconizate pentru controlarea mișcării indirecte a prețurilor și eliminarea efectului negativ asupra puterii de cumpărare a populației, metodele de urmărire și evaluare, precum și reflectarea în indicii de prețuri — impun, inventarierea și expunerea mai precisă a căilor prin care se manifestă această mișcare. Dintre acestea, una, nu lipsită de importanță, se reflectă în nivelul și dinamica prețurilor medii.

În creșterea prețurilor medii pe seama schimbării structurii și sortimentelor se disting două tendințe de bază : 1) **O creștere normală și obiectivă, în conformitate cu cererea,** determinată de dezvoltarea dinamică a economiei, diversificarea producției și crearea de noi ramuri, produse și tehnologii ca expresie a progresului tehnic, de sporire sistematică și continuă a veniturilor populației. Pe măsura creșterii veniturilor, echilibrul dintre cerere și ofertă se realizează la un nivel de exigență mai înalt, cumpărătorii alocînd sume sporite din bugetul propriu pentru achiziționarea de mărfuri cu parametri de calitate superioară. 2) **O creștere care reprezintă în fapt majorarea indirectă a nivelului general al prețurilor :** deoarece între creșterea prețurilor medii și cererea populației nu mai există corespondență deplină, se produc deplasări în structura producției și desfacerii spre sortimente mai scumpe, în timp ce solicitările de mărfuri cu prețuri mai mici nu sînt acoperite.

Din analiza efectuată pe o serie de ani a rezultat că situația se datorește unui complex de factori, dintre care mai importanți sînt : măsurile de politică economică ale statului cu privire la unele resurse de materii prime deficitare și dimensionarea sortimentală a producției în limitele balanțelor materiale ; tendința unor întreprinderi de a realiza fără efort propriu sau cu efort redus sarcinile de plan și financiare, îndeosebi cele privind producția marfă și beneficiul.

Concomitent cu modificările în structura de produse și sortimente, mișcări indirecte de prețuri s-au produs în proporții diferite, și pe alte căi și anume : nerespectarea condițiilor de calitate corespunzătoare prețurilor stabilite, încălcarea legalității prețurilor și tarifelor, mai ales în sectorul serviciilor pentru populație, încadrarea unităților prestatoare din categorii inferioare în cele superioare de multe ori fără să se realizeze condițiile de confort și calitate cerute pentru aceste categorii.

Determinarea posibilităților de cuantificare a acestor mișcări indirecte a prețurilor întîmpină însă unele dificultăți. În ce privește abaterile de la calitatea produselor precum și de la stabilirea și aplicarea corectă a prețurilor și tarifelor, în conformitate cu prevederile noii legi a prețurilor sîntem în curs de întărire a controlului la toate nivelele și de elaborare în acest scop a unor măsuri de perfecționare a normelor existente.

S-au obținut unele rezultate pe linia identificării și evaluării — desigur aproximative — a mișcării indirecte a prețurilor, care are loc în cadrul creșterii prețurilor medii. În acest scop s-a efectuat o analiză multilaterală a principalelor produse alimentare cît și nealimentare, iar dinamica prețurilor medii a fost judecată în funcție de dinamica veniturilor. Pornind de la legitățile cererii și pe baza coeficienților de elasticitate în funcție de venituri, s-a apreciat creșterea admisibilă a prețurilor medii la o anumită rată de creștere a veniturilor. Pe această bază a fost delimitată partea din creșterea prețurilor medii care nu corespunde unei creșteri a cererii pentru mărfuri de calitate superioară. Cu influențele astfel obținute, începînd din anul 1971, au fost corectați indicii prețurilor, în funcție de care s-a determinat creșterea salariului real și veniturilor reale.

Pentru viitor preocuparea este de a perfecționa și multiplica metodele de urmărire și comensurare a mișcării indirecte a prețurilor, în care scop este în curs de proiectare un sistem informațional îmbunătățit.

ÎN VEDEREA asigurării evoluției controlate a prețurilor, pe lîngă elaborarea planurilor de prețuri și urmărirea înfăptuirii lor, în țara noastră s-au luat o serie de măsuri, iar altele sînt în curs de aplicare.

La stabilirea prețurilor pentru noile produse și sortimente, preocuparea centrală este încadrarea lor cît mai corectă în nivelul existent, prin metoda corelării, care în esență asigură diferențierea prețurilor în funcție de valoarea de întrebuințare a produselor. Aceeași regulă se aplică în general și la produsele provenite din import, ale căror prețuri se stabilesc la nivelul prețurilor practicate la produsele similare din producția internă.

Organele de stabilire a prețurilor au fost orientate să adopte o atitudine categorică împotriva așa ziselor produse noi, care nu îmbogătesc în fapt gama sortimentelor și a căror apariție este dictată exclusiv de interesele producătorilor. Pe de altă parte, este interzisă fabricarea produselor noi fără eficiență economică și care nu corespund unor necesități reale ale economiei și populației.

În același sens acționează și introducerea pentru prima dată a unor **limite maxime de prețuri** pe grupe și subgrupe de produse, care trebuie avute în vedere la stabilirea prețurilor și tarifelor pentru produsele noi. În cadrul acestor prețuri-limită înlocuirea produselor **existente** cu altele noi, de aceeași utilitate sau chiar mai bune, urmează să se facă fără ca noile prețuri să depășească pe cele ale produselor înlocuite. Pentru produsele noi **care lărgesc gama de sortimente** existente, nivelul prețurilor nu va putea depăși limitele stabilite pentru grupele și subgrupele din care acestea fac parte. Desigur, în cazul unor produse mult superioare calitativ celor existente — cerute în mod real de economia națională — se vor putea stabili prețuri peste limită, dar oportunitatea introducerii în circuitul economic a unor asemenea sortimente, precum și nivelul de preț vor trebui să fie supuse aprobării prevăzute de lege.

S-a mai stabilit regula ca majorarea prețurilor să se efectueze numai cu aprobarea conducerii superioare. În același timp, pentru a frîna tendința unor întreprinderi de a crea rezerve în prețul de cost antecalculat și a realiza pe această cale fără efort planurile de producție marfă și de beneficii, s-a legiferat reexaminarea prețurilor la produsele noi după un an de la punerea acestora în fabricație și în cazurile în care sînt depășiri de proporții față de beneficiul prevăzut, diferența se prelevă la buget sub forma impozitului pe circulația mărfurilor și se reduc prețurile în mod corespunzător.

Pentru stimularea progresului tehnic, se prevede ca pentru produsele noi și modernizate să se ia în calcul o rentabilitate mai mare decît cea existentă în prețurile produselor care satisfac necesități asemănătoare și concomitent să fie redusă rentabilitatea la produsele învechite, astfel încît unitățile producătoare să fie cointeresate în înlocuirea produselor depășite din punct de vedere tehnic cu altele moderne și cu eficiență sporită. În funcție de durata normală de serviciu și mărimea perioadei în care tipurile sau categoriile de produse similare se uzează moral pe plan internațional, prețurile la produsele noi se vor reduce treptat în termene și proporții reglementate.

Orientarea unităților producătoare spre creșterea calității producției urmează să fie stimulată prin diferențierea prețurilor pe calități și asigurarea unor beneficii mai mari la produsele de calitate superioară.

Deosebit de importantă este prevederea, ca scoaterea din producție a produselor și sortimentelor existente, sau diminuarea cantităților acestora, în conformitate cu cerințele și necesitățile pieței — cu excepția sortimentelor nominalizate în planul de stat — să se facă numai cu acordul principalelor organizații beneficiare.

Pentru prevenirea și controlarea mișcării indirecte a prețurilor astfel încît aceasta să nu afecteze stabilitatea prețurilor, pe lîngă măsurile arătate mai sus, sînt folosite și alte instrumente. Astfel, începînd cu anul 1973 se va trece la **planificarea prețurilor medii,** aprobîndu-se prin planurile anuale prețurile medii pe principalele grupe și produse. Această măsură a fost luată ținînd seama de experiența de pînă acum în folosirea prețurilor medii ca element de fundamentare a producției și a desfacerii. Încă din cincinalul precedent, la elaborarea planului de stat Comitetul de Stat pentru Prețuri împreună cu Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Comerțului Interior și principalele ministere producătoare de bunuri de consum întocmesc o analiză detaliată a structurii de mărfuri, în raport cu cererea diferitelor categorii de venituri si în limitele balanțelor materiale. Creșterile de prețuri medii fără motivare economică sînt înlăturate, se determină noi prețuri medii și se corectează corespunzător indicatorii valorici ai planului. În cincinalul trecut spre exemplu, ca urmare a examinării critice a prețurilor medii și a corectării lor, planul valoric de producție din industria ușoară a fost diminuat cu peste 2 miliarde lei și s-au căutat noi resurse pentru asigurarea fondului de marfă fizic corespunzător cererii populației.

Prin transformarea prețurilor medii în indicator obligatoriu de plan, considerăm că prețurile medii își vor spori eficacitatea ca pîrghie de asigurare a unei struc-

→

←

turi corespunzătoare a fondului de marfă, determinînd industria și comerțul să urmărească sistematic menținerea unui echilibru între cantitățile de bunuri de consum cu prețuri mai mari și cele cu prețuri mijlocii și mici, astfel ca pe ansamblu să se încadreze în prețul mediu aprobat.

Pentru asigurarea prin plan și realizarea unei structuri de mărfuri corespunzătoare diferitelor categorii de venituri și în primul rînd a celor mici, au fost introduse — după cum este cunoscut — de mai mulți ani prevederi în planul de stat privind livrările către fondul pieței, în cantități determinate, a **sortimentelor de mărfuri cu prețuri mai mici**. Planul de sortimente ieftine este revizuit anual, se elimină din listă produsele la care oferta acoperă necesarul de marfă și se introduc altele noi, unde temporar apar dificultăți în satisfacerea cererii. Mobilitatea planului nu se referă numai la revizuirea anuală a nomenclatorului de sortimente, ci și la modul de exprimare a sarcinilor, fie în unități fizice, pe sortimente nominalizate (cum este cazul la unele produse alimentare sau articole de folosință îndelungată), fie pe grupe de produse sub forma unor limite de prețuri în cadrul cărora industria și comerțul convin asupra cantităților și sortimentelor ce urmează a fi livrate (ca de exemplu în sectorul textile).

După cum se știe, în sectorul mărfurilor alimentare, la noi, alături de comerțul de stat și cooperatist, funcționează și **piața țărănească**, unde membrii c.a.p. și țăranii cu gospodării individuale desfac produsele lor la prețuri de învoială. Ponderea pieței țărănești din cheltuielile populației pentru mărfuri și servicii este relativ redusă și continuă să scadă, ca urmare a dezvoltării comerțului socialist în ritmuri de 8—9 la sută anual. Cu toate acestea, la unele produse, în special la unele sortimente de legume și fructe, aportul pieței țărănești la aprovizionarea populației este mult mai însemnat. Pentru a influența pozitiv evoluția prețurilor pe piața țărănească, au fost introduse cu cîțiva ani în urmă și funcționează cu bune rezultate prețurile limită de mercurial, a căror depășire este sancționată.

Toate aceste măsuri — pe lîngă celelalte verificate în practica de mai mulți ani — sînt de natură să asigure evoluția nivelului general al prețurilor cu amănuntul din țara noastră în cît mai strînsă concordanță cu sarcinile și obiectivele cuprinse în planul economic.

PARTIDUL nostru atribuie o importanță mare controlului asupra respectării normelor legale privind stabilirea și aplicarea prețurilor și tarifelor, atît de unitățile socialiste, cît și pe piața țărănească.

Pe baza sarcinilor trasate în acest domeniu, au fost efectuate o serie de controale care demonstrează că în practică mai persistă fenomene de nerespectare a dispozițiilor legale, care îmbracă forma unor majorări indirecte a prețurilor, fenomene ce trebuie combătute și prevenite. La un control prin sondaj efectuat de Comitetul de Stat pentru Prețuri în luna martie a.c., de pildă, care a cuprins 743 unități economice de desfacere, de alimentație publică, de prestări de servicii și de producție s-au constatat abateri la 306 din ele (cca. 40%).

Cele mai numeroase și caracteristice abateri se referă la nerespectarea concordanței dintre preț și calitatea produselor (în special în comerțul de legume și fructe) ; încărcarea nejustificată a calculațiilor de prețuri (alimentația publică) ; practicarea unor prețuri superioare celor rezultate din calculații. Numeroase abateri de la disciplina prețurilor și tarifelor se constată în unitățile prestatoare de servicii către populație : încasarea unor sume globale fără specificarea operațiilor sau a materialelor folosite, ceea ce nu permite beneficiarilor să controleze legalitatea tarifelor pe care le plătesc ; încasarea unor tarife mai mari decît cele legale sau determinate arbitrar, prin apreciere etc.

Caracteristică pentru tendința încălcării disciplinei prețurilor și majorării lor deghizate este — după cum s-a arătat — încadrarea unor unități de prestări de servicii pentru populație la categorii superioare celor corespunzătoare gradului de înzestrare, nivelului calitativ al serviciilor și fără a corespunde întotdeauna structurii de venituri și cerințelor populației.

Pentru combaterea acestor fenomene negative în unele cazuri au fost luate măsuri organizatorice ca de pildă reglementarea prin norme obligatorii a structurii pe categorii a unităților de alimentație publică și prestatoare de servicii, în sensul că în fiecare localitate se stabilește procentul pe categorii a acestor unități, potrivit structurii veniturilor populației. În domeniul prestării serviciilor de către cooperația meșteșugărească s-au întocmit programe speciale de dezvoltare a rețelei de unități, pentru asigurarea echilibrului între cerere și ofertă.

Dar numai pe această cale nu pot fi lichidate toate fenomenele negative arătate ; controlul atît în domeniul stabilirii cît și în domeniul aplicării prețurilor, are menirea să combată tendința întreprinderilor de a-și asigura venituri fără efort propriu.

În afară de aceasta, controlul constituie un mijloc eficient de constatare a situației existente în domeniul stabilirii și aplicării prețurilor și tarifelor, în vederea luării măsurilor necesare și, în ultima analiză, de verificare a justeței și eficienței acestor măsuri.

Noua lege a prețurilor cuprinde o serie de reglementări prin care se urmărește atît lărgirea, cît și întărirea controlului în domeniul prețurilor.

În noua lege a prețurilor se reglementează pentru prima oară drepturile și obligațiile de control în acest domeniu, începînd cu Marea Adunare Națională, Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri și continuînd cu atribuțiile de control ale organelor de sinteză economică — Comitetul de Stat pentru Prețuri, Ministerul Finanțelor, ale Băncii Naționale și băncilor specializate, precum și ale tuturor celorlalte organe centrale și locale care au în subordine unități și subunități pe care le conduc, îndrumează sau coordonează.

Cuprinderea în control a unui număr tot mai mare de unități și subunități va permite scoaterea la iveală a deficiențelor, a cauzelor care le generează, analiza consecințelor ce decurg din nerespectarea normelor privind stabilirea și modificarea prețurilor și tarifelor. Preluarea la buget a beneficiului suplimentar obținut prin includerea în calculațiile de preț sau tarif a unor cheltuieli de producție supraevaluate, a altor elemente de preț, mai mari decît cele legale sau din cauza abaterii de la normele de calitate și rețetele de fabricație prevăzute în standardele de stat, normele interne sau caietele de sarcini, sînt doar cîteva din măsurile practice de întărire a disciplinei în domeniul stabilirii și aplicării prețurilor.

Legea prevede obligația de a se modifica prețurile și tarifele greșit stabilite, recalculîndu-se, pentru anul în curs, realizarea sarcinilor de plan economic și financiar. Pentru organizațiile cooperației meșteșugărești sau de consum și celelalte organizații obștești, se vor vărsa la buget beneficiile suplimentare obținute pentru livrările și prestările de servicii efectuate unităților din afara sistemului propriu.

O altă măsură importantă se referă la obligativitatea restituirii sumelor încasate pe nedrept ca urmare a aplicării unor prețuri mai mari decît cele legale și la plata către producători a sumelor neachitate ca urmare a aplicării unor prețuri mai mici decît cele legale la cumpărarea produselor agricole.

Pentru a elimina umflarea artificială a costurilor în calculațiile de preț, legea prevede obligativitatea postcalculului după o perioadă de un an, rectificarea prețurilor și vărsarea la buget a diferențelor.

Răspunderi și atribuții importante în domeniul controlului revin Comitetului de Stat pentru Prețuri — organ unic de sinteză economică în materie de prețuri și tarife. Noua lege a prețurilor definește cu precizie atribuțiunile principale ce revin Comitetului de Stat pentru Prețuri în domeniul prețurilor și tarifelor, unele din aceste atribuții fiind înscrise pentru prima oară în sarcina acestei instituții și anume : verifică existența și aplicarea întocmai a normelor de consum și de folosire a utilajelor, în scopul determinării stricte a cheltuielilor materiale și de manoperă care stau la baza stabilirii prețurilor ; verifică la ministere, alte organe centrale și la cele locale, precum și la unitățile economice, realizarea prețului de cost al produselor și serviciilor, în scopul determinării organelor în drept să introducă cele mai eficiente măsuri care să conducă la reducerea acestuia.

Pentru aducerea la îndeplinire a atribuțiilor în domeniul controlului, legea prețurilor prevede înființarea, în cadrul Comitetului de Stat pentru Prețuri, a Inspecției de stat pentru controlul prețurilor, care va avea în subordine organe de control al prețurilor și tarifelor în cadrul fiecărui județ, precum și în municipiul București.

Cu toată amploarea măsurilor de întărire a rolului și eficienței controlului specializat în domeniul prețurilor și tarifelor, este evident că, dacă ele sînt suficiente pentru asigurarea depistării fenomenelor negative și a cauzelor lor și pentru informarea operativă a conducerii superioare în vederea elaborării măsurilor generale necesare în scopul înlăturării acestor fenomene, nici un control specializat nu poate cuprinde totalitatea cazurilor individuale de abateri, practicate în numeroase unități de un număr mare de persoane. De aceea, s-a legiferat antrenarea în controlul aplicării prețurilor a maselor largi de oameni ai muncii, prin reglementarea funcționării controlului obștesc (legea nr. 6/1972), menit, printre alte numeroase atribuții, să vegheze și la respectarea strictă a prețurilor și tarifelor legale. Controlul obștesc, organ al Frontului Unității Socialiste, își va exercita funcțiile prin echipe de control care vor funcționa pe întregul teritoriu al țării sub îndrumarea și în colaborare cu organele de specialitate corespunzătoare.

Acestea sînt principii și trăsături de bază ale perfecționării prețurilor cu amănuntul și tarifelor destinate populației, a căror respectare are drept scop încadrarea mai bună a sistemului de prețuri în mecanismul general de conducere a economiei și realizarea politicii P.C.R. de ridicare a nivelului de trai al poporului.

FIȘE

Seminar al ziariștilor economiști

■ În zilele de 20—21 iunie a.c. s-a desfășurat la Berlin seminarul ziariștilor economiști din Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, R. D. Germană, Mongolia, Polonia, România, Ungaria și Uniunea Sovietică. La seminar au participat redactori șefi, redactori șefi adjuncți și redactori de la revistele economice săptămînale, din presa centrală și de la radio-televiziunea din țările menționate.

Seminarul a avut ca temă : intensificarea reproducției socialiste în procesul de realizare a planurilor de dezvoltare economică ; contribuția mijloacelor de comunicare în masă în această direcție, precum și la lărgirea colaborării internaționale și a integrării economice socialiste.

Participanții au făcut un schimb de experiență și informații cu privire la căile, formele și măsurile ce se întreprind pe plan național în vederea creșterii eficienței economice și intensificarea procesului reproducției. Totodată au fost relevate formele prin care presa, în primul rînd cea economică, contribuie la punerea în valoare a rezervelor, posibilităților și căilor de creștere a eficienței economice. Schimbul de experiență s-a referit, de asemenea, și la formele prin care presa abordează problemele colaborării și cooperării economice între țările socialiste.

După seminar participanții au vizitat Întreprinderea de mașini agricole din Weimar și Combinatul de mașini de birou din Sömedra — regiunea Erfurt, unde au primit explicații referitoare la sistemul de planificare a economiei R. D. Germane, la formele de promovare a progresului tehnic, precum și la activitatea întreprinderilor vizitate. Ele au fost furnizate de cadre cu munci de răspundere în aparatul economic central, în organele locale de partid, precum și din întreprinderile respective.

Mașini „pe măsură"

Sub titlul **„Adapter le travail à l'homme : l'ergonomie"** (A adapta munca la om : aportul ergonomiei), revista **Problèmes économiques,** nr. 1267 din 12 aprilie 1972, reproduce articolul lui Italo Cammarata intitulat **Le machine su misura** (Mașinile pe măsură), publicat în revista „Espansione" din Milano în ianuarie 1972. Născută din necesități militare (comportarea personalului din tancuri în deșerturile Libiei, studiu efectuat de amiralitatea britanică în cel de-al doilea război mondial), în prezent ergonomia se împarte între mai multe tendințe : cea americană insistă mai ales asupra consecințelor psihologice (human factor) ; cea scandinavă și vest-germană acordă o mare importanță operațiilor științifice de măsurare ; cea italiană și franceză tinde să extindă cercetarea ergonomică pînă la transformarea ei într-o filozofie. Arhitectul Bandini Buti afirmă că originalitatea ergonomiei constă în caracterul ei interdisciplinar : fiziologie a muncii, igienă industrială, inginerie umană, antropometrie, psihologie.

Influența temperaturii, a zgomotului și a iluminatului asupra eficienței muncii este demonstrată experimental în cercetările ergonomice. Un studiu efectuat la ASHRAE (American Society Heating Refrigerating and Air Conditioning Engineers) a arătat că, dacă se notează cu indicele 100 munca fizică pe care un muncitor este în stare să o efectueze la o temperatură de 22 grade, acest indice coboară la 68, pentru o temperatură de 32 grade și la 22 pentru o temperatură de 40,5 grade. Într-o uzină, la atelierul mecanic, numărul pieselor defecte s-a diminuat cu 52% după ce nivelul sonor al mediului a scăzut cu 25 decibeli.

Repartiție echitabilă

■ În lucrarea lor **Population, resources, environment** (Populație, resurse, mediu) (383 pag.), biologii americani Paul și Anne Ehrlich consideră, referindu-se, la „explozia demografică" actuală și previzibilă că Terra noastră poate fi comparată cu o navă cosmică cu resurse limitate, pe care omenirea le consumă în două moduri : unul pozitiv, prin consum și unul negativ, prin poluare. Soluțiile biologilor americani, deși uneori discutabile (administrarea masivă de mijloace contraceptive pentru a frîna suprapopularea globului), merg și pe linia unei repartiții mai echitabile a bunurilor națiuni. Trebuie să înțelegem, — scriu Paul și Anne Ehrlich — atît țările sărace cît și cele bogate, că trăim pe același pămînt și că dacă dorim să supraviețuim, trebuie să împărțim resursele și să combatem cu forțe unite poluarea.

Baza de date pentru un sistem informațional

■ Printre preocupările tot mai intense pentru promovarea metodelor și tehnicilor informaticii și ciberneticii economice care folosesc mijloace electronice de calcul, se înscriu și cele de la F.M.U.A. București privind crearea bazei de date pentru un sistem informațional integrat, despre care se vorbește în articolul **Baza de date a sistemului informațional integrat de la F.M.U.A. — București,** de M. Chintescu, publicat în nr. 3/1972 al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ.

Autorul remarcă faptul că sistemul va fi creat în două etape — 1) raționalizarea activității de bază a fabricii și 2) dezvoltarea sistemului și optimizarea întregii activități a fabricii. În prima etapă se realizează 14 aplicații principale, dintre care 5 se referă la crearea și actualizarea bazei (băncii) de date. După ce se subliniază rolul unei bănci de date în sistemele informaționale moderne — condiție principală care asigură utilizarea rațională a datelor și o perfectă concordanță a tuturor elementelor de calcul —, este descrisă structura bazei de date ce se creează la F.M.U.A.B. — fișiere active, descriptive și de legătură, precum și fișiere pasive —, se insistă asupra condițiilor de proiectare a bazei de date, după care este comentat conținutul bazei de date (conceperea proiectului, implementarea, verificarea și exploatarea).

DOCUMENTAR

INDUSTRIA ANTIPOLUĂRII

„INDUSTRIA, care l-a eliberat pe om de constringerile primitive și i-a dat confortul material, este astăzi pe cale de a-l priva de ceea ce are el mai prețios“. Desprinsă din context — un recent apel al cunoscutului explorator francez Paul-Emile Victor în favoarea protejării naturii — fraza aceasta ar putea părea un act de acuzare adus industriei moderne. Dar nu industrializarea, mijloc esențial de întărire a potențialului economic al oricărei țări și temelie a civilizației contemporane, este pusă în cauză, ci acel mod de dezvoltare a industriei care, pînă nu de mult, putea să mai ignore efectele involuntare, dar nu mai puțin nocive, asupra mediului de viață al oamenilor, asupra stării lor fizice și psihice. Conștiința necesității unei acțiuni hotărîte pentru combaterea acestui flagel de natură să frîneze însăși expansiunea viitoare a industriei se conturează tot mai precis, începînd să se traducă în acțiuni concrete în cele mai diferite țări ale lumii, cît și pe plan internațional. Iar observația că factorul chemat să împiedice „natura să moară“ este tot de natură industrială nu reprezintă decît o altă latură a convingerii că industria modernă este esențială pentru progresul societății. Asistăm, în consecință, la **apariția unei noi activități industriale** — industria de combatere a poluării, al cărui viitor se află, în țările occidentale, în strînsă dependență de severitatea măsurilor pe plan legislativ. În plus, dată fiind amploarea mijloacelor financiare pe care le implică o acțiune eficientă de combatere a poluării, intervenția statului s-a impus ca necesitate.

Astfel, în Republica Federală a Germaniei, din suma totală de 36 miliarde de mărci prevăzută a fi alocată pentru combaterea poluării în perioada 1971—1975, reprezentînd 0,9% din P.N.B. sau 1,2% din venitul național, sectorul public urmează să suporte mai mult de jumătate, restul revenind în sarcina industriilor celor mai poluante: chimică, siderurgică și carboniferă (vezi **L'Usine Nouvelle, édition mensuelle, mai 1972**). Reține atenția și efortul financiar la care au fost obligate marile firme poluante: în cazul lui B.A.S.F., fondurile alocate în 1970 pentru combaterea poluării egalau suma dividendelor distribuite. Epurarea în proporție de 90% a apelor reziduale din R.F.G., obiectiv propus pentru perspectiva anului 1985 ar necesita cheltuieli în valoare de 65 miliarde de mărci, a căror acoperire încă n-a fost reglementată, printre altele datorită implicațiilor financiare pentru firmele particulare. În schimb, a fost pus la punct un sistem de subvenționare de către stat a unor firme specializate în recuperarea și eliminarea uleiurilor uzate, care prestează acest serviciu în mod gratuit oricărei întreprinderi. În 1970 au fost recuperate în acest mod 225 000 t de uleiuri uzate.

În Anglia, Tamisa a putut fi readusă la viață după mărirea capacității stațiilor de epurare a apelor reziduale. Operația care permite ca astăzi 97% din apele uzate ale aglomerației londoneze să fie tratate complet a costat statul 20 milioane de lire sterline. Măsurile obligatorii de modificare a instalațiilor de încălzire din casele de locuit, necesare pentru diminuarea poluării atmosferei, care încă în decembrie 1952 provocase mai multe mii de victime, au fost de asemenea suportate în proporție de 70% de către stat.

În Italia se apreciază că o prelucrare cît de sumară a apelor reziduale afectează doar 14% din populație, de o tratare completă beneficiind numai 6%. Efortul necesar pentru construirea de stații de epurare rămîne de aceea imens, cu atît mai mult cu cît anumite porțiuni ale litoralului italian au fost decretate contaminate, iar sculpturi celebre se transformă treptat, sub acțiunea emanațiilor toxice, în blocuri informe.

Amploarea și urgența necesităților în domeniul combaterii poluării, în măsura în care opinia publică reușește să obțină recunoașterea lor pe plan legislativ, sînt deci de natură să asigure avîntul industriei numite antipoluante. O prognoză efectuată în Franța indică la nivelul anului 2000 cel puțin 50 000 locuri de muncă în acest sector. În favoarea apariției unor **întreprinderi specializate în combaterea poluării** prin stații de epurare a apei, de exemplu, pledează printre altele atît lipsa de experiență în acest domeniu a întreprinderilor obișnuite, cît și complexitatea situațiilor concrete care împiedică tot mai mult utilizarea unor soluții standard. De aceea, în unele țări, instalațiile de prelucrare a apelor uzate sînt nu numai livrate la cheie, ci și exploatate de întreprinderea specializată constructoare.

Dintre factorii de poluare a atmosferei (uzine, locuințe, automobile), atenția este concentrată în momentul de față în special asupra primului. Vînzările de instalații menite să prevină deversarea în atmosferă a unor emanații nocive progresează sub impulsul unor reglementări mai severe.

Distrugerea sau recuperarea deșeurilor solide, tot mai numeroase și mai variate ca natură, creează de asemenea preocupări. Procedeul clasic al incinerării este practicat de decenii, dar se apreciază că în Franța ar fi nevoie de 500 milioane de franci anual pentru a cuprinde întreaga cantitate de deșeuri. De o atenție sporită par că se vor bucura în viitor căutările în direcția reutilizării unor materiale, altele decît fierul, neferoasele și hîrtiile vechi. Este vorba de deșeurile chimice, miniere, textile, de sticlă, cauciuc, material plastic. Eterogenitatea deșeurilor ca și costul încă relativ ridicat al recuperării lor în raport cu materialele „naturale“ împiedică în prezent extinderea acestui procedeu.

În combaterea poluării fonice, cercetările vizează în special noile construcții, considerîndu-se că majorarea costului, prin introducerea unei izolări satisfăcătoare, nu întrece 2—5%, dacă acusticianul intervine de la început. Intervențiile lui ulterioare, pe lîngă rezultate calitativ inferioare, majorează cheltuielile cu 10—15%. În același timp, se încearcă utilizarea unor materiale protectoare care să nu stînjenească industrializarea construcțiilor. Sînt vizate nu numai locuințele, ci și clădirile industriale, avînd în vedere că în Franța, de exemplu, în șase ani s-au pierdut un milion de ore de muncă datorită tulburărilor provocate de zgomot, mai numeroase în raport cu orice altă boală profesională. Se apreciază că suprimarea zgomotului într-un atelier de asamblare a permis mărirea producției cu 33%, iar într-o centrală telefonică reducerea zgomotului de la 50 la 35 de decibeli a condus la reducerea cu 42% a greșelilor.

Dovedindu-și eficiența, combaterea poluării este pe cale de a deveni o veritabilă industrie.

Dinu DRAGOMIRESCU

Industria S.U.A. în 1985

RITMURI DIFERITE

O PROGNOZĂ pe un deceniu și jumătate, elaborată în 1968 de Departamentul economic al companiei McGraw-Hill Publications, revizuită și amplificată în 1971, a stîrnit mult interes în țara la care se referea — S.U.A. — în momentele apariției ei. Poate și pentru că o prognoză anterioară, elaborată în 1956, pentru perioada 1955—1970, și care s-a dovedit a fi destul de exactă (3,7% ritmul mediu anual de creștere prognozat pentru P.N.B., față de 3,4% în realitate) a conferit companiei în cauză o anume reputație. Totuși, astăzi autorii acestor prognoze, prin intermediul lui Douglas Greenwald, economist șef la McGraw-Hill, se simt obligați să pună în gardă publicul cititor că lucrarea lor nu este — și nici n-ar putea fi — o prezicere fermă, ci numai o evaluare a ceea ce este probabil să se întîmple, pornind de la tendințele trecute și ajustîndu-le în funcție de schimbările previzibile în S.U.A. în multe domenii. Avantajul unei previziuni pe termen lung față de una pe termen scurt în cazul unei țări capitaliste îl constituie posibilitatea de a face abstracție într-o măsură de oscilațiile ciclice.

Prognoza McGraw-Hill citată are în vedere un ritm mediu anual de creștere a P.N.B. american de 3,9% în termeni reali, corespunzînd unei creșteri totale cu circa 77% între 1970 și 1985. Mai rapidă decît în ultimii 15 ani, creșterea prognozată se prezintă totuși sub ritmul prevăzut în 1968, care era mult mai optimist (4,3%). Autorii au în vedere un ritm mediu de creștere a prețurilor de 3% pe an, dar chiar ei recunosc, în lumina experienței trecute, că în ce privește prezicerea inflației posibilitățile de eroare sînt deosebit de mari.

Sursele creșterii amintite cuprind între ele o sporire a forței de muncă în vîrstă aptă de muncă cu 28% în perioada amintită, rata medie a șomajului avută în vedere fiind de 4,5%. Numărul de om-ore de muncă va crește însă mai puțin, cu numai 22%, pe baza unei reduceri a săptămînii de lucru. Principala sursă de sporire a P.N.B. o va constitui însă și în perioada următoare creșterea productivității muncii, ea urmînd a înregistra un ritm mediu anual de cel puțin 3%.

Reține atenția faptul că producția industrială ar urma să sporească mai rapid — cu 4,5% pe an — decît economia americană în ansamblu, volumul ei total urmînd să cunoască aproape o dublare în cei 15 ani la care se referă prognoza. Este vorba însă de un ritm mediu, pentru că pe ramuri situația ar urma să se prezinte mult mai diversificat. Cele mai susținute ritmuri sînt așteptate din partea industriei chimice, a maselor plastice și cauciucului, a aparatelor și mașinilor electrice, în vreme ce ramuri cu vechi tradiții cum ar fi industria carboniferă, siderurgică, a confecțiilor și pielăriei ar urma să înregistreze ritmuri dintre cele mai lente. Evoluția amintită ține desigur seama de nivelul actual de dezvoltare al economiei S.U.A. și nimic n-ar fi mai eronat decît încercarea de a transpune aceste tendințe la realitățile din alte țări, de alte dimensiuni și mai ales aflate pe alte trepte de dezvoltare. Ceea ce nu înseamnă însă că ele nu indică o tendință posibilă în unele privințe și pentru aceste țări. Modificări se așteaptă nu numai în raporturile dintre ramuri, dar și în interiorul diferitelor ramuri sub aspectul înnoirii producției. Așa cum am mai avut prilejul să arătăm, prognoza McGraw-Hill relevă că în 1985 produsele noi ar urma să formeze 55% din vînzările industriei prelucrătoare americane. O contribuție de seamă la acest proces se așteaptă din partea sectorului cercetare-dezvoltare. Cheltuielile în scopul amintit ar urma să sporească cu 5,5% în medie pe an, mai lent decît în ultimul sfert de veac, cînd au sporit cu 7,5% anual, pentru a ajunge la un total de circa 60 miliarde dolari în 1985.

V. DINU

REPERE

● **Ultima** mare bancă particulară din Chile „Banco Sud Americano“ — a trecut în sectorul de stat al economiei, în urma preluării de către guvernul chilian a 71,5% din acțiunile acesteia. În prezent, în Chile, întregul sistem bancar este naționalizat.

● **Un mare** baraj fluvial a fost construit în Australia, în apropierea localității Kununurra, situată la 2 500 km nord de Perth (Australia vestică). Lacul artificial creat acoperă o suprafață de 450 km pătrați, conținînd de nouă ori mai multă apă decît golful portului... Sydney.

● **Miniștrii** economiei și finanțelor din șapte țări arabe — Egipt, Irak, Iordania, Kuweit, Sudan, Siria și Republica Arabă Yemen — au participat la cea de-a 19-a sesiune a Consiliului Uniunii economice arabe, care s-a desfășurat la Cairo. Pe ordinea de zi a lucrărilor s-a aflat examinarea unui proiect de măsuri pentru facilitarea operațiunilor de credit și de investiții între statele respective și a unor măsuri pentru dezvoltarea schimburilor comerciale între ele.

● **Chile și Cuba** au semnat un acord de cooperare în domeniul aviculturii în baza căruia Institutul național veterinar din Cuba va acorda organizațiilor chiliene ajutor în crearea unor centre genetice de avicultură.

● **Într-un moment** în care negocierile Austriei cu Piața Comună se află într-un stadiu avansat, exporturile sale spre țările acestei organizații reprezintă 40% din total, iar importurile 67% din total, numai R.F.G. acoperind 41% din importurile austriece.

● **În Bolivia**, cu sprijinul P.N.U.D., va începe exploatarea zăcămîntului de fier de la Mutun, descoperit în 1845 și estimat a conține 42 miliarde t de minereu, adică 5% din totalul rezervelor cunoscute actualmente în lume.

● **Veniturile** Finlandei din turismul internațional au sporit în 1971 cu 34% față de anul precedent, atingînd 724 milioane de mărci. A crescut în același timp și excedentul balanței turistice, de la 142 milioane mărci în 1970 la 246 milioane anul trecut.

● **Întreprinderea iugoslavă** „Energoinvest“ din Sarajevo va livra pilonii necesari pentru o linie electrică aeriană de 500 kV, în lungime de 425 km în S.U.A. Pilonii vor fi montați de o firmă americană. Potrivit agenției Taniug, contractul, în valoare de 5,5 milioane dolari, este cel mai important încheiat pînă acum între cele două țări.

SĂPTĂMÎNA

SEISMUL monetar declanșat de devalorizarea de facto a lirei sterline, continuă să producă reverberații în cercurile economice și politice occidentale. Sentimentele de incertitudine sînt însoțite de o pronunțată doză de amărăciune. „Cel mai îngrijorător este astăzi — subliniază ziarul „Le Monde“ — ușurința cu care țările vest-europene încheie între ele acorduri și libertatea cu care, apoi, nu le respectă“. Comentatorii economici sînt unanimi în aprecierea că noua maladie a lirei sterline a lărgit breșa în edificiul șubred al sistemului monetar occidental căruia de peste zece ani i se aplică numeroase expediente menite să-i prelungească existența. „Recidiva sistemului monetar — scrie ziarul „Combat“ — e mai gravă decît afecțiunea sa anterioară: ea demonstrează că procesul crizei este de fiecare dată mai intens, mai necruțător“.

PROBLEMA „crizei monetare“ a ocupat un loc prioritar și pe agenda consultărilor oficiale care au avut loc în această săptămînă la Bonn între președintele Franței, Georges Pompidou și cancelarul R. F. a Germaniei, Willy Brandt. După cum se știe, convorbirile la nivel înalt franco-vest-germane au loc de două ori pe an, în conformitate cu tratatul încheiat între cele două țări. Ele sînt menite să contribuie la coordonarea și alinierea pozițiilor celor două țări față de principalele probleme politice și economice care confruntă lumea occidentală. Și de această dată convorbirile s-au desfășurat pe „un teren dificil“, cei doi șefi de stat, avînd puncte de plecare nuanțate în ce privește atît proiectul de realizare a uniunii economice și monetare a C.E.E. cît și oportunitatea convocării în viitorul apropiat a reuniunii la nivel înalt a „celor zece“.

CEA DE-A 53-A SESIUNE a Consiliului Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC), care și-a început lucrările zilele trecute la Geneva, readuce în dezbaterea acestui for internațional, din care face parte și țara noastră, o serie de probleme de strictă actualitate: apărarea mediului înconjurător, accesul tuturor statelor la știință și tehnologie, problemele țărilor în curs de dezvoltare, al doilea deceniu al dezvoltării etc. Totodată, va fi organizată o dezbatere privind rolul organizațiilor specializate de O.N.U. în sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare.

mondorama

CU AUTOBUZUL SAU... CU BANDA RULANTĂ

COMPANIA „Dunlop“ lucrează intens la perfecționarea unui nou sistem de transport în comun — banda rulantă, și apreciază că exploatarea ei comercială va putea începe peste 1—2 ani. Viteza de deplasare a pietonilor cu banda rulantă ar fi de 16 km pe oră, cu o capacitate de 30 mii persoane. Acest sistem denumit „Speedaway“ ar costa 1,2 milioane lire pentru un kilometru de bandă rulantă dublă. Compararea cheltuielilor cu veniturile a arătat că pe liniile aglomerate taxa de 2 peni pentru un bilet, indiferent de distanța de transport, ar fi suficientă pentru acoperirea cheltuielilor legate de construcții și ar asigura un profit de 9% la capitalul investit.

EVOLUȚII ÎN AGRICULTURA FRANȚEI

NUMĂRUL gospodăriilor agricole franceze continuă să înregistreze o scădere: în 1970 el ajunsese la 1 556 000, față de 1 687 000 în 1967. Ca urmare, suprafața medie a unei gospodării a crescut de la 16 ha în 1963 la 20 ha în 1970. Numărul salariaților agricoli permanenți scade mai rapid (4,9%) decît cel al proprietarilor (2,7%): efectivul lor mai era în 1970 de 331 000, față de 471 000 în 1963. Populația agricolă 5 864 000 persoane, față de 7 milioane în 1963 (agricultorii și familiile lor) reprezintă încă aproape 15% din populația totală a Franței, pondere depășită în Europa occidentală numai de Italia, cu 21%.

DIRECȚIILE CERCETĂRII

CELE MAI IMPORTANTE fonduri consacrate de industria americană în anul 1972 cercetării vor fi îndreptate spre echipamentul de transport și rachete, echipamentul electric și comunicații, utilaje și produse chimice. Sumele cheltuite în total în acest an în industrie vor ajunge la 21,3 miliarde dolari, cu 8,1% mai multe decît în anul trecut. Jumătate din această sumă va fi furnizată de stat.

SUB LUPĂ: EVOLUȚIA ALIMENTAȚIEI

O ECHIPĂ de specialiști ai Centrului de cercetare Battelle din Geneva studiază problemele și perspectivele sectorului alimentar. Scopul cercetării îl constituie prognoza piețelor potențiale din Europa pînă în anul 1980. Studiul înglobează mai multe discipline: sociologie, economie, probleme de nutriție, tehnici alimentare. O cercetare similară, efectuată asupra a 712 produse alimentare consumate în țările europene, a relevat că — în ultimul deceniu — cererea pentru produsele preparate a crescut sensibil pe seama articolelor alimentare tradiționale, fapt care permite o mai bună orientare a producției întreprinderilor din acest sector.

ASCENSIUNEA COSTULUI VIEȚII

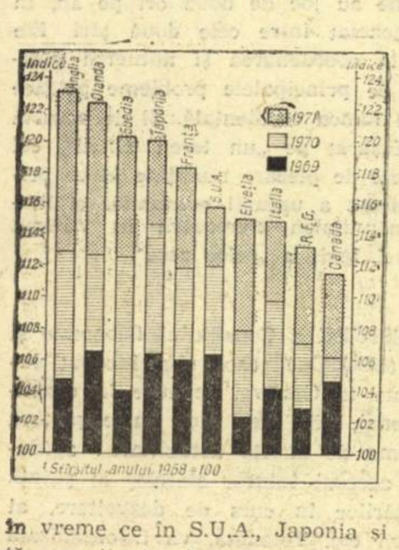

SITUAȚIA economică în majoritatea țărilor capitaliste industrializate s-a caracterizat și anul trecut printr-o puternică creștere a prețurilor. În 1971 indicele prețurilor la bunurile de consum în țările industriale din lumea occidentală a crescut în medie cu 6%. Inflația cea mai accentuată s-a înregistrat în Anglia, Olanda, Suedia și Elveția, în vreme ce în S.U.A., Japonia și Italia, deși ridicată, s-a situat sub media amintită. Pentru acest an, surse O.C.D.E. apreciază că pe ansamblul țărilor membre costul vieții va spori cu o cifră în jurul a 4,4% desigur cu variații de la o țară la alta.

MARE PORT LA ADRIATICA

LUCRĂRILE din faza a doua de extindere a portului iugoslav Bar de la Marea Adriatică se desfășoară cu intensitate, relatează agenția *Taniug*. Odată cu portul, în anul 1974 va fi inaugurată și calea ferată Belgrad-Bar, în lungime de 476 km, care va reprezenta cea mai scurtă și deci și cea mai economică legătură între capitala iugoslavă, port la Dunăre, și Marea Mediterană. Cu o capacitate de trafic de peste 5 milioane t pe an după 1975, față de 1 200 000 în prezent, și cu o adîncime de pînă la 18 m, portul Bar va deveni una din cele mai importante porți maritime iugoslave. În perspectiva amenajării rețelei de canale Rin-Main-Dunăre, importanța portului Bar urmează să capete noi dimensiuni, interesînd o bună parte a continentului european.

SISTEMUL NAȚIONAL DE INFORMATICĂ

ÎN Polonia sînt în funcțiune în prezent 249 de calculatoare, din care 78 pentru prelucrarea datelor, 167 pentru calcule numerice și 4 pentru conducerea proceselor tehnologice. Potrivit prevederilor, în 1975 vor fi în funcțiune aproximativ 1 100 calculatoare.

În perioada 1971—1975 se prevede crearea unui sistem național unic de informatică (KIS) pentru care se alocă investiții ce ating suma de 11,7 miliarde zloți.

Pentru a putea face față se prevede și o vastă acțiune de recalificare și de pregătire a cadrelor — acțiune care va afecta aproximativ 56 mii de persoane — din care peste 15 mii specialiști și peste 40 de mii de cadre de conducere.

PERSPECTIVE ÎN TRANSPORTURILE MARITIME

UN STUDIU elaborat în Occident cu privire la evoluția transporturilor maritime pe plan mondial în deceniul trecut și în perioada 1971—1975 semnalează că — pentru acest sector de activitate — 1971 a fost un an dificil, ca urmare a conjuncturii nefavorabile dintr-o serie de țări capitaliste dezvoltate.

În perspectiva anului 1975, autorii studiului consideră că cererea, pe piața mondială, pentru petrol, minereu de fier și cărbune (produse, care se situează pe primele locuri în volumul total al transporturilor maritime) va fi susținută, la fel ca și pentru bauxită, în timp ce volumul transporturilor de cereale va stagna. Se apreciază, de asemenea, că containerizarea va face mari progrese, volumul mărfurilor transportate prin acest sistem și altele similare urmînd să crească de 6 ori în 1975 față de 1970. În ansamblu, se prevede că tonajul total al mărfurilor transportate pe căi maritime (petrol, mărfuri în vrac, diverse) va spori — în perioada 1970—1975 — cu peste 10% pe an, față de o creștere medie de 9,4% între anii 1965 și 1970.

CE FACEM CU AMBALAJELE „DE ARUNCAT“?

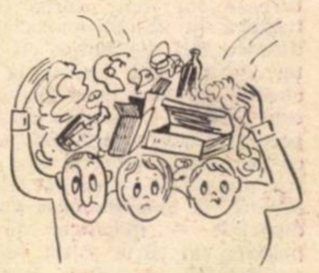

IN Anglia s-a deschis o anchetă asupra poluării datorate ambalajelor „de aruncat“ și sticlelor fără consemnul de reutilizare. În 1968 un menaj englez tip „producea“ 13 kg de gunoi pe săptămînă, din care 5 kg de hîrtie, 1,2 kg metal, 1,3 kg sticlă și 0,2 kg material plastic. Dacă nu se vor lua măsuri, în mai puțin de 10 ani aceste cantități vor crește la 14,5 kg pe familie.

MONSTRUL PLUTITOR

MONSTRUL MARIN plutitor reprezintă o insulă de beton cu o lungime de peste 90 m diametru și 91 m înălțime, în curs de construire la Stavanger în Norvegia. Această „insulă“ reprezintă o soluție ingenioasă pentru problema deosebit de acută ce s-a pus. După estimările făcute, atunci cînd zăcămintele de petrol de la Ekofisk vor intra pe deplin în funcțiune ele vor produce 300 mii barili de petrol pe zi. În primii cîțiva ani transportul se va realiza numai prin tancuri petroliere, deși ulterior se va construi probabil o conductă. Portul cel mai apropiat este Stevanger, la 270 km depărtare. În timp de furtună vasele vor fi imobilizate, dar „insula“ va crea posibilitatea de a acumula în rezervoarele sale producția de petrol pe trei zile pînă ce transportul va putea fi reluat.

O LINIȘTE DE NESUPORTAT

PENTRU a asigura condiții mai bune de muncă salariaților săi, conducerea unei firme franceze a făcut apel la cele mai noi realizări tehnice în domeniul izolării fonice, creîndu-se, prin materiale care absorb zgomotul, un confort acustic maxim. Dar, paradoxal, rezultatul nu a fost cel așteptat. Liniștea apăsătoare care domnea în birouri a produs funcționarilor unele stări depresive îngrijorătoare, minimalizîndu-le randamentul muncii.

Fiind imposibilă înlăturarea izolației fonice, pentru a realiza totuși o atmosferă de lucru normală s-a înregistrat pe bandă de magnetofon zgomotul din niște birouri obișnuite, iar acum, în surdină, se redă prin difuzoare această înregistrare. Acest fond sonor redă personalului rumoarea vieții în comun și influențează favorabil psihicul.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 28(463)
vineri 14 iulie 1972
20 PAGINI 2 LEI

28

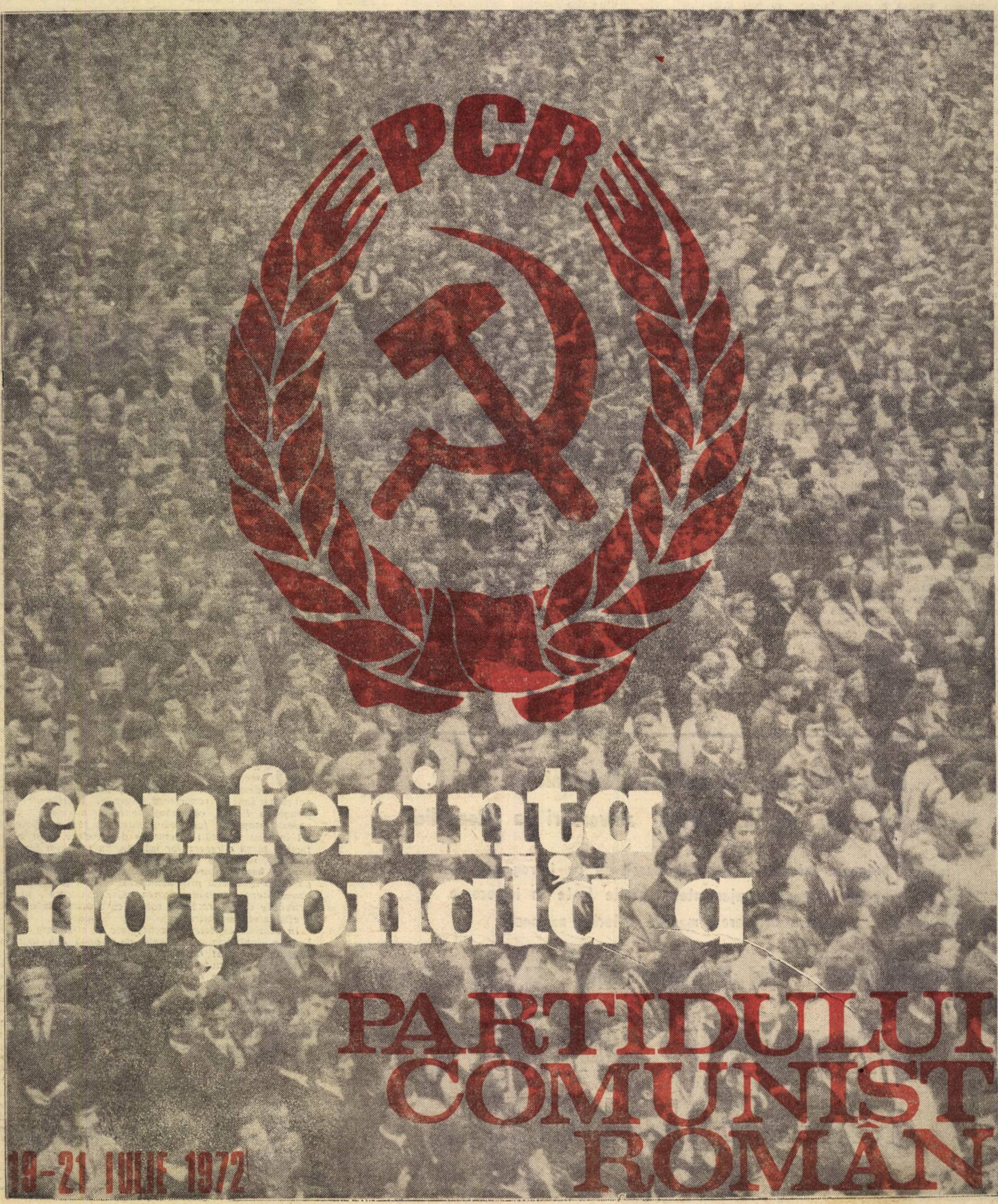

CONFERINȚA NAȚIONALĂ
EVENIMENT DE IMPORTANȚĂ EXCEPȚIONALĂ

PERFECȚIONAREA CONDUCERII CERINȚĂ A PROGRESULUI SOCIETĂȚII

PESTE CÎTEVA ZILE își va începe lucrările Conferința Națională a Partidului Comunist Român. Potrivit ordinii de zi stabilite, Conferința va prilejui analiza modului în care au fost înfăptuite sarcinile trasate de Conferința Națională din decembrie 1967 și de Congresul al X-lea, adoptînd, totodată, o serie de măsuri de însemnătate cardinală pentru continuarea procesului de perfecționare a conducerii activității economico-sociale și pentru adîncirea democrației socialiste în țara noastră. Prin aceasta, apropiata Conferință Națională a P.C.R. se înscrie ca un eveniment de însemnătate excepțională în viața partidului nostru, viața întregului popor român, deschizînd noi perspective pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În întîmpinarea acestui eveniment colectivele de oameni ai muncii au desfășurat și desfășoară o vastă activitate în toate domeniile, a cărei coordonată majoră o constituie punerea în valoare a tuturor rezervelor de care dispun unitățile economice — întreprinderi, centrale etc. — pentru realizarea planului cincinal în patru ani și jumătate, pentru accelerarea progresului economic și social al țării și pentru ridicarea, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Fiind o mărturie a hotărîrii nestrămutate a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de a munci cu abnegație pentru înfăptuirea politicii partidului, ampla întrecere socialistă ce se desfășoară în întreaga țară exprimă, totodată, democratismul orînduirii noastre socialiste, gradul înalt în care oamenii muncii participă la conducerea societății aducînd noi îmbunătățiri activității economice și îmbogățind tezaurul experienței colective, socialiste.

● Componentă de bază a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate

CONDUCEREA și planificarea economiei, a activității social-economice au constituit o componentă de bază a politicii P.C.R. de edificare a noii societăți. Și aceasta este de înțeles, întrucît partidul nostru, ca partid consecvent marxist-leninist a pornit de la premisa subliniată încă de fondatorii învățăturii despre noua societate, că socialismul nu poate fi decît opera conștientă a maselor, care în această vastă activitate creatoare, constructivă trebuie organizate și conduse.

Niciodată, însă, în întreaga istorie a construcției socialiste, problemele conducerii vieții economico-sociale n-au ocupat un loc așa de mare ca în ultimii ani în politica partidului nostru. Într-adevăr, cronica activității desfășurate de organele superioare ale partidului și statului nostru în perioada care s-a scurs de la Congresul al IX-lea al P.C.R. cunoaște pagini de mare strălucire, măsuri de însemnătate deosebită, a căror menire a fost să pună în valoare, la un nivel mai înalt, avantajele orînduirii socialiste și să asigure propulsarea, cu viteze sporite, a economiei noastre naționale pe traiectoria progresului neîntrerupt, economic și social. La loc de frunte se situează Directivele Conferinței Naționale din decembrie 1967 și hotărîrile celui de-al X-lea Congres ale partidului nostru, care au elaborat un program amplu, coerent, bazat pe o concepție unitară și de perspectivă cu privire la dinamica societății socialiste, program ce vizează perfecționarea formelor și metodelor de conducere a vieții economico-sociale.

În inițierea și organizarea acestui proces, partidul nostru a ținut seama, pe de o parte, de dialectica dezvoltării societății socialiste, de repeziciunea cu care se produc transformările ce au loc, în primul rînd, în domeniul științei, tehnicii, tehnologiei, de interdependențele crescînde între fenomenele social-politice, economice, tehnico-științifice și culturale și de rolul crescînd pe care-l au în aceste condiții factorul conștient, conducerea activității economice.

Realizarea țelurilor pe care și le pune societatea în fiecare etapă, rezolvarea problemelor multiple și complexe pe care le ridică viața, realitățile în continuă transformare, cer o cunoaștere adîncă a legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale, adoptarea unor forme și metode de conducere care să permită, cum spunea K. Marx, „...armonizarea activităților individuale și să îndeplinească funcțiile generale care rezultă din mișcarea întregului organism productiv...". Conducerea și organizarea pe baze științifice a economiei naționale joacă un rol crescînd mai ales la nivelul actual al dezvoltării economice, al resurselor mari pe care le angajează și a implicațiilor multiple pe care le are fiecare decizie economică și activitatea fiecărei întreprinderi.

Pe de altă parte, în abordarea acestei probleme, partidul nostru pornește de la premisa, verificată de viață, că formele și metodele de conducere și planificare nu sînt imuabile, date o dată pentru totdeauna, trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate necesitînd ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregului mecanism de conducere a operei de construcție socialistă. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Conferința Națională din decembrie 1967, **„legitățile progresului social impun îmbunătățirea continuă a metodelor de conducere și a organizării diferitelor sectoare de activitate. Practica arată că adaptarea sistematică a formelor și metodelor de conducere la cerințele realității în continuă schimbare este de natură să contribuie la accelerarea întregii dezvoltări sociale. Dimpotrivă, nesocotirea realităților, rămînerea în urmă pe tărîmul organizării și conducerii duc, mai devreme sau mai tîrziu, la contradicții, la apariția unor fenomene negative care creează greutăți mersului înainte al economiei, culturii, întregii societăți".**

Activitatea de conducere și planificare trebuie, de aceea, să țină continuu seama de cerințele noi care apar în dezvoltarea socială, de condițiile concrete ale fiecărei etape pe care o străbate procesul de edificare a noii orînduiri, fiind necesară o înțelegere aprofundată a realităților noi și o adaptare permanentă a formelor de conducere la aceste cerințe, privite în dinamica lor.

Între factorii obiectivi, care determină în mod legic perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale se impune, în primul rînd, dezvoltarea puternică a forțelor de producție. Nu este vorba numai de creșterea dimensiunilor producției sociale, ci și de lărgirea continuă a profilului acesteia, prin apariția de noi ramuri și subramuri, de amplificarea proporțiilor economice și ridicarea gradului de complexitate a legăturilor de producție din economia națională. Se modifică structura producției și nomenclatorul produselor, accelerîndu-se procesul înnoirii acestora ; după unele estimații peste 60% din mărfurile ce se vor produce în 1980 în țările dezvoltate erau încă necunoscute la sfîrșitul deceniului trecut, iar jumătate din salariați vor efectua operațiuni sau vor avea atribuții, de asemenea, necunoscute. Procesele de concentrare, specializare și cooperare a unităților economice cunosc și ele noi forme și dimensiuni. Se mărește cantitatea informațiilor în economie, și, o dată cu aceasta, crește rolul pe care-l joacă precizia și operativitatea cu care sînt ele furnizate organelor de conducere.

Un rol esențial în această direcție îl joacă revoluția tehnico-științifică contemporană, schimbările pe care aceasta le determină în nivelul și structura producției sociale, în organizarea acesteia, inclusiv în formele și metodele de conducere. Se formează și se afirmă tot mai mult o interdependență strînsă între revoluția tehnico-științifică și conducerea activității social-economice, interdependență ce face să se vorbească, în literatura de specialitate, de o „industrie a conducerii", cu sarcini, metode, forme și bază tehnică proprii : pe de o parte, revoluția tehnico-științifică pune în fața conducerii noi cerințe, îi amplifică obiectul și sarcinile, modifică o serie de concepte și adevăruri considerate pînă nu de mult imuabile ; pe de altă parte, revoluția tehnico-științifică creează o bază materială puternică pentru rezolvarea acestor sarcini, ea condiționînd mari progrese în tehnicile de conducere și gestiune.

Necesitatea perfecționării conducerii și planificării economiei naționale este amplificată de cerințele creșterii eficienței întregii activități economice. Așa cum s-a subliniat și în Directivele Conferinței Naționale, stadiul actual al economiei românești, dezvoltarea ei în pas cu cerințele progresului tehnico-științific contemporan impun îmbunătățirea structurii pe ramuri, angajarea fiecărei unități economice în circuitul economic, cu toate rezervele și resursele ei interne, creșterea gradului de organizare a producției și întregii activități economice, fundamentarea științifică a deciziilor economice în vederea obținerii unei eficiențe economice sporite. În același scop se impune întărirea rolului stimulator al pîrghiilor economice — prețurile, finanțele, creditul etc. — sporirea exigenței, competenței și răspunderii cu care sînt tratate și rezolvate problemele economice.

La actualele proporții ale forțelor de producție, dezvoltarea economică angajează într-o măsură din ce în ce mai largă eforturile poporului, necesită mari resurse materiale și financiare, alocarea unei părți considerabile din venitul național. De aceea, creșterea economică depinde într-o măsură mult mai mare de eficiența cu care sînt gospodărite resursele de care dispune societatea, de adoptarea unor astfel de mecanisme de conducere, prin care să fie puse în acțiune larg inițiativa tuturor întreprinderilor și oamenilor muncii în creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție, în obținerea unei eficiențe înalte în toate sectoarele și la toate nivelele ierarhice ale economiei. Prezentînd obiectivele și sarcinile de bază ale dezvoltării economico-sociale în actualul deceniu, Directivele Congresului al X-lea subli-

---

În întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R.
și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii

Într-un puternic entuziasm, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării materializează angajamentele sporite luate în întrecerea pentru atingerea marelui obiectiv național:

CINCINALUL — ÎN PATRU ANI ȘI JUMĂTATE!

MAI REPEDE, MAI MULT, MAI BINE, MAI IEFTIN!

DE LA UN CAPAT LA ALTUL AL ȚARII, oamenii muncii angrenați în însuflețita întrecere desfășurată sub lozinca „Cincinalul — în patru ani și șase luni", raportează, în pragul Conferinței Naționale a P.C.R., că angajamentele asumate pentru această etapă au fost îndeplinite. Au fost realizate astfel în plus cantități însemnate de produse, prin valorificarea largă a rezervelor interne, au fost mai bine gospodărite materiile prime și materiale, reducîndu-se pe această bază costurile de producție, a fost diversificată gama sortimentală prin asimilarea de noi și noi produse, concomitent cu modernizarea celor existente", întreaga activitate desfășurată s-a soldat cu sporirea substanțială a eficienței economice.

În lumina experienței acumulate și stimulate de realizările dobîndite, colectivele de muncă din toate întreprinderile sînt hotărîte de a da, în continuare, un impuls și mai puternic întrecerii, astfel încît să obțină noi realizări care să asigure înfăptuirea înainte de termen a cincinalului. Hotărîrile ce vor fi luate de marele forum al comuniștilor la Conferința Națională din 19—21 iulie a.c., vor constitui un puternic ajutor și prețios îndreptar în munca viitoare, astfel încît întreaga activitate economică ce se desfășoară să crească în intensitate, economia națională să prospere continuu, în folosul întregului nostru popor.

● **13 000 TONE METAL PESTE PLAN.** — Oțelarii hunedoreni, pe baza folosirii cu randament sporit a agregatelor și a timpului de lucru, au îndeplinit angajamentul asumat în cinstea Conferinței Naționale a partidului : **livrarea peste sarcinile de plan a 13 000 tone metal**. De remarcat că din producția dată peste prevederi, **mai mult de 6 000 tone o reprezintă oțelul aliat**, lucru

A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN — ÎN VIAȚA PARTIDULUI ȘI POPORULUI

VIEȚII ECONOMICO-SOCIALE — NOASTRE SOCIALISTE

niază : **„Creșterea permanentă a eficienței economice — factor hotărîtor al dinamismului economic — trebuie să stea la baza întregii activități economice. Este necesar ca în toate ramurile și întreprinderile să fie accelerată viteza de rotație a fondurilor materiale și bănești, să se intensifice preocuparea pentru folosirea cu maximum de randament a mijloacelor de producție, pentru economisirea fondurilor materiale, reducerea prețului de cost și creșterea rentabilității".**

Înfăptuirea acestor obiective nu este de conceput fără asigurarea condițiilor care, îmbinînd armonios conducerea pe baza unui plan central și autonomia funcțională a unităților economice, să permită, în același timp, o mobilitate sporită și răspundere maximă în domenii esențiale ale activității economice cum sînt : planificarea curentă și de perspectivă ; elaborarea programului de producție ; realizarea investițiilor ; asimilarea unor sortimente și tehnologii noi de producție ; aprovizionarea tehnico-materială și desfacerea produselor ; utilizarea factorilor de producție ; stimularea materială a colectivului etc.

O caracteristică de bază a socialismului o constituie faptul că oamenii muncii au o dublă calitate socială, ei fiind producători și în același timp proprietari ai bunurilor materiale. Creație conștientă a maselor, socialismul nu este de imaginat fără participarea largă și nemijlocită a celor ce muncesc la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe, la conducerea tuturor sectoarelor vieții economico-sociale. Așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, lărgirea continuă a democrației socialiste, a participării poporului la conducerea societății, constituie o cerință obligatorie a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltată, a creării condițiilor pentru trecerea la comunism.

Această cerință, ca de altfel și celelalte, nu se poate realiza de la sine, fără asigurarea cadrului organizatoric, instituțional corespunzător, fără adoptarea unor forme și metode de conducere și de muncă înaintate, apte să asigure luarea deciziilor pe baza opiniei oamenilor muncii, participarea tot mai largă a poporului la conducerea societății.

Prin aceasta se realizează în același timp umanizarea economiei, conducerea acesteia nemaifiind apanajul unui cerc restrîns de „inițiați", de cadre de specialitate. În „Manuscrise economico - filozofice", K. Marx arată că momentul esențial hotărîtor în această direcție îl aduce instaurarea proprietății socialiste. Comunismul, sublinia el, trebuie înțeles în sensul „desființării pozitive a proprietății private, considerate ca autoînstrăinare a omului și deci în sensul unei reale luări în stăpînire a esenței omenești de către om și pentru om ; deci ca revenire completă a omului săvîrșită conștient și în cadrul întregii complexități a dezvoltării de pînă acum la starea sa de om social, cu alte cuvinte, de om uman".

Proprietatea socialistă creează însă numai posibilitatea unei astfel de trasformări reale, umanizarea economiei fiind în același timp în strînsă dependență și de ansamblul relațiilor ce se stabilesc în procesul conducerii activității economico-sociale, în societate. În cadrul și prin relațiile care se instaurează între conducători și conduși, între organele de decizie și cele de execuție, în interiorul unităților economice și în ansamblul societății se realizează libertățile și drepturile fără egal în istorie pe care socialismul le-a înscris pe stindardul său pentru întregul popor. Atunci cînd cei chemați să aplice în viață politica de construire a socialismului, se simt în același timp inițiatorii și coautorii ei, există garanția înfăptuirii acesteia, a unității dintre partid, guvern și popor, și se poate realmente conta pe formarea conduitei de coproprietar al mijloacelor de producție, pe convergența intereselor individuale și sociale, și pe împletirea procesului de realizare simultană a libertăților și a responsabilității.

● Cuprinderea tuturor laturilor mecanismului economic

SINTETIZÎND factorii obiectivi care fac din perfecționarea conducerii vieții economico-sociale o legitate a dezvoltării societății noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în expunerea făcută cu ocazia deschiderii colocviului privind problemele științei conducerii societății : **„intrînd în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, țara noastră este confruntată cu o serie de probleme noi, legate de creșterea și modernizarea bazei tehnico-materiale a economiei, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, așezarea consecventă a raporturilor sociale pe principiile echității socialiste, adîncirea democrației, formarea și întărirea conștiinței socialiste a maselor de oameni ai muncii, ridicarea la un nivel superior a întregii munci de conducere și organizare a activității economico-sociale".**

Sensul acțiunii acestor factori este organizarea unui sistem de conducere ale cătui caracteristici de bază să fie supletea și operativitatea, gradul mare de antrenare a tuturor resorturilor creșterii economice, optimizarea deciziilor la nivel micro și macroeconomic, realizarea reproducției lărgite astfel încît unui volum determinat de cheltuieli să-i corespundă rezultate economice maxime.

Pornind de la aceste cerințe, Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967 a dezbătut și aprobat un program amplu și complex de perfecționare a conducerii întregii vieți economico-sociale, conform cu cerințele actuale. Acest program a fost îmbogățit prin vasta activitate desfășurată ulterior de partid, prin Hotărîrile Congresului al X-lea și ale plenarelor C.C. ale P.C.R.

Măsurile adoptate pînă în prezent, precum și cele care vor fi luate în continuare aduc modificări substanțiale în mecanismul de conducere și planificare. Ele pornesc însă de la elementele de continuitate, determinate de trăsăturile fundamentale ale economiei socialiste, în primul rînd de la cerințele conducerii unitare și ale realizării centralismului democratic, de la creșterea rolului factorului conștient în dezvoltarea economico-socială.

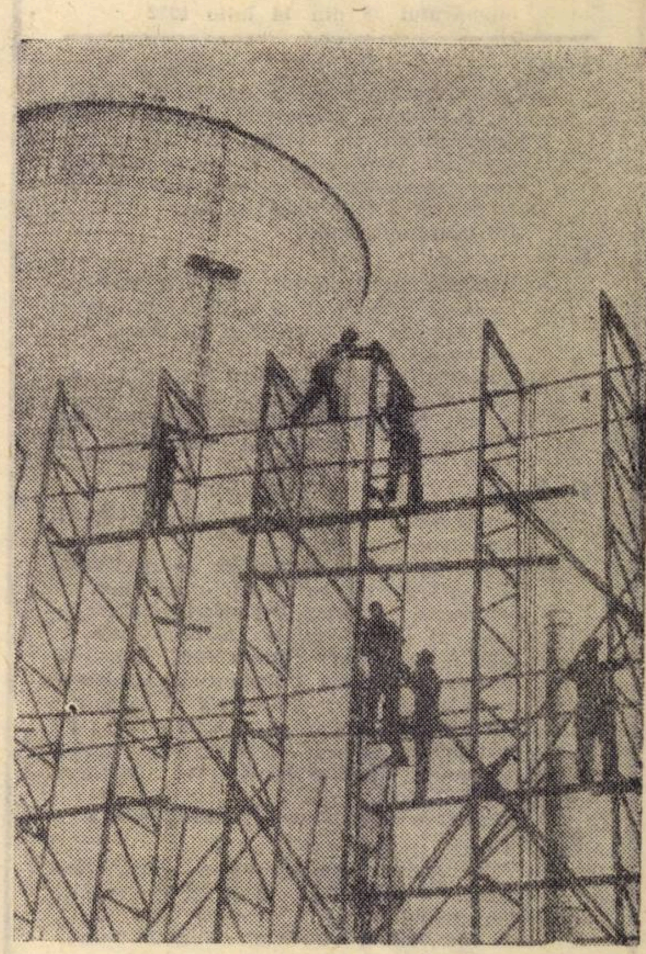

În aceste zile, pe șantierul termocentralei Rogojelu-Gorj

În elaborarea acestor măsuri, partidul nostru a pornit de la necesitatea punerii în valoare a avantajelor și virtuților economiei socialiste care, prin însăși natura sa, oferă condiții prielnice pentru reglarea conștientă a procesului reproducției socialiste. Ele se sprijină pe nevoile și posibilitățile actuale și de perspectivă ale economiei românești, pe învățămintele experienței acumulate în evoluția noastră socialistă, ținînd, totodată, seama de experiența țărilor socialiste, de tendințele ce se manifestă pe plan mondial în legătură cu dezvoltarea forțelor de producție.

O altă trăsătură esențială a măsurilor adoptate, o constituie amploarea lor, caracterul atotcuprinzător, în sfera de acțiune a perfecționării intrînd practic toate laturile principale ale sistemului economic : producția, repartiția, circulația, cercetarea științifică, organizarea unităților economice, planificarea curentă și de perspectivă, formele de aplicare a centralismului democratic în economie, pîrghiile economico-financiare etc., ceea ce ține

Gheorghe CREȚOIU

(Continuare în pagina 4)

---

ce reflectă preocuparea lor de a realiza cantități sporite de oțeluri superioare, în scopul reducerii consumului de metal la uzinele beneficiare din țară.

● **CONSUM REDUS DE LEMN DE MINĂ.** — Minerii de la Voivozi, exploatare situată în județul Bihor, în dorința de a micșora costurile de producție, au realizat în cursul lunii iunie un nou record național în ce privește consumul de lemn de mină. Astfel, **față de sarcinile de plan care prevăd folosirea a 5,7 mc. lemn, la 1 000 tone cărbune extras, în primele cinci luni ale anului, minerii au utilizat numai 3 mc., iar în cursul lunii iunie acest consum a fost redus la 1,38 mc., performanță de nivel mondial.** S-au economisit, astfel, în primul semestru, 1 630 mc material lemnos, față de 830 mc cît prevede angajamentul anual și 170 tone metal.

● **NUMĂR DUBLU DE APARTAMENTE DATE ÎN FOLOSINȚĂ.** — La începutul acestei luni, constructorii de pe șantierele de locuințe din județul Bacău au înregistrat cel mai înalt ritm de execuție atins vreodată în munca lor, Constructorii din orașul Bacău, de pildă, **au predat beneficiarilor, în numai 6 luni, 766 apartamente, un număr aproape dublu față de cel realizat în întreg anul 1968,** deși numărul muncitorilor, cît și al utilajelor este același ca acum patru ani. Acest succes a fost posibil, îndeosebi, ca urmare a faptului că a crescut calificarea și experiența constructorilor, au fost lărgite schimburile 2 și 3.

● **MOBILĂ DE 7 MILIOANE LEI ÎN PLUS.** — Muncitorii, tehnicienii și inginerii Combinatului de industrializare a lemnului — București-Pipera, au realizat, de la începutul anului și pînă în prezent, peste sarcinile de plan, o producție globală în valoare de 11,6 milioane lei, **depășiri deosebite — circa 7 milioane lei — înregistrîndu-se la producția de mobilă.** Pe agenda realizărilor acestui harnic colectiv s-au înscris, de asemenea, punerea în funcțiune, înainte de termenul prevăzut, a unei noi linii tehnologice la secția de tapiterie și folosirea mai judicioasă a capacităților de producție în mai multe secții principale, fapt ce a dus la creșterea cu 10% a producției zilnice de mobilă. Pînă la sfîrșitul anului, colectivul Combinatului va realiza o producție globală în valoare de 19 milioane lei, economii de 4 milioane lei, precum și beneficiu peste plan de circa 2 milioane lei.

● **DIN ECONOMII, MATERIALE ECHIVALENTE PENTRU CONSTRUIREA A 5 APARTAMENTE.** — În marea întrecere pe care o desfășoară pentru grăbirea ritmului lucrărilor de investiții, colectivul șantierului de construcții din Rădăuți pune un accent tot mai mare pe gospodărirea judicioasă a materialelor, pe înlăturarea risipei la fiecare punct de lucru. Drept urmare, paralel cu realizarea în primul semestru a mai bine de jumătate din angajamentul asumat pe acest an, constructorii de aici **au economisit materiale din care se pot construi 5 apartamente în plus.**

● **LA A 9-A SALBĂ DE LUMINI DE PE RÎUL ARGEȘ.** — Colectivul șantierului „Porțile de Fier" al întreprinderii „Energomontaj" — București **a încheiat operațiunile de asamblare a celui dintîi agregat al microhidrocentralei de la Curtea de Argeș, cea de a 9-a unitate hidroenergetică din salba de lumini ce se construiește pe rîul Argeș.** Lucrarea a fost terminată cu 3 luni mai devreme, colectivele de montori și constructori îndeplinindu-și astfel una dintre prncipalele prevederi înscrise în angajamentele asumate în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului. În prezent, agregatul, cu o putere funcțională de 4 000 kW se află în probe de uscat. Un substanțial avans față de prevederi se înregistrează și la asamblarea celui de-al 2-lea agregat al centralei amintite, precum și la efectuarea operațiilor de montaj a utilajelor din alte patru microhidrocentrale de pe rîul Argeș : Pitești, Noaptești, Zigoneni și Băiculești.

● **O NOUĂ INSTALAȚIE DE FORAJ.** — Uzina „1 Mai" Ploiești **a început fabricarea de serie a instalației de foraj și intervenție folosită la săparea sondelor și la efectuarea intervențiilor.** Pentru dubla ei utilizare și pentru gradul înalt de tehnicitate, noul utilaj petrolier este solicitat atît în țară cît și la export. Tot aici au fost introduse în producție curentă **sape cu role care pot fora în orice strat geologic, pînă la adîncimi de 10 000 m.**

● **VALORIFICAREA RESURSELOR LOCALE.** — Un colectiv de pe șantierul Fabricii de polietilenă de joasă presiune din cadrul Grupului industrial de petrochimie din Pitești, a studiat posibilitățile de recuperare și valorificare a hidrogenului semnalat în gazele rezultate de pe urma proceselor tehnologice care au loc în instalațiile complexului de piroliză. Pe baza cercetărilor și experimentărilor efectuate, specialiștii piteșteni **au pus la punct un procedeu de obținere a hidrogenului necesar fabricii de polietilenă de joasă presiune, din gazele care pînă acum se iroseau.**

ANUL X **viața economica**

SUMARUL

numărului 28 din 14 iulie 1972

2—3

— Conferința Națională a Partidului Comunist Român — eveniment de importanță excepțională în viața partidului și poporului : Perfecționarea conducerii vieții economico-sociale — cerință a progresului societății noastre socialiste.
de **Gheorghe Crețoiu.**

5

— În întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii — Cincinalul în patru ani și jumătate !
Industria Capitalei în efort concertat pentru realizarea angajamentelor
de ing. **Stelian Grindeanu,** secretar al Comitetului Municipal București al P.C.R.

6—7—8

— Componentă de bază a perfecționării conducerii economiei :
Creșterea rolului finanțelor și creditului în desfășurarea activității economice.
Semnează : **Nicolae Pretorian,** vicepreședinte al Consiliului de administrație al Băncii Naționale ; **Simion Miti,** Consiliul Economic. **Valeriu Constantinescu,** director general adj., Ministerul Finanțelor; **Ion Ursea,** director adjunct M.I.C.M. ; **C. Pănescu,** director, Centrala de utilaj energetic ; **Emilian Pinciu,** șef serviciu, M.E.F.M.C.
Dezbatere consemnată de **Maria Ioniță.**

9

— Valorificarea superioară a materiilor prime — factor de bază al dezvoltării economiei
de ing. **Mihail Florescu,** ministrul industriei chimice.

10—11—12

— În întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii : Cheltuieli reduse la o mie de lei producție marfă — beneficii suplimentare
Dezbatere organizată de „Viața economică" cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Iași al P.C.R.
Participă : **ing. Al. Dumitrache,** secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R. ; **Dumitru Ungureanu,** contabil șef, uzinele „Metalurgica" ; **ing. Florian Ionescu,** șef serv. plan Uzina mecanică — Nicolina ; **Corneliu Paraschiv,** directorul Fabricii de tricotaje „Moldova" ; ing. **Valeriu Răileanu,** director tehnic, C.E.I.L.-Iași ; **ing. Corneliu Stan,** director tehnic, Uzina de fibre sintetice ; **Petre Mocanu,** director, Sucursala Iași a Băncii Naționale ; **M. Soil,** inginer economist, șef de sector Comisia economică a Comitetului județean Iași al P.C.R.

13

— Investiții
Cum acționăm pentru reducerea consumului de metal, fără a diminua calitatea și durabilitatea construcțiilor
de **C. Damian.**

15

Perfecționarea conducerii, organizării și planificării agriculturii (I) :
Adaptarea continuă a metodelor de conducere și a structurilor organizatorice la condițiile noi de producție
de prof. univ. **dr. Marin Popescu,** conf. univ. dr. **Sabin Nica — Sîrbești.**

16

— Conducere și organizare
Sub acțiunea organizatorului : Locul de muncă își dezvăluie rezervele
• 55% din durata ciclului — operații neproductive
de **Stere Popescu.**
• Deservirea concomitentă a mai multor mașini-unelte
de **Nicolae Popov.**

17

Informație decizie : Ce poate oferi Biblioteca Națională de Programe
de **Mihaela Dedeoglu,** matematician șef laborator B.N.P.

19

În țările socialiste :
Creditul — instrument multilateral al eficienței economice.

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

UN EVENIMENT DE IMPORTANȚĂ EXCEPȚIONALĂ

(Urmare din pagina 2—3)

seama de unitatea procesului reproducției sociale și de interdependențele specifice vieții economico-sociale. Prin aceasta, noile măsuri duc la perfecționarea relațiilor social-economice în ansamblul lor, în strînsă concordanță cu dezvoltarea forțelor de producție.

Conducerea activității economice are o importanță deosebită în ansamblul activității de conducere și de perfecționare a acesteia. Acest lucru este de înțeles deoarece de felul cum se dezvoltă economia națională și sînt gospodărite resursele financiare, umane și materiale, de repartiția teritorială a forțelor de producție depinde în ultima instanță progresul rapid și multilateral al societății.

În concepția partidului nostru, însă, în sfera activității de conducere, deci și a măsurilor de perfecționare, intră și organizarea și funcționarea unităților teritorial administrative, organizarea generală a statului. De asemenea nu pot fi lăsate în afara acestei acțiuni nici relațiile sociale, normele de conviețuire socială, dezvoltarea conștiinței socialiste, care au o însemnătate mare pentru dezvoltarea societății noastre. Este ceea ce traduce în viață partidul nostru prin adoptarea, la Plenara din 3—5 noiembrie 1971, a Programului privind îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, precum și pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii socialiste și comuniste.

● Spirit novator, viziune prospectivă, deschidere spre viață

ÎN ABORDAREA problemelor perfecționării conducerii proceselor economico-sociale P.C.R. pornește nu de la scheme abstracte, ci de la condițiile concrete ale țării noastre și ale etapei actuale a dezvoltării sale. Pentru desprinderea celor mai corespunzătoare forme și metode el a supus unei analize minuțioase, critice, practicile existente ; pentru o serie de măsuri a recurs la experimentare înainte de generalizarea lor în întreaga economie, dînd astfel noi dimensiuni și valențe experimentului în practica economică și socială. N-a scăpat analizei nici o latură a mecanismului economic, nici o pîrghie economică, n-au lipsit nici reconsiderările atunci cînd viața le-a cerut, partidul nostru considerînd că pentru soluționarea multiplelor probleme ale conducerii măreței opere de edificare și dezvoltare a societății socialiste trebuie înlăturate orice prejudecăți, orice forme perimate. **„Pentru a conduce cu succes opera de transformare socialistă a societății** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **partidul comunist nu trebuie să aibă rețineri în a modifica metodele și tactica de muncă și luptă în funcție de cerințele vieții, în a adopta măsuri cu caracter revoluționar care să răspundă noilor condiții concrete, schimbărilor din viața socială ; numai astfel poate asigura el dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, progresul social multilateral, înaintarea accelerată pe calea socialismului și comunismului".**

În scopul realizării acestei cerințe, spiritul novator, orientarea consecventă spre viitor, viziunea prospectivă și fermitatea marxist-leninistă fac corp comun cu deschiderea spre viață. Acest spirit intronat de partidul nostru, de secretarul său general, se face simțit în toate domeniile, constituind o puternică forță motrice a societății noastre.

Măsurile întreprinse pînă în prezent și care exprimă cu prisosință spiritul novator și cutezanța în acțiune sînt numeroase și binecunoscute. Ele cuprind cele mai diverse domenii, de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării și perfecționarea formelor de organizare a industriei, construcțiilor, agriculturii etc. pînă la introducerea unor noi forme de organizare a comerțului exterior. Din analiza lor se desprind însă o serie de coordonate fundamentale care prezidează la inițierea tuturor căilor și măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale. Între acestea trebuie relevate înainte de toate următoarele : 1) afirmarea tot mai puternică a rolului P.C.R. ca forța politică conducătoare a întregii societăți capabilă să asigure cristalizarea concepției științifice despre evoluția societății socialiste, elaborarea politicii științifice de dezvoltare a țării, unirea și mobilizarea eforturilor întregii națiuni în vederea atingerii țelurilor stabilite ; 2) afirmarea rolului și funcțiilor statului socialist în organizarea vieții economico-sociale, a activității cultural-educative, în administrarea evoluției naționale ; 3) organizarea, conducerea și planificarea tuturor sectoarelor de activitate pe baza centralismului democratic, care îmbină conducerea unitară a societății cu autonomia și inițiativa largă a unităților de bază, cu acordarea unor competențe și atribuții sporite unităților productive ; 4) conducerea vieții economico-sociale pe baza planului unic național, care asigură folosirea rațională a resurselor și dirijarea procesului reproducției socialiste lărgite ; 5) instituționalizarea conducerii colective în toate sectoarele de activitate și la toate nivelurile ; 6) crearea cadrului organizatoric pentru participarea largă a oamenilor muncii la conducerea societății, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării ; 7) apropierea conducerii de producție, de locul unde se desfășoară procesele social-economice, pentru a înlătura și preveni fenomenele de centralism excesiv și a garanta organizarea cu maximum de eficiență și utilitate activitatea unităților economice ; 8) creșterea rolului pîrghiilor economice în ridicarea eficienței economice ; 9) abordarea problemelor dezvoltării economico-sociale în mai mare măsură într-o viziune prospectivă, nu numai prin perfecționarea planurilor și programelor prioritare, ci și prin inițierea unei ample acțiuni de elaborare a prognozelor privitoare la dezvoltarea țării noastre în următoarele decenii ; 10) introducerea și extinderea metodelor moderne de analiză și decizie, în care scop Comitetul Executiv al C.C. al partidului a dezbătut și adoptat un program de lungă durată privind perfecționarea sistemului informațional, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei cu tehnică modernă de calcul.

Aceste coordonate confirmă, o dată mai mult, consecvența cu care partidul nostru, preocupîndu-se continuu de perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, ține seama de natura orînduirii socialiste, de țelurile fundamentale ale socialismului, precum și de realizările științei și tehnicii contemporane.

● Creșterea eficienței, factor hotărîtor al dinamismului economic

PERFECȚIONAREA conducerii și planificării economiei naționale nu este un scop în sine. Dimpotrivă ea trebuie să fie subordonată înfăptuirii obiectivelor primordiale ale societății. Așa cum a subliniat secretarul general al partidului, în centrul activității de conducere este necesar să se afle permanent problemele ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Înfăptuirea acestui țel este indisolubil legată de dezvoltarea susținută a economiei naționale și de creșterea eficienței întregii activități economice. O trăsătură a măsurilor întreprinse de partid în vederea perfecționării conducerii și planificării economiei naționale o constituie faptul că ele au fost inițiate și se aplică în condițiile în care economia noastră se dezvoltă neîntrerupt, înregistrînd ritmuri ridicate de creștere economică.

Privite la scara întregii societăți, măsurile respective contribuie, în același timp, la punerea în valoare a rezervelor de care dispune societatea noastră, la intensificarea preocupărilor colectivelor de oameni ai muncii pentru utilizarea mai rațională a resurselor materiale și financiare, în vederea obținerii, cu aceleași resurse, a unor rezultate economice maxime. Îndeplinirea cu succes a planului cincinal 1966—1970, precum și rezultatele obținute în 1971 și în primul semestru al anului curent constituie o confirmare concretă a eforturilor depuse de oamenii muncii pentru înfăptuirea politicii partidului și a influenței pozitive a măsurilor de perfecționare a conducerii economiei naționale. Ritmul mediu anual de 11,9% în care a crescut producția industrială în cincinalul trecut precum și sporul de 11,5% din 1971 — creșteri obținute la un nivel mult mai ridicat al bazei de pornire, în comparație cu cincinalele anterioare — înscriu în continuare România printre țările cu ritmurile cele mai ridicate de creștere economică.

Întreprinderile noastre dispun însă de numeroase rezerve pentru a realiza o creștere mai mare a producției. Aceste rezerve sînt puse în valoare în întrecerea ce se desfășoară în prezent pe cuprinsul întregii țări de a realiza planul cincinal în patru ani și jumătate. Conducerea partidului nostru a subliniat că pentru ca realizările suplimentare pe care le vor obține întreprinderile să ducă la creșterea reală a avuției naționale, a producției de bunuri materiale și venitului național este necesar să se sporească nu pur și simplu producția globală, ci producția fizică, iar acest spor să se concretizeze în produse și sortimente de care economia noastră are nevoie, care răspund unor cerințe reale. Ceea ce incumbă pentru organele de conducere ale întreprinderilor, centralelor și ministerelor stabilirea unor programe concrete cu sarcini, măsuri și direcții precise de acțiune.

Congresul al X-lea al partidului a subliniat că în centrul atenției unităților economice trebuie să stea preocuparea pentru ridicarea calității produselor, reducerea cheltuielilor materiale și creșterea productivității muncii, pentru sporirea eficienței economice. Cu toate rezultatele obținute pînă în prezent, în multe întreprinderi există încă mari posibilități nefolosite ; cheltuielile materiale sînt încă ridicate, coeficientul de schimburi nu se ridică la nivelul sarcinilor, se menține încă în fabricație produse învechite.

Este o sarcină de primă urgență pentru cadrele de conducere din toate unitățile economice de a întreprinde măsuri care să asigure modernizarea continuă a produselor și ridicarea parametrilor calitativi ai acestora, știut fiind că pînă la urmă eficiența economică depinde de calitate, de nivelul tehnic al produselor pe care le realizăm. De asemenea, este de datoria tuturor colectivelor din întreprinderi, a fiecărui inginer și muncitor să înțeleagă că eficiența economică începe cu folosirea intensivă a fondurilor fixe și cu reducerea costurilor de producție, în primul rînd a cheltuielilor materiale. Utilizarea rațională a resurselor de materii prime și reducerea cheltuielilor materiale este strîns legată atît de reducerea consumurilor fizice, cît și de prelucrarea lor superioară, de realizarea unor produse cu valoare de întrebuințare ridicată, care duce la scăderea cheltuielilor materiale în valoarea producției. După cum este știut, trebuie întreprinse măsuri ca în următorii 10—15 ani să producem asemenea mașini și utilaje încît dintr-o tonă de metal să obținem o valoare de 3—4 ori mai mare decît realizăm în prezent.

Pe aceeași linie se înscriu și sarcinile deosebit de mari subliniate în cuvîntarea secretarului general al partidului nostru la Conferința extraordinară a organizației de partid a municipiului București, de a asigura utilizarea mai rațională a cadrelor, reducerea personalului administrativ, creșterea productivității muncii, realizarea investițiilor și promovarea exportului.

Hotărîrile și măsurile ce vor fi adoptate de Conferința Națională a partidului pe linia perfecționării conducerii economiei naționale vor duce, fără îndoială, la activizarea mai mare a tuturor pîrghiilor economice și la creșterea inițiativei maselor de oameni ai muncii, contribuind la accelerarea mai departe a dezvoltării economiei naționale, a întregii societăți pe calea socialismului și comunismului.

În întîmpinarea Conferinței Naționale a P. C. R. și a celei de-a XXV-a aniversări a Republicii — Cincinalul în patru ani și jumătate!

INDUSTRIA CAPITALEI ÎN EFORT CONCERTAT PENTRU REALIZAREA ANGAJAMENTELOR

> **„...Organizația de partid din Capitală, activul său, comuniștii, oamenii muncii au înțeles și înțeleg mai bine că activitatea de partid, construcția socialismului este o problemă concretă și nu abstractă, că înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului — apropierea României de nivelul țărilor cu o industrie dezvoltată — se poate realiza numai printr-o activitate concretă, la fiecare loc de muncă".**
>
> (Din cuvîntarea tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, la lucrările Conferinței extraordinare a organizației municipale de partid București)

RITMUL vieții noastre economice cunoaște în aceste zile o puternică efervescență politică determinată de apropiata Conferință Națională a P.C.R., un amplu și cuprinzător efort de perfecționare, raționalizare și organizare științifică la care este angajat întregul popor pentru descoperirea și valorificarea unor noi posibilități de suplimentare a angajamentelor asumate inițial, pentru realizarea planului cincinal înainte de termen. **Importanța deosebită pe care o reprezintă pentru economia națională îndeplinirea mai devreme a planului cincinal — operă în care s-au angajat plenar oamenii muncii din întreprinderile și instituțiile Capitalei — rezultă din faptul că permite obținerea unor cantități sporite de bunuri materiale care asigură creșterea avuției naționale, dă un impuls mai puternic progresului economiei și, pe această bază, creează premisele ridicării continue a condițiilor de viață materiale și spirituale ale oamenilor muncii**

CONFERINȚA pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții — din luna februarie a.c. — dezbătînd pe larg stadiul aplicării măsurilor stabilite de Conferința Națională și Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, a constituit o profundă și valoroasă analiză a complexului proces de creștere accelerată a economiei țării. Cuvîntarea rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu a direcționat cu claritate obiectivele fundamentale ale actualei etape de industrializare socialistă a țării, sarcinile ce revin întreprinderilor, centralelor, ministerelor, organelor și organizațiilor de partid și a constituit un program de lucru de o excepțională valoare principială și practică pentru realizarea la nivel calitativ superior a prevederilor planului cincinal.

Biroul Comitetului municipal București al P.C.R. a considerat că cea mai înaltă apreciere pe care comuniștii, toți oamenii muncii din Capitală, o pot acorda lucrărilor Conferinței, rezoluției adoptate, cel mai elocvent mod de materializare a programului expus de secretarul general al partidului cu acest prilej, este înfăptuirea înainte de termen a sarcinilor ce revin municipiului București din planul cincinal. În acest scop, au avut loc, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, largi dezbateri în adunările generale ale oamenilor muncii din toate unitățile Capitalei, prilej cu care s-au analizat posibilitățile existente în fiecare întreprindere pentru sporirea eficienței întregii activități economice și angajarea activă și conștientă a fiecărui om al muncii la realizarea obiectivelor și sarcinilor ce ne revin în actualul cincinal. În toate întreprinderile s-au desfășurat ample acțiuni de mobilizare a rezervelor interne, în care au fost atrași specialiști, cercetători, proiectanți, cadre cu experiență în producție, care cunosc bine sectoarele de activitate, pentru a aduce o contribuție efectivă la valorificarea resurselor interne ale fiecărui loc de muncă. La rîndul lor, organele și organizațiile de partid au sprijinit comitetele și consiliile oamenilor muncii și au antrenat comisiile economice pentru ca acestea să efectueze studii și analize documentate în vederea îmbunătățirii actualilor indicatori ai planului cincinal pentru creșterea eficienței întregii activități economice.

Rezultatele acțiunii s-au concretizat în chemarea lansată la recenta Conferință extraordinară a organizației de partid a municipiului București către toate organizațiile județene ale Partidului Comunist Român, către toți oamenii muncii, pentru realizarea planului cincinal în patru ani și jumătate.

Îndeplinirea acestui obiectiv se va concretiza în Capitală într-o producție globală suplimentară în valoare de aproape **52 miliarde lei**, materializată în mărfuri de o înaltă tehnicitate, care valorifică superior materiile prime și materialele.

Măsurile tehnico-organizatorice stabilite pentru valorificarea superioară a resurselor materiale și umane de care dispunem au creat posibilitatea depășirii sarcinilor de plan și suplimentării substanțiale — pe această bază — a angajamentelor asumate pe acest an. **În noile angajamente se prevede, printre altele, depășirea planului la producția marfă cu 1 800 milioane lei, a planului de beneficii — cu 250 milioane lei și a producției destinate exportului — cu 150 milioane lei valută, pe lîngă importante depășiri ce se vor obține la o serie de produse fizice de mare utilitate pentru economia națională sau cerute pe piața externă.** Prin obținerea acestei producții suplimentare, cu caracteristici tehnico-funcționale superioare, vor fi satisfăcute în mai mare măsură cerințele sporite ale industriei și consumului, urmînd ca cea mai mare parte din producția marfă să fie destinată exportului, ceea ce va contribui la creșterea aportului Bucureștiului la reducerea efortului valutar al țării. Totodată trebuie să avem în vedere indicația secretarului general al partidului nostru **de a realiza în plus nu orice, ci produse și sortimente care răspund unor necesități reale atît pentru consumul productiv și individual intern cît și pentru export.**

AMPLOAREA sarcinilor ce revin Capitalei în efortul general depus de colectivele de muncă din țara noastră pentru îndeplinirea planului cincinal în patru ani și jumătate apare mai pregnant dacă amintim că industria socialistă a Bucureștiului deține 16,3% din totalul producției industriale pe țară, iar o ramură a acesteia — construcția de mașini — deține o pondere de 30%. Realizările obținute în anul 1971, la care se adaugă cele din semestrul I al anului în curs, întregesc un bilanț bogat de rezultate pozitive și confirmă posibilitățile de care dispunem pentru a îndeplini și depăși sarcinile sporite ale cincinalului, pentru a accelera ritmul creșterii noastre economice.

În anul 1971, pe ansamblul industriei bucureștene, planul producției globale a fost depășit cu 1 663,4 mil. lei, cel al producției marfă cu 1 809 mil. lei, producția marfă vîndută și încasată cu 2 026,3 mil. lei, iar productivitatea muncii cu 1,6%. Eficiența activității noastre economice s-a reflectat și în beneficii peste plan de aproape 320 mil. lei. Angajamentele asumate pe 1972 au un suport trainic în realizările pe care economia Capitalei le-a înregistrat și în primele șase luni din anul curent. Astfel, **planul producției globale a fost depășit, obținîndu-se peste prevederi 706,7 milioane lei. Depășiri însemnate au fost realizate și la producția marfă fabricată, volumul producției suplimentare însumînd 963,3 milioane lei, caracterizat în importante cantități de produse ale industriei constructoare de mașini, chimie, industrie ușoară și altele. Productivitatea muncii a fost realizată în proporție de 100,7, iar sarcinile de export au fost depășite cu 107,6 mii lei valută.**

Întreprinzînd o largă analiză a realizărilor obținute pînă în prezent, recenta Conferință extraordinară a organizației de partid București, și mai ales cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu au dezvăluit existența unui important potențial de creștere în producția industrială, de îmbunătățire și perfecționare a întregii vieți economice și social-politice a Capitalei, au punctat principalele domenii în care trebuie acționat pentru punerea în valoare a tuturor resurselor materiale și umane ale economiei noastre. În mod succint aceasta înseamnă ca, în întreaga noastră activitate, să situăm la loc de frunte **optimizarea utilizării resurselor materiale și umane, din fiecare unitate economică.**

UNA DIN CĂILE de sporire a producției o constituie **utilizarea deplină a capacităților și suprafețelor de producție,** intensificarea eforturilor în vederea creșterii indicilor de utilizare — intensivi și extensivi — ai mașinilor și instalațiilor, folosirea cît mai completă a fondului de timp disponibil. Toate acestea sînt posibile prin eliminarea staționărilor neprevăzute ale utilajelor, a căderilor și întreruperilor accidentale, îmbunătățirea activității de întreținere și reparații a mașinilor, precum și generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III. Pe ansamblul economiei Capitalei, se înregistrează un indice de utilizare a capacității de producție de 62,6%, căruia îi corespunde un coeficient de schimburi al muncitorilor de 1,65. Unități de bază cum sînt: Uzina de mașini grele București, Uzina mecanică de utilaj chimic, Electronica, Fabrica de mașini unelte și agregate București, Uzina de utilaj chimic Grivița Roșie, Fabrica de elemente de automatizare și altele, au realizat în acest an indici de utilizare chiar inferiori celor din trimestrul IV 1971.

O estimare făcută de Comitetul municipal de partid într-un număr de 58 de unități arată că, **prin generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, s-ar obține un spor de producție de peste 10 miliarde lei și economii la fondurile de investiții de circa 7,8 miliarde lei.** Ținînd cont de avantajele economice care se pot obține, într-un termen relativ scurt, prin folosirea acestor importante rezerve, vom asigura cuprinderea în această acțiune a majorității întreprinderilor, folosirea integrală a capacităților de producție, completarea locurilor de muncă în schimbul II și extinderea lucrului în schimbul III urmînd să constituie o sarcină de bază a organizațiilor de partid, a comitetelor și consiliilor oamenilor muncii.

Incontestabil, utilizarea judicioasă a capacităților de producție este nemijlocit legată de inițierea unor măsuri care să ducă la mai buna organizare și urmărire a producției, la îmbunătățirea pregătirii tehnice a producției, prin asigurarea unui decalaj corespunzător între sectoarele primare și cele de prelucrare, proiectarea din timp a produselor noi și stabilirea completă a tuturor caracteristicilor tehnico-economice ale acestora, asigurarea, încă de la lansarea în producție, a unor tehnologii raționale. Un accent deosebit punem, în acest context, pe organizarea producției în flux tehnologic, dimensionarea judicioasă a seriilor de fabricație, aplicarea unor sisteme moderne de organizare a secțiilor și atelierelor de producție, în special în ramurile industriei construcțiilor de mașini, a materialelor de construcții, a industriei pielăriei și confecțiilor. În acest sens, vor trebui aplicate toate studiile existente și găsite noi soluții pentru ca, prin organizarea mai bună a producției, să se reducă ciclul de fabricație și cheltuielile pe produs.

Asigurarea unei aprovizionări ritmice, raționale și de perspectivă constituie o premisă importantă în vederea creării condițiilor materiale necesare utilizării depline a timpului de lucru al muncitorilor și al mașinilor. Pentru aceasta este necesară întărirea disciplinei contractuale în fiecare unitate economică, raționalizarea transporturilor, în scopul reducerii cheltuielilor și evitarea întîrzierilor în aprovizionarea tehnico-materială. Mai multă atenție trebuie să acordăm lichidării stocurilor supranormative și prevenirii formării lor printr-o rațională aprovizionare și o bună cunoaștere a nevoilor producției.

• Lansînd chemarea la întrecere pentru îndeplinirea planului cincinal în 4 ani și jumătate, oamenii muncii din întreprinderile municipiului București s-au angajat să realizeze o producție globală suplimentară de aproape 52 miliarde de lei. Pentru 1972, angajamentele prevăd obținerea unei producții marfă peste plan de 1 800 milioane lei și 250 milioane lei beneficii. Producția destinată exportului va înregistra o creștere de 150 milioane lei valută.

• Din angajamentele asumate, în primul semestru al anului 1972 s-a realizat peste prevederile planului o producție globală de 706,7 milioane lei, o producție marfă vîndută și încasată de 838,5 milioane lei. Aceasta s-a concretizat in: 1 030 tone laminate finite din oțel; 210 tone laminate din cupru; 60 934 kW motoare electrice, 10 locomotive Diesel pentru linii magistrale, aparate electronice de măsură, control, mijloace de automatizare și ale tehnicii de calcul în valoare de 41,4 mil. lei; 4 541 buc. anvelope auto, tractor, avion; 5 737 televizoare; 828,6 mii mp țesături; 2 290 tone ulei comestibil și o producție de mobilă în valoare de 11,7 mil. lei etc.

• Planul de export a fost depășit în aceeași perioadă cu 10 716 mii lei valută.

• Principalele măsuri întreprinse au avut în vedere utilizarea mai judicioasă a capacităților de producție și a spațiilor de lucru; mai buna organizare a muncii, îmbunătățirea fluxurilor tehnologice prin asigurarea unui decalaj corespunzător între sectoare, reducerea consumurilor specifice, autoutilarea și valorificarea mai operativă a studiilor și cercetărilor întreprinse etc.

ing. Stelian GRINDEANU
secretar al Comitetului Municipal București al P.C.R.

(Continuare în pag. 18)

În întîmpinarea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și a celei de a 25-a aniversări a Republicii

Componentă de bază a perfecționării conducerii economiei naționale

CREȘTEREA ROLULUI FINANȚELOR ȘI CREDITULUI ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

PERFECȚIONAREA organizării, planificării și conducerii economiei naționale, potrivit cerințelor actuale, necesită ridicarea rolului finanțelor și creditului în vasta acțiune de utilizare cu răspundere sporită a resurselor bănești și materiale de care dispun unitățile noastre economice. Folosind mai activ beneficiul, creditul, dobînda și celelalte pîrghii specifice — s-a subliniat în Directivele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1967 — organele financiare și bancare trebuie să fie prezente la toate nivelurile economiei naționale și, îndeosebi, în unitățile unde are loc procesul producției materiale, exercitînd permanent, prin mijloace cu caracter economic, o influență mai mare asupra gospodăririi raționale a fondurilor materiale și bănești și, prin aceasta, asupra îndeplinirii sarcinilor de plan.

Această sarcină capătă noi dimensiuni în prezent cînd, pe baza amplei întreceri socialiste care angajează tot mai mult energiile întregului nostru popor, ne propunem să realizăm, cu resursele de care dispunem, cincinalul în patru ani și jumătate.

Noile reglementări privind finanțarea, creditarea și efectuarea plăților între organizațiile socialiste, adoptate pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, influențează pozitiv activitatea unităților economice, stimulînd în mai mare măsură creșterea eficienței economice. Prin aplicarea lor, relațiile financiare dintre întreprinderi și organele financiar-bancare sînt mai directe, activitatea întreprinderilor se desfășoară în condițiile întăririi disciplinei de plan și financiare, creditul bancar participă mai intens la finanțarea mijloacelor circulante, întreprinderile avînd posibilitatea să se gospodărească mai bine în cadrul fondurilor totale care se stabilesc în funcție de viteza lor de rotație; prin stabilirea capacității de plată a întreprinderilor în cadrul unor limite, noul sistem de creditare este mai elastic și mai mobilizator. Toate acestea impulsionează întreprinderile pentru prevenirea și lichidarea imobilizării de fonduri, pentru folosirea mai eficientă a mijloacelor materiale și bănești.

În dorința de a cunoaște părerile specialiștilor despre modul în care se aplică măsurile de finanțare, creditare și decontări, precum și cu privire la laturile ce se cer în continuare perfecționate, revista „Viața economică" a organizat o dezbatere cu cadre de specialitate din centrale industriale, ministere economice și organe de sinteză, ale căror opinii și sugestii sînt expuse în articolele următoare.

părare a unei monede nu se realizează prin instrucțiuni, ci prin rezultate bune obținute în procesul de producție și, de aceea, creditele prin care se pune în circulație moneda, prin care se regularizează circulația bănească, trebuie să fie factorii care să ducă la acționarea acelor pîrghii care susțin moneda. În această direcție acționează sporirea producției, creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale — factori ce asigură creșterea reală a avuției naționale. De aceea credem că dezbaterile organizate de „Viața economică", îndeplinesc și un rol educativ, ele ducînd la schimbarea opticii unor conducători din economie, în sensul ca ei să înțeleagă că toate rezultatele care se obțin în întreprinderi urmează să se concretizeze în producție și venituri, acumulări bănești suplimentare. Se întîmplă ca într-o întreprindere să fie luate măsuri organizatorice foarte bune, dar dacă ele nu se traduc printr-un plus de acumulări bănești, aceste măsuri nu-și verifică utilitatea la nivelul economiei naționale.

Nicolae PRETORIAN
vicepreședinte al Consiliului de Administrație al Băncii Naționale

RELAȚIILE BANCĂ — ÎNTREPRINDERE PE PRINCIPII ECONOMICE

RELAȚIILE ce se stabilesc între bancă și întreprinderi, precum și între acestea și organele financiare reprezintă una din laturile de bază ale mecanismului de funcționare a economiei naționale. Este firesc, de aceea, ca în preocupările de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale să avem în vedere împletirea strînsă ce există între interesele societății și interesele unităților economice, de convergența obiectivă a acestora, pornind de la interesul major de a asigura utilizarea cu maximum de eficiență a tuturor resurselor de care dispune economia noastră națională.

Nici o economie nu-și permite să imobilizeze mijloace materiale și bănești. Aceasta este cu atît mai valabil pentru economia noastră socialistă care își propune să realizeze ridicarea continuă a producției de bunuri materiale și să obțină, pe această bază, o ridicare continuă a nivelului de trai al poporului.

În procesul realizării planului de producție intervin, desigur, situații cînd întreprinderile trebuie să apeleze, la fonduri suplimentare. Uneori pot să apară discuții între organele financiare și întreprinderi atunci cînd conducătorii acestora din urmă consideră că au rezolvat problema bănească o dată cu obținerea creditului de la bancă. Or, acordarea creditului este un moment de mare răspundere și nu avem voie să nu ținem seama de interesele economiei naționale, de cerințele accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Obiectivele de fond, pe care le-am avut în vedere atunci cînd am aplicat noul sistem de finanțare și creditare, au fost următoarele: 1. să luptăm din răsputeri pentru a opri creșterea nivelului mijloacelor circulante în economie, peste ceea ce este prevăzut în plan, fiecare întreprindere trebuind să realizeze un maximum de producție și de efect economic cu fondurile alocate; 2. să luptăm împotriva tuturor cazurilor cînd, din motive subiective sau obiective, anumite valori sînt scoase din circuitul economic, indiferent dacă ele se situează în cadrul nivelului acceptat de fonduri sau peste acest nivel.

Obiectivele acestea ale mecanismului de finanțare și creditare se realizează printr-o tehnică de lucru, care este, fără îndoială, perfectibilă: tehnica noastră de lucru nu pretinde că a rezolvat toate aspectele, dar ea și-a propus să asigure aplicarea consecventă a principiilor stabilite de Conferința Națională a partidului.

În centrul atenției noastre trebuie să stea, prin urmare, obținerea unei eficiențe economice sporite. De exemplu, în actualul cincinal, una din sarcinile majore este reducerea cheltuielilor materiale; or, întregul mecanism atît al unităților economice cît și cel financiar-bancar, trebuie să contribuie la realizarea acestui țel.

Un alt aspect al problemei este trecerea raportului bancă-întreprindere pe principii economice. Atît banca cît și întreprinderea au un cuvînt de spus și fiecare are drepturi și obligații. Sînt chiar situații în care părerile sînt atît de despărțite încît este posibil ca banca să rămînă de multe ori în situația de a-și impune punctul de vedere în relațiile cu întreprinderile. Ca organe care administrează fondurile statului, se înțelege că organele financiare și de credit vor trata în mod judicios felul cum urmează să fie puse la dispoziție fondurile, și modul cum acestea sînt gospodărite. Aceasta face parte din funcția de control a sistemului financiar și de credit care trebuie să crească în actuala etapă.

Există în această problemă laturi economice și administrative. De pildă, analizînd creditul pentru nevoi temporare, vedem că el reprezintă o formă folositoare din punct de vedere al rolului pe care-l joacă pentru finanțarea mijloacelor de circulație. În același timp, acest credit conține și un element neeconomic, în primul rînd, pentru că aprecierea cauzei rămîne subiectivă, și, în al doilea rînd, fiindcă, în practică, înseamnă că au rămas în circuit fonduri peste cele normale. După cum se vede, laturile acestei forme de creditare sînt și pozitive, ea reprezentînd un sprijin acordat unor întreprinderi, dar aceasta ridică și probleme pentru politica monetară a statului.

Este necesar să înțelegem că trebuie urmărite și cerințele asigurării stabilității și garantării puterii de cumpărare a monedei. Creșterea puterii de cum-

SINCRONIZAREA REDUCERII CONSUMULUI ȘI DIMENSIONAREA STOCURILOR — CERINȚĂ DE MARE ACTUALITATE

ANALIZA rezultatelor economico-financiare înregistrate în anul 1971 pe ansamblul economiei a permis constatarea că fiecare din categoriile de stocuri — de rezerve materiale, producție neterminată, produse finite — a înregistrat sporuri superioare creșterii producției globale și nete. Acest lucru a făcut ca fondurile afectate creșterilor de stocuri să reprezinte peste 28% din fondul de acumulare, depășind prevederile din plan și fiind, în același timp, superioare ponderii deținute de acumulările destinate aceluiași scop în perioadele anterioare.

De aceea, apreciez că abordarea problemei puse în discuție este util să se facă prin prisma a două laturi și anume: în ce măsură normele metodologice de determinare a mijloacelor circulante asigură mijloacele necesare finanțării corespunzătoare nevoilor de dezvoltare a economiei; în ce măsură cadrul metodologic de determinare a mijloacelor circulante constituie un instrument al barării căilor de formare a stocurilor în cantități care să depășească nevoile reale ale economiei. Față de recalculările anterioare ale mijloacelor circulante, cînd s-au abordat și fundamentat concomitent **normele de consum, normele de stoc** și **normativele mijloacelor circulante** ale unităților economice, acțiunea de recalculare din anul 1971 a avut ca obiect, cu deosebire, dimensionarea mai judicioasă a mijloacelor circulante.

Este de la sine înțeles că izvorul multor imobilizări, prezente azi în economie, îl constituie **nesincronizarea preocupărilor pe linia reducerii consumurilor specifice, a dimensionării corespunzătoare a stocurilor și a normării mijloacelor circulante**, întrucît acestea reprezintă, de fapt, expresia valorică a nivelului stocurilor fizice ce se creează în întreprinderi în fiecare din momentele reproducției. Iată de ce, indicația dată de a se elabora criteriile de normare a stocurilor precum și sarcinile izvorîte din Legea cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, a resurselor materiale și a aprovizionării tehnico-materiale, care prevede obligativitatea elaborării normelor de stoc, fixarea competențelor de aprobare a acestora și a obligațiilor de revizuire periodică a lor, trebuie să-și găsească o rezolvare practică imediată.

O a doua problemă la care doresc să mă refer vizează faptul că unele întreprinderi nu s-au preocupat în suficientă măsură de fundamentarea calculelor de determinare a necesarului de mijloace circulante, situație ce a determinat acceptarea necondiționată de către acestea a finanțării numai în proporție de 50% a rezervei curente; aceasta face ca în prezent respectivele întreprinderi să se confrunte cu unele greutăți determinate de o anumită insuficiență de fonduri.

O problemă metodologică care după părerea mea, reclamă reconsiderare, se referă **la finanțarea unităților cu mijloace proprii la nivelul normativului minim. În abordarea viitoare a acestei probleme trebuie să se ia în considerare că utilizarea maximă a capacităților de producție face ca să se realizeze o anumită aplatizare a producției pe trimestre și să dispară, ca atare, elementul de bază al diferențierii nivelului normativelor de la un trimestru la altul**. De altfel, este de reținut că în prezent, această practică generează un anumit gen de contradicții între organele financiar-bancare cu sarcini în domeniul planificării financiare și unitățile economice interesate; ele izvorăsc din faptul că efectul măsurilor de apropiere a nivelului producției pe trimestre nu poate fi comensurat cu exactitate în perioada elaborării planurilor financiare și a bugetului de stat și ca atare și nivelul fondurilor conține un anumit grad de aproximație.

De altfel, nu există nici argumente economice care să justifice o evoluție sinuoasă a stocurilor de la un trimestru la altul, fapt ce face ca, în cadrul unor întreprinderi, o parte din stocuri în trimestrul minim să figureze ca imobilizări, care apoi se lichidează prin creșterile de normativ ce se asigură potrivit metodologiei în trimestrele următoare.

Și pentru a epuiza problemele legate de metodologia de normare a mijloacelor circulante, apreciez că pentru a face din aceasta o pîrghie mai activă în gospodărirea eficientă a fondurilor **este necesar ca unii indicatori care, în prezent, sînt folosiți mai mult ca elemente de fundamentare, să capete un loc mai important în aprecierea activității economico-financiare ce se desfășoară în întreprinderi.** Am în vedere aici viteza de rotație a mijloacelor circulante, precum și anumiți indicatori de eficiență care să condiționeze realizarea unui volum sporit de producție sau de acumulări în condițiile utilizării fondurilor date.

Cauzele care determină formarea imobilizărilor sînt desigur, multiple; după părerea mea, determinantă este însă **insuficienta preocupare a multor unități economice pentru fundamentarea sarcinilor de plan, cu deosebire a celor ce se referă la reducerea costurilor de producție în general și la reducerea cheltuielilor materiale de producție în special.**

Cu toate că prin măsurile adoptate pe linia perfecționării conducerii și planificării economiei naționale s-a creat cadrul legislativ corespunzător pentru cunoașterea de către fiecare unitate a sarcinilor de plan cu mult înainte de începerea anului de plan, activitatea de fundamentare și de stabilire la fiecare unitate a măsurilor tehnico-organizatorice la nivelul sarcinilor primite este înlocuită cu dialogul prelungit cu organele

„Sistemul de finanțare a întreprinderilor trebuie să creeze condiții pentru creșterea rolului beneficiului, creditului și dobînzilor în activitatea economică, pentru folosirea cu răspundere sporită a fondurilor proprii și împrumutate, pentru perfecționarea gestiunii economice... Extinderea sferei creditului bancar, constituirea și folosirea fondurilor curente de către întreprinderi și centrale vor mări răspunderea acestora în elaborarea planurilor de producție și de investiții, în estimarea nevoilor financiare, în elaborarea măsurilor care angajează activitatea lor prezentă și viitoare".

(Din raportul prezentat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967)

tutelare în legătură cu greutățile ce fac „imposibilă" încadrarea în sarcinile primite. În aceste condiții, la elaborarea planurilor de aprovizionare se iau de multe ori în considerare norme de consum ce nu asigură încadrarea în costurile planificate, se face contractarea materialelor în cantitățile respective, pentru ca apoi sarcinile de plan să oblige la reconsiderarea consumurilor, fără însă a se mai putea face și renunțările corespunzătoare la cantitățile prevăzute în contract.

Un alt factor care influențează nivelul stocurilor și de multe ori al imobilizărilor în economie, este condiționarea de către întreprinderile furnizoare a livrărilor în cantități impuse de fabricarea în anumite „loturi rentabile", în realitate însă, în multe cazuri o asemenea înțelegere îngustă a rentabilității vine în contradicție cu interesele economiei naționale.

Pe lîngă reconsiderarea problemei așa-ziselor „loturi rentabile", apreciez că se impun măsuri imediate și pe linia reconsiderării organizării rețelelor de aprovizionare. În acest sens, apreciez că se impune trecerea mai hotărîtă la preluarea sarcinilor de aprovizionare de către unitățile teritoriale aparținînd Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe.

În sfîrșit, aș vrea să mă refer la faptul că multe unități economice au înțeles eronat sensul competențelor acordate de a-și modifica singure defalcarea pe elemente a normativului aprobat. Multe din modificările între elemente au la bază posibilitatea justificării obținerii unei creditări speciale la unul sau altul din elementele mijloacelor circulante, în cazul apariției unor imobilizări. Desigur, această practică nu este de natură să permită utilizarea cu maximum de eficiență a fondurilor.

Aș dori să mai menționez că, dacă normele de creditare a activității economice, așa cum sînt ele așezate în prezent, asigură ca procesul de creditare la nivel de unitate economică să se desfășoare în mod controlat, la nivel macroeconomic lipsa unor instrumente de control corespunzătoare duce de multe ori la depășirea limitelor luate în considerare la elaborarea planului financiar centralizat sau la planul de credite trimestrial, situație care are consecințe negative pentru economie și de aceea, trebuie prevenită.

Simion MITI
Consiliul Economic

CONTINUITATEA PROCESULUI REPRODUCȚIEI ȘI ECHILIBRUL BALANȚELOR MATERIALE

PRACTIC, problema pusă în discuție vizează două secțiuni distincte de plan: aprovizionarea tehnico-materială și planul financiar. Din punct de vedere material, stocurile de materii prime și materiale, combustibil etc. produse și mărfuri reprezintă o acumulare în sfera producției și desfacerii de obiecte ale muncii și produse, care urmează să aibă o întrebuințare mai mult sau mai puțin apropiată. Deși necesare, aceste stocuri se găsesc în stare oarecum latentă, prin destinația lor economică, ele fiind menite să asigure condiții normale pentru desfășurarea procesului de producție și desfacere.

Echilibrul balanțelor materiale se bazează tocmai pe o mobilizare la maximum a acestor resurse și de dimensionarea consumurilor și stocurilor (la consumator și producător) în strînsă concordanță cu necesitățile reale ale unităților economice, potrivit gradului de dotare tehnică și al procesului de aprovizionare-desfacere. Cu toate acestea, este de semnalat faptul că, **în cadrul planului de aprovizionare tehnico-materială a economiei naționale nu există un indicator distinct privind normele de stoc.**

Potrivit legii cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și aprovizionarea tehnico-materială, planul de aprovizionare tehnică-materială a economiei naționale cuprinde nu numai balanțe materiale, ci și **norme și normative de consum.** Mai mult; stocurile la consumatori din bazele de calcul ale balanțelor materiale, de regulă, nu se comunică oficial titularilor de plan, din care cauză ministerele nu pot defalca pe centrale și întreprinderi stocurile la consumatori.

Analizele relevă mari posibilități

PRIVITĂ în ansamblu, actuala metodologie de stabilire a stocurilor a adus ordine în gospodărirea materialelor, a creat posibilitatea identificării unor stocuri peste necesar, a permis să se repartizeze mai rațional stocurile în funcție de nevoile tuturor întreprinderilor. **În același timp, trebuie arătat că, față de dezvoltarea economiei, de cerințele tot mai mari care se ridică în buna gospodărire a resurselor materiale, metodele de calcul actuale nu asigură, în toate cazurile, o temeinică fundamentare a stocurilor.**

Acțiunea de recalculare a normelor de stoc și a normativelor de mijloace circulante, efectuată în anul 1971 la întreprinderile industriale, de construcții, de transporturi, a scos în evidență cazuri de asemenea natură. Unitățile economice, la adăpostul neînțelegerii metodologiei cît și din alte cauze, au solicitat, fără o fundamentare tehnică economică, constituirea unor stocuri curente și de siguranță cu mult peste nevoile reale rezultate din procesul de aprovizionare tehnică-materială. Spre exemplu, comparînd stocul normat pentru același material la întreprinderi cu profil de producție asemănător, chiar din cadrul aceluiași minister, rezultă situația arătată în tabelul nr. 1.

Analiza în evoluție a stocurilor normate pentru 70 materii prime și materiale, la un număr de peste 127 de întreprinderi din cadrul a opt ministere, efectuată de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, a scos în evidență faptul că datorită unor situații de natura celor arătate mai sus cît și din alte cauze, **stocurile în zile prevăzute de întreprinderi și centralizate de ministere sînt mai mari decît posibilitățile din balanțele materiale.**

Tabel nr. 1

Întreprinderea	Cocs metalurgic pentru turnătorie. Stoc normat în zile			
	1968	1969	1970	1971
Uzina „Tractorul" — Brașov	26	26	41	37
Uzina de Autocamioane-Brașov	20	36	36	28
Uzina „23 August" — București	68	68	90	121
Uzina „Semănătoarea" — București	46	43	44	54

Din analiza în evoluție, exemplificativ, au rezultat următoarele depășiri ale stocurilor prevăzute de întreprinderi, față de cele luate în calculul balanțelor materiale:

%

Materialul	Ministerul	Anul	Depășirea
— Minereu de fier	M.I.M	1968	47
		1969	60
		1970	43
		1971	12
— Feromangan	M.I.M	1968	191
		1969	350
		1970	290
		1971	91
— Cocs metalurgic pentru turnătorie	M.I.C.M.	1968	105
		1969	162
		1970	210
		1971	218
— Profile grele	M.I.C.M.	1970	85
		1971	134
— Profile mijlocii și ușoare	M.I.C.M.	1970	104
		1971	131
— Cherestea de rășinoase	M.E.F.M.C.	1968	41
		1969	71
		1970	73
		1971	160

Determinarea științifică a stocurilor constituie o problemă care face obiectul unor preocupări și cercetări în toate țările cu industrie dezvoltată în scopul raționalizării cît mai judicioase a resurselor materiale. Spre exemplu, în unele țări socialiste (U.R.S.S., R.P. Bulgaria), criteriile de normare a stocurilor de materii și materiale în principiu prezintă asemănări cu metodologia practicată în țara noastră, stocul normat avînd următoarea componență: **stoc curent, stoc de condiționare, stoc de siguranță.**

În unele țări avansate industrial, determinarea stocului optim se face în funcție de valoarea minimă a costurilor de lansare a comenzilor și a cheltuielilor de stocare a materialelor. Evident că o asemenea soluție prezintă interes din punct de vedere al întreprinderilor care urmează să se aprovizioneze, și în mai mică măsură din punct de vedere al întreprinderilor furnizoare.

Experiența muncii de pînă în prezent, cît și sarcinile de perspectivă, indică unele căi ce pot fi avute în vedere pentru îmbunătățirea sistemului actual de dimensionare a stocurilor.

Stocurile trebuie să se bazeze pe calcule analitice

ÎN CONDIȚIILE în care prin balanțele materiale se asigură echilibrul dintre nevoi și resurse și s-au luat măsuri pentru îmbunătățirea relațiilor contractuale, stabilitatea planului etc., **dimensionarea și repartizarea rațională a stocurilor trebuie să aibă în vedere nevoile tuturor întreprinderilor, cerințele de dezvoltare a fiecărei ramuri și ale economiei în ansamblu.**

De aceea, în condițiile economiei noastre, **considerăm că stocurile la producător și consumator trebuie să se bazeze pe calcule analitice tehnice-economice, riguroase, la nivelul fiecărei unități economice, pe baza unor criterii care să aibă în vedere faptul că procesul continuu de diversificare a producției impune necesitatea unor mai mari individualizări a acestora în funcție de specificul ramurilor și subramurilor economiei. La elaborarea criteriilor de normare a stocurilor considerăm că este indicat să se analizeze dacă nu este mai eficient să se aibă în vedere principiile de calcul experimentate, aplicate în acțiunea de recalculare a normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante din anul 1971, evident îmbunătățite, pe baza concluziilor desprinse și analizelor efectuate. O măsură pe această linie ar fi aceea a asigurării corelării stocurilor prevăzute în balanțele materiale și a stocurilor stabilite de întreprinderi.**

În acest sens ar trebui studiată posibilitatea introducerii unui indicator distinct privind normele de stoc în planul aprovizionării tehnice materiale al economiei naționale. S-ar asigura, pe această bază, pentru centrale și ministere, atît posibilitatea fundamentării planului de aprovizionare tehnico-materială cu elemente suplimentare cît și a defalcării pe verigi a stocurilor aprobate prin balanțe.

O altă măsură s-ar referi la **îmbunătățirea teritorială a organizării bazelor de aprovizionare și desfacere.** Practica altor țări arată că o distribuire teritorială centralizată a stocurilor duce la diminuarea acestora la consumator, creează condiții pentru gospodărirea mai judicioasă a resurselor. Tocmai de aceea apreciem că se impune să se studieze experiența unităților noastre de aprovizionare teritorială în vederea stabilirii unor concluzii verificate în practică cu privire la efectele pozitive asupra stocurilor, asupra aprovizionării centralizate teritorial.

Din punct de vedere financiar, volumul stocurilor planificate (în expresie bănească) necesare întreprinderii pentru desfășurarea continuă a producției și realizarea acesteia, **formează normativul de mijloace circulante.** Pe baza normativelor și în limita acestora, întreprinderile primesc fonduri bănești. **În alegerea metodei de atribuire a acestor fonduri (dotare de la buget, credit etc.), trebuie să se aibă în vedere cerințele gestiunii economice, particularitățile ramurilor, rezultatele obținute.**

Întărirea rolului pîrghiilor financiare

În actuala etapă este necesară întărirea în continuare a rolului pîrghiilor financiare pentru stimularea unităților economice în utilizarea mai rațională și cu eficiență sporită a fondurilor de producție, precum și simplificarea relațiilor întreprindere-centrală-minister economic și Ministerul Finanțelor.

Din păcate în întreprinderile noastre întîlnim frecvent concepția și practica „mai bine să prisosească". O asemenea soluție, în situația cînd stocurile normate au fost just dimensionate, este profund dăunătoare deoarece imobilizările de valori materiale modifică echilibrul planificat al fondului de acumulare. De aceea, considerăm **că este oportun să se analizeze posibilitatea sporirii rolului dobînzii la creditele generate de imobilizarea unor fonduri în stocuri supranormative, debitori, pierderi de mijloace circulante, prin creșterea nivelului acesteia sau pe alte căi. O decizie în această problemă trebuie luată în funcție de studiul atent al cauzelor care determină imobilizările respective, știut fiind că dobînda acționează eficient în special acolo unde lipsurile sînt determinate de factorii interni din cadrul unităților.**

După cum se știe, criteriile de acoperire a normativelor cu resurse proprii, credite bancare etc. sînt diferite de la o ramură la alta. Spre exemplu, la întreprinderile industriale, normativul mijloacelor circulante se acoperă cu resurse proprii și asimilate celor proprii cît și cu credite bancare rambursabile din resursele planificate cu această destinație (beneficiu etc.), **pînă la nivelul normativului minim trimestrial de finanțat.**

Avînd în vedere ponderea ridicată a fondurilor proprii în totalul normativelor din această ramură, s-ar putea studia posibilitatea acoperirii **normativului mediu**

Valeriu CONSTANTINESCU
director general adjunct
în Ministerul Finanțelor

——→

←

anual cu resurse proprii și asimilate celor proprii, precum și cu credite bancare, **în anumite cote procentuale.** O asemenea măsură ar permite o extindere în continuare a sferei creditului și deci a controlului bancar precum și o anumită simplificare a relațiilor pe verigi. Totodată, metoda respectivă ar îndrepta atenția factorilor de fundamentare și decizie atît asupra normativului mijloacelor circulante medii cu care trebuie să lucreze unitatea, cît și asupra nivelului normativelor din fiecare trimestru.

PRODUSELE CU CICLU LUNG DE FABRICAȚIE NECESITĂ FORME SPECIFICE DE CREDITARE

STATISTICA anilor trecuți reliefează faptul că cele mai ridicate stocuri supranormative au fost în trimestrul I al fiecărui an, trimestru care de regulă, este și cel cu activitatea minimă. Totodată, acest trimestru este planificat cu viteza de rotație mult accelerată față de media anuală cu toate că în această perioadă se manifestă și cele mai mari greutăți în procesul de fabricație, greutăți care în cazul nostru și al altor unități similare sînt provocate în special de factori naturali.

Acest fapt nu e rezultatul unor prevederi legale, ci al unor practici care nu țin seama de realități. Se stabilește o viteză mai accelerată pentru a reveni la un nivel mai redus de finanțări de la buget, respectiv din beneficii. **Propun să se ia în calcul viteza medie anuală, iar nivelul normativului, diferențiat între trimestre, să fie influențat numai de nivelul activității — al bazei de calcul.**

Cu toții dorim să contribuim și sîntem datori să accelerăm viteza de rotație a mijloacelor circulante an de an, ca urmare a îmbunătățirii permanente a activității în economie. Astfel, prin plan se stabilește o accelerare de una — două zile.

Gradul tehnic tot mai ridicat al produselor constituie o realitate pe care n-o putem ignora atunci cînd întocmim un plan financiar ; analiza planului financiar pe ansamblu poate să dovedească că acesta este aproape de realitate, dar la nivelul unității economice poate totuși să difere în raport cu realitatea din fiecare unitate. În actualul cincinal, 90% din produse vor fi modernizate sau înlocuite cu altele noi și bineînțeles mai complexe, cu valori de întrebuințare mult îmbunătățite. **De aceea, propun ca paralel cu accelerarea firească a vitezei de rotație a fondurilor, să se țină seama de influențele sortimentale, pozitive și negative la nivelul unităților economice.** Poate în asemenea situații se impun calcule analitice, așa cum prevăd normele. Tot ca o problemă specifică unor unități, aș menționa finanțarea stocurilor de materiale aprovizionate pentru produsele cu ciclu lung de fabricație (2—3 ani). Atît din țară dar mai ales din import, materialele se comandă pentru întreg produsul (mă refer la un fel de material), dar acestea se folosesc treptat într-o perioadă mai îndelungată de timp, perioadă în care deseori acestea intră în supranormativ. Alteori, ca urmare a unor dereglări în producție, execuția produsului întîrzie (defecțiuni de utilaje, rebuturi datorită defectelor ascunse) și pînă la recuperarea rămînerilor în urmă, unitatea producătoare intră în insuficiență de fonduri. Consider că dereglările în producție — provocate din lipsa unor materiale sau importuri de completare la aceste produse cu valori foarte ridicate (2—300 milioane bucata), ar aduce prejudicii mult mai mari decît o aprovizionare în avans față de termenul intrării în consum al materialelor respective. **Propun ca să se studieze posibilitatea finanțării și a materialelor la produsele cu ciclu lung de fabricație tot prin credite bancare planificate.**

Pentru unitățile noi propun să se acorde avansuri în contul dotării cu cel puțin un trimestru înainte de punerea în funcțiune, ținînd seama de planul de producție al acestora, urmînd ca dotarea să se definitiveze la atingerea parametrilor proiectați sau Banca Națională să fie împuternicită să acorde credite de plăți în contul dotării la începerea activității acestor unități.

Creditele folosite pentru finanțarea producției neterminate la produsele cu ciclu lung de fabricație să fie menținute pînă la rambursarea acestora din credite pe documente în expediție — respectiv și pe perioada cît produsul respectiv figurează în contul de produse finite ; în calculul garanției creditului să fie luată valoarea în preț de cost al produsului finit respectiv, aceasta întrucît produsele respective fiind de un volum foarte mare (1500—10 000 tone), se expediază pe un interval de timp de luni de zile, uzinele producătoare fiind lipsite, pe o perioadă lungă de timp, de mijloace financiare corespunzătoare.

Succesiunea de competențe pentru avizarea planului de credite și dreptul de aprobare exclusiv al centralei băncii îngreuiază metodologia de definitivare a planului de credite, nu sînt de natură să dezvolte spiritul de răspundere, pe toate treptele, solicită mult timp, nu rezolvă operativ o necesitate economică. De aceea, propun să se stabilească plafoane de credite cu drept de aprobare cel mult la nivel de sucursală, aceasta cunoscînd nevoile reale. Pentru accelerarea decontărilor fără numerar, este necesar să se găsească mijloace pentru a preveni blocajul în lanț al unităților economice din lipsa de disponibil în contul unor unități beneficiare. Aceasta pentru că uneori beneficiarii de utilaje n-au finanțările deschise, cu toate că au încheiat contracte indicînd număr de cont, poziție de plan etc.

În acest caz sancțiunile trebuie să le suporte beneficiarii nu furnizorii.

C. PĂNESCU
director în Centrala de utilaj energetic

STOC DE SIGURANȚĂ PENTRU TOATE MATERIALELE CARE CONCURĂ LA REALIZAREA PRODUSELOR

ÎN CONSTRUCȚIA de mașini, principalul furnizor de materie primă este Ministerul Industriei Metalurgice. Față de situația de acum zece ani, situația livrării metalului laminat în bare, țagle, etc., de diferite calități și dimensiuni, este mult îmbunătățită. Trebuie însă înlăturată tendința existentă încă la unele întreprinderi de a se asigura cu laminate feroase pentru o perioadă de timp mai mare, conducînd la sustragerea din circuitul economic a acestor materiale și provocînd, în același timp, greutăți financiare în desfășurarea activității întreprinderilor respective.

Prin dotarea unităților economice cu utilaje moderne, de mare productivitate, în cadrul construcțiilor de mașini s-a ajuns la reducerea ciclului de fabricație al produselor și, ca o consecință, la reducerea necesarului de mijloace circulante pentru elementul producție neterminată. În sectorul desfacerii, de asemenea, au apărut factori care au condus la micșorarea normei de stoc în zile ca urmare a folosirii unor mijloace de transport moderne.

Trebuie să arătăm însă că în același timp, au apărut și factori care au împiedicat accelerarea vitezei de rotație, ca urmare a necesităților economiei de a se fabrica produse complexe, utilaje tehnologice, care necesită un timp mai îndelungat de execuție și o manoperă mai mare de prelucrare, atît pentru piața internă cît mai ales pentru export.

În 1970, prin H.C.M. nr. 859, s-a prevăzut ca la anumite intervale de timp să se facă recalcularea normelor de stoc și să se stabilească mai real nivelul mijloacelor circulante. Luate în ansamblu, indicațiile metodologice date în acest sens sînt corespunzătoare ; ele au condus la stabilirea mai justă a necesarului de mijloace circulante la unitățile economice. Ele prevăd ponderarea numărului de zile între 2 livrări cu cantitățile intrate și calcularea unei medii, atunci cînd nu există contracte. Dacă există contracte, pe sorto-dimensiuni, se iau datele din contracte.

A doua problemă pe care vreau s-o ridic în legătură cu indicațiile metodologice este aceea a **determinării stocului de siguranță**. Metoda abaterilor de la contracte nu conduce la stabilirea unui stoc de siguranță corect în sensul că, dacă se ia în considerare plusul și minusul de abateri în zile de la contracte, se ajunge la anularea stocului de siguranță. Instrucțiunile permit ca atunci cînd calculele după metoda abaterilor nu sînt concludente, să se ia ca stoc de siguranță 75% din rezerva curentă.

Aprecierea unor materiale pentru care trebuie calculat stoc de siguranță este discutabilă, fiindcă oricare material este necesar în procesul de producție. De aceea, **consider că stocul de siguranță trebuie calculat pentru toate materialele care concură la realizarea produselor.** Noile indicații metodologice, elaborate în anul 1971, cu ocazia recalculării, prevăd o finanțare în proporție de 50% a stocului curent. Dar, atunci cînd întreprinderile economice vor să solicite mijloace circulante în proporție de peste 50%, trebuie să facă calcule analitice cu care să justifice această cerere de finanțare. În industria constructoare de mașini, unde de utilizează peste 30 000 de poziții de materiale, lucrarea este mai mult decît laborioasă și ea nu putea fi făcută într-un interval scurt de toate unitățile economice. Trebuie să arătăm că la cele patru unități la care s-au făcut calculele, coeficientul astfel determinat a fost sub 0,5, care însă nu exprimă realitatea.

După părerea mea, determinarea coeficientului de finanțat al rezervei curente trebuie să se calculeze pe baza raportului dintre stocurile medii curente și normativul planificat prin planul financiar din perioada respectivă. Pentru unitățile noi să se țină seama de datele din unitățile economice cu activitate similară. Din acest calcul ar putea rezulta la cît se plasează valoarea stocurilor medii față de normativul mijloacelor circulante ; acest normativ cred că ar fi cel mai concludent.

Pînă la apariția H.C.M. nr. 859/1970, normativul minim de mijloace circulante, respectiv creșterea de normativ s-a asigurat de la buget ; după intrarea în vigoare a acestei hotărîri, creșterea se asigură din beneficiile proprii ale întreprinderilor respective, iar la întreprinderile noi, necesarul de mijloace circulante se asigură de la buget prin dotări cu mijloace circulante sau adeseori prin avansuri în contul dotării cu mijloace circulante.

Trimestrul I este echivalent ca producție cu trimestrul IV din anul anterior sau prezintă o ușoară creștere ; prin luarea în considerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante din trim. I se ajunge la o reducere, de mijloace circulante neconcludentă, deși nivelul general al stocurilor crește, producîndu-se astfel imobilizări de fonduri.

Din această cauză, în cadrul industriei construcțiilor de mașini considerăm că finanțarea trebuie încă perfecționată. Apreciem că această problemă trebuie reglementată de organele de resort ale Ministerului Finanțelor, astfel încît diferențele de normativ minim și mediu provenite din aplicarea coeficientului de rotație diferit să fie eliminat în decurs de 2—3 ani.

Ion URSEA
director adjunct
în Ministerul Industriei
Construcțiilor de Mașini

OPERATIVITATE SPORITĂ ȘI COMPETENȚE MAI LARGI ÎN ACORDAREA CREDITELOR

INDICAȚIILE metodologice ale Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale din anul 1971, care au stat la baza recalculării normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, au ca principiu stabilirea unui normativ minim ținînd cont de normativul tehnic sau de stocurile efective, cînd acestea sînt mai mici. Considerăm că acest principiu nu este, în cele mai multe cazuri, corespunzător, deoarece normele tehnice se bazează pe studii întocmite și experimentate de institutele de cercetări de specialitate și nerespectarea lor constituie o abatere de la disciplina procesului tehnologic, afectînd calitatea produselor și conducînd la refuzuri calitative, la crearea de stocuri greu vandabile, la rebuturi și, în final, la scăderea eficienței economice a activității întreprinderii.

Stabilirea normativului minim de mijloace circulante se determină conform H.C.M. nr. 859/1970 și a instrucțiunilor C.S.P. și B.N.R.S.R . nr. 1560/1970 prin calcule sintetice folosind viteza de rotație, la nivel de ramură, din anul de bază, În această etapă de dezvoltare a economiei naționale, cînd intră în producție un număr mare de obiective industriale, unele din acestea avînd profile fără bază de comparație, considerăm că este necesar ca la stabilirea normativului minim **să nu se ia ca bază viteza de rotație de ramură, ci la nivel de întreprinderi**.

În sistemul actual de creditare se întocmește de către întreprinderi planul de credite trimestrial care se analizează și se vizează de unitatea bancară care o deservește. La nivel de centrală industrială sau combinat se analizează din nou planul, se vizează și apoi se înaintează la minister unde se reanalizează cu centrala Băncii Naționale. După ce planul de credite a fost analizat și vizat la două nivele, considerăm că la nivel central ar trebui reanalizate numai eventualele divergențe rămase nesoluționate.

La elaborarea instrucțiunilor de creditare apar în unele cazuri neconcordanțe între acestea și actele normative care au stat la baza stabilirii necesarului de finanțat.

De pildă, prin indicațiile metodologice ale Ministerului Finanțelor, C.S.P. și Băncii Naționale din anul 1971, privind determinarea normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante la unitățile economice industriale, se stabilește la pag. 64 al. 2 modul de calcul al normativului produselor finite destinate exportului, astfel : „pentru produsele finite destinate exclusiv exportului se determină normativ de mijloace circulante pentru un număr de 2—3 zile, cît durează întocmirea documentelor în vederea obținerii creditului bancar“. În baza acestor prevederi, comisiile care au verificat și determinat normativul mijloacelor circulante la acest element, au aplicat întocmai indicațiile metodologice arătate mai sus, stabilind un normativ necesar numai pentru depunerea documentelor în scopul obținerii creditului bancar.

Instrucțiunile nr. 17/1972 ale Băncii Naționale, aplicabile începînd de la 1 iunie a.c., prevăd la pct. 14 următoarele : „Mărfurile fabricate în baza comenzilor primite de la întreprinderile de comerț exterior și care se livrează la export pe contul acestora, potrivit prevederilor legale, nu fac obiectul creditelor ce se acordă întreprinderilor producătoare în baza prezentelor instrucțiuni, ele urmînd regimul general de finanțare, creditare și decontare (similar cu producția destinată beneficiarilor interni)“. Din cele de mai sus rezultă că prevederile pct. 14 din instrucțiunile nr. 17/1972 ale Băncii Naționale nu sînt în concordanță cu indicațiile metodologice arătate mai sus. Această situație creată din motive independente de întreprinderi, determină creșterea stocurilor supranormative reflectate în creditele cu dobîndă majorată, întrucît circa 50% din produsele destinate exportului se livrează pe baza comenzilor emise de întreprinderile de comerț exterior ale ministerului (art. 12 din H.C.M. nr. 2424/1969).

Un aspect deosebit de important pentru întreprinderi în aplicarea actualului sistem de creditare și care comportă îmbunătățirea lui, **este operativitatea și elasticitatea în acordarea creditelor.** Deși instrucțiunile în vigoare prevăd posibilitatea acordării unor credite pe stoc cu verificare ulterioară, în realitate acestea nu se acordă sau se acordă cu mari întîrzieri, devenind inoportune. Considerăm, că, în această privință, trebuie să se acorde competențe mai largi sucursalelor județene și, de la caz la caz, stocurile supranormative create în scopul realizării ritmice a planului de producție sau în scopul creșterii calității produselor, să fie creditate operativ.

De asemenea, constituirea stocurilor de cherestea peste normativ la consumator, are ca efect o bună condiționare și contribuie la creșterea calității produselor. Aceste stocuri, prezentînd avantaje economice, iar unitățile bancare locale avînd posibilitatea să le verifice și să aprecieze efectele economice, ar trebui să fie creditate oportun și să nu se reflecte ca imobilizări în împrumuturi restante.

Greutăți mari întîmpină întreprinderile și la creditarea stocurilor de argile și de produse balastiere, create peste normativ, ca urmare a caracterului sezonier al exploatării acestor materii prime de masă ce nu pot fi extrase din ape și cariere în timpul iernii, cît și a restricțiilor în obținerea vagoanelor în anumite perioade. Or, asemenea aprovizionări, absolut necesare pentru asigurarea continuității producției în timpul iernii sînt pe deplin justificate iar stocurile create în condițiile arătate, ar trebui creditate operativ.

Emilian PINCIU
șef de serviciu în Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții

Dezbatere consemnată
de
Maria IONIȚĂ

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MATERIILOR PRIME — FACTOR DE BAZĂ AL DEZVOLTĂRII ECONOMIEI

ing. Mihail FLORESCU
ministrul industriei chimice

ÎN PROCESUL de continuă industrializare a ţării, chimia are un rol deosebit de important fiind şi în acest cincinal ramura cea mai dinamică, cu **un ritm mediu anual de creştere de peste 17%.**

În anii socialismului industria chimică a cunoscut o puternică dezvoltare. Marile combinate şi unităţile specializate construite permit, datorită instalaţiilor moderne cu care sînt dotate şi aplicării celor mai noi tehnologii, să se valorifice superior însemnate resurse naturale ale ţării. Această valorificare asigură, pe de o parte, materii prime pentru diverse ramuri ale economiei, iar pe de alta, realizarea de bunuri de consum pentru populaţie.

Eforturile financiare făcute de stat pentru dezvoltarea industriei chimice sînt, an de an, răsplătite prin realizările ce se dobîndesc, prin creşterea ponderii ramurii la sporirea venitului naţional. Este revelator să subliniez faptul că, în marea întrecere socialistă ce se desfăşoară pentru realizarea cincinalului înainte de termen, **colectivele de muncă din unităţile industriei chimice au realizat cu 3 zile mai devreme planul la producţia marfă pe semestrul I. 1972, dînd o producţie mai mare faţă de anul trecut cu 2,1 miliarde lei** *În avansul de timp cîştigat, au fost date produse în valoare de peste 350 milioane lei.*

Pentru dezvoltarea realizărilor dobîndite, întreaga atenţie este îndreptată spre fructificarea, în continuare, a rezervelor de creştere a producţiei şi productivităţii muncii, concomitent cu valorificarea superioară a materiilor prime, în aşa fel încît de la fiecare tonă chimizată să obţinem produse cu valori tot mai mari.

Valenţele gazului metan

PE LÎNGĂ alte bogăţii naturale, România dispune de importante zăcăminte de ţiţei, gaz metan, sare şi minereuri cu sulf, care constituie o importantă sursă de materii prime pentru industria chimică. Gazul metan din ţara noastră — după cum se ştie — are o puritate unică în lume :

CH_4	min. 99.7%
N_2	max 0.1%
CO_2, CO	max. 0.2%

constituind o materie primă favorabilă chimizării. Cu toate că, faţă de anul 1938, extracţia de gaz metan a sporit în 1970 de peste 60 ori, utilizarea sa ca materie primă în industria chimică înregistrează un ritm accelerat abia în ultimii 10—12 ani — aşa cum reiese din tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Creşterea consumului de gaz metan în industria chimică

	1960	1965	1970	1975 (plan)
în %	100.0	225,0	440.0	600.0

Paralel cu sporirea cantităţii de gaz metan chimizat, s-a diversificat gama de produse obţinute, a crescut gradul de industrializare şi valorificare a acestei materii prime. Astfel, întreaga **industrie a azotului** s-a dezvoltat şi se va dezvolta şi în viitor pe baza cracării gazului metan pentru obţinerea hidrogenului necesar fabricării amoniacului de la care se porneşte pentru a se realiza îngrăşăminte cu azot : uree, azotat de amoniu, nitrocalcar, sulfat de amoniu etc. **Aceasta va permite, pe lîngă asigurarea necesarului intern de îngrăşăminte azotoase, şi o utilizare superioară a metanului, a cărui valoare în îngrăşămînt este de 13,9 ori mai mare decît în cazul folosirii lui drept combustibil.**

Gazul metan constituie o materie primă de bază pentru fabricarea unor **produse importante ale industriei de sinteză organică grea.** Pornind de la gaz metan, se obţine metanol, şi apoi, în continuare, prin alte procese chimice formaldehidă, răşini ureo — şi fenol-formaldehidice şi altele.

O mare importanţă o are gazul metan pentru **dezvoltarea industriei acetilenei,** cu gama nesfîrşită de produse ce se obţin plecînd de la aceasta. Metodele de obţinere a acetilenei pe baza arcului electric, oxidarea parţială, regenerativă termică etc., au deschis vaste posibilităţi pentru **dezvoltarea industriei de sinteză organică,** în vederea obţinerii unor produse valoroase precum : clorură şi policlorură de vinil; aldehida acetică — acidul acetic — acetatul de vinil şi poliacetatul de vinil ; acid adipic — fibre sintetice şi altele. Importanţa economică a folosirii metanului pentru dezvoltarea chimizării acetilenei nu se justifică numai prin multiplele şi valoroasele produse ce se pot obţine pe această cale, dar şi prin eficienţa ridicată a valorificării lui **În policlorura de vinil, de exemplu, gradul de valorificare a metanului creşte de 22,5 ori faţă de metanul folosit drept combustibil.**

Perfecţionarea continuă a tehnologiilor, precum şi optimizarea surselor de materii prime a făcut ca etilena să ia locul acetilenei în unele fabricaţii ca, de exemplu, la aldehida acetică sau clorura de vinil. Cursa tehnologică a eficienţei între aceste două materii prime a dus la noi rezultate în creşterea eficienţei chimizării acetilenei Obţinută prin oxidarea parţială a metanului, acetilena permite obţinerea concomitentă şi a gazelor de sinteză apte pentru fabricarea metanolului sau, mai recent, a gazelor reducătoare, care pot fi folosite într-un proces deosebit de valoros, cum este acela al realizării directe a metalului, fără a mai utiliza cocs. Aplicarea acestui proces elimină cocseriile complicate şi poluante şi furnalele greoaie şi costisitoare.

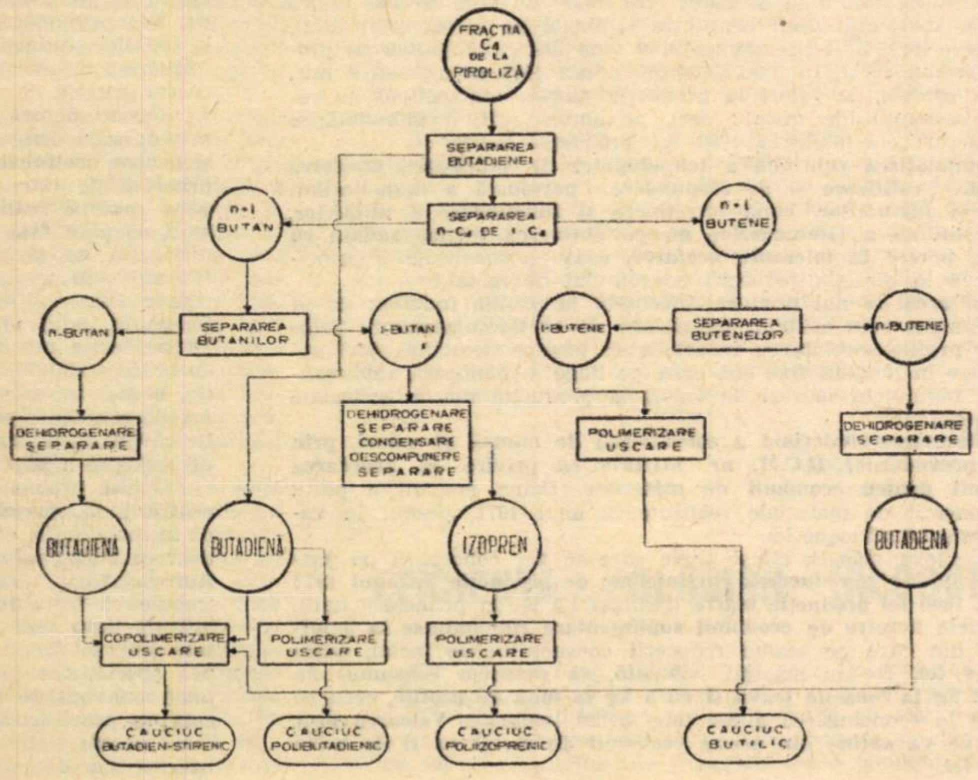

Planşa nr. 1

Această cursă pentru obţinerea unei înalte eficienţe în folosirea materiilor prime aduce din nou în mare actualitate fabricarea acetilenei prin procedeele care dau în acelaşi timp gaze de sinteză. Clorurarea directă a metanului permite obţinerea unor solvenţi de primă calitate — clorura de metilen, tetraclorura de carbon, a clorurii de metil folosită în frigotehnie şi la metilări şi a altor produse clorurate. Importanţa tetraclorurii de carbon creşte o dată cu extinderea folosirii acesteia la fabricarea freonului, agent frigorific de primă utilitate.

Obţinerea **acidului cianhidric direct din gaz metan** creează posibilitatea fabricării maselor plastice de tipul metacrilatului de metil, a fibrelor sintetice nitrilice, a cianurii de sodiu necesare metalurgiei neferoase, a clorurii de cianuril din care se obţin valoroasele ierbicide triazinice folosite în cultura porumbului.

Industria negrului de fum se bazează în ţara noastră în mare parte pe folosirea drept materie primă a gazului metan, asigurînd necesarul de negru de fum activ-carbonet, semiactiv-furnal şi metanex, România fiind una din principalele ţări producătoare din lume. **Gradul de valorificare a metanului ca negru de fum este în medie de 3,2 ori.**

Desigur, toată gama posibilităţilor de chimizare a metanului nu poate fi epuizată aci În tabelul nr. 2 se indică gradul de valorificare al metanului, respectiv creşterea valorii produselor faţă de valoarea gazului metan folosit ca materie primă.

Tabel nr. 2

Gradul de valorificare al gazului metan

	Gradul de valorificare
— gaz metan combustibil	1
— negru de fum	3,2 ori
— acid azotic	6,1 ori
— metanol	6,2 ori
— amoniac	7,6 ori
— îngrăşăminte cu azot N=100%	13,9 ori
— policlorura de vinil	22,5 ori
— răşini ureo-formaldehidice	23,3 ori
— poliacetat de vinil	27,0 ori

Aşadar, **gazul metan constituie o sursă de materie primă deosebit de valoroasă pentru industria chimică şi de aceea este necesar ca folosirea lui drept combustibil să fie din ce în ce mai limitată, urmînd să fie valorificat superior, în continuare, prin chimizare**

Din ţiţei, gaze de schele şi rafinării — produse cu înalt grad de utilizare

ROMÂNIA este cunoscută ca ţară producătoare de petrol de mai bine de un secol. Dacă consumul de produse petroliere pentru combustibil, carburanţi şi lubrifianţi a înregistrat o creştere foarte rapidă în perioada dintre cele două războaie mondiale, creştere care continuă datorită marii dezvoltări a motoarelor cu explozie, a motoarelor cu combustie internă, a motoarelor cu reacţie, folosirea produselor petroliere ca materie primă pentru industria chimică este de dată mult mai recentă. **Petrolul şi derivatele sale constituie pentru industria chimică o sursă bogată şi variată de materii prime pentru obţinerea unor produse noi sau superioare produselor naturale, cu domenii de utilizare practic nelimitate, în condiţii economice avantajoase**

Posibilitatea chimizării complexe a unor produse petroliere, facilitată de revoluţia tehnico-ştiinţifică ce s-a manifestat în mod deosebit în domeniul acestor tehnologii, a determinat ca pe plan mondial cît şi la noi în ţară, petrochimia — acea subramură a industriei chimice care utilizează drept materie primă produse petroliere, cît şi gaze naturale — să cunoască un ritm accentuat de dezvoltare. Prin prelucrarea în cadrul instalaţiilor de piroliză a unor produse petroliere cu o utilizare în prezent limitată, cum sînt fracţiile C_2—C_3 din gazele de sondă şi rafinării, de hidrocarburi lichide şi benzine rezultate din rafinării, se va asigura o largă bază de materii prime pentru marile combinate de la Ploieşti, Piteşti, Borzeşti şi alte mari unităţi ale industriei noastre petrochimice. Paralel cu obţinerea de etilenă şi propilenă, în cadrul acestor instalaţii de piroliză se va realiza valorificarea tuturor hidrocarburilor rezultate în procesul de fabricaţie — butadienă, izopren, aromate, fracţiile superioare şi altele — ceea ce va conduce, concomitent cu creşterea economicităţii acestor instalaţii, la mărirea şi diversificarea bazei de materii prime petrochimice.

Semnificativ şi concludent este gradul de valorificare al produselor petroliere, obţinut chiar în faza de piroliză, care, aşa cum se arată în tabelul nr. 3, **este în medie 2.6 ori faţă de fracţiile de benzină utilizate ca materii prime, iar faţă de ţiţei ar fi de 4—5 ori.**

Tabel nr. 3

Gradul de valorificare al fracţiilor de benzină în piroliză

	Gradul de valorificare
— fracţie de benzine pentru piroliză	1
— etilenă	4,1 ori
— propilenă	1,9 ori
— butadienă	8,3 ori
— benzen	1,9 ori
— alte fracţii	0,8 ori
Total produse de piroliză	2,6 ori

Pentru obţinerea acestor produse, pe lîngă instalaţiile de piroliză existente şi cele în curs de construcţie, se vor realiza noi instalaţii cu capacităţi de 400 000 t/an etilenă şi chiar mai mari, în care se vor valorifica complex şi integral toate produsele obţinute în procesul de piroliză. Utilizarea materiilor prime petrochimice obţinute din instalaţiile de piroliză se orientează în cinci direcţii principale : chimizarea etilenei, chimizarea propilenei, chimizarea hidrocarburilor C_4, chimizarea hidrocarburilor C_5, chimizarea aromatelor

Chimizarea etilenei

CHIMIZAREA etilenei conduce la obţinerea unei game foarte variate de produse necesare economiei naţionale şi ridicării nivelului de trai al populaţiei, paralel cu creşterea gradului de valorificare. În tabelul nr. 4 se prezintă creşterea valorii produselor ra-

(Continuare în pagina 14)

In întîmpinarea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și a celei de-a 25-a aniversări a Republicii

Dezbatere organizată de „Viața economică" cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Iași al P.C.R.

CHELTUIELI REDUSE LA O MIE LEI PRODUCȚIE MARFĂ – BENEFICII SUPLIMENTARE

UNUL DIN PRINCIPALELE OBIECTIVE ale marii întreceri socialiste desfășurate sub semnul **îndeplinirii cincinalului în patru ani și jumătate,** *îl constituie, pentru toate colectivele de muncă,* **reducerea costurilor de producție, prin diminuarea la maximum posibil a cheltuielilor la o mie lei producție marfă.** *În acest scop, au fost făcute peste tot studii și analize, au fost întocmite ample planuri de măsuri tehnico-organizatorice menite să stimuleze preocupările pentru utilizarea rațională și eficientă a materiilor prime și a materialelor, pentru folosirea deplină a capacităților de producție și a timpului de lucru, pentru înlăturarea cheltuielilor neeconomicoase etc. Pe această bază au fost formulate angajamente care, la scara lui 1972 și a celorlalți ani ai cincinalului, înseamnă substanțiale economii materiale și bănești, beneficii suplimentare.*

Un asemenea angajament mobilizator a fost luat și de toate întreprinderile industriale din județul Iași. Acționînd pe multiple planuri, colectivele de muncă ieșene au reușit în 1971, dar mai ales în acest an, să reducă cheltuielile la o mie lei producție marfă, aducînd prin aceasta o contribuție de seamă la realizarea de produse sub costurile planificate — economiile obținute constituind un aport însemnat la creșterea beneficiilor întreprinderilor.

În ce direcții concrete s-a acționat, ce resurse au fost materializate? Ce indică experiența acumulată, ce noi acțiuni se impun a fi întreprinse în vederea unei mai largi mobilizări a resurselor tehnice, materiale și umane pentru ridicarea eficienței producției? La asemenea întrebări, cît și la altele, au dat răspuns, în cadrul unei recente dezbateri organizată de „Viața economică", cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Iași al P.C.R., specialiști și conducători din marile întreprinderi ale județului. Iată cîteva din principalele intervenții făcute de participanți la tema: **„Cu ce cheltuieli realizați mia de lei producție marfă?".**

LA TOATE EȘALOANELE, GRIJĂ ȘI RESPONSABILITATE ÎN CHELTUIREA FIECĂRUI LEU

IAȘUL, ca de altfel toate județele țării a cunoscut, în anii socialismului, puternice și semnificative prefaceri. De la o regiune slab dezvoltată industrial, Iașul de astăzi se prezintă, ca urmare a masivelor investiții alocate de stat, ca un puternic centru economic, dispunînd de mari unități metalurgice, constructoare de mașini, chimice, de industrie ușoară, alimentară etc. Ponderea sa în realizarea producției industriale a țării a crescut în ultimii ani la aproape 3%; se realizează în prezent, în numai 12 zile, o producție industrială egală cu cea a anului 1950. În decursul actualului cincinal nivelul producției va spori mai mult decît dublu față de anul 1970.

Evident, în asemenea condiții, sarcinile și obligațiile ce ne revin, cresc an de an, industria ieșeană fiind chemată, ca alături de toate celelalte centre industriale ale țării, să valorifice din plin potențele tehnico-economice de care dispune, să realizeze produse la un înalt nivel calitativ, la costuri reduse și într-o gamă sortimentală larg diversificată. Iată, de ce, în marea întrecere ce se desfășoară în întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii, oamenii muncii din toate unitățile economice ale județului s-au angajat să obțină însemnate sporuri de producție pe seama creșterii neîncetate a productivității muncii, să economisească importante cantități de materii prime și materiale, prin mai buna gospodărire a acestora, să obțină în 1972 și ceilalți ani din cincinal, tot mai consistente beneficii peste plan.

Unul din obiectivele majore pe care colectivele de muncă din unitățile industriale și le-au fixat în întrecere, **este reducerea cît mai substanțială a cheltuielilor la mia de lei producție marfă.** A fost pus pe prim plan acest obiectiv, întrucît el reprezintă o oglindă a eficienței întregii activități economice, reliefînd concret eforturile ce se depun de colectivele de muncă pentru cheltuirea fiecărui leu. Totodată, amplele acțiuni ce au fost inițiate în scopul reducerii consumurilor specifice de materii prime și materiale, utilizării depline a capacităților de producție și a fondului de timp de lucru, eliminării cheltuielilor neeconomicoase, pot fi oglindite toate în scăderea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă.

Asemenea acțiuni pe linia ridicării eficienței activității economice, s-au desfășurat cu bune rezultate de la începutul actualului cincinal. Mobilizarea largă a resurselor existente în întreprinderi, a permis ca, în 1971, la nivelul județului, **să se economisească peste 2000 tone metal, 1670 m³ lemn, 36 000 tone combustibil convențional, 26 milioane KWh energie electrică și altele.** Dar, subliniez că în acest an acțiunea a căpătat noi valențe. Au fost întreprinse studii ample de către specialiști în fiecare unitate, la fiecare loc de muncă, pentru fiecare produs, în vederea depistării de noi resurse de diminuarea costurilor de producție; au fost inițiate măsuri care au stimulat și stimulează acțiunile de economisire a materiilor prime și a materialelor; s-a amplificat preocuparea pentru îngrădirea canalelor de risipă, de neglijențe, prin organizarea de dezbateri cu toți salariații, prin generalizarea experienței înaintate etc.

În toată această activitate, comitetele și organizațiile de partid din întreprinderi mobilizează pe comuniști și, prin ei, pe toți oamenii muncii, organizînd împreună cu comitetele de oameni ai muncii, ample analize și dezbateri asupra mersului producției, al îndeplinirii planului și angajamentelor asumate, cît mai ales asupra depistării și **fructificării de noi resurse. Că această intensă activitate este plină de roade ne-o dovedește evoluția nivelului cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, care în primul semestru din acest an sînt mai mici cu 24,7 lei, iar cheltuielile materiale cu 14,50 lei față de nivelurile atinse în 1971. Reducerea este și mai evidentă dacă facem comparația cu aceeași perioadă din 1971: cheltuielile la 1000 lei producție marfă au fost în acest semestru mai mici cu 29 lei, iar cheltuielile materiale cu 24 lei.**

Firește, realizările dobîndite sînt însemnate, dar rezervele existente nu sînt nici pe departe epuizate. La încheierea primului semestru din acest an, ca urmare a măsurilor adoptate de Conferința extraordinară a organizației județene de partid, în fiecare unitate s-a trecut din nou să se analizeze modul cum se înfăptuiesc angajamentele, cu care prilej au fost concretizate alte resurse ce urmează a fi materializate în vederea reducerii costurilor de producție. Peste tot s-au avut în vedere indicațiile date de secretarul general al partidului la Conferința municipiului București și anume: ...**„să vedem unde se duce ultimul ban, ce se întîmplă cu el. Aceasta este o obligație a conducătorilor din economie, a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii. Aceasta este problema esențială a eficienței economice și de aici trebuie să pornim".**

În lumina acestei ultime analize s-a ajuns la cristalizarea angajamentului de **a realiza în acest an la nivelul județului peste 15 milioane lei economii la prețul de cost și peste 30 milioane lei beneficii peste plan.** Dintre unitățile industriale ale județului care depun strădanii deosebite în înfăptuirea angajamentelor aș evidenția: Uzina „Metalurgica", Întreprinderea „Țesătura", Fabrica de antibiotice, Uzina de prelucrare a maselor plastice, Uzina de fire și fibre sintetice, Fabrica de tricotaje „Moldova", Fabrica de ulei etc. Modul organizat și plin de responsabilitate în care se desfășoară acțiunile pentru ridicarea productivității muncii și reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, permite acestor colective nu numai să-și realizeze angajamentele, ci lună de lună, să le și depășească. Experiența lor este în prezent popularizată pentru a fi generalizată în toate unitățile noastre, organizațiile de partid, sindicat și U.T.C. organizînd în acest scop schimburi de experiență, consfătuiri, simpozioane etc.

Pentru a ajunge ca într-adevăr să afirmăm că peste tot preocuparea pentru ridicarea eficienței economice se desfășoară la un nivel corespunzător, că rezultatele ce se obțin se apropie de posibilitățile și condițiile existente, trebuie să muncim încă mult, să învingem anumite inerții și mentalități și, în special, spiritul de automulțumire, că dacă ai realizat ceva — mai mult nu se poate. Evident, în rîndul neajunsurilor ce mai persistă sînt și unele cu caracter obiectiv, dar în marea lor majoritate ele pot fi învinse dacă toți cei ce poartă răspunderea pentru bunul mers al întreprinderii, fac totul în acest scop.

În județul nostru sînt încă mari resurse la Uzina mecanică „Nicolina", Întreprinderea „Progresul" din Iași, Uzina mecanică pentru material rulant din Pașcani și în alte unități unde gospodărirea materiilor prime și în special a metalului și lemnului, lasă încă de dorit; se realizează produse supradimensionate, depozitarea materiilor prime și a produselor nu este corespunzătoare, transportul se face uneori fără grijă și conduce la degradarea produselor etc. Reanalizarea proceselor tehnologice, concomitent cu reproiectarea unor produse, se impune ca măsuri stringente în aceste întreprinderi. Totodată prin amplificarea activității educative, va trebui imprimat tuturor celor ce muncesc, responsabilitatea pentru utilizarea cu grijă a materiilor prime. În aceste întreprinderi, în prezent, comitetele de partid, sprijinite îndeaproape de comitetul județean de partid, desfășoară multiple acțiuni menite să imprime întregii activități de producție, un drum nou, eficient.

Dacă pe plan local se manifestă o preocupare sporită pentru eliminarea neajunsurilor, am dori ca și unele deficiențe care privesc în special aprovizionarea cu materii prime la dimensiunile solicitate, respectarea termenelor contractuale de către furnizorii de materiale, întărirea responsabilității pe linie de cooperare, să fie treptat înlăturate, ceea ce ar face ca realizările în județul nostru, pe linia reducerii cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, să fie și mai substanțiale.

Comitetul județean de partid, angajat cu toate forțele în acțiunea de realizare a cincinalului în patru ani și jumătate, va face tot ce-i stă în putință pentru a sprijini și ajuta colectivele de muncă în învingerea neajunsurilor care mai persistă, pentru promovarea experienței înaintate, astfel încît județul Iași, prin realizările ce le va dobîndi, să se prezinte cu o cotă de participare sporită la realizările economiei naționale.

ing. Alex. DUMITRACHE
secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R.

VALORIFICÎND SUPERIOR MATERIILE PRIME

ÎN SIDERURGIE cheltuielile materiale dețin o pondere de 93,5%, din care consumul de metal 87,5%. În aceste condiții desigur că, în principal, orientarea noastră s-a îndreptat către **o mai bună utilizare și gospodărire a metalului.** De la începutul anului am obținut o reducere a consumului de metal concretizată în economii care totalizează peste 500 mii lei; la materialele auxiliare economiile obținute se ridică la circa 300 mii lei, la care se adaugă alte 300 mii lei pe seama reducerii consumurilor energetice. Aceste rezultate au fost posibile, în principal, datorită unor energice și eficiente măsuri ca:

- **orientarea producției de țevi sudate și profile îndoite spre obținerea unor produse cu un grad avansat de prelucrări metalurgice, care încorporează mai multă manoperă, mai dificile în execuție, țevi cu pereți subțiri, cu un consum redus de metal și, în același timp, mult solicitate de beneficiarii interni și externi.** Astfel, în primele 5 luni ale anului 1972 s-au executat 1400 tone țevi mici de 3/8" (adică cu 200 tone mai mult decît cantitatea laminată pe întreg anul 1971), iar din țevile de 1/2" s-au laminat 9100 tone (90% din planul de producție al anului 1972). În mod deosebit, aceste țevi cu diametrul mic, aduc mari sporuri de valori la producția marfă, concomitent cu reducerea consumului de metal; deci, pe ambele căi, o îmbunătățire a indicatorului „cheltuieli la 1000 lei producție marfă";
- **îmbunătățirea continuă a tehnologiilor de fabricație, creșterea gradului de calificare și de răspundere personală a muncitorilor, maiștrilor și inginerilor, buna întreținere și funcționare a utilajelor, reglarea continuă a laminoarelor pentru obținerea țevilor sudate cu grosimi de perete la toleranțe negative,** ceea ce constituie o principală rezervă în direcția reducerii consumului de metal;
- **asimilarea de noi produse,** îndeosebi la profile îndoite: de la începutul anului s-au asimilat un număr de 17 tipodimensiuni. Folosirea unor profile speciale cu caracteristici tehnice deosebite, țevi sudate debitate în lungimi fixe etc. care, pe lîngă o manoperă suplimentară, aduc însemnate sporuri de valori la producția marfă, reflectate direct în beneficii;
- **cointeresarea materială a colectivului de muncă al uzinei, prin aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 151/1970 cu privire la acordarea unor premii pentru economii de materiale.** Uzina noastră a plătit pentru economii de materiale realizate în anul 1971, premii în valoare de peste 1,3 milioane lei.

Aceste cîteva măsuri, cît și altele care se vor concretiza pe parcurs, vor conduce la **reducerea cheltuielilor de producție pe anul 1972 cu 3 lei la 1000 lei producție marfă** (realizat 1,5 lei în primele 5 luni), **angajamentele noastre de economii suplimentare ridicîndu-se la 3 milioane lei,** din care pe seama reducerii consumului de metal, peste 1,7 milioane lei. Ne-am angajat, totodată, să **reducem consumul de metal cu 2 kg la tona de țeavă și cu 5 kg la tona de profile,** ceea ce va conduce la economisirea a 550 tone benzi laminate. **Valoarea producției ce se va obține din aceste economii de metal va fi de peste 2 milioane lei.**

Firește, în întreaga perioadă de întrecere pentru realizarea cincinalului în 4 ani și jumătate vor fi depistate noi resurse, care vor fi atrase în circuitul economic. Sîntem convinși că, așa cum se desfășoară activitatea în prezent, angajamentele ce ni le-am asumat vor fi nu numai îndeplinite, ci și depășite. Doresc să ridic unele probleme de a căror rezolvare depinde ilustrarea mai obiectivă a eforturilor ce le depunem pentru reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă.

După părerea noastră, nu este concludentă analiza și compararea cheltuielilor materiale de producție numai față de volumul total al cheltuielilor de producție. Deși consumurile de metal, de materiale de orice fel, de energie etc. se reduc de la un an la altul, deci scad și cheltuielile materiale, totuși în ponderea cheltuielilor totale de producție acestea se mențin, ba uneori înregistrează aparent o creștere. Aceasta își are explicația în faptul că principalul spor al producției se obține pe seama creșterii productivității muncii, prin mai buna utilizare a agregatelor și a forței de muncă, deci scad considerabil cheltuielile cu munca vie pe unitatea de produs, menținînd acest echilibru tocmai pe seama cheltuielilor materiale de producție care, uneori în mod artificial, prezintă o stagnare sau chiar creștere în volumul cheltuielilor de producție totale. Apreciem că **o analiză a cheltuielilor materiale în legătură directă cu producția marfă realizată ar fi mai concludentă.**

De asemenea, **actuala metodologie de raportare a cheltuielilor realizate** la 1 000 lei producție marfă numai prin comparare **cu planul, nu poate reflecta realitatea, mai ales la marile întreprinderi.** Uzina noastră realizează peste 1000 tipodimensiuni și deci, structura producției are un rol deosebit. Apreciem că cheltuielile realizate ar trebui comparate cu cheltuielile de producție recalculate la prețul de plan față de structura producției marfă realizată, bineînțeles cu desfacere asigurată. Numai în felul acesta indicatorul „cheltuieli la 1000 lei producție marfă" ar reflecta influența deosebită a factorului „structura producției" și, în concluzie, eforturile întreprinderii în această direcție.

Pentru o mai largă mobilizare a colectivului de muncă în acțiunea de valorificare a resurselor interne, **am dori ca nivelele de plan și pentru cheltuieli la 1000 lei producție marfă să fie transmise întreprinderii de către Centrale pe baza unor temeinice fundamentări, a unor condiții realiste, cu analiza tuturor factorilor care intervin în anul de plan față de anul de bază** (noi sortimente, noi capacități de producție, noi prețuri la unele produse etc.). Aceasta, întrucît în ultimii ani s-au creat, datorită unor măsuri stabilite arbitrar, multe neajunsuri. Exemplificăm faptul că uzina noastră a fundamentat științific pentru anul 1973 cheltuielile de producție la 874,7 lei pentru 1000 lei producție marfă (în 1972 vom realiza 878 lei) și ni s-a transmis de la Centrală 862 lei, fără să existe la bază nici o fundamentare. Or, numai trasarea de sarcini fără studii prealabile, care să țină seama de structura producției, fie că demobilizează colectivul de muncă, fie că (în cazul transmiterii unor sarcini ușoare) asigură posibilități de depășire a planului fără efort din partea unității în cauză.

O altă problemă la care vreau să mă refer este **necesitatea concentrării și specializării producției în uzinele metalurgice.** Consider că în metalurgie există serioase rezerve legate în mod direct de reducerea consumului de metal. Aici și ministerul nostru și Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe trebuie să intre în atribuțiile lor, stabilind măsuri care să conducă într-un timp mai scurt la concentrare și specializare unitățile metalurgice, în funcție de nevoile de metal ale țării. Lipsa unei asemenea specializări face ca uzina noastră să fabrice loturi de produse total nefavorabile din punctul de vedere al eficienței economice. Așa cum se procedează acum, se ajunge la întreruperi de fabricație. În cazul nostru trebuie să întrerupi producția timp de 15 ore ca să realizezi 5 sau 6 tone de diferite produse, care ar putea fi realizate într-un număr mult mai mare la o întreprindere care, în felul acesta, ar merge și pe specializarea profilului său.

Și o ultimă problemă: este vorba de **valorificarea superioară a deșeurilor.** Întrucît, așa cum se desfășoară activitatea, lună de lună, la volumul total al producției, apare și o cantitate de deșeuri de metal sub formă de țevi. Dacă ele s-ar folosi — lucru posibil — am putea obține și pe această cale însemnate economii. Pentru aceasta însă întreprinderile de industrie locală ar trebui să valorifice mai substanțial aceste deșeuri, prin prelucrarea și transformarea lor în bunuri de larg consum. Aș vrea să exemplific: produsele pînă la 2—2,5 m nu pot fi valorificate la beneficiarii noștri mari și astfel iau drumul deșeurilor. Pentru valorificarea lor am pregătit o documentație — și ridic această problemă și aici — în care am arătat că aceste capete de țevi și profile ar putea să fie prelucrate la întreprinderile de industrie locală, unde să fie valorificate superior, ceea ce ar însemna o mare economie.

Dumitru UNGUREANU
contabil-șef,
Uzinele „Metalurgica"

CĂUTĂRI PERMANENTE PENTRU MODERNIZAREA ȘI ASIMILAREA DE NOI PRODUSE

PROFILATĂ pe producția de utilaje de construcții și terasiere, uzina noastră este o mare consumatoare de metal — materie primă care are ponderea cea mai mare în structura prețului de cost. De aceea, atenția principală a întregului nostru colectiv este îndreptată spre reducerea „cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă", în general, și a celor materiale, în special. În primele 5 luni am dobîndit un rezultat pozitiv în sensul că cheltuielile la 1 000 lei producție marfă au fost diminuate față de plan cu 2 lei, iar cele materiale cu 9 lei. Desigur aceste rezultate nu ne mulțumesc, deoarece ele nu oglindesc nici pe departe marile posibilități care există încă în întreprindere. În ce direcție ne-am orientat cu prioritate activitatea?

În scopul reducerii cheltuielilor și obținerii unei eficiențe economice mai ridicate, specialiștii noștri, în colaborare cu cei de la Filiala de proiectare, au trecut la o **largă modernizare a produselor.** În prezent putem afirma că executăm 30 de utilaje diferite (centrale de betoane, screpere, buldozere, scarificatoare etc.), din care nici unul nu-și păstrează forma inițială, fiind fie îmbunătățite din punct de vedere constructiv, fie reproiectate în întregime. Un calcul economic atestă că numai la un singur produs — stația centrală de betoane — obținem, prin reproiectare, o economie de 3 tone metal la fiecare bucată, în condițiile creșterii parametrilor ei tehnico-funcționali.

Acțiunea inițiată pe plan național de a se realiza cincinalul înainte de termen — acțiune în care este angrenat cu însuflețire și colectivul unității noastre — a dat un nou și puternic impuls activității de modernizare a produselor. În acest sens, se prevede ca cele 48 de tipuri de utilaje ce le vom fabrica pînă la sfîrșitul cincinalului să fie sau noi, sau modernizate. Vom asimila în fabricație, în special, utilaje autopurtate, precum și utilaje automatizate, de mixturi asfaltice și centrale de betoane, cu dozare pe bază de cartele perforate.

Acționînd, în principal, pe linia modernizării produselor, nu scăpăm din vedere nici alte resurse de economisire a metalului — resurse care, la nivelul uzinei noastre, nu sînt neînsemnate. La specificul producției noastre, de exemplu, există, ca urmare a procesului de debitare a laminatelor sau de croire a tablelor, **un volum apreciabil de deșeuri, care nu își găsesc utilizarea în producție în proporția cuvenită.** De aici, rezultă pierderi de materie primă, obținerea unui coeficient relativ redus de utilizare a metalului. Pentru a pune capăt acestei situații, care se reflectă negativ în cheltuielile materiale, **sîntem în curs de definitivare a unui album de deșeuri, care va servi proiectanților de tehnologie să utilizeze la maximum aceste resturi la executarea unor piese mai mici.** Sîntem convinși că vom readuce astfel în circuitul producției o cantitate însemnată de metal care, pînă acum, fie că merge la retopire, fie că este vîndută la un preț derizoriu.

Relevînd principalele acțiuni desfășurate pentru reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, aș vrea să ridic două probleme:

Prima se referă la o **reglementare în vigoare privind perceperea unei cote suplimentare de către uzinele metalurgice pentru cantitățile subminimale de laminate livrate, cotă care merge uneori pînă la 35% din costul acestora.** Or, unele întreprinderi, printre care și uzina noastră, nu are nevoie, în toate cazurile, de cantități mari de laminate; perceperea acestei cote influențează negativ prețul de cost al produselor noastre. De aceea, **socot să ar fi absolut necesar ca întreprinderile teritoriale de aprovizionare să preia cantități mari de unele produse siderurgice din care apoi să poată satisface cererile întreprinderilor privind cantitățile** mici. În același context, mi se par exagerate și cotele pe care le percep în prezent întreprinderile siderurgice pentru livrarea de laminate la lungimi multiple, ținînd seama că ele au posibilități mai mari de a valorifica deșeurile ce provin din tăierea laminatelor de la lungimi de fabricație la lungimi fixe sau multiple.

A doua problemă se referă la **deșeuri.** Noi avem contract cu Întreprinderea de colectare a metalelor (I.C.M.) de a-i livra o anumită cantitate de deșeuri; la rîndul nostru sîntem beneficiari, în sensul că cumpărăm de la această întreprindere o altă cantitate de metal. Așadar, asupra cantității ce o cumpărăm, I.C.M. nu acționează cu nimic deoarece ea se găsește chiar în incinta uzinei noastre. Găsesc că această problemă, ca și cele arătate anterior, ar trebui să-și găsească o rezolvare favorabilă, întrucît dacă pe economia națională lucrul se echilibrează pînă la urmă, în schimb la nivelul uzinei noastre avem de-a face cu cheltuieli care se reflectă negativ în prețul de cost, diminuînd uneori substanțial eforturile ce le depunem în producție pentru gospodărirea și valorificarea superioară a materiei prime.

ing. Florian IONESCU
șeful serviciului plan,
Uzina mecanică — „Nicolina"

EFICIENȚA FOLOSIRII ÎNLOCUITORILOR

CONSIDER că bilanțul pe care l-a încheiat întreprinderea unde lucrez în prima parte a anului, este pozitiv. Cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă au fost reduse pe intervalul ianuarie — iunie 1972 — cu 7,8% față de sarcina planificată. Dat fiind faptul că cheltuielile materiale au o pondere mare în structura prețului de cost (după un calcul făcut rezultă că diminuarea numai cu 1% a consumurilor specifice ar echivala cu o producție suplimentară de 275 000 bucăți tricotaje), ne-am orientat activitatea în două direcții principale: a) **gospodărirea mai bună a materiilor prime; b) folosirea pe scară largă a înlocuitorilor.**

Pentru atingerea primului obiectiv am luat în acest an măsuri concrete:

- **revizuirea normelor de consum de materie primă la toate produsele comparabile și reducerea acestora față de cele realizate în 1971;**
- **elaborarea de instrucțiuni și popularizarea acestora în secțiile de producție, în vederea micșorării pierderilor tehnologice și gospodăririi mai bune a materiei prime;**
- **analizarea în fiecare trimestru a pierderilor înregistrate la faza de croit, în scopul utilizării mai bune a încadrărilor combinate la articolele contractate pentru piața internă și pentru export.**

Ca urmare a acestor măsuri, cît și a altora, **am reușit să realizăm în primul semestru o economie de 5 500 kg fire, din care se poate realiza o producție suplimentară în valoare de peste 400 000 lei.**

Avînd în vedere că materia primă pentru producția noastră este fibra de bumbac, care se procură din import, problema înlocuirii acesteia cu fire indigene s-a pus cu o deosebită acuitate. De aceea, specialiștii din fabrica noastră au acționat pe următoarele căi:

- **utilizarea firelor tip bumbac, care au în compoziție și alte componente și anume celofibră sau fire polinozice;**
- **folosirea fibrelor noi produse în țară, respectiv firele poliesterice și firele tip melana.**

Realizările obținute s-au concretizat în faptul că, la tratativele de contractare duse cu beneficiarii externi, (producția de tricotaje a fabricii noastre este destinată în proporție de circa 50% exportului), s-au prezentat colecții de produse executate din fire de bumbac în amestec cu celofibră, reușind să contractăm astfel produse care în anii trecuți s-au executat numai din bumbac 100%. Astfel, în trimestrul III al acestui an, se va prelucra pentru produsele contractate la export o cantitate de 250 tone bumbac în amestec cu 16,6% celofibră și 70 tone fire bumbac în amestec cu 33% celofibră, reprezentînd circa 23% din totalul producției noastre.

Desigur, utilizarea firelor sintetice indigene în fabrica noastră, respectiv a firelor poliesterice texturate, n-a fost și nu este o problemă simplă, ea diferențiindu-se radical de producția noastră de bază. A fost o perioadă de experimentare pentru stabilirea unei tehnologii noi, adecvate condițiilor existente în fabrică (utilaje și materiale). În rezolvarea eficientă a problemei am simțit sprijinul efectiv al organelor locale de partid, datorită căruia am realizat o colaborare fructuoasă cu Uzina de fire și fibre sintetice, care ne-a asigurat nu numai firele, ci și tricoturi și unele produse chimice auxiliare necesare prelucrării acestora.

Pe baza experimentării prelucrării firelor în toate fazele procesului tehnologic (tricotare, albire-vopsire, finisare, croit-confecții), specialiștii fabricii au stabilit parametrii de lucru, precum și modul de manipulare pentru toate fazele. Avînd în vedere faptul că fabrica noastră nu este dotată cu un utilaj pentru termofixarea tricotajelor, s-a urmărit ca, prin parametrii de lucru stabiliți, să se asigure totuși caracteristicile calitative ce se impun produselor finite și anume: stabilitatea dimensională la purtare și spălare, tușeu plăcut, aspect corespunzător. În scopul verificării acestor parametri, s-au efectuat probele necesare în laboratorul întreprinderii și numai după obținerea unor rezultate bune, s-a făcut lansarea în producție a noilor sortimente.

Producția realizată de fabrica noastră din fire poliesterice texturate — începînd din martie pînă în iunie a.c. — se concretizează în lansarea pe piața internă a 186 000 bucăți tricotaje în 11 modele (bluze sport pentru bărbați și femei, slipuri pentru bărbați și copii, pantaloni, fustițe și treninguri pentru copii). Pentru contractările viitoare am creat de pe acum noi modele, noi contexturi și poziții coloristice din fire vopsite, pentru a prezenta beneficiarilor o gamă cît mai variată de produse. Pînă în prezent s-au utilizat fire albe și vopsite livrate de U.F.S.-Iași, fără a se efectua vopsirea tricotului în bucată. Din experimentările efectuate în fabrică, am ajuns la concluzia că vom putea executa și vopsirea tricoturilor în bucată, precum și finisarea finală a acestora pe utilajele existente, putînd lărgi în acest fel gama de culori a produselor livrate. Pe linia găsirii de alți înlocuitori ai materiilor prime din import, am început experimentarea unor noi fire indigene și anume a firelor de melană 100% și melană în amestec cu celofibră.

Corneliu PARASCHIV
director Fabrica de tricotaje „Moldova"

DISCIPLINA CONTRACTUALĂ — RESPECTATĂ RIGUROS

LA FEL, ca și în alte întreprinderi din județul Iași și la Combinatul nostru au fost luate măsuri pe multiple planuri pentru reducerea consumurilor specifice — începînd de la proiectare și continuînd pe întregul flux de fabricație. Aceste măsuri urmăresc, în special, asimilarea unor produse cu un consum redus de lemn sau a altor sortimente care permit utilizarea resturilor de materii prime rezultate de la croire și terminînd cu îmbunătățirea regimurilor de tratament termic, cu protejarea unor sortimente de cherestea pentru evitarea crăpăturilor și multe altele.

Toate aceste acțiuni de ordin general, îmbinate cu dorința fermă a lucrătorilor de a gospodări cu grijă lemnul în toate fazele procesului de producție, ne-a dat putința să reducem în unele cazuri substanțial normele de consum planificate pe semestrul I al anului. În afară de faptul că diminuarea consumurilor specifice s-a reflectat pozitiv asupra reducerii cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă, **cantitățile efectiv economisite de cherestea de fag la mobilă corp reprezintă materia primă cu care se poate realiza o producție suplimentară de 6,6 milioane lei, iar cele obținute la cheresteaua de fag pentru scaune curbate permite fabricarea a 1400 scaune de acest gen.** De altfel, un calcul făcut de economiștii noștri arată că reducerea consumurilor tuturor materiilor prime cu numai 1%, ar duce la o micșorare a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă cu 4 lei.

Oricît s-ar utiliza bine lemnul într-o fabrică specializată este inerent să cadă și deșeuri, care provin de la croirea diferitelor piese

Dezbatere consemnată de:
V. BOESCU
L. ȚINTEA

→

În prezent, deși prin planuri de croire judicios întocmite, se urmărește și se obține efectiv scăderea volumului de deșeuri, totuși o parte din acestea le vindem, iar o altă parte o folosim pentru producerea de energie. Pentru a remedia această situație, se va construi o fabrică de P.A.L. de capacitate mică, în care se vor folosi drept materie primă deșeurile provenite de la cele 3 fabrici ale Combinatului nostru de exploatare și industrializare a lemnului.

Neîndoielnic că rezultatele obținute pe linia utilizării mai bune a materiei prime pot și trebuie să fie amplificate. De aceea ne străduim, în continuare, să luăm măsuri în toate compartimentele, ca atît lemnul cît și celelalte materiale să fie mai intens valorificate. În acest sens vom extinde și mai mult ambalajele din carton în locul celor de lemn. Dar, în ultimă instanță, eficiența activității noastre depinde într-o măsură apreciabilă și de atitudinea furnizorilor, de **calitatea materiei prime** pe care ne-o livrează. Or, în această direcție mai întîmpinăm unele greutăți. Bunăoară, Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului din Brăila, ne-a trimis 124 mc de plăci aglomerate din lemn, pe care am fost nevoiți să le refuzăm din cauza depășirii coeficientului de umflare admis de STAS, precum și din cauza denivelărilor ce le prezenta suprafața plăcilor. S-ar putea spune că prin returnarea comenzii, cheltuielile noastre la 1000 lei n-au fost afectate. Ar fi însă simplist să judecăm așa, deoarece lipsa acestor materiale ne-a produs greutăți în buna desfășurare a procesului de producție și, deci, indirect, acest lucru a influențat într-un fel cheltuielile noastre de fabricație.

Avem însă și alte situații. Toți furnizorii noștri (CEIL Caransebeș, CEIL Tg. Mureș, CEIL Suceava, inclusiv CEIL Brăila) ne livrează plăcile într-un număr mult prea mare de formate față de cele stipulate în contractele economice încheiate. Din această cauză, a fost diminuată economia realizată în semestrul I al acestui an cu 10 000 mp, antrenînd un volum de cheltuieli suplimentare de 220 000 lei. De asemenea, CEIL Bacău ne livrează plăcile fibrolemnoase pentru ambalaje în grosimea de 4 mm în loc de 3.2 mm cît este necesar și, din această cauză, economiile realizate în primele 6 luni au fost diminuate cu 20 de tone, antrenînd o cheltuială suplimentară de 28 000 lei.

Reducerea cheltuielilor materiale — factor principal de sporire a eficienței economice — cere, după părerea mea, eforturi conjugate, o mai mare responsabilitate din partea furnizorilor pentru respectarea prevederilor contractuale. O asemenea responsabilitate poate și trebuie s-o intronezc mai ferm ministerul nostru, mai ales că este vorba de unități ce-i aparțin.

ing. Valeriu RĂILEANU
director tehnic CEIL — Iași

FOLOSIND CAPACITATEA NOVATOARE A COLECTIVULUI DE MUNCĂ

ȘI COLECTIVUL uzinei noastre are fixat, între altele, ca obiectiv principal în întrecere reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă la minimum posibil. În acest scop, dispunem de un amplu plan de măsuri tehnico-organizatorice, care vizează căi și resurse, acțiuni concrete ce trebuie întreprinse pentru mai buna gospodărire a materiilor prime, evitarea cheltuielilor neeconomicoase, folosirea rațională a capacităților de producție, a fondului de timp disponibil, lărgirea gamei sortimentale, diminuarea costurilor de producție pe unitatea de produs etc.

Faptul că programul fixat cuprinde elemente concrete, evaluate în timp, cît și ca eficiență, a stimulat colectivul de muncă în valorificarea rezervelor interne existente, lucru ce s-a concretizat — în perioada ce a trecut din acest an — în obținerea unor rezultate favorabile. Astfel, **cheltuielile la 1000 lei producție marfă au fost reduse cu 20 lei — mare parte a economiilor provenind din diminuarea consumurilor de materii prime.** Economiile realizate se concretizează în 40 tone de dimetilteraftalat (DMT), 30 tone glicol, 5 tone de alte preparate etc. De altfel, **pe seama acestor economii am realizat, fără alte cheltuieli suplimentare, 5 tone de fire sintetice.**

La aceste rezultate am putut ajunge prin **aplicarea unor inovații și invenții în uzină**, care au permis creșterea gradului de automatizare a proceselor tehnologice. Am aplicat un sistem propriu de recuperare a metanolului din apele impure; am revizuit procesele tehnologice aducîndu-le îmbunătățiri — lucru ce s-a concretizat în reducerea ciclului de fabricație. De asemenea, prin aplicarea unor măsuri tehnice la instalațiile de polimeri, am reușit să le sporim capacitatea cu peste 20%. Printr-o colaborare cu Uzina de mase plastice ne străduim să înlocuim ambalajele de hîrtie cu ambalaje din mase plastice. Totodată, pentru reducerea consumului de hîrtie folosit la ambalaje, în momentul de față analizăm utilizarea containerelor în locul sacilor de hîrtie. La nivelul anului 1975, cînd vor intra în funcțiune toate instalațiile, vom folosi 25 tone de DMT (dimetiltereftalat) pe zi pentru aceste containere.

Totodată deșeurile au fost reduse pe faze de fabricație. Cantitățile însă care apar în mod inevitabil am încercat să le valorificăm și în acest sens am stabilit unele colaborări cu Ministerul Industriei Ușoare — unde însă nu totdeauna am găsit înțelegere pentru consumarea lor. Am izbutit totuși să încheiem pentru utilizarea deșeurilor un contract cu o fabrică de la Bistrița și cu alte unități de industrie locală. Tot în scopul valorificării lor mai eficiente am întocmit un studiu pentru obținerea unor rășini polisterice, în vederea utilizării lor ca materiale de construcții, cît și pentru nevoi industriale.

În continuarea programului nostru avem consemnate măsuri care, aplicate, ne vor permite și în viitor să obținem astfel de economii. Ne-am propus de altfel să economisim în acest an cel puțin 90 tone glicoli și alte zeci de tone de materiale specifice fabricației noastre. Ceea ce ne-am propus nu sînt obiective ușor de realizat, dat fiind faptul că uzina noastră se află în plină dezvoltare, noile sale unități avînd nevoie de o perioadă de timp pentru a atinge parametrii proiectați. Cu toate acestea, vom depune eforturi susținute pentru a ne situa în permanență sub limitele prevăzute la consumurile materiale.

Avem însă de înfruntat în activitatea noastră și unele dificultăți. Prima și cea mai importantă este **insuficienta aprovizionare cu materii prime.** În primul semestru, din lipsa unor materii prime, am fost nevoiți să oprim unele instalații, să consumăm stocurile de rezervă; toate acestea s-au repercutat negativ asupra nivelului producției, cît și a cheltuielilor de producție. O altă greutate, care duce la creșterea consumurilor, chiar față de ceea ce am realizat pînă acum, este **schimbarea de la an la an a sortimentelor de producție și uneori chiar de la o lună la alta.** Aceasta duce la schimbarea filierelor, determină apariția unor importante cantități de deșeuri. Se cere mai mult discernămînt din partea Centralei noastre în planificarea producției.

De asemenea, nu de puține ori am avut situații cînd unele utilaje nu puteau fi menținute în stare bună de funcționare, datorită lipsei pieselor de schimb. Eforturile ce le facem de a realiza o parte în atelierul propriu sînt insuficiente. Avem nevoie de ajutorul întreprinderilor constructoare de mașini din partea cărora nu întîmpinăm întotdeauna bunăvoință. Trebuie să găsim o rezolvare — întrucît neaprovizionarea la timp a unor piese de schimb — duce la stagnări în producție, la pierderi materiale și bănești.

Ne vom strădui, ca independent de neajunsurile obiective, să facem totul pentru ca uzina noastră să obțină pînă la finele anului 1975, realizări cît mai de prestigiu.

ing. Corneliu STAN
director tehnic, Uzina de fibre sintetice

O REZERVĂ INSUFICIENT FRUCTIFICATĂ: ELIMINAREA CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE

DACĂ URMĂRIM îndeaproape realizările dobîndite în perioada ce a trecut din acest an de întreprinderile industriale din județul nostru, se desprinde faptul că ele sînt mult mai consistente în raport cu cele obținute în aceeași perioadă din 1971, că majoritatea unităților industriale valorifică mai bine și mai eficient multe din posibilitățile de care dispun. Așa stau lucrurile la uzinele „Metalurgica", Fabrica de antibiotice, „Țesătura", „Fabrica de tricotaje „Moldova" și altele. De altfel, realizările lor din primul semestru al anului sînt evidente și ele ilustrează pe deplin ce înseamnă pentru activitatea economico-financiară a întreprinderii, mobilizarea largă a colectivelor de muncă pentru folosirea rațională a potențialului de care dispun.

În scopul stimulării unei mai largi participări de mobilizare a rezervelor interne, doresc să mă ocup de un capitol de cheltuieli, care de cele mai multe ori, scapă atenției. **Alături de cheltuielile materiale, o influență deosebită asupra nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă o au și cele neeconomicoase.** De altfel, ceea ce ne îngrijorează în prezent, pe noi cei ce efectuăm controale financiare, este că nivelul acestora, pe 5 luni din acest an, tinde să depășească pe cele înregistrate pe întreg anul 1971. Aș evidenția două cauze care conduc la creșterea cheltuielilor neeconomicoase la unele întreprinderi industriale:

- insuficienta exigență în creditarea stocurilor de valori materiale și a produselor finite pe perioada decontării lor;
- neaplicarea fermă a prevederilor legii contractelor economice nr. 71 din 29 decembrie 1969 și a Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 306/1970 privind unele măsuri pentru respectarea legii contractelor economice.

Peste 90% din cheltuielile neeconomicoase privind întreprinderile industriale din județul Iași se datoresc dobînzilor plătite pentru împrumuturi neachitate în termen și penalizărilor pentru nerespectarea disciplinei contractuale. Creditele anormale care duc la dobînzi penalizatoare sînt cauzate de imobilizări în stocuri de valori materiale în proporție de 34% și în documente de decontare neîncasate la termen cu o pondere de 50% din totalul imobilizărilor de fonduri privind întreprinderile industriale, de transporturi, prestări de servicii și de circulație a mărfurilor.

Controlul bancar se îndreaptă în mod deosebit spre acele întreprinderi care dețin stocuri de valori materiale peste normativ, urmărind lichidarea lor, precum și prevenirea formării altor stocuri supranormative. În cursul lunii iunie a.c. s-au analizat stocurile de rezerve materiale de producție de la principalele întreprinderi industriale de comisii speciale la Întreprinderea de aprovizionare teritorială, în vederea preluării acelor mărfuri care pot fi desfăcute către alte întreprinderi. Cu această ocazie s-au analizat și stabilit valoarea acelor stocuri de materii prime și materiale care pot fi consumate în procesul de producție al fiecărei întreprinderi deținătoare de astfel de stocuri supranormative.

Pentru prevenirea formării altor stocuri supranormative, controlul bancar urmărește la întreprinderi preocuparea pentru revizuirea contractelor economice de aprovizionare tehnico-materială, îndeplinirea formalităților legale de renunțare la acele sortimente de mărfuri care depășesc necesarul perioadei analizate. Vom întări controlul și în decontarea produselor, respingînd acele documente de decontare privind aprovizionări de mărfuri existente în stoc pe care banca le va exclude de la creditare înainte de a se deconta valoarea lor. Consecințele materiale se vor localiza pe seama celor care le-au comandat fără să fie utile producției.

În condițiile actuale, cel mai mare neajuns care generează un volum important de credite restante și de dobînzi penalizatoare, se datorează **încasării cu mari întîrzieri a documentelor de decontare privind livrările la export.** Uzina de fire și fibre sintetice, de exemplu, a suportat din cheltuielile de producție dobînzi penalizatoare din această cauză de peste 1,7 milioane de lei numai pe 5 luni din acest an. Considerăm ca foarte importantă necesitatea sporirii exigenței în încheierea contractelor economice cu partenerii externi pentru a ne îngrădi cu clauze eficiente care să asigure încasarea în termen de maximum 60 zile a contravalorii mărfurilor livrate. Ar fi de dorit ca în acest sens, să se reglementeze și răspunderea ce trebuie să revină întreprinderilor de comerț exterior.

Specific acestui an este **aplicarea cu mai multă fermitate a legii contractelor economice.** Nerespectarea disciplinei contractuale, pe drept cuvînt, conduce la daune și penalizări foarte mari, așa cum s-a întîmplat la țesătoria de mătase „Victoria" și Fabrica de confecții. Aceste întreprinderi trebuie să privească cu mai multă răspundere problema respectării disciplinei contractuale, altfel vor împărți la clienți tot beneficiul la care au dreptul potrivit planului financiar.

Reducerea cît mai grabnică a cheltuielilor neeconomicoase, prin înlăturarea cauzelor care le generează, constituie o importantă rezervă de sporire a beneficiilor întreprinderilor, respectiv de îndeplinire și chiar de depășire a angajamentelor luate de fiecare unitate în parte și pe întregul nostru județ.

Petre MOCANU
director — Banca Națională Sucursala Iași

PERFECȚIONĂRI ÎN METODOLOGIA DE URMĂRIRE ȘI RAPORTARE A CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE

DEZBATEREA noastră a evidențiat diferitele preocupări ce există în întreprinderile județului pentru reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă, realizările obținute în acest an, precum și rezervele mari ce mai sînt încă în acest domeniu și care, în viitor, se cer mai bine fructificate. Eu aș vrea să completez cele arătate cu unele probleme care mi se par de maximă însemnătate pentru ridicarea eficienței economice în fiecare întreprindere și pe ansamblul județului.

Majoritatea întreprinderilor și-au îndreptat și își îndreaptă atenția spre **sectoarele de concepție** — sectoare care aduc o contribuție de seamă atît la modernizarea produselor, cît și la reducerea costurilor de fabricație. Acesta este un lucru bun și pe acest drum va trebui perseverat. Numai că în unele întreprinderi preocupările pentru realizarea unor îmbunătățiri ale produselor de către sectoarele de concepție, n-au

M. ȘOIL
inginer economist, șef de sector Comisia economică a Comitetului județean Iași al P.C.R.

(Continuare în pagina 14)

investiții

CUM ACȚIONĂM PENTRU REDUCEREA CONSUMULUI DE METAL, FĂRĂ A DIMINUA CALITATEA ȘI DURABILITATEA CONSTRUCȚIILOR

FOLOSIT sub forma structurilor metalice, a armăturii pentru beton sau a unor elemente speciale — oțelul a devenit un material indispensabil în realizarea construcțiilor moderne. Domeniul său de utilizare se extinde odată cu creșterea exigențelor privind parametrii tehnico-funcționali ai clădirilor și ai altor lucrări — înălțimi, deschideri, comportare la sarcini dinamice, durabilitate etc. Este deci lesne de înțeles atenția cu totul deosebită ce se acordă pe plan mondial, în știința și practica construcțiilor, folosirii cît mai raționale a metalului, prin valorificarea la maximum a calităților acestuia.

Consfătuirea de lucru ce a avut loc în luna mai la sediul C.C. al P.C.R., în legătură cu modul în care se realizează hotărîrile Congresului al X-lea al partidului privind reducerea cheltuielilor materiale de producție în construcții și industrie, a evidențiat că **în țara noastră, cu toate progresele obținute în ultimii ani, consumurile de metal în construcții se mențin încă la un nivel ridicat în comparație cu indicii atinși într-o serie de țări avansate, ceea ce determină, practic, irosirea unor cantități de ordinul miilor și zecilor de mii de tone.**

Această constatare a determinat, în intervalul scurt ce a trecut de la consfătuire, o amplă analiză a rezervelor existente, a căilor și metodelor pentru înfăptuirea sarcinii stabilite de către conducerea de partid și de stat. Identificarea unor astfel de posibilități și-a găsit expresia elocventă în faptul că, printre angajamentele suplimentare pe care colectivele unităților de proiectare și de construcții-montaj și le-au asumat în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului și a celei de a XXV-a aniversări a proclamării Republicii, un loc de seamă îl ocupă **obținerea unor substanțiale economii de oțel.** *S-au desprins cu această ocazie o serie de orientări de principiu care, dincolo de rezolvările tehnice propriu-zise, vizează însăși concepția investițiilor, iar efectele lor se vor putea amplifica în perspectivă, o dată cu punerea la punct a unui ansamblu de măsuri la aplicarea căruia vor fi antrenate atît cercetarea și proiectarea de construcții, cît și cercetarea și producția din ramuri industriale ce furnizează materiale acestui sector.*

● O primă sursă: eliminarea lucrărilor inutile

EXISTĂ o logică elementară: dacă folosirea metalului în elementele de rezistență ale construcțiilor este indispensabilă, primul lucru de făcut este să ne întrebăm dacă nu putem micșora consumul de oțel diminuînd însuși volumul construcțiilor considerate ca necesare pentru a adăposti diversele procese tehnologice. Un exemplu, din numeroasele ce pot fi citate: stațiile de pompare ale sistemelor de irigații au o funcționare sezonieră; este oare justificat să se recurgă, în continuare, la îmbrăcarea lor în clădiri greoaie, costisitoare — cînd se pot adopta soluții simple de adăpostire? Sau: într-o serie de cazuri, conductele tehnologice și de utilități din incinta unităților industriale sînt susținute pe estacade (care se execută din beton armat sau din construcție metalică) deși s-ar putea adopta amplasarea lor direct pe sol.

Eliminarea supradimensionărilor, limitarea suprafețelor și volumelor construite la strictul necesar din punct de vedere funcțional și tehnologic, creșterea gradului de utilizare a suprafețelor construite, înseamnă economie de investiții și, implicit, economie de metal.

● Mari rezerve în tehnologiile de fabricație

DEZVOLTÎND această idee, ajungem la necesitatea ca în procesul complex de proiectare a obiectivelor productive, tehnologii și proiectanții structurilor să colaboreze activ, fiecare din ei ținînd seama de cerințele pe care le urmărește celălalt. **În industria cimentului, de pildă, cu prilejul trecerii de la cuptoarele de clincher de 800 tone/zi la cele de 3000 tone/zi, s-au adoptat soluții constructive care au permis reduceri importante ale consumului de oțel raportat la capacitatea de producție a liniei tehnologice; în cazul pilelor pentru cuptoare — de la 97 la 76 kg, iar în cazul turnului schimbătoarelor de căldură — de la 548 la 500 kg pentru fiecare 1000 tone de ciment din capacitatea anuală.** Dacă la Fabrica de la Cîmpulung Muscel, unde recent a fost pusă în funcțiune prima linie, construcțiile înglobează 8,5 kg de metal pe tona de capacitate anuală de producție, la Fabrica de la Hoghiz acest indice este de numai 7—7,8 kg, ceea ce echivalează cu o economie de mii de tone de oțel.

O contribuție substanțială la adoptarea unor tehnologii la care să se diminueze volumul necesar de construcții se așteaptă din partea **industriei constructoare de mașini. Practica mondială arată că se pot executa tipuri de cazane, compresoare, suflante, pompe centrifugale etc. care să fie amplasate direct în aer liber, fără ca funcționarea lor să fie influențată negativ de condițiile atmosferice.** Este de neînțeles, de pildă, **de ce la noi s-a renunțat la fabricația cazanelor de abur de exterior tip CR 9 și CR 10, care au fost utilizate cu bune rezultate în anii precedenți — producîndu-se în schimb cazane de interior (CR 16, CR 18), care au nevoie să fie închise în clădiri.** Alte tipuri de cazane de abur, care cer totuși o protecție, ar putea fi reproiectate pentru a fi capabile să suporte ele însele sarcina unor acoperișuri ușoare, ce să înlocuiască structurile de rezistență independente pentru adăpostirea lor. De asemenea, **accelerarea asimilării a diverse tipuri de pompe verticale ar face cu putință renunțarea la clădirile stațiilor de pompare.**

Tot industriei constructoare de mașini îi revine îndatorirea **de a realiza poduri rulante cu gabarite și greutăți reduse pentru aceeași capacitate, la nivelul produselor similare din alte țări, precum și mijloace perfecționate de transport la sol sau suspendat în halele industriale.** Aceasta va permite o dimensionare mult mai economică a fundațiilor și elementelor de rezistență ale clădirilor de producție, de unde ar rezulta, de asemenea, mari economii de metal.

● Soluții constructive eficiente cu materiale moderne

ÎN TIPIZAREA construcțiilor industriale, prin crearea proiectelor de hale universale, adecvate pentru o gamă largă de procese tehnologice, s-au obținut avantaje economice importante în comparație cu proiectarea unicat. S-a ajuns însă, totodată, și la un efect contrar, în sensul că tipurile elaborate au fost aplicate uniform, la gabaritele respective, chiar cînd procesele de fabricație din unele hale permiteau dimensionări mai raționale. Contradicția este numai aparentă; ea poate fi rezolvată, păstrînd principiul verificat al universalității, **prin proiectarea unor elemente de construcții cu o mai mare varietate de deschideri și lățimi, prin diversificarea sortimentelor de prefabricate, astfel ca să se acopere mai rațional variatele necesități funcționale, rezultînd de aici și reducerea consumului de metal pe metrul pătrat de suprafață construită.** Printre prefabricatele a căror cercetare și asimilare în producție devine o chestiune urgentă se numără și elemente de planșeu capabile să suporte sarcini sporite — ceea ce va da posibilitatea de a se proiecta mai frecvent hale etajate, ori de a se supraetaja hale existente.

Se risipesc cantități mari de oțel din cauza structurilor greoaie și a suprafețelor exagerate destinate clădirilor de depozitare. Analizele făcute au conturat propunerea de a se trece la proiectarea de depozite și magazii cu structuri ușoare — inclusiv depozite înalte cu rafturi suprapuse portante, deservite de utilaje moderne de manipulare.

Posibilități importante de a contribui la reducerea consumului de metal în construcții deține însăși **industria siderurgică.** Pe lîngă asigurarea cantităților necesare de plase de armătură sudate, toroane din sîrmă pentru beton precomprimat, tipuri economice de șine de cale ferată ș.a. acesteia i se cere **să lărgească gama de grosimi ale conductelor** (inclusiv țevi cu pereți subțiri), **pentru a nu se recurge la dimensionări în exces, din lipsa diametrelor necesare; să introducă în fabricație sortimentele solicitate de profile laminate cu grosimi mai reduse și cu racorduri strînse, profile din oțeluri superioare OL 52 și OL 60, corniere cu unghi de 60°** (din care s-ar putea executa stîlpi metalici cu numai 3 laturi) ș.a. Crearea unei unități specializate în producția de elemente din profile de tablă îndoită la rece ar permite să se introducă și la noi soluții de mare economicitate, larg aplicate în alte țări, pentru construcții ușoare.

Chimia este, de asemenea, chemată să participe la această acțiune, **furnizînd cantități sporite și sortimente variate de materiale de construcții pe bază de polimeri.** Creșterea producției de polistiren expandat care să înlocuiască termoizolațiile grele la acoperișuri, introducerea în fabricație a spumelor termoizolante din poliuretan, a cupoletelor de luminator din polimetacrilat, a conductelor din poliesteri armați cu fibre de sticlă vor îngădui fie înlocuirea directă a metalului, fie reducerea consumurilor de oțel în structuri prin ușurarea construcțiilor.

● Normativele să stimuleze economia, nu risipa!

SE ÎNTÎMPLĂ uneori ca proiectanții să recurgă la o folosire exagerată a metalului, fără ca necesitatea acestuia să rezulte din calcule. În această categorie de cazuri se înscriu, de pildă, armarea inutilă a unor pardoseli de beton în hale fără trafic greu, prevederea unor podeste, scări, pasarele metalice acolo unde condițiile de exploatare nu fac strict necesar acest material etc. Este, de aceea, indispensabil să se asigure în toate cazurile un calcul corect al elementelor de construcții, în conformitate cu normativele.

Totodată însă, experiența acumulată, ca și îmbunătățirile aduse unor soluții constructive și unor materiale, impun **revizuirea anumitor normative și prescripții tehnice, ale căror cerințe privind asigurarea rezervelor și coeficienții de siguranță au devenit depășite, respectarea lor ducînd la risipă de metal în construcții.** Ne referim, de pildă, la unele prevederi ale normelor de prevenire a incendiilor, la normativul care pretinde montarea cablurilor în țevi de oțel pentru protecție, la normele de deviz privind carcasele de armare a unor tipuri de piloți etc.; de asemenea, se impune reexaminarea coeficienților de siguranță pentru probele hidraulice ale recipienților și pentru unele lucrări de cazangerie și sudură — unde adoptarea unor indici la nivelul prescripțiilor similare din alte țări ar permite economii de metal de 15—25%.

Printre măsurile capabile să stimuleze gîndirea creatoare a proiectanților, spiritul gospodăresc al constructorilor și responsabilitatea beneficiarilor de investiții pentru folosirea chibzuită a metalului, un loc aparte îl ocupă **îmbunătățirea actualilor indici plafon de consum, nu numai sub aspectul lor cifric, ci în primul rînd ca bază de calcul.** Într-adevăr, raportarea consumurilor la un astfel de etalon cum este milionul de lei construcții-montaj, pe lîngă că nu ține seama de marea varietate a construcțiilor (deci și a necesarului de oțel) în funcție de destinația lor, dar dă și o imagine denaturată în cazul variației prețurilor la materiale, manoperă și alte elemente ale prețului de cost în construcții. Iată de ce **specialiștii propun ca indicilor de consum la milionul de lei să li se dea un rol pur statistic și de instrument de planificare în perspectivă, iar sarcinile pentru proiectarea și executarea construcțiilor să fie exprimate fizic — în kilograme de oțel pe metrul pătrat de hală, pe metrul liniar de pod** etc. (cu diferențieri în funcție de deschideri și de alți parametri) — și **chiar în kilograme de oțel pe unitatea de capacitate de producție anuală a investiției proiectate.**

CREȘTEREA CONTINUĂ a nevoilor de metal în toate ramurile economiei naționale face ca pentru proiectanți și constructori, folosirea chibzuită a acestui material, evitarea oricărei risipe să devină un riguros examen nu numai al capacității profesionale, ci și al înțelegerii unuia din imperativele de bază ale eficienței economice în construcții.

C. DAMIAN

NOI ACTE NORMATIVE

● Plenul Tribunalului Suprem a emis Decizia de îndrumare nr. 4 din 4 mai 1972 cu privire la regimul legal al alocației de stat pentru copii, publicată în Buletinul Oficial nr. 154 din 19 iunie 1972. În decizie se arată că alocația de stat pentru copii este supusă aceluiași regim legal ca și pensia de întreținere. In consecință, normele de drept procesual prevăzute pentru pensia de întreținere se aplică și în litigiile avînd ca obiect restituirea alocației de stat pentru copii încasată și reținută pe nedrept de un părinte ori stabilirea unei despăgubiri corespunzătoare în cazul în care părintele a împiedicat din culpa sa încasarea alocației. Aceleași norme sînt aplicabile și în cazul alocațiilor pentru copii din alte fonduri.

● Tot în Buletinul Oficial nr. 164 a fost publicată Decizia nr. 5 din 4 mai 1972 a Plenului Tribunalului Suprem cu privire la caracterul continuu al infracțiunii de înșelăciune în paguba avutului obștesc săvîrșită prin diferite modalități, în cazul în care folosul material nejust constă în încasarea unor sume de bani în mod periodic.

● In buletinul Oficial nr. 72 din 26 iunie 1972 a apărut Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 694/14 iunie 1972 privind înființarea Stațiunii experimentale viticole Pietroasele (jud. Buzău), în cadrul Institutului de cercetări pentru viticultură și vinificație din subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvice. Stațiunea se organizează și va funcționa pe principiul gestiunii economice fără personalitate juridică în condițiile H.C.M. nr. 565/1970 privind aprobarea statutului Academiei de Științe Agricole și Silvice.

● Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 727/23 mai 1972, publicată în Buletinul Oficial nr. 73 din 3 iulie 1972, are un singur articol referitor la completarea art. 16 din H.C.M. nr. 151/1970 cu un nou aliniat avînd următorul cuprins:

„Prevederile aliniatului 1 se pot aplica începînd cu activitatea anului 1972 și fabricilor de conserve de legume și fructe din cadrul întreprinderilor de producție și valorificare a legumelor și fructelor, care funcționează ca unități cu gestiune economică, fără personalitate juridică și la care se urmăresc și se evidențiază distinct rezultatele activității economice proprii. La aceste fabrici fondul de premiere se poate constitui și utiliza independent de rezultatele pe întreprinderea din care fac parte."

● In Buletinul Oficial nr. 73 din 3 iulie 1972 a apărut Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 710/22 iunie 1972 privind înființarea, în subordinea Centralei de bere, spirt și amidon, de sub îndrumarea și controlul Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor — Departamentul industriei alimentare, a două noi fabrici de bere — la Galați și Satu Mare. Ambele întreprinderi se organizează și funcționează pe principiul gestiunii economice, avînd personalitate juridică.

VALORIFICAREA MATERIILOR PRIME

(Urmare din pag. 9)

portată la valoarea etilenei consumate ca materie primă.

Tabel nr. 4

Gradul de valorificare al etilenei

	Gradul de valorificare
— etilenă	1
— polietilenă	2,7 ori
— produse prelucrate din polietilenă	3,7 ori
— oxid de etilenă	2.5 ori
— etilenglicol	2.9 ori
— policlorură de vinil	5,0 ori
— produse prelucrate din PVC	8,1 ori
— etilenbenzen	3,2 ori
— polistiren	9,2 ori
— produse prelucrate din polistiren	21,1 ori

Din tabel rezultă clar importanța deosebită a etilenei, care a devenit cea mai răspîndită și importantă materie primă petrochimică, din care se obțin două din cele trei termoplaste de mare tonaj — polietilenele și polistirenele, alcoolul etilic sintetic și etilenglicoli, cu largă utilizare în industria materialelor plastice și rășinilor sintetice.

Multiplii propilenei

PROPILENA este utilizată pentru obținerea fenolului și acetonei, propilenoxidului, polipropilenei, glicerinei, alcoolilor oxo și altor produse valoroase. Asupra eficienței valorificării superioare a propilenei sînt concludente datele prezentate în tabelul nr. 5, care indică creșterea valorii produselor, față de valoarea propilenei utilizate ca materie primă.

Tabel nr. 5

Gradul de valorificare al propilenei

	Gradul de valorificare
— propilenă	1
— Glicerină	10,0 ori
— polipropilenă	6,5 ori
— fenol	9.5 ori
— acetonă	11,1 ori
— acrilonitril	3,6 ori
— fibre melana	18,0 ori
— confecții din fibre melana	165,0 ori

Materiile prime petrochimice din propilenă se răspîndesc cu mare repeziciune. **Utilizarea polipropilenei pentru mase plastice și fibre sintetice va cunoaște în acest deceniu cea mai ridicată dinamică dintre polimeri.** De asemenea, fabricarea acrilonitrilului din propilenă-amoniac a eliminat rapid procedeul mai puțin eficient din acetilenă — acid cianhidric în fabricarea valoroaselor fibre poliacrilonitrilice, melana.

Valoarea fracțiilor C4

FRACȚIILE C_4 rezultă atît din instalațiile de piroliză, cît și din instalațiile de prelucrare secundară din rafinării, îndeosebi cracarea catalitică și reformarea catalitică. Prelucrarea lor în industria chimică se face în vederea obținerii unor produse valoroase, din care cităm în mod special cauciucurile sintetice. Un exemplu de valorificare complexă și integrală îl constituie modul de utilizare, prin chimizare, al unei fracții butadienă-butani-butene obținute dintr-o instalație de piroliză.

După cum rezultă din schema-flux (vezi planșa nr. 1), din fracția C_4 de la piroliză se separă mai întii butadiena, care este trimisă la prepararea cauciucului butadien stirenic și polibutadienic. În continuare sînt separate hidrocarburile C_4 saturate (n + i butan) de cele nesaturate (n + i butene). Amestecul de hidrocarburi saturate este separat apoi în n-butan, care este folosit în continuare la obținerea butadinei, respectiv a cauciucului butadien-stirenic și polibutadienic, iar i-butan este dirijat la obținerea izoprenului respectiv a cauciucului poliizoprenic.

Amestecul de hidrocarburi nesaturate este supus și el unor operații de separare a n-butenei de i-butenă. n-Butenele sînt și ele trecute apoi la fabricarea butadinei, respectiv a cauciucului butadien-stirenic și polibutadienic, iar i-butenă este trecută la fabricarea unui al patrulea tip de cauciuc — cauciucul butilic. **Creșterea valorii produselor finite-cauciucuri sintetice și anvelope, raportate la valoarea fracției C_4 consumate drept materie primă,** este prezentată în tabelul nr. 6.

Tabel nr. 6

Gradul de valorificare al unor fracții C_4 în cauciucuri sintetice și anvelope

Denumirea fracției	Produsul obținut	Gradul de valorificare	Produsul obținut	Gradul de valorificare
— funcția C_4 complexă de la piroliză	— cauciuc butadien-stirenic — cauciuc polibutadienic — cauciuc poliizoprenic — cauciuc butilic	9.2 ori	—	—
— fracție n-butan	— cauciuc butadien-stirenic	9,5 ori	anvelope și camere (tone)	58,0 ori
— fracție i-butan	— cauciuc poliizoprenic	15,3 ori	idem	66,7 ori
— fracție i-butan	— cauciuc butilic	15,8 ori	camere (tone)	33,0 ori

Chimizarea fracțiilor C5

FRACȚIILE C_5 de la piroliză cît și cele din rafinării constituie o materie primă valoroasă în petrochimie. Chimia pentanilor a căpătat o importanță deosebită, în special de cînd izopentanul este folosit ca materie primă pentru fabricarea izoprenului, respectiv a cauciucului poliizoprenic. Pentru lărgirea bazei de materie primă pentru izopren, în afară de izopentanul separat ca atare din fracția C_5, cantități importante se obțin din izomerizarea n-pentanului, conținut și el în fracția C_5. Cauciucul poliizoprenic obținut are o valoare de circa 11,0 ori mai mare decît valoarea fracției C_5 folosite ca materie primă. De remarcat că **fabricarea cauciucului poliizoprenic, asigură un grad superior de valorificare a fracțiilor iC_4 și iC_5, concomitent cu reducerea importului de cauciuc natural pe care îl înlocuiește.** De asemenea, pentanii sînt importanți pentru fabricarea alcoolului amilic folosit în industria lacurilor, a ciclopentadienei intermediar de bază pentru fabricarea unor insecticide clorurate, de mare eficacitate.

Aromatele

BENZENUL, toluenul și xilenii, rezultați atît din instalațiile de piroliză cît și din instalațiile de reformare catalitică din rafinării, sînt utilizate într-o serie de sinteze organice, în industria lacurilor și vopselelor și altele. **Benzenul este utilizat în procesele de alchilare** (obținerea de alichilbenzeni), **la fabricarea unor insecticide și ierbicide, a anhidridei maleice, a poliesterilor, a caprolactamei pentru fire și fibre relon și în sinteza altor produse.** Folosirea benzenului la obținerea acestor produse determină o valorificare superioară a sa.

Ca exemplu de valorificare se prezintă în tabelul nr. 7 gradul de valorificare a benzenului în producția de caprolactama, respectiv fibre și fire relon, exprimat ca raport între valoarea produsului respectiv și valoarea benzenului ca materie primă.

Ortoxilenul este folosit la fabricarea anhidridei ftalice utilizată în industria plastifianților; paraxilenul folosește la fabricarea dimetilterftalatului destinat pentru producția de fire și fibre poliesterice.

Pentru a sugera gradul de valorificare a paraxilenului în fabricația de fire poliesterice, în tabelul nr. 8 se prezintă valoarea produsului intermediar și finit raportat la valoarea para-xilenului-materie primă.

Toluenul se întrebuințează pentru fabricarea acidului benzoic, a toluendiizocianatului și, mai recent, prin dezalchilarea catalitică, la obținerea benzenului.

Sarea — și derivatele sale

BOGATELE rezerve de sare ale țării noastre sînt bine cunoscute. Folosirea sării în industria chimică era destinată în trecut în special pentru fabricarea sodei calcinate, sodei caustice și clorului. În prezent, folosirea sării în industria chimică a fost mult extinsă, **ea constituind materia primă pentru obținerea unor mase plastice, insecticide, produse clorurate, etc.**

Ca și celelalte bogății naturale folosite ca materii prime în industria chimică, chimizarea sării conduce la o mărire însemnată a gradului ei de valorificare. În tabelul nr. 9 se indică gradul de valorificare al sării, în unele produse chimice.

Tabel nr. 7

Gradul de valorificare a benzenului

	Gradul de valorificare
— benzen	1
— caprolactama	7,0 ori
— fibre relon	16,2 ori
— fire relon	24.0 ori

Tabel nr. 8

Gradul de valorificare a paraxilenilor

	Gradul de valorificare
— paraxileni	1
— dimetiltereftalat	3,4 ori
— fibre poliesterice	13,2 ori

Tabel nr. 9

Gradul de valorificare al sării

	Gradul de valorificare
— sare	1
— clor	45,5 ori
— acid clorhidric	52,3 ori
— sodă calcinată	17,3 ori
— Sodă caustică electrolitică	56,4 ori
— sodă caustică amoniacală	32,7 ori
— tricloretilenă	75,0 ori

Traducerea în viață a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu **„de a obține în actualul cincinal și în cincinalele următoare o creștere substanțială a ponderii produselor cu un grad de prelucrare superioară, care înmagazinează o cantitate mai mare de muncă și inteligență tehnică"**, vor sta și în continuare la baza activității industriei chimice, prin extinderea și adîncirea valorificării cît mai complexe și complete a materiilor prime. În acest sens, au fost inițiate noi acțiuni, fiecare mare unitate chimică avînd un program concret de măsuri. De altfel, angajamentele luate de colectivele noastre de muncă de a realiza cincinalul în patru ani și jumătate, sînt evidente în sensul că, **numai prin valorificarea superioară a materiilor prime și obținerea unei depășiri cît mai mari a planului producției marfă la articolele cu mare solicitare, vor reuși să dea economiei naționale sute de milioane de lei beneficii suplimentare.**

Mobilizați de hotărîrile pe care le va lua Conferința Națională a partidului, hotărîți să aducă un aport tot mai mare la edificarea socialismului în țara noastră, chimiștii — muncitori, ingineri, tehnicieni, cercetători — vor face totul pentru ca cuvîntul partidului să fie tradus în viață spre binele țării și al întregului nostru popor.

PERFECȚIONĂRI ÎN METODOLOGIA DE URMĂRIRE ȘI RAPORTARE

(Urmare din pagina 12)

fost îmbinate și cu aspectele economice ce derivă de aici. De obicei se pune un mare accent pe aspectul tehnic, iar aspectul economic este oarecum scăpat din vedere. Or practica, experiența ne învață că, întotdeauna și în toate ocaziile, trebuie să vedem care este eficiența cheltuielilor făcute. Ce aspecte se desprind de fapt ?

Primul, este acela că **toate întreprinderile trebuie să se orienteze spre întărirea sectoarelor proprii de proiectare,** deoarece acum unele unități nu dispun de asemenea formații, ele fiind tributare altora, lucru ce duce la întîrzieri și la realizări nu totdeauna concludente. Al doilea fapt este că sectoarele de concepție nu sînt încadrate cu economiști care, în paralel cu proiectarea tehnică a produsului, să lucreze cot la cot cu ceilalți lucrători, pentru a vedea împreună în ce măsură ceea ce este pus pe planșetă se justifică din punct de vedere economic. **Consider de aceea necesară asigurarea mai grabnică a cadrelor de economiști — analiști, astfel ca fiecare atelier de proiectări și cercetări să aibă asemenea specialiști.**

A doua problemă pe care vreau s-o ridic este **modul în care conducerile de unități au ales cele mai bune metode de determinare a prețului de cost și de urmărire a realizării acestuia.** Din activitatea pe care o desfășoară activiștii din comisia noastră economică, reiese că, în întreprinderi, rezultatele acțiunilor întreprinse pe linia scăderii prețului de cost, a reducerii consumului de materii prime și materiale, se cunosc, în majoritatea cazurilor, după ce a trecut o anumită perioadă de plan și ne găsim într-o situație cînd, de fapt, numai pot fi inițiate acțiuni concrete spre prevenirea unor depășiri. Avem întreprinderi, care analizează uneori rezultatele la acești importanți indicatori nu o dată la lună, ca să mai poată fi făcute eventual unele îmbunătățiri, ci abia la trimestru, cînd întocmesc dările de seamă statistice, care sînt obligatorii prin lege.

În această privință aș face o propunere : **ar fi bine ca darea de seamă I.P.C.-1 să fie introdusă obligatoriu și prezentată o dată pe lună și nu o dată pe trimestru.** Aceasta nu pentru aspectul scriptic al problemei, ci pentru a pune conducerile de întreprinderi în situația ca cel puțin o dată pe lună, cînd se întocmesc dările de seamă, să analizeze acest indicator.

Pe plan local și-au făcut loc unele metode moderne de calcul al prețului de cost. Un început s-a făcut la Uzina „Metalurgica", care pregătește un **studiu pentru aplicarea metodei de calcul al prețului de cost prin standarde,** și care va da posibilitate conducerii întreprinderii să urmărească în mod operativ toate aspectele pe care le implică acest indicator. La Uzina de fire și fibre sintetice se face același lucru. Dar socot că în județ ar trebui întreprinsă o acțiune mai hotărîtă pentru introducerea acestei orientări privind planificarea și urmărirea prețului de cost. Acest lucru este foarte important, deoarece se creează posibilitatea să se acționeze la timp în principalele puncte care determină prețul de cost și anume : consumul de materii prime, materiale și salarii.

În ce ne privește, noi cei de la Comisia economică, ne-am propus să discutăm cu reprezentanții principalelor întreprinderi din județ și să insistăm în mod serios ca această metodă a costurilor standard să fie extinsă și introdusă în activitatea curentă a fiecărei unități.

În întîmpinarea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și a celei de a 25-a aniversări a Republicii

ADAPTAREA CONTINUĂ A METODELOR DE CONDUCERE ȘI A STRUCTURILOR ORGANIZATORICE LA CONDIȚIILE NOI DE PRODUCȚIE

PROGRESUL agriculturii a constituit încă din primii ani ai construcției socialiste o necesitate a dezvoltării economiei naționale, iar în etapa actuală reprezintă o cerință fundamentală a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. Ca urmare, dezvoltarea acestei ramuri de bază a economiei naționale a stat permanent în atenția partidului și statului nostru. În perioada reorganizării pe baze socialiste și mai ales după încheierea acestei perioade, în agricultură s-au realizat importante lucrări de investiții, a sporit gradul de mecanizare a muncilor agricole, au fost asigurate cantități tot mai mari de îngrășăminte și alte substanțe chimice, s-a extins suprafața amenajată pentru irigații și alte lucrări hidroameliorative, s-au îmbunătățit tehnologiile de producție, a fost pregătit un însemnat număr de cadre de specialitate, cu studii superioare și medii. Se poate astfel aprecia că în agricultura noastră s-au produs schimbări radicale nu numai în domeniul relațiilor de producție, ci și în cel al forțelor de producție, asigurîndu-se premisele materiale necesare creșterii într-un ritm rapid a producției vegetale și animale.

Odată cu aceste schimbări cantitative și calitative petrecute în agricultură, a apărut necesitatea perfecționării formelor și metodelor de conducere, organizare și planificare a acestei ramuri, adaptarea acestora la cerințele realității, în continuă modificare. Acțiunile întreprinse în ultimii ani în această direcție fac parte integrantă din ansamblul de măsuri hotărîte la Conferința Națională a P.C.R. din 1967 privitoare la perfecționarea conducerii și planificării întregii economii naționale, care, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R. **„...urmăresc sporirea rolului factorilor economici-financiari în întreaga economie, creșterea atribuțiilor și competențelor unităților de producție în planificarea, organizarea și conducerea activității economice, mai buna valorificare a resurselor interne ale întreprinderilor, dezvoltarea inițiativei creatoare a colectivelor de oameni ai muncii".**

● Conducere unitară, mai strîns legată de producție

CREȘTEREA aportului agriculturii la dezvoltarea economiei naționale și ridicarea eficienței economice a activității productive reclamă, atît la nivelul ramurii cît și la cel al unităților economice, asigurarea unei conduceri unitare, eficiente, legată cît mai strîns de producție. În acest scop, prin organizarea la nivel central a Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, iar la nivel județean a direcțiilor generale pentru agricultură, industria alimentară și apelor s-a avut în vedere tocmai coordonarea unitară a activității de producere și valorificare superioară a resurselor agroalimentare, realizarea unor corelații optime între producția agricolă și industria care prelucrează această producție, sporirea, prin efortul comun, a eficienței activității de producție și industrializare a produselor agricole, îmbunătățirea calității produselor și, drept urmare, satisfacerea la un nivel superior a cerințelor economiei noastre naționale.

În crearea organelor de conducere a agriculturii s-a pornit de la principiul că problemele principale ale producției agricole se rezolvă nu la minister și direcția generală județeană, ci la nivelul unităților de producție și a verigilor acestora. Ca urmare, au fost luate măsuri sistematice de simplificare a acestor organe, de raționalizare a structurii lor organizatorice, de reducere a numărului de specialiști încadrați în aceste organe și de trimitere a lor să lucreze efectiv în unități, unde să conducă direct procesele tehnologice, să organizeze nemijlocit activitatea economică în vederea creșterii producției și a eficienței economice. Cu toate acestea, în componența unor organisme de conducere existente atît la nivel central cît și la cel județean se întîlnesc verigi paralele, se menține încă un număr prea mare de salariați în funcții administrative, ceea ce generează fenomene de birocratism în soluționarea problemelor pe care le ridică producția.

Pentru perfecționarea conducerii agriculturii, îndeosebi a celei cooperatiste, de o deosebită importanță sînt măsurile referitoare la îmbunătățirea activității și creșterea rolului Uniunii Naționale și a uniunilor județene ale cooperativelor agricole de producție.

În scopul înlăturării paralelismelor existente în perioada de început între uniunile cooperatiste și organele de stat, s-au stabilit raporturile dintre ele și răspunderile ce le revin. În această ordine de idei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că **„Direcțiile agricole județene, celelalte organe agricole de specialitate județene trebuie să poarte răspunderea pentru organizarea și desfășurarea procesului de producție, pentru introducerea cuceririlor științei în agricultură. În același timp, uniunile agricole județene, ca organe democratice reprezentative ale țărănimii cooperatiste, trebuie să se preocupe de buna organizare și desfășurare a vieții cooperativelor, de realizarea programului de calificare, de îmbunătățirea muncii consiliilor cooperativelor ca organe colective de conducere, de creșterea rolului adunărilor generale, care trebuie să-și exercite tot mai bine atribuțiile și răspunderile ca organe supreme ale conducerii cooperativelor".**

Evident, delimitarea răspunderilor nu înseamnă renunțarea la conlucrare. Dimpotrivă, așa cum s-a subliniat la cel de al II-lea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, Ministerul Agriculturii și Consiliul Național al C.A.P. trebuie să acționeze în strînsă unitate pentru înfăptuirea sarcinilor care stau în fața agriculturii.

Privitor la îmbunătățirea activității organelor de conducere a agriculturii la nivel central și județean, s-a acordat o atenție sporită perfecționării stilului și metodelor de muncă utilizate de către aceste organe. Este un imperativ al actualei etape de dezvoltare a agriculturii noastre ca în activitatea de conducere să se pună un accent tot mai mare pe munca vie, concretă, înlăturîndu-se manifestările de birocratism și rutină, acordîndu-se cadrelor din unități un sprijin efectiv în soluționarea operativă și cît mai corespunzătoare a tuturor problemelor de care depind creșterea și economicitatea producției. Pentru întărirea răspunderii în activitatea de conducere și îndrumare a unităților, indicațiile date unităților agricole trebuie să fie consemnate și urmărite în procesul realizării lor. O altă cerință a conducerii științifice o constituie creșterea competenței profesionale și politice a cadrelor de îndrumare și control și raționalizarea activității acestora. Deși în soluționarea acestor cerințe s-au realizat anumite progrese, totuși mai persistă neajunsuri în sensul că prin unități se perindă încă mulți reprezentanți ai diferitelor organe și întreprinderi, cu care unitățile agricole au relații economice, se cer exagerat de multe situații de tot felul care ocupă timpul multor cadre de conducere, se dau indicații cu caracter general, fără a se ține seama de condițiile concrete, se încalcă normele democrației economice, limitîndu-se inițiativa organelor colective de conducere și a specialiștilor din unități în soluționarea diferitelor probleme care privesc desfășurarea activității de producție și economice.

Un element calitativ nou în conducerea și îndrumarea agriculturii cooperatiste îl reprezintă constituirea, la sfîrșitul anului 1970, a consiliilor intercooperatiste de cooperare și specializare. De la organizarea lor a trecut o perioadă relativ scurtă. Rezultatele activității multor consilii intercooperatiste sînt însă evidente, sarcinile ce le-au fost încredințate începînd să fie înfăptuite cu succes. În prezent, există o preocupare susținută din partea organelor de conducere și îndrumare a agriculturii pentru intensificarea activității acestor consilii, pentru găsirea și promovarea celor mai adecvate forme, metode și procedee de organizare și funcționare a lor.

● Structuri organizatorice adecvate condițiilor și sarcinilor actuale

PREOCUPAREA partidului și statului nostru pentru perfecționarea activității de conducere a agriculturii s-a concretizat în ultimii ani și în îmbunătățirea structurii organizatorice a unităților agricole de stat și cooperatiste. Pe baza hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1967, s-a înfăptuit reorganizarea gospodăriilor agricole de stat, adoptîndu-se o nouă structură organizatorică.

Esența măsurilor de reorganizare a unităților agricole de stat o constituie lărgirea atribuțiilor, a competențelor și răspunderii celor ce lucrează în sfera nemijlocită a producției agricole pentru gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor puse la dispoziție de către stat.

Odată cu reorganizarea gospodăriilor agricole de stat în întreprinderi, ferme și sectoare, s-a trecut la adîncirea profilării și specializării unităților, la îmbunătățirea sistemului de planificare, finanțare și creditare, la atragerea într-o măsură mai mare a cadrelor de specialiști în conducerea directă a producției, la ridicarea cointeresării și răspunderii materiale a tuturor lucrătorilor.

Avînd în vedere noua etapă în care se găsește agricultura noastră cooperatistă, nivelul de dotare actual și în perspectivă a unităților de stat pentru mecanizarea agriculturii, posibilitățile de care acestea dispun pentru extinderea mecanizării și ridicarea nivelului de utilizare economică a tractoarelor și mașinilor agricole, Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967 a trasat sarcina trecerii la organizarea stațiunilor de mașini și tractoare pe baza gestiunii economice, fapt care s-a realizat începînd de la 1 iulie 1968. Măsurile luate cu acest prilej nu au dus însă la îmbunătățirea radicală a situației. Întreprinderile de mecanizare a agriculturii nu au participat în mod corespunzător la rezolvarea problemelor esențiale ale cooperativelor, la efortul pentru creșterea producției. Ele au continuat să acționeze ca simple unități prestatoare de servicii.

La această situație au contribuit : raza mare de activitate a unei întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii care nu favoriza asigurarea unei îndrumări tehnice eficiente a activității unităților proprii de mecanizare din cooperative ; necorelarea plății lucrărilor mecanizate cu rezultatele obținute de cooperative ; necorelarea veniturilor mecanizatorilor cu producția obținută pe terenurile pe care lucrează ; modul birocratic de repartizare pe unități a mașinilor și tractoarelor.

În vederea sporirii răspunderii și rolului întreprinderilor pentru mecanizarea agriculturii în buna desfășurare a producției agricole din cooperative, a fost necesară reorganizarea acestora. Principala acțiune întreprinsă în acest scop, pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. din 23 noiembrie 1970, se referă la crearea unui număr mai mare de stațiuni pentru mecanizarea agriculturii, astfel ca fiecare unitate să deservească cîteva cooperative alăturate care constituie consiliul intercooperatist. Prin reducerea razei de activitate a unei unități, a devenit posibil să se realizeze o îndrumare mai operativă și un control mai eficient al mecanizatorilor ; pe de altă parte, s-au creat condiții mai bune pentru extinderea și diversificarea lucrărilor mecanizate.

Stațiunile pentru mecanizarea agriculturii organizează pentru fiecare cooperativă agricolă cîte o secție de mecanizare care reunește, pentru exploatare și întreținere, atît mijloacele cu care sînt dotate cît și cele care aparțin cooperativelor respective, îndeplinind în acest fel funcția de sector mecanic al cooperativei agricole de producție.

În noile condiții de organizare și funcționare a S.M.A., ca unități cu gestiune economică, s-a impus adoptarea unor indicatori adecvați de urmărire și apreciere a activității acestora. Astfel, volumul de lucrări exprimat în hectare arătură normală, ca indicator general de comensurare și apreciere a rezultatelor obținute de către S.M.A., a fost înlocuit cu volumul de lucrări exprimat valoric. Acest indicator reflectă mai bine activitatea de producție a stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii întrucît elimină elementele convenționale legate de vechiul indicator. În același timp, noul indicator este influențat de tariful de plată a lucrărilor efectuate de S.M.A. care, pentru aceleași lucrări, este diferit de la o zonă la alta. În zonele în care fertilitatea solului este ridicată, tariful de plată este superior celui stabilit pentru zonele în care fertilitatea este redusă, chiar dacă cheltuielile efectuate de S.M.A. pentru lucrările respective sînt mai mici în primul caz și mai ridicate în al doilea. De aceea, la aprecierea activității unităților pentru mecanizarea agriculturii pe baza noului indicator trebuie să se țină seama de aceste tarife.

Întrucît progresul și creșterea economică în agricultură sînt indisolubil legate de rezultatele obținute de către cooperativele agricole, s-a acordat o atenție deosebită îmbunătățirii sistematice a structurii organizatorice și adoptării celor mai raționale metode și procedee de organizare și conducere a producției și a muncii din cadrul acestor unități.

În acest cadru, plenara Consiliului U.N.C.A.P. din 23 decembrie 1969, pornind de la situația economică și organizatorică a cooperativelor agricole cu rezultate superioare în producție și analizînd experiența pozitivă acumulată în acest sens de către I.A.S., a recomandat ca, treptat, organizarea întregii activități productive din C.A.P. să se facă în ferme agricole cu gestiune economică internă. În vederea sporirii răspunderii cooperatorilor în realizarea unor lucrări agricole calitativ superioare și obținerea, pe această bază, a unor producții sporite, munca din ferme este organizată pe echipe sau brigăzi specializate, iar în cadrul acestora, pe grupe de familii, pe familii și membri cooperatori. La culturile unde se poate realiza un grad înalt de mecanizare a lucrărilor, echipele sau brigăzile specializate sînt constituite ca formațiuni de muncă mixte, compuse din cooperatori și mecanizatori.

Spre deosebire de brigada de producție existentă în vechiul sistem de organizare, ferma agricolă, ca verigă de bază a noului sistem, reprezintă în cadrul structurii organizatorice a C.A.P. o subunitate de producție calitativ nouă și superioară. Ea are plan propriu de venituri și cheltuieli, care face parte integrantă din planul de producție și financiar al cooperativei ; la baza organizării fermei stă principiul acoperirii cheltuielilor din venituri proprii și obținerea de beneficii atît pe fiecare produs cît și pe întreaga producție. Rezultă deci că, în cadrul noului sistem de organizare a producției și a muncii, activitatea cooperativei este organizată încă de la verigile de bază pe principii economice, ceea ce duce la gospodărirea mai rațională a resurselor materiale și umane existente și la obținerea de către cooperatori a unor venituri mai mari și stabile.

Datorită posibilităților încă limitate de asigurare a cooperativelor cu cadre calificate de ingineri și economiști, a gradului încă redus de concentrare și specializare a activității de producție din unele unități, precum și insuficientei înzestrări a acestora cu mijloacele de producție necesare, pentru început, noul sistem de organizare pe ferme s-a aplicat prioritar în zootehnie, legumicultură, viticultură și pomicultură, sectoare în care măsurile de creștere și dezvoltare economică se impuneau cu acuitate.

Deși perioada de aplicare în practică a noului sistem de organizare a producției și a muncii pe principiul fermelor cu gestiune economică internă este relativ scurtă, totuși rezultatele obținute pledează convingător pentru introducerea și generalizarea lui în toate sectoarele de activitate productivă din cooperativele agricole.

prof. univ. dr. Marin POPESCU
conf. univ. dr. Sabin NICA-SÎRBEȘTI

LOCUL DE MUNCĂ ÎȘI DEZVĂLUIE REZERVELE

EFICIENȚA obținută la fiecare loc de muncă, în fiecare sistem om-mașină, este condiționată strict de natura și ordinea intrărilor acestui sistem: materiale de calitate și la timpul potrivit — dependente de modul cum este organizată aprovizionarea în unitate și în afara acesteia; utilajele — dependente de organizarea activității de investiții, de întreținere și reparații, de SDV-uri, de tehnologie; forța de muncă — dependentă de sistemul de recrutare, selecție, formare, promovare și cointeresare a personalului. Aceste condiții fiind date, nu înseamnă de loc că procesul de muncă are loc efectiv și, mai ales, că se desfășoară în condiții de maximă eficiență. Îmbinarea celor trei factori ai procesului de producție — om, unealtă, material — se realizează conform unei concepții organizatorice care asigură sau nu valorificarea lor integrală. Stă în puterea organizatorului să simplifice procesul, să elimine mișcările inutile, să ușureze munca, și, prin aceasta, să sporească efectele sistemului om-mașină. Exemplele de studii de organizare pe care le prezentăm stau mărturie în acest sens.

55% DIN DURATA CICLULUI — OPERAȚII NEPRODUCTIVE

SARCINILE complexe ale acestui cincinal au ridicat în fața specialiștilor din cadrul compartimentului de organizare al Grupului de uzine pentru aparataj și mașini electrice (G.U.A.M.E.) — Craiova problema identificării rezervelor existente și a valorificării lor în vederea creșterii productivității muncii. Studiind cu atenție procesul de producție din cadrul secției de ansamble sudate a uzinei „Electroputere" — Craiova, un grup de specialiști din cadrul serviciului de organizare a producției și a muncii au ajuns la concluzia că organizarea locurilor de muncă poate fi îmbunătățită.

Investigațiile au început în trimestrul III al anului trecut, în primul semestru din acest an trecîndu-se la aplicarea în practică a îmbunătățirilor propuse.

De ce specialiștii craioveni și-au concentrat investigațiile tocmai asupra acestor locuri de muncă? Pentru a explica opțiunea, trebuie în prealabil să menționăm că în cadrul secției de ansamble sudate, ponderea cea mai ridicată în producție o are construcția metalică a transformatoarelor (cuve, capace, conservatoare, radiatoare, schele), iar în cadrul acesteia, un loc important îl dețin radiatoarele. Ele sînt constituite din elemenți de răcire numite lire, asamblate fie direct pe cuve, la transformatorii de putere mică, fie pe colectoare, în cazul transformatoarelor de mare putere, care se prind pe cuvă prin intermediul unor planșe cu organe de asamblare sau prin sudură. Înainte de aplicarea studiului radiatoarele erau realizate printr-un proces tehnologic, în care operațiile manuale și cele de manipulare și transport dețineau o pondere importantă. Pornind la elaborarea studiului, autorii lui și-au propus ca prin îmbunătățirea și raționalizarea muncii, să reducă timpul de muncă necesar pentru realizarea unei lire în vederea creșterii productivității muncii în atelierul de lire, cu peste 20%.

La baza alegerii obiectului studiului au stat trei categorii de **criterii**:

- **economice**: ponderea ridicată (peste 83%) a lirelor în prețul de cost al subansamblului radiator; consum mare de material (aproape 5 m țeavă) și manoperă (aproximativ o oră); confecționarea unei lire antrenează deplasări importante cu multe manipulări;
- **tehnice**: tehnologia de execuție a lirei necesită un mare număr de operații care se repetă.
- **sociale**: existența unui volum mare de muncă fizică la operațiuni cum sînt transportul și manipularea.

Elaborarea studiului a început prin realizarea schiței generale a amplasării locului de muncă în cadrul procesului tehnologic. Pentru a se putea analiza posibilitățile de raționalizare a organizării locurilor de muncă, inclusiv a transportului materialelor de la un loc de muncă la altul, pe schița de amplasare a fost trasat fluxul de fabricație și s-au trecut o serie de date suplimentare cum ar fi proveniența și valoarea utilajelor folosite.

Studiind graficul procesului de muncă de la debitarea țevilor și pînă la transportul lirelor probate la locul de așteptare, specialiștii au constatat că **ponderea cea mai mare în totalul celor 23 de stadii ale procesului tehnologic de fabricare a lirelor, o au transporturile — în număr de 14, față de numai 9 operații de prelucrare.** Deci, trebuia să se acorde o atenție deosebită stadiilor de transport în sensul reducerii lor, dar mai ales al **eliminării celor 8 stadii de transport manual.**

În vechea situație, alegerea locurilor de așteptare inter-operații a lăzilor cu semifabricate, precum și modul de aranjare a lăzilor pe aceste locuri, erau lăsate la latitudinea fiecărui muncitor, fapt ce ducea la **folosirea neraționala a suprafețelor de producție.** De asemenea, **încrucișările, întoarcerile, greutățile ivite în menținerea unei ordini corespunzătoare a locurile de muncă** pentru probarea și remedierea lirelor precum și **oboseala executanților**, se datorau în cea mai mare parte instalației de probat.

Pentru examinarea critică a datelor ce caracterizau vechea situație a **fost utilizată metoda interogativă cu întrebările specifice care se referă la: proces, executant, loc, timp.**

În procesul de probare și remediere a lirelor mai mulți muncitori deserveau mai multe utilaje. Activitățile de acest fel sînt cunoscute în literatura de specialitate sub denumirea de „activități combinate executant-mașină" sau „activități multiple".

Trecîndu-se la analiza minuțioasă a elementelor procesului de muncă, de probare și remediere, au fost determinați timpii acestora prin cronometrare, luîndu-se în considerație timpul mediu rezultat prin calculul mediei aritmetice ponderate. S-a putut astfel întocmi graficul activităților combinate pentru acest proces de muncă. Din grafic a rezultat că **elementele neproductive reprezentau 55% din durata ciclului**, cu următoarea structură: 32% pentru montarea, demontarea lirei și chemarea sudorului, și 23% pentru transport. Din graficul de circulație a reieșit că **drumul parcurs de fiecare lăcătuș pentru transportul unei lire era în medie, de 20 m, pe schimb — de 2 km, din care jumătate — cu lira în brațe.** În plus, procesul de muncă necesita un număr mare de manipulări, precum și prezența lăcătușului care ținea lira, lîngă sudor, fapt ce-l expunea la efectul nociv al arcului electric de la sudură.

Pentru a înlătura aceste neajunsuri, a fost proiectată și realizată prin autoutilare, ținîndu-se seama de principiile și regulile practice ale economiei de mișcări, prevăzute de ergonomie, o nouă instalație de probare a lirelor, cu acționare pneumatică și o nouă metodă de muncă, care au asigurat mecanizarea și automatizarea operațiilor la aceste locuri de muncă și eliminarea transportului manual.

Aplicarea noii instalații și a noii metode de muncă a redus „activitățile combinate" la o „activitate om-mașină", instalația fiind deservită de un singur muncitor. Pe lîngă instalația de probat au mai fost construite 5 lăzi metalice speciale, pentru aducerea lirelor ce trebuie probate, un dispozitiv pentru evacuarea semifabricatelor și un dispozitiv de îndreptat țeava. Toate acestea permit ușurarea muncii și, în același timp, creșterea productivității ei.

Compararea graficului desfășurării procesului de muncă după noua metodă, cu al celei vechi, permite evidențierea mai multor avantaje: reducerea numărului de stadii ale procesului de fabricație de la 23 la 20, cu o operație și după transporturi; scurtarea cu 3,69 minute a duratei de fabricație a unei lire; micșorarea distanței de transport cu 6 m; reducerea timpului de menținere în stadii cu 10 minute/lot; îmbunătățirea ordinei la locul de muncă, a condițiilor organizatorice, micșorarea oboselii executanților, îmbunătățirea ambianței. Toate acestea se finalizează într-o **eficiență economică** concretizată în creșterea cu 30% a productivității muncii în atelierul de ansamble sudate, reducerea prețului de cost cu 1,49 lei/liră; totodată pentru fiecare leu cheltuit cu aplicarea în practică a acestui studiu s-a obținut o economie de aproape 3 lei. De menționat că aplicarea acestui studiu poate fi extinsă și la Fabrica de transformatori-Filiași, unitate ce face parte de asemenea din G.U.A.M.E. — Craiova.

Studiul reprezintă o valoroasă contribuție adusă de acțiunea de organizare la soluționarea unor probleme concrete și actuale ale activității de producție și economice a acestei puternice uzine craiovene.

Stere POPESCU

DESERVIREA CONCOMITENTĂ A MAI MULTOR MAȘINI — UNELTE

UNUL DINTRE STUDIILE de organizare științifică a producției și a muncii, elaborat în perioada 1971 — începutul lui 1972 în cadrul Uzinei „Unio" Satu Mare, se intitulează „Proiect privind organizarea fabricației roților dințate". El a fost realizat în colaborare cu cabinetul județean de organizare, pe baza unei ample utilizări a cunoștințelor profesionale a cadrelor din uzina sătmăreană, a experienței lor profesionale.

Anterior, în Uzina „Unio" — avînd ca specific producția de unicate sau în serie mică — roțile dințate erau executate în diferite ateliere (după necesitățile fiecăruia), paralel cu alte subansamble sau piese, fapt care ducea la consumuri exagerate de manoperă și metal. În ultimii ani, producția a crescut însă considerabil: de la 37 747 bucăți (644 de feluri) în 1970 se prevede să ajungă la circa 62 800 bucăți (790 feluri) în 1973. Această extindere a impus centralizarea fabricației de roți dințate într-un singur atelier, amplasat cît mai convenabil (lîngă secția de tratament termic) și cu o organizare modernă a procesului de producție, începînd de la planificarea rațională a producției (mărirea loturilor puse în fabricație, prin reducerea repetabilității lor).

În cadrul atelierului, utilajele au fost amplasate ținîndu-se seama de fluxul tehnologic al pieselor cu cea mai mare pondere în ansamblul producției; prin aceasta s-a simplificat sistemul de transport în cadrul atelierului și a devenit posibil ca — în majoritatea cazurilor — fiecare muncitor să deservească concomitent mai multe mașini-unelte.

Avantajele acestei reorganizări a sistemului de fabricație, a locurilor de muncă respective, se exprimă în cifre elocvente. Astfel, volumul brut al economiilor ce se vor realiza la nivelul producției din 1973 se ridică la 2,7 milioane de lei. La acest rezultat, economiile din reducerea adaosurilor de prelucrare vor contribui cu 288 000 lei la piesele turnate și cu 1 335 000 lei la cele forjate; raționalizarea fluxului de materiale, în urma căreia volumul anual al transporturilor se reduce cu 2 130 t/km, conduce la o economie de 557 442 lei; totodată, se economisește achiziționarea unor strunguri paralele în valoare de 94 220 lei, respectiv se micșorează consumul de muncă (manoperă) cu 13 414 ore/om.

La cele de mai sus se adaugă economiile realizate prin ridicarea productivității muncii, datorită complexului de măsuri tehnico-organizatorice preconizat în studiu. Prin aplicarea lui, timpul direct productiv folosit la prelucrarea roților dințate va crește de la 74% din fondul total de timp de lucru, la 85,7% în 1973. Ca urmare, în cadrul aceluiași fond de timp de lucru, productivitatea muncii va crește cu circa 18%.

De menționat, că în studiu au fost incluse și o serie de prevederi legate de îmbunătățirea pregătirii muncitorilor, îndeosebi a celor tineri, la cursurile de ridicare a calificării și de specializare, organizate în cadrul Uzinei „Unio".

Nicolae POPOV

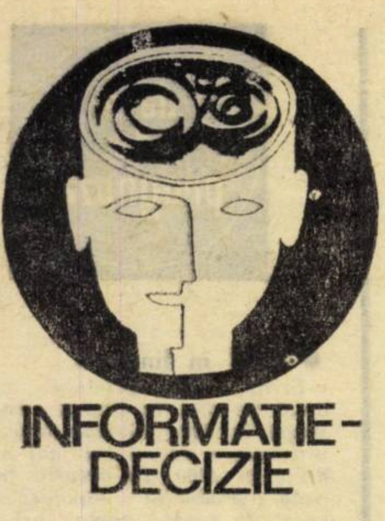

Ce poate oferi

Biblioteca Națională de Programe

IMPORTANȚA crescîndă ce se acordă informaticii, a dus la stabilirea unui plan de investiții deloc neglijabil privind dotarea economiei cu mijloace de calcul electronic și la importantul salt tehnologic realizat în țara noastră prin asimilarea fabricației calculatorului Felix C-256.

Înființarea Institutului central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare (I.C.S.C.M.A.), care funcționează sub îndrumarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a însemnat un mare pas înainte în coordonarea activității de introducere a tehnicii de calcul în întreaga economie.

Articolul de față își propune să prezinte cîteva laturi ale activității Bibliotecii Naționale de Programe, parte componentă a I.C.S.C.M.A., referitoare la orientarea direcțiilor de cercetare în programare, conform necesităților economiei și progresului științific, stabilirea priorităților în abordarea temelor, folosirea eficientă a resurselor umane disponibile, eliminarea paralelismelor inutile în programare.

Atribuțiile BNP

CONCEPUTĂ ca un depozitar și furnizor de programe, testate și garantate, Biblioteca Națională de Programe are în vedere experiența pe plan mondial în domeniul organizării și exploatării unor sisteme similare de diseminare a programelor și informațiilor referitoare la software. Tendința generală ce se manifestă în prezent de sistematizare a evidenței programelor prin folosirea calculatoarelor la gestiunea automată a bibliotecilor de programe, a fost adoptată și în cazul BNP, considerîndu-se că aceasta este singura cale de asigurare a unui sistem prompt de evidență, întreținere și actualizare a programelor.

Obiectivul principal urmărit prin înființarea BNP este de a oferi posibilitatea oricărui centru de calcul sau utilizator de echipamente de prelucrare a datelor din țară, indiferent de numărul și calificarea programatorilor de care dispune, să beneficieze de întreaga experiență acumulată pînă în prezent în programarea calculatoarelor potențînd astfel nivelul general al activității din acest domeniu.

De serviciile BNP vor putea beneficia așadar, în afara Centrelor teritoriale de calcul electronic, subordonate ICSCMA organizațiile economice, ministerele, instituțiile de învățămînt superior, etc., posesoare de echipamente de calcul sau numai de colective de informaticieni. Abonații vor avea dreptul de a închiria sau cumpăra programele existente în BNP, vor primi toate modificările și actualizările referitoare la acestea. De asemenea, prin intermediul Buletinului BNP vor primi informații asupra tuturor programelor sau pachetelor de programe noi intrate în bibliotecă, vor putea obține informații suplimentare asupra eficienței aplicării acestora în diverse aplicații și vor avea posibilitatea la rîndul lor de a-și valorifica propria creație în țară și străinătate.

Regimul economic și juridic al programelor, al cărui proiect va fi expus într-un viitor articol, va forma obiectul unei consfătuiri ce va fi organizată în toamna acestui an. Ea va stabili detaliat relațiile Bibliotecii Naționale de Programe cu realizatorii de software din țară. va crea cadrul organizatoric și juridic necesar exercitării atribuțiilor ce-i revin, dintre care cea mai stringentă în perioada actuală este eliminarea paralelismelor și coordonarea activității de scriere a programelor într-o viziune unitară.

Faptul că BNP este depozitar general de programe nu presupune că va primi în depozitul său orice fel de program. Acestea vor trebui să răspundă unor anumite cerințe, nu atît de prezentare formală (care nu se va neglija), cît de conținut, eficiență, grad de originalitate, de generalitate. În acest sens se poate emite restricția, pe deplin justificată, de a nu se repeta de către alte colective o muncă ce poate fi economisită prin preluarea de la BNP a programelor ce satisfac necesitățile beneficiarului. Astfel, la propunerea proiectării unui nou pachet de programe (program), care necesită volum mare de muncă centrul de calcul respectiv va trebui să aibă din partea BNP o confirmare a faptului că programul respectiv, sau măcar module din el, nu există în depozitul său. Acest lucru vine și în întîmpinarea beneficiarului lucrării, care poate obține importante economii, știut fiind că elaborarea unor programe de aplicații este foarte costisitoare. Simultan cu obținerea acestei confirmări privind necesitatea elaborării programului propus, se va opera înscrierea proiectului în planul de perspectivă și anunțarea lui prin intermediul buletinului BNP, cu data aproximativă a disponibilității. Dacă pînă acum cîțiva ani se putea ridica obiecția că ne-ar lipsi experiența și că sîntem în perioada tatonărilor, în care este bine ca fiecare să parcurgă aceleași faze, acum nu mai avem acest drept. Instituțiile de învățămînt superior ne dau cadre în acest domeniu, se efectuează pregătirea prealabilă a cadrelor cu studii superioare ce vor activa în colectivele de informatică din întreprinderi, s-au înființat licee cu profil informatic. Responsabilitatea față de rezultatele muncii noastre trebue să fie la nivelul costurilor specifice foarte ridicate ale investițiilor în acest domeniu.

La acest lucru va veghea și BNP. Sistemul de testare și validare a programelor în vederea recepționării acestora va ține cont de faptul că eficacitatea unui program nu se măsoară numai prin cantitatea de material tratată, ci în special, prin nivelul de satisfacere al utilizatorilor, prin nivelul de eficiență a colectării și transmisiei informațiilor. Se vor avea în vedere și folosirea unor standarde în privința documentațiilor ce însoțesc programele. Aceste norme se vor experimenta în cadrul Centrelor teritoriale de calcul, care reprezintă, alături de I.C.S.C.M.A., principalul furnizor în producția de soft, urmînd apoi să fie supuse unor dezbateri cu toți factorii interesați și astfel îmbunătățite, să devină obligatorii.

Biblioteca Națională de Programe, grație unui sistem de gestiune automată pe calculator, va asigura cu maximum de operativitate nu numai livrările tuturor materialelor comandate (suporți tehnici conținînd programele solicitate, documentația aferentă), ci și diseminarea tuturor informațiilor solicitate în legătură cu programele existente. Codificarea corespunzătoare a programelor va asigura regăsirea oricăror informații referitoare la subiectele tratate, la modulele componente ale fiecărui pachet de programe. De asemenea se va asigura semnalarea la utilizator a anomaliilor apărute și se vor difuza modificările și îmbunătățirile efectuate.

Sistemele funcționale ale BNP

În conformitate cu atribuțiile ce-i revin, BNP își va organiza următoarele sisteme funcționale:

— Sistemul de depozitare și difuzare a programelor, care va avea ca scop înscrierea programelor în bibliotecă, obținerea unor copii de lucru după programele sursă pe un suport specializat (pentru prevenirea distrugerii programului original prin utilizări succesive), asigurarea programelor originale și a copiilor de lucru, distribuirea programelor la abonați;

— sistemul de testare și garantare a programelor, care va efectua verificările preliminare, controlul documentației standard ce însoțește programele, testarea programelor, corectarea eventualelor greșeli, clasificarea programelor;

— sistemul de avertizare, întreținere și actualizare a programelor, care va disemina informațiile referitoare la erorile detectate în programe, la funcțiunile noi necesare a fi introduse în programe (conform solicitărilor utilizatorilor), va stabili restricțiile privind utilizarea programelor, va asigura transmiterea notelor de întreținere și actualizare a programelor și documentațiilor;

— sistemul de evidență, care va asigura menținerea și actualizarea evidențelor necesare întregii activități a BNP, a realizatorilor de programe, utilizatorilor programelor, documentațiilor și actualizărilor corespunzătoare, evidența gestiunii interne a BNP (producția la calculator, la secția de multiplicare, livrări la utilizatori, stocuri, preț de cost al produselor), evidența comportării programelor în exploatare;

— sistemul de informare pentru coordonarea elaborării programelor.

Acest ultim sistem are una din cele mai importante sarcini — urmărirea ca indicațiile de elaborare de noi programe să se dea în urma analizei solicitărilor utilizatorilor și ținînd cont de mai mulți factori din care enumerăm: posibilitățile tehnice de realizare, stabilirea centrului de calcul cel mai indicat a elabora programul, domeniul de aplicare al programului sau pachetului de programe, asigurarea informațiilor privind posibilitatea de utilizare a acestuia cel puțin pe piața internă, configurația minimă necesară.

Funcția publicitară a BNP

PRACTICA mondială demonstrează că evoluția unui program este determinată de dezvoltarea continuă a cerințelor utilizatorilor, de dezvoltarea sistemelor de operare și a limbajelor de programare. Ciclul său de viață depinde în primul rînd de capacitatea sa de a permite introducerea unor elemente noi, unor modificări fără de care el devine un element static pe care necesitățile utilizatorilor îl scot treptat din circulație.

Evoluția rapidă a programelor, ciclul relativ scurt de utilizare a lor, fac necesară diseminarea rapidă a informațiilor referitoare la programele existente, la cele în curs de execuție sau care urmează a fi executate în viitorul apropiat. O primă realizare în acest sens o constituie editarea Buletinului BNP, din care pînă în prezent au apărut trei numere, cu circulație destul de restrînsă, dar care în viitor va sta la dispoziția tuturor celor interesați.

Buletinul BNP conține trei părți distincte: informații cu caracter general privind realizări în domeniul hard, soft, etc.; prezentarea de programe primite de la diferite centre de calcul și cuprinzînd informații asupra calculatorului folosit, configurației minime necesare, domeniului de aplicare, iar ca ultimă parte, tabelul programelor publicate în numerele precedente ale buletinului.

Circulația mai largă a buletinului va facilita un schimb util de experiență între diverse centre de calcul oferind indicațiile necesare celor ce doresc să se adreseze diverselor unități posesoare de soft de aplicații în vederea implementării acestora în propria întreprindere.

În momentul de față ne preocupă de asemenea problema găsirii celor mai adecvate forme de prezentare pe piața externă a rezultatelor proprii în domeniul programării. Existența în țară a unor nuclee valoroase în producerea de software, cu multă experiență în munca de programare garantează succesul unei eventuale acțiuni de export de inteligență în acest domeniu.

Nu ne propunem să concurăm, cel puțin acum, firmele cu tradiție, însă existența multor colective care au elaborat programe de mare interes în special științifice sau inginerești, ne îndreptățesc speranțele de a ieși pe piața mondială cu o ofertă atrăgătoare. Biblioteca Națională de Programe, în scopul exercitării funcției sale publicitare, va edita numere speciale ale Buletinului BNP, destinate în exclusivitate diseminării programelor de mare interes în exterior. Ne bazăm în acest scop pe cooperarea centrelor de calcul și colectivelor interesate în valorificarea atît în țară cît și peste hotare a produselor muncii lor.

În privința pachetelor de programe destinate gestiunii economice a întreprinderilor, experiența acumulată pînă în prezent, ne face de asemenea să sperăm într-o apropiată confruntare cu utilizatori externi. Exportul de programe ar constitui primul pas pe calea realizării unei activități de „consulting"; implementarea unor programe complexe fără asistența tehnică a autorilor acestora, singurii care pot asigura demararea sistemului, instruirea și adaptarea la condițiile specifice utilizatorului, într-un timp foarte scurt, este destul de dificilă, și de fapt acesta este modul în care și alte societăți de soft își vînd programele.

Sperăm că aceste planuri de viitor să dea imboldul necesar tuturor colectivelor elaboratoare, de a crea programe care să corespundă unui înalt grad de competitivitate. Biblioteca națională de programe va avea sarcina comercializării acestor programe, cu respectarea dreptului de autor ce se va acorda centrului de calcul elaborator.

Principiile de funcționare ale Bibliotecii Naționale de Programe, enunțate în acest material, demonstrează faptul că aceasta va pune bazele unei activități planificate, va constitui tezaurul de soft pentru întreaga economie.

Mihaela DEDEOGLU
matematician, șef laborator
Biblioteca Națională de Programe

PRINTRE profesiunile nou apărute în ultimul timp se numără și cele din domeniul informaticii, pe care literatura străină de specialitate le înmănunchează în categoria mare de „informaticieni" — informaticianul fiind denumirea generală a specialistului în domeniul prelucrării automate a informației.

Pe „informaticieni" îi putem, totodată, considera desprinși dintr-o altă categorie mai „veche" de profesiuni — cea a „organizatorilor" (consultantul în organizare și conducere, analistul de conducere, analistul în studiul muncii și psihosociologul industrial). Aceasta explică, de altfel, și dependența „informaticienilor" de „organizatori". Primii care iau contact cu problemele întreprinderilor sînt „organizatorii", ei fiind aceia care discern problemele ce trebuie să fie rezolvate cu ajutorul calculatorului sau fără acesta. Informaticienii intervin abia în al doilea rînd, prin analiștii de sisteme cu prelucrare automată a datelor — SPAD (care analizează și proiectează SPAD), analiștii de modele (care creează modelul matematic general al sistemului dat, sau al problemei date), analiștii programatori (care alcătuiesc schemele bloc ale programelor), programatorii (care transpun aceste scheme în limbajul adecvat problemei) ș.a.m.d.

În legătură cu profesiunile din acest domeniu nou al informaticii, încă insuficient cristalizate, au apărut diverse puncte de vedere, adesea contradictorii. Astfel, unii specialiști (francezi) pun la îndoială existența mai multor profesiuni distincte în cadrul „informaticienilor", fiind de părere că ar exista, de fapt, o singură profesiune. Alți specialiști (și din țara noastră) dimpotrivă, extind sfera noțiunii de „informatician", incluzînd în ea și unele profesiuni, care, în realitate, intră în categoria „organizatorilor": cum ar fi consultantul și analistul de conducere. O parte a acestora din urmă apreciază drept profesiuni de sine stătătoare și anumite activități speciale, cazul „analistului de modele", „analistului programator" etc.

Considerăm necesar ca înainte de a exprima un punct de vedere, să precizăm noțiunea de „profesie".

Este cunoscut faptul că o activitate primește statut de „profesiune", atunci cînd prezintă anumite caracteristici („note") care o definesc: **utilitate socială** (vizarea unor scopuri și obiective sociale, avînd ca rezultat bunuri materiale, spirituale și servicii în folosul societății); **pregătire prealabilă** în vederea exercitării ei; **caracter relativ permanent**, stabil; **recunoaștere și legiferare** de către societate.

INFORMATICIENII

În lumina acestor elemente remarcăm că în țara noastră au fost recunoscute și legiferate ca profesiuni de sine stătătoare (H.C.M. 209/1970) următoarele profesiuni de „informaticieni": „analistul de sisteme cu prelucrare automată a datelor — SPAD", „programatorul" și „operatorul".

Este adevărat că în cadrul acestor profesiuni au apărut „aprofundări", „specializări", cum ar fi: „analist-modele" și „analist-sistem informațional" (în cadrul profesiunii de „analist SPAD") și „analist programator" (în cadrul profesiunii de „programator"). Însă se apreciază că este prematur să le considerăm la noi drept profesiuni de sine stătătoare, datorită stadiului incipient al informaticii (pregătire, stabilitate). Aceasta nu trebuie, bineînțeles, să excludă preocuparea în sensul specializării și diversificării „informaticienilor", în pas cu realitatea, avînd în vedere dinamica deosebită a acestor profesiuni și expansiunea preconizată.

În orice caz, restrîngerea categoriei de „informaticieni" la o singură profesiune nu concordă cu dezvoltarea și progresul realizat de informatică. Într-adevăr, la apariția calculatoarelor se putea vorbi de o singură profesiune de „informatician" — micul grup cunoscător al tainelor calculatorului era un „factotum". Dar, la stadiul actual de dezvoltare al calculatoarelor, s-a ajuns la o asemenea diversificare și specializare a muncii personalului care deservește calculatorul, încît nu se mai poate afirma că există o singură profesiune de „informatician".

În ceea ce-i privește pe „organizatori", aceștia nu pot fi considerați „informaticieni", deoarece în activitatea lor nu apelează în mod obligatoriu la calculator. Probabil că în momentul în care calculatorul va deveni un instrument curent de lucru, în activitatea tuturor întreprinderilor, unii dintre „organizatori" vor deveni și „informaticieni".

Programul național de introducere a sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor, prevede ca pentru utilizarea calculatoarelor electronice să fie pregătite pînă în anul 1980 peste 200 000 cadre de specialitate. Înfăptuirea acestui program trebuie făcută pornind de la o cunoaștere precisă a direcțiilor în care facem specializarea pe profesiuni.

D.—C.

FIȘE

Sesiune științifică la A. S. E.

ÎN CADRUL amplelor manifestări consacrate Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și al celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii, în zilele de 7 și 8 iulie a.c. a avut loc o sesiune științifică a cadrelor didactice de la Academia de studii economice. Lucrările Sesiunii s-au desfășurat în ședință plenară și în cinci secții.

În ședința plenară, după cuvîntul de deschidere rostit de Gheorghe Dolgu, rectorul Academiei de Studii Economice, au fost expuse următoarele comunicări: prof. dr. I. Văcărel, prim adjunct al Ministrului Finanțelor, „Rolul pîrghiilor economico-financiare în creșterea eficienței economice"; conf. dr. Șt. Arsene, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Prețuri: „Prețurile ca pîrghie componentă a politicii economice a partidului"; dr. I. Stoian, adjunct al Ministrului Comerțului Exterior: „Unele probleme ale creșterii eficienței comerțului exterior în condițiile perfecționării mecanismului economic".

În secția I-a s-au prezentat 12 comunicări referitoare la teme din domeniul economiei politice socialiste și al conducerii și planificării economiei naționale, printre care „Politica Partidului Comunist Român de dezvoltare și modernizare a economiei naționale", de prof. dr. M. Mehedințu și prof. dr. C. Enache, „Studierea contradicției ca instrument de prognoză economică", de prof. dr. N. N. Constantinescu, „Căi de îmbunătățire a sistemului informațional al planificării privind costurile de producție", de conf. dr. Gh. Sică.

În secția a II-a s-au prezentat 9 comunicări privind conducerea, organizarea și planificarea unităților industriale printre care probleme de perspectivă ale pregătirii forței de muncă, subiect abordat de prof. dr. P. Burloiu, perfecționarea mecanismului de funcționare a structurilor organizatorice în unitățile industriale (prof. dr. P. Vagu și N. Hanes), perfecționarea aprovizionării tehnico-materiale (conf. dr. Georgeta Dumitru și dr. D. Fundătură).

Din dezbaterile secției a III-a, privind cibernetica, informatica și calculul economic și statistic, menționăm „Probleme ale statisticii economice desprinse din acțiunea de perfecționare a sistemului informațional în R.S. România", de prof. dr. Biji, membru corespondent al Academiei, „Unele probleme ale îmbunătățirii sistemului informațional în caracterizarea mobilității teritoriale a populației" de prof. dr. M. Bulgaru, prorector al A.S.E., și dr. I. Marinescu, director la D.C.S., „Modele economico-matematice de prognoză a dezvoltării social economice a bazinului Mureșului", de ing. V. Pescaru, M. Altăr, R. Stroe, dr. Șt. Crușeanu și C. Arsene, catedra de cibernetică economică.

Secția a IV-a a reunit comunicări referitoare la diferite aspecte privind eficiența economică: „Posibilitățile de determinare a duratei optime de funcționare (înlocuire) a unui obiectiv industrial", de prof. I. Romănu, lect. I. Cămășoiu și asist. N. Caracotă, „Analiza combinatorie folosită în studiul bilanțului", de prof. dr. Al. Gheorghiu, „Aspecte de redistribuire pe plan micro și macroeconomic a veniturilor populației", de prof. dr. M. Popovici.

Diferite aspecte privind comerțul și marketingul au format obiectul celor 7 comunicări susținute la secția a V-a. Prof. dr. E. Barat s-a referit la perfecționarea relațiilor dintre industrie și comerț și creșterea eficienței economice, prof. dr. C. Florescu la marketing și planificarea economică, prof. dr. Al. D. Albu și conf. dr. Al. Puiu, la perfecționarea în continuare a mecanismului de conducere și angajare a activității de comerț exterior.

Inovația și cheltuielile pentru cercetare

■ Remarcînd existența unei deosebiri de opinii în problema schimburilor tehnice externe ale Franței, François Lavallard se întreabă în articolul **Brevets : promouvoir l'innovation** (Brevete : să promovăm inovația) apărut în L'USINE NOUVELLE (ediție suplimentară, iunie 1972), dacă balanța franceză a materiei cenușii se caracterizează printr-un dezechilibru categoric sau ponderat prin schimburile deosebit de favorabile cu zona francului. Autoarea pare să opteze în favoarea primei teze, eliminînd aspectul economic imediat al eventualei contrabalansări prin relațiile cu aceasta din urmă.

Se arată că tendința negativă s-a accentuat după 1962: deficit multiplicat cu cinci în industria chimică, cu patru în cea de precizie, orologerie și optică și cu doi în cea a metalelor. Primul furnizor de tehnici pentru Franța rămîne America (56% din cheltuielile pentru brevete străine), urmată de Elveția (10%), R.F. a Germaniei, Anglia, Benelux și Italia. Locul Elveției și Luxemburgului pe piața mondială a ideilor s-ar explica printr-o fiscalitate mai atrăgătoare pentru inventatori. Totuși, chiar din brevetele depuse în Franța, mai puțin de 30% au o origine internă. După F. L. dependența tehnologică a Franței de S.U.A., Elveția și R.F.G. s-ar explica mai mult printr-o conjunctură economică dinamică a Franței, decît printr-o carență la nivelul cercetării-dezvoltării. Franța cheltuiește pentru aceasta mai mult, proporțional cu produsul național și populația ei, decît oricare din țările Pieței Comune. Dar, remarcînd că de la cercetare la inovație este de străbătut un drum lung, F. L. cere promovarea unei politici naționale active în domeniul inovației.

Prețurile și munca necesară

■ Analizînd diferite probleme ale teoriei reproducției socialiste, A. Koreaghin se ocupă, printre altele, în aticolul apărut în VOPROSÎ EKONOMIKI nr. 6/1972, de problema dacă în socialism este necesară măsurarea mărimii cheltuielilor de muncă socialmente necesare pentru producerea mărfurilor. Spre deosebire de practica obișnuită, A. .K consideră că această măsurare este necesară. Progresul tehnic, spune el, este însoțit de modificarea rapidă a acestor mărimi, a raportului dintre ele, a proporțiilor diferitelor ramuri, ceea ce impune, pentru conducerea planificată, o măsură obiectivă a cheltuielilor de muncă vie și materializată.

Pentru o economie care se dezvoltă spontan, o măsurare a acestor cheltuieli cu ajutorul banilor, a prețurilor este suficientă. În capitalism, de pildă, abaterile prețurilor de la valoare nu sînt controlate. În socialism, opinează A. K., mărimile valorice veritabile și nu numai formele lor de manifestare trebuie ținute sub control, deoarece altfel pot să apară denaturări ale proporțiilor reale. În 1969, de pildă, calculată în prețuri, greutatea specifică a agriculturii sovietice în venitul național era de 20%, dar corectată pe baza cheltuielilor de muncă calitativ egalizate — de 30%, ceea ce schimbă reprezentarea raportului dintre industrie și agricultură și orientează mai just organele de planificare în repartiția acumulărilor, a investițiilor ș.a. Întrucît proporțiile generale nu pot fi determinate în unități naturale, A. K. subliniază necesitatea, de o parte, a apropierii prețurilor de valoare, de altă parte, a găsirii unor metode mai precise de măsurare a cheltuielilor de muncă pe ramuri și subdiviziuni.

✶

■ În ziua de 5 iulie a.c. a avut loc o ședință de comunicări și referate științifice organizată de Secția de istoria gîndirii economice din Institutul de Cercetări Economice. S-au susținut, cu această ocazie, următoarele comunicări: Aspecte ale dezvoltării economice regionale în literatura economică străină Poziția lui P.A. Sumuelson față de teoria valorii muncă; Tendințe noi în istoriografia economică americană; V. S. Moga și problemele economiei românești. La discuții au luat parte numeroase cadre de specialitate. Materialele ședinței de comunicări vor apărea într-un număr viitor al revistei „Studii de istorie a gîndirii economice".

date de prognoză

● Oțel în lingouri

În anul 1980 producția mondială de oțel în lingouri va ajunge la 900 milioane tone, aproximativ de 2,6 ori mai mult decît în 1960. În această perioadă producția Japoniei va spori de peste șapte ori, a Statelor Unite și Canadei laolaltă aproximativ de două ori, a U.R.S.S. de aprope 2,5 ori, a R.F.G. de aproximativ 1,8 ori.

● Celuloza și hîrtia în Statele Unite

„Industry Week", din S.U.A. evaluează că în 1975 vînzările de celuloză și hîrtie, (cu excepția hîrtiei utilizate în construcții) vor ajunge la 8,96 miliarde dolari (față de 4,23 miliarde în 1960); producția pastei de lemn va atinge 53,1 mii tone (față de 25,3 mii tone în 1960). În această perioadă indicele producției industriei poligrafice va ajunge la 197 (față de 1957—59 = 100).

● Centrale nuclearo-electrice în R.F.G.

ÎN anul 1976 în R. F. a Germaniei vor funcționa 19 centrale atomo-electrice, ca o putere instalată de 10600 MW. Aceste centrale vor furniza aproximativ 15% din producția de energie electrică a R. F. a Germaniei. Pentru anul 1980 se estimează că 30% din producția totală de energie electrică a R.F.G. va fi produsă în centrale atomo-electrice.

INDUSTRIA CAPITALEI

(Urmare din pag. 5)

MĂSURILE ce se întreprind de pe acum în economia Capitalei vizează **valorificarea cît mai deplină a materiilor prime și materialelor și obținerea din aceeași cantitate a unor produse finite cu o valoare mai mare.** Atît în anul 1971 cît și pe primul trimestru din acest an, pe ansamblul economiei Capitalei s-au înregistrat importante economii la consumul de metal (10 678 tone și respectiv 1 739 tone), de material lemnos (6 974 mc. și respectiv 691 mc.), de combustibil convențional (204 392 tone c.c. și respectiv 3 415 tone c.c.) și energie electrică (96 587 mii kwh și respectiv 16 892 kwh).

Cu toate acestea, există încă multe întreprinderi care înregistrează depășiri ale consumurilor normate de materii prime și materiale (Uzina de utilaj chimic, Grivița Roșie, Electromagnetica, UREMOAS, Uzina de mașini electrice etc.), care execută operații suplimentare din cauza calității necorespunzătoare a materiilor prime (întreprinderi din ramurile industriei alimentare), sau înregistrează un volum mare de rebuturi (UREMOAS, Timpuri Noi, Electromagnetica, „Danubiana", Uzina de mașini grele, Vulcan. La multe produse se prevăd consumuri ridicate de metal încă de la stadiul de concepție. Așa este cazul cu Uzina „23 August" care, deși obține economii față de normele de consum, totuși, pentru o tonă de produs finit, folosește 1,35 tone metal; la unele produse, cum sînt motoarele de 700 C.P. cu grup foraj și locomotivele de 450 C.P. ecartament normal, acest indice depășește 1,4. O situație similară există și la Uzina de utilaj chimic „Grivița Roșie", unde indicele este de 1,33 pentru utilajul chimic, la uzina „Republica" (1,63) pentru țevile din secția trăgătorie, uzina „Vulcan" pentru cazanul CR 5 de 20 tone abur/oră și unitățile de pompaj etc.

Consumuri ridicate de metal se înregistrează, de regulă, ca urmare a aprovizionării cu profile mai mari decît cele prevăzute, ceea ce se concretizează atît în irosire de muncă materializată cît și de muncă vie (prin manoperă suplimentară necesară pentru a fi aduse la dimensiunile cerute). În frecvente cazuri se aprobă derogări pentru folosirea unor materiale cu dimensiuni diferite de cele prevăzute în documentație, ca de exemplu, la uzina „Vulcan", care în anul 1971 a consumat peste 250 tone metal în plus. Mari pierderi materiale se întîlnesc și în alte ramuri ale industriei. Întreprinderea de încălțăminte „Progresul", pentru a da numai un exemplu, a depășit consumurile planificate în primul trimestru al anului curent cu peste 11 000 dm p piele și 2 300 kg talpă etc.

Reducerea consumurilor materiale, prin depistarea și închiderea tuturor canalelor pe unde se scurg părticele din avuția națională rămîne, în continuare, o sarcină de căpetenie, care cere mobilizarea energiilor și a gîndirii creatoare a tuturor colectivelor de muncitori, tehnicieni, ingineri, economiști din municipiul București.

MODERNIZAREA tehnologiilor de fabricație, asimilarea de produse noi, îmbunătățirea calității acestora constituie tot atîtea obiective ce trebuie să stea în permanență în atenția tuturor organelor și organizațiilor de partid, comitetelor și consiliilor oamenilor muncii din toate întreprinderile Capitalei. Pe această linie, urmărim îndeosebi reînnoirea într-un ritm susținut a gamei sortimentale și reducerea continuă a vîrstei produselor din nomenclatoarele de fabricație, concomitent cu creșterea competitivității acestora în confruntarea lor cu cele similare pe piața mondială. Totodată, ne preocupă reducerea perioadei de proiectare și execuția noilor produse, prin folosirea, într-o proporție mai mare, a subansamblelor tipizate, valorificarea operativă și eficientă a studiilor și cercetărilor încheiate. Înfăptuirea acestor obiective impune intensificarea și adîncirea colaborării dintre institutele de cercetare, proiectare, catedrele din învățămîntul superior și serviciile de concepție din unitățile productive pe întreaga perioadă de realizare a noilor produse și tehnologii. Aceasta se impune cu atît mai mult cu cît în unele întreprinderi din Capitală există încă o insuficientă preocupare pentru modernizarea continuă a producției, pentru creșterea ponderii activității de concepție, asimilarea de produse cu tehnicitate ridicată și caracteristici tehnico-funcționale superioare și tehnologii de execuție moderne. Astfel, la Uzina „Vulcan" se produc cazane CR 5 de 20 tone abur/oră și CR 9 din anul 1959, la Uzina „Electroaparataj" — mai multe tipuri de întrerupătoare și contactoare antigrizutoase concepute în urmă cu 10 ani, la „Electromagnetica" — telefoane și diferite tipuri de relee, de 9 ani, în timp ce tendința pe plan mondial în industria electrotehnică este de a reduce vîrsta medie a produselor la 2—3 ani. De asemenea, la Uzina de mașini electrice, Uzina de pompe și Fabrica de ventilatoare se găsesc în fabricație mașini și utilaje cu o vechime de peste 10 ani, depășite din punct de vedere tehnic.

Creșterea activității de autodotare trebuie să contribuie la reducerea importurilor de mașini, instalații și piese de schimb necesare activității productive a întreprinderilor. Se va urmări ca prin autoutilare să fie modernizate mașinile, să se mecanizeze operațiile manuale și muncile grele, transporturile interne, să fie completate utilajele din fluxurile de fabricație și eliminate locurile înguste. În această direcție există mari rezerve reieșite, de altfel, din concluziile desprinse în urma acțiunii întreprinse de Comitetul nostru municipal la un număr important de întreprinderi industriale, de construcții și din alte ramuri economice, cu care prilej **au fost depistate posibilități de realizare prin forțe proprii în compartimentele de autoutilare a unor utilaje, mașini și instalații în valoare de aproape un miliard lei în actualul cincinal.** Măsurile tehnice și organizatorice necesare finalizării acestei acțiuni au fost cuprinse în programele întocmite de fiecare întreprindere analizată.

CREȘTEREA în ritm susținut a productivității muncii, indicator sintetic al eficienței activității economice, reprezintă una din cele mai importante sarcini ale etapei actuale. Deși pe primele 6 luni ale acestui an, planul productivității muncii a fost depășit, totuși sporul de producție obținut pe seama creșterii productivității muncii s-a situat sub nivelul planului care — trebuie s-o recunoaștem — este la rîndul său sub posibilitățile oferite de potențialul tehnic, experiența și capacitatea profesională a specialiștilor și muncitorilor din industria Capitalei. Aceasta rezultă și din faptul că în ultimii ani ritmul de creștere a producției industriale a Capitalei a fost de 10,5%, inferior celui de creștere a fondurilor fixe de 14%.

Un rol deosebit în creșterea productivității muncii va trebui să-l aibă intensificarea activității compartimentelor de organizare științifică a producției și a muncii, perfecționarea pregătirii profesionale a tuturor cadrelor, creșterea gradului de dotare a producției cu S.D.V. și A.M.C. etc.

Însemnătate rezerve ce pot și trebuie să fie valorificate există și în activitatea de investiții-construcții. Practica de pînă acum ne arată că nu în totalitatea lor beneficiarii de investiții se preocupă de eficiența economică a proiectelor pe care le comandă, acceptînd cu ușurință supradimensionări de suprafețe și construcții, utilaje, dotări sau finisaje scumpe, care nu se justifică economic.

O problemă de bază rămîne în construcții **scurtarea duratei de execuție a investițiilor.** Pentru a ilustra dimensiunea rezervelor existente în acest domeniu, menționăm că prin devansarea cu un singur trimestru a termenelor de punere în funcțiune — ceea ce înseamnă reducerea în medie cu 16% a duratei de execuție — la capacitățile de producție de la numai 30 de unități beneficiare prevăzute în perioada 1973 — semestrul I/1975 — s-ar obține un spor de producție de aproape 2 miliarde lei. La Fabrica de cabluri și materiale electroizolante devansarea cu un trimestru a sectorului de cabluri electrice și a sectorului de conductori în cauciuc, care au termen de punere în funcțiune în trimestrul II/1975, poate avea ca efect o producție suplimentară de 175 milioane lei. Sporul de producție care se poate obține prin această acțiune reprezintă, peste 161 milioane lei la F.E.M.I., 56 milioane lei la Uzina Laromet, 76 milioane lei la Fabrica de chimizare a grăsimilor și altele. Această devansare este posibilă printr-o mai bună organizare a activității de construcții, prin concentrarea forțelor în special pe aceste obiective, prin reanalizarea graficelor de livrare a utilajelor etc.

ANGAJAMENTELE asumate cu însuflețire de oamenii muncii din Capitală, chemarea lor la marea întrecere pentru realizarea cincinalului în 4 ani și jumătate, exprimă profunda adeziune a clasei muncitoare, a întregului nostru popor la politica partidului, hotărîrea de a-și consacra întreaga energie înfăptuirii acesteia, operei de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru propășirea patriei, pentru ridicarea ei pe culmile progresului.

CREDITUL – INSTRUMENT MULTILATERAL AL EFICIENŢEI ECONOMICE

UTILIZAREA complexă a pîrghiilor financiare pentru ridicarea eficienţei activităţii economice se află pe ordinea de zi în ţările socialiste. Printre acestea un rol de seamă revine creditului. Realizarea unei elasticităţi mai pronunţate în acordarea creditelor ţine seama, totodată, de sarcina permanentă a mobilizării crescînde a mijloacelor proprii ale întreprinderilor pentru asigurarea — totală sau parţială — a investiţiilor necesare. Concomitent, în diferite ţări socialiste se aplică variate metode de colaborare între principalele instituţii financiare, între unităţile bancare şi întreprinderi, în scopul urmăririi permanente a indicatorului eficienţei utilizării creditelor, accentul punîndu-se pe factorii de cointeresare a întreprinderilor în atingerea acestui obiectiv. În cele ce urmează, prezentăm o serie de aspecte concrete ale aplicării politicii creditelor, dezbătute în presa de specialitate din ţările socialiste.

ÎNTR-UN INTERVIU acordat revistei bulgare **Ikonomiceski jivot** (nr. 15/1971), B. Belciev, adjunct al ministrului de finanţe, se ocupă de modificările structurale intervenite în perioada cincinalului precedent în ceea ce priveşte sursele de finanţare a construcţiilor şi — legat de aceasta — de rolul şi importanţa noului mecanism economic. El arată, printre altele, că aplicarea principiilor de autofinanţare şi creditare a diferitelor acţiuni economice exercită o mare influenţă asupra structurii surselor de finanţare a investiţiilor în R.P. Bulgaria. În cincinalul precedent a scăzut an de an ponderea cheltuielilor de la buget pe seama mijloacelor proprii şi a împrumuturilor bancare pentru investiţii. De asemenea, mijloacele proprii ale unităţilor economice se angajează nu numai în realizarea nemijlocită a obiectivelor construite ci şi la rambursarea împrumuturilor folosite deja. Aceasta înseamnă că asigurarea de mijloace proprii este o condiţie principală pentru finanţarea cu succes a investiţiilor. De aici rezultă şi sensul cointeresării materiale în alegerea unor investiţii mai eficiente încă din faza planificării şi proiectării lor, cît şi în asigurarea punerii la timp în funcţiune a noilor obiective, atingerii rapide a parametrilor proiectaţi şi utilizării eficiente a capacităţilor de producţie.

Măsurile economice intrate în funcţiune de la începutul anului 1971 nu prevăd modificarea principiilor în vigoare de finanţare a investiţiilor. Orientarea de bază continuă să fie utilizarea cu precădere a resurselor proprii şi a celor bancare. Au fost create condiţii mai favorabile pentru orientarea eficientă a mijloacelor în legătură cu reorganizarea unităţilor economice. Noile uniuni economice concentrează mari fonduri de investiţii şi importante beneficii. În calitatea lor de „investitori" în domeniul construcţiilor, ele le finanţează centralizat, contractează credite bancare pe care le rambursează din fondurile şi beneficiile lor.

Creditul bancar trebuie să facă faţă celor mai importante cerinţe care au existat în anii precedenţi şi sînt valabile şi în prezent — scrie G. Tallós în revista maghiară **Közgazdasági szemle** (nr. 9/1971). Printre acestea se numără: **consolidarea echilibrului financiar** al economiei naţionale şi, în cadrul acestuia, realizarea concordanţei cantitative şi calitative a resurselor băneşti servind pentru acoperirea creditului cu plasamentele de credit; urmărirea şi favorizarea echilibrului între resursele băneşti centrale şi cele descentralizate (ale întreprinderii), care să satisfacă atît nevoile de acumulare ale întreprinderii, cît şi tendinţele de acumulare ale organelor care le administrează; sprijinirea deciziilor luate de întreprindere în vederea unei gospodăriri mai rentabile.

Datele pe anii 1968—1970 relevă — subliniază autorul — că, alături de resursele proprii ale întreprinderilor, creditele bancare acordate anual au avut un rol mai mare decît înainte, 12—13% din totalul investiţiilor fiind acoperite pe această cale.

Referindu-se la existenţa, în ultimii ani a unui număr destul de important de întreprinderi mari, care pe baza bilanţului au înregistrat beneficii şi totuşi au trebuit să fie redresate în mod deschis sau camuflat, autorul afirmă că — de fapt — în cazurile amintite a fost şi este vorba de neconcordanţa între deciziile de acumulare ale întreprinderii, pe mai mulţi ani, rentabilitatea luată ca bază a acestora şi sarcinile ce s-au ivit pe parcurs (datorii scadente). Cu alte cuvinte, chiar şi întreprinderile care lucrează cu beneficii însemnate au „posibilitatea" de a se îngloda în datorii în cîţiva ani, drept consecinţă a faptului că — prin decizii luate în virtutea unor considerente diferenţiate în conţinut, dar care s-au dovedit foarte „schematice" în efectele lor — şi-au asumat obligaţii care depăşesc resursele lor.

Întreprinderile în cauză şi uneori chiar organele lor tutelare, susţin că la luarea deciziei exista încă acoperirea reală, sursa de acoperire prevăzută iniţial dispărînd numai în cursul executării, ca efect al unor factori imprevizibili. Prin urmare — după părerea lor — nu iniţierea şi înfăptuirea proceselor naturale au răsturnat echilibrul întreprinderii, ci „banii" s-au împuţinat faţă de prevedere. Economiştii care se lovesc de această problemă la nivelul macro sînt de părere opusă.

În privinţa perspectivelor de realizare a unui raport mai bun decît cel actual între fondurile fixe şi circulante la nivelul întreprinderii, autorul semnalează că posibilitatea cea mai mare este oferită de **reducerea absolută şi relativă a stocurilor,** realizabilă în microsferă. Dacă s-ar sista în mod durabil creşterea stocurilor, — care în anii 1968—1970 a fost de 42 miliarde forinţi — s-ar putea lărgi considerabil posibilităţile de acordare a creditelor, considerate pe drept cuvînt rare (mai ales de către solicitanţii de investiţii refuzaţi).

● Indicatorul utilizării eficace a creditelor

ÎN PREZENT, cînd creşte rolul creditului în reproducţia socială, cînd se pune problema activizării relaţiilor de credit şi întăririi influenţei lor asupra gestiunii economice a întreprinderilor în scopul mobilizării rezervelor de creştere a productivităţii muncii, — menţionează I. Avdianţ în revista **Finansi S.S.S.R.** (nr. 5/1972) — deosebit de importantă devine elucidarea problemelor **definirii şi măsurării eficienţei creditelor**, ca parte componentă a resurselor financiare.

Principiul eficienţei relaţiilor de producţie şi a formelor lor economice concrete serveşte drept bază metodologică pentru elaborarea teoriei şi metodelor de calculare a eficienţei investiţiilor prin credite. Aceasta din urmă trebuie privită sub două aspecte. **În primul rînd,** este vorba de eficienţa creditului, ca formă economică a relaţiilor de producţie; **în al doilea rînd** — de eficienţa mijloacelor de producţie creditate de bancă.

Evidenţierea indicatorului de eficienţă a cheltuielilor creditate este necesară pentru a se putea fundamenta economic structura optimă a resurselor financiare ale întreprinderii, formate pe seama fondurilor proprii, a creditului şi bugetului. Numai pornindu-se de la acest indicator, devine posibilă şi fundamentarea economică a elementelor relaţiilor de creditare (dobînda pentru credit, sursele de amortizare, termenele de recuperare şi rambursare a împrumutului etc.), în corelaţia lor cu alte pîrghii.

Referindu-se la modalităţile de stabilire a **coeficientului normativ al eficienţei cheltuielilor creditate,** autorul arată că acesta poate fi calculat prin corectarea normativului general de eficienţă a producţiei curente, în funcţie de creşterea productivităţii muncii sociale în perioada următoare de funcţionare optimă a fondurilor fixe. Ca măsură a eficienţei resurselor obţinute sub formă de credite poate fi adoptat şi **nivelul eficienţei cheltuielilor în întreprinderile cu cei mai buni indicatori economici.**

Calculele orientative cu ajutorul abaterii medii pătratice, potrivit datelor rentabilităţii ramurilor industriale în anii 1966—1969, arată că la un normativ mediu de eficienţă (faţă de fonduri) de 12%, în întreprinderile cu cei mai buni indicatori eficienţa cheltuielilor va ajunge la 20%. Această cifră este luată drept **normativ de eficienţă socialmente necesar al resurselor de creditare** (Ec).

Mărimea calculată (20%) constituie **norma limită** a eficienţei investiţiilor creditate. În practică sînt posibile abateri într-o direcţie sau alta. Folosirea mai intensivă a resurselor de creditare trebuie întărită printr-o asigurare materială mai amplă. În acelaşi timp întreprinderea trebuie să furnizeze societăţii un plus-produs sporit. Drept criteriu al eficienţei minime a creditului serveşte dimensiunea beneficiului, suficientă pentru restituirea împrumutului, plata dobînzii la termen şi formarea fondurilor economice ale întreprinderii, ţinînd seama şi de stimularea suplimentară. Eficienţa maximă se stabileşte în funcţie de sistemul proporţiilor planice şi de ritmul progresului tehnico-ştiinţific. Alături de **normativul general al eficienţei resurselor de creditare, trebuie admisă şi posibilitatea diferenţierii sale pe grupe de ramuri, în funcţie de particularităţile lor.**

Pornindu-se de la coeficientul normativ al eficienţei investiţiilor creditate se poate stabili rentabilitatea normativă a cheltuielilor de creditare potrivit următoarei formule:

$$R_c = \frac{(B_b - P_p)\,\alpha}{M + C\alpha + P_p},$$

în care Rc= rentabilitatea investiţiilor creditate;

B_b=beneficiul de bilanţ, prevăzut în plan;

P_p=plata pentru credit, prevăzută în plan;

α=coeficientul normativ al eficienţei;

M=mijloacele proprii (şi asimilate acestora);

$C\alpha$=fondul resurselor de credite.

Cu ajutorul lui α nivelul individual al eficienţei se reduce la cel socialmente necesar. P_p este inclusă în formula rentabilităţii pentru că — din punctul de vedere al întreprinderii — plata pentru credit se asimilează cu cheltuielile şi se adaugă la preţul de cost final al producţiei.

La fundamentarea dobînzii pentru credit, a limitei de acreditare a repartiţiei între ramuri, a resurselor de creditare, a termenelor de rambursare şi recuperare etc. se folosesc mărimi corespunzătoare economiei naţionale, în special norma de eficienţă socialmente necesară a creditului.

Raportul $R_c \gtreqless E_c$ poate servi drept bază pentru elaborarea modalităţilor de stimulare în cadrul gestiunii economice, pentru determinarea sancţiunilor şi înlesnirilor în sistemul dobînzilor pentru credit, a termenelor şi mărimii împrumutului, în anumite forme de creditare. Funcţia stimulării economice se exercită prin diverse elemente ale relaţiilor de creditare, în mod diferit. Locul şi rolul fiecăruia în sistemul de stimulare este conturat de măsura în care influenţează asupra eficienţei investiţiilor.

La stabilirea eficienţei efective a creditului, pe lîngă metoda globală se poate folosi şi calculul eficienţei diferitelor investiţii pe bază de credit, cu particularităţile lor economice. În acest caz este necesar ca formele şi metodele de creditare obişnuite să fie abordate în mod diferenţiat. Dacă creditul înlocuieşte resursele bugetare şi cele proprii ale întreprinderii, eficienţa lui sporită este condiţionată de însăşi forma de creditare. În alte cazuri, el acţionează ca o resursă suplimentară care lărgeşte posibilităţile economice ale întreprinderii.

(va urma)

REPERE

● **Avantajele** autoservirii au făcut ca ponderea magazinelor de acest tip în numărul total al magazinelor să atingă niveluri foarte ridicate: 85% în Suedia, 84% în R.F.G., 80% în Olanda, 78% în Elveţia. În schimb, în Italia răspîndirea lor rămîne limitată: 19%.

● **Agenţia** ACTC relatează succesele importante obţinute de industria de extracţie a cărbunelui din R.P.D. Coreeană. Astfel, minerii de la minele din Mountcheun au obţinut în lunile aprilie şi mai producţii cu 147% superioare normelor planificate. Toţi minerii din R.P.D. Coreeană s-au angajat să îndeplinească înainte de 10 octombrie planul de producţie pe acest an şi să depăşească înainte de sfîrşitul lui 1972 nivelul producţiei prevăzute de şesenal pentru sfîrşitul lui 1973. Pînă în 1976 se prevede ca producţia de cărbune a ţării să ajungă la 50—53 milioane tone anual.

● **Anul acesta,** producţia de zahăr realizată în provincia Seciuan (R. P. Chineză) — una din principalele zone producătoare de zahăr a ţării — s-a situat la un nivel care depăşeşte prevederile de plan cu 124%. Rafinăriile de zahăr din provincie au obţinut totodată, prin valorificarea reziduurilor zeci de alte produse: chimicale de uz industrial, alcool, hîrtie şi îngrăşăminte.

● **La reuniunea** de la Basel din această săptămînă experţii financiari şi-au exprimat îngrijorarea că scăderea accentuată a cursului lirei sterline după trecerea la cursul flotant ar acorda Marii Britanii un avantaj comercial „excesiv" în relaţiile cu partenerii ei. Totodată, în ciuda calmului relativ restabilit la sfîrşitul săptămînii trecute pe pieţele de schimb, cercurile financiare consideră că totul se petrece „ca şi cum s-ar căuta să se cîştige timp pînă la sfîrşitul anului, cînd se aşteaptă «înaintarea în convalescenţă» a dolarului, dacă balanţa de plăţi a Statelor Unite se va ameliora".

● **Organizaţia** de cooperare şi dezvoltare economică a lansat un program comun care are drept scop să asiste guvernele membre să pună la punct sisteme de transporturi compatibile pentru anii 1980—1990. Nouă ţări membre — R.F.G., Austria, Spania, Franţa, Irlanda, Italia, Olanda, Anglia şi Elveţia vor participa la acest studiu. Alte ţări membre în O.C.D.E. se vor putea alătura mai tîrziu respectivei acţiuni. Programul O.C.D.E. are drept scop principal să asigure ca deciziile cheie privind ameliorarea planificării şi realizarea investiţiilor de capital în fiecare ţară să fie compatibile între ele şi să favorizeze dezvoltarea în Europa a unui sistem de transporturi echilibrat. Proiectul va permite ţărilor participante să determine consecinţele diverselor strategii posibile în materie de transporturi şi să evalueze perspectivele oferite de noile sisteme de tehnologii precum şi să examineze repercusiunile financiare ale diverselor opţiuni în investiţii.

● **Conform** programului complex de utilizare a resurselor hidraulice elaborat de specialiştii bulgari, în întreaga ţară se va da în exploatare, pînă în anul 2000, o vastă reţea de baraje şi alte construcţii hidrotehnice, în cadrul unor mari sisteme de irigaţii. Printre acestea se evidenţiază barajul „Mihailovgrad" cu o capacitate de 500 mil. mc de apă.

● **Consumul** total de energie electrică pe locuitor, indicator de seamă al gradului de dezvoltare a unei ţări, a fost anul trecut în Belgia de 3029 kWh. Consumul industrial a fost de 2052 kWh pe locuitor şi de 16 359 kWh pe persoană ocupată în industrie.

● **Exportul** elveţian de ciocolată s-a ridicat anul trecut la 10 159 tone, faţă de 8 977 tone în 1970. În acelaşi timp consumul elveţian pe cap de locuitor este cel mai mare din lume.

● **În ultimii** cinci ani, şcolile tehnice profesionale din Mongolia au pregătit peste 20 mii muncitori calificaţi pentru industria, construcţiile şi agricultura ţării. Se prevede că în cursul actualului cincinal, învăţămîntul tehnic şi profesional va pregăti încă 30 mii tineri şi tinere.

● **Rezervele** de devize ale Japoniei la sfîrşitul lunii iunie se cifrau la 15 845 milioane dolari, fiind cu 139 milioane dolari mai mici decît în luna precedentă — a informat Ministerul nipon al Finanţelor. Scăderea — cea de-a treia de la începutul anului — este atribuită parţial reevaluării yenului, în decembrie 1971.

● **Potrivit** unei statistici date publicităţii la Stockholm, în Suedia au fost înregistraţi, în luna iunie a.c., 54 000 de şomeri, cu 7 000 mai mulţi, comparativ cu aceeaşi lună a anului precedent.

mondorama

INDUSTRIA CHIMICĂ BELGIANA ÎN EXPECTATIVĂ

DEȘI, deocamdată, industria chimică belgiană nu a ieșit din faza de deteriorare a conjuncturii care a început anul trecut, reprezentanții ei speră că în curînd va începe o ameliorare treptată, în așteptarea căreia este intensificat efortul de cercetare.

În anul 1971 volumul exporturilor de produse chimice a crescut cu 19,5%, însă valoarea lor a sporit cu numai 16,2%, reflectînd astfel reducerea prețurilor pe piața mondială. Efortul de cercetare al industriei se ridică acum la 3,3 miliarde franci belgieni la care statul contribuie cu o parte importantă. Numărul cercetătorilor este de 5000. În total în industria chimică belgiană lucrează 80 000 de salariați.

CENTRU AUTOMATIZAT DE ORIENTARE PROFESIONALĂ

PENTRU a ajuta tineretul în alegerea unei meserii, la Düsseldorf, în R.F.G., a fost creat un centru de orientare profesională în întregime automatizat. Este suficient să se acționeze oricare din cele 130 de clape ale unui dispozitiv de comandă, care corespund unei profesiuni determinate, pentru a obține ample informații asupra duratei studiilor în vederea calificării, perfecționărilor în curs în domeniul respectiv, necesarului de forță de muncă etc. „Casa profesiei“ mai posedă printre altele o sală unde se proiectează filme documentare asupra diverselor meserii, o bibliotecă și o sală de expoziții. Se apreciază că această măsură va permite o orientare mai atentă și mai competentă a tinerilor, care vor fi astfel în măsură să aibă o imagine mai apropiată de realitate asupra profesiei căreia ar dori să i se consacre.

CONCURENȚĂ ÎNTRE SUPERMAGAZINE

CU MAI PUȚIN de 10 ani în urmă, la bursa din Wall-Street acțiunile supermagazinelor se bucurau de unele din cele mai ridicate cotări. În anii ce au urmat însă înmulțirea rapidă a rețelelor de supermagazine și concurența acerbă între ele a redus mult încasările proprietarilor. Deși și-au diversificat activitatea, începînd să vîndă pe lîngă alimente și medicamente, ciorapi, cărți etc. marja profitului s-a redus în medie de la 1,4% în 1965 la 0,86% în 1971. Dată fiind însă o cifră de afaceri anuală totală de aproximativ 72 miliarde dolari, este de înțeles lupta ascuțită pe care o duc supermagazinele pentru controlul pieței în acest domeniu. Astfel, cunoscuta rețea „A & P“, cu 4200 supermagazine, intenționează să reducă numărul sortimentelor vîndute de la 11 000 la 8 000 și să accelereze circulația produselor prin rabaturi periodice la prețuri. O altă rețea de supermagazine — „General Corporation Pathmark“ de pe Coasta de est a Statelor Unite — a introdus un program neîntrerupt, ziua și noaptea. Rămîne de văzut dacă astfel vor putea fi atrași mai mulți clienți ; rezultatul cert de pînă acum este doar că unii legiuitori din statele New York și New Jersey încearcă să obțină interzicerea lucrului de noapte în magazine.

CONCENTRARE GEOGRAFICĂ

UN RAPORT al Ministerului Finanțelor din Franța atrage atenția asupra puternicei concentrări geografice a comerțului exterior francez și a necesității diversificării acestuia. În anul 1971, arată Ministerul Finanțelor, 49,1% din schimburile Franței s-au realizat cu partenerii ei din Piața Comună (față de 48,3% în 1970). Peste două treimi din exporturile franceze s-au îndreptat spre numai 8 țări, din care doar una — Statele Unite — nu se află în imediata vecinătate a Franței. 70% din exporturile franceze cuprind o zonă a cărei depărtare maximă de Paris este de numai 1500 km.

RECEPȚIE ELECTRONICĂ

COMPLEXUL iugoslav „Jugohotel“, care cuprinde circa 400 hoteluri reprezentînd 75% din numărul total al locurilor de hotel din întreaga țară, își propune să introducă electronica în serviciile de recepție. Aceasta va oferi turiștilor posibilitatea să fie informați operativ și obiectiv asupra disponibilităților de locuri în întreaga rețea hotelieră susmenționată.

UN NOU TIP DE MAȘINI AGRICOLE

PATRU firme din R.F.G. au dezvoltat în comun un nou tip de mașină agricolă. Noul vehicul mo-

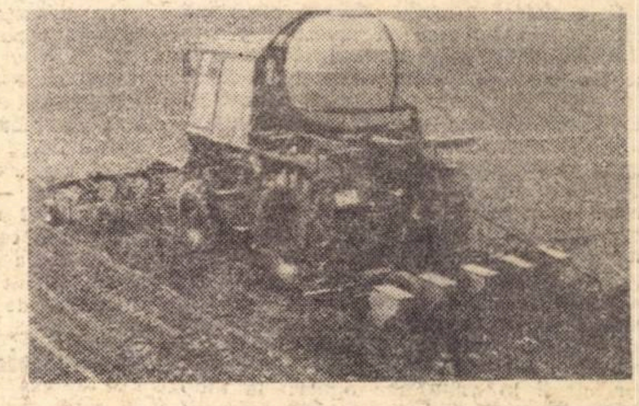

torizat, care se aseamănă cu tractorul, poate fi completat atît în partea din față cît și în partea din spate concomitent cu diferite unelte, în diferite combinații. Se pot efectua tot felul de lucrări agricole în succesiune începînd de la semănat și pînă la recoltat. Noile mașini, Intrac-2002 cu 51 CP și Intrac 2005 cu 80 CP au o viteză de 40 km pe oră.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

MODIFICĂRI STRUCTURALE ÎN AGRICULTURĂ

ULTIMUL recensămînt agricol efectuat în Franța (septembrie 1970 — aprilie 1971), ale cărui concluzii au fost nu demult publicate, evidențiază continuitatea procesului de concentrare a producției agricole; mai mult decît atît, ritmul acestei concentrări — exprimat prin reducerea numărului de exploatări agricole — s-a accentuat, trecînd de la 2,3% în medie anuală pe perioada 1955—1963 la 2,7% între anii 1967—1970.

Numărul total al exploatărilor agricole din Franța s-a micșorat, în perioada 1955—1970, de la 2 285 700 la 1 552 200, (rotunjit), respectiv cu 32% (vezi tabelul alăturat). Totodată, au avut loc serioase modificări structurale în repartiția proprietății, procesul de ruinare și lichidare a exploatărilor agricole afectînd îndeosebi pe cele mici și mijlocii.

Luînd drept criteriu de clasificare suprafața agricolă utilă de care dispun exploatările, se constată că în 1955 principalele trei grupe de exploatări (reprezentînd peste 60% din numărul total al acestora) erau cele cu o suprafață utilă de 2—5, 5—10 și 10—20 ha; în 1970 principalele trei grupe (însumînd 57% din total) erau cele cu 5—10 10—20 și 20—35 ha teren util. Comparînd rezultatele recensămintelor și anchetelor efectuate în perioada 1955—1970 în Franța, se observă că ritmul de scădere a numărului exploatărilor agricole sub 5 ha s-a încetinit în ultimii ani, cel al exploatărilor cu 5—20 ha s-a accentuat, iar creșterea numerică a celorlalte grupe de exploatări, în general, s-a accelerat.

Între anii 1955—1970, efectivul exploatărilor dispunînd de la 1 pînă la 10 ha s-a redus aproape la jumătate, cel al exploatărilor sub 1 ha — cu circa 40%, cel al exploatărilor avînd 10—20 ha — cu circa 33%, iar cel al exploatărilor avînd 20—35 ha a rămas practic staționar. Efectivul tuturor celorlalte exploatări agricole — mari și foarte mari — a cunoscut majorări variind între 20% și 50%. Ca urmare, în timp ce în 1955 exploatările avînd sub 20 ha dețineau o pondere de circa 80% în numărul lor total, iar cele care aveau de la 35 ha în sus — ceva mai mult de 8%. În 1970 ponderile respective erau de 66% și circa 16%.

Cum se explică totuși, inversarea tendinței de scădere a numărului celor mai mici exploatări agricole — cu o suprafață sub 1 ha, creșterea lui cu 8,7% între anii 1967—1970 ? În primul rînd, prin faptul că o mare parte din gospodăriile cu pămînt puțin practică o agricultură intensivă, specializîndu-se în cultivarea florilor sau a ciupercilor în sere, în legumicultură, creșterea păsărilor sau a porcilor după metode industriale, creșterea animalelor cu blană prețioasă ș.a. Pe de altă parte, în numeroase cazuri capul familiei (sau un alt membru al acesteia) are o ocupație permanentă în afara agriculturii — ca meseriaș, muncitor, comerciant, etc. Conform datelor recensămîntului din 1970, în această situație se aflau mai mult de o treime din capii de familie în exploatările agricole avînd sub 5 ha de teren util.

Paralel cu reducerea numărului exploatărilor agricole, asistăm la scăderea absolută a populației rurale în Franța, de la 7 013 100 persoane în 1963 la 5 861 900 în 1970. Acest proces se accelerează de asemenea, rata medie anuală a scăderii fiind de 2,3% între anii 1963—1967 și de 2,8% în 1967—1970. Și mai intensă este plecarea populației active de la sate: ritmul reducerii acesteia a crescut — în aceleași perioade — de la 3,2% la 3,7% pe an.

Evoluția numărului exploatărilor, în raport cu suprafața agricolă utilă

Suprafața agricolă utilă	Numărul exploatărilor agricole (în mii)				Variația numărului exploatărilor (în %)			
	recensămîntul din 1955—1956	ancheta din 1963	ancheta din 1967	recensămîntul din 1970	1963/1955	1967/1963	1970/1967	1970/1955
Sub 1 ha	151,7	94,6	83.2	91.6	—37.6	—10.9	+8.7	—39.8
1—2 ha	232,3	154.0	122.8	117.8	—33.7	—20.2	—4.2	—49.3
2—5 ha	416,5	300,0	240.3	211.1	—27.9	—20.0	—12.1	—49.3
5—10 ha	476,7	363.8	297.8	246.2	—23.6	—17.8	—17.5	—48.3
10—20 ha	536,0	484.6	426.1	359.8	—9.5	—12.1	—15.5	—32.8
20—35 ha	281,2	289.8	290.6	278.7	+3.1	+0.3	—4.2	—0.9
35—50 ha	96,2	103.8	108.4	115.5	+8.0	+4.5	+6.4	+20.0
50—70 ha	49,3	55.3	59.2	65.0	+12.2	+7.2	+9.6	+31.8
70—100 ha	25,8	29.7	33.0	36.3	+15.1	+11.1	+10.0	+40.7
100 ha și peste	20,0	23.5	26.1	30.0	+17.5	+11.0	+14.9	+50.0
Toate grupele de exploatări	2285.7	1899.1	1687.5	1552.2	—16.9	—11.1	—8.0	—32.0

SURSA : Union agriculture, mai 1972.

Coh

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 29 (464)
vineri 21 iulie 1972
* 20 PAGINI 2 LEI

29

FĂURIM CONȘTIENT VIITORUL

Se poate spune că astăzi trăim momente de care depinde locul pe care îl va avea România socialistă în marea familie a țărilor socialiste, a tuturor națiunilor lumii.

NICOLAE CEAUȘESCU

CONFERINȚA NAȚIONALĂ a Partidului Comunist Român va rămîne în istoria partidului, a poporului și a patriei noastre ca un moment crucial în lupta pentru progres și civilizație, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pe teritoriul României. Importanța remarcabilă a lucrărilor Conferinței decurge din claritatea analizei stadiului de dezvoltare în care ne aflăm în momentul de față, din căile viitoare de progres economic și social pe care le deschide, din măsurile complexe — economice, politice și organizatorice — adoptate, toate acestea găsindu-și o magistrală expresie sintetică în Raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Forum larg reprezentativ, constituit din miile de participanți, delegați și invitați, Conferința Națională a partidului a dezbătut, în ședințele sale plenare și în cele zece secțiuni ale sale, problemele multiple ale prezentului și viitorului națiunii noastre socialiste, a demonstrat capacitatea partidului nostru de a aborda cele mai complexe și contradictorii aspecte ale dezvoltării economice și sociale, curajul său revoluționar de a aplica adevărurile general valabile ale învățăturii marxist-leniniste la condițiile concrete ale țării, ale etapei în care ne găsim.

Reține atenția, în această privință, definirea științifică a stadiului actual de dezvoltare a economiei noastre naționale. Subliniind succesele obținute în construcția socialistă, desprindem marile distanțe ce ne despart de cel mai înalt nivel antebelic. Venitul național al anului 1971 este de 7,6 ori mai mare decît cel din 1938. Această creștere este rezultatul puternicei dezvoltări a producției industriale — care atinsese în 1971 un volum de 21 ori mai mare decît cel din 1938, — ca și al dublării, aproape, a producției agricole a țării. România contemporană dispune de o puternică bază materială de producție. În anii socialismului au fost construite și date în funcțiune mii de întreprinderi și obiective productive industriale, a fost modernizată permanent tehnica folosită în producție au fost create noi ramuri industriale, au fost dezvoltate și amplificate cele existente. O profundă revoluție tehnică s-a petrecut în agricultura țării noastre, în transporturi, telecomunicații, în celelalte ra-

(Continuare în pag. 2)

FĂURIM CONŞTIENT VIITORUL

(Urmare din pagina 1)

muri de activitate. Ca urmare, România a lichidat starea de subdezvoltare economică pe care a moştenit-o de la orînduirea capitalistă.

Totodată, relaţiile de producţie au cunoscut o radicală mutaţie calitativă: a fost lichidat sistemul capitalist de producţie şi repartiţie, au fost create noi relaţii de producţie, lipsite de exploatare, bazate pe identitatea producătorului şi proprietarului mijloacelor de producţie. Din acest punct de vedere, România s-a înscris în rîndul ţărilor cu un sistem social şi economic avansat, în care socialismul a învins deplin şi definitiv.

Judecînd, deci, atît în ce priveşte forţele de producţie cît şi relaţiile de producţie, România socialistă este net superioară României capitaliste, Nu trebuie trecut însă cu vederea că între nivelul actual de dezvoltare a economiei noastre naţionale şi cel al ţărilor avansate continuă să existe un decalaj, ce îndreptăţeşte caracterizarea României contemporane ca o ţară socialistă în curs de dezvoltare. Venitul naţional pe locuitor, structura populaţiei active, producţia industrială şi agricolă pe locuitor, structura exporturilor noastre ca şi volumul exportului pe locuitor ne înscriu în rîndul ţărilor cu o economie în curs de dezvoltare.

Făcînd această constatare, Raportul secretarului general al partidului trage concluzii mobilizatoare pentru poporul nostru: este necesar ca într-o perioadă istorică cît mai scurtă cu putinţă să ne apropiem de nivelul dezvoltării economice a ţărilor avansate. Pentru aceasta e nevoie să ne preocupăm de accelerarea progresului economiei noastre naţionale, în primul rînd de ridicarea nivelului dezvoltării forţelor de producţie, al industriei, agriculturii, ştiinţei, culturii.

DETERMINÎND, deci, în mod ştiinţific locul pe care îl ocupă astăzi România, putem elabora programul de transformare a ţării într-o perioadă de 15—20 de ani într-o ţară avansată economiceşte. Acest proces are loc în condiţiile unei folosiri conştiente şi intense a celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, ale adaptării lor creatoare la condiţiile concrete ale ţării noastre, ale construirii unei societăţi socialiste avansate, ale pregătirii trecerii la comunism.

Elaborarea Programului Partidului şi supunerea lui celui de al XI-lea Congres al P.C.R., va constitui un important moment al precizării obiectivelor tactice şi strategice ale politicii economice şi sociale în vederea atingerii ţelurilor de perspectivă materializate în făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Tocmai în acest context, Raportul secretarului general acordă o atenţie deosebită problemelor elaborării prognozelor dezvoltării economice şi sociale a României în deceniile următoare.

Industria, ramură conducătoare a economiei, urmează să se dezvolte în continuare într-un ritm mediu anual ridicat. Crescînd în medie cu 9—10% anual în perioada 1976—1990, producţia industrială globală va atinge un nivel de 6—8 ori mai mare decît în 1970, sau, altfel spus, de 66—88 ori mai mare decît în 1950. Cu alte cuvinte, întreaga producţie industrială a anului 1950 se va obţine în circa patru zile ale anului 1990, ceea ne dă o imagine destul de concretă asupra abundenţei de produse industriale — bunuri de investiţie şi bunuri de consum — ce va fi atinsă în acel moment. Dacă mai ţinem seama şi de faptul că în 1970 distanţa în ce priveşte volumul global al producţiei industriale dintre ţara noastră şi unele ţări vest-europene avansate era de circa 4—5 ori, devine limpede că producţia industrială a României anilor 1990 va depăşi considerabil nivelul actual al unor ţări dezvoltate avînd şanse să se situeze pe poziţii aproximativ similare cu cele din 1990 ale respectivelor state.

Estimaţiile producţiei din 1990 a unor produse industriale de bază sînt edificatoare: 180—200 miliarde Kwh (cam tot atîta cît produceau împreună Franţa şi Suedia în 1970), 20—25 mil. tone de oţel (echivalentul producţiei actuale a Franţei, aproape cît cea a Angliei), 35—40 mil. tone de ciment (ceva mai mult decît nivelurile actuale ale R.F.G. sau Italiei, cu mult peste cele ale Angliei, Franţei ş.a.).

Procesul de modernizare a producţiei industriale se va materializa în continuarea modificării structurii industriei, în sensul accentuării dezvoltării celor mai moderne ramuri, cum sînt cele ale energiei nucleare, chimiei, construcţiilor de maşini.

Totodată, producţia agricolă va cunoaşte o puternică dezvoltare pe calea intensificării, modernizării şi mecanizării sale complexe. Pe această bază, producţia de cereale a ţării se estimează să atingă 28—30 mil. tone anual, în condiţiile unor multiplicări de cîteva ori a producţiei de legume, fructe, plante industriale. În acelaşi timp, accentul pus pe dezvoltarea zootehniei va determina modificarea structurii producţiei globale a agriculturii, asigurînd o îmbunătăţire substanţială şi calitativă a alimentaţiei populaţiei ţării noastre.

Rezultatul sporurilor producţiei în toate ramurile de activitate va fi materializat în atingerea în 1990 a unui volum al venitului naţional pe locuitor de 2 500—3 000 dolari, de 5—6 ori mai ridicat decît cel din 1970. Din această sumă urmează ca 28—30% să fie orientate spre dezvoltarea în continuare a economiei, iar 70—72% consumului neproductiv, personal şi social. După cum se vede, ţinînd seama că în ţara noastră ţelul suprem al întregii activităţi economice îl constituie asigurarea unui tot mai înalt nivel de viaţă al populaţiei este limpede că obiectivele creşterii producţiei — aşa cum sînt ele estimate pînă în 1990 — se vor traduce într-o ridicare necontenită a gradului de civilizaţie materială şi spirituală. Cele 2,5 milioane de locuinţe ce urmează a fi construite între 1976 şi 1990, creşterea veniturilor reale de circa 3,5 ori, asigurarea unui consum ridicat alimentar, vestimentar şi de bunuri de folosinţă îndelungată, sînt tot atîtea direcţii ale concretizării nivelului de trai corespunzător înaltului nivel al producţiei noastre sociale.

PE DRUMUL civilizaţiei materiale — spirituale a anului 1990, România mai are încă de parcurs o serie de etape. Una dintre acestea este actualul cincinal, 1971—1975, etapă importantă pentru progresul social şi economic al ţării.

În momentul de faţă, întregul nostru popor se află într-o hotărîtă întrecere cu timpul, muncind cu abnegaţie pentru realizarea prevederilor cincinalului înainte de termen, în patru ani şi jumătate. Analiza întreprinsă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale a Partidului demonstrează caracterul realist al acestui obiectiv, scoate la iveală condiţiile materiale ce stau la baza posibilităţii transformării sale în realitate nemijlocită.

Una din condiţiile propice îndeplinirii angajamentelor asumate de către colectivele de oameni ai muncii este oferită de rezervele existente în ce priveşte mai buna folosire a capacităţilor de producţie. Utilizarea judicioasă a fondurilor fixe cu care au fost şi vor fi dotate în continuare întreprinderile noastre reprezintă un factor de mare însemnătate în direcţia asigurării unor sporuri apreciabile de produse.

În aceeaşi direcţie îşi pot exercita influenţa şi o mai bună încărcare a maşinilor şi utilajelor, folosirea lor intensivă, ridicarea coeficientului schimburilor de lucru.

Nu de puţină importanţă se dovedeşte a fi şi scurtarea termenelor de execuţie a noilor obiective şi atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectaţi.

Rezerve mari de sporire a producţiei se găsesc şi într-o mai bună valorificare a materiilor prime. Trebuie să se ţină seama că există încă deficienţe în aprovizionarea tehnico-materială după cum se mai găsesc şi cazuri de blocare în circuitele economice a unor mari stocuri supranormative. În plus, consumurile specifice ridicate, a căror reducere este o imperioasă necesitate, pot constitui o sursă de prima mînă pentru obţinerea de produse suplimentare.

Conferinţa Naţională atrage însă, din nou, atenţia că economia noastră nu are nevoie de orice fel de depăşire a prevederilor planului cincinal. Plecîndu-se de la nevoile reale ale pieţei interne şi externe, este necesar ca întreprinderile să se orienteze către sporirea producţiei fizice, către înglobarea unei cantităţi cît mai mari de muncă superior calificată în valoarea produselor, către îmbunătăţirea parametrilor calitativi ai produselor.

După cum se vede, activitatea plină de însufleţire, orientată către îndeplinirea cincinalului în patru ani şi jumătate este, pe de o parte, o încleştată luptă pentru scurtarea termenelor apropierii ţării noastre de nivelul economiilor avansate, iar pe de altă parte o riguroasă şi lucidă acţiune pentru ridicarea eficienţei întregii noastre economii. Măsurile adoptate de Conferinţă, pe care le analizează articolele din numărul de astăzi al revistei noastre în direcţia perfecţionării conducerii planificate a economiei, a mecanismelor şi organizării economiei, reprezintă tot atîtea mijloace de a determina ca munca productivă, întreaga activitate, să fie tot mai eficientă, să ducă la rezultate economice tot mai bune cu eforturi şi cheltuieli materiale şi de muncă mai reduse. După cum se arată în Raportul secretarului general al partidului, participarea tot mai intensă a României la diviziunea mondială a muncii, la schimburile economice şi la cooperarea internaţională constituie, de asemenea, unul din mijloacele pentru asigurarea unei dezvoltări eficiente a economiei noastre naţionale.

Amplul program de măsuri hotărîte de către Conferinţă în direcţia perfecţionării întregii noastre vieţi sociale, a creşterii rolului conducător al partidului, a adîncirii democraţiei socialiste, va da fără nici-o îndoială, un puternic impuls mobilizator activităţii creatoare a poporului nostru, conştient că-şi făureşte în deplină cunoştinţă de cauză, propriul său viitor. Pentru poporul nostru viitorul înseamnă o societate mai dezvoltată din punct de vedere economic, capabilă să asigure un înalt nivel de satisfacere a nevoilor materiale şi spirituale ale oamenilor. Viitorul este echivalent cu o societate în care întregul popor participă în mod plenar la întreaga activitate productivă şi socială, la conducerea treburilor obşteşti, la elaborarea şi aplicarea politicii statului şi partidului nostru. De aceea, viitorul se înfăţişează ca o societate pentru a cărei făurire ne aducem contribuţia fiecare dintre noi, la locul nostru de muncă, în exercitarea atribuţiilor şi răspunderilor noastre, de la muncitor şi pînă la cadrele de conducere. Depinde de noi ca acest viitor să fie mai aproape, ca el să însemne deplina şi multilaterala afirmare a ţării noastre în rîndurile naţiunilor lumii.

dr. N. S. STĂNESCU

RAPORTUL

PREZENTAT DE TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU,

secretar general al Partidului Comunist Român,

LA CONFERINŢA NAŢIONALĂ

cu privire la dezvoltarea economico – socială a României în următorii ani şi în perspectivă, la perfecţionarea conducerii planificate a societăţii şi dezvoltarea democraţiei socialiste, la creşterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului şi comunismului, la activitatea internaţională a partidului şi statului

– EXTRASE –

ÎNFĂPTUIREA PROGRAMULUI ELABORAT DE CONGRESUL AL X-LEA PENTRU FĂURIREA SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

Îndeplinirea cincinalului înainte de termen, măsuri pentru dezvoltarea economico – socială mai accelerată a ţării

Stimaţi tovarăşi,

Conferinţa Naţională îşi desfăşoară lucrările în condiţiile în care clasa muncitoare, ţărănimea şi intelectualitatea, întregul popor înfăptuiesc neabătut, cu elan şi înalt spirit de abnegaţie, programul de dezvoltare multilaterală a societăţii noastre socialiste.

În perioada care a trecut de la Conferinţa Naţională şi de la Congresul al X-lea au fost obţinute realizări de seamă în dezvoltarea economico-socială a ţării. Sarcinile planului cincinal 1966—1970 au fost înfăptuite cu succes. Este semnificativ că venitul naţional — indicatorul cel mai sintetic al activităţii economice — a depăşit prevederile cincinalului cu 13,6 miliarde lei, crescînd într-un ritm mediu anual de 7,7 la sută.

Rezultatele din 1971 şi din primul semestru al acestui an ne arată că şi sarcinile actualului plan cincinal — elaborat pe baza orientărilor Congresului al X-lea — se realizează în bune condiţii. În această perioadă, producţia globală industrială — dezvoltîndu-se într-un ritm de 11,5 la sută — a depăşit cu circa 11 miliarde lei prevederile planului. Recolta de cereale, de 14,5 milioane tone, obţinută anul trecut, a înregistrat cel mai înalt nivel atins pînă acum în ţara noastră. Pe baza dezvoltării în ritm susţinut a producţiei materiale, produsul social a sporit în anul 1971 cu 11,2 la sută, iar venitul naţional cu 12,8 la sută, ceea ce reflectă valorificarea mai judicioasă a resurselor, ridicarea eficienţei activităţii economice.

Avem motive să fim satisfăcuţi de succesele obţinute pe calea dezvoltării economico-sociale a României, mai ales dacă ţinem seama de nivelul scăzut de la care am pornit. Producţia industrială este anul acesta de 21 ori mai mare decît în 1938; producţia agricolă globală din anul 1971 a depăşit de 1,9 ori nivelul antebelic. Comparativ cu anul 1938, venitul naţional este în acest an de 7,6 ori mai mare. Aceasta a permis ca paralel cu alocarea unor însemnate resurse pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a economiei să se asigure îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de viaţă ale întregului popor. Salariul real este astăzi de peste 2,7 ori mai mare decît în 1938. Pentru a se înţelege mai bine progresele importante obţinute în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii trebuie arătat că numai fondul de salarii din 1972 este de peste 3 ori mai mare decît întregul venit naţional al României anului 1938. Au cunoscut o puternică înflorire cultura, învăţămîntul, s-a creat un larg sistem de ocrotire a sănătăţii, au fost cheltuite fonduri importante pentru asigurări sociale. În acest an se alocă de la bugetul statului nostru pentru aceste scopuri fonduri de 19—20 ori mai mari decît în 1938.

Toate aceste mari înfăptuiri obţinute în dezvoltarea economico-socială a ţării se datoresc muncii eroice depuse de clasa muncitoare — forţa de bază a societăţii noastre, — clasa conducătoare în stat —, de ţărănime, aliata de nădejde a clasei muncitoare, de intelectualitatea noastră nouă, de toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate; ele confirmă pe deplin justeţea liniei politice marxist-leniniste a partidului nostru, care aplică în mod creator legile generale ale construcţiei socialiste la realităţile concrete ale României, demonstrează superioritatea noii orînduiri, uriaşa capacitate de creaţie a poporului eliberat de exploatare şi asuprire, liber şi stăpîn pe soarta sa, hotărît să-şi făurească viitorul său fericit.

Doresc ca de la înalta tribună a Conferinţei Naţionale a partidului să adresez cele mai calde felicitări muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor, întregului nostru popor, organelor şi organizaţiilor de partid, tuturor comuniştilor, pentru marile realizări dobîndite în construcţia economică şi socială, pentru munca eroică închinată patriei, pentru hotărîrea şi spiritul de abnegaţie cu care înfăptuiesc programul Congresului al X-lea de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Stimaţi tovarăşi,

Desigur, în activitatea noastră s-au manifestat şi se mai manifestă lipsuri şi neajunsuri: am avut de învins, şi mai trebuie să învingem încă multe greutăţi. Esenţial este însă faptul că asigurăm dezvoltarea ascendentă a economiei, ştiinţei şi culturii, ridicarea nivelului de trai, progresul general al patriei. Ca urmare a succeselor obţinute în toate domeniile de activitate, am lichidat starea de înapoiere de la care am pornit, ne-am ridicat la un nou nivel de dezvoltare. Cu toate acestea trebuie spus că mai avem încă multe de făcut pentru a asigura poporului nostru un înalt nivel de civilizaţie şi bunăstare, satisfacerea plenară a necesităţilor sale de viaţă materiale şi spirituale. Dacă ne comparăm cu statele dezvoltate din punct de vedere economic, constatăm că în multe domenii ne desparte încă de acestea un decalaj important. Iată de ce România — depăşind stadiul de ţară slab dezvoltată — continuă să fie ţară în curs de dezvoltare, iată de ce este necesar să mai facem încă eforturi uriaşe pentru accelerarea progresului material, ştiinţific şi cultural, în scopul ajungerii din urmă a statelor avansate ale lumii. Cîteva cifre sînt edificatoare în acest sens. Venitul naţional pe locuitor, de 500—600 dolari, de pildă, este de 4—5 ori mai mic decît în ţările dezvoltate. La rîndul său, nivelul productivităţii muncii este de cîteva ori mai redus. Un decalaj de 2—4 ori se menţine, într-o serie de sectoare industriale de bază, la producţia pe locuitor. Ponderea populaţiei ocupate în agricultură, din totalul populaţiei ocupate este în ţara noastră de circa 47 la sută, faţă de 10—15 la sută în statele industriale avansate. Existenţa acestor diferenţe impune, cu necesitate, concentrarea eforturilor pentru realizarea unei dezvoltări accentuate a ramurilor de bază ale economiei, pentru creşterea şi perfecţionarea forţelor de producţie ale ţării în pas cu revoluţia tehnico-ştiinţifică mondială, pentru sporirea eficienţei întregii activităţi economice. Ceea ce am realizat pînă acum ne întăreşte încrederea că în etapa pe care ne-o propunem, într-o perioadă istorică relativ scurtă, vom reuşi să depăşim stadiul de ţară în curs de dezvoltare, în care se găseşte România, ne vom situa la nivelul ţărilor dezvoltate din punct de vedere economic, asigurînd astfel un ridicat standard de viaţă al populaţiei, satisfacerea cerinţelor ei crescînde materiale şi culturale.

Rezultatele obţinute în primul an şi jumătate al cincinalului, dezbaterile care au avut loc în ultimul timp în consfătuirile de lucru, în organizaţiile de partid şi în conferinţele judeţene, angajamentele asumate de oamenii muncii în întîmpinarea Conferinţei Naţionale şi a celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii, au evidenţiat posibilitatea obţinerii unei creşteri mai substanţiale a economiei în actualul cincinal. În acest sens doresc să menţionez în mod deosebit iniţiativa Conferinţei extraordinare a organizaţiei de partid a municipiului Bucureşti, care — adresînd organizaţiilor judeţene de partid chemarea la întrecere pentru realizarea planului cincinal în 4 ani şi jumătate — s-a angajat să asigure în Capitală, în perioada 1971—1975, o producţie industrială globală de 52 miliarde lei peste prevederile cincinalului. De la tribuna Conferinţei Naţionale salutăm iniţiativa organizaţiei municipale, a comuniştilor şi tuturor oamenilor muncii din Capitală, angajamentele tuturor conferinţelor judeţene de partid, larga mişcare de masă care s-a declanşat în întreaga ţară pentru depăşirea cincinalului, pentru folosirea mai eficientă a resurselor naturale în vederea intensificării dezvoltării economiei noastre socialiste. Conferinţa Naţională va aproba, fără îndoială, aceste iniţiative şi angajamente şi va stabili măsurile ce se impun pentru realizarea lor în cele mai bune condiţiuni, pentru asigurarea unui nou şi puternic avînt în măreaţa construcţie economico-socială ce se desfăşoară în patria noastră.

Luînd în considerare realizările de pînă acum, precum şi angajamentele luate de oamenii muncii, apare posibil ca în anul 1975 producţia industrială globală a ţării să atingă 580—600 miliarde lei, adică să fie cu 40—60 miliarde lei mai mare decît s-a prevăzut în planul cincinal. Posibilităţi reale de a depăşit sarcinile cincinalului se conturează şi în agricultură — lucru dovedit în mod concludent de faptul că încă în 1971 o serie de unităţi agricole au obţinut producţii vegetale şi animale apropiate sau chiar mai mari decît cele preconizate pentru anul 1975. De asemenea, se creează posibilitatea ca şi în construcţii şi transporturi, precum şi în celelalte ramuri ale economiei să se obţină, folosindu-se mai intens rezervele existente, realizări superioare prevederilor cincinalului. Avînd în vedere toate aceste perspective, se poate asigura creşterea mai rapidă a produsului social şi a venitului naţional. Astfel, venitul naţional suplimentar obţinut în 1975, va putea depăşi cu circa 20 de miliarde lei nivelul stabilit în plan. Realizarea acestui obiectiv va crea condiţii pentru alocarea de noi mijloace atît în scopul dezvoltării mai intense a economiei naţionale, cît şi pentru creşterea mai rapidă a nivelului de trai al întregului nostru popor.

Tovarăşi,

Se poate pune pe drept cuvînt întrebarea dacă angajamentele luate şi estimările suplimentare menţionate pot fi înfăptuite, dacă ele au o bază materială reală. Pentru a aprecia realismul acestor prevederi, trebuie să pornim, înainte de toate, de la potenţialul productiv de care dispune economia noastră în momentul de faţă. Anul acesta, valoarea fondurilor fixe din sfera productivă se ridică la circa 610 miliarde lei, din care aproape trei pătrimi sînt capacităţi puse în funcţiune în ultimii 10 ani, deci cu un grad de tehnicitate superior. Totodată, pentru perioada 1973—1975 se prevede punerea în funcţiune a unui mare număr de noi capacităţi productive, din care pete 1 000 în industrie. Deci, dacă avem în vedere acest potenţial de mari proporţii, aflat în continuă dezvoltare şi modernizare, putem aprecia că există posibilităţi reale pentru a îndeplini angajamentele asumate, pentru a obţine o creştere mai puternică a producţiei şi productivităţii muncii, ridicarea eficienţei activităţii economice, dezvoltarea mai accelerată a economiei naţionale.

Desigur, numai existenţa potenţialului material nu poate asigura de la sine realizarea angajamentelor, a sporurilor suplimentare la care m-am referit. Trebuie să nu uităm că pe ansamblul industriei, valoarea producţiei globale la 1 000 lei fonduri fixe se menţine în acest an la un nivel similar celui din 1970; de asemenea, venitul net la 1 000 lei fonduri fixe creşte lent. Se impun, deci, măsuri hotărîte pentru a elimina neajunsurile care mai persistă în utilizarea fondurilor fixe şi care fac ca eficienţa lor să nu fie încă pe măsura posibilităţilor, pentru a determina în cel mai scurt timp o schimbare radicală în acest domeniu.

În primul rînd, este necesar să se acţioneze cu mai multă fermitate pentru folosirea intensivă a capacităţilor de producţie şi încărcarea corespunzătoare a maşinilor şi utilajelor. Trebuie arătat că în industria noastră coeficientul schimburilor de lucru al muncitorilor din secţiile de bază se află la un nivel de 1,75. Potrivit unor calcule estimative, printr-o încărcare mai bună a capacităţilor de producţie se poate asigura anual o producţie industrială suplimentară de circa 20—25 miliarde lei.

În al doilea rînd, importante posibilităţi de creştere suplimentară a producţiei rezidă în scurtarea termenelor de execuţie a noilor obiective şi atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectaţi; din unele calcule estimative rezultă că reducerea cu numai o lună a termenelor de dare în funcţiune şi de atingere a parametrilor proiectaţi la obiectivele industriale ce urmează a fi puse în funcţiune pînă la sfîrşitul cincinalului asigură o producţie suplimentară pe perioada 1973—1975 de 6—7 miliarde lei.

În al treilea rînd, trebuie intensificată preocuparea

→

pentru folosirea mai bună a suprafeţelor de producţie, asigurînd cu investiţii mici introducerea unor noi utilaje în spaţiile existente.

În al patrulea rînd, este necesar să fie intensificată preocuparea pentru îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale. Se cer luate măsuri pentru mai buna dimensionare a stocurilor — îndeosebi la materiile prime — astfel ca acestea să asigure aprovizionarea ritmică şi, totodată, să înlăture sustragerea din circuitul economic şi imobilizarea unor mijloace materiale.

În al cincilea rînd, doresc să subliniez şi cu acest prilej că, militînd pentru intensificarea dezvoltării noastre economice, noi nu dorim orice fel de depăşire a prevederilor cincinalului; nimeni nu are nevoie de producţie globală în sine. De altfel, va trebui ca, în cel mai scurt timp, să adoptăm indicatori care să reflecte mai bine aportul real al unităţilor economice la sporirea avuţiei naţionale şi care să elimine posibilitatea creşterii artificiale a producţiei valorice prin circulaţia inutilă a produselor. Angajamentele asumate trebuie să se concretizeze în produse fizice necesare economiei — pentru piaţa internă şi export — care să contribuie efectiv la creşterea avuţiei naţionale şi a venitului naţional. Comitetul de Stat al Planificării, împreună cu ministerele, cu comitetele judeţene de partid, va trebui să stabilească lista produselor la care urmează să se realizeze depăşiri. Totodată, se impune ca pînă la sfîrşitul acestui an să se elaboreze un plan suplimentar care să permită justa corelare a sarcinilor asumate peste prevederile de plan, să asigure condiţiile necesare pentru îndeplinirea angajamentelor în concordanţă cu cerinţele economiei naţionale, ale creşterii bunăstării întregului nostru popor.

Stimaţi tovarăşi,

După cum este cunoscut, Conferinţa Naţională şi Congresul al X-lea al partidului au pus în centrul preocupărilor creşterea eficienţei economice. Un rol esenţial au în acest sens ridicarea nivelului tehnic al producţiei, îmbunătăţirea continuă a tehnologiilor de fabricaţie şi a calităţii produselor. În condiţiile progresului tehnic de astăzi, cînd modernizarea produselor şi a tehnologiilor are loc într-un ritm extrem de rapid, menţinerea în fabricaţie a unor produse cu caracteristici învechite, dotarea economiei cu utilaje şi instalaţii cu randament scăzut au efecte negative asupra dezvoltării economice a ţării. De aceea se impune să acţionăm energic şi permanent pentru înnoirea produselor, reproiectarea maşinilor şi utilajelor, perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie, îmbunătăţirea substanţială a calităţii tuturor produselor.

O deosebită atenţie trebuie acordată valorificării superioare a materiilor prime şi materialelor, orientînd ferm structura industriei — atît în cincinalul actual, cît şi în cincinalele viitoare — spre produsele care încorporează o cantitate cît mai mare de muncă complexă. Este necesar să schimbăm concepţia unor conducători de unităţi economice care se mulţumesc să producă părţile grosiere ale unor instalaţii, iar pentru părţile complicate recurg la import. Valorificarea mai bună a resurselor de materii prime şi materiale constituie calea sigură pentru progresul economic şi social al ţării.

O sarcină economică de cea mai mare importanţă este reducerea cheltuielilor materiale. În esenţă aceasta înseamnă economisirea muncii sociale înmagazinate în mijloacele de producţie. În ţara noastră cheltuielile materiale se situează la un nivel foarte ridicat în comparaţie cu realizările obţinute de alte ţări. Reducerea cu un procent a ponderii cheltuielilor materiale în industrie la nivelul anului 1973 echivalează cu un spor de venit naţional de circa 4 miliarde lei. Trebuie luate măsuri hotărîte pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale şi combustibil. Este necesar să ne preocupăm mai intens de economisirea metalului, de eliminarea pierderilor la laminare şi prelucrare. În multe întreprinderi coeficientul de utilizare a metalului este de 0,5—0,7, faţă de 0,8—0,9 în unităţi similare din alte ţări. De asemenea se menţin consumuri ridicate şi la alte materii prime, materiale şi combustibil. Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale, toate ministerele economice trebuie să fundamenteze ştiinţific normele de consum ţinînd seama de dotarea tehnică a industriei, de progresele înregistrate pe plan internaţional în unităţi similare.

Un imperativ major al progresului este creşterea mai accentuată a productivităţii muncii. În anul 1973 trebuie să se asigure în industria republicană o productivitate a muncii, pe salariat cu cel puţin 9% mai mare decît în 1972. Realizarea unei productivităţi superioare necesită nu intensificarea efortului fizic, ci a muncii de concepţie, în vederea extinderii perfecţionării organizării producţiei, extinderii mecanizării şi automatizării, aplicării proceselor tehnologice moderne. Se impune, de asemenea, să fie luate măsuri pentru creşterea calificării muncitorilor, trecerea la lucrul pe mai multe maşini. O deosebită atenţie trebuie acordată întăririi disciplinei în muncă, respectării riguroase a regulamentelor de ordine interioară, asigurării condiţiilor ca fiecare lucrător să folosească în mod eficient întregul timp de lucru. Va trebui să ne preocupăm în mai mare măsură de asigurarea unui raport just între numărul celor care lucrează nemijlocit în producţia materială — acolo unde se creează bunurile materiale, adevărata avuţie naţională — şi numărul celor ocupaţi în alte activităţi şi care se menţine nejustificat de mare; aceasta este o problemă fundamentală a dezvoltării societăţii noastre socialiste.

Totodată, trebuie să acţionăm mai hotărît pentru reducerea personalului ocupat în activităţi administrativ-funcţionăreşti. Pînă în toamnă, Consiliul de Miniştri trebuie să elaboreze normative obligatorii şi criterii de bază — pe ramuri — cu privire la ponderea personalului administrativ în numărul total al salariaţilor. Se va urmări ca specialiştii să fie utilizaţi cu prioritate în conducerea nemijlocită a producţiei, precum şi în munci de concepţie şi cercetare, asigurînd şi pe această cale o creştere a producţiei şi productivităţii muncii.

Întreprinderile, centralele şi ministerele trebuie să se preocupe în mod deosebit de dezvoltarea concentrării, specializării şi cooperării, care contribuie în măsură importantă la creşterea productivităţii muncii, reducerea costurilor, ridicarea calităţii producţiei şi sporirea rentabilităţii. O atenţie specială se cere acordată rezolvării acestor probleme în cadrul construcţiilor de maşini; va trebui întocmit un program de perspectivă care să asigure realizarea unor progrese mai rapide în dezvoltarea specializării şi cooperării între unităţile constructoare de maşini aparţinînd mai multor ministere. În mod similar este necesar să se procedeze şi în alte ramuri.

Ridicarea eficienţei activităţii economice impune creşterea răspunderii cadrelor din economie, a tuturor colectivelor pentru buna gospodărire a fondurilor materiale şi financiare. Organele de conducere din întreprinderi, centrale, ministere, din toate unităţile socialiste, au obligaţia să acţioneze cu fermitate pentru a asigura introducerea unui regim sever de economii, întărirea disciplinei de plan şi financiare, înlăturarea pierderilor şi risipei, sporirea continuă a rentabilităţii, şi, pe această bază, a veniturilor societăţii. Indiferent de mărimea cheltuielilor trebuie întotdeauna stabilit cu precizie în ce termen şi cu ce beneficii vor fi restituite societăţii fondurile avansate.

În centrul activităţii de conducere trebuie să stea creşterea vitezei de rotaţie a fondurilor materiale şi financiare, încredinţate unităţilor economice. În acest sens, este necesar ca — prin utilizarea intensivă a maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor — să se asigure resurse pentru reînnoirea şi modernizarea fondurilor fixe în termene cît mai scurte. Totodată, acţionînd pentru scurtarea ciclului aprovizionare-fabricaţie-desfacere, va trebui să se obţină producţii suplimentare folosind acelaşi volum de mijloace circulante. Vor trebui luate măsuri pentru accelerarea procesului de circulaţie, asigurînd creşterea vitezei de rotaţie a banilor — elemente esenţiale ale unei activităţi economice, ale unei economii sănătoase. Numai pe calea intensificării vitezei de rotaţie a fondurilor, atît în producţie, cît şi în circulaţie, vom putea accelera progresul economic al ţării, ridicarea nivelului de trai al poporului.

Stimaţi tovarăşi,

În domeniul agriculturii sînt, de asemenea, necesare măsuri hotărîte pentru obţinerea unor producţii sporite, cu cheltuieli minime. Subliniez acest lucru deoarece se manifestă multe neajunsuri în folosirea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri.

Comparativ cu media anuală 1966—1970, la întreprinderile agricole de stat, în timp ce fondurile fixe au sporit anul trecut cu 38%, producţia globală a fost mai mare cu 24.7%; la cooperativele agricole de producţie, fondurile fixe au crescut cu 27%, iar producţia globală cu 11.3%. O deosebită atenţie trebuie acordată folosirii sistemelor de irigaţie; se impune ca organele şi unităţile agricole să ia de urgenţă toate măsurile pentru a asigura cadrele necesare de muncitori, tehnicieni şi ingineri, precum şi celelalte condiţii tehnico-organizatorice şi materiale necesare exploatării cu înaltă eficienţă a lucrărilor de irigaţii. Se cere, de asemenea, o preocupare sporită pentru eliminarea neajunsurilor care există în transportul şi depozitarea îngrăşămintelor chimice, pentru folosirea acestora cu randament superior.

O problemă esenţială care trebuie să stea în atenţia organelor agricole, ca şi a comitetelor judeţene şi comunale de partid, este apărarea şi conservarea pămîntului — bun naţional de importanţă vitală pentru propăşirea economică a ţării. Este necesar să se aplice cu stricteţe prevederile legislaţiei fondului funciar, reducîndu-se la minimum scoaterile de teren din cultură.

În vederea creşterii producţiei agricole vegetale, să se ia în continuare măsuri pentru zonarea judicioasă a culturilor, asigurarea unor seminţe de înaltă productivitate, aplicarea mai largă în practică a cuceririlor ştiinţei. Paralel cu dezvoltarea producţiei de cereale, este necesar să fie intensificată cultivarea plantelor tehnice, cu eficienţă economică ridicată. Trebuie asigurate, de asemenea, producţii sporite şi de calitate bună în legumicultură, viticultură şi pomicultură pentru satisfacerea cerinţelor de consum ale populaţiei şi a necesităţilor exportului.

În zootehnie este necesar să crească preocuparea pentru ameliorarea raselor de animale şi creşterea productivităţii acestora; în acest scop se cer luate măsuri pentru sporirea contribuţiei unităţilor de cercetare din ţara noastră, cît şi pentru lărgirea importului de reproducători de înaltă productivitate. O importantă rezervă de dezvoltare a producţiei de carne este creşterea greutăţii animalelor la sacrificare. În vederea dezvoltării mai susţinute a zootehniei, este necesar să se ia măsuri pentru asigurarea bazei furajere, valorificîndu-se mai bine în acest scop însemnatul potenţial de păşuni şi fîneţe de care dispune ţara noastră.

Se impune o deosebită atenţie pentru îmbunătăţirea radicală a activităţii întreprinderilor agricole de stat, care au toate condiţiile ca pînă la sfîrşitul actualului cincinal să se situeze la nivelul unităţilor agricole moderne din ţările cu agricultură avansată în ceea ce priveşte organizarea şi eficienţa producţiei, folosirea forţei de muncă la 100 hectare — devenind model de organizare pentru întreaga noastră agricultură socialistă. În acelaşi timp, o mai mare atenţie trebuie acordată utilizării raţionale a forţei de muncă în cooperativele agricole de producţie, acţionîndu-se mai hotărît pentru întărirea disciplinei şi perfecţionarea organizării muncii, pentru diversificarea în continuare a activităţilor productive din aceste unităţi.

Dezvoltarea industriei şi agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei naţionale impune extinderea şi îmbunătăţirea transporturilor. Va trebui să se treacă la dotarea cu autovehicule de mare capacitate şi remorci, cu tractoare de mare putere şi înalt randament, care să deservească în mai bune condiţii şantierele de construcţii, exploatările miniere, unităţile din agricultură. Pe baza programului adoptat de Comitetul Executiv al Comitetului Central, este necesar să se extindă acţiunea de optimizare a transporturilor, să se introducă pe scară largă paletizarea şi containerizarea. Se impune, de asemenea, să fie intensificată acţiunea de mecanizare a operaţiilor de încărcare-descărcare. Organele Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor trebuie să urmărească cu mai multă exigenţă folosirea raţională a parcului de vagoane, autovehicule, nave şi avioane, îmbunătăţirea organizării şi desfăşurării activităţii de transport. Toate aceste măsuri este necesar să se materializeze în anii următori într-o creştere substanţială a productivităţii muncii, în folosirea cu eficienţă sporită a capacităţii de transport, corespunzător nevoilor economiei naţionale.

Stimaţi tovarăşi,

Partidul nostru acordă cea mai mare atenţie justei repartizări a venitului naţional pentru dezvoltare şi pentru consum, de aceasta depinzînd în mod hotărîtor progresul general al societăţii. În acest cadru, un rol esenţial revine formării şi bunei gospodăriri a fondului naţional de dezvoltare economico-socială care cuprinde cota din venitul naţional repartizată pentru dezvoltare, precum şi fondul de amortizare, şi care exprimă totalitatea resurselor alocate de societate pentru creşterea forţelor de producţie, pentru lărgirea bazei materiale a activităţilor social-culturale. Progresul impune ca fiecare cetăţean să producă atît pentru sine cît şi pentru societate; între munca pentru sine şi munca pentru societate nu există contradicţii, deoarece cu cît este mai mare partea destinată societăţii, cu atît sporeşte mai rapid avuţia naţională şi, pe această bază, bunăstarea întregului popor, veniturile fiecărui om al muncii.

Un atribut primordial al conducerii şi planificării economiei este orientarea fondului naţional de dezvoltare cu precădere spre lărgirea şi modernizarea fondurilor fixe productive, îndeosebi pentru înzestrarea economiei cu maşini şi utilaje. Pînă la urmă, bogăţia unui popor nu constă în ceea ce se consumă la un moment dat, ci în mijloacele de producţie de care dispune, în capacitatea sa de a realiza o cantitate cît mai mare de bunuri materiale.

Este necesar să sporească preocuparea pentru modul de constituire şi utilizare a fondului de amortizare — parte componentă a fondului naţional de dezvoltare. În acest sens va trebui să se stabilească normative precise care să determine folosirea amortizărilor îndeosebi pentru achiziţionarea de maşini şi utilaje — şi nu în scopul construirii de clădiri —, pentru dezvoltarea mai accentuată a forţelor de producţie, reînnoirea calitativă a fondurilor fixe productive.

În concordanţă cu orientările stabilite de Congresul al X-lea al partidului, în planul cincinal actual se prevede realizarea unui volum de investiţii de circa 540 miliarde lei; din acest plan, în primul an şi jumătate s-au realizat lucrări în valoare de peste 120 miliarde. Este necesar să se ia măsuri energice ca acest mare efort să dea întreaga măsură a efectelor sale economice. Investiţia specifică poate fi mult redusă prin îmbunătăţirea activităţii de proiectare, înlăturarea tendinţelor de gigantism, de supradimensionare a construcţiilor, prin renunţarea la finisajele inutile, amplasarea în aer liber a instalaţiilor şi realizarea unor construcţii simple, uşoare, care să răspundă strict nevoilor funcţionale. Trebuie interzisă construirea de pavilioane administrative costisitoare, spaţiile pentru birouri urmînd să fie integrate în corpul clădirilor productive. Se impune o atenţie deosebită pentru îmbunătăţirea organizării muncii pe şantierele de construcţii, gospodărirea judicioasă a materialelor şi utilajelor, reducerea substanţială a consumului de metal în construcţii. Trebuie intensificată acţiunea de diversificare a sortimentelor de materiale de construcţii şi de folosire a înlocuitorilor; să se extindă practica realizării direct pe şantier a prefabricatelor şi chiar a unor construcţii metalice, evitîndu-se astfel cheltuielile pentru transport şi întîrzierile în livrări. Paralel cu înfăptuirea programului de înzestrare cu maşini şi utilaje de mare productivitate, trebuie să se asigure ridicarea calificării muncitorilor şi cadrelor tehnice, astfel ca în următorii 4—5 ani să se dubleze productivitatea muncii în construcţii.

Este necesar ca toate ministerele şi unităţile economice, organizaţiile de construcţii şi institutele de proiectări să acţioneze cu mai multă hotărîre pentru creşterea eficienţei economice a investiţiilor de care depinde în mare măsură realizarea înainte de termen a sarcinilor cincinalului, accelerarea dezvoltării economico-sociale a ţării.

Creşterea bunăstării materiale şi spirituale a poporului — ţelul suprem al politicii partidului, raţiunea însăşi a construcţiei socialismului

Stimaţi tovarăşi,

Preocuparea fundamentală a partidului, ţelul suprem al politicii sale, raţiunea însăşi a construcţiei orînduirii socialiste şi sensul a tot ceea ce înfăptuim este creşterea bunăstării materiale şi spirituale a maselor, satisfacerea cît mai deplină a nevoilor întregului popor, asigurarea condiţiilor pentru manifestarea plenară a personalităţii umane. Planul cincinal prevede măsuri pentru creşterea substanţială a nivelului de trai al oamenilor muncii de la oraşe şi sate — prevederi care se realizează cu succes. În primul an şi jumătate al cincinalului s-au creat aproape 400 mii noi locuri de muncă; veniturile din salarii au fost în 1971 cu 8,1% mai mari decît în 1970. S-a introdus minimul garantat pentru remunerarea ţărănimii cooperatiste; veniturile băneşti ale ţăranilor au sporit cu 11%. Fondurile sociale de consum de la bugetul de stat şi al organizaţiilor cooperatiste s-au ridicat în anul trecut la aproape 42 miliarde lei. S-a majorat cuantumul alocaţiei de stat pentru copii, ridicîndu-se totodată plafoanele de venituri şi limita de vîrstă pînă la care se acordă alocaţii. Au fost majorate pensiile ţăranilor cooperatori, sumele plătite acestora în cursul anului trecut depăşind de două ori nivelul din 1970. Ţărănimea cooperatistă beneficiază, începînd din anul trecut, de asistenţa medicală gratuită, precum şi de alte înlesniri.

S-a asigurat îmbunătăţirea în continuare a aprovizionării populaţiei de la oraşe şi sate. Volumul mărfurilor vîndute prin comerţul socialist a fost în 1971 cu 9,1% mai mare decît în anul precedent, iar în primul semestru al acestui an a sporit cu 7,8% faţă de perioada corespunzătoare a anului 1971. Indicele general al preţurilor şi tarifelor la mărfuri şi servicii a fost în 1971 de 100,3% — sub prevederile luate în calcul — iar în

primul semestru al acestui an a înregistrat o scădere față de aceeași perioadă a anului trecut, fiind de 99,8. Buna aprovizionare a populației constituie o preocupare de prim ordin a partidului și statului. Pe măsura dezvoltării economiei, a sporirii producției bunurilor de consum se vor lărgi desfacerile de mărfuri pe piață. Pentru anul 1973 se prevede desfacerea unui volum de mărfuri cu 2 miliarde lei mai mare decît s-a avut în vedere în cincinal. Livrările de mărfuri către fondul pieței vor depăși în anul viitor nivelul din 1970 cu 32% la carne și produse din carne, 42 la sută la lapte și produse din lapte, 13,4% la ulei, 21,4% la zahăr, 38,5% la confecții, 35,3% la tricotaje și cu 27,9% la încălțăminte. Volumul prestațiilor de servicii va crește în 1973 cu aproape 36% față de 1970, urmînd să sporească în ritm și mai înalt în anii viitori. Ministerele, centralele și întreprinderile producătoare de bunuri de consum trebuie să asigure lărgirea și diversificarea în continuare a sortimentelor de mărfuri, ridicarea calității produselor, corespunzător exigențelor sporite ale întregii populații. Ministerul Comerțului Interior, consiliile populare trebuie să ia în continuare măsuri pentru a asigura buna gospodărire a fondului de mărfuri, desfacerea în condiții corespunzătoare de igienă și deservire a bunurilor de consum, întărirea controlului asupra unităților comerciale, urmărind în permanență satisfacerea la un nivel tot mai înalt a nevoilor și cerințelor oamenilor muncii.

Se desfășoară pe un front larg construcția de locuințe pentru populație. În primul an și jumătate al cincinalului s-au realizat din fondurile și cu sprijinul statului aproape 120 mii apartamente; în anul 1973 se prevede construirea a peste 110 mii apartamente, cu 10 mii mai mult decît fusese stabilit în planul cincinal.

Planul prevede ca în perioada 1971—1975 să se asigure o creștere importantă a salariului mediu. Începînd din a doua parte a acestui an vom trece la realizarea practică a acestui obiectiv. În toamnă, salariul minim va crește de la 800 la 1 000 de lei lunar, urmînd ca pînă la sfîrșitul cincinalului să ajungă la 1 100 lei. Creșterea salariilor va continua în anii 1973, 1974 și 1975, asigurîndu-se pînă la sfîrșitul cincinalului generalizarea majorării la toate categoriile de salariați.

Analizînd modul de îndeplinire a planului pe primul an și jumătate al cincinalului, precum și posibilitatea obținerii în anii viitori a unor sporuri suplimentare de producție, Comitetul Central a stabilit ca față de creșterea de circa 26% a salariului mediu prevăzută inițial să fie atinsă în a doua parte a anului 1975 — comparativ cu anul 1970 — să se realizeze un spor de 35%. În acest fel, salariul mediu lunar urmează să ajungă în a doua parte a anului 1975 la circa 1950 de lei. În această acțiune, partidul și statul au în vedere atît realizarea unei apropieri între veniturile diferitelor categorii de salariați, cît și menținerea unei diferențieri corespunzătoare cu caracter stimulativ, în raport de contribuția fiecăruia la munca socială. Pornind de la aceste considerente, Comitetul Central propune ca în perioada următoare raportul dintre salariul net minim și maxim să fie de 6—7 la 1, raport care în etapa actuală apreciem că asigură aplicarea consecventă a principiului socialist de repartiție după calitatea și cantitatea muncii.

Corespunzător rezultatelor obținute în dezvoltarea producției agricole, vor spori în continuare veniturile reale ale țărănimii; calculate pe o persoană activă, aceste venituri se prevede să depășească în 1975 cu peste 40 la sută nivelul realizat în 1971. Avînd în vedere preocuparea noastră deosebită pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, necesitatea ridicării calificării cooperatorilor care lucrează în acest sector, începînd din a doua jumătate a acestui an minimul garantat al cooperatorilor zootehniști care lucrează cel puțin 25 de zile lunar va crește de la 400 la 800 de lei pe lună.

Partidul manifestă o grijă constantă, în spiritul principiilor echității noastre socialiste, pentru justa recompensare a oamenilor muncii care nu mai pot lucra, pentru asigurarea unei bătrîneți lipsite de griji a cetățenilor țării. În acest spirit, Comitetul Central a hotărît ca pînă la sfîrșitul acestui an să se majoreze și pensiile de asigurări sociale de stat. Creșterea se va realiza diferențiat, urmărindu-se atenuarea deosebirilor existente în cadrul uneia și aceleiași categorii de pensionari. Pensiile de asigurări sociale de stat urmează să fie sporite în medie cu 16 la sută. Se va asigura creșterea cu precădere a pensiilor mici, care vor fi majorate cu 30 la sută; astfel, pensia minimă pentru limită de vîrstă a celor cu vechime completă în muncă va fi de 650 lei. Vor fi sporite, totodată, pensiile I.O.V.R. cu 23 la sută, precum și ajutoarele sociale cu aproape 20 la sută. Totodată, se vor aduce îmbunătățiri legii pensiilor; procentul din salariul pe baza căruia se stabilește pensia va fi cuprins între 60 și 95 la sută, ceea ce va asigura o mai bună reflectare în nivelul pensiei a aportului adus de fiecare, în perioada de muncă activă, la dezvoltarea societății.

O expresie a preocupării partidului și statului pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii o constituie trecerea la experimentarea duratei reduse a zilei de lucru. În prezent aproape 80 000 de salariați lucrează în regim de 6 ore pe zi, iar peste 40 000 în regim de 7 ore; un număr de peste 464 000 de salariați lucrează sîmbăta numai prima jumătate a zilei, cu compensarea diferenței de ore în celelalte zile ale săptămînii. Experimentările făcute au dat rezultate pozitive care urmează să fie temeinic analizate pentru ca — pe baza concluziilor ce se vor desprinde, și în special ca urmare a creșterii mai susținute a productivității muncii și îmbunătățirii normelor, în raport cu condițiile noi de dotare tehnică și de calificare — să se elaboreze un program de măsuri în vederea trecerii spre sfîrșitul actualului cincinal și începutul cincinalului viitor la generalizarea reducerii săptămînii de lucru.

Avem convingerea că toate aceste măsuri preconizate de conducerea partidului și statului pentru ridicarea în continuare a nivelului de trai vor găsi un profund ecou în rîndurile oamenilor muncii de la orașe și sate, vor constitui un nou imbold pentru a munci cu rezultate și mai bune în vederea înfăptuirii și depășirii sarcinilor cincinalului. Este de înțeles că realizarea acestor măsuri depinde de îndeplinirea exemplară a prevederilor de plan, a noilor angajamente luate de oamenii muncii, este condiționată de o creștere reală a producției și productivității muncii, trebuie să se bazeze pe sporirea eficienței economice, pe mărirea efectivă a venitului național.

Organele și organizațiile de partid, organele de conducere colectivă din ministere, centrale și întreprinderi, sindicatele, organizațiile de tineret și femei trebuie să acorde cea mai mare atenție înfăptuirii programului partidului de ridicare a nivelului de trai al maselor, îmbunătățirii condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii, să se preocupe sistematic ca toate eforturile și realizările pe tărîmul construcției economice și sociale să se răsfrîngă nemijlocit în traiul fiecărei familii, în bunăstarea generală a întregului nostru popor.

ORIENTĂRILE ȘI DIRECȚIILE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI ÎN DECENIILE URMĂTOARE

Stimați tovarăși,

Plenara Comitetului Central din mai 1971 a hotărît, după cum cunoașteți, elaborarea prognozelor privind evoluția economico-socială a României în deceniile următoare, a strategiei dezvoltării patriei noastre pe termen lung, ca parte importantă a programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de creare a condițiilor pentru trecerea la comunism. În elaborarea prognozei dezvoltării României pînă la sfîrșitul acestui secol se pornește de la necesitatea de a realiza un puternic avînt al forțelor de producție pe baza științei și tehnicii moderne — temelia progresului general al societății — perfecționarea continuă a relațiilor de producție și a raporturilor dintre oameni, ridicarea nivelului de trai, de cunoaștere și cultură a tuturor celor ce muncesc, adîncirea democrației socialiste, crearea condițiilor pentru participarea activă a întregului popor la conducerea țării, pentru afirmarea plenară a personalității umane, aplicarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, satisfacerea tot mai deplină a necesităților de viață materiale și spirituale ale întregului popor. Țelul fundamental al întregii dezvoltări a țării în perioada următoare este ridicarea patriei noastre la un înalt nivel de civilizație și bunăstare, înflorirea multilaterală a României socialiste.

Pentru a realiza aceste mărețe obiective vom pune în continuare, în centrul preocupărilor, accentuarea dezvoltării industriei; asigurînd în perioada 1976—1990 un ritm mediu anual de creștere industrială de 9—10 la sută, se va putea obține, la sfîrșitul acestui interval, o producție industrială globală de 6—8 ori mai mare decît în 1970. Se estimează că pînă în 1990 ar trebui să ajungem la o producție de 180—200 miliarde kWh energie electrică, de 20—25 milioane tone oțel, 150—200 mii autocamioane, 450—500 mii autoturisme, 35—40 milioane tone de ciment și altele.

Se va intensifica procesul de modernizare a structurii industriei, punîndu-se un accent deosebit pe dezvoltarea energeticii nucleare, a siderurgiei oțelurilor superioare. Ponderea industriei construcțiilor de mașini și a industriei chimice în totalul producției industriale urmează să ajungă la 55—60 la sută. Ținînd seama de nivelul relativ scăzut la care se află în prezent dezvoltarea industriei electronice, producția acestei ramuri va trebui să ajungă să reprezinte 16—17 la sută din producția totală a industriei construcțiilor de mașini; în cadrul acestei ramuri se vor dezvolta de asemenea, intens mecanica fină și optica, producția de mașini-unelte cu program, de utilaje tehnologice de înaltă complexitate, de mijloace de transport de mare capacitate.

Pentru a asigura dezvoltarea economico-socială rapidă a României, se va acorda o deosebită atenție lărgirii bazei energetice și de materii prime. Vor fi intensificate prospecțiunile geologice pe întregul cuprins al țării în vederea identificării de noi zăcăminte. O sarcină importantă este elaborarea de tehnologii de exploatare și prelucrare care să permită folosirea cît mai eficientă a tuturor resurselor existente în țară, inclusiv a celor cu conținut de substanțe utile redus.

Se va urmări încheierea unor acorduri de lungă durată pentru asigurarea importurilor necesare de materii prime și combustibil, se vor extinde în acest domeniu acțiunile de cooperare cu alte țări.

O problemă esențială care se pune în cincinalele următoare este asigurarea unui grad înalt de prelucrare a materiilor prime, în așa fel încît să sporească de cîteva ori valoarea produselor obținute dintr-o tonă de materii prime. Creșterea eficienței activității economice își va găsi o expresie sintetică în reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de la aproape 60 la sută în 1970, la circa 50 la sută în 1990.

Un element esențial al creșterii noastre economice îl va constitui dezvoltarea intensivă a agriculturii — ramură de bază a economiei noastre naționale. Se va asigura mecanizarea complexă a lucrărilor — atît în cultura plantelor, cît și în zootehnie — se va dezvolta procesul de electrificare. Încă în cincinalul următor agricultura va dispune de îngrășăminte chimice, insecticide și biostimulatori la nivelul cerințelor agrotehnicii moderne, iar pînă în anul 1990 se va asigura irigarea întregii suprafețe ce se justifică din punct de vedere economic. În aceste condiții, se poate conta pe realizarea în anul 1990 a unei producții de 28—30 milioane tone de cereale. Față de media anuală din perioada 1966—1970, ne propunem, de asemenea, ca pînă în 1990 să sporim de cîteva ori producția de sfeclă de zahăr, legume, fructe și struguri. Una din orientările de bază va fi dezvoltarea prioritară a zootehniei, astfel ca ponderea producției animaliere în totalul producției agricole să depășească 50 la sută în anul 1990 și, in acest scop, efectivele de animale urmează să crească la 9—10 milioane bovine, 18—20 milioane porcine și 18—20 milioane ovine.

Pe baza dezvoltării producției materiale, venitul național urmează să crească de 5—6 ori, ajungînd în 1990 să reprezinte 2 500—3 000 de dolari pe locuitor. Ținînd seama de necesitatea creșterii în ritm susținut a economiei naționale, în această perioadă va trebui să asigurăm ca circa 70—72 la sută din venitul național să se repartizeze pentru consum, iar o cotă de 28—30 la sută să fie destinată fondului național de dezvoltare economico-socială. Cea mai mare parte a acestui fond va trebui să fie alocată producției materiale, de care depinde în mod hotărîtor progresul societății noastre, creșterea nivelului de trai al poporului.

Făurirea unei economii moderne, de înaltă eficiență, impune promovarea în toate ramurile a cuceririlor științei și tehnologiei avansate. Vor fi luate măsuri pentru dezvoltarea mai intensă a cercetărilor științifice naționale, cu deosebire în matematică și fizică, în tehnică, chimie și biologie.

Activitatea de cercetare va trebui să-și aducă o contribuție substanțială la soluționarea problemelor legate de valorificarea superioară a resurselor naturale, echilibrarea balanței energetice, generalizarea automatizării și mecanizării complexe, asimilarea unor produse cu performanțe ridicate.

Asigurarea unei dezvoltări eficiente a economiei noastre naționale impune participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională socialistă a muncii, la schimburile economice și la cooperarea internațională. În acest sens, în întreaga perioadă 1976—1990 urmează ca ritmul comerțului exterior să devanseze ritmul produsului social. Vor fi luate în continuare măsuri pentru a asigura îmbunătățirea structurii exporturilor, sporind ponderea produselor industriale, în special a construcțiilor de mașini — de la 25 la sută la circa 45 la sută — ceea ce va conferi exporturilor românești o structură mai bună.

Dezvoltarea exporturilor și importurilor va urmări realizarea unei balanțe comerciale și de plăți excedentare pentru a asigura înfăptuirea unui număr sporit de acțiuni de cooperare în exterior, precum și rezerve valutare corespunzătoare. Se vor putea crea astfel condiții pentru trecerea în perspectivă la convertibilitatea internațională a leului.

O problemă esențială este asigurarea unei creșteri mai susținute a populației — factor esențial al dinamismului și forței productive a societății. Avem în vedere adoptarea în continuare a unui complex de măsuri de ordin economico-social și sanitar care să contribuie la întărirea familiei, la stimularea natalității, reducerea mortalității și creșterea duratei vieții oamenilor. În acest fel se estimează că, pînă la sfîrșitul deceniului viitor, populația României poate să ajungă la 24—25 milioane de locuitori.

Structura socială a țării va înregistra adînci schimbări calitative. Numărul celor ocupați în activitatea economico-socială urmează să crească la peste 11 milioane persoane în 1990, din care 9,5—10 milioane salariați. Se va accentua și mai mult rolul clasei muncitoare ca principala forță socială a societății noastre socialiste. Ponderea populației ocupate în industrie și construcții în totalul populației ocupate va crește pînă în 1990 la circa 50 la sută, în timp ce ponderea populației ocupate în agricultură urmează să se reducă la 10—15 la sută.

Un puternic avînt va înregistra instrucția publică. În această perioadă va fi generalizat liceul, astfel încît toți tinerii patriei vor primi o pregătire temeinică, la nivelul cerințelor societății moderne; se va extinde în continuare învățămîntul superior. Schimbările ce vor interveni în activitatea de producție — pe baza automatizării și cibernetizării — ridicarea nivelului de pregătire al întregii populații vor determina reducerea substanțială a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, accentuarea procesului de omogenizare a societății noastre.

Poporul român se va bucura de un nivel de bunăstare tot mai ridicat. În perioada 1970—1990, veniturile reale pe locuitor urmează să crească de circa 3,5 ori. Se vor asigura un consum alimentar la nivelul normelor fiziologice optime, satisfacerea în bune condiții a necesităților de îmbrăcăminte și încălțăminte, atingerea unui înalt grad de înzestrare a populației cu produse de folosință îndelungată, extinderea serviciilor. Ne propunem ca în perioada 1976—1990 să construim circa 2,5 milioane apartamente, asigurînd astfel rezolvarea problemei locuințelor. Nivelul înalt al productivității muncii sociale va permite ca pînă în 1980 săptămîna de lucru să fie redusă la 40—44 de ore. Sistematizarea teritoriului, a orașelor și comunelor, crearea unei rețele de noi centre urbane care să contribuie la ridicarea nivelului de civilizație al zonelor rurale înconjurătoare, diversificarea activității economico-sociale în mediul rural vor asigura apropierea condițiilor de trai de la sate față de cele de la orașe.

Acestea sînt, tovarăși, în linii mari, orientările și direcțiile dezvoltării economico-sociale a României în cincinalele următoare; ținînd seama de însemnătatea lor deosebită pentru viitorul patriei noastre, Comitetul Central le supune aprobării Conferinței Naționale. Pe această bază, Comisia Centrală de partid și de stat urmează să elaboreze — pînă la mijlocul anului 1973 — prognoza pe perioada 1976—1990 și Directivele privind planul cincinal 1976—1980, care vor fi supuse dezbaterii publice și aprobării Congresului al XI-lea al partidului.

Transpunerea în viață a acestui însuflețitor program va marca parcurgerea unei etape istorice de importanță decisivă pentru viitorul poporului român, asigurînd crearea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, așezarea temeliilor trainice pentru edificarea comunismului în România.

⟶

PERFECȚIONAREA CONDUCERII PLANIFICATE A SOCIETĂȚII SOCIALISTE

Îmbunătățirea în continuare a planificării activității economice

Stimați tovarăși,

O latură importantă a perfecționării conducerii o reprezintă îmbunătățirea planificării activității economice. După cum se știe, în elaborarea politicii economice a partidului și statului nostru s-a pornit de la necesitatea concentrării, specializării și cooperării în producție, a creării unor unități economice puternice, complexe care să corespundă exigențelor revoluției tehnico-științifice moderne și să asigure o înaltă eficiență. Totodată, hotărîrile Conferinței Naționale precedente și directivele Congresului al X-lea au avut în vedere crearea condițiilor care să permită acționarea mai deplină a legilor economice, folosirea mai judicioasă a acestora în activitatea de producție. Sînt cunoscute măsurile și legile adoptate în această direcție. Se poate spune că s-au făcut pași însemnați în realizarea sarcinilor trasate de Conferința Națională și de Congresul al X-lea. În momentul de față, avem 180 mari unități economice care asigură organizarea și conducerea întregii activități industriale. De asemenea, au fost aduse îmbunătățiri în organizarea întreprinderilor agricole de stat, în organizarea activității cooperatiste — atît a cooperativelor meșteșugărești, cît și a cooperativelor agricole de producție. Legile adoptate în ultimii ani, și, în primul rînd, legea de organizare și funcționare a unităților socialiste de stat, au așezat pe baze noi relațiile dintre organismele economice. O deosebită importanță are introducerea principiului conducerii colective, formarea comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, instituționalizarea adunărilor generale — măsuri care au creat cadrul organizatoric corespunzător participării active a maselor de oameni ai muncii la conducerea activității economice, au ridicat pe o treaptă superioară democrația economică muncitorească, socialistă. Se poate spune că prin legile adoptate, prin măsurile organizatorice noi și, în special, prin introducerea principiului conducerii colective, relațiile economice și juridice din sfera producției materiale au fost așezate pe baze noi, s-a creat cadrul legal pentru perfecționarea conducerii planificate a economiei naționale. Experiența celor aproape trei ani care au trecut de la adoptarea acestor măsuri demonstrează că ele corespund cerințelor vieții, necesităților etapei actuale în care se găsește economia românească.

Consider, totodată, necesar să menționez că în realizarea măsurilor stabilite s-au manifestat și o serie de lipsuri, în primul rînd în organizarea centralelor, precum și în relațiile acestora cu întreprinderile, pe de o parte, și cu ministerele, pe de altă parte. Aceste neajunsuri se datoresc faptului că în perioada de pregătire a schimbării structurii organizatorice a industriei, cît și după aceea, nu s-a acționat cu destulă fermitate pentru aplicarea în practică a măsurilor stabilite, a prevederilor legii. La multe ministere s-au manifestat și se mai manifestă încă puternice tendințe de centralism excesiv, tergiversarea acordării concrete a atribuțiilor ce revin de drept noilor unități economice. Unele centrale nu au preluat nici pînă astăzi întregul ansamblu de atribuții încredințate. Conducerile unor centrale nu se grăbesc să preia întreaga răspundere a activității, sarcinile ce le revin în conducerea producției; se acționează foarte încet, îndeosebi în exercitarea atribuțiilor lor privitoare la desfășurarea comerțului exterior și la asigurarea aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor.

Noua organizare a economiei a urmărit, totodată, lichidarea unor forme de centralism excesiv, a unor paralelisme și verigi intermediare în conducerea unităților de bază. Trebuie să spunem deschis că acest obiectiv nu s-a realizat în mod corespunzător; în unele ramuri s-au creat chiar noi paralelisme și verigi intermediare. S-a făcut încă puțin pentru simplificarea evidenței, pentru îmbunătățirea întregului sistem informațional, pentru reducerea aparatului funcționăresc, administrativ. La ministere și la alte organisme centrale s-a realizat — e drept — o reducere a personalului de circa 25 la sută, ceea ce este, fără nici o îndoială, un lucru bun, deși aparatul unor ministere continuă să fie încă destul de mare. Din păcate, reducerile efectuate nu au avut drept urmare întărirea unităților de producție cu specialiști. Cea mai mare parte a acestui personal a fost încadrată în centrale, aparatul acestora crescînd considerabil. Un lucru și mai rău este că din unitățile de bază ale producției numeroși ingineri și tehnicieni au fost transferați în aparatul centralelor. Deși această problemă a mai fost discutată, iar la ultima conferință pe țară cu cadrele de conducere din industrie s-a trasat sarcina trecerii în cel mai scurt timp a cadrelor de ingineri și tehnicieni din aparatul administrativ în producție, în această direcție s-a făcut încă puțin.

Apreciind că reorganizarea economiei este în linii generale încheiată, că ea corespunde etapei actuale de dezvoltare a țării și ținînd în același timp seama că mai persistă o serie de lipsuri, este necesar să se acționeze cu toată fermitatea pentru buna funcționare a unităților economice, pentru asigurarea unei conduceri științifice la toate nivelele economiei. Pînă la sfîrșitul acestui an, trebuie să se treacă asupra centralelor, combinatelor și grupurilor de uzine toate atribuțiile înscrise în lege, simplificîndu-se sau înlăturîndu-se verigile intermediare existente între ministere și centrale. Este necesar, de asemenea, să se simplifice organizarea centralelor, grefîndu-se, de regulă, pe una din unitățile componente de bază și să se treacă neîntîrziat la deplasarea forțelor tehnice spre unitățile productive. Centrala trebuie să devină realmente unitatea principală a organizării producției și cercetării, a conducerii planificate a activității economice. În scopul simplificării relațiilor, reducerii unor verigi apare necesară desființarea unor direcții generale și direcții intermediare din ministere, urmînd ca centrala să aibă legătura nemijlocită cu conducerea ministerului. De asemenea, este necesar să se precizeze bine rolul departamentelor — acolo unde ele vor mai rămîne — pentru a nu complica soluționarea operativă a problemelor. În cadrul măsurilor pentru îmbunătățirea conducerii colective a ministerelor, mi se pare mai potrivit ca colegiul să fie înlocuit cu un consiliu de conducere al ministerului — organ deliberativ din care să facă parte toți conducătorii centralelor și institutelor de cercetare și un număr limitat de șefi de direcții și alți lucrători din aparatul ministerului. Se impune îmbunătățirea în continuare a activității comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, creșterea rolului adunărilor generale în conducerea activității economice.

Ținînd seama de necesitatea concentrării, specializării și cooperării în producție, se impune crearea în ramura construcțiilor de mașini a unui consiliu de coordonare, format din reprezentanții tuturor ministerelor care au sectoare de construcții de mașini. Dacă va apare necesar, asemenea consilii de coordonare se vor putea forma și în alte ramuri.

În scopul perfecționării conducerii agriculturii, este necesar să se acorde o mai mare atenție aplicării ferme a măsurilor de raionare și specializare a producției. Totodată, trebuie să se intensifice activitatea consiliilor oamenilor muncii, să crească rolul acestora în conducerea unităților agricole socialiste de stat. Pînă la sfîrșitul actualului cincinal, va trebui să se asigure mecanizarea tuturor lucrărilor din agricultura de stat, astfel ca aceste unități să funcționeze la nivelul unităților similare din țările dezvoltate, inclusiv în ce privește numărul muncitorilor la suta de hectare. Întreprinderile agricole de stat trebuie să ofere model pentru întreaga noastră agricultură din punct de vedere al producției și productivității muncii. În sectorul cooperatist al agriculturii este necesar să se acorde mai multă atenție dezvoltării democrației cooperatiste, dezbaterii în cadrul adunărilor generale a tuturor problemelor privind activitatea de producție, organizarea muncii, retribuirea țăranilor. Va trebui să fie sporit rolul consiliilor intercooperatiste în coordonarea și raionarea mai bună a producție. Pentru perfecționarea continuă a conducerii agriculturii apare necesar să se realizeze o mai strînsă conlucrare între uniunile județene cooperatiste și Uniunea Națională, pe de o parte, și organele agricole județene și Ministerul Agriculturii, pe de altă parte.

Activitatea pentru îmbunătățirea conducerii și planificării dezvoltării noastre economico-sociale nu trebuie să piardă din vedere transporturile, construcțiile, toate celelalte ramuri care au un rol important în funcționarea unitară a întregii noastre societăți. Un loc însemnat în perfecționarea conducerii planificate ocupă dezvoltarea activității științifice, de proiectare, învățămîntul, sistemul de pregătire a cadrelor pentru toate sectoarele economiei și vieții sociale.

După cum se vede, în perioada imediat următoare trebuie să acționăm cu fermitate pentru realizarea unitară a tuturor măsurilor privind buna organizare a activității economico-sociale, perfecționarea conducerii și planificării tuturor domeniilor de activitate. Trăgînd concluzii din experiența de pînă acum, ținînd seama de problemele tot mai complexe pe care le ridică organizarea economico-socială, se face simțită nevoia creării unui organism care să îndrume unitar întreaga această activitate, să studieze și să elaboreze norme și criterii pentru organizarea diferitelor sectoare într-o concepție unică. Un asemenea organism, format din reprezentanții tuturor sectoarelor, ar putea fi organizat pe lîngă Consiliul de Miniștri, urmînd ca atribuțiile să i se precizeze prin lege. De asemenea, ținînd seama de rolul tot mai important al consiliilor populare în conducerea vieții economico-sociale de pe teritoriul țării, este necesară crearea unui consiliu de coordonare al consiliilor populare, format din reprezentanții tuturor județelor, care să lucreze ca organ deliberativ. Avînd în vedere experiența conferințelor pe țară cu secretarii și primarii comunali și cu cadrele de bază din industrie, este necesar să stabilim ca, periodic, la 3—5 ani, să aibă loc asemenea conferințe în toate sectoarele de activitate.

Conferința Națională este chemată să adopte măsurile de încheiere a activității de perfecționare a conducerii și planificării economico-sociale. Pe lîngă măsurile de care am vorbit pînă acum, supunem Conferinței Naționale proiectele Legii dezvoltării economico-sociale planificate a țării, Legii sistemului financiar, Legii remunerării muncii și proiectul noului Cod al muncii. Aceste legi fundamentale aprofundează o serie de prevederi constituționale, au menirea de a perfecționa relațiile de producție și sociale în conformitate cu nivelul atins de forțele de producție, creează un cadru lărgit pentru conducerea socială pe baza planului național unic, pentru afirmarea în viață a principiilor comuniste. Deoarece proiectele legilor au fost înmînate tuturor delegaților, urmînd ca apoi să fie publicate și supuse spre dezbatere întregului partid și popor, nu doresc să mai mă refer la ele.

După cum se știe, ultimele planuri cincinale au fost elaborate de comisii de partid și de stat speciale, iar Plenara Comitetului Central din primăvara anului 1971 a stabilit constituirea Comisiei centrale de partid și de stat pentru elaborarea prognozelor de lungă durată. Avînd în vedere experiența activității acestor comisii și ținînd seama de rolul tot mai important al dezvoltării economico-sociale a țării pe baza unui plan național unic, apare necesară crearea, în locul comisiilor de partid și de stat, a unui organism permanent, format din cadre de conducere de partid și de stat, din cele mai bune cadre economice, tehnice și științifice, precum și din reprezentanți ai oamenilor muncii, care lucrează direct în producție. Propunem ca acest organism democratic să se numească Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale a României. El ar urma să elaboreze studii și să dezbată principalele orientări ale dezvoltării țării. Consiliul va prezenta conducerii de partid și de stat studiile și concluziile sale și va lucra în strînsă legătură cu organele de partid și de stat la întocmirea prognozelor, a planurilor cincinale și anuale.

De asemenea, avînd în vedere necesitatea unei mai bune coordonări a activității financiar-bancare și orientării acesteia într-o perspectivă mai largă, este necesară crearea Consiliului financiar-bancar, format din reprezentanții Ministerului Finanțelor, băncilor, Comitetului de Stat al Planificării și altor instituții centrale, din cei mai buni specialiști în domeniul financiar-bancar. Acest consiliu va avea sarcina de a analiza fenomenele și tendințele care se manifestă în sfera raporturilor financiare, monetare și valutare, atît pe plan intern, cît și pe plan internațional, de a elabora studii și măsuri pentru traducerea în viață a politicii financiare a partidului. Acest organism urmează să funcționeze pe lîngă Consiliul de Miniștri.

Pînă la sfîrșitul acestui an vor fi adoptate toate aceste legi și măsuri, astfel încît, încă de la începutul noului an să poată fi aplicate din plin: în anul 1973 să fie încheiată faza actuală a perfecționării organizării și conducerii planificate a economiei noastre naționale. Doresc să fiu cît mai precis. Cînd mă refer la încheierea activității de perfecționare a conducerii planificate a economiei am în vedere ca întreaga viață economică să se desfășoare în conformitate cu noua organizare, cu prevederile legilor adoptate. Nu vreau să rezulte însă în nici un fel că o dată cu aceasta nu vom mai avea nimic de făcut în această direcție. Dimpotrivă, perfecționarea conducerii planificate a societății trebuie să constituie o preocupare continuă a partidului și statului, un proces permanent determinat de însăși dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție și sociale. Această perfecționare continuă trebuie să pornească însă de la realizarea în viață a hotărîrilor adoptate. Nu poate fi admis nimănui să se sustragă de la înfăptuirea măsurilor și legilor, invocînd necesitatea unor îmbunătățiri pentru justificarea neaplicării legilor existente. Disciplina de stat, aplicarea legilor sînt obligatorii pentru toți; încălcarea acestora, sub nici un motiv, nu poate fi tolerată nimănui.

Dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste, intensificarea participării maselor la conducerea societății

Stimați tovarăși,

O latură importantă a conducerii planificate a activității economico-sociale este organizarea corespunzătoare a muncii și a controlului la toate nivelurile de activitate. Pornind de la experiența de pînă acum, de la prevederile Constituției, este necesar să se realizeze o mai bună delimitare între organele administrației de stat, inclusiv Consiliul de Miniștri, și organele puterii de stat. În acest sens, este necesară dezvoltarea în continuare a funcțiilor de control ale Marii Adunări Naționale și Consiliului de Stat.

Trebuie luate măsuri hotărîte pentru unificarea controlului și înlăturarea oricăror paralelisme. Este necesar să se realizeze un control sever în toate domeniile de activitate: societatea trebuie să cunoască cum sînt gospodărite mijloacele materiale și financiare, cum își îndeplinesc sarcinile colectivele de oameni ai muncii, cadrele de conducere. Nimeni și sub nici o formă nu se poate sustrage controlului și răspunderii față de oamenii muncii.

În scopul realizării în mai bune condiții a controlului, este necesară transformarea Consiliului Economic într-un organ puternic de partid și de stat pentru controlul unitar al îndeplinirii hotărîrilor de partid și a legilor țării în toate domeniile de activitate. În domeniul controlului financiar, este necesar să creăm un organ special — așa după cum știți că era pe timpuri Înalta Curte de Conturi. Acestea vor funcționa sub conducerea directă a Consiliului de Stat.

Propunînd aceste măsuri, pornim de la necesitatea unificării controlului pe baza unor criterii precise, de la necesitatea întăririi disciplinei de plan și financiare, a ridicării răspunderii tuturor organelor de stat și îndeplinirii în tot mai bune condiții a hotărîrilor de partid și a legilor.

Îmbunătățirea activității statului impune măsuri de perfecționare, de organizare mai bună a muncii organelor de justiție, procuratură și ale Ministerului de Interne. Este necesar ca justiția și procuratura să acorde mai multă atenție aplicării legilor țării, respectării legalității socialiste, și în primul rînd ele însele să respecte legile și termenele de judecată. Ele trebuie să se sprijine și mai mult pe masele de oameni ai muncii, să asigure o informare permanentă a acestora asupra activității pe care o desfășoară, să solicite sprijin în întărirea, în toate sectoarele de activitate, a legalității socialiste. În legătură cu aceasta considerăm necesar să se aducă îmbunătățiri în continuare legislației privind sancționarea unor infracțiuni și executarea unor pedepse. Legea trebuie să dea posibilitatea ca unele pedepse privind infracțiuni de mai mică importanță să poată fi executate prin muncă. Avînd în vedere rolul important pe care îl au organele de miliție și securitate, este necesar să se acorde o mai mare atenție îmbunătățirii în continuare a activității lor, combătîndu-se orice manifestare de abuz și ilegalitate, veghindu-se cu strictețe la aplicarea legilor, la apărarea intereselor întregului nostru popor. Trebuie să se dezvolte și mai mult practica pozitivă ca organele de miliție și securitate să informeze masele populare despre diferite cazuri de infracțiuni, să-i pună în dezbaterea colectivelor de oameni ai muncii pe cei ce încalcă legile țării și, totodată, să aplice cu mai multă fermitate prevederile legale împotriva infracțiunilor.

În legătură cu așezarea pe bază de norme legale a întregii activități economico-sociale, se pune problema dezvoltării și perfecționării activității juridice, a principiilor noastre de drept în conformitate cu realitățile noi, cu ideologia materialist-dialectică și istorică, cu idealurile socialismului și comunismului. Principiile de drept trebuie să exprime schimbările revoluționare produse în caracterul forțelor și relațiilor de producție, să permită o așezare pe baze judicioase a raporturilor dintre întreprinderi, dintre diferite organisme sociale, dintre cetățeni — în dubla lor calitate de producători și proprietari ai avuției naționale — să dea formă juridică întregului sistem de norme privind conviețuirea socială în orînduirea socialistă și comunistă (...)

ADEZIUNE TOTALĂ, MUNCĂ NEPRECUPEȚITĂ PENTRU ÎNFĂPTUIREA HOTĂRÎRILOR CONFERINȚEI NAȚIONALE A P. C. R.

ÎNTR-O atmosferă plină de entuziasm și optimism, oamenii muncii, întregul nostru popor, a urmărit îndeaproape, timp de 3 zile, desfășurarea lucrărilor marelui forum al comuniștilor — Conferința Națională a P.C.R. Cu sentimentul datoriei împlinite, al încrederii depline în viitorul luminos al țării, cei ce muncesc au ascultat, în sala Conferinței, sau la radio și televiziune, au citit și recitit din presa zilnică amplul Raport prezentat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** ***secretarul general al partidului, document de o excepțională importanță teoretică și practică, amplă analiză a drumului parcurs de țara noastră în opera de făurire a socialismului și care trasează, totodată, coordonatele viitoare ale ridicării României pe noi culmi ale civilizației.***

Înaintînd viguros pe drumurile unei societăți lipsite de exploatare, care asigură fiecăruia dreptul la muncă și la viață fericită, țara noastră cunoaște în permanență transformări înnoitoare, își dezvoltă puternic forța economică prin construirea de noi și noi fabrici și uzine, dotate cu tehnică de prim rang, își modernizează agricultura, prin mecanizarea, irigarea și ridicarea randamentului pămîntului, înalță noi construcții de locuințe și așezări social-culturale, dă viață celor mai înaripate visuri ale poporului. România socialistă de astăzi se prezintă lumii întregi, ca o țară în curs de dezvoltare, cu un popor mîndru, stăpîn pe destinele lui, constructor activ al unei vieți noi

Comuniștii, toți oamenii muncii din patria noastră — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, înfrățiți în munca și lupta pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — își manifestă adeziunea totală față de politica clarvăzătoare a partidului, hotărîrea lor nestrămutată de a înfăptui neabătut amplul program elaborat de Conferința Națională.

PROGRAM AMPLU, MARXIST-LENINIST, PENTRU VIITOR

MARELE FORUM al comuniștilor — Conferința Națională a P.C.R. la ale cărei lucrări am avut cinstea să particip în calitate de delegat, se înscrie ca un eveniment memorabil, cu profunde semnificații pentru dezvoltarea viitoare a patriei noastre pe drumul înfăptuirii construcției socialiste și comuniste. Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sinteză strălucită marxist-leninistă a drumului pe care l-am parcurs și program amplu de activitate pentru viitor, vor imprima un și mai puternic avînt vastei opere de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, vor dinamiza energiile creatoare ale poporului nostru spre cucerirea de noi și deosebite succese.

În întîmpinarea acestui eveniment istoric din viața poporului român, colectivul de muncă al combinatului nostru a desfășurat cu entuziasm întrecerea socialistă pentru realizarea cincinalului înainte de termen. Eforturile depuse s-au concretizat în realizarea planului pe primul semestru al anului cu 9 zile mai devreme. **Pînă la sfîrșitul lunii iunie a.c., a fost realizată o producție globală de 13.100 mii lei, o producție marfă de 12.000 mii lei, economiile la prețul de cost s-au ridicat la peste 3.700 mii lei, iar beneficiile suplimentare la 4.100 mii lei, în condițiile creșterii productivității muncii cu 1,6%.** Au fost realizate peste plan în această perioadă **800 tone de amoniac, 896 tone de îngrășăminte sută la sută substanță activă și peste 300 tone de uree.**

Comitetul de partid, organizațiile de bază din combinat, au pus în centrul activității lor antrenarea întregului colectiv la îndeplinirea angajamentelor luate în întrecere, principalele obiective urmărite fiind folosirea mai din plin a capacităților de producție și a timpului de lucru pentru a putea obține cu aceleași instalații o producție mai mare și în condiții de reducere a cheltuielilor de fabricație.

Am reținut din cuvîntarea rostită de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a P.C.R., indicația prețioasă că **„trebuie intensificată preocuparea pentru folosirea mai bună a suprafețelor de producție, asigurînd cu investiții mici introducerea unor utilaje în spațiile existente".** Colectivul nostru a mers și pînă acum pe această cale și va continua și în viitor să persevereze și mai mult, pentru a obține — prin modificări minime aduse agregatelor — o producție sporită cu aceleași instalații și cu aceleași suprafețe. La fabrica de amoniac, de pildă, îmbunătățirea regimului de lucru al instalației de sinteză prin modificarea, într-o concepție originală, a construcției interioare la coloană, **a determinat atît creșterea capacității fabricii, cît și reducerea unor consumuri specifice, fapt care s-a reflectat direct în micșorarea prețului de cost.** În mod similar, la instalația de acid azotic, care încă de la început a reprezentat un loc îngust în ansamblul fluxului tehnologic al combinatului, au fost adoptate măsuri care să înlăture acest inconvenient și să asigure nu numai realizarea planului de producție, printr-o mai bună utilizare a capacității fabricii de azotat de amoniu, dar și necesarul pentru instalația de acid adipic de la Uzina de fibre sintetice Săvinești.

La instalația de azotat de amoniu am întîmpinat unele neajunsuri privind calitatea produsului finit Proiectată la nivelul anului 1959, instalația era destinată producerii unui azotat cu un conținut de umiditate de 1%, valoare total nesatisfăcătoare în comparație cu realizările obținute pe plan mondial. În consecință, pe linia creșterii indicatorilor calitativi ai azotatului, am acționat pentru reducerea umidității, îmbunătățirea compoziției granulometrice și folosirea materialelor antiaglomerate. Efectul conjugat al acestor acțiuni a fost obținerea unui produs neaglomerabil, fluid, cu o umiditate permanentă de circa 0,2%. Urmarea acestui salt calitativ a fost că produsele purtînd marca „Azochim", sînt mereu mai competitive, **fapt confirmat de creșterea, an de an, a numărului țărilor în care combinatul exportă azotatul de amoniu și a volumului exportului care, în prezent, reprezintă peste 70% din producția noastră.**

Colectivul combinatului și-a luat angajamentul **de a da pînă la finele anului o producție globală suplimentară de 25 milioane lei, o producție marfă de 22 milioane lei și economii la prețul de cost de 6 milioane lei.** Cu toate că întîmpină unele greutăți la punerea în funcțiune a noii instalații „Azot IV", comuniștii, întregul colectiv de muncă, au ajuns la concluzia că angajamentul va putea fi îndeplinit, iar actualul plan cincinal se va putea realiza în patru ani și jumătate.

Atît ca maistru, cît și ca membru al comitetului de partid, mă voi strădui din toate puterile mele să sprijin întregul colectiv de muncă pentru a da viață hotărîrilor adoptate de Conferința Națională, la care îmi exprim totala adeziune.

Ioana LUNGU
maistru — membru al comitetului de partid al Combinatului de îngrășăminte azotoase
Piatra Neamț

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MATERIEI PRIME

ALĂTURI de întregul popor, colectivul fabricii noastre a urmărit cu deosebit interes lucrările Conferinței Naționale a partidului, eveniment de însemnătate istorică, menit să accelereze procesul de ridicare a construcției socialiste în țara noastră spre noi trepte de civilizație, spre comunism.

„O deosebită atenție trebuie acordată — a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Raportul prezentat la Conferința Națională — **valorificării superioare a materiilor prime și materialelor, orientînd ferm structura industriei — atît în cincinalul actual, cît și în cincinalele viitoare — spre produsele care incorporează o cantitate cît mai mare de muncă complexă".**

În această direcție, conștient de importanța realizării cincinalului înainte de termen și avînd ca îndreptar dezbaterile Conferinței Naționale a partidului, colectivul fabricii noastre și-a propus ca obiectiv principal **reducerea costurilor de producție în vederea obținerii unei mai înalte eficiențe în muncă.** În acest scop muncitorii, tehnicienii și inginerii acordă întreaga atenție valorificării superioare a materiei prime, folosirii raționale a rezervelor existente și creșterii productivității muncii. Iată și concretizarea eforturilor depuse: **nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție marfă în semestrul I a fost de numai 852,8 lei față de 856,9 lei cît prevăd sarcinile de plan. La întreaga producție marfă, s-a obținut în această perioadă o economie de 911.000 lei.**

Prin ce căi și mijloace am obținut aceste realizări ?

În primul rînd, s-a urmărit să se creieze o **barieră serioasă în calea intrării în circuitul de fabricație a unor materii prime de slabă calitate.** Prin întărirea exigenței la operația de recepție, a verificării săptămînale a gradului de umiditate a pieilor brute furnizate, locurile de muncă au putut fi aprovizionate cu materii prime și materiale auxiliare de calitate corespunzătoare și astfel să fie evitate pierderile și risipa.

În al doilea rînd, avînd în vedere că ponderea cheltuielilor materiale în totalul producției este apreciabilă (80%) **s-a urmărit încă din faza de proiectare ca modelele pe care le creăm să se încadreze în normele de consum aprobate și, paralel cu aceasta, s-a trecut la verificarea consumului de piei fețe la secțiile de încălțăminte, articole tehnice și marochinărie.** La secția articole tehnice, de exemplu, printr-o mai judicioasă așezare a modelelor de croit, s-a redus consumul specific de materie primă pentru 5 modele de mănuși, realizîndu-se o economie de 35 d.m.p. material piei și șpalturi de producție la 100 perechi mănuși.

Paralel a fost pus un accent deosebit pe calitatea lucrului efectuat. Prin introducerea autocontrolului în lanț, al întăririi responsabilității fiecărui lucrător pentru operația efectuată, **am reușit să obținem o reducere a remanierelor de la 345 000 lei în 1971, la numai 29 000 lei pe semestrul I 1972.**

Valorificarea deșeurilor a constituit o altă pîrghie pe care am folosit-o pentru reducerea nivelului cheltuielilor la 1000 lei producție marfă. Această acțiune, desfășurată în principal prin generalizarea metodei de croire combinată și care a determinat o scădere a indicelui de furda cu o eficiență economică evidentă, ar putea fi însă mai mult stimulată dacă **Ministerul de Finanțe ar reduce cota de impozit, în așa fel ca nivelul de preț al produselor obținute din deșeuri să fie mai mic ca nivelul de preț corespunzător produselor obținute din semifabricate întregi.** Ca proiect de viitor, se înscrie preocuparea colectivului fabricii noastre pentru executarea prin autoutilare a unui uscător la tăbăcăria minerală, necesar valorificării superioare a deșeurilor industriale și a subproduselor acestei secții.

Tot în perspectivă se înscrie și acțiunea de experimentare a prelucrării vegetale a gîtului de bovine, a pieilor cromate din import, și a executării finisajului cu aracet a pieilor fețe, în vederea reducerii coloranților din import tip binder — măsură menită să asigure o înaltă valorificare a materiei prime, economii de valută și, în general, o reducere substanțială a cheltuielilor materiale.

ing. D. PINTILESCU
director Fabrica de pielărie și încălțăminte „Flacăra roșie"
București

RIDICAREA EFICIENȚEI ECONOMICE, OBIECTIV PERMANENT

AM AVUT MAREA CINSTE să particip, în calitate de delegat, la lucrările Conferinței Naționale a P.C.R. Alături de toți ceilalți delegați și invitați am ascultat cu deosebit interes Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în care sînt indicate cu clarviziune cele mai potrivite căi și mijloace menite să dinamizeze eforturile consacrate înfăptuirii istoricului program elaborat de Congresul al X-lea al partidului, să accelereze mersul înainte al societății noastre socialiste, să valorifice plenar avantajele și superioritatea ei, să sporească rodnicia întregii noastre activități spre binele patriei, a bunăstării și fericirii întregului popor.

Marele eveniment de importanță istorică în viața partidului și poporului nostru — Conferința Națională — a fost întîmpinat și de colectivul uzinei noastre cu deosebite succese în producție, în înfăptuirea angajamentelor ce ni le-am asumat pentru realizarea cincinalului înainte de termen. **În primul semestru al anului am depășit valoarea producției marfă vîndută și încasată cu 16 milioane lei, iar productivitatea muncii pe salariat cu 510 lei.** Colectivul uzinei a dat în plus economiei naționale **mai bine de 5.600 tone produse metalurgice, și-a depășit sarcinile la export — toate acestea în condițiile îmbunătățirii și diversificării producției.**

Prin reevaluarea posibilităților de care dispunem, colectivul uzinei noastre **și-a luat angajamentul să realizeze cincinalul înainte de termen și să obțină astfel un spor de peste 400 milioane lei la producția marfă.** În realizarea acestui angajament, va avea o pondere însemnată diversificarea și înnobilarea producției de bare trase din oțeluri aliate, a șinelor trefilate din oțeluri speciale și arc, a sortimentelor noi de electrozi, fluxuri de sudură, produse sinterizate.

Pentru atingerea acestor obiective majore, colectivul uzinei este hotărît să valorifice mai intens rezervele ce există încă în legătură cu folosirea capacităților de producție, a timpului de lucru, cu utilizarea materiilor prime și a materialelor. Înlăturarea unor neajunsuri care mai persistă în domeniul organizării și conducerii producției, cît și în cel al aprovizionării tehnico-materiale și desfacerii producției, va avea darul să facă munca noastră mai rodnică și astfel să obținem rezultate mereu mai bune.

Vorbind de problema investițiilor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. a arătat că **„importante posibilități de creștere suplimentară a producției rezidă în scurtarea termenelor de execuție a noilor obiective și atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați..."** Vreau să arăt că uzina noastră are de realizat importante obiective menite să ducă la sporirea potențialului ei productiv. De aceea, ținînd seama de stadiul actual al asigurării cu utilaje tehnologice, se impune, după părerea mea, pe lîngă intensificarea eforturilor proprii ale uzinei, acordarea unui sprijin mai substanțial din partea centralei noastre și chiar a ministerului.

Sînt convins că măsurile preconizate de Conferința Națională a partidului privind perfecționarea în continuare, a conducerii, organizării și planificării economiei — măsuri la care subscriu din toată inima — vor crea noi și importante premise ca fiecare întreprindere, iar economia materială în ansamblu, să dobîndească noi și importante succese. În ce ne privește, sîntem hotărîți să traducem în viață sarcinile izvorîte din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, să valorificăm superior rezervele de care dispunem.

Nicolae NEGREA
laminorist
Uzinele „Industria Sîrmei"-Cîmpia Turzii

OBIECTIVELE ŞI PRINCIPIILE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE PLANIFICATE A ROMÂNIEI

ing. Ion St. ION
vicepreşedinte al Consiliului Economic

ORIENTAREA dezvoltării în perspectivă a vieţii economice şi sociale din România pune în faţa Partidului Comunist Român — forţa politică conducătoare a societăţii — sarcina elaborării strategiei dezvoltării economico-sociale a ţării, a obiectivelor şi principiilor fundamentale ale conducerii procesului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de trecere treptată la comunism.

Factorul hotărîtor de care depinde înfăptuirea cu succes a programului partidului nostru îl constituie conducerea ştiinţifică a construcţiei socialiste, bazată pe cunoaşterea aprofundată a cerinţelor legilor obiective ale evoluţiei societăţii.

Viaţa a confirmat convingător justeţea liniei politice a partidului, a arătat că ea corespunde pe deplin exigenţelor ce decurg din progresul tehnico-ştiinţific contemporan, aspiraţiilor spre prosperitate şi progres ale poporului român. Succesele obţinute în construcţia socialistă au fost realizate în contextul aplicării cu consecvenţă a măsurilor de perfecţionare a formelor şi metodelor de conducere a mecanismului vieţii economice şi sociale.

Îmbunătăţirea structurilor organizatorice, lărgirea atribuţiilor şi competenţelor unităţilor economice, apropierea deciziei de locul executării ei, sporirea rolului factorilor economico-financiari au creat condiţii din ce în ce mai bune pentru realizarea şi depăşirea sarcinilor de plan, pentru creşterea iniţiativei şi răspunderii oamenilor muncii în folosirea eficientă a resurselor de care dispunem în vederea intensificării dezvoltării economiei noastre socialiste.

A fost desfăşurată o amplă activitate pentru îmbunătăţirea legislaţiei ţării, pentru dezvoltarea normelor de drept economic, pentru consacrarea juridică a perfecţionării relaţiilor de producţie socialiste, a noilor raporturi sociale.

Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate — obiectiv strategic fundamental al politicii partidului — este indisolubil legată de creşterea şi modernizarea bazei tehnico-materiale a economiei, perfecţionarea neîntreruptă a relaţiilor de producţie, adîncirea democraţiei, formarea şi întărirea conştiinţei socialiste a maselor, ridicarea la un nivel superior a întregii munci de conducere şi organizare a activităţii economico-sociale.

Unul din principalele izvoare ale forţei şi dinamismului orînduirii socialiste constă tocmai în faptul că societatea se dezvoltă potrivit unei concepţii unitare, a unei conduceri centralizate — factor decisiv pentru economisirea de muncă socială, pentru concentrarea energiilor şi resurselor materiale şi umane, ale întregului popor, spre acele obiective care prezintă, în fiecare etapă, o însemnătate primordială pentru progresul social.

Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României adoptat de Conferinţa Naţională a partidului care consfinţeşte întărirea rolului conducător al partidului în întreaga activitate de dezvoltare economico-socială planificată a ţării, constituie încă o expresie a preocupărilor pentru sincronizarea formelor şi metodelor de organizare şi conducere cu cerinţele concrete ale actualei etape de construcţie socialistă.

Aşa cum subliniază proiectul, în Republica Socialistă România dezvoltarea economico-socială planificată se desfăşoară sub conducerea Partidului Comunist Român pe baza programului fundamentat pe previziunea ştiinţifică a progresului societăţii, în concordanţă cu cerinţele legilor dezvoltării istorice, cu realităţile economico-sociale ale fiecărei etape.

Rolul conducător al partidului în activitatea de dezvoltare economico-socială se exercită în mod continuu, la toate nivelele organizatorice, atît în faza de elaborare şi fundamentare a planurilor, cît şi în aceea de îndeplinire a prevederilor lor, organele şi organizaţiile de partid acţionînd în permanenţă pentru organizarea şi mobilizarea tuturor forţelor creatoare ale naţiunii la realizarea planurilor cincinale şi anuale de dezvoltare a ţării.

Statuînd ca obiectiv final al dezvoltării economico-sociale planificate în România înfăptuirea Programului Partidului Comunist Român, proiectul de lege precizează **rolul planului naţional unic**, care uneşte toate resursele umane şi materiale ale ţării pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi crearea premiselor materiale ale trecerii treptate la comunism. Prin planul naţional unic trebuie să se realizeze coordonarea procesului reproducţiei socialiste lărgite, dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor vieţii sociale, să se asigure folosirea unitară a pîrghiilor economico-sociale în vederea ridicării eficienţei întregii activităţi, sporirii bogăţiei naţionale şi creşterii bunăstării poporului.

Pîrghie nemijlocită de acţiune în conducerea societăţii, planul naţional unic dă expresie concretă cerinţelor centralismului democratic. Trasarea direcţiilor fundamentale ale dezvoltării socialiste, stabilirea obiectivelor planului naţional unic constituie o prerogativă a poporului. Planul naţional unic este elaborat cu participarea tuturor oamenilor muncii, exprimă voinţa clasei muncitoare, a întregului popor, pentru înfăptuirea programului partidului ; conducerea planificată a dezvoltării economico-sociale constituie un atribut esenţial şi inalienabil al suveranităţii şi independenţei naţionale planul naţional fiind unic şi indivizibil.

Conducerea pe baza centralismului democratic asigură materializarea unităţii de voinţă, convergenţa tuturor forţelor sociale fundamentale, a tuturor activităţilor sociale, înaintarea într-un ritm cît mai rapid pe calea socialismului, spre comunism.

Întărind latura conducerii unitare a societăţii pe baza planului naţional unic, partidul acţionează totodată pentru extinderea autonomiei, lărgirea drepturilor şi competenţelor unităţilor economico-sociale, întărirea democraţiei muncitoreşti, pentru participarea largă a maselor populare la elaborarea şi înfăptuirea politicii sale, pentru crearea condiţiilor ca ele să-şi spună cuvîntul în toate problemele importante ale construcţiei socialiste.

Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată sintetizează experienţa noastră în conducerea societăţii, precizează obiectivele fundamentale ale dezvoltării ţării, statorniceşte principiile de bază ale conducerii planificate a dezvoltării economico-sociale.

OBIECTIVELE fundamentale ale strategiei dezvoltării economico-sociale planificate a României — aşa cum sînt formulate în proiectul de lege — exprimă într-o formă concentrată concepţia partidului nostru cu privire la construcţia societăţii socialiste. Ele se concretizează în : promovarea consecventă a industrializării socialiste a ţării ; sporirea contribuţiei agriculturii în creşterea producţiei materiale şi a venitului naţional ; utilizarea eficientă a fondului de dezvoltare economico-socială; satisfacerea nevoilor de transport şi telecomunicaţii ale producţiei materiale şi ale populaţiei ; îmbunătăţirea comerţului, a aprovizionării şi servirii consumatorilor ; orientarea cercetării ştiinţifice spre rezolvarea problemelor esenţiale ale dezvoltării şi modernizării producţiei materiale ; asigurarea dinamismului demografic ; creşterea rapidă a productivităţii muncii ; reducerea cheltuielilor materiale în ansamblul producţiei sociale ; repartizarea armonioasă a forţelor de producţie pe teritoriul ţării ; creşterea sistematică a nivelului de trai şi de civilizaţie al tuturor cetăţenilor ţării ; participarea cît mai intensă a ţării la diviziunea internaţională socialistă şi mondială a muncii.

De o deosebită importanţă pentru realizarea acestui complex de obiective este **fondul naţional de dezvoltare economico-socială.**

Alocarea unei părţi însemnate — circa o treime — din venitul naţional pentru fondul de dezvoltare economico-socială reprezintă una din opţiunile fundamentale ale politicii economice a partidului. Se vede în aceasta grija partidului atît pentru viaţa generaţiei de astăzi, cît şi pentru ceea ce vom lăsa moştenire generaţiilor de mîine.

Fondul naţional de dezvoltare, reglementat în proiectul de lege, este o categorie economică mai largă care, incluzînd şi amortizarea, cuprinde realmente toate resursele pe care societatea le alocă pentru dezvoltarea societăţii, dimensionează mai exact resursele destinate în acest scop.

În condiţiile progresului tehnic contemporan, amortizarea a încetat să mai fie doar o sursă pentru simpla reproducţie a mijloacelor de producţie, o mare parte a acesteia fiind folosită pentru dezvoltarea fondurilor fixe. Orice investiţie se materializează în echipamente de producţie mai perfecţionate decît cele pe care le înlocuieşte, capabile să realizeze o producţie de valoare mai mare.

Fondul naţional de dezvoltare economico-socială, se va constitui şi utiliza, potrivit competenţelor stabilite prin lege, la nivelul unităţilor economice şi administrativ-teritoriale şi la nivel central. Fondul naţional de dezvoltare economico-socială va fi destinat pentru : investiţii privind dezvoltarea, modernizarea şi reînnoirea fondurilor fixe productive din ramuri ale producţiei materiale şi serviciilor ; lărgirea bazei materiale a cercetării ştiinţifice, asigurarea unităţilor economice cu cantităţile normate de materii prime, materiale şi alte mijloace circulante necesare desfăşurării activităţilor economice ; constituirea de rezerve ; investiţii privind lărgirea bazei materiale a învăţămîntului, culturii, ocrotirii sănătăţii şi a altor activităţi social-culturale, precum şi pentru construcţia de locuinţe şi lucrări edilitare gospodăreşti la oraşe şi sate.

Repartizarea optima a venitului naţional pentru dezvoltarea economico-socială şi pentru fondul de consum este considerată drept o condiţie hotărîtoare a sporirii potenţialului economic şi a prosperităţii societăţii şi caracterizată drept un obiectiv fundamental al activităţii de conducere a procesului dezvoltării economico-sociale a ţării.

O importanţă egală trebuie acordată utilizării cu eficienţă a fondului de dezvoltare economico-socială. Acest obiectiv va putea fi realizat prin fundamentarea temeinică a fiecărui proiect de investiţii, orientarea eforturilor în primul rînd spre utilarea tehnică a producţiei ; îmbunătăţirea activităţii de proiectare, executare şi exploatare a capacităţilor în construcţii ; adoptarea de soluţii constructive moderne şi ieftine ; evitarea supradimensionărilor, reducerea cheltuielilor de construcţii-montaj în volumul investiţii ; industrializarea lucrărilor de construcţii ; reducerea duratelor de execuţie, de intrare în funcţiune a noilor obiective şi de atingere a parametrilor tehnico-economici proiectaţi.

PRINCIPIILE pe care proiectul de lege le aşează la baza activităţii de conducere planificată a dezvoltării economico-sociale, la baza acţiunilor prin intermediul cărora vor fi atinse obiectivele dezvoltării, îşi au fundamentarea în concepţia marxist-leninistă a partidului nostru cu privire la construcţia socialistă.

Conducerea planificată a dezvoltării economico-sociale se întemeiază pe un ansamblu de principii al căror conţinut poate fi sintetizat astfel : **principiul centralismului democratic** — care îmbină în mod organic conducerea întregii activităţi pe baza planului naţional unic cu autonomia funcţională a fiecărei unităţi; **participarea largă, nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii la elaborarea şi realizarea planului naţional unic** ; aplicarea **principiului muncii şi conducerii colective** la toate nivelele de conducere ; aplicarea cuceririlor **ştiinţei conducerii societăţii socialiste; permanenţa şi continuitatea** procesului de planificare a dezvoltării economico-sociale prin încadrarea activităţii curente în tendinţele de perspectivă ; proiectul de lege instituie planurile de dezvoltare economico-socială în profil teritorial.

Proiectul de lege pune un accent deosebit pe **caracterul obligatoriu al planului** pe disciplina de plan, — element esenţial în atingerea obiectivelor dezvoltării economico-sociale.

Respectarea în practică a acestui principiu necesită din partea tuturor unităţilor socialiste să acţioneze cu fermitate pentru introducerea unui spirit de înaltă exigenţă în activitatea de elaborare şi îndeosebi la îndeplinirea planului, pentru întărirea continuă a disciplinei de plan.

MODUL în care proiectul de lege aşează **atribuţiile şi răspunderile** legate de conducerea planificată a dezvoltării economico-sociale constituie el însuşi o aplicare creatoare a principiilor conducerii ştiinţifice a societăţii. El reflectă, totodată, realizările obţinute pînă în prezent în perfecţionarea conducerii şi planificării economiei noastre naţionale. Una din măsurile cele mai importante reglementate în proiectul de lege îl constituie **conferirea centralei a rolului de unitate principală în activitatea de planificare economico-socială** — ea purtînd întreaga răspundere pentru elaborarea planurilor în domeniul său de activitate şi pentru îndeplinirea sarcinilor pe ansamblul centralei şi de către fiecare unitate subordonată.

Proiectul de lege investeşte centrala cu competenţa de a stabili pe unităţi subordonate şi pe ansamblul centralei sarcinile de producţie şi investiţii, de livrări la fondul pieţei şi de export, de asimilare de produse şi tehnologii noi, nivelul cheltuielilor de producţie şi alte sarcini specifice care să asigure îndeplinirea şi depăşirea obligaţiilor ce revin centralei în cadrul planului ministerului.

În concepţia proiectului de lege, activităţile de analiză, fundamentare şi elaborare a planurilor cincinale şi anuale sînt concentrate la nivelul centralelor industriale şi unităţilor asimilate lor.

Corespunzător acestor competenţe, centralei îi revine obligaţia să studieze tendinţele dezvoltării economice şi tehnico-ştiinţifice, pe plan internaţional, să dezvolte activitatea proprie de cercetare şi de proiectare, să modernizeze procesele de producţie şi să introducă progresul tehnic în toate unităţile sale, adaptînd permanent producţia la cerinţele pieţei interne şi externe.

În cadrul activităţii coordonate şi simultane de întocmire a planului naţional unic, centralele industriale, ca titulari de plan, conlucrează strîns cu ministerele, alte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare şi intră în relaţii directe cu Comitetul de Stat al Planificării în scopul valorificării optime a tuturor resurselor de care dispun, în concordanţă cu nevoile şi posibilităţile economiei naţionale. Proiectul de lege pre-

„Noua etapă istorică în care a intrat România, o dată cu trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — obiectiv fundamental, strategic al politicii partidului — impune să fie luate măsuri corespunzătoare în vederea unirii eforturilor întregului popor într-o direcție unică. În aceste condiții, conducerea activității economico-sociale devine un factor hotărîtor, de care depinde înfăptuirea cu succes a programului partidului nostru".

(Din Raportul prezentat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a P.C.R. din 19-21 iulie 1972)

vede că centralele vor transmite proiectul lor de plan, atît ministerului tutelar, cît și Comitetului de Stat al Planificării.

În cadrul concepției partidului nostru cu privire la perfecționarea conducerii economiei naționale un loc important îl ocupă modul în care proiectul de lege concepe **planificarea teritorială a dezvoltării economico-sociale.** Organele locale ale puterii și administrației de stat sînt investite cu largi atribuții în planificarea activității nu numai a unităților ce le sînt subordonate, ci și a celor de interes republican.

Proiectul de lege reglementează **instituirea pe toate treptele ierarhice — comună, oraș, județ — a planurilor cincinale și anuale de dezvoltare a întregii activități economice și sociale,** parte integrantă a planului național unic.

Răspunderi deosebite revin comitetelor executive ale consiliilor populare județene care organizează și îndrumă activitatea comitetelor executive ale consiliilor populare orășenești și comunale cu privire la elaborarea și executarea planurilor, asigură încadrarea acestora în planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării, răspund de elaborarea și realizarea planurilor de către unitățile economice și social-culturale subordonate. Lor le revin, de asemenea, importante drepturi și obligații **cu privire la executarea planului unităților de interes republican**; exercită controlul asupra activității economice și sprijină organele de conducere colectivă în stabilirea măsurilor necesare pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan; avizează, ținînd seama de gradul de utilizare a potențialului existent, dezvoltarea capacităților de producție și amplasarea de noi capacități sau obiective de investiții; în colaborare cu organele centrale de specialitate, iau măsuri pentru prevenirea poluării aerului și apelor, precum și a degradării solului; exercită controlul riguros asupra modului în care unitățile economice folosesc fondurile alocate.

ÎN CONSTRUIREA sistemului nostru de conducere planificată s-au făcut pînă în prezent pași importanți pentru crearea cadrului instituțional care să permită atragerea oamenilor muncii la conducerea activității economico-sociale. Acest proces se cere însă continuat prin instituirea organelor de conducere cu participarea largă a oamenilor muncii și la nivelul organelor centrale.

Proiectul de lege stabilește rolul și răspunderile Comitetului de Stat al Planificării — statul major al activității de planificare în țara noastră în elaborarea lucrărilor necesare proiectelor planurilor cincinale și anuale. Se precizează atribuțiile Comitetului de Stat al Planificării în elaborarea analizelor și studiilor de fundamentare a planurilor, stabilirea indicatorilor, normelor și normativelor și a metodologiei de planificare. Se stabilesc răspunderile Comitetului de Stat al Planificării în asigurarea valorificării la nivel superior a potențialului economic al țării, asigurarea echilibrului material, financiar și valutar.

Un rol deosebit va reveni Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale a României, organism permanent de largă reprezentare democratică, compus din cadre de conducere de partid și de stat, din cele mai bune cadre economice, tehnice și științifice, precum și din reprezentanți ai oamenilor muncii, care lucrează direct în producție.

Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale a României elaborează studii, dezbate principalele orientări ale dezvoltării țării. El va lucra în strînsă legătură cu organele de partid și de stat la întocmirea prognozelor, a planurilor cincinale și anuale și va prezenta conducerii de partid și de stat studiile și concluziile sale.

În proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economiei socialiste planificate se arată că proiectul planului național unic elaborat de Consiliul de Miniștri, după examinarea lui de către Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale a României prezintă spre adoptare Marii Adunări Naționale.

Amploarea revoluției tehnico-științifice contemporane, cerințele folosirii cît mai raționale a resurselor materiale și umane, intensificarea procesului diviziunii internaționale a muncii determină necesitatea accentuării preocupărilor pentru previzionarea științifică a fenomenelor economico-sociale. Studierea aprofundată a tendințelor obiective ale evoluției oferă factorilor decizionali elementele necesare pentru fundamentarea opțiunilor în vederea accelerării progresului economic și social.

Aspect din timpul lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R.

Activitatea de elaborare a prognozelor de dezvoltare economico-socială — parte integrantă a programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate — a căpătat un cadru organizatoric adecvat, cuprinzînd toate domeniile de activitate socială. Concepută ca o muncă sistematică de cercetare științifică — într-o perspectivă îndelungată — ea trebuie să devină o componentă esențială, obligatorie a conducerii pe toate treptele structurii noastre organizatorice.

Transpunerea în viață a prevederilor legii privind dezvoltarea economico-socială planificată a României, va contribui la așezarea mai temeinică pe baze științifice a dezvoltării planificate a economiei și vieții sociale, va da un puternic avînt dezvoltării armonioase a forțelor de producție, în concordanță cu cuceririle științei și tehnicii mondiale, va spori și mai mult participarea țării noastre la circuitul mondial de valori materiale și spirituale, va înălța România pe noi trepte de civilizație și progres.

ELOCINȚA CIFRELOR

COMUNICATUL cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România, în semestrul I 1972, dat publicității zilele trecute, reliefează pregnant realismul angajamentelor asumate de oamenii muncii în întrecerea desfășurată în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii.

Hotărîrea patriotică a întregului popor de a realiza cincinalul înainte de termen capătă valențe noi în lumina datelor cuprinse în comunicat care atestă posibilitățile și rezervele mari de care dispune economia noastră națională, creșterea constantă și în ritm susținut a forțelor de producție ale țării, amplificarea continuă a capacității creatoare a poporului.

În primul semestru al acestui an, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, au obținut însemnate realizări în toate domeniile activității economice, sociale și culturale. Potențialul economic al țării a crescut prin punerea în funcțiune a noi capacități și obiective productive, a continuat procesul de modernizare a industriei, agriculturii, construcțiilor, a tuturor ramurilor de activitate. Au fost valorificate mai bine resursele materiale și umane, a sporit eficiența activității economice. Totodată, pe baza creșterii producției materiale, a sporirii venitului național, a continuat să se îmbunătățească nivelul de trai al întregii populații. Au crescut veniturile populației și consumul de bunuri, s-au înregistrat progrese în organizarea prestărilor de servicii, au sporit alocațiile de stat pentru finanțarea învățămîntului, activității culturale, ocrotirea sănătății și alte nevoi sociale, s-au îmbunătățit în continuare condițiile de locuit.

O primă concluzie ce se desprinde din lectura cifrelor comunicatului este, deci, aceea că prevederile principale ale planului de dezvoltare economico-socială a țării pe primul semestru al acestui an au fost îndeplinite în bune condiții. Este grăitor din acest punct de vedere faptul că toate ministerele, organizațiile economice centrale, precum și consiliile populare și-au îndeplinit și depășit sarcinile de plan din primul semestru, pe ansamblul industriei înregistrîndu-se o creștere de 12,6% față de aceeași perioadă a anului trecut. Se confirmă astfel, încă o dată, că dezvoltarea în ritm susținut, dinamismul — sînt caracteristici constante ale economiei noastre naționale.

Trebuie, totodată, subliniat că toate aceste realizări cantitative, prezentate în comunicat, s-au obținut în condițiile înfăptuirii sarcinilor stabilite de partid pentru ridicarea nivelului calitativ al activității economice, creșterii eficienței — obiectiv fundamental al întregului cincinal.

Din felul în care am muncit cu toții, întregul popor, în prima jumătate a acestui an de pilduitoare efervescență creatoare se desprind, de asemenea, unele învățăminte și concluzii pentru activitatea noastră viitoare. Reiese, de altfel, din datele statistice publicate în comunicat, că nu s-au atins peste tot nivelurile stabilite pentru creșterea productivității muncii. Avînd în vedere faptul că aceasta constituie factorul hotărîtor al eficienței producției materiale, se impune luarea unor măsuri ferme, neîntîrziate, pentru îndeplinirea sarcinilor și în acest domeniu.

Se constată, totodată, că deși volumul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă s-a redus față de anul trecut, nu s-a atins totuși nivelul planificat pentru primul semestru al acestui an. Se impune, de aceea, o concentrare a atenției și în acest domeniu, elaborarea, pe toate treptele organizatorice, a unor norme de consum în stare să determine întărirea disciplinei și răspunderii, înlăturarea și prevenirea imobilizărilor în stocuri supranormative, prevenirea și înlăturarea cheltuielilor neeconomicoase.

Creșterea calității producției, sporirea volumului de muncă complexă conținută în produsele industriale, creșterea exportului, sporirea contribuției valutare a fiecărei întreprinderi, îndeplinirea ritmică a planului de investiții, scurtarea duratelor de execuție și reducerea costului lucrărilor pe șantiere, realizarea tuturor parametrilor proiectați — sînt tot atîtea probleme care trebuie să stea permanent în atenția colectivelor de oameni ai muncii.

Realizările importante obținute în îndeplinirea planului pe primul semestru al anului demonstrează elocvent marile rezerve care există în toate întreprinderile pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor, pentru accentuarea laturilor calitative în întreaga activitate productivă. Bilanțul rodnic ilustrat de cifrele comunicatului, rezultat al muncii entuziaste a întregului nostru popor, dovedește că programul elaborat de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, se înfăptuiește cu succes.

Realismul sarcinilor pe care ni le-am propus, angajamentele luate în cinstea Conferinței Naționale și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii constituie o bază trainică pentru îndeplinirea și depășirea planului pe acest an, realizarea înainte de termen a prevederilor cincinalului, pentru asigurarea dezvoltării economico-sociale și mai rapide a patriei noastre socialiste.

N.M.

SISTEMATIZAREA TERITORIALĂ ȘI A LOCALITĂȚILOR — LATURĂ PRIMORDIALĂ A POLITICII PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DE FĂURIRE A SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

Petre BLAJOVICI
președinte al Comitetului de Stat
pentru Economia și Administrația Locală

ORGANIZAREA și valorificarea științifică a patrimoniului național constituie unul din obiectivele centrale, permanente ale politicii partidului și statului nostru, un factor esențial pentru ridicarea continuă a economiei României, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale populației. După cum se arată în Directivele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din 19—21 iulie cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială, **construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, progresul general al țării sînt indisolubil legate de organizarea și sistematizarea judicioasă a teritoriului, a orașelor și satelor, care creează condiții pentru repartizarea echilibrată a forțelor de producție pe întreg cuprinsul patriei, dezvoltarea armonioasă a diferitelor zone și localități.**

● Un proces dinamic, permanent

SISTEMATIZAREA participă direct la traducerea în viață a prevederilor legate de dezvoltarea economică, socială și culturală a țării, la valorificarea superioară a resurselor sale naturale, la realizarea unui înalt nivel de civilizație pentru întregul nostru popor. Alături de contribuția ei la repartizarea rațională în teritoriu a forțelor de producție, sistematizarea este chemată să-și aducă contribuția la **dezvoltarea continuă, echilibrată, armonioasă a rețelei de localități urbane și rurale** din țara noastră, la dezvoltarea unor zone cu resurse și posibilități insuficient valorificate (inclusiv a zonelor cu profil balneo-turistic), la ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, pe calea ridicării satului la nivelul de dezvoltare a orașului. De remarcat că există o strînsă corelație între dezvoltarea forțelor de producție și crearea unei rețele de localități corespunzător distribuită în teritoriu și echipată (echiparea tehnico-edilitară, dotări social-culturale, servicii etc.) în mod diferențiat, în raport cu mărimea localității respective și cu funcția, rolul său în teritoriul înconjurător.

Pornind de la îmbinarea organică a criteriilor de eficiență economică cu cele de ordin social, sistematizarea are și sarcina deosebit de importantă de a contribui la crearea unui mediu ambiant cît mai corespunzător vieții și activității umane, la conservarea naturii, la prevenirea fenomenelor de degradare sau poluare a mediului natural. Acest rol se materializează, de exemplu, în stabilirea rațională a amplasamentelor pentru unități industriale (ori unități agricole de tip industrial) care produc nocivități, sau în procesul de zonificare, prin stabilirea zonelor de restricții pentru activitățile care — prin natura lor — pot degrada sau polua mediul înconjurător.

Trebuie subliniat că sistematizarea se fundamentează pe procesul continuu și deosebit de dinamic de dezvoltare planificată a economiei noastre naționale. Într-o primă fază — cea a elaborării planurilor cincinale și de perspectivă — sistematizarea oferă elemente de orientare privind posibilitățile de amenajare și dezvoltare a localităților. Un al doilea moment important este atunci cînd planul economic devine lege, cînd sistematizarea participă la materializarea prevederilor planului, mergînd pînă la fundamentarea amplasamentului concret al diferitelor obiecte de investiții (industriale, social-culturale și locuințe).

Se poate afirma că sistematizarea contribuie la echiparea armonioasă și eficientă — din punct de vedere social și economic — și valorificarea complexă a teritoriului, a localităților urbane și rurale. De fapt, acțiunea de sistematizare nu se limitează — cum s-ar putea crede, poate — doar la cercetare și proiectare ; ea continuă zi de zi în etapele aplicării concrete a prevederilor schițelor de sistematizare, constituind un proces dinamic, permanent, care se cere a fi reactualizat, perfecționat de la o etapă la alta.

● Ridicarea sistematizării la nivelul cerințelor actuale

ACTIVITATEA de sistematizare a teritoriului și localităților în țara noastră a fost marcată în ultimii ani de o serie de realizări, printre care menționăm următoarele :

— s-au elaborat, în prima fază, schițele de sistematizare a tuturor județelor și orașelor, precum și a unui număr de circa 1.500 de comune și 4.500 de sate ;

— s-au efectuat proiecte privind detalii de sistematizare pentru ansambluri de locuințe, complexe social-culturale etc., precum și detalii de zone industriale. Putem cita aici marile ansambluri în curs de realizare sau definitivare de la Tomis-Nord (Constanța), Titan și Drumul Taberei (București), Gheorghieni (Cluj), Tătărași (Iași), Trivale (Pitești), Steagul Roșu (Brașov), Oradea-Vest ș.a. La acestea se adaugă zonele industriale construite la Iași, Tîrgu-Mureș, Craiova — Ișalnița sau Drobeta-Turnu Severin, precum și marile zone aflate în construcție la Tîrgoviște, Botoșani, Focșani, Vaslui — în general, în orașe slab dezvoltate în trecut din punct de vedere industrial ;

— s-au întocmit studii privind dezvoltarea rețelei de localități urbane și rurale, cu elemente preliminare de prognoză (atît pe fiecare județ în parte, cît și un studiu de sinteză), stabilindu-se localitățile rurale care au condiții ca — într-o primă etapă — să devină centre economico-sociale cu caracter urban.

Apreciind în mod pozitiv aceste acțiuni, nu putem trece însă sub tăcere importantele neajunsuri care există în domeniul sistematizării teritoriului și localităților. După cum s-a subliniat în cadrul dezbaterilor la Conferința Națională a P.C.R., ele au multiple cauze.

A fost evidențiată, printre altele, lipsa de fermitate manifestată de Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală, de consiliile populare și comisiile de sistematizare, pentru traducerea în viață a unor importante prevederi ale hotărîrilor partidului și a legilor care privesc sistematizarea teritoriului și apărarea fondului funciar, precum și slaba preocupare din partea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor pentru această din urmă problemă.

Ca urmare, sînt frecvente cazurile de folosire nerațională a terenului din interiorul perimetrelor localităților și se constată tendința de a merge în continuare pe linia extinderii suprafeței localităților. Aceste practici duc la creșterea nejustificată a cheltuielilor pentru dotările edilitare, precum și la scoaterea din circuitul agricol a unor însemnate suprafețe de teren arabil.

Ele sînt ilustrate, de exemplu, de amplasarea Filaturii de bumbac Oltenița (obiectiv fără nocivități) la circa 3 km de oraș, necesitînd transportul zilnic a circa 4 000 de salariați în cea mai mare parte femei. De asemenea, poate fi citat cazul Fabricii de rulmenți Alexandria, care a fost amplasată în afara perimetrului construibil al orașului, pe un teren propice pentru agricultură, lipsit de utilități și cu racord la cale ferată costisitor, în loc să fie amplasată în zona industrială a orașului.

Macheta zonei centrale a orașului Vaslui.

În același timp, unele complexe agrozootehnice au fost situate la distanțe prea mari de localități, avînd în prezent greutăți în asigurarea cu forță de muncă, care trebuie transportată de la distanțe mari sau necesită construirea de locuințe în afara vetrei satelor.

La Conferința Națională au fost relevate și consecințele negative ale lipsei de preocupare în realizarea unor obiective economice care să evite deteriorarea și poluarea mediului ambiant, neadoptîndu-se toate măsurile necesare pentru reducerea și eliminarea factorilor poluanți ai aerului, apei sau solului. Și în acest domeniu, exemplele nu lipsesc. Printre ele se numără dezvoltarea puternică a zonei industriale Baia Mare (județul Maramureș) și a platformei chimice și de metalurgie neferoasă de la Copșa Mică (județul Sibiu), cu intense degajări nocive, care afectează zonele vecine ; tot aici se încadrează dezvoltarea Fabricii de unelte și scule din Brașov, situată în zona de locuințe a orașului și generatoare de nocivități, sau dezvoltarea susținută din ultimii ani a Uzinelor metalurgice Vulcan din București, care afectează — sub aspectul nocivităților — o întreagă zonă de locuințe (Sebastian, Rahova, Viilor).

Directivele cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială, adoptate la Conferința Națională a P.C.R., prevăd un larg evantai de măsuri menite să ducă la eliminarea neajunsurilor arătate, la întărirea ordinii și disciplinei în acest important domeniu, vizînd totodată ridicarea activității de sistematizare la nivelul cerințelor etapei actuale de dezvoltare a societății noastre. Ele se referă atît la activitatea organelor centrale de sistematizare, cît și la activitatea consiliilor populare, ministerelor și altor organe, care trebuie să țină seama — în acțiunile lor practice — de principiile sistematizării, să aplice neabătut măsurile necesare pentru prevenirea sau înlăturarea neajunsurilor amintite mai sus.

Astfel, de pildă, în Directive se stipulează că **prin sistematizare trebuie să se asigure apărarea cu strictețe și buna gospodărire a fondului funciar, urmărindu-se prin toate mijloacele economisirea terenului** și că **se interzice cu desăvîrșire amplasarea oricăror construcții — obiective industriale, agrozootehnice, sociale, culturale, locuințe — în afara perimetrului construibil al orașelor sau vetrei satelor.** Ca sarcini concrete în acest sens se prevăd delimitarea cu precizie a perimetrului construibil al orașelor și a vetrei satelor, amplasarea liniilor de transport al energiei electrice sau a celor telefonice pe cît posibil de-a lungul drumurilor existente, revizuirea rețelei drumurilor comunale și de cîmp, întărirea răspunderii pentru eliminarea oricărei forme de risipă, de utilizare nerațională a terenului.

De asemenea, **în activitatea de sistematizare, o atenție deosebită se va acorda măsurilor pentru apărarea și păstrarea cît mai intactă a condițiilor naturale, pentru protejarea mediului ambiant.** Acțiunea de protejare a mediului ambiant, a pămîntului, apelor și aerului, a pădurilor și altor zone verzi este ridicată la rangul unei probleme de stat de importanță deosebită, vădind grija partidului și guvernului nostru pentru asigurarea condițiilor optime de viață și dezvoltare nu numai a generației actuale, ci și a celor viitoare. În acest scop, proiectele de sistematizare urmează să stabilească zonele în care vor putea fi amplasate obiective industriale cu efecte dăunătoare asupra mediului, precum și măsuri eficiente de combatere a poluării (plantarea unor perdele de protecție, alte mijloace practice).

O altă sarcină importantă o constituie **creșterea densității construcțiilor și a locuitorilor (atît în localitățile urbane, cît și în cele rurale), lucru de care trebuie să se țină seama la elaborarea proiectelor de sistematizare.** În acest sens, se va urmări restrîngerea perimetrului construibil al orașelor și a vetrei satelor, comasarea satelor care nu au condiții de dezvoltare, iar în cadrul perimetrului construibil se vor prevedea concentrarea construcțiilor și mărirea numărului de etaje, stabilindu-se **norme de densitate optimă pe tipuri de orașe și sate, diferențiate în funcție de profilul social-economic, mărimea și rolul localităților respective în teritoriu.** Prin aceasta, se vor crea condițiile pentru economisirea unor suprafețe importante de teren agricol, precum și pentru înzestrarea tehnico-edilitară și dotarea social-culturală, cu eficiență sporită, a localităților urbane și rurale.

> **„Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea treptată la comunism presupun apropierea treptată a nivelului de viață al satelor de cel al orașelor. În sistematizarea satelor și comunelor trebuie să se țină seama de această orientare, acționîndu-se în mod organizat, conștient pentru realizarea unor centre puternice rurale, înfloritoare, adevărate orașe agricole, în care toți locuitorii să poată beneficia din plin de binefacerile socialismului".**
>
> **(Din Raportul prezentat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a P.C.R. din 19-21 iulie 1972)**

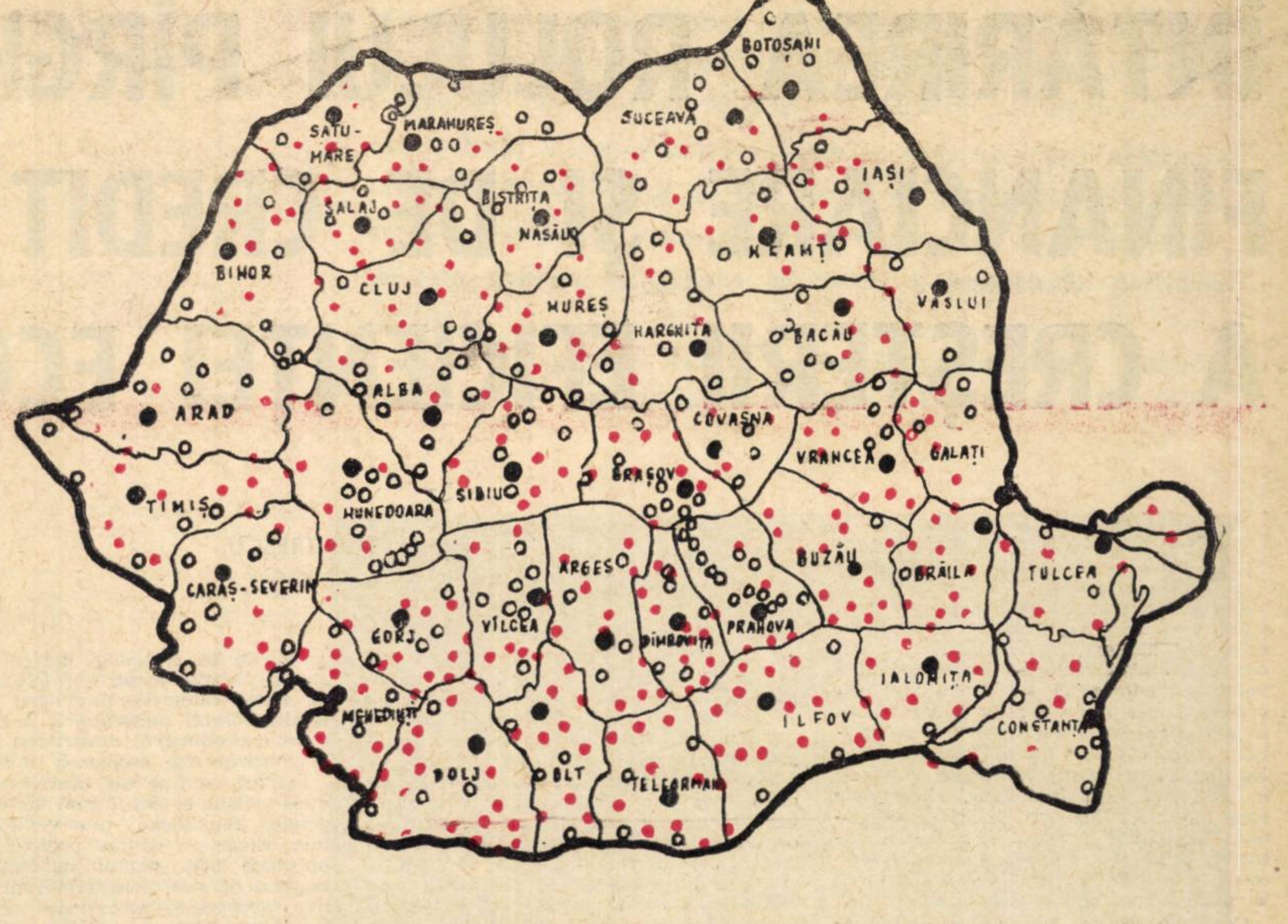

● MUNICIPII ȘI ORAȘE EXISTENTE, REȘEDINȚE DE JUDEȚ
○ MUNICIPII ȘI ORAȘE EXISTENTE
LOCALITĂȚI RURALE PROPUSE A DEVENI CENTRE ECONOMICE ȘI SOCIALE CU CARACTER URBAN

Localități rurale propuse a deveni centre cu caracter urban. (Propunerile Comitetelor Executive ale Consiliilor Populare județene).

● Determinarea profilului fiecărei zone, al fiecărei localități

DUPĂ CUM SE RELEVĂ în Directive, **ridicarea pe o treaptă superioară a tuturor localităților cu perspective de dezvoltare reprezintă o etapă nouă de organizare a rețelei de localități, specifică stadiului actual de dezvoltare a țării noastre, va accelera procesul de urbanizare, de apropiere a condițiilor de muncă și de viață din mediul rural de cele din mediul urban, prin treptata ridicare a satului.**

Aceasta impune realizarea unei politici clare, științific fundamentate, în domeniul organizării teritoriului, al dezvoltării orașelor și satelor — activitate care să se desfășoare în strînsă corelare cu progresul general al țării. Apare ca o necesitate desfășurarea unei activități de sistematizare de largă perspectivă, în concordanță cu liniile directoare ale dezvoltării României pînă la sfîrșitul secolului, activitate care să țină seama de condițiile specifice ale țării noastre, de exigențele progresului tehnic, de tendințele ce se manifestă pe plan mondial.

Sistematizării teritoriale îi revine sarcina **de a determina profilul predominant al fiecărei zone a țării** (industrie extractivă, energetică, metalurgică, chimică, constructoare de mașini etc.), în raport cu resursele locale existente. Vor fi create astfel premisele pentru ca amplasarea noilor obiective și dezvoltarea celor existente să se efectueze în concordanță cu potențialul natural și de forță de muncă al fiecărei zone, precum și cu necesitățile economiei naționale. Paralel, vor fi întreprinse măsuri pentru o mai bună zonare a producției agricole și pentru stabilirea zonelor silvice, acordîndu-se atenție menținerii suprafețelor împădurite și asigurării reîmpăduririlor.

În condițiile societății moderne, — se arată în Directive — **activitatea de sistematizare a teritoriului trebuie să țină seama de legăturile și influențele reciproce dintre localități, de necesitatea corelării strînse a dezvoltării orașelor cu cea a zonelor în care se află acestea.**

Nici o localitate nu poate fi tratată izolat, făcîndu-se abstracție de relațiile de intercondiționare dintre localități, dintre acestea și teritoriul înconjurător. Mai mult decît atît, activitatea de sistematizare poate și trebuie să contribuie la adîncirea cooperării între localitățile din cadrul aceleiași zone (sau între diferite zone), în domenii cum ar fi : construirea în comun a unor obiective economice sau social-culturale, executarea unor lucrări tehnico-edilitare, de alimentare cu apă, cu energie electrică etc.

Obiectivul pe care trebuie să se axeze sistematizarea teritorială este profilarea și dezvoltarea întregii rețele de așezări urbane și rurale din țara noastră în cadrul unui **program național de ansamblu.** Acesta va permite determinarea profilului social-economic al fiecărei localități, dezvoltarea orașelor și satelor în condiții de eficiență economică și socială maximă. De asemenea, sistematizării îi revine și sarcina de **a asigura dezvoltarea într-o concepție unitară, a întregii rețele naționale de căi de comunicație** (corespunzător traficului tot mai intens și necesităților de perspectivă ale economiei naționale), de a-și aduce contribuția la acțiunea de amenajare a întregului bazin hidrografic al țării.

Desigur că, la elaborarea programului național de ansamblu, organele de sistematizare trebuie să țină seama de rolul și evoluția unui șir de factori, cum sînt: dinamica activității economice ; procesul de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, de echipare a teritoriului (căi de comunicație, mijloace de transport, lucrări hidrotehnice importante ș.a.) ; ritmul și amploarea procesului de industrializare a agriculturii ; creșterea populației (îndeosebi a celei urbane) și ridicarea nivelului său de trai ; dezvoltarea funcțiilor economice și social-culturale pe ansamblul teritoriului etc.

De relevat că, în următorii 15—20 de ani, în cadrul sistematizării urbane se va tinde către dezvoltarea cu precădere a orașelor mijlocii cu peste 50 mii de locuitori și stimularea dezvoltării orașelor cu 30—50 mii de locuitori. Totodată, se preconizează dezvoltarea echilibrată a orașelor mari (avînd peste 100 mii de locuitori), evitîndu-se, pe cît posibil, concentrarea excesivă a populației numai în anumite centre urbane.

De o importanță deosebită pentru dezvoltarea rețelei de localități — în următorii 15—20 ani — este transformarea unui număr de 300—350 de sate în centre economico-sociale cu caracter urban, capabile să polarizeze populația din localitățile din jur. Aceste centre vor avea un caracter industrial-agrar sau agrar-industrial, vor fi înzestrate în mod corespunzător cu obiective în domeniul ocrotirii sănătății, al învățămîntului și culturii, cu unități comerciale și de servicii, pentru a putea asigura deservirea superioară a populației din localitatea respectivă și din satele situate pînă la o distanță de 15—20 km.

Concomitent, se va urmări cu perseverență **ridicarea economică și socială a tuturor localităților rurale care au perspective de dezvoltare,** prin realizarea de unități de producție, școli, creșe, grădinițe, dispensare, puncte farmaceutice, cămine culturale, precum și magazine, unități de alimentație publică, brutării, băi publice, rețele edilitare etc. Toate acestea vor contribui la realizarea nivelului de urbanizare a localităților rurale.

În general, sistematizarea urbană va urmări — ca orientări fundamentale — **utilizarea cît mai completă a terenurilor din perimetrul construibil al orașelor ; amplasarea judicioasă a unităților industriale și a altor unități economice, precum și a zonelor de locuit ; aplicarea celor mai raționale soluții pentru îmbunătățirea circulației (în special a transportului în comun) ; dezvoltarea relațiilor de cooperare, atît între diferitele unități economice din cadrul orașului sau al zonei industriale (pe linia realizării în comun a unor investiții eficiente), cît și între orașul respectiv și localitățile înconjurătoare ; prevenirea și combaterea poluării aerului, apei, solului, precum și a zgomotului.**

La rîndul ei, sistematizarea localităților rurale — se precizează în Directive — **trebuie să contribuie la ridicarea întregii activități economico-sociale și culturale a comunelor și satelor, la îmbunătățirea generală a condițiilor de trai ale țărănimii, la apropierea treptată a vieții satelor de aceea a orașelor.** O atenție sporită urmează să se acorde **păstrării specificului arhitectural al zonei respective,** prin valorificarea tradițiilor constructive și artistice, a altor elemente locale valoroase.

Pînă la sfîrșitul anului 1973, pe linia sistematizării rurale se prevede să se elaboreze : studiul rețelei de localități pe județe și comune ; schițele de sistematizare pentru viitoarele centre economice și sociale cu caracter urban și pentru celelalte localități rurale care urmează să primească investiții în perioada 1973-1975, precum și detaliile de sistematizare pentru centrele civice, zonele de locuințe și zonele de producție ale acestor două categorii de localități ; proiectele de sistematizare pentru toate comunele.

● Realizatorii și beneficiarii programului

ALĂTURI de principiile după care trebuie să se orienteze sistematizarea în țara noastră, Conferința Națională a P.C.R. a stabilit și o serie de măsuri, menite să asigure cadrul organizatoric adecvat pentru desfășurarea cu succes a acestei ample acțiuni.

Astfel, urmează să se constituie **Comisia guvernamentală de sistematizare,** care va funcționa ca organ al Consiliului de Miniștri. Ei îi va reveni sarcina de a îndruma și coordona în mod unitar activitatea de sistematizare, de a pregăti proiectul **„Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților urbane și rurale"** (care va fi supus spre aprobare Marii Adunări Naționale), de a

(Continuare în pag. 13)

ÎNTĂRIREA ROLULUI PÎRGHIILOR FINANCIARE ŞI DE CREDIT — PREMISĂ A CREŞTERII EFICIENŢEI ECONOMICE

Florea DUMITRESCU
ministrul finanțelor

CONFERINȚA Națională a partidului reprezintă un eveniment de importanță istorică pentru viața politică și socială a țării, pentru dezvoltarea în continuare, în ritm susținut, a economiei naționale, pentru perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, pentru creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului. În cadrul lucrărilor Conferinței un loc important revine măsurilor cuprinse în proiectul legii finanțelor, îndreptate spre îmbunătățirea organizării și funcționării activității financiare, întărirea acțiunii pîrghiilor financiar-bancare, ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței în toate domeniile de activitate.

Conceput ca un ansamblu unitar de principii, obiective și norme, proiectul legii finanțelor reglementează sistemul fondurilor bănești ce se constituie în economia națională, evidența generală a avuției naționale și sistemul planurilor financiare, finanțarea și creditarea mijloacelor circulante și a investițiilor, organizarea și efectuarea plăților între unitățile socialiste, asigurările de stat, păstrarea economiilor bănești ale populației, problemele de bază ale elaborării și execuției bugetului de stat, atribuțiile, sarcinile și răspunderile tuturor factorilor care intervin în procesul întocmirii și execuției planurilor financiare. Elaborarea acestui proiect de lege, ca de altfel și a tuturor celorlalte documente supuse dezbaterii Conferinței Naționale, s-a făcut sub directa îndrumare și orientare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care aduce o contribuție valoroasă la dezvoltarea științei conducerii, la perfecționarea întregii activități economice și sociale.

Proiectul legii finanțelor răspunde necesității de a întări rolul finanțelor în constituirea și repartizarea planificată a fondurilor bănești în economie, în mobilizarea resurselor financiare necesare îndeplinirii obiectivelor prevăzute în planul național unic, de a accentua controlul asupra proceselor economice, de a așeza toate activitățile economice pe principiile unei rentabilități tot mai înalte. Se creează astfel cadrul legal de acțiune a pîrghiilor economice și financiare în perioada de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, potrivit cerințelor și exigențelor actuale și de perspectivă ale dezvoltării economiei naționale.

LA ELABORAREA proiectului legii finanțelor s-a ținut seama de rezultatele aplicării experimentale a ansamblului de măsuri introduse în mod succesiv, începînd din anul 1968, pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale din 1967 și ale Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român. Aceste măsuri și-au dovedit viabilitatea, contribuind la mai buna valorificare a resurselor materiale în toate ramurile economiei naționale.

În ultimii ani, s-a extins și s-a întărit gestiunea economică, iar beneficiul, creditul, dobînda și celelalte pîrghii economico-financiare exercită o mai mare influență asupra proceselor economice. A crescut cointeresarea întreprinderilor, centralelor și celorlalte unități în obținerea de rezultate superioare în activitatea economică, în mobilizarea rezervelor interne. Este semnificativ de arătat că în perioada 1968—1971 unitățile economice au obținut beneficii nete peste plan de circa 16 miliarde lei, ceea ce reprezintă aproape dublu față de cele realizate în cei patru ani anteriori. Rentabilitatea unităților s-a îmbunătățit continuu, ca o consecință a rezultatelor pozitive dobîndite de oamenii muncii în creșterea și diversificarea producției, în îmbunătățirea calității acesteia, în reducerea cheltuielilor de producție.

Întreprinderile, centralele și celelalte unități economice folosesc direct o bună parte din beneficiile proprii. Astfel, din volumul beneficiilor planificate pe anul 1972 este prevăzut să rămînă la dispoziția unităților economice peste 40% pentru finanțarea investițiilor și producției, pentru acordarea de stimulente materiale și pentru alte nevoi, comparativ cu 10% în anul 1967. Totodată, au fost lărgite drepturile și competențele unităților economice în folosirea fondurilor și au fost întărite răspunderile lor în îndeplinirea sarcinilor de plan, a obligațiilor față de buget și de bănci.

S-a extins sfera creditului în acoperirea nevoilor producției și circulației, contribuindu-se astfel la intensificarea controlului bancar, la mai buna gospodărire a resurselor materiale și bănești. O parte din investiții se realizează prin credite, ceea ce a determinat o preocupare mai mare din partea unităților economice în fundamentarea deciziilor asupra noilor obiective, în buna lor execuție, în obținerea la termen a rezultatelor scontate.

Drepturi sporite au fost acordate organelor locale ale puterii și administrației de stat, îndeosebi după reorganizarea administrativ-teritorială. Baza proprie de venituri a bugetelor locale s-a lărgit, acestea contribuind în prezent cu 85% la acoperirea cheltuielilor bugetelor locale, față de numai 34% în anul 1967. Un număr de 7 județe și municipiul București sînt excedentare. Trebuie subliniate sprijinul material și financiar acordat județelor nou înființate, foste raioane, cu o economie mai puțin dezvoltată; preocuparea pentru ridicarea lor economică și socială.

Pentru a cointeresa mai puternic consiliile populare în buna desfășurare a activității tuturor întreprinderilor de pe raza lor teritorială, a fost generalizată măsura ca unitățile economice de interes republican să verse la bugetele județelor o parte din beneficiile obținute peste plan pentru înfăptuirea de investiții necentralizate de gospodărie comunală și edilitară și pentru alte cheltuieli de gospodărie comunală.

OBIECTIVELE de bază ale politicii economico-financiare își găsesc reflectarea corespunzătoare în proiectul legii finanțelor. Între acestea sînt de menționat: obținerea unor randamente cît mai ridicate cu un consum de muncă socială cît mai redus, accelerarea vitezei de rotație a fondurilor materiale și bănești, a vitezei de circulație a banilor, menținerea echilibrului financiar, monetar și valutar — în condițiile dinamismului caracteristic economiei naționale, întărirea puterii de cumpărare a monedei naționale.

Sînt prevăzute norme pentru perfecționarea în continuare a relațiilor financiare, a gestiunii economice, pentru întărirea răspunderii conducerilor unităților economice în administrarea cu eficiență a mijloacelor materiale și bănești încredințate. Fiecare unitate economică trebuie să-și desfășoare astfel activitatea încît să asigure acoperirea cheltuielilor de producție și circulație pe seama veniturilor proprii, să obțină rezultate financiare care să-i permită restituirea, într-un termen cît mai scurt, a fondurilor bănești primite, potrivit principiului că orice sumă avansată de societate, sub forma finanțării sau a creditării, trebuie restituită. În același timp rezultatele financiare ale fiecărei unități economice trebuie să asigure fondurile necesare propriei dezvoltări, precum și participarea, într-o măsură tot mai mare, la constituirea fondurilor centralizate ale statului.

În cadrul economiei naționale, se va constitui un sistem unitar, corelat, de fonduri bănești, între care: fondul central de dezvoltare economico-socială; fondurile locale de dezvoltare economico-socială constituite la nivelul unităților administrativ-teritoriale; fondurile proprii de dezvoltare economico-socială ale unităților economice de stat; fondurile organizațiilor cooperatiste pentru dezvoltarea economico-socială. Aceste fonduri sînt componentele de bază ale fondului național de dezvoltare economico-socială, prin care se asigură creșterea economică generală, dezvoltarea rapidă a forțelor de producție în industrie, agricultură, construcții, transporturi și telecomunicații, în toate ramurile producției materiale, lărgirea bazei materiale a unităților din sfera neproductivă, construirea de locuințe, drumuri și alte asemenea obiective.

Fondul central de dezvoltare economico-socială se va forma în cadrul bugetului republican, din veniturile acestuia. El se va utiliza potrivit sarcinilor aprobate prin planul național unic și bugetul de stat, pentru investiții productive, acoperirea necesarului de mijloace circulante al unor unități economice de interes republican, constituirea rezervelor de stat, alte obiective și acțiuni cu caracter economic, dezvoltarea bazei materiale a unităților social-culturale de interes republican și a organelor centrale de stat.

Fondurile locale de dezvoltare economico-socială, constituie la unitățile administrativ-teritoriale, se vor forma în cadrul bugetelor județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, din veniturile acestora. Ele servesc pentru investiții productive, acoperirea necesarului de mijloace circulante al unor unități economice de interes local, alte obiective și acțiuni cu caracter economic, dezvoltarea bazei materiale a unităților social-culturale de interes local și a organelor locale de stat.

Fondurile proprii de dezvoltare economico-socială ale unităților economice sînt concepute să se formeze, distinct pe destinații, din beneficii, amortizarea fondurilor fixe și alte resurse stabilite prin dispoziții legale. Aceste fonduri se vor forma la centrale industriale, unități asimilate acestora, precum și la întreprinderi. Însă, corespunzător atribuțiilor și sarcinilor ce revin centralelor industriale, cea mai mare parte din fondurile proprii de dezvoltare economico-socială se vor constitui la nivelul acestora.

Utilizarea fondurilor proprii de dezvoltare va avea loc în concordanță cu prevederile de plan și cu respectarea normelor și normativelor stabilite, pentru investiții centralizate și necentralizate, productive și cu caracter social-cultural, rambursarea creditelor bancare pentru investiții, lucrări de mică mecanizare și creșterea mijloacelor circulante, introducerea tehnicii noi, precum și pentru alte destinații.

Fondurile de dezvoltare economico-socială ale organizațiilor cooperatiste și ale celorlalte organizații obștești se vor constitui din veniturile proprii și se vor utiliza, ca și pînă acum, în condițiile stabilite prin statutele lor de organizare și prin celelalte dispoziții legale, potrivit obiectivelor și acțiunilor prevăzute prin planurile proprii.

SURSA PRINCIPALĂ de constituire a fondurilor bănești ale societății o reprezintă rezultatele financiare ale unităților socialiste și, în primul rînd, beneficiul obținut din activitatea de producție, executări de lucrări, prestări de servicii, comerț și alte activități economice. Obiectivul permanent al fiecărei unități economice trebuie să-l constituie creșterea necontenită a rentabilității, obținerea de beneficii mereu sporite, care să asigure fondurile bănești necesare satisfacerii cerințelor dezvoltării accelerate economico-sociale.

Experiența de pînă acum arată că, deși la nivelul economiei și al ramurilor se obțin importante beneficii peste plan, există și întreprinderi care nu realizează sarcinile stabilite, rămînînd datoare față de societate. Mai sînt unități care, în loc de beneficii, înregistrează pierderi, trăind pe seama subvențiilor acordate de stat. Este necesar ca ministerele, comitetele executive ale consiliilor populare, centralele industriale și celelalte unități să ia măsuri pentru lichidarea acestor situații, pentru crearea condițiilor ca fiecare întreprindere să îndeplinească sarcinile de beneficii.

În vederea desfășurării în mod planificat a întregii activități financiare, a asigurării unei ordini riguroase în administrarea fondurilor bănești, mobilizării rezervelor existente și creșterii eficienței economice, în proiectul de lege se prevede obligația tuturor unităților socialiste de a întocmi planuri financiare. În întregul proces de întocmire și executare a planurilor financiare, unitățile economice trebuie să urmărească utilizarea cu randament ridicat a fondurilor fixe și recuperarea acestora în termene cît mai scurte, stabilirea judicioasă a stocurilor, creșterea eficienței economice.

În cadrul sistemului planurilor financiare, un loc important ocupă planul financiar centralizat, prin care se prevăd și se repartizează resursele financiare după proveniență și pe domenii de activitate, se verifică acoperirea cu resurse financiare a obiectivelor cuprinse în proiectul planului național unic.

UN OBIECTIV principal urmărit prin proiectul de lege este întărirea controlului economic și financiar, îmbunătățirea în continuare a organizării acestuia. Organele de control din întreprinderi, centrale, ministere, precum și organele de control financiar-bancar trebuie să verifice aplicarea strictă a legilor, respectarea riguroasă a disciplinei de plan și financiare, să contribuie la instaurarea unui climat de ordine în toate unitățile socialiste. Se pune accentul pe controlul economic financiar preventiv, menit să surprindă fenomenele negative înainte de a-și produce efectele, pe imprimarea unui caracter mai ferm și exigent tuturor formelor de control.

Sistemul de finanțare și creditare a mijloacelor circulante este tratat în proiectul de lege pe sectoare și pe ramuri ale economiei naționale, ținînd seama de specificul acestora. În ce privește necesarul de mijloace circulante la unitățile economice de stat, acesta se va stabili prin normative, pe baza indicatorilor de plan, a normelor de consum și de stoc, precum și a altor elemente de calcul.

Accelerarea continuă a vitezei de rotație a mijloacelor circulante constituie o condiție pentru obținerea unor producții cît mai mari, pentru sporirea venitului național, pentru progresul economic al țării. Așa după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul la Conferința Națională a Partidului **„acționînd pentru scurtarea ciclului aprovizionare — fabricație — desfacere —, va trebui să se obțină producții suplimentare, folosind același volum de mijloace circulante. Vor trebui luate măsuri pentru accelerarea procesului de circulație asigurînd creșterea vitezei de rotație a banilor — elemente esențiale ale unei bune activități economice, ale unei economii sănătoase"**. Ministerele, comitetele executive ale consiliilor populare, centralele și întreprinderile trebuie să acorde o atenție sporită măsurilor pentru îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, perfecționarea proceselor tehnologice, reducerea cheltuielilor de producție, să acționeze mai intens pentru accelerarea vitezei de rotație și utilizarea rațională a mijloacelor materiale și bănești.

Necesarul de mijloace circulante al unităților economice noi se va asigura din fondul central sau local de dezvoltare economico-socială, din fondul propriu de dezvoltare al centralelor industriale sau unităților asimilate acestora, după caz, precum și din credite bancare. Creșterile anuale planificate de mijloace circulante ale unităților economice în funcțiune se vor acoperi din credite bancare, care se rambursează la sfîrșitul anului, după încheierea bilanțului contabil, din beneficii și din alte resurse prevăzute cu această destinație.

PRIN MĂSURILE cuprinse în proiectul legii finanțelor se urmărește creșterea rolului creditului și al dobînzii în determinarea unităților economice de a folosi cu randament sporit atît fondurile proprii, cît și cele împrumutate. Sînt prevăzute norme de creditare restrictive pentru unitățile economice care și-au imobilizat o parte din

„Ridicarea eficienţei activităţii economice impune creşterea răspunderii cadrelor din economie, a tuturor colectivelor pentru buna gospodărire a fondurilor materiale şi financiare. Organele de conducere din întreprinderi, centrale, ministere, din toate unităţile socialiste au obligaţia să acţioneze cu fermitate pentru a asigura introducerea unui regim sever de economii, întărirea disciplinei de plan şi financiare, înlăturarea pierderilor şi risipei, sporirea continuă a rentabilităţii şi, pe această bază, a veniturilor societăţii".

(Din Raportul prezentat de tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 19-21 iulie 1972)

mijloacele circulante şi care şi-au pierdut temporar capacitatea de plată. Conducerile centralelor industriale, ale ministerelor şi ale comitetelor executive ale consiliilor populare au obligaţia de a lua măsuri pentru înlăturarea — la întreprinderile care au ajuns în această situaţie — a cauzelor care au determinat depăşirea fondurilor planificate. Băncile au dreptul să înceteze creditarea şi să procedeze la recuperarea creditelor înainte de scadenţă, dacă beneficiarii de credite nu respectă destinaţia creditelor şi condiţiile stabilite prin contractul de împrumut.

Pînă acum, s-a experimentat măsura ca întreprinderile, care ajung în situaţia de a nu se mai putea încadra în nivelul aprobat ale fondurilor, să poată continua plăţile prin depăşirea limitei de creditare pe o perioadă de maximum 15 zile, urmînd ca în acest timp unităţile să ia măsuri pentru rambursarea creditelor obţinute suplimentar şi pentru încadrarea în fondurile aprobate. Unele unităţi, însă, au folosit această înlesnire pentru a obţine fonduri peste cele normale, fără să acţioneze pentru sincronizarea plăţilor cu încasările şi pentru refacerea capacităţii lor de plată. Practica a demonstrat că menţinerea unei asemenea prevederi nu se mai justifică.

Totodată, există încă multe unităţi care deţin importante stocuri peste necesar, ajungînd la credite cu dobînzi penalizatoare. Ministerele, comitetele executive ale consiliilor populare, centralele şi întreprinderile au datoria de a introduce ordine în sistemul lor de aprovizionare, de a lua măsuri pentru valorificarea grabnică a supranormativelor, pentru prevenirea formării de noi stocuri peste necesar.

Un rol important în creşterea eficienţei îl are modul în care sînt folosite fondurile de investiţii. Cu toate realizările remarcabile de pînă acum, în domeniul investiţiilor mai persistă unele neajunsuri. Astfel, se solicită fonduri de investiţii pentru construirea de noi obiective, deşi capacităţile existente nu sînt integral folosite; uneori, costul investiţiilor este exagerat, datorită supradimensionărilor, includerii anumitor lucrări nejustificate, finisajelor costisitoare etc.; în unele situaţii, durata de realizare a investiţiilor este prea lungă, din care motiv se menţine un volum ridicat de imobilizări în lucrări neterminate şi în utilaje nemontate; la unele obiective, parametrii proiectaţi nu se realizează la termenele prevăzute (în anul 1971, datorită întîrzierilor în realizarea parametrilor proiectaţi, economia a fost lipsită de un venit net de aproape 1 miliard de lei).

Iată de ce prin proiectul legii finanţelor a fost necesar să se prevadă întărirea controlului băncilor finanţatoare asupra cererilor de mijloace băneşti ale beneficiarilor, organizaţiilor de construcţii şi a celor de proiectare, în vederea folosirii raţionale, potrivit normelor şi dispoziţiilor legale, a fondurilor, obţinerii unei eficienţe cît mai ridicate de pe urma fiecărui leu investit. Băncile finanţatoare dispun de dreptul de a refuza finanţarea şi creditarea investiţiilor, atunci cînd nu sînt asigurate condiţiile de utilizare eficientă a fondurilor.

În scopul asigurării condiţiilor necesare exercitării controlului bancar şi desfăşurării în bune condiţii a circulaţiei băneşti, este statuată obligaţia, pentru toate unităţile socialiste, de a-şi păstra fondurile băneşti la bănci şi de a le utiliza numai sub controlul acestora. Unităţile economice vor avea dreptul să suspende livrările de mărfuri, executările de lucrări sau prestările de servicii pentru beneficiarii care, întîrziind în mod repetat plata, le creează greutăţi financiare.

CU PRIVIRE la bugetul de stat, proiectul de lege stabileşte că acesta are un rol coordonator în cadrul sistemului planurilor financiare operative, bugetul fiind principalul plan financiar al statului, cu caracter executoriu. Se accentuează răspunderile privitoare la realizarea veniturilor, la respectarea disciplinei în efectuarea cheltuielilor bugetare. Nici o cheltuială nu poate fi înscrisă în bugetul de stat sau efectuată din acesta dacă nu există prevederi legale pentru asemenea cheltuieli.

Sînt prevăzute drepturile şi obligaţiile ordonatorilor de credite bugetare, precizîndu-se că orice cheltuială din sumele aprobate prin bugetul de stat se poate face numai pe bază de documente justificative, vizate pentru controlul financiar preventiv şi aprobate de ordonatorul de credite. Totodată, miniştrii, conducătorii celorlalte organe centrale de stat, preşedinţii comitetelor executive ale consiliilor populare, precum şi conducătorii unităţilor de stat subordonate răspund de folosirea cu economicitate a sumelor primite de la buget, de integritatea bunurilor încredinţate unităţii pe care o conduc, de ţinerea la zi a contabilităţii şi prezentarea dărilor de seamă contabile asupra execuţiei bugetare.

În cursul execuţiei bugetului de stat, miniştrii şi conducătorii celorlalte organe centrale de stat, precum şi preşedinţii comitetelor executive ale consiliilor populare judeţene şi al municipiului Bucureşti au obligaţia ca, atunci cînd fac propuneri de elaborare a unor acte normative a căror aplicare atrage micşorarea veniturilor sau majorarea cheltuielilor stabilite prin bugetul de stat, să prevadă şi mijloacele necesare compensării veniturilor sau acoperirii sporului de cheltuieli.

Sînt prevăzute, de asemenea, competenţele în efectuarea virărilor de credite bugetare, condiţiile în care acestea pot fi făcute, modalitatea de angajare a fondurilor de rezervă bugetară.

Pentru a asigura cunoaşterea situaţiei tuturor mijloacelor materiale şi băneşti de care dispune societatea, în vederea unei cît mai bune fundamentări a dezvoltării economico-sociale planificate a ţării, precum şi a deciziilor ce trebuie luate în cursul executării planurilor, este prevăzută organizarea unei evidenţe generale a avuţiei naţionale. Această evidenţă urmează să cuprindă, în principal, patrimoniul statului şi patrimoniul organizaţiilor cooperatiste şi al celorlalte organizaţii obşteşti, precum şi evidenţa de ansamblu a tuturor fondurilor de dezvoltare şi a altor resurse ale societăţii. În acest scop se vor folosi date contabile şi statistice, inventarele periodice ale bunurilor materiale aparţinînd unităţilor socialiste, recensămintele, anchetele selective şi alte investigaţii cu caracter economico-social.

Prin proiectul legii finanţelor se aduc precizări şi se fac delimitări în ce priveşte răspunderile organelor colective de conducere ale unităţilor economice, răspunderile conducătorilor acestor unităţi şi ale conducătorilor compartimentelor financiar-contabile, de aprovizionare, producţie, desfacere, organizarea muncii şi ale celorlalte compartimente.

Conducătorii compartimentelor financiar-contabile răspund de activitatea financiar-contabilă, în care scop asigură întocmirea lucrărilor de planificare financiară, efectuarea analizei cheltuielilor de producţie şi de circulaţie, a utilizării mijloacelor circulante şi a celorlalte fonduri şi iau sau propun măsuri, după caz, pentru creşterea rentabilităţii şi îndeplinirea obligaţiilor financiare ale unităţii; organizează contabilitatea, întocmirea bilanţurilor contabile, îndeplinirea atribuţiilor ce revin compartimentului financiar-contabil pentru asigurarea integrităţii avutului obştesc şi celor cu privire la controlul financiar preventiv şi la controlul ierarhic operativ curent şi analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor activităţii unităţii; urmăresc constituirea fondurilor planificate şi utilizarea acestora potrivit destinaţiei; angajează unitatea prin semnătură, alături de conducătorul unităţii, în toate operaţiile patrimoniale, avînd dreptul de a refuza, în condiţiile legii, pe acelea care contravin dispoziţiilor legale.

Este stabilită, pentru toate treptele organizatorice, obligaţia analizei periodice, pe bază de bilanţ, a activităţii desfăşurate şi a situaţiei economico-financiare a unităţilor socialiste. În cadrul întreprinderilor şi centralelor, analizele trebuie prezentate de organele colective de conducere în faţa adunărilor generale ale oamenilor muncii.

Sarcini şi răspunderi sporite revin Ministerului Finanţelor, Băncii Naţionale a R. S. România, băncilor specializate celorlalte instituţii financiare

MINISTERUL Finanţelor înfăptuieşte politica partidului şi statului în domeniul finanţelor şi acţionează pentru asigurarea echilibrului financiar, monetar şi valutar al ţării. În centrul activităţii Ministerului Finanţelor trebuie să stea preocuparea pentru creşterea continuă a eficienţei în economia naţională. El trebuie să organizeze şi să exercite un control riguros pentru a determina folosirea raţională a fondurilor în fiecare unitate socialistă, pentru a preveni cheltuirea nelegală şi neeconomicoasă a fondurilor.

Banca Naţională a Republicii Socialiste România şi băncile specializate, administrînd o parte importantă din fondurile băneşti ale societăţii, organizînd şi efectuînd plăţile între unităţile socialiste, creditarea economiei şi execuţia de casă a bugetului de stat, au obligaţia să controleze modul cum se constituie fondurile băneşti, să ţină evidenţa acestora, să verifice felul în care sînt folosite mijloacele materiale şi băneşti şi să ia măsuri pentru încasarea integrală şi la termen a drepturilor în lei şi în valută ale statului, precum şi pentru utilizarea lor economicoasă. Ele trebuie să perfecţioneze continuu relaţiile de credit şi de plăţi cu unităţile economice şi să contribuie la buna funcţionare a mecanismului economic, la creşterea eficienţei în economie.

În cadrul proiectului de lege se prevede înfiinţarea Consiliului Superior Financiar-Bancar, care va examina periodic fenomenele şi tendinţele ce apar în problemele financiare, atît pe plan intern, cît şi pe plan extern, va analiza şi elabora studii şi măsuri pentru traducerea în viaţă a politicii financiare, monetare şi valutare a partidului şi statului, pentru sporirea eficienţei economice în toate sectoarele de activitate şi întărirea puterii de cumpărare a monedei naţionale

CELE ARĂTATE scot în evidenţă orientarea generală a proiectului legii finanţelor, care vizează accentuarea răspunderii pe toate treptele cu privire la folosirea fondurilor materiale şi băneşti, întărirea ordinii şi disciplinei în toate unităţile socialiste, asigurarea unei înalte eficienţe a activităţii tuturor ramurilor economiei naţionale.

SISTEMATIZAREA TERITORIALĂ

(Urmare din pag. 11)

urmări modul de aplicare a acestuia; totodată, ea va orienta activitatea de elaborare a proiectelor de sistematizare şi va analiza proiectele de sistematizare de importanţă deosebită.

Conform prevederilor Directivelor, Consiliul de Miniştri va elabora proiectul **„Legii de sistematizare a teritoriului şi localităţilor"** (prin care vor fi stabilite competenţele, sarcinile şi răspunderile organelor centrale şi locale în problema sistematizării, metodologia activităţii în acest domeniu) şi va lua fiinţă **Centrul de sistematizare** — profilat pe elaborarea studiilor şi proiectelor de sistematizare, la diferite nivele şi cu caracteristici variate.

De asemenea, se prevede **reorganizarea comisiilor locale de sistematizare** (judeţene, municipale, orăşeneşti şi comunale) **de pe lîngă consiliile populare, prin atragerea în activitatea acestora a unui număr cît mai mare de specialişti şi reprezentanţi ai oamenilor muncii.** Realizarea acestei prevederi va fi însoţită de aplicarea unor **măsuri de creştere continuă a autonomiei şi răspunderii consiliilor populare orăşeneşti şi comunale,** în ceea ce priveşte dezvoltarea localităţilor, elaborarea schiţelor de sistematizare şi respectarea prevederilor acestora, realizarea tuturor lucrărilor de pe teritoriul diferitelor unităţi administrativ-teritoriale. Alte prevederi stabilesc modalităţile de conlucrare a organelor locale cu ministerele şi alte organe centrale în problemele legate de activitatea de sistematizare.

ÎN DIRECTIVELE Conferinţei Naţionale a P.C.R. este subliniată printre altele, ideea majoră că **întreaga activitate de sistematizare este subordonată înfăptuirii ţelului suprem al politicii partidului nostru — creşterea bunăstării materiale şi spirituale a tuturor oamenilor muncii, crearea unui înalt nivel de civilizaţie pentru întregul popor.** Ea se încadrează organic în ansamblul complex al politicii Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, de trecere la construirea societăţii comuniste în ţara noastră.

O premisă esenţială pentru înfăptuirea cu succes a Programului naţional de sistematizare — ca, de altfel, a oricărui program de dezvoltare economică şi socială, elaborat de partidul nostru — o constituie adeziunea totală, conştientă a maselor, participarea lor vie, nemijlocită, la îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de viaţă şi de muncă din oraşele şi satele patriei noastre.

Tocmai de aceea, Directivele Conferinţei Naţionale pun accentul pe necesitatea de a se crea pretutindeni condiţii favorabile pentru participarea tot mai intensă a oamenilor muncii la rezolvarea problemelor legate de dezvoltarea şi buna gospodărire a localităţilor în care trăiesc, trasînd în acest sens sarcini atît consiliilor populare, cît şi tuturor mijloacelor de informare în masă.

Integrîndu-se în contextul general al adîncirii democraţiei socialiste în ţara noastră, atragerea unor mase cît mai largi de oameni ai muncii la dezbaterea profundă a problemelor sistematizării pe plan local, precum şi pe plan naţional, constituie o garanţie a înfăptuirii prevederilor acestui vast program de transformări înnoitoare în peisajul economic şi social al ţării.

NOUL SISTEM DE SALARIZARE, INSTRUMENT PERFECȚIONAT PENTRU REALIZAREA REPARTIȚIEI SOCIALISTE

ing. Mircea VOINESCU
prim adjunct al ministrului muncii

Conferința Națională a P.C.R. ale cărei lucrări s-au desfășurat în aceste zile, marchează un eveniment de însemnătate excepțională în viața poporului nostru. Analizînd modul în care a fost înfăptuit amplul program de dezvoltare a țării trasat de Conferința Națională din decembrie 1967 și Congresul al X-lea al partidului, Conferința a adoptat o serie de măsuri menite să ducă la perfecționarea în continuare a conducerii economico-sociale și adîncirea democrației socialiste, să deschidă noi perspective făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În cadrul măsurilor pentru perfecționarea pe mai departe a întregii activități economice și sociale dezbătute de Conferința Națională se înscrie și perfecționarea sistemului de salarizare, crearea condițiilor în vederea ridicării bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii, înfăptuirea repartiției bunurilor produse în societate în spiritul dreptății și echității socialiste.

ÎNFĂPTUIREA programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, elaborat de Congresul al X-lea al partidului presupune perfecționarea continuă a conducerii vieții social-economice, a tuturor laturilor vieții materiale și spirituale a țării, în scopul înfăptuirii țelului suprem al partidului asigurarea unui înalt nivel de trai material și cultural întregului popor.

Nivelul de trai depinde în orice orînduire socială de stadiul atins în dezvoltarea forțelor de producție. Modul în care se repartizează între oameni bunurile materiale create, măsura în care aceștia participă la rezultatele finale ale muncii lor, este determinată de caracterul relațiilor de producție, de forma de proprietate asupra mijloacelor de producție.

Instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție și lichidarea exploatării omului de către om, a transformat producția bunurilor materiale dintr-un instrument de îmbogățire a claselor exploatatoare într-un instrument de satisfacere în măsură din ce în ce mai mare a nevoilor materiale și culturale ale oamenilor muncii.

Mergînd neabătut pe drumul dezvoltării economiei, științei și culturii, al ridicării gradului de civilizație al României socialiste, partidul și statul nostru au pus în centrul preocupărilor creșterea nivelului de viață a poporului. „Realitatea arată, sublinia secretarul general al partidului nostru, că pe măsura creșterii forței economice a țării crește și nivelul de viață al maselor populare. Tot ceea ce facem astăzi, tot ceea ce vom face în viitor este închinat fericirii și bunăstării omului, întregului popor ; nu vom precupeți nimic pentru a asigura îmbunătățirea continuă a vieții materiale și spirituale a tuturor cetățenilor patriei noastre socialiste".

Pentru a asigura dezvoltarea în ritm susținut a economiei, pentru a crea o bază trainică creșterii sistematice a nivelului de trai și de cultură a societății, se impune ca, odată cu ridicarea la un nivel cît mai înalt a eficienței activității economice, o parte din venitul național să fie utilizată pentru creșterea avuției sociale, pentru asigurarea bazei materiale necesare dezvoltării necontenite și rapide a producției. Cea mai mare parte a venitului național este însă destinată satisfacerii necesităților oamenilor muncii, atît prin repartiția după muncă cît și pe calea fondului social de consum.

Repartiția după muncă reprezintă în societatea socialistă o necesitate obiectivă, determinată de modul de producție socialist ; ea constituie o lege economică a socialismului care cere ca fondul de consum individual să fie repartizat după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii pe care o prestează fiecare membru al societății. Aplicarea repartiției după muncă asigură cointeresarea salariaților în rezultatele muncii lor, stimulîndu-i să obțină rezultate cît mai bune.

În etapa actuală, repartiția după muncă reprezintă o necesitate obiectivă datorită unui complex de aspecte din care cele mai importante ar fi :

a) Societatea nu dispune încă în această etapă de dezvoltare de o asemenea abundență de produse care să-i permită satisfacerea după nevoi a cerințelor mereu mai mari ale membrilor săi.

b) Între diversele forme concrete ale muncii se mai mențin diferențe destul de importante.

c) Nevoia de a munci nu s-a transformat încă într-o necesitate vitală a omului. Și în socialism se mai manifestă tendințe parazitare, existînd unii oameni care ar dori să primească cît mai mult de la societate, și dacă se poate să dea cît mai puțin sau nimic acesteia. De aceea, este necesar să se îmbine aplicarea cointeresării materiale în rezultatele muncii cu aplicarea consecventă a lozincii de pe vremuri : „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă". Fiecare cetățean trebuie să înțeleagă că de munca sa, de efortul său depinde progresul întregii societăți, că el face parte din această societate ale cărei interese generale trebuie să le aibă mereu în vedere. Mai sînt unii care ar dori ca, de pe acum, să fie retribuiți după nevoi, deși dau după capacitate sau chiar mai puțin. Partidul nostru se pronunță cu hotărîre împotriva oricăror tendințe de egalitarism în repartiție, care nu au nimic comun cu principiile după care se ghidează astăzi societatea noastră, considerînd necesar ca repartiția să se facă în spiritul echității socialiste, păstrînd o proporție echitabilă, rațională între veniturile mari și cele mici.

În socialism salariul nu mai exprimă un raport între exploatator și exploatat ca în capitalism, ci un raport între societatea întreagă, reprezentată prin statul socialist și fiecare om al muncii în parte. În societatea noastră salariul reprezintă, în expresie bănească, acea parte a venitului național destinată consumului individual ce se repartizează în întregime celor ce muncesc în raport de cantitatea, calitatea și importanța social-economică a muncii prestate.

La temelia ridicării bunăstării poporului se află astfel dezvoltarea și consolidarea proprietății socialiste, creșterea avuției naționale și pe această bază a venitului național. Lichidarea exploatării omului de către om, instaurarea proprietății socialiste, creșterea participării maselor de oameni ai muncii la conducerea economiei, adîncirea democratismului socialist au conferit oamenilor muncii o dublă calitate în cadrul procesului producției materiale, — de proprietar și producător — prin care se realizează armonizarea intereselor generale colective cu interesele personale ale fiecărui membru al societății.

În calitatea lor de proprietari ai mijloacelor de producție și producători, oamenii muncii sînt interesați în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, în creșterea producției și a productivității muncii, în sporirea continuă a avuției naționale. Totodată, această calitate le incumbă răspunderea pentru buna organizare a producției, pentru promovarea progresului tehnic, îmbunătățirea tuturor laturilor cantitative și calitative ale producției și totodată dreptul de a beneficia de roadele activității depuse.

Salariul constituie în orînduirea noastră sursa de existență, dezvoltare și perfecționare a omului. Fiind cointeresat în creșterea retribuirii muncii sale, pe baza aplicării principiului de repartiție după cantitatea, calitatea și răspunderea socială a muncii, fiecare lucrător poate să contribuie la creșterea producției și prin aceasta la satisfacerea în mai mare măsură a necesităților sale materiale și spirituale prin ridicarea continuă a nivelului de pregătire profesională și general culturală prin sporirea capacității lui de a contribui la rezolvarea optimă a sarcinilor de producție.

PERFECȚIONAREA sistemului de cointeresare materială, această pîrghie importantă în stimularea energiei și inițiativei maselor, în creșterea nivelului lor de trai, și-a găsit întruchiparea în proiectul Legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile socialiste de stat, supus dezbaterii Conferinței Naționale din 19—21 iulie a.c. După cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională, în cadrul sistemului de salarizare „partidul și statul au în vedere atît realizarea unei apropieri între veniturile diferitelor categorii de salariați, cît și menținerea unei diferențieri corespunzătoare cu caracter stimulativ în raport cu contribuția fiecăreia la munca socială". Diferențierea stimulativă a veniturilor, pe de o parte, menținerea acestora în limite raționale, socialmente justificate, pe de alta, realizarea unei corelații judicioase între retribuirea directă și fondurile sociale de consum sînt preocupări permanente ale partidului și statului în efortul pentru îndeplinirea principiilor echității socialiste în patria noastră.

Partidul nostru acționează pentru asigurarea unor raporturi echitabile între veniturile diferitelor categorii de oameni ai muncii, ținînd cont în primul rînd, de aportul fiecăruia la producția și viața socială, în raport cu posibilitățile economice ale țării. În același timp, pornind de la deosebirile ce se mențin între diferitele forme ale muncii concrete, partidul se pronunță cu hotărîre împotriva oricăror tendințe de nivelare a salariilor, de egalitarism mic burghez.

Aplicarea consecventă de către partid și guvern a cointeresării materiale, exercitarea controlului asupra muncii și consumului, aplicarea cu fermitate a principiului echității socialiste, contribuie la dezvoltarea disciplinei conștiente a muncii, stimulează participarea generală și activă a tuturor oamenilor apți de muncă la producția socială și activitățile utile societății și permit orientarea eforturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii spre realizarea sarcinilor deosebit de complexe pe care etapa actuală le pune economiei naționale.

Noul sistem de salarizare întărește cointeresarea materială a lucrătorilor prin sporirea răspunderii fiecăruia pentru felul în care-și realizează atribuțiile. „Este cu totul justificat — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la cel de al X-lea Congres al P.C.R. — că, o dată cu stimularea celor ce își îndeplinesc sarcinile cu rezultate bune, cei care nu-și fac datoria, care aduc daune avutului obștesc, să suporte direct din buzunarul propriu — și nu din avuția societății — urmările neglijențelor și lipsurilor de care dau dovadă".

Pornind de la concepția că în societatea noastră munca este un drept și în același timp o obligație a fiecărui cetățean apt de muncă, ca și de la schimbările survenite în conștiința tuturor categoriilor de oameni ai muncii, ca urmare a vastei activități politico-educative desfășurate de partid pe linia creșterii simțului de răspundere al fiecărui cetățean pentru îndeplinirea exemplară a îndatoririlor față de societate, noul sistem de salarizare construit pe baza hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. din 26 octombrie 1967, stimulează prin elementele sale punerea în valoare a calităților care caracterizează omul nou al societății socialiste.

La 1 iunie a.c. s-au împlinit 4 ani de cînd în primele întreprinderi s-a început experimentarea noului sistem de salarizare. Experimentarea s-a extins apoi treptat la toate ramurile, astfel că la 1 martie 1970 a cuprins toate activitățile economiei naționale.

În timpul experimentării s-a confirmat justețea principiilor care au stat la baza noului sistem ; totodată a apărut necesitatea modificării unor soluții de aplicare, astfel ca elementele sistemului să poată avea o eficiență maximă.

Pe baza rezultatelor experimentării, a consultării unui număr foarte mare de oameni ai muncii, a discuțiilor purtate cu conducătorii unităților și pe baza analizei problemelor ridicate în diversele conferințe și consfătuiri s-au putut trage o serie de concluzii, care sînt concretizate în proiectul Legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat, document de importanță covîrșitoare în vederea perfecționării în continuare a relațiilor de producție în țara noastră.

ÎN CELE CE URMEAZĂ aș vrea să evidențiez cîteva aspecte specifice noului sistem de salarizare.

Trăsătura fundamentală, caracteristică, a noului sistem de salarizare o constituie **ponderea ridicată a salariului tarifar în salariul total.** În timpul experimentării s-a putut constata că salariul tarifar a devenit cu adevărat elementul determinant al salariului total și principalul mijloc de cointeresare materială a salariaților.

Față de prevederile plenarei, de ridicare a ponderii salariului tarifar al muncitorilor la circa 90% în industrie și circa 88% în construcții-montaj, în anii 1970 și 1971 ponderea salariului tarifar al muncitorilor în salariul total realizat în industrie și în principalele sale ramuri, precum și în ramurile construcții-montaj și transporturi se prezintă după cum rezultă din tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Ramura sau subramura	Ponderea în % Anul 1970	Ponderea în % Anul 1971
1. Total industrie	90.4	89.4
din care :		
— industria cărbunelui	88,3	88,0
— industria construcțiilor de mașini	88,9	87,2
— textile	90.0	88,9
— chimie	90,4	93,6
— industria materialelor de construcții	92,3	90.0
— prelucrarea lemnului	91,4	89,7
— industria alimentară	94,3	94,8
2. Construcții-montaj	89,3	87,3
3. Transporturi	88,2	90.1

La personalul de execuție tehnic, economic și de altă specialitate, la personalul de conducere, funcționăresc și restul personalului, față de o pondere a salariului tarifar de 90—95% prevăzută de plenară, s-a realizat o pondere de circa 95% în industrie și circa 92% în construcții-montaj.

Creșterea simțitoare a ponderii salariului în cadrul salariului total a creat condiții pentru stimularea salariaților în ridicarea pregătirii lor profesionale, în vederea promovării în categorii de încadrare și în funcții superioare și — pe această cale — a obținerii unor venituri mai mari, ceea ce a influențat pozitiv creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calității producției.

Ridicarea simțitoare a ponderii salariului tarifar a contribuit și la crearea condițiilor pentru **perfecționarea normării muncii**, prin introducerea în toate sectoarele și activitățile de norme mai bine fundamentate, ceea ce a asigurat stabilirea mai riguroasă a cantității de muncă reală necesară pentru efectuarea lucrărilor. Aplicarea acestor norme a determinat scoaterea la iveală și valorificarea rezervelor de creștere a producției și productivității muncii, prin raționalizarea proceselor tehnologice și de muncă.

„Preocuparea fundamentală a partidului, ţelul suprem al politicii sale, raţiunea însăşi a construcţiei orînduirii socialiste şi sensul a tot ceea ce înfăptuim este creşterea bunăstării materiale şi spirituale a maselor, satisfacerea cît mai deplină a nevoilor întregului popor, asigurarea condiţiilor pentru manifestarea plenară a personalităţii umane".

(Din Raportul prezentat de tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 19-21 iulie 1972)

printr-o mai bună utilizare a forţei de muncă. Aplicarea noilor norme a condus şi la reducerea continuă a consumului de muncă necesar realizării producţiei. Astfel, consumul de muncă exprimat în ore efectiv lucrate de muncitori, la un milion lei producţie globală, a scăzut de la 15.100 ore în 1967 la 13.700 ore în 1969, 12.480 ore în 1970 şi 11.780 ore în 1971.

Cu toate realizările pozitive obţinute, trebuie însă remarcat că în cursul anului trecut s-a manifestat o tendinţă de slăbire a atenţiei în activitatea de organizare şi normare a muncii ceea ce a permis creşterea indicelui mediu de îndeplinire a normelor pe ansamblul industriei republicane, necorelat cu creşterea productivităţii muncii. De asemenea, o atenţie insuficient de mare a fost acordată elaborării unor norme fundamentate pentru munca în regie. Este necesar ca în continuare, ministerele, celelalte organe centrale, centralele, întreprinderile şi instituţiile să depună eforturi sporite în elaborarea şi aplicarea normelor pentru personalul de toate categoriile salarizat în raport cu timpul lucrat, prin precizarea sarcinilor de serviciu, a atribuţiilor şi răspunderilor pe fiecare loc de muncă şi pentru fiecare executant.

Normarea muncii personalului tehnic, economic de altă specialitate, a celorlalţi lucrători este strîns legată de organizarea raţională a fluxului de informaţii, a responsabilităţilor, a limitelor de competenţă şi a pregătirii profesionale necesare pentru ocuparea fiecărui post. Normarea muncii acestui personal trebuie să ducă la raţionalizarea continuă a activităţii, prin eliminarea paralelismelor dintre compartimente şi a activităţilor inutile prin stabilirea unor proporţii raţionale între numărul cadrelor de conducere şi a celor de execuţie, între numărul posturilor pentru care se cer studii superioare şi numărul celor pentru care sînt necesare studii medii, între numărul cadrelor cu funcţii tehnice, economice, de altă specialitate şi a celorlalţi lucrători, precum şi între numărul acestui personal faţă de cel al muncitorilor.

Un element cu totul nou al sistemului de salarizare îl constituie treptele de salarizare la muncitori şi gradaţiile la personalul tehnic, economic, de altă specialitate, de conducere, funcţionăresc, precum şi la restul personalului. Acestea s-au dovedit un mijloc eficient de diferenţiere a salariilor tarifare în raport cu calităţile profesionale şi cu rezultatele muncii, conducînd la o stimulare mai accentuată a eforturilor depuse pentru ridicarea pregătirii profesionale, pentru obţinerea, în acest fel, a unor realizări tot mai bune în muncă şi în mod corespunzător a unor salarii tot mai sporite.

Analizînd în decurs de 4 ani consecutiv modul în care se aşează pe trepte salariile tarifare ale muncitorilor din ramurile construcţii de maşini şi textile, se poate constata, aşa cum reiese din tabelul nr. 2, că există o tendinţă de stabilizare a acestei aşezări pe trepte.

Acelaşi lucru se constată şi în ce priveşte încadrarea pe gradaţii.

Această stabilizare la anumite nivele în încadrarea pe trepte şi gradaţii se poate considera normală, avînd în vedere, pe de o parte creşterea continuă a numărului de salariaţi, ca urmare a dezvoltării tuturor ramurilor economiei — salariaţii noi fiind încadraţi la bază — iar pe de alta procesul continuu de promovare în categorii şi trepte respectiv în funcţii şi gradaţii, ca urmare a ridicării continue a nivelului de calificare a lucrătorilor.

În cadrul noului sistem de salarizare, **acordarea integrală a salariului tarifar** este condiţionată pentru toţi salariaţii de realizarea la termen a tuturor sarcinilor lor — atît a celor ce decurg din planul unităţii sau al compartimentului în care lucrează, cît şi a celor proprii de muncă. Nerealizarea acestora, atrage după sine diminuarea salariului.

La începutul experimentării au fost cazuri cînd unii salariaţi au considerat diminuarea salariului drept sancţiune. În realitate, nu este vorba nici de sancţiune şi nici de amenzi, cum a apărut aceasta într-o altă interpretare, ci de salariul cuvenit în raport cu rezultatele muncii prestate. După cum unui muncitor acordant care şi-a realizat norma în proporţie de 95%, i se acordă 95% din salariul tarifar fără ca aceasta să fie considerată o sancţiune, ci salariul cuvenit pentru munca prestată, la fel pentru salariatul în regie, care şi-a realizat numai parţial sarcina colectivă decurgînd din planul întreprinderii sau atribuţiile individuale, salariul diminuat reprezintă salariul cuvenit. În cazul recuperării nerealizărilor din perioadele precedente, sumele cu care salariile au fost diminuate se restituie integral sau parţial în funcţie de durata recuperării şi natura nerealizării.

Din experimentarea sistemului de salarizare a reieşit că stabilirea unei legături directe între veniturile obţinute de fiecare salariat în parte şi realizarea indicatorilor de plan precum şi a sarcinilor proprii de serviciu a stimulat puternic îndeplinirea prevederilor planului de stat şi a contribuit la îmbunătăţirea activităţii desfăşurate în toate sectoarele vieţii sociale. În acelaşi timp s-a constatat că nu în aceeaşi măsură se asigură, în prezent, cointeresarea materială a personalului la depăşirea sarcinilor ce-i revin. Astfel, în timp ce muncitorii acordanţi primesc salarii mai mari în cazul depăşirilor normelor de muncă, toate categoriile de personal care sînt salarizate în raport cu timpul lucrat sînt limitate la salariul tarifar de încadrare, indiferent de efortul depus pentru depăşirea sarcinilor decurgînd din planul unităţii.

În scopul înlăturării acestei deficienţe, proiectul de lege a remunerării prevede extinderea unor forme colective de salarizare, prin care să se asigure cointeresarea întregului personal al întreprinderii — muncitori, tehnicieni, ingineri, cadre de altă specialitate şi cadre de conducere — nu numai la realizarea planului dar şi la depăşirea lui. Astfel, se prevede posibilitatea de extindere atunci cînd se justifică economic, chiar pînă la nivelul întreprinderii, a formei de salarizare pe bază de normă plan — în cadrul căreia pentru fiecare procent de depăşire a indicatorului stabilit, potrivit cu specificul fiecărei ramuri şi cu funcţia îndeplinită, se acordă fiecăruia acelaşi procent din salariul tarifar cu care se face diminuarea în caz de nerealizare a lui.

De asemenea, ţinînd seama de rezultatele pozitive obţinute în utilizarea acordului global în agricultură, construcţii şi în activitatea de proiectare, se preconizează extinderea acestei forme de salarizare la toate ramurile şi activităţile unde sînt create condiţii de aplicare. În acordul global se va putea încadra atît personalul de conducere cît şi personalul tehnic de execuţie din secţiile de producţie, împreună cu muncitorii din formaţiile de lucru conduse.

Desigur, aplicarea judicioasă a acestor forme de salarizare colective va putea avea un mare rol stimulativ în depăşirea sarcinilor din planul unităţilor, după cum a rezultat din aplicarea acordului global în construcţii. La lucrările executate în acord global productivitatea muncii a fost cu 13% mai mare decît la cele executate în acord simplu, iar cîştigul mediu a fost cu circa 4% mai mare. O parte de 17,9% din lucrările executate în acord cu termen de predare în trimestrul IV.1971 a fost predată înainte de termen, 31,5% au fost predate la termen şi numai la 0,6% din lucrări termenul a fost depăşit.

Pe unităţi situaţia extinderii acordului global variază însă în limite destul de largi, ceea ce face necesară o preocupare mai susţinută din partea unor unităţi de construcţii-montaj în utilizarea pe o scară mai largă a acestei forme de salarizare. Dacă — spre exemplu — la Întreprinderea de construcţii forestiere Cluj şi Trustul de instalaţii şi montaje Iaşi, extinderea acordului global a fost de peste 65% în trim. I. 1972, în aceeaşi perioadă la Trustul de construcţii industriale Craiova el e reprezentat 20,2% iar la Trustul de construcţii pentru îmbunătăţiri funciare Craiova doar 8,2%.

Un alt mijloc important de cointeresare a salariaţilor la creşterea eficienţei economice o constituie premierea din beneficii, care se acordă începînd din anul 1970.

În scopul unei cointeresări mai puternice a salariaţilor la depăşirea sarcinilor planificate, în proiectul de lege a remunerării se prevede ca actuala reglementare a premierii anuale să fie îmbunătăţită, în sensul ca fondul destinat acestui scop să poată fi majorat sau diminuat cu cîte un procent pentru fiecare procent de depăşire sau nerealizare, spre deosebire de reglementarea existentă cînd — numai în cazul neîndeplinirii sarcinilor prevăzute în plan — fondul de premiere se diminuează cu cîte două procente pentru fiecare procent de nerealizare a beneficiului planificat sub 98%.

De asemenea, pentru a crea instrumentul necesar stimulării directe a unor realizări deosebite care apar în cursul anului, care contribuie la perfecţionarea activităţii întreprinderilor, la sporirea eficienţei lor economice, la îndeplinirea într-un termen foarte scurt a unor sarcini importante sau la evitarea unor pagube însemnate, proiectul de lege a remunerării prevede posibilitatea acordării de premii în cursul anului, dintr-un fond constituit prin aplicarea unei cote de 1% la fondul de salarii planificat.

Începînd din 1970, a fost introdusă şi premierea pentru economii de materiale, realizate prin reducerea consumurilor normate, precum şi premierea pentru economii de forţă de muncă. La întreprinderile la care a existat preocuparea necesară pentru stabilirea corespunzătoare a normelor de consum şi pentru punerea la punct a evidenţei realizărilor premierea pentru economii de materiale a dat rezultate bune contribuind la sporirea preocupării muncitorilor şi a celorlalţi salariaţi din secţiile de producţie pentru gospodărirea judicioasă a tuturor materiilor prime şi materialelor.

Astfel, în cadrul Depoului C.F.R. Ploieşti, în luna octombrie 1971 s-au acordat premii la un număr de 363 muncitori mecanici de locomotivă, fochişti şi alţii — care au realizat economii faţă de consumul normat de combustibil, valoarea totală a acestor premii ridicîndu-se la 112 mii lei. La Întreprinderea de contoare electrice Deva, la care s-a obţinut în cursul anului 1971 o economie de circa 29 mii tone combustibil convenţional, în valoare de 10,5 milioane lei, au fost premiaţi pentru aceasta un număr de 1.360 muncitori care au primit, în total, 2,364 mii lei. Există însă şi un mare număr de unităţi la care această formă de stimulare nu a fost folosită, datorită îndeosebi lipsei normelor de consum şi a evidenţei realizărilor, ca urmare a unei insuficiente preocupări din partea conducerii întreprinderilor şi centralelor. Este necesar ca în viitor această formă de stimulare, care are un rol atît de important în reducerea cheltuielilor de producţie, să fie mult mai intens folosită.

Un alt element nou şi important al sistemului de salarizare experimentat îl constituie sporul pentru vechimea neîntreruptă în aceeaşi unitate. Acordarea sporului de vechime, împreună cu măsurile luate în ce priveşte acordarea treptelor şi a gradaţiilor au contribuit la creşterea stabilităţii cadrelor şi reducerea fluctuaţiei, avînd efecte pozitive asupra întregii activităţi de producţie. Pentru exemplificare, vom arăta evoluţia indicelui fluctuaţiei muncitorilor în trimestrele IV ale anilor 1969, 1970 şi 1971:

Tabelul nr. 2

în procente

Data înregistrării	Nivel de bază	Treapta I	Treapta II	Treapta III	Treapta medie
Industria construcţiilor de maşini					
Ianuarie 1970 la aplicare	32	28	22	18	1,26
Iunie 1970	42	25	21	12	1,03
Martie 1971	45	24	19	12	0,98
Martie 1972	48	25	17	10	0,89
Industria textilă					
1 februarie 1969 la aplicare	37	21	22	20	1,25
Iunie 1970	46	19	20	15	1,04
Martie 1971	50	19	18	13	0,94
Martie 1972	52	18	18	12	0.90

Tabelul nr. 3

	Indicele fluctuaţiei 1969	1970	1971
— Industria de stat	6,1	4,6	3,4
— Construcţii-montaj antrepriză	13,1	10,1	7,4

Se vede uşor din tabel efectul favorabil pe care l-au avut măsurile luate în vederea creşterii stabilităţii forţei de muncă.

APLICAREA noului sistem de salarizare s-a făcut concomitent cu majorarea salariilor tuturor categoriilor de personal din economie, în cadrul căreia salariile mici au fost majorate cu o cotă cu mult mai mare decît media pe economie. În această perioadă au fost aprobate succesiv două majorări ale salariilor mici, ridicîndu-se salariul minim pe economie de la 570 la 700 lei lunar în august 1967 şi la 800 lei lunar în mai 1970.

Ca efect al majorării de salarii şi a creşterii cu precădere a salariilor mici, s-au produs modificări substanţiale în repartizarea personalului din întreaga economie pe grupe de salarii, aşa cum rezultă din datele prezentate în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4

Grupa de salarii lunare	După majorarea salariilor mici de la 1.VIII. 1967	iunie 1970	martie 1971
— pînă la 1.000 lei	38,5	16,3	14,1
— 1.001—1.500 lei	40,9	48,7	48,3
— 1.501—2.500 lei	18,3	29,1	31,4
— peste 2.500 lei.	2,3	5,9	6,2

Aceste modificări reflectă creşterea veniturilor obţinute din salariu precum şi politica consecventă a partidului şi statului nostru de ridicare continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii din ţara noastră.

Consecvent pe linia acestei preocupări aşa cum a arătat tovarăşul secretar general Nicolae Ceauşescu în raportul prezentat la Conferinţa Naţională a partidului, încă în cursul acestui an, va avea loc pentru salariaţii cu venituri mai mici o nouă majorare a salariilor, în cadrul căreia salariul minim lunar va fi ridicat de la 800 la 1000, iar pînă în anul 1975, cînd salariul minim va creşte la 1 100 lei lunar, vor mai avea loc majorări generale ale tuturor salariilor din economie astfel încît salariul mediu să înregistreze în 1975 faţă de 1970, o creştere de 35%, ca urmare a căruia în a doua jumătate a anului 1975 el se va cifra la 1 950 lei.

Statul nostru asigură tuturor cetăţenilor săi cele mai largi posibilităţi de dezvoltare, nivelul lor de trai fiind deter-

(Continuare în pag. 19)

EXERCITAREA CONDUCERII ŞI PERFECŢIONAREA

INSTITUŢIONALIZAREA principiului conducerii colective, atît la nivelul întreprinderilor cît şi al centralelor industriale şi ministerelor, reprezintă o cerinţă obiectiv-legică a dezvoltării şi perfecţionării societăţii noastre socialiste în actuala etapă. El derivă din dubla calitate a oamenilor muncii, de proprietari ai mijloacelor de producţie şi de producători. Totodată, conducerea colectivă este o latură a lărgirii şi perfecţionării democraţiei socialiste, a promovării şi statornicirii în întreaga viaţă socială a raporturilor bazate pe etică şi echitate socialistă.

Programul edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate — adoptat de Congresul al X-lea al P.C.R. — presupune cu necesitate perfecţionarea conducerii şi organizării economiei pe baza participării ample a tuturor oamenilor muncii la dezbaterea şi adoptarea celor mai bune decizii. Dezbaterea în colectiv a tuturor problemelor majore care privesc viaţa întreprinderilor este o garanţie că întreaga masă a salariaţilor îşi va aduce contribuţia la traducerea lor în fapt.

Aşa cum a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, în raportul prezentat la Conferinţa Naţională a P.C.R. **„se impune îmbunătăţirea în continuare a activităţii comitetelor şi consiliilor oamenilor muncii, creşterea rolului adunărilor generale în conducerea activităţii economice"**.

Pentru a vedea în ce măsură aceste organisme de conducere colective sînt la nivelul cerinţelor actuale, am întreprins o investigaţie concretă în 7 întreprinderi industriale din municipiul Iaşi. Cercetarea noastră s-a desfăşurat în perioada 10 mai — 10 iunie 1972 şi a cuprins 103 subiecţi, membri ai comitetelor oamenilor muncii. Din ansamblul problemelor pe care le ridică activitatea de conducere colectivă, cercetarea noastră s-a oprit la următoarele trei aspecte:

1. Dacă subiecţii investigaţi, de care depinde aplicarea normelor principiului muncii colective, ştiu ce înseamnă conducerea democratică a unităţilor economice şi care sînt implicaţiile acesteia în viaţa social-economică. Care sînt atribuţiile şi competenţele organismului din care fac parte.

2. Care sînt relaţiile interpersonale în cadrul comitetului oamenilor muncii, privit ca microgrup.

3. Dacă activitatea comitetului oamenilor muncii, pregătirea şi desfăşurarea adunărilor generale ale salariaţilor sînt considerate mulţumitoare şi ce aspecte trebuie să fie perfecţionate.

I

DIN ANCHETA noastră rezultă că în general se înţeleg corect necesitatea conducerii colective şi competenţele comitetului oamenilor muncii ca şi adunării generale a salariaţilor. Peste 74% din subiecţii investigaţi înţeleg prin conducerea democratică conducerea vieţii sociale şi economice de către oamenii muncii. Acest principiu general este particularizat în participarea masei de salariaţi, de oameni ai muncii la dezbaterea principalelor probleme ce interesează societatea, la elaborarea deciziilor şi aplicarea acestora în cadrul întreprinderii. (93). Discuţiile purtate cu o mare parte a membrilor comitetelor oamenilor muncii au scos în evidenţă faptul că introducerea conducerii colective la nivelul întreprinderilor, corespunde cerinţelor etapei actuale a construcţiei socialiste în ţara noastră şi contribuie la adîncirea democraţiei socialiste în întreaga viaţă economică.

Remarcăm, de asemenea, varietatea modalităţilor concrete de aplicare a principiului muncii colective în unităţile investigate. Consultarea oamenilor muncii din unitate, cu prilejul adunărilor generale de partid, al adunărilor de sindicat sau U.T.C. etc., în problemele cele mai importante ale unităţii, repartizarea corectă a sarcinilor, a responsabilităţilor în cadrul unităţii, a sectoarelor sau secţiilor şi exercitarea unui control exigent din partea organelor în drept, asigurarea unui climat propice exprimării libere a părerilor privind buna organizare a activităţii social-economice din întreprindere, confirmă justeţea politicii P şi a statului nostru privind antrenarea maselor de oameni ai muncii la conducerea treburilor economice şi sociale. În dubla lor calitate de producători şi proprietari, oamenii muncii sînt cei care poartă răspunderea în faţa societăţii pentru modul cum sînt administrate şi utilizate fondurile materiale şi financiare, au îndatorirea de a se preocupa neîncetat de asigurarea bunului mers al unităţii economice.

Conducerea colectivă a unităţilor economice de stat şi-a dovedit pe deplin viabilitatea şi capacitatea de a cuprinde şi a soluţiona problemele multiple din viaţa întreprinderilor. Investigaţia noastră evidenţiază însă că 17% din subiecţi nu înţeleg încă corect acest principiu şi nu cunosc formele prin care acesta se realizează. Aşa, spre exemplu, 13% din totalul celor anchetaţi indică că şedinţa de decadă este o modalitate concretă de exercitare a conducerii colective, iar 4% sînt de părere că acest principiu se realizează numai de către comitetul de partid pe întreprindere.

Măsurile elaborate de conducerea superioară de partid privind perfecţionarea organizării şi conducerii economiei asigură ridicarea la nivel superior a muncii de conducere, în concordanţă cu exigenţele actuale ale progresului economic, contribuie la adîncirea democraţiei socialiste şi creează un cadru corespunzător participării directe a maselor la conducerea vieţii economice, a întregii opere de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Peste 83% din subiecţii anchetaţi au arătat, prin răspunsul dat, că formele exercitării, realizării conducerii colective promovate în societatea noastră corespund etapei actuale; 16% din subiecţi apreciază că „formele actuale pot fi îmbunătăţite" sau că „trebuie îmbunătăţite".

Pe fondul relaţiilor socialiste de producţie, al schimbărilor profunde care au loc în structura socială a societăţii, conducerea devine o relaţie calitativ nouă, care exprimă unitatea de interese fundamentale între fiecare membru al societăţii şi statul socialist. În condiţiile complexităţii activităţii social-economice şi a exigenţelor impuse de etapa în care se află ţara noastră, un singur om — oricît de capabil ar fi — nu mai poate asigura soluţionarea operativă şi eficientă a problemelor pe care le ridică întreprinderea industrială. În acest sens, am încercat să aflăm, pe baza experienţei practice şi a cunoştinţelor teoretice acumulate, de la membrii comitetelor oamenilor muncii, în ce constă superioritatea conducerii colective. Evantaiul propus de noi este larg, format din 9 variante, din care trebuiau alese trei, în ordine. Faptul că majoritatea, respectiv 70 dintre subiecţi au ales varianta **„deciziei optime"**, dovedeşte că întregul colectiv este responsabil de importanţa consultărilor largi, a dezbaterilor şi a găsirii celor mai adecvate soluţii care privesc bunul mers al întreprinderii.

Corelarea cu varianta **„Cunoaşterea realităţii concrete"**, care a întrunit 59 de răspunsuri reflectă cu prisosinţă că o parte din subiecţii investigaţi au înţeles elementele calitative noi ce apar în procesul conducerii prin aplicarea principiului muncii colective. 39 de subiecţi au înţeles varianta (în ordinea răspunsurilor date): **„elaborarea deciziilor"**. Apreciem că majoritatea celor investigaţi au desprins trăsăturile definitorii ale activităţii organelor de conducere colectivă din întreprinderile industriale, ele fiind chemate să hotărască în domeniile esenţiale ale activităţii economice, să contribuie la aplicarea îndeplinirii cu succes a hotărîrilor elaborate.

Afirmarea partidului ca forţă politică conducătoare a societăţii este rezultatul unui proces legic al dezvoltării noastre istorice. În condiţiile făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate rolul Partidului Comunist Român se adînceşte, creşte, lui revenindu-i misiunea realizării procesului de dezvoltare unitară a societăţii. În acest scop, partidul nostru militează pentru perfecţionarea neîncetată a formelor de organizare şi conducere a societăţii în pas cu schimbările care au loc în societate, cu cerinţele vieţii moderne. Aplicarea principiului muncii colective şi perfecţionarea acestuia se înscriu în preocupările constante ale conducerii noastre de partid.

Pornind de la situaţia existentă în unităţile economice, am încercat să aflăm cum conlucrează, cum se interpătrund aceste două principii — creşterea rolului partidului şi aplicarea principiului muncii colective — în conducere. Întrebarea viza „care este rolul secretarului de partid în cadrul comitetului oamenilor muncii"? Majoritatea opiniilor (90) se opresc asupra răspunsului ce indică situaţia actuală a secretarului de partid în acest organism (să fie membru cu drepturi depline). Argumentele celor care au opinat pentru această variantă au mers pe linia integrării efective a secretarului de partid în problematica uzinei, răspunderea acestuia, la fel ca oricărui salariat din unitate, în problemele ce frămîntă întreprinderea.

Am corelat întrebarea de mai sus cu alta, cu răspuns deschis. „În condiţiile în care secretarul de partid este membru cu drepturi depline în comitetul oamenilor muncii, cum îşi exercită dreptul de control?" Această întrebare a fost motivată de unele situaţii concrete ce se pot ivi. Ca membru cu drepturi depline, secretarul de partid, cu toate că reprezintă şi angajează organul de partid, este unul dintre membrii comitetului oamenilor muncii iar în luarea hotărîrilor opinia sa este egală cu a oricărui membru al comitetului. În acest caz poate apare situaţia de a fi pus în minoritate prin vot. Analizînd răspunsurile primite, s-a observat că întrebarea noastră a fost bine motivată, ea răspunzînd unei probleme importante în ce priveşte dreptul de control al partidului asupra conducerii economice. Majoritatea celor anchetaţi au precizat că „dreptul de control asupra activităţii economice îl are organul de partid, iar exercitarea controlului, al rolului de conducător se realizează pe tot parcursul activităţii sociale economice desfăşurate în întreprindere, fără ca acesta să se rezume la cadrul şedinţelor comitetelor oamenilor muncii".

Buna informare a secretarului de partid despre situaţia concretă din uzină, ca şi buna pregătire profesională şi politică a acestuia pledează în favoarea prezenţei secretarului de partid în comitetul oamenilor muncii cu drepturi depline, iar aportul acesteia, ca şi a organului pe care îl reprezintă în conducerea întreprinderilor este de un real folos.

O parte din subiecţi, respectiv 17 au considerat că „existenţa secretarului de partid în comitetul oamenilor muncii **este suficientă** pentru exercitarea controlului de partid asupra activităţii social-economice din unitate".

40 de subiecţi indică şi unele forme concrete ale controlului de partid folosite în unitate şi care dau rezultate foarte bune:

— analiza activităţii comitetului oamenilor muncii în cadrul comitetului de partid;

— informarea permanentă a comitetului de partid asupra stadiului rezolvării hotărîrilor adoptate;

— participarea efectivă a secretarului de partid, a celorlalţi membri de partid la realizarea deciziilor şi hotărîrilor comitetului oamenilor muncii.

Un procent relativ ridicat (44,6%) din cei anchetaţi nu au dat răspunsuri la această întrebare, ceea ce denotă că aceste probleme nu sînt încă suficient de clare pentru o parte destul de mare a membrilor comitetului oamenilor muncii, ele trebuind, prin urmare să facă obiectul preocupării imediate a comitetului de partid din aceste uzine.

II

ÎN EXERCITAREA conducerii colective, potrivit legislaţiei în vigoare, interesul primordial trebuie să fie înfăţişarea liberă, sinceră şi deschisă a punctelor de vedere şi nu obţinerea unei aprobări automate în adoptarea unor măsuri. Capacitatea crescîndă de decizie trebuie să se îmbine cu întărirea răspunderii personale a fiecărui membru al colectivului de conducere în îndeplinirea sarcinilor ce-i sînt repartizate. De fapt, în aceasta rezidă, în mare măsură eficienţa conducerii colective în întreprindere. Crearea climatului psihosocial în cadrul comitetului oamenilor muncii, privit ca microgrup, propice activităţii creatoare, este un obiectiv permanent.

Şedinţele comitetului oamenilor muncii, de altfel aşa cum rezultă din întrebarea „cum consideraţi că se desfăşoară şedinţele comitetului oamenilor munci?" — se desfăşoară într-o atmosferă de dezbateri vii. 101 dintre subiecţi au declarat că-şi fac public opiniile. Ba mai mult, atunci cînd există şi alte păreri, membrii comitetului oamenilor muncii aduc argumente, îşi susţin pe bază de date părerile personale. Revelator în această privinţă este că 52 dintre subiecţi declară că-şi susţin propriile păreri, iar 28 din ei le susţin „după caz" (adică atunci cînd au siguranţa veracităţii propriilor opinii). La aceeaşi întrebare, 19 subiecţi răspund că-şi susţin părerile „de cele mai multe ori" ceea ce poate fi asimilat cu răspunsul „după caz". Această atmosferă serioasă de dezbatere este confirmată şi de răspunsurile date la întrebarea nr. 15 la care 77 de subiecţi dau răspunsuri favorabile.

Desigur, aceasta nu înseamnă că toţi membrii comitetului oamenilor muncii participă întotdeauna activ la discutarea soluţiilor şi adoptarea deciziilor. Răspunsurile de la întrebarea 18 dovedesc că există şi membri ai organului colectiv de conducere care nu participă la discutarea soluţiilor propuse decît ocazional sau rar; respectiv 48% dintre subiecţi au indicat cel puţin că 1—2 tovarăşi nu iau parte activă la dezbateri, iar 24% indică proporţia celor pasivi ca fiind de 3—4 membri ai comitetului.

Dacă analizăm această întrebare, situaţia trebuie să fie privită mai atent. Cum trebuie să interpretăm lipsa corelaţiei dintre întrebările 16 şi 17 pe de o parte, şi 18, pe de altă parte? Noi am chestionat numai membrii comitetului oamenilor muncii. Întrebaţi despre activitatea lor, fiecare în parte şi-a considerat-o ca foarte bună: au păreri personale, şi le exprimă public, şi le susţin ca argumente temeinice. Cînd am întrebat despre activitatea celorlalţi răspunsurile indică un anume grad de pasivitate sau non participare. Putem conchide, de aici, că ar trebui în mod periodic să fie supuse unei analize atente participarea, angajarea, ca şi răspunderea membrilor comitetului oamenilor muncii.

III

ADUNĂRILE GENERALE ale salariaţilor, formă superioară a conducerii colective, forul prin care clasa muncitoare, masele de oameni ai muncii participă în mod ogranizat la conducerea treburilor economico-sociale, la dezbaterea şi soluţionarea problemelor legate de îndeplinirea programelor de producţie, sînt o prezenţă cu totul deosebită în viaţa întreprinderilor. Practica arată că adunările generale îşi pot dovedi din plin autoritatea şi rolul lor bine conturat prin lege, numai dacă hotărîrile luate şi propunerile oamenilor muncii sînt ascultate şi finalizate sistematic în practică. Răspunsurile la întrebările 20 şi 21 arată că 69% din subiecţi indică: numai o parte a adunărilor generale ale salariaţilor au cuprins dezbateri critice, responsabile şi, respectiv, numai 55 din subiecţi consideră că propunerile făcute în acest cadru au fost luate în seamă şi soluţionate corespunzător.

Întrebarea 22 am formulat-o în manieră proiectivă sau, cu deschidere spre răspunsuri la problemele ce încă mai frămîntă pe membrii comitetelor oamenilor muncii. O grupare a acestor probleme este dificilă deoarece 78 dintre subiecţii investigaţi au lăsat întrebarea fără răspuns, iar ceilalţi subiecţi, respectiv 35, au indicat o gamă de probleme foarte variate. Sîntem convinşi că o analiză mai atentă, cu mijloace de investigaţie multiple, adecvate şi mai perfecţionate, ne-ar înfăţişa o listă mare de probleme care se pun azi în faţa colectivelor de conducere a unităţilor şi pentru care nu s-au găsit încă soluţiile necesare. Încercăm să prezentăm într-o formă cît mai grupată posibil, unele din propunerile făcute de către membrii comitetelor oamenilor muncii.

a) Prezenţa reprezentanţilor organelor superioare (centrală industrială şi ministere) să fie resimţită pe tot parcursul anului. Aceasta să ducă şi la rezolvarea operativă a unor probleme ce depăşesc unitatea: aprovizionarea tehnico-materială, cooperarea economică între întreprinderi etc.

b) Să sporească numărul reprezentanţilor oamenilor muncii în comitet, în aşa fel încît toate sectoarele unităţii să fie reprezentate în acest organ, crescînd prin aceasta şi posibilitatea de cuprindere a tuturor problemelor ce preocupă între-

→

COLECTIVE DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

prinderea, de cunoaștere și de soluționare a lcr.

c) Studierea posibilității extinderii principiului muncii colective și la nivelul palierelor primare: ateliere, secție, sector etc.

d) La nivelul formațiunilor de lucru, șeful (de brigadă, de echipă), să fie ales și nu numit.

e) Să se găsească posibilitatea ca reprezentanții salariaților în comitetul oamenilor muncii să fie pregătiți în cursuri cu durată scurtă. Pregătirea să constea, îndeosebi, în cunoașterea legislației actuale, în vederea creșterii responsabilității acestora.

f) Găsirea unor forme adecvate de pregătire complex economică, juridică, socială dar **mai cu seamă politică** a tuturor cadrelor de conducere din unitățile economice.

ANEXA 1

A. — Cercetarea s-a desfășurat în perioada **10—31 mai 1972,** pe un număr de 103 subiecți din **șapte întreprinderi** din Iași, după cum urmează:

— Uzina metalurgică	17
— Uzina mecanică Nicolina	17
— Uzina fibre sintetice	16
— Fabrica de antibiotice	10
— Uzina de prelucrare mase plastice	7
— Fabrica „Țesătura"	19
— Fabrica tricotaje „Moldova"	17
Total	103

B. — Subiecții cuprinși în cercetare fac parte din comitetul oamenilor muncii din unitățile respective și sînt grupați astfel:

a) După profesia de bază

— muncitori	31
— tehnicieni	7
— funcționari	4
— ingineri și economiști	61
Total	103

b) După funcția ocupată:

— În conducerea administrativă	53
— În conducerea organizațiilor de partid	7
— În conducerea organizațiilor de masă și obștești	14
— Reprezentanți ai muncitorilor	29
Total	103

c) După vechime în cîmpul muncii

— Pînă la 5 ani	5
— Între 5—10 ani	12
— Peste 10 ani	86
Total	103

d) După vechime în unitate

— Pînă la 5 ani	22
— Între 5—10 ani	31
— Peste 10 ani	50
Total	103

e) Dacă au urmat școli de partid sau cursuri ale organizațiilor de masă:

— DA	36
— NU	67
Total	103

ANEXA 2

Întrebările adresate subiecților investigați și răspunsurile obținute.

1. Ce înțelegeți prin conducerea democratică a unității economice?

— conducerea activității economice și sociale de către oamenii muncii	74
— Participarea la dezbaterea și elaborarea deciziilor economice	19
— Conducerea activității social-economice de către comitetul oamenilor muncii	10
Total	103

2. Cum vedeți aplicarea principiilor democratice în cadrul conducerii colective?

— Prin consultarea largă a salariaților	50
— Printr-o corectă repartizare a sarcinilor, competențelor și răspunderilor	29
— Prin posibilitatea exprimării libere a opiniilor	21
— Prin prezentarea periodică a dărilor de seamă	2
— Non răspuns	1
Total	103

3. Enumerați formele prin care se realizează conducerea colectivă în unitatea dv.?

— Adunarea generală a salariaților	45
— Comitetul oamenilor muncii	51
— Organe operative de lucru	4
— Non răspuns	3
Total	103

4. Formele prin care se realizează conducerea vieții economice și sociale, așa cum se prezintă ele astăzi, corespund etapei în care se află țara noastră?

— Corespund	83
— Trebuie îmbunătățite	16
— Nu știu	4
Total	103

5. În condițiile în care secretarul de partid este membru cu drepturi depline în comitetul oamenilor muncii, cum își exercită dreptul de control?

— Prin organul pe care-l reprezintă și prin analizele făcute în cadrul comitetului de partid	41
— Prin informarea permanentă a comitetului de partid despre stadiul realizării hotărîrilor comitetului oamenilor muncii	9
— prin discutarea în cadrul adunărilor generale de partid a activității comuniștilor ce fac parte din comitetul oamenilor muncii	7
— Non răspuns	46
Total	103

6. Hotărîrile elaborate exprimă opinia generală a colectivului?

— Da	94
— Nu	5
— Nu știu	4
Total	103

7. Cum se decide cînd apar deosebiri de vederi, chiar contradicții, într-o problemă sau alta, între membrii comitetului?

— Prin vot deschis	78
— Primează soluția optimă	14
— Nu este cazul	6
— Non răspuns	5
Total	103

8. Au existat probleme care, deși făceau obiectul discuțiilor în comitetul oamenilor muncii au fost soluționate în afara acestui cadru? (exemple)

— Bilanțul	4
— Normativele de muncă	1
— Repartizarea locuințelor	1
Total	6

9. Reprezentanții oamenilor muncii din comitet au posibilitatea să-și spună liber, sincer, opiniile; sînt ele luate în considerație?

— Întotdeauna	94
— Deseori	7
— Uneori	2
— Foarte rar	—
— Nu am opinie	—
Total	103

10. În ce constă superioritatea conducerii colective față de conducerea unipersonală? (Alegeți 3 variante în ordine):

— În cunoașterea situațiilor concrete din unitate	59
— În elaborarea deciziilor	39
— În alegerea deciziei optime	78
— În urmărirea aplicării deciziilor	16
— În promovarea valorilor autentice	18
— În promovarea spiritului colectiv	35
— În realizarea unui climat psihosocial propice muncii	27
— În dezvoltarea spiritului combativ și de răspundere	34
— În dezvoltarea conștiinței indivizilor	13
Total	309

11. Care credeți că trebuie să fie relațiile dintre membrii comitetului oamenilor muncii? (Alegeți o variantă).

— Să existe o deplină comunitate de idei	65
— Să existe deosebiri de păreri	20
— Să existe o atmosferă de toleranță între toți membrii	—
— Să existe o atmosferă de neacceptare a greșelilor celorlalți	18
— Nu mi-am format o opinie	—
Total	103

12. În comitetul oamenilor muncii din unitatea dv. cum sînt relațiile dintre membri?

— Foarte bune	50
— Bune	49
— Indiferente	2
— Proaste	2
— Foarte proaste	—
Total	103

13. În comitetul oamenilor muncii sînt respectate normele principiului muncii colective?

— Întotdeauna	80
— Cel mai des	20
— Uneori	3
— Foarte rar	—
— Niciodată	—
Total	103

14. Ați constatat încălcări ale principiului muncii colective de către membrii comitetului oamenilor muncii?

— Da	6
— Nu	85
— Nu știu	12
Total	103

15. Cum considerați că se desfășoară ședințele comitetului oamenilor muncii?

— Într-o atmosferă creatoare, participă toți la discuții	77
— Participă numai unii, de obicei, la discuții	25
— Participă la discuții doar cîțiva	—
— Într-o atmosferă de plictiseală	—
— Fără opinie	1
Total	103

16. Personal, vă exprimați părerea în problemele puse în discuție?

— Da	101
— Nu	2
Total	103

17. Vi le susțineți cînd alții au alte păreri?

— Totdeauna	52
— De cele mai multe ori	19
— După caz	28
— Rareori	—
— Cînd nu mă afectează	4
Total	103

18. Există membri ai comitetului oamenilor muncii care nu iau parte la dezbateri? Cîți?

— Nu sînt	27
— 1—2	48
— 3—4	24
— 5—6	4
— 7—8	—
Total	103

19. Ce credeți că ar trebui schimbat în organizarea muncii comitetului oamenilor muncii din unitatea dv.?

— În pregătirea ședințelor	24
— În organizarea dezbaterilor	16
— În antrenarea tuturor membrilor comitetului	36
— În cunoașterea atribuțiilor fiecărui membru	6
— În respectarea sferelor de atribuții	6
— Alte domenii	15
Total	103

20. Considerați că adunarea generală este cadrul în care au loc dezbateri sincere, responsabile, critice etc. privind dezvoltarea social-economică a unității?

— Întotdeauna	69
— Foarte des	25
— Deseori	8
— Rar	—
— Foarte rar	—
— Niciodată	—
— Nu știu	1
Total	103

21. Propunerile făcute în aceste adunări au fost luate în seamă și soluționate de factorii responsabili?

— Întotdeauna	55
— Deseori	44
— Rar	2
— Niciodată	—
— Nu știu	2
Total	103

22. Ce mai aveți de adăugat la problemele abordate cu această ocazie?
— Propunerile făcute sînt incluse în concluzii.

Anchetă realizată de

Bujor EMILIAN

șef de catedră la Cabinetul județean de partid Iași

lector univ. Gheorghe BOURCEANU

lector univ. Adrian NECULAU

sub îndrumarea secției de propagandă a Comitetului județean de partid Iași.

FIȘE

■ În întîmpinarea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, Academia de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România a publicat, sub redacția tovarășilor Miron Constantinescu, Ștefan Voicu, Constantin Vlad și Constantin Ionescu, volumul **Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate,** editat de Centrul de informare și documentare în științele sociale și politice, București, 1972, 396 pag.

Volumul reunește lucrările Sesiunii din 18—19 mai 1972 a Academiei de Științe Sociale și Politice, anume — 1. referatele: Conceptul de societate socia-

listă multilateral dezvoltată, de prof. dr. Vasile Nichita; Dezvoltarea și modernizarea economiei naționale — trăsătură esențială a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, de Constantin Grigorescu; Cu privire la dezvoltarea relațiilor socialiste de producție, de Ștefan Voicu; Conștiință și personalitate. Despre strategiile dezvoltării teoriei conștiinței sociale și a personalității, de dr. Mihail Cernea și prof. dr. doc. Al. Tănase; Creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român și perfecționarea vieții sociale, de prof. dr. Constantin Vlad; 2. cuvîntul participanților în cadrul celor cinci comisii, axate pe temele referatelor; 3. concluziile președinților de comisii prof. Mircea Malița, acad. Alexandru Bîrlădeanu, prof. dr. doc. Ioan Ceterchi, prof. dr. Petre Constantin, prof. dr. ing. Valter Roman și 4. concluziile sesiunii științifice, de prof. univ. Miron Constantinescu.

În lucrare se subliniază deosebita contribuție teoretică a conducerii partidului, a secretarului general tovarășul Nicolae Ceaușescu, la elaborarea conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată și a strategiilor ce le implică și se încearcă să se aducă o contribuție la elaborarea acestei problematici.

Sesiune de comunicări științifice

■ Între 14—15 iulie a.c. a avut loc la Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale (INSCIN) sesiunea de comunicări științifice cu tema „Aspecte și tendințe ale piețelor externe de mărfuri, evoluții în politica comercială și în integrarea economică", dedicată Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român.

Comunicările prezentate au avut la bază, în cea mai mare parte, teme care au făcut obiectul planului de cercetare al Institutului în 1971 sau în prima parte a anului în curs. Aceasta a permis o orientare practică a dezbaterilor, printre participanți numărîndu-se și specialiști din partea beneficiarilor studiilor efectuate.

Un interes deosebit au prezentat comunicările pe teme deosebit de actuale ca: „Tendințe în dezvoltarea industriei africane și posibilități de extindere a relațiilor de cooperare industrială între România și țările africane în curs de dezvoltare", „Domenii și tendințe în utilizarea aluminiului în țările industrializate", „Folosirea metodelor de marketing și prognoză a cererii pentru promovarea exportului românesc de plăci fibrolemnoase". „Aspecte ale aprovizionării în perspectivă, pe plan mondial, cu materii prime solide din mări și oceane" și altele

DEZVOLTAREA COLABORĂRII ȘI COOPERĂRII ECONOMICE ÎNTRE ȚĂRILE SOCIALISTE MEMBRE ALE C.A.E.R.

Radu CONSTANTINESCU
vicepreședinte al Comisiei Guvernamentale de Colaborare și Cooperare Economică și Tehnică

OPINIA publică din țara noastră a luat cunoștință cu interes de lucrările celei de-a XXVI-a Sesiuni a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, care a avut loc, în zilele de 10—12 iulie la Moscova.

După cum se știe, Sesiunea ca for suprem al Consiliului, constituie un cadru prielnic în care înalții reprezentanți ai țărilor membre procedează la un larg și deschis schimb de păreri asupra problemelor economice care prezintă interes reciproc, examinează activitatea depusă de organele C.A.E.R. în perioada scursă între două sesiuni, adoptînd, totodată, recomandări în direcția perfecționării colaborării economice dintre țările membre.

Prin problematica abordată, ca și prin rezultatele sale, reuniunea recentă se înscrie în cronica activității Consiliului ca o verigă deosebită a unei suite continui de acțiuni menite să ducă la intensificarea și îmbogățirea sub diferite aspecte, a colaborării economice dintre țările membre ale C.A.E.R. În afara acestor probleme, care se poate spune că țin de domeniul activității curente a Consiliului, Sesiunea a XXVI-a a adus un element cu totul deosebit: țărilor socialiste care fac parte din Consiliul de Ajutor Economic Reciproc li s-a adăugat Republica Cuba, primul stat socialist de pe continentul latino-american.

Delegațiile țărilor membre ale C.A.E.R., conduse de către președinții consiliilor de miniștri ale acestora, au ascultat cu mare atenție declarația solemnă prezentată de către tovarășul Carlos R. Rodriguez, ministru al Guvernului Revoluționar, prin care Republica Cuba solicita să devină membră a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc — cerere care a fost acceptată în unanimitate.

În felul acesta Consiliul de Ajutor Economic Reciproc — înființat în anul 1949 și printre membrii fondatori ai căruia se numără și țara noastră — prima organizație internațională a țărilor socialiste, și-a mărit numărul membrilor săi. Prin aceasta Sesiunea a XXVI-a a Consiliului a căpătat o semnificație deosebită. Primirea Republicii Cuba în rîndul țărilor membre ale C.A.E.R. constituie un prilej de deosebită satisfacție pentru toți acei cărora le este scumpă cauza unității țărilor socialiste. Totodată, trebuie remarcat că aceasta constituie o demonstrare practică a caracterului deschis al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

După cum este cunoscut, Partidul Comunist Român și Guvernul Republicii Socialiste România au militat și continuă să militeze pentru întărirea continuă a unității țărilor socialiste. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, sublinia că unul din dezideratele majore ale colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R. constă în aceea ca — prin principiile și formele concrete pe care le promovează — **„să asigure posibilitatea aderării celorlalte țări socialiste, precum și a altor state interesate, ceea ce va contribui nu numai la sporirea eficienței acestei colaborări dar și la creșterea autorității sistemului mondial socialist în lume“.** De aceea, delegația R. S. România a salutat cu deosebită satisfacție și căldură declarația Republicii Cuba, votînd pentru primirea acesteia în rîndurile țărilor membre ale C.A.E.R.

SESIUNEA a XXVI-a a fost prima care a avut loc după adoptarea — anul trecut la București, a „Programului complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R.“. De aceea, raportul Comitetului Executiv cu privire la activitatea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc între Sesiunile a XXV-a și a XXVI-a, precum și rapoartele Comitetului C.A.E.R. pentru colaborare în domeniul activității de planificare, al Comitetului C.A.E.R. pentru colaborare tehnico-științifică ale comisiilor permanente ale C.A.E.R. pentru energie electrică, pentru industria chimică și pentru construcții de mașini, supuse spre examinare Sesiunii, au fost orientate în mod necesar în direcția analizării modului în care se realizează prevederile Programului complex, în general, de către organele C.A.E.R. și, în mod special, în domeniile sus-amintite.

În cadrul dezbaterii s-a remarcat că Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste, adoptat în unanimitate la cea de-a XXV-a Sesiune a Consiliului, program la baza căruia stau principiile internaționalismului socialist, respectarea suveranității de stat, a independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne ale țărilor, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, a fost primit cu deosebită satisfacție fiind adoptat de către cele mai înalte foruri de partid și de stat din țările membre ale C.A.E.R.

În ce privește țara noastră, după cum se știe imediat după Sesiunea a XXV-a, în august 1971, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România, reunite în ședință comună, au adoptat Programul complex, considerînd că prevederile lui sînt menite să contribuie la lărgirea relațiilor de colaborare dintre statele membre, la sporirea potențialului economic și creșterea mai rapidă a forțelor de producție în fiecare țară, ceea ce în final trebuie să ducă la apropierea nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor membre, la întărirea forței și unității țărilor socialiste. Cu aceeași ocazie s-a hotărît ca guvernul, ministerele și celelalte organe centrale să stabilească măsurile necesare pentru a asigura participarea țării noastre la realizarea Programului complex, să caute cu perseverență, împreună cu reprezentanții celorlalte state membre, soluții constructive, adaptate situațiilor noi care apar în procesul de adîncire a colaborării economice și tehnico-științifice.

În acest spirit, România a prezentat — atît în cadrul bilateral, cît și în cadrul multilateral — numeroase propuneri care acoperă diverse domenii de activitate și ramuri ale economiei, cum sînt: cooperarea și specializarea în producție în vederea obținerii unor produse de înaltă tehnicitate, capabile să facă față competiției care are loc pe plan mondial; construirea cu eforturi materiale și financiare comune a unor capacități suplimentare de producție; acțiuni de folosire mai rațională a potențialului științific, de cercetare și proiectare, din țările membre ale C.A.E.R.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 19—21 iulie a.c., a reafirmat încă odată politica partidului nostru de a acționa cu toată energia, de a crea condițiile necesare pentru participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională a muncii la dezvoltarea colaborării și cooperării economice cu alte țări. Reține în mod deosebit atenția afirmația cu caracter programatic din Raportul prezentat la Conferința Națională de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, în care se subliniază că: **„va trebui să acordăm, în continuare, toată atenția lărgirii cooperării cu țările din Consiliul de Ajutor Economic Reciproc, în cadrul Programului complex, menit să contribuie la progresul multilateral al fiecărei țări, la egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a statelor membre, la valorificarea tot mai eficientă a resurselor lor materiale și umane, în spiritul independenței, deplinei egalități, întrajutorării tovărășești și avantajului reciproc“.**

Perioada care s-a scurs de la adoptarea de către Sesiunea a XXV-a a Programului complex a confirmat justețea liniei îndreptate spre desfășurarea procesului adîncirii și perfecționării colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste. Primii pași pe calea înfăptuirii Programului complex demonstrează avantajele reale și dezvoltarea continuă a tipului socialist de relații economice internaționale, care îmbină în mod armonios interesele naționale cu cele internaționale ale fiecărei țări participante.

Examinînd raportul Comitetului Executiv cu privire la activitatea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc în perioada dintre Sesiunile a XXV-a și a XXVI-a, raport orientat în principal spre activitatea de îndeplinire a Programului complex, precum și rapoartele celorlalte organe ale C.A.E.R., Sesiunea a dat o înaltă apreciere rezultatelor activității desfășurate în țările membre și în organele C.A.E.R. cu privire la înfăptuirea Programului complex și a subliniat marea importanță politică și economică a acestuia pentru progresul social-economic al fiecărei țări, pentru continua coeziune a țărilor membre ale C.A.E.R. și pentru intensificarea influenței statelor socialiste asupra întregii dezvoltări mondiale.

Raportul Comitetului Executiv a subliniat faptul îmbucurător că în ultimul an țările membre ale C.A.E.R. și-au transmis reciproc numeroase propuneri de acțiuni concrete care vizează adîncirea cooperării lor economice și tehnico-științifice, fiind încheiate o serie de convenții internaționale, bilaterale sau multilaterale, în cele mai diferite domenii.

Acestea contribuie la perfecționarea și modernizarea colaborării economice, corespunzînd, în același timp, unor cerințe ale epocii actuale cînd ritmul accelerat în care se desfășoară revoluția tehnico-științifică, multiplele ei implicații, ca și posibilitățile crescînde de informare și de acțiune pe care le pune la dispoziția societății umane, fac ca probleme tot mai numeroase și mai importante ale dezvoltării economico-sociale să nu poată fi rezolvate decît printr-o intensă și largă cooperare între popoare.

PARTIDUL Comunist Român și guvernul României socialiste, întemeindu-se pe cerințele obiective ale proceselor sociale și pe realitățile istorice ale lumii contemporane, asigură dezvoltarea economico-socială a României prin îmbinarea organică a efortului propriu — reflectat în mobilizarea tuturor resurselor materiale, umane și financiare ale țării — cu promovarea largă a cooperării internaționale în cadrul căreia locul principal revine țărilor socialiste.

Participarea activă a țării noastre la efortul comun de elaborare a Programului complex, precum și activitatea depusă în vederea realizării acțiunilor prevăzute de acesta, a fost una din expresiile preocupării constante pentru adîncirea și perfecționarea continuă a relațiilor dintre țările membre ale C.A.E.R.

În această activitate, țara noastră ține seama de faptul că cooperarea și specializarea în producție, precum și cooperarea tehnico-științifică au fost adoptate de către țările membre ale C.A.E.R. ca forme moderne și eficiente de realizare a avantajelor diviziunii internaționale a muncii.

Consecventă politicii sale de intensificare a colaborării economice cu țările membre ale C.A.E.R., R. S. România a depus eforturi susținute pentru perfectarea unor acțiuni de cooperare printre care pot fi amintite cele încheiate cu **Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste** pentru dezvoltarea pe teritoriul U.R.S.S. a producției de minereu de fier și pelete, precum și cooperările stabilite în producția de vagoane autodescărcătoare pentru minereu, de vagoane de marfă acoperite, de instalații de comandă hidropneumatică pentru prevenitoare de erupții sau realizarea de complexe de mecanizare pentru abatajele cu front lung.

Nu mai puțin semnificative sînt acțiunile de cooperare convenite în ultimul an cu **Cehoslovacia** în fabricarea de stîlpi hidraulici pentru abataje; cu **R.D.G.** în producția de mașini de filetat interior, compresoare frigorifice, construirea în R.D.G. a unei instalații de îmbogățire a minereului de fier și în România a unui laminor; cu **Iugoslavia** în producția de locomotive electrice; cu **Polonia** pentru construirea unor baterii de cocsificare, realizarea de automacarale și a cargoului de 1500—2500 tdw, specializarea României în fibre poliacrilnitrilice și a Poloniei în polipropilenă; cu **Ungaria** în realizarea de instalații pentru industria conservelor, producția de autocamioane și autobuze etc.

În propunerile prezentate cu diferite ocazii, Partea română a subliniat dorința și interesul de a merge mult mai departe pe această cale, inclusiv constituirea de societăți mixte în diferite domenii, pe teritoriul României sau al țării partenere.

Relevăm, de asemenea, participarea țării noastre la diferite înțelegeri încheiate în vederea specializării și cooperării multilaterale dintre țările membre ale C.A.E.R. în producția de mașini agricole și tractoare, de nave maritime și fluviale, accesorii și utilaje de completare pentru mașini unelte sau în domeniul folosirii capacităților temporar libere din întreprinderile metalurgiei neferoase.

Chiar în cursul lucrărilor Sesiunii a XXVI-a, din împuternicirea guvernului român, președintele Comitetului de Stat al Planificării, alături de reprezentanții Republicii Populare Bulgaria, Republicii Democrate Germane, Republicii Populare Polone, Republicii Populare Ungare și Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice a semnat Convenția generală privind construirea pe teritoriul Uniunii Sovietice cu eforturile comune ale țărilor enumerate, a unui mare combinat de celuloză cu o capacitate de 500.000 tone celuloză pe an.

Amplasat într-o zonă cu resurse de materii prime aproape inepuizabile, pe malul fluviului Angara, nu departe de orașul Bratsk, cunoscut în special prin marea hidrocentrală cu același nume, combinatul de la Ust-Ilim va furniza țărilor participante, în raport cu aportul la construirea lui, pe o perioadă îndelungată, celuloză de calitate superioară. În același timp, combinatul de celuloză de la Ust-Ilim va contribui la punerea în valoare a unei părți însemnate din masivul forestier din această regiune, înscriindu-se în perimetrul industrial — energetic de pe fluviul Angara.

Țara noastră consideră că acțiunile de genul celor amintite constituie un început bun care va fi dezvoltat continuu, în procesul realizării Programului complex.

SESIUNEA a acordat o atenție deosebită colaborării țărilor membre ale C.A.E.R. în domeniul **activității de planificare.** Colaborarea în acest domeniu este chemată să-și aducă contribuția la găsirea celor mai adecvate forme de participare a țărilor membre ale C.A.E.R. la diviziunea internațională socialistă a muncii. Cu toate că a fost înființat și își desfășoară activitatea de curînd, Comitetul C.A.E.R. pentru colaborare în domeniul activității de planificare a prezentat Sesiunii un raport asupra activității depuse.

Și cu această ocazie s-a confirmat teza potrivit căreia colaborarea în domeniul planificării și, îndeosebi, în domeniul coordonării planurilor reprezintă principala metodă a organizării colaborării și adîncirii diviziunii internaționale socialiste a muncii. În această direcție, Sesiunea a recomandat țărilor membre ale C.A.E.R. să desfășoare activitatea privind coordonarea planurilor pe următorul cincinal (1976—1980) în anii 1972—1974, în așa fel încît să se asigure condiții pentru încheierea în timp util a acordurilor economice de lungă durată. Coordonarea planurilor pe anii 1976—1980 va fi înfăptuită atît pe cale bilaterală, cît și pe cale multilaterală și în corelare cu lucrările ce se desfășoară cu privire la coordonarea planurilor pe o perspectivă îndelungată, pînă în anul 1990.

Un capitol aparte al Programului complex este consacrat colaborării în domeniul **științei și tehnicii.** Efectuarea sistematică de consultații reciproce în principalele probleme ale politicii tehnico-științifice; elaborarea de prognoze tehnico-științifice pe perioade de 10—15 ani; planificarea comună a elaborării de către țările interesate a unor importante probleme științifice și tehnice; cooperarea în efectuarea cercetărilor tehnico-științifice; elaborarea în comun a diferitelor probleme tehnico-științifice; schimbul de realizări tehnico-științifice și experiență înaintată ș.a. sînt numai cîteva din formele de adîncire a colaborării în acest domeniu de o excepțională importanță în acest secol al exploziei tehnico-științifice.

Sesiunea a constatat că în conformitate cu Programul complex, organele competente din țările membre ale C.A.E.R. au semnat convenții de colaborare privind 18 probleme tehnico-științifice. Au fost constituite 20 de centre coordonatoare, 7 consilii științifice coordonatoare, 2 colective internaționale ale oamenilor de știință și o uniune științifico-productivă. Dintre formele organizatorice noi de colaborare au căpătat cea mai largă folosire centrele coordonatoare, la activitatea cărora participă peste 500 de organizații de cercetări științifice și de pro-

⟶

iectări din țările membre ale C.A.E.R. S-a extins colaborarea în ce privește elaborarea de prognoze tehnico-științifice, coordonarea cercetărilor științifice și tehnice, schimburile reciproce de realizări tehnico-științifice și de experiență înaintată. Rolul organizator în soluționarea acestor probleme îl înfăptuiește Comitetul C.A.E.R. pentru colaborare tehnico-științifică,creat de Sesiunea a XXV-a.

CA ȘI SESIUNILE precedente, Sesiunea a XXVI-a a acordat o atenție deosebită colaborării în domeniul **producției materiale.**

Problema asigurării țărilor cu energie electrică a ocupat pe bună dreptate un loc deosebit în cadrul dezbaterilor. În acest sens, Sesiunea a ascultat raportul Comisiei permanente C.A.E.R. de specialitate. În scopul asigurării dezvoltării cu precădere a bazei energetice și al satisfacerii necesarului crescînd de energie electrică al economiei naționale a țărilor membre ale C.A.E.R., Sesiunea a elaborat recomandări privind extinderea funcționării în paralel a sistemelor energetice interconectate, pe baza construirii de către țările interesate, cu eforturi comune, a unei linii de mare capacitate pentru transportul energiei electrice, de 750 KV și, de asemenea privind construirea de centrale atomo-electrice.

Totodată sesiunea a atras atenția asupra necesității unei mai profunde diviziuni a muncii în producția utilajelor pentru centralele atomo-electrice, în conformitate cu necesarul țărilor membre ale C.A.E.R. pînă la și după anul 1980.

Problemele colaborării în domeniul industriei chimice au constituit obiectul unor dezbateri aparte în cadrul Sesiunii. S-a constatat că, în anul precedent, în țările membre ale C.A.E.R. a continuat procesul de trecere a industriei chimice la o bază mai eficientă de materii prime petrochimice, s-a îmbunătățit structura internă a ramurii pe seama creșterii producției de mase plastice, rășini sintetice, fibre sintetice, cauciuc sintetic și alte produse chimice moderne. S-au preconizat măsuri cu privire la cooperarea și specializarea în producția de instalații tehnologice complexe pentru industria chimică și pentru alte cîteva ramuri industriale.

Sesiunea a constatat realizarea unor rezultate concrete în domeniul specializării și cooperării în producția construcțiilor de mașini. Schimburile reciproce de produse ale construcțiilor de mașini dintre țările membre ale C.A.E.R. au crescut în anul 1971 față de 1970 cu 10 la sută. Pentru prima dată s-au încheiat convenții multilaterale privind specializarea și cooperarea în producție și îndeosebi, convenții privind producția de utilaje pentru fabricarea produselor din sticlă și din ceramică, precum și a autocamioanelor, pentru producția de tractoare și de mașini agricole, nave maritime și fluviale pentru navigația internă și altele.

Programul complex preconizează, în caz de necesitate, crearea de către țările membre ale C.A.E.R., a unor organizații economice internaționale care să desfășoare activități concrete de colaborare în domeniul lucrărilor de cercetări științifice și proiectări, al producției, serviciilor și comerțului exterior. S-au făcut și în această direcție primii pași.

Caracterul planic al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste va fi consolidat și mai mult de dezvoltarea în continuare a organizațiilor economice interstatale și internaționale ale țărilor socialiste, activitatea cărora se află în strînsă interacțiune cu cea a organelor C.A.E.R.

Țara noastră acordă o atenție deosebită acestei forme noi, moderne a adîncirii colaborării economice dintre țările socialiste și, în acest sens, a prezentat o serie de propuneri concrete de constituire a unor organizații internaționale atît pe teritoriul R. S. România, cît și pe cel al țărilor partenere interesate.

DUPĂ cum este cunoscut, în conformitate cu Convenția intervenită între Consiliul de Ajutor Economic Reciproc și guvernul Republicii Federative Socialiste Iugoslavia, această țară participă la lucrările Consiliului în problemele care prezintă interes reciproc. Sesiunea a XXVI-a a constatat cu deplină satisfacție extinderea participării RSFI la lucrările organelor C.A.E.R. În ajunul Sesiunii a XXVI-a, Comitetul C.A.E.R. pentru colaborare în domeniul activității de planificare a considerat oportună invitarea la ședințele acestui Comitet a reprezentanților RSFI ca urmare a dorinței exprimate de Reprezentantul RSFI la ședința a 57-a a Comitetului Executiv al C.A.E.R.

SOLUȚIONAREA celei mai importante sarcini a construcției socialiste și comuniste — atingerea unui nivel mai înalt al productivității muncii sociale în țările socialiste, în comparație cu țările capitaliste — se îmbină în mod organic cu procesul de apropiere și egalizare treptată a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor membre ale C.A.E.R.

Însemnătatea acestei orientări este cu atît mai mare cu cît în lumea contemporană asistăm la un proces de agravare a decalajelor dintre diferitele țări în ceea ce privește nivelul lor de dezvoltare economică, tehnico-științifică și condițiile de viață, fapt care creează dificultăți serioase în promovarea largă a colaborării internaționale și constituie una dintre cele mai grave probleme cu care este confruntată societatea contemporană. Interdependențele tot mai strînse din economia mondială determină spiritele lucide din țările cu economie avansată să privească fenomenul decalajelor cu îngrijorare chiar din punctul de vedere al intereselor acestor țări. A opri această cursă a disproporțiilor crescînde pe arena internațională și a orienta cursul evoluției istorice spre o apropiere a nivelurilor de dezvoltare și de viață ale diferitelor popoare, constituie pînă la urmă o condiție de bază pentru triumful cauzei cooperării între popoare, a păcii și progresului în lume.

Țările socialiste nu pot să nu fie preocupate în cel mai înalt grad de această problemă. În acest spirit, Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R. acordă o importanță deosebită problemei apropierii și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste, considerîndu-l un proces istoric obiectiv în dezvoltarea sistemului mondial socialist. Acest proces este condiționat de caracterul socialist al relațiilor de producție din țările socialiste și de dezvoltarea între acestea a colaborării politice, economice și tehnico-științifice, a relațiilor de întrajutorare ce se dezvoltă între țările socialiste.

În lumina acestui obiectiv de bază, delegația română a remarcat că întregul proces de elaborare a măsurilor privind realizarea Programului complex trebuie să fie călăuzită de ideea înlăturării rămînerii în urmă din punct de vedere economic a unor țări socialiste, a apropierii și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor membre ale C.A.E.R.

Delegația R.S. România a contribuit pe întregul parcurs al Sesiunii la lucrările acesteia în scopul elaborării materialelor a hotărîrilor și recomandărilor adoptate.

Astfel, țara noastră și-a afirmat încă o dată dorința de a participa în modul cel mai activ la cooperarea și specializarea internațională în producție, la cooperarea tehnico-științifică și la colaborarea în alte domenii, realizată în forme și modalități moderne, eficiente, inclusiv prin construirea de societăți mixte și organizații economice și tehnico-științifice internaționale, pe teritoriul României sau al țărilor partenere. De asemenea, delegația română și-a exprimat dorința — întemeiată pe posibilitățile din ce în ce mai largi ale economiei noastre naționale — de a diversifica și dezvolta, în ritmuri cît mai înalte, schimburile comerciale cu celelalte țări membre ale C.A.E.R., de a-și intensifica participarea la diviziunea socialistă a muncii.

Delegația R. S. România și-a exprimat convingerea că materialele adoptate sînt de natură să întărească colaborarea în cadrul C.A.E.R. în procesul înfăptuirii prevederilor Programului complex, în scopul dezvoltării economico-sociale multilaterale a fiecărei țări, întăririi bazei tehnico-materiale a socialismului, apropierii și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică ale țărilor membre, al creșterii prestigiului și autorității socialismului în lume.

APROBAREA în unanimitate de către Comitetul Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român în ședința sa din 14 iulie a.c. a activității depuse de către Delegația R. S. România la cea de-a XXVI-a Sesiune a C.A.E.R. constituie o mărturie elocventă a dorinței partidului nostru, a guvernului R. S. România de a depune toate eforturile pentru adîncirea și perfecționarea în continuare a colaborării și cooperării economice cu țările membre ale C.A.E.R.

NOUL SISTEM DE SALARIZARE

(Urmare din pag. 15)

minat nu numai de veniturile lor bănești, ci și de importantele mijloace puse la dispoziția lor de către stat, gratuit sau cu plată redusă. Cheltuielile social-culturale suportate din bugetul statului sînt în continuă creștere. În cincinalul care a trecut, au fost majorate pensiile, a fost dezvoltată rețeaua instituțiilor de învățămînt, de ocrotire a sănătății, s-a dezvoltat construcția de locuințe. Fonduri și mai mari vor fi destinate în actualul cincinal acțiunilor social-culturale, în anul 1975 acestea ajungînd să fie de peste 2 ori mai mari ca în 1965. În aceeași perioadă pensiile de asigurări sociale de stat urmează să fie și ele majorate. În fiecare etapă a construirii societății socialiste, stabilind o proporție judicioasă între veniturile individuale, directe, realizate în raport cu munca prestată și cele provenite din fondurile sociale de consum, partidul și statul nostru au avut în vedere ridicarea bunăstării întregului popor.

În toată perioada ce a trecut de la începerea experimentării noului sistem de salarizare, conducerea de partid și de stat a analizat în detaliu modul în care aceasta se desfășoară, luînd o serie de măsuri ca principiile generale ale sistemului să se aplice cît mai corespunzător la condițiile specifice, concrete ale fiecărei ramuri.

Ridicarea la nivel de lege a prevederilor sistemului de salarizare învederează importanța pe care o dă partidul și statul reglementărilor adoptate în domeniul remunerării muncii, necesitatea respectării stricte a drepturilor salariaților astfel încît să se asigure stimulentul necesar îndeplinirii sarcinilor deosebit de mobilizatoare ce ne stau în față.

Îmbinînd cointerasarea materială cu cea morală corespunzător principiilor eticii socialiste, societatea noastră dă o înaltă apreciere celor care își pun întreaga energie, pricepere și talentul în slujba intereselor colectivității și progresului.

Aplicarea fermă a principiilor cointeresării materiale, pîrghie de mare importanță pentru realizarea măreților obiective ale națiunii noastre socialiste, va contribui la ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului de viață și de civilizație a poporului.

ANUL X **viața economică**

SUMARUL

numărul 29 din 21 iulie

1—2

— Făurim conștient viitorul
de dr. **N. S. Stănescu**

3—4—5—6

Raportul prezentat de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU,** secretar general al Partidului Comunist Român, la Conferința Națională cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, la perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, la creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, la activitatea internațională a partidului și statului (Extrase).

7

— Adeziune totală, muncă neprecupețită pentru înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R.
Semnează : **Nicolae Negrea,** Uzinele „Industria Sîrmei — Cîmpia-Turzii ; ing. **D. Pintilescu,** director, Fabrica de pielărie și încălțăminte „Flacăra roșie" — București ; **Ioana Lungu,** Combinatul de îngrășăminte azotoase — Piatra Neamț.

8—9

— Obiectivele și principiile dezvoltării economico-sociale planificate a României.
de ing. **Ion St. Ion,** vicepreședinte al Consiliului Economic.

10—11

— Sistematizarea teritorială și a localităților — latură primordială a politicii Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate
de **Petre Blajovici,** președinte al Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală.

12—13

— Întărirea rolului pîrghiilor financiare și de credit — premisă a creșterii eficienței economice
de **Florea Dumitrescu,** ministrul finanțelor.

14—15

— Noul sistem de salarizare, instrument perfecționat pentru realizarea repartiției socialiste
de ing. **Mircea Voinescu,** prim-adjunct al ministrului muncii

16—17

— Exercitarea conducerii colective și perfecționarea democrației socialiste
de **Bujor Emilian,** șef de catedră, Cabinetul județean de partid Iași ; lector. univ. **Gheorghe Bourceanu,** lector univ. **Adrian Neculau.**

18—19

— Dezvoltarea colaborării și cooperării economice între țările socialiste membre ale C.A.E.R.
de **Radu Constantinescu,** vicepreședinte al Comisiei Guvernamentale de Colaborare și Cooperare Economică și Tehnică

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

mondorama

MASELE PLASTICE ÎN AGRICULTURĂ

IN ULTIMII ANI, utilizarea maselor plastice în agricultura unor țări dezvoltate din punct de vedere economic cunoaște o extindere rapidă. Materialele plastice, sub formă de folii sau plăci, sînt utilizate atît în sectorul construcțiilor agricole cît și în lucrările agricole și de amenajări funciare.

Prognozele pentru 1980 indică pentru țările nord-europene precum și pentru Anglia și R.D.G. o creștere a consumului de mase plastice în agricultură într-un ritm mediu de circa 15% anual.

CURSURILE FIXE — O SOLUȚIE PERIMATĂ ?

CURSURILE de schimb fixe sînt incompatibile cu politicile economice divergente ale statelor occidentale care duc la ritmuri diferite de inflație în diverse țări, ca și cu mișcarea liberă a capitalurilor — afirmă buletinul pe luna iulie a lui First National City Bank din New York. „Tendința spre flexibilitate este evidentă, iar măsura engleză de trecere la cursul flotant al lirei este doar un ultim exemplu al acestei tendințe". Am adăugat acestei observații, o cauză mai adîncă și anume dezvoltarea inegală a țărilor capitaliste...

ASCENSIUNEA INDUSTRIEI PETROLIERE IUGOSLAVE

EXTRACȚIA PETROLULUI în Iugoslavia s-a dezvoltat practic în anii puterii populare. Față de 100 mii tone petrol prelucrat în 1939, la începutul deceniului al 8-lea s-a ajuns la 7 milioane tone — prelucrate în principalele rafinării : Sisak, Pancevo, Bosanski Brod. Dezvoltarea rapidă a acestei ramuri industriale a impus construirea unor noi conducte petroliere ; recent a început construcția primei conducte petroliere magistrale de la Rijeka la Sisak, care, ulterior, se va prelungi pînă la frontiera cu Ungaria. Noua magistrală, care va fi dată în exploatare în 1974, se va uni apoi cu actuala conductă Bosanski-Brod-Opatovaț și se va prelungi pînă la Pancevo. In final conducta petrolieră va uni trei republici furnizoare de petrol : Serbia, Bosnia și Herțegovina, Croația.

CELE MAI MARI BĂNCI DIN LUME

UN STUDIU recent publicat în **The Banker,** examinează situația diferitelor bănci în lume după totalul activelor și al depunerilor lor. Din cele 300, cele mai mari bănci, clasate după importanța activelor lor, 96 sînt americane, 46 japoneze, 28 vest-germane, 22 italiene, 16 engleze și 11 franceze.

Cele mai mari 15 bănci
(după totalul activelor)

Bănci	Total active (în milioane dolari)	
	1971	1970
Bank of America	33412	28863
First National City Corp.	28741	25337
Chase Manhattan Corp.	23953	24227
Barclays Bank Group	18658	15809
Dai-Ichi Kangyo Bank	17515	14907
National Westminster Bank	16952	13250
Groupe BNP	15491	10632
Deutsche Bank	15224	10521
Banca Nazionale del Lavoro	14736	12075
Manufacturers Hanover Corp.	13840	12257
Credit Lyonnais	13755	9621
J. P. Morgan (Morgan Guaranty)	13269	11776
Western Bancorp	13142	11254
West Deutsche Landesbank Girozentrale	12798	10490
Fuji Bank	12767	9704

ACCIDENTELE DE MUNCĂ

UN RECENT incendiu într-o mină de argint lîngă Kelogg, statul Idaho din S.U.A., în urma căruia și-au pierdut viața 91 mineri, fiind salvați numai doi, a atras din nou atenția opiniei publice americane asupra uneia din „cele mai scandaloase" probleme ale țării, folosind expresia revistei **Time,** — aceea a accidentelor de muncă. În anul 1971 ele au provocat în Statele Unite 12 200 decese. În afară de aceasta, din totalul celor 79 milioane salariați, 2 200 000 și-au pierdut capacitatea de muncă și alți 5 300 000 au suferit diferite boli sau leziuni.

Anul trecut, Congresul S.U.A. a adoptat o lege mai severă privind securitatea muncii. Se prevăd amenzi mergînd pînă la 10 mii dolari pentru încălcarea regulamentelor. Pînă în februarie a.c. au fost inspectate din acest punct de vedere 20688 uzine și birouri. Numai în 23% din ele erau respectate prevederile legale privind securitatea muncii.

EFECTELE CREȘTERII

IN 1972, venitul național al Franței va depăși pentru prima oară 1000 de miliarde de franci. În decurs de 25 de ani producția țării a crescut de trei ori, iar după prevederile futurologului Herman Kahn, în 1980 venitul pe locuitor se va apropia de nivelul american. Aceasta este tema majoră a unei cărți publicată de Jean Baumier sub titlul „Franța bogată". Autorul arată, în același timp, că avantajele progresului sînt foarte inegal repartizate. Ierarhia salariilor și a veniturilor este mai inegală în Franța decît aproape în oricare altă țară vest-europeană.

În momentul în care numeroși economiști se întreabă dacă nu ar fi indicat să se oprească creșterea economică, cartea lui Jean Baumier aduce argumente importante în favoarea tezei că creșterea a avut mult mai multe efecte pozitive decît negative.

NATAPROBU

„CÎND TREBUIE să faci ceva — rămîi pe gînduri. Cînd ai greutăți — deleagă treaba altuia. Cînd ai îndoieli — nu întreprinde nimic". Acesta este sfatul lui James Boren, întemeietorul Asociației Naționale a Birocraților de Profesie din Statele Unite — NATAPROBU. (National Association of Professional Beaurocrats). Organizația este consacrată „mînuitorilor de hîrtii" de pretutindeni, care, „prin atașarea lor fermă la principiile inactivității dinamice, au împiedicat ca evenimentele să aibă loc și astfel au evitat greșelile". Emblema asociației : o pasăre strangulată de fîșii de hîrtie.

NATAPROBU acordă și un ordin — „ordinul păsării" — acelora care se disting prin excese birocratice. O asemenea distincție a fost obținută de exemplu de Administrația pentru ocrotirea socială, care, invocînd diferite regulamente a respins cererea de pensionare de boală, din „lipsă de probe", unui om care a suferit trei infarcturi. Activitatea NATAPROBU a atras chiar atenția Congresului S.U.A. Vara trecută președintele Asociației a depus mărturie în fața Subcomitetului senatorial pentru lucrările publice, unde s-au discutat modalitățile de a reduce birocrația în aparatul de stat.

ATAC DIN IRLANDA

ÎN PREAJMA aderării Irlandei la Piața Comună, două mari firme japoneze producătoare de automobile își creează în această țară o bază de operațiuni de unde vor putea porni la asaltul pieței vest-europene. Toyota Motor Co a început construirea unei uzine de asamblare lîngă Dublin care va începe să producă automobile în noiembrie. Nissan Motor Company poartă în prezent negocieri cu un partener irlandez.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

ASPECTE ALE RELAȚIILOR COMERCIALE EST-VESTEUROPENE

ÎN CADRUL unui studiu avînd ca temă evoluția schimburilor comerciale dintre Piața Comună și șapte țări socialiste europene *) revista franceză **L'Usine Nouvelle** analizează tendințele care s-au manifestat în acest domeniu între anii 1958—1970.

O constatare se evidențiază de la început. Inscriindu-se în cursul general al extinderii relațiilor Est-Vest, volumul comerțului reciproc dintre cele două grupuri de țări a crescut — în perioada menționată — de 3,8 ori, respectiv de la circa 1,8 miliarde dolari la peste 6,8 miliarde. Dar, chiar dacă acest ritm a devansat dinamica schimburilor țărilor membre ale Pieței Comune cu oricare alt grup de țări din lume, ponderea țărilor socialiste amintite în comerțul său rămîne scăzută : 6,4% în 1970, față de 4% în 1958.

Pe de altă parte, structura importurilor efectuate de Piața Comună din cele 7 țări socialiste s-a modificat relativ puțin, menținînd un caracter defavorabil acestora din urmă. Astfel — arată revista — ponderea materiilor prime în importurile Pieței Comune s-a majorat de la 24% în 1958 la 30% în 1970, cea a produselor agricole — de la 22% la 28%, iar ponderea produselor industriale finite — de la 26% la 30% (valoarea mașinilor reprezentînd doar 5% din ansamblul importurilor Pieței Comune).

Din motive lesne de înțeles, revista nu examinează consecințele pe care le au diferitele măsuri restrictive (contingentări, bariere vamale etc.), aplicate de Piața Comună, asupra dezvoltării comerțului Est-Vest și — în particular — asupra structurii schimburilor comerciale cu țările socialiste menționate. Ea nu poate, totuși, să nu amintească de efectul „descurajator" al sistemului de control asupra importurilor provenite din țările socialiste europene, de dificultățile pe care le întîmpină oferta acestora ca urmare a fluctuațiilor conjuncturale din economia țărilor Pieței Comune.

Datele din tabelul alăturat permit să ne facem o idee despre evoluția comparativă a comerțului fiecăreia din cele 7 țări socialiste cu țările Pieței Comune, precum și despre soldul acestor schimburi în 1970. Astfel, principalele țări socialiste exportatoare — U.R.S.S. și R. D. Germană (cărora le reveneau, în 1958, aproape trei cincimi din totalul exporturilor spre Piața Comună) — și-au redus întrucîtva ponderea. Concomitent, a sporit greutatea specifică a exporturilor Bulgariei, României și Ungariei, în timp ce Polonia și Cehoslovacia s-au menținut practic la același nivel și în 1970. În cadrul importurilor din Piața Comună, Uniunea Sovietică și-a sporit sensibil ponderea (devansînd R. D. Germană), la fel ca și Bulgaria, România sau Ungaria ; celelalte țări enumerate au cunoscut o scădere relativă a importurilor lor.

În sfîrșit, se observă că în 1970 doar Polonia și Ungaria au realizat un excedent în cadrul schimburilor lor comerciale cu Piața Comună ; pentru celelalte țări socialiste importurile au depășit exporturile în proporții variabile.

Țara	Exporturi către Piața Comună (în % din total)		Importuri din Piața Comună (în % din total)		Exporturi / Importuri (%, în 1970)
	1958	1970	1958	1970	
Bulgaria	2,8	5,1	3,3	4,7	97,1
Cehoslovacia	12,1	12,2	13,8	11,9	91,4
R. D. Germană	27,7	20,2	28,2	19,4	92,2
Polonia	13,2	13,4	15,6	10,4	114,8
România	6,1	11,6	5,8	11,9	87,0
Ungaria	8,3	10,9	8,3	9,5	102,0
U.R.S.S.	29,8	26,6	25,0	32,2	73,4
Total :	100,0	100,0	100,0	100,0	88,9

Sursa : Calculat după „L'Usine Nouvelle", nr. 24/1972

*) Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, România, Ungaria și U.R.S.S.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

viata economica

ANUL X nr 30 (465)
vineri 28 iulie 1972
* 20 PAGINI 2 LEI

30

TRADUCEREA IN VIAȚĂ A HOTARÎRILOR CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R.

cauza întregului popor

ANUL X **viața economică**

SUMARUL

numărului 30 din 28 iulie 1972

3—6 și 12

— Rezoluția Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale.

— Rezoluția Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și la dezvoltarea democrației socialiste.

— Rezoluția Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României în următoarele două decenii.

— Hotărîrea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la pregătirea forței de muncă și creșterea nivelului de trai al populației.

7—9

— Lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român
Secțiunea pentru dezbaterea proiectului de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României.

10—11

— Hotărîrile Conferinței Naționale a P.C.R. — amplu program al înfloririi României socialiste. Aprobare unanimă, angajament ferm de înfăptuire.
Semnează: ing. **Gheorghe Constantinescu**, director general C.E.I.L.-Pitești; **Aurica Secuiu**, Întreprinderea textilă „Dorobanțul"-Ploiești; ing. **Aurel Băncilă** director tehnic, Centrala industrială de mașini-unelte; **Dinu Daniliuc**, președintele Consiliului intercooperatist Frăsinet, județul Ilfov; ing. **Nicolae Zeicu**, director, Direcția de navigație maritimă „NAVROM—Constanța.

13

— Perfecționarea conducerii, organizării și planificării agriculturii (II).
Participarea activă a lucrătorilor din agricultură în conducerea și planificarea producției
de prof. univ. dr. **Marin Popescu**, conf. univ. dr. **Sabin Nica-Sîrbești**.

14—15

— Cu ce produse realizăm cincinalul
- C.I.A.T.—Brașov: Substanța fizică a obiectivelor de creștere
de **Stere Popescu**
- C.I.C.—București: Industria textilă se chimizează
de **Irina Vianu**
- Compartimentul de strategie a produselor și atribuțiile sale
de **Constantin Cojocaru**

16—17

— Din experiența colectivului de elaborare a prognozei privind dezvoltarea județului Cluj:
O cerință impusă de ritmul rapid al dezvoltării
- Studii ample pe ramuri și activități specifice
de ing. **Alexandru Cucu**, **Dezideriu Laszloffy**, Comisia economică a Comitetului județean Cluj al P.C.R.
- Coordonate ale sistematizării teritoriului
de ing. **Nicolae Beuran**, Institutul de proiectări pentru sistematizare și construcții-Cluj.

18

— Rolul indicatorilor eficienței economice a investițiilor în adoptarea deciziilor
de ing. **Ion Românu**.

19

— R. P. Polonă: Dezvoltarea economiei naționale în cincinalul actual
de **S. Chelstowski**, redactor șef adj. „Zycie gospodarcze".

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

UN PROGRAM CLAR, ÎNSUFLEȚITOR
STĂ ÎN PUTEREA NOASTRĂ SĂ-L ÎNFĂPTUIM!

PRIN dezbaterile și hotărîrile sale, Conferința Națională a partidului a definit cu claritate obiectivele muncii întregii noastre națiuni socialiste, ale fiecăruia dintre noi. Avem acum conturat un program de lucru clar, puternic mobilizator. Traducerea lui în viață presupune punerea în valoare a tuturor energiilor, a tuturor resurselor și rezervelor de care dispunem. În această privință au o deosebită însemnătate sublinierile făcute de secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Conferinței. Indicațiile de a se întreprinde serioase măsuri organizatorice, tehnico-economice din partea tuturor factorilor chemați să contribuie la dezvoltarea societății noastre, de a nu se viza în nici un chip sporirea eforturilor fizice și financiare, alocarea de noi fonduri din venitul național, de a se realiza sporurile de producție prin creșterea mai puternică a eficienței economice, mai buna folosire a mijloacelor de producție — impun cu necesitate ca fiecare la locul său de muncă să-și facă din plin datoria, presupun o cît mai bună, mai științifică organizare a producției și a muncii, valorificarea spiritului creator al colectivelor de muncitori, ingineri și tehnicieni, al țăranilor cooperatori, lucrătorilor din întreprinderile agricole, al intelectualității noastre.

Din întreaga țară sosesc în aceste zile știri care atestă hotărîrea unanimă a poporului, a tuturor colectivelor de oameni ai muncii de a îndeplini ferm, neabătut hotărîrile Conferinței Naționale. Sub impresia puternică a acestor hotărîri trăiește întreaga țară. Fiecare om al muncii are conștiința că ne aflăm în fața unei perioade de muncă și organizare intensă, că de modul cum sînt îndeplinite sarcinile acestei perioade depinde chipul de mîine al patriei, prosperitatea generală a poporului.

DOCUMENTELE adoptate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român prezintă o deosebită însemnătate pentru viața politică, social-economică, spirituală a țării, pentru dezvoltarea României socialiste în următorii ani și afirmarea politicii externe a patriei noastre. Astfel, Rezoluția Conferinței Naționale cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale definește clar prioritățile și direcțiile de acțiune care pot contribui la realizarea cu succes și înainte de termen a tuturor sarcinilor pe care ni le-am propus. Rezoluția subliniază necesitatea de a se acționa cu mai multă fermitate pentru: folosirea intensivă a capacităților de producție și încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor; scurtarea duratelor de atingere a parametrilor proiectați la noile capacități de producție; folosirea integrală a suprafețelor existente, asigurîndu-se cu investiții mici montări suplimentare de mașini și utilaje; îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale; ridicarea nivelului tehnic al producției, modernizarea tehnologiilor de fabricație și îmbunătățirea calității produselor; valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, reducerea cheltuielilor materiale; ridicarea mai rapidă a productivității muncii; dezvoltarea concentrării, specializării și cooperării în producție; creșterea vitezei de rotație a fondurilor materiale și financiare; realizarea, în agricultură, a unor producții vegetale și animale sporite, cu cheltuieli minime etc. Totodată documentul scoate în evidență necesitatea sporirii substanțiale a contribuției cercetării științifico-tehnice la realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării și relevă importanța sporirii exporturilor, valorificării superioare a muncii naționale printr-o participare activă la schimburile internaționale de valori, la diviziunea mondială a muncii.

Problemele perfecționării organizării și conducerii vieții sociale și dezvoltării democrației socialiste constituie obiectul unei rezoluții speciale a Conferinței Naționale care apreciază că promovarea largă a principiului muncii și conducerii colective, înființarea comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, instituționalizarea adunărilor generale au creat cadrul organizatoric corespunzător pentru participarea activă a oamenilor muncii la conducerea activității economice, au ridicat pe o treaptă superioară democrația economică-muncitorească, socialistă.

După cum se subliniază în rezoluție, Conferința Națională consideră că este necesar să se acționeze continuu pentru perfecționarea conducerii conștiente, planificate a activității economico-sociale a întregii societăți, pentru crearea cadrului organizatoric cel mai corespunzător în vederea participării efective a maselor largi populare la conducerea societății, realizînd astfel tot mai deplin principiul socialist al făuririi de către popor a propriei sale istorii. De asemenea documentul scoate în evidență rolul partidului de forță politică conducătoare a societății. Consacrarea Partidului Comunist ca forță politică conducătoare a societății noastre socialiste nu este efectul unor dorințe subiective ci însuși rezultatul dezvoltării istorice. Prin întreaga sa activitate, Partidul Comunist a dovedit că se identifică cu aspirațiile cele mai profunde ale oamenilor muncii, cu interesele întregii națiuni socialiste.

Apreciind că reorganizarea economiei este în linii generale încheiată, că ea corespunde etapei actuale de dezvoltare a țării și ținînd seama, în același timp, că mai persistă o serie de lipsuri, în primul rînd în organizarea centralelor, precum și în relațiile acestora cu întreprinderile și ministerele, rezoluția amintită subliniază necesitatea de a se acționa cu toată fermitatea pentru buna funcționare a unităților economice, pentru asigurarea unei conduceri științifice la toate nivelurile economiei. În acest scop este necesar să se ia noi măsuri de simplificare a relațiilor între centrale și ministere, de eliminare a verigilor intermediare și paralelismelor, de raționalizare și simplificare a muncii de administrație.

Hotărîrea Conferinței Naționale cu privire la pregătirea forței de muncă și creșterea nivelului de trai al populației constituie un alt document definitoriu pentru activitatea noastră viitoare. Avînd în vedere că menținerea ritmurilor înalte de dezvoltare economică și socială a României asigură condiții pentru creșterea continuă a locurilor de muncă — se subliniază în document — se va urmări mărirea ponderii populației ocupate în ramurile neagricole, îndeosebi în industrie, stabilirea unui raport just între numărul celor care lucrează nemijlocit în producția materială și al celor ocupați în alte activități, utilizarea cît mai eficientă a specialiștilor, îmbunătățirea proporției între cadrele cu pregătire medie și superioară. Se vor crea de asemenea condiții pentru atragerea într-o măsură mai mare a femeilor în activitățile economice și sociale, se va accelera procesul de calificare a muncitorilor, reciclarea cadrelor și perfecționarea pregătirii profesionale a tuturor oamenilor muncii, se va îmbunătăți și perfecționa întregul învățămînt în vederea integrării în timp scurt, după fiecare etapă de școlarizare, a tuturor absolvenților care nu își continuă studiile, într-o muncă utilă societății, cu precădere în producție.

Tot în acest document sînt inserate măsurile ample hotărîte de Conferință în vederea ridicării nivelului de trai al populației prin sporirea salariilor, reducerea săptămînii de lucru, majorarea generală a pensiilor, intensificarea construcției de locuințe, dezvoltarea și diversificarea activităților de deservire a populației, sporirea fondurilor alocate pentru satisfacerea nevoilor sociale.

CONSTRUIM astăzi, prin eforturile noastre comune, nu numai prezentul ci și viitorul României socialiste. Acest viitor îl pregătim de pe acum lucid, pas cu pas, pe baza unui program științific fundamentat. Rezoluția Conferinței Naționale cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României în următoarele două decenii conține linii directoare precise care indică căile ascensiunii noastre dinamice spre edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Iată doar cîteva din orientările acestui cutezător program: accentuarea dezvoltării industriei, urmărindu-se realizarea unui ritm mediu anual de 9—10%; asigurarea unui grad înalt de prelucrare a materiilor prime; dezvoltarea intensivă a agriculturii; creșterea venitului național pe locuitor pînă la 2 500—3 000 de dolari în 1990; promovarea largă în toate ramurile a cuceririlor științei și tehnologiei avansate; participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională socialistă și mondială a muncii, la schimburile economice și la cooperarea internațională; creșterea continuă a bunăstării întregului popor etc. Înfăptuirea acestui program, așa cum se subliniază în rezoluție, va marca făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, așezarea temeliilor pentru edificarea comunismului în România.

PENTRU activitatea noastră prezentă și viitoare, pentru participarea activă și conștientă a întregului popor la elaborarea și punerea în practică a întregii politici interne și externe a țării, pentru înarmarea tuturor comuniștilor cu un bagaj temeinic de cunoștințe politico-ideologice, documentele adoptate de Conferința Națională constituie un îndreptar inestimabil. Pe lîngă cele pe care le-am menționat deja, trebuie amintite, de asemenea, Directivele cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială, Rezoluția cu privire la perfecționarea activității politico-organizatorice și ideologice a partidului, Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, Rezoluția cu privire la înflorirea națiunii socialiste și la problema națională în Republica Socialistă România, Rezoluția cu privire la politica și activitatea internațională ale Partidului Comunist Român și Republicii Socialiste România.

Lucrările Conferinței Naționale se înscriu ca un moment important în istoria națiunii noastre socialiste. Dezbaterea într-un înalt spirit de maturitate comunistă a problemelor privind dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, definirea marxist-leninistă a rolului națiunii, a modului de rezolvare a problemei naționale, activitatea internațională a Partidului și statului nostru — constituie o confirmare strălucită a adevărului că întregul nostru popor, toți oamenii muncii de la orașe și sate, fără deosebire de naționalitate, au în Partidul Comunist Român un încercat și priceput conducător care a știut și știe să elaboreze proiecte realiste, izvorîte din realitățile și cerințele dezvoltării noastre social-economice, din încrederea nestrămutată în vocația și forța creatoare a poporului.

Avem un program clar, precis, însuflețitor. Stă în puterea noastră să-l traducem cu succes în viață.

R E Z O L U Ţ I A

Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971-1975, creşterea continuă a eficienţei activităţii economice, dezvoltarea colaborării şi cooperării economice internaţionale

Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român, întrunită în zilele de 19—21 iulie 1972, a analizat, într-un spirit de înaltă exigenţă, activitatea desfăşurată de comunişti, de organele şi organizaţiile de partid, de toţi oamenii muncii, pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea al partidului şi a adoptat măsurile necesare în vederea îndeplinirii şi depăşirii prevederilor planului cincinal pe perioada 1971—1975, a realizării unui nou şi puternic avînt în opera de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Larga dezbatere care a avut loc în perioada premergătoare Conferinţei Naţionale a prilejuit o amplă şi profundă analiză a celor mai importante probleme ale activităţii economico-sociale, a relevat hotărîrea de nestrămutat a comuniştilor, a întregii noastre naţiuni de a transpune în viaţă grandiosul program de înflorire multilaterală a României socialiste. Conferinţa dă o înaltă apreciere muncii rodnice, pline de abnegaţie, desfăşurată de clasa muncitoare, ţărănime, intelectualitate, de toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, din ţara noastră, pentru depăşirea prevederilor cincinalului, pentru întîmpinarea cu noi şi remarcabile rezultate a Conferinţei Naţionale a partidului şi a celei de-a 25-a aniversări a proclamării republicii.

Conferinţa consideră că, în îndeplinirea misiunii ce i-a fost încredinţată, Comitetul Central, în frunte cu secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, acţionează cu un înalt spirit de răspundere faţă de destinele patriei, conduce cu fermitate eforturile întregului popor pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea, pentru construirea socialismului şi comunismului în România. Delegaţii la conferinţă îşi exprimă adeziunea deplină la raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu — document de excepţională însemnătate pentru activitatea partidului şi poporului — care analizează în mod ştiinţific fenomenele şi procesele din societatea noastră socialistă, pune în evidenţă mariie rezerve existente în economia naţională, trasează căile şi soluţiile pentru a imprima un curs tot mai dinamic dezvoltării economico-sociale în vederea ridicării României la un înalt nivel de civilizaţie şi prosperitate.

1. — În perioada care a trecut de la Conferinţa Naţională din 1967 şi de la Congresul al X-lea au fost obţinute realizări de seamă în asigurarea progresului general al societăţii noastre socialiste. Înfăptuirea cu succes a planului cincinal 1966—1970 a determinat dezvoltarea puternică a forţelor de producţie, sporirea avuţiei naţionale şi, pe această bază, îmbunătăţirea în continuare a nivelului de trai al întregului popor.

Muncind cu elan şi abnegaţie pentru îndeplinirea prevederilor actualului cincinal, oamenii muncii, au obţinut în anul 1971 şi în primul semestru al acestui an noi succese în dezvoltarea economico-socială a ţării. În această perioadă, producţia globală industrială — dezvoltîndu-se într-un ritm de 11,5% — a depăşit cu circa 11 miliarde lei prevederile planului. Recolta de cereale, de 14,5 milioane tone, obţinută anul trecut a înregistrat cel mai înalt nivel atins pînă acum de ţara noastră.

Creşterea susţinută a producţiei materiale, valorificarea mai judicioasă a resurselor naţionale, accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării au determinat sporirea, în anul 1971, a venitului naţional cu 12,8 la sută ; aceasta a permis ca, paralel cu alocarea unor fonduri însemnate pentru dezvoltarea forţelor de producţie ale ţării, să se înfăptuiască noi măsuri pentru îmbunătăţirea nivelului de trai al întregului popor.

2. — Conferinţa Naţională evidenţiază marea însemnătate pe care o are pentru dezvoltarea economică-socială a României mişcarea de masă declanşată în întreaga ţară pentru depăşirea cincinalului 1971—1975. Conferinţa Naţională subliniază în mod deosebit iniţiativa Conferinţei extraordinare a Organizaţiei de partid a municipiului Bucureşti, care, adresînd organizaţiilor judeţene de partid chemarea la întrecere pentru realizarea planului cincinal în 4 ani şi jumătate, s-a angajat să asigure în Capitală, în perioada 1971—1975, o producţie industrială globală suplimentară de 52 miliarde lei.

Conferinţa Naţională salută angajamentele luate de organizaţia municipală Bucureşti şi de conferinţele judeţene de partid, apreciind că există posibilităţi reale pentru îndeplinirea înainte de termen a prevederilor actualului cincinal.

Conferinţa stabileşte că angajamentele asumate trebuie să se concretizeze în produse fizice necesare economiei naţionale — pentru piaţa internă şi export — care să contribuie efectiv la creşterea avuţiei naţionale şi a venitului naţional. Prin obţinerea an de an a unor sporuri suplimentare de producţie se va putea realiza la nivelul anului 1975 o producţie industrială cu 40—60 miliarde lei peste prevederile iniţiale şi un venit naţional cu 20 miliarde lei mai mare decît cel stabilit în cincinal.

3. — Conferinţa Naţională trasează Consiliului de Miniştri sarcina de a elabora, pînă la sfîrşitul anului 1972 un plan suplimentar care să permită justa corelare a sarcinilor asumate peste prevederile cincinalului.

Comitetul de Stat al Planificării va stabili, împreună cu ministerele, lista produselor la care urmează să se realizeze depăşiri.

Conferinţa pune în faţa comitetelor şi consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi şi centrale, a colegiilor ministerelor, a organelor şi organizaţiilor de partid, sindicatelor, organizaţiilor de tineret şi celorlalte organizaţii obşteşti sarcina de a crea condiţiile materiale, tehnice şi organizatorice necesare îndeplinirii angajamentelor, de a stabili şi aplica în fiecare unitate economică, la fiecare loc de muncă, măsuri hotărîte pentru punerea mai largă în valoare a rezervelor existente, în scopul creşterii mai rapide a producţiei şi eficienţei activităţii economice.

4. — Pentru punerea în valoare a rezervelor de sporire a producţiei industriale, Conferinţa Naţională stabileşte :

a) În toate întreprinderile şi centralele industriale, precum şi la nivelul ministerelor şi al judeţelor, este necesar să se acţioneze cu mai multă fermitate pentru **folosirea intensivă a capacităţilor de producţie şi încărcarea corespunzătoare a maşinilor şi utilajelor.**

Organele şi organizaţiile de partid, comitetele şi consiliile oamenilor muncii vor identifica rezervele de capacităţi de producţie şi vor stabili pînă la sfîrşitul anului în curs căile de valorificare intensivă a acestora ; se vor revedea şi completa programele de măsuri existente în fiecare unitate pentru generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III, urmărind aplicarea lor riguroasă. O deosebită atenţie trebuie să se acorde întreprinderilor constructoare de maşini şi secţiilor mecanice aparţinînd tuturor ministerelor, la care există mari rezerve de capacităţi de producţie insuficient folosite.

Se va acţiona cu hotărîre pentru **scurtarea duratelor de atingere a parametrilor proiectaţi la noile capacităţi de producţie ;** se impune, de asemenea, să fie luate măsuri deosebite pentru ca în cel mai scurt timp să fie recuperate rămînerile în urmă la atingerea parametrilor proiectaţi din industria metalurgică, chimică, industria lemnului şi materialelor de construcţii.

Colegiile ministerelor şi consiliile oamenilor muncii din centrale vor lua măsuri pentru **folosirea integrală a suprafeţelor existente** asigurîndu-se cu investiţii mici montări suplimentare de maşini şi utilaje.

Organele şi organizaţiile de partid, organele de conducere colectivă din întreprinderi şi centrale, organizaţiile de sindicat şi tineret vor trebui să se preocupe permanent de asigurarea cadrelor calificate, a asistenţei tehnice necesare, în vederea funcţionării continue şi cu randamente ridicate a maşinilor şi utilajelor în toate schimburile.

b) **Îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale** impune să se acorde o atenţie deosebită dimensionării judicioase a stocurilor de materii prime, de materiale şi combustibil, care să asigure o desfăşurare ritmică a producţiei, evitarea oricăror imobilizări de resurse.

Pentru produsele ale căror balanţe se aprobă centralizat este necesar să se stabilească prin plan repartiţii pe beneficiari. Ministerele şi centralele vor lua măsuri pentru ca fiecare întreprindere să-şi determine în mod riguros necesarul de materii prime şi materiale, de combustibil şi energie, în concordanţă cu programele de producţie şi pe baza unor norme de consum fundamentate ştiinţific ; să respecte întocmai contractele încheiate, să livreze produsele la dimensiunile şi de calităţile solicitate de beneficiari. Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe trebuie să ia măsuri pentru respectarea cu stricteţe a normelor de consum stabilite şi eliminarea risipei, pentru gospodărirea raţională a tuturor resurselor materiale.

c) **Ridicarea nivelului tehnic al producţiei, modernizarea tehnologiilor de fabricaţie şi îmbunătăţirea calităţii produselor** trebuie să stea în centrul preocupărilor de creştere a eficienţei economice din toate unităţile industriale.

Organele şi organizaţiile de partid, organele de conducere colectivă vor trebui să acţioneze energic şi permanent pentru înnoirea şi modernizarea produselor, în pas cu progresele ştiinţei şi tehnicii, pentru reproiectarea maşinilor şi utilajelor, asimilarea mai rapidă a noilor produse, promovarea unor tehnologii de înaltă productivitate. În fiecare unitate şi la fiecare loc de muncă trebuie să se asigure respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice, întărirea controlului de calitate în toate fazele de producţie, să se depună eforturi susţinute pentru ca produsele fabricate să răspundă exigenţelor crescînde ale pieţei interne şi externe.

d) **Valorificarea superioară a materiilor prime şi materialelor** — problemă fundamentală a eficienţei industriale — trebuie să angajeze cu toată răspunderea activitatea conducerilor de unităţi, a institutelor de proiectări şi compartimentelor de concepţie în vederea realizării de produse cu performanţe tehnico-economice şi valori de întrebuinţare ridicate, care încorporează o cantitate cît mai mare de muncă complexă, introducerii de tehnologii moderne, sporirii randamentelor în folosirea combustibililor şi energiei.

e) În toate unităţile economice trebuie să se ia măsuri hotărîte pentru **reducerea cheltuielilor materiale,** să se instaureze o disciplină fermă în domeniul gospodăririi resurselor.

Este necesară o mai intensă preocupare pentru diminuarea consumurilor specifice de materii prime, materiale şi combustibili în toate ramurile industriale, economisirea metalului, eliminarea pierderilor la laminare şi prelucrare, utilizarea pe scară mai largă a înlocuitorilor, a deşeurilor din producţie şi consum, evitarea risipei oricărui gram de material.

Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, împreună cu ministerele producătoare, trebuie să fundamenteze pe baze ştiinţifice normele de consum, ţinînd seama de dotarea tehnică a industriei, de progresele înregistrate pe plan mondial în unităţi similare.

f) Un obiectiv esenţial îl constituie **ridicarea mai rapidă a productivităţii muncii**. În acest scop, ministerele, centralele şi întreprinderile trebuie să intensifice activitatea de concepţie în vederea perfecţionării organizării producţiei, să ia măsuri pentru extinderea mecanizării şi automatizării proceselor de producţie, promovarea tehnologiilor moderne de fabricaţie, mecanizarea transporturilor interne, ridicarea nivelului de calificare al muncitorilor, trecerea la deservirea mai multor maşini. În toate unităţile trebuie întărită disciplina şi ordinea, eliminate pierderile din timpul de lucru şi întreruperile procesului de producţie.

Consiliul de Miniştri va lua pînă în toamnă măsuri pentru stabilirea şi aplicarea de normative precise de încadrare cu personal administrativ a unităţilor socialiste, în vederea asigurării unui raport just între numărul celor care lucrează direct în producţia materială şi numărul celor ocupaţi în alte activităţi.

Colegiile ministerelor, consiliile şi comitetele oamenilor muncii trebuie să ia măsuri hotărîte pentru reducerea personalului ocupat în activităţi de administraţie folosirea cu precădere a inginerilor şi tehnicienilor în conducerea nemijlocită a producţiei, în munca de cercetare şi proiectare, acolo unde se creează bunurile materiale — adevărata avuţie naţională.

g) Ministerele, centralele şi întreprinderile trebuie să se preocupe în mod deosebit de **dezvoltarea concentrării, specializării şi cooperării în producţie,** care să ducă la realizarea unor serii mari de fabricaţie, mai buna folosire a capacităţilor, eliminarea paralelismelor în realizarea unor produse şi subansamble — cale importantă de creştere a productivităţii muncii, reducerea costurilor, ridicarea calităţii producţiei şi sporirea rentabilităţii.

Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini trebuie să elaboreze un program de perspectivă pentru extinderea specializării şi cooperării între întreprinderile cu acest profil aparţinînd mai multor ministere ; programe similare vor trebui întocmite pentru industria chimică, precum şi pentru alte ramuri de activitate.

h) Comitetul de Stat al Planificării împreună cu Direcţia Centrală de Statistică, ministerele şi organele de sinteză economică trebuie să îmbunătăţească, în cel mai scurt timp, **indicatorii activităţii de producţie** astfel încît aceştia să reflecte mai fidel efortul unităţilor, contribuţia lor reală la sporirea avuţiei naţionale.

5. — Organele şi organizaţiile de partid, organele de conducere din întreprinderi, centrale şi ministere, din toate unităţile socialiste au obligaţia să acţioneze cu răspundere pentru **buna gospodărire a fondurilor materiale şi financiare,** să ia măsuri hotărîte pentru introducerea unui regim strîns de economii, întărirea disciplinei de plan şi financiare, înlăturarea pierderilor şi risipei, sporirea continuă a rentabilităţii şi — pe această bază — a veniturilor societăţii.

În toate unităţile trebuie să se asigure **creşterea vitezei de rotaţie a fondurilor materiale şi financiare** — factor important de accelerare a progresului economic şi de ridicare a nivelului de trai. O deosebită importanţă au în această privinţă utilizarea intensivă a maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor în vederea asigurării în termene cît mai scurte a resurselor necesare reînnoirii şi modernizării fondurilor fixe, scurtarea ciclului aprovizionare-fabricaţie-desfacere, creşterea vitezei de rotaţie a banilor.

Ministerul Finanţelor, toate instituţiile financiar-bancare vor întări controlul asupra modului cum sînt gospodărite mijloacele materiale şi băneşti ale unităţilor socialiste, vor acţiona mai hotărît pentru dimensionarea judicioasă a volumului mijloacelor circulante, întărirea disciplinei financiare, apărarea integrităţii fondurilor de producţie, creşterea eficienţei în toate întreprinderile şi organizaţiile socialiste.

6. — În agricultură se impun măsuri hotărîte pentru **realizarea unor producţii vegetale şi animaliere sporite cu cheltuieli minime.**

Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Ape-

→

←

lor, comitetele oamenilor muncii din întreprinderile agricole de stat și stațiunile de mecanizare, organele de conducere ale cooperativelor agricole de producție, organele și organizațiile de partid, toți lucrătorii din agricultură au datoria să desfășoare o intensă activitate pentru folosirea posibilităților existente de depășire a prevederilor de producție agricolă ale planului cincinal.

O problemă esențială care trebuie să stea permanent în atenția comitetelor județene și comunale de partid, a organelor agricole, este apărarea și conservarea fondului funciar, îmbunătățirea calităților productive ale pămîntului și redarea în circuitul agricol a noi suprafețe de teren. Este necesar să se acorde o deosebită atenție pentru folosirea eficientă a întregii baze tehnico-materiale și a forței de muncă din agricultură, exploatarea cu maximum de randament a sistemelor de irigații, pentru gospodărirea judicioasă a resurselor de apă și protejarea lor împotriva poluării, pentru utilizarea rațională a parcului de tractoare și mașini agricole, a îngrășămintelor chimice, în vederea obținerii unor producții mari și stabile la hectar.

În scopul valorificării depline a potențialului agricol se vor lua măsuri pentru zonarea judicioasă a culturilor, producerea și asigurarea unor soiuri superioare de semințe de cereale, plante tehnice, legume, plante de nutreț, material săditor viti-pomicol, aplicarea mai largă în practică a agrotehnicii moderne. Paralel cu dezvoltarea producției de cereale, se va asigura extinderea cultivării plantelor tehnice, realizarea unor producții sporite și de bună calitate în legumicultură, viticultură și pomicultură.

În zootehnie, concomitent cu mărirea efectivelor de animale, va trebui să crească preocuparea pentru ameliorarea raselor de animale și ridicarea productivității acestora, corespunzător sarcinilor stabilite în programul de dezvoltare a zootehniei. Este necesar să fie luate în continuare măsuri pentru asigurarea bazei furajere prin sporirea producției la hectar a plantelor de nutreț, extinderea culturilor duble și valorificarea mai largă a potențialului de pășuni și fînețe al țării noastre.

Întreprinderile agricole de stat, trebuie să-și îmbunătățească radical activitatea, să folosească din plin baza tehnico-materială de care dispun, astfel încît pînă la sfîrșitul cincinalului actual să se situeze la nivelul țărilor cu agricultură avansată în ce privește organizarea producției, randamentele medii la hectar și pe cap de animal, cheltuielile de producție, productivitatea și folosirea forței de muncă la 100 hectare, devenind model de organizare pentru întreaga noastră agricultură socialistă.

În cooperativele agricole de producție este necesar să se acorde o atenție mai mare utilizării raționale a forței de muncă, întăririi disciplinei și perfecționării organizării muncii, extinderii retribuției stimulative pe baza acordului global, diversificării în continuare a activităților productive.

Folosirea deplină a întregului potențial material și uman de care dispune agricultura trebuie să ducă la reducerea cheltuielilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale, la ridicarea rapidă a eficienței economice, la creșterea aportului acestei ramuri de bază a economiei românești la sporirea venitului noțional.

7. — În transporturi trebuie să se acționeze mai hotărît pentru **folosirea integrală a capacității mijloacelor de transport** și reducerea costurilor de transport. Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, împreună cu celelalte ministere vor lua măsuri pentru extinderea acțiunii de optimizare a repartizării volumului de mărfuri pe diferite mijloace și sisteme de transporturi în concordanță cu nevoile economiei naționale, pentru introducerea pe scară largă a paletizării și containerizării, dotarea cu autovehicule de mare capacitate și remorci, cu tractoare de mare putere și înalt randament, pentru extinderea mecanizării operațiilor de încărcare-descărcare.

8. — Conferința consideră că **justa repartizare a venitului național pentru dezvoltare și pentru consum** constituie o condiție hotărîtoare a progresului general al societății.

Fondul național de dezvoltare economico-socială trebuie să fie folosit cu prioritate pentru lărgirea și modernizarea fondurilor fixe productive, pentru înzestrarea economiei cu mașini și utilaje — elemente active ale procesului de producție.

Pentru utilizarea cu înaltă eficiență a fondului național de dezvoltare economico-socială trebuie îmbunătățită în continuare activitatea de proiectare și construcții-montaj spre a reduce substanțial investiția specifică prin adoptarea de soluții tehnologice și constructive economicoase, eliminarea supradimensionărilor, a finisajelor inutile sau exagerate, extinderea amplasării instalațiilor în aer liber, realizarea unor construcții ușoare și ieftine, includerea spațiilor pentru birouri în corpurile clădirilor productive.

Conferința pune în fața Ministerului Construcțiilor Industriale, a organizațiilor de construcții-montaj, a ministerelor beneficiare de investiții, a organizațiilor de partid și a tuturor oamenilor muncii care lucrează în acest sector sarcina de a mobiliza toate forțele pentru **realizarea exemplară a programelor de investiții, pentru scurtarea duratelor de execuție și de dare în funcțiune a noilor capacități.**

Comitetul de Stat al Planificării, împreună cu Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și celelalte ministere producătoare de mașini și utilaje, trebuie să asigure corelarea strictă a producerii și livrării utilajelor tehnologice cu graficele de montaj și termenele de punere în funcțiune a noilor obiective de investiții. Este necesar ca centralele și întreprinderile producătoare de utilaje să ia măsuri pentru realizarea acestora la un nivel calitativ corespunzător, pentru respectarea riguroasă a obligațiilor asumate prin contracte.

Unitățile de construcții-montaj trebuie să se preocupe mai susținut de extinderea metodelor industriale de execuție, ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor și utilizarea intensivă a mașinilor și a utilajelor în construcții, asigurarea continuității lucrărilor în tot cursul anului, perfecționarea organizării muncii și întărirea ordinii și disciplinei, reducerea consumurilor de materiale de construcții — îndeosebi de metal, ciment și lemn — folosirea mai largă a materialelor înlocuitoare, realizarea direct pe șantiere a prefabricatelor și a unor construcții metalice.

9. — Conferința Națională consideră că **cercetarea științifico-tehnică**, trebuie să-și sporească substanțial contribuția la realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării, să fie ferm orientată spre rezolvarea problemelor de interes major ale economiei. În acest scop este necesară concentrarea — pe baza unui program unic — a eforturilor tuturor cercetătorilor, indiferent de locul în care lucrează, întărirea conlucrării între cercetare, proiectare și producție pentru lărgirea bazei de materii prime, introducerea în circuitul economic a înlocuitorilor materialelor scumpe și deficitare, perfecționarea mașinilor și utilajelor, elaborarea de noi tehnologii de fabricație, reducerea consumurilor materiale și fabricarea de produse noi, superioare, alinierea acestora la nivelul performanțelor tehnico-economice realizate în țările avansate. O atenție sporită se va acorda soluționării problemelor legate de protecția mediului împotriva poluării, utilizîndu-se, în acest scop, mijloace tehnice și tehnologii perfecționate, corespunzătoare.

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, academiile de știință, ministerele economice, Ministerul Educației și Învățămîntului, conducerile instituțiilor de cercetare și proiectare trebuie să ia măsuri pentru utilizarea mai bună a bazei materiale, scurtarea termenelor de finalizare a cercetărilor și aplicarea rapidă în producție a rezultatelor acestora.

10. — Un imperativ esențial în **activitatea de comerț exterior** este sporirea exporturilor, valorificarea superioară a muncii naționale printr-o participare activă la schimburile internaționale de valori, la diviziunea mondială a muncii, asigurarea condițiilor pentru echilibrarea balanței de plăți externe încă din anul 1974.

Pînă la sfîrșitul acestui an fiecare minister, centrală și întreprindere trebuie să întocmească programe de măsuri pentru **sporirea exportului** într-o proporție mai mare decît cea prevăzută în planul cincinal. Angajamentele luate cu privire la depășirea planului de producție industrială trebuie să se concretizeze în bună parte în produse pentru export. Este necesar să se acționeze intens pentru creșterea și îmbunătățirea structurii exporturilor, ridicarea competitivității produselor românești, adaptarea lor permanentă la cerințele pieței externe.

În același timp, se impun măsuri mai hotărîte pentru dimensionarea importurilor la strictul necesar, prin folosirea mai largă a resurselor și posibilităților producției interne, înfăptuirea programelor de integrare a fabricației unor produse care se realizează pe bază de licențe. Fiecare minister, centrală și unitate producătoare trebuie să urmărească obținerea din activități proprii a mijloacelor valutare necesare importurilor, să asigure plusuri de valută pentru economia națională.

Se impune să fie extinsă pe scară largă **acțiunile de cooperare în producție, în domeniul tehnicii și științei** cu alte țări, în scopul folosirii mai largi a avantajelor participării la diviziunea internațională a muncii.

Va trebui să se acorde în continuare toată atenția lărgirii cooperării cu țările socialiste membre în Consiliul de Ajutor Economic Reciproc, în cadrul „Programului Complex", menit să contribuie la progresul multilateral al fiecărei țări și la egalizarea nivelurilor lor de dezvoltare economică. Vor trebui dezvoltate acțiunile de cooperare cu toate țările socialiste în interesul progresului fiecăreia și al propășirii generale a socialismului.

Un obiectiv de seamă trebuie să-l constituie dezvoltarea schimburilor comerciale și a cooperării în producție cu țările în curs de dezvoltare. Este necesar să se aplice consecvent programul de acțiuni și măsuri, aprobat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. privind colaborarea cu țările africane ; totodată, vor trebui elaborate programe similare în vederea intensificării cooperării cu țările din Asia și America Latină.

Vor fi amplificate și diversificate relațiile comerciale și acțiunile de cooperare cu țările capitaliste dezvoltate ; se vor dezvolta contactele și legăturile cu diferite organisme economice și financiare internaționale, în vederea unei participări mai intense a României la circuitul economic mondial.

★

Îndeplinirea înainte de termen a planului cincinal reprezintă un imperativ major al accelerării dezvoltării economico-sociale a țării noastre, în interesul avîntului general al construcției socialiste, al ridicării mai rapide a nivelului de trai al poporului. Conferința Națională cheamă organele și organizațiile de partid, comuniștii, clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, toți oamenii muncii fără deosebire de naționalitate să-și mobilizeze forțele și energiile creatoare, să muncească cu elan și abnegație pentru ridicarea patriei noastre pe noi trepte de civilizație și prosperitate, pentru înfăptuirea Programului partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

REZOLUȚIA

Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și la dezvoltarea democrației socialiste

Conferința Națională a Partidului Comunist Român, analizînd activitatea desfășurată pentru perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și dezvoltarea democrației socialiste, apreciază că, în noua etapă istorică în care a intrat România o dată cu trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, conducerea vieții economico-sociale devine un factor hotărîtor de care depinde înfăptuirea cu succes a programului partidului nostru.

Conferința Națională constată cu satisfacție că înfăptuirea hotărîrilor adoptate de partid la Conferința Națională din 1967 și Congresul al X-lea a avut drept rezultat îmbunătățirea substanțială a conducerii întregii societăți, a activității organelor de stat centrale și locale, lărgirea democrației socialiste, intensificarea participării maselor la conducerea treburilor statului. S-a manifestat tot mai puternic rolul conducător al partidului în toate domeniile de activitate, s-a amplificat rolul statului în conducerea unitară a tuturor laturilor activității-economico-sociale.

Conferința apreciază că reorganizarea administrativ-teritorială a avut o mare însemnătate pentru întărirea rolului unităților de bază — orașul și comuna, pentru înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare armonioasă a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării, ridicarea nivelului de civilizație a tuturor orașelor și satelor, pentru sporirea atribuțiilor organelor teritoriale în soluționarea problemelor economice, sociale și obștești pe plan local. Măsura îmbinării funcției de prim-secretar cu cea de președinte al comitetului executiv al consiliului popular s-a dovedit a fi pe deplin justă, ea contribuind la creșterea rolului conducător al partidului în viața socială, la o mai bună îmbinare a activității de partid și de stat, la întărirea legăturilor organelor locale cu masele largi de oameni ai muncii.

Conferința apreciază că promovarea largă a principiului muncii și conducerii colective, înființarea comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, instituționalizarea adunărilor generale au creat cadrul organizatoric corespunzător pentru participarea activă a oamenilor muncii la conducerea activității economice, au ridicat pe o treaptă superioară democrația economică muncitorească, socialistă. S-au îmbunătățit structurile organizatorice ale ramurilor producției materiale, au fost legiferate atribuțiile și răspunderile pe toate treptele, relațiile dintre acestea, creîndu-se condiții pentru sporirea eficienței în întreaga economie.

Îmbinînd în mod organic conducerea centrală cu stimularea inițiativei maselor, în cadrul aplicării consecvente a centralismului democratic, s-a dezvoltat și adîncit democrația socialistă, au fost create condiții pentru participarea nemijlocită a clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la elaborarea și înfăptuirea politicii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

O contribuție importantă la mobilizarea oamenilor muncii pentru înfăptuirea programului partidului au adus sindicatele, organizațiile de tineret, organizațiile de femei, celelalte organizații de masă și obștești, consiliile oamenilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare. Un rol tot mai însemnat în viața politică și socială a poporului nostru are Frontul Unității Socialiste.

Consultarea permanentă a maselor, dezbaterea publică a principalelor proiecte de legi și hotărîri, organizarea de consfătuiri cu cadre de conducere și specialiști, dialogul viu cu poporul și vizitele de lucru în toate județele țării ale conducătorilor de partid și de stat au devenit o metodă esențială în conducerea activității, o trăsătură definitorie a democrației noastre socialiste. S-a întărit continuu legalitatea socialistă, întreaga activitate socială și de stat fiind așezată pe fundamentul normelor legale.

Ca urmare a activității desfășurate pentru perfec-

ționarea organizării și conducerii vieții sociale s-au întărit orînduirea noastră socialistă, unitatea dintre clasa muncitoare — clasa conducătoare a societății noastre socialiste — țărănime și intelectualitate, mobilizarea întregului popor în jurul partidului, pentru realizarea obiectivelor făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Conferința Națională dă o înaltă apreciere activității desfășurate de Comitetul Central al Partidului Comunist Român și de guvernul Republicii Socialiste România, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, pentru perfecționarea continuă a vieții economico-sociale și de stat, pentru lărgirea democrației socialiste, pentru întărirea participării maselor la conducerea vieții sociale.

Conferința Națională își însușește în întregime raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în care se face o analiză profundă, multilaterală, cu privire la stadiul actual de dezvoltare a țării și se stabilesc — pe baza aplicării creatoare a teoriei marxist-leniniste și a generalizării experienței de pînă acum — direcțiile principale spre care trebuie concentrate eforturile generale ale partidului, ale întregului popor, în vederea perfecționării conducerii vieții economico-sociale, a activității statului, dezvoltării democrației socialiste, ridicării pe o treaptă superioară a edificării socialiste în România.

1. Conferința Națională consideră că este necesar să se acționeze continuu pentru perfecționarea conducerii conștiente, planificate a activității economico-sociale, a întregii societăți, pentru crearea cadrului organizatoric cel mai corespunzător în vederea participării efective a maselor largi populare la conducerea societății, realizînd astfel tot mai deplin principiul socialist al făuririi de către popor a propriei sale istorii.

În elaborarea măsurilor privind conducerea planificată a activității economico-sociale, partidul pornește de la concepția materialist-dialectică și istorică, de la faptul că fiecărei orînduiri sociale, fiecărei etape de dezvoltare a societății îi corespunde o anumită formă de organizare, de conducere. În condițiile socialismului, conducerea conștientă a societății pe baza unui plan național unic este o necesitate obiectivă. Planul național unic asigură concentrarea tuturor forțelor materiale și umane ale societății în vederea dezvoltării rapide a industriei, agriculturii, științei și culturii și, pe această bază, ridicarea nivelului de viață al întregului popor.

Conducerea planificată a societății trebuie să asigure dezvoltarea în ritm înalt și, în același timp, armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, progresul producției de bunuri materiale, în pas cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii ; să urmărească formarea și perfecționarea noilor relații de producție, a tuturor relațiilor sociale, afirmarea în viață a principiilor dreptății și echității comuniste. Întreaga activitate de conducere trebuie să se bazeze pe studierea și cunoașterea legilor obiective ale dezvoltării sociale — atît a celor cu caracter general, cît și a celor ce se formează în cadrul orînduirii socialiste — acționîndu-se în mod conștient pentru lichidarea contradicțiilor existente sau care mai apar, împiedicînd ca ele să devină antagoniste, pentru realizarea unei concordanțe tot mai depline între forțele de producție și relațiile de producție, pentru progresul neîntrerupt al societății socialiste.

Activitatea de conducere planificată trebuie să pornească de la obiectivele fundamentale strategice ale partidului nostru comunist — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, edificarea orînduirii comuniste în România.

2. În procesul de perfecționare a conducerii și planificării activității economico-sociale se afirmă tot mai puternic rolul partidului de forță politică conducătoare a societății, necesitate istorică a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a trecerii la comunism.

Creșterea și afirmarea rolului conducător al partidului trebuie să se exprime în integrarea sa organică în activitatea și viața societății. Consacrarea partidului comunist ca forță politică conducătoare a societății noastre socialiste nu este efectul unor dorințe subiective, ci însuși rezultatul dezvoltării istorice ; prin întreaga sa activitate partidul comunist a dovedit că se identifică cu aspirațiile cele mai profunde ale oamenilor muncii, cu interesele întregii națiuni socialiste. Activul de bază și toți membrii partidului trebuie să participe la dezvoltarea economico-socială în mod nemijlocit, dinăuntrul tuturor organismelor economice, sociale și de stat ale țării.

3. Conferința Națională apreciază că o dată cu creșterea rolului partidului continuă să se amplifice rolul statului în conducerea unitară a întregii societăți. Dezvoltarea societății pe baza planului național unic constituie unul dintre atributele fundamentale ale statului socialist, o formă esențială de manifestare a principiului suveranității naționale. În condițiile creșterii rolului statului în dirijarea organizată a tuturor laturilor activității economico-sociale, trebuie să se precizeze mai bine formele de organizare și metodele de conducere ale statului.

Conferința Națională apreciază că în perspectivă se va produce o împletire tot mai strînsă a activității partidului, statului și a celorlalte organisme sociale, aceasta constituind un proces legic al dezvoltării socialiste și comuniste. În realizarea acestui proces trebuie să se asigure delimitările necesare, pentru a se înlătura susuprapunerile și paralelismele.

4. Activitatea statului trebuie să se bazeze pe principiile centralismului democratic, pe îmbinarea armonioasă a conducerii unitare cu lărgirea continuă a autonomiei organelor teritorial-administrative și a unităților economico-sociale.

Conferința Națională, apreciind că actuala organizare administrativ-teritorială corespunde pe deplin etapei de dezvoltare în care ne găsim, hotărăște să se acționeze în continuare cu fermitate pentru aplicarea consecventă a prevederilor legii consiliilor populare, în vederea realizării unei largi autonomii a județelor, orașelor și comunelor în soluționarea problemelor de interes local și sporirii răspunderii acestora pentru întreaga activitate economico-socială din județele și localitățile respective ; se va acționa pentru înlăturarea tendințelor de centralism excesiv care se mai manifestă din partea unor ministere și organe centrale, precum și din partea unor județe.

Pornindu-se de la faptul că orașul și comuna constituie unitățile teritoriale de bază, în care își desfășoară activitatea oamenii muncii, conferința hotărăște să se acționeze în continuare pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui oraș, a fiecărei comune, astfel încît să se asigure cetățenilor condiții de viață materială și spirituală mereu mai bune.

Conferința trasează sarcina organelor și organizațiilor de partid, consiliilor populare să organizeze consultarea largă și participarea intensă a oamenilor muncii la întreaga activitate de sistematizare, la înfăptuirea programului de înflorire a localităților patriei, cuprins în Directivele cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială.

5. Apreciind că reorganizarea economiei este în linii generale încheiată, că ea corespunde etapei actuale de dezvoltare a țării noastre și ținînd seama, în același timp, că mai persistă o serie de lipsuri, în primul rînd în organizarea centralelor, precum și în relațiile acestora cu întreprinderile și cu ministerele, Conferința Națională consideră necesar să se acționeze cu toată fermitatea pentru buna funcționare a unităților economice, pentru asigurarea unei conduceri științifice la toate nivelurile economiei.

Reafirmînd justețea politicii economice a partidului în elaborarea căreia s-a pornit de la necesitatea concentrării, specializării și cooperării în producție, Conferința Națională consideră necesar să fie luate toate măsurile pentru ca centrala să devină realmente unitatea principală a organizării producției și cercetării, a conducerii planificate a activității economice.

Conferința însărcinează Comitetul Central și Consiliul de Miniștri să acționeze pentru a asigura — pînă la sfîrșitul anului 1972 — trecerea integrală la centrale a atribuțiilor conferite de lege. Totodată, trebuie luate măsuri pentru simplificarea organizării centralelor, prin grefarea — de regulă — a acestora pe una din unitățile componente de bază.

Conferința Națională consideră necesar să se ia noi măsuri de simplificare a relațiilor între centrale și ministere, de eliminare a verigilor intermediare și paralelismelor. În acest scop se vor lua măsuri pentru desființarea unor direcții generale și direcții intermediare din ministere, urmînd ca centrala să aibă legătura nemijlocită cu conducerea ministerului ; se va preciza rolul departamentelor, acolo unde ele vor rămîne, spre a se asigura soluționarea operativă a problemelor.

Va trebui să se acționeze mai hotărît pentru raționalizarea și simplificarea muncii de administrație, reducerea aparatului funcționăresc, administrativ din ministere și centrale, să fie luate măsuri pentru trecerea, în cel mai scurt timp, a cadrelor de ingineri și tehnicieni din aparatul administrativ în activitatea de producție, concepție tehnologică, cercetare și dezvoltare, precum și o mai justă repartizare a celorlalte cadre cu pregătire superioară.

În scopul îmbunătățirii conducerii colective în ministere, în locul colegiului se va înființa Consiliul de conducere al ministerului — organ deliberativ — din care să facă parte toți conducătorii centralelor și institutelor de cercetări și un număr limitat de conducători de direcții, de alți lucrători din aparatul ministerului.

Pentru a asigura o tot mai largă participare a oamenilor muncii la activitatea de conducere trebuie îmbunătățită, în continuare, activitatea comitetelor și consiliilor oamenilor muncii și întărit rolul adunărilor generale în întreaga activitate economico-socială.

Ținînd seama de necesitatea concentrării, specializării și cooperării în producție în ramura construcțiilor de mașini se va înființa un consiliu de coordonare, format din reprezentanții tuturor ministerelor care au sectoare de construcții de mașini ; în funcție de necesități, astfel de consilii se pot înființa și în alte ramuri.

6. În scopul perfecționării conducerii agriculturii, Conferința Națională trasează sarcina de a se acorda o mai mare atenție aplicării ferme a măsurilor de raionare și specializare a producției.

Organele și organizațiile de partid și de stat se vor preocupa de intensificarea activității consiliilor oamenilor muncii și de creșterea rolului acestora în conducerea unităților socialiste din agricultură ; pînă la sfîrșitul actualului cincinal se va asigura mecanizarea tuturor lucrărilor din agricultura de stat ; se va acorda o atenție deosebită conducerii și organizării întreprinderilor agricole de stat, care trebuie să devină un model de organizare a muncii pentru întreaga noastră agricultură, precum și adîncirii și perfecționării relațiilor de colaborare dintre întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție.

Organele și organizațiile de partid, conducerile cooperativelor agricole de producție sînt obligate să asigure dezvoltarea democrației cooperatiste, dezbaterea în adunările generale a problemelor privind activitatea de producție, organizarea muncii, retribuirea țăranilor, a tuturor problemelor economice și sociale privind dezvoltarea cooperativelor agricole de producție ; se va asigura sporirea rolului consiliilor intercooperatiste în coordonarea și raionarea mai bună a producției ; se va realiza o mai strînsă conlucrare între uniunile județene cooperatiste și Uniunea Națională, pe de o parte, și organele agricole județene și Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, pe de altă parte.

7. Este necesar să se asigure, în același timp, perfecționarea organizării și conducerii în domeniul transporturilor, construcțiilor și al celorlalte ramuri care au un rol important în funcționarea unitară a întregii noastre societăți.

Se va continua, de asemenea, perfecționarea conducerii planificate a dezvoltării activității științifice, de proiectare, a învățămîntului și sistemului de pregătire a cadrelor pentru toate sectoarele economiei si vieții sociale.

8. Conferința Națională hotărăște înființarea, pe lîngă Consiliul de Miniștri, a unui organism pentru problemele organizării economico-sociale și ale perfecționării conducerii tuturor domeniilor care să îndrume unitar, să studieze și să elaboreze norme și criterii pentru organizarea acestei activități, într-o concepție unică.

Avînd în vedere rolul important al consiliilor populare în conducerea vieții economico-sociale pe teritoriul țării, conferința hotărăște să se înființeze un consiliu de coordonare a consiliilor populare, organ deliberativ, format din reprezentanții tuturor județelor.

Ținînd seama de experiența conferințelor pe țară cu secretarii și primarii comunali și cu cadrele de bază din industrie, conferința stabilește să se organizeze periodic, la 3—5 ani, asemenea conferințe, în toate sectoarele de activitate.

9. Conferința Națională hotărăște să se înființeze Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, organism permanent, care urmează să analizeze și să dezbată principalele orientări ale dezvoltării țării și să prezinte conducerii de partid și de stat studiile și concluziile sale, să lucreze în strînsă legătură cu organele de partid și de stat la întocmirea prognozelor, a planurilor cincinale și anuale.

Acest organism va fi format din cadre de conducere de partid și de stat, din cele mai bune cadre economice, tehnice și științifice, precum și din reprezentanți ai oamenilor muncii care lucrează direct în producție.

10. Conferința hotărăște să se înființeze, pe lîngă Consiliul de Miniștri, Consiliul Financiar-Bancar, avînd sarcina de a analiza fenomenele și tendințele care se manifestă în sfera raporturilor financiare, monetare și valutare, atît pe plan intern cît și pe plan internațional, de a elabora studii și măsuri pentru traducerea în viață a politicii financiare a partidului.

11. Subliniind importanța deosebită a organizării muncii și a controlului ca o latură importantă a conducerii planificate a activității economico-sociale, Conferința Națională consideră necesar să se realizeze o mai bună delimitare între organele administrației de stat, inclusiv Consiliul de Miniștri, și organele puterii de stat ; este necesară dezvoltarea în continuare a funcțiilor de control ale Marii Adunări Naționale și ale Consiliului de Stat.

Vor trebui să fie luate măsuri hotărîte pentru unificarea controlului, pe baza unor criterii precise și eliminarea oricăror paralelisme, întărirea disciplinei de plan și financiare, ridicarea răspunderii tuturor organelor de stat și îndeplinirea în condiții tot mai bune a hotărîrilor de partid și legilor. În acest scop, Conferința hotărăște transformarea Consiliului Economic într-un organ puternic de partid și de stat, pentru controlul unitar al îndeplinirii hotărîrilor de partid și a legilor țării în toate domeniile de activitate ; totodată hotărăște crearea unui organ special în domeniul controlului financiar. Acestea vor funcționa sub conducerea directă a Consiliului de Stat.

12. Conferința Națională apreciază că în anul 1973 trebuie să fie încheiată faza actuală a perfecționării organizării și conducerii planificate a economiei noastre naționale, astfel încît întreaga viață economică să se desfășoare în conformitate cu noua organizare, cu prevederile legilor adoptate.

Conferința consideră, totodată, că perfecționarea conducerii planificate a societății trebuie să constituie o preocupare continuă a partidului și statului, un proces permanent determinat de însăși dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție și sociale.

13. În procesul de perfecționare a activității de dezvoltare economico-sociale este necesară promovarea cu fermitate a legalității socialiste în toate domeniile de activitate, nimănui nefiindu-i permis să se sustragă de la aplicarea legilor.

Este necesar să se stimuleze participarea activă a oamenilor muncii, a organizațiilor obștești, a reprezentanților lor la activitatea pentru înfăptuirea legalității socialiste, la sesizarea cazurilor de încălcare a legalității, să se acorde întreaga atenție de către toate organele de stat studierii acestor sesizări, soluționării lor si informării despre aceasta a opiniei publice.

Se va asigura dezvoltarea și perfecționarea activității juridice, a legislației, a principiilor de drept, în conformitate cu realitățile noi, cu ideologia materialist-dialectică și istorică, cu idealurile socialismului și comunismului, spre a corespunde schimbărilor revoluționare produse în caracterul forțelor și relațiilor de producție, a permite așezarea pe baze judicioase a raporturilor dintre întreprinderi, dintre diferite organisme sociale, dintre cetățeni — în dubla lor calitate de producători și proprietari ai avuției naționale — și a da forma juridică cea mai adecvată întregului sistem de norme privind conviețuirea socială în noua orînduire.

14. Conferința Națională hotărăște să se ia măsuri pentru îmbunătățirea organizării și perfecționarea muncii organelor de justiție, procuratură și ale Ministerului de Interne.

Justiția și procuratura vor trebui să acorde mai multă atenție aplicării legilor, promovării legalității socialiste, să rezolve, în termenele legale cauzele de judecată ; să se sprijine în munca lor pe masele de oameni ai muncii, informîndu-le permanent asupra activității pe care o desfășoară. Se vor aduce îmbunătățiri legislației, prevăzîndu-se posibilitatea ca unele pedepse privind infracțiuni de mai mică importanță să poată fi executate prin muncă.

Avînd în vedere rolul important pe care îl au organele de miliție și securitate, este necesar să se combată ferm orice manifestare de abuz și ilegalitate din activitatea lor, veghindu-se cu strictețe la respectarea legilor, la apărarea intereselor întregului popor. Trebuie dezvoltată practica pozitivă a organelor de miliție și securitate de a informa masele populare despre diferite cazuri de infracțiuni și de a pune în dezbaterea colectivelor de oameni ai muncii pe cei ce încalcă legile țării.

15. Conferința Națională aprobă măsurile luate de partid și de stat pentru întărirea capacității de apărare a patriei, considerînd că întărirea continuă a capacității de apărare, de salvgardare a cuceririlor revoluționare ale poporului ocupă un loc de cea mai mare importanță în conducerea generală a societății. Armata noastră își îndeplinește cu cinste rolul de apărător al națiunii socialiste, al independenței și suveranității patriei. Este necesar să se ia în continuare măsuri de perfecționare a înzestrării tehnice și de luptă a forțelor armate, de ridicare a pregătirii de luptă și politice a trupelor. În înfăptuirea principiilor marxism-leninismului cu privire la înarmarea poporului de către revoluție, se va acorda, în continuare, o deosebită atenție gărzilor patriotice și pregătirii militare a tineretului.

16. Un rol important în dezvoltarea democrației socialiste, în mobilizarea maselor la opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate îl au organizațiile de masă și obștești.

Conferința Națională aprobă măsurile și directivele plenarelor Comitetului Central din ultimii ani cu privire la activitatea sindicatelor, a organizației de tineret și a altor organizații obștești.

→

Subliniind rezultatele bune obținute de sindicate în activitatea lor, conferința consideră că ele trebuie să acționeze în continuare cu toată hotărîrea pentru a-și îndeplini rolul de mare însemnătate pe care îl au în societatea noastră, de a participa activ la munca tuturor organismelor și sectoarelor în care sînt reprezentate, de a asigura unirea eforturilor tuturor celor ce muncesc în înfăptuirea politicii partidului și statului.

Reafirmînd aprecierea pe care partidul și statul o dau participării active a tineretului la construcția socialistă, Conferința Națională cheamă organizațiile de tineret să acționeze cu toată fermitatea pentru traducerea în viață a măsurilor de dezvoltare economico-socială, să desfășoare o largă activitate de educare a tineretului, de unire a eforturilor și de afirmare a energiilor și talentului său în opera de edificare a socialismului în patria noastră.

Dînd o înaltă apreciere activității desfășurate de femei în toate domeniile, Conferința Națională hotărăște să se acorde o atenție sporită problemelor privind condițiile de muncă și de viață și, mai cu seamă, promovării femeilor în diferite munci de conducere de partid și de stat.

17. Conferința Națională apreciază rolul crescînd pe care îl are în viața politică și socială Frontul Unității Socialiste — care unește în rîndurile sale, sub conducerea partidului comunist, toate organizațiile obștești și consiliile naționalităților conlocuitoare.

Pe lîngă măsurile de coordonare a activității organizațiilor componente, luate în ultimul timp, în domeniul controlului obștesc, al educației și răspîndirii cunoștințelor științifice, conferința consideră necesar ca Frontul să extindă în continuare coordonarea activității organizațiilor componente și în alte domenii, stimulînd inițiativa acestor organizații atît în problemele specifice activității lor, cît și în problemele generale ale participării la opera de construire a socialismului ; să coordoneze dezbaterile în rîndul maselor largi populare ale diferitelor proiecte de legi și hotărîri ; să îndrume activitatea deputaților în informarea cetățenilor asupra diferitelor probleme și în realizarea unor acțiuni de interes obștesc.

Este necesar să se extindă și să ia un caracter mai organizat activitatea Frontului Unității Socialiste la sate, prin crearea de organizații ale sale, care să cuprindă pe toți locuitorii ; în cadrul consiliilor comunale, pe lîngă reprezentanții partidului și ai organizațiilor obștești, să fie aleși și reprezentanții direcți ai țărănimii.

Se vor organiza periodic Conferința Națională și conferințe județene ale Frontului Unității Socialiste. În consiliile județene și în Consiliul Național, pe lîngă reprezentanții partidului și ai organizațiilor componente, circa 30 la sută din membri trebuie să fie aleși din rîndul oamenilor muncii, care lucrează direct în producție.

18. Ținînd seama de dezvoltarea generală a orînduirii socialiste și de necesitatea participării tot mai largi a poporului la conducerea țării, Conferința Națională consideră necesar să se aducă unele îmbunătățiri sistemului electoral, luîndu-se măsuri ca în viitor să fie depuse, pentru un loc de deputat în Marea Adunare Națională sau în consiliile populare, mai multe candidaturi, fie pe circumscripții, fie direct pe liste județene, orășenești sau comunale, care să cuprindă mai mulți candidați decît urmează să fie aleși. De asemenea, este necesar să se simplifice procedura de revocare a mandatului de deputat, revocarea urmînd să se hotărască, la cererea Frontului Unității Socialiste, de către Marea Adunare Națională sau, după caz, de către consiliul popular.

19. Conferința Națională pune în fața tuturor organelor și organizațiilor de partid și de stat, a organizațiilor de masă și obștești, a activiștilor din toate sectoarele sarcina de a milita neobosit pentru întărirea necontenită a legăturilor cu masele largi de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru mobilizarea eforturilor muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, ale întregului popor, în jurul partidului, al Comitetului Central, spre a da viață programului de dezvoltare a țării și a asigura astfel progresul neîntrerupt al patriei noastre.

20. Conferința Națională își exprimă convingerea că organele și organizațiile de partid, de stat, economice, organizațiile de masă și obștești, toți oamenii muncii vor face totul pentru traducerea în viață a măsurilor privind perfecționarea societății noastre, asigurîndu-se astfel întărirea forței orînduirii noastre sociale și de stat, perfecționarea continuă a conducerii activității economico-sociale, lărgirea și adîncirea democrației socialiste, participarea mereu mai intensă a maselor populare la viața publică, înflorirea multilaterală a Republicii Socialiste România.

R E Z O L U Ț I A

Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României în următoarele două decenii

Conferința Națională aprobă în întregime orientările generale ale dezvoltării economico-sociale a țării noastre în perioada 1976—1990, înfățișate în Raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și hotărăște ca acestea să stea la baza lucrărilor de elaborare a prognozelor privind evoluția României în viitoarele decenii și a directivelor pentru planul cincinal 1976—1980.

În cadrul acestor lucrări trebuie să se pornească de la necesitatea realizării unui puternic avînt al forțelor de producție ; la elaborarea prognozelor se va urmări realizarea unei structuri optime a economiei naționale, ținînd seama de tendințele noi ale progresului tehnico-științific pe plan mondial, în scopul valorificării superioare a resurselor noastre naționale, al participării eficiente a României la diviziunea internaționlă a muncii. Studiile ce vor fi elaborate trebuie să aibă în vedere, de asemenea, perfecționarea continuă a relațiilor de producție și a raporturilor dintre oameni, ridicarea nivelului de cunoaștere și de cultură al tuturor celor ce muncesc, adîncirea democrației, crearea condițiilor pentru participarea activă a întregului popor la conducerea țării, pentru afirmarea plenară a personalității umane, aplicarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, satisfacerea tot mai deplină a necesităților de viață materiale și spirituale ale întregului popor.

În studiile de prognoză este necesar să se elaboreze mai multe variante ale dezvoltării economico-sociale a țării în vederea conturării celor mai eficiente căi și mijloace pentru înfăptuirea programului Congresului al X-lea al partidului.

Conferința Națională stabilește următoarele direcții pentru elaborarea prognozelor privind dezvoltarea economico-socială a României în perioada 1976—1990 ;

1. În următoarele două decenii se va asigura **accentuarea dezvoltării industriei,** urmărindu-se realizarea unui ritm mediu anual de 9—10 la sută. Se va intensifica procesul de modernizare a structurii industriei, punîndu-se un accent deosebit pe dezvoltarea energeticii nucleare, a metalurgiei oțelurilor superioare. Va trebui să sporească în măsură importantă ponderea industriei construcțiilor de mașini și a industriei chimice în totalul producției industriale. În cadrul industriei construcțiilor de mașini se va pune accent pe dezvoltarea electronicii, mecanicii fine și opticii, producției de mașini-unelte cu program, de utilaje tehnologice de înaltă complexitate, de mijloace de transport de mare capacitate.

2. Se va acorda o deosebită atenție lărgirii bazei energetice și de materii prime. Vor fi intensificate cercetările geologice pentru creșterea volumului de rezerve la zăcămintele cunoscute și vor fi extinse prospecțiunile geologice pe întreg cuprinsul țării, în vederea identificării de noi zăcăminte. O sarcină importantă este elaborarea de tehnologii de exploatare, preparare și prelucrare, care să permită folosirea cît mai eficientă a tuturor resurselor existente în țară.

Se va urmări realizarea de noi combustibili, materiale și înlocuitori cu performanțe superioare, care să contribuie la satisfacerea în cît mai bune condiții a cerințelor economiei.

3. O problemă esențială care se pune în cincinalele următoare este **asigurarea unui grad înalt de prelucrare a materiilor prime** în așa fel încît să sporească de cîteva ori valoarea produselor obținute dintr-o tonă de materii prime. Creșterea eficienței activității economice își va găsi o expresie sintetică în reducerea în continuare a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social.

4. În vederea **dezvoltării intensive a agriculturii** se va asigura mecanizarea complexă a lucrărilor — atît în cultura plantelor, cît și în zootehnie —se va extinde procesul de electrificare ; încă din cincinalul următor agricultura va dispune de îngrășăminte chimice, insecticide și biostimulatori la nivelul cerințelor agrotehnicii moderne, iar pînă în anul 1990 se va asigura irigarea întregii suprafețe ce se justifică din punct de vedere economic. Asigurînd creșterea în continuare a producției de cereale, se vor lua măsuri pentru dezvoltarea culturilor de plante tehnice ; una din orientările de bază va fi dezvoltarea prioritară a zootehniei.

5. Pe baza dezvoltării producției materiale, **venitul național** pe locuitor urmează să crească pînă în 1990 la 2 500—3 000 de dolari. Ținînd seama de necesitatea creșterii în ritm susținut a economiei naționale, în această perioadă va trebui să asigurăm ca circa 70—72 la sută din venitul național să se repartizeze pentru consum, iar o cotă de 28—30 la sută să fie destinată **fondului național de dezvoltare economico-socială.** Cea mai mare parte a acestui fond va fi alocată producției materiale, de care depind în mod hotărîtor progresul societății noastre, creșterea nivelului de trai al poporului.

6. Un obiectiv principal va fi **promovarea largă în toate ramurile a cuceririlor științei și tehnologiei avansate**. Vor fi luate măsuri pentru dezvoltarea mai intensă a cercetării științifice naționale, cu deosebire în matematică și fizică, în tehnică, chimie și biologie. Activitatea de cercetare va trebui să-și aducă o contribuție substanțială la soluționarea problemelor legate de valorificarea superioară a resurselor naturale, echilibrarea balanței energetice, generalizarea automatizării și mecanizării complexe, asimilarea unor produse cu performanțe ridicate.

7. Asigurarea unei dezvoltări rapide și eficiente a economiei noastre naționale impune **participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională socialistă și mondială a muncii, la schimburile economice și la cooperarea internațională.** În acest sens, în întreaga perioadă 1976—1990 urmează ca ritmul comerțului exterior să devanseze ritmul produsului social. Vor fi luate în continuare măsuri pentru a asigura creșterea eficienței comerțului exterior, pentru îmbunătățirea structurii exporturilor, sporind ponderea produselor industriale, îndeosebi din domeniul construcțiilor de mașini, al industriei chimice și ușoare. Dezvoltarea exporturilor și importurilor trebuie să se asigure în condițiile realizării unei balanțe comerciale și de plăți excedentare.

Pentru satisfacerea nevoilor dezvoltării economico-sociale planificate, asigurarea de surse stabile de aprovizionare cu materii prime, realizarea de serii mari de fabricație cu înaltă eficiență și mai buna valorificare a muncii naționale pe piața mondială, vor fi promovate forme variate de cooperare economică și tehnico-științifică internațională. Se va urmări crearea premiselor necesare pentru trecerea în perspectivă la convertibilitatea internațională a leului.

8. O problemă esențială este **asigurarea unei creșteri mai susținute a populației.** Asigurînd adoptarea în continuare a unui complex de măsuri de ordin economico-social și sanitar, care să contribuie la întărirea familiei, la stimularea natalității, reducerea mortalității și creșterea duratei vieții oamenilor, se estimează ca pînă la sfîrșitul deceniului viitor populația României să ajungă la 24—25 milioane de locuitori.

9. **Structura socială** a țării va înregistra adînci schimbări calitative. Se va accentua și mai mult rolul clasei muncitoare ca principală forță socială a societății noastre socialiste. Ponderea populației ocupate în industrie și construcții în totalul populației ocupate va crește pînă în 1990 la circa 50 la sută, în timp ce ponderea populației ocupate în agricultură urmează să se reducă la 10—15 la sută.

10. Un puternic avînt va înregistra **instrucția publică**. În această perioadă va fi generalizat liceul, se va extinde în continuare învățămîntul superior. Schimbările ce vor interveni în activitatea de producție — pe baza automatizării și cibernetizării —, ridicarea nivelului de pregătire al întregii populații vor determina reducerea substanțială a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, accentuarea procesului de omogenizare a societății noastre.

11. Dezvoltarea susținută a economiei naționale va crea condiții pentru **creșterea continuă a bunăstării** întregului popor. Se va asigura un consum alimentar la nivelul normelor fiziologice optime, satisfacerea în bune condiții a necesităților de îmbrăcăminte și încălțăminte, atingerea unui grad înalt de înzestrare a populației cu produse de folosință îndelungată, extinderea serviciilor de consum. În perioada 1976—1990 urmează să se construiască circa 2,5 milioane apartamente, asigurîndu-se astfel rezolvarea problemei locuințelor. Se vor lua măsuri pentru ca pînă în 1980 săptămîna de lucru să fie redusă la 40—44 de ore. Sistematizarea teritoriului, a orașelor și comunelor, crearea unei rețele de noi centre urbane care să contribuie la ridicarea nivelului de civilizație al zonelor rurale înconjurătoare, diversificarea activității economico-sociale în mediul rural vor asigura apropierea condițiilor de trai de la sate față de cele din orașe.

Înfăptuirea acestui program va marca făurirea societății socialiste multilalteral dezvoltate în patria noastră, așezarea temeliilor pentru edificarea comunismului în România.

12. Conferința Națională însărcinează Comisia Centrală de Partid și de Stat pentru Studiile de Prognoză ca, împreună cu comisiile de ramură și pe județe, cu organele economice de sinteză, ministerele și institutele de cercetări, să asigure întocmirea prognozei dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1976—1990 și proiectul Directivelor pentru planul cincinal 1976—1980. Conferința stabilește ca aceste lucrări să fie elaborate pînă la mijlocul anului 1973, urmînd a fi supuse dezbaterii publice și aprobării Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

În pagina a 12-a :

Hotărîrea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la pregătirea forței de muncă și creșterea nivelului de trai al populației.

LUCRĂRILE CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

SECȚIUNEA PENTRU DEZBATEREA PROIECTULUI DE LEGE CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

LA LUCRĂRILE SECȚIUNII pentru dezbaterea proiectului de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, conduse de tovarășul **Manea Mănescu**, *membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Economic, au participat peste 300 de delegați și invitați — activiști de partid și de stat, ai organizațiilor de masă, cadre de conducere din întreprinderi, centrale, ministere, institute de cercetare și proiectare, cadre didactice și cercetători din domeniul științelor economice, muncitori, țărani.*

În cuvîntul lor, participanții au fost unanimi în a-și exprima deplina aprobare față de conținutul Raportului prezentat înaltului forum al partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniind că această adevărată „cartă" a progresului țării constituie emanația unei profunde reflecții teoretice asupra aspectelor fundamentale ale vieții noastre economico-sociale. De aici a decurs aprecierea acelor participanți care au așezat acest raport între cele mai de seamă documente din întreaga istorie a partidului nostru.

Participanții au subliniat totodată că, pentru fiecare din ei, Raportul prezentat Conferinței, în care sînt sintetizate concluzii prețioase, orientări de perspectivă, soluții realiste constituie un îndemn puternic de a reflecta la răspunderile muncii și ale profesiei lor, la modalitățile prin care pot da caracter concret, eficiență sporită activității ce o desfășoară. Ei au precizat că înfăptuirea programului adoptat de Conferință va impulsiona și mai mult avîntul forțelor de producție, ceea ce va permite realizarea unei structuri optime a economiei naționale în deplin consens cu tendințele noi pe plan mondial, capabilă să asigure valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării noastre, participarea eficientă a României la diviziunea internațională a muncii. Pornind de la aceste probleme, participanții s-au referit la justețea uneia dintre ideile esențiale cuprinse în raport și anume la necesitatea intensificării ritmului de dezvoltare economică — condiție fundamentală pentru lichidarea într-un termen mai scurt a decalajului față de țările avansate din punct de vedere industrial. S-a subliniat cu acest prilej că numai pe această bază se poate obține o creștere mai rapidă a bunăstării poporului.

Participanții au remarcat că în acțiunea de mobilizare a tuturor resurselor materiale și umane ale societății, ale energiilor ei creatoare — condiție sine qua non pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate — un rol deosebit îl are planul național unic; el reprezintă expresia concretă a îmbinării atributului conducerii centrale cu stimularea puternică a inițiativei maselor.

Pe fondul acestor aprecieri generale, participanții la discuții, mulți dintre ei specialiști cu o vastă experiență în domeniile care au constituit obiectul dezbaterilor din secțiune, au analizat temeinic conținutul proiectului de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României. Ei s-au referit atît la coordonatele esențiale și principiile de bază ale proiectului legii, cît și la aspectele concrete, de detaliu ale organizării activității de planificare în țara noastră, la atribuțiile și răspunderile întreprinderilor, centralelor, ministerelor, comitetelor executive ale consiliilor populare în elaborarea și executarea planurilor. Vorbitorii au subliniat că proiectul de lege supus discuției se bazează pe învățătura marxist-leninistă cu privire la planificarea economiei socialiste, constituind totodată o sinteză a experienței de un sfert de veac de conducere planificată a economiei noastre naționale. S-a apreciat că, deși ia în considerare elementele noi, experiența dobîndită de alte țări în acest domeniu, proiectul de lege are meritul incontestabil de a corespunde pe deplin condițiilor reale, specifice, existente în economia noastră națională, nivelului de dezvoltare a forțelor și relațiilor de producție. Din cele aproape 30 de intervenții la discuții s-a desprins concluzia fermă că proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială a României răspunde întrutotul tendințelor și cerințelor obiective ale dezvoltării economico-sociale a țării, expuse în Raportul prezentat Conferinței, contribuie la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a activității de prognozare și planificare, impulsionează creșterea eficienței întregii activități economice. În cadrul lucrărilor secțiunii, o deosebită atenție a fost acordată și dezbaterii **proiectului de rezoluție cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României în următoarele două decenii**; *vorbitorii care s-au referit la el au formulat diferite observații, sugestii și propuneri de îmbunătățire.*

Participanții la lucrări au primit cu vie satisfacție și bucurie propunerea făcută în cadrul secțiunii, ca în fruntea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale a României să fie ales tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În paginile de față redăm principalele probleme desprinse din luările de cuvînt ale următorilor tovarăși: **Vasile Belizna**, *adjunct al ministrului industriei chimice;* **Dumitru Breabăn**, *secretar al Comitetului județean Botoșani al P.C.R.;* **Vasile Buciuneanu**, *directorul Combinatului de materiale de construcții Aleșd;* **Remus Bucșa**, *prim-secretar al Comitetului municipal Cluj al P.C.R.;* **Cornel Gazan**, *Erou al Muncii Socialiste, directorul general al Întreprinderii de construcții și montaje siderurgice Galați;* **Ilie Cișu**, *prim-secretar al Comitetului județean Prahova al P.C.R.;* **Ion Constantinescu**, *directorul general al Centralei industriale de automatizare-București; prof. univ.* **Miron Constantinescu**, *președintele Academiei de Științe Sociale și Politice,* **Traian Corduban**, *directorul general al Direcției generale a agriculturii, industriei alimentare și apelor-Suceava;* **Paraschiva Dobeanu**, *maistru la întreprinderea „Dacia"-București;* **Mihail Florescu**, *ministrul industriei chimice;* **Gelu Kahu**, *directorul general al Institutului de cercetări și proiectări navale-Galați;* **Ion Macău**, *directorul Fabricii de cabluri și materiale electroizolante-București; acad.* **Vasile Malinschi**, *guvernatorul Băncii Naționale;* **Radu Manoliu**, *secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R.;* **Mihai Martinescu**, *adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini;* **Nicolae Mărculescu**, *Erou al Muncii Socialiste, maistru la Combinatul siderurgic-Hunedoara;* **Grigore Mișu**, *prim-secretar al Comitetului municipal Brăila al P.C.R.; prof. univ.* **Roman Moldovan**, *președintele Camerei de Comerț;* **Ferdinand Nagy**, *prim-secretar al Comitetului județean Covasna al P.C.R.;* **Ion Nicola**, *prim vicepreședinte al Consiliului popular județean Gorj;* **Dumitru Niculescu**, *inspector general al Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor;* **Vasile Ogîrlaci**, *directorul general al Centralei industriale a cărbunelui-Petroșani;* **Nicolae Pantea**, *prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Bihor;* **Dobre Popescu**, *maistru la uzina „Progresul"-Brăila; prof. univ.* **Vasile Rausser**, *redactor șef al revistei „Probleme economice; prof. univ.* **Valter Roman**, *directorul „Editurii Politice"; prof. univ.* **Barbu Zaharescu**.

UNELE CONSIDERAȚII TEORETICE

Cîțiva dintre participanții la dezbateri au expus considerații teoretice asupra unor elemente caracteristice ale noii legi ce urmează să fie adoptată.

În intervenția sa, tovarășul prof. univ. **Miron Constantinescu** a adus contribuții prețioase la fundamentarea teoretică a conceptului de fond național de dezvoltare economico-socială:

„Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate impune o nouă problematică în analiza dezvoltării forțelor și relațiilor de producție, o reexaminare a acțiunii legilor economice, o regîndire a aparatului conceptual, o reanalizare a contradicțiilor economice și sociale etc. În acest context, este necesară o redefinire a categoriei acumulării. Într-adevăr, termenul de acumulare — luat în sensul cel mai general — nu ne dă o imagine fidelă a direcției utilizării lui, relevă mai curînd un aspect static, deși prin conținutul său el este, prin excelență, dinamic, se pretează la sensuri diferite ca tezaurizare bănească, sau ca depozitare de mărfuri, datorită unei stagnări în circulație, unei superproducții etc. Din această cauză, Marx a și resimțit, deseori, nevoia ca, vorbind de acumulare, să precizeze diferite nuanțe ale acestei noțiuni în capitalism ca: modalitate de valorificare a capitalului prin sporirea acestuia, mijloc de extindere a dominației directe și indirecte a burgheziei, sursă de lărgire a producției etc.

Urmînd metodologia lui Marx, aceste precizări și nuanțări se fac cu atît mai simțite, cu cît ele se referă la condițiile societății socialiste iar întreaga dezvoltare economică se desfășoară în condițiile revoluției științifice și tehnice.

În aceste împrejurări, conținutul noțiunii de acumulare, sursele sale de formare, precum și funcțiile ce le îndeplinește se amplifică într-un mod considerabil, impunînd o reconsiderare a însăși denumirii acestei noțiuni. Într-adevăr, după revoluția socialistă, conținutul trebuie să capete un nou sens: al dezvoltării socialiste iar în împrejurările cînd revoluția socialistă s-a înfăptuit în țări slab dezvoltare, a unei dezvoltări economice și sociale socialiste rapide. Reproducția socialistă lărgită se desfășoară astfel în condiții specifice și într-un ritm accelerat.

Sursele acumulării cunosc schimbări de ordin calitativ.

Astăzi nu se mai poate afirma că plusprdusul este unica sursă a acumulării. Acumularea se formează, în principal, pe seama plusprodusului, dar la creșterea ei contribuie, într-o anumită măsură, produsul necesar, precum și fondul de înlocuire prin intermediul fondului de amortizare".

Vorbitorul a precizat, în continuare, că, odată cu accentuarea „pătrunderii progresului tehnic în economie, se manifestă necesitatea sporirii continue a nivelului și ratei acumulării și ca atare, sporește inevitabil și fondul de amortizare. În același timp, însă, cu cît crește fondul de amortizare, sporește și partea acestuia care poate fi folosită drept acumulare pentru reproducția lărgită. Ceea ce apare nou astăzi, în ce privește rolul fondului de amortizare în sporirea acumulării, se datorează implicațiilor revoluției științifice și tehnice, care obligă economia națională la amortizări accelerate pentru a cuceri sau consolida poziții competitive pe piața mondială.

Aceste amortizări permit o reînnoire mai rapidă a fondurilor de producție și deci o înzestrare tehnică superioară, mai activă. Amortizarea accelerată presupune nu numai o creștere a normei de amortizare, ci folosirea optimă, din punct de vedere temporar și spațial, a fondurilor de producție. Generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III în producție, cerință pusă de partid în fața tuturor întreprinderilor, acționează nemijlocit în această direcție.

Funcțiile acumulării au crescut în privința dezvoltării procesului de producție, ritmului și modului său de desfășurare, în privința făuririi unei structuri teritoriale cît mai armonioase a complexului economic național în privința întăririi necontenite a proprietății socialiste, sporirii nivelului de trai și de cultură al întregului popor. De aceea, consider că denumirea de fond de dezvoltare corespunde tocmai acestui conținut și acestor funcții noi. Acest fond va cuprinde toate resursele pe care societatea și statul socialist le alocă pentru dezvoltarea sa economică și socială, inclusiv pentru baza materială a învățămîntului, a culturii, a sănătății etc.".

Referindu-se, de asemenea, la fondul național de dezvoltare economico-socială, tovarășul prof. univ. **Barbu Zaharescu** a spus: „Este pentru prima oară cînd se stabilește repartiția nu a venitului național, ci a întregului fond național de dezvoltare. De ce este necesară planificarea întregului fond național de dezvoltare? Pentru că fondul de amortizare, care constituie o parte a fondului național de dezvoltare, nu poate să fie folosit pentru simpla reproducție a fondurilor fixe consumate, ci este necesară crearea unui fond de amortizare care se produce foarte rapid în condițiile revoluției tehnico-științifice actuale. Este deci necesar ca fondurile fixe uzate din punct de vedere moral, înainte de a fi fost uzate fizic, să fie înlocuite cu mașini și utilaje perfecționate. Cred că acesta este argumentul principal pentru introducerea fondului de amortizare în fondul național de dezvoltare".

Tovarășul prof. univ. **Roman Moldovan** a subliniat că proiectul legii ca act normativ-cadru se distinge printr-un triplu conținut. El precizează:

— orientările dezvoltării, obiectivele fundamentale imediate și de perspectivă ale evoluției sociale și economice;

— complexul de instrumente al acestei dezvoltări, ansamblul de mijloace, de pîrghii, procedeele elaborării, aprobării și executării planului;

— verigile organizatorice, locul și funcțiile organelor puterii politice, a întreprinderilor, centralelor — ca unități de bază.

Din multiplele puncte de vedere, în funcție de care este posibilă analiza dezvoltării economico-sociale planificate a României, vorbitorul s-a oprit în cuvîntul său asupra acelora care confirmă necesitatea, utilitatea și oportunitatea perfecționării conducerii societății în stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre. În acest sens, el a relevat necesitatea concentrării eforturilor în valorificarea internă a resurselor din economie, în cadrul cărora un loc important îl deține desigur organizarea rațională a producției și a muncii — confirmare pe care o găsim atît în spiritul, cît și în litera proiectului de lege supus examinării. De asemenea, vorbitorul a relevat că tot ceea ce definim a fi cunoaștere științifică — concepții, idei — își găsește o bogată reflectare în prevederile legii.

O altă caracteristică a proiectului o conferă afirmarea interdependenței între trecut, prezent și viitor. Elaborarea prognozelor, conjugarea acestora cu planul, dovedește că noua lege promovează tendințele noi științifice în gîndirea și conștiința noastră socialistă, tendințe care exprimă unele necesități obiective ale societății contemporane în care știința și tehnica cunosc o dezvoltare impetuoasă. În al treilea rînd, a fost subliniat faptul că proiectul de lege concepe mecanismul și funcționarea economiei ca un sistem cibernetic, întrucît este prezentă eficiența în dublul ei conținut: economic și social.

Exemplificînd aceasta, vorbitorul a conchis că prin caracterul științific al viitoarei legi se confirmă încă o dată poziția de avangardă a partidului nostru în conducerea societății, capacitatea lui de a mobiliza poporul la realizarea tuturor sarcinilor ce ne stau în față.

PLANUL NAȚIONAL UNIC — PUNCTUL DE CONVERGENȚĂ A TUTUROR ENERGIILOR CREATOARE ALE POPORULUI

Problemele planului național unic au constituit „miezul" dezbaterilor din secțiune. În acest sens, participanții au reliefat rolul pe care îl are planul național unic în conducerea vieții economico-sociale; prin el se asigură convergența tuturor energiilor creatoare ale poporului în vederea dezvoltării rapide a industriei, agriculturii, științei și culturii și, pe această bază, ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

În prima parte a cuvîntului său, tovarășul prof. univ. dr. **Vasile Rausser** a făcut cîteva precizări pe marginea conceptului de plan național unic spunînd că: „în trecut se folosea curent termenul plan de stat unic. Desigur, denumirea era incompletă pentru că planificarea economiei nu cuprindea și sectorul cooperatist din agricultură, industrie și din alte ra-

→

←

muri. Or. acum planul național unic cuprinde toate laturile, toate domeniile de activitate economică și socială.

Al doilea considerent pentru care apreciez că este potrivită și corespunzătoare din punct de vedere științific folosirea termenului de plan național unic îl constituie faptul că planurile noastre — așa cum de altfel se prevede în proiectul de lege — sînt indivizibile și determină obiectivele dezvoltării economico-sociale potrivit propriei voințe a poporului român".

În continuare vorbitorul a remarcat că proiectul legii nu tratează suficient de cuprinzător și de adînc toate secțiunile planului național unic; problemele privitoare la planificarea financiară lipsesc din proiect, în vreme ce problemele planificării creditelor sînt prea sumar tratate. De asemenea, tot în legătură cu unele completări la caracterul unic al planului, vorbitorul și-a exprimat părerea că proiectul legii trebuie să conțină atribuțiile în domeniul planificării ale tuturor organelor economice centrale.

În al treilea rînd, vorbitorul a formulat propunerea ca proiectul legii să acorde o atenție mai mare problemelor îndeplinirii planului, precum și etapelor elaborării planurilor cincinale și anuale.

Tovarășul **Ferdinand Nagy** a completat conceptul de plan național unic cu alte elemente. El a precizat că în prezent dezvoltarea activității turistice și folosirea potențialului turistic în țara noastră nu se realizează pe baza unui plan național. Tocmai de aceea, multe zone frumoase ale țării continuă să rămînă „uitate" din care cauză bogățiile lor și efectele de organizare a forței de muncă nu sînt valorificate la nivelul cerințelor. Vorbitorul a formulat amendamente în acest sens la proiectul legii.

Armonizarea planului în profil de ramură cu cel teritorial în cadrul planului național unic a format obiectul intervenției tov. **Ion Nicola**. După ce a înfățișat pe larg măsurile inițiate în baza legii de organizare și funcționare a consiliilor populare, măsuri care au asigurat legătura organică necesară între perfecționarea conceptului de plan în profil teritorial și sporirea atribuțiilor organelor locale, vorbitorul a precizat că încă nu există o metodologie aprobată pentru planul teritorial — la municipiu, oraș și comună — nici de defalcare și nici de urmărire. Legat de acest aspect, vorbitorul a propus ca în unul dintre articolele proiectului de lege să se menționeze că planul producției agricole trebuie aprobat de adunarea generală a locuitorilor comunei, după ce, în prealabil, a fost discutat pe circumscripții electorale. Vorbitorul a cerut ca înainte de a se generaliza un asemenea mod de planificare, el să fie experimentat în cîteva județe.

Perfecționarea planificării producției agricole a unității teritorial-administrative, în general și a celei cooperatiste, în special, a reținut atenția și tovarășului prof. univ. **Barbu Zaharescu**. Referindu-se la unele articole și paragrafe concrete din proiectul legii, vorbitorul a cerut să se menționeze că planificarea producției agricole va lua în considerare condițiile concrete ale terenului, că cifrele de plan vor fi stabilite în deplin acord cu conducerile cooperativelor agricole de producție.

Tovarășul **Traian Corduban** a dezbătut, de asemenea, unele probleme ale planificării în agricultură. Arătînd că elaborarea de către ministerul de resort a planului producției agricole în profil teritorial este dominată încă de centralism excesiv, vorbitorul a propus ca, începînd din anul viitor, planul producției agricole să fie defalcat doar pînă la nivelul județului, urmînd ca organele locale să-l detalieze apoi pe sectoare și unități productive, potrivit condițiilor concrete.

În legătură cu planificarea în agricultură, tovarășul **Ilie Cișu** a menționat că este necesar ca proiectul legii să prevadă în seama Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor obligația de a se preocupa și de gospodăriile individuale cu deosebire de cele așezate pe dealuri, unde cooperativizarea este mai restrînsă.

Pentru o mai bună integrare a planului în profil teritorial în ansamblul planului unic național — a spus tovarășul **Radu Manoliu** — este necesar să se prevadă în proiectul legii, așa cum este prevăzut în cazul ministerelor, că organele centrale de planificare au datoria să colaboreze și să conlucreze cu consiliile populare județene la elaborarea planului.

Creșterea rolului organelor locale în planificarea întregii activități pe teritoriul ce îl administrează impune aplicarea exemplară a prevederilor legii de organizare și funcționare a consiliilor populare — a subliniat tovarășul **Nicolae Pantea**. Există încă din păcate acte normative în vigoare, care nu sînt în deplină concordanță cu această lege. Asemenea neconcordanțe apar mai frecvent în domeniul financiar, precum și în cel al lucrărilor de construcții.

Și alte laturi ale planului național unic au suscitat interesul participanților la dezbateri. Tovarășul **Dumitru Niculescu** s-a referit pe larg la planificarea promovării progresului tehnic. Vorbitorul a menționat că proiectul de lege dovedește lacune sub raportul stimulării creșterii calității producției, întrucît nu conține nici un articol în acest sens. El a propus să fie introdus un paragraf prin care să se prevadă creșterea ponderii produselor de calitate superioară în totalul producției realizate, ca și principalele activități privind introducerea progresului tehnic prin asimilarea de produse noi și perfecționarea tehnologiilor de fabricație. Vorbitorul a insistat, totodată, să se prevadă în proiectul legii o formulare privind planificarea calității în sectorul de construcții-montaj, cît și obligativitatea verificării funcționării aparaturii de control înainte de punerea în funcțiune a unui nou obiectiv.

Subordonat ideii creșterii calității produselor, vorbitorul a solicitat să se includă în proiectul legii un capitol special în legătură cu planificarea lucrărilor de reparații, de întreținere a bunei funcționări a utilajelor și instalațiilor.

Tovarășul **Cornel Cazan** a subliniat importanța îmbunătățirii planificării în activitatea de construcții. El s-a referit în deosebi la necesitatea includerii în proiectul legii a unor prevederi în ce privește răspunderea celor care participă la realizarea programului de investiții al țării. Accente deosebite a pus vorbitorul pe răspunderea furnizorului general de utilaje. El a subliniat că pentru a se instaura ordine în raporturile contractuale este necesar să dispară definitiv „bariera" lui 31 decembrie, pentru a înlătura orice risc în livrarea utilajelor.

La mai buna precizare a răspunderilor factorilor de decizie din domeniul investițiilor s-a referit în cuvîntul său și tovarășul **Ilie Cișu**. În mod deosebit el a subliniat că este necesar să fie cuprinse în proiectul legii răspunderi clare, atît pentru beneficiarii lucrărilor de investiții cît și pentru cele aproape 20 de organe care avizează aceste investiții. Vorbitorul a propus, de asemenea, să fie menționată în proiectul legii obligația de a nu include în plan lucrări de investiții neaprobate de organele de avizare.

Exprimind același punct de vedere în cazul problemei de mai sus, tovarășul **Dumitru Breabăn** a propus, de asemenea, să fie reanalizate de către organele centrale în colaborare cu cele locale, duratele de execuție planificate pentru fiecare obiectiv în parte, precum și normativele privind duratele de execuție.

CINE ADOPTĂ PLANUL SĂ FIE CONSULTAT ȘI LA MODIFICAREA LUI ULTERIOARĂ

Vorbind despre multiplele probleme ale activității de planificare, mai mulți participanți la dezbateri s-au referit și la stabilitatea cifrelor de plan. În acest sens, tovarășul **Remus Bucșa** a arătat că repartizarea sarcinilor de producție pe unități, în cele mai multe cazuri, nu se face pe temeiul datelor furnizate de acestea. Din păcate, chiar cifrele comunicate de forurile de resort, discutate și însușite în adunările generale, completate cu angajamente nu rămîn, de regulă, definitive, ele suferă numeroase modificări pînă la începutul anului de plan. A fost amintit cazul întreprinderii „Metalul roșu" din Cluj care, în cursul anului trecut a avut 7 modificări de plan, iar anul acesta a înregistrat modificări în fiecare lună. Considerăm că cifrele lansate și definitivate în adunările generale — a spus vorbitorul — trebuie să nu mai fie modificate decît în cazuri cu totul deosebite, iar situațiile excepționale să aibă același mod de rezolvare, adică să se opereze cu deplină consultare și acceptare a organelor de conducere colectivă.

Reluînd pe larg problema, tovarășul **Grigore Mișu** a subliniat: din moment ce există un plan care s-a discutat cu 6 luni înainte de începerea lui, pe marginea lui se întocmesc planuri de măsuri, se iau angajamente, nu văd logica modificării repetate a planurilor. De aceea, proiectul legii trebuie să conțină toate elementele de natură să pună capăt practicii modificărilor repetate a cifrelor de plan.

CENTRALA INDUSTRIALĂ — VERIGA PRINCIPALĂ ÎN ANALIZA, FUNDAMENTAREA ȘI ELABORAREA PLANURILOR CINCINALE ȘI ANUALE

Unanimă a fost părerea celor care s-au referit la activitatea centralelor că, orientarea prevăzută în proiectul legii de a concentra la nivelul acestor organisme economice analiza, fundamentarea și elaborarea planurilor anuale și cincinale, vor determina îmbunătățirea conducerii activității economice, valorificarea optimă a tuturor resurselor de care dispun, în concordanță cu nevoile și posibilitățile economiei naționale, în ultimă instanță mai buna orientare și adaptare a planului la cerințele vieții.

În acest sens, tovarășii **Vasile Ogîrlaci** și **Ion Constantinescu** au spus că în prezent, centralele pe care le conduc, exercită principalele atribuții în domeniul cercetării, proiectării, investițiilor, aprovizionării, desfacerii, că sînt în măsură să acorde un sprijin puternic și asistență tehnică calificată unităților componente. În ce privește proiectul legii supus dezbaterii, cei doi vorbitori au apreciat că este un admirabil instrument în mîna centralelor, un instrument ce le determină să gîndească mai profund, atunci cînd croiesc planurile. „Responsabilitatea integrală a centralei în domeniul planificării va determina conducerile colective ale acestora să raționeze mai adînc, să fie mai aproape de intimitatea fenomenelor economice, să rezolve problemele cu mai multă competență" — a conchis tovarășul **Vasile Ogîrlaci**.

Punctul de vedere al tovarășului **Grigore Mișu** în această problemă s-a remarcat prin cîteva nuanțări. El a afirmat că, deși centralelor li s-au dat largi atribuții și competențe în desfășurarea activității productive, acestea nu le exercită încă pe deplin. Cauza o constituie excesivul centralism pe care continuă să-l mai cultive unele ministere. Vorbitorul și-a exprimat deplinul acord cu acea prevedere a Rezoluției Conferinței Naționale, care stipulează înlăturarea neîntîrziată a oricărei verigi intermediare care împovărează activitatea centralelor, le diminuează funcționalitatea.

În această ordine de idei, s-a subliniat că, în actuala etapă de dezvoltare a economiei noastre, este necesară nu numai exercitarea din plin de către centrale a competențelor cu care au fost investite, ci și lărgirea acestora cu noi atribuții. S-a amintit, bunăoară, că este în interesul bunului mers al activității productive ca centralele să dispună de competențe mai largi în ce privește reglarea structurii forței de muncă, în sensul sporirii ponderii corpului de specialiști în cercetare și proiectare.

Pentru ca centralele să devină veritabile centre de activizare a rezervelor interne, este necesară, în egală măsură, și creșterea rolului pîrghiilor de cointeresare. Asupra acestei probleme s-a oprit cu deosebire tovarășul **Mihai Martinescu**. Cred că trebuie găsite forme — poate în textul acestui proiect de lege sau corelat cu textul legii privind remunerarea materială — a spus vorbitorul, astfel încît stimularea materială să existe la toate nivelele, adică la întreprinderi și centrale pentru determinarea și comensurarea corespunzătoare a nivelelor de plan. În aceste condiții, elaborarea planurilor va cîștiga foarte mult în conținut, prevederile lor vor fi mai bine corelate cu nivelul capacităților, vor reflecta mai fidel condițiile tehnico-materiale puse la dispoziție de societate.

Reluînd în cuvîntul său problema cointeresării întreprinderilor și centralelor în direcția valorificării mai intense a rezervelor interne, tovarășul **Ilie Cișu** a subliniat că este absolut necesar să se facă uz din plin de pîrghiile economice pentru a determina unitățile productive să solicite din proprie inițiativă suplimentarea planului, să se „bată" pentru creșterea producției și productivității muncii pentru diminuarea accentuată a costurilor de fabricație.

PERFECȚIONAREA SISTEMULUI DE INDICATORI

Discutînd despre atribuțiile și răspunderile întreprinderilor și centralelor în elaborarea și executarea planurilor, vorbitorii au ridicat și problema perfecționării sistemului de indicatori, norme și normative care să asigure comensurarea mai exactă a proceselor economice, o riguroasă relație între partea din avuția națională încredințată fiecărei unități economice și rezultatele obținute. Cele mai numeroase intervenții le-a suscitat indicatorul „producția globală". Folosindu-se de unele exemple revelatoare tovarășii **Dumitru Breabăn, Radu Manoliu** și **Remus Bucșa** au subliniat că utilizarea acestui indicator creează o falsă imagine asupra eforturilor unor colective, denaturează, în ultimă instanță, realitatea economică. Vorbitorii au optat pentru folosirea unor indicatori care să aibă la bază producția exprimată în unități fizice, sau în echivalente.

Reluînd ideea, tovarășul **Dumitru Niculescu** a adăugat că sînt în prezent și alți indicatori care nu stimulează suficient întreprinderile spre laturile calitative ale activității economice. Este vorba de acei indicatori care au drept unitate de măsură „tona". S-a citat, în acest sens, situația unor uzine care evită să se angajeze în execuția unor comenzi de tonaj mic. Astfel se barează drumul asimilării în fabricație a unor utilaje de complexitate sporită, dar cu greutate relativ redusă.

Abordînd, de asemenea, problema indicatorilor, tovarășul **Vasile Ogîrlaci** a pus în discuție oportunitatea renunțării la planificarea producției de cărbune superior în cantități brute și înlocuirea cu indicatorul „producția netă". Vorbitorul a subliniat că, de regulă, o cantitate mare de cărbune brut nu înseamnă și o producție netă mare. Adoptîndu-se producția netă drept indicator de bază, va spori grija minerilor din abataj față de calitatea cărbunelui extras, se vor îmbunătăți indicii de recuperare în instalații.

La rîndul său, tovarășul **Ion Macău** s-a referit la abordarea diferențiată a indicatorului productivității muncii. El a propus ca în întreprinderile, în al căror profil nu intră fabricația de utilaje și piese de schimb, dar care fabrică asemenea produse prin autoutilare, acest indicator să fie diferențiat de restul activității de bază. Astfel, va fi încurajată activitatea de autoutilare, lărgirea compartimentelor de Ș.D.V.-uri.

Insistînd asupra imperfecțiunii unor indicatori, tovarășul **Vasile Belizna** a propus ca indicatorii ce sînt stabiliți de Consiliul de Miniștri să fie axați cu deosebire pe laturile creșterii economice.

PROGNOZA — PARTE COMPONENTĂ A CONDUCERII PLANIFICATE A DEZVOLTĂRII ECONOMICO — SOCIALE

Participanții la discuții au dat o apreciere pozitivă proiectului legii și datorită faptului că acesta statuează prognoza drept o componentă a planificării dezvoltării economico-sociale a țării. Proiectul legii precizează expres în unul din articolele sale că prognozele pe termen lung vor determina alternativele pentru deciziile cu caracter strategic, ținînd seama de mutațiile ce se întrevăd în diviziunea internațională a muncii și în progresul științifico-tehnic pe plan mondial, evoluția previzibilă a proceselor economico-sociale, modificările posibile și necesare în dinamica și structura diferitelor ramuri, sectoare și domenii de activitate ale societății românești.

Aceste aspecte au fost dezbătute de tovarășii **Mihail Florescu** și **Gelu Kahu**. Vorbitorii au expus o seamă de aspecte

în legătură cu modul în care urmează să se desfășoare activitatea de prognozare în cele două ramuri de bază ale economiei naționale. Tovarășul **Mihail Florescu** a precizat că activitatea de prognozare trebuie să aibă un caracter permanent, continuu și, în acest sens, a făcut propunerea să se insereze în proiectul legii un articol cu această mențiune. De asemenea, vorbitorul a formulat propunerea de a se îmbogăți conținutul articolelor care se referă la cercetare și proiectare, prin menționarea relației prognoză-cercetare-proiectare. Vorbitorul a subliniat că de multe ori tocmai cercetarea-proiectarea științifică determină prognoza.

Legat de prognoză — a spus tovarășul **Ion Nicola** — consider că este deosebit de utilă precizarea din proiectul legii privitor la întocmirea de studii sociologice. Cred că această precizare trebuie să fie mai concretă. Practic — nu trebuie să întocmim planuri — chiar dacă sînt numai anuale sau cincinale — fără studii sociologice, fără cercetarea completă a problemelor economico-sociale ce pot surveni în perspectivă. Această chestiune ar spori mult eficiența activității noastre. În județul Gorj, numai în ultimii ani — a arătat vorbitorul — au fost strămutate un mare număr de gospodării datorită dezvoltării mineritului în cariere. Dacă am fi dispus de asemenea studii am fi rezolvat mai bine problemele înfățișate în Raportul secretarului general al partidului cu privire la profilul satelor de mîine sau al celor ce urmează să devină orașe. Satele pe care le strămutăm trebuie să aibă un profil cu totul nou. Or, pentru această complicată operație sînt necesare amănunțite studii sociologice. În continuare, vorbitorul s-a referit la factorii care contribuie la orientarea dorită a fenomenelor demografice, situație ce își găsește reflectarea în proiectul legii. Vorbitorul a subliniat că, fără a subestima ceea ce s-a realizat, promovarea unei creșteri progresive a numărului de nașteri, regularizarea gradată a structurii populației pe vîrste sînt probleme care trebuie să-și găsească mai mult locul în activitatea de planificare. Vorbitorul a exprimat părerea că ar fi util ca și la județe să se creeze comisii de demografie, care să sprijine organele teritoriale de planificare în analiza fenomenelor demografice și stabilirea de măsuri.

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE — FORUM DE LARGĂ REPREZENTARE A OAMENILOR MUNCII

Pornind de la rolul prognozei macroeconomice, prin care se va prefigura dezvoltarea economico-socială a țării pe termen lung, tovarășul **Valter Roman** a subliniat în cuvîntul său importanța deosebită a creării Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, ca expresie înaltă a dezvoltării democrației socialiste în țara noastră. Acest organism urmează să traseze jaloanele principale ale strategiei noastre economice și sociale, cît și acțiunile dezvoltării, în raport cu posibilitățile reale ale țării.

Prin crearea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale — a adăugat vorbitorul — se instituționalizează exercitarea democrației economice la nivelul cel mai înalt, el urmînd să fie un larg și adevărat forum reprezentativ și competent, în sfera fundamentală a vieții țării noastre — viața economico-socială. Am putea spune că, așa cum Marea Adunare Națională este de fapt un parlament eminamente politic, Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale este un fel de parlament economic, cu toate diferențele evidente care există între aceste două corpuri. Acest forum, de largă reprezentare a oamenilor muncii, reprezintă expresia democrației economice pe unul din planurile sale cele mai importante, pe planul democratizării conducerii, îmbinîndu-se în acest fel, în mod dialectic conducerea cu democrația.

Acest Consiliu Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale este compus din membrii aleși, reprezentativi ai grupurilor socio-profesionale, ținînd cont de importanța numerică respectivă; din cadre din domeniul economiei, al științei și învățămîntului; specialiști din diferite sfere ale vieții sociale din fruntași în producție, reprezentanți ai comitetelor oamenilor muncii, ai sindicatelor, ai organizațiilor cooperatiste, ai organizațiilor de tineret, de femei și ai altor organizații obștești.

Prognozele economico-sociale elaborate de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, ca una din prerogativele sale principale — și la baza cărora vor sta, firește, prognozele tehnico-științifice — vor fi rod al îmbinării dialectice a inițiativele oamenilor muncii, ale organelor și organizațiilor economice de bază, deci a inițiativelor de jos cu gîndirea prospectivă a acelor oameni și organe care stau în fruntea activității economice a statului nostru, deci cu inițiativele de sus, reflectîndu-se, în acest fel, realmente, voința suverană a națiunii noastre socialiste.

Propunerea cu privire la crearea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale — a spus vorbitorul — reprezintă o inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ea poartă pecetea spiritului creator și a originalității sale de gîndire; consider că pentru a asigura funcționarea optimă a acestui organism atît de important, în fruntea lui trebuie să se afle acea persoană care întruchipează cel mai bine virtuțile unui adevărat conducător; acesta este secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Interesante considerații a expus pe marginea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale și tovarășul prof. univ. **Barbu Zaharescu**: „Cred că acest Consiliu suprem constituie o formă de realizare a concepției noastre că socialismul este opera activității întregului nostru popor". După părerea vorbitorului, Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale va fi o expresie a „creierului" colectiv al partidului nostru, al întregului popor. Spun „creier" colectiv — expresia aceasta este foarte potrivită — pentru că fiecare propunere bună se formează dintr-o sumedenie de mici propuneri parțiale, care toate fiind concentrate și utilizate, formează o propunere generală, extrem de folositoare, de valoroasă, la care nu mai poate ști cine sînt autorii.

Abordînd ampla și laborioasa muncă desfășurată de partid, în perioada care a trecut de la Conferința Națională din 1967 și Congresul al X-lea pentru îmbunătățirea conducerii vieții sociale, tovarășul acad. **Vasile Malinschi** a subliniat că un merit al partidului constă atît în preocuparea pentru perfecționarea formelor și metodelor de conducere a vieții social-economice, cît și în alegerea celor mai potrivite momente ca aceste măsuri să fie aplicate, în concordanță cu cerințele obiective ale fiecărei etape. Vorbitorul a subliniat că, în prezent, însăși viața arată că sînt pregătite toate condițiile pentru crearea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale. Vorbitorul a precizat că acest for superior de conducere colectivă va cuprinde oamenii cei mai competenți din toate păturile sociale ale țării, ceea ce va permite partidului să beneficieze de vasta experiență a poporului.

★

Numeroase alte probleme, izvorîte din proiectul legii, s-au aflat în atenția participanților la discuții. Una dintre ele o constituie valorificarea resurselor naturale ale țării. În cuvîntul său, tovarășul **Nicolae Mărculescu** s-a oprit pe larg asupra acestei probleme. El a subliniat necesitatea utilizării mai intense a minereului de fier indigen, propunînd să se prevadă prin lege introducerea în circuitul economic a acestei resurse de materie primă.

Problema valorificării la maximum a materiilor prime s-a aflat și în atenția tovarășului prof. univ. **Barbu Zaharescu**. Vorbitorul a precizat că este util să se introducă în textul proiectului legii o referire expresă la valorificarea superioară a resurselor agricole.

Mai mulți vorbitori, între care tovarășii **Nicolae Mărculescu, Dumitru Niculescu, Ferdinand Nagy**, au subliniat că este necesar ca proiectul legii să conțină prevederi mai ferme în ce privește protejarea mediului ambiant și combaterea poluării. Un prim remediu în acest sens trebuie să-l constituie interzicerea punerii în funcțiune a noilor obiective industriale fără dotările necesare prevenirii poluării.

În cuvîntul său, tovarășul **Vasile Buciuneanu** s-a referit la planificarea asigurării cadrelor pentru noile obiective. Vorbitorul a propus să se includă în proiectul legii obligația ca, odată cu elaborarea documentației noilor obiective, să se stabilească și cadrele de bază care să fie trimise pentru o perioadă mai lungă de timp decît 6 luni pentru a fi pregătite într-o întreprindere similară.

Tovarășul **Ferdinand Nagy** s-a referit la permanentizarea cadrelor cu pregătire medie și superioară. În acest sens a propus să se introducă în proiectul legii obligativitatea ca prestarea serviciului în locul unde au fost repartizați absolvenții facultăților să sporească de la 3 ani la 5 ani sau chiar mai mult. Vorbitorul a motivat că cei 3 ani cît sînt prevăzuți pentru efectuarea stagiului, practic, nu rezolvă problema asigurării cadrelor. Referitor la regimul de transferări, vorbitorul a propus să fie studiată posibilitatea de a se extinde regimul de transferări care este aplicat în prezent medicilor și agronomilor la toate cadrele din economie.

Tovarășul **Dumitru Breabăn** a arătat că Comitetul executiv al consiliului popular Botoșani a inițiat o seamă de măsuri de descentralizare a unor activități cum ar fi cele ale industriei locale, gospodăriei comunale, comerț, învățămînt, cultură și altele. Acordarea unor atribuții sporite îndeosebi organelor municipiilor și orașelor impune încadrarea acestora cu personalul necesar, lucru care nu s-a putut realiza încă, întrucît structura organizatorică nu a fost pusă de acord cu noile măsuri de descentralizare. Vorbitorul a propus să se studieze posibilitatea redistribuirii personalului din actualele direcții de specialitate ale consiliilor populare județene, care, în noile condiții, au devenit verigi intermediare fără prea mare utilitate și eficiență.

Alți vorbitori, între care tovarășii **Dobre Popescu** și **Paraschiva Dobeanu**, au pus în discuție capacitatea proiectului legii de a asigura valorificarea rezervelor interne. Ei au formulat propuneri concrete pentru îmbunătățirea unor articole care privesc atribuțiile întreprinderilor.

★

În încheierea lucrărilor secțiunii a luat cuvîntul tovarășul **Manea Mănescu**.

Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezentat înaltului forum al partidului, — a spus vorbitorul — în care sînt înfățișate problemele strategiei dezvoltării economico-sociale, ale perfecționării conducerii științifice, analiza și concluziile asupra proceselor și fenomenelor din societatea noastră, orientările fundamentale cu privire la dezvoltarea în perspectivă a țării, au întrunit adeziunea tuturor participanților.

În cadrul secțiunii au fost aprofundate problemele de bază ale perfecționării conducerii științifice a vieții economice și sociale, s-a efectuat un larg schimb de opinii, o confruntare fructuoasă de idei cu privire la dezvoltarea economico-socială a țării. Precizînd că măsurile aplicate în perioada care a trecut de la Conferința Națională din 1967 au avut efecte favorabile asupra îmbunătățirii generale a activității sociale, participanții la discuții au subliniat, pe bună dreptate, necesitatea de a consolida rezultatele obținute, de a continua procesul de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale. Dezbaterile din secțiunea noastră au reliefat că proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, prin conținutul său, prin obiectivele ce le fixează, prin principiile fundamentale ce sînt proclamate, va contribui la așezarea pe baze științifice a muncii de prognozare și planificare a activității economice.

Relevînd aplicarea consecventă a principiului centralismului democratic în conducerea vieții economice și sociale, tovarășii care au luat cuvîntul au subliniat importanța dezvoltării societății noastre pe baza unei concepții unitare, care permite concentrarea la scara întregii societăți a resurselor materiale, financiare și umane spre obiectivele prioritare. Dezbaterile au evidențiat, totodată, însemnătatea pe care o are dezvoltarea democrației economice, diversificarea formelor de participare a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, atît la nivelul unităților economice, al întreprinderilor și centralelor, cît și în întregul sistem al organelor și instituțiilor centrale, la conducerea societății noastre socialiste. S-a remarcat importanța conducerii vieții economico-sociale pe baza planului național unic, prin care se asigură coordonarea procesului reproducției socialiste lărgite, creșterea susținută a forțelor de producție, dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor vieții sociale. In cadrul secțiunii — a spus vorbitorul — s-a apreciat că orientarea prevăzută în proiectul de lege, de a concentra la nivelul centralelor industriale analiza, fundamentarea și elaborarea planurilor cincinale și anuale va determina îmbunătățirea conducerii activității economice, mobilizarea rezervelor interne, mai buna orientare și adaptare a planului la cerințele vieții, va contribui la sporirea eficienței producției materiale.

Din intervențiile tovarășilor care își desfășoară activitatea în organele locale de partid și de stat, a reieșit că întocmirea planului de dezvoltare economico-socială pe comună, oraș și județ, coordonarea planurilor de dezvoltare a ramurilor economiei cu cele în profil teritorial, armonizarea acestora în cadrul planului național unic vor asigura accelerarea creșterii economice echilibrate a tuturor zonelor și localităților țării.

Secțiunea noastră a apreciat că înființarea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, care se înscrie în rîndul măsurilor multilaterale, inițiate de secretarul general al partidului, pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a patriei noastre va marca o etapă calitativ nouă în așezarea pe baze științifice a activității de prognoză și de planificare, corespunzător cerințelor științei conducerii societății socialiste.

Înființarea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale va asigura condiții superioare pentru examinarea problemelor majore de care depinde accelerarea procesului de creștere economică și socială, pentru îmbinarea mai bună a planificării de perspectivă cu cea curentă, va spori responsabilitatea și gradul de participare a oamenilor muncii, la elaborarea și înfăptuirea programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Vorbitorul a arătat, în continuare, contribuțiile prețioase aduse în cadrul dezbaterilor la fundamentarea teoretică a fondului național de dezvoltare economico-socială, a subliniat necesitatea de a se folosi planificarea pentru accentuarea laturilor calitative ale activității economice pentru creșterea rapidă a productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, ridicarea eficienței economice a investițiilor. Planul în fiecare unitate trebuie să orienteze hotărît întreaga activitate economică spre factorii intensivi ai dezvoltării economice; este necesar ca în fiecare întreprindere și centrală să se acorde toată atenția promovării progresului tehnic, extinderii mecanizării și automatizării, asimilării de noi produse și tehnologii de înalt randament, ridicării calificării cadrelor, raționalizării la maximum a consumurilor specifice de materii prime și materiale, de muncă, de combustibil și energie electrică. Pe acest temei vom putea înfăptui o economie modernă, competitivă, care să asigure întregii națiuni un nivel ridicat de trai și de civilizație.

Este pe deplin justificată atenția acordată în cadrul lucrărilor secțiunii noastre perfecționării continue a metodologiei de planificare a sistemului de indicatori, norme și normative, care să asigure comensurarea mai exactă a proceselor economice și sociale, o riguroasă relație între partea din avuția națională încredințată spre administrare fiecărei unități economice și eficiența obținută.

Tovarășii care au participat la discuții au făcut o serie de propuneri concrete cu privire la textul proiectului de lege. Ele vor fi avute în vedere la îmbunătățirea proiectului de lege înainte de a fi supus dezbaterii publice. Unele propuneri referitoare la metodele de planificare, la sistemul de indicatori vor fi avute în vedere de către centrale, ministere și Comitetul de Stat al Planificării în perfecționarea muncii concrete de planificare. De altfel, după cum ați reținut, în proiectul de lege s-a prevăzut elaborarea de către Consiliul de Miniștri a normelor unitare și a normativelor de planificare, a sistemului de indicatori ce se va utiliza în planificare.

În dezbateri s-a reliefat puternic munca rodnică și plină de răspundere desfășurată de comitetele județene, municipale, orășenești și comunale de partid, de organele și organizațiile de partid, de toți oamenii muncii din întreprinderi și alte unități economice pentru înfăptuirea cu succes a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate, pentru mobilizarea tuturor resurselor materiale și umane în vederea realizării planului cincinal înainte de termen.

În încheiere, președintele secțiunii și-a exprimat convingerea că toți comuniștii, întregul popor vor lupta cu toată forța lor creatoare pentru a urma îndemnul și chemarea înflăcărată a secretarului general al partidului de a înălța România socialistă pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

HOTĂRÎRILE CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R. – AMPLU PROGRAM AL ÎNFLORIRII ROMÂNIEI SOCIALISTE

APROBARE UNANIMĂ, ANGAJAMENT FERM DE ÎNFĂPTUIRE

COMUNIȘTII din toate colțurile țării, întregul nostru popor trăiesc din plin atmosfera acelui mare moment istoric pe care-l reprezintă recenta Conferință Națională a partidului nostru. Lucrările Conferinței, desfășurate într-un spirit de înaltă responsabilitate față de interesele fundamentale ale partidului și poporului, au constituit o puternică manifestare a unității indestructibile de voință și acțiune a partidului nostru, demonstrînd, în același timp, înalta capacitate a P.C.R. de a conduce cu succes întreaga noastră națiune pe drumul socialismului și comunismului.

Conferința Națională a adoptat documente de însemnătate cardinală pentru dezvoltarea economico-socială a țării în actualul cincinal și în perspectiva următoarelor două decenii, pentru perfecționarea vieții sociale și adîncirea democrației socialiste, pentru creșterea rolului conducător al partidului. Aceste documente constituie un vast program de activitate pentru toți comuniștii, pentru întregul nostru popor, a cărui înfăptuire va asigura lichidarea definitivă a rămînerii în urmă moștenită de la orînduirea trecută, înscrierea patriei noastre pe orbita civilizației moderne, realizarea unui înalt nivel de viață, materială și spirituală pentru poporul nostru.

„Avem un program de lucru marxist-leninist care se bucură de aprobarea unanimă a poporului. Ceea ce se cere acum din partea noastră, a tuturor, — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la încheierea Conferinței Naționale, — **este să trecem la activitatea organizatorică practică pentru înfăptuirea lui"**. La această chemare a partidului, oamenii muncii de pe cuprinsul întregii patrii răspund prin adeziunea lor totală la hotărîrile Conferinței Naționale și prin angajamentul ferm de a depune toate eforturile pentru traducerea lor în viață, înfăptuirea minunatului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

ATRAGEREA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC A TUTUROR REZERVELOR — ÎN ATENȚIA CENTRALEI INDUSTRIALE

DIN RAPORTUL PREZENTAT la Conferința Națională de secretarul general al partidului — strălucită sinteză a realizărilor dobîndite în toate domeniile vieții economice, politice și sociale, program complex de perfecționare, în continuare, a organizării, planificării și conducerii economiei — am desprins între multe altele și sarcinile de importanță maximă ce revin centralelor industriale. Referindu-se la necesitatea de a se acționa cu toată fermitatea pentru buna funcționare a unităților economice, pînă la sfîrșitul acestui an să se treacă asupra centralelor, combinatelor și grupurilor de uzine toate atribuțiile înscrise în lege, să se simplifice și să se înlăture verigile intermediare existente în ministere și centrale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat printre altele: **„Este necesar, de asemenea, să se simplifice organizarea centralelor, grefîndu-se, de regulă, pe una din unitățile componente de bază și să se treacă neîntîrziat la deplasarea forțelor tehnice spre unitățile productive"**.

Pe un asemenea principiu a fost organizat Combinatul nostru, unitate cu statut de centrală. Fiind grefat pe scheletul platformei industriale (fost C.I.L.), el conduce direct — fără altă verigă intermediară — activitatea de producție și economică a celor 10 fabrici de pe această platformă, care reprezintă aproape 40% din întreaga sa activitate. Aceasta a dat putința cadrelor din aparatul centralei să fie în permanent contact cu oamenii și problemele producției și să găsească operativ soluțiile cele mai potrivite la problemele pe care le ridică viața. **Un asemenea mod de a organiza activitatea, ne-a permis să reducem aparatul tehnico-administrativ, să simplificăm fluxul informațional, să trecem la prelucrarea mecanizată și automatizată a datelor, să sporim precizia informațiilor și operativitatea deciziilor.** De asemenea, în condițiile noastre de organizare, apreciem că atît cadrele tehnice, cît și cele economice au adus o contribuție mai mare la procesul de modernizare a utilajului, tehnologiilor și produselor, la autoutilare, la o accelerare a progresului tehnic — toate acestea tocmai ca urmare a contactului direct cu producția. Ca urmare, în primele 7 luni am realizat 65% din angajamentul asumat în întrecerea pe acest an.

Firește, realizările dobîndite de noi, deși importante, sînt încă departe de a corespunde posibilităților și, mai ales, necesităților în continuă creștere a economiei naționale. Mă refer, în special, **la valorificarea superioară a materiei prime**, problemă pregnant subliniată în Raportul prezentat Conferinței de secretarul general al partidului. În acest domeniu, avem încă multe de făcut și, prin măsurile tehnice și organizatorice pe care ne propunem să le luăm, ne vom strădui să reducem consumurile specifice, să valorificăm superior lemnul în toate fazele procesului de producție.

În prezent, **industrializează lemnul sub diverse forme** (lăzi, butoaie, uși și ferestre, diverse panouri, elemente de construcții, mobilă, obiecte de uz casnic, artizanat etc.) **cu consumuri ridicate de material și manoperă, unități din cadrul construcțiilor de mașini, construcțiilor industriale, industriei locale, cooperației meșteșugărești și de consum, sectorul agricol, consiliile populare ș.a. — fără o coordonare unitară privind producția, consumurile de lemn, prețurile etc.** În scopul valorificării superioare a lemnului, socot indicat ca **unitățile industriei lemnului să producă în exclusivitate ambalajele și întreaga gamă de produse industrializate din lemnul brut, semibrut sau industrializat** (cheresteaua), **iar unitățile altor sectoare** (mai ales industria locală și cooperația) **să-și orienteze activitatea pe producția de mobilă, produse de uz gospodăresc și artizanat.**

Sugestia dată are în vedere și o altă latură nu mai puțin importantă. Faptul, de pildă, că **prelucrarea lemnului se efectuează în prezent în diferite sectoare industriale** (cazul tîmplăriei în unitățile de construcții), **o serie de capacități din unitățile specializate**, — este vorba de fabricile de uși și ferestre, fabricile de ambalaje, secțiile de semifabricate și elemente de construcții etc. — **în care s-au investit fonduri importante, lucrează în prezent mult sub posibilitățile lor, cu nivele ale indicatorilor de eficiență sub cei proiectați.** Reanalizarea acestei probleme de către organele centrale și rezolvarea ei pozitivă, ar avea implicații economice favorabile atît în ce privește mai buna utilizare a lemnului, cît și folosirea mai din plin a capacităților de producție pentru care statul a făcut însemnate eforturi de investiții.

Vastul program elaborat de Conferința Națională a P.C.R. constituie și pentru colectivul nostru, ca și pentru întregul popor, un îndreptar prețios în munca pe care o desfășurăm pentru realizarea cincinalului înainte de termen. Sîntem hotărîți să nu precupețim nici un efort pentru a ne aduce întreaga contribuție la înfăptuirea lui exemplară.

ing. Gheorghe CONSTANTINESCU
director general — Combinatul pentru exploatarea și industrializarea lemnului-Pitești

RIDICAREA CALITĂȚII PRODUSELOR – UN OBIECTIV PERMANENT

COLECTIVUL DE MUNCĂ din întreprinderea noastră, alături de toți oamenii muncii din județul Prahova, a întîmpinat Conferința Națională a partidului cu rezultate deosebite în producție, care s-au materializat în **obținerea peste plan a 30 000 m.p. stofe fine și 17 t. fire de lînă pieptănată, însumînd aproape 14 000 000 lei.** În 1971 și în primul semestru al acestui an, **a fost creat un număr de 1 405 desene și modele într-o gamă coloristică bogată, la nivelul cerințelor beneficiarilor interni și externi.**

Întrecerea socialistă pentru realizarea cincinalului în 4 ani și jumătate a creat și în întreprinderea noastră un climat de intense căutări de rezerve și soluții de valorificare a acestora. În fiecare secție și serviciu, comuniștii au analizat și analizează, în continuare, posibilitățile de creștere, diversificare și îmbunătățire a calității producției, studiază noi metode de reducere a consumurilor specifice, de valorificare a deșeurilor, de creștere a valorii producției din aceeași cantitate de materie primă.

Pentru îmbunătățirea calității produselor s-au introdus tehnologii noi de fabricație în filatură și apretură, s-au modificat tehnologiile existente privind înnobilarea țesăturilor și s-a îmbunătățit aspectul lor comercial. Organizația noastră de partid a acționat în permanență pentru ridicarea conștiinței membrilor de partid și a tuturor salariaților, pentru întărirea răspunderii față de munca prestată. Ne bucură faptul că munca desfășurată de noi în anul 1971 a fost apreciată prin acordarea Diplomei de întreprindere evidențiată pe ramură.

Preocupările noastre în legătură cu folosirea rațională a capacităților de producție — ținînd cont că generalizarea schimbului III este de mult rezolvată — sînt îndreptate spre crearea unor condiții dintre cele mai bune de muncă a femeilor, în vederea obținerii unui randament sporit al mașinilor și instalațiilor. În acest scop s-a mecanizat în bună măsură transportul intern, s-au introdus dispozitive de automatizare pe utilajele existente, am fost dotați cu utilaje complet automate. De asemenea, în secțiile de fabricație s-au introdus instalații moderne de condiționare a aerului și s-au luat măsuri pentru reducerea noxelor. Ținînd seama că în întreprinderea noastră circa 82% din salariați sînt femei, s-a organizat un dispensar cu asistență medicală în 3 schimburi, o creșă săptămînală, un cămin de zi în 2 schimburi pentru copii, grupuri sociale complete, cantină-restaurant, bază sportivă pentru recreare, parcuri și zone verzi și altele. Toate acestea creează condiții tot mai bune salariatelor noastre pentru a-și putea îndeplini obligațiile ce le revin în calitate de salariate, mame și gospodine.

Pentru utilizarea mai deplină a capacităților de producție și a forței de muncă, pentru ca și colectivul nostru să aducă o contribuție mai mare la realizarea chemării partidului privind îndeplinirea cincinalului înainte de termen, doresc să fac cîteva propuneri:

Așa cum s-a subliniat în Raportul ținut de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională, **este necesar ca în fiecare întreprindere să fie luate măsuri pentru mai buna utilizare a capacităților de producție.** Acest lucru este pe deplin valabil și pentru fabrica noastră. Întîmpinăm încă multe greutăți datorită lipsei pieselor de schimb și a unor accesorii. De aceea, ar fi necesar ca, pe lîngă eforturile proprii ce le depunem pentru realizarea unor piese de schimb, **Centrala noastră industrială să dea dovadă de mai multă operativitate în asimilarea unor astfel de piese și să organizeze producerea lor pentru satisfacerea cerințelor tuturor întreprinderilor din sectorul nostru.** De asemenea, pentru utilajele construite în țară, ar fi oportun ca furnizorii să fie obligați, ca o dată cu livrarea utilajului, să asigure piesele de schimb și accesoriile necesare.

Pentru asigurarea cadrelor de specialitate și evitarea fluctuației în întreprinderile din industria ușoară, **ar fi bine ca acele meserii comune mai multor ramuri industriale** (lăcătuși, electricieni precum și ajutorii de maiștri), **să fie salarizați după aceeași rețea și la același nivel de salariu tarifar cu celelalte ramuri industriale.**

Îmi exprim totala adeziune față de documentele adoptate de Conferința Națională, și o dată cu mine, întregul nostru colectiv, sîntem hotărîți să muncim cu pasiune și elan pentru îndeplinirea sarcinilor mari ce ne revin, pentru a contribui la dezvoltarea pe mai departe a societății noastre, la creșterea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului nostru popor.

Aurica SECUIU
muncitoare laborantă Întreprinderea textilă „Dorobanțul"-Ploiești

PREOCUPARE SPORITĂ PENTRU EXERCITAREA DEPLINĂ A FUNCȚIILOR CENTRALEI

AM URMĂRIT cu viu și deosebit interes lucrările Conferinței Naționale a P.C.R. — eveniment de deosebită importanță în viața poporului nostru, în viața economică și socială a țării. Din documentele prezentate la Conferință, de o inestimabilă valoare teoretică și practică precum și din dezbaterile ce au avut loc, am desprins multe învățăminte prețioase pentru munca și activitatea ce o desfășor. Din Raportul prezentat de secretarul general, precum și din celelalte documente ale Conferinței, rezultă cu pregnanță rolul și importanța centralelor industriale în viața economică a țării, sarcina lor fundamentală de organe de conducere efectivă și cu eficiență sporită a întregii activități a sectoarelor ce le sînt încredințate, necesitatea preluării integrale a funcțiilor conferite centralelor prin lege.

De la constituirea ei, centrala noastră industrială, pentru a-și putea îndeplini mai bine rolul și sarcinile ce îi revin — s-a străduit ca, treptat, **să integreze unele din funcțiunile întreprinderilor ce-i aparțin** — de investiții și de desfacere a producției atît la intern cît și la export — **să realizeze o mai bună profilare și specializare a unităților componente și să organizeze relații stabile de cooperare atît între întreprinderile proprii, cît și cu alte centrale.** În prezent, ne propunem să perseverăm și mai mult pe aceste căi, străduindu-ne să eliminăm neajunsurile ce se mai fac simțite și, mai ales, să ne perfecționăm continuu activitatea, pentru ca în acest fel întreprinderile centralei noastre să se poată adapta cerințelor în continuă schimbare a pieței atît interne, cît și externe, să obțină un nivel superior al productivității muncii, al calității și rentabilității producției.

La integrarea fiecărei activități ne călăuzim de ideea că ea trebuie precedată de o pregătire riguroasă și de crearea condițiilor corespunzătoare. Pornind de la acest principiu, centrala a integrat o serie de activități ale întreprinderilor ca planificarea, organizarea producției și a muncii, aprovizionarea tehnico-materială; au mai fost preluate de la unități unele activități din domeniul **marketingului, a relațiilor externe și a organizării de „service".**

Preluarea acestor atribuții de la întreprinderi și integrarea lor în centrală, ca și a altora, **permite unităților productive să-și îndrepte preocuparea spre găsirea celor mai bune metode de realizare a indicatorilor de plan spre fructificarea într-o măsură mai largă a rezervelor de creștere a producției și productivității muncii, de reducere a cheltuielilor de producție și de obținere a unor rezultate economice mereu mai bune.**

Desigur, pentru integrarea unor activități unele condiții pot fi create o dată cu adoptarea deciziei. Altele sînt însă nemijlocit legate de un anumit stadiu de dezvoltare a întreprinderilor. În această lumină, trebuie spus că mai avem de preluat unele atribuții din partea întreprinderilor noastre și să le integrăm în cadrul centralei. **Este vorba, în perspectivă, să elaborăm studii de prognoză să luăm unele măsuri pe linia creării în străinătate a unor noi „service".** În acest sens, urmează să întocmim planuri de venituri și cheltuieli pentru aceste unități și pentru piese de schimb să urmărim îndeplinirea obligațiilor contractuale încheiate între unitățile de „service" și partenerii străini etc.

O activitate fructuoasă a desfășurat centrala pe linia **profilării și specializării.** Centrala noastră, care înglobează 10 unități productive din diferite orașe ale țării, un institut — Institutul de cercetări și proiectări mașini unelte și agregate — și Întreprinderea de comerț exterior „Mașinexport" din București, este profilată îndeosebi, pe producția de mașini unelte pentru prelucrarea metalelor. Deși profilate inițial pe realizarea anumitor tipuri de mașini, **prin trecerea lor la centrala noastră și în vederea adîncirii profilării și specializării, a fost necesar să se treacă la o mai judicioasă împărțire a sarcinilor de plan, potrivit condițiilor specifice fiecărei întreprinderi pentru a se putea obține o mai înaltă eficiență economică.** Iată și unele exemple.

Pentru a se putea utiliza la maximum potențialul tehnic și uman al Fabricii de mașini unelte și agregate București, centrala a hotărît ca în actualul cincinal, o serie de produse de gabarit mai mic, din nomenclatorul actual al fabricii din București, să fie transferate o parte la Fabrica de mașini unelte din Bacău, iar o altă parte, la Întreprinderea mecanică Roman. În acest fel, la FMUA se vor crea condițiile de a mări substanțial producția tipodimensiunilor cu mari gabarite și de înalte performanțe.

La rîndul ei, Uzina de strunguri din Arad este profilată în prezent pe fabricația de strunguri paralele și revolver. Prin darea în funcțiune a Uzinei de strunguri din Tîrgoviște, **din profilul de fabricație al acestei întreprinderi vor fi scoase, treptat, strungurile revolver și cele paralele mari, urmînd ca Uzina din Arad să asimileze unele tipodimensiuni de strunguri frontor și strunguri de repriză.**

În vederea adîncirii profilării și specializării a fost analizată activitatea fiecărei unități în parte și pe baza unor studii tehnico-economice temeinice, vor fi transferate unele produse din fabricația de bază spre alte unități, fie din cadrul Centralei, fie din cadrul altor ministere și asimilate alte produse de înaltă tehnicitate necesare fie pentru acoperirea în mai mare măsură a nevoilor economiei naționale, fie pentru a satisface cerințele la export. De exemplu, în prezent, Uzina mecanică Sibiu este profilată pe fabricația de mașini de debitare, de deformare plastică și unele utilaje pentru industria de pielărie. **În cursul acestui cincinal urmează ca fabricația utilajelor pentru industria pielăriei să fie transferată la unitățile specializate ale Ministerului Industriei Ușoare, iar Uzina mecanică de la Sibiu să asimileze fabricația a cîtorva familii de mașini pentru prelucrarea maselor plastice.**

În acțiunea de profilare și specializare, care a format obiectul atît a documentelor cît și a desbaterilor din Conferința Națională a P.C.R., Centrala noastră vizează și alte aspecte toate legate de sporirea eficienței economice. Este vorba, printre altele, **de concentrarea fabricației la Fabrica de mașini unelte și agregate din București a roților dințate conice cu dinți curbi „Spiromatic" pentru a se asigura întregul necesar pe centrală; concentrarea fabricației șuruburilor conducătoare la numai două unități — Fabrica de mașini unelte și agregate din București și Uzina de strunguri din Arad**, tot în scopul asigurării necesarului tuturor întreprinderilor Centralei; în sfîrșit, **este vorba de concentrarea fabricației de elemente hidraulice specifice producției de mașini unelte, a unor S.D.V.-uri și altele.** În perspectivă avem în vedere **centralizarea treptată a fabricației tuturor roților dințate și axelor canelate, precum și centralizarea reparațiilor capitale a tuturor mașinilor unelte din dotarea unităților componente ale centralei și, apoi, chiar pentru unele mașini din uzinele aparținînd de alte centrale industriale.**

În ce privește **activitatea de cercetare și proiectare,** trebuie să relev faptul că în cadrul centralei noastre această funcțiune este realizată în prezent de Institutul de cercetări și proiectări mașini unelte din București. Dar în vederea adîncirii profilării și specializării și a acestei activități, **urmează să se înființeze într-un timp nu prea îndepărtat încă două filiale ale acestuia — la Arad și Oradea — în afara celei existente la Sibiu.** În ultima perioadă a actualului cincinal, preconizăm să înființăm un atelier pe lîngă institut, specializat în proiectarea și tehnologia angrenajelor. De asemenea, **prin dezvoltarea actualului atelier de prototipuri și dotarea suplimentară a atelierelor de cercetare se vor crea condiții pentru adîncirea studiilor teoretice și experimentale legate de anumite tipuri de mașini unelte, cît și a problemelor comune mai multora.** Se va trece la cercetarea anterioară proiectării pe baza unor modele matematice. În acest scop, se va utiliza calculatorul ce urmează a fi pus în funcțiune la Fabrica de mașini unelte și agregate din București.

DOCUMENTELE Conferinței Naționale a P.C.R. ne-au înarmat cu un vast și amplu program de activitate. Toți lucrătorii din centrala noastră, precum și toate colectivele de întreprinderi ce o compun, vor depune maximum de eforturi pentru a materializa hotărîrile Conferinței, astfel încît să putem realiza cu succes cincinalul înainte de termen, să putem ridica întreaga noastră activitate — de producție și economică — pe trepte mereu mai înalte.

ing. Aurel BĂNCILĂ
director tehnic
Centrala industrială de mașini unelte

CONSILIUL INTERCOOPERATIST – CADRU ORGANIZATORIC FAVORABIL SPORIRII PRODUCȚIILOR AGRICOLE

REZERVELE și măsurile preconizate a se valorifica și adopta în perioada imediat următoare Conferinței Naționale a partidului în vederea obținerii unor producții agricole sporite, cu cheltuieli minime, sînt de mare actualitate și pentru cele 6 cooperative agricole care constituie Consiliul intercooperatist Frăsinet, județul Ilfov. Rezultatele bune, ascendente, obținute de la un an la altul în consiliul nostru intercooperatist confirmă că atunci cînd se acționează hotărît în vederea întăririi disciplinei și a perfecționării organizării muncii, putem valorifica mai bine potențialul de producție acumulat în cooperativele noastre ca urmare a sprijinului material și financiar al statului și a eforturilor proprii.

Baza materială de care dispunem astăzi este pe deplin corespunzătoare realizării mai devreme a unor producții prevăzute inițial pentru ultimul an al cincinalului. Astfel, din cele 16 000 ha teren arabil, circa 30% este amenajat pentru irigat. La indicația partidului am extins suprafețele ocupate cu culturi de mare randament, fapt ce se resfrînge favorabil asupra situației noastre economico-financiare, asupra posibilităților sporite de cointeresare a membrilor cooperatori. La nivelul consiliului intercooperatist cultivăm peste 1 000 ha cu legume, am extins culturile ocupate cu plante tehnice și industriale.

Datorită sprijinului prețios acordat de către stat și unităților noastre, am reușit de pe acum să ne apropiem de nivelul producțiilor stabilite pentru anul 1975. De pildă, în ultimii trei ani, producția medie de grîu de pe cele 3 500 ha a fost de peste 3 200 kg la hectar, iar la porumb, de pe întreaga suprafață de 5 000 ha, s-a obținut o producție medie de 4 200 kg la hectar, în condiții de neirigare. În acest an, la cultura grîului am obținut o producție bună, superioară tuturor anilor precedenți: de pe o suprafață de 3 525 ha, producția medie a fost de 3 750 kg la hectar, onorîndu-ne astfel angajamentul luat în cinstea Conferinței și a celei de a XXV-a aniversări a creării Republicii, de a livra, la fondul de stat, suplimentar, circa 3 000 tone grîu și peste 600 tone orz pentru sămînță. Datorită bunei organizări a muncii în această campanie, efortului cooperatorilor în frunte cu comuniștii, depus în cinstea Conferinței Naționale, campania agricolă de recoltare a păioaselor a durat numai 8 zile.

Forma actuală de organizare a consiliilor intercooperatiste oferă posibilitatea îndeplinirii în timp scurt a celor mai importante sarcini trasate agriculturii la Conferință: zonarea judicioasă a culturilor, asigurarea unor semințe de înaltă productivitate, apărarea și conservarea pămîntului prin respectarea cu strictețe a prevederilor legislației fondului funciar etc. Tot în acest cadru organizatoric avem posibilitatea unirii eforturilor materiale și financiare în vederea concentrării și specializării în producția animală, sarcină deosebit de importantă pentru agricultură în actualul cincinal și în perspectiva anului 1980, cînd producția animalieră trebuie să devină preponderentă în structura producției agricole.

În prezent, noi dispunem de un complex de creștere și îngrășare a porcilor cu o capacitate de 15 000 capete anual, fără a renunța însă la utilizarea capacităților de producție existente deja în cadrul fiecărei unități. Ca urmare a hotărîrilor luate la Conferință, vom intensifica, în cadrul sectorului zootehnic al consiliului nostru intercooperatist, creșterea și îngrășarea taurinelor. În cooperativele Mostiștea, Valea Argovei și Frăsinet îngrășăm anual peste 2500 capete tineret taurin, iar la cooperativa din Gurbănești începem chiar în acest an construcția unei ferme model pentru exploatarea vacilor de lapte cu o capacitate de 500 locuri. Paralel cu sporirea investițiilor vom ține seama în întreaga noastră activitate, mai mult decît pînă acum, de exploatarea mai intensivă a ceea ce am construit. Experiența noastră dobîndită în creșterea și îngrășarea berbecuților este edificatoare. Astfel, în ultimii trei ani, am renunțat la sacrificarea mieilor la greutăți mici (9—10 kg) și am amenajat, în mod economic, unele adăposturi simple. Acum, îngrășăm circa 10 000 miei anual, de la care obținem de trei ori mai multă carne, de calitate superioară și, totodată, o cantitate însemnată de lînă. Pentru anul 1973 ne propunem să extindem efectivul de miei îngrășați la peste 12 000 capete, cifră înscrisă în planul cooperativei din Gurbănești pentru anul 1975.

Vînzarea către stat a unor cantități tot mai mari de produse a atras, în mod firesc, creșterea nivelului de trai al cooperatorilor. De exemplu, la C.A.P. Gurbănești, venitul mediu al unui cooperator a fost în anul 1971 de 11—12 000 lei. Este locul să arăt că succesele de care am vorbit au fost posibile și ca urmare a aplicării, la indicația secretarului general al partidului, a acordului global în toate cooperativele agricole aparținînd Consiliului intercooperatist Frăsinet și în toate sectoarele de activitate. În continuare, ne străduim să aducem unele îmbunătățiri acestei forme avansate de organizare și retribuire a muncii, îndeosebi în sectoarele legumicole și anexe.

Cu toate aceste realizări consider că în viitor consiliile intercooperatiste trebuie să se consolideze și mai mult ca organisme de sine stătătoare și, împreună cu direcțiile generale județene pentru agricultură, să rezolve operativ și eficient zonarea culturilor și specializarea în creșterea animalelor. În felul acesta ele vor avea posibilitatea să asigure o planificare mai judicioasă a producției în fiecare cooperativă și, în același timp, să întărească autonomia și răspunderea fiecărei unități.

Dinu DANILIUC
președintele Consiliului intercooperatist Frăsinet, județul Ilfov

ACȚIUNI MULTIPLE PENTRU DEZVOLTAREA ȘI RIDICAREA EFICIENȚEI TRANSPORTULUI MARITIM

DEZBATERILE Conferinței Naționale pe care le-am audiat în calitate de delegat al marinarilor și docherilor din Constanța, au constituit pentru mine un adevărat program de învățăminte, un prețios ajutor pentru mobilizarea tuturor forțelor materiale în vederea obținerii unor rezultate superioare în activitatea ce o desfășurăm. M-am convins încă odată că numai prin muncă asiduă, urmărind îndeplinirea cu responsabilitate a sarcinilor încredințate, se pot înfăptui cele mai cutezătoare obiective trasate de partid pentru dezvoltarea economiei și întregii țări.

Ne-am prezentat la această Conferință cu un bogat bilanț de realizări. Înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea al partidului cu privire la dezvoltarea flotei maritime, a creat condiții ca, în acest an să transportăm cu flota proprie aproape 6 milioane tone mărfuri față de 1,7 milioane tone cît am transportat în 1966. Darea în folosință a noilor capacități de producție, organizarea mai bună a activității portuare, au permis ca anul acesta traficul portuar să crească de la 4.335 mii tone la 9 milioane tone. Aportul valutar a crescut în aceeași perioadă de 3,3 ori.

Angrenîndu-se în marea întrecere socialistă pentru realizarea cincinalului înainte de termen, colectivul nostru a reușit ca, în primul semestru, să îndeplinească și chiar să depășească sarcinile prevăzute. Volumul mărfurilor transportate peste plan depășește nivelul realizărilor din tot anul 1960.

Desigur mai avem multe de făcut pentru a asigura condițiile necesare preluării unui trafic sporit și transportul unor cantități suplimentare de mărfuri. Mobilizați de Rezoluțiile Conferinței, am trecut la revederea programului de studii întocmite în prima parte a anului, fapt ce ne permite reducerea staționărilor și folosirea mai rațională a flotei, lucru ce se va materializa în creșterea veniturilor valutare cu 11% pe tonă capacitate de transport.

Potrivit prevederilor planului cincinal va trebui ca flota proprie să transporte 42—50% din traficul maritim național. Pentru aceasta este necesar ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să ia măsuri pentru realizarea integrală a navelor ce urmează a fi construite în țară, iar Ministerul Transporturilor și

ing. Nicolae ZEICU
director, Direcția de navigație maritimă „Navrom" Constanța

→

HOTĂRÎREA

Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la pregătirea forței de muncă și creșterea nivelului de trai al populației

Înfăptuirea amplului program de măsuri stabilite de Conferința Națională din 1967 și Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economică și socială a creat condiții pentru creșterea într-un ritm susținut a venitului național și alocarea, pe această bază, a unor mijloace tot mai mari în vederea ridicării permanente a nivelului de trai al tuturor cetățenilor patriei. Au fost create noi locuri de muncă corespunzător cu dezvoltarea forțelor de producție, numărul acestora în primul an și jumătate al cincinalului fiind mai mare cu 400 000 față de 1970; au fost majorate salariile tuturor categoriilor de lucrători, în primul rînd salariile mici, s-a perfecționat sistemul de remunerare a muncii; au sporit pensiile și alocațiile pentru copii. Au crescut veniturile țărănimii, a fost introdus minimul de retribuție garantat, precum și sistemul de pensii pentru membrii cooperativelor agricole de producție, se acordă asistență medicală gratuită și alte înlesniri țărănimii.

S-au intensificat construcția de locuințe și dotările edilitar-gospodărești la orașe și sate; s-a îmbunătățit și diversificat aprovizionarea populației cu bunuri de consum și a sporit volumul serviciilor; au cunoscut o creștere substanțială fondurile pentru dezvoltarea învățămîntului, științei, culturii, artei și ocrotirii sănătății.

Toate acestea reflectă preocuparea permanentă a Partidului Comunist Român și statului nostru socialist, a Comitetului Central al partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului — țelul suprem al întregii politici a partidului.

Programul înfloririi multilaterale a României socialiste în următoarele două decenii înfățișat conferinței constituie o expresie concludentă a înaltei capacități a partidului de a conduce poporul român spre noi victorii pe frontul construcției economice și social-culturale, în vederea lichidării rămînerii în urmă față de țările avansate și realizării unui grad tot mai înalt de prosperitate materială și spirituală.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român aprobă deplin și unanim orientările și măsurile cuprinse în raportul prezentat de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referitoare la ridicarea continuă a bunăstării clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, a tuturor cetățenilor țării. Realizarea acestui obiectiv fundamental al politicii partidului depinde în mod hotărîtor de dezvoltarea într-un ritm susținut a forțelor de producție, introducerea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, creșterea continuă a fondului național de dezvoltare economică și socială și folosirea cît mai eficientă a acestuia. Îndeplinirea înainte de termen a prevederilor actualului plan cincinal va crea premise pentru sporirea mai rapidă, în următorii ani, a nivelului de trai al poporului.

În urma dezbaterilor ce au avut loc în plenul conferinței, precum și în cadrul Secțiunii pentru problemele pregătirii forței de muncă și creșterii nivelului de trai al populației, Conferința Națională a Partidului Comunist Român hotărăște:

1. Orientarea principală a organelor și organizațiilor de partid, a sindicatelor și celorlalte organizații obștești, a ministerelor, centralelor, întreprinderilor și consiliilor populare în domeniul forței de muncă trebuie să fie folosirea cît mai deplină și rațională a potențialului uman al țării în vederea sporirii producției și productivității muncii sociale. Avînd în vedere că menținerea ritmurilor înalte de dezvoltare economică și socială a României asigură condiții pentru creșterea continuă a locurilor de muncă, se va urmări mărirea ponderii populației ocupate în ramurile neagricole, îndeosebi în industrie, stabilirea unui raport just între numărul celor care lucrează nemijlocit în producția materială și al celor ocupați în alte activități, utilizarea cît mai eficientă a specialiștilor, îmbunătățirea proporției între cadrele cu pregătire medie și superioară.

O atenție deosebită se va acorda asigurării necesarului de forță de muncă pentru realizarea înainte de termen a sarcinilor economice prevăzute pentru actualul cincinal, sporirea coeficientului de schimburi în vederea folosirii mai intense a mașinilor și utilajelor, acoperirea nevoilor de cadre calificate pentru noile obiective care vor apărea pe întreg teritoriul țării, precum și pentru meseriile în care există deficit de forță de muncă calificată.

Se vor crea condiții pentru atragerea într-o măsură mai mare a femeilor în activitățile economice și sociale. Ministerul Muncii, Ministerul Sănătății, celelalte ministere și organe economice centrale, împreună cu Uniunea Generală a Sindicatelor din România vor stabili în cel mai scurt timp nomenclatorul meseriilor și funcțiilor în care femeile vor fi încadrate cu prioritate sau în anumite proporții și să elaboreze măsuri practice de calificare a acestora potrivit specificului muncii.

Se va accelera procesul de calificare a muncitorilor, reciclarea cadrelor și perfecționarea pregătirii profesionale a tuturor oamenilor muncii.

2. Învățămîntul de toate gradele trebuie să asigure necesarul de cadre calificate în strînsă corelare cu nevoile dezvoltării economice și sociale ale țării, să-și sporească continuu eficiența socială prin împletirea organică a procesului de instruire cu activitatea practică în producție, în așa fel încît tinerii să poată să și lucreze, să și învețe. Ministerul Educației și Învățămîntului, în colaborare cu celelalte ministere și organe centrale, va lua măsuri pentru perfecționarea întregului învățămînt, în vederea integrării în timp scurt, după fiecare etapă de școlarizare, a tuturor absolvenților care nu își continuă studiile, într-o muncă utilă societății, cu precădere în producție. Se va dezvolta rețeaua de școli profesionale, vor crește numărul și ponderea liceelor de specialitate.

Se vor lichida specializarea îngustă și diversificarea nejustificată a actualelor nomenclatoare de meserii și profesii și se vor îmbunătăți programele școlare pentru învățămîntul profesional, liceal și superior în vederea asigurării unei pregătiri complexe și calificări multilaterale, cu profil larg a absolvenților potrivit cerințelor de dezvoltare modernă a economiei. O atenție deosebită se va acorda formării profesionale a tineretului pentru nevoile modernizării agriculturii. În scopul legării mai strînse a școlii de activitatea practică se va consolida și perfecționa sistemul de dublă subordonare a instituțiilor de învățămînt superior și de patronare a școlilor de către unități productive. Se va trece, pe măsura creării condițiilor, la organizarea de secții de învățămînt superior în întreprinderi, care să-și desfășoare programul după orele de producție.

3. Conferința Națională a Partidului Comunist Român aprobă măsurile stabilite de Comitetul Central al partidului privind ridicarea generală a salariilor. În acest an, salariul lunar minim va crește de la 800 la 1 000 lei, iar pînă la sfîrșitul cincinalului la 1 100 lei; se vor majora salariile la toate categoriile, astfel încît salariul mediu lunar să ajungă în a doua parte a anului 1975 la circa 1 950 lei ceea ce reprezintă, comparativ cu 1970, un spor de 35 la sută, față de 26 la sută cît era prevăzut inițial.

În scopul realizării unor proporții corespunzătoare între salarii pe baza principiilor echității socialiste, a cerințelor de stimulare a ridicării nivelului general de pregătire profesională și a aportului adus de fiecare la munca socială se vor lua măsuri ca raportul dintre salariul net maxim și cel minim al personalului din unitățile de stat să fie de 6—7 la 1.

Organele și organizațiile de partid, sindicale, organele de conducere colectivă ale ministerelor, centralelor, unităților economice și social-culturale vor urmări ca prin folosirea judicioasă a diverselor forme de salarizare să sporească cointeresarea lucrătorilor pentru creșterea producției și a productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și ridicarea eficienței în toate domeniile de activitate.

4. Realizarea producției vegetale și animale la nivelul stabilit pentru agricultura cooperatistă va permite sporirea veniturilor pe o persoană activă cu peste 40 la sută în 1975 față de 1971. Se vor perfecționa în continuare formele de retribuire în agricultură, astfel încît să stimuleze în mai mare măsură aportul țăranilor cooperatori, al celorlalți lucrători din agricultură la utilizarea deplină și rațională a pămîntului, la folosirea eficientă a bazei materiale, la creșterea substanțială a producției și productivității muncii în toate ramurile agricole.

Avînd în vedere importanța producției zootehnice și necesitatea ridicării calificării celor ce lucrează în acest sector al cooperativelor agricole de producție, se vor lua măsuri ca pînă la sfîrșitul acestui an minimul garantat al cooperatorilor zootehniști care lucrează cel puțin 25 de zile lunar să sporească de la 400 la 800 lei.

5. Pe baza experimentărilor efectuate pînă în prezent, în funcție de creșterea mai susținută a productivității muncii și îmbunătățirea normelor în raport cu condițiile noi de dotare tehnică și de calificare se va elabora un program de măsuri pentru trecerea la generalizarea reducerii săptămînii de lucru la sfîrșitul acestui cincinal și începutul cincinalului următor.

6. Conferința Națională a Partidului Comunist Român aprobă măsurile stabilite de Comitetul Central al Partidului Comunist Român cu privire la majorarea generală a pensiilor. Pînă la sfîrșitul anului 1972 pensiile de asigurări sociale de stat vor spori în medie cu 16 la sută, pensiile mici cu 30 la sută, iar pensiile pentru invalizi, orfani și văduve de război cu 23 la sută. Procentul din salariu pe baza căruia se stabilește pensia va fi cuprins între 60 și 95 la sută.

7. Se va intensifica construcția de locuințe din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul statului. Realizarea programului de construcții de locuințe, creșe, grădinițe, cantine, cămine pentru tineret, protejarea mediului ambiant, creșterea dotărilor edilitare vor constitui sarcini principale ale organelor de partid, de stat și obștești în vederea sporirii gradului de confort și civilizație a populației de la orașe și sate.

8. Conferința cere organelor și organizațiilor de partid, ministerelor, centralelor industriale, întreprinderilor de stat și cooperatiste să pună la dispoziția consumatorilor un volum sporit și o gamă tot mai bogată de produse în raport cu cerințele și nivelul veniturilor acestora; se va da o mai mare importanță realizării produselor ieftine și a celor pentru copii; se va acționa cu hotărîre pentru îmbunătățirea calității produselor, respectarea riguroasă a condițiilor de igienă în întreprinderile producătoare și de desfacere.

Ministerul Comerțului Interior, celelalte ministere și organe centrale care au în subordine unități comerciale, comitetele executive ale consiliilor populare vor asigura gospodărirea și repartizarea judicioasă a mărfurilor pe teritoriu și unități, lărgirea și folosirea rațională a bazei materiale existente, modernizarea formelor de vînzare.

9. Ministerele și celelalte organe centrale de stat, UCECOM, CENTROCOOP și Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, precum și comitetele executive ale consiliilor populare vor dezvolta și diversifica activitățile de servire a populației, vor extinde rețeaua de unități de servicii și vor îmbunătăți transporturile publice în concordanță cu cerințele populației.

10. Comitetul de Stat pentru Prețuri, ministerele, celelalte organe centrale și locale vor lua măsuri hotărîte pentru ca prețurile mărfurilor și tarifele să se mențină în cadrul nivelului general stabilit, pentru a se putea realiza creșterea veniturilor reale ale populației prevăzută în plan.

11. Vor continua să crească fondurile alocate de stat pentru satisfacerea nevoilor sociale: dezvoltarea bazei materiale și tehnico-științifice a învățămîntului de toate gradele și așezarea rațională a rețelei școlare pe întreg teritoriul țării, ocrotirea sănătății populației și darea în funcțiune de noi unități sanitare, asigurarea materială în cazul incapacității temporare de muncă, îmbunătățirea asistenței sociale, creșterea alocațiilor pentru copii și ajutoarelor familiale.

Fonduri sporite vor fi destinate pentru protecția muncii și îmbunătățirea condițiilor de muncă, problemă căreia organele și organizațiile de partid, sindicatele, conducerile ministerelor, centralelor și întreprinderilor au datoria să-i acorde o neslăbită atenție.

În vederea satisfacerii necesităților spirituale ale populației, dezvoltării multilaterale a personalității fiecărui cetățean al patriei se vor lua în continuare măsuri pentru dezvoltarea bazei materiale a culturii, educației fizice și sportului, organizarea în condiții cît mai bune a timpului liber și odihnei oamenilor muncii.

★

Măsurile stabilite de Comitetul Central pentru creșterea salariilor, pensiilor, alocațiilor și a altor înlesniri vor face ca de progresele obținute în domeniul construcției economice și sociale să beneficieze fiecare om al muncii, fiecare familie în țara noastră.

Conferința Națională își exprimă convingerea că oamenii muncii vor consacra întreaga lor energie și pasiune creatoare pentru realizarea exemplară a obiectivelor stabilite de Partidul Comunist Român, care vor conduce la satisfacerea tot mai deplină a cerințelor materiale și spirituale ale poporului, la ridicarea pe o treaptă tot mai înaltă a civilizației și progresului în patria noastră socialistă.

DEZVOLTAREA TRANSPORTULUI MARITIM

←

Telecomunicațiilor și Ministerul Comerțului Exterior să asigure achiziționarea navelor prevăzute la import. Aceasta cu atît mai mult cu cît în prezent se înregistrează unele rămîneri în urmă.

Pentru creșterea indicilor de exploatare a capacității portului și flotei comerciale este necesar să se treacă mai hotărît la finalizarea aplicării unor tehnologii moderne de lucru. Mă refer la paletizarea, pachetizarea și containerizarea mărfurilor pentru export, concomitent cu construcția unor nave specializate care să asigure integritatea calitativă a mărfurilor, creșterea productivității muncii și mecanizarea complexă a operațiunilor de derulare. Deși în acest sens s-au primit indicații, ministerele exportatoare tergiversează sub diferite motive, finalizarea acestor eficiente metode. De exemplu, în semestrul I, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții a pachetizat numai 6% din cherestea, destinată exportului. De asemenea, trebuie acționat cu mai multă consecvență pentru preluarea prin portul Constanța a exportului de autocamioane românești care, în prezent, se tranzitează prin porturi străine.

Ne preocupă extinderea mecanizării complexe a operațiunilor portuare, permanentizarea și calificarea cadrelor, reducerea imobilizărilor capacității de transport maritim. Rezolvarea acestor probleme necesită și ajutorul ministerelor exportatoare care să asigure ritmicitatea expediției mărfurilor din portul Constanța și al ministerelor importatoare prin dezvoltarea la unitățile beneficiare a spațiilor de primire pentru minereu și cocs, în concordanță cu capacitatea de operare în portul Constanța.

Alături de întregul popor, docherii, marinarii și ceilalți lucrători portuari, stimulați de perspectivele minunate ce le deschide țării hotărîrile Conferinței, se angajează să-și consacre toată energia creatoare pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin, făcînd totul pentru a înfăptui actualul cincinal înainte de termen.

Perfecționarea conducerii, organizării și planificării agriculturii (II)

PARTICIPAREA ACTIVĂ A LUCRĂTORILOR DIN AGRICULTURĂ ÎN CONDUCEREA ȘI PLANIFICAREA PRODUCȚIEI

Lărgirea democratismului în activitatea de conducere a unităților agricole

PERFECȚIONAREA activității de conducere nemijlocită a unităților agricole a constituit în ultimii ani o preocupare permanentă a partidului și statului nostru. În această direcție, atît în sectorul de stat al agriculturii cît și în cel cooperatist, s-a urmărit să se asigure cadrul organizatoric necesar aplicării pe scară largă în practică a principiului muncii și conducerii colective, a atragerii maselor de lucrători și cooperatori în activitatea de conducere a treburilor obștești. Ca urmare, în unitățile agricole de stat au luat ființă și funcționează cu bune rezultate comitetele oamenilor muncii, iar în cooperativele agricole au fost aduse îmbunătățiri activității consiliilor de conducere. Constituite din factorii de răspundere care conduc nemijlocit diferite sectoare de activitate, din activiști de partid și reprezentanți ai organizațiilor de masă, precum și din lucrători și cooperatori fruntași, aceste organe colective de conducere rezolvă cu competență problemele care privesc buna desfășurare a activității economice, precum și problemele sociale din cadrul unităților.

Participarea activă a maselor largi de lucrători și cooperatori la conducerea unităților se face prin adunarea generală a salariaților, respectiv a cooperatorilor, acestea constituind de fapt forurile supreme de conducere ale întregii activități.

Prin modul lor de organizare și funcționare aceste organisme de conducere colectivă constituie o expresie concludentă a ridicării pe o treaptă superioară a democratismului socialist, cu multiple influențe pozitive asupra dezvoltării și creșterii economice a unităților noastre agricole.

În prezent, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie a.c., este necesar să se intensifice activitatea consiliilor oamenilor muncii, să crească rolul acestora în conducerea unităților agricole socialiste de stat, iar în sectorul cooperatist, să se acorde o atenție sporită dezvoltării democrației cooperatiste, dezbaterii în cadrul adunărilor generale a tuturor problemelor privind activitatea de producție, organizarea muncii retribuirea țăranilor cooperatori. Totodată s-a subliniat necesitatea sporirii rolului consiliilor intercooperatiste în coordonarea și raionarea mai bună a producției agricole.

Perfecționarea conducerii unităților agricole este indisolubil legată de îmbunătățirea stilului de muncă al organelor colective, a mecanismului lor de funcționare și modernizare a metodelor și procedeelor de conducere folosite de către acestea, ca și de către conducătorii direcți ai diferitelor sectoare și compartimente de activitate.

În această ordine de idei, apare ca o necesitate stringentă stabilirea precisă a sarcinilor și atribuțiilor fiecărui membru al organului colectiv de conducere, întărirea răspunderii personale pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate, creșterea operativității în rezolvarea acestora, precum și organizarea, pe baza actelor normative în vigoare, a unui sistem informațional modern și eficient, care să ofere organelor de conducere materialele și datele necesare pregătirii și adoptării celor mai corespunzătoare decizii.

Inițiative creatoare în activitatea de planificare

PERFECȚIONAREA activității de planificare a producției agricole s-a înscris ca o acțiune importantă și cu multiple implicații asupra creșterii și consolidării unităților productive din agricultură. Probleme deosebite s-au ridicat în această direcție în legătură cu îmbunătățirea planificării producției din cooperativele agricole. Pînă în 1971, în planificarea activității economice din C.A.P. s-au manifestat unele neajunsuri care au avut o influență negativă asupra rezultatelor obținute. Dintre acestea pot fi menționate: existența unor fenomene de centralism excesiv, insuficienta fundamentare economică a planurilor, valorificarea la scară redusă a inițiativei creatoare a conducerilor de unități, slaba participare a membrilor cooperatori la elaborarea planurilor de producție, de perspectivă și anuale. Analizînd aceste stări de lucruri necorespunzătoare principiilor de organizare și conducere științifică statornicite în economia noastră socialistă pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale din 1967 și ale Congresului al X-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat, în cadrul ședinței de lucru de la C.C. al P.C.R. din noiembrie 1970, un complex de măsuri, menite să contribuie, prin aplicarea lor în practică, la o îmbunătățire radicală a activității de planificare din C.A.P. Elementul esențial al măsurilor preconizate cu acest prilej îl constituie așezarea întregii activități de planificare din cooperative pe principii economice. Aplicarea acestora în practica de planificare presupune îmbunătățirea sistemului de indicatori transmiși cooperativelor agricole de către organele centrale și județene. În acest scop, s-a stabilit ca începînd cu anul 1971, în agricultura cooperatistă să se planifice de la centru un număr restrîns de indicatori care prezintă o importanță deosebită pentru activitatea cooperativelor și a economiei naționale. Reducerea numărului de indicatori a avut în vedere să asigure condițiile necesare desfășurării pe un plan larg a inițiativei creatoare a conducerilor de cooperative și a membrilor cooperatori în elaborarea planurilor de producție. Ținînd seama de condițiile ecologice, concrete, de resursele materiale reale, de forța de muncă de care dispun, ca și de experiența acumulată, de tradiția existentă, consiliile intercooperatiste, adunările generale și consiliile de conducere ale cooperativelor agricole au posibilitatea de a stabili cea mai potrivită structură a culturilor și a producției zootehnice, precum și nivelul producțiilor, astfel încît să fie satisfăcute atît nevoile generale ale economiei naționale, interesele obștești ale cooperativelor, cît și cele personale, individuale ale membrilor cooperatori.

Pentru ca măsurile preconizate în domeniul planificării să contribuie cu adevărat la o îmbunătățire a activității economice a cooperativelor agricole, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea ca fiecare cooperativă să fie sprijinită să-și întocmească planuri proprii de producție cît mai corespunzătoare, care să orienteze activitatea spre realizarea acelor produse pentru care au condițiile cele mai favorabile și care asigură o eficiență economică ridicată. Este o indicație clară, precisă și deosebit de prețioasă, care va fi mereu actuală, transpunerea ei în practică urmînd să constituie o sarcină permanentă a organelor și organizațiilor de partid, precum și a tuturor specialiștilor care activează în agricultura cooperatistă.

Una din problemele actuale și de perspectivă ale planificării științifice a activității din agricultură o constituie fundamentarea economică și optimizarea planurilor de producție. Elaborarea, calculul și analiza mai multor variante de plan și a complexului de indicatori economici, acțiuni indispensabile stabilirii planului optim, necesită asigurarea unui număr suficient de cadre cu o temeinică pregătire economică atît la nivelul organelor centrale și județene de planificare, cît și la nivelul unităților socialiste din agricultură. De asemenea, utilizarea în acest scop a unor instrumente, metode și procedee moderne, adecvate, constituie o necesitate stringentă.

Fundamentarea tehnico-științifică a planurilor economice din agricultură necesită măsuri corespunzătoare și în ceea ce privește îmbunătățirea activității de elaborare a balanțelor referitoare la produsele agricole și la resursele de forță de muncă.

Creșterea eficienței economice - obiectiv central

OBIECTIVUL principal urmărit prin înfăptuirea măsurilor de îmbunătățire a conducerii, organizării și planificării agriculturii, îl constituie crearea celor mai favorabile condiții pentru creșterea eficienței activității în toate întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție și la toate produsele, vegetale și animale. Asigurarea unei eficiențe ridicate, respectiv obținerea unor rezultate economice superioare, de pe urma anumitor cheltuieli de muncă socială, reprezintă calea spre o înaltă rentabilitate a producției, spre creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea societății noastre.

În ultimii ani, în întreprinderile agricole de stat, ca de altfel în întreaga economie națională, s-a acordat o atenție deosebită asigurării unei activități rentabile. Rezultatele obținute se concretizează în trecerea de la situația în care, pe total sector, se înregistrau pierderi însemnate, la realizarea de beneficii care au fost de 726 milioane lei în 1970, ceea ce demonstrează justețea măsurilor luate cu prilejul reorganizării unităților agricole de stat, caracterul stimulator al acestor măsuri.

Dacă la nivelul agriculturii de stat s-a asigurat depășirea cheltuielilor de către venituri, realizarea de beneficii, la nivelul întreprinderilor sînt încă numeroase situațiile în care se înregistrează pierderi. Înlăturarea acestor situații va determina o sporire a eficienței activității întregului sector de stat. Necesitatea unor eforturi sporite din partea tuturor întreprinderilor se impune cu atît mai mult cu cît în actualul plan cincinal se prevede obținerea unor beneficii mai mari decît în cincinalul precedent și cu tendință de creștere de la un an la altul.

Factorul hotărîtor al sporirii rentabilității este reducerea cheltuielilor de producție. Sarcina întreprinderilor agricole de stat este reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă — în prețuri de livrare — cu 12—13% în anul 1975 față de anul 1970. Totodată, mărimea beneficiului depinde de volumul producției marfă vîndută și încasată: cu cît producția marfă vîndută și încasată este mai mare, considerînd prețul de cost neschimbat, cu atît este mai mare masa beneficiului. În această ordine de idei, în actualul cincinal, valoarea producției agricole marfă în prețuri de livrare trebuie să sporească cu 14% față de cincinalul trecut.

Pentru creșterea eficienței economice trebuie să se acționeze asupra tuturor factorilor care duc la reducerea cheltuielilor de producție, la sporirea producției, la îmbunătățirea calității produselor, existînd rezerve încă insuficient valorificate în această privință. Așa cum s-a arătat la recenta Conferință Națională a P.C.R., întreprinderile agricole de stat trebuie să-și îmbunătățească radical activitatea, să folosească din plin baza tehnică-materială de care dispun, astfel încît pînă la sfîrșitul actualului cincinal să se situeze la nivelul țărilor cu agricultură avansată în ceea ce privește organizarea producției, randamentele obținute, productivitatea și folosirea forței de muncă la 100 hectare, devenind model de organizare pentru întreaga noastră agricultură.

Organizarea unităților pentru mecanizarea agriculturii pe baza gestiunii economice a sporit preocuparea pentru problemele de eficiență, lucru reflectat de evoluția pozitivă a unor indicatori. Astfel, productivitatea muncii pe salariat a fost în 1971 cu 20% mai mare decît în 1968, iar venitul mediu pe un tractor cu 10%. În comparație cu 1970, în 1971 s-a realizat și o diminuare a cheltuielilor la 1 000 lei venituri. Realizarea sarcinilor privind sporirea eficienței economice în SMA depinde în bună măsură de înzestrarea lor cu noile tractoare și cu seturi complete de mașini pentru a putea fi extinse tehnologiile moderne. Factorul hotărîtor îl constituie însă utilizarea la întreaga capacitate a fiecărui tractor sau mașină agricolă și creșterea, pe această bază, a volumului de lucrări executate mecanizat, concomitent cu raționalizarea cheltuielilor, domeniu în care există foarte mari rezerve.

În sectorul cooperatist, creșterea eficienței economice reprezintă în perioada actuală una din problemele cu caracter decisiv pentru dezvoltarea cooperativelor agricole. Deși productivitatea muncii înregistrează o creștere continuă sporesc și cheltuielile materiale și nu numai în mod absolut, ceea ce este normal dacă avem în vedere procesul de intensificare a producției, ci și în mod relativ, ca pondere în producția globală. O asemenea creștere influențează negativ costurile de producție și producția netă. De aceea, reducerea ponderii cheltuielilor materiale în producția globală trebuie să constituie o preocupare centrală a tuturor factorilor de răspundere din agricultura cooperatistă. Și aceasta cu atît mai mult cu cît sectorul cooperatist deține locul principal în cadrul agriculturii noastre. În același timp, creșterea eficienței economice presupune acordarea unei atenții sporite utilizării raționale a forței de muncă, întăririi disciplinei și perfecționării organizării muncii, extinderii retribuției stimulative pe baza acordului global, diversificării în continuare a activității productive.

Preocuparea pentru creșterea eficienței economice a producției agricole trebuie să fie atotcuprinzătoare și cu caracter permanent. De la realizarea acestei sarcini nu poate fi omis un produs sau altul, o unitate sau alta. Toate măsurile orientate în direcția dezvoltării agriculturii, toate schimbările care se produc în organizarea și conducerea ei, trebuie să aibă drept rezultat atît creșterea producției cît și a eficienței economice. Numai în felul acesta agricultura poate să-și sporească contribuția la creșterea venitului național, la progresul rapid al economiei noastre socialiste.

prof. univ. dr. Marin POPESCU
conf. univ. dr. Sabin NICA-SÎRBEȘTI

CURIER

Expertiza

ING. L. NICULESCU, ING. M. DRUG, ING. C. BARBU, București — Ultimul capitol din conținutul expertizei tehnice cuprinde concluziile. Acestea sînt: răspuns la fiecare din întrebările puse de organul care a dispus expertiza; cauzele care au favorizat apariția fenomenelor și faptelor expertizate și a producerii prejudiciului: precizarea factorilor și a persoanelor care au produs prejudiciul (în cazul cînd sînt mai multe persoane, expertiza va conține datele necesare pentru ca organul care a dispus-o, să poată stabili proporția în care se împarte prejudiciul); în cazul în care după efectuarea expertizei tehnice mai apar alte aspecte pe care expertul consideră necesar să fie aduse la cunoștință, acestea se vor insera tot la acest capitol: anexele la raportul de expertiză tehnică fac parte integrantă din acesta. Raportul de expertiză tehnică se întocmește, de regulă, într-un singur exemplar, care se predă la Biroul local pentru expertize contabile, care îl înaintează organului care a dispus efectuarea expertizei. În acest caz, pentru obținerea unei copii de către o persoană particulară, singura modalitate este aceea de a se adresa organelor judecătorești care hotărăsc oportunitatea eliberării. Dacă instanța apreciază că raportul de expertiză trebuie întocmit în mai multe exemplare, precizînd și la cine se înmînează fiecare exemplar, expertul tehnic trebuie să se conformeze întocmai acestei hotărîri. Biroul central pentru expertize tehnice a elaborat „Indicații privind activitatea de expertiză tehnică". În aceste indicații sînt inserate și alte elemente tot atît de necesare în activitatea de expertiză tehnică. (Răspunsul a fost primit de la biroul susamintit de pe lîngă Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie).

★

● **ANDREI RABB, Arad** — Conform prevederilor Decretului nr. 407/1958, și a Legii nr. 1/1970, persoanelor în situația dv. care se reîncadrează în termen de 90 de zile într-o unitate de stat, li se recunoaște vechimea neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate. În calculul vechimii se include și perioada lucrată ca militari activi. Cadrele reîncadrate în condițiile susarătate, beneficiază de sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate, reglementat prin anexa nr. VII la H.C.M. 914/1968, cu modificările ulterioare. De asemenea, la reîncadrare pot beneficia de un număr de gradații fără a depăși numărul de care au beneficiat

● **MARIN DEFTA, Comuna Rusănești, Olt** — Reabilitarea face să înceteze toate decăderile și interdicțiile prevăzute de lege. Aceasta nu creează însă obligația ca cel reabilitat să fie angajat sau menținut într-o anumită funcție.

CU CE PRODUSE REALIZĂM CINCINALUL

REZULTATELE obținute în anii construcției socialiste în industrie, în întreaga noastră economie națională, pe linia diversificării producției, a înnoirii și lărgirii gamei de produse oferite pieței interne și externe sînt remarcabile Ele sînt consecința orientării ferme date de partid spre diversificare, spre dezvoltarea multilaterală, armonioasă a economiei naționale — trăsătură caracteristică a politicii economice a Partidului Comunist Român — orientare care a creat premise pentru valorificarea superioară a resurselor naturale și umane ale țării.

Succesul acestei politici este confirmat de apariția unor întregi ramuri și subramuri industriale, neexistente înainte de război, alinierea tot mai pronunțată a structurii economiei românești la aceea a economiilor avansate, sporirea capacității economiei de acoperire a nevoilor pieței interne și de participare la circuitul economic mondial. Satisfacția pe care ne-o dă înregistrarea acestor incontestabile succese nu trebuie să ne împiedice a observa că numărul și ponderea produselor noi cu un grad înalt de originalitate și de tehnicitate este sub posibilitățile pe care le are economia noastră națională.

Pornind de la sarcinile trasate de partid în acest domeniu, redacția revistei „Viața economică" își propune ca, paralel cu evidențierea unor aspecte metodologice reieșite din teoria și practica mondială, să prezinte pe larg experiența unităților noastre economice — centrale și întreprinderi — în elaborarea și implementarea unor strategii dinamice de dezvoltare a produselor în conformitate cu exigențele mereu sporite ale pieței interne și internaționale.

În atingerea obiectivului nostru, vom încerca să obținem și să prezentăm răspunsurile la următoarele seturi de întrebări, care se circumscriu conceptului de strategie a produselor unei unități economice.

ÎNNOIRE — Se prevede introducerea de produse noi în nomenclatorul de produse al unităților în anii 1972, 1973, 1974, 1975 ? Care sînt acestea ? Care sînt caracteristicile tehnico-funcționale și economice ce relevă superioritatea acestor produse față de cele ce se realizează în prezent ? Care va fi ponderea noilor produse în volumul total al vînzărilor ?

DEZVOLTARE — Care va fi dinamica actualelor produse ale unității ? Care dintre ele vor cunoaște o dezvoltare mai accentuată ? Care sînt caracteristicile lor tehnico-funcționale și economice ce determină această dezvoltare accelerată ? Ponderea actualelor produse în volumul total al vînzărilor unității în anii următori.

MODERNIZARE — Care este vechimea produselor realizate în prezent în unitate ? În perioada de la introducerea lor în fabricație s-au adus îmbunătățiri în parametrii tehnico-funcționali și economici ? Ce îmbunătățiri se prevăd pentru următorii ani ?

MARKETING — S-au făcut studii de piață (internă, externă), pentru depistarea posibilităților de desfacere a produselor actuale și viitoare ale unității ? Care sînt rezultatele acestor studii ? Ce dificultăți se evidențiază din acest punct de vedere ? Ce se prevede a se întreprinde pentru surmontarea lor ?

CERCETARE — Pentru crearea și asimilarea noilor produse și îmbunătățirea celor existente există programe de cercetare la nivelul unității ? Care sînt principalele elemente ale acestor programe ? Ce dificultăți se întrevăd în realizarea lor ? Ce trebuie întreprins pentru depășirea acestora ?

Folosim acest prilej, pentru a apela la economiști, la toți cei care au atribuții pe linie de planificare a activității unităților economice ca, prin investigațiile pe care le întreprind pentru fundamentarea sarcinilor cincinalului, să participe la acțiunea noastră, exprimîndu-și punctele de vedere, bazate pe experiența proprie.

C.I.A.T. — BRAȘOV

SUBSTANȚA FIZICĂ A OBIECTIVELOR DE CREȘTERE

● De la 16% produse noi în totalul vînzărilor în 1972, la 52% în 1975.

● „Prelungirea" parametrilor tehnico-funcționali și economici în direcțiile impuse de nevoile reale ale pieței și de cerințele de eficiență.

VOLUMUL producției globale al Centralei industriale de automobile și tractoare (C.I.A.T.-Brașov) va crește în 1975 față de 1970 de aproape 2,2 ori, iar sarcinile de export de 2,3 ori. Producția de tractoare va spori cu 22%, de autocamioane cu 11%, de autobuze cu 78%, de autoutilitare cu 39%. De menționat că, recent, colectivele de oameni ai muncii din unitățile C.I.A.T.-Brașov și-au luat angajamentul de a realiza integral sarcinile acestui plan cincinal în numai patru ani și jumătate.

Cu ce vor fi acoperite din punct de vedere fizic aceste sarcini valorice, cu alte cuvinte, cu ce produse își va realiza unitatea economică brașoveană obiectivele de creștere și eficiență ?

Analiza întreprinsă recent relevă că la C.I.A.T. există într-adevăr preocupări sistematice pe linia elaborării strategiei produselor. Ele se concretizează în existența unui amplu **program de asimilare** întocmit pe ansamblul centralei și defalcat pe produse și uzine. O prezentare succintă a cîtorva dintre elementele programului este de natură să ilustreze această afirmație.

Uzina de autocamioane Brașov va asimila diverse tipuri de autocamioane moderne cu motor Diesel ; la Uzina mecanică-Mîrșa se vor asimila începînd din acest an noi tipuri de autobasculante pe șasiu de 12 tone, precum și remorci și semiremorci pentru toate familiile de autocamioane ; programul de asimilări al Uzinei „Automecanica" Mediaș, prevede lansarea în fabricație, începînd cu acest an, a unor tipuri de autovehicule speciale, care se vor realiza pe șasiunile autocamioanelor noi asimilate la uzina brașoveană : autocisterne pentru transportul combustibililor lichizi, autobetoniere, autofurgoane izoterme și frigorifice, autovehicule pentru gospodărirea comunală (gunoiere, stropitori).

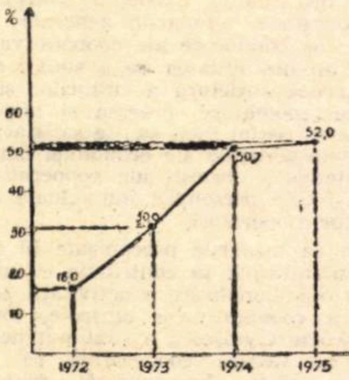

Dinamica ponderii produselor noi în volumul producției globale la C.I.A.T.-Brașov

Producția Uzinei „Tractorul" Brașov se va diversifica prin asimilarea în 1973 a tractorului pe roți de 80 CP, iar începînd cu 1974 și continuînd în 1975 — a tractoarelor pe roți și pe șenile de 180 CP, echipate cu motoare Diesel.

Relevantă pentru dinamica asimilărilor de noi produse în unitățile C.I.A.T. este evoluția ponderii produselor noi în volumul total al vînzărilor, ilustrată de graficul alăturat.

Studierea parametrilor tehnico-funcționali și economici ai produselor ce vor intra în acest cincinal în gama de fabricație a unităților centralei, în comparație cu parametrii produselor actuale, arată că sensul schimbărilor preconizate este pozitiv. Toți parametrii esențiali ai produselor prezintă plusuri : viteză, putere de tracțiune, capacitate de încărcare, confort, consumuri reduse de materii și materiale — în special metal Cîteva exemple sînt concludente. Astfel, noile tipuri de autocamioane vor dispune de cabină avansată, rabatabilă, cu confort sporit și

COMPARTIMENTUL DE STRATEGIE A PRODUSELOR ȘI ATRIBUȚIILE SALE

PREOCUPAREA pentru elaborarea unor strategii a produselor noi se face tot mai simțită în cadrul centralelor industriale. Este semnificativ în acest sens că în mai multe centrale au luat ființă în ultimul timp compartimente specializate de „dezvoltare produse" sau „produse noi". Fiind vorba de începuturi, ni se pare util să prezentăm unele aspecte din experiența mondială pe linia definirii funcțiilor ce revin acestor compartimente, a activităților pe care ele le au de îndeplinit, a tehnicilor pe care specialistul în strategia produselor le poate utiliza în exercitarea atribuțiilor sale.

STRATEGIA de dezvoltare a unei întreprinderi, a unei organizații economice se concretizează în cele din urmă în fixarea obiectivelor legate de două caracteristici esențiale : creștere și eficiență. Aceasta înseamnă precizarea volumului de vînzări, în dinamică, și a ratei rentabilității la nivelul respectivului volum de vînzări. Cele două obiective sînt realizate prin intermediul combinațiilor între caracteristicile cantitate și rentabilitate ale diferitelor produse realizate de întreprindere.

În atingerea obiectivelor de creștere și eficiență stabilite, întreprinderea poate adopta una din următoarele patru strategii posibile (vezi matricea din fig. 1) : **extinderea piețelor** — menținerea intactă a structurii produselor și piețelor actuale ; **dezvoltarea piețelor** — sînt căutate noi piețe, noi nevoi ce pot fi satisfăcute cu actualele produse ale întreprinderii : **dezvoltarea produselor** — se caută noi produse care să le înlocuiască pe cele actuale ; **diversificarea** — caracterizată prin faptul că atît produsele cît și piețele (nevoile) viitoare sînt noi pentru întreprindere.

Desigur, o întreprindere poate adopta una dintre aceste tipuri de strategie sau o combinație a lor. Caracteristice pentru întreprinderea modernă, inovatoare, sînt însă ultimele două : dezvoltarea produselor și diversificarea. În cadrul acestora, fără a se neglija de loc atenția ce trebuie acordată cercetării posibilităților de lărgire a piețelor actuale, accentul principal este pus pe produs, pe crearea de noi produse, pe îmbunătățirea continuă a gamei de produse oferite de întreprindere. De aici creșterea preocupărilor pentru planificarea cît mai strictă a produselor întreprinderii, preocupări cunoscute și sub denumirea de strategie a produselor.

Preocupările vizează în principal : analiza sistematică a catalogului de produse al întreprinderii pentru stabilirea gradului de îmbătrînire și diversificare al acestuia ; prevederea cererii, respectiv a volumului de vînzări pentru produsele actuale ale întreprinderii cu unu, doi, cinci, zece ani înainte ; stabilirea volumului de vînzări ce trebuie realizat cu produse noi ; impulsionarea, culegerea, evaluarea și alegerea ideilor de asimilare a noilor produse : urmărirea realizării acestui program.

O etapă premergătoare elaborării strategiei produselor, o constituie analiza situației existente, respectiv a gradului de îmbătrînire a gamei de produse. Un instrument util în această analiză este cunoscuta **curbă a vieții economice a produsului.** Evident, lungimea fiecărei faze a acestei curbe diferă de la un produs la altul, dar, în toate cazurile, profilul curbei este același. Specialistul în strategia produselor trebuie să aibă elaborate curbele produselor, să cunoască în ce fază se află fiecare produs, pentru a ști precis momentul cînd trebuie introdus un nou produs, care să asigure mersul înainte al întreprinderii.

Determinarea **profilului rentabilității** produselor întreprinderii se dovedește, de asemenea, utilă în elaborarea strategiei de dezvoltare. Ea se obține cu ajutorul unei reprezentări grafice ca cea din fig. 2, la care se ajunge în felul următor : produsele care au aceeași rentabilitate sînt regrupate pe clase (de exemplu, cele care au o rentabilitate pînă la 5%, între 5% și 10%, între 10% și 15% etc.) apoi se centralizează volumul lor de vînzări. Trebuie să se urmărească obținerea unei astfel de structuri a produselor cît mai apropiate de curba 1 (figura 2), curba 2 fiind de evitat.

PIEȚE / PRODUSE	M_0	M_1	-------	M_n
P_0	EXTINDERE PIEȚE	DEZVOLTARE PIEȚE		
P_1	DEZVOLTARE PRODUSE	DIVERSIFICARE		
⋮				
P_n				

Fig. 1. Matricea strategiei de dezvoltare a întreprinderii

Pentru a determina **profilul vîrstei vînzărilor,** produsele sînt grupate după fazele în care se găsesc pe curba vieții lor. Se totalizează volumul de vînzări pe fiecare grupă. Cu aceste cifre se poate trasa un grafic care arată profilul vîrstei **totalității volumelor de vînzări ale întreprinderii.** În fig. 3 este reprezentată situația unei întreprinderi care are o proporție mare de produse învechite, situate la sfîrșitul fazei 3 (maturitate) și în faza 4 (declin).

Un alt instrument utilizat în analiza catalogului de produse este **profilul dispersiei vînzărilor**. Produsele sînt clasificate în ordinea descrescîndă a importanței, criteriul importanței fiind volumul lor de vînzări.

Vînzările din fiecare produs sînt exprimate în procente din volumul total de vînzări al întreprinderii. Se calculează apoi procentul cumulat, atît pentru volumul de vînzări, cît și pentru numărul de produse. Reprezentarea grafică este aceea din fig. 4. Curba 1 corespunde cazului obișnuit al întreprinderii care realizează 80% din volumul de vînzări cu 20% din produse. În principiu trebuie să se tindă spre o apropiere de curba 2, care prezintă o dispersie mai bună. În general, problemele de renunțare la fabricarea unui anumit produs, sau de eforturi suplimentare de promovare, sînt ridicate de produsele care corespund zonelor superioare ale curbei (B și C) pentru că este vorba, de obicei, de produse vechi sau de produse noi cu volum mic de vînzare.

O altă problemă o reprezintă **omogenitatea produselor**. Se poate vorbi de produse omogene (0) atunci cînd, din

o bună vizibilitate pentru conducător, avînd posibilitatea să dezvolte — încărcate — o viteză maximă de 90 km/h. Vor fi asimilate tractoare pe roți și șenile cu o putere de 80 CP la o turație de 2 200 rotații/minut

Prin asimilarea în fabricație a noilor produse, C.I.A.T. Brașov va realiza o continuă ridicare a gradului de valorificare a metalului. Dacă în 1970, nivelul acestui indicator era de 39,032 tone metal/milion lei producție globală, în acest an el este de 36,860 tone iar în 1975 va scădea la 28 tone metal/milion lei producție globală.

La baza acestei orientări judicioase a inovației în produsele CIAT-ului stă o activitate laborioasă de marketing, de studiere a cerințelor în continuă schimbare ale utilizatorilor. De exemplu, studiile de marketing, efectuate de specialiștii centralei în diferite țări au permis să se tragă concluzia că preferințele beneficiarilor sînt îndreptate îndeosebi către tractoare cu o putere mai mare, cu posibilități de utilizare nu numai în agricultură dar și în industrie. Aici își găsește punctul de plecare orientarea uzinei brașovene către tractoare cu puteri sporite. În prezent se află în stadiul de lansare a S.D.V.-urilor un nou prototip de tractor de concepție românească, cu o putere de 80 CP. Avantajele creșterii puterii la acest tractor vor fi dublate de largi posibilități de adaptare și utilizare. La bază va fi tot un tractor agricol, dar cu mici modificări, care-l vor face apt după nevoie, și pentru o utilizare industrială.

Pe de altă parte, pînă la „uzura morală" a unui tractor trec doar cîțiva ani. Ciclul de viață al tractorului se reduce continuu. Fără permanente îmbunătățiri calitative, fără un continuu proces de modernizare, acesta devine necompetitiv. Adaptabilitatea la cerințele pieței presupune construirea concomitentă a unui mare număr de tipuri și variante. Tocmai de aceea, în prezent, în uzină se fabrică 13 tipuri și 110 variante de tractoare, la sfîrșitul cincinalului numărul variantelor apropiindu-se de 200.

Acestea sînt numai cîteva din elementele faptice care demonstrează că prin eforturile susținute ale întregului colectiv de muncă, în direcția asimilării de noi produse, modernizării celor existente, Centrala Industrială de Automobile și Tractoare-Brașov își va materializa angajamentul luat de a realiza actualul cincinal în numai patru ani și jumătate.

Stere POPESCU

„În condițiile progresului tehnic de astăzi, cînd modernizarea produselor și a tehnologiilor are loc într-un ritm extrem de rapid, menținerea în fabricație a unor produse cu caracteristici învechite, dotarea economiei cu utilaje și instalații cu randament scăzut au efecte negative asupra dezvoltării economice a țării. De aceea se impune să acționăm energic și permanent pentru înnoirea produselor, reproiectarea mașinilor și utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, îmbunătățirea substanțială a calității tuturor produselor".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul prezentat la Conferința Națională din 19-21 iulie 1972)

C.I.C. — BUCUREȘTI

INDUSTRIA TEXTILĂ SE CHIMIZEAZĂ

● Principala direcție de înnoire a produselor — utilizarea unor materii prime noi și cît mai variate.

● Eforturile de cercetare sînt orientate în funcție de tendințele existente în evoluția tehnologiei pe plan mondial.

ȚINÎND seama de orientarea industriei textile mondiale spre utilizarea unor materii prime cu conținut mărit de fire sintetice, PE, PAN și polinozice în amestec cu bumbac, celofibră și lînă, Centrala Industriei Confecțiilor-București își concentrează eforturile de cercetare în direcția găsirii de noi căi de folosire a acestora, pentru realizarea de sortimente noi de îmbrăcăminte. În acest sens se prevede creșterea ponderii produselor confecționate din fibre chimice și amestecuri din fibre chimice. În anul 1975 confecțiile din țesăturile chimice și amestecuri vor reprezenta circa 70% din totalul confecțiilor din țesături, față de 50% cît reprezintă în prezent.

În această orientare, se pornește de la faptul că confecțiile realizate din fibre chimice și amestecuri au calități superioare celor tradiționale.

Astfel, produsele tricotate realizate din PE tip bumbac, PAB tip bumbac și în special din PE texturat au o bună stabilitate dimensională, sînt neșifonabile, au un tușeu plăcut, sînt ușor lavabile, prezintă caracteristici de purtare și confort îmbunătățite.

În ultimii ani tricotajele, care prezentau o pondere scăzută în totalul vestimentației și care se adresau în special articolelor de lenjerie, cunosc o creștere rapidă, acestea fiind preferate unor țesături destinate îmbrăcămintei exterioare, ca urmare a caracteristicilor superioare estetice și de rezistență în purtare și a calităților funcționale deosebite privind comoditatea, confortul fiziologic și întreținerea.

Diversificarea materiilor prime destinate îmbrăcămintei tricotate a determinat colectivul de specialiști din C.I.C.B. să efectueze studii pentru asimilarea și adaptarea fibrelor din PE texturat indigene în producția de tricotaje, în special pentru realizarea stofelor tricotate destinate costumelor bărbătești, pardesiurilor, blezerelor etc. Rezultatele favorabile obținute în probele de purtare practică a costumelor bărbătești realizate din tricot din fire de PE texturat după 2 000 ore purtate și două curățiri chimice, îndreptățesc să se întrevadă perspectivele unui sortiment cu valoare de întrebuințare superioară celor realizate din țesături de lînă cu PE.

Pornind de la aceste rezultate ale cercetării conducerea C.I.C.B. a luat hotărîrea să dezvolte baza proprie de producere a unor materii prime moderne și anume, tricoturile din poliester texturat, creînd astfel premisele integrării producției de tricotaje și confecții cu repercusiuni de ordin tehnic și economic favorabile atît pentru întreprindere cît și pentru consumator.

Încă din semestrul II al acestui an se vor produce circa 80.000 produse tricotate pentru îmbrăcăminte exterioară într-un sortiment variat de circa 45-50 modele, în următoarele sortimente : — compleuri femei, rochii femei, deux-pièces, rochițe fete, cămăși bărbați, cămăși băieți, costumașe copii, urmînd ca în anii 1973-1975 să se confecționeze din tricot produse exterioare și pentru bărbați.

Ponderea produselor din stofe tricotate din fibre chimice și amestec cu fibre chimice va ajunge în anul 1975 la circa 20% din totalul confecțiilor. Pentru aceste produse tricotul va fi realizat în cadrul F.C.T.B.

Se va acorda o atenție sporită îmbunătățirii calității produselor. Printre măsurile preconizate în acest sens menționăm cercetările menite să asigure caracteristici noi ca neinflamabilitatea, antimurdărirea, neșifonabilitatea etc. Acestea vor conferi un grad de confort sporit, vor asigura o mai mare competitivitate pe piața externă.

Ca pondere, sub aspectul sortimentului, menționăm că în viitorii ani ai cincinalului producția de paltoane și pardesiuri tradiționale va înregistra o scădere treptată ajungînd în 1975 la circa 50% față de volumul producției actuale. Locul acestora va fi preluat de impermeabile moderne, raglane, scurte și blezere, produse mult mai adecvate caracteristicilor vieții moderne.

Pentru asigurarea desfacerii produselor pe piața internă și externă, prospectarea pieței constituie o preocupare permanentă în centrala bucureșteană. Se fac curent sondaje printre consumatori, prin magazinele proprii ale centralei, organizîndu-se expoziții și prezentări de modă.

Ca rezultat al acestor acțiuni în prezent centrala exportă peste 50% din volumul total al producției iar F.C.T.B. — nucleul de bază al centralei — exportă peste 60% din producția realizată în prezent.

Cercetările prevăzute pentru actualul cincinal în scopul asimilării de noi materiale destinate industriei de confecții vizează următoarele direcții : realizarea stofelor tricotate înlocuitoare de stofe țesute ; asimilarea unor țesături din fire polipropilenice destinate hainelor de protecție antiacidă ; asimilarea țesăturilor din fire PVC și polialcoolvinilice pentru îmbrăcămintea de serie cu caracteristici de neinflamabilitate ; asimilarea inserțiilor nețesute produse în țară, utilizate în procesul de confecționare prin termocolare, precum și a unor adezivi indigeni pentru extinderea chimizării confecțiilor ; igienizarea produselor tricotate din fire sintetice, în funcție de destinație și de caracteristicile fibrelor textile, cu efect profilactic și curativ.

Toate acestea în scopul creării unei îmbrăcăminți cît mai moderne, atrăgătoare, practice, ușor de întreținut la un preț cît mai redus, o îmbrăcăminte care să satisfacă cît mai deplin nevoile și pretențiile beneficiarilor interni și externi.

Irina VIANU

punct de vedere **tehnologic**, ele sînt fabricate : cu același echipament, cu un flux tehnologic identic și cînd, din punct de vedere **comercial**, posedă aceeași rețea de distribuție, consumatori identici, puncte de vînzare identice. În caz contrar, produsele sînt disparate (D).

În condițiile lărgirii atribuțiilor centralelor și întreprinderilor pe linia elaborării planurilor anuale și cincinale, devine deosebit de important ca fiecare să cunoască exact nu numai ce loc ocupă pe diferite piețe externe, dar, în egală măsură, și ce porțiune din piața națională îi revine și îi va reveni în viitor, cu alte cuvinte să cunoască **segmentul de piață** al produselor sale. De aceea ținerea la zi a unui fișier al concurenței (pentru piața externă) și al producătorilor din țară care realizează produse asemănătoare, trebuie să constituie o atribuție a compartimentului de strategie a produselor fiecărei unități. Acest fișier trebuie ținut pe produse, zone geografice, țări etc.

Cu toate aceste elemente (profilul rentabilității, profilul vîrstei vînzărilor, dispersia vînzărilor, omogenitatea produselor și segmentul de piață) se poate întocmi un tabel sinoptic care permite analiza sistematică a fiecărui produs, luarea deciziilor de dezvoltare sau suprimare a actualelor produse.

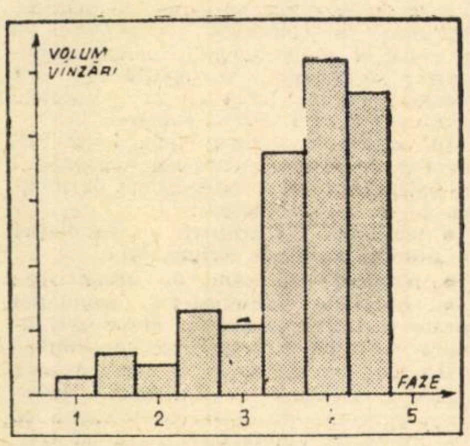

Fig. 3. Profilul vîrstei vînzărilor întreprinderii

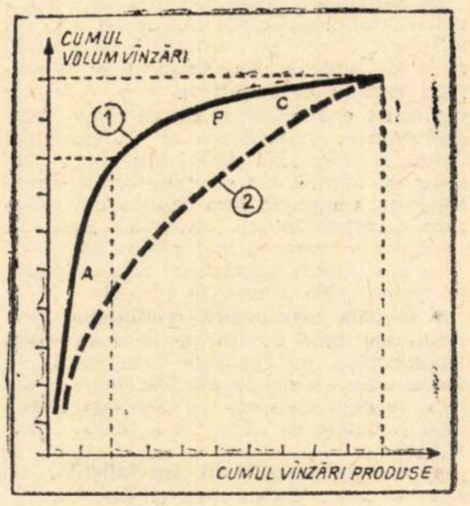

Fig. 4. Dispersia volumului vînzărilor întreprinderii

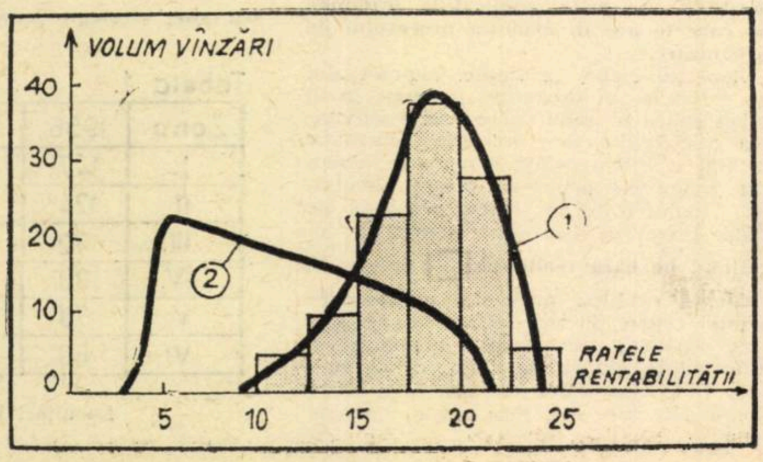

Fig. 2. Profilul rentabilității vînzărilor întreprinderii

Analiza catalogului de produse poate fi utilizată și ca tehnică de proiectare, de prognozare a evoluției viitoare a structurii actualei producții a întreprinderii. În principal ea se recomandă însă pentru analiza situației date a catalogului de produse.

Pornind de la obiectivele de creștere și rentabilitate stabilite și de la analiza catalogului actual al produselor, se poate trece la elaborarea propriu-zisă a strategiei care presupune parcurgerea următoarelor etape :

● determinarea, pe baza studiilor de piață, a posibilităților de vînzare în anii viitori a actualelor produse ; stabilirea volumului de vînzări din fiecare produs în diferiți ani în viitor.

● precizarea anilor în care diferitele produse vor trebui scoase din fabricație ;

● stabilirea părții din volumul total de vînzări care va trebui realizată în fiecare

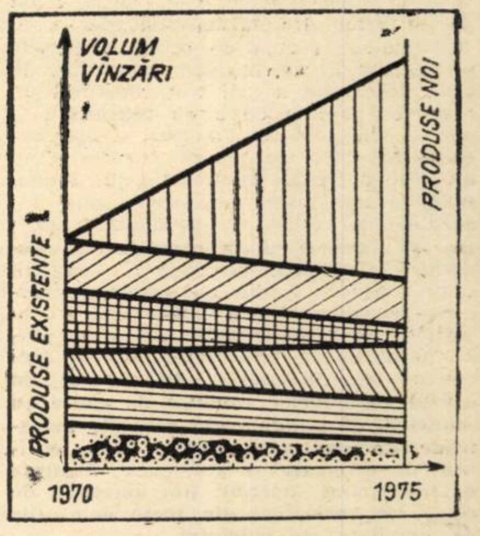

Fig. 5. Determinarea obiectivelor privind volumul vînzărilor produselor întreprinderii

din anii următori cu produse noi (vezi fig. 5).

● elaborarea programelor de cercetare și asimilare privind noile produse

Constantin COJOCARU

(Va urma)

Din experiența colectivului de elaborare a prognozei privind dezvoltarea județului Cluj

O CERINȚĂ IMPUSĂ DE RITMUL RAPID AL DEZVOLTĂRII

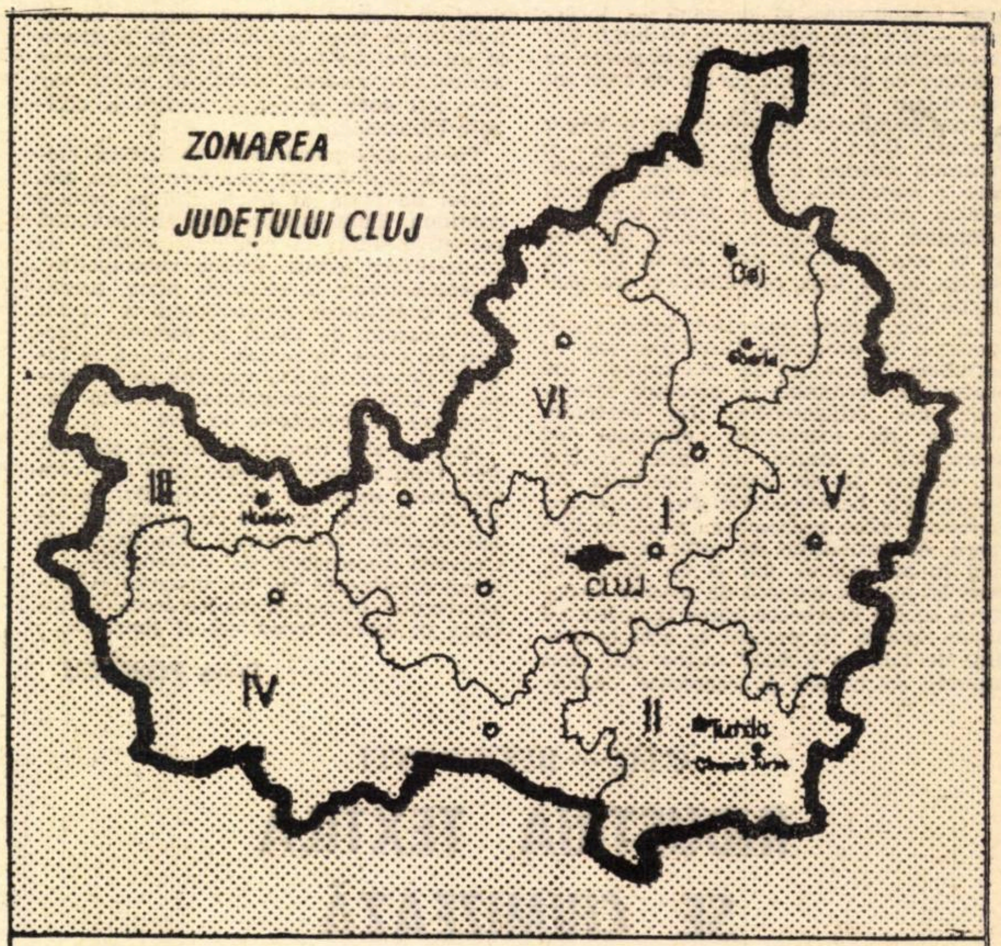

I - CULOARUL SOMEȘULUI II - CULOARUL ARIEȘULUI III - CULOARUL CRIȘULUI
IV - ZONA MONTANĂ V - CÎMPIA TRANSILVANIEI VI - PODIȘUL SOMEȘAN
o - COMUNE PROPUSE PENTRU URBANIZARE

EVOLUȚIA economică și socială accelerată, dezvoltarea explozivă a științei în epoca noastră impun sesizarea și cunoașterea din timp a semnificației tendințelor actuale și a perioadei aproximative de realizare a acestor tendințe, în vederea acționării în concordanță cu necesitățile vieții și prevenirii unor stări nedorite, care ar putea fi ireversibile. Anticiparea pe termen lung a desfășurării evenimentelor, explorarea și judecarea efectelor îndepărtate ale actualelor tendințe sînt posibile printr-o vastă și sistematică activitate previzională, pe baza folosirii unui ansamblu de metode analitice și sintetice moderne, care permit elaborarea pe baze științifice a prognozelor.

Prognoza economică — determinînd variantele cele mai probabile de dezvoltare, implicațiile acestora și conturînd soluțiile pentru adaptarea mecanismului economic la cerințele ce se întrevăd că vor apărea în viitor — reprezintă o fază preliminară a planificării. Așadar, rolul prognozei economice, ca instrument de conducere, este de a studia și examina diversele alternative posibile de dezvoltare, de a sistematiza materialul obiectiv pentru fundamentarea viitoarelor decizii optime la nivelul economiei naționale, ramurilor, unităților administrativ-teritoriale, întreprinderilor și, bineînțeles, de a stabili cel mai favorabil moment pentru aplicarea acestor decizii. **Elaborarea prognozelor privind evoluția economico-socială a României în deceniile următoare, a strategiei dezvoltării patriei noastre pe termen lung** *— se subliniază în Raportul prezentat de tovarășul* **Nicolae Ceaușescu** *la Conferința Națională a partidului din 19—21 iulie a.c. —* **constituie o parte importantă a programului partidului de edificare a societății multilateral dezvoltate, de creare a condițiilor pentru trecerea la comunism.**

Procesul de perfecționare a conducerii, organizării și planificării în etapa dezvoltării multilaterale a socialismului în țara noastră, situează pe prim plan de actualitate preocupările pentru previziunile științifice pe termen lung, care să analizeze evoluția în ansamblu a economiei naționale, dezvoltarea principalelor ramuri și domenii, repartizarea optimă pe teritoriu a forțelor de producție, căile de perfecționare a activității social-economice. *Acestor preocupări le-a răspuns Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 5—6 mai 1971, hotărînd elaborarea unui ansamblu de prognoze privind evoluția economică și socială a țării pînă la începutul celui de al treilea mileniu al erei noastre. După cum se știe, pe baza Hotărîrii Plenarei, s-a constituit pentru elaborarea prognozelor la nivelul macroeconomic, pe ramuri și pe probleme de sinteză, Comisia Centrală de Partid și de Stat pentru Prognoză cu mai multe comisii de resort, iar la nivelul județelor au fost formate comisii, avînd în componența lor colective pe ramuri economice și pe probleme complexe.*

STUDII AMPLE PE RAMURI ȘI ACTIVITĂȚI SPECIFICE

ÎN JUDEȚUL CLUJ, Comisia județeană de partid și de stat pentru elaborarea prognozei de dezvoltare economică și socială, desfășurîndu-și activitatea prin cele 18 colective pe ramuri și probleme complexe, în conformitate cu programul adoptat la ședința de constituire din 23 octombrie 1971, și-a întocmit, încă în trimestrul I 1972, într-o primă variantă, studiile de prognoză propuse. În cadrul variantei elaborate, au fost conturate de către unele colective mai multe alternative, în funcție de procedeele tehnologice previzibile, obiectivele de investiții propuse, structurile diferite ale destinației producției etc.

Pentru inițierea în activitatea de prognoză, a fost organizat în luna noiembrie 1971, un ciclu de expuneri asupra conținutului și metodelor de elaborare a prognozelor. În același timp, a fost înființat un punct documentar, unde au fost concentrate materiale și publicații existente în județ, precum și cele primite din partea Biroului Comisiei Centrale.

Ținîndu-se seama de problemele ivite pe parcursul desfășurării lucrărilor, în luna decembrie a mai fost constituit un grup, cu sarcina de a da consultații și sprijin în vederea alegerii și aplicării celor mai adecvate metode. În acest grup au fost antrenați matematicieni, economiști și statisticieni, îndeosebi din institutele de cercetare, învățămînt superior și organele județene de sinteză economică. Totodată, cerințele elaborării unor prognoze viabile au determinat lărgirea considerabilă a componenței majorității colectivelor pe ramuri și pe probleme complexe, față de numărul de specialiști stabiliți inițial. **În prezent, în cadrul colectivelor conduse de cadre cu munci de răspundere din centrale industriale, de construcții, întreprinderi, institute de cercetare și proiectare, institute de învățămînt superior, sînt antrenați de circa 460 specialiști din toate domeniile de activitate ale județului.**

Colectivele de lucru și-au desfășurat activitatea în perioada amintită, pe baza unor programe proprii, întocmite în concordanță cu termenele indicate în programul general al Comisiei județene, în care au prevăzut etapele necesare pentru documentare, pregătirea bazei informaționale, stabilirea metodelor de prognoză utilizabile și elaborarea într-o primă etapă a studiilor propuse, ale căror termen de întocmire a fost 31 martie 1972. În tot cursul perioadei, fiecare colectiv a analizat în ședințe de lucru, săptămînale sau decadale, stadiul lucrărilor și a soluționat problemele ivite.

CELE 18 colective pe ramuri și pe probleme complexe au elaborat un număr de 52 de studii de prognoză. În această primă variantă, studiile elaborate s-au fundamentat în cea mai mare măsură pe datele proprii, existente în cadrul fiecărei ramuri și subramuri la nivelul județului, corelarea lor urmînd să se facă în etapa următoare, pe baza rezultatelor la care s-a ajuns pînă în prezent, a orientărilor primite și a altor materiale documentare ce vor fi asigurate din partea Comisiei centrale.

În perioada la care ne referim, s-a urmărit stabilirea unei conlucrări cu comisiile centrale pe ramuri și pe problemele de sinteză. S-a asigurat o colaborare fructuoasă cu cîteva din comisiile centrale: energetică, transporturi și telecomunicații, exploatarea și prelucrarea lemnului, creșterea populației și resurselor de muncă. Cu celelalte comisii centrale nu s-a putut însă realiza o colaborare corespunzătoare, datorită stadiului incipient în care se mai găseau lucrările.

În elaborarea lucrărilor, s-au folosit, în general, două metode principale:

- **metoda extrapolării tendințelor,** prin stabilirea unor funcții pe baza evoluției fenomenelor în perioada anterioară. În majoritatea cazurilor au fost folosite seriile de date statistice pe perioada 1960—1970 și datele de plan din actualul cincinal și
- **metoda consultării specialiștilor** cu ajutorul unor chestionare și discuții.

ÎN multe din lucrările elaborate pînă în prezent cele două metode au fost utilizate combinat, corectîndu-se rezultatele extrapolărilor, ținîndu-se seama de tendințele ce se conturează și care, în perioada anterioară, au acționat mai puțin intens, sau de influența unor fenomene noi, care abia se întrevăd, dar s-au putut deduce pe baza consultării specialiștilor din diferite domenii. De exemplu, rezultatele, obținute prin extrapolare, cu privire la dezvoltarea localităților au fost corectate cu tendințele de concentrare a populației pe Valea Someșului și Valea Arieșului, manifestate în penultima perioadă. De asemenea datele, rezultate din calcul, privind dezvoltarea agriculturii, au fost corectate cu influențele intervențiilor conștiente privind introducerea în producție a unor noi soiuri de plante și rase de animale, fertilizarea mai intensivă a solului etc.

Pentru etapele următoare, în care studiile în cadrul prognozei județene vor fi întocmite în mai multe variante, a fost fixat fondul de indicatori și, după cum am arătat, au fost stabilite orientările cu privire la conținutul și modul de elaborare a prognozelor, care au drept scop concentrarea activității comisiilor de prognoză spre examinarea problemelor majore ale dezvoltării economico-sociale.

Avînd în vedere indicațiile comisiei centrale și programul general pentru elaborarea prognozelor, precum și rezultatele pozitive dobîndite în prima fază de activitate, colectivele de prognoză din județul Cluj vor completa, corela și îmbunătăți situațiile efectuate pînă în prezent, în așa fel **încît ele să contribuie la fundamentarea planului cincinal pe perioada 1976—1980 și a schiței de dezvoltare pînă în anul 1985.**

ing. Alexandru CUCU
Dezideriu LASZLÓFFY
din Comisia economică a Comitetului județean Cluj al P.C.R.

COORDONATE ALE SISTEMATIZĂRII TERITORIULUI

PROGNOZELE privind sistematizarea teritoriului județului Cluj la treapta I-a, vizează în principiu, repartiția teritorială a populației pe zone economico-geografice, dinamica grupării populației în perioada 1970—2000 pe zone caracteristice, procesul de urbanizare a rețelei de localități, precum și structura rețelei de localități pe grupe de mărime. Acțiunea de elaborare concomitentă a prognozelor pe ramuri, inclusiv sistematizarea teritoriului, a condiționat atît metodologia de lucru cît și subiectele prognozei pentru această etapă.

În consecință pentru etapa I au fost alese acele subiecte care s-a considerat că pot fi studiate și independent de prognozele pe ramuri astfel:

- **tendințele de grupare a populației în anumite zone ale teritoriului;**
- **tendința procesului de urbanizare;**
- **tendințele descreșterii populației rurale și influența acestei descreșteri asupra evoluției structurii de localități.**

Recunoscînd societatea ca un complex sistem cibernetic, elaborarea prognozei județene poate fi caracterizată ca un proces de **autoreglare.** În acest context general, **un element fundamental devine interacțiunea dintre repartiția teritorială a forțelor de producție în cadrul județului și dezvoltarea rețelei de localități, cu toate implicațiile profunde pe care le are în evoluția procesului de urbanizare.**

Aspectul ciclic, în trepte, al procesului de elaborare al prognozei județene în al cărui cadru a trebuit să se înscrie activitatea colectivului este prezentat schematic în fig. 1. Într-o primă etapă s-au elaborat prognozele prin extrapolarea tendinței manifestate în ultima perioadă de timp. Prognoza dezvoltării rețelei de localități, **pe baza tendinței** [1] a scos în evidență evoluția probabilă a structurii acestei rețele, pe zone economico-geografice, repartiția teritorială a populației și a forței de muncă, în condițiile în care ritmul de dezvoltare din perioada anterioară s-ar menține. Prognozele județene pe ramuri ale economiei naționale, elaborate în general tot prin **extrapolarea tendinței manifestate** [2] evidențiază caracteristicile structurii economiei județene. Întrucît elaborarea acestor prognoze se face relativ independent, este necesară o confruntare a rezultatelor obținute, o verificare [3] a compatibilității lor. Analiza efectelor dezvoltării astfel prognozate [4] sub toate aspectele economico-sociale trebuie să contureze problemele majore care stau în fața județului. Rezultă, de aici, necesitatea unei reevaluări a potențialului existent, în județ și pe zone, precum și precizarea necesităților care trebuie avute în vedere ca factori de influență, în dezvoltarea județului [5] pentru asigurarea unei repartiții judicioase a populației în teritoriu. Asupra tuturor acestor elemente vor interveni indicatorii teritoriali ai prognozei economiei naționale [6] ca factor compensator în echilibrul macroeconomic. Pe baza lor și a rezultatelor obținute în fazele anterioare, devine posibilă **adoptarea unei strategii județene** [7] **privind**

Tabela 1.

Zona	1956	1966	1971
I.	147	168	183
II.	124	150	163
III.	72	74	74
IV.	30	30	29
V.	70	66	67
VI.	60	52	52

Locuitori km²

Tabela 2.

Zona	1956	1966	1971
I.	50,6	53,4	54,8
II.	15,1	16,9	17,2
III.	4,7	4,4	4,2
IV.	8,4	7,6	7,0
V.	12,4	10,7	10,3
VI.	8,8	7,0	6,5

Repartiția populației pe zone, % față de total județ.

Tabela 3.

Zona	1956	1966	1971
I	66,5	70,3	71,0
II.	60,3	65,8	67,5
III.	25,1	28,4	28,7
IV.	—	—	—
V.	—	—	—
VI.	—	—	—

Populația urbană pe zone (%).

Tabela 4.

Grupa mărime	1956	1966	1971
1000	301	306	299
1001 – 2000	95	91	98
2001 – 3000	17	17	15
3001 – 4000	3	5	6
4001 – 5000	2	–	1
5001 – 6000	–	1	1

Rețeaua de localități rurale, pe grupe de mărime.

Tabela 5.

Zona	1971	1985	2000
I.	183	229	273
II.	163	199	235
III.	74	78	83
IV.	29	27	23
V.	67	64	56
VI.	52	46	39

Prognoza densității populației pe zone.

orientarea viitoare a repartiției teritoriale, pe zone economico-geografice a forțelor de producție, proces de decizie hotăritor în determinarea corecțiilor care trebuie aduse ritmurilor de dezvoltare manifestate în perioada anterioară în aceste zone. Analiza corelațiilor necesare între prognozele elaborate [8] determină ajustarea acestor prognoze [9] Evident, ajustarea prognozei privind dezvoltarea rețelei de localități, ca și cea referitoare la dinamica procesului de urbanizare, trebuie să țină seama de perspectivele și capacitățile de dezvoltare a fiecărei localități, de necesitățile și resursele evaluate în prognozele pe ramuri, ca și de toate aspectele legate de dezvoltarea rețelei de dotări social-culturale, comerciale, de transporturi etc.

PROBLEMELE principale abordate de colectiv în etapa I a studiului de prognoză au scos în evidență necesitatea efectuării unei zonări a teritoriului județului, zonare care să permită analizarea unor fenomene comune pe un teritoriu cu tendințe de dezvoltare specifice. Elementele cadrului natural cu condiționările lui primare au atras sau respins acțiuni de modificare ale omului cu repercusiuni reflectate în special în evoluția demografică din zonă.

Studiind dinamica populației pe fiecare localitate în parte pe o perioadă de 10 ani, avînd la bază recensămintele din 1956—1966 s-a făcut o grupare a localităților după următoarele criterii :

- localități care pe perioada cuprinsă între datele recensămintelor prezintă scăderi de populație ;
- localități în care pe perioada analizată a rămas relativ constantă ± 1% ;
- localități care prezintă o creștere lentă a populației între 1—10% (creștere care am considerat că nu a fost afectată de sporul migratoriu pozitiv) ;
- localități cu creștere accentuată a populației (peste 10%) determinată de sporul migratoriu pozitiv.

Materializarea acestei grupări pe hartă a condus la stabilirea unor zone generale de dominarea unora dintre fenomenele exprimate prin criteriile sus-amintite. Limitele acestor zone corespund în general cu unitățile geomorfologice ale județului, acestea fiind (fig. 2) :

- culoarul Someșului — denumit în cadrul studiului Zona I ;
- culoarul Arieșului — Zona a II-a ;
- culoarul Crișului — Zona a III-a ;
- Munții Apuseni — Zona a IV-a ;
- Cîmpia Transilvaniei — Zona a V-a ;
- Podișul Someșean — Zona a VI-a.

Pentru a se putea proceda la o dinamică prelungită peste anul 1966, pînă în anul 1971, zonele au fost conturate la limitele administrative ale comunelor, ținînd seama că elementele informaționale uzuale privind populația între recensăminte sînt calculate numai la nivel de comună.

Datele sintetice referitoare la fenomenele studiate au fost centralizate și sînt redate în tabelele 1—4. Exprimarea lor pe ani și zona pun în evidență tendințe ce s-au manifestat în perioada 1956—1971. Caracteristica acestei perioade este tendința de grupare și concentrare a populației județului pe cele trei culoare ale rîurilor Someș, Arieș și Criș, din care mai accentuată pe primele două culoare unde s-a grupat circa 72% din populația actuală a județului. Factorii principali care au determinat această tendință au fost :

- **industrializarea zonelor** (peste 95% din totalul salariaților industriali sînt concentrați în aceste culoare).
- **amplasarea și dezvoltarea numai în aceste zone a orașelor județului,**
- **amplasarea și dezvoltarea numai în aceste zone a orașelor județului,**
- **existența în aceste zone a unor cursuri de apă, colectoare principale a rețelei hidrografice din zonă.**
- **prezența în aceste zone a posibilităților de creare și de dezvoltare a căilor de comunicație majore de transport.**

Acești factori menținîndu-se, vor influența și în viitor natura tendinței.

Paralel cu aceste tendințe de grupare și concentrare a populației județului în cele trei zone, s-a manifestat pregnant și tendința de descreșterea populației în zonele din Cîmpia Transilvaniei, Podișul Someșean și Munții Apuseni.

Tendința creșterii gradului de urbanizare, deși în ascensiune, s-a manifestat diferit pentru cele trei zone. Astfel, în timp ce în zona I creșterea în procente este de la 66,5% la 71% deci cu 4,5%, iar în zona a II-a de 7,2%, în zona a III-a creșterea este numai de 3,6%. Trei zone IV, V și a VI-a au numai populație rurală.

Acest fenomen a fost determinat de doi factori :

- sporul natural care a influențat creșterea populației urbane cu circa 10%,
- sporul migratoriu, principalul factor care a condus la o creștere mai accentuată a populației urbane.

Al treilea factor care ar fi putut interveni asupra fenomenului analizat și anume trecerea unor localități rurale în categoria orașelor, nu a exercitat nici o influență în perioada analizată. Considerăm însă că în etapa de perspectivă și acest factor va acționa asupra fenomenului, prin preluarea de către unele localități rurale din județul Cluj a rolului de centre polarizatoare economice și sociale cu caracter urban. Actualele centre de cazare mai importante din zonele limitrofe ale orașelor,

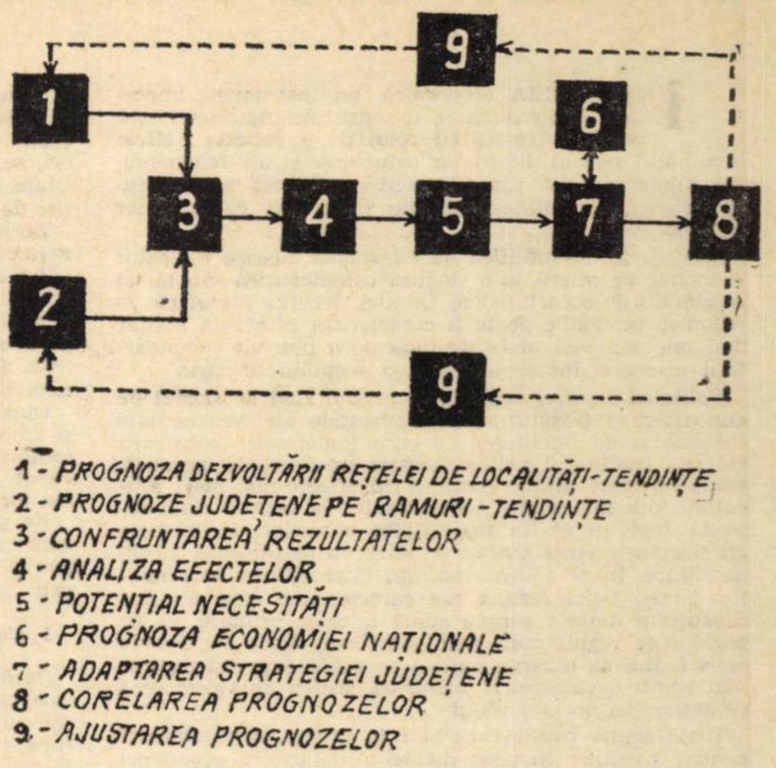

Fig. 1 — Organigrama ciclului în elaborarea unei prognoze județene

vor putea întruni, într-o perspectivă apropiată premisele trecerii în categoria localităților cu caracter urban. Tendința manifestată în structura rețelei de localități pe grupe de mărime a fost aceea de creștere a numărului de localități cu peste 1 000 locuitori în detrimentul celor sub 1 000 locuitori care au scăzut ca număr absolut.

METODELE utilizate, în această etapă, a elaborării prognozelor pe baza tendinței, s-au axat fie pe determinarea ritmului mediu anual de dezvoltare, pentru anumite perioade anterioare, fie pe stabilirea unei matrici de trecere probabile a unei structuri date. Astfel, pentru elaborarea prognozelor privind populațiile pe medii (urban și rural) și a repartiției teritoriale a populației pe zone economico-geografice, indicele mediu de dezvoltare anuală (pe baza sporului total sau a celui natural) s-a calculat pentru fiecare localitate, atît pentru perioada 1956—1966 cît și pentru perioade 1966—1970, cu ajutorul relației :

$$r = \sqrt[n]{\frac{P_n}{P_o}} - 1 \qquad (1)$$

unde n, reprezintă numărul de ani ai perioadei de referință iar P_o, P_n populațiile corespunzătoare.

Populația prognozată pentru anul $T = n + \tau$ s-a obținut cu ajutorul relației :

$$P_T = P_n (1 + r)^{\tau} \qquad (2)$$

Aceste populații prognozate au fost apoi compensate pe zone și total județ.

Prognoza structurii rețelei de localități, pe „s" grupe de mărime s-a făcut pe baza relației :

$$L_n = L_o \cdot A^n \qquad (3)$$

unde

$$L_o = L_o \left(1_1^{(0)}, 1_2^{(0)}, \ldots, 1_s^{(0)} \right)$$

reprezintă vectorul de structură al rețelei pentru anul inițial, L^n vectorul de structură corespunzător anului prognozat, iar A matricea probabilităților de trecere dintr-o grupă de mărime în alta,

$$A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1s} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2s} \\ \cdots & \cdots & \cdots & \cdots \\ \cdots & \cdots & \cdots & \cdots \\ a_{s1} & a_{s2} & \cdots & a_{ss} \end{pmatrix}$$

Ținînd seama de tendințele manifestate și aplicînd metodele enunțate au fost elaborate următoarele prognoze principale :

- prognoza densității populației pe zone — (Tabel 5)
- prognoza creșterii populației urbane — (Grafic 1)
- prognoza numărului de localități pe clase de mărime — (Grafic 2)

precum și altele : privind procesul de urbanizare a rețelei de localități, privind repartiția populației pe categorii de localități rurale și suburbane, numeroase planșe și tabele, dar care dat fiind cadrul restrîns de expunere ne limităm la acest procedeu enunțiativ de prezentare. Considerăm că tendința de grupare a populației în aceste zone se va desfășura pe baza acelorași funcții pînă în anul 1990, urmînd ca datorită factorilor exogeni ca :

— modernizarea drumurilor, absorbirea aproape în totalitate a forței de muncă suplimentare din agricultură în ramurile neagricole, creșterea numărului și a capacității mijloacelor de transport, reducerea timpului de lucru și dezvoltarea echipării tehnice a teritoriului — aceasta să prezinte un punct de inflexiune după care va tinde spre o saturare. Datorită acestor tendințe, la nivelul anului 2000, aceste zone vor deveni microregiuni urbane, cu o densitate a populației de peste 200 locuitori/kmp, concentrînd peste 80% din totalul populației județului.

Această transformare prognozată impune de pe acum ca rezolvarea echipării tehnico-edilitare a căilor de comunicație, amplasarea industriilor la nivelul dotărilor să țină seama de crearea viitoarelor microregiuni urbane și anume :

— Aghireș, Gilău, Cluj, Gherla, Dej.
— Mihai Viteazu, Turda — Cîmpia Turzii, Viișoara, Luna,
— Ciucea, Poieni, Huedin, Izvorul Crișului, avînd fiecare ca funcțiune dominantă industria.

În zonele agrare ale județului, s-au conturat posibilitățile apariției de puternice centre economice și sociale cu caracter urban, avînd ca funcțiune dominantă : agricultura (Mociul și Taga în Cîmpia Transilvaniei ; Panticeul în Podișul Someșean). În zonele premontane ale Munților Apuseni sînt posibilități de a se dezvolta ca centre economice și sociale cu caracter urban avînd funcții multiple (industriale și de deservire a acestor zone), localitățile Călățele și Iara.

In aceste condiții, tendința seriilor dinamice privind creșterea populației urbane se modifică în favoarea acestui mediu, atingînd la nivelul anului 2000, numărul de circa 690—700 mii locuitori, respectiv circa 80% din totalul populației județului. La nivelul anului 2000, rețeaua de localități rurale la treapta respectivă de dezvoltare va cuprinde numai circa 170—180 mii locuitori care va reprezenta 20% din populația totală a județului. În ceea ce privește rețeaua de localități, prognoza evidențiază un proces lent de trecere a acestor localități într-o categorie de mărime superioară mărind media numărului de populație pe localități.

Cele prezentate la nivelul tendințelor studiate reprezintă treapta I de cercetare, urmînd ca în corelare cu rezultatele studiilor de prognoză pe ramuri, în cadrul ciclului din treapta I prin sinteza tendințelor principale să se treacă la treapta a II-a calitativ superioară de prognoză în sistematizarea teritoriului.

ing. Nicolae BEURAN

Institutul de proiectări pentru sistematizare și construcții — Cluj

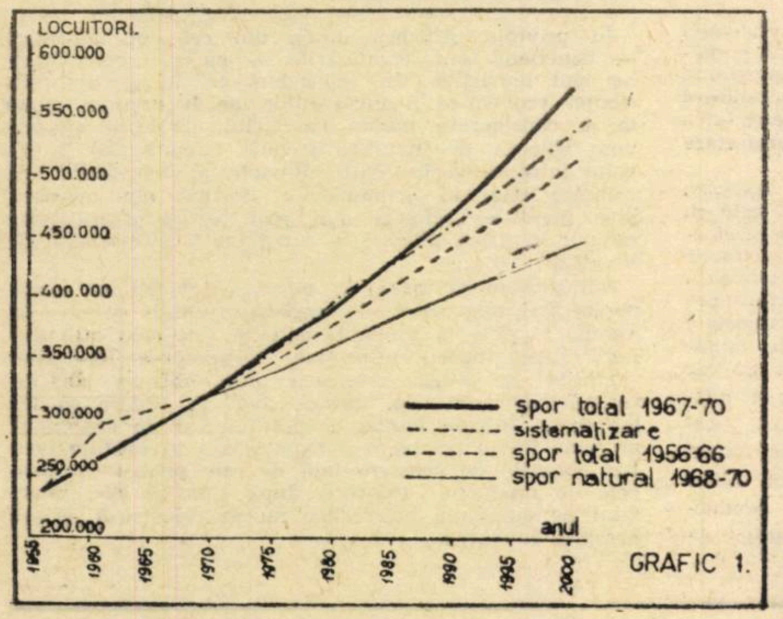

Mediu urban, inclusiv sate componente. (An de bază, 1970).

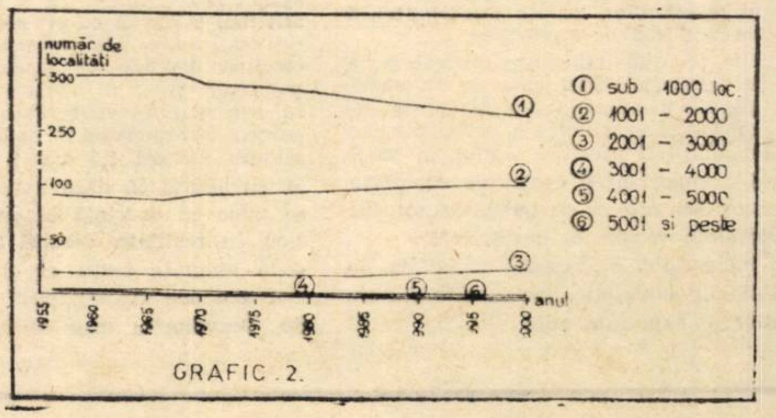

Structura rețelei de localități. Prognoza numărului de localități, pe clase de mărime. (Extrapolarea tendinței 1966—1970).

ROLUL INDICATORILOR EFICIENŢEI ECONOMICE A INVESTIŢIILOR ÎN ADOPTAREA DECIZIILOR

ing. Ion ROMÂNU

ÎN ANALIZA economică, un instrument important de investigaţie îl constituie indicatorii economici. Aceştia au rolul de a reflecta cifric conţinutul real al diferitelor caracteristici ale fenomenului supus analizei, raportul dintre mărimea acestor caracteristici, corelaţiile existente între ele, evoluţia lor în timp.

Printr-o formă specifică de exprimare, fiecare indicator economic se referă la o singură caracteristică sau la un ansamblu de caracteristici. De aici decurge faptul că un fenomen economic poate fi caracterizat printr-un număr mai mic sau mai mare de indicatori, potrivit complexităţii acestuia, însuşirilor sale şi scopului urmărit.

Calitatea analizei depinde în primul rînd de gradul de cunoaştere a trăsăturilor fundamentale ale fenomenului cercetat şi de fidelitatea cu care indicatorii construiţi reflectă conţinutul real al acestor trăsături. În practică, tocmai această ultimă condiţie ridică cele mai mari dificultăţi, din mai multe considerente. În primul rînd datorită faptului că, în majoritatea cazurilor, fenomenele au şi caracteristici atributive, care nu se pretează la cuantificare. În al doilea rînd, din interacţiunea mai multor caracteristici rezultă noi caracteristici care nu sînt constituite dintr-o simplă sumă a celor primare, ci pe baza unor reguli mult mai complexe. Apoi nu trebuie omis faptul că o caracteristică se poate exprima nu numai printr-o valoare, ci printr-un sistem de valori, ceea ce determină noi dificultăţi.

Toate aceste consideraţii sînt în întregime valabile şi pentru investiţii. În acest domeniu, indicatorii economici au rolul de a ajuta şi fundamenta adoptarea deciziilor, astfel încît resursele materiale şi umane disponibile să fie consumate cu maximum de economicitate.

După cum se cunoaşte, pentru înfăptuirea unui anumit obiectiv de investiţii, în practică există mai multe posibilităţi concrete, mai multe căi de urmat. În fiecare dintre acestea, mijloacele totale necesare sînt altele, atît ca volum, cît şi ca structură. De asemenea, sînt altele şi rezultatele. Aici, cînd ne referim la rezultate, nu avem în vedere numai un anumit efect, fie el de departe cel mai important, ci ansamblul efectelor socio-economice, care sînt întotdeauna diferite de la o investiţie la alta, chiar şi atunci cînd este vorba de acelaşi obiectiv (prevăzut în diferite variante de proiect).

Complexitatea proceselor de realizare a investiţiilor şi de fabricare a producţiei cu noile mijloace fixe puse în funcţiune conduce la necesitatea ca analiza eficienţei economice a investiţiilor să se facă pe baza unui sistem destul de larg de indicatori ; în decursul timpului, aceşti indicatori au fost perfecţionaţi treptat şi, fără îndoială, vor fi perfecţionaţi şi în viitor, pe măsură ce cunoştinţele noastre asupra trăsăturilor fenomenelor economice şi asupra modului cum ele se desfăşoară vor progresa.

Prin indicator al eficienţei economice a investiţiilor înţelegem, prin urmare, acea mărime care exprimă o anumită caracteristică a procesului de realizare a investiţiilor şi de recuperare a fondurilor consumate, avînd particularitatea de a scoate în relief rezultate, comparativ cu resursele consumate. Întrucît rezultatele obţinute prin realizarea obiectivului preconizat se pot manifesta pe multiple planuri, iar resursele consumate pentru punerea obiectivului în stare de funcţionare afectează de asemenea domenii variate, în analiză poate interveni o diversitate de indicatori, mai mult sau puţin apropiaţi problemei propriu-zise de eficienţă.

De aceea, se simte necesitatea unei clasificări a acestor indicatori, în funcţie de importanţa lor în adoptarea deciziilor de investiţii. Una din aceste clasificări ar putea fi următoarea :

I. Indicatori cu caracter general

1. Capacitatea de producţie
2. Preţul de cost al producţiei
3. Numărul salariaţilor
4. Productivitatea muncii
5. Beneficiul (acumulările).

II. Indicatori de bază

1. Volumul investiţiilor
2. Investiţia specifică
3. Producţia obţinută la 1000 lei mijloace fixe
4. Termenul de recuperare a investiţiilor
5. Coeficientul de eficienţă a investiţiilor
6. Cheltuieli recalculate (echivalate)
7. Randamentul economic al investiţiilor.

III. Indicatori specifici diferitelor ramuri de activitate

IV. Indicatori suplimentari

1. Consumurile specifice
2. Preţul de cost la 1 000 lei producţie marfă
3. Gradul de mecanizare şi automatizare
4. Natura energiei consumate
5. Puterea instalată
6. Gradul de prelucrare a materiei prime.

Menţionăm că indicatorii cuprinşi în această schemă se referă numai la relaţia care există între investiţii şi producţie ; indicatorii referitori la rolul investiţiilor în accelerarea schimburilor internaţionale nu fac obiectul prezentului articol.

Fără îndoială că în clasificarea de mai sus — care este departe de a fi exhaustivă — există o serie de elemente convenţionale. Această schemă nu a fost însă întocmită decît cu scopul de a crea o imagine generală asupra indicatorilor care pot sprijini găsirea unei soluţii eficiente în domeniul investiţiilor, asupra importanţei şi rolului lor în adoptarea deciziilor economice.

O anumită explicaţie necesită indicatorii din categoria a III-a. În funcţie de categoria obiectivelor de investiţii, de ramura în care acestea se execută sau de natura lucrărilor, în analiza eficienţei economice a investiţiilor se utilizează o serie de indicatori specifici. Astfel, în cazul clădirilor, un indicator important îl constituie suprafaţa de teren ocupată cu clădiri, iar un alt indicator, tot atît de important — suprafaţa construită desfăşurată.

În cazul halelor industriale, interesează suprafaţa de producţie şi suprafaţa de circulaţie, iar la alte clădiri din ramuri productive — suprafaţa utilă.

O adevărată serie de indicatori specifici există în cazul construcţiei de locuinţe : numărul apartamentelor, numărul camerelor, suprafaţa locuibilă etc. ; de multe ori, se folosesc şi indicatori derivaţi : indice de locuibilitate, suprafaţa medie a unui apartament, valoarea medie de deviz a unui apartament etc.

Dorim să subliniem utilitatea completării analizei economice cu studierea indicatorilor specifici, care pot dezvălui aspecte inedite ale eficienţei unor variante de investiţii, pot scoate în evidenţă acele variante care, deşi par eficiente, totuşi conduc la scoaterea din circuitul productiv a unei mari suprafeţe de teren, prevăd spaţii mari de circulaţie fără justificare economică, spaţii mari neproductive etc.

După cum am arătat, indicatorii specifici, prin funcţia şi importanţa lor, pot releva aspecte dintre cele mai semnificative ale eficienţei economice, fac de neconceput adoptarea unei decizii de investiţii fără studierea lor atentă.

Ne propunem în continuarea acestui articol să examinăm numai prima categorie de indicatori, cu menţiunea că aceasta, se va face prin prisma necesităţilor proprii analizei eficienţei economice a investiţiilor.

1. Capacitatea de producţie

Dacă volumul investiţiilor reprezintă indicatorul principal pentru măsurarea eforturilor necesare în vederea realizării unui obiectiv, tot aşa capacitatea de producţie constituie principalul indicator de măsurare a rezultatelor utile obţinute.

Capacitatea de producţie poate fi exprimată în unităţi de măsură fizice, convenţionale sau în valori (în acest ultim caz se foloseşte de regulă producţia marfă).

Nu dorim să insistăm asupra modului de calcul al acestui indicator, dar dorim să atragem atenţia asupra a două probleme care au implicaţii nemijlocite asupra eficienţei economice a investiţiilor :

1.1. — numărul schimburilor de lucru

Deşi pare paradoxal ca în cadrul analizei eficienţei economice a investiţiilor să se vorbească despre numărul schimburilor de lucru (această problemă aparţinînd mai degrabă de disciplinele de conducere şi organizare a proceselor de producţie), totuşi subliniem necesitatea examinării acestui aspect **încă de la faza de proiectare a noilor obiective**.

Dacă fondurile de investiţii necesare sînt aceleaşi, atunci este limpede că o variantă de investiţii este cu atît mai eficientă cu cît prevede o capacitate de producţie mai mare. De asemenea, capacitatea de producţie **efectivă** depinde de gradul de utilizare a capacităţii nominale şi prin urmare de numărul de schimburi. În cele mai frecvente cazuri, investiţiile sînt proiectate pentru funcţionarea noilor capacităţi într-un singur schimb (uneori 1,5 sau 2 schimburi şi destul de rar 3), cu gîndul că dacă nevoile producţiei o cer, se poate trece cu uşurinţă la un număr de schimburi superior. În realitate, această acţiune ar fi posibilă numai dacă anumite secţii ar fi dezvoltate, deoarece, altfel s-ar produce „strangulări" ale procesului de producţie. Dezvoltarea unor secţii presupune noi fonduri de investiţii şi iată dar cum, din aproape în aproape, ajungem la concluzia că sînt mai eficiente acele variante de investiţii care permit trecerea la un număr superior de schimburi de producţie, **fără fonduri suplimentare de investiţii**.

1.2. — atingerea parametrilor proiectaţi

Şi această problemă, deşi pare că ţine mai mult de aspectele conducerii şi organizării proceselor de producţie constituie totuşi un element aparţinînd prin excelenţă de analiza eficienţei investiţiilor.

După cum se ştie, obiectivele mari industriale au nevoie, după punerea lor în funcţiune, de o anumită perioadă pentru atingerea capacităţii proiectate. Cu cît este mai mare această perioadă, cu atît volumul acumulărilor anuale este mai mic, şi cu atît este mai mare termenul de recuperare a investiţiilor. Este deci important ca atingerea parametrilor proiectaţi să se facă într-o perioadă cît mai scurtă.

Or, aceasta presupune ca instalaţia proiectată în varianta aleasă drept cea mai eficientă să nu ridice probleme deosebite la intrarea ei în funcţiune, să fie concepută după un sistem constructiv cît mai simplu, procesele de producţie să se desfăşoare după procedee bine puse la punct, verificate de practică — dar cît mai moderne —, să prevadă utilizarea materialelor celor mai adecvate, astfel încît, imediat după scurgerea perioadei de rodaj, să lucreze la capacitatea nominală.

Analiza multilaterală a variantelor de investiţii va trebui să scoată la iveală şi aceste aspecte, deoarece de ele depinde în mare măsură realizarea unor investiţii de o eficienţă sporită.

2. Preţul de cost al producţiei

În afara volumului investiţiilor, un alt indicator important care caracterizează masa resurselor consumate îl reprezintă preţul de cost al producţiei. Spre deosebire de fondurile investite, care se recuperează treptat după încheierea fiecărui ciclu de fabricaţie, preţul de cost al producţiei se recuperează la sfîrşitul primului ciclu de fabricaţie (în cazul cînd întreaga producţie se vinde imediat), care poate fi mai mic sau mai mare, de la ramură la ramură, de la un produs la altul. De pildă, în construcţia de nave care are un ciclu lung de fabricaţie, costurile de producţie se recuperează după 1—2 ani, la terminarea şi vinderea navei (în ipoteza că nu s-a încasat pe parcursul execuţiei nici un avans de la viitorul client). În industria alimentară, în schimb, costurile de producţie se recuperează într-un termen mult mai scurt (cîteva zile, ţinînd seama şi de nevoile creării unui anumit stoc de materii prime), dat fiind faptul că ciclul de fabricaţie al unor produse, cum sînt pîinea, preparatele de carne, prăjiturile etc., este mult mai scurt.

S-a convenit ca în calculele de eficienţă economică a investiţiilor să se ia în considerare numai fondurile reprezentînd dotarea iniţială a întreprinderilor, care, însumate cu volumul de investiţii ar crea o imagine mai completă a eforturilor necesare pentru realizarea şi punerea în stare de funcţionare a unui mijloc fix.

Dar, în analiza eficienţei economice a investiţiilor este important să se compare costurile curente de producţie prevăzute într-o variantă sau alta de proiect, pentru a evidenţia varianta care prezintă avantaje mai mari, din acest punct de vedere. De aceea se calculează, încă în faza de proiectare, preţul de cost anual al producţiei sau preţul de cost pe unitatea de produs, după caz.

3. Numărul salariaţilor

Deoarece calculul acestui indicator nu ridică probleme deosebite, nu ne oprim asupra sa.

4. Productivitatea muncii

Indicatorul productivităţii muncii răspunde întrutotul criteriilor eficienţei economice a investiţiilor, deoarece — ca raport între valoarea producţiei şi numărul salariaţilor — realizează o comparaţie directă între efectul util (producţia) şi consumul de resurse (numărul salariaţilor).

Productivitatea muncii, ca efect al investiţiilor alocate, exprimă eficienţa muncii sociale şi determină opţiunile fundamentale, generatoare de progres al întregii societăţi.

Este de neconceput ca o variantă de investiţii să poată fi luată în discuţie în cazul în care nu prevede un nivel înalt al productivităţii muncii, în comparaţie cu realizările înregistrate la obiectivele puse în funcţiune anterior.

Întotdeauna va trebui preferată varianta care prevede o productivitate a muncii superioară, în condiţiile în care ceilalţi indicatori de bază ai eficienţei economice a investiţiilor sînt egali.

5. Beneficiul (acumulările)

În privinţa utilizării unuia din cei doi indicatori — beneficiul sau acumulările — părerile cercetătorilor sînt împărţite. Unii consideră că, în calculul eficienţei economice a investiţiilor, ar fi necesar să se ia în considerare numai beneficiul, deoarece efectele unui obiectiv de investiţii trebuie circumscrise la nivelul întreprinderii. Alţii, dimpotrivă, consideră că volumul total al acumulărilor (format din beneficii plus impozite) reflectă mai real rezultatul economic obţinut în urma punerii în funcţiune a obiectivului de investiţii.

Noi socotim că luarea în calcul a beneficiului corespunde mai bine scopului urmărit, ţinînd seama de faptul că, pînă la urmă, beneficiile sînt cele care asigură întreprinderii respective, recuperarea fondurilor cheltuite cu ocazia realizării unui obiectiv de investiţii ; de asemenea, trebuie avut în vedere că folosirea în calcule numai a indicatorului de acumulări ar pune într-o poziţie mai avantajoasă investiţiile pentru bunurile de consum, faţă de cele pentru mijloacele de producţie, deoarece, după cum se ştie, impozitul pe circulaţia mărfurilor nu se calculează asupra acestora din urmă.

DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE ÎN CINCINALUL ACTUAL

S. CHELSTOWSKI
redactor șef adjunct
„Zycie gospodarcze"

ACTUALUL plan cincinal marchează o accentuare a ritmului de dezvoltare a economiei naționale. în vederea asigurării unei îmbunătățiri mai rapide a condițiilor de trai ale populației. Se prevede că venitul național va crește cu circa 40% față de anul 1970, respectiv cu circa 8 puncte mai mult decît în cincinalul trecut.

Va trebui, de asemenea, să fie modificată structura produsului global, deoarece fără aceasta nu ar putea fi asigurată în Polonia creșterea rapidă a consumului populației și modernizarea întregii economii.

Unei discuții amănunțite a fost supus programul de investiții. Se știe că investițiile vor determina schimbări structurale, introducerea tehnicii noi, dezvoltarea ramurilor care joacă rolul principal în atingerea țelurilor social-economice. Față de cincinalul trecut, volumul investițiilor va spori cu circa 45%; ceva mai repede — adică cu 53% — vor crește investițiile destinate industriei. Se modifică, de asemenea, structura internă a investițiilor destinate dezvoltării industriei, ramurile prioritare devenind industria ușoară și agro-alimentară, care joacă un rol hotărîtor în aprovizionarea pieței interne, cea a materialelor de construcții, precum și industria constructoare de mașini și cea chimică.

Principala frînă în dezvoltarea industriei construcțiilor din Polonia, și în primul rînd a celor de locuințe, o constituie în prezent lipsa cantităților corespunzătoare de materiale de construcții. De aceea, se prevede dublarea — față de cincinalul trecut — a investițiilor pentru dezvoltarea industriei materialelor de construcții, pentru a se asigura nu numai realizarea programului de investiții pînă în anul 1975, dar și crearea premiselor pentru dezvoltarea mai rapidă a construcțiilor de locuințe în anii următori.

Industria constructoare de mașini și industria chimică sînt ramuri care determină modernizarea întregii economii poloneze. Totodată crește continuu rolul acestor industrii în satisfacerea directă a nevoilor de consum ale populației. De aceea, una din cele mai importante sarcini care s-au pus în fața industriei constructoare de mașini este dezvoltarea — pînă în 1975 — a producției de autoturisme, în acest din urmă an urmînd să se fabrice cel puțin 135 000 de unități. Concomitent, un accent deosebit s-a pus pe dezvoltarea producției de mașini agricole (ceea ce va avea o mare influență asupra producției agricole), precum și a subramurilor care determină modernizarea rapidă a întregii economii, respectiv pe dezvoltarea producției de mașini de calcul, de subansambluri, mașini și aparate electronice, de utilaje de precizie și elemente de automatizare a proceselor industriale.

Sarcina de bază a industriei chimice constă în acoperirea nevoilor economiei în materii prime moderne. Alături de dezvoltarea continuă a producției de îngrășăminte chimice, se va mări cu peste 90% producția de materiale sintetice și cu circa 62% producția de fibre chimice. De două ori și jumătate urmează să sporească prelucrarea țițeiului, lucru care va asigura o bază corespunzătoare de materii prime chimice pentru producția de fibre și fire sintetice, de cauciuc etc.

Un volum relativ mare de investiții a fost prevăzut pentru dezvoltarea energeticii și siderurgiei. Producția energiei electrice trebuie să crească cu aproape 50%, iar producția oțelului cu peste 25%. În continuare se va dezvolta industria metalelor neferoase, în primul rînd extragerea și prelucrarea cuprului pe baza zăcămintelor proprii.

Va avea loc, de asemenea, mărirea rapidă a producției agricole: cu 19,3-21,2% între anii 1971-1975, adică într-un ritm mai înalt decît în cincinalul trecut. Această prevedere se bazează pe evaluarea rezervelor existente încă în agricultura poloneză și care pot fi puse în valoare prin aplicarea pîrghiilor economice corespunzătoare și prin îmbunătățirea aprovizionării agriculturii cu mijloace de producție de bază. De aceea, s-a prevăzut o importantă creștere a livrărilor de îngrășăminte chimice, nivelul utilizării acestora urmînd să atingă în Polonia pe cel realizat de agricultura daneză în anul 1970. Livrările de mașini și unelte agricole vor crește cu circa 55%. În afară de aceasta, s-au adoptat o serie de măsuri economice, cum sînt: majorarea prețurilor plătite producătorilor agricoli, extinderea contractărilor, specializarea gospodăriilor în anumite domenii în funcție de condițiile naturale și resursele de forță de muncă etc.

Concomitent cu dezvoltarea producției agricole vor avea loc în continuare transformări în structura agriculturii, prin lărgirea și întărirea în primul rînd a sectorului de stat.

Un alt domeniu al economiei pentru care se prevăd mijloace importante sînt transporturile și telecomunicațiile. În mod deosebit se va insista asupra măririi capacității de transport a căilor ferate prin modernizarea liniilor, electrificarea lor și introducerea tracțiunii Diesel.

Polonia va promova în continuare acțiunea de modernizare și dezvoltare rapidă a flotei comerciale și a porturilor maritime, tonajul flotei comerciale urmînd să crească cu circa 1,6 milioane t.r.b.

În sfîrșit, trebuie să amintim de programul dezvoltării accelerate a gospodăriei comunale. Nivelul corespunzător al serviciilor comunale prezintă o importanță considerabilă pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației. Investițiile în gospodăria comunală trebuie să preceadă dezvoltarea construcțiilor de locuințe, pregătind o rețea corespunzătoare de drumuri, instalații de canalizare, de apă, gaze etc.

Realizarea programului prevăzut nu constituie o problemă ușoară. Ea va necesita îndeplinirea unei serii de condiții, dintre care cea mai importantă este accelerarea progresului tehnico-științific, lărgirea și adîncirea colaborării economice cu străinătatea, în primul rînd cu țările C.A.E.R., precum și îmbunătățirea metodelor de planificare și conducere.

O parte integrantă a planului cincinal este programul de cercetare științifică și de introducere a soluțiilor tehnice noi. Acest program conține o serie de teme asupra cărora urmează să se concentreze eforturile oamenilor de știință și ale tehnicienilor, precum și mijloacele materiale.

ÎNDEPLINIREA sarcinilor planului cincinal necesită extinderea participării Poloniei la diviziunea internațională a muncii și dinamizarea schimburilor comerciale cu străinătatea. Aceste schimburi urmează să crească cu circa 57% pînă în anul 1975. Polonia dorește ca în schimburile ei cu străinătatea o tot mai mare importanță să capete cooperarea industrială. Un loc deosebit în relațiile economice ale Poloniei ocupă și vor ocupa în viitor țările socialiste.

Modernizarea neapărată a potențialului economic al Poloniei, în condițiile ridicării rapide și concomitente a nivelului de trai, va necesita recurgerea la credite străine. Aceste credite vor fi destinate în primul rînd pentru achiziționarea tehnicii moderne în acele domenii și ramuri în care Polonia nu dispune de un potențial științific de cercetare suficient sau în care folosirea numai a rezultatelor cercetării proprii ar cere o perioadă de timp mai îndelungată, pentru atingerea obiectivelor urmărite.

Îndeplinirea sarcinilor de bază amintite va necesita folosirea tuturor rezervelor, inclusiv a celor legate de funcționarea economiei. În soluționarea problemelor perfecționării metodelor de planificare și conducere a economiei, Polonia vrea să se bazeze pe experiența țărilor socialiste prietene, luînd totodată în considerare condițiile sale specifice.

Orientarea fundamentală o constituie întărirea planificării centrale, mărindu-se autonomia și responsabilitatea trusturilor și întreprinderilor. Planificarea centrală trebuie purificată de nuanțe și detalii de prisos, astfel încît să se concentreze asupra stabilirii țelurilor sociale și direcțiilor principale ale dezvoltării economice. În schimb, trebuie lăsată o mai mare libertate întreprinderilor în alegerea căilor și metodelor de realizare a sarcinilor lor de bază. Ambele prevederi duc la ridicarea rolului planurilor de lungă durată, în primul rînd al celor cincinale. De asemenea, și întreprinderile — avînd o libertate de acțiune mai largă — trebuie să aibă trasate în fața lor sarcini de lungă durată. Pentru că atunci ele vor putea să se concentreze asupra introducerii noutăților tehnice, asupra activității de investiții, precum și să realizeze programul pe termen lung de reducere a prețului de cost și de creștere a productivității muncii.

FIȘE

Biosfera și progresul tehnico-științific

■ În articolul **Naucino-tehniceskii progress i evoliuțiia biosferî** (Progresul tehnico-științific și evoluția biosferei), apărut în VOPROSI FILOSOFII, nr. 4/1972, prof. M. M. Kamșilov, doctor în științe biologice, militează pentru o studiere largă și aprofundată a legilor care guvernează evoluția biosferei. În elementele principale ale mecanismului unei reglări conștiente a relațiilor dintre natură și societate, spune el, trebuie să fie cuprinse o căutare creatoare a noului, o planificare rațională a inovației, dar și o remediere permanentă a prejudiciilor aduse biosferei prin activitatea umană. În acest sens, criteriul valorii inovațiilor nu ar trebui să fie numai utilitatea și beneficiul lor imediat, ci și compatibilitatea cu progresul vieții.

Producția nu ar trebui să fie opusă naturii, ci să țină seama de „strategia biosferei", de „înțelepciunea materiei vii", acumulată în miliarde de ani de existență. Dimpotrivă, natura ar trebui să fie înrolată în producție, întrucît posibilitățile sale de reglare sînt mari, și nu există nici un temei de a fi ignorate. Conflictul între om și natură nu poate fi rezolvat printr-o întoarcere la o stare semisălbatică și nici prin înlocuirea biosferei printr-un fel de tehnosferă, ci printr-o dirijare conștientă a biosferei cu ajutorul tehnicilor înaintate — adică prin trecerea de la o biogeneză spontană la **noogenică**, definită ca știință a controlului rațional al relației dintre societate și natură.

Observația empirică și abstracția economică

■ În studiul lui E. H. Phelps Brown **The underdevelopment of economics** (Subdezvoltarea științei economice), apărut în **The Economic Journal**, martie 1972, și republicat în PROBLEMES ECONOMIQUES din 21 iunie 1972, autorul reproșează lucrărilor economice moderne faptul că ipotezele ce stau la baza lor nu sînt rezultatul unei operații de abstragere întemeiată pe observarea realității, ci sînt pur și simplu postulate pe baza anumitor teze cunoscute, convenții sociale sau credința că pentru complexele sociale prevalează pe termen lung comportamentul rațional și maximizant. Utilitatea acestor lucrări nu este, spune E. H. Ph. B., la înălțimea distincției lor.

În științele experimentale, ipotezele alese a priori pot fi supuse probei faptelor observabile, dar în știința economică nu întîlnim, după autor, decît foarte rar situații experimentabile, iar posibilitatea de a remedia această deficiență prin intermediul econometriei este și ea limitată. Tratarea statistică, probabilistă a faptelor nu ne-ar permite să distingem relațiile cauzale de cele pur contingente în așa fel încît să putem „explica" sau „justifica" variabila considerată dependentă. E. H. Ph. B. consideră că economistul nu poate să se limiteze la motivații pur economice, ci trebuie să îmbrățișeze și aspecte psihosociale, de antropologie socială. Abordarea cea mai corespunzătoare a problemelor economice este considerată cea **clinică**. În acest context, autorul recomandă studiul de către economiști a istoriei, care ar fi o „experiență prin procură". De mult se admite că nu poți fi economist fără formație matematică, cu atît mai puțin, poți fi fără formație istorică. În starea actuală a științei noastre — încheie E. H. Ph. B. — scara valorilor ar trebui răsturnată, ar trebui să acordăm mai multă considerație facultății de observare decît celei de abstracție și să plasăm perspicacitatea istoricului înaintea rigorii matematicianului. Înainte de a acumula o mare cantitate de observații, „matematizarea" noastră ar fi prematură.

Concentrarea în agricultura franceză

■ În revista ECONOMIE ET STATISTIQUE nr. 32, martie 1972, sub titlul **D'après le récensement de l'agriculture la concentration des exploitations s'accentue.** (Conform recensămîntului agriculturii, concentrarea exploatărilor agricole se accentuează), Jean — Paul Gros și Xavier Charoy comentează o serie de date obținute ca urmare a recensămîntului general al agriculturii, efectuat în perioada septembrie 1970 — aprilie 1971.

Autorii constată că 31% din numărul de exploatări (cu mai puțin de 5 ha) folosesc 3,3% din suprafața agricolă utilă, în timp ce exploatările de peste 100 ha, reprezentînd doar 1,7%, beneficiază de 14,5% din suprafața totală utilă. Se reliefează că un important număr de șefi de exploatări mici sînt nevoiți să exercite o activitate profesională în afară (meșteșugar, mic comerciant, muncitor etc.) Numărul acestora se ridică la peste 266 mii. În comparație cu recensămîntul din 1955—1956, numărul exploatărilor agricole s-a redus cu 673,4 mii, în special pe seama exploatărilor mici (sub 1 ha s-a redus cu 39,8%, cu 1—2 ha s-a redus cu 49,3%, cu 2—5 ha s-a diminuat cu 49,3%, cu 5—10 ha — cu 48,3%, cu 10—30 ha s-a diminuat cu 32,8%). În schimb, a crescut numărul exploatărilor de la 35 ha în sus cu procente ce variază între 20% și 50%. După concluzia autorilor, „fenomenul diminuării numărului de exploatări se accentuează după 1955, atingînd unități de dimensiuni din ce în ce mai mari, pînă la o suprafață de circa 35 ha".

O enigmă ?

■ Revista FORTUNE publică în numărul din aprilie 1972 articolul lui Lawrence Lessing **Why the U.S. lags in Technology** (De ce rămîn Statele Unite în urmă în domeniul tehnicii ?). Subtitlul „We've been investing our scientific resources unwisely and neglecting some ideas with a lot of potentials" („Noi am investit resursele noastre științifice în mod neînțelept și am neglijat unele idei cu o mulțime de potențialități") rezumă răspunsul la întrebarea pusă în titlu. Autorul arată că poziția fruntașă pe care au avut-o S.U.A. în domeniul tehnologic mai bine de un sfert de secol este în prezent primejduită.

În timp ce cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare au atins nivelul record de 27 mld. dol. pe an, nici o noutate semnificativă nu pare să rezulte de pe urma lor. Nu se întrevăd la orizont industrii comparabile cu cele ale aviației cu reacție, computerului sau televiziunii. Circa 100 000 de oameni de știință, ingineri și tehnicieni nu-și găsesc de lucru. Și totuși se simte nevoia unor tehnologii fundamental noi, care să realizeze o utilizare mai eficientă a energiei, a resurselor materiale și să satisfacă nevoi sociale urgente. De asemenea, există un număr apreciabil de posibilități tehnice de mare rentabilitate, cum ar fi gazificarea cărbunelui, generatoarele supraconductoare, utilizarea laserilor pentru comunicație, trenurile cu perne de aer. De ce miliardele pentru cercetare nu au produs rezultate mai importante este o mare enigmă pentru oamenii de știință, pentru economiști. O idee care cîștigă tot mai mult teren — spune autorul — este că orientarea spre necesitățile militare a determinat o subinvestire în cercetarea industrială din S.U.A. Altă opinie este că îmbinarea cercetării cu dezvoltarea favorizează perfecționarea unor produse existente, dar descurajează invenții care să marcheze răsturnări veritabile. Autorul propune o reanalizare a programelor existente.

mondorama

DECALAJE ÎN CONSUMUL MONDIAL DE ENERGIE

UNUL DIN INDICATORII expresivi ai gradului de dezvoltare economică a unei țări îl constituie consumul de energie pe cap de locuitor. Marile decalaje existente între țările lumii în privința venitului național pe locuitor se regăsesc cu o și mai mare acuitate în acest indicator. Potrivit Anuarului Statistic al O.N.U., consumul mondial pe cap de locuitor era în 1969 de 1.804 kg cărbune convențional. Pe zone geografice, mediile consumului erau în același an de 291 kg în Africa, 437 în Asia (exclusiv Orientul Mijlociu), 636 în Orientul Mijlociu, 696 în America de Sud, 1 009 în America Centrală, 3.525 în Europa occidentală, 3.901 în Oceania și 10.585 kg în America de Nord. Media consumului în țările socialiste era de 1.634 kg, România situîndu-se cu 2.628 kg deasupra acestei medii. Pe țări, consumurile variază între 12.558 kg în Kuweit, 10.774 în S.U.A., 8.794 în Canada, 6.120 în Cehoslovacia, 5.768 kg în Suedia etc. și 26 kg în Afganistan, 22 în Mali, 18 în Ciad, 15 în Niger, 14 în Yemen, 11 în Nepal, 10 în Volta Superioară și 9 kg în Burundi.

PERSPECTIVE ȘI SOLUȚII ÎN CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE

BUDAPESTA — capitala care înglobează o cincime din populația R. P. Ungare — se află în plin proces de innoire. În următorii cinci ani aici se prevede să se construiască 91 000 de apartamente (dintre care 28 000 de apartamente proprietate personală, construite cu ajutorul creditelor acordate de stat). În prezent există aproximativ 90 000 de familii care doresc să obțină o locuință mai bună ; dacă însă — arată **Revue hongroise** (nr. 5/1972) — ținem seama de faptul că în următorii ani vor fi depuse peste 10 000 de cereri noi de locuințe și că — în același interval — vor fi demolate 19 000—20 000 de locuințe necorespunzătoare, înseamnă că și peste cinci ani vor mai exista încă circa treizeci de mii de cereri nesatisfăcute.

Pentru accelerarea construcției de locuințe, acestea urmează a fi realizate — în proporție de 85% din prefabricate, în blocuri tip. Pentru a evita monotonia, arhitecții și constructorii budapestani caută să adopte stiluri în raport de mediul înconjurător, să varieze pe cît posibil modalitățile de finisare exterioară a clădirilor.

CLASAMENTUL MARILOR EXPORTATORI

POTRIVIT clasamentului celor mai mari exportatori francezi întocmit anual de revistele **La vie française** și **Entreprise**, în anul 1971 primele 200 de societăți de pe această listă dețin 68% din totalul exporturilor, față de 63,5% în 1969, ceea ce denotă o concentrare sporită a exportului între un număr relativ restrîns de mari firme. Structura pe mărfuri a exportului a înregistrat o îmbunătățire, în sensul că ponderea produselor finite în export a ajuns la 51% : bunurile de echipament 25%, bunurile de consum 26%. Restul de 49% se compune din produse agroalimentare, combustibil, materii prime și semifabricate. Pe primul loc în clasamentul amintit se situează Regia Renault, cu un export de 4,5 miliarde franci, reprezentînd 41% din cifra ei totală de afaceri.

CENTRU DE ORGANIZARE A MUNCII ÎN AGRICULTURĂ

ÎN SISTEMUL Ministerului Agriculturii al R.S.F.S.R. funcționează de peste patru ani un Centru de organizare științifică a muncii, creat în cadrul Institutului de cercetări științifice pentru organizarea și retribuția muncii în agricultură. La cererea unităților agricole, acest Centru elaborează și aplică planuri de organizare științifică a muncii. Relațiile reciproce se bazează pe contracte încheiate între părți. Unitățile agricole — menționează **Ekonomiceskaia Gazeta** — manifestă interes pentru încheierea unor astfel de contracte, întrucît economiile realizate prin aplicarea măsurilor de organizare, depășesc considerabil cheltuielile pentru elaborarea lor.

RANDAMENTE VARIATE

DEȘI în general țările Europei apusene dispun de o agricultură avansată, caracterizată prin randamente ridicate, între ele continuă să persiste decalaje destul de importante la acest capitol. Tabelul care urmează, reprodus după publicația **L'Information géographique**, permite constatarea că între țările citate randamentele cele mai scăzute se înregistrează în Italia, iar cele mai ridicate în Olanda, țară cunoscută pentru agricultura sa intensivă.

Țara	Grîu	Cartofi	Lapte
	chintale la hectar		kg pe vacă și pe an
Italia	25,6	130	2670
Franța	36,1	215	3110
R.F.G.	40,2	271	3800
Olanda	43,6	324	4200
Belgia	38,2	294	3545
Anglia	41,0	241	3857
Danemarca	—	—	3900

TELEVIZIUNEA ÎN LUME

TELEVIZIUNII îi datorează omenirea posibilitatea de a fi martoră la tot ce se întîmplă mai important în oricare punct al Terrei și chiar în afara ei. Deși televiziunea a cuprins practic aproape toate țările lumii, gradul ei de răspîndire rămîne totuși extrem de inegal. Aceasta este în esență concluzia care se degajă din analiza datelor privind numărul de televizoare la 1.000 locuitori cuprinse în Anuarul Statistic al O.N.U., referitoare la anul 1969 și avînd la bază statisticile oficiale naționale. Cea mai mare densitate a dotării cu televizoare se constată în S.U.A. (399), după care urmează Insulele Bermude (308), Suedia (296) și Canada (294), ultimele două în 1968. Niveluri ridicate înregistrează de asemenea R.F.G. (262), R.D.G. (254), Australia (215), Japonia (214). În America Latină cea mai „înzestrată" țară este Argentina (129), urmată de Uruguay (77) și Brazilia (72), iar în Africa insula Réunion (41). În schimb în Etiopia există 0,3 televizoare la 1.000 locuitori, în Indonezia 0,6, în Turcia 0,7, în Ghana 1,4, în Haiti 2, în Paraguay și în Honduras 7, în Iran 9. În țara noastră, ca urmare a dezvoltării unei industrii electronice proprii, înzestrarea cu televizoare a populației a înregistrat progrese remarcabile, ajungînd la 73 televizoare la 1.000 locuitori în 1970, față de numai 3 în 1960, 57 în 1968 și 64 în 1969.

SUPERMAGAZINE PENTRU MOBILĂ

DUPĂ CE au transformat modul de distribuție a articolelor alimentare și a unor produse de îmbrăcăminte, supermagazinele transformă în prezent rețeaua tradițională de desfacere a mobilei și a articolelor de decorație interioară. În timp ce cu cîțiva ani în urmă în Franța 8000 de magazine mici și mijlocii realizau 50% din desfacerea mobilei, în prezent ponderea lor se apropie de 40%. Au cîștigat teren mai ales supermagazinele, așa-numitele „uzine de desfacere", care au apărut la periferia marilor aglomerații urbane, utilizînd în special trei forme de promovare a desfacerii : autoservirea, soldurile și organizarea de locuri pentru parcare. În plus, în cazul desfacerii de mobilă, supermagazinele oferă un alt avantaj important : disponibilitatea imediată a mărfii, lucru pe care magazinele de desfacere tradiționale nu-l pot oferi datorită spațiului redus de care dispun.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

DINAMICI PRELIMINATE ÎN ȚĂRI OCCIDENTALE

DUPĂ ESTIMAȚIILE economiștilor occidentali, în cursul acestui an ritmul de creștere economică va fi net diferențiat în principalele țări capitaliste industrializate. Sporurile procentuale scontate, — în raport cu nivelul atins în 1971 — la patru dintre cei mai importanți indicatori economici sînt prezentate în graficul alăturat.

Se observă că S.U.A. și Franța se situează pe primele locuri în ceea ce privește dinamica creșterii economice, iar R. F. a Germaniei pe ultimul loc — sensibil în urma Angliei și Italiei. Conform aprecierii economiștilor occidentali, nivelul producției industriale va stagna în R.F.G., investițiile globale vor cunoaște o creștere infimă, produsul național brut va spori doar cu 2,1%, iar consumul privat cu 3,5% în comparație cu anul trecut.

Atrage atenția, de asemenea, progresia anemică (numai cu 1,3%) a investițiilor globale în Italia, țară în care ceilalți trei indicatori au perspectiva unui spor de 3,5—4%. De remarcat că sporurile relativ ridicate din S.U.A. sînt influențate, într-o anumită măsură, de pronunțatele tendințe inflaționiste din această țară.

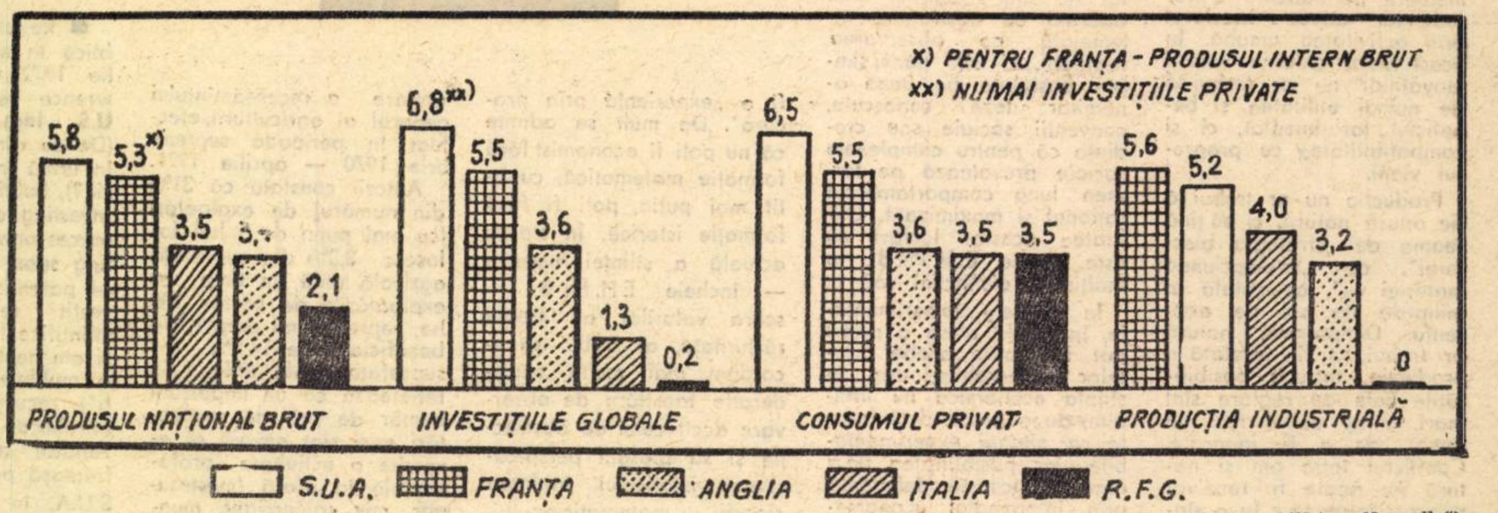

(După „L'Usine Nouvelle")

Este evident faptul că oscilațiile conjuncturale proprii economiei țărilor capitaliste pot aduce, în cursul celui de-al doilea semestru al acestui an, unele corective evaluărilor prezentate aici.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viata economica

ANUL X nr. 31 (466)
vineri 4 AUGUST 1972
* 20 PAGINI 2 LEI

31

HOTĂRÎRILE CONFERINȚEI UN PROGRAM CLAR,

ÎNALTA SEMNIFICAȚIE ECONOMICĂ A CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

acad. V. MALINSCHI
guvernatorul Băncii Naționale

AU TRECUT puține zile de la Conferința Națională a partidului și, ca urmare a analizei documentelor prezentate, vedem acum și mai clar, simțim și mai intens anvergura și semnificația istorică a acestui eveniment, a deciziilor unanim adoptate.

Bazat pe o analiză temeinică, profundă și multilaterală, realistă și creatoare, raportul de înaltă erudiție și principialitate științifică, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conferință Națională a partidului ne oferă un plus de optimism, de claritate a perspectivei, de precizie concretă a orientării în cele mai complexe probleme, interne și internaționale. El ne conferă, totodată, o încredere deplină în justețea liniei politice generale a partidului ca și în forțele și munca noastră, în etapa ce urmează, care se anunță **— atît prin măreția obiectivelor cît și prin prevestirea angajamentelor luate — a fi atît de densă și rodnică.**

Prin exemplul personal, creator și neobosit al tovarășului Nicolae Ceaușescu, consfătuirile de lucru, la nivel de ramuri, ministere, capitală și județe — inovație profund democratică de muncă colectivă de înalt randament — au ajuns să depășească nivelul plenarelor de altă dată, plenarele de acum, prin sensul lor tot mai adînc și larg democratic, prin prestanța, eficiența și rezonanța lor, capătă tot mai mult anvergura și semnificația unor conferințe naționale, iar conferințele — și am în vedere îndeosebi pe cea recentă — prin actualitatea, dimensiunile și densitatea ei tematică, ca și prin caracterul său larg reprezentativ, prin prezența celor mai autorizați, mai buni și mai vrednici exponenți ai poporului, se conturează ca proporții și semnifcație, **drept un adevărat Congres, ale cărui documente și decizii încununate de adeziunea plenară și fermă a întregului popor, au totodată un larg acces la asentimentul și prețuirea opiniei publice progresiste mondiale.**

Elaborarea periodică a unor noi măsuri și noi metode de conducere planificată a economiei naționale, tot mai adecvate cerințelor dezvoltării, imperativelor categorice ale progresului, a devenit tot mai mult o necesitate obiectivă. Este perfect adevărat că această necesitate a fost intuită și resimțită și mai înainte vreme, posibilitățile reale spre a le face față s-au creat, însă, ceva mai tîrziu, și mai cu seamă atunci cînd știința, prin grija conducerii partidului, a **început să fie pusă tot mai mult în slujba conducerii societății.**

În această privință trebuie menționată ca primordială activitatea creatoare de analiză, de concepție și prognoză, a conducerii partidului în domeniul gîndirii, al teoriei, al ideologiei, al strategiei dezvoltării **— puse tot mai consecvent și viguros în slujba practicii construcției socialiste.**

Chiar dacă ne-am limita la domeniul gîndirii economice, vom constata că în ultimii ani s-au înregistrat progrese excepționale, semnificative și salutare și în acest domeniu atît de complex, esențial și important.

Reafirmarea creatoare a acțiunii unor legi și categorii economice, abandonarea unor dogme și prejudecăți, a fost urmată de elaborarea succesivă a unor principii, categorii, concepte și teze de cea mai mare valoare teoretică și practică, în concordanță cu învățătura marxist-leninistă, condițiile concrete ale țării, particularitățile etapei de dezvoltare, conjunctura internațională, interesele vitale și năzuințele poporului, cu perspectivele de viitor ale țării.

De o deosebită actualitate este, de pildă, conceptul nou de **fond național al dezvoltării economico-sociale**, care exprimă mult mai bine, decît conceptul de **acumulare**, sensul și conținutul realității, și va constitui una din premisele majore ale gestiunii economice la toate nivelele economiei, al creșterii continue a avuției naționale, ca și a întăririi efortului și a autocontrolului popular, cît mai larg și democratic și în acest domeniu.

Dinamismul vieții economice, schimbările care se petrec continuu în nivelul și structura forțelor de producție, ca și în sistemul relațiilor de producție, trebuie să-și găsească mereu reflectarea în formele și metodele de conducere tot mai perfecționate.

Studierea aprofundată și într-o largă perspectivă a realităților economice și sociale, generalizarea experienței acumulate, receptivitatea față de tot ce este înaintat, luarea în permanență în considerare a schimbărilor intervenite, dau posibilitate conducerii supreme a partidului și statului să descifreze la timp fenomenele noi și sensul în care ele evoluează, să adopte decizii eficiente, corespunzătoare necesităților efective ale progresului și civilizației.

Este vorba, deci, de o uriașă și intensă muncă de concepție și de prognoză, de strategie generală și de tactică a dezvoltării, care nu poate fi efectuată decît la nivelul conducerii superioare și **care de fapt și de drept constituie suprema ei rațiune de a fi.**

În domeniul prognozelor social-economice, țara noastră beneficiază de pe acum de unele priorități, de anumite drepturi și poziții definitiv și bine cîștigate. Ampla acțiune de prognoză a dezvoltării economice și sociale, inițiată de conducerea partidului, constituie pe plan mondial primul program unitar de cercetare previzională concretă și instituționalizată la cel mai înalt nivel de autoritate și competență, expresia **dinamicii unei națiuni în plin avînt și afirmare.**

Nu este desigur întîmplător faptul că în toamna acestui an Capitala României va găzdui Conferința Internațională consacrată celor mai actuale probleme ale „Științei Viitorului", conferință ale cărei lucrări se vor desfășura sub auspiciile conducerii țării, **beneficiind de înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu.**

Înființarea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, forum de largă reprezentare a oamenilor muncii, este expresia perfecționării continue a formelor și metodelor autentic științifice de conducere a destinelor țării, de desfășurare a procesului de adîncire a democrației socialiste și a promovării muncii colective la nivelul organelor de stat.

Noul organism va avea putința să atragă în sînul său cadrele cele mai bune de specialiști și, fiind larg reprezentativ, va putea audia și estima, omogeniza și optimiza, opiniile diferitelor categorii sociale, profesionale și naționale, reunind astfel competența științifică cea mai riguroasă și viziunea viitorului, cu promovarea intereselor majore ale poporului, armonizîndu-le, aliniindu-le și înălțîndu-le la nivelul expresiei lor superlative, a unui numitor comun, **care nu poate fi altul decît binele general al poporului și interesele superioare ale statului, ale țării.**

În legătură cu controlul activității economice, căruia la conferință i s-a acordat o deosebită atenție, trebuie recunoscut că în virtutea însăși a ritmului susținut, a cadenței sale ferme, ca și al diversificării tot mai complexe a activității social-economice, niciodată nu am avut atît de mult nevoie de un control competent și operativ al acestei activități ca în prezent și în perspectivă.

Experiența multilaterală și bogată, acumulată și amplificată de Consiliul Economic, va putea fi valorificată într-o formă nouă, superioară, menită să asigure îndeplinirea hotărîrilor de partid și de stat, cu privire la aplicarea politicii de dezvoltare economico-socială a țării, noul organ avînd și sarcina de a participa la elaborarea prognozelor și planurilor de dezvoltare economică-socială, de a studia procesele dezvoltării economice și de a face propuneri conducerii partidului și statului cu privire la îmbunătățirea activității economice generale.

Este semnificativ faptul că în lucrările Conferinței un loc atît de important s-a rezervat problemelor financiar-bancare, monetare și valutare. După cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu: **„Întărirea finanțelor țării, asigurarea unei monede stabile — obiectiv permanent, deosebit de important al întregii noastre activități economice — reflectă forța economiei noastre socialiste, dezvoltarea dinamică ascendentă și armonioasă a întregii țări pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate".**

Prevederile Legii finanțelor, în care un loc important ocupă aspectele bancare, sînt de natură să atribuie planurilor financiare și creditului un rol tot mai mare în mobilizarea rezervelor materiale și bănești, întărind premisele și stimulînd efortul pentru ca fiecare unitate economică să se gospodărească astfel încît să restituie într-un termen cît mai scurt fondurile primite din partea societății, avînd obligația să-și constituie propriul fond necesar finanțării producției, investițiilor și altor nevoi și să participe, într-o măsură tot mai mare, la constituirea fondului centralizat al statului.

Prevederile cu privire la perfecționarea și simplificarea sistemului de evidență economico-socială, ca și acelea referitoare la organizarea unei evidențe generale a avuției naționale, reprezintă măsuri importante menite să contribuie la asigurarea unei conduceri eficiente la nivelul fiecărei unități și pe ansamblul economiei naționale. În aceste condiții un rol deosebit revine bilanțului contabil, ca instrument inegalabil al analizelor economice și al optimizării deciziilor.

De asemenea, avînd în vedere necesitatea unei mai bune coordonări a activității financiar-bancare și orientării acesteia într-o perspectivă mai largă, este binevenită crearea Consiliului financiar-bancar care va avea sarcina de a analiza fenomenele și tendințele care se manifestă în sfera raporturilor financiare, monetare și valutare, de a elabora studii și măsuri pentru traducerea în viață a politicii financiare a partidului, — beneficiind și de sprijinul Curții Superioare de Control Financiar.

Lucrările și hotărîrile Conferinței Naționale a Partidului au fost binevenite și după cum o dovedește ecoul lor și asentimentul entuziast al întregului popor, au fost tot atît de bine primite și însușite, avînd rostul și menirea de a contribui la ridicarea țării pe o nouă treaptă, superioară, a progresului și civilizației.

ÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA PRODUSELOR — OBIECTIV CENTRAL

PRILEJ DE ANALIZĂ complexă a modului în care au fost îndeplinite sarcinile concrete reieșite din programele elaborate de Conferința Națională din 1967 și de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, Conferința partidului nostru din 19—21 iulie a.c. — eveniment istoric de importanță deosebită — va determina, prin măsurile adoptate, perfecționarea, în continuare, a organizării, conducerii și planificării economiei naționale, adîncind caracterul democratic al societății noastre, în vederea realizării unitare a tuturor măsurilor de dezvoltare economico-socială.

Unitățile Centralei noastre industriale au dobîndit rezultate bune în anii 1971—1972 la toate cele patru mari grupe de produse pe care le fabrică (motoare electrice, materiale electrotehnice, bunuri de larg consum electrotehnice și echipamente electrice pentru autovehicule). **Planul pe sem. I al acestui an, a fost îndeplinit la producția marfă în proporție de 103%, livrîndu-se peste plan 200 MW motoare electrice.** În 1971, am realizat **o producție de două ori mai mare față** de 1967. **Ne propunem ca în 1975 să obținem o producție de 2,7 ori mai mare decît în 1970, iar exportul să sporească de 3,3 ori.** Urmare angajamentului de realizare în devans a cincinalului, **ritmul mediu anual va crește la 22,3% față de 17,7% planificat.**

Acționînd conform indicațiilor date de partid, ca întregul spor de producție să fie format din produse de mare utilitate pentru nevoile economiei naționale, competitive la export, **colectivul Centralei noastre își orientează ferm activitatea pe linia modernizării și înnoirii produselor, a creșterii eficienței economice a acestora, a ridicării continue a competitivității lor.** Dacă în cincinalul anterior, **78% din produsele în fabricație au fost produse noi sau modernizate, ne propunem în 1975 să avem peste 92,5% din producția centralei reprezentată de produse noi, modernizate și reproiectate.** Această acțiune este orientată către folosirea potențialului propriu de creație tehnică. **În acest scop, vom însuși prin concepție proprie 575 produse.**

În acțiunea de înnoire și modernizare a produselor, urmărim drept criteriu de bază **eficiența economică**. În acest sens vom acționa pe multiple planuri pentru **reducerea greutății motoarelor electrice de la 17 kg/kW, la 15 kg/kW, iar a consumului de metal de la 25,9 t/milion lei în 1970 la 19,5 în 1975.** Sursa principală de reducere o va constitui **reproiectarea produselor, îmbunătățirea tehnologiilor și extinderea înlocuitorilor metalului, în special mase plastice.**

Realizarea înainte de termen a prevederilor cincinalului ridică în fața noastră sarcini de mare răspundere. Comuniștii, întregul colectiv, conștient de marea însemnătate a acestui obiectiv, contribuie zi de zi cu întreaga lor energie, inventivitate și capacitate la perfecționarea activității economice.

Pentru ca activitatea noastră să fie tot mai eficientă, **socot că este necesar ca Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei ca și alte ministere, să treacă la organizarea unor producții de oțeluri, aliaje și alte materiale necesare în cantități mici, dar la performanțele ridicate — strict necesare dezvoltării pe o treaptă superioară a fabricației de produse electrotehnice.** În acest sens, **am început cu bune rezultate colaborări cu centrale industriale și institute din Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Industriei Ușoare, care au pus deja în fabricație, pe stații pilot, anumite materii prime necesare centralei noastre.** Această acțiune ar trebui dezvoltată în ritm susținut, știut fiind faptul că industria electrotehnică este un mare consumator de materii prime și materiale produse în industria chimică.

Întregul nostru colectiv este hotărît să participe cu responsabilitate și dăruire de sine la aducerea la îndeplinire a tuturor sarcinilor reieșite din documentele adoptate de Conferința Națională pentru a-și mări contribuția la traducerea în viață a politicii partidului, la înfăptuirea măreților obiective ale dezvoltării României socialiste.

ing. Alexandru NECULA
director general, Centrala industrială de mașini și materiale electrotehnice-București

NAȚIONALE A PARTIDULUI — REALIST, ÎNSUFLEȚITOR

MULTIPLE POSIBILITĂȚI DE SPORIRE ȘI DIVERSIFICARE A PRODUCȚIEI PENTRU MAI BUNA SATISFACERE A CONSUMATORILOR

ing. Ion CRĂCIUN
ministrul industriei ușoare

PE BAZA UNEI ANALIZE multilaterale, științifice, a ceea ce a realizat, pe toate planurile, poporul nostru pînă în prezent, se conturează clar, fundamentat, viitorul economiei, societății noastre pînă în ultimul deceniu al acestui secol. Secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul ținut la Conferința Națională, document de o excepțională ținută științifică, ne-a prezentat un program pasionant, de dimensiuni impresionante, program a cărui realizare va situa România printre țările dezvoltate ale lumii.

Menținerea unui ritm mediu de dezvoltare a economiei noastre pînă în anul 1990, de circa 10% — și clasa noastră muncitoare și-a făcut de acum o tradiție din a realiza și depăși programele ce și le propune — nu-i o treabă deloc ușoară. Dar sînt prevederi pe măsura capacității de muncă și de creație a poporului nostru, pe măsura capacității de conducere și mobilizare — dovedite de faptele partidului nostru. Iată, de ce, îmi exprim adeziunea deplină la documentele prezentate Conferinței și convingerea că ele vor constitui pentru colectivele noastre de muncă din fabrici, laboratoare, institute, noi imbolduri pentru ridicarea întregii activități pe trepte superioare.

Deși este greu să tratezi secționat probleme legate atît de armonios și organic într-un tot cum este Raportul prezentat Conferinței de secretarul general al partidului, mă refer la cîteva probleme ale industriei ușoare ce se desprind din contextul general al economiei noastre și în perspectiva noilor exigențe ce se ridică în fața acestei ramuri industriale. Și aș începe cu ceea ce cred că constituie **problema nr. 1**, anume aceea **a cadrelor**, cheia realizării și depășirii tuturor programelor noastre prezente și viitoare.

Industria ușoară — ca și alte industrii de altfel — s-a dezvoltat mult. Ne-am construit fabrici și, cu toate deficiențele care mai există, construim destul de repede, cumpărăm instalații și mașini, le montăm, dar nu am reușit încă — trebuie să recunoaștem — să asigurăm întotdeauna, în același ritm, cadrele de toate nivelele necesare exploatării acestor mijloace. **Productivitate ridicată, cheltuieli minime, înseamnă în primul rînd o exploatare ireproșabilă a instalațiilor și mașinilor de care dispunem, înseamnă implementarea unor tehnologii riguroase — înseamnă asigurarea de oameni calificați care să le exploateze din plin.** Dar nu numai atît: **o înaltă eficiență presupune o perfecționare continuă, îmbunătățirea a ceea ce avem la un moment dat, presupune inovație tehnică și tehnologică și aceasta se poate face cu oameni ce stăpînesc perfect meseria.** De aceea, apreciem cu deosebire preocuparea conducerii partidului nostru pentru perfecționarea procesului de învățămînt de toate gradele, urmărind ca idee de bază formarea unor oameni realmente pentru nevoile practice, concrete, ale economiei noastre.

Industria ușoară are o rețea de școli profesionale relativ bine organizate. N-am atins însă nici pe departe nivelul necesităților. Ca urmare a indicațiilor conducerii partidului ne-am pregătit pentru organizarea, la început, într-unul din complexele noastre școlare, a unui proces de învățămînt împletit strîns cu producția. Fiecare cursant va fi, practic, jumătate lucrător, jumătate școlar, formă de la care așteptăm rezultate mult mai bune ca pînă în prezent.

O importanță hotărîtoare în economia unei ramuri o au și cadrele cu calificare ridicată, cu studii superioare, specialiști. Pentru a urca pe treptele de eficiență ridicată, pentru a valorifica superior materiile prime, pentru a utiliza rațional și eficient forța de muncă, trebuie privite sub un alt aspect problemele producției, ale tehnologiilor, ale mecanizării și automatizării. Cu metodele clasice care ne permit să îmbunătățim cu cîteva procente indicatorii noștri de plan, nu mai ajungem la ce ne propunem. De aceea, trebuie schimbată radical concepția, reproiectate produsele, tehnologiile, trebuie concepute noi mașini și instalații cu parametri superiori.

Industria ușoară este una din ramurile care antrenează multă forță de muncă. La sfîrșitul anului 1975 vom avea în ramură circa o jumătate de milion de salariați. Multe procese sînt încă bazate pe muncă manuală. **De aceea, pentru noi, problema mecanizării și automatizării capătă dimensiuni deosebite.** Dacă facem o analiză a forțelor antrenate în cercetare, constatăm că situația este necorespunzătoare. Din totalul salariaților din industria ușoară, sînt antrenați în cercetare doar 0,3%, iar din personalul tehnico-administrativ (care în industria ușoară reprezintă un procent relativ redus — 8,8% din totalul salariaților) în ansamblu **cei angajați în activitatea de cercetare reprezintă doar 4%**. Ne propunem ca, în cadrul chiar al acestui număr redus de personal t.a., printr-o analiză a fiecărui om și post, să facem o deplasare spre activitatea de concepție, de proiectare și inovație tehnică a unui număr mai mare de specialiști, cărora să le trasăm teme de fond importante, privind procesele de producție din industria ușoară.

În acest context al activității de cercetare și al folosirii cu eficiență sporită a specialiștilor, vreau să mă refer foarte pe scurt la o altă problemă esențială pentru industria noastră: **baza de materii prime**. Este știut că o parte din materiile prime necesare în industria noastră se aduc și se vor aduce și în viitor din import, cum este cazul, de exemplu, cu bumbacul. Trebuie însă să valorificăm și să dezvoltăm cantitativ și calitativ resursele din țară. Pe această linie vom revedea programul nostru cu agricultura și cu chimia — principalii furnizori. Totodată, vom acționa mai intens pentru ca industria noastră să aducă o contribuție proprie la mărirea bazei de materii prime din țară. Este neeficace și nejust să aștepți să-ți rezolve alții problemele pe care le poți rezolva tu însuți. Bineînțeles, vom acționa în mod ordonat și corelat, solicitînd sprijinul organelor de specialitate și coordonatoare pentru dezvoltarea unor activități cum ar fi: producția unor chimicale de mic tonaj, amenajarea unor cariere pentru nisipuri necesare industriei sticlei, recuperarea unor deșeuri etc. Trebuie să ne lărgim mult baza de materii prime și materiale din țară și să valorificăm apoi superior, prin tehnologii, procese și finisaje superioare, aceste materii prime.

În ce privește **realizarea cincinalului înainte de termen, din analizele și datele de pînă acum rezultă că s-au identificat soluții de majorare a producției peste prevederi pe total industrie ușoară cu circa 20 miliarde lei, prin valorificarea superioară a materiilor prime, folosirea mai bună a capacităților de producție, montarea unor utilaje în spații existente, deci fără eforturi esențiale de investiții.** În aceste condiții, ar urma ca în 1975 să se ajungă la o valoare a producției globale în industria ușoară de 74 miliarde lei, ceea ce ar însemna o creștere (75/70) de 84% față de 64,2% cît s-a prevăzut în cincinal, deci un ritm mediu anual de 13%, față de 10,4% prevăzut în cincinal. O atenție deosebită, în cadrul întrecerii, o acordăm organizării fondului pieței, astfel ca, din producția suplimentară ce se va obține, să îmbunătățim aprovizionarea populației, în special cu articolele ce mai sînt deficitare, cum sînt articolele de copii, unele sortimente de stofe și articole casnice.

Așa cum prevăd și Rezoluțiile Conferinței, vom depune toată strădania și forța noastră de muncă pentru a obține succese tot mai mari în înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare a economiei țării, deoarece aceasta este calea unică de ridicare a României în rîndul țărilor cu un înalt grad de civilizație, de continuă prosperitate și fericire a întregului nostru popor.

ÎNFĂPTUIND INDICAȚIILE CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

Consiliul de Miniștri a hotărît majorarea salariului tarifar minim la 1000 lei lunar

- *Măsuri pentru creșterea cu precădere a salariilor mici.*
- *1 miliard 130 milioane lei fond de salarii suplimentar acordat pînă la finele acestui an.*
- *Salariul tarifar minim majorat cu 25%*
- *1.160.000 de salariați beneficiari, incepînd de la 1 septembrie a.c., ai prevederilor noii hotărîri*

Ca urmare a celor hotărîte de Conferința Națională a Partidului Comunist Român cu privire la majorarea salariilor, Consiliul de Miniștri a adoptat o hotărîre în care se prevăd următoarele:

1. — Cu incepere de la 1 septembrie 1972, salariul tarifar minim se stabilește la 1 000 lei lunar, cu o creștere de 25 la sută față de salariul tarifar minim de 800 lei stabilit în luna mai 1970.

Salariile tarifare lunare între 801 și 1 000 lei se vor majora în medie cu circa 13,2 la sută, în mod diferențiat, pe grupe de salarii tarifare, prevăzîndu-se creșteri mai ridicate pentru personalul cu salariile tarifare cele mai mici.

De aceste majorări de salarii va beneficia un număr de circa 1 160 000 salariați.

2. — Pentru a se putea asigura diferențierea in continuare a salariilor tarifare în raport cu gradul de calificare a personalului, chiar și în perioada de trecere de la actuala majorare a salariilor mici la majorarea prevăzută pentru anul 1973 pentru toate celelalte salarii, se vor aduce unele corecturi la salariile între 1 000—1 180 lei, urmînd ca majorarea propriu-zisă a salariilor acestei categorii de persoane, precum și pentru restul salariaților să se facă, pentru prima etapă din cincinal, în anul 1973.

3. — În scopul aplicării prevederilor acestei hotărîri, se va aloca, pentru perioada 1 septembrie — 31 decembrie 1972, un fond de salarii suplimentar de 1 130 milioane lei, ceea ce reprezintă, la nivelul unui an întreg, un fond suplimentar de 3 390 milioane lei.

4. — Salariații care, ca urmare a majorării sau corectării salariilor tarifare, vor avea salarii tarifare ce vor depăși plafonul de salariu în raport cu care se acordă transportul gratuit, vor beneficia în continuare de acest drept, în condițiile stabilite anterior aplicării acestei hotărîri.

De asemenea, se majorează plafonul de la 1 800 lei la 2 200 lei venit lunar net al ambilor părinți pentru acordarea burselor în învățămîntul de cultură generală și artă, precum și din institutele pedagogice de învățători și educatoare, și de la 2 100 lei la 2 500 lei pentru acordarea burselor în învățămîntul superior.

Majorarea salariului tarifar minim pe economie și creșterea cu precădere a salariilor mici exprimă preocuparea continuă a partidului și statului pentru îmbunătățirea condițiilor de trai materiale și culturale ale populației. Aceste măsuri vor contribui la mobilizarea maselor de oameni ai muncii la realizarea și depășirea sarcinilor care decurg din documentele aprobate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 19—21 iulie 1972 cu privire la îndeplinirea înainte de termen a prevederilor actualului cincinal, la creșterea ritmului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România.

VALORIFICAREA COMPLEXĂ A RESURSELOR NATURALE ALE DELTEI DUNĂRII

ÎNTREAGA DESFĂŞURARE a lucrărilor Conferinţei Naţionale a partidului nostru, toate documentele elaborate cu acest prilej, reprezintă un vast program de activitate menit să asigure un drum neîntrerupt construirii socialismului în ţara noastră, ridicării României la un înalt grad de civilizaţie şi viaţă.

Din indicaţia conducerii superioare de partid, Consiliul Economic cu un larg colectiv de specialişti din ministere, institute de cercetări şi proiectări ale acestora şi Academiei, a elaborat un program complex de măsuri pentru intensificarea valorificării bogăţiilor naturale ale Deltei Dunării. Pe această bază, a luat fiinţă în anul 1970 Centrala „Delta Dunării". Prin înfiinţarea sa se asigură o coordonare unitară a activităţilor de dezvoltare şi exploatare complexă, cu eficienţă sporită a tuturor resurselor naturale ale Deltei, în special peşte, stuf şi masă lemnoasă. Faptul că toate activităţile privind cercetarea, proiectarea, investiţiile, transporturile, aprovizionarea-desfacerea etc. se desfăşoară centralizat în cadrul centralei industriale, dă posibilitatea gospodăririi mai bune a fondurilor materiale şi băneşti, îndreptarea atenţiei spre rezolvarea unor probleme majore.

Centrala noastră şi-a dovedit pe deplin eficienţa în cei doi ani de la înfiinţare ; oamenii muncii din unităţile componente au realizat şi depăşit sarcinile de plan, obţinînd în 1971 faţă de 1969 o creştere cu peste 20% a producţiei globale şi marfă şi un spor însemnat la producţia de peşte. Şi în semestrul I al anului curent sarcinile au fost îndeplinite şi depăşite cu peste 900 tone peşte, 5 200 tone stuf, precum şi alte produse.

O deosebită importanţă pentru asigurarea nivelelor de producţie, în special la peşte, stuf şi împăduriri, la proporţiile impuse de planul cincinal, o are **rezolvarea unor probleme, cum sînt amenajările, mecanizarea unor lucrări, asigurarea de utilaje corespunzătoare etc.**

Pentru realizarea producţiei de peşte la nivelul anului 1975, de pildă, se impune darea în folosinţă a unor mari suprafeţe amenajate cel mai tîrziu pînă în 1974. Pentru aceasta avem nevoie de dotare cu utilaje specifice, necesare dezvoltării activităţii întreprinderii de construcţii-montaj a industriei alimentare încă din acest an la capacitatea stabilită. Or, lucrurile nu stau tocmai aşa, deşi au fost stabilite de comun acord sarcini şi obligaţii precise pentru fiecare din factorii ce concură la amenajările amintite. Întreprinderea de construcţii nu dispune pînă în prezent de toate utilajele specifice, ceea ce impune ca Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor să ne sprijine în rezolvarea urgentă a acestei probleme. Dacă am găsi o mai bună înţelegere la Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini prin livrarea unor utilaje mai devreme, s-ar putea devansa lucrările în aşa fel încît termenele iniţiale să fie realizate şi depăşite.

Pentru că mă refer la unele probleme de cooperare, ţin să arăt că întîmpinăm **greutăţi şi în ce priveşte respectarea de către unii furnizori a contractelor economice.** Contractarea unor materiale s-a făcut în acest an cu multă întîrziere, ca urmare a nealocării în termen a cotelor pentru cîteva produse ai căror coordonatori sînt Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Uşoare şi Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini. **Consider necesar ca acordarea de nivele şi contractarea să se facă paralel cu definitivarea planului de producţie cu respectarea prevederilor legale de către toţi coordonatorii de balanţă.** Propun, de asemenea, ca Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi a Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe să studieze posibilitatea organizării unor baze de aprovizionare complexe, îndeosebi în judeţele îndepărtate.

Referindu-mă la aceste probleme trebuie să spun că şi centrala noastră mai are încă multe de făcut mai ales în ceea ce priveşte armonizarea cît mai deplină a intereselor în folosirea zonelor amenajate pentru folosinţa comună stuf-peşte. De asemenea, va trebui să rezolvăm în scurt timp şi centralizarea tuturor tipurilor de transporturi ale unităţilor noastre în cadrul unei singure întreprinderi specializate, scopul fiind o cît mai raţională şi eficientă folosire a parcului de nave. Totodată, va trebui să creăm o întreprindere specializată care să se ocupe cu întreţinerea tuturor lucrărilor hidrotehnice din Deltă. **Pentru valorificarea din punct de vedere economic al imensului potenţial turistic pe care îl prezintă această unică rezervaţie naturală care este Delta Dunării, va trebui studiată temeinic, în cel mai scurt timp, ideea organizării unei întreprinderi puternice de turism în cadrul judeţului.**

Printre preocupările majore ale centralei, avem în atenţie şi alte probleme : continuarea perfecţionării organizării unităţilor de producţie, şcolarizarea centralizată a cadrelor necesare întreprinderilor şi polificalificarea muncitorilor existenţi pentru a putea fi folosiţi. în toate sectoarele de producţie din Deltă, concentrarea şi mecanizarea evidenţei contabile, unificarea reţelei radio la punctele de lucru izolate etc.

În paralel cu dezvoltarea pisciculturii, **în atenţia centralei noastre va sta creşterea fondului piscicol din zonele neamenajate ale Deltei şi, îndeosebi, menţinerea şi dezvoltarea de specii cu valoare economică ridicată, cum ar fi crapul şi şalăul.** De altfel, încă din acest an s-au întreprins acţiuni în direcţia amenajării unor locuri de producere a puietului pentru îmbunătăţirea gradului de populare a zonelor în regim liber de inundaţii. Aceeaşi atenţie acordăm aplicării de măsuri pentru **refacerea fondului stuficol**, prin asigurarea unui regim optim solului şi evitarea recoltării în perioada de dezvoltare a noii generaţii de stuf, precum şi a împăduririi suprafeţelor planificate cu specii repede crescătoare de plopi şi salcie. Apreciem că **rezultatele activităţii noastre ar putea avea o eficienţă economică sporită dacă centrala va dispune şi de posibilitatea valorificării superioare a peştelui prin industrializare ; în acest scop, propunem ca Întreprinderea de industrializare a peştelui-Tulcea, aparţinînd de Centrala industrializării peştelui-Bucureşti, să treacă în subordinea centralei noastre.**

În scopul îndeplinirii sarcinilor ce ne revin în acţiunea de intensificare a valorificării resurselor naturale ale Deltei, vom acţiona pentru utilizarea mai bună a capacităţii de producţie, urmărind realizarea şi depăşirea indicatorilor proiectaţi, găsirea de noi posibilităţi de a mări potenţialul suprafeţelor amenajate, de a valorifica superior producţia realizată, în condiţiile îmbunătăţirii continue a eficienţei economice. În întreaga activitate ne vom călăuzi în permanenţă de Hotărîrile ce au fost adoptate de Conferinţa Naţională a partidului.

Constantin NICOLAU
director general
Centrala „Delta Dunării" - Tulcea

În industria petrolului din judeţul Dîmboviţa

CONCENTRAREA ACTIVITĂŢILOR DE EXTRACŢIE-FORAJ, CALE DE RIDICARE A RENTABILITĂŢII

ALĂTURI de toţi oamenii muncii, am urmărit şi studiat cu deosebit interes documentele prezentate la Conferinţa Naţională a partidului, care constituie o valoroasă analiză a rezultatelor dobîndite de poporul nostru în înfăptuirea politicii partidului de construire a socialismului în ţara noastră şi, totodată, un vast program de acţiune pentru ridicarea României pe noi trepte ale civilizaţiei, pentru alinierea ei în rîndul ţărilor dezvoltate. Principialitatea, înaltul spirit de răspundere, analiza ştiinţifică făcută, ne mobilizează pe noi, oamenii muncii, să depunem, în continuare, eforturi susţinute pentru a face ca toate sarcinile trasate de Documentele Conferinţei, să fie înfăptuite neabătut.

Pentru organizaţia de partid din Schela noastră, perioada premergătoare Conferinţei Naţionale a P.C.R. a constituit un prilej de profundă analiză a modului în care au fost aplicate măsurile pentru organizarea şi perfecţionarea activităţii economice şi dezvoltarea democraţiei socialiste. Condiţiile specifice ale Schelei, în care ţiţeiul se extrage de 115 ani, au impus organizaţiei de partid şi comitetului oamenilor muncii, din care fac şi eu parte, mobilizarea cadrelor tehnice, a tuturor petroliştilor, pentru găsirea soluţiilor optime în vederea exploatării intensive a straturilor de ţiţei. În acest sens, **în Schelă se aplică tot mai mult şi în mod diferenţiat, metodele noi pentru recuperarea ţiţeiului prin combustie subterană, injecţie de apă în strat şi injecţia ciclică de aburi, unele concepute şi experimentate pentru prima dată la Moreni — procedee care sînt tot mai larg răspîndite în industria petroliferă a ţării.** Aplicarea acestor metode moderne a avut un rol hotărîtor în îmbunătăţirea factorului final de recuperare, concretizată în lichidarea în întregime a fondului de sonde inactive. **Prin munca susţinută a tuturor petroliştilor noştri, în primul semestru al acestui an, planul producţiei de ţiţei a fost depăşit cu 3 300 tone, cel al producţiei de gaze cu peste 1 500 000 metri cubi, iar cheltuielile materiale au fost reduse cu 1 060 000 lei.**

Aceste rezultate, cît şi experienţa dobîndită de colectivul nostru, angajat cu toate forţele în marea întrecere naţională pentru realizarea cincinalului înainte de termen, ne îndreptăţesc să afirmăm cu toată convingerea, că **în Schela Moreni planul cincinal va fi îndeplinit mai devreme.** Desigur, ca să putem obţine rezultate şi mai bune în munca noastră, va trebui să lichidăm unele deficienţe privind folosirea integrală a capacităţii maşinilor şi instalaţiilor, calitatea unor lucrări de intervenţii, precum şi unele aspecte de indisciplină prin absentări de la serviciu, care au întîrziat repunerea unor sonde în producţie. De asemenea sînt necesare măsuri pentru **înlăturarea fluctuaţiei forţei de muncă.** Acest lucru va fi înlesnit şi de prevederile proiec-

Ion. C. DINESCU
Erou al Muncii Socialiste,
maistru sondor Schela Moreni
judeţul Dîmboviţa

(Continuare în pag. 12)

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

numărului 31 din 4 august 1972

2—4

— Hotărîrile Conferinţei Naţionale a Partidului, un program clar, realist, însufleţitor.
Semnează: acad. **V. Malinschi,** guvernatorul Băncii Naţionale ; ing. **Ion Crăciun,** ministrul industriei uşoare ; ing. **Alexandru Necula,** director general, Centrala industrială de maşini şi materiale electrotehnice — Bucureşti ; **Constantin Nicolau,** director general, Centrala „Delta Dunării"-Tulcea ; **Ion C. Dinescu,** Erou al muncii socialiste, schela Moreni ; ing. **Al. Florescu,** director general, Regionala căi ferate-Iaşi.

5

— În dezbatere : Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României
Semnează : prof. **Roman Moldovan,** membru corespondent al Academiei R. S. România ; ing. **Henry Rosenberg,** şef serviciu plan, Centrala industriei confecţiilor Bucureşti.

6

— În dezbatere : Proiectul Legii finanţelor
Semnează: **Constantin Ionete; N. Săvoiu,** Ministerul Finanţelor ; dr. **C. Grigorescu,** Banca pentru agricultură şi industrie alimentară.

7

— În dezbatere : Proiectul legii remunerării după cantitatea şi calitatea muncii în unităţile de stat
Semnează : ing. **Traian Sălăjan,** director tehnic M.C.M. ; **Aurică Marga,** econ. M.I.M.

8—9

— Adunarea generală — for de dezbatere şi creativitate
de **C. Constantin, P. Nicolae** şi **P. Stere.**

10—11

— Rezultatele unei cercetări în 10 centrale industriale
Cum utilizăm specialiştii ?
Anchetă realizată de : **Ion Bratu, Dragoş Cigusievici, Cecilia Maniţiu, Ovidiu Nicolescu, Petre Rotaru,** I.C.E. şi **Constantin Cojocaru.**

13—14

— Strategia înnoirii produselor (II).
• G.U.U.C.-Brăila : Cercetare-dezvoltare şi obiectivele creşterii economice.
de **Stere Popescu.**
• CIL-Pipera : „Răspuns" sau „acţiune" asupra pieţei ?
de **Nicolae Popov.**

15

— Factorii de producţie.
În întreprinderile industriale : Indici mai înalţi de folosire a maşinilor-unelte
de ing. **Dumitru Kiş,** ing. **H. Pincas,** C.S.P.

17

— Puncte de vedere.
Productivitatea muncii şi raportul dintre salariaţii direct şi indirect productivi.
de ing. **Mangerc,** directorul Centrului special de perfecţionare profesională a M.E.F.M.C., Roznov, judeţul Neamţ.

18

— Devizele lucrărilor de construcţii-montaj Cum stabilim normativul cheltuielilor indirecte ?
de ing. **Ion Iliescu,** I.C.E.

19

— În ţările socialiste : Creditul — instrument multilateral al eficienţei economice (II).

— R. D. Germană : Realizări ale industriei constructoare de maşini.

Redactor şef : Gheorghe DOLGU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • Bucureşti

Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

În dezbatere: PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

PROIECTUL de Lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, prin conținutul său, prin obiectivele ce le fixează, prin principiile fundamentale pe care le proclamă creează un cadru lărgit pentru conducerea socială pe baza planului național unic.

Sintetizind bogata experiență acumulată de țara noastră în conducerea planificată a economiei, proiectul de lege definește conținutul planului național unic, ca instrument prin care partidul și statul asigură coordonarea procesului reproducției socialiste lărgite și perfecționarea continuă a relațiilor socialiste de producție. Proiectul de lege cuprinde un ansamblu de norme, reguli și principii a căror aplicare va asigura creșterea atribuțiilor unităților economice și social-culturale, ridicarea gradului de analiză, fundamentare și elaborare a planurilor cincinale și anuale, îmbunătățirea conducerii activității economice în profil de ramură și teritorial, armonizarea acestora în cadrul planului național unic astfel încît să se realizeze accelerarea creșterii economice echilibrate a tuturor zonelor și localităților țării, sporirea continuă a venitului național și ridicarea nivelului de trai al poporului.

Ținînd seama de hotărîrile adoptate de Conferința Națională, revista „Viața economică" deschide o rubrică permanentă, în cadrul căreia va publica propunerile, observațiile și sugestiile specialiștilor din intreaga economie referitoare la proiectul legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României.

REFLECTAREA ÎN PRACTICĂ A CONCEPTELOR MODERNE, PROFUND ȘTIINȚIFICE, ASUPRA CONDUCERII PLANIFICATE A DEZVOLTĂRII

prof. Roman MOLDOVAN
membru corespondent al Academiei R.S. România

DESIGUR CĂ PROBLEMELE, aspectele ce pot fi ridicate la dezbaterea unui proiect de lege sînt foarte variate, pot fi analizate din multe puncte de vedere. Aceasta cu atît mai mult cu cît dezbaterea prezentă vizează perfecționarea dezvoltării economico-sociale planificate a României, elaborarea unui act normativ cadru cu un triplu conținut:

- orientările dezvoltării, obiectivele fundamentale imediate și de perspectivă ale creșterii, ale evoluției sociale și economice;
- complexul de instrumente ale acestei dezvoltări. ansamblul de mijloace și de pîrghii; procedeele elaborării, aprobării și executării planului;
- verigile organizatorice, locul și funcția organelor puterii politice, ale întreprinderilor economice, centralelor industriale — ca unități de bază în mecanismul de funcționare a economiei și ale celor ale administrației de stat centrale și locale.

Din multiplele puncte de vedere în funcție de care este posibil să fie analizată problema — reglementarea dezvoltării economico-sociale planificată a României — doresc să mă opresc asupra cîtorva, care toate converg în a confirma necesitatea, utilitatea și oportunitatea acestei perfecționări în stadiul actual al dezvoltării societății și economiei noastre — moment caracterizat între altele prin necesitatea concentrării eforturilor în mobilizarea resurselor din economie în cadrul cărora un loc important îl deține desigur organizarea rațională a producției și a muncii — confirmare pe care o găsim atît în spiritul cît și în litera proiectului de lege pe care îl dezbatem. Într-adevăr, această convergență se poate deduce dacă plecăm de la inventarierea unor cerințe — care sînt esențiale pentru practica construcției noastre socialiste — și le confruntăm — ca cereri ale comenzii sociale — cu textele, prevederile, reglementările propuse; astfel putem vedea gradul, măsura în care acestea le răspund satisfăcător. Desigur că aceste cerințe sînt extrem de variate datorită faptului că își au izvorul — impulsul — în necesități situate în diferitele nivele ierarhice în sistemul organelor puterii și ale administrației de stat, în variate domenii, compartimente ale activității, sînt necesități imediate și de perspectivă, etc. În speță, referindu-ne la proiectul legii, această identificare a cerințelor s-a făcut deja — dovadă fiind dezbaterea largă care a avut loc sub aspect instituțional și al competențelor — și va fi completat cu opiniile rezultate din dezbaterea publică ce continuă.

Proiectul de lege reflectă orientările, tendințele — am putea spune viziunea — care se conturează tot mai mult în cadrul curentelor gîndirii economice și sociale actuale. Confruntîndu-le cu conținutul prevederilor proiectului legii — mă refer la laturile teoretice, concepțiile, ideile, a ceea ce definim sub denumirea de cunoaștere științifică — constatăm cu multă satisfacție și mîndrie că acestea își găsesc o bogată reflectare în prevederile legii.

În cele ce urmează mă refer tocmai la cîteva din tendințele care se manifestă cu insistență în curentele gîndirii economico-sociale contemporane. Este vorba între altele și în principal de lărgirea conținutului unor concepte din economie, caracterizate prin pătrunderea unei viziuni umane în definirea conținutului noțiunilor de specialitate, prin mijlocirea cărora se definesc fenomenele și procesele economice.

Constatăm o largă deschidere spre interdisciplinar, spre o viziune cuprinzătoare, complexă de interdependențe reciproce între diferitele fenomene și procese, între domenii de activitate și, corespunzător, între specialiști, între variatele și diferitele compartimente ale diviziunii sociale a muncii.

Cînd vorbim de astfel de tendințe avem desigur în vedere acele tendințe care promovează progresul, noul, cele din gîndirea progresistă, cele a căror finalizare și folosire aplicativă sînt menite să dea curs noului, să contribuie la perfecționarea formelor și metodelor și, gîndindu-ne la economia socialistă, a conducerii planificate. Analizat din acest punct de vedere, proiectul legii, le conține, le definește, le situează în contextul dezvoltării noastre social-economice și prin aceasta dovedește că, aduce un aport însemnat, o promovare a cunoașterii științifice concretizată pe de o parte în disciplinele științifice, aplicative (planificare, organizare etc.) în științele sociale și umaniste, în general și ca parte componetă a științei mai cuprinzătoare, știința conducerii societății socialiste, și pe de altă parte că aduce o contribuție esențială în caracterizarea și perfecționarea formelor și metodelor conducerii planificate a economiei naționale.

PRIMA DINTRE ACESTE TENDINȚE la care mă refer privește **unitatea dintre mediul ambiant — cel construit de om și cel natural** — relația: societate-om. Întrepătrunderea organică dintre **ecologic, social** și **uman** o găsim reflectată în prevederile proiectului legii — acestea fiind privite în unitatea lor dialectică.

A DOUA TENDINȚĂ, viziune bogat reflectată, este **analiza, gîndirea prospectivă, afirmarea interdependenței între trecut, prezent și viitor.** Reglementarea elaborării prognozelor în România, rolul lor, conjugarea acestor elaborate proiective, ca planurile — instrumente normative — definitivarea conținutului prognozelor etc. arată că — așa cum am mai afirmat — se promovează tendințele noi, științifice în gîndirea și practica construcției noastre socialiste, tendințe care sînt expresia unor necesități obiective ale societății noastre contemporane în care știința și tehnica se dezvoltă puternic, în care măsurile, actele prezentate, dat fiind desfășurarea rapidă a tuturor proceselor, au implicații puternice în viitor și care trebuie din momentul adoptării lor evaluate, apreciate, prospectate și proiectate în consecință.

ÎN AL TREILEA RÎND vreau să mă refer la **promovarea unei viziuni, a unor concepte în analiză, în gîndire și în acțiune sistematică.** Mă refer mai ales la prezentarea economiei naționale, **a intrepătrunderii socialului cu economicul, a dezvoltării și a mecanismului funcționării economiei ca un sistem dinamic, un sistem cibernetic,** întrucît este prezent criteriul eficienței în dublul său conținut: **economic** (creșterea productivității muncii în societatea socialistă rentabilitatea la nivel micro-economic) și **social.** Pe drept cuvînt, economia națională este concepută ca un sistem cibernetic deschis — relativ ca un subsistem în sistemul mondial al diviziunii internaționale sociale și mondiale a muncii, **eficiența sa,** analizată și prin folosirea avantajelor participării la colaborarea și cooperarea economică, științifică și tehnică.

ÎN AL PATRULEA RÎND, concordanța între unele din cerințele de bază ale dezvoltării social-economice contemporane și prevederile proiectului de lege se confirmă, de asemenea, și în cazul adîncirii, lărgirii participării oamenilor muncii la elaborarea și luarea deciziilor, adoptarea diferitelor măsuri de politică social-economică. **Adîncirea democrației socialiste își găsește forme, căi, procedee de manifestare atît în procesul conducerii planificate a economiei, cît și în elaborarea și îndeplinirea planului.**

ÎN SFÎRȘIT, ÎN AL CINCILEA RÎND, se afirmă cu tărie cerința ca realizările, criteriul determinant al aprecierii rezultatelor creșterii economice, al modernizării economiei în ansamblul său, să fie măsura în care acestea sînt puse în slujba omului și a satisfacerii cererilor sale materiale și spirituale. Semnificativ sub acest aspect ni se pare chiar titlul legii: **dezvoltarea economică socială planificată a economiei.**

Enunțînd unele din cerințele esențiale care se manifestă în cadrul unor tendințe, în gîndirea economică, în obiectivele fundamentale ale științei economice contemporane, constatăm că **acestea își găsesc o largă reflectare în proiectul de lege** supus dezbaterii. Aceasta dovedește caracterul creator, în sensul științific al termenului, al prevederilor legii și confirmă poziția de avangardă a partidului nostru, a Comitetului Central al P.C.R., al Secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în lupta pentru nou, capacitatea sa de forță politică conducătoare, în sensul cel mai cuprinzător, de a stabili orientări obiective ale dezvoltării, de a conduce societatea antrenînd poporul la realizarea lor.

Avînd în atenție aceste tendințe la care m-am referit mai sus, mi se pare potrivit a face legătura între acestea și **Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale** organism care ar urma să elaboreze principalele orientări ale dezvoltării țării, concretizate în prognoze și respectiv în planuri cincinale și anuale, ca formă organizatorică nouă, pe deplin corespunzătoare și necesară a fi **instituționalizată,** cu rol și funcții esențiale, bine definite, în sistemul conducerii planificate a economiei noastre naționale moment important în perfecționarea acestuia.

PLANIFICAREA CÎT MAI APROAPE DE SPECIFICUL RAMURII

PROIECTUL de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României a fost primit cu un viu interes de către lucrătorii din centrale și întreprinderi. Din analiza lui rezultă că în spiritul dezbaterilor din cadrul Conferinței Naționale, proiectul de lege întărește principiul centralismului democratic, subliniind, totodată, cadrul autonomiei întreprinderilor ca și caracterul unic al planului de stat.

Așa cum era de așteptat, proiectul de lege prevede competențe lărgite centralelor, care răspund solidar, cu întreprinderile din subordine, de realizarea tuturor indicatorilor de plan.

Legat de această problemă, aș dori să fac unele considerații și propuneri referitoare la planificarea aprovizionării tehnico-materiale și la planificarea specifică industriei de confecții.

Aprovizionarea tehnico-materială este unul, dacă nu cel mai important factor de care depinde realizarea corespunzătoare a planului. Este deci de la sine înțeles că datorită diviziunii muncii, de regulă pentru realizarea unor produse complexe, concură multe întreprinderi, în acest context, aprovizionarea nu înseamnă altceva decît realizarea ritmică a planului cantitativ și calitativ la fiecare întreprindere (excluzînd problema stocurilor și a materialelor din import).

Industria confecțiilor este cel mai mare consumator al țesăturilor și tinde să depășească actualul consum în mod apreciabil, din care motiv socotesc că trebuie să fie coordonatorul de balanțe al țesăturilor. În acest sens, cred că este bine ca în lege sau în anexele aprobate odată cu legea să fie arătați și coordonatorii de balanțe. Acest lucru ar permite să se realizeze mai bine instaurarea unor relații directe furnizor-beneficiar, relații care la rîndul lor creează posibilitatea încheierii unor contracte pe termen lung, a cunoașterii reciproce a problemelor, a posibilității de diversificare a producției, a folosirii înlocuitorilor etc.

Un alt aspect care ar trebui mai bine precizat în textul proiectului de lege, este acela al **adaptării planificării în funcție de particularitățile și specificul fiecărei ramuri.** În cazul nostru, aspectele conjuncturale joacă un rol deosebit în planificare, atît pentru producția destinată pieței interne, cît și în mod deosebit pentru producția de export. Ținînd seama de aceasta, sîntem puși nu de puține ori în situația să transferăm producția de la o întreprindere la alta, pentru a satisface comenzile la export în funcție de profilul și specializarea întreprinderilor respective pentru a crea disponibilități de capacitate etc. Și cum ponderea materiei prime joacă un rol preponderent în valoarea producției globale, desigur că și planul trebuie redistribuit în funcție de acest transfer.

Au fost cazuri cînd acest lucru a fost pus în discuție, deși am justificat prin contracte de aprovizionare și desfacere necesitatea transferului de produse și implicit al transferului de valoare. În practică, pot apare și alte situații care să conducă la schimbarea, pe parcurs, a profilului unei întreprinderi care, de asemenea, să atragă după sine o altă așezare a valorilor producției globale. **Socotesc deci că ar trebui prinsă în lege și această competență a centralei, ca în cazuri justificate să poată modifica planurile, în scopul valorificării tuturor rezervelor ramurii respective, de a se asigura derularea corespunzătoare a înfăptuirii planului.**

ing. Henry ROSENBERG
șeful serviciului plan,
Centrala Industriei confecțiilor
București

În dezbatere: PROIECTUL LEGII FINANŢELOR

ÎN CADRUL lucrărilor Conferinţei Naţionale a partidului, un loc important l-au ocupat măsurile îndreptate spre îmbunătăţirea organizării şi funcţionării activităţii financiare, sporirea rolului pîrghiilor financiar-bancare, care şi-au găsit concretizarea în proiectul Legii finanţelor.

Ansamblul de principii şi norme cuprinse în proiect creează un cadru legal adecvat obţinerii unor randamente ridicate cu un consum de muncă socială cît mai redus, accelerării vitezei de rotaţie a fondurilor materiale şi băneşti, asigurării unui echilibru financiar, monetar şi valutar, creşterii puterii de cumpărare a leului.

Integrîndu-se în contextul general al adîncirii democraţiei socialiste în ţara noastră, participarea specialiştilor din unităţi productive, ministere economice, organe de sinteză din economie la dezbaterea proiectului Legii finanţelor va permite îmbunătăţirea lui, perfecţionarea activităţii financiar-bancare, a mecanismului economic. Începînd cu acest număr, revista „Viaţa economică" deschide o rubrică permanentă în care va oglindi propunerile şi sugestiile specialiştilor din economie cu privire la Legea finanţelor.

CADRU LARG PENTRU UTILIZAREA JUDICIOASĂ A FONDURILOR

EXPRIMAT sintetic, conţinutul legii finanţelor îl constituie formarea planificată a fondurilor şi în primul rînd a fondului de dezvoltare, precum şi utilizarea eficientă a acestora. Nu ne aflăm nici în faţa unei culegeri de legi privind impozitele, taxele şi veniturile de stat, sau a unui cod de procedură şi nici în faţa unei liste de competenţe în cheltuirea banului public. Ansamblul prevederilor acestei legi este subordonat cerinţelor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. de perfecţionare a pîrghiilor valorice în sensul sporirii acţiunii lor în desfăşurarea proceselor economice tot mai complexe şi a răspunderii directe pentru creşterea eficienţei oricărei măsuri economice.

Elementul nou care se impune cu o deosebită evidenţă în proiect îl constituie statuarea prioritară a **formării fondurilor băneşti** în economia noastră naţională, în cadrul cărora fondul de dezvoltare social-economică ocupă un loc aparte. Pentru înfăptuirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi accelerarea trecerii pragului de ţară în curs de dezvoltare, mobilizarea cît mai completă a tuturor disponibilităţilor şi orientarea utilizării lor în cadrul unui fond distinct al dezvoltării, constituie o cerinţă a creşterii economice. Formarea şi utilizarea fondului de dezvoltare aşa cum este proiectată, corespunde desfăşurării proceselor economice, structurii organizatorice a economiei noastre naţionale şi principiilor de conducere a acesteia în cadrul cărora un loc de seamă îl ocupă democraţia economică, centralismul democratic, consolidarea rolului întreprinderii ca verigă de bază a producţiei, funcţionarea centralelor industriale ca unităţi ce corespund atît concentrării producţiei cît şi descentralizării conducerii, precum şi creşterii rolului economic al organelor locale.

În afară de fondul de dezvoltare, care mobilizează cea mai mare parte a venitului naţional destinat creşterii economice, precum şi atragerea amortizării mijloacelor fixe nu pentru reproducţia simplă, ci în scopul lărgirii producţiei pe calea înlocuirii acestor mijloace cu utilaje de înaltă productivitate, legea finanţelor precizează şi condiţiile de formare şi utilizare a celorlalte fonduri şi anume a fondurilor bugetare, a fondurilor de creditare pe termen scurt şi mijlociu, precum şi a fondurilor de asigurări de stat.

Importanţa covîrşitoare ce se acordă prin lege formării veniturilor destinate finanţării obiectivelor stabilite prin planurile de dezvoltare social-economică a ţării duce nu numai la creşterea rolului pîrghiilor finaciare, ci şi la crearea de condiţii pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activităţii organelor financiare. După cum se ştie, în realizarea echilibrului dinamic al economiei noastre naţionale un rol de seamă revine echilibrului financiar şi valutar, garanţie a respectării proporţiilor determinate prin plan, a stabilităţii monetare şi a creşterii nivelului de trai potrivit prevederilor. Dar echilibrul finaciar-valutar nu are un caracter de balansare pasivă a veniturilor şi cheltuielilor, mai ales prin limitarea acestora din urmă. Legea finanţelor deschide cîmp de acţiune pentru realizarea unui **echilibru activ** prin mobilizarea cît mai completă a veniturilor nou create şi a tuturor disponibilităţilor băneşti, precum şi prin orientarea lor spre obiectivele cu un grad ridicat de eficienţă.

O altă caracteristică ce străbate ca un fir roşu prevederile legii finanţelor privitoare la formarea şi utilizarea fondurilor băneşti o constituie asigurarea de condiţii pentru **acţiunea legii exponenţiale în circuitul sub formă valorică a produsului social.**

De mult timp este cunoscut faptul că gradul de utilizare eficientă a fondurilor băneşti se cuantifică prin legea exponenţială. Asociată iniţial domeniului mai restrîns al capitalului de împrumut şi exprimată obişnuit prin ceea ce se numeşte dobîndă compusă sau efectul capitalizării dobînzii, legea exponenţială a dovedit analizei economice gradul său de generalitate mai ridicat, cuprinderea în sfera ei de acţiune a tuturor fondurilor băneşti intrate în circuitul economic. De fapt, această legitate economică exprimă o funcţie exponenţială crescîndă, de tipul V^{dt} ($d \geq o$) în care v reprezintă o valoare oarecare la un moment dat cu un efect economic de mărimea exponentului d, a cărui creştere este direct proporţională cu timpul.

Numeroasele prevederi din legea finanţelor în legătură cu căile şi cerinţele de accelerare a rotaţiei fondurilor de producţie vor acţiona în direcţia creării de condiţii prin activitatea organelor financiare pentru acţiunea legii exponenţiale. Creşterea vitezei de rotaţie a fondurilor prin reducerea ciclurilor de producţie, a duratelor de intrare în funcţiune şi realizare a parametrilor proiectaţi la investiţii, creşterea randamentului în fiecare ciclu etc., vor avea efecte economice exponenţiale. În adevăr devin o funcţie exponenţială crescîndă în raport cu timpul nu numai dobînzile, dar şi beneficiul, impozitul pe circulaţie, toate celelalte forme de venit net neintroduse în procesele economice productive. Acţiunea legii exponenţiale pune în lumină faptul că dezvoltarea în ritmuri înalte în condiţiile accelerării rotaţiei fondurilor îşi creează ea însăşi o bună parte din mijloacele băneşti necesare în acest scop prin capitalizarea efectului economic pozitiv realizat

Proiectul legii finanţelor supus dezbaterii publice va fi îmbunătăţit fără îndoială pe baza unor propuneri. Există necesitatea perfectării unor prevederi. Intr-o economie în plin dinamism, cum este a noastră, procesele economice prezintă un grad ridicat de mobilitate şi necesitatea luării unor decizii operative. Crearea de condiţii în acest scop nu contravine principiului „Cine aprobă poate modifica planurile financiare" deoarece în economia modernă, concepută ca un sistem cu nivele de decizii, funcţionează şi o altă cerinţă a conducerii şi anume aceea a delegării.

Aplicarea legii finanţelor îşi va aduce din plin contribuţia la îndeplinirea măreţelor obiective puse în faţa noastră de Conferinţa Naţională a P.C.R.

Constantin IONETE

SIMPLIFICAREA RELAŢIEI: BUGET – CENTRALĂ INDUSTRIALĂ

CONSIDER că principiul prevăzut în proiectul Legii finanţelor, potrivit căruia trebuie restituită orice sumă avansată de societate sub forma finanţării şi creditării, corespunde cerinţelor obiective de întărire în continuare a rolului şi funcţiilor finanţelor.

În legătură cu prevederile referitoare la acest principiu (articolul 7 din proiectul de Lege), fac următoarele propuneri:

— **la alineatul 2:** trebuie formulată o astfel de prevedere conform căreia centrala să devină realmente unitatea principală a conducerii planificate a activităţii economice, iar din punct de vedere practic să se realizeze o simplificare a relaţiilor dintre fondul central de dezvoltare economico-socială (prin care societatea atribuie fondurile băneşti) şi unităţile economice angajate în asemenea relaţii; de aceea propun ca în loc de „unităţile economice"... să se prevadă „centralele industriale şi unităţile economice asimilate acestora...".

— de asemenea, propun ca finalul acestui alineat (2) să fie reformulat astfel: în loc de „...să obţină rezultate financiare care să le permită"; să se prevadă: „...şi să asigure:". Aceasta este necesar deoarece resursele din care se efectuează restituirea fondurilor băneşti primite, constituirea fondului de dezvoltare, participarea la constituirea fondurilor centralizate, nu sînt numai rezultatele financiare ci şi amortizarea, prisosul şi excedentul de mijloace circulante, taxa asupra fondurilor de producţie etc.;

— la alineatul „a", trebuie făcută o precizare care să înlăture eventualele interpretări cu privire la obiectul restituirii de aceea după „...finanţării şi creditării..." trebuie să se adaoge „investiţiilor şi mijloacelor circulante". Este cunoscut că unităţile economice primesc şi sume reprezentînd finanţarea unor cheltuieli cum sînt cele nerecuperate prin preţurile de livrare a producţiei şi care sînt prevăzute ca atare prin plan (diferenţe de preţ nefavorabile, pierderi planificate etc.).

Adoptarea principiului restituirii fondurilor primite din partea societăţii, pentru finanţarea investiţiilor şi mijloacelor circulante aduce în actualitate discutarea oportunităţii taxei asupra fondurilor de producţie instituită prin Legea nr. 19/1971. După părerea mea, **principiul restituirii creează condiţii specifice în care taxa asupra fondurilor nu se mai justifică în cazul acelor fonduri de producţie confecţionate cu mijloace financiare acordate de societate. S-ar putea însă considera taxa asupra fondurilor de producţie ca o resursă din care se face restituirea, mai ales că prin introducerea în preţurile de producţie a acestei taxe se diminuează în mod corespunzător beneficiul-sursa principală de restituire.** Aceasta ar presupune însă o delimitare în evidenţă a taxei asupra fondurilor de producţie, deoarece nu întreaga sumă, reprezentînd taxa respectivă, se referă la fonduri confecţionate cu mijloace primite din partea societăţii. **Consider că ar trebui precizat în lege, cum se va realiza rambursarea fondurilor, după cum cred că s-ar impune evitarea de paralelisme în cazul menţinerii taxei pentru fonduri.**

N. SĂVOIU
Ministerul Finanţelor

FUNCŢIA DE CONTROL A CREDITULUI SĂ FIE MAI BINE CONTURATĂ

MENITĂ să contribuie la creşterea rolului finanţelor şi a creditului în economie, la accentuarea influenţei pîrghiilor financiar-bancare asupra desfăşurării proceselor economice, proiectul Legii finanţelor împleteşte, pentru prima dată, într-un act normativ, o serie de obiective, principii şi atribute privind unele categorii economice care acţionează în societatea noastră.

Prin proiectul de lege publicat recent, se defineşte în mod clar necesitatea utilizării cît mai judicioase a fondurilor primite pe calea finanţării sau a creditării. În acest context, rezultă că va creşte gradul de răspundere nu numai din partea celor care utilizează fondurile primite de la buget sau de la bănci, ci şi al acelora care le pun la dispoziţie. Din lectura acestui proiect se formează inerent opinia că fiecare măsură care se va lua în procesul de finanţare, creditare, de decontare etc. trebuie să fie o măsură legală care să asigure nemijlocit respectarea disciplinei financiare de credite şi de plăţi şi utilizarea cu eficienţă maximă a fondurilor materiale, de muncă şi băneşti de către toate organizaţiile noastre socialiste.

Dezbaterea publică a proiectului de lege ne dă posibilitatea să formulăm cîteva opinii care, după părerea noastră, ar putea fi luate în consideraţie de către forurile ce au competenţa să îmbunătăţească şi să definitiveze proiectul de lege pe baza propunerilor economiştilor şi a altor specialişti. Astfel, la cap. I din lege nu se pomeneşte nimic despre credit, categorie economică cu principii şi atribute proprii. Aşa cum este redactat acest capitol, lasă să se înţeleagă că finanţele sînt una cu creditul, deşi în cuprinsul capitolelor IV şi V din lege se conturează distinct funcţiile şi principiile creditului. Ar fi necesar, după părerea noastră, ca la cap. I să se facă cel puţin precizarea că în noţiunea largă de „finanţe" se integrează şi creditul, categorie economică cu principii şi funcţii proprii.

În cuprinsul art. 56 de la cap. IV, la subcapitolul A „Finanţarea şi creditarea industriei, construcţiilor, transporturilor şi telecomunicaţiilor" se arată că acordarea creditelor are loc „în cadrul limitei de creditare aprobată", de unde rezultă că fiecărei unităţi economice i se stabileşte o limită de creditare. În finalul articolului, se menţionează, de asemenea, că „unităţilor economice care nu-şi gospodăresc în mod corespunzător mijloacele circulante **li se vor stabili limite de creditare**", ceea ce s-a mai arătat la începutul articolului. După modul de redactare a textului se pare că s-a omis să se insereze că unităţilor economice din ultima categorie li se stabileşte limita de creditare în anumite condiţii, la anumite perioade etc., pentru ca aceasta să corespundă mai bine nevoilor de a se impune anumite restricţii şi de a se întări controlul în astfel de situaţii.

În timp ce la art. 56 se face precizarea, justă după părerea noastră, că „creditele curente şi cele restante nu pot depăşi limita de creditare aprobată" la art. 61, unde se tratează despre finanţarea şi creditarea agriculturii de stat, nu se arată care este întinderea limitei de creditare. Dacă prevederea de la art. 56 este valabilă şi pentru unităţile de stat din agricultură, să se cuprindă aceasta şi la art. 61. Propunerea vizează nu numai respectarea caracterului unitar al textului de lege, ci, mai ales, reliefarea rolului acestui important instrument de creditare.

Din cuprinsul art. 65 al proiectului de lege rezultă clar că acordarea creditelor cooperativelor agricole de producţie are loc pe baza „contractelor de valorificare a produselor agricole încheiate cu organizaţiile socialiste". La art. 68 se arată că „banca poate acorda credite pe termen scurt pentru producţia acelor cooperative agricole care nu au producţie marfă contractată". Pornind de la con-

dr. C. GRIGORESCU
Banca pentru agricultură şi industria alimentară

(Continuare în pag 12)

În dezbatere: PROIECTUL LEGII REMUNERĂRII DUPĂ CANTITATEA ȘI CALITATEA MUNCII ÎN UNITĂȚILE DE STAT

ÎN CADRUL preocupărilor majore ale partidului și statului nostru pentru perfecționarea conducerii, organizării și planificării dezvoltării economico-sociale a țării, pentru perfecționarea relațiilor de producție din societatea noastră, un loc important îl ocupă aplicarea consecventă a principiului repartiției după muncă și perfecționarea sistemului de remunerare.

Printre documentele de înaltă semnificație social politică, hotărîtoare pentru evoluția construcției României socialiste multilateral dezvoltate, dezbătute de Conferința Națională a Partidului din 19—21 iulie a.c. se înscrie astfel și proiectul de „Lege a remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat". Elaborat și definitivat pe baza experimentării sale în unitățile socialiste din toate domeniile de activitate timp de 4 ani, proiectul este menit să asigure așezarea mai riguroasă a remunerării oamenilor muncii corespunzător cu cantitatea, calitatea și răspunderea socială a muncii prestate, în spiritul principiilor eticii și echității socialiste, creșterea spiritului de răspundere a salariaților pentru rezolvarea sarcinilor ce le revin, stimularea ridicării nivelului de pregătire profesională a oamenilor muncii, dezvoltarea inițiativei lor în perfecționarea continuă a activității productive și sporirea eficienței acesteia — calea sigură și trainică a creșterii nivelului de trai material și cultural al întregului popor.

Ținînd seama de interesul ca și de însemnătatea pe care proiectul de lege o are pentru masele de salariați, Conferința Națională a Partidului a stabilit, în spiritul principiilor democratismului propriu societății noastre, dezbaterea sa largă de către masele de oameni ai muncii.

Redacția revistei „Viața economică" invită pe cititorii săi să-și exprime opiniile asupra proiectului de lege, să facă observații, sugestii, propuneri în vederea perfecționării proiectului de lege ce urmează a fi supus dezbaterii și aprobării Marii Adunări Naționale.

Pe lingă reglementările ce le cuprinde, consider că Proiectul de Lege este susceptibil de unele îmbunătățiri, astfel:

- În vederea înfăptuirii unei repartiții judicioase a forței de muncă pe teritoriul țării și a asigurării cu cadre calificate a noilor obiective ce se construiesc în regiuni mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial, deficitare de regulă în forță de muncă calificată, **s-ar putea prevedea prin lege acordarea unor salarii tarifare majorate muncitorilor calificați, cadrelor tehnice și de specialitate, orientîndu-se în acest fel forța de muncă spre aceste obiective.**

- **Introducerea sporului de vechime în cuantum de 2% și pentru tinerii cu vechime în aceeași unitate de 2—5 ani, ar duce, după opinia noastră, la mărirea stabilității și reducerea fluctuației acestei categorii de salariați.**

- După cum se știe Proiectul de Lege prevede o serie de reglementări referitoare la plata premiilor pentru economii de materiale, (în ultimă instanță pentru economii la prețul de cost). Consider că aceste reglementări ar trebui să fie revăzute pe baza unor analize în întreprinderi, deoarece, în forma sub care a fost aprobată prin H.C.M. nr. 151/1970, sînt greu de aplicat, lipsind astfel unitățile de producție de un mijloc important pentru stimularea angajaților în vederea reducerii cheltuielilor materiale, una din sarcinile de bază trasate de Conferința Națională întreprinderilor și unităților economice.

Urmărind aplicarea consecventă și riguroasă a principiului socialist de retribuție după muncă și a echității socialiste, cointeresarea materială a celor ce muncesc pentru obținerea unor rezultate superioare în activitatea de producție, pentru ridicarea pregătirii profesionale și stimularea progresului tehnic și științific, actualul Proiect de Lege, devenit Lege după aprobarea sa de către Marea Adunare Națională, va da un nou impuls activității desfășurate de toți oamenii muncii din unitățile de stat pentru înfăptuirea sarcinilor construirii societății socialiste multilateral dezvoltate.

ing. Traian SĂLĂJAN
director tehnic
Ministerul Construcțiilor de Mașini

O STRÎNSĂ CORELAȚIE ÎNTRE MUNCĂ ȘI REZULTATE

PERFECȚIONAREA formelor repartiției după muncă — una din laturile principale ale relațiilor de producție socialiste, constituie un instrument important pentru stimularea și mobilizarea maselor de oameni ai muncii în dezvoltarea producției, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, perfecționarea tehnicii, creșterea avuției naționale în general și prin aceasta a nivelului de trai material și cultural al întregului popor.

Pe măsura dezvoltării construcției economiei socialiste, partidul și statul nostru au avut în vedere constituirea unui sistem de salarizare care să răspundă tot mai mult cerințelor făuririi economiei socialiste, remunerării după cantitatea și calitatea muncii prestate. Îmbinînd strîns cointeresarea materială individuală și colectivă cu stimulentele morale, partidul a folosit principiul repartiției după cantitatea și calitatea muncii pentru dezvoltarea și perfecționarea producției socialiste și creșterea neîntreruptă, pe această bază, a bunăstării salariaților.

Pe baza experienței acumulate și în urma analizei critice a vechiului sistem de remunerare, în anul 1968 a început experimentarea noului sistem de salarizare, care stă la baza actualului Proiect al Legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii, supus dezbaterii publice, conform recentei hotărîri a Conferinței Naționale. Acest Proiect de act normativ consider că are marea calitate de a ridica la nivel de lege și a îngloba toate reglementările de remunerare a muncii cu îmbunătățirile ce se impun în urma unei lungi perioade de experimentare, care a permis să se verifice practic eficiența lor. Aplicarea măsurilor cuprinse în Proiectul de Lege va duce la mobilizarea eforturilor întregului nostru popor pentru înfăptuirea mărețelor sarcini de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, asigurînd totodată respectarea echității socialiste.

Dintre numeroasele prevederi care reglementează în mod judicios raportul dintre muncă și retribuire, asigurînd o legătură mai strînsă între eforturile oamenilor muncii și rezultatele muncii lor, ca și stimularea lor în vederea obținerii unor randamente sporite, mă voi opri doar asupra cîtorva cuprinse în Proiectul de Lege. **Apreciez ca fiind deosebit de importante reglementările referitoare la legalizarea principiilor de diferențiere a salariilor pe ramuri, subramuri și activități, stabilirea raportului între salariile nete maxim și minim ale personalului din unitățile de stat, precum și consfințirea salariului tarifar ca parte principală în salariul total, deoarece ele vor permite atragerea cu prioritate a cadrelor spre ramurile mai importante și vor asigura o repartizare echitabilă a salariilor în raport cu cantitatea și calitatea muncii prestate.**

Stabilirea și legiferarea a numeroase forme de salarizare ce pot fi aplicate în toate ramurile de activitate economică și socială dau posibilitatea fiecărei unități să aleagă și să aplice pe cea mai eficientă, asigurînd astfel o legătură strînsă între mărimea veniturilor și realizările obținute prin muncă. Acord mare prețuire acestui lucru, deoarece consider că prin aceasta unitățile de producție nu se vor mai limita numai la formele clasice de salarizare în acord direct. (simplu sau colectiv), ci vor utiliza și alte forme de salarizare prevăzute în lege, a căror eficiență nu va întîrzia să se arate. **Foarte importantă îmi apare prevederea conform căreia, personalul din cadrul întreprinderilor și al centralelor industriale care obține realizări deosebite în muncă, poate fi premiat în cursul anului dintr-un fond de premiere ce se poate constitui, prin aplicarea unei cote de pînă la 1% asupra fondului total de salarii planificat al unității.** Aceasta va permite stimularea mai operativă a salariaților, mobilizarea inițiativei lor creatoare în vederea creșterii producției, valorificării potențialului material al întreprinderii. Adoptarea legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii va conduce, în același timp, la sistematizarea și restrîngerea numeroaselor acte existente în prezent în domeniul remunerării, ceea ce va permite cunoașterea mai bună și aplicarea lor corectă de către cei ce lucrează în acest domeniu, va ușura munca de control și îndrumare și va reduce volumul plăților, care încă se mai fac, cu nerespectarea reglementărilor legale.

PÎRGHIE STIMULATOARE — ÎN CREȘTEREA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII PRODUCTIVE

PRINTRE documentele dezbătute la recenta Conferință Națională a Partidului este și proiectul „Legea remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat". Pentru salariații unităților socialiste de stat, prevederile din proiect sînt în cea mai mare parte cunoscute, deoarece principiile și prevederile acestuia au fost experimentate timp de patru ani. Acest sistem nou, al cărui cadru este închegat ca un tot unitar în cadrul legii sus-amintite, stimulează creșterea mai accentuată a producției, productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție și în același timp creșterea cîștigului salariaților.

În unitățile Ministerului Industriei Metalurgice, **influența pozitivă a elementelor noului sistem de salarizare s-a reflectat în obținerea unor rezultate superioare.** Astfel pe ansamblul M.I.M. producția globală a fost realizată în 1970 în proporție de 102,3%, în anul 1971 în proporție de 102,8%, iar pe semestrul I al anului 1972 în proporție de 102,05%; productivitatea muncii a crescut cu 3,1% în 1970, cu 2,3% în 1971 și cu 1,69% pe semestrul I.1972.

O trăsătură caracteristică a noului sistem de salarizare o constituie ponderea ridicată a salariului tarifar în salariul total, care în unitățile M.I.M. reprezintă circa 90%, fapt ce a stimulat în perioada experimentării interesul tuturor salariaților pentru ridicarea calificării, aceasta fiind principala cale de creștere a cîștigului. De menționat, că nivelul cîștigului obținut datorită ridicării calificării poate fi permanent îmbunătățit. Ridicarea ponderii salariului tarifar în salariul total a avut o influență deosebită și în normarea muncii, impunîndu-se astfel măsuri de organizare rațională a producției și a muncii și stabilirea de norme tehnice care să reflecte mai precis cantitatea de muncă necesară pentru efectuarea lucrărilor.

Pentru stimularea producției de oțel și laminate la Combinatele Siderurgice Reșița, Galați și Hunedoara, în baza noului sistem, s-a aplicat una din formele prevăzute de lege — **acordul progresiv.** Conform art. 55 din proiect **personalul poate beneficia și de premii, în cursul anului, pentru economii față de normele de consum stabilite la materii prime, materiale, combustibil și energie.** Acest element de cointeresare a salariaților a fost aplicat în perioada anilor 1970—1972 și a dus la creșterea preocupării lucrătorilor pentru reducerea cheltuielilor materiale. În toate unitățile M.I.M. s-au obținut importante economii de materii prime, materiale, combustibil și energie și în special economii la cărbuni cocsificabili, cocs, cărămizi refractare bazice, gaz metan, energie electrică etc. Pentru economiile realizate colectivele de salariați din unități au beneficiat de premii substanțiale.

Analizînd proiectul „Legea remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat" constatăm justețea principiilor ce stau la baza acestui proiect. El constituie o pîrghie importantă în stimularea energiei și inițiativei maselor pentru creșterea eficienței economice a întreprinderilor. Trebuie să arătăm însă că pentru aplicarea corectă a acestei legi este necesar ca toate cadrele de conducere să cunoască și să respecte principiile de salarizare stabilite. Totodată instrucțiunile de aplicare elaborate de Ministerul Muncii trebuie să fie suficient de clare, pentru a se evita unele din deficiențele constatate în perioada experimentării.

Este necesar de remarcat și faptul că în instrucțiunile de aplicare a experimentării noului sistem de salarizare n-a fost precizat modul de încadrare pentru toate cazurile cînd un salariat se mută de la o unitate la alta, fiind lămurite numai cazurile de transfer în interesul serviciului și de demisie și trecerea salariaților de la o unitate la alta în condiții care nu întrerup continuitatea. Rămînînd nerezolvate unele situații ca de exemplu transferul la cerere.

Consider că din experiența căpătată în perioada experimentării, Ministerul Muncii va trage concluziile necesare, astfel încît instrucțiunile, anexele și măsurile de aplicare a „Legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat" să fie întocmite la nivelul principiilor de bază ale acestei legi.

Aurică MARGA
economist, Ministerul Industriei Metalurgice

ADUNAREA
FOR DE DEZBATERE

ADUNAREA GENERALĂ a oamenilor muncii este proclamată prin lege „forma superioară a conducerii colective, forul prin care clasa muncitoare, masele de oameni ai muncii participă în mod organizat la conducerea activității economico-sociale, la dezbaterea și soluționarea problemelor legate de îndeplinirea programelor de producție, exercită controlul asupra organelor de conducere". Din această definiție deducem două funcții esențiale ale adunării generale: funcția de **soluționare** a problemelor legate de îndeplinirea programelor de fabricație și funcția de **control** asupra activității consiliului și respectiv, comitetului oamenilor muncii.

Cum se realizează în practică prima dintre aceste funcții ale adunării generale? Cum trebuie organizată și desfășurată activitatea adunării generale, pentru ca exercitarea acestei funcții de creativitate să aibă maximum de efecte pozitive asupra rezultatelor activității unităților economice? În încercarea de a găsi răspuns la aceste întrebări am întreprins o cercetare a adunărilor generale desfășurate în februarie a.c. în trei întreprinderi bucureștene: Uzina de anvelope „Danubiana", Uzina de mașini electrice și Fabrica de tricotaje „Tricodava". Rezultatele, concluziile investigației ni se par interesante și actuale, avînd în vedere că în prezent se desfășoară a doua sesiune a adunărilor generale din acest an.

În toate cele trei întreprinderi adunările generale s-au desfășurat conform următoarei „tehnologii": 1 — întocmirea unei dări de seamă care înfățișează modul cum au fost îndeplinite sarcinile de plan pe anul trecut, sarcinile de plan pentru perioada următoare (un an), deficiențele care s-au manifestat și se manifestă în activitate; totodată se întocmesc: un proiect de plan de măsuri (denumit plan M.T.O. — plan de măsuri tehnico-organizatorice), care, de regulă precizează termenul la care vor fi eliminate deficiențele semnalate în darea de seamă și responsabilul acțiunii, un proiect privind angajamentele asumate în întrecerea socialistă, un proiect de contract colectiv de muncă; 2 — transmiterea cu 2—5 zile înainte de data ținerii adunării generale a documentelor întocmite în faza 1 către salariați (reprezentanți); 3 — analiza acestor documente, eventual consultarea opiniei colectivelor din care fac parte reprezentanții respectivi; 4 — adunarea generală propriu-zisă.

Activitatea din adunarea generală se concretizează în: prezentarea (în rezumat sau in extenso) dării de seamă; dezbateri pe marginea dării de seamă și a celorlalte documente menționate la faza 1; aprobarea prin vot deschis a tuturor acestor documente.

Faza definitorie pentru adunarea generală, faza în care se manifestă funcția acesteia de organ colectiv de creativitate, de soluționare a problemelor legate de îndeplinirea programelor de fabricație o constituie dezbaterile. Credem că trebuie să restrîngem conținutul noțiunii de dezbatere la acela de **soluționare în colectiv a unei (unor) probleme date**, conținut stipulat expres de lege pentru activitatea adunărilor generale.

În această definiție se subliniază faptul că problemele sînt **date**, de unde decurge responsabilitatea organelor de conducere executivă de a descifra în prealabil problemele cu care este confruntată unitatea economică, a elabora variante de soluționare, pe care să le supună analizei organelor de conducere colectivă, în cazul nostru, adunării generale. De asemenea, definiția subliniază faptul că activitatea adunării generale este una creativă, de soluționare a problemelor, și nu de evidențiere a acestora.

În acest fel, vom putea defini cu mai multă claritate **criteriile de apreciere a eficienței dezbaterilor** din adunările generale: numărul problemelor rezolvate, calitatea soluțiilor adoptate, consecințele acestor soluții asupra rezultatelor activității întreprinderii. Vom renunța deci la astfel de indicatori ca: numărul luărilor de cuvînt, durata luărilor de cuvînt etc.

Sinteza luărilor de cuvînt în cadrul dezbaterii din adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la cele trei întreprinderi investigate se concretizează într-o listă de 52 de propuneri la „Danubiana", 30 la „Tricodava" și 67 la Uzina de Mașini Electrice. Acestea constau în semnalarea fie a unor **deficiențe** existente în activitatea uzinei, fie a unor **soluții** de eliminare a acestor deficiențe.

Corelarea acestor propuneri cu conținutul dărilor de seamă ne permite să determinăm creativitatea dezbaterilor, măsura în care ele duc mai departe analiza făcută în darea de seamă, măsura care contribuie la soluționarea problemelor ce confruntă uzina în momentul ținerii adunării generale. Creativitatea se exprimă fie în sesizarea unor noi probleme (altele decît cele semnalate în darea de seamă), fie în emiterea unor soluții pentru problemele semnalate în darea de seamă sau, chiar, în cadrul dezbaterilor. Reafirmarea problemelor și soluțiilor formulate în darea de seamă contravine, evident, funcției de creativitate a adunării generale.

O astfel de corelare presupune cunoașterea conținutului dării de seamă. Analiza aprofundată, din acest punct de vedere, a dării de seamă de la „Danubiana" arată că aceasta prezintă rezultatele obținute în anul trecut, subliniind că cei mai mulți indicatori de plan au fost realizați și depășiți, cu excepția prețului de cost, precum și sarcinile ce revin uzinei în anul următor din planul de activitate al centralei. Cea mai mare parte a dării de seamă este destinată evidențierii deficiențelor existente, care au condus la o pierdere de peste 5 milioane lei la prețul de cost planificat. Sînt evidențiate: utilizarea incompletă a capacităților de producție și a forței de muncă, nerealizarea obligațiilor contractuale, întreruperi în funcționarea utilajelor, lipsă de muncitori, calificarea necorespunzătoare a unui mare număr de salariați, deficiențe în tehnologia de fabricație, în aprovizionarea tehnico-materială, fluctuația forței de muncă, procent ridicat de rebuturi, de deșeuri, calitate necorespunzătoare a unor produse, locații, penalizări etc. Cu mici variații, aceleași deficiențe apar — ca un leit-motiv — și în dările de seamă prezentate la adunările generale din celelalte două întreprinderi menționate

Soluțiile preconizate de darea de seamă constau, de fapt, în eliminarea tuturor acestor deficiențe.

Trebuie spus că, după opinia noastră, darea de seamă de la „Danubiana" —

● Adunarea generală, formă superioară a conducerii colective, trebuie concepută ca un organ colectiv de conducere cu două funcții esențiale : funcția de soluționare **a problemelor legate de îndeplinirea programelor de fabricație ale unităților economice ; funcția** de control **asupra activității consiliilor și comitetelor oamenilor muncii.**

● O condiție esențială în reușita unei adunări generale o constituie pregătirea acesteia, în care întocmirea dării de seamă ocupă un loc central. Ea trebuie să prezinte succint rezultatele **obținute și o**biectivele **viitoare și să se concentreze asupra unei examinări amănunțite a problematicii, a deficiențelor ce se opun atingerii obiectivelor stabilite. Această examinare este ușurată de utilizarea unor instrumente moderne de analiză printre care și semantograma de problematică.**

● Semantograma evidențiază corelațiile între diferite deficiențe, arătînd care sînt problemele de intrare, cele care generează întregul sistem de deficiențe din activitatea unei unități economice.

așa cum a fost concepută — n-a reușit să evidențieze în mod corespunzător corelațiile dintre diferitele deficiențe (probleme) semnalate, neoferind posibilitatea unei orientări adecvate a dezbaterilor.

Pornind de la deficiențele semnalate în darea de seamă, le-am reordonat conform **semantogramei***) pe care o prezentăm alăturat. Subliniem că nu am adăugat nimic în plus, nu am făcut decît să reordonăm deficiențele semnalate în darea de seamă.

Semantograma prezentată permite să se evidențieze faptul că marea majoritate a deficiențelor semnalate în darea de seamă sînt „intermediare", ele neputînd fi eliminate decît prin eliminarea celor din amont, a celor care le generează. Oricît de aprinsă ar fi „dezbaterea" deficiențelor intermediare, aceasta rămîne sterilă, lipsită de finalitate.

Astfel, conform semantogramei, rezultă că „problemele" uzinei „Danubiana" la începutul acestui an nu erau: întreruperi în funcționarea utilajelor, defectări de utilaje, productivitate scăzută, calitate necorespunzătoare etc. ci: aprovizionare neritmică, aprovizionare cu materii prime și materialele de calitate slabă, lipsă dotare cu aparatură de încercare la sectorul de cercetare, lipsa de operativitate în asigurarea cu matrițe (tot la cercetare), imprecizie în stabilirea responsabilităților la contactul dintre cercetare și fabricație și la cel dintre sectorul de reparații și cel de exploatare, defecțiuni în sistemul de recrutare, formare și perfecționare a personalului, neexecutarea în termen a obiectivelor sociale fixate în adunările generale precedente, existența unei reglementări care produce dificultăți în asigurarea cu personal și cointeresarea acestuia în asuma-

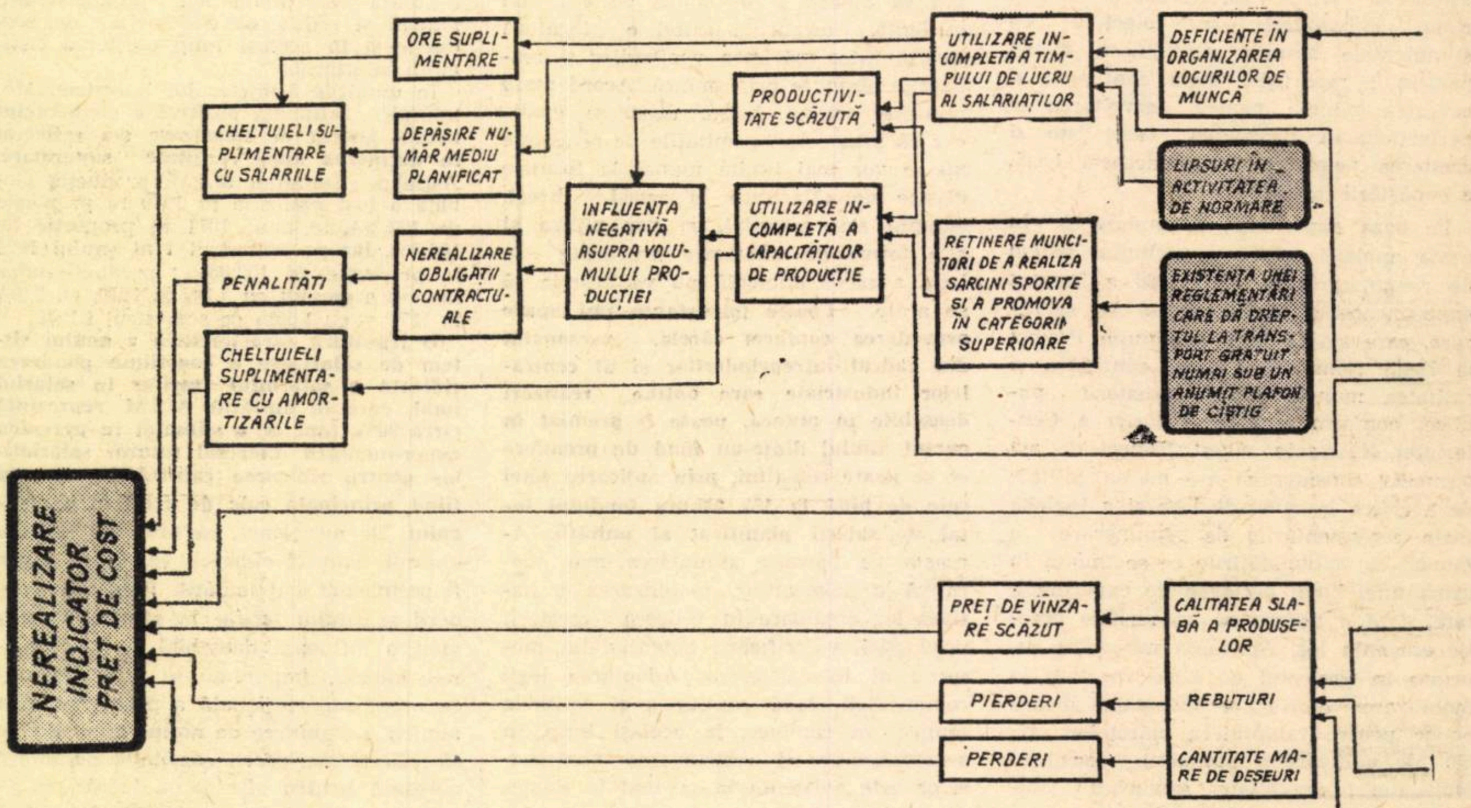

Semantograma deficiențelor din activitatea uzinei „Danubiana", la începutul acestui an, așa cum

GENERALĂ – ȘI CREATIVITATE

● Problemele a căror rezolvare intră în atribuțiile organelor ierarhice superioare trebuie evidențiate separat. În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, se precizează concret care este organul ierarhic în cauză, îi sînt aduse la cunoștință problemele și este invitat la adunarea generală cu scopul concret și precis de a răspunde la problemele semnalate.

● Pentru problemele de intrare, care pot și trebuie (conform legii) să fie rezolvate la nivelul unității economice, organul de conducere operativă (director general, director) elaborează variante de soluționare pe care, după ce le-a îmbunătățit în consiliu (comitet) le supune analizei adunării generale a oamenilor muncii. Nu se prezintă numai deficiențele — cum se procedează, uneori, în prezent — ci și variantele de soluționare a acestora.

● Adunarea generală este informată de modul în care au fost aduse la îndeplinire hotărîrile din sesiunea trecută — așa cum se procedează în prezent — arătîndu-se însă și care sînt sancțiunile aplicate celor din vina cărora unele hotărîri nu au fost duse la îndeplinire — cum nu se procedează în prezent.

rea de sarcini sporite etc. (aceste deficiențe sînt reprezentate în semantogramă în dreptunghiuri rasterizate). Pe scurt și foarte simplu: aprovizionare, cercetare, organizare.

Mai notăm aici că pe lîngă evidențierea clară a adevăratelor probleme cu care este confruntată o întreprindere la un moment dat, **semantograma problematică ajută și la a preciza cine trebuie să participe din partea organelor ierarhice superioare la dezbaterile adunărilor generale și cu ce scop concret să participe** (în legătură cu ce probleme anume trebui să dea explicații adunării generale). Astfel, în cazul uzinei „Danubiana" trebuia invitat un reprezentant al organului reglementării care dă dreptul la transport gratuit muncitorilor numai sub un anumit plafon de cîștig, și un reprezentant al organului de care depinde dotarea cu aparatura necesară sectorului de cercetări al uzinei.

Extrăgînd aceste probleme, care nu intră în atribuțiile organelor de conducere de la nivelul unităților economice, **semantograma pune în evidență care anume probleme trebuie și pot fi dezbătute cu eficiență de adunarea generală a oamenilor muncii**. La „Danubiana" acestea erau: neritmicitatea și calitatea slabă a materiilor prime aprovizionate, sistemul defectuos de recrutare, formare și perfecționare a cadrelor, imprecizie în stabilirea unor responsabilități. Acestea trebuiau să constituie puncte distincte pe ordinea de zi a adunării generale, asupra soluțiilor acestor probleme trebuia să solicite comitetul oamenilor muncii opinia reprezentanților oamenilor muncii.

Acum putem face corelarea conținutului dezbaterilor din adunarea generală cu cel al dării de seamă. În acest sens, observăm că cele 52 de propuneri pot fi grupate în două categorii.

O primă categorie de propuneri consta în reafirmarea unor deficiențe evidențiate în darea de seamă, fără a se concretiza cum se manifestă acea deficiență la locul de muncă al participantului la discuții, fără a se da o idee privind modul cum ea poate fi înlăturată. În această categorie se înscriu 25 din cele 52 de propuneri. Cele mai multe se referă la condițiile de muncă, (10), lipsa cadrelor (3), nivel scăzut de calificare (2), calitatea slabă a tehnologiei de fabricație (2), aprovizionare neritmică (2).

O a doua categorie privește propuneri care aduc în discuție noi deficiențe, îmbogățind evantaiul de factori de influență negativă, sau idei de înlăturare a deficiențelor constatate în darea de seamă, sau în luările de cuvînt din cadrul adunării. Astfel, se relevă că una din cauzele întreruperilor, și, mai departe, ale utilizării incomplete a capacităților și forței de muncă o constituie modul defectuos în care este organizat transportul intern, (4) lipsa pieselor de schimb (3), lipsa unor utilaje necesare (2). În explicarea fluctuației se aduc noi elemente: atmosfera cu care sînt primiți noi angajați, lipsa unui echipament de protecție adecvat. Calitatea slabă a tehnologiei, respectiv a produselor, trebuie explicată și prin faptul că aportul celor 110 ingineri ai uzinei la procesul inovațional este nul. Pentru eliminarea rebuturilor se propune un sistem ferm de sancționare. Se semnalează faptul că pe lîngă rebuturi, deșeuri, cheltuieli suplimentare cu locațiile, amortizările, orele suplimentare, (elemente semnalate în darea de seamă) la alimentarea „plusului" la costuri trebuie avute în vedere și risipa cauzată dintr-o proastă programare a fabricației. Și tot de programare țin și întreruperile în funcționarea utilajelor.

Propunerile din această categorie constituie o reală îmbogățire a dării de seamă. Ele reprezintă însă numai 50% din numărul total de propuneri făcute în adunarea generală, ceea ce înseamnă foarte puțin.

Subliniind acest aspect, nu putem trece cu vederea că în ceea ce privește problemele originare, cele care generează lanțul de deficiențe — recrutarea și formarea cadrelor, aprovizionarea și organizarea defectuoasă — nu s-a făcut nici o propunere de soluționare. Și aceasta deoarece discuțiile n-au fost orientate, deoarece darea de seamă n-a reușit să precizeze cu suficientă claritate care sînt de fapt problemele-cheie ale unității.

Că s-ar fi obținut un plus de idei dacă dezbaterile ar fi fost organizate și orientate în sensul preconizat de noi, rezultă și din aceea că marea majoritate a luărilor de cuvînt în cele trei adunări generale sînt declanșate de conținutul dărilor de seamă, mergînd, așa cum am arătat, pînă la a-l repeta în proporție de 50%. Faptul că prin amploarea lor, o mare parte a problemelor ridicate în luările de cuvînt ar putea fi rezolvate la nivelul atelierelor și secțiilor de fabricație — într-o adunare generală se solicita, de exemplu, o foarfecă de tăiat sîrmă — își are explicația și în faptul că însăși dările de seamă nu reușesc întotdeauna să sesizeze veriga de bază a deficiențelor și se mulțumesc să le înșire fără grija de a face sublinierile necesare.

În legătură cu valorificarea ideilor, emise în adunarea generală — care va forma obiectul unui alt articol — facem aici numai o singură observație.

Am folosit expresia „valorificarea ideilor" și nu „aplicarea hotărîrilor" întrucît am constatat o practică care nu ni se pare tocmai bună. Adunarea generală aprobă (deci hotărăște), pe lîngă celelalte documente, darea de seamă și proiectul planului M.T.O., care „va fi îmbunătățit cu propunerile formulate în adunarea generală" sau propunerile se vor transforma într-un „plan de măsuri" separat. Adunarea generală aprobă deci numai propunerile conducerii operative, nu și pe ale sale.

★

Desigur nu am abordat decît o parte din multiplele aspecte legate de funcționarea adunărilor generale ale oamenilor muncii. Adunarea generală este o instituție nouă, rezultat al preocupărilor partidului și statului nostru de perfecționare a conducerii întregii vieți social-economice, de adîncire a democrației socialiste.

Ca orice formă și instrument de acțiune, adunarea generală se cere continuu perfecționată, adaptată noilor cerințe ale practicii, ceea ce presupune o investigație atentă și permanentă a modului ei de funcționare, preocupare în care se înscriu și rezultatele prezentate în acest articol.

C. CONSTANTIN
P. NICOLAE
P. STERE

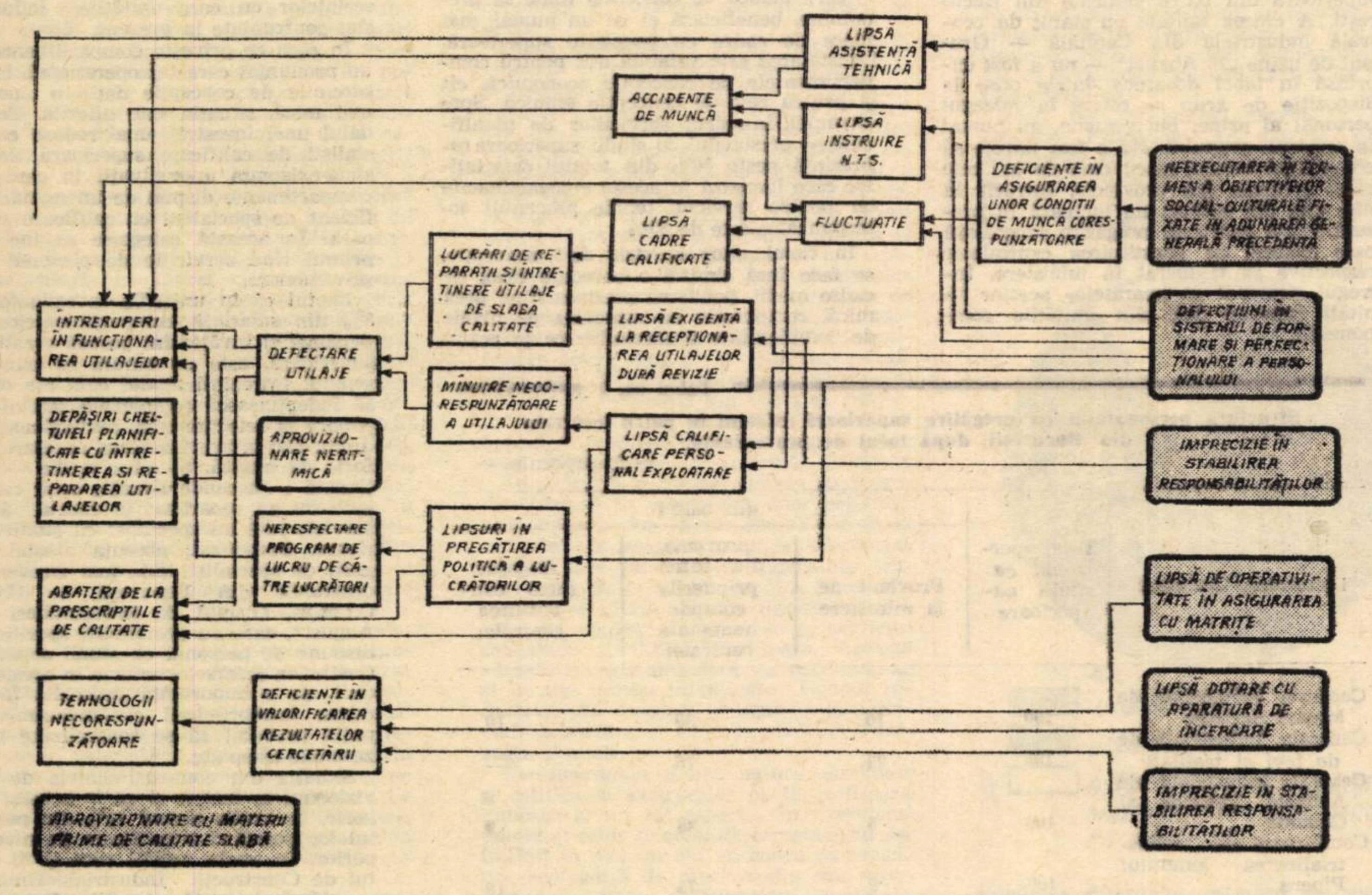

au fost ele precizate în darea de seamă prezentată în adunarea generală a oamenilor muncii

*) Semantograma constă în reprezentarea grafică a corelațiilor logice dintre conceptele utilizate în explicarea unui anumit fenomen. Este folosită frecvent, îndeosebi, în creativitate, în analiza înlănțuirii conceptelor care conduc la obținerea ideilor noi. Ca și organigrama, arborele de decizie, semantograma este un instrument pus la punct de specialiști pentru cercetarea relațiilor calitative dintre fenomene.

conducere și organizare

REZULTATELE UNEI CERCETĂRI ÎN ZECE CENTRALE INDUSTRIALE

CUM UTILIZĂM SPECIALIȘTII?

„Îndeplinirea marilor sarcini de modernizare a economiei noastre impune ca inginerii, tehnicienii, toți specialiștii să se afle în permanență, acolo unde se hotărăște soarta perfecționării și dezvoltării producției, unde-și pot valorifica cel mai bine experiența și pregătirea tehnico-științifică. Inginerii și specialiștii trebuie să-și desfășoare activitatea în sectoarele de concepție, proiectare și cercetare ale unităților de producție, asigurîndu-se astfel valorificarea deplină și cît mai operativă a rezultatelor gîndirii tehnice proprii".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la Consfătuirea pe țară a inginerilor și tehnicienilor din 19—21 mai 1972).

INTR-UN NUMAR TRECUT al revistei noastre *) am publicat rezultatele unei anchete întreprinse în douăsprezece centrale industriale asupra locului ocupat de economist în structura organizatorică a acestora. Am primit între timp mai multe scrisori în care cititorii noștri apreciază utilitatea unor astfel de analize, confirmînd justețea rezultatelor anchetei noastre și făcînd propuneri de îmbunătățire a deficiențelor semnalate. Pornind de aici, ne-am continuat investigațiile în alte zece unități, extinzînd analiza la toate categoriile de cadre cu pregătire superioară din aparatul centralelor industriale.

Cercetările, ale căror rezultate le publicăm în acest număr, au fost axate pe găsirea răspunsurilor la următoarele trei întrebări:

1. Cum s-a asigurat ÎNZESTRAREA cu specialiști a aparatului centralelor industriale? De unde provin acești specialiști?

2. Care este structura personalului din aparatul centralelor din punct de vedere al NIVELULUI DE CALIFICARE? În ce măsură această structură corespunde atribuțiilor ce revin aparatului centralelor industriale?

3. Care este structura personalului din aparatul centralelor industriale din punct de vedere al SPECIALITĂȚII? În ce măsură corespunde structura de specialitate cu natura atribuțiilor încredințate aparatului centralelor?

ÎNAINTE de a prezenta rezultatele anchetei, este necesar să facem cîteva precizări. Utilizăm termenul de „aparat" al centralei deoarece ancheta, ca de altfel și aceea la care ne-am referit mai sus, n-a cuprins întregul personal cu pregătire superioară al centralei, ci numai o parte a acestuia.

Centrala industrială este o unitate economică, un organism unitar. Din punct de vedere al personalului, cînd spunem centrală, trebuie să înțelegem întregul personal al centralei: în egală măsură directorul general, muncitorii tuturor uzinelor componente, funcționarii tuturor compartimentelor de pe treptele ierarhice din structura organizatorică a centralei. Este adevărat că pentru urmărirea și controlul procesului de constituire și consolidare a centralelor industriale a fost necesar să facem distincție între personalul centralei chemat să îndeplinească atribuțiile preluate (de la ministere și de la întreprinderile componente) și restul personalului centralei. Aceasta nu înseamnă însă că numai personalul care îndeplinește artibuțiile preluate este personal al centralei sau că centrala se reduce la acest personal.

Precizarea este importantă întrucît adeseori centrala este privită ca fiind un „ce" de deasupra, din afara întreprinderilor și unităților componente. Or, centrala este tocmai totalitatea respectivelor întreprinderi, unități componente, compartimente de conducere și execuție, care sînt astfel interconectate încît să realizeze un complex de obiective comune — obiectivele centralei. Se confundă deci centrala cu „aparatul" centralei.

Nu am spus „se confundă centrala cu conducerea centralei", întrucît „aparatul" nu se suprapune întrutotul nici „conducerii" centralei.

„Conducerea centralei" cuprinde organele de conducere (colective sau individuale) ale centralei: consiliul oamenilor muncii, biroul executiv, directorul general, directorii pe funcțiuni. Putem, de asemenea, introduce în acest concept personalul de specialitate încadrat în compartimentele de stat major de pe lîngă organele de conducere (planificare, organizare etc.), precum și, eventual, personalul de deservire de pe lîngă organele de conducere și statul major al acestora (dactilografe, calculatori etc.).

Or, în „aparatul" centralei este cuprins pe lîngă personalul de conducere — așa cum l-am definit mai sus — și o parte din personalul operațional al centralei: o parte a personalului din compartimentele de import-export, aprovizionare-desfacere, investiții, proiectare, întreținere și reparații etc., adică ingineri și economiști care nu iau decizii, ci fac muncă de execuție.

De observat că „aparatul" centralei nu „acoperă" nici toate atribuțiile preluate de noile organisme de la cele din care, de fapt, s-au format. Cuprinde personalul care se ocupă cu activitățile de import-export, dar nu și pe cel din institutele de cercetare-proiectare, de exemplu. Nu putem deci afirma că, analizînd „aparatul", analizăm întreg personalul care îndeplinește atribuțiile preluate de centrale.

Aceste elemente au fost avute în vedere la realizarea anchetei și ele trebuie luate în considerare și la interpretarea rezultatelor prezentate.

● De unde au fost „preluați" specialiștii?

TABELUL nr. 1 cuprinde datele privind proveniența cadrelor cu pregătire superioară din patru centrale din București. A cincea unitate cu statut de centrală industrială din Capitală — Grupul de uzine „23 August" — nu a fost cuprinsă în tabel deoarece datele puse la dispoziție de grup se referă la întregul personal al uzinei bucureștene, nu numai la aparatul grupului. Nu a fost nevoie să completăm tabelul și cu date de la cele cinci centrale din provincie, întrucît la nici una din acestea nu lucrează în prezent vreun cadru cu pregătire superioară care înainte de constituirea centralelor respective să fi lucrat în ministere. Întregul personal al aparatelor acestor unități provine deci din unitățile componente.

Pentru a asigura comparabilitatea datelor, am grupat separat șase din cele zece unități — trei din capitală, 3 din provincie, toate șase fiind unități cu statut de centrală „grefate" pe structura unora din unitățile componente. Calculul arată că mai puțin de 10% din totalul personalului cu pregătire superioară din aparatul centralelor provine din ministere, restul de 90% fiind preluat de la unitățile componente.

Semnificative sînt și constatările privind structura de specialitate: 67% ingineri, 28% economiști, 4% juriști, 1% alte specialități — matematicieni, psihologi, sociologi etc. 90% din personalul ingineresc provine din unitățile componente. În medie, în aparatul unei centrale industriale lucrează 60 de ingineri, 18 economiști, 3 juriști. La nivelul numărului total de centrale industriale aceasta înseamnă cel puțin 10.000 de ingineri, din care cea mai mare parte au fost preluați din unitățile productive.

Așa cum a rezultat din ancheta anterioară, aproximativ 70% din personalul ingineresc al centralelor nu face muncă de asistență sau de concepție tehnică, ci îndeplinesc fie activități de altă specialitate — economică — fie activități de urmărire și control cu pronunțat caracter birocratic-administrativ. În această situație se găsesc cel puțin 8.000 de ingineri.

Nu putem evalua cu suficient grad de exactitate în ce măsură s-a justificat preluarea celor 11.000 de ingineri din unități. Este foarte probabil că și acolo îndeplineau același gen de activități pur administrative. Este însă justificat să ne întrebăm de ce nu sînt îndreptați către sectoarele de concepție tehnică, către munca de cercetare a unor produse și tehnologii, muncă pentru care au fost pregătiți acești specialiști.

Cu totul alta este situația economiștilor și juriștilor, întrucît natura atribuțiilor conferite aparatelor centralelor industriale necesită concentrarea acestor specialiști, la acest nivel. Trebuie să remarcăm însă că un număr mic de economiști — în medie sub 2 pe centrală — provin de la ministere și alte organe centrale.

● Pregătirea în funcție de complexitatea activităților

ÎN GENERAL, se constată că serviciul în care munca de concepție tinde să predomine, beneficiază și de un număr mai mare de cadre cu pregătire superioară. Constatarea este valabilă atît pentru compartimentele de concepție economică, cît și pentru cele de concepție tehnică. Spre exemplu, în cadrul serviciilor de planificare — personalul cu studii superioare reprezintă peste 50% din totalul salariaților care lucrează în aceste compartimente iar pentru serviciul tehnic procentul corespunzător este de 35%.

În cazul unor servicii de concepție, se face însă simțită o oarecare lipsă de cadre medii, ponderea acestora fiind prea mică, comparativ cu structura pe nivele de complexitate a sarcinilor ce le revin.

Tabel nr. 1

Structura personalului cu pregătire superioară existent în patru centrale din București, după locul de proveniență.

— în procente —

Denumirea Centralei	Total personal cu studii superioare	Provenit de la ministere	din care: provenit din întreprinderile componente ale centralei	Angajat după constituirea centralei
Centrala Industrială de Mașini Agricole	100	10	80	10
Centrala Industrială de de țevi și trefilate	100	24	76	—
Centrala Industrială de Articole Tehnice și Cauciuc	100	5	86	9
Combinatul de industrializarea lemnului Pipera	100	9	75	16
Total:	100	12	80	8

Contribuția ministerelor și a unităților componente la constituirea aparatului centralelor industriale investigate

Între acestea, pe primul loc se situează serviciul de organizare, în care cadrele cu studii superioare reprezintă, în medie 54% din totalul salariaților. De menționat că în cazul unora dintre centralele investigate (Centrala Industrială de Anvelope și Articole tehnice din Cauciuc, sau C. E. I. L. Timișoara) ponderea acestora era și mai mare, inginerii și economiștii cu calificare superioară reprezentînd 75% din total.

O asemenea pondere a specialiștilor cu calificare superioară ni se pare că depășește necesitățile impuse de sarcinile acestui serviciu. Întrucît într-o proporție considerabilă activitatea sa constă în elaborarea de studii, ceea ce implică un mare volum de muncă pentru culegerea și prelucrarea datelor, ar fi fost firesc ca o proporție mai mare din salariații acestui serviciu să posede o pregătire de nivel mediu. Subliniem că, de regulă, în compartimentele de organizare cu un profil asemănător, existente în întreprinderile din țările dezvoltate industrial, proporția dintre cadrele cu pregătire superioară și cele cu pregătire medie este 1/2. O astfel de structurare a personalului în cadrul unităților industriale din țara noastră ar fi de natură să asigure folosirea integrală a cadrelor pentru lucrări cu un nivel de complexitate corespunzător calificării lor, unitățile cu statut de centrală beneficiind la maximum de capacitatea personalului respectiv.

Soluția care se impune este înzestrarea acestor compartimente cu un număr corespunzător de cadre cu pregătire medie, care să permită specialiștilor cu studii superioare să-și consacre în întregime timpul pentru activități de mare complexitate pe măsura calificării lor și a cerințelor cu care unitățile industriale sînt confruntate în prezent.

În ceea ce privește compartimentele cu un pronunțat caracter operațional, în care sarcinile de concepție dețin o pondere mai mică, situația este diferită. Pe fundalul unei înzestrări mai reduse cu specialiști de calificare superioară, se constată existența unor situații în care aceste compartimente dispun de un număr insuficient de specialiști cu calificare superioară. În această categorie se includ în primul rînd serviciile de personal și aprovizionare.

Faptul că în unitățile investigate doar 8% din salariații compartimentelor de personal și învățămînt posedă o calificare superioară, este de natură să pună sub semnul întrebării modul cum ele reușesc să îndeplinească complexele sarcini referitoare la selecționarea, perfecționarea cadrelor sau la previzionarea necesarului de forțe de muncă. Și cifra medie — menționată — ascunde situația unor centrale care nu au repartizat în cadrul acestui serviciu nici un specialist cu studii superioare. Paradoxal, absența acestei categorii de specialiști este mai frecventă în centralele din București — C.I.T.T., C.I.M.A., Grupul de întreprinderi „23 August", care au posibilități sporite de a dispune de personal cu studii superioare. Gestiunea resurselor umane în aceste condiții, de o importanță deosebită în condițiile întreprinderii contemporane, este puțin probabil să se concretizeze în rezultatele așteptate.

Situația din compartimentele de aprovizionare se înscrie și ea în aceeași categorie, în medie numai 14% din personalul lor posedînd o calificare de nivel superior. În unele unități cum ar fi Trustul de Construcții Industriale-Timișoara, sau Trustul de Construcții Industriale-Craiova, doar șeful acestor servicii posedă o pregătire de nivel superior. Este lesne de imaginat că, în aceste condiții, nu se poate face față nivelului cerințelor cu care unitățile sînt confruntate în prezent, cînd complexitatea muncii și responsabilitatea compartimentelor de aprovizionare a crescut ca urmare a aplicării legii contractelor. Considerăm că acesta este unul din factorii care se află la originea unora dintre dificultățile ce persistă în domeniul aprovizionării.

În mod firesc, măsura care se impune este creșterea numărului de cadre cu pregătire superioară repartizate în aceste servicii, astfel încît ele să beneficieze de personal complet, corespunzător volumului și structurii sarcinilor ce le revin. Două sînt modalitățile utilizabile în acest scop: a) redistribuirea de personal în cadrul aparatului centralelor; b) atunci cînd, pentru anumite compartimente, situația nu poate fi reglementată prin prima cale, aducerea de specialiști din afara centralei, de preferat nu din întreprinderi, ci din organele centrale — unde, după cum se știe, există serioase rezerve de reducere a numărului de cadre cu calificare superioară, ca urmare a preluării de către centrale a unora din atribuțiile lor.

În cazul centralelor investigate probleme de acest fel se pun numai pentru o parte din necesarul de cadre cu studii superioare, de regulă pentru economiști. Așa cum s-a văzut, compartimentele în care se manifestă fenomene de subînzestrare cu personal calificat superior sînt cele economice: aprovizionare, salarizare etc. Această necesitate rezultă mai ales dacă avem în vedere și ponderea pe care economiștii o reprezintă în cadrul personalului cu pregătire superioară din aparatul centralelor examinate — 28%, mai puțin de jumătate din mărimea acestui procent la ingineri, care este de 67%. De fapt, o asemenea structură a personalului cu **studii** superioare necesită ameliorări sensibile, dat fiind că 3 din cele 5 funcțiuni de bază ale centralelor au un puternic caracter economic, iar celelalte două reclamă folosirea economiștilor într-o proporție mult mai mare decît necesită primele (trei) utilizarea inginerilor.

Subînzestrarea cu personal de calificare superioară a unor servicii este însoțită de încadrarea acestora cu un număr prea mare de personal cu pregătire medie și elementară, în raport cu complexitatea acțiunilor de realizat. Această categorie de personal reprezintă 84% în cadrul serviciului de aprovizionare, 81% la personal și 75% la desfacere etc. Pentru unele din aceste servicii majoritatea personalului posedă numai studii de cultură generală. Este cazul serviciilor de personal și desfacere în care 80% și respectiv 35% din salariații lor sînt absolvenți ai școlii de 7 sau 8 ani, și ai liceului, fără a fi beneficiat de o pregătire de specialitate în domeniul în care lucrează. Insuficiențele în pregătire impietează asupra calității rezultatelor cu atît mai mult cu cît — în absența unor specialiști cu o calificare corespunzătoare de nivel superior — le revin sarcini de mare complexitate referitoare la încheierea contractelor de aprovizionare și desfacere, întocmirea programelor de formare și perfecționare a cadrelor, stabilirea necesarului de personal pentru perioada viitoare, realizarea recrutării salariaților etc. Promovarea în aceste condiții a unor metode moderne de marketing sau a unor tehnici evoluate, de selecție a personalului, cum ar fi testele, întîmpină dificultăți deosebite, ceea ce se va reflecta în ritmul lent de înnoire a activității.

O primă direcție în care trebuie acționat pentru îmbunătățirea acestei situații este ridicarea nivelului pregătirii cadrelor punînd accentul în special pe completarea formării lor, îndeosebi pentru acei salariați care nu au absolvit decît o școală de cultură generală. Este necesară organizarea de programe astfel încît aceștia să-și însușească și să-și perfecționeze cunoștințele de bază referitoare la domeniul de care se ocupă, inclusiv unele tehnici și metode noi, de mare eficiență, cu aplicabilitate imediată în activitate.

O parte din personalul cu pregătire tehnică medie, necesar unor servicii cu profil în vederea asigurării unor proporții raționale între diferitele categorii de specialiști, poate fi găsit în serviciile economice menționate, în care el reprezintă uneori proporții apreciabile. Astfel, personalul cu pregătire medie tehnică se ridică la aproape 40% în serviciul salarizare, 49% în compartimentele de aprovizionare, ș.a.m.d. În mod corespunzător, în aceste servicii trebuie încadrat un număr mai mare de specialiști cu studii superioare, evident pe baza analizei aprofundate a nivelului de complexitate și naturii sarcinilor ce le revin.

● Pe ansamblu, 90% din personalul cu pregătire superioară din aparatul centralelor industriale provine din unitățile componente.

● În aparatul celor cinci centrale industriale din provincie, cuprinse în cercetare, nu activează niciun specialist care înainte de constituirea centralelor să fi lucrat în ministere sau alte organe centrale.

● Ce fac inginerii din cadrul serviciilor de salarizare?

● Compartimentele mai slab dotate cu personal cu studii superioare de specialitate, sînt cele de aprovizionare, desfacere și personal-învățămînt, adică domenii în care unitățile întîmpină cele mai mari dificultăți.

● Natura sarcinilor — structura profesională a salariaților

APROFUNDAREA analizei prin luarea în considerare și a deosebirilor calitative dintre specialiștii cu același nivel de pregătire evidențiază o serie de fenomene de natură să incite la reflecție. Astfel se constată că structura profesională a compartimentelor nu corespunde întotdeauna cu natura atribuțiilor ce sînt repartizate acestora. Asemenea neconcordanțe se întîlnesc îndeosebi în unele compartimente cu profil economic în care o mare parte din personal este de formație tehnică. Exemplul cel mai elocvent îl prezintă serviciul de organizare din al cărui personal inginerii reprezintă 50%, iar împreună cu tehnicienii — peste 80%. Deși cea mai mare parte a activităților acestui serviciu referitoare la organizarea conducerii, activității financiar-contabile, comerciale, personal etc., are un caracter predominant economic, raportul între ingineri și economiști este de 3,5 la 1. Această structură a personalului explică, într-o măsură apreciabilă de ce o bună parte din problemele enumerate — care ar trebui să constituie fondul principal al activității acestora — sînt frecvent neglijate, de ce, adesea, fundamentarea economică a studiilor realizate lasă de dorit.

Lipsa concordanței dintre natura activităților și calificarea personalului care le realizează este evidentă și în cazul serviciului de planificare. Aproape o pătrime din componenții acestui serviciu sînt de formație tehnică. Deși în unele compartimente este necesară existența și a unor cadre tehnice, cu cunoștințe și deprinderi economice, ni se pare că înzestrarea cu personal de formație tehnică la proporțiile actuale depășește cu mult necesitățile. Menținerea unei asemenea structuri a personalului are o serie de consecințe negative: neajunsuri în fundamentarea economică a planurilor, descalificarea unor ingineri și tehnicieni, frustrarea sectoarelor de concepție tehnică și a celor de producție din unitatea respectivă sau din alte unități de specialiștii necesari, blocarea tinerilor economiști în posturi economice de execuție și altele.

Tendința de a utiliza cadrele cu pregătire tehnică în efectuarea unor activități economice a dus la încadrarea lor și în serviciul de salarizare, unde efectuează lucrări care nu necesită cunoștințe tehnice, nici în proporție de 5%. Spre edificare, prezentăm alăturat descrierea postului de inginer principal de la serviciul salarizare al C.E.I.L.-Timișoara. Această situație nu este singulară, ea regăsindu-se și în alte unități investigate: Grupul industrial „23 August" (4 ingineri la serviciul salarizare); C.I.T.T., G.I.I.P.-Timișoara și altele.

Neconcordanța dintre natura sarcinilor și calificarea salariaților ce le realizează îmbracă și un alt aspect. În serviciul tehnic al celor 10 centrale cercetate nu s-a întîlnit în nici un caz un cadru cu pregătire economică de nivel mediu sau superior, deși printre atributele principale ale acestui compartiment se înscrie și „conceperea de soluții tehnologice, fundamentate din punct de vedere economic și elaborarea normelor de consum", care, evident, presupune efectuarea unor temeinice analize economice.

Foarte puțin diferă situația în cazul serviciului de investiții. 6 din cele 10 centrale din eșantion nu au în acest serviciu nici un specialist de formație economică, deși ponderea apreciabilă a aspectelor economice din cadrul activității acestui compartiment nu poate fi contestată. Fenomenul este mai frecvent în cazul unităților cu statut de centrală din provincie. Singura care face excepție fiind C.E.I.L.-Timișoara, care a încadrat în acest compartiment un specialist cu pregătire economică, situație similară cu cea existentă în celelalte 3 unități din București care apreciază capacitatea cadrelor economice de a contribui la eficienta realizare a sarcinilor atribuite serviciului analizat.

Direcția în care ar trebui acționat pentru îmbunătățirea acestei situații este perfecționarea concepției cadrelor de conducere din centrale asupra modului de abordare și soluționare a problemelor economice și tehnice. Pe plan organizatoric expresia ridicării ei la nivelul cerințelor actuale este înzestrarea compartimentelor cu personal calificat, corespunzător complexității și naturii sarcinilor de soluționat. De subliniat că măsurile luate de conducerea de partid și de stat, în special după Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967, în ceea ce privește perfecționarea organizării, formarea și perfecționarea pregătirii profesionale a salariaților, asigură condițiile necesare utilizării raționale a întregului personal, indiferent de nivelul studiilor sau de specialitate.

● Specialiști noi în întreprindere

REZOLVAREA sarcinilor complexe ce revin unităților industriale cere cunoștințe din variate domenii de psihologie, sociologie, cercetării operaționale, domenii care, pînă acum cîțiva ani, păreau doar tangențial legate de activitatea unităților industriale. Pe planul înzestrării cu personal, o asemenea optică se reflectă în apariția în unitățile economice a unor noi specialiști: psihologi, sociologi, matematicieni, informaticieni etc.

Germenii unei asemenea orientări i-am întîlnit în unele din unitățile investigate. Astfel, Centrala de anvelope și articole tehnice din cauciuc folosește un psiholog în abordarea problemelor de personal. O situație asemănătoare există și la T.C.I.-Craiova, care, în cadrul compartimentului de organizare, folosește serviciile unor matematicieni.

Față de amploarea aspectelor care reclamă cunoștințe și metode psihosociologice sau matematice, situația nu este încă corespunzătoare. În viitor se impune ca, odată cu îmbogățirea cunoștințelor inginerilor și economiștilor din punct de vedere sociologic, psihologic, matematic, organizatoric etc. și promovarea, cu mai mult curaj, a specialiștilor din aceste domenii. Procedînd astfel, se creează premisele fundamentării dintr-un punct de vedere complex: economic, tehnic, uman a soluțiilor preconizate, ceea ce este de natură să determine atît creșterea eficienței, cît și realizarea unei fertile ambianțe de muncă.

Desigur, cu cele prezentate nu am epuizat nici pe departe întreaga problematică a utilizării eficiente a personalului de specialitate din unitățile economice — problematică căreia i s-a acordat o atenție cu totul deosebită în lucrările Conferinței Naționale a partidului din 19—21 iulie a.c. Vom continua investigațiile. Apelăm în acest sens la cititorii și corespondenții noștri, să ia parte la acțiune, relatîndu-ne fapte, situații din propria lor experiență, ca și opiniile lor privind soluționarea problemelor ridicate de sarcina valorificării la maximum a capacității creatoare a cadrelor de specialitate.

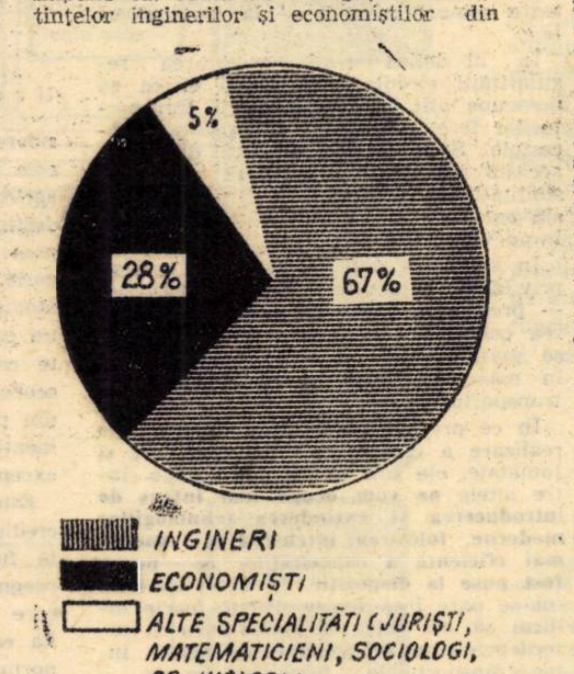

Ponderea diferitelor categorii de specialiști în totalul personalului cu pregătire superioară al aparatului centralelor industriale investigate

CE FACE INGINERUL „SPECIALIST" ÎN SALARIZARE

Descrierea postului de inginer principal III, din cadrul serviciului de salarizare al C. E. I. L. — Timișoara

1. Întocmește lucrările de gradare a întreprinderilor și le trimite spre aprobare organului tutelar; execută lucrări de gradare a secțiilor de producție și asimilare.

2. Stabilește drepturile de concedii de odihnă și drepturile de concedii suplimentare pentru muncitori și personalul tehnic-administrativ.

3. Verifică lunar la secțiile proprii legalitatea salariilor achitate.

4. Întocmește și înaintează spre aprobare lucrările privind art. 4 din H.C.M 914/1968 referitor la încadrarea peste limita superioară a rețelelor aprobate, face propuneri la minister pentru aprobarea tarifării lucrărilor cu salarii tarifare ale treptei a III-a, conform H.C.M. nr. 587/1969.

5. Verifică tarifarea lucrărilor și corecta aplicare a normelor și tarifelor pe unitatea de produs și ia măsuri corespunzătoare de aplicare legală a reglementărilor în vigoare.

6. Colaborează cu compartimentul organizarea producției și a muncii la introducerea și extinderea muncii în acord global în toate locurile de muncă care permit acest sistem de organizare a muncii, cu privire la stabilirea formațiilor de lucru, repartizarea cîștigului în cadrul formației și respectiv reglementările în vigoare cu privire la acordarea salariilor și sporurilor.

7. Urmărește respectarea statelor de funcțiuni pentru creșe, cantine, grădinițe, școli etc.

8. Avizează angajarea pensionarilor și a personalului cu 1/2 normă.

9. Întocmește, verifică și centralizează dările de seamă statistice periodice (F. M. martie și septembrie) privind recensămîntul angajaților pe sexe, vîrste, calificare, încadrare, rețele tarifare, ramuri și subramuri.

10. Dă indicații și avizează plata tuturor sporurilor de salarii, atît pentru muncitori cît și pentru personalul tehnico-administrativ.

11. Urmărește corecta aplicare a legislației muncii privind forța de muncă, concediul de odihnă, acordul, sporurile legale.

Ancheta a fost realizată de un colectiv format din: **Ion BRATU** — cercetător, **Dragoș CIGUSIEVICI** — cercetător principal, **Cecilia MANIȚIU** — cercetător principal, **Ovidiu NICOLESCU** — cercetător, **Petre ROTARU** — cercetător principal, toți de la Institutul de Cercetări Economice și **Constantin COJOCARU** — șef de secție la revista „Viața economică".

*) Vezi Constantin Cojocaru, Ovidiu Nicolescu, Șerban Simedrea: „Economistul în centrala industrială". „Viața economică" nr. 29, 1972, pag. 8—9.

ÎN INDUSTRIA PETROLULUI

(Urmare din pag. 4)

tului de Lege privind remunerarea după cantitatea și calitatea muncii. Faptul că nu existau pînă în prezent stimulente pentru a lucra în condiții deosebite și la locuri de muncă izolate, dădea naștere la fluctuație. Tot din această cauză, mulți tineri care se califică în școli profesionale pentru meseria de sondor, o abandonează la scurt timp după absolvire și se pregătesc în meserii din alte ramuri.

Pentru ca activitatea noastră să fie mereu mai fructuoasă, **ar fi bine ca Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, împreună cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, să ia măsuri pentru modernizarea și asimilarea de noi scule și utilaje de intervenție și reparații capitale a sondelor**, care să conducă la ușurarea efortului fizic și creșterea productivității muncii, asigurîndu-se prin aceasta și o reducere substanțială a consumului de metal. Făcînd această propunere, am în vedere faptul că, în schelele petroliere, continuă să se lucreze cu unele scule și utilaje depășite din punct de vedere tehnic, greu de mînuit.

Dar în legătură cu reducerea consumului de metal, socot că în schelele noastre sînt și alte mari posibilități. De exemplu, **numai în schelele din județul Dîmbovița, sînt peste 900 turle metalice care însumează aproape 13 000 tone metal.** Majoritatea acestor turle sînt folosite cîteva ore pe an, iar unele chiar deloc. Ar fi indicat ca Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei și Ministerul Construcțiilor de Mașini **să ia măsuri pentru asimilarea și fabricarea și a altor instalații speciale mobile, cu turle telescopice, avînd caracteristici tehnice și funcționale corespunzătoare adîncimii de lucru la sondele din țara noastră, cu care să se poată efectua punerile în producție, intervențiile și reparațiile capitale la sonde.**

Multe din problemele care se ridică în schelele noastre petroliere nu-și găsesc o rezolvare operativă și eficientă și din **cauză că Grupurile industriale foraj-extracție țiței nu și-au preluat încă toate atribuțiile**; ele funcționează cu scheme încărcate și, fiind departe de producție, continuă să solicite fel de fel de situații pentru care sînt imobilizați în birouri o bună parte din specialiștii noștri. Mai mult, în județul Dîmbovița, care deține o pondere ridicată în producția de țiței a țării (peste 20%), **își desfășoară activitatea 4 schele de extracție, un sector de foraj, atelier și bază tubulară, aparținînd de 3 Grupuri industriale din alte județe — Prahova, Ilfov și Argeș.**

O organizare mai judicioasă a activității trebuie să stea mai mult în atenția Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei. Nu este prea tîrziu nici acum **să se înființeze un grup pe structura uneia din întreprinderile componente, la nivelul județului, care să rezolve mai operativ problemele.** Acest lucru ar apropia conducerea de producție, înlăturînd birocratismul și formalismul.

Lucrătorii colectivului schelei noastre, alături de ceilalți petroliști din țară, sînt hotărîți să extragă din adîncul pămîntului mai mult aur negru, să mențină producția din fondul sondelor vechi, să descopere și alte zăcăminte de țiței, contribuind astfel la realizarea cincinalului înainte de termen, la înfăptuirea sarcinilor elaborate de Conferința Națională a partidului.

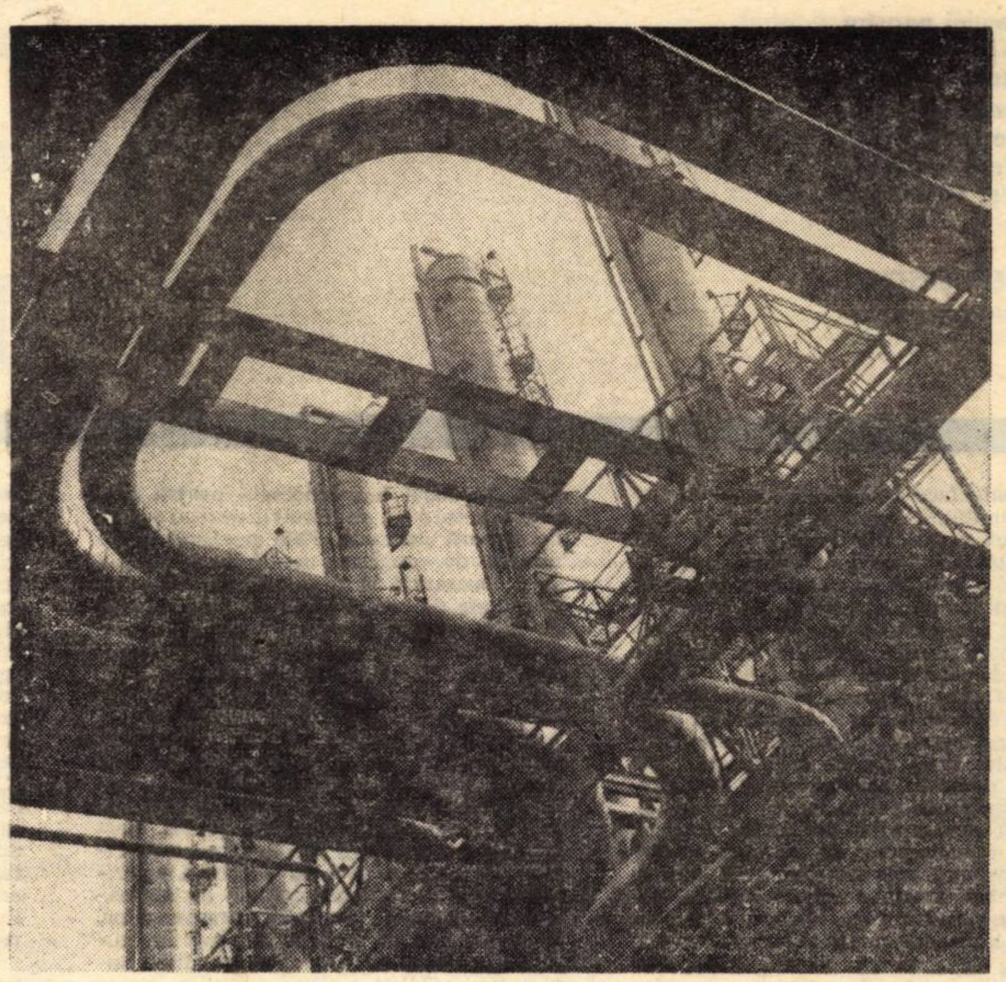

Verticale ale progresului tehnic la Borzești.

EFORTURI CONJUGATE PENTRU OPTIMIZAREA TRANSPORTURILOR PE CĂILE FERATE

RAPORTUL prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, măsurile adoptate de Conferința Națională, acest forum înalt al comuniștilor, sînt de natură să ducă la desăvîrșirea procesului de accelerată construcție și dezvoltare a țării, operă pentru durarea căreia se cere folosită inteligent și rațional energia și capacitatea întregului popor.

Dezvoltarea armonioasă a întregului teritoriu, principiu de bază al politicii social-economice a partidului nostru, se manifestă din plin și pe meleagurile ieșene.

Orientarea imprimată dezvoltării noastre de către Conferința Națională din 1967 și de către Congresul al X-lea al P.C.R., a determinat în mod firesc și o vădită accentuare și accelerare a progresului în domeniul transporturilor feroviare. Sistemul feroviar al țării este supus unui amplu proces de modernizare, de echipare cu noi mijloace de transport, de care a beneficiat și Regionala de căi ferate Iași, care deservește județele Moldovei. Numai **în acest cincinal sînt alocate pentru dezvoltarea căii ferate în Moldova, 1,3 miliarde lei.** Ca urmare, va crește gradul de mecanizare și automatizare, se va extinde centralizarea electrodinamică a stațiilor, sistemul dispecer pe anumite secții de circulație cu trafic sporit, se va continua dublarea liniilor, introducerea sistemelor moderne de transport, precum și acțiunea de dotare cu locomotive moderne, toate acestea conducînd la sporirea capacităților de transport.

Modernizarea transporturilor feroviare presupune însă, în ultimă instanță, cadre care să concretizeze, să utilizeze, să finalizeze totul. Ne-au trebuit specialiști, care să stăpînească noua tehnică și ni i-am pregătit din mers. Putem afirma că, în prezent, dispunem de oameni minunați, care și-au subordonat sutele de mii de cai putere ai locomotivelor și instalațiilor moderne și care sînt realmente făuritorii succeselor obținute de Regionala noastră pînă acum, precum și chezășia realizărilor pe care ni le propunem în viitor.

Muncind cu abnegație, feroviarii din regionala noastră obțin succese importante în îndeplinirea planului și a angajamentelor asumate. În primul semestru al anului curent indicatorul de bază „tone km. convenționale" a fost depășit cu 1% — mai ales pe seama creșterii productivității muncii — ceea ce a dus, în final, la obținerea unor beneficii suplimentare de 4,5 milioane lei.

Cele ce am dobîndit nu reprezintă însă tot ce ar fi trebuit să se realizeze. Mă refer, în primul rînd, la problema siguranței circulației. Este adevărat că feroviarii ieșeni nu au produs, în ultima vreme, evenimente de cale ferată, dar nu putem fi pe deplin mulțumiți, întrucît au existat totuși unele neajunsuri, manifestate îndeosebi în sectorul de manevră. Se impune și ne vom preocupa, în continuare, de sporirea exigenței în toate compartimentele și la toate nivelele.

În al doilea rînd, asigurarea regularității circulației continuă și ea să preocupe atît pe coordonatorii transporturilor feroviare, cît și pe executanții acestuia. Știm că sîntem încă datori în această privință, dar știm că avem posibilități de rezolvare, pentru ca această carte de vizită a feroviarilor să fie în adevăr recomandabilă.

În sfîrșit — deși nu este nici o clipă privită ca ultima în ordinea importanței — preocuparea noastră pentru optimizarea confortului călătorilor, va trebui să se materializeze cît mai curînd posibil în măsuri eficiente de îmbunătățire a transporturilor.

În ce privește posibilitățile noastre de realizare a cincinalului în patru ani și jumătate, ele sînt multiple și sigure. Între altele **ne vom ocupa mai intens de introducerea și extinderea tehnologiilor moderne, folosirea intensivă și mereu mai eficientă a capacităților ce ne-au fost puse la dispoziție.** În acest context, mi se pare însă foarte util și foarte indicat să mă refer la conexiunea și interdependența ce trebuie să existe între transporturile feroviare, pe de o parte, și interesele întreprinderilor beneficiare de transport, în ultima analiză, ale economiei naționale, pe de altă parte Nu voi spune, desigur, o noutate, ci voi reaminti doar că feroviarii au transportat și vor transporta tot ce li se va solicita. Important însă pentru economia națională în ansamblu este nu atît realizarea tonelor transportate, ci mai ales cît de ieftin se realizează acest lucru. Iată de ce ne îngăduim să supunem atenției următoarele propuneri:

— ministerele de resort și alte organe economice interesate să ia de urgență măsuri de corelare a necesităților de transport, cu capacitățile fronturilor de încărcare-descărcare, și în special, de sporire a gradului de mecanizare a operațiunilor de încărcare-descărcare. În prezent din totalul ciclului de folosire a vagonului, 40% este reținut de întreprinderi, fapt ce conduce la mari imobilizări de vagoane, respectiv de capacități; ministerele de resort și, în primul rînd, Ministerul Construcțiilor Industriale, să aibă obligația de a eșalona transportul mărfurilor de masă (balast, nisip, piatră), astfel încît în primele opt luni ale anului să se transporte 75—80% din volumul anual. Prin aceasta se va crea posibilitatea de optimizare a curbei anuale a solicitării capacităților de transport și implicit eliberarea de capacități necesare transportării la timp a cerealelor, legumelor și a altor mărfuri sezoniere; să se îmbunătățească actualele reglementări, privind optimizarea transporturilor, în sensul de a se interzice categoric transporturile neraționale. Se impune să fie luate măsuri hotărîte pentru eliminarea acestor anomalii, deoarece ele diminuează capacitățile de transport și produc cheltuieli inutile;

— concentrarea traficului de mărfuri să constituie obiectul preocupărilor nu numai ale organelor căii ferate. Rezolvarea problemei concentrării traficului, care implică desființarea unor stații a căror existență nu se justifică, trebuie să constituie o obligație și a ministerelor de resort, a organelor economice, a consiliilor populare.

Chemarea la întrecere pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, a dus la găsirea unor noi căi care să permită îmbunătățirea activității noastre. Oamenii au hotărît să îndeplinească cincinalul în patru ani și jumătate. Dar acesta nu este un termen limită. Analizăm, și căutăm noi soluții pentru a fi și mai mult înaintea timpului.

ing. Al. FILOREANU
Director general,
Regionala C. F. Iași

FUNCȚIA DE CONTROL

(Urmare din pag. 6)

siderentul că toate cooperativele agricole desfășoară în principal o activitate agricolă și că o parte din producție este destinată livrării, se subînțelege situația grea a cooperativelor din a doua categorie, care nu au ce valorifica la un moment dat. În acest caz, creditul are un caracter special, se acordă în anumite condiții (vezi situația unor unități economice de stat menționată la art. 52 din proiect) și, ca atare, propunem să se menționeze la art. 68 caracterul deosebit, excepțional al unei astfel de creditări.

Este cunoscut că una din atribuțiile creditului este aceea de control. Această funcție ar trebui să străbată mai pregnant tot textul din proiectul de lege care se referă la procesul de creditare. Ea este tratată în partea care cuprinde normele generale ale cap. IV, pe anumite faze ale procesului de creditare (la art. 40 cu ocazia stabilirii necesarului de credite, la articolul 49 cu ocazia verificării existenței faptice a garanției materiale), la subcapitolul E. „Finanțarea și creditarea circulației mărfurilor", art. 79, se tratează numai în legătură cu verificarea garanției creditelor, iar la subcapitolul F. „Finanțarea și creditarea comerțului exterior" se menționează doar verificarea efectuării în termen a încasărilor și plăților cu străinătatea.

Apare evidentă tratarea controlului prin credit în mod fragmentat și numai în legătură cu procesul de creditare din unele ramuri ale economiei (fără industrie, construcții, transporturi, telecomunicații și agricultură).

Dat fiind importanța controlului și preocuparea care se manifestă pentru întărirea lui pe toate căile și în toate sectoarele de activitate, propunem să se afecteze un spațiu mai mare modului de exercitare a controlului prin credit fie prin introducera în proiectul de lege a unui subcapitol separat, fie prin includerea unor prevederi privind controlul la fiecare ramură a economiei, potrivit specificului de desfășurare a procesului de creditare din cadrul acestora. În acest mod s-ar asigura și un caracter mai unitar textului de lege.

STRATEGIA ÎNNOIRII PRODUSELOR (II)

G.U.U.C. — BRĂILA

CERCETARE – DEZVOLTARE ŞI OBIECTIVELE CREŞTERII ECONOMICE

CONSTITUIT la începutul anului trecut, **Grupul de uzine pentru utilaj de construcţii (G.U.U.C.) — Brăila** este o unitate economică cu statut de centrală grefată pe **Uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila**. Din grup mai fac parte **Uzina mecanică „Nicolina"-Iaşi, Uzina „Steaua roşie"-Bucureşti şi Centrul de cercetare şi proiectare pentru utilaje de construcţii-Brăila, cu filiale la Bucureşti şi Iaşi.**

Pînă în 1975 volumul vînzărilor (producţia-marfă) grupului se va dubla. Atingerea acestui obiectiv a pus în faţa conducerii grupului problema stabilirii unei strategii adecvate în materie de produse. la baza căreia au stat nevoile pieţei interne, sintetizate în programul prioritar de dotare cu maşini şi utilaje a organizaţiilor de construcţii-montaj, şi rezultatele studierii pieţei externe.

În acest scop **biroul de prognoză şi marketing** din cadrul serviciului de import-export a elaborat un studiu asupra pieţei mondiale a excavatoarelor hidraulice, pe baza datelor informative furnizate de către tehnicienii de service ai grupului, specialiştii din cadrul serviciului de prospectare a pieţei de la I.S.C.E. „Mecanoexport"-Bucureşti şi a celor obţinute în urma studierii literaturii de specialitate, mai ales a celei furnizate de I.N.S.C.I.N. S-au cules date privind: producţia principalelor ţări furnizoare de excavatoare hidraulice; performanţele tehnico-funcţionale ale acestor utilaje; ponderea vînzărilor fiecărei ţări în totalul livrărilor pe piaţa mondială; preţurile practicate pe piaţa mondială etc.

Interpretarea datelor culese a permis formularea unei serii de **recomandări** pentru factorii de decizie ai grupului, în vederea **promovării** mai susţinute a **exporturilor:** dezvoltarea reţelei actuale de service, amplasată în prezent în ţări din Europa, Asia, America Latină; studierea posibilităţilor de constituire a unor societăţi mixte de desfacere; dezvoltarea unor forme de cooperare cu firme străine specializate în producţia de excavatoare hidraulice; contactarea şi dezvoltarea de relaţii cu reprezentanţi locali, competenţi şi cunoscuţi pe piaţă; intensificarea acţiunilor de reclamă, în toate formele ei: publicaţii, filme, diapozitive, expoziţii internaţionale, demonstraţii practice, reclamă la radio şi televiziune, prospecte, pliante, broşuri.

De o deosebită utilitate pentru elaborarea strategiei produselor grupului s-au dovedit informaţiile privind **tendinţele progresului tehnic,** pe plan mondial, în producţia de excavatoare hidraulice; majorarea puterii şi randamentului, în vederea înlocuirii utilajelor clasice; automatizarea comenzilor şi controlului; crearea de condiţii ergonomice de lucru pentru operator; reducerea cheltuielilor destinate service-ului; înlocuirea motoarelor hidraulice rapide şi a reductoarelor cu motoare lente; creşterea presiunii lichidului — agent motric, de la 200—300 la 700 kgf/cm².

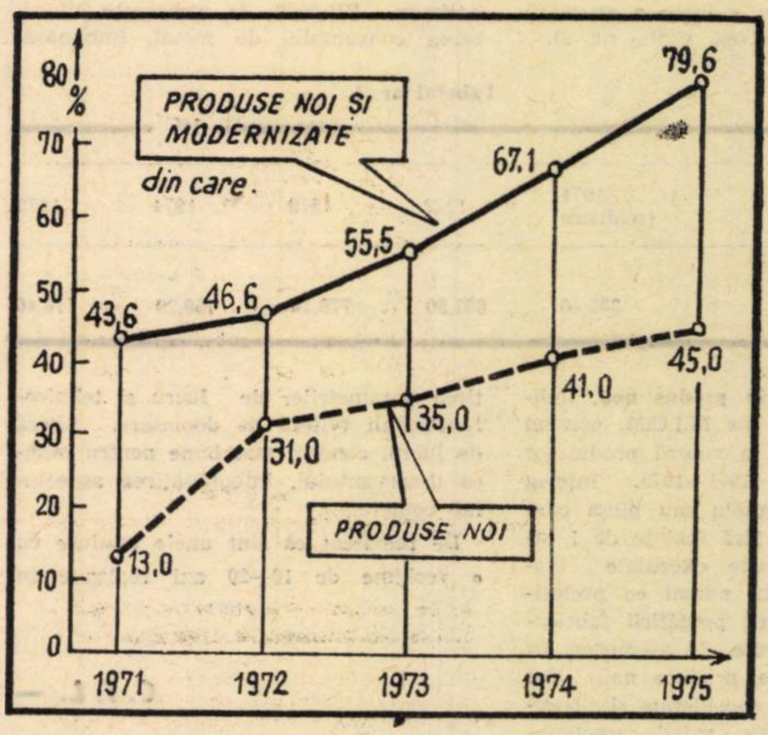

Grafic nr. 1. Dinamica ponderii produselor noi şi modernizate în totalul producţiei globale la G U.U C. - Brăila

Studiul de marketing elaborat a scos în evidenţă faptul că în scurt timp grupul industrial brăilean poate pătrunde cu excavatoarele hidraulice pe şenile şi pneuri, cu cupa de 0,4 şi 0,6 mc, pe pieţele de utilaje de construcţii din Orientul Apropiat, Africa şi America Latină, pe piaţa europeană, în acele state dezvoltate industrial, dar care nu sînt mari producători de asemenea utilaje, precum şi pe pieţele australiană şi japoneză.

Concluzia finală, sintetică a studiului pieţei externe se concretizează în fixarea obiectivului ca pînă în 1975, volumul exportului să crească, pe ansamblul grupului, de 2,8 ori. Dacă în 1971 ponderea exportului în producţia marfă a grupului era de 11%, la sfîrşitul acestui cincinal va ajunge la 19%.

Pe baza necesităţilor economiei naţionale formulate în programul prioritar de dotare cu maşini şi utilaje a organizaţiilor de construcţii-montaj şi a cerinţelor beneficiarilor externi, relevate de către studierea pieţei mondiale, a fost elaborat, la nivelul grupului, un amplu **program de cercetare-dezvoltare** pe acest cincinal, în care este stabilită succesiunea asimilării noilor produse. Programul precizează: temele de cercetare, termenele de realizare, costul preliminat al cercetărilor, sursele de finanţare, nivelul de avizare şi beneficiarii lucrărilor de cercetare. Programul orientează activitatea de cercetare spre îmbunătăţirea performanţelor tehnice, asimilarea de noi subansamble pentru diminuarea importurilor, elaborarea de studii ergonomice ale unor produse, rezolvarea unor probleme de semiautomatizare a proceselor tehnologice de construcţii.

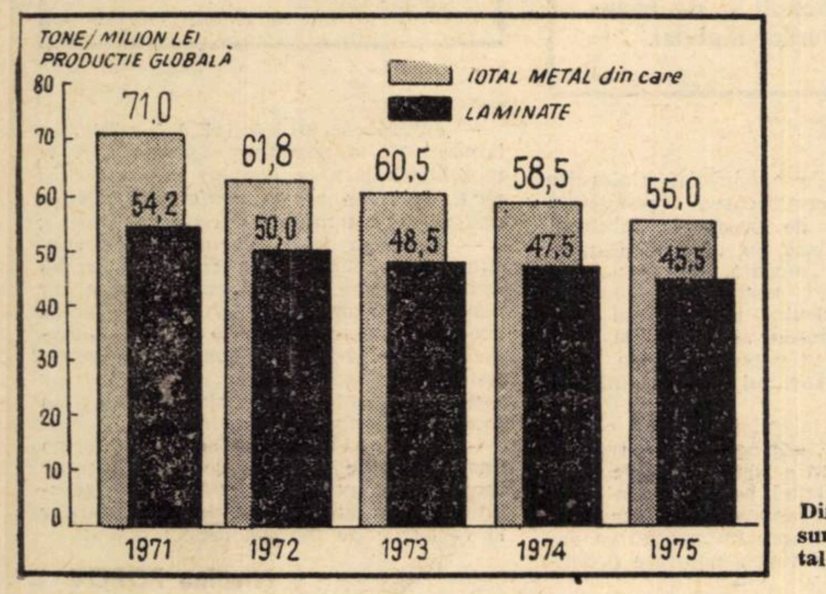

Grafic nr. 2

Dinamica consumului de metal la G.U.U.C.-Brăila

Produsele G.U.U.C. – Brăila pe pieţele lumii

● *În acest an, la expoziţia internaţională de la Kolin din R. S. Cehoslovacă, excavatorul hidraulic pe şenile S-601 a obţinut premiul I, fiind achiziţionat. Tot la această expoziţie au fost vîndute, ruloul compresor R-12 şi excavatorul mecanic de 0,4 mc.*

● *La Tîrgul de la Tripoli, au fost vîndute cu succes compresorul R—8—14 şi concasorul C.M.—6.*

● *Grupul a mai participat la tîrgurile de la Milano, Poznan, Budapesta, precum şi la Expoziţia „România — 1972" de la München, în Republica Federală a Germaniei.*

● *În a doua jumătate a acestui an este programată participarea G.U.U.C. — Brăila la tîrgurile de la Dar-Es-Salam, Bogota, Sidney, Alger, Salonic, Lagos, Zagreb, Brno, Plovdiv, Santiago de Chile, Bagdad, New Delhi, Teheran, Kiev, cu diferite utilaje: rulouri compresoare R—8—14 şi R—12; concasor C.M.—6, excavatoare hidraulice P—601 şi S-601 şi betoniere etc*

Centrul de cercetări şi proiectări al grupului, în care lucrează 125 de specialişti — ingineri şi proiectanţi — desfăşoară şi o amplă activitate de **proiectare,**

Stere POPESCU

⟶

Produse noi, asimilate în anii cincinalului

● **La Uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila,** *în anul 1971 a fost asimilat în producţia de serie excavatorul cu elindă, de tipul EE 50×12, avînd o producţie de 40 mc/oră. Greutatea sa este de 25,5 tone, fără lest, lungimea braţului este de 20 m, posedă un lanţ de 72 cupe, fiecare avînd o capacitate de 35 l. Adîncimea maximă de săpat este de 12 m.*

● *În anul trecut a fost asimilat în producţia de serie ruloul compactor, vibrator, autopropulsat de 6—8 tone, de tipul R.V. 6—8. Greutatea sa, fără lest, este de 6,8 tone, viteza de deplasare de 6,5 km/oră, poate urca pante de pînă la 25% şi exercită o presiune specifică pe tamburul din spate de 27,2 kg/cm².*

● *În acest an a intrat în fabricaţie de serie un aşchietor cu o capacitate anuală de producţie de 35 000 tone/an, şi un tocător tot de 35 000 tone/an, ambele utilaje fiind destinate liniilor tehnologice pentru producerea plăcilor aglomerate din lemn, o macara autopropulsată pe pneuri cu o sarcină de ridicare maximă de 10 tone (cu calaje), înălţimea de ridicare a braţului de 24 m, raza de acţiune de 21 m, greutatea de 18,8 tone şi viteza de deplasare pînă la 20 km/oră şi o macara greifer pentru lemne cu o sarcină de ridicare de pînă la 3 tone, rază de lucru de 8,4 metri, greutatea proprie de 16 tone şi viteza de deplasare de pînă la 16 km/oră.*

● *A intrat, începînd din acest an, în gama de fabricaţie şi o instalaţie automată pentru fabricarea cărămizilor, compusă din 12 utilaje distincte, cu o capacitate orară de 12 000 cărămizi.*

● *În perioada 1973—1975, colectivul de muncă al acestei uzine brăilene va asimila în producţia de serie excavatorul hidraulic pe şenile S-1001 cu cupa de 1,25 mc, greutatea proprie de 25 tone, adîncimea de săpare de 6 metri şi viteza de deplasare de pînă la 2 km/oră; excavatorul S-401 cu capacitatea cupei de 0,4 mc, producţia maximă 80 mc/oră; excavatorul hidraulic pentru mlaştină S.M.-601, cu capacitatea cupei de 0,6 mc, avînd o presiune specifică mică datorită şenilelor late; macaralele autopropulsate pe pneuri, cu sarcină maximă de 25 tone şi 40 tone.*

● *Profilul de fabricaţie al* **Uzinei mecanice „Nicolina"-Iaşi** *a fost lărgit în anul 1971, prin asimilarea frezei de zăpadă montată pe tractorul U-400 şi a distribuitorului hidraulic tip baterie MDI-2, pentru încărcătorul frontal I.F.S.-1500 de 1,6 mc.*

● *În acest an, a fost asimilat în fabricaţie un repartizor finisor de mixturi asfaltice, cu lăţimea de lucru de 2,5—5m, destinat aplicării, nivelării şi finisării îmbrăcăminţilor asfaltice rutiere.*

● *În anul viitor, gama produselor realizate de această uzină ieşeană va mai cuprinde o centrală de betoane cu malaxoare de 750 litri, avînd o capacitate anuală de producţie de 90 000 mc.*

● *Colectivul de muncă de la* **Uzina „Steaua Roşie"—Bucureşti** *a diversificat în anul trecut gama de fabricaţie prin asimilarea mai multor produse, printre care pompa de mortar de 6 mc/oră şi palanul cu lanţ articulat avînd o sarcină maximă de ridicare de 2 tone.*

● *În acest an, uzina produce pentru prima oară un compresor cu membrană pentru vopsitorii industriale, avînd un debit de 15 mc/oră.*

● *În 1973, va intra în fabricaţie un aparat de torcretat şi injectat mortar cu o capacitate de producţie de 1,5 mc/oră, destinat lucrărilor de consolidare.*

←

Întocmind documentația tehnică necesară asimilării noilor produse și modernizării celor existente în fabricația de serie.

Obiectivele finale ale activității de cercetare-dezvoltare se concretizează în următorul grafic care exprimă dinamica ponderii produselor noi și modernizate, în totalul producției globale a grupului în anii cincinalului (vezi grafic nr. 2).

Tabelul nr. 1

lei

Anii	1971 (realizat)	1972	1973	1974	1975
Cheltuieli la 1000 lei producție marfă	885,40	837,90	779,10	750,20	716,40

Menționăm că prin **produs nou**, indicațiile metodologice ale M.I.C.M. privind raportarea statistică a valorii produselor noi pe perioada 1971—1975, înțeleg un produs, subansamblu sau piesă care nu s-a executat în țară înainte de 1 ianuarie 1971. Produsele executate înainte de această dată numai ca prototipuri, fără omologarea pregătirii fabricației, vor fi considerate, de asemenea, în actualul cincinal, ca produse noi. Tot ca produse noi sînt considerate și tipodimensiunile nou create, avînd caracteristici funcționale de exploatare sau calitative superioare celor obținute la produsele de referință.

La baza asimilării de noi produse în actualul cincinal, de către unitățile din cadrul grupului, stau **caracteristicile tehnico-funcționale și economice**, care fac ca aceste produse să fie solicitate, atît pe piața internă cît și pe cea externă. Printre caracteristicile cele mai reprezentative ale utilajelor de construcții, asimilate de către uzinele din cadrul G.U.U.C.-Brăila, amintim: acționarea hidraulică a mecanismelor de lucru și a celor de exploatare; mărirea vitezelor de lucru; scăderea consumului de metal și diminuarea importurilor de piese și subansamble; deservire tehnică ușor accesibilă; mărirea duratei și siguranței în exploatare, adică creșterea gradului de fiabilitate al produselor; reducerea consumului de muncă pentru întreținere și reparații, reducerea zgomotului și a vibrațiilor; asigurarea unor condiții mai bune activității deservantului; asigurarea utilizării la maximum a elementelor și subansamblelor.

Cîteva exemple ilustrează aceste orientări.

La sfîrșitul cincinalului, ponderea elementelor și subansamblelor tipizate în valoarea totală a celor utilizate va ajunge la 25%, față de numai 15% cît este în prezent.

Pe ansamblul producției unităților din cadrul grupului, consumul de metal — raportat la producția globală — va înregistra în actualul cincinal, o scădere continuă (vezi grafic nr. 1).

Prin caracteristicile lor tehnico-funcționale și economice, produsele noi asimilate în acest cincinal de către unitățile grupului de uzine brăilean, — pe care le prezentăm în casetă din pag. 13, se înscriu în tendințele de progres ale tehnicii mondiale în domeniul utilajelor de construcții.

În perioada 1973—1975 specialiștii din cadrul grupului și uzinelor componente se vor orienta spre modernizarea excavatoarelor hidraulice P și S-601, P și S-401, a ruloului R V-6-8 și a plăcii vibratoare PV-5000. Se urmărește micșorarea consumului de metal, îmbunătățirea parametrilor de lucru și tehnico-funcționali (viteză de deplasare, viteză de lucru, condiții mai bune pentru munca deservantului, îmbunătățirea aspectului comercial).

De remarcat că sînt unele produse cu o vechime de 16—20 ani realizate în prezent de unitățile componente ale acestui grup de uzine, care în actualul cincinal vor ieși din gama de fabricație (excavatoarele mecanice E-04 și E-06, rulouri-compresoare statice R-12, rulaul compactor C.P.—10). Produsele noi și cele modernizate iau treptat locul celor care în prezent se găsesc în faza de declin a ciclului lor de viață.

Asimilarea de noi produse și modernizarea celor existente în fabricația de serie vor duce la sporirea eficienței economice a întregii activități a grupului de uzine. Datorită micșorării consumului de metal, a sporirii productivității muncii, în toate unitățile și sectoarele, la toate operațiile de pe fluxul de fabricație, cheltuielile pe întregul grup la 1000 lei producție-marfă vor cunoaște în actualul cincinal o scădere continuă.

Așa cum reiese din datele tabelului nr. 1, la sfîrșitul cincinalului, cheltuielile la 1000 lei producția marfă vor fi mai mici cu 169 lei față de nivelul realizat în 1971.

Putem, deci, încheia cu concluzia că prin strategia produselor elaborată la grupul brăilean se asigură condiții pentru atingerea atît a obiectivelor de creștere cît și a celor de eficiență.

C. I. L. — PIPERA

„RĂSPUNS" SAU „ACȚIUNE" ASUPRA PIEȚEI ?

● O garanție a succesului produselor noi, — utilizarea unor metode și tehnici de marketing pentru cunoașterea în avans a nevoilor consumatorului.

● Înlocuirea lemnului — cale de ridicare a parametrilor funcționali și de reducere a costurilor mobilei.

MAJORITATEA întreprinderilor care fac parte din Combinatul de industrializare a lemnului Pipera sînt concentrate în capitală sau în împrejurimile acesteia și sînt unități relativ tinere și modern utilate. Printre ele, mai importante — ca pondere în producția globală a combinatului și ca volum de livrări pe piața internă și externă — sînt unitățile producătoare de mobilă și de mobilier pentru bucătării (alături de cele care fabrică binale, casete pentru radio receptoare și televizoare, scaune, chibrituri ș.a.).

Din analiza actualului sortiment de mobilă al combinatului rezultă că vechimea în fabricație a diferitelor produse variază sensibil, fiind direct influențată de evoluția cererii din partea consumatorilor interni și la export. De pildă, camera combinată „Perinița" și cuierul „Nufărul" se fabrica de circa 7 ani, în jur de 80% din producție livrîndu-se la export. Barul „Miraj" are o vechime de trei ani, comoda „Köln" — de aproximativ 2 ani, biroul „Fada" se fabrică de la începutul acestui an ș.a.m.d.

În ceea ce privește mobilierul pentru bucătării, garniturile „Tomis" și „Ruxandra" — destinate pieței interne — au fost lansate în producție de la 1 ianuarie 1971. Se prevede că garnitura „Ruxandra" va fi scoasă din fabricație la începutul anului viitor, urmînd a fi înlocuită cu modelul „Nadina", calitativ superior. Alte două garnituri de bucătărie se produc în serie mare, pentru export (în R.F.G. și Olanda).

De subliniat, că în profilul fabricilor de mobilă și mobilier de bucătărie, drept produse noi sînt considerate cele care se prezintă cu unele modificări (înlocuire de materiale, simplificarea procesului tehnologic), față de produsele fabricate anterior, chiar dacă au aceeași destinație și utilizare. Totodată, pe parcurs se aduc îmbunătățiri modelelor fabricate, fără ca ele să devină produse noi (de exemplu, la produsele „Perinița" și „Nufărul" — amintite anterior — s-a ameliorat structura soclului și s-au înlocuit unele materiale).

Eforturile specialiștilor din cadrul C.I.L.-Pipera se îndreaptă spre reducerea în primul rînd a consumului de lemn (la nivelul producției pe acest an, fiind prevăzut a se economisi 5 000 mc cherestea), precum și spre îmbunătățirea calităților estetice și funcționale ale produselor.

Pe această linie, proiectanții se orientează în perspectivă, către:

— extinderea utilizării P.A.L.-ului melaminat (la o garnitură de dormitor, la mobilierul destinat copiilor și tineretului etc.), deoarece acesta conferă mobilei o rezistență mai mare și întreținere ușoară;

— folosirea foliei de plastic la executarea mobilierului, a casetelor pentru radioreceptoare și televizoare, a ușilor pentru apartamente; avantaje pentru producător — economie la furnire și manoperă, utilizarea mai completă a materialului (comparativ cu furnirul), iar pentru beneficiar — elasticitatea la șocuri și lavabilitatea peliculei;

— utilizarea aluminiului, sub forma unor elemente atît funcționale, cît și de accentuare; avantaje: reducerea greutății mobilierului, consolidarea canturilor la corpurile de mobilă, aspect plăcut.

Nicolae POPOV

(Continuare în pag. 16)

NOI ACTE NORMATIVE

● În Buletinul Oficial nr. 74, partea I, din 11 iulie 1972, a fost publicată Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 760 privind înființarea unor centrale în subordinea Ministerului Industriei Ușoare, ca și înființarea Institutului de proiectare și cercetare în domeniul utilajelor pentru industria ușoară, care va funcționa în subordinea Centralei industriei utilajelor pentru industria ușoară, nou înființată, o dată cu Centrala industriei articolelor casnice. Prin aceeași hotărîre a fost desființată Centrala industriei utilajelor textile și articole casnice, ale cărei sarcini au fost preluate de către noile centrale industriale.

● În Buletinul Oficial nr. 75, partea I, din 12 iulie 1972, a apărut Decretul Consiliului de Stat nr. 153/1972 pentru modificarea Decretului nr. 657/1969 privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei Ușoare, devenit Legea nr. 52/1969. Potrivit prevederilor recentului Decret, Ministerul Industriei Ușoare are următoarea structură organizatorică:

a) Direcția generală de planificare; b) Direcția generală investiții și mecano-energetică; c) Direcția generală de comerț exterior și cooperare; d) Direcția generală de aprovizionare; e) Direcția generală de desfacere; f) Direcția generală de organizare și control; g) Direcția generală tehnică; h) Direcția finanțe-prețuri; i) Direcția de personal și învățămînt; j) Oficiul juridic și arbitraj; k) Direcția secretariat-administrativă.

● În Buletinul Oficial nr. 190, partea a III-a, din 17 iulie 1972 au fost publicate comunicări privind regimul de stabilire a prețurilor cu amănuntul pentru mostrele provenite din import, aprobat prin Ordinul Ministerului Comerțului Interior nr. 3220 din 12 iulie 1972, însoțit de Norme privind stabilirea prețurilor cu amănuntul de către organele de conducere colectivă ale întreprinderilor și organizațiilor comerciale de stat, pentru mostrele provenite din import, lăsate în competența acestora pe baza Legii nr. 19 din 16 decembrie 1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor

Prin Ordinul Ministerului Comerțului Interior nr. 3220 din 12 iulie 1972 s-a dispus delegarea competenței de stabilire a prețurilor cu amănuntul pentru mostrele importate de Camera de Comerț a Republicii Socialiste România și de unitățile economice de interes republican (întreprinderile de stat pentru comerțul exterior, întreprinderile comerțului cu ridicata etc.) următoarelor organizații comerciale coordonate de Ministerul Comerțului Interior: I.C.S. „ROMARTA"; I.C.S. „VICTORIA"; I.C.S. „BUCUREȘTI"; I.C.S. „COMALIMENT"; I.C.S. „BIJUTERIA"; I.D.M.S.

Mostrele importate care nu se vor valorifica de către întreprinderile menționate se vor prelua și vinde de către unitățile de consignație, coordonate de organizațiile comerciale locale.

Prevederile de mai sus nu se aplică pentru mostrele din import ale căror prețuri cu amănuntul depășesc limita maximă de 1000 lei/UM care se stabilesc de Ministerul Comerțului Interior.

TURISM

● Numărul turiștilor de pe Valea Oltului și a Lotrului crește necontenit. Pentru ei ca și pentru localnici, Oficiul județean de turism a organizat excursii de o zi cu diferite trasee, putîndu-se vizita o serie dintre cele mai reprezentative puncte turistice din județ. Iată cîteva dintre aceste trasee: 1. Rîmnicu Vîlcea — Voineasa (Valea Lotrului, hidrocentrală); Rîmnicu-Vîlcea — Drăgășani (podgoria); 3. Rîmnicu Vîlcea — Horezu (mănăstire, muzeu); 4. Rîmnicu — Vîlcea — stațiunea Olănești — mănăstirea Govora (muzeu) — Călimănești — mănăstirea Cozia — Rîmnicu-Vîlcea.

● Și Oficiul județean de turism Iași a luat o inițiativă asemănătoare, organizînd excursii de o zi pe trasee interesante și instructive dintre care se remarcă: 1. Iași (turul orașului) — Cotnari (degustare); 2. Iași — Mircești (casa memorială „Vasile Alecsandri") — comuna Lețcani (biserica rotundă) — Miclăușeni (castelul familiei Sturza) — podgoria Cotnari — Hîrlău — Priboieni — Iași. Se organizează, de asemenea, turul orașului Iași — atît de bogat în monumente istorice și arhitectonice

● Un nou complex de odihnă a fost inaugurat în stațiunea Neptun, de pe litoral. Cele trei hoteluri ale noului complex — „Belvedere", „Amfiteatru" și „Panoramic", care formează de fapt un corp comun, au o capacitate totală de 1590 locuri. Fiecare hotel dispune de cîte un restaurant propriu și bar de zi. În cadrul acestui complex, turiștii au totodată la dispoziție: un bar de noapte amenajat la ultimul nivel al hotelului „Amfiteatru", un restaurant cu specific pescărie, o rotiserie, o cofetărie, o patiserie, diferite magazine și unități prestatoare de servicii, precum și două piscine descoperite, cu dotările de plajă necesare. Hotelul „Amfiteatru", cel mai mare din cadrul complexului, este prevăzut cu instalații de încălzire centrală, urmînd să funcționeze în tot cursul anului.

● Motelul „Dumbrava Sibiului" este cea mai nouă dintre unitățile care alcătuiesc frumosul complex turistic al orașului de pe Cibin. El dispune de 82 locuri de cazare, de două saloane-restaurant pentru 180 de persoane și terase cu 480 locuri. În vecinătate a fost amenajat un loc de parcare pentru 100 autoturisme.

● Printre cele mai originale serbări folclorice organizate în această vară, se înscrie și „Sărbătoarea Războienilor", care are loc în parcul comunei Războieni (județul Neamț). Ea este prilejuită de aniversarea vestitei bătălii de la Valea Albă-Războieni. Serbările care au loc evocă evenimente legate de trecutul istoric al comunei.

● Trasee principale în Ceahlău, pentru cei care iubesc drumeția: Comuna Ceahlău — Piciorul Humăriei — Poiana Coacăzului — Poiana Fîntînele — cabana „7 Noiembrie"; cabana „Durău" — Vezuri — Duruitoarea — Poiana Scăiușului — Polița Ariniș — Curmătura Piciorului Șchiop — cabana Dochia (circa 5 ore de mers); cabana „Izvoru Muntelui" — curmătura Lutu Roșu — Răchitiș — Piatra cu Apă — Detunatele — cabana Dochia (circa 3 ore de mers). În masivul Ceahlăului se găsesc o serie de cabane a căror altitudine variază de la 450 m la 1828 m. Menționăm cîteva din acestea: Dochia (cea mai sus situată cabană din masiv), Izvoru Muntelui, Bicaz — Baraj (cu cele mai multe locuri de cazare), Durău, campingul Potoci, motelul Cristina.

● Cheile Turzii sînt situate la periferia munților Apuseni, peisajul amintind mai curînd podișul Dobrogei. Coborînd însă în chei, imaginea se schimbă brusc. Din vegetația bogată, caracteristică rezervației naturale, cresc stînci verticale, de calcar, turnuri, creste și pereți, brîuri înflorate, grote și surplombe galbene. Această lume de piatră a devenit regiunea preferată a cățărătorilor clujeni, care au trasat aici peste 40 de „drumuri" de gradul II — V. Punct de plecare — pentru cei veniți cu trenul — este Cîmpia Turzii, legată cu o linie de autobuze de orașul Turda, iar baza este cabana Cheile Turzii, situată într-o vastă poiană, bună pentru camping, la 8 km de Turda (drum accesibil automobiliștilor). Accesul se face pe poteca ce șerpuiește prin chei, de-a lungul pîrîului Hășdate, pe care-l trece pe 5 poduri. După cel de al treilea pod defilăm prin fața Peretelui Uriaș, Peretelui Porumbeilor, arcadei enorme a Hiliodului și a Turnului Ascuțit, aflate pe malul opus (stîng). Pentru a intra în traseu, trebuie să trecem pîrîul. Stînd pe șuvoiul de grohotiș, vedem în peretele nord-vestic al Turnului Ascuțit, pitoanele din primele lungimi de coardă ale traseului căutat.

● Agențiile B.T.T. și sectoarele de turism din Capitală, organizează expediții pe locuri istorice. Spicuim dintre acestea:

— pagini de glorie — Insurecția armată inițiată și condusă de P.C.R. în august 1944;

— pe urmele luptelor armatei române în războiul pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist;

— momente din istoria înfăptuirii unității statale a poporului român sub Mihai Vodă Viteazul;

— 1784 — moment culminant al luptei țărănimii din Transilvania sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan pentru libertate națională și socială;

— mișcarea revoluționară națională și socială din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, prolog al revoluției din 1848;

— anul revoluționar 1848 în Țara Românească și Transilvania;

— pe urmele bătăliilor lui Ștefan cel Mare și altele.

factorii de producție

Pentru înfăptuirea măsurilor adoptate de Conferința Națională a P. C. R. și realizarea cincinalului în patru ani și jumătate

„În toate întreprinderile și centralele industriale, precum și la nivelul ministerelor și al județelor, este necesar să se acționeze cu mai multă fermitate pentru **folosirea intensivă a capacităților de producție și încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor.**

Organele și organizațiile de partid, comitetele și consiliile oamenilor muncii, vor identifica rezervele de capacități ale producției și vor stabili pînă la sfîrșitul anului în curs, căile de valorificare intensivă a acestora ; se vor revedea și completa programele de măsuri existente în fiecare unitate pentru generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, urmărind aplicarea lor riguroasă. O deosebită atenție trebuie să se acorde întreprinderilor constructoare de mașini și secțiilor mecanice aparținînd tuturor ministerelor, la care există mari rezerve de capacități de producție insuficient folosite".

(din Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale).

ÎN ÎNTREPRINDERILE INDUSTRIALE

INDICI MAI ÎNALȚI DE FOLOSIRE A MAȘINILOR-UNELTE

TRADUCEREA în viață a politicii de industrializare socialistă a țării presupune dezvoltarea prioritară a ramurii construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor, căreia îi revine sarcina asigurării unei puternice baze tehnice, necesare realizării noilor obiective industriale, reutilării și dezvoltării tuturor celorlalte ramuri ale economiei, cu cele mai moderne mijloace tehnice. Înfăptuirea amplului program de utilare și reutilare a unităților productive solicită un susținut efort financiar din partea statului, amplificat de necesitatea alocării unor însemnate părți din disponibilitățile valutare pentru achiziționare de utilaje și licențe de fabricație din import.

Fondurile de investiții alocate, an de an, au contribuit în egală măsură atît la creșterea absolută a parcului de mașini-unelte, din punct de vedere numeric, cît și la ridicarea calității acestuia la nivelul tehnicii cele mai moderne. **Faptul că în prezent peste 50% din numărul de mașini-unelte au o vechime mai mică de 10 ani — din care circa 35% sub 5 ani — dovedește grija permanentă acordată acestei ramuri, pentru continua înnoire și modernizare a zestrei tehnice.**

Crearea unor întreprinderi, secții sau ateliere specializate (în primul rînd, pentru producția de utilaje, a pieselor de schimb, sculelor, dispozitivelor verificatoare etc., destinate satisfacerii nevoilor proprii, precum și executării reparațiilor și întreținerii mașinilor, utilajelor și instalațiilor) în cadrul Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, precum și a altor ministere sau Consilii populare județene, au avut darul de a asigura în mare parte necesarul propriu de mașini și piese de schimb și, totodată, a livra pentru piața externă un număr însemnat de tipodimensiuni de mașini cu o complexitate ridicată și cu performanțe tehnice superioare.

Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — principalul deținător al parcului de mașini unelte — **îi revine aproape 60% din numărul total al mașinilor-unelte existente în economie ; 4,0% — întreprinderilor Ministerului Industriei Chimice ; 7,4% — întreprinderilor Consiliilor populare județene ; 8,4% — celor ale Ministerului Industriei Ușoare; peste 11,0% — unităților productive depinzind de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerului Industriei Metalurgice, Departamentului Industriei Lemnului din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.** La nivelul anului 1972, **peste 30% din valoarea producției globale ce se realizează în ramura industriei construcțiilor de mașini se obține de la unitățile productive din afara Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.** Toate acestea demonstrează faptul că mai buna utilizare a mașinilor-unelte, nu constituie o problemă a unui departament anume, ci ea cuprinde o arie mai largă de interese, la nivelul tuturor ministerelor cu caracter industrial, si chiar de prestații.

Avînd în vedere efortul financiar al statului pentru dezvoltarea și modernizarea acestei ramuri de bază a industriei, nevoile economiei pentru dotarea noilor obiective aflate în curs de construcție sau prevăzute a intra în funcțiune în anii următori, crearea condițiilor pentru realizarea cincinalului înainte de termen, **utilizarea deplină a întregului potențial productiv de care dispun mașinile-unelte, apar ca o sarcină de primă importanță.** În Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie a.c. tovarășul Nicolae Ceausescu a arătat : **„ÎN PRIMUL RÎND, ESTE NECESAR SĂ SE ACȚIONEZE CU MAI MULTĂ FERMITATE PENTRU FOLOSIREA INTENSIVĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE ȘI ÎNCĂRCAREA CORESPUNZĂTOARE A MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR".**

UNA DINTRE MĂSURILE pentru mai buna utilizare a capacității mașinilor și utilajelor o constituie **ridicarea coeficientului numărului de schimburi al muncitorilor, prin alinierea schimbului doi la dimensiunile primului schimb, și introducerea si extinderea schimbului III.** Deși departe de a fi ajuns nivelul posibilităților și, mai ales, al necesităților, se poate vorbi totuși de unele progrese înregistrate în numeroase întreprinderi din această ramură pe linia sporirii coeficientului de schimb. Printre măsurile mai importante luate, sînt de subliniat îndeosebi, cele privind recrutarea și calificarea cadrelor, asigurarea unor condiții pentru mai buna întreținere a mașinilor, îmbunătățirea asistenței tehnice în schimburile II și III și altele. În urma acestor măsuri, a fost posibil ca pentru anul 1972 să se prevadă o creștere a coeficientului de schimburi, care — deși nu asigură încă utilizarea deplină a capacității mașinilor unelte la un nivel ridicat — prezintă totuși o îmbunătățire în raport cu realizările din anii anteriori — asa cum reiese din tabelul nr 1.

În sporirea, an de an, a coeficientului de schimburi, o contribuție deosebită și-au adus întreprinderile din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Industriei Ușoare etc. (vezi tabelul nr. 2).

Creșterile sînt mai semnifcative dacă avem în vedere și faptul că **sporirea numai cu 1% a valorii producției globale în ramura industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor reprezintă — la nivelul anului 1972 — produse in valoare de peste 1 miliard lei/an.**

În primul trimestru al acestui an realizările obținute de majoritatea întreprinderilor din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Industriei Metalurgice și alte ministere, indică rezultate superioare față de anii trecuți atît în ce privește creșterea indicilor de utilizare a fondului de timp disponibil, cît și sporirea coeficientului de schimb în sectiile de bază și în secțiile auxiliare. (vezi tabelul nr. 3)

Datele statistice pe primul trimestru din acest an oglindesc însă și o altă situație, de loc favorabilă, în ce privește utilizarea fondului de timp disponibil și care trebuie să constituie nu numai un prilej de meditare, ci și de luare a unor măsuri eficiente. La unele întreprinderi din cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Industriei Ușoare, Departamentului Industriei Lemnului din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, **rezultatele obținute prezintă o înrăutățire față de indicii obținuți în trim. IV. 1971, fiind cu mult sub prevederile de plan pe 1972** (de exemplu : la Ministerul Industriei Chimice indicele de utilizare a fondului de timp disponibil a mașinilor-unelte din secțiile de bază — planificat 79%, realizat 59,3% ; Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, plan : 78,7%, realizat : 73,6% ; Ministerul Industriei Ușoare, plan : 75,7%, realizat : 69,5%; Departamentul Industriei Alimentare din Ministerul Agriculturii Industriei Alimentare și Apelor, plan : 74,0%, realizat : 69,0% etc.). Pe întreprinderi, indici scăzuți s-au înregistrat la Fabrica de mașini-unelte București (54,0%) Uzina de mașini grele București (48,4%), Fabrica de motoare electrice Pitești (57,2%), Uzina Electroputere Craiova (61,7%) și altele.

De remarcat faptul că unele conduceri de întreprinderi, în loc să-și concentreze eforturile pentru a îndeplini și depăși sarcinile de plan stabilite, prin înlăturarea neajunsurilor și mai buna organizare a procesului de fabricație etc., **caută ca sursă de redresare restructurarea planului „de către centrală sau minister" și stabilirea acestuia la nivelul realizărilor — mai precis a nerealizărilor — obținute.**

Este drept că în întreprinderile aparținînd unor ministere, se obțin indici de utilizare ridicați, la principalele grupe de mașini. Asemenea realizări pot fi remarcate la strunguri paralele din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice (83,7%), Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor (85,0%), Departamentului Industriei Lemnului din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (83,4%). De asemenea, la strunguri Carusel, întreprinderile aparținînd de Ministerul Industriei Ușoare au realizat un indice mediu de 80,5%, cele depinzînd de Ministerul Industriei Metalurgice — 77,4%. La Borwerkuri — 71,3% la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, 83,1% — la Ministerul Industriei Metalurgice și altele.

Desigur că acolo unde asemenea preocupări au fost mai slabe și rezultatele au fost pe aceeași măsură. La Borwerkuri, de exemplu, media indicilor realizați la întreprinderile Ministerului Industriei Chimice, a fost în trimestrul I 1972 de numai 62,7% la Departamentul Materialelor de Construcții din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții — de 59,5%. Indici de utilizare scăzuți s-au înregistrat în primul trimestru și în unele secții auxiliare, în special la strunguri revolver : Ministerul Energiei Electrice — 48,8% ; mașini de găurit : 44,3%, la strunguri frontale la Departamentul Materialelor de Construcții din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, indicele atins a fost de numai 35,9%.

Ținînd seama de faptul că aceste mașini-unelte ocupă un loc important în procesul de prelucrare a metalelor, ne putem da seama de marile rezerve ce se găsesc în stare latentă și prin a căror mobilizare s-ar putea spori volumul producției de utilaje tehnologice, piese de schimb etc. necesare economiei naționale.

O CAUZĂ PRINCIPALĂ a utilizării nesatisfăcătoare a fondului de timp disponibil al mașinilor-unelte o constituie **opririle accidentale.** Această categorie de opriri este, în principal, o consecință **a neefectuării în termen a reviziilor și reparațiilor, precum și a insuficientei calificări a muncitorilor care minuiesc utilajele respective.**

Timpul de lucru neutilizat ca urmare a întreruperilor accidentale — datorate lipsei de forță de muncă, slabei aprovizionări, neajunsurilor manifestate în producție, defecțiunilor mecanice etc. — a reprezentat în trimestrul I 1972 circa 7,3 milioane ore-mașini. Transformînd această cifră în număr de mașini sau valori, vom ajunge la cifre impresionante, care ar fi putut contribui în măsură importantă la sporirea producției materiale.

Localizînd aceste categorii de opriri pe organele centrale care tutelează întreprinderi deținătoare de mașini-unelte, reține atenția faptul că, de exemplu, în cadrul Ministerului Industriei Chimice, ponderea opririlor accidentale, în raport cu timpul

ing. Dumitru KIȘ
ing. H. PINCAS
Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag 18)

- **Cifre care atestă modernizarea zestrei tehnice : 50% din numărul mașinilor-unelte au o vechime mai mică de 10 ani, din care 35% sub 5 ani.**
- **Indici de utilizare a fondului de timp disponibil și coeficientul de schimburi realizate în trimestrul I 1972, sensibil superiori față de aceeași perioadă a anilor precedenți**
- **Diferențe serioase de utilizare a unor mașini-unelte de bază în întreprinderile diferitelor ministere.**
- **Principale deficiențe :**

— neefectuarea la termen a reviziilor și reparațiilor sau executarea acestora într-un singur schimb ;

— milioane ore — mașini neprogramate ;

- **O necesitate stringentă : mai buna folosire a zestrei tehnice în secțiile de sculării și atelierele de reparat.**

Tabelul nr. 1

Anul	% Indici de utilizare a fondului de timp disponibil, în secțiile		Coeficientul de schimburi, în secțiile	
	de bază	auxiliare	de bază	auxiliare
Realizări				
1969	68,1	49,5	2,04	1,49
1970	70,7	54,4	2,12	1,68
1971	71,6	57,5	2,15	1,73
Prevederi				
1972	77,2	59,0	2,32	1,77

Tabelul nr. 2

	Secții	Coeficientul de schimburi			
		Realizări			Prevederi
		1969	1970	1971	1972
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	— Bază	2,12	2,16	2,16	2,36
	— Auxiliare	1,65	1,71	1,72	1,75
Ministerul Energiei Electrice	— Bază	1,73	2,15	2,23	2,31
	— Auxiliare	1,06	1,40	1,63	1,54
Ministerul Industriei Usoare	— Bază	1,88	2,04	2,13	2,27
	— Auxiliare	1,40	1,50	1,67	1,74
Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor	— Bază	2.07	2,18	2,28	2,35
	— Auxiliare	1,43	1,57	1,80	1.86

ECOURI

O cerință fundamentală a planului pe 1972

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE DE PRODUCȚIE

„Viața economică" nr. 20

M.I.U.

ÎN CADRUL Ministerului Industriei Ușoare există o preocupare susținută pentru o judicioasă gospodărire a energiei electrice. Rezultatul s-a concretizat în fiecare an prin realizarea de economii față de normele de consum planificate la cele mai multe dintre produsele nomenclatorului M.I.U. Anul trecut, la consumul de energie electrică a existat o abatere de 1,3% a consumurilor specifice realizate, față de normele planificate, reprezentind 16 415 MWh. La analiza efectuată s-a constatat că ponderea aparține unităților din subordinea Centralei industriei bumbacului, Centralei pielăriei-încălțămintei București și Centralei industriei sticlei și ceramicii fine. Această pondere a fost determinată în principal de modificarea fluxului tehnologic, montarea unor instalații auxiliare, creșterea gradului de electrificare; folosirea în unele cazuri a materiei prime de o calitate mai slabă.

Pentru anul 1972, au fost reconsiderate normele produselor și întreprinderilor, ținindu-se seama de consumurile suplimentare, puterile electrice noi instalate, elaborindu-se bilanțuri energetice conform instrucțiunilor în vigoare. În sistemul de normare energetică M.I.U., apare un nou nomenclator de produse pentru anul 1972, care cuprinde pentru fiecare unitate întreaga desfășurare a activității energetice, prin înlocuirea normelor fizice cu norme de consum valorice.

Considerăm că urmărirea valorică a normelor de consum este mai eficientă, fiind în concordanță cu sarcina de reducere a cheltuielilor materiale. Acest lucru este necesar și datorită faptului că în industria ușoară se execută o diversitate foarte mare de produse în funcție de cerințele pieței interne și externe, ceea ce influențează în mare măsură norma fizică de consum.

ing. ST. GEORGESCU
director general adjunct
în
Ministerul Industriei Ușoare

M.I.M.

MĂSURILE luate pe linia extinderii consumurilor normate la un număr foarte mare de materii prime și materiale, îmbunătățirea normelor fundamentate științific și diminuarea consumurilor specifice, vor asigura în anul 1972 o reducere prin plan a cheltuielilor materiale de 13,3 lei/1000 față de anul 1971, iar la cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă scăderea este preconizată la 19,5 lei. Rezultatele obținute în prima parte a anului, confirmă eficiența măsurilor întreprinse, obținindu-se față de plan o economie de 4,5 lei/1000 pe total, din care 1,3 lei/1000 la cheltuielile materiale.

Economiile totale din reducerea consumurilor specifice au reprezentat aproape 20 milioane lei, localizate în special la: cărbuni cocsificabili și cocs metalurgic la Combinatul siderurgic Hunedoara; semicocs și cocs brichetă la Uzina „Victoria" Călan; metal la benzi laminate la cald la Combinatul siderurgic Galați. În atenția organelor de resort din centrale și minister stau normele la care s-au înregistrat depășiri și anume: cocs metalurgic la Combinatul siderurgic Galați, țagle pentru țevi la Uzina Republica, metal la bluming-ul de la Combinatul siderurgic Hunedoara, urmărindu-se aplicarea de măsuri în vederea încadrării în normele stabilite.

Pentru încadrarea în indicatorii privind cheltuielile de producție pe anul 1972, s-au efectuat analize detailate de către minister, împreună cu centralele, stabilindu-se elementele concrete de fundamentare care asigură premisele de realizare a indicatorilor. În acest scop, se va intensifica în toate unitățile acțiunea de urmărire, a modului cum se realizează reducerea cheltuielilor de producție și, în special, a celor materiale, iar la unitățile unde se vor ivi greutăți pe această linie se va acorda sprijinul necesar în vederea respectării indicatorilor planificați. Menționăm că aspectele și problemele ridicate în articolul din „Viața economică", au fost analizate de organele de specialitate din ministerul nostru, reținînd măsurile ce trebuie luate, în continuare.

I. BRAȘOV
director adjunct
în
Ministerul Industriei Metalurgice

M.I.Ch.

PE BAZA analizei efectuate în sectorul nostru, s-a întocmit un plan de măsuri complex, menit să conducă la descoperirea tuturor rezervelor, la reducerea cheltuielilor de producție, la încadrarea în sarcina primită pentru anul 1972, în indicatorul „cheltuieli de producție la 1000 lei producție marfă". Din multitudinea de măsuri, amintim: direcția va analiza, împreună cu centralele și grupurile industriale consumurile specifice planificate pe 1972 și le va revizui în funcție de cele mai bune realizări înregistrate în anul 1971, de prevederile din proiect și de cerințele de îmbunătățire a calității produselor; centralele și grupurile industriale, cu sprijinul direcției tehnice și al institutelor de cercetare, vor examina posibilitatea îmbunătățirii tehnologiei de fabricație: creșterea exigenței controlului de calitate pe toate fazele procesului tehnologic, în vederea realizării de produse calitativ superioare, a obținerii unor valori de producție și acumulări ridicate și prevenirii cheltuielilor suplimentare; analiza condițiilor în care se efectuează recepția materiilor prime și a materialelor și revizuirea aparatelor de măsură și control existente; s-au constituit brigăzi de specialiști din minister, care să ajute unitățile la realizarea sarcinilor trasate prin planurile de măsuri.

Intensificarea acțiunii de urmărire, analiză și de control, asigurarea modului în care se realizează sarcinile cuprinse în planurile de măsuri, vor conduce la realizarea în mai bune condițiuni a indicatorilor de plan pe anul 1972.

D. POPA
director adjunct
în
Ministerul Industriei Chimice

M.E.F.M.C.

CU TOATE că s-au luat o serie de măsuri în vederea reducerii cheltuielilor materiale de producție, considerăm că mai există rezerve. În reducerea consumului de material lemnos s-a pus accentul pe reproiectarea unor tipuri de mobilă, pe utilizarea înlocuitorilor de materiale deficitare și pe intensificarea utilizării deșeurilor; pentru economisirea metalului s-au dat instrucțiuni pentru urmărirea consumului și a pierderilor tehnologice pe faze; în vederea economisirii cimentului s-au dat indicații pentru respectarea strictă a rețetelor de laborator și de evidență a betoanelor realizate; pentru economisirea combustibilului și a energiei electrice s-au întocmit planuri de măsuri care sînt deja în aplicare.

În cadrul ministerului nostru este în curs de desfășurare acțiunea de identificare și valorificare a resurselor existente pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, combustibil, energie electrică, precum și pentru îmbunătățirea normelor de consum cuprinse în planul cincinal. La aceste acțiuni participă cadre tehnice și economice din întreprinderi, centrale, institute de cercetare și proiectare și minister.

ing. A. MEDVEȚCHI
director
în Ministerul Economiei Forestiere
și a Materialelor de Construcții

CURIER

● Salarizare

ION BĂNUȚĂ, Merișani, Argeș — Trebuia ca de la începutul activității, după repartiție, să fiți încadrat la salariul tarifar al funcției deținute, prevăzut pentru al doilea an de activitate. În ipoteza în care nu v-ați luat examenul de diplomă, salariul cuvenit era cel stabilit pentru primul an de activitate. Dacă ulterior încadrării — în timpul primului an de activitate, după absolvirea învățămîntului, ați promovat examenul de diplomă (de stat), aveți dreptul ca, de la această dată, să fiți salarizat cu salariul prevăzut pentru al doilea an de activitate. Astfel, absolventul învățămîntului superior, provenit din cîmpul muncii, dar repartizat înainte de promovarea examenului de diplomă la 1 septembrie 1971, salarizat inițial cu salariul prevăzut pentru primul an de activitate, reușind la acest examen la 20 ianuarie 1972, are dreptul ca, de la data de 21 ianuarie 1972, să fie salarizat cu salariul prevăzut pentru al doilea an de activitate. Conform prevederilor art. 118 din Codul Muncii, salariatul are dreptul să solicite diferența dintre salariul primit și salariul care i se cuvenea, pentru întreaga perioadă care a trecut de la 21 ianuarie.

● **MARIA IOȚA POROJAN, București** — Perioada cît v-ați aflat în concediu de maternitate, în concediu medical mai mare de 30 de zile în cursul unui an, precum și perioada de întrerupere a muncii — cît n-ați lucrat — denumită greșit de dv. ca „întrerupere legală pentru transfer în interesul serviciului" se scade din perioada anului 1 (sau 2) de activitate, în funcție de care se stabilește salariul tarifar pentru acești ani. Veți putea fi deci încadrată la nivelul de bază al salariului funcției ce o ocupați, după ce veți fi lucrat efectiv un an (mai puțin luna de concediu medical). Din datele ce ne-ați comunicat rezultă că veți fi încadrată la nivelul de bază la 1 august 1972, deoarece înainte de absolvirea învățămîntului superior ați lucrat mai mult de 12 luni, ca salariată.

TRIBUNA ECONOMISTULUI

La Filatura de bumbac Slobozia

PRIN MOBILIZAREA LA MAXIMUM A RESURSELOR

FILATURA DE BUMBAC Slobozia, unitate nouă cu utilaj modern de mare productivitate, trebuie să devină o întreprindere rentabilă, cu sarcini de beneficii de circa 12 milioane lei anual. Din păcate, atît anul trecut, cît și în primele luni ale anului curent, filatura din Slobozia a lucrat sub nivelul de producție proiectat, beneficiind de 2 milioane lei dotație de la stat.

Avînd în vedere că posibilitățile și rezervele de diminuare a pierderilor sînt suficiente, colectivul de oameni ai muncii de la această tînără unitate a analizat cu simț de răspundere cauzele ce au determinat pierderile și au stabilit că este posibil să le elimine. Este vorba de unele deficiențe de ordin tehnic privind folosirea și întreținerea utilajului, care în multe cazuri, au dus la întreruperi în fluxul tehnologic de producție, neacoperirea în întregime a schimburilor II și III cu cadre tehnice și inginerești, fluctuațiile de personal și indisciplina în muncă. Fondul de timp, în trim.I/1972, a fost utilizat numai în procent de 91,8%, s-au utilizat peste 1000 ore muncă suplimentară, s-a depășit numărul scriptic de muncitori.

Cu sprijinul Comitetului județean de partid Ialomița și al conducerii ministerului s-au luat o serie de măsuri. S-a reușit astfel, ca în trimestrul II să se îndeplinească majoritatea obiectivelor din planul M.T.O. și ca filatura să lucreze la nivelul capacității proiectate. Folosind mai rațional utilajul, îmbunătățind de la o zi la alta calificarea lucrătorilor și respectînd disciplina muncii, noua filatură a reușit, de asemenea, să reducă la maximum refuzurile de calitate, să diminueze imobilizările și să sporească procentul productivității muncii. Cu măsurile adoptate se asigură condiții și pentru acoperirea pierderilor și pentru realizarea planului de beneficii și, în fine, îndeplinirea angajamentelor de realizare a cincinalului înainte de termen.

D. GIUȘCA
director
Sucursala județeană Ialomița
a Băncii Naționale

C. I. L.-PIPERA

(Urmare din pag. 14)

Un caz concret Prototipul garniturii pentru bucătărie „Nadina", menționat mai sus, a fost realizat înlocuindu-se, în întreaga construcție, lemnul cu P.A.L. dublu melaminat; ca urmare, panourile sînt rezistente la șocuri, zgîrieturi, la temperaturi mai ridicate, nu se mai deformează la beneficiar.

Înlocuirile și îmbunătățirile menționate au loc, în general, în condițiile respectării sarcinii de reducere a prețului de cost al producției. În cazul garniturii „Perinița" prețul de cost s-a micșorat de la 100% în 1970 la 95,2% în acest an; în cel al dulapului „Ruxandra" I de la 100% în 1971 la 93,4% în 1972, ș.a. Interesant este cazul barului „Miraj" care se fabrica cu pierderi planificate în 1970, a fost rentabilizat în 1971, iar în cursul acestui an prețul său de cost va ajunge la 82,1% din cel inițial. Anul trecut, prețul de cost al barului a fost redus cu 37,27 lei pe seama scăderii ponderii „costurilor secțiilor de fabricație", cu 14,90 lei prin micșorarea manoperei și 5,62 lei pe seama economiilor de materiale.

Desigur, se întîlnesc și excepții. Astfel, după ce în 1971 prețul de cost al cuierului „Nufărul" I s-a redus cu 9,3% față de nivelul din 1970, anul acesta el înregistrează (comparativ cu aceeași bază) un spor de 7,2%, ca urmare a înlocuirii oglinzii obișnuite cu oglinda de cristal.

ACESTE REALIZĂRI nu ne îndrituiesc, însă, a afirma că la C.I.L. Pipera se poate vorbi de existența unei strategii clare a înnoirii produselor. O mare parte din producția de mobilă a combinatului este destinată exportului, fiind executată — în majoritatea cazurilor — conform comenzii clientului pe baza modelului furnizat de acesta, efortul de creativitate al combinatului fiind prezent în mai mică măsură. Atenția cadrelor din serviciul „produse noi" (inclusiv lucrătorii profilați pe marketing) se concentrează asupra realizării concordanței între cerințele formulate de client și posibilitățile materiale și tehnologice ale combinatului. Cu alte cuvinte, predomină „răspunsul" la cerințele pieței, și nu „acțiunea" asupra pieței.

Se constată că aproximativ jumătate din timpul de lucru al cadrelor cu pregătire superioară din serviciul „produse noi" se consumă pentru rezolvarea unor probleme administrative sau sarcini mărunte, secundare. Cadrele din biroul de marketing, de exemplu, sînt folosite ca traducători, translatori, dispeceri, urmăritori ai executării comenzilor de insigne, plicuri, pliante, mape, fotografii etc. Se resimte lipsa unei organizări metodice, planificate a activității în acest domeniu, care are în prezent un caracter pompieristic, de răspundere la solicitări imediate, nerămînînd timp suficient pentru munca de concepție.

Realizarea de produse noi este precedată de o activitate de studiere a gusturilor consumatorilor și a cererii lor potențiale. Biroul de marketing al combinatului efectuează anchete prealabile (pentru a cunoaște caracteristicele produsului cu cele mai mari șanse de vandabilitate) și consultații cu specialiști din Ministerul Comerțului Interior, cercetează materialele documentare primite de la firmele străine cu profil similar sau provenite de la întreprinderile noastre de comerț exterior, de la Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale etc.

Întrucît aceste metode de lucru se dovedesc a fi destul de eficiente pentru cunoașterea caracteristicilor actuale și de perspectivă ale cererii de mobilă pe piața internă, se pare că ele — îndeosebi metodele active, anchetele și sondajele directe ale preferințelor consumatorilor — trebuie mai mult utilizate și pe piața externă, pentru a asigura contactul viu, nemijlocit cu realitatea, cunoașterea în avans și chiar „formarea pulsului" cerințelor publicului pe piețele actuale sau potențiale pentru produsele combinatului. Aceasta ar contribui la dinamizarea cadrelor de specialitate din C.I.L.-Pipera, ar înlătura obișnuința de a conta în primul rînd pe inițiative venite din afară. O temă care, credem, ar merita o dezbatere mai largă pe linia înviorării și afirmării spiritului de creație, a originalității în producția românească de mobilă.

PUNCTE DE VEDERE

PRODUCTIVITATEA MUNCII ȘI RAPORTUL DINTRE SALARIAȚII DIRECT ȘI INDIRECT PRODUCTIVI

PRODUCTIVITATEA MUNCII este influențată într-o mare măsură și de structura personalului ocupat în întreprinderi. După cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința extraordinară a organizației de partid a municipiului București, de productivitate este legată pînă la urmă și problema personalului administrativ-funcționăresc. Pornindu-se de la premisa că o pondere nejustificat de mare a funcționarilor și personalului administrativ (11%) afectează productivitatea muncii sociale, s-a subliniat necesitatea ca ponderea acestui personal să înceapă de la 3—4% și să nu depășească 6—7%, diferențiat pe ramuri desigur.

În cele ce urmează, sprijinind această idee, vrem să ne ocupăm mai larg de modul cum productivitatea muncii este influențată de raportul dintre personalul direct productiv și cel indirect productiv.

În stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre munca omenească se diferențiază după modul cum participă diferite categorii de oameni ai muncii la înfăptuirea procesului de producție. Această diferențiere se concretizează de fapt în categoriile de personal în care se împart salariații din fiecare unitate economică.

Putem categorisi forța de muncă, indiferent de gradul de pregătire, denumire sau titlu, după modul cum participă în procesul de producție, în două mari categorii: 1. forța de muncă alcătuită din oameni care participă nemijlocit la transformarea obiectelor muncii prin intermediul sau cu ajutorul mijloacelor de muncă (forță de muncă direct productivă); 2. forța de muncă alcătuită din oameni care participă indirect la procesul de producție avînd diverse roluri de la conducere pînă la lucrări de sprijinire și deservire a producției (forța de muncă indirect productivă). Notînd cu P volumul producției, cu N numărul de salariați și cu p productivitatea muncii individuale, se știe că $p = \frac{P}{N}$

Însemnînd cu Nd numărul de salariați direct productivi și cu Ni numărul de salariați indirect productivi putem scrie că $p = \frac{P}{Nd + Ni}$ Împărțind și numărătorul și numitorul cu Nd, relația de mai sus devine $p = \frac{\frac{P}{Nd}}{1 + \frac{Ni}{Nd}}$

Se observă că raportul $\frac{P}{Nd}$ pe care-l notăm cu W este productivitatea muncii individuale a personalului direct productiv iar raportul $\frac{Ni}{Nd}$ pe care-l notăm cu q este raportul dintre personalul indirect productiv și cel direct productiv. Relația de mai sus poate fi scrisă și sub forma $p = \frac{W}{1+q}$

Se vede că p, care este productivitatea întregului personal, este direct proporțională cu productivitatea personalului direct productiv și invers proporțională cu raportul dintre personalul indirect productiv și personalul direct productiv. Cu alte cuvinte p poate crește ori de cîte ori crește W sau ori de cîte ori scade q indiferent dacă numărul total de salariați scade sau crește.

De aici următoarele concluzii:

1. În condițiile proceselor de producție care implică participarea directă a forței de muncă la înfăptuirea sa, creșterea productivității muncii pe cap de lucrător direct productiv este de mare importanță, căci productivitatea muncii pe total salariați poate fi realizată, chiar dacă nu se realizează productivitatea muncii personalului direct productiv prin îmbunătățirea raportului dintre personalul indirect productiv și cel productiv.

Această cale este folosită de unele unități economice, care prin depășirea numărului planificat de angajați asigurînd o proporție mai mare de depășire a personalului direct productiv, reușesc să realizeze productivitatea planificată pe total salariați chiar dacă nu se realizează productivitatea muncii pe cap de salariat direct productiv.

În asemenea situație depășirea personalului s-ar putea justifica oarecum obiectiv numai dacă în aceste condiții se realizează cel puțin nivelul planificat al productivității muncii pe cap de lucrător direct productiv.

2. Pentru orice unitate economică în care procesul de producție se înfăptuiește cu participarea directă a unei părți din forța de muncă (ceea ce în stadiul actual de dezvoltare al societății noastre este cazul aproape în toate unitățile economice de producție) este necesar să se urmărească nivelul și evoluția productivității muncii pe cap de salariat direct productiv, creșterea sa trebuind să constituie de fapt calea principală de sporire a productivității muncii pe cap de salariat și în ultimă instanță a producției pe cap de locuitor.

3. Avînd în vedere tendințele de evoluție în viitor a forțelor de producție ale societății și ale schimbării poziției omului în procesul de producție, creșterea raportului dintre personalul indirect productiv și cel direct productiv se justifică numai și numai dacă această creștere contribuie la creșterea productivității muncii pe cap de salariat direct productiv în raport mai mare decît creșterea sa; mulți economiști, bazîndu-se pe tendințele în evoluția forțelor de producție în viitor, tolerează fără prea mult discernămînt tendința de creștere a raportului dintre personalul indirect productiv și cel direct productiv.

4. În toate situațiile în care producția și nivelul său este determinat în ultimă instanță de aportul efectiv al personalului direct productiv, aspect pe care nu numai că-l întîlnim, dar îl vom mai întîlni o oarecare vreme și de acum încolo în multe din unitățile noastre economice de producție, este necesar să se ducă o politică de raționalizare a raportului dintre personalul indirect productiv și cel direct productiv prin optimizarea sa în funcție de influența pe care o exercită asupra creșterii productivității muncii pe cap de salariat direct productiv.

ing. P. MANGERC
directorul Centrului Special de perfecționare profesională al M.E.F.M.C. — Roznov, județul Neamț

FIȘE

Interpretări ale keynesismului

■ O parte a ultimului număr al revistei **ECONOMIC JOURNAL** (iunie 1972) este consacrată unor articole despre J. M. Keynes. Printre ele se remarcă **J. M. Keynes: Economist, Author, Statesman** (J. M. K. -economist, autor, om politic) semnat de E. A. G. Robinson. Autorul încearcă să desprindă semnificația gîndirii keynesiste într-o mai largă perspectivă istorică și ținînd seama de întreaga sa operă, nu numai de **Teoria generală.** O primă interpretare a doctrinei lui Keynes, scrie el, converge spre ideea că este necesar să se injecteze în permanență cererea finală în scopul menținerii ocupării forței de muncă la un nivel înalt. E. A. G. R. nu se declară de acord cu această interpretare, arătînd că aplicarea ei practică s-a dovedit generatoare de inflație și a creat presiuni asupra resurselor neînlocuibile. El spune că dacă acesta este keynesismul, Keynes însuși nu s-ar fi considerat keynesist. După părerea sa, fondul gîndirii lui Keynes îl constituie interogarea permanentă asupra factorilor ce determină ocuparea forței de muncă, rata acumulării, rata dobînzii ș.a.m.d., avînd permanent în vedere posibilitatea modificării acestor factori

În centrul atenției cercetătorului — economist

■ În cadrul unui interviu acordat recent revistei **Hebdomadaire polonais** (nr 28/1972), prof. Jozef Popkiewicz, rectorul Școlii superioare de științe economice din R.P. Polonă, își exprimă părerea că întreprinderea socialistă, eventual uniunea care grupează întreprinderile din aceeași ramură, trebuie să constituie obiectul cercetării economice. Acolo — afirmă el — se află sursele creatoare ale activității și inițiativei oamenilor, ale raționalizării gestiunii, acolo este principalul teren pentru găsirea de soluții noi. Institutele de cercetări științifice de pe lîngă Școala superioară de științe economice au contracte de cooperare cu 40 de întreprinderi industriale și diverse instituții economice din întreaga Polonie. Această cooperare s-a lărgit an de an, valoarea contractelor încheiate fiind de 3,2 milioane de zloți în 1969, de circa 6 milioane în 1971 și urmînd să depășească cifra de 8 milione de zloți în acest an.

Studiul locului de vînzare

■ Într-un grupaj publicat sub titlul **Des ètudes de marchè pour quoi faire?** (Studii de piață, în ce scop?), apărut în revista LE COMMERCE MODERNE, nr. 229, 1972, se încearcă să se definească componentele unui instrument relativ nou și anume studiul pieței **din punctul de vedere al locului de vînzare a produselor.** Impus de transformările petrecute în obiceiurile de cumpărare și în gusturile cumpărătorilor, de complexitatea crescîndă a tehnicilor de comercializare a produselor, de înrăutățirea relativă a pieței de desfacere etc., studiul pieței în sensul menționat mai sus se referă la mediul înconjurător, estimarea potențialului de vînzare, piața teoretică și evaluarea cifrei vînzărilor posibile, zona de atracție a magazinului, cumpărările colectivităților, pierderile relative datorate „evazioniștilor" etc. Se atrage atenția asupra folosirii cu maximă circumspecție a datelor statistice la nivel național, departamental și de localitate, precum și a celor rezultate din anchetele selective în determinarea parametrilor necesari în studiul pieței. Studiul pieței — se spune în grupaj — este „o marfă foarte perisabilă", care trebuie „împrospătată" în permanență, actualizată pe măsura posibilităților, in funcție de evenimentele noi intervenite. Se subliniază că „viitorul întreprinderii este un orizont mobil, care se îndepărtează pe măsură ce se înaintează spre el".

Între plutire și scufundare

■ **The Currency Crisis** (Criza monetară) este titlul articolului semnat de economistul american M. C. Wallich în revista NEWSWEEK (17 iulie, 1972). Autorul se referă polemic la o „școală de gîndire" care a salutat cu entuziasm instituirea unui curs flotant al lirei sterline, ca o reîntoarcere salutară la liberalism; este de fapt vorba despre o aluzie puțin voalată la adresa lui M. Friedman. M. Wallich scrie că există o experiență care arată că monedele care plutesc au, în cele din urmă, tendința să se scufunde. Adepții liberalismului, se observă, neagă acest fapt, susținînd că instituirea cursurilor flotante are drept efect realinierea paritătilor la nivele corespunzătoare puterii reale a monedelor.

Împotriva acestei idei, aparent incontestabilă din punct de vedere logic, M. Wallich aduce un important argument care ține seama de realitățile concrete. El constată că se întîmplă foarte rar ca toate țările să instituie simultan cursuri flotante; de obicei, apelează la această măsură țările cu monedă slabă. Țările cu monedă solidă evită, dacă nu sînt silite, cursurile flotante, căci se tem de o reevaluare care ar duce la slăbirea puterii competitive a produselor lor. R.F.G., notează M. C. Wallich, care are o monedă relativ puternică, a preferat cursului flotant al mărcii instituirea controlului asupra migrării capitalurilor. Lira sterlină, conchide autorul, plutește deci solitară, tinzînd să se scufunde.

Ecologii exagerează?

■ Cunoscutul biolog Norman Borlaug, laureat al Premiului Nobel publică în revista CERES, februarie 1972, un articol intitulat **Bolnavii de ecologie,** avînd subtitlul „Ceea ce distruge mediul, nu este utilizarea abuzivă a anumitor produse chimice, ci modul în care omul violează în mod constant natura", în care se ridică împotriva a ceea ce el consideră exagerări ale unor ecologiști care se declară împotriva folosirii pesticidelor, insecticidelor și ierbicidelor și în special a D.D.T. Borlaug afirmă că experiența S.U.A. arată că în ultimul deceniu progresul tehnicilor și al randamentelor a permis să se retragă din producția agricolă 20 milioane hectare și să se satisfacă totuși în continuare cererile interne și externe de produse agricole. Aceasta nu s-a putut realiza fără folosirea substanțelor agrochimice. Autorul se pronunță pentru continuarea ameliorării culturilor pe baza îngrășămintelor chimice și pentru folosirea substanțelor chimice contra dăunătorilor, acțiuni care provoacă un rău mai mic decît foametea și suferințele ce amenință omenirea în cazul utilizării unei agriculturi extensive, înapoiate, în țările slab dezvoltate.

Erori de calcul inevitabile

■ **PROBLÈMES ÉCONOMIQUES** din 21 iunie 1972 publică, după revista **La Recherche,** articolul **L'économie est-elle une science exacte?** (Este economia o știință exactă?) de Oskar Morgenstern, în prezent președintele societății Mathematica și conducătorul Centrului de teorie economică aplicată al Universității din New York. Autorul arată că în științele economice, ca și în științele naturii și chiar mai mult decît în cadrul acestora, datele cantitative conțin erori inevitabile, ceea ce nu constituie o piedică insurmontabilă în calea elaborării unor teorii autentice, avînd aplicabilitate experimentală, cu condiția stipulării gradului de eroare al cifrelor utilizate și al efortului de a-l reduce la minimum. Statisticile economice ar trebui, în consecință, să menționeze gradul de eroare al datelor furnizate.

Chiar dacă nu ținem seama de erorile care rezultă din simplificarea, idealizarea problemei economice brute, din introducerea în model a unor parametri ce rezultă direct din observație sau indirect dintr-o teorie sau un calcul prealabil, din necesitatea de a înlocui formularea strict matematică cu una aproximativă, numerică, rămîne o foarte semnificativă sursă de erori: nici un procedeu de calcul nu poate realiza **toate** operațiile elementare cu o rigoare absolută. Dacă, de pildă, limita unui ordinator este de 8 cifre și se multiplică 2 numere de cîte 8 cifre, se obține un număr de 16 cifre, care trebuie rotunjit la 8; iar, dacă se repetă operația de cîteva milioane de ori, cum este de multe ori necesar, este clar că rezultatul nu mai poate fi valid. O. M. își încheie articolul cu un exemplu, despre care spune că ar trebui să inspire tuturor o **prudență salutară**: dacă luăm sistemul de două ecuații: $x - y = 1$ și $x - 100\,001\,y = 0$, obținem soluțiile $x = 100\,001$ și $y = 100\,000$; alte două ecuații, aproape identice, întrucît unul din coeficienți diferă doar prin două unități la a cincea zecimală, dau soluțiile $x = -99999$ și $y = -100\,000$, adică o diferență la soluții de 200 000 față de primul sistem.

DEVIZELE LUCRĂRILOR DE CONSTRUCŢIE-MONTAJ

CUM STABILIM NORMATIVUL CHELTUIELILOR INDIRECTE?

DEVIZELE lucrărilor de construcţii au rolul de a determina cît mai aproape de realitate totalitatea cheltuielilor, atît directe cît şi indirecte, necesare executării de către întreprinderi a lucrărilor în general, a celor de construcţii-montaj la care ne vom referi, în special. Se ştie că **modul de stabilire a costului lucrărilor de construcţii-montaj se deosebeşte de cel folosit în general în industrie, în special în ceea ce priveşte capitolul cheltuielilor indirecte ; dacă pentru determinarea chelutielilor directe de deviz cataloagele de preţuri pentru materiale şi utilaje, tarifele de transporturi şi tabelele de salarizare fac posibil un calcul mai mult sau mai puţin obiectiv al lor, determinarea cuantumului cheltuielilor indirecte poate fi abordată în mai multe moduri, şi de aceea metodologia de determinare cît mai exactă a lor a suscitat şi suscită încă variate şi vii discuţii.**

În general, este acceptată ideea că, **în imposibilitate de a stabili explicit, în formă analitică, datorită caracterului său specific şi numărului foarte mare de factori care se generează, cuantumul cheltuielilor indirecte, CI, trebuie determinat sub formă globală, de procente aplicabile elementelor de cheltuieli de care depind ele în cea mai mare măsură, respectiv materiale M, manoperă (salarii) S, utilaje U, transporturi T.**

În trecut stabilirea cheltuielilor indirecte s-a făcut numai pe baza experienţei şi a analizei generale a rezultatelor economice a activităţii organizaţiilor de construcţii ; astfel, înainte de 1957, cheltuielie indirecte se calculau sub formă de procente, aplicabile totalului cheltuielilor directe ; ulterior s-a ajuns la concluzia că o evaluare mai logică şi mai apropiată de realitate s-ar obţine prin aplicarea de cote procentuale, diferenţiate după natura lucrărilor, asupra totalului manoperei de deviz.

Problema metodologiei celei mai adecvate de stabilire a cuantumului cheltuielilor indirecte a constituit în continuare obiect de studiu, nefiind considerată definitiv rezolvată cît timp nu se cunoştea o metodă riguros ştiinţifică, care să stabilească cantitativ gradul în care diferitele elemente de cheltuieli directe influenţează volumul cheltuielilor indirecte ; aceasta pentru motivul că **în unele studii se preconizează necesitatea luării în considerare nu numai a cheltuielilor de manoperă, ci şi a altor categorii de cheltuieli — cele legate de exploatarea utilajelor, de costul total al materialelor, al transporturilor, de costul total al lucrărilor etc.**, idee întrutotul logică. S-a pus astfel problema găsirii unei metode riguroase pentru stabilirea influenţei diferitelor categorii de cheltuieril directe de deviz asupra volumului cheltuielilor indirecte.

ÎN PREZENT **instrumentul de abordare ştiinţifică a problemei este cunoscut şi suficient de răspîndit, constituit fiind din metodele statistico-matematice ale corelării şi regresiunii** ; cu notaţiile mai sus menţionate a principalilor factori care determină mărimea cheltuielilor indirecte, totalul costului materialelor folosite în lucrare M, al salariilor achitate S, al orelor de funcţionare a utilajelor de construcţii U precum şi a costului transporturilor (care toate necesită cheltuieli de regie, indirecte, de angajare a forţei de muncă, de procurare a materialelor, agregatelor şi instalaţiilor, de supraveghere şi dirijare a muncii manuale şi mecanismelor, de pază, de administraţie etc.), **expresia generală (funcţia de regresie) a cheltuielilor indirecte, ştiinţific stabilită, este**

$$C.I = \alpha M + \beta S + \gamma U + \delta T$$

(în care α, β, γ şi δ sînt coeficienţi constanţi, pozitivi sau negativi, deduşi prin aplicarea metodelor statistico-matematice ale regresiei şi corelaţiei, iar M, S, U, T — valorile concrete scoase din deviz).

Tabel nr. 1

Formule de regresie pentru indicatorul cheltuieli indirecte în devize de construcţii-montaj

Nr. crt.	Expresia cheltuielilor indirecte	Media abaterii	Indice de corelaţie
1.	**A. Pentru devizele referitoare la construcţiile de locuinţe**		
1.	$C.I_S = 1{,}03 + 0{,}988\,S$	1,22	0,980
2.	$C.I_{S,U} = 0{,}87 + 0{,}935\,S + 0{,}23\,U$	1,16	0,984
3.	$C.I_{M,S,U} = 0{,}926 - 0{,}046M + 1{,}72S + 0{,}264U$	1,18	0,978
	B. Pentru devize referitoare la construcţiile industriale		
1.	$C.I_S = 2{,}97 + 0{,}99\,S$	3,80	0,960
2.	$C.I_{S,U} = 3{,}76 + 0{,}68S + 0{,}67U$	3,70	0,980
3.	$C.I_{M,S,U} = 3{,}82 - 0{,}02M + 0{,}71S + 0{,}80U$	3,71	0,960

Pentru fiecare dintre expresiile de mai sus, statistica matematică permite determinarea unui interval de variaţie corespunzător probabilităţii luate în considerare (respectiv abaterea medie a valorilor posibile) ; dat fiind faptul că variabilele independente S, M, U, T (categorii ale cheltuielilor de deviz) nu sînt variabile de tip obişnuit, ci variabile statistice, aleatorii, **mărimea efectivă a cheltuielilor indirecte C. I. pe care le va realiza întreprinderea de construcţii se va situa în intervalul considerat, în unele cazuri mărimea reală fiind mai mare decît valoarea teoretică calculată, iar în altele mai mică, astfel încît pentru un volum suficient de mare al lucrărilor pe care respectiva întreprindere le execută, media tuturor cheltuielilor să se suprapună cu valoarea teoretică.**

Dacă ne-am limita numai la trei variabile factoriale, M, S, U, unele studii efectuate în trecut[1]) au condus la următoarele rezultate în ceea ce priveşte mărimea indicatorului C.I al cheltuielilor indirecte (vezi tabelul nr. 1) ; **întrucît progresul tehnic modifică substanţial în unele cazuri datele problemei, de o mare actualitate şi utilitate economică pe linia reducerii cheltuielilor de producţie şi obiectivizarea lor, ar fi actualizarea calculelor mai vechi, pe baza a patru variabile factoriale şi cu luarea în considerare a celor mai recente materiale statistice în domeniul execuţiei lucrărilor de construcţii montaj.**

În ceea ce priveşte alegerea între diferite tipuri de formule menţionate în tabel, aceasta se face în funcţie de mărimea **indicelui de corecţie** care arată gradul de legătură dintre variabila dependentă C.I. şi variabilele independente (factoriale) M, S, U, T.

Aplicarea pe o scară din ce în ce mai largă a metodelor matematice în sfera întregii activităţi de producţie creează premise pentru ca procesele şi fenomenele care intervin să fie puse în măsură din ce în ce mai mare sub control, astfel încît „surprizele" să fie din ce în ce mai rare, practic evitate ; **în cazul cheltuielilor indirecte la lucrările de construcţii-montaj, fără aplicarea instrumentului matematic adecvat mai sus-menţionat, caracterul lor întîmplător ar putea duce la o apreciabilă scumpire a lucrărilor de investiţii, dată fiind tendinţa întreprinderilor de construcţii de a menţiona numai cazurile particulare în care cuantumul cheltuielor indirecte atinge nivelul cel mai ridicat ; metodele statistice scot însă în evidenţă caracterul întîmplător al acestora, prin aceea că în realitate cheltuielile indirecte efective se grupează în jurul unei valori medii relativ scăzute, şi numai în cazuri rare nivelul acestora se ridică efectiv la limita maximă respectiv la valoarea superioară a intervalului.**

Concluzia cercetărilor efectuate este că metoda regresiei şi a analizei corelaţionale permite a se stabili în mod obiectiv intensitatea legăturilor între diferiţii factori care contribuie la determinarea cuantumului cheltuielilor indirecte totale. Pe baza calculelor conduse după metode riguroase care elimină elementele subiective de apreciere, **pot fi determinate valori normative obiective pentru acest indicator**, de foarte mare importanţă în activitatea executării lucrărilor de construcţii montaj : valoarea rezultatelor obţinute depinde însă în cea mai mare măsură de modul de selecţionare, de precizie şi de volumul datelor iniţiale. Selecţionarea trebuie să rezulte dintr-o analiză economică competentă a situaţiilor ce se studiază şi să se întemeieze pe cunoaşterea aprofundată a diferitelor aspecte tehnice şi economice, ţinîndu-se seama totodată de complexitatea fenomenelor economice cercetate.

Precizia şi volumul datelor iniţiale sînt elemente esenţiale pentru obţinerea unor rezultate corecte şi de acea actualizarea la diferite date a valorilor stabilite pentru normativul cheltuielilor indirecte în lucrările de construcţii montaj reprezintă o necesitate economică de o importanţă care nu poate fi subestimată.

ing. Ion ILIESCU
Institutul de cercetări economice

1) Studiul posibilităţilor de aplicare a metodei analizei corelaţiei la determinarea cotelor de cheltuieli indirecte în construcţii, de Justin Aurian şi Tatiana Popescu în Calcul economic, Editura Academiei R.S. Române, Bucureşti, 1964.

INDICI MAI ÎNALŢI DE FOLOSIRE A MAŞINILOR – UNELTE

(Urmare din pag. 15)

de lucru programat pentru producţie, reprezintă circa 29% **(echivalînd cu 526 ore/maşină, ceea ce corespunde cu 33 zile lucrtăoare nefolosite, în 2 schimburi)** ; la Departamentul Industriei Alimentare din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor — 45% **(echivalînd cu 791 ore/maşină, respectiv 49 zile a 2 schimburi pe zi)**. În ce priveşte Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, la care se concentrează majoritatea maşinilor-unelte, opririle accidentale au reprezentat circa 8% din timpul programat (echivalînd cu 142 ore/maşină, respectiv 9 zile nefolosite în 2 schimburi). Neîndoielnic, durata opririlor accidentale din primul trimestru al anului 1972 putea fi mai redusă, dacă factorii de răspundere din întreprinderi s-ar fi preocupat în mai mare măsură de eliminarea, sau cel puţin diminuarea cauzelor care conduc la nefolosirea deplină a fondului de timp afectat producţiei.

Nu rare sînt însă cazurile cînd **conducerile unor întreprinderi, în dorinţa de a obţine o oarecare producţie suplimentară sau a recupera unele rămîneri în urmă în realizarea planului, recurg la amînarea, scurtarea excesivă sau chiar eliminarea efectuării lucrărilor de reparaţii şi revizii prevăzute în normative.** Consecinţa unor asemenea „soluţii" este că economia pierde înzecit mai mult, nu numai în ce priveşte realizarea sarcinilor cantitative, dar şi în ceea ce priveşte calitatea produselor.

Tot în legătură cu problema reparaţiilor şi reviziilor planificate este de remarcat faptul că în unele întreprinderi există încă importante rezerve pe această linie, **rezerve generate de aplicarea unor normative învechite, sau de programarea executării reparaţiilor numai într-un singur sau cel mult două schimburi.** De aceea, apare oportună revizuirea şi reproiectarea unor normative pentru revizii-reparaţii, prin scurtarea timpilor acordaţi pe categorii de lucrări, în condiţiile unei organizări superioare a muncii echipelor de întreţinere şi asigurării securităţii în funcţionare a utilajelor respective. Totodată, **extinderea fondului de timp pentru asigurarea executării lucrărilor de reparaţii la 3 schimburi ar contribui substanţial la mărirea timpului disponibil şi obţinerea unui spor de producţie, cu un preţ de cost mai scăzut.**

Gradul de utilizare a parcului de maşini-unelte ar putea spori şi printr-o **cooperare de mai mare amploare între întreprinderi, pe baza unui studiu amănunţit, întocmit la nivelul unităţilor productive şi al centralelor industriale de specialitate.** Aceasta ar contribui la diminuarea timpului aşa-zis neprogramat care, în primul trimestru al anului curent, s-a ridicat la 26,8 milioane ore-maşini. În această direcţie este bine să existe o mai mare elasticitate, stabilindu-se planuri de cooperare operative, dat fiind sortimentele variate de produse ce se fabrică şi care, uneori, se modifică de la trimestru la trimestru sau chiar mai des.

PENTRU SATISFACEREA în mai mare măsură a necesarului de scule (SDV-uri) a întreprinderilor, **introducerea fabricării acestora în atelierele proprii ar duce, pe de o parte, la sporirea gradului de utilizare a maşinilor-unelte din întreprinderi, iar pe de altă parte, la degrevarea celor specializate.** Tot pe linia creşterii producţiei de scule, s-ar înscrie şi măsura urgentării trecerii la regimul de trei schimburi în întreprinderile cu profil specializat. De altfel, **alinierea sculăriilor şi atelierelor de reparaţii la nivelul secţiilor de prelucrări mecanice este o măsură care trebuie să stea în atenţia tuturor factorilor de răspundere din întreprinderi şi centrale industriale, astfel încît să nu mai existe diferenţieri — în ce priveşte mărimea indicelui de folosire a timpului disponibil — între secţiile care sînt dotate cu maşini-unelte.**

Întrucît încărcarea unor categorii de utilaje, aflate în dotarea întreprinderilor, prezintă încă un grad de folosire redus, repartizarea de noi utilaje nu pare justificată, decît în cazuri cu totul speciale şi numai după o atentă analiză a situaţiei actuale şi celei de perspectivă. Creşterea gradului de utilizare a maşinilor-unelte poate fi realizată **printr-o operativitate mai mare în ce priveşte efectuarea transferurilor de la o întreprindere la alta din cadrul aceluiaşi minister, sau a unor ministere diferite.** Desigur că transferurile ce urmează a fi efectuate trebuie să fie precedate de analize bine fundamentate, în strînsă corelaţie cu indicii de utilizare realizaţi, cu sarcinile de plan curente, precum şi cu cele de perspectivă — la nivelul actualului cincinal. Utilajele devenite disponibile ar putea fi repartizate unităţilor în a căror linii de fabricaţie se face simţită existenţa unor „locuri înguste", sau celor cărora le revin sarcini sporite în următorii ani. De asemenea, unele maşini-unelte care prisosesc unor întreprinderi, ar putea fi repartizate pentru dotarea secţiilor şi atelierelor de reparaţii şi întreţinere a unor unităţi noi.

Tabelul nr. 3

Perioada	% Indicii de utilizare a fondului de timp disponibil, în secţiile:		Coeficientul de schimburi în secţiile	
	de bază	auxiliare	de bază	auxiliare
Realizări				
trim. I. 1969	66,8	43,3	2,00	1,45
trim. I. 1970	69,5	52,4	2,09	1,57
trim. I. 1971	71,6	57,3	2,15	1,72
trim. I. 1972	73,0	59,1	2,19	1,77

RIDICAREA coeficientului de schimburi presupune şi **asigurarea unor măsuri de ordin metodologic**. În acest sens, Inspectoratul de Stat din Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Gospodăririi Fondurilor Fixe, împreună cu Comitetul de Stat al Planificării, Direcţia Generală de Statistică, Ministerul Muncii şi Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, au luat măsuri corespunzătoare în ce priveşte evidenţa urmăririi fondului de timp disponibil al maşinilor-unelte, urmînd ca, începînd cu semestrul II a.c. să se efectueze experimentări. Între altele, se are în vedere punerea de acord a datelor înregistrate în fişele individuale de încărcare ale maşinilor, cu cele din dările de seamă statistice. Bineînţeles, că asemenea măsuri au scopul de a se obţine date cît mai reale în ce priveşte folosirea parcului de maşini şi nu exclud celelalte măsuri tehnico-organizatorice, care să ducă la creşterea efectivă a indicilor de utilizare.

Avînd în vedere sarcinile reieşite din documentele Conferinţei Naţionale a P.C.R. privind îmbunătăţirea folosirii parcului de maşini-unelte existente, măsurile ce se vor lua la nivelul întreprinderilor din ramura industriei construcţiilor de maşini **trebuie să aibă în vedere atît îndeplinirea integrală a prevederilor de plan pe anul în curs, asigurarea condiţiilor pentru 1973, precum şi pentru anii următori, astfel încît angajamentul luat privind realizarea cincinalului înainte de termen să se soldeze cu sporirea producţiei pe 1.000 lei fonduri fixe, cu creşterea eficienţei întregii activităţi economice.**

ÎN ȚĂRILE SOCIALISTE

CREDITUL — INSTRUMENT MULTILATERAL AL EFICIENȚEI ECONOMICE

(Urmare din numărul 28)

● Măsuri concrete pe planul organizării și stimulării

REVISTA cehoslovacă **Hospodarské noviny** publică o serie de materiale pe aspecte organizatorice concrete în domeniul politicii creditelor. În nr. 14/1972, de pildă, L. Cabalka și M. Stastny examinează coordonarea în acest sens a acțiunilor Ministerului de Finanțe și ale Băncii de Stat a R. S. Cehoslovace. În etapa pregătirii și întocmirii bugetului de stat și a planului financiar și de credite, ambele instituții asigură **coordonarea** în timp a metodelor aplicate și a **analizei indicatorilor** care să corespundă în mod optim criteriilor politicii financiare și politicii de credite în etapa planificării și realizării sarcinilor. Acțiunea comună a acestor două instituții se va baza pe consultații și confruntări reciproce și pe coordonarea diferitelor variante de planuri de ramură în scopul includerii și dezbaterii — încă din prima fază a planificării — a concepțiilor și eventualelor puncte de vedere diferite.

În etapa controlului și aprecirii rezultatelor îndeplinirii bugetului de stat, a planului financiar și de credite — ambele organe care participă la realizarea sarcinii vor elabora la centru și în filiale o metodologie unitară și coordonată, își vor confrunta aprecierilor economice, vor organiza schimbul reciproc de opinii privind efectuarea analizelor de realizare a sarcinilor pe ramuri, cît și aprecierea de ansamblu asupra evoluției economiei R. S. Cehoslovace.

Pentru soluționarea operativă a problemelor financiare actuale din diferitele ramuri, sînt prevăzute ședințe regulate ale lucrătorilor din Ministerul de Finanțe care coordonează activitatea din ramurile respective și ale direcției creditelor din Banca de Stat a R. S. Cehoslovace. Cu această ocazie va fi dezbătută situația financiară a întreprinderilor, va fi efectuat schimbul de experiență și se va stabili o metodologie de acționare unitară, optimă, în realizarea politicii financiare și de credite.

În nr. 11/1972 al aceleiași reviste, dr. L. Bakalář se oprește asupra principalelor direcții de orientare a creditelor în cursul acestui an (baza energetică, construcțiile, chimizarea industriei, transporturi), precum și asupra modalităților stimulative de creditare.

Modul de creditare de pînă acum și posibilitățile de creare a resurselor proprii în întreprinderi — scrie el — nu permiteau totdeauna să se finanțeze investițiile de care era nevoie. Uneori nevoile financiare nu pot fi acoperite nici prin redistribuirea beneficiului și vărsămintele la fondul întreprinderii. În aceste condiții, creditul vine în sprijinul realizării rapide a investițiilor. Banca stabilește în mod diferențiat termenul de rambursare a creditului, în funcție de caracterul investițiilor și în concordanță cu prevederile planului, urmărește să sprijine investițiile cu perioadă scurtă de amortizare, adică pe cele mai eficiente și care totodată contribuie la realizarea măsurilor de modernizare și raționalizare, la introducerea programelor de producție purtătoare de progres tehnic.

Banca va stimula investițiile eficiente și prin stabilirea unor **dobînzi mai reduse în cazul cînd se scurtează termenele de dare în folosință a investițiilor și se realizează beneficii mai mari decît cele proiectate.** Ea va aplica penalizări în cazul cînd se ajunge la încălcarea disciplinei financiare și de plan, cînd nu este asigurată continuitatea realizării investiției, darea la timp în exploatare a noilor capacități construite și nu se atinge eficiența proiectată. În aceste cazuri banca sporește cuantumul dobînzilor cu 50%. **La construcțiile aprobate ca sarcină obligatorie de plan, penalizările vor fi aplicate atît unității beneficiare cît și celei executante pentru încălcarea ritmului de realizare a construcției contractate.** Se prevede că, în cazul în care se oprește sau se limitează creditarea de către bancă, construcția va fi finanțată în continuare de întreprindere sau de organul său ierarhic.

Unor probleme similare este dedicat și articolul publicat de E. Kohout, în nr. 9/1972 al revistei. Metoda fundamentală de realizare a politicii privind creditele va fi în continuare cea de satisfacere **selectivă** a cererii de credite — notează autorul. Scopul urmărit constă, pe de o parte, în sprijinirea activă a tuturor inițiativelor întreprinderii și măsurilor întreprinse de ea în vederea depășirii prevederilor de plan, iar pe de altă parte în exercitarea unei presiuni financiare asupra acelor unități care se gospodăresc prost și în care nu se realizează planurile.

Unele modificări parțiale întreprinse anul acesta creează condiții mai bune pentru adîncirea diferențierii în acordarea de credite. În primul rînd se prevede o mai mare elasticitate în acordarea de credite și în cursul anului, care a devenit posibilă prin repartiția diferențiată a sarcinilor de plan financiare și prin lărgirea sferei competențelor directorilor — la nivelul filialelor băncilor — în luarea de decizii privind acordarea unor credite. Referindu-se la creditele pentru acțiuni de raționalizare, autorul precizează că — începînd din acest an — ele se vor acorda pentru acțiuni prevăzute în planul întreprinderii, în planurile de raționalizare complexă, atunci cînd prin eficiența lor ridicată asigură rambursarea rapidă a creditului. **Dobînzile percepute la aceste credite sînt cu o treime mai scăzute decît cele pentru investiții curente iar cuantumul creditelor pentru finanțarea măsurilor de raționalizare poate ajunge pînă la limita cheltuielilor efective întreprinse în acest scop.** Ele se pot acorda și pentru acțiuni precise care au fost incluse suplimentar, în cursul anului, în planul întreprinderii (de pildă, pentru realizarea rapidă a unor propuneri de raționalizare), în măsura în care vor fi acoperite din rezervele organelor ierarhice pentru investițiile limită.

O serie de considerații asupra avantajelor așa-zisei **„creditări verticale"** *) oferă articolul din revista **Közgazdasági szemle.** Concentrarea organizatorică a distribuirii creditelor pentru fonduri fixe și circulante, destinate întreprinderilor, constituie o verigă în acțiunea de sporire a eficienței creditului — afirmă autorul. Pentru înfăptuirea acestui scop au fost create două direcții generale de credit în cadrul Băncii Naționale Ungare.

După opinia autorului, organizarea creditării verticale permite să se observe: în ce mod influențează cerințele pieței și modificările ei de sezon asupra legăturilor dintre comerț și industrie; ce mișcări de mijloace reclamă efectele cerințelor pieței: în ce mod se modifică plasarea mijloacelor în procesele de producție și de valorificare. (Astfel, se va putea preîntîmpina, probabil, în mod mai eficace decît pînă acum, aglomerarea stocurilor, respectiv creditarea lor silită); cum anume evoluează solvabilitatea, disciplina financiară și cu ce fel de măsuri (decizii de credit) se poate obține aici o schimbare în sens pozitiv; în ce fel se modifică, interdependent, cerințele de acumulare și de mijloace circulante ale producției și comerțului; în ce măsură dezvoltările efectuate în unele întreprinderi corespund cerințelor pieței, reflectate prin intermediul altor întreprinderi (de exemplu, comerciale) etc.

În legătură cu aplicarea unor dispoziții recente în domeniul creditării, H. Taut, președintele Băncii pentru Industrie și Comerț din R.D.G., precizează — în revista **Die Wirtschaft** (nr. 12/1972), — că creditul și dobînzile urmează să-și exercite influența pe baza planului, în vederea obținerii unei producții corespunzătoare cererii și cu o eficiență economică ridicată.

Banca va sprijini, de asemenea, investirea concentrată de fonduri în sectoare ale economiei naționale care prezintă o importanță deosebită, pentru depășirea unor disproporții existente. Aceasta se referă, de exemplu, la investiții substanțiale în construirea unor mari centrale electrice, respectiv la alte proiecte importante, mai ales ale industriei furnizoare de piese și subansamble.

Întreprinderile industriale și comerciale sînt obligate, prin directive ale statului, să creeze rezerve în vederea asigurării continuității procesului de producție în economia națională și a aprovizionării populației. Creditul este chemat să îndeplinească și pe acest tărîm sarcini de politică economică, fiind în acest scop pus la dispoziție cu cea mai mică dobîndă prevăzută de lege (de 1,8%).

Banca acordă credite în condiții preferențiale de asemenea și acelor întreprinderi, care depășesc prevederile de plan la producția bunurilor de consum solicitate pe piață.

Măsurile de stimulare luate de bancă se referă și la întreprinderi care depășesc sau asigură producția planică a unor mijloace de raționalizare și materiale pentru producția de bunuri de consum, ca și a unor materii prime, piese de schimb (ca produse suplimentare în raport cu sortimentul lor normal). Astfel, de pildă, se stimulează producția de plăci aglomerate, necesare pentru sporirea producției industriei de mobilă. Efectuarea cererii de credite pentru investiție imediat după decizia preliminară privind investiția respectivă permite întreprinderilor să ia în considerare propunerile băncii pentru îmbunătățirea și asigurarea eficienței investiției încă în faza de elaborare a documentației în vederea hotărîrii de principiu. Întreprinderea și banca asigură astfel includerea în plan a unor investiții armonizate și asigurate din punct de vedere financiar.

Un interes economic arzător prezintă executarea mijloacelor de raționalizare în regie proprie, banca stimulînd inițiativa întreprinderilor prin acordarea unor condiții avantajoase de creditare (în interesul economisirii importului).

În **Ekonomiceskaia gazeta** (nr. 20/1972), A. Savițkaia împărtășește experiența unor trusturi de construcție privind **creditarea cheltuielilor pe întregul ciclu** de construcție, prin care s-a verificat în practică eficiența **înlocuirii numeroaselor feluri de credite printr-un singur împrumut.** În cursul experimentului s-a stabilizat situația financiară a trusturilor, o dovadă în acest sens constituind-o faptul că cheltuielile neproductive legate de neachitarea la timp a facturilor s-au redus în trimestrul IV al anului trecut de peste trei ori în comparație cu aceeași perioadă a anului 1970.

S-au simplificat și operațiunile de creditare și decontare, efectuate de Banca de Construcții. S-a redus mult circulația documentelor și cu aproape 80% numărul de înregistrări contabile. Creditarea cheltuielilor pe întregul ciclu de construcție a permis să se lichideze în bancă 250 de conturi creditoare. Pentru organizațiile care au trecut la noua metodă de creditare, numărul documentelor pe care trebuie să le întocmească s-a redus cu circa 120 față de trecut.

Menționînd faptul că în anul curent experimentul a fost extins în cadrul unui șir de direcții generale și trusturi de construcție și că se prevede extinderea lui în continuare în anul viitor, revista relevă că principala deosebire a trecerii organizațiilor de antrepriză la noua metodă de creditare, începînd din 1973, o va constitui obligativitatea decontărilor cu beneficiarii numai pentru întregul obiectiv. În felul acesta, se face încă un pas pe calea lichidării tuturor formelor de plăți intermediare, ceea ce constituie un stimulent important pentru reducerea duratei construcției, pentru creșterea eficienței investițiilor.

La sistemul de creditare a cheltuielilor pe întregul ciclu de construcție trec organizațiile de antrepriză care în momentul adoptării noii metode nu duc lipsă de mijloace circulante proprii și, prin urmare, lucrează — de regulă — în condițiile reformei.

*) Prin „creditare verticală" autorul înțelege procedeul prin care banca — în cadrul acordării creditelor și analizării în acest scop a activității întreprinderilor — apreciază în mod complex situația economică nu numai a întreprinderii solicitante de credit, ci și a furnizorilor și clienților direct legați de ea.

R.D.GERMANĂ

REALIZĂRI ALE INDUSTRIEI CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

ÎN CADRUL unei expoziții de specialitate, care va avea loc la București între 5 și 14 august 1972, întreprinderea de stat pentru comerțul exterior „Transportmaschinen Export-Import" a Republicii Democrate Germane va prezenta specialiștilor români și altor persoane interesate moderne mașini, utilaje și sisteme de mașini pentru agricultură și industria alimentară.

Pe lîngă participarea sa la 30 de tîrguri internaționale și expoziții de specialitate în anul 1972, întreprinderea de stat pentru comerț exterior „Transportmaschinen" consideră că și prin efectuarea de expoziții individuale se poate aduce o contribuție esențială la intensificarea schimburilor internaționale.

Cei mai importanți parteneri comerciali ai R.D.G. — ca și ai întreprinderii de comerț exterior „Transportmaschinen Export-Import" — sînt Uniunea Sovietică și celelalte state membre ale C.A.E.R. Schimbul reciproc de mărfuri urmează să crească progresiv, în conformitate cu acordurile comerciale de lungă durată pentru perioada 1971-1975, cu Republica Socialistă România prevăzîndu-se o creștere de peste 170% a volumului schimburilor comerciale față de perioada 1966—1970. Un loc important vor ocupa, printre altele, produsele construcțiilor de mașini, inclusiv mașinile agricole și utilajele pentru industria alimentară.

Programul de export al întreprinderii de comerț exterior „Transportmaschinen Export-Import", ca și programul de fabricație al ramurii producătoare de mașini agricole și utilaje pentru industria alimentară s-au schimbat și dezvoltat în mod esențial în ultimii ani. În prezent, caracteristica lor constă în ofertarea concentrată a mașinilor individuale pînă la soluționări de sisteme.

Conform hotărîrilor celui de al VIII-lea Congres al Partidului Socialist Unit German de a intensifica agricultura în R.D.G. și de a trece în mod treptat la metode industriale de producție, constructorii de mașini agricole și-au concentrat atenția asupra dezvoltării unor sisteme de mașini cu mare randament pentru ramurile principale de producție ale agriculturii și asupra creării de mașini moderne, ca părți constitutive ale acestor sisteme.

Întreprinderea de comerț exterior „Transportmaschinen" face cunoscut specialiștilor din țările socialiste realizările sale în domeniul mașinilor agricole și al utilajelor pentru industria alimentară, prezentînd — printre altele — și mașini care reflectă colaborarea tehnico-științifică, specializarea și cooperarea cu alte țări membre ale C.A.E.R. Astfel, de exemplu, printre exponate se numără „vindroverul autopropulsat E 301" și „presa pentru strîns paie și alte furaje K 442/1". Ambele reprezintă componente importante ale sistemei, a cărei funcționare garantează o mare eficacitate în munca agricolă.

În pavilionul H al complexului expozițional de pe malul lacului Herăstrău vor fi demonstrate, cu ajutorul mostrelor, sisteme de mașini pentru cultivarea și prelucrarea cerealelor, precum și pentru cultivarea și prelucrarea furajelor fibroase. Sistema de mașini pentru cultivarea și prelucrarea cerealelor cuprinde mecanizarea completă a procesului începînd cu prelucrarea solului, continuînd cu recoltarea, conservarea și depozitarea și ajungînd la prelucrarea cerealelor în produse finale (paste făinoase, bere, alte produse alimentare, furaje combinate și semințe).

Din sistema de mașini pentru cultivarea și prelucrarea furajelor fibroase fac parte toate mașinile și utilajele necesare pentru obținerea de furaje verzi, siloz de furaje verzi, furaje deshidratate, fîn etc.

Părți ale acestor două sisteme vor fi demonstrate la București, printre ele fiind frămîntătorul rapid S-250 și mașina complet automatizată pentru tăierea și fasonarea aluatului VTAW 514, apoi combina de recoltat furaje verzi autopropulsată E 280, echipament de recoltat furaje ierboase și echipament de recoltat porumb siloz, grebla rotativă E 247/249 și mașina de recoltat cartofi cu buncăr colector E 668/0 — mașină cheie în sistema de mașini pentru cultura cartofilor.

La această expoziție va fi prezentat și excavatorul autopropulsat cu acționare hidraulică T 174.

Cu mașinile pentru ambalat și autocamionetele „Multicar", cu utilizări variate în agricultură și industria alimentară, se încheie oferta întreprinderii la București. Această ofertă complexă creează clienților posibilitatea să-și procure de la un singur furnizor toate mașinile și utilajele necesare pentru mecanizarea continuă a proceselor de producție în agricultură.

mondorama

PREOCUPĂRI PENTRU REDUCEREA ŞOMAJULUI ÎN AFRICA

CONFORM previziunilor F.A.O., dacă se menţin actualele tendinţe ale evoluţiei economice şi demografice din Africa, la sfirşitul acestui deceniu continentul va număra peste 11 milioane de şomeri, la o populaţie activă de 160 de milioane persoane.

Autorii unui document al F.A.O., prezentat nu de mult la ultima reuniune a Comisiei pădurilor pentru Africa, recomandă — drept una din cele mai accesibile căi pentru ridicarea economică a zonelor rurale şi mărirea gradului de ocupare a forţei de muncă — să se extindă exploatarea fondului forestier şi să se dezvolte industria de prelucrare a lemnului ; în acest mod, s-ar valorifica o importantă bogăţie a Africii şi s-ar înviora activitatea într-o serie de sectoare conexe cu cel al exploatării şi prelucrării lemnului. Fără a mai vorbi de posibilităţile punerii în valoare a altor resurse naturale de care dispune continentul : cele minerale, de energie etc.

EXPORTUL ELVEŢIAN DE CEASURI

1700 DE INTREPRINDERI cu circa 73 000 de salariaţi produc anual în Elveţia mai mult de 73 milioane de ceasuri şi pendule. Salariaţii ocupaţi în această ramură de veche tradiţie reprezintă 8% din totalul salariaţilor industriali. Două treimi din producţia de ceasuri se realizează în numai zece întreprinderi. 97% din producţia de ceasuri este exportată, ceasurile reprezentînd 11% din exportul elveţian. În ultimele două decenii pe piaţa mondială şi-au întărit poziţiile şi alţi mari producători de ceasuri. Astfel, ponderea U.R.S.S. în exportul mondial de ceasuri a sporit de la 4,3% în 1950 la 13,1% în 1969, iar cea a Japoniei de la 1,4% la 11,8%, în vreme ce ponderea S.U.A. s-a diminuat de la 20,2% la 11,8%.

Potrivit unui studiu al profesorului H. Rieben apărut la Lausanne sub egida Centrului de cercetări europene pentru ceasornicărie, în următorii zece ani producţia mondială de ceasuri se va dubla, Elveţia urmînd să realizeze jumătate din producţia anului 1980, respectiv 150 milioane de ceasuri. Un impuls pentru exporturi se aşteaptă din partea recentului acord încheiat de Elveţia cu Piaţa Comună.

„TESLA" ÎŞI DUBLEAZĂ PRODUCŢIA

MAREA întreprindere cehoslovacă „Tesla", specializată în produse electronice şi electrotehnice, cuprinde în prezent 50 de uzine, cu zeci de filiale, în care lucrează peste 80 000 salariaţi. Dintre aceştia, aproximativ 12 000 lucrează în sectoarele de cercetare şi de dezvoltare a producţiei. „Tesla" beneficiază de aportul studiilor efectuate în cadrul a şase institute de cercetări ştiinţifice proprii şi dispune, de asemenea, de un centru propriu de tehnică de calcul.

Producţia realizată la „Tesla" reprezintă, în momentul de faţă, o pondere importantă din tehnica electronică fabricată pe plan mondial, majoritatea produselor realizate în întreprinderile sale fiind exportate. Pentru intervalul 1971—1975 se prevede dublarea producţiei acestei mari întreprinderi.

COPIE A TURNULUI EIFFEL

ÎN PARCURILE de distracţie americane este la modă Europa : vasul „Queen Mary" a ancorat definitiv în California şi a devenit un loc de atracţie pentru turişti ; la fel celebrul „London Bridge" a fost de mai multe ori reconstruit în... deşertul Arizonei.

Nu este de mirare deci că la Kinks'Mill (Ohio) s-a construit într-un parc de 400 de hectare, o replică a... turnului Eiffel. Copie foarte exactă, dar redusă la scară, noul turn are 100 m înălţime. Două ascensoare de 50 de locuri deservesc cele 3 platforme.

RITMURI RAPIDE

CONSTRUCŢIILE DE MAŞINI reprezintă ramura cea mai dinamică a industriei R. P. Bulgaria : în cursul actualului cincinal creşterea medie anuală a producţiei sale va fi de peste 16,5% (faţă de 9,7% pe întreaga industrie). Se prevede că volumul producţiei globale a construcţiilor de maşini va spori de 2,2 ori în 1975 faţă de nivelul atins în 1970. În scopul dezvoltării bazei sale tehnico-materiale, în cursul cincinalului urmează să se investească circa 1,4 miliarde leva.

Totodată, în faţa acestei ramuri stau sarcini importante. În 1975 ea trebuie să asigure circa 35% din volumul beneficiilor realizate de întreaga industrie, iar exporturile de maşini şi echipament să reprezinte aproximativ 43% din ansamblul exportului bulgar.

PROCESUL DE CONCENTRARE CONTINUĂ

DATELE publicate de Institutul Naţional de Statistică şi Studii Economice din Franţa asupra evoluţiei structurale a întreprinderilor din economie în perioada 1959—1969 evidenţiază că, în timp ce numărul societăţilor a crescut cu 32%, cel al întreprinderilor individuale s-a redus cu 12%. În 1969, existau în Franţa 1.757.200 de întreprinderi, dintre care 211.000 de societăţi (12%), ce realizau o cifră totală de afaceri de 938 miliarde franci (în medie, cîte 4,4 milioane). În acelaşi timp, cele 1.546.200 de întreprinderi individuale (88% din numărul lor total) au realizat o cifră de afaceri de 287 miliarde franci, respectiv — în medie — mai puţin de două sute de mii de franci pe an fiecare.

PERSPECTIVELE FLOTEI MARITIME POLONEZE

ÎN CURSUL actualului plan cincinal, investiţiile statului polonez, destinate dezvoltării flotei maritime se vor ridica la peste 25 miliarde zloţi. Tonajul global al flotei maritime a R. P. Polone urmează să crească cu 75%, respectiv de la 2 la 3,5 milioane t.r.b. ; aceasta va permite să se acopere în proporţie de 60% necesităţile de transport ale comerţului exterior al ţării şi să se realizeze însemnate economii în cadrul balanţei de plăţi externe.

Deoarece în această perioadă va creşte cu precădere volumul transporturilor (în vrac) al unor mărfuri, cum sînt cărbunele, minereurile, îngrăşămintele chimice, combustibilii lichizi ş.a., accentul se va pune pe construirea de nave cu deplasament de 32 000, 40 000 şi 50 000 de tone, precum şi a unor mineraliere—petroliere de 100 000 t.r.b.

TENDINŢE ÎN EVOLUŢIA UNOR ŢĂRI DEZVOLTATE

DATE ale O.C.D.E. referitoare la evoluţia economiilor unor ţări capitaliste dezvoltate (vezi tabelul de mai jos) permit constatarea că în toate ţările citate, cu excepţia S.U.A., investiţiile totale au cunoscut în ultimele două decenii creşteri mai rapide decît produsul naţional brut, în vreme ce consumul privat a crescut mai lent. Devansarea P.N.B. este valabilă şi în cazul exporturilor, de data aceasta şi pentru S.U.A. Ca urmare a ritmurilor inegale de creştere a P.N.B., Franţa a fost întrecută ca nivel absolut de către R.F.G. în 1958 şi de către Japonia în 1967. Un an mai tîrziu Japonia avea să depăşească R.F.G., situîndu-se imediat în urma S.U.A. Încă în 1964 Anglia fusese depăşită de către Franţa. În aprecierea acestor rezultate trebuie ţinut desigur seama de nivelul de pornire mult mai scăzut în 1950 al Japoniei şi al R.F.G. în comparaţie cu celelalte ţări dezvoltate.

Evoluţia economică a unor ţări capitaliste dezvoltate în perioada 1950—1971
(în preţuri constante, 1950 = 100)

	Franţa	R.F.G.	Italia 1)	Anglia	S.U.A.	Japonia 2)
Produsul naţional brut	273	336	275	170	206	540
Productivitatea muncii	258	273	239	162	161	412
Consumul privat	270	332	271	160	206	436
Investiţiile totale	456	493	370	260	174	1170
Exportul de bunuri şi servicii	428	1035	1157	201	310	967

1) Anul de bază : 1951
2) Anul de bază : 1952

STATISTICA INTERNAŢIONALĂ

AMERICA LATINĂ: ÎNZESTRAREA TEHNICĂ A AGRICULTURII

UN STUDIU elaborat de F.A.O. asupra nivelului mecanizării agriculturii în ţările Americii Latine evidenţiază amploarea decalajelor existente în acest domeniu, după cum se poate vedea din tabelul alăturat (cuprinzînd 11 ţări, pentru care există date comparabile mai recente).

Primul indicator adoptat de experţii F.A.O. este numărul absolut al tractoarelor folosite în agricultura fiecărei ţări (în 1968 sau 1969), pe considerentul că tractorul este principala maşină utilizată în această ramură iar cumpărarea lui implică — de regulă — şi achiziţionarea de echipament agricol auxiliar. Sub acest aspect, Argentina se află în frunte, depăşind de peste 110 ori înzestrarea cu tractoare a agriculturii boliviene.

Dacă numărul tractoarelor este raportat la suprafaţa cultivată, se obţine un indicator mai precis al gradului de mecanizare a agriculturii. Astfel, se constată că, în timp ce în Uruguay pe un tractor reveneau 90 ha, în Bolivia cifra respectivă era de 1 930 ha (de peste 21 de ori mai mult).

În sfîrşit, dacă acest indicator se compară cu efectivul persoanelor active din agricultură (raportat pe un tractor) şi cu gradul de urbanizare a populaţiei, se observă că între ele există o corelaţie nemijlocită (chiar dacă raporturile cantitative oscilează întrucîtva, în funcţie de specificul agriculturii din fiecare ţară). Comparînd de asemenea ţările extreme din tabel, se observă că nu întîmplător tocmai în Uruguay — unde ponderea populaţiei urbanizate este de 76%, iar pe un tractor revin numai 6 persoane active în agricultură — întîlnim cel mai scăzut număr de hectare pe un tractor. Observaţie valabilă, în sens invers, şi pentru cazul Boliviei sau al Ecuadorului.

Ţara	Numărul tractoarelor (în 1968)	Suprafaţa cultivată pe un tractor (ha)	Numărul persoanelor economiceşte active în agricultură, pe un tractor (persoane) **)	Ponderea populaţiei urbanizate (%) **)
Uruguay	28.000	90	6	76
Argentina	180.000	155	8	75
Venezuela	15.850	164	51	68
Chile	25.000	180	28	67
Columbia	23.000	220	109	51
Peru	10.000	280	164	44
Brazilia	100.000 *)	360	126	44
Mexic	70.000	370	100	58
Paraguay	1.700 *)	590	203	32
Ecuador	2.500	1.290	330	43
Bolivia	1.600	1.930	583	33

*) Anul 1969. **) Anul 1965.
SURSA : B.I.T., Revue internationale du Travail, iulie 1972.

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

viaţa economică

ANUL X nr. 32 (467)
vineri 11 AUGUST 1972
*20 PAGINI 2 LEI

32

gospodărirea raţională a fondului funciar

ATENŢIA CRESCÎNDĂ acordată agriculturii ca ramură de bază a economiei naţionale, sub aspect material, financiar şi organizatoric, cu deosebire în cincinalul anterior şi în cel prezent, precum şi sarcinile trasate în vederea creşterii producţiei agricole vegetale şi animale, dovedesc cu prisosinţă preocuparea permanentă a conducerii partidului şi statului privind dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naţionale.

În actuala etapă de dezvoltare a societăţii noastre creşte rolul şi se amplifică funcţiunile agriculturii privind aprovizionarea industriei prelucrătoare de materii prime agricole, asigurarea produselor agro-alimentare necesare creşterii cererii populaţiei ca şi a unor disponibilităţi pentru export. Agricultura poate să-şi îndeplinească corespunzător aceste funcţii numai în măsura în care se rezolvă în mod ştiinţific problema gospodăririi fondului funciar, ca mijloc principal de producţie. În raportul prezentat la Conferinţa Naţională, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta că: **„O problemă esenţială care trebuie să stea în atenţia organelor agricole, ca şi a comitetelor judeţene şi comunale de partid, este apărarea şi conservarea pămîntului — bun naţional de importanţă vitală pentru propăşirea economică a ţării. Este necesar să se aplice cu stricteţe prevederile legislaţiei fondului funciar, reducîndu-se la minimum scoaterile de teren din cultură".**

Totodată, Directivele Conferinţei Naţionale subliniază rolul important ce revine sistematizării teritoriale, care trebuie să asigure apărarea cu stricteţe şi buna gospodărire a fondului funciar, urmărindu-se prin toate mijloacele economisirea terenului şi evitarea amplasării oricăror construcţii — obiective industriale, agrozootehnice, sociale, culturale, locuinţe — în afara perimetrului construibil al oraşelor sau vetrei satelor.

Ţinînd seama de aceste sarcini de mare importanţă, revista noastră şi-a propus să dezbată modalităţile de gospodărire raţională a fondului funciar, de sistematizare a dezvoltării economico-sociale a ţării, pentru a mobiliza toate rezervele de care dispunem în acest domeniu, pentru a găsi cele mai adecvate răspunsuri la întrebări cum sînt:

• Cum poate fi mai bine gospodărit fondul funciar?

• Ce resurse de atragere în circuitul agricol a noi suprafeţe de teren există în prezent?

• Care sint modalităţile de folosire cit mai raţională a terenului în condiţiile dezvoltării rapide a industriei şi a localităţilor?

• Care este rolul şi cum poate contribui sistematizarea teritoriului la economisirea terenului?

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

numărului 32 din 11 august 1972

3—4
— Hotăririle Conferinței Naționale a P.C.R. — amplu program al înfloririi României socialiste
Semnează : **Constantin Rachitan**, secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R. ; **Iosif Vaninger**, Erou al muncii socialiste, Uzina de construcții de mașini-Reșița ; ing. **Nicolae Toader**, director general, Grupul industrial pentru foraj și extracție a țițeiului — București ; conf. dr. **Ștefan Diamandescu**.
5
— În dezbatere : Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României
Semnează : prof. univ. dr. **C. Manolescu** ; **I. Bati**.
6
— În dezbatere : Proiectul legii finanțelor
Semnează : **N. Hirizan**, directorul Sucursalei județene-Argeș a Băncii Naționale; **Nicolae Dezdeoglu**, MICM ; **Andrei Cozoș**, Combinatul de îngrășăminte azotoase Tîrgu Mureș.
7
— Investiții
Semestrul II hotărîtor în devansarea și finalizarea lucrărilor
de ing. **Fl. Dumitrescu**.
8
— Cheltuieli materiale.
Anchetă în 4 centrale industriale în legătură cu preocupările pentru valorificarea rezervelor de sporire a eficienței economice: Cheltuielile neeconomicoase „subțiază" cuantumul economiilor pe ansamblul întreprinderilor
de **L. Țintea**.
9
— La Centrala industrială — Hunedoara
Economisirea cocsului rezultantă a efortului conjugat — tehnic și tehnologic
de ing. **Ștefan Cornea**, șeful sectorului coordonare și sinteză al Comisiei economice a Comitetului județean Hunedoara al P.C.R., **Laurențiu Viski**.
— Corespondență din Kiev : Expoziție industrială a României
de **Tudose Nițescu**.
10—11
— Gospodărirea rațională a fondului funciar și sistematizarea teritoriului (I)
Semnează : dr. ing **N. Brașoveanu**, ing. **N. Popescu**, ing. **E. Olteanu**, dr. ing. **S. Hartia**, **E. Dumitriu**, ing. **Igor Berzan**, dr. ing. **I. Bold**, dr. **Gh. Stoica**, ing. **D. Giurgea**.
Dezbatere consemnată de conf. univ. dr. **Sabin Nica-Sîrbești**, **Ion Manea**.
12
— Conducere și organizare
Conducerea prin excepție în activitatea de comerț exterior
de **Ovidiu Rujan**, **Ioan Georgescu**.
13
— Cercetare ● dezvoltare
Pentru accelerarea înnoirii produselor și tehnologiilor : Eliminarea unui loc îngust — faza de dezvoltare
de ing. **Șt. Gheorghiță**.
15
— Informație ● decizie
● Regimul economic-juridic al funcționării Bibliotecii Naționale de Programe
de **M. Dedeoglu**, ICSCMA.
● Compcontrol — 1972
de consilier ing. **V. Ticovschi**.
● Micromonografie profesională : Analistul
de **S. Dobronăuțeanu**, **C. Cotor**.
16—17
— Criterii de fundamentare a planificării teritoriale a fondului de mărfuri
de **Constantin Mischie**
— Analiza întreprinderii ca un complex de structuri
de prof. dr. **Al. Gheorghiu**.
19
— Fondurile speculative și criza sistemului monetar internațional capitalist
de **D. Oprescu**.

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 ● telefon 11 78 76 ● București

Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

În întîmpinarea zilei de 23 August și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii

OAMENII MUNCII OBȚIN REALIZĂRI REMARCABILE ÎN ÎNDEPLINIREA SARCINILOR DE PLAN ȘI A ANGAJAMENTELOR LUATE ÎN ÎNTRECERE

PE ÎNTREGUL CUPRINS al țării, în fabrici, uzine, exploatări miniere, pe șantiere de construcții în transporturi și agricultură, cei ce muncesc stimulați de Hotărîrile recentei Conferințe Naționale a partidului a căror înfăptuire va ridica țara noastră pe noi culmi ale civilizației, depun eforturi susținute în vederea dobîndirii de cît mai însemnate realizări în îndeplinirea planului și a angajamentelor luate în întrecere pe 1972, creînd astfel toate premisele înfăptuirii cincinalului înainte de termen. Acum în preajma marii sărbători a eliberării țării, ziua de 23 August, se fac bilanțuri ale muncii, se stabilesc noi măsuri de fructificare a unor rezerve interne, fiecare colectiv își pune la punct strategia pentru a-și asigura toate condițiile de a ocupa un loc fruntaș în această mare întrecere. Consemnăm în numărul prezent al revistei cîteva din succesele obținute de diferite colective de muncă.

● **PRODUCȚIE MARFĂ SUPLIMENTARĂ ÎN VALOARE DE 182 MILIOANE LEI.** — Prin îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor planului pe primele 7 luni din 1972, **oamenii muncii din întreprinderile industriale ale județului Argeș au realizat o producție marfă suplimentară în valoare de 182 000 000 lei.** Exprimată în limbajul direct al producției, această depășire reprezintă : 72 200 tone motorină, 54 800 tone benzină, 5 190 tone cărbune, 654 autoturisme de oraș, 2 670 mc cherestea, 232 mc placaj, mobilă în valoare de 2 100 000 lei, 31 600 mp țesături, confecții însumînd 10 000 000 lei, 24 000 perechi de încălțăminte și alte produse.

● **MARI CANTITĂȚI DE PRODUSE PESTE PLAN.** — Animate de dorința de a îndeplini înainte de termen sarcinile planului pe anul în curs, **colectivele de muncă din întreprinderile industriale ale județului Iași** au obținut succese de seamă în întrecerea pentru realizarea cincinalului înainte de termen. **Pe primele 7 luni ale anului prevederile producției globale industriale au fost depășite cu 160 milioane lei iar a celor privind producția marfă cu peste 142 milioane lei.** Economia națională a primit astfel suplimentar din partea întreprinderilor ieșene circa 4 500 tone de profile îndoite și țevi sudate din oțel, 312 tone fibre și fire poliesterice, 28 000 mp țesături din bumbac și alte produse.

● **BENEFICII PESTE PLAN.** — Unitățile economice din **județul Dolj** au obținut, de la începutul anului, **beneficii peste plan în sumă de 63 302 000 lei.** A fost astfel depășit angajamentul anual la acest indicator al organizației județene de partid.

Contribuție deosebită la realizarea acestor succese au adus colectivele întreprinderilor industriale, care au obținut beneficii suplimentare ce depășesc 25 000 000 lei. Muncitorii, inginerii și tehnicienii Grupului de uzine pentru aparataj și mașini electrice-Craiova, cea mai puternică unitate din județ, au înscris la acest capitol beneficii suplimentare în sumă de 10 978 000 lei. Au raportat, de asemenea, realizări importante constructorii de mașini agricole de la Uzina „7 Noiembrie", chimiștii de pe platforma Ișalnița-Craiova și lucrătorii Fabricii de confecții-Craiova. De remarcat că 47 de întreprinderi industriale, de construcții, transporturi și unități comerciale din acest județ și-au depășit prevederile pe șapte luni la capitolul beneficii, iar 7 au redus cheltuielile sub nivelul celor admise, ceea ce a contribuit la ridicarea substanțială a eficienței economice a producției.

● **RIDICAREA GRADULUI DE TEHNICITATE A PROCESELOR DE FABRICAȚIE.** — În întreprinderile industriale din **județul Timiș** au fost inițiate numeroase acțiuni vizînd ridicarea gradului de tehnicitate a proceselor de producție, prin lucrări de autodotare. La Uzina „Electromotor" din Timișoara, de pildă, a fost realizată și pusă în funcțiune o modernă linie tehnologică automatizată destinată producției de motoare electrice. Paralel cu sporirea productivității muncii, noua linie elimină complet efortul fizic în cazul operațiunilor de transport al carcaselor pe fluxul de prelucrare și montaj. Tot prin autodotare, la Fabrica de ciorapi și la Fabrica de tricotaje „1 Iunie" au intrat în circuitul productiv noi mașini de tricotat recondiționate și modernizate, ca și unele mașini și instalații tehnice executate de specialiștii timișoreni.

În același timp, la Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului, Uzina de utilaje de construcții „6 martie", Întreprinderea de materiale de construcții „Ceramica" din Jimbolia și Întreprinderea „Industria română de piele" din Timișoara au fost realizate, cu forțe proprii, mai multe mașini și utilaje complexe, care, înlocuind cu bune rezultate pe cele din import, au contribuit la creșterea producției, îmbunătățirea calității produselor, la folosirea mai deplină a capacităților industriale existente, precum și la reducerea cheltuielilor neproductive.

Zestrea tehnică de producție a întreprinderilor industriale din județul Timiș a crescut, de la începutul anului, cu peste 2 000 de mașini, instalații și utilaje, a căror **eficiență** se ridică la mai mult de 30 milioane lei.

● **ACȚIUNI PENTRU FOLOSIREA INTENSIVĂ A SPAȚIILOR PRODUCTIVE.** — Prin folosirea mai eficientă a spațiilor productive și a utilajelor, muncitorii, tehnicienii și inginerii de la **Uzina mecanică din Cugir** au obținut, în perioada ianuarie-iulie a.c., succese remarcabile, concretizate în **depășirea planului producției marfă cu peste 6 900 000 lei.** Ei au livrat, astfel, în plus 1 100 mașini de cusut, 1 524 mașini electrice de spălat rufe, mașini-unelte de prelucrat metale prin așchiere și alte produse.

Îndeplinirea ritmică și depășirea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, cît și ridicarea parametrilor calitativi ai mașinilor fabricate au favorizat creșterea volumului produselor valorificate pe piața externă. Astfel, s-au realizat și expediat în plus partenerilor de peste hotare 12 mașini-unelte, 285 mașini de spălat rufe și alte produse, depășindu-se planul de export, pentru această perioadă, cu peste 850 000 lei valută.

● **SCURTÎND TIMPUL DE IMOBILIZARE A AGREGATELOR LA REPARAȚII.** — Reducerea timpului de imobilizare a agregatelor supuse reparațiilor constituie pentru **colectivul Întreprinderii de produse refractare din Alba Iulia** o rezervă importantă pentru sporirea producției. Astfel, organizînd lucrul în 3 schimburi, lăcătușii, tîmplarii și zidarii șamotori din echipele de întreținere au efectuat reparația capitală a cuptorului rotativ nr. 2 în numai 20 zile, în loc de 30, cît prevăd normele în vigoare. Includerea agregatului în circuitul productiv cu 10 zile mai devreme înseamnă obținerea, în plus, a 1 200 tone șamotă superaluminoasă. Această realizare figurează alături de alte acțiuni întreprinse în cadrul unității pentru obținerea cu aceleași capacități a unor sporuri substanțiale de producție. **De la începutul anului și pînă acum, întreprinderea de produse refractare a realizat o producție marfă suplimentară în valoare de peste 4 800 000 lei.**

● **ÎN DEVANS FAȚĂ DE PLAN.** — Îndeplinind înainte de termen planul de producție pe primele șapte luni, **unitățile Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului din Focșani** au realizat pînă la 31 iulie **o producție marfă suplimentară în valoare de 6 milioane lei.** Aceasta se concretizează în : 4 000 mp parchete, 1 000 mc bușteni rășinoase, 1 500 mc bușteni fag, precum și mobilă în valoare de 1 500 000 lei.

● **AUTODOTARE.** — În fluxul tehnologic al **Uzinei de aluminiu din Slatina** au fost introduse anul acesta un număr de 30 de utilaje și dispozitive realizate în cadrul acțiunii de autodotare. Printre acestea se numără un autostivuitor necesar sectoarelor de electroliză, precum și un dispozitiv pentru prelucrat tije, piesă de mare importanță pentru uzină. Economiile realizate pe această cale depășesc suma de 10 milioane lei.

● **REDUCEREA DURATEI DE EXECUȚIE A INVESTIȚIILOR.** — Constructorii arădeni care participă la ridicarea Combinatului de îngrășăminte chimice din localitate au terminat cu 69 de zile mai devreme trei importante lucrări din planul de investiții : ridicarea silozurilor de carbonat de calciu, glisarea secției ambalare-expediție și operațiile de montaj din cadrul depozitului de îngrășăminte. Aceste succese sînt urmarea unei mai bune organizări a muncii, a aprovizionării ritmice cu materiale, a folosirii judicioase a timpului de lucru, precum și a aplicării unor tehnologii moderne de mare eficiență.

Continuînd să depună eforturi pentru scurtarea duratei lucrărilor de pe șantier, în prima zi a lunii august constructorii acestui obiectiv industrial au abordat lucrările de glisare a halei monolit, după o metodă nouă, pe baza căreia se reduce timpul de construcție cu șase luni față de proiect și se economisesc 300 mc material lemnos. La chemarea partidului, constructorii s-au angajat să termine lucrările prevăzute pentru acest an cu mai bine de o lună înainte de termen.

HOTĂRÎRILE CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R. – AMPLU PROGRAM AL ÎNFLORIRII ROMÂNIEI SOCIALISTE

MUNCA POLITICĂ – O ACTIVITATE VIE ȘI NEÎNTRERUPTĂ

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A P.C.R. a adoptat un vast și amplu program pentru perfecționarea, în continuare, a conducerii, organizării și planificării economiei naționale pentru dezvoltarea multilaterală a patriei noastre socialiste. Principalul nostru obiectiv este în prezent să luăm măsuri pe multiple planuri pentru a traduce în viață cele stabilite la Conferință.

Investițiile din ultimii 3 ani, care depășesc 8,1 miliarde lei, au determinat o intensificare a ritmului de dezvoltare multilaterală a industriei și agriculturii din județul nostru, cu influențe directe în viața economică, social-culturală și edilitar-gospodărească a tuturor localităților din județ. **Numai în acești ani, ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a fost de 14,4% față de 11,6% în cincinalul trecut și 12,8% prevăzut pentru cincinalul actual.** În primul semestru al acestui an, **am înregistrat la producția globală industrială o creștere de 18,1%, față de aceeași perioadă a anului trecut. Producția marfă industrială realizată peste plan reprezintă peste 157 milioane lei.** Cea mai mare parte a sporului de producție a fost realizată pe seama creșterii productivității muncii. De asemenea, **sarcinile de export au fost depășite cu aproape 7 milioane lei valută, realizîndu-se în același timp o valorificare superioară a produselor și o creștere simțitoare a ponderii producției industriale în totalul exportului.** Au fost puse în funcțiune obiectivele noi atît în industrie, cît și în agricultură, dintre care menționăm: Filatura Oltenița, primele capacități de la Țesătoria din Giurgiu, Fabrica de ferite Urziceni, noi linii de producție la Fabrica de ambalaje și piese de schimb Buftea și altele. Au intrat parțial în funcțiune noile complexe pentru creșterea și îngrășarea porcilor de la Ulmeni și Giurgiu, ferme avicole și complexe de creștere a animalelor la unitățile cooperatiste. În prezent, **peste 60% din efectivul de taurine, 83% din efectivul de porcine și peste 90% din efectivul de păsări, se cresc în unități moderne de tip industrial, ceea ce a făcut ca ponderea producției globale zootehnice în ansamblul producției agricole să crească an de an.**

Pornind de la aceste considerente, Comitetul județean de partid analizează în prezent posibilitățile de creștere a producțiilor în vederea sporirii contribuției la realizarea fondului centralizat al statului. Rezultatele obținute în ultimii ani, în sectorul avicol, prin concentrarea producției în unități mari de tip industrial, **au creat condiții ca, atît din punct de vedere al efectivelor cît și din punct de vedere al producției, planul cincinal să fie realizat în mai puțin de 4 ani.**

O atenție deosebită va trebui să acordăm realizării întocmai a **planului de investiții.** Cu toate măsurile pe care le-am luat, nu ne putem declara satisfăcuți cu rezultatele obținute în acest domeniu: **în 1971 a rămas nerealizat un volum de 150 milioane lei, iar primul semestru din acest an s-a soldat cu o restanță de circa 50 milioane lei.** Este adevărat că obiectivele restante din anul trecut au fost puse în funcțiune în prima parte a acestui an, dar în primele 6 luni din 1972 a fost realizat numai 43,2% din planul anual de investiții, ceea ce considerăm că este insuficient și nu pe măsura posibilităților create. **Ritmul de execuție din lunile iunie și iulie — cele mai înalte dobîndite pînă acum — precum și măsurile pe care le-am stabilit, ne oferă garanția că sarcinile și angajamentele luate de constructori vor fi îndeplinite cu succes.**

Pentru înfăptuirea integrală a sarcinilor din toate sectoarele economiei, Comitetul județean de partid este preocupat de perfecționarea continuă a muncii de conducere, de participarea din ce în ce mai largă a oamenilor muncii la această activitate, în calitatea lor de proprietari ai mijloacelor de producție și beneficiari ai muncii sociale. În acest context, manifestînd receptivitate față de observațiile critice și propunerile oamenilor muncii, Comitetul nostru județean a luat măsuri pentru îmbunătățirea activității organelor și organizațiilor de partid din unitățile economice, pe linia identificării și valorificării mai depline a rezervelor existente.

Una din problemele care ne preocupă în mod deosebit, subliniată în documentele Conferinței Naționale a P.C.R. este aceea a **folosirii depline a capacităților de producție de care dispune economia județului.** Din analizele efectuate la un număr de 23 produse cu pondere în industria județului, **a rezultat existența unor rezerve neutilizate la nivelul anului 1971, în valoare de aproape 270 milioane lei, localizate în principal la Fabricile de conserve, la Filatura Balotești, la Șantierele navale și altele.**

Pentru utilizarea cît mai completă și eficientă a capacităților de producție, Comitetul județean de partid a îndrumat și va îndruma, în continuare, organele și organizațiile de partid, comitetele oamenilor muncii, pentru aplicarea unor măsuri eficiente care să ducă la eliminarea locurilor înguste, utilizarea judicioasă a spațiilor de producție și de depozitare, realizarea unor lucrări și utilaje prin autodotare, buna întreținere a mașinilor și utilajelor, în vederea reducerii la maximum a întreruperilor accidentale, generalizarea schimbului II și extinderea lucrului în schimbul III la toate întreprinderile și în toate sectoarele de producție. **Prin măsurile luate am ajuns în primul semestru al acestui an la un coeficient de schimburi, în secțiile de bază în industria republicană de 1,96.** Vor trebui depuse eforturi, în continuare, pentru ridicarea acestui coeficient, mai ales că în secțiile auxiliare, coeficientul de schimburi nu depășește 1,7, în unele cazuri fiind cu mult mai mic — de 1,6 și chiar 1,3.

Din calculele făcute a rezultat că **prin eliminarea pierderilor de timp accidentale — care se poate obține prin organizarea mai bună a activității — gradul de utilizare al mașinilor ar fi crescut în primul semestru al acestui an de la 60,1 la 65%.** Numai la Fabrica de ferite Urziceni, **generalizarea schimbului II, ar permite obținerea unei producții suplimentare de 3 milioane lei pe an, iar introducerea schimbului III s-ar solda cu o producție suplimentară de 10 milioane pe an.**

Neajunsurile privind gradul de utilizare intensivă a mașinilor din întreprinderile din județul nostru, au fost determinate și de preocuparea insuficientă din partea centralelor industriale și a ministerelor pentru depistarea și punerea în valoare a tuturor rezervelor existente. Așa se explică că la majoritatea întreprinderilor s-a programat un indice de utilizare și un coeficient de schimburi pentru anul 1972 inferior realizărilor de la sfîrșitul anului trecut, limitîndu-se numai la mașinile aflate în dotare și, de cele mai multe ori, numai la acele mașini care se raportează prin dările de seamă statistice.

În vederea utilizării din plin a mașinilor și utilajelor ne preocupă modul în care este folosit personalul tehnic, în vederea asigurării asistenței tehnice în toate întreprinderile și în toate schimburile. Dintr-un studiu recent făcut în unitățile din județ a rezultat că marea majoritate a inginerilor și tehnicienilor sînt încadrați în serviciile tehnice și de concepție și aproape majoritatea maiștrilor în secțiile de producție. Dar în ce privește asigurarea asistenței tehnice pe schimburi, situația este nesatisfăcătoare: **majoritatea inginerilor și tehnicienilor și, în unele cazuri, chiar a maiștrilor este concentrată în schimbul I, ponderile fiind în totală discordanță cu cele ale muncitorilor.**

Cu toate că întreprinderile noastre se găsesc într-un continuu proces de perfecționare a activității de organizare științifică a producției și a muncii, pînă la ora actuală nu există nici un fel de criterii pe baza cărora să se realizeze o justă repartizare și utilizare a personalului tehnic și de specialitate. Dacă pe ansamblul secțiilor auxiliare gradul de asigurare a asistenței tehnice este mai ridicat decît la secțiile de bază, situația aceasta este determinată, în principal, prin aglomerarea schimbului I peste nevoile reale ale producției. Această situație anormală are un dublu efect negativ:

a) **aproape 72% din muncitorii secțiilor de bază și peste 75% din cei din secțiile auxiliare sînt lipsiți de îndrumarea tehnică corespunzătoare;**

b) **aglomerarea personalului de specialitate în schimbul I înseamnă risipă de personal și diminuarea răspunderii, iar schimburile II și III, lipsa cadrelor tehnice duce în fapt la desființarea oricărei răspunderi, face loc mersului de la sine.**

Principalele cauze care au determinat aceste situații rezidă în faptul că lipsesc unele normative pentru personalul de asistență tehnică (ingineri și tehnicieni), iar cele existente pentru maiștri nu se respectă. Ministerele și alte organe centrale au avut sarcini exprese de elaborare a normativelor de personal, iar centralele și întreprinderile trebuiau să le definitiveze și să le aplice. Dar lipsurile manifestate în munca de control din partea organelor și organizațiilor de partid,

Constantin RACHITAN
secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R.

⟶

GRIJĂ MAXIMĂ PENTRU CALIFICAREA ȘI EDUCAREA TINERETULUI

DUPĂ cum se știe, recenta Conferință Națională a partidului, a stabilit noi măsuri pentru perfecționarea conducerii și planificării activității economice și sociale, pentru dezvoltarea democrației socialiste, în vederea rezolvării la un nivel calitativ superior a sarcinilor pe care le ridică făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Traducerea în viață a acestui ansamblu de măsuri preocupă îndeaproape pe toți comuniștii, întregul nostru colectiv de muncă.

În uzina noastră, aplicarea hotărîrilor Conferinței Naționale din decembrie 1967 și ale Congresului al X-lea au constituit pentru organizația de partid obiectivul central al activității. S-a urmărit îndeaproape îmbunătățirea organizării și conducerii procesului de producție, precum și a întregii munci politice. A crescut, competența organizației de partid în adoptarea de măsuri, care să orienteze activitatea conducerii tehnico-administrative și a întregului colectiv de muncă spre soluționarea operativă a problemelor cerute de bunul mers al procesului de producție. Așa se explică bunele rezultate obținute pe linia organizării producției și a muncii, îmbunătățirii planificării, a întăririi răspunderii formațiilor de lucru față de termenele contractuale, îmbunătățirea activității de aprovizionare tehnico-materială și altele. Succesele obținute de secția noastră, alături de celelalte colective ale uzinei, au contribuit ca, în perioada la care mă refer, **uzinei să-i fie decernate de trei ori titlul de fruntașă.**

În cadrul uzinei, pe baza propunerilor făcute de colectivele de muncă, de comitetul de partid, comitetul oamenilor muncii a trecut la **profilarea și integrarea unor secții în fabricarea hidroagregatelor, a boghiurilor, turboagregatelor, a utilajelor complexe etc., fapt ce a determinat o creștere substanțială a producției.** La nivelul secției s-au întocmit unele studii privind adaptarea documentației de pregătire tehnică a fabricației, în vederea îmbunătățirii programării operative a producției și multiplicarea mecanizată a documentației primare, organizarea atelierului școală pentru pregătirea temeinică a tinerilor ucenici, specializarea formațiilor de lucru pe diferite agregate, etc. care, toate, ne vor ajuta în realizarea sarcinilor mărețe ce decurg din documentele recentei Conferințe Naționale.

În același timp, organizația de partid, împreună cu conducerea secției, au stabilit și alte măsuri în legătură cu folosirea capacităților de producție, creșterea indicelui de utilizare a mașinilor la minim 84%, creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, aceste probleme constituind obiectul unor largi și fructuoase dezbateri în adunările generale ale comuniștilor și a tuturor oamenilor muncii.

Cu toate rezultatele obținute, mai avem multe de făcut, mai ales pe linia înlăturării deficiențelor ce se manifestă uneori în legătură cu calitatea necorespunzătoare a unor produse fabricate în secția noastră, care creează mari greutăți unor unități economice. Comuniștii cunosc neajunsurile calitative în fabricația compresoarelor și turboagregatelor. De aceea, ei vor depune, în continuare, eforturi pentru înlăturarea cauzelor ce le determină. Paralel se pune accentul pe ridicarea calificării muncitorilor, îmbunătățirea asistenței tehnice, ritmicitatea în aprovizionare, întărirea răspunderii personale în respectarea tehnologiei de fabricație și a disciplinei în producție. **Va trebui să formăm îndeosebi pe cei tineri în procesul muncii, să-i educăm în spiritul înțelegerii că ei sînt aceia care pe viitor vor trebui să țină în miinile lor destinele țării, să muncească mai mult și mai bine decît am făcut-o noi.** În acest proces de educare a tineretului exemplul personal este determinant. În cadrul secției noastre, ca și în întreaga uzină, **s-a generalizat metoda ca fiecare comunist să se ocupe de educarea unui tînăr, de formarea lui, de însușirea temeinică a meseriei pe care și-a ales-o.**

Întregul colectiv al secției noastre, alături de celelalte din Uzina de construcții de mașini-Reșița, va lupta cu abnegație pentru îndeplinirea planului cincinal în patru ani și jumătate, în condițiile obținerii unei eficiențe economice tot mai ridicate, pentru a contribui într-o proporție sporită la dezvoltarea economiei naționale — baza ridicării nivelului de trai al întregului nostru popor.

Iosif VANINGER
Erou al Muncii Socialiste
șef de echipă
Uzina de construcții de mașini-Reșița

←

au făcut ca aceste probleme să nu fie pînă în prezent rezolvate.

Apoi mai persistă concepția profund greșită cu privire la organizarea schimburilor II și III în unele întreprinderi, potrivit căreia numai schimbul I oferă posibilitatea unui sistem de organizare complet și coerent, care să permită finalizarea procesului de producție. Prin munca politică ce o vom desfășura, vom combate această concepție atît de dăunătoare bunului mers al producției, în general, și al utilizării zestrei tehnice, în special.

Pentru rezolvarea problemelor legate de asistența tehnică în bune condițiuni, **vom solicita ministerelor, centralelor și celorlalte organe să analizeze pe fiecare întreprindere situația asistenței tehnice pe schimburi, să ia măsuri de redistribuire a personalului de specialitate pe baza unor criterii unitare, în funcție de specificul ramurii și de regimul de lucru al întreprinderii.** De asemenea este necesar să se definitiveze normativele personalului de asistență și să se stabilească măsuri nemijlocit legate de aplicarea lor corectă și la termen. De altfel, în această privință, **considerăm binevenite prevederile Proiectului de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, care obligă unitățile socialiste să asigure numărul și structura personalului pe categorii, în strînsă concordanță cu producția, cu normele de muncă și normativele de personal aprobat.**

Comuniștii, toți oamenii muncii din județul nostru sînt ferm hotărîți să muncească cu abnegație pentru realizarea fermă a sarcinilor izvorîte din Conferința Națională. Ei își îndreaptă eforturile spre valorificarea tuturor posibilităților, în așa fel încît actualul plan cincinal să fie îndeplinit cu cel puțin 6 luni mai devreme.

INGINERII ȘI TEHNICIENII FOLOSIȚI POTRIVIT PREGĂTIRII ȘI CAPACITĂȚII LOR

RAPORTUL de importanță valoare istorică. teoretică și practică, prezentat în înaltul for al comuniștilor, Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie a.c., de către secretarul general al partidului nostru, ilustrează în mod științific modificările calitative și cantitative intervenite pe toate laturile activității economico-sociale și politic-ideologice de la Conferința Națională din decembrie 1967 și de la Congresul al X-lea al partidului. Reliefînd progresele obținute în toate domeniile, transformările înnoitoare survenite ca urmare a aplicării hotărîrilor adoptate, documentul prezentat orientează, totodată, asupra a ce anume mai trebuie făcut pentru înaintarea mai rapidă pe calea civilizației înaintate.

Măsurile stabilite de Conferința Națională din 1967, referitoare la organizarea, conducerea și planificarea economiei, la lărgirea atribuțiilor întreprinderii și statuarea ei ca unitate economică de bază, organizarea de centrale industriale, instituționalizarea formelor de conducere colectivă, au avut un efect pozitiv în dezvoltarea tuturor sectoarelor economiei naționale. Treptat, dar sigur, noul și-a făcut loc în stilul și metodele de conducere; se materializează apropierea conducerii de producție; se înlătură elementele de rutină și conservatorism.

Un rezultat concret al acestor măsuri este și unitatea noastră. Grupul industrial pentru foraj și extracția țițeiului, unitate cu statut de centrală industrială. Prin forma organizatorică și prin competențele sale, această mare unitate industrială, își desfășoară activitatea prin 10 întreprinderi, acționînd pe teritoriul a 11 județe ale țării, răspunde principalelor cerințe puse de conducerea partidului în organizarea și conducerea activității economice. S-a asigurat creșterea gradului de specializare și independență operativ-productivă a unităților componente, apropierea conducerii de producție, înlăturarea fenomenelor de paralelism; s-au creat condiții pentru folosirea mai bună a rezervelor interne, la elaborarea planului de producție.

Pentru aducerea la îndeplinire a acestor sarcini, încă de la înființare, Grupul nostru a preluat asupra sa întreaga activitate de **investiții** — ca beneficiar și executant — degrevînd unitățile de asemenea obligații, ele rămînînd, în principal, cu sarcini legate de realizarea producției. Preluarea și conducerea directă de către Grup a acestor activități, a asigurat execuția și urmărirea mai bună a lucrărilor de investiții, cu rezultate deosebite în ce privește calitatea și predarea în termen a lucrărilor. Urmare, **planul de investiții și de puneri în funcțiune a fost depășit în fiecare an, iar în sem. I. 1972, s-a realizat 50,2% din planul anual.**

În activitatea de **cercetare-dezvoltare,** directivă importantă trasată de Congresul al X-lea cu privire la descoperirea și valorificarea bogățiilor naturale ale subsolului, Grupul industrial **a preluat întreaga activitate de proiectare a lucrărilor geologice, a studiilor privind rezervele de hidrocarburi, problemele legate de întocmirea documentației pentru sondele de cercetare geologică.** Noile forme organizatorice intervenite pe linia specializării activității, mai raționala distribuire a competențelor între centrală și unități, coroborate cu inițiativa colectivelor din întreprinderi, au permis promovarea mai rapidă a progresului tehnic, componentă principală a sporirii continue a eficienței economice. Astfel în cele 3 unități de foraj ale Grupului nostru industrial **s-a extins rapid metoda forajului cu jet, care în paralel cu modernizarea instalațiilor de foraj în atelierele proprii, a permis creșterea însemnată a vitezelor de lucru, sporirea față de 1969 cu peste 26% a metrajului realizat pe fiecare instalație-an activă și reducerea în fiecare an cu peste 45 milioane lei a cheltuielilor de foraj, din care aproximativ 34 milioane lei reprezintă cheltuieli materiale.**

În activitatea de extracția țițeiului prin valorificarea cercetărilor privind îmbunătățirea exploatării zăcămintelor vechi, perfecționarea unor tehnologii precum și experimentarea și realizarea fazei semiindustriale a metodelor termice de exploatare la Schela Suplacu de Barcău, singurul zăcămînt din Europa la care se folosește acest procedeu, după patent românesc, s-au obținut ca efect importante sporuri de țiței. **Corespunzător sporurilor din țiței, cheltuielile planificate au fost reduse în perioada 1970 — sem. I. 1972 cu 66 mil. lei din care 57 mil. lei cheltuieli materiale, realizîndu-se astfel economii la prețul de cost și beneficii peste plan de aproape 10 mil. lei.**

Nu doresc să se înțeleagă însă că noi am făcut pînă acum totul pentru transpunerea în viață a hotărîrilor și directivelor privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României.

Nu am reușit pînă în prezent să rezolvăm în totalitate sarcina preluării conducerii directe și în mod centralizat a **activității de aprovizionare tehnico-materială.** Dacă în ce privește aprovizionarea cu utilaje și instalații aceasta se face centralizat de către Grup, aprovizionarea cu materiale și piese de schimb, o problemă mai delicată, a rămas în sarcina unităților. Sîntem în curs de analiză pentru a găsi forma organizatorică cea mai eficace și economică pentru preluarea acestei activități de către Grup și credem că o vom realiza în maximum 2 luni, cu sprijinul ministerului nostru.

Deși s-au obținut unele rezultate bune pe linia folosirii capacităților de producție prin reducerea timpului neproductiv la foraj și creșterea coeficientului de exploatare al sondelor de extracție, mai avem încă multe de făcut pentru a ne apropia de indicatori realizați în alte țări. Pe linia modernizării cu forțe proprii a instalațiilor de foraj, am prevăzut mai buna organizare a activității de reparații și intervenții la sonde, măsură care va conduce nemijlocit la îmbunătățirea indicilor de folosire a capacităților de producție. Cu toate că sarcina de pregătire, perfecționare și utilizare a cadrelor inginerești a fost preluată integral de către Grup, trebuie să arăt că n-am reușit să realizăm o distribuire rațională a acestora. O analiză făcută de noi a scos în evidență că la unitățile din cadrul Grupului nostru inginerii sînt folosiți uneori necorespunzător. **Din numărul total de ingineri, mai mult de jumătate sînt în servicii și compartimente funcționale, lipsind astfel de asistență tehnică corespunzătoare locurile de muncă, în timpul nopții mai ales.** Noi am început o acțiune de trimitere a inginerilor către sectoarele direct productive, însă întîmpinăm greutăți deoarece aceasta atrage după sine o diminuare a salariilor și, deci, tendința de a părăsi întreprinderile. Pentru rezolvarea acestei sarcini, **propunem ca Ministerul Muncii, împreună cu ministerul nostru, să analizeze și să găsească o formă de retribuire care să permită trimiterea inginerilor în sectoarele productive.** Migrarea inginerilor către compartimentele funcționale este facilitată uneori și de superficialitatea cu care unii medici recomandă cadrelor tinere munci ușoare, de birou, după numai 1—2 ani de activitate în secții. În legătură cu aceasta propun ca **Ministerul Sănătății să interzică eliberarea unor asemenea certificate de către un singur medic, ci să se facă de către o comisie.** Menținerea unui număr mare de ingineri în compartimentele funcționale **mai este generată și de faptul că nu s-a făcut practic nimic pe linia simplificării și reducerii numărului de indicatori transmiși, urmăriți și raportați.** Numărul indicatorilor transmiși de minister la Grup pentru urmărire și raportare, este practic egal cu cel dinaintea schimbării formelor organizatorice din industria de petrol, **adică circa 90 indicatori.** Propun ca ministerul nostru, cu prilejul punerii de acord a competențelor și atribuțiilor centralelor cu prevederile legilor, să țină seamă și de această situație.

Sîntem hotărîți în viitor să muncim și mai bine pentru perfecționarea continuă a muncii, pentru ridicarea eficienței întregii noastre activități, creînd toate condițiile necesare pentru realizarea înainte de termen a planului cincinal.

ing. Nicolae TOADER
director general al Grupului industrial pentru foraj și extracție a țițeiului — București

DEZVOLTAREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA PERMANENTĂ A RELAȚIILOR EXTERNE

ÎN ANSAMBLUL profundei analize efectuate și al orientărilor date prin raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu un loc important îl ocupă politica externă și activitatea internațională a partidului și statului nostru. Abordarea dialectică, marxist-leninistă, a realităților contemporane — caracteristică fundamentală a politicii generale a P.C.R. — își găsește o strălucită concretizare și în corelarea unitară a sarcinilor naționale cu cele internaționale privind elaborarea politicii generale a partidului și statului. În consens deplin cu realitățile lumii contemporane, cu evoluția și perfecționările realizate pe planul vieții economice, sociale și politice interne, partidul nostru a desfășurat și desfășoară o intensă activitate externă vizînd îmbunătățirea și perfecționarea continuă a relațiilor internaționale, aducîndu-și astfel, și în acest domeniu, o contribuție tot mai larg recunoscută și apreciată la crearea unui climat de colaborare și destindere pe plan mondial.

Atenția deosebită de care se bucură pe plan internațional politica externă a țării noastre se explică și prin consecvența cu care România așează la baza tuturor relațiilor sale internaționale principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, renunțarea la forță sau amenințarea cu forța în soluționarea problemelor litigioase între state. Așa cum se arată în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu: **„Constatăm cu deosebită satisfacție că aceste principii se afirmă tot mai puternic pe arena mondială, capătă o recunoaștere tot mai mare ca singurele în stare să asigure dezvoltarea pe baze noi a relațiilor internaționale, instaurarea unei păci trainice în lume."**

România a situat și situează în centrul politicii sale externe amplificarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate țările socialiste. Faptele ne-au fost întotdeauna argumente și etalon al măsurii veridicității tezelor teoretice sau propunerilor practice. Or, pe acest tărîm al incontestabilului, Partidul Comunist Român pune drept chezășie efortul susținut și contribuția efectivă la extinderea, adîncirea și perfecționarea colaborării și cooperării, în primul rînd, între țările membre C.A.E.R. pe baza principiilor consfințite în cadrul statutului acestuia. Întreaga experiență a colaborării în cadrul C.A.E.R. dovedește prin documente și fapte, laborioasa activitate desfășurată de România pentru înfăptuirea scopului acestui organism.

Fundamentîndu-și convingerile pe principiile marxism-leninismului și ale internaționalismului socialist, partidul nostru apreciază rolul relațiilor de colaborare dintre țările socialiste — decurgînd din însăși esența și caracterul noii orînduiri sociale — de a favoriza construirea socialismului și comunismului în fiecare țară, de a contribui la realizarea unității acestor țări pe baza consolidării independenței fiecăreia și a apropierii nivelurilor de dezvoltare economică.

Dinamica schimbărilor intervenite în lumea contemporană și modificările structurale ale raportului de forțe pe plan mondial sînt apreciate de către Conferința Națională ca premise favorabile esențiale, atît pentru evitarea unei conflagrații mondiale, cît și pentru dezvoltarea relațiilor economice internaționale între toate statele lumii.

România, ea însăși țară în curs de dezvoltare, înțelegînd atît preocupările majore ale țărilor care au pășit pe drumul afirmării independente, cît și rolul cooperării multilaterale a acestora cu țările socialiste, a acordat și acordă cea mai mare atenție dezvoltării unei largi colaborări economice cu respectivele state. Lichidarea fenomenului de subdezvoltare economică ce poate fi realizată, în primul rînd, pe baza eforturilor proprii ale fiecărui stat prin folosirea cît mai eficientă a potențialului material și uman de care dispune, presupune totodată și o intensă colaborare economică și tehnico-științifică reciproc avantajoasă, necondiționată politic de parteneri, menită a contribui la crearea unei industrii și agriculturi puternice în fiecare țară. În acest spirit România va extinde și în viitor relațiile sale externe multilaterale cu toate țările care își afirmă dezvoltarea de sine stătătoare, în vederea accelerării progresului general.

Totodată, partizană de neclintit a principiilor coexistenței pașnice, România a dezvoltat și va dezvolta în continuare relații multilaterale cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială.

Noile propuneri și precizări formulate în raportul secretarului general al partidului vizează crearea celor mai bune premise pentru intensificarea colaborării între popoare în interesul progresului general economic și social. În acest sens se menționează, în primul rînd, necesitatea unei mai bune precizări a principiilor și normelor care trebuie să guverneze relațiile dintre toate țările socialiste, precum și a stabilirii mai în amănunt a modului cum trebuie să acționeze aceste principii între toate statele socialiste.

Conferința Națională subliniază, de asemenea, imperativul acțiunilor concrete pentru realizarea unei colaborări trainice între statele balcanice, cerința intensificării colaborării economice în această zonă a Europei și necesitatea creării unui organism internațional care să contribuie la impulsionarea schimburilor și la organizarea cooperării în producție între respectivele țări.

Pe un plan mai larg sînt formulate propuneri pentru constituirea unui organism permanent de colaborare a țărilor europene.

Aceluiași scop îi este subordonată și cerința îmbunătățirii activității organismelor O.N.U. sub multiple aspecte cum ar fi: intensificarea activității și fermității O.N.U. pentru asigurarea suveranității fiecărui stat membru, îmbunătățirea reprezentării în organismele O.N.U., conform noilor realități ale lumii contemporane, realizarea principiului universalității diferitelor organisme regionale și de specialitate în adoptarea hotărîrilor, elaborarea unor hotărîri ale organismelor O.N.U. menite a intensifica sprijinul ce se impune a fi acordat țărilor slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare.

Din cele arătate mai sus rezultă sensurile în care Partidul Comunist Român concepe desfășurarea, dezvoltarea și îmbunătățirea relațiilor internaționale.

conf. dr. Ștefan DIAMANDESCU

În dezbatere: PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

CREŞTEREA ROLULUI PLANIFICĂRII SOCIALE

DEZBATEREA proiectului de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a ţării are loc sub puternicul ecou al raportului prezentat la recenta Conferinţă Naţională a partidului de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, raport care deschide noi şi importante perspective în dezvoltarea economico-socială de lungă durată a ţării noastre. Acest document istoric, de o înaltă valoare teoretică, evidenţiază încă odată activitatea strălucită desfăşurată de secretarul general al partidului, pentru perfecţionarea întregii noastre activităţi ; în el se împletesc în mod magistral, cutezanţa revoluţionară, gîndirea creatoare cu soluţiile izvorîte din realităţile ţării noastre.

Aşa cum s-a subliniat şi la Conferinţa Naţională în condiţiile creşterii complexităţii vieţii economico-sociale, dezvoltarea acesteia nu mai poate avea loc de la sine, ci, trebuie să fie orientată în mod conştient, un rol hotărîtor în această direcţie îl joacă planul naţional şi îmbunătăţirea activităţii de planificare.

Pe baza unei analize profunde a experienţei bogate acumulate de ţara noastră în domeniul conducerii planificate a economiei şi ţinînd seama de problemele tot mai complexe pe care le ridică organizarea economico-socială, a fost elaborat şi supus discuţiei Conferinţei Naţionale a partidului şi apoi opiniei publice proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României. Elaborarea acestui proiect de lege reprezintă prima încercare în practica construcţiei socialiste mondiale de legiferare a unor norme unitare ale dezvoltării economico-sociale planificate a societăţii socialiste.

În proiectul de lege amintit se stipulează prevederea că întreaga activitate de dezvoltare economico-socială planificată a ţării se desfăşoară sub conducerea Partidului Comunist Român — forţa politică conducătoare a întregii societăţi, că dezvoltarea economico-socială planificată se bazează pe programul Partidului Comunist Român, fundamentat pe previziunea ştiinţifică a progresului societăţii, în concordanţă cu cerinţele legităţilor obiective ale dezvoltării istorice şi realităţii economico-sociale ale fiecărei etape.

O altă prevedere importantă a proiectului de lege amintit este cea referitoare la instituirea planului naţional unic de dezvoltare economico-socială a ţării. Prin intermediul său se asigură unitatea dialectică dintre forţele de producţie şi relaţiile de producţie, dintre baza economică şi suprastructură, dintre toate acestea şi evoluţia structurii societăţii.

Planul naţional unic asigură creşterea în proporţii optime a tuturor ramurilor şi sectoarelor de activitate, corelarea organică şi armonioasă a acestora, dimensionarea consumurilor materiale în raport cu resursele economiei ; concordanţa dintre veniturile băneşti şi cheltuielile pentru dezvoltarea economico-socială, dintre încasările şi plăţile în valută; o circulaţie monetară corespunzătoare activităţii economice ; echilibrul general al economiei naţionale. El asigură, de asemnea, participarea tot mai intensă a ţării la diviziunea internaţională socialistă şi mondială a muncii, creşterea schimburilor economice externe, echilibrul balanţei de plăţi, extinderea cooperării industriale şi tehnico-ştiinţifice.

Planul naţional unic reprezintă aşadar instrumentul principal al **orientării întregului potenţial uman, a resurselor materiale şi financiare ale ţării, într-o direcţie unică de dezvoltare,** al orientării tuturor energiilor naţiunii spre realizarea obiectivelor cheie ale dezvoltării economice sociale, în vederea înfăptuirii scopului suprem al întregii politici a partidului — satisfacerea tot mai deplină a nevoilor materiale şi spirituale ale membrilor societăţii.

EXPRIMÎNDU-MI adeziunea faţă de obiectivele, principiile şi modalităţile de realizare cuprinse în acest proiect, consider în acelaşi timp, necesar să fac unele sugestii care să fie luate în seamă în procesul definitivării legii.

Mai întîi aş dori să arăt că ar trebui mai bine reprezentată în proiectul de lege, planificarea dezvoltării sociale. Am în vedere aici planificarea perfecţionării continue a relaţiilor socialiste de producţie, a raporturilor dintre membrii societăţii în general. Desigur, că acest lucru este mai dificil de realizat întrucît este greu de găsit sistemul de indicatori. Cu toate acestea, consider că avem suficiente elemente cum ar fi de exemplu cercetările unor economişti de frunte din ţara noastră *) privind nivelul de trai, care s-au bucurat de o apreciere deosebită în ţară şi peste hotare şi care ar putea să servească ca un punct de plecare în acest domeniu. În acest context consider că în proiectul de lege ar trebui să fie stipulate sarcini şi răspunderi pentru instituţiile în competenţa cărora intră problemele planificării sociale, curente şi de perspectivă.

În domeniul planificării dezvoltării economice apreciez că ar fi necesar ca sistemul de indicatori, norme şi normative să fie structurat pe trepte de competenţă (întreprindere, centrală, minister) în vederea clarificării raportului dintre planul naţional unic şi autonomia unităţii economice, pentru a delimita răspunderile, a mări operativitatea şi iniţiativa, şi în acest fel, a crea posibilitatea ca **decizia** să fie adoptată acolo unde există volumul cel mai mare de informaţii şi competenţa **necesară.**

În legătură cu planificarea învăţămîntului şi pregătirea forţei de muncă consider că ar trebui să fie introdusă la art. 86 prevederea cu privire la repartizarea teritorială a reţelei unităţilor de învăţămînt, corespunzător repartizării teritoriale a forţelor de producţie. De asemenea, cred că ar trebui să se prevadă un paragraf sau articol de lege separat care să cuprindă dispoziţii privind redistribuirea forţei de muncă între ramurile economiei naţionale însoţită eventual şi de recalificarea acesteia. Acest articol ar trebui să fie corelat cu art. 30 privind responsabilităţile C.S.P., Ministerului Muncii şi Ministerului Finanţelor în legătură cu elaborarea balanţei forţei de muncă la nivel naţional şi teritorial.

În legătură cu planificarea cercetării ştiinţifice, consider că este necesar să se precizeze raporturile dintre Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, ca organism naţional de coordonare a cercetării ştiinţifice şi academiile de ştiinţe ca organisme sectoriale privind competenţele în domeniul planificării, coordonării şi controlul activităţii de cercetare.

Consider, de asemenea că în legiferarea sistemului unitar de planificare ar trebui să găsească un loc mai important planificarea preţurilor şi a activităţii financiare.

Apreciind ca un element pozitiv prevederea din lege referitoare la protejarea mediului înconjurător şi conservarea bogăţiilor naturii, consider că ar trebui concretizate atribuţiile ce revin unităţilor economice şi instituţiilor în acest domeniu şi precizat competenţa, modul de urmărire a îndeplinirii acestor atribuţii.

prof. univ. dr. C. MANOLESCU

*). M. Mănescu — Cercetarea sociologică a nivelului de trai — Teorie şi metodă în ştiinţele sociale, vol. III, Editura politică, Bucureşti, 1969, p. 17—24.

EXPRESIE A PERFECŢIONĂRII PE BAZE ŞTIINŢIFICE A ÎNTREGII SOCIETĂŢI

PROIECTUL DE LEGE cu privire la dezvoltarea economico-socială a României, sintetizează măsurile adoptate în ultimii ani, cadrul de concepţie şi conţinutul întregii activităţi în domeniul planificării.

Capitolele proiectului de lege definesc cu deosebită claritate obiectivele fundamentale şi principiile de bază ale conducerii planificate a dezvoltării economico-sociale, organizarea activităţii de planificare, atribuţiile şi răspunderile în această privinţă pe toate treptele de organizare ale economiei naţionale. Totodată, ca un corolar al acestui ansamblu de probleme, proiectul de lege consemnează în întreaga sa amploare rolul conducător al Partidului Comunist Român în conducerea şi desfăşurarea tuturor activităţilor de dezvoltare economico-socială planificată a ţării.

În cuprinsul proiectului de lege deosebit de importantă este prevederea referitoare la caracterul indivizibil al planului naţional unic precum şi la determinarea obiectivelor dezvoltării economico-sociale potrivit propriei voinţe a poporului român, conducerea planificată fiind un atribut esenţial şi inalienabil al suveranităţii şi independenţei naţionale. De asemenea, proiectul de lege defineşte limpede scopul întregii politici de dezvoltare economico-socială planificată şi anume creşterea sistematică a nivelului de trai şi de civilizaţie pentru toţi cetăţenii ţării, aşezarea consecventă a raporturilor sociale pe principiul echităţii socialiste, dezvoltarea multilaterală şi afirmarea deplină a personalităţii omului.

Proiectul de lege conţine şi o serie de elemente noi cum sînt : definirea rolului şi conţinutului prognozei macroeconomice şi a celorlalte categorii de prognoze, conţinutul sistemului de indicatori, norme şi normative de plan, conceptul de planificare în profil teritorial, înfiinţarea direcţiilor de planificare judeţene şi a municipiului Bucureşti, în subordonarea atît a comitetelor executive respective cît şi a Comitetului de Stat al Planificării şi altele.

Aplicarea corectă a spiritului acestei viitoare legi va conduce fără îndoială la mobilizarea mai completă a resurselor materiale şi umane ale societăţii noastre, la îmbinarea atributului conducerii centrale cu stimularea puternică a iniţiativei maselor şi va contribui într-o măsură hotărîtoare la conturarea şi direcţionarea realizării obiectivelor legate de înfăptuirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în ţara noastră.

Pe marginea proiectului de lege, prezentat dezbaterii publice, supun unei examinări mai adîncite următoarele probleme :

a) art. 42 prevede că sarcinile asumate de unităţile socialiste peste prevederile planurilor anuale şi cincinale se vor corela pe trepte organizatorice şi la nivelul economiei naţionale în cadrul unui plan suplimentar.

Ar fi util, ca legiuitorul să precizeze aici caracterul acestui plan suplimentar şi anume dacă acesta devine obligatoriu pentru unităţi — de unde ar decurge toate drepturile inclusiv acordarea salariilor sau dacă acesta are numai rolul de corelare, de asigurare a bazei materiale şi a celorlalte condiţii pentru îndeplinirea sarcinilor asumate, fără a avea un caracter obligatoriu. Ţinînd seama de importanţa deosebită a asumării de sarcini suplimentare de plan, în concordanţă cu necesităţile reale ale economiei naţionale, de necesitatea stimulării unităţilor socialiste şi a oamenilor muncii pentru a depune eforturi susţinute în această direcţie propun ca la calcularea drepturilor privind constituirea de fonduri proprii ale unităţilor socialiste, a fondului de premiere anuală (gratificaţii) şi altele să se ia ca bază volumul de beneficiu precum şi alţi indicatori cantitativi şi calitativi (după caz) rezultaţi din planul iniţial.

b) art. 51, lit. „b", ultimul alineat, prevede că centrala industrială transmite proiectul său de plan atît ministerului său tutelar, cît şi Comitetului de Stat al Planificării.

Fără îndoială că în felul acesta amploarea muncii de analiză şi sinteză va creşte foarte mult la nivelul organului de specialitate în problemele de planificare. Această muncă se amplifică de asemenea în funcţie de prevederile legii privind elaborarea proiectului de plan în profil teritorial. **De aceea, ar fi indicat ca la art. 38 să se precizeze că sistemul de indicatori, norme şi normative va fi codificat în mod unitar în întreaga economie, cea ce va permite pe lîngă o mai uşoară identificare, folosirea cu mai multă uşurinţă a mijloacelor mecanizate şi automatizate pentru prelucrarea datelor.**

c) art. 37, 53, 92, se referă la elaborarea proiectului planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial. Răspunderea în această privinţă revine comitetelor executive ale consiliilor populare care conlucrează cu unităţile teritorial-administrative subordonate, cu centralele, ministerele şi alte organe centrale în vederea coordonării şi armonizării planurilor acestora cu planurile în profil teritorial ale comunelor, oraşelor şi judeţelor.

Ţinînd seama de complexitatea elaborării planului în profil teritorial, de faptul că centralele şi chiar unele întreprinderi au de regulă unităţi dispersate pe teritoriul mai multor judeţe, de faptul că în planul naţional unic există multe poziţii globale (de pildă unele acţiuni de investiţii) precum şi prevederea unor rezerve de plan şi de stat, este necesar, ca metodologia ce se va elabora, să conţină termene precise pînă la care proiectele de plan elaborate pe diferite trepte organizatorice sînt puse în concordanţă cu necesităţile şi posibilităţile economiei naţionale în aşa fel încît să se asigure concordanţa între planurile elaborate în profil de ramură şi departamental cu cele elaborate în profil teritorial.

I. BATI

În dezbatere: PROIECTUL LEGII FINANŢELOR

UN ÎNDREPTAR PREŢIOS ÎN ACTIVITATEA ORGANELOR FINANCIAR – BANCARE

PROIECTUL legii finanţelor vizează accentuarea răspunderii, la toate nivelele, pentru folosirea cu eficienţă maximă a fondurilor materiale şi băneşti, întărirea ordinei şi disciplinei în toate unităţile socialiste. Respectarea prevederilor acestui important act legislativ, va asigura condiţiile realizării unei înalte eficienţe în activitatea tuturor unităţilor şi ramurilor economiei naţionale.

După cum se ştie, în cadrul lucrărilor Conferinţei Naţionale, măsurile îndreptate spre îmbunătăţirea organizării şi funcţionării activităţii financiare, creşterea rolului pîrghiilor financiar-bancare, au ocupat un loc important. Aceste măsuri se integrează organic în preocupările de seamă ale partidului nostru pentru perfecţionarea conducerii, organizării şi planificării economiei naţionale şi sînt bine concretizate în proiectul legii finanţelor. Prevederile înscrise în proiect asigură accelerarea vitezei de rotaţie a fondurilor materiale şi băneşti puse la dispoziţia întreprinderilor şi organizaţiilor economice, echilibrul financiar, monetar şi valutar, creşterea puterii de cumpărare a leului. Se creează astfel cadrul legal adecvat de acţiune a pîrghiilor economice şi financiare în etapa făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

În acelaşi timp, cred că o serie de prevederi ale proiectului mai pot fi îmbunătăţite în vederea asigurării în mai bune condiţii a principiilor care au prezidat la elaborarea lui; fac aceste propuneri pe baza experienţei noastre, ca instituţie chemată să asigure utilizarea eficientă a mijloacelor băneşti în economie.

1. Art. 48 consider **că nu mai este necesar** deoarece articolul următor are, în general, acelaşi conţinut, **— mai dezvoltat şi mai precis** — în legătură cu dreptul băncilor de a nu credita stocurile şi cheltuielile care nu îndeplinesc condiţiile legale.

În prezent, băncile au dreptul de a aplica sancţiuni drastice în cazul fabricării de produse fără desfacere asigurată (prin credite, controlul salariilor, aplicarea de contravenţii conform H.C.M. 306/1970 etc.). Nu acelaşi lucru se poate spune despre aprovizionările neraţionale care — în multe cazuri — **sînt evidente** (lipsa de control preventiv, disproporţii între necesar şi efectiv, restructurări de plan şi modificări de sortiment fără a se lua măsuri de reglare a aprovizionărilor etc.). **Considerăm că în cuprinsul legii această problemă ar trebui tratată şi sub aspectul sancţiunilor la care se expun cei care în mod evident, încalcă această disciplină.**

2. La art. 79, alineatul III, **să se adauge în continuare şi „modul de depozitare şi conservare al stocurilor de mărfuri creditate" (în sensul de a se controla de către bănci).**

3. La art. 137, după enumerarea motivelor la refuzurile de plată, **considerăm util să se formuleze pe scurt şi obligaţia băncilor de a controla — preventiv şi ulterior — temeinicia şi încadrarea în lege a motivelor invocate. Ne referim îndeosebi la o situaţie de fapt: întreprinderile din industria uşoară din oraşul nostru primesc refuzuri de plată de zeci de milioane de lei, refuzîndu-se, de regulă, întreaga valoare a facturilor, cu toate că, spre exemplu, nu întregul lot de marfă prezintă defecte de fabricaţie.**

Refuzîndu-se întreaga valoare a facturilor, beneficiarii dispun pe perioade însemnate de surse atrase în sensul că folosesc partea bună din marfă dar efectuează plata, revenind asupra refuzului cu întîrziere. Acest mod de lucru sau, mai bine zis, introducerea în bancă a unui refuz total cînd de fapt este vorba de un refuz parţial, nu este controlat de nimeni şi noi considerăm că dă naştere la abuzuri cu consecinţe asupra situaţiei financiare a întreprinderilor producătoare.

4. Considerăm că ar trebui revăzut art. 138 din proiect deoarece prin suspendarea livrărilor către unităţile care întîrzie plata, se creează greutăţi şi mai mari în economie ca: nerealizarea planului de producţie de către acestea şi, prin urmare, greutăţi în producţie la beneficiarii produselor acestora, sau în aprovizionarea populaţiei dacă e vorba de bunuri de larg consum, crearea de stocuri supranormative cu implicaţii financiare pentru unitatea furnizoare pînă la găsirea altor beneficiari etc.

5. **Propunem ca la art. 140, unde se vorbeşte de ordinea efectuării plăţilor ce se fac în limita încasărilor, rambursarea creditelor bancare scadente prevăzute la alineatul d. în proiect, să se efectueze înaintea plăţilor pentru livrări de mărfuri, executări de lucrări şi prestări de servicii (deci inversarea acestor alineate).**

6. La art. 141, **propunem ca plăţile către bugetul de stat ale cooperativelor agricole de producţie să se efectueze înaintea rambursării creditelor bancare scadente şi a celorlalte plăţi (arătate la al. b).**

N. HIRIZAN
directorul sucursalei judeţene-Argeş
a Băncii Naţionale

ÎNTRE SITUAŢIA FINANCIARĂ ŞI BAZA TEHNICO – MATERIALĂ A PRODUCŢIEI – O CORELAŢIE STRÎNSĂ

CREŞTEREA ROLULUI pîrghiilor financiare, a beneficiului, a creditului, precum şi a planificării financiare în general va duce în final la creşterea activităţii economico-financiare, prin accelerarea vitezei de rotaţie a fondurilor de producţie, la întărirea gestiunii economice proprii şi a răspunderii materiale, la desfăşurarea întregii activităţi pe criteriul unei înalte rentabilităţi.

Dispoziţiile cuprinse în proiectul legii finanţelor supus dezbaterii, pornesc de la premisa că ceea ce societatea avansează la un moment dat trebuie restituit societăţii sub altă formă, pe baza creşterii eficienţei activităţii economice. Astfel, în însăşi delimitarea fondurilor în fond naţional de dezvoltare economico-socială şi fond de consum, legea finanţelor porneşte de la necesitatea creşterii sistematice a potenţialului economic al ţării în scopul final al ridicării nivelului de trai al populaţiei.

Sistemul de constituire a fondurilor şi de repartizare a acestora, prevăzut la capitolul II din proiectul de lege, corespunde actualului sistem de organizare a economiei prin gruparea întreprinderilor în mari unităţi economice, respectiv centrale industriale şi grupuri de uzine în cadrul ramurii construcţiei de maşini. **Consider însă că este util, pentru uşurinţa asimilării acestei legi de o masă cît mai mare de oameni, ca prevederile referitoare atît la formarea cît şi la utilizarea fondului naţional de dezvoltare economico-socială să fie redat pe verigi, respectiv întreprinderi, centrale industriale (grupuri de uzine).** De exemplu, art. 18 prevede modul de formare şi utilizare a fondului propriu de dezvoltare economico-socială a unităţilor, însă apreciez că el nu este redat suficient de clar. La alin. 2 se prevede că cea mai mare parte din acest fond se constituie la nivelul centralelor industriale, fără a se reda în mod explicit care sînt fondurile proprii de dezvoltare care se constituie la nivel de centrală şi care sînt fondurile care se constituie la nivel de întreprindere.

De aceea, propun ca art. 18 şi 22 din legea finanţelor să fie redate pe verigi pornindu-se de la întreprindere, centrală industrială (grup de uzine) şi minister. Aceasta ar contribui la o mai bună cunoaştere a modului de formare şi utilizare a fondurilor la fiecare nivel, ceea ce nu trebuie să lipsească din proiectul de lege

Situaţia financiară a unei întreprinderi economice depinde în mare măsură de modul cum este asigurată baza tehnico-materială a producţiei. De aceea consider că **ar fi util ca din Consiliul Financiar — Bancar să facă parte şi reprezentanţi ai Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe.** Propunerea se bazează pe faptul că la stabilirea cotelor de metal, Ministerul Aprovizionării foloseşte un normativ în zile la unele materiale de bază care nu este pus de acord cu normativul în zile determinat, conform noii metodologii, de Ministerul Finanţelor şi care, de regulă, este mai mare.

Consider că punerea de acord a metodologiei de stabilire a normativului în zile ce urmează a fi folosit atît la elaborarea planului de aprovizionare cît şi la determinarea normativului de mijloace circulante, va contribui la determinarea mai corectă a necesarului de fonduri a întreprinderilor pe de o parte, iar pe de altă parte la accelerarea vitezei de rotaţie a fondurilor. De altfel, practica a dovedit că la analizele periodice a imobilizărilor de fonduri şi în acţiunile de valorificare a stocurilor care, în final, contribuie la îmbunătăţirea situaţiei financiare a întreprinderilor, aportul acestui minister a fost deosebit de eficace. Totodată, în prezent, metodologia de elaborare a planurilor de aprovizionare şi în special a planului de import, nu dă posibilitatea eliminării totale a stocurilor supranormative care, după cum se ştie, au implicaţii nefavorabile în situaţia financiară a unor întreprinderi. Deci, Consiliul Financiar-Bancar, avînd sarcina să contribuie la creşterea eficienţei activităţii economico-finaciare, examinează periodic problemele de ordin financiar.

De asemenea, **propun ca art. 218 să fie completat, în sensul ca la analizele şi studiile efectuate de Consiliul Financiar-Bancar să fie antrenate şi organe de specialitate din ministerele economice, deoarece anumite probleme financiare sînt specifice unor ramuri putînd fi astfel mai bine dezbătute şi soluţionate.**

Proiectul legii finanţelor este menit să contribuie în mai mare măsură la creşterea răspunderii colectivelor de muncă în orientarea întregii activităţi, la realizarea unei eficienţe sporite a acesteia care să dea posibilitatea satisfacerii nevoilor proprii ale unităţilor şi, totodată, să participe mai intens la formarea fondurilor centrale de dezvoltare.

Nicolae DEZDEOGLU
şef serviciu plan-finanţe
unităţi productive — M.I.C.M.

SPECIFICUL RAMURII INFLUENŢEAZĂ NIVELUL ŞI STRUCTURA NECESARULUI DE MIJLOACE CIRCULANTE

PROIECTUL legii finanţelor se ocupă printre altele şi de cadrul legal al definirii mijloacelor circulante ale organizaţiilor economice şi a modului de finanţare a acestora. Astfel, se precizează că necesarul de mijloace circulante la unităţile economice de stat se stabileşte prin normative, în funcţie de specificul ramurii, pe baza indicatorilor de plan, a normelor de consum şi de stoc, precum şi a altor elemente de calcul, potrivit dispoziţiilor legale. Este un fapt foarte important că se ţine cont de specificul ramurii, lucru de care pînă în prezent nu s-a ţinut seama în suficientă măsură.

În industria chimică şi mai ales în cea a îngrăşămintelor chimice, metodologia de determinare a normelor de stoc şi a normativelor la materii şi materiale precum şi la piese de schimb va trebui adaptată în funcţie de particularităţile acestei ramuri. Printre particularităţile acestei industrii este şi folosirea pe scară largă a catalizatorilor şi a materialelor de întreţinere şi reparaţii care au o pondere mare, atrăgînd după sine necesitatea creării stocurilor de siguranţă care în prezent sînt foarte îngrădite.

Catalizatorii sînt consideraţi ca materiale de bază sau auxiliare şi se finanţează, pînă la darea în consum, la elementul mijloacelor circulante „materii şi materiale" iar după ce se trec în consum, pentru că se utilizează mai multe cicluri de fabricaţie, se evidenţiază la cheltuieli anticipate de unde se includ lunar în preţul de cost, în cote fixe sau în funcţie de producţia obţinută. În general, catalizatorii şi în special cei platinici (site de platină) au caracter de piese de schimb fapt care impune determinarea normativului după metodologia de stabilire pentru piese de schimb şi nu la materii şi materiale.

Prin introducerea în procesul de producţie a progresului tehnic şi prin creşterea continuă a capacităţilor de producţie, se accentuează necesitatea siguranţei în funcţionare deoarece orice întrerupere duce la pierderi foarte mari de producţie. O modalitate de a preîntîmpina întreruperile de durată, o constituie asigurarea unui stoc de siguranţă de piese de schimb. De multe ori, dotarea întreprinderilor cu acest stoc de siguranţă nu se face pe măsura necesităţilor uneori fiind prea mic, iar alteori prea mare.

Pornind de la cele de mai sus, pentru a se înlătura deficienţele ce se manifestă în prezent în stabilirea normativului pentru piesele de schimb, **metoda cea mai justă ar fi stabilirea unui procent din valoarea fondurilor fixe, din grupele care necesită piese de schimb.**

Piesele de schimb din prima dotare, în cazul combinatelor chimice cuprinde în numeroase cazuri chiar unele subansamble ale maşinilor şi utilajelor, cum sînt: trepte de compresor, interioare de coloane de sinteză, arzătoare de cracare termică, interioare de schimbătoare de căldură sau chiar schimbătoare de căldură etc. Acestea au valori mari iar consumarea lor în procesul de producţie poate să aibă loc în primul an de funcţionare sau unele nu se vor consuma niciodată **dar atît timp cît utilajele sînt în funcţiune nu se poate renunţa la rezerva de siguranţă.**

Deoarece în aceste piese de rezervă se imobilizează fonduri importante consider că acestea ar trebui trecute ca anexe ale mijloacelor fixe, valoarea lor fiind cuprinsă în valoarea acestora şi care să se amortizeze împreună cu mijloacele fixe. S-ar putea ridica obiecţiunea că amortizarea acestor piese nu este în concordanţă cu uzura fizică, dar trebuie luat în seamă că subansamblele respective, chiar dacă stau în stoc, sînt supuse uzurii morale şi deci se justifică amortizarea lor şi că, utilajele şi instalaţiile din industria chimică sînt în mare măsură unicate iar cînd ele se vor casa vor trebui casate şi piesele de schimb care n-au fost utilizate.

În proiectul de lege se mai arată că băncile pot acorda la cererea justificată a unităţilor economice care au greutăţi financiare temporare, din cauze obiective, credite pentru nevoi temporare, cu dobîndă normală, pe perioada necesară înlăturării cauzelor care au determinat nevoile respective de fonduri, fără a depăşi 90 de zile. Aceste credite se acordă din rezerva locală şi pentru unităţile de interes republican nu pot depăşi suma de 3 milioane lei.

Consider că acest plafon n-ar trebui limitat (cum este, în prezent, pentru unităţile economice de interes local, de stat şi cooperatiste) sau dacă acest lucru nu este posibil, plafonul să fie de maximum 10 milioane lei. Totodată, aprobarea plafonului trebuie să fie lăsată la latitudinea conducerii sucursalei băncii care să acorde creditul în funcţie de perspectivele ce le are unitatea de a înlătura cauzele care au dus la lipsa temporară de fonduri.

Andrei COZOŞ
contabil şef
Combinatul de îngrăşăminte
azotoase
Tg. Mureş

investiții

SEMESTRUL II HOTĂRÎTOR ÎN DEVANSAREA ŞI FINALIZAREA LUCRĂRILOR

ÎNFĂȚIȘÎND un tablou sintetic al rezultatelor obținute de poporul nostru în prima jumătate a celui de-al doilea an al cincinalului, Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în semestrul I 1972, a reliefat și realizările deosebite dobîndite în domeniul înfăptuirii planului de investiții. **Pînă la 30 iunie s-a realizat din fondurile centralizate ale statului un volum de investiții de 38,4 miliarde lei, mai mult cu 12,1% față de semestrul I 1971 ;** *planul de construcții-montaj a fost realizat în proporție de 102,3%.* **În prima parte a anului, au fost puse în funcțiune 121 capacități de producție industriale prnicipale și au continuat intens lucrările de construcții pe șantierele unor mari obiective de investiții.**

Reliefînd aceste succese — rod al muncii harnice, entuziaste, a proiectanților, constructorilor, beneficiarilor, a colectivelor de muncă din uzinele și fabricile furnizoare de utilaje tehnologice și materiale de construcții — trebuie remarcat totuși că nu toate obiectivele planificate au fost puse în funcțiune la termen, economia națională neputînd beneficia astfel din plin de eforturile pe care statul, întregul nostru popor, le fac pentru asigurarea resurselor de finanțare a investițiilor. Despre unele cauze care au determinat această stare de lucruri ne vom ocupa în cele ce urmează.

ÎN CONDIȚIILE în care și-a **îndeplinit planul semestrial în proporție de 105,1%, realizînd 48,4% din sarcina valorică,** principalul executant al lucrărilor de construcții-montaj pentru investițiile din industrie — Ministerul Construcțiilor Industriale — s-a aflat, la 30 iunie, în situația **de a nu putea raporta punerea în funcțiune a unei cincimi din totalul capacităților și obiectivelor care aveau termen în prima jumătate a anului.** Deși este merituos faptul că în această perioadă au fost predate beneficiarilor în devans 7 capacități planificate pentru trimestrele III și IV, totuși acest lucru nu poate suplini produsele de care economia națională este privată datorită acestor întîrzieri.

Nu vom insista aici asupra deficiențelor proprii a unităților de execuție — nerespectarea graficelor, dereglări în aprovizionarea șantierelor, în folosirea utilajelor și a forței de muncă — deși sînt, și acestea, semnificative ca pondere (din fiecare 5 capacități nepredate la termen, la una de vină a fost executantul — antreprenorul general sau subantreprizele de specialitate). Ne vom referi, mai ales, la unele aspecte ale obligațiilor ce revin partenerului nr. 1 în relațiile factorilor ce concură la realizarea unor investiții — **beneficiarul** — la unele exemple de neglijare, eludare sau încălcare a acestor obligații.

● „A pregăti" nu înseamnă a face ceva din timp ?

SE SPUNE că o investiție bine pregătită este pe jumătate realizată. Sensul se referă nu la vreo paritate a dificultăților celor două etape, ci la faptul că urmările unei pregătiri defectuoase se repercutează în timp și pot fi doar cu greu, sau de loc, anulate pînă la termenul stabilit pentru punerea în funcțiune.

Iată, cîteva exemple de defectuoasă pregătire a investițiilor :

● **la 10% din capacitățile de producție și obiectivele nepuse în funcțiune, de către Ministerul Construcțiilor Industriale, pînă la 30 iunie, deși aveau termen în această perioadă, execuția pe șantier a început tîrziu ori s-a desfășurat anevoie, deoarece beneficiarii nu au asigurat la termenele stabilite prin grafic documentațiile de execuție, finanțare, amplasamentele libere.** Întîrzieri de acest gen au mai fost și la multe alte obiective, dar constructorul a avut posibilitatea să le recupereze pe parcurs ;

● **din documentația de execuție aferentă lucrărilor din planul pe 1972 al ministerului, care trebuia asigurată încă de la 1 ianuarie, la 30 iunie lipseau (valoric) 8% la investițiile Ministerelor industriei metalurgice, industriei chimice, energiei electrice, agriculturii, industriei alimentare și apelor ;**

● pentru punerea în funcțiune a fabricii de nutrețuri combinate de la Galați, constructorul a fost nevoit **să execute fără finanțare lucrări în valoare de circa 5 milioane de lei, deoarece suma din devizul general, stabilită fără o corelare corectă cu volumele fizice, era insuficientă pentru terminarea investiției.** De altfel, sînt și alte lucrări ale Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, cu termen în 1972, la care valorile înscrise în planul pe acest an nu acoperă necesarul pentru punerea în funcțiune ;

● instalația pentru uscarea furajelor verzi de la Codlea n-a intrat în exploatare, cum era prevăzut, la 30 iunie, în plin sezon de recoltare a culturilor furajere. Aceasta pentru că doar **cu o lună și ceva înaintea termenului stabilit, beneficiarul a dispus scoaterea utilajelor gata montate, în vederea înlocuirii lor.** Abia atunci, se constatase că tehnologia stabilită în proiect era necorespunzătoare...

De vreme ce producția de construcții-montaj se înscrie în rigorile unui plan și capătă tot mai mult — prin organizare, prin tehnologii, prin ritmicitatea activității, prin cerința de eficiență economică — caracteristicile unei industrii, este de la sine înțeles că ea nu poate prelua asemenea perturbări fără a-și crea dificultăți în pregătirea producției, în planificarea și realizarea aprovizionării tehnico-materiale, în folosirea potențialului său. Or, toate acestea au consecințe negative asupra scopului final al activității de construcții — punerea în funcțiune la termen a noilor obiective

● Hale care își așteaptă... utilajele, utilaje care așteaptă... materia primă

PATRU CINCIMI din absențele la apelul termenelor de la 30 iunie poartă mențiuni ca : **utilaje sosite cu întîrziere, utilaje incomplete, utilaje lipsă.** Iată exemplul Fabricii de produse cărbunoase de la Slatina. Producția ei, atît de necesară Uzinei de aluminiu, n-a pornit la 1 iulie, cum era prevăzut, fiindcă beneficiarul nu a asigurat niște matrițe necesare presei, care constituie utilajul de bază. A doua etapă a investiției are termen la 30 septembrie, dar utilajele sînt contractate cu livrarea pînă în noiembrie...

Nu rare sînt cazurile cînd hale **gata** finisate așteaptă zile, săptămîni și luni să fie echipate cu utilaj. Se imobilizează astfel resurse necesare în circuitul economic.

Iar dacă aceasta este — și de bună seamă că este — o situație care dăunează economiei naționale, cum să apreciem atitudinea acelor beneficiari de investiții care, nerezolvînd la timp alte probleme legate de intrarea în producție a noilor capacități (cadre calificate, aprovizionare cu materii prime, contracte de desfacere etc.), tergiversează punerea în funcțiune ? S-a făcut, de pildă, recepția lucrărilor de construcții-montaj, la Combinatul de produse din ceramică fină pentru construcții de la Cluj, **dar** executantul apare încă cu această poziție de plan nerealizată, deoarece beneficiarul desfășoară foarte lent probele tehnologice. Lucrările de alimentare cu apă de la Vlăhița, complet executate, **au** fost puse... în conservare, deoarece întreprinderea care urmează să le exploateze nu s-a îngrijit de racordul electric de forță. Se apreciază de pe acum că termenul de 30 septembrie nu va putea fi respectat la noua instalație de covor PVC de la Întreprinderea de materiale izolatoare și de finisaj din Turda, la lucrările de la „Unio"-Satu Mare și aceasta tot din lipsa unor condiții care țin de obligațiile beneficiarilor...

Și, oricît ar părea de ciudat, apar și capacități de producție puse efectiv în funcțiune în devans, dar neraportate **ca** atare (chit că pentru asta, constructorul nu-și primește integral salariul). Oare pentru a lăsa cadrelor de acolo o perioadă de „acomodare" înainte de încărcarea cu sarcini de plan este necesar acest lucru ? La diverse unități de execuție ale Ministerului Construcțiilor Industriale figurează și azi ca nerealizate nu mai puțin de 15 poziții de plan **la care lucrările sînt terminate de mult** (unele încă din 1970 !), cum ar fi Fabricile de plăci fibrolemnoase de la Focșani și Sebeș.

● Termenul — factor de eficiență a investiției

PROCESUL de fundamentare a deciziei în ce privește o investiție trebuie să fie științific în toate fazele sale ; termenele de începere și de încheiere a unei lucrări, fazele ei intermediare trebuie, de asemenea, stabilite științific, în mod corelat și pornind de la necesități și posibilități reale. Este și aceasta o datorie a titularului și beneficiarului investiției. (Ar fi amuzant, poate, de relatat o... „inovație" a Departamentului Industriei Alimentare. Termenul pentru punerea în funcțiune a centrului de prelucrare a vinului de la Jidvei, stabilit la finele trimestrului II, n-a putut fi respectat. Totul era gata, în așteptarea probelor tehnologice. Probe — dar cu ce materie primă ? Cu struguri de... iunie ?).

Eficiența investițiilor fiind influențată direct de durata realizării lor, **apare necesar ca graficele lor coordonatoare să fie întocmite după metoda analizei drumului critic, lăsînd fiecărei faze durata strict necesară, dar nu mai mult de atît.** Aceasta implică și renunțarea hotărîtă la practica unor titulari de investiții, de a „prinde ceva" în plan dintr-o lucrare, chit că e sau nu urgentă, că e sau nu pregătită, de a fărîmița rezerva de fonduri pe mai multe astfel de „demaraje" de investiții eșalonate apoi, cu picătura, pe mai mulți ani — practică ale cărei consecințe este, firesc, prelungirea duratei **de execuție, creșterea costurilor de construcție.**

Încă se mai manifestă tendința unor titulari de investiții, **de a propune termene de punere în funcțiune mai cu seamă în a doua jumătate a anului și cu precădere în trimestrul IV.** Aceasta face ca, pe ansamblu, eșalonarea trimestrială a numărului termenelor să fie neechilibrată, creînd atît pentru industria constructoare de mașini, cît și pentru organizațiile de execuție, vîrfuri de producție greu de acoperit. Este, de aceea, necesar ca **organele de planificare să vegheze la aplatizarea curbei punerilor în funcțiune, ținînd seama de acest element la avizarea graficului investițiilor.**

Totodată, ne putem întreba dacă actualul sitem de a stabili termenele precizînd doar trimestrul, nu constituie el însuși cauza unor astfel de dereglări ? Printr-un unanim consimțămînt tacit, în materie de punere în functiune termenul exprimat, de pildă, prin „trimestrul III" se înțelege a fi ultima zi a perioadei, adică 30 septembrie (iar dacă lucrarea e predată la 31 iulie, deci tot în trimestrul respectiv, se raportează : „cu două luni mai devreme"). La ce aglomerare de sarcini duce aceasta, ne putem da seama dacă ne gîndim că în trimestrul III — deci, la 30 septembrie — Centrala de lucrări de construcții agrozootehnice — București are de pus în funcțiune 19 capacități, Trustul de construcții industriale din Cluj — 17, cel din Ploiești — 15, cele din București, Brașov, Timișoara cîte 11 etc., la care urmează să se concentreze simultan montori, finisori, cadre tehnice pentru supraveghere și pentru efectuarea recepțiilor... **O rezolvare logică ar fi aceea de a planifica termenele de punere în funcțiune nu pe trimestre, ci pe luni, ceea ce ar permite nu numai un echilibru mai judicios, ci și o mai deplină valorificare a posibilităților de scurtare a duratelor de execuție.**

Rolul investitorului și al celorlalți factori cu care el colaborează este bine precizat în Legea investițiilor. Din păcate, obligațiile statuate nu sînt întotdeauna privite cu suficientă răspundere de către unii titulari și beneficiari de investiții — situație ce sugerează necesitatea unui mecanism mai precis, mai complet și mai eficace de stimulare a devansării punerilor în funcțiune și de penalizare a întîrzierilor — mecanism care să acționeze la fel de convingător pentru constructor, ca și pentru beneficiar, proiectant, furnizor.

ing. Fl. DUMITRESCU

NOI ACTE NORMATIVE

● În Buletinul Oficial nr. 77 din 17 iulie 1972 a apărut Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 768 privind majorarea tarifelor de remunerare a autorilor pentru lucrările literar-artistice, pe baza actualelor tarife, cu 20—30 la sută la limita minimă și cu 40—60 la sută la limita maximă. Hotărîrea a intrat în vigoare de la 1 iulie 1972 și se aplică și contractelor în curs de executare și pentru care remunerația nu a fost achitată în întregime pînă la această dată.

● În același număr din Buletinul Oficial a fost publicată Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 780 din 11 iulie 1972 privind contractarea, prelucrarea, condiționarea, valorificarea și controlul calității semințelor și materialului săditor. Conform prevederilor Hotărîrii, semințele și materialul săditor, produse pe bază de contract, se preiau de către întreprinderile de specialitate ale centralelor de profil din subordinea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor la indicii calitativi prevăzuți în standarde sau norme interne, clasa I pentru semințele din categoriile biologice superelită și elită și clasele I și a II-a pentru restul categoriilor biologice și pe baza certificatului de puritate biologică și a stării fitosanitare.

● În Buletinul Oficial nr. 78 din 18 iulie 1972 au fost date publicității Decretul Consiliului de Stat nr. 282/1972 pentru modificarea Decretului nr. 870/1969 privind organizarea și funcționarea Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară, devenit Legea nr. 7/1970, prin care s-au adus îmbunătățiri în ceea ce privește atribuțiile și structura organizatorică a acestui organ central.

● Totodată, prin Decretul Consiliului de Stat nr. 283/1972, publicat în același număr din Buletinul Oficial, au fost aduse unele îmbunătățiri în ceea ce privește atribuțiile și structura organizatorică a Ministerului Energiei Electrice, ca urmare a preluării de către acest minister, de la Comitetul de Stat pentru Energia Nucleară, a sarcinii de realizare și organizare a exploatării centralelor nuclearo-electrice. În acest scop a fost necesară modificarea articolelor 2, 5, 7, 16 și 19 din Decretul nr. 646/1949, devenit Legea nr. 44/1969, cu modificările ulterioare.

● Tot în Buletinul Oficial nr. 78 a apărut și Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 773/1972 privind unele măsuri referitoare la organizarea producției cinematografice și difuzarea filmelor. Prin această H.C.M. se înființează Centrala ROMANIAFILM cu sediul în Municipiul București, în subordinea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, prin fuzionarea Direcției rețelei cinematografice și difuzării filmelor cu Centrul Național al cinematografiei. Centrala ROMÂNIAFILM, conduce activitatea de producție, de cercetare și economico-financiară a tuturor studiourilor cinematografice, a caselor de filme și a celorlalte unități din cadrul său ; asigură condițiile tehnico-materiale necesare realizării producției naționale de filme, pe baza planurilor aprobate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, precum și a producției filmelor comandate de Comitetul de Stat al Radioteleviziunii Române sau de alți beneficiari din țară și străinătate ; exercită administrarea caselor de filme, execută importul și exportul de filme, precum și importul de materiale, piese de schimb, utilaje și instalații cinematografice ; organizează și coordonează activitatea de difuzare a filmelor prin unitățile cinematografice, indiferent de subordonare ; urmărește folosirea eficientă a capacităților de producție, a fondurilor materiale și financiare acordate și răspunde de îndeplinirea sarcinilor de plan.

● În Buletinul Oficial nr. 82 din 1 august a apărut Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind organizarea și funcționarea în 1972 a celui de al 6-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum, care și-a deschis porțile în complexul expozițional din Piața Scînteii. În cadrul Tîrgului sînt expuse bunuri de consum care au asigurate condiții de a fi produse și livrate fondului pieței, precum și pentru schimb de mărfuri și export în cursul anului 1973. A fost, de asemenea publicată lista ministerelor și celorlalte organe participante la organizarea celui de-al 6-lea Tîrg de mostre, care sînt în număr de 12.

cheltuieli materiale

Anchetă în 4 centrale industriale în legătură cu preocupările pentru valorificarea rezervelor de sporire a eficienței economice

CHELTUIELILE NEECONOMICOASE „SUBȚIAZĂ" CUANTUMUL ECONOMIILOR PE ANSAMBLUL ÎNTREPRINDERILOR

„Ridicarea eficienței activității economice impune creșterea răspunderii cadrelor din economie, a tuturor colectivelor pentru buna gospodărire a fondurilor materiale și financiare. Organele de conducere din întreprinderi, centrale, ministere, din toate unitățile socialiste au obligația să acționeze cu fermitate pentru a asigura introducerea unui regim sever de economii, întărirea disciplinei de plan și financiare, înlăturarea pierderilor și risipei, sporirea continuă a rentabilității și, pe această bază, a veniturilor societății. Indiferent de mărimea cheltuielilor, trebuie întotdeauna stabilit cu precizie în ce termen și cu ce beneficii vor fi restituite societății fondurile avansate".

(din Raportul prezentat de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** la Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie).

REDUCEREA sistematică și substanțială a cheltuielilor de producție, în general, și a celor pe unitatea de produs — **unul din principalele obiective ale marii întreceri pentru realizarea cincinalului în 4 ani și jumătate** — constituie condiția esențială pentru ridicarea eficienței economice, a rentabilității producției, a înfăptuirii măreţelor sarcini adoptate de recenta Conferință Națională a P.C.R.

Înfăptuirea acestui obiectiv este nemijlocit legat și de **lichidarea tuturor cheltuielilor neeconomicoase.** Ignorarea acestor cheltuieli care, în ansamblul elementelor prețului de cost, pot apărea la prima vedere „mărunte", neluarea din timp a unor măsuri hotărîte care să ducă la închiderea „fisurilor" care le generează, poate avea drept consecință diminuarea rezultatelor pozitive obținute în sfera producției, economiile obținute prin reducerea consumului de materie primă, pot fi micșorate sau chiar „înghițite" de aceste cheltuieli.

Practica arată că dacă, în general, preocupările se îndreaptă cu precădere spre micșorarea principalelor cheltuieli de producție, care au o pondere mare în structura prețului de cost (economisirea materiilor prime și a materialelor auxiliare, îndeosebi pe baza micșorării consumurilor specifice, a reducerii costului de manoperă prin sporirea productivității muncii etc), **cînd este vorba de cheltuielile neproductive, acestea scapă adesea din viziunea conducerilor întreprinderilor.** Desigur, cheltuielile cu caracter neeconomicos, care afectează uneori serios volumul economiilor obținute, sînt o consecință directă a carențelor ce se manifestă încă în multe locuri în organizarea producției și a muncii, în respectarea disciplinei de plan și a celei financiare și a altor factori subiectivi. Este un adevăr care ne-a fost din nou confirmat de ancheta întreprinsă recent de revista noastră în unele Centrale industriale și Grupuri de uzine cu privire la nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă.

ESTE POZITIV faptul că în primul trimestru al acestui an, în centralele și Grupurile de uzine și, respectiv, unitățile componente, cuprinse în ancheta noastră, **nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție marfă s-a situat sub cel planificat.** Iată, în tabelul nr. 1, cum s-a prezentat situația:

Tabelul nr. 1

— lei —

Denumirea centralei	Cheltuieli 1000 lei producție marfă		
	Planificat	Realizat	
— Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții București	768	749	—19
— Grupul de uzine pentru fabricarea de rulmenți-Brașov	852,8	896,7	— 6,1
— Grupul industrial de lacuri și vopsele București	874,3	861,7	—12,6
— Centrala industriei inului și cînepei București	902,1	901,3	— 0,8

Ca urmare a reducerii nivelului cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, unele centrale industriale au realizat însemnate economii bănești. **Numai la Grupul industrial de lacuri și vopsele, economiile în valori absolute s-au ridicat la 7 814 mii lei.**

Important este faptul că în toate centralele și unitățile componente, **sursa principală de diminuare a cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă a constituit-o reducerea substanțială a consumurilor specifice de materii prime și materiale,** care au o pondere mare în structura prețului de cost al acestora. De menționat că la **Centrala industriei inului și cînepei,** de pildă, ca urmare a reducerii consumurilor specifice, s-a realizat, în perioada amintită, **o economie în valoare de 1 318 mii lei, echivalentă cu materia primă necesară pentru o producție convențională suplimentară de circa 80 000 mp țesături subțiri. La Grupul industrial de lacuri și vopsele,** prin reducerea cheltuielilor materiale **s-a obținut o economie de 2600 mii lei, ceea ce echivalează cu realizarea unei producții în plus de circa 50 tone produse finite.** În sfîrșit, la **Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții** s-a înregistrat o **economie de metal de 110 tone.**

În obținerea acestor rezultate, în fiecare unitate **s-a acționat diferențiat,** în funcție de specificul și particularitățile producției. La **Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții,** de exemplu, s-a mers pe linia debitării metalului după planuri de croire și pe reducerea adaosurilor de prelucrare a pieselor turnate; la **Grupul industrial de lacuri și vopsele** s-a acționat pe linia recalculării periodice a rețetelor de fabricație și a corectării pierderilor, în funcție de cele mai bune rezultate obținute anterior; la **Grupul de uzine pentru fabricarea de rulmenți** s-a inițiat forjarea combinată a inelelor de rulmenți radiali axiali, introducerea ștanțelor combinate în execuția coliviilor de rulmenți etc.; în sfîrșit, la **Centrala industriei inului și cînepei** s-a mers pe linia reproiectării unor produse, în special a pînzelor de sac, ceea ce a avut drept rezultat o economie de materie primă de 4 066 mii lei, în comparație cu vechile norme de consum utilizate în perioadele anterioare. Tot aici s-au valorificat pe scară mai largă rebuturile, fișiile sau capetele de țesături — care altădată erau vîndute la prețuri derizorii — fiind transformate în produse cu o valoare mai mare.

Desigur, realizările obținute pe linia reducerii nivelului cheltuielilor materiale, îndeosebi pe calea diminuării consumurilor specifice și a valorificării mai bune a materiilor prime — deși importante — nu prezintă nici pe departe limita. Dovadă o constituie faptul că, **în marea întrecere socialistă ce se desfășoară pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, fiecare colectiv de întreprindere și-a asumat angajamente sporite în această direcție pe baza întocmirii unor judicioase planuri de măsuri tehnico-organizatorice.**

EFORTURILE depuse în această perioadă pentru diminuarea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, se puteau materializa în realizări mai consistente? Fără îndoială, că da, de vreme ce în centralele industriale analizate (respectiv în întreprinderile componente) **s-a înregistrat un volum mai mic sau mai mare de cheltuieli neeconomicoase.**

Tabelul nr. 2

— lei —

	Valoarea absolută a cheltuielilor necesare	Ponderea acestor cheltuieli în total cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă
— Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții	1540 mii	15
— Grupul de uzine pentru fabricarea de rulmenți	6559 mii	—
— Grupul industrial de lacuri și vopsele	657 mii	1,06
— Centrala industriei inului și cînepei București	1818 mii	2,4

Așa cum rezultă din tabelul nr. 2, în întreprinderi și la nivel de centrale industriale se **cheltuiesc neeconomicos sute de mii și, pe alocuri, chiar milioane de lei, care „subțiază" economiile obținute în ansamblu de unitățile analizate.**

În unele cazuri, deși pare paradoxal, economiile obținute prin reducerea consumurilor specifice au fost depășite de nivelul cheltuielilor neeconomicoase. Așa este cazul cu Centrala industriei inului și cînepei, unde economiile dobîndite de pe urma reducerii consumurilor specifice au însumat 1 318 mii lei, iar cheltuielile neeconomicoase s-au ridicat la... 1 818 mii lei.

De unde derivă, de fapt, aceste cheltuieli care, în multe întreprinderi, constituie o frînă serioasă în calea obținerii unei eficiențe economice mai înalte?

Să analizăm, de exemplu, structura acestor cheltuieli la Centrala industriei inului și cînepei (lei):

— pierderi din calități inferioare a produselor (cupoane și bonificații la preț cu amănuntul) 949 mii

— pierderi din întreruperi în funcționarea utilajelor 231 mii

— alte cheltuieli neproductive 638 mii din care:

— dobînzi la împrumuturi restante 162 mii

— alte amenzi și penalizări 40 mii

— cheltuieli de judecată 6 mii

— locații C.F.R. 4 mii

— casări de materiale 304 mii

— dobînzi la investiții nepuse în funcțiune 122 mii

Precum rezultă din cifrele date, volumul cel mai mare de cheltuieli neeconomicoase s-a înregistrat aici **datorită calității inferioare a unor produse.** Dar și în alte locuri ca, de pildă, la Grupul de uzine pentru fabricarea de rulmenți — Brașov din totalul cheltuielilor neproductive, cele cauzate de rebuturi s-au ridicat la 6 081 lei. În sfîrșit, la Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții, cheltuielile de rebuturi au reprezentat nu mai puțin de 1 232 mii lei.

Fireste, în unele locuri rebuturile pot fi o urmare directă a unor cauze obiective. Dar și în aceste cazuri se cer mobilizate eforturile întregului colectiv pentru eliminarea lor. După cum este știut, **rebuturile sînt o consecință directă a neajunsurilor ce se mai manifestă în organizarea producției și a muncii, în activitatea controlului tehnic de calitate, în insuficienta responsabilitate a unor cadre de muncitori și tehnicieni.** Este însă cu totul neconcludentă explicația pe care o încearcă unii conducători de unități să dea acestui fenomen ca, de pildă, la Grupul de uzine pentru fabricarea de rulmenți — Brașov, unde totul sau aproape totul este pus pe seama **creșterii exigenței controlului calitativ.** Desigur, controlul calitativ trebuie să manifeste în permanență o exigență maximă față de calitatea produselor. Dar principalul constă în a se **lua măsuri pentru a preîntîmpina cauzele care generează rebuturi, în a se acționa mai ferm pe linia întăririi răspunderii pentru munca prestată.**

Este pozitiv faptul că conducerea Grupului de uzine pentru fabricarea de rulmenți acționează pentru luarea unor măsuri eficiente cum este, de pildă, crearea unui centru școlar profesional, care să asigure muncitori cu o înaltă calificare profesională; dezvoltarea pe lîngă cele două întreprinderi — de la Brașov și Bîrlad — a unor grupuri sociale (cantină-restaurant și dormitoare pentru nefamiliști etc.), în vederea stabilizării muncitorilor și evitarea fluctuației de cadre; ridicarea calificării profesionale a cadrelor de toate nivelele — muncitori, tehnicieni și ingineri. Toate aceste măsuri, îmbinate cu o temeinică muncă politică educativă, vor avea darul, fără îndoială, să ridice spiritul de răspundere a fiecărui salariat pentru calitatea produselor.

La Grupul industrial de lacuri și vopsele, ca urmare a îmbunătățirii activității economico-financiare a unităților componente, **volumul absolut al cheltuielilor neeconomicoase a fost de 675 mii lei, fiind cu 38,8% mai mic față de media anului 1971.** Aici însă, în aceste cheltuieli, o pondere mare — circa 40% — au avut **dobînzile penalizatoare.** Iată, așadar, un alt aspect — valabil și pentru alte unități printre care și întreprinderile Centralei industriei inului și cînepei — care nu trebuie pierdut din vedere. Eliminarea acestui fenomen presupune **respectarea întocmai a tuturor obligațiilor asumate, inclusiv a prevederilor contractelor economice.**

AM CONSEMNAT, deopotrivă, laturi pozitive și negative din activitatea pe care o desfășoară unele colective de întreprinderi și Centrale industriale pentru reducerea nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, ca pîrghie de bază în sporirea eficienței economice — caracteristică principală a cincinalului. Pentru înfăptuirea acestui obiectiv se cer depuse permanent eforturi pe deoparte, pe linia **utilizării mai bune a materiei prime, micșorarea volumului de manoperă, ridicarea productivității muncii, organizarea superioară a producției și a muncii,** iar pe de altă parte, desfășurarea unor acțiuni susținute în **domeniul gospodăririi judicioase a fondurilor bănești,** astfel încît cheltuielile neproductive, care încarcă inutil prețul de cost al produselor, să fie nu numai mult diminuate, ci complet lichidate. Aceasta presupune ca în principalele domenii de activitate — aprovizionare, producție, desfacere — totul să se desfășoare normal și cu precizie asemenea unui mecanism de ceasornic.

L. ȚINTEA

La Centrala industrială-Hunedoara

ECONOMISIREA COCSULUI REZULTANTĂ A EFORTULUI CONJUGAT — TEHNIC ȘI TEHNOLOGIC

ÎN VASTA ACȚIUNE desfășurată pe plan național pentru realizarea cincinalului în 4 ani și 6 luni reducerea cheltuielilor materiale de producție ocupă un loc important întrucît și pe această cale se contribuie la creșterea neîncetată a venitului național. Iată de ce în întreprinderile siderurgice, concomitent cu sporirea producției de metal, se desfășoară largi acțiuni pentru mai buna gospodărire a materiilor prime, dintre care un loc de frunte îl ocupă cocsul.

Necesitatea de a se acționa cu toată energia și prin toate căile și mijloacele în acest domeniu are la bază rațiuni economice majore. Consumat în cantități de ordinul a milioane de tone în producția de fontă, cocsul — combustibil scump și deficitar pe piața mondială — intră cu pondere hotărîtoare în costurile totale ale producției siderurgice, iar datorită faptului că o mare parte a acestui combustibil provine din import, obligă economia noastră națională la eforturi valutare deosebite. În aceste condiții, este limpede că ***reducerea consumului de cocs*** *— devenit astăzi pe plan mondial obiectul unei acerbe bătălii tehnice și tehnologice și constituind un autentic etalon al nivelului de dezvoltare a siderurgiei —* ***trebuie să constituie preocuparea fundamentală a furnaliștilor, a tuturor factorilor care, direct sau indirect, concură la realizarea producției de fontă.***

● Progrese care atestă mari rezerve potențiale

LA CENTRALA industrială-Hunedoara, principalul producător de fontă al țării, perioada ce-a trecut de la Conferința Națională din 1967, a fost marcată de progrese apreciabile în reducerea consumului de cocs. Acestea au la bază un ansamblu de măsuri și preocupări desfășurate pe planuri multiple, la materializarea cărora sînt antrenați toți factorii, de la muncitorul de pe platformele furnalelor, pînă la conducerea Ministerului Industriei Metalurgice și altor organe centrale. In prim plan se situează încadrarea accentuată în tendința mondială de **îmbunătățire calitativă a încărcăturii furnalelor.** Sînt de evidențiat în acest sens asigurarea unor minereuri, prăfoase și bulgări, cu conținut ridicat de fier, creșterea producției de aglomerat cu indice de bazicitate ridicat și a proporției acestuia în șarjă, diminuarea la minim a consumului de calcar brut, concasarea și sortarea minereurilor bulgări, ridicarea rezistenței și constanței cocsului de fabricație indigenă și altele.

Concomitent cu îmbunătățirile enunțate, **la Hunedoara și Călan s-a acționat cu mai multă perseverență și eficacitate asupra factorilor tehnologici,** pentru a asigura furnalelor o funcționare la parametri optimi. Se remarcă în această direcție înlăturarea erorilor la dozare îmbunătățirea sistemelor de încărcare, menținerea constant ridicată a presiunii la gîtul furnalelor, optimizarea regimului termic în spațiul de lucru, îmbunătățirea regimului zgurilor, respectarea graficelor de descărcare a fontei și zgurii și a altor parametri tehnologici, precum și înlăturarea opririlor accidentale și a mersului redus, cauzate de defecțiuni tehnice în funcționarea agregatelor

Cu bune rezultate s-a acționat pentru **ridicarea temperaturii aerului insuflat** și s-au concretizat însemnate **preocupări de promovare a unor procedee tehnologice moderne.** La Hunedoara s-au experimentat, cu rezultate promițătoare, insuflarea oxigenului și a păcurii în furnale, creșterea consumului de gaz metan, iar la Călan s-a realizat, într-o concepție originală, o instalație pentru preîncălzirea gazului metan insuflat cu ajutorul căreia se obține o însemnată reducere a consumului de cocs.

Rezultanta preocupărilor de ordin tehnic și organizatoric este dinamica accentuată a scăderii consumului de cocs. **Comparativ cu anul 1967, la ora actuală, la furnalele de la Hunedoara consumul specific este mai redus cu 70 kg pe tona de fontă, iar la Călan cu peste 170 kg kg pe tonă Numai în prima jumătate a acestui an, la cele 7 furnale hunedorene, economia efectivă de cocs se ridică la aproape 6000 tone și sînt create premise ca pînă la finele anului să se realizeze integral angajamentul furnaliștilor de a produce peste plan 20 000 tone de fontă cu cocs economisit.**

● Anomalii care frînează reducerea consumului specific

ANALIZA în detaliu a evoluției consumului de cocs vădește însă, dincolo de ceea ce înseamnă progres evident, existența unor mari rezerve potențiale. Necesitatea acută a reducerii consumului specific pînă la finele cincinalului cu cel puțin 100—120 kg de cocs pe tona de fontă și apropierea sensibilă a furnalelor hunedorene de consumurile înregistrate în uzinele siderurgice de prestigiu din lume — deziderate realiste, pe deplin posibile de îndeplinit — impun cu stringență reevaluarea responsabilă a tuturor rezervelor în scopul valorificării lor integrale.

În acest context, punctul de plecare trebuie să-l constituie **creșterea gradului de pregătire a materiei prime și îmbunătățirea calitativă a încărcăturii,** unde sînt încă o seamă de neajunsuri. Concentratele de fier de la Exploatările Căpuși și Teliuc se livrează cu conținutul de metal mai mic cu 1,5—2,5 la sută fier decît se prevede în contracte. Aceasta a făcut ca în primul semestru al anului curent, să se înregistreze o pierdere de peste 3 000 tone de fontă și consumarea în plus a unei cantități echivalente de cocs, pierderi ce nu mai pot fi recuperate prin nici o penalizare. Față de această situație, trebuie spus și înțeles cu toată claritatea că, dacă la nivelul economiei naționale se fac mari eforturi valutare pentru importul unor materii prime de calitate tot mai superioare, nu este îngăduit ca aceste eforturi să fie diminuate prin livrarea de către exploatările noastre a unor minereuri de slabă calitate. Pentru înlăturarea acestei anomalii se așteaptă intervenția conducerilor Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei și Ministerul Industriei Metalurgice, a conducerilor Centralei minelor de fier și nemetalifere — Cluj și a Centralei de la Hunedoara, a cercetărilor și specialiștilor pentru ca, în condițiile antrenării în circuitul valorificării a minereurilor cu conținuturi mai sărace în metal, să se asigure concentrate de calitate corespunzătoare, care să nu afecteze reducerea consumului de cocs. Pledează pentru aceasta și faptul că în prezent, pe plan mondial, chiar și minereurile bogate, cu pînă la 55% fier, se supun unui nou proces de îmbogățire pentru creșterea procentului de fier pînă la 62—68%, exclusiv pentru a reduce la minimum consumul specific de cocs.

De asemenea se cer reexaminate și problemele **fabricării cocsului indigen.** La ora actuală, cu toate eforturile cocsarilor de la Hunedoara și Călan, nu se poate asigura o rezistență mecanică constantă a cocsului și calității normale semicocsului, ceea ce are repercusiuni negative asupra consumului la furnale. Aceasta din cauza diminuării proprietăților de cocsificare a cărbunelui livrat de la Lupeni. În ultima vreme, din cauza neritmicității extracției, se înregistrează mari variații la rezistența după proba la cutie — uneori 20 și chiar 15%, față de 35% cît este normal. Or, în condițiile în care acest cărbune intervine în compoziția șarjei în proporție de aproape 50%, această deficiență, pe lîngă că duce la un consum suplimentar de cărbuni din import, provoacă dereglări în menținerea constantă a rezistenței mecanice și, în ultimă instanță, consum suplimentar de cocs și deranjamente în funcționarea furnalelor. Anomalia trebuie lichidată urgent de către Centrala cărbunelui-Petroșani, cu atît mai mult cu cît cărbunele de Lupeni va intra în proporție însemnată și în producția Uzinei cocsochimice de la Galați, care va fi dată în funcțiune într-un viitor foarte apropiat.

Cît privește efortul propriu al furnaliștilor în îmbunătățirea calitativă a încărcăturii, este necesar să se asigure **funcționarea continuă a stațiilor de concasare și sortare de la Călan și Hunedoara, pentru ca întreaga cantitate de minereu bulgări să fie introdusă în furnale numai la clase granulometrice corespunzătoare,** știut fiind că prin aceasta se pot cîștiga 5—8 kg de cocs la fiecare tonă de fontă. Sînt apreciate ca deosebite rezervele privind ridicarea temperaturii aerului insuflat. Deși furnaliștii — cunoscînd din propria experiență că **la fiecare 10 grade în plus la temperatura aerului, consumul specific scade cu un procent** — depun multe strădanii în acest sens, nu s-a ajuns încă la o temperatură medie satisfăcătoare a aerului. Cauzele constau în scoaterea frecventă din exploatare a cauperelor datorită slabei calități a materialelor refractare, duratei îndelungate de staționare a acestora în reparații. Astfel stînd lucrurile din punct de vedere economic, se impune ca atît la Hunedoara cît și la Călan să se treacă la echiparea furnalelor cu cel de-al patrulea cauper, iar din ramura refractarelor să se asigure cărămizi cu proprietăți superioare care să permită creșterea ciclului de funcționare a cauperelor, evitarea deranjamentelor și reducerea staționării acestora la reparațiile capitale. Se estimează că prin aceste măsuri, temperatura medie a aerului insuflat va putea fi ridicată cu cel puțin 100°C față de nivelul actual, concomitent cu sporirea debitului de gaz metan, obținîndu-se pe această cale o economie substanțială de cocs.

● O integrare mai rapidă în ofensiva tehnologiilor moderne

REZERVELE amintite sînt, desigur, pîrghii de mare eficiență, dar nu sînt nici pe departe singurele. Ele fac parte din arsenalul mijloacelor „clasice" și va tre-

ing. Ștefan CORNEA
șeful sectorului coordonare și sinteză al Comisiei economice a Comitetului județean Hunedoara al P.C.R.

Laurențiu VISKI

(Continuare în pag. 18)

CORESPONDENȚĂ DIN KIEV

EXPOZIȚIE INDUSTRIALĂ A ROMÂNIEI

ÎNCEPÎND de astăzi, Capitala R.S.S. Ucrainiene — orașul Kiev — găzduiește timp de două săptămîni, „Expoziția industrială a Republicii Socialiste România" — una din cele mai reprezentative manifestări economico-comerciale organizată anul acesta peste hotare de către Camera de Comerț.

Actuala expoziție industrială a țării noastre, închinată celei de a 25-a aniversări de la crearea Republicii, se înscrie în contextul continuei dezvoltări și diversificări a legăturilor economice, comerciale și tehnico-științifice dintre România și Uniunea Sovietică. Pe o suprafață de peste 4 000 m.p., expoziția românească reunește produsele a sute de uzine și fabrici, prezentate aici de circa 50 de întreprinderi de comerț exterior și centrale industriale. Practic, sînt înfățișate în cadrul expoziției produse din aproape toate ramurile economiei naționale, preponderență avînd industria constructoare de mașini care deține mai mult de două treimi din suprafața totală de expunere. Alături de expunerea propriu-zisă de mărfuri sînt prezentate și fotomontaje, diapozitive, filme documentare și machete de obiective industriale privind evoluția din ultimii ani a industriei și tehnicii românești, toate avînd menirea să edifice pe vizitatori asupra potențialului actual al economiei țării noastre. De asemenea, organizarea unor spații comerciale cu vînzare de bunuri de consum, obiecte de artizanat, prezentarea modei, funcționarea pe tot parcursul expoziției a unui restaurant cu specific național, precum și alte acțiuni și manifestări completează imaginea României socialiste contemporane.

Constructorii noștri de mașini se prezintă în fața specialiștilor, a publicului larg vizitator din Uniunea Sovietică cu o apreciată carte de vizită, constînd într-o gamă foarte largă de exponate, de înaltă tehnicitate. Iată cîteva dintre acestea: strunguri de tip Carusel și strunguri normale, mașini de alezat și frezat AF-100, cu comandă numerică, mașini de rectificat, de găurit, de frezat, aparate de măsură și control, diverse tipuri de motoare electrice și transformatoare de forță, frigidere și agregate frigorifice, centrale telefonice automate, radioreceptoare și televizoare, aparate electrice de măsură, aparataj de joasă tensiune și alte produse electrotehnice și electronice. De asemenea, alte exponate, între care mijloace de transport auto (autocamioane de diferite tipuri, automobile „Dacia", autoturisme de teren, autoutilitare, autobuze, remorci etc.) tractoare și mașini agricole (tractoare universale de 45, 52 și 65 CP, mașini de plantat răsaduri, de stropit și prăfuit, împrăștiat îngrășăminte, instalații de măcinat fibroase și de preparat furaje uscate, mașini de recoltat, agregate de pompare, batoze, cultivatoare, pluguri etc.); precum și utilaje de construcții, mașini pentru industria de prelucrare a lemnului, mașini textile, rulmenți etc. dau o imagine asupra nivelului la care a ajuns această ramură de bază a economiei noastre naționale.

Bine reprezentate sînt și celelalte sectoare ale economiei românești. Chimia, cunoscută ca una dintre cele mai dinamice ramuri industriale românești, înfățișează o mare varietate de exponate. Astfel, sînt înfățișate îngrășăminte chimice, materiale plastice, cauciuc sintetic, negru de fum, anvelope diverse, fibre sintetice, coloranți și pigmenți, lacuri și vopsele, rășini sintetice, produse clorosodice, o serie de medicamente, preparate și substanțe farmaceutice, produse cosmetice etc., la care se adaugă o gamă variată de produse petroliere — motorine, uleiuri, lubrifianți, benzine, parafine, cocs de petrol și alte derivate ale industriei prelucrătoare de țiței.

Cu standuri proprii sînt prezente și alte ramuri industriale: siderurgia și metalurgia, industria materialelor de construcții, ca și industria de prelucrare a lemnului, ale cărei produse, îndeosebi mobila și piesele de mic mobilier, sînt bine cunoscute pe piața U.R.S.S. Un spațiu amplu este destinat produselor industriei ușoare, de asemenea solicitate de partenerii din țara gazdă. Între exponatele acestei ramuri figurează confecțiile și tricotajele, încălțămintea și articolele de marochinărie, covoarele, stofele și țesăturile, obiectele de sticlărie și de artizanat și multe altele.

Expoziția industrială a Republicii Socialiste România din capitala R.S.S. Ucrainiene este cea de-a doua mare manifestare cu caracter național pe care țara noastră o organizează în Uniunea Sovietică, prima desfășurîndu-se la Moscova, în primăvara anului 1966. Prezentarea de astfel de expoziții naționale sau a unor expuneri specializate, cum au fost expozițiile de produse chimice și de mașini și utilaje de la Moscova, de mobilă la Leningrad și Kiev, concomitent cu organizarea la București a marii expoziții industrial-comerciale a U.R.S.S. din toamna anului 1967, precum și participarea U.R.S.S. la prima ediție a Tîrgului Internațional — București au constituit un mijloc util de informare reciprocă, de cunoaștere a posibilităților și interselor economiilor celor două țări. În același timp, asemenea acțiuni au adus o contribuție importantă la extinderea schimburilor comerciale bilaterale, la lărgirea colaborării și cooperării tehnico-economice pe multiple planuri dintre țara noastră și Uniunea Sovietică.

Tudose NIȚESCU

GOSPODĂRIREA RAŢIONALĂ A FONDULUI FUNCIAR ŞI SISTEMATIZAREA TERITORIULUI (I)

COORDONATELE SISTEMATIZĂRII

ÎNTRUCÎT, atît în literatura de specialitate cît şi în activitatea practică, atît noţiunii privind sistematizarea teritoriului cît şi a folosirii raţionale a fondului funciar li se conferă un conţinut diferit, consider necesar ca discuţia noastră să înceapă cu schiţarea conceptelor respective. În acest sens, se poate aprecia că sistematizarea teritoriului constituie un complex de măsuri şi mijloace pentru valorificarea unui teritoriu sub aspectul fizic, economic şi social. Se vizează, în acest scop, sarcinile clasice privind restructurarea mediului rural prin stabilirea dimensiunilor şi structurilor economice a unităţilor agricole, a aşezării populaţiei agricole, determinarea posibilităţilor de extindere a terenului agricol, edificarea unor propuneri de înlăturare a risipei de teren.

Toate aceste obiective se fundamentează pe baza următoarelor coordonate şi tehnici de lucru : coordonarea şi integrarea dezvoltării agriculturii în scheme-cadru de dezvoltare şi repartizare pe teritoriu a forţelor de producţie la nivelul economiei naţionale, elaborarea specializării zonelor, calculul resurselor de muncă, determinarea necesarului forţei de muncă în agricultură, schiţarea propunerilor cu privire la amenajarea tehnică a teritoriului (alimentarea cu apă şi energie electrică, căi de comunicaţie, evacuarea apelor, îmbunătăţiri funciare etc.), determinarea dinamicii volumului şi a structurii investiţiilor.

În concluzie, se poate accepta ideea că, pe fondul coordonatelor privind integrarea dezvoltării şi amplasării pe teritoriu a agriculturii în tabloul general al dezvoltării economiei naţionale, a specializării teritoriale a agriculturii şi a cuantificării resurselor de muncă, **sistematizarea teritoriului** presupune reglementarea în spaţiu a corelaţiilor şi a interacţiunilor între diferitele sectoare ale activităţii umane, în timp ce **obiectivele folosirii raţionale a fondului funciar** se referă la specializarea producţiei agricole, la reglementarea folosirii pămîntului, la îmbunătăţirea structurii suprafeţelor cultivate, la introducerea unor asolamente raţionale.

În această concepţie se poate spune că între cele două activităţi care fac obiectul discuţiei noastre există o relaţie de interacţiune şi interdependenţă, sistematizarea teritoriului reflectînd transpunerea în spaţiu a sferei repartiţiei şi amplasării pe teritoriu a forţelor de producţie la nivelul economiei naţionale, iar folosirea raţională a fondului funciar afectînd acelaşi conţinut cu aplicaţie mai concretă, la nivelul agriculturii. Prima concluzie şi în acelaşi timp propunere, se referă la necesitatea unei proiecţii de ansamblu a dezvoltării şi amplasării pe teritoriu a forţelor de producţie, la nivel republican, care să ofere şi agriculturii elementele-cadru de zonare a producţiei agricole, de sistematizare a teritoriului agricol şi de gospodărire judicioasă a fondului funciar. Altfel nu vom dispune de parametrii tehnici, economici şi sociali în organizarea ştiinţifică pe teritoriu a producţiei agricole.

dr. ing. N. BRAŞOVEANU

CĂILE CREŞTERII PRODUCŢIEI AGRICOLE

MĂ VOI REFERI la ce anume trebuie făcut în actuala etapă — mă gîndesc la perioada de timp rămasă din actualul cincinal — pentru a gospodări mai bine fondul funciar, pe de o parte, şi de a folosi mai raţional terenurile agricole, pe de altă parte, antrenînd în această preocupare toate resursele de care dispunem, considerînd aceasta sarcina noastră izvorîtă din Documentele Conferinţei Naţionale a partidului.

Înainte de toate, aş vrea să spun că în ultimii ani, în ţara noastră, deşi s-au făcut mari eforturi pentru redarea în circuitul producţiei agricole a unor terenuri neproductive sau care erau folosite neeconomic — aceasta îndeosebi ca urmare a lucrărilor de îndiguiri, desecări, combaterea eroziunii solului — se înregistrează o scădere a suprafeţei arabile. Această scădere se explică prin scoaterile din circuitul agricol a unor terenuri necesare dezvoltării industriei, construcţiilor agrozootehnice, căilor de comunicaţii, obiectivelor social-culturale, a locuinţelor etc.

Suprafeţele care se scot din producţia agricolă pentru aceste obiective sînt foarte mari. De exemplu, în anul trecut, aceste terenuri au însumat peste 25 mii ha, din care peste 10 mii ha s-au dezafectat definitiv din producţia agricolă. În ultimul deceniu, terenurile agricole scoase din circuitul producţiei vegetale însumează circa 100 mii ha.

Repartizate pe ramuri economice, cel mai mare procent îl deţin lucrările de îmbunătăţiri funciare — peste 50% din totalul suprafeţei scoase din producţia agricolă — urmate de industrie, căi de comunicaţii, dezvoltările social-culturale etc.

Pentru a compensa pierderile de producţie agricolă pricinuite de micşorarea suprafeţei agricole şi nu numai de a compensa, ci de a asigura o creştere substanţială a producţiei agricole corespunzător nivelelor prevăzute în planul cincinal — agricultura, după părerea mea, trebuie să acţioneze pe trei căi şi anume : o cale este de a aduce în circuitul agricol noi terenuri care pot fi puse în valoare în mod eficient ; o altă cale este aceea de a intensifica producţia agricolă pe terenurile agricole aflate în cultură, prin mijloace cunoscute (îmbunătăţiri funciare, chimizare, mecanizare, zonare, organizare şi exploatare raţională) ; iar cea de a treia cale este de a raţionaliza şi reduce la minimum suprafeţele terenurilor agricole care urmează a se atribui, în mod obiectiv, dezvoltării altor ramuri economice.

În ceea ce priveşte prima cale, aceea de atragere de noi terenuri în circuitul agricol, consider că resursele funciare de care dispunem sînt puţine, iar unele chiar costisitoare, dacă nu chiar neeconomic de a se amenaja în vederea folosirii lor ca terenuri agricole. Potenţialul acestor terenuri ar reprezenta circa 60—80 mii ha în care se cuprind : tufărişurile şi mărăcinişurile, unele bălţi, mlaştini şi smîrcuri, o parte din drumurile de exploatare agricolă de prisos, unele terenuri acoperite cu pietrişuri, unele pîlcuri de arborete din zonele de şes care nu prezintă importanţă economică etc.

Cea mai importantă cale o prezintă însă gospodărirea cu maximă eficienţă a terenurilor aflate în producţia agricolă.

ing. N. POPESCU

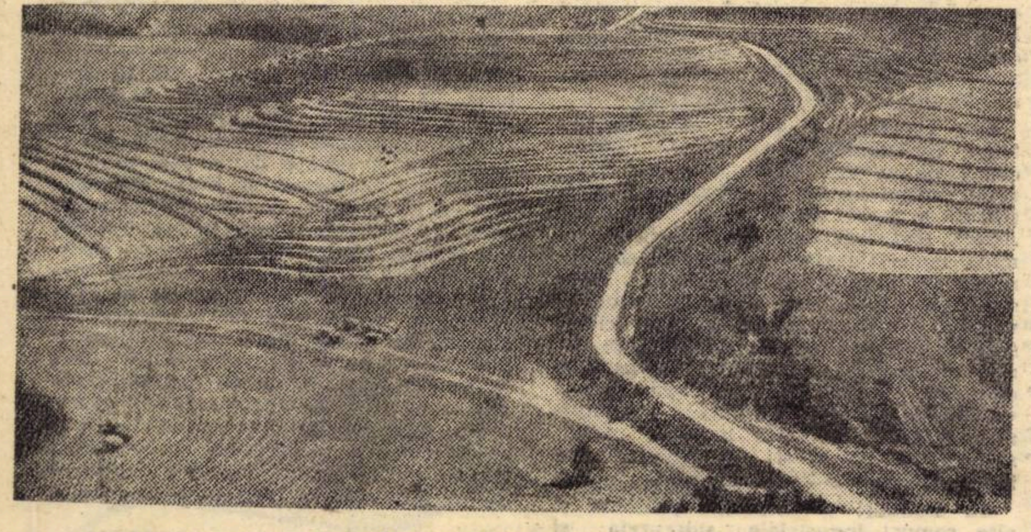

Terasele — mijloc de extindere a fondului funciar.

TOATĂ ATENŢIA APĂRĂRII, FOLOSIRII ŞI CONSERVĂRII SOLULUI

S-A PUS AICI în discuţie o problemă de extremă importanţă atît pentru economia naţională cît şi pentru noi care lucrăm şi, nu greşesc dacă spun, care luptăm în primul eşalon organizat, la judeţ, pentru apărarea, conservarea şi folosirea cît mai chibzuită a fiecărui metru patrat din acest bun naţional — pămîntul — de care este legată creşterea avuţiei naţionale şi deci, bunăstarea întregului popor.

Trebuie să spun de la început că în judeţul Prahova, sub conducerea organelor de partid şi de stat, s-au luat măsuri şi s-au obţinut rezultate remarcabile în apărarea, folosirea şi combaterea eroziunii solului. Lucrările mai importante în acest sens au fost cele de identificare a suprafeţelor pe categorii de folosinţă, la nivelul judeţului, de organizare intergospodărească pe întreaga suprafaţă a judeţului, de întocmire a documentaţiei tehnice şi executarea pe mari suprafeţe a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare (irigaţii, desecări, combaterea eroziunii solului etc.), de întocmire a proiectelor privind organizarea teritoriului şi de stabilire a programelor de măsuri în vederea folosirii raţionale a terenurilor la un număr de 80 cooperative agricole din 106 cîte există în judeţ.

Astfel, s-au amplasat şi dimensionat categoriile de folosinţă a terenurilor agricole în funcţie de pretabilitatea lor, luîndu-se măsuri de creştere a suprafetar ar putea fi evaluat la aproape dublu decît costul mediu al unui ha pe ţară. În judeţul Vrancea, unde proporţia viilor este mai mare, costul este şi mai ridicat, iar pămîntul cel mai slab din nordul judeţului Dolj este evaluat la aproximativ de 5 ori mai puţin ca în judeţul Ialomiţa.

În judeţul Prahova, ca urmare a industrializării puternice, şi a celei mai dense populaţii din ţară, suprafaţa agricolă nu reprezintă decît 59%, iar cea arabilă numai 30% din suprafaţa totală a judeţului. În acest caz, problemei scoaterii terenurilor din circuitul agricol i se dă o mare importanţă, luîndu-se măsuri ferme pentru a apăra integritatea suprafeţelor agricole în sensul de a se scoate din circuit suprafeţe cît mai mici şi de categorii de folosinţă dintre cele inferioare.

Măsurile luate s-au concretizat în creşterea producţiei globale agricole şi în menţinerea suprafeţei agricole şi, în special, a celei arabile a judeţului. Totuşi, rezultatele puteau fi mult mai bune dacă în apărarea, folosirea şi conservarea solului nu se manifestau deficienţe destul de mari.

ing. E. OLTEANU

PĂMÎNTUL ARE VALOARE, SĂ I-O ATRIBUIM!

PROBLEMA pe care vreau să o ridic referitoare la folosirea raţională a fondului funciar se referă la faptul că trebuie să dăm o valoare pămîntului nostru, pe care de obicei îl considerăm ca un element fără valoare, inert, un dar al naturii. În această situaţie, principalul mijloc de producţie din agricultură nu este introdus cu valoarea sa în calculele de eficienţă şi nici nu participă cu această valoare atunci cînd este scos din circuitul agricol.

Plecînd de la faptul că de pe fiecare hectar de pămînt, în raport cu fertilitatea şi structura de producţie, se realizează anumite beneficii atît de către producătorii agricoli cît şi de către stat că, în perspectivă, producţia vegetală va avea un anumit ritm de creştere, iar pentru realizarea unor sporuri de producţie sînt necesare investiţii suplimentare substanţiale, am efectuat unele studii din care a rezultat că preţul mediu al unui hectar de pămînt din ţara noastră ar putea fi evaluat la sume destul de ridicate. Atunci cînd scoatem din circuitul agricol un hectar de pămînt, această valoare reprezintă o pierdere pentru agricultură. Prin scoaterea unor terenuri din circuitul agricol, de pe suprafaţa rămasă în cultură trebuie să se realizeze o producţie suplimentară pentru a recupera producţia de pe suprafaţa cedată. Dar, pentru aceasta, este necesar să se facă investiţii suplimentare. Decurge de aici logica necesităţii calculării preţului pămîntului. Desigur, preţul unui hectar de pămînt variază în raport cu fertilitatea şi structura de producţie. De exemplu, în judeţul Ialomiţa, care are pămîntul arabil cel mai bun din ţara noastră, la structura actuală a culturilor şi a modurilor de folosinţă, preţul unui hectar ar putea fi evaluat la aproape dublu decît costul mediu al unui ha pe ţară. În judeţul Vrancea, unde proporţia viilor este mai mare, costul este şi mai ridicat, iar pămîntul cel mai slab din nordul judeţului Dolj este evaluat la aproximativ de 5 ori mai puţin ca în judeţul Ialomiţa.

Ce se poate realiza practic pe baza acestor calcule ? Se pot stabili anumiţi parametri de producţie minimă, ce pot fi obţinuţi pe un hectar, în raport cu fertilitatea terenului deoarece numai nivelele absolute realizate la hectar nu exprimă comparativ potenţialul productiv. Astfel, în judeţul Ialomiţa cînd se obţin 3 500 kg grîu la hectar nu este obligatoriu ca acest nivel să reprezinte potenţialul deoarece el poate avea fixat un barem de cel puţin 4 000 kg/ha.

Dacă vom avea fixate aceste bareme-diferenţe dintre fertilităţile terenurilor şi le vom compara cu realizările, putem aprecia dacă pămîntul este sau nu folosit raţional.

dr. ing. S. HARTIA

PREŢUL PĂMÎNTULUI — COMPONENTĂ A COSTULUI INVESTIŢIEI

S-A ARĂTAT, şi într-adevăr aşa este, că agricultura este cel mai mare consumator de terenuri scoase din circuitul agricol. Un control efectuat anul trecut de organele băncii şi ale Ministerului Finanţelor a evidenţiat că în agricultură au loc şi cele mai frecvente abateri de la prevederile Legii nr. 12/1968. Or, după cum se ştie, organele îndreptăţite să aplice sancţiuni pentru nerespectarea acestei legi sînt cele ale Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor, M.A.I.A.A. şi consider că alarma pentru risipa fondului funciar trebuie dată în primul rînd în unităţile acestui minister.

La controlul de care vă vorbeam s-a constatat că 62,4% din suprafaţa ocupată fără aprobări legale şi 88,6% din suprafaţa deţinută abuziv după extinderea aprobărilor legale se găsea la unităţi ale Ministerului agriculturii. Dar risipa are loc nu numai prin abateri de la prevederile legale ci şi în cadrul acestora. Cine altele decît organele au acceptat ca pentru complexele de creşterea şi îngrăşarea industrială a porcilor să se scoată din circuitul agricol cîte 100-120 ha (la Brăila, Căzăneşti, Olteniţa, Feteşti), ca apoi să se constate că aceleaşi complexe se pot executa pe suprafeţe de 30 ha, ca la Cluj ? Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, se exprimă pe drept cuvînt îngrijorarea că dacă vom continua în acelaşi ritm scoaterea din circuit a terenurilor agricole vom ajunge la o diminuare sensibilă a suprafeţei agricole. Trebuie să mai ţinem seama că dacă azi — discutînd în linii mari — revin 0,5 ha teren agricol pe locuitor, în 1980 cînd potrivit prognozei vom ajunge la 25 milioane locuitori, suprafaţa respectivă va fi de 0,4 ha. Este deci cu atît mai îndreptăţită această îngrijorare.

Să nu uităm însă că sîntem în curs de realizare a programului naţional privind extinderea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare, care prevede numai pentru acest cincinal redarea în circuitul agricol prin lucrări de îndiguiri şi desecări a peste 600 mii ha. După cum este cunoscut însă, în realizarea acestui program mai sînt încă multe carenţe. Am să dau un exemplu. La I.A.S. Ciocăneşti s-au scos temporar din circuitul agricol 154 ha, pînă la 31.XII.1970, pentru executarea canalului de aducţiune Gălăţui-Dunăre. Azi, la un an şi jumătate după expirarea acestui termen, pe suprafaţa respectivă, care este descopertată de stratul vegetal, bălteşte apa deoarece, nici I.A.S. Ciocăneşti, care are sarcini de plan de cultură pe suprafaţa respectivă, nici Trustul de îmbunătăţiri funciare nr. 3, ambele unităţi nu au dovedit preocupare şi răspundere pentru redarea suprafeţei în circuitul agricol. Iată aşadar că sînt încă multe măsuri de luat pentru gospodărirea cu grijă a fondului funciar.

Am ascultat cu mult interes prezentarea consideraţiilor cu privire la evaluarea terenului făcută de tov. Hartia şi nu am nici un temei să mă îndoiesc de justeţea calculelor. Remarc însă că actuala taxă de protecţie a terenurilor, prevăzută de H.C.M. nr. 1 539/1968, majorează deja costul de deviz al investiţiilor ce se fac pe terenuri agricole şi care se folosesc în alte scopuri decît producţia agricolă vegetală, deci este luată în calculul valorii fondurilor fixe ce urmează a fi amortizate. Consider că de la acest punct de vedere trebuie să se pornească şi cînd vom ajunge să stabilim preţul terenului pentru includerea lui în costul investiţiei şi deci a fondului fix pus în funcţiune. Totodată, mi se pare neeconomic ca să evaluăm bunăoară la preţul despre care vorbea tov. Hartia terenurile scoase din circuit la lucrările de îmbunătăţiri funciare, care în fond rămîn în aceeaşi incintă ce se ameliorează în scopul măririi producţiei şi productivităţii culturilor vegetale. Deci, nu cred că putem supune agricultura la regimul de a-şi evalua terenurile pe care intenţionează să le facă mai productive, deoarece am contrazice însuşi principiul de la care pornim, acela că terenul scos din producţia agricolă trebuie să-şi găsească echivalentul valoric în costul investiţiilor şi, prin amortizare, în costul producţiei din alte sectoare tocmai pentru a compensa imposibilitatea reproducţiei acestui mijloc de producţie.

E. DUMITRIU

CONTROL TEMEINIC, LA FAŢA LOCULUI

ÎN ZONA DE CÎMPIE a judeţului Ilfov există posibilităţi mai reduse pentru sporirea terenului agricol, deoarece acesta reprezintă un procent ridicat în totalul terenului. Atenţia se poate îndrepta spre o gospodărire judicioasă a pămîntului. Cu toate acestea, prin lucrările de organizare a teritoriului, printr-o mai bună reamplasare a folosinţelor poate spori terenul agricol, arabilul în special, pe seama menţinerii drumurilor de exploatare strict necesare unei bune exploatări agricole, a desecării tuturor terenurilor cu apă şi exces de umiditate, reducerea spaţiului între construcţiile din centrele gospodăreşti ale unităţilor agricole, iar acolo unde spaţiul dintre construcţiile existente este mare să fie cultivat cu plante furajere, lucrări în curs de înfăptuire pe întreg teritoriul judeţului.

În ce priveşte „foamea de teren" determinată de industrializarea socialistă a ţării, există posibilităţi de a diminua tendinţa proiectanţilor sau a beneficiarilor de investiţii de a risipi terenuri, pentru care motiv ne revine sarcina de a controla temeinic, la faţa locului, obiectivele noi; în ce priveşte suprafeţele ce se propun a fi ocupate vor trebui completate normativele pentru investiţii existente, pentru a fi în posesia unor date cît mai precise în momentul determinării necesarului de teren.

ing. Igor BERZAN

STUDII DE AMPLASAMENT NU COMISII DE AMPLASARE

APRECIEZ ca foarte inspirată ideea asocierii folosirii raţionale a fondului funciar cu sistematizarea teritoriului. Aceasta deoarece, după cum este cunoscut, sistematizarea teritorială are două atribuţii esenţiale : contribuie la valorificarea completă a resurselor ; asigură repartiţia raţională a forţelor de producţie.

Indicînd metodele de maximizare a gradului de realizare a scopurilor pe care le urmăreşte societatea prin repartizarea corespunzătoare în spaţiu a numărului crescînd de elemente teritoriale, sistematizarea s-a impus ca o necesitate obiectivă pentru coordonarea multiplelor interese ce se interferează pe acelaşi teritoriu, concomitent cu folosirea raţională a resurselor şi în primul rînd a fondului funciar.

Faptele devin şi mai evidente dacă avem în vedere că spaţiul rural ocupă circa 95% din teritoriul naţional, din care suprafaţa agricolă se rezumă la 60%, iar evoluţia din ultimul timp arată că se diminuează atît spaţiul rural cît şi cel agricol propriu-zis. Or, în acest sens, în Rezoluţia Conferinţei Naţionale a partidului cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal se arată că apărarea şi conservarea fondului funciar, îmbunătăţirea calităţilor productive ale pămîntului şi redarea în circuitul agricol a noi suprafeţe de teren constituie o problemă esenţială care trebuie să stea deopotrivă în atenţia organelor de partid şi agricole.

Pe această linie considerăm că este o greşeală a considera sistematizarea teritorială ca o sarcină sau disciplină pur tehnică — de construcţii sau urbanistică, reducînd conţinutul său numai la amplasarea obiectivelor ce urmează a fi construite. Aceste obiective nu pot fi amplasate izolat de cunoaşterea resurselor şi în primul rînd a celor funciare, posibilităţile de dezvoltare a celorlalte activităţi economice şi sociale, repartiţia populaţiei şi aşezărilor omeneşti fiind în ultimă instanţă o rezultantă a acestora.

Studiind şi propunînd relaţiile optime între mijloacele de producţie şi forţele de muncă, sistematizarea asigură de fapt gospodărirea raţională a fondului funciar. Din acest punct de vedere recunosc trei merite ale sistematizării : contribuie la aplicarea măsurilor de utilizare superioară a solului ; permite zonelor rurale să se integreze dezvoltării armonioase în contextul dezvoltării economice şi sociale ; asigură gospodărirea spaţiului rural avînd în vedere conservarea resurselor materiale (sol, ape, păduri) a spaţiilor utilizate pentru industrie, aşezări populate etc., dotarea şi echiparea tehnică a teritoriului.

Aspectele devin mai concludente pe baza analizei unui eşantion de zece judeţe în care au fost elaborate studii de sistematizare teritorială de către IGFCOT şi care concretizează următoarele aspecte esenţiale referitoare la gospodărirea fondului funciar : intensificarea modului de folosire a pămîntului atît prin redistribuirea cît şi prin stabilirea posibilităţilor de extindere a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare. În acest sens, menţionăm că în timp ce în zona Sadova-Corabia din judeţele Dolj şi Olt peste 8 500 ha păduri vor întregi fondul funciar agricol în condiţiile punerii în valoare a nisipurilor, 7 300 ha teren degradat din judeţul Bistriţa Năsăud s-a preconizat a fi atribuite silviculturii ca cea mai bună folosinţă. În acelaşi timp, extinderea acumulărilor cu 60 000 ha, a îndiguirilor cu 200 000 ha, a desecărilor cu 317 000 ha, a irigaţiilor cu 700 000 ha, permite o sporire a folosinţelor intensive concomitent cu intensificarea producţiei. De exemplu, plantaţiile de vii vor spori cu 50 000 ha, iar cele cu pomi cu 34 000 ha. Se asigură în acelaşi timp o mai completă folosire a potenţialului solului prin creşterea considerabilă a efectivelor de animale cu 500 000 taurine, 2 milioane porci, 400 000 ovine, 26 milioane păsări. Totodată, se asigură un amplasament optim al tuturor obiectivelor ce urmează a fi realizate urmărind în contextul factorilor ce condiţionează diferitele amplasamente şi economia maximă de terenuri fertile. Practic, în cele zece judeţe, în perspectiva anului 1990, suprafaţa agricolă se va reduce cu circa 70 000 ha ceea ce la totalul de 3,5 milioane ha agricol va reprezenta o diminuare cu 2,1%. De asemenea, subordonat dezvoltării economice, sistematizarea constituie baza determinării repartiţiei populaţiei şi respectiv a reţelei de aşezări populate. De exemplu, analiza unui eşantion de 5 judeţe atestă că 866 de localităţi rurale vor fi dezafectate în perspectivă, respectivele suprafeţe intrînd în circuitul agricol.

Aş dori în acelaşi timp să mai evidenţiez un aspect şi anume că adesea, în aplicarea diferitelor tipuri de amplasamente nu se respectă prevederile studiilor de sistematizare şi ceea ce este şi mai grav nu se elaborează pe baza unor studii de amplasament (aşa cum cere HCM 900) ci de către o comisie care adesea realizează amplasarea ca „în vremea lui Ştefan cel Mare" cînd se trăgea cu arcul şi unde cădea săgeata acolo se zidea. Iar adesea, cînd se amplasează un obiectiv, nu se face o analiză la nivel macroteritorial pentru a se putea furniza organelor de decizie, prin compararea diferitelor variante, elementele pentru soluţia optimă. Aş menţiona cîteva exemple din agricultură. De exemplu, amplasarea complexelor avicole Galaţi într-o zonă de vînturi puternice, a complexelor Sighişoara şi Deva în zone cu apă de calitate necorespunzătoare, a complexelor intercooperatiste de taurine şi ovine Orăştie şi Deva fără o bază de producţie asigurată, a complexului de porci Gorj — care prin amplasarea în nordul oraşului Tg. Jiu va polua apa şi aerul, a complexului avicol Titu, amplasat pe cele mai fertile terenuri. Acestea sînt numai cîteva exemple de amplasare necorespunzătoare.

dr. ing. I. BOLD

La dezbatere au participat :

I. ALFIRI, director general în Ministerul Finanţelor; arh. **I. BAUCHER**, Comitetul de stat pentru economie şi administraţie locală ; **Ing. Igor BERZAN**, directorul Oficiului de cadastru şi organizarea teritoriului Ilfov ; **dr. ing. I. BOLD**, Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie şi organizarea teritoriului ; **dr. ing. N. BRAŞOVEANU**, Institutul de cercetări pentru economia agrară şi organizarea întreprinderilor agricole de stat ; **arh. D. DEFOUR**, Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor ; **E. DUMITRIU**, director adjunct în Centrala Băncii pentru Agricultură şi Industria Alimentară ; **ing. C. GIURGEA**, directorul Oficiului de cadastru şi organizarea teritoriului Argeş ; **dr. ing. S. HARTIA**, Institutul de cercetări pentru economia agrară şi organizarea întreprinderilor agricole de stat ; **ing. E. OLTEANU**, directorul Oficiului de cadastru şi organizarea teritoriului Prahova ; **ing. N. POPESCU**, director general în Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor ; **E. R. POPESCU**, inginer şef la Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie şi organizarea teritoriului ; **Al. STELIAN**, consilier la Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie ; **dr. Gh. STOICA**, vicepreşedinte al Consiliului popular judeţean Vîlcea.

Din partea redacţiei au participat: **conf. dr. Sabin NICA-SIRBEŞTI**, şef de secţie şi **I. MANEA**, redactor.

SPRE UN INDICE SUPERIOR DE OCUPARE A TERENULUI

CU TOATE CĂ LEGEA nr. 12/1968 stabileşte măsuri precise în privinţa reglementării şi preîntîmpinării posibilităţilor şi tendinţelor de scoatere din circuitul agricol a suprafeţelor de teren, în judeţul Vîlcea, în ultimii ani, pentru construirea unor obiective industriale, agrozootehnice au fost scoase definitiv din circuitul agricol peste 700 ha., iar temporar

Dezbatere consemnată de
Conf. univ. dr. Sabin NICA-SÎRBEŞTI
Ion MANEA

(Continuare în pag. 18)

Amenajările pentru irigaţii, cu conducte îngropate, permite valorificarea superioară a terenului agricol

conducere și organizare

CONDUCEREA PRIN EXCEPȚIE ÎN ACTIVITATEA DE COMERȚ EXTERIOR

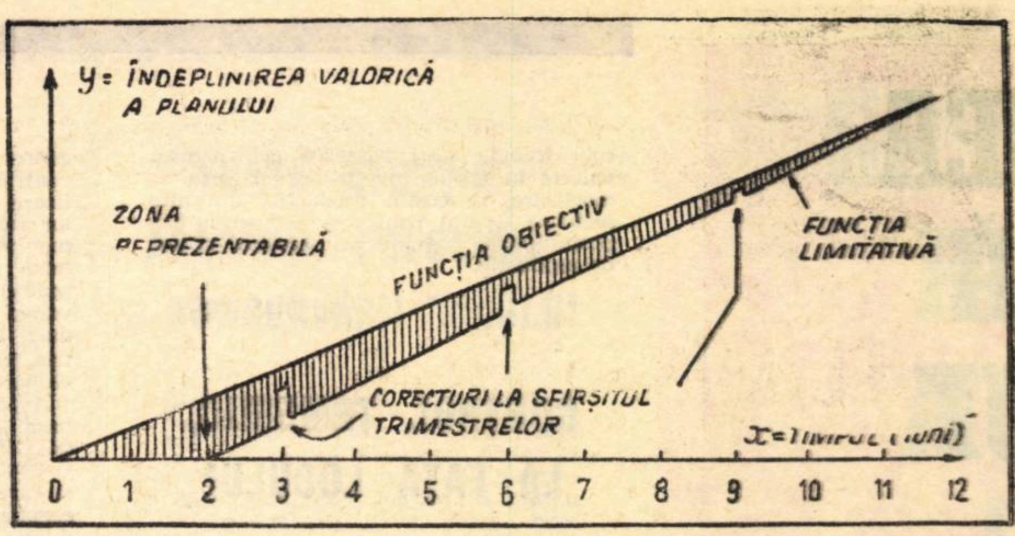

Fig. 3

LARGIREA sortimentului de mărfuri și apariția la exportul și importul nostru a unor produse cu caracteristici tehnice tot mai complexe, necesitatea înfruntării unei concurențe intensificate pe piața mondială, creșterea dimensiunilor organizațiilor cu activitate de comerț exterior și adîncirea relațiilor acestor organizații cu mediul înconjurător economic sînt numai o parte din factorii care determină o complicare considerabilă a procesului conducerii activităților legate de piața externă.

În acest context metoda conducerii prin excepție urmărește ridicarea eficienței conducerii prin concentrarea atenției conducătorului numai asupra abaterilor extreme ale proceselor economice de la obiectivele fixate prin plan, sau de la normele generale.

Cel mai simplu exemplu de aplicare a conducerii prin excepție este urmărirea mersului îndeplinirii sarcinilor planificate date de funcția obiectiv y_0 privind mișcarea mărfurilor unui serviciu operativ de export sau import (vezi fig. 1).

Zona în care responsabilitatea îndeplinirii sarcinii de plan (urmăririi și reglării) este delegată de conducător se delimitează prin funcțiile y_2, y_3 ale abaterilor procentuale normale în sus sau în jos (reprezentate punctat).

Curba de urmărit este cea care reprezintă exporturile sau importurile efective (y_1).

Controlul operațiunilor acestui serviciu constituie atribuția șefului serviciului respectiv atît timp cît mersul efectiv al operațiunilor rămîne în cadrul zonei considerată normală (hașurată). În momentul în care curba efectivă y_1 iese în afara zonei normale intersectînd funcțiile y_2, y_3 în punctele semnal x_1, x_2 și respectiv x_3, x_4, problema trebuie semnalată directorului adjunct (consilierului) urcînd deci pe o treaptă superioară de decizie în vederea introducerii unui procedeu excepțional de regularizare.

Dimensiunile zonei normale cresc pe măsura urcării pe piramida conducerii (vezi fig. 2).

O ieșire a curbei efective sub limita inferioară a zonei normale, reprezintă neîndeplinirea masivă a volumului planificat de export sau import (în intervalul x_1, x_2) în timp ce depășirea limitei superioare admise, atrage atenția asupra unei eventuale afectări a contingentelor ce revin altor țări prin planul pe relații al întreprinderii (în intervalul x_3 x_4).

În practică, la funcțiile ce limitează zona normală nu se justifică o formă perfect paralelă cu funcția obiectiv, iar la aceasta din urmă mersul liniar este rar întîlnit, datorită unor factori ca: introducerea la export, în cursul perioadei de plan, a unor produse noi, respectiv sistarea exportului produselor depășite,

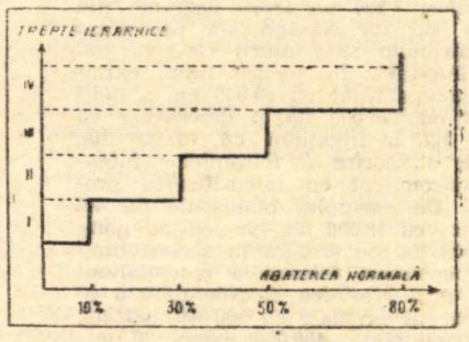

Fig. 2

concentrarea unor producții de serie în anumite luni ale anului, producția de sezon, producția unor utilaje mari în serii mici sau la comandă, etc.

O formulare mai exactă a funcției obiectiv y_0, considerînd aceste ultime observații obținem astfel:

Fie: P = sarcina anuală de plan;
a_i = sarcina de export pe trimestru;
b = fracțiunea din trimestrul în curs, la data analizei;
n = numărul trimestrelor de plan parcurs.

$$y_0 = \left(\sum_{i=1}^{n} \cdot a_i + b \cdot a_{i+1}\right)\frac{P}{100} \qquad (1)$$

Dacă avem de exemplu o sarcină anuală de export de 24 mil. lei valută, repartizată procentual pe trimestre astfel: trim. I (a_1) = 10%; trim. II (a_2) = 20%; tr. III (a_3) = 40%; tr. IV (a_4) = 30%; și se cere determinată valoarea funcției obiectiv (sarcina de livrare) la 20 oct. aplicînd relația (1) obținem:

$$y_0 = \left(\sum_{i=1}^{3} \cdot a_i + \frac{2}{9} a_4\right)\frac{P}{100} = \left(70\% + \frac{2}{9} 30\%\right) \cdot 24 \text{ mil. L. V.} = 18\,384 \text{ L. V.}$$

În acest calcul, valoarea „b" a fost exprimată în decade, respectiv două din cele nouă ale trimestrului în curs (patru). Determinarea funcției obiectiv se face însă deobicei pe baza unor coeficienți antecalculați în formă tabelară.

Cu multă eficiență această variantă a conducerii prin excepție este utilizată și pentru controlul realizării operațiunilor de clearing, în special cînd este prevăzut un swing (vezi fig. 3). După cum se știe în acest caz depășirea creditului tehnic duce la blocarea decontărilor. Utilizarea unei funcții limitative (inferioare) care diminuează permanent spațiul de joc, permite adoptarea unor măsuri de regularizare a desfășurării operațiunilor astfel ca la sfîrșitul perioadei de urmărit abaterile permise să tindă spre zero. O asemenea limitare garantează faptul că abaterile nesemnalizate dar existente nu scapă controlului pînă la sfîrșitul perioadei de plan. Introducerea unor corective periodice funcției limitative (x = 3, 6, 9 luni) face posibilă urmărirea îndeplinirii riguroase a condițiilor swing-ului.

Conducerea prin excepție poate fi de asemenea utilizată în informarea de piață și pregătirea operațiunilor de export sau import.

În cercetarea de marketing urmărirea tendințelor pieței este mult facilitată prin stabilirea unor limite de referință (inferioară și superioară) ale abaterilor probabile conjuncturale față de prognozele redate prin curba de trend (considerată funcție obiectiv).

Abaterile peste limitele considerate normale semnalează momentele cînd dezvoltarea vădește o altă direcție decît cea așteptată fiind deci necesară o nouă prognoză. Este vorba în principal de cercetarea de piață pe termen mijlociu și lung atît teritorială, cît și pe mărfuri. Aceeași metodă poate fi folosită și la supravegherea vînzărilor reprezentanților regionali sau ale altor verigi periferice.

Pregătirea operațiilor de export și import cuprinde și controlul eficacității publicității și a relațiilor cu publicul.

Metoda conducerii prin excepție se poate realiza în acest caz prin stabilirea la fiecare program de reclamă sau la fiecare complex de activități publicitare, a unei limite inferioare, exprimată printr-o creștere procentuală minimă a cererii, sau a numărului de clienți. Stabilirea unor asemenea limite impune, bineînțeles, experiență și competență din partea utilizatorului. „Depășirea" în jos a limitei așteptate este semnalul pentru a reexamina mijloacele și metodele folosite pentru reclamă și activitatea cu publicul, spre a vedea dacă activitățile în domeniul respectiv pot fi continuate. Totalitatea informațiilor asupra valorilor extreme obținute în acest mod, este hotărîtoare pentru politica ulterioară a publicității fiecărui grup de produse.

În activitatea precontractuală conducerea prin excepție în varianta „statisticii negative" este utilizată la controlul eficienței ofertelor. E vorba aici de analiza sistematică a frecvenței cauzelor care au condus la respingerea unor oferte. Cunoașterea ponderii fenomenelor negative permite depistarea cauzelor și luarea de măsuri.

Practic, controlul eficienței activității de ofertare vizează obținerea de informații și indici asupra motivelor de cumpărare sau necumpărare, diferențiate atît pe țări, cît și pe mărfuri, cum ar fi: dificultăți în realizarea mărfurilor din motive comoditare sau de politică comercială pură, raportul între pregătirea activă și cea pasivă a afacerilor precum și alte elemente importante pentru tactica de marketing. La un volum mare de oferte, valorificarea datelor primare necesită sortarea lor pe bandă magnetică (prelucrare automată).

Unul dintre cele mai complicate domenii ale controlului în întreprinderea de comerț exterior este cel al formării disponibilului și îndeplinirii obligațiilor contractuale. Aici se urmărește configurația statistică centralizată pe fonduri, în dinamică, în vederea semnalizării neconcordanțelor extreme ce apar la încheierea contractelor de livrare și de prestației, a convențiilor de coordonare în perspectivă, și a altor contracte dintre industrie și întreprinderile de comerț exterior (asistență tehnică, service, etc).

Se urmărește, de asemenea, evoluția debușeelor potențiale, portofoliul comenzilor, contractelor încă nefixate juridic (sub rezerva acordării licenței cumpărătorului sau a autorizației de transfer valutar etc.), paralel cu dinamica disponibilului de mărfuri, reducerea stocurilor, compararea situației contractelor cu normele ce decurg din caracterul procesului de producție etc.

În sfîrșit, o altă variantă a conducerii prin excepție presupune efectuarea unei selecții a fenomenelor de densitate extremă, față de anumite norme. Este cazul analizei frecvenței erorilor înregistrate la întocmirea unor documente. Cînd această frecvență depășește normele uzuale, conducerea trebuie să intervină pentru a verifica fie documentul, în ceea ce privește conceperea lui, fie aspectele de personal.

Urmărirea respectării termenelor de rezolvare a reclamațiilor necesită, de asemenea, stabilirea de limite ale căror depășiri conduc la semnalizarea automată a situațiilor critice de ordin juridic.

Aplicarea permanentă și complexă a conducerii prin excepție impune sarcini suplimentare echipei de conducere a întreprinderii, cum ar fi: organizarea activității pe resoarte, cu responsabilități precise și teoretic fără intersecții, structurarea responsabilităților și a competențelor după criterii obiective, existența unui sistem vertical bine articulat de raportare și pregătirea corespunzătoare a datelor statistice, pregătirea deciziilor de importanță majoră prin folosirea instrumentarului matematic și logistic, ajustările planului etc. Centralismul democratic constituie o bază solidă pentru adoptarea conducerii prin excepție, iar introducerea sistemului de prelucrare automată a datelor va contribui la atingerea unei eficacități deosebite.

Asigurarea unui caracter permanent al acestor activități necesită, la întreprinderile mari, înființarea unui „centru de dirijare" subordonat direct echipei de conducere. Acest centru ar putea fi organizat ca o grupă formată din: un economist cu studii superioare, un matematician sau statistician și un referent cu cu studii medii.

Activitatea grupei menționate constă în specificarea fluxurilor informaționale ale conducerii, stabilirea sistemului de înaintare a rapoartelor, definirea procedeelor concrete ale conducerii prin excepție adecvate întreprinderii respective (modalității de stabilire a funcției obiectiv și a marjelor de abateri acceptabile).

Tot în sarcina grupei „de dirijare" cade analiza cauzelor abaterilor de la plan și pregătirea deciziilor pentru directorul general, actualizarea diagramelor și a altor mijloace auxiliare de lucru ca și instructarea celorlalte compartimente ale întreprinderii, în vederea bunei desfășurări a conducerii prin excepție.

Aplicarea conducerii prin excepție în activitatea de control și analiză a activității întreprinderii de comerț exterior contribuie la o informare complexă, continuă și automată a conducerii întreprinderii cu privire la activitățile nodale ale acesteia — fără să implice cheltuieli prea mari, pentru introducere. Ea creează totodată o bază solidă dezvoltării principiului conducerii colective

Ovidiu RUJAN
Ioan GEORGESCU

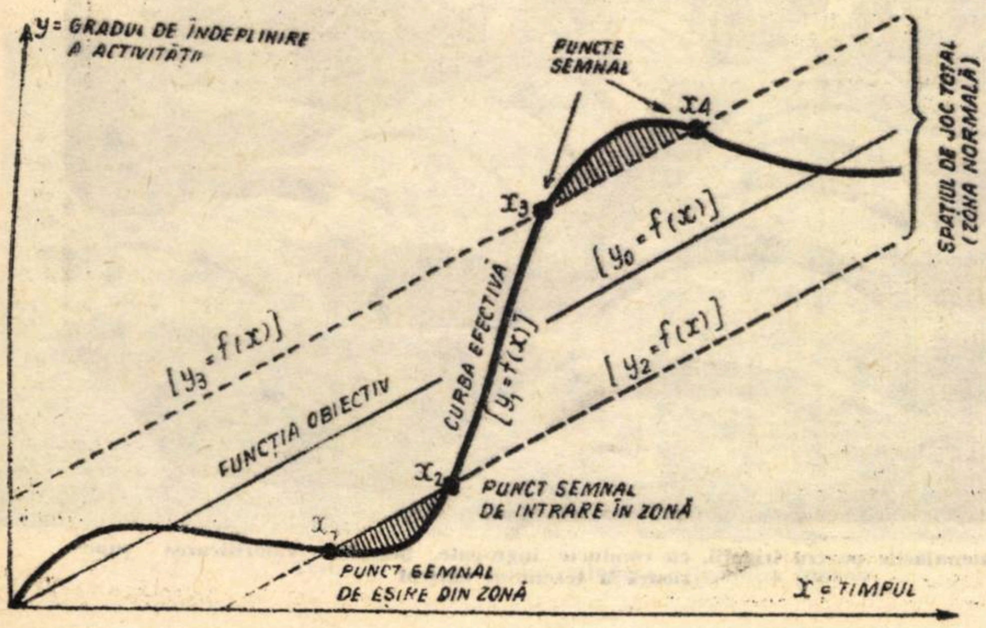

Fig. 1

MANUAL DE MARKETING

RECENT a apărut sub egida Asociației Române de Marketing manualul introductiv „Marketingul de export" — autori St. Mișu și I. Gionea, coordonator Constantin Fota.

Lucrarea, unică de acest fel în literatura noastră economică, își propune să contribuie la suplinirea unei lacune acut resimțite de specialiștii din centrale și întreprinderile producătoare cu activități de comerț exterior, de toți cei ce activează pe tărîm practic sau teoretic în sfera schimburilor comerciale cu străinătatea, în contextul sarcinilor de perfecționare continuă a activității de comerț exterior, al apropierii producției de piața externă.

Lucrarea are un caracter documentar-informativ insistînd asupra principiilor și tehnicilor uzitate pe plan internațional, în special pe piețele țărilor capitaliste, în activitatea de marketing. Procurarea volumului este gratuită pentru membrii AROMAR.

CERCETARE-DEZVOLTARE

Pentru accelerarea înnoirii produselor și tehnologiilor:

ELIMINAREA UNUI LOC ÎNGUST – FAZA DE DEZVOLTARE

DEZVOLTAREA în ansamblu a bazei materiale a cercetării științifice în țara noastră a înregistrat creșteri însemnate, ilustrate în special prin eforturile financiare depuse în această direcție. Astfel, în cincinalul 1966—1970 au fost alocate pentru știință, de la bugetul de stat, 8,5 miliarde lei (din care 1,72 miliarde lei pentru investiții) iar în perioada 1971—1975 au fost prevăzute 18,3 miliarde lei (din care 4,5 miliarde lei investiții).

Analiza situației arată că în prezent activitatea de cercetare științifică dispune de o bază materială însemnată și de un nivel de dotare ridicat, fapt ilustrat prin numeroase realizări în această direcție cum sînt: înzestrarea cu aparatură modernă de înaltă performanță a unităților de cercetare, construirea de noi laboratoare și sedii pentru aceste unități etc.

Trebuie însă arătat că în orientarea acestor eforturi principala atenție s-a îndreptat în special spre asigurarea mijloacelor materiale necesare activității de cercetare propriu-zisă, fiind însă neglijată într-o anumită măsură activitatea de dezvoltare experimentală, al cărui rol este de a definitiva soluțiile rezultate din activitatea de cercetare la nivel asimilabil în producție.

Avînd în vedere că valorificarea în producție a cercetărilor este condiționată într-o măsură hotărîtoare de posibilitatea materializării rapide a rezultatelor cercetărilor, considerăm că o problemă acută este de a se accelera dotarea unităților de cercetare cu capacitățile necesare activității de dezvoltare experimentală, ca: ateliere de prototipuri (în cazul cercetărilor destinate obținerii de noi utilaje sau aparate), stații-pilot, stații experimentale etc. (în cazul cercetărilor destinate obținerii unor noi produse sau asimilării unor noi procedee tehnologice).

Pentru a ilustra importanța pe care o reprezintă activitatea de dezvoltare experimentală în cadrul fluxului de materializare a activității științifice aplicative precum și necesitatea asigurării condițiilor materiale pentru desfășurarea acestei activități arătăm **în schema de mai sus**, legăturile ce există între etapele, locul de materializare și obiectivele activității științifice. Este de observat că activitatea de dezvoltare experimentală ocupă un loc central în cadrul acestui flux și că ea este condiționată de existența unor condiții de materializare corespunzătoare.

Ponderea încă redusă pe care o au bazele experimentale în cadrul capacităților globale ale unităților de cercetare, iar în unele cazuri nulă ne situează sub nivelul necesar indicat de practica mondială, de circa 40—50%. Situații deficitare sub acest aspect pot fi menționate la: Institutul de cercetări pentru materiale de construcții - București; Institutul de cercetări electroenergetice și pentru termoficare - București; Institutul de cercetări și proiectări pentru utilaj chimic și rafinării - București; Institutul de cercetări pielărie, cauciuc și mase plastice - București etc.

Ponderi mai ridicate, care reflectă o dotare corespunzătoare cu capacități de execuție, pot fi menționate la: Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor - București; Institutul de cercetări și proiectări pentru autovehicule și tractoare - Brașov; Institutul de metrologie - București.

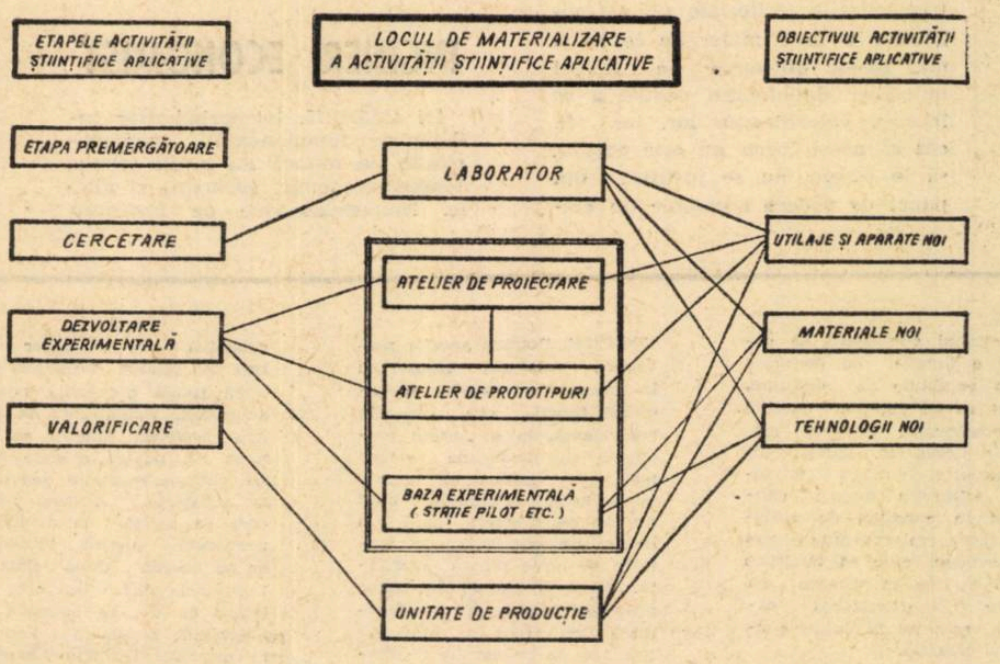

Schema fluxului de materializare a activității științifice aplicative.

Pentru executarea unor prototipuri necesare unităților de cercetare în vederea finalizării unor rezultate există și posibilitatea ca asemenea prototipuri să fie realizate la diferite unități industriale de profil. Deși au existat unele acțiuni pe această linie trebuie arătat însă că legătura și cooperarea dintre unitățile de cercetare și unitățile industriale este în general nesatisfăcătoare, fapt generat în parte și de caracterul cerințelor unităților de cercetare (valoare redusă a comenzilor, caracterul imprevizibil al cererilor etc.).

Ca o consecință a lipsei sau insuficienței capacităților de execuție sau bazelor experimentale apar întîrzieri sau nerealizări în activitatea de valorificare a rezultatelor obținute prin cercetare. Astfel, Institutul de cercetări și proiectări pentru echipamente hidroenergetice și mașini de transportat - Reșița, a studiat asimilarea filtrelor cu autospălare, temă care, deși rezolvă probleme tehnice dificile, nu s-a aplicat în producție. Datorită întîrzierii cu care s-a executat prototipul la o unitate industrială ($2^1/_2$ ani) beneficiarul a renunțat la soluția propusă de institut, recurgînd la import; dacă institutul ar fi dispus de un atelier propriu, executarea și experimentarea prototipului respectiv ar fi durat 6 luni și s-ar fi evitat importul. Tot astfel, lipsa capacităților de execuție și a bazelor experimentale la Institutul de cercetări și proiectări pentru utilaj chimic și rafinării - București, determină institutul să abordeze un număr restrîns de teme reprezentînd în special lucrări fără materializare practică (studii tehnico-economice, normative de calcul, tipizări etc.).

Un aspect negativ și o greutate în funcționarea atelierelor de prototipuri existente în unitățile de cercetare îl constituie insuficiența forței de muncă, în special muncitori de înaltă calificare, situație generată de lipsa unor preocupări mai susținute și a unui sistem de recrutare organizat în această direcție.

Sub aspectul dotării cu mașini și utilaje a atelierelor de prototipuri din cadrul unităților de cercetare este de observat nivelul relativ redus, cu mult inferior față de cel al atelierelor de prototipuri din industrie. Fără a preconiza o egalizare a nivelului de dotare în diferitele domenii ale activității de cercetare, menționăm de asemenea și faptul că între dotările atelierelor unităților de cercetare există discrepanțe ce nu pot fi justificate. Este de menționat și faptul că, deși sub aspect valoric nivelul de dotare la unele unități de cercetare este relativ ridicat, totuși în multe cazuri starea acestor dotări lasă de dorit sub aspectul uzurii fizice sau morale (exemplu la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria electrotehnică - București, Institutul de cercetări și proiectări pentru echipamente termoenergetice - București etc.).

Utilizarea incompletă a capacităților de execuție în unitățile de cercetare reprezintă de asemenea un aspect negativ, reflectat și prin aceea că în prezent aproape toate atelierele unităților de cercetare lucrează într-un singur schimb. Considerăm că o utilizare mai intensă a bazei materiale existente în unitățile de cercetare ar putea contribui mai susținut la autodotarea acestor unități concomitent cu rezolvarea unor solicitări ale altor unități pe linia producerii de aparatură de cercetare. Faptul că este posibilă o asemenea activitate o demonstrează exemplul Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor - București, la care, prin organizarea lucrului în două schimburi, s-a putut afecta o parte însemnată din capacitatea atelierelor pentru activitatea de autodotare și microproducție.

Din cele arătate rezultă că situația pe ansamblu a condițiilor în care se materializează în prezent rezultatele cercetării științifice este deficitară, fapt care reclamă luarea unor măsuri concrete orientate în final spre creșterea eficienței acestei activități.

Ținînd seama că în actualul cincinal și în etapele ce urmează investițiile pentru cercetarea științifică vor reprezenta valori tot mai însemnate, considerăm că **trebuie avut în vedere ca aceste mijloace financiare să fie dirijate într-o mai mare măsură spre crearea sau extinderea capacităților de execuție și bazelor experimentale în unitățile de cercetare.**

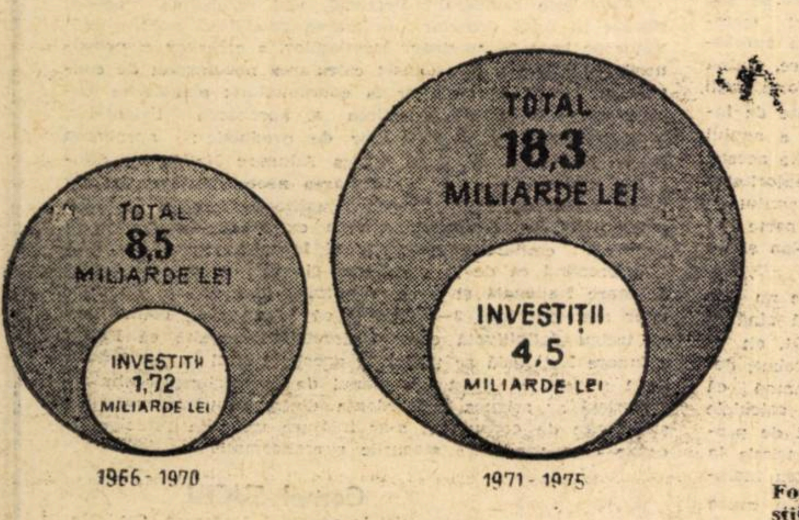

Fonduri pentru știință.

În acest context, considerăm că orientarea pe care trebuie să o capete dezvoltarea capacităților de execuție și bazelor experimentale din unitățile de cercetare științifică trebuie să pornească de la o concepție unitară care să fie corelată cu dezvoltarea în ansamblu a întregii activități de cercetare, atît sub aspectul conținutului, cît și al structurii organizatorice. Avem în special în vedere necesitatea **comasării potențialului** de cercetare în unități de mare capacitate, pe domenii specifice, dotate cu o puternică bază materială în care o pondere însemnată să fie ocupată de atelierele de prototipuri și bazele experimentale. Asemenea unități vor aborda în special probleme de cercetare cu caracter complex avînd o sferă mai largă de aplicabilitate. Concomitent cu aceasta este necesar să se dezvolte într-o măsură cu mult mai mare decît în prezent unitățile de cercetare uzinală destinate să satisfacă cerințele de cercetare pentru problemele curente ale producției.

Ca urmare a celor arătate considerăm că măsurile ce se vor lua pe linia dezvoltării capacităților de execuție și bazelor experimentale în unitățile de cercetare trebuie să fie orientate spre creșterea substanțială a acestor capacități și dirijarea investițiilor pentru știință în primul rînd spre asemenea obiective.

În ceea ce privește tipurile de ateliere de prototipuri ce se vor realiza considerăm că trebuie avute în vedere în special următoarele: ateliere cu grad de integrare redus, dotate cu utilaje specifice și spații de montaj și încercări, avînd o activitate bazată pe cooperarea cu uzine de profil; ateliere cu grad de integrare ridicat dotate cu utilaje cu caracter universal; întreprinderi specializate cu caracter republican; ateliere cu caracter monoscop; ateliere ale instituțiilor de învățămînt superior.

Pentru activitatea experimentală legată de introducerea unor procedee sau materiale noi, sau modernizarea celor existente, urmează a se extinde într-o măsură cu mult mai mare stațiile-pilot. În funcție de natura și obiectivele experimentărilor, stațiile-pilot se vor putea dezvolta atît în unitățile de cercetare de profil cît și în cadrul unor unități de producție.

În vederea utilizării eficiente a capacităților de execuție și bazelor experimentale din unitățile de cercetare, atît cele existente, cît și cele ce se vor crea, este necesar să se acorde atenția cuvenită pentru asigurarea resurselor umane și materiale la un nivel corespunzător, cantitativ și calitativ. Considerăm că atelierele de prototipuri în care activitatea de producție trebuie îmbinată în permanență cu o capacitate de concepție trebuie să fie încadrate în special cu muncitori de calificare superioară capabili să execute lucrări de tehnicitate ridicată. De asemenea, este necesar și posibil să se treacă la organizarea lucrului în două schimburi, luîndu-se în acest scop măsurile necesare.

Un factor care poate aduce o contribuție însemnată în creșterea eficienței activității de execuție a prototipurilor și a lucrărilor experimentale îl constituie lărgirea cooperării dintre unitățile de cercetare pe această linie. Pentru facilitarea acestei cooperări considerăm necesar să se organizeze diferite acțiuni de informare cum ar fi: editarea de cataloage și monografii referitoare la activitatea de execuție și experimentală a unităților de cercetare, continuîndu-se acțiunile inițiate pe această linie; organizarea de expoziții în țară și străinătate privind aparatura de cercetare și produsele realizate de unitățile de cercetare științifică etc. acțiuni ce vor contribui la o mai bună cunoaștere reciprocă.

Măsurile propuse, precum și altele legate de scopurile arătate trebuie să formeze obiectul unor preocupări ale factorilor interesați și în primul rînd ale unităților de cercetare. Ministerele și celelalte organe centrale, tutelare de unități de cercetare trebuie de asemenea, să elaboreze studii pentru dezvoltarea capacităților de execuție și bazelor experimentale din fiecare domeniu.

Întrucît este necesar ca aceste măsuri să fie corelate cu dezvoltarea în ansamblu a rețelei unităților de cercetare și cu structura acestora apare ca oportună elaborarea unor studii-cadru pentru fiecare domeniu de cercetare. Pe această linie Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie a inițiat o acțiune amplă menită să conducă la stabilirea cadrului complex al dezvoltării activității de cercetare științifică în etapa actuală și în perspectivă. Pe baza tematicii unitare elaborate în acest scop și difuzată factorilor interesați au fost elaborate studii-cadru pentru unele domenii de cercetare, s-au întreprins acțiuni ample de analiză cu privire la situația actuală a capacităților de execuție și bazelor experimentale.

ing. Șt. GHEORGHIȚĂ

scrisori

PRELUAREA DISPONIBILITĂȚILOR

MATERIALELE de uz general în stare bună care rămîn de la executarea unor comenzi și nu mai sînt necesare unităților deținătoare, se pot oferi întreprinderilor teritoriale de aprovizionare care le vor prelua pentru valorificare. De altfel, întreprinderile teritoriale de aprovizionare analizează periodic stocurile disponibile oferite de unitățile deținătoare și preiau toate materialele de uz general în stare bună. În perioada octombrie 1970—aprilie 1972, s-a analizat de 6 ori situația materialelor aflate în stoc disponibil la Uzina „Independența" Sibiu, preluîndu-se produse în valoare de peste 8 milioane lei.

Cît despre materialele specifice achiziționate pentru executarea unui anumit produs și a căror folosire este limitată, acestea nu se preiau, valorificarea lor urmînd să se facă de întreprinderea deținătoare sau de forul ei tutelar la unități care execută produse asemănătoare. Preluarea de către întreprinderile teritoriale de aprovizionare a unor materiale ce nu-și mai găsesc utilizarea în cadrul unităților deținătoare pentru a se încerca valorificarea lor, iar în caz că acest lucru nu este posibil, să le caseze, nu se justifică din punct de vedere economic (în etapa actuală). Întreprinderile teritoriale nu au spații de depozitare suficiente, iar cheltuielile de depozitare, conservare și manipulare ar depăși în unele cazuri valoarea materialelor respective.

În ce privește casarea materialelor fără utilizare (o altă propunere făcută de tov. Nicolae Grigore, contabil șef la uzina „Independența" în nr. 19) considerăm indicat ca operația respectivă să se facă de întreprinderile deținătoare care urmează să justifice și motivele care conduc la această măsură.

ing. O. HORASANGIAN
director adjunct în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

INGINER ECONOMIST

ÎN CADRUL întreprinderilor industriale funcționează compartimente de muncă cu profil tehnic, tehnico-economic, economic și altele. Nomenclatoarele de funcțiuni prevăd două alternative pentru ocuparea posturilor din cadrul acestor compartimente, respectiv inginer sau economist, atît pentru funcțiile de conducere cît și pentru cele de execuție. Ca urmare, inginerul are nevoie de suficiente noțiuni economice, iar economistul, la rîndul său, de noțiuni tehnice.

Pentru ca un angajat să îmbine armonios, eficient, activitatea tehnică cu cea economică a unui serviciu enunțat mai sus trebuie să fie absolvent al unei facultăți adecvate. Pentru aceasta îmi permit să propun spre studiu organelor de resort ca o facultate cu profil economic să fie integrată în cadrul unui institut tehnic, iar absolvenții să primească diploma de inginer economist. Aceștia să fie încadrați numai în serviciile de planificare, salarizare, O.S.P.M. etc.

ec. Gheorghe COZMA
Uzina chimică „Carbosin" Copșa Mică

CURIER

● Vechime

ALEXANDRU DRAGOMAN, București. — Intrucît la data de 1 iulie 1971, ați fost transferat în interesul serviciului în aceeași funcție (sau într-una echivalentă) însă într-o unitate unde se aplică nivele superioare de salarii, ați beneficiat de o majorare cu două clase de salarizare, fiind trecut în același timp de la gradația IV-a la gradația III-a. Această majorare de salariu s-a făcut în temeiul prevederilor Circularei Ministerului Muncii nr. 170052/1970. În aceste condiții, vechimea minim necesară pentru promovarea într-o gradație superioară celei în care sînteți încadrat în prezent, se calculează de la data stabilirii salariului tarifar de încadrare la unitatea de unde ați fost transferat, respectiv de la 1 noiembrie 1969.

● Derogare

IOAN SARCA, Jibou. — În ipoteza în care, înainte de 1 ianuarie 1972, s-a aprobat de organul competent să dețineți o funcție cu derogare de la condițiile de vechime, puteți ocupa această funcție în continuare, conform art. 68 din Legea nr. 12/1971. În ce privește anularea micșorării salariului pentru neîndeplinirea condiției de vechime, legea nu cuprinde nici o prevedere care să modifice reglementarea în vigoare cu privire la salarizarea cadrelor care nu îndeplinesc această condiție.

● Livrare anticipată

INTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE, Berceni — Ploiești. — Potrivit art. 18 din Legea contractelor economice „produsele contractate se pot livra cu anticipație, numai cu acordul părților". Dispozițiile legale prevăd ca principiu îndeplinirea obligațiilor contractuale astfel cum au fost înscrise în contracte, obligația de a respecta termenele fiind atît în sarcina furnizorilor cît și a beneficiarilor. Rezultă că furnizorii trebuie să livreze la termenele înscrise în contracte, livrarea cu anticipație fiind posibilă numai cu acceptul beneficiarilor. În speță, beneficiarul poate refuza mărfurile livrate anticipat, consecințele expedierii urmînd a fi suportate de cel care a livrat astfel.

● Funcții

COSTICĂ ZAHARIA, Botoșani. — În cazul dv. nu sînt aplicabile prevederile Circularei Ministerului Muncii nr. 170052/1970. Potrivit acestor prevederi, salariații transferați în interesul serviciului în aceeași funcție sau într-una echivalentă, la o unitate prevăzută cu nivele de salarii mai mari, conducerea unității poate hotărî acordarea unui număr de gradații fără a depăși pe cea avută la unitatea de unde provin salariații. Funcția de administrator grup-școlar nu este echivalentă cu aceea de gospodar principal la un șantier de gradul I de construcții-montaj.

● Promovare

MARIA CHIRA, Dej. — Potrivit prevederilor pct. 68 la Legea nr. 12/1971, absolvenții învățămîntului mediu de cultură generală, cu peste 5 ani vechime în funcții economice medii, pot fi promovați — cu examen sau concurs — în funcții de contabil principal, planificator principal, statistician principal și în alte funcții echivalente, dacă au promovat și un curs de specializare de profil economic. Asemenea cursuri se organizează potrivit prevederilor Legii nr. 2/1971, privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste.

● Salarizare

T. POPESCU, Ploiești. — Din scrisoarea dv. rezultă că ați fost încadrat ca tehnician, la gradația IV-a și că aveți o vechime de 2 ani și 3 luni în această gradație. Conform art. 64 din Legea nr. 12/1971, organele de conducere colectivă ale unităților de stat pot reduce vechimea minimă totală prevăzută pentru acordarea gradațiilor, în cadrul aceleiași funcții, cu cel mult 1/5, pentru cadrele care au obținut rezultate deosebite în activitate. Această reducere se aplică la vechimea prevăzută pentru gradațiile ce se acordă după data de 1 ianuarie 1972. Din cele relatate de dv. se constată că îndepliniți condițiile necesare promovării într-o categorie superioară, dacă se consideră de către organul de conducere a unității că îndepliniți celelalte condiții prevăzute de art. 64 din lege. Desigur, promovarea într-o gradație superioară se poate face numai în limita fondului de salarii planificat.

● **MIRCEA BOAȘU, Toplița** — Salarizarea dv. ca maistru instructor — la gradul definitiv — la școala profesională corespunde reglementării în vigoare.

● **ECATERINA COLDEA, Cluj.** — Prevederile ultimului aliniat al art. 41 din Legea nr. 12/1971 se referă la altfel de școli decît cele tehnice, financiare. Cursul de specializare cu profil tehnic — respectiv economic — se organizează în condițiile prevăzute de art. 3 din Legea nr. 2/1971, putînd să fie organizat, fie în cadrul unității unde lucrați, fie în cadrul altei unități.

● **ELENA BAȘTEA, București.** — În cazul în care îndepliniți condițiile de încadrare în funcția de statistician și reușiți la examenul (concursul) instituit conform Legii nr. 12/1971, la promovarea dv. în această funcție veți putea fi încadrată, conform prevederilor pct. 6 din anexa nr. XI la H.C.M. nr. 914/1968. Desigur, la nivelul de bază al funcției de statistician sau, dacă acest nivel este mai mic sau egal cu cel avut în funcția de dactilograf principal, la un număr de gradații care să asigure creșterea salariului echivalentă cu o clasă de salarizare.

● **I.I.L. „TURDEANA", Turda.** — Regulamentul privind contractul de proiectare aprobat prin H.C.M. nr. 1002/1964, nefiind abrogat de art. 29 din Legea nr. 71/1969, este aplicabil și în prezent contractelor de proiectare. Problema penalităților este rezolvată de art. 14 din regulament.

● **ION ENACHE, Constanța.** — Adresați-vă Direcției tehnice din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini.

● **Dr. DOMOKOS MAKKAY, Miercurea Ciuc.** — Situația intervenită între dv. și unitatea respectivă se poate rezolva pe plan local.

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Cunoașterea cauzelor generatoare și apoi lichidarea stocurilor supranormative

DEZBATEREA organizată de revista „Viața economică" pe tema prevenirii și lichidării stocurilor supranormative, o apreciez ca deosebit de utilă. Acum, cînd toată țara se pregătește pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, accelerarea vitezei de rotație a fondurilor din economie, eliminarea imobilizărilor în stocuri supranormative capătă o importanță deosebită pentru creșterea eficienței economice.

În numerele 22, 23 și 24 ale revistei, s-au analizat temeinic cauzele apariției de stocuri supranormative. Soluțiile propuse s-au axat, în principal, pe lichidarea stocurilor și nu pe prevenirea formării lor. Personal, am ajuns la concluzia că este necesar, în primul rînd, a se organiza temeinic acțiunea de cunoaștere din timp a cererilor justificate ale beneficiarilor. Cererile neprevăzute dar justificate, se satisfac din rezervele de plan, situație de altfel legiferată. Admițînd ideea că băncile finanțatoare ar rezolva problemele financiare ce se ridică la apariția de stocuri supranormative, ca urmare a alinierii producției cu cererile justificate ale beneficiarilor, dar în cursul perioadei de plan, înseamnă a admite formarea de stocuri supranormative. Aceasta nu înlătură cauza, iar economia națională pe ansamblu, nu cîștigă. Deci trebuie să acționăm asupra cauzei, respectiv pe o organizare mai bună a marketingului.

Legea nr. 71/1969, prevede obligativitatea asigurării portofoliului de comenzi la nivelul capacității maxime de producție, iar Legea nr. 11/1971, precizează la art. 9 că întreprinderea „elaborează planul cincinal și planurile anuale, pentru întreaga sa activitate, asigurînd folosirea maximă a tuturor capacităților de producție și a celorlalte resurse pe care le are la dispoziție, ținînd seama de posibilitățile de asigurare a materiilor prime și a materialelor necesare, **precum și de desfacerea produselor realizate atît pe piața internă cît și la export"**. Deci, nimeni nu obligă întreprinderea să se aprovizioneze cu materii prime și materiale pentru produse ce nu au desfacerea asigurată.

Din dezbateri, ca și din practică, rezultă că o cauză principală, care generează frecvent, stocuri supranormative, o constituie necunoașterea precisă, la data încheierii contractelor, a planului de producție. Pentru a se asigura la timp cele necesare producției, trebuie mai întîi să se știe ce se produce și cînd se produce. Potrivit actualei metodologii, planul de producție se tot modifică pînă la aprobarea lui de către Marea Adunare Națională, act care, pînă în prezent, a avut loc către sfîrșitul anului. Conform Legii 71, contractele ar trebui încheiate cu 6 luni înainte de începerea perioadei de plan, adică pînă la 31 iulie a anului în curs pentru anul următor. Pînă acum, prevederile acestei legi n-au putut fi respectate. Dar în tot cazul, majoritatea contractelor s-au încheiat înainte de aprobarea planului de către Marea Adunare Națională, iar după aceea o parte din ele au suferit modificări în raport de cifrele de plan și cu acordul părților.

Actuala metodologie are unele lacune, deoarece nu ține seama de tatonările și variantele ce se analizează pînă la definitivarea planului de producție. Atît în anul 1971, cît și în 1972, cererile de necesar pentru anul viitor au trebuit depuse pînă la 15, respectiv 30 aprilie, ceea ce înseamnă că serviciile de aprovizionare din unități au început calculele de la începutul lunii martie. La acea dată, planul de producție încă nu era definitivat. Dar cererile s-au trimis la coordonatorii de balanță care au avut termen pentru înaintarea balanțelor data de 5 iunie. Menționez că, din cauza impreciziilor pe linie de plan de producție, pînă la 30 aprilie numai 50 la sută din unități au depus cererile la coordonatori. Restul le-au trimis în cursul lunii mai, îngreunînd lucrul coordonatorilor de balanțe.

Tot din această cauză, au suferit și încă suferă modificări resursele comunicate coordonatorilor de către furnizori, ceea ce, de asemenea, îngreuiază lucrul coordonatorilor care nu pot definitiva balanțele. Așa de exemplu, la Centrala industrială de îngrășăminte chimice, resursele, la o bună parte din produse, s-au modificat în jurul datei de 1 iunie. Aceasta denotă că unitățile nu au analizat, de la început, cu tot simțul răspunderii capacitățile reale de producție. Pentru lucrătorii serviciului desfacere, aceasta a însemnat o altă muncă pentru actualizarea balanțelor în funcție de resursele modificate și probabil că unele planuri de producție vor mai suferi modificări și cu ocazia analizei balanțelor la nivel de minister.

Care este remediul ? Personal, văd rezolvarea acestei situații în felul următor : estimarea producției pentru anul viitor pe baza parametrilor instalațiilor, a cererilor și propunerilor prevăzute în cincinal; calcularea necesarului de consum și înaintarea cererilor la coordonatori; elaborarea balanțelor ; analiza, îmbunătățirea și aprobarea balanțelor, inclusiv definitivarea planurilor de producție ; aprobarea planului de stat de către Marea Adunare Națională; difuzarea cifrelor de plan ; recalcularea necesarului (unde este cazul) și înaintarea cererilor ; actualizarea balanțelor ; difuzarea nivelelor la beneficiari și a extraselor de balanță la furnizori ; emiterea comenzilor și încheierea contractelor.

Apreciind că de la aprobarea planului de către Marea Adunare Națională și pînă la terminarea încheierii contractelor mai sînt încă 3—4 luni și că acțiunea de contractare ar trebui definitivată către 1 decembrie, rezultă că Marea Adunare Națională ar trebui să aprobe planul în jurul datei de 1 august. În acest fel, planul de aprovizionare tehnico-materială ar asigura concordanța dintre resursele materiale și nevoile de consum și s-ar înlătura una din principalele cauze care generează stocurile supranormative.

Cornel SUCIU
economist la serviciul desfacere, Centrala industrială de îngrășăminte chimice

INFORMATIE-DECIZIE

REGIMUL ECONOMIC-JURIDIC AL FUNCȚIONĂRII BIBLIOTECII NAȚIONALE DE PROGRAME

ORGANIZAREA Bibliotecii Naționale de Programe implică, așa cum am arătat într-un articol apărut în „Viața economică" Nr. 28/1972, elaborarea unor normative care să reglementeze problemele ce se referă la coordonarea tematicilor privind elaborarea de programe, drepturile și obligațiile autorilor și utilizatorilor Bibliotecii Naționale de Programe, categoriile de servicii prestate de aceasta din urmă, normativele și standardele ce se aplică programelor și documentațiilor aferente. Propunerile ce se prezintă, în continuare, constituie cadrul discuțiilor ce se vor purta în toamna acestui an cu prilejul consfătuirii ce va avea ca scop aprobarea unor normative privind regimul economic și juridic al programelor și al Bibliotecii Naționale de Programe.

BIBLIOTECA Națională de Programe, ca depozitar și furnizor, își propune să stabilească relații cu toți elaboratorii și utilizatorii de programe, pe bază de abonament. Poate fi abonat la BNP orice centru de calcul sau orice instituție care posedă colective de informaticieni. Obligațiile ca și drepturile ce-i revin BNP, ca urmare a acestei poziții sînt: asigurarea unui control unic, din partea BNP, asupra temelor propuse pentru elaborarea de programe; garantarea folosirii lesnicioase a programelor și documentațiilor prin elaborarea de normative și standarde pentru unificarea modului de prezentare a acestora; asigurarea unui sistem simplu și eficace de raporturi cu abonații; asigurarea cointeresării materiale a autorilor, prin crearea unui sistem de premiere la dispoziția BNP, de retribuire suplimentară, în funcție de gradul de reutilizare a programelor, prin garantarea dreptului de autor și secretului profesional; furnizarea de programe și documentații complete, conform normativelor; întreținerea și actualizarea la beneficiar a programelor livrate și documentațiilor aferente; ținerea evidenței utilizărilor și întreținerii programelor la beneficiari; asigurarea instalării programelor la utilizator, prin grupa proprie de asistență, centrul de calcul autor sau centrul de calcul teritorial cel mai apropiat, distribuirea, vinderea sau închirierea programelor la beneficiari interni sau externi, pe bază de abonament sau contract cu beneficiarii respectivi; scoaterea din circulație a programelor depășite; încasarea taxei de abonament și a unui comision de 2% din sumele realizate prin vînzarea sau închirierea programelor.

Abonații BNP, elaboratori și utilizatori de programe, vor trebui să se încadreze și ei într-o anumită disciplină cu drepturi și obligații corespunzătoare:

Se prevede astfel ca centrul de calcul ce a elaborat programele să asigure asitența tehnică pentru introducerea și întreținerea programelor proprii la utilizator. Conținutul serviciilor de asistență constă în instruirea personalului, adaptarea programului la anumite particularități ale beneficiarului, asigurarea serviciilor de programare pentru corectarea erorilor constatate în timpul utilizării programelor închiriate, întreținerea programului pe toată durata prevăzută în contract. Facturarea serviciilor de asistență va fi prevăzută în cadrul taxelor de închiriere sau al prețului de vînzare.

Toate organizațiile cu preocupări în domeniul elaborării de programe, au obligativitatea obținerii avizelor pentru planurile și temele de programare de la BNP, ca și a introducerii în BNP a programelor elaborate. Ele trebuie să garanteze calitatea programelor proprii și să acorde BNP dreptul de reproducere și difuzare nerestrictivă a programelor.

Dreptul de autor se acordă centrului de calcul (instituției) în cadrul căruia s-a elaborat programul. Centrul de calcul prestator de servicii nu-și poate însuși drepturile de autor pentru programele rulate de beneficiari și care nu au fost elaborate de acest centru de calcul Copii după programele sursă pot fi însă păstrate la centrul de calcul prestator de servicii numai cu acordul beneficiarului. Dacă în contractul de elaborare a programului, beneficiarul care finanțează lucrarea, participînd la elaborarea acesteia este menționat drept coautor, drepturile de autor vor reveni fiecăruia din contractanți conform proporțiilor stabilite prin contract;

Abonații utilizatori de programe au următoarele îndatoriri și drepturi: primesc, pe bază de comandă, programele disponibile și documentațiile aferente, fără nici un fel de restricție, ca și toate modificările și actualizările programelor cumpărate sau închiriate. Pot obține de asemenea, informații asupra tuturor programelor existente în bibliotecă.

— Ei au obligația de a aduce la cunoștința BNP orice modificare sau îmbunătățire adusă programului închiriat sau cumpărat.

— Nu au dreptul de a multiplica sau difuza programele și documentațiile primite și cu atît mai puțin drept de revînzare.

Vînzarea programelor poate fi făcută de BNP, cu respectarea drepturilor de autor, sau de către centrul de calcul autor. Închirierea programelor se va face însă numai de către BNP. În scopul reglementării procesului de vînzare sau închiriere a programelor se propune adoptarea unei structuri stimulative a prețurilor programelor și a taxelor de închiriere, ținîndu-se cont de numărul de utilizatori, costul instalării programelor, amortizarea, performanțele și gradul de utilizare morală. Cînd vînzarea se face prin intermediul BNP, aceasta va reține din suma realizată partea cuvenită pentru prestarea de servicii și materialele consumate. Dacă vînzarea se face prin centrul de calcul autor, acesta trebuie să anunțe imediat la bibliotecă toate datele referitoare la client.

În cazul închirierii de programe, la expirarea contractului, utilizatorul va restitui toate materialele la BNP, iar folosirea programului la utilizator va fi definitiv întreruptă.

Propunerile de mai sus, departe de a acoperi toate aspectele complexe pe care le ridică BNP, constituie doar un cadru pentru demararea discuțiilor. Normativele ce se vor stabili prin consfătuirea specialiștilor din toate centrele de calcul sau alte unități interesate, vor pune bazele reglementării relațiilor elaborator-biliotecă-utilizator, acțiune ce sperăm să conducă la o creștere însemnată a eficienței muncii de programare și la ridicarea calitativă a produselor acesteia.

M. DEDEOGLU
șef laborator Biblioteca Națională de Programe
I.C.S.C.M.A.

COMPCONTROL — 1972

CEL DE AL 2-LEA SIMPOZION COMPCONTROL cu tema: „Utilizarea calculatoarelor electronice în conducerea întreprinderilor industriale", organizat de „Societatea științifică pentru construcții de mașini" și de „Societatea științifică pentru automatică și tehnică de calcul" din R.P.U. la Sopron în această vară, s-a bucurat de o largă participare internațională (specialiști din Anglia, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacia, R. D. Germană, R. F. a Germaniei, Elveția, Italia, R. P. Polonă, R. S. România, S.U.A. și R. P. Ungară).

Lucrările simpozionului s-au desfășurat în 5 secții specializate, pe următoarele temate:

Secția I — **Realizări în domeniul sistemelor integrate pentru conducere,** în cadrul căreia au fost abordate problemele proiectării sistemelor informatice pentru conducere (MIS), utilizării teleprelucrării datelor, precum și ale proiectării și organizării băncilor de date.

Secția II — **Sisteme informatice pentru gestiunea producției,** în care majoritatea referatelor au prezentat realizări concrete privind utilizarea calculatoarelor electronice în planificarea, ordonanțarea și controlul producției industriale.

Secția III — **Utilizarea calculatoarelor electronice pentru elaborarea programelor de calcul pentru mașinile unelte cu comandă numerică,** în care s-au abordat problemele fundamentale privind standardizarea tehnicienilor și limbajelor de programare, evaluarea performanțelor acestora, un loc important acordîndu-se aplicațiilor concrete.

Secția IV — **Utilizarea calculatoarelor în proiectarea organelor de mașini,** în care s-au prezentat algoritmi și programe de calcul pentru aplicații, susceptibile pentru a fi folosite într-o practică generalizată.

Secția V — **Metode pentru alegerea echipamentelor de calcul,** în cadrul căreia s-au pus în discuție metode și criterii pentru evaluarea eficienței echipamentelor de calcul atît sub aspectul performanțelor lor intrinseci cît și a celor de sistem, ca software de bază și de aplicații, fiabilitate în exploatare etc.

Marea majoritate a referatelor prezentate au fost axate pe probleme legate direct de procesul de producție, cu aplicații concrete în industria constructoare de mașini și metalurgică fapt ce a contribuit în primul rînd la succesul simpozionului.

Cu prilejul simpozionului a fost organizată și o expoziție de echipamente de calcul și de transmisie a datelor, la care au particpat întreprinderi din Ungaria, R.F.G., Franța, Anglia, Suedia etc.

De asemenea, la acest simpozion a fost emisă ideea constituirii unei asociații de utilizatori de calculatoare electronice, avînd ca scop cunoașterea eficienței utilizării calculatoarelor prin popularizarea metodelor și tehnicilor moderne, sprijinirea obținerii și folosirii rezultatelor din diferite țări. Căile propuse pentru atingerea acestor obiective sînt variate: schimbul de documentații, de know-how prin consfătuiri, de specialiști, mijlocirea contactelor directe între posesorii de software de interes reciproc, organizarea de lucrări în comun, acordarea de burse, adaptarea pachetelor de programe de aplicații elaborate pentru un timp de calculator la alte tipuri de calculatoare etc.

Simpozionul COMPCONTROL — 72, ale cărui viitoare ediții, organizatorii intenționează să le realizeze și în alte țări, a pus în evidență pe de o parte interesul pe care-l suscită pe plan internațional problema conducerii integrante a producției cu ajutorul calculatoarelor electronice, iar pe de altă parte preocupările intense existente în acest domeniu în țara prietenă vecină, în R. P. Ungară.

ing. V. TICOVSCHI
consilier

Micromonografie profesională

ANALISTUL

OBIECTUL PROFESIUNII DE ANALIST îl constituie studiul problemelor majore de ordin economic, organizatoric, administrativ etc., în vederea raționalizării tuturor activităților pentru realizarea obiectivelor în cele mai bune condiții, cu minimum de efort.

ANALISTUL, indiferent de poziția pe care o ocupă (salariat al unității în care se desfășoară analiza sau al unei întreprinderi specializate — efectuind „consulting") — și de specificul domeniului în care acționează, parcurge în activitatea de rezolvare a problemelor următoarele mari etape: CUNOAȘTEREA SITUAȚIEI ACTUALE, prin culegere de date folosind diverse metode și procedee de investigare; ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI ACTUALE prin evaluarea materialului cules în prima etapă; PROIECTAREA NOULUI SISTEM, prin elaborarea unor variante de soluționare, alegerea variantei optime și a mijloacelor adecvate în vederea finalizării; IMPLEMENTAREA, transpunerea în practică a rezolvării teoretice, verificarea justeții ipotezei alese, a modului concret de soluționare.

Pornind de la faptul că profesiunea se numește ANALIST, unii specialiști sînt tentati să creadă că activitatea acestuia se rezumă doar la analiză, neglijînd tocmai aspectul esențial al activității acestuia și anume acela de soluționare a problemelor.

Remarcăm însă că din prima etapă, ANALISTUL recurge la operațiile logice de comparare, sintetizare etc.; alegînd datele cele mai semnificative pe baza cărora întocmește tabele, grafice etc. De asemenea nici în cadrul etapei a doua nu au loc numai operații de analiză, aceasta neputîndu-se realiza în absența celorlalte operații intelectuale de sinteză, generalizare, abstractizare etc.

Pentru a înlătura probabil confuzia, literatura franceză de specialitate adaugă alături de termenul de ANALIST și termenul DE CONCEPȚIE (l'analyste-cocepteur). Și poate ar fi necesar și la noi să se găsească o denumire semnificativă pentru această profesiune nouă care să-i reflecte clar conținutul.

ANALISTUL — „informatician", (SPAD), se diferențiază de ANALISTUL — „organizator", prin aceea că proiectează rezolvarea problemelor la care acesta din urmă a indicat prelucrare automată. În rest, ambii stăpînesc aceleași metode și procedee de investigare, de culegere a datelor și desfășoară o activitate intelectuală similară. O soluționare eficientă a problemelor este posibilă numai în cadrul unei munci de echipă, prin participarea comună a ANALISTULUI — „informatician" și „organizator".

Cu toate că însăși profesiunea de ANALIST SPAD se află la început de drum, asistăm în cadrul acesteia la o diviziune a muncii, la o specializare. Astfel, unii dintre ANALIȘTII SPAD desfășoară o muncă cu caracter de cercetare științifică, căutînd anumite modele, anumite căi de rezolvare a diverselor probleme, aceștia fiind ANALIȘTII DE MODELE. În unele centre de calcul din țară la care au apărut deja ANALIȘTII DE MODELE, restul ANALIȘTILOR-SPAD sînt denumiți ANALIȘTI DE SISTEM și întrucît noțiunea de „sistem" are multe sensuri (printre care și acela de „calculator"), pentru evitarea confuziilor posibile ar fi bine să le găsim o denumire corespunzătoare (de exemplu ANALIȘTI-FUNCȚIONALI).

Dacă ANALIȘTII DE MODELE parcurg o traiectorie de la concret la abstract, de la particular la general, ANALIȘTII DE SISTEM (FUNCȚIONALI) se ocupă de aplicarea în practică a diverselor modele, căi de rezolvare — traiectoria gîndirii lor, urmărind particularizarea unui model realizat de către ANALIȘTII DE MODELE. Ca atare profilul psihologic (psihograma) celor două profesiuni ce tind să se desprindă din profesiunea de ANALIST SPAD, diferă (vezi psihograma).

Întrucît la noi în țară, s-au format PROGRAMATORI din rîndul cadrelor cu pregătire superioară, făcîndu-se la început și o școlarizare comună, cu analiștii, există la ora actuală PROGRAMATORI care realizează, pe lîngă atribuțiile specifice profesiunii și atribuții care aparțin ANALISTULUI SPAD, fapt pentru care se numesc ANALIȘTI-PROGRAMATORI. Este de așteptat ca dezvoltarea informaticii în țara noastră, formarea programatorilor dintre cadrele cu pregătire medie, să ducă la dispariția acestor ANALIȘTI-PROGRAMATORI, paralel cu desprinderea de noi profesiuni din grupa ANALIȘTILOR SPAD.

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII LOR: Elaborează „Dosarul de analiză", în care scop: culeg date (iau interviuri, studiază documente etc.) și întocmesc organigramele funcționale (trasînd flowcharturi): creează modelul matematic general al sistemului, variabilele și parametrii ce urmează a fi incluși în model, estimează gradul de dificultate al rezolvării modelului pe calculator; întocmesc schemele logice de sistem; proiectează și organizează fișierele, datele de intrare și de ieșire (formularele), noile imprimate.

Asigură legătura cu analiștii „organizatori" și cu echipele de programatori (indică limbajul de programare și sistemele de operare).

Acordă asistență tehnică implementării noului sistem.

ANALISTUL SPAD prin specificul activității de mare răspundere pe care o desfășoară, se bucură de un statut profesional foarte elevat.

PROFILUL ANALISTULUI SPAD (vezi psihograma).

Sex: profesiunea este accesibilă în egală măsură ambelor sexe.

Studii: superioare tehnice, economice sau alte specialități, în funcție de domeniul de activitate.

Formație: este necesar ca ANALISTUL SPAD să dispună de experiență în producție (minim 3 ani) și în special să fi desfășurat activități care solicită gîndirea, atît în specificul profesiei sale cît și în specificul ramurii în care își va desfășura activitatea de ANALIST.

Integritate fizică și sănătate perfectă.

S. DOBRONĂUȚEANU
C. COTOR

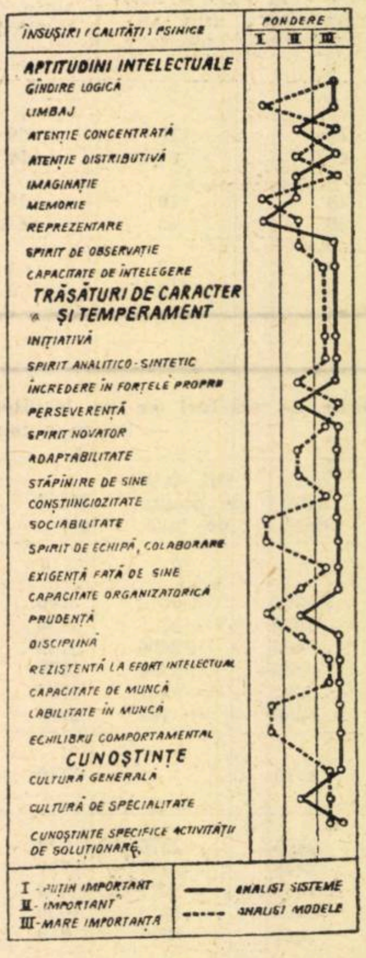

Psihogramă

CRITERII DE FUNDAMENTARE A PLANIFICĂRII TERITORIALE A FONDULUI DE MĂRFURI

PROIECTUL LEGII cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, supus dezbaterii publice, sintetizează într-un tot unitar experiența și eforturile îndreptate spre perfecționarea conducerii conștiente a procesului de edificare a societății socialiste în patria noastră. Din acest punct de vedere, perfecționarea planificării activității comerciale în profil teritorial constituie expresia — pe planul aprovizionării populației — a politicii științifice a partidului de creare a unor condiții cît mai echitabile de muncă și viață tuturor locuitorilor țării. Ca urmare, s-au asigurat prin planurile de stat mijloacele necesare creșterii producției materiale, a veniturilor populației, a nivelului de trai, precum și a dezvoltării serviciilor comerciale astfel ca aprovizionarea populației cu bunuri de consum să se realizeze în condiții cît mai bune în toate județele și localitățile țării.

În acest context se înscrie și perfecționarea planificării teritoriale a comerțului socialist, sarcină subliniată, de altfel și la Conferința Națională din decembrie 1967, precum și în Legea nr. 3/1972 cu privire la activitatea de comerț interior care la cap. III art. 31, prevede necesitatea elaborării unor criterii de așezare a fondului de mărfuri pe organizații în cadrul județelor. În acest sens, proiectul Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată dezbătut în prezent conține unele sarcini legate de buna aprovizionare a populației cu mărfuri atît la capitolul „planificarea teritorială a dezvotării economico-sociale" cît și în capitolul „planificarea creșterii nivelului de trai al populației". Pentru realizarea acestei sarcini considerăm că în aceste capitole ar trebui accentuate aspectele de perfecționare a fundamentării planului comerțului socialist în profil teritorial și îndeosebi a „repartizării fondului de mărfuri pe județe".

Studiul de față reprezintă o încercare pe linia stabilirii unor criterii științifice care să sprijine perfecționarea repartizării fondului de mărfuri și a planului de desfacere în profil teritorial.

POLITICA ȘTIINȚIFICĂ a partidului și statului nostru de formare a unei structuri teritoriale optime a forțelor de producție a asigurat accentuarea ritmului de creștere economică a județelor mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial și la punerea în valoare a unor importante resurse materiale și de forță de muncă. Aceasta a condus la creșterea veniturilor salariaților și ale țărănimii, la sporirea și diversificarea producției de bunuri de consum, la creșterea exigenței oamenilor muncii pentru calitatea produselor și pentru o bună aprovizionare cu mărfuri. Totodată, au fost luate măsuri care au condus la îmbunătățirea an de an, a activității comerciale, a aprovizionării populației cu mărfuri necesare ridicării nivelului de trai și de civilizație, la creșterea nivelului calitativ al servicilor comerciale, la perfecționarea muncii de conducere, organizare și planificare a acestei activități. Un rol important în acest sens joacă și reglementările activității de comerț interior prin Legea nr. 3/1972 care va constitui baza desfășurării acestei activități în concordanță cu cerințele stadiului actual de dezvoltare social-economică a țării.

O atenție însemnată s-a acordat și se acordă perfecționării planificării activității de comerț, determinării și alegerii indicatorilor, care să exprime cît mai corect sarcinile de plan, îmbunătățirii metodologiei de desfășurare a indicatorilor pe teritoriu, descentralizării unor sarcini de planificare, lărgirii atribuțiilor consiliilor populare județene, consiliilor populare ale municipiilor și orașelor precum și organizațiilor și întreprinderilor comerciale. Au fost luate măsuri de întărire a relațiilor contractuale și lărgirea legăturilor directe și operative dintre întreprinderile comerciale și producătoare pentru adaptarea producției la schimbările ce intervin, în cererea de mărfuri a populației, s-au adîncit și diversificat metodele de studiere, investigare și sondare a cererii de mărfuri a populației.

Pentru a răspunde în mai mare măsură sarcinilor trasate de recenta Conferința Națională a partidului privind ridicarea nivelului de trai al populației este necesară perfecționarea întregii activități comerciale îndeosebi a activității de așezare pe teritoriu a fondului de mărfuri (pe județe și pe organizații comerciale) precum și a desfășurării pe teritoriu a planului circulației mărfurilor cu amănuntul.

Alcătuirea unui sistem logic de criterii științifice pentru fundamentarea așezării fondului de mărfuri pe teritoriu (județe, organizații comerciale), precum și pentru stabilirea indicatorului desfacerilor de mărfuri cu amănuntul pe județe (propuneri de plan sau desfășurarea sarcinilor de desfacere din planul de stat) în concordanță cu nevoile și cererea solvabilă a populației, ar putea fi de un real folos lucrătorilor care se ocupă de planificarea activității comerciale la toate nivelele.

Necesitatea unui sistem de criterii de fundamentare a desfășurării planului de desfacere cu amănuntul și a fondului de mărfuri pe teritoriu este impusă de faptul că și în prezent continuă să existe diferențieri însemnate pe județe între **nivelul valoric al vînzărilor totale de mărfuri** și îndeosebi între **nivelul vînzărilor la unele produse** pe un locuitor.

Desigur că aceste diferențieri se datorează în cea mai mare parte unor cauze obiective legate de evoluția dezvoltării social-economice a teritoriului respectiv fără a exclude însă și unele cauze subiective. Astfel, în timp ce creșterea volumului de desfacere în 1970 față de 1965 pe total țară a fost de 49%, la unele județe prezintă modificări importante (vezi tabelul nr. 1)

Creșteri mari la volumul desfacerilor de mărfuri se observă la județele care în perioada construcției socialiste și-au ridicat treptat potențialul lor economic prin construirea și intrarea în funcțiune a unor obiective industriale, creșterea numărului de salariați etc. și invers, creșteri sub media pe țară se constată îndeosebi la județele dezvoltate din punct de vedere economic unde volumul fizic al desfacerilor, datorită faptului că se pornește de la un nivel anterior mai ridicat, prezintă creșteri procentuale mai mici.

În afară de diferențierile în ce privește creșterile pe această perioadă la vînzările totale de mărfuri, particularități deosebite se prezintă la creșterea volumului pe categorii de mărfuri. La un număr de 30 județe creșterile la mărfuri nealimentare depășesc nivelul creșterii pe total județe, subliniind tendința arătată de creștere medie pe țară. Aceste creșteri prezintă diferențieri de la județ la județ și la fiecare produs. Astfel, la televizoare, creșterile în 1970 față de 1965 au fost de 38% în județul Satu Mare, de 48,6% în județul Prahova și de 3 ori în județul Harghita, de 2 ori în județul Sălaj, de 1,6 ori în județul Ilfov iar la mobilă, de exemplu în timp ce în județul Brașov creșterea a fost de 71,2% în județul Ilfov desfacerile au crescut de 2 ori. Aceste diferențieri ies și mai mult în evidență dacă se compară volumul desfacerilor de mărfuri pe un locuitor.

Se observă astfel că în timp ce în județul Timiș desfacerile de mărfuri pe un locuitor sînt cu 1390 lei peste media pe țară (în afară de Brașov, Constanța sau municipiul București unde vînzările sînt influențate de activitatea turistică etc.) în județul Ilfov desfacerile prin comerțul socialist raportate la un locuitor sînt cu 2370 lei sub media pe țară.

Este cunoscut faptul că **aceste diferențieri sînt datorate unei multitudini de factori** între care mai importanți în cadrul nivelului de dezvoltare social-economică a județelor și localităților pot fi: gradul de industrializare, de urbanizare, de ocupare a forței de muncă, număr de salariați, resurse materiale, specific de consum, în general, factori care determină puterea de cumpărare a populației, cererea solvabilă de mărfuri. Nu poate fi însă exclusă posibilitatea ca mărimea acestor diferențieri între unele județe și localități apropiate ca nivel de dezvoltare, în afara cauzelor obiective arătate, să fie influențată și de unele cauze subiective legate de o insuficientă cunoaștere a cererii de mărfuri pentru populația din unele județe sau localități etc.

În diferite județe, zone și localități ale țării, consumul de produse, cumpărările de mărfuri de către populație, diferă în funcție de specificul local, de tradițiile de consum, prezintă anumite particularități și datorită acestui fapt, desfășurarea fondului de mărfuri în teritoriu la toate produsele, nu se poate face în mod uniform, ci în funcție de acest specific de consum, asigurînd o aprovizionare conformă cu dorințele, nevoile și solicitările populației din teritoriul respectiv.

În acest fel se realizează satisfacerea cererii de mărfuri a populației pe teritoriu și se evită creșterile de stocuri la unele produse în județele și localitățile unde acestea nu sînt solicitate și se pot evita lipsuri în aprovizionare acolo unde acestea sînt cerute cu mai multă intensitate. Pentru aceasta se impune cunoașterea în profunzime a factorilor ce influențează pe județe, pe zone, consumul de produse al populației, **cunoașterea unor criterii** ce trebuie avute în vedere în acțiunea de desfășurare a planului de desfacere cu amănuntul și a fondului de mărfuri pe teritoriu, acestea constituind două laturi importante ale planificării circulației mărfurilor în profil teritorial găsindu-se într-o strînsă și permanentă corelare.

● Criterii generale

CRITERIILE generale sînt acelea care ținînd seama de prevederile de dezvoltare social-economică a țării noastre ne orientează în activitatea de fundamentare a deciziilor în desfășurarea fondului de mărfuri pe teritoriu, precum și la desfășurarea planului valoric al desfacerilor de mărfuri cu amănuntul. Printre acestea, mai importante menționăm: cunoașterea **sarcinilor cu caracter de directivă stabilite prin documentele elaborate de către conducerea partidului și statului sau prin legi ale statului**, în legătură cu dezvoltarea social-economică a țării, a creșterii nivelului de trai și de civilizație atît în perspectivă cît mai ales pentru perioada curentă ce se planifică; **ansamblul de factori demografici; gradul de dezvoltare social-economică a județelor și localităților, în momentul inițial perioadei ce se planifică; repartizarea forțelor de producție pe teritoriu; îmbinarea planificării de ramură cu planificarea teritorială,** armonizarea dezvoltării pe economie a unor ramuri productive inclusiv comerțul, turismul, cu dezvoltarea rațională și eficientă a județelor în ansamblu; **nivelul veniturilor bănești ale populației** pe județe și localități, veniturile salariaților, veniturile țărănimii; **evoluția desfacerilor valorice de mărfuri pe perioadele anterioare; efectele progresului tehnic asupra nivelului de trai și de civilizație, înnoirea producției, tendințe în consumul populației** și în cumpărările de mărfuri, orientarea spre anumite categorii de mărfuri și produse; **corelația dintre indicatorul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul și valoarea și structura fondului de mărfuri constituit la nivelul teritoriului respectiv** (județ, organizație comercială, localitate) **evoluția prețurilor medii pe categorii, grupe și familii de mărfuri; aportul pieței țărănești** la aprovizionarea populației, la completarea fondului de mărfuri, îndeosebi cu produse agroalimentare.

● Criterii specifice

CRITERIILE specifice sînt acelea care se referă atît la specificul de consum al populației din județe, zone, orașe sau comune cît și la comportamentul în consum al unor produse, respectiv al mărfurilor, precum și la posibilitățile de a fi substituite în consum cît și specifice sezonului de consum. Printre acestea enumerăm: **evoluția vînzărilor la fiecare produs și sortiment de bază** în perioada anterioară, vînzările pe un locuitor la nivelul respectiv etc; **stocurile de mărfuri** existente în rețeaua comercială; **particularitățile, specificul de consum** ale populației din județ, zone, localități (preferințe, specific local, tradiții); **resursele de mărfuri constituite la nivel administrativ** pentru a fi desfășurate pe teritoriu: ministere — sisteme comerciale — județe, organizații comerciale, localității; **necesarul de consum al populației** la fiecare produs și cererea solvabilă a acesteia.

Cunoașterea aprofundată a cererii de mărfuri este o problemă de mare importanță în prezent, cînd are loc o diversificare tot mai mare a producției bunurilor de consum și a cerințelor cumpărătorilor, însoțită de o sporire a exigențelor față de calitatea mărfurilor.

Este cunoscut faptul că cererea are un

⟶

Tabel nr. 1

Creșteri în anul 1970 față de 1965 în %

	la volumul total al desfacerilor de mărfuri	la desfacerea de mărfuri alimentare	la alimentația publică	la desfacerea de mărfuri nealimentare
Nr. județe cu creșterea peste media pe țară	19	27	20	16
% din total județe	47,5	67,5	50	40
Nr. județe cu creșterea sub media pe țară	20	10	18	24
% din total județe	50	25	45	60
Nr. județe cu creșteri în cadrul mediei pe țară	1	3	2	—
% din total județe	2,5	7,5	5	—

Tabelul nr. 2

Desfacerile de mărfuri pe un locuitor comparativ cu media pe țară
— lei pe o persoană —

	Volum total desf.	Dif. față de media pe țară	Mărf. alim.	Dif. față de media pe țară	Alim. publ.	Dif. față de media pe țară	Mărf. nealiment.	Dif. față de media pe țară
	1	2	3	4	5	6	7	8
Mun. Buc.	10387	+5612	3765	+2055	1349	+ 712	5273	+2845
Jud. C-ța	7930	+3155	2430	+ 720	1791	+1154	3709	+1281
„ Brașov	7465	+2690	2740	+1030	1192	+ 555	3533	+1105
„ Timiș	6165	+1390	2093	— 383	778	+ 141	3294	+ 866
„ Cluj	5682	+ 907	2082	+ 372	745	+ 108	2855	+ 427
„ Hunedoara	5556	+ 781	2295	+ 585	697	+ 60	2564	+ 136
Media pe țară	4775		1710		637		2428	
Jud. Ilfov	2405	—2370	810	— 900	340	— 297	1255	—1173
„ Botoșani	2448	—2327	792	— 918	271	— 366	1385	— 1043
„ Vaslui	2554	—2221	830	— 880	319	— 318	1405	—1023
„ Sălaj	2903	—1872	1030	— 680	339	— 298	1534	— 894
„ Teleorman	2829	—1946	849	— 861	328	— 309	1652	— 776

Calculat după datele din anuarul statistic, pe 1971, al D.C.S.

caracter foarte complex, volumul și structura acesteia aflîndu-se în continuă mișcare, sub influența a numeroși factori, manifestîndu-se diferit pe produse, sezon, pe categorii de populație, pe categorii de venituri.

Normele de consum fiziologice, raționale pentru fiecare produs (cunoașterea normelor fiziologice și a normelor raționale pentru fiecare produs pe țară și pentru teritoriul respectiv) stabilite în mod științific, îndeosebi pentru mărfuri alimentare; norme de dotare pentru garderobă (îmbrăcăminte-încălțăminte), norme de înzestrare cu produse de uz îndelungat (cunoașterea gradului de înzestrare); **produse solicitate într-un grad mai mare de populația din mediul rural, corelarea fondului de mărfuri la produsele ce se utilizează dependent** ca de ex.: cărămizile cu ciment și cu țigle precum și alte materiale de construcție pentru lucrări de construcții sau reparații, autoturismele cu piese de schimb și anvelope, aparate de radio la baterii cu cantitatea de baterii, mărfuri compleuri (asortate) la textile-încălțăminte, mobilă garnituri complete cu covoare, cu perdele etc; **introducerea în consum a produselor noi** sau a produselor la care există resurse suficiente, în localitățile unde produsul nu este încă solicitat; **substituirea în consum a unor produse**, corelarea acestora în vederea satisfacerii nevoilor populației (săpun-detergenți, grăsimi animale cu grăsimi vegetale, cereale-cartofi, tablă-carton asfaltat, combustibilul lemnos sau petrolul cu cărbuni, cherestea pentru gard cu prefabricate din beton etc.; **produse cu destinație determinată** (articole pentru copii după numărul noilor născuți), uniforme școlare (după numărul elevilor pe vîrste și clase), articole de plajă, sport, turism, pentru litoral, pentru ștranduri în orașele mari, turism de munte etc: **sezonalitatea consumului și a vînzărilor; comportamentul în consum al produselor.**

Aceste criterii specifice nu repetă influențele criteriilor generale, ci capătă o valoare particulară, ele reprezentînd caracteristici teritoriale sau de produs și se regăsesc la scara diferitelor unități administrativ-teritoriale ale țării.

La unele produse, considerate temporar deficitare, din țară sau specifice importului, este necesară o mai bună gospodărire, o desfășurare rațională pe teritoriu, **în funcție de necesitățile cele mai stringente, ținînd** seama de unele **priorități.**

Desfășurarea fondului de mărfuri în mod prioritar cere, după părerea noastră o **justificare temeinică,** avînd ca obiectiv îndeosebi aprovizionarea cu mărfuri a unor **zone industriale,** miniere etc., centre și platforme industriale unde lucrează un număr de muncitori cu muncă grea, **orașe mari și centre aglomerate,** muncitori angajați pentru lucrări speciale de construcții la **obiective mari în construcție,** exploatări forestiere în zone greu accesibile, **unități speciale, detașamente și brigăzi de muncă voluntară** etc., **zone turistice și a traseelor turistice, stațiuni balneoclimaterice** de odihnă și tratament, **orașele reședință de județ,** chiar dacă nu sînt orașe mari, acestea fiind centre de influență economică pentru toate localitățile din județ, aprovizionarea cu **anumite produse** în anumite perioade (sărbători, manifestații), orașe, comune sau sate cu număr de populație mai redus **aflate pe distanțe și locuri în anumite anotimpuri greu accesibile** (deltă, munte).

Menționăm că în activitatea de planificare, aceste criterii pot fi utilizate **în totalitate** sau numai **parțial** sau **pot fi completate** cu altele specifice anumitor activități comerciale (comerțul de librării, **de combustibil, de medicamente etc.)** după cum nu în totalitate sau în același grad pot fi utile la fundamentarea planului de desfacere și la fundamentarea desfășurării fondului de mărfuri.

Stabilirea unor criterii bine determinate după care să ne orientăm în desfășurarea planului desfacerilor și desfășurarea fondului de mărfuri pe teritoriu, conduce la perfecționarea activității de planificare a circulației mărfurilor, creînd, totodată, posibilitatea utilizării în planificare, în afara metodelor simple obișnuite și a unor metode de calcul matematic, moderne (coeficienții de elasticitate, funcțiile cererii și ofertei, funcția de „trend", calculul de regresie, corelația multifactorială, modelele economico-matematice între care și balanța legăturilor dintre ramuri.

În vederea transpunerii în practica de planificare a sistemului de criterii este necesară întocmirea în mod sistematic, reglementat a unui **„pașaport" de date social-economice, pentru județe și localități, precum și pentru fiecare produs alegerea unei „suite" de metode moderne de calcul și trecerea totodată la utilizarea în munca de planificare a stațiilor mecanografice sau calculatoarelor electronice** pentru obținerea unui număr mare de variante, de proiecte de plan care să permită comparații și alegerea variantei optime.

Constantin MISCHIE

ANALIZA ÎNTREPRINDERII CA UN COMPLEX DE STRUCTURI

ÎN MICRO SAU MACRO economie întîlnim două modalități principale de a explica fenomenele: prin **factori** și prin **poziția structurală,** adică prin relații în cadrul unui ansamblu de elemente.

Încercînd să stabilim elementele definitorii ale unei întreprinderi și, pe această bază, să circumscriem ansamblul de structuri care sînt implicate de complexul „întreprindere", după opinia noastră, în lumina conceptului structuralist, se pot stabili cinci elemente definitorii ale unei întreprinderi și anume: **resurse, relații, activități, rezultate și eficiență** (vezi schema).

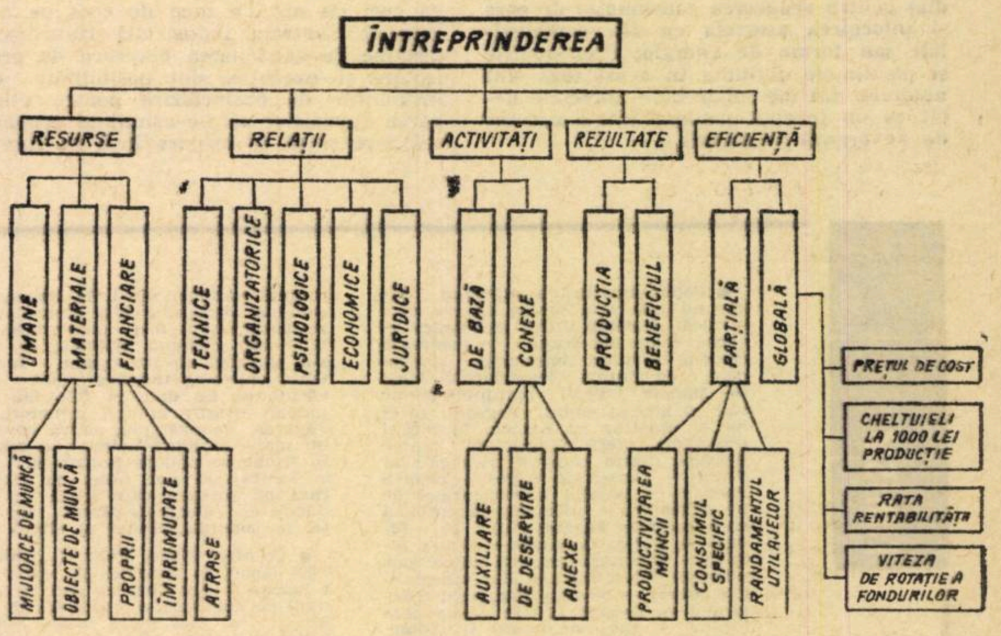

Structura resurselor

O PRIMĂ GRUPARE a resurselor se poate face în două categorii: resurse **materiale** și resurse **umane.** Resursele materiale (mijloacele de producție) la rîndul lor, pot fi grupate în mijloace de muncă și obiecte ale muncii.

O categorie aparte o constituie **resursele financiare,** care în circuitul bani-marfă se transformă fie în resurse materiale, fie în resurse umane. Cea mai sintetică grupare a resurselor financiare după proveniență este: proprii, împrumutate și atrase. În diferite scopuri ale analizei, gruparea poate fi detaliată și pot fi adoptate și alte criterii de clasificare.

Forța de muncă sau personalul unei întreprinderi se poate grupa și deci stabili structura sa, după diferite criterii cum sînt: funcția în activitatea întreprinderii (muncitori, ingineri, tehnicieni, funcționari, personal de pază și personal de serviciu), trepte ierarhice, studii, specialități, profesiuni, grad de calificare, formă de calificare, grad de îndeplinire a normelor, vechime în muncă, vechime în întreprindere, vechime în specialitate, loc de muncă, vîrsta, sex, starea civilă, domiciliu etc.

Mijloacele de muncă pot fi grupate după rolul pe care îl au în procesul de producție, în mijloace active (cum sînt utilajele) și mijloace pasive (cum sînt clădirile). După destinația economică, fondurile fixe pot fi grupate în: a) fonduri fixe productive și b) fonduri fixe neproductive, iar din punct de vedere al apartenenței, fondurile fixe se pot împărți în: a) proprii și b) închiriate. După criteriul utilizării în procesul de producție, fondurile fixe se pot împărți în: a) fonduri fixe active și b) fonduri fixe inactive. În categoria fondurilor fixe inactive se cuprind: fonduri fixe în rezervă, fonduri fixe în conservare și fonduri fixe scoase din funcțiune (pe o perioadă mai mare de 30 zile) în vederea reparațiilor capitale.

Obiectele muncii se grupează de asemenea după rolul lor în procesul de producție în: materii prime, materii auxiliare, materiale, combustibil. Dacă se are în vedere modul de existență și funcționare a mijloacelor de producție într-o anumită orînduire socială, ele apar sub formă de capital în orînduirea capitalistă și sub formă de fonduri în orînduirea socialistă. În funcție de circuitul valorii, capitalul productiv se divide în capital fix și capital circulant, respectiv în fonduri fixe și fonduri circulante. În sfera circulației apare capitalul de circulație sau fondurile de circulație. În economia socialistă fondurile circulante împreună cu fondurile de circulație alcătuiesc categoria mijloacelor circulante.

Fiecare din categoriile fondurilor fixe, fonduri circulante și fonduri de circulație, pot fi desfăcute mai în adîncime pe elemente și supusă unei analize structurale.

Studierea structurii resurselor într-o întreprindere implică și cercetarea factorilor care o determină în diferitele tipuri de grupări. Într-o formulare pe o treaptă ridicată de generalizare, pot fi enumerați ca factori determinanți ai structurii resurselor: ramura economică din care face parte întreprinderea, profilul ei, gradul de specializare, gradul de mecanizare și automatizare, modul de organizare, dimensiunile capacității de producție, forma de proprietate etc. Pentru fiecare tip de grupare a resurselor poate fi pusă problema factorilor care determină o anumită structură.

Structura relațiilor

LA NIVELUL întreprinderii distingem următoarele categorii principale de relații: tehnice, organizatorice, psihologice, economice și juridice.

Relațiile tehnice se referă la una din resursele materiale (mijloacele de muncă sau obiectele muncii) sau la ambele. Relațiile ce se stabilesc între diferitele capacități de producție ale utilajelor, și materiile prime și materialele sînt relații de ordin tehnic.

Relațiile organizatorice se referă la îmbinarea celor trei factori ai procesului de producție în activitatea economică, deși sînt relații între resurse. În acest sens, se disting trei tipuri de relații de organizare: a) a producției, b) a muncii și c) a conducerii. În cadrul fiecărui tip se pot stabili subdiviziuni.

În procesul conducerii, relațiile între șefi și subordonați se pot grupa în: a) relații singulare, directe, b) relații de grup directe și c) relații încrucișate. Experiența organizării conducerii întreprinderilor furnizează patru tipuri de structuri de conducere: a) structura funcțională (clasică), b) structura ierarhică (prin funcțiune), c) structura staff and line (ierarhică liniară de stat major) și d) structura mixtă.

În strînsă legătură cu procesul de organizare și conducere se organizează un anumit sistem informațional și de decizii. Drept urmare, ținînd seama de elementele componente, se studiază structura informațională și structura decizională a întreprinderii. Structura informațională poate fi analizată avînd în vedere diferite criterii. Elementele principale care definesc sistemul informațional se referă la un ansamblu integrat de mijloace și metode de culegere, prelucrare, transmitere și păstrare a informațiilor.

Un alt grup important de relații îl constituie relațiile psihologice. Integrarea acestor relații într-un complex industrial creează o sferă mai largă de raporturi care alcătuiesc obiectul psihologiei industriale. Se includ astfel raporturile psiho-sociale ale oamenilor și ale colectivităților de muncă din care fac parte, inclusiv relațiile cu întreprinderea, în măsura în care aceste relații au semnificație pentru activitatea de producție și pentru viața salariaților.

Se pot menționa ca elemente principale ale relațiilor psiho-sociologice dintr-o întreprindere următoarele: constituirea colectivelor de muncă; formarea echipelor de muncă; selecția și pregătirea cadrelor; stratificația ierarhică și funcțională; probleme de funcționare, conducere, decizie și interacțiunea lor; probleme legate de participație, motivație, control, supraveghere și eficiență.

Grupa de relații care caracterizează baza unei orînduiri sociale o constituie relațiile de producție sau relațiile economice. Structura acestor relații este marcată prin: a) relații de proprietate, b) relații de repartiție și c) relații între diferite grupuri sociale legate de schimbul de activități.

Ca o expresie pe plan legislativ a relațiilor economice, apar relațiile juridice.

După cum relațiile dintr-o întreprindere își găsesc sau nu un cadru organizatoric, se pot diviza în a) relații formale și b) relații neformale (informale). Organizarea formală este o creațiune de ordine determinată de imperativul „tehnic" care îi dictează omului să lucreze în colectiv, pe cînd organizarea neformală apare ca rezultat al imperativului social care face ca omul să aibă relații cu alți oameni pe bază de afecțiune și interes, în afara organizării formale.

Ca și pentru celelalte tipuri de structuri, pentru structura relațiilor poate fi pusă problema factorilor determinanți.

Structura activităților

CEA MAI GENERALĂ grupare a activităților desfășurate într-o întreprindere cuprinde: a) activitatea de bază și b) activități auxiliare. Transformarea materiilor prime și materialelor în produse finite, potrivit profilului întreprinderii, constituie activitatea de bază. Toate celelalte activități care înlesnesc desfășurarea activității de bază (cum sînt: confecționarea de scule, dispozitive și verificatoare, repararea utilajelor, alimentarea cu energie, transportul intern etc.) constituie activități auxiliare.

Considerăm că este utilă o grupare mai analitică și mai precisă în modul următor: a) activitatea de bază și b) activități conexe. Înțelegem prin activități conexe toate activitățile legate nemijlocit de activitatea de bază și care, în general, o facilitează. Ele preced sau succed activitatea de bază. Activitățile conexe se pot grupa în trei categorii: 1) auxiliare, care contribuie la desfășurarea activității de bază prin crearea condițiilor materiale necesare fabricării producției, cum sînt: confecționarea de scule, dispozitive și verificatoare, producerea de energie electrică, abur etc. și preced activitatea de bază); 2) de deservire care constau în executarea de lucrări (servicii) legate de activitatea de bază, sau de activitățile auxiliare, cum sînt: aducerea de energie, transportarea materiilor prime, auxiliare, semifabricatelor și produselor finite, repararea și întreține-

prof. dr. Al. GHEORGHIU

←

rea utilajului etc.; ele preced sau succed activitatea de bază; 3) anexe, care privesc, în principiu, valorificarea deșeurilor sau altor rezultate ale activității de bază: ele succed activitatea de bază.

● Structura rezultatelor

PRINCIPALUL REZULTAT al activității unei întreprinderi îl constituie producția. Dacă ținem seama de circuitul valoric al fondurilor unei întreprinderi și de principiile gestiunii economice, mai putem adăuga rezultatul sintetic esențial al activității unei întreprinderi — beneficiul.

Producția, ca rezultat al activității poate fi supusă unei analize structurale în diferite profile. Astfel, pot fi utilizate ca criterii de grupare și analiză structurală a producției următoarele: cantitatea, calitatea, sortimentele, ritmicitatea, termenele de realizare (vindere și încasare).

Metodele de evaluare a producției (în unități naturale, natural-conventionale, ore-normă și valoric) generează de asemenea probleme însemnate de analiză a schimbărilor structurale. În legătură cu indicatorii valorici ai producției — producția globală, producția marfă, producția netă, producția realizată (vîndută și încasată), apar probleme de analiză a structurii pe elementele componente. Structura producției marfă poate fi studiată și din punctul de vedere al comparabilității în timp (raportul dintre producția marfă comparabilă și cea necomparabilă). Una din schimbările structurale deosebit de importante pentru relevarea efortului propriu este cea a raportului dintre consumul de muncă vie și consumul de muncă materializată.

Șirul criteriilor de analiză structurală a producției se continuă enumerînd și alte caracteristici ca: timpul procesului (metodei) tehnologic, complexitatea producției, gradul de integrare, structura organizatorică, gradul de îndeplinire a normelor, rata economiilor pe produs, rata rentabilității pe produs etc.

Beneficiul de bilanț, ca rezultat sintetic al întregii activități a întreprinderii, poate fi sectorizat astfel: a) din realizările activității de bază, b) din realizările altor activități, c) din operații de realizare (ex. vinderea de materiale, ambalaje etc.) și d) beneficii sau pierderi în afara realizărilor (din calamități, din comenzi anulate, din amenzi și penalizări etc.). De un real interes practic este și influența modificării structurii producției asupra beneficiului.

● Structura eficienței

MĂSURAREA EFICIENȚEI economice presupune un raport între rezultate (efecte) și cheltuieli (eforturi). Se poate vorbi de o eficiență parțială și de alta globală. Eficiența parțială vizează un factor al procesului de producție sau un element al acestuia, în timp ce eficiența globală (totală) se referă la rezultatele sintetice ale activității întreprinderii. Ca indicatori parțiali de eficiență se pot menționa: a) productivitatea muncii b) consumul specific c) randamentul utilajelor. Printre indicatorii sintetici de eficiență se pot enunța: prețul de cost, cheltuieli de producție la 1 000 lei producție marfă, rata rentabilității, viteza de rotație a fondurilor. Pentru fiecare indicator de eficiență, fie parțial, fie global (sintetic) se poate pune problema studierii structurii celor doi factori determinați — rezultate și cheltuieli.

Concluzia noastră este că rezolvarea problemelor de definire și comensurare a deplasărilor structurale deschide cîmp modelării fenomenelor economice, permite creșterea gradului de precizie a previziunilor, o delimitare mai exactă a efortului propriu și deplasarea accentului în cointeresarea întreprinderilor pe cuprinderea rezervelor în plan.

ECONOMISIREA COCSULUI

(Urmare din pag. 9)

bui acționat foarte hotărît pentru a le fructifica. Furnaliștii însă — și alături de ei, ba chiar cu un pas înainte, **specialiștii, cercetătorii — au datoria să se integreze total și în cel mai scurt timp în ofensiva intensă a tehnicilor și tehnologiilor noi, ce are loc pe plan mondial pentru reducerea consumului de cocs și înlocuirea acestuia cu alți combustibili sau forme de energie.** Preocupările și rezultatele obținute în acest sens sînt notabile, dar ele nu trebuie apreciate decît ca un început modest, într-o acțiune de anvergură și durată.

Pe lista urgențelor, din acest punct de vedere, se situează **generalizarea preîncălzirii gazului metan.** Experiența de la Călan a demonstrat practic că sînt reale posibilități ca **prin extinderea acestui procedeu la toate furnalele să se obțină o reducere a consumului specific de pînă la 15 kg pe tona de fontă,** ceea ce ar echivala cu o economie efectivă de cîteva zeci de mii de tone de cocs pe an. Întrucît Centrala industrială Hunedoara dispune de capacitatea necesară de proiectare și execuție, sînt posibilități ca instalațiile de preîncălzire pentru echiparea furnalelor să fie asimilate prin autoutilare și să se asigure încă în cursul anului viitor generalizarea acestui procedeu.

Cu mai multă consecvență trebuie acționat pe linia **înlocuirii cocsului cu combustibili lichizi, îndeosebi păcură.** Experimentele de la Hunedoara sînt încurajatoare. Cercetările vor trebui însă reluate, împreună cu Institutul de cercetări metalurgice, astfel ca în cel mai scurt timp să se ajungă la rezultatele scontate. De altfel, în domeniul utilizării combustibililor de înlocuire se cunosc și alte realizări străine față de care impune specialiștilor noștri să depisteze mai mult investigațiile lor spre acest domeniu.

Utilizarea aerului îmbogățit cu oxigen este confirmată valoric de practica mondială, precum și de experiența cîștigată la Galați și Hunedoara. Astăzi este cert că, pentru fiecare procent de oxigen insuflat, indicii de utilizare cresc cu circa 2%, iar consumul de cocs se micșorează cu 0,8 pînă la un procent. Va trebui deci ca ministerul de resort și alte organe centrale să analizeze și să decidă într-un termen scurt posibilitățile de dotare a secțiilor de furnale cu blocuri de produs oxigen la presiunea și puritatea adecvate tehnologiei furnalului și în condiții de eficiență convenabile.

Sarcinile trasate de conducerea partidului privind îndeplinirea cincinalului înainte de termen și asigurarea unei reduceri considerabile a cheltuielilor materiale de producție în întreaga economie transformă acțiunea de economisire a cocsului într-o îndrîjită bătălie colectivă în care se confruntă experiența, talentul, competența, pasiunea și responsabilitatea siderurgiștilor. Este un titlu de cinste pentru muncitorii, maiștrii, tehnicienii, inginerii, cercetătorii, cadrele de conducere, savanții pentru toți cei care concură la producția de fontă, să-și adjudece o izbîndă de prestigiu mondial în această bătălie pentru eficiență.

GOSPODĂRIREA FONDULUI FUNCIAR

(Urmare din pag. 11)

peste 600 ha. De menționat că în cadrul acestor suprafețe, peste 70% au fost terenuri arabile.

Cu privire al mărimea suprafețelor solicitate se manifestă multă îngăduință, în sensul că proiectanții nu sînt constrînși încă de la începutul studiilor să reducă suprafața la strictul necesar, să realizeze un indice de ocupare efectivă a terenului de cel puțin 85%. Un caz deosebit în județul Vîlcea este problema afectării suprafețelor agricole pentru funcționalitatea Uzinei de Sodă care, pentru depozitarea șlamului rezultat din producția obținută pînă în prezent și în următorii 2—3 ani, a obținut aprobări pentru scoaterea din circuitul agricol a 229 ha. Or, aceste șlamuri puteau fi depozitate în cavitățile minelor inactive sau în văile sterile din zona muntoasă a județului.

Au fost și situații în care unitățile beneficiare care au avut terenuri în folosință temporară le-au predat unităților în condiții necorespunzătoare reluării lor în cultură. Astfel, întreprinderile de extracție Tg. Jiu-Craiova, Pitești, au executat lucrări de prospecțiuni și foraje pe terenuri scoase temporar, lăsînd în urmă fundații, blocuri de beton și gropi pe terenurile în cauză, care nu numai că nu pot fi luate în cultură, dar împiedică și procesul de producție al terenurilor din jur, așa cum este cazul la C.A.P. Lădești, Lăpușata, Băbeni, Făurești, Laloșu.

În vederea gospodăririi raționale a fondului funciar, propun luarea și a altor măsuri: întocmirea unui studiu privind posibilitățile de amplasare a diferitelor obiective pe terenurile libere din vatra satelor și perimetrul construibil al orașelor și numai în cazuri excepționale să se folosească terenuri agricole slab productive; beneficiarii de investiții să prezinte proiectele de amplasare în 2—3 variante pentru a se putea alege aceea care corespunde prevederilor legale; unitățile agricole socialiste să acționeze pe toate căile în scopul luării în cultură a tuturor terenurilor ce pot fi redate agriculturii; să întreprindă acțiuni de desțelenire, defrișare, desecare, desființare de drumuri inutile etc., ținînd cont că pe județ se pot recupera, prin desființarea drumurilor inutile, circa 600 ha., iar de la neproductiv circa 1 100 ha. Consiliile populare comunale să urmărească felul în care unitățile agricole și toți posesorii folosesc terenurile ce le au în primire, să nu permită schimbarea destinației acestora decît în cazuri bine justificate și cu aprobări legale, să urmărească respectarea amplasării construcțiilor conform schițelor de sistematizare întocmite; Oficiul de cadastru și organizarea teritoriului să întocmească de urgență schițele de amplasare a centrelor și obiectivelor gospodărești la toate unitățile agricole din județ.

dr. Gh. STOICA

SĂ MĂSURĂM ÎN GRAME ȘI PĂMÎNTUL FERTIL

AȘ VREA SĂ MĂ REFER și eu la problemele ridicate de tov. N. Popescu și I. Hartia și am să le exemplific cu unele aspecte privite retrospectiv din anul 1950 pînă acum din județul Argeș. Față de cele 325 700 ha de teren agricol existente atunci, în 1975 vor exista 349 700, cu toate că pînă acum s-au scos din producția agricolă 20 000 ha. Printr-o acțiune de mare anvergură s-au valorificat prin plantații 25 000 ha din care 15 000 ha terenuri efectiv neproductive, au fost puse în valoare unele dealuri și cu aceeași energie a început în primăvara acestui an acțiunea de desecare care a scos de sub apă peste 17 000 ha. Există deci destule posibilități de a recupera ceea ce se atribuie industriei sau altor ramuri, inclusiv agriculturii.

Industrializarea puternică a județului nostru a solicitat, în ultimele două cincinale, 8 000 ha teren arabil. Această suprafață ridică probleme care se cer rezolvate. Ce întreprindem în acest sens? Lacul de acumulare de la Vîlcele scoate din producție 450 ha teren de prima calitate. Această suprafață ar trebui plătită de cei care o folosesc. Solul folosit pentru regularizarea cursurilor unor rîuri nu trebuie să fie pierdut: fiecare gram de pămînt să fie trecut pe o altă suprafață care să fie cedată agriculturii, sau plătit. Pentru Rovinari am făcut o problemă din terenul scos din circuitul agricol; la fel pentru golurile lăsate de-a lungul autostrăzii. Așa a apărut decretul prin care s-a prevăzut ca aceste goluri să fie umplute și transformate în teren utilizabil de către agricultură. Toate lucrările le efectuează industria. În plus, am solicitat ca, pentru terenurile preluate, Combinatul petrochimic să niveleze alte 40 000 ha; s-au întocmit documentele respective și se execută lucrările. Deci unele probleme pot fi rezolvate și pe această cale, deoarece agricultura nu le poate rezolva ea singură. Propun, așadar, ca banii prevăzuți pentru taxele de producție a solului să nu intre în buget ci să fie folosiți de către întreprinderea industrială care a preluat o anumită suprafață în scopul pregătirii altui teren de aceeași întindere în vederea folosirii lui de către agricultura

ing. O. GIURGEA

TURISM

● Faima turistică a județului Argeș nu este mai prejos de cea economică. Județul Curții de Argeș — veche cetate de scaun ce păstrează ruinele vechilor construcții voievodale, cu fîntîna legendarului Meșter Manole, județul barajului de pe rîul cu același nume, Argeșul satelor și orașelor cu oameni harnici și ospitalieri, oferă o serie de trasee turistice dintre care se remarcă: a) Pitești — Curtea de Argeș — cetatea Poenari — barajul hidrocentralei de pe Argeș (cu o splendidă perspectivă spre crestele Făgărașului); b) Pitești — Curtea de Argeș — Valea Iașului — Domnești (cu renumitele sale plantații de meri) — Berevoiești — Cîmpulung — biserica Nămăiești (construită în secolul 16 în gresia dealurilor) — casa memorială G. Topîrceanu — Dragoslavele — Rucăr — Sirnea (ultimele două fiind sate turistice) — Bran (cu castelul medieval) — Brașov. De aici posibilitățile de călătorie sînt multiple.

● La Predeal — punct de plecare spre atîtea creste muntoase, către atîtea cabane, — punct de plecare în excursii mai lungi sau mai scurte, — se poate ajunge ușor cu trenul sau autobuzul. Predealul în sine este o bijuterie. Atestarea sa documentară a fost făcută încă în secolul 13. Din Predeal se poate ajunge prin Valea Timișului către cele două stațiuni: Timișul de Sus și Timișul de Jos. Sau spre Postăvarul (1 802 m), care străjuiește întreaga regiune. Alături de ele își înalță vîrfurile Pietrele Mari (1 849 m). Mai departe se află Dîmbul Morii, cu un ospitalier hotel, cu restaurant, apoi, pe Drumul Urșilor, se ajunge la cascada Tamina, mai departe prin Dîrste la Brașov.

● Cunoscutelor puncte turistice din județul Brașov li s-au adăugat de curînd, altele noi. Printre acestea se află hanul turistic situat în pitoreasca zonă a Branului — prima unitate de acest fel din județ. La cabana-camping „Dealul Perșilor", turiștii pot găsi un loc ideal de popas și mîncăruri specifice bucătăriei locale. Puțin mai spre vest, tot pe drumul național nr. 1, la ieșirea din comuna Mîndra, a fost amenajat un restaurant și a fost modernizat hotelul din comuna Hălchiu, la care s-a adăugat un restaurant. Importante obiective turistice sînt prevăzute să fie date în folosință în județul Brașov în anii următori. La Făgăraș, de exemplu, se va construi un mare complex hotelier, o cabană în frumoasa pădure Bogata și o alta la Sirnea, un nou hotel cu restaurant pe șoseaua care leagă orașul Săcele de Vălenii de Munte, un motel în comuna Mîndra și altele.

● Ce oferă Băile Felix și „1 Mai"? 3 000 locuri în hoteluri și sanatorii, 4 bazine în aer liber cu apă termală, unul cu apă rece și instalație de valuri; cel mai mare bazin poate primi simultan 2 000 de persoane. Aici se află o specie rară de nuferi „nimphaea lotus var termalis", rămasă din terțiar ca și un melcușor din aceeași perioadă, locuitor al apelor calde „melanopsis". Ce se prevede a se construi la Felix? Încă un hotel cu 1 500 locuri, un pavilion sanatorial cu 1 300 locuri, un hotel de 330 locuri cu bază balneară și de tratament propriu. La „1 Mai" se vor construi: un hotel cu 1 500 locuri, un camping uriaș pentru 10 000 persoane, o șosea de legătură între cele 2 stațiuni. În ce constă valoarea terapeutică a stațiunilor? Izvoare fierbinți între 45—90 grade C ce formează un pîrîu și lacuri ce nu îngheață niciodată, un izvor cu un debit extraordinar de 17 milioane litri/zi, o pădure tonifiantă într-un peisaj calm, reconfortant. Ele sînt recomandate celor suferinzi de gastrite cronice, constipații, boli de rinichi și căi urinare, suferinzi de căile biliare, de poliartrite, reumatisme cronice degenerative, spondiloze, osteoartroze, spondilite, lombosciatică, nevralgii.

● Organele locale din județul Bacău s-au gîndit ca pe lîngă posibilitățile de cazare și agrement existente, să le adauge altele noi. Astfel, parcul Gherăești din împrejurimile Bacăului va fi dotat cu un bazin descoperit de înot, cu terenuri de sport, și de camping. În municipiul Gh. Gheorghiu-Dej se află hotelul Trotuș și un complex comercial la dispoziția oaspeților. În apropiere se află și mînăstirea Bogdana, lîngă care se va amenaja un camping. Mînăstirea este construită de fiul lui Alexandru cel Bun întru cinstirea memoriei tatălui său. Interesante sînt și recentele descoperiri arheologice din vatra orașului chimiei: curtea lui Alexandru cel Bun și curtea lui Bogdan. Tot aici se află și locul de taină și pace al lui Eminescu: Tescanii.

● Slănic-Moldova se lansează cu noutăți în materie de tratament. Pe lîngă tratamentul clasic, se experimentează tratamentul astmaticilor în minele vechi de sare. Asistați de specialiști, pacienții beneficiază de un tratament modern, practicat cu succes și în alte țări. Stațiunea dispune de vile cu încălzire centrală. Aici se va construi încă un hotel cu 250 locuri. De asemenea, se va lărgi baza de tratament.

● Oficiul județean de turism Alba organizează excursii de cîteva zile pentru locuitorii județului, ca și pentru cei din alte județe, pe traseul: Alba Iulia — Sibiu — Cozia — Călimănești — Rm. Vîlcea — Curtea de Argeș — Vidraru — Pitești — Golești — București — Ploiești — Doftana — Sinaia — Predeal — Brașov — Făgăraș — Sibiu — Alba Iulia.

● Un nou hotel turistic se află în construcție la Ocna Sibiului. Hotelul va dispune de 350 locuri de cazare și un centru de tratament.

● La Călimănești — Căciulata s-a dat în funcțiune o nouă bază de tratament și un nou hotel cu 240 locuri, în camere de două-trei paturi.

● O nouă stație autoservice se înscrie pe harta automobilistică a țării: cea de la Drobeta — Turnu Severin. Stația este amplasată într-un punct de intensă circulație și acordă asistență tehnică promptă celor care se află în trecere prin oraș.

FONDURILE SPECULATIVE ŞI CRIZA SISTEMULUI MONETAR INTERNAŢIONAL CAPITALIST

REIZBUCNIREA într-o formă acută a crizei monetare a sistemului capitalist la numai 6 luni de la acordul încheiat la Washington la 18 decembrie 1971, şi necesitatea trecerii la cursul fluctuant al lirei sterline, a scos în evidenţă, o dată în plus, pericolul pe care îl reprezintă mişcarea fondurilor pe termen scurt, dintr-o ţară în alta, în scopuri speculative şi a repus în discuţie căile de limitare a efectelor acestei mişcări.

Problema nu este nouă.

David Rockefeller, preşedintele uneia din cele mai mari bănci din lume, „The Chase Manhattan Bank" din New York, spunea în 1961, în faţa subcomitetului Congresului S.U.A., referindu-se la plăţile internaţionale: „Marea mobilitate a fondurilor pe termen scurt — devenită posibilă ca urmare a extinderii convertibilităţii monetare între ţările industrializate — face ca să se realizeze un volum de comerţ şi de investiţii mult mai mare decît s-a realizat înainte, dar — se pune problema de a găsi căi ca să se menţină asemenea transferuri de fonduri în limite corespunzătoare".

Dar legile obiective ale mecanismului economiei capitaliste şi ascuţirea contradicţiilor antagoniste, ca urmare a dezvoltării inegale a statelor capitaliste au împiedicat adoptarea unor măsuri comune de împiedicare sau măcar de frînare a mişcărilor de fonduri speculative. Recunoscînd indirect acest fapt, Robert Roosa, fost ministru adjunct la Trezoreria S.U.A., scria în numărul din septembrie 1971 al revistei „The Banker": „Crizele scot la iveală contradicţiile de lungă durată, dintre diviziunea internaţională a muncii şi formularea naţională a politicii economice". Robert Roosa deduce că „principiile formulate anterior şi măsurile tradiţionale de realizare a echilibrului balanţelor de plăţi, se dovedesc nepotrivite în lumea de azi, cînd mişcările mari de fonduri pe termen lung şi scurt, depăşesc adesea dimensiunile comerţului de bunuri". Statele capitaliste industrializate se găsesc astăzi lipsite de mijloacele şi forţa de a influenţa desfăşurarea evenimentelor monetare îndată ce mişcarea fondurilor speculative se porneşte pe scară largă.

Experienţa recentă din Anglia a arătat cît de repede se dezlănţuie presiunea speculativă. Atacul asupra lirei sterline a durat o săptămînă, timp în care Banca Angliei a fost nevoită să cumpere peste un miliard de lire sterline (2,60 miliarde de dolari S.U.A.) în încercarea de a menţine cursul lirei sterline faţă de dolarul S.U.A., la nivelul minim stabilit la Washington în decembrie 1971.

Elementele speculei

În primul rînd trebuie menţionat raportul dintre mişcarea fondurilor disponibile şi nivelul dobînzii. Uşurinţa cu care se realizează transferurile de fonduri între bănci, dă posibilitate mutării unor sume importante dintr-o ţară în alta, mai ales cînd este vorba de dolari sau lire sterline şi cînd operaţia se face prin trecerea dintr-un cont în altul la o bancă de cliring. Această circulaţie oarecum clasică, a fondurilor, ar trebui să aibă ca efect o echilibrare a cerinţelor de capital şi deci o nivelare a ratei dobînzii. Dar această funcţie clasică este denaturată tocmai de accentuarea laturii speculative care determină o fluctuare continuă.

Un alt element de care trebuie ţinut seama este amînarea decontărilor pentru exporturi şi realizarea cu anticipaţie a decontării importurilor. De exemplu: un importator englez, la începutul lunii iunie, a cerut Băncii Angliei să-i vîndă franci francezi pentru achitarea unui import din Franţa care urmează a se realiza în luna august 1972, în timp ce un exportator englez a vîndut marfa în iunie dar cere cumpărătorului francez să i-o achite în august. În acest fel, atunci cînd după 23 iunie lira engleză prin fluctuare liberă pe piaţă s-a devalorizat cu 5,6% şi importatorul englez care a plătit mai puţine lire pe franci, şi exportatorul care va primi mai multe lire pe francii ce-i va încasa în august, vor realiza un cîştig suplimentar de 5—6%, care va fi suportat de toate păturile poporului englez care au venituri fixe şi care sînt principalii pierdanţi într-o devalorizare.

În fine, un al treilea element şi nu cel mai puţin important, este speculaţia pură, care constă în descotorosirea de moneda socotită slabă, cu perspectiva de a fi devalorizată, mai mult chiar îndatorarea la maximum posibil în această monedă şi transformarea fondurilor într-o monedă forte, care nu se va devaloriza, sau, poate, se va revaloriza. Aceasta se face, fie prin investirea banilor în titluri, obligaţii, bonuri de tezaur exprimate în moneda dorită sau chiar acţiuni ale unor întreprinderi, fie prin menţinerea în conturi de fonduri lichide — depozitate pe 3—7 sau 15 zile. Sînt şi posesori de fonduri care investesc în mărfuri şi mai ales în metale preţioase, în special în aur, mizînd pe o creştere importantă a preţurilor.

Piaţa monetară a dezvoltat o întreagă tehnică a speculaţiilor prin arbitraje între monede, cumpărări şi vînzări de fonduri la termen, preluări de depozite pe termen scurt şi transformarea lor în credite pe termen mijlociu şi lung cu dobînzi modificabile din 3 în 3 luni etc.

Dar cine sînt speculanţii?

Nimeni nu poate da un răspuns concret la această întrebare.

Se afirmă, că un rol de seamă au în acest domeniu, societăţile financiare create special pentru „fructificarea" fondurilor colectate în scop de investiţii şi care plasează banii colectaţi, direct şi prin intermediul băncilor, în diverse speculaţii financiare.

Pe de altă parte, marea majoritate a băncilor comerciale care fac operaţiuni de plăţi internaţionale, din toate ţările capitaliste industrializate şi-au creat şi dezvoltat servicii specializate în operaţiuni de arbitraj monetar şi de plasare de fonduri în depozit. Specialiştii, denumiţi „dileri" (după denumirea engleză de „dealer" — cel care face afaceri), sînt în contact permanet între ei şi-şi comunică prin telex sau telefon ofertele şi cererile de fonduri în diverse monede, nivelul dobînzilor şi cursul de schimb. Toate băncile pretind că fac operaţiunile respective numai la cererea clienţilor lor şi pentru facilitarea decontărilor, negînd vreun amestec direct în speculaţii. Dar nu există nici o posibilitate de a face o demarcaţie între operaţiunile curente şi cele speculative, între cele ordonate de clienţi şi cele executate cu fondurile disponibile în bancă ale clienţilor sau fondurile proprii.

În fine, cei despre care se poate spune că fac parte din categoria speculanţilor pe pieţele monetare, sînt trezorierii marilor trusturi, cei însărcinaţi cu administrarea fondurilor monopolurilor, mai ales cele cu caracter internaţional.

După cum se arată în articolul lui Robert B. Fitzsimons, economist de la Universitatea din Yale, publicat în nr. 549 din noiembrie 1971 al revistei engleze „The Banker", „ceea ce pentru guverne şi economişti apare ca o speculaţie, pentru oamenii de afaceri este o bună şi sănătoasă administrare financiară a firmei". Aşa de exemplu, în aprilie şi mai 1971, trezorierii firmelor americane au cumpărat mărci vest-germane şi florini olandezi nu numai cu disponibilităţile proprii de dolari — care nu erau mici — ci folosind şi împrumuturi luate pe piaţa euro-dolarilor pentru a acoperi angajamentele în mărci ale firmei şi a-şi menţine disponiblităţile într-o monedă ce avea toate şansele să se revalorizeze. Fapt care s-a şi produs, imediat ce au fost lăsate să fluctueze liber. Operaţiile au continuat şi s-au repetat şi cu alte monede, forţînd revalorizarea lor şi devalorizarea oficială a dolarului S.U.A. — în decembrie 1971.

Una din consecinţele uriaşelor mişcări de fonduri este că întreg sistemul monetar internaţional capitalist a ajuns aproape în imposibiltatea de funcţionare normală. După aprecierea comentatorului ziarului „Le Monde", Paul Fabra, în numărul din 6 iulie 1972, „sistemul monetar (al ţărilor capitaliste) este înecat de lichidităţi — care au crescut cu 43% în 1971 — dar, în acelaşi timp, el a încetat de a mai fi lichid". Întrucît rezervele de aur sînt „îngheţate" iar „dolarii nu sînt acceptaţi decît cu greu şi cu rezerve, de creditori". FMI este obligat statuar să-i refuze „pur şi simplu", avînd prea mulţi. Nerezolvarea problemelor lăsate în supensie la Washington, în decembrie trecut, nu a făcut decît să agraveze situaţia de instabilitate şi să creeze condiţii favorabile speculaţiilor.

Astăzi există o părere aproape unanimă, că nici o reformă a sistemului monetar internaţional nu poate fi discutată temeinic pînă nu se găsesc mijloacele de reglemenetare şi control a circulaţiei fondurilor pe termen scurt, împiedicîndu-se astfel speculaţiile.

Se înfruntă din nou cele două concepţii de bază: liberalistă şi dirijistă. Susţinătorii teoriilor liberaliste, care pledează pentru rolul pieţei în formarea cursurilor, susţin introducerea sistemului cursurilor fluctuante.

După cum se ştie, în luna iunie Anglia a adoptat această măsură, cu titlu provizoriu, pentru frînarea speculaţiilor. Ca urmare, Banca Angliei nu mai are obligaţia să intervină pe piaţă pentru menţinerea unei anumite limite a cursurilor. Revista „The Economist" din 1 iulie 1972, salutînd această măsură, subliniază: „Fluctuarea este reformă"... „Singurul motiv de îngrijorare ar fi dacă miniştrii, băncile centrale şi birocraţii ar dubla acum eforturile lor, ca să împiedice pe cei care prin mişcări sofisticate de fonduri pe termen scurt, răstoarnă sitemul oficial de cursuri fixe". Criticînd, în continuare, pe cei care accentuează faptul că reforma sistemului monetar internaţional trebuie să găsească metode şi mijloace de frînare a forţelor care au dus la adoptarea fluctuării lirei sterline, revista scrie că aceştia acţionează „în completă neînţelegere a faptului că, pentru ţările capitaliste dezvoltate (industrial), tocmai această fluctuare a cursului de schimb reprezintă reforma monetară internaţională". Deoarece pe această cale însuşi mecanismul pieţei valutare va duce la echilibrarea balanţelor de plăţi şi va înlătura necesitatea de a interveni pe piaţă cu rezerve lichide.

Principalul argument împotriva adoptării cursurilor fluctuante a fost exprimat de Raymond Barre, vicepreşedintele Comisiei economice europene, în discursul ţinut la 4 iulie la Strassburg unde a arătat că aceasta ar duce la o revalorizare a monedelor ţărilor respective (în cazul de faţă al celor din Piaţa Comună), faţă de dolarul S.U.A. Ceea ce ar însemna, în practică, o creştere a puterii de concurenţă a mărfurilor SUA şi deci o reducere a exporturilor ţărilor Pieţii Comune paralel cu o creştere a importurilor din S.U.A.

În declaraţiile făcute presei, după întrevederea cu Willy Brandt, cancelarul R. F. a Germaniei, la Bonn, în 3 şi 4 iulie 1972, preşedintele Franţei, Georges Pompidou, a subliniat că: „baza necesară pentru dezvoltarea Uniunii economice şi monetare se află pe drumul parităţilor fixe şi revenirea la aceste parităţi fixe a ţărilor care au fost nevoite să se îndepărteze de ele".

Guvernul francez susţine cu tărie practica a două pieţe monetare. Una pentru operaţiunile comerciale, bazată pe apărarea cursurilor fixe cu variaţii între anumite limite — respectiv ± 2,25% faţă de dolar şi ± 1,125% între monedele ţărilor Pieţii Comune, iar a doua pentru operaţiunile financiare, transferuri sau cheltuieli necomerciale, inclusiv turismul, unde cursul să fluctueze liber.

Elveţia, considerată ţara libertăţii depline a mişcărilor de fonduri, simbolul tradiţiei liberale şi refugiul a tot felul de fonduri străine s-a văzut şi ea nevoită să introducă măsuri restrictive de teama unui aflux de fonduri nedorite. Introducerea unei dobînzi negative de 2% pe trimestru, plătibilă cu anticipaţie pentru orice depunere a nerezidenţilor, care depăşeşte nivelul de la 30 iunie 1972, este una din măsurile cele mai drastice. Temerile celor care nu au decît de profitat de pe urma circulaţiei fondurilor au fost exprimate neoficial în Buletinul de ştiri al uneia din cele trei mari bănci elveţiene „Union de Banques Suisses" din 10 iulie 1972, astfel: „Restricţiile asupra deţinerilor de monede străine fac viaţa foarte grea pentru bănci şi afectează puternic funcţionarea normală a pieţei monedelor străine în Elveţia." (...) „controlul sub diverse forme a schimbului monetar ameninţă să reducă importanţa Elveţiei ca un centru financiar important al lumii. Dorim noi oare în adevăr să omorîm gîsca care a făcut toate ouăle de aur?" se întreabă menţionatul buletin.

În cercurile finaciare engleze se apreciază că Anglia va reveni la un curs fix, devalorizat cu circa 6% şi va introduce două pieţe monetare, după sistemul francez. Aceste măsuri sînt comentate în felul următor: „aceasta va fi rău pentru bancheri, rău pentru speculatorii firmelor multinaţionale şi a altor instituţii şi rău pentru piaţa euro-dolarilor. Dar s-a ajuns la punctul cînd guvernele nu vor mai voi să privească pasiv la răsturnarea politicii lor interne de către speculaţie".

Credem, s-ar putea afirma astfel, că principala concluzie la care au ajuns statele capitaliste industrializate în domeniul politicii monetare, este aceea a necesităţii renunţării, măcar în parte, la liberalism şi introducerea unor măsuri de control şi dirijare a mişcărilor de fonduri.

Pe această linie se înscrie şi înţelegerea realizată la Londra între cei zece miniştri de finanţe ai ţărilor Pieţei Comune lărgite, privitor la principiile ce trebuie să stea la baza reformei sistemului monetar internaţional capitalist. Pînă la începerea negocierilor efective cu S.U.A., adică după alegerile prezidenţiale din noiembrie 1972, este deci de aşteptat o accentuare a măsurilor care să stăvilească mişcarea fondurilor pe termen scurt, o politică concertată de menţinere a cursurilor aşa cum au fost stabilite la Washington în decembrie 1971, cu o uşoară devalorizare a lirei sterline. S-ar putea ca intervenţiile pe piaţă ale băncilor centrale să se accentueze pentru a provoca o stare de destindere ce ar permite să se ducă tratativele într-o atmosferă mai propice.

D. OPRESCU

REPERE

• **Guvernul** chilian a preluat controlul asupra companiei „Cristalerias Chile", specializată în producţia de obiecte de sticlă. Această măsură a fost anunţată în urma conflictului izbucnit între muncitori şi patronat, conflict ce se soldase cu sistarea producţiei.

• **Rezervele** monetare ale Greciei la jumătatea acestui an erau de 702 milioane de dolari, faţă de 332 milioane în aceeaşi perioadă a anului trecut. Creşterea este atribuită în primul rînd încasărilor din turismul internaţional.

• **În urma** instituirii cursului flotant al lirei sterline, lira nigeriană a fost revalorizată cu 5% în raport cu moneda britanică, în vreme ce conţinutul ei în aur a rămas acelaşi: 2,488828 g aur fin.

• **Programul** de dezvoltare al O.N.U. va acorda Sudanului un ajutor de 550 000 dolari. Suma va fi folosită pentru proiecte de cercetări.

• **Potrivit** unor date publicate de Consiliul medical din Rhodesia, la 5 310 000 locuitori africani există doar 34 medici din rîndul populaţiei autohtone.

• **Potrivit** unui studiu O.N.U., avînd la bază statisticile oficiale naţionale, producţia de oţel a R. P. Chineze s-a ridicat anul trecut la 21 milioane de tone. Comerţul exterior chinez însuma în acelaşi an 4,6 miliarde dolari.

• **Întreprinderile** austriece vor putea obţine credite în condiţii mai avantajoase pentru investiţiile şi participaţiile lor în ţările capitaliste dezvoltate. Pînă acum, beneficiau de dobînzi reduse numai creditele în vederea investiţiilor în ţări în curs de dezvoltare.

• **Decalajul** între salariile cadrelor superioare de specialişti din întreprinderi şi cele ale muncitorilor s-a mărit în Franţa de la 3,5 : 1 în 1950, la 4,2 : 1 în 1970, în timp ce decalajul între salariile funcţionarilor şi cele ale muncitorilor s-a redus.

• **O statistică** publicată de UNESCO evidenţiază că S.U.A. sînt singura ţară din lume în care numărul aparatelor de radio existente îl întrece pe cel al populaţiei: la 1000 locuitori se înregistrează 1431 aparate de radio (în 1968).

• **Între** portul iugoslav Rijeka de la Marea Adriatică şi litoralul iranian al Mării Caspice a fost înfiinţată o linie maritimă regulată utilizînd canalele ce unesc Volga cu Donul. Potrivit agenţiei Taniug, vasele iugoslave vor face escală şi în porturile sovietice Jdanov, Rostov, Astrahan şi Baku.

mondorama

MAI PREȚIOS DECÎT AURUL

CEA MAI VECHE „industrie" bulgară, care datează de peste două secole, este producția de ulei de trandafir. Dacă din punct de vedere cantitativ, Bulgaria ocupă al doilea loc în lume și satisface 30% din necesitățile pieței mondiale pentru ulei de trandafir, în ceea ce privește calitatea produsului ea se situează pe primul loc. Se apreciază că pînă în prezent Bulgaria a exportat peste 300 tone de ulei de trandafir și concret (o substanță solidă, de asemenea folosită în domeniul parfumeriei și al cosmeticii), precum și peste 10.500 tone de apă de trandafir (utilizată și în producția de medicamente).

De remarcat că în ultimii ani uleiul de trandafir a avut, pe piața mondială, un preț ferm, mai ridicat decît cel al aurului.

CONGRESUL GEOGRAFILOR

ÎN VARA acestui an, la Montréal, în Canada, vor avea loc succesiv trei importante manifestări științifice: al 22-lea Congres geografic internațional, a 6-a Conferință a Asociației cartografice internaționale și al 24-lea Congres geologic internațional. Congresul internațional de geografie, la care sînt anunțați peste 2000 participanți, printre care și o delegație de geografi români, abordează o tematică actuală, multilaterală, ce prezintă interes și pentru economiști. Semnalăm astfel temele care se referă la „calitatea mediului" : implicațiile economice ale conservării și punerii în valoare a aspectelor calitative ale mediului, evaluarea efectului fizic al activității antropice, priorități și alternative în conservarea calității mediului, teledetecția în sprijinul analizei mediului etc. Alt grup de teme se referă la „studiul geografic al regiunii" : simularea modelelor regionale, metode cantitative în analiza regională, disparitățile regionale și dezvoltarea, planificarea și dezvoltarea regională, regiunile administrative în țările dezvoltate și în curs de dezvoltare etc.

Actualul congres prilejuiește totodată sărbătorirea a 100 de ani de la primul congres internațional de geografie și a 50 de ani de la înființarea Uniunii geografice internaționale.

MECANIZAREA AGRICULTURII CHINEZE

ÎN ULTIMII ANI s-a intensificat în mod deosebit ritmul de mecanizare a agriculturii chineze. În 1970, de pildă, China dispunea de un număr dublu de tractoare în comparație cu anul 1965. În toate regiunile țării a sporit numărul fabricilor constructoare de mașini agricole precum și al atelierelor de reparație a lor Apar noi produse adaptate condițiilor locale. În prezent, întreprinderile constructoare de mașini produc peste 1000 tipuri de diferite mașini agricole, cu ajutorul cărora se asigură mecanizarea unei mari părți din lucrările agricole.

THOR HEYERDAHL ȘI POLUAREA

Thor Heyerdahl, celebrul antropolog și navigator, și-a exprimat recent îngrijorarea în legătură cu poluarea crescîndă a apelor prin pesticide, hidrocarburi, deșeuri etc., care pun în pericol însăși existența civilizației umane. Navigatorul a observat în 1947, în cursul expediției sale transpacifice Kon-Tiki că oceanul era curat. 22 ani mai tîrziu, de pe ambarcațiunile de papirus Ra-1 și Ra-2, el a constatat că apele coastei ca și cele din largul oceanului erau invadate de produse petroliere și de deșeuri radioactive. „Salvarea apelor oceanului de poluare este o problemă internațională, valabilă pentru toți, pentru bogați și săraci, pentru prieteni și dușmani, pentru Est și Vest", a spus Thor Heyerdahl, care consideră oceanul un patrimoniu comun al întregii umanități.

PERSPECTIVELE ALUMINIULUI

DUPĂ CE cîștigurile firmelor producătoare de aluminiu din S.U.A. ajunseseră în 1971 la cel mai scăzut nivel din ultimul deceniu, uzinele lucrînd numai la 85% din capacități, în anul curent conjunctura la acest metal a început să cunoască o redresare rapidă. În primele trei luni ale anului, producția totală a Uzinelor de aluminiu din această țară a fost cu 14,1% mai mare decît în perioada corespunzătoare din 1971. Pentru 1972 „Aluminiumum Association" din New York prevede o producție de 46 miliarde dolari, ceea ce ar reprezenta un nivel record.

SERVICIILE ȘI URBANIZAREA

UN STUDIU OCDE al structurii demografice a 22 de țări membre a relevat că principala cauză a exploziei urbane în țările industriale dezvoltate constituie prea rapida dezvoltare a „sectorului terțiar" îndeosebi a comerțului și a serviciilor. Acest sector depinde în mai mare măsură decît industria de necesitatea de a fi plasat în cadrul marilor aglomerații. Ca urmare, în ultimul deceniu populația orașelor a crescut de două ori mai repede decît sporul general al populației pe glob. Cea mai mare pondere a populației urbane are Australia (88,5%). Locul următor este ocupat de Japonia, urmată de R. F. a Germaniei.

ORIENTĂRI ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ CEHOSLOVACĂ

ANUL TRECUT, producția industriei chimice cehoslovace a însumat 30,6 miliarde coroane, reprezentînd aproximativ 8% din întreaga producție industrială. Între anii 1945-1970, volumul prelucrării țițeiului a crescut de 20 de ori, producția de îngrășăminte artificiale — de 17 ori, cea de mase plastice — de 13 ori, iar cea de fibre sintetice — de 8 ori.

Comerțul exterior al Cehoslovaciei cu produse chimice cunoaște o accentuare a soldului pasiv : valoarea importurilor depășește de 2,5 ori pe cea a exporturilor. Aceasta se explică, înainte de toate, prin faptul că țara este lipsită de o serie de materii prime de bază pentru industria chimică (țițeiul, cauciucul natural, fosfații, sulful, soda caustică ș.a.) ; ca atare, se apreciază că disproporția dintre importuri și exporturi (care reprezintă 20% din volumul producției ramurii) va persista în cursul deceniului actual.

Investițiile prevăzute pentru acest cincinal vor fi orientate cu precădere spre prelucrarea țițeiului, petrochimie și producția de materiale sintetice. Astfel, în timp ce pe ansamblul industriei chimice volumul producției urmează să crească, între anii 1971-1975, cu aproape 60%, producția de mase plastice și rășini artificiale se va tripla (ajungînd la 33 kg pe locuitor în 1975, față de 8,8 kg în 1965).

MOCHETA FLUORESCENTĂ

LA INCEPUTUL acestui an, a fost organizat la Paris un Salon al covoarelor. Printre exponate s-a numărat și o mochetă originală : realizată din acrilon și tratată chimic, în obscuritate această mochetă este fluorescentă. Este puțin probabil că ea va fi utilizată pentru interioare. Desigur însă că unii decoratori, o vor prefera altor tipuri de covoare, mai obișnuite, pentru aranjarea vitrinelor . unor magazine și a altor localuri publice.

PE ROȚI

ÎN STATELE UNITE 25% din locuințele construite anual în ultimul timp sînt case mobile, adevărate locuințe transportabile, care au adesea peste 65 de mp. Una din caracteristicile acestor locuințe, este prețul lor redus: sînt cu 50% mai ieftine decît casele de construcție clasică. Acest lucru se explică prin faptul că locuințele mobile se fabrică în totalitate prin metode industriale. Partea de manoperă în prețul final al produsului este doar de 10%. Timpul de lucru pentru realizarea unei astfel de locuințe este de 137 ore.

STATISTICA INTERNAȚIONALĂ

CORELAȚIA AGRICULTURĂ-COMERȚ EXTERIOR

LOCUL AGRICULTURII în economia națională, caracterizat în primul rînd prin ponderea ei în produsul național și în schimburile economice externe diferă, după cum se știe în funcție de nivelul dezvoltării economice. Date elocvente în acest sens oferă „Anuarul comerțului pe 1970", elaborat de F.A.O. reproduse parțial în tabelul alăturat.

În cele 16 țări în curs de dezvoltare, cuprinse în tabel, ponderea produselor agricole în totalul exporturilor depășește 70%; ea ajunge să reprezinte 92—99% îndeosebi în țările africane, cu o slabă dezvoltare a industriei și un nivel scăzut al venitului național pe locuitor (ca Sudan, Etiopia, Mali, Somalia ș.a.).

Locul ocupat de produsele agricole este preponderent (77—86%) și în cazul unor țări mai avansate din acest grup, cum ar fi : Argentina, Turcia sau Brazilia.

În acest context nu este de mirare că echilibrul balanței comerciale a majorității țărilor în curs de dezvoltare este puternic influențat atît de variația rezultatelor obținute de agricultura țării respective de la un an la altul, cît și de oscilațiile cererii și ofertei, ale nivelului prețurilor la produsele agricole exportate pe piața mondială.

Examinînd situația la polul opus, se constată că — cu excepția Olandei — în toate celelalte țări capitaliste dezvoltate, incluse în tabel, produsele agricole reprezintă sub 20% (iar în unele cazuri chiar sub 4%) din valoarea exporturilor. De remarcat că în cazul Olandei — țară cu o agricultură înaintată — o bună parte din produsele agricole exportate trec mai întîi printr-un stadiu mai mult sau mai puțin avansat de prelucrare industrială.

Țări capitaliste dezvoltate		Țări în curs de dezvoltare	
Țara	Ponderea produselor agricole în ansamblul exporturilor (în %)	Țara	Ponderea produselor agricole în ansamblul exporturilor (în %)
Olanda	22,8	Sudan	99,1
Franța	19,3	Etiopia	98,3
S.U.A	16,7	Ecuador	96,9
Norvegia	15,0	Mali	93,5
Canada	11,5	Somalia	92,3
Belgia și Luxemburg	9,9	Argentina	86,2
Italia	9,5	Turcia	85,8
Anglia	7,0	Senegal	82,9
Elveția	6,3	Siria	77,9
Finlanda	5,4	Brazilia	77,0
Austria	5,0	Thailanda	75,7
Japonia	3,9	Columbia	74,9
R. F. a Germaniei	3,7	Guatemala	74,9
Suedia	3,6	Tanzania	74,6
		Ghana	74,1
		Camerun	72,3

SURSA : F.A.O., „Cérès", nr. 2/1972.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economica

ANUL X nr. 33 (468)
vineri 18 AUGUST 1972
*20 PAGINI 2 LEI

33

23 AUGUST 1944 – 1972

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

numărului 33 din 18 august 1972

3—4
— Întrecerea — factor al accelerării dezvoltării economico-sociale a țării
de ing. **Ștefan Pavel**, secretar al Consiliului Central al U.G.S.R.
— Țara întreagă întîmpină ziua de 23 August și a XXV-a aniversare a Republicii: Înfăptuiri de prestigiu consacrate înfloririi patriei.

5—6
— Modernizarea structurii economiei naționale — cerință a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate
de conf. dr. **Dumitru Pugna**.
— A VI-a ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum:
Cadru de confruntare și bază de anticipație
de **M. Postelnicu**.

7
— Strategii de dezvoltare
1970—1980: Coordonate ale dezvoltării energeticii românești
de ing. **Octavian Groza**, ministrul energiei electrice.

8
— Constructori români în străinătate
de **Paul Cioran**.

9
— Sarcinile trasate agriculturii, la Conferința Națională a partidului
de **Ion Stanciu**, adjunct al ministrului agriculturii, industriei alimentare și apelor.

10—11
— Cincinalul 1971—1975
O nouă etapă în creșterea nivelului de trai al populației
de dr. **Ion Păcuraru**.
— Alexandria industrială
de **Gheorghe Filimon**.

12—13
— Gospodărirea rațională a fondului funciar și sistematizarea teritoriului (II)
Semnează: **Eugen R. Popescu**, inginer șef, Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie și organizarea teritoriului; ing. **N. Popescu**, director general M.A.I.A.A.; arh. **I. Baucher**, Comitetul de Stat pentru economia și administrația locală; **Ion Alfiri**, director în Ministerul Finanțelor; dr. ing. **Gh. Timaru**, Institutul de cercetări pentru economia agrară și organizarea I.A.S.
Dezbatere consemnată de conf. univ. dr. **Sabin Nica-Sîrbești**, **Ion Manea**.

14
— Cercetare-dezvoltare
Valorificarea cercetării științifice românești la cote mai înalte!
de ing. **Panait Teoreanu**, consilier C.N.S.T.

15
— Informație-decizie
• Banca de date și sistemele de conducere a producției
de ing. **Claudiu Niculescu**.
• Seminarul I.F.I.P. — 1972
de ing. **Vladimir Ticovschi**.

17
— Marketing
Caracteristici și tendințe ale pieței unor bunuri electronice în R. S. România
de **Mihai Ispășescu**, doctorand în economie.

19
— America Latină:
Importante deplasări de gîndire și acțiune cu privire la rolul factorilor intern și extern în dezvoltarea economică
de **Nicolae Turturea**.

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40470

SĂRBĂTORIM 23 AUGUST ÎNTR-UN AN BOGAT ÎN ÎMPLINIRI

SĂRBĂTOAREA NOASTRA NAȚIONALA — ziua eliberării patriei de sub jugul fascist — are în acest an semnificații aparte. Sărbătorim „23 August" într-un an bogat în împliniri, an care va rămîne cu litere de aur în Cronica edificării unei societăți noi pe străvechiul pămînt românesc. Este anul Conferinței Naționale a partidului, anul celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii, anul unui însuflețitor avînt creator al întregului nostru popor, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a țării.

Desigur, a devenit o tradiție pentru oamenii muncii din patria noastră să întîmpine marile aniversări ale istoriei cu fapte pe măsura trecutului lor glorios. În acest an realizările cu care întregul popor cinstește sărbătorile sale sînt mai ample și mai profunde decît oricînd. Lucrările Conferinței Naționale a partidului, hotărîrile adoptate, dezbaterea într-un înalt spirit de maturitate comunistă a problemelor privind dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani — au deschis noi perspective dezvoltării multilaterale a patriei, exercită o puternică influență pozitivă asupra întregii vieți economice, politice și sociale a României socialiste, au deschis orizonturi și mai largi declanșării capacității creatoare a poporului român în făurirea propriului său destin.

Succesele cu care întîmpinăm ziua de 23 August dau motive temeinice de satisfacție. Rezultatele din 1971 și din primul semestru al acestui an atestă să sarcinile actualului plan cincinal se realizează în bune condiții. În această perioadă producția globală industrială — dezvoltîndu-se într-un ritm de 11,5 la sută — a depășit cu circa 11 miliarde lei prevederile planului. Recolta de cereale, de 14,5 milioane tone, obținută anul trecut a înregistrat cel mai înalt nivel atins în țara noastră — iar perspectivele din acest an sînt de asemenea dintre cele mai favorabile. Pe baza dezvoltării în ritm suținut a producției materiale, produsul social a sporit în anul 1971 cu 11,2 la sută, iar venitul național cu 12,8 la sută, ceea ce reflectă valorificarea mai judicioasă a resurselor, ridicarea eficienței activității economice.

Toate aceste realizări devin cu atît mai semnificative dacă le comparăm cu nivelul de la care am pornit. Astfel, producția industrială este anul acesta de 21 ori mai mare decît în 1938. Producția agricolă globală din anul 1971 a depășit de 1,9 ori nivelul antebelic. Comparativ cu anul 1938, venitul național este în acest an de 7,6 ori mai mare. Aceasta a permis ca, paralel cu alocarea unor însemnate resurse pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a economiei să se asigure îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale întregului popor. Au cunoscut o puternică înflorire cultura, învățămîntul, s-a creat un larg sistem de ocrotire a sănătății, au fost alocate fonduri importante pentru asigurări sociale.

Aceste mari înfăptuiri obținute în dezvoltarea economico-socială a țării se datoresc muncii pline de abnegație a clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii. Ele confirmă pe deplin justețea liniei politice marxist-leniniste a partidului nostru, care aplică în mod creator legile generale ale construcției socialiste la realitățile concrete ale României, demonstrează superioritatea noii orînduiri, uriașa capacitate de creație a popoprului eliberat de exploatare și asuprire, liber și stăpîn pe soarta sa, hotărît să-și făurească viitorul său fericit.

Mobilizat de hotărîrile Conferinței Naționale a partidului, de voința sa de a accelera procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, poporul nostru se află în prezent într-o hotărîtă întrecere cu timpul, muncind cu abnegație pentru realizarea prevederilor cincinalului înainte de termen, în patru ani și jumătate. Analiza întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat Conferinței Naționale demonstrează caracterul realist al acestui obiectiv, pune în evidență condițiile materiale ce stau la baza posibilității traducerii sale în viață.

Însușindu-și pe deplin hotărîrile și recomandările Conferinței, oamenii muncii din întreaga țară acționează în prezent cu fermitate pentru folosirea intensivă a capacităților de producție, scurtarea duratelor de atingere a parametrilor proiectați la noile capacități de producție, folosirea intensivă a suprafețelor existente, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, ridicarea nivelului tehnic al producției, modernizarea tehnologiilor de fabricație și îmbunătățirea calității produselor, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, reducerea cheltuielilor materiale, ridicarea mai rapidă a productivității muncii, dezvoltarea concentrării, specializării și cooperării în producție, creșterea vitezei de rotație a fondurilor materiale și financiare, realizarea, în agricultură, a unor producții vegetale și animale sporite, cu cheltuieli diminuate, creșterea substanțială a contribuției cercetării științifico-tehnice la realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării, sporirea exporturilor, valorificarea superioară a muncii naționale printr-o participare activă la schimburile internaționale de valori, la diviziunea mondială a muncii.

Eforturile îndreptate în toate aceste direcții se desfășoară — așa cum se prevede în documentele Conferinței — pe fundalul perfecționării organizării și conducerii vieții economice și sociale, promovării largi a principiului muncii colective, participării active a oamenilor muncii la conducerea activității economice, ridicării pe o treaptă superioară a democrației economice-muncitorești, socialiste.

Preocuparea fundamentală a partidului, țelul suprem al politicii sale, este creșterea bunăstării materiale și spirituale a maselor, satisfacerea cît mai deplină a nevoilor întregului popor asigurarea condițiilor pentru manifestarea plenară a personalității umane. Prevederile planului cincinal privind creșterea substanțială a nivelului de trai al oamenilor muncii de la orașe și sate se realizează cu succes. În primul an și jumătate al cincinalului s-au creat aproape 400 mii noi locuri de muncă; veniturile din salarii au fost în 1971 cu 8,1 la sută mai mari decît în 1970; veniturile bănești ale țăranilor au sporit cu 11 la sută. Conferința Națională a partidului a stabilit de asemenea o serie de măsuri importante în vederea ridicării, în continuare, a nivelului de trai al populației prin sporirea salariilor, reducerea săptămînii de lucru, majorarea generală a pensiilor, intensificarea construcției de locuințe, dezvoltarea și diversificarea activităților de deservire a populației, sporirea fondurilor alocate pentru satisfacerea nevoilor sociale etc. Toate aceste prevederi au găsit un profund ecou în rîndurile oamenilor muncii de la orașe și sate, au constituit un nou imbold pentru a munci cu rezultate și mai bune în vederea înfăptuirii și depășirii sarcinilor cincinalului. Desigur, realizarea acestor măsuri depinde de îndeplinirea exemplară a prevederilor de plan, a noilor angajamente luate de oamenii muncii, este condiționată de o creștere reală a producției și productivității muncii, trebuie să se bazeze pe sporirea eficienței economice, pe mărirea efectivă a venitului național.

Oamenii muncii, întregul nostru popor întîmpină sărbătoarea lui 23 August cu sentimentul datoriei împlinite. Întreaga țară este un imens șantier în care se îmbină armonios certitudinea împlinirilor cu strădania perfecționării, accelerării ritmului de edificare. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „avem răspunderea față de viitorul copiilor noștri, față de viitorul întregului popor, față de cauza socialismului și comunismului în România, față de națiunea noastră socialistă — de a face totul pentru dezvoltarea în ritm susținut a patriei, pentru crearea unei societăți socialiste moderne, dezvoltate".

ÎNTRECEREA — FACTOR AL ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ȚĂRII

● Obiective majore : înfăptuirea cincinalului în patru ani și jumătate ; obținerea unei producții industriale suplimentare în valoare de 40—60 miliarde lei ; depășirea cu circa 20 miliarde lei a venitului național stabilit prin plan.

● Creșterea continuă a productivității muncii, valorificarea superioară a resurselor materiale, reducerea cheltuielilor materiale, economisirea și gospodărirea rațională a materiilor prime, ridicarea calității produselor — în atenția permanentă a fiecărui colectiv de muncă.

● Inițiative valoroase, stimulatorii în bătălia pentru obținerea titlului de colectiv fruntaș în întrecere.

ing. Ștefan PAVEL
secretar al Consiliului Central al U.G.S.R.

SUB IMPULSUL istoricelor Hotărîri ale Conferinței Naționale a partidului, în întîmpinarea zilei de 23 August și a celei de a XXV-a aniversări a Republicii — continuă să se desfășoare pe tot cuprinsul patriei, însuflețitoarea întrecere pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, în vederea intensificării dezvoltării economiei noastre socialiste și a creșterii mai rapide a nivelului de trai al întregului popor.

Întrecerea pentru îndeplinirea și depășirea planului de stat *organizată de sindicate — parte integrantă a întrecerii ce se desfășoară între organizațiile județene de partid —* **asigură tot mai eficient cadrul de participare a oamenilor muncii din întreprinderi la realizarea sarcinilor de producție, la promovarea progresului tehnic, la continua perfecționare a activității economice și sociale.** *Oamenii muncii — în dubla lor calitate de producători și în același timp proprietari ai mijloacelor de producție — participă la întrecere dovedind o înaltă conștiință, spirit de răspundere socială și un fierbinte patriotism, animați de hotărîrea de a-și aduce aportul la îndeplinirea și depășirea planului de stat în unitățile unde își desfășoară activitatea, contribuind cu întreaga lor energie, experiență și pricepere la traducerea în viață a politicii economice a partidului, de dezvoltare continuă a bazei tehnico-materiale a societății noastre socialiste, cale sigură de ridicare a nivelului de trai al poporului.*

Ceea ce caracterizează această etapă de desfășurare a întrecerii, sînt angajamentele suplimentare asumate de oamenii muncii pe perioada întregului plan cincinal și care, exprimate sintetic, oferă perspectiva ca în 1975 producția industrială a țării să fie cu 40—60 miliarde lei mai mare decît s-a prevăzut, iar venitul național să depășească cu circa 20 miliarde lei nivelul stabilit în plan. *Demn de remarcat este faptul că în perioada ce a trecut din cincinalul 1971—1975, au fost obținute însemnate depășiri de plan, angajamentele luate de fiecare colectiv de muncă se îndeplinesc ritmic ; în multe întreprinderi datorită măsurilor tehnico-organizatorice luate pentru valorificarea rezervelor interne, realizările dobîndite depășesc cu mult angajamentele luate pe întregul an. Aceasta demonstrează caracterul de masă al întrecerii și totodată participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea dezvoltării economico-sociale a țării.*

UN CONȚINUT NOU îl dau întrecerii angajamentele de **depășire a producției în unități fizice, la acele sortimente absolut necesare economiei naționale și care contribuie efectiv la creșterea avuției țării și a venitului național.** Elaborarea unui plan suplimentar, care să permită justa corelare a sarcinilor asumate peste prevederile cincinalului, cît și lista produselor la care urmează să se realizeze depășiri, orientează colectivele din întreprinderi de a se mobiliza în raport cu cerințele reale ale economiei și contribuie la creșterea eficienței întrecerii. În acest mod se asigură o legătură între plan și angajamentele în întrecere, o bază pentru sporirea aportului întrecerii la dezvoltarea economico-socială a țării.

Angajamentele suplimentare de depășire a planului sînt susținute totodată de MĂSURI PRIVIND RIDICAREA NIVELULUI DE ORGANIZARE, CONDUCERE ȘI DE EFICIENȚĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII, LA INDICI COMPARABILI CU CEI ÎNREGISTRAȚI PE PLAN INTERNAȚIONAL, prin folosirea intensivă a capacităților de producție și încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor, creșterea gradului de mecanizare și automatizare, utilizarea rațională a forței de muncă și a timpului de lucru, înnoirea și modernizarea produselor, scurtarea termenelor de execuție a noilor obiective și atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați, reducerea cheltuielilor de producție. Programele de măsuri care să asigure îndeplinirea planului și a angajamentelor sînt elaborate cu participarea întregului colectiv al întreprinderii, ceea ce arată ampla participare a oamenilor muncii cointeresați în creșterea producției, în valorificarea tuturor rezervelor interne contribuind la sporirea eficienței activității economice, obiectiv major al dezvoltării în ritm accelerat.

La creșterea eficienței întrecerii și atragerea tot mai largă a oamenilor muncii la înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului, au avut o contribuție de seamă măsurile luate de conducerea de partid pentru perfecționarea planificării și conducerii economiei, a întregii vieți sociale, promovării muncii și conducerii colective, crearea condițiilor pentru participarea maselor la elaborarea și înfăptuirea hotărîrilor. În întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. din 19—21 iulie a.c., oamenii muncii și-au exprimat hotărîrea lor fermă de a face totul pentru înfăptuirea înainte de termen a cincinalului, și-au manifestat încrederea lor nemărginită în politica marxist-leninistă a partidului pentru edificarea socialismului și comunismului în patria noastră.

Elanul și inițiativa maselor de a valorifica cît mai bine rezervele existente, de a perfecționa continuu procesul de producție, de a obține realizări la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial, sînt trăsături calitativ noi în evoluția întrecerii, determinate de activitatea desfășurată de partidul nostru pe linia dezvoltării conștiinței socialiste, a demnității umane, a formării și perfecționării omului în spiritul noii atitudini față de muncă și societate, al aspirațiilor sale de progres și prosperitate. Perfecționarea continuă a relațiilor sociale, întronarea principiilor de etică și echitate socială, aplicarea programului de educație comunistă, constituie premise favorabile pentru avîntul general în întrecere caracteristic etapei actuale.

CREȘTEREA productivității muncii, constituie unul din obiectivele centrale ale întrecerii. În toate întreprinderile, angajamentele și măsurile tehnico-organizatorice luate, prevăd folosirea intensivă a capacităților de producție, ridicarea nivelului tehnic al producției, extinderea mecanizării și automatizării, îmbunătățirea continuă a tehnologiilor de fabricație și a calității produselor, reproiectarea mașinilor și instalațiilor. În această direcție îndemnul secretarului general al partidului — desprins din Cuvîntarea la încheierea lucrărilor conferinței pe țară a cadrelor de conducere din industrie și construcții ca **„nici o mașină și nici un utilaj sub randamentul planificat, nici un minut nelucrat“** a devenit o principală preocupare pentru fiecare comitet al oamenilor muncii, pentru fiecare inginer, tehnician și muncitor din unitățile economice.

S-au întreprins acțiuni de mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii de la numeroase întreprinderi, printre care Uzina „23 August“ - București, Electroputere - Craiova, „1 Mai“ - Ploiești, Uzina de preparare a minereurilor - Baia Mare și altele, pentru punerea în funcțiune a utilajelor inactive, încărcarea maximă a fiecărei capacități de producție, prin lărgirea cooperării și asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare ; eliminarea stagnărilor — prin întreținerea și repararea în bune condițiuni a mașinilor, repartizarea judicioasă a forței de muncă și echilibrarea schimburilor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, utilizarea mai bună a timpului de lucru.

Se cuvine menționată inițiativa colectivului Uzinei de mecanică fină — Sinaia, „Producții maxime pe metrul pătrat“, care se întemeiază pe examinarea profundă și multilaterală a posibilităților de sporire a producției fără investiții, prin generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, organizarea mai judicioasă a fluxului de fabricație. Numeroase colective din industria construcțiilor de mașini au rezolvat multi- →

Țara întreagă întîmpină ziua de 23 August și a XXV-a aniversare a Republicii

ÎNFĂPTUIRI DE PRESTIGIU CONSACRATE ÎNFLORIRII PATRIEI

ÎNTRATĂ ÎN TRADIȚIA întregului nostru popor muncitor — întîmpinarea marilor sărbători naționale cu cît mai mari înfăptuiri pe frontul dezvoltării economico-sociale a țării — și în acest an ziua de 23 August, care marchează 28 de ani de la eliberarea țării, este onorată cu importante succese în realizarea planului și angajamentelor asumate. Peste tot, în toate județele țării, colectivele de întreprinderi raportează partidului că în marea întrecere socialistă ce o desfășoară pentru realizarea cincinalului în patru ani și jumătate, înscriu zi de zi noi și însemnate realizări, livrînd economiei naționale produse mai multe, mai ieftine și de calitate superioară.

Avîntul tot mai puternic ce mobilizează eforturile creatoare ale tuturor celor ce muncesc este determinat de hotărîrile recentei Conferințe Naționale a Partidului, care deschid noi și luminoase perspective în dezvoltarea economiei și înflorirea patriei, în ridicarea continuă a standardului de viață. Consemnăm și în acest număr al revistei cîteva din numeroasele și însemnatele realizări din întreprinderile și județele țării.

● **SPORIND CONTINUU PRODUCTIVITATEA MUNCII.** — Oamenii muncii din industria **județului Brăila** au depășit prevederile planului pe primele 7 luni ale anului în curs, cu 126,2 milioane lei la producția globală și 197,6 milioane lei la producția marfă. Aproape 80% din sporul de producție s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii.

● **MAI MULT DECÎT ANGAJAMENTUL CU 10 MILIOANE LEI LA PRODUCȚIA MARFĂ.** — Colectivele întreprinderilor chimico-metalurgice din **județul Maramureș** întîmpină ziua de 23 August cu un bilanț bogat. Potrivit datelor centralizate, valoarea producției marfă, obținută peste prevederi, de la începutul acestui an și pînă acum, totalizează 57 162 000 lei. În acest fel, angajamentul asumat pentru această perioadă a fost depășit cu peste 10 milioane lei.

● **PRIN RIDICAREA NIVELULUI TEHNIC AL PRODUCȚIEI.** — Muncitorii, tehnicienii și inginerii din întreprinderile industriale ale **județului Mehedinți** au încheiat luna iulie a.c. cu rezultate deosebite în activitate, toate unitățile depășindu-și sarcinile de plan la principalii indicatori. La Șantierul Naval Drobeta-Tr. Severin, de exemplu, au fost lansate la apă, în decurs de o lună, două nave de mare capacitate : primul tanc petrolier de 1 390 tdw, dintr-o nouă serie destinată echipării flotei noastre comerciale, și cel de-al 2-lea cargou de 2 000 tdw pentru același beneficiar — nave la care constructorii au cîștigat un avans total de trei luni de zile. De la aceeași unitate a fost expediată pentru probele complexe pe mare șalanda nr. 3 de 500 mc destinată exportului. La rîndul lor, au raportat succese deosebite constructorii de vagoane, care au asimilat în fabricație și au expediat beneficiarilor primele exemplare dintr-un vagon de marfă de mare capacitate — 62 tone, cel mai mare realizat pînă acum în industria noastră de profil. De asemenea, lucrătorii Combinatului de prelucrare a lemnului, au produs în plus 32 152 mp furnire estetice, mobilă în valoare de peste 1 000 000 lei, precum și însemnate cantități de alte produse etc.

După cum rezultă din situațiile întocmite la Direcția de statistică a județului, la sfîrșitul perioadei 1 ianuarie — 31 iulie, a.c., oamenii muncii din industria județului Mehedinți se prezintă cu un spor față de plan de 84 000 000 lei la producția globală și de 39 000 000 lei la producția marfă, valori superioare angajamentelor asumate în întîmpinarea zilei de 23 August.

● **PRODUCȚII FIZICE SUPLIMENTARE.** — Colectivele de muncă din industria **județului Covasna** întîmpină ziua de 23 August cu succese de seamă în activitatea productivă. Producția marfă realizată peste plan în primele șapte luni se ridică la 49 milioane lei. Această depășire reprezintă 27 000 tone cărbune, aproape 3 000 mc. cherestea, 82 000 mp. țesături, confecții în valoarea de peste 12 milioane lei și alte produse.

● **DEPĂȘIRI LA PLANUL DE EXPORT.** — Industria **județului Constanța,** care pînă la sfîrșitul lunii iulie a.c. a înregistrat o producție cu 17,7% mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut, a obținut importante depășiri și la producția destinată exportului. Față de plan au fost livrate beneficiarilor externi cu 1,2% mai multe mărfuri : ciment, îngrășăminte chimice, utilaje și piese de schimb, mobilă,

(Continuare în pag. 4)

←

ple probleme ale înzestrării tehnice a uzinelor prin **autodotare,** realizînd cu forțe proprii utilaje de mare complexitate. La Uzina de sîrmă și produse din sîrmă — Buzău, de exemplu, s-au executat 25 de utilaje necesare perfecționării tehnologiilor de fabricație, și creșterii producției de electrozi de sudură. O valoroasă inițiativă a luat colectivul Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului Pipera-București, care desfășoară o largă acțiune pentru reducerea importului de piese de schimb. Pînă în prezent s-au asimilat aici circa 2 000 de repere care se importau, în valoare de peste 10 milioane lei, iar pînă la sfîrșitul anului 1972 urmează să se reducă complet importul de piese de schimb.

Organele sindicale sprijină activ extinderea largă a inițiativelor și măsurilor de modernizare a utilajelor, de mecanizare a lucrărilor, containerizarea și paletizarea transportului, introducerea dispozitivelor de înaltă productivitate la mașinile unelte, creșterea gradului de înzestrare cu scule, dispozitive și verificatoare. În acest an s-a pornit o acțiune la **un număr de 170 de întreprinderi, din toate ramurile industriale pentru a deveni model de organizare științifică a producției și a muncii.** În aceste întreprinderi comitetele sindicatelor și comitetele oamenilor muncii sînt ajutate îndeaproape de colectivele uniunilor și ministerelor pentru a îmbunătăți și perfecționa organizarea producției și a muncii, să stabilească măsuri de raționalizare și modernizare a fluxurilor de fabricație, de organizare a transportului intern, de aplicare a principiilor ergonomice, introducerea sistemului informațional modern de evidență, urmărire și control în vederea luării deciziilor, de programare optimă a producției.

Tot mai largă răspîndire capătă întrecerea pentru obținerea de producții record, între muncitori, echipe sau brigăzi de aceeași profesie cum sînt: a brigăzilor de mineri — „pentru cea mai ridicată viteză de înaintare în abataje și galerii", a oțelarilor — „de a obține cea mai mare producție pe metru pătrat de vatră a cuptorului", a țesătoarelor — „de a realiza prin deservire simultană a mai multor războaie, cît mai mulți metri pătrați de țesături" etc.

Pentru a răspunde unuia din obiectivele centrale și anume înnoirea și îmbunătățirea calității produselor, organele sindicale își orientează eforturile în sprijinul aplicării întocmai a prevederilor Legii privind asigurarea și controlul calității produselor, desfășurării unei activități politice și educative, care să ducă la întărirea disciplinei sub toate aspectele, la dezvoltarea simțului de răspundere al fiecărui salariat față de îndeplinirea sarcinilor ce-i revin. Se întreprind acțiuni de generalizare a autocontrolului, metodă ce asigură creșterea competenței profesionale, a răspunderii față de munca prestată, ridicarea gradului de conștiință a fiecărui salariat.

În lumina Rezoluției Conferinței Naționale, sindicatele orientează colectivele de muncă să contribuie la îndeplinirea sarcinii de diminuare a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social total de la circa 60% la 50%. Cu ajutorul unor colective formate din muncitori, ingineri, tehnicieni și economiști, se studiază în întreprinderi modul cum s-au realizat normele de consum și se propun măsuri pentru diminuarea lor, astfel ca **angajamentele luate pentru depășirea sarcinilor de plan să se bazeze pe materiile prime și materiale economisite.**

În acest sens sînt numeroase inițiative apărute în întrecere și pe care sindicatele le generalizează. O inițiativă lăudabilă este obținerea din aceeași cantitate de materie primă a unor produse peste plan pe seama reducerii consumurilor specifice la materii prime, materiale, combustibil și energie electrică. Astfel, la Combinatele siderurgice, se desfășoară întrecerea pentru a se realiza cît mai multă fontă cu un consum redus de cocs. La Combinatul Siderurgic din Galați — furnaliștii au dat în primele 6 luni ale anului peste plan 6 000 tone fontă, înregistrîndu-se totodată și o economie la consumul de cocs de 3 000 tone. Valorificarea superioară a materiilor prime preocupă și colectivele din unitățile de exploatare a lemnului, care și-au propus în întrecere să sporească valoarea obținută dintr-un metru cub de masă lemnoasă și să dea suplimentar lemn de lucru.

Demnă de remarcat este și inițiativa colectivelor din industria bumbacului, care s-au anagajat să realizeze întregul spor de producție din economii, prin revizuirea și îmbunătățirea tehnologiilor, valorificarea superioară a materiilor prime, realizarea unor finisaje mai bune.

Reducerea consumului de metal este în atenția sindicatelor din toate întreprinderile și în mod deosebit a colectivelor din industria construcțiilor de mașini, unde în anul viitor consumul trebuie redus cu circa 500 000 tone, acționîndu-se în direcția perfecționării tehnologiilor, extinderii metodelor raționale la debitat și croit, utilizării la maximum a deșeurilor recuperabile, folosirii laminatelor de dimensiuni fixe și multiple. Cu sprijinul comitetelor uniunilor pe ramură de activitate și a consiliilor teritoriale, comitetele sindicatelor vor trebui să mobilizeze oamenii muncii pentru reducerea cheltuielilor la mia de lei producție marfă sub nivelul planificat și creșterea producției la 1000 lei fonduri fixe, îndeosebi în ramurile minieră, energie electrică, metalurgie, chimie, unde rezultatele la acești indicatori nu sînt pînă acum satisfăcători.

Colectivele unităților din agricultură au ca obiectiv în întrecere depășirea producției marfă agricolă, vegetală și animală, sporirea efectivelor de animale, depășirea livrărilor de produse agricole la fondul de stat, amenajarea de noi lucrări de irigații din resurse locale de apă, executarea lucrărilor la timpul optim și de calitate, realizarea de economii din reducerea cheltuielilor de producție, reducerea consumului de carburanți, creșterea indicilor de utilizare a parcului de tractoare, sporirea beneficiilor, rentabilizarea întreprinderilor agricole de stat și de mecanizarea agriculturii.

În unitățile de transporturi întrecerea se desfășoară pentru îndeplinirea și depășirea planului de transporturi pe calea ferată, auto, naval și aerian, îmbunătățirea deservirii cu mijloace de transport a unităților economice și optimizarea transporturilor, creșterea gradului de mecanizare a operațiilor de încărcare-descărcare, extinderea paletizării și containerizării, realizarea de economii, creșterea productivității muncii, realizarea de beneficii sau venituri peste cele planificate.

Întrecerea pe șantierele de construcții are ca obiective: realizarea ritmică a planului de investiții și de construcții-montaj, scurtarea termenelor de punere în funcțiune a capacităților de producție planificate, creșterea productivității muncii, realizarea de economii din reducerea consumului la principalele materiale, îmbunătățirea folosirii fondului de timp maxim disponibil al utilajelor, sporirea beneficiilor.

Întrecerea contribuie de asemenea la sporirea preocupărilor cercetătorilor și proiectanților pentru lărgirea bazei de materii prime, perfecționarea mașinilor și utilajelor, elaborarea de noi tehnologii de fabricație, organizarea superioară a producției și a muncii, extinderea mecanizării și automatizării, realizarea de noi produse, reducerea consumurilor specifice, la adoptarea de soluții eficiente pentru obiectivele de investiții prevăzute pentru dezvoltarea economico-socială a țării.

DEOSEBIT de important este faptul că, concretizarea obiectivelor în întrecere, pe întreprindere și secții, se asigură de către comitetele sindicatelor din întreprinderi și comitetele oamenilor muncii. În acest fel întrecerea cîștigă în organizare și dă posibilitatea fiecărui participant de a-și lua angajamente concrete legate de locul de muncă, de a analiza cu simț de răspundere posibilitățile și căile ce le are la îndemînă pentru a-și aduce aportul la înfăptuirea lor. Cu ocazia dezbaterii sarcinilor de plan pe anul 1972, în cadrul adunărilor generale ale oamenilor muncii de la începutul anului, pe baza angajamentelor luate de colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni, care au încheiat primul an al acestui cincinal cu remarcabile rezultate, s-au lansat însuflețitoare chemări la întrecere către toate întreprinderile din ramura respectivă, pentru depășirea planului pe anul 1972. Chemările la întrecere au fost primite cu un deosebit interes de toate colectivele de muncă din întreaga țară.

Realizarea angajamentelor luate în întrecere cere din partea comitetelor sindicatelor, a comitetelor oamenilor muncii, grijă pentru pregătirea muncitorilor și **perfecționarea calificării profesionale a tuturor salariaților.** Aceasta este una din sarcinile importante ce stau în fața sindicatelor și a conducerii unităților socialiste, mai ales în condițiile în care tehnica se dezvoltă continuu și cere cadre bine calificate, care să mînuiască cu pricepere această tehnică și să realizeze produse de înaltă calitate atît pentru piața internă, cît și pentru export.

Întrucît în industria noastră s-au petrecut mutații importante, în sensul că ponderea cea mai mare, au căpătat-o procesele de producție la care participă formații mari de lucrători (în chimie, metalurgie, secții de montaj), iar în alte locuri se aplică acordul global, locul angajamentului individual — greu de urmărit, sustrăgînd pe organizatori de la întreprinderea unor acțiuni concrete de îmbunătățire a producției, îl ia tot mai mult angajamentul colectiv pe baza asentimentului tuturor membrilor colectivului. Aceasta va conduce la întărirea răspunderii colective și dezvoltarea întrajutorării tovărășești.

Preocuparea sindicatelor constă și în **îmbunătățirea acordării stimulentelor morale și materiale.** Pentru a constitui o dezvoltare a emulației în muncă, un mijloc de autodepășire, stimularea morală și materială trebuie să aibă la bază criterii bine stabilite. Nu-i suficient să-ți depășești norma pentru a deveni fruntaș, ci trebuie să aduci și o contribuție la viața și munca colectivului. La aprecierea activității fiecăruia va conta, atitudinea lui, respectarea disciplinei, inițiativa în muncă.

Primirea titlului de evidențiat sau fruntaș în întrecere așa cum se precizează în Hotărîrea Plenarei C.C. al U.G.S.R. din 6—7 ianuarie 1972, este condiționată de: îndeplinirea cantitativă a sarcinilor de plan, realizarea de produse numai de bună calitate, obținerea de economii de materii prime, materiale, scule, combustibil, energie electrică etc., întreținerea și exploatarea exemplară a mașinilor, instalațiilor și utilajelor, prezența la lucru fără nici o absență nemotivată, utilizarea integrală a timpului de lucru, folosirea de metode de muncă sau procedee tehnologice avansate, propunerea și aplicarea de inovații, preocuparea neslăbită pentru perfecționarea pregătirii profesionale, participarea la organizarea științifică a producției și a muncii, păstrarea și apărarea avutului obștesc, ajutorarea calificării profesionale a tovarășilor de muncă, participarea la viața politică și cultural-educativă a colectivului din care face parte, comportarea demnă în familie și societate. Titlul de fruntaș în întrecere îl vor putea primi acei oameni care au îndeplinit sistematic trimestru de trimestru, condițiile arătate.

Potrivit hotărîrii C.C. al U.G.S.R. în scopul determinării unei emulații sporite în întrecere, colectivelor fruntașe li se acordă titlul de „Întreprindere fruntașă pe țară", care primesc ordine ale Republicii Socialiste România, „Steagul roșu" și „Diploma de onoare", precum și stimulente bănești; întreprinderile fruntașe pe ramură sau întreprinderi evidențiate pe ramură primesc „Steagul roșu" și „Diploma de onoare", precum și premii din partea C.C. al U.G.S.R. și ministerelor. La nivel de întreprindere comitetele sindicatelor împreună cu comitetele oamenilor muncii, pe baza rezultatelor obținute, acordă trimestrial titlul de „evidențiat" în întrecere, anual titlul de „fruntaș" în întrecere. Cei distinși cu titlul de fruntaș în întrecere primesc cu prioritate bilete la odihnă sau tratament, locuri la excursii, precum și o gratificație mărită pînă la 20%, în raport cu a celorlalți salariați. Brigăzilor, echipelor și secțiilor fruntașe în întrecere, li se acordă în cadrul adunărilor generale ale oamenilor muncii „Diploma de onoare".

Aplicarea în practică a măsurilor menite să creeze condiții pentru îmbunătățirea conținutului întrecerii — parte integrantă a marii întreceri organizată de partid — va lărgi cadrul de participare nemijlocită a oamenilor muncii pentru valorificarea cît mai deplină a rezervelor existente în întreprinderi și depășirea sarcinilor de plan pe anul 1972, condiție hotărîtoare pentru accelerarea dezvoltării rapide a economiei naționale, în realizarea cincinalului înainte de termen.

SINDICATELE, sub conducerea organelor de partid, stimulînd continuu elanul cu care oamenii muncii desfășoară întrecerea în cinstea zilei de 23 August și a celei de a XXV-a aniversări a proclamării Republicii, pentru a obține rezultate pe măsura măreției acestor evenimente din viața partidului și a patriei noastre, vor face totul ca angajamentul luat de întreprinderi în cinstea Conferinței Naționale a partidului — de a îndeplini „cincinalul în patru ani și jumătate" — să constituie o grandioasă victorie a poporului nostru, pe calea edificării socialismului și comunismului.

ÎNFĂPTUIRI DE PRESTIGIU

(Urmare din pag. 3)

țesături, conserve, ulei, vinuri etc. Colectivele unităților economice din județ s-au angajat să livreze suplimentar anul acesta la export produse în valoare de 5 milioane lei valută.

• **FOLOSIND MAI BINE POTENȚIALUL TEHNIC ȘI UMAN.** — În cele șapte luni ale anului, **oamenii muncii bihoreni,** folosind mai bine potențialul tehnic din dotare, au realizat o producție globală industrială, peste prevederi în valoare de 266,6 milioane lei și o producție marfă suplimentară de 263 milioane lei, depășindu-și angajamentul la acest ultim indicator cu 5,2%. Față de perioada corespunzătoare a anului trecut, unitățile industriale bihorene au realizat o producție globală mai mare cu 17,2%. Au fost date peste plan peste 1 300 tone alumină calcinată, 7 352 tone produse petrolifere, mașini-unelte pentru așchierea metalelor în valoare de peste 7 milioane lei, mobilă în valoare de 3,3 milioane lei, 105 000 bucăți tricotaje, confecții textile în valoare de 46 milioane lei, 1 000 tone ulei comestibil și alte produse. În sectorul construcții-montaj, planul anual a fost realizat în proporție de 61%, în această perioadă fiind date în folosință 22 de obiective social-economice și culturale, precum și 400 de apartamente.

• **FOLOSIND DIN PLIN REZERVELE INTERNE.** — Hotărîți să traducă în viață hotărîrile adoptate de Conferința Națională a partidului, oamenii muncii români și maghiari din **județul Harghita** raportează că folosind din plin rezervele interne din întreprinderi, au obținut importante sporuri de producție, față de plan, printre care, 1 300 tone fontă, 1 440 tone utilaje pentru industria alimentară, peste 3 300 mc. cherestea, 115 mc. placaje, mobilă în valoare de 3,3 milioane lei, 21 000 confecții, aproape 300 tone unt și brînzeturi. Producția industrială realizată de la începutul anului pînă acum este echivalentă cu cea obținută de industria județului în întreg anul 1965. Față de aceeași perioadă a anului trecut, sporul de producție este de 15,9%.

• **ORGANIZAREA SUPERIOARĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII.** — Unitățile economice din **județul Ilfov** au obținut, în primele 7 luni ale anului, peste plan, ca urmare a unei superioare organizări a muncii și producției în întreprinderi, 124 milioane lei la producția globală și 195 milioane lei la producția marfă vîndută și încasată. Realizările obținute pînă la sfîrșitul lunii iulie a.c. sînt superioare celor din aceeași perioadă a anului trecut cu peste 367 milioane lei la producția globală industrială. În acest timp, au fost date suplimentar 329 tone construcții metalice, 783 mc. prefabricate din beton, mobilă în valoare de 3,5 milioane lei, 3 500 mp. covoare, 425 tone conserve de legume și alte produse.

• **ÎN ÎNTRECERE CU TIMPUL.** — Bilanțul celor șapte luni încheiate de întreprinderile industriale din **județul Sibiu** arată că planul la producția marfă a fost depășit cu aproape 220 milioane lei. Față de aceeași perioadă a anului trecut, s-a înregistrat un spor de 10,6%. Productivitatea muncii a crescut, pe ansamblul industriei, cu 1,7% față de plan și cu 5,2% față de aceeași perioadă a anului 1971.

• **UTILIZÎND RAȚIONAL MATERIILE PRIME ȘI MATERIALELE.** — Unitățile industriale din **județul Brașov** au înregistrat în primele 7 luni ce au trecut din acest an depășiri la indicatorul producție marfă de peste 409 milioane lei. Ca urmare, au fost livrate suplimentar economiei naționale 772 tone oțel, motoare electrice echivalente cu 36 709 kw, 86 000 rulmenți, 1 443 tone mase plastice, 3 257 mc. prefabricate de beton și alte produse.

• **PRODUSE MAI MULTE, DE CALITATE SUPERIOARĂ.** — Întreprinderile industriale din **județul Mureș** au depășit volumul producției globale pe primele 7 luni ale anului cu 314 milioane lei, iar pe cel al producției marfă cu 263 milioane lei. Cea mai mare parte a sporului de producție s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii, indice care a depășit sarcina de plan cu 3%. În această perioadă, industria județului Mureș a pus la dispoziția economiei naționale, peste prevederi, 189 milioane kWh energie electrică, 13 300 tone azotat de amoniu, peste 2 milioane cărămizi și blocuri ceramice, 3 000 mc. cherestea, confecții textile în valoare de aproape 40 milioane lei și alte produse.

MODERNIZAREA STRUCTURII ECONOMIEI NAŢIONALE—CERINŢĂ A FĂURIRII SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

CONFERINŢA NAŢIONALĂ A PARTIDULUI din 19—21 iulie 1972, — moment de însemnătate istorică în viaţa poporului român — a dezbătut şi hotărît un ansamblu de măsuri cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani şi în perspectivă.

Raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, rezoluţiile şi directivele adoptate de Conferinţă, acordă în mod firesc o importanţă deosebită creşterii şi perfecţionării economiei, dezvoltării accelerate a producţiei de bunuri materiale şi spirituale. Ridicarea României la nivelul ţărilor avansate, realizarea aspiraţiilor de progres şi prosperitate, sînt favorizate de existenţa, în primul rînd, a unei politici economice raţionale, fundamentată ştiinţific, capabilă să mobilizeze şi să valorifice superior întregul potenţial material şi uman de care dispune naţiunea noastră. Unui asemenea deziderat îi răspund documentele programatice ale Conferinţei care, făcînd bilanţul realizărilor remarcabile obţinute de poporul nostru sub conducerea înţeleaptă a Partidului Comunist Român, stabilesc programul concret de dezvoltare accentuată a economiei în următorii ani şi liniile directoare pentru elaborarea prognozelor privind dezvoltarea economică şi socială pînă în 1990, obiectivele fundamentale ale strategiei dezvoltării patriei noastre în etapa făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi trecerii la comunism.

În această politică partidul nostru ţine seama de realităţile contemporane, cînd dezvoltarea producţiei, a societăţii în general, este determinată în măsură crescîndă de progresul tehnico-ştiinţific, se bazează tot mai mult pe expansiunea şi afirmarea ştiinţei ca forţă nemijlocită de producţie.

„Făurirea unei economii moderne, de înaltă eficienţă — *a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Conferinţa Naţională* — **impune promovarea în toate ramurile a cuceririlor ştiinţei şi tehnologiei avansate. Vor fi luate măsuri pentru dezvoltarea mai intensă a cercetărilor ştiinţifice naţionale cu deosebire în matematică şi fizică, în tehnică, chimie şi biologie“** [1])

NECESITATEA DE A CUNOAŞTE, de a participa activ şi de a stabili strategia dezvoltării în perspectivă a economiei şi a societăţii în funcţie de cele mai noi cuceriri tehnico-ştiinţifice şi tendinţe existente pe plan mondial capătă un plus de semnificaţie şi importanţă în condiţiile economiei socialiste. Societatea socialistă prin instaurarea stăpînirii în comun a mijloacelor de producţie şi înlăturarea inegalităţii dintre oameni determinată de natura proprietăţii private, dispune de posibilităţi nelimitate pentru utilizarea şi promovarea celor mai noi realizări ale ştiinţei contemporane în interesul progresului economic şi social.

Pentru ţara noastră, care cu toate rezultatele remarcabile obţinute în perioada edificării socialismului, mai are de recuperat un decalaj important faţă de ţările dezvoltate, punerea în valoare a acestor posibilităţi constituie o condiţie fundamentală a făuririi unei economii moderne. Transformarea României într-o ţară avansată, cu o industrie puternică şi multilateral dezvoltată şi cu o agricultură înaintată, nu se poate realiza fără folosirea conştientă şi multilaterală a cuceririlor din ştiinţa şi tehnica contemporană, fără creşterea aportului cercetării ştiinţifice proprii şi aplicarea rapidă în producţie a rezultatelor ei.

Un aspect esenţial al modului în care rezultatele revoluţiei din ştiinţă şi tehnică şi tendinţele sale sînt incorporate în producţia materială este cel al determinării structurii economice.

O economie modernă reprezintă un complex naţional armonios dezvoltat, în care se îmbină într-o structura echilibrată, industria, agricultura, construcţiile, circulaţia mărfurilor, transporturile, serviciile, cercetarea ştiinţifică, sistemul de pregătire şi perfecţionare a forţei de muncă. Activitatea tuturor acestor domenii se caracterizează prin mobilitate, dinamism, mare capacitate de asimilare şi propagarea noului, o înaltă eficienţă şi o participare largă la avîntul economic naţional. Construirea unei asemenea economii este în legătură directă şi condiţionare reciprocă cu direcţiile de dezvoltare ale progresului tehnic, determinate de revoluţia ştiinţifică contemporană.

Partidul nostru, a ţinut seamă în întreaga sa politică economică şi socială de revoluţia tehnico-ştiinţifică şi de tendinţele care se manifestă pe plan mondial în domeniul perfecţionării tehnicii de producţie. Putem spune că ceea ce a caracterizat creşterea noastră economică şi continuă să stea la baza ei şi în actualul cincinal este îmbunătăţirea permanentă a structurii economiei naţionale şi a principalelor sale ramuri. Ca urmare a procesului de industrializare, în structura pe ramuri a economiei noastre s-au produs modificări fundamentale cum sînt: transformarea industriei în ramura principală a economiei, cu cea mai ridicată pondere în obţinerea produsului social şi a venitului naţional, crearea şi dezvoltarea unui puternic sector de construcţii, începerea procesului de modernizarea agriculturii dezvoltarea în cadrul industriei a ramurilor constructoare de maşini, metalurgie, chimie, energiei electrice a căror pondere a ajuns la peste 50% din producţia totală industrială faţă de numai 18% cît reprezentau ele în 1938.

Ca rezultat al politicii partidului de promovare a tehnicii cele mai avansate a avut loc reînnoirea aparatului de producţie, înzestrarea întreprinderilor cu maşini, utilaje şi agregate la nivelul performanţelor mondiale. În anii construcţiei socialiste s-a dezvoltat puternic industria constructoare de maşini, au fost create şi se extind în continuare a serie de subramuri ale acesteia legate nemijlocit de progresul tehnic cum sînt: industria de tractoare, de autocamioane, de maşini agricole, de maşini unelte, de utilaje petrolier şi chimic, energetic şi minier, industria electrotehnică, electronică, de materiale de telecomunicaţii, care contribuie în bună măsură la dotarea tehnică a celorlalte ramuri ale economiei naţionale. În acelaşi timp, au fost importate din alte ţări utilaje complexe şi instalaţii de nivel tehnic ridicat cu care au fost înzestrate întreprinderile noi şi modernizate cele existente.

Agricultura cu toate că şi-a micşorat ponderea în produsul social şi venitul naţional, aduce o importantă contribuţie la producerea acestora, joacă un rol de mare însemnătate în economia noastră. Progresele înregistrate în agricultură, ca urmare a modificărilor petrecute în baza ei tehnică materială şi în relaţiile de producţie sînt pregnant puse în evidenţă de dinamica ascendentă a producţiei agricole.

O contribuţie hotărîtoare în direcţia modernizării economiei o are cincinalul 1971—1975 a cărui caracteristică este faptul că deşi se vor realiza noi modificări în corelaţiile dintre ramurile mari ale economiei, accentul cade pe îmbunătăţirea structurii interne a principalelor ramuri şi ale industriei în special. Bazîndu-se pe un ritm înalt de creştere, industria îşi consolidează poziţia de ramură conducătoare în economie. Se menţine decalajul dintre producţia de mijloace de producţie industriale şi producţia bunurilor de consum, decalaj condiţionat de necesitatea dezvoltării mai rapide a ramurilor industriei care trebuie să susţină programul amplu de investiţii şi să contribuie la intensificarea exportului de produse cu un înalt grad de prelucrare şi de tehnicitate.

În cadrul grupei A se intensifică ritmul de creştere al subramurilor legate nemijlocit de progresul tehnic, a căror greutate specifică în totalul producţiei ramurii respective urmează să crească substanţial în 1975. Electrotehnica, electronica, mecanica fină, optica, maşinile unelte şi utilajele tehnologice îşi vor ridica ponderea în totalul producţiei industriei constructoare de maşini de la 21,1% în 1970 la circa 29% în 1975. Industria petrochimică inclusiv fire şi fibre sintetice va reprezenta 47—48% din producţia industriei chimice faţă de 37,9% în 1970. Producţia de oţeluri aliate, laminate şi alte produse prelucrate superior, vor reprezenta 30—31% în totalul producţiei metalurgiei feroase, faţă de numai 17,1% în 1970. [2]) Îmbunătăţirea calitativă a structurii industriei şi îndeosebi a subramurilor industriei construcţiilor de maşini va determina o creştere a gradului de acoperire din producţia internă a necesarului de maşini şi utilaje de înaltă tehnicitate ale economiei naţionale. În condiţiile în care baza de materii prime este mai intens solicitată decît în perioada anterioară, va continua dezvoltarea în ritmuri mai rapide a producţiei industriei prelucrătoare faţă de ritmurile industriei extractive, asigurîndu-se valorificarea pe plan superior a resurselor naturale.

În agricultură se continuă intensificarea progreselor realizate prin volumul mare de investiţii alocat pentru extinderea şi modernizarea parcului de tractoare şi maşini agricole, accentuarea ritmului de efectuare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare, în primul rînd a amenajărilor pentru irigaţii, sporirea cantităţii de îngrăşăminte chimice la hectar.

O importanţă deosebită capătă evoluţia structurii economice în legătură cu necesitatea sporirii considerabile a contribuţiei industriei la schimbul de valori pe plan mondial. Pentru aceasta pe lîngă contribuţia în continuare a ramurilor tradiţionale şi în special a agriculturii este necesară creşterea aportului industriei constructoare de maşini, industriei chimice, industriei lemnului şi industriei alimentare şi uşoare.

Rezultatele obţinute în primul an şi jumătate al cincinalului, angajamentele luate de oamenii muncii în întîmpinarea Conferinţei Naţionale şi a celei de-a 25-a aniversări a Republicii, au evidenţiat posibilitatea creşterii mai rapide a producţiei, realizarea înainte de termen a planului cincinal actual. Analiza a demonstrat posibilitatea ca în 1975 producţia globală industrială să ajungă la 580—600 miliarde lei, depăşind cu 40—60 miliarde lei producţia planificată. Pentru punerea în valoare a rezervelor de sporire a producţiei industriale, Rezoluţia Conferinţei Naţionale a partidului cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal a hotărît o serie de măsuri privind: folosirea intensivă a capacităţilor de producţie şi încărcarea corespunzătoare a maşinilor şi utilajelor; scurtarea termenelor de atingere a parametrilor proiectaţi la unele obiective şi capacităţi, îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale; ridicarea nivelului tehnic al producţiei, modernizarea tehnologiilor de fabricaţie şi îmbunătăţirea calităţii produselor; reducerea cheltuielilor materiale; creşterea mai rapidă a productivităţii muncii; dezvoltarea concentrării, specializării şi cooperării în producţie; mai buna gospodărire a fondurilor materiale şi funciare şi accelerarea vitezei de rotaţie a mijloacelor circulante.

În agricultură, Rezoluţia prevede măsuri de sporire a producţiei vegetale şi animale prin folosirea judicioasă a fondului funciar, a bazei tehnico-materiale şi a forţei de muncă, a sistemelor de irigaţii şi a îngrăşămintelor chimice, ameliorarea raselor de animale şi ridicarea productivităţii acestora, asigurarea bazei furajere, zonarea judicioasă a culturilor şi altele.

Acest măsuri şi cele legate de realizarea exemplară a programului de investiţii, de dezvoltare a cercetării ştiinţifice şi creşterea eficienţei schimburilor economice externe, trebuie să asigure fără eforturi suplimentare de investiţii, accelerarea dezvoltării noastre economice şi sociale, îndeplinirea înainte de termen a planului cincinal şi îmbunătăţirea în continuare a structurii economice.

ÎNSEMNATATEA deosebită a Conferinţei Naţionale din iulie 1972 este marcată şi de faptul că a analizat şi elaborat în funcţie de schimbările produse în societate, de tendinţele care se manifestă pe plan mondial în dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii, orientările şi liniile directoare pentru elaborarea prognozelor privind dezvoltarea economico-socială pînă în 1990, obiectivele fundamentale ale înaintării României pe calea socialismului şi comunismului.

Ţinînd seama de aceste orientări, de stadiul atins în dezvoltarea forţelor de producţie, de structura existentă şi gradul de specializare şi diversificare a producţiei în ţara noastră comparativ cu alte ţări, considerăm că în stabilirea structurii economiei în perspectivă trebuie luate în considerare cel puţin următoarele elemente:

a) Nivelul şi structura existentă, faptul că o dezvoltare complexă a economiei, pe o bază tehnică avansată reprezintă o condiţie obligatorie, necesară, a lichidării decalajului economic faţă de ţările dezvoltate şi a specializării şi profilării unor ramuri ale industriei. Aceasta impune continuarea şi după 1975 a procesului de creare de noi subramuri, de asimilare în fabricaţie a unor noi grupe de produse, evitîndu-se lărgirea excesivă a gamei sortimentale, care ar avea consecinţe negative asupra eficienţei economice şi gradului de competitivitate pe piaţa mondială; diversificarea producţiei se va realiza o dată cu stabilirea unei profilări de durată a ramurilor industriale.

b) Bogăţiile naturale, resursele materiale şi umane existente şi cele ce vor fi descoperite şi atrase în circuitul economic în perioada analizată.

c) Nevoile şi direcţiile de creştere ale consumului intern ţinînd seama de gradul de satisfacere a nevoilor prezente, de tendinţele care se manifestă în legătură cu apariţia unor noi produse şi cuprinderea lor în consumul productiv şi neproductiv. Societatea socialistă prin esenţa sa trebuie să subordoneze întreaga activitate economică şi socială progresului şi satisfacerii tot mai depline a trebuinţelor membrilor săi.

d) Cunoaşterea şi încadrarea dezvoltării economiei naţionale în tendinţele care se manifestă în dezvoltarea ştiinţei şi a tehnicii pe plan mondial, a aportului pe care-l poate aduce cercetarea ştiinţifică proprie, fără a considera posibilă implantarea mecanică a unei structuri economice existente în prezent s-au prognozată pentru alte ţări dezvoltate;

e) Necesitatea creşterii eficienţei participării la circuitul economic mondial, prin ridicarea substanţială a contribuţiei la export a ramurilor industriei prelucrătoare, în special a industriei chimice, constructoare de maişni, industria uşoară si alimentară, industria de prelucrare a lemnului. În acest scop se impune cunoaşterea temeinică a cerinţelor şi prognozelor de dezvoltare a pieţei mondiale.

Sub imboldul cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice şi a introducerii lor în producţie, în evoluţia structurii economice pe plan mondial se remarcă ca o tendinţă pregnantă **creşterea rolului industriei** şi în cadrul ei a **industriei construcţiei de maşini, chimiei şi energiei electrice.** Ponderea cea mai ridicată în totalul producţiei industriale o deţine industria constructoare de maşini; chimia cunoaşte ritmurile cele mai înalte, iar energia electrică, deşi are o pondere valorică mai redusă devansează mult producţia globală a industriei prelucrătoare.

Această tendinţă manifestată în ultimii 40—50 de ani, se menţine şi în studiile de prognoză elaborate pentru următorii 10—20 ani. În S.U.A., de exemplu se prevede ca pînă în 1982 producţia **industriei constructoare de maşini** să crească de 3,2 ori. În Franţa pînă în 1980 se preconizează un ritm mediu anual de 9—10%, superior cu 2 procente faţă de cel al industriei şi cu 4 procente faţă de produsul naţional brut. Se apreciază ca întrucît în producţia de maşini unelte progresul tehnic nu a cunoscut salturi spectaculoase, — o maşină unealtă care funcţionează azi prezentînd caracteristicile pentru care maşina de ieri a stabilit toate condiţiile cerute, după cum maşina de azi reprezintă punctul de plecare pentru maşina unealtă de mîine, în anul 2000 se va lucra cu maşini unelte care nu vor fi fundamental diferite de cele actuale; se vor îmbunătăţi considerabil însă parametrii de funcţionare, calitatea.

O dezvoltare cu caracter spectacular vor avea în continuare subramurile **electrotehnică şi electronică**. Producţia industriei electrotehnice va continua să crească datorită îndeosebi creşterii ramurilor industriale cu pondere mare în consumul de echipamente electrice, ridicării gradului de automatizare a producţiei, sporirii consumului de energie electrică şi a investiţiilor mari prevăzute pentru creşterea şi dezvoltarea în acest sector. Produsele acestei industrii: maşinile electrice, echipamentul electric general (hidrogeneratoare, turbogeneratoare etc) şi de distribuţie a energiei electrice, echipamentul de automatizare, măsură şi control, precum şi produsele electrocasnice vor avea în continuare o piaţă favorabilă datorită în special creşterii producţiei şi consumului de energie electrică. În R.F.G. se prevede pentru în 1971—1980 o creştere medie anuală a consumului de energie electrică de 4,5%, în Bulgaria de 12,6% între 1970—1975 şi 10,7% între 1975—1980, în Polonia de 7,9% în 1971—1975 şi de 7,5% în anii

conf. dr. Dumitru PUGNA

⟶

←

1976—1980; în U.R.S.S. pînă în anul 2000 se prevede o creştere medie a consumului industrial de energie electrică de 11,6 pînă la 14,6% iar a consumului casnic de 3,5—6%.

Industria electronică. a cunoscut în ultimii ani cea mai rapidă dezvoltare, în ritmuri care au depăşit considerabil creşterea produsului naţional brut. Astfel în anii 1965—1970 ea a înregistrat un ritm mediu anual de 6,3% în S.U.A., 5,7% în Anglia, 7,6% în Franţa, 9,0% în Italia, 11% în R.F.G. şi 30% în Japonia, ceea ce înseamnă o creştere de 2—2,5 ori mai ridicată decît produsul naţional brut.

Deşi, este admisă şi ipoteza că în perioada următoare va avea loc o încetinire treptată a ritmului de creştere faţă de perioada anterioară, deoarece este prea puţin probabil ca o invenţie sau descoperire cu totul nouă să revoluţioneze din nou electronica aşa cum au făcut-o tranzistoarele, sau au început-o în 1965 circuitele integrate, totuşi ramurile de vîrf, calculatoarele electronice, echipamentul de automatizare complexă şi circuitele electronice integrate vor continua să se dezvolte în ritmuri foarte rapide. Dacă pentru ansamblul industriei electronice se prevede pentru deceniul următor o creştere medie anuală de 7% în S.U.A., 11—12% în Europa Occidentală şi 12—14% în Japonia, ritmul de creştere a producţiei de calculatoare va varia între 15—20%, a producţiei de electronică profesională, de 10—15% şi a circuitelor electronice integrate 20—40%. Un argument în favoarea creşterii producţiei acestei subramuri ne este dat de progresele în domeniul tehnologiei de producţie care determină o scădere considerabilă a costurilor şi o creştere a accesibilităţii acestor produse pentru toate categoriile de populaţie. Amintim în acest sens un exemplu din care rezultă că preţul mediu al unui tub electronic în 1950 era 1,50 de dolari, în 1970 preţul unui tranzistor discret era de 0,30 dolari, iar un tranzistor care face parte dintr-un circuit integrat de 1—3 cenţi, adică de 100 de ori mai mic decît a tubului electronic din 1950. Preţul mediu al unui tranzistor obişnuit de mică putere cu siliciu variază între 0,2—0,8 dolari [3]) Ţinînd seama de aceste elemente se poate aprecia că în următoarele 2 decenii, se va extinde considerabil automatizarea complexă a producţiei şi chiar a unor activităţi intelectuale cu ajutorul proceselor electronicii, va fi înzestrată populaţia cu bunuri de consum electronice perfecţionate sau incorporînd electronică în proporţii din ce în ce mai mari, asigurîndu-i posibilităţi mari de economisire a timpului.

Avînd în vedere necesitatea perfecţionării activităţii de organizare şi conducere a economiei şi societăţii, un progres remarcabil se previzionează în domeniul **telecomunicaţiilor.** Industria **chimică** a cunoscut de asemenea un ritm superior de creştere, care a devansat evident industria prelucrătoare. Tendinţa este menţinută şi în studiile de prognoză în special pentru industria chimică organică, şi cea mai tînără ramură a ei, petrochimia. Se apreciază că în anul 1985 producţia chimică a ţărilor capitaliste va ajunge la o valoare de 330 miliarde dolari faţă de 92,5 miliarde în 1965, iar industria chimică organică împreună cu petrochimia vor avea o pondere de 65% în totalul industriei chimice. Un ritm susţinut va cunoaşte producţia de mase plastice, de antidăunători, medicamente, coloranţi şi detergenţi. Datorită volumului mare al subproduselor rezultate din prelucrare se manifestă tendinţa de creştere a capacităţilor de amplasare pe aceeaşi platformă industrială a mai multor instalaţii integrate care să permită valorificarea complexă şi superioară a tuturor produselor principale şi secundare rezultate din prelucrarea materiei prime.

ŢINÎND seama de cerinţele făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, de stadiul actual al economiei noastre şi de tendinţele ce se manifestă în structura economică pe plan mondial se proiectează următoarele direcţii ale dezvoltării structurii economiei naţionale.

Conform hotărîrilor Conferinţei Naţionale, în următoarele două decenii vor trebui intensificate eforturile spre dezvoltarea complexului economic naţional, care să îmbine armonios, într-o structură optimă, industria, agricultura, construcţiile, transporturile şi telecomunicaţiile, circulaţia mărfurilor, serviciile şi cercetarea ştiinţifică, astfel ca să se asigure o lărgire şi perfecţionare a bazei tehnico-materiale care să permită ridicarea României la un înalt nivel de civilizaţie şi bunăstare. **„În elaborarea prognozei dezvoltării României pînă la sfîrşitul acestui secol** — a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul la Conferinţa Naţională a partidului — **se porneşte de la necesitatea de a realiza un puternic avînt al forţelor de producţie pe baza ştiinţei şi tehnicii moderne — temelia progresului general al societăţii — perfecţionarea continuă a relaţiilor de producţie şi a raporturilor dintre oameni, ridicarea nivelului de trai, de cunoaştere şi cultură a tuturor celor ce muncesc, adîncirea democraţiei socialiste, crearea condiţiilor pentru participarea activă a întregului popor la conducerea ţării, pentru afirmarea plenară a personalităţii umane, aplicarea în viaţă a principiilor eticii şi echităţii socialiste, satisfacerea şi mai deplină a necesităţilor de viaţă materială şi spirituală ale întregului popor".**

Una din direcţiile fundamentale ale schimbărilor structurale o constituie accentuarea în continuare a caracterului industrial al economiei, întărirea poziţiei conducătoare a industriei, ramură ale căror progrese se resfrîng favorabil asupra tuturor celorlalte sectoare ale economiei. Orientările stabilite de Conferinţa Naţională prevăd pentru perioada 1976—1990 un ritm mediu anual de creştere a producţiei industriale de 9—10%, ceea ce va asigura o producţie industrială globală în 1990, de 6—8 ori mai mare faţă de 1970.

În cadrul acestei ramuri, luînd în considerare progresul tehnic şi particularităţile noastre economice, se impune îmbunătăţirea structurii în aşa fel încît ramurile şi subramurile care condiţionează înzestrarea tehnică, valorificarea cuceririlor celor mai noi din ştiinţa şi tehnica actuală să capete o pondere tot mai mare în totalul producţiei industriale şi să constituie sursa principală a exportului românesc. Ponderea construcţiei de maşini şi a industriei chimice în totalul producţiei industriale urmează să ajungă la 55—60%.

Industria construcţiilor de maşini va continua să se dezvolte într-un ritm superior ritmului mediu al industriei, îşi va consolida poziţia preponderentă în cadrul industriei, apropiindu-se de ponderea existentă în ţările dezvoltate, devenind principala ramură de export a ţării. Rolul principal în formarea unei structuri interne optime trebuie să-l aibă dezvoltarea prioritară a industriei electrotehnice şi electronice, cu accent pe elementele de automatizare, tehnică de calcul, componente profesionale, mijloace pentru telecomunicaţii, radio şi televiziune, aparate electrocasnice. Producţia industriei electronice va trebui să ajungă să reprezinte 16—17% din producţia totală a industriei construcţiilor de maşini.

Se va dezvolta de asemenea producţia de mecanică fină şi optică, de maşini unelte şi utilaje tehnologice în special pentru rafinării, de utilaj petrolier şi minier, va creşte şi se va diversifica producţia de tractoare şi maşini agricole. O direcţie importantă de perspectivă este şi dezvoltarea mijloacelor de transport, estimîndu-se pentru 1990 o producţie de 150—200 mii autocamioane şi 450—500 mii autoturisme. În ce priveşte construcţia de nave pe plan mondial se manifestă tendinţa de a construi nave de tonaj mare pentru transportul petrolului şi nave de transport specializate de dimensiuni medii pentru transporturile de mărfuri. Se apreciază că pe plan mondial în 1980 volumul transporturilor navale de petrol va ajunge la 3 100 milioane tone, iar cel de mărfuri la 1 900—2 000 milioane tone ceea ce presupune o creştere a producţiei mondiale de nave de 25—29 milioane tone brute.

În domeniul **metalurgiei** tendinţele ce se conturează pe plan mondial evidenţiază orientarea siderurgiei spre producţia de oţeluri de calitate şi creşterea în ritm înalt a metalurgiei neferoase. Se consideră că pînă la sfîrşitul secolului, producţia mondială de oţel se va realiza aproape în întregime (98%) în cuptoarele electrice şi prin procedeul insuflării de oxigen renunţîndu-se la procedeele Martin şi Bessemer, aceasta şi datorită creşterii cerinţelor de oţeluri cu proprietăţi fizico-chimice superioare. În ţara noastră producţia de oţel urmează să ajungă la 20—25 milioane tone în 1990, crescînd ponderea oţelurilor aliate, iar în domeniul neferoaselor există posibilităţi de dezvoltare şi prelucrare a producţiei de metale grele, uşoare şi rare.

Continuarea dezvoltării **industriei chimice** se înscrie pe linia progresului tehnic mondial şi corespunde posibilităţilor existente în ţara noastră de valorificare a resurselor naturale. Ea a fost şi rămîne una din ramurile cele mai dinamice, îmbunătăţirea structurii ei interne urmărind dezvoltarea prioritară a petrochimiei, creşterea producţiei de fire şi fibre sintetice, dezvoltarea producţiei de materiale plastice destinate îndeosebi înlocuitorilor, sporirea producţiei de îngrăşăminte chimice, a producţiei de clorosodice pentru care avem o bogată bază de materie primă. În ţara noastră se proiectează construirea de complexe mari industriale care să asigure o prelucrare superioară şi completă a materiilor prime, să permită luarea de măsuri pentru evitarea poluării.

O altă preocupare a partidului nostru o constituie **lărgirea şi diversificarea bazei de materii prime** prin folosirea raţională a resurselor, intensificarea lucrărilor geologice, atragerea în circuitul economic a unor materii prime şi materiale. Creşterea mai rapidă a cerinţelor de materii prime şi materiale faţă de ritmul descoperirii de noi resurse, impune şi pe plan mondial orientarea spre valorificarea cît mai intensă a resurselor interne, a zăcămintelor cu conţinut mai sărac în substanţe utile. O problemă esenţială a creşterii eficienţei economice şi utilizării bazei de materii prime în viitor este asigurarea unui grad înalt de prelucrare a materiilor prime. Se prevede o reducere a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de la circa 60% în 1970 la 50% în 1990. În domeniul resurselor energetice şi a electrificării în ţara noastră se continuă linia trasată de Congresul al IX-lea al partidului, orientarea esenţială constînd în creşterea aportului cărbunilor lignitului şi şisturile bitumoase), energiei hidro şi energiei nucleare odată cu scăderea ponderii hidrocarburilor şi a lemnului. Pe această bază se va dezvolta şi în continuare în ritm superior producţia de energie electrică şi electrificarea ţării. Se estimează pentru 1990 o producţie de 180—200 miliarde kWh, ceea ce înseamnă 7 500—8 330 producţie de energie electrică pe cap de locuitor.

Un rol hotărîtor în creşterea noastră economică îl va avea dezvoltarea intensivă a agriculturii — ramură de bază a economiei noastre naţionale. Orientările şi direcţiile dezvoltării economico-sociale a României în următoarele decenii, prevăd dezvoltarea în continuare a bazei tehnico-materiale a agriculturii prin mecanizarea complexă a lucrărilor atît în cultura plantelor cît şi în zootehnie, creşterea gradului de electrificare, irigarea pînă în 1990 a întregii suprafeţe ce se justifică din punct de vedere economic. Încă în cursul cincinalului 1976—1980 agricultura va fi înzestrată cu îngrăşăminte chimice, insecticide şi biostimulatori la nivelul cerinţelor agrotehnicii moderne.

În cadrul agriculturii se prevede accentuarea dezvoltării zootehniei astfel ca ponderea producţiei animaliere în totalul producţiei agricole să depăşească 50% în 1990 crescînd numărul de bovine la 9—10 milioane, porcine la 18—20 milioane şi 18—20 milioane ovine. Ca urmare a creşterii industriei, a modernizării agriculturii va avea loc o reducere a forţei de muncă ocupată în agricultură la 10—15% din populaţia ocupată în 1990. Se va crea posibilitatea obţinerii în 1990 a unei producţii de 28—30 milioane tone cereale, o sporire de cîteva mii a producţiei de sfeclă de zahăr, legume, fructe şi struguri, o creştere substanţială a productivităţii muncii din agricultură şi sporirea aportului ei la crearea venitului naţional.

Fără îndoială vor continua să joace un rol important şi să se dezvolte accelerat şi celelalte ramuri ale economiei naţionale, care aduc o contribuţie importantă la formarea unei puternice baze tehnico-materiale, corespunzătoare cerinţelor formării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi creării premiselor trecerii la comunism.

---

1) Nicolae Ceauşescu: Raport la Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român, 19—21 iulie 1972, Editura politică, pag 40

2) Emilian Dobrescu: „Corelaţia dintre acumulare şi consum". Editura Politică, 1971, pag. 112.

3) Carter G. C. Element deusity step nearer. In Electronics weekly 25 noiembrie 1970.

A VI-a ediţie a Tîrgului de mostre de bunuri de consum

CADRU DE CONFRUNTARE ŞI BAZĂ DE ANTICIPAŢIE

ESTE ÎN PLINĂ DESFĂŞURARE cea de-a VI-a ediţie a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, manifestarea cu implicaţii economice şi sociale intrată în tradiţia vieţii noastre.

Este vorba acolo în Complexul expoziţional din Piaţa Scînteii, de cea mai directă, nemijlocită şi edificatoare confruntare între producător şi consumator, în organizarea „intermediarului" care este Ministerul Comerţului Interior. Potrivit Hotărîrii Consiliului de Miniştri pe care am menţionat-o în numărul nostru precedent la rubrica „Noi acte normative", la actuala ediţie a Tîrgului — după cum foarte corect şi pe drept i s-a spus — participă numeroase ministere şi organizaţii economice centrale, prezentînd aproape o sută de mii de exponate, în zece din pavilioanele complexului, inclusiv cel central, care anul trecut nu a fost utilizat. Sînt în total peste 35.000 m.p. de expoziţie diversă, atrăgătoare, instructivă şi mai ales utilă.

Produsele expuse sînt realizate de unităţile producătoare de bunuri de consum ce aparţin de Ministerul Industriei Uşoare, Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor, Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţie, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, Ministerul Industriei Chimice, Comitetul de Stat pentru Economia şi Administraţia Locală, UCECOM, Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum, Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie.

Suprafaţa de expunere este de două ori mai mare decît la ediţia precedentă; numărul exponatelor de asemenea, de exemplu, numai Ministerul Industriei Uşoare prezintă peste 40.000 de modele; iar industria locală, cooperaţia meşteşugărească, cooperaţia de consum şi sectorul agricol peste 26.000 de exponate. Mai există apoi o reţea de 30 de puncte de desfacere, unele aparţinînd comerţului, altele direct producătorilor, care ţin la dispoziţia publicului vizitator şi cumpărător o foarte variată gamă de mărfuri, printre care şi unele din modelele expuse în standurile întreprinderilor producătoare.

Organizarea expunerii are însă anul acesta cîteva elemente originale, rezultat al experienţei acumulate de către organizatori în cursul ediţiilor anterioare ale Tîrgului şi mai ales al aplicării în practică a unor preţioase indicaţii primite din partea conducerii de partid şi de stat într-unele situaţii similare. De sigur, ca şi pînă acum, fiecărui minister i-a fost repartizat un anume pavilion ori sector.

Iată însă că pentru a avea o imagine cît mai completă şi mai edificatoare asupra unei anumite categorii de mărfuri s-au concretizat două sugestii novatoare.

Astfel, în afară de standurile rezervate centralelor industriale din industria uşoară, au fost pregătite cîteva „puncte tematice" pe categorii de produse: îmbrăcăminte pentru stradă şi diferite ocazii, articole pentru copii, echipament de vacanţă, de protecţie, încălţăminte de sezon ş.a.m.d.

Este şi aceasta o formă de confruntare, de data aceasta direct între producători.

De asemenea, dîndu-se urmare sugestiei pe care a făcut-o în urmă cu un an tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, cu prilejul vizitării pavilionului de mostre, şi pentru a putea aprecia într-un mod cît mai corespunzător străduinţele depuse pentru o tot mai bună aprovizionare a populaţiei de către industria locală, cooperaţia meşteşugărească, cea de consum şi cooperativele agricole, pentru producătorii respectivi s-au organizat expoziţii în comun, pe judeţe. Este o modalitate inedită, care demonstrează pe loc şi cu deosebită claritate, capacitatea de receptivitate la cererile şi nevoile populaţiei dintr-o anumită zonă a ţării. Este, totodată, un mod de a stimula eforturile producătorilor locali, în acest sens, confruntarea constituind o pîrghie atît de necesară emulaţiei.

Dar cea de a VI-a ediţie a Tîrgului de mostre de bunuri de consum mai prezintă un element inedit de însemnătate cel puţin egală pentru publicul vizitator (şi consumator), cît şi pentru producători ori organele comerţului de stat: sînt expuse numai produsele care au asigurate condiţiile necesare pentru a putea fi realizate în serie în anul 1973. În

M. POSTELNICU

(Continuare în pag. 8)

strategii de dezvoltare

1970-1980

COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII ENERGETICII ROMÂNEȘTI

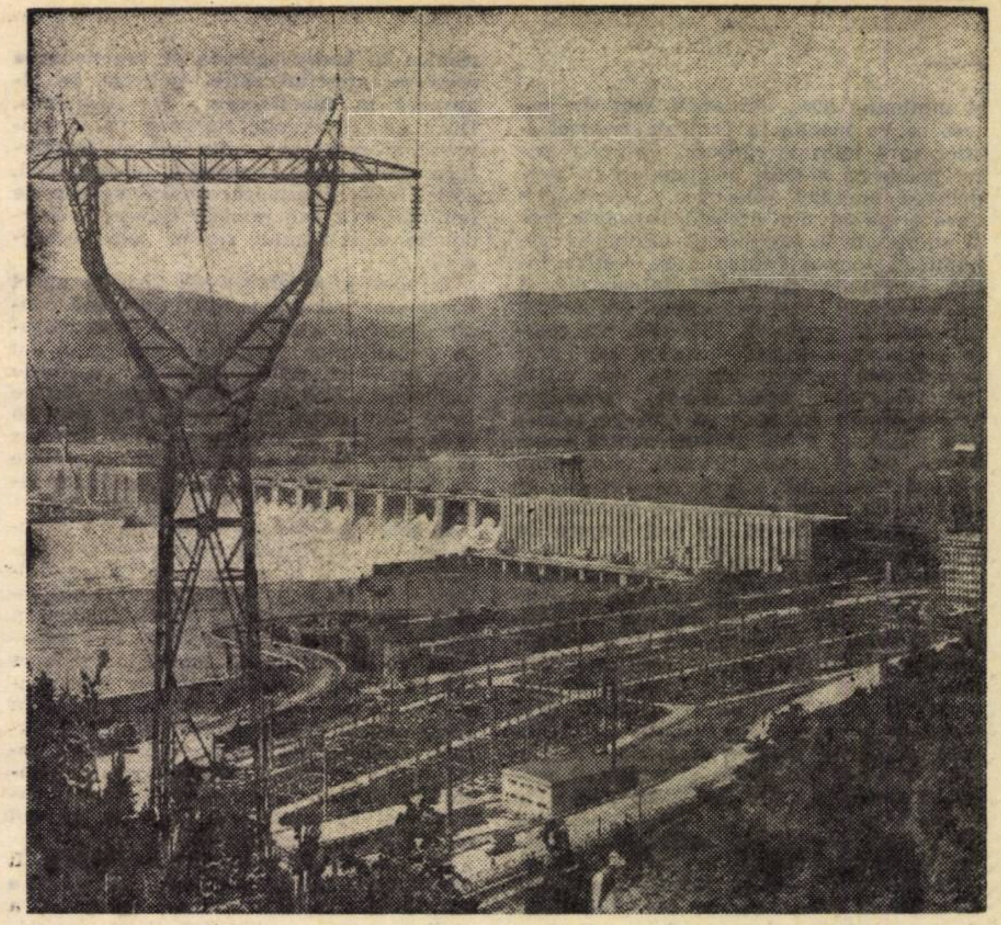

ing. Octavian GROZA
ministrul energiei electrice

SE ÎMPLINESC anul acesta 28 de ani de la eliberarea țării. Pentru România socialistă această perioadă a însemnat o etapă de uriașe progrese. Cheia succeselor obținute a constituit-o, fără îndoială, industrializarea țării, așa cum se remarcă și în documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din 19—21 iulie 1972. În acest răstimp, pe întreg teritoriul țării au fost înălțate zeci și sute de fabrici și uzine, au fost modernizate, dezvoltate și reutilate cu tehnică înaintată întreprinderile existente. Potențialul tehnic de care dispune astăzi România îi permite să producă o largă gamă de produse industriale de complexitate sporită, bunuri de consum diversificate în raport de cerințele consumatorilor, acoperind în cea mai mare măsură nevoile interne, creînd totodată și disponibilități însemnate pentru export.

În procesul de industrializare a țării, Partidul Comunist Român a pornit de la premisa că progresul economic și cultural al societății contemporane românești nu este posibil fără o puternică bază energetică, care să asigure consumul de energie electrică în continuă creștere, și, în consecință, a acordat, în permanență, o importanță deosebită acestui domeniu. *Așa se face că, încă de la Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945, partidul a stabilit cu claritate sarcina dezvoltării energeticii și electrificării țării ca punct de plecare pentru întreaga operă de ridicare economică și socială a României. De aceea, de la primele începuturi ale dezvoltării planificate a economiei noastre s-a elaborat un plan de perspectivă îndelungată pentru electrificarea țării. Liniile directoare ale politicii partidului în domeniul energeticii și-au găsit concretizarea în prevederile planului decenal de electrificare pentru etapa 1951—1960.*

PENTRU ENERGETICĂ, planurile de dezvoltare au prevăzut un coeficient mediu anual de devansare de 1,2% față de ansamblul economiei naționale. Aceasta a permis ca, **în țara noastră, perioada de dublare a consumului de energie electrică să fie printre cele mai scurte din lume, ea realizîndu-se la 5—6 ani, față de 10—12 ani pe plan mondial.** Pentru asigurarea acestui ritm a fost necesară o dezvoltare corespunzătoare a instalațiilor de producere a energiei electrice. Astfel, **față de o putere instalată de 501 MW în 1938, anul de vîrf al României antebelice, s-a ajuns, în prezent, la peste 8 000 MW,** ceea ce reprezintă o creștere de peste 16 ori față de perioada de referință.

O evoluție interesantă a avut-o construcția centralelor termoelectrice, în special în ceea ce privește structura instalațiilor respective. Dacă primele centrale termoelectrice puse în funcțiune după anul 1950 au avut grupuri de putere unitară de 12MW și 25 MW, iar puterea instalată totală a celor mai mari dintre acestea era de 36 și respectiv 120 MW, **în ultimii ani au fost puse în funcțiune grupuri de 100, 200 și chiar 315 MW.** O mare parte din grupurile instalate în centralele termoelectrice produc concomitent și energie termică, pentru alimentarea cu căldură a marilor centre industriale și urbane, în apropierea cărora au fost construite. Astfel, **Termocentralele Rogojelu și Craiova, Luduș și Deva au puteri instalate de 800—1000 MW,** furnizînd în același timp și energie termică. Intrarea în funcțiune a unor agregate energetice moderne, cu parametrii ridicați, extinderea termoficării și ridicarea permanentă a nivelului tehnic al exploatării instalațiilor, au permis obținerea unei reduceri spectaculoase a consumului specific de combustibil de la 723 g.c.c./KWh în 1955, la mai puțin de jumătate în prezent.

O dezvoltare deosebită a cunoscut în ultimii 22 de ani și construcția centralelor hidroelectrice. Centrala hidroelectrică de la Bicaz, cu o putere de 210 MW, a reprezentat una dintre amenajările hidroenergetice remarcabile din Europa anilor 1950, fiind urmată de punerea în funcțiune a altor douăsprezece hidrocentrale în aval, prin aceasta realizîndu-se o valorificare rațională a bazinului hidrografic al rîului Bistrița. În anii următori a fost realizată Centrala hidroelectrică Corbeni, de pe rîul Argeș, cu o putere de 220 MW, amplasată în subteran, al cărui baraj de beton în arc, cu o înălțime de 165 m, se situează printre primele cinci de acest gen din Europa. În 1964 a început execuția Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, care a intrat oficial în funcțiune în mai 1972. Prin puterea instalată totală de 2100 MW și o producție de energie electrică de peste 10 miliarde kWh, împărțită paritar între România și Iugoslavia și prin volumele mari și complexe de lucrări pe care le-a implicat, această impresionantă construcție constituie unul din marile obiective hidroenergetice din lume. Construcția acestui sistem a rezolvat prin ecluzele în două trepte și problema îmbunătățirii radicale a navigației în zona Cazanelor, ceea ce a permis creșterea de peste 3,5 ori a traficului de mărfuri.

Sînt în curs de execuție lucrările de amenajare a Centralei hidroelectrice de mare cădere de pe rîul Lotru, cu o putere instalată de 500 MW, avînd un amplu sistem de tunele de aducțiune care practic colectează apa din toate bazinele învecinate, realizînd concentrarea puterii într-un număr redus de agregate mari. Această utilizare complexă a uneia dintre cele mai favorabile resurse hidroenergetice a țării permite, totodată, punerea în valoare economică și turistică a unei frumoase zone, mai puțin amenajată pînă în prezent.

Au început, de asemenea, lucrările de execuție a Hidrocentralelor de pe Someș și a salbei de 31 de hidrocentrale pe rîul Olt. Ambele amenajări se înscriu în vastul plan de utilizare cu precădere a potențialului hidroenergetic al rîurilor interioare și al Dunării.

O dată cu creșterea rapidă a puterilor instalate în centralele termo și hidroelectrice, a fost necesară **dezvoltarea și modernizarea sistemului de transport și distribuție a energiei electrice.** Corelat cu industrializarea din ce în ce mai accentuată a țării, au crescut și sarcinile impuse rețelelor electrice. Prima etapă a constituit-o închegarea Sistemului energetic național la care, pînă în 1960, au fost interconectate toate sistemele regionale, precum și toate centralele electrice. A doua etapă a cuprins crearea unei rețele la o tensiune superioară celei de 110 kV, suficientă în timpul primului plan decenal trecîndu-se la tensiuni de 220 și 400 kV. Încă din 1963 s-a trecut la construirea unor linii de 400 kV, care au funcționat în primii ani la 220 kV, acum trecîndu-se cu succes la utilizarea tensiunii proiectate, ceea ce a dovedit pe deplin justețea alegerii făcute.

Sistemul electroenergetic național este interconectat cu acela al U.R.S.S., Cehoslovaciei, Poloniei, Ungariei și al R. D. Germane prin linia de 400 kV Luduș-Lemesany, care traversează U.R.S.S. de la Mukacevo. Schimburi de energie electrică se fac cu Bulgaria, prin linia 220 kV Craiova-Boicenovți, cu Iugoslavia, prin linia 110 kV Timișoara-Kikinda. A crescut considerabil exportul de energie electrică în țările vecine.

● În România socialistă perioada de dublare a consumului de energie electrică este de 5—6 ani față de 10—12 pe plan mondial.

● De la o putere instalată de 501 MW în 1938 la peste 8000 MW putere instalată în 1972.

● În 1975 se vor produce 55—57 miliarde kWh energie electrică și 80—85 miliarde KWh în 1980.

● Consumul de energie electrică pe un locuitor va fi în 1975 de 2400—2500 kWh, iar în 1980 de 3000—3400 kWh.

● Dezvoltarea energeticii în perspectivă se va face prin construirea de noi centrale termoelectrice cu cărbune, prin amenajări de noi hidrocentrale pe rîurile interioare ale țării și construirea de centrale atomo-electrice.

● Industria noastră de construcții de mașini — principal constructor și furnizor de utilaje energetice.

● O puternică bază de cercetare științifică în domeniul energetic.

● Cooperare largă cu numeroase țări în livrări de energie electrică și construirea de centrale electrice și hidroenergetice.

DEZVOLTAREA ÎN CONTINUARE a economiei românești impune menținerea și pe mai departe a unui ritm susținut de creștere și în domeniul energetic. Pentru aceasta a **fost elaborat un amplu program pentru perioada 1971—1980, care se va concretiza prin dezvoltarea continuă a producției de energie electrică și termică într-un ritm sporit față de celelalte ramuri industriale, astfel încît să se ajungă la o producție de 55—57 miliarde de kWh în 1975 și la 80—85 miliarde kWh în 1980.** Producția de energie termică va ajunge în 1975 la un nivel de 55—57 miliarde Gcal, ceea ce va însemna o creștere de circa 60% față de 1970.

Consumul de energie electrică pe un locuitor va crește la 2400-2500 kWh în 1975 și la 3000-3400 kWh în 1980. În ceea ce privește înzestrarea cu energie electrică a muncii, aceasta a crescut în România foarte mult în perioada de referință depășind cifra de 10 000 kWh pe muncitor industrial, cifră în concordanță cu dezvoltarea industrială a țării noastre. Acest indicator va crește la 18 000 kWh în 1975 și la circa 22 000 în 1980 ca urmare a evoluției rapide a mecanizării și automatizării proceselor industriale. Pentru obținerea acestor indici, puterea instalată în centralele electrice va fi sporită cu 5400—5800 MW în perioada 1971—1975 și va ajunge la 13 000—13 800 MW în 1980.

Politica energetică de perspectivă are ca linie directoare folosirea rațională a resurselor energetice primare ale României. Astfel, crește aportul cărbunilor, al energiei hidro și al celei nucleare, scăzînd ponderea hidrocarburilor, combustibil foarte prețios și din ce în ce mai rar. Prin aceste preocupări de a utiliza alți combustibili decît cei clasici, România depune aceleași eforturi cu acelea de pe plan mondial, așa cum se sublinia și cu ocazia celei de a VIII-a Conferințe Mondiale a Energiei, desfășurată anul trecut la București. Foamea de energie care se manifestă în întreaga lume este o realitate de care orice politică energetică trebuie să țină seama și pe care trebuie să o prevadă. Pe această linie, cel **puțin 35% din puterea nou instalată în centralele termoelectrice se va obține în agregate de termoficare**

⟶

←

și minimum 50% din acest spor de putere se va instala în centrale termoelectrice care folosesc cărbune, crescînd astfel ponderea acestui combustibil în producerea energiei electrice. Centralele termoelectrice din această categorie vor fi amplasate în apropierea bazinelor carbonifere, tocmai pentru a se realiza indici economici favorabili în ansamblul extracției și în utilizarea cărbunilor inferiori. **În perioada 1971-1980 va crește ponderea energiei hidroelectrice prin dezvoltarea programului de amenajări hidroenergetice, acordîndu-se prioritate acelor amenajări care să asigure folosirea complexă a apelor, atît pentru energetică, cît și pentru irigații, alimentare cu apă a orașelor etc.** Aceste direcții respectate strict de perspectiva imediată a energeticii românești, au fost trasate de Congresul al X-lea al P.C.R.

Programul amenajărilor hidroenergetice cuprinde studii pentru alte amenajări hidroenergetice pe Dunăre, terminarea și intrarea în funcțiune a Hidrocentralei de pe Lotru, construirea unor alte hidrocentrale pe rîurile interioare. Puterea instalată din aceste centrale este estimată pentru 1971—1975 la cel puțin 1200 MW, iar pentru perioada 1975—1980 la circa 2600 MW. Au început astfel, lucrările pentru darea în funcțiune a unor hidrocentrale la Pitești și Curtea de Argeș, paralel cu începerea lucrărilor la salba Oltului.

În etapa 1971—1980, România urmează să intre în rîndul țărilor europene dotate cu centrale electronucleare. Puterea instalată în acest gen de centrale se estimează la circa 1800—2400 MWe. Realizarea acestor deziderate presupune un efort deosebit din partea energeticienilor români, ținînd seama că astfel de sarcini sînt dificile chiar și pentru țări puternic industrializate.

Este evident că **paralel cu producerea energiei electrice trebuie să se dezvolte în mod corespunzător și Sistemul electroenergetic național. Astfel, numai pînă în 1975 se vor construi peste 2000 km linii electrice cu o tensiune de 220—400 KV, 4000 km linii de 110 KV și circa 20 000 km linii de medie și joasă tensiune.**

REALIZAREA UNUI ATÎT DE VAST PROGRAM de dezvoltare a bazei energetice a țării, implică o serie de măsuri importante pentru ridicarea neîncetată a nivelului tehnic al energeticii noastre. Astfel, **noile puteri se vor instala, în special, în grupuri unitare de mare putere, cu parametri tehnici ridicați, ceea ce va crea posibilitatea reducerii permanente a consumului specific de combustibil. Se va extinde automatizarea complexă a centralelor termo și hidroelectrice, luînd amploare folosirea calculatoarelor electronice în supravegherea și funcționarea acestora, crescînd astfel indicele de siguranță în funcționare.** De asemenea, Dispecerul Energetic Național va fi dezvoltat și dotat în continuare cu instalații moderne de automatică și telecomandă, astfel încît să asigure condiții sporite de optimizare a funcționării sigure și coordonate a întregului sistem electroenergetic.

În acest efort al întregii țări, un aport considerabil îl are industria română constructoare de mașini, care se subordonează necesităților sectorului energetic. Au fost realizate, astfel, pe rînd, agregate termoenergetice de puteri unitare din ce în ce mai mari, cum ar fi cele de 50 MW intrate în funcțiune. Sînt în curs de studiu și de asimilare turboagregate de 300 MW, cu care vor fi echipate viitoarele centrale termoelectrice.

Aceeași spectaculoasă dezvoltare o cunoaște și construcția de agregate hidroenergetice. De la grupuri de putere unitară mică de 4 și 22 MW, se execută astăzi agregate de 175 MW, verificate în practică la marele Sistem hidroenergetic de la Porțile de Fier, fiind în curs de asimilare agregate pentru hidrocentralele de pe Lotru. Acum, la intrarea în funcțiune a SHEN Porțile de Fier, trebuie amintite realizările importante obținute de industria constructoare de mașini în realizarea și construirea mecanismelor și dispozitivelor necesare acestui gigant al energeticii românești.

În această retrospectivă nu poate fi omisă **contribuția eficientă pe care a adus-o la dezvoltarea bazei energetice a țării cercetarea științifică.** Deși cercetările au avut un declarat caracter aplicativ și de dezvoltare, fiind îndreptate spre folosirea rezultatelor în producție, totuși ele au fost împletite cu cercetări fundamentale necesare pentru cunoașterea cît mai precisă a legăturilor dintre fenomenele care au loc în Sistemul energetic și în instalațiile din care este compus. Astfel, cercetătorii energeticieni din țara noastră au fost prezenți și s-au făcut cunoscuți prin realizările și activitatea lor și în unele confruntări de metode și idei în lumea științifică internațională. **Metoda românească a analizei nodale constituie o concepție unitară și integrată de cercetare a regimurilor de funcționare a sistemelor electroenergetice, fiind deosebit de apreciată de specialiștii în energetică.** De asemenea, **contribuția cercetării științifice românești s-a afirmat în domeniul realizării de baraje în arc pentru centrale hidroelectrice folosindu-se metoda rețelelor și a sarcinilor de probă.** Eficacitatea metodei a fost verificată de practică la barajul în arc al Hidrocentralei Corbeni - Argeș.

Cercetarea științifică în energetică se va orienta și pe viitor către sporirea potențialului energetic utilizabil al țării, către realizarea economiei de energie, înțeleasă în sensul diversificării și intensificării utilizării energiei electrice și termice, concomitent cu reducerea consumurilor specifice, către sporirea disponibilității echipamentelor și instalațiilor care să asigure o continuitate și o calitate sporită a parametrilor sub care sînt alimentați consumatorii sistemului energetic, către o economicitate a întregului proces tehnologic de producere, transport, distribuție și utilizare a energiei electrice și termice.

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI ENERGETICE a României a făcut posibilă cooperarea, colaborarea și participarea țării noastre la diverse secțiuni cu caracter internațional din domeniul energetic. Cooperarea multiplă cu R.S.F. Iugoslavia în construirea SHEN Porțile de Fier a demonstrat cît de utilă pentru două țări vecine și prietene poate fi o asemenea colaborare. Există premise ca și în viitor această cooperare să-și arate roadele. Cu U.R.S.S. și R.P. Bulgaria, România a colaborat în crearea unei linii de 400 kV capabile să asigure schimbul direct de energie între aceste două țări.

România a colaborat util la executarea unor obiective energetice ale altor țări, cum ar fi India și Iranul, a exportat unități energetice, grupuri termoenergetice de 50 MW, grupuri hidroenergetice de 100 MW, precum și echipamentele aferente acestora, de asemenea și instalațiile de automatizare corespunzătoare. Viitorul apropiat se va concretiza prin alte cooperări cu Iranul și cu Turcia, începînd de la studii și proiecte, livrări de echipamente și pînă la asistența tehnică a specialiștilor români.

Acum, cînd a trecut un an și jumătate din actualul cincinal, perioadă fructuoasă pentru unitățile ministerului energiei electrice care și-au îndeplinit și depășit, atît sarcinile de plan cît și angajamentele asumate, se poate estima că muncitorii, tehnicienii și inginerii din ramura energetică vor depune toate străduințele, își vor mobiliza capacitatea creatoare pentru transpunerea în viață a chemării lansate la recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român : „Cincinalul în patru ani și jumătate" chemare devenită cuvînt de ordine pentru harnicul nostru popor.

TÎRGUL DE MOSTRE

(Urmare din pag. 6)

acest scop, o comisie mixtă, alcătuită din reprezentanți ai industriei și comerțului, a verificat în parte fiecare produs propus pentru expunere.

Actualul tîrg nu are însă numai un caracter demonstrativ, ci unul de lucru. În cadrul său au loc simpozioane privind producția și desfacerea, consfătuiri cu creatorii din industrie, specialiștii din comerț și cu vizitatorii, demonstrații practice cu produse noi. Vizitatorii au prilejul, ca prin aceste manifestări și prin chestionarele existente la standuri, să colaboreze la un larg sondaj ale cărui rezultate finale vor servi adaptării producției la cerințele consumatorilor.

De asemenea, se încheie contracte între partenerii interni și externi, se realizează contactări utile și unora și altora.

Vizitatorii tîrgului, care va rămîne deschis pentru public pînă la 31 august a.c., sînt întîmpinați zilnic cu noi surprize, dintre care vom aminti aici numai pe aceea oferită de către Întreprinderea de Difuzarea Materialelor Sportive din cadrul Ministerului Comerțului Interior, care a organizat vînzarea imediată de autoturisme „Dacia 1300", prin tragere la sorți. La tragere pot participa toți cei înscriși pentru acest autoturism, ca și cei care se înscriu înaintea tragerii, depunînd contravaloarea la ghișeul CEC din incinta tîrgului.

Iată, pe scurt, cîteva amănunte despre actuala ediție a Tîrgului de mostre, un foarte adecvat cadru de confruntare a producătorilor între ei și a lor cu consumatorii, constituind totodată și o foarte solidă bază de anticipare a producției de bunuri de consum pentru perioada imediat următoare.

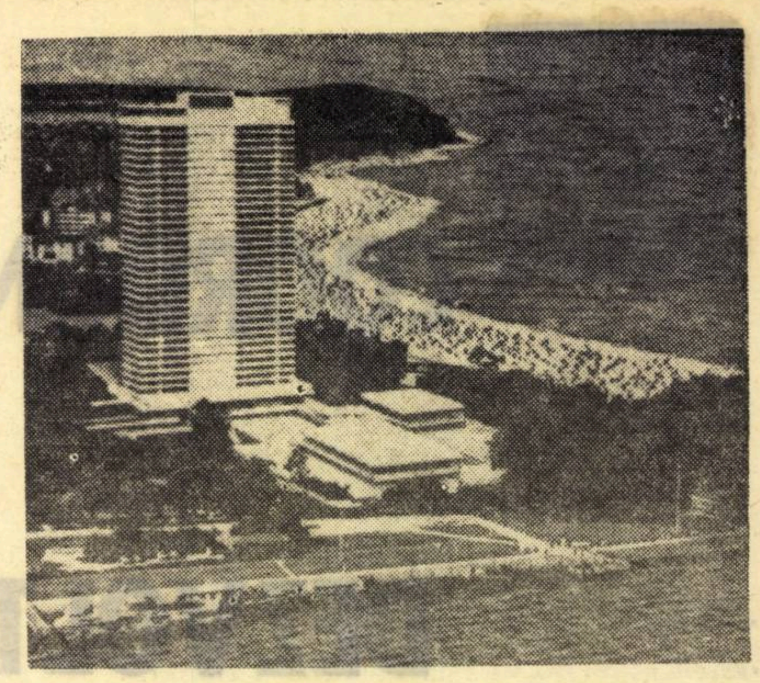

Macheta hotelului „Maritim" din Travemünde — R. F. a Germaniei

CONSTRUCTORI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE

CONTINUÎND O BOGATĂ ȘI VECHE TRADIȚIE, constructorii români se remarcă prin lucrările realizate nu numai în țară ci și prin cele efectuate peste hotare, în diverse părți ale lumii, care demonstrează capacitatea noastră de a executa lucrări complexe la un înalt nivel tehnic.

În trei ani de activitate a ARCOM (Antrepriza Română de Construcții Montaj) în străinătate, constructorii noștri au realizat, printre altele, complexul hotelier „România", din orașul cehoslovac Chrudim, un interesant coș de fum, cuplat cu un castel de apă, un laborator de virologie umană, și structura unei centrale telefonice în orașul Marburg/Lahn din R.. F. a Germaniei, hale industriale în orașele Regensburg, Kassel, Stuttgart, școli, magazine, săli de sport la München, Alzey, Weiblingen, Konstanz, Michelsbach, Pochheim, blocuri de locuințe în Berlinul de Vest.

Pe linia activităților de engineering, asistența tehnică, servicii inginerești, specialiști ARCOM au acordat asistență tehnică la realizarea unor importante obiective industriale în Turcia, la uzinele chimice de acid sulfuric și superfosfați de la El-Samsun și El-Azig, la fabrica de sodă de la El Mex în Egipt și în India, la rafinăria de la Holdia.

În cadrul livrărilor de prefabricate și utilaje de construcții, ARCOM a exportat instalații complete de glisare și diverse instalații mecanice în U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, Venezuela, R.P.D. Coreeană, Italia și alte țări.

Toate lucrările și serviciile realizate de antrepriza română au fost de bună calitate, fapt ce s-a soldat cu atestate, certificate publicitare, recomandări, scrisori de mulțumire de la beneficiari și cu încheierea unor contracte privind alte execuții. Despre complexul hotelier de la Chrudim ziarele cehoslovace au scris : „Colaborarea cu constructorii români a dat roade. Românii au lucrat bine". Revista „Svobodnîe Slovo" din Praga scria : „O lucrare excelentă, dar, ceea ce este mai important, termenul este record. Să sperăm că nu este ultima carte de vizită, deoarece prietenii români au nu numai arhitecți pricepuți, ci și un număr mare de constructori buni". Săptămînalul „Praga" scria : „Hotelul este o bună carte de vizită a muncii proiectanților și constructorilor români".

Cu ocazia dării în funcțiune a fabricii de la Samsun, reprezentanții firmei turce Azot s-au referit elogios asupra lucrului specialiștilor ARCOM, asupra parametrilor tehnici și economici în comparație cu alte fabrici de acest gen executate de firme din Anglia, Italia și alte țări. Într-o scrisoare adresată ARCOM de dl. Arduman, director general al firmei turce „Tokar" se aduc mulțumiri specialiștilor români care au acordat asistență tehnică la construirea uzinelor de la Samsun și El-Azig. În legătură cu nivelul înalt al cofrajelor glisante românești (care au primit medalia de aur „Europa" la Expoziția de invenții de la Nürnberg 1971) firma pragheză „Strojexport" scria : „Cu ajutorul cofrajelor glisante românești s-a construit în Brno un coș de 115 m din beton armat pentru termocentrala Cernova Mlyn. În urma activității tehnicienilor români construcția coșului a fost realizată în zece luni. După modul anterior de lucru construirea ar fi durat între doi și doi ani și jumătate".

Contractele încheiate de Antrepriza Română de Construcții Montaj — ARCOM — cu diverși parteneri străini pentru efectuarea unor activități de construcții sînt tot mai dese. Elementul determinant îl constituie modul cum lucrează ARCOM, seriozitatea, metodele tehnice avansate aplicate pe șantiere. Aceștia sînt factori la care oamenii de afaceri țin foarte mult. Într-o perioadă febrilă de construcții, care oferă o piață tot mai largă de lucru și de colaborare firmelor de pretutindeni, problema găsirii partenerului ideal este esențială. Pe de altă parte, profilul de activități al antreprizei române corespunde cu cele mai multe dintre solicitările țărilor din Europa, Asia, Africa sau America. Dar preferințele pe care le au partenerii străini pentru constructorii români sînt și de altă natură. De-a lungul celor trei ani de activitate ai ARCOM, diversele lucrări realizate de specialiștii săi, ca și relațiile acestei antreprize cu firmele comerciale au stat la baza creării unei colaborări reciproc avantajoase, rodnice, cu perspective de dezvoltare. Pe această linie se înscriu noile lucrări preluate de antrepriza română de construcții.

Pînă în prezent, personalul ARCOM a realizat în R. F. a Germaniei diverse lucrări de construcții și montaje de bună calitate. Ca rezultat al calității deosebite a lucrărilor de construcții industriale, civile și de locuințe realizate de constructorii români au fost încheiate cu partenerii vest-germani noi contracte pentru execuția altor construcții.

O lucrare importantă din această țară este construirea unui hotel sanatorial, în orașul Friedrichshafen, care urmează să fie dat în folosință la sfîrșitul lunii decembrie a acestui an. Clădirea sanatoriului, se întinde pe fiecare din cele patru laturi ale sale pe o lungime de peste 150 metri, înălțimea spitalului va fi de 24 metri. Lucrarea comportă o structură interesantă : stîlpi prefabricați cu lungime pînă la 15 metri și planșee prefabricate sub formă de dale groase de 6 metri lungime.

La Travemünde, renumită stațiune balneoclimaterică din R. F. a Germaniei, situată pe țărmul Mării Baltice, constructorii ARCOM înalță un mare hotel turistic cu profil de complex balnear cuprinzînd 36 de nivele supraterane și garaje auto pe 3 nivele în subteran cu o suprafață de circa 9 000 mp pe nivel-garaj. La parterul clădirii se află săli de recepție, restaurante, baruri, magazine, săli de conferințe, cinematografe și o sală de congrese. La execuția hotelului, specialiștii români folosesc metode și sisteme constructive avansate. Avînd în vedere termenul contractual foarte scurt de execuție — hotelul turistic va fi dat în folosință în luna decembrie 1972 — s-a elaborat un sistem de cofraj demontabil pe schelet metalic denumit „Allbeton". Datorită metodelor moderne de lucru folosite pe șantier de către constructorii Antreprizei Române

Paul CIORAN

(Continuare în pag. 18)

CONFERINȚA NAȚIONALA A PARTIDULUI a adoptat măsuri de o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea economică și socială în toate domeniile de activitate, atît în perioada următoare a actualului cincinal, cît și în perspectiva anului 1990, de înfăptuirea cărora depinde ridicarea României socialiste pe noi trepte de civilizație și cultură.

Oamenii muncii din agricultură, alături de cei din industrie, se încadrează tot mai hotărît în atmosfera de efervescență creatoare ce a cuprins întregul popor în vederea realizării sarcinilor ce le revin din hotărîrile adoptate de Conferința Națională a partidului.

O primă și principală direcție a eforturilor agricultorilor, ca și a celorlalți oameni ai muncii, o reprezintă realizarea înainte de termen a prevederilor actualului cincinal. Referindu-se la necesitatea și, în același timp, la posibilitatea depășirii prevederilor cincinalului în agricultură, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în raportul prezentat la Conferința Națională arăta că: **„Posibilități reale de a depăși sarcinile cincinalului se conturează și în agricultură — lucru dovedit în mod concludent de faptul că încă în 1971 o serie de unități agricole au obținut producții vegetale și animale apropiate sau chiar mai mari decît cele preconizate pentru anul 1975".**

AGRICULTURA IN FAȚA UNOR SARCINI SPORITE

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii, industriei alimentare și apelor

FOLOSIREA în totalitate și cu eficiență maximă a întregului fond funciar reprezintă o primă cerință condiționînd obținerea unor producții sporite care să le depășească pe cele prevăzute în actualul cincinal. Experiența a arătat că o parte însemnată din nerealizările înregistrate în ultimii ani, atît la producția globală agricolă, cît și la un număr însemnat de produse principale, sînt generate și de modul defectuos de gospodărire a fondului funciar, nerealizări care au influențat negativ aprovizionarea populației, asigurarea industriei cu materii prime și exportul. În anul 1971, spre exemplu, cu toate că s-a obținut cea mai mare recoltă de cereale și cea mai mare producție globală agricolă înregistrată vreodată, o suprafață de 190 mii hectare a rămas neînsămînțată și pe 206 mii hectare recolta s-a compromis datorită excesului de umiditate sau a altor factori. Un calcul sumar arată că de pe suprafețele respective se putea obține în anul 1971 o producție calculată în echivalent cereale de 800 mii pînă la un milion de tone și, deci, o producție globală agricolă de 1,2—1,5 miliarde lei. Dacă la fenomenele menționate se adaugă diminuarea terenului arabil prin scoaterea din circuitul agricol pentru diverse investiții a unor terenuri ce depășesc strictul necesar (drumuri numeroase și supradimensionate, prea mult teren necultivat în perimetrul unităților agricole, terenul din curți și grădini, nisipuri insuficient valorificate, amenajări pentru irigații exploatate sub capacitate) rezultă în mod evident rezervele mari pe care le are agricultura în domeniul gospodăririi raționale a pămîntului și a obținerii, pe această cale, a unor producții superioare celor realizate pînă în prezent.

Îmbunătățirea structurii culturilor, în sensul creșterii ponderii celor care furnizează de pe aceeași unitate de suprafață o producție globală mai mare și, în același timp, produse necesare satisfacerii nevoilor interne sau care pot fi exportate în condiții superioare de eficiență, reprezintă o altă direcție însemnată care oferă posibilitatea depășirii prevederilor actualului cincinal. Analizele efectuate cu ocazia îmbunătățirii planului de stat pe anul viitor au scos în evidență faptul că extinderea suprafețelor la plantele tehnice pe seama altor culturi, cum ar fi, spre exemplu, cerealele sau unele leguminoase, reprezintă un mijloc principal pentru intensificarea agriculturii, pentru realizarea unei producții globale și a unui aport valutar suplimentar. Datele din tabelul de mai sus evidențiază această situație.

	Prod. medie la hectar (kg)	Prod. marfă la hectar (kg)	Val. prod. globale pe ha. (lei)	Prod. realiz. prin prelucr. prod. marfă (lei)	Aport valutar (dolari/ha)
Grîu — secară	2500	2200	3600	—	120
Porumb	3000	3000	4500	—	150
Sfeclă de zahăr	27500	25000	11200	3300	500
Tutun	1300	1200	14300	1100	660

Dacă luăm în considerare și faptul că melasa, tăițeii, borhotul și coletele (produse secundare obținute la prelucrarea și industrializarea sfeclei de zahăr) asigură o cantitate de furaje care, calculată în unități nutritive, echivalează cu cea obținută de pe o suprafață egală cultivată cu plante de nutreț de volum, rezultă și mai evident eficiența și, respectiv, influența pozitivă pe care o are extinderea acestei culturi pentru creșterea producției globale agricole și pentru intensificarea agriculturii. Pe baza acestor considerente economice, la îmbunătățirea planului de stat pe anul 1973 s-a prevăzut extinderea sfeclei de zahăr cu 62 mii hectare peste prevederile din cincinal și introducerea acestei culturi în planul de producție al întreprinderilor agricole de stat care dețin terenuri favorabile pentru cultivarea sfeclei de zahăr și au un nivel de mecanizare în continuă creștere, elemente ce oferă posibilități reale în vederea reducerii consumului de forță de muncă și, ca urmare, a creșterii productivității muncii.

De asemenea, la tutun, s-a prevăzut extinderea suprafețelor cu peste 8 mii hectare, luîndu-se totodată măsuri care să ducă la o sporire a producției la hectar și la îmbunătățirea calității tutunului printr-o structură adecvată a soiurilor, asigurarea bazei materiale pentru uscarea frunzelor etc.

Calculele de fundamentare a planului de dezvoltare a agriculturii pe anul 1973 au evidențiat faptul că, numai prin creșterea ponderei sfeclei de zahăr și a tutunului în structura culturilor, se va obține o producție globală suplimentară de peste o jumătate de miliard lei în comparație cu cea prevăzută la culturile pe seama cărora s-a făcut această extindere. La aceasta se adaugă și posibilitățile de creștere a producției globale industriale în industria zahărului, a tutunului-inclusiv producția secundară destinată furajării animalelor.

Continuarea acestei acțiuni în următorii ani ai cincinalului reprezintă un factor destul de important pentru obținerea unei producții globale suplimentare și realizarea, în acest fel, într-o perioadă mai scurtă, a prevederilor cincinalului. Totodată, acțiunea se înscrie în hotărîrile Conferinței Naționale, care a stabilit ca în agricultură, paralel cu dezvoltarea producției de cereale, să se intensifice cultivarea plantelor tehnice, cu eficiență economică ridicată.

În zootehnie, obținerea unei producții globale suplimentare, care să sprijine acțiunea de realizare într-o perioadă mai scurtă a prevederilor cincinalului, depinde în primul rînd de rezultatele care se vor înregistra la carne, produs principal în producția globală zootehnică. Realizarea unei producții sporite de carne este influențată de doi factori care se condiționează reciproc: creșterea numărului de produși obținuți prin intensificarea reproducției și mărirea greutății de livrare pentru animalele destinate sacrificării, îndeosebi la taurine și ovine. Dacă se face o analiză temeinică a acestor indicatori, pot fi trase concluzii importante cu privire la resursele mari pe care agricultura le are pentru sporirea producției de carne. La bovine, de exemplu, în ultimii ani, greutatea medie a animalelor livrate la cooperativele agricole a fost mai mică cu 40—50 kg în comparație cu a celor livrate de întreprinderile agricole de stat, deși nici agricultura de stat un poate constitui un etalon, și aici existînd încă însemnate rezerve pentru îmbunătățirea acestui indicator. Creșterea greutății medii de livrare contribuie nu numai la obținerea unei producții mai mari de carne, ci și la îmbunătățirea eficienței economice în zootehnie pentru că, pe măsură ce crește greutatea medie a animalelor, sporul în greutate se realizează cu un consum mai redus de furaje, iar calitatea cărnii este mai bună. Un calcul sumar evidențiază că prin organizarea corespunzătoare a îngrășării tineretului bovin și a bovinelor adulte, care să asigure o creștere a greutății medii de livrare cu 25—30 kg ceea ce este pe deplin posibil, se obține o cantitate suplimentară de carne de aproximativ 40 mii tone în viu, cu influențe pozitive pentru producția globală agricolă și, mai ales, pentru îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației. La ovine, acțiunea de îngrășare a mieilor pînă la o greutate de 30—35 kg, întreprinsă în ultimii ani, a contribuit la realizarea unei cantități mai mari de carne în comparație cu anii precedenți, cînd majoritatea mieilor se sacrificau la o greutate în viu de numai 8—10 kg. Dealtfel, acțiunea s-a intensificat în urma vizitării unor pajiști din județul Argeș cu care ocazie tovarășul Nicolae Ceușescu a dat o serie de indicații prețioase. Astfel, se impune ca într-o perioadă scurtă prin îmbunătățirea reproducției, prin folosirea de reproducători de mare valoare din rasele de carne, prin extinderea fătărilor timpurii și a îngrășării ovinelor, să se ajungă la o greutate medie de 35—40 kg. la tineretul ovin, de circa 50 kg. la adulte, față de 32—33 kg. În prezent, iar în primăvară să se sacrifice pentru aprovizionarea populației un număr mai redus de miej la o greutate medie de 15—20 kg în viu. Programul pentru înfăptuirea acestei sarcini, în curs de definitivare, va permite obținerea unei cantități mai mari de carne de ovine în comparație cu prevederile din cincinal.

Eforturile deosebite îndreptate spre dezvoltarea creșterii animalelor sînt condiționate de producția de furaje și, îndeosebi, de producția și randamentul pajiștilor. Pentru asigurarea furajelor în cantități și într-un sortiment variat, ca factor hotărîtor al creșterii efectivelor și a producției animaliere, este în curs de aplicare un program special ale cărui prevederi țin seama de sarcinile cuprinse în Rezoluția Conferinței Naționale de a se avea în vedere, în acest domeniu, valorificarea mai bună a potențialului pe care îl au pășunile și fînețele de care dispune țara noastră.

Sarcinile ce revin agriculturii se referă nu numai la îndeplinirea prevederilor cincinalului într-o perioadă mai scurtă, ci și la creșterea eficienței economice în toate ramurile de producție și în sectoarele social-economice din agricultură. Referitor la această problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza că: **„În domeniul agriculturii sînt, de asemenea, necesare măsuri hotărîte pentru obținerea unor producții sporite, cu cheltuieli minime. Subliniez acest lucru deoarece se manifestă multe neajunsuri în folosirea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri.**

Comparativ cu media anuală 1966—1970, la întreprinderile agricole de stat, în timp ce fondurile fixe au sporit anul trecut cu 38 la sută, producția globală a fost mai mare cu 24,7 la sută; la cooperativele agricole de producție, fondurile fixe au crescut cu 27 la sută iar producția globală cu 11,3 la sută".

Evoluția de pînă acum arată că indicatorii ce caracterizează eficiența economică în agricultură nu s-au îmbunătățit, atît în agricultura de stat cît și în cea cooperatistă, corespunzător cu eforturile făcute de economia națională pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri. Cheltuielile materiale au o pondere ridicată în producția globală agricolă și, în multe unități, au o tendință de creștere; producția evoluează într-un ritm mai lent decît cel în care sporesc fondurile fixe, iar gradul de rentabilitate la unele produse și la unele unități luate în ansamblu este relativ scăzut.

În condițiile intensificării agriculturii, volumul cheltuielilor materiale efectuate în această ramură crește într-un ritm rapid, mai ales ca urmare a mecanizării, chimizării și extinderii irigațiilor. Este necesar însă, ca, prin folosirea acestor factori importanți într-o corelație optimă, să se obțină o creștere a producției de așa natură încît sporind volumul absolut al cheltuielilor materiale efectuate în agricultură, mărimea acestora pe unitate de produs să aibă o tendință continuă de scădere. În creșterea animalelor, unde ponderea cheltuielilor materiale este mai ridicată decît în cultura plantelor, datorită furajelor, se impune ca, paralel cu reducerea prețului de cost al acestora, să fie luate măsuri de creare treptată a unei corelații optime între producția de carne, lapte, lînă, ouă și furajele consumate, prin mărirea proporției de furaje utilizată de animal pentru producție față de cele aferente rației de întreținere.

În domeniul chimizării, folosirea îngrășămintelor trebuie optimizată sub aspectul corelației cu celelalte elemente ale tehnologiei aplicate la fiecare cultură și a raportului între elementele fertilizante, astfel încît valoarea sporului de recoltă obținut să fie substanțial mai mare decît cheltuielile legate de costul îngrășămintelor, al transportului și încorporării lor în sol.

Dacă la aceste acțiuni principale se adaugă măsurile ce trebuie luate pentru folosirea rațională a mașinilor și utilajelor, a construcțiilor zootehnice, reducerea consumurilor de carburanți, piese de schimb și alte materiale, rezultă că în unitățile agricole sînt suficiente resurse în vederea creșterii eficienței economice. În prezent, pe baza sarcinilor trasate de Conferința Națională a partidului, în toate unitățile agricole se fac ample dezbateri și analize și se elaborează programe de măsuri a căror aplicare va contribui atît la îndeplinirea cincinalului înainte de termen, cît și la îmbunătățirea indicatorilor de eficiență economică.

TURISM

● **În stațiunile** de pe litoralul Mării Negre s-au pus în funcțiune noi restaurante. Dintre ele putem menționa: restaurantele „Vulturul", „Pajura", „Cocorul" — în stațiunea Venus și „Bran", „Brad", „Bega" — în stațiunea Eforie Nord. Tot pentru cei poposiți pe litoralul însorit, un restaurant pescăresc la Eforie Sud al cărui nume este „Faleza".

● **Ieșenii** — și nu numai ei — pot beneficia de o nouă stațiune balneară: Băile Nicolina; nămolul și apele minerale de aici vor fi puse la dispoziția amatorilor de tratament și odihnă. Potențialul curativ al stațiunii va permite multor suferinzi de maladii cronice să se trateze cît mai aproape de casă.

● **Agrementul** bucureștenilor se poate reîmprospăta dacă urmărim cîteva stațiuni satelit ale Capitalei: La complexul Snagov, aflat la 40 km de Capitală se găsesc locuri de cazare pentru cîteva zile sau un sfîrșit de săptămînă plăcut, în hoteluri și campinguri. Restaurantele cu terasă spre lac și restaurantul de pe lac stau la dispoziția consumatorilor. Niște căsuțe lacustre îmbie la odihnă în mijlocul apei și al stufărișului. Fosta mînăstire își ridică semeață turnurile îmbogățind peisajul.

De asemenea, la numai 10 km de marginea orașului se găsește Dumitrana — o plajă mai puțin cunoscută pe malul Argeșului, aflată la liziera unei păduri bătrîne.

Buda — un alt satelit al Capitalei, a fost reamenajată și i s-a adăugat în acest sezon un elegant motel cu restaurant și cu o terasă încăpătoare.

● **25 de căsuțe**, un bufet, cu ring de dans, sală de mese, terasă, terenuri de tenis și volei, plajă cu dușuri, parcaj auto — totul într-o mare de verdeață, de liniște și de soare, iată din ce se compune Baza nautică pentru tineret Deva, de pe malul Mureșului, situat la 5 kilometri de oraș. Debarcaderul e gata; s-a format și mica „flotilă" compusă, deocamdată dintr-un vaporaș cu 80 de locuri, din 8 bărci și 10 iole. Cu „Sargentia" (acesta e numele vaporașului) se pot face excursii în amonte, pînă la barajul termocentralei de la Mintia, iar în aval pînă în dreptul Parcului dendrologic Simeria. Din Deva pînă la baza nautică circulă autobuze din jumătate în jumătate de oră.

CINCINALUL 1971-1975 – O NOUĂ ETAPĂ ÎN CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL POPULAȚIEI

INSURECȚIA ARMATĂ de la 23 August 1944, înfăptuită sub conducerea Partidului Comunist Român, a deschis calea unor adînci prefaceri revoluționare în viața materială și spirituală a poporului nostru. Ele au schimbat radical relațiile de producție, prin instaurarea relațiilor de producție de tip nou, socialist, au produs un salt fără precedent în dezvoltarea forțelor de producție, în viața economică și socială a României.

Acordîndu-se o importanță primordială ramurilor hotărîtoare ale producției materiale, prin industrializarea socialistă a țării, economia românească a făcut pași remarcabili pe calea progresului economic și social. **Producția industrială este astăzi de 21 de ori mai mare decît în anul 1938, anul de vîrf al industriei antebelice; producția agricolă globală din 1971 a depășit de 1,9 ori nivelul antebelic; comparativ cu același an 1938, venitul național a crescut de 7,6 ori.** Aceste cîteva cifre exprimă sintetic dezvoltarea accelerată a bazei tehnico-materiale a economiei — premisa fundamentală a ridicării nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Ea a asigurat îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului. **Numai fondul de salarii din 1972 este de peste 3 ori mai mare decît întregul venit național al României din 1938,** salariul real fiind și el de 2,7 ori mai mare.

De instaurarea și consolidarea orînduirii socialiste se leagă multiplele măsuri luate de către partid și de stat pentru realizarea unor condiții de trai demne și civilizate pentru poporul nostru: asigurarea dreptului la muncă și odihnă, gratuitatea învățămîntului de toate gradele, îmbunătățirea ocrotirii sănătății, crearea unui sistem corespunzător de asigurări sociale și pensii, dezvoltarea construcției de locuințe și de lucrări edilitare, sporirea gradului de confort și civilizație, un consum tot mai rațional. Realizările obținute în prezent, faptele, demonstrează fără putință de tăgadă, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu că **„preocuparea fundamentală a partidului, țelul suprem al politicii sale, rațiunea însăși a construcției orînduirii socialiste și sensul a tot ceea ce înfăptuim este creșterea bunăstării materiale și spirituale a maselor, satisfacerea cît mai deplină a nevoilor întregului popor, asigurarea condițiilor pentru manifestarea plenară a personalității umane".**

Poziția nouă a oamenilor muncii, de deținători ai puterii politice, dubla lor calitate de proprietari colectivi ai mijloacelor de producție și de producători ai bunurilor materiale și spirituale, adîncirea democrației socialiste, participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea vieții economice și sociale se află la temelia concordanței tot mai depline între interesele personale ale fiecărui om și cele generale ale societății, ceea ce determină unitatea trainică a poporului în jurul partidului în opera de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate. Noua poziție a oamenilor muncii le conferă răspunderea pentru dezvoltarea potențialului economic, pentru gospodărirea cu eficiență maximă a avutului obștesc și totodată dreptul de a beneficia, în măsură tot mai mare, de roadele activității lor.

ÎNDEPLINIREA și depășirea marilor sarcini ale cincinalului în curs, etapă deosebit de importantă în construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, creează premisele pentru creșterea mai rapidă a produsului social și a venitului național și, prin aceasta, pentru alocarea de noi mijloace, atît în scopul dezvoltării mai intense a economiei naționale, cît și pentru creșterea bunăstării întregului popor.

Ca urmare a creșterii venitului național într-un ritm mediu anual de 11—12%, fondul de consum total, care reprezintă expresia sintetică a tuturor măsurilor destinate creșterii bunăstării materiale și spirituale a populației, va crește pînă în 1975 cu 44% față de 1970, iar veniturile reale totale ale populației, cu 40—46%. În totalul veniturilor populației partea cea mai însemnată, circa 3/4, o au veniturile provenite din muncă, care se distribuie conform principiului socialist de repartiție după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate.

Salariile, ca partea cea mai importantă a veniturilor din muncă, vor cunoaște o creștere rapidă, astfel încît **fondul total de salarii va ajunge în ultimul an al cincinalului la 143 miliarde lei, față de 94 miliarde lei în 1970.** Această creștere însemnată a fondului de salarii va fi consecința acțiunii coroborate a doi factori pe care partidul nostru îi apreciază ca avînd o importanță deosebită pentru ridicarea nivelului de trai al populației: pe de o parte sporirea cu circa un milion a numărului de locuri de muncă în unitățile de stat, iar pe de altă parte, majorarea generală a salariilor, care se va înfăptui pînă la finele anului 1975.

Calea principală promovată de partidul și statul nostru în vederea creșterii bunăstării materiale și culturale a populației, o constituie majorarea salariilor și sporirea puterii de cumpărare a acestora. Astfel, corespunzător hotărîrilor adoptate de Conferința Națională a partidului din iulie a.c., **salariul mediu nominal calculat pe un salariat va ajunge în a doua parte a anului 1975 la circa 1950 lei față de 1434 lei în 1970.** În spiritul promovării neabătute a criteriilor de echitate socială, o creștere mai accentuată va cunoaște salariul minim care, încă în acest an, va fi ridicat de la 800 lei la 1.000 lei, iar pînă la sfîrșitul cincinalului la 1 100 lei.

Considerabil vor crește și veniturile țărănimii. Așa cum s-a hotărît la Conferința Națională din iulie a Partidului Comunist Român, **realizarea producției stabilită pentru agricultura cooperatistă va permite sporirea veniturilor pe o persoană activă cu peste 40%, în 1975 față de 1971.** Pornind de la necesitatea impulsionării dezvoltării producției zootehnice, în cadrul agriculturii, și a ridicării calificării celor ce lucrează în acest sector, pînă la sfîrșitul acestui an se vor lua măsuri ca minimul garantat al cooperatorilor zootehniști, care lucrează cel puțin 25 zile lunar, să sporească de la 400 la 800 lei.

VENITURILE DIRECTE obținute în urma aplicării principiului socialist de retribuție constituie principala, dar nu și unica sursă de satisfacere a necesităților materiale și spirituale ale oamenilor muncii. Populația mai beneficiază de venituri importante din fondurile sociale de consum, fie sub forma de plăți în bani, cum ar fi pensiile, bursele, alocațiile de stat pentru copii etc., fie sub forma serviciilor gratuite sau cu tarif redus, ca cele pentru învățămînt, ocrotirea sănătății etc.

Pe fondul unei dinamici continuu ascendente, realizate în anii puterii populare, totalul cheltuielilor statului pentru finanțarea acestor acțiuni se ridică în actualul cincinal la 218 miliarde lei (față de 152 miliarde în perioada 1966—1970). **Pe un locuitor, cheltuielile social-culturale suportate de stat se măresc astfel de la 1680 lei în 1970, la 2260 lei în 1975.** Deosebit de aceasta, din fondurile de investiții ale statului vor fi realizate noi instituții de învățămînt și sănătate, noi edificii de artă, cultură și construcții sportive. În același timp se vor extinde lucrările edilitare și acțiunile de înfrumusețare, modernizare și sistematizare a orașelor și satelor, va fi dezvoltat și îmbunătățit transportul în comun. În cursul acestui cincinal se va încheia în general electrificarea satelor.

Prin multiplele lor destinații, fondurile sociale de consum se răsfrîng în viața fiecărei familii, contribuind la întregirea bugetului acestora și, alături de creșterea salariului, la ridicarea nivelului de trai și de civilizație a populației.

În ansamblul preocupărilor partidului

dr. Ion PĂCURARU

și statului pentru sprijinirea și întărirea familiei, în cadrul fondurilor sociale de consum, un loc important îl ocupă sprijinirea familiilor cu copii, sub forma alocației de stat pentru copii. Corespunzător principiilor echității socialiste, veniturile realizate sub forma alocației de stat pentru copii sînt cu mult mai însemnate la familiile numeroase și cu venituri mici, în vederea asigurării unor condiții mai bune pentru dezvoltarea fizică și intelectuală a copiilor.

Încă din anul trecut s-a majorat nivelul general al cuantumului alocației, a fost prelungită vîrsta de acordare de

- **În 1972, fondul de salarii este de peste 3 ori mai mare decît întregul venit național al României în 1938**
- **Prin ridicarea salariului minim și majorarea generală a salariilor — măsură adoptată recent la Conferința Națională a P.C.R. — salariul mediu va ajunge în 1975 la 1950 lei față de 1434 lei în 1970**
- **Prin continuarea în ritm susținut a politicii de industrializare a țării, în actualul cincinal se vor crea un milion de noi locuri de muncă**
- **Cheltuielile social-culturale suportate de stat se cifrează în cincinal la 218 miliarde lei, față de 152 miliarde lei în cincinalul anterior**

la 14 la 16 ani și s-a extins dreptul de alocație la: copiii militarilor în termen și ai elevilor școlilor militare, care la data încorporării nu erau angajați; copiii pensionarilor IOVR domiciliați în mediul rural; copiii persoanelor cărora, deși făceau parte din categoriile persoanelor care beneficiau de alocație pentru copii (salariați, pensionari, studenți etc.), nu li se acorda această alocație întrucît în familiile lor se realizau și alte venituri impozabile. Un moment de importanță deosebită reprezintă introducerea începînd de la 1 ianuarie 1972 a ajutorului lunar de 50 lei pentru fiecare copil pînă la 16 ani al membrilor cooperativelor agricole de producție.

Ca urmare a acestor măsuri, **numărul copiilor cu drept de alocație va spori cu circa 470 000, iar fondurile destinate acestei acțiuni vor totaliza pe întreaga perioadă 1971—1975 peste 31 miliarde lei, din care circa 9 miliarde lei reprezintă fondurile suplimentare pentru majorarea alocației și îmbunătățirea regimului de acordare a acesteia.** Tot în contextul atenției pe care o acordă statul pentru sprijinirea familiilor cu copii, educației și bunei dezvoltări a acestora, trebuie menționate fondurile importante destinate creșterii numărului de locuri în creșe în actualul cincinal cu 72 100, în grădinițele cu cămin cu 50 100 și în casele de copii cu 10 000 locuri.

Unul din obiectivele de mare însemnătate în ansamblul măsurilor pentru ridicarea nivelului de trai cuprinse în planul cincinal, îl constituie **majorarea pensiilor și îmbunătățirea prestațiilor de asigurări și de asistență socială.** Pe această linie se înscriu recentele măsuri stabilite de C.C. al P.C.R. și aprobate de Conferința Națională a partidului cu privire la majorarea generală a pensiilor, pînă la sfîrșitul acestui an.

În conformitate cu măsurile stabilite, pensiile de asigurări sociale de stat urmează să sporească în medie cu 16%. Aceasta se va asigura diferențiat, urmărindu-se atenuarea deosebirilor existente în cadrul uneia și aceleiași categorii de pensionari și creșterea cu precădere a pensiilor mici, care vor fi majorate cu 30%. În acest fel, **pensia minimă pentru limită de vîrstă a celor cu vechime completă în muncă va fi de 650 lei.** Pensiile I.O.V.R. vor crește cu 23%, iar ajutoarele sociale cu aproape 20%. Totodată, se va îmbunătăți legea pensiilor: **procentul din salariul tarifar pe baza căruia se stabilește pensia va fi cuprins între 60 și 95%** (față de 50—95%), ceea ce va asigura o mai bună reflectare în nivelul pensiei a aportului fiecăruia în perioada de muncă.

O ATENȚIE deosebită se va acorda în continuare îmbunătățirii stării de sănătate a populației. În acest sens se vor lărgi acțiunile profilactice și de asistență medicală, de îmbunătățire a calității servirii medicale, extinderea rețelei și perfecționarea bazei materiale. Numărul paturilor de asistență medicală va crește în perioada 1971—1975 cu 20 800.

De o importanță deosebită pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației sînt măsurile luate începînd cu 1 iulie 1971, în legătură cu acordarea asistenței medicale membrilor C.A.P. Astfel, membrii C.A.P. și cooperatorii pensionari, precum și membrii lor de familie beneficiază în mod gratuit de întreținere, medicamente și materiale sanitare pe timpul internării în spitale, iar pensionarii și membrii lor de familie beneficiază, în mod gratuit, de medicamente și materiale sanitare în tratamentul ambulatoriu. De la începutul acestui an, membrii cooperativelor agricole de producție care participă la muncă și realizează sarcinile de producție primesc ajutoare pentru incapacitate temporară de muncă, determinată de boli sau accidente, care reprezintă 50—85% din venitul mediu zilnic realizat în ultimele 12 luni, în funcție de numărul anilor lucrați în cooperativă, iar femeile primesc concedii de sarcină și lehuzie plătite pe timp de 60 de zile lucrătoare.

Toate acestea, la care trebuie adăugate măsurile pentru majorarea pensiilor membrilor C.A.P. în perioada 1970—1971, arată grija pe care o acordă partidul nostru ridicării bunăstării țărănimii și reprezintă un pas important în apropierea condițiilor de muncă și de trai dintre țărani și muncitori.

SPORIREA PRODUCȚIEI BUNURILOR de consum, în vederea aprovizionării mai bune a populației, sporirea consumului la produsele de bază și a gradului de înzestrare a populației cu obiecte de folosință îndelungată constituie o preocupare constantă a partidului și statului nostru.

Ca urmare, **volumul total al desfacerilor de mărfuri cu amănuntul va crește cu 40—47% în 1975 față de 1970.** Se va acorda o permanentă atenție adaptării fondului de mărfuri la evoluția cererii populației, prin studierea tendințelor consumului și dezvoltarea relațiilor contractuale directe între unitățile comerciale și cele producătoare de bunuri de consum. Rețeaua comercială va fi lărgită și modernizată, urmărindu-se amplasarea cît mai aproape de consumatori a magazinelor care desfac produse alimentare și de cerere curentă. Vor fi luate măsuri de îmbunătățire a organizării profilării și repartizării pe teritoriu a rețelei comerciale, îmbunătățirea servirii populației. Serviciile vor deveni un sector tot mai important, prin contribuția pe care o au în satisfacerea într-o măsură tot mai mare a cererilor populației, la ridicarea standardului de viață. **În 1975 volumul serviciilor va crește cu 55—60% față de anul 1970.** Totodată se va întreprinde o serie de măsuri pentru lărgirea gamei prestărilor de servicii, prin diversificarea activității de servicii, extinderea celor existente și introducerea unor forme noi în măsură să asigure repartizarea teritorială mai judicioasă a unităților prestatoare, în vederea satisfacerii în condiții cît mai bune a solicitărilor populației de la orașe și sate.

În acest cincinal vor continua să se îmbunătățească condițiile de locuit ale populației, prevăzîndu-se construirea a circa 800 000 de locuințe, din care 522 000 din fondurile statului și cu credite de la stat.

ORIENTĂRILE ȘI DIRECȚIILE dezvoltării economico-sociale a României în deceniile următoare, aprobate de recenta Conferință Națională a P.C.R. pornesc de la necesitatea de a realiza un puternic avînt al forțelor de producție pe baza științei și tehnicii moderne, perfecționarea continuă a relațiilor de producție și a raporturilor dintre oameni, ridicarea nivelului de cunoaștere și cultură al tuturor celor ce muncesc, adîncirea democrației socialiste, crearea condițiilor pentru afirmarea plenară a personalității umane, satisfacerea tot mai deplină a necesităților de viață materiale și spirituale ale întregului popor. „Țelul fundamental al întregii dezvoltări a țării în perioada următoare, afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu la înalta tribună a Conferinței Naționale — este ridicarea patriei noastre la un înalt nivel de civilizație și bunăstare, înflorirea multilaterală a României socialiste". Așa cum se arată în documentele Conferinței Naționale, pînă în 1990 vor fi luate măsuri de ordin economico-social și sanitar care să contribuie la întărirea familiei, la stimularea natalității, reducerea mortalității și creșterea duratei vieții oamenilor. Dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, continuarea în ritm susținut a industrializării țării, va face posibilă crearea de noi locuri de muncă. Ca atare, numărul salariaților vor ajunge în 1990 la 9,5—10 milioane. Ponderea populației ocupate în industrie și construcții va crește pînă în 1990 la circa 50% în timp ce ponderea populației ocupate în agricultură urmează să se reducă la 10—15%. În vederea ridicării nivelului general de cultură va fi generalizat învățămîntul liceal și se va extinde învățămîntul superior.

Veniturile reale pe un locuitor urmează să crească în perioada 1970—1990 de circa 3,5 ori. Se vor asigura un consum alimentar la nivelul normelor fiziologice optime, atingerea unui înalt grad de înzestrare a populației cu produse de folosință îndelungată; se vor extinde serviciile.

Prin construirea a circa 2,5 mil. apartamente se va asigura rezolvarea problemei locuințelor. Creșterea productivității muncii sociale va permite ca pînă în 1980 săptămîna de lucru să fie redusă la 40—44 ore. Sistematizarea teritoriului, a orașelor și comunelor, crearea unei rețele de noi centre urbane, care să contribuie la ridicarea nivelului de civilizație al zonelor rurale înconjurătoare, diversificarea activității economico-sociale în mediul rural va asigura apropierea condițiilor de trai ale populației de la sate și de la orașe.

Înfăptuirea cu succes a programelor de dezvoltare economico-socială a țării se va reflecta nemijlocit în viața fiecăruia, va face ca întreaga populație să trăiască mai bine, să beneficieze în măsură mai mare de avantajele civilizației socialiste.

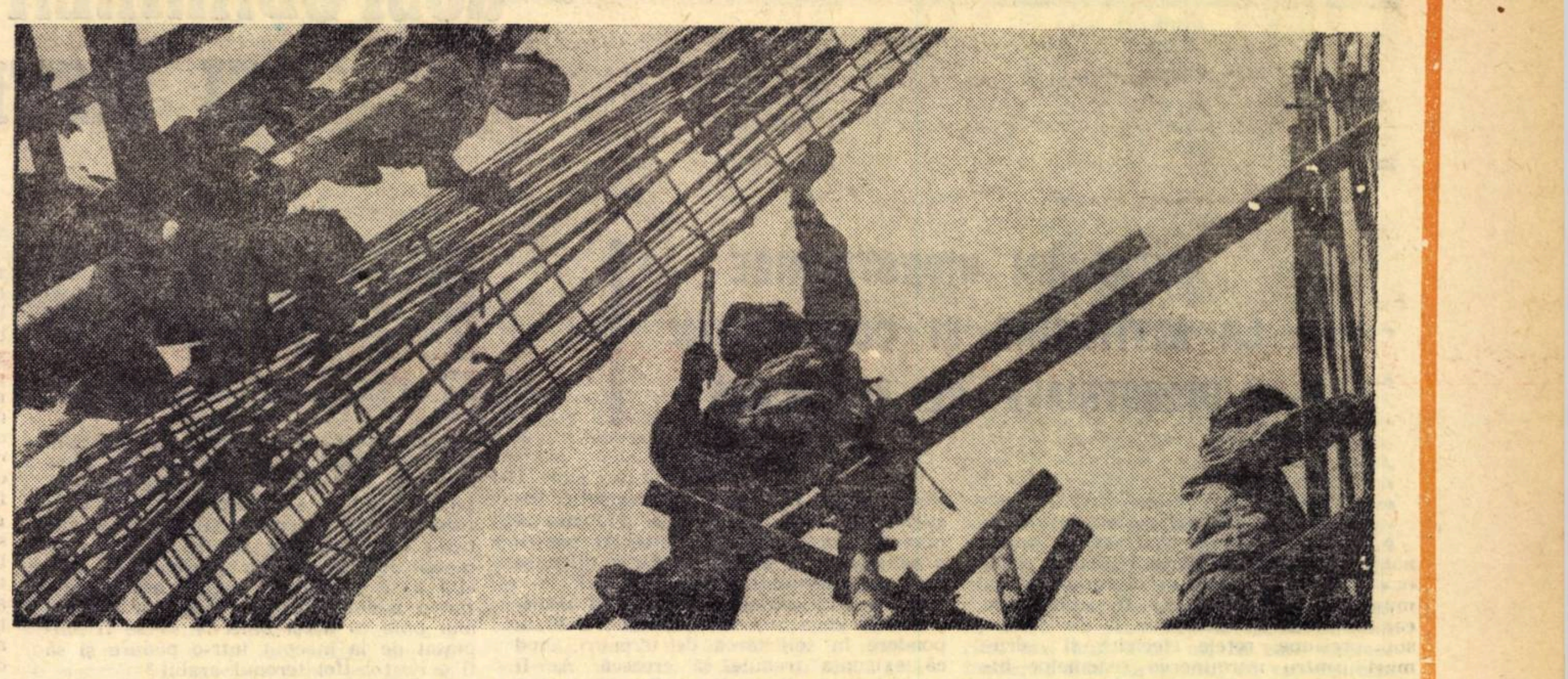

PRIN POLITICA SA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ armonioasă și puternică a țării, partidul acordă toată atenția ridicării pe noi trepte ale civilizației și a bunăstării tuturor județelor țării. An de an sînt alocate sume impresionante pentru noi investiții, în vederea construirii de fabrici și uzine moderne în toate zonele țării, și cu precădere în cele slab industrializate. O ilustrare a acestei politici o constituie și măsurile luate de a se construi în județul Teleorman, cîteva unități industriale de certă importanță, care îi vor schimba radical aspectul rural existent.

Publicăm în reportajul de față, aspecte din activitatea constructorilor și montorilor, care se află în prag de finalizare a unora din primele obiective industriale ce se construiesc la Alexandria — centru reședință a județului Teleorman.

ALEXANDRIA INDUSTRIALĂ

MIROASE A PEPENE. Printre excavatoare, screpere și basculante, în șantierul stăpînit de pulberea cimentului și fumul motoarelor, s-a strecurat un camion cu pepeni. A oprit în plin soare, sub dogoarea amiezii. Și au „tăbărît" pe el bărbați goi pînă-n brîu, cu spinări bronzate, cu mîini meștere în îngemănarea oțelului și betonului. Aromă de harbuz. De pămînt negru. Un reporter de la televiziune, care i-a filmat pe sudorii de ferme înainte de pauza de prînz, încearcă un prim-plan cu stiva de cantalupi. Un altul îl întreabă, zîmbind, dacă n-are în filmotecă destule imagini rustice din Lunca Vedei, vestită pentru pătlăgele și curcubitacee. Colegul îi răspunde serios: are, dar nu pe fond industrial.

Eu încerc să înfiripez o discuție cu secretarul comitetului de partid din platforma industrială. Mai bine zis îi iau un interviu din mers, însoțindu-i pașii grăbiți prin pădurea de piatră, printre pilonii viitoarei hale monobloc. E chemat la brigada lui Marin Mihalache, care montează construcții metalice. Pare-se că a sosit de la Bocșa un lot de piese necorespunzătoare calitativ. Ar fi grav, chiar foarte grav. Cu o seară înainte, în ședința care a analizat îndeplinirea angajamentelor în cinstea zilei de 23 August, Mihalache, susținut de inginerul Viorel Vasilescu, a promis zece zile avans la acoperirea halei. Bineînțeles, mă interesez de concluziile ședinței, că tocmai de asta doresc să discut cu secretarul de partid, maistrul Paraschiv Paraschiv. Da, angajamentele au fost îndeplinite. Și nici nu se putea altfel, după opinia tovarășului Paraschiv. **Douăsprezece zile devans pe ansamblul lucrărilor.** E o medie. La unele loturi devansul e mai mare. Sistemul feroviar uzinal, de pildă, s-a recepționat cu 30 de zile înainte de termen. Există și un calcul în bani, dar trebuie luat exact, din procesul verbal. Oricum, **constructorii au contribuit substanțial la cele treizeci și cinci de milioane de lei depășire de plan obținute de întreprinderile orașului.**

Nu-l însoțesc mai departe pe maistrul Paraschiv. Am mai pățit-o cu dumnealui, acum doi ani, la Turnu Măgurele, cînd m-a urcat într-un buncăr prins în cîrligul macaralei, cu toată aparatura fotografică după mine, „ca să nu scap prilejul unei poze de sus, panoramice", a Combinatului chimic. Însă rețin ideea contribuției constructorilor la împlinirile de mîndrie ale orașului. Are substanță. Milioane, zeci de milioane de lei, peste plan! Și deocamdată e numai șantier. Dar ce va însemna mîine pentru oraș această palmă de pămînt, răscolită azi de coloane de mecanizate? Fabrica de rulmenți din Alexandria e proiectată să dea un beneficiu anual de peste trei sute de milioane de lei.

RULMENȚI de Alexandria? Sună frumos, dar încă nu sînt obișnuit cu noțiunea. Cantalupi de Alexandria... Parcă le simți parfumul în cerul gurii. Nu, rulmenții n-o să împieteze cu nimic agricultura Vedei. Dimpotrivă. Chiar în primăvara asta a fost terminat la Alexandria un siloz-mamut de cereale. Are o linie modernă, de mare coloratură în noua arhitectură industrială a urbei. Simbioza e în deplină concordanță cu actualitatea economiei românești. Doar țara a devenit industrial-agrară. Statisticienii au mare grijă să scrie mai întîi „industrială" în acest atribut compus. Pe bună dreptate. Uite, chiar Teleormanul, un județ care în primele cincinale n-a ținut pasul cu dezvoltarea generală a țării, a trecut un prag istoric la finele anului 1970: **valoarea producției industriale a depășit valoarea producției agricole.** Un prag de suiș, ascensiune pe un drum ireversibil. Păi asta înseamnă că urbea e catapultată în sfera marilor centre industriale ale continentului. Se va vorbi de ea la tîrgurile industriale internaționale, cum se vorbește de Galați, Vîlcea, Brașov...

Dimineață, am avut o convorbire cu vice-primarul Petre Rîpeanu. E unul dintre comuniștii cărora corpul electoral local le acordă de ani îndelungați mandatul în consiliul popular. **E brutar de meserie.** Mi-a subliniat de cîteva ori această calitate. Și nu fără rost. A vrut să mă facă să înțeleg dimensiunile regenerării orașului. „S-ar părea că deputații țărani nu-și au rostul într-o primărie urbană, explica dînsul. Noi am avut și avem, fiindcă Alexandria n-a rupt niciodată cordonul ombilical al ruralismului. Deși e oraș de la naștere. Iar dacă te uiți la meseriile deputaților muncitori, ai cea mai edificatoare oglindă a economiei de tîrg". Demonstrația e cît se poate de interesantă. Pur și simplu, dezvăluie „industria" tîrgului. Alcătuită din mori, brutării, ateliere de cismărie și croitorie.

DEȘI Alexandria s-a născut oraș. O nu, să nu se creadă cumva că e unul din cele șapte polisuri alexandrine întemeiate de armata lui Macedon. Numai clopotul catedralei din oraș a colindat cîteva din aceste străvechi așezări. Fiindcă administrația Bavariei de după primul război mondial nu știa de unde-l furaseră intendenții lui Mackensen. Și cum n-apucaseră să-l topească, l-a urcat într-un vagon de cale ferată și l-a trimis la „Alexandria" în lume, că doar atît avea imprimat pe el. După peregrinări, l-au îndrumat încoace italienii. Alexandria danubiană poartă numele unuia dintre cei mai șterși monarhi din ajunul revoluției de la 48". La 4 septembrie 1840, Alexandru Ghica s-a lăsat convins de negustorii zimniceni (nu se știe exact cît aur a luat în schimb) întemeietori ai noului tîrg, care-l botezaseră cu numele lui, și a dat hrisov de „glie nesupusă moșierilor megieși". Deci, un tîrg al negoțului de cereale, cu o biserică, o bancă, clădirea jandarmeriei și magazii de grîne, din care se alimentau șlepurile ancorate la Zimnicea. Spital n-avea. Așa l-a găsit și doctorul Ulieru, după 80 de ani. Umanistul George Ulieru, care în cartea „Din însemnările unui medic de plasă" a făcut cel mai amplu rechizitoriu al capitalismului românesc de hinterland, cel ce vorbește de tîrgurile „care nu trăiau, care se tîrau în obscurantism". În seara primei zile petrecută la Alexandria, George Ulieru nota: „Administratorul plășii și judecătorul s-au arătat încîntați de venirea mea ca medic... și m-au întrebat dacă știu să joc poker". După un an, aceleași somități îl vor învinui de „comunism" pe omul care a demascat corupția și-l vor obliga să părăsească localitatea.

De fapt, la primărie m-am dus să aflu cum se reflectă investițiile industriale în viața edilitară a orașului. Mi-aș fi putut da seama și fără să obțin pe cale oficială cele cîteva cifre. Tînăra urbe e răscolită de la un capăt la altul, șantierul e atotcuprinzător. Nu prea are agenți de circulație și nici indicatoare pentru turiști. Ar fi și greu de dirijat o circulație sui generis, de vehicule pe șenile, automacarale și escavatoare, un dute-vino de mașini grele, care cutremură geamurile vechilor clădiri.

Vă închipuiți ce înseamnă construcția a trei mii de apartamente într-un asemenea orășel! Și toate trebuie să fie gata odată cu Fabrica de rulmenți. Un imperiu al schelelor, cu cerul brăzdat de brațele macaralelor și străzile desfundate. Și nu-i vorba numai de locuințe. Un hotel turistic cu opt nivele își face loc, radiind două străzi. Spitalul de șapte sute de locuri e gata (i s-ar aduce un meritat omagiu memoriei doctorului Ulieru, dacă acest lăcaș i-ar purta numele) la fel complexul comercial. O sală de teatru cu șase sute de locuri prinde contur sub cupola unui poem arhitectural care va fi Casa de Cultură a sindicatelor, pe planșetă se află un stadion cu cinci mii de locuri... Sigur, o astfel de mutație socială, de explozie urbanistică, am putea spune, dă și dureri de cap edililor. Canalizări, racorduri electrice, apă potabilă și, mai ales, apă industrială... Abia s-a terminat o conductă de aducțiune gigantică, la dimensiunea a cinci sute de țoli, și se ivește din nou problema apei. Indicii urbanistici de consum pe locuitor arată că peste trei ani Alexandria va fi în criză de apă

INDICI URBANISTIC... Da, deabia acum încolo se pot lua în considerare asemenea indici. Într-un cu totul alt univers. Care poate fi ilustrat în cifre. **În 1965, producția industrială valora 40 de milioane. În 1975, o să valoreze 7,2 miliarde.** E limpede? Un salt la ordinul miliardelor. Pe care inginerul Ion Sălăjan, directorul Întreprinderii de aparataje și instalații în construcții (alt obiectiv al acestui cincinal alexăndrean) mi-l explica astfel „Vezi matale, toate vin la timpul lor. Fabrica noastră o să livreze filtre pentru purificarea aerului în halele unde se produc rulmenții. Nu se putea naște decît odată cu rulmenții. Iar rulmenții, la rîndu-le, n-ar fi putut exista fără uzina de oțel special, care e în șantier la Tîrgoviște...". Este, într-adevăr o succesiune de relații intrinseci, elementele unui in-

Gheorghe FILIMON

(Continuare în pag. 18)

GOSPODĂRIREA RAŢIONALĂ ŞI SISTEMATIZAREA

AMENAJĂRI HIDROTEHNICE LA ALTITUDINE ŞI CONSTRUCŢII INDUSTRIALE PE VERTICALĂ

ECONOMIA NOASTRĂ, în actualul cincinal, este angajată într-un vast program de îmbunătăţiri funciare, a cărui realizare practică ne pune în situaţia să renunţăm la multe terenuri care vor fi ocupate de canale, staţii de pompare şi de punere sub presiune, reţele electrice şi drumuri pentru întreţinerea sistemelor hidroameliorative. Deci, ar fi momentul să se insiste mai mult asupra unor măsuri care să ducă la economisirea suprafeţelor ce urmează să fie scoase definitiv sau temporar din circuitul agricol. Pe de o parte, se impune o mai bună corelare a sistemelor hidroameliorative cu cerinţele exploatării agricole în scopul asigurării unei amenajări integrale şi unitare a teritoriului, iar pe de altă parte, adoptarea unor soluţii mai eficiente în ceea ce priveşte ocuparea terenului.

Canalele de aducţiune şi de distribuţie a apei în sistemele de irigaţii sau cele de evacuare din sistemele de desecare, scot mult teren din producţia vegetală. Cu toate că în această privinţă un rol important îl are şi investiţia specifică, considerăm că trebuie să se extindă din ce în ce mai mult modalitatea de aducţiune, distribuţie şi evacuare a apei prin conducte. Aceasta ar fi una din măsurile principale care ar economisi terenul, ar elimina deschiderile la suprafaţă, ar reduce reţeaua de drumuri şi zonele de întoarcere de-a lungul canalelor. În acelaşi timp s-ar asigura condiţii mai bune pentru împărţirea teritoriului în sole şi parcele, dimensionate optim în raport de structura culturilor şi sistema de maşini agricole şi nu după elementele obligate ale reţelei hidroameliorative. Totodată, lacurile de acumulare, datorită amplasării lor, pot influenţa direct economisirea terenului. Aspectul la care doresc să mă refer este legat de amplasamentul acestora deoarece se pare că faţă de actuala situaţia sînt unele corecturi de făcut. Din studiile întocmite, o mare parte din aceste lacuri sînt amplasate în zona de cîmpie sau cîmpie înaltă fapt care duce la ocuparea unor suprafeţe întinse cu luciu de apă.

Studii mai aprofundate indică, în mod cert, că aceste acumulări pot fi „împinse" în partea superioară a bazinelor hidrografice unde terenurile sînt calitativ inferioare pentru agricultură, iar volumul de apă acumulat pe unitatea de suprafaţă ar fi mult mai mare. Aş dori să dau un exemplu. În judeţul Dîmboviţa, pentru realizarea lacurilor de acumulare din zona Bunget, mari suprafeţe urmează să fie acoperite de apă. Pentru unele lacuri îndiguirea urmează a se face nu numai în aval ci şi lateral deoarece valea este larg deschisă. Ar trebui să deplasăm spre zona dealurilor subcarpatice aceste lacuri de acumulare de unde apoi să transportăm apa pentru irigaţii prin conducte. Este un domeniu în care diverse soluţii pot fi studiate pentru a se ajunge la o cît mai bună utilizare atît a pămîntului, cît şi a apei.

În ceea ce priveşte industria şi transporturile care au, de asemenea, o mare pondere în solicitarea de terenuri, cred că exigenţa trebuie să crească. Ar fi normal ca proiectanţii să fie obligaţi să prezinte mai multe variante nu numai din punct de vedere al soluţiilor tehnice — cum au fost obişnuiţi pînă în prezent — ci şi variante pentru suprafaţa şi calitatea terenului ocupat. Să nu existe proiect care să nu prezinte cel puţin două variante din acest punct de vedere. Şi dacă se fac proiecte pentru amplasarea unor fabrici pe cernoziom — pămînt de calitatea I — cum s-a făcut la Slobozia, Arad, Alexandria — să se facă totodată variante de instalare a lor şi pe terenuri de categoria a V-a.

Amplasamentul şi mărimea terenului ocupat să fie analizate prin prisma efectelor de durată, în aşa fel ca bilanţul final să reprezinte un beneficiu şi nu o pierdere. Se impune deci necesitatea unor multiple variante de amplasare pe terenuri cu condiţii diferite de fertilitate ca o măsură care trebuie să fie însuşită mai întîi de cei care proiectează.

S-ar putea adăuga şi faptul că multe procese tehnologice pot fi desfăşurate pe verticală, pentru a ocupa cît mai puţin teren. În această privinţă pot fi date numeroase exemple. Există însă o anumită inerţie: proiectantul care are o documentaţie unde procesul tehnologic este gîndit cu desfăşurarea pe orizontală, se simte pus într-o situaţie destul de dificilă atunci cînd i se cere să transpună pe hîrtia de calc desfăşurarea pe înălţime a aceluiaşi proces tehnologic. Şi totuşi, se poate interveni cu mai multă convingere şi fermitate.

Ar mai fi de semnalat pentru perioada actuală, necesitatea întocmirii unor materiale privind calitatea terenurilor din apropierea oraşelor sau a altor localităţi importante, pentru a pune la îndemîna factorilor de decizie documentaţia tehnică în vederea rezolvării cerinţelor de teren.

Acţiunea din punct de vedere practic se concretizează prin întocmirea de planuri şi cartograme ale solurilor din care să rezulte clasificarea terenurilor, care să stea la îndemîna atît a investitorilor cît şi a celor care evaluează terenurile scoase din producţia agricolă, ceea ce ar face factorii de decizie să-şi îndrepte atenţia mai ales spre ocuparea terenurilor de categorie inferioară.

Eugen R. POPESCU
inginer şef la Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie şi organizarea teritoriului

INTERESELE ECONOMIEI NAŢIONALE IMPUN REVIZUIREA CONCEPŢIEI ÎN PROIECTARE

ACTIVITATEA DE SISTEMATIZARE teritorială are o deosebită însemnătate pentru activitatea de gospodărire a fondului funciar şi aş putea afirma că reprezintă punctul de plecare în soluţionarea, bună sau rea, a multor probleme care privesc folosirea chibzuită, economicoasă sau invers, cu risipă, a terenurilor pe care se amplasează diversele obiective de investiţii sau de producţie.

Anual se scot din producţia agricolă suprafeţe foarte mari de terenuri agricole, îndeosebi de terenuri arabile. Iar, pe alocuri, s-au amplasat obiective chiar pe terenuri amenajabile pentru irigat, ocolindu-se terenurile neproductive sau slab productive. Procedîndu-se astfel cred că s-a greşit, şi o mare răspundere revine, în această privinţă, celor care se ocupă de problemele sistematizării.

După părerea mea, nu numai din punct de vedere al folosirii terenurilor agricole drept amplasament s-au făcut greşeli, dar şi al mărimii suprafeţelor care au fost afectate; în 1971, de pildă, s-au solicitat peste 20 mii ha de teren pentru a fi scoase din circuitul agricol. Dar, se pune întrebarea: erau necesare chiar toate aceste terenuri, sau se puteau realiza aceleaşi obiective pe o suprafaţă mai mică? Sînt sigur că la noi există unele lipsuri în ceea ce priveşte concepţia de sistematizare teritorială cu privire la economia de teren. **Foarte mulţi proiectanţi,** de altfel buni profesionişti, **ignoră problema terenurilor, considerînd-o minoră şi lipsită de importanţă în comparaţie cu investiţia pe care intenţionează s-o amplaseze. Consideră drept foarte normal să dea prioritate variantei de a ocupa un teren arabil sau o livadă cu pomi fructiferi decît să ocupe un teren neproductiv care i-ar crea dificultăţi de fundare sau investiţii suplimentare.**

Această concepţie explică amplasamentele de obiective industriale pe unele din cele mai felurite terenuri agricole. La Alexandria, s-a amplasat o uzină de rulmenţi pe teren arabil de cea mai bună fertilitate, iar pentru protecţia acestui obiectiv contra prafului, se solicită a se planta pe terenul arabil din jur o pădure pe circa 100 ha. Nu era mai bine ca acest obiectiv să se fi amplasat de la început într-o pădure şi să fi ocrotit astfel terenul arabil?

Sau alt exemplu. La Arad, s-a amplasat o uzină de îngrăşăminte chimice pe lunca Mureşului şi urmează ca zeci şi chiar sute de hectare din cel mai fertil teren să fie acoperit cu reziduuri din producţie (şlamuri). O situaţie asemănătoare o prezintă şi amplasamentul uzinei de prelucrare a cenuşelor de pirită de la Giurgiu care scot din producţia agricolă zeci de hectare de teren arabil irigabil.

Un alt aspect de risipă de terenuri îl generează unele schiţe de sistematizare a localităţilor pentru dezvoltarea zonelor funcţionale.

Primele relaţii primite de la judeţe ne duc la concluzia că, potrivit schiţelor de sistematizare întocmite, au fost cuprinse în perimetrele construibile ale oraşelor şi a vetrelor de sate aproape 500 mii hectare terenuri agricole. Cred că este o situaţie de-a dreptul exagerată şi inacceptabilă.

Dacă nu se vor lua măsuri severe în sensul ca terenul să devină o chestiune de prim ordin în concepţia proiectanţilor, atunci cu siguranţă că ar deveni posibile situaţii şi mai absurde. Pentru că, în prezent, prin schiţele şi detaliile de sistematizare, se prevăd o serie de spaţii libere între construcţiile industriale, a căror motivare ilustrează concepţia greşită despre economia de teren. Spre exemplu, în zona industrială 23 August din Bucureşti, s-a prevăzut a se amplasa o centrală de prefabricate din beton în apropierea unei uzine de cabluri electrice, izolate însă între ele de un teren arabil de cîteva hectare, justificat ca spaţiu de protecţie (praful de la centrala de prefabricate dăunează uzinei de cabluri). Dacă aşa stau lucrurile, de ce nu se amplasează acele obiective care pot sta alături, gard lîngă gard, fără să se incomodeze reciproc şi să nu mai rămînă între ele terenuri nefolosite? Din nefericire astfel de exemple sînt foarte numeroase, iar sistematizarea trebuie să le pună capăt.

Spuneam că sistematizarea trebuie să soluţioneze şi problema risipei de terenuri care se face la proiectarea incintelor obiectivelor prin comasarea unor obiective, restrîngerea spaţiilor dintre construcţii etc. Se proiectează, spre exemplu, clădiri separate pentru şcoală, pentru atelier, pentru cantină, pentru cămin, pentru administraţie etc. Evident că, în acest mod, sînt necesare atît terenuri pentru fiecare obiectiv în parte, cît şi pentru spaţiile dintre ele. Nu ar fi mai bine ca aceste obiective să fie grupate în 2—3 construcţii etajate? Sau, spre exemplu, pe o platformă industrială unde se construiesc mai multe obiective concomitent, fiecare obiectiv are gospodării proprii de şantier, care ocupă terenuri întinse. Cred că ar fi util să se analizeze şi aici concentrarea organizării de şantier pentru mai multe obiective care se construiesc. Aceasta nu numai pentru economie de teren, dar şi pentru multe alte motive de ordin economic şi funcţional.

Uneori risipa de teren porneşte de la faptul că se utilizează unele proiecte pentru instalaţii industriale importate din unele state în care economia de teren nu se pune cu acuitatea cu care se cere tratată la noi. Spre exemplu, la Combinatul chimic Craiova, s-au redus zeci de hectare solicitate iniţial de către proiectant pentru parcurile de răcire, prin revederea soluţiei tehnice a proiectului importat şi adoptarea, în locul bazinelor deschise, a turnurilor de răcire, pentru care sînt necesare suprafeţe mult mai reduse.

În final doresc să subliniez **că sistematizarea trebuie să fie în mod real instrumentul de ordine în utilizarea intensivă a terenurilor necesare construcţiilor. În acest scop este necesară găsirea celor mai eficiente soluţii de amplasare în teritoriu a investiţiilor, folosirea pentru acestea cu prioritate a terenurilor neagricole, concentrarea pe spaţii cît mai restrînse a obiectivelor etc.**

Pe lîngă celelalte măsuri restrictive menţionate în cursul dezbaterii şi care au ca scop să conducă la ocuparea de terenuri agricole în suprafeţe cît mai mici, aş insista în mod deosebit asupra măsurilor care privesc regîndirea concepţiei în proiectare. **Grija pentru economia de pămînt trebuie să fie sădită în sufletul fiecărui proiectant, aş putea spune chiar din anii de studii, şi continuată apoi în munca de la planşetă şi de pe şantier. Pentru că în toate cazurile, neajunsurile în gospodărirea terenurilor necesare construcţiilor se nasc pe planşetele proiectanţilor şi apoi se concretizează pe teren.**

ing. N. POPESCU
director general în Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor

ÎN LOCALITĂŢI SĂ CONSTRUIM, ÎN AFARA ACESTORA SĂ FACEM AGRICULTURĂ!

CEEA CE vreau să arăt este că, la ora actuală, dispunem de un program general pentru organizarea activităţii de sistematizare a teritoriului şi localităţilor, aprobat de Conferinţa Naţională a P.C.R., care constituie elementul de bază pentru activitatea de sistematizare şi care, printre principiile generale urmărite prin sistematizare, se înscrie şi acela referitor la economia de teren şi folosirea lui raţională.

Conform acestui program, pînă la sfîrşitul anului 1972, toate judeţele vor dispune de studii de sistematizare teritorială, iar pînă la sfîrşitul anului viitor este prevăzută terminarea schiţelor de sistematizare pentru toate cele 2706 comune, pînă acum fiind realizate lucrările pentru circa 2000.

Premisele unei folosinţe raţionale a fondului funciar în cadrul judeţelor, comunelor şi satelor vor fi deci jalonate prin aceste studii şi lucrări de sistematizare. Greutăţile încep însă odată cu măsurile care trebuie luate pentru aplicarea prevederilor studiilor, adică de acum încolo. În acest scop se impune coordonarea activităţii pe plan central şi local în vederea corelării diferitelor investiţii cu amenajările de drumuri şi ape, cu echiparea teritoriului şi cu terenurile necesare investiţiilor, obiective de bază ale discuţiilor noastre.

Comitetul de stat pentru economia şi administraţia locală a transmis consiliilor populare judeţene îndrumări clare privind folosirea raţională a pămîntului în cazul amplasării investiţiilor privind asigurarea unei strînse colaborări cu organele agricole care, de data aceasta, sînt solicitate să indice terenurile în funcţie de calitatea solului.

Desigur că sînt multe probleme care se ridică în legătură cu sistematizarea teritoriului şi cu modul de folosinţă al terenului. N-aş vrea să le enumăr ci numai să fac o comparaţie între cincinalul trecut şi cel actual, în ce priveşte numărul obiectivelor care se amplasează în teritoriu. Dacă în cincinalul trecut am avut de amplasat 1500 obiective industriale şi 350 000 apartamente, în cincinalul actual se vor amplasa 1700 obiective industriale şi se vor construi 500 000 apartamente.

Se pune însă problema stabilirii, într-o perioadă foarte scurtă de timp, a soluţiilor şi alegerii terenurilor pentru viitoarele construcţii, în perimetrele ora-

A FONDULUI FUNCIAR TERITORIULUI (II)

şelor, fie în zona actualelor locuinţe, fie trecîndu-se pe terenuri agricole apropiate. Problema este foarte importantă şi necesită o analiză fundamentată, bazată pe studii comparative care, de la caz la caz, vor arăta implicaţiile organizării teritoriale asupra direcţiilor de dezvoltare ale localităţilor aşa cum, de altfel, se arată în Documentele Conferinţei Naţionale a partidului din 19—21 iulie.

În prezent există dificultăţi importante în ce priveşte folosirea terenurilor din perimetrele oraşelor şi din vetrele satelor în special de a nu se face nici un fel de demolări de construcţii în special de locuinţe, indiferent de starea lor de uzură sau de confort. (Acest lucru oferă aspectul necorespunzător al noilor ansambluri de locuit din cadrul multor oraşe şi chiar din Capitală). Pe de altă parte, creşterea nivelului mediu de construcţie în perimetrul oraşelor — creşterea procentului de clădiri înalte — ridică probleme de preţ de cost pentru fundaţii, consum ridicat de oţel beton şi conduce la lucrări de echipare edilitară suplimentare datorită creşterii densităţii populaţiei şi a necesităţilor de deservire. Şi dacă astăzi sînt criticate pe plan mondial marile aglomerări urbane şi se duce lupta pentru găsirea unei soluţii urbanistice care să atragă familiile în oraşe mici şi nu să le îndepărteze, în schimb, modul de rezolvare al celor mai multe din ansamblurile realizate în principalele oraşe ale ţării, Bucureşti, Cluj, Iaşi, Constanţa, este în general apreciat prin calităţile sale legate de folosirea raţională a spaţiilor. Dacă considerăm că într-un ansamblu de locuit, în prezent, se poate ajunge la 5000—7000 m² locuibili la ha, obţinem, raportîndu-i la norma de 8 m²/cap de locuitor, o densitate netă de 620—880 locuitori/ha, ceea ce începe să se apropie de marile aglomerări urbane mondiale criticate.

În general, trebuie observat că la noi se face o estimare a densităţii măsurată teritorial, pe orizontal, fără să se ţină seama că, în oraşe, un procent important din suprafeţele de teren trebuie rezervate circulaţiei — în continuă creştere — dotărilor social-culturale, în curs de dezvoltare, zonelor plantate pentru a recondiţiona atmosfera oraşului şi celelalte amenajări necesare.

În altă ordine de idei, menţionez că este paradoxal să existe terenuri agricole care, prin poziţia lor, sînt sortite a fi construite (cele din cadrul perimetrelor construibile ale localităţilor urbane) şi să fie supuse unor taxe specifice producţiei agricole. Terenurile din oraşe nu ar trebui să fie taxate sau impuse cu evaluarea lor pe criteriul producţiei agricole. În fond, ele sînt mult mai valoroase prin faptul că dispun de lucrări edilitare, pentru care au fost investite fonduri în vederea creşterii nivelului de confort, a gradului de urbanizare. În acest sens, cred că evaluarea terenurilor urbane trebuie să fie stabilită pe criterii de amplasament în cadrul localităţii, pe criterii de valoare a structurii lui geotehnice şi de rezistenţă, a existenţei pe strada respectivă a unor amenajări tehnico-edilitare, energie electrică, alimentare cu apă, canalizare, termoficare.

Cred că în oraşe trebuie să construim iar în afara acestora să facem agricultură. Şi pentru ceea ce nu putem construi în perimetrele oraşelor — combinate industriale ca acelea de la Galaţi, Işalniţa sau Govora — să căutăm soluţii care să analizeze în mod complex ansamblul de elemente tehnice şi economice, în raport cu interesele economiei naţionale, şi care să fie supuse spre analiză factorilor de decizie.

Pentru elaborarea acestor studii s-a alcătuit un colectiv pluri-disciplinar compus din reprezentanţii tuturor sectoarelor interesate, inclusiv agricultura. O parte din aceste studii au fost elaborate chiar de organizaţia de proiectare a Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor. Lucrăm, de asemenea, în colaborare cu organele agricole judeţene, care avizează propunerile cuprinse în studii, în schiţele de sistematizare etc.

Imbunătăţirea care s-ar putea aduce acestei activităţi complexe de sistematizare ar fi de natură metodologică, dat fiind că la ora actuală colaborarea dintre cele două organe ar putea fi ceva mai strînsă.

arh. I. BAUCHER
Comitetul de stat pentru economia şi administraţia locală

jări pentru irigaţii cu o investiţie specifică mică, dar nu executăm lucrările strict necesare pentru valorificarea investiţiei, economia naţională nu cîştigă ci pierde. Un caz concludent. În zona Potelu-Corabia s-a pus problema înălţării digului. Organele de execuţie — întreprinderi din cadrul agriculturii — au găsit de cuviinţă să ia pămîntul necesar de pe suprafeţele cultivabile. În felul acesta, la 30 iunie 1971 erau scoase din producţia agricolă 6 hectare.

Iată de ce consider că trebuie să fim foarte severi cu cei din afară care solicită suprafeţele agricole dar să fim intransigenţi cu cei din agricultură, care într-un fel sau altul aduc pagube mari unităţilor din care fac parte şi, implicit, economiei naţionale.

O altă problemă care vreau s-o ridic, legată şi de ceea ce spunea tov. Hartia, este aceea a evaluării pămîntului în ţara noastră. Prin H.C.M. nr. 1539/1968, prin care s-au luat unele măsuri privind aplicarea Legii nr. 12/1968, s-au stabilit tarife de deviz pentru scoaterea terenurilor din circuitul agricol: între 15 000 şi 50 000 lei un hectar de teren arabil şi 65 000 lei un hectar pe care se cultivă legume. În acel moment se părea că tarifele sînt foarte mari. S-a dovedit însă contrariul. Dacă avem în vedere volumul mare de investiţii alocate unui obiectiv industrial, ponderea sumelor plătite pentru scoaterea terenului necesar amplasării obiectivului în totalul investiţiei este foarte mică. Recent, am analizat şi eu problema evaluării pămîntului scos din circuitul agricol. Pornind de la venitul net pe hectarul arabil, ce se obţine de economia naţională, am ajuns la concluzia că tariful de evaluare a unui hectar ar trebui să fie între 180—200 mii lei. Calculele făcute au avut în vedere structura culturilor şi producţia medie pe hectar prevăzute în actualul cincinal. Dacă s-ar lua în considerare structura cea mai favorabilă a culturilor şi producţia medie pe hectar ce se va obţine în perspectiva nu prea îndepărtată, tariful pentru evaluarea unui hectar ar trebui să fie cu mult mai mare.

Tariful determinat după principiile arătate este mediu şi ar trebui să fie diferenţiat în funcţie de calitatea solului. La stabilirea tarifului trebuie însă ţinut seama şi de alte elemente cum ar fi: apropierea de oraşe, de centre industriale care influenţează direct volumul de investiţii pentru obiectivul industrial şi de eficienţa economică a acestuia. În aceste condiţii, tarifele pentru scoaterea din circuitul agricol a suprafeţelor de teren trebuie să fie mult mai mari în jurul Capitalei şi al celorlalte centre industriale cum ar fi: Timişoara, Cluj, Iaşi, Craiova etc.

O comparaţie este semnificativă. Se ştie, de pildă, că în ţările capitaliste dezvoltate, preţurile de circulaţie a solului sînt foarte mari. Un hectar în jurul Parisului ajunge şi la 190 000 dolari, în centrul Franţei la 25 000, în Sud-Estul Franţei 60 000 etc.

Majorarea tarifelor şi includerea lor în valoarea investiţiei nu ar fi de natură să înlăture risipa de teren, căci cu toată creşterea tarifelor ponderea valorii pămîntului în totalul investiţiei ar rămîne totuşi la un nivel scăzut. În cazul Rafinăriei Piteşti, dat ca exemplu mai sus, ponderea s-ar ridica la numai 2,5%. Pot fi analizate şi alte măsuri dintre care propun:

- valoarea pămîntului să nu constituie un element de stabilire a evaluării investiţiei ci ea să se suporte în cadrul devizului din economii;
- după punerea în funcţiune a obiectivului industrial, pentru teren, întreprinderea să plătească o taxă stabilită pe metru pătrat. Taxa să fie mult mai mare pentru terenurile neconstruite. (Propunerea cu privire la taxa pe terenuri se încadrează, de altfel, în Legea nr. 19 din 1971, referitoare la regimul preţurilor şi tarifelor, care la art. 5 o prevede ca element de cheltuială).

Măsurile economice urmează să fie însoţite şi de măsuri administrative şi trebuie să arăt că există sarcina de a se stabili normative cu privire la necesarul de suprafaţă diferenţiate pe genuri de obiective industriale. De asemenea, organele agricole care sînt chemate să avizeze scoaterile din circuit au dovedit în ultimii ani mai multă intransigenţă faţă de cei care cer nejustificat suprafeţe mai mari sau soluri productive în locul celor propice pentru investiţii urmînd ca, în continuare, potrivit hotărîrilor Conferinţei Naţionale, să aplice cu stricteţe prevederile legislaţiei fondului funciar, reducîndu-se la minimum scoaterile de teren din cultură.

Ion ALFIRI
director în Ministerul Finanţelor

1 HA = 3 APARTAMENTE

AŞ VREA să subliniez de la început că nu numai venitul net care s-ar obţine de pe suprafaţa agricolă scoasă din producţie este principala pierdere a economiei naţionale. Venitul net pierdut astfel poate fi recuperat în alte ramuri pentru care se amplasează investiţia pe terenurile agricole. Pierderea se referă în principal la producţia agricolă, pămîntul neputînd fi înlocuit cu un alt mijloc de producţie. În afara terenurilor scoase definitiv din producţia agricolă, o mare pagubă aduce economiei naţionale şi scoaterea temporară din circuitul agricol a unor suprafeţe. În anul 1970 s-au scos definitiv din producţia agricolă 12 010 hectare, dar existau şi 28 816 hectare scoase temporar. Multe din suprafeţele scoase temporar sînt menţinute în această situaţie, în mod nepermis. Dacă se face un sondaj, se constată că obiectivele de investiţii au fost date în producţie dar suprafeţele agricole din jurul acestora stau încă nefolosite fiind de datoria organelor agricole să acţioneze mai hotărît, să tragă la răspundere pe cei care nu redau la timp agriculturii suprafeţele sustrase, indiferent de ramura economică de activitate, şi să nu se declare satisfăcute numai cu suma ce o primesc drept despăgubire pentru imobilizarea, peste termen, a suprafeţelor agricole.

Tovarăşul Hartia a arătat măsurile ce ar trebui luate pentru a obţine de la pămînt producţiile corespunzătoare potenţialului său productiv. Eu aş sublinia un alt aspect, foarte important pentru economie. În fiecare an se înregistrează mari suprafeţe neexploatate. Cauzele sînt multiple, una însă este mai frecventă. În judeţele Timiş, Ialomiţa, Buzău şi în altele, suprafeţe mari de teren fertil se află sub apă. Băltirea apei nu numai că nu permite obţinerea producţiei în anul respectiv dar poate avea consecinţe grave pentru viitor, poate duce la sărăturarea solurilor şi ne va costa mai scump să le redăm circuitului agricol. Conducerea de partid a arătat în nenumărate rînduri că în această acţiune trebuie antrenate masele de oameni ai muncii din agricultură şi nu trebuie să se aştepte dragline şi alte utilaje grele. Acţiunea întreprinsă încă din toamna anului 1971 este edificatoare şi trebuie continuată cu toată hotărîrea. Această problemă trebuie să devină o sarcină de primă urgenţă pentru fiecare unitate agricolă socialistă care se află în astfel de situaţii.

Preocupări sporite trebuie să se reflecte şi în ce priveşte regularizarea rîurilor interioare şi respectiv pentru recuperarea marilor suprafeţe ce se pierd prin inundaţii an de an. După părerea mea, recuperarea acestor terenuri constituie o cale importantă pentru compensarea suprafeţelor care, în mod normal, vor fi solicitate de industrializarea socialistă a ţării, de dezvoltarea complexă a economiei naţionale.

S-a spus că proiectanţii din celelalte ramuri ale economiei nu prea sînt preocupaţi de diminuarea la maximum a suprafeţelor ce se scot din circuitul agricol şi de obicei, aşa este. Eu mi-am pus însă şi o altă întrebare. Cadrele din agricultură, din unităţile agricole, dovedesc o grijă deosebită în această problemă? În 1970, asupra economiei noastre naţionale s-a abătut un fenomen nemaiîntîlnit. Inundaţiile au provocat mari pagube, au scos din circuitul agricol, măcar şi temporar, mari suprafeţe. Dintr-un control efectuat în anul 1971 s-a constatat că multe unităţi, chiar şi I.A.S., nu luaseră măsuri hotărîte pentru readucerea acestora în producţia agricolă. Dacă mergem în marile sisteme de irigaţii constatăm că după un an de la punerea în funcţiune a investiţiei sînt terenuri care nu pot fi folosite dat fiind că au gropi de împrumut, denivelări, infiltraţii de apă, băltiri pînă primăvara tîrziu etc.

Desigur, investiţia specifică trebuie să fie cît mai mică, dar este evident că aceasta depinde de executarea tuturor lucrărilor necesare. Dacă facem amena-

ECHIPE PLURIDISCIPLINARE PENTRU ÎNFĂPTUIREA SISTEMATIZĂRII TERITORIULUI

TRATAREA INDEPENDENTĂ a fiecărei ramuri în dezvoltarea şi amplasarea sa teritorială este, după opinia mea, şi nu numai a mea, necorespunzătoare. Toate investiţiile sînt într-o funcţionalitate interdependentă şi se influenţează reciproc. De aceea, sistematizarea trebuie concepută unitar, cu participarea unor echipe pluridisciplinare, aparţinînd unor organe coordonatoare proprii.

Amplasarea producţiei agricole în teritoriu are un caracter determinant, pentru că aceasta este legată de factori naturali de sol, hidrografici, de relief etc., care nu pot fi mutaţi sau concentraţi aşa cum se procedează cu celelalte mijloace de producţie. De aceea, sistematizarea raţională, în interesul întregii societăţi, rezolvă problemele într-o anumită ordine de preferinţă.

Amplasarea producţiei agricole trebuie să premeargă sistematizării satelor, avînd caracterul determinant în ce priveşte aşezarea populaţiei. De pildă, din cele 5—7 sate componente ale unei comune şi care furnizează, de regulă, factorii de producţie unei cooperative agricole, numai unul sau două se vor dezvolta, şi anume unde vor fi amplasate fermele zootehnice, legumicole etc. Şi tocmai acest lucru nu se respectă de către serviciile judeţene de sistematizare deoarece nu întotdeauna au perspectiva clară a dezvoltării agriculturii şi amplasării construcţiilor agricole, edilitare etc. Se irosesc astfel proiecte de organizare a teritoriului pe zone şi pe cooperative cu evaluarea investiţiilor legate fie de teritoriu ca: plantaţii, irigaţii, construcţii în centrele de producţie sau de prelucrare, precum şi cu echiparea acestora. De aceea, dotările edilitare pe sate şi comune, efectuate fără o perspectivă de lungă durată a dezvoltării şi amplasării producţiei agricole, apar ca hazardate şi necorelate.

În consecinţă, sistematizarea localităţilor trebuie să se bazeze, pe lîngă studiile de sistematizare judeţene care cuprind organizarea şi amplasarea întregii producţii, şi pe proiectele de organizare a teritoriului pe consilii intercooperatiste şi pe cooperativele agricole.

Deoarece sistematizarea şi organizarea teritoriului, precum şi sistematizarea localităţilor sînt discipline înrudite, trebuie introduse în programele de învăţămînt al tuturor facultăţilor agronomice, economice, de construcţii şi arhitectură. Totodată, este necesară crearea unui institut central de studii şi proiectări de sistematizare şi organizare a teritoriului, cu caracter pluridisciplinar. În cadrul acestui institut, rolul preponderent ar trebui să revină specialistului economist-agrar. La fel de necesară apare înfăptuirea unor nuclee de cercetare în problemele sistematizării teritoriale, ale organizării teritoriului şi sistematizării localităţilor în acele localităţi care oferă condiţii reprezentative.

dr. ing. Gh. TIMARU
Institutul de cercetări pentru economia agrară şi organizarea I.A.S.

Dezbatere consemnată de
Conf. univ. dr. Sabin NICA-SÎRBEŞTI
Ion MANEA

CERCETARE-DEZVOLTARE

VALORIFICAREA CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE ROMÂNEŞTI LA COTE MAI ÎNALTE!

ANCORATĂ în vasta muncă creatoare a întregului popor pentru înfăptuirea amplului program de făurire a unei economii moderne cu un înalt nivel de dezvoltare economică şi socială, adoptat de Conferinţa Naţională a partidului din 19—21 iulie a.c., gîndirea tehnică românească e confruntată cu noi şi noi probleme, e solicitată să răspundă tot mai mult şi la cote mai înalte necesităţilor creşterii potenţialului economic al ţării, prin valorificarea superioară a resurselor materiale existente, introducerea tehnicii noi, modernizarea şi perfecţionarea mijloacelor de producţie şi reducerea, pe această bază a produselor provenite din import. Referindu-se la sarcinile cercetării ştiinţifice în dezvoltarea economiei moderne, în făurirea bazei sale materiale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta în Raportul prezentat la Conferinţă: **„Realizarea obiectivelor pe care ni le-am propus în acest cincinal impune o preocupare deosebită pentru dezvoltarea cercetării ştiinţifice... Este necesar ca cercetarea ştiinţifică să sprijine în mai mare măsură eforturile de reducere a consumurilor materiale, elaborarea de noi tehnologii de fabricaţie, introducerea în circuitul economic a înlocuitorilor materialelor scumpe şi deficitare. Cercetarea trebuie orientată spre probleme de interes major ale economiei cum sînt dezvoltarea bazei de materii prime, perfecţionarea utilajelor şi maşinilor, fabricarea de noi produse. Ministerele şi centralele să ia măsuri pentru scurtarea termenelor de finalizare a cercetărilor şi aplicarea rapidă în producţie a rezultatelor acestora..."** *Pentru ca cercetarea tehnică şi ştiinţifică să obţină rezultatele dorite şi necesare în dezvoltarea economică a ţării, se impune însă rezolvarea a două mari probleme:* concentrarea efortului de cercetare în direcţiile ce interesează dezvoltarea economică a ţării şi ştiinţei şi transferarea în condiţii optime a rezultatelor cercetării în industrie şi în activitatea economiei în general.

O importantă capacitate de producţie materială şi spirituală

ÎN ACEST SCOP, partidul şi statul nostru au întreprins o vastă acţiune de reorganizare a cercetării, în concordanţă cu cerinţele dezvoltării ramurilor producţiei materiale, dînd totodată un sprijin financiar crescînd pentru dotarea activităţii de cercetare.

În cincinalul 1966—1970 au fost alocate de la buget fonduri cu 54% mai mari decît în cincinalul precedent, iar pentru dotări în activitatea de cercetare s-au cheltuit de la buget fonduri mai mari cu 46% decît în cincinalul trecut. Ca urmare, în această perioadă, ritmul mediu anual de creştere a cheltuielilor investite în activitatea de cercetare a atins 12%, fondurile fiind dirijate cu precădere spre crearea spaţiilor necesare de cercetare, a laboratoarelor şi pentru dotarea acestora cu aparatura de cercetare necesară.

În actualul cincinal, fondurile destinate finanţării cercetării ştiinţifice sînt de 2,14 ori mai mari decît cele din cincinalul 1966—1970, iar ritmul mediu anual de creştere a fondurilor destinate cercetării va fi de circa 15%. Investiţiile alocate pentru dezvoltarea bazei materiale a cercetării ştinţifice sînt de, asemenea de 2,63 ori mai mari faţă de cele din cincinalul precedent. Ele vor fi dirijate, cu precădere, spre crearea bazelor experimentale necesare desfăşurării activităţii de cercetare la un nivel superior laboratorului de cercetare, în vederea finalizării cercetărilor şi obţinerii unor rezultate cu un înalt grad de certitudine şi eficienţă.

Pentru a răspunde în mai mare măsură cerinţelor economiei, în reţeaua de cercetare s-au adus îmbunătăţiri organizatorice substanţiale faţă de anul 1965. Astfel **au luat fiinţă 57 unităţi noi, din care 41 institute şi centre mixte de cercetare şi proiectare.** S-au dezvoltat îndeosebi unităţile mixte din industria construcţiilor de maşini, industria minieră, petrolului şi geologiei, energiei nucleare, industria materialelor de construcţii, industria alimentară şi industria lemnului, deoarece valorificarea cercetării ştiinţifice în aceste ramuri este condiţionată, în mare măsură, de preluarea prin proiectare a rezultatelor obţinute în cercetare.

Sporirea sarcinilor de cercetare în toate domeniile a necesitat creşterea potenţialului de cercetare din învăţămîntul superior, iar prin înfiinţarea Academiilor de ştiinţe, a Institutului central de cercetări chimice şi a Institutului central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare, s-a creat cadrul organizatoric care să favorizeze o mai strînsă legătură a cercetării de producţie. Personalul care lucrează în activitatea de cercetare a crescut şi el de peste 1,4 ori faţă de anul 1965, iar pentru cincinalul în curs, creşterea va fi de circa 15,1%.

Prin programul decenal se prevede ca în anul 1980, în unităţile de cercetare ştiinţifică să funcţioneze peste 80 000 salariaţi, **ţara noastră situîndu-se astfel printre ţările cu cele mai ridicate ritmuri de creştere a potenţialului ştiinţific.** Creşterile vor fi diferenţiate, acordîndu-se majorări importante pentru dezvoltarea cercetărilor cu precădere în ramurile de bază ale industriei: construcţia de maşini, metalurgie, chimie, fizică şi energetica nucleară, mine şi geologie ş.a.

Rezultate incurajatoare — nu însă şi suficiente

EFORTURILE depuse de cercetătorii din institute, cît şi din laboratoarele uzinale s-au concretizat în cincinalul trecut **într-un număr de 2 000 teme de cercetare încheiate şi aplicate.** După cum rezultă dintr-o analiză efectuată de C.N.S.T., efectele economice obţinute s-au materializat în creşterea acumulărilor băneşti cu circa 3 300 milioane lei în medie pe un an de aplicare; obţinerea unui aport valutar de peste 1 100 milioane lei în medie pe un an de aplicare; creşterea volumului de producţie cu circa 5 700 milioane lei în medie pe un an de aplicare.

Însemnate efecte economice şi sociale au avut unele cercetări privind îmbunătăţirea calităţii produselor, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă, ocrotirea sănătăţii, siguranţa circulaţiei etc. Ele nu au putut fi determinate valoric, cu toate că influenţa lor asupra ridicării nivelului producţiei din punct de vedere cantitativ şi calitativ este apreciabilă şi de necontestat. Spre exemplificare, menţionez cîteva din cercetările aplicate cu rezultate deosebite, în unele ramuri industriale. **În industria minieră şi metalurgică,** s-a aplicat o tehnologie proprie de extragere din deşeurile provenite din metalurgia cuprului, obţinîndu-se o producţie anuală suplimentară de 4,5 mil. lei. **În industria extractivă de petrol** — s-a asigurat săparea cu succes a unor sonde cu adîncimi de peste 6 000 m, pe baza unui procedeu nou de foraj cu sape cu jet şi s-au introdus în practica curentă fluidele de foraj pe bază de produse petroliere şi termostabile, fabricate în ţară pe tehnologie proprie, eliminîndu-se prin aceasta importul de fluidificatori. **În industria chimică** au fost puse în funcţiune obiective, bazate pe cercetarea proprie, cum sînt: instalaţia de producere a acetilenei în arc electric, din metan şi propan; instalaţia pentru obţinerea stirenului, instalaţia pentru fabricarea bicromatului de sodiu. Au fost asimilate noi medicamente cum sînt: insulina lentă, palmitatul de clorofenol, acidul glutamic, noi sortimente de penicilină. S-au asimilat noi mărci de oţeluri aliate cu crom şi vanadiu, rezistente la coroziune; oţeluri microaliate pentru tractoare şi autocamioane, oţeluri aliate termostabile pentru industria energetică şi petrochimică. **În industria constructoare de maşini** au fost asimilate noi produse pe concepţie proprie, dintre care cele 5 grupuri generatoare Kaplan de 178 MW pentru Porţile de Fier, agregatele de 175 MW pentru hidrocentrala de pe Lotru, ş.a. În domeniul utilajelor pentru industria petrolieră menţionăm: instalaţiile de foraj F 200 şi F 125, prevenitoarele de erupţie verticale şi orizontale, pompe de noroi de 1 000 C.P. ş.a.

Trecînd, de pildă, în revistă cercetările nevalorificate în cincinalul 1966—1970, se poate observa că, **începînd cu anul 1969, primul an de planificare a activităţii de valorificare, numărul acestora a scăzut, ajungînd ca în 1969 să fie de trei ori mai mic faţă de media anilor 1966—1968.** Prin aplicarea rezultatelor cercetării ştiinţifice **efectele economice obţinute în anul 1971 au fost de 2,3 ori mai mari decît cele obţinute în anul 1969.**

Aceste realizări se datoresc, pe de o parte, schimbării concepţiei generale asupra relaţiei între ştiinţă şi producţie şi, pe de altă parte, măsurilor luate de conducerea partidului şi statului pentru îmbunătăţirea activităţii de cercetare ştiinţifică şi de valorificare. Cu toate rezultatele obţinute, în activitatea de cercetare se manifestă încă multe neajunsuri. Aşa cum s-a subliniat la Conferinţa Naţională, ea trebuie privită ca un proces complex şi dinamic de sudură între ştiinţă şi producţie, care reclamă realizarea unor acţiuni şi măsuri corelate pînă la realizarea obiectivelor.

Împotriva fragmentării activităţii şi lungirii termenelor de valorificare

DINTR-O ANALIZĂ recentă efectuată de C.N.S.T., se constată că principalele deficienţe care frînează aplicarea rapidă şi la o arie cît mai mare a cercetărilor încheiate cu rezultate favorabile se reduc, în mare, la următoarele: **abordarea cu un avans insuficient faţă de necesităţi a rezolvării prin cercetare a unor probleme majore ale economiei, soluţionarea incompletă prin cercetarea unor probleme, ceea ce face imposibilă preluarea prin proiectare sau direct în producţie a rezultatelor unor asemenea cercetări, lipsa unor indicatori economico-financiari care să determine unităţile de producţie să solicite cercetări** şi mai ales să le aplice rapid şi la un volum cît mai mare de producţie.

O mare carenţă în activitatea de cercetare o constituie faptul că planul nu cuprinde sarcini pentru toate activităţile care condiţionează realizarea obiectivului. Planificarea şi finanţarea separată, pe etape — cercetare, pilot, proiectare, investiţie etc. — şi în perioade diferite se dovedeşte, pe zi ce trece, mai nesatisfăcătoare, devenind o frînă în aplicarea rapidă şi multilaterală a cercetării. Ea nu face posibilă luarea în considerare, încă de la începutul cercetării, a unor factori esenţiali cum sînt realizarea experimentărilor şi a lucrărilor de investiţii, activitatea de proiectare şi de execuţie etc. Aşa se explică existenţa unor discontinuităţi în ciclul cercetare-proiectare-producţie şi, în special, în trecerea de la faza laborator la faza pilot, semiindustrială şi industrială. Aceasta atrage după sine şi o slabă colaborare între cercetător, proiectantul tehnolog şi cel de utilaje, precum şi între aceştia şi cadrele din producţie, ceea ce creează întîrzieri în valorificarea rezultatelor cercetării.

Cercetarea ştiinţifică trebuie să fie considerată **ca o primă etapă în realizarea obiectivului final. Planificarea pe obiective finale,** în care să se aibă în vedere toate activităţile care concură la realizarea acestui obiectiv: cercetarea, proiectarea, execuţia fizică, punerea în funcţiune şi atingerea parametrilor proiectaţi, ar fi după opinia noastră, o cale de remediere a acestei deficienţe. Astfel planificat, se asigură condiţiile materiale pentru parcurgerea tuturor etapelor, se elimină întreruperile între diferitele activităţi şi se asigură şi realizarea obiectivului în timp, în conformitate cu nevoile economiei naţionale. În acest sens, un prim pas s-a făcut prin elaborarea de către C.N.S.T., împreună cu ministerele şi celelalte organe centrale, a unor programe prioritare cum sînt cele referitoare la economia de cocs, metal, lemn, energie, asimilarea în fabricaţie a maşinilor unelte cu comandă program, forajul de mare adîncime ş.a.

Deşi au fost luate măsuri pentru creşterea capacităţii de cercetare şi a bazei materiale, o serie de ramuri de bază ale economiei dispun încă de un potenţial ştiinţific insuficient în raport cu dezvoltarea ramurilor respective şi cu situaţia existentă în unele ţări avansate. Din analizele efectuate de C.N.S.T. a rezultat că multe din aspectele negative sînt generate şi de **lipsa unei concepţii unitare,** atît pe ansamblu cît şi pe domenii, asupra modului de dezvoltare a bazei materiale a cercetării ştiinţifice, **de materializare şi valorificare a cercetărilor în producţia materială. Aceasta a** dus la o dezvoltare insuficientă şi inegală a capacităţilor de execuţie şi a bazelor experimentale din unităţile de cercetare, atît de indispensabile dezvoltării cercetărilor în vederea finalizării lor. Organizarea unor puternice baze experimentale va permite, reducerea duratei cercetării ştiinţifice mult sub cea realizată astăzi. **Practica a demonstrat că unităţile de cercetare, care dispun de o bază experimentală corespunzătoare au un procent mare de cercetări valorificate în producţie şi într-un timp mult mai scurt în raport cu unităţile de cercetare a căror activitate se reduce la faza de laborator.**

Laboratoare uzinale, dar şi staţii pilot

ANALIZELE efectuate de C.N.S.T. au permis concluzia **că cercetarea ştiinţifică uzinală** este, în unele cazuri, **tot** atît de eficientă ca şi activitatea de cercetare desfăşurată în unităţile de cercetare departamentale. Ca urmare, se justifică tot mai mult necesitatea acordării unei atenţii sporite acestei forme de organizare a cercetării ştiinţifice. Astfel, se poate observa că majoritatea cercetărilor abordate au fost aplicate într-un timp scurt şi cu eficienţă notabilă.

Se resimte necesitatea ca în uzină, pe lîngă laboratorul uzinal, să funcţioneze instalaţii pilot care să dea garanţia realizării la scară industrială a tuturor parametrilor preconizaţi prin cercetare. Instalaţiile pilot specifice pentru realizarea anumitor produse, ca şi instalaţiile pilot universale, cu instalaţii interşanjabile, **pot servi nu numai la furnizarea datelor tehnice necesare proiectării industriale, ci creează posibilitatea instruirii cadrelor care urmează să exploateze ulterior instalaţiile industriale date în exploatare.** De asemenea, **piloţii semiindustriali uzinali pot fi folosiţi ca unităţi productive la realizarea unor produse de mic tonaj, necesare economiei naţionale.**

Folosirea în aceste unităţi a structurii organizatorice şi a nomenclatorului de funcţii din cercetare, concomitent cu reglementările privind recrutarea şi promovarea în aceste posturi, ar permite atragerea principalelor forţe creatoare din producţie spre activitatea de cercetare şi ar putea contribui la sprijinirea mai fermă a acestei activităţi din întreprinderile industriale. De asemenea, în procesul de efectuarea a experimentării cercetărilor nu s-a organizat, în suficientă măsură, colaborarea între cercetători, proiectanţi şi producători, astfel că în anumite etape aceştia să participe direct la procesul de cercetare, iar pe de altă parte cercetătorii să participe la asimilarea în producţie a rezultatelor cercetării.

În activitatea de producţie, majoritatea deficienţelor existente în domeniul aplicării în economie a rezultatelor cercetării ştiinţifice se apreciază că îşi au originea în actualul sistem de indicatori economici planificaţi pentru întreprinderile industriale. Deşi aceşti indicatori se planifică an de an la valori din ce în ce mai mobilizatoare, totuşi întreprinderile nu apelează, în măsura necesară, la gîndirea tehnică autohtonă pentru a obţine soluţiile necesare facilitării îndeplinirii sarcinilor de producţie, ci la alte surse relativ mai comode cum sînt importul, orele suplimentare ş.a. Prin realizarea unei legături mai strînse între calitatea produselor, preţul de vînzare, indicatorii de plan valoric şi sistemul de salarizare şi premiere, unităţile de producţie ar fi determinate să solicite cercetări din partea institutelor respective şi să militeze pentru aplicarea rapidă a rezultatelor obţinute.

Sistemul actual de preţuri, de asemenea, nu stimulează pe producători în asimilarea produselor noi pe bază de cercetare proprie, deoarece în cele mai multe cazuri, din cauza unei creşteri a preţului de cost, producătorul manifestă lipsă de interes pentru faptul că la el se înregistrează „pierderi" sau economii minore, deşi în multe cazuri, raportînd la lei-valută rezultă economii sensibile.

AM ARĂTAT unele deficienţe existente în modul de organizare şi desfăşurare a activităţii de cercetare, care îngreunează drumul de la cercetare la aplicarea în producţie. Perfecţionarea coordonării activităţii de cercetare, orientarea tematicii spre acele probleme de maximă importanţă ştiinţifică şi economică, utilizarea raţională a potenţialului de cercetare şi a bazei materiale de care se dispune, dezvoltarea activităţii de cercetare uzinală şi a cooperării interne şi internaţionale constituie, după părerea noastră, principalele pîrghii, de natură să sporească în mod substanţial contribuţia cercetării ştiinţifice româneşti la progresul economiei noastre.

ing. Panait TEOREANU
consilier, Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie.

INFORMATIE-
DECIZIE

BANCA DE DATE ŞI SISTEMELE DE CONDUCERE A PRODUCŢIEI

RELAŢIILE din ce în ce mai complexe din cadrul sistemelor de producţie, atît în interiorul lor, cît şi cele cu exteriorul, au determinat o modificare fundamentală a caracterului conducerii; în timp ce înainte ea putea fi considerată ca o artă, bazată pe intuiţia şi experienţa conducătorului, ea tinde să devină din ce în ce mai mult o ştiinţă, fiecare decizie avînd motivări precise (de exemplu tabele de decizie elaborate cu ajutorul calculatorului).

Un element hotărîtor în luarea deciziei îl constituie cantitatea şi calitatea informaţiei ce stă la dispoziţia decidentului, prin decident înţelegînd o verigă din ierarhia de conducere, care are ca sarcină luarea unor decizii corespunzătoare rangului pe care-l ocupă într-un anumit subsistem (de exemplu subsistemul de producţie, desfacere, financiar-contabil).

Condiţii obiective — precum tradiţia echipamentelor mecanografice (acolo unde ea a existat), experienţa iniţială redusă, dificultăţile legate de analiză şi programare, posibilităţile totuşi limitate ale echipamentelor electronice în primii ani de apariţie — şi unele subiective — ca dorinţa de a se obţine cît mai rapid rezultate care să justifice conducerii eficienţa echipamentelor şi a serviciilor de prelucrare a datelor — au determinat preluarea metodelor manuale şi mecanografice la prelucrarea electronică. Au fost abordate astfel succesiv de către echipe diferite şi de cele mai multe ori necorelate între ele, probleme parţiale ale diverselor subsisteme din cadrul întreprinderii (planificare, producţie, aprovizionare, desfacere, financiar-contabil). Prin conlucrarea furnizorilor de echipamente, a utilizatorilor şi a unor firme specializate de consultanţi, au fost elaborate soluţii generale ale acestor probleme, aplicabile cu succese mai mari sau mai mici în diferite cazuri particulare.

Astfel, în ceea ce priveşte programarea, au fost elaborate pachete de programe cu caracter general, iar folosirea limbajelor procedurale (de exemplu COBOL pentru probleme economice), a simplificat mult munca de programare. Este adevărat însă că nu a fost încă tranşată controversa între partizanii adaptării pachetelor de programe generale şi cei ai programelor proprii, fiecare invocînd argumente ce trebuie luate în seamă.

O altă latură care influenţează în mare măsură eficienţa utilizării calculatoarelor, o constituie modul de organizare a volumelor mari de date ce se memorează; această organizare determină timpul de regăsire a datelor ce urmează a fi prelucrate şi care reprezintă componenţa majoră a timpului total de calcul şi implicit a costului prelucrării.

Memoria internă avînd o capacitate limitată (zeci sau sute de mii de caractere la calculatoare medii, milioane la calculatoare mari), mică în raport cu numărul de date ce trebuie stocate (de ordinul sutelor de milioane de caractere la o întreprindere medie), s-a recurs la organizarea datelor pe memorii externe (benzi sau discuri magnetice), sub forma aşa numitelor fişiere.

În funcţie de caracterul problemei, de proporţia datelor consultate sau actualizate faţă de totalul datelor şi de tipul suportului (adresabil sau nu), datele sînt fie organizate secvenţial (ordonate în ordinea crescătoare sau descrescătoare a valorilor unei mărimi denumită cheie), fie selectiv (se stabileşte o corespondenţă între adresă şi valoarea cheii).

Astfel de sisteme parţiale, prezintă unele dezavantaje, dintre care menţionăm: a) furnizează informaţii utile în special nivelelor inferioare şi medii ale conducerii, deoarece sintetizează numai datele specifice unui anumit subsistem; reflectă pe plan informatic compartimentarea întreprinderii, care nu ţine seama de faptul că unitatea economică constituie un sistem unitar, compus din subsisteme interconectate în vederea atingerii unor obiective comune; b) aceleaşi date pot figura în mai multe fişiere sub forme diferite şi chiar cu valori diferite (datele din diversele fişiere nu au fost actualizate simultan); c) munca de rutină legată de pregătirea, transpunerea pe un suport accesibil calculatorului, verificarea şi validarea datelor şi interpretarea rezultatelor este mai mare, deoarece aceleaşi date apar în mai multe subsisteme.

Pe baza experienţei rezultate din exploatarea acestor aplicaţii parţiale au fost concepute sisteme de conducere a producţiei, care tratează unitatea economică ca un sistem unitar de informaţie-decizie, (MIS = Management Information System) ce furnizează informaţii tuturor verigilor de conducere, la gradul de sinteză necesar, cu precizia dorită şi la momentul oportun. Această concepţie se reflectă şi în modul de culegere, prelucrare şi stocare a datelor din care se obţin informaţiile de mai sus, ajungîndu-se la ceea ce în literatură se numeşte **baza** sau **banca de date**.

Deşi există deosebiri între cele două noţiuni, ele au totuşi următoarele caracteristici comune: a) — unicitatea culegerii datelor; b) — posibilitatea exploatării lor directe după diverse criterii; aceasta, spre deosebire de fişiere, unde exploatarea după alte criterii (chei) decît cele care au stat la baza organizării lor implică interogarea întregului fişier sau reorganizarea lui (de exemplu prin sortare după noua cheie); c) — descrierea, organizarea, actualizarea şi interogarea datelor sînt operaţii diferite şi independente de exploatarea lor; modificări în baza de date nu antrenează şi modificări ale programelor ce o exploatează.

Baza de date — este definită de unii autori ca **o colecţie organizată de date, neredondantă, care poate fi interogată după diverse criterii, unele chiar necunoscute în momentul proiectării ei.** Ea cuprinde în plus şi programele de administrare a acestei colecţii, care asigură deci crearea, organizarea, actualizarea, interogarea colecţiei, precum şi adăugarea sau ştergerea unor date.

Sistemul informatic format din baza de date, echipamentele de culegere, transmitere, prelucrare, stocare şi redare a datelor, precum şi utilizatorii respectivi formează banca de date.

După alţi autori diferenţele între baza şi banca de date sînt de ordin cantitativ. Baza de date se limitează la colecţia de date corespunzătoare unei întreprinderi, este echipată cu un calculator de capacitate medie, iar transmisia datelor se rezumă la legături de mică viteză pe distanţe scurte. Banca de date înglobează un grup de întreprinderi (ex. o centrală), un sistem teritorial sau funcţional, cu utilizatori dispersaţi. Baza sa materială cuprinde mai multe echipamente, eventual chiar o reţea de calculatoare, iar volumul datelor transmise implică utilizarea unor linii de transmisie de mare viteză.

Baza de date la nivel de întreprindere conţine datele necesare pentru rezolvarea problemelor de programare, lansare şi urmărirea producţiei, gestiunea stocurilor, aprovizionare, desfacere, salarizare etc.

Datele primare sînt grupate în fişierele: nomenclator (lista articolelor fabricate sau cumpărate şi structurarea lor în produse) stocuri, furnizori, capacităţi de producţie (locuri de muncă), tehnologie, forţa de muncă şi plan — respectiv comenzi.

Astfel spre exemplu, necesarul de aprovizionat se determină pornind de la datele de plan (produse), transpuse cu ajutorul fişierelor de nomenclator în ansamble, subansamble şi repere ţinînd seama de datele din fişierul de stocuri şi de producţia în curs. În mod asemănător, prin coroborarea datelor din mai multe fişiere, se rezolvă problemele de programare şi lansare, cele de post-calcul etc.

Ţinînd seama de importanţa şi dificultatea acestor probleme, firmele furnizoare au elaborat pachete de programe generale pentru gestiunea bazei de date din întreprinderi; astfel de exemplu firma IBM a lansat pachetul BOMP (Bill of Material Processor) şi apoi pachetul PICS (Production Inventory and Control System) pentru calculatoarele IBM 360, iar firma CII pachetul ORACLE, utiliza-

ing. Claudiu NICULESCU

(Continuare în pag. 18)

REZERVE DESCOPERITE DE ORGANIZATORI

● Flux tehnologic

● *REORGANIZAREA fluxului tehnologic în turnătoria de oţel a Uzinei de vagoane — Arad a condus la o economie la preţul de cost de 1,5 milioane lei/an.*

● Transport intern

● *INTRODUCEREA containerizării şi a transportului mecanizat la atelierul de mufe al Uzinei metalurgice Iaşi a condus la o reducere a distanţei de transport cu 6356,6 km, a duratei transportului cu 14 042 ore şi la obţinerea unui volum de beneficiu de 391 mii lei/an.*

● *ORGANIZAREA circulaţiei trenurilor uzinale între secţoarele Reşiţa Nouă — Ţiglărie şi retur la C. S. Reşiţa a condus la economii în valoare de 438 mii lei/an.*

● *MECANIZAREA încărcării şi transportului feldspatului în cariere Armeniş aparţinînd Întreprinderii miniere — Orşova, a dus la reducerea necesarului de personal, concretizată într-o economie la preţul de cost de 108 000 lei/an.*

● *RAŢIONALIZAREA utilizării mijloacelor de transport intern la Fabrica de antibiotice Iaşi a condus la o economie de fond de timp, de 18 172 ore/an, respectiv 92 300 lei/an fond salarii.*

● Programare

● *PROGRAMAREA, lansarea şi urmărirea producţiei prin metoda drumului critic, cu prelucrarea automată a datelor, la Şantierul de construcţii — Giurgiu, a condus la economii de 800 mii lei.*

● *APLICAREA unor metode moderne de programare şi urmărire a producţiei la Uzina mecanică — Sibiu asigură o creştere a valorii producţiei globale cu 500 mii lei/an.*

● Locul de muncă

● *STUDIUL privind organizarea, dimensionarea şi reamplasarea atelierului de radianţi la întreprinderea „6 Martie"- Timişoara din cadrul Trustului de mecanizare Bucureşti, a condus la economii de 510 mii lei/an.*

● *ORGANIZAREA locurilor de muncă la atelierul de lăcătuşerie şi montaj şi stabilirea ciclului optim pe baza graficelor reţea de programare pentru produsul transpaletă, la Fabrica „Nicovala" — Sighişoara, aduce o producţie suplimentară de 1,1 milioane lei/an şi un beneficiu de 0,4 milioane lei/an.*

● *REORGANIZAREA locurilor de muncă la semiautomatele cu 5 fusuri la Uzina „Unio" — Satu Mare a asigurat o creştere a productivităţii muncii cu 115% şi un spor de producţie globală în valoare de 38 mii lei/an.*

SEMINARUL I. F. I. P. — 1972

SUB EGIDA Federaţiei Internaţionale pentru prelucrarea datelor (I.F.I.P.) s-a desfăşurat în perioada 6 ianuarie — 12 iulie 1972 în Franţa cel de al treilea seminar internaţional de informatică, la care a participat şi un grup de 6 specialişti din ţara noastră.

Seminarul s-a desfăşurat la Centrul de studii practice în informatică şi automatică, unul din organismele de învăţămînt din domeniul informaticii creat prin Planul Calcul francez.

Programul seminarului IFIP, din acest an, ţinînd seamă de concluziile trase în urma unor analize minuţioase ale rezultatelor seminariilor precedente — respectiv 1970 şi 1971 — de sugestiile şi opiniile exprimate de seriile anterioare de cursanţi, a fost structurat pornind de la principiul autogestiunii pedagogice (după cum a fost definit de către organizatori) asigurîndu-se o supleţe apreciabilă a programului de pregătire, corectarea în „timp real" a carenţelor manifestate pe parcurs.

Astfel, transpunerea în viaţă a unui feed-back materializat prin teste aproape zilnice pentru sondarea cunoştinţelor acumulate în urma predării precum şi centralizarea săptămînală a aprecierilor stagiarilor asupra modului de desfăşurare a procesului de învăţămînt, au permis organizatorilor o cunoaştere nemijlocită şi promptă a eficienţei instruirii.

Activităţile desfăşurate în cadrul seminarului pot fi grupate în 2 mari categorii, pe de o parte: ***cursurile** privind aspectele tehnice ale informaticii; cursurile de matematici superioare şi cercetări operaţionale; cursurile privind gestiunea economică, analiza în vederea proiectării sistemelor informatice, aportul şi implicaţiile informaticii în întreprinderi şi administraţie, iar pe de altă parte:* ***vizite** la întreprinderi industriale care au sisteme informatice în funcţiune;* ***activităţi practice** desfăşurate în cadrul studiilor de cazuri, lucrărilor de analiză şi programare pe aplicaţii concrete, lucrări practice la consolă etc.*

În cadrul activităţilor practice, care constituie partea originală a stagiului, prin intermediul programului SAGE — destinat simulării comportamentului mai multor întreprinderi pe o piaţă diversificată şi în condiţii de concurenţă — stagiarii împărţiţi în echipe au putut studia efectul diferitelor decizii (de producţie, de desfacere, de investiţii, financiare etc.) luate în condiţii apropiate de realitatea economică franceză.

Totodată au fost abordate studii de cazuri privind aportul informaticii în optimizarea modalităţilor de finanţare ale unor mari proiecte, aplicaţiile informatice în gestiunea unei companii de asigurări, utilizarea tabelelor de decizii în analiză, lucrări practice de cercetări operaţionale programate în BASIC şi executate la consolă, diferite programe Cobol elaborate de stagiari.

Problematica seminarului s-a situat într-o zonă de intersecţie a mai multor discipline (informatică, management, cercetări operaţionale, organizare şi metode, analiză, contabilitate etc.) oferind auditoriului cunoştinţele polivalente necesare în formarea cadrelor care activează în promovarea şi aplicarea informaticii.

Experienţa acumulată de centru în completarea pregătirii unor cadre de conducere (cu responsabilităţi în administraţie şi gestiune economică a întreprinderilor) cu cunoştinţe de bază privind metodele moderne de conducere, ni se pare a fi demnă de interes pentru instituţiile cu obiective similare sau apropiate din ţară.

Dinamismul programelor de învăţămînt, promptitudinea cu care se răspunde la cerinţele în continuă creştere în ceea ce priveşte formarea cadrelor, adaptabilitatea în funcţie de particularităţile auditorilor, corelarea programelor cu obiectivele urmărite, modul în care se realizează efectiv îmbinarea teoriei cu practica, sînt tot atîtea caracteristici ale căror studiere şi adaptare la cerinţele specifice ţării noastre s-ar dovedi utile.

ing. Vladimir ŢICOVSCHI

scrisori

LOCAŢIILE PENTRU DEPĂŞIREA TERMENELOR

LOCAŢIILE pentru depăşirea termenelor de încărcare-descărcare a vagoanelor, se încasează de către staţiile de cale ferată, cu chitanţa diverse încasări, în care întocmitorul trebuie să înscrie toate datele necesare pentru verificarea şi indentificarea taxelor plătite de către beneficiarii de transporturi. În cazul în care, din diferite motive (refuzul de plată al întreprinderilor, delegatul întreprinderii nu are C.E.C. etc.) locaţiile nu pot fi încasate de staţii, acestea întocmesc în aceeaşi zi sau în cel mult două zile lucrătoare de la încetarea locaţiei, un proces verbal de locaţie pe care-l înaintează la serviciul contabilităţii şi verificarea veniturilor în vederea încasării sumelor respective prin bancă.

În mod normal încasarea locaţiilor prevăzute de tariful local de mărfuri C.F.R., aprobat prin H.C.M. nr. 1279/1962, trebuie să se facă de staţie cu chitanţa diverse încasări şi numai în cazuri excepţionale încasarea lor se poate face şi de serviciile de contabilitate şi verificare a veniturilor cu dispoziţie de încasare. Staţiile de cale ferată nu întocmesc dispoziţii de încasare şi nici nu este posibil a se lua o asemenea măsură, din cauză că ele nu au organe contabile. De asemenea, nu este posibil ca pentru toate locaţiile să se întocmească procese verbale care să fie trimise la regională pentru urmărirea încasării lor, pentru că un sistem centralizat de încasare ar genera un volum mare de lucrări şi întîrzieri în recuperarea sumelor datorate.

Staţiile eliberează documentele de transport numai în cazul lichidării locaţiilor, fie prin achitarea lor la casa staţiei contra chitanţă diverse încasări, fie pe baza de proces-verbal de locaţie în cazul refuzului plăţii la casa staţiei.

ing. Sorin ACHIMESCU
director tehnic în Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor

TIMPUL ESTE PREŢIOS

RIDICAREA de la bancă a unui numerar ce depăşeşte 10.000 lei precum şi depunerea unei sume peste acest plafon, se face de către casier, însoţit în mod obligatoriu de un delegat împuternicit de conducerea unităţii. Pentru folosirea timpului de muncă în mod eficient, consider că ar trebui ridicat plafonul la 15 000 lei (în unele localităţi chiar 20 000 lei). În cadrul sumelor între 15 000 şi 20 000 lei, să se lase la aprecierea conducerii unităţii dacă este cazul unui delegat însoţitor al casierului.

Gheorghe LAZANU
economist
Cluj

PERFECŢIONAREA PE CENTRE ŞI PROFIL

AM APRECIAT toate materialele apărute în revistă pe marginea Legii nr. 2/1971. Mi-aş permite să propun ca, organele de sinteză să uniformizeze pe economie un program amplu, în care să se arate care sînt formele de perfecţionare pe categorii de salariaţi, care sînt criteriile de încadrare în formele de perfecţionare, cît şi precizări privind organizarea. În acest sens este lăudabilă măsura întreprinsă de M.I.C.M. În aceeaşi ordine de idei, cred că, ar fi bine ca fiecare întreprindere să aibă creat un compartiment cu probleme de învăţămînt unde să fie cooptate cele mai competente cadre.

Referindu-mă la perfecţionarea pregătirii economiştilor, doresc să propun ca aceasta să se facă pe centre judeţene şi pe profil de funcţii. Aceste pregătiri să se desfăşoare sub egida catedrelor de specialitate din cadrul facultăţilor economice, cu sprijinul Ministerului Muncii, Ministerului Finanţelor şi Băncii Naţionale.

Ştefan THEODORU
economist
Buzău

CURIER

● Premiere

EMIL HĂLCIUG, Botoşani — Aşa cum arătaţi în scrisoarea dv., reglementarea modului de acordare a premiilor de sfîrşit de an prevede dreptul pentru organele de conducere colectivă a unităţii, de a hotărî diminuarea sau anularea premiilor cuvenite salariaţilor care au avut abateri disciplinare sau alte deficienţe, care au creat greutăţi în activitatea unităţilor respective. Atît pentru muncitori, cît şi pentru personalul tehnic, economic, de altă specialitate şi administrativ, cota de premiere este aceeaşi pentru toţi salariaţii din unităţile economice, indiferent de subordonarea lor. Această cotă se aplică la salariul tarifar realizat, corespunzător timpului lucrat în anul calendaristic pentru care se face premierea. Atunci cînd un număr de salariaţi sînt excluşi de la premiere, fondul destinat se repartizează pe baza unei cote egale pentru toate categoriile de salariaţi, nefiind admis să se stabilească mărimi diferite pentru unii dintre salariaţii întreprinderii. Desigur că, mărimea premiului individual este inegală, întrucît cota de premiere se aplică la salariul tarifar realizat în cursul anului, care este diferit, pe categorii de salariaţi, în raport de categoria tarifară sau funcţia ocupată.

● Încadrare

MARIA FLORA, Iaşi — În cazul salariatului încadrat, la înfiinţarea unui birou de „informatică", cu o clasă de salarizare în plus, fiind trecut — în acelaşi timp — de la gradaţia a IV-a pe care a avut-o la funcţia anterioară — operator principal — la gradaţia a II-a a funcţiei în care a fost promovat, au fost respectate reglementările în vigoare. Într-adevăr, această încadrare s-a făcut conform prevederilor Circularei Ministerului Muncii cu nr. 170 052/1970, în care se prevede că în asemenea situaţii, conducerea unităţii, ţinînd seama de calităţile şi aptitudinile profesionale, precum şi de vechimea în specialitate a salariaţilor le poate stabili noul salariu fără să depăşească gradaţia avută. Scrisoarea dv. cuprinde două erori de fond şi anume a) **gradaţia constituie un drept cîştigat al salariatului cît timp acesta ocupă aceeaşi funcţie sau una echivalentă în aceeaşi unitate, sau prin transfer în interesul serviciului în alta, cu aceleaşi nivele de salarizare** şi b) **conducerea unităţii nu are obligaţia de a încadra la un salariu mai mare cu trei clase, ci numai posibilitatea de a face această încadrare.**

● Salarizare

VALER RUS, Cluj — La data de 1 noiembrie 1970, aţi fost încadrat ca şef de serviciu la clasa 24 de salarizare (la gradaţia a 2-a). Ulterior, aţi fost trecut — în interesul serviciului — în funcţia de şef birou, menţinîndu-se clasa de salarizare avută, dar aţi fost trecut în gradaţia a III-a. La 1 noiembrie 1971, aţi fost transferat — în interesul serviciului — într-o funcţie de execuţie, încadrat la aceeaşi clasă de salarizare, însă la gradaţia a IV-a. În aceste condiţii rezultă că promovarea într-o gradaţie superioară, se ia în calcul de la data cînd — pentru prima oară — aţi fost încadrat în clasa 24 de salarizare, respectiv de la 1 noiembrie 1970.

● Încadrarea muncitorilor

VASILE DAMIAN, Oradea — Întrucît problemele ridicate de dv. referitoare la aplicarea prevederilor Legii nr. 12/1971, prezintă interes deosebit, publicăm unele dintre soluţii :

1) Muncitorul **calificat la locul de muncă** poate fi încadrat în categoria I — la nivelul de bază — pe baza promovării unui curs de calificare (cu durata între 3 luni şi un an) şi a reuşitei la proba practică susţinută în faţa comisiei tehnice de încadrare. Perioada concretă a cursului de calificare, între aceste limite, nu este precizată de lege. Această perioadă se stabileşte în funcţie de prevederile planului de şcolarizare, de cerinţele meseriei în care se face calificarea etc. **Este greşită ipoteza că un asemenea curs ar putea avea o durată de doi ani.** Muncitorul calificat la locul de muncă, în alte ramuri decît în ramura mine subteran, poate fi promovat în categoria II-a de încadrare, dacă îndeplineşte şi celelalte condiţii prevăzute de art. 22 din Legea nr. 12/1971, după împlinirea unei vechimi în meserie (din care se exclude perioada de pregătire la cursul de calificare), **de cel puţin 2 ani în categoria 3-a, după cel puţin 4 ani de vechime în meserie,** şi aşa mai departe. Muncitorul calificat la locul de muncă, beneficiar al reducerii de vechime în meserie prevăzută de art. 63 din lege, poate fi promovat în categoria 4-a după numai 5 ani vechime în loc de 7 cît se prevede pentru promovarea în această categorie.

2) Muncitorul calificat la locul de muncă, cu o vechime de 9 ani în meserie — la 1 ianuarie 1972 — poate fi promovat în categoria 5-a (dacă îndeplineşte şi celelalte condiţii prevăzute de reglementările în vigoare), **după 1 ianuarie 1973,** întrucît la vechimea avută la 1 ianuarie 1972, se adaugă un an de activitate în plus.

3) În ce priveşte muncitorul cu o vechime de peste 15 ani în meserie încadrat — la 1 ianuarie 1972 — la categoria 4-a, acesta poate fi admis imediat la proba practică în faţa comisiei tehnice de încadrare şi promovare a muncitorilor, pentru promovarea în categoria 5-a. Ţinînd seama că acest muncitor are şi vechimea în meserie necesară pentru promovarea în categoria 6-a, poate cere — după o perioadă de cel puţin 3 luni lucrate în categoria 5-a — admiterea la proba practică **pentru a fi promovat în categoria 6-a.** Bineînţeles, în ambele cazuri de promovare, trebuie îndeplinite şi celelalte condiţii prevăzute de art. 22 din lege, precum şi cerinţa ca muncitorul să fi absolvit un curs de gradul II.

● **INSTITUTUL 111, Bucureşti** — Prin cursuri de specializare cu profil economic, în sensul prevederilor pct. 68 din anexa 2 a Legii nr. 12/1971, se consideră cursurile organizate în condiţiile prevăzute de art. 3 din Legea nr. 2/1971, privind perfecţionarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unităţile socialiste de stat.

● **VIOREL NEGEA, Oradea.** — Reducerea, cu o clasă de salarizare, pentru neîndeplinirea condiţiei de vechime se menţine pînă cînd salariatul îndeplineşte această condiţie. În ipoteza că veţi fi promovat în gradaţia următoare (I) veţi beneficia de o creştere a salariului echivalentă cu o clasă. Susţinerea dv. că aţi putea fi „penalizat" la infinit, nu corespunde reglementărilor în vigoare. Legea nr. 12/1971, nu reglementează probleme de salarizare, ci de încadrare şi promovare în muncă a personalului.

● **ING. MADAU IOAN, Oradea** — Perioada cît aţi ocupat — după primul an de stagiu — funcţia de tehnician principal (pînă cînd aţi fost reîncadrat ca inginer ca urmare a promovării examenului de diplomă), se ia în considerare ca vechime în funcţii tehnice superioare. În consecinţă, la 1 iulie 1971, trebuia să fiţi încadrat la nivelul de bază al funcţiei de inginer. Conform prevederilor art. 118 din Codul Muncii, puteţi solicita plata diferenţei de salariu pe cel mult un an în urmă.

● **FRANCISC SZILAGHI, Tg. Jiu** — Pentru a putea fi promovat în funcţia de contabil principal — fiind absolvent al învăţămîntului mediu de cultură generală — este necesar să absolviţi şi un curs de specializare, cu profil economic. Aceste cursuri se organizează în condiţiile prevăzute de art. 3 din Legea nr. 2/1971.

● **M. C. GROZA, Hunedoara** — Persoana care era în funcţia de inspector principal personal, cu salariul tarifar de 1340 lei lunar, poate fi încadrată contabil — la acelaşi salariu — dacă transferarea s-a făcut în interesul serviciului.

● **CENTRALA MINEREURILOR NEFEROASE, Deva** — Adresa care vă interesează este : Institutul central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare — Biblioteca naţională de programe — bd. Ilie Pintilie nr. 5, sectorul 1, Bucureşti. Vă informăm că între 20—21 octombrie a.c. va avea loc „Consfătuirea utilizatorilor cu privire la funcţionarea BNP şi la regimul economic-juridic al programelor". Pot lua parte toţi cei interesaţi.

TRIBUNA ECONOMISTULUI

PE DE O PARTE ECONOMII PE DE ALTA PENALIZĂRI

REDUCEREA „cheltuielilor la 1000 lei producţie-marfă constituie unul din obiectivele majore ale colectivului nostru în marea întrecere pentru realizarea cincinalului înainte de termen. Folosindu-se din plin resursele producţiei, ale fiecărui loc de muncă, acordîndu-se o mai mare atenţie valorificării depline a materiilor prime, întreprinderea noastră a reuşit, în perioada ce a trecut din acest an, **să micşoreze cheltuielile la 1000 lei producţie marfă cu 30 lei pe total şi cu 46 lei la cele materiale.** Iată şi principalele căi pe care am acţionat.

În activitatea noastră de reparaţii capitale auto am mers şi mergem consecvent pe linia **înlocuirii unor piese sau agregate noi cu altele provenite din casarea unor autovehicule, prin diferite operaţii de recondiţionare.** În acest scop, uzina noastră a stabilit o legătură permanentă cu centralele de casare a autovehiculelor din întreaga ţară, urmărind să **preluăm piesele sau agregatele ce provin din demontare. Valoarea pieselor înlocuite prin această metodă, s-a ridicat, numai în primele 5 luni ale anului, la 580 000 lei, fapt ce a influenţat reducerea cheltuielilor materiale la 1000 lei producţie-marfă cu 7 lei.**

O altă cale — care s-a dovedit şi se dovedeşte, de asemenea, eficientă — o constituie **înlocuirea ţevilor din cupru cu conducte din material plastic.** După experimentarea efectuată în luna ianuarie a.c., am trecut cu hotărîre la aplicarea acestei metode şi, după calculele noastre, rezultă că la nivelul întregului an vom obţine, pe această cale, economii de peste 160 000 lei. De altfel, în cadrul uzinei, tot pe linia utilizării înlocuitorilor, a fost realizată o maşină pentru fabricarea unor piese din material plastic ce se utilizează în mod curent la repararea caroseriilor ş.a.

Numai că strădania noastră pentru realizarea de economii este frînată de faptul că sîntem puşi în situaţia să plătim adesea penalizări pentru stocurile supranormative de materiale ce se formează inerent la un moment dat. Spun inerent, deoarece cu prilejul întocmirii planurilor şi contractelor de aprovizionare, noi nu putem prevedea precis ce anume piese sau alte materiale vechi vom putea găsi şi recondiţiona sau ce înlocuitori vom putea utiliza. Acest lucru este şi mai greu în cazul contractelor de lungă durată speciale. De pildă, unitatea noastră a încheiat un contract de aprovizionare pe întreaga perioadă a cincinalului pentru diferite piese necesare autovehiculelor din familia SR-101.

După opinia mea, în cazul nostru trebuie găsită o soluţie, deoarece este **cu totul nefiresc ca, pe de o parte, să realizăm economii efective, iar pe de altă parte, să fim penalizaţi pentru stocurile supranormative ce se formează.** Socot că cea mai bună soluţie ar fi ca aceste stocuri să fie preluate de către bazele ministerelor producătoare şi, bineînţeles, creditate pînă în momentul valorificării lor.

Paul IONESCU
contabil-şef,
Uzina de reparaţii auto
Iaşi

MARKETING

CARACTERISTICI ȘI TENDINȚE ALE PIEȚEI UNOR BUNURI ELECTRONICE ÎN R. S. ROMÂNIA

DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ a societății noastre socialiste, creșterea nivelului de trai, material și cultural al populației, au determinat dezvoltarea cerințelor pentru bunuri de folosință îndelungată, fenomen exprimat și prin creșterea nivelului de înzestrare a populației cu aparate de radio, televizoare, picupuri și magnetofoane.

Cunoașterea caracteristicilor și tendințelor pieței pentru astfel de bunuri devine o problemă deosebit de acută în contextul dezvoltării puternice a mijloacelor de producție, cînd producerea de bunuri de folosință îndelungată are caracter de masă sau serie mare, astfel că principala sarcină trece din domeniul producției, în domeniul realizării produselor. Plecînd de la aceste considerente, este de neconceput să se treacă la proiectarea și construirea unor obiective industriale care să producă bunuri de uz îndelungat, pentru care să nu se cunoască din timp o serie de aspecte vitale privind **relația cerere — ofertă, caracteristicile pieței, aspectele economice, sociologice, de motivație psihologică, estetico-funcționale** ale preferințelor cumpărătorilor, **cadrul legislativ, prognozele tehnice** și de **tehnologie**, rezultatele calculelor de previziune etc. care să permită alegerea celor mai potrivite variante în strategia noilor produse.

Producerea unor bunuri ce nu au asigurată desfacerea reprezintă o irosire de fonduri materiale, o întîrziere în satisfacerea nevoilor populației cu numeroase alte implicații. Astfel, în vederea fundamentării direcțiilor viitoare de dezvoltare a ramurii electronice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — Institutul de Cercetări, Proiectări, Automatizări, Uzine și Instalații pentru industria eleterotehnică a solicitat Institutului de Cercetări Comerciale elaborarea unei cercetări de marketing privind principalele caracteristici și tendințe ale cererii actuale și potențiale pentru aceste bunuri.

Piața românească a bunurilor electronice considerate (aparate radio staționare și portative, televizoare, magnetofoane și picupuri) prezintă unele caracteristici de care este bine să se țină seama în viitor, neglijarea lor dînd naștere la fenomene de abținere în cumpărare, nesatisfacere a cererii, apariției de stocuri, redusă competitivitate cu sortimente din import etc.

Ca o caracteristică generală a pieței acestor bunuri este dinamismul ei exprimat prin creșterea rapidă a vînzărilor de la un an la altul, cu unele excepții. În perioada 1952—1971 s-au vîndut prin comerțul socialist peste 4,4 milioane bucăți aparate de radio, circa 2,1 milioane televizoare (1957—1971), 120 mii magnetofoane (1960—1971), precum și peste 600 mii bucăți picupuri (1957—1971). Foarte elocventă pentru acest fenomen este dinamica vînzărilor în perioada 1960—1970, cu baza 1960, reprezentată în graficul nr. 1.

Fiecare produs din această categorie prezintă caracteristici specifice, determinate de momentul asimilării în producției, de apariția lui pe piață și în dotarea populației și în cadrul familiilor din fiecare categorie socio-economică, de stadiul atins în realizarea tehnică și tehnologică a produsului etc., care conferă caracteristici diferite pieței fiecărui bun în parte. Pe măsura dezvoltării pieței, și în consecință a creșterii gradului de înzestrare, se profilează o tendință de diminuare a ritmului mediu anual de creștere a vînzărilor mai ales în ultimii ani (deși ca volum absolut se menține). (vezi tabel 1).

Această tendință apare ca normală într-o oarecare măsură, dar față de gradul de dotare încă redus, precum și în comparație cu evoluția vînzărilor în alte țări socialiste — în care se înregistrează ritmuri superioare de creștere a vînzărilor, se poate aprecia că apariția fenomenului de plafonare relativă a pieței este oarecum forțată, determinată de o serie de cauze obiective și subiective care au dus la abținerea populației de a cumpăra în număr mai mare aceste bunuri (vezi tabelul nr. 2).

Bunurile de uz casnic de folosință îndelungată ocupă o poziție diferită în ierarhia nevoilor familiale, corespunzător cererii solvabile a diferitelor segmente ale populației.

În acest sens, ordinea de dotare cu bunuri de uz casnic de folosință îndelungată, în anul 1970, era următoarea pentru segmentul cu venituri medii:

	Locul
Aparate de radio	1
Televizoare	2
Frigidere	3
Mașini de spălat rufe	4
Mașini de cusut	5
Aspiratoare	6
Picupuri	7
Autoturisme	8
Magnetofoane	9

Așadar pe primul loc apar 2 bunuri electronice destinate unui scop cultural, de informare etc., după care urmează bunuri utilitare; picupurile și magnetofoanele se situează pe locurile 7 și 9 ca urmare a penetrației mai reduse în rîndurile populației.

Piața acestor bunuri a fost și este influențată într-o măsură hotărîtoare de evoluția ofertei și de politica de promovare a vînzărilor.

Astfel, în perioadele în care oferta a fost mai diversă și completată cu modele provenite din import, s-au înregistrat sporuri substanțiale de vînzări de la un an la altul.

Fluctuația ofertei, destul de accentuată, **înlocuirea tipurilor și modelelor produse fără a se aduce modificări însemnate** care să conducă la îmbunătățirea substanțială a calității, au influențat cumpărarea aparatelor de radio și televizoarelor.

Totodată, în structura livrărilor sînt dominante numai cîteva modele (MAMAIA, CARMEN, DARCLEE, MIORIȚA, ZEFIR, DELTA), restul modelelor fiind mai puțin semnificative sub aspectul cantităților livrate, întrucît performanțele lor nu au stimulat formarea unei cereri susținute în decursul mai multor ani. De exemplu, cu schema aparatului MAMAIA (portativ cu tranzistori, alimentat la baterie) prezentat în casetă din masă plastică, s-a produs aparatul NORDIC tip staționar, prezentat în casetă din lemn și alimentat la rețea. De asemenea, aparatul MAMAIA fără unde ultrascurte, s-a pus pe piață sub denumirea de ALBATROS. În același timp, aparatul ALBATROS prezentat în casetă de lemn și alimentat la rețea, a devenit aparatul SELECT T 68.

O altă caracteristică a pieței acestor bunuri o constituie mutația cererii de la cantitate la calitate pe un plan mai larg manifestată de categorii mai mari de populație, calitatea constituind un criteriu important în cumpărarea unor bunuri electronice.

În ultimii ani s-a observat o creștere însemnată a cererii pentru aparate superioare calitativ, care să corespundă estetic și funcțional necesității decorării moderne a noilor locuințe, aparate cu caracteristici audio-vizuale superioare, dotate cu difuzoare suplimentare, cu sensibilitate crescută etc. Această stratificare a cererii pe categorii de aparate, corespunzătoare unor segmente de cumpărători diferite ca putere de cumpărare, nivel de instruire etc. nu a întîlnit însă o ofertă corespunzătoare.

Dacă pentru o perioadă caracteristic acestei piețe a fost penetrația diferită în cadrul diferitelor segmente de populație (ex. dezvoltarea pieței rurale nu a fost stimulată în măsură suficientă, printr-o ofertă adecvată ca gamă sortimentală, forme de vînzare etc.), în ultimii ani are loc o omogenizare rapidă a nivelului de dotare cu bunuri de folosință îndelungată a familiilor, în special referindu-ne la principalele categorii, respectiv la familiile de salariați și țărani.

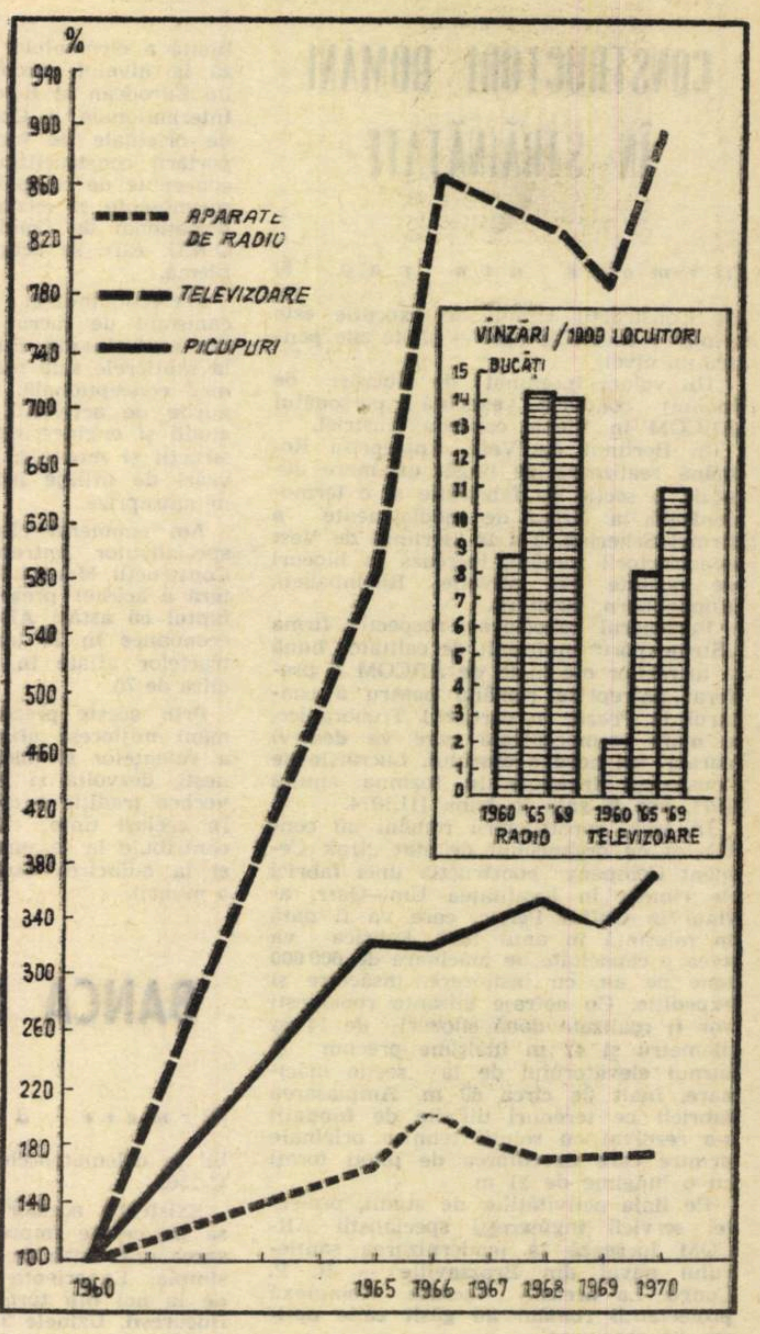

Evoluția vînzărilor de aparate radio, televizoare și picupuri, pe total și pe locuitor

Astfel gradul de înzestrare, la începutul anului 1970, la 100 familii era:

	salariați	țărani
— aparate radio cu lămpi	57	22
— aparate radio cu tranzistori	13	13
— televizoare	46	5
— frigidere	33	1
— mașini de spălat	25	2
— magnetofoane	5	0,3
— picupuri	11	2,5

Aparatele de radio cu tranzistori au pătruns în mediul rural mult mai rapid, nivelul de înzestrare al familiilor fiind foarte apropiat de cel din mediul urban.

Ca o tendință, se semnalează pătrunderea tot mai accentuată a bunurilor electronice în mediul rural, tendință ce trebuie susținută și stimulată în continuare.

Piața bunurilor considerate este intens supusă acțiunii unor factori economici și extraeconomici dintre cei mai diferiți.

Constatăm o elasticitate ridicată a vînzărilor față de veniturile bănești ale populației. Astfel pe de o parte sporurile de venituri s-au materializat într-o proporție ridicată în cumpărări de bunuri electronice, atît pentru prima echipare, cît și pentru înlocuire precum și pentru aparate superioare din punct de vedere calitativ.

Pe de altă parte, prețul bunurilor oferite a avut o influență însemnată asupra cumpărărilor de aparate electronice. Reducerea de preț efectuată în anul 1970 la televizoare cu 15%, a avut ca efect creșterea vînzărilor cu 13% față de anul 1969.

O influență negativă asupra extinderii pieței, în special în mediul rural, a avut-o întîrzierea introducerii sistemului de vînzare cu plata în rate către pensionari și îndeosebi către țărani.

Alți factori de influență ai pieței pot fi considerați:

— numărul de programe de transmisie la televiziune și radio ca și numărul de ore de program; calitatea pro-

Mihai ISPĂȘESCU
doctorand în economie

⟶

Tabel nr. 1

Ritmul mediu anual de creștere a vînzărilor, pe perioade

	Ritmul mediu anual de creștere în perioada		
	1956—1960	1961—1965	1966—1970
1. Aparate de radio	13,90	10,80	1,25
2. Televizoare	53,6[1])	42,8	8,4
3. Picupuri	31,8[1])	22,6	3,2
4. Magnetofoane	—	—	19,0

1) perioada 1957—1970.

Tabel nr. 2

Evoluția vînzărilor de aparate de radio și televizoare la 1000 locuitori, în anii 1960, 1966 și 1969

	Aparate de radio			Televizoare		
	1960	1966	1969	1960	1966	1969
R. S. România	8,6	16,7	14,0	2	12	11
R. P. Bulgaria	19,9	18,0	19,0	1	15	29
R. S. Cehoslovacia	2,2	24,0	37,0	22	23	21
R. D. Germană	37,2	35,0	47,0	27	18	17
R. P. Polonă	20,2	19,0	27,0	7	16	17
R. P. Ungară	18,0	21,0	45,0	5	17	21
U.R.S.S.	19,5	21,0	23,0	7	17	21

CONSTRUCTORI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE

(Urmare din pag. 8)

de Construcții ritmul de execuție este rapid — în medie șase — șapte zile pentru un nivel.

Un volum însemnat de lucrări de montaj conducte execută personalul ARCOM în Viena, capitala Austriei.

În Berlinul de Vest, Antrepriza Română realizează pe lîngă un mare depozit, o secție de fabricație și o termocentrală la Uzina de medicamente a firmei Schering. Tot în Berlinul de Vest constructorii români, lucrează la blocuri de locuințe pe străzile Rheinbaben, Ruppenhorn, Bismark.

Partenerul cehoslovac, respectiv firma „Strojexport" mulțumit de calitatea bună a lucrărilor efectuate de ARCOM a preferat antrepriza română pentru a construi la Praga, în cartierul Treboradice, o mare termocentrală care va deservi partea de nord a orașului. Lucrările de construcții începute în toamna anului 1971, vor fi gata în trim. III.1974.

În Irak, constructorii români au contractat cu organismul de stat „Irak Cement Company" construcția unei fabrici de ciment în localitatea Um—Qasr, aflată în Golful Persic, care va fi dată în folosință în anul 1973. Fabrica va avea o capacitate de măcinare de 600 000 tone pe an, cu însilozare, însăcuire și expediție. Cu cofraje glisante românești vor fi realizate două silozuri de 14 m diametru și 42 m înălțime precum și turnul elevatorului de la secția măcinare, înalt de circa 60 m. Amplasarea fabricii pe terenuri dificile de fundații s-a rezolvat cu soluții tehnice originale printre care executarea de piloți forați cu o lungime de 21 m.

Pe linia activităților de studii, proiecte, servicii inginerești specialiștii ARCOM lucrează la modernizarea șantierului naval din Brazzaville — R. P. Congo. La această lucrare complexă proiectanții români au găsit căile optime de rezolvare.

Pentru buna desfășurare a activităților sale, ARCOM a deschis birouri tehnice, reprezentanțe comerciale la Frankfurt/Main, Viena, Berlinul Occidental. La Casablanca, ARCOM a constituit cu grupul marocan Debbagh-Soiuri societatea mixtă ARCOMAR.

ARCOM este înscrisă ca organizație de proiectare în patru dintre cele mai active organisme ale PNUD (ONUDI, PAO, OMS și Secția Specială a O.N.U. din New York).

Activitatea laborioasă depusă de constructorii români, succesele ARCOM își găsesc explicația în exigența deosebită și preocuparea permanentă pentru realizarea lucrărilor la un nivel de competitivitate mondială. Antrepriza Română folosește la lucrările angajate peste hotare tot ceea ce se experimentează și se aplică pe marile șantiere din România, precum și ceea ce este nou pe plan tehnic și științific mondial.

Prescripțiile elaborate în România cu privire la metoda de calcul pentru stări limită a elementelor de beton se situează la nivelul recomandărilor Comitetului European al Betonului și Federației Internaționale a Comprimării. Instalațiile originale de încercare asupra comportării construcțiilor în caz de seisme concepute de cercetătorii români au fost recunoscute și recomandate pe plan internațional de Comisia de experți a O.N.U. care se ocupă de această problemă.

Perfecționîndu-și permanent mecanismul de lucru, specialiștii ARCOM din centrala din București ca și cei de la șantierele sale realizează o operă tehnică conceptională, organizînd toate genurile de activități ale ARCOM de la studii și engineering, la execuții de construcții și montaje, asistență tehnică, livrări de utilaje într-un sistem organic de antrepriză.

Am enumerat cîteva din prezențele specialiștilor Antreprizei Române de Construcții Montaj în diverse țări. O sinteză a acestor prezențe o putem găsi în faptul că astăzi ARCOM are contracte economice în 15 țări, că numărul contractelor aflate în derulare depășește cifra de 70.

Prin aceste prezențe constructorii români mijlocesc afirmarea internațională a valențelor și talentelor tehnice românești, dezvoltă și valorifică bogata și vechea tradiție a constructorilor români. În același timp, constructorii români contribuie la tezaurul mondial de valori și la adîncirea diviziunii internaționale a muncii.

BANCA DE DATE

(Urmare din pag. 15)

bil la calculatoarele IRIS și FELIX C-256.

Existența acestor pachete nu trebuie să ne creeze impresia greșită că realizarea unei baze de date este o problemă simplă. Experiența din străinătate și de la noi din țară (FMUAB, DACIA-București, Uzinele Tractorul Brașov) ne arată că o astfel de acțiune se extinde pe mai mulți ani, că ea implică un volum important de muncă din partea proiectantului și mai ales a beneficiarului, pe parcurs apărînd atît succese, cît și eșecuri. Ca și la alte sisteme de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și poate și mai mult ca la acestea, nu există rețete universale pentru concepția, proiectarea și realizarea lor. Totuși, experiența altor cazuri și mai ales greșelile lor, constituie învățăminte importante pentru noile sisteme.

Reușita punerii în funcțiune a unei baze de date este condiționată, în afara condițiilor tehnice, și de elemente organizatorice. Dintre acestea, menționăm planificarea riguroasă a lucrărilor și urmărirea lor, cu eventuale reactualizări ale planului, întocmirea și ținerea la zi a unei documentații complete, tehnice și de utilizare, pregătirea tuturor salariaților ce vin în contact cu sistemul (analiști, programatori, utilizatori, cei ce manevrează date și rezultate etc.), revizuirea și eventual reproiectarea formularelor și a documentațiilor de fabricație.

În Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnică de calcul, în perioada 1971—1980 s-a avut în vedere atît importanța bazelor și băncilor de date, cît și caracterul lor de noutate, astfel că pentru perioada 1971—1975 se prevede orientarea cercetărilor în informatică către proiectarea și realizarea băncilor de date, urmînd ca în peroiada 1976—1980 să se treacă la punerea lor în funcțiune și exploatare.

ALEXANDRIA INDUSTRIALĂ

(Urmare din pag. 11)

finit lanț cauzal. Deoarece nici oțelul Tîrgoviștei n-ar fi existat fără oțelăriile Hunedoarei și Galațiului, care descind din furnalele noi... Și, în ultimă instanță, toate vin din puterea de azi a țării, clădită pe munca plină de dăruire revoluționară a muncitorilor și țăranilor care și-au luat într-un fierbine August soarta în propriile mîini, pe eforturile de acumulări ale unui întreg popor, care-și făurește conștient istoria. Da, la timpul potrivit. Regenerarea Alexandriei nu se putea face nici mai curînd, nici mai tîrziu...

Dar să rămînem în șantierul Fabricii de rulmenți, acest gigant industrial, în care țara investește aur. Il caut pe inginerul Gheorghe Nicolau, directorul tehnic al Grupului de șantiere Alexandria-Turnu Măgurele. Mi s-a spus că e singurul în măsură să dea relații de eficiența tehnico-economică a investiției. Il găsesc la instalația de betoane. Cam întunecat, cam necăjit. Lasă impresia că ceva nu merge tocmai ca ceasul. Ascultă cerința reporterului și răspunde telegrafic: „Șantierul are planificată o durată de 33 de luni, iar uzina va recupera cheltuiala în șapte ani". Îmi îngădui o apreciere. Spun că e o mare realizare a gîndirii tehnico-economice românești. Dar inginerul Nicolau mă corectează: „A gîndirii de partid".

Și după ce-și aprinde o țigară, care parcă-l mai calmează, îmi spune că platforma industrială va da de lucru cîtorva mii de tineri din satele din jur. Că acesta-i „raționamentul suprem", că altfel ar fi fost mai economicos să se extindă uzinele de rulmenți existente la Bîrlad și Brașov. Sînt întrebat dacă știu ce grad de mecanizare are agricultura Teleormanului, dacă știu că la grîu a atins sută la sută, iar că fermele zootehnice dau o sută de vite pe mîna unuia care-și pierdea ziua după coada unei vaci. Înainte de a răspunde, mi se întinde în față o hîrtie de calc pe care degetul nervos al constructorului ocolește halele de producție și se oprește pe ceea ce e hașurat: „Aici e cantina pentru o mie de mese, astea sînt căminele pentru tinerii nefamiliști, grădinițele, creșa". Explicarea „gîndirii de partid" e cît se poate de clară. Mai ales, după ce sînt îndemnat să văd noile apartamente din oraș. Nu rulmenții, nu oțelul rigid e scopul, ci OMUL.

Îi mai pun, totuși, o întrebare. Nu cumva era dînsul cu un ceas-două mai devreme, în Fabrica de panouri și tablouri electrice din oraș? Mi se pare că l-am văzut acolo. Ba da. Ce căuta acolo constructorul, din moment ce fabrica e predată beneficiarului? Și iar sînt eu cel chestionat, adică mi se răspunde cu întrebări: Am copii! Îi însoțesc în prima zi de școală, rezem gardurile școlii în zilele de examene?

Da, Fabrica de panouri electrice e în plin examen. Trebuie să atingă parametrii proiectați. Și-l promovează cu brio.

PE ȘOSEAUA care traversează platforma industrială trec camioane cu pepeni parfumați. Închid ochii și văd trenurile cu rulmenți. „Rulmenții de Alexandria".

←

gramelor sporește sau diminuează cererea pentru aceste aparate;

— costul energiei electrice;

— costul abonamentului și numărul acestora pe o familie, ca de exemplu, plata cîte unui abonament pentru fiecare bun în parte (aparat radio, televizor, tranzistor).

— oferta de discuri, de benzi de magnetofon precum și posibilitățile de înregistrare a muzicii dorite;

— termenele de garanție (respectiv durata garantării bunurilor) și obiectul garanției (tuburi electronice etc.).

În prezent asistăm la o tendință, în cazul aparatelor de radio, de înlocuire mai intensă, determinată atît de uzura fizică cît și de cea morală, menținîndu-se la un nivel satisfăcător cererea pentru prima dotare.

În cazul televizoarelor, cererea rămîne dominantă pentru cumpărările destinate primei echipări, conturîndu-se însă și o creștere a ponderii cererii pentru înlocuire, îndeosebi sub impulsul noutății și diversificării sortimentale.

La magnetofoane și picupuri, cererea va avea în continuare un caracter extensiv, în sensul că ponderea cumpărărilor pentru prima dotare se va situa la un nivel deosebit de ridicat. Înlocuirea va acționa într-o măsură redusă, manifestată în special de posesorii care doresc modele cu performanțe superioare.

Aceste prognoze privind volumul vînzărilor în perspectivă s-au efectuat pe baza evoluției cererii în perioadele anterioare, prin extrapolarea tendințelor reieșite, prin ajustarea seriilor empirice. S-au utilizat mai multe metode de calcul printre care dreapta de regresie (de forma: $y = a + b x$), curba exponențială, curba logistică etc.

Aceste calcule au fost efectuate după ce în prealabil seria empirică a fost nivelată prin media mobilă — prin mai multe iterații succesive, deoarece inflexiunile curbei descrisă de seria empirică nu permiteau asimilarea unei curbe fără ca rezultatele să fie afectate de o eroare considerabilă.

De asemenea, în cazul calculării altor variante, anumiți ani care prezentau salturi importante, necaracteristice evoluției fenomenului, au fost excluși.

Din calcule au rezultat un număr de 16 variante destul de apropiate ca nivel, pe baza cărora s-a procedat la alegerea celor mai reprezentative. Variantele obținute sînt confruntate în fiecare an cu realizările efective și completate cu cercetarea cererii populației pentru perioada viitoare.

Asemenea cercetări sînt extrem de utile pentru orientarea investițiilor de dezvoltare, pentru înnoirea produselor, pentru influențarea desfacerii, în genere, pentru creșterea eficienței producției.

● În Buletinul Oficial nr. 74, partea I, a fost publicat ordinul nr. 553 al Ministerului Energiei Electrice privind modificarea orelor de utilizare lunară a televizoarelor la consumatorii de energie electrică tarifați în sistemul paușal. Durata de utilizare lunară în ore este de 180 ore în timpul iernii și 150 vara, iar durata de utilizare în timpul orelor de vîrf de seară la 60 ore iarna și 40 ore vara.

● În Buletinul Oficial nr. 84, partea I, din 3 august 1972 a apărut Hotărîrea Consiliului de Miniștri și a Consiliului Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție pentru modificarea Hotărîrii Consiliului de Miniștri și a Consiliului Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție nr. 1877/1970 cu privire la asigurarea unui venit minim lunar garantat membrilor cooperatori pentru munca depusă, acordarea de indemnizații de stat cadrelor de conducere din cooperativele agricole de producție, precum și asigurarea plății integrale a pensiilor majorate membrilor cooperatori. Este vorba despre articolul 1, alineatul 2, din această din urmă Hotărîre, prin care se stabilește că membrilor cooperatori care se angajează să lucreze o perioadă de minimum 5 ani în sectorul zootehnic, efectuează cel puțin 25 zile lunar în acest sector și realizează în perioada respectivă sarcinile de producție în conformitate cu normele de lucru stabilite, li se va asigura un venit minim garantat de 800 lei. S-a modificat, de asemenea, articolul 9, alineatul 2 referitor la rambursarea unor credite acordate cooperativelor agricole de producție.

● Prin hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 856 din 28 iulie 1972, pe data de 1 august au fost înființate, în subordinea Centralei industriale de electronică și tehnica vidului de sub îndrumarea și controlul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, următoarele întreprinderi industriale:

a) Întreprinderea „Tehnoton", cu sediul în municipiul Iași, județul Iași, care va avea ca obiect de activitate fabricarea de produse radiotehnice de larg consum și de echipamente de radiocomunicații profesionale;

b) Întreprinderea „Conect", cu sediul în municipiul București, care va avea ca obiect de activitate fabricarea de elemente de conectare-comutare, piese, matrițe și utilaje pentru industria electronică. Întreprinderile prevăzute la literele a și b se organizează și vor funcționa potrivit prevederilor legale privind organizarea și funcționarea întreprinderilor de stat.

● A fost dată publicității Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 867 privind înființarea Întreprinderii mecanice

NOI ACTE NORMATIVE

navale Constanța, în subordinea Centralei industriale pentru construcții navale Galați de sub îndrumarea și controlul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

Întreprinderea mecanică navală Constanța se organizează și funcționează pe principiul gestiunii economice, avînd personalitate juridică, potrivit prevederilor legale privind organizarea și funcționarea întreprinderilor de stat, și va avea ca obiect de activitate producerea de piese turnate și forjate, valvule, mecanisme, detalii și subansamble mecanice și electrice, obiecte de completare și amenajări specifice construcțiilor de nave.

Prin aceeași Hotărîre, unitatea din municipiul Constanța, strada Cumpenei nr. 12, se desprinde din cadrul Întreprinderii Metalurgice „Energia", din subordinea Consiliului popular al județului Constanța, și trece la Întreprinderea mecanică navală Constanța. Trecerea unității se face cu întregul activ și pasiv rezultat din bilanțul contabil încheiat la 30 iunie 1972, precum și cu indicatorii de plan economici și financiari aferenți acestei unități, potrivit protocolului încheiat între Comitetul executiv al Consiliului Popular al județului Constanța și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Personalul aferent unității se transferă la Întreprinderea mecanică navală Constanța în interesul serviciului, în conformitate cu prevederile legale.

● În Buletinul Oficial nr. 86, partea I, din 5 august 1972 a fost publicat Decretul Consiliului de Stat pentru ratificarea Acordului cu privire la crearea sistemului internațional și a Organizației de telecomunicații „Intersputnik" încheiat la Moscova la 15 noiembrie 1971. Totodată, a fost dat publicității textul (traducerea) respectivului Acord prin care se creează un sistem internațional al serviciului de telecomunicații prin sateliți artificiali ai Pămîntului; în vederea asigurării colaborării și coordonării eforturilor pentru proiectarea, crearea, exploatarea și dezvoltarea sistemului de telecomunicații, părțile contractante instituie organizația internațională deschisă „Intersputnik".

AMERICA LATINĂ

IMPORTANTE DEPLASĂRI DE GÎNDIRE ŞI ACŢIUNE CU PRIVIRE LA ROLUL FACTORILOR INTERN ŞI EXTERN ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

MODIFICĂRILE extrem de rapide care au avut loc în ultimii ani în viaţa internaţională, noua configuraţie a raporturilor economice între statele lumii şi evidenţierea rolului pozitiv pe care îl pot avea în dezvoltarea economică şi socială a naţiunilor au avut o înrîurire considerabilă asupra concepţiilor, orientărilor şi politicii economice a statelor din America Latină.

● „Strategia dezvoltării"...

APROAPE două decenii, gîndirea economică latino-americană a fost dominată de concepţia cunoscutului economist argentinian Raul Prebisch, înmănuncheată în „Teoria dezvoltării" sau „Strategia dezvoltării", mult timp apărată în cadrul Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină (CEPAL) şi considerată ca fiind cea mai avansată concepţie în apărarea intereselor ţărilor din această regiune geografică şi, în general, a intereselor ţărilor în curs de dezvoltare.

„Strategia dezvoltării" expusă pentru prima dată de către Raul Prebisch în luna mai 1949 la Conferinţa CEPAL, într-un raport intitulat „Dezvoltarea economică a Americii Latine şi unele din problemele sale principale" [1]), reflecta atunci o analiză lucidă, pătrunzătoare, a situaţiei economice a ţărilor latino-americane, a dependenţei lor economice externe şi constituia o abordare originală a căilor de învingere a fenomenului subdezvoltării.

Din analiza făcută de Prebisch şi experţii de la CEPAL se evidenţiau, în esenţă următoarele aspecte : a) scăderea continuă după război a ponderii Americii Latine în comerţul mondial, ca urmare a diminuării preţurilor la materiile prime ; b) creşterea datoriilor externe ale ţărilor din această regiune geografică din cauza deficitului cronic al balanţei lor comerciale şi a plăţilor serviciilor pentru importul de capital ; c) fluxul investiţiilor de capital străin în economia ţărilor Americii Latine, luate în ansamblu, era inferior ieşirilor de capital spre ţările industrializate ; d) drept consecinţă a fenomenelor menţionate, se atrăgea atenţia asupra procesului de decapitalizare treptată a acestor ţări, cu serioase implicaţii negative asupra vieţii lor politice, economice şi sociale (stagnare economică, crize financiare — inflaţie.

Raportul CEPAL prezentat de Prebisch punea însă un accent aproape exclusiv pe analiza factorilor externi, care determinau deteriorarea situaţiei economice şi sociale a acestor ţări, slăbirea continuă a poziţiei lor în cadrul comerţului mondial.

Ce măsuri preconiza, în esenţă, raportul lui Raul Prebisch, pentru soluţionarea acestor probleme, şi, în general, pentru învingerea fenomenului de subdezvoltare în ţările Americii Latine ? a) stabilitatea preţurilor pe piaţa mondială la materiile prime. Încheierea de acorduri pe produse. Diversificarea exporturilor şi creşterea ponderii lor (valorice şi cantitative) în comerţul mondial; b) atragerea de capital străin pentru dezvoltarea industriei naţionale ; stimularea industriei producătoare de mărfuri pentru export ; c) substituirea pe cît posibil a importului de mărfuri industriale prin produse ale industriei naţionale ; d) adoptarea de măsuri pe plan intern pentru modernizarea structurilor economice. Necesitatea reformei agrare. Diversificarea economiei. e) Integrarea economică a ţărilor din America Latină.

Concepţiile lui Raul Prebisch şi măsurile preconizate în raportul CEPAL au avut o influenţă imediată şi considerabilă asupra economiştilor şi cercurilor guvernamentale din ţările Americii Latine, fiind ridicate, în scurt timp, la rang de politică oficială. Ele s-au răspîndit, de altfel, destul de rapid şi în alte ţări bucurîndu-se de o largă audienţă.

Este bine cunoscut faptul că teoria lui Prebisch asupra dezvoltării, completată în decursul anilor cu noi teze şi cerinţe ale ţărilor în curs de dezvoltare a stat la baza acţiunilor şi poziţiei adoptate de către aceste ţări în cadrul conferinţelor UNCTAD din anii 1964 şi 1968. Alegerea lui Prebisch în calitate de secretar general al UNCTAD a fost, de fapt, rezultatul adeziunii ţărilor slab dezvoltate la concepţiile sale şi a specialiştilor de la CEPAL, o manifestare a voinţei acestora de a le promova în cadrul relaţiilor economice internaţionale.

Ţările Americii Latine au întreprins în perioada anilor 1950—1970 o serie de măsuri pentru valorificarea în interes naţional a bogatelor resurse naturale, schimbarea structurilor economice interne, diversificarea economiei şi a producţiei de export, stimularea investiţiilor capitalului străin, îndeosebi în domeniul industrial şi cu precădere în sectoarele destinate exportului, au creat noi ramuri ale industriei prelucrătoare (chimică, electrotehnică, construcţii de maşini, siderurgie etc.), au fost legiferate reforme agrare (Chile, Peru, Columbia, Ecuador, Venezuela). O activitate intensă s-a desfăşurat pentru extinderea pieţelor interne şi externe, dezvoltarea relaţiilor economice bilaterale între statele latino-americane, acordîndu-se o deosebită atenţie acţiunilor vizînd „integrarea economică" regională, aşezării relaţiilor cu S.U.A., cu Piaţa comună europeană şi, în general, cu ţările dezvoltate, pe baze mai echitabile, care să ţină seama de interesele naţionale legitime ale popoarelor din America Latină.

Studiile publicate recent de CEPAL asupra evoluţiei economice latino-americane în perioada analizată evidenţiază modificările structurale importante care s-au produs în economia acestor ţări privind ritmul de creştere al diferitelor sectoare ale economiei naţionale, dinamica dezvoltării ramurilor industriale etc. „În decada anilor şaizeci, ritmul de expansiune a economiei latino-americane, considerată în ansamblul său şi în părţile componente a fost superior ritmului deceniului precedent, fiind egal cu ritmurile de creştere a economiei mondiale, fără a atinge desigur, ritmurile regiunilor şi ţărilor celor mai dinamcie" [2]). Produsul naţional brut al Americii Latine, care a crescut cu 6,3% în 1968, a atins un ritm de creştere de 6,5% în 1969 şi de 6,9% în 1970, cifre superioare ritmului mediu anual de 4,9% înregistrat în perioada anilor 1960—1967 [3]). Anul 1970 a marcat o evoluţie favorabilă a dezvoltării economice în aproape toate ţările. Cele mai înalte ritmuri de creştere economică le-au înregistrat Brazilia (9%), Peru (7,3%), Mexic (7%), Columbia (6,2%), Panama (8,6%), Ecuador (9,5%). Ca urmare a creşterii producţiei şi a populaţiei, produsul intern brut pe locuitor a crescut în 1969 la 514 dolari, pe ansamblul Americii Latine.

Aceste rezultate, caracterizate prin creşterea ritmului global de dezvoltare, au avut ca efect o uşoară modificare a structurilor economice în ţările Americii Latine.

Graţie ritmului de creştere a industriei prelucrătoare, care a depăşit, spre sfîrşitul acestei perioade pe cel al agriculturii, înfiinţării de noi întreprinderi şi ramuri industriale dinamice, cum sînt cele ale chimiei şi petrochimiei (Argentina, Brazilia, Mexic, Venezuela), construcţiilor de maşini, energiei electrice şi cea a petrolului (Brazilia, Mexic, Argentina, Venezuela, Columbia, Peru), expansiunii relative a industriei extractive de minereuri neferoase (Chile, Peru, Argentina, Bolivia), **ponderea industriei în produsul naţional brut pe ansamblul ţărilor Americii Latine a depăşit ponderea agriculturii.** Dacă în 1950, agricultura (inclusiv vînătoarea şi pescuitul) contribuia cu 25,2% la produsul naţional brut iar industria prelucrătoare cu numai 19,6%, **în 1969 raportul era inversat în favoarea industriei prelucrătoare, care reprezenta 24,10% din P.N.B. Ponderea întregului sector industrial (industria prelucrătoare, industria extractivă şi industria de construcţii era în 1969 de 32,3%, în timp ce agricultura reprezenta doar 20,4% din P.N.B.**

● ...şi implicaţiile ei

DUPĂ DOUĂ decenii de aplicare a strategiei dezvoltării, în relieful economiei ţărilor latino-americane au apărut, alături de aceste progrese evidente, şi dificultăţi în dezvoltarea internă, unele procese şi fenomene — previzibile şi imprevizibile — care au accentuat, în forme noi, dependenţa acestor ţări de exterior, îndeosebi de monopolurile nord-americane. Cu prilejul sesiunii CEPAL care a avut loc între 27 aprilie — 8 mai 1971 la Santiago de Chile, examinîndu-se evoluţia recentă a regiunii, „marea majoritate a participanţilor a recunoscut că în unele domenii, de importanţă capitală, rezultatele obţinute au fost insuficiente dar că s-au realizat totuşi progrese considerabile. Printre aspectele negative au fost relevate : incapacitatea în numeroase cazuri de a ameliora condiţiile de viaţă ale populaţiei, penetraţia crescîndă a intereselor străine în economie, îndeosebi în sectoarele cele mai dinamice, adîncirea decalajului financiar şi tehnologic cu ţările dezvoltate. În schimb, s-au obţinut progrese importante în domeniul cooperării internaţionale [4]).

Analizele făcute de CEPAL asupra evoluţiei sectorului extern menţionează că deşi în decada anilor şaizeci tendinţa expansiunii şi stabilităţii schimburilor a fost mai favorabilă decît în perioada anilor 1950—1960, participarea Americii Latine în exportul mondial a continuat să descrească de la 11% în 1950, la 5,3% în 1967. În perioada 1950—1966, ritmul mediu anual de creştere a exporturilor a fost de 4,2%, în timp ce exporturile mondiale au crescut cu 7% anual [5]). Comerţul exterior al regiunii cunoaşte o expansiune mai rapidă spre sfîrşitul decadei.

În ultima decadă s-au produs modificări importante şi în ceea ce priveşte aria geografică a comerţului exterior al Americii Latine. Potrivit datelor publicate recent de GATT [6]), exporturile regiunii spre Piaţa comună europeană şi spre ţările în curs de dezvoltare s-au dublat în perioada menţionată ; ele au crescut de 5 ori spre Japonia şi de peste 3 ori în ţările socialiste. Se subliniază, de asemenea, că unele ţări din America Latină au reuşit să dezvolte şi mai mult în 1970 exporturile unei game relativ largi de articole manufacturate. În ciuda înaltului ritm de creştere a exporturilor, însă, ponderea Americii Latine în comerţul mondial a continuat să scadă pînă la 4,8% în anul 1970.

Originea acestui proces, care contrastează cu creşterea puternică a exporturilor, rezidă, în primul rînd, **în slaba modificare a caracteristicilor fundamentale ale economiei regiunii în această lungă perioadă,** în diversificarea foarte lentă a structurii exporturilor şi a ariei geografice a comerţului exterior, în schimburile inechitabile pe care ţările Americii Latine au fost obligate să le realizeze pe unele pieţe tradiţionale.

Politica de substituire a importurilor, promovată cu un oarecare succes de burghezia naţională latino-americană în prima fază a industrializării (din jurul anilor '30), n-a dat rezultatele scontate în perioada de după război. „Procesul de industrializare, orientat în mod fundamental spre substituirea importurilor, nu se reflectă în compoziţia exporturilor şi efectele sale asupra importurilor sînt relativ mici" [7]).

Deşi ţările Americii Latine şi-au propus, ca orientare generală, să promoveze o politică de reducere a importurilor, paralel cu o intensificare a exporturilor, ca metodă clasică de redresare a balanţei comerciale, ele au fost nevoite să recurgă la achiziţionarea din exterior de maşini, instalaţii, utilaje, asistenţă tehnică etc. Prin urmare, politica de substituire a importurilor, în mod obiectiv, a avut anumite limite dincolo de care orice reducere forţată poate duce la stagnare economică. Datorită acestor necesităţi, importurile au crescut în perioada anilor 1950—1966 într-un ritm mult mai mare decît puterea de cumpărare a exporturilor, balanţa comercială pe ansamblul Americii Latine soldîndu-se cu un deficit de 207 milioane dolari în medie anual.

Experienţa din ultimele două decenii a ţărilor Americii Latine demonstrează, după părerea noastră, că teoria creşterii economice „orientată spre exterior" şi „axată pe exporturi" considerată de către unii experţi în teoria comerţului internaţional [8]) ca fiind calea fundamentală pentru dezvoltarea economică a ţărilor în curs de dezvoltare, nu este viabilă şi nu constituie o soluţie. Ca urmare a deficitului balanţei comerciale, a plăţii anuităţilor în contul profitului şi dobînzilor la capitalul străin, precum şi al navlului şi altor transporturi, balanţa de plăţi a Americii Latine a înregistrat un deficit de 2800 milioane dolari la sfîrşitul anului 1970. În perioada anilor 1960—1966, astfel de plăţi au reprezentat în medie 36% din veniturile provenite din exporturile de bunuri, faţă de numai 18% în perioada 1950-1954 *). Din datele aflate la îndemîna specialiştilor de la CEPAL, încă necomplete, rezultă că datoria publică externă a ţărilor latino-americane era în 1970 de aproximativ 15 miliarde dolari.

Nicolae TURTUREA

(Va urma)

---

1) Raportul a fost publicat în „Boletin economico para America Latina", februarie, 1951.

2) Estudio Economico de America Latina, 1970, pagina 2, publicat în seria de documente E/5009 ale Consiliului Economic şi Social al ONU, 28 aprilie 1971.

3) Idem, pag. 6.

4) Rapport annuel de la Commission économique pour l'Amérique latine 1970, pag. 2, publicat în seria de doc. E/5027 ale CES al ONU, 9 iunie 1971.

5) La politica comercial exterior de America Latina. CEPAL. Sesiunea XII-a, Lima, Peru, 14—23 aprilie 1969.

6) Le commerce international en 1970, GATT, Genève, 1971.

7) CEPAL, Estudio economico de America Latina, Naciones Unidas, 1963.

8) Vezi studiul lui H. Myint, profesor la London School of Economics, intitulat „Commerce international et pays en voie de développement", prezentat la al III-lea Congres al Asociaţiei internaţionale a ştiinţelor economice, care a avut loc la Montreal, în 1968.

*) Acest procent era de 48% în Brazilia, 47% în Chile şi 41% în Mexic.

REPERE

● **Numărul total** al şomerilor vest- germani se ridică la 196 800 de oameni. Potrivit datelor oficiale, numărul persoanelor lipsite de locuri de muncă şi obligate să trăiască din ajutorul de şomaj a crescut în R. F. a Germaniei în luna iulie a anului curent cu 55 000 de persoane, în comparaţie cu aceeaşi perioadă a anului trecut.

● **Oamenii de ştiinţă** de la filiala siberiană a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S.-Novosibirsk, au creat o mică maşină electronică de calcul „AOM" destinată în special cercetărilor sociologice. Chiar în fază de prototip, „AOM" s-a dovedit foarte eficientă. Ea poate efectua 40 sondaje de opinie anual.

● **Comisia senatorială** pentru problemele comerţului a aprobat proiectul de lege care prevede trecerea treptată a Statelor Unite la sistemul metric. Proiectul prevede ca această măsură să fie realizată în următorii zece ani.

● **Programul** de Dezvoltare al Naţiunilor Unite (PNUD) va acorda Republicii Chile, în perioada 1972—1976, credite în valoare de 20 milioane dolari. Această sumă va fi folosită pentru realizarea unor proiecte industriale, pentru lucrări în domeniul transporturilor, telecomunicaţiilor şi instalaţiilor hidraulice.

● **Potrivit** datelor cuprinse în studiul Confederaţiei Generale Economice din Argentina, începînd din 1967 preţurile cu amănuntul au crescut în această ţară cu 60 la sută, iar cele cu ridicata — cu 80 la sută. Documentul evidenţiază, de asemenea, o creştere a inflaţiei şi o sporire a numărului şomerilor.

● **Anul viitor** vor începe lucrările de mărire a portului fluvial Belgrad, care va putea primi vasele cu un pescaj de 4,5 m trecînd acum prin ecluzele de la Porţile de Fier. Potrivit agenţiei Taniug, costul total al lucrărilor se ridică la 1,5 miliarde dinari, din care o parte vor fi asiguraţi de bănci străine.

● **Populaţia** Japoniei (fără Okinawa) se ridică la 105,8 milioane locuitori, s-a anunţat oficial la Tokio. În perioda care a trecut de la ultimul recensămînt în 1967, creşterea anuală a populaţiei a fost de 1,3 milioane (1,25 la sută).

● **Rezervele de aur** ale Statelor Unite erau, la sfîrşitul lunii mai, de 10 490 milioane dolari — informează Fondul monetar internaţional. Alte ţări occidentale dispuneau la aceeaşi dată de următoarele cantităţi de metal galben : R. F. a Germaniei — 4 437 milioane dolari ; Franţa — 3 827 milioane ; Japonia — 801 milioane dolari.

● **Importante depozite de petrol** au fost descoperite în largul coastelor Republicii Populare Congo, la vest de Point-Noire. Aceste zăcăminte ar putea plasa R. P. Congo printre principalii producători de petrol din zona Africii centrale. Pînă în prezent, cel mai mare producător din regiune este Gabonul cu 900 000 de tone de petrol extras anual.

● **Guvernul** Republicii populare Bangladesh a hotărît constituirea unei corporaţii pentru prospectarea şi prelucrarea minereurilor utile. Conducerea corporaţiei va fi alcătuită din specialişti autohtoni, iar dreptul de prelucrare a minereurilor utile din Bangladesh va aparţine exclusiv acestui stat

mondorama

UNDE SE IAU DECIZIILE

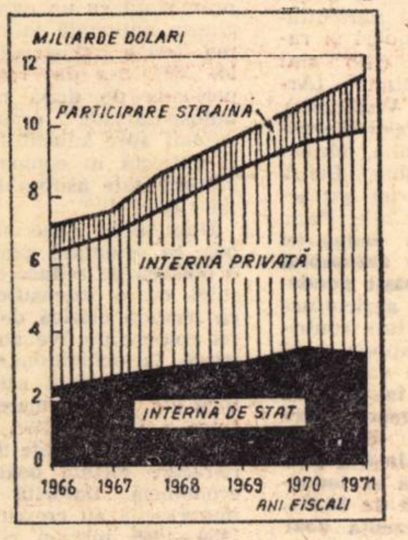

Ponderea participării străine în economia Australiei. *(După „Commonwealth statistician".*

ATITUDINEA față de investițiile străine va fi una din problemele importante dezbătute în viitoarele alegeri australiene în luna noiembrie. În ultimul timp opinia publică din această țară este îngrijorată de amploarea plasamentelor străine și de faptul că decizii importante scapă de sub controlul național. Un studiu prezentat recent în Parlament arată de pildă că participarea străină în economia Australiei a atins anul trecut 35% față de 20% în 1948. Interesele străine dețin poziții de control în industria minieră, în rafinarea petrolului, în industria medicamentelor. În ultimele 12 luni au fost investite din surse străine 2,5 miliarde dolari. Principalele revendicări ale partidelor politice în această privință țin de reducerea ratei de repatriere a profiturilor, care a crescut cu 15% anual în ultimii cinci ani și de sporirea participării capitalului australian. „Nu este bine pentru Australia, — spunea Edward St. John, deputat liberal în Parlament, — ca decizii atît de importante pentru situația țării să fie luate la Londra, Tokio sau în alte capitale străine".

INOVAȚIE ÎN TEHNOLOGIA ORDINATOARELOR

NU EXISTĂ vacanță în domeniul informaticii. La începutul lunii august firma I.B.M. a anunțat o inovație care, după opinia specialiștilor, ar putea însemna o nouă mutație importantă în tehnologia ordinatoarelor. Este vorba de apariția conceptului de „memorie virtuală". Memoria virtuală este o tehnică de gestiune a memoriei care permite să se facă apel la unități periferice de tipul disc, ca și cînd ar fi vorba de memoria principală a ordinatorului. Pînă în prezent întregul program trebuia să se afle în memoria centrală a calculatorului, imobilizîndu-se astfel în mod inutil capacitățile sale. Prin noul procedeu doar părțile active ale programului sînt amplasate la un moment dat în memoriile principale, celelalte fiind înmagazinate pe discuri pînă ce devine necesar transferul lor.

Formula aceasta eliberează utilizatorii de constrîngerile care le erau impuse de talia memoriei. Avantajele țin de o rentabilitate sporită, datorită utilizării depline a capacității memoriei centrale, de posibilitățile de multiprogramare și de o mai mare elasticitate a posibilităților de utilizare.

CONCENTRARE PLUS DESCENTRALIZAREA DECIZIILOR

TRANSFORMĂRILE comerțului în Franța în anii viitori — aceasta este tema unui studiu despre „tendințele distribuției" publicat în ultimul număr al revistei Institutului de legătură și de studii pentru industriile consumului (ILEC) din Franța. În ce privește perioada 1972—1975 experții prevăd continuarea creării de mari suprafețe de vînzare în ritm susținut, aproximativ 30 pe an, ceea ce înseamnă ca la sfîrșitul celui de al șaselea plan vor exista în Franța peste 250 asemenea suprafețe. Dar fenomenul cel mai remarcabil prevăzut va fi o descentralizare simultană a deciziilor la nivelul magazinelor. Se constată, arată studiul ILEC, că supermagazinele necesită o mai mare libertate de acțiune pentru conducătorii acestui fel de unități de desfacere.

INDUSTRIA PESCUITULUI ÎN CUBA

ÎN ULTIMII ani, pescadoarele cubaneze, s-au avîntat în zone tot mai întinse ale mărilor și oceanelor, contribuind la sporirea considerabilă a producției de pește a țării. În anul 1971, pescarii cubanezi au prins 126 000 tone de pește — de șase ori mai mult decît se pescuia în medie în anii premergători revoluției. La ridicarea măiestriei profesionale a echipajelor vaselor de pescuit a avut un rol important Institutul specializat „Andres Golzalez Linez", din Havana, înființat în 1964, care a fost absolvit de 1 700 de specialiști: căpitani, navigatori și tehnologi în prelucrarea peștelui.

REVENIRE PENTRU COMPONENTELE ELECTRONICE

DIN NOU, după o perioadă de conjunctură mai nefavorabilă, un optimism moderat a cuprins industria vest-europeană a componentelor electronice. Chiar producătorii de semiconductoare, care au fost cel mai puternic loviți de supraproducția care a caracterizat anii 1970—71 susțin că în prima parte a anului 1972 comenzile lor au crescut substanțial.

Sporul desfacerii la semiconductoare se datorează în primul rînd creșterii substanțiale a vînzărilor de televizoare în culori (numai în R.F.G. se estimează că aceste vînzări vor ajunge la 404 milioane dolari față de 333 milioane dolari în anul trecut) precum și îmbunătățirii conjuncturii pentru calculatoare, la care vînzările au sporit în ultimul an cu 12%.

REGRUPĂRI ÎN INDUSTRIA TUTUNULUI

DUPĂ 6 luni de negocieri laborioase o importantă restructurare a industriei vest-europene a tutunului are loc în prezent. Firma britanică Carreras, firma vest-germană Martin Brinkmann și filialele sale din Luxemburg, Elveția și Belgia, Tabacofina belgiană și filialele sale olandeze și elvețiene, firma olandeză Turmac și filiala sa elvețiană și Rothman care ține de Pall Mall Export (din grupul Carreras) au fuzionat de la 1 iulie.

Noua firmă care rezultă din această operațiune va fi a patra sau a cincea din lume în domeniul tutunului, cu active de 200 milioane lire sterline și cu 25.000 salariați. Se prevede că ea va asigura aprovizionarea a 8% din piața britanică a tutunului, 20% din aceea vest-germană, 40% din aceea a Belgiei și aproximativ 55% din aceea olandeză.

IRIGAȚIILE ÎN AGRICULTURA ALBANEZĂ

ÎN ANII puterii populare, în Albania, irigațiile au fost extinse pe 62% din întreaga suprafață arabilă a țării, lucrările respective cuprinzînd 54% din întreaga suprafață cultivată.

În perioada celui de-al cincilea cincinal (1971—1975) se prevede extinderea irigațiilor, în special în zonele deluroase. Totalul suprafețelor irigate va atinge 65% din terenul arabil și 58% din terenul cultivabil al țării.

EVOLUȚII STRUCTURALE ÎN COMERȚUL EXTERIOR CEHOSLOVAC

STRUCTURA schimburilor comerciale externe ale R. S. Cehoslovace a înregistrat, din 1960 și pînă în prezent, modificări substanțiale îndeosebi în ceea ce privește importurile. După cum se poate vedea din tabelul de mai jos, la acest capitol ponderea produselor industriale a crescut de la mai puțin de trei pătrimi în 1960, la peste 90% în 1971; concomitent, greutatea specifică a produselor agricole s-a redus de la 23,1% la 8,4%.

(în % din total)

Grupa	Importuri		Exporturi	
	1960	1971	1960	19171
Produse industriale	73,5	90,4	95,2	97,5
Produse agricole	23,1	8,4	1,8	1,2
Produse forestiere	0,3	0,2	0,4	0,8

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

PE ORDINEA DE ZI: FORMAREA TEHNICIENILOR

O ANCHETĂ efectuată de Liga franceză a învățămîntului a evidențiat că dintre tinerii care se prezintă pe piața muncii, 2% posedă calificarea de tehnician superior, 8,5% cea de tehnician, 34% sînt muncitori calificați sau funcționari, iar 55,5% nu au nici o calificare și nu sînt decît absolvenți ai ciclului de învățămînt elementar.

După cum constata revista **L'Usine Nouvelle** (suplimentul din aprilie 1972), în ultimul deceniu și jumătate în Franța au fost formați de zece ori mai puțini tehnicieni superiori decît în R.F.G., fapt la care se adaugă și diferența apreciabilă în ceea ce privește profunzimea pregătirii. Aceasta, în timp ce nevoile de tehnicieni și muncitori calificați ale industriei franceze — și mai ales ale ramurii constructoare de mașini — cresc continuu, iar învățămîntul tehnic nu reușește să facă față cerințelor.

Totuși, în ultimii ani — în special datorită inițiativei statului (cum ar fi, de pildă, faptul că 12,5% din bugetul Ministerului Educației Naționale vor fi consacrate, începînd din acest an, finanțării diferitelor forme de învățămînt tehnologic secundar) — în ultima perioadă au fost înregistrate unele progrese în domeniul amintit. Cifric, evoluția favorabilă poate fi urmărită în tabelul alăturat.

Una din cauzele faptului că elevii cei mai buni preferă orientarea către învățămîntul general sau profilat pe sectorul serviciilor, în loc să urmeze învățămîntul tehnic industrial, constă în aceea — opinează revista —, că elevii (precum și părinții lor) nu cunosc suficient specificul muncii în întreprinderile industriale moderne și deci nu realizează corelația necesară între vocația pentru probleme tehnice (atunci cînd aceasta există) și posibilitățile oferite de practică. Pe de altă parte, calificarea ca tehnician nu exercită suficientă atracție, căci — chiar dacă numărul celor care au căpătat diploma de bacalaureat tehnic a crescut de la 24.381 persoane în 1970, la 32 720 persoane în 1971 — ei nu au în față aceleași posibilități de a urma cursurile superioare ca bacalaureații liceelor de învățămînt general. De aceea, revista insistă asupra necesității de a se crea condițiile sociale și economice corespunzătoare pentru ca bacalaureații tehnicieni să-și poată continua, ulterior, studiile la nivel universitar și să promoveze conform capacității lor.

Forma de învățămînt	Anul	Efectivul elevilor
Curs scurt de învățămînt tehnologic	1968—1969	480.000
	1971 (toamna)	534.000
Curs pentru brevet de studii profesionale (2 ani)	1970 (toamna)	112.000
	1971—7972	194.700
Învățămînt tehnic de lungă durată	1966	172.000
	1971 (toamna)	291.000
Curs I.U.T.	1969	17.000
	1972	35.000
Curs pentru brevet de tehnician superior	1972	20.000

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 34 (469)
vineri 25 AUGUST 1972
16 PAGINI 2 LEI

34

oferte tratative contracte

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

numărului 34 din 25 august 1972

3

— Adunările generale — for de dezbatere și creativitate: Înaltă competență și responsabilitate muncitorească.
de **Stere Popescu.**

4

— În dezbatere: Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României.
Semnează: **Gh. Obreja**, Institutul de studii și cercetări pentru planificare; ing. **Valentin Răileanu**, Combinatul Siderurgic-Hunedoara; econ. **Petru Henteș**, Combinatul de îngrășăminte azotoase — Tîrgu Mureș.

5

— În dezbatere: Proiectul legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat.
Semnează: econ. **Ionel Petru**, CEIL-Suceava; **I. Haneș**, Uzina de mecanică fină-Sinaia; econ. **Gh. Ionescu**, UEIL-Curtea de Argeș.

6

— În județul Prahova
Dimensiunile unei acțiuni de mare eficacitate: Autoutilarea.
de **V. Petrescu**, director, Direcția județeană de statistică-Prahova.

7

— Investiții
Sarcinile suplimentare realizate fără noi fonduri de investiții.
de dr. **Ioan L. Ciolan**, vicepreședinte al Consiliului de administrație al Băncii de investiții.

8

— O sarcină de mare importanță, reieșită din Documentele Conferinței Naționale a P.C.R.
Gospodărirea judicioasă a metalului
de ing. **Virgil Baraș**, Comisia economică a Comitetului județean Brașov al P.C.R.

9

— Al VI-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum
Tratative, contracte ferme, sondaje de opinie — În cadrul unei manifestări competitive
Grupaj realizat de **M. Postelnicu, Al. Deteșan.**

10—11

— Dezbatere organizată cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Bacău al P.C.R.:

Zestrea tehnică — folosită eficient

Ce arată rezultatele și activitatea întreprinderilor industriale din județul Bacău, în legătură cu îndeplinirea cincinalului înainte de termen
Semnează: **Emil Donici**, șef sector coordonare și sinteză, Comisia economică a Comitetului județean Bacău al P.C.R., ing. **Vasile Blejușcă**, director, Fabrica de postav „Proletarul"; ing. **Iulius Wengher**, director general, Combinatul de celuloză și hîrtie; ing. **Aristide Silvestru**, director, Fabrica de confecții: **Romeo Marin**, director tehnic CEIL; ing. **Ilarion Botez**, director, Întreprinderea electrocentrale Borzești.
Grupaj realizat de **Bogdan Pădure.**

12—13

— Conducere și organizare
Perspective în orientarea ergonomiei
de econ. **Virgiliu Anghelescu.**

15—16—17

— Indicatorii de bază ai analizei eficienței economice a investițiilor
de ing. **Ion Românu.**

19

— R. D. Germană:
Continuitatea și ritmicitatea producției — factori ai utilizării eficiente a fondurilor fixe
de **Karlheinz Hilbert**, redactor șef al revistei „Die Wirtschaft".

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ZILE DE SĂRBĂTOARE

CU MÎNDRIE ȘI ÎNSUFLEȚIRE, cu satisfacția împlinirilor și certitudinea coordonatelor viitorului a sărbătorit poporul României Socialiste cea de-a 28-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist. Actul de la 23 August 1944 va rămîne pentru totdeauna înscris cu litere de aur în istoria României — ca un simbol strălucit al patriotismului și eroismului întregului popor, în frunte cu clasa muncitoare, al clarviziunii și al luptei pline de abnegație a gloriosului partid comunist.

Izvorîtă din realitățile obiective ale României, insurecția a fost rodul luptei unite a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității înaintate, al coalizării celor mai largi forțe sociale, politice și militare sub conducerea Partidului Comunist Român. Succesul deplin al acesteia, ieșirea României din războiul antisovietic, întoarcerea armelor de către întreaga armată română și angajarea țării în lupta împotriva Germaniei naziste au demonstrat influența politică în mase, marea forță de mobilizare și organizare a Partidului Comunist Român care s-a dovedit a fi la înălțimea răspunderilor sale istorice.

Victoria insurecției naționale antifasciste armate din august 1944 a deschis calea unor adînci transformări revoluționare, a realizării aspirațiilor de libertate și dreptate socială ale oamenilor muncii din patria noastră. În noile condiții create după 23 August 1944, lupta antifascistă și democratică s-a transformat într-o impetuoasă mișcare de masă pentru așezarea pe noi temelii a societății românești. În cursul acestui proces s-au întărit unitatea clasei muncitoare, alianța muncitorească-țărănească, s-a modificat radical raportul forțelor de clasă în favoarea maselor celor ce muncesc. Înfrîngerea politică definitivă a claselor exploatatoare a făcut posibilă cucerirea întregii puteri de către clasa muncitoare, instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, trecerea la construirea societății socialiste. Victoria revoluției populare, făurirea orînduirii socialiste constituie expresia voinței de nestrămutat a întregului popor, încununarea luptei sale îndelungate, plină de eroism și sacrificiu, pentru emancipare națională și socială, pentru înflorirea României Socialiste.

Bilanțul pe care l-a făcut poporul nostru acum, cu prilejul celei de-a 28-a aniversări a sărbătorii sale naționale, evidențiază deosebit de pregnant marile cuceriri revoluționare, mutațiile profund înnoitoare care au avut loc în toate domeniile vieții sociale, economice și politice.

Conferința Națională a partidului a reliefat viguros toate aceste cuceriri, deschizînd totodată perspective noi dezvoltării accelerate, multilaterale a patriei. Eliberat pentru totdeauna de asuprire și exploatare, stăpîn deplin pe soarta sa și pe bogățiile țării, poporul nostru își desfășoară impetuos uriașele sale energii creatoare în opera de edificare a noii orînduiri. România oferă astăzi imaginea unei țări angajate ferm pe calea progresului și civilizației socialiste, bucurîndu-se de stimă și respect în lumea întreagă.

După cum reiese pregnant din realizările pe care le-au raportat oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării în cinstea marii sărbători, ceea ce caracterizează România contemporană este dinamismul puternic al întregii economii, efervescența creatoare pe toate tărîmurile activității sociale. Se dezvoltă susținut baza tehnico-materială a societății noastre, se amplifică și se perfecționează forțele de producție, crește necontenit avuția națională. Rezultatele pozitive ale politicii consecvente a partidului nostru de industrializare, de modernizare a întregii economii pe baza cuceririlor tehnicii și științei contemporane se fac simțite tot mai puternic. România a înregistrat în anii socialismului o creștere economică în rate anuale situate în zona celor mai dinamice realizări obținute pe plan mondial. Industria radical înnoită, amplasată rațional și dezvoltîndu-se armonios pe teritoriul întregii țări, a atins un grad înalt de concentrare și specializare, a căpătat un nou profil prin sporirea ponderii ramurilor ei hotărîtoare — energia electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia — ea constituind un factor dinamizator al întregii dezvoltări economico-sociale a țării. De asemenea, agricultura socialistă a cunoscut un accentuat proces de intensificare a producției, în primul rînd datorită dezvoltării puternice a bazei sale tehnico-materiale, utilizării raționale a pămîntului și a forței de muncă, intensificării mecanizării lucrărilor agricole, chimizării producției, extinderii suprafețelor irigate, dezvoltării pe baze moderne a zootehniei, impulsionării cercetării științifice.

Modul în care oamenii muncii din patria noastră au întîmpinat în acest an ziua de 23 August și cum sînt deciși să întîmpine cea de-a 25-a aniversare a proclamării Republicii se află în indisolubilă legătură cu însuflețitoarele hotărîri adoptate de Conferința Națională a partidului. Întreaga țară se află angajată într-un plenar efort creator vizînd realizarea înainte de termen a sarcinilor cincinalului, perfecționarea activității economice, accelerarea procesului de edificare a unei societăți socialiste multilateral dezvoltate.

Manifestările care au precedat ziua de 23 August, precum și cele care au avut loc cu prilejul măreței sărbători a poporului român, s-au însumat ideii de confluență prezent-viitor, idee ce își găsește o strălucită concretizare în politica partidului nostru, care în mod statornic orientează activitatea creatoare a poporului spre făurirea unei economii moderne, ținînd seama de cerințele actuale și de perspectivă ale societății noastre și de tendințele pe care le determină revoluția tehnico-științifică contemporană. Ele au întărit convingerea poporului că avem toate condițiile pentru înfăptuirea celor propuse, pentru traducerea în viață a mărețului program stabilit de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului cu privire la dezvoltarea economico-socială a României.

TOT ÎN ACESTE ZILE, la 21 august, am sărbătorit un alt eveniment memorabil din viața țării noastre — Ziua Constituției. Cu șapte ani în urmă, cînd țara noastră pășea într-o nouă etapă istorică a procesului său de edificare, Marea Adunare Națională a adoptat noua lege fundamentală a țării, Constituția Republicii Socialiste România.

Definind caracterul puterii în societatea noastră — „Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa" — Constituția consfințește cele mai mărețe cuceriri ale poporului român care a devenit liber și cu adevărat stăpîn în țara lui.

Prevederile Constituției, corespunzătoare noilor structuri economice și sociale socialiste, dau expresie marilor cuceriri revoluționare dobîndite de poporul nostru în perioada care a trecut de la eliberarea țării, stabilind, totodată, cadrul juridic optim pentru consolidarea și dezvoltarea acestora. „Constituția României Socialiste — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — reflectă împlinirea aspirațiilor de libertate ale celor ce muncesc, ea reprezintă Carta națiunii socialiste, a egalității depline în drepturi pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, a afirmării multilaterale a demnității și personalității omului, constructor al socialismului, făuritor conștient al propriei sale istorii".

ADUNĂRILE GENERALE – FOR DE DEZBATERE ŞI CREATIVITATE

ÎNALTĂ COMPETENŢĂ ŞI RESPONSABILITATE MUNCITOREASCĂ

ADUNAREA GENERALĂ A OAMENILOR MUNCII reprezintă o **formă instituţionalizată,** *care marchează* **un stadiu calitativ superior** *al participării salariaţilor la conducerea şi organizarea producţiei. Devenite foruri supreme în întreprinderi, în faţa cărora comitetele oamenilor muncii prezintă dări de seamă asupra activităţii lor, asupra rezultatelor obţinute şi perspectivelor de viitor, adunările generale asigură oamenilor muncii* **un cadru favorabil** *pentru a-şi spune deschis, liber şi constructiv opiniile asupra obiectivelor de importanţă majoră din viaţa întreprinderilor şi de a face propuneri privind modalităţile şi căile de perfecţionare a acesteia.*

RECENT, a avut loc adunarea generală a reprezentanţilor oamenilor muncii de la **Uzina de maşini electrice- Bucureşti** (U.M.E.B.) unitate componentă a Centralei industriale de maşini şi materiale electrotehnice. Adunarea a fost pregătită prin întocmirea şi transmiterea cu cîteva zile înainte, către reprezentanţii oamenilor muncii, a următoarelor documente: **darea de seamă** a comitetului oamenilor muncii privind activitatea uzinei pe semestrul I al anului 1972, prezentarea planului pe semestrul al II-lea al acestui an şi dezbaterea cifrelor de plan pe anul 1973; proiectul **programului de măsuri** pentru realizarea şi depăşirea sarcinilor de plan şi a angajamentelor asumate pe semestrul al II-lea şi pe întregul an 1972 şi asigurarea condiţiilor necesare pentru îndeplinirea şi depăşirea planului pe anul 1973, precum şi proiectul **contractului colectiv de muncă.**

Expunînd darea de seamă, directorul uzinei, dr. ing. **Constantin Răduţ,** preşedintele comitetului oamenilor muncii, a arătat că direcţiile principale în care se concentrează eforturile întregului colectiv sînt: **creşterea gradului de tehnicitate, ridicarea nivelului calitativ şi a eficienţei producţiei, folosirea raţională a capacităţilor şi suprafeţelor de producţie, mai buna valorificare a resurselor materiale şi umane.**

Uzina şi-a îndeplinit indicatorii de plan pe semestrul I al anului 1972, astfel: la producţia globală în proporţie de 102,9%; producţia marfă 102,4%; sarcina de export — 100,8%; producţia marfă vîndută şi încasată — 101,8%; productivitatea muncii — 102%; beneficii — 110,8%. De asemenea angajamentele luate au fost realizate în proporţie de 100% la producţia globală şi 116,6% la producţia marfă.

Preocupările pe linia unei normări cît mai judicioase a **consumurilor specifice** de metal au condus la obţinerea unei economii de 30 tone, datorită mai ales extinderii folosirii tablei electrotehnice laminate la rece, introducerii formatelor optime, utilizării deşeurilor recuperabile şi a planurilor operative combinate de tăiere.

Din cele 88 măsuri ale **planului M.T.O.,** prevăzute pe semestrul I, au fost realizate 64 măsuri care au adus economii de peste 4 milioane lei. Au fost realizate parţial 4 măsuri, iar un număr de 20 nu au fost aplicate. Din acestea, unele au depăşit posibilităţile uzinei, iar la altele s-a constatat, pe parcurs, că nu au o eficienţă economică.

Activitatea de **organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii** şi-a găsit materializarea în realizarea a 31 de teme care au soluţionat diferite probleme legate de încărcarea utilajelor, generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III, elaborarea şi îmbunătăţirea unor normative de personal şi de muncă.

● producţie globală :	116,1%
● producţie marfă :	113,4%
din care :	
— motoare (bucăţi) :	124,6%
— grupuri de sudură (bucăţi) :	116,0%
— generatoare de curent alternativ (KW) :	129,4%
● producţie pentru export :	108,1%
● cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă :	—79 lei

Preocupările pe linie **tehnică** s-au materializat în asimilarea unor noi motoare de tramvai, motoare cu frînă destinate, în principal, acţionării palanelor, motoare pentru locomotive miniere şi motoare de curent continuu, folosite pentru utilaje de transport uzinal, electrostivuitoare, transpalete.

Cercetarea ştiinţifică a fost orientată spre găsirea de soluţii pentru diminuarea importului şi diversificarea producţiei pentru sporirea exportului. Amintim, de pildă, cercetările legate de fabricarea de electrografit pe bază de cocs de petrol, de realizarea grupului electrogen cu funcţionare automată, folosind motorul Diesel românesc.

Noile **procedee tehnologice** introduse au adus economii de materiale şi manoperă şi au contribuit la ridicarea nivelului tehnic al produsului de fabricaţie. Dintre acestea, remarcăm procedeele tehnologice bazate pe utilizarea capetelor multiscule de frezat şi găurit, ghidarea automatizată a tablei silicioase, folosirea matriţelor de grup pentru găuri ovale şi altele.

Materializînd spiritul de răspundere al acestui organism de conducere colectivă, de abordare realistă a tuturor problemelor ivite, darea de seamă nu a omis să prezinte şi **deficienţele** ivite, arătînd cauzele care le-au generat şi propunînd unele căi de soluţionare a lor. Astfel, darea de seamă a reţinut ca un aspect negativ faptul că există încă o **fluctuaţie mare de personal,** care are o influenţă negativă atît asupra productivităţii muncii, cît şi asupra potenţialului tehnic al uzinei. În ce priveşte **utilizarea timpului de lucru,** în semestrul I al acestui an, numărul absenţelor nemotivate a fost de 3 688 ore, în aceeaşi perioadă efectuîndu-se totodată 7 500 ore suplimentare.

O carenţă în activitatea din prima jumătate a anului, a constituit-o faptul că **n-a fost atins indicele planificat de utilizare a fondului de timp disponibil la maşinile-unelte.** Astfel, la utilajele de bază s-a realizat numai 76,7% faţă de 85% planificat, iar la utilajele auxiliare 59% faţă de 61% prevăzut. La strungurile Carusel, care constituie utilaje conducătoare în procesul de producţie, indicele atins a fost de 98,9%, superior celui planificat.

În domeniul **livrărilor,** în primele 6 luni ale acestui an, au fost încheiate 1266 contracte, din care nerealizate la termenele scadente — 197 contracte, reprezentînd 2,29% din producţia realizată. Ponderea acestora, cît şi daunele plătite de uzină beneficiarilor nesatisfăcuţi, impun o mai bună organizare în domeniul lansării, urmăririi şi execuţiei comenzilor.

Rentabilitatea a fost diminuată de **cheltuieli neproductive** cuprinzînd pierderi din rebuturi, întreruperi, amenzi şi altele.

Referindu-se la **activitatea comitetului oamenilor muncii,** darea de seamă a menţionat că pe fondul unor realizări ce nu pot fi trecute cu vederea, s-au manifestat unele lipsuri în domeniul investiţiilor şi al asigurării cu utilaje a viitoarei dezvoltări a uzinei, al aprovizionării şi contractărilor, accelerării lucrărilor de autoutilare menite să asigure dezvoltarea uzinei, în domeniul scurtării termenelor de asimilare a produselor noi şi modernizate.

Comitetul oamenilor muncii n-a acordat suficientă atenţie încadrării cu personal a compartimentului de organizare a producţiei şi a muncii, pentru a desfăşura o activitate mai substanţială, elaborînd studii de organizare mai apropiate de producţie. Lipsă de fermitate şi operativitate a dovedit comitetul oamenilor muncii şi în luarea unor măsuri eficiente care să asigure realizarea indicelui planificat de utilizare a maşinilor-unelte.

În virtutea caracterului profund democratic al acestui organism de conducere colectivă, darea de seamă a informat pe reprezentanţii oamenilor muncii că din cele **67 propuneri făcute de reprezentanţii oamenilor muncii** la precedenta adunare generală, din februarie a.c., au fost reţinute 63, din care **39 au fost realizate,** restul constituind obiectivul unor sarcini ce vor fi îndeplinite în cea de a doua parte a acestui an.

Analizînd realizările obţinute, cît şi deficienţele ivite, darea de seamă a relevat faptul că valorificînd la maximum rezervele interne prin reducerea utilizării fondului de timp disponibil al maşinilor-unelte eliminarea absenţelor nemotivate, învoirilor şi concediilor fără plată, lansarea în fabricaţie a mai multor serii zero (grupurile de 40 KVA, motoarele de tramvai de 140 KW. motoarele de macara T.U.R. de 100 t.g.m. de 15 C.P., realizarea lucrărilor de investiţii planificate, ridicarea gradului de calificare), colectivul de oameni ai muncii de la U.M.E.B. are posibilitatea ca în **al doilea semestru al acestui an** să obţină faţă de realizările primului semestru, următoarele creşteri care să asigure îndeplinirea integrală a prevederilor de plan şi a angajamentelor luate de uzină la producţia globală — 103,3%; producţia marfă — 107,4%; motoare (bucăţi) — 101%; generatoare (KVA) — 100,6%; rotoare pentru demaroare D2 — 150,1%; beneficii — 121%.

Pentru ca U.M.E.B. să realizeze **sarcinile sporite din anul 1973** (prezentate în casetă), comitetul oamenilor muncii de la această uzină a propus întregului colectiv ca **eforturile** să fie concentrate în următoarele **direcţii :**

— găsirea de către serviciile de concepţie a soluţiilor pentru reducerea cheltuielilor, în special a celor materiale;

— definitivarea de către serviciul export împreună cu I.S.C.E. „Maşinimport" a sortimentelor pentru export;

— o mai bună organizare şi urmărire a producţiei fiecărei comenzi în parte, în vederea realizării unei ritmicităţi de 30% în decada I, 33% în decada II şi 37% în decada III;

— calificarea în şcoala profesională a 200 muncitori şi perfecţionarea a 600 muncitori şi 150 salariaţi din personalul tehnic;

— soluţionarea, cu sprijinul Departamentului Industriei Electronice şi Electrotehnice a problemelor dificile, în domeniul aprovizionării.

Pe baza propunerilor făcute de oamenii muncii în adunările generale pe secţii şi ateliere, comitetul oamenilor muncii a elaborat un **program** ce cuprinde 22 măsuri pentru realizarea şi depăşirea sarcinilor de plan şi a angajamentelor asumate pe semestrul II şi pe întregul an 1972 şi asigurarea condiţiilor necesare pentru îndeplinirea şi depăşirea planului pe anul 1973. Acest program include, pe lîngă fiecare măsură normalizată şi termenul de realizare, cine răspunde şi cine controlează aplicarea măsurii. Dintre aceste măsuri, am selectat cîteva, pe care le prezentăm, de asemenea, în casetă.

La **discuţiile** pe marginea dării de seamă şi a programului de măsuri au participat 12 vorbitori din care 10 salariaţi din uzină — muncitori, tehnicieni, ingineri, economişti — şi 2 delegaţi din afară. Cele aproape 80 de propuneri ale participanţilor la discuţii (din care redăm unele în caseta alăturată) vor fi studiate de comitetul oamenilor muncii şi pe baza lor, se va îmbunătăţi programul de măsuri elaborat.

Participarea unui director tehnic din cadrul Departamentului Industriei Electronice şi Electrotehnice din M.I.C.M. a fost utilă pentru că ministerul coordonator a putut astfel să cunoască problemele care frămîntă colectivul de muncă de la U.M.E.B. pentru a-l sprijini în soluţionarea celor dificile. Cu toate acestea, Centrala industrială de maşini şi materiale electrotehnice, din care face parte această uzină bucureşteană, tocmai ţinînd seama de sarcinile sporite din acest cincinal în ce priveşte producţia de maşini şi motoare electrice, trebuia să-şi trimită şi ea un reprezentant care să cunoască problemele ivite, centrala fiind aceea care are în primul rînd posibilitatea şi datoria să sprijine toate unităţile componente în soluţionarea problemelor complexe de producţie, tehnice şi economice ale dezvoltării în acest cincinal a producţiei electrotehnice.

În încheierea adunării generale au fost aprobate toate documentele prezentate de comitetul oamenilor muncii. Întregul colectiv de muncă de la Uzina de maşini electrice — Bucureşti, răspunzînd cu entuziasm la chemarea secretarului general al partidului nostru, şi-a exprimat hotărîrea de a depune toate eforturile în vederea asigurării condiţiilor materiale, tehnice şi organizatorice necesare realizării sarcinilor de plan şi a angajamentelor asumate, a îndeplinirii actualului cincinal.

Stere POPESCU

Din programul de măsuri:

● elaborarea şi aplicarea unui studiu privind generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III, în vederea realizării indicilor de utilizare a maşinilor şi coeficientului de schimburi planificaţi; ● extinderea tipizării reperelor la gabaritele 180—280 şi la maşinile de curent continuu; ● reducerea manoperei de fabricaţie prin măsuri constructive (realizarea unor maşini electrice în construcţie turnată); ● aplicarea studiului de organizare a fabricaţiei în atelierul de construcţii metalice; ● extinderea folosirii tablei laminate la rece, gata izolată; ● mărirea cu 10% a puterii grupurilor convertizoare de medie frecvenţă (2500 şi 8000 Hz); ● îmbunătăţirea transportului intern între atelierul de debitare şi cel de construcţii metalice, prin introducerea unor rollganguri mecanizate; ● introducerea în fabricaţie a grupului convertizor de sudură C.S. 315 la 3000 rotaţii/minut etc.

Din propunerile participanţilor la discuţii

● **Ioan Popescu,** strungar la atelierul de strungărie: ridicarea nivelului tehnic al atelierului de ascuţit scule din cadrul secţiei de strungărie; îmbunătăţirea calitativă a pieselor turnate din fontă primite de la Combinatul siderurgic — Galaţi şi Întreprinderea „Metalurgica" — Bacău.

● **Matei Cristea,** strungar la atelierul prese-impachetaj: înfiinţarea unui curs de calificare la locul de muncă pentru 15 presatori, în vederea extinderii schimbului III; îmbunătăţirea calităţii matriţelor.

● **Ion Rădulescu,** muncitor la sectorul mecanic-şef: aprovizionarea cu materiale să fie corelată cu structura sortimentală a producţiei de motoare electrice; acordarea de prioritate în reparaţii şi întreţinerea utilajului strict necesar producţiei.

● **Gheorghe Honodi,** tehnician, şeful atelierului demaror: studierea posibilităţilor de creştere a capacităţii sculăriei din uzină; aprovizionarea cu materiale abrazive corespunzătoare calităţii şi preciziei cuţitelor de strung; mărirea capacităţii de transport a conveerului.

● **Tudor Iancu,** tehnician, şeful atelierului construcţii metalice: înlocuirea abkantului din acest atelier; lansarea unor loturi de produse eficiente din punct de vedere economic.

● **Nicolae Gavrilescu,** inginer, constructor-şef: realizarea unui grad mai înalt de unificare şi tipizare a pieselor şi reperelor, însoţită de o concepţie tehnologică modernă; acordarea unei atenţii sporite seriilor zero; departamentul coordonator şi centrala să nu mai solicite documentaţii care necesită un volum mare de muncă de proiectare.

● **Solomon Maier,** inginer, şeful secţiei a II-a de producţie: îmbunătăţirea calitativă a sîrmei din cupru, primită de la F.C.M.E.-Bucureşti, aplicarea unor metode moderne (exemplu Brown-Bowerí) pentru identificarea barelor întrerupte la rotoarele în scurt-circuit; asigurarea spaţiului de depozitare a produselor finite.

● **Ion Avasiloaiei,** contabil-şef: îmbunătăţirea planificării activităţii de aprovizionare; lansarea comenzilor în fabricaţie, în concordanţă cu planul de producţie, întărirea controlului operativ pe locurile de muncă.

● **Cornel Bucur,** secretarul U.T.C. pe uzină: extinderea brigăzilor de disciplină în toate organizaţiile U.T.C.; organizarea de concursuri profesionale cu premii; organizarea de schimburi de experienţă şi vizite la uzine cu profil asemănător; constituirea ucenicilor la locul de muncă din anul III, în brigăzi separate cu plan de producţie mai întîi la bobinaj şi construcţii metalice.

● **Gheorghe Barbu,** economist, preşedintele comitetului de sindicat: fiecare inginer să rezolve o problemă tehnică primită spre soluţionare de la comitetul oamenilor muncii: cunoaşterea operativă de către dispeceri, în orice moment a stadiului de prelucrare şi a poziţiei fiecărui reper pe fluxul de fabricaţie.

● **Alexandru Segal,** inginer, director tehnic în Departamentul Industriei Electronice şi Electrotehnice din M.I.C.M.: valorificarea sporită a capacităţii de creativitate a cadrelor tehnice din uzină; studierea posibilităţilor de creştere a gradului de mecanizare a operaţiilor la locurile de muncă, cu o productiivtate scăzută; comitetul oamenilor muncii să analizeze periodic stadiul acţiunii de autoutilare.

● **Marin Burdulea,** şeful secţiei organizatorice a Comitetului de partid al sectorului 7 — Bucureşti: aplicarea unui complex de măsuri pentru mai buna utilizare a maşinilor şi utilajelor; generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III; reducerea personalului auxiliar prin calificarea la locul de muncă a unei părţi din acesta.

În dezbatere: PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

FONDUL DE AMORTIZARE — SURSA CREŞTERII ŞI MODERNIZĂRII POTENŢIALULUI TEHNIC

PROIECTUL DE LEGE cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, supus dezbaterii publice, stabileşte obiectivele fundamentale ale dezvoltării şi principiile de bază ale conducerii planificate, modul de organizare a activităţii de planificare, atribuţiile şi răspunderile în acest domeniu.

Pornind de la legităţile obiective ale dezvoltării sociale, de la condiţiile concrete ale ţării noastre, proiectul de lege conturează drept obiective fundamentale ale dezvoltării, creşterea forţelor de producţie, continuarea neabătută a operei de industrializare, făurirea unei agriculturi intensive, sporirea în ritm înalt a producţiei materiale — factor hotăritor al progresului general al ţării. Pe baza planului naţional unic, întreaga dezvoltare va fi orientată spre creşterea în ritmuri rapide şi înalte a venitului naţional, spre sporirea bogăţiei naţionale şi ridicarea pe această bază a bunăstării materiale şi culturale a poporului.

La nivelul unităţilor economice, al unităţilor administrativ-teritoriale, precum şi la nivel central, traducerea în practică a acestei sarcini, înseamnă constituirea şi utilizarea unui fond naţional de dezvoltare, ale cărei componente le formează cota din venitul naţional pentru dezvoltare şi fondul de amortizare.

In lucrările statistice şi de plan cota din venitul naţional destinată dezvoltării se materializează în creşterea investiţiilor nete, respectiv a fondurilor fixe productive şi neproductive, precum şi a stocurilor materiale, (inclusiv rezerve) necesare desfăşurării activităţii de producţie. **Investiţiile nete,** care au asupra dezvoltării un efect dinamizator mai mare decit orice altă componentă a fondului naţional de dezvoltare, au deţinut şi continuă să deţină o pondere însemnată. În ultimii ani utilizarea eficientă a fondului de acumulare este caracterizată şi prin modificările ce au intervenit în creşterea părţii destinate investiţiilor nete de la 74% în perioada 1966—1970, la peste 80% în cincinalul actual.

Din totalul investiţiilor prevăzute şi realizate, partea ce revine creşterii investiţiilor nete se determină în practica statistică şi de plan, ca diferenţa dintre acest total şi suma fondului de amortizare ţinîndu-se seama şi de acele investiţii ce nu se materializează în fonduri fixe. Potrivit metodologiei actuale, în acest fond de amortizare se include şi **uzura fondurilor fixe neproductive, neamortizabile,** (aşezăminte social-culturale şi de ocrotire a sănătăţii, fondurile fixe ale administraţiei de stat, drumurile şi podurile, locuinţele particulare etc.) — uzură al cărei conţinut economic nu se regăseşte sub formă valorică, în valoarea noului produs ca în cazul fondului de amortizare aferent fondurilor fixe supuse regimului amortizării. Partea ce revine acestei uzuri în totalul fondului de amortizare luat în calculul investiţiilor nete — potrivit unor calcule estimative — a reprezentat în perioada 1961—1975 circa 20—25%, diferenţa revenind fondului de amortizare calculat şi vărsat, potrivit reglementărilor legale.

Includerea amortizării în fondul naţional de dezvoltare economico-socială va asigura o folosire mai eficientă şi unitară a tuturor resurselor, destinate dezvoltării şi modernizării fondurilor fixe productive, precum şi lărgirii bazei materiale a învăţămîntului, culturii, ocrotirii sănătăţii etc.

Avînd în vedere această destinaţie a fondului naţional de dezvoltare sîntem de părere că **la determinarea resurselor totale alocaţe de societate pe seama acestuia, să se ia în considerare numai acea parte a fondului de amortizare care se constituie, se varsă şi se utilizează efectiv la acoperirea nevoilor de investiţii ale economiei.** Această situaţie este motivată de faptul că fondul de amortizare calculat şi vărsat este singurul care poate îndeplini — ca şi cota repartizată din venitul naţional pentru dezvoltare, — rolul de sursă reală de finanţare a creşterii şi modernizării potenţialului tehnic destinat dezvoltării producţiei materiale, cît şi sectoarelor social-culturale.

Calcularea şi folosirea indicatorului „Fondul naţional de dezvoltare“ ca sumă a părţii din venitul naţional destinat acestui scop şi a fondului de amortizare efectiv constituit şi vărsat impune desigur reexaminarea actualei metodologii de calcul şi evaluare a venitului naţional şi decurgînd din aceasta vor apare modificări şi în ceea ce priveşte ponderea fondului naţional de dezvoltare în venitul naţional, în nivelul fondului de consum prin excluderea uzurii fondurilor fixe neproductive etc.

Gh. OBREJA

şef de sector la Institutul de studii şi cercetări pentru planificare

REDUCEREA CIRCULAŢIEI GLOBALE SPOREŞTE EFICIENŢA ACTIVITĂŢII ECONOMICE

CU TOATE că activitatea de planificare în întreprinderile noastre care se bazează pe principiile de bază specifice unei economii socialiste a cunoscut un proces de perfecţionare continuă în ultimii ani, se simţea necesitatea elaborării unui cadru legal unitar pe economie în care să se reflecte profundul democratism al vieţii noastre social-economice, dubla calitate a oamenilor muncii — cea de producători şi de proprietari ai bunurilor — un cadru care să asigure manifestarea plenară a iniţiativei creatoare a oamenilor muncii pentru perfecţionarea conducerii şi organizării muncii şi a producţiei, simultan cu afirmarea consecventă a planului naţional unic.

Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, supus dezbaterii publice, corespunde tuturor acestor cerinţe şi exigenţe. Totuşi, unele paragrafe sînt susceptibile de îmbunătăţiri, nu sub aspectul conţinutului, ci al clasificării.

Astfel, art. 38, de la cap. II, care tratează sistemul unitar de indicatori, propun să fie formulat astfel : „Sistemul unitar de indicatori, norme şi normative cuprins în legile de aprobare a planurilor cincinale şi anuale va fi detaliat şi completat cu indicatorii adaptaţi specificului fiecărei trepte organizatorice pentru ca la nivelul unităţilor de bază SĂ STIMULEZE INTERESUL PENTRU SPORIREA RENTABILITĂŢII ŞI REDUCEREA CIRCULAŢIEI GLOBALE, şi să permită conducerea concretă, operativă şi eficientă, să cuprindă şi să caracterizeze deplin întreaga lor activitate“.

În legătură cu această propunere menţionez faptul, cunoscut de altfel, că în siderurgie, pe măsura creşterii gradului de integrare a întreprinderilor în scopul sporirii eficienţei activităţii economice, efortul material şi uman nu se reflectă corespunzător în producţia globală. De aceea, indicatorul „valoarea producţiei globale la 1000 lei fonduri fixe“ nu poate măsura eficienţa activităţii depuse în raport cu efortul de investiţii făcut. În unele cazuri, acest indicator reduce interesul întreprinderilor de a-şi produce cu mijloace proprii semifabricatele necesare alegînd alternativa, mai comodă, de a le primi din afară.

Totodată, art. 40, al. a. prevede constituirea rezervelor de plan, în vederea satisfacerii unor nevoi neprevăzute apărute în cursul executării planului. **Cred însă că ar trebui precizate treptele organizatorice la care se constituie rezervele, care sint competenţele şi modul de utilizare a rezervelor prevăzute în acest alineat.**

ing. Valentin RAILEANU

şef serviciu planificare
Combinatul siderurgic — Hunedoara

PLANUL STABILIT DE CENTRALĂ ANGAJEAZĂ DEOPOTRIVĂ TOATE UNITĂŢILE

ÎN CADRUL preocupărilor partidului pentru perfecţionarea conducerii economiei naţionale consider că proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României reprezintă o contribuţie de seamă la aşezarea pe baze ştiinţifice a muncii de planificare a activităţii economice, stabilind obiectivele fundamentale ale dezvoltării planificate, principiile de bază ale conducerii planificate şi organizarea activităţii de planificare. În acest sens consider deosebit de semnificative prevederile privind asigurarea unei coordonări şi armonizări a planurilor pe întreprinderi, centrale şi ramuri cu planurile în profil teritorial, ca şi faptul că centrala devine veriga principală care concentrează analiza, fundamentarea şi elaborarea planurilor anuale şi cincinale. Aceste prevederi vor determina îmbunătăţirea conducerii activităţii economice, valorificarea optimă a tuturor resurselor unităţilor şi economiei locale în concordanţă cu posibilităţile şi necesităţile economiei naţionale, mai precis, vor asigura adaptarea planului la cerinţele vieţii.

Cred însă că o serie **de prevederi ar trebui prezentate într-o formă mai detaliată şi corelate cu prevederile Legii nr. 11/1971 cu privire la organizarea şi conducerea unităţilor socialiste de stat.** Mă refer la competenţele atribuite comitetului oamenilor muncii privind efectuarea, în cazuri justificate, de modificări ale sarcinilor de producţie în condiţiile prevăzute de lege, care, de altfel, la noi nu au putut fi aplicate întrucît chiar şi eşalonarea producţiei fizice şi valorice pe luni în cadrul fiecărui trimestru se aprobă tot de centrala industrială, deşi întreprinderea este cea care îşi eşalonează producţia fizică în funcţie de contractele de livrare.

Dacă pînă la înfiinţarea centralelor, modificările de plan se făceau la întreprinderea noastră numai în cazuri foarte rare, în ultima perioadă modificările sînt destul de numeroase şi se efectuează în principal cu scopul de a „salva“ unităţile care din motive mai mult sau mai puţin obiective nu-şi realizează sarcinile de plan. Asemenea modificări, care vizează de obicei producţia fizică sau valorică şi preţul de cost, nu mai sînt corelate cu celelalte secţiuni de plan. Sînt cazuri cînd chiar la stabilirea planurilor anuale de producţie există neconcordanţe în eşalonarea pe trimestru a sarcinilor valorice şi cantitative.

Pentru evitarea acestor neajunsuri **propun ca textul articolului 41 din proiect să fie completat şi cu interzicerea modificării planului între unităţile componente ale centralelor în scopul acoperirii unor deficienţe sau greutăţi în realizarea planului de către unele unităţi şi care nu trebuie, în nici un caz, să diminueze evidenţierea eforturilor şi preocupărilor celorlalte unităţi pentru depăşirea sarcinilor de plan.** Această precizare se impune cu atît mai mult cu cît retribuţia muncii în fiecare colectiv este legată de modul în care se realizează şi se depăşesc prevederile planului. Pe de altă parte, răspunderile mai mari atribuite centralei pentru modul în care se realizează planul de către fiecare unitate componentă, nu trebuie să conducă la asemenea practici, iar centrala va trebui să se preocupe ca fiecare unitate în parte să devină un colectiv puternic de muncă, capabil să-şi îndeplinească toate sarcinile de plan.

Consider, de asemenea, **că ar mai fi necesar completarea proiectului cu precizările privind competenţele ce revin centralelor şi întreprinderilor pentru eşalonarea sarcinilor de plan anuale pe trimestre şi luni şi modificarea acestora.**

Tot ca o completare poate fi considerată propunerea ca centrala industrială să asigure o corelare corectă a sarcinilor de plan atît în faza de elaborare cît şi la stabilirea indicatorilor de plan pe unităţile subordonate. O asemenea precizare ar însemna pentru centrală să stabilească căile şi măsurile care să asigure îndeplinirea obligaţiilor ce-i revin în cadrul planului ministerului şi să nu devină un organ care se rezumă la o simplă repartizare cifrică a sarcinilor pe unităţi. Această completare, împreună cu celelalte prevederi, ar ajuta centrala industrială să cuprindă în analiza şi fundamentarea sarcinilor de plan nu numai volumul de producţie fizic şi valoric ci şi ceilalţi indicatori : preţul de cost, productivitatea muncii şi alţii.

econ. Petre HENTEŞ

şeful serviciului organizarea producţiei şi a muncii la Combinatul de îngrăşăminte azotoase — Tg. Mureş

În dezbatere: PROIECTUL LEGII REMUNERĂRII DUPĂ CANTITATEA ȘI CALITATEA MUNCII ÎN UNITĂȚILE DE STAT

FORME DIVERSIFICATE DE SALARIZARE

OAMENII MUNCII de la Combinatul de exploatarea și industrializarea lemnului-Suceava au primit cu deosebit interes și satisfacție Proiectul legii remunerării, adoptat de Conferința Națională a P.C.R., lege ce vine să statueze mai bine principiile de salarizare după cantitatea și calitatea muncii.

Pînă în prezent, problemele de salarizare erau reglementate prin hotărîri ale Consiliului de Miniștri, care prin instrucțiuni și alte acte normative, uneori insuficient corelate cu cerințele dezvoltării societății noastre, erau cunoscute de specialiștii și funcționarii care lucrau în acest domeniu de activitate; marea majoritate a oamenilor muncii cunoșteau doar nivelul de salarizare.

Noua lege a remunerării muncii va avea un efect deosebit în stimularea salariaților pentru depășirea indicatorilor de plan, deoarece una din prevederile noi, esențiale a acestei legi, este aceea că dă posibilitatea aplicării principiului cointeresării materiale în ambele sensuri — atît în cazul cînd nu se realizează sarcinile de plan, cît și în cazul cînd sarcinile planului de producție sînt depășite.

Consider deosebit de importantă clasificarea formelor de salarizare și in special noua formă de acord pe bază de normă plan — prin care salariul muncitorilor, inclusiv al celor salarizați în regie, precum și al șefilor de ateliere și chiar al cadrelor de conducere — se stabilește în raport cu gradul de realizare a cantităților de produse prevăzute în plan. Aceasta va duce la depășirea sarcinilor de plan la acele produse care prezintă importanță deosebită pentru economia națională. În combinatul nostru, această formă de salarizare se va putea aplica în exploatările forestiere pentru realizarea sortimentelor superioare din aceeași masă lemnoasă, precum și în fabricile de cherestea, pentru depășirea planului fizic și calitativ, fără depășirea cantităților de bușteni planificați a se consuma. De asemenea, un cîmp larg de aplicare are prevederea respectivă și în fabricile de plăci aglomerate și fibrolemnoase — produse deficitare pentru economia națională.

Consider necesar ca în proiectul de lege să se specifice modul de salarizare a cadrelor cînd sînt promovate — atît pe funcții de conducere, cît și cele de execuție, în sensul precizării cîte clase de salarizare se pot acorda la promovare.

Legea remunerării după cantitatea și calitatea muncii depuse ilustrează concludent eforturile pe care conducerea partidului nostru le depune pentru asigurarea în toate domeniile de activitate a principiului echității și responsabilității sociale.

economist Ionel PETRU
șef serv. Organizare și salarizare
C.E.I.L. Suceava

ACORDUL GLOBAL ANGAJEAZĂ INIȚIATIVA ȘI AUTOCONTROLUL

DIN CADRUL FORMELOR de salarizare, prevăzute in proiectul de lege a remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat, experiența cîștigată pînă în prezent precum și rezultatele obținute prin centralizarea acestora relevă realizări remarcabile atît la forma de salarizare **in acord direct** cît și la munca **în acord colectiv.**

La **Uzina de mecanică fină — Sinaia avantajoasă s-a dovedit atît pentru muncitori cît și pentru uzină remunerarea muncii după forma de salarizare în acord global,** extinsă în prezent la peste 500 muncitori din secțiile: sculărie, reparații, autodotare, tratamente termice. Această formă de plată a muncii și-a dovedit pe deplin eficiența prin aceea că stimulează munca în colectiv, îmbină răspunderea personală cu interesele și răspunderea colectivă a echipei pentru realizarea și depășirea sarcinilor de producție și îmbunătățirea calității produselor. Este de remarcat în cadrul acestei forme, interesul crescut pentru terminarea produsului în ansamblu și predarea lui la magazie; el provoacă instituirea deliberată a unei forme de autocontrol reciproc pentru evitarea pierderilor, tendința de autodepășire a valorii individuale a muncitorilor, îmbunătățirea simțitoare a disciplinei însoțită de o reducere sensibilă a pierderilor de timp în producție

Avantajele sînt mai concludente dacă, spre exemplu, amintim că în cadrul secției sculărie în primul semestru din 1972 volumul producției realizate a înregistrat față de ultimul semestru al anului 1970 (cînd forma de salarizare practicată era în regie) o creștere de 25%, producția orară a sporit cu 8%, iar salariul mediu pe oră cu 6%. Am insistat asupra acestei forme de salarizare întrucît **folosirea ei se justifică din punct de vedere economic la foarte multe activități și poate fi oricînd extinsă, permițînd o simplificare considerabilă a metodologiei de calculare a normelor și o reducere importantă a consumului de muncă în întocmirea evidențelor operative și contabile.**

Rămîn de actualitate, și după părerea noastră cu acest prilej se pot aduce îmbunătățiri prin lege, condițiile de acordare a salariilor, în sensul de a se preciza cuantumul minim al diminuărilor de salarii ce se pot aplica pentru nerealizarea sarcinilor proprii de muncă (art. 34, al. 3). De asemenea pentru nerealizarea sarcinilor ce decurg din planul unității sau al compartimentului s-a vehiculat mult ideea reținerilor la personalul de conducere și execuție a unor cote procentuale, aplicate la salariile tarifare o singură dată pentru un trimestru, care să rămînă drept garanție în contul eventualelor nerealizări din trimestrele următoare. O asemenea practică ar facilita evitarea operațiunilor repetate de rețineri lunare și restituiri trimestriale, atunci cînd condițiile de realizare a sarcinilor proprii ar fi îndeplinite. Necesitatea reîntregirii cotei ar apărea numai în acele perioade cînd indicatorii stabiliți drept criterii de acordare a salariilor nu sînt realizați.

Această idee ar putea fi luată în seamă, fie cu ocazia redactării definitive a textului legii, fie cu ocazia întocmirii regulamentelor de acordare a salariilor în condițiile nerealizării sarcinilor. În această ordine de idei se pune întrebarea: este bine să existe un regulament propriu al unităților de acordare a salariilor tarifare în raport de îndeplinirea sarcinilor sau se impun regulamente cadru pe ministere, centrale industriale și grupuri de uzine (art. 43)?

Întrucît în intervalul de timp de la introducerea experimentală și generalizarea noului sistem de salarizare ministerele au dispus modificări la regulamentele proprii ale unităților, prin adăugarea sau anularea unor indicatori sau prevederi inițiale, considerăm că și-ar dovedi utilitatea în toate cazurile, **regulamente cadru** la nivelele superioare unităților de bază, în prevederile cărora să se înscrie fiecare întreprindere cu regulamente proprii potrivit particularităților sale, modificările sau completările la regulamentele proprii derivînd implicit din cele introduse în regulamentele cadru.

În Proiectul de lege sînt reluate și reformulate condițiile privind acordarea treptelor și a gradațiilor cu reducerea stagiului minim, cuprinse în Legea 12/1971. Pentru elucidarea și interpretarea clară de către toți cei care sînt chemați să aplice legea, propunem reluarea la capitolul II și a acestor prevederi fie sub formă dezvoltată fie prin adăugarea unei precizări în textul legii.

De asemenea, textul proiectului de lege lasă să se înțeleagă că, pentru cei care lucrează în condiții deosebite față de cele considerate normale, se vor acorda fie salarii tarifare majorate fie unele adaosuri sub formă de sporuri la salariile tarifare. În eventualitatea că interpretarea este corectă se impune precizarea că nu se pot acorda concomitent și salarii tarifare majorate și sporurile la salariile tarifare.

Interdependența strînsă între realizările obținute și venituri, între munca depusă și remunerarea ei are un puternic caracter stimulativ, angajează inițiativa și emulația oamenilor muncii pentru realizarea și depășirea sarcinilor de producție.

I. HANEȘ
Uzina de mecanică fină - Sinaia

STIMULENT ÎN RIDICAREA PREGĂTIRII PROFESIONALE

NOUL SISTEM DE SALARIZARE, supus dezbaterii publice, pune pe baze mai eficiente și mai stimulatorii retribuția socialistă a oamenilor muncii în funcție de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate. Totodată un atribut de seamă al sistemului de salarizare stabilit prin actualul proiect de lege, îl constituie **stimularea salariaților in ridicarea calificării, în perfecționarea continuă a nivelului lor de pregătire profesională.**

Aceasta corespunde pe deplin concepției marxiste despre rolul muncii calificate, mai complexe, în crearea valorilor materiale, cît și cerințelor introducerii progresului tehnic. Ridicarea continuă a gradului de înzestrare tehnică a întreprinderilor noastre cu mijloace de producție moderne, la nivelul tehnicii contemporane, presupune un nivel de pregătire general-culturală și tehnică din ce în ce mai înalt. Diferențierea salariilor în funcție de calificare reprezintă un stimulent pentru întreaga masă de salariați de a-și ridica nivelul de pregătire profesională și în acest fel de a-și spori contribuția la creșterea eficienței activității economice.

Dintre numeroasele prevederi care reglementează raportul dintre muncă și retribuție mă voi opri asupra cîtorva cuprinse în Proiectul de lege. Găsesc foarte binevenite prevederile legii de ierarhizare a salariilor tarifare medii ale rețelelor tarifare pe grupe de ramuri în funcție de muncă și importanța ramurii respective în cadrul economiei naționale. Aceasta va permite atragerea cu prioritate a cadrelor spre ramurile mai importante și va asigura o repartizare echitabilă a salariilor în raport cu cantitatea și calitatea muncii prestate. Pentru salarizarea muncitorilor în acord, s-au depășit vechile forme de salarizare, prevăzîndu-se **mai multe forme mai stimulatoare,** a căror eficiență va fi resimțită în fiecare ramură.

Foarte importantă mi se pare prevederea de la art. 12 punctul 3 care reglementează că: muncitorii care execută în acord individual lucrări de categorii superioare încadrării lor sînt plătiți corespunzător tarifelor lucrărilor efectuate. Această prevedere conduce la cerința de ridicare a nivelului profesional cît și către o muncă mai complexă. **Aș propune ca în ierarhizarea ramurilor, o ramură să nu fie cuprinsă în mai multe grupe de salarizare, iar dacă este, diferența să fie de o grupă.** Mă refer în mod concret la prelucrarea lemnului și exploatăriie forestiere care sînt cuprinse atît în grupa V cît și în grupa VII.

Încadrarea într-o singură grupă, cu nivel de salarizare diferit în funcție de condițiile și mecanizarea existentă, va face ca unele unități din aceste ramuri să nu mai ducă lipsă de forță de muncă calificată, cît și necalificată. Trebuie de asemenea luat în considerare specificul muncii în exploatările forestiere, unde activitatea se desfășoară în aer liber, supusă modificărilor factorilor climatici și pe terenuri cu pante de diferite grade, ceea ce face ca efortul depus de muncitorii forestieri să se încadreze în categoria muncilor grele.

economist Gh. IONESCU
UEIL — Curtea de Argeș

TURISM

● **O clădire părăsită,** din apropierea orașului Săcele, s-a transformat într-o bază de agrement deosebit de căutată. Acolo, se află acum, o cabana cu 80 de locuri și cu sală de mese, un camping cu 40 de locuri în căsuțe și 100 locuri în corturi, terenuri de sport (volei, baschet, handbal). Există și gînduri de viitor: un amfiteatru în aer liber (amenajat într-o potcoavă naturală a dealului din apropiere), un bazin cu apă încălzită, iar pentru iarnă — o pîrtie de schi și un schi-lift.

Zona oferă condiții multiple de petrecere a timpului liber: se pot face excursii în Piatra Mare, Postăvaru, Rențea, Babarunca-Ciucaș; în imediata apropiere se află ștrandul tineretului și baza de agrement a studenților, amenajate prin muncă patriotică. Se poate spune, deci, că există suficiente motive pentru ca noua bază de agrement să se înscrie printre cele mai solicitate complexe turistice din județul Brașov.

● **Bătrîna cetate a Tîrgoviștei** întîmpină cu vitejie asaltul timpului, asaltul de tinerețe și viață nouă. Progresul întregii țări a cuprins-o și pe ea. Aspectul său edilitar și social-cultural s-a schimbat. Dar biografia nouă socialistă se scrie pe zidurile vechi ale cetății care sînt tot atîtea atractive și instructive puncte turistice. Atestată încă din 1394 ca cetate de scaun, Tîrgoviște a fost îmbogățită ulterior cu monumente care dăinuiesc pînă azi: — biserica Mitropoliei — cu cele opt turle — ridicată între 1518—1537, modificată în 1821 (cînd Alex. Ipsilante a poruncit să se dezvelească mitropolia Tîrgoviștei, ce avea acoperișuri de plumb și să se topească plumbul pentru a se face gloanțe); Parcul Tîrgoviștei, cu aleea Poeților (Enăchiță Văcărescu, Ion Eliade Rădulescu) amintind și de Tudor Vladimirescu (care și-a găsit aici sfîrșitul); — Biserica Tîrgului construită în 1659 pe locul unei foste biserici de lemn, sînt numai cîteva dintre elementele de atracție ale bătrînei cetăți.

● **Comuna Murfatlar** este renumită nu numai prin podgoriile sale, ci și prin alte valori capabile să trezească interesul vizitatorilor. Complexul funerar descoperit în dealul Tibișirului („bisericile de cretă") este unul dintre cele mai originale monumente rupestre. Biserica, paraclisele, camerele funerare, chiliile și galeriile de comunicație, folosite în secolele IX—X, păstrează și azi pe pereții de calcar diverse inscripții, imagini zoomorfe, stilizate, desene geometrice și chipuri omenești. În sudul comunei Murfatlar, pe mai mult de 60 de hectare, se întinde rezervația naturală Fîntînița, cu numeroase exemplare floristice rare și chiar unice, cu specii exclusiv dobrogene ori foarte slab reprezentate în alte regiuni ale țării.

● **Traseele** turistice de pe întinsul munților Bihor-Vlădeasa sînt deservite de cîteva cabane situate în apropierea celor mai interesante zone turistice. De la cabana Vlădeasa se vizitează creasta muntelui Vlădeasa și impresionanta muchie a Pietrelor Albe; cabana Meziad a fost construită special pentru cei ce vor să viziteze peștera din imediata sa apropiere; de la cabana Stîna de Vale turiștii pot vizita căderile de apă de la Săritoarea Iedutului și de la Moara Dracului, precum și cununa de creste ce înconjoară stațiunea; cabana Padiș este cea mai solicitată, ea aflîndu-se în apropierea unui mare număr de obiective turistice, din care este suficient să amintim Cetatea Rădesei, Cetățile Ponorului, Cheile Galbenei, platoul Lumea Pierdută, Groapa de la Barsa, peștera Șura Boghii și peștera de la Căput. În plus, cabana Padiș constituie un adevărat nod turistic, marile trasee care leagă cabana Vlădeasa și cabana Stîna de Vale cu cabana Scărișoara, trecînd pe aici. Cabana Scărișoara constituie punctul de sprijin al drumeților care coboară în Ghețarul de la Scărișoara, ca și al celor care vor să viziteze impresionantele chei ale Ordîncușii.

In județul Prahova

Dimensiunile unei acțiuni de mare eficacitate:

AUTOUTILAREA

ÎN ÎNTRECEREA ce se desfășoară în întreaga țară pentru realizarea cincinalului înainte de termen, colectivele de oameni ai muncii din județul nostru, **au pus și pun un accent deosebit pe amplificarea acțiunii de autoutilare.** *Drept urmare,* **angajamentele inițiale luate pe linia autoutilării au fost majorate la peste 10 000 mii lei constînd din realizarea unor mașini și utilaje peste plan.**

Aceste angajamente au la bază, în primul rînd, experiența acumulată în 1971, cînd **în industria prahoveană au fost realizate, prin forțe proprii, 1658 de mașini, agregate, utilaje, transportoare și dispozitive care au avut drept efect, pe de o parte, economisirea a peste 2,4 milioane lei la capitolul reducerii importului, iar pe de altă parte, micșorarea prețului de cost cu aproape 4 milioane lei.** *Tabloul privind eficiența acțiunii ar fi însă incomplet, dacă n-am arăta și un alt aspect și anume:* **valoarea producției obținute cu mașinile și utilajele realizate prin autoutilare se ridică, pînă în prezent, la peste 15 milioane de lei, în condițiile în care volumul cheltuielilor pentru proiectarea și executarea lor însumează aproximativ 20 milioane lei.** *De aici concluzia că amortizarea cheltuielilor ce se efectuează cu autoutilarea se realizează rapid — de regulă un an, un an și jumătate.*

AUTOUTILAREA s-a verificat, în practica multor uzine, ca o modalitate sigură de înzestrare tehnică prin valorificarea capacității și inteligenței muncitorilor și specialiștilor, a posibilităților și rezervelor proprii în direcția conceperii și fabricării de mașini, utilaje, instalații, scule și dispozitive în condițiuni eficiente. Ceva mai mult. **Dintr-o preocupare sporadică, determinată mai ales de acoperirea unor nevoi ocazionale, ea s-a transformat, în multe întreprinderi din județ într-o activitate de cuprindere largă, ale cărei dimensiuni se amplifică continuu.** Se poate aprecia că, treptat, dispare ideea profund greșită și dăunătoare ce stăruia în anii trecuți, potrivit căreia autoutilarea ar fi utilă și mai ales posibilă îndeosebi în marile uzine, și, de regulă, în întreprinderile constructoare de mașini.

Că această optică s-a schimbat, o dovedesc realizările obținute nu numai în întreprinderile cu profil de construcții de mașini, Uzina „1 Mai", Uzina de utilaj chimic din Ploiești, Uzina de reparat tractoare și motoare grele Poiana, Uzina mecanică din Cîmpina și Uzina de mecanică fină - Sinaia, ci și de o serie de unități ale industriei ușoare și chimice. De exemplu, Uzina chimică Valea Călugărească a găsit mijloace și forțe proprii suficiente pentru proiectarea și executarea unei mașini de balotat saci de hîrtie uzați și un malaxor pentru prepararea superfosfatului; Uzina „Victoria" - Florești a realizat o presă pentru vulcanizat camere de aer; Fabrica de hîrtie Bușteni s-a autoînzestrat cu o instalație de baie acidă pentru cuprat valțuri: Fabrica de mucava-Scăeni și-a construit cu forțe și mijloace proprii o uscătorie mecanică. Realizări de seamă pe linia autoutilării au dobîndit și unele întreprinderi ale industriei textile.

Chiar și numai aceste cîteva exemple, care oglindesc posibilitățile multiple de extindere a acțiunii de autoutilare, demonstrează că și în unitățile industriei prahovene se materializează în fapte indicațiile conducerii de partid, cu privire **la necesitatea de a se pune pe primul plan forțele proprii, folosirea muncii și creației proprii, a priceperii proprii, a forței clasei muncitoare și numai după aceea să se facă apel la import.**

PROGRESE însemnate pe linia autoutilării au fost făcute în primul semestru al acestui an, **perioadă în care s-au realizat 1100 mașini, utilaje, agregate și diverse dispozitive, în comparație cu întregul an 1971 cînd s-au fabricat prin forțe proprii doar un număr de 1658.**

Firește, ținînd seama de cerințele stringente ale producției, de problemele specifice de fabricație și, mai ales, de necesitatea creării condițiilor pentru realizarea angajamentelor asumate în întrecere, **în acest an colectivele de întreprinderi s-au orientat spre realizarea cu prioritate a unor mașini, utilaje sau dispozitive care să faciliteze sporirea producției și productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, paralel cu reducerea cheltuielilor de producție.**

Iată cîteva exemple ilustrative: mașină de debitat metale cu disc abraziv la **Uzina de utilaj minier Filipeștii de pădure**; cuptor pentru uscarea formelor la sectorul turnătorie antiscînteI la **Uzina reparații utilaj petrolier Teleajen - Ploiești**; sfărîmător șpan, vagoneți de 5 tone, bazin pentru spălat piese etc. la **Uzina „1 Mai" - Ploiești**; dispozitiv hidraulic de strîngere pentru strung RT-8019 la **Uzina mecanică - Cîmpina**; diverse utilaje de ridicare, de transport, containere ș.a. la **Uzina mecanică fină - Sinaia**; dispozitiv portal pentru sudură automată, mașină pentru prelucrat margine tablă zincată — toate la **Uzina de utilaj chimic - Ploiești**; presă de compactare miezuri elastice, mașini de ambalat saltele detașabile și altele la **Fabrica „Relaxa" - Mizil**; instalație pentru răcire geam laminat, dispozitive mecanice de tăiat geamuri de dimensiuni multiple, o instalație pentru ruptul și transportul mecanizat al geamului și alimentator oscilant la **Fabrica de geamuri - Scăeni**; elevator înclinat cu lanț Ø 16 mm și ciur vibrator la **Întreprinderea de materiale izolatoare - Berceni.** Șirul exemplelor poate continua și cu multe alte unități din județul nostru care au obținut rezultate bune pe linia autoutilării.

ÎN ÎNTRECEREA desfășurată pentru înfăptuirea marelui obiectiv național — cincinalul înainte de termen — au apărut inițiative valoroase, cum este de pildă, cea de la Uzina „1 Mai" - Ploiești: **„fiecare specialist — un cadru de concepție"** și **„să dezvoltăm capacitățile de producție prin autoutilare".** Izvorîte din necesitățile practice ale creșterii eficienței activității economice, ale rezolvării unor probleme privind sporirea competitivității utilajului petrolier în condiții cît mai rentabile, aceste inițiative s-au bucurat și se bucură de o participare tot mai largă nu numai din partea muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și economiștilor din această mare uzină, ci și din celelalte întreprinderi și uzine ale județului.

Colectivul Uzinei de mecanică fină-Sinaia, de exemplu, a preluat inițiativa de la Uzina „1 Mai" și a **realizat un număr de 78 studii tehnico-economice cu o eficiență de peste 3,5 milioane lei.** La această uzină există practica formării de colective din 3—4 specialiști care lucrează la fundamentarea soluțiilor pe faze: proiectare, experimentare, pînă la aplicarea efectivă în producție. De remarcat aici caracterul organizat al acțiunii, în sensul că aceste lucrări sînt introduse pe parcurs ca un capitol distinct în planul de măsuri tehnico-organizatorice, de îndeplinirea căruia răspunde apoi conducerea uzinei, serviciile de concepție și de execuție, secțiile în ale căror sarcini sînt stabilite rezolvarea problemelor respective. Remarcăm avantajul acestei metode, în sensul că ea asigură corelarea activității de creație tehnică și economică cu necesitățile producției prin planul M.T.O., evitarea unor paralelisme și duce la întărirea răspunderii în finalizarea obiectivelor propuse.

Autoutilarea se dovedește și în acest an **un mijloc eficace de reducere a importului.** Astfel, muncitorii, tehnicienii și inginerii de la Depoul C.F.R. Ploiești au amenajat în ultimul timp un atelier, utilat în proporție de peste 50% cu mașini executate în cadrul unității — atelier în care se vor fabrica tuburi de presiune pentru toate locomotivele existente în parcul C.F.R. **Eficiența economică a acestei realizări, obținută prin autoutilare, se soldează cu reducerea importului anual cu circa 10 milioane lei.**

La Fabrica „Relaxa" - Mizil **au fost asimilate pînă în prezent peste 50 de repere piese de schimb care se importau** (exemplu: pinioane de înnodare pentru mașinile de confecționat arcuri, ace pentru instalațiile de confecționat covor împîslit etc.). De asemenea, la Fabrica de postav Azuga **s-au asimilat prin forțe proprii un număr sporit de repere, de piese de schimb care, în general, se importă** (unele repere pentru războaie automate).

> **● Angajament suplimentar: Mașini și utilaje peste plan de 10 000 mii lei.**
>
> **● În 1971 — 1658 mașini, agregate, utilaje, transportoare și dispozitive; în 1972 — în numai 6 luni — 1100.**
>
> **● Efectul economic:**
>
> **— diminuarea importului cu 2,4 milioane lei și reducerea prețului de cost cu aproape 4 milioane lei;**
>
> **— amortizarea cheltuielilor — un an, un an și jumătate.**
>
> **● Sectoare sau ateliere proprii de autoutilare**
>
> **● Măsuri ce se impun a fi luate:**
>
> **— stabilirea de sarcini concrete în raport cu posibilitățile fiecărei întreprinderi;**
>
> **— defalcarea precisă a indicatorilor de plan (inclusiv numărul mediu scriptic și nivelul productivității muncii), în unitățile de autoutilare;**
>
> **— crearea și funcționarea unui sistem eficient de informare privind proiectele și documentațiile existente.**

EXPERIENȚA acumulată demonstrează pregnant că succesul autoutilării, extinderea acestei activități, sporirea eficacității ei tehnice și economice, depind, în primul rînd, de **preocupările de care dau dovadă Comitetele oamenilor muncii, colectivele de muncitori și specialiști pentru asigurarea eficienței economico-organizatorică a acțiunii.** Dar în același timp, este absolut necesar ca la **nivelul centralelor industriale și al ministerelor să se ia unele măsuri care să ducă la înlăturarea diferitelor neajunsuri ce se mai fac simțite.**

Pentru a asigura un caracter organizat și a se impune și în această activitate o disciplină de plan, **considerăm că este necesar ca ministerele și, în general, organele centrale, să repartizeze sarcini de producție precise în raport cu posibilitățile și necesitățile fiecărei întreprinderi în parte.** Planul pe 1972 de circa 100 milioane lei al unităților din județul nostru este, după părerea mea, foarte mic și nu de natură să mobilizeze posibilitățile umane și materiale existente, astfel încît autoutilarea să aducă contribuția scontată pentru realizarea cincinalului înainte de termen. De asemenea, **sînt conduceri de unități care nu au întreprins nimic sau foarte puțin în această direcție, deși au mari posibilități.** Într-o atare situație se complac, de pildă, Uzina „Cablul Românesc" - Ploiești, Fabrica de produse refractare - Pleașa, Fabrica de șamotă-Azuga, Uzina de reparații și Întreprinderea „Flacăra" din Ploiești, Uzina „Neptun" - Cîmpina, Fabrica de prefabricate pentru construcții „Dacia", Fabrica de ciorapi - Cîmpina, Fabricile de sticlărie Prahova și Azuga, Uzina de reparații auto - Cîmpina și, în general, toate întreprinderile de industrie locală.

Considerăm necesară o amplificare și o dezvoltare a ariei de cuprindere pe linia autoutilării din partea conducerilor unităților și din partea organelor centrale.

O altă problemă ce se cere soluționată este ca lucrările de autoutilare, **începînd cu proiectele, care se realizează foarte anevoios, și terminînd cu execuția și experimentarea, să nu se mai facă pe „apucate" sau să fie întrerupte.** Facem precizarea că astfel de lucruri se petrec chiar la uzinele cu experiență — Uzina de utilaj chimic, Uzina „1 Mai" - Ploiești etc. — **unde uneori timpul acordat pentru realizarea unor lucrări depășește un an.** Este nevoie să se imprime și producției de autoutilare un ritm normal de realizare, ca oricărei activități economice. Aceasta deoarece **cheltuielile materiale și de forță de muncă investite, fie din fondurile de mică mecanizare, fie din cele de producție sau de tehnica nouă, se cer recuperate cît mai urgent.**

Din activitatea practică s-a mai constatat, în unele cazuri, lipsă de răspundere din partea unor organe de conducere în sensul că, așa cum se prezintă lucrările la Trustul de construcții industriale-Ploiești, de pildă, planul de autoutilare constituie de fapt o inventariere a celor circa 18 utilaje și dispozitive realizate și care, cu toate că funcționează cu rezultate pe șantiere, nu sînt luate în evidență pe motivul că nu fuseseră prevăzute cheltuieli pentru acest scop. **Pentru a se preîntîmpina asemenea cazuri și în alte unități, se impune o clarificare, o precizare pe linie de evidență și contabilitate, uniformă în legătură cu mașinile și utilajele realizate pe linia autoutilării.**

Acolo unde sînt organizate unități distincte pentru autoutilare este **imperios necesar să se defalce precis indicatori de plan, inclusiv numărul mediu scriptic și nivelul productivității muncii pentru a cointeresa cadrele în realizarea unei activități ritmice, urmînd ca, pe parcurs, să existe preocupări ca productivitatea muncii să se ridice cel puțin la nivelul mediu al productivității pe întreprindere.**

Ținînd seama de importanța ei, considerăm oportun ca **autoutilarea să fie considerată ca o activitate productivă și nu auxiliară, cum din păcate mai este socotită în unele fabrici și uzine.** Produsele atelierelor de autoutilare — și dacă nu există asemenea ateliere, în secțiile de bază ale întreprinderilor — așa cum sînt cele executate la Uzina „1 Mai" - Ploiești, Grupul industrial de petrochimie, Uzina mecanică fină - Sinaia și altele, nu sînt cu nimic mai prejos decît cele realizate în cadrul producției propriu-zise, destinată vînzării.

Extinderea acțiunii de autoutilare impune și rezolvarea unei probleme deosebit de importante: **crearea și funcționarea unui sistem eficient de informare reciprocă a unităților privind proiectele și documentațiile existente.** Un asemenea sistem poate fi realizat printr-o preocupare mai susținută a centralelor industriale, a conducerilor și serviciilor tehnico-economice din întreprinderi și nu într-o mai mică măsură a cabinetului județean pentru organizarea științifică a producției și a muncii. Ar fi bine dacă s-ar studia posibilitatea ca, **în cadrul comisiilor economice de la toate nivelele organelor de partid și de sindicat, să se creeze nuclee de coordonare și îndrumare a activității de autoutilare, grupe de specialiști care pot fi profilate pentru acordarea de asistență tehnică, organizarea unor schimburi de experiență, consultații, studii de perspectivă în scopul autoînzestrării tehnice etc.** Alături de aceste probleme, o importanță deosebită au **asigurarea condițiilor tehnice și organizatorice în fiecare întreprindere, stimularea materială și morală a celor ce se disting în acțiunea de autoutilare, antrenarea a cît mai mulți muncitori, tehnicieni și specialiști la această activitate.**

FAPTELE demonstrează că autoutilarea este o cale sigură de a îmbogăți zestrea tehnică a întreprinderilor cu mijloace și forțe proprii, fără a apela la importul unor mașini și utilaje pe care noi înșine le puteam realiza. A dezvolta autoutilarea înseamnă a confirma în fapt recunoașterea puterii de creație a colectivului de muncitori, ingineri, maiștri, tehnicieni și economiști din fiecare întreprindere, a dirija această minunată forță de inteligență și hărnicie spre creșterea potențialului tehnic, spre rezolvarea operativă și eficientă a cerințelor reale ale producției. Autoutilarea exprimă un profund act patriotic pus în slujba sporirii avuției naționale în ansamblul ei. De aceea, 1972 poate și trebuie să devină anul în care în toate întreprinderile prahovene autoutilarea să fie ridicată la nivelul unei activități majore, permanent și sistematic dezvoltată.

V. PETRESCU
director
Direcția județeană de statistică-Prahova

investiţii

SARCINILE SUPLIMENTARE REALIZATE FĂRĂ NOI FONDURI DE INVESTIŢII

EFORTURILE susţinute, îndreptate spre dezvoltarea multilaterală a economiei noastre de-a lungul anilor, sînt concretizate astăzi într-un număr impresionant de obiective al căror potenţial de producţie este în continuă creştere. Cu fiecare cincinal înfăptuit, alte sute şi sute de miliarde de lei au îmbogăţit patrimoniul nostru economic astfel că, în prezent, valoarea fondurilor fixe productive se ridică la circa 610 miliarde lei, din care aproape trei pătrimi sînt capacităţi puse în funcţiune în ultimii 10 ani, caracterizate deci printr-un înalt grad de tehnicitate.

Luînd în considerare potenţialul de producţie acumulat ca urmare a efortului social continuu, Conferinţa Naţională a partidului a arătat că este în interesul întregii societăţi să-l valorifice deplin, prin creşterea mai rapidă a producţiei materiale şi a venitului naţional. Cu alte cuvinte, trebuie să realizăm o creştere a eficienţei economice prin folosirea mai bună a mijloacelor de producţie de care dispunem astfel încît, sarcinile suplimentare privind înfăptuirea înainte de termen a cincinalului, să se realizeze fără a solicita noi fonduri de investiţii.

OBŢINEREA cu minimum de cheltuieli sociale de muncă vie şi materializată, a maximum de efecte, adică o eficienţă economică ridicată, constituie o necesitate obiectivă ce condiţionează dezvoltarea şi pe mai departe a economiei naţionale. Integrate în procesul de dezvoltare a societăţii, opţiunile şi priorităţile nu pot fi însuşite în funcţie de dotările tehnice sau soluţiile constructive ale noilor obiective, ci la baza deciziilor de investiţii trebuie să stea întotdeauna concluziile reieşite din analiza tehnologiilor, cu fundamentarea economică a variantei optime, rezultată din confruntarea efortului de fonduri pentru realizarea capacităţii de producţie şi cheltuielile de exploatare cu efectele ce se obţin pe o perioadă mai îndelungată.

Realizarea unor obiective de investiţii care să asigure o producţie competitivă în ceea ce priveşte calitatea şi costul lor la nivelul realizărilor ce se vor obţine pe plan mondial, la data intrării în funcţiune a capacităţii, contribuie la sporirea produsului social, conduce la rentabilizarea unităţilor, creează condiţii pentru o participare mai activă a economiei noastre naţionale pe piaţa externă, o încadrare mai judicioasă în diviziunea internaţională a muncii sociale.

La fundamentarea necesităţii şi oportunităţii, şi îndeosebi la luarea deciziilor de investiţii privind sporirea capacităţilor de producţie, trebuie să se aibă în vedere, în primul rînd, strategia economică, elaborată pe baza studiilor de marketing, ştiut fiind faptul că, în etapa actuală, are loc o mutaţie a priorităţilor de la primatul fabricaţiei la cel al desfacerii, prin adaptarea continuă a procesului de producţie la mobilitatea exigenţelor sporite ale cumpărătorului. Marketingul, adică cucerirea pieţei prin satisfacerea necesităţilor consumatorilor, presupune un complex de activităţi şi îndeosebi informaţii multilaterale necesare studierii pieţei, corelarea cererilor de produse cu folosirea deplină a capacităţilor printr-o judicioasă planificare şi dezvoltare a producţiei, fundamentarea preţului pe baza costurilor de producţie, promovarea vînzărilor prin publicitate şi condiţii avantajoase de distribuire a produselor.

Criteriul de bază în organizarea producţiei trebuie să-l constituie, în final, satisfacerea consumatorului şi de aci necesitatea de a nu se lansa în fabricaţie produse pentru care nu avem, în prealabil, certitudinea că vor putea fi vîndute. De altfel, pentru asigurarea unei rentabilităţi corespunzătoare activităţii de producţie astăzi, mai pregnant decît oricînd, imperativul fabricării de produse care sînt solicitate cîştigă prioritate şi înlocuieşte vechiul dicton că „trebuie vîndut ceea ce se fabrică".

● Folosirea intensivă a maşinilor şi utilajelor

LA DIMENSIONAREA capacităţilor de producţie, încă din etapa definitivării studiilor de dezvoltare pe sector sau ramură şi ulterior cu prilejul elaborării temei de proiectare şi a studiului tehnic-economic al investiţiei, deosebit de condiţiile şi posibilităţile de desfacere a producţiei, trebuie să se aibă în vedere că sporirea eficienţei activităţii economice se asigură, în primul rînd, prin folosirea raţională a ceea ce avem. Subliniind importanţa acestei orientări la Conferinţa extraordinară a organizaţiei de partid a municipiului Bucureşti, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta că **„una din problemele esenţiale care trebuie să le înţeleagă fiecare maistru, inginer, muncitor, este că eficienţa economică începe cu folosirea intensivă a fondurilor fixe. De felul cum vom folosi mijloacele fixe, obţinînd cu fondurile existente o producţie cît mai mare, depinde în mod esenţial ridicarea eficienţei economice"**.

Dacă, dimensionarea optimă a capacităţilor de producţie constituie în condiţiile unei industrii moderne, bazată pe procese de producţie mecanizate şi automatizate, un imperativ al progresului, recunoscut pe plan mondial, folosirea deplină a capacităţilor existente constituie o necesitate obiectivă cu multiple implicaţii economice, sociale şi politice. Acest fapt impune ca la sporirea capacităţilor de producţie, prin investiţii, să se apeleze numai după ce au fost epuizate celelalte posibilităţi de sporire a producţiei şi, în primul rînd, folosirea deplină a capacităţilor existente prin utilizarea integrală a potenţialului instalat, îmbunătăţirea organizării producţiei şi a fluxurilor tehnologice sau prin eliminări de locuri înguste. Necesitatea acestei orientări derivă atît din faptul că utilizarea la capacitatea reală a fondurilor fixe asigură creşteri de producţie într-un termen scurt, fără investiţii suplimentare, cît mai ales a situaţiei că folosirea deplină a utilajelor şi instalaţiilor nu implică în general, forţă de muncă suplimentară, ci aceasta se realizează pe baza ridicării calificării şi a experienţei, ceea ce se reflectă pozitiv şi în nivelul preţului de cost pe unitatea de produs.

Sporuri de producţie, cu un cost redus şi fără necesităţi suplimentare de investiţii, se pot obţine, în primul rînd, **prin folosirea mai bună a utilajelor şi instalaţiilor, al căror indice de folosire se menţine încă scăzut în multe sectoare de activitate.** „Trebuie arătat — sublinia tovarăşul secretar general al partidului în raportul prezentat la Conferinţa Naţională — că în industria noastră coeficientul schimburilor de lucru al muncitorilor din secţiile de bază se află la un nivel de 1,75. Potrivit unor calcule estimative, printr-o încărcare mai bună a capacităţilor de producţie se poate asigura o producţie industrială suplimentară de circa 20—25 milioane lei".

Rezervele existente în folosirea maşinilor şi agregatelor se datoresc atît timpului neprogramat care reprezintă circa 19% din timpul disponibil la maşinile din secţiile de bază şi 35% la maşinile din secţiile auxiliare cît şi timpului nefolosit ca urmare a întreruperilor accidentale din cauza lipsurilor în organizarea sau aprovizionarea locurilor de muncă.

Indici scăzuţi de folosire a fondului de timp se semnalează şi la instalaţiile sau liniile tehnologice, cauzele care conduc la această situaţie datorîndu-se lipsei de comenzi sau reparaţiilor capitale în cazul maşinilor pentru prelucrarea maselor plastice, opririlor tehnologice în cazul instalaţiilor la laminoare, neîncărcării integrale a maşinilor şi preselor în industria prelucrării lemnului etc.

Prin ridicarea gradului de folosire a timpului de lucru al maşinilor-unelte numai cu 5%, s-ar crea condiţii pentru a se asigura o producţie suplimentară de 1500 milioane lei.

Folosirea mai judicioasă a timpului de lucru al utilajelor, întregită cu generalizarea lucrului în schimbul II şi extinderea schimbului III creează condiţii de a se realiza într-o perioadă scurtă cu costuri reduse producţii suplimentare. Existenţa acestor importante rezerve în folosirea utilajelor cere din partea tuturor factorilor care participă la procesul de realizare a investiţiilor, ca achiziţiile de noi utilaje să se facă numai în măsura în care este asigurată folosirea completă a celor existente.

● Utilizarea judicioasă a spaţiilor de producţie

SÎNT POSIBILITĂŢI de a se spori capacităţile de producţie prin montarea de utilaje şi agregate în spaţii construite ce nu sînt folosite corespunzător. În urma unei verificări efectuate de organele Băncii de Investiţii în cursul anului 1971, a reieşit că 24 de întreprinderi industriale deţineau o suprafaţă disponibilă de 24 000 mp pe care, dacă s-ar fi amplasat utilajele existente, unele chiar din stoc, s-ar fi putut obţine o importantă producţie suplimentară.

O atenţie sporită trebuie acordată modului de gospodărire a spaţiului construit şi cu prilejul elaborării documentaţiilor tehnico-economice aferente unor lucrări cu caracter de dezvoltare. Sînt frecvente cazurile în care, printr-o analiză judicioasă a spaţiilor construite, efectuată de organele de avizare, de comun acord cu proiectanţii şi titularii de investiţii, au putut reduce spaţiile propuse a se construi.

La lucrarea privind „dezvoltarea fabricii de rulmenţi Bîrlad", pentru hala sculărie şi autoutilări s-a prevăzut o suprafaţă cu 3 000 mp mai mare decît rezulta ca necesară, valoarea investiţiei fiind astfel majorată, în mod nejustificat, cu 4,5 milioane lei. La lucrarea „laminor de sîrmă cu două fire" de la C.S. Hunedoara, pentru depozitarea firelor de oţel a fost prevăzută o hală cu o înălţime de 21 m care a fost redusă la avizare la 17 m; în acelaşi timp, 40% din hală s-a înlocuit cu un depozit descoperit, valoarea investiţiei fiind astfel redusă cu 2,3 milioane lei. Cazuri similare s-au mai constatat la lucrarea „dezvoltarea fabricii de produse refractare"-Alba Iulia, „dezvoltarea şi sistematizarea şantierului naval"-Drobeta—Turnu Severin, „dezvoltarea uzinei de aluminiu"-Slatina etapa IV şi V etc.

Reducerea costului construcţiilor prin dimensionarea raţională a spaţiilor, alegerea unor soluţii constructive uşoare, eficiente, condiţie de care trebuie să se ţină seama ori de cîte ori se propune realizarea unei noi construcţii, constituie o cale eficientă de satisfacere a necesităţilor, în condiţii de eficienţă economică.

● Atingerea într-o perioadă scurtă a parametrilor prevăzuţi

POSIBILITĂŢILE de sporire a producţiei se pot asigura fără investiţii suplimentare şi prin scurtarea perioadei de atingere a parametrilor tehnico-economici aprobaţi şi, respectiv, prin mobilizarea factorilor de resort pentru realizarea lor la capacităţile la care această perioadă a expirat.

La începutul acestui an, din cele 73 capacităţi la care termenele de raportare a parametrilor au expirat, indicatorii tehnico-economici au fost realizaţi integral numai la 10 obiective, la 35 obiective indicatorii au fost realizaţi parţial iar un număr de 28 obiective cu o valoare de fonduri fixe de 4.029,2 milioane lei n-a realizat nici un indicator din acestea; cîte 8 capacităţi sînt din cadrul Ministerului Industriei Chimice, şi respectiv Ministerului Industriei Metalurgice, 6 capacităţi din cadrul Ministerului Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, 2 capacităţi din cadrul Consiliului popular al municipiului Bucureşti etc.

Deşi perioadele de atingere a indicatorilor tehnico-economici s-au stabilit cu multe rezerve, sînt capacităţi de producţie care nici după 2 ani nu şi-au atins parametrii aprobaţi: instalaţia de sodă calcinată grea de la Uzina de produse sodice Ocna Mureşului, instalaţia de acid sulfuric de la Uzina metalurgică de metale neferoase Copşa Mică, fabrica de plăci fibrolemnoase de la Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului Drobeta-Turnu Severin, atelierul de profile îndoite de la Uzina metalurgică Iaşi.

La neconfirmarea în exploatare a parametrilor aprobaţi, pe lîngă deficienţele constructive ale instalaţiilor, pregătirea cadrelor de deservire a acestora, lipsa de materii prime, o pondere importantă o deţine neasigurarea desfacerii producţiei la nivelul capacităţii puse în funcţiune, cum este cazul atelierului de cuie de la Uzina de sîrmă şi produse din sîrmă Buzău, trăgătoria de bare de la Uzina Oţelul Roşu, salinele Ocna Mureş şi Tîrgu Ocna.

De asemenea, la nerealizarea parametrilor aprobaţi a contribuit şi schimbarea sortimentală a producţiei, datorită necunoaşterii de la început a cererilor consumatorilor, ceea ce a făcut ca unele utilaje să rămînă nefolosite integral, aceasta fiind cazul secţiei de cablare de tracţiune şi trăgătoria de oţel tare de la uzina „Industria sîrmei"—Cîmpia Turzii, secţia de lanţuri de la uzina „Ciocanul"—Nădlag, turnătoria de piese mici la uzina „23 August" etc.

Creşterea producţiei se poate asigura şi printr-o preocupare sporită pentru folosirea mai bună a suprafeţelor de producţie pe care, cu investiţii mici, se pot introduce noi utilaje de producţie în cadrul spaţiilor existente.

Prin mobilizarea factorilor de resort pentru aducerea obiectivelor în situaţia de a se atinge indicatorii şi prin scurtarea perioadei de atingere a indicatorilor la obiectivele în curs, se pot de asemenea mobiliza importante rezerve ale economiei.

În această privinţă concludentă este situaţia celor 20 de obiective, cu instalaţii din import, puse în funcţiune în 1970 şi 1971. Pînă la începutul acestui an, la un număr de 18 instalaţii, producţia realizată nu a fost la nivelul prevăzut în graficele de atingere a parametrilor proiectaţi; volumul producţiei nerealizate a însumat circa 1,1 miliarde lei, din care 446,2 milioane la unităţile din cadrul Ministerului Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, de 352,5 milioane lei la unităţi din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, de 324,5 milioane lei, la unităţi din cadrul Ministerului Industriei Chimice şi 6,4 milioane lei la unităţi din cadrul Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini.

● Capacităţile de producţie să fie corelate cu nevoile reale

NECESITATEA ECONOMICĂ a investiţiilor productive trebuie să fie justificată de cerinţele creşterii producţiei în concordanţă cu nevoile planificate dintr-o perioadă viitoare şi fundamentată cu soluţia cea mai favorabilă, reieşită din variantele calculului eficienţei economice prin: a) **eliminarea locurilor înguste,** adică asigurare cu investiţii minime, o concordanţă deplină între capacităţile tehnice a secţiilor ce iau parte la un flux de producţie; b) **reutilarea, modernizarea şi dezvoltarea întreprinderilor existente** fapt ce asigură posibilităţi de folosire a cadrelor şi a utilităţilor, sau c) **construirea de uzine şi fabrici noi,** cînd celelalte căi sînt nesatisfăcătoare sau neeconomice.

Capacităţile de producţie, atît în cazul dezvoltărilor cît şi al uzinelor şi fabricilor noi, trebuie să fie astfel concepute încît să asigure prin soluţii economicoase, prin dimensionarea raţională a spaţiilor construite şi a dotărilor tehnologice, ţinînd seama de dezideratul valorificării superioare a resurselor naturale ale ţării şi de posibilităţile de desfacere a produselor pe piaţa internă şi la export, realizarea producţiei de calitate superioară, ieftină şi cu sortimente variate, cu o eficacitate ridicată, care să prezinte o rentabilitate sporită noilor unităţi.

Efortul de investiţii nu este compensat cu efectele ce se obţin în cazul obiectivelor la care potenţialul instalat nu poate fi folosit, fie ca urmare a supradimensionării capacităţii încă din etapa proiectării, fie, mai ales, a necunoaşterii, în mod documentat, a condiţiilor şi posibilităţilor de desfacere a produselor în condiţiile în care utilajele şi instalaţiile necesare acestora au fost aduse din import cum este cazul secţiei de hîr-

r. Ioan L. CIOLAN
vicepreşedinte al Consiliului de Administraţie al Băncii de Investiţii

(Continuare în pag. 18)

O SARCINĂ DE MARE IMPORTANȚĂ REIEȘITĂ DIN DOCUMENTELE CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R.

GOSPODĂRIREA JUDICIOASĂ A METALULUI

RIDICAREA EFICIENȚEI ECONOMICE a întreprinderilor — sarcină centrală în actualul cincinal — este indisolubil legată de utilizarea rațională a tuturor resurselor și de reducerea cheltuielilor de producție. Un rol important în această direcție îl are economisirea metalului.

La Conferința Națională a partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, *arătînd că reducerea cheltuielilor materiale constituie o sarcină economică de cea mai mare importanță a subliniat:* **„Trebuie luate măsuri hotărîte pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale și combustibil. Este necesar să ne preocupăm mai intens de economisirea metalului, de eliminarea pierderilor la laminare și prelucrare".**

Antrenate în marea întrecere pentru realizarea actualului cincinal înainte de termen, pentru transpunerea în viață a măsurilor adoptate de Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie a.c., colectivele întreprinderilor din județul Brașov și, îndeosebi, cele din uzinele constructoare de mașini, și-au fixat ca obiectiv major al activității lor, **gospodărirea judicioasă a metalului, în vederea folosirii acestuia cu eficiență maximă.** *Lucru este pe deplin explicabil dacă avem în vedere faptul că* **în acest an, industria brașoveană prelucrează peste 700 000 tone metal, din care aproape jumătate sînt laminate.**

O privire restrospectivă arată că eforturile marilor consumatori de metal — întreprinderile constructoare de mașini — au fost concentrate, încă din faza de proiectare, spre **dimensionarea rațională a vehiculelor și mașinilor, spre aplicarea și extinderea unor tehnologii moderne, care să permită realizarea produselor și subansamblelor în condițiile obținerii unui indice înalt de folosire a metalului, o mai bună gospodărire a deșeurilor rezultate în procesul de producție.** *Reamintim aici faptul că, la finele anului 1971,* **întreprinderile industriale din județul Brașov au raportat o economie de 2500 tone metal față de normele de consum planificate, ceea ce a favorizat reducerea cheltuielilor de producție cu 46 milioane de lei.**

- **Asimilarea de produse noi la parametrii tehnico-economici înalți și modernizarea celor din fabricația curentă — punctul de pornire al economisirii metalului**
- **O mai largă și consecventă promovare a procedeelor tehnologice moderne și extinderea utilizării maselor plastice**
- **Pentru înlăturarea risipei de oțeluri speciale, sculele normalizate să fie executate de întreprinderile specializate și profilate în acest scop**
- **Industria siderurgică poate acorda un sprijin mai larg uzinelor constructoare de mașini prin asimilarea de oțeluri de calitate și prin livrarea laminatelor la toleranțe negative și la lungimi fixe sau multiple**

ACTIVITATEA amplă ce o desfășoară întreprinderile constructoare de mașini pe linia înnoirii produselor, atît prin asimilarea în fabricație a unor vehicule, mașini și aparataje cu parametrii tehnici și economici înalți, cît și prin modernizarea celor din fabricația curentă, creează premise favorabile unei utilizări judicioase și valorificării într-un grad mai înalt a metalului. În cazul Uzinei „Tractorul" de pildă, un indicator care reflectă în mod veridic preocuparea proiectantului pentru o dimensionare cît mai judicioasă a tractoarelor, este **greutatea pe cal putere.** Iată cum se prezintă situația din acest punct de vedere la produsele asimilate în ultimii ani: U 445 — 34,48 kg/CP; U DT 445 — 39,70 kg/CP; U 550 — 33,60 kg/CP.

Paralel cu asimilarea unor noi tipuri de tractoare, compartimentele de concepție și de pregătire a fabricației, sînt angrenate în acțiunea de modernizare a celor din fabricația curentă, în cadrul căreia, prin creșterea puterii motorului, se realizează o diminuare a greutății pe cal putere. Așa, de pildă, **prin reproiectarea tractorului de 65 CP, a rezultat o creștere a puterii la 80 CP și, ca urmare, greutatea pe CP s-a redus de la 46,5 kg/CP la 38,6 kg/CP, iar la tractorul pe șenile de la 93 kg/CP la 85,5 kg/CP.** Aceste consumuri sînt comparabile cu tipurile similare realizate de unele firme străine cu renume. Iată, în tabelul nr. 1, cum se prezintă situația la tractorul de 80 CP.

Firește că nici la aceste produse și nici la alte tipuri de tractoare din fabricația curentă, limita nu a fost nici pe departe atinsă, că prin modernizare se pot obține încă reduceri substanțiale ale greutății pe CP. **Prin reproiectarea, de exemplu, a tractorului greu de 150 CP și prin echiparea acestuia cu motor de 180 CP, se va ajunge de la 135,3 kg/CP la 83,5 kg/CP, ceea ce îl va situa din acest punct de vedere printre cele mai competitive tractoare pe piața externă.**

Demne de reținut sînt și rezultatele obținute în creșterea coeficientului de tară a autocamioanelor realizate la Uzina de autocamioane, **care reprezintă în momentul de față 1,8—1,99.** La creșterea acestui coeficient au contribuit modificările constructive aduse în ultimul timp autocamioanelor fabricate. Astfel, prin asimilarea punții motoare cu reductor planetar a fost posibilă înlocuirea a două agregate — cutia intermediară și puntea motoare — cu un singur raport. **Prin această modificare constructivă, s-a obținut, pe lîngă ridicarea portanței punții motoare de la 6,8 t la 7,5 t, și o economie de metal de 20 kg/autocamion, iar prin eliminarea traversei motor și înlocuirea cu suporți consolă, s-a redus greutatea cu 9,5 kg/autocamion.** Iată, în tabelul nr. 2, care este evoluția modernizării produselor de bază prin reproiectare la Uzina de autocamioane.

Tabelul nr. 1

Greutatea specifică a tractorului în kg (tractorul nefiind alimentat)

	80 CP cu 2 roți motrice	80 CP cu 4 roți motrice	80 CP pe șenile
Tractor FIAT	3100	3700	6450
Tractor U.T.B.	3100	3400	6650

Tabelul nr. 2

Produsul	Greutatea la intrarea în fabricație kg	Greutatea în kg. în anul 1971	Greutatea în kg. în anul 1972
S.R. 113	3345	3152	3126
SR 132	3209	3124	3115
6 BRIS—25	3060	2940	2921
S.R. 114	3895	3771	3745

CU TOATE rezultatele bune obținute în aceste două mari uzine brașovene pe linia reducerii greutății specifice a produselor, trebuie să subliniem că prin reproiectări constructive se pot realiza încă mari economii de metal, mai ales printr-o dimensionare mai suplă a diferitelor repere sau subansamble. În acest sens **proiectanții se orientează din ce în ce mai mult spre utilizarea pe scară mai largă a oțelurilor slab aliate de calitate.** Dar pentru că sortimentele și cantitățile de oțeluri slab aliate oferite de metalurgie sînt încă reduse, **ar fi absolut necesar să se treacă mai operativ la asimilarea unor noi mărci de oțeluri indigene slab aliate.** Prin aceasta, constructorii de mașini din întreaga țară, inclusiv cei din județul nostru, vor primi un sprijin eficient în eforturile pe care sînt hotărîte să le depună pentru a valorifica în mod superior metalul. De altfel, acest lucru corespunde tendinței existente pe plan mondial unde se constată, în afara consumului de oțeluri aliate, și un consum tot mai mare de oțeluri slab aliate, determinată de cerința de a realiza mașini și utilaje cu performanțe înalte și cu o masă cît mai mică.

La acest capitol se cuvine să menționăm și o altă problemă de mare însemnătate în sporirea eficienței economice și anume aceea a **folosirii pe scară mai largă a înlocuitorilor metalului, îndeosebi a maselor plastice.** Este cunoscut că **prin utilizarea în construcția de mașini a unei tone de mase plastice se creează posibilitatea înlocuirii a 3—3,5 tone metal.** Ceea ce s-a realizat pînă acum în acest domeniu, mai ales la fabricația autocamioanelor și tractoarelor, este cu totul insuficient și departe de a corespunde posibilităților, dar mai ales necesităților. Unele cifre sînt edificatoare în acest sens. **Greutatea pieselor din masa plastică pe autocamionul SR 113 reprezintă în momentul de față doar 10,2 kg, iar la tractorul U 650 — circa 3,1 kg.** De mai mult timp se poartă discuții între Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei Chimice și întreprinderile subordonate acestora, în vederea diversificării producției de mase plastice. **Credem că ar fi potrivit ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să profileze o unitate proprie, specializată pentru execuția pieselor din mase plastice specifice industriei construcțiilor de mașini.** Pe de altă parte, **Ministerul Industriei Chimice trebuie să asigure materialele plastice respective la nivelul celor obținute din import.** Este vorba, în primul rînd, de polipropilenă, poliamidă și terpolimer ABS, materiale solicitate de către constructorii de mașini.

În ce privește înlocuirea unor piese din fontă și oțel cu piese din aluminiu, deși există posibilități multiple, totuși întreprinderile ridică o serie de probleme ce condiționează utilizarea pe scară mai largă a acestora. Așa, de exemplu, **se menționează prețul relativ ridicat al aluminiului livrat de Uzina din Slatina** (15 lei/kg). Coeficientul metal lichid pe piesa bună turnată este încă relativ ridicat — de 2,46 la Uzina de autocamioane din Brașov — ceea ce conduce la prețul pe piesă bună turnată de 35 lei/kg. Considerăm că ar fi indicat ca **Institutul de cercetări tehnologice al Ministerului Industriei Construcțiilor de mașini, în colaborare cu o serie de întreprinderi constructoare de mașini, să precizeze în cadrul unor studii acele repere la care înlocuirea fontei cu aluminiu este indicată sub aspect tehnico-economic; de asemenea, studiul ar trebui să conțină și propuneri privind profilarea și specializarea unor întreprinderi în acest sens.**

Socotim că rezolvarea favorabilă a acestor probleme are o importanță deosebită, întrucît acțiunea de înnoire a produselor în acest cincinal va cunoaște și în județul nostru o mare amploare. Astfel, **se prevede că, pînă la sfîrșitul cincinalului, să se asimileze 3050 produse și articole noi, iar 587 produse să fie modernizate, ponderea acestora în totalul producției globale ce urmează a se realiza, să reprezinte peste 60% la capătul anului 1975.** La unele întreprinderi această pondere va depăși pe cea realizată pe județ (94,5% la „Electroprecizia"-Săcele, 79,0% la „Hidromecanica" și 62% la Uzina de autocamioane din Brașov).

UN ROL HOTĂRÎTOR în utilizarea cu maximum de eficiență a metalului, îl au **tehnologiile de fabricație.** În zilele noastre nu este de conceput realizarea sarcinilor de plan, obținerea unui ritm înalt de creștere a productivității muncii, de reducerea costurilor de producție, **fără promovarea și extinderea consecventă a procedeelor tehnologice moderne.** De altfel, practica, experiența, confirmă că rezervele cele mai mari pentru valorificarea judicioasă a metalului se localizează în domeniul tehnologiilor. Aceasta înseamnă că execuția unui reper, a unui subansamblu sau produs, trebuie concepută în ideea aplicării în toate verigile fabricației a unor tehnologii de vîrf. Acest lucru este demonstrat în ultimă instanță de către coeficientul de utilizarea metalului. **Dacă la fabricația tractoarelor și autocamioanelor acesta se situează între 70—80%, trebuie să arătăm că există încă în județ produse la care acest indice nu se ridică peste 50%.** Din această categorie fac parte unele tipuri de transmisii hidraulice, accesoriile de mașini-unelte, unele serii de rulmenți, mașinile de stropit și prăfuit ș. a.

În domeniul promovării tehnologiilor moderne, constructorii de mașini brașoveni au un cîmp larg de acțiune. De altfel, ceea ce s-a realizat în această direcție într-o serie de întreprinderi din industria județului, constituie un motiv în plus pentru a milita consecvent pe această linie. Așa, de exemplu, turnătoriile de fontă de la uzinele de autocamioane și tractoare, folosesc cu succes procedeul de turnare cu miezuri executate în cutii calde. Acest gen de miezuri se utilizează la circa 80% din producția de piese turnate din fontă de la cele 2 uzine. **Numai la turnarea blocului cilindrilor de la tractorul U 650 s-a obținut o reducere de 10 kg/buc., realizîndu-se în 1971 o economie de 400 tone metal.** Totodată, **productivitatea muncii la operațiile de execuție a miezurilor și dezbaterea pieselor a crescut cu 100% iar consumul de manoperă la aceste operații s-a redus de la 16,24 ore/tonă la 7,68 ore/tonă.** În vederea creșterii preciziei dimensionale a pieselor turnate, la Uzina de autocamioane s-a introdus execuția formelor pe mașini cu înaltă presiune. **Numai prin acest procedeu se vor economisi în 1972 peste 900 tone metal.** Din studiile făcute rezultă că aceste procedee se pot extinde cu rezultate bune și în turnătoriile Uzinei de reparații material rulant, a Uzinei Hidromecanica ș.a.

Forjarea prin extruziune la cald se aplică la peste 40 repere la Uzina „Tractorul", obținîndu-se pe această cale piese cu configurații complexe, cu adaosuri de prelucrare minime, **permițînd obținerea unui coeficient de utilizarea metalului de 85%.** Anual, **la aceste 40 repere se realizează o economie de aproape 400 tone laminate;** totodată, introducerea **încălzirii prin inducție** în vedera forjării, **a permis reducerea pierderilor prin oxizi de la 4% sub 1%.** Din aceeași categorie a tehnologiilor moderne face parte și obținerea prin deformație plastică la cald a burghielor la Fabrica de scule Rîșnov, procedeu de înaltă eficiență economică.

Un interes deosebit prezintă și **procesul de extrudare la rece a metalelor.** Cu toate că unele întreprinderi din Brașov au efectuat încă în urmă cu 3—4 ani experiențe soldate cu rezultate bune, acest procedeu nu a fost generalizat pe măsura posibilităților și a cerințelor producției. **Doar Uzina de autocamioane îl aplică în momentul de față la 20 de repere, preliminînd pentru acest an o economie de 200 t metal.** Dintr-un studiu întocmit recent la uzină a rezultat că există posibilitatea extinderii acestui procedeu la 284 repere (ce se realizează în momentul de față prin metode clasice de așchiere). Aceasta ar avea drept rezultat, **la nivelul anului 1973, o eficiență economică concretizată în 1 045 tone metal, 990 000 ore economie de manoperă, 1600 mp de suprafață productivă eliberată și diminuarea numărului de muncitori cu 120, care ar putea fi orientați spre alte locuri de muncă.** Este drept, aplicarea procedeului reclamă o investiție de 13,9 milioane lei, dar economiile ce se pot realiza anual se ridică la circa 34 milioane lei. Procedeul se pretează la execuția unui mare număr de repere la Uzina „Tractorul", „6 Martie"-Zărnești, „Electroprecizia"-Săcele ș.a.

O atenție deosebită se cere acordată **raționalizării consumului de metal la execuția sculelor** în secțiile de autoutilare și mecanic-șef, unde se folosesc cantități apreciabile de oțeluri aliate. Aici se pune problema **executării centralizate a unor scule normalizate în întreprinderile specializate și profilate pe o asemenea producție.** Trebuie să arăt că un burghiu spiral de ∅ 28 mm, de exemplu, executat la Fabrica de scule din Rîșnov, se realizează la un preț de 117 lei, în timp ce în sculăriile unor uzine un asemenea burghiu costă 198 lei, iar o freză de crestat de ∅ 100×5 mm costă 48 lei, respectiv 164 lei. În același timp, aș vrea să menționez **consumul nerațional de oțeluri de matriță înregistrat la forjarea pieselor.** În forjele uzinelor din județul Brașov, acest consum este de 28—32 kg/tonă de piese forjate, în timp ce în străinătate se înregistrează un consum de numai 18—20 kg/tonă. Din analizele făcute se desprinde necesitatea îmbunătățirii calității blocurilor de matrițe elaborate la U.M.G.B. și Uzina „Progresul"-Brăila.

În legătură cu promovarea tehnologiilor moderne găsesc ca deosebit de in-

ing. Virgil BARAȘ
Comisia economică a Comitetului județean Brașov al P.C.R.

(Continuare în pag. 18)

AL VI-LEA TÎRG DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM

TRATATIVE, CONTRACTE FERME, SONDAJE DE OPINIE – ÎN CADRUL UNEI MANIFESTĂRI COMPETITIVE

DUPĂ CUM AM MAI ANUNȚAT și în numărul nostru precedent, la Complexul expozițional din Piața Scînteii este în plină desfășurare cea de-a VI-a ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum. Această manifestare este menită să contribuie la perfecționarea continuă a ansamblului de raporturi dintre producători și reprezentanții comerțului, la crearea unui cadru cît mai adecvat pentru diversificarea și intensificarea producției bunurilor de consum, la ridicarea calității mărfurilor, spre cît mai deplina satisfacere a nevoilor de aprovizionare a populației.

Așa cum se desfășoară, sub multiple aspecte, Tîrgul constituie o confirmare a funcției comerciale a centralelor industriale și întreprinderilor, funcție instituționalizată prin Legea nr. 11/1971 privind organizarea și conducerea unităților economice socialiste de stat și prin Legea nr. 79/1969 privind contractele economice.

Subliniind prevederile Hotărîrii Consiliului de Miniștri privind organizarea și funcționarea în 1972 a celui de-al VI-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum, ministrul comerțului interior, Nicolae Bozdoc, în cuvîntul de deschidere, a reliefat obiectul principal al actualei ediții: contractarea de mărfuri pentru aprovizionarea populației cu bunuri de consum pe anul 1973, desfășurarea tratativelor pentru schimbul de mărfuri cu alte țări.

De altminteri, prin însuși modul de organizare și etalare, s-au creat condiții corespunzătoare ca întreprinderile producătoare și cele comerciale de pe întreg cuprinsul țării să poată desfășura o activitate eficientă — prin oferte și tratative finalizate în contracte ferme — în vederea punerii la dispoziția cumpărătorilor în anul viitor a unui fond de marfă potrivit cerințelor lor. Pentru că acesta este scopul final al Tîrgului și atingerii lui i se subordonează toate manifestările care au loc zilnic în incinta lui.

Totodată, Tîrgul dă posibilitatea firmelor străine de a cunoaște realizările industriei noastre producătoare de bunuri de consum, de a lua contact cu întreprinderile românești de comerț exterior, pentru tranzacții și încheieri de contracte în vederea exportării produselor noastre și pentru schimb de mărfuri cu alte țări.

DIVERSITATE, CALITATE, NOUTATE

ORGANIZAREA actualei ediții a Tîrgului a fost făcută pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul inaugurării celui de al V-lea Pavilion de mostre din toamna anului trecut și se înscrie în ansamblul măsurilor privind perfecționarea relațiilor dintre industrie și comerț. Aceasta corespunde sarcinilor ce revin ministerelor și celorlalte organe centrale, în domeniul producției și aprovizionării populației cu bunuri de consum, — sarcini trasate de Congresul al X-lea și de Hotărîrile Conferinței Naționale a partidului din 19—21 iulie 1972, referitoare la dezvoltarea, lărgirea și diversificarea în continuare a sortimentelor de mărfuri, a ridicării calității produselor, a bunei gospodăriri a fondului de mărfuri și a desfacerii acestela în condiții corespunzătoare, pentru satisfacerea în condiții tot mai bune a nevoilor și exigențelor oamenilor muncii.

Într-adevăr cele peste 100 000 de exponate ilustrează și dovedesc în mod grăitor inițiativa, imaginația și hărnicia sutelor de mii de muncitori, ingineri, proiectanți și tehnicieni din sectoarele producătoare de bunuri de consum ale industriei republicane, locale și cooperatiste, ele concretizează devotamentul și priceperea, pasiunea și efortul creator al cadrelor care muncesc în aceste domenii de producție, ce se bucură de o deosebită atenție din partea conducerii de partid și de stat, încadrîndu-se pe deplin în preocuparea centrală a partidului nostru: omul și nevoile sale.

Totodată, diversitatea, calitatea și noutatea produselor expuse evidențiază și reflectă succesele înregistrate într-un timp scurt de către industria noastră în domeniul bunurilor de consum.

Pe această direcție se înscriu, de altfel, diferitele manifestări și acțiuni care se întreprind în vederea cunoașterii gustului și dorințelor cumpărătorilor cum sînt, de pildă, sondajele efectuate de către Institutul de cercetări comerciale, în vederea satisfacerii acestor preferințe de către industrie și comerț. Să dăm un singur exemplu: chestionarul privind țesăturile de bumbac pentru vară și iarnă. Sînt mai multe grupe de întrebări, fiecare cu subpuncte, astfel: Cum preferați să fie imprimate țesăturile de bumbac? Ce desene preferați să aibă? Cum doriți să fie ele? Care este culoarea dominantă pe care o preferați la țesăturile imprimate? Vizitatorul nu are de făcut altceva decît să încercuiască cifra care corespunde intenției sale și eventual să noteze observațiile și sugestiile proprii într-o rubrică specială.

Și așa se procedează pentru fiecare familie și grupă de produse. Desigur, că e vorba de o acțiune de o deosebită amploare, avînd în vedere numărul foarte mare de produse pe care-l expun diversele ministere și organizații centrale participante. Dacă ne gîndim, bunăoară, că numai Ministerul Industriei Ușoare prezintă 40 000 de articole, industria locală și uniunile cooperatiste peste 26 000, Ministerul Chimiei peste 6 000 ne putem da seama de atenția care se acordă cunoașterii părerilor cumpărătorilor, ca și de volumul de muncă încorporat în această operație. Și toate acestea în condițiile unui aflux zilnic de peste 15 000 de vizitatori.

În ceea ce privește noutatea exponatelor, certitudinea prezenței lor în magazine la anul — garantată de faptul că n-au fost admise decît produse care au condiții asigurate pentru a intra în producția de serie în 1973 — ar fi dificil de alcătuit un inventar, fie el cît de sumar. Ne vom limita la a menționa că aproape 90 la sută din exponatele Ministerului Industriei Ușoare — care ocupă și cel mai mare spațiu de expunere, „Pavilionul A", cu o suprafață de 14 600 mp — sînt produse complet noi. De asemenea, 7 000 dintre articolele prezentate în pavilioane comune organizate pe județe de către industria locală, cooperația meșteșugărească, cea de consum și cooperația agricolă, reprezintă tot atîtea premiere industriale și artizanale. Dintre cele 2 000 de articole ale industriei alimentare, 500 sînt, de asemenea, noi. Enumerarea ar putea continua. Și este firesc să fie așa, dacă ținem seama că numai în industria ușoară producția va crește cu 40,3 la sută în anul 1973, în comparație cu anul 1970, populației fiindu-i puse la dispoziție cu 30 la sută mai multe bunuri de consum decît în acel an.

Că toate acestea exercită o puternică atracție pentru publicul vizitator (și cumpărător) o dovedește o cifră: prin cele 30 de puncte de vînzare ale producătorilor și comerțului care funcționează în incinta Tîrgului, numai în primele șase zile următoare inaugurării, s-au vîndut mărfuri în valoare de 13 milioane lei, față de 7 milioane lei cît însumau mărfurile vîndute anul trecut în 45 zile, prin punctele similare.

În acest an s-a acordat o atenție sporită contactării și contractării cu partenerii străini, luîndu-se din timp legătura cu peste 300 de firme de peste hotare, cărora li s-au lansat invitații de participare la Tîrg.

Se poate afirma că rezultatele cert pozitive ale actualului Tîrg se vor concretiza într-o structură superioară a indicilor cantitativi, calitativi și sortimentali ai fondului de marfă pe 1973. Pentru că, după cum am mai subliniat, această manifestare economică nu este o expoziție obișnuită, ci ea are un pronunțat caracter de lucru, este un veritabil tîrg prin care solicitările populației vor putea fi mai bine acoperite, prin care industria românească se va afirma mai puternic pe plan internațional.

RITMUL CONTRACTĂRILOR

• În sectorul de mobilă contractele pentru fondul pieței '73 s-au încheiat. Portofoliul de comenzi transformat în contracte ferme reprezintă 3,7 miliarde lei. Este de observat ca o caracteristică generală a exponatelor nivelul calitativ de realizare, soluțiile la care s-a apelat pentru producerea unui mobilier multifuncțional, îngrijit finisat, prin folosirea unor tehnologii și materiale moderne.

• Este în stadiu final prima etapă a contractărilor de confecții și încălțăminte adulți.

• Acțiunea de contractări în sectorul de articole metalo-casnice este în plină desfășurare; se lucrează la elaborarea anexelor și a contractelor, care vor fi semnate în cadrul Tîrgului.

OFERTE, TRATATIVE, CONTRACTE

CARACTERUL DE LUCRU al Tîrgului — cu cele trei obiective: contractarea fondului de marfă destinat pieței interne în anul 1973, schimbul de mărfuri cu alte state și tratative în vederea exportului — se relevă vizitatorului specialist încă de la intrarea în incinta oricărui pavilion.

Reprezentanții comerțului cercetează cu atenție mărfurile oferite de furnizori, notează și formulează comenzi pentru diferite sortimente. Reprezentanții furnizorilor centralizează comenzile primite alături de portofoliul anterior existent, le compară cu capacitatea de producție, după care invită partenerii comerciali la masa tratativelor. Se stabilesc nivele, se redistribuie sortimente, se poartă discuții cu privire la termene de livrare, se analizează atent clauzele contractuale, se soluționează operativ neînțelegerile precontractuale ivite uneori, inerente unei astfel de activități.

Acesta este tabloul general al operațiunii fundamentale care constituie scheletul funcției comerciale ale unităților economice: ofertare — tratative — contractare.

Din convorbirile avute cu mai mulți reprezentanți ai comerțului a rezultat că, în comparație cu anul trecut, fondul de marfă s-a îmbunătățit simțitor. Așa cum preciza presei tovarășul Dumitru Stamatiate, directorul comercial al I.C.R.T.I. Constanța: „A crescut diversitatea modelelor, s-a îmbunătățit paleta coloristică a țesăturilor, în special a celor din mătase".

Din ziarul Tîrgului aflăm opiniile tovarășului Ion Retezat, directorul comercial al I.C.R.T.I. Baia Mare: „Conlucrarea cu reprezentanții producătorilor este bună în unele sectoare și parțial deficitară în altele. Dacă în sectorul țesăturilor de lînă și mătase solicitările, cerințele noastre specifice s-au bucurat de atenția cuvenită, în cel al țesăturilor de bumbac nu au lipsit încercările de a se condiționa acoperirea necesarelor la unele articole, de contractarea altora care au o desfacere mai lentă, deoarece sînt rămase în urmă exigențelor cumpărătorilor. Firește sînt fenomene izolate".

Evident, asemenea tendințe sînt dăunătoare. Acceptarea acestui mod de a „contracta" ar avea ca primă consecință creșterea volumului de mărfuri nevandabile, ceea ce în final înseamnă importante imobilizări de fonduri și cheltuieli neeconomicoase (dobînzi penalizatoare, depozitare, degradare etc.). În legătură cu aceasta, reamintim că, așa cum a fost subliniat în cadrul lucrărilor Conferinței Naționale a Partidului, asigurarea unui fond de marfă diversificat, de calitate corespunzătoare este un imperativ atît pentru furnizor, cît și pentru organizațiile comerciale. Numai pe această cale se poate realiza îmbunătățirea continuă a fondului de marfă, destinat populației și care trebuie să răspundă cerințelor din ce în ce mai exigente ale consumatorilor.

Directorul coordonator al Tîrgului, tovarășul Ovidiu Drăgoi, a menționat un alt aspect nou, menit să faciliteze organizațiilor comerciale alegerea unui fond de marfă realizabil: O comisie mixtă (industrie-comerț) a analizat lista exponatelor, înlăturînd pe acelea care nu au asigurate condițiile de punere în fabricație în anul 1973.

Revenind la tripla funcție a Tîrgului — contractare pentru piața internă, schimb de mărfuri cu alte țări, tratative pentru export — considerăm oportună reliefarea unor consecințe pozitive pe care le va avea acest mod de organizare:

• Este o cale concretă de traducere în viață a prevederilor Legii nr. 71/1969 privind acordarea priorității pentru export. Într-adevăr, după cum sublinia și consilierul juridic Octavian Popescu din Ministerul Industriei Ușoare — desfășurarea paralelă a operațiunilor de contractare, permite industriei să angajeze față de partenerii externi fondul de marfă destinat exportului înainte de perfectarea contractelor pentru fondul pieței interne. Acest mod de a se proceda evită numeroase modificări de contracte la fondul pieței care se efectuau datorită unor priorități acordate exportului, după ce contractele cu organizațiile comerciale erau încheiate.

• Confruntarea industriei simultan cu partenerii interni și cei externi, constituie o veritabilă verificare a potențialului tehnic și a nivelului calitativ la care sînt realizate mărfurile oferite.

• Perioada în care se desfășoară operațiunile de contractare, se plasează acum cu cîteva luni mai devreme decît anul trecut. În aceste condiții se realizează — aproape — o altă prevedere a legilor contractelor economice și anume perfectarea contractelor înainte cu 6 luni (în speță numai 4) de perioada de plan următoare. Deținerea unor contracte ferme permite producătorilor — furnizori să organizeze din timp procesul de producție, să asigure aprovizionare tehnico-materială, să elaboreze un plan de producție corespunzător angajamentelor ferme luate prin contracte.

Așadar operațiile: ofertare — tratative — contractare, pentru anul 1973 se desfășoară în condiții organizatorice superioare anilor precedenți. Dacă s-ar înlătura o anumită practică care dăinuie de mai mulți ani și anume intervențiile prea frecvente, uneori nejustificate ale forurilor centrale tutelare ale beneficiarilor, am putea afirma că această ediție a contractărilor se desfășoară în întregime cu respectarea principiilor prevăzute de legea contractelor economice, dintre care cel mai important este: nașterea raporturilor juridice de furnizare prin acordul de voință al părților direct contractante.

ANEXE LA CONTRACTE INEXISTENTE?!?

DACĂ, după cum am arătat mai sus, îndeobște tratativele dintre producători și organizațiile comerciale s-au finalizat sau se vor încheia prin semnarea contractelor de către părțile prezente, nu la fel se prezintă situația în sectorul de textile-încălțăminte. Spre surprinderea noastră, deși tratativele sînt în plină desfășurare, n-am reușit să vedem nici măcar un singur exemplar de contract la vreuna dintre centralele sau întreprinderile furnizoare, pentru simplul motiv că printre unii lucrători din acest sector mai dăinuie mentalitatea că este suficient să se semneze numai anexele.

Să ne explicăm. Potrivit principiilor instituite prin Legea contractelor economice orice raport juridic de furnizare ia naștere prin îndeplinirea următoarei proceduri:

— beneficiarii emit comenzi, înscriind

Grupaj realizat de
M. POSTELNICU
Al. DETEȘAN

(Continuare în pag. 18)

Dezbatere organizată cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Bacău al P. C. R.

ZESTREA TEHNICĂ — FOLOSITĂ EFICIENT

Ce arată rezultatele și activitatea întreprinderilor industriale din județul Bacău, în legătură cu îndeplinirea cincinalului înainte de termen

ACTIVITATEA CE O DESFĂȘOARĂ COLECTIVELE DE OAMENI AI MUNCII din întreprinderile industriale pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan precum și a angajamentelor luate în întrecerea pentru realizarea cincinalului înainte de termen, se concretizează, zi de zi, în însemnate realizări. În perioada ce a trecut din acest an, ca urmare a fructificării mai bune a resurselor existente la fiecare loc de muncă, aproape fiecare unitate industrială a livrat economiei naționale peste plan produse mai multe, mai bune și mai ieftine.

Una din însemnatele rezerve care contribuie la obținerea de tot mai multe produse peste plan, la costuri reduse, o constituie și *utilizarea mai bună a tehnicii din dotare.* O preocupare asiduă pentru folosirea rațională a utilajelor, instalațiilor și agregatelor, realizarea în mod constant a unor indici înalți de exploatare, folosirea maximă a timpului de lucru și utilizarea eficientă a forței de muncă, o dovedesc și colectivele de muncă din întreprinderile județului Bacău. Stimulate de perspectivele luminoase ce le deschid țării Hotărîrile adoptate de recenta Conferință Națională a partidului, oamenii muncii băcăuani, au întreprins numeroase acțiuni în vederea depistării de noi resurse în utilizarea mașinilor și utilajelor din dotare, au trecut la aplicarea unor măsuri pe linia perfecționării organizării producției și a muncii, au introdus noi metode de înaltă productivitate în procesele de fabricație etc. Concretizarea tuturor posibilităților a determinat stabilirea la nivelul județului, a angajamentului de a realiza sarcinile prevăzute în planul cincinal în patru ani și jumătate, iar unitățile industriale din municipiul Bacău, și-au fixat ca obiectiv înfăptuirea cincinalului în patru ani și patru luni.

Ce acțiuni concrete s-au întreprins în domeniul utilizării mai bune a mașinilor și utilajelor, și cum se materializează ele? Spre ce direcții va trebui orientat efortul în viitor, pentru sporirea eficienței întregii activități, ce greutăți există, cum pot fi ele înlăturate? Iată cîteva întrebări la care s-a primit răspunsul unor cadre de conducere din principalele întreprinderi din județul Bacău, cu prilejul unei recente dezbateri organizate de „Viața economică" cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean de partid pe tema *„Zestrea tehnică din dotare — folosită din plin și eficient"*.

> „Se impun, (...) măsuri hotărîte pentru a elimina neajunsurile care mai persistă în utilizarea fondurilor fixe și care fac ca eficiența lor să nu fie încă pe măsura posibilităților, pentru a determina în cel mai scurt timp o schimbare radicală în acest domeniu".
>
> (Din Raportul prezentat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a partidului din 19—21 iulie 1972)

REZERVELE POTENȚIALE ATRASE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

ALĂTURI DE TOȚI OAMENII MUNCII din întreaga țară, colectivele din unitățile industriale **ale județului** Bacău, s-au angrenat în marea întrecere socialistă pentru realizarea cincinalului în 4 ani și 6 luni. Analizînd posibilitățile de creștere a producției și productivității muncii, mobilizînd rezervele existente, întreprinderile industriale din municipiul Bacău, care s-au angajat să realizeze cincinalul în 4 ani și 4 luni, vor produce în acest cincinal peste prevederile planului 5 400 garnituri de mobilă, 400 case prefabricate, 6 100 tone hîrtie, 2 300 tone armături industriale, 6 000 tone fibrotex ș.a. Cea mai mare parte a acestui spor de producție se va realiza pe seama creșterii productivității muncii și a utilizării raționale a materiilor prime și materialelor.

Conștienți că mai buna folosire a capacităților și a forței de muncă, înseamnă creșterea productivității muncii, a eficienței, materializată în reducerea costurilor și sporirea beneficiilor, sub îndrumarea și conducerea comitetului județean P.C.R., organele și organizațiile de partid din județul Bacău, toate colectivele de oameni ai muncii, au urmărit și urmăresc **folosirea cît mai deplină a capacității tuturor utilajelor, instalațiilor, mașinilor și agregatelor.** Au fost întocmite, în fiecare întreprindere, programe concrete în acest scop, care cuprind măsuri de perfecționare a organizării producției și a muncii, ridicarea calificării profesionale, introducerea de tehnologii moderne, generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, lichidarea locurilor înguste, a indisciplinei în muncă, folosirea deplină a timpului de lucru etc.

Comisia economică a Comitetului județean al P.C.R. a controlat și sprijinit organizațiile de partid, organele de conducere colectivă din întreprinderi, în determinarea concretă a rezervelor existente, în utilizarea lor eficientă. În centrul atenției s-a situat folosirea mașinilor-unelte la indici superiori, perfecționarea activității de reparații a utilajelor și mașinilor, utilizarea eficientă a fondurilor de tehnică nouă și cercetare, introducerea de tehnologii înaintate, extinderea activității de autoutilare etc.

Multe din acțiunile stabilite fiind finalizate, au făcut posibilă obținerea în fiecare unitate, cît și la nivelul județului, a unor însemnate realizări în îndeplinirea angajamentelor asumate. **În primele 7 luni ale anului, industria județului nostru a livrat în plus economiei naționale o producție marfă în valoare de peste 84 milioane lei. Totodată au fost dobîndite,** în primele 6 luni ale anului, **beneficii peste plan în valoare de 22 milioane lei.**

De la începutul acestui an, **nomenclatoarele de fabricație ale întreprinderilor băcăuane s-au îmbogățit cu încă 180 de sortimente.** În unitățile Grupului industrial de petrochimie de la Borzești, de pildă, au fost asimilate două noi tipuri de copolimeri butadien-stirenici, de mare duritate, care pot înlocui oțelul în construcția unor părți de mașini. Au fost incluse în fabricație patru sortimente de latexuri sintetice, mai multe tipuri de substanțe pentru combaterea dăunătorilor din agricultură, toate primind la omologare calificativul „excelent". Printre realizări se numără și noile tipuri de case de vacanță și garniturile de mobilă introduse în fabricație de colectivele Complexelor pentru prelucrarea lemnului de la Bacău și Comănești, precum și vanele și robineții industriali, cu diametre cuprinse între 50—125 mm, realizați la Uzina metalurgică din Bacău. **Introducerea în fabricație a unor sortimente care pînă acum se importau, va permite unităților industriale din județul Bacău să obțină numai în cursul acestui an, economii valutare de peste 20 milioane lei.**

Referindu-mă la preocuparea permanentă pentru îmbunătățirea indicilor de folosire a utilajelor tehnologice, subliniez că la majoritatea unităților s-au obținut rezultate superioare anului 1971. Spre exemplu, creșterea acestor indici la Fabrica de șuruburi în semestrul I a.c., față de 1971, a fost de 27,2%; la Fabrica de postav Buhuși 15%; la Fabrica Letea 1,4% etc.

O preocupare deosebită s-a manifestat în ce privește utilizarea timpului de lucru. S-a reușit ca pe tot județul, procentul de utilizare a timpului de lucru să crească de la sub 95% la aproape 96%. Sînt însă multe colective de muncă care au dobîndit realizări peste această medie: Fabrica Letea — 97,7%, I.E.C. Borzești — 97,5%, Complexul de prelucrare a lemnului Bacău — 97,3%, Complexul de prelucrare a lemnului Comănești — 96,7% etc.

Analizele efectuate au scos la iveală faptul că în domeniul utilizării capacităților de producție mai sînt încă însemnate rezerve. Pe total județ coeficientul de utilizare a mașinilor-unelte a fost în trimestrul I a.c. relativ scăzut (60%), iar unele unități s-au situat sub această medie: Uzina metalurgică — Bacău, Unitatea zonală de reparații-Borzești, C.E.I.L. Bacău, Fabrica „Proletarul" etc. Multe din cauzele acestei situații se datoresc existenței unor deficiențe interne în organizarea producției și a muncii, dar parte din ele își au rădăcina în modul defectuos în care centralele industriale au făcut planificarea utilizării capacităților; neasigurarea aprovizionării tehnico-materiale ritmice, lipsa de repartizare a unor fonduri și mijloace pentru pregătirea cadrelor etc.

O altă cauză o constituie **stagnările în producție,** care în semestrul I a.c. au reprezentat circa 221 727 ore-om. Ele s-au datorat nefuncționării utilajelor la parametrii proiectați (Uzina metalurgică-Bacău), dar mai ales unor goluri în aprovizionarea cu materii prime și materiale (Fabrica „Partizanul", Fabrica de postav Buhuși ș.a.). Paralel cu acest timp pierdut nejustificat, s-au înregistrat aproape 423 000 ore-om lucrate peste program (Fabrica de șuruburi-Bacău, Fabrica Letea, Fabrica de postav-Buhuși etc.). Dacă ne gîndim că ele reprezintă o uzare suplimentară a forței de muncă și a mașinilor, cheltuieli în plus la fondul de salarii, mărirea prețului de cost, cu toate celelalte consecințe ce decurg de aici, ne dăm seama că sîntem în fața unui larg cîmp de activitate, în care Comisia economică a Comitetului județean al P.C.R. trebuie să angajeze forțe importante, pentru îmbunătățirea actualei stări de lucruri. Eforturile vor trebui concentrate, mai ales, în domeniile ce privesc **ridicarea calificării cadrelor, îmbunătățirea activității de supraveghere și întreținere a mașinilor și utilajelor, impulsionarea responsabilității furnizorului în respectarea termenelor din contractele economice** etc.

În cadrul preocupărilor noastre de perspectivă în ce privește **creșterea randamentului tehnicii din dotare** intră și **îmbunătățirea folosirii timpului de lucru,** care la unele întreprinderi este încă destul de scăzut. Este adevărat că la unitățile din industria ușoară (Fabrica „Proletarul" și Fabrica de confecții din Bacău, Fabrica de postav-Buhuși), această situație se datorește unor cauze obiective (concedii de boală, de maternitate), dar la restul unităților (Exploatarea minieră-Comănești, Uzina metalurgică și Fabrica de șuruburi din Bacău), trebuie acționat ferm pentru reducerea numărului de ore afectate învoirilor, absențelor nemotivate, concediilor fără plată etc.

O problemă de importanță hotărîtoare pentru desfășurarea în condiții bune și cu efecte optime a procesului de producție o constituie **formarea unor cadre calificate și policalificate, care să acopere nevoile crescînde ale întreprinderilor noastre.** Consider că în această direcție, centralele industriale, întreprinderile, trebuie să manifeste mai multă inițiativă decît pînă în prezent. Ar trebui extinsă neîntîrziat experiența pozitivă dobîndită prin înființarea școlilor profesionale patronate de întreprinderi, în care unitățile industriale să urmărească direct și responsabil realizarea unei legături mai strînse între învățămînt și practică, predarea unor cunoștințe care să slujească nemijlocit nevoilor producției.

Așadar, avem încă de făcut față unor probleme — de a căror soluționare favorabilă depinde dobîndirea în continuare de noi succese pe linia realizărilor angajamentului asumat. Semestrul II din acest an l-am început sub auspicii mai bune. Oamenii muncii din întreprinderile județului, stimulați de Hotărîrile recentei Conferințe Naționale a partidului au trecut cu forțe noi pentru a realiza și depăși angajamentele asumate (în luna august au fost dobîndite în unele sectoare producții record), fapt ce ne dă certitudinea că bilanțul anului 1972 și a celorlalți din cincinal, va fi bogat, pe măsura capacității și condițiilor bune ce ne sînt asigurate.

Emil DONICI
șef sector coordonare și sinteză,
Comisia economică a Comitetului județean Bacău al P.C.R.

ORGANIZAREA FLUXULUI TEHNOLOGIC CONTINUU PE VERTICALĂ ȘI ORIZONTALĂ

UNA DIN PÎRGHIILE IMPORTANTE pe care întreprinderea noastră le-a pus în acțiune în vederea îndeplinirii sarcinilor trasate de recenta Conferință Națională a partidului în ceea ce privește utilizarea integrală a capacităților de producție, a constituit-o **mai buna organizare a fluxului tehnologic.** Ea a corespuns condițiilor concrete existente, vîrstei și gradului de tehnicitate a utilajelor noastre (unele avînd peste 20 ani vechime), permițînd realizarea și depășirea chiar a indicilor de utilizare planificați în semestrul I/1972 în proporție de 100,9% la mașinile de filat și de 100,66% la războaiele de țesut.

În prima fază, am elaborat o serie de studii care vizau în principal concepția de amplasare a utilajelor în flux tehnologic și, implicit, simplificarea traseelor de transport, eliminarea drumurilor încrucișate, a curselor inutile etc. Înainte de a efectua noua amplasare a utilajelor, a trebuit să organizăm lucrul pe etaje. În acest scop, **am întreprins un studiu în colaborare cu cadre didactice de la Universitatea din Iași, prin care s-au stabilit consolidările necesare, care să permită mai buna amplasare a mașinilor. Am reușit, astfel, să organizăm un proces tehnologic în flux continuu și pe verticală cu ajutorul lifturilor — la urcare și a toboganelor — la coborîre, realizînd o ordonare riguros științifică a procesului tehnologic, a întregului traseu al fluxului uman și material.**

Reorganizarea totală a fluxului tehnologic prin amplasarea rațională a mașinilor și utilajelor, fără reveniri în circuitul de producție, a dat posibilitatea să se reducă substanțial numărul transporturilor efectuate cu ajutorul mașinilor, să scadă personalul auxiliar din secții și prin aceasta au putut fi de asemenea eliminate, transporturile multiple care se făceau cu materialele și în special cu firele de lînă și de celofibră, care provocau o serie de pierderi, încărcînd în mod nejustificat normele tehnice de consum. Mai mult decît atît: pentru că multe fire se asemănau între ele, se întîmpla foarte frecvent ca unele să se amestece și după ce se puneau pe războaie, să se obțină produse la care să se constate numeroase defecțiuni, care duceau în final la deprecierea materialelor rezultate și la necesitatea acordării unor bonificații beneficiarilor.

Pe de altă parte, a apărut posibilitatea ca prin reamplasarea mașinilor și utilajelor, să se creeze noi spații de producție în cadrul întreprinderii, unitatea noastră fiind astfel amplasată, încît există foarte puține posibilități de lărgire a spațiului productiv în exterior. În felul acesta au intrat în circuitul producției noi suprafețe fără însă a se recurge la fonduri de investiții suplimentare pentru construcții. În același timp, s-a produs și o impulsionare în circuitul de producție, s-au eliminat stagnările la anumite utilaje, s-a creat posibilitatea reducerii stocurilor de producție neterminată, care există în fiecare fază, la fiecare operație și ca urmare a acestui fapt, s-au produs o serie de implicații favorabile în rezultatele financiare.

Amplasarea în flux a utilajelor din filatură, din țesătorie și din finisaj (pe secții și în cadrul fiecărei secții), a **permis reducerea transporturilor interioare per total cu 52%, a spațiilor de transport cu 50%, în timp ce personalul afectat acestei activități a fost și el redus în proporție de 40%.**

Efectele pozitive ale noii organizări s-au înregistrat și pe alte planuri. Astfel, **prin amplasarea a 150 de războaie în șiruri paralele — față de vechea metodă față în față — un om a putut trece să lucreze la patru războaie, față de două cum se lucra pînă acum.** Aceasta înseamnă, pe lîngă o sporire a productivității muncii, reduceri importante la prețul de cost, și valorificarea superioară a timpului de lucru al muncitorului.

În concluzie, problema perfecționării și extinderii amplasării utilajelor în flux, a îmbunătățirii transportului pe verticală și orizontală, constituie și pe viitor una dintre principalele noastre rezerve pe care le vom fructifica din plin.

ing. Vasile BLEJUȘCA
director, Fabrica de postav „Proletarul"

ÎNTREȚINEREA UTILAJELOR — O ACTIVITATE TEMEINIC ORGANIZATĂ

PERMANENTA asigurare a unei adecvate întrețineri și supravegheri a funcționării utilajelor, face parte integrantă din acțiunea amplă, de înlăturare hotărîtă a impedimentelor care persistă încă în utilizarea mașinilor și care fac ca eficiența folosirii lor să nu fie pe măsura posibilităților reale. Măsurile pe care le-am luat pe multiple planuri, ne-au permis să îmbunătățim gradul de ocupare al mașinilor de la 70% din fondul calendaristic disponibil, în 1948 — la 94,53% în trimestrul I al anului curent. **Numai depășirea cu 1,81% a indicelui, extensiv planificat de folosire a mașinilor și utilajelor, în primele trei luni ale anului 1972, a reprezentat o producție suplimentară de 156 tone hîrtie și o reducere la prețul de cost de 320 000 lei.**

O atenție deosebită am acordat folosirii din plin a utilajelor în cadrul fiecărui schimb, principală cale de obținere a unor importante sporuri de producție și beneficii substanțiale. Ca urmare, **în trimestrul I 1972 indicele intensiv de folosire a utilajelor a fost de 98,7%, ceea ce reprezintă incontestabil o situație favorabilă față de trecut, dar sîntem pe deplin convinși, că se poate face mai mult.** Pe ansamblul întreprinderii, situația utilizării mașinilor și utilajelor dovedește că a crescut grija ca fiecare utilaj să fie bine folosit, ca fiecare minut să fie lucrat. Această preocupare s-a materializat în sporirea gradului de asigurare a unei întrețineri și supravegheri continue a tehnicii din dotare.

La aceasta a contribuit, în primul rînd, pregătirea din timp a pieselor de schimb necesare funcționării continue a utilajelor. Sub acest aspect, trebuie menționat că deși utilajele noastre au foarte multe piese în mișcare, am reușit să avem oricînd gata pentru intervenție lagărele, motoarele și rulmenții necesari, astfel încît opririle să nu se mai facă pentru remedieri, ci doar pentru înlocuiri de piese.

Un al doilea domeniu în care s-a intervenit a fost **organizarea muncii în sectorul de reparații.** Pentru o bună întreținere și permanentă funcționare a instalațiilor, am constituit așa-numitele **brigăzi mixte** în care, pe lîngă personalul de bază format din operatorii chimiști care le exploatează, este inclus și un mecanic, care desfășoară toată activitatea de ungere și supraveghere a mașinii din punct de vedere tehnic. Acesta ține o evidență zilnică a punctelor de ungere, citește datele motoarelor ca să nu apară încărcări prea mari, întocmește grafice de ungere, urmărește starea de uzură a tuturor rulmenților, și data înlocuirii lor.

Paralel, a fost îmbunătățită gruparea pe schimburi a personalului care acordă asistența tehnică procesului tehnologic. Deși am reușit să asigurăm, în afara maiștrilor și cîte un inginer și un tehnician în schimburile II și III, actuala stare de lucruri nu ne mulțumește pe deplin dacă o raportăm la numărul relativ mare de cadre tehnico-inginerești afectate schimbului I. Se afirmă uneori că reglarea utilajelor, stabilirea unei anumite culori și granulozități a hîrtiei se face mai bine în timpul zilei; experiența de pînă acum ne dovedește totuși că asigurarea celor trei „opturi" ale producției cu echipe de întreținere puternice, bine încadrate cu cadrele tehnice și inginerești necesare, se repercutează în mod favorabil asupra producției. Asistența tehnică este asigurată și de dispecerat, format din lucrători și personal de conducere, care-și coordonează activitatea între orele 15—7 cu reprezentantul conducerii care este de serviciu pe fabrică, în această perioadă. Pentru rezolvarea promptă și competentă a tuturor problemelor care ar putea împieta asupra bunului mers al utilajelor și mașinilor noastre, putem oricînd apela la colonia de intervenție, un cartier situat în imediata apropiere, în care locuiesc majoritatea salariaților fabricii.

În fine, am urmărit o **specializare a personalului de întreținere.** Agregatele pentru fabricarea hîrtiei sînt complexe și ca urmare, am transformat fiecare muncitor, într-un bun cunoscător al unei anume părți din mașină, pe care o are în grijă. În acest fel el se poate preocupa singur de întreținerea zilnică a subansamblului la care lucrează și totodată poate semnala prompt maistrului orice defecțiune ivită, care nesesizată la timp și neremediată urgent, ar putea avea consecințe negative asupra întregii producții. Toate aceste măsuri au făcut ca în fabrica noastră, în afară de perioada de revizie planificată cu un an înainte, să nu se înregistreze opriri ale utilajelor, altele decît cele strict necesare pentru operații tehnice.

Cu toate rezultatele favorabile obținute, cu toate că am reușit ca schimbul III să dea o producție mai mare decît schimbul I și II, totuși sîntem conștienți că mai sînt direcții în care va trebui să ne orientăm cu prioritate atenția pentru a spori gradul de utilizare a mașinilor și utilajelor noastre. În acest sens va trebui să înlăturăm o serie de greutăți care după părerea mea ,nu afectează numai activitatea fabricii noastre. Principala problemă care împietează asupra activității din acest domeniu, rămîne, acea mult discutată **problemă a pieselor de schimb.** O cale pentru rezolvarea acestei probleme, ar fi **coordonarea, la nivelul ministerului nostru, a planurilor întreprinderilor care realizează piese de schimb, în așa fel încît acestea să nu se confecționeze de către fiecare întreprindere, indiferent de sortiment sau de gradul de complexitate.** Crearea unor întreprinderi specializate în realizarea unor anumite sorto-tipo-dimensiuni, de organe de asamblare, ar putea rezolva problema cu o eficiență economică incontestabilă ce s-ar concretiza în costurile reduse ale producției, cît și în calitatea ridicată a acesteia. De asemenea, **de o deosebită utilitate ar fi existența unor anumite ateliere, care să facă piese de schimb specifice sectorului.** În cadrul industriei hîrtiei de exemplu, se discută specializarea fabricării anumitor piese de schimb în cadrul combinatului, măsură care, după părerea mea, va avea o însemnată eficiență economică.

Rezolvarea acestor probleme ar veni în sprijinul tuturor întreprinderilor din industria hîrtiei, avînd consecințe favorabile asupra întregului proces de producție și al rezultatelor sale.

ing. Iulius WENGHER
director general, Combinatul de celuloză și hîrtie

REDUCEREA CU 1% A TIMPULUI NEUTILIZAT = 8 MILIOANE LEI PRODUCȚIE SUPLIMENTARĂ

AVÎND ÎN VEDERE relația biunivocă care există între folosirea judicioasă a timpului de lucru și utilizarea eficientă a mașinilor și utilajelor, în întreprinderea noastră a fost organizată o acțiune hotărîtă, pentru **utilizarea integrală a fondului de timp maxim disponibil. Am reușit astfel să reducem timpul neutilizat de la 6,23% cît era în anul 1971, la 5,42% în primele șase luni ale acestui an, rezultat ce s-a concretizat într-o producție suplimentară în valoare de 8.263 mii lei.** La această îmbunătățire a situației au contribuit eforturile conjugate ale comitetului de partid, comitetului sindicatului și consiliul oamenilor muncii în așa fel încît utilizarea maximă a timpului de lucru a devenit o problemă a fiecărui muncitor. Care au fost căile care ne-au asigurat reușita acestei acțiuni?

În primul rînd a **fost rezolvată problema absențelor nemotivate**; dacă în anii trecuți se înregistrau 1100—1300 om/ore pe an, ceea ce crea mari dificultăți desfășurării activității de producție, în semestrul I a.c. ele s-au cifrat la 104 om/ore, la un fond de timp maxim disponibil de peste 1.500.000 om/ore, ceea ce înseamnă că sînt practic eliminate. Am reușit să obținem aceste rezultate printr-o muncă intensă politico-educativă, pentru a transforma folosirea fiecărui minut al timpului de lucru într-o problemă de conștiință.

În al doilea rînd, **am înregistrat o diminuare a procentului învoirilor și concediilor fără plată** de la 0,15% în semestrul I 1971, la 0,09% în aceeași perioadă a anului în curs. Și aceasta, deoarece acordăm învoirile numai în cazuri bine justificate. În fine, în semestrul I nu s-au efectuat ore suplimentare **pentru producție, ci doar pentru revizii la instalații și utilaje și pentru expedierea produselor la export, lucrări care nu puteau fi efectuate în timpul programului de lucru și care de altfel nu au afectat un** volum prea mare de timp de muncă suplimentar.

Firește, a mai rămas totuși o diferență mare pînă la utilizarea integrală a timpului de lucru. Aceasta se datorește însă faptului că întreprinderile în care lucrează un mare număr de femei (cum este și fabrica noastră), sînt dezavantajate de sistemul actual de raportare a utilizării timpului de lucru. Astfel, în indicatorul timp nelucrat sînt incluse în prezent, concediile de maternitate și cele acordate femeilor pentru îngrijirea copiilor trecuți de doi ani, ceea ce nu este just, deoarece în fond aceștia sînt factori asupra cărora întreprinderea nu poate acționa în sensul reducerii lor. **Este sugestiv să arătăm că, dacă din timpul nelucrat pe care l-am înregistrat excludem concediile de maternitate și cele acordate pentru îngrijirea copiilor se ajunge pe semestrul I a.c. la un indice de utilizare a timpului de lucru de 99,8%.**

Pentru a putea face o analiză obiectivă a realizărilor în acest domeniu, și care să servească totodată drept o bază justă de comparație cu alte întreprinderi **propun ca în indicatorul timp nelucrat să se includă numai învoirile, concediile fără plată și absențele nemotivate, aceștia fiind singurii factori asupra cărora întreprinderile pot acționa eficient.**

ing. Aristide SILVESTRU
director
Fabrica de confecții

SCURTÎND TERMENELE DE IMOBILIZARE A INSTALAȚIILOR

FOLOSIREA MAI BUNĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE, utilizată ca principal mijloc pentru asigurarea cu energie — prompt și în cantitățile necesare — a tuturor consumatorilor, a devenit o preocupare permanentă a comitetului oamenilor muncii, a fiecărui comunist, a tuturor muncitorilor de la Întreprinderea Electrocentrale Borzești. Prin utilizarea **la un grad mai înalt a agregatelor, mașinilor și utilajelor în primele șase luni ale anului, am obținut o producție suplimentară de energie electrică de 73.360.000 kWh, ceea ce corespunde cu un plus de putere de 21.000 kW, pus la dispoziția Dispecerului național. Și la producția de energie termică** — tot pe această cale — s-a **obținut o depășire a prevederilor planificate cu 115.275 Gcal.**

Pe baza studiilor întreprinse privind utilizarea integrală a capacităților de producție, a reieșit că mai există încă rezerve de creștere a producției, printre care la loc de frunte se situează mai buna organizare a activității de reparații. Deși în atenția celor ce efectuau reparațiile a stat în permanență calitatea — obiectiv în parte realizat — s-au constatat abateri importante în respectarea unor termene de execuție. Spre exemplu, termenul de efectuare a reparațiilor la cazanul nr. 1 a fost depășit cu circa 10 zile, ceea ce a imobilizat importante capacități de producție, cu consecințe negative asupra volumului producției, nivelului productivității și prețului de cost. Din această cauză numai la Centrala electrotermică Borzești au fost diminuate depășirile posibile cu circa 50 000 kWh. Această stare de lucruri a prilejuit o analiză multilaterală a activității de reparații pentru găsirea celor mai bune soluții de remediere a neajunsurilor constatate.

Ca urmare, însăși optica de executare a reparațiilor a fost schimbată. S-a acordat astfel o atenție sporită lucrărilor de întreținere și reparații curente — slab activate pînă acum — tocmai în vederea prelungirii vieții utilajului între două reparații capitale. Trebuie să menționăm că acestea din urmă se executau, în cadrul atelierului de întreținere al unității zonale de reparații, nesatisfăcător din punct de vedere al operativității. Primele măsuri s-au materializat în organizarea unei echipe, care să execute numai lucrări de întreținere și reparații curente (eliminarea pierderilor de apă și abur, întreținerea și repararea circuitului de hidrogen etc.). Rezultatele obținute au fost potențate de faptul că aceste echipe au fost introduse în toate schimburile. Astfel, **numai în două luni de zile prin reducerea pierderilor de apă și abur la C.E.T. Borzești s-au realizat economii de combustibil conventio-**

ing. Ilarion BOTEZ
director
Întreprinderea electrocentrale Borzești

Grupaj realizat de

Bogdan PĂDURE

(Continuare în pag. 18)

conducere și organizare

PERSPECTIVE ÎN ORIENTAREA ERGONOMIEI

ANALIZÎND stadiul în care se află ergonomia la noi în țară, numeroși participanți la Conferința de Ergonomie care a avut loc în septembrie 1971 la București, au subliniat că la noi ergonomia se află în stadiul de cristalizare a conținutului, că în ultimii ani se constată o puternică intensificare a preocupărilor din acest domeniu.

Difuzarea preocupărilor de ergonomie și aplicarea noțiunilor în întreprinderi se desfășoară pe planuri mult mai extinse și mai aplicative în ultimul timp. Astfel în 1970 au fost organizate cursuri pentru inițierea în ergonomie pentru circa 1 000 profesori din școlile profesionale și tehnice, iar în noiembrie 1971 s-a desfășurat la CEPECA primul curs de specializare în ergonomie. Tot în anul 1971, în luna septembrie, a avut loc prima Conferință de Ergonomie la București, la care au participat un număr mare de cadre tehnice și economice din întreprinderi, au început să apară cărți și un număr tot mai mare de articole de specialitate. Pentru a întregi imaginea acestui început de drum al ergonomiei din România, se impune subliniată existența în țară a unor laboratoare de cercetări de specialitate în institute de cercetări, iar din 1970 și a unor laboratoare uzinale de ergonomie la București, Cluj, Timișoara, Făgăraș ș.a.

Dacă avem în vedere succesele obținute în ultimii 4 ani de muncă pe tărîmul ergonomiei, dacă ținem seama de cele cîteva mii de normatori, specialiști și instructori în studiul muncii, care în acest interval de timp au obținut un bagaj mulțumitor de cunoștințe, miile de cadre de conducere care au fost sensibilizate în acest domeniu precum și prevederile recentei hotărîri a Consiliului de Miniștri care înscrie printre cursurile postuniversitare pe anul 1971/1972 și programe de ergonomie, putem spune că în țara noastră există un climat favorabil înțelegerii conținutului și stimulării interesului pentru valorificarea concretă a tezaurului științific al ergonomiei. Dacă din acest punct de vedere ne situăm — putem afirma fără rezerve — în rîndurile țărilor cu preocupări avansate în acest domeniu științific, în schimb din punct de vedere al conținutului și mai ales al direcțiilor de orientare al acestora. mai trebuie depuse eforturi serioase.

Preocupări și estimări

DIN COMPARAȚIA structurii preocupărilor de ergonomie la diferite reuniuni internaționale și a celor mai importante manifestări științifice la nivel național, încercăm să constatăm în ce măsură domeniile subdisciplinare ale ergonomiei românești se aliniază celor din ergonomia mondială și dacă sensul de deplasare a preocupărilor noastre este sau nu similar cu cel al tendințelor ce se manifestă pe plan mondial.

Dintr-o analiză efectuată de A. Chapanis — șeful departamentului de psihologie al Universității Hopkins — Baltimore (S.U.A.) rezultă că însăși ergonomia pe plan mondial nu are sensuri comune din punct de vedere al conținutului dominant, ponderea fiind diferită de la o organizație la alta, datorită structurii preponderente a cadrelor ce o compun. Calculînd această dominantă a preocupărilor, în funcție de proporția publicațiilor cu conținut fiziologic cuprinse în sesiunile anuale a trei societăți de ergonomie, rezultă următoarele:

Tabelul nr. 1

Proporția medie a publicațiilor cu conținut fiziologic cuprinse în sesiunile anuale a trei societăți de ergonomie

Sesiunea anuală	Ergonomics Research Society (Anglia)	Société d'Ergonomie de langue française (Franța)	Human Factors (S.U.A.)
1965	35,7	50,0	18,1
1966	34,0	...	8,4
1967	...	41,0	14,9
1968	34,0	...	8,5
1970	32,0	...	...

Prelucrat după A. Chapanis — Relevance of Physiological and Psychological Criteria to Man-Machine Systems: The Presente State of The Art — Ergonomics, Londra, vol. 13, nr. 3, mai 1970, pag. 338.

Rezultă că spre deosebire de societatea americană de ergonomie, cele din Europa — în special cea de limba franceză — sînt dominant orientate spre preocupări de fiziologie.

Conducînd analiza mai profund și în decursul unei perioade mai îndelungate de timp prin proporția articolelor dominant fiziologic publicate în două reviste de specialitate „Ergonomics" (Anglia) și „Human Factors" (S.U.A.) rezultatele ni se par mult mai concludente. Ele arată următoarea situație de fapt:

Tabelul nr. 2

Proporția medie a articolelor cu conținut dominant fiziologic publicate în două reviste de ergonomie

(în procente)

Volumul (anul)	Anul	Revista „Ergonomics" (Anglia)	Revista „Human Factors" (S.U.A.)
1	1958	25,7	0,0
2	1959	15.8	0,0
3	1960	20,3	4,2
4	1961	23.0	2,8
5	1962	41,0	1,0
6	1963	9,4	2,7
7	1964	20,0	3,5
8	1965	22,2	3,4
9	1966	24,0	15,3
10	1967	12,5	2,8
11	1968	19,5	5,6
Media	11 ani	21.5	4,3

Prelucrat după Ergonomics, Londra, vol. 13, nr. 4, iulie 1970.

Observăm că în timp ce revista „Ergonomics" a publicat în decurs de 11 ani peste 20% articole cu conținut de fiziologie — „Human Factors" — doar 4%. Și în aceste cifre se reflectă orientarea dominantă a revistei europene către aspecte de fiziologie, spre deosebire de cea americană unde această ramură a reprezentat o pondere cu totul neînsemnată. Ambele cifre au o semnificație deosebită pentru perspectivele de dezvoltare a ergonomiei pe plan mondial și orientarea ergonomică în țara noastră.

După această prezentare a orientării preocupărilor de ergonomie în cele mai reprezentative societăți și publicații străine — internaționale — se impune să conducem analiza comparativă a situației pe plan mondial în funcție de conținutul structural al congreselor de ergonomie. În acest scop am procedat la gruparea temelor expuse la al II-lea și al IV-lea Congres Internațional de Ergonomie, care au avut loc la Dortmund (1964) și respectiv la Strasbourg (1970), stabilind ponderea și direcțiile de deplasare a preocupărilor în acest interval de timp.

Tabelul nr. 3

Nr. crt.	Domeniul	Congresul II Dortmund 1964 Număr comunicări	Congresul II Dortmund 1964 Pondere %	Congresul IV Strasbourg 1970 Număr comunicări	Congresul IV Strasbourg 1970 Pondere %
1.	Psihologie	3	3,0	10	8,1
2.	Fiziologie	31	31,0	25	20,2
3.	Profilaxie și protecție	4	4,0	3	2,4
4.	Biologie	6	6,0	4	3,2
5.	Sociologie	—	—	5	4,0
6.	Sistem om-mașină	—	—	14	11,4
7.	Factori de ambianță	12	12,0	16	12,9
8.	Capacitate de muncă, timp de muncă, oboseală și odihnă	10	10,0	2	1,6
9.	Ergonomie aplicată la ramuri total din care:	23	23,0	32	25,7
—	Scaun și loc de muncă	2	2,0	4	3,2
—	Muncă la panou comandă	12	12,0	5	4,0
—	Transport-telecomunicații	4	4,0	13	10,5
—	Poligrafie	1	1,0	2	1,6
—	Forestieră și agricultură	1	1,0	3	2,4
—	Arhitectură și menaj	—	—	3	2,4
—	Dactilografie și muncă de birou	3	3,0	2	1,6
—	Construcții	—	—	—	—
—	Industrie alimentară	—	—	—	—
—	Ergonomie militară	—	—	—	—
10.	Teme generale	13	13,0	13	10,5
	TOTAL:	102	100,0	124	100,0

Sursă: Prelucrat după „Procediugs of Second International Congress on Ergonomics", Dormund, 1964, Supplement to Ergonomics, Taylor & Francis Ltd, Londra, 1964.

Din datele tabelului nr. 3 rezultă concluzii foarte importante privind sensul în care s-au deplasat preocupările ergonomiei pe plan mondial. Aceste deplasări se prezintă mai concludent în reprezentarea lor grafică (fig. 1). Pe baza acestor mutații structurale, folosind metoda extrapolărilor, avem posibilitatea să stabilim sensul de deplasare a preocupărilor în viitor printr-o reprezentare grafică a mutațiilor structurale ale preocupărilor de ergonomie pe plan mondial, înregistrat și previzibil (vezi fig. 1).

Din grafic se poate trage concluzia că din 1964 pînă în 1970 au intervenit și se estimează că vor avea loc următoarele deplasări structurale în preocupările de ergonomie pe plan mondial:

1. a crescut ponderea psihologiei, care pînă în 1976 se prevede să dețină aproximativ a șaptea parte din preocupări;
2. a avut loc o scădere substanțială a ponderii fiziologiei și va continua să scadă de la o treime în 1964 la mai puțin de o zecime în 1976;
3. preocupările de profilaxie și protecție a muncii au deținut o pondere scăzută și vor continua să scadă sau se vor menține la același nivel;
4. biologia a ocupat un loc neînsemnat iar ponderea ei se va reduce sau cel mult se va menține;
5. sociologia — inexistentă în 1964 — urcă vertiginos ca pondere de preocupări; mai ales în contextul extinderii preocupărilor de ergonomie către sistemul „om-mașină-om";
6. preocupările legate de sistemul „om-mașină" are cea mai spectaculoasă ascendență: inexistent în 1964, deține a opta parte din preocupărin în 1970 și tinde spre înglobarea unei pătrimi în 1976;
7. ponderea factorilor de ambianță fizică s-a menținut și apreciem că va continua să se mențină constantă, în jur de 12—14% din preocupări:
8. capacitatea de muncă, timpul de muncă, oboseala și odihna — care în 1964 ocupau un loc important (10%) nu mai sînt în centrul atenției preocupărilor de ergonomie iar în viitor ponderea acestora va scădea în continuare;
9. ergonomia aplicată la ramurile economice a deținut și va continua să dețină o pondere mare, mai ales în condițiile antrenării cadrelor de specialiști din producție;
10. ponderea temelor teoretice generale legate de obiectul, conținutul, sfera preocupărilor etc. scade continuu, ceea ce atestă cimentarea cadrului disciplinar al ergonomiei.

Deci, față de 1964 putem estima că în anul 1976 vor avea loc următoarele mutații de locuri în importanța preocupărilor:

Tabelul nr. 4

Mutații în importanța preocupărilor (domeniilor)

Locul	1964 Domeniul	Locul	1976 Domeniul
1	Fiziologie	1	Ergonomie aplicată la ramuri
2	Ergonomie aplicată la ramuri	2	Sistemul om-mașină
3	Teme generale	3	Factori de ambianță fizică
4	Factori de ambianță fizică	4	Psihologie
5	Capacitatea muncă, timp, oboseală, odihnă	5	Fiziologie
6	Biologie	6	Sociologie
7	Profilaxie și protecție	7	Teme generale
8	Phihologie	8	Biologie
9	Sociologie	9	Profilaxie și protecție
10	Sistem om-mașină	10	Capacitate de muncă, timp, oboseală și odihnă

Vom asista deci la mutații deosebit de importante în preocupările și prioritățile acestora, dintre care cele privind sistemul om-mașină va fi promovat cel mai puternic: el va trece de pe ultimul loc pe locul 2; vor escalada locuri în prima jumătate, psihologia și sociologia. În schimb se vor coborî în clasament fi-

→

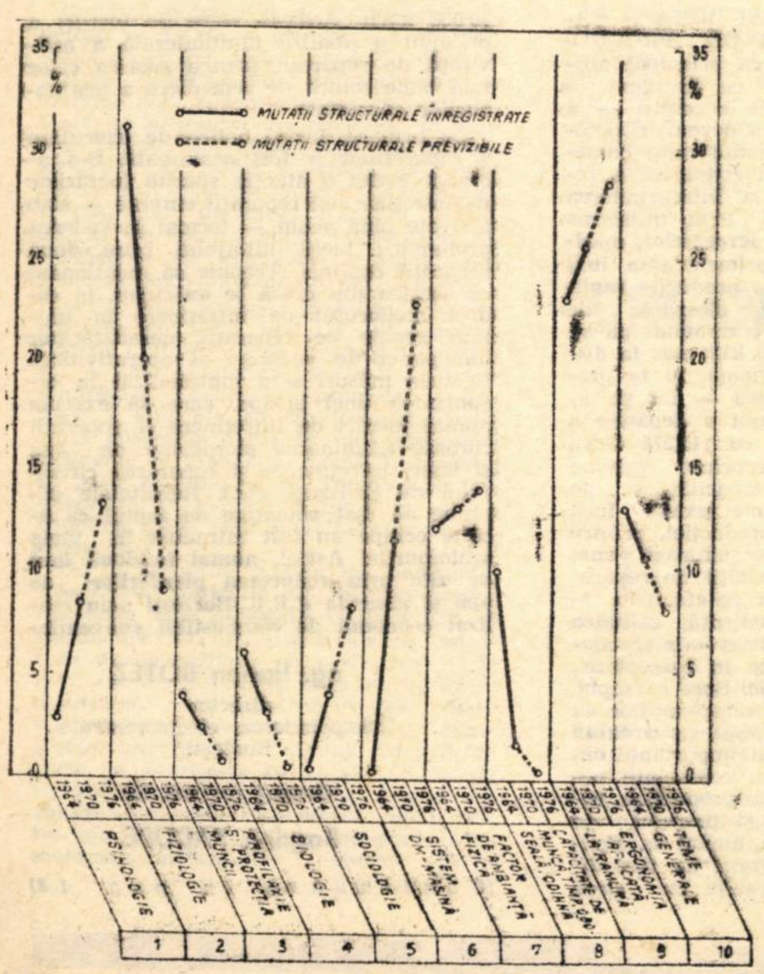

Fig. 1 — Graficul unităților structurale, înregistrate și previzibile pentru preocupările de ergonomie pe plan mondial

←

ziologia, temele generale, cele legate de capacitatea de muncă, timp de muncă, oboseală și odihnă, biologie, profilaxie și protecție.

O interpretare mai de detaliu a acestor mutații, estimate, confirmă în mod concludent sensul și motivația deplasării preocupărilor prezentate.

După aceste previziuni privind evoluția ergonomiei pe plan mondial se impune să analizăm ce mutații structurale au avut loc în preocupările de ergonomie din țara noastră. În acest scop am prelucrat lucrările primului simpozion de ergonomie din țara noastră care a avut loc în februarie 1968 precum și lucrările Conferinței de ergonomie din București ce s-a desfășurat între 21—24 septembrie 1971. Deci intervalul de comparație fiind de trei ani și jumătate, îl considerăm destul de concludent pentru a putea aprecia sensul deplasărilor structurale ale conținutului preocupărilor de ergonomie în România. Rezultatele sînt prezentate în tabelul nr. 5.

Tabelul nr. 5

Structura comunicărilor la simpozionul de ergonomie din februarie 1968 și a Conferinței de ergonomie din septembrie 1971

Domeniul	Simpozion februarie 1968		Conferință septembrie 1971	
	Număr comunicări	Pondere %	Număr comunicări	Pondere %
1. Psihologie	3	4,7	10	7,5
2. Fiziologie	12	19,1	11	8,3
3. Profilaxie și protecție	8	12,7	7	5,3
4. Biologie	2	3,2	4	3,0
5. Sociologie	2	3,2	9	6,7
6. Sistem om-mașină	—	—	4	3,0
7. Factori ambianță fizică	4	6,3	14	10,5
8. Capacitate, timp, oboseală, odihnă	3	4,7	10	7,5
9. Ergonomia aplicată, la ramuri total	19	30,2	49	36,7
din care:				
— scaun și loc de muncă	3	4,7	9	6,7
— muncă la panou de comandă	—		9	6,7
— transport-telecomunicații	14	22,3	9	6,7
— poligrafie	—	—	7	5,3
— forestieră și agricultură	1	1,6	7	5,3
— arhitectură și menaj	—	—	—	—
— dactilografie și muncă birou	1	1,6	—	—
— construcții	—	—	4	3,0
— industria alimentară	—	—	2	1,5
— ergonomie militară	—	—	2	1,5
10. Teme generale	10	15,9	15	11,5
Total:	63	100,0	133	100,0

Sursa: Prelucrat după „Simpozionul Probleme de Ergonomie", București, 21—23 februarie 1968 (culegere de comunicări) și după „Conferința de Ergonomie", Comunicări, București, 21—24 septembrie 1971.

Rezultă că în acest interval și în țara noastră au avut loc unele deplasări de orientare a preocupărilor. Extrapolînd sensul acestor unități structurale în viitor, putem anticipa orientarea mutațiilor de preocupări și gruparea lor tematică la nivelul anului 1976. Aceste calcule previzionale sînt determinante pentru situația în care nu vor interveni elementele aleatorii sau factorul directivă care pot și — după cum vom constata — este necesar să modifice orientarea acestora.

Reprezentarea grafică a mutațiilor ce au avut loc și estimate pentru viitor este redată în fig. 2.

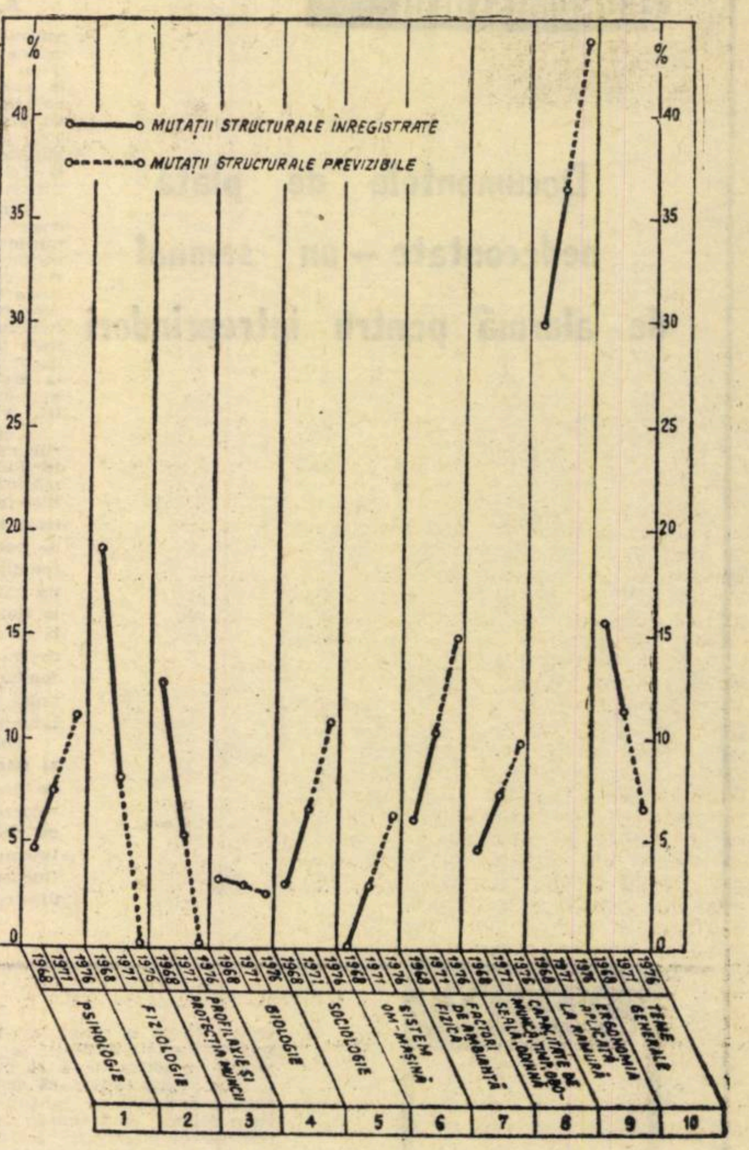

Fig. 2 — Graficul mutațiilor structurale, înregistrate și previzibile pentru preocupările de ergonomie în R.S. România

Din analiza acestei diagrame se desprind mutațiile intervenite, diferențele ponderilor și direcțiile în care tind să se deplaseze preocupările de ergonomie din țara noastră.

O primă constatare este existența unei ponderi diferite a preocupărilor la noi în țară față de cele pe plan mondial.

Făcînd analiza comparată (fig. 1 față de fig. 2) a tendințelor de deplasare structurală a preocupărilor de ergonomie din țara noastră și pe plan mondial se constată următoarele:

Tabelul nr. 6

Pe plan mondial		În România	
Domenii de creștere a preocupărilor	Domenii de scădere a preocupărilor	Domenii de creștere a preocupărilor	Domenii de scădere a preocupărilor
Psihologie	Fiziologie	Psihologie	Fiziologie
Sociologie	Profilaxie și protecție	Biologie	Profilaxie și protecție
Sistem om-mașină	Biologie	Sociologie	Teme generale.
Factori de ambianță fizică	Capacitate de muncă, timp, oboseală, odihnă	Sistem om-mașină	—
Ergonomia aplicată la ramuri	Teme generale	Factori de ambianță fizică	—
		Capacitate de muncă, oboseală, odihnă	
—	—		—
—	—	Ergonomia aplicată la ramuri	—

Această stare de lucruri este în bună parte firească, dacă ținem seama de stadiul și momentul de demarare a preocupărilor. Cu toate acestea dacă actualelor tendințe de deplasare li s-ar lăsa cîmp liber de manifestare, fără a fi influențate de o coordonare spre acele cerințe stringente ale economiei și pentru a orienta preocupările în direcții comune cu cele estimate a exista pe plan mondial, în acest caz în ordinea ponderilor prioritare, ergonomia din țara noastră față de cea estimată pe plan mondial se poate aprecia că va prezenta în 1976 următoarea diferență în ordinea de priorități a preocupărilor (vezi tabelul nr. 7).

Tabelul nr. 7

Estimație privind ordinea de priorități a preocupărilor de ergonomie în România și pe plan mondial în 1976

Locul	În România — Domeniul	Locul	Pe plan mondial — Domeniul
1.	Ergonomia aplicată la ramuri	1.	Ergonomia aplicată la ramuri
2.	Factori de ambianță fizică	2.	Sistemul om-mașină
3.	Capacitate de muncă, oboseală, timp, odihnă	3.	Factorii de ambianță fizică
4.	Psihologie	4.	Psihologie
5.	Sociologie	5.	Fiziologie
6.	Teme generale	6.	Sociologie
7.	Sistem om-mașină	7.	Teme generale
8.	Biologie	8.	Biologie
9.	Fiziologie	9.	Profilaxie și protecție
10.	Profilaxie și protecție	10.	Capacitate de muncă, timp, oboseală, odihnă.

Se vede deci că ordinea priorităților preocupărilor de ergonomie din țara noastră nu va fi aceeași ca cea estimată că va exista pe plan mondial. Deosebiri mai importante vor prezenta preocupările pentru studiul sistemului om-mașină și cele privind capacitatea de muncă, timpul de muncă, oboseala și odihna. Această cea de a doua deosebire importantă și situarea preocupărilor respective pe un loc prioritar în țara noastră este rezultatul firesc al caracterului profund umanitar al relațiilor noastre de producție. În schimb pentru mobilizarea ergonomiei către studierea sistemului om-mașină, considerăm că este necesară intervenția factorului directivă pentru angajarea eforturilor către acest domeniu științific.

• Un cadru de măsuri majore

FAȚĂ DE SITUAȚIA EXISTENTĂ și perspectiva estimată, considerăm că în țara noastră se cer întreprinse unele măsuri care condiționează progresul ergonomiei și valorificarea ei deplină în interesul întregii economii naționale.

Dacă avem în vedere stadiul preocupărilor de ergonomie și dacă ne putem îngădui o schematizare a ceea ce mai avem de făcut, acțiunile se pot grupa în următoarele direcții:

— educarea specialiștilor pentru a fi convinși de necesitatea integrării preocupărilor pluridisciplinare;

— instruirea tuturor oamenilor pentru valorificarea noțiunilor de ergonomie în propria muncă, la fiecare loc de muncă, în interesul întregii economii naționale;

— intensificarea preocupărilor de ergonomie în faza de proiectare a investițiilor, tehnologiilor și produselor;

— dezvoltarea preocupărilor de ergonomie ca una din atribuțiile de bază ale organizațiilor sindicale;

— introducerea ergonomiei în școlile profesionale, tehnice, de maiștri și cele de nivel superior;

— formarea de specialiști în ergonomie; — coordonarea preocupărilor de ergonomie ale institutelor de cercetări;

— difuzarea intensă și susținută a ergonomiei prin presă, radio și televiziune;

— editarea unei publicații periodice de specialitate;

— inventarierea tuturor lucrărilor de specialitate și publicarea listelor acestora;

— îmbogățirea planului editorial cu lucrări de ergonomie;

— adoptarea unor prevederi normative prin care noile investiții și noile produse să fie avizate și din punct de vedere ergonomic;

— organizarea de laboratoare și nuclee de ergonomie pe lîngă centralele industriale și marile întreprinderi;

— stabilirea sarcinilor ce revin cadrelor de conducere la diferite nivele ierarhice pentru promovarea și aplicarea ergonomiei.

★

DESIGUR că pentru a promova ergonomia se cere o mai vie încurajare a celor ce au îndrăgit această știință, precum și o profundă colaborare între specialiștii de diferite profesii. Doar așa, prin împletirea eforturilor și a capacității de cunoaștere și difuzare, se poate asigura o amplă valorificare a acestei discipline ce vizează omul în cea mai comună și generală — indispensabilă — activitate a sa: MUNCA. Și aceasta cu atît mai mult, cu cît **munca utilă și eficientă a fiecărui om condiționează însuși progresul social.**

econ. Virgiliu ANGHELESCU

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Documentele de plată nedecontate — un semnal de alarmă pentru întreprinderi

DIN ACTIVITATEA de control executată de organele de inspecție bancară, a rezultat că unii beneficiari de investiții și chiar centrale industriale sau trusturi nu respectă prevederile legii contractelor economice și nu urmăresc ca unitățile în subordine să elimine deficiențele. Așa se explică faptul că într-un interval de 16 luni **documentele de decontare aflate la cartotecă, deci nedecontate furnizorilor de utilaje** au însumat la sucursala municipiului București a Băncii de Investiții valori lunare de milioane de lei. Dintre unitățile care au avut valori mai mari, menționăm unele aparținînd Ministerului Industriei Ușoare, Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și altele.

Din analiza efectuată a rezultat că unele centrale industriale nu au asigurat fonduri corespunzătoare în planurile de investiții pentru a se putea efectua o decontare continuă. La Centrala industrială de utilaje textile și articole casnice au fost la cartotecă documente în valoare de peste 1 milion lei, reprezentînd contravaloarea unor utilaje care nu au putut fi admise la finanțare din cauza lipsei fondurilor corespunzătoare în planul de investiții. La Centrala industrială de piele și încălțăminte au fost utilaje nedecontate furnizorilor în valoare de 1 400 mii lei, neadmise la creditare deoarece n-au fost prevăzute prin plan. Situații asemănătoare au fost și la fabrica „Pionierul" — 3 400 mii lei, la Tăbăcăria minerală Jilava — 1 500 mii lei și altele.

Centrala industriei bumbacului nu și-a asigurat fondurile necesare în funcție de termenele de livrare a unor utilaje. Fiind sesizată de către bancă abia după 9 luni a fost în măsură să asigure cele 2,5 milioane lei pentru a deconta utilajele sosite, destinate reutilării filaturii. Aceeași centrală industrială a achiziționat din import, în 1971, o linie de bataj, fără condiții imediate de montare și de punere în funcțiune. În această situație trebuia să dirijeze instalația către Întreprinderea textilă Galați, **căreia nu i-a sosit la timp una asemănătoare.** Ca urmare, banca a aplicat dobînzi penalizatoare pentru depășirea duratei de montaj, care desigur că puteau fi prevenite. De fapt, la M.I.U., lipsa fondurilor și contractarea de utilaje peste prevederile planului au avut loc și în anii precedenți, aspecte sesizate la timpul lor forurilor de planificare din acest minister.

Contractarea unor utilaje fără a avea avizul prealabil al Băncii de Investiții, a constituit o altă cauză generatoare de documente la cartotecă. De exemplu, Întreprinderea de cariere și balastiere — București a avut la cartotecă, în urmă cu cîteva luni, utilaje în valoare de 8,7 milioane lei. Forul tutelar al beneficiarului, Trustul de construcții căi ferate București, a dispus ulterior depunerea memoriilor de justificare economică la bancă și a asigurat fondurile necesare prin redistribuirea cifrelor de plan de la unitățile cu nerealizări, deoarece beneficiarul în cauză consumase integral fondurile acordate. Situații similare de încălcare a prevederilor Legii nr. 72/1969, s-au semnalat și la alți beneficiari din cadrul M.T.Tc. cum este cazul Direcției de telecomunicații a municipiului București (1,3 milioane lei), „Teleconstrucția" (700 mii lei), Regionalei căi ferate București și altele. Rezultă așadar că nu numai beneficiarii de investiții contractează utilaje fără aviz, dar chiar și forurile lor tutelare, centralele industriale, trusturile care trebuie să cunoască încălcările legislației actuale de către unitățile din subordine și să ia măsuri corespunzătoare.

În vederea remedierii deficiențelor semnalate, sugerăm unele măsuri:

- Unitățile economice să țină evidența contractelor încheiate pentru a putea fi corelate cu avizele Băncii de Investiții;
- B.N.R.S.R. să ceară unităților din subordine ca întreprinderile economice, la încheierea contractelor pentru utilaje, să menționeze, pentru cumpărători, și numărul de aviz B.I.;
- Unitățile de comerț exterior să țină seama în contracte și de avizele date de băncile finanțatoare;
- Să se reglementeze prin act normativ ca utilajele achiziționate de la diverse tîrguri internaționale sau în cadrul unor convenții economice, înainte de a avea avizul băncii, să fie cumpărate pe răspunderea ministerului, comunicînd aceasta conducerii Băncii de Investiții;
- Organele de inspecție bancară să extindă prescripția de la 3 luni la 1 an, pentru aplicarea sancțiunilor la contravențiile stabilite prin H.C.M. nr. 1822/1970, fără a se modifica astfel art. 13 din Legea nr. 32/1968.

Apreciem că intensificarea controlului din partea centralelor industriale, a trusturilor, a întreprinderilor și a oficiilor juridice, ar putea reduce numărul și valoarea documentelor nedecontate, asigurînd în felul acesta plata la timp a utilajelor cumpărate și intrate în procesul de producție.

Iosep TITUS
Elena MOISA
Sucursala Municipiului București a Băncii de Investiții

CURIER

Vechime

SANDU MIHALACHE, București. — În anexa VII la H.C.M. 914/1968, cu modificările ulterioare, se prevede la pct. III (3) că transferările efectuate înainte de **1 ianuarie 1967,** pentru care în carnetul de muncă nu se specifică în mod expres că sînt făcute la cerere se consideră, sub raportul stabilirii vechimii neîntrerupte în aceeași unitate, ca fiind efectuate **în interesul serviciului.** Din cele de mai sus rezultă că salariații cărora, înainte de 1 ianuarie 1967, li s-au desfăcut contractele de muncă, pot beneficia de recunoașterea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate **numai dacă în carnetele lor de muncă s-a prevăzut** în mod expres, **că trecerea de la o unitate la alta s-a făcut prin transfer.** Atunci cînd în carnetele de muncă este **scrisă doar** mențiunea angajării sau a desfacerii contractului de muncă, **fără precizarea condițiilor** în care a avut loc, nu se poate **considera că trecerea** la noul loc de muncă s-a făcut prin transfer în interesul serviciului, chiar dacă încadrarea la noua unitate s-a făcut a doua zi după încetarea activității. (Citiți și răspunsul dat lui Emil Bucur).

● **EMIL BUCUR, Cisnădie** — Potrivit prevederilor Circularei Ministerului Muncii cu nr. 3463/1969, s-a constatat că la o serie de întreprinderi și instituții a existat practica de a se cere tuturor salariaților să completeze o cerere de angajare, chiar atunci cînd veneau prin transfer în interesul serviciului, în cartea de muncă a apărut uneori, în mod eronat, că transferarea s-a efectuat la cererea salariatului. În astfel de situații, în cazul în care se contestă modul în care s-a determinat vechimea neîntreruptă în unitate, dacă din examinarea atentă a actelor existente se constată că, în fond, transferarea s-a efectuat în interesul serviciului, cererea salariatului reprezentînd doar îndeplinirea unei formalități, **organul de conducere colectivă a unității poate să aprobe rectificarea înregistrării eronate din carnetul de muncă.**

Gradația

ION POPESCU, Tîrgoviște — Gradația constituie un drept cîștigat al salariatului, atît timp cît acesta deține aceeași funcție sau una echivalentă, în aceeași unitate sau, prin transfer în interesul serviciului, în altă unitate care aplică aceleași nivele de salarii tarifare. Dacă între timp salariatul a ocupat alte funcții, nu mai beneficiază de acest drept, chiar dacă ulterior este transferat pe funcția deținută inițial la prima unitate. (Soluțiile date tovarășilor I. Nedelcu și Gh. Istrate vă interesează).

Transfer

GH. ISTRATE, Tîrgu Ocna — Salariatul transferat în interesul serviciului, în condițiile prevăzute de art. 11 lit. a din Legea nr. 1/1970, are dreptul ca, în afară de acoperirea cheltuielilor de transport și a indemnizației egale cu un salariu mediu lunar și la 1/4 din această indemnizație pentru fiecare membru de familie care se mută în localitatea unde a fost transferat. Între membrii de familie care au drept la această indemnizație este și soția pensionară, dispozițiile legii nefăcînd nici o deosebire la acordarea acestui drept, după cum membrul de familie ar avea sau nu mijloace proprii de existență. Salariatul transferat în interesul serviciului într-o localitate unde locuiește ca flotant, nu are drept la indemnizația pentru membrii de familie. El capătă acest drept atunci cînd își definitivează domiciliul în noua localitate și dacă membrii de familie se mută efectiv în această localitate. El are, în aceste condiții drept la indemnizație, chiar dacă — între timp — soția s-a încadrat în muncă într-o unitate de stat în localitatea unde soțul a fost transferat.

Salarizare

CONSTANTIN PARASCHIVESCU — Înainte de aplicarea Decretului nr. 158/1970, absolventul învățămîntului superior care nu reușea să promoveze examenul de diplomă, în cursul primului an de stagiu, era trecut în funcția de tehnician principal. După promovarea examenului era reîncadrat în funcția deținută imediat după absolvire, perioada lucrată **fiind luată în considerare ca vechime în funcții tehnice** (sau economice) **superioare.** După aplicarea Decretului, dacă absolventul repartizat în producție nu promovează examenul de diplomă în primul an de activitate, el continuă să fie salarizat și în perioada următoare de stagiu, cu salariul tarifar prevăzut pentru primul an de activitate a funcției de inginer, economist etc. Din cele de mai sus rezultă că dacă aveți o activitate de cel puțin 2 ani după absolvirea învățămîntului superior și ați promovat între timp și examenul de diplomă, — aveți dreptul să fiți încadrat, de la data împlinirii celor doi ani de activitate, **la nivelul de bază al funcției** ce o dețineți.

Ore suplimentare

IOAN BOTA, FLORIAN BUDEU, GHEORGHE TOC, Beiuș — Conform prevederilor art. 39[1] din Codul Muncii, plata orelor suplimentare se face cu salariul tarifar aferent orelor lucrate și cu un spor de 50% din salariul tarifar în regie (dacă în unitate se practică rețele tarifare diferențiate pentru acord — regie), pentru primele două ore și de 100% pentru orele următoare. Muncitorii care lucrează în acord, sînt retribuiți atunci cînd prestează ore suplimentare, cu tarifele corespunzătoare lucrărilor executate la care se adaugă sporul de 50% sau de 100% pentru acele ore. În exemplul dv., muncitorul cu un salariu tarifar orar de 6,50 lei, care a realizat norma 100% și a lucrat în loc de 8 ore un număr de 10 ore, are dreptul pentru cele 10 piese (lucrate în 10 ore) să primească 65 lei, iar — separat — să primească 13,50 lei drept spor. Dacă în curs de 10 ore ar fi lucrat 9 sau 11 piese, ar fi avut dreptul la manopera corespunzătoare (tariful pe unitatea de produs înmulțit cu numărul pieselor realizate), la care se adaugă sporul la salariu pentru cele două ore suplimentare (13,50 lei).

● **PETRE DIACONU, Galați** — În ipoteza în care în anul 1971, cînd v-ați încadrat în muncă, n-ați beneficiat de concediul de odihnă, dat fiind faptul că nu aveați o vechime neîntreruptă în muncă de 11 luni, în acest an (1972) aveți dreptul atît la concediul ce vi se cuvine, corespunzător vechimii în muncă, cît și la zilele de concediu corespunzătoare lunilor lucrate în anul 1971. De pildă, dacă v-ați încadrat în muncă în anul 1971, în luna septembrie, aveți dreptul la un concediu de 5 zile lucrătoare, care se adaugă la concediul cuvenit pentru anul 1972

● **VIORICA SUT, Timișoara** — Cadrele angajate la cooperativele agricole de producție cu contracte de muncă în care se prevede că pentru munca prestată vor primi **un salariu** și nu remunerarea stabilită pentru membrii cooperatori, au calitatea de **angajați** în sensul Codului Muncii, avînd toate drepturile și îndatoririle care revin personalului din unitățile socialiste. Perioada lucrată în funcția de calculator, casier sau facturist, nu se include în vechimea minimă de 5 ani, necesară pentru promovarea în funcțiile economice medii de contabil principal, planificator principal, statistician principal sau alte funcții echivalente.

● **CORNEL MONDIRU, Turnu Măgurele** — Pentru încadrarea la salariul prevăzut pentru al doilea an de activitate, absolventul învățămîntului superior care a promovat examenul de diplomă (de stat) trebuie să dovedească faptul că a lucrat, cel puțin 12 luni, înainte de repartizarea sa ca absolvent. Luarea în considerare a perioadei lucrate **nu este supusă nici unei alte condiții** privitoare la felul muncii, la meseria sau funcția deținută etc.

● **I. NEDELCU, Sf. Gheorghe.** — Față de prevederile exprese ale H.C.M. nr. 479/1970, numai proprietarii de autoturisme pot deconta cheltuielile de transport raportate la numărul de km parcurși pînă la localitatea unde au fost trimiși în delegație. Nu este posibil ca, pe baza hotărîrii citate, să se deconteze asemenea cheltuieli de către salariatul care s-a deplasat cu mașina unei rude sau a unui coleg.

scrisori

DIFERENȚE NEJUSTIFICATE

SOLUȚIONAREA favorabilă a propunerii făcute în numărul 32, ca o facultate cu profil economic să fie integrată în cadrul unui institut tehnic, nu-și are rostul. Ceea ce trebuie hotărît este ca, încadrarea în compartimentele de planificare și salarizare și organizarea producției, să fie făcută numai cu absolvenți ai facultății de economia producției — secția economia industriei. În același timp salarizarea să nu mai difere, deoarece se execută aceeași muncă fie că executantul sau coordonatorul este economist sau inginer. O specializare de profil tehnic-economic se poate face și prin cursuri de perfecționare, conform legii nr. 2/1971.

Gheorghe IONESCU
economist
UEIL Curtea de Argeș

DELTA DUNĂRII

AM CĂLĂTORIT, de curînd prin Delta Dunării și am ajuns la concluzia că baza materială existentă pentru practicarea turismului, este insuficientă. Un hotel și un restaurant la Tulcea și Maliuc, la Sulina un hotel cu vechi state de serviciu și cîteva căsuțe amenajate prin județ, sînt pe departe de a satisface. O situație precară prezintă și mijloacele de transport pe apă, fără de care nu se poate concepe practicarea turismului în deltă.

Cred că, în toată această regiune deosebit de frumoasă, ar trebui să se construiască „sate de vacanță" care să păstreze în arhitectură specificul local. Se pot realiza din materiale ieftine, acoperite cu stuf, amplasate în puncte de atracție și pe locurile cele mai ridicate.

Îmi exprim speranța că Ministerul Turismului va acorda atenția cuvenită și acestor locuri minunate pentru turism.

prof. dr. Ioan I. GHELASE
București

INDICATORII DE BAZĂ AI ANALIZEI EFICIENŢEI ECONOMICE A INVESTIŢIILOR

ing. Ion ROMÂNU

ÎNTR-O SCHEMĂ generală a indicatorilor pe care se sprijină analiza eficienţei economice a investiţiilor, un rol deosebit revine indicatorilor: volumul investiţiilor, investiţia specifică, producţia obţinută la 1.000 lei mijloace fixe, termenul de recuperare, coeficientul de eficienţă, cheltuieli recalculate şi randamentul economic al investiţiilor [1]). Examinarea acestor indicatori face obiectul articolului de faţă.

● Volumul investiţiilor

MĂRIMEA fondurilor necesare pentru realizarea unui obiectiv constituie unul dintre cei mai importanţi indicatori de care se ţine seama în adoptarea deciziei de investiţii şi principalul indicator care caracterizează eforturile necesare.

Pentru realizarea şi punerea în funcţiune a unui obiectiv se cheltuiesc sume mari, care pot ajunge la zeci sau sute de milioane lei, iar uneori, la miliarde lei, în funcţie de complexitatea sa. După cum se ştie, atunci cînd o anumită sumă de bani se cheltuieşte dintr-o dată (sau într-un interval de timp scurt) efortul este mai mare decît în cazul cînd aceeaşi sumă se consumă în mod treptat, într-o perioadă mai îndelungată de timp. Aceasta este tocmai cazul investiţiilor, care se caracterizează prin faptul că fondurile băneşti sînt angajate imediat după adoptarea deciziei de investiţii, iar recuperarea lor se face lent, treptat-treptat (aproape zilnic), într-o perioadă de timp îndelungată. Trebuie reţinut faptul că, chiar în situaţia cînd durata de execuţie a obiectivului este mai mare, ajungînd la 2 ani sau 2,5 ani, totuşi fondurile de investiţii, sau mai bine zis partea lor cea mai însemnată, se consumă într-un termen mult mai scurt, deoarece fabricaţia şi achiziţionarea utilajelor şi instalaţiilor complexe, efectuarea lucrărilor de organizare a şantierului, procurarea de materiale de construcţii etc., se fac mult mai înainte decît punerea lor în operă (sau montarea lor în cazul utilajelor); ceea ce înseamnă că cea mai mare parte a fondurilor de investiţii se consumă de fapt într-un termen mult mai scurt decît se reflectă în stadiul fizic de realizare a lucrărilor pe şantier.

Ceea ce vrem să subliniem este deci faptul că analiza indicatorului volumul investiţiilor comportă eforturi deosebite din partea economiei naţionale, generate pe de o parte de volumul mare al fondurilor băneşti, iar pe de altă parte de timpul relativ scurt în care acestea se consumă.

Volumul investiţiilor se determină pe baza proiectelor şi devizelor pentru fiecare lucrare de investiţii în parte. Cum aceste documente se întocmesc înainte de execuţia lucrărilor, ele au un caracter estimativ. În afara cazului fericit cînd sumele prevăzute în proiecte şi devize concordă cu necesităţile reale, mai există însă două probabilităţi, astfel încît valoarea totală a investiţiei poate fi:

— supraevaluată;
— subevaluată.

Trebuie precizat că ambele probabilităţi sînt dăunătoare eficienţei economice a investiţiilor. După cum se ştie, beneficiarii lucrărilor de investiţii achită organizaţiilor constructoare sumele reprezentînd lucrările executate nu după costul efectiv al acestora, ci după valoarea de deviz prestabilită. În această situaţie, o lucrare de investiţii supraevaluată va fi plătită de beneficiarul de investiţii mai scump decît valoarea reală, ceea ce va influenţa negativ eficienţa investiţiilor.

Dar chiar şi în cazul cînd investiţia este subevaluată, calculele de eficienţă vor avea de suferit, deoarece deşi pentru beneficiar situaţia va fi favorabilă, în realitate la organizaţia constructoare vor exista pierderi, ceea ce va conduce — pentru diminuarea acestora — la superficialitate în execuţie, neefectuarea unor lucrări sau tărăgănarea execuţiei lor etc. Mai este însă un aspect asupra căruia dorim să insistăm: subevaluarea unei variante de investiţii ar putea conduce la alegerea acesteia drept variantă optimă, ceea ce va crea greutăţi nebănuite atunci cînd se va trece la execuţia lucrărilor de investiţii. Fără îndoială că în cazul cînd partea subevaluată a unei lucrări de investiţii depăşeşte anumite limite (în general determinate de posibilităţile organizaţiei constructoare de a acoperi pierderile înregistrate, prin beneficiile obţinute la alte lucrări), proiectele şi devizele urmează să se completeze, iar beneficiarul achită sumele reale.

Uneori se pot întîmpla lucruri dacă nu mai grave, cel puţin de natură să deformeze calculul eficienţei economice a investiţiilor. În scopul de a se încadra în volumul de investiţii stabilit (subevaluat), beneficiarul şi constructorul — de comun acord — renunţă la anumite lucrări sau obiecte care în fond sînt necesare. După punerea în funcţiune a investiţiei respective, la un anumit interval de timp, necesitatea lucrărilor sau obiectelor la care anterior se renunţase devine pregnantă, se adoptă o decizie de suplimentare a fondurilor de investiţii alocate iniţial şi iată cum o variantă care părea optimă s-a dovedit în realitate a fi o variantă ineficientă. Dar, cum procesele de realizare a investiţiilor sînt ireversibile, pierderile cauzate economiei practic nu mai pot fi recuperate. Se desprinde deci necesitatea verificării cît mai atente a proiectelor şi devizelor elaborate de proiectant, în aşa fel încît lucrările prevăzute şi volumul de investiţii stabilit să corespundă întrutotul necesităţilor reale, să asigure realizarea mijlocului fix şi buna lui funcţionare pe întreaga perioadă de funcţionare scontată, în condiţii normale.

În legătură cu determinarea volumului investiţiilor mai trebuie însă făcută o precizare. Prin acest indicator, factorul de decizie doreşte să caracterizeze cît mai complet eforturile necesare realizării unei investiţii. În acest scop, trebuie reţinut că la punerea în funcţiune a unui obiectiv oarecare contribuie de fapt trei categorii de investiţii:

1.1 investiţii directe
1.2 investiţii conexe
1.3 investitii colaterale

Prin **investiţii directe** se înţeleg acele investiţii care se concretizează în obiectivul constant (halele de producţie cu toate utilajele necesare, depozitele, laboratoarele, pavilionul administrativ, drumurile din incinta obiectivului etc.); **investiţiile conexe** sînt cele destinate altor întreprinderi, în scopul creşterii capacităţii lor de producţie, pentru a asigura materiile prime, materialele şi combustibilul necesare noului obiectiv; **investiţiile colaterale** se materializează în diferite obiective amplasate în jurul obiectivului de bază, cu scopul de a asigura buna lor funcţionare (drumuri de acces, aducţiunea apei, locuinţe, magazine etc.).

În analiza eficienţei economice a investiţiilor trebuie să se ţină seama nu numai de prima categorie, ci de toate trei, în funcţie de situaţia reală existentă pe amplasamentul stabilit şi de scopul care se urmăreşte.

Dorim să subliniem faptul că ignorarea investiţiilor conexe poate atrage însemnate discrepanţe în economia naţională între necesităţi şi posibilităţi, poate conduce la construirea de capacităţi care stau neutilizate, deci la irosirea fondurilor disponibile, la dese întreruperi ale procesului de producţie, la importuri costisitoare, determină pînă la urmă o activitate ineficientă, căci cum poate fi caracterizată altfel construirea de întreprinderi mari, care nu au asigurată baza de materii prime şi de materiale necesară pentru funcţionarea lor continuă şi la capacitatea nominală? Deoarece realizarea investiţiilor conexe se face din alte fonduri de investiţii, finanţate de alţi beneficiari, realizate de obicei de alte organizaţii constructoare, recomandăm efectuarea unei analize separate care să dubleze analiza volumelor de investiţii directe necesare, de concluziile căreia trebuie să se ţină seama în mod obligatoriu la adoptarea deciziei de investiţii.

În ceea ce priveşte investiţiile colaterale, problema este la fel de complexă. Amplasarea unui obiectiv pe o platformă industrială existentă presupune cheltuieli mai mici decît amplasarea acestuia într-o zonă izolată, deoarece o parte din obiectele existente (drumuri, instalaţii de aducţiune a apei etc.), pot fi folosite în comun. În plus, eventualele magazine, şcoli, aşezăminte culturale sau alte asemenea instituţii care există sau se vor construi, vor deservi întreaga populaţie din rîndul căreia se recrutează forţa de muncă necesară pentru toate obiectivele situate pe acea platformă industrială. Amplasarea unui obiectiv într-o zonă izolată atrage investiţii colaterale suplimentare, care însă de multe ori se justifică ţinînd seama de apropierea de baza de materii prime, de posibilităţile de recrutare a forţei de muncă etc. De multe ori, alegerea unui asemenea amplasament se justifică din raţiuni sociale.

Problema care se pune nu este însă aceea de a evita asemenea zone, ci de a stabili cît mai precis posibil mărimea investiţiilor colaterale — cel puţin a investiţiilor colaterale de primă necesitate — şi de a cumpăni cu grijă dacă efectele globale pe care le obţine societatea justifică un asemenea amplasament.

În sfîrşit, pentru realizarea unei anume investiţii — chiar în cazul cînd mărimea fondurilor necesare este aceeaşi — variantele se deosebesc între ele prin structura investiţiilor. Vor fi preferate acele variante de realizare a investiţiilor la care ponderea lucrărilor de construcţii-montaj este mai mică sau, cu alte cuvinte, acele variante la care fondurile de investiţii alocate se materializează în elementele active ale viitorului proces de producţie care va avea loc — şi anume utilajele.

● Investiţia specifică

ACEST INDICATOR se calculează ca raport între volumul de investiţii şi capacitatea de producţie, adică:

$$s = \frac{I}{q}$$ în care: s = investiţia specifică; I = volumul de investiţii; q = capacitatea de producţie (exprimată în unităţi naturale sau natural-convenţionale).

Investiţia specifică reflectă volumul de investiţii necesar pentru realizarea unei unităţi de capacitate (lei investiţii pentru o bucată, un metru sau o tonă de capacitate). Uneori, capacitatea se exprimă prin producţia marfă care poate fi realizată; în acest caz, investiţia specifică reflectă volumul de investiţii necesar pentru realizarea unei producţii în valoare de un leu (o mie sau un milion lei).

Dacă investiţia este destinată unui obiectiv existent şi se efectuează cu scopul creşterii capacităţii acestuia, formula de mai sus exprimă volumul investiţiilor necesare pentru sporul capacităţii de producţie cu o unitate. În acest caz putem scrie:

$$s_i = \frac{I_i}{q_i - q_0}$$ în care: i = o variantă oarecare de proiect privind situaţia rezultată după modernizare sau dezvoltare; 0 = situaţia existentă înaintea efectuării lucrărilor de investiţii.

Investiţia specifică are un rol hotărîtor în trierea variantelor de proiect elaborate. De multe ori, acest indicator calculat pentru noile obiective se compară şi cu investiţia specifică a altor obiective similare realizate anterior, care funcţionează pe baza unor principii tehnologice diferite sau care au fost executate pe baza altor sisteme constructive.

Acest indicator se poate calcula şi pentru investiţiile care se fac în ramurile neproductive. De pildă, se poate stabili investiţia specifică pentru un loc de

⟶

FIŞE

Istoria contabilităţii

■ În Editura Ştiinţifică a apărut **Istoria contabilităţii** de prof. dr. docent C. G. Demetrescu (Buc. 1972, 350 pag.). Lucrarea constituie o încununare a preocupărilor de multe decenii ale autorului pe linia demonstrării izvoarelor teoretice şi practice ale ştiinţei contabilităţii. Legînd apariţia acestei ştiinţe cu caracter teoretic şi aplicativ, în forma primelor însemnări contabile pe plăci de lut, de naşterea proprietăţii private, de dezvoltarea operaţiunilor de schimb şi, în general, de necesităţile practice ale producţiei materiale, autorul întreprinde o documentată investigare a evoluţiei contabilităţii pe diferitele trepte de dezvoltare ale societăţii omeneşti. Astfel, în cele cinci părţi ale volumului, sînt prezentate în mod succesiv elementele definitorii pentru formarea şi închegarea ştiinţei contabilităţii în orînduirea sclavagistă, feudală şi capitalistă, ultima caracterizîndu-se printr-o largă dezvoltare a acestei ştiinţe atît din punct de vedere al principiilor teoretice cît şi al metodelor şi formelor folosite. În partea a patra, autorul se opreşte asupra problemelor contabilităţii contemporane, a organizării contabilităţii pe principii moderne, insistînd asupra mecanizării şi automatizării contabilităţii şi a rolului lor în perfecţionarea sistemului informaţional. Partea a cincea a volumului este consacrată în întregime evoluţiei contabilităţii în România, de la primele începuturi şi pînă în epoca socialismului.

Critica modelelor econometrice

■ Lucrarea **L'Econometrie** (Econometria), Presses Universitaire de France, 1971, 128 pag., semnată de Pierre Maillet, este o introducere, larg accesibilă, în problemele econometriei. Sînt prezentate o serie de modele econometrice uzuale incluse în capitole privind: cererea şi oferta de mărfuri; funcţiile de producţie; comerţul exterior; ansamblul economiei. Într-un capitol separat, se opun succint elemente ale teoriei ajustării statistice şi ale teoriei corelaţiei. Remarcabil este că s-a consacrat întregul prim capitol unor chestiuni de ordin metodologic privind particularităţile demersului analitic propriu econometriei. Autorul reuşeşte să expună aici problemele fundamentale de care se ocupă econometria, trăsăturile caracteristice ale modelelor econometrice şi utilitatea lor practică. Pierre Maillet stabileşte în acest capitol introductiv limitele care separă econometria de simpla apropiere statistică a realităţii. El subliniază că econometria, spre deosebire de statistică, porneşte în cercetare avînd în vedere un model prealabil conceput care schematizează realitatea ce urmează a fi analizată. Trăsătura distinctivă a econometriei, conchide autorul, este recurgerea la ample considerente teoretice pentru elaborarea modelului ce urmează a fi utilizat sau pentru alegerea unui model între modelele deja existente.

O nouă clasă de funcţii de producţie

■ Sub titlul **Alternative Approaches to the Estimation of Production Functions and of Technical Change** (Abordări alternative pentru estimarea funcţiilor de producţie şi a progresului tehnic), INTERNATIONAL ECONOMIC REVIEW, vol. 13, nr. 1, 1972, publică un studiu semnat de Martin I. Beckmann, Ryuzo Sato şi Mark Schupack, în care se dezvoltă o nouă clasă de funcţii de producţie. Ultimele cercetări econometrice au avut ca rezultat două tipuri de îmbunătăţiri în specificarea funcţiei agregate de producţie: a) forma funcţiei de producţie a fost extinsă de la o **elasticitate constantă** la **o elasticitate variabilă** a funcţiilor de substituţie; b) au fost elucidate problemele specificării şi **măsurării** tipurilor de progres tehnic consistente cu o formă dată a funcţiei de producţie.

Studiul extinde problematica menţionată, înlăturînd limitarea relaţiei la numai două variabile, prin introducerea unei analize generale multilaterale. În particular, se vor obţine specificări alternative ale funcţiilor de producţie şi ale progresului tehnic prin specificarea unor relaţii liniare între ratele de schimbare ale unor asemenea variabile de producţie ca: raportul capital-muncă, raportul capital-producţie, rata salariilor, rata dobînzii, rata marginală de substituţie şi rata profitului. Prin combinarea liniară a tuturor acestor variabile se deduce o ecuaţie diferenţială generală. Rezolvarea acestor ecuaţii generează **o nouă clasă de funcţii de producţie** care include funcţiile standard Cobb-Douglas, CES şi combinăriile lor, ca fiind cazuri speciale şi pentru care progresul tehnic este un factor de creştere. Modelul este testat pentru industria producătoare a S.U.A. în perioada 1949—1965 şi se afirmă că rezultatele sînt mai realiste decît ale celorlalte tipuri de funcţii de producţie.

←

teatru, un pat de spital, un metru pătrat de suprafață locuibilă etc.

În fond, din compararea investiției specifice prevăzută în diferite variante sau cu cea realizată anterior la obiective similare, rezultă economia de muncă socială, nivelul tehnic prevăzut în variantele supuse analizei. De aici se naște posibilitatea — realizată de fapt în practica de planificare — de a elabora normative de investiții specifice pe categorii de obiecte.

Acest indicator are o serie de limite și restricții, generate de faptul că se bazează pe mărimi naturale sau natural-convenționale. De asemenea, în cazul obiectivelor prevăzute cu un înalt grad de automatizare investiția este mai costisitoare, în schimb cheltuielile de muncă (vie și trecută) exprimate prin prețul de cost al producției sînt mult mai scăzute, ceea ce nu se reflectă în investiția specifică.

Totuși, datorită simplității sale, al avantajelor ce decurg din faptul că exprimarea valorii prin prețuri nu se face decît pentru volumul investițiilor (care în cazul a două variante de proiect presupun existența unei întregi serii de elemente similare ce nu alterează comparația finală), investiția specifică reprezintă un indicator mult utilizat, cu bune rezultate practice.

Exemple pentru calculul investiției specifice (s)

a) Cazul general

Să presupunem că avem de analizat următoarele trei variante de investiții:

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	UM	Variante		
				I	II	III
1.	Investițiile	I	mii lei	900	1000	1200
2.	Capacitatea anuală	q	mii m²	400	500	700

Investiția specifică se va calcula cu ajutorul formulei:

$s = \frac{I}{q}$. Atunci, vom avea: $s_1 = 2,3$ lei investiții/ 1 m²; $s_2 = 2$ lei investiții/ 1 m²; $s_3 = 1,7$ lei investiții/ 1 m².

Deci varianta III este mai eficientă.

b. Cazul dezvoltării sau modernizării capacităților.

Să presupunem acum că avem de comparat trei variante de proiect privind dezvoltarea sau modernizarea unui obiectiv existent:

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	UM	Obiectivul existent	Variante		
					I	II	III
1.	Investițiile	I	mii lei	—	700	1300	1500
2.	Capacitatea zilnică	q	buc.	1000	1300	1500	2000

De data aceasta, investiția specifică se calculează cu ajutorul formulei:

$s_i = \frac{I_i}{q_i - q_0}$ În acest caz, vom avea: $s_1 = 2,33$ lei investiții/ 1 buc; $s_2 = 2,60$ lei investiții/ 1 buc.; $s_3 = 1,50$ lei investiții/ 1 buc. Deci, varianta III este mai eficientă.

Producția obținută la 1000 lei mijloace fixe

DUPĂ CUM REZULTĂ chiar din denumirea sa, acest indicator se calculează astfel: $P = 1000 \frac{G}{F}$ în care: P = producția obținută la 1000 lei mijloace fixe; G = producția globală anuală; F = valoarea mijloacelor fixe puse în funcțiune.

Indicatorul P reprezintă, de fapt, inversul investiției specifice, deoarece: $F \simeq I$ iar $G \simeq Q$

în care:

I = volumul investițiilor;

Q = capacitatea de producție exprimată valoric.

Totuși, în practică se efectuează o analiză separată pentru indicatorul P.

Termenul de recuperare a investițiilor [2])

ANALIZA eficienței economice a investițiilor presupune, înainte de toate, compararea rezultatelor obținute, cu resursele consumate. Dintre indicatorii examinați pînă acum, acest aspect a fost redat numai de investiția specifică. Dar, așa cum am arătat, volumul investițiilor nu cuprinde toate resursele consumate, după cum nici rezultatele nu se exprimă numai prin capacitatea de producție.

Pentru punerea în funcțiune a unui obiectiv nou construit o altă categorie de cheltuieli se materializează în prețul de cost al producției. În acest caz, ar urma ca la investițiile necesare să se adauge și sumele reprezentînd dotarea inițială a întreprinderilor cu mijloace circulante. **Să admitem că I cuprinde și aceste sume.**

Ca rezultate, ar trebui să remarcăm că, în afara surplusului de capacitate, se obține o îmbunătățire a calității și aspectului de prezentare a produsului finit, a durabilității sale etc. Aceste elemente fac ca noul produs să aibă o valoare mai mare decît produsele similare fabricate pînă în prezent și existente pe piață, fapt ce se oglindește într-un preț mai bun încasat prin vînzarea sa.

În acest caz, valoarea producției marfă este mai mare, pentru același volum fizic de producție realizată. Cu alte cuvinte, sporesc beneficiile și, în general, acumulările obținute de întreprinderea care a realizat o anumită investiție.

Dacă notăm: Q = capacitatea de producție, exprimată de data aceasta prin producția marfă anuală; C = prețul de cost anual; A = acumulările anuale, Atunci, putem scrie: $A = Q - C$.

Termenul de recuperare a investițiilor, după cum el însuși se definește, reprezintă perioada (termenul) în care fondurile de investiții consumate au fost recuperate prin acumulările rezultate din producția marfă vîndută.

În acest caz, dacă raportăm volumul investițiilor la acumulările (anuale), obținem perioada (ani) în care se recuperează fondurile investite, adică:

$T = \frac{I}{A}$ în care: T = termenul de recuperare a investițiilor.

Semnificația economică a termenului de recuperare rezidă în aceea că generalizează investiția specifică, îi lărgește conținutul apropiindu-l mai mult de definiția eficienței economice a investițiilor (ca raport invers), rezultînd astfel o comparare directă a eforturilor depuse pentru realizarea unui mijloc fix, cu efectele obținute în urma punerii în funcțiune a acestuia.

În literatura de specialitate, formula de calcul a termenului de recuperare apare în diferite forme, derivate din expresia lui T arătată anterior. Astfel, în cazul comparării a două sau mai multe variante de proiect privind realizarea aceluiași obiectiv, se consideră drept bază de comparație, una din aceste variante, iar calculele se efectuează conform relației:

$T_i = \frac{I_i - I_0}{A_i - A_0}$, în care: i = o variantă oarecare; 0 = varianta considerată drept bază de comparație.

Menționăm că, de obicei, varianta cu nivelul tehnic cel mai scăzut se adoptă drept bază de comparație.

Termenul de recuperare astfel calculat mai poartă denumirea de **termen de recuperare a investițiilor suplimentare,** pe considerentul că el se referă numai la investițiile care depășesc pe cele prevăzute în varianta de bază.

În cazul modernizării și dezvoltării unor obiective existente, termenul de recuperare capătă următoarea formă:

$$T_i = \frac{I_i}{A_i - A_0}, \text{ în care:}$$

i = situația rezultată după modernizare sau dezvoltare; o = situația existentă înaintea efectuării lucrărilor de investiții.

Această formulă permite compararea unei variante i de investiții cu situația existentă la un alt obiectiv vechi (dar cu parametrii ridicați) sau cu media realizărilor din ramura respectivă, în care caz A_0 reprezintă tocmai această medie.

Unii autori disting la numitorul fracției $\frac{I}{A}$ cele două categorii economice cunoscute: $A = B + J$, în care: B = beneficiul întreprinderii; J = impozitul.

Aceștia apreciază că efectele investițiilor care pot fi luate în considerare trebuie circumscrise la nivelul întreprinderii. În consecință, formulele de calcul al termenului de recuperare devin:

în cazul obiectivelor noi: $T = \frac{I}{B}$ în cazul comparării a două sau mai multe variante de proiect: $T_j = \frac{I_j - I_0}{B_j - B_0}$; în cazul modernizării sau dezvoltării unor obiective existente: $T_j = \frac{I_j}{B_j - B_0}$

În ultimele două cazuri, uneori se recomandă compararea volumelor de investiții respective, cu economiile ce pot fi obținute din reducerea prețului de cost; în cazul comparării a două sau mai multe variante de proiect: $T_j = \frac{I_j - I_0}{C_0 - C_j}$; în cazul modernizării sau dezvoltării unor obiective existente: $T_j = \frac{I_j}{C_0 - C_j}$

în care: C = prețul de cost anual.

Exemple pentru calculul termenului de recuperare (T)

a) Cazul general.

Să presupunem că avem de ales între următoarele trei variante de investiții:

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	UM	Variante		
				I	II	III
1.	Investițiile	I	mii lei	900	1000	1200
2.	Capacitatea anuală	q	mii m²	400	500	700
3.	Prețul de cost unitar	c	lei/m²	2	2	2
4.	Prețul de cost anual	C	mii lei	800	1000	1400
5.	Beneficiul anual (10%)	B	mii lei	80	100	140
6.	Impozitul anual pe circulația mărfurilor (5%)	J	mii lei	40	50	70
7.	Producția marfă anuală	Q	mii lei	920	1150	1610

Calculăm în primul rînd termenul de recuperare după formula:

$$T = \frac{I}{A} = \frac{I}{Q - C}$$

În acest caz vom avea:

$T_1 = 7,5$ ani; $T_2 = 6,7$ ani; $T_3 = 5,7$ ani.

Să calculăm acum termenele de recuperare după formula: $T = \frac{I}{B}$ Vom avea: $T_1 = 11,3$ ani; $T_2 = 10$ ani; $T_3 = 8,6$ ani. Deci, după ambele metode de calcul, varianta III este optimă.

b) Cazul cînd compararea se face cu o variantă dată

Ne propunem să rezolvăm acum următoarea situație:

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	UM	Variante			
				Bază	I	II	III
1.	Investițiile	I	mii lei	100 000	11 000	13 000	15 000
2.	Capacitatea anuală	q	mii buc.	1000	1000	1000	1000
3.	Prețul de cost unitar	c	lei/buc.	5	4,5	4	3,5
4.	Prețul de vînzare unitar	p	lei/buc.	6	6	6	6
5.	Prețul de cost anual	C	mii lei	5000	4500	4000	3500
6.	Producția marfă anuală	Q	mii lei	6000	6000	6000	6000
7.	Acumulări anuale	A	mii lei	1000	1500	2000	2500
8.	Beneficiul anual	B	mii lei	667	1000	1333	1667

Vom calcula termenul de recuperare după cele trei formule arătate: după formula: $T_i = \frac{I_i - I_0}{A_i - A_0}$; $T_1 = 2$ ani; $T_2 = 3$ ani; $T_3 = 3,3$ ani; după formula $T_i = \frac{I_i - I_0}{B_i - B_0}$; $T_1 = 3$ ani; $T_2 = 4,5$ ani; $T_3 = 5$ ani; după formula $T_i = \frac{I_i - I_0}{C_0 - C_i}$; $T_1 = 2$ ani; $T_2 = 3$ ani; $T_3 = 3.3$ ani.

Iată dar că după toate cele trei metode de calcul, varianta I este indicată ca fiind cea mai eficientă.

c. Cazul dezvoltării sau modernizării capacităților.

Fie următoarele variante de modernizare a unui obiectiv existent:

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	UM	Obiectivul existent	Variante de modernizare		
					I	II	III
1.	Investițiile	I	mii lei	—	1600	2000	2800
2.	Capacitatea anuală	q	mii tone	2000	2000	2000	2000
3.	Prețul de cost unitar	c	lei/t	1000	900	800	700
4.	Prețul de vînzare unitar	p	lei/t	1100	1100	1100	1100
5.	Prețul de cost anual	C	mii lei	2000	1800	1600	1400
6.	Producția marfă anuală	Q	mii lei	2 200	2200	2200	2200
7.	Acumulări anuale	A	mii lei	200	400	600	800
8.	Beneficiul anual	B	mii lei	133	267	400	533

Calculăm termenul de recuperare, mai întîi după formula: $T_i = \frac{I_i}{A_i - A_0}$. În acest caz vom avea: $T_1 = 8$ ani; $T_2 = 5$ ani; $T_3 = 4,7$ ani.

Să calculăm termenul de recuperare după formula: $T_j = \frac{I_j}{B_j - B_0}$

Vom putea scrie deci: $T_1 = 12$ ani; $T_2 = 7,5$ ani; $T_3 = 7$ ani. În sfîrșit, ne folosim de formula: $T_i = \frac{I_i}{C_0 - C_i}$. Vom avea: $T_1 = 8$ ani; $T_2 = 5$ ani; $T_3 = 4.7$ ani.

Toate cele trei metode aplicate indică varianta III ca fiind optimă. Menționăm că această variantă, deși necesită investiții mult mai mari decît celelalte două, totuși este cea mai avantajoasă, avînd un preț de cost unitar simțitor mai redus, în comparație cu primele două variante.

Coeficientul de eficiență a investițiilor

ÎN CALCULELE de eficiență economică a investițiilor, prin acest indicator se înțelege, în fond, inversul termenului de recuperare. De data aceasta însă, varianta cea mai eficientă are cel mai mare coeficient de eficiență a investițiilor.

Deosebim următoarea clasificare:

5.1. — Coeficientul de eficiență absolută a investițiilor.

Calculul acestui coeficient se realizează astfel: $E = \frac{A}{I} = \frac{Q - C}{I}$

respectiv: $E = \frac{B}{I}$ în care: E = coeficientul de eficiență absolută a investițiilor.

În cazul modernizării sau dezvoltării capacităților existente, acest coeficient capătă următoarea formă: $E_i = \frac{A_i - A_0}{I_i}$ sau: $E_i = \frac{B_i - B_0}{I_i}$ sau: $E_i = \frac{C_0 - C_i}{I_i}$

Menționăm că acest coeficient se calculează și la nivelul ramurilor sau pe ansamblul economiei naționale.

5.2. — Coeficientul de eficiență relativă a investițiilor.

Acest coeficient este de fapt corespondentul termenului de recuperare a investițiilor suplimentare. El se calculează

→

→

astfel: $E_i = \frac{A_i - A_0}{I_i - I_0}$ sau: $E_i = \frac{B_i - B_0}{I_i - I_0}$ sau: $E_i = \frac{C_0 - C_i}{I_i - I_0}$

Semnificațiile simbolurilor întrebuințate pentru calculul coeficientului de eficiență (absolută și relativă) a investițiilor sînt aceleași cu cele arătate la calculul termenului de recuperare a investițiilor.

Întrucît, în toate cazurile, se observă că: $T \cdot E = 1$, de unde: $E = \frac{1}{T}$ rezultă că o variantă va fi considerată drept optimă, fie dacă se aplică formula termenului de recuperare, fie dacă se aplică formula coeficientului eficienței investițiilor. Rezultă, de asemenea, că varianta optimă are termenul de recuperare minim (față de celelalte variante studiate) și coeficientul de eficiență maxim.

Exemple pentru calculul coeficientului de eficiență economică a investițiilor (E).

Ne vom mărgini a calcula coeficientul de eficiență a investițiilor pentru exemplele redate la litera b de la paragraful 4, deoarece, după cum am arătat, coeficientul de eficiență a investițiilor este inversul termenului de recuperare. Datele sînt aceleași.

Ne propunem să stabilim varianta optimă după criteriul coeficientului eficienței relative a investițiilor de forma:

$E_i = \frac{A_i - A_0}{I_i - I_0}$ Putem deci scrie:

$E_1 = 0{,}50$; $E_2 = 0.33$; $E_3 = 0.30$.

Întrucît E_1 = max, rezultă că varianta I este optimă (aceeași concluzie ca și în ipoteza aplicării formulei termenului de recuperare).

Se confirmă, deci, că: $E = \frac{1}{T}$

deoarece $E_1 = \frac{1}{2} = 0{,}50$. De aici rezultă inutilitatea unuia din cei doi indicatori. De altfel, în practică se calculează cu precădere termenul de recuperare, a cărui semnificație economică este mai pregnantă.

Subliniem aici importanța care o poate avea stabilirea unor normative privind termenii de recuperare sau coeficienții de eficiență a investițiilor în selecționarea variantelor de proiect, astfel încît să fie supuse analizei numai acelea care depășesc acest prag al eficienței economice a investițiilor.

În consecință, restricțiile de genul:

$T_i \leqslant T_n$ sau $E_i \geqslant E_n$,

în care: i = variantele de proiect și n = normative, reprezintă un instrument eficient de decizie în probleme de investiții, un criteriu obiectiv pe baza căruia pot fi admise spre execuție numai acele variante care prevăd (și depășesc) un minimum de eficiență economică exprimat prin termenul normat de recuperare sau coeficientul normat de eficiență respectiv.

În acest fel, o variantă de investiții declarată drept cea mai eficientă (prin aplicarea calculelor arătate anterior) poate fi refuzată deoarece se situează sub minimum admisibil, exprimat prin normativul respectiv. În acest caz, se cer noi investigații în vederea elaborării altor variante de proiect care pot fi luate în discuție numai dacă se mențin în domeniul de eficiență impus de mărimile normative.

Cheltuieli recalculate (echivalate)

ÎN ADOPTAREA deciziei de investiții intervine foarte adesea dilema următoare: o variantă de proiect prevede un volum de investiții sporit, dar un preț de cost diminuat (I_1 = max; C_1 = min); o altă variantă prevede o situație tocmai inversă, un volum de investiții mai mic, dar un preț de cost sporit (I_2 = min; C_2 = max). Se pune deci întrebarea: ce decizie trebuie adoptată? Cu alte cuvinte, în cazul general, cînd:

$I_i > I_j$ și $C_i < C_j$

care variantă trebuie preferată (i sau j)?

Teoria eficienței economice a investițiilor încearcă să răspundă la această întrebare folosind indicatorul cheltuieli recalculate (echivalate). Formula de calcul a acestui indicator este următoarea: $K_i = I_i + C_i T_n$ = min, sau $K'_i = C_i + I_i E_n$ = min, în care: K și K' = cheltuieli recalculate (echivalate) și i = o variantă de proiect oarecare.

În felul acesta, o singură mărime — cheltuielile recalculate — exprimă totalul eforturilor solicitate: investiții plus preț de cost. Varianta optimă este aceea care prevede cheltuielile recalculate minime.

Exemple pentru calculul cheltuielilor recalculate (K).

Vom considera aceleași exemple ca și cele arătate la litera b de la paragraful 4

Fie următorul termen normat de recuperare a investițiilor:

$T_n = 2$ ani

La paragrafele 4 și 5, calculele au indicat că varianta I este optimă. Să încercăm acum să determinăm varianta optimă cu ajutorul cheltuielilor recalculate exprimate astfel: $K_i = I_i + C_i T_n$ = minim. Deci: $K_0 = 10.000 + 5.000.2 = 20.000$ lei; $K_1 = 11.000 + 4.500.2 = 20.000$ lei; $K_2 = 13.000 + 4.000.2 = 21.000$ lei; $K_3 = 15.000 + 3.500.2 = 22.000$ lei. Adică: $K_0 = K_1 < K_2 < K_3$

Iată dar că, după această formulă, pe lîngă varianta I, poate fi considerată drept optimă, și varianta de bază, deoarece: $K_0 = K_1$.

În cazul cînd se aplică formula K'_i rezultatele sînt următoarele; $E_n = 0{,}5$; $K'_0 = 10.000$ lei; $K'_1 = 10.000$ lei; $K'_2 = 10.500$ lei; $K'_3 = 11.000$ lei. De unde rezultă aceeași concluzie în legătură cu varianta optimă.

Randamentul economic al investițiilor

DE FAPT, acesta este un indicator nou, a cărui utilizare se propune pentru viitor [3]). Randamentul economic al investițiilor a fost elaborat pe baza următorului raționament:

a. — Nici unul din ceilalți indicatori ai eficienței economice a investițiilor nu ține seama de durata de funcționare a obiectivului respectiv. Or, este firesc să fie preferată acea variantă care prevede o durată de funcționare mai mare pentru obiectivul de investiții proiectat.

Chiar indicatorul termenul de recuperare a investițiilor — care are cea mai largă răspîndire în activitatea curentă — nu ține seama de timpul cît un obiectiv poate fi în stare de funcționare. Într-adevăr, în calculul acestui indicator se cuprind numai acumulările dintr-un an (A), la care se raportează investițiile totale (I), rezultînd numărul de ani (T) în care fondurile de investiții cheltuite se recuperează, adică: $T = \frac{I}{A}$

Prin aplicarea acestei formule, se poate ajunge la situația că este preferată o variantă de investiții conform căreia obiectivul respectiv este scos din funcțiune (fiind uzat fizic) imediat după expirarea termenului de recuperare, în locul altei variante — de fapt, mai eficiente — care prevede că obiectivul va mai funcționa încă 5—10 ani după scurgerea acestui termen.

b. — De cele mai multe ori, prețul unitar al produsului fabricat de noul obiectiv de investiții descrește treptat, ca urmare a efectului uzurii morale. Acest lucru se observă cu precădere pe piața internațională. În asemenea condiții, este nejust să se considere că beneficiile sau acumulările sînt egale în fiecare an, de la punerea în funcțiune a noului obiectiv și pînă la scoaterea sa din funcțiune.

c. — În analiza eficienței economice a investițiilor este deosebit de important ca varianta de investiții aleasă să prevadă un termen de recuperare cît mai mic, dar și un volum cît mai mare de beneficii sau acumulări care se vor obține după ce termenul de recuperare a expirat și pînă în momentul în care obiectivul este scos din funcțiune. Comparînd acest volum de beneficii sau acumulări, cu fondurile de investiții cheltuite, se obține un raport asemănător randamentului din tehnică. Se propune pentru noul indicator denumirea (improprie de fapt) de randament economic al investițiilor, avînd expresia: $R = \frac{A_n}{I}$

sau $R = \frac{A_t - I}{I} = \frac{A_t}{I} - 1$,

în care: R = randamentul economic al investițiilor; A_n = acumulări nete (obținute în perioada după expirarea termenului de recuperare și pînă la scoaterea din funcțiune a obiectivului de investiții); A_t = acumulări totale (obținute în toată durata de funcționare a acestui obiectiv); I = investițiile.

Randamentul economic al investițiilor poate fi exprimat și în funcție de acumulările anuale. Astfel, dacă notăm:

$$A_t = \sum_{h=1}^{D_e} A_h; \quad A_n = \sum_{h=T}^{D_e} A_h; \quad I = \sum_{h=1}^{T} A_h;$$

în care: A_h = acumulările anuale; D_e = durata eficientă de funcționare; T = termenul de recuperare; se poate scrie:

$$R = \frac{A_n}{I} = \frac{\sum_{h=T}^{D_e} A_h}{\sum_{h=1}^{T} A_h}$$

sau

$$R = \frac{A_t}{I} - 1 = \frac{\sum_{h=1}^{D_e} A_h}{\sum_{h=1}^{T} A_h} - 1$$

Dacă se consideră că acumulările sînt egale în fiecare an (adică dacă se face abstracție de efectele uzurii morale), expresia randamentului economic al investițiilor se simplifică în mod simțitor.

Astfel, dacă notăm:

$A_t = D_e A_h$; $A_n = (D_e - T) A_h$; $I = T A_h$, R devine:

$$R = \frac{A_n}{I} = \frac{(D_e - T) A_h}{T A_h} = \frac{D_e - T}{T} = \frac{D_e}{T} - 1$$

Același rezultat se obține și pornind de la acumulările totale:

$$R = \frac{A_t}{I} - 1 = \frac{D_e A_h}{T A_h} - 1 = \frac{D_e}{T} - 1$$

Randamentul economic al investițiilor se poate calcula pentru toate situațiile arătate la indicatorii termenul de recuperare și coeficientul de eficiență a investițiilor.

Exemple pentru calculul randamentului economic al investițiilor (R).

Să presupunem că, pentru un obiectiv de investiții, au fost elaborate două variante de proiect:

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	UM	Varianta I	Varianta II
1.	Investițiile	I	mii lei	1000	1200
2.	Acumulările anuale	A_h	mii lei	100	120
3.	Durata eficientă de funcționare	D_e	ani	15	20

Pentru simplificare, am presupus că acumulările anuale sînt egale în toată durata eficientă de funcționare.

Termenul de recuperare, pentru cele două variante, va fi: $T_1 = 10$ ani; $T_2 = 10$ ani.

Conform acestui indicator, ar rezulta deci că ambele variante sînt la fel de eficiente.

Să calculăm acum randamentul economic al investițiilor în cele două situații: $R_1 = 0{,}5$; $R_2 = 1.0$.

Randamentul economic al investițiilor fiind mai mare în cel de al doilea caz, rezultă că varianta a II-a este mai eficientă.

Într-adevăr, aplicînd formula $A_{ni} = (D_e - T) A_h$ după expirarea termenului de recuperare, în cele două variante se vor obține următoarele volume de acumulări nete: $A_{n1} = 500$ mii lei; $A_{n2} = 1200$ mii lei.

Rezultă deci că, acumulările nete sînt mai mult decît duble în varianta a II-a, față de varianta I-a, în timp ce investițiile sînt mai mari doar cu 20%, ceea ce atestă eficiența mai înaltă a celei de a doua variante.

Bibliografie:

— Dicționar statistic-economic, Editura Direcției Centrale de Statistică, București, 1969, pag. 369—372.

— I. Ciolan, Avizarea indicatorilor de eficiență economică a investițiilor, în revista Finanțe și Credit, București, 1970, nr. 4, pag. 56—70 și nr. 5 pag. 42—57.

— I. Trăistaru, Legături multiple între indicatorii eficienței economice și ai înzestrării tehnice, în Revista de Statistică, nr 11, București, 1971, pag. 11—24.

---

1) Vezi și articolul „Rolul indicatorilor eficienței economice a investițiilor în adoptarea deciziilor", de **Ion Românu**, publicat în numărul 30 din 28 iulie 1972 al revistei noastre, pag. 18.

2) Denumirea de „durată sau perioadă de recuperare a investițiilor" ar fi mai indicată, ținînd seama că indicatorul se referă la o întreagă perioadă și nu numai la un anumit moment. Deoarece în limbajul uzual s-a încetățenit denumirea de „termen", îl vom folosi și noi.

3) Ion Românu, Un nou mod de cercetare a eficienței economice a investițiilor, în revista „Probleme Economice" nr. 5, din 1972, pag. 19—28.

FIȘE

Satisfacția în muncă

■ Într-un studiu apărut în **Analyse et Prévision**, Futuribles, nr. 4/1972, cu titlul **Le langage des heures** (Limbajul orelor), Bertrand de Jouvenel, evidențiind două aspecte ale muncii, relevate de Fr. Engels — critică punctul de vedere că viitorul dezirabil al speciei noastre este legat de dispariția a ceea ce a determinat formarea omului — munca. După autor, problema constă în a diferenția ceea ce este formator în munca umană de ceea ce nu este, în scopul de a dezvolta primul aspect. În ce privește muncitorul colectiv, este limpede că latura intelectuală, inventivă a activității sale este în creștere. Ceea ce nu este cu totul adevărat pentru toate elementele sale constitutive, pentru indivizi. Dar omul, spune B. de J. se realizează prin acțiune. Este o nevoie fundamentală a omului ca el să fie mîndru de ceea ce face și ar fi destul de dureros dacă progresul în acest sens nu s-ar putea extinde decît asupra unei părți privilegiate a populației. Scurtarea timpului de muncă nu poate fi singură o soluție; dacă nu vrem să mergem spre infantilizarea societății, este necesar ca orele de muncă să capete plenitudine psihologică — ceea ce înseamnă, după autor, revederea întregii organizări a muncii în scopul de a conferi muncitorilor roluri care să le poată oferi satisfacție.

Punctul ratei maxime a investițiilor

■ Revista internațională de științe sociale KYKLOS (vol. XXV. 1972—fasc. 2), publică studiul cunoscutului economist Branko Horvat din R.S.F. Iugoslavia **A Model of Maximal Economic Growth** (Un model de creștere economică maximă), în care se tratează problema ratei optime a investițiilor productive. Autorul arată că abordarea acestei probleme se obișnuiește a se efectua în prezent pe două linii: a) se definește o funcție a bunăstării sociale care se maximizează; or, funcțiile de bunăstare socială sînt arbitrare, deoarece utilitatea nu poate fi măsurată; b) se postulează stocul de capital la sfîrșitul perioadei planificate și se maximizează consumul; or, estimarea stocului de capital terminal este lipsită de fundamentare economică.

B. H. propune o altă abordare a optimizării investițiilor. În ipoteza unei tehnologii neschimbate și, cu atît mai mult, în condițiile progresului tehnic, costurile de producție se diminuează pe măsura sporirii ritmului creșterii economice; aceasta înseamnă că se utilizează mai puține resurse pentru a atrage un volum dat al producției și pentru a menține un nivel dat al capacității producției într-o anumită perioadă. Prin urmare, **eficiența marginală a investițiilor brute crește.** Datorită capacității de absorbție limitate a unei economii naționale, apar randamente descrescînde care, la un moment dat, contracarează efectul randamentelor crescînde astfel că, în ipoteza unui ritm de creștere suficient de ridicat, economia națională atinge punctul în care **eficiența marginală a investițiilor devine nulă.** Acesta este punctul ratei maxime a investițiilor productive, formalizat de Horvat într-un model macroeconomic.

FONDURILE DE INVESTIȚII

(Urmare din pag. 7)

ție inderlată de la Fabrica de hîrtie și celuloză Palas-Constanța, instalația de alchilamine din cadrul Grupului industrial de petrochimie Borzești, instalația pentru extrudate trase și tîmplărie metalică și instalația de țevi sudate pentru irigații de la Uzina de prelucrare a aluminiului Slatina etc., unități la care nu erau acoperite cu comenzi capacitățile de producție.

De asemenea, la secția de cabluri de tracțiune de la „Industria sîrmei" Cîmpia Turzii, datorită lipsei de comenzi, planul de producție pe anul 1972 este numai parțial acoperit, în condițiile în care acesta reprezintă circa 70% din sarcina prevăzută în graficul de atingere a indicatorilor tehnico-economici.

Determinarea unor capacități de producție fără a se ține seama de condițiile de desfacere, conduce la situația ca activitatea unității să se soldeze cu pierderi în loc de beneficii, așa cum este cazul celor 4 linii de fabricat grisine. Aceste linii, executate din fondurile de investiții ale fostului Minister al Industriei Alimentare, funcționează în prezent în cadrul fabricilor noi de pîine din orașele Cluj, Iași, Timișoara și București. Deși la aceste capacități duratele de atingere a parametrilor proiectați au expirat, nici una din ele nu funcționează la parametrii aprobați. Cauza principală a neutilizării acestor linii la capacitatea proiectată o constituie lipsa de desfacere pe piață a acestora. Nerealizarea planului de producție s-a reflectat negativ și asupra realizării beneficiilor planificate

ÎN DUBLA LOR CALITATE de producători și proprietari — oamenii muncii conștienți de răspunderea ce le revine în fața societății pentru modul cum gospodăresc fondurile materiale și financiare încredințate, participă cu răspundere la luarea deciziilor privind dezvoltarea economică și socială și urmăresc cu răspundere modul cum se aduc la îndeplinire sarcinile trasate de partid și de stat.

Înfăptuirea, înainte de termen, a prevederilor planului cincinal la care s-au angajat colectivele de oameni ai muncii din toate județele țării, este indisolubil legată de devansarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor și capacităților de producție prevăzute a intra un funcție în această perioadă.

Realizarea în avans a obiectivelor industriale prevăzute a intra în funcțiune pînă în 1975 impune, ca o condiție de bază, îndeplinirea exemplară a prevederilor de plan din 1972 și luarea, totodată, a unor măsuri tehnico-organizatorice pentru pregătirea documentației tehnice, asigurarea utilajelor și dotarea corespunzătoare a șantierelor de construcții la nivelul sarcinilor ce le revin în 1973.

Conferirea unei eficiențe economice ridicate activității noastre cere ca în deciziile privind procesul de realizare a investițiilor, să se aibă în vedere atît prioritățile legate de gradul de folosire a utilajelor și instalațiilor existente cît și opțiunile materializate în capacitatea de a realiza o producție utilă, corespunzătoare nevoilor reale ale societății și, în același timp, rentabilă.

GOSPODĂRIREA METALULUI

(Urmare din pag. 8)

teresant și împărtășesc opiniile exprimate în „Viața economică" nr. 22 din 2 iunie a.c. potrivit căreia **concepcerea unei tehnologii trebuie considerată un proces de gîndire creatoare și nu de rutină, că eficiența economică primează la alegerea unei variante sau alteia, și apreciez interesantă părerea după care este necesar ca odată cu trecerea la asimilarea fiecărui produs să se stabilească și mărimea seriei, în funcție de aceasta putîndu-se aplica tehnologii și măsuri de mai mare sau mai mică eficiență economică.** Aș vrea să completez însă ideea în sensul că **un rol important revine centralelor industriale în promovarea tehnologiilor moderne prin intermediul planurilor tehnice.** Or, la ora actuală, întîlnim încă frecvent cazuri cînd în planurile tehnice ale întreprinderilor sînt stipulate pro~edee tehnologice de mult însușite care nu mai au caracter de noutate, fapt ce nu este de natură să mobilizeze întreprinderile în promovarea progresului tehnic.

UN RECENT SONDAJ făcut într-o serie de întreprinderi constructoare de mașini din județ, a arătat că pentru realizarea sarcinilor pe 1972 există programe de măsuri fundamentate ce vizează acțiunea de reproiectare a produselor, a tehnologiilor, o mai bună valorificare a deșeurilor. **La sfîrșitul semestrului I a.c. majoritatea întreprinderilor constructoare de mașini din județ au raportat economii față de normele de consum planificate.** Cu toate acestea, la nivelul județului, normele de consum au fost depășite cu 870 tone metal și aceasta datorită pierderilor înregistrate la Uzina „Tractorul" de 1713 tone la poziția piese de schimb ; depășiri însemnate au înregistrat și Uzina „6 Martie"-Zărnești (77 tone), Uzina „Electroprecizia"-Săcele (396 tone), Uzina de autocamioane (11 tone). Uzina „Tractorul", printr-un studiu făcut, a arătat că **norma de consum stabilită de C.S.P. nu ține seama de sortimentul de piese de schimb planificat și că aceasta ar fi cauza principală a depășirii consumului specific.** Cred că nici uzina și nici centrala industrială nu au acționat cu suficientă consecvență pentru clarificarea normei la poziția piese de schimb. **Este necesar ca aceste probleme să fie neîntîrziat clarificate la C.S.P. și M.I.C.M.**

Totodată trebuie arătat că atît la cele 4 uzine menționate cît și la altele, s-a acționat insuficient pentru **diminuarea rebuturilor.** Numai pentru înlocuirea rebuturilor, **cele 4 uzine s-au aprovizionat suplimentar în acest semestru cu peste 1100 tone laminate.** Iată o rezervă asupra căreia va trebui îndreptată atenția muncitorilor, cît și a tehnicienilor și inginerilor, în scopul diminuării pierderilor de metal. Insuficient acționează în multe cazuri comitetele oamenilor muncii pe linia respectării și întăririi disciplinei tehnologice. Așa se explică volumul mare de rebuturi produs în semestrul I din acest an la multe întreprinderi constructoare de mașini din județ — rebuturi care au influențat în mod direct depășirea consumului de metal planificat. **Organizațiile de partid și comitetele oamenilor muncii vor trebui să acționeze cu operativitate pentru aplicarea tuturor măsurilor ce vizează reducerea consumului de metal. În același timp, trebuie făcută o analiză detaliată a tuturor produselor la care, în semestrul I a.c., s-au înregistrat depășiri ale consumului specific.**

EFORTURILE întreprinderilor constructoare de mașini din județ (problema este valabilă nu numai pentru ele) în direcția folosirii judicioase a metalului, **trebuie sprijinite mai mult și de către combinatele siderurgice.** Numai la Uzina „Tractorul" și Uzina de autocamioane s-au pierdut în primele 6 luni ale anului, prin scurtături peste prevederile STAS, prin capete și fîșii și prin livrarea unor laminate la toleranțe pozitive, **peste 1 000 tone oțel.**

În ceea ce privește anul 1973, sarcina de reducere a consumurilor specifice este considerabil mai mare decît cea din anii precedenți. Majoritatea întreprinderilor au trecut deja la o analiză temeinică a posibilităților și resurselor pentru diminuarea consumurilor specifice. De exemplu, **la Uzina „Tractorul" au fost luate în analiză toate reperele a căror indice de utilizare a metalului este mai mic de 50%.** Tehnologii, în colaborare cu proiectanții, analizează atît tehnologiile de prelucrare la cald cît și cele de așchiere, în scopul dimensionării riguroase a fiecărui reper. În paralel, serviciul constructor-șef, a întocmit o situație comparativă a produselor ce se asimilează și a celor din fabricația curentă cu cele similare produse de firme de renume mondial. Se analizează și se compară masa specifică, greutatea pe cal putere și alte performanțe, în scopul diminuării consumurilor specifice. Acțiuni similare s-au întreprins și la Uzina de autocamioane, „Electroprecizia"-Săcele, F. S. Rîșnov ș.a.

Constructorii de mașini brașoveni, în dorința de a materializa hotărîrile adoptate de Conferința Națională a P.C.R., sînt animați de hotărîrea de a realiza cincinalul actual înainte de termen, de a obține reduceri din ce în ce mai substanțiale de materii prime și materiale și, îndeosebi, de metal, pentru a ridica nivelul activității economice la cote mereu mai înalte.

ANEXE LA CONTRACTE INEXISTENTE?!?

(Urmare din pag. 9)

toate clauzele contractuale pe care le cred de cuvii~ță :

— în cadrul Tîrgului, furnizorii tratează cu beneficiarii, cad de acord asupra eventualelor divergențe ;

— se întocmesc anexele la contract, care cuprind mărfurile, pe sortimente, cantitatea și termenele de livrare ;

— se prezintă de către furnizori contractele, însoțite de anexe, după care se semnează de către beneficiari.

Acest moment marchează deci realizarea acordului de voință și prin urmare nașterea raportului juridic de furnizare.

Ce se va întîmpla însă dacă unii furnizori nu prezintă odată cu anexele și proiectul de contract ?

Răspunsul este unul singur : tratativele desfășurate timp de peste două săptămîni vor rămîne nefinalizate, contractul scris fiind singurul instrument, în dreptul nostru, care generează raporturi juridice între unitățile socialiste.

În cursul convorbirilor purtate cu unii reprezentanți ai comerțului, cît și ai industriei, s-a deprins faptul că o parte dintre aceștia mai consideră că este suficient să se semneze numai anexele, urmînd ca ulterior, pe cale de corespondență, să fie perfectate contractele propriu zise.

Problema fiind de o deosebită importanță, considerăm utile unele precizări, evident, în lumina principiilor de disciplină contractuală.

● În condițiile în care contractarea se consideră finalizată numai după semnarea înscrisului, anexele nu au nici o valoare juridică fără contractul propriu zis. Ca urmare, orice obiecțiuni pe care le-ar face beneficiarii (cu privire la sortimente, cantități, termene de livrare și altele), neavînd valoare juridică, nu dau dreptul la eventuale penalizări sau daune, **deoarece contractul este neîncheiat,** iar eventualele livrări efectuate exclusiv pe baza anexelor sînt privite de organele de arbitraj ca fiind în afară de contract.

● O altă consecință negativă a nesemnării contractelor în cadrul Tîrgului constă în aceea că în cazul în care beneficiarii fac divergențe la anexe, acestea nu obligă pe furnizori la concilierea lor, **deoarece procedura de soluționarea neînțelegerilor precontractuale se declanșează numai prin semnarea cu divergență a contractului (și nu a anexelor).** Așa stînd lucrurile furnizorii pot foarte bine să nu mai trimită ulterior proiecte de contract, iar ca urmare, divergențele la anexă rămîn fără vreo consecință juridică.

Am reliefat cele de mai sus privind implicațiile negative pe care le pot avea nesemnarea contractelor cu un scop vădit : pînă la închiderea Tîrgului mai sînt numai 6 zile, timp suficient însă ca aceste lacune să fie înlăturate. Astfel, lucrările desfășurate și-ar pierde mult din valoare — ar rămîne cel puțin parțial nefinalizate. Cu alte cuvinte, o acțiune de contractare, s-ar încheia fără... contracte.

SCURTÎND TERMENELE

(Urmare din pag. 11)

nal de peste 9.000 t față de un angajament anual de 12.500 t.c.c.

În ce privește reparațiile capitale, analizele efectuate de specialiștii centralei au scos la iveală — așa cum am arătat — ineficiența atelierului de întreținere al unității zonale de reparații. El este destul de slab dotat cu mașini specifice sectorului și de aceea apelează mult la cooperare cu alte ateliere din țară, ceea ce duce la mari pierderi de timp și întîrzieri în efectuarea reparațiilor. În acest sens, pe viitor **ne propunem inițierea unor acțiuni largi pentru mecanizarea muncii și introducerea diverselor dispozitive și mecanisme în cadrul atelierului propriu de întreținere.** Aceasta ar permite mecanizarea multor operații care în prezent se execută manual, consumînd astfel un volum mare de muncă (tușarea flanșelor la turbine, șlefuirea inelelor de etanșare la armături ș.a.) și cu o productivitate redusă. Pe lîngă ușurarea substanțială a muncii, aceasta contribuie la realizarea de importante economii din timpul afectat reparațiilor. De aceea trebuie să cerem mai mult ingeniozității și competenței specialiștilor noștri, să impulsionăm acțiunea de autoutilare, deoarece prevederile actualului plan de autoutilare al Centralei Borzești de circa 280.000 lei nu poate să ne mulțumească. Numai în felul acesta vom reuși cu aceleași capacități de producție să oferim consumatorilor cantități sporite de energie, creînd totodată premise trainice pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

EFICIENȚA ACȚIUNII DE AUTODOTARE

ÎN UNITĂȚILE care aparțin de Combinatul nostru se manifestă un interes sporit în ultimii ani pentru utilizarea mai bună a mașinilor și utilajelor din dotare, ca mijloc principal de sporire a producției cu capacitățile existente. Este util să relev faptul că la Complexul de prelucrare a lemnului din Comănești, de exemplu, am obținut în primul semestru al acestui an un indice de utilizare al mașinilor de bază de 99,6%, presa multietajată pentru P.F.L. și uscătoarele cu role de la fabrica de role depășind cu 2,6% realizările din anul 1971. O situație asemănătoare s-a înregistrat și la Complexul de prelucrare a lemnului Bacău pe scheletul căreia este grefat Combinatul nostru.

Firește, realizările pe această linie, deși meritorii, nu exclud posibilitatea de a valorifica alte rezerve interne. Mă refer, în special, la unele mașini absolut necesare în fluxul producției, fie pentru a elimina multe locuri înguste, fie pentru a facilita valorificarea într-un grad mai înalt a masei lemnoase. Asemenea situații au fost și sînt rezolvate în mare măsură în unitățile noastre prin acțiunea de **AUTODOTARE.** Iată unele exemple tot de la Complexul de prelucrare a lemnului din Comănești : pentru dotarea unei secții noi de valorificare a deșeurilor erau necesare o mașină de frezat, una de îndreptat, alta de găurit ș.a. Noi am avut nevoie de aceste mașini în luna martie 1971. Dacă ar fi fost să le comandăm în țară — potrivit metodologiei în vigoare — le-am fi primit cel mai devreme într-un an de zile, adică în cel mai bun caz în trim. I.1972. Mobilizînd posibilitățile proprii de execuție din atelierul mecanic și capacitatea creatoare a inginerilor și tehnicienilor, ele au fost realizate într-un timp mult mai scurt și la un preț scăzut. De pildă, în timp ce **o presă pentru executat funduri de scaune are un preț de achiziție de 320.000 lei, la Comănești o asemenea piesă a fost realizată numai cu 120.000 lei.** Exemplul nu este singular. **Prin execuția a 14 tocătoare s-au economisit 2.150.000 lei valută.**

Sînt însă și unele utilaje pe care nu le putem realiza prin mijloacele proprii ale combinatului sau ale unităților componete. Pe acestea sîntem nevoiți să le comandăm la întreprinderile specializate. Dar întîmpinăm uneori mari greutăți. De exemplu, a fost asimilat de către Uzina mecanică din Timișoara autostivuitorul AT2 care a și trecut la realizarea seriei zero. Mașina aceasta execută operații de preluare, stivuire și destivuire a materialului lemnos din depozitele de cherestea, lucrări care, în prezent, consumă un mare volum de forță de muncă. Producția acestor autostivuitoare s-a oprit însă aici. Uzina din Timișoara a renunțat la acest produs, motivînd că el ar putea fi realizat de unele unități ale Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. Or, aceste întreprinderi ar urma s-o ia de la început, respectiv să refacă toată documentația și să fabrice iar seria zero, după care să înceapă producția curentă.

Pentru a sublinia importanța acestui utilaj din punct de vedere economic nu numai pentru combinatul nostru, ci la nivelul întregii țări, este destul să arăt că, **într-un depozit cum este cel de la Fabrica Gheorghe Gheorghiu Dej, în care lucrează în mod obișnuit 150 de oameni, prin folosirea a două autostivuitoare se poate reduce numărul muncitorilor cu 50, adică cu peste 30% ceea ce ar duce la creșterea efectivă a productivității muncii.** Utilajul acesta, aplicat în depozitele de cherestea, ar determina economii substanțiale la prețul de cost și o ușurare efectivă a muncii în acest sector. De aceea aș **propune ca Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții împreună cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să reia cît mai operativ această problemă și să stabilească cine urmează să fabrice autostivuitoarele de 3 și de 5 tone și să se treacă imediat la producție,** deoarece toate operațiile cu un mare volum de muncă trebuie să fie urgent mecanizate și automatizate.

Romeo MARIN
director tehnic C.E.I.L.

R.D.GERMANĂ

CONTINUITATEA ŞI RITMICITATEA PRODUCŢIEI – FACTORI AI UTILIZĂRII EFICIENTE A FONDURILOR FIXE

Karlheinz HILBERT
redactor şef al revistei „Die Wirtschaft"

UN FACTOR ESENŢIAL de intensificare a procesului de reproducţie socialistă şi totodată de creştere a eficienţei pe plan economic îl constituie ridicarea gradului de înzestrare cu fonduri fixe şi justa utilizare a acestora. Importanţa economiei mijloacelor fixe rezultă din faptul că în R.D.G. există un stoc mediu al mijloacelor fixe în valoare de 486 miliarde mărci în ramurile productive, din care 178 miliarde mărci în industrie. În anul 1975 volumul mijloacelor fixe va atinge pe muncitor 54 000 mărci, iar în industrie mijloacele fixe vor reprezenta 309 000. Gradul de înzestrare al unui loc de muncă cu mijloace fixe în industrie a crescut în medie la 125 000 mărci.

Chiar şi din aceste puţine cifre se poate constata răspunderea mare ce revine fiecărui muncitor, brigadier, maistru sau inginer în utilizarea acestor valori, în îngrijirea şi deservirea lor, ceea ce presupune ca o sarcină importantă, calificarea, disciplina în muncă, ordinea şi securitatea muncii.

Îmbunătăţirea economiei mijloacelor fixe se realizează prin conducerea şi planificarea complexă a procesului de reproducţie al mijloacelor fixe. Atenţia principală va fi îndreptată deci asupra complexităţii diferitelor forme de reproducţie ale mijloacelor fixe ca de exemplu, utilizarea, întreţinerea, selecţionarea, înlocuirea şi dezvoltarea lor. Vom orienta întreprinderile, combinatele, uniunile întreprinderilor de stat, ministerele şi planul central să elaboreze, pe toate treptele, măsurile cele mai raţionale în vederea ridicării eficienţei utilizării fondurilor fixe, adică să prevadă legătura între ele, să înţeleagă sarcinile ca un tot unitar, să dirijeze şi planifice în mod corespunzător activitatea.

Un rol important în această direcţie îl joacă decretul privind „Principiile de planificare şi conducere a procesului de reproducţie a mijloacelor fixe" care anul trecut a căpătat putere de lege. Pentru prima oară au fost reglementate mai mult probleme ale activităţii de investiţii nu printr-un regulament, ci prin acele principii cu privire la mijloacele fixe, prin care este reglementată legătura între diferitele aspecte ale reproducţiei. Pentru a putea planifica procesele economice respective au fost create în întreprinderi, în organele conducerii de stat, în cadrul ştiinţei şi cercetării, — domenii sau secţii pentru economia fondurilor fixe

EXISTA multe posibilităţi de utilizare intensivă a mijloacelor fixe. Printre acestea figurează asigurarea unei continuităţi a producţiei, întrucît aceasta constituie o premisă pentru creşterea considerabilă a venitului naţional cu ajutorul maşinilor şi instalatiilor existente. O dată cu dezvoltarea forţelor productive, adîncirea diviziunii sociale a muncii şi apariţia unităţilor cu capacitate din ce în ce mai mare, creşte şi importanţa continuităţii procesului reproducţiei. Dacă de exemplu azi în producţia energiei electrice nu funcţionează o unitate — un bloc de 220 MW — repercusiunile pe planul economiei naţionale sînt mult mai mari decît cu ani în urmă. De asemeni şi cantitatea de producţie pe care un muncitor a produs-o într-o oră în anul trecut este de 3 ori mai mare decît cea din anul 1955. O desfăşurare continuă a producţiei ajută la evitarea orelor suplimentare şi contribuie la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă ale oamenilor muncii. Din aceste considerente este necesar să fie realizat în cadrul trimestrelor, lunilor şi schimburilor un ritm uniform al producţiei.

De la cel al VIII-lea Congres al Partidului Socialist Unit German din anul 1971 s-au obţinut în acest domeniu multe progrese. Datorită unei producţii continue, pentru prima oară a putut să fie menţinut în trimestrul I al anului curent nivelul producţiei din anul trecut. În mod similar au fost diminuate diferenţele în volumul zilnic al producţiei. Pînă în prezent se producea cel mai mult în luna noiembrie şi cel mai puţin în luna iulie. Dacă de exemplu în anul 1968 în luna noiembrie producţia se ridica la 120% faţă de luna iulie, în anul trecut, această diferenţă a putut fi redusă pînă la 13%. De asemenea, timpul de lucru nominal efectiv lucrat al muncitorilor a crescut din anul 1970 pînă în anul 1971 de la 83 la 84%. Aceasta este echivalent cu timpul de lucru a 23 000 de lucrători. În aceeaşi perioadă de timp au fost micşorate orele suplimentare cu 10%. Cu toate acestea, există încă rezerve. Din cercetări a rezultat, de exemplu, că unele întreprinderi ale industriei prelucrătoare de metale au atins sau depăşit producţia medie zilnică numai în 7 zile ale lunii adică în ziua de 10, 20 şi în ultimele 5 zile ale lunii. Aceasta înseamnă că în ultimele zile ale fiecărei luni au fost recuperate, cu ore suplimentare, restanţele intervenite în cursul lunii.

O altă rezervă o constituie creşterea gradului de utilizare a fondului de timp planificat pentru funcţionarea maşinilor, care se ridică la 11 ore zilnic în economia naţională a R.D.G., prin evitarea timpilor de nefuncţionare neplanificaţi. În acelaşi timp a rezultat însă că a patra parte a tuturor cazurilor de nefuncţionare a maşinilor se datorează defecţiunilor tehnice. Fiecare lucrător din sectorul de întreţinere poate să contribuie la asigurarea capacităţii de funcţionare prin întreţinerea planificată, continuă şi conştiincioasă a maşinilor şi instalaţiilor. Mijloacele de realizare o formează respectarea planului, întreţinerea preventivă, îmbunătăţită.

Rezerve importante sub acest aspect se află şi în construcţii. Întreprinderile care produc mijloacele de producţie ar trebui să ţină seama în mai mare măsură ca maşinile să fie construite mai bine, astfel încît să se asigure o funcţionare mai bună. Cercetările din R.D.G. au arătat că aproximativ 6% din fondul de timp al maşinilor de înaltă productivitate nu a putut fi folosit în producţie datorită uzurii premature a subansamblelor. Aceste perturbări se vor intensifica şi mai mult, dacă nu vor fi făcute la timp livrările suplimentare necesare.

Din motivele arătate, în vederea unei utilizări intensive a mijloacelor fixe este necesară o analiză temeinică a tuturor fenomenelor de discontinuitate în producţie şi stabilirea măsurilor pentru înlăturarea planificată a acestora.

PRIN CREŞTEREA producţiei realizate pe schimburi există de asemenea posibilităţi largi pentru utilizarea mai intensivă a mijloacelor fixe existente în multe ramuri şi domenii ale economiei naţionale. Maşinile şi instalaţiile de înaltă productivitate costă foarte mult, dar ele oferă un randament mare, permiţînd o creştere considerabilă a productivităţii muncii. Din acest motiv există obligativitatea economică a utilizării cît mai intense a agregatelor în vederea obţinerii unei eficienţe înalte. Menţionăm că în anul 1970 în industria R.D.G., 61% din muncitori au lucrat într-un singur schimb, 15% în 2 schimburi şi numai 24% în 3 schimburi.

După ce în ultimii ani producţia în schimburi a stagnat — coeficientul de schimb în prezent se ridică la 1,2 iar producţia în 3 schimburi a instalaţiilor a crescut între 1970 şi 1972 cu circa 5 puncte. Merită să menţionăm că producţia în schimburi este foarte diferenţiată. Multe întreprinderi folosesc fondul de timp al maşinilor — în cazul instalaţiilor de mare productivitate — în proporţie de 80%, în timp ce altele utilizează mai mult de jumătate din maşinile lor moderne numai într-unul sau în două schimburi. Analizînd diferenţele obiective din fiecare întreprindere în parte se pot descoperi încă rezerve importante.

Economia R.D.G. resimte adesea lipsa forţei de muncă pentru maşini şi instalaţii. Din această cauză un rol hotărîtor revine raţionalizării cu ajutorul căreia se poate elibera un mare număr de braţe de muncă. Ea permite în cazul instalaţiilor moderne o creştere esenţială a productivităţii şi a producţiei. Acest proces nu poate fi însă în măsură suficientă valorificat, deoarece anul trecut au fost din nou create mai multe locuri de muncă decît numărul muncitorilor eliberaţi prin măsurile de raţionalizare. Rezervele cele mai mari de pe urma raţionalizării — în ceea ce priveşte eliberarea forţei de muncă — rezidă în selecţionarea mai mare a mijloacelor fixe învechite din sectorul întreţinerii şi a transportului intern. Gradul de mecanizare al proceselor auxiliare este cu 50% mai mic decît la procesele principale; chiar şi gradul de mecanizare al proceselor de reparaţii în industrie se ridică numai la 30% ceea ce înseamnă că lucrările de întreţinere se fac cu o productivitate scăzută în mare parte manual.

Pentru explicarea ordinei de mărime a rezervelor arătam că în ţara noastră în sectorul de întreţinere lucrează circa 670 000 lucrători — aproximativ 9% din lucrătorii economiei naţionale. În industria de stat aceasta reprezintă aproximativ 15% din numărul muncitorilor din producţie. De aceea se impune cu stringenţă intensificarea procesului de raţionalizare prin centralizarea capacităţilor de reparaţii, standardizare, modernizarea tehnologiilor de reparaţii etc.

Mari posibilităţi există şi în domeniul transportului intern. Dacă, de exemplu, am reduce ponderea muncitorilor din transporturi faţă de muncitorii din industrie cu 1% am putea obţine o economie de 16 000 muncitori care la rîndul lor ar putea să producă mărfuri în valoare de 900 milioane mărci. Prin mecanizare şi automatizare vor fi create în viitor condiţii pentru restabilirea unei desfăşurări continue, neîntrerupte a producţiei în vederea economisirii forţei de muncă în sectorul transporturilor şi îmbunătăţirii concomitente a condiţiilor lor de muncă.

O altă rezervă o constituie eliminarea strangulărilor. Adeseori prin raţionalizare sau automatizare parţială a anumitor puncte — cu o cheltuială minimă de investiţii — poate fi esenţial sporită capacitatea de producţie. Obiectivul trebuie să fie, deci, de a apropia capacitatea de producţie a unui lanţ de instalaţii de mărimea care este determinată de elementul cel mai puternic, pentru ca subansamblul cel mai slab al unui lanţ de producţie să nu mai limiteze capacitatea de producţie a unei instalaţii sau a unei întreprinderi.

La o conferinţă ştiinţifică a organizaţiei de ingineri „Camera tehnicii" care a avut loc în luna iulie a.c. avînd ca temă economia fondurilor fixe, s-a arătat că analiza fondurilor fixe formează baza optimă pentru aprofundarea procesului tehnologic şi crearea proporţiilor optime între capacităţi. Aceasta nu poate fi realizată decît pe baza unei concepţii complexe asupra mijloacelor fixe

CREŞTEREA însemnată pe care o are economia mijloacelor fixe se asigură nu numai prin continuitatea producţiei ci şi prin folosirea intensivă a investiţiilor existente. Mijloacele fixe care sporesc în întreprindere, corespund de obicei progresului tehnico-ştiinţific şi dispun de cele mai multe ori de o capacitate de producţie esenţial mai mare decît maşinilor şi instalaţiile deja existente. Noile agregate vor contribui esenţial la creşterea producţiei de mărfuri şi a venitului naţional.

Întrucît în R.D.G. volumul de investiţii pentru perioada planului cincinal se ridică la 175 miliarde mărci şi depăşeşte volumul planului cincinal trecut cu aproximativ 30%, această parte a venitului naţional, utilizată pentru acumulare trebuie să fie cît mai raţional folosită. Cu cît realizarea unei investiţii durează mai mult cu atît mai mare este imobilizarea iar venitul naţional pus la dispoziţie va fi privat de utilizare pe planul economiei naţionale.

Iată de ce discuţiile legate de pregătirea investiţiilor ocupă un loc important în R.D.G. Numai dacă proiectele sînt temeinic pregătite, investiţiile vor putea fi realizate în termene mai scurte, obţinîndu-se o eficienţă sporită. Condiţiile necesare în legătură cu acesta sînt prevăzute în „Principiile de bază pentru planificarea şi conducerea procesului de reproducţie a mijloacelor fixe" stabilite de către Consiliul de Miniştri. În ultimele luni multe investiţii au fost temeinic pregătite prin munca comună a beneficiarului de investiţii, antreprenorului şi organelor locale de stat. Conform hotărîrii Consiliului de Miniştri în prezent se respectă în mod riguros prevederea ca în planul economiei naţionale pe anul 1973 să nu fie admise proiecte de investiţii care nu au fost pregătite corespunzător prevederilor legale.

Analizele dovedesc că investiţiile pregătite temeinic sînt puse în funcţiune la data planificată obţinîndu-se chiar o reducere a perioadei de realizare a noilor obiective. În acest scop servesc de asemenea toate măsurile privind pregătirea temeinică şi la timp a oamenilor pentru sarcinile noi, formarea colectivelor de acţiune în vederea realizării urgente a parametrilor tehnici şi economici de funcţionare, proiectaţi.

Numai prin munca socialistă, în colectiv, a tuturor participanţilor pe toate treptele — întreprinderi şi economie naţională — şi a tuturor specialiştilor, pot fi descoperite multiple posibilităţi pe care le oferă raţionalizarea socialistă, şi se poate realiza utilizarea raţională a mijloacelor fixe, în vederea obţinerii unei eficienţe tot mai ridicate.

REPERE

• **În anul** financiar 1970—1971, veniturile sectorului de stat al Republicii Arabe Egipt au sporit de la 13 milioane la 60 milioane lire egiptene în raport cu anul precedent. După cum scrie ziarul „Al Gumhuria", aceasta este o dovadă a întăririi continue a sectorului de stat şi a dezvoltării stabile a economiei ţării.

• **Potrivit** datelor difuzate de Ministerul Libian al Petrolului, în cursul primului trimestru al anului curent, Libia a produs o cantitate de aproximativ 10 miliarde de metri cubi de gaze naturale. Circa 7 miliarde de metri cubi de gaze lichefiate au fost exportate în cadrul aceleiaşi perioade în Spania şi Italia, restul revenind consumului industrial şi casnic intern.

• **În primul semestru** al anului 1972 balanţa de plăţi vest-germană a înregistrat un excedent de 13,9 miliarde dolari, faţă de 11,8 miliarde în 1971.

• **Cauza principală** a deceselor la populaţia între 3 şi 19 ani în Franţa, din 1968 încoace, au fost accidentele de automobil, arată o statistică a Ministerului Sănătăţii Publice. După această cauză care a provocat 35,4% din decese, se află leucemia cu 16,7%, alte accidente cu 16,6%, malformaţii congenitale cu 3,7% şi bolile de inimă cu 1,9%.

• **Investiţiile** efective în industria oţelului în ţările Pieţei Comune nu vor atinge prevederile iniţiale, arată Comisia CEE. Astfel, în 1974 investiţiile în cele 6 ţări vor ajunge la numai 155 milioane unităţi de cont, faţă de 160 milioane cît era prevăzut. Date publicate cu acelaşi prilej informează că cheltuielile pentru investiţii au trecut de la 1700 milioane unităţi de cont (echivalente cu dolarul dinaintea devalorizării) în 1970 la 2200 milioane unităţi de cont în 1971 şi se vor ridica la aproximativ 2 600 milioane în 1972.

• **Preşedintele** exportatorilor turci de bumbac a declarat că în 1972 producţia de bumbac va ajunge la cifra record de 555 000 tone. Din acestea 200 000 tone vor satisface necesităţile interne iar restul vor fi exportate.

• **Ministerul** Minelor din Bolivia a anunţat că au fost descoperite importante zăcăminte aurifere în departamentele La Paz, Cochabamba, Santa Cruz şi Beni.

mondorama

JOCURILE OLIMPICE PRIN PRISMA ECONOMIEI

SE SCONTEAZĂ că între 26 august și 10 septembrie, cu prilejul Jocurilor Olimpice, München-ul va fi vizitat de 1—2 milioane de persoane. Orașul s-a pregătit timp de 6 ani și în acest scop s-au cheltuit 250 milioane lire sterline, ceea ce reprezintă un nou record în ceea ce privește investițiile făcute pentru un asemenea eveniment. În perioada amintită capacitatea hotelurilor din oraș a fost sporită de 5 ori. 400 firme din construcții au obținut comenzi legate de lucrările pentru Olimpiadă. Siemens, a căpătat comenzi de 8,5 milioane lire sterline, executînd numeroase lucrări — de la instalațiile pentru iluminat pînă la cele 60 stații de televiziune care transmit în direct competițiile. De asemenea, în concurență cu IBM, Siemens a obținut comanda pentru calculatoarele utilizate în timpul jocurilor. Acestea vor furniza în orice moment date despre toate olimpiadele din 1896 încoace, atît curioșilor din München cît și din alte orașe vest-germane.

Costul total al amenajărilor pentru Olimpiadă va fi de 256 milioane lire sterline, din care orașul va contribui cu 22 milioane lire. Venituri importante, de 83 milioane lire sterline, se vor realiza din emisiunea de „monede olimpice". O altă sursă de încasări este o taxă, instituită încă din 1966, asupra biletelor de loterie, care furnizează 32 milioane lire. Alte venituri vor proveni din vînzarea biletelor și din taxele pentru transmiterea competițiilor la televiziune. Toate biletele au fost vîndute cu mult timp în urmă. Se afirmă că în preajma deschiderii jocurilor la bursa neagră un bilet pentru ceremonia de deschidere se vindea cu 70 lire sterline.

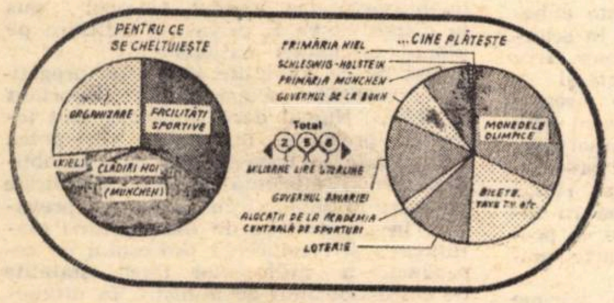

CLASAMENTUL CELOR MAI MARI

CLASAMENTUL societăților industriale neamericane, după cifra afacerilor sau după bilanțurile lor, pe care l-a publicat revista „Fortune" în luna iulie, confirmă tendințele anilor precedenți și anume că societățile din Europa de vest și Japonia sînt pe cale de a atinge dimensiuni comparabile cu acelea ale societăților americane. Astfel, dacă s-ar compara cele mai mari 50 firme neamericane cu primele societăți americane, s-ar constata că în anul trecut primele 10 au înregistrat un volum de vînzări care depășește rezultatul firmei care ocupă locul 20 în ierarhia americană — societatea Ling-Tempco-Vought. Faptul se explică atît prin devalorizarea dolarului, care a sporit cifra de afaceri a societăților respective exprimată în dolari, cît și prin expansiunea mai rapidă a activității întreprinderilor neamericane, în special a celor japoneze. Astfel, vînzările societăților neamericane au sporit în medie cu 14,2%, față de 8,4% în cazul primelor 500 societăți americane.

Este al doilea an consecutiv cînd avansul firmelor japoneze este mare, astfel că în lista primelor 300 firme capitaliste se numără 75 societăți japoneze, față de 47 în anul trecut. În această listă se numără 31 firme franceze, 64 britanice, 44 vest-germane. În rîndul primelor 100 societăți se numără 21 firme japoneze, 20 vest-germane, 19 britanice și 14 franceze.

TESTE DE PROMOVARE A CADRELOR

CORPORAȚIA „Bell Telephone System" (S.U.A.) a creat „grupuri de depistare a cadrelor", prin care trec angajații care sînt candidați la ascensiune ierarhică. Tehnica utilizată cel mai frecvent constă în a reconstitui artificial un serviciu al întreprinderii și a cere salariatului testat să „se joace de-a cadrul de conducere". Acestuia i se prezintă o mapă cu documente cuprinzînd probleme curente și i se cere să le rezolve în două ore. Se pot aprecia astfel rapiditatea de acțiune, simțul priorităților, aptitudinea pentru gîndirea logică etc. Cea mai importantă sarcină a acestor centre este aceea de a depista pe oamenii capabili să dirijeze și să însuflețească o echipă.

CONTRADICȚII ȘI PARADOXURI ÎN SISTEMUL MONETAR OCCIDENTAL

DINTRE paradoxurile de care se lovesc edilii politicii monetare occidentale se amintește acela că în condițiile existente creșterii prețului aurului care are loc pe piețele occidentale nu i-a corespuns sporirea valorii sale ca mijloc de reglementare oficială a plăților între țările vest-europene. Aceasta deoarece, la prețul oficial de 38 dolari uncia orice plată făcută ar dezavantaja în mod neechitabil pe creditori și ar avantaja în același fel de debitori. Ca urmare aurul nu se utilizează în prezent pentru plăți. În același timp, scăderea valorii dolarului nu a redus utilizarea lui ca mijloc de reglementare, țările vest-europene apelînd exclusiv la dolari în plățile pe care și le fac reciproc. Unul din motive este, așa cum s-a arătat, prețul oficial nerealist al aurului (după cum se știe prețul metalului prețios a atins chiar 70 dolari pe piața liberă) și un altul ține de faptul că țările Pieței Comune, care acceptă acordarea de credite nelimitate Statelor Unite, exprimate în monedă americană, nu dispun de un mecanism cu ajutorul căruia să-și acorde reciproc în mod curent credite în monedă europeană. Atrăgînd atenția asupra acestor anomalii, Guillaume Guinday, fost director al Băncii de Reglemente Internaționale, revendică crearea unui mecanism pentru credite reciproce, asemănător vechii Uniunii europene de plăți, pe baza unei monede de cont europene. S-ar putea de asemenea utiliza aurul pentru a achiziționa monede vest-europene, în condiții acceptabile pentru parteneri „fără a aștepta o modificare a prețului aurului de către FMI". Astfel, s-ar obține ca la bursele valutare din Europa de vest să se schimbe direct monedele țărilor respective între ele, „dolarul încetînd să mai joace rolul de intermediar în plățile intracomunitare", arată în continuare Guinday.

Așadar, slăbirea dolarului și întărirea respectivă a aurului au loc simultan cu creșterea utilizării dolarului și reducerea respectivă a utilizării aurului; în perspectivă unii comentatori anunță însă o altă fază — eliminarea dolarului din plățile intra-europene.

STAGFLAȚIE ÎN FINLANDA

STAGFLAȚIA, fenomen pe care l-au cunoscut într-un moment sau altul aproape toate țările occidentale, lovește acum Finlanda. Dar aici situația se complică datorită importantului deficit înregistrat în balanța externă, arată experții OCDE în raportul lor anual despre economia Finlandei. În 1971 deficitul balanței de plăți curente a atins nivelul excepțional de 3% din PIB. În ce privește anul 1972 se scontează pe o oarecare reducere a acestui deficit, la aproximativ 2,3%. Raportul prevede o sporire a PIB de 3% în anul curent și una de 5,5% în 1973, dar numai în cazul în care conjunctura internațională se va ameliora. OCDE recomandă o diversificare a industriei, astfel încît Finlanda să nu mai depindă aproape exclusiv de încasările din exportul produselor industriei lemnului și hîrtiei. „Favorizarea dezvoltării industriilor de mare productivitate pare a fi, în termen mai îndepărtat, singura posibilitate ca țara să poată limita valul emigrărilor și să dispună de resursele necesare", se arată în raportul OCDE.

O FABRICĂ DE ALGE REZOLVĂ PROBLEMA FURAJERĂ

LA UZINA de hidroliză din Andijan (Uzbekistan) a fost experimentată cu succes prima instalație industrială sovietică pentru cultivarea algei Chlorella. Această algă, a cărei valoare nutritivă este superioară celei a grîului (are mai multă carotină decît lucerna și tot atîta vitamină C ca și lămîia), poate fi folosită cu succes în hrana animalelor. Oameni de știință de la secția de microbiologie a Academiei de Științe din Uzbekistan au adăugat masa verde de Chlorella, obținută de ei, în hrana vitelor, constatînd o creștere de 12% a sporurilor de greutate.

La întreprinderea menționată, producția algelor nu depinde de capriciile vremii. Ele se cultivă tot timpul anului, sub razele unor puternice becuri electrice. Masa verde de Chlorella ajunge într-o centrifugă, unde se transformă într-o pastă. Întreprinderea va dispune în final de 4 instalații, care vor asigura cu furaje toate fermele zootehnice din Uzbekistan.

PE CĂI OCOLITE

FIRMA japoneză Eiko Business Machines și societatea vest-germană Kaufhof AG au încheiat un acord care prevede că mașinile de calcul electronice de birou Eiko vor fi realizate în R.F.G. În acest scop Eiko și Kaufhof au hotărît să organizeze în comun o unitate de montaj care ar urma să înceapă să funcționeze în luna septembrie și să producă aproximativ 5 000 calculatoare pe lună.

Prin această asociere Eiko urmărește să prevină eventuale dispoziții care ar tinde să restrîngă „în mod benevol" exporturile de materiale electronice japoneze în anumite țări vest-europene.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

APRECIERI COMPARATIVE ASUPRA ÎNZESTRĂRII CU TEHNICĂ ELECTRONICĂ

UNUL DINTRE INDICATORII care reflectă nivelul relativ al dezvoltării industriale, științifice și tehnologice al unei țări contemporane îl constituie numărul calculatoarelor electronice utilizate în economie și în domeniul cercetărilor științifice. Evident, gradul de comparabilitate al indicatorului crește dacă — în loc de a lua doar cifra globală a calculatoarelor — aceasta este raportată la populația totală sau cea activă a țării respective.

Se constată astfel că — în timp ce ca număr global de calculatoare — S..U.A. depășeau, anul trecut, de 2,7 ori ansamblul țărilor vest-europene și de 7,3 ori Japonia, prin adoptarea indicatorului „calculatoare electronice la un milion de locuitori" decalajul devine de 4,3 și respectiv, 3,7 ori (vezi tabelul alăturat). Luînd în considerare indicatorul „calculatoare electronice la un milion de persoane ocupate", rezultă că S.U.A. depășesc atît țările vest-europene, cît și Japonia de peste 4,3 ori.

Dacă, însă, situația acestor țări este comparată cu cea a Indiei, de exemplu, decalajul în privința înzestrării cu calculatoare electronice capătă proporții uriașe — de ordinul sutelor și chiar a miilor de ori (în cazul S.U.A.). Aceasta, fără a ține seama de puterea și amplitudinea calitativă a calculatoarelor (generația din care fac parte) — factor care, la rîndul lui, adîncește discrepanța dintre S.U.A. și celelalte țări capitaliste din lume.

Țara sau grupul de țări	Numărul de calculatoare electronice (estimații)	Populația (milioane persoane)	Populația activă (milioane persoane)	Numărul de calculatoare, raportat la	
				un milion de locuitori	un milion de pers. active
S.U.A.	80.000	205	86	390	925
Țările vest-europene	30.000	332	139	90	215
Japonia	11.000	105	52	105	213
India	150	550	200*	0,3	0,7

*) Evaluare.

Sursa: 21 — st Century Research, S.U.A.

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

viaţa economică

ANUL X nr. 35 (470)
vineri 1 SEPTEMBRIE 1972
*20 PAGINI 2 LEI

35

ANUL X **viața economică**

SUMARUL

numărului 35 din 1 septembrie 1972

3
— Invențiile și inovațiile — laturi importante ale activității științifice
de ec. **Marin Stoianovici**, Brașov

4
— Adunările generale — for de dezbatere și creativitate
O etapă obligatorie: pregătirea adunării
de **S. Șerban.**

5
— În dezbatere: Proiectul de lege, cu privire la dezvoltarea economico-socială, planificată a României
Semnează: **Benone Gh. Popa**, director adjunct, Sucursala județeană Argeș a Băncii Naționale; **Cornel Suciu**, COMPRODCOOP-București; **Constantin Preoteasa**, Direcția de planificare — salarizare a Consiliului popular județean Olt.

6
— În dezbatere: Proiectul Legii finanțelor
Semnează: **Remus Pățan**, director financiar — contabil, Centrala industrială — Hunedoara; **Octavian Dimitriu**, contabil șef, Uzina de autocamioane-Brașov; **Dumitru Purice**, director financiar-contabil, Grupul de uzine pentru utilaje de construcții-Brăila.

7
— Investiții
In ramura construcții-montaj
Tehnica și organizarea modernă pot asigura dublarea productivității muncii în următorii 4—5 ani.
de **Dorin Constantinescu.**

8
— Accelerarea creșterii eficienței economice prin extinderea creditului de mică mecanizare
de **Nicolae Hirizan**, director, Sucursala județeană Argeș a Băncii Naționale

9
— Cine răspunde pentru nerespectarea proporțiilor planificate în domeniul forței de muncă?
de **I. Grozav**, directorul Direcției teritoriale de control și revizie nr. 17 — Timișoara.

10—11
— În industria de prelucrare a lemnului: • capacități de producție • randament • rezerve
de ing. **P. Liviu Călin.**

12
— Puncte de vedere
Profilul, rolul și locul economistului agrar în producție
de prof. univ. dr. **O. Parpală**, decanul Facultății de economie agrară, Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu".

13
— Strategia produselor
Panelul consensului în predicția perioadei de asimilare
de ing. **Petre A. Rădulescu**, consilier în MICM, doctorand în marketing.

14—15
— Informație • decizie
Studii — experiențe
Controlul și gestiunea stocurilor pe bază de fișiere la I.I.S. Dacia
de ing. **Ionel Kalman**, șef oficiu informatică, I.I.S. Dacia
— Micromonografie profesională: Programatorul
de **S. Dobronăuțeanu, C. Cotor.**

17
— „Venituri din transport" — un indicator al eficienței
de **Dan Popescu, Paul Teodoru**, din C.S.P.

18
— America Latină
Importante deplasări de gîndire și acțiune, cu privire la rolul factorilor intern și extern în dezvoltarea economică
de **Nicolae Turturea.**

19
— Din presa țărilor socialiste
Prognozarea pe termen lung.

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

În intimpinarea celei de a XXV-a aniversări a Republicii in toate unitățile economice

ÎNTRECEREA CONTINUĂ CU FORȚE SPORITE

MARCÎND, în întimpinarea zilei de 23 August o primă etapă a bilanțului realizărilor în marea întrecere ce se desfășoară pentru realizarea cincinalului înainte de termen, colectivele de muncă din toate unitățile economice, stimulate de succesele dobîndite (pe primele 7 luni din 1972 producția globală industrială a înregistrat o creștere de 12,3% față de perioada corespunzătoare a anului trecut, depășind cu circa 4 miliarde lei prevederile de plan), au trecut cu noi forțe pentru a valorifica în continuare resursele de care dispun, pentru a îndeplini sarcinile economice pe 1972 înainte de termen, creînd astfel condiții favorabile pentru trecerea la înfăptuirea cu succes a planului pe 1973.

Analizînd cu înalt simț de răspundere in recentele adunări generale ale salariaților, activitatea desfășurată în primele 7 luni ale acestui an, muncitorii, tehnicienii, inginerii și economiștii, au evidențiat în cuvîntul lor, concomitent cu experiența acumulată, noile rezerve ce pot fi atrase în circuitul economic, făcînd în acest sens sute și mii de propuneri. Transpunerea lor în viață va avea efect tonifiant în sporirea realizărilor, în ridicarea nivelului de gospodărire a întreprinderilor, în creșterea eficienței intregii activități economice.

VEȘTILE ce ne sosesc din țară reliefează că peste tot — marea intrecere continuă, că zi de zi se inscriu noi și însemnate victorii în îndeplinrea angajamentelor. La **Combinatul siderurgic — Hunedoara de pildă, s-au elaborat în plus față de plan de la inceputul anului 20 000 tone oțel.** Totodată. siderurgiștii au realizat beneficii suplimentare insumînd peste 42 000 000 lei, cu 2 000 000 lei mai mult decît fusese prevăzut în angajamentul anual asumat în cinstea celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii. Mai mult de 20 000 000 lei din totalul beneficiilor s-au obținut pe seama reducerii cheltuielilor materiale. Au fost economisite peste 5 500 tone cocs metalurgic, 6.000 tone cărămizi refractare și cantități apreciabile de metal, energie electrică și combustibil. De asemenea, **lucrătorii Centralelor electrice de la Iernut și Fintinele au ridicat indicii de utilizare a agregatelor cu 5,8% față de cei inregistrați anul trecut, furnizind economiei naționale, peste prevederile planului la zi, 200 milioane KWh energie electrică.** S-au întreprins, totodată, în vederea reducerii consumurilor specifice, acțiuni soldate cu economii de combustibili menite să asigure realizarea unei producții de peste 17 milioane kWh energie electrică.

Numeroase colective de muncă au raportat zilele acestea, indeplinirea inainte de termen a sarcinilor de plan pe primele 8 luni ale anului în curs. Astfel, **colectivele de muncă din industria brașoveană au anunțat indeplinirea planului pe cele 8 luni din 1972 cu 4 zile mai devreme.** În acest răstimp s-a obținut o producție marfă suplimentară în valoare de 450 milioane lei, materializată în 800 tone oțel, motoare electrice cu putere de 36 700 kW, 250 tractoare, 420 autocamioane, 3300 mc prefabricate din beton, 56 000 mp țesături, mobilă în valoare de aproape 10 milioane lei și altele. Sarcinile revenite județului la export au fost, de asemenea depășite cu 5,5 milioane lei valută. De asemenea, **oamenii muncii din municipiul Alba Iulia au indeplinit inainte de termen planul de producție pe 8 luni și angajamentele anuale asumate în intrecerea în cinstea celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii.** Din calculele estimative rezultă că unitățile industriale ale municipiului au dat în plus, o producție marfă suplimentară de 26 000 000 lei și o producție marfă vîndută și încasată de peste 26 200 000 lei. Sporul de producție înregistrat este rezultatul utilizării mai eficiente a mașinilor, instalațiilor și timpului de lucru și a creșterii productivității muncii.

Zilele acestea, Fabrica de tricotaje din Miercurea Ciuc a anunțat îndeplinirea, de pe acum, a angajamentelor asumate pe întregul an. Îmbrățișînd inițiativa „gramul și secunda", tînărul colectiv al fabricii a reușit să realizeze însemnate economii de materii prime, din care se pot confecționa peste 10 000 bucăți tricotaje. Acest colectiv cît și altele, realizîndu-și angajamentul anual, și-a propus, pe baza unor ample studii, noi obiective în întrecere. Bunăoară, **oamenii muncii din întreprinderile industriale ale municipiului Roman** și-au suplimentat, pentru a treia oară, angajamentele pe acest an, ca urmare a rezultatelor deosebite obținute în cinstea zilei de 23 August, materializate în depășirea sarcinilor de plan cu 77 milioane lei, la producția marfă livrată și încasată și cu 4,3 milioane lei la sarcinile de export. **Angajamentele anuale suplimentate se ridică acum la 116,9 milioane lei la producția globală, 128,2 milioane lei la producția marfă industrială și 10 milioane lei la beneficiile peste plan.** Redimensionarea angajamentelor, care sînt acum de patru ori mai mari decît cele inițiale, a fost posibilă datorită valorificării unor noi resurse interne identificate de colectivele mai multor întreprinderi, generalizării schimburilor doi și trei, creșterii accentuate a productivității muncii, modernizării unor utilaje și tehnologii, precum și extinderii acțiunii de autodotare, în special la lucrările de investiții.

Cu bune rezultate se materializează zecile de inițiative pornite în intreprinderi — pentru ridicarea gradului de gospodărire și valorificare a rezervelor interne. „Fiecare tonă de produse cu un efort valutar minim", se intitulează **inițiativa colectivului Uzinei de fire și fibre sintetice de la Săvinești,** menită să micșoreze cheltuielile necesare achiziționării din import a unor utilaje, tehnologii, piese de schimb, aparate de măsură și control, materii prime și auxiliare. Roade ale acestei inițiative s-au concretizat în realizarea suplimentară a unor produse în valoare de 42 milioane lei. Circa 60% din această sumă este rezultatul direct al elaborării și aplicării tehnologiilor proprii de fabricație a melanei, caprolactamei, acidului adipic și poliamidei-bloc, precum și conceperii și realizării autoclavelor de fixare, reactoarelor de polimerizare, instalațiilor de încălzire cu ulei, extractoarelor și uscătoarelor pentru granule poliamidice — utilaje costisitoare procurate pînă acum din import. S-au realizat de asemenea, în uzină, tehnologiile de fabricație a catalizatorilor pentru reacția de polimerizare și pentru sinteza carbonatului de etilenă. Toate acestea au permis uzinei să reducă la jumătate efortul valutar prevăzut pentru anul în curs.

Aplicînd în practică indicațiile Conferinței Naționale a partidului privind valorificarea superioară și complexă a întregii baze de materii prime, **muncitorii forestieri din județul Neamț au introdus, pentru prima dată în țară, tehnologia de scoatere din parchetele de exploatare a arborilor cu coronament și prelucrarea acestora în depozitele de la marginea pădurii, sau pe platforme special amenajate.** În felul acesta se reduc aproape complet pierderile din exploatare, cîștigîndu-se anual circa 30 000 mc de bușteni pentru cherestea. Ca urmare a aplicării noii metode și a altor tehnologii moderne de exploatare și industrializare, forestierii din această parte a țării au realizat, peste sarcinile de plan, o producție marfă în valoare de 40,5 milioane lei, depășindu-și, astfel, angajamentele asumate pe întreg anul 1972. În unități fizice s-au livrat suplimentar, printre altele, 53 000 mc bușteni foioase și rășinoase, 51 00 mc cherestea și 100 mc doage.

Realizări deosebite au dobîndit și constructorii de nave de la Șantierul naval Oltenița. Ei au livrat recent la export o nouă motonavă de 5000 tone. Acest succes vine să amplifice rezultatele obținute de constructorii de aici care au dat pînă acum o producție marfă suplimentară de peste 35 milioane lei, îndeplinindu-și astfel angajamentul pe întregul an. Din estimările făcute de specialiști, reiese că, în cinstea aniversării Republicii, pe acest șantier se va putea realiza suplimentar o motonavă de aceeași capacitate.

Se înfăptuiesc cu succes și sarcinile ce revin constructorilor de obiective industriale și sociale. La Combinatul siderurgic — Galați a fost aprins focul la un nou furnal; la Șantierul hidroenergetic de pe Lotru s-au efectuat primele operații din cadrul programului de probe tehnologice la obiectivele ce compun calea de acces a apei spre hidrocentrala de la Ciunget; **lucrătorii Întreprinderii de construcții căi ferate — Brașov** au terminat dublarea liniei pe ruta Racoși-Rupea 41 zile mai devreme față de prevederi etc. Totodată, **lucrătorii de la Trustul de construcții Timișoara** au reușit să predea pînă acum peste 2 100 apartamente din care multe înainte de termen. În intervalul ianuarie—august a.c., lucrătorii Trustului de construcții Timișoara au realizat o producție cu 10% mai mare decît cea prevăzută. Și astfel de fapte pot fi enumerate din fiecare fabrică și uzină, din fiecare județ al țării. Acum toate forțele sînt îndreptate spre cîștigarea de noi trepte pe calea înfăptuirilor în sensul de a îndeplini planul pe anul în curs cu mult înainte de termen.

ÎNSUFLEȚIȚI de istoricele hotărîri adoptate de Conferința Națională a P.C.R. — care a fundamentat cu deplină claritate științifică mărețul program de lucru pentru înflorirea patriei și perfecționarea ansamblului activității social-economice, toți cei ce muncesc își consacră plenar activitatea constructivă realizării angajamentului pe care și l-au asumat față de partid și de țară, de a îndeplini cincinalul în 4 ani și jumătate. Muncind neabătut pentru transpunerea în viață a politicii partidului de dezvoltare accelerată a economiei naționale, ei sînt conștienți că, eforturile lor se vor materializa în noi măsuri pentru ridicarea nivelului de viață, pentru situarea României în rîndurile țărilor cu un înalt grad de civilizație. Iată de ce întrecerea socialistă ce se desfășoară pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen, continuă cu forțe mereu sporite la ea participînd milioane de muncitori, ingineri, tehnicieni și economiști, întregul nostru popor.

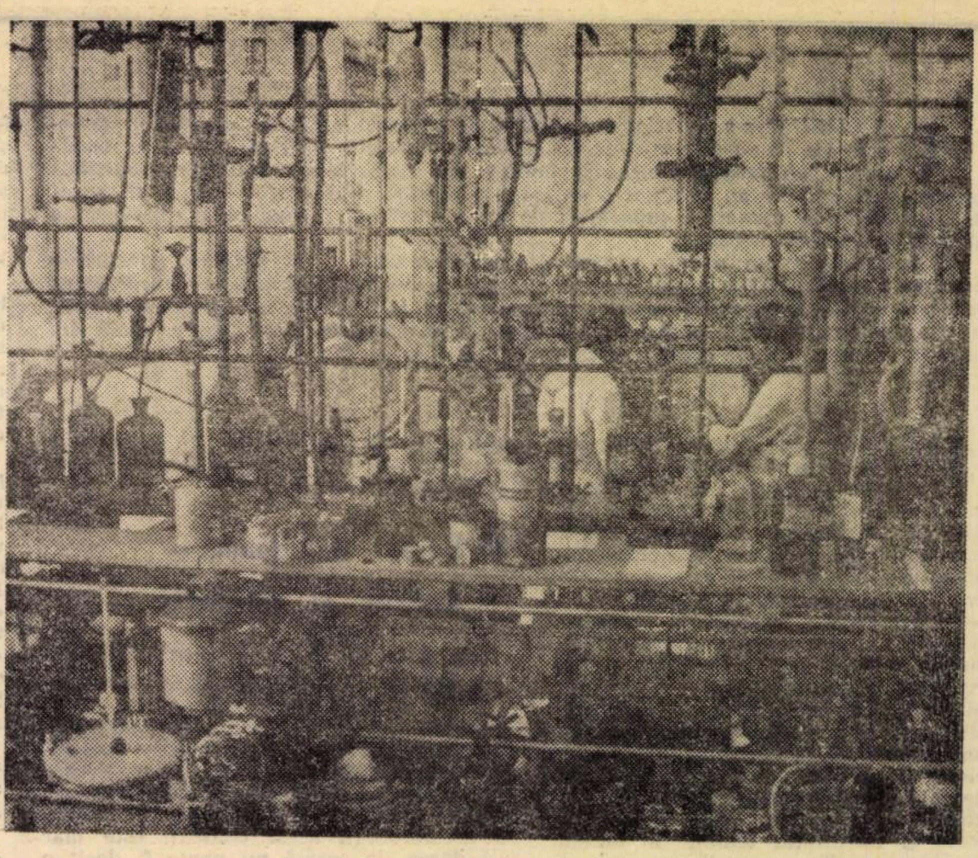

Centrul de cercetări de chimie orga ică al Academiei R.S.R.

INVENŢIILE ŞI INOVAŢIILE – LATURI IMPORTANTE ALE ACTIVITĂŢII ŞTIINŢIFICE

RECENTA CONFERINŢĂ NAŢIONALĂ a P.C.R., elaborînd vastul program de dezvoltare a ţării, în etapa actuală şi în perspectivă, a subliniat cu pregnanţă că în condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice mondiale, construirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, este indisolubil legată de intensificarea cercetării ştiinţifice, de introducerea şi aplicarea pe scară largă în producţie a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii contemporane, de creşterea aportului oamenilor de ştiinţă, cercetătorilor, specialiştilor şi al tuturor cadrelor din economie la întocmirea şi aplicarea de studii originale în producţie. **„Este necesar** *— arăta tovarăşul* **Nicolae Ceauşescu** *în Raportul de activitate prezentat la Conferinţa Naţională a P.C.R.* **— ca cercetarea ştiinţifică să sprijine în mai mare măsură eforturile de reducere a consumurilor materiale, elaborarea de noi tehnologii de fabricaţie, introducerea în circuitul economic a înlocuitorilor materialelor scumpe şi deficitare, dezvoltarea bazei de materii prime, perfecţionarea utilajelor şi maşinilor, fabricarea de noi produse".**

ÎNTREAGA MUNCĂ de cercetare ce o desfăşoară întreprinderile industriale din judeţul Braşov, a avut şi are la bază indicaţiile conducerii de partid şi de stat, urmărind cu precădere obiective ca: diversificarea producţiei, asimilarea de noi produse cu caracteristici tehnico-funcţionale superioare şi modernizarea celor din fabricaţie curentă, perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie. utilizarea de materii prime indigene în locul celor costisitoare şi aduse din import etc. Dezvoltarea activităţii de cercetare s-a concretizat în anii din urmă în conceperea şi realizarea unui număr însemnat de invenţii şi inovaţii aplicate de către întreprinderi în procesul producţiei materiale. Aşa, de pildă, **numai în ultimii cîţiva ani şi în semestrul I 1972 s-au aplicat 28 de invenţii** ale unor colective de muncitori, ingineri şi tehnicieni cu vechime şi practică îndelungată în producţie. Ele reprezintă soluţii originale cu efecte economice mari.

Deosebit de important este faptul că **aproape 50% din acestea, au întrunit aprecierea unanimă a specialiştilor de peste hotare şi au primit medalii de aur şi argint la diferite saloane şi expoziţii**

Tabelul nr. 1

Situaţia invenţiilor aplicate şi medaliate

U.M. = buc.

Denumirea întreprinderilor	Invenţii aplicate	Invenţii medaliate cu aur şi argint
Uzina „Tractorul"	7	5
Combinatul chimic-Făgăraş	5	4
Uzina de autocamioane	4	1
Uzina „Rulmentul"	4	—
Combinatul chimic „Victoria"	4	—
Fabrica de radiatoare şi cabluri	1	1
Fabrica de produse refractare „Răsăritul"	1	1

internaţionale, ca semn al preţuirii gîndirii tehnice româneşti, care aduce o contribuţie tot mai mare la îmbogăţirea tezaurului ştiinţei şi tehnicii mondiale. Aportul întreprinderilor braşovene în această privinţă se poate vedea din tabelul nr. 1.

Dintre invenţiile medaliate putem exemplifica: la Uzina „Tractorul" — Procedeu de executare a electrozilor pentru maşinile de prelucrat prin electroeroziune şi pentru electrochimie, din răşini epoxidice, peliculizate cu metal, şi Agregat pentru executat găuri adînci — ambele invenţii fiind medaliate cu aur la Expoziţia de la Nürenberg; la Combinatul chimic din Făgăraş — Procedeu şi instalaţie de reglare automată a neutralizatorului utilizat la fabricarea azotatului de amoniu, aplicată în producţie şi care conduce la sporirea eficienţei economice cu aproape un milion lei anual; Aparat de uscare în strat fluidizat a maselor plastice termoreactive. Ambele invenţii au fost medaliate cu aur la Salonul internaţional de invenţii de la Viena. Invenţii deosebit de importante pentru sporirea eficienţei economice au fost realizate şi la Uzina de autocamioane, Uzina „Rulmentul", Combinatul chimic „Victoria" etc. Desigur ele se aplică cu bune rezultate în multe întreprinderi atît din Braşov cît şi din ţară, parte din ele fiind însuşite şi în diferite ţări ale lumii.

PARALEL CU CREŞTEREA numărului şi valorii invenţiilor, s-a dezvoltat, de la an la an, **activitatea creatoare de masă în domeniul inovaţiilor şi raţionalizărilor, în care îşi desfăşoară activitatea anul acesta aproape 11.5 mii muncitori, ingineri şi tehnicieni.** Punînd în valoare inteligenţa şi spiritul creator, inovatorii şi raţionalizatorii aduc prin soluţiile tehnice şi organizatorice furnizate, un aport deosebit la creşterea producţiei şi productivităţii muncii, la realizarea unor însemnate economii. În tabelul nr. 2 se poate observa cu pregnanţă acest lucru.

Din analiza datelor prezentate în tabelul nr. 2 rezultă că **începînd din anul 1969 şi pînă la finele trimestrului I a.c. au fost înregistrate aproape 9000 propuneri de inovaţii şi raţionalizări, din care peste 50% au fost aplicate, realizîndu-se economii postcalculate în valoare de aproape o jumătate de miliard lei, ceea ce revine peste 107 mii lei economie postcalculată pe o inovaţie aplicată.** Important este de asemenea faptul că economia medie pe o inovaţie aplicată, este într-o continuă creştere: dacă în 1969 ea era de 70 mii lei pe o inovaţie aplicată, în trim. I. 1972 s-a ajuns la 130 mii lei. **Un număr însemnat de inovaţii au condus la reducerea importului, ceea ce a făcut ca numai în anul trecut prin aplicarea lor în producţie să se aducă ţării o economie de peste 25 mil. lei valută.**

Obţinerea acestor rezultate a fost puternic influenţată de măsurile luate de partid şi de stat pentru creşterea generală a nivelului de cunoştinţe tehnico-profesionale ale cadrelor prin reciclarea lor permanentă. de puternica bază tehnico-materială şi de asigurarea unei documentări tehnice tot mai corespunzătoare. Cele mai bune rezultate în anul trecut şi trim. I. a.c. — a înregistrat Uzina „Rulmentul" care a aplicat în producţie 75 de propuneri de inovaţii pe baza cărora s-au economisit la preţul de cost peste 30 mil. lei şi s-a redus importul cu aproape 10 mil. lei valută. Uzina de autocamioane a obţinut o economie de 22 mil. lei la preţul de cost şi a redus importul cu aproape 600 mii lei valută. Rezultate deosebite au înregistrat şi Uzina „Tractorul", Combinatul chimic-Făgăraş, Fabrica de radiatoare şi cabluri, Fabrica de produse refractare „Răsăritul", Întreprinderea de construcţii industriale şi montaj Braşov, U.P.R.U.C.-Făgăraş, Combinatul de industrializare şi exploatarea lemnului, Regionala C.F.R., Fabrica de hîrtie şi celuloză Zărneşti etc.

Inovaţiile şi raţionalizările se referă în cea mai mare parte la perfecţionarea utilajelor şi maşinilor, mecanizarea şi automatizarea unor procese de muncă, îmbunătăţirea tehnologiilor de fabricaţie, organizarea producţiei şi a muncii, îmbunătăţirea calităţii producţiei, economisirea de materiale etc., iar aproape un sfert din numărul lor se referă la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă, prevenirea accidentelor şi a îmbolnăvirilor profesionale.

În rîndurile inovatorilor, un loc tot mai însemnat îl ocupă muncitorii, maiştrii şi tehnicienii. Forjorul Mihai Vasile de la Uzina „Rulmentul" de pildă a aplicat 21 de inovaţii pentru modernizarea utilajelor, aducînd întreprinderii economii la preţul de cost de peste 1,5 mil. lei; maistrul N. Comănici — Erou al muncii socialiste, de la Uzina de autocamioane a aplicat în producţie peste 100 de inovaţii şi raţionalizări, ce aduc anual economii de aproape 2 mil. lei; tehnicianul Bojte Emeric de la Uzina „Tractorul" a realizat 31 de inovaţii cu o economie de aproape un milion lei etc.

ANALIZA EFECTUATĂ RECENT în legătură cu desfăşurarea activităţii de invenţii, inovaţii şi raţionalizări la mai multe unităţi din judeţul Braşov a scos în evidenţă faptul că în afara rezultatelor bune obţinute mai sînt şi unele neajunsuri. **Cu privire la invenţii s-a desprins că s-a făcut şi se face încă puţin în privinţa popularizării şi generalizării lor în unităţile unde aplicarea lor este posibilă.** Totodată, se impune un sprijin mai mare din partea centralelor industriale şi a ministerelor economice, pentru finalizarea într-un termen mai scurt al invenţiilor, precum şi o conlucrare mai strînsă între inventatori şi institutele de cercetare atît în perioada încercării şi omologării lor, cît şi în introducerea acestora în toate unităţile industriale unde pot fi utilizate. **În ceea ce priveşte inovaţiile, la sfîrşitul anului trecut erau rămase în sold, neaplicate la nivelul judeţului, peste 1300 de propuneri din care 238 provin chiar din anii mai vechi** (Uzina Tractorul — 35. Uzina de autocamioane — 35, „Rulmentul" 26, 6 Martie-Zărneşti — 23, Depoul C.F.R. — 15 etc.). Desigur, existenţa unei astfel de situaţii este determinată, pe de o parte, de cauze ce depind de inovator (prezentarea incompletă a propunerii, întîrzieri foarte mari la elaborarea documentaţiei şi a referatelor de specialitate), iar pe de altă parte, de întreprinderea respectivă şi mai ales cele legate de execuţia prototipurilor, efectuarea probelor, a încercărilor, luarea avizelor etc. Nu de puţine ori se motivează că birourile sau serviciile de proiectare, atelierele şi secţiile sînt suprasolicitate cu lucrări legate de planul de producţie. În acest fel se ignorează tocmai realizarea, experimentarea şi aplicarea operativă a invenţiilor, inovaţiilor şi raţionalizărilor în producţie, diminuîndu-se în acest fel eficienţa economică ce s-ar putea dobîndi.

Situaţia invenţiilor, inovaţiilor şi raţiona lizărilor înregistrate, aplicate şi eficienţa economică în perioada 1969 — trim. I 1972

Tabelul nr. 2

Denumirea indicatorilor	Perioada analizată				
	1969	1970	1971	trim. I 1972	Total
Propuneri înregistrate	2342	2916	2790	764	8 812
Propuneri aplicate	1284	1370	1436	360	4 450
Economii postcalculate — milioane lei	90	165	176	47	478
Economii ce revin în medie la o inovaţie aplicată — mii lei	70	121	125	130	107
Număr total inovatori	9170	10116	11205	11482	41.973

ec. Marin STOIANOVICI
Braşov

(Continuare în pag. 4)

ADUNĂRILE GENERALE — FOR DE DEZBATERE ŞI CREATIVITATE

O ETAPĂ OBLIGATORIE: PREGĂTIREA ADUNĂRII

DE CURÎND s-a încheiat cea de a doua sesiune anuală a adunărilor generale ale oamenilor muncii din unităţile socialiste de stat, care s-au desfăşurat sub semnul istoricelor hotărîri ale Conferinţei Naţionale a partidului din iulie a.c. Ele au prilejuit o amplă manifestare a spiritului creator al maselor de oameni ai muncii, a capacităţii lor de a contribui la mai buna conducere a activităţii economico-sociale.

Întrucît într-un număr recent al revistei noastre am publicat concluziile unei analize amănunţite a adunărilor generale desfăşurate în trei uzine bucureştene în sesiunea de la începutul acestui an, cu scopul facilitării unor comparaţii utile, ne-am îndreptat atenţia şi pentru sesiunea din această vară tot asupra uneia din cele trei uzine. Iată, pe scurt, constatările făcute cu acest prilej.

PENTRU a se asigura pe deplin menirea prevăzută de lege adunării generale a oamenilor muncii, pentru a stimula creşterea eficienţei ei se impune cu necesitate o bună pregătire a adunării. Principiile organizatorice ale adunării generale sînt prevăzute prin lege. Organizatorii — comitetul oamenilor muncii şi comitetul sindicatului. Participanţi : întregul colectiv de muncă, sau, în unităţile economice mari, reprezentanţii salariaţilor aleşi pentru un an întreg. Este deci la latitudinea organizatorilor alegerea metodelor care să asigure un maxim de eficienţă adunării.

Recent am avut prilejul să analizăm modul de organizare, de desfăşurare, precum şi conţinutul tematic al adunării reprezentanţilor oamenilor muncii de la Uzina „Danubiana" din Bucureşti. Pregătirea adunării s-a desfăşurat în următoarele etape :

— întocmirea proiectului de dare de seamă a comitetului oamenilor muncii şi a unui proiect de program de măsuri ;

— analizarea acestuia în cadrul comitetului oamenilor muncii într-o componenţă lărgită, respectiv cu participarea membrilor titulari ai organului colectiv de conducere, precum şi a membrilor comitetului de partid al uzinei şi a secretarilor organizaţiilor de bază P.C.R. din secţii ;

— depunerea, în preziua adunării, a unor exemplare din darea de seamă definitivată la sediile comitetului de partid, comitetului sindicatului şi punctul de consultaţii, unde au putut fi consultate de către reprezentanţii oamenilor muncii ;

— afişarea — în secţii şi alte locuri de acces pentru toate categoriile de salariaţi — proiectului programului de măsuri, precum şi a modalităţii de rezolvare a propunerilor făcute în cadrul adunării generale a reprezentanţilor din luna februarie a.c.

Din analiza acestui mod de pregătire a adunării generale a reprezentanţilor salariaţilor reiese preocuparea organizatorilor de a asigura cunoaşterea prealabilă a materialelor — premisă a unor dezbateri şi soluţii eficiente. Cu toate acestea, timpul scurt — numai de o zi — în care participanţii puteau studia problemele supuse analizei nu a putut permite discutarea lui în colectivele care i-au desemnat ca reprezentanţi. Din această cauză adunarea generală a pierdut o serie de idei care, aplicate, ar fi contribuit la perfecţionarea activităţii uzinei. De altfel, nici organizatorii nu s-au preocupat în măsură suficientă de asigurarea cunoaşterii prealabile a dării de seamă şi a celorlalte documente, fapt probat şi de prezentarea „in extenso" a conţinutului lor, şi nu în sinteză, cum ar fi fost normal.

● Darea de seamă — analiză şi prognoză

MENIREA PRINCIPALA a dării de seamă a comitetului oamenilor muncii este aceea de a prezenta succint rezultatele obţinute, precum şi obiectivele viitoare, concentrîndu-se asupra analizării cauzelor care au diminuat realizările, implicit asupra modalităţilor, variantelor de înlăturare a acestora. În acest context, este clar că darea de seamă nu poate fi decît o emanaţie a activităţii compartimentelor specializate ale unităţii economice, a compartimentelor de stat major, a organelor executive şi a celor colective de conducere.

Filiera de elaborare a dării de seamă la Uzina „Danubiana" ne indică respectarea acestor reguli. Analizînd succint conţinutul documentului în discuţie, reţinem, pentru început, prezentarea rezultatelor înregistrate în primul semestru al anului 1972. Acestea sînt pozitive : îndeplinirea planului producţiei globale în proporţie de 103,8%, a celui de producţie marfă de 104%, depăşirea planului sortimentului nominalizat cu 4 800 bucăţi anvelope, sporirea productivităţii muncii cu 1,9% peste prevederi, beneficii suplimentare de aproape 10 milioane de lei, reducerea cheltuielilor la mia de lei producţie marfă cu 4,80 lei etc.

Darea de seamă prezintă succint şi modalităţile de obţinere a acestor rezultate pozitive ca urmare a elaborării şi aplicării unor studii privind, în principal :

— ridicarea gradului de folosire a capacităţilor de producţie ;

— eliminarea, prin lucrări de autoutilare, a locurilor înguste din fluxul tehnologic ;

— sporirea indicelui de utilizare la principalele maşini-unelte din sectoarele de întreţinere şi reparaţii ;

— perfecţionarea proceselor de fabricaţie şi îmbunătăţirea calităţii anvelopelor şi a camerelor de aer ;

— valorificarea superioară a materiilor prime şi a materialelor ;

— intensificarea autocontrolului şi a controlului tehnic de calitate ;

— diversificarea gamei sortimentale prin asimilarea de noi tipodimensiuni de anvelope şi, deci, satisfacerea mai bună a cerinţelor beneficiarilor interni şi externi.

Aplicarea acestor măsuri s-a reflectat favorabil şi asupra îndeplinirii şi depăşirii angajamentelor asumate în întrecere, devansările existente fiind o bază — şi o premisă — a unui succes viitor, voinţă a întregului colectiv, şi anume realizarea prevederilor cincinalului în patru ani şi jumătate.

Rezultatele bune ale primului semestru din 1972 se cer însă continuate, ceea ce impune înlăturarea deficienţelor care se mai menţin în activitatea uzinei. De aceea, în continuare, darea de seamă a comitetului oamenilor muncii se concentrează asupra prezentării şi analizei acestora.

— **Un prim obiectiv** urmărit este propria activitate — cea a comitetului oamenilor muncii. Privind în mod autocritic, organul de conducere colectivă a uzinei conchide că o serie de deficienţe din uzină se datoresc, în mare măsură, lui însuşi. Sînt prezentate în această ordine de idei efectele minusurilor respective, nu însă — în mod analitic — şi cauzele lor. Se sugerează în darea de seamă că una din deficienţe ar consta în stilul de muncă al comitetului oamenilor muncii. El nu formează însă subiectul analizei detaliate a cauzelor, nu se propun modalităţi de îmbunătăţire, asupra cărora să se pronunţe adunarea generală a reprezentanţilor salariaţilor.

Al doilea obiectiv general urmărit este cel al stabilirii cauzelor unor deficienţe de natură tehnico-economică, precum şi a măsurilor ce se impun a fi luate. Factorii cu influenţă negativă prezentaţi sînt mulţi. Există chiar riscul de a pierde din atenţia organelor de decizie pe cei principali, suprasolicitîndu-i pe unii secundari. De aceea, s-ar fi impus ordonanţarea lor printr-o semantogramă, ceea ce însă nu s-a făcut.

În esenţă, cauzele principale sînt tot cele prezentate nu de mult în revista Viaţa Economică *), cu deosebire că în semestrul I.1972 s-a depăşit nivelul planificat al cheltuielilor materiale. După cum spuneam, deficienţele de intrare sînt :

— aprovizionarea necorespunzătoare — cantitativ, calitativ şi sortimental — în unele perioade, cu materii prime şi materiale ;

— defecţiuni în sistemul de formare şi perfecţionare a cadrelor şi insuficienta acoperire, în unele cazuri, a necesarului de forţă de muncă ;

— imprecizie în stabilirea responsabilităţilor, în executarea sarcinilor acordate ;

— insuficienta fermitate în introducerea formelor stimulatorii de remunerare, în activitatea de normare ;

— neexecutarea în termen a unor obiective sociale.

Ca o concluzie parţială, reţinem că scăderile prezentate în acest capitol al dării de seamă trebuie înlăturate în viitor de către comitetul oamenilor muncii, prilejul oferit de adunarea generală fiind insuficient valorificat.

Un al treilea obiectiv general urmărit în darea de seamă este cel al prezentării sarcinilor de plan din semestrul II.1972 şi a modalităţilor de asigurare a realizării acestora, desigur coroborat cu înlăturarea deficienţelor prezentate. De asemenea, sînt aduşi la cunoştinţă adunării unii indicatori principali prevăzuţi pentru anii următori. Desigur, asupra acestor probleme sînt chemaţi să se pronunţe reprezentanţii oamenilor muncii prezenţi în adunarea generală.

● Funcţiile de bază ale adunării generale

CA „formă superioară a conducerii, forul în care clasa muncitoare, masele de oameni ai muncii participă în mod organizat la conducerea activităţii economico-sociale, la dezbaterea şi soluţionarea problemelor legate de îndeplinirea programelor de producţie exercită controlul asupra organelor de conducere", — după cum este definită în lege — adunarea generală are, în esenţă, două funcţii : cea **de soluţionare** şi cea **de control.**

Am urmărit, pe parcursul desfăşurării adunării generale a reprezentanţilor oamenilor muncii de la uzina „Danubiana" modalităţile concrete de exercitare a celor două funcţii.

Funcţia de control s-a concretizat — în principal — prin analizarea şi, în final, aprobarea activităţii comitetului oamenilor muncii. De asemenea, ea s-a manifestat şi prin dezbaterea activităţii desfăşurate de diferite cadre de conducere, la diverse niveluri, membri sau nemembri ai comitetului oamenilor muncii.

Funcţia de soluţionare are, în linii mari, două modalităţi concrete de manifestare :

a) adoptarea unor programe de măsuri prezentate de către comitetul oamenilor muncii ;

b) adoptarea unor programe proprii de măsuri.

Evident, cele două tipuri de programe nu pot, necesarmente, să difere substanţial. Cel de al doilea tip trebuie să includă în totalitate, sau în parte, pe primul şi, în plus, unele măsuri propuse şi aprobate **în** şi **de către** însăşi adunarea generală.

Remarcăm însă că în forul de conducere colectivă a uzinei „Danubiana" a doua modalitate de manifestare a funcţiei de soluţionare nu a fost prezentă. Cu toate că s-au făcut, în decursul dezbaterilor, o serie de propuneri judicioase, demne de toată atenţia, adunarea generală a aprobat programul de măsuri prezentat de către comitetul oamenilor muncii, care urmează a fi completat cu unele dintre propunerile făcute.

De asemenea, funcţia de soluţionare poate să se manifeste prin alegerea uneia dintre mai multe variante posibile de rezolvare pentru o anume problemă. O primă necesitate este deci elaborarea variantelor, sarcină ce revine, în principal, compartimentelor specializate ale uzinei. Ulterior, în cunoştinţă de cauză, adunarea generală se poate pronunţa, valorificînd astfel creativitatea colectivului. Reţinem însă că nici această formă de manifestare a funcţiei de soluţionare nu a fost uzitată.

● Dezbateri la obiect, conforme specificului instituţiei

ÎNTRUNINDU-SE semestrial, adunarea generală are ca scop principal analizarea activităţii trecute, a deficienţelor existente, a cauzelor acestora şi a modalităţii de înlăturare, astfel încît în perioada următoare activitatea unităţii economice să se desfăşoare în condiţii tot mai bune. Este clar deci că adunarea generală nu are puncte comune cu adunările curente de producţie, cu rezolvarea sarcinilor de serviciu ale cadrelor de execuţie sau conducere.

Putem spune că, în parte, acest deziderat al adunării generale, ca instituţie, a fost înţeles şi respectat. La uzina „Danubiana" o serie de participanţi la dezbateri au analizat şi propus măsuri cu „bătaie lungă", de perspectivă, a căror aplicare se va reflecta pozitiv în activitatea viitoare. Dar o bună parte din propunerile făcute — după un calcul aproximativ, mai mult de 60% — vizau probleme curente de producţie sau organizare, a căror competenţă de rezolvare se ridica, în puţine cazuri, la nivelul conducerii executive a uzinei. Se poate conchide că, pe de o parte, nu toţi participanţii la dezbateri au înţeles pe deplin funcţiile adunării generale, şi pe de altă parte, că unele probleme curente sînt rezolvate cu întîrziere.

Analiza modului de organizare şi desfăşurare a adunării generale a reprezentanţilor oamenilor muncii de la uzina „Danubiana" arată în mod cert că există o serie de creşteri calitative în asigurarea funcţionalităţii prevăzută de lege adunării generale, se impune totuşi ca şi în viitor să existe o preocupare susţinută pentru perfecţionare, pentru aplicarea unor corective, astfel încît această instituţie să devină pe deplin o formă superioară a conducerii colective.

S. ŞERBAN

*) a se vedea: C. Constantin, P. Nicolae, P. Stere „Adunarea generală — for de dezbatere şi creativitate", în „Viaţa Economică" nr. 31/1972, pag. 8—9.

INVENŢIILE ŞI INOVAŢIILE

(Urmare din pag. 3)

Întîrzierile în realizarea, experimentarea şi aplicarea invenţiilor şi inovaţiilor în producţie se mai datoreşte şi lipsei de înţelegere din partea unor conduceri de întreprinderi, care în unele cazuri privesc propunerile făcute drept probleme personale ale autorilor şi nu văd în acestea sprijinul ce-l pot primi în rezolvarea problemelor tehnice şi de producţie. Totodată se folosesc în mică măsură posibilităţile şi mijloacele existente pentru popularizarea tematicelor de inovaţii, de multe ori acestea sînt întocmite la general, necuprinzînd mai concret ce trebuie să se cerceteze, care sînt problemele cele mai arzătoare, ceea ce a făcut ca în anul trecut să se rezolve numai circa 5—20% din temele propuse. După părerea noastră, vinovate sînt în primul rînd cabinetele tehnice ale întreprinderilor, dar în aceeaşi măsură şi compartimentele tehnice şi mai ales comisiile inginerilor şi tehnicienilor, care trebuie să-şi aducă un aport mai substanţial în această privinţă.

Pentru intensificarea activităţii inovatoare este totodată necesar ca atît la elaborarea tematicilor cît şi în procesele de investigare, cercetarea şi materializarea gîndirii înaintate, să existe o strînsă conlucrare a întreprinderilor cu cadrele din învăţămîntul universitar. Existînd o asemenea colaborare, multe idei pot fi materializate mai devreme, aplicarea inovaţiilor în practică făcîndu-se în termene mai scurte.

Acordînd toată atenţia acestui fond de aur, gîndirea înaintată, novatoare, materializînd în practică tot ceea ce aduce aport la sporirea eficienţei economice, întreprinderile, centralele industriale, ministerele, pot avea un real şi important sprijin în înfăptuirea angajamentului de a realiza actualul cincinal în 4 ani şi jumătate.

În dezbatere: PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

SE IMPUNE O CLASIFICARE MAI JUDICIOASĂ A PERSONALULUI

PRIN CONȚINUTUL său amplu, prin precizia și claritatea problemelor abordate, precum și prin gruparea sistematică a acestor prevederi, proiectul de lege luat în dezbatere prezintă un cadru legal menit să asigure organizarea mai bună a planificării activității economico-sociale, pentru perfecționarea conducerii activității în toate întreprinderile, organizațiile economice și unitățile social-culturale.

În rîndurile următoare doresc să mă opresc asupra unor prevederi din acest proiect de lege care după părerea mea ar trebui îmbunătățite.

Din practica de pînă acum se cunoaște că frecventele modificări de plan operate de către organele tutelare la unitățile industriale subordonate dau cel mai mult de lucru acestora și organelor bancare, deoarece ele influențează corelația ce trebuie să existe între producția globală și fondul de salarii, determină modificarea unor indicatori financiari, așa cum este cazul beneficiului și impozitului pe circulația mărfurilor și creează imobilizări de mijloace circulante în rezerve materiale de producție și în producție neterminată, cu consecințe negative asupra eficienței economice.

Prin proiectul de lege prezentat spre dezbatere **la art. 41** se interzic modificările de plan **pentru perioadele expirate.** Înțeleg deci că, în continuare, întreprinderile pot efectua modificări ale planului de producție și ale celorlalte capitole ale planului tehnic industrial, financiar pînă la finele trimestrului sau lunii raportate. Dar, în fond, admiterea efectuării de modificări pînă la finele perioadei raportate, în sensul celor precizate mai sus este tot o modificare retroactivă, deoarece unitățile vor putea fabrica în continuare în cursul lunii ceea ce cred de cuviință sau ceea ce pot, fără mari eforturi, urmînd ca la finele lunii să se pună de acord planul cu realizările.

După părerea mea ar fi însă necesar ca **în viitor să nu se mai admită modificarea planului de producție pentru luna în curs, ci numai pînă la finele lunii precedente pentru luna următoare.** Luînd această măsură, consider că vom determina conducerile de întreprinderi să gîndească mai mult, dacă nu în perspectiva îndepărtată, cel puțin în cea apropiată, să organizeze mai bine producția și munca, să folosească într-un grad mai mare capacitatea de producție și să-și asigure comenzi sau contracte din timp pentru produsele ce le fabrică, ceea ce ar conduce, după părerea noastră, la creșterea răspunderii unităților în fundamentarea planului de producție.

Legea nr. 71 din 28 decembrie 1969 la art. 4 alin. 3 interzice organizațiilor socialiste introducerea în fabricație a produselor fără desfacere asigurată prin contracte economice, în timp ce prin actualul proiect **la art. 57 alin. b** se permite planificarea producției fizice și deci și fabricarea acesteia și pe baza unor studii speciale de conjunctură. **Propunem să se pună de acord prevederile celor două legi și opinez ca fabricarea unor produse de către industria noastră să se facă și pe baza unor studii conjuncturale întocmite pentru piața externă. Aceste studii să fie analizate și însușite de Consiliul de Miniștri, care urmează să dispună ce produse pot fi fabricate pentru export fără existența, pentru moment, a unor contracte externe sau comenzi ferme.**

Tot la art. 57 alin. b se dispune modul de planificare a numărului și structurii de personal pe principalele categorii: personal de producție, personal de administrație și personal de întreținere și pază. Referindu-ne la ingineri și tehnicieni, înseamnă că aceștia, ori unde ar lucra, în orice compartiment funcțional, intră tot în categoria personalului de producție. Adică dacă un inginer este șef al serviciului plan intră în categoria personalului de producție, dar dacă această funcție este deținută de un economist acesta nu mai este considerat ca făcînd parte din personalul de producție, ci din cel administrativ. De aceea, **propunem categorisirea personalului nu după acest criteriu, ci după locul unde lucrează. Adică să intre în categoria personalului de producție toți salariații care lucrează în ateliere, secții sau servicii funcționale cu un profund caracter tehnic, care contribuie într-un fel sau altul la realizarea fizică cantitativă și calitativă a planului de producție.**

Prevederea de **la art. 57 alin. g** privitoare la interzicerea angajării fondurilor materiale și bănești pentru investiții în toate cazurile cînd capacitățile sînt incomplet folosite consider că prezintă o importanță deosebită pentru creșterea eficienței economice. Pentru ca, într-adevăr, această dispoziție să producă efectele dorite, apreciem că **este necesar să se lămurească și să se stabilească în amănunțime pentru fiecare ramură a economiei naționale și a industriei, precum și pentru activitățile social-culturale, ce se înțelege prin folosirea completă a capacităților existente.**

Ridicăm această problemă întrucît numai un singur indicator nu este suficient să furnizeze date complete asupra folosirii capacităților de producție.

Din prevederile prezentului proiect de la art. 57 alin. a, ar rezulta că, se consideră complet folosită capacitatea de producție dacă s-a generalizat schimbul II și s-a extins schimbul III; în realitate însă aceasta nu este complet folosită atîta timp cît nu s-a generalizat și schimbul III. **Credem că analiza trebuie să se bazeze mai mult pe indicatori intensivi și să fie făcută la nivel macroeconomic sau la nivel de județ, chiar pentru unele investiții de un volum mai mic pentru a se realiza, totodată, o coordonare a investițiilor făcute de industria republicană, industria locală, cooperația meșteșugărească, cooperația de producție și consum, evitîndu-se unele paralelisme nejustificate care, de multe ori, conduc la efectuarea unor lucrări ce nu sînt folosite la întreaga lor capacitate.**

Benone Gh. POPA
director adjunct, Sucursala județeană Argeș a Băncii Naționale

LA NIVELUL FIECĂRUI JUDEȚ — UN BIROU DE MARKETING

ÎN PROIECTUL DE LEGE cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, într-un capitol separat se tratează: „Planificarea teritorială a dezvoltării economico-sociale", în care sînt stabilite clar și precis obligațiile și îndatoririle consiliilor populare pe linia planificării.

Avînd în vedere că la nivel de comitete executive ale consiliilor populare orășenești se pune problema, conform **articolului 90,** ca proiectul de plan de dezvoltare economico-socială a orașului să fie elaborat de acestea și să cuprindă toată activitatea economică și socială ce se desfășoară pe raza orașului, **consider că este necesar și propun pentru perspectivă ca activitatea de planificare ce se desfășoară la acest nivel să fie întărită cu activiști din comisia economică a comitetelor orășenești ale P.C.R., prin aceasta creîndu-se posibilitatea ca întregul proces de dezvoltare economico-socială planificată să se desfășoare nemijlocit sub conducerea partidului,** forța politică conducătoare a întregii societăți.

Totodată, avînd în vedere că în momentul de față, o bună parte din producție este realizată de unitățile republicane ce-și desfășoară activitatea pe raza județelor, și că o cantitate tot mai mare de produse obținute în unitățile de industrie locală este exportată, **propun ca la nivelul direcției de planificare județene, ce se va constitui, să fie înființat un birou de marketing, avînd în vedere rolul deosebit al acestei științe pentru viitorul întreprinderilor, pentru dezvoltarea lor în perspectivă.** Activitatea acestui birou nu trebuie confundată cu activitatea actualelor birouri de import-export ce funcționează în cadrul direcțiilor economice, ci, el trebuie să se axeze pe elaborarea unor programe de marketing la nivel de întreprinderi și chiar pe produse, urmărindu-se o strategie a produsului sau, pe ansamblu, a întreprinderii.

Prin activitatea acestui birou trebuie asigurată programarea și înfăptuirea măsurilor necesare pentru îmbunătățirea plasamentului mărfurilor la export, prin intensificarea activității de prospectare a piețelor externe, diversificarea formelor de comercializare, lărgirea zonelor geografice ale piețelor de desfacere și încheierea de contracte de lungă durată. Ele trebuie să asigure eficiența activității de comerț exterior la nivel de județ.

Un ultim aspect pe care vreau să-l abordez îl constituie activitatea de normare și organizare a muncii, avînd în vedere importanța pe care o are în desfășurarea unui proces de muncă eficient. Consider că modul în care această activitate s-a desfășurat pînă în prezent în cadrul serviciilor de salarizare din sistemul direcțiilor de planificare nu este reprezentativ, aceste servicii fiind în exclusivitate axate pe probleme de salarizare. **Pentru aceasta propun înființarea unui birou independent al cărui profil să-l constituie rezolvarea tuturor problemelor ce țin de organizarea muncii, ocupîndu-se, totodată, cu elaborarea de norme și normative de muncă, a unor studii de organizare eficientă a producției.**

Constantin PREOTEASA
economist la Direcția de planificare-salarizare a Consiliului Popular al județului Olt

ESTE NECESARĂ PRECIZAREA ÎN TIMP A ETAPELOR DE ELABORARE ȘI APROBARE A PLANULUI

PLANIFICAREA unor activități atît de complexe, ca acelea pe care le reclamă construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, este o operă complexă, avînd multiple aspecte și particularități.

În această idee, doresc să prezint cîteva sugestii și păreri care apreciez că pot contribui la îmbunătățirea textului proiectului de lege. Ceea ce voi prezenta se bazează pe experiența noastră în domeniul aprovizionării și desfacerii dusă în legătură nemijlocită cu producția materială.

O problemă la care doresc să mă refer, este aceea a **etapelor și modului de elaborare a planului,** care în proiectul de lege sînt tratate la **articolele 51—56.** În accepțiunea actuală, noțiunea de etapă presupune o activitate care se desfășoară într-un anumit timp. Din conținutul articolelor mai sus-menționate rezultă clar modul de elaborare a planurilor, în sensul că se arată forurile care concură la elaborarea proiectului de plan, apoi a planului, dar nu rezultă activitatea acestora în timp, adică nu sînt precizate etapele. Or, trebuie să avem în vedere că în **planul național unic** este inclus și planul de aprovizionare tehnico-materială care, la rîndul lui, cuprinde balanțele materiale, precum și normele și normativele de consum. Cu toate că „elaborarea planului de aprovizionare tehnico-materială se desfășoară în cadrul activității de întocmire a planurilor de stat" totuși, la nivelul întreprinderii și al centralei, activitatea serviciilor de plan, adică a acelora care stabilesc precis sarcinile de producție, devansează pe aceea a serviciilor de aprovizionare și desfacere. Și aceasta, pentru simplul motiv că nu se poate calcula necesarul de materii prime, materiale etc. înainte de a ști ce se produce și cît se produce. Acest lucru trebuie să-l spună serviciul plan. Pînă să-și definească punctul de vedere, acest serviciu, de regulă, prezintă mai multe variante care, spre a putea fi susținute, trebuie calculat ce reprezintă din punctul de vedere al aprovizionării și desfacerii, ce probleme ridică și care ar fi varianta cea mai convenabilă unității sub toate aspectele. Pe baza concluziilor acestor două servicii, conducerea unității (centralei) stabilește varianta pe care se merge cu proiectul de plan, variantă care, de multe ori, nu coincide cu nici una din cele prezentate inițial. Și din nou serviciul plan stabilește sarcinile de producție, iar cele de aprovizionare și desfacere refac calculele inițiale, operație care, în anumite situații, e mai dificilă decît calculul inițial însuși. Toată această frămîntare, îndreptată în scopul de a găsi soluția cea mai eficientă pentru întreprindere, reclamă timp și o muncă enormă.

Proiectul planului astfel definitivat se înaintează la centrală, inclusiv cererile de materii prime, materiale etc. aferente planului de producție. După proiectul de lege, aici la centrală, „se concentrează analiza, fundamentarea și elaborarea planurilor". Deci, din nou analiză, calcule, eventuale modificări și iarăși calcule de necesar. Numai după definitivarea proiectului de plan de producție de către consiliul oamenilor muncii al centralei, serviciul de aprovizionare al centralei poate definitiva necesarul de materiale și trimite cererile la coordonatorii de balanțe.

În actualul sistem de lucru — și proiectul de lege nu preconizează altul — la coordonatorii de balanțe sosesc foarte multe cereri, la unele produse de ordinul miilor. Elaborarea balanțelor și analizele pentru echilibrare, în scopul asigurării necesarului justificat al economiei naționale, reclamă, de asemenea, foarte multe calcule.

De la centrale în sus, balanțele merg sub o formă sintetică, numai cu cîteva coloane, iar beneficiarii sînt grupați pe ministere, ceea ce le conferă o formă simplă și un conținut foarte ușor de înțeles, care în nici un fel nu exprimă munca laborioasă depusă pînă s-a ajuns aici.

Dar, spre deosebire de planul de producție care de la centrală merge la C.S.P. și ministerul tutelar, balanțele merg la ministerul tutelar al coordonatorului. Deci la această dată nici centrala și nici ministerul nu cunosc gradul posibil de asigurare a planurilor de producție proprii, cu materii prime și materiale coordonate de alte ministere. Acest lucru se va ști numai după ce ministerele, împreună cu C.S.P. vor definitiva planurile de producție și vor echilibra balanțele.

Urmează examinarea proiectului de plan de către Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale și prezentarea spre adoptare Marii Adunări Naționale, după care se face comunicarea sarcinilor de sus în jos.

Așadar, de la începutul lucrului în întreprindere și pînă cînd aceasta primește sarcinile de plan aprobate, se scurge o perioadă lungă de timp. Or, unitatea nu poate trece la încheierea contractelor atîta timp cît nu are cifră de plan certă, iar această cifră o primește numai după aprobarea planului de către Marea Adunare Națională. Logica impune deci ca **legea să precizeze data pînă la care Marea Adunare Națională**

Cornel SUCIU
șef serviciu aprovizionare la COMPRODCOOP — București

(Continuare în pag. 8)

În dezbatere: PROIECTUL LEGII FINANȚELOR

FORMELE ȘI INSTRUMENTELE DE DECONTARE SĂ CORESPUNDĂ RELAȚIILOR ECONOMICE DINTRE UNITĂȚI

PROIECTUL Legii finanțelor, supus dezbaterii publice, accentuează rolul finanțelor în buna organizare și conducere a societății, în utilizarea cu maximă eficiență a banului public, în stimularea unităților economice pentru economisirea resurselor cu care sînt dotate și accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante. El prevede o serie de reglementări privitoare la răspunderea cadrelor din economie pentru utilizarea conform destinațiilor stabilite a fondurilor și mijloacelor bănești și întărirea controlului și analizei financiare de la nivelul unităților economice pînă la nivelul organelor de sinteză și de conducere.

Unele din prevederile proiectului de lege ar trebui, după părerea noastră, să fie mai bine precizate și concretizate, în care scop facem următoarele propuneri, astfel:

Astfel, la art. 56 unde se vorbește de limita de creditare aprobată, este necesar să se **precizeze în mod concret cum se stabilește limita de creditare a unităților economice în cadrul sistemului de finanțare și creditare.** Astfel în limita de creditare trebuie inclusă creșterea normativului de mijloace circulante de la un an la altul, diferența între normativul minim finanțat și normativul trimestrului în cauză, creditele aprobate conform planurilor de credite trimestriale, beneficiile peste plan ale unităților economice pînă la data vărsării lor, mai puțin valoarea mijloacelor circulante imobilizate în stocuri fără mișcare și de prisos.

După părerea noastră este necesar ca limita de creditare să cuprindă și beneficiile peste plan ale unităților economice în scopul stimulării în mai mare măsură a producției, a reducerii cheltuielilor de producție, a accelerării proceselor de livrare și încasare a produselor.

La art. 131 din proiect se prevede în mod just că unitățile socialiste sînt obligate să prevadă în contractele economice forme și instrumente de decontare care să asigure încasarea într-un timp cît mai scurt a contravalorii produselor livrate, lucrărilor executate sau serviciile prestate și care contribuie la întărirea disciplinei contractuale și la accelerarea decontărilor. Totodată, la acest articol se prevede dreptul unităților bancare de a anula forma de decontare stabilită de unitățile economice și a o înlocui cu alta, fără consimțămîntul unităților economice. Consider că această prevedere ar putea dăuna bunului mers al activității de finanțare și creditare. De pildă, introducerea plăților planificate în cursul anului de plan în locul formei de decontare prin accept, reduce substanțial volumul fondurilor normate prin pasive stabile ale beneficiarului, în timp ce pe furnizor îl avantajează sub aspectul realizării producției și al acumulărilor. Introducerea acreditivului în locul acceptării imobilizează o parte din fondurile normate ale cumpărătorului și-i creează greutăți în ce privește finanțarea producției.

Ultimul alineat al acestui articol ar trebui reformulat în sensul ca unitățile economice, împreună cu organele bancare să stabilească, la începutul anului de plan, forme și instrumente de decontare care să corespundă mai bine relațiilor economice dintre unități, care să contribuie la plata ritmică a contravalorii produselor, lucrărilor și serviciilor în funcție de calitatea și cantitatea lor și la accelerarea decontărilor.

O prevedere de o deosebită însemnătate pentru toate unitățile economice o constituie cea de la **art. 138** din proiect potrivit căreia unitățile economice au dreptul de a suspenda livrările de produse, executarea de lucrări sau prestarea de servicii către beneficiarii care nu sînt în stare să le plătească la timp datorită unei activități economice și financiare negative. Această prevedere obligă toate unitățile economice la angajarea patrimoniului lor numai în limita fondurilor normate la a produce și livra ritmic producția în scopul reîntregirii fondurilor necesare reînceperii ciclului de producție.

Sistarea livrărilor către o unitate economică determină desigur, suprastocarea temporară a unor produse la furnizor și modificarea programelor de fabricație. **De aceea, propun ca această măsură să fie completată astfel ca sistarea livrărilor către clienții răi platnici să fie însoțită în prealabil de modificarea unilaterală de către furnizor a contractelor de livrare cu decalarea corespunzătoare a livrărilor sau chiar cu anularea lor, în condițiile plății tuturor despăgubirilor legale de către clienți.**

Consider că în proiectul legii finanțelor ar trebui mai amplu tratată problema relațiilor de decontare, finanțare și creditare a activității de comerț exterior. **Introducerea noilor principii privind corelarea prețurilor de pe piața externă cu prețurile de pe piața internă și regularizarea, prin plan a acestor diferențe, creditarea operațiunilor de import-export, modul de analiză și de acoperire a influențelor conjuncturale rezultate din fluctuația prețurilor pe piața externă, trebuie să-și găsească locul într-un capitol sau subcapitol separat în legea finanțelor.** Aceasta cu atît mai mult cu cît aceste operațiuni influențează puternic rezultatele financiare ale unităților economice și stimulează din ce în ce mai mult gradul de utilizare a mijloacelor și fondurilor cu care sînt dotate unitățile economice.

Remus PĂȚAN
director financiar-contabil
Centrala Industrială — Hunedoara

SPORIREA RĂSPUNDERII PENTRU CALITATEA PRODUSELOR ȘI UTILIZAREA FONDURILOR

PROIECTUL Legii finanțelor evidențiază cu toată claritatea ideea creșterii rolului finanțelor și a creditului în economia noastră. Proiectul are la bază principii noi de formare planificată fondurilor, în primul rînd a fondului de dezvoltare și, de asemenea, de utilizare eficientă a acestora, corespunzătoare etapei actuale de dezvoltare a societății socialiste, accentuînd și mai mult răspunderea întreprinderilor, în vederea gospodăririi mijloacelor puse la dispoziție.

Ținînd cont de greutățile ce le întîmpinăm zilnic în legătură cu exercitarea controlului preventiv, consider util ca **art. 226 din proiect să prevadă funcționarea unui organ de control preventiv în toate întreprinderile subordonat direct conducătorului întreprinderii. Șeful controlului preventiv ar urma să fie numit de forul ierarhic superior.** În această formă directorul întreprinderii ia contact nemijlocit cu cazurile de încălcare a dispozițiilor normative și prin autoritatea sa poate lua măsuri mai eficiente de prevenire. În acest fel se întărește și autoritatea și rolul economic al organului de control preventiv.

Pentru a nu supraîncărca activitatea conducătorului întreprinderii, șeful compartimentului financiar-contabil ar urma să organizeze activitatea grupei de control preventiv punîndu-i la dispoziția metodologia de lucru. Faptul că directorul întreprinderii are, în prezent, în subordinea sa și alte genuri de control (control tehnic de calitate și control financiar intern) și care funcționează în condiții bune vine în spriijnul propunerii noastre.

La capitolul „finanțarea și creditarea comerțului exterior" consider că este necesar să se precizeze răspunderea colaboratorilor privind executarea unui produs pentru export, astfel ca aceștia să suporte cota parte din valoarea rebutului constatat. Propunem ca rebuturile constatate să fie cuprinse într-un document de constatare care, după ce va fi autentificat de agenția noastră economică din țara respectivă să poată fi prezentat pentru plată colaboratorului. Astfel, colaboratorul (subfurnizorul) este cointeresat să execute produse pentru export în condiții de calitate superioară chiar dacă nu este furnizor general, în acest fel contribuind la îmbunătățirea produselor fabricate pentru export.

La încasarea facturilor externe, întreprinderile exportatoare de mărfuri sînt obligate, după cum se știe, să întocmească deconturi de diferențe de preț favorabile sau nefavorabile pentru încasare sau vărsare.

Pentru simplificare — propunem ca în baza planului de stabilire a diferențelor de preț aprobat pentru fiecare întreprindere să se încaseze la început de trimestru diferența de preț nefavorabilă și să se verse cea favorabilă pe baza dispozițiilor de încasări și plăți emise de întreprinderi. În termen de 10 zile de la încheierea bilanțului trimestrial și 15 zile de la încheierea celui anual să se facă regularizarea cu fondul conjunctural conform realizărilor efective.

Considerăm că în felul acesta se reduce volumul de muncă, iar timpul disponibil va putea fi folosit pentru alte probleme de evidență, care să conducă la întărirea economică-financiară a întreprinderii.

Totodată, pentru activitatea de export, avînd în vedere că nu se finanțează prin normativ, propun să se acorde credite pe baza unui plan de credite anual și trimestrial. La baza planului de credite stă atît planul de producție, cît și cel de livrare la export. Pentru finanțarea aprovizionărilor din colaborare a produsului destinat exportului — piese de schimb — să se acorde credite prin planul de credite anual și trimestrial. Plata acestor facturi să se facă direct din aceste credite. Prin urmare **propun ca art. 83 să fie completat în acest sens.**

Tot la acest subcapitol propun să se adauge: **influențele conjuncturale stabilite pe baza planului anual și trimestrial să se regularizeze ca și indicatorul de beneficiu.**

La capitolul V, subcapitolul „Finanțarea și creditarea investițiilor unităților de stat" propun să se țină seama la definitivarea textului legii și de următoarele aspecte:

a. Finanțarea prin credite să se facă numai la cererea unității economice, să nu fie impusă de indicatorii planului de investiții transmis de minister. În cazul cînd întreprinderea are fonduri pentru finanțare, este mai economic să nu solicite credite pentru care se plătesc dobînzi și care grevează situația financiară a uzinei;

b. Să se reglementeze din punct de vedere procedural, ca planul de finanțare să se depună la Banca de Investiții, numai la nivelul planului aprobat, în baza căruia se întocmesc și comunicările de vărsăminte și se face depunerea fondurilor și surselor de finanțare. În prezent, Banca de Investiții pretinde depunerea unui plan de finanțare la fiecare modificare adusă planului de investiții, dar care nu este aprobată prin planul financiar și urmărește realizarea surselor în baza acestui plan. În acest fel, apar neconcordanțe între realizarea surselor, conform planului aprobat și realizările pretinse de Banca de Investiții, conform planului modificat.

La cap. VI. propun să se insereze următorul articol: **„Plățile de penalizări pentru neîndeplinirea contractelor și a plăților între întreprinderile aceleiași centrale sau grup, să nu se efectueze prin bancă, prin dispoziție de încasare, ci numai prin centrală sau grupul de întreprinderi".**

Octavian DIMITRIU
contabil șef — Uzina de autocamioane Brașov

VITEZA DE ROTAȚIE — FACTOR DE COINTERESARE A COLECTIVELOR UNITĂȚILOR PRODUCTIVE

O ÎNSEMNĂTATE DEOSEBITĂ o are prevederea din proiectul Legii finanțelor prin care se stipulează că răspunderea pentru buna gospodărire a mijloacelor materiale și bănești și obținerea unor rezultate economico-financiare superioare revine tuturor colectivelor de oameni ai muncii și, în special, organelor de conducere. Proiectul legii finanțelor, prin reglementările pe care le cuprinde, creează un cadru optim desfășurării unei activități organizate și eficiente, constituie un act normativ sintetic a cărui aplicare va necesita, desigur, o serie de precizări și, ca urmare, în rîndurile următoare ne oprim asupra unor probleme care pot fi luate în considerare la definitivarea textului legii.

Astfel, ar fi indicat ca art. 34 să cuprindă și ideea că, în cazuri bine justificate cum ar fi: schimbarea structurii producției, angajarea realizării unor sarcini suplimentare — factori ce pot influența situația financiară — să se aprobe și corelarea indicatorilor financiari direct de către centralele economice sau ministere, în cadrul indicatorilor aprobați, pentru operativitatea și eliminarea imediată a unor consecințe financiare, generate în perioada cînd se cere și se obține aprobarea modificărilor de către Ministerul Finanțelor.

Proiectul Legii finanțelor prevede că din investițiile necentralizate se pot efectua numai lucrări productive sau cu caracter social-cultural. De asemenea, prevede că băncile pot acorda unităților economice credite pentru realizarea unor lucrări de mică mecanizare cu caracter productiv dar nu prevede și posibilitatea finanțării și creditării extinderii spațiilor de depozitare în raport cu creșterile planului de producție la unitățile în funcțiune. În acest sens, **propunem înscrierea în proiectul de lege la art. 18 și 108 a finanțării și, respectiv, creditării privind amenajarea unor spații simple pentru depozitarea materiilor și materialelor al căror volum crește odată cu majorările planului de producție.**

La art. 140 se prevede ordinea de efectuare a plăților în cazul cînd disponibilitățile nu asigură efectuarea tuturor plăților urmînd ca sumele pentru plata premiilor și gratificațiilor să fie eliberate numai după efectuarea celorlalte plăți. În vederea cointeresării personalului de conducere și tehnic-administrativ în redresarea situației economice și crearea posibilităților financiare pentru efectuarea tuturor plăților propun ca **ultimul alineat al acestui articol să fie redactat astfel: „sumele pentru plata premiilor și gratificațiilor pentru personalul T.E.S.A. vor fi eliberate numai după efectuarea celorlalte plăți".** În aceste condiții, premiile și gratificațiile muncitorilor vor fi asimilate plăților de salarii.

De asemenea, propunem, **în completarea art. 26, în vederea cointeresării colectivelor din unitățile economice în gospodărirea rațională a mijloacelor circulante, ca viteza de rotație să devină un indicator financiar sintetic care să se planifice și să se urmărească la nivelul tuturor verigilor, de realizarea căruia să depindă plata integrală a salariilor personalului T.E.S.A.** În aceste condiții, printr-o viteză de rotație sporită a mijloacelor circulante se asigură atît valorificarea mai deplină a stocurilor, cît și a capacităților și suprafețelor de producție.

Dumitru PURICE
director financiar-contabil
Grupul de uzine pentru utilaje de construcții — Brăila

investiții

ÎN RAMURA CONSTRUCȚII-MONTAJ

TEHNICA ȘI ORGANIZAREA MODERNĂ POT ASIGURA DUBLAREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ÎN URMĂTORII 4-5 ANI

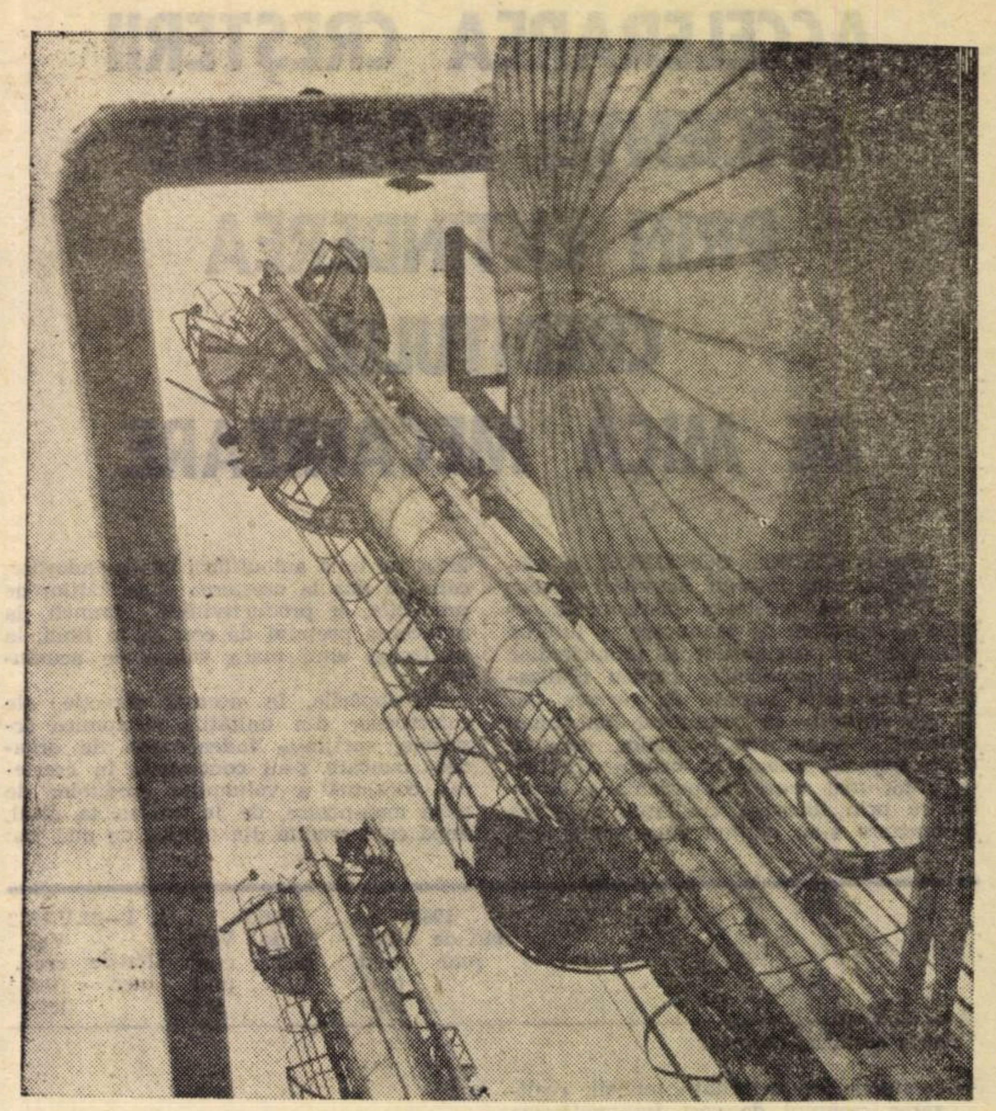

Chimia — o ramură tînără și viguroasă a economiei românești

CA SĂ PUTEM APRECIA la întreaga lor valoare importanța și dimensiunile sarcinii trasate de recenta Conferință Națională a partidului, de a se dubla productivitatea muncii în construcții-montaj în următorii 4—5 ani, e interesant să recurgem la datele statistice, care consemnează următoarele creșteri ale acestui indicator:

- în 1955, față de 1950— 49%;
- în 1960, față de 1955 — 34%;
- în 1965, față de 1960 — 30%;
- în 1970, față de 1965 — 30%.

Pentru dublarea productivității muncii la organizațiile de construcții-montaj în antrepriză, față de nivelul din 1950, au fost necesari 10 ani; ea a fost considerabil înlesnită de faptul că, pornindu-se de la un nivel scăzut, caracterizat prin metode specifice producției meșteșugărești, s-au resimțit puternic efectele de început ale mecanizării, prefabricării, organizării, ale eliminării caracterului sezonier al muncii pe șantiere — **un veritabil proces de revoluție tehnică în construcții.** Deceniul următor, de consolidare a progresului pe aceste căi, a adus un spor de productivitate de 70%.

Privită în lumina acestei evoluții, creșterea preconizată de Conferința Națională a P.C.R. capătă aspectul unui **considerabil salt calitativ, parte componentă a complexului de măsuri destinat să sporească substanțial eficiența economică a investițiilor.** Cu o remarcabilă operativitate, Ministerul Construcțiilor Industriale — în calitate de organ unic de directivare în ramura de construcții-montaj — a și trecut la determinarea căilor concrete pentru înfăptuirea acestei sarcini. A fost elaborat proiectul unui program minimal de măsuri pentru dublarea productivității muncii în următorii 4—5 ani și scurtarea duratelor de execuție a investițiilor. Aflat în prezent în dezbatere la unitățile de cercetare, proiectare și execuție, el va fi definitivat pe baza propunerilor acestora, devenind astfel rodul consultării unui mare număr de specialiști și oameni ai muncii din producție.

PROIECTUL DE PROGRAM pornește de la ideea că pentru a se obține ritmul preconizat de creșterea productivității **este necesar în primul rînd să se introducă și generalizeze cu toată fermitatea o mentalitate modernă pe toate treptele și în toate fazele procesului de construcții-montaj; să se ajungă ca proiectantul, șeful de șantier, conducătorul de brigadă să nu conceapă și să nu accepte să lucreze decît cu metode și mijloace care să garanteze parametri superiori de randament și eficiență.** Constructorii noștri s-au afirmat în nenumărate rînduri — și și-au cîștigat și o binemeritată apreciere pe plan internațional — prin rezolvări tehnice ingenioase, originale. Dar din păcate în multe cazuri acestea rămîn însă excepții, se aplică pe scară limitată, coexistînd cu procedee învechite, mari consumatoare de manoperă și de timp. Baza tehnico-materială a mecanizării lucrărilor, în continuă creștere, este adesea folosită nerațional, fie din cauză că modul în care sînt eșalonate și organizate lucrările pe șantiere nu permite exploatarea utilajelor de bază în mai multe schimburi, fie din cauză că lipsesc din dotare utilaje care, grupate cu cele existente, să permită o mecanizare complexă. Aplicarea metodelor moderne de planificare și conducere este încă sporadică și se limitează, de regulă, la elaborarea unor programe și grafice, fără asigurarea consecventă a condițiilor necesare respectării lor. Spargerea barierelor inerției, punerea în valoare a marilor rezerve existente constituie deci o problemă de concepție — **promovarea neabătută a orientării date de recenta Conferință Națională, privind utilizarea conștientă, dirijată, cu finalitate precisă, a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, îmbinată cu creșterea responsabilității la toate nivelele.**

Programul minimal este corelat cu programul de înzestrare cu mașini și utilaje a ramurii de construcții-montaj, aprobat de conducerea de partid și de stat, și cu programul interdepartamental de diversificare a producției de materiale de construcții. Pentru fiecare din direcțiile principale pe care el le prevede se preliminä nivelul minim de aplicare și efectele ce se vor înregistra.

O treime din sporul de productivitate de 12% prevăzut pentru anul viitor și **o cincime din creșterea de sută la sută** în 1977 o va aduce **îmbunătățirea concepției de proiectare a construcțiilor, prin introducerea de noi soluții constructive, noi materiale sau elemente de construcții și noi tehnologii de execuție.** Potrivit indicațiilor Conferinței Naționale, se va urmări adoptarea unor soluții care să permită extinderea industrializării lucrărilor, eliminarea finisajelor inutile, reducerea consumului de materiale deficitare. Măsurile stabilite se situează, prin conținutul lor și prin proporția de aplicare propusă, la nivelul practicii din țările cele mai dezvoltate. Iată cîteva exemple: utilizarea elementelor din beton precomprimat de suprafață mare la acoperirea clădirilor industriale și agrozootehnice (200 mii mp în 1973; 2 milioane mp în 1977), prefabricarea halelor etajate, extinderea utilizării panourilor ușoare de închidere din azbociment, beton celular, aluminiu etc., generalizarea sistemelor industrializate de cofraje, realizarea a 40% din suduri cu mașini automate și semiautomate etc.

AL DOILEA CAPITOL DE MĂSURI, apreciat cu o pondere de 22% în dublarea productivității muncii în construcții-montaj la nivelul anului 1977 față de 1972, îl constituie **extinderea gradului de mecanizare a lucrărilor prin înfăptuirea programului de înzestrare cu mașini și utilaje de mare randament, cu unelte, scule și dispozitive și utilizarea intensivă pe șantiere a mijloacelor din dotare.** Un număr important de mașini moderne pentru lucrări de pămînt, de ridicare și montaj, ca și autobasculante de mare capacitate — toate din producție internă — nu numai că vor mări considerabil parcul de utilaje și mijloace de transport, ci vor îmbunătăți radical structura lui. O miză deosebit de mare în atingerea sporului de productivitate prevăzut se pune pe dotarea cu dispozitive de mică mecanizare, pentru diverse lucrări de finisaje, instalații etc. Se prevede raționalizarea sistemului de exploatare a utilajelor grele, organizîndu-se totodată cuplarea lor tehnologică pentru unele operații complexe.

Un spor de productivitate de 18% la nivelul anului 1977, față de cel din 1972, se preliminä prin aplicarea unor măsuri pentru **îmbunătățirea activității de aprovizionare tehnico-materială și gospodărirea judicioasă a resurselor.** Se au în vedere, în principal, trei orientări: organizarea aprovizionării la locul de muncă, de la depozit sau direct de la furnizor, în unități de încărcătură și completuri; aplicarea, pentru o gamă largă de materiale în unități mici, a unor tehnologii moderne de manipulare și transport — pe palete, în baloturi, containere sau legături; creșterea gradului de mecanizare a operațiilor de încărcare-descărcare și a manipulărilor din depozite.

Științei moderne a **conducerii și organizării producției și a muncii i se rezervă, în programul minimal, o contribuție de 18% din cele 100 de procente ale creșterii productivității în următorii cinci ani.** Pregătirea lucrărilor prin metoda analizei drumului critic, programarea lor prin metoda graficelor-rețea, nominalizarea sarcinilor pe formații de lucru pe perioade de 15 pînă la 90 zile, vor evita necorelările și stagnările ce decurg din acestea, concentrînd forțele și mijloacele, pe etape, la lucrările determinate pentru scurtarea duratei de execuție a fiecărui obiect. Paralel cu aplicarea metodelor studiului muncii, cu crearea condițiilor tehnico-organizatorice necesare folosirii productive a întregului program de lucru, se va acționa pentru întărirea ordinei și disciplinei pe șantiere.

● În cincinalul 1971—1975 peste 16 miliarde lei investiții.
● Mai bine de 57% din planul pe 1972 realizat în 7 luni.
● Acțiuni ce conduc la devansarea lucrărilor: crearea și dezvoltarea la întreprinderile de construcții a capacităților de proiectare, organizarea activității pe șantiere după metoda drumului critic, extinderea mecanizării lucrărilor ce necesită un volum mare de muncă manuală, extinderea retribuirii pe baza acordului global, creșterea gradului de prefabricate a construcțiilor, aplicarea de metode industriale etc.
● Se impun acțiuni energice pentru realizarea de lucrări de calitate, eliminarea neajunsurilor care duc la risipă de materiale și pierderi bănești.
● Rămînerile în urmă în ce privește respectarea termenelor de dare în funcțiune — se cer a fi recuperate.

URMĂTORII ANI vor marca o adevărată ofensivă pe linia **ridicării nivelului profesional și tehnic al salariaților din construcții.** Ținînd seama de condițiile specifice de pe șantiere, unde apar inevitabile discontinuități în asigurarea frontului de lucru pentru anumite meserii, se va acționa pentru policalificarea a 20—30% din totalul muncitorilor; restul muncitorilor calificați vor fi antrenați în diferite forme de perfecționare a pregătirii profesionale. Îmbunătățirea și accelerarea procesului de instruire practică vor reduce durata de pregătire a muncitorilor ce se califică prin cursuri și durata de integrare a celor ce se pregătesc prin școli profesionale sau ucenicie la locul de muncă. Efectul direct este apreciat la un spor de productivitate de 7%, însă creșterea profesională a salariaților va interveni cu o mare greutate specifică în aplicarea tuturor celorlalte capitole de măsuri, prezentate mai înainte.

Se prevede ca pînă la sfîrșitul acestui an, **acordul global** — formă stimulativă de salarizare în construcții-montaj, prin care s-au obținut creșteri de productivitate de pînă la 20% — să cuprindă 60% din personalul din execuție; ridicarea acestei proporții la 90% în 1972, paralel cu **acordarea de stimulente morale și materiale** pentru predarea lucrărilor înainte de termen, pentru economii de materiale și manoperă etc., cu **îmbunătățirea rezolvării condițiilor de protecție a muncii și de trai pe șantiere,** astfel încît să se obțină permanentizarea cadrelor, vor contribui cu cel puțin 15% la dublarea productivității.

După cum rezultă clar din toate acestе exemplificări, nu este vorba în nici un fel de intensificarea efortului fizic, ci de **înzestrarea muncii cu mijloace, metode, condiții care, asigurîndu-i deplinul randament, să-i mărească totodată conținutul de gîndire.** Se pune un preț deosebit pe inițiativă, pe cooperarea cadrelor din execuție cu cele din cercetare și proiectare, pe ridicarea rolului planificării la toate treptele. **Caracterul realist al programului se sprijină pe faptul că marea majoritate a măsurilor preconizate își au de acum efectul testat în producție, iar baza lor materială există ori se poate crea.** Potrivit indicațiilor Conferinței Naționale, în construcții-montaj se va dezvolta practica producerii pe șantiere a unor prefabricate, confecții metalice etc. În sectoarele lor de producție secundar-industrială, organizațiile de construcții-montaj vor realiza în cantități sporite și într-o largă gamă sortimentală aparataje și prefabricate pentru instalații, confecții de lemn ș.a. Va cunoaște, de asemenea, o amploare deosebită acțiunea de autoutilare.

În legătură cu aceasta, trebuie subli-

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 8)

ACCELERAREA CREŞTERII EFICIENŢEI ECONOMICE PRIN EXTINDEREA CREDITULUI DE MICĂ MECANIZARE

RIDICAREA CONTINUĂ a eficienţei întregii activităţi economice, creşterea preocupării organelor colective de conducere, a tuturor muncitorilor, inginerilor şi tehnicienilor din unităţile productive pentru realizarea cincinalului înainte de termen pot să fie realizate în condiţiuni mai bune utilizînd mecanizarea lucrărilor, care în etapa actuală trebuie să capete o extindere tot mai mare. Experienţa a dovedit că prin folosirea creditelor de mică mecanizare s-au obţinut importante realizări pe linia autoutilării întreprinderilor, care au dus la creşterea capacităţilor de producţie, a productivităţii muncii, la reducerea preţului de cost şi, în final, la realizarea unui mare volum de acumulări.

Preocupările, în această direcţie, ale colectivelor din unităţile economice argeşene, sprijinite îndeaproape de organele bancare s-au concretizat în creşterea continuă a volumului creditelor de mică mecanizare, de la un an la altul, după cum rezultă din tabelul de mai jos:

	1969 Nr. de lucr.	1969 Val. cred. (mii lei)	1971 Nr de lucr.	1971 Val. cred. (mii lei)	1. I—31.V.1972 Nr. de lucr.	1. I—31.V.1972 Val. cred. (mii lei)
Credite aprobate pentru :						
— creşterea productivităţii muncii, realizarea preţului de cost, îmbunătăţirea calităţii producţiei	70	8151	72	5247	47	5882
— creşterea capacităţii de producţie	13	1127	21	4377	2	1762
— dezvoltarea prestărilor de servicii	3	174	12	834	3	670
— pentru organizaţiile comerciale	51	4142	96	5674	30	2058
TOTAL	137	13594	201	16132	82	10372
a) valoarea economiilor anuale		8694		11902		5974
b) valoarea creditelor acordate		13300		14312		—

Un mare volum de credite a fost aprobat şi acordat Întreprinderii de reţele electrice, Uzinei de autoturisme Piteşti, Combinatului de exploatare şi industrializare a lemnului, Întreprinderii de transporturi auto, întreprinderilor de industrie locală, organizaţiilor comerciale şi cooperativelor de consum.

Organele de control bancare sprijină întreprinderile şi organizaţiile economice în primul rînd în depistarea proceselor de muncă care pot fi mecanizate şi, în al doilea rînd, în întocmirea calculului economic din care să rezulte utilitatea şi eficienţa economică a lucrării respective

Dintre lucrările de mică mecanizare cu eficienţă economică ridicată pot fi citate cele privind operaţiile de curăţătorie şi vopsitorie de la turnătoria de piese auto a Uzinei de autoturisme Piteşti, pentru care s-a acordat un credit de 990 000 lei. Această secţie prezenta pentru turnătorie un loc strangulat, neasigurînd posibilitatea curăţirii şi vopsirii pieselor, în condiţii de calitate optime. Prin mecanizarea lucrărilor s-a îmbunătăţit şi modernizat tehnologia ca urmare a reamplasării unor utilaje existente şi introducerii unor utilaje noi, cu productivitatea superioară: instalaţia specială de vopsit, transportorul cu monoşină, banda subterană pentru evacuarea mecanizată a pămîntului din miezuri şi a celui de pe piese. Aceste lucrări au contribuit la creşterea producţiei cu 10 430 mii lei anual. Lucrarea care a intrat în funcţiune la 1.I.1970, a atins parametrii proiectaţi. Totodată, numărul muncitorilor s-a redus cu 12, producţia a crescut cu 11 500 mii lei în anul 1970 şi cu 13 800 mii lei în anul 1971, realizîndu-se pînă la 31 martie 1972 o acumulare de 781 mii lei.

C.E.I.L. Piteşti i s-au aprobat, în acest an, 3 credite în valoare de 1 716 mii lei cu o acumulare anuală antecalculată de 530 mii lei.

Toate lucrările susmenţionate se vor executa în acest an.

Tot pentru acest an, I.R.E. Argeş i s-au aprobat credite pentru 4 lucrări de mică mecanizare în valoare de 2 205 mii lei cu acumulări anuale antecalculate în sumă de 1 228 mii lei din care : Instalaţie de aprindere automată a iluminatului public rural în 150 puncte (sate) ; modernizarea liniilor electrice aeriene din zona Combinatului Chimic Rm. Vîlcea ; trecerea de la 15—20 kw a liniei electrice aeriene Cîmpulung-Rucăr ; achiziţionarea a 2 buc. autotelescoape în valoare de 355 mii lei.

Lucrările prevăzute a se efectua de către I.R.E. Argeş vor contribui la reducerea cheltuielilor de transport, manoperă şi întreţinere.

Întreprinderea de transporturi auto Piteşti a primit, în acest an, credite pentru mică mecanizare pentru 26 lucrări în valoare de 740 mii lei, cu o eficienţă economică de 510 mii lei anual, care se va realiza prin creşterea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost.

După părerea noastră, în vederea extinderii sferei creditului de mică mecanizare sînt necesare unele îmbunătăţiri ale legislaţiei actuale, în sensul lărgirii obiectivelor creditabile şi asupra următoarelor lucrări :

- În domeniul **economiei forestiere** — pentru drumuri şi căi de acces la locurile de exploatare a materialului lemnos, şoproane pentru conservarea şi sortarea mangalului de bocşe, depozite pentru materie primă şi produse la unităţile industriale.
- În sectorul **comercial** — pentru construirea de depozite de mărfuri pentru unităţile de gros, procurarea unor autovehicule adaptate pentru transportul mărfurilor sau pentru desfacerea de mărfuri în tîrguri, bîlciuri şi oboare.
- În sectorul **industriei uşoare** şi al **industriei locale** se resimte lipsa fondurilor pentru construirea de magazine proprii pentru expunerea şi vînzarea produselor proprii, pe care din diferite motive unităţile comerciale nu le solicită (cupoane căzătură la export articole fabricate de industria locală etc.).

Date fiind aspectele de mai sus, propunem ca prin noile acte normative ce se vor elabora să se admită extinderea creditului de mică mecanizare în sectorul industrial (de prestări de servicii şi de transport) pentru orice fel de lucrări, indiferent de natura lor, cu condiţia ca acestea să asigure eficienţa economică din care să se poată rambursa creditul în condiţiile instrucţiunilor în vigoare.

Considerăm ca fiind oportună prelungirea de la 2 luni la 6 luni a termenului prin care unităţile solicitatoare de credite de mică mecanizare să facă dovada asigurării cu contracte a materialelor, utilajelor maşinilor şi instalaţiilor necesare executării lucrărilor. În acest fel s-ar face corelarea cu prevederile legii contractelor.

Pentru a întări simţul de răspundere al conducerilor unităţilor economice faţă de introducerea în procesele de producţie a lucrărilor de mică mecanizare, considerăm necesar ca acestea să fie obligate să urmărească şi să ia măsuri pentru realizarea parametrilor economici prevăzuţi în documentaţia depusă băncii la solicitarea creditelor, iar unităţile bancare să controleze, cel puţin o dată pe an, realizarea acestor parametri.

În acelaşi timp, planul lucrărilor de mică mecanizare ar fi necesar să devină o secţiune a planului economic ; în acest fel, s-ar asigura condiţii pentru întocmirea la timp şi în bune condiţiuni a documentaţiei şi pentru urmărirea executării în termen a lucrărilor. De asemenea, propunem ca creditarea lucrărilor de mică mecanizare să se poată efectua din mai multe fonduri, cu condiţia ca executarea să se facă pe baza aceleiaşi documentaţii, iar volumul eficienţei lucrărilor să acopere, în termenul maxim de creditare, valoarea totală a lucrării, indiferent de natura fondurilor folosite (credite, investiţii, fonduri proprii în sectorul cooperatist). În prezent, se impune ca o necesitate prelungirea termenului maxim de creditare de la 3—4 ani la 4—5 ani pentru lucrările care reclamă un timp mai mare de executare.

Termenul maxim de executare a lucrărilor de mică mecanizare poate fi prelungit de la 1 an la un an şi jumătate, dată fiind complexitatea lucrărilor care fac obiectul creditării (dacă se vor accepta propunerile de lărgire a cadrului de creditare) precum şi termenul în care potrivit legii contractelor, unităţile producătoare pot asigura contractarea şi livrarea materialelor utilajelor şi instalaţiilor necesare executării lucrărilor de mică mecanizare.

Rambursarea creditelor ar putea fi asigurată din beneficiul efectiv realizat în cazul în care prin lucrarea respectivă se realizează beneficiul prevăzut ; s-ar putea admite chiar rambursarea anticipată a creditelor de mică mecanizare în cazul cînd se realizează acumulări mai mari decît cele antecalculate, ceea ce ar duce la scurtarea termenului de creditare a lucrărilor finanţate din credite de mică mecanizare.

Nicolae HIRIZAN
director
Sucursala judeţeană Argeş
a Băncii Naţionale

ESTE NECESARĂ PRECIZAREA ÎN TIMP A ETAPELOR DE ELABORARE ŞI APROBARE A PLANULUI

(Urmare din pag. 5)

trebuie să adopte planul naţional unic, pentru ca, pe această bază, Consiliul de Miniştri să stabilească „reguli unitare de elaborare şi fundamentare a planurilor", în care să arate etapele precise pe fiecare for. Din practica de pînă acum mi se pare că **acest termen nu ar trebui să depăşească 31 august, ca să mai rămînă 3 luni pentru comunicarea planului şi a extraselor de balanţe, pentru efectuarea corecturilor necesare şi încheierea contractelor, acţiune ce s-ar putea termina pînă către 1 decembrie.** Ridic această problemă, deoarece la art. 36 al. 3 se precizează : „Planul anual se actualizează cu un semestru înainte de începerea executării", iar la art. 112, se arată că „Marea Adunare Naţională adoptă planurile cincinale şi planurile anuale de dezvoltare economico-socială". Prin urmare, coroborînd art. 112 cu art. 56 — se referă la repartizarea sarcinilor planurilor aprobate — rezultă că planul anual, deşi face parte dintr-un plan cincinal aprobat anterior, devine plan aprobat numai după adoptarea lui de către Marea Adunare Naţională, după ce, în prealabil a fost actualizat. Deci, eu înţeleg din art. 36 că actualizarea planului cu un semestru înainte de începerea executării înseamnă plan adoptat de către Marea Adunare Naţională.

Or, ţinînd seama de activităţile şi calculele ce le reclamă actualizarea, executate cu mijloacele de mecanizare existente la data actuală, acest lucru nu este posibil în actuala situaţie. Transpunînd în timp lucrul la diverse foruri, apreciez ca necesar : pentru unitatea economică — 2 luni, (aici calculîndu-se şi fundamentîndu-se necesarul de aprovizionat şi desfăcut pentru sute de articole) ; centrală — 1 lună ; coordonator — 1—1/2 luni ; minister şi C.S.P. — 1—1/2 luni ; Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale şi adoptarea de către Marea Adunare Naţională — 1 lună.

Deci, în total 7 luni. Rezultă că pentru ca planul să fie adoptat de către Marea Adunare Naţională pînă la 31 august, munca în unităţi trebuie să înceapă la 1 februarie. Realitatea de pînă acum a arătat că Legea nr. 71/1969 nu a putut fi respectată în sensul încheierii contractelor cu 6 luni înainte de începerea perioadei de plan tocmai datorită cauzelor de mai sus.

De altfel, operaţia de încheiere a contractelor nu prezintă nici o dificultate din moment ce balanţele s-au echilibrat ori s-au stabilit repartiţii la produsele la care resursele sînt insuficiente. Principalul este ca planul să fie aprobat, după care contractarea decurge de la sine şi se elimină multe din actualele divergenţe. Ţinînd seama de cele arătate anterior, propun ca art. 26 al. 3 să fie redactat astfel : **„Planul anual se actualizează şi adoptă de către Marea Adunare Naţională cu 4 luni înainte de începerea executării".**

TEHNICA ŞI ORGANIZAREA MODERNĂ POT ASIGURA DUBLAREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ÎN URMĂTORII 4-5 ANI

(Urmare din pag. 7)

niat şi **sprijinul pe care constructorii îl aşteaptă din partea unor ramuri ale industriei.** De exemplu, se preconizează ca la termoizolarea acoperişurilor de hale industriale, în locul soluţiei actuale — beton celular autoclavizat — să se utilizeze polistirenul celular, pe o suprafaţă de 300 mii mp în 1973 şi de 1,5 milioane mp în 1977. Importanţa asigurării de către **industria chimică** a unor cantităţi suficiente din acest material rezultă din faptul că izolaţiile cu polistiren nu numai că se execută mai repede, cu consum redus de manoperă, dar reduc substanţial greutatea acoperişurilor şi, prin aceasta, permit o dimensionare mai economică a structurilor de rezistenţă, economisind oţel şi ciment. Tot astfel, extinderea prevăzută a folosirii elementelor din beton precomprimat, a oţelurilor superioare PC 52 şi PC 60 (prin care se vor putea economisi suplimentar, la nivelul anului 1977, circa 20 mii de tone de metal) este condiţionată de aportul **industriei metalurgice.** În condiţiile în care este intens solicitată pentru înzestrarea tuturor ramurilor economiei naţionale, **industria constructoare de maşini** nu trebuie să considere ca o sarcină de importanţă secundară asimilarea şi introducerea în fabricaţia de serie a utilajelor prevăzute în programul de dotare a organizaţiilor de construcţii-montaj — excavatoare hidraulice, buldozere şi motoscrepere de mare capacitate, macarale pe pneuri de 10—40 tf, încărcătoare ş.a.

ÎNFĂPTUIREA ANSAMBLULUI DE MĂSURI pentru dublarea productivităţii muncii în construcţii-montaj în următorii 4—5 ani va avea efecte economice din cele mai importante. Nu numai că se va lichida actualul deficit de forţe de muncă în construcţii, dar efectivele existente vor avea posibilitatea atît de a realiza în termene mai scurte programul de investiţii în continuă creştere, cît şi de a prelua spre execuţie volume sporite de lucrări peste hotare — formă de comerţ exterior deosebit de eficientă din punctul de vedere al aportului valutar.

Referindu-se la imperativul de a se lua măsuri energice pentru ca marele efort de investiţii să dea întreaga măsură a efectelor sale economice, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia, în Raportul la Conferinţa Naţională a P.C.R. : **„Este necesar ca toate ministerele şi unităţile economice, organizaţiile de construcţii şi institutele de proiectări să acţioneze cu mai multă hotărîre pentru creşterea eficienţei economice a investiţiilor, de care depinde în mare măsură realizarea înainte de termen a sarcinilor cincinalului, accelerarea dezvoltării economico-sociale a ţării".** Creşterea productivităţii muncii în construcţii-montaj în ritmul stabilit de Conferinţa Naţională a P.C.R. constituie în acest sens o condiţie necesară, indispensabilă !

CINE RĂSPUNDE PENTRU NERESPECTAREA PROPORȚIILOR PLANIFICATE ÎN DOMENIUL FORȚEI DE MUNCĂ?

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII constituie una din căile fundamentale ale ridicării eficienței economice, căreia partidul nostru îi acordă o importanță deosebită. În acest cincinal, productivitatea muncii pe ansamblul industriei trebuie să crească cu 37—40%, obținîndu-se, pe această cale, 72—77% din sporul producției globale planificate.

Pentru realizarea acestor prevederi, trebuie acționat în mod consecvent, îmbunătățind continuu organizarea științifică a producției și a muncii, respectînd procesele tehnologice, ridicînd calificarea cadrelor, întărind continuu disciplina în muncă, folosind judicios forța de muncă în toate sectoarele de activitate etc. Deci, căile prin care se poate realiza creșterea productivității muncii sînt condiționate de gradul și nivelul de utilizare a forței de muncă.

Prin planul forțelor de muncă — moment inițial privind folosirea judicioasă a capacității de muncă — se determină, în mod precis, atît numărul mediu de muncitori, cît și numărul personalului tehnico-administrativ. Delimitarea are importanță întrucît producția efectivă se realizează de muncitorii direct productivi și nu de salariați care muncesc în birou. Un astfel de plan va fi cu atît mai favorabil creșterii productivității muncii, cu cît va prevede reducerea, la strictul necesar, a personalului muncitoresc de deservire și auxiliar în regie.

Aceste indicații sînt bine cunoscute de conducerile întreprinderilor; se întîlnesc însă cazuri cînd, în mod deliberat, se mărește numărul personalului tehnico-administrativ în detrimentul personalului muncitoresc. Această trecere de la o categorie la alta se face însă în mod ilegal, angajații respectivi fiind încadrați pe posturi de muncitori și apoi folosiți în birouri. Așa de exemplu, la unele secții ale întreprinderii Electrobanat-Timișoara, în cursul anului 1971, s-au găsit în această situație un număr de 16 salariați, iar la fabrica de detergenți-Timișoara, în 1972, 10 salariați.

Justificarea dată, precum că volumul lucrărilor de birou sau al altor sarcini cu caracter administrativ au impus inversarea de atribuții nu poate fi acceptată; mai mult decît atît procedeul este categoric interzis de dispozițiile legale. De asemenea, nu poate fi apreciată ca legală folosirea a 5 muncitori în exclusivitate ca „ofițer de serviciu la poartă", întrucît această muncă se efectuează prin rotație de către personalul tehnic-administrativ. În acest caz, dacă presupunem că productivitatea muncii la fabrica de detergenți este de 28 mii lei lunar, rezultă că într-un an, producția globală nerealizată din această cauză, însumează 3 360 mii lei. Cert este că din fondul de salarii al muncitorilor s-a utilizat lunar, pentru plata personalului tehnic-administrativ, numai la cele două întreprinderi amintite, peste 26 000 lei.

Un caz tipic de aprobare a posturilor în schemă și de încadrare a personalului fără nici un fel de justificare a fost constatat la Autobaza I.T.A. Caransebeș, care, deși nu este dotată cu aparat telex, a încadrat totuși două salariate pentru „deservirea" lui, fiind apoi încadrate la serviciul contabilității. De altfel, la această unitate s-a practicat frecvent sistemul de a se angaja funcționari remunerați din fondul de salarii al muncitorilor. La intervenția organelor de control și revizie s-a încercat o justificare bizară prin „așa s-a moștenit din trecut". Și de altfel, practica a continuat și în acest an. Spre exemplu, la 1 ianuarie 1972, schema de personal s-a redus cu două posturi însă salariații respectivi au continuat să lucreze încadrați de data aceasta pe posturi de muncitori. Personalul de deservire a unei autobaze are o importanță deosebită în buna întreținere a parcului auto, și ne punem în mod firesc întrebarea: cum de nu a sesizat organul tutelar, respectiv Întreprinderea de transporturi auto-Timișoara, prin desele controale efectuate la această subunitate, că personalul angajat nu este folosit la locurile de muncă pentru care este plătit?

La fenomenul de mai sus contribuie, în special, faptul că planificarea forței de muncă și a fondului de salarii nu se face în mod științific, documentat, în toate cazurile, iar indicatorii aprobați s-au modificat de la lună la lună urmărindu-se în special axarea planului pe realizări, fără a trage la răspundere conducerea întreprinderii care s-a abătut în mod nejustificat de la plan. Așa a procedat Întreprinderea Electrobanat, în tot cursul anului 1971, decalînd de la lună la lună neîncadrarea în numărul mediu scriptic de muncitori și în fondul de salarii, iar în luna decembrie a ajuns în situația de a avea în plan un număr mediu de muncitori mult inferior față de efectiv. În această situație — rezultată din decalajul de date — se impunea fie reducerea efectivă a numărului de muncitori, ceea ce nu se putea, fie să se raporteze depășirea numărului mediu, cu toate consecințele ce decurg din aceasta: nerealizarea productivității muncii, depășirea fondului de salarii admisibil etc. Unitatea a ales ultima soluție și, cu sprijinul forului tutelar care a suplimentat fondul de salarii, nu a intrat în depășiri ale fondului de salarii. În aceste condiții, nu mai poate fi vorba de un plan al utilizării forței de muncă și al fondului de salarii științific întocmit.

Angajarea salariaților pe un anumit post și utilizarea lor pentru efectuarea altor lucrări este în contradicție și cu principiul socialist de retribuire în funcție de cantitatea și calitatea muncii prestate.

Pentru compensarea producției nerealizate ca urmare a folosirii muncitorilor în alte scopuri decît cele productive, Fabrica de detergenți Timișoara a recurs la angajarea unor muncitori remunerați din fondul de investiții (pregătirea cadrelor), fără a deconta producția realizată în acest sector. În aceste condiții, atît numărul mediu de muncitori, cît și productivitatea muncii, raportate ca realizate, nu corespund realității.

Realizarea unei înalte productivități, presupune, pe lîngă o bună organizare a procesului de producție, și o urmărire riguroasă a modului în care angajații se achită în mod conștiincios de sarcinile ce le revin, mai ales în cazul remunerării în regie. Cu toate acestea, la Fabrica de detergenți Timișoara, unitate la care salarizarea se face exclusiv în regie, nu numai că nu se urmăresc zilnic fișele de pontaj pentru a se depista cei ce nu respectă orele de program, dar s-a plătit, în unele cazuri, salarii și pentru zilele în care nu se justifică prezența la serviciu.

Uneori se recurge la acordarea unor compensații bănești, fără justificare legală. Astfel, Întreprinderea Electrobanat Timișoara a plătit din fondul de salarii însemnate sume de bani drept „ore de regie pentru completarea salariilor", argumentîndu-se de cei în drept că muncitorii, în anumite zile, nu au avut asigurate materialele necesare la nivelul posibilităților de producție și în acest caz, s-au mai acordat și așa zise ore de regie. Legislația muncii reglementează modul în care se remunerează muncitorii în caz de stagnări, indiferent de cauze, însă unitatea respectivă nu a ținut seama de aceste precizări nici în ceea ce privește evidențierea precisă a acestor cazuri și nici în ceea ce privește cuantumul remunerației cuvenite.

Pentru realizarea unei productivități sporite, unele întreprinderi, în locul unor măsuri de organizare internă a procesului de producție, au recurs la folosirea muncii la domiciliu sau la colaboratori. Este adevărat, atît utilizarea muncii la domiciliu cît și executarea unor lucrări prin colaborare sînt reglementate prin acte normative, însă nu în toate cazurile lucrările sau operațiunile executate se încadrează în spiritul legii. Așa, de exemplu, considerăm că procedează bine Fabrica de mănuși-Timișoara cînd execută unele faze manuale utilizînd munca la domiciliu, mai ales că volumul acestor lucrări are un caracter oscilant, în funcție de comenzi. Nu același lucru se poate spune despre Uzina „6 Martie" Timișoara care execută un volum important de lucrări prin intermediul cooperativelor de consum sau meșteșugărești. Sînt specializate aceste cooperative în executarea unor lucrări de construcții metalice sau diverse faze de producție specifice Uzinei „6 Martie"? Nu, chiar dacă execută aceste lucrări utilizînd munca la domiciliu. Cine sînt sau, mai bine zis, au fost acești angajați cu munca la domiciliu? În mare parte sînt chiar muncitorii uzinei „6 Martie" care execută, după orele de program, aceleași lucrări pe care le execută în timpul programului.

Cooperativele în cauză nu au avut nici un aport ci au încasat numai cota parte din volumul lucrărilor executate și facturate, muncitorii au cîștigat pentru cîteva ore de lucru pe zi mai mult decît au cîștigat la locul de muncă unde sînt angajați permanenți, iar Uzina „6 Martie" a realizat un volum de producție mai mare. Deci, dacă toate părțile sînt mulțumite, dacă toți au avut de cîștigat de pe urma acestui gen de lucrări înseamnă că sistemul trebuie extins. O analiză mai atentă ne duce la concluzia că, într-adevăr, cooperativele au avut de cîștigat, singurele cheltuieli fiind cele de ordin administrativ, legate de facturarea și încasarea producției, întocmirea statelor de plată și plata salariilor. Acest fapt le-a permis să stabilească norme de muncă mult mai largi decît cele folosite în uzină, ușor de realizat și depășit. A pierdut însă Uzina „6 Martie" care a efectuat cheltuieli suplimentare legate de transportul materialelor din uzină la domiciliul muncitorilor (așa zisa secție de producție a cooperativei) și de readucerea în uzină a materialului prelucrat, pe lîngă faptul că, de cele mai multe ori, materialele auxiliare au fost luate de muncitori, tot din uzină, însă fără nici un fel de documente, costul lor fiind decontat asupra producției proprii. Alt exemplu. Cooperativa „Progresul" a executat pentru uzina „6 Martie" operațiuni de vopsire a tronsoanelor, muncitorii fiind angajați permanenți ai întreprinderii beneficiare. Lucrarea s-a executat în vopsitoria uzinei „6 Martie" și toate cheltuielile de regie au fost suportate tot de beneficiar. Din cele de mai sus rezultă că, prin eludarea prevederilor legale, s-a raportat greșit consumul de materiale și productivitatea muncii. Acest sistem creează în plus și o serie de fenomene de inechitate. Noua reglementare a utilizării muncii la domiciliu înlătură în mare parte aspectele menționate, însă modalitatea executării unor astfel de lucrări, rămîne încă deschisă și așteaptă o reglementare corespunzătoare.

I. GROZAV
directorul Direcției teritoriale de control și revizie nr. 17 — Timișoara

TURISM

● Dimensiunile viitoarelor construcții turistice pot fi exprimate într-o singură cifră: 4,3 miliarde lei. Ea reprezintă volumul investițiilor în turism, prevăzut pentru actualul cincinal. Cu 30 la sută mai mult decît în perioada anilor 1966—1970, cînd s-au construit stațiunile din constelația Mangaliei și cîteva duzini de hoteluri, moteluri și cabane, în total peste 77 500 locuri de cazare. Alba Iulia, Mila 14,5 din Deltă, Orșova, Poiana Brașov, Slatina, Brașov, Tîrgoviște, Sf. Gheorghe, Tg. Mureș, Rm. Vîlcea, Deva, Bistrița, Focșani, Satu Mare, Slănicul Moldovei, Vatra Dornei, Sîngeorz, Călimănești, Felix, Covasna, Herculane, București... Iată o parte doar din lungul itinerar al construcțiilor cu profil turistic care vor fi înălțate în anii cincinalului. O parte din hotelurile proiectate în aceste localități se află într-o fază înaintată în construcție, unele dintre ele urmînd a fi predate beneficiarilor, în curînd.

● Locuri plăcute de popas și totodată ospitaliere gazde pentru un sejur mai îndelungat din județul Mureș:

— Cabana Gălăoaia, instalată într-un fost castel (DN-15, în apropierea localității Deda), 22 de locuri în camere cu 2, 3 și 5 paturi. Încălzire centrală. Restaurant cu peste 100 de locuri.

— Cabana „Stejarul" (dealul Tîrnăveniului: la 2 km de oraș, spre Tg. Mureș); 15 locuri (camere cu 2 și 3 paturi). Încălzire centrală. Loc pentru instalarea corturilor, în pădure, restaurant.

● S-a redeschis Muzeul etnografic al Transilvaniei, cu cele două secții — pavilionară (str. 30 Decembrie nr. 21) și în aer liber (parcul Horia). Sînt valorificate aici bogatele colecții strînse de-a lungul celor 50 de ani scurși de la înființarea muzeului: costume de un mare rafinament și sobrietate, din Mărginimea Sibiului, din Hunedoara, costumele din Valea Calatei, din Făgăraș, Banat sau costumele săsești din diferite zone. Se mai pot vedea piese de mobilier, meșteșugit cioplite și încrustate, o amplă și variată colecție de ceramică ardelenească, instrumente muzicale populare, icoane pe sticlă, ouă încondeiate, vechi pluguri de lemn și capcane de vînătoare. Pe una din înălțimile care domină orașul sînt răsfirate construcțiile ce aparțin secției etnografice în aer liber. Aici pot fi întîlnite monumente de arhitectură și tehnică populară, cum sînt casa din Berbești, construită în 1795, casa unui cioplitor de țesturi din Almasul Mare, datînd de 200 de ani, biserica din Cizer, opera meșterilor moți, moara cu ciutură de la Boutari, șteampul aurifer de la Bucium, locuințe, pive de uiei sau de țesături, fierării, joagăre, ateliere de olari.

● S-a dat în folosință Hanul pescăresc de la Dezna. Situat pe drumul dintre Sebiș și Moneasa, într-o frumoasă zonă geografică, dominată de dealul pe care se află ruinele cetății Dezna (sec. al XV-lea), noul loc de popas asigură condiții confortabile de cazare și masă turiștilor. Unitatea, construită în spiritul tradițional al arhitecturii populare locale dispune de patru camere de locuit și de un restaurant cu 80 de locuri. În vecinătatea sa se află două iazuri cu pește (pescuitul e permis) și un camping cu 10 căsuțe.

● Din 1928, cînd primul Congres al naturaliștilor din România a adoptat propunerea lui Emil Racoviță pentru elaborarea unei legi referitoare la ocrotirea naturii și pînă în 1941, au fost declarate în țara noastră 36 de monumente ale naturii, între care și Parcul Național al Retezatului. Datorită măsurilor luate în ultimii 25 de ani în domeniul conservării naturii și al folosirii judicioase a rezervelor naturale, numărul rezervațiilor naturale a sporit de la 34 (15 000 hectare) la 140 cu o suprafață totală de peste 80 000 hectare. Dintre acestea, 16 figurează în Lista O.N.U. a parcurilor naționale și a rezervațiilor analoge: Parcul Național Retezat, rezervațiile din Delta Dunării, Bucegi, Pietrosul Mare, Ceahlăul, Pădurea și lacul Snagov, Muntele Domogled, Pădurea Letea, Tinovul Mare de la Poiana Stampei, Codrul secular Slătioara, Cetățile Ponorului, Piatra Craiului Mare, Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului, Tinovul Luci, Cheile Turzii, Complexul carstic Scărișoara.

● „Valea de Pești" — este nu numai un unicat al arhitecturii românești moderne, dar și un loc ideal de popas și odihnă. Noua construcție este amplasată în valea Jiului, la poalele muntelui Vîlcan, la o altitudine de peste 900 m. Accesul este asigurat pe drumul național Petroșani — Cîmpul lui Neag. Alte drumuri de legătură permit vizitarea unora dintre cele mai valoroase puncte și obiective turistice ale zonei: cabanele Buta, Straja-Paring, lacul glacial Bucura din Retezat, peșterile Toplița, Aluna Neagră, Buta-Rostovanul ș.a. Trecînd prin codrii bătrîni, un drum forestier conduce la mormintele voievozilor și spre monumentele de artă veche de la Tismana, Bistrița, Horezu — locuri care păstrează și astăzi urmele istoriei glorioase a țării. Hotelul are o capacitate de 120 de paturi, un restaurant cu 200 de locuri, un bar de zi și un club, prevăzut, fiind, de asemenea, și cu o platformă de parcare auto.

● La Bicazul-ardelean (jud. Neamț), aflat la intrarea în Cheile Bicazului, cele mai frumoase „chei" din țara noastră — dincolo de care se află lacul și stațiunea climaterică Lacul Roșu — străjuite de frumoasa stîncă Piatra Altarului, are loc în fiecare vineri un tradițional tîrg săptămînal, la care iau parte locuitorii satelor de pe amîndouă versantele Carpaților răsăriteni. Acest tîrg prilejuiește o pitorească întîlnire de porturi și un schimb de produse și de lucrări de artă populară, țesături lucrate în împrejurimi și olărie adusă de la Corund (jud. Harghita), precum și de la Dolhești (jud. Neamț).

● La Săliște (jud. Sibiu) vestit pentru frumusețea sobră a portului femeiesc în alb (iile și fustele largi) și în negru (catrințele și legătura de cap), este zi de tîrg în fiecare luni. Aici se aduc spre vînzare piese de port popular, precum și cojoace și marame artistic alese, mobilier popular pictat din Rășinari, vase de pămînt ars și smălțuit, împodobite cu multă fantezie, în culori vii, precum și mobilier îndeobște nepictat, furci de tors și bite ciobănești frumos împodobite cu crestături, produse de meșterii din Tilișca. În zona tîrgului se pot admira gospodării de zid, închise de porți înalte, cu acoperișul în două ape, înșirate una lîngă alta de-a lungul ulițelor, avînd fațadele vopsite în culori pastelate, cu timpane împodobite cu stucaturi albe; pe celelalte ulițe, majoritatea caselor sînt din bîrne, cu socluri înalte de piatră, cu ferestre cu chenare de tencuială văruită.

ÎN INDUSTRIA DE PRELUCRARE A LEMNULUI:

•capacități de producție •randament •rezerve

REALIZAREA PREVEDERILOR actualului cincinal în patru ani și jumătate, angajament asumat cu fermitate de întregul nostru popor, reclamă studierea profundă, depistarea și mobilizarea tuturor căilor și mijloacelor existente în vederea creșterii continue a producției și productivității muncii, reducerii costurilor de producție. Așa cum se sublinia la recenta Conferință Națională a P.C.R. o premisă importantă pentru realizarea sarcinilor propuse o constituie, pe lîngă punerea în funcțiune a noi capacități productive, mobilizarea factorilor intensivi de creștere a producției, folosirea optimă a mijloacelor de producție și a forței de muncă existente. **Circa trei sferturi din sporul producției industriale prevăzut pentru perioada 1971—1975 urmează a se realiza prin utilizarea eficientă a fondurilor fixe productive aflate în prezent în dotarea întreprinderilor.**

• Disponibilități ce așteaptă să fie valorificate

ÎN INDUSTRIA DE PRELUCRAREA LEMNULUI, înfăptuirea unei asemenea sarcini este pe deplin posibilă, ținînd seamă de baza tehnico-materială existentă, de noile obiective industriale date în funcțiune în ultimii ani, cît și de rezervele importante pe care le oferă o mai judicioasă utilizare a capacităților de producție.

În cadrul lucrărilor de evaluare a capacităților de producție desfășurate la începutul anului în curs — la toate unitățile industriale din cadrul industriei de prelucrare a lemnului — au fost identificate însemnate rezerve, prin a căror valorificare pot fi obținute sporuri substanțiale de producție. **Numai la mobilier din lemn, acestea însumează peste 2 700 mil lei, din care circa trei sferturi pe seama capacităților existente în cadrul întreprinderilor din industria locală.**

Determinîndu-se potențialul productiv pentru un număr de 18 produse, dintre cele mai importante și care dețin o pondere însemnată în producția ramurii, a rezultat un grad de utilizare a capacităților de producție de 79,4%, din care: 92,2% în unitățile Departamentului Industriei Lemnului din MEFMC și 55% la cele ale consiliilor populare județene. Pe principalele produse, gradul de utilizare a capacităților de producție, prevăzute pentru anul 1972, sînt arătate în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Utilizarea capacităților de producție la unele produse

Produsul	Producătorul	Capacități medii anuale (cu parametri realizați) (%)
— Furnire estetice	D.I.L.	96,7
— Placaje	D.I.L.	95,8
— Plăci din așchii de lemn (PAL)	D.I.L.	99,2
— Uși ferestre — total	D.I.L.	96,0
— „ Cons. pop. jud.		74,0
— Parchete	D.I.L.	97,2
— Mobilier din lemn	D.I.L.	86,4
— „ Cons. pop. jud.		55,0

Ca urmare a preocupării comitetelor și consiliilor oamenilor muncii din combinatele de exploatare și de industrializare a lemnului de a folosi utilajele și instalațiile cît mai complet, prin eliminarea tuturor timpilor neproductivi s-a preconizat la realizarea unor game de produse o încărcare de peste 95% a mașinilor și instalațiilor. Multe unități și-au propus să obțină în acest an un grad de încărcare a capacităților de producție superior celui planificat (**la placaje:** C.P.L. Gherla — 98,7%, C.E.I.L. Suceava — 97,2%; **la plăci din așchii de lemn:** C.P.L. Gălăuțaș — 99,4%; **la plăci fibrolemnoase:** C.P.L. Comănești — 99,3%; **la uși-ferestre:** C.E.I.L. Bacău — 98,9%; **la furnire estetice:** C.E.I.L. Drobeta — Tr. Severin — 97,4%; **la parchete:** C.E.I.L. Brașov — 97,5%, C.P.L. Gugești — 98,2% etc.).

În același timp, se remarcă faptul că la unele produse și îndeosebi la mobilă, atît în cadrul întreprinderilor din Departamentul Industriei Lemnului din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (unde ponderea mobilei, față de întreaga valoare a producției globale pe Departament, reprezintă peste 15%) cît și la cele ale Consiliilor populare județene, folosirea suprafețelor productive și a utilajelor aferente este încă redusă. Această situație este ilustrată, de altfel, și din analiza coeficientului numărului de schimburi, care — în anul 1972 este de circa 2 în întreprinderile Departamentului Industriei Lemnului și mai puțin de 1,5 la cele ale consiliilor populare județene.

Analizele întreprinse învederează faptul că un rol important în creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție îl are **atingerea parametrilor proiectați** la noile obiective industriale. Este cunoscut faptul că obiectivele noi — pînă la atingerea parametrilor prevăzuți în proiect — prezintă un grad de utilizare mai scăzut, ceea ce apare elocvent din analiza structurii potențialului productiv (vezi tabelul nr. 2).

Din datele prezentate în tabelul nr. 2, rezultă în mod evident că gradul cel mai ridicat de utilizare revine capacităților cu parametrii realizați. Rezerve însemnate se localizează la întreprinderile și secțiile de producție pentru PAL (CEIL — Caransebeș, UEIL — Fălticeni), pentru PFL (CEIL — Focșani, CEIL — Sebeș), iar pentru mobilier din lemn (la CEIL — Bistrița, CEIL — Beiuș, UEIL — Nehoiu).

Tabelul nr. 2

Gradul de folosire a capacităților noilor obiective în funcție de atingerea parametrilor proiectați

	Total ramură	din care D.I.L. (%)
Capacități de producție medii anuale — total	79,4	92,2
din care:		
— capacități cu parametrii proiectați realizați	79,8	93,4
— capacități cu parametrii proiectați în curs de realizare:		
— în termen — conf. grafic	83,3	86,4
— în termenul depășit	85,0	88,0
— capacități noi, puse în funcțiune în cursul anului	58,1	56,6

În legătură cu aceasta trebuie arătat că întîrzierile în atingerea nivelelor de producție din proiect, au multiple implicații nefavorabile asupra realizării indicatorilor privind prețul de cost și productivitatea muncii, echilibrul balanțelor tehnico-materiale și în final, asupra asigurării produselor destinate fondului pieței precum și exportului. Întîrzierea în realizarea parametrilor stabiliți prin documentațiile aprobate apare cu atît mai nejustificată, dacă avem în vedere faptul că termenele prevăzute prin grafice sînt încă relativ foarte largi.

Integrarea noilor obiective cu întreaga producție proiectată la termenele prevăzute în grafice și chiar mai înainte reprezintă o sarcină de importanță majoră, prin a cărei înfăptuire se asigură intrarea în circuitul economic a însemnate valori materiale, satisfacerea în mai bune condiții a cerințelor consumului productiv și individual intern cît și ale pieței externe.

• Prin eliminarea locurilor inguste — un spor de producție de 1850 milioane lei

EXISTENȚA unor verigi de producție ale căror capacități sînt necorelate cu cele ale utilajului conducător (de bază) respectiv **apariția unor „locuri înguste" în fluxul tehnologic al producției reprezintă în industria lemnului un important factor ce împiedică folosirea integrală a potențialului productiv.** La unele fabrici de mobilă, de pildă, rezervele existente prin diminuarea locurilor înguste (localizate în special la sectoarele de mașini de șlefuit și finisaj), se ridică la circa 1 500 milioane lei la întreprinderile din industria locală și peste 350 milioane lei la cele din industria republicană. Pe unități, echivalentul producției nerealizate ca urmare a acelorași deficiențe se cifrează la 26,5 mil. lei la Fabricile de mobilă din Pîncota, la 27 mil. lei la Gherla, cîte 22 mil. lei la Timișoara și Drobeta-Turnu Severin, 8,9 mil. lei la Arad etc. Totodată, prin efectul locurilor înguste se pierd anual cantități destul de importante la furnire estetice (382 mii mp), la placaje (8094 mp) la uși-ferestre (115 mii mp), la parchete (70 mii mp) etc.

La menținerea unui nivel scăzut de utilizare a capacităților de producție, mai contribuie și unele **lipsuri organizatorice,** concretizate prin livrarea neritmică și uneori de calitate necorespunzătoare a lacurilor poliesterice, slaba calitate a hîrtiei și benzilor adezive de topire pentru furniruit pe cant, neaprovizionarea la timp cu unele produse auxiliare (articole de feronerie, p.v.c. pe suport textil etc.).

Trebuie subliniat faptul că, în cele mai multe cazuri fondurile de investiții necesare înlăturării „locurilor înguste" sînt mult mai reduse decît cele ce ar trebui cheltuite pentru realizarea unor capacități noi, echivalente. **Sporirea utilizării capacităților pentru producția de mobilă cu un singur procent ar avea ca efect obținerea unei producții suplimentare de aproximativ 200 milioane lei/an.**

Creșterea volumului producției de mobilă este posibilă pe baza capacităților de producție existente prin asigurarea forței de muncă necesare în vederea generalizării schimbului II și introducerii în mai mare măsură a schimbului III, înlăturarea unor locuri înguste care împiedică folosirea deplină a utilajelor, organizarea superioară a desfășurării procesului de producție și asigurarea materiilor prime în cantitățile și calitățile corespunzătoare. Dat fiind că aceste rezerve potențiale existente în întreprinderile din industria lemnului sînt în bună măsură cunoscute, ele fiind evidențiate cu prilejul lucrărilor de evaluare a capacităților de producție (vezi graficele), apare cu atît mai pregnant necesitatea unor acțiuni ferme și corelate pentru înlăturarea lor grabnică, pentru valorificarea deplină a potențialului de care dispune fiecare unitate.

O atenție deosebită este necesar a se acorda modului cum sînt folosite capacitățile la unitățile aparținînd consiliilor populare județene, acestea avînd o dotare corespunzătoare și forță de muncă cu calificare ridicată. Mai este necesar să se țină seama de faptul că în urma evaluării capacităților de producție de la începutul anului în curs, a rezultat faptul că potențialul de care dispune industria locală pentru producția de mobilă este superior cantitativ celui din industria republicană, în timp ce volumul producției, este de numai 70%. În legătură cu această situație, **considerăm necesar a se analiza și oportunitatea construirii unor noi capacități pentru producția de mobilă atît timp cît cele existente — indiferent cărui organ tutelar aparțin — nu sînt utilizate la nivelul potențialului de care dispun.**

REPARTIZAREA REZERVELOR DE PRODUCȚIE ÎN INDUSTRIA PRELUCRĂRII LEMNULUI

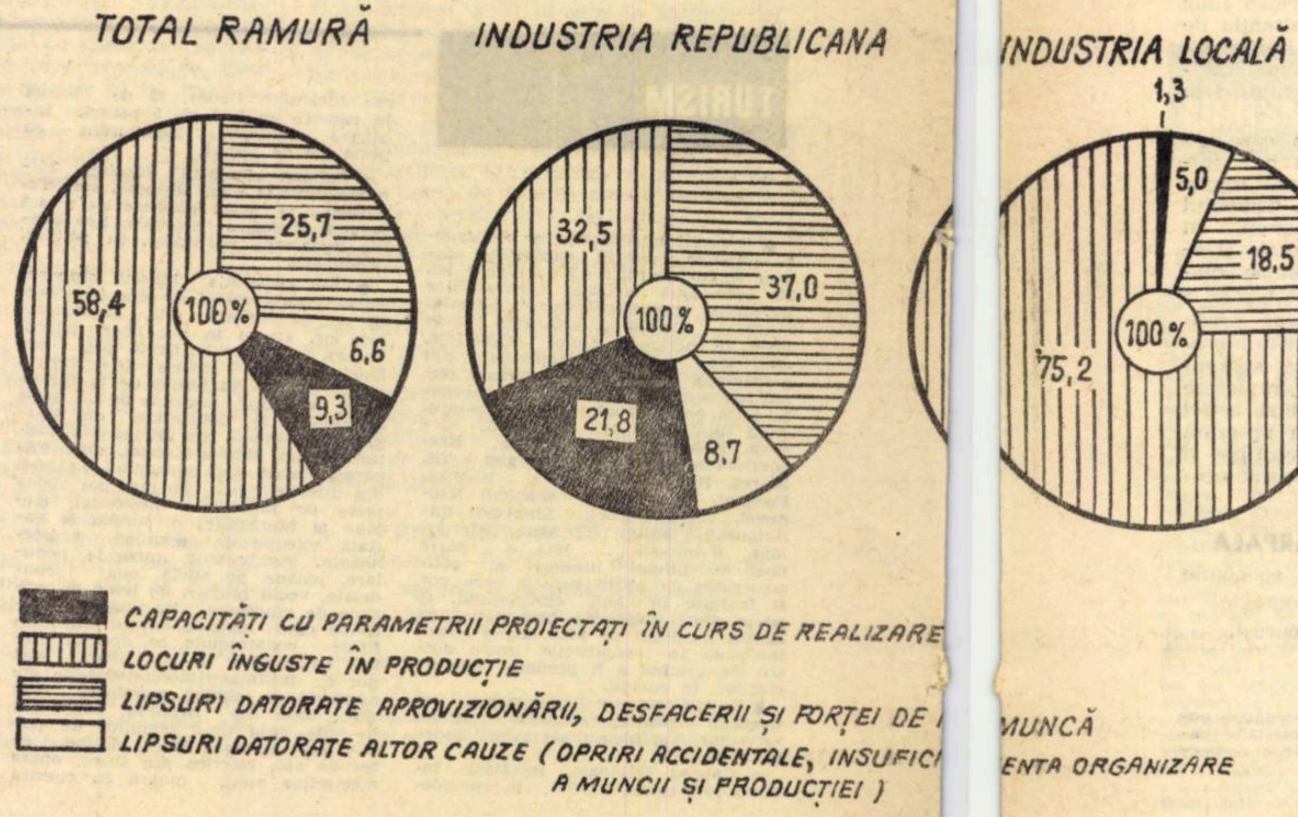

• Prin sporirea cu un singur procent a capacităților de producție în industria de mobilă — o producție suplimentară de 200 milioane lei pe an.

• Eliminînd locurile înguste, fabricile de mobilă din industria locală pot obține un spor de producție de 1 500 milioane lei, iar cele din industria republicană de peste 350 milioane lei.

• Anual s-ar putea produce, prin organizarea mai judicioasă a fluxurilor de producție: 382 mii mp de furnire estetice, 8 094 mp de placaje, 115 mii mp uși și ferestre și 70 mii mp parchete.

• Noile obiective date în folosință în industria lemnului funcționează la mai puțin de 60% din capacitatea proiectată; integrarea lor cît mai rapidă în circuitul economic la parametrii proiectați, o importantă resursă ce trebuie intens valorificată.

• Activitatea de revizii și reparații a instalațiilor și utilajelor se cere privită cu răspundere și temeinic organizată și înfăptuită.

• Întreținerea și reparațiile utilajelor — activități utile, obligatorii

O ALTĂ cauză care împiedică folosirea integrală a mașinilor și utilajelor o reprezintă nerespectarea graficelor de revizii periodice și reparații curente și capitale. Din păcate, unele conduceri de întreprinderi, în dorința de a obține sporuri de producție imediate, recurg la amînarea sau chiar eliminarea unor reparații strict necesare. Din analiza elementelor primare folosite de către unele întreprinderi pentru determinarea capacităților de producție a reieșit că în multe cazuri timpul folosit în 1971 pentru reparații și revizii a fost cu mult mai redus în comparație cu prevederile de plan pentru 1972 (vezi tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Nr. orelor afectate pentru reparații și revizii

Produsul	Întreprinderea	1971 Realizări	1972 Prevederi
Cherestea	Moldovița-Suceava	65	427
	Comănești	627	1680
Placaj	Gherla-Cluj	40	381
	Suceava	339	524
	Gălăuțaș-M. Ciuc	115	482
Furnire estetice	Deta-Timișoara	102	575
	Sighet	48	324

Diferențele mari între timpii afectați de la un an la altul pentru reparații și revizii, se datoresc și modului defectuos al organizării acestora, neasigurării pieselor de schimb, programării reparațiilor numai în unul sau două schimburi. În unele cazuri, normativele privind durata și frecvența reparațiilor sînt învechite necesitînd a fi revizuite și puse de acord cu noile condiții create.

Desconsiderarea necesității reparațiilor este dăunătoare, întrucît ceea ce se cîștigă, pentru moment, se pierde înzecit mai tîrziu, nu numai cantitativ dar și calitativ. Neefectuarea la timp a reviziilor și reparațiilor are ca efect, de cele mai multe ori, degradarea instalațiilor, creșterea duratei și frecvenței opririlor accidentale, nesiguranța în funcționarea utilajelor respective, fenomene ce se repercutează nefavorabil asupra îndeplinirii planului de producție, după cum rezultă și din datele tabelului nr. 4.

Tabelul nr. 4

Pierderi de producție datorită opririlor accidentale și altor cauze

Produsul	Producătorul	U.M.	cifre absolute	% din total rezerve
Furnire estetice	DIL	mii m²	202	11,2
Placaj	DIL	mc	236	1,9
P.F.L.	DIL	tone	2235	3,6
P.A.L.	DIL	mii m²	138	7,2
Uși-ferestre	DIL	mii m²	14	9,7
	CIJ	mii m²	13	5.8
Parchete	DIL	mii m²	16	8,7
Chibrituri	DIL	mil. cutii	25	100,0
Mobilier lemn	DIL	mil. lei	45	7,1
	CIJ	mil. lei	106	5,1
Hîrtie decorativă stratificată	DIL		84	100,0

În lumina pierderilor însemnate de producție ce se pot înregistra prin neefectuarea la timp și de bună calitate a reparațiilor, apare cu stringență necesitatea reconsiderării acestei optici la întreprinderile unde ea se mai manifestă, organizarea judicioasă, pe baza unor planuri temeinic fundamentate, a activității de reparații și revizii ca o sursă importantă de creștere a producției și a productivității muncii.

DETERMINAREA CAPACITĂȚILOR de producție nu constituie un scop în sine, ci are în vedere în primul rînd identificarea și valorificarea rezervelor potențiale descoperite. Bineînțeles, nu este de conceput stabilirea unui plan de producție, dimensionat cît mai exact, fără a cunoaște cu precizie mărimea capacităților de producție de care dispunem. Pentru aceasta **este necesară determinarea exactă a capacităților de producție pe baza unor indicatori fundamentați temeinic și cu exigență, ținînd seama de toate elementele și de dinamica acestora.**

Evaluînd corespunzător potențialul productiv, vom putea depista rezervele de creștere a producției și vom putea acționa mai eficient pentru punerea lor în valoare. Angajamentele luate în cinstea Conferinței Naționale a P.C.R., a celei de a XXV-a aniversări a Republicii, precum și analizele ce se desfășoară în prezent în întreprinderi pentru creșterea eficienței economice pe seama mai bunei valorificări a capacităților de producție, vor avea ca efect obținerea unor producții superioare, îndeplinirea înainte de termen a prevederilor planului cincinal.

ing. P. Liviu CĂLIN

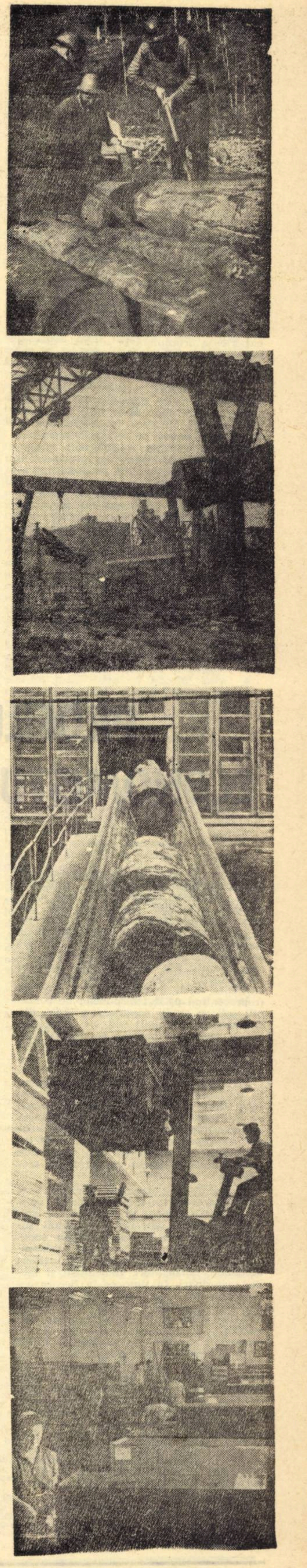

Drumul nou al lemnului

PUNCTE DE VEDERE

PROFILUL, ROLUL ŞI LOCUL ECONOMISTULUI AGRAR ÎN PRODUCŢIE

ACCELERAREA PROCESULUI DE INTENSIFICARE pînă la industrializare a agriculturii în condițiile apariției și dezvoltării unor noi forme de organizare, mărește complexitatea procesului de conducere științifică a unei agriculturi moderne. Vechile forme de conducere nu mai corespund noilor condiții. **Organizarea rațională a producției, bazată pe optimizarea folosirii resurselor de producție, face obligatorie prezența economistului ca element coordonator și factor dinamic în conducerea competentă a unei întreprinderi în care latura calitativă a activității cucerește noi poziții, ajungînd determinantă.** Angajarea unor resurse sporite — financiare, materiale și umane — solicită o activitate de coordonare susținută, pentru realizarea unei înalte eficiențe economice a producției. Ca atare, experiența acumulată în ultimele decenii în agricultura României, vine să confirme tendința ce s-a conturat în agricultura mondială privind unitatea indestructibilă a laturii tehnice cu latura economică în orice domeniu de activitate agricolă. Mai mult decît atît, în condițiile în care eficiența producției devine obiectivul central al oricărei activități economice, sporește considerabil importanța laturii calitative, ajungîndu-se la situația în care „tehnicul propune, iar economicul dispune".

Cu toate rezultatele obținute pînă în prezent în agricultura noastră mai sînt încă multe de făcut pentru a ridica rolul economistului la nivelul cerințelor agriculturii moderne.

În aprecierea acestor cerințe trebuie să pornim în primul rînd de la insuficienta economiștilor (cu studii superioare)*. În aceste condiții, cea mai mare parte a posturilor economice care impun pregătire superioară este ocupată de personal cu pregătire medie sau chiar elementară, mulți neavînd nici un fel de pregătire de specialitate. Concludentă este situația din sectorul cooperatist al agriculturii unde, din cele 4601 c.a.p. existente la 31 decembrie 1971, doar 38 (reprezentînd 0,83%) dispuneau de contabili șefi cu studii superioare; 57,2% din numărul de contabili șefi au pregătire medie, 39,4% au parcurs cursuri și școli cu durată pînă la 1 an, iar 11 (2,5%) nu au nici un fel de pregătire de specialitate.

În întreprinderile agricole de stat sau în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, deși situația este ceva mai bună, ea nu poate fi considerată satisfăcătoare. În cele 370 întreprinderi agricole de stat existente la sfîrșitul anului 1970 lucrau doar 478 economiști din care peste jumătate (288) lucrau în ferme și sectoare.

O anumită subapreciere a rolului și locului economistului în producția agricolă se poate vedea și din raportul care s-a creat între specialiștii cu studii superioare agricole și cei cu studii superioare economice. În sectorul cooperatist, la un economist revin 151 ingineri agronomi, horticultori, zootehniști și medici veterinari. În timp ce la fiecare cooperativă revin, în medie, 2,2 specialiști, din care aproape jumătate lucrează în funcția de șef de fermă și chiar de brigadieri, un economist revine la 70 cooperative agricole de producție. Chiar și în întreprinderile agricole de stat, la un economist revin 11 specialiști. Asemenea fenomene se mențin în condițiile în care, ca urmare a intensificării producției, are loc o creștere evidentă a complexității activității de conducere. Este suficient de amintit că la o întreprindere agricolă de stat revin în medie, 50—60 milioane lei fonduri fixe și producție globală (în prețuri constante) iar valoarea producției globale la o cooperativă se ridică deja la 6 milioane lei (prețuri curente).

Lipsa unor cadre cu pregătire economică superioară impune folosirea, pe posturile de economiști, a unor persoane ale căror cunoștințe nu se ridică la nivelul exigențelor unei economii în plin proces de modernizare. Efectul? Pe de-o parte lipsa de competență, care transformă economistul într-un simplu executant, înregistrator al unor activități economice, iar pe de altă parte, afectarea serioasă a prestigiului profesiei de economist, care începe să fie privită ca o îndeletnicire pentru practicarea căreia nu este necesară o pregătire superioară și mai ales, economică. În același timp, lipsa de economiști cu studii superioare face ca unele funcții de coordonare prin excelență economică — cum ar fi planificarea producției, organizarea științifică a producției și a muncii să fie încredințate cadrelor inginerești, sustrăgîndu-le de la practicarea specialității lor.

Iată de ce considerăm că problema rolului și locul economistului agrar în producție este, mai înainte de toate, o problemă de ordin cantitativ, privind pregătirea unui număr corespunzător de economiști agrari. După aprecieri globale ale Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor rezultă că, în cele 6 000 posturi de economiști existente în întreprinderi și în organele de conducere și îndrumare a agriculturii, există doar circa 600 (10%) economiști.

În ce privește **profilul economistului agrar,** aprioric vorbind, acesta trebuie să corespundă necesităților producției, practicii economice. În practică, funcțiile economice cărora trebuie să le corespundă profilul specialiștilor cu studii superioare economice sînt foarte diversificate, cuprinzînd o gamă largă, care începe cu organizarea producției și a muncii și se termină cu valorificarea produselor agricole. De asemenea, funcții similare în formă pot avea un conținut specific, dat fiind nivelul diferit de conducere: macro sau microeconomic.

Schimbările care au loc în domeniul conducerii atrag după sine și o specializare a funcțiilor economice adîncind specialitățile existente și creînd altele noi. În condițiile unei asemenea mobilități profesionale ni se pare că singura soluție justă este aceea a pregătirii unui **economist de profil larg** care, prin gama și profunzimea cunoștințelor, să poată îndeplini cele mai diverse funcții economice, în concordanță cu specificul și nevoile locului de muncă. **Cu alte cuvinte, învățămîntul superior economic agrar trebuie să fie un învățămînt integrat, atît pe orizontală, cît și pe verticală. În complexul cunoștințelor de ordin social, tehnologic, matematic și metodologic, locul principal trebuie să-l ocupe disciplinele economice de specialitate, care concură la formarea multilaterală a economistului agrar:** Economia și politica agrară, Organizarea și planificarea întreprinderilor agricole, Conducerea în agricultură, Aprovizionarea tehnico-materială a agriculturii, Marketingul produselor agricole, Finanțarea agriculturii, Contabilitatea agricolă, Statistica agricolă, Economia și organizarea muncii agricole, Cibernetica economică în agricultură, care constituie tot atîtea domenii de activitate practică a economistului, indiferent de nivelul organizatoric la care-și exercită profesia.

Pledînd pentru pregătirea unitară a economistului agrar nu facem abstracție de faptul că aproape toate domeniile enunțate mai sus fac obiectul unor specialități distincte în cadrul învățămîntului superior economic (Academia de Studii Economice din București și facultățile de studii economice din țară). Numărul de absolvenți ai acestor facultăți care sînt repartizați, dar mai ales care rămîn să lucreze în agricultură, este așa de restrîns încît nu există nici un pericol de suprapunere în pregătire. De altfel, toate aceste secții pregătesc un economist specialist pe probleme (contabilitate, finanțe, comerț, cibernetică economică) nu pe ramuri ale economiei naționale astfel încît, diferența de profil este evidentă în avantajul — după părerea noastră — al economiștilor agrari care, prin pregătire, cunosc mult mai bine și se adaptează mai ușor și în termen mai scurt domeniului de activitate agricolă.

În această ordine de idei, ținem să precizăm că **economistul agrar,** cu un astfel de profil, **nu poate fi înlocuit nici cu inginerul economist, nici cu contabilul,** inginerii economiști fiind încadrați și folosiți **pe funcții tehnice,** ceea ce a mărit deficitul de economiști agrari, iar contabilii nu pot suplini și, mai ales, nu pot înlocui economistul deoarece specializarea lui îngustă nu-i permite o asemenea substituire.

A dezbate problema **locului economistului agrar** în producție înseamnă în realitate a da răspuns întrebării: unde să lucreze și ce funcții trebuie să îndeplinească economistul agrar?

În principiu, **locul de activitate al economistului agrar este acolo unde complexitatea lucrărilor, dificultatea deciziei și sfera problemelor corespund pregătirii sale competente.** În această ordine de idei, disputa privitoare la locul de muncă al economistului agrar ni se pare că are multe elemente de scolasticism, deoarece nu există restricții — nici în sus, nici în jos — în ce privește locul de muncă al economistului.

Este oare ferma locul de muncă de bază al economistului? Credem că, în această etapă, răspunsul nu poate fi decît negativ. În primul rînd, numărul extrem de redus de economiști agrari de care dispunem, nu ne permite să folosim economistul cu studii superioare la fermă, în timp ce funcțiile de decizie de la întreprindere ar continua să fie ocupate de cadre cu studii medii sau chiar cu studii inferioare. În al doilea rînd, la nivelul actual de complexitate a problemelor economice asupra cărora decide economistul de fermă, cerințele sînt cu mult sub nivelul posibilităților de care dispune acesta. În principal, munca de economist de fermă are conținut de contabilitate și gestiune, operații care pot fi realizate cu tot atîta succes de către un cadru cu studii medii. Numai în cazul unei autonomii mai mari a fermei cînd i s-ar cere să optimizeze de sine stătător complexitatea problemelor de aprovizionare, producere și valorificare ar fi îndreptățită ocuparea funcției de economist de fermă de către un specialist cu studii superioare economice. **Pînă atunci însă, ferma trebuie să fie locul de bază de parcurgere a stagiului în producție de către oricare economist agrar.** Iată de ce sîntem împotriva atît a celor care, în numele apropierii de producție, sînt gata să condamne economistul agrar cu studii superioare la o muncă sub nivelul posibilităților sale, cît și împotriva celor care privesc cu dispreț această verigă absolut necesară completării pregătirii din facultate.

Din cele de mai sus rezultă clar că ne situăm pe poziția pregătirii prin excelență a unor **economiști de întreprindere,** care constituie locul de bază pentru activitatea economistului agrar cu studii superioare. Bineînțeles, pe măsura însușirii experienței necesare și a valorificării capacităților sale economistul agrar poate îndeplini și funcții economice de decizie în diferitele întreprinderi județene, la trusturile județene pentru întreprinderile agricole de stat și stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, la direcțiile generale județene pentru agricultură, industrie alimentară și ape etc.

Ce funcții poate și trebuie să îndeplinească economistul agrar? Ajungem prin aceasta, vrînd-nevrînd, la **problema nomenclatorului de funcțiuni.**

Prin pregătirea sa teoretică și practică, economistul agrar poate răspunde celor mai diverse exigențe, ale nomenclatorului de funcțiuni din întreprindere și din organele de conducere a agriculturii. Astfel, în întreprinderile agricole de stat, posturile de economist plan financiar, economist organizarea muncii, economist sector mecanic, șef birou A.D.T., șef birou economic, șef sector A.D.T. șef adjunct la sectorul economic, șef sector economic, economist șef al întreprinderii sînt, prin complexitatea muncii și pregătirea cerută, de competența economistului agrar cu studii superioare. De asemenea, în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, precum și la trusturile întreprinderilor agricole de stat și ale stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii activitățile de îndrumare și control economic solicită prezența economistului agrar. În aceeași măsură, la direcția generală județeană pentru agricultură, industrie alimentară și ape, încadrarea funcțiilor de execuție și conducere la sectorul planificării, finanțării și creditării (serviciul planificării și urmăririi realizării planului, serviciul valorificării producției, serviciul financiar-contabil, serviciul pentru investiții, serviciul organizării, normării și retribuirii muncii în c.a.p.) sînt de competența economistului agrar. Urcînd pe scara ierarhică, direcțiile economice din cadrul diferitelor departamente (Departamentul agriculturii de stat, Departamentul agriculturii cooperatiste și a gospodăriilor populației, Departamentul îmbunătățirilor funciare) precum și direcțiile generale de profil (Direcția generală a planificării, finanțării și creditării, Direcția generală de aprovizionare tehnico-materială etc.) reprezintă tot atîtea locuri de muncă pentru economistul agrar.

În sfîrșit, locul de muncă al economistului agrar este și în institutele de cercetări și de proiectări agricole, dat fiind faptul că astăzi este de neconceput avizarea unei soluții tehnice fără ca aceasta să aibă o temeinică motivare economică. Economistul agrar devine tot mai mult un factor indispensabil pentru orice activitate de echipă, în cadrul căreia se dă o rezolvare complexă problemelor care privesc dezvoltarea socială și economică a agriculturii.

Actualul nomenclator de funcțiuni ridică însă cîteva probleme legate de înlocuirea funcției de economist-șef al întreprinderii cu cea de contabil șef și de condițiile de ocupare a funcției de director al întreprinderii numai de către cei cu pregătire superioară agricolă asupra cărora nu insistăm însă. Precizăm totuși că, **în condițiile unei activități de echipă, bazată pe principiul muncii și conducerii colective, rolul economistului agrar nu poate fi conceput în afara rolului care revine altor specialiști,** ceea ce presupune o delimitare a rolului economistului de cel al inginerului (agronom, horticultor, zootehnist).

Economistul agrar, datorită pregătirii sale profesionale, **este și trebuie să fie un specialist de concepție, capabil să lichideze și, mai ales, să preîntîmpine eventualele deficiențe din activitatea economică, preocupat permanent de prospectarea noului, de descoperirea și mobilizarea, prin măsuri adecvate, a tuturor resurselor și mai ales a rezervelor de producție, pentru a ridica întreaga activitate economică din agricultură pe o treaptă superioară de eficiență economică.** Structura cunoștințelor teoretice și practice dobîndite de economistul agrar îi dau capacitatea de apreciere a realităților în perspectiva lor pe termen lung și pe termen scurt, îl pun în situația de a gîndi întotdeauna soluțiile și implicațiile lor economice în alternativa mai multor variante, de a contribui nemijlocit la optimizarea deciziilor.

Dintre multiplele domenii în care rolul economistului este deosebit de important, ținem să relevăm rolul major în activitatea de planificare în domeniul organizării producției și a muncii, în gestionarea fondurilor de producție și asigurarea unei activități economice rentabile.

Prezentînd aceste opinii asupra profilului, locului și rolului economistului agrar în producție, ne exprimăm speranța că noi opinii vor veni să completeze sau să corecteze pe cele de astăzi, astfel ca în final să se contureze un program de perfecționare a activității multiple și dificile pe care o are de desfășurat economistul agrar.

prof. univ. dr. O. PARPALĂ
decanul Facultății de economie agrară, Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu"-București

*) Este vorba de economiștii cu pregătire corespunzătoare, de specialitate. La celelalte categorii de economiști facem precizările respective.

STRATEGIA PRODUSELOR

PANELUL CONSENSULUI ÎN PREDICŢIA PERIOADEI DE ASIMILARE

REVOLUŢIA tehnico-ştiinţifică contemporană, ritmul accelerat al progresului tehnic impune producătorilor căutări perpetue pentru ridicarea performanţelor produselor, o acţiune asiduă de reînnoire a acestora. În acest sens, se remarcă pe plan mondial o diminuare a perioadei de reînnoire (de exemplu la unele tipuri de echipament petrolier şi armături industriale aceasta s-a redus de la 5—8 ani la 3 şi chiar 2 ani. În construcţiile de maşini grele, utilaj tehnologic şi instalaţii complexe perioada de reînnoire înregistrează încă valori de la 5 pînă la 15 ani.

Viteza din ce în ce mai mare de reînnoire conduce totodată la necesitatea ca perioada de prognoză tehnologică să aibă un orizont cît mai avansat, ceea ce face ca raportul între orizontul prognozei Pp şi perioada de reînnoire Pr să crească, astfel că $Pp/Pr \geq 1$. Desigur că pe măsură ce valoarea acestui raport creşte, scade şi probabilitatea prognozei. Pentru valorile optime se pot efectua calcule probabilistice speciale.

În vederea reducerii perioadei de reînnoire trebuie realizată o corelare judicioasă a tuturor activităţilor ce concură la realizarea noului produs, paralel cu determinarea cu exactitate a duratei posibile a perioadei de asimilare.

Prin aceasta se asigură respectarea termenului de lansare pe piaţă cu produse noi, competitive, folosirea din plin a capacităţilor existente sau nou create în vederea fabricării noului produs ca şi ritmicitatea producţiei.

Astfel a apărut necesitatea găsirii unei metode care să substituie subiectivismul şi aprecierea globală asupra duratei perioadei de reînnoire (asimilare) aşa cum se face de multe ori în prezent cu o evaluare logică pe baza datelor trecutului a acesteia, şi anume **metoda panelului consensului.**

Această metodă analitică de previziune pe termen scurt s-a utilizat la întocmirea planificării fazelor de asimilare a produselor noi în fabricaţia de armături industriale şi echipamente petroliere la Uzina metalurgică Bacău şi respectiv Uzina de utilaj petrolier Tîrgovişte. Modul în care panelul intervine ca metodă efectivă de lucru pentru predicţia duratei ciclului de asimilare, este ilustrat de schema alăturată în corelaţiile sale fireşti cu întregul sistem industrial, şi în primul rînd cu subsistemul marketing.

Panelul este format dintr-un colectiv de specialişti ce se constituie în mod orizontal din proiectant, tehnolog, metalurg, montaj, CTC, condiţii de exploatare — service.

Acest colectiv întocmeşte pentru fiecare produs nou o fişă (conform modelului alăturat) posibil de evaluat pe baza studiului tehnico-economic sau temei tehnice.

Paralel se completează o fişă pentru un produs existent în fabricaţie X, cel mai apropiat din punct de vedere al caracteristicilor de produsul Y. Datele necesare sînt următoarele: a) date asupra duratei efective a fazelor de reînnoire pentru produse asimilate într-o perioadă anterioară; b) date din literatura de specialitate pentru produsele la care nu avem antecedente comparabile; c) fişe comparabile pe secţiuni, subansamble (se descompune produsul în elemente oarecum universale în construcţia de maşini, a căror durată de realizare în faza de asimilare este cunoscută; d) se departajează fazele de asimilare în subfaze uşor de estimat: **proiectare** (elaborarea temei; elaborarea proiectului tehnic; elaborarea documentului de execuţie şi avizarea ei); **prototip:** (însuşirea documentaţiei, şi prelucrarea ei pentru lansare; elaborarea documentaţiei pentru SDV-uri; realizarea SDV-urilor; realizarea semifabricatelor produselor în uzină şi prin cooperare; uzinarea; montaj şi probe de uzină); **omologarea:** (montaj la locul de experimentare sau în staţia pilot; experimentarea); **pregătirea fabricaţiei** Y (revizuirea documentaţiei în urma omologării, sporirea gradului de echipare; lansarea pentru fabricaţia de serie).

Această departajare este foarte utilă pentru cuantificarea duratei ciclului de asimilare la instalaţiile complexe pentru industria chimică, metalurgică, petrochimică, unde sînt specifice lucrări laborioase în toate aceste subfaze. Ea permite coordonarea acţionării simultane a proiectantului, constructorului şi beneficiarului. Exemplu: la instalaţiile de negru de fum de la Combinatul petrochimic Piteşti şi la Combinatul de îngrăşăminte azotoase Slobozia.

Fişa X va conţine aşadar valori precise la toate întrebările, respectiv indicatorii analitici şi sintetici (A2, B1, B2, B3, B4, C1, C2, C5, D4).

Colectivul de specialişti va întocmi fişa Y şi apoi prin comparare cu fişa X va ajunge la un consens privind duratele fazelor A, B, C, D, de data aceasta stabilite discursiv.

Dacă nu vom găsi un produs X, similar lui Y atunci vom căuta corespondenţe pe secţiuni, subansamble la diferite alte produse din aceeaşi familie sau din familii înrudite pentru fiecare fază A, B, C, D. Activitatea desfăşurată de colectiv este definită prin următoarele trăsături: capacitate de a face corecturi de rigoare şi logică, gîndire creatoare (să desprindă unele măsuri ce trebuie luate din experienţa sugerată de datele trecutului, capacitatea de a se debarasa de subiectivism sau efectele monotoniei); discernămînt în eliminarea unor elemente aleatoare (produsul de referinţă s-a executat, de exemplu, la o altă uzină cu alte posibilităţi tehnologice sau în cooperare sau produsul la uzina nouă beneficiază de o tehnologie mai bună sau între timp s-a perfectat o soluţie constructivă mai bună).

Desigur că aplicarea metodei conduce la mai multe căi specifice de ameliorare a metodologiei de previzionare a procesului de asimilare de produse noi astfel că se impune adaptarea de la caz la caz a acestui procedeu.

Cu deosebit succes metoda de previziune a panelului consensului a fost utilizată în stabilirea ciclului de asimilare la armăturile mari pentru hidroameliorații şi armăturilor telecomandate de către Uzina metalurgică Bacău, prin aplicarea acestei metode reuşindu-e să se reducă durata acestui ciclu cu pînă la 30%.

În ceea ce priveşte cadrul general de aplicare al acestei metode precizez că este deosebit de utilă examinarea statistică a datelor privind comportarea în exploatare a utilajelor date pe care le furnizează grupele de service. Pe baza acestor date se poate scrie o ecuaţie de tendinţă prin extrapolarea valorilor mentenabilităţii în exploatare a diverselor utilaje realizîndu-se o prognoză cît mai veridică pentru fiecare produs, utilaj.

ing. Petre A. RĂDULESCU
consilier în M.I.C.M.
doctorand în Marketing

FEDERAŢIA Internaţională de Marketing (F.I.M.) organizează în cadrul celei de a III-a Conferinţe Mondiale de Cercetare a Viitorului, un ciclu de sesiuni ştiinţifice privind rolul marketingului în dezvoltarea societăţii viitoare.

Ciclul se va desfăşura în zilele de 6,7 şi 8 septembrie 1972 la Academia de Studii Economice Bucureşti.

Deschiderea ciclului va fi făcută de J. C. Drăgan, preşedintele F.I.M., cu comunicarea „Viitorul lumii prin futurologie şi marketing", în cadrul sesiunii plenare din 6 septembrie a.c., ce se va desfăşura în Aula Academiei.

În prima zi vor fi abordate probleme privind viitorul consumului de către: A. Perk (Olanda), A. C. Samli (S.U.A.), F. Nepveu-Nivelle (Franţa), C. Manolescu, C. Florescu, T. Cristureanu, I. Manolescu, E. Bibiri (R.S. România).

În ziua a doua comunicările vor aborda probleme privind cercetarea de marketing şi futurologia: K. G. von Stickelberg (R.F.G.), J. Knecht (Olanda), J.

VIITORUL CONSUMULUI

Bonnafont (Franţa), A. Gouveia Portela (Portugalia), V. Trebici (R.S. România), şi probleme privind educaţia de marketing, management şi futurologie: P. V. Vandoros (Grecia), R. Revans (Belgia), F. Wendt (R.F.G.) A. Jaumin — Ponsar (Belgia), C. Rapcea, M. C. Demetrescu (R.S. România).

Şi în sfîrşit, în cea de-a treia zi, probleme privind previziunea pe termen lung a consumului: R. Lewandowski (R.F.G.), P. D. Wilmot (Elveţia), H. Rieben (Elveţia), A. Zamfir, I. Ionescu-Siseşti, G. Rădoi, A. Novak (R.S. România), precum şi membrii ai Comisiei de futurologie din Asociaţia internaţională de sociologie în cadrul panelului de discuţii.

Conducerea lucrărilor va fi asigurată de: J.C. Drăgan (sesiunea I-a) Gh. Dolgu, (sesiunea II-a) R. Moldovan (sesiunea III-a). M. Maliţa (sesiunea IV-a), N. Nicolae, (sesiunea V) M. Constantinescu — (sesiunea VI-a).

Fişe de produs: (x — y)

A. Proiectare:

1 — nr. total repere
— nr. repere noi
— nr. repere stas
— nr. repere refolosite
2 — Total ore convenţionale PT, DE.

B. Execuţie:
Prototip

1 — repere — turnate
— forjate
— matriţate
— din laminate
— extrudate
— din comerţ (anvelope etc.)
1 — Total ore sculărie, modelărie (refolosiri SDV)
2 — Cooperare — repere din fabricaţie serie (lanţ, robineţi etc.)
— repere speciale
3 — Total ore manoperă
4 — Total ore montaj-probe

C. Omologare:

1 — nr. ore prevăzute în caiet sarcini
2 — Durata între două reparaţii capitale (sau mijlocii) după normativele existente.
3 — nr. locurilor de montaj probe
4 — Beneficiarul, pretenţii suplimentare impuse la tema de STE (sau dezvoltată)
5 — Durata omologării

D. Pregătirea fabricaţiei:

1 — Gradul de echipare cu SDV (pe total sau subansamble)
2 — Ore modelărie
3 — Ore sculărie
4 — Total manoperă (ciclul de pregătire).

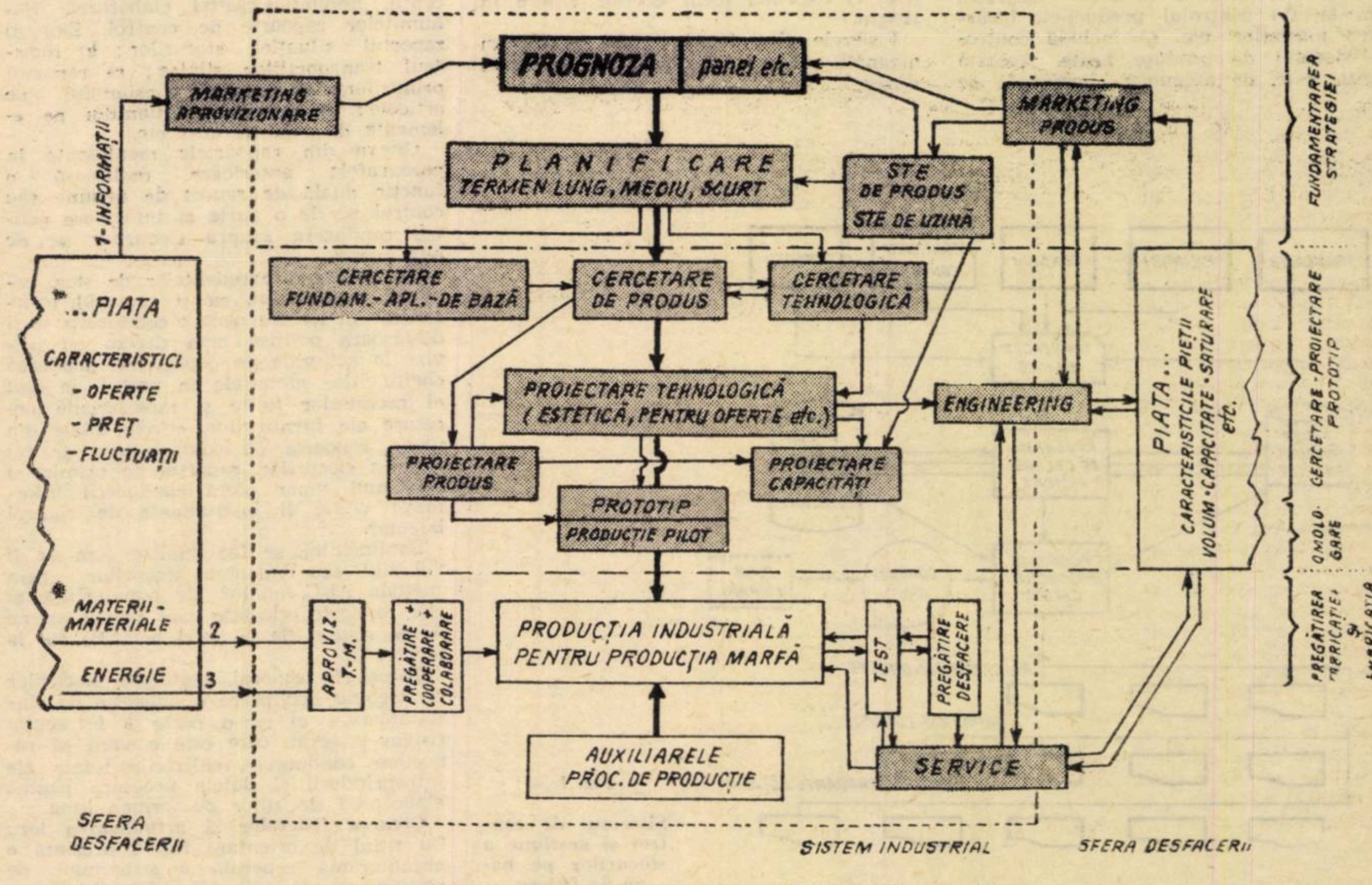

Interdependenţa elementelor sistemului industrial cu piaţa

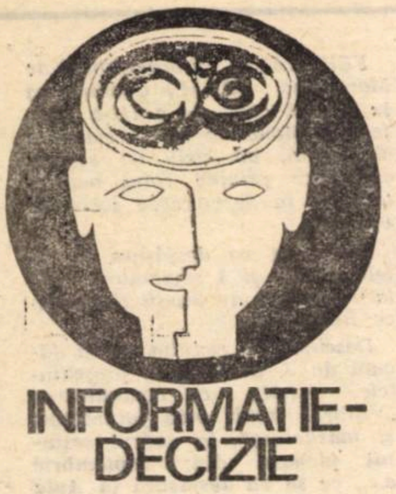

CONTROLUL ȘI GESTIUNEA STOCURILOR PE BAZĂ DE FIȘIERE LA I.I.S. DACIA

I.I.S. DACIA este o mare uzină textilă aparținînd unei centrale integrate vertical. Întreprinderea produce o gamă completă de țesături din bumbac și fibre sintetice vopsite și imprimate.

Sistemul de gestiune a stocurilor pe care-l vom prezenta este în curs de implementare la I.I.S. Dacia și există posibilități de extindere în continuare la toate întreprinderile centralei.

Întreprinderea nu posedă încă echipamentul propriu de prelucrare a datelor astfel că în prezent folosește calculatorul IBM 360/40 CEPECA.

În întreprindere se administrează depozite separate pentru produse finite, pînză brută nealbită, chimicale și coloranți, fire, piese de schimb, lubrefianți etc.

Responsabilitatea pentru controlul material și aprovizionare revine directorului comercial care coordonează atît serviciul de aprovizionare cît și depozitarea.

La I.I.S. Dacia aplicația privind gestiunea stocurilor a urmărit minimalizarea cheltuielilor totale cu stocurile, minimalizarea costurilor de achiziție și depozitare, simultan cu creșterea disponibilităților de articole cerute de producție.

Sistemul a fost conceput evolutiv. Aceasta înseamnă că avantajele implementării sale apar pe măsură ce se creează noul sistem de colectare a datelor și control al parametrilor. Din această cauză ne-am decis la o abordare gradată în 3 etape:

Etapa I: Crearea unui sistem de înregistrare, care va centraliza toate activitățile de calcul a valorilor și cantităților. Sistemul va permite stocarea datelor (istorice) ce urmează a fi utilizate în etapa a II-a pentru măsurarea realizărilor.

Etapa II-a: Dezvoltarea unui sistem de control, constituit pe baza unor parametri constanți.

Etapa III-a: Dezvoltarea unui sistem complet de gestiune — pe baza unui model de previziune selectivă, cu posibilitate de a lua decizii în politica de comenzi bazat pe un sistem de parametri aleși optim.

S-a stabilit, de asemenea, că deoarece cea mai mare parte a cheltuielilor pentru stocuri sînt reprezentate de materii prime, acest domeniu relativ restrîns, dar de mare importanță economică pentru întreprindere va fi adus mai întîi sub control, urmînd ca alte aplicații, cum ar fi: controlul producției, încărcarea mașinilor etc. să includă controlul stocului de produse finite. Această decizie este, de asemenea, justificată de faptul că I.I.S. Dacia nu produce pentru stoc, ci numai pe baza contractelor primite.

Gestiunea pieselor de schimb pentru întreținerea mașinilor, ce depind în mare măsură de parametri diferiți de cei ce afectează materiile prime, vor fi tratate c... sistem distinct, ce ulterior va fi inte... cu modulele costurilor.

În vederea realizării etapei I-a s-au întocmit organigrame detaliate pentru toate activitățile curente privind controlul și gestiunea stocurilor, pe baza lor urmînd să se facă înregistrarea stocurilor, avînd în vedere următoarele restricții: desființarea înregistrărilor descentralizate și eliminarea eforturilor inutile de dublă colectare a datelor; crearea de cartoteci centralizate accesibile pentru toate serviciile interesate pe: articole, contracte, furnizori.

Etapa a II-a s-a concretizat în proiectarea urmăririi contractelor și furnizorilor bazată pe o metodă de conducere prin excepție (ABC), astfel ca încărcătura de cuvinte în fișiere să scadă și a unei metode de control al stocurilor E.O.Q. (Economic Order Quantity).

Pentru etapa a III-a s-a propus crearea unui sistem de raportare cu 3 nivele cu posibilități de detaliere sau condensare a informațiilor depinzînd de scopul informării: a) pentru orientarea generală la nivelul de director; b) pentru control detaliat la nivel de șef serviciu; c) pentru acțiuni la nivel executiv.

Sistemul fiind proiectat în jurul necesității de a obține un acces centralizat la informații privind cele 3 domenii principale, menționate anterior:

— controlul fizic și valoric al articolelor:

— controlul contractelor restante;

— controlul furnizorilor,

a apărut logic să se creeze 3 fișiere majore de bază, care să conțină informații referitoare la cele 3 sectoare, permițînd accesul la o parte sau alta sau la tot conținutul lor cînd este solicitat.

Aceste 3 fișiere au fost numite: **fișierul principal al articolelor; fișierul contractelor; fișierul furnizorilor.**

Un al 4-lea fișier, **fișierul istoric**, a fost creat pentru a ne permite să colecționăm datele istorice ce urmează să fie folosite în viitor pentru crearea unor tehnici mai sofisticate de conducere a gestiunii stocurilor cum ar fi: selecția previziunilor modelate. Organigrama (fig. 1) exprimă locul acestor fișiere în sistem.

Fișierele sînt toate ținute pe discuri magnetice, indexat secvențional cu acces direct.

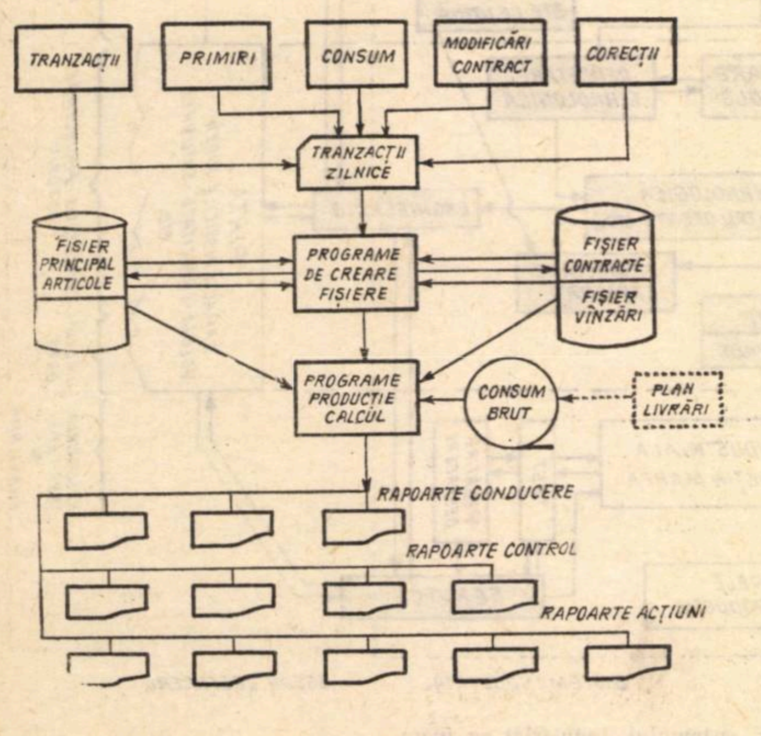

Fig. 1. — Sistemul de control și gestiune a stocurilor pe bază de fișiere

Fișierul principal al articolelor este menținut în 2 sectoare, separate, unul pentru țesături brute, altul pentru chimicale și coloranți.

Un mare proces de gîndire a fost necesar pentru a acorda sectoare pentru toate nevoile viitoare și sperăm că dezvoltarea în etapele ulterioare ale sistemului nu va necesita reproiectări importante ale fișierului.

Un efort special s-a făcut în cursul tuturor fazelor proiectului de a limita numărul rapoartelor la numărul practic necesar.

În această aplicație, așa cum am arătat, s-a pus accent pe 2 premise ce au fost urmărite în stabilirea directivelor sistemului: a) controlul celor 3 sectoare principale, ale gestiunii stocurilor: articolele, contractele, furnizorii.

b) Crearea unui sistem de raportare pentru acțiuni, control, conducere.

Figura 1 prezintă diferite rapoarte emise de sistem și nivelele pentru care sînt destinate.

În unele cazuri, numai raportul total este interesant pentru conducerea medie și superioară, în timp ce raportul în sine este numai un simplu document de acțiune, destinat pentru nivelul de înregistrare.

Trebuie subliniat că orice sumă sau combinație de informații poate fi obținută de la orice fișier major sau istoric cu ajutorul unor programe speciale la cererea prezentată controlului de date.

Frecvența acestor rezultate imprimate depinde de necesități și totodată de costul lor.

Rapoartele de acțiune sau înregistrare sînt destinate să declanșeze o decizie. Ele sînt niște mijloace ale sistemului de a aviza că situația gestiunii stocurilor se extinde dincolo de parametrii limitativi și că sînt necesare acțiuni pentru corectarea condițiilor lor. Următoarele rapoarte de acțiune sînt elaborate de sistem: a) excedentul stocurilor; b) nivelul stocului de siguranță; c) raportul întîrzierilor în livrare — pe articole; d) raportul întîrzierilor în livrare — pe furnizori; e) listarea tranzacțiilor anulate zilnic etc.

Rapoartele de acțiune sînt prin definiție rapoarte de excepție. În același timp informații complete privind situația stocurilor, intrările și ieșirile, sînt adesea cerute de personalul de înregistrare și conducerea medie pentru acele articole ce apar pe rapoartele de excepții, impunînd astfel elaborarea așa-numitelor rapoarte de control. Ex: a) raportul situației stocurilor; b) registrul tranzancțiilor zilnice; c) raportul primirilor; d) raportul consumului pe articole; e) raportul consumului pe elemente de preț de cost etc.

Cîteva din rapoartele menționate în paragrafele anterioare realizează o funcție duală de raport de acțiune sau control pe de o parte și informare pentru conducere asupra stocurilor pe de altă parte.

Ex: raportul excedentelor de stoc, raportul consumului, ca și raportul întîrzierilor în livrare permit conducerii să-și desfășoare politica prin decizii cu privire la acțiunile de depozitare, ponderea cheltuielilor materiale în prețul de cost al produselor finite și modificările necesare ale furnizorilor, cifrele totale din unele rapoarte de control cum ar fi: situația stocurilor, raportul de primiri și consumul lunar oferă conducerii informații vitale și instrumente de control bugetar.

Suplimentar se fac analize cum ar fi volumul sau valoarea stocurilor prin metoda ABC, analize de popularitate și alte rapoarte selectate care se pot obține de la sistem fie în mod periodic fie la cerere.

Totuși, în general, gestiunea stocurilor nu trebuie privită ca o aplicație de sine stătătoare, ci ca o parte a întregului sistem integrat, care este capabil să raporteze conducerii realizările totale ale întreprinderii și datele necesare pentru elaborarea deciziilor pe termen lung.

Crearea fișierelor și actualizarea lor: Cu titlul de orientare **fig. 2** prezintă o organigramă generală a sistemului, de gestiune a stocurilor la I.I.S. DACIA.

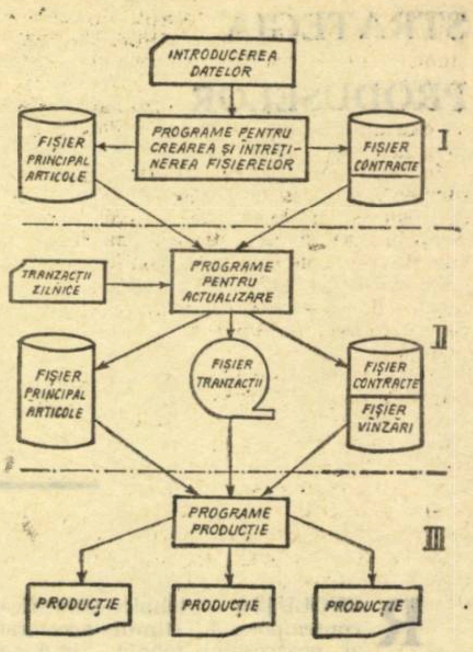

Fig. 2. — Organigrama integrată a celor trei tipuri principale de programare

Organigrama ilustrează cele 3 grupe principale de programe: I) Programe pentru crearea și întreținerea fiecărui fișier; II) Programe pentru actualizarea fișierelor; III) Programele producției (obținerea listelor solicitate pentru producție).

Pentru fiecare fișier se elaborează programe ce realizează următoarele funcții prin înregistrare în fișiere: creșterea, actualizarea, modificare, anularea (excluderea) și depozitarea datelor în fișierul istoric.

Nici una din aceste funcții nu poate fi realizată pînă ce programele nu au controlat datele de intrare și valabilitatea instrucțiunilor. Toate tranzacțiile ce nu sînt valabile sînt respinse, listate pentru corecție și reintroduse.

Pentru menținerea la zi a fișierelor toate tranzacțiile zilnice sînt testate pentru valabilitate (cu programele de verificare) cele acceptate sînt prelucrate (introduse în fișier), cele respinse sînt listate pentru corectarea manuală și re-reintroducere ulterioară.

Programele producției conțin instrucțiuni ce urmăresc extragerea de date din fișierele actualizate și colectarea in-

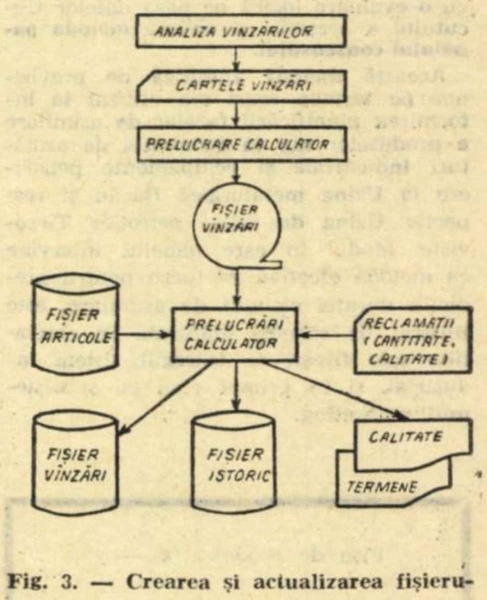

Fig. 3. — Crearea și actualizarea fișierului de vînzări

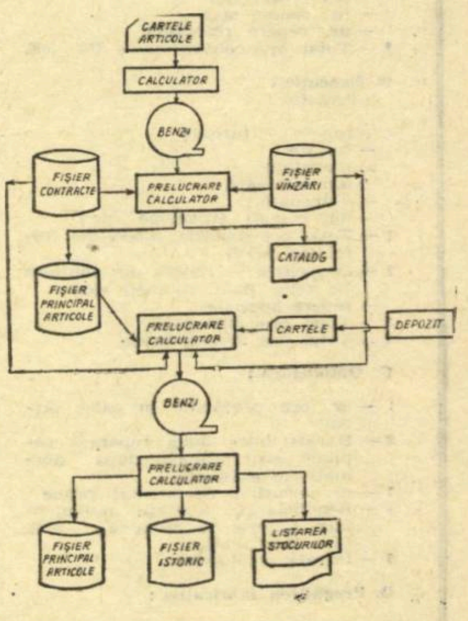

Fig. 4. — Crearea și actualizarea fișierului de articole.

formațiilor conform necesităților prestabilite. Informațiile sînt sortate în succesiunea dorită, așezate în formatul dorit și reprodus în final ca o listă tipărită.

Aceste programe sînt automat apelate și executate după folosirea zilnică, săptăminală sau lunară.

În încheiere, aș vrea să arăt că la implementarea gestiunii stocurilor pe bază de fișiere pe lîngă dificultățile tehnice propriu-zise și care trebuie să fie rezolvate de colectivul de analiști și programatori, se întîmpină dificultăți legate de conservatorismul personalului din diferitele compartimente ale întreprinderii.

Dacă prima categorie de dificultăți se poate învinge cu ajutorul propriilor forțe ale colectivului de informatică, eliminarea rutinei și a conservatorismului necesită răbdare, timp, instruire, mare putere de convingere. Această barieră poate fi trecută numai dacă întregul colectiv de conducere al întreprinderii dorește, ajută și obligă introducerea noului sistem de gestiune bazat pe prelucrarea pe calculator a informațiilor.

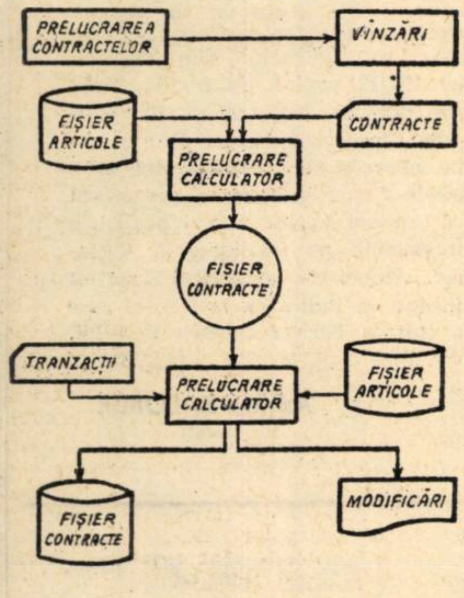

Fig. 5. — **Crearea și actualizarea fișierului de contracte**

Metode folosite în gestiunea stocurilor

METODA A.B.C.

Ideea de bază, pe care se fundamentează principial metoda ABC este că nu toate articolele au o egală importanță. Aceasta în contradicție cu părerea generală și practica sistemului manual de control și gestiune a stocurilor.

Cantitatea de timp cheltuită cu primirea, depozitarea și în general păstrarea unui articol depinde de importanța lui.

Importanța, în acest context desemnează o mulțime de aspecte ca:

— costuri neprevăzute (costul lipsei unui articol atunci cînd e necesar);
— costul unitar al articolului;
— perioada de viață a articolului;
— volumul articolului;
— disponibilitatea articolului.

O analiză prealabilă a volumului (valorii) a fost făcută tuturor articolelor din grupul țesături brute. Rezultatele acestei analize sînt reprezentate grafic în fig. 6. Este evident, așa cum reiese din grafic, că 20% din totalul articolelor reprezintă 80% din valoarea reală a cererii (stocurilor) astfel că, eforturile de control nu vor fi egal împărțite la toate articolele. Este de asemenea evident că crescînd controlul primelor 20% din articole (ca importanță în gestiunea stocurilor), vom avea un efect sensibil asupra întregii gestiuni a stocurilor. Aceasta ne conduce pe noi să credem că pînă la folosirea unor metode statistice mai sofisticate în fazele ulterioare ale aplicației, frecvența comenzilor și stocul de siguranță pentru aceste articole de mare volum (A) vor fi mult îmbunătățite față de grupele de articole de valoare medie (B) și mică (C).

METODA E.O.Q.

Controlul politicii de comenzi formează o parte a etapei finale în elaborarea sistemului nostru de control și gestiune a stocurilor. Totuși încă de la început am hotărît să analizăm și să simulăm efectul aplicării metodei E.O.Q. (Economic Order Quantity = Comandă economic dimensionată) la realizarea gestiunii stocurilor, deoarece pentru a putea să aplicăm ulterior metoda era necesară o structurare corespunzătoare a fișierelor.

Două prețuri de bază afectează decizia **„Cît să comand“ ?**:

a) costul depozitării;
b) costul achiziției.

Suma acestor două costuri am încercat noi să o minimalizăm. Dar ele sînt astfel corelate încît ceea ce face pe unul să crească face pe celălalt să scadă. Dacă noi scădem costul depozitării prin comenzi mai frecvente, și în cantități mai mici, simultan, vom crește costul de achiziție. Aceasta este elocvent demonstrat de următoarea prezentare grafică (fig. 2) a evoluției celor 2 costuri combinate cu cantitatea.

Scopul nostru este de a realiza un echilibru optim între costul depozitării și costul achiziției realizînd totodată un cost total minim per comandă.

Formula de calcul a cantității pentru o comandă cu preț total minim este:

$$E.O.Q. = \sqrt{\frac{2\,A.S}{I.C}}$$

unde: A = Cererea anuală în unități
S = Costul achiziției
I = Costul depozitării (%)
C = Prețul unitar

Respectiv,

$$E.O.Q. = \sqrt{2 \times \frac{\text{Cererea anuală} \times \text{Costul achiziției}}{\text{Costul depozitării} \times \text{Prețul unitar}}}$$

Așa cum reiese din grafic (fig. 7) curba costului total este plată în jurul ariei E.O.Q. Aceasta este o caracteristică ajutătoare, cînd determinăm costul optim al achiziției și depozitării pe comandă. Pentru a exemplifica eficiența utilizării acestei metode să considerăm că inițial pentru un anume material „X“ se făcea aprovizionarea cu o comandă anuală de 100 kg. Ca urmare a aplicării metodei E.O.Q. s-a determinat dimensiunea comenzii economice la 50 kg, comandă ce va fi lansată însă semestrial (vezi figura 8). Cînd la sfîrșitul semestrului I stocul se epuizează, se mai cumpără 50 kg. lansînd a doua comandă și nivelul stocului urcă din nou la 50 kg. La sfîrșitul anului nivelul stocului înregistrează din nou cota 0. De subliniat este aici că nivelul mediu al stocului este de numai 25 kg, ceea ce înseamnă că și costurile de întreținere, depozitare vor fi substanțial reduse.

Din testele efectuate de noi a reieșit posibilitatea reducerii substanțiale a volumului stocurilor prin utilizarea metodei E.O.Q., față de volumul indicat prin calculele tradiționale.

ing. Ionel KALMAN
șef oficiu informatică, I.I.S. Dacia

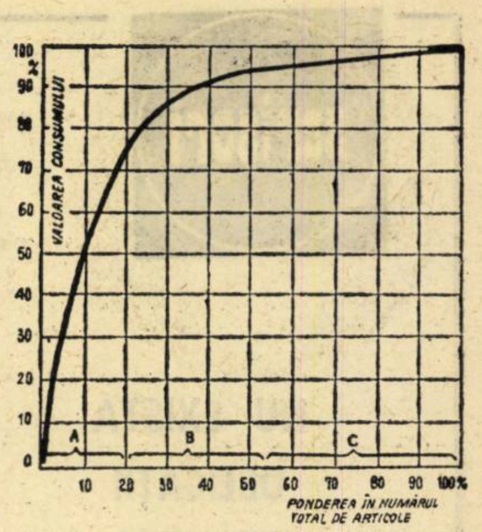

Fig. 6. — **Structurarea articolelor pe grupe A.B.C.**

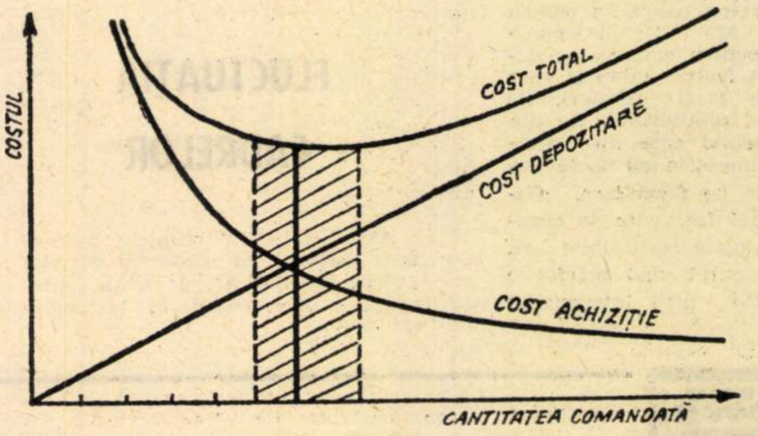

Fig. 7. — **Dimensionarea comenzii în funcție de costuri**

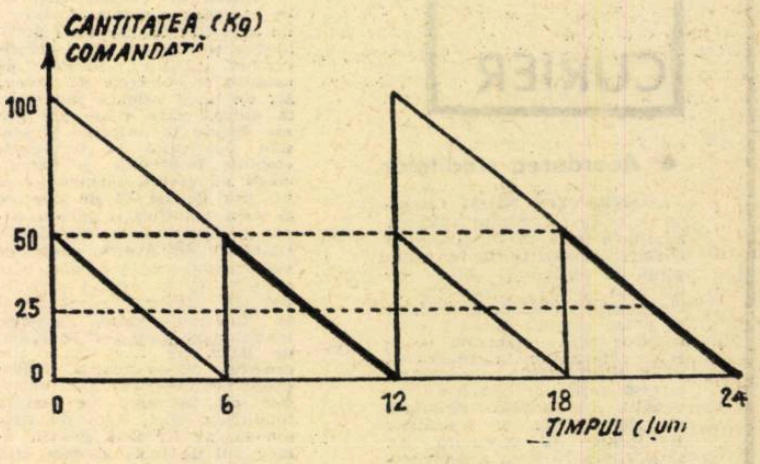

Fig. 8. — **Model de consum continuu din stoc**

Micromonografie profesională

PROGRAMATORUL

OBIECTUL PROFESIUNII DE PROGRAMATOR îl constituie elaborarea instrucțiunilor și ordinelor, sub formă de coduri (numerotate în secvență și urmărind o ordine logică), denumite PROGRAME, ce se dau calculatorului pentru a executa operațiile dorite.

Pentru a face să funcționeze calculatorul, PROGRAMATORUL trebuie să-i dea instrucțiuni într-un limbaj pe care acesta din urmă să-l înțeleagă. Se cunosc patru tipuri de limbaje: limbaj mașină, limbaj simbolic, limbaj evoluat și limbaj comandă („generator“). PROGRAMATORUL trebuie să cunoască cel puțin un limbaj: simbolic (Assembler), evoluat (Cobol, Fortran) sau comandă. Pe acestea calculatorul nu le percepe direct dar și le traduce singur în limbaj-mașină grație unui program traducător livrat de constructor. Operația se numește „compilare“ sau „asamblare“.

Se apreciază că învățarea unui limbaj nu prezintă dificultăți prea mari, din care cauză profesiunea de PROGRAMATOR se consideră accesibilă cadrelor cu pregătire medie, ce urmează a fi formate în această profesiune, prin cursuri. Actualmente întîlnim însă la noi în țară PROGRAMATORI avînd la bază atît pregătire superioară, cît și medie. Primii sînt denumiți PROGRAMATORI-PRINCIPALI, PROGRAMATORI-ANALIȘTI (sau ANALIȘTI-PROGRAMATORI) și reprezintă o situație de așteptare, o „antecameră“ pentru profesiunea de analist. (Literatura franceză semnalînd fenomenul ca inerent începuturilor informaticii, denumește aceste profesiuni „hibride“). Dar, aceasta fiind realitatea, trebuie să acceptăm existența în cadrul profesiunii de PROGRAMATOR a unei categorii, care efectiv „fac“ programare (sau chiar mai mult, cazul ANALIȘTILOR-PROGRAMATORI) și a unei categorii, pe care am putea să-i denumim TRADUCĂTORI sau CODIFICATORI și care prin activitatea lor nu acoperă sfera profesiunii de PROGRAMATOR (de regulă, cei cu pregătire medie la bază). Nu putem vorbi însă, de două profesii distincte.

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII LOR: Programarea este o punte între activitățile de analiză și de exploatare a calculatorului. Majoritatea specialiștilor sînt de acord că într-un viitor nu prea îndepărtat conținutul actual al profesiunii de PROGRAMATOR se va modifica pentru a răspunde unor noi procedee de tratare, unor exigențe sporite ale calculatoarelor din ce în ce mai evoluate și cu o utilizare tot mai complexă.

Pornind de la „dosarele de analiză“ (pe care PROGRAMATORII le studiază în amănunt, solicitînd chiar lămuriri suplimentare analiștilor care le-au întocmit) PROGRAMATORII elaborează „dosarele de operare“ (li se mai spun și „caiete de exploatare“) care cuprind ansamblul de ordine și instrucțiuni în cod, ce trebuie date calculatorului = PROGRAME.

PROGRAMATORUL este acela care răspunde de buna execuție a programului lui, revenindu-i responsabilitatea scrierii corecte a instrucțiunilor.

Pentru fiecare operație pe care trebuie să o efectueze calculatorul (calcul, consultare de fișiere, comparare etc.), PROGRAMATORUL scrie o instrucțiune, aceasta făcînd obiectul în general al unei linii de scriere în fișa de programare. Adaptează fazele de tratare descrise prin schema logică, la tipul calculatorului prevăzut în exploatare. Asistă la testarea programelor, dînd toate dispozițiile utile pentru remediere. În caz de anomalii în concepție informează pe analist.

Cu toate că activitatea sa are un caracter de rutină inițiativa fiind oarecum limitată de situațiile create pînă la el de ANALIȘTI, totuși și PROGRAMATORUL are posibilitatea să-și manifeste spiritul creator, concepînd programe concise, cu minimum de instrucțiuni și cu un grad redus de ocupare a memoriei calculatorului. Astfel, în foarte multe cazuri PROGRAMATORUL revine asupra programelor elaborate, deși s-au dovedit a fi corecte, și le perfecționează, reducînd durata rulării, informațiile redondante etc.

Referitor la cele două categorii existente în cadrul profesiunii de PROGRAMATOR remarcăm faptul că marea majoritate a PROGRAMATORILOR, cu pregătire medie sînt utilizați ca „traducători“ („codificatori“), conținutul activității lor rezumîndu-se doar la completarea fișelor de programare, care necesită un nivel mai scăzut al aptitudinilor și al celorlalte trăsături de personalitate. Trebuie să avem însă în vedere că profilul psihologic al PROGRAMATORILOR-PRINCIPALI este limita spre care ei tind și de care trebuie să ținem cont încă de pe acum la selecționarea și formarea lor.

PROFILUL PROGRAMATORULUI. (Vezi psihograma).

Sex: profesiunea este accesibilă în egală măsură ambelor sexe. Astăzi pentru programatorii cu pregătire medie care desfășoară o activitate ce necesită multă minuțiozitate și grijă la transcrierea în cod (completare foarte atentă a fișelor de programare) se preferă sexul feminin.

Studii: superioare și medii.

Formație: este necesar ca PROGRAMATORUL să dispună de experiență în producție (minimun un an). De mare eficacitate este promovarea PROGRAMATORILOR din rîndul OPERATORILOR-CONSOLĂ.

S. DOBRONĂUȚEANU
C. COTOR

PSIHOGRAMĂ

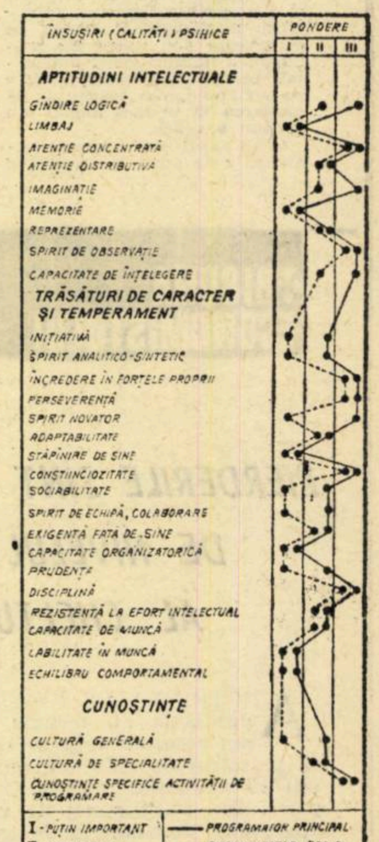

scrisori

NU EXISTĂ OBLIGAȚII MINORE!

DESFĂȘURAREA în bune condițiuni a activității economico-financiare din întreprinderi, este strîns legată de disciplina decontărilor, care trebuie să încununeze respectul reciproc chiar atunci cînd nu intervine banca ca centru de decontare. Mă refer la sumele sub 500 lei, pentru care nu se depun în bancă facturi talon și care se achită cu mari întîrzieri, fie din neglijența plătitorului, fie din cauza creditorului care nu completează documentele cu toate datele prevăzute de formulare. Cazurile cele mai frecvente se constată la ambalajele restituibile și, îndeosebi, în cazul cînd mărfurile au fost livrate prin intermediul bazelor de aprovizionare și desfacere, sau cînd întreprinderile cumpărătoare le redistribuie subunităților.

În urma unei analize pe această temă la 5 unități economice din județul nostru s-au constatat 228 cazuri de creditări neachitate în valoare totală de 50 mii lei. Lichidarea unor astfel de cazuri se face greoi, după repetate intervenții telefonice sau scrisori, care consumă timp și materiale, soldîndu-se în ultimă instanță cu preluarea la buget, drept creanțe prescrise.

Indiferent de sumă, obligațiile sînt obligații și unitățile trebuie să le dea importanța cuvenită, fiindcă după părerea mea în economie nu există probleme minore. De aceeași părere ar trebui să fie și I.M.B.-Slobozia, E.M.A. Babadag, întreprinderea 12 Constanța și altele.

M. IOANA
șef serviciu — Sucursala județeană Buzău a Băncii Naționale

FLUCTUAȚIA CADRELOR

AM URMĂRIT amplele comentarii inserate în coloanele revistei „Viața economică", pe tema „integrării economistului în întreprindere". De puține ori, însă, a fost adusă în discuție problema refuzului absolventului de a rămîne la locul la care a fost repartizat inițial.

Să luăm, de exemplu, un absolvent al facultății de finanțe. Este cert că acesta va dori și trebuie să lucreze, în primul rînd, într-o întreprindere specifică pregătirii sale, la care își poate pune în practică întregul bagaj de cunoștințe acumulat în timpul studenției. Dar, același absolvent, poate lucra și într-o întreprindere industrială, în cadrul serviciului financiar-contabil, la care datorită gradului întreprinderii să fie cu totul altfel remunerat. Aici este punctul nevralgic. De ce această diferențiere, cînd în ambele cazuri se cere aceeași pregătire? Putem spune că activitatea depusă la o bancă este mai puțin complexă, sau necesită o pregătire mai slabă decît cea din cadrul unei unități industriale? Nu cumva fluctuația este generată de forma în care se face remunerarea cadrelor cu studii superioare în perioada de stagiatură?

O uniformizare a salarizării ar duce în mare măsură la reducerea numărului celor care solicită schimbarea repartițiilor.

George DINA
economist stagiar
Direcția comercială județeană Teleorman

CE ÎNSEAMNĂ „CONDIȚII SPECIALE"?

POTRIVIT prevederilor H.C.M. nr. 1002/1964, anexa 7 la contractul de antrepriză este denumită „condiții speciale". S-ar înțelege că această anexă cuprinde clauze enumerate de către constructori, obligatorii pentru beneficiar, impuse de specificul și locul de amplasare al lucrării ce se va executa.

Majoritatea unităților de construcții-montaje consideră că este mai „acoperitor" și mai cu greutate dacă redactează aceste condiții repetînd aproape textual prevederi din hotărîri și, paradoxal, chiar din cele abrogate cum ar fi H.C.M. nr. 3060/1966. În acest fel, condițiile speciale sînt un fel de extras din legislația în vigoare uneori nespecific lucrării la care se referă contractul. Ele cuprind pe 10—12 pagini, de regulă, tipărite mărunt, între 90 și 100 articole. Caracterul formal și birocratic al redactării rezultă din articolele finale în care se precizează că „se vor aplica numai articolele întemeiate pe legislația în vigoare". Atunci de ce primul articol începe cu indicarea legislației care a stat la baza redactării textului, din care o parte este abrogată?

Adrian BALOMIR
București

CURIER

● Acordarea creditelor

CONSTANTIN NILA, Cîmpina — a) În cazul cînd unitatea auxiliară pusă în funcțiune în devans urmează să execute piese de schimb și obiecte de inventar pentru producția obiectivului de bază, finanțarea se poate asigura potrivit notei comune M.F. — B.N.R.S.R. — B.I., referitoare la realizarea unor lucrări prin autodotare, remisă unităților Băncii de Investiții cu adresa circulară nr. 202/C.2/1972 și unităților B.N.R.S.R. cu circulara nr. 23/20.V.1972. În baza acestei circulări, activitatea de producție a atelierelor care se înființează în devans în cadrul unităților noi în construcție — potrivit documentației tehnico-economice — și care urmează să producă utilaje pentru autodotare, **se finanțează ca și în cazul punerii în funcțiune a unităților noi, din avansul de la buget** (conform art. 28 al. 2 din H.C.M. nr. 859/1970) **și din credite bancare.** Ministerul Finanțelor și banca ce deservește activitatea de producție a întreprinderii pot stabili ca, în cazul unor ateliere cu activitate mai restrînsă, **finanțarea să se facă numai din credite bancare.**

b) În cazul cînd unitatea auxiliară este pusă în funcțiune în devans cu scopul de a efectua pregătirea fabricației în vederea începerii probelor tehnologice, se aplică prevederile H.C.M. nr. 859/1970, art. 48, lit. c, care autorizează Banca de Investiții ca, pe baza documentației legale să acorde credite pentru **„piesele de schimb și obiectele de inventar de mică valoare sau scurtă durată care constituie prima dotare la unitățile și secțiile noi pînă la termenele stabilite împreună cu beneficiarii de credit, termene care nu pot depăși 90 de zile de la data planificării pentru darea în funcțiune a investiției".** Obiectele de inventar de mică valoare sau scurtă durată, care se execută în cadrul producției de unitățile auxiliare și se folosesc pentru probele tehnologice ale obiectivului de bază, se decontează din creditele ce se acordă pentru probe tehnologice, iar obiectele de inventar de natura fondurilor fixe, care de asemenea, se livrează pentru obiectivul de bază și care sînt prevăzute în documentația tehnico-economică, se decontează din investiții.

c) Cheltuielile legate de aprovizionarea cu materiale care să asigure începerea procesului de producție la Turnătoria centrală, se finanțează din avansul de la buget ce se acordă potrivit art. 28, alin. 2 din H.C.M. nr. 859/1970 (La celelalte întrebări vom răspunde într-un alt număr).

● Salarizare

ADRIANA GEORGESCU, Deva — Fiind provenită din cîmpul muncii, unde ați avut o activitate salariată mai mare de 12 luni, în mod just, la repartizarea dv. după absolvirea învățămîntului superior — cu diplomă — ați fost încadrată la salariul tarifar prevăzut pentru al doilea an de activitate. După 12 luni lucrate erați îndreptățită la salarizarea prevăzută pentru funcția ocupată, la nivel de bază. Conform prevederilor art. 118 din Codul Muncii, orice pretenție bănească privitoare la un litigiu de muncă se poate formula pentru cel mult 12 luni în urmă. În consecință, dacă ați solicitat — în scris — rectificarea încadrării pentru a fi salarizată la nivelul de bază al salariului funcției ocupate, sînteți îndreptățită la diferență pe perioada 1 august 1971 — 1 iunie 1972. Dacă pînă la această dată n-ați formulat cererea în scris, diferența pe 12 luni în urmă se socotește de la data înregistrării cererii.

● Spor la salariu

ȘTEFAN TEODORU, Buzău — Reglementarea acordării sporului la salariu pentru șefii de echipă (brigadă) este prevăzută în anexa a 3-a la Hotărîrea nr. 1 053/1959. Sporul cuvenit șefului de echipă se plătește atît în cazul celor care lucrează în acord, cît și a celor ce lucrează în regie. Conform H.C.M. nr. 128 din 4 februarie 1955, regimul de lucru al șoferilor și ajutorilor de șoferi care deservesc autocamioanele unităților economice de stat și cooperatiste, se poate aplica acolo unde nu este introdusă munca în trei schimburi. Prin avizele date de Ministerul Muncii, s-a precizat că, intră în această categorie și șoferii de pe autodubițe care transportă exclusiv mărfuri și materiale.

● **IOSIF BACSIK, Constanța** — Indiferent de data reîncadrării și de faptul că aveți sau nu întreruptă vechimea în muncă, după absolvirea învățămîntului superior, cu diplomă, trebuia să fiți încadrat la salariul prevăzut pentru al doilea an de activitate. După un an (excluzîndu-se perioada de serviciu militar) erați îndreptățit să fiți încadrat la nivelul de bază. Față de cele de mai sus, la reîntoarcerea în unitate, după efectuarea stagiului militar, urmează să fiți încadrat la acest din urmă salariu.

● **ION SCOREI, Sadu** — În cazul dv. contribuția părinților la grădinița cu orar normal se stabilește potrivit prevederilor H.C.M. nr. 368/1956. (comunicare primită din partea Ministerului Finanțelor).

● **RODICA TEODOR, Ploiești** — Un curs de specializare se poate organiza în cadrul unității unde lucrați sau în alta, în condițiile art. 3 din Legea nr. 2/1971.

● **GHEORGHE POP, Zalău** — Perioadele de frecventare a cursurilor de zi ale învățămîntului superior nu se consideră vechime în muncă și, ca atare, nu se pot lua în considerare la stabilirea duratei concediului de odihnă. Pentru absolvenții învățămîntului superior cu o vechime de 2—3 ani, nu **se poate aproba derogare de la condițiile de vechime pentru ocuparea funcției de șef birou sau șef serviciu.**

IMPORTANT

Pentru a veni în ajutorul acțiunii de instruire a gestionarilor, redacția noastră a luat măsura de a tipări un număr mai mare din lucrarea

CARTEA GESTIONARULUI

Pentru procurarea acestei lucrări, comenzile urmează a fi expediate pe adresa:

CARTEA PRIN POȘTĂ

București, Sectorul I, str. Pitar Moș nr. 8

Expedierea exemplarelor comandate urmează a se face în ordinea primirii comenzilor, prin ramburs.

Prețul unui exemplar: 10 lei

Toate comenzile adresate direct redacției noastre nu au fost remise spre executare unității „Cartea prin poștă", menționate.

TRIBUNA ECONOMISTULUI

PIERDERILE SÎNT DETERMINATE DE NIVELUL RIDICAT AL CHELTUIELILOR

ACȚIUNEA DE REDUCERE a cheltuielilor de producție nu trebuie considerată, după părerea mea, un scop în sine, ci ea trebuie să aibă ca principal obiectiv obținerea unei înalte rentabilități pe ansamblul activității și pe fiecare produs în parte. Din acest punct de vedere, situația unităților aparținînd de Direcția de industrie locală din județul nostru nu este deloc favorabilă, ci dimpotrivă. Ce arată faptele?

Anul trecut, însăși prin plan, s-a prevăzut a se fabrica 8 produse fără beneficii, tocmai ca urmare a nivelului ridicat al cheltuielilor de producție. Dar bilanțul, încheiat la sfîrșitul anului 1971 a înregistrat la un număr de 10 produse pierderi de 1 265 000 lei. O situație cu totul nesatisfăcătoare s-a consemnat din acest punct de vedere la IEIL „Proletarul"-Iași la o serie de produse ca, de pildă, cărămizi normale, cărămizi eficiente, vată de sticlă, cahle de teracotă și covoare orientale.

În loc să se producă însă un reviriment, adică să se caute mijloace și căi de a se reduce cheltuielile de producție, Direcția de industrie locală a județului a perseverat și în acest an pe aceeași linie, planificînd realizarea a 12 produse — cu 4 mai mult decît în 1971 — fără beneficii. Dar în primele 5 luni au fost fabricate 17 produse nerentabile cu pierderi efective de 585 000 lei, din care 10 (cu pierderi de 460 000 lei) tot de IEIL „Proletarul". Aici cele mai mari pierderi se înregistrează la cărămizi, mai ales din cauza depășirii cheltuielilor de salarii, cheltuieli determinate de mărirea numărului mediu scriptic de muncitori auxiliari (încărcători, manipulanți etc.).

Pe lîngă faptul că în multe din întreprinderile de industrie locală stăruie o seamă de neajunsuri în organizarea producției și a muncii, o slabă preocupare pentru mecanizarea unor operații sau lucrări prin autoutilare — care, toate, au drept rezultat ridicarea cheltuielilor de producție — se înregistrează și mari cheltuieli neeconomicoase. Numai în primele 5 luni ale anului, aceste cheltuieli s-au ridicat la 1 067 000 lei, grevînd cu circa 4 lei cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă. Cheltuielile neeconomicoase sînt generate de dobînzi pentru credite restante, ca urmare directă a unor stocuri supranormative de materii prime, materiale și produse finite. Iată un singur exemplu: la IEIL „Progresul"-Iași, din totalul materialelor aprovizionate în 1971, numai 63% au fost utilizate în producție, 19% au fost valorificate prin vînzarea lor către alte întreprinderi, iar 18% au rămas în stoc supranormativ. În aceeași întreprindere, imobilizările de fonduri în stocuri de produse finite cu care s-a început în acest an, au reprezentat 3 032 000 lei, mai ales datorită realizării unor produse fără desfacere asigurată sau de calitate necorespunzătoare.

Așa prezentîndu-se situația, este necesar ca atît la nivelul Direcției de industrie locală cît și a fiecărei întreprinderi să se ia măsuri eficiente pentru înlăturarea tuturor acestor neajunsuri. Se cer analizate și luate măsuri pentru stabilirea unui raport mai just între muncitorii direct productivi și cei auxiliari, pentru o aprovizionare rațională cu materii prime și căutarea de beneficiari pentru materialele și produsele finite aflate în stoc. Numai așa întreprinderile din industria locală, care au un aport însemnat în economia județului, vor putea să reducă substanțial cheltuielile de producție, să facă ca fiecare produs să fie rentabil.

Teodor ONOFREI
director adjunct, Direcția teritorială de control și revizie a județului Iași

„VENITURI ÎN TRANSPORT" – UN INDICATOR AL EFICIENȚEI

CREȘTEREA EFICIENȚEI reprezintă caracteristica principală a dezvoltării economiei în etapa actuală. Realizarea acestui deziderat presupune acțiuni cuprinzătoare în toate unitățile economice, privind obținerea de cît mai multă valoare de la fiecare leu afectat circuitului productiv. Iată de ce este necesar — și aceasta în primul rînd — ca însuși sistemul de indicatori prin care se stabilesc și se repartizează sarcinile de plan, să servească în mod direct și nemijlocit cerințele creșterii eficienței economice.

Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Conferința Națională a partidului „...va trebui ca în cel mai scurt timp să adoptăm indicatori care să reflecte mai bine aportul real al unităților economice la sporirea avuției naționale...".

Și pentru ramura transporturi — denumită datorită importanței pe care o prezintă pentru desfășurarea în bune condițiuni a activității economice, „sistemul circulator al economiei" — aceste preocupări sînt deosebit de actuale. Se caută soluții pentru a evidenția prin plan — atît ca sarcini cît și ca raportare — efortul depus de unitățile cu specific de transport, nu numai pentru realizarea volumului de transport, ci și pentru efectuarea acestei activități cu minim de cheltuieli sociale, adică în condiții de eficiență economică sporită. Iată prin această prismă, conținutul unor principali indicatori de plan din ramura transporturilor, evidențiind pe aceia care răspund mai bine cerințelor creșterii eficienței.

Unul din indicatorii de plan cu un conținut general, folosit în transportul de mărfuri este **„mărfuri expediate"**. Acest indicator exprimă volumul mărfurilor transportate, inclusiv ambalajul, care se înregistrează în faza inițială a activității de transport (la expediere) și se măsoară în tone. Cu alte cuvinte, pe plan sintetic, indicatorul „mărfuri expediate" evidențiază totalul fizic al mărfurilor necesare care trebuiau transportate la nivelul economiei naționale într-o anumită perioadă. Luînd în considerare conținutul indicatorului, este clar că valoarea sa practică pentru unitățile din sistemul transporturilor, constă în primul rînd în posibilitățile oferite pentru urmărirea și planificarea operativă a activității de transport. Pe baza indicatorului „mărfuri expediate" se poate stabili concret, din timp, întreaga activitate operativă din ramura transporturilor de mărfuri, inclusiv dirijarea din vreme a mijloacelor de transport spre locurile și stațiile de încărcări, se pot releva curenții de vagoane goale impuse de aceste încărcări, dezvoltarea capacității de încărcare a stațiilor.

Există păreri care susțin că acest indicator să exprime în exclusivitate activitatea depusă în ramura transporturilor. După părerea noastră o asemenea opinie nu este îndreptățită deoarece:

a) activitatea de transport reprezintă practic procesul de deplasare a mărfurilor iar acest indicator, exprimînd numai procesul de încărcare, nu se referă propriu zis la transport;

b) fiind un indicator de volum anterior desfășurării activității de transport, ce nu reflectă efortul social depus pentru realizarea acesteia, nu răspunde cerințelor creșterii eficienței economice.

Prin urmare, pe lîngă cele arătate avem de a face cu un indicator de legătură, de la care putem evidenția ca valoroasă contribuția la determinarea celorlalți indicatori utilizați în activitatea de transport de mărfuri.

Urmărind să îmbine **capacitatea** de transport cu **activitatea** de transport, **indicatorul „parcursul mărfurilor"** reprezintă volumul transportului de mărfuri determinat prin înmulțirea greutății mărfurilor transportate cu distanța pe care se efectuează transportul. Este vorba de un indicator de plan în expresie naturală, folosit în mod curent atît în lucrările de planificare cît și în lucrările de urmărire-raportare a rezultatelor obținute la toate nivelele (întreprindere, minister, economie) pe de o parte pentru a exprima direct utilizarea mijloacelor de transport, coeficientul de utilizare a unei tone capacitate din parc, iar pe de altă parte pentru calculul volumului total de transport, a ritmului de creștere a transportului de mărfuri în ansamblu și pe feluri de transport. Este deci un indicator „cheie" pentru această activitate deoarece pe baza lui unitățile de transport determină și indicatorii de muncă și salarii, preț de cost, plan financiar, precum și întreaga bază tehnico-materială necesară realizării planului. Dar, tocmai aceste multiple întrebuințări cer o legătură nemijlocită între „parcursul mărfurilor" și eficiența economică.

Această legătură este însă mai puțin evidentă și iată de ce. Unitățile de transport, avînd ca sarcină de bază a activității lor realizarea parcursului mărfurilor, sînt practic stimulate să transporte un volum cît mai mare de mărfuri în tone pe cît mai mulți km. Așa se explică de ce uneori în loc de distanțe cît mai scurte, se aleg în mod nejustificat distanțe mai mari, ocolite, sau se practică transporturile încrucișate. Bunăoară, raportînd volumul de tone/km transportate pe calea ferată în semestrul I 1972 (exploatare) la volumul de tone km tarifare — și care însumează distanțele cele mai scurte dintre punctele de transport, pe care potrivit legiuitorului, se percep de la beneficiari plăți de transport, se obține coeficientul k de 1,102. Aceasta demonstrează că circa 10% din volumul de transport realizat a fost efectuat în plus — exceptînd bineînțeles unele cazuri de forță majoră — ceea ce a determinat o pierdere financiară și materială — uzură de utilaje și de mijloace — pentru calea ferată, iar la întreprinderi o umflare artificială a timpului de transport cu consecințe negative asupra aprovizionării ritmice, pierzîndu-se și mii de ore.

Iată și un alt exemplu. Tot pe semestrul I al acestui an, în planurile operative de transport s-a înregistrat un proces contradictoriu. În trimestrul II, organele de transport pe calea ferată au respins beneficiarilor ca transport nerațional sau din lipsă de capacitate tehnică un volum de mărfuri de transportat de 561,1 mii tone. S-ar părea că situația este în ordine întrucît beneficiarii au solicitat transporturi nefundamentate. Trebuie însă să subliniem că respingerea s-a datorat în principal faptului că cererea de transport pe calea ferată era practic supraaglomerată și ca atare nu a mai fost necesar transportul acestor tone-km pentru realizarea planului. În trimestrul I, cînd practic activitatea pe calea ferată a fost mai puțin intensă, Departamentul Căilor Ferate fiind interesat în realizarea de prestații cît mai multe, a acceptat aproape întreg volumul de transport solicitat, respingînd un volum de mărfuri de numai 85,4 mii tone și nu pentru motivul transporturilor neraționale. Ne întrebăm dacă aceleași întreprinderi și centrale industriale, care în trimestrul II al anului nu au făcut propuneri raționale de volume de transport, au fost mai chibzuite în trimestrul I? De ce, în general, respingerile de propuneri de transport ca fiind neraționale, nu apar atunci cînd calea ferată este mai puțin aglomerată, ci numai în perioadele de vîrf ca și cum s-ar schimba radical de la un trimestru la altul locul geografic al întreprinderilor și al stațiilor de cale ferată?

Iată deci cîteva din neajunsurile pe care le prezintă, din punctul de vedere al creșterii eficienței economice, aplicarea indicatorului „parcursul mărfurilor". Nu pledăm pentru renunțarea la aplicarea — pentru fundamentare — a acestui indicator.

Dar considerăm că în scopul evidențierii mai pregnante a eforturilor depuse de unitățile de transport pentru creșterea randamentului muncii și sporirea eficienței economice, utilizarea ca indicator de plan a „veniturilor din transporturi" ar reprezenta o soluție mai bună. Dacă în sistemul de planificare a transporturilor cu indicatori fizici (tone, tone km) se urmărește îndeosebi realizarea cantitativă a transporturilor, aplicarea indicatorului „venituri în transporturi" face posibilă realizarea în fapt a sarcinii de optimizare a transporturilor unităților transportoare, deoarece, am arătat aceasta, întreprinderile beneficiare, potrivit legiuitorului, achită căii ferate taxa de transport pentru ruta cea mai scurtă și nu pentru cea pe care se efectuează practic transportul, fiind cointeresată nemijlocit în creșterea eficienței economice. Pe de altă parte, utilizarea acestui indicator permite cuprinderea unitară în indicatorii planului de stat a întregii activități de transport, inclusiv a transportului de călători, fluvial și maritim și a transportului aerian de mărfuri, nereflectate în indicatorul exprimat în tone/km. Nu trebuie neglijate nici avantajele oferite de aplicarea aceluiași indicator pentru remunerarea muncii după principiul socialist al cantității și calității muncii. Bunăoară, s-ar înlătura anomalia din transporturile auto unde, șoferii care lucrează pe șantiere, datorită distanței scurte pe care efectuează transporturile, execută — deși munca este mai grea datorită condițiilor specifice șantierelor — un număr mai mic de tone/km comparativ cu acei șoferi care realizează transporturi de mărfuri generale pe distanțe mai lungi.

În Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conferință Națională a partidului se arată că este necesar să se extindă acțiunea de optimizare a transporturilor, să se urmărească cu mai multă exigență folosirea rațională a parcului de vagoane, autovehicule, nave și avioane, îmbunătățirea organizării și desfășurării activității de transport, toate acestea în scopul creșterii substanțiale în următorii ani a productivității muncii în această ramură, a folosirii cu eficiență sporită a capacităților, potrivit nevoilor reale ale economiei naționale. Or, tocmai acestor sarcini calitative ar răspunde, nemijlocit, utilizarea ca indicator de plan a „veniturilor în transporturi". În condițiile în care, pentru activitatea industrială indicatorul producție netă capătă o importanță deosebită, este firesc ca și ramura transporturilor să se ralieze prin toate căile la acest important start spre eficiență crescută și randament sporit.

Dan POPESCU
Paul TEODORU
din C.S.P.

FIȘE

Un articol despre organizarea creditului în România

■ În revista **Kredit und Kapital**, Berlin, 1972, nr. 5, caietul 2, a apărut articolul prof. Ștefan Dumitrescu **Kreditorganisations in der Sozialistischen Republik Rumänien** (Organizarea creditului în Republica Socialistă România).

După un istoric al schimbărilor revoluționare ce s-au petrecut în țara noastră după 23 August 1944, în domeniul politic, economic și financiar, printre care naționalizarea băncii de emisiune și a instituțiilor financiare autorul analizează organizarea sistemului bancar și de credit din țara noastră. Se prezintă rolul, obiectivele, organizarea Băncii Naționale, ale Băncii de Investiții, ale Băncii Române de Comerț Exterior, ale Casei de Economii și Consemnațiuni ș.a.

Politică economică și ideologie

■ Numărul 6 (1972) al publicației STUDIES editată de Institutul de economie din Budapesta conține comunicările prezentate la conferința internațională a economiștilor marxiști desfășurată pe tema „Noi tendințe în gîndirea economică burgheză contemporană" în anul 1970. Între studiile prezentate se remarcă **Political Economy and Ideology** (Economia politică și ideologia) scris de economistul maghiar Geza Ripp. Autorul analizează nuanțat problema raportului dintre știință și ideologie în domeniul economiei politice. El se pronunță, atît împotriva celor ce nu văd nici o deosebire între știință și ideologie cît și a celor ce consideră ideologia drept o piedică în calea cunoașterii științifice. Ideologia marxistă, subliniază el, reflectînd interesele celei mai progresiste clase, nu numai că nu reprezintă o piedică în calea științei, ci dimpotrivă potențează analiza. În contextul acestor idei, Ripp privește influența pe care neopozitivismul și concepția lui K. Popper o au asupra gîndirii economice burgheze contemporane. El remarcă valoarea unor principii metodologice care au dus la îmbunătățiri tehnice substanțiale, dar arată că s-a produs o considerabilă sărăcire a domeniului de preocupări prin ignorarea problemelor omului, eronat considerate, în lumina principiilor neopozitiviste, drept metafizice.

Un optimism neîmpărtășit

■ Semnalam, nu de mult, critica indirect adresată de H. Wallich lui M. Friedman. Economistul din Chicago nu a întîrziat cu răspunsul și publică în NEWSWEEK (24 iulie 1972) **Welcome to th Floating Poud** (Bun venit cursului flotant al lirei) unde salută folosirea pieței pentru determinarea prețului lirei sterline drept un pas spre un sistem monetar internațional solid. În argumentarea sa, autorul pornește de la riscurile speculative comportate de sistemul cursurilor fixe. El arată că o serie de posesori de lire sterline obișnuiesc să le arunce pe piață în speranța că, după menținerea artificială a cursului un timp, va avea loc o devalorizare după care își vor putea recupera lirele la un preț mai mic. Cursurile flotante împiedică acest gen de operații, scrie M.F., căci aruncarea de monedă pe piață atrage scăderea instantanee a prețului aducînd pagube însuși celui ce speculează. Celor care susțin că apelarea la cursurile flotante periclitează acordurile de la Bretton Woods (1947) și Institutul Smithsonian (1971) M. F. le răspunde sec că dacă aceste acorduri au urmărit instaurarea rigidității atunci este bine că sînt amenințate, iar dacă nu au urmărit acest lucru ele nu trebuie să se teamă de cursurile flotante. În concluzie autorul refuză să considere că lira sterlină ar trece printr-o criză. Se pare însă că sînt puțini aceia care împărtășesc optimismul său.

Limite... parțiale

■ Suplimentul economic al cotidianului LE MONDE (1 august, 1972) publică un interviu cu profesorul Forrester de la Massachusetts Institute of Technology, care a participat la elaborarea cunoscutului raport Meadows asupra „limitelor creșterii economice". Intervievatul apără, cu moderație, concluziile raportului în fața criticilor aduse. El admite faptul că au fost ignorate o serie de date importante, dar susține că introducerea lor în calcul nu modifică fondul problemei, ci doar orizontul de timp în care urmează să se resimtă limitele creșterii. Este de remarcat că, spre deosebire de raportul Clubului de la Roma, profesorul Forrester face o netă distincție între problemele țărilor foarte dezvoltate și cele ale țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, el subliniază că ideea încetinirii creșterii sau a ratei de creștere zero nu trebuie să preocupe nicidecum țările în curs de dezvoltare. În mod practic, arată el, în momentul de față doar economia S.U.A. este amenințată de atingerea limitelor creșterii. Profesorul Forrester consideră că instrumentarea politicii preconizate de raportul Meadows nu se poate face decît în condițiile modificării mentalității sociale. De aceea, el recomandă că, în S.U.A., să se desfășoare o activitate de informare asupra pericolelor creșterii necontrolate.

Sfaturile și contradicțiile capitalismului

■ Revista **Fortune** (mai 1972) publică editorialul **The Fallout from the ITT Affair** (Urmările afacerii ITT). În mod puțin obișnuit pentru publicistica americană, editorialul admite că în S.U.A. s-a creat o atmosferă de suspiciune și ostilitate față de activitatea marilor firme. Majoritatea opiniei publice americane, se arată, privește cu îngrijorare agresivitatea de care dau dovadă corporațiile internaționale și conglomeratele. Acestea, se subliniază, au ieșit pregnant la iveală cu prilejul dezvăluirii unor scandaloase activități ale gigantului ITT. Editorialul nu merge însă prea departe cu critica; el pretinde că acesteia nu i se pot reproșa decît „aroganța" și „lipsa de tact" de care a dat dovadă. În continuare, se încearcă desolidarizarea celorlalte întreprinderi mari, chipurile, diferite în comportare, de „rebelul" care printr-o purtare „necalculată" a dăunat intereselor giganților economiei americane. În încheiere, editorialul oferă o listă de sfaturi despre care se pretinde că ar fi de natură să permită marilor întreprinderi să-și urmărească interesele fără a stîrni reacțiile negative ale opiniei publice, dacă, spunem noi, între acestea n-ar exista o contradicție ireconciliabilă.

AMERICA LATINĂ

IMPORTANTE DEPLASĂRI DE GÎNDIRE ȘI ACȚIUNE CU PRIVIRE LA ROLUL FACTORILOR INTERN ȘI EXTERN ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

(Urmare din nr. 33)

Evoluția nefavorabilă a sectorului extern al economiei țărilor Americii Latine și repercusiunile sale negative asupra vieții lor economice, sociale și politice a constituit în ultimii ani o îngrijorare legitimă și o preocupare majoră a economiștilor, experților de la CEPAL și guvernelor acestor țări.

Studiile și analizele pătrunzătoare asupra dezvoltării economice a regiunii în perioada ultimelor două decenii, realizate de unii economiști latino-americani remarcabili, cum sînt Celso Furtado (Brazilia), Oswaldo Sunkel (Chile), Manuel Perez Guerero (Venezuela), Miguel S Vionczek (Mexic), Felipe Herrera (Chile) și alții, evidențiază procesele economice foarte complexe și contradictorii, factorii care au favorizat accentuarea considerabilă a dependenței de exterior, obstacolele determinate de structurile economice, sociale și politice interne și influențele de natură exogenă care se opun unei dezvoltări independente, susținute, capabilă să rezolve problemele foarte dificile pe care le ridică fenomenul de subdezvoltare.

● Marile monopoluri încalcă suveranitatea

MARILE conglomerate nord-americane, profitînd de înlesnirile făcute de statele latino-americane pentru atragerea de capital și acționînd în afara controlului legislației anti-trust din S.U.A., au pătruns puternic în economia acestor țări. În 1967 operau în America Latină 187 de monopoluri internaționale cu sediul în S.U.A. Numărul sucursalelor acestor societăți a crescut de la 606 în 1950, la 1924 în anul 1967. (Vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Numărul total al întreprinderilor americane avînd sucursale în America Latină	1950	1955	1960	1965	1967
	113	143	179	185	187
— sucursale în industria manufacturieră	259	357	612	883	950
— sucursale comerciale	86	119	198	238	233
— sucursale în industria extractivă	38	43	57	54	56
— sucursale diferite	98	116	246	308	338
— sucursale cu activitate necunoscută	125	171	228	325	347
Totalul sucursalelor întreprinderilor americane	606	806	1341	1813	1924

Sursa : Vaupel, J.W. et Joan P. Curhan ; the Making of Multinational Entreprise, Boston, 1969 : Harward University.

Expansiunea foarte rapidă în regiune a acestor filiale a avut drept consecință o penetrație masivă, considerabilă, a capitalului nord-american în aproape toate sferele activității economice și financiare. Totalul investițiilor nord-americane în America Latină era de 20,747 miliarde dolari în anul 1967 dintre care investițiile directe se ridicau la cifra de 10,213 miliarde dolari. Investițiile private erau de 16.172 miliarde dolari [9]).

Deși ponderea Americii Latine în totalul investițiilor directe ale S.U.A. în străinătate a scăzut de la 39% cît era în 1950, la aproximativ 20% în anii 1967—1968, ca urmare a orientării monopolurilor nord-americane spre țările dezvoltate din punct de vedere industrial, această regiune ocupa în 1967, potrivit datelor din sursa menționată, locul trei, cu 10,213 miliarde dolari, după Canada (18,969 miliarde dolari) și Europa occidentală (17,882 miliarde, dintre care 8,405 miliarde dolari în țările Pieței Comune) din totalul de 122,292 miliarde dolari, cît reprezentau investițiile S.U.A. în străinătate în acest an.

Statisticile evidențiază, totodată, apariția unui fenomen nou, caracteristic decadei anilor '60, în orientarea investițiilor nord-americane în economia țărilor latino-americane și anume, **deplasarea lor din sectoarele tradiționale, minier și petrolifer, în domeniul industriei manufacturiere, în special în industriile moderne, care folosesc în mai mare măsură tehnica avansată, precum și în sistemul comercial și bancar.** Într-adevăr, dacă urmărim evoluția investițiilor pe sectoare de producție remarcăm creșterea lor considerabilă în domeniile menționate (vezi tabelul 2).

Tabel nr. 2

Sectoare de producție	1960 milioane dol.	1967 milioane dol.
— industria minieră și metalurgică	1.269	1.649
— industria petroliferă	3.122	3.502
— industria manufacturieră	1.521	3.572
— alte sectoare (comenț, bănci, transport etc.)	2.403	3.198

Sursa : Survey of Current Business, oct. 1968.

Cunoscutul economist mexican, Miguel S. Wionczek, referindu-se la acest fenomen în studiul său intitulat „Creșterea datoriei publice externe și schimbările care au avut loc în investițiile private străine în America Latină", prezentat la Adunarea generală a Consiliului latino-american de științe sociale (Lima-Peru, octombrie 1968), sublinia că „după 1960 s-a putut observa o accelerare a acestui proces în industrie, comerț și în sistemul bancar ; investițiile nord-americane vădesc un dinamism deosebit în sectorul industrial din Argentina, Columbia, Mexic, America Centrală, în domeniul comercial în Brazilia, Venezuela și în sistemul financiar în toate țările Americii Latine". Astfel, dacă în 1964 erau instalate în aceste țări sucursalele a 78 bănci nord-americane, numărul acestora a crescut la 133 în 1967.

Această rapidă și puternică expansiune a avut multiple consecințe negative asupra dezvoltării economice, politice și sociale a țărilor latino-americane. Peste 80% din beneficiile realizate de firmele nord-americane au fost exportate în S.U.A. De altfel, datorită transferărilor în străinătate de către firmele străine a profiturilor și dobînzilor la capitalurile investite, totalul sumelor exportate depășește cu mult fluxul investițiilor directe. Dacă avem în vedere numai perioada 1960—1969, firmele străine au exportat din America Latină, sub formă de profituri și dobînzi, aproximativ 15 miliarde dolari și au reinvestit doar 6 miliarde dolari.

Firmele și întreprinderile străine au ocupat poziții privilegiate tocmai în sectoarele industriale și comerciale legate de politica substituirii importurilor. Astfel, în 1966, peste 35% din exporturile totale și 41% din produsele manufacturate ale țărilor Americii Latine au fost realizate de către filialele societăților americane [10]).

Prin urmare, evoluția recentă a economiei regiunii pune în evidență faptul că fluxul investițiilor de capital, în loc de a favoriza dezvoltarea economică prin creșterea treptată a coeficientului de capitalizare proprie și îmbunătățirea situației balanței de plăți, a determinat o descapitalizare treptată a țărilor din acest continent.

Fenomenul se explică, între altele, prin faptul că mijloacele financiare externe nu s-au acordat în condiții care să țină seama de interesul reciproc al partenerilor, iar țările primitoare n-au adoptat măsuri eficiente pe plan intern pentru promovarea unei politici de intensă mobilizare a resurselor naționale, de folosire a mijloacelor externe pentru sporirea în formă progresivă a investițiilor cu resurse financiare proprii și nu s-a exercitat un control riguros din partea statului asupra repatrierii capitalurilor străine investite și a transferurilor beneficiilor realizate.

Fiind interesate în atragerea de capital străin pentru punerea în valoare a bogatelor lor resurse naturale, țările Americii Latine au acordat aproape întotdeauna facilități excepționale firmelor și întreprinderilor străine. În mod paradoxal în decada anilor '50 au fost acordate (doar în unele cazuri) o serie de facilități mai mari decît cele acordate firmelor și întreprinderilor naționale. Astfel, prin instrucțiunile nr. 113 emise de Superintendența Monedei și Creditului din Brazilia în anul 1953, s-a stabilit un regim care în practică făcea dovada unei discriminări în favoarea firmelor străine instalate în țară, față de întreprinderile naționale, acordîndu-le primelor o taxă de schimb avantajoasă pentru importul de echipamente. Aceste măsuri au accentuat și mai mult în cazul Braziliei tendințele ce s-au manifestat în ultimul deceniu în toate țările latino-americane, în care acționează filialele marilor conglomerate internaționale : de slăbire treptată a firmelor naționale care nu fac față puternicei concurențe, de slăbire a sectorului de stat în economie, **de reducere a capacității guvernelor de a controla activitatea economică — creînd o nouă formă de dependență — la nivelul deciziilor economice.**

Deși nu s-a făcut încă un studiu exhaustiv și aprofundat asupra consecințelor penetrației masive din ultimii ani în economia țărilor Americii Latine a acestor mari conglomerate [11]), din procesele economice pe care acestea le dezvoltă în prezent în economia regiunii se evidențiază pregnant tendința de a leza independența și suveranitatea acestor țări, nu numai pe plan economic, ci și politic, în cazul în care nu vor fi adoptate măsuri energice pentru a le determina la o cooperare, pe baza principiului avantajului reciproc, care să slujească interesele naționale ale popoarelor din continentul latino-american. Cunoscutul economist brazilian Celso Furtado, analizînd aceste fenomene într-un studiu publicat recent [12]), sublinia că „marile întreprinderi nord-americane care operează în America Latină se transformă în mod necesar într-o superputere în fiecare țară din regiune. Întrucît lor le revine o mare parte din deciziile fundamentale privind alocarea de investiții, localizarea activităților economice, orientarea tehnologiei, finanțarea cercetării și gradul de utilizare a economiilor regionale, este evident că centrele de decizie reprezentate de statele naționale actuale nu vor avea de jucat decît un rol din ce în ce mai secundar".

● Declarația de la Vina del Mar: creșterea economică și progresul social sînt responsabilitatea popoarelor

PERSPECTIVA unei asemenea evoluții nu putea să nu determine la specialiștii și economiștii latino-americani un nou curent de gîndire, ce depășește analizele pur economice, tehniciste, asupra dezvoltării, abordînd problemele dificile cu care se confruntă aceste țări într-o optică nouă, mobilizatoare, de natură să sublinieze rolul decisiv al factorilor politici interni, necesitatea fixării unor obiective clare în politica economică și adoptarea de măsuri energice la nivel guvernamental, capabile să asigure mobilizarea resurselor materiale și umane proprii pentru accelerarea ritmului de dezvoltare economică. „Dezvoltarea, în condițiile actuale prin care trece America Latină, nu se va putea face fără cooperarea maselor largi și participarea activă a importantelor sectoare ale populației. De aceea, sarcinile cele mai delicate nu sînt de caracter tehnic, ci politic. O bogată activitate politică va trebui să fie dusă la capăt, care nu va fi posibilă decît cu sprijinul centrelor naționale ale puterii politice". ...„orice măsură vizînd a slăbi statele latino-americane ca centre politice capabile să interpreteze aspirațiile naționale și de a uni populația în jurul unor idei comune, va avea ca rezultat limitarea posibilităților de dezvoltare a regiunii" [13]).

Nicolae TURTUREA

(Va urma)

9) Sursa : Survey of Current Business, oct. 1968.

10) O. Sunkel, „Integration capitaliste transnationale, et desintegration nationale en Amerique Latine" publicat in „Politique etrangère" 6/1970, pag. 680.

11) CEPAL elaborează în prezent un studiu intitulat „Influența întreprinderilor internaționale asupra dezvoltării în America Latină".

12) CELSO FURTADO, „Les Etats Unis et le sous-développement de l'Amérique Latine", Edit. CALMANN-Lévy, Paris, 1970, pag. 52.

13) C. Furtado — Op. cit. pag. 54.

REPERE

● **În decembrie** trecut, atunci cînd yenul a fost revalorizat cu 16,8% economia japoneză a atins cel mai scăzut nivel de activitate, dar în 1972 a început o reînviorare, se arată în „Cartea Albă" despre economia japoneză publicată de guvern. Documentul atrage atenția că situația monetară internațională rămîne tulbure și că Japonia trebuie să acorde prioritate menținerii expansiunii sale, echilibrării balanței de plăți și stabilizării prețurilor. Documentarul adaugă că Japonia trebuie să consacre o parte mai mare din resursele sale progresului social.

● **La 29 august** va începe la Geneva Conferința Națiunilor Unite pentru cacao. Obiectivul este de a se ajunge la un acord internațional pentru această materie de bază. Vor fi reprezentate 20 de țări: Belgia, Brazilia, Camerunul Coasta de Fildeș, Ecuadorul, Elveția, Franța, Ghana, Italia, Japonia, Mexicul, Marea Britanie, Nigeria, Olanda, Republica Dominicană, R.F.G., Suedia, Statele Unite, Uniunea Sovietică și Venezuela.

● **La 31 august** au început la Haway convorbiri americano-japoneze cu privire la comerțul dintre cele două țări. Statele Unite urmăresc să reducă importul japonez de la actualul nivel de circa 3 miliarde dolari anual la numai 1 miliard de dolari.

● **În ultima vreme** colaborarea științifică polono-franceză a cunoscut o continuă dezvoltare, relatează agenția PAP. Astfel, în urma acordului pe anii 1972—1973 încheiat între Academia poloneză de științe și Centrul național de cercetări științifice al Franței, specialiștii celor două țări vor colabora în studierea unui număr de peste 30 de teme de primă importanță, dintre care 10 au fost stabilite ca prioritare din punct de vedere al intereselor economice și tehnice ale părților. Colaborarea cuprinde de asemenea problema poluării chimice a mărilor, protecția atmosferei de gaze industriale, biofizica și automatica.

● **Raportul TUC** pentru Congresul național al sindicatelor britanice, care se deschide la 4 septembrie la Brighton susține că obiectivul principal al guvernului conservator, după aderarea Marii Britanii la Piața Comună, trebuie să fie negocierea unei reduceri a contribuției britanice la bugetul CEE. Reafirmînd dezaprobarea față de condițiile de aderare acceptate de guvernul Heath, documentul subliniază că participarea Angliei la bugetul comunitar va impune o sarcină suplimentară balanței naționale de plăți în valoare de cel puțin 500 milioane de lire sterline anual și că acest lucru va duce la o încetinire a dezvoltării industriale a țării.

● **În prezent** se poartă negocieri între statele producătoare de petrol din zona Golfului Persic și companiile occidentale care acționează în această regiune. Statele producătoare solicită o participare inițială de minimum 20% din acțiunile companiilor urmînd ca în perspectivă aceasta să ajungă la 51%.

DIN PRESA ȚĂRILOR SOCIALISTE

PROGNOZAREA PE TERMEN LUNG

PROBLEMELE aplicării concrete a metodelor de prognoză, îndeosebi a prognozei de lungă durată, preocupă tot mai mult cadrele de specialitate din țările socialiste, atît la nivelul economiei, cît și al unor ramuri sau sectoare de activitate. Ele sînt tot mai larg dezbătute în presa de specialitate, ținînd seama de sarcinile creșterii rolului conducerii previzionale a activității economice. În cele ce urmează redăm unele dintre opiniile exprimate.

NECESITATEA unor prognoze pe termen lung (pe perioada următorilor 25—30 ani) pentru dezvoltarea economiei U.R.S.S. și a ramurilor care o alcătuiesc este determinată în primul rînd de dezvoltarea accelerată a forțelor de producție, în special de particularitățile revoluției tehnico-științifice, iar în al doilea rînd — de faptul că o astfel de prognoză are tot mai mult caracterul de stadiu premergător planului. După părerea expusă de acad. L. Melentiev, I. Kononov și A. Makarov în revista sovietică **Voprosi Ekonomiki** (nr. 1/1971), prognozele pe termen lung își propun, îndeosebi, să evidențieze: a) cele mai progresiste tendințe social-economice de dezvoltare a societății și măsurile pentru realizarea lor cît mai rapidă, precum și principalele sarcini care trebuie puse în fața economiei țării în perioada de prognoză; b) problemele-cheie ale progresului tehnico-științific, care determină în măsură hotărîtoare dezvoltarea economiei țării pe termen lung; c) cerințele de perspectivă față de principalele resurse de materii prime și materiale, necesare pentru dezvoltarea progresivă pe termen lung a economiei, precum și cele mai eficiente mijloace și metode de satisfacere a acestor cerințe.

Cu alte cuvinte, **principalul scop al prognozelor pe termen lung constă în crearea premiselor pentru rezolvarea problemelor fundamentale ale dezvoltării societății, planificarea fundamentată a dezvoltării științei și rezolvarea la timp a principalelor probleme ale progresului tehnic.**

Metodologia prognozării pe termen lung depinde, în mare măsură, de concepția asupra dezvoltării societății omenești și a forțelor sale de producție. Astfel, putem distinge **trei metodologii diferite**. Una dintre ele se bazează pe concepția negării existenței unor legi obiective ale dezvoltării naturii și societății, respectiv pe primatul caracterului întîmplător al dezvoltării respective. În asemenea condiții, singura metodologie posibilă de elaborare a prognozelor pe termen lung este prevederea pasivă a celor mai verosimile procese de dezvoltare a economiei.

O altă metodologie pornește de la premisa posibilității de a prevedea aproape univoc dezvoltarea economiei țării și a ramurilor constitutive pe următorii 25—30 ani, cu o precizie care permite chiar optimizarea acestei dezvoltări conform criteriilor economice adoptate în prezent. Altfel spus, se recunoaște că ar fi realizabil și rațional să se întocmească un plan de dezvoltare a economiei pe 25—30 de ani, cu precizia posibilă și cu metodele admisibile la elaborarea planurilor pe următorii 10—15 ani. O asemenea metodologie neagă de fapt existența întîmplării ca o categorie obiectivă în studierea legăturilor cauzale din dezvoltarea societății.

Cea de a treia metodologie este fundamentată pe concepția — împărtășită și de autorii articolului — care pornește de la existența unor legi obiective ale dezvoltării societății și a forțelor sale de producție, legi ce se manifestă ca tendințe progresiste, obiective și necesare, condiționate cauzal, ale dezvoltării considerate. Însă, manifestarea acestor tendințe obiective poate fi accelerată sau frînată sub influența a numeroase legături (evenimente) complexe, cu caracter întîmplător-cauzal, în special în domeniul interacțiunii formațiunilor materiale și în interiorul acestora.

Adoptînd acest ultim punct de vedere, autorii consideră că cea mai importantă sarcină a prognozării pe termen lung constă în evidențierea forței probabile de manifestare a tendințelor obiective ale dezvoltării societății și a bazei sale tehnice, precum și a interdependenței complexe în manifestarea acestor tendințe care reflectă acțiunea legilor obiective de dezvoltare a societății și forțelor sale de producție.

La formularea sarcinilor prognozării pe termen lung a dezvoltării economiei naționale în ansamblu — inclusiv a energeticii de care se ocupă autorii — este necesar să se folosească o abordare ierarhică originală, ceea ce ar permite să se aprecieze logic forța diferitelor legături între fenomenele studiate și să se evite pericolul aplicării acelorași metode în rezolvarea unor sarcini situate practic pe planuri diferite. **Nivelul superior al acestei ierarhii îl constituie formularea problemelor sociologice cardinale, care apar în societatea noastră, și determinarea orientărilor principiale în dezvoltarea economiei**, care contribuie la afirmarea tendințelor sociale progresiste. Drept al **doilea nivel al ierarhiei sarcinilor poate fi considerată stabilirea problemelor fundamentale ale dezvoltării economiei naționale**, din care rezultă îndeosebi necesarul diferitelor tipuri de energie și combustibil. **Al treilea nivel ierarhic** (aplicat la domeniul energeticii) **se referă la prognozarea volumului producției principalelor resurse energetice și a tipurilor de energie transformată, care trebuie să fie strîns** legată de prognozele geologice privind rezervele naturale ale principalelor resurse energetice. La cel **de al patrulea nivel ierarhic pot fi încadrate prognozele de creare a tehnicii principial noi**, menită să asigure premisele materiale pentru progresul tehnico-științific în țară. **Al cincilea nivel** — rezultativ — al ierarhiei definește sarcinile concrete **(inclusiv orientările în dezvoltarea științei și componența problemelor cardinale ale progresului tehnico-științific), care trebuie rezolvate în cincinalul următor, în scopul traducerii în viață a celor mai progresiste tendințe pe termen lung ale dezvoltării economiei naționale.**

Alegerea variantelor inițiale, analizate, care caracterizează forța probabilă de manifestare a tendințelor obiective de dezvoltare a energeticii, constituie etapa principală și complicată a prognozei pe termen lung. De aceea, pentru această alegere, autorii recomandă utilizarea următorului procedeu metodologic.

La început se alcătuiește prognoza schematică pe termen lung pentru una din cele mai probabile variante ale principalelor tendințe obiective ale dezvoltării întregii economii naționale, precum și a energeticii. Această variantă servește drept bază cantitativă pentru aprecierea științifică a tendințelor susmenționate care influențează progresul tehnico-științific în energetică pe perioada următorilor 25—30 ani.

După ce variantele (ipotezele) inițiale ale dezvoltării pe termen lung a energeticii — variante, care se deosebesc prin soluțiile verosimile, cantitative și calitative, ale problemelor ce influențează asupra tendințelor obiective ale dezvoltării energeticii U.R.S.S., pînă la sfîrșitul secolului — au fost formulate, începe cea de a doua etapă a prognozării pe termen lung. Ea constă în calculul complex al dezvoltării nivelului general și structurii consumului de energie, în determinarea căilor de satisfacere a acestor necesități, în rezolvarea problemelor nodale ale progresului tehnico-științific, care rezultă din proporțiile optimale ale dezvoltării energeticii ș. economiei naționale, în ansamblu, și care corespund cu condițiile inițiale, adoptate pentru fiecare din variantele examinate.

PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA muncii de prognoză este necesar să se studieze permanent experiența acumulată, care să fie generalizată teoretic — arată Günter Feldman și Roland Poller, în revista **Wirtschafts Wissenschaft** (nr. 9/1971) care apare în R.D.G. Un scop important al acestor generalizări constă în a cerceta în ce măsură prognozele elaborate fac cu putință deducerea unor decizii strategice privind înfăptuirea procesului de reproducție al economiei naționale. Reiese de aici — apreciază autorii — că următoarele probleme sînt încă nesatisfăcător realizate: fundamentarea obiectivelor de lungă durată ale dezvoltării științifico-tehnice, prin compararea cu nivelul științifico-tehnic probabil în viitor; stabilirea consecințelor pe care le au unele tendințe de dezvoltare științifico-tehnică asupra realizării țelurilor societății socialiste; elaborarea raporturilor decisive de corelare între prognozele complexelor de structuri ale economiei naționale; evaluarea, pe economia națională, a țelurilor dezvoltării științifico-tehnice și aprecierea posibilităților de utilizare a unor principii de funcționare și soluții noi; elaborarea de variante-alternativă și caracterizarea lor calitativă și cantitativă; etc.

În soluționarea acestor probleme, elaborării de variante îi revine o deosebită importanță.

În final, după efectuarea calculelor corespunzătoare și analizarea rezultatelor obținute pentru diferitele variante inițiale, **pot fi evidențiate acele probleme esențiale ale progresului tehnico-științific și acele diapazoane necesare ale termenelor calendaristice pentru rezolvarea lor, care se regăsesc la fel în toate sau în aproape toate variantele examinate.**

Tipurile de variante ale dezvoltării, incluse în prognoză, pot fi delimitate după diverse criterii. Corespunzător, trebuie făcută deosebirea între: a) variante caracterizate prin precizia evaluărilor prognostice, care determină limita superioară sau inferioară a dezvoltării posibile, cum sînt variantele ce pornesc de la condiții, în esență neinfluențabile (de pildă, existența sau lipsa unor anumite materii prime); b) variante care reprezintă o veritabilă alternativă de acțiune pentru dezvoltarea procesului de reproducție al economiei naționale sau al unor sectoare ale acesteia.

În ce privește conținutul variantelor, trebuie făcută deosebirea între **variante care inițial își propun țeluri diferite în dezvoltarea obiectului de prognoză, în perioada de prognozare (variante ale structurii-scop), și variante îndreptate spre același obiectiv, dar care prezintă deosebiri în ce privește măsurile și mijloacele, precum și căile de urmat (variante de realizare).**

Variante ale structurii-scop sînt considerate îndeosebi: cele privind dezvoltarea necesităților; cele privind structura produsului final al economiei naționale, respectiv structura grupelor de produse, a fondului de consum al economiei naționale, iar într-o anumită privință, și cele privind dezvoltarea structurii producției însăși.

Dintre variantele de realizare fac parte, în primul rînd, variantele dezvoltării tehnologiilor de producție (aici noțiunea de „tehnologie de producție" trebuie înțeleasă într-un sens larg). Ele cuprind atît trepte de tehnicizare a mijloacelor de producție (de pildă, producție mecanizată, prelucrare automatizată a informațiilor), cît și tehnologii de producție caracterizate prin folosirea unor materii prime și materiale diferite.

Variantele tehnologiei de producție se deosebesc, între altele, în ceea ce privește efectele asupra productivității muncii, consumului de materiale, eficienței utilizării fondurilor și valorificării resurselor materiale.

În procesul muncii permanente de prognoză, determinarea metodică a posibilităților alternative de dezvoltare este cu putință mai ales pe două căi: prin analiza dinamicii procesului de reproducție al economiei naționale, pornindu-se de la dezvoltarea necesităților sociale și, îndeosebi, a contradicțiilor interne ce apar în acest proces (care trebuie rezolvate prin folosirea de noi soluții de principiu); prin cercetarea posibilităților oferite de direcțiile principale de dezvoltare a progresului științifico-tehnic, pentru modificarea structurii procesului de reproducție și ridicarea eficienței acestuia.

Ca exemple ale unor asemenea situații alternative, din care rezultă variante, autorii menționează o serie de procese de substituire declanșate de dezvoltarea științifico-tehnică, cum sînt:

— dezvoltarea materialelor plastice într-o materie primă principală a economiei naționale, care înlocuiește tot mai mult metalele și alte materii prime tradiționale (concomitent cu îmbunătățirea ce se conturează, ca rezultat al cercetărilor metalurgice, în privința însușirilor fizice ale materiei prime metalice);

— modificarea corelației dintre combustibilii solizi, lichizi și gazoși în calitate de purtători de energie primară, precum și trecerea la utilizarea energiei nucleare;

— trecerea de la construcția compactă la construcția cu metale ușoare, în importante domenii ale construcțiilor industriale.

O metodă esențială a prognozei pentru elaborarea de variante alternative constă în cercetarea unui complex cu ajutorul studiului morfologic al structurii. Esența acestei metode constă în a determina mai întîi toate posibilitățile principiale în vederea soluționării unei anumite probleme, respectiv în vederea realizării unui scop, prin analiza relațiilor reciproce dintre elementele decisive ale complexului dat.

OCUPÎNDU-SE de problemele elaborării prognozelor în cadrul întreprinderilor economice sau al ramurilor, Otakar Béčvár evidențiază — în revista cehoslovacă **Planované hospodárstvi** (nr. 6/1971) — că în elaborarea prognozelor pe termen mediu și lung, care este dominantă la nivelul direcțiilor generale, cel mai frecvent se utilizează metode bazate pe previziuni specializate, coeficienți de creștere, proiecția curbelor (a celor simple), analize de corelare și regresie (cele simple), comparații internaționale.

Utilizarea metodelor matematice mai complicate pătrunde mai greu în practică, avînd de cele mai multe ori doar un caracter experimental. Rezultate satisfăcătoare — menționează autorul — oferă modelele econometrice, care cuprind două părți fundamentale — modele formale, rezultate din parametrii retrospectivi, și procedee neformale, care se bazează pe premisele accesibile cu caracter de perspectivă. Apare rațională experimentarea modelelor de ramură la nivelul direcțiilor generale, în sensul că se schimbă parametrii și informațiile de intrare. Se simulează deci diferite condiții probabile și se urmărește influența acestor schimbări.

La prognozele de ramură nu se pot trece cu vederea unele principii cu valabilitate mai generală, și anume: din datele de prognoză ar trebui să se excludă treptat și sistematic elementele subiective; apare ca indispensabilă premisa utilizării tehnicii prognozelor simultane, prin care se înțelege utilizarea concomitentă și independentă a diferitelor metode și procedee pentru soluționarea acelorași probleme; pe lîngă nivelul probabil al cererii, previziunea urmează să includă amplitudinea abaterilor de la media pe care se scontează (reprezentarea dispersării cererii probabile) și datele privind variantele pentru care este valabilă; pentru organizarea studiului cererii adesea apare util să se elaboreze diferite diagrame sau grafice în rețea prin metoda drumului critic.

Elaborarea prognozelor cererii pentru unitățile economice de producție reclamă un volum mare de informații, a căror prelucrare și categorisire este de neconceput fără ajutorul tehnicii de calcul. În acest scop calculatoarele pot fi folosite pentru cunoașterea exactă a situației; în previziunea pe baza dinamicii dezvoltării din trecut; pentru calculul rapid al efectelor diferitelor variante; în crearea de modele simulate; etc. La aprecierea posibilității aplicării sistemelor de calcul în cadrul elaborării de prognoze, a avantajelor pe care le aduc calculatoarele în acest domeniu este bine, însă — notează autorul — să se țină seama de zicala „dezordinea nu poate fi automatizată".

Prognozele elaborate la nivelul direcțiilor generale urmează să servească drept bază pentru a determina desfacerea generală probabilă (ca sortiment, cantitate, calitate), inclusiv volumul exportului; evoluția probabilă a prețurilor; nivelul probabil al beneficiului; principalele poziții ale balanței; premisele care condiționează reproducția în domeniul respectiv.

După compararea creșterii resurselor și nevoilor, serviciul însărcinat (în cadrul direcției generale) cu elaborarea prognozelor ajunge la formularea perspectivei, care trebuie să răspundă la următoarele probleme: dacă cererea va putea fi acoperită în perspectivă cu posibilitățile de producție ale actualelor capacități, eventual prin dezvoltarea lor accesibilă; în ce interval de timp se va ajunge la echilibrarea între cerere și resurse; care va fi aportul unităților economice de producție.

Unul din domeniile pe care le vizează elaborarea de prognoze la nivelul unităților economice de producție este și **alegerea unei variante de program de producție corespunzătoare atît din punctul de vedere al acoperirii nevoilor economiei naționale, cît și al prosperității unității economice de producție respective. Scopul urmărit este crearea unui astfel de profil al producției, care să reziste șocurilor provocate de modificarea neprevăzută a cererii.**

„ROMÂNIA '72"
INTERES FAȚĂ DE EXPONATELE ROMÂNEȘTI

„ROMÂNIA—72" — este titlul unei corespondențe din Kiev, publicată în „Ekonomiceskaia Gazeta" nr. 35/1972, sub semnătura lui I. Batov, prilejuită de găzduirea în capitala R.S.S. Ucrainene, a uneia din cele mai mari manifestări comerciale — economice ale anului 1972, organizată de Camera de Comerț a României peste hotare. Referindu-se la ramura construcțiilor de mașini — care „a devenit una din ramurile de frunte ale industriei României" revista amintește că în anul 1971, producția acestei ramuri a crescut cu 15,8%. Pînă la sfîrșitul cincinalului, două treimi din volumul acestei producții o vor constitui mașinile și utilajele noi și cele perfecționate. Ponderea lor în exportul general al țării va reprezenta 29% în 1975. Chimiștii români își exportă produsele în 80 de țări ale lumii. Din totalul exportului produselor chimice 44% revin țărilor socialiste.

Revista subliniază interesul manifestat de vizitatori față de exponatele de prelucrarea lemnului și materialelor de construcții, față de mărfurile de consum popular. În comerțul exterior al României — menționează corespondența, U.R.S.S. ocupă un loc central, între cele două țări fiind create relații economice trainice.

mondorama

CALE LUNGĂ SPRE EGALITATE ?

UN RAPORT publicat recent în Anglia oferă o imagine sintetică despre discriminarea ce persistă în retribuția femeilor, față de aceea a bărbaților. Raportul (Equal Pay, First Report by the Office of Manpower Economics, 1972) arată că din cei 22 milioane salariați pe care îi are Anglia, 38% sînt femei. Cîștigurile lor reprezintă însă numai 20% din cîștigurile totale ale salariaților. Retribuția este în general de jumătate din aceea a bărbaților. Femeile sînt concentrate în industriile mai prost retribuite, ca aceea alimentară, a textilelor sau confecțiilor. Numai un sfert din femei lucrează în munci calificate, față de jumătate din numărul bărbaților. Femeile reprezintă numai 8% din numărul avocaților, 4% din acela al arhitecților, 0,5% din acela al inginerilor.

În 1970 a fost adoptată „Legea pentru retribuția egală“ care urmărește să elimine inegalitatea din acest domeniu între bărbați și femei pînă în 1975. De pe acum însă, după cum arată chiar studiul amintit, patronii își iau măsuri pentru a evita prevederile legale. În numeroase firme are loc o reclasificare a muncii salariaților astfel încît să nu reiasă că bărbații și femeile ar efectua munci similare și deci problema retribuției egale la muncă egală să nu se pună.

Inegalitatea retribuției nu este proprie numai Angliei. Graficul alăturat înfățișează cîștigul orar mediu al femeilor în industria prelucrătoare, (pentru muncitorii manuali, ca procent din cîștigul bărbaților) în 1971, în mai multe țări vest-europene.

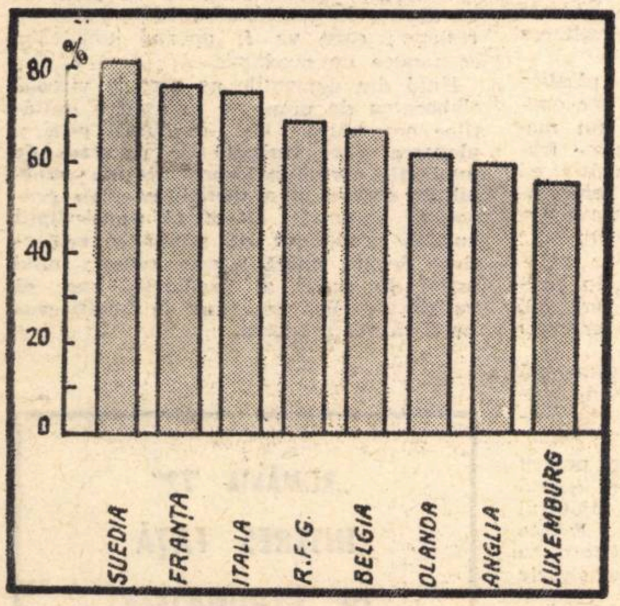

EXTINDEREA PRODUCȚIEI BUNURILOR DE CONSUM ÎN ALBANIA

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ în Albania s-a dovedit un factor dinamizator al celorlalte ramuri economice, actualul nivel al producției bunurilor de consum fiind un exemplu elocvent în acest sens. În prezent, 3/4 din întreaga gamă de produse de larg consum, achiziționate de populație din rețeaua comercială, sînt de fabricație internă. Industria bunurilor de consum a fost dotată cu noi capacități : o fabrică de articole metalice la Gjirokastra, uzinele de produse electrotehnice și electromecanice din Tirana. Numeroase secții, construite anterior, au fost extinse și modernizate, ceea ce a permis ca la produsele de folosință îndelungată să se dubleze producția în perioada 1966—1970. O atenție deosebită se acordă în prezent construirii de noi linii tehnologice pentru producția de televizoare, aparate de radio, frigidere, mașini de spălat. Un rol de seamă în stimularea producției de bunuri de consum în viitor revine Institutului de studii și proiecte pentru construcții de mașini, înființat recent la Tirana ; la rîndul lor, birourile tehnologice din marile unități industriale sînt chemate să aducă soluții noi în direcția specializării și diversificării produselor.

NOUĂ DESCOPERIRE DE PETROL ÎN MAREA NORDULUI

ÎN LUNA august consorțiumul format din Royal Dutch-Shell și Standard Oil din New Jersey a confirmat descoperirea unui nou zăcămînt de petrol în Marea Nordului, la Brent. Se estimează că rezervele acestui nou cîmp petrolier ar putea fi de 150 milioane tone, iar producția va ajunge la 15 milioane tone anual.

Brent este al patrulea zăcămînt din Marea Nordului a cărui exploatare a fost hotărîtă. Ekofisk, în zona norvegiană a mării produce de pe acum 2 milioane tone petrol pe an și se prevede că în 1973 producția va ajunge la 7 milioane tone, și la 22 milioane tone în 1976, la care se vor adăuga 12 miliarde de m.c. de gaz metan. Exploatarea zăcămintelor de la Brent se anunță deosebit de dificilă. Această parte a Mării Nordului cunoaște furtuni frecvente. Vîntul atinge uneori o viteză de 160 km. pe oră iar valurile ajung la o înălțime de 30 m. Se prevede că zăcămintele vor începe să fie exploatate în 1975 sau 1976.

Zăcăminte în M. Nordului	Societăți concesionare	Rezerve recup. (mil. t.)	Producția prevăzută (mil. t.)
Ekofisk	Phillips, Petrofina, ENI, Consortium français, Norsk Hydro	250	22+12 miliarde mc. gaz metan
Forties	British Petroleum + o mică participare Shell Esso	250	20
AUK BRENT	Royal Dutch-Shell Standard Oil of New Jersey (Schell-Esso)	100—150 130	22 15
Frigg	Consortium français, Norsk Hydro	necunoscut	10 miliarde de m.c. gaz metan

CONCURENȚĂ AUTOMOBILISTICĂ

ÎN CONCURENȚA care se desfășoară între cele trei mari firme din industria automobilului din Statele Unite — General Motors, Ford și Chrysler, General Motors își menține supremația. Datele pe ultimii cinci ani arată că în 1967 producția sa a reprezentat 54% din aceea a celor trei firme luate laolaltă, iar în 1971, 55%. Pentru a se menține în frunte a fost necesară o sporire a vînzărilor cu 20%. Vînzările firmei Ford au avansat și mai rapid în cei 5 ani amintiți, cu 34% (28% din producția celor trei în 1967 și 31% în 1971). Acest avans a avut loc în dauna lui Chrysler, a cărui parte în producția de automobile respectivă a scăzut de la 17% în 1967 la 15% în 1971. Printre mijloacele folosite de General Motors a fost reducerea numărului de modele de la 140 la 130, o mai mare standardizare a pieselor, prelungirea intervalului la care se aduc modificări modelelor existente, utilizarea de materiale mai ieftine, ca de exemplu oțelul din import. Pentru anii viitori General Motors își propune să treacă la producția în serie a unor miniautomobile care să concureze Volkswagen-ul și să lanseze un vehicul de tip nou, proiectat special pentru piețele țărilor în curs de dezvoltare, unde va fi și construit.

CIBERNETICA ÎN CONSTRUCȚII

ÎN DECURSUL celor șapte ani de existență Institutul de cibernetică în domeniul construcțiilor din Bulgaria a elaborat 130 de programe privind prelucrarea datelor pe principalele probleme ale construcțiilor. În această muncă sînt antrenați peste 250 de cercetători științifici și se utilizează două calculatoare electronice.

Institutul are sarcina de a elabora două sisteme pe plan național : sistemul de automatizare a proiectării și sistemul automatizat de conducere a activității în domeniul construcțiilor. Se prevede ca acesta din urmă să cuprindă următoarele subsisteme : planificarea anuală a activității organizațiilor de construcții, aprovizionarea tehnico-materială ; mecanizarea și transportul ; proiectarea podurilor și barajelor, a turnurilor de televiziune, a blocurilor de locuințe și a clădirilor cu destinație socială. Pînă în prezent sistemul a inclus 40% din totalul obiectivelor construite în țară.

VOR DISPARE DEȘERTURILE ?

UN DISPOZITIV care se experimentează acum în Japonia ar putea duce la dispariția deșerturilor. „Mașina pentru fertilizarea solurilor“ a fost proiectată de Asociația japoneză pentru utilizarea deșerturilor, creată în 1971 cu sprijinul Ministerului Comerțului Exterior și al Industriei. Proiectanții au pornit de la ideea că pentru a reține apa provenită din ploi este necesar să se plaseze un strat de gudron la aproximativ 1 metru adîncime sub sol. Mașina respectivă, care a fost încercată pe 1 ha de deșert, plasează un strat de 3 mm de gudron la o adîncime de 60—90 cm sub pămînt, avansînd cu 1 m pe secundă, pe o lățime de 3 m.

În același timp diferite universități din Japonia studiază cultivarea unor soiuri de plante pe terenuri nisipoase precum și posibilitatea irigației cu apă sărată. Aceste experiențe vor fi reluate la ferme pilot din diferite țări în curs de dezvoltare cu ajutorul PNUD și al BIRD.

Utilizarea noii tehnologii ar putea rezolva problema foametei în numeroase regiuni din Africa și Asia unde deșerturile reprezintă un sfert din suprafața totală a terenurilor.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

EVOLUȚIA MIȘCĂRII GREVISTE ÎN S.U.A.

GREVELE, una din formele larg utilizate de clasa muncitoare, de oamenii muncii din lumea capitalistă pentru susținerea revendicărilor lor, cunosc o evoluție diferită (ca număr de greve și participanți) de la o perioadă la alta, și de la o țară la alta, marcînd momente ale ascuțirii contradicțiilor în sînul orînduirii capitaliste, ale agravării confruntărilor dintre muncă și capital.

Datele din tabelul alăturat, referitoare la evoluția mișcării greviste din S.U.A. în perioada postbelică, sînt suficient de ilustrative, ținînd seama de faptul că este vorba de cea mai dezvoltată țară capitalistă.

Se constată că, în ultimii ani numărul grevelor a crescut cu circa 70% (în 1969 față de 1963), iar numărul total al greviștilor — de 3,5 ori (în 1970, comparativ cu 1963), ajungînd la 3 300 000 persoane. Ceea ce a făcut ca, în ultima perioadă, ponderea greviștilor în totalul salariaților să nu scadă sub 3%, fiind de circa 5% în 1970.

Printre categoriile de oameni ai muncii, care recurg mai frecvent și mai masiv la greve în S.U.A. se numără lucrătorii din sectorul construcțiilor, docherii, muncitorii din industria siderurgică ș.a. De menționat, totodată, că printre cauzele declanșării grevelor apar pe primul loc nivelul salariilor (aflate continuu sub presiunea creșterii inflaționiste a prețurilor) și condițiile de muncă (ca reflex al intensificării permanente a muncii, al creșterii numărului de accidente în producție etc.). Acestor două motive li s-au datorat patru cincimi din numărul total al grevelor declarate în cursul anului 1970, față de mai puțin de două treimi în anul 1946.

Anul	Numărul grevelor	Durata medie a grevei (zile lucrătoare)	Efectivul total al greviștilor	
			mii persoane	ponderea în totalul salariaților (%)
1950	4843	19,2	2410	5,1
1955	4320	18,5	2650	5,2
1960	3333	23,4	1320	2,4
1965	3963	25,0	1550	2,5
1966	4405	22,2	1960	3,0
1967	4595	22,8	2870	4,3
1968	5045	24,5	2649	3,8
1969	5700	22,5	2481	3,5
1970	5600	...	3300	...

Sursa : B.I.T., Revue internationale du Travail, iunie 1972.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 36 (471)
vineri 8 SEPTEMBRIE 1972
* 20 PAGINI 2 LEI

36

RAȚIONALITATE ȘI EFICIENȚĂ în utilizarea materiilor prime

ANUL X **viața economică**

ȘUMARUL

numărului 36 din 8 septembrie 1972

3
— În întîmpinarea celei de a XXV-a aniversări a Republicii.
• Continuînd întrecerea socialistă, oamenii muncii înfăptuiesc cu succes angajamentele asumate.
• Eficiența economică în industria cocsochimică
de ing. **I. Barbu,** Institutul de cercetări metalurgice.

4
— **Cîteva rezultate și concluzii după închiderea Tîrgului de mostre de bunuri** de consum. Contracte perfectate și altele nedefinitivate...
de **Mircea Postelnicu, Al. Deteșan**

5
— În dezbatere: Proiectul legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României. Semnează: prof. univ. dr. **Gheorghe Crețoiu; Carol Bora,** Consiliul popular al județului Dolj.

6
— În dezbatere: Proiectul legii finanțelor Semnează: **Gheorghe Polțer.** Banca pentru Agricultură și Industria Alimentară, **Ștefan Simon,** I.R.E.-Brașov; **I. Trandafir.**

7
În întreprinderile de construcții montaj.
— Gospodărirea rațională a resurselor materiale
de **Valerian Vlădescu,** directorul Băncii de investiții.

8
— În dezbatere: Proiectul legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat.
Semnează: **S. Marin, I. Drăghici; Alexandru Marin,** directorul contabilității, Grupul industrial de lacuri și vopsele-București.

9
— La sistemul de irigații Sadova-Corabia: Să sincronizăm efectul economic cu cheltuielile!
de ing. **Vlad Moghioroș, Ion Manea.**

10—11
— **Întrecerea în cinstea celei de a XXV-a aniversări a Republicii, pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen.**
Raționalitate și eficiență în utilizarea materiilor prime.
Semnează: ing. **Ioan Vasluian,** Comisia economică a Comitetului județean Mureș al P.C.R.: ing. **A. Gönczi.** Întreprinderea „Electro-Mureș"; **Victor Bătălan,** Complexul de sticlărie și faianță — Sighișoara; ing. **Al. Cîndea** Țesătoria de mătase — Sighișoara; ing. **I. Cionca,** director tehnic CEIL; ing. **Otto Menzer,** Fabrica de piele și mănuși Tîrgu-Mureș; dr. ing. **Z. Kolozsvari**; ing. **Ștefan Gedö,** director, Direcția județeană de industrie locală.

12
În perspectiva 1975—1980.
— Date de prognoză
Producția mondială de stiren
de dr. ing. **Paul Ștefănescu,** INSCIN.

13
— Informație • decizie
Proiectarea sistemelor informatice
de ing. **Petre Vasilescu,** ICSCMA.

14—15
— Conducere și organizare
Metoda cazurilor
de ing. **G. Culcer,** econ. **R. Lungu**

17
— Metodologie
Evidențierea efectelor cooperării și specializării interuzinale stimulează procesul de concentrare
de **Tiberiu Hida,** ing. **Constantin Pavel,** MICM.

19
— Corespondență din Sofia
Schimbări structurale în industria bulgară
de **Constantin Amariței.**
— R.P.D. Coreeană.
Repere pozitive în dezvoltarea economică
de **V. Brăneanu.**

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică „Informația". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40470

CONFERINȚA MONDIALĂ DE CERCETARE A VIITORULUI

CAPITALEI patriei noastre îi revine, începînd de duminică, cinstea de a fi gazda unei manifestări științifice de prestigiu — cea de a III-a Conferință mondială de cercetare a viitorului. Desfășurîndu-și lucrările sub înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al României, Conferința reunește la București peste 400 de participanți — oameni de știință, profesori și cercetători, specialiști în cele mai variate domenii — din 39 de țări, de pe toate continentele, spre a dezbate o temă de cel mai mare interes pentru lumea contemporană: „Viitorul comun al oamenilor".

„Într-adevăr — se arată în mesajul adresat participanților conferinței de tovarășul Nicolae Ceaușescu — popoarele — și îndeosebi tînăra generație — sînt profund preocupate să cunoască cum va arăta viitorul, în ce direcții se va dezvolta omenirea; ele aspiră cu deplină îndreptățire ca ziua de mîine să fie mai bună decît cea de azi, să le aducă noi împliniri pe calea unei vieți libere și prospere, a păcii și colaborării internaționale".

Este semnificativ faptul că această importantă reuniune științifică are loc în capitala unei țări în care investigarea viitorului a devenit o problemă de importanță națională, o preocupare centrală de partid și de stat. Într-o țară socialistă cum este a noastră, în care conducerea economiei și a întregii vieți sociale se realizează în mod planificat, împletirea planificării cu prognoza, integrarea dezvoltării contemporane într-o largă viziune despre viitor s-au impus cu necesitate, devenind o practică curentă. Înscriindu-se între măsurile adoptate de partid pentru perfecționarea organizării și conducerii economiei naționale, cercetarea științifică a perspectivelor de dezvoltare s-a intensificat continuu în ultimii ani, în strînsă legătură cu elaborarea planurilor cincinale și a celor de lungă durată.

„Este știut — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în mesajul citat, referindu-se la interdependența care există între prezent și viitor — că viitorul se clădește pe temeliile prezentului, că ziua de mîine își trage izvoarele din ziua de azi; previziunile viitorului se bazează și ele pe realitățile prezentului, pe preocupările și aspirațiile de azi ale popoarelor. După convingerea noastră nu te poți preocupa de viitor fără a acționa și a face ca prezentul să ofere premisele îmbunătățirii zilei de mîine. Oamenii de știință care cercetează viitorul au de aceea datoria de a participa activ la soluționarea marilor probleme ale veacului nostru, la promovarea idealurilor de progres, colaborare și pace în lume".

Reflectînd această idee nobilă, însuflețitoare pentru toți cei care se consacră studiilor prospective, octogenarul președinte al Comitetului permanent al conferințelor mondiale de cercetare a viitorului și președinte de onoare al Conferinței de la București, Bertrand de Jouvenel, arată în mesajul de salut adresat conferinței: „Noi studiem viitorul în ideea că există mai mulți viitori posibili — unii mai buni, alții mai răi — și că trebuie să vedem în prezent germenii acestor viitori posibili, ceea ce ne determină să studiem prezentul, căci nu există un alt viitor posibil în afara celui care rezultă din prezent (...) Este vorba deci de studii care caută mereu în prezent viitorul care poate fi construit pornind de la acest prezent care caută în imaginile viitorului, care ne atrag în mod firesc, obiectivele spre care trebuie să se îndrepte drumurile pe care le construim".

În condițiile participării unui mare număr cercetători din țările socialiste, ca și din țările occidentale și în curs de dezvoltare, faptul că ei împărtășesc concepții diferite, în lumina cărora abordează problemele viitorului, este de la sine înțeles. Așa cum lucrările o dovedesc, acest fapt nu constituie însă un obstacol în calea unui dialog fertil, argumentat științific.

Tematica dezbaterilor oglindește multiplele fațete ale realității prezente care se cer studiate pentru a încerca să se distingă trăsăturile viitorului. Astfel, comunicările se referă la viitorul țărilor în curs de dezvoltare, rolul științei în inovația socială, tehnologia și viitorul, concepte ale creșterii și viitorul economiei, metode matematice de cercetare a viitorului, școală și educația, cursa înarmărilor, apărarea mediului înconjurător etc.

Cuprinzătoarea gamă de probleme în atenția cercetătorilor oglindește conștiința din ce în ce mai marcată a interdependenței tuturor laturilor activității umane și a necesității studierii lor atente, căci viitorul omenirii nu va putea fi decît rezultatul interacțiunii tuturor componentelor prezentului. Cu acest prilej a reieșit încă o dată necesitatea cooperării internaționale, dat fiind faptul că soarta omenirii în viitor este realmente comună indiferent în ce parte a lumii se află populația care o compune.

În această lumină, problemele cu caracter economic capătă și ele aspecte deosebite. De un interes special pentru economiști sînt lucrările grupului de lucru despre creșterea economică, din care se desprinde în primul rînd necesitatea revizuirii sferei de probleme cuprinse pînă acum în studiul economiei și a strînsei legături ce trebuie să existe între acestea și studierea problemelor mediului înconjurător, ale evoluției sociale etc. În această lumină se discută, de pildă, despre relativitatea unor indicatori convenționali folosiți pînă în prezent, cum ar fi P.N.B. ca măsură a forței economice sau a nivelului de trai; în grupa de lucru despre țările în curs de dezvoltare se dezbate, între altele, noțiunea decalajului economic, tehnic și cultural între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, perspectivele acestui decalaj, precum și direcțiile posibile ale politicii economice; în grupa modelelor matematice se dezbat posibilitățile concrete de a cuantifica și soluționa aceste căi ale progresului.

Un interes deosebit îl prezintă și lucrările pe problemele marketingului, organizate sub egida Federației Internaționale de Marketing, unde se examinează perspectivele consumului, modificarea tipurilor de comportament ale consumatorilor, structurile consumului, nivelul de trai și viitorul marketingului ca știință în general.

Cercetătorii români sînt prezenți la lucrările Conferinței cu numeroase lucrări valoroase, rezultat al unor cercetări originale laborioase. Ele sînt o mărturie a interesului și importanței acordate de statul român științei viitorologiei, pentru care socialismul creează posibilități deosebite de aplicare rodnică. Temele cu care se prezintă vorbitorii români se referă la metodologia prospectării, la prognoza economică și tehnologică, la perspectivele amplificării comerțului internațional și ale mutațiilor în sistemul monetar, la transferul științific și tehnologic, la utilizarea modelelor matematice în prognoza diferitelor ramuri ale economiei, la viitorul relațiilor internaționale și al cooperării internaționale, la dezvoltarea teritorială, viitorul întreprinderii ș.a.m.d.

Ampla muncă de pregătire a Conferinței, desfășurată de Comitetul român de organizare, avînd ca președinte pe prof. univ. Manea Mănescu, și de Comitetul permanent internațional, în frunte cu președintele său Bertrand de Jouvenel, se traduce în această săptămînă în dezbateri fructuoase, prilej de confruntare a punctelor de vedere, de îmbogățire reciprocă a experienței numeroșilor participanți, între care un numeros grup de cercetători din țara noastră.

CEL DE-AL VII-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL MINIER

ÎNCEPÎND de luni își desfășoară lucrările în Capitală, sub înaltul patronaj al președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, o altă reuniune științifică de mare prestigiu — cel de al VII-lea Congres internațional minier. La Congres participă circa 2.000 de specialiști, dintre care 1.200 de peste hotare, veniți din 47 de țări de pe toate continentele. La lucrări iau parte, de asemenea, reprezentanți ai C.A.E.R., ai Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa și ai Uniunii internaționale a sindicatelor miniere. Țara noastră este reprezentată de 800 de delegați — oameni de știință, ingineri, economiști și tehnicieni minieri din întreprinderi miniere, institute de cercetare, proiectare și construcții, din învățămînt, precum și specialiști din domeniile științifice și tehnice înrudite.

Alegerea României în acest an ca țară gazdă a acestui congres constituie un semn al aprecierii de care se bucură pe plan internațional succesele obținute de țara noastră în dezvoltarea industriei miniere, una din condițiile esențiale ale dezvoltării forțelor de producție ale lumii moderne.

Tematica generală a Congresului — organizarea și conducerea activității în industria minieră — este deosebit de actuală, prezentînd un larg interes și pentru țara noastră.

„Gazdă a acestei reuniuni internaționale — releva tovarășul Nicolae Ceaușescu în mesajul adresat participanților la cel de al VII-lea Congres internațional minier, mesaj urmărit cu o atenție deosebită de cei prezenți — România este profund interesată în dezvoltarea continuă a științei organizării, explorării și exploatării resurselor subsolului, în perfecționarea tehnicii miniere, care în țara noastră are vechi tradiții. În eforturile de a lichida cît mai repede urmările slabei dezvoltări din trecut, de a făuri o economie modernă, multilateral dezvoltată capabilă să asigure progresul general al țării pe calea civilizației și bunăstării, noi acordăm o atenție deosebită perfecționării industriei miniere, ne preocupăm de modernizarea proceselor de producție, de organizarea mai bună a muncii, de dezvoltarea cercetării științifice proprii în acest domeniu".

Lucrările Congresului se desfășoară în șase secții de specialitate, care dezbat probleme privind: producția minieră mondială și perspectivele ei de dezvoltare, structura organizării industriei miniere, mijloacele de conducere, rentabilitatea industriei miniere și metodele pentru determinarea ei, calificarea cadrelor și sistemele de remunerare, influența mineritului asupra mediului înconjurător. Cele 75 de referate prezentate în cadrul Congresului și discuțiile de pe marginea lor constituie un prețios prilej de informare și schimb de păreri cu specialiștii de peste hotare asupra celor mai recente realizări obținute pe plan mondial atît în cercetarea științifică minieră, cît și în producție, un stimulent pentru noi înfăptuiri în perfecționarea activității proprii.

În actualele condiții ale unui progres științific și tehnic deosebit de rapid, facilitarea schimburilor de informații și experiență, a adîncirii cunoașterii reciproce a preocupărilor celor angrenați în activitatea de valorificare în folosul omului a avuțiilor subsolului se evidențiază cu forța necesității.

Așa cum se arăta în mesajul adresat Conferinței de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ținînd seama că fiecare țară a acumulat o anumită experiență în dezvoltarea industriei miniere, că, în același timp, progresul tehnic pune în fața acestei ramuri noi și noi probleme, se impune cu necesitate lărgirea continuă a schimbului de experiență între mineri, între specialiștii și organizatorii extracției minereurilor; pe această bază se va realiza intensificarea procesului de modernizare a producției miniere din fiecare țară și, totodată, unirea eforturilor pentru asigurarea mersului înainte, pe plan mondial, a producției acestei importante ramuri de activitate umană. Ca și în alte ramuri și domenii de activitate, în mesajul citat, se arată că o problemă de cea mai mare însemnătate pentru industria minieră o constituie realizarea unei cooperări multilaterale, atît în extracția și valorificarea minereurilor, cît și în perfecționarea tehnicii și dezvoltarea cercetării științifice.

Istoria demonstrează că nu poate exista o cooperare internațională largă și fructuoasă în afara respectării principiilor deplinei echități și egalități în drepturi între națiuni, ale respectului mutual al independenței și suveranității naționale a fiecărui popor. Din această cauză, un imperativ al vieții internaționale contemporane este crearea condițiilor pentru punerea cît mai largă în valoare a bogățiilor naturale ale fiecărei țări în folosul propriilor popoare, al progresului și prosperității acelora care sînt de fapt stăpînii lor.

Favorizînd generalizarea experienței mondiale în exploatarea și valorificarea resurselor minerale ale planetei noastre și soluționarea unor probleme pe care le ridică producția acestei importante ramuri industriale și stimulînd în același timp conlucrarea rodnică dintre țări și popoare, actualul congres este chemat să aducă o contribuție prețioasă la promovarea cauzei nobile a destinderii, prieteniei și păcii între națiuni.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CELEI DE A XXV-a ANIVERSĂRI A REPUBLICII

CONTINUÎND ÎNTRECEREA SOCIALISTĂ, OAMENII MUNCII ÎNFĂPTUIESC CU SUCCES ANGAJAMENTELE ASUMATE

DESFĂŞURÎND cu avînt sporit întrecerea socialistă pentru realizarea cincinalului în patru ani şi jumătate, colectivele de oameni ai muncii obţin zi de zi, noi succese, materializate în produse mai multe, de calitate superioară, cu costuri mai reduse.

Hotărîţi să depăşească angajamentele asumate, să înfăptuiască neabătut hotărîrile istorice adoptate de Conferinţa Naţională a P.C.R. din iulie a.c., cei ce muncesc valorifică din plin resursele interne de sporire a producţiei şi productivităţii muncii, de utilizare mai bună a materiilor prime şi a materialelor, în scopul obţinerii unei mai înalte eficienţe economice a întregii activităţi productive.

● **CANTITĂŢI ÎNSEMNATE DE BAUXITĂ PESTE PLAN.** Minerii de la Exploatarea de bauxită din Dobreşti **au extras şi livrat Uzinei de alumină din Oradea peste prevederile de plan, în 1971 şi în primele 8 luni ale acestui an, mai bine de 23 000 tone de bauxită.** Ca urmare a creşterii productivităţii muncii cu 3,5% pe salariat, muncitorii şi tehnicienii de aici lucrează de pe acum în contul lunii octombrie. Pînă la sfîrşitul anului, ei sînt hotărîţi să extragă şi să livreze încă 7 500 tone în plus.

● **PRIN MECANIZAREA OPERAŢIILOR.** — În acest an, **minerii de la Filipeştii de Pădure** au livrat în plus 17 000 tone de lignit. Important este faptul că sporul de producţie obţinut nu s-a realizat pe seama eforturilor fizice ale minerilor, ci pe baza mecanizării operaţiilor, a utilizării din plin a maşinilor şi utilajelor. Pe această bază, **avansarea în abatajele frontale mecanizate a sporit de la 25 m. pe lună în 1971 la 30 m. pe lună în acest an.**

● **NOI TIPURI DE MOTOARE ELECTRICE.** — Recent, au fost omologate, la **Uzina de maşini electrice Bucureşti** 3 noi tipuri de motoare asincrone destinate industriei. Primul lot din noile tipuri de motoare, concepute de specialiştii uzinei, va fi realizat, potrivit angajamentelor luate în întrecere de colectivul uzinei, în cinstea celei de-a 25-a aniversări a Republicii.

● **PE BAZA SPORIRII PRODUCŢIEI ORARE.** — În primele 8 luni ale anului, de pe rampa de încărcare a **Fabrici de ciment din Bicaz** au fost expediate peste plan şantierelor din ţară — 15.000 tone ciment, aproape 9.000 tone var şi 73.000 m.p. plăci aglomerate de azbociment. Sporul de producţie obţinut este un rezultat direct al creşterii producţiei orare a agregatelor de ciment de la 0,3 la 0,4 t.

● **34 NOI AGREGATE. — Constructorii de autocamioane din Braşov,** au înregistrat în acest an importante succese în producţie, în înfăptuirea angajamentelor luate în întrecere. În acelaşi timp, **ei au reuşit să realizeze în cadrul acţiunii de autoutilare peste 30 de agregate noi, obţinînd pe această cale o economie de 4 milioane lei valută.**

● **ANGAJAMENTUL ANUAL ÎNDEPLINIT.** — Colectivul **Uzinei de piese de schimb şi reparaţii siderurgice-Galaţi** a realizat în 8 luni, pe seama creşterii productivităţii muncii, întregul angajament anual care prevede un spor de producţie de 17 milioane lei. **La** obţinerea acestui succes au contribuit respectarea disciplinei de producţie şi creşterea coeficientului de schimb. Se estimează că, pînă la finele anului, **producţia suplimentară ce va fi obţinută va fi de peste 25 milioane lei.**

● **CU PLANUL PE 9 LUNI REALIZAT.** — Încă din prima zi de septembrie, colectivul **Fabricii bucureştene „Viscofil"**, şi-a îndeplinit integral planul pe primele 9 luni ale anului. Potrivit calculelor estimative, la încheierea trimestrului III întreprinderea va înregistra o producţie suplimentară de peste 8 milioane lei. Stimulat de rezultatele obţinute pînă acum, colectivul întreprinderii a hotărît, în recenta adunare generală a oamenilor muncii, ca în cinstea aniversării Republicii să-şi reconsidere angajamentele **în sensul suplimentării prevederilor planului producţiei marfă cu 4 milioane lei şi cu 500 000 lei pe cele privind beneficiile.**

● **ATINGEREA MAI DEVREME A PARAMETRILOR PROIECTAŢI.** — Întreprinderea ieşeană **„Victoria"** — cea mai mare unitate producătoare de ţesături de mătase artificială din ţară — **a atins parametrii proiectaţi cu trei luni mai devreme decît prevedea graficul.** Devansarea termenului fixat pentru atingerea parametrilor, **creează posibilitatea obţinerii unei producţii suplimentare de 235 000 metri pătraţi ţesături de mătase.**

EFICIENŢA ECONOMICĂ ÎN INDUSTRIA COCSO-CHIMICĂ

ÎN SCOPUL OBŢINERII unei mai înalte eficienţe economice, la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 19—21 iulie 1972, s-a pus, printre altele, un accent deosebit pe **necesitatea reducerii cheltuielilor materiale, a luării în toate unităţile economice a unor măsuri hotărîte pentru instaurarea unei discipline ferme în domeniul gospodăririi resurselor. Şi în industria cocso-chimică, în marea întrecere care continuă, oamenii muncii dobîndesc realizări de seamă.**

„Valorificarea superioară a materiilor prime şi materialelor — *problemă fundamentală a eficienţei industriale* — **trebuie să angajeze cu toată răspunderea** *— se arată în Rezoluţia Conferinţei Naţionale a P.C.R. cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creşterea continuă a eficienţei activităţii economice, dezvoltarea colaborării şi cooperării economice internaţionale* — **activitatea conducerilor de unităţi, a institutelor de proiectări şi compartimentelor de concepţie în vederea realizării de produse cu performanţe tehnico-economice şi valori de întrebuinţare ridicate, care încorporează o cantitate cît mai mare de muncă complexă, introducerii de tehnologii moderne, sporirii randamentelor în folosirea combustibililor şi energiei".**

Ocupîndu-se de problema creşterii economicităţii în industria cocso-chimică din ţara noastră, autorul articolului exprimă unele puncte de vedere în legătură cu utilizarea diferiţilor cărbuni de cocsificare, opinînd pentru folosirea cărbunilor din ţara noastră în locul celor din import.

PROBLEMELE economicităţii fabricării cocsului metalurgic nu pot fi judecate separat, deoarece influenţa directă şi indirectă a variaţiei preţului de cost al cocsului se reflectă în rezultatele economice obţinute la producerea fontei, atît prin modificarea consumului specific de cocs la tona de fontă, a randamentului furnalului, cît şi prin influenţele folosirii unor cocsuri cu preţ de cost şi de revenire mai scăzut. Pentru precizarea ideilor, trebuie să facem o deosebire netă între preţurile de catalog, încă în vigoare şi costurile reale calculate sau măcar apreciate pe baza preţurilor de revenire reale. **Acest lucru este deosebit de important pentru ţara noastră, întrucît atît minereul de fier, cît şi cocsul, respectiv cărbunele cocsificabil, se procură în proporţie ridicată din import.**

În aceste condiţii, exprimarea în kilograme de cocs consumat pe tona de fontă (cel mai important indice tehnico-economic de apreciere a performanţelor furnalului), exprimare în care nu se ţine seama nici de echivalenţele tehnice ale caracteristicilor cocsurilor utilizate şi nici de preţul de cost sau de revenire a cocsului folosit, **poate să nu oglindească realitatea fenomenului economic;** din contră, cifre aparent favorabile pot corespunde în fapt grevării economiei naţionale cu cheltuieli suplimentare, inutile, dar neevidenţiabile în sistemul actual de urmărire a indicatorilor tehico-economici realizaţi la producerea fontei. În aceste condiţii, **nu sînt stimulate eforturile care ar trebui făcute pentru consumarea la furnale a unor cocsuri de înlocuire, eventual mai slabe, dar mai ieftine, a căror utilizare poate avea în mod real efecte economice pozitive, în primul rînd prin reducerea cheltuielilor materiale şi apoi în ce priveşte efortul valutar al ţării.**

Generalizînd influenţa folosirii unor cocsuri mai ieftine ca înlocuitori, măcar parţiali, a unor cocsuri de referinţă, scumpe, din import, se poate efectua un calcul de eficienţă care, în final, dă o expresie de forma

$$E_t = E_c - P$$

adică economia totală a folosirii unui cocs de înlocuire este diferenţa dintre economia realizată la cheltuielile materiale pentru cocs din care se scade creşterea (eventuală) a cheltuielilor de producere a fontei.

În mod practic E_t, eficienţa economică totală a folosirii cocsurilor de înlocuire, este întotdeauna cu semn pozitiv, deoarece ponderea cocsului în cheltuielile de producţie a fontei este cu mult mai mare decît efectul modificării productivităţii sau a celorlalţi indicatori.

Pornind de la această premisă, deci de la implicaţiile pe care caracteristicile cocsului şi preţul de cost al acestuia le au la furnal, rămîne să examinăm influenţele şi factorii care pot modifica într-un sens sau altul cheltuielile materiale, preţul de cost real, respectiv economicitatea fabricării cocsului. Pentru ordonarea ideilor, este necesar să urmărim structura preţului de cost la o cocserie, precum şi factorii cei mai importanţi, care pot duce la micşorarea acestuia.

Deşi în mod aparent problemele sînt aceleaşi, totuşi aspectele economice diferă, după cum este vorba de reducerea cheltuielilor materiale, de mărirea eficacităţii economice a unei cocserii existente, sau de alegerea profilului (bază de materie primă, tehnologie, capacitate, produse, productivitate etc.), în cazul unei uzine noi. Cu toate că unele probleme rămîn în general aceleaşi (mai ales cele puse de captarea şi valorificarea produselor secundare), totuşi avînd în vedere inerţia mare tehnologică, de investiţii şi de posibilităţi de adaptare, problemele diferă mult între aspectele economice ale reducerii cheltuielilor materiale şi de optimizare a economicităţii a unei cocserii existente şi cele care se pun la construirea unei cocserii noi. Ele diferă de altfel şi după condiţiile economice concrete ale unei unităţi sau ţări anume, depinzînd în primul rînd, de caracteristicile resurselor de materie primă, de modul şi posibilităţile de obţinere a cărbunilor, precum şi de condiţiile specifice de utilizare şi valorificare a produselor obţinute.

În cazul unei cocserii existente, construite pe una din cele două tehnologii clasice (vrac şi ştampare), gradele de libertate în deciziile de alegere a soluţiilor de reducerea cheltuielilor materiale şi de creştere a economicităţii (prin sporirea productivităţii, reducerea de consumuri prin folosirea altor materii prime şi auxiliare etc.), sînt îngrădite de un minim de aglutinare necesar şarjei de cărbuni folosite pentru a putea obţine un cocs utilizabil corespunzător anumitor cerinţe de calitate minimale. În cazul unei uzine noi, aceste grade de libertate sînt mai mari, soluţia aleasă putînd fi adaptată oricăror caracteristici de materie primă existentă, disponibilă sau procurabilă de pe piaţa mondială cu preţuri de cost scăzute.

În fiecare caz în parte, urmează a se ţine cont de toate problemele legate de obiectivul final : **mărirea eficienţei producerii fontei, respectiv reducerea cheltuielilor materiale şi a preţului de cost al acesteia.**

Factorii care trebuie avuţi în vedere sînt :

1. **Preţul de cost la cocserie al diferiţilor cărbuni utilizabili, inclusiv cheltuielile de transport şi cursul de revenire valutar ;** acestea constituie ponderea maximă a cheltuielilor unei cocserii şi au şi în mod net caracter de cheltuieli materiale, fiind legate de asigurarea în condiţii economice optime a materiilor prime necesare.

2. **Cheltuielile de prelucrare în funcţie de capacitatea uzinei, randamentul agregatelor principale, gradul de mecanizare şi automatizare, necesarul de forţe de muncă etc.**

3. **Indicatorii tehnico-economici ai cocsului obţinut, respectiv randamentul de cocs total, de cocs metalurgic şi posibilităţile de utilizare al acestuia în diferite scopuri, în funcţie de caracteristicile cocsului, exprimate într-o anumită măsură, prin preţul de vînzare realizabil chiar de „valoarea de utilizare"**, toate acestea în funcţie de proprietăţile fizice şi chimice şi de aglutinare a cărbunurilor folosiţi, precum şi de tehnologia aplicată, respectiv în funcţie de performanţele realizabile la furnal sau la alţi consumatori.

4. **Influenţele economice pozitive sau negative ale captării, prelucrării sau denocivizării produselor chimice, în funcţie de concurenţa produselor petrochimice, a amoniacului sintetic, a acidului sulfuric, respectiv a sulfului obţinut din alte resurse, de valoarea energiei calorice cuprinse în gaz, precum şi de necesităţile asigurării tuturor condiţiilor de evitare a poluării mediului înconjurător** — aer, apă — **şi a noxelor, atît în punctele de lucru din uzină, cît şi în zona extrauzinală.**

ŢINÎND seama de faptul că între diferitele feluri de cărbune există diferenţe în ce priveşte randamentul de cocs şi calitatea acestuia, **în mod normal se practică pe plan mondial diferenţieri de preţuri între diversele tipuri de huile cocsificabile atît în funcţie de conţinutul lor în elemente şi compuşi dăunători** (cenuşă, sulf, umiditate), **cît şi în funcţie de proprietăţile de cocsificare.** Astfel, la cărbunii din R. P. Polonă există următorii coeficienţi de echivalare a preţurilor (la aceeaşi cenuşă şi umiditate) : **huilă slabă** (tip 36—37) = 1,22 ; **huila grasă A** (tip 35,2) = 1,27 ; **huila grasă B** (tip 35,1) = 1,17 ; **huila de gaz A** (tip 34) = 1,00 şi **huila de gaz B** (tip 33) = 0,87, ceea ce reprezintă dife-

ing. I. BARBU
Institutul de Cercetări Metalurgice

⟶

Cîteva rezultate și concluzii după închiderea Tîrgului de mostre de bunuri de consum

CONTRACTE PERFECTATE ȘI ALTELE NEDEFINITIVATE...

AȘA DAR, pe data de 31 august 1972, s-au închis porțile celui de al VI-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum. În cursul unor discuții avute cu diverși factori în incinta complexului expozițional din Piața Scînteii s-au desprins unele concluzii care merită pe deplin să ajungă la cunoștința publicului și a forurilor în drept. Pentru informare în vederea redactării rîndurilor de față s-a apelat la documentarea la fața locului, adică trecerea de la un pavilion la altul, de la un stand la celălalt, de la o masă de lucru la alta pentru a surprinde aspecte cît mai semnificative din intensa activitate de contractare aflată atunci în faza finală (sau aproape de ea).

● Generalizarea contractărilor anuale

O PARTICULARITATE a contractelor de furnizare pentru fondul pieței interne, așa cum am subliniat și cu alte ocazii, este faptul că în sectorul textile încălțăminte se încheiau pe sezoane: toamnă-iarnă (respectiv trimestrul IV și I al anului următor), primăvară-vară (trim. II și III). Acest mod de contractare își avea explicația în caracterul sezonier al mărfurilor de textile-încălțăminte, substanțial supuse influenței modei.

Dacă această motivație este valabilă și în prezent pentru o parte din articolele produse de industria ușoară (încălțăminte și confecții adulți), ea nu a fost și nu este valabilă pentru foarte multe alte mărfuri : încălțăminte și confecții pentru copii (în special uniformele școlare, care în nici un caz nu sînt supuse influenței modei), țesături de bumbac, pasmanterie și atîtea altele. Alături de justificarea mai sus menționată, în fapt mai exista un argument propriu organizațiilor comerciale (și cel mai adesea nemărturisit) : evident că în urmă cu 7—8 ani necunoașterea temeinică a cererii de consum, era cel mai greu obstacol în elaborarea pe un an a unui plan de aprovizionare corespunzător desfacerii către populație. Așa că, dintr-o oarecare comoditate, s-a ales calea contractărilor numai pe șase luni, care în sectorul industriei ușoare era regulă, iar contractarea pe perioadă de un an, excepția.

Astăzi, cînd cercetarea cererii de consum a devenit o preocupare permanentă atît a organizațiilor comerciale, cît și a organelor centrale (printre care se numără și un organism specializat „Institutul de cercetări comerciale") a devenit posibilă stăpînirea fondului de marfă pe un an înainte, ceea ce a determinat trecerea la contractarea anuală la majoritatea mărfurilor destinate fondului pieței. În consecință, regula valabilă cu numai cîțiva ani în urmă s-a inversat : regula generală sînt contractele anuale, iar excepția cele semestrial-sezoniere. Desigur că la luarea acestei hotărîri un rol important l-a avut și Legea contractelor economice (nr. 71/1969), prin care s-a introdus spiritul relațiilor contractuale de lungă durată.

Generalizarea contractării anuale (cu excepțiile arătate) prezintă considerabile avantaje, printre care considerăm util a consemna următoarele :

● Deținînd contracte ferme pentru anul viitor de plan, furnizorii au la rîndul lor posibilitatea să contracteze, materia primă, materialele auxiliare etc. Cu alte cuvinte, activitatea de aprovizionare tehnico-materială va fi substanțial îmbunătățită.

● O influență pozitivă se va regăsi și în organizarea procesului de producție. Este bine cunoscut faptul că o eficiență ridicată nu poate fi înregistrată decît în condițiile în care planul de producție este cunoscut din timp și în perspectivă. Or, contractarea cu cîteva luni înainte de începerea perioadei de plan anual **și pentru întreaga perioadă** creează premisele favorabile elaborării unui plan de producție care să acopere în mod corespunzător capacitățile de producție.

● Și încă un alt avantaj nu lipsit de importanță subliniat de altfel și de I. Vasile director în Ministerul Industriei Ușoare : prin reducerea la jumătate a zilelor necesare pentru contractare, se realizează însemnate economii de timp și de bani. Este suficient să arătăm pentru a crea imaginea economiilor de timp și bani că, prin înlăturarea celei de a doua contractări anuale, se economisesc cel puțin 8 000—10 000 zile lucrătoare (10—15 zile×700-800 delegați ai furnizorilor și ai beneficiarilor, printre care un număr mare de organe de conducere), la care se adaugă economiile bănești privind deplasarea la locul contractărilor, cazarea etc., precum și cheltuielile privind organizarea bianuală a expozițiilor privind mărfurile oferite.

Așadar, măsura poate fi apreciată ca foarte utilă. Dar pentru ca aplicarea ei să dea rezultatele scontate se cere îndeplinită o condiție esențială constînd într-o temeinică fundamentare a necesarului pe sortimente. În cazul neîndeplinirii acestei condiții, cererile de modificări ce vor surveni în cursul anului următor încheierii contractului (și anexelor) din partea organizațiilor comerciale vor diminua avantajele acestei măsuri.

● O metodologie simplificată, cu eficiență sporită

PE LÎNGĂ generalizarea contractelor anuale, lucrările de contractare care s-au desfășurat în acest an, au marcat încă un eveniment : introducerea unei metodologii simplificate, care asigură însă o eficientă sporită. Datorată inițiativei și spiritului organizatoric al tov. Constantin Mitran, șef de serviciu la I.C.R.T.I.—Ploiești — și introdusă, deocamdată, numai în sectorul tricotaje. Iată, pe scurt, în ce constă ea :

● introducerea unui formular intitulat „comandă preliminară", care dă posibilitatea furnizorilor să confirme cantitățile pe care le pot accepta, în raport cu capacitățile de producție disponibile. Confirmarea se face pe același formular și se restituie beneficiarului ;

● cunoscînd posibilitățile reale ale furnizorilor (cantitatea confirmată) beneficiarii au posiblitatea să desfășoare comanda lor, de această dată definitivă în adîncime : pe sortimente, poziții coloristice, mărimi, termene de livrare etc. Ca urmare, se suprimă anexele întocmite în trecut de către furnizori, locul lor fiind luat de formularul „comandă — anexă la contract" ;

● primind comenzile anexate la contract, furnizorilor nu le revine decît sarcina să le verifice exactitatea prin confruntarea cu confirmările date, să întocmească contractele propriu-zise și să le semneze.

Metodologia, expusă pe scurt, mai sus, prezintă două avantaje de necontestat :

— tratativele dintre parteneri se simplifică prin comunicarea reciprocă, în scris, a cererilor și respectiv, a posibilităților de satisfacere :

— durata contractărilor se scurtează cu 4—5 zile, timp care, după vechea metodologie, era cunoscută de furnizori să întocmească anexe, în baza comenzilor primite de la beneficiari (acestea, așa cum am arătat, fiind înlocuite de „comandă-anexă" întocmită de beneficiar). Este neîndoielnic că aceste avantaje certe vor determina generalizarea acestei metode în viitorul apropiat.

● Carențe care durează de mai mulți ani....

ÎN PENULTIMUL NUMĂR al revistei noastre semnalam faptul că în sectorul textile-încălțăminte, spre surprinderea noastră, deși tratativele erau în plină desfășurare, n-am reușit să vedem nici măcar un singur exemplar de contract la vreuna dintre centralele sau întreprinderile furnizoare, pentru simplul motiv că printre unii lucrători din acest sector mai dăinuie mentalitatea că este suficient să se semneze numai anexele.

Sînt evidente și cunoscute consecințele negative ale unui asemenea mod de „contractare" și anume :

● În condițiile în care contractarea se consideră finalizată numai după semnarea înscrisului, anexele nu au nici o valoare juridică fără conctractul propriu-zis. Ca urmare, orice obiecțiuni pe care le-ar face beneficiarii (cu privire la sortimente, cantități, termene de livrare și altele), neavînd valoare juridică, nu dau dreptul la eventuale penalizări sau daune, deoarece contractul este neîncheiat, iar evetualele livrări efectuate exclusiv pe baza anexelor sînt privite de organele de arbitraj ca fiind în afară de contract.

● O altă consecință negativă a nesemnării contractelor în cadrul Tîrgului constă în aceea că în cazul în care beneficiarii fac divergențe la anexe, acestea nu obligă pe furnizori la concilierea lor, deoarece procedura de soluționare a neînțelegerilor precontractuale se declanșează numai prin semnarea cu divergență a contractului (și nu a anexelor). Așa stînd lucrurile furnizorii pot foarte bine să nu mai trimită ulterior proiecte de contract, iar ca urmare, divergențele la anexă rămîn fără vreo consecință juridică.

În încheierea articolului publicat în urmă cu două numere am consemnat : „pînă la închiderea Tîrgului mai sînt numai 6 zile, timp suficient însă ca aceste lacune să fie înlăturate. Astfel, lucrările desfășurate și-ar pierde mult din valoare — ar rămîne cel puțin parțial nefinalizate. Cu alte cuvinte. o acțiune de contractare, s-ar încheia fără... contracte".

Astăzi adăugăm : **lucrările de contractare s-au încheiat ; cu toate acestea nici un furnizor din sectorul amintit nu a remis benficiarilor proiectele de contract.** În mod firesc ne punem întrebarea următoare : Cum este posibil ca în sectoarele : metalo-casnice, mobilier, sticlă etc. contractele să fie perfectate la locul contractării, iar în sectorul textile-încălțăminte, de ani de zile, să nu se poată realiza această cerință fundamentală, impusă de Legea contractelor economice : **concretizarea prin contract a acordului de furnizare intervenit între oricare furnizor și beneficiar.**

Mai mult decît atît. În urmă cu cinci-

Mircea POSTELNICU
Al. DETEȘAN

(Continuare în pag. 12)

←

rențe de preț, chiar în cadrul huilelor cocsificabile, de pînă la 46%. În mod asemănător listele de prețuri ale firmelor din R. F. a Germaniei prevăd diferențe de preț la cărbunii cocsificabili, în funcție de volatile, iar în S.U.A. se practică diferențe de prețuri atît în funcție de volatile, cît și de conținutul de cenușă.

Evoluția din ultima vreme a prețurilor cărbunilor cocsificabili a fost determinată atît de restrîngerea destul de nechibzuită a producției în Europa de Vest, cît și de unele măsuri luate în S.U.A. (creșterea sarcinilor cu privire la securitatea minieră, problemele de poluare etc.), care au făcut ca o parte din cărbunii cocsificabili disponibili să fie folosită în termocentrale și ca prețurile să crească la peste dublul valorii din anii precedenți.

Avînd în vedere că în structura importurilor de cărbuni cocsificabili se găsesc atît cărbuni obținuți din țările socialiste, cît și din Vest, cu cheltuieli mari de valută, **una din primele căi de reducere a cheltuielilor materiale și de mărire a eficacității economice a producerii și consumării cocsului în țară ar trebui să fie modificarea structurii importurilor prin folosirea unor cărbuni mai ieftini** (în mod real mai ieftini), **în primul rînd a cărbunilor din țară, corelindu-se influențele respective cu urmărirea eficienței economice, a folosirii acestui cocs la furnal, conform formulei propuse la început.**

În aceste condiții, folosind din plin modelul matematic de alcătuire a sarjelor de cocsificare — model matematic în care se ține seama pe lîngă calitatea prescrisă pentru cocs, atît de caracteristicile cărbunilor, cît și de prețurile reale ale acestora — se poate trece la o primă etapă de reducere a prețului de cost a cocsului prin folosirea unor cărbuni mai ieftini în 2 etape :

a) păstrînd constante randamentele și caracteristicile cocsului obținut ;

b) reducînd „pretențiile" furnalului — în ceea ce privește caracteristicile cocsului fie prin păstrarea performanțelor realizate, fie prin modificarea, prin „înrăutățire" a acestor performanțe pînă la limita la care economiile realizate la fabricarea cocsului depășesc încă ca valoare „pierderile" ce apar la producerea fontei.

Acestea sînt premisele de optimizare a eficienței economice pentru cocsurile existente, fără luarea altor măsuri de creștere — redresare — a calității cocsului obținut din noua bază de materie primă, fără cercetarea și aplicarea unor măsuri de îmbunătățire a tehnologiei aplicate, care pot și trebuie să permită revenirea la performanțele inițiale. Fără să ne extindem asupra diferitelor metode propuse pentru intensificarea și îmbunătățirea producerii cocsului clasic, trebuie să arătăm că din punct de vedere economic au deosebită importanță :

— **pregătirea selectivă a șarjei,** care permite lărgirea bazei de materii prime, în sensul ieftinirii acesteia ;

— **creșterea randamentului cuptoarelor și extinderea bazei de materie primă,** prin uscarea și preîncălzirea șarjei, care permite o creștere de productivitate între 20 și 46% la șarjele încărcate în vrac ;

— **mărirea randamentului cuptoarelor prin utilizarea unor materiale refractare de calitate superioară,** care permit ridicarea temperaturii și deci, scurtarea duratei de cocsificare de exemplu de la 16 ore la 11 ore (circa 45% creștere la productivitate) ;

— **sporirea capacității cuptoarelor, prin mărirea dimensiunilor acestora, cu creșterea volumului util de la circa 2 mc la 40 mc ;**

— **introducerea automatizării în diferite puncte ale cocseriei etc.**

Pe plan mondial, datorită faptului că **prețul cărbunilor cocsificabili a crescut mult, iar prețul produselor chimice a scăzut în mod continuu, problemei folosirii tuturor mijloacelor de îmbunătățire a economicității fabricării cocsului i s-a acordat o atenție deosebită, deoarece în mod practic s-a ajuns la situația că aproape totalitatea sau în orice caz cea mai mare parte a cheltuielilor de producție trebuie acoperite de veniturile ce se pot realiza prin vînzarea cocsului.**

În ce privește problemele puse la construirea unei cocserii noi, o atenție deosebită se cere dată caracteristicilor materiilor prime disponibile în țară, precum și tehnologiilor apte de a produce din materia primă dată un cocs utilizabil în diferite scopuri. **Ținînd seama de faptul că întotdeauna valorificarea unei materii prime din țară permite renunțarea la importul acelor materii prime** (în cazul nostru a cocsurilor, respectiv a cărbunilor cocsificabili superiori, care în cadrul importului au un caracter de import marginal, avînd obligativitatea unor cheltuieli maxime valutare), **rentabilitatea și necesitatea aplicării unor astfel de soluții apare evidentă.** Aceasta cu atît mai mult, cu cît și țări avansate din punct de vedere industrial și dispunînd de o largă bază de cărbuni cocsificabili (U.R.S.S., S.U.A., R.F.G.), au atacat cu forțe mari problema fabricării cocsului prin tehnologii noi, neclasice, avînd în vedere, în primul rînd, disponibilitatea mult mai mare și cheltuielile materiale mai reduse la folosirea cărbunilor slabi și necocsificabili în procedeele de fabricare a cocsului brichete.

În dezbatere: PROIECTUL LEGII CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

PROGNOZA — COMPONENTĂ A MUNCII DE PLANIFICARE LA TOATE NIVELELE

MĂSURILE de importanță deosebită adoptate de Conferința Națională a partidului din iulie a.c. concretizează în mod strălucit concepția P.C.R. potrivit căreia, în actualul stadiu de dezvoltare a întregii societăți și de complexitate a procesului reproducției socialiste, conducerea vieții economico-sociale, unirea eforturilor întregului popor într-o direcție unică, constituie un factor hotărîtor de care depinde progresul mai departe al României.

În acest context se înscrie și proiectul Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, care creează un cadru lărgit și adecvat actualelor cerințe pentru dirijarea conștientă a întregii vieți sociale pe baza planului național unic ca instrument principal care, asigurînd concentrarea tuturor forțelor materiale și umane ale societății în vederea dezvoltării rapide a industriei, agriculturii. științei și culturii și a ridicării, pe această bază, a nivelului de viață a întregului popor, permite realizarea obiectivelor fundamentale strategice ale partidului nostru, a năzuințelor de progres și civilizație ale națiunii noastre socialiste. O dată cu creșterea rolului și funcțiilor planului național în conducerea unitară a întregii vieți sociale, proiectul legii vădește, în același timp, preocuparea constantă a partidului nostru pentru extinderea autonomiei, lărgirea drepturilor și competențelor unităților economice, social-culturale, pentru participarea largă a maselor pe toate treptele organizatorice la înfăptuirea și realizarea planului. Prevederile că centrala trebuie să devină unitatea principală la care se concentrează analiza, fundamentarea și elaborarea planurilor cincinale și anuale. și că activitatea de planificare pornește de la unitățile de bază, economice, social-culturale și teritoriale, modul cum sînt concepute principiile și etapele planificării, vin să concretizeze, după părerea noastră, această trăsătură a proiectului de lege supus în prezent dezbaterii publice. Pe aceeași linie se înscrie și instituirea planului de dezvoltare economico-socială la comună, oraș și județ — element nou deosebit de important ce se introduce în planificarea economică.

În raportul la Conferința Națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că preocuparea de a prefigura viitorul constiuie unul dintre cele mai importante atribute ale conducerii. El rezultă din însăși învățătura marxistă care, așa cum sublinia Lenin, prin însăși esența sa pune problemele „nu numai în sensul unei simple explicări a trecutului, ci și în sensul previziunii îndrăznețe a viitorului și al unei cutezătoare activități practice, urmărind înfăptuirea acestui viitor".

În domeniul conducerii pe bază de plan a economiei, această trăsătură fundamentală a politicii partidului nostru își găsește reflectarea în instituirea și instituționalizarea prognozelor pe termen lung, cu ajutorul cărora vor fi determinate alternativele pentru deciziile politice cu caracter strategic, ținînd seama de schimbările ce se întrevăd în progresul tehnico-științific și în diviziunea internațională a muncii.

Din acest punct de vedere o importanță principială o au prevederile articolelor 30—32 din proiectul Legii dezvoltării economico-sociale planificate în care se subliniază rolul și conținutul prognozelor pe termen lung, mai ales ale prognozei macroeconomice, precum și modul cum se realizează îmbinarea organică a acestora cu planurile cincinale și anuale.

După părerea noastră în acest domeniu, însă, proiectul legii este susceptibil de îmbunătățiri. În formularea unor propuneri, în acest sens, trebuie pornit de la cerința subliniată de documentele partidului nostru de a se depune eforturi sporite pentru fundamentarea deciziilor și măsurilor de conducere a activității economico-sociale într-o viziune prospectivă nu numai la nivel central, ci la nivelul tuturor structurilor organizatorice. Complexitatea crescîndă a forțelor de producție contemporane și a condițiilor de desfășurare a procesului de producție, ritmul deosebit de rapid în care se dezvoltă știința, tehnica, tehnologiile de producție etc., impun ca în activitatea fiecărei unități de producție, a fiecărui conducător să capete o pondere mare studierea legităților dezvoltării economico-sociale, desprinderea schimbărilor ce vor avea loc în domeniul respectiv de activitate, adoptarea permanentă a unei viziuni prospective în orientarea activității economice, în conducerea pe bază de plan a acesteia. **De aceea, după părerea mea, proiectul de lege ar trebui să prevadă în mod expres împletirea și coordonarea prognozelor elaborate „de sus", de către organele centrale de partid și de stat și de comisiile pe ramuri și ministere, cu prognozele elaborate „de jos", de către unitățile economice.**

Statuarea obligativității unităților economice de a elabora studii de prognoză corespunde în primul rînd spiritului documentelor Conferinței Naționale de a face din centrală unitatea de bază la care se concentrează organizarea producției și cercetării. Pe de altă parte, ea corespunde unor realități și anume creșterii complexității problemelor dezvoltării științei și tehnicii, modificărilor pe care acestea le determină în viața unităților economice. **Considerăm că centralele și chiar întreprinderile mari pot aduce o mare contribuție pe linia elaborării studiilor de prognoză mai ales în domeniul tehnicii și tehnologiei, al evoluției cererii pe produse și modernizării acestora, precum și al utilizării raționale a factorilor de producție,** ținînd seama de faptul că centralele industriale coordonează practic subramuri de producție, că ele pot și trebuie să cunoască în primul rînd evoluțiile posibile în domeniile respective. Ele pot elabora aceste studii fie prin forțe proprii (multe din ele au în componența lor institute de cercetare și proiectare) sau apelînd la institute specializate.

În acest fel, s-ar ajunge la elaborarea unui sistem de prognoze, la o mai bună fundamentare a planurilor unităților economice și s-ar contribui, în mai mare măsură, la formarea unei viziuni prospective și la realizarea continuității în planificare la nivelul unităților economice, sau cum sublinia secretarul general al partidului, la fundamentarea deciziilor la toate nivelele muncii de conducere.

După părerea noastră, un loc mai mare în proiectul legii ar trebui să-l ocupe problemele planificării îmbunătățirii calității produselor și ridicării eficienței economice. Ținînd seama de importanța acestor sarcini, precum și de specificul muncii de planificare a calității și eficienței, considerăm necesar să se studieze dacă n-ar fi bine ca acestor probleme să li se consacre un capitol de sinestătător în proiectul Legii privind dezvoltarea economico-socială, în care să se prevadă sarcini mai concrete, inclusiv necesitatea utilizării în mai mare măsură a normativelor de lungă durată. S-ar putea include aici obligația unităților de a elabora în mod sistematic studii și planuri speciale pentru îmbunătățirea calității și creșterea eficienței, mijloacele și pîrghiile prevăzute în acest sens, precum și legătura indicatorilor respectivi cu sistemul de stimulare și răspundere materială. În acest spirit cred, de asemenea, că la art. 104, ca și în altele să se vorbească nu numai de accelerarea. ci și de **intensificarea** procesului reproducției socialiste lărgite.

Apreciem, de asemenea, că unele prevederi ale proiectului de lege ar trebui formulate mai bine în spiritul unei mai mari preciziuni. Astfel, la **art. 36** se menționează că în planul anual, actualizat și îmbunătățit, obiectivele și mijloacele se detaliază pe trepte organizatorice. Deși în articolul 51 se arată că unitățile economice elaborează planuri cincinale și anuale din articolul menționat mai sus s-ar putea înțelege că numai obiectivele planurilor anuale se detaliază pe structuri organizatorice, nu și planurile cincinale.

În fine, după părerea noastră, se impune precizarea noțiunii de titular de plan sau adoptarea unei terminologii diferențiate, deoarece în proiectul de lege, în capitolul III, apar ca titular de plan, ministerele, centralele și întreprinderile. Or, cel puțin în accepțiunea de pînă acum, este clar că termenul de titular de plan în cazul întreprinderilor nu are aceeași semnificație ca în cazul ministerelor și al centralelor.

Ansamblul de măsuri adoptate de Conferința Națională, între care se situează și proiectul Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială a țării, creează, fără îndoială, cîmp larg de acțiune factorilor calitativi ai creșterii economice, contribuind, totodată, la îmbunătățirea activității de dirijare conștientă a creației istorice a maselor, de conducere unitară a procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de ridicare a economiei pe noi trepte ale progresului și civilizației.

prof. univ. dr. Gheorghe CREȚOIU

UN SISTEM DE INDICATORI STRUCTURAT PE TREPTE IERARHICE

SINTETIZÎND bogata experiență acumulată de țara noastră în conducerea planificată a economiei proiectul de lege privind dezvoltarea economico-socială planificată definește conținutul planului național unic, ca instrument prin care partidul și statul asigură coordonarea procesului reproducției socialiste lărgite și perfecționarea continuă a relațiilor socialiste de producție, în scopul accelerării creșterii economice a tuturor zonelor și localităților țării, sporirii continue a venitului național.

Din multiplele unghiuri de vedere din care este posibil să fie analizată problema dezvoltării economico-sociale planificate a României, doresc să mă opresc asupra cîtorva, cu scopul de a contribui la îmbunătățirea unor prevederi ale proiectului de lege.

În domeniul planificării, apreciez că **ar fi necesar ca sistemul** de indicatori, de norme și normative **să fie structurat pe trepte de competențe** (întreprinderi, centrale, ministere) în vederea clarificării raportului dintre planul național unic și autonomia unităților economice, pentru a delimita răspunderile, a mări operativitatea și inițiativa și de a crea posibilitatea ca decizia să fie adoptată acolo unde există volumul cel mai mare de informații și competență necesară. Tot în această ordine de idei cred că ar fi necesar ca organele superioare să stabilească doar sarcinile de plan anuale, iar defalcarea pe trimestre și luni să rămînă în competența întreprinderilor.

La **art. 38** ar fi indicat să se facă o precizare suplimentară în sensul ca **sistemul de indicatori, norme și normative să fie codificat,** în mod unitar, pe întreaga economie, ceea ce va permite o mai ușoară identificare a acestora și folosirea mai eficace a mijloacelor mecanizate și automatizate pentru prelucrarea datelor.

Întrucît **la art. 41** se prevede, printre altele, că modificările de plan se fac numai de către organele care au aprobat planul și numai în cazuri bine justificate, consider că trebuie **să se prevadă și obligația unităților (în special de interes republican) ca orice modificări de plan să fie transmise și la direcțiile de planificare ale consiliilor populare județene care întocmesc proiectele de plan la nivelul județelor.** În felul acesta se pot face corecturile necesare în planurile inițiale și se pot cunoaște în orice moment sarcinile de plan rămase de executat.

În legătură **cu art. 42** unde se prevede că sarcinile asumate de unitățile socialiste peste prevederile planurilor anuale și cincinale se vor concretiza într-un plan suplimentar, ar fi necesar **să se** precizeze caracterul acestui plan suplimentar. Ținînd seama de importanța deosebită a asumării de sarcini suplimentare de plan, în concordanță cu necesitățile reale ale economiei naționale, de necesitatea stimulării unităților socialiste și a oamenilor muncii pentru a depune eforturi susținute în această direcție propun ca la calcularea drepturilor privind constituirea de fonduri proprii ale unităților socialiste, a fondului de premiere anuală (gratificații) să se ia ca bază beneficiul, precum și alți indicatori cantitativi și calitativi (după caz) rezultați din planul anual inițial, iar la calcularea efectivă a acestor drepturi să se aibă în vedere și sumele rezultate din sarcinile suplimentare de plan.

Ar fi, de asemenea, necesar ca în cadrul Cap. III **art. 44** să se precizeze cine și în ce condiții redimensionează propunerile de plan făcute de întreprinderi și aprobate de către comitetele oamenilor muncii. Avînd în vedere faptul că pînă acum aceste propuneri erau uneori modificate de persoane sau servicii din forurile superioare, fără a exista totdeauna fundamentarea corespunzătoare, **propun ca aprobarea propunerilor de plan făcute de către organele colective din întreprinderi să se facă tot de către un organ de conducere colectivă superior, pe bază de date certe și științific fundamentate.**

O altă problemă asupra căreia vreau să mă opresc este aceea referitoare la Cap. III **art. 77** (subcapitolul privind planificarea aprovizionării tehnico-materiale) unde cred că ar fi necesar **să se prevadă obligația unităților producătoare de a întocmi nomenclatoare în care să se specifice caracteristicile tehnice-funcționale ale fiecărui tip de produs, prețul și durata lui de execuție. În felul acesta s-ar elimina o serie de neajunsuri ivite în contractarea producției și în asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materii și materiale.**

Cred că ar fi bine ca în lege sau în anexele aprobate odată cu legea **să fie indicați și coordonatorii de balanțe în ce privește aprovizionarea tehnico-materială.** În felul acesta s-ar instaura relații mai dinainte între furnizori și beneficiari, relații care la rîndul lor creează posibilitatea încheierii unor contracte pe termen lung, a cunoașterii reciproce a problemelor, a posibilității de diversificare a producției, a folosirii înlocuitorilor etc.

Pentru înlăturarea posibilităților de interpretare diferită cred că ar fi necesar ca **art. 78** să fie reformulat după cum urmează: **„Relațiile de aprovizionare și desfacere între unitățile producătoare și cele consumatoare se stabilesc pe bază de contracte economice în concordanță cu planurile și balanțele materiale aprobate".** Această reformulare facilitează înțelegerea exactă a literei și spiritului viitoarei legi.

Viitoarea lege va conduce, fără îndoială, la mobilizarea mai largă a resurselor materiale și umane ale societății noastre, la îmbinarea atributelor conducerii centrale cu stimularea inițiativei maselor și va contribui într-o măsură hotărîtoare la conturarea și direcționarea realizării obiectivelor legate de înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

Carol BORA
șeful serviciului control unități economice din cadrul Consiliului popular județean DOLJ

În dezbatere: PROIECTUL LEGII FINANŢELOR

CREDITE PE TERMEN LUNG PENTRU ASOCIAŢIILE INTERCOOPERATISTE

PROIECTUL Legii finanţelor are în vedere rezultatele pozitive obţinute pînă în prezent în activitatea de creditare a sectorului agricol cooperatist şi aduce totodată unele îmbunătăţiri, ţinînd seama de specificul şi particularităţile acestui sector, precum şi de gradul lui de dezvoltare şi organizare în etapa actuală.

Consider însă că unele din prevederile proiectului necesită completări sau reformulări pentru a se accentua şi mai mult rolul pe care-l are pîrghia creditelor bancare în influenţarea proceselor economice din unităţile agricole cooperatiste.

În cuprinsul **art. 68 alin. 2 de la capitolul IV lit. c.** se arată că banca acordă credite unităţilor economice ale asociaţiilor intercooperatiste şi obşteşti pe baza planurilor de producţie şi a celor financiare, în funcţie de volumul încasărilor posibile de realizat din valorificarea producţiei, care să asigure rambursarea lor la scadenţă.

Pentru a scoate mai pregnant în evidenţă rolul creditului în identificarea şi mobilizarea rezervelor existente în unităţile economice ale asociaţiilor intercooperatiste, în creşterea răspunderii acestor unităţi pentru buna gospodărire a resurselor materiale şi băneşti, **considerăm indicat ca în continuare să se introducă un nou alineat, în care să se precizeze că volumul creditelor acordate trebuie să se încadreze în limita de creditare aprobată. Creditele curente şi restante nu pot depăşi limita de creditare aprobată.**

În timp ce la art. 71 alin. 1 se precizează că „rambursarea creditelor acordate unităţilor agricole cooperatiste se face direct din sumele încasate de acestea"... la art. 141, unde se tratează efectuarea plăţilor de către cooperativele agricole în cazul lipsei de disponibilităţi, se arată că pe măsura efectuării încasărilor, în prima ordine de preferinţă se rambursează creditele bancare scadente. Reiese, aşadar, că rambursarea creditelor de producţie se face, potrivit art. 71 al. 1, direct din încasări, în afara ordinei de preferinţă, în timp ce potrivit art. 141, rambursarea se face în cadrul ordinei de preferinţă. Diferenţa este că în primul caz sumele folosite la rambursarea creditelor nu se mai aduc în contul unităţii, în timp ce în al doilea caz, întîi trebuie constituit disponibilul în cont şi apoi se aplică ordinea de preferinţă. Prevederile proiectului cuprind deci două soluţii pentru aceeaşi problemă. **Pentru a se evita neconcordanţele, sîntem de părere să se pună de acord textele celor două articole. În acest scop, propunem să se refacă textul art. 71 alin. 1 astfel: „Rambursarea creditelor acordate unităţilor agricole cooperatiste se face din disponibilităţile constituite prin încasarea sumelor pentru produsele livrate, lucrările executate şi serviciile prestate, din despăgubiri primite şi orice venituri realizate".**

În legătură cu ordinea de preferinţă stabilită la **art. 141,** este de subliniat faptul că plăţile pentru acoperirea cheltuielilor materiale de producţie nu mai beneficiază de ordinea I, ci sînt prevăzute la ordinea IV. Pentru a se da posibilitatea unităţilor agricole cooperatiste cu greutăţi financiare să-şi desfăşoare normal activitatea, **considerăm indicat ca în continuarea art. 141 să se introducă un text, în care să se prevadă că la cererea acestor unităţi, banca poate efectua plăţi cu caracter urgent, în afara ordinei de preferinţă stabilită, pînă la 5% din sumele intrate zilnic în cont.**

Unele probleme ridică şi prevederile din proiect de la capitolul V lit. B „Creditarea investiţiilor cooperativelor agricole de producţie". Menţinînd reglementările actuale, proiectul de lege nu prevede să se acorde credite pe termen lung pentru investiţii asociaţiilor intercooperatiste, ci numai cooperativelor agricole asociate. Dacă se are în vedere că din unele asociaţii fac parte zeci de cooperative agricole, ne putem da uşor seama cît de complicate sînt operaţiunile legate de solicitarea, acordarea, rambursarea şi evidenţierea creditelor pe termen lung acordate pentru investiţiile intercooperatiste.

Apreciem că argumentul că prin acest procedeu cooperativele asociate se preocupă în mai mare măsură de bunul mers al asociaţiei este discutabil deoarece la aceleaşi rezultate s-ar ajunge şi dacă creditul s-ar acorda direct asociaţiilor intercooperatiste, dar ar fi garantate pe lîngă veniturile şi bunurile acestora cu cele ale cooperativelor asociate, aşa cum se procedează cu creditele de producţie. Evidenţiem, totodată, că prevederile proiectului nu sînt corelate cu cele ale Regulamentului asociaţiilor intercooperatiste, care prevede la art. 9 că acestea pot obţine direct credite de investiţii pentru dezvoltare.

Pentru înlăturarea neajunsurilor existente şi în vederea îmbunătăţirii sistemului de creditare a obiectivelor ce se realizează prin asociere intercooperatistă, **considerăm indicat să se reformuleze textul art. 113 alin. 2 în sensul că se pot acorda credite pe termen lung pentru investiţii noi sau de dezvoltare direct asociaţiilor intercooperatiste, cu condiţia ca unităţile asociate să garanteze aceste credite proporţional cu părţile sociale subscrise.**

La art. 116 se specifică că „Creditele pe termen lung se acordă cooperativelor agricole de producţie care au făcut prelevări la fondul de dezvoltare cel puţin în cota minimă prevăzută de statut". Experienţa a demonstrat că sînt greutăţi în a se asigura respectarea acestei condiţii de creditare în fiecare moment în care se solicită credite deoarece în cea mai mare parte creditele se solicită şi se aprobă în primul semestru al anului, cînd cooperativele agricole se planifică cu prelevări mai reduse la fondul de dezvoltare, pe care le realizează, pentru ca ulterior să se constate că unele unităţi nu şi-au mai constituit în continuare acumulările, conform planului, ajungînd ca la sfîrşitul anului, după ce creditele au fost consumate, prelevările să fie sub cota minimă prevăzută de statut. Pentru a se evita astfel de situaţii **sîntem de părere ca la art. 121, unde se enumeră cazurile în care banca poate proceda la recuperarea înainte de termen a creditelor, să se prevadă şi acelea cînd cooperativele agricole nu şi-au respectat obligaţiile asumate la obţinerea creditelor şi nu au efectuat din veniturile realizate prelevări la fondul de acumulare în cota minimă prevăzută de statut.**

După cum este cunoscut, deschiderea finanţării pentru lucrările de investiţii din sectorul agricol cooperatist nu este condiţionată de constituirea în prealabil a fondurilor la nivelul documentaţiei. Fondurile proprii cu care participă cooperativele agricole se constituie pe parcurs.

În multe cazuri şi îndeosebi la obiectivele intercooperatiste se întîmpină greutăţi în decontarea la timp a lucrărilor executate, cu toate consecinţele care intervin, deoarece o bună parte din cooperativele asociate nerealizîndu-şi producţiile şi veniturile planificate, nu mai aduc contribuţia cu care s-au angajat. Sînt şi situaţii cînd, în cursul anului se depăşeşte planul, ceea ce necesită o majorare a fondurilor de investiţii.

Pentru a se asigura realizarea în termen a investiţiilor din unităţile agricole cooperatiste, **sîntem de părere ca la art. 114 între alin. 1 şi 2, să se introducă un nou alineat prin care să se autorizeze banca să acorde credite pe termen lung în cazul în care, în cursul anului, mijloacele proprii destinate finanţării investiţiilor nu s-au constituit la nivelul planului pentru cauze bine justificate, precum şi în situaţia în care se depăşeşte planul de investiţii şi aceasta se justifică din punct de vedere economic, existînd condiţii materiale asigurate.**

Gheorghe POLŢER
economist principal
Banca pentru Agricultură şi Industria Alimentară

PLANUL FINANCIAR SĂ ŢINĂ SEAMĂ DE SPECIFICUL RAMURII DE PRODUCŢIE

PERFECŢIONAREA continuă a organizării, conducerii şi planificării economiei naţionale, ritmul de dezvoltare economico-socială a patriei noastre impun, în mod obiectiv, îmbunătăţirea relaţiilor şi activităţii financiare. În acest context, legea finanţelor, prin tematica şi conţinutul ei, are o deosebită însemnătate, ea reglementînd una din laturile cele mai importante ale mecanismului nostru economic.

Pentru îmbunătăţirea proiectului de lege supus dezbaterii aş dori să fac o serie de propuneri. Astfel, în legătură cu planificarea financiară, **la Cap. III art. 33** se arată că „unităţile socialiste de stat, pe baza sarcinilor ce le revin din legea de adoptare a planului cincinal şi din legea de adoptare a bugetului de stat, definitivează planurile lor financiare...". Din acest articol rezultă că nu se face nici o distincţie între unităţile socialiste de stat din punct de vedere al posibilităţilor de nominalizare a sarcinilor de producţie la data întocmirii planurilor financiare, fapt ce reiese şi din conţinutul art. 34 unde se arată că „planurile financiare nu se pot modifica decît în cazurile în care au loc modificări ale planurilor economice..."

La etapa de elaborare a planurilor financiare anuale (şi, cu atît mai mult, a planurilor de perspectivă), lucrări pe care sîntem chemaţi să le întocmim cît mai aproape de realitate, întreprinderile din M.I.U. (şi altele, a căror producţie depinde foarte mult de variaţia cererii populaţiei şi a beneficiarilor externi) nu dispun decît de foarte puţine poziţii nominalizate din planul de producţie (la specificul fabricilor de tricotaje, circa 15—30%), rămînînd ca restul să se estimeze avînd în vedere realizările din perioadele precedente şi tendinţele evoluţiei cererilor de la beneficiari în viitor. Or, fără cunoaşterea structurii sortimentale a producţiei industriale este dificilă fundamentarea indicatorilor financiari.

Numai în urma efectuării operaţiilor de contractare a producţiei cu reprezentanţii comerţului interior, semestrial, şi cu beneficiarii externi, deci în urma definitivării sortimentului ce va fi produs, este posibilă întocmirea de către întreprinderile din cadrul M.I.U. a unui plan financiar fundamentat şi corelat cu celelalte secţiuni de plan. De aceea, în cazul acestora, datorită specificului nominalizării planurilor de producţie chiar şi în cursul perioadelor de plan, propun ca la art. 33 să se adauge următoarele la alineatul 2. **„În cazul unităţilor socialiste de stat, care prin specificul lor contractează (nominalizează) producţia la perioade mai mici de un an, din care cauză la data elaborării planurilor financiare anuale şi de perspectivă au acoperite cu comenzi mai puţin de 50% din capacităţile de producţie. elaborarea planurilor financiare se face în termen de 10 zile de la data definitivării planului de producţie, urmînd ca planurile financiare operative şi orientative să se întocmească la nivelul centralelor industriale".**

De asemenea, la art. 34 urmează să se adauge următoarele: **„În cazul unităţilor socialiste de stat arătate la art 33 alin. 2 indicatorii financiari vor fi adaptaţi trimestrial, potrivit calculelor de fundamentare a acestora prezentate la centralele industriale. cel mai tîrziu pînă la 15 ale lunii anterioare trimestrului planificat".**

Prin includerea acestor propuneri în proiectul Legii finanţelor s-ar obţine următoarele avantaje: unităţile socialiste de stat în cauză ar fi scutite de întocmirea unor planuri financiare nefundamentate, care, practic sînt inoperante; planificarea financiară ar folosi la aprecierea realizărilor obţinute la dimensiunile lor reale; ar mări gradul de cuprindere şi de elasticitate al proiectului Legii finanţelor prin luarea în considerare a specificului unităţilor socialiste de stat care încheie (nu din vina lor) contracte cu beneficiarii pe perioade mai scurte; ar dispare tendinţa întreprinderilor de a contracta numai sortimente cu rentabilitate mare, chiar dacă interesele economiei impun şi contractarea sortimentelor cu rentabilităţi mai mici.

La art. 56 se arată: „Creditele se acordă în cadrul limitei de creditare aprobate. Creditele curente şi cele restante nu pot depăşi limita de creditare aprobată"... Aşa cum este redactată în proiectul Legii finanţelor, problema afectării limitei de creditare cu suma creditelor restante lasă loc la interpretări diferite, deoarece după cum se ştie, nu toate creditele restante, sînt acordate în contul activităţii de bază (de exemplu, facturile neîncasate în termen la export sînt trecute la credite restante prin rambursarea creditelor pe documente de decontare pentru export acordate anterior). De aceea, consider că trebuie să se facă această distincţie între creditele restante. caz în care art. 56 trebuie reformulat astfel: **„Creditele se acordă în cadrul limitei de creditare aprobate. Creditele curente şi cele restante nu pot depăşi limita de creditare aprobată pentru activitatea de bază, în afara cazurilor cînd creditele restante sînt acordate în alte conturi decît contul curent privind activitatea de bază".**

La art. 37, alineatul 3, avînd în vedere principiile gestiunii economice, considerăm **că ar fi mai indicat ca aceste creşteri de normativ să se acopere din beneficiile trimestrului I al anului de plan în momenul aprobării acestora, pentru a se evita menţinerea creditelor aferente pînă la finele anului la care se plătesc dobînzi care afectează în mod nejustificat costurile de producţie.** În afară de aceasta, întrucît întreprinderile sînt creditate cu diferite sume, în funcţie de volumul creşterilor planificate de mijloace circulante, se creează o inechitate între întreprinderi, în sensul că cele care au astfel de credite mai mari, plătesc dobînzi mai mari faţă de celelalte întreprinderi care au acelaşi normativ sau sînt planificate cu creşteri de mijloace circulante mai mici. În concluzie, **propun ca art. 37 alin. 3 să fie redactat astfel: „Creşterile anuale planificate de mijloace circulante ale unităţilor economice în funcţiune se acoperă din beneficii sau alte resurse prevăzute cu această destinaţie în trim. I al anului respectiv, după stabilirea şi aprobarea mărimii acestora".**

Ion TRANDAFIR
economist

CREDITE SPECIALE PENTRU BENEFICIARI

O IMPORTANŢĂ DEOSEBITĂ prezintă conţinutul Capitolului VI intitulat: „Organizarea şi efectuarea plăţilor între unităţile socialiste". În privinţa structurii şi ideilor care i-au stat la bază, aş face următoarele observaţii însoţite de propuneri corespunzătoare. Astfel, în **alineatul 2 al art. 130** se stabileşte că Banca Naţională, împreună cu băncile specializate, fixează limita în care pot fi efectuate plăţi în numerar între unităţile socialiste.

Consider că această formulare ar trebui înlocuită cu precizarea, prin lege, că între unităţile socialiste plăţile să se efectueze, în toate cazurile, fără numerar, şi nu numai „de regulă", cum se precizează în alineatul 1 al acestui articol. Efectuarea, cu numerar, a plăţilor între unităţile socialiste, pentru datoriile sub un anumit plafon fixat de bănci costă economia naţională mai multă muncă vie decît efectuarea lor fără numerar, prin bănci. Plata cu numerar necesită ridicarea de la casa proprie a numerarului în volum exact, transportarea lui la creditor, încasarea şi emiterea chitanţei, în timp ce la bancă se efectuează o operaţie de transfer dintr-un cont în altul, executată şi aceasta în mod mecanizat.

La art. 140 şi 141 se precizează că după epuizarea fondurilor din conturile de disponibil şi credite aprobate, plăţile se efectuează în limita încasărilor şi într-o anumită ordine de preferinţă. După acest procedeu, un furnizor care a respectat întocmai contractul încheiat cu clientul este pus pe locul trei al ordinei de preferinţă, fără a avea nici o vină. **Propun, ca atunci cînd condiţiile art. 137 sînt satisfăcute, băncile să efectueze plata la scadenţă, creditînd clientul prin acordare de credite speciale.**

Procedînd în acest mod, întreprinderile furnizoare, care îşi respectă contractele, îşi pot desfăşura nestingherite activitatea, iar clienţii rău platnici sînt semnalaţi băncilor prin aceste credite speciale, în vederea luării măsurilor ce se impun.

La întreprinderile care, în mod frecvent, contractează livrări peste puterea lor financiară, băncile să fie autorizate a viza preventiv contractele acestora şi obligate să dea relaţii furnizorilor, la cerere, asupra solvabilităţii lor.

Ştefan SIMON
contabil şef la I.R.E. Braşov

ÎN ÎNTREPRINDERILE DE CONSTRUCȚII-MONTAJ

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ A RESURSELOR MATERIALE

ÎN PREZENT, cînd întregul nostru popor își intensifică eforturile pentru realizarea cincinalului înainte de termen, sarcini importante și răspunderi sporite revin și organizațiilor de construcții-montaj, care, alături de beneficiarii de investiții, proiectanți și furnizorii de utilaje și materiale, sînt chemate să materializeze în obiective trainice, de calitate și la un preț de cost cît mai redus, vastul program de investiții prevăzut a se realiza în acest cincinal.

Privite prin prisma intereselor economiei naționale, a creșterii eficienței investițiilor, realizările organizațiilor de construcții sînt apreciate după modul în care acestea contribuie la îndeplinirea, în primul rînd, a sarcinilor calitative, respectiv la soluționarea, în condiții optime, a problemelor legate de scurtarea duratei de execuție, de punerea în funcțiune la termen a obiectivelor, îmbunătățirea calității și reducerea costului lucrărilor.

Ca atare, ca și în celelalte ramuri ale economiei naționale, și în ramura construcțiilor, în care se realizează circa 10% din totalul venitului național, există importante rezerve care trebuie identificate și mobilizate pe deplin, pentru a fi utilizate cu eficiență în vederea obținerii unei producții maxime de pe urma fiecărui leu investit și cu o rentabilitate superioară.

În acest context, realizarea sarcinilor planului din acest an a început în condiții îmbunătățite față de anii precedenți. Aceasta s-a datorat, în primul rînd faptului că planul s-a cunoscut cu mult timp înainte, s-a asigurat un decalaj corespunzător între proiectare, pregătirea și execuția lucrărilor, s-a îmbunătățit substanțial dotarea cu utilaje și mecanisme de construcții. Totodată organizațiile de construcții-montaj au pornit la drum favorizate de programe concrete de măsuri aprobate de conducerea superioară de partid, cum sînt cele privind îmbunătățirea execuției lucrărilor de construcții-montaj, creșterea gradului de mecanizare, utilizarea forței de muncă și întărirea ordinii pe șantierele de construcții, asigurarea cu utilaje și construcții metalice a planului de investiții pe anul 1972 precum și de măsurile privind intensificarea acțiunii de generalizare a schimbului II, de extindere a schimbului III și de utilizare mai bună a capacităților de producție existente.

În același timp, organizațiile de construcții au luat măsuri pentru aplicarea pe scară mai largă a industrializării lucrărilor, prin creșterea gradului de prefabricare și mecanizare a acestora, folosirea de noi metode avansate de execuție pentru utilizarea mai rațională a bazei tehnico-materiale existente și pregătirea corespunzătoare a condițiilor materiale și organizatorice adecvate specificului și structurii lucrărilor de pe fiecare șantier. În felul acesta, asa cum rezultă din analiza principalilor indicatori economici pe primele 7 luni ale acestui an, organizațiile de construcții au fost în măsură să raporteze realizări bune ale planului de producție, iar unele organizații din cadrul Ministerului Energiei Electrice, Construcțiilor Industriale și unor consilii populare din județele Suceava, Iași, Constanța, Neamț, Bacău, Harghita au depășit sarcinile pe această perioadă cu 4—10%; totodată, prin angajamentele luate, vor spori realizările și vor depăși sarcinile.

La obținerea acestor rezultate a contribuit și creșterea productivității muncii. Ca urmare, și indicatorii financiari au prezentat îmbunătățiri, care s-au reflectat în depășirea beneficiilor planificate cu 72 milioane lei și în înregistrarea de economii de către unele organizații planificate cu subventii.

CU TOATE ACESTEA, se cuvine a fi relevate situațiile în care unele organizații de construcții, îndeosebi cele din cadrul consiliilor populare județene, — ca urmare a unei preocupări mai reduse din partea factorilor răspunzători pentru sporirea eficienței economice, pentru întărirea disciplinei de plan și financiare și îndeosebi pentru gospodărirea mijloacelor materiale și bănești — au înregistrat rezultate nefavorabile, reflectate în nerealizarea planului și chiar în înregistrarea de pierderi peste nivelul prevăzut.

Această problemă deosebită va trebui să dea de gîndit îndeosebi conducătorilor organizațiilor de construcții județene Timiș, Ialomița, Teleorman, Mehedinți, Dîmbovița, Arad, care în primele 7 luni, au înregistrat însemnate pierderi peste plan ceea ce impune ca fiecare compartiment de activitate și șantier să fie supus unei analize atente și adîncite și să se stabilească programe de măsuri concrete, cu evaluarea eficienței necesare și a răspunderilor.

Am făcut această subliniere, avînd în vedere că gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și bănești este favorizată de ansamblul de măsuri referitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale întreprinse de partidul nostru. Pentru urmărirea perseverentă a modului de gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, potrivit noilor condiții privind lărgirea atribuțiilor și creșterea competenței ministerelor, centralelor și întreprinderilor, cadrele de conducere ale acestora au obligația să asigure un control sistematic asupra administrării cu exigență sporită a patrimoniului repartizat de către stat în acest scop.

O atenție deosebită trebuie acordată reducerii substanțiale a consumului specific de materiale, ca o rezervă importantă pentru diminuarea costului lucrărilor și eliminarea cu desăvîrșire a unor depășiri ale acestuia, care au loc la unele șantiere și organizații de construcții. Astfel, din verificările făcute de organele băncii la unele șantiere ale Trustului de construcții județean Dolj s-au constatat depășiri ale consumului specific în trim. I a.c. de peste 13 t la oțel beton, 100 mc la agregate, 27 mc la var pastă etc. Deficiențe de această natură s-au identificat și la alte șantiere din subordinea Trustului de construcții Timiș, ale întreprinderilor județene de construcții Caraș-Severin, Mehedinți și altele.

Desigur, aceste neajunsuri pot fi înlăturate prin măsuri de organizare în cadrul șantierelor și întreprinderilor prin întocmirea și analiza periodică a situațiilor comparative de materiale, manoperă și utilaje, pentru a se putea identifica la timp diferențele care apar și stabili soluțiile corespunzătoare.

O ALTĂ PROBLEMĂ care se ridică o constituie necesitatea cunoașterii temeinice a mișcărilor de materiale pe șantiere, evidențierea lor zilnică și asigurarea unei gospodăriri raționale a acestora. Or, și în acest domeniu fenomenele negative nu au fost complet eliminate, fapt ce se confirmă de controalele efectuate de bancă în primele luni ale acestui an la un număr de 106 șantiere și depozite de materiale din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, Energiei Electrice, consiliilor populare. Cu acest prilej s-au constatat încă situații în care șefii de șantiere, de loturi și de depozite nu au acordat atenția cuvenită gospodăririi, manipulării corespunzătoare a materialelor și asigurării condițiilor prevăzute de normele legale pentru prevenirea degradărilor, evidențierii corecte și la zi a acestora. Ca urmare a depozitării necorespunzătoare, pe șantierele verificate s-au constatat materiale (ciment, prefabricate din beton, cărămizi) expuse deteriorării, de valori însemnate (circa 6 mil. lei) iar unele chiar degradate (169 mii lei). Față de aceste lipsuri în gospodărirea și evidențierea materialelor, organele băncii au luat măsuri operative de remediere care au contribuit la crearea condițiilor pentru depozitarea și stivuirea unor materiale în valoare de circa 2 mil. lei, amenajarea unor spații de depozitare; totodată au aplicat și sancțiuni contravenționale, disciplinare și chiar materiale celor care nu înțeleg să gospodărească cu maximum de grijă bunurile obștești încredințate.

În același timp, pentru evitarea unor astfel de deficiențe și o mai bună gospodărire a materialelor pe toate șantierele, considerăm că este necesară o mai mare preocupare și din partea comitetelor și consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și trusturi pentru analiza sistematică a acestei probleme, întărirea controlului și crearea unei opinii de masă față de fenomenele negative și față de cei care nu sînt buni gospodari.

Gospodărirea necorespunzătoare a materialelor trebuie privită însă diferențiat, avînd în vedere și faptul că importante cantități de materiale mai sînt scoase din circuitul economic datorită aprovizionării neraționale sau schimbărilor de soluții constructive. Pe lîngă faptul că pe unele șantiere aceste materiale rămîn inactive perioade îndelungate, în vreme ce la alte obiective se resimte lipsa lor, practica stocării neraționale deschide poarta risipei prin deteriorare. De aceea, este absolut necesar ca organele de control ale ministerelor și consiliilor populare să urmărească în mod riguros și permanent modul în care sînt gospodărite materialele pe șantiere și să stabilească răspunderi corespunzătoare.

În vederea întăririi spiritului gospodăresc pe șantiere se impune urgentarea aplicării pe scară largă a unor metode și mijloace tehnice avansate, îndeosebi în ceea ce privește încărcarea, descărcarea și transportul materialelor fragile sau perisabile, cum este cazul cărămizilor, cimentului. Bunăoară, paletizarea transportului cărămizilor poate contribui din plin la diminuarea celor aproape 10% de spargeri care se înregistrează de regulă în manipularea cărămizilor de la producători pînă la introducerea în lucrare. Consider de mare importanță generalizarea în practică a studiilor și măsurilor prevăzute pe această linie.

Creșterea eficienței economice a activității de construcții este condiționată și de competența și interesul cu care colectivele de conducere ale trusturilor și întreprinderilor de construcții stăpînesc resorturile mecanismului financiar. Urmărirea evoluției situației financiare a organizațiilor de construcții, a asigurării în permanență a unui echilibru corespunzător între încasări și plăți, nu trebuie să constituie o problemă numai de competența resortului financiar-contabil, ci al tuturor compartimentelor de lucru din cadrul fiecărei unități. Ignorarea acestor necesități este cauza menținerii imobilizărilor de fonduri la unele unități de construcții ale căror „roade" sînt substanțialele dobînzi penalizatoare. Un exemplu concludent în acest sens îl oferă situația financiară a întreprinderii de construcții speciale industriale și montaje București, deținătoarea unor credite restante de circa 70 mil. lei, survenite ca urmare a înregistrării unor pierderi peste plan, menținerii de stocuri supranormative de materiale, producției executate și neîncasate, efectuării de cheltuieli pentru organizarea de șantier peste fondurile aprobate. În situații similare se află și Trustul de construcții industriale Timișoara și întreprinderile de construcții-montaj ale județelor Ialomița, Sălaj, Dîmbovița, Olt, Teleorman etc.

Pentru lichidarea imobilizărilor de fonduri și a creditelor restante este necesar ca organele tutelare ale întreprinderilor de construcții în cauză să urmărească cu mai multă exigență realizarea măsurilor stabilite ca urmare a acțiunilor întreprinse pe linia valorificării stocurilor supranormative și a prevenirii formării altora noi; ele trebuie să vizeze totodată restrîngerea aprovizionării cu materiale la nivelul necesităților de plan, redistribuirea între șantiere și întreprinderi a stocurilor disponibile, întărirea controlului preventiv la lansarea comenzilor și derularea contractelor; sînt măsuri ce se impun a fi aplicate în primă urgență. În același timp, credem că ar crește mult răspunderea celor însărcinați cu rezolvarea acestor probleme dacă s-ar recurge și la recuperarea dobînzilor penalizatoare legale, în acele cazuri în care se constată lipsă de interes în valorificarea stocurilor supranormative și prevenirea acestora. O asemenea măsură contribuie la întărirea ordinii în cheltuirea fondurilor materiale și bănești puse la dispoziția unităților de construcții de către stat și la respectarea prevederilor de plan și a disciplinei financiare.

Creșterea eficienței economice a activității de construcții implică obligatoriu exercitarea de către toți factorii de răspundere a unei preocupări de zi cu zi în direcțiile esențiale care hotărăsc diminuarea cheltuielilor materiale de producție.

Valerian VLĂDESCU
director în Banca de Investiții

REZERVE DESCOPERITE DE ORGANIZATORI

Flux tehnologic

● *Prin aplicarea studiului privind organizarea activității de asecare la cariera Roșia din cadrul Combinatului cărbunelui Tg. Jiu, s-a obținut o reducere a cheltuielilor de producție cu aproape* **2 milioane lei/an** *și o creștere a productivității muncii cu 7 700 lei/muncitor, respectiv 9,5%.*

● *Aplicarea unui studiu de organizare a execuției lucrărilor conductei de transport gaze U.R.S.S.—R. P. Bulgaria la Întreprinderea Montaje Conducte Magistrate- Brașov asigură* **reducerea duratei de execuție** *de la 30 la 24 de luni și economii în valoare de 2,6 milioane lei.*

Programarea producției

● *Studiul privind programarea, lansarea și urmărirea investițiilor la Fabrica de acid azotic și azotat de amoniu — Tg. Mureș, elaborat la Șantierul de construcții Tg. Mureș, asigură obținerea de economii în valoare* **de 1,5 milioane lei/an.**

● *Programarea și optimizarea resurselor la executarea blocurilor din panouri mari la Trustul de construcții locale-Craiova, prin folosirea* **graficelor** *rețea, a condus la reducerea cheltuielilor cu utilajele de la 980 lei la 630 lei pe apartament.*

Locul de muncă

● *Reorganizarea locurilor de muncă la recondiționarea cutiilor de viteză MY 200 la Uzina mecanică de material rulant Brașov a condus la obținerea unui spor de producție de* **2,4 milioane lei/an.**

● *Reorganizarea atelierului de zincare la cald pentru satisfacerea cererilor la export de produse din tablă neagră, la Întreprinderea industrială locală „Timișul" din Lugoj, asigură obținerea unui spor de producție de* **3,1 milioane lei/an** *și de beneficii de 390 mii lei/an.*

Transport intern Manipulare

● *Reorganizarea transportului subteran la Exploatarea minieră-Baia Sprie a condus la obținerea unei producții globale de 800 mii lei/an.*

● *Reorganizarea transportului gazelor în unitățile de extracție ale G.I.F.E.T.-Moinești a condus la economii în valoare de 2,6* **milioane lei/an.**

● *Manipularea, depozitarea, paletizarea și containerizarea depozitelor de materii prime, materiale și produse finite la Filatura de in și cînepă-Fălticeni asigură o creștere a producției globale cu 663 mii lei/an, a beneficiului cu 305 mii lei/an și a productivității muncii cu 3 666 lei salariat/an.*

În dezbatere: PROIECTUL LEGII REMUNERĂRII DUPĂ CANTITATEA ȘI CALITATEA MUNCII ÎN UNITĂȚILE DE STAT

ELEMENTE NOI CARE FACILITEAZĂ O MAI JUSTĂ RĂSPLATĂ A MUNCII DEPUSE

ÎN CADRUL măsurilor pentru perfecționarea în continuare a întregii activități economice și sociale, dezbătute la recenta Conferință Națională, se înscrie și perfecționarea sistemului de salarizare, crearea condițiilor în vederea ridicării bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii, înfăptuirea repartiției bunurilor produse în societate, în spiritul dreptății și echității sociale.

Proiectul legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat, supuse dezbaterii maselor largi de oameni ai muncii, are la bază principiul socialist al repartiției după muncă și a cointeresării materiale a celor ce muncesc, pentru obținerea unor rezultate tot mai bune în activitatea ce o desfășoară, pentru ridicarea pregătirii lor profesionale, stimularea progresului tehnic și științific, întărirea spiritului de răspundere și a disciplinei în muncă, a grijii față de avutul obștesc.

Pentru realizarea acestor deziderate proiectul de lege prezintă unele trăsături specifice: **ponderea ridicată a salariului tarifar în salariul total — 90% în industrie, agricultură, transport; 88%** — în construcții-montaj; 90—92% în circulația mărfurilor și prestări de servicii; 90—95% la personalul TA. **Ponderea ridicată a salariului tarifar în salariul total creează premisele stimulării salariaților în ridicarea pregătirii lor profesionale în vederea promovării în categorii de încadrare și în funcții superioare și, pe această cale, a obținerii unor venituri mai mari.**

Un element cu totul nou al sistemului de salarizare îl constituie **treptele de salarizare la muncitori și gradațiile la personalul tehnic, economic, de altă specialitate, de conducere, funcționăresc, precum și la restul personalului.** În perioada de experimentare, acestea s-au dovedit un mijloc eficient de diferențiere a salariilor tarifare în raport cu calitățile profesionale și cu rezultatele muncii, conducînd la o stimulare mai accentuată a eforturilor depuse pentru ridicarea pregătirii profesionale, a unor realizări tot mai bune în muncă și, în mod corespunzător, a unor salarii tot mai sporite.

Condiționarea acordării integrale a salariului tarifar de realizarea la termen a tuturor sarcinilor ce decurg din planul unității, cît și a celor proprii de muncă, constituie un alt element de bază al legii. **Acest principiu obligă la normarea tuturor lucrărilor ce urmează a se efectua atît pentru salariații direct productivi, cît și pentru personalul tehnic, economic sau de altă specialitate.**

Aplicarea fermă a principiilor cointeresării materiale cuprinse în lege, va contribui, fără îndoială, la ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului de viață și de civilizație al poporului.

Din studiul proiectului de lege publicat și consultarea unor cadre de specialitate din întreprinderi, aparținînd diferitelor ramuri de activitate, am reținut însă și unele probleme asupra cărora am vrea să insistăm pentru a fi analizate și, eventual, avute în vedere la definitivarea acestuia.

La art. 11 al. 9 se prevede că forma de salarizare în acord pe bază de normă plan se poate aplica în cazuri justificate din punct de vedere economic la nivelul întregii unități. În acest caz salariul cuvenit se stabilește în raport cu gradul de realizare a unor indicatori cantitativi. Pentru fiecare procent de depășire a indicatorului, salariul cadrelor de conducere a unității urmează să se majoreze cu același procent cu care este diminuat salariul tarifar, în cazul nerealizării acestuia. **Considerăm că principiul de echitate impune ca toate categoriile de salariați la care se referă art. 38 să beneficieze de aceste prevederi, întrucît contribuie direct la realizarea și depășirea sarcinilor și, deci, ar fi stimulați deosebit în acest fel.**

La art. 15/2, precum și la art. 30/1 se prevede posibilitatea acordării derogării de stagii pentru promovarea în treaptă, respectiv gradația următoare cu cel mult o treime, cu condiția ca reducerea totală a vechimii minime necesare promovării pînă la ultima gradație a aceleiași funcții, să nu depășească o cincime. Considerăm că aceste prevederi complică evidența și facilitează comiterea unor erori. **Pentru simplificare, propunem să se acorde pentru activitatea excepțională reducerea vechimii minime cu 1/5 atît de la o gradație (treaptă) la alta cît și pe total.**

Art. 24/1 prevede că salariile tarifare ale maiștrilor se stabilesc corespunzător cu răspunderea și rolul lor în producție, astfel ca să li se asigure un salariu tarifar superior salariilor tarifare ale muncitorilor încadrați în cea mai mare categorie de salarizare care lucrează sub conducerea lor. Pe de altă parte, la art. 24/3 se prevede că absolvenții școlilor de maiștri se încadrează de regulă la nivelul de bază, dacă salariul avut anterior a fost inferior acestui nivel. În aceste condiții nu pot fi respectate prevederile art. 24/1 avînd în vedere că la toate rețelele de salarizare actuale, treapta III a categoriei cele mai mari de salarizare (VI) este superioară nivelului de bază a funcției de maistru. De exemplu la rețeaua „ramura prelucrarea lemnului grupa B" din H.C.M. nr. 914/1968, salariul tarifar lunar este de 1734 lei, în timp ce nivelul de bază al maiștrilor este 1640 lei. **Propunem să se asigure încadrarea corespunzătoare în scopul respectării prevederilor art. 24/1. întrucît în prezent se întîmpină greutăți la promovarea pe funcția de maistru în toate ramurile de activitate din cauza cîștigurilor inferioare față de cele ale unor muncitori din subordine.**

La definitivarea proiectului de lege, apreciem că ar trebui să se studieze și să se țină seama și de următoarele propuneri:

— absolvenții facultăților de subingineri, care anterior au o vechime în cîmpul muncii de peste doi ani, să fie încadrați în primul an de activitate ca subinginer cu un salariu tarifar lunar de 2000 lei, justificat de faptul că absolvenții școlilor de maiștri care au lucrat anterior în producție se încadrează în primul an de activitate ca maistru;

— în scopul asigurării stabilității forței de muncă la muncitorii care lucrează în regie în locuri care ridică probleme deosebite în ce privește condițiile și dificultatea din întreprinderile industriei ușoare (exemplu: în filatură, la curățat și în finisaj la carde, uscat, spălat, piuat, carbonizat etc.), să se asigure în continuare salarii majorate cu 5%, așa cum prevăd actualele reglementări;

— remunerarea muncii în acord se face pe baza categoriei de încadrare a lucrărilor stabilite conform indicatoarelor tarifare de încadrare. Întrucît de la editarea lor din 1964, tehnica din dotare s-a modificat radical, propunem revizuirea acestora pentru a asigura punerea de acord cu nivelul dotării și al exigențelor etapei actuale;

— în sfîrșit, pentru a asigura stabilitatea muncitorilor în sectoarele calde (turnătorii, forje, oțelării, galvanizări, tratamente), ar fi indicat să se acorde un spor pînă la nivelul salariilor din ramurile siderurgie-metalurgie.

S. MARIN
I. DRĂGHICI
Brașov

ÎN SPIRITUL ECHITĂȚII SOCIALISTE

PROIECTUL legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat aduce o îmbunătățire substanțială față de legislațiile anterioare. atît din punct de vedere metodologic cît și al conținutului, prin aceea că **însumează într-o singură legislație toate principiile și normele de aplicare a sistemului de salarizare, care pînă în prezent erau prevăzute în diverse legi, regulamente sau instrucțiuni.**

Limitele de salarizare stabilite pe ramurile economiei naționale, precum și raportul între salariile minime și maxime în proporție de 6—7, **stimulează diversele categorii de salariați, în special cadrele tinere, în vederea promovării pe trepte sau funcții superioare.** Proiectul noii legi exprimă astfel principiile de echitate socialistă ale partidului nostru, pe de o parte, prin diminuarea decalajului prea mare între veniturile individuale, iar pe de altă parte prin evitarea tendinței de nivelare a veniturilor provenite din muncă.

Sîntem convinși că prin aplicarea principiilor generale prevăzute în noul sistem de salarizare, perfecționarea profesională va deveni o necesitate pentru fiecare om al muncii, fapt ce se va reflecta pozitiv în producție.

Salariații Grupului nostru industrial consideră că principiile generale stabilite prin proiectul de lege corespund în totul necesităților și năzuințelor întregului colectiv, fiind un îndemn mobilizator în realizarea și depășirea sarcinilor de plan.

Analizînd însă proiectul de lege, chiar în lipsa anexelor respective, credem că **s-ar putea aduce unele îmbunătățiri în ce privește încadrarea activității industriale a ramurii industriei chimice.** Trebuie să menționăm că atît din punct de vedere al proceselor tehnologice, cît și al condițiilor în care ele se desfășoară, acestea prezintă următoarele aspecte:

- procesele tehnologice în cadrul acestei ramuri industriale sînt de natură complexă, ele fiind, în majoritatea cazurilor, procese de sinteză ce se realizează sub presiune și la temperaturi înalte;
- aceste procese tehnologice sînt consecința unor reacții chimice a căror urmărire necesită o calificare superioară;
- utilajele folosite sînt, în principal, aparate complicate a căror deservire, întreținere și reparație necesită cadre tehnice cu nivel de pregătire înaltă;
- munca prestată pentru deservirea acestora se desfășoară în condiții grele, de mediu toxic, temperaturi înalte etc.

În această situație considerăm că prin încadrarea industriei chimice într-o grupă superioară s-ar asigura atît muncitorilor de bază, cît și celor de deservire, o salarizare corespunzătoare efortului depus în muncă, și s-ar crea condiții pentru recrutarea a noi forțe de muncă.

De asemenea, considerăm că pentru stimularea salariaților s-ar putea folosi un sistem premial **prin utilizarea diferenței dintre fondul de salariu realizat și fondul de salariu admisibil al perioadei respective.** Aceasta ar contribui la stimularea salariaților care au contribuit la realizarea depășirilor planului de producție. Astfel, în afară de fondul de premiere constituit în limita cotei de 0,5% asupra fondului de salariu planificat (care de cele mai multe ori apare ca insuficient față de nevoile întreprinderii), **ar fi util să se constituie la nivelul fiecărei secții de activitate productivă, un fond de premiere din diferența dintre fondurile menționate.** Instituirea acestui fond apare complet justificată întrucît această diferență dintre fondul de salariu admisibil și fondul de salariu consumat, se referă la întreaga producție realizată și ar fi consumat numai pentru această producție.

Din cauza lipsei anexelor nu cunoaștem dacă a fost prevăzut și modul în care urmează a se face salarizarea altor categorii de salariați. **Este vorba de munca elevilor în practică, salarizare care se face în prezent după diverse dispoziții legale, dar care nu-și mai găsește oglindirea în noul sistem de salarizare.** În cazul cînd în anexe nu a fost prevăzută și salarizarea acestor categorii de salariați este necesar ca ea să fie menționată expres.

Nu se prevăd nici creșterile de salariu pentru anumite funcții ca: șef depozit, magazioner, funcționar tehnic etc. — funcții pentru care nu s-a prevăzut nici condiții de studiu și stagiu în legea nr. 12/1971.

Luarea în considerare a acestor propuneri la definitivarea proiectului de lege ar avea darul să ducă la sporirea producției și productivității muncii, cît și la întărirea disciplinei în muncă, fapt ce se va reflecta în depășirea sarcinilor noastre de plan.

Alexandru MARIN
directorul contabilității Grupului industrial de lacuri și vopsele
București

TURISM

Stațiuni balneo-climaterice permanente

- BĂILE HERCULANE. — Stațiune situată pe valea Cernei, la 168 m. altitudine, înconjurată de munți cu altitudine mică, acoperiți cu păduri de fag și stejar. Clima este blîndă, datorită reliefului. Verile sînt călduroase, dar cu nopți răcoroase, iar iernile blînde. Vegetația locală marchează un caracter aparte: liliacul sălbatic și pinul bănățean, magnoliile și castanul dulce, smochinul — vegetație mediteraniană.

Accesul către stațiune se face pe linia ferată pînă la Băile Herculane sau pe drum rutier, DN 6 (E 94) — București — Timișoara. Este indicată încă din vechi timpuri pentru afecțiuni ale aparatului locomotor, respirator, ale sistemului nervos periferic, intoxicații profesionale cronice, boli ale sîngelui etc. Stațiunea funcționează permanent. Baza de cazare este diferită: în hoteluri și vile. Este interesant de vizitat complexul balnear, construit în sec. 18—19, în stil baroc, biserica ortodoxă și parcurile din zonă, băile Diana, Hebe și baia romană cu basorelieful lui Hercule, fostele hoteluri Traian, Dacia. În apropierea stațiunii se află rezervația floristică și peisagistică de pe muntele Domogled.

- SLĂNIC MOLDOVA. — Amplasată în valea Slănicului, la o altitudine de 530 m mărginită de crestele Munților Nemira, cu altitudini mijlocii. Stațiunea se află pe drumul național modernizat DN 12 B derivație din DN Adjud, Tg. Ocna — Dărmănești — Miercurea Ciuc. Este indicată pentru izvoarele ei minerale cu ape clorobicarbonatate, sodice, carbogazoase, sulfuroase, slab feruginoase, calcice. Indicate în afecțiuni legate de aparatul respirator, afecțiuni digestice, litiază biliară, colicistite, otorino-laringologice. Funcționează permanent. Cazare în hotel, vile și camping. Stațiunea are două restaurante, un bar de zi, patru bufete, cantină și cofetărie. Se pot vizita Cheile Bicazului, mănăstirile din jud. Neamț, mănăstirea Cașin, Bacău, salina Tg. Ocna și se pot face degustări de vin la Odobești sau Panciu.

- SOVATA. — Situată în depresiunea Praid — Sovata, lîngă lacul Ursu, la o altitudine de 530 m. Aici se întîlnesc Podișul Tîrnavelor, M. Gurghiului și Tîrnava Mică și afluenții ei. Lacul Ursu e un lac salin, format pe cale naturală, prin dizolvarea sării. Are o adîncime de 19 m, lățime de 210 m. Mai sînt și alte lacuri cu origine asemănătoare: Aluniș, Șerpilor, Roșu, Verde, Sărat, Negru. Clima este subalpină, influențată de lacurile heliotermale. Căi de acces prin DN 13 A, Gheorghieni, Sovata — Tg. Mureș. Este indicată pentru nămolurile sapropelice, argilo-silicoase, izvoare minerale pentru cură internă. Tratamente prin hidroterapie, aerosol, împachetări cu nămol, săli pentru gimnastică, ștrand și plajă. Se tratează bolile de reumatism, ale sistemului nervos, ginecologic, aparatului locomotor. Funcționează tot anul. Cazare în vile și camping.

- TUȘNAD. — Situată în defileul Oltului, pe malul sting, la 625—655 m. Punct turistic: Lacul Ciucaș, destinat iarna concursurilor de patinaj viteză. În apropiere se află lacul Sf. Ana, singurul crater din țara noastră care a rămas în forma unui lac foarte frumos. Se indică în afecțiuni ale sistemului nervos, ale tubului digestiv și ale glandelor sale anexe. Funcționează tot anul. Cazare în hotel și vile. Se poate vizita Valea Oltului, Sovata, Brașovul, Stînca Turnurilor, mofetele.

★

- La Tulcea și-a deschis porțile muzeul de artă, avînd o latură inedită: este dedicat în exclusivitate peisajului marin și celui de deltă în toată complexitatea lui. Dobrogea — mai cu seamă litoralul, cîteva orașe pitorești între care și Tulcea, precum și nota de exotism dată de populația turcă și tătară, au atras numeroși artiști plastici. În acest sens, tematica muzeului tulcean este cu deosebire bine aleasă. În cele opt săli sînt expuse picturi de Petrașcu, Sirato, Șt. Dumitrescu, Muntzer, Dărăscu, Dunescu, Tonitza, Teodorescu-Sion, Al. Ciucurencu, Ioanid, Bițan, pasteluri acuarele și desene de Iser, Sirato, Bunescu, C. Găvănescu și gravuri de G. Ivancenco.
- În județul Maramureș s-au redeschis stațiunile balneare de interes local Cărbunari, Bănești și Apa Sărată. Capacitatea lor totală: 150 locuri;

— Tradițiile artei culinare maramureșene reînvie astăzi în recent deschisele locuri de popas: hanul „Capra Neagră" din comuna Moisei și „Pintea Viteazul" de pe vîrful Gutîi.

— Capacitatea de cazare a cabanei Borșa se va extinde cu încă 50 de locuri. Pentru viitorul sezon de iarnă, schiorii vor putea utiliza pîrtia olimpică de sărituri de la trambulină, a cărei amenajare a fost încheiată în vara aceasta.

La sistemul de irigații Sadova — Corabia

SĂ SINCRONIZĂM EFECTUL ECONOMIC CU CHELTUIELILE!

ANUL 1972 are o importanță deosebită pentru înfăptuirea programului național de extindere a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și de gospodărire a apelor în perioada 1971—1975. În acest an, suprafața irigată în țara noastră a ajuns la aproape un milion hectare, iar volumul investițiilor concentrate în 1972 în lucrări de îmbunătățiri funciare și de gospodărire a apelor se apropie de 6 miliarde lei, fapt ce reprezintă o contribuție însemnată la realizarea prevederilor programului național amintit. Ca urmare, vor fi date în folosință, parțial sau total, o serie de amenajări pentru irigații, cuprinse în sisteme mari sau amenajări locale, acestea din urmă fiind realizate ca urmare a amplificării efortului propriu de către unitățile agricole de stat și cooperatiste.

• Tehnici moderne

MAI MULT DECÎT ORICARE din resursele naturale, apa trebuie gospodărită strict, rațional. Astfel, lăsînd la o parte aspectul folosințelor complexe, generale, care au crescut considerabil în ultimul timp, valorificarea superioară a apei în cadrul soluțiilor tehnico-economice adoptate la realizarea amenajărilor pentru irigații reprezintă un scop esențial. Sistemul Sadova-Corabia, ca una din cele mai mari și moderne amenajări pentru irigații în curs de realizare în țara noastră reprezintă o premieră tehnică deosebită din acest punct de vedere. Soluția adoptată — cu conducte sub presiune — face ca sistemul să fie una din cele mai moderne construcții de acest fel realizate pe plan mondial. Randamentul, exprimat ca raport între debitul util folosit de plante și debitul brut captat la priză, este de peste 85%, diferența fiind reprezentată de pierderi normale de apă ca urmare a evaporării, de pierderi minime, accidentale, datorită infiltrațiilor și de pierderi mai puțin normale, în perioada de exploatare. Lungimea și suprafața redusă a canalelor deschise, impermeabilizarea lor cu folii de polietilenă, prevenirea avariilor printr-un sistem simplu și eficient de automatizare contribuie efectiv la gospodărirea rațională a apei, la valorificarea mai deplină a ei.

Sistemul prezintă și alte avantaje de natură tehnică și economică, de mare importanță dacă se are în vedere perioada îndelungată de funcționare. Printre altele, el corespunde unei tehnologii moderne de exploatare, de înaltă productivitate, necesită personal redus, schimbarea utilajului de udare se efectuează la intervale mari de timp, reparațiile sînt evitate în mare măsură comparativ cu cele impuse de sistemele cu canale deschise, gradul de uzură morală în momentul execuției este neînsemnat, necesită un consum redus de carburanți și lubrifianți, cheltuielile de tracțiune pentru deplasarea unor conducte sînt minime. Forța de muncă necesară în perioada de exploatare se reduce cu peste 50% datorită acționării electrice și automatizării proceselor specifice alimentării cu apă, unele categorii profesionale — de exemplu, motopompiștii necesari în număr mare la sistemele clasice — fiind înlocuite parțial sau total.

La sporirea eficienței sistemului, realizat în perioada de exploatare sub aspectul gospodăririi apei, contribuie în mod hotărîtor și soluția de automatizare adoptată. Cele două trepte de automatizare — automatizarea stăvilarului regulator de la punctul de captare a stației principale de pompare și automatizarea celor 132 stații de punere sub presiune a apei — au ca efect direct menținerea unor nivele constante în tronsoanele dintre stații, evitînd oscilațiile de nivel și deci cauzele unor avarii. Totodată, se reglează automat debitul de apă în funcție de numărul și debitul consumatorilor activi, pierderile în perioada de exploatare fiind reduse complet în ce privește distribuția apei de către instalațiile de pompare. În cazul unor defecțiuni, soluția de automatizare în buclă închisă comandă încetarea funcționării punctului respectiv de distribuție fără a afecta funcționarea celorlalte instalații din sistem. Tot ca un avantaj realizat prin automatizarea procesului de furnizare a apei poate fi menționată protejarea instalațiilor de pompare de o uzură prematură asigurîndu-se o încărcare normală, echilibrată a fiecăreia.

O altă premieră tehnică realizată la sistemul de irigații Sadova-Corabia o constituie complexul telemetric de informare prin care datele culese din întregul sistem se transmit la centru — dispecer (calculator), sînt prelucrate și comparate cu programul condițiilor de lucru prescrise, fiind prezentate apoi la pupitrul de comandă supravegheat de operator. În cazul unor defecțiuni apărute în perioda de exploatare la stațiile de pompare a apei, acestea sînt transmise și interpretate telemetric de către centru-dispecer, care sesizează operatorul asupra defecțiunii și naturii ei fără a se ajunge la avarii. Principiul tehnologic de funcționare, întîlnit tot mai frecvent în uzinele și fabricile moderne reprezintă, pe lîngă un mijloc eficient de asigurare a unei depline securități tehnice în timpul funcționării, și o dovadă a posibilităților largi de introducere a tehnicii noi în procesele menite să intensifice producția agricolă.

• Condiții favorabile creșterii eficienței

INTRAREA PARȚIALĂ în funcțiune și apropierea termenului de încheiere a lucrărilor de execuție, prevăzut pentru anul viitor, impune ca problema eficienței economice a acestei importante lucrări de hidroameliorații să se deplaseze din sfera proiectării și execuției în faza de producție. În acest scop, analiza structurii culturilor ce se adoptă în condiții de irigare are o importanță aparte. Din datele comparative prezentate în tabelul alăturat reiese că și în zona irigată de sistemul Sadova-Corabia cerealele și culturile furajere vor fi preponderente, apropiindu-se, astfel, de structura culturilor din raza celorlalte sisteme de irigații. Înainte de a aprecia efectul economic al acestei structuri trebuie spus însă că cea mai importantă și concretă realizare a executării proiectului constă în valorificarea superioară a nisipurilor din această zonă care, în final, datorită apei, a perdelelor de protecție și a vegetației din ce în ce mai intense, vor fi fixate. Noile condiții de producție fac posibilă schimbarea radicală a însuși sistemului vegetativ. Astfel, circa 9 100 ha de pădure, cu o importanță economică relativ redusă, vor fi defrișate, extinzîndu-se și pe această cale suprafața cultivată cu plante de mare randament. Cu toate că se diminuează ca întindere, fondul silvic cîștigă sub aspectul intensivității: perdelele de protecție ce vor lua ființă aici vor ocupa o suprafață de circa 1570 ha, plantate cu speciile cele mai productive, urmînd a fi irigate în totalitate. Paralel cu valorificarea superioară a acestor terenuri, prin înfăptuirea acestui sistem sînt atrase în circuitul agricol noi suprafețe reprezentînd peste 8560 ha.

Un indicator important prin care poate fi redat nivelul intensificării producției agricole în zona irigată Sadova-Corabia este ponderea ce va fi ocupată de plantele de nutreț în totalul culturilor. Procentul înscris în tabel, cu toate că nu reflectă decît suprafața cultivată cu lucernă, deci cultura furajeră în ogor propriu, este edificator. La aceasta trebuie adăugate însă celelalte plante de nutreț, în special porumb masă-verde, porumb siloz, borceaguri, secară masă-verde cultivate în urma culturilor de bază sau înaintea acestora, a căror producție este influențată direct de prezența apei. Prin cultivarea plantelor de nutreț și îndeosebi a unor suculente valoroase — pepeni furajeri, gulii furajere, sfeclă furajeră, dovleci etc. — cu rol de substituire a concentratelor, se valorifică atît spațiile libere existente în perimetrul perdelelor de protecție cît și parcelele greu mecanizabile, nemodelate etc.

Aprecierea eficienței economice a irigațiilor în faza de exploatare, la nivelul unităților agricole de producție, scoate în evidență și alte aspecte semnificative pentru economia acestora. De pildă, numai în cele 4 cooperative agricole de producție care alcătuiesc consiliul intercooperatist Dăbuleni — 1 Mai, Timpuri Noi, Drumul Belșugului și Călărași — deservite de sistemul de irigații în această primă etapă de funcționare, suprafața agricolă va crește cu peste 1000 ha. Intensificarea producției agricole în aceste unități a început cu extinderea culturilor tehnice, îndeosebi a tutunului, cu extinderea culturilor furajere (numai suprafața ocupată cu lucernă va crește cu cîte 100 ha în fiecare cooperativă) și va continua cu sistematizarea și amplasarea culturilor în teritoriu pe principiul loturilor compacte în vederea mecanizării complexe și a utilizării cu eficiență sporită a mijloacelor mecanice, cu scoaterea din cultură a viței de vie care nu prezintă interes și avantaje economice, cu extinderea plantațiilor intensive de duzi pitici pentru dezvoltarea activităților legate de creșterea viermilor de mătase. Dintre celelalte culturi cu contribuție directă la îmbunătățirea structurii de producție în condiții de irigare trebuie amintite și soia, cartofii timpurii, livezile de pomi, culturile furajere succesive pe circa 60% din suprafața ocupată în acest an cu grîu etc.

Pe lîngă măsurile de intensificare a producției agricole luate de fiecare unitate în parte, în proiectul de investiții s-au prevăzut și o serie de investiții conexe în valoare totală de peste 400 milioane lei îndreptate în scopul dezvoltării creșterii animalelor și extinderii plantațiilor pomiviticole intensive. Investițiile conexe vor spori patrimoniul viti-pomicol al celor 31 cooperative agricole din județele Dolj și Olt și al celor 5 unități agricole de stat cu circa 800 ha viță nobilă, cu peste 1.170 ha plantații intensive de pomi (în special piersici), iar sectoarele zootehnice ale unităților amintite vor crește cu peste 19 000 capete tineret taurin și circa 135 000 ovine.

• Adaptarea operativă a producției

EXECUTAREA ȘI INTRAREA ÎN FUNCȚIUNE a acestui important obiectiv economic este cunoscută de mai bine de trei ani și, totuși, unitățile agricole beneficiare nu sînt pregătite îndeajuns să exploateze rațional apa adusă cu atîtea eforturi. La aceasta se adaugă și amînarea de către executant a termenelor de dare în exploatare a primelor două etape. Consecințele economice determinate de apariția și persistența acestor neajunsuri se răsfrîng, în primul rînd, asupra economiei fiecărei unități agricole dar, în același timp, asupra economiei naționale. Exprimată valoric, prin intermediul indicatorului spor de venit net după intrarea în funcțiune a sistemului, pierderea anuală se apropie de suma de 200 milioane lei. Dar, fenomenele economice, atît cele pozitive cît și cele negative se repercutează favorabil sau nefavorabil unele asupra altora pe principiul normal al reacției în lanț. În acest caz, consecințele se înlănțuiesc negativ, devenind mai complexe și, totodată, mai păgubitoare. În primul rînd, în loc ca investiția să se realizeze în 4 ani, obiectivul intră în circuitul economic cu întîrziere, ceea ce presupune mobilizarea ineficientă, prelungită a creditelor, atît cele interne cît și cele externe. Pe de altă parte, intrarea în funcțiune, pe ansamblu, chiar cu un an mai tîrziu, fără a afecta sensibil termenul de recuperare a investiției îl prelungește în timp, ceea ce înseamnă, în fapt, tot o pagubă.

În cadrul deficiențelor se înscriu și defecțiunile de ordin tehnic care apar destul de frecvent în perioada imediat următoare efectuării probelor tehnologice, fără a fi întotdeauna înlăturate operativ, din care cauză fie că nu se irigă, fie că se risipește apa. Cele mai mari neajunsuri apar însă în sectorul de exploatare a apei. De exemplu, conectarea aripilor de ploaie la hidranți este o operație destul de simplă, însă de multe ori se execută incorect și astfel apa se irosește în cantități mari. Sau, uneori se deteriorează echipamentul de udare din cauza nerespectării unor cerințe elementare de transport la mutarea acestuia.

O rezervă însemnată de gospodărire rațională a apei, chiar în actualele condiții de funcționare parțială a sistemului, o constituie udarea în regim prelungit — 20—24 de ore pe zi — precum și utilizarea alternativă a aripilor de ploaie evitînd timpii morți ce apar în timpul mutării lor. Aplicînd această schemă de udare, cooperativa agricolă Călărași din cadrul consiliului intercooperatist Dăbuleni a realizat un randament zilnic dublu. Extinderea acestui regim de udare va îmbunătăți atît indicele de exploatare intensivă a instalațiilor cît și pe cel de exploatare extensivă, cu repercusiuni dintre cele mai favorabile asupra indicatorului final — exploatarea integrală.

Adaptarea activității unităților agricole la noile condiții de producție, potrivit explicațiilor unor factori de răspundere în ce privește exploatarea sistemului, se face din mers și, adăugăm noi, anevoie. Planul de cultură al unităților agricole aprovizionate acum cu apă nu s-a modificat corespunzător noii tehnologii de producție. În perimetrul care se știa că va fi irigat în prima etapă s-a cultivat grîu pe o mare suprafață, dar care, de la începutul lunii mai, n-a mai avut nevoie de apă în timp ce alte culturi, unele prășitoare, se află în perimetrul neirigabil. Un alt aspect important legat de valorificarea superioară a apei este conjugarea efectului apei cu efectul îngrășămintelor chimice, sporul de producție fiind maxim în cazul aplicării acestei cerințe agrotehnice. Unitățile agricole însă nu și-au îmbunătățit cantitativ și structural dozele administrate la hectar. Pentru anul viitor, planurile de aprovizionare cu îngrășăminte chimice întocmite prevăd unele creșteri, însă insuficiente față de cerințele culturilor irigate.

În vederea valorificării depline a noilor condiții create de sistemul hidroameliorativ Sadova-Corabia se impune aplicarea tot mai largă în producție, de către cooperativele agricole și I.A.S. din această zonă, a rezultatelor cercetărilor efectuate la Stațiunea centrală de ameliorare a nisipurilor — Bechet. Creată în scopul determinării posibilităților de producție a nisipurilor din sudul Olteniei stațiunea, prin cercetările întreprinse, a dat — prima — motivația economică a înfăptuirii modernului sistem de irigații. Producțiile medii la hectar, la diferite culturi, deși obținute în condiții experimentale, lasă să se întrevadă progresul ce se poate realiza în direcția intensificării producției agricole atunci cînd tehnica modernă este folosită din plin în acest scop. Ele scot în evidență posibilitățile noi puse la îndemîna omului de către perfecționarea mijloacelor de producție în vederea atragerii în circuitul agricol și a valorificării superioare a unor terenuri slab productive.

ing. Vlad MOGHIOROȘ
Ion MANEA

Structura principalelor grupe de culturi din incinta unor sisteme de irigații

— procente —

Nr. crt.	Sistemul	Cereale	Culturi furajere	Alte culturi
1.	Terasa Brăilei	67	9	24
2.	Pietroiu-Ștefan cel Mare	61	19	20
3.	Calafat-Băilești	64	16	20
4.	Carasu	71	17	12
5.	Sadova- Corabia	61	15	24

Sursa (exclusiv sistemul Sadova-Corabia): Manualul inginerului hidrotehnician — vol. II, pag. 720—725

RIDICAREA CONTINUĂ a eficienței economice — obiectiv major în marea întrecere ce se desfășoară pentru realizarea cincinalului înainte de termen — preocupă fiecare colectiv de muncă, în care scop sînt depistate și atrase în circuitul economic permanent noi și noi resurse interne. Un accent deosebit în această direcție este pus pe reducerea cheltuielilor materiale — activitate ce se materializează prin valorificarea superioară a materiilor prime, diminuarea consumurilor specifice, utilizarea de înlocuitori ai materialelor scumpe sau deficitare, introducerea unei ferme discipline tehnologice etc.

„Valorificarea mai bună a resurselor de materii prime și materiale — *arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R. din iulie a.c.* — **constituie calea sigură pentru progresul economic și social al țării".**

În lumina sarcinilor trasate de Conferință, întreprinderile județului Mureș au desfășurat o amplă activitate de investigare a tuturor resurselor existente, în vederea folosirii raționale și eficiente a materialelor, acționînd pentru înnoirea produselor, reproiectarea mașinilor și utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, pentru creșterea aportului cercetării științifice.

Recent, revista noastră, cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Mureș al P.C.R., a organizat o dezbatere cu tema **„Raționalitate și eficiență în utilizarea materiilor prime"** *— cu scopul de a face larg cunoscută experiența acumulată și, în același timp, de a releva noi posibilități ce urmează a fi valorificate, astfel încît angajamentele asumate în această direcție să poată fi nu numai îndeplinite, ci și depășite. Redăm în cele ce urmează cîteva din problemele ce au stat în atenția participanților la dezbatere.*

OPTIMIZAREA RELAȚIEI MATERIE PRIMĂ — PRODUS — EFICIENȚĂ

ÎNDEPLINIREA PLANULUI CINCINAL înainte de termen — angajament de mare răspundere asumat de colectivele de oameni ai muncii din toate unitățile economice ale țării — presupune orientarea tuturor eforturilor spre valorificarea la un nivel cît mai înalt a tuturor surselor potențiale de creștere a producției și a productivității muncii, concomitent cu obținerea unei înalte eficiențe economice. Așa cum s-a subliniat în Raportul prezentat la recenta Conferință Națională de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, **valorificarea mai bună a resurselor de materii prime și materiale constituie calea sigură pentru progresul economic și social al țării.** Însemnătatea majoră a acestei sarcini apare pregnant dacă ținem seama că **reducerea cu un singur procent a ponderii cheltuielilor materiale echivalează la nivelul anului 1973, cu un spor de venit național de circa 4 miliarde lei.**

În lumina acestor considerente, Comitetul județean Mureș al P.C.R., a întreprins o largă acțiune de mobilizare a colectivelor de muncă din județ pentru reanalizarea sarcinilor inițiale ale planului cincinal, pentru depistarea rezervelor de înfăptuire a acestuia înainte de termen, pentru reducerea accentuată a cheltuielilor de producție în general, și a celor materiale în special. Ca urmare, la nivelul întregului județ, vom putea raporta conducerii de partid și de stat, în anul 1975, o producție suplimentară în valoare de 5 miliarde lei.

Ținînd seama de ponderea pe care o ocupă diferitele ramuri industriale în cadrul județului nostru (energie electrică și termică — 16,1%, construcțiile de mașini 15,8% alimntară 18,9%) și avînd în vedere că sporurile de producție obținute trebuie să se bizuie, în esență, pe eforturile proprii, un accent deosebit a fost pus pe reducerea consumurilor de materii prime la metal, energie electrică, combustibil. Pe baza calculelor făcute, **județul nostru s-a angajat să economisească în acest an 600 t. metal, peste 3000 mc masă lemnoasă, aproape 11 mii t. combustibil și 10 milioane kWh — energie electrică.**

În vederea înfăptuirii acestor obiective, comitetul județean, împreună cu comitetele municipale și orășenești și comitetele oamenilor muncii din întreprinderi, a întreprins o serie de analize privind valorificarea metalului — așa cum a fost cazul, de pildă, la Sighișoara și Tîrgu Mureș — soldate cu întocmirea unor judicioase planuri de măsuri tehnico-organizatorice. Studiile efectuate, dezbaterile organizate cu specialiștii, au scos în evidență importante rezerve pentru diminuarea consumului de metal, prin introducerea unor metode înaintate, respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice și de muncă, proiectarea și reproiectarea unor produse cu consum mare de metal, înnoirea produselor și diversificarea lor, asigurarea în toate schimburile a asistenței tehnice, precum și aprovizionarea corespunzătoare a locului de muncă etc.

Înfăptuirea unei bune părți din măsurile stabilite s-a concretizat în obținerea în primele 6 luni ale anului curent a următoarelor economii : 449 t metal (peste angajament), material lemnos — 1 100 tone, aproape 50 mii t combustibil convențional și peste 8 milioane kWh energie eletcrică. O contribuție remarcabilă în economia metalului au adus : Întreprinderea „Nicovala" (182 t), Întreprinderea de utilaje pentru industria ușoară (175 t), Metalotehnica (144 t), Direcția Județeană de industrie locală (370 t). Importante economii de material lemnos au obținut CEIL — (764 mc) și Fabrica de geamuri (236 mc). În ceea ce privește combustibilul, Întreprinderea electrocentrale — Mureș a economisit 8 612 t c.c., Combinatul de îngrășăminte azotoase — 5272 t c.c., Direcția industriei locale — 3035 t c.c., CEIL — 2284 și Complexul de sticlă și faianță — 2273 t c.c.

Una din căile larg utilizate pentru valorificarea superioară a materiilor prime a constituit-o asigurarea unui înalt grad de prelucrare a acestora, în așa fel încît să sporească valoarea produselor obținute dintr-o unitate de substanță utilă. Acționînd ferm în această direcție, **întreprinderile constructoare de mașini din județul nostru au realizat în 1971 o producție de 50 000 lei pe tona de metal supus prelucrării, față de sarcina prevăzută în plan de 32—35 000 lei.** În această cifră medie, am inclus și astfel de rezultate ca cele de la Metalochimica — unde s-au obținut 141 000 lei pe tona de metal sau de la Uzina de reparații auto unde s-au realizat 89 000 lei/tona metal. Semnificația unor astfel de rezultate, contribuția lor la sporirea producției materiale și în general la creșterea eficienței activității productive apare pregnant dacă amintim, de pildă, că numai în industria constructoare de mașini din țară creșterea gradului de valorificare a metalului prin sporirea producției ce revine la fiecare tonă de metal de la 31 la 34 mii lei, ar face posibilă producerea la nivelul anului 1975 a unei producții suplimentare de peste 10 miliarde lei.

Preocuparea oamenilor munci din județul nostru pentru îmbunătățirea parametrilor calitativi ai producției se reflectă în acest cincinal în cele **250 de produse noi ce vor fi asimilate,** produse ale căror caracteristici constructive se axează pe cerința unui consum redus de materie primă și un grad superior de funcționalitate, toate conducînd în final la valorificarea superioară a resurselor materiale de care dispune județul nostru. În acest scop, la I.U.I.U. a fost organizată de către Ministerul Industriei Ușoare împreună cu Comitetul județean P.C.R., o dezbatere în vederea îmbunătățirii parametrilor constructivi-funcționali la utilajele produse de această întreprindere (războaie de țesut), care să ducă la crearea unor utilaje noi, moderne, cu un consum de metal mai redus. Astfel de acțiuni, privind utilizarea cu maximă economicitate a materiilor prime, folosirea deșeurilor, creșterea valorii produselor obținute dintr-o unitate de materie primă au fost întreprinse și în celelalte ramuri industriale ale județului (industria lemnului, chimia, sticlărie, pielărie etc.).

La realizările obținute pînă acum în județul nostru, în domeniul valorificării superioare a materiilor prime un aport însemnat l-a adus cercetarea științifică proprie. Studiile elaborate de către cercetătorii din laboratoarele uzinale ale întreprinderilor noastre au contribuit nemijlocit la rezolvarea problemelor producției. Prin perfecționarea proceselor tehnologice, proiectarea unor produse noi, corespunzător tehnicii moderne, prin producerea de înlocuitori ai unor produse provenite din import, cercetarea noastră și-a adus un real aport la reducerea cheltuielilor materiale, la micșorarea importurilor, la îmbunătățirea eficienței activității în general.

Desigur, reliefînd aceste cîteva căi de valorificare a materiilor prime, nu am epuizat multiplele probleme pe care le ridică aceasta. Există încă o serie de „locuri înguste", de lipsuri în munca întreprinderilor noastre, cît și însemnate resurse în vederea utilizării raționale și eficiente a materiei prime. În acest sens, este necesară o concentrare mai intensă a eforturilor pentru lichidarea consumurilor încă prea mari la unele materiale (ca lemn, combustibil ș.a.) de reducere a cheltuielilor materiale, pentru prospectarea tuturor rezervelor existente încă în stare latentă. Totodată este necesară lărgirea preocupărilor pentru introducerea și creșterea ponderii normelor republicane de consumuri materiale și diminuarea celor cu caracter uzinal și departamental.

Acțiunile ce le desfășoară în continuare Comisia economică a Comitetului județean vor orienta eforturile colectivelor din întreprinderi spre înlăturarea cauzelor care determină risipa de materiale, pentru întronarea peste tot a unei riguroase răspunderi față de bunul mers al întregii activități economice a întreprinderilor. Sprijinind organizațiile de partid și comitetele oamenilor muncii din întreprinderi, Comitetul județean de partid nu pierde nici o clipă din vedere faptul că în toate unitățile din județ activitatea economică este susceptibilă de a fi perfecționată și acționează consecvent în acest sens.

ing. Ioan VASLUIAN
șef Sector sinteză și coordonare economică, Comitetul județean Mureș al P.C.R.

RESURSELE REPROIECTĂRII

DAT FIIND specificul producției întreprinderii Electro-Mureș, direcția principală a preocupărilor noastre a fost **gospodărirea rațională, cu maximum de economie a metalului.** Pentru aceasta, la propunerea consiliului oamenilor muncii s-a format un colectiv de specialiști menit să analizeze toate produsele din punctul de vedere al consumurilor de metal și să facă propuneri concrete pentru reducerea acestor consumuri. În urma analizei s-a ajuns la concluzia că există premisele ca, în actualul cincinal, să se obțină importante economii de metal. Astfel, prin ansamblul de măsuri preconizate ne-am angajat să realizăm o economie totală de 989,63 t metal, din care 342 t laminate și 194 t piese turnate din fontă.

Se pune în mod firesc întrebarea : care a fost temeiul acestor angajamente, prin ce căi și mijloace se preconizează a fi înfăptuite ? **Răspunsul este : reproiectarea unor produse.** Astfel s-a hotărît reproiectarea unui număr de 7 produse, respectiv scoaterea lor din fabricație și proiectarea unor produse noi, cu aceleași folosințe, însă cu caracteristici superioare, și cu un consum mai redus de metal. Printre acestea se numără fierul de călcat popular, cu o însemnată uzură morală (se fabrică același tip de peste 10 ani), radiatorul dreptunghiular și solar, plita super, etc. **Prin reducerea consumului de metal numai la radiatoare va rezulta o economie de metal de 1,814 tone, la 1 000 buc.**

Prin reproiectare nu a fost nici pe departe epuizată gama posibilităților de diminuare a consumurilor. O altă cale, ale cărei efecte au fost relevate în analizele efectuate, o constituie efectuarea unor debitări bine calculate, un croit riguros, în așa fel încît să rămînă o cantitate minimă de deșeuri. Întocmirea unor noi planuri de croire, cît și folosirea fîșiilor de la reperele mai mari la cele mai mici, pot conduce la o economie de metal de 732 t, din care 233 t în 1973, 297 t în 1974 și 202 t în ultimul an al cincinalului. De asemenea, prin aplicarea tehnologiei moderne de prelucrarea pieselor de fier turnate vom putea realiza o economie de metal de 835,25 t. În general studiile întreprinse capătă adevărata semnificație dacă precizăm că **numai în 1975, din economiile de metal ce se vor realiza se vor putea executa în total 26 mii bucăți fiare de călcat.**

Experiența dobîndită demonstrează încă o dată, că atunci cînd eforturile creatoare ale tuturor salariaților — muncitori, tehnicieni, ingineri și economiști sînt îndreptate consecvent spre depistarea căilor de sporire a eficienței economice, rezultatele nu întîrzie să se arate.

ing. A. GÖNCZI
Întreprinderea „Electro-Mureș"

Întrecerea în cinstea celei de a XXV-a aniversări a Republicii pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen

RAȚIONALITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN UTILIZAREA MATERIILOR PRIME

DEZBATERE ORGANIZATĂ CU SPRIJINUL COMISIEI ECONOMICE A COMITETULUI JUDEȚEAN MUREȘ AL P. C. R.

SOLUȚIA TEHNICĂ POATE ÎNLOCUI IMPORTUL

RĂSPUNZÎND sarcinilor trasate de Conferința Națională a P.C.R., și chemării lansate de a îndeplini planul cincinal în 4 ani și jumătate, colectivul nostru a trecut la o minuțioasă analiză de sporire a producției cît și a eficienței întregii noastre activități.

Ținînd seama de specificul activității, un aspect asupra căruia căutările noastre s-au oprit mai insistent a fost **reducerea importurilor.** Nu este vorba de materie primă, fiindcă în momentul de față nu utilizăm materii prime din import, ci de materiale auxiliare cu o pondere mare la fabricarea faianței. Problema materialelor auxiliare, respectiv a coloranților, este de dată mai recentă ; ea s-a născut din necesitatea ca industria noastră să depășească stadiul faianței albe, în lumina noilor cerințe ale modei apărute pe plan mondial.

Cu ajutorul serviciului de creație-laborator am reușit să obținem glazuri colorate, în rețeta cărora s-au înlocuit coloranții de import cu oxizi coloranți indigeni. De pildă, glazura maron, preparată inițial cu colorant de import, se prepară acum cu oxid fenic din țară, realizîndu-se numai la acest produs economii de 8.000 lei valută pe an.

O importantă realizare a fost înlocuirea soluției de cracleuri din import, cu un preț de 290 lei kg, cu o soluție indigenă, care se obține la un preț de numai 11 lei kg. De asemenea, anul acesta am înlocuit uleiul folosit la decorarea produselor prin procedeul sitografierii, adus din import, cu ulei indigen. **Și dacă un kg de ulei importat costa 54 lei, uleiul indigen costă doar 10 lei kg.** În acest fel, în anul acesta numai la ulei noi realizăm o economie de 35.000 lei. Deși pînă acum n-am înlocuit complet uleiul adus de peste hotare, preocupările noastre se îndreaptă în continuare spre diminuarea totală a importului în acest domeniu.

Cu sprijinul Filialei din Cluj a Institutului de cercetări chimice, am experimentat cu rezultate bune, înlocuirea aurului coloidal (12% de import) cu aur coloidal preparat de filială. Începînd din semestrul II al acestui an deținem aur coloidal obținut la Cluj iar prin **înlocuirea celui care pînă acum se aducea din import realizăm o economie anuală de 98.000 lei valută.** De asemenea, se află în curs de experimentare obținerea de coloranți ceramici peste glazură și de lustere, necesare la decorarea faianței, ceea ce va duce la realizarea unei economii de 300.000 lei valută anual.

O problemă aparte a constituit-o la fabrica de sticlă **modificarea completă a rețetei de fabricație a sticlei verzi.** Acțiunea a urmărit două scopuri :

a) înlocuirea nisipului de Crăciunel cu nisip de Aghireș, pe care celelalte fabrici îl tratează cu neîncredere, deși rezervele sînt mari ;

b) îmbunătățirea rezistenței mecanice a acestei sticle, ținînd seama că din ea se fac butelii de șampanie, care cer o rezistență mai mare.

Deși la început am realizat o sticlă mai slabă, în prezent rezistența mecanică a buteliei de șampanie s-a dublat, lucru care s-a dovedit și prin eliminarea reclamațiilor relative la calitate, pentru care am plătit în trimestrul I, 16.000 lei penalizări. **Economiile totale care se vor realiza în 1973—1975 numai prin îmbunătățirea normelor de consum la toate materialele pe care le folosim se vor ridica la 750.000 — 800.000 lei.**

O problemă de perspectivă apropiată la faianță, care ar duce la o valorificare superioară a materiilor prime ar fi **organizarea în cadrul fabricii a unei secții sau a unui sector care să producă piese de faianță speciale, respectiv produse de serie mică, cu o valoare mai mare.** S-ar produce, de exemplu, o mie de bucăți dintr-un anumit produs, dar cu o valoare mai ridicată.

Victor BĂTĂLAN
adjunct șef serviciu tehnic
Complexul de sticlărie și faianță — Sighișoara

DIMINUAREA PIERDERILOR TEHNOLOGICE

IN VEDEREA DEPISTĂRII tuturor resurselor de creștere a producției prin valorificarea deplină a bazei de materii prime de care dispunem, cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Mureș al P.C.R. s-a efectuat un studiu în întreprinderea noastră, care a relevat o serie de deficiențe și totodată largi posibilități de sporire a producției, în special prin **eliminarea pierderilor tehnologice.** Astfel s-au constatat mari cantități de deșeuri la mașina de curățat canete și la înnodarea urzelilor, neprelucrarea pînă la capăt a unor canete de către unele țesătoare, urzeli cu benzi moi sau cu rosturi incomplete, precum și o insuficientă preocupare a maiștrilor și a ajutorilor de maiștri pentru controlul, îndrumarea și ridicarea calificării țesătoarelor.

Acest studiu dezbătut de comitetul oamenilor muncii a condus la elaborarea unui plan de măsuri menit să ridice nivelul activității noastre, să contribuie la utilizarea cît mai bună a materiilor prime, la realizarea pe această bază a unor producții suplimentare. **Încă în primele 7 luni ale anului în curs, prin aplicarea măsurilor preconizate, întreprinderea noastră a realizat o economie de circa 3 400 kg fire din care 2 400 kg fire viscoză și 1 000 kg fire tip bumbac.** Credem că nu este lipsit de importanță să menționăm cîteva din acțiunile întreprinse, întrucît ele pot avea interes și pentru alte întreprinderi similare.

O primă măsură a fost **introducerea unei evidențe stricte, urmărirea exactă a deșeurilor rezultate pe faze de fabricație și pe tipuri de fire, pe secții și schimburi.** Cu această ocazie, au fost reanalizate și precizate procentele maxime admise pe operațiuni, mașini și tipuri de fire, precum și cantitățile maxime de deșeuri permise în funcție de producția realizată. Aceste baremuri au avantajul că fac posibilă constatarea imediată a depășirilor ce apar pe diferite operațiuni, conducînd mai ușor la stabilirea cauzelor și permițînd luarea unor măsuri operative pentru prevenirea și înlăturarea lor. **Prin aplicarea acestor măsuri se estimează pînă la sfîrșitul anului o economie de 4 000 kg fire.**

Pentru a reduce consumul specific de fire de urzeală s-a trecut, de asemenea, la majorarea lungimii urzelilor de la 1 000 m la 1 200 m, ca și la mărirea lungimii bucăților crude, ceea ce a permis scăderea numărului de urzeli și de innodări în țesătorie. Numai prin reducerea procentului de capete și fîșii apare o economie în prelucrare de 500 kg fire.

O sursă de pierderi o constituia, de asemenea, **transportul intern.** Prin organizarea transportului intern în sensul depozitării bătăturii între sectoarele de preparație și țesătorie se elimină pierderile provenite în transport. În colaborare cu Institutul de cercetări textile, a fost elaborat un studiu în vederea perfecționării tehnologiei de finisare a articolelor de viscoză. Cu ajutorul unor tratamente chimice s-a obținut ușurarea contexturii și respectiv a consumului specific, ceea ce se exprimă valoric într-o economie de circa 80 000 lei anual. Cu aceasta nu am epuizat, desigur, nici gama preocupărilor noastre și nici rezervele, cunoscute sau încă necunoscute de noi, de folosire la indici mai înalți și cît mai complet a bazei de materii prime și materiale. Ele atestă doar necesitatea pentru colectivul nostru de a-și intensifica eforturile în vederea explorării și a valorificării lor depline.

ing. Al. CÎNDEA
șef serv. tehnic
Țesătoria de mătase — Sighișoara

ÎNNOIREA ȘI DIVERSIFICAREA PRODUSELOR

VALOAREA MATERIILOR PRIME — respectiv lemnul — în totalul prețului de cost, are în unitățile combinatului nostru o pondere de mai bine de 40%. Așa stînd lucrurile este firesc ca, în acțiunea de reducere a costurilor de producție și de ridicare a eficienței economice a întregii activități, să ne îndreptăm atenția cu precădere spre diminuarea consumului specific.

Pentru atingerea acestui obiectiv am folosit nenumărate căi. Prima și cea mai importantă a fost și este aceea a **reînnoirii sau reproiectării produselor,** avînd ca scop principal obținerea unor produse — mobilă, articole de sport, ambarcațiuni, instrumente muzicale — cu caracteristici superioare, în condițiile reducerii consumurilor specifice de lemn. Vreau să menționez că valoarea produselor de mobilă în primul semestru al acestui an a fost de 64 mil. lei (preliminîndu-se să ajungă la sfîrșitul anului la 130 milioane lei, în loc de 106 cît este planificat), iar cea a produselor reproiectate de 42 mil. lei, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să obținem peste 80 mil. lei. În acest an combinatul nostru a participat la 13 Tîrguri și Expoziții internaționale pentru care au fost proiectate 78 de piese noi. Aprecierea și prestigiul pe piața internațională a produselor noastre le atestă și faptul că dacă în 1970 am vîndut la 8 firme străine 167 produse, cu 184 000 piese, în 1972 avem contracte cu 12 firme pentru 125 tipuri de produse cu 191 000 piese. Firește, alături de produsele cunoscute, ne străduim să prezentăm la Expoziții internaționale și altele care necesită un consum mai redus de lemn. Asemenea produse au fost prezentate la München, New-York și la alte tîrguri internaționale în vederea asigurării producției pe anul 1973.

Atît la produsele noi cît și cele reproiectate au fost obținute importante economii de material lemnos. La una din garniturile de mobilă, reproiectată încă în 1971 la Fabrica de mobilă Tg. Mureș, de pildă, s-a obținut o economie de 700 mc cherestea. Lucrurile nu s-au oprit însă aici. În primul trimestru din acest an, prin dimensionarea mai judicioasă a unor piese, s-au obținut economii de încă circa 150 mc material lemnos.

Firește, acțiunea de înlocuire a unor cherestele de stelaje superioare cu altele inferioare are o serie de avantaje chiar dacă apar și unele laturi negative și anume : depășirea în unele cazuri a nivelului consumurilor specifice. Astfel, la cheresteaua de fag pentru mobilier s-a ajuns ca procentul celei de clasa A să fie redus cu 30%. Dat fiind că economisim materialul superior, chiar și în aceste condiții, ridicăm eficiența activității noastre. Se poate afirma că am făcut progrese serioase pe linia valorificării materiei prime. **Dacă în 1965, de pildă, realizam dintr-un mc de cherestea mobilă de stejar masiv în valoare de 6 800 lei, în prezent din aceeași cantitate de lemn obținem mobilă în valoare de 14 600 lei iar la mobilierul stil de peste 30 000 lei.**

Acțiuni largi au fost inițiate și pentru **reducerea consumurilor specifice de materii prime pentru fabricarea plăcilor aglomerate din lemn.** În acest sens una din problemele principale care a stat în atenția conducerii Combinatului a fost înlocuirea lemnului rotund, care se folosește la Reghin la fabricarea acestor plăci, cu deșeuri care rezultă la prelucrarea lemnului în fabricile de cherestea. Dacă pînă acum un an foloseam 0,900 mc pe tona de PAL, în 1972 folosim doar 0,450—0,470 mc. În acest domeniu avem încă mari rezerve, ce ne propunem să le valorificăm în continuare. Pentru aceasta au și fost elaborate studii și proiecte care prevăd instalarea de tocătoare pentru tocarea crăcilor și resturilor rezultate la exploatare, pentru tocarea rămășițelor de la fabricile de cherstea și transportul tocăturii la fabricile de plăci aglomerate — crăci și resturi care, pînă acum, au fost folosite drept combustibil.

Pentru economisirea lemnului am utilizat și alte căi. Avînd în vedere că la ambarcațiunile fabricate la Reghin se folosește lemn de rezonanță foarte bun, am încercat să le realizăm din mase plastice. Am și făcut cîteva asemenea ambarcațiuni, dar dat fiind tehnologia folosită, fabricarea acestor produse ar urma să fie preluată de alte întreprinderi de specialitate. De asemenea, la instrumentele muzicale se folosește pentru fețele de chitară, de pildă, lemn de rezonanță. În prezent, este în curs de aplicare un studiu privind realizarea unui placaj special cu furnir de molid de rezonanță pentru a înlocui lemnul masiv care se utilizează acum la fabricarea chitarelor.

Realizările noastre pe linia utilizării judicioase și cu maximă eficiență a lemnului sînt totuși susceptibile de a fi amplificate. De aceea, facem studii, căutăm în permanență noi metode pentru a răspunde prin fapte chemării adresate la recenta Conferință Națională a P.C.R. ca fiecare unitate, fiecare colectiv de muncă să gospodărească tot mai bine materiile prime și materialele.

ing. I. CIONCA
director tehnic C.E.I.L.

NOI VALENȚE MATERIILOR PRIME INFERIOARE

ȚINÎND SEAMA de faptul că valorificarea superioară a materiilor prime depinde, în întreprinderea noastră, de o serie de factori specifici (materie primă de origină animală, foarte prețioasă ; tehnică destul de variată pentru obținerea unor produse noi ; cantitatea de materii prime necesare se achiziționează numai în parte din țară, importîndu-se în special piele de ovine și caprine), ne-am axat activitatea pe utilizarea eficientă a pieilor de porcine, unde resursele țării acoperă necesarul de aprovizionare. **De aceea, față de situația de acum 4—5 ani, cînd această materie primă nu se folosea sau se utiliza pe scară redusă, am ajuns astăzi ca peste 40% din producție să o realizăm din piele de porcine.** Dacă în trecut această materie primă s-a folosit cu precădere pentru o categorie de produse de calitate inferioară (îndeosebi căptușeli), am reușit să obținem printr-o tehnologie adecvată, anumite semifabricate foarte bune din punct de vedere calitativ. În acest fel, mănușile și confecțiile realizate din piele de porc au ajuns să reprezinte o pondere importantă în exportul nostru : la mănuși reprezintă 40% din produsele pentru export, iar la îmbrăcăminte — peste 90%. Un salt deosebit s-a realizat la confecțiile de îmbrăcăminte, unde față de anul trecut producția pentru export s-a dublat.

Concomitent, s-a trecut la folosirea mai rațională a pieilor indigene și a celor de ovine și caprine provenite din import. În acest sens, din unele piei care aveau o anumită destinație inferioară, (căptușeli pentru încălțăminte, reparații etc.), au fost făcute o serie de semifabricate, care au fost folosite la confecții. În acest fel s-a obținut o eficiență de 2—3 ori mai mare.

Totodată, în vederea creșterii valorii produselor obținute dintr-un mp de materie primă, anul trecut a început iar anul acesta s-a intensificat folosirea masivă a deșeurilor în special a acelora de la tăbăcărie și de la confecția de haine. Dacă în trecut aceste deșeuri erau aruncate ca nefolosibile, iar altele vîndute cu prețuri foarte mici în sectorul cooperației pentru reparații, anul acesta, ca urmare a intensificării preocupărilor colectivelor de muncă pentru utilizarea deplină a tuturor resurselor de valorificare superioară a bazei de materii prime și materiale, gradul de folosire a deșeurilor s-a dublat.

Din deșeurile provenite de la fabricarea mănușilor din piei de porcine, deșeuri care pînă acum 2—3 ani se aruncau, iar anul trecut s-au vîndut la prețuri foarte scăzute la cooperative, astăzi se confecționează mănuși de protecție destinate exclusiv pentru export realizîndu-se un beneficiu de 420 000 lei. De asemenea din deșeuri care provin din confecționarea hainelor de piele am realizat o serie de articole (fustițe pentru fete, sau pantaloni pentru copii, veste și sacoșe) din care o parte a fost contractată la export.

În lumina sarcinilor mobilizatoare cuprinse în prevederile cincinalului 1971—1975 cît și a necesității de a asigura sporirea producției materiale, paralel cu intensificarea eforturilor pentru creșterea eficienței activității productive, se impune sporirea preocupărilor noastre pentru depistarea tuturor mijloacelor existente la noi cît și pe plan mondial de valorificare la un nivel tot mai înalt a materiilor prime. În impulsionarea activității din acest domeniu în industria noastră, un aport considerabil îl poate aduce **stabilirea mai operativă a prețurilor,** problemă mult dezbătută dar care și astăzi frînează apariția unor produse noi pe piață în timp util, ținînd seama și de caracterul de modă al producției noastre.

Un alt aspect, care nu este de natură să stimuleze producția din deșeuri, îl constituie **metodologia de stabilire a prețurilor pentru toate produsele.** La articolele de piele se aplică același normativ și pentru produse din piele de calitate superioară cît și din furdale, ceea ce face aceste produse să fie destul de scumpe și nu pot concura cu produsele care rezultă din producția normală. Acest lucru influențează desfacerea, creîndu-i limite artificiale, fapt ce se repercutează nefavorabil asupra producției unor asemenea articole.

În ce privește înnoirea produselor, avînd în vedere că produsele noastre sînt legate de schimbarea modei, cantitatea de produse noi în fiecare an este foarte mare. De aceea și sarcinile secto-

Dezbatere realizată de
F. COSTIN

(Continuare în pag 16)

date de prognoză

IN PERSPECTIVA 1975 — 1980

PRODUCȚIA MONDIALĂ DE STIREN

CA MULTE DIN PRODUSELE CHIMICE ORGANICE, stirenul, deși a fost descoperit încă din anul 1831, nu a reușit să fie realizat în cantități mari decît după cel de-al doilea război mondial. Dacă din faza de laborator și pînă la producerea curentă în industrie au trecut peste 100 de ani, în schimb, în ultimele decenii, producția sa a cunoscut o dezvoltare impetuoasă, atingînd 4 400 mii tone pe total țări capitaliste în anul 1970.

În Europa Occidentală capacitatea de producție a atins la sfîrșitul deceniului trecut 1,3 milioane tone, înregistrînd un ritm de creștere de 20% anual. Acesta tinde să se mențină ridicat și în viitor, ținînd cont de diferitele proiecte de noi construcții anunțate. America de Nord dispunea în 1970 de instalații de producere a stirenului ce totalizau 2 377 mii tone, alte 1 800 mii tone fiind în curs de execuție pînă la sfîrșitul anului 1973. **Ritmul creșterii producției de stiren este, în medie, pentru toate țările capitaliste, de 8—10% pe an, în timp ce în Japonia este de 13—15%.**

Am vrea să subliniem caracteristica unor proiecte de instalații noi de stiren și anume tendința spre gigantism. În acest sens, este interesant de studiat nu numai nivelul capacităților totale de stiren în diferite țări și regiuni economico-geografice, ci și dimensiunile acestora.

• Capacități

TENDINȚA spre gigantism se manifestă în mod pregnant în S.U.A. și într-o mai mică proporție în Europa Occidentală, fapt ce reiese pregnant din tabelul nr. 1. Din proiectele anunțate pînă acum, se pare că în anii viitori în S.U.A. nu se va mai construi nici o capacitate de stiren sub 200 mii tone/an, iar în Europa Occidentală și Japonia, nici una sub 100 mii tone/an.

Tendințele ce se conturează pentru anii 1973 — 1975 în domeniul dimensionării capacităților de producție se referă și la alte aspecte importante, dintre care menționăm :

— va fi depășită granița celor 450 mii t/an (instalația la Dow. Chemical Co de la Freeport) ;

— Europa Occidentală va depăși și ea pragul a 300 mii t/an, prin extinderea unor capacități, în special din R. F. a Germaniei și Anglia ;

— în Japonia, noile capacități nu vor depăși pe cea existentă la Yo Kkaichi (180 mii t/an) care se va extinde însă pînă la 260 mii t/an ;

— apariția acestor capacități gigant presupune închiderea unor instalații mici, care vor deveni nerentabile, fenomen ce se va manifesta cu o intensitate mai mare în S.U.A.

Prin capacitățile de producție existente și prin investițiile proiectate. S.U.A. vor domina în viitorii ani cu și mai multă autoritate piața internațională a stirenului. Dimensiunile instalațiilor americane vor constitui un factor hotărîtor pentru scăderea prețului de cost, produsul american devenind mai competitiv. Întrucît piața vest-europeană a stirenului este dominată tot de firmele americane, prin filialele lor europene (Dow. Monsanto etc.), concurența americană pe piața vest-europeană se va manifesta numai în măsura în care se va corela cu interesele filialelor europene ale firmelor nord-americane.

• Producție

NIVELUL PRODUCȚIEI de stiren în țările capitaliste a atins, în 1970, 4 400 mii tone, din care Statele Unite dețin 2 200 mii tone, restul distribuindu-se între Europa Occidentală (1 300 mii tone), Japonia (600 mii tone), alte țări producînd abia 300 mii tone. Pentru anul 1971—1973 se așteaptă ca producția S.U.A. să sporească cu 10% anual, pentru a ajunge în 1973 la 2,72 milioane tone. De asemenea, pentru anii 1975 și 1980, unele surse estimează creșterea producției la 3,05 milioane tone și respectiv 4,5 milioane tone. În ceea ce privește Europa Occidentală, se prevede un ritm de creștere de 10—12% anual. Asociația petrochimică japoneză prevede pentru 1974 o creștere a capacității de producție a stirenului în Japonia de la 877 mii tone în prezent, la circa 1,6 milioane tone.

Ținînd seama de prognozele din literatură cît și pe baza unor aprecieri proprii, **putem estima pentru perioada 1970—1985, pe plan mondial, un ritm mediu al producției de stiren de 9,7%.** Pe regiuni și pe țări mari producătoare, situația se prefigurează după cum reiese din tabelul nr. 2.

Se constată tendința Europei Occidentale de a ajunge din urmă S.U.A., fapt care va avea loc în jurul anului 1985. Japonia va prezenta o dezvoltare mult mai lentă, în schimb alte țări vor spori producția în mod simțitor.

Tabelul nr. 1

Situația capacităților de stiren pe plan mondial în 1970

	S.U.A.	Japonia	Europa Occidentală
Capacitatea totală (mii t/an)	2 187	600	12 800
Numărul instalațiilor	13	8	15
din care :			
0—50 000 t/an	3	2	6
50 000—100 000 t/an	2	4	6
100 000—200 000 t/an	3	2	2
200 000—300 000 t/an	3	—	1
peste 300 000 t/an	2	—	—

Tabelul nr. 2

Producția mondială de stiren
(țări capitaliste)

— mil. tone —

	1970	1975	1980	1985
S.U.A.	2,2	3,0	4,5	6,1
Europa Occidentală	1,3	2,3	4,1	6,0
Japonia	0,6	1,6	2,0	2,6
Alte țări	0,3	1,0	1,8	2,7
Total mondial	4,4	7,9	12,4	17,4

Tabelul nr. 3

Structura cererii de stiren monomer pe sectoare consumatoare în anii 1966 și 1972

— % —

	S.U.A. 1966	S.U.A. 1972	Europa Occidentală 1966	Europa Occidentală 1972	Japonia 1966	Japonia 1972
Total	100	100	100	100	100	100
din care :						
— polistiren	59	61	67	66	69	69
— ABS și SAN	9	13	10	10	6	6
— SBR	21	14	13	12	15	13
— latex stiren butadienic	6	6	4	5	—	—
— poliesteri și altele	5	6	6	7	10	12

Sursa: European Chemical News, sept. 1969.

• Consum

STIRENUL monomer este utilizat la obținerea polistirenului, a cauciucului stiren-butadienic (circa 85—90% din cererea totală de monomer), a latexului și a altor produse. Dezvoltarea impetuoasă din ultimii ani a capacităților de stiren monomer a fost determinată de cererea mereu crescîndă de monomer destinat producerii polistirenului. Dacă, în trecut, SRB era principalul domeniu de utilizare a stirenului monomer, nivelul cererii de monomer fiind determinat de nivelul producției de SBR, în prezent polistirenul este cel care a preluat acest rol. Cererea de stiren destinat producerii polimerilor stirenici, ABS și SAN a reprezentat o parte din ce în ce mai mare din cererea de stiren. Ca urmare, pe fondul creșterii susținute a cererii de stiren, ponderea acestor produse în ansamblul cererii a crescut continuu, în timp ce ponderea SBR a avut o tendință inversă. Aceste tendințe se vor menține și în viitor. (Vezi tabelul nr. 3).

Ca tendință, cererea de stiren va înregistra în principalele zone producătoare și consumatoare — S.U.A. și Europa de Vest, — următoarele ritmuri de creștere (vezi tabelul nr. 4).

De reținut este faptul că în viitor, mai mult decît în trecut, dimensiunile și ritmul de dezvoltare a producției de stiren vor fi determinate de dimensiunile și ritmul de dezvoltare a producției de polistiren. Multe țări în curs de dezvoltare vor începe să producă stiren, consumul acestora urmînd să fie asigurat în cea mai mare parte de producția internă. Consumul de stiren în Asia, exclusiv Japonia, a crescut în perioada 1966—1972 de la 18 000 tone la 55 000 tone, iar în Australia va crește de la 30 000 tone în 1970 la 40 000 tone în 1975. De asemenea, consumul de stiren în Africa, conform prognozelor existente, tinde să crească în perioada 1975—1980 de la 38,9 mii tone la 64,2 mii tone.

Dintre utilizările finale ale stirenului, polistirenul va continua să reprezinte ponderea cea mai însemnată, deși ca ritm de dezvoltare cele mai dinamice se vor dovedi rășinile ABS și copolimerii SAN.

Tabelul nr. 4

Ritmurile prevăzute de creștere a consumului

Domeniul de utilizare	Ritm mediu anual de creștere (%): Europa de Vest 1970—1975	Ritm mediu anual de creștere (%): S.U.A. 1970—1980
Rășini polistirenice	12,2	6,5
Cauciuc stiren-butadienic	3,8	2,5
Poliesteri	7.0	10,0
Diverse	—	4,7
Total	7,2	5,3

dr. ing. Paul ȘTEFĂNESCU
INSCIN

CONTRACTE PERFECTATE

(Urmare din pag. 4)

șase ani, între organele centrale ale industriei ușoare și ale comerțului a fost realizat un contract tip, care se perfecta pe loc **și în sectorul textile-încălțăminte,** după concilierea operativă a neînțelegerilor precontractuale, evitîndu-se astfel nenumărate litigii în fața organelor de arbitraj. La recentele contractări am constatat că și această practică a fost abandonată, în pofida prevederilor din Legea nr. 71/1969, care obligă organele centrale să elaboreze contracte tip.

O experiență pozitivă, care ar putea fi preluată și de către alte centrale și întreprinderi este aceea efectuată de către Grupul de întreprinderi de accesorii pentru industria ușoară — Sibiu, de exemplu. După cum ne împărtășea directorul comercial al grupului, N. Pîrîianu, contractele remise beneficiarilor din sectorul metalo-casnice au fost în întregime perfectate, nerămînînd în litigiu nici o problemă. Care director din sectorul textile-încălțăminte poate afirma că pleacă de la tîrg cu portofoliul de contracte ferme care să-i asigure acoperirea integrală a capacităților de producție ?

• ...Și în sfîrșit, rețineri ce nu trebuie reținute

DIN CELE mai sus expuse se relevă cu lesniciune că au fost introduse în acțiunile de contractare unele principii noi, care favorizează îmbunătățirea continuă a relațiilor dintre furnizori și beneficiari, cu repercusiuni directe asupra aprovizionării populației cu bunuri de consum.

S-a văzut, de asemenea, că, în cadrul Tîrgului recent încheiat, au fost experimentate și aplicate cu folos unele metode noi în operațiile de contractare, care au dus la simplificarea procesului propriu-zis și la realizarea unor apreciabile economii de timp și de bani. contribuind totodată la clarificarea juridică a raporturilor dintre întreprinderile producătoare și organizațiile comerciale.

S-au semnalat însă și unele rețineri în extinderea acestor metode și în ultimă analiză, în respectarea prevederilor legale privind procesul de contractare. Ba mai mult — și aceasta este cu atît mai surprinzător — după cum s-a văzut din capitolul precedent, au fost abandonate unele metode evident avantajoase aplicate în anii precedenți.

Ceea ce n-ar mai trebui să se repete în viitor. Acest lucru depinde în primul rînd de gradul de receptivitate și de operativitate al întreprinderilor și centralelor vizate, ca și ale forurilor lor tutelare. Care însă și acum, în ceasul al doisprezecelea, pot lua măsuri necesare pentru remedierea unor rețineri și rămîneri în urmă care nu mai trebuie reținute în practica obișnuită, nici măcar cu caracter de excepție.

INFORMATIE-DECIZIE

PROIECTAREA SISTEMELOR INFORMATICE

SISTEMELE INFORMATICE — ca şi informatica în general — s-au transformat treptat dintr-o „modă" în puternice ajutoare ale omului în munca sa de zi cu zi.

Pentru a-şi îndeplini acest rol şi a satisface necesităţile pentru care sînt create, sistemele trebuie însă proiectate în mod corespunzător. Altfel nu facem decît să creştem numărul acelor sisteme informatice care funcţionează incorect sau ineficient, cu mult sub prevederile iniţiale şi care reprezintă mai mult de 60% din sistemele în exploatare în lume.

Pentru a evita pe cît posibil acest lucru şi avînd în vedere sarcinile care decurg din recentele Hotărîri ale C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea informaticii şi a sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor, rolul lor în sprijinirea activităţilor de conducere şi în creşterea eficienţei acestora, este necesar ca importanţa proiectării corecte a sistemelor informatice să fie înţeleasă atît de specialiştii care realizează aceste sisteme, cît şi de cei care le vor utiliza (beneficiarii).

PRIN SISTEM INFORMATIC denumit în continuare „sistem" înţelegem o grupare de oameni, echipamente, programe de calcul, proceduri de culegere, înregistrarea, transmiterea şi prelucrarea datelor, reunite şi organizate pentru a îndeplini anumite necesităţi de prelucrarea informaţiilor, avînd în vedere realizarea unor performanţe ce pot fi măsurate. Acest ultim aspect. **îndeplinirea unor performanţe măsurabile,** este extrem de important şi nu trebuie niciodată neglijat, aşa cum, din păcate, se întîmplă destul de des.

În ciclul lor de viaţă aceste sisteme trec printr-o serie de etape, asupra numărului şi denumirii acestora existînd o mulţime de păreri. Totuşi la noi în ţară printre specialiştii din acest domeniu — se conturează un consens general pentru următoarea etapizare: 1). Studiul de oportunitate; 2). Definitivarea necesităţilor, denumită de mulţi şi analiza de detaliu; 3). Proiectarea; 4) Construirea; 5) Testarea şi implementarea; 6). Operarea, modificarea şi întreţinerea.

Subliniem că ne referim în acest material la sisteme mari, importante (de exemplu sistemul dintr-o unitate economică, centrală industrială, organ central), care în final încearcă să integreze toate aplicaţiile din unitatea respectivă.

Celor familiarizaţi cu problemele de producţie le este uşor să vadă că între etapele menţionate mai sus pentru realizarea sistemelor informatice şi etapele necesare pentru realizarea unui anumit produs sau obiectiv industrial este o analogie aproape perfectă. Numai că metodolgia şi tehnicile folosite pentru realizarea acestui produs special, denumit sistem informatic, sînt diferite.

Primele trei etape reprezintă activităţi de analiză şi proiectare şi de ele ne ocupăm în mod special în acest articol. Toate trei la un loc reprezintă ceea ce s-ar putea denumi şi „definirea sistemului".

Pentru a înţelege mai bine că proiectarea sistemelor informatice este o problemă complicată care trebuie rezolvată corespunzător, să ne oprim asupra cîtorva caracteristici principale ale acestor sisteme:

Au un ciclu de viaţă relativ lung, ceea ce înseamnă că atingerea momentului de integrare poate dura mulţi ani, în funcţie de complexitatea problemei şi că odată atins acest moment etapa de operare şi modificare se întinde şi ea pe un timp destul de îndelungat fiind dificil de stabilit cînd se termină. De altfel, după cum afirmă mulţi specialişti, este greu de spus că un sistem este vreodată definitiv integrat, acele faimoase sisteme informatice integrate pentru conducere (IMIS = Integrated Management Information Systems) practic nefuncţionînd încă nicăieri în lume.

Lucrează cu multe programe, deci nu se mai poate vorbi la aceste sisteme de unul sau cîteva programe, ci de grupuri de programe strîns legate între ele, proiectarea trebuind să determine exact care sînt aceste legături.

Fac apel la o cantitate importantă de date, apărînd probleme legate de structura şi organizarea bazelor de date, care sînt punctul central al sistemelor şi de care depinde în foarte mare măsură funcţionarea acestora.

Apar mulţi utilizatori ai sistemului, situaţi uneori la distanţe mari de sistemul central de calcul ceea ce incumbă rezolvarea unor probleme complexe de comunicaţie. În plus aceşti utilizatori pot folosi în comun programe, fişiere de date şi echipamente, toate ridicînd în faţa proiectanţilor probleme privind priorităţile, protecţia şi securitatea datelor, accesul etc.

Necesităţile sistemului sînt schimbate frecvent, datorită creşterii cerinţelor beneficiarilor, dorinţelor de îmbunătăţire şi deci de creştere a eficenţei, atacării altor aplicaţii etc. şi proiectarea trebuie să prevadă posibilităţi de modificare cît mai simple. Pentru aceasta este necesară în faza de proiectare o documentare cît mai riguroasă a programelor de calcul şi procedurilor de lucru, modificările fiind altfel extrem de dificil de realizat.

Implică cheltuieli importante, în general foarte greu de prevăzut de la început, reprezentînd personal, materiale, echipamente, construcţii etc. O corectă selectare a cheltuielilor necesită o proiectare adecvată.

Toate aceste caracteristici fac ca în timpul activităţilor de analiză şi proiectare să ne izbim de mari greutăţi dintre care menţionez: culegerea datelor care poate dura mii şi chiar zeci de mii de ore-om chiar în întreprinderi sau secţii mai mici; de exemplu într-o secţie de cca. 300 de oameni a unei mari întreprinderi această strîngere a datelor pentru analizarea lor în cadrul unui proiect a durat 10.000 de ore-om; de cele mai multe ori nu sînt indicaţii precise ce trebuie şi ce nu trebuie să studieze persoanele angajate în proiect; conducerea întreprinderii şi secţiilor poate fi la început de acord cu cele propuse în proiectul iniţial deoarece nu le examinează atent şi deci nu îl înţelege bine, pentru ca ulterior să solicite multe schimbări, foarte greu de făcut uneori şi cu cheltuieli importante; aceasta face ca proiectarea să fie mult mai dificilă decît ne aşteptam; metodologiile şi tehnicile de lucru nu sînt bine puse la punct în acest domeniu, unde există o slabă tradiţie de cercetare, îngreunată şi de mentalitatea păstrării pentru sine a rezultatelor unor cercetări.

De aceea efortul din aceste etape este mult mai greu de disciplinat decît în etapa de programare, de exemplu.

Cu cine realizăm etapele de analiză şi proiectare?

În primul rînd cu acele persoane — care în general lipsesc în toată lumea — numite analişti — proiectanţi de sisteme. Calitatea acestora influenţează în mod decisiv realizarea sistemelor şi din acest motiv efortul pentru formarea lor este necesar să se transforme într-o preocupare chiar la nivel naţional. Pregătirea proiectanţilor trebuie strîns corelată cu alte măsuri ca: ameliorarea tehnicilor, procedurilor, echipamentelor şi metodelor folosite la realizarea sistemelor; utilizarea unor programe (software) cît mai generalizate; îmbunătăţirea tuturor programelor de învăţămînt pentru informatică.

În al doilea rînd este de dorit ca beneficiarii să acorde în toate etapele — colaborarea indispensabilă realizării unor sisteme corespunzătoare indiferent de calitatea specialiştilor implicaţi în proiecte.

Cu aceste anticipări asupra concluziilor, ar fi poate momentul să trecem în partea finală la prezentarea unor principii desprinse din experienţa muncii de proiectare care ar putea să-i ajute şi să-i orienteze pe cei care lucrează la proiectarea şi implementarea sistemelor informatice.

1. **Sistemul este destinat benficiarilor, ceea ce implică:** participarea permanentă a acestora, întocmirea tuturor documentaţiilor într-un limbaj accesibil beneficiarilor; aprobarea de către aceştia a tuturor propunerilor şi modificărilor; participarea beneficiarilor la scrierea procedurilor de lucru; **responsabilitatea beneficiarului pentru implementarea sistemului, pregătirea personalului, corectitudinea datelor care vor fi folosite.**

2. Reprezentînd investiţii importante, **sistemele trebuie justificate ca orice investiţie** (cantitativ şi calitativ).

3. **În sistem trebuie incluse criterii pentru măsurarea performanţelor** (ex: în subsistemul organizării muncii — să execute funcţiunile specificate în limitele de cost şi timp impuse; costul pe salariat să nu fie mai mare decît X lei; o schimbare pe salariat să nu coste mai mult de Y lei; să reducă costul funcţiei personal în întreprindere raportat la cheltuielile totale cu Z lei; sau în sub sistemul livrării: costul mediu pentru prelucrarea unei comenzi; costul mediu pe client şi pe an; cît reprezintă costurile pentru fabricaţie raportate la vînzări; cu cît se reduce timpul de livrare a comenzilor prin noul sistem etc.

Aceste criterii, care trebuie avute în vedere la proiectare se stabilesc de către beneficiar.

4. **Stabilirea de termene, etapizări şi puncte de control,** cu scopul de a putea determina cea ce s-a făcut, unde sîntem cu realizarea sistemului, ce mai trebuie făcut.

5. **Conducerea unităţii beneficiare trebuie să participe oricînd este necesar** (şi dacă se poate numai atunci) pentru a ajuta la selectarea celor mai avantajoase aplicaţii, pentru o realizare eficientă a proiectului şi — mai ales — pentru a aviza soluţiile propuse, sistemele fiind în fond realizate în special pentru necesităţi de conducere.

6. **Realizarea sistemului este un proces iterativ,** ceea ce înseamnă că întîi trebuie realizat numai cadrul general, coborîrea la nivel de detaliu făcîndu-se treptat. Din acest punct de vedere se poate asemăna procesul de proiectare cu cel de învăţămînt.

7. **În proiectarea SPAD fiecare proiect este unic** (este greu de spus că există două sisteme informatice identice), ceea ce impune o reactualizare permanentă a planificării iniţiale pe măsura avansării proiectului.

Atenţie la mărimea salturilor, dorinţa de finalizare rapidă putînd avea efecte foarte neplăcute. O problemă care ar trebui să-i pună puţin pe gînduri pe mulţi beneficiari care vor dintr-o dată să ajungă de la zero la sisteme integrate.

8. **Procedurile de lucru sînt la fel de importante ca programele,** de corecta lor proiectare depinzînd durata de implementare şi modul de funcţionare al sistemului. De aceea ele trebuie scrise şi testate în concordanţă cu modul cum au fost proiectate şi scrise programele, de persoane care cunosc bine întreprinderea.

9. **Trecerea de la vechiul la noul sistem (conversia) este ea însăşi un sistem** şi trebuie tratată cu mare atenţie. Proiectantul de sisteme informatice are de-a face cu trei sisteme: cel vechi, cel nou, şi cel care face trecerea de la vechiul mod de operare la noul mod, implicînd convertirea datelor, programelor, procedurilor de lucru pe de o parte şi cea a oamenilor care vor utiliza sistemul pe de altă parte.

ing. Petre VASILESCU
şef secţie ICSCMA

FAZELE PROIECTĂRII SPAD

1. STUDIUL DE OPORTUNITATE reprezintă o examinare, de obicei nedetaliată, a situaţiei actuale din unitatea economică unde se va introduce noul sistem, cu scopul de a cunoaşte unitatea şi obiectivele acesteia, în vederea determinării necesităţilor de prelucrare a datelor. Scopul principal al acestei etape este să răspundă la următoarea întrebare: **este noul sistem oportun din punct de vedere tehnic, economic şi operaţional?** Pentru aceasta vor trebui stabilite planurile de desfăşurare ale etapelor următoare, termenele, costurile, resursele necesare, beneficiile aşteptate, modul de participare al conducerii şi personalului unde se va introduce sistemul.

Dat fiind că multe elemente, în special cele de cost şi beneficiu, sînt, foarte greu de precizat în această etapă, mai ales datorită experienţei noastre mai restrînse, apare necesitatea ca valorile şi termenele stabilite în studiul de oportunitate să fie considerate ca orientative, urmînd să fie reexaminate şi definitivate în etapele următoare. Subliniem aici o greşeală foarte frecventă a beneficiarilor de a considera costurile stabilite în această etapă ca definitive, cînd de fapt proiectul nu este încă pe deplin elaborat.

2 .DEFINITIVAREA NECESITĂŢILOR, denumită uneori şi „proiectare logică", are ca scop să aprofundeze examinarea începută în etapa anterioară, urmărind să creeze baza pentru stabilirea funcţiunilor şi problemelor din întreprindere, legăturilor dintre acestea, neconcordanţelor din sistemul actual, în vederea determinării necesităţilor şi restricţiilor de prelucrarea datelor ce vor fi luate în considerare în noul sistem.

3. PROIECTAREA sau „proiectarea fizică" îşi propune să realizeze proiectul care va satisface necesităţile şi restricţiile de prelucrare stabilite în etapa precedentă şi pentru aceasta transformă fluxul informaţional din noul sistem într-un flux de prelucrare automată a datelor, indicînd toate programele şi subprogramele de calcul, colecţiile de date (fişiere) care vor fi folosite, principalele proceduri de culegere, transmitere, înregistrare şi prelucrare a datelor, criteriile după care vor fi măsurate performanţele sistemului.

4. CONSTRUIREA reprezintă realizarea practică a proiectării sistemului, adică întocmirea programelor, fişierelor, procedurilor de lucru şi stabilirea legăturilor dintre acestea.

5. TESTAREA ŞI IMPLEMENTAREA este etapa cînd sistemul proiectat şi construit anterior este verificat pentru a vedea dacă corespunde necesităţilor stabilite şi implementat, adică introdus în întreprindere. De obicei aceasta se realizează printr-o funcţionare „în paralel" cu vechiul sistem, ceea ce permite descoperirea neconcordanţelor şi deci a modificărilor necesare.

6. OPERAREA, MODIFICAREA ŞI ÎNTREŢINEREA reprezintă intrarea „în producţie" a noului sistem şi durează pînă cînd apare necesară înlocuirea cu un alt sistem. În această ultimă etapă se elimină ultimele erori care mai apar (ori cît de riguros ar fi fost făcută implementarea), se adaugă noi necesităţi, se fac schimbări necesare pentru îmbunătăţirea şi creşterea eficienţei sistemului.

Uneori operarea se consideră ca o etapă separată, dat fiind că în multe centre de calcul se obişnuieşte ca la finele etapei de implementare să considere o perioadă de „îngheţare" a sistemului, în care nu se fac nici un fel de modificări, aceasta fiind socotită etapa de oprerare.

METODA CAZURILOR

METODA CAZURILOR SAU A DISCUȚIILOR DE CAZURI — cum mai este cunoscută — este utilizată pe o scară tot mai largă în procesul de formare și perfecționare a cadrelor, îndeosebi a celor de conducere din diferite sfere de activitate și nivele ierarhice.

Avînd în vedere amploarea preocupărilor legate de aplicarea în practică a prevederilor legii cu privire la perfecționarea pregătirii profesionale, necesitățile ce rezultă de aici, de utilizare a unor metode moderne de formare și perfecționare profesională, ni se pare util să prezentăm pe larg conținutul metodei cazurilor, așa cum rezultă el din experiența unora dintre specialiștii noștri. Publicăm, totodată, un caz concret, utilizat de autorii articolului în desfășurarea programelor lor de perfecționare, caz care ilustrează nu numai modul în care trebuie concepută o discuție de caz, dar și o situație nu rareori întîlnită în unitățile economice.

CONȚINUTUL METODEI

CONFERINȚELE ne îmbogățesc volumul de cunoștințe dar nu ne formează deprinderea de a gîndi. În conferințe muncește de regulă numai instructorul, participanții își conectează sau își deconectează atenția după bunul lor plac. Conferința este o metodă pasivă, din care cauză sfera ei de aplicativitate în sistemul de reciclare este limitată.

Una din metodele moderne și active de instruire este metoda discuției de „caz". După cum se știe, problemele concrete, reale, nu prezintă aproape nici o dată o soluție unică, cum ar fi 2+2=4 sau „Ștefan cel Mare a murit la 1504". Problemele de aprovizionare tehnico-materială, de programare, de personal, de flux informațional etc. comportă de obicei mai multe soluții, toate acceptabile, toate bune, dar toate discutabile, fiecare din ele prezentînd anumite avantaje și dezavantaje specifice. În acest context, participanții la o discuție de „caz" care în viața reală poate fi o ședință a comitetului oamenilor muncii, a consiliului oamenilor muncii, sau a oricărui organ de conducere colectivă sînt chemați să ia o decizie.

De asemenea, mai trebuie reținut și faptul că în lumea realităților nu se întîlnesc niciodată **probleme-tip**, așa cum se întîlnesc în manualele școlare, sau în cursurile universitare, ci numai cazuri **specifice**. Tocmai pentru a obișnui factorii de decizie cu analiza cazurilor specifice **a fost creată în decursul anilor**, metoda „cazurilor" ca una din cele mai active metode de instruire. Rostul discuțiilor de caz este de a deprinde pe participanți să analizeze, să judece, să ia hotărîri și nu să-i învețe anumite procedee-tip. Discuțiile de caz dezvoltă la participanți **o atitudine** bine definită.

Pentru ca o discuție de caz să poată da participanților elementele dorite, cazul trebuie să zugrăvească **întotdeauna** un fapt real.

● Elaborare

CAZUL REAL, cazul propriu-zis, trebuie să zugrăvească **o situație reală**, într-o întreprindere **reală și cu** personaje **reale**. Insistăm de la început că ne este cu desăvîrșire imposibil să inventăm un caz imaginar, în care să ținem seama de toate implicațiile complexe ale realității concrete, de ponderea și frecvența relativă, reală a acestor implicații. Un caz imaginat va apărea întotdeauna ca artificial și instructorul riscă să fie „demascat" de participanți la discuție, care vor descoperi aceste aspecte nereale, compromițîndu-i astfel prestigiul.

Prin urmare, materialul cazurilor trebuie căutat pe teren, în viața de toate zilele, care ne oferă nenumărate resurse din care pot fi elaborate cazuri. **Orice situație conflictuală poate genera un caz**, și aproape totalitatea situațiilor existente au un caracter conflictual. Unii pedagogi au enunțat chiar aforismul că nu există situație **din care să nu se poată elabora un caz**. De exemplu: putem să ne **prezentăm la directorul** unei întreprinderi și să-l întrebăm ce probleme îl frămîntă mai mult. Să presupunem că ne va spune că este contrariat că îl părăsește cel mai bun maistru. După o jumătate de oră de discuție vom fi pe deplin documentați asupra situației, văzută, bineînțeles, prin prisma directorului întreprinderii. Ne ducem apoi la maistrul respectiv și îi cerem și lui părerea. După altă jumătate de oră vom cunoaște situația văzută de data aceasta prin prisma maistrului care, de multe ori, nu coincide cu aceea a directorului. Iată deci un material abundent pentru a elabora nu un singur caz, ci mai multe, cîte unul pentru fiecare punct conflictual, căci, în general, o situație conflictuală comportă mai multe puncte discutabile.

Cel mai recomandabil este ca materialul pentru cazuri să-l caute chiar instructorul (cel care pregătește discuția), care are datoria de a-l cerceta cu maximum de obiectivitate fără a îmbrățișa nici unul din multiplele puncte de vedere ce se confruntă.

Un caz se elaborează și discută pentru **a atinge anumite obiective**. Prin **obiective nu se înțeleg soluțiile** la probleme, ci formarea unei **atitudini** de care vor depinde deciziile luate, dezvoltarea **abilității** de a elabora și a evalua anumite soluții.

● Structură

UN CAZ trebuie să cuprindă în esență, în primul rînd, **o situație de pornire**, caracterizată atît prin date ce se pot exprima prin cifre, cît și prin alte aspecte ce nu se pot exprima decît calitativ. De fapt, atît unele cît și celelalte prezintă același grad de importanță. Ele trebuie să dea o imagine fidelă a cadrului în care va lua naștere procesul conflictual și să furnizeze informațiile necesare judecării faptelor ce vor constitui cazul propriu-zis.

În al doilea rînd, cazul trebuie să cuprindă un **eveniment critic** care „deschide cazul", semnalînd momentul cînd contradicțiile ce stau la baza situației conflictuale devin aparente. De notat că aceste contradicții puteau exista deja de mai multă vreme în stare latentă, dar ele nu apar decît odată cu „evenimentul critic". Evenimentul nu va trebui subliniat sau scos în evidență cu ocazia expunerii cazului, deoarece nici în viața reală nu ne dăm seama de obicei că trăim un eveniment **critic**, decît tîrziu **după ce s-a produs și încep să se ivească consecințele**. Evenimentul critic și importanța lui vor trebui descoperite de către participanți, cu ocazia discuțiilor.

În al treilea rînd, **reacțiile diferitelor personaje**, după producerea evenimentului critic, **faptele** ce au urmat acestui eveniment și deciziile la care au dat naștere.

În al patrulea rînd, **descrierea situației actuale**, cu sublinierea stării conflictuale existente în prezent și a măsurilor propuse de diferitele personaje. De notat că instructorul nu atrage atenția participanților asupra **cauzelor** stării conflictuale și nu face aprecieri personale asupra deciziilor luate și a măsurilor preconizate.

În al cincilea rînd, **lista punctelor** ce se vor discuta. Aici instructorul trebuie să fie extrem de obiectiv fără a lăsa balanța să se încline într-o parte sau în alta cu ocazia expunerii. Balanța o vor înclina participanții cu ocazia discuțiilor.

● Redactare

MODUL cum se redactează un caz depinde de: faptele cuprinse în caz; obiectivele urmărite; structura grupului (participanților).

Un caz are de obicei forma unei povestiri, întreruptă pe alocuri cu întrebări care ghidează discret firul de gîndire al participanților.

În funcție de **timpul** afectat studiului de caz, acesta poate avea o redactare detaliată, cu înșiruirea a numeroase fapte, unele principale, altele secundare, unele certe, altele nesigure, unele exprimate cantitativ, altele numai calitativ. Studiul poate fi completat cu numeroase grafice și tabele. El se redactează mai întîi în concept, și apoi este discutat cu cît mai multe persoane dintre cele care au trăit cazul real, și care furnizează date suplimentare și exprimă opinii adeseori contradictorii ce permit celui ce redactează cazul să sesizeze și mai bine esența conflictului care a generat cazul.

De cele mai multe ori însă timpul nu permite o redactare prea amănunțită și atunci, în cîteva pagini se selecționează informațiile de bază, ce conturează problema. Nici în aceste cazuri însă, nu se subliniază contradicțiile, ele trebuie descoperite tot de participanți. Expunerea unui caz este completată cu filme, planșe și benzi magnetice etc., care întăresc și mai mult aspectul real al cazului.

● Discutare

ATÎT experiența mondială cît și propria noastră experiență au arătat însă că, cu cît se definește mai clar o problemă, cu atît mai mult îl sîcîie participanții pe instructor cu întrebări izvorîte adeseori din simpla lene de a gîndi. Pentru a evita asemenea situații nedorite este preferabil ca prin întrebări abile, instructorul să ghideze discret pe participanți pe drumul ce duce la definirea soluțiilor pe care le urmărește discutarea cazului respectiv. În această situație participanții descoperă pe rînd: că există un număr de contradicții; că aceste contradicții au generat o stare conflictuală; că această stare conflictuală implică un număr de probleme; că rezolvarea acestor probleme definește un număr de obiective de atins etc.

Adeseori, cu ocazia discuțiilor, apar obiective neprevăzute, la care nici chiar instructorul nu a apucat să se gîndească, dar care merită să fie luate în seamă.

Urmărind ca discuția să ducă la o anumită schimbare de atitudine, instructorul va trebui să știe clar **de ce urmărește** această schimbare, **de la ce atitudine** se pornește **și la ce atitudine** va trebui să se ajungă. Pentru aceasta, în prima etapă a discuțiilor va urmări **despecializarea** participanților, adică debarasarea lor de rutina, concepțiile și de metodele lor de lucru consacrate. Astfel se poate ajunge de la o atitudine **individuală**, la una **colectivă**; de la o atitudine **specializată**, la una **universală**; de la o atitudine **a zilei de astăzi**, la una **de perspectivă**; de la o atitudine de folosire a **soluțiilor tip**, la una de aplicare a unor **principii**; de la atitudine **„de factotum"**, la una de **delegare a atribuțiilor**; de la o atitudine mărginită în cadrul **unui singur compartiment**, la una cuprinzînd **întreaga întreprindere** sau chiar **întreaga economie națională** etc.

Discuția de caz începe prin expunerea cazului de către instructor care procedează în așa fel încît participanții, urmărindu-l, să poată desprinde și reflecta asupra unor idei cum ar fi: ce s-a întîmplat?; dacă s-a creat vre-o problemă prin acțiunea respectivă?; în ce constă această problemă?; care sînt faptele care au generat problema respectivă?; cum s-ar fi putut evita producerea incidentului care a deschis cazul?; cum s-ar fi putut evita urmările incidentului, adică, apariția problemei?; ce urmări ar mai putea apare în continuare, dacă nu se vor lua măsuri?; ce măsuri s-ar putea lua pentru remedierea situației actuale?; ce soluții de viitor s-ar putea prevedea pentru a se evita repetarea unor asemenea cazuri?; în sarcina cui cade aplicarea măsurilor?

La finele discuției trebuie deduse **concluziile**, dezvăluite **obiectivele** urmărite și scoase în evidență **rezultatele** obținute prin discuție. Instructorul trebuie să insiste mai ales asupra realizărilor psihologice ale ședinței, privitor la: **înțelegerea situațiilor complexe; dezvoltarea capacității de gîndire; dezvoltarea aptitudinii de a folosi cunoștințele dobîndite; cîștigarea independenței de gîndire** față de instructor și de colegi; **lărgirea perspectivei; diverse schimbări de atitudine etc.**

● Conducerea discuțiilor

SCOPUL discuțiilor de caz este de a face pe participanți **să lucreze cu raționamentele lor**, nu cu ale instructorului, Instructorul conduce discuția, o urmărește, scoate în relief învățămintele, trage concluziile, dar de discutat, discută participanții.

Nu este permis instructorului să dea soluții. Pregătirea instructorului servește ca să-i facă pe participanți să-și valorifice inteligența lor, el joacă astfel rolul unui catalizator.

Cazul se discută cu lecția învățată, atît de către participanți, cît, mai ales, de instructor, care trebuie să cunoască perfect: **faptele** ce constituie cazul; **obiectivele** de urmărit prin discuție; **linia de desfășurare** a discuției pentru atingerea obiectivelor.

Participanții trebuie să primească textul cazului în timp util (cu cel puțin 24 ore înainte), ca să-l poată studia și asimila, spre a nu se pierde timp cu discuții între persoane incomplet informate.

Ședința se conduce prin întrebări, care trebuie să canalizeze gîndirea participanților spre obiectivul urmărit, să le permită să-și clarifice ideile, să împiedice alunecarea discuției pe un făgaș greșit, să ofere instructorului un feedback (retro-informație) asupra gradului în care s-a intuit problema și să silească pe participanți să nu trateze lucrurile superficial.

UN CAZ CONCRET

— sau cum se poate evita irosirea a 18000 ore muncă de înaltă calificare —

UZINA COMMAND,[1]) profilată pe sisteme de transmisie și aparatură de comandă automatizată, este bine cunoscută în țară prin calitatea produselor sale, care au început să-și facă loc și pe piața internațională.

Uzina are circa 4000 salariați și cuprinde 10 ateliere, dintre care cel mai important este atelierul mecanic, dotat cu 384 mașini-unelte diferite.

În planul uzinei pe 1970, figurau 34 produse diferite, compuse din circa 11.000 repere, a căror prelucrare în atelierul mecanic necesitau peste 80.000 operații tehnologice diferite. Planul uzinei se realizează an de an la toți indicatorii.

Cu toate acestea, de circa doi ani au început să apară un număr de simptome îngrijorătoare. Astfel, de exemplu, cadrele tehnice și administrative se plîngeau tot mai des că li se cer eforturi obositoare, că timpul lor este prins tot mai mult cu așa-zise „urgențe" și cu „probleme operative" care îi împiedică să-și desfășoare metodic activitatea normală, că ritmul de muncă sistematică și disciplinată de altă dată tinde tot mai mult să se transforme într-un ritm nervos și sacadat.

Contabilul șef Popescu C. a atras atenția conducerii încă de la finele anului 1968, că stocul de producție neterminată se află în permanentă creștere, în timp ce stocul de materii prime e în în scădere. Ciclul de rotație al fondului de rulment a crescut între timp de la 93 zile în 1967, la 146 zile. Prețul de cost la mia de lei, după ce în 1968 înregistrase un minimum la 695 lei, acum ajunsese la 723 lei și tindea să crească.

Este de remarcat că contabilul șef Popescu a fost calificat atît de șefi, cît și de subalternii săi, ca un element muncitor și meticulos, extrem de conștiincios și cunoscîndu-și perfect meseria; în schimb, tehnicienii uzinei îi reproșează că toată situația uzinei o vede doar prin prisma cifrelor contabile, ignorînd parcă faptul că în dosul acestor cifre figurează realități concrete. Directorul fabricii afirmă însă că el știe întotdeauna să dea acestor cifre o interpretare logică și concludentă.

Șeful serviciului vînzări semnalase și el conducerii întreprinderii că numărul

ing. G. CULCER
econ. R. LUNGU

→

←

comenzilor nelivrate în termen și care în 1967 se cifrau la 84, ajunseseră la 372 către finele anului 1969.

Este interesant de constatat că balanțele de încărcare a capacității întocmite de serviciul plan au prezentat pentru 1970 o sarcină de 1 450 000 ore, raportate la o capacitate disponibilă de 1 800 000 ore-mașină.

Îngrijorat de alura acestor fenomene, după ce a studiat bilanțul încheiat pe 1969 și rapoartele statistice ale uzinei, directorul întreprinderii, Radovici Ion, s-a adresat în cursul lunii ianuarie 1970 forurilor tutelare din minister, cerîndu-le trimiterea în uzină a unui colectiv de experți, care să analizeze și să diagnosticheze situația, propunînd măsuri de redresare pînă nu va fi prea tîrziu.

Organele superioare din minister și din centrală îl cunosc pe directorul Radovici ca pe un element foarte activ, care nu are decît un singur obiectiv : bunul mers al întreprinderii. Este de notat că Radovici se ocupă de cele mai mărunte detalii din ateliere și intră în micile amănunte ale lucrărilor tehnice și administrative ce-i vin la rezolvat și, cu toate acestea, tehnicienii și funcționarii din subordinea sa îl consideră ca pe un om lipsit de metodă și de spirit de analiză. Cu toate că manifestă multă încredere în subalternii săi, că le ascultă sugestiile pe care, în general, le aprobă ușor, aceștia îl acuză de metode tiranice. Ridică des tonul și totuși acceptă cu ușurință soluțiile ce i se propun.

Ministerul propune însă o soluție : mutarea în Uzina COMMAND a inginerului Mihail Șoimu, ca specialist cu autoritate de necontestat în materie de organizare. Directorul Radovici auzise vorbindu-se despre acest inginer ca de un om mic de stat și gălăgios, dar înzestrat cu o energie de fier și o putere de muncă excepțională. I se vorbise de el ca de un element entuziast încrezător în rezultatele muncii sale și dîrz în aplicarea hotărîrilor luate. Ministerul îi confirmă că Șoimu a redresat pînă acum patru întreprinderi. Radovici își amintește că un prieten i-l descrisese ca pe un om extrem de cult, căruia îi place să citească mult și să pună în practică cele citite (pe lîngă diploma de inginer, Șoimu mai are și o licență în filozofie) ; același prieten îl considera însă un pedant și un pisălog, a cărui conversație se reduce la un monolog (greu de urmărit, de altfel, din cauza terminologiei pretențioase pe care o folosește) ; prietenul recunoaște însă că tot ce vorbește Șoimu este trecut cu rigurozitate prin filtrul unei logici severe, chiar dacă acest exces de logică face din el un om insuportabil. Se pare că Șoimu are mulți cunoscuți care îl laudă, dar și mulți care îl critică.

Directorul Radovici acceptă mutarea lui Șoimu în uzină, cu speranța că acesta îi va redresa întreprinderea (nu importă cum). Inginerul Șoimu acceptă și el propunerea, cu condiția însă să i se dea un colectiv din cel puțin 15 oameni capabili, tehnicieni și economiști, să i se dea tot sprijinul din partea unităților de care se va ocupa în aplicarea măsurilor ce le va propune ; el mai pune o condiție — ca nimeni să nu se amestece în lucrările sale.

Radovici acceptă condițiile, cu observația că îi va da numai 10 oameni, că înainte de punerea în aplicare, măsurile ce propune să fie discutate și acceptate de un colectiv lărgit și, în fine, că Șoimu să ceară avizul prealabil al tuturor serviciilor și atelierelor afectate de aplicarea măsurilor sale, iar el, Radovici, va urmări personal mersul lucrărilor odată pe săptămînă.

Neavînd nimic de obiectat, Șoimu primește și este numit șef al serviciului organizarea producției din uzina COMMAND, unde se așterne neîntîrziat pe lucru ; după trei luni de zile, el prezintă un dosar de analiză în patru exemplare, cu 600 file (studii, tabele, grafice), al cărui conținut, rezumat, este următorul :

1) O analiză sumară a sarcinilor de producție ; a capacităților disponibile ; a etapelor de fabricație și a corelării dintre ele ; a tehnologiei de fabricație și a modului de mișcare a semifabricatelor în uzină. El a studiat graficele întocmite de serviciul plan și serviciul producției, precum și fluxul **informațional**, urmărind măsura în care datele transmise sînt exacte, complete și sosesc la timp.

2) A analizat apoi, amănunțit, structura sarcinilor de producție (cantitativ, valoric, ponderi, tehnologic și ca manoperă) ; durata ciclului de fabricație ; ritmicitatea fabricației și tehnicitatea produselor, totul exprimat sub formă de indicatori valorici, pe care i-a comparat apoi pe un grafic sinoptic. Acesta i-a permis să-și facă o reprezentare concretă a structurii profilului fabricii, destul de eterogen, constatînd, printre altele, că ; din cele 34 sortimente planificate, produsul A încarcă singur 50% din fondul de manoperă prevăzut, diferența fiind afectată celorlalte 33 sortimente.

3) Studiul desenelor principale și tehnologia lor de fabricație.

4) Studiul metodologiei de programare și măsura în care graficele existente sînt respectate, analizînd cauzele.

5) Analiza modului de folosire a personalului tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ.

6) Studiul efectelor deficiențelor din celelalte compartimente asupra producției.

Raportul nu cuprinde soluții.

Directorul Radovici a dat dosarul în studiu serviciului plan, tehnic, producție, aprovizionare, contabilitate.

A urmat peste 8 zile o ședință, caracterizată printr-o surdă ostilitate împotriva lui Șoimu, al cărui „pesimism" a avut darul de a încreți numeroase frunți (inclusiv pe aceea a directorului). Totuși la această ședință s-a admis că :

a) Sarcinile de producție fiind foarte diversificate vor trebui grupate pe familii de piese.

b) Diferența de pondere a variatelor sortimente din plan va impune studierea mai multor metode de organizare, programare și control, care vor trebui să funcționeze în paralel.

c) Diferitele produse din plan, avînd un foarte mare număr de repere comune, vor putea fi fabricate pentru stoc, în condiții de serie mare.

d) Din durata totală a ciclurilor de fabricare, numai 10% sînt timpi productivi, restul pierzîndu-se în transporturi și stagnări.

e) Mașinile-unelte din secții sînt grupate pe feluri de mașini, fiecare grupă condusă de un maistru separat ; au existat cazuri de piese necesitînd zece operații tehnologice și care au trebuit să treacă prin gestiunea succesivă a zece maiștri diferiți lungind peste măsură ciclul de fabricație.

f) Graficele de programare nu au nici o bază științifică ; lotizarea este arbitrară ; balanțele de încărcare a utilajului sînt discutabile, din cauza modului cum e făcută normarea muncii. De fapt aceste grafice nici nu servesc la nimic, din cauza așa-ziselor „urgențe" și a sarcinilor neprevăzute.

În concluzie, se admit ca reale deficiențele constatate de Șoimu cu colectivul său și trebuie neapărat luate măsuri, sarcină pe care directorul o trasează tot inginerului Șoimu, care capătă misiunea ca în trei luni să prezinte un plan detaliat de măsuri concrete. Acesta se apucă imediat de lucru.

Vom observa aici că Șoimu și colectivul său au lucrat singuri în tot acest timp, nesolicitînd niciodată colaborarea nimănui. De cîte ori a voit să-și prezinte lucrările directorului Radovici, l-a găsit extrem de ocupat și a primit de fiecare dată răspunsul stereotip „Bine, bine..., scuză-mă că n-am timp acum. Am întreaga încredere în dumneata, continuă te rog și dă-i bătaie...". Colegii lui Șoimu, la fel de înglodați în propriile lor sarcini, nu erau dispuși să-și sacrifice timpul colaborînd cu Șoimu. De fapt, orice tentativă de discutare a problemelor cu inginerul Șoimu era împiedicată de o deferență marcantă de atitudine între un om care cunoștea toate datele și mecanismele situației și un altul care nu cunoaștea decît raionul său. De fapt, nici nu a existat la ceilalți curiozitatea de a cunoaște niște probleme pe care ei le socoteau de resortul strictei specialități a șefului serviciului organizarea producției. Cîte un ironic „Ce-ți mai face organizarea ?" lansat dimineața în loc de „bună ziua", era departe de a-l încuraja pe Șoimu pe linia colaborării, situație de care de fapt se simțea foarte mulțumit.

După patru luni, *) Șoimu declară că a terminat faza de studiu pregătitoare, constînd din :

1) **Identificarea** pieselor comune la mai multe produse, calcularea necesarului, stabilirea printr-o metodă statistică de simulare a curbei de consum din stoc, calculul mărimii lotului economic, a duratei ciclului de fabricație, a prețului de cost planificat și coordonarea producției cu consumul.

2) Gruparea ansamblului pieselor din plan în patru categorii : piese grele, piese de precizie, piese fabricate în serie mare, alte piese ; la fiecare categorie a calculat necesarul de mașini pentru sarcinile de plan pe 1970, proiectînd apoi patru compartimente de fabricație în cadrul halei existente și a volumului parcului de mașini.

3) **Optimizarea loturilor,** reper cu reper. Criteriile de optimizare folosite (periodicitate, economicitate, tehnologie) au variat de la caz la caz.

4) **Calculul duratei ciclurilor de fabricație**, atît la montajul produselor finite cît și la uzinarea pieselor componente și corelarea acestora între ele.

5) Stabilirea reperelor conducătoare, pe produse.

În tot timpul cît au durat aceste lucrări inginerul Șoimu și colectivul său au muncit cîte 10 și 12 ore pe zi.

Raportînd directorului Radovici că studiile pregătitoare sînt pe terminate, acesta i-a ripostat pe un ton nervos că i-a cerut un plan de măsuri și nu studii pregătitoare. Șoimu se angajează să-l termine într-o lună și, într-adevăr, la 15 septembrie 1969 îi prezintă un dosar voluminos în patru exemplare, cu un plan eșalonat pe etape.

Etapa I. Reorganizarea secțiilor montaj și uzinaj mecanic ; reprogramarea planului de producție pe anul 1970 conform ciclurilor recalculate ; restructurarea funcțională a secțiilor de montaj ; reorganizarea transportului intern și a depozitelor de semifabricate și S.D.V.-uri.

Etapa II. Reorganizarea secțiilor : forjă, turnătorie și prelucrări speciale.

Etapa III. Reproiectarea fluxului informațional și producției ; introducerea tehnologiei de grup și proiectarea și introducerea unui echipament dispecer-central.

Etapa IV. Reorganizarea în paralel a serviciilor tehnic, comercial, contabil, administrativ, corelate cu desfășurarea planului de producție și cu noul flux informațional ; elaborarea pe întreprindere a unui regulament de atribuțiuni și funcțiuni.

Directorul dă acest dosar spre analiză inginerului șef, contabilului șef, șefului serviciului producție și șefului serviciului tehnic.

În 22 septembrie ora 16 este convocată o ședință de lucru lărgită, la care au participat : ing. șef Șerbănescu Traian (pe care directorul l-a considerat întotdeauna ca pe un element foarte „operativ"), contabilul șef Popescu, directorul adjunct, șefii serviciului plan, producție, vînzări, tehnic, proiectări, personal, metalurgul șef și șefii tuturor secțiilor productive.

Ședința s-a desfășurat foarte furtunos. Măsura reamplasării mașinilor, în special, a stîrnit aprige obiecțiuni, mai ales din partea ing. șef Șerbănescu, partizan al grupării mașinilor pe criterii tehnologice și a șefului serviciului producției, care se teme că va trebui întreruptă producția pe tot timpul cît va dura mutarea mașinilor, cu toate că Șoimu prezentase un program treptat, cu alimentarea provizorie a mașinilor de la niște prize de putere aeriene și cu întreruperea lucrului cel mult un schimb pe mașină.

Șeful serviciului tehnic, partizan al tehnologiei de grup, califică organizarea secției mecanice pe compartimente ca o jumătate de măsură. Contabilul șef se opune fabricării pieselor comune pentru stoc. Șeful serviciului personal arată că măsurile lui Șoimu nu duc la economie de salariați T.A., ci dimpotrivă, directorul adjunct observă că nu s-a acordat aceeași atenție tuturor problemelor etc.

Atacat din toate părțile, ing. Șoimu nu reușește să-și apere punctul de vedere, fiind mereu dominat în discuții de ceilalți. Argumentele sale, formulate într-un limbaj alambicat și prezentate pe un plan filozofic, nu pot fi urmărite de interlocutorii săi, provocînd astfel deseori ilaritate. Limbajul său sofisticat nu reușește să convingă. Tensiunea nervoasă în sală crește. Șoimu ridică tonul și începe să dea riposte vexante.

Directorul Radovici asistă pasiv la discuții și la ora 22 ridică ședința fără a se fi hotărît nimic.

A doua zi, 23 septembrie, la ora 8, ing. Șerbănescu însoțit de contabilul șef și de șeful serviciului producție intră la directorul Radovici, cu care au o conferință cu ușile închise, pînă la ora 9,50. La ora 12, directorul trimite lui Șoimu o decizie, prin care-l desărcinează de funcția sa, dîndu-i ordin să predea neîntîrziat întreaga arhivă șefului serviciului producție.

Extrem de amărît, contrariat, vexat, Șoimu aranjează neîntîrziat mutarea sa într-un institut de cercetări, unde se prezintă la 1 octombrie.

PROPUNEM cititorilor să reflecteze asupra următoarelor probleme :

1. Care este după părerea dv. esența conflictului ?

2. Ce ați fi făcut în locul lui Șoimu ?

3. Ce aveți de spus în apărarea lui Șoimu ?

4. Ce aveți de spus împotriva lui ?

5. Cum ați fi procedat în situația directorului Radovici ?

6. Analizați, critic, punct cu punct, planul de măsuri a lui Șoimu.

7. Ce propuneri aveți de făcut ?

Cei care vor încerca să răspundă — și-i rugăm să ne scrie în acest sens — trebuie să aibă în vedere că din cauza comportamentului criticabil, atît al lui Radovici cît și al lui Șoimu, o muncă de aproape 18 000 ore ajunge să se irosească zadarnic, în detrimentul întreprinderii, pentru a cărei organizare, în final, nu s-a luat nici o măsură.

Anunțăm cititorii noștri că odată cu răspunsurile primite vom publica și opinia realizatorilor cazului — inginerul G. Culcer și economistul R. Lungu.

---

1) Acest caz corespunde unei situații reale, (este vorba de o întreprindere bucureșteană) numele uzinei și ai persoanelor care apar în studiul de „caz" sînt însă altele decît cele reale.

*) Colectivul Șoimu a prelucrat în acest interval de timp peste 400 000 de informații.

VADEMECUM

PE BAZA ANALIZEI modului de desfășurare în 1971 a activității comitetului oamenilor muncii din uzina noastră, am desprins unele concluzii privind metodologia activității acestui organ de conducere colectivă, pe care le prezentăm, pe scurt, în cele ce urmează :

1. Secretariatul comitetului elaborează în luna decembrie a fiecărui an un plan tematic de dezbateri pentru anul următor, care se transmite sub formă de proiect fiecărui membru al comitetului, după care, într-o ședință, se discută și se aprobă, cu modificările necesare.

2. Planul tematic aprobat de comitet se transmite la forul coordonator, la membrii comitetului și la salariații care au responsabilități incluse în planul tematic.

3. Ședințele de lucru ordinare se fixează odată pe lună, în prima zi de luni după data de 5 ale lunii.

4. Convocarea la ședintele de lucru ordinare se face de către secretariat, la comunicarea președintelui comitetului.

5. Prin grija secretariatului, materialele de analiză care urmează a fi prezentate în cadrul ședințelor se difuzează anticipat fiecărui membru al comitetului, cu 6 zile înainte, în scopul cunoașterii problemelor, precizîndu-se totodată și ordinea de zi a ședinței.

6. În ședință, prezentarea materialelor de analiză se face rezumativ, utilizîndu-se un limbaj ușor accesibil, avînd în vedere compoziția eterogenă a comitetului.

„Tehnologia" activității comitetului oamenilor muncii

Din experiența comitetului oamenilor muncii de la Uzina de mașini electrice — București

7. Dezbaterea problemelor în ședințele comitetului trebuie organizată pe baza unor metode moderne oferite de știința conducerii (breinstorming-ul, sinectica etc.) care trebuie însușite de către toți membrii organelor de conducere colectivă.

8. În tot timpul dezbaterilor, trebuie să funcționeze un secretariat care să noteze problemele ridicate și propunerile formulate.

9. Președintele comitetului supune spre aprobarea comitetului diferitele soluții elaborate în cadrul dezbaterilor, care se transformă astfel în decizii ale comitetului.

10. În următoarea ședință, comitetul oamenilor muncii este informat de către președinte de modul cum au fost aduse la îndeplinire hotărîrile luate.

11. De două ori pe an, comitetul oamenilor muncii prezintă în fața adunării generale bilanțul activității, sarcinile pentru perioada următoare și măsurile tehnico-organizatorice ce trebuie luate în vederea realizării lor.

12. Propunerile prezentate în adunarea generală sînt reținute de secretariatul comitetului oamenilor muncii, care în decurs de două săptămîni stabilește un plan de măsuri cu termene și responsabilități de execuție și control. În același timp, se comunică în scris salariaților care au prezentat propuneri modul cum au fost abordate pentru a fi aduse la îndeplinire, urmînd ca în următoarea adunare generală să se comunice stadiul de îndeplinire a propunerilor avizate.

TRIBUNA ECONOMISTULUI

LIMITA DE CREDITARE

CREDITAREA prin cont curent, prin intermediul limitei de creditare, este un pas înainte față de trecut fiind operativă și economică. Întreprinderile au fost scutite de o serie întreagă de formalități și documentații anexe, sintetice și analitice ce se solicitau. Totuși, consider că limita de creditare să nu mai fie blocată cu valoarea împrumuturilor restante ce au la bază o serie de imobilizări. Prin această blocare a limitei, nu numai că nu se sprijină unitățile de a ieși dintr-o situație financiară dificilă, dar sînt sancționate de două și chiar trei ori fără ca aceste sancțiuni să ilustreze — uneori — o activitate economică nesatisfăcătoare.

Așa de pildă, I.E.P.M.N. Vălenii de Munte — în trim. IV. 1971 — avea o limită de creditare de circa 400 mii lei, blocată însă în totalitate întrucît avea facturi neîncasate mai vechi de 30 zile, de peste 1000 mii/lei, datorită faptului că beneficiarul avea o grea situație financiară. Aceste facturi neîncasate, mai vechi de 30 zile, au fost excluse de la creditare, deci o sancțiune de care unitatea nu este vinovată. În continuare, suma acestor facturi a fost trecută la credite restante cu dobîndă de 12% și blocată și limita de creditare, urmînd ca unitatea să nu-și poată plăti datoriile și să plătească penalizări conform H.C.M. 306/1970 pentru neachitarea în termen a facturilor către furnizorii săi. Din acest exemplu se desprinde clar că, excluderea de la creditare a facturilor de peste 30 zile neachitate de beneficiari din lipsă de disponibil și blocarea limitei de creditare este o măsură prea aspră pentru o activitate ce este determinată de alte unități. Se ajunge astfel la greutăți financiare, la un blocaj în lanț. În sprijinul afirmației de a nu se bloca limita de creditare cu valoarea împrumuturilor restante, este și un alt exemplu. Întreprinderea de geamuri Buzău, care pe acest trimestru are o limită de creditare de 18 milioane lei, formată din creditele pe creșteri de normativ și credite pentru rezerve materiale de producție din import, nu poate beneficia de această limită întrucît are împrumuturi restante de peste 30 milioane lei, determinate de existența unor stocuri supranormative create ca urmare a nerealizării sarcinilor de plan. Dacă pe acest trimestru unitatea are o producție mai mare cu 36% decît în trimestrul I (minim), totuși este nevoită să folosească numai mijloacele aferente trimestrului cu activitate minimă, conducînd în final la alte credite anormale și la apariția cartotecii 2.

Pentru curmarea acestor neajunsuri propun să nu mai fie excluse de la creditare facturile neîncasate mai vechi de 30 zile. În cazul cînd beneficiarul nu poate achita facturile în termen, să i se acorde un credit cu dobîndă penalizatoare. De asemenea, pentru a da posibilitatea unităților să iasă dintr-o situație financiară dificilă în cazul cînd la un moment dat înregistrează imobilizări. limita de creditare să nu mai fie blocată cu creditele restante. Împrumuturile restante să fie purtătoare de dobînzi penalizatoare diferențiate, plecînd de exemplu de la 12% în prima lună, cît sînt în prezent și să crească pe măsură ce imobilizările nu se lichidează la termenele stabilite prin grafic.

Este cunoscut că în conformitate cu legea 71/1970, renunțarea la aprovizionarea unor materiale de care unitatea nu mai are nevoie din diverse motive, se face numai cu acordul părților contractante. Se creează astfel stocuri supranormative pe care banca nu le creditează, întrucît nu se poate indica exact termenul de lichidare (deoarece nu s-a putut obține reducerea aprovizionărilor pe anul în curs). Măsura de lichidare nu poate fi decît reducerea necesarului de aprovizionat pe anul următor și, de aceea, consider că se poate acorda credite pînă cel mai tîrziu în trim. I din anul următor, cînd se poate demonstra cu certitudine că stocurile se lichidează.

Mihai RĂDUCANU
șef serviciu
Centrala de geamuri și materiale izolatoare
Ploiești

scrisori

SPAȚII NEFOLOSITE

ÎNTR-O SERIE de foste centre administrative sînt spații nefolosite. Astfel, la Vedea sînt spații care ar da posibilitatea extinderii a numeroase secții de producție: croitorie, împletituri, coafură, tinichigerie, prelucrarea sorgului în mături etc. La fel și la Potcoava, Topoloveni, Stîlpeni și în alte localități din județul nostru.

Dînd viață unor unități cooperatiste sau intercooperatiste, s-ar asigura producții locale, s-ar înlătura tîrgurile în care se prezintă obiecte necorespunzătoare și se pierde timp prețios. Un studiu în acest sens este de dorit.

Gheorghe CRUCEANĂ
economist Pitești

INGINER TEHNICO-ECONOMIC?

PROGRAMA de învățămînt a facultății de economie agrară din București și a secțiilor respective din Iași, Cluj și Craiova s-a modificat, problemele tehnice deținînd 45—47% din materia prevăzută în cei 4 ani de studii. Majoritatea absolvenților sînt repartizați și lucrează în compartimente tehnico-economice unde nomenclatoarele de funcțiuni prevăd două alternative — inginer sau economist — atît pentru funcțiile de conducere, cît și pentru cele de execuție.

Considerînd că procentul problemelor tehnice din programă satisface cerințele unui astfel de specialist, propun ca absolvenții de la economia agrară să primească titlul de inginer tehnico-economic.

Ioan LUCIAN-MEHEDINȚI
economist
Direcția județeană de
Statistică Galați

CURIER

● Credite

TROFIN GLĂVĂNARU, Poiana Cîmpina, Prahova — Întreprinderile nou înființate primesc credite de natura celor pentru creștere de normativ, în completarea avansului primit de la buget, pînă la dotare. De asemenea, aceste unități primesc și celelalte feluri de credite potrivit specificului activității lor, dacă stocurile sau cheltuielile respective se încadrează în condițiile de creditare prevăzute de instrucțiuni. În legătură cu aplicarea de penalități sau amenzi contravenționale, de către aparatul bancar, unor întreprinderi, arătăm că potrivit prevederilor art. 30 din Legea nr. 5/1970, privind gospodărirea mijloacelor materiale și bănești, organizarea și funcționarea controlului financiar, Banca Națională a Republicii Socialiste România și băncile specializate exercită controlul în organizațiile socialiste potrivit legilor în vigoare, urmărind: **folosirea, potrivit destinației stabilite prin plan și cu maximum de eficiență, a fondurilor proprii, a celor puse la dispoziție de către buget; realizarea și vărsarea veniturilor de stat; identificarea și mobilizarea rezervelor bănești și aducerea lor în circuitul economic; sesizarea operativă a fenomenelor negative ce apar în realizarea planului economic și financiar; sprijinirea organizațiilor socialiste în prevenirea, lichidarea deficiențelor și îmbunătățirea activității economico-financiare.** În cadrul acestui control se pot constata fapte sau abateri de la normele legale privind disciplina financiară sau alte norme care intră în sfera de control a băncilor, care constituie contravenții ce se sancționează de către organele bancare, prin aplicarea de amenzi sau penalități, potrivit dispozițiilor legale. Aceste fapte sau abateri, precum și cuantumul amenzilor sau penalităților sînt stabilite prin acte normative speciale ca: H.C.M. nr. 1147/1959, H.C.M. nr. 68/1970, H.C.M. nr. 413 și nr. 414/1972 etc. Pentru o edificare completă, consultați materialele de specialitate, precum și actele normative în vigoare care reglementează finanțele în R.S. România și care tratează fiecare latură a relațiilor financiare și de credit.

● **IOAN ANDREI, Brașov** — Încadrarea — în anul 1966 — a unui salariat ca inspector de personal (fiind absolvent a cinci clase primare) nu a constituit o abatere de la prevederile legale. Personalul administrativ care a absolvit școala generală pînă în anul 1948 inclusiv, se consideră că îndeplinește condițiile prevăzute de indicator privind absolvirea școlii generale — atunci cînd nu se prevede expres cerința a șapte clase.

● Examen

DUMITRU IONESCU, București — Ne scrieți că îndepliniți condițiile de studii și vechime pentru a fi încadrat ca economist, ocupînd în prezent funcția de contabil principal. Promovarea în funcția de economist se poate face numai pe baza promovării la examen sau concurs. Examenele și concursurile sînt organizate în vederea selectării personalului, care urmează să ocupe funcțiile respective. Aceste examene și concursuri se susțin în fața Comisiei de încadrare și promovare a unității și constă din verificarea atît a cunoștințelor profesionale de specialitate cît și din susținerea unei lucrări scrise, a capacității salariaților de a îndeplini, în bune condițiuni, sarcinile prevăzute pentru funcția respectivă, conform regulamentului de organizare și funcționare a unității. În afara dispozițiilor cuprinse în art. 49 din Legea nr. 12/1971, nu s-au emis alte acte normative cu privire la condițiile de organizare și funcționare a examenelor și concursurilor instituite prin această lege, cu aplicabilitate generală pe ansamblul economiei.

NOI VALENȚE MATERIILOR PRIME

(Urmare din pag. 11)

rului de creație sînt deosebit de importante. Cu toate acestea, avem la dispoziție încă prea puțin material documentar, iar prospectarea gusturilor cumpărătorilor este încă anevoioasă prin participarea redusă a creatorilor noștri la tîrgurile și expozițiile pe care le organizăm peste hotare. Socot că rezolvarea favorabilă a acestor probleme de către factorii de decizie ar avea darul să dea un nou și puternic avînt colectivului nostru pentru sporirea producției și valorificarea superioară a materiilor prime.

ing. Otto MENZER
șef de grup
Fabrica de piele și mănuși
Tîrgu Mureș

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN SPRIJINUL ECONOMISIRII MATERIALELOR SCUMPE ȘI DEFICITARE

ORIENTATĂ spre problemele de interes major ale economiei noastre naționale, cercetarea științifică aduce o contribuție de seamă la dezvoltarea tuturor laturilor producției materiale.

Astfel, colectivul de cercetre, organizat în întreprinderea Metalotehnica. a căutat și caută să răspundă în permanență, prin activitatea sa acestei cerințe. Ca unitate specializată, înființată pentru cercetări în domeniul tehnologiei de realizarea mașinilor, principalele probleme pe care ni le-am propus se concretizează în obținerea de produse cu caracteristici funcționale optime, elaborarea unor tehnologii de fabricație noi, în vederea utilizării cu maximum de eficiență economică a materiilor prime și materialelor.

Preocupările noastre s-au axat — în primul rînd — pe necesitatea **de a înlocui materialele scumpe și deficitare prin utilizarea unor materiale ieftine și de a găsi metodele prin care acestea din urmă să devină utilizabile**; în al doilea rînd, **de a extinde metodele tehnice care reduc extrem de mult manopera și scad sensibil consumul de metal, eliminînd în mare parte sau cel puțin reducînd procentul de deșeuri.**

Din toate procedeele care permit prelucrarea metalului cu o proporție redusă de deșeuri, ne-am orientat către sectorul turnării de precizie, unde am reușit să obținem unele realizări demne de menționat. În ultimii ani colectivul de cercetare a elaborat un nou procedeu de turnare de precizie, cu care practic am reușit să echivalăm cele mai bune rezultate obținute pe plan mondial. Acest procedeu a fost brevetat și distins cu Medalia de argint la Salonul de invenții de la Viena.

Care este valoarea practică a acestui procedeu pentru noi și pentru economia națională (procedeul putînd fi extins) reiese din cîteva date. Numai în producția noastră, **aplicarea noului procedeu de turnare de precizie va duce la creșterea productivității cu circa 120%, la reducerea cheltuielilor materiale cu 18% și la scăderea prețului de cost pe tona de produs cu 31%. Cheltuielile la 1.000 kg piese turnate vor scădea de la circa 73.000 lei în prezent, la circa 42 000 lei.**

Pentru aplicarea industrială a acestui procedeu, s-a elaborat o serie de procedee anexe și s-au proiectat utilajele necesare. Aș menționa că s-a elaborat procedeul de fabricație a liantului care pînă acum se livra numai din Statele Unite la un preț foarte ridicat cu material provenit în întregime din țară, la un preț care reprezintă o treime față de prețul de import. Tot pentru acest nou procedeu de turnare s-au proiectat 21 poziții de utilaje, din care 7 sînt invenții. Prin realizarea acestor mașini necesare turnării de precizie se realizează 5.000.000 lei economii.

O altă consecință favorabilă a turnării de precizie este reducerea consumului de metal. Dacă raportul dintre greutatea metalului folosit și greutatea piesei fabricate prin procedeul actual era de 2,8, prin aplicarea noului procedeu și prin raționalizarea întregului sistem de turnare, acest raport se reduce la 2,2 și la 2,1, ceea ce echivalează cu o economie de metal de aproape 30%. Avantajul sistemului mai rezidă și în faptul că este refolosită o mare parte chiar a deșeurilor de la turnare, asigurîndu-se totodată o contaminare foarte redusă a materialului metalic și condiții de lucru foarte bune.

Pe linia realizării unor materiale ieftine, se înscriu toate **cercetările făcute în domeniul tratamentelor termochimice de suprafață.** Pornind de la specificul utilajelor din industria ușoară activitatea noastră a fost axată pe elaborarea unor metode cu ajutorul cărora să obținem o rezistență foarte ridicată a unor organe de mașini.

Aș exemplifica acest lucru prin metoda de carbonitrurare la temperaturi joase, procedeu deja brevetat și aplicat pe scară industrială, care permite ca 75% din cantitatea de oțel aliat folosit pentru prelucrare să fie înlocuită cu oțel carbon. Este o economie importantă deoarece majoritatea acestor oțeluri sînt dificil

EVIDENȚIEREA EFECTELOR COOPERĂRII ȘI SPECIALIZĂRII INTERUZINALE STIMULEAZĂ PROCESUL DE CONCENTRARE

ÎN CONTEXTUL preocupărilor actuale, de căutări insistente pentru mobilizarea rezervelor, în organizarea rațională și ridicarea eficienței activității economice, în vederea accelerării ritmului de creștere economică și realizarea anticipată a prevederilor planului cincinal, un mijloc important poate deveni concentrarea producției de piese, de subansamble, de prelucrări tehnologice, specializarea și cooperarea interuzinală.

Despre aceste forme de organizare a producției, derivate în mod obiectiv din procesul viu și tot mai accelerat al adîncirii diviziunii sociale a muncii, au apărut în numeroase cazuri aprecieri pozitive în presa de specialitate. Se recunoaște în general influența favorabilă a acestor procese asupra evoluției calității produselor, asupra creșterii productivității muncii și reducerii prețului de cost, în cazurile în care se practică aceste forme de organizare. Mai mult, crește permanent numărul produselor a căror execuție nici nu este posibilă fără o largă cooperare a întreprinderilor specializate, din punct de vedere tehnic și economic, ținînd seama de competitivitatea tot mai pronunțată a produselor respective pe piețele de desfacere.

În majoritatea cazurilor însă aceste influențe nu sînt evaluate nici la nivelul întreprinderilor și nici al centralelor sau ramurilor industriale și nu sînt luate în calcul în mobilizarea rezervelor, deși este acceptată quasi-unanim ideea că în cadrul creșterii economice concentrarea producției, specializarea și cooperarea interuzinală este una din principalele premise și modul de desfășurare cel mai general al progresului tehnic și economic.

Sînt încercări mai mult empirice în a explora influența proceselor menționate în analiza dinamicii productivității muncii și a efortului propriu în reducerea prețului de cost, determinat de ele, dar **lipsește o metodologie de calcul pusă la punct și acceptată oficial,** care să țină seama de rezultatele concentrării producției, ale adîncirii specializării, și lărgirii cooperării, precum și de localizarea acestor rezultate la întreprinderile producătoare sau beneficiare.

În cadrul proiectelor de investiție se acordă o atenție mai mare concentrării producției pieselor și subansamblelor cu caracteristici tehnologice asemănătoare, în sensul că aceste piese, subansamble sau operațiuni, de obicei se prevăd a se executa și pentru obiective noi tot la întreprinderile care le executau și înainte în mod curent, fără a se admite fonduri și capacități noi pentru executarea lor în cadrul noilor obiective. Trebuie subliniat însă că și în aceste cazuri, de regulă, alegerea unor asemenea soluții este dictată de bunul simț sau de logica proiectantului, de limitele fondurilor destinate obiectivelor și mai rar de rezultatul unor calcule precise.

Tocmai ca urmare a deficiențelor din acest domeniu, găsim situații stranii, cînd, pe lîngă existența unor întreprinderi specializate, piese și subansamble similare sînt executate cu mijloace universale, deci în condiții tehnice improprii și economice nefavorabile, într-un număr de întreprinderi nespecializate pentru aceste produse. Așa este cazul fabricației unei game de pompe, organe de asamblare, roți dințate, piese din cauciuc și din mase plastice, elemente și garnituri de etanșare, scule normalizate etc. Or, în acest fel, sîntem privați tocmai de principalul avantaj al concentrării și specializării producției, adică de un volum tot mai mare de economie de muncă socială.

Iată, de exemplu, cazul Uzinei „23 August" din București, unde anual se consumă circa 400 000 ore pentru executarea pe strunguri universale a unor organe de asamblare normalizate (șuruburi, piulițe, șaibe, știfturi, bolțuri etc.), pe care o întreprindere specializată le-ar putea produce în mai puțin de 100 000 ore. Diferența de 300 000 ore, în mod practic pierdută pentru economia națională, reprezintă echivalentul timpului necesar executării a aproape 20 locomotive, produse incomparabil mai complexe și avînd o valoare de întrebuințare mult mai ridicată decît organele de asamblare.

Pe plan central există o mai mare preocupare în vederea concentrării producției de piese, subansamble și operațiuni tehnologice în întreprinderi specializate. Ca urmare, numai în perioada anilor 1965—1970, ponderea pieselor turnate din oțel, fontă și fontă maleabilă a crescut în unități mari și modernizate, cu o capacitate de peste 10 000 tone/an piese turnate, de la 45% la 64% din totalul pieselor turnate în cadrul M.I.C.M., urmînd ca pînă în anul 1975 această pondere să ajungă la peste 75%. Pe seama acestei concentrări și implicit specializări, prețul de cost mediu/tonă a pieselor turnate a scăzut cu circa 5%, iar consumul de manoperă a scăzut cu 15%. Pe această cale, în perioada 1971—1975 se poate realiza, la o reducere suplimentară a prețului de cost per tonă de piese turnate de încă 2,5%, o economie suplimentară de manoperă de circa 12%.

Este important de știut că ponderea pieselor executate în cooperare, din volumul total al pieselor turnate, crește în mod constant. Ea a reprezentat în 1965 circa 19%, 1970 circa 24%, iar pentru 1975 este prevăzut a se ridica la circa 1/3 din volumul total al pieselor turnate în întreprinderile specializate din industria construcțiilor de mașini.

ECONOMIILE menționate la prețul de cost și la consumul de manoperă nu sînt însă evidențiate în mod distinct; ele dispar în noianul altor influențe pozitive și negative determinate de multe cauze. Ele nu sînt urmărite și apreciate în cele mai multe cazuri nici de întreprinderile executante, beneficiare ale acestora. Unitățile consumatoare, la care efectul pozitiv al acestor economii apare în forme mai indirecte, pur și simplu le trec cu vederea.

Cauzele sînt multiple. În cele ce urmează vom încerca să scoatem în evidență una dintre ele. Dacă pornim de la binecunoscuta relație invers proporțională între volumul și costul producției — cu cît crește volumul producției scade prețul de cost unitar al produselor — în cadrul unei fabricații rațional organizate, **ni se pare normal ca economia suplimentară de muncă socială obținută pe seama creșterii producției să se împartă între întreprinderile participante la cooperare.** Este logic, de exemplu, ca o întreprindere care comandă ocazional un motor de la Uzina mecanică Muscel din Cîmpulung, în al cărei nomenclator este prevăzut, să plătească pentru el prețul de catalog, care conține toate costurile unei producții de serie mică, inclusiv beneficiul legal rezultat din execuția motorului în condițiile de piesă de schimb. Dar, tot așa de logic ar fi, ca o uzină de autovehicole care comandă ferm și utilizează anual mii de motoare similare **să primească aceste motoare la un preț în care beneficiul este diminuat, cel puțin cu jumătate din economia suplimentară obținută de executant ca urmare a organizări unei producții de mare serie.**

Credem că acest raționament a fost urmărit și în art. 17 al. e din Legea nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor, în care se arată că prețurile trebuie să asigure... **„stimularea cooperării și specializării în producție prin stabilirea și reducerea periodică a prețurilor pieselor, subansamblelor și ansamblelor livrate în cadrul cooperării, astfel ca scăderea prețului de cost la produsele fabricate de unitățile specializate să se reflecte și în prețurile produselor finite..."**

DESIGUR, în organizarea eficientă a specializării și cooperării interuzinale și optimizarea ei permanentă sînt încă dificultăți printre care: asigurarea respectării termenelor de livrare din partea unităților executante; stabilitatea planului sortimental la unitățile beneficiare; asigurarea în avans a aprovizionării tehnico-materiale la executant cu rezerve corespunzătoare de stocuri tampon etc.

Cu toate aceste dificultăți, ținînd seama de eficiența și perspectivele acestor relații, ni se pare absolut necesară **evaluarea, urmărirea și cercetarea cel puțin experimentală a influenței acestor relații la scara unor produse, întreprinderi, centrale sau subramuri și utilizarea concluziilor astfel obținute pentru amplificarea planificată a influențelor pozitive.** În cadrul acestor acțiuni experimentale va trebui definitivată o metodologie de calcul pentru introducerea în practica curentă a utilizării efectelor pozitive a acțiunii de specializare și cooperare interuzinală.

Acțiunea de mai sus ar putea aduce o contribuție la creșterea eficienței activității noastre economice în spiritul lucrărilor Conferinței Naționale a Partidului fără a necesita investiții, permițînd utilizarea mai judicioasă a fondurilor de producție, a utilajului și a forței de muncă existente.

Tiberiu HIDA
ing. Constantin PAVEL
M.I.C.M.

---

de elaborat. Totodată, el aduce și o economie la manoperă și în același timp permite mărirea performanței mașinilor folosite. Un singur exemplu: **prin aplicarea noului procedeu la mașinile de cusut surfilat moderne, s-a ajuns la o ridicare a turației lor cu 20—30%. Același lucru la mașinile de tricotat circulare și rectilinii.** Aplicarea acestei metode a permis asimilarea ansamblurilor paturilor de ace sau a ansamblului cilindrului și șaibei, piese foarte pretențioase de altfel. De asemenea, prin elaborarea unui procedeu special de sulfizare a oțelurilor, care dă rezultate din cele mai importante în domeniul sculăriilor, s-a redus prețul de import al acestor scule cu circa 50%, ceea ce reprezintă 80.000 lei valută economii per total.

În ultimii ani s-a constatat că noi nu ne putem extinde sfera de desfacere pe piața mondială decît dacă vom întreprinde acțiuni susținute de modernizare a mașinilor și chiar a construcțiilor textile fapt pentru care s-au format două grupe de cercetare, pentru mașini și respectiv pentru construcții textile. Măsura aceasta are drept scop ca mașinile noastre să nu fie refăcute și modernizate după anumite tipuri cunoscute, ci, prin cercetări proprii, să realizăm mașini originale. Rezultatele unora din cercetările noastre atestă oportunitatea și eficiența legării cercetării de problemele concrete ale producției (mașina originală de fabricat stofe tricotate — se impune tot mai mult pe plan mondial).

Socotim că pentru perfecționarea activității noastre, pentru ca ea să răspundă în mai mare măsură necesităților producției este necesară asigurarea forțelor de cercetare. Or, pentru aceasta se cere reconsiderarea personalului de cercetare ca personal direct productiv și nu ca personal tehnic-administrativ și auxiliar. Fetișul indicatorului „numărul mediu scriptic" determină întreprinderile să prefere întotdeauna încadrarea posturilor cu lucrători decît cu cercetători, fapt ce impietează dezvoltarea cercetării și implicit a producției.

dr. ing. Z. KOLOZSVÁRI

ATRAGEREA RESURSELOR LOCALE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

ÎNTREPRINDERILE aparținînd de Direcția județeană a industriei locale — avînd 9 ramuri de activitate — aduc, prin produsele pe care le realizează, un aport însemnat în economia județului, respectiv 12,5% din întreaga producție, în valoare de 1,1 miliarde lei. Și în cadrul întreprinderilor noastre se pune un accent deosebit pe reducerea costurilor de producție, îndeosebi pe calea **diminuării cheltuielilor materiale.**

Dat fiind faptul că aprovizionarea tehnico-materială din industria locală este mai dificilă decît în industria republicană, noi ne-am îndreptat și ne îndreptăm, în continuare, atenția spre valorificarea resurselor naturale locale și a deșeurilor rezultate din întreprinderile republicane. **Din resursele naturale locale se asigură 8% din materia primă necesară, iar din deșeuri și alte resurse locale și uzine republicane 13%.** Numai anul trecut, la șase produse mai reprezentative realizate din deșeuri am obținut 5.000.000 lei economii. În total, realizăm o producție de 120.000.000 lei din deșeurile provenite de la resursele noastre din județ sau de la unitățile republicane.

Cele mai reprezentative sînt cele din fibrobeton (cu puzderie de cînepă), care înlocuiesc dușumeaua oarbă, care se executa pînă acum din cherestea de rășinoase. Pe această cale, am realizat anul trecut o economie de 12.000 mc. material lemnos. **În 1972, în primele 7 luni, am ajuns la 7.400 mc și prevedem ca pînă la sfîrșitul anului să avem o economie totală de 16.000 mc.** La articolele din p.v.c. și, mai ales, la benzile izolatoare, se consumă 120 tone p.v.c. adunate din ambalaje care reprezintă economii de 120.000 lei față de materialul de cl. I. Același lucru se referă și la șpaclurile care înainte se făceau din oțel. Ele se livrează acum la export.

Dat fiind faptul că 79% din materia noastră primă trebuie totuși acoperită din fondul central, ca urmare a profilului și destinației produselor, ne preocupăm în permanență și de reducerea consumurilor specifice. La producția de mobilă destinată fondului pieței de pildă, se manifestă hotărîrea lucrătorilor noștri de a utiliza cît mai eficient materia primă — sursă principală de reducere a costurilor de producție și de ridicare a eficienței întregii activități.

Relevînd acest fapt — și exemplul nu este unic — nu vreau să trec cu vederea faptul că, în unele cazuri, consumurile specifice de materii prime în unitățile noastre de mobilă sînt mult mai mari decît cele din fabricile sau combinatele de mobilă. Neîndoielnic că la acest lucru contribuie și nivelul diferit de dotare. Totuși, avem încă mari posibilități să reducem consumul de lemn la fabricarea mobilei și, în acest sens, am întocmit pentru fiecare unitate planuri de măsuri speciale. Acestea urmăresc folosirea deplină a întregii cantități de lemn aprovizionată, utilizarea unor game largi de înlocuitori de lemn (mase plastice, aluminium, metale etc.) Proiectanții noștri elaborează tot în acest scop, noi tipuri de mobilă care, pe lîngă îmbunătățirea calităților funcționale, să asigure și o eficiență sporită prin diminuarea consumului specific.

ing. Ștefan GEDŐ
director
Direcția județeană de industrie locală

ORIENTAREA PLANULUI DE STAT PE ANUL 1972 AL R. S. CEHOSLOVACE

REZULTATELE economice din anul trecut — primul an din al cincilea plan cincinal al R. S. Cehoslovace — au uşurat lucrările planului de stat în curs de desfăşurare pentru dezvoltarea în anul 1972 şi au permis aprobarea obiectivelor sale în ansamblu, la un nivel superior celui prevăzut în directive. Planul a putut să se desfăşoare pe baza rezultatelor fructuoase ale consolidării economice şi pe realizarea cu succes a sarcinilor economiei naţionale în 1971.

Primii doi ani ai planului cincinal — dacă ţinem seama de condiţiile create de planul în curs de execuţie pe anul curent — permit deci a considera debutul său drept fructuos. Aprecierea desfăşurării bazei de plecare pentru anul 1972 arată că una din sarcinile fundamentale ale acestui an constă în asigurarea dezvoltării calitative a producţiei şi utilizarea resurselor în scopul aplicării consecvente a prevederilor Congresului XIV al Partidului Comunist din Cehoslovacia.

Planul în curs de realizare pentru dezvoltarea economiei naţionale pe anul 1972 porneşte în întregime de la concepţia celui de-al cincilea plan cincinal aprobat de Congresul al XIV-lea al partidului. Acest plan prevede dezvoltarea echilibrată şi constantă a tuturor ramurilor economice.

Sarcinile fundamentale ale economiei vor fi mai exigente în decursul acestui an decît în anii trecuţi deoarece creşterea numărului de muncitori nu mai depăşeşte media planului cincinal şi au început să apară tendinţele unei noi încetiniri a folosirii mîinii de lucru. În acelaşi timp, resursele de materii prime şi materiale de bază — mai ales în domeniul combustibilului şi energiei impun — un regim de economie maximă şi o limitare a producţiei. Sarcinile proiectate nu vor putea fi deci asigurate decît printr-o utilizare consecventă a tuturor posibilităţilor de creştere a productivităţii muncii şi de mărire a eficienţei resurselor de dezvoltare economică.

Îndeplinirea sarcinlor de plan pe anul 1972 prezintă o importanţă excepţională şi pentru îndeplinirea obiectivelor pe termen lung stabilite de planul cincinal.

Planul prevede o îmbunătăţire a calităţii şi nivelului tehnic al produselor, creînd premise pentru dezvoltarea dinamică a diviziunii socialiste internaţionale a muncii şi pentru realizarea volumului planificat al schimburilor comerciale cu ţările socialiste. Creşterea cu aproximativ 10% a volumului comerţului exterior cu aceste ţări presupune o accelerare sensibilă a ritmului exportului de maşini şi instalaţii atît în ţările socialiste, cît şi în cele capitaliste. În scopul îndeplinirii sarcinilor fundamentale pe anul 1972, planul prevede aplicarea unui regim de economii maxime la consumul tuturor felurilor de combustibil şi energie, precum şi menţinerea regimului obligatoriu în consumul energiei electrice, în scopul de a compensa ritmul slab de creştere a acestor resurse, în decursul anului 1972.

Planul, păstrînd măsura investiţiilor în ansamblul lor la nivelul din 1971, pune accentul pe pregătirea pentru lansarea în timp util a noilor construcţii şi terminarea accelerată a şantierelor în curs de execuţie, asigurînd astfel darea în exploatare a capacităţilor hotărîtoare în domeniul îndeplinirii obiectivelor celui de al cincilea plan cincinal şi în primul rînd în domeniul energetic, al industriei chimice, al construcţiei conductei de gaze în tranzit, construcţia metroului din Praga etc.

Utilizînd factori care nu necesită investiţii, se vor obţine economii considerabile, raţionalizarea producţiei, creşterea productivităţii muncii, creîndu-se astfel condiţii pentru îmbunătăţirea salariilor, extinderea progresivă a măsurilor sociale şi politice.

Volumul produsului social va trebui să crească pe baza dezvoltării proiectate a productivităţii, în diferite ramuri economice cu aproximativ 5%, ceea ce corespunde cu media prevăzută în planul cincinal, urmînd să fie suficientă pentru a asigura sarcinile utilizării produsului social.

În strînsă concordanţă cu sarcinile globale, o atenţie deosebită se va acorda dezvoltării industriei, a cărei pondere în produsul social creşte pînă la aproximativ 66%.

Ritmul creşterii producţiei industriale cu 5,3% corespunde în ansamblu cu cerinţele crescînde ale pieţei interne şi externe şi se bazează pe avantajele oferite de dezvoltarea ramurilor care asigură introducerea unor procedee moderne de producţie şi o mai bună utilizare a resurselor de materii prime din ţară. Pintre ramurile care înregistrează ritmurile cele mai dinamice se numără industria chimică şi petrochimică, industria cauciucului şi a azbestului, industria articolelor sanitare, producţia de energie electrică, construcţiile de maşini. Într-un ritm relativ rapid se dezvoltă, de asemenea, industria de prelucrare a lemnului, industria extractivă şi de prelucrare a minereurilor industria de hîrtie şi celuloză.

Planul de dezvoltare a industriei urmează tendinţele fundamentale ale celui de al cincilea plan cincinal şi îşi concentrează fondurile de investiţii după cum urmează:

— transformarea bazei energetice, aşa fel încît să creeze condiţii pentru raţionalizarea consumului de combustibil solid şi creşterea ponderii consumului de combustibil de mare putere calorică, de la 22% în 1971 la 25% în 1972;

— crearea condiţiilor pentru dezvoltarea accelerată a producţiei încorporate în programele pilot de dezvoltare, aşa fel încît ponderea lor, în construcţiile de maşini să crească pînă la aproximativ 24%, în scopul de a o putea utiliza cu prioritate în modernizarea bazei de producţie;

— reconstruirea progresivă a bazei de materii prime a industriei construcţiilor pe temeiul dezvoltării accelerate a industriei chimice şi a producţiei materialelor de construcţie;

— în scopul de a asigura mărirea exportului de maşini planul prevede că producţia întreprinderilor constructoare de maşini pentru exportul în ţările socialiste, va creşte cu 11% iar pentru exporturile în ţările capitaliste va înregistra un spor de 15%.

Planul trasează sarcini mobilizatoare de dezvoltare a agriculturii, unde producţia brută trebuie să crească cu aproximativ 5%, ceea ce reprezintă o creştere mai accentuată decît aceea prevăzută de ritmul mediu al celui de al cincilea plan cincinal. Sînt sarcini mobilizatoare, mai ales în sectorul producţiei vegetale, a căror îndeplinire poate influenţa întregul plan cincinal pentru agricultură. În structura suprafeţelor însămînţate se prevde o nouă creştere a ponderii cerealelor, în detrimentul plantelor furajere cultivate pe terenuri arabile, ceea ce corespunde cerinţelor mereu crescînde ale întreprinderilor agricole, pentru cerealele furajere în scopul intensificării producţiei animaliere.

Un factor hatărîtor pentru creşterea planificată a producţiei vegetale va fi sporirea recoltei pe hectar, asigurată prin livrările sporite de îngrăşăminte chimice pînă la un consum de aproximativ 188 kg. în substanţă activă pe hectarul de teren arabil. În domeniul producţiei animale sarcinile sînt stabilite în aşa fel, încît creşterea consumului produselor alimentare pe bază de carne, să fie complet acoperită din producţia proprie. O sarcină importantă constă în producţia planificată şi achiziţionarea de lapte, date fiind dificultăţile în creşterea vacilor pentru lapte. Dezvoltarea industriei alimentare depinde de achiziţionarea produselor agricole şi corespunde, în ansamblu, cu ritmul mediu anual al planului cincinal respectiv.

În sectorul construcţiilor planul stabileşte sarcini importante, mai ales pe platforme de construcţii concentrate şi în cazul executării unor lucrări de construcţii determinate. Volumul lucrărilor de construcţii trebuie să crească cu aproximativ 8% faţă de planul din 1971, ţinînd seama că aproximativ 3/4 vor fi rezervate construcţiilor de investiţii. Planul prevede de asemenea că în 1972 vor trebui să fie terminate 106.500 apartamente, acordîndu-se prioritate construcţiei de locuinţe în Praga şi în regiunile Boemiei de Nord. Caracterul mobilizator al planului mai este accentuat şi prin faptul că în decursul acestui an construirea bazei de combustibil şi a bazei energetice în Boemia de Nord, precum şi edificarea capitalei — Praga — atrage după sine executarea acestor lucrări într-un ritm superior, iar asigurarea acestui ritm va necesita o concentrare şi un transfer maxim de maşini, instalaţii şi muncitori din alte regiuni. În 1972 construcţia conductei de gaze pentru tranzit va intra şi ea într-o etapă hotărîtoare.

Dinamica prevăzută a creşterii produsului social şi reducerea scontată a consumului de materiale în producţie ar trebui să se soldeze cu creşterea relativ rapidă a venitului naţional (cu 5%). În perfectă armonie cu concepţia celui de al cincilea plan cincinal, repartizarea creşterii venitului naţional va fi concentrată asupra îmbunătăţirii progresive a raportului între fondul de consum şi cel de acumulare şi aceasta în primul rînd printr-o reducere relativă a ponderii stocurilor. Realizarea acestui obiectiv ar permite creşterea treptată, într-un ritm moderat, a ponderii fondului de consum în venitul naţional. Sarcinile cele mai importante s-au concentrat anul trecut în domeniul fondului de acumulare şi mai ales în lucrările de investiţii. Această concepţie este axată pe cel de al cincilea plan cincinal şi urmăreşte realizarea programelor-pilot de dezvoltare, înlocuirea şi modernizarea fondurilor fixe învechite şi măsurile de raţionalizare. În orientarea ramurilor planul prevede investiţii globale de aproximativ 14% pentru agricultură şi industria alimentară, 11% pentru edificarea bazei de combustibil şi energetice, inclusiv conducta de gaze pentru tranzit, 9% pentru complexul metalurgie - construcţii de maşini şi peste 6% pentru industria chimică. O parte stabilă considerabilă a investiţiilor este destinată construcţiei de locuinţe (peste 16%).

Îmbunătăţirea raporturilor calitative în economie permite o creştere relativ intensă a fondurilor de consum în cadrul creşterii venitului naţional. În liniile sale fundamentale planul urmăreşte îndeplinirea directivelor mobilizatoare ale Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist din Cehoslovacia în domeniul ridicării nivelului de trai prin întărirea echilibrului său şi prin ridicarea deservirii sociale a populaţiei. Sarcina fundamentală a planului în domeniul nivelului de trai urmăreşte în continuare stabilizarea pieţei interne, îmbunătăţirea condiţiilor pentru construirea sistematică a unui număr de cel puţin 100.000 apartamente pe an, menţinerea dezvoltării continue a anumitor ramuri de consum. Un element determinant al acestei evoluţii ar trebui să fie creşterea consumului personal al populaţiei cu 5,6% şi aceasta în primul rînd prin achiziţionări crescînde în domeniul comerţului, bazate pe creşterea previzibilă a cererii prin participarea mai intensă a veniturilor şi pe o participare mai încetinită a creşterii vărsămintelor pentru cheltuielile globale ale populaţiei.

Planul de stat în curs de execuţie pe anul 1972 prin conţinutul său obiectiv, proporţiile sarcinilor pentru diferite ramuri şi domenii ale economiei naţionale, creează condiţii reale pentru concretizarea sarcinilor celui de al cincilea plan cincinal şi permite pregătirea noilor sarcini pentru anii viitori, la un nivel superior celui prevăzut la elaborarea actualului plan cincinal.

(PUBLICOM)

REPERE

• **Potrivit** ultimelor date statistice, suedezii ocupă primul loc în lume în ce priveşte consumul de cafea. Fiecare suedez consumă anual în medie 10 kg de cafea, de 10 ori mai mult decît englezii şi de 5 ori mai mult decît americanii.

• **Guvernul** chilian a înaintat parlamentului un proiect de lege care prevede o majorare generală a salariilor şi pensiilor, corespunzător cu creşterea costului vieţii, calculată pe perioada 1 ianuarie — 30 septembrie a.c. Proiectul urmează să intre în vigoare la 1 octombrie.

• **Aproximativ** 10 000 muncitori de la 3 mari fabrici de iută din Calcutta sînt în grevă pe timp nelimitat, cerînd îmbunătăţirea salarizării.

• **Rezervele** monetare nete ale R.F.G. au crescut cu 100 de milioane DM ajungînd în săptămîna care s-a încheiat la 15 august la 79,2 miliarde, anunţă Banca Federală.

• **Comisia** pentru energie atomică din Japonia a hotărît să dezvolte o metodă centrifugă pentru producerea uraniului îmbogăţit. Pentru acest proiect naţional, guvernul va aloca 7 miliarde de yeni în anul fiscal 1973—74 care începe la 1 aprilie 197[illegible]

• **Oficiul** statistic al Pieţei Comune informează că producţia de cărbune în ţările membre ale Comunităţii a fost în primele 6 luni ale anului de 79 684 000 tone, cu 6,2% mai mică decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Oficiul constată de asemenea o scădere a extracţiei de minereu de fier în ţările CEE.

• **În luna** iunie deficitul balanţei de plăţi italiene a ajuns la 236 miliarde de lire, faţă de un excedent de 25,5 miliarde de lire în luna precedentă. Astfel deficitul pe primele 6 luni ale anului a ajuns la 335 miliarde de lire. Acest pasiv se datorează în mare măsură mişcării de capitaluri.

• **În prezent** în R.F.G. lucrează peste 2.3 milioane de muncitori străini, arată Biroul federal pentru utilizarea forţei de muncă de la Nürnberg. Cei mai numeroşi sînt muncitorii turci — 500 000, după care urmează 472 000 iugoslavi, 442 000 italieni şi 270 000 greci.

• **Comisia** Pieţei Comune a propus să se acorde un ajutor din Fondul social european persoanelor care sînt deplasate din agricultură. Se evaluează că în următorii 10 ani 250 000—300 000 de ţărani vor fi nevoiţi să părăsească ocupaţiile agricole.

• **Între** 1971 şi 1980 costul controlului poluării în Statele Unite va fi de 287 miliarde de dolari. Aceasta este ultima evaluare a Consiliului prezidenţial pentru mediul înconjurător. Evaluările anterioare, cu privire la perioada 1971—1975 au fost de 105 miliarde de dolari. Din cele 287 miliarde de dolari, numai pentru controlul poluării datorate automobilelor în anii 1975—1980, se vor cheltui 9 miliarde de dolari.

• **Guvernul** algerian a adoptat planul pentru perioada 1974—1977 care va continua efortul de pînă acum pentru crearea unei industrii naţionale. Rata investiţiilor va continua să fie foarte ridicată. După industrie, agricultura, formarea cadrelor şi infrastructura socială vor fi sectoarele prioritare care vor beneficia de cele mai importante alocaţii. Pînă la sfîrşitul deceniului se urmăreşte să se lichideze şomajul şi subalimentaţia.

CORESPONDENȚĂ DIN SOFIA

SCHIMBĂRI STRUCTURALE ÎN INDUSTRIA BULGARĂ

MENȚINEREA unor ritmuri susținute de dezvoltare rămîne, în continuare, și pentru perioada actualului cincinal, 1971—1975, principala caracteristică a industrializării socialiste în R. P. Bulgaria. Totodată, se urmărește introducerea mecanizării complexe și automatizării producției. Aplicate, cu prioritate, în sectoarele de avangardă ale economiei bulgare, ele sînt menite să asigure industriei o structură modernă, eficientă. Astfel, în programul dezvoltării social-economice a țării pentru perioada 1971—1975, se prevede ca din cele peste 15 miliarde leva (reprezentînd 75 la sută din totalul investițiilor), ce se vor cheltui în sfera productivă, circa 43 la sută să fie orientate spre consolidarea bazei tehnico-materiale a industriei.

Dar dacă în cincinalurile trecute, aproape toate investițiile se foloseau pentru construcții noi, de data aceasta, raportul între construcție și reconstrucție plus modernizarea fondurilor fixe cunoaște o inversare. Se subliniază că în actuala etapă de dezvoltare a țării trebuie pus mai mult accent pe extinderea și îmbunătățirea în continuare a bazei tehnico-materiale a industriei pe cale intensivă. Și aceasta, pentru că, în afara acumulărilor calitative înregistrate în industrie, în perioada cincinalurilor trecute, a crescut simțitor cultura tehnică și economică, experiența celor ocupați în producția materială, condiție esențială pentru perfecționarea și modernizarea utilajelor, producției și chiar a structurii ei.

Ca rezultat al noii orientări a investițiilor, volumul producției mijloacelor de producție va crește cu circa 77% iar al bunurilor de consum cu 52%. Drept consecință, ponderea mijloacelor de producție (grupa A) în volumul total al industriei bulgare, de la 55,6% în 1970 va crește la circa 60% în 1975, iar cea a bunurilor de consum (grupa B) va scădea de la 44,5% la circa 41%. O dată cu aceasta, în volumul total al producției industriale va crește ponderea industriei petrochimice de la 2,6% în 1970 la 4% în 1975 ; a industriei metalurgice de la 3,7% la 4,2% ; a industriei chimice de la 7 la 9%.

În 1975, industria construcțiilor de mașini va fi ramura care va deține ponderea cea mai mare în volumul producției industriale. Greutatea ei specifică va crește de la 19% în 1970, la 25% în 1975. În schimb, va scădea ponderea industriei carbonifere de la 1,7% la 1,1%. a industriei textile de la 9,3% la 8%, a industriei de încălțăminte de la 2,2% la 1,8% și a industriei alimentare de la 25,8% la 21,7%.

Dacă volumul producției industriale și al producției de energie electrică va crește, în perioada anilor celui de al șaselea cincinal, cu 60%. producția industriei metalurgice, a industriei chimice, construcțiilor de mașini și a industriei de celuloză și sticlă va spori de peste două ori. Se va ajunge în 1975 ca ponderea industriei la formarea venitului național să crească de la 48% în 1970 la 55%. În acest fel, la sfîrșitul cincinalului, ramurile industriale vor produce peste 9 miliarde leva venit național sau aproape tot atît cît a fost venitul național realizat de întreaga economie bulgară în 1970.

Tendința tuturor acestor modificări structurale este ca, într-un termen relativ scurt, Bulgaria socialistă să se transforme într-o țară cu o economie modernă, industrializată. Raportul dintre producția agricolă și cea industrială se va modifica și el în favoarea industriei : de la 20,29/79,71 în 1970, la 17,16/82,84 la sută în 1975.

Prin întregul program de modernizare și reconstrucție a industriei, se urmăreso mai ales să se creeze condițiile necesare pentru ca circa 85% din creșterea producției industriale să fie realizată pe seama creșterii productivității muncii, iar rentabilitatea să sporească de la 12,5% la 19,2%.

Electrificarea economiei naționale bulgare va continua să fie și în actualul cincinal, una din trăsăturile fundamentale, caracteristice, ale procesului de construire a unei baze tehnico-materiale dezvoltate. Cu investițiile acordate, vor fi date în exploatare o serie de noi capacități energetice cum sînt cele de la Bobovdol (o termocentrală de 630 MW), Belmeken-Sestrimo (o cascadă de hidrocentrale de 750MW), Kricim și Antonivanovți (hidrocentralele unei alte cascade, Dospat-Vicea de 550 MW și Kozlodui (prima centrală atomoelectrică a Bulgariei de 880MW). Ca rezultat al noilor construcții, producția de energie electrică a anului 1975 va depăși 30 de miliarde KWh, fiind mai bine satisfăcute nevoile industriei, agriculturii și populației. Aportul termocentralelor, în producția globală de energie electrică va atinge circa 87%, iar al centralelor atomoelectrice va depăși 8%.

Va avea loc îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a industriei carbonifere prin introducerea în exploatare a noi mine, și prin reorganizarea și automatizarea transportului ; ca urmare, în 1975, se vor extrage 35 milioane tone de cărbuni față de aproape 30 mil. în 1970.

Importante investiții destinate petrochimiei vor modifica substanțial și structura producției acestei moderne subramuri a chimiei, a cărei capacitate de prelucrare este prevăzut să crească pînă la 12 mil. tone petrol pe an. Noile capacități care vor fi construite la Burgas, Devnia și Plevna vor asigura din 1975, o producție anuală de polietilenă de 250 000 de tone, produs care va determina „în lanț" o producție sporită de cauciuc poliizoprenic, policlorură de vinil, polietilenă de înaltă presiune etc. După cum arată specialiștii bulgari, industria chimică va reuși să satisfacă aproape în totalitate, nevoile celorlalte ramuri ale economiei țării de mase plastice, fibre sintetice, îngrășăminte chimice azotoase, sodă calcinată, pilonii de bază constituindu-i combinatele chimice de la Sviștov, Iambol, Vidin, Vrața, Burgas și Plevna.

Două mari combinate ale chimiei, aflate în aceste zile în faze avansate de construcție la Devnia, în apropierea Mării Negre, vor asigura pentru agricultură 1 150 mii tone de îngrășăminte minerale complexe, iar industriei de sticlărie o producție, la fel de mare, de sodă calcinată.

Prin modernizarea capacităților de producție ale Combinatului metalurgic Kremikovți se va asigura o producție mai mare de oțel electric, o dată cu creșterea ponderii laminatelor de calitate superioară.

Se prevede ca peste jumătate din investițiile acordate construcțiilor de mașini să fie orientate spre acele sectoare care produc mașini și instalații cu indicatori tehnico-economici înalți, în mod deosebit, pentru dezvoltarea producției de tehnică electronică de calcul de sisteme pentru conducerea automatizată și automatizarea producției, de mașini de ridicat și transportat, construcții navale, mașini de prelucrarea metalelor etc. De aici, modficările structurale progresiste care se așteaptă în industria construcțiilor de mașini : ponderea instalațiilor și mijloacelor pentru automatizare în volumul total al producției industriei construcțiilor de mașini va crește de la 6% în 1970 la circa 17% în 1975, producția de elemente electronice — de la 2,5% la 5% iar mașinilor de prelucrare a metalelor va ajunge la 4%. Volumul producției construcțiilor de mașini va crește de peste două ori, producția de instalații de construcții — de 2,7 ori, de elemente electronice — de 3,5 ori și de mașini de prelucrarea metalelor — de 2,6 ori. Creșteri sensibile va înregistra producția de scheme integrate, calculatoare electronice, tehnică de radiolocație, televizoare etc. Construcțiile navale vor asigura fabricarea navelor de mare tonaj de tipul tancurilor de 75—80 000 tone și al vaselor pentru transportul mărfurilor uscate sau conteinerelor de 23 000 și 38 000 tone.

În îndeplinirea acestui vast program de dezvoltare și modernizare a economiei, sarcina de bază pe care Partidul Comunist Bulgar a pus-o în acest an, în fața tuturor întreprinderilor și uniunilor economice de stat, de a atinge într-un termen relativ scurt, indicatorii de productivitate realizați pe plan mondial, a determinat un susținut și larg proces de analize și studii cu scopul de a descoperi la fiecare loc de muncă rezervele pentru mai buna și eficienta folosire a resurselor materiale și de muncă.

Rezultatele obținute pînă în prezent, scot în evidență posibilitățile economiei bulgare de a pune în valoare noi rezerve în domeniul mai bunei organizări a producției și de a asigura, prin noua orientare a investițiilor, o structură modernă producției industriale, o mai înaltă eficiență a activității economice.

Constantin AMARIȚEI

„ROMÂNIA ÎN ECONOMIA LUMII"

ÎN COLECȚIA „Monografii" editată de Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale va apare lucrarea intitulată „România în economia lumii" semnată de dr. N.S. Stănescu, dr. Gh. Marcu și dr. Tr. Silea.

Lucrarea prezintă în mod comparativ cu 24 de țări mici și mijlocii unii indicatori sintetici generali ai dezvoltării economiei românești (volumul absolut și pe locuitor al venitului național, structura economiei naționale, comerțul exterior etc.). Se analizează în detaliu situația potențialului uman (fond demografic), a resurselor naturale, a producției industriale, pe ramurile sale principale, ca și a producției agricole. Partea finală se referă la participarea României la circuitul economic internațional (volumul exporturilor, dinamica lor, structură).

Lucrarea abordează concomitent cu situația prezentă și tendințele viitoare ale dezvoltării în domeniile menționate, creșterea economică a României fiind plasată în contextul mondial.

R. P. D. COREEANĂ

REPERE POZITIVE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

PRINTRE ȚĂRILE SOCIALISTE, angajate ferm în efortul general spre progres, în afirmarea pe multiple planuri — economic, social, cultural — se numără și R.P.D. Coreeană, care arată astăzi lumii o față total diferită de cea pe care o avea în 1948, an al constituirii republicii.

La nivelul de atunci al dezvoltării forțelor de producție, în țară se puteau produce doar unelte agricole rudimentare. Astăzi, produsele de înaltă tehnicitate realizate în întreprinderile țării atestă progresele remarcabile înregistrate în industrializarea socialistă. În prezent, industria țării creează într-un an mai multe produse decît cele obținute în perioada 1961—1965, realizînd numai în 12 zile producția anului 1944. Colectivele din unitățile industriale construiesc prese de 6 000 tone, autocamioane de 10 și 20 tone, tractoare de diferite tipuri, excavatoare, nave maritime cu un deplasament de 5 000 tone, locomotive electrice mașini-unelte de așchierea metalelor și alte tipuri de produse. Dezvoltarea industriei electronice, de aparate de măsură și control, a creat premisele pentru automatizarea proceselor de producție în uzine. Un ritm rapid a fost imprimat industriei constructoare de mașini, paralel cu perfecționarea structurii ei de ramură. De la producerea numai a anumitor utilaje pentru industrie, în perioada șeptenalului (încheiat în anul 1970), industria constructoare de mașini a înregistrat un salt calitativ, reușind să livreze utilaje complexe pentru un număr de peste 100 întreprinderi moderne ca : centrale electrice, fabrici de înnobilare a minereurilor, combinate metalurgice, chimice și de ciment, fabrici din industria ușoară, combinate avicole.

În perioada industrializării s-a consolidat baza energetică a țării. Intrarea în funcțiune de noi capacități energetice — centrale termo și hidroelectrice — a permis electrificarea tuturor localităților țării. În perioada 1961—1971 producția de energie electrică a crescut de aproape 2 ori (16,5 miliarde kWh în 1970).

O puternică ramură a devenit metalurgia în care — paralel cu creșterea capacităților de producție — s-a desfășurat activitatea de perfecționare a proceselor de producție, lichidarea rebuturilor. În prezent, cantitățile de fontă, oțeluri, laminate și alte produse livrate de combinatele metalurgice satisfac cererile variate ale economiei naționale.

Celelalte ramuri ca industria extractivă și a materialelor de construcție, industria chimică, ușoară și alimentară — și-au adus contribuția la făurirea de bunuri materiale necesare satisfacerii într-o măsură tot mai mare a cerințelor economiei naționale și populației. O largă amploare a luat industria locală, impulsionată îndeosebi în urma consfătuirii, ținută în februarie 1970, la care a fost adoptat un program de dezvoltare accelerată. Astăzi, în fiecare district al țării există aproape 20 de întreprinderi locale, care produc îmbrăcăminte, încălțăminte și alte obiecte de larg consum, precum și produse industriale alimentare.

Transformări radicale au avut loc în viața satului. După încheierea procesului de cooperativizare a agricultutrii, investiții importante au fost destinate dezvoltării factorilor intensivi de creștere a producției agricole. S-au accelerat ritmurile în domeniul lucrărilor de irigații, mecanizare, electrificare și chimizare. Presa coreeană apreciază că cea mai importantă victorie în transformarea agriculturii este desăvîrșirea irigațiilor. Această realizare a fost posibilă ținînd seama că în perioada 1961—1969, din suma totală a investițiilor destinate construcțiilor productive în agricultură, 45% au revenit irigațiilor. Ca urmare, toate suprafețele cultivate cu orez au fost irigate, iar în principalele raioane cultivatoare de orez, lucrările de drenare au fost încheiate. Dacă la toate acestea se adaugă lucrările de regularizare a rîurilor, de construire a digurilor, plantare de păduri avem o imagine mai clară a efortului depus de oamenii muncii pentru protejarea plantațiilor împotriva calamităților naturale.

Reperele pozitive în ansamblul vieții economico-sociale a R.P.D. Coreene au fost determinate de preocuparea Partidului Muncii din Coreea, în frunte cu tovarășul Kim Ir Sen, pentru dezvoltarea învățămîntului. Incepînd din anul 1967 a fost aplicat în țară programul de învățămînt tehnic obligatoriu de 9 ani, în care sînt cuprinși toți tinerii în vîrstă de la 8 la 17 ani. În anii următori se prevede trecerea la învățămîntul general obligatoriu de 10 ani. Astăzi, în întreaga țară, peste 500 mii de specialiști pregătiți în institutele de învățămînt superior în anii de după eliberare, își desfășoară activitatea în toate ramurile economiei naționale.

Planul șesenal de dezvoltare a economiei naționale a țării (1971—1976), va marca prin prevederile sale importante o etapă superioară în evoluția economică. Mărturie în acest sens stau cifrele primului an al șesenalului — anul 1971 — care indică realizări remarcabile.

În anul 1971 veniturile în bugetul de stat al R.P.D. Coreene au reprezentat 6357 milioane voni, fiind cu 19% superioare anului 1970. În economia națională au fost dirijate investiții cu 27% superioare anului 1970, majoritatea în construcții capitale, ceea ce a permis terminarea construcției și intrarea în funcțiune a 3950 obiective industriale.

Au fost extinse uzinele constructoare de mașini, au luat ființă noi secții la uzinele de mașini-unelte din Hicihon, Kuson, la uzina de autocamioane din Tokcihon, și s-au construit unități noi. Anul trecut, la uzina constructoare de mașini din Hicihon s-au produs 10 mii mașini-unelte de prelucrarea metalelor. Depășiri ale producției față de nivelul anului 1970 — de 1,7 ori la tractoare, 1,6 ori la frigidere, 4,5 ori la semănătoare atestă ritmul ridicat ce caracterizează, în general dezvoltarea ramurii construcției de mașini.

Din totalul investițiilor destinate construcțiilor capitale 21,9% au revenit agriculturii și s-au concretizat în realizarea unor lucrări ca bazine de retenție, irigații prin aspersiune pe 30 mii hectare, noi unități productive ca : depozite de fructe, sere etc. A crescut numărul de tractoare în agricultură cu 12%, al autocamioanelor cu 7%.

Cu 21% mai multe fonduri față de anul 1970, au fost destinate unor măsuri social-culturale. A fost construit și utilat al doilea corp de clădiri al Universității „Kim Ir Sen", au fost predate beneficiarilor numeroase alte instituții de învățămînt.

Planul pe anul în curs prevede sarcini sporite. Investiții superioare față de anul trecut se prevăd în : construcțiile de mașini de 1,6 ori, metalurgie de 1,7 ori, industria extractivă-minieră de 1,9 ori, în industria chimică de două ori, în cea energetică, de 1,3 ori, în industria ușoară și alimentară de 1,6 ori.

Transformările înnoitoare, datorate socialismului, ilustrează hotărîrea cu care harnicul popor coreean își dăruiește munca pentru făurirea unei economii înfloritoare, de sinestătătoare, pentru ridicarea patriei sale pe noi trepte ale progresului.

V. BRĂNEANU

mondorama

„RESURSELE NATURALE NU CONSTITUIE O LIMITĂ A CREŞTERII“

UNA DIN PRINCIPALELE premise pe care îşi întemeiază concluziile pesimiste raportul Clubului de la Roma, cu privire la limitele creşterii, este aceea a epuizării relativ apropiate a resurselor naturale în cazul în care creşterea economică va continua în ritmul actual.

In cadrul dezbaterii ce se duce în prezent în jurul raportului amintit, această premisă este pusă la îndoială de către Pierre Laffitte, preşedintele grupului Informatică aplicată la materiile prime minerale — Cogeodata — Ings — UNESCO. Acesta consideră profund neştiinţific modul în care autorii raportului concep resursele naturale: ele sînt privite ca ceva static, presupunîndu-se că ele rămîn neschimbate timp de decenii sau secole. Dar aceasta este o eroare, o neînţelegere a naturii resurselor naturale, pe care nici un geolog nu o poate accepta, afirma Laffitte. Rezervele minerale nu corespund unor „obiecte“, ci reprezintă o noţiune mult mai abstractă care depinde de factori variabili. În funcţie de aceşti factori o rocă care nu era minereu poate deveni minereu. Este vorba de pildă despre rezultatele prospectării la un moment dat (un minereu nu figurează în rezerve pînă ce nu este descoperit), de economie (o rocă este considerată minereu numai dacă concentrarea substanţei este suficientă pentru ca vînzarea, la preţul din acel moment pe piaţa mondială, să acopere cheltuielile), de gradul de dezvoltare al tehnologiei extragerii etc. Deoarece este evident caracterul schimbător al acestor factori, concluziile raportului nu pot fi acceptate ca atare. Există într-adevăr o limită a resurselor naturale, dar această limită este atît de ridicată încît ar fi ridicol să fie luată în consideraţie, conchide Laffitte.

PACEA ŞI AFACERILE

DE FIECARE DATĂ cînd cresc speranţele pentru încheierea păcii în Vietnam, valorile la bursa de acţiuni new-yorkeză urcă. „Concluzia? Şi bursa vrea pace“ — remarcă un comentator al ziarului The New York Herald Tribune, semnalînd faptul amintit. O teză similară este argumentată într-un studiu publicat recent în S.U.A. de o firmă bursieră — Harris Upham & Co. În studiu se arată că în ultimii 75 de ani, de fiecare dată cînd s-a terminat un război, valorile la bursele din S.U.A. au crescut considerabil. Creşterea a avut loc la un interval de aproximativ un an de la încheierea păcii. În perioada negocierilor valorile au staţionat, redresîndu-se în oarecare măsură de fiecare dată cînd la orizont se profila speranţa de pace, cum se întîmplă şi în prezent. Au scăzut apoi, pentru o perioadă scurtă, îndată după încetarea războiului, urcînd din nou după 9—12 luni.

PE LOCUL AL DOILEA

ÎN 1971, producţia Italiei de mase plastice a sporit cu 5%, de la 1 750 000 tone la 1 840 000 tone, fapt care situează Italia pe al doilea loc în Europa, după Republica Federală a Germaniei, în această producţie. Sporul s-a datorat în primul rînd creşterii cererii la export, căci consumul intern a scăzut de la 1 366 400 la 1 344 700 tone. Exportul a sporit de la 609 183 la 738 745 tone, respectiv, de la 146,4 la 172,4 miliarde lire; în schimb importul, deşi a sporit de la 406 384 la 423 715 tone, a regresat din punct de vedere valoric de la 136,9 la 136,8 miliarde lire. În cursul acestui an se contează pe creşterea consumului intern de polietilenă, mai ales pentru ambalaje în comerţul şi industria alimentară.

Cei mai mari producători de mase plastice în Italia sînt concernul Montedison, cu o pondere de 50%, apoi ANIC (ENI) şi SIR-Rumianca.

NOI CĂI DE PRODUCERE A ALIMENTELOR

O NOUĂ METODĂ de hibridizare, obţinută de biologii de la Brookhaven National Laboratory, deschide căi noi spre rezolvarea problemei foametei şi respinge implicit afirmaţiile pesimiştilor despre „limitele creşterii“.

Este vorba de fuzionarea celulelor unor specii de plante şi obţinerea în acest fel a unor plante hibride mature şi fertile. Realizarea depăşeşte tot ce s-a făcut pînă acum în acest domeniu şi este primul caz cunoscut în care s-a obţinut, din combinarea a două specii, un organism superior. Pînă acum metoda obişnuită de hibridizare a constat în polenizarea încrucişată a unor plante mature, dar arareori această metodă a produs o nouă plantă viabilă şi fertilă.

Noua metodă, denumită „hibridizare parasexuală interspecifică a plantelor“ va permite o fertilizare între specii de plante foarte diferite şi va modifica în măsură importantă concepţiile existente despre producerea de alimente.

IERARHIE ÎN COMERŢUL INVIZIBIL

ÎN ANUL 1969, pentru prima oară din 1960, comerţul invizibil capitalist a sporit mai încet decît comerţul de mărfuri, arată Comitetul britanic pentru exportul invizibil. Tranzacţiile invizibile au sporit cu aproape 19% în anul amintit, ajungînd la 79 miliarde de dolari, dar deoarece comerţul de mărfuri s-a dezvoltat şi mai rapid, partea „invizibilelor“ în comerţul internaţional capitalist s-a redus de la 26,2% la 24,6%. Raportul arată că pe primul loc în acest comerţ au continuat să se plaseze Statele Unite şi Marea Britanie. cu 19,25 miliarde şi respectiv 9 miliarde de dolari. sau 24,6% şi respectiv 11,6% din totalul schimburilor invizibile. Ponderea lor a scăzut însă în măsură însemnată faţă de 1960 cînd aceasta reprezenta 26,5% şi respectiv 17,6%. Pe locurile următoare se situează Italia cu 6,5% din total, R. F. G. cu 6,2%, Olanda cu 3,9% şi Belgia şi Luxemburg cu 2,8%. Japonia, care ocupă unul din primele locuri în comerţul internaţional, nu reprezintă decît 3,3% din comerţul invizibil, deşi a realizat progrese rapide: 1,7% în 1960 şi 2,2% în 1964.

PROBLEMA LOCUINŢELOR PENTRU MUNCITORII STRĂINI

UN RAPORT al Comisiei Pieţei Comune despre condiţiile de locuit ale muncitorilor străini atrage atenţia asupra gravităţii problemei. Întocmit pe baza situaţiei din 1969 şi 1971, raportul arată că în perioada respectivă în ţările Pieţei Comune numărul muncitorilor străini a sporit mult mai rapid decît acela al locuinţelor construite pentru ei. În R.F.G. de exemplu numărul acestor muncitori a crescut din decembrie 1968 pînă în decembrie 1970 cu aproape 800 000, iar numărul paturilor disponibile în construcţiile noi a crescut cu numai 200 000. Comisia cere adoptarea urgentă de măsuri pentru „ameliorarea unei situaţii de suferinţă pentru milioane de bărbaţi, femei şi copii“.

TELEVIZOARE IUGOSLAVE ÎN CULORI

PE piaţa iugoslavă şi-au făcut apariţia primele televizoare în culori produse la Ljubljana de întreprinderea „Iskra“, după licenţa firmei engleze „British Radio Corporation“. Pînă la sfîrşitul anului, „Iskra“ va fabrica circa 2.500 de televizoare în culori cu diagonala de 66 cm. Anul viitor producţia urmează a fi majorată la 5.000, anunţă agenţia Taniug. Tot anul viitor va începe şi exportul noilor televi-

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

POPULAŢIA GLOBULUI „ÎNTINEREŞTE“

POPULAŢIA GLOBULUI care va atinge la sfîrşitul acestui an 3,7 miliarde de oameni — faţă de 2,5 miliarde în 1950 şi 3 miliarde în 1960 — ar urma să se dubleze pînă la sfîrşitul secolului, dacă actualul spor natural de 2% anual se va menţine constant. Numai în 1971 populaţia globului a sporit cu 72 milioane. Ca urmare a intensificării acestei creşteri numerice — inegală ca intensitate între diferitele zone ale globului, — populaţia Terrei a cunoscut în ultimele decenii un proces de „întinerire“.

Datele tabelului alăturat permit să se constate ponderile impresionante pe care a ajuns să le deţină tineretul în vîrstă de pînă la 20 de ani, nu numai în ţările în curs de dezvoltare, dar chiar în unele ţări dezvoltate, deşi — ca urmare a dezvoltării reţelei sanitare şi îmbunătăţirii condiţiilor de trai — durata medie a vieţii manifestă pretutindeni o tendinţă de creştere. Tabelul alăturat cuprinde numai un număr limitat de ţări, reprezentative însă pentru structura pe vîrste a populaţiei diferitelor zone ale lumii contemporane.

Implicaţiile „întineririi“ populaţiei sînt numeroase, începînd de la crearea condiţiilor pentru ocrotirea sănătăţii copiilor, cuprinderea lor în şcoli şi continuînd cu asigurarea unui loc de muncă, a unor locuinţe corespunzătoare, a participării lor la viaţa politică şi socială. Modul cum aceste probleme sînt soluţionate depinde de orînduirea socială, de progresele realizate în domeniul economic şi social, la care — la rîndul ei — creşterea demografică este chemată să-şi aducă contribuţia.

În ţara noastră, asigurîndu-se adoptarea în continuare a unui complex de măsuri de ordin economic, social şi sanitar care să contribuie la întărirea familiei, la stimularea natalităţii, reducerea mortalităţii şi creşterea duratei vieţii oamenilor, se va realiza o creştere mai susţinută a populaţiei, precum şi a tineretului în totalul populaţiei. După cum se estimează, pînă la sfîrşitul deceniului viitor populaţia României va ajunge la 24—25 milioane de locuitori.

Structura populaţiei pe grupe de vîrstă

Ţara	Anul	Grupa de vîrstă (în % din populaţia totală)			
		pînă la 19 ani	20—39 ani	40—64 ani	65 ani şi peste
Anglia	1968	30,4	26,0	31,0	12,6
Argentina	1968	38,4	28,9	25,7	7,0
Australia	1966	38,5	26,4	26,6	8,5
Austria	1967	30,6	26,0	29,7	18,7
Bulgaria	1967	31,7	29,5	29,6	9,2
Canada	1967	41,7	26,4	24,1	7,8
Cehoslovacia	1967	33,5	27,0	29,1	10,4
Chile	1967	49,7	27,5	18,4	4,4
Finlanda	1965	37,7	27,2	27,2	7,9
Franţa	1966	33,1	26,3	29,9	10,7
R.D.G.	1968	30,9	26,1	27,7	15,3
R.F.G.	1967	30,1	28,0	29,5	12,4
India	1961	49,2	29,7	18,0	3,1
Mali	1967	57,5	24,9	15,9	1,7
Maroc	1968	56,6	26,3	14,4	2,7
Mexic	1967	56,5	25,9	14,3	3,3
Polonia	1969	37,6	28,6	25,6	8,2
S.U.A.	1968	38,7	25,4	26,4	9,5
Suedia	1967	28,4	26,4	32,1	13,1
Turcia	1965	51,0	28,1	16,8	4,1
U.R.S.S.	1970	38,0	28,4	21,8[a]	11,8[b]
Venezuela	1968	56,5	25,8	15,2	2,5

a) 40—59 de ani b) 60 de ani şi peste

Sursa: calculat după U.N. Demographic Yearbook 1968, New York, 1969; Comunicatul D.C.S. de pe lîngă Consiliul de Miniştri al U.R.S.S., „Pravda“, 17/IV 1971.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 38 (473)
vineri 22 SEPTEMBRIE 1972
*20 PAGINI 2 LEI

38

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

numărului 38 din 22 septembrie 1972

3
— În întîmpinarea celei de a XXV-a aniversări a Republicii
Coordonatele angajamentelor şi realizarea lor (Din experienţa CEIL-Miercurea Ciuc)
de ing. **Nicolae Georgescu**, consilier.

4
— **Investiţii**
Startul în realizarea obiectivelor de investiţii pe anul 1973
de **Alexandru Olteanu**, director, Centrala Băncii de Investiţii.

5
— **Cheltuieli materiale**
Mai multă grijă în gospodărirea fondurilor materiale şi băneşti
de **Petre Cioclu**, economist principal în C.S.P.

6
— **Analiza economico-financiară**
Rezerve în reducerea cheltuielilor de producţie
de **Ion Drăghici**, director; **Cornel Vişeroiu**, şef serviciu, Direcţia teritorială de control şi revizie nr. 4 — Braşov.

7
— În dezbatere
• Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României
• Proiectul Legii finanţelor

8
— **Agricultură**
Direcţii ale perfecţionării normării muncii în C.A.P.
de conf. univ. dr. **S. Nica-Sîrbeşti**, lector univ. dr. **D. Tudorache**

9
— Dezvoltarea relaţiilor economice între România şi Ungaria
de dr. **I. Stoian**.

10—11
— **Conducere şi organizare**
Rezultatele unei anchete:
Resursele umane ale întreprinderii (Cum este folosit potenţialul de muncă al salariaţilor)
de **Ovidiu Nicolescu**.

12
— Studii • experienţe
Metode perfecţionate de programare în transportul fluvial
de **Emilian Bîrsănescu**, economist, Direcţia Navigaţiei Fluviale — Giurgiu.

13—14
— **Marketing**
Dezbatere internaţională:
Viitorul marketingului
Participă: **J. C. Drăgan**, preşedintele Federaţiei Internaţionale de Marketing; **D. Nepveu-Nivelle**, preşedintele Academiei de Ştiinţe Comerciale din Franţa; **M. C. Demetrescu**, profesor, Academia de Studii Economice-Bucureşti; **Jerzy Dietl**, profesor, Universitatea Lodz; **Antonio G. Portela**, profesor, Instituto Superiore Tecnico-Lisabona; **John Knecht**, consultant în marketing-Olanda; **A. C. Samli**, profesor, Virginia Polytechnic Institute

15
— **Informaţie • decizie**
Din acţiunea de raţionalizare a sistemului de evidenţă în unităţile socialiste
• Proiectele de raţionalizare sînt gata, mai trebuie doar să le utilizăm
de ing. **Dan Agapescu**.
• Raţionalizarea unei activităţi
de econ. **Gheorghe Caraiani**.

17
— Investiţiile şi comerţul exterior
de ing. **Ion Românu**.

18
— **Ştiinţă şi societate**
Pe marginea raportului Meadows: „Rata zero" sau o apreciere unilaterală a variantelor creşterii
de **Andrei A. Popper**, I.C.E.

19
— America Latină
Importante deplasări de gîndire şi acţiune cu privire la rolul factorilor intern şi extern în dezvoltarea economică (III).
de **Nicolae Turturea**.

ÎN SUPLIMENT:

— Norme de drept privind răspunderea disciplinară
(Curier economic-legislativ)
de **C. Jornescu**

Redactor şef: Gheorghe DOLGU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • Bucureşti

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică „Informaţia". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ÎMPREUNĂ CU OAMENII MUNCII

ZECI DE MII de oameni ai muncii — minerii Văii Jiului, metalurgiştii Hunedoarei, muncitorii sibieni, ţărani şi intelectuali — au făcut, la sfîrşitul săptămînii trecute, o călduroasă primire secretarului general al partidului, care a abordat concret, la faţa locului, problemele complexe ale activităţii desfăşurate de colectivele de muncă pentru îndeplinirea obiectivelor economice, a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, a analizat, împreună cu oamenii muncii, stadiul înfăptuirii sarcinilor, căile prin care fiecare colectiv se poate integra — cu rezultate cît mai bune — în marea mişcare naţională de realizare a cincinalului înainte de termen. Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în judeţele Alba, Hunedoara şi Sibiu a avut loc la scurt timp de la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. în cadrul căreia s-a analizat modul cum acţionează şi cum trebuie să acţioneze în viitor comitetele judeţene, organele şi organizaţiile de partid din toate unităţile economico-sociale în vederea înfăptuirii în cele mai bune condiţii a hotărîrilor Congresului al X-lea şi ale Conferinţei Naţionale a partidului pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

Această vizită constituie încă o dovadă elocventă a consecvenţei cu care se aplică în viaţă noul spirit de muncă, întronat în întreaga noastră activitate politică, social-economică de conducerea partidului de secretarul general, o confirmare a preocupării statornice pentru a dezbate la faţa locului, împreună cu oamenii muncii, căile prin care să fie îndeplinite obiectivele stabilite, în aşa fel încît tot ceea ce ne-am propus să devină realitate vie, spre binele şi în folosul ţării, al celor ce muncesc.

Astfel, vizitînd Fabrica de plăci fibrolemnoase a Combinatului de industrializare a lemnului din Sebeş — unitate ridicată în cincinalul anterior, care contribuie la valorificarea superioară, complexă a lemnului de răşinoase şi fag de pe văile Sebeşului, Ampoiului şi Arieşului — tovarăşul Nicolae Ceauşescu a recomandat conducerii combinatului şi ministerului de resort să întreprindă de urgenţă măsuri ca fabrica să lucreze în cel mai scurt timp cu întreaga capacitate, să se realizeze cît mai rapid producţia prevăzută în proiecte. La Fabrica „Sebeş", cea mai mare întreprindere producătoare de ciorapi din ţară, secretarul general s-a întreţinut îndelung cu muncitoarele, s-a interesat de rezultatele obţinute, de calitatea produselor, de condiţiile de muncă şi de viaţă. În discuţia avută cu conducerea ministerului de resort, cu specialiştii, secretarul general a indicat să se pună accentul pe producerea utilajelor în ţară, pentru a se realiza maşini cu caracteristici superioare, a căror capacitate de producţie să fie de 3—4 ori mai mare decît în prezent.

La Aiud, vizitînd întreprinderea „Metalurgica", tovarăşul Nicolae Ceauşescu a examinat metodele de muncă de aici, organizarea producţiei, dotarea fabricii, apreciind activitatea desfăşurată şi a recomandat conducerii uzinei să dezvolte sectorul mecanic şi să iniţieze schimburi de experienţă cu uzinele constructoare de vagoane, cu şantierele navale şi cu alte unităţi cu profil asemănător în vederea mecanizării şi automatizării procesului de producţie.

Vizitînd apoi uzina de utilaje din Alba Iulia, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, fiind informat de intenţia de a se construi aici o turnătorie proprie, a amintit că şi întreprinderea „Metalurgica" din Aiud îşi va construi o puternică turnătorie şi a indicat să se treacă de urgenţă la o mai fermă acţiune de specializare, în aşa fel încît să fie concentrate pe zone, turnătorii de mare capacitate, capabile să satisfacă cerinţele mai multor unităţi economice. Procedîndu-se astfel, se vor asigura creşterea calităţii, folosirea judicioasă a cadrelor şi o strictă specializare.

La Fabrica de porţelan din aceeaşi localitate, secretarul general a felicitat colectivul de oameni ai muncii pentru realizările obţinute şi a apreciat că fluxul tehnologic a fost bine gîndit, că muncitorii — deşi tineri — posedă o temeinică pregătire profesională. A recomandat, totodată, ca sectorul de creaţie să valorifice mai amplu potenţialul, tradiţiile folclorice atît de bogate în această zonă.

Acelaşi spirit de lucru, creator, a caracterizat şi vizita la Uzina mecanică din Cugir. Recomandînd să se acorde pe viitor o atenţie şi mai mare muncii de concepţie, colaborării cu institutele de specialitate din Capitală şi din alte centre ştiinţifice, secretarul general al partidului a subliniat că există suficiente resurse pentru depăşirea substanţială a sarcinilor în domeniul producţiei de maşini-unelte şi a trasat ca sarcină ministerului de resort şi conducerii uzinei ca sporirea producţiei globale a întreprinderii în viitor să fie obţinută în special pe seama dezvoltării producţiei de maşini-unelte.

Sosind în mijlocul minerilor de pe Valea Jiului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a participat la Exploatarea minieră Petrila, la o consfătuire de lucru cu cadre de conducere din minister şi Centrala cărbunelui — Petroşani, cu mineri şi cadre de conducere de la exploatările Petrila şi Lonea. Secretarul general a subliniat necesitatea introducerii cît mai operative, pe scară largă, a mecanizării, automatizării, pornind de la considerentul că sporirea productivităţii se realizează în primul rînd prin introducerea unor utilaje de înaltă tehnicitate prin iniţierea unui amplu program de dotări tehnice.

În cadrul unei discuţii de lucru care a avut apoi loc la Centrala cărbunelui din Petroşani, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a interesat îndeaproape de capacitatea de producţie a minelor care compun centrala, de organizarea activităţii privind valorificarea superioară a cărbunelui, în mod special a celui cocsificabil.

La Combinatul siderurgic din Hunedoara, vizita secretarului general a avut, de asemenea, un pronunţat caracter de lucru, fiind analizate, printre altele, posibilităţile ca încă în acest an să se atingă parametrii cifrelor de plan din 1973. „În cadrul programului de dezvoltare a României, — sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la mitingul care a avut loc în această localitate, — de realizare a cincinalului înainte de termen şi de apropiere de ţările dezvoltate, siderurgiştilor hunedoreni le revin îndatoriri de mare cinste, de mare răspundere... Dezvoltarea chimiei, a construcţiilor de maşini, a altor sectoare economice cere din ce în ce mai mult oţel de calitate superioară. Noi, astăzi, sîntem încă tributari importului. Dezvoltînd producţia de oţel, trebuie să acordăm mai mare atenţie oţelurilor de calitate; în această privinţă trebuie să recunoaştem cinstit că, cu toate rezultatele bune, mai avem încă multe de făcut. Sper că Hunedoara, care dispune de cadre de înaltă tehnicitate, cu o bogată experienţă, va aduce o contribuţie însemnată atît în producerea oţelurilor de calitate superioară, cît şi în formarea de cadre şi în acordarea de asistenţă tehnică pentru alte oţelării din România".

În acelaşi context se înscrie şi vizita făcută miercuri de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la „Expoziţia de autoutilare în agricultură şi industria alimentară" din Capitală şi la Combinatul apicol-Băneasa. Ea a constituit prilejul unui amplu dialog cu specialişti din domeniul mecanizării şi zootehniei, cu cadre de conducere din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor asupra realizărilor obţinute şi a măsurilor de perfecţionare, în continuare, a producţiei de maşini şi utilaje agricole, de îmbunătăţire a Programului naţional de dezvoltare a zootehniei şi de creştere a producţiei animaliere din ţara noastră. Şi aici, secretarul general al partidului a dat indicaţii preţioase pe linia autodotării, a înlocuirii maşinilor de capacitate mică şi productivitate scăzută cu altele robuste, de mare randament şi avînd un preţ de cost scăzut, precum şi în privinţa zonării raselor de animale, sporirii producţiei de carne, lapte şi lînă.

După cum se desprinde din aceste cîteva exemple, pretutindeni, pe baza unei largi consultări cu oamenii muncii, cu specialiştii, conducătorul partidului a dat indicaţii preţioase privind organizarea activităţii economice şi sociale. Îndemnurile, indicaţiile sale au fost primite cu satisfacţie, deplină aprobare şi încredere de oamenii muncii care s-au angajat să facă totul pentru ca obiectivele destinate înfloririi patriei, prosperităţii generale, să fie îndeplinite cu succes, pentru ca hotărîrile Congresului al X-lea al partidului şi ale Conferinţei Naţionale din iulie a.c. să fie traduse exemplar în viaţă.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CELEI DE A XXV-a ANIVERSĂRI A REPUBLICII

COORDONATELE ANGAJAMENTELOR ȘI REALIZAREA LOR

DIN EXPERIENȚA C. E. I. L. – MIERCUREA CIUC

CHEMAREA la marea întrecere pentru îndeplinirea cincinalului în 4 ani și jumătate a declanșat în întreaga țară o activitate intensă de identificare a rezervelor suplimentare de creștere a producției, de îmbunătățire a tuturor indicilor cantitativi și calitativi ai acesteia, de sporire a eficienței întregii activități economice.

Pe orbita acestor preocupări majore s-a înscris alături de toate unitățile economice din țara noastră și colectivul de muncă al Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului Miercurea Ciuc, a cărui experiență ne propunem s-o prezentăm în cele ce urmează.

REALIZAREA „parametrilor" cincinalului în 4 ani și jumătate a mobilizat pe lucrătorii Combinatului nostru la depistarea unor noi căi de sporire a sarcinilor cincinalului, a impus un efort de gîndire și cunoaștere aprofundată a realităților, pentru mai raționala punere în valoare a potențialului material și uman de care dispunem. Sub îndrumarea Comitetului de partid, comitetul oamenilor muncii, cu sprijinul inginerilor și tehnicienilor, a masei largi de muncitori, a inițiat și efectuat o serie de analize și studii asupra principalelor domenii în care trebuie acționat în vederea suplimentării angajamentelor. Examinarea atentă a tuturor acestora a permis C.E.I.L. Miercurea Ciuc să se angajeze să obțină **o producție suplimentară pe cincinal în valoare de jumătate miliard de lei.**

Realizările anului 1971, ca și rezultatele activității din primele 7 luni ale anului în curs, confirmă caracterul realist al acestor angajamente, faptul că există toate premisele ca ele să fie pe deplin respectate. Astfel în primele 7 luni ale anului 1972 indicatorul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 104,1%, iar producția marfă vîndută și încasată cu 105.6%.

La o serie de produse principale **producția suplimentară** realizată în primele 7 luni din 1972 s-a prezentat conform tabel nr. 1.

Realizarea planului de export a permis să obținem în acest an o producție suplimentară în valoare de 924 000 lei valută.

Rezultatele menționate au fost rodul unei activități susținute de analiză a tuturor factorilor ce concură la procesul de producție, de depistare în toate domeniile de activitate a unor noi surse nevalorificate sau insuficient puse în valoare pînă în prezent.

ÎN LUMINA măsurilor luate de partid și de stat pentru conservarea patrimoniului forestier, principala direcție spre care se cer îndreptate eforturile în industria lemnului o constituie obținerea unei producții suplimentare cu un consum diminuat de masă lemnoasă. Pentru C.E.I.L. Miercurea Ciuc, aceasta presupune o reducere a volumului masei lemnoase, în special la sortimentele din rășinoase, între 1971 și 1975, de circa 11%, în condițiile sporirii volumului producției. Ca atare, s-a impus găsirea unor noi resurse de materii prime, care să înlocuiască masa lemnoasă de specii superioare și să facă posibilă dezvoltarea în continuare, la cote mai înalte, a producției în domeniul prelucrării lemnului.

Studii detaliate întocmite în cadrul combinatului au arătat că astăzi circa 29,5% din volumul masei lemnoase ce se exploatează îl reprezintă deșeurile și lemnul mărunt rezultat în urma prelucrărilor mecanice în fabrici și în exploatări. La nivelul tehnic actual, deși acest volum anual de 270—300 mii mc se utilizează integral, numai circa 48% se valorifică industrial, restul fiind folosit drept combustibil. Această constatare a provocat o cotitură radicală în politica economică a lemnului în județul Harghita.

Drept consecință, s-a ajuns la concluzia că există suficientă materie primă pentru 4 secții (din care una la Gălăuțași) de plăci aglomerate bazate pe deșeuri. Prin creșterea producției de plăci aglomerate de 5,8 ori, la finele cincinalului valorificarea industrială a deșeurilor va atinge 88—92%, apropiind combinatul de utilizarea integrală și eficientă a masei lemnoase. Pe această bază, o puternică dezvoltare se estimează pentru două subramuri: **industria mobilei** (a cărei producție marfă crește de 4 ori) și cea de **case prefabricate**, inexistentă pînă de curînd.

La nivelul anului 1975 cele trei sortimente: plăcile, mobila și casele vor constitui peste 50% din totalul planului valoric al combinatului, fapt ce se va repercuta favorabil asupra eficienței activității, produsele respective reprezentînd mărfuri foarte solicitate pe piața externă.

Tabelul nr. 1

Îndeplinirea planului în 1972 (7 luni)

	%	Volumul depășirilor	
— bușteni de fag	114,5	5.8	mii mc
— bușteni de stejar	230,8	1,8	„ „
— bușteni diverse specii	116,9	1.4	„ „
— lobde industriale	117,2	1.2	„ „
— cherestea fag	107,9	3,3	„ „
— cherestea stejar	105,6	0,3	„ „
— plăci aglomerate	100,5	2,3	mii mp
— plăci celulare	107,0	0,7	mii mc
— mobilă	108	5,4	mil. lei
din care export	120	6,9	„ „

Urmărind valorificarea masei lemnoase din specii inferioare, înlocuirea buștenilor de fag, deficitari în patrimoniul forestier al județului, la complexul de prelucrare a lemnului Gălăuțaș, s-a pus la punct pentru prima dată în țara noastră, **producția placajului de rășinoase.**

În anul 1973, cantitatea de placaj de rășinoase se va dubla față de anul curent, iar pînă la finele cincinalului noul produs se va substitui parțial celui de fag, fiecare metru cub înlocuind, după cum se știe, 4 mc de cherestea echiva-

ing. Nicolae GEORGESCU
consilier

(Continuare în pag. 6)

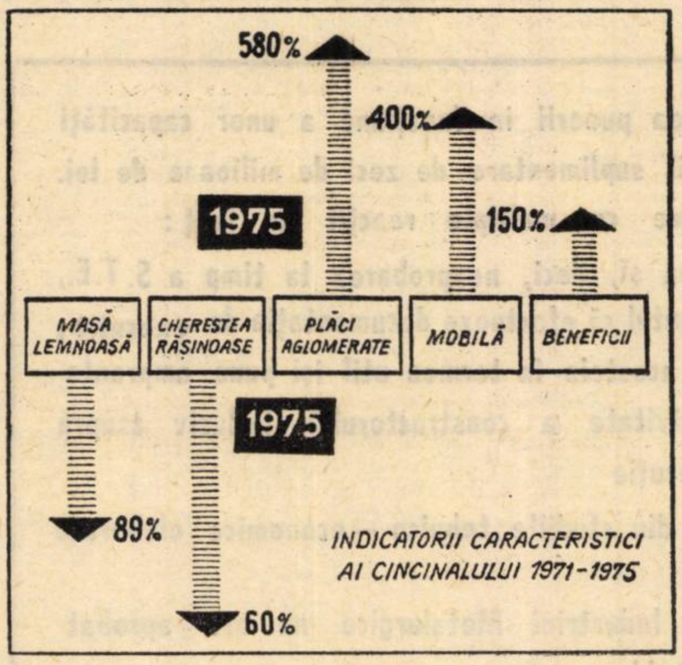

INDICATORII CARACTERISTICI AI CINCINALULUI 1971-1975

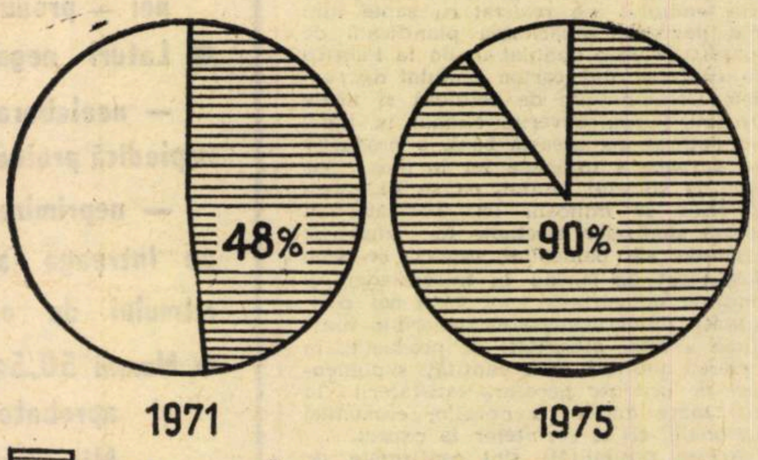

PROPORȚIA UTILIZĂRII INDUSTRIALE A DEȘEURILOR LEMNOASE

DIN CRONICA INTRECERII SOCIALISTE

PE ÎNTREG CUPRINSUL ȚĂRII, *întrecerea socialistă cunoaște un puternic avînt, oamenii muncii fiind ferm hotărîți să întîmpine cea de-a 25-a aniversare a Republicii cu realizări cît mai însemnate în producție, cu înfăptuirea angajamentelor asumate în întrecerea socialistă.*

În multe locuri, graficele de întrecere consemnează sporuri importante la principalii indicatori — producția-marfă, productivitatea muncii, scăderea prețului de cost și obținerea de economii și beneficii peste plan. Aceste realizări sînt o urmare directă a folosirii mai bune a tehnicii și a timpului de lucru, a utilizării mai judicioase a materiilor prime și a materialelor, a atragerii în circuitul producției noi și importante rezerve interne.

• **OȚEL ȘI FONTĂ PESTE PLAN.** — Furnaliștii și oțelarii **Combinatului siderurgic Reșița** adaugă în aceste zile de avîntată întrecere noi realizări la cele dobîndite de la începutul anului. Pînă în prezent, furnaliștii au produs suplimentar mai bine de 10 000 tone fontă, iar oțelarii — 8700 tone oțel.

La rîndul lor, furnaliștii și oțelarii din **Hunedoara** au elaborat numeroase șarje de fontă și oțel peste prevederile planului. De la 1 ianuarie pînă la 10 septembrie, furnaliștii au produs, în plus, mai bine de 16 000 tone de fontă, iar oțelarii — 21 000 tone oțel. Laminatorii au înscris și ei în contul angajamentului asumat în întrecere pe acest an, peste 13 000 tone laminate finite pline.

• **PE BAZA SPORIRII PRODUCTIVITĂȚII MUNCII.** — Datorită depășirii planului productivității muncii cu 27%, colectivul **Fabricii de antibiotice din Iași** și-a îndeplinit cu mult înainte sarcinile de plan pe primele 9 luni ale anului. În perioada ce a mai rămas pînă la sfîrșitul anului, muncitorii, inginerii și tehnicienii de aici sînt hotărîți să realizeze suplimentar o cantitate de antibiotice și derivați în valoare de peste 19 milioane lei.

• **PLĂCI AGLOMERATE PENTRU 900 GARNITURI DE MOBILĂ.** — Colectivul de muncă de la **Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului din Brăila** a realizat, de la începutul anului, peste prevederile planului, 35 000 mp plăci aglomerate — materie primă echivalentă pentru fabricarea a 900 garnituri de mobilă.

• **O ZI PE LUNĂ — CU MATERIALELE ECONOMISITE.** — La **Fabrica de azbociment de la Bîrsești-Tg. Jiu** din cadrul Combinatului de ciment, var, cărămidă și azbociment din localitate, muncitorii și tehnicienii și-au propus, în cadrul întrecerii, **să lucreze o zi pe lună din materialele economisite.** De la începutul anului, ei au realizat o economie de 250 tone de azbociment din care mai bine de 30% în luna august.

• **PESTE ANGAJAMENTUL ASUMAT.** — Colectivul Fabricii de mătase **„Flamura roșie" din Capitală** unde numeroase muncitoare au extins zona de deservire de la 6 la 8 războaie, a înscris, pe graficul întrecerii, realizări deosebite în producție. Față de 180 000 mp țesături peste plan — **cît** prevedea angajamentul anual — s-a obținut pînă acum 220 000 mp. Aceasta, paralel cu realizarea unor indici superiori de calitate la toate tipurile de țesături.

• **ÎN AVANS FAȚĂ DE TERMENELE PLANIFICATE.** — Obiectivul principal al întrecerii lucrătorilor Trustului de construcții industriale Pitești, este darea în funcțiune înainte de termen a obiectivelor aflate în construcție. Pe baza utilizării mai bune a utilajelor și a timpului de lucru, constructorii șantierului nr. 4, de pildă, au dat în exploatare — cu 1-6 luni mai devreme — o serie de capacități noi la Combinatul de articole tehnice de cauciuc și la Întreprinderea textilă din localitate.

• **PE ȘANTIERUL TERMOCENTRALEI DE LA CHIȘCANI.** — Pe șantierul termocentralei de la Chișcani, lîngă Brăila, lucrările de montaj au intrat într-o fază nouă. Muncitorii de la șantierul Energo-montaj, care execută aceste lucrări, au predat cu o lună mai devreme cazanul nr. 1 în vederea efectuării probelor de presiune. În același timp, au și terminat montajul blocurilor speciale de la cazanul nr. 2 și au pregătit — cu 45 de zile mai devreme — betonarea cilindrului de joasă presiune de la turbina nr. 1.

investiţii

Paralel cu îndeplinirea integrală a planului pe acest an, încă de pe acum măsuri pentru a asigura

STARTUL ÎN REALIZAREA OBIECTIVELOR DE INVESTIŢII PE ANUL 1973

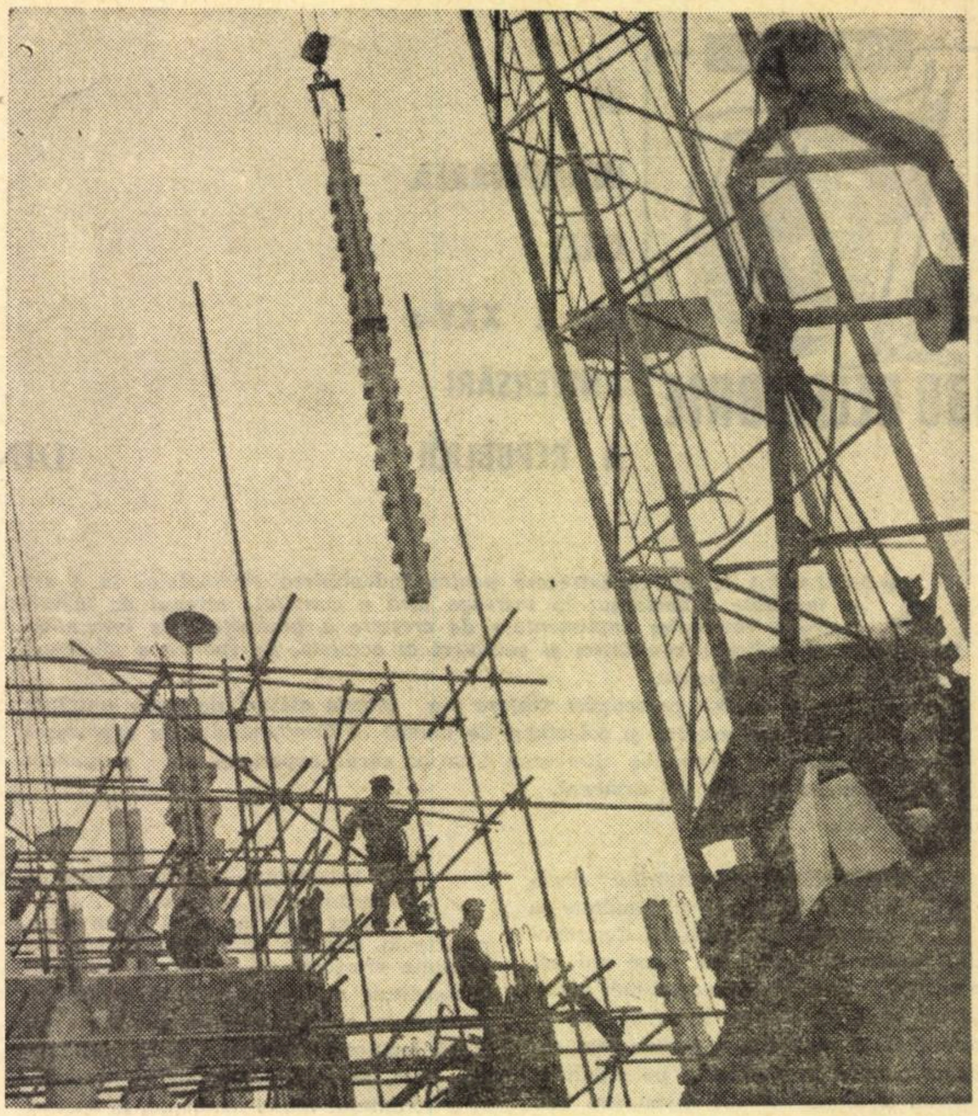

AMPLOAREA planului de investiţii pe acest an, rolul hotărîtor pe care îl are în obţinerea ritmurilor înalte şi înfăptuirea proporţiilor de dezvoltare stabilite prin cincinal, precum şi volumul de mijloace materiale şi financiare angajate în acest proces, pun în faţa celor care-şi aduc contribuţia la realizarea obiectivelor planificate sarcini de maximă importanţă şi răspundere. Îndeplinirea exemplară a planului de investiţii pe 1972, precum şi respectarea cu stricteţe a termenelor stabilite pentru darea în exploatare a capacităţilor de producţie industriale şi devansarea acestor termene, sînt obiective esenţiale ce şi le-au pus în centrul activităţii beneficiarii, proiectanţii, constructorii şi furnizorii de utilaje şi de materiale, ca urmare a angajamentelor luate în întîmpinarea Conferinţei Naţionale a P.C.R. din iulie a.c.

Viabilitatea acestor angajamente şi posibilităţile de înfăptuire a lor sînt demonstrate cu pregnanţă de faptul că, în perioada ce s-a scurs de la începutul anului, au fost date în funcţiune înainte de termenele planificate 35 capacităţi de producţie. Numai la 26 din acestea, producţia realizată suplimentar pînă la 30 iunie a.c., însuma circa 100 milioane lei. La sectorul de laminare de la Combinatul siderurgic Reşiţa, de exemplu, prin punerea în funcţiune cu o lună înainte a unei capacităţi. s-a realizat o producţie suplimentară în valoare de aproape 32 milioane lei. Asemenea exemple sînt pe deplin valabile şi pentru alte sectoare de activitate. În industria lemnului s-a realizat cu şapte luni mai devreme capacitatea planificată de confecţii carton ondulat/an de la Fabrica de confecţii din carton ondulat din cadrul Combinatului de celuloză şi hîrtie Drobeta-Turnu Severin. Numai în iunie s-a obţinut, pe această bază, o producţie de aproape 4 milioane lei în plus, iar pînă la sfîrşitul anului, ea se va ridica la circa 30 milioane lei. Totodată, cu ocazia analizelor efectuate în adunările generale ale oamenilor muncii ce s-au desfăşurat de curînd în întreprinderi şi centrale industriale, s-au găsit noi posibilităţi pentru devansarea punerii în funcţiune a altor capacităţi de producţie, în vederea obţinerii unor cantităţi suplimentare de produse necesare satisfacerii în mai mare măsură a nevoilor economiei naţionale, cît şi cerinţelor la export.

Aceste posibilităţi sînt confirmate de faptul că, **pe multe şantiere principale, au fost depăşite sarcinile de plan pe opt luni, iar la altele — chiar planul anual.** La sectorul de oţelărie de la Combinatul siderurgic Galaţi, de exemplu, unde este planificată să intre în funcţiune în tr. IV a.c. o nouă capacitate, realizările faţă de planul pe opt luni sînt de peste trei ori mai mari la total investiţii şi odată şi jumătate mai mari la construcţii-montaj. De asemenea, la Combinatul de materiale de construcţii Aleşd, planul pe această perioadă a fost realizat în proporţii de 118,3% la total şi 140,6% la construcţii-montaj.

PE LÎNGĂ aceste realizări pozitive — care reflectă eforturile depuse de colectivele de muncitori, tehnicieni şi ingineri ce îşi desfăşoară activitatea în domeniul investiţii-construcţii de a răspunde chemării Conferinţei Naţionale a P.C.R. din iulie a.c., ca planul cincinal să fie îndeplinit înainte de termen — sînt şi situaţii în care înfăptuirea planului de investiţii se desfăşoară necorespunzător, deşi unele obiective sînt planificate să intre în funcţiune în acest an. De aceea, **este absolut necesar ca, pe acele şantiere care au rămîneri în urmă** (îndeosebi din cadrul Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor, a unor Consilii populare), **să se ia măsuri temeinice, astfel încît să se atingă pînă la sfîrşitul anului ritmuri medii lunare de realizări foarte mari** (circa 12—15%). Acest lucru poate fi obţinut, în primul rînd, printr-o organizare şi corelare mai bună a diverselor activităţi. Eforturile se cer orientate, cu prioritate, **spre terminarea capacităţilor de producţie restante sau la care nu sînt create încă toate condiţiile necesare pentru respectarea termenelor planificate de punerea în funcţiune în acest an. Paralel, se impune imperios necesitatea de a pregăti temeinic, încă de pe acum, realizarea planului de investiţii pe 1973— an hotărîtor în înfăptuirea cincinalului înainte de termen.**

În anul viitor, volumul investiţiilor ce urmează a fi realizat va depăşi sensibil planul pe 1972. Desigur, înfăptuirea unui asemenea volum de investiţii presupune o pregătire temeinică de către toţi factorii: proiectanţi, beneficiari, constructori, furnizori de utilaje şi de materiale de construcţii.

În ce stadiu se află aceste pregătiri?

Este logic să începem cu **asigurarea studiilor tehnico-economice pentru lucrările noi,** deoarece elaborarea şi aprobarea lor condiţionează în cea mai mare măsură desfăşurarea celorlalte activităţi din cadrul etapei de pregătire a investiţiilor. Pînă la începutul acestei luni, din numărul total al obiectivelor noi importante — a căror execuţie urmează să înceapă în anul 1973 — **au fost elaborate şi aprobate numai 50,5% din studiile tehnico-economice.** Dacă ne referim la faptul că la 31 august 1971 studiile tehnico-economice aprobate pentru lucrările noi din planul pe 1972 reprezentau 58,8% constatăm că în prezent situaţia din acest punct de vedere nu este deloc favorabilă. Dar chiar şi în cadrul proporţiei amintite — destul de redusă — se consemnează stări de lucruri deosebite. Ca să fim concreţi, vom arăta că Ministerul Industriei Metalurgice nu are aprobat nici un studiu tehnico-economic pentru lucrările noi din planul pe 1973; Ministerul Industriei Chimice are elaborate şi aprobate studii tehnico-economice numai pentru 35,3% din numărul total al lucrărilor prevăzute, Ministerul Energiei Electrice — 16,6%, iar Ministerul Industriei Uşoare — 51,7% etc.

Consecinţele unor asemenea întîrzieri nu sînt greu de presupus. **Din lipsa studiilor tehnico-economice nu s-a putut trece la elaborarea documentaţiilor de execuţie, la încheierea contractelor cu furnizorii de utilaje şi constructorii care, la rîndul lor, trebuiau să-şi asigure baza tehnico-materială necesară.**

Cauzele acestei stări de lucruri sînt multiple: **neclarificarea în timp util a unor probleme legate de amplasarea noilor obiective; neelucidarea rezultatelor diferitelor cercetări; nestabilirea tehnologiilor viitoarelor activităţi de producţie, a posibilităţilor de desfacere a produselor ş.a.** — elemente strict necesare întocmirii judicioase a studiilor tehnico-economice.

În alte cazuri, întîrzierea elaborării studiilor tehnico-economice se datorește şi **refacerii, completării şi îmbunătăţirii acestora,** ca urmare a unei insuficiente aprofundări iniţiale a elementelor de fundamentare economică a investiţiilor. Nu rareori se constată, cu ocazia avizării documentaţiilor tehnico-economice, asemenea fenomene. Aşa, de exemplu, **în perioada 1970 — iunie 1972 organele Băncii de Investiţii, la avizarea documentaţiilor tehnico-economice a investiţiilor din competenţa de aprobare a titularilor, centralelor industriale şi întreprinderilor, au respins de la finanţare sau au redus valoarea devizelor respective cu 20,4 miliarde lei şi au restituit pentru refacere, completare sau îmbunătăţire a indicatorilor de eficienţă, un număr important de documentaţii.**

Pregătirea temeinică a investiţiilor, presupune, totodată, **asigurarea din timp a proiectelor de execuţie aferente lucrărilor în continuare sau a celor noi.** Aceasta întrucît ele stau la baza comenzilor pentru asigurarea bazei tehnico-materiale a constructorului, precum şi a organizării şantierului, studierea soluţiilor constructive prevăzute, în vederea îmbunătăţirii lor etc. Care este stadiul asigurării proiectelor de execuţie aferente lucrărilor de construcţii pe 1973?

La 1 septembrie a.c. situaţia se prezenta mult îmbunătăţită dacă o comparăm cu aceeaşi perioadă din anul 1971: s-au elaborat 73,5% din volumul total al proiectelor de execuţie şi s-au predat constructorilor 64,6% (de ce nu tot ce s-a elaborat?), faţă de numai 58,8% şi, respectiv, 55,9% cîte erau predate la aceeaşi dată din 1971. Dacă ne-am opri aici cu analiza totul ar părea a fi în regulă. Comparînd însă aceste proporţii cu sarcina de a se asigura documentaţia de execuţie cu un an înainte de anul de plan, constatăm întîrzieri care nu-şi au justificarea după doi ani de la aplicarea Legii privind organizarea, planificarea şi executarea investiţiilor. De menţionat că ponderea proiectelor de execuţie neasigurate, se localizează la aceeaşi titulari de investiţii, care au întîrzieri şi în asigurarea studiilor tehnico-economice.

În sfîrşit, un alt element al pregătirii condiţiilor pentru realizarea ritmică a planului de investiţii pe anul următor, îl constituie **complexul de măsuri ce trebuie luate pentru dezbaterea şi clarificacarea încă din acest an a tuturor problemelor legate de asigurarea livrării** — la termene corelate cu necesităţile de montaj — **a tuturor utilajelor, instalaţiilor şi echipamentelor prevăzute şi, în primul rînd, a celor aferente capacităţilor planificate a se da în funcţiune în 1973.**

Din analiza făcută la 31 august a.c. asupra stadiului în care se afla contractarea utilajelor tehnologice necesare realizării investiţiilor pe anul 1973, rezultă că acesta este mult rămas în urmă, mai **cu seamă dacă ţinem seama că prin Hotărîrea Consiliului de Miniştri s-a fixat pentru finalizare a acţiunii termenul de 30 septembrie 1972.** Din necesarul total de utilaje tehnologice nestandardizate din ţară, s-au încheiat contracte numai pentru un volum de 46,0%, faţă de 52,7% cît se contractase la 31 august 1971 pentru utilajele aferente planului pe anul 1972. Cele mai mari volume de utilaje tehnologice nestandardizate, necontractate din necesarul pe 1973, se localizează la ministerele: Industriei Metalurgice (57,2% din necesar), Industriei Chimice (39,7%), Industriei Construcţiilor de Ma-

Alexandru OLTEANU
director
Centrala Băncii de Investiţii

(Continuare în pag 8)

- **Prin devansarea punerii în funcţiune a unor capacităţi noi — producţii suplimentare de zeci de milioane de lei.**
- **Laturi negative cu multiple reacţii în lanţ:**

— neelaborarea şi, deci, neaprobarea la timp a S.T.E., împiedică proiectantul să efectueze documentaţia de execuţie;

— neprimirea acesteia în termen util îşi pune amprenta pe întreaga activitate a constructorului, inclusiv asupra ritmului de execuţie

- **Numai 50,5% din studiile tehnico — economice elaborate şi aprobate...**

— Ministerul Industriei Metalurgice nu are aprobat nici un studiu!!

— Dar calitatea lor?

- **Numai 46% din utilajele tehnologice au fost contractate pînă în prezent**

● Pe ansamblul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții situația privind cheltuielile materiale la 1000 lei producție-marfă a început să se redreseze

● O situație puțin favorabilă la Departamentul materialelor de construcții. Cauze: depășirea normelor de consum de materii prime, materiale și combustibil ; mari cheltuieli neeconomicoase

cheltuieli materiale

LA DEPARTAMENTUL MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

MAI MULTĂ GRIJĂ ÎN GOSPODĂRIREA FONDURILOR MATERIALE ȘI BĂNEȘTI

LA LUCRĂRILE CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R. din iulie 1972 s-a subliniat încă o dată necesitatea reducerii cheltuielilor materiale care, în esență, înseamnă economisirea muncii sociale înmagazinată în mijloacele de producție. „Reducerea cu un procent a ponderii cheltuielilor materiale în industrie la nivelul anului 1973 echivalează cu un spor de venit național de circa 4 miliarde lei" — *se arată în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Apare astfel cu pregnanță importanța reducerii nivelului cheltuielilor materiale pentru dezvoltarea economiei naționale.*

ANALIZÎND din acest punct de vedere situația la Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, rezultă că, la sfîrșitul primului trimestru al acestui an, ea a fost departe de a fi mulțumitoare, ci dimpotrivă: **cheltuielile totale depășeau cu 3 lei mia de lei producție marfă, iar cele materiale cu 7 lei.** Această situație a început să se redreseze în lunile următoare, cînd ministerul a luat unele măsuri pentru **încadrarea în normele de consum planificate și reducerea tuturor cheltuielilor.** Ca urmare, 4 luni mai tîrziu, adică la sfîrșitul lunii iulie, s-a înregistrat **încadrarea cheltuielilor totale în nivelul planificat, obținîndu-se chiar o economie** — e drept, minimă — **de 0,10 lei/1000 lei producție marfă.**

Și cheltuielile materiale, au înregistrat o ameliorare, **fără a se înregistra însă încadrarea în plan.** Într-adevăr la sfîrșitul lunii iulie **depășirea nu mai era de 7 lei, ci scăzuse la 2,9 lei/1000 lei producție marfă.** Acest efort se oglindește și în reducerea numărului de combinate și centrale industriale care au înregistrat depășiri : **dacă la sfîrșitul lunii aprilie acestea erau în număr de 19, la finele lunii iulie numărul lor coborîse la 14.**

Privind evoluția nivelului cheltuielilor pe minister, se poate prelimina că, pînă la sfîrșitul anului, planul va putea fi realizat fără depășiri defavorabile. Aceasta presupune însă ca toate departamentele să-și sincronizeze eforturile, ca fiecare centrală industrială, combinat și întreprindere să ia măsuri și să depună eforturi maxime pentru a valorifica tot mai bine rezervele mari care există pentru diminuarea cheltuielilor de producție. Dacă ne referim însă la **Departamentul Materialelor de Construcții** se constată că la sfîrșitul trim. I, cheltuielile totale la 1000 lei producție marfă **au înregistrat o depășire de 25,8 lei, iar la cele materiale de 34,5 lei.** Este drept, situația pe 7 luni s-a îmbunătățit oarecum, dar nu pe măsura necesităților și mai ales a posibilităților. În această perioadă s-a **înregistrat o depășire a cheltuielilor materiale de 20 lei/1000 lei la producția marfă.**

Faptele demonstrează că atunci cînd se acționează cu fermitate într-un anumit domeniu, rezultatele nu întîrzie să apară. De pildă, prin efortul depus pentru **diminuarea cheltuielilor cu munca vie**, depășirea pe total cheltuieli **a fost micșorată cu circa 10 lei/1000 lei producție marfă.** Trebuie să arătăm însă că, în cadrul rezultatelor medii nesatisfăcătoare înregistrate pe Departament, două centrale — Centrala industrială de prefabricate din beton — București și Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții — București — au obținut în mod constant rezultate bune, situîndu-se cu cheltuieli totale sub plan.

● Un handicap greu de recuperat

ESTE CUNOSCUT faptul că primele luni ale anului sînt îndeobște hotărîtoare pentru realizarea sarcinilor de producție, cît și a indicatorilor economici. Această constatare este pe deplin valabilă la unele din centralele din cadrul Departamentului Materialelor de Construcții care, încheind trimestrul I cu depășiri substanțiale atît la cheltuielile totale, cît mai ales la cele materiale, n-au mai reușit ulterior, cu toate eforturile depuse, să redreseze situația. Așa este, cazul Centralei industriale a geamurilor și a materialelor izolatoare-Ploiești. Aici, la sfîrșitul trim. I, nivelul cheltuielilor materiale la 1000 lei producție-marfă era depășit cu peste 50 lei. În următoarele 4 luni, cu toate măsurile luate, depășirea n-a coborît decît cu 14 lei/1000 lei producția marfă. În aceeași situație se află și Centrala industrială a ceramicei de construcții și a marmurei — București. Și ea a încheiat trim. I cu o depășire a cheltuielilor materiale de 41 lei/1000 lei producție marfă pentru ca, după 4 luni, să înregistreze încă un nivel destul de mare și anume de 35 lei/1000 lei producție marfă. Aproape în aceeași situație s-au găsit Centrala industrială a lianților și azbocimentului — Brașov și Centrala industrială de prefabricate din beton — București.

Din cele arătate se desprinde clar cît de important este ca centralele industriale — și, în cadrul lor, fiecare întreprindere componentă **să acorde la începutul fiecărei perioade de plan** (lună, trimestru, an), **întreaga atenție problemei încadrării în primul rînd, în limitele cheltuielilor aprobate și apoi a diminuării lor,** căci ulterior recîștigarea terenului pierdut cere o activitate grea și de durată, neîncununată întotdeauna de succes.

● Cînd slăbește atenția față de normele de consum

SE POATE AFIRMA cu certitudine că principala cauză a depășirii cheltuielilor materiale la unele centrale industriale și combinate o constituie **nerespectarea normelor de consum planificate de materii prime și materiale.**

Așa au stat lucrurile la Combinatul de materiale de construcții Tg. Jiu, la care s-a înregistrat o importantă depășire la articolul de calculație „materii prime", ca urmare a nerespectării normelor de consum la zgură, gips, pirită, azbest, precum și a depășirii cheltuielilor de achiziții. Tot la acest combinat, s-au depășit **cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajului** datorită în mare parte unui consum mai mare de cît cel prevăzut în planul prețului de cost, la corpuri de măcinare, cărămizi de înzidire și la alte materiale. Tot ca urmare a neîncadrării în normele de consum la azbest, combustibil convențional și energie electrică (datorită insuficientei omogenizări a făinei brute determinată de uzarea plăcilor ceramice și de fluidizare). Fabrica de ciment Medgidia a depășit cheltuielile materiale cu 2,6 mil. lei.

Cîteodată depășirea normelor de consum se datorește defecțiunilor intervenite la utilaje (așa cum s-a întîmplat la Fabrica de cărămizi „Record" — Sibiu), unde, din cauza dereglării cuptorului de ardere timp de o lună, o parte din producție a trebuit să fie arsă de două ori, ceea ce a atras după sine depășirea cheltuielilor de combustibil. Se înțelege că dacă se respecta graficele de reparații și revizii, precum și regimul de lucru optim, nu se ajungea la situația „căderii" utilajelor, evitîndu-se astfel consecințele economice negative.

Din cauza folosirii păcurii în loc de rumeguș și de deșeuri de cauciuc la ardere, Fabrica „Reconstrucția" — Feldioara a înregistrat costuri suplimentare la combustibilii tehnologici. În aceeași situație s-a aflat și Fabrica de cărămizi „7 Noiembrie" — Sighișoara, care, depășind normele de combustibil și de energie electrică, a cheltuit în plus peste 500 mii lei.

O depășire substanțială a cheltuielilor — de 146 lei / 1 000 lei producție marfă — a înregistrat Combinatul de materiale de construcții Aleșd, datorită, printre altele, și depășirii cheltuielilor cu combustibil, a cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajelor, precum și a normelor de consum la alte materiale.

La un moment dat, la Fabrica de ciment Turda depășirile reprezentau 33 lei / 1 000 lei producție-marfă. Aici s-au înregistrat depășiri de norme de consum la zgură metalurgică (echivalentul a 1,4 mil. lei), la clinker (echivalentul a 0,3 mil lei), la combustibil și energie electrică (echivalentul a 0,4 mil. lei) ș.a.

Din exemplele menționate și din multe altele existente în sectorul materialelor de construcții, reiese indubitabil că **nerespectarea normelor de consum constituie cauza principală a nivelului ridicat al cheltuielilor materiale.** Iată, de ce, toate fabricile, combinatele și centralele sînt chemate să ia măsuri pe multiple planuri pentru **respectarea și chiar diminuarea normelor de consum, pentru a se încadra în limitele cheltuielilor planificate și apoi pentru a le reduce, astfel încît să sporească eficiența activității lor.**

● Ce arată „radiografia" cheltuielilor neeconomicoase

DACĂ DEPĂȘIREA normelor de consum de materii prime și materiale au o influență hotărîtoare asupra costului de producție, nu sînt deloc neglijabile nici **cheltuielile neeconomicoase.** Acestea diminuează nejustificat acumulările unei întreprinderi și contribuie la depășirea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, așa cum s-a întîmplat în acest an la unele din centralele aparținînd Departamentului Materialelor de Construcții. În primele 5 luni, pe total Departament **s-a înregistrat la un număr de 53 întreprinderi, un volum însemnat de cheltuieli neeconomicoase** (dublu față de sfîrșitul trim. I). Din ele, cea mai mare parte provin de la Centrala industrială a ceramicii de construcții și a marmurei — București și de la Centrala industrială a geamurilor și materialelor izolatoare — Ploiești.

Asemenea cheltuieli, cu valori de milioane de lei, au fost consemnate și la centralele **ce nu au depășit nivelul planificat al cheltuielilor totale** (Centrala industrială de prefabricate din beton — București și Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții — București). **Se înțelege** că dacă aceste cheltuieli erau evitate — și trebuiau create condiții în acest sens — rezultatele dobîndite puteau fi și mai bune.

„Radiografia" la acest Departament arată că ponderea cea mai mare a cheltuielilor neeconomicoase au provenit **din rebuturi și fondurile utilizate pentru remedierea lor.** Astfel, din totalul cheltuielilor neeconomicoase de la Centrala industrială a ceramicii de construcții și a marmurei, aproape jumătate îl reprezintă pierderile din rebuturi.

Iată, de exemplu, la cît s-a ridicat această categorie de pierderi la unele întreprinderi : la Fabrica de cărămizi Țăndărei (848 mii lei); Fabrica de cărămizi Urziceni (568 mii lei), Fabrica de cărămizi „7 Noiembrie" — Sighișoara (118 mii lei). **Cauza acestor rebuturi trebuie căutată în folosirea unor materii prime necorespunzătoare** (argilă nemacerată potrivit normelor tehnologice), **a unor utilaje cu grad avansat de uzură** și, mai ales, **în insuficienta supraveghere, control și asistență tehnică în schimburile II și III.**

La Combinatul de Materiale de Construcții Tg. Jiu, numai în patru luni s-a rebutat o mare cantitate de țigle, panouri, tuburi azbociment, avînd drept cauze **amestecul necorespunzător al argilei cu degresantul, neașezarea corespunzătoare pe rame a țiglelor ieșite de la presă, forțarea procesului de uscare, manipularea greșită la descărcarea cuptorului.** Aceste rebuturi au grevat cheltuielile de producție pe perioada respectivă, făcînd să crească prețul de cost la țigle, în trim. 1, cu 145 lei/1 000 buc., la cărămizi cu 27 lei/1 000 buc. etc., iar în luna aprilie cu 192 lei/1 000 buc. țigle și cu 10 lei/1 000 buc. cărămizi etc.

O altă categorie de cheltuieli neeconomicoase o reprezintă **dobînzile majorate — penalizatoare — plătite pentru credite bancare determinate de imobilizările de mijloace circulante.** Pe total Departament, creditele bancare cu dobîndă majorată reprezentau, la sfîrșitul sem. I, **o creștere de 22% față de sfîrșitul trim. I** și aveau drept cauză principală **existența unor stocuri supranormative sau cu mișcare lentă la materiile prime, producție neterminată, produse finite.**

Astfel, tot la Combinatul din Tîrgu Jiu se găseau în stoc peste necesar sau inutilizabile, adeziv epodur în valoare de 738 mii lei, corpuri de măcinare (727 mii lei), piatră gips bulgări (590 mii lei), materii prime pentru vopseluri poliuretanice (285 mii lei), discuri diamant pentru tăiat panouri (705 mii lei), discuri abrazive (106 mii lei) ș.a. În legătură cu ultimele 3 produse, trebuie arătat faptul că au fost aprovizionate din import.

Dacă pe lîngă dobînzi, vom mai adăuga **penalizările pe care le plătesc unele întreprinderi pentru nerespectarea clauzelor contractuale** (ca, de exemplu, Fabrica de cărămizi Urziceni), **pierderile din întreruperile și opririle producției** (ca la Combinatul de materiale de construcții Tg. Jiu, unde două mașini de format plăci au stat în patru luni 596 ore) **nerealizarea la termen a indicatorilor proiectați la mașinile și instalațiile noi** (ca, de pildă, la Combinatul de materiale de construcții Aleșd la linia a I-a de var, unde prețul de cost planificat pe trim. I a fost depășit cu 88 lei/tonă). **pierderile cauzate de refuzarea unor produse de calitate necorespunzătoare** (la Fabrica de var din cadrul Combinatului de la Tg. Jiu), vom avea un tablou mai complet al cauzelor reale care au determinat marile cheltuieli neeconomicoase înregistrate în acest an la centralele și întreprinderile Departamentului Materialelor de Construcții.

AM CONSEMNAT doar cîteva laturi negative din activitatea desfășurată în prima parte a anului de întreprinderile, combinatele și centralele industriale aparținînd de Departamentul Materialelor de Construcții. În răstimpul ce a mai rămas pînă la încheierea anului, este necesar să se **pună un accent deosebit pe sporirea răspunderii în muncă în toate verigile producției, precum și pe întărirea controlului pe tot fluxul ciclului de producție** — de la aprovizionarea materialelor pînă la ambalarea și manipularea produselor finite — **spre a se evita orice formă de risipă de materii prime și materiale, de cheltuială neeconomicoasă, orice leu cheltuit inutil.**

În realizarea exemplară a sarcinilor ce revin Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții pe acest an și a angajamentelor asumate, alături de celelalte Departamente, toate întreprinderile, combinatele și centralele industriale din cadrul Departamentului Materialelor de Construcții trebuie să depună eforturi susținute atît pentru sporirea producției, cît și pentru cheltuirea cu maximum de eficiență a fondurilor materiale și bănești ce le sînt alocate.

Petre CIOCLU
economist principal C.S.P.

COORDONATELE ANGAJAMENTELOR

(Urmare din pag. 3)

lent. Aceeași unitate a realizat, experimental, placaj de fag și mesteacăn, placaj mixt (foi de foioase alternînd cu cele de rășinoase etc). care prin calitățile lor tehnologice justifică o producție de serie. iar sub aspect economic oferă o rentabilitate superioară materialelor clasice.

DATORITA preocupării consecvente a partidului și statului nostru pentru dezvoltarea forțelor de producție și repartiția lor judicioasă pe teritoriul țării, pentru accelerarea dezvoltării regiunilor mai puțin dezvoltate în trecut, în județul Harghita s-a prevăzut un important plan de investiții. Pe această bază, vor lua ființă 5 fabrici de mobilă, una de subansamble metalice pentru utilarea sectorului forestier, precum și trei secții de plăci aglomerate.

Totodată preocuările noastre s-au axat în domeniul investițiilor pe găsirea unor soluții pe linia creșterii eficienței. Astfel, în urma unor studii de detaliu, Institutul de proiectări, la recomandările Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. a stabilit că la fabrica de mobilă Toplița **cu un spor de 20% a fondurilor inițial atribuite, se poate dubla capacitatea. obținînd astfel o producție suplimentară de peste 52 milioane lei anual.**

Analizele prilejuite de aplicarea Directivelor de partid și de stat privind diversificarea producției și creșterea nivelului de prelucrare a sortimentelor, au condus la acțiuni de proporții și la fabricile existente. Cele opt unități principale specializate în producția de cherestea și ambalaje vor fi dotate pînă la finele anului curent cu uscătorii moderne, care, să permită introducerea unor noi produse cu un grad de prelucrare avansat, cum sînt : ușile, ferestre etc., a căror valoare este de cîteva ori mai mare decît a celei obținute astăzi. **La șase din aceste unități este în curs de realizare dotarea cu uscătorii, finanțate din credite de mică mecanizare.**

După cum a reieșit din studiile efectuate, **o rezervă importantă de creștere a producției și a eficienței o constituie în Combinatul nostru optimizarea utilizării spațiilor productive.** Îmbunătățirea unor tehnologii de fabricație. reorganizarea unor fluxuri tehnologice au creat condiții pentru valorificarea în următorii trei ani ai cincinalului a unor importante suprafețe productive.

Numai în 1973, vor putea fi utilizați în plus 2120 m p de suprafață, permițînd o producție suplimentară de circa 5 milioane lei. Pentru anii 1974 și 1975, organizarea riguroasă a spațiilor productive va face posibilă valorificarea în continuare a 4 mii mp și respectiv 6 mii mp. Aceste reorganizări ale spațiilor productive se vor materializa în următorii trei ani ai cincinalului într-o producție suplimentară de peste 30 milioane lei.

În ceea ce privește gospodărirea fondurilor fixe — una din cerințele majore ce se pun în fața întreprinderilor noastre, pe C.E.I.L. se obține în prezent o producție medie de 3,34 lei pentru un leu mijloc fix. Faptul că de la o unitate la alta se înregistrează însă oscilații de la 1 leu la 3 lei, indică existența unor rezerve ce vor trebui în continuare mobilizate și fructificate.

Paralel cu ansamblul de măsuri prevăzute și aplicate, delegarea către Combinat a unor atribuții, îndeosebi pe linia exportului, centralizate astăzi la minister, vor contribui la crearea tuturor condițiilor pentru optimizarea activității noastre în vederea îndeplinirii cincinalului în patru ani și jumătate.

REZERVE ÎN REDUCEREA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE

— O analiză în 5 întreprinderi din județul Brașov —

UNA DIN SARCINILE fundamentale trasate de documentele Conferinței Naționale este ridicarea în continuare a eficienței economice a întregii activități. Pentru înfăptuirea acesteia s-a acordat o atenție deosebită reducerii cheltuielilor materiale de producție, factor hotărîtor pentru sporirea venitului net și, implicit, mijloc pentru ridicarea bunăstării oamenilor muncii.

Unitățile economice din județul Brașov și-au planificat să reducă în perioada 1971-1975 cheltuielile la 1.000 lei producție marfă de la 840,1 lei, cît s-a realizat în ultimul an al cincinalului precedent, la 740,6 lei, în anul 1975.

Realizările de pînă acum duc la concluzia că obiectivele propuse pot fi atinse. Însă, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții, prevederile planului cincinal de reducere a cheltuielilor materiale trebuie considerate ca minime, deoarece printr-o mai bună gospodărire a materiilor prime și materialelor, prin utilizarea completă a capacităților de producție, este posibil ca sarcinile să fie mult depășite.

Ținînd seama de aceste indicații, recent au fost analizate cinci unități din sectoarele construcțiilor de mașini. chimiei și industriei lemnului, și a rezultat că mai există încă numeroase rezerve de reducere a cheltuielilor de producție, cu condiția ca unitățile economice, centralele industriale, combinatele să se preocupe în continuare de mobilizarea lor.

Este cunoscut faptul că reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale constituie o sursă esențială de diminuare a cheltuielilor de producție, avînd în vedere ponderea ridicată ce o dețin în costurile majorității produselor. Reducerea lor continuă este impusă de necesitatea economisirii materiilor prime și materialelor și duce la o sporire a venitului net, și totodată la creșterea competitivității produselor noastre pe piața externă, contribuind la sporirea eficienței comerțului exterior. Se vede deci cît de dăunătoare sînt cazurile de depășire a consumurilor normate sau de cheltuire neeconomicoasă a unor materiale, întîlnite la unele din unitățile analizate. Astfel, Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului Brașov a depășit în anul 1971 consumul specific la buștenii de fag pentru doage, la cheresteaua de stejar pentru parchete și la cheresteaua de fag pentru lăzi. Unitatea nu a realizat nici norma de consum complex, dată prin planul de stat, la buștenii de fag pentru cherestea, la buștenii de rășinoase pentru cherestea etc. Pe lîngă unele cauze obiective care au contribuit la nerealizări s-a stabilit că această situație a fost determinată și de neluarea tuturor măsurilor ce se impuneau pentru asigurarea stabilității muncitorilor forestieri, precum și pentru valorificarea integrală a masei lemnoase.

UPRUC Făgăraș a depășit consumurile normate la utilaj tehnologic pentru industria chimică cu 0,112 to/to, în anul 1971 și cu 0,103 to/to în trim. I.1972. datorită multiplelor derogări acordate pentru înlocuirea materialelor din documentația tehnică, aprovizionării și utilizării unor materiale la prețuri superioare celor din documentație, modificării documentației pe parcursul execuției fără consimțămîntul de plată al beneficiarilor etc. De bună seamă că abaterile în execuție de la tehnologia aprobată au fost determinate și de unele greutăți în aprovizionare, cauzate de caracterul de unicat sau de serie mică a producției. Mare parte din acestea însă au fost efectuate cu ușurință, fără aprobarea organelor competente. Sesizată de volumul abaterilor, conducerea uzinei a înscris în planul de activitate pe anul 1972 problema urmăririi derogărilor ce se dau pentru schimbări de materiale. în scopul interzicerii acestora atunci cînd au o influență negativă asupra prețului de cost.

Cazurile arătate subliniază necesitatea ca problema încadrării în consumurile specifice să constituie o sarcină a fiecărui colectiv din întreprinderi, orice depășire a lor trebuind să constituie obiect de analiză a conducerii operative și colective în vederea stabilirii măsurilor de prevenire. Actuala legislație apărută — ne referim la H.C.M. 413/17.IV.1972 — oferă, de asemenea, cadrul pentru tragerea la răspundere a celor vinovați.

Folosirea intensivă a mijloacelor de producție din dotare constituie un alt mijloc pentru reducerea cheltuielilor materiale de producție. Pe această linie. s-a remarcat o sporire a preocupării unităților economice, ajungîndu-se în anul 1971 la nivelul industriei județului Brașov, la un indice de folosire a fondului de timp al mașinilor în secțiile de bază de 76,5%. Multe unități ca : Uzina „Rulmentul"-Brașov, FAT Codlea, FSR Rîșnov, UPRUC Făgăraș au realizat chiar un indice de folosire superior mediei pe județ.

S-a stabilit însă că mai există și în prezent utilaje nefolosite sau folosite sub capacitate care, pe lîngă faptul că suportă o uzură morală, încarcă cheltuielile de producție ale unităților deținătoare. fără corespondent în producția materială. Așa, de exemplu, la UEIL Brașov funicularele au lucrat în anul 1971 cu 17.022 to/km sub capacitate, ca urmare a menținerii lor în parchete nelichidate în termen, cît și a nemontării celor sosite cu întîrziere față de eșalonarea producției. UEIL Făgăraș deținea, la data analizei, 11 bucăți fierăstraie mecanice achiziționate cu peste trei luni în urmă, dar nefolosite. Fabrica de platforme Brașov avea un număr de 7 utilaje ce nu funcționau de aproape un an de zile etc. Costurile de producție ale CEIL Brașov au suportat amortismente pentru aceste utilaje de peste 150 mii lei. Instalații sau utilaje nefolosite la capacitate există și la alte unități din județ.

Apreciem că atît unitățile respective cît și organele lor tutelare trebuie să insiste pentru lichidarea imobilizărilor în utilaje nefolosite pe calea redistribuirii, a adaptării la producția curentă sau chiar a casării acolo unde acestea prezintă o uzură materială sau morală avansată. Se impune, de asemenea, să se acorde o atenție sporită avizării achizițiilor de noi utilaje similare, cheltuirea nerațională a fondurilor alocate în acest scop constituind o contravenție sancționabilă prin lege.

Cheltuielile pentru plata muncii constituie un alt element cu pondere în costurile de producție. cu posibilități de reducere continuă. Fără a insista asupra rezultatelor obținute în acest domeniu prin îmbunătățirea indicelui de folosire a timpului de lucru, prin creșterea productivității muncii, prin pregătirea profesională a salariaților, prin autoutilări, ne oprim asupra necesității luării măsurilor de prevenire a cheltuirii fondurilor pentru plata muncii prin încălcarea actelor normative în vigoare. Cît de importante sînt aceste măsuri rezultă din faptul că numai la două din unitățile analizate — ICIM Brașov și CEIL Brașov — au fost constatate plăți de salarii necuvenite, de valori însemnate. cauzate de acordarea unor gradații personalului TA fără îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege, de normări necorespunzătoare a unor lucrări prestate, de plata unor lucrări în fapt neexecutate, acordarea unor sporuri și indemnizații necuvenite etc.

Organele de control specializate — Direcția teritorială de control și revizie nr. 4, CFI și organele bancare și-au propus ca obiectiv principal intensificarea preocupărilor pentru identificarea cazurilor de încălcare a legalității în domeniul salarizării și stabilirea unor măsuri de prevenire a acestora. În această acțiune s-a primit un sprijin eficient din partea organelor locale, care au participat direct la acțiuni de această natură.

După părerea noastră însă, în problema drepturilor de personal, sarcini deosebite revin conducerilor de întreprinderi și organizații socialiste. Ele trebuie să ia astfel de măsuri care să asigure respectarea strictă a prevederilor legale la toate nivelele. pentru că numai în acest fel se poate asigura aplicarea corectă a principiului echității retribuției și se poate evita majorarea nejustificată a cheltuielilor de producție.

Un element mult discutat al cheltuielilor de producție îl constituie cheltuielile neeconomicoase. Deși, pentru reducerea acestora, s-au concentrat eforturile mai multor organe, volumul lor continuă să se mențină destul de ridicat. Numai în trim I 1972 un număr de 37 de întreprinderi industriale din județul Brașov au înregistrat, pe costuri, cheltuieli neeconomicoase de mai multe milioane lei, superioare perioadei corespunzătoare a anului trecut cu 22,2%. Ponderea principală în cadrul cheltuielilor neeconomicoase — 76,2% — o dețin pierderile din rebuturi. Posibilitățile de reducere a acestora sînt considerabile, avînd în vedere că aproape 50% din ele s-au produs din cauza neatenției și a neglijenței muncitorilor și circa 26% în urma abaterilor de la procesul tehnologic.

Dobînzile pentru împrumuturi restante au reprezentat 6,11% din totalul cheltuielilor neeconomicoase în trimestrul I a.c., fiind cauzate de existența în permanență a unor materiale fără mișcare, a unor facturi pentru produse expediate la export și neîncasate în termen. a unor refuzuri neclarificate etc. O pondere ridicată în volumul cheltuielilor neeconomicoase o dețin și amenzile și penalizările — 3,9%, pierderile din cauza calității inferioare — 3% și pierderile din întreruperi — 1,5%, în marea lor majoritate determinate de neîndeplinirea obligațiilor legale de serviciu de către fiecare salariat.

Cele cîteva exemple citate mai sus dovedesc cît de largi sînt posibilitățile de reducere a nivelului actual al cheltuielilor de producție pe seama sporirii eficienței activității economice. Pentru valorificarea lor apreciem că sînt necesare unele măsuri hotărîte și imediate. Acțiunea de reducere a cheltuielilor de producție trebuie să aibă un caracter de continuitate, să fie desfășurată după un plan cu obiective precise, termene de realizare și responsabilități. Această necesitate a fost înscrisă la indicația forurilor superioare, ca sarcină obligatorie pentru toate unitățile din economie. Unele din ele însă, neînțelegîndu-i deplin sensul, au întocmit planuri de activitate formale, cu sarcini curente, de serviciu, fără a indica cel puțin metodele de realizare. În programul unic de activitate pe anul 1971 la Fabrica de ciment „Temelia" Brașov, de exemplu, s-a prevăzut ca sarcină încheierea contractelor economice de aprovizionare cu materii prime și materiale în timp util. Este într-adevăr și aceasta o măsură de prevenire a unor cheltuieli neeconomicoase ocazionate de stagnări. dar ea constituie o sarcină de bază a unui serviciu funcțional din cadrul unității și ca atare trebuie urmărită doar realizarea ei și tragerea la răspundere a celor vinovați de neîndeplinire.

Măsurile înscrise în planul de activitate trebuie să fie orientate spre revizuirea consumurilor specifice, spre lichidarea rebuturilor și utilizarea deșeurilor, spre modernizarea mașinilor și utilajelor, spre extinderea folosirii lor intensive, spre folosirea rațională a forței de muncă etc. În formularea și realizarea acestor măsuri trebuie atrase masele largi de oameni ai muncii și folosită permanent experiența și inițiativa cadrelor de specialiști cu funcții tehnice și economice din cadrul unităților. Părerea noastră este că și centralele industriale trebuie să acorde sprijinul necesar desfășurării acestei acțiuni. În cazurile analizate, unitățile cu statut de centrală s-au limitat doar la a transmite unele indicații și sarcini pe linia reducerii cheltuielilor de producție, fără să analizeze cum au fost concretizate acestea în programele unice de activitate ale unităților în subordine și, mai mult, cum au fost realizate. Apreciem că centralele industriale și unitățile cu statut de centrală ar putea avea un aport deosebit în această acțiune prin generalizarea măsurilor bune inițiate la toate întreprinderile din sector și coordonarea activității de cercetare pentru rezolvarea unor probleme legate de reducerea cheltuielilor materiale de producție. Totodată, sînt necesare eforturi conjugate din partea unităților economice și a organelor lor tutelare, pentru a asigura folosirea rațională a mijloacelor materiale și reducerea, peste prevederi, a cheltuielilor de producție.

Ion DRĂGHICI
director
Cornel VISEROIU
șef serviciu
Direcția teritorială de control și revizie nr. 4 — Brașov

în dezbatere

PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

ECHILIBRU ÎNTRE RESURSELE ECONOMIEI ŞI FOLOSIREA ACESTORA

PRIN CONŢINUTUL şi obiectivele principale pe care le cuprinde, proiectul Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României constituie un document deosebit de valoros, teoretic şi practic, care sintetizează în mod cuprinzător experienţa dobîndită în ţara noastră în conducerea planificată a economiei, ţine seama de tendinţele noi şi de experienţa altor ţări în acest domeniu. Prevederile proiectului de lege, corespund întru totul condiţiilor existente în economia noastră, iar aplicarea lor va contribui la perfecţionarea activităţii de planificare.

Un element caracteristic al dezvoltării economico-sociale a ţării pe baza planului naţional unic constă în sporirea rolului statului în dirijarea conştientă şi folosirea eficientă a resurselor materiale şi umane — elemente decisive ale creşterii economice rapide, ale progresului multilateral al ţării. În acest cadru, proiectul Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României cuprinde referiri la rolul şi conţinutul balanţelor materiale, valorice şi de forţă de muncă în determinarea şi verificarea echilibrului dintre resursele economiei naţionale şi utilizarea acestora (art. 39).

Fundamentarea temeinică şi realizarea unui echilibru dinamic al planurilor pe care le întocmim se bazează pe o activitate susţinută şi laborioasă de studiere a necesităţilor dezvoltării societăţii şi de confruntare permanentă a acestora cu posibilităţile reale ale economiei, cu resursele disponibile în perioada dată.

Cum este şi firesc, prevederile proiectului de lege concentrează preocupările spre o balansare activă — în elaborarea planurilor — între resurse şi repartizarea lor, prin mobilizarea cît mai eficientă şi deplină a acestora, ceea ce impune în mod obligatoriu analiza aprofundată a căilor pentru valorificarea superioară a materiilor prime şi materialelor, folosirea optimă a capacităţilor de producţie. creşterea productivităţii muncii etc. Toate acestea reliefează că nu este vorba de realizarea oricărui echilibru între resurse şi repartizarea acestora. că întocmirea balanţelor materiale, valorice şi de forţă de muncă nu constituie numai o metodă folosită în activitatea de planificare, ci un mijloc important prin care se fundamentează şi se verifică echilibrul planului, cu preocuparea ca acesta să asigure o folosire cît mai eficientă a resurselor. De aceea, consider că şi în primul paragraf al articolului 39 ar putea fi cuprinse referiri la asigurarea folosirii eficiente a resurselor.

Întrucît din formularea aceluiaşi paragraf din proiectul de lege s-ar putea înţelege că balanţele materiale, valorice şi de forţă de muncă, se folosesc numai la elaborarea planurilor cincinale şi anuale, propun ca această prevedere să fie extinsă în sensul folosirii balanţelor în întreaga activitate de planificare. Am în vedere faptul, că şi la elaborarea unor programe pe o perspectivă mai îndelungată, pe ramuri şi mai ales la elaborarea prognozei macroeconomice a dezvoltării economico-sociale a ţării, a fost folosit şi se va folosi în viitor un întreg ansamblu de balanţe.

Ţinînd seama de cele arătate, paragraful 1 al articolului 39 din proiectul de lege, ar putea fi formulat în felul următor: **„În activitatea de planificare la elaborarea planurilor cincinale şi anuale, precum şi a programelor pe o perspectivă mai îndelungată, se utilizează balanţe materiale, valorice şi de forţă de muncă prin care se determină şi se verifică echilibrul între resursele economiei naţionale şi utilizarea lor, asigurîndu-se folosirea cît mai eficientă a acestora“.**

În scopul perfecţionării activităţii de determinare şi verificare a echilibrului planului şi de urmărire a modului în care acesta se realizează în procesul îndeplinirii prevederilor sale (articolul 103) ar fi util să se elaboreze, îndeosebi pentru activitatea industrială, balanţe valorice pe ramuri şi subramuri principale, care să reflecte producţia şi utilizarea acesteia pentru consumul productiv, consumul neproductiv, export etc., ceea ce ar permite corelarea mai bună între diversele secţiuni ale planului şi va furniza, totodată, informaţiile necesare pentru o analiză mai aprofundată a destinaţiei producţiei.

dr. A. ROSEN

PROIECTUL LEGII FINANŢELOR

CINE RĂSPUNDE ŞI CU CE CONSECINŢE DE FORMAREA STOCURILOR DE UTILAJE DISPONIBILE

PROIECTUL Legii finanţelor reprezintă, în suita de legi care reglementează organizarea economiei noastre, nivelul superior de coordonare a activităţii tuturor ramurilor, pe toate treptele, în vederea bunei gospodăriri a patrimoniului naţional.

În legătură cu conţinutul articolelor din proiectul de lege şi modul de redactare, formulez următoarele consideraţii şi propuneri care vor putea fi avute în vedere la definitivarea textului legii.

În art. 99 se prevede „să se evite formarea de stocuri de utilaje disponibile“; dat fiind vorba de norme de drept şi nu de recomandări, ar fi necesar **să se prevadă răspunderea şi consecinţele, în cazul creării acestor stocuri.** Penalizările despre care se vorbeşte în art. 106 şi care se aplică de către Banca de Investiţii reprezintă numai o parte a pagubei. Existînd în asemenea cazuri un concurs de răspunderi, care se regăsesc uneori şi la forurile tutelare, art. 99 ar trebui completat astfel: **„Banca de Investiţii şi direcţia de control şi revizie respectivă vor stabili în termen de 60 de zile răspunderea şi pagubele cauzate de stocarea de utilaje, propunînd recuperarea sumelor“.**

La art. 100 se prevede că investiţiile centralizate se decontează pe măsura executării lor în limita devizului general legal aprobat. Întrucît în cadrul devizului general s-au stabilit proiecte pe obiecte, care trebuie realizate la nivelul concepţiei din proiect, cred că şi **decontarea trebuie efectuată în limitele sumelor aprobate pe obiect.** În practică, depăşirile de la alte obiecte mai mult sau mai puţin justificate, se suportă de un obiect, care în ultimă instanţă se termină după recepţia generală, din cheltuielile de producţie sau din alte fonduri.

La art. 137 legea lasă libertatea beneficiarului de materiale sau servicii să refuze, în anumite condiţii limitative, decontarea unor facturi. Acest lucru este foarte bun, dar există unele întreprinderi care neavînd disponibil în cont şi pentru a nu apela la credite bancare, refuză documentele de plată ale furnizorilor, creîndu-le reale dificultăţi financiare.

Propun ca acest articol să fie completat cu următoarea reglementare: **„Organele bancare sînt obligate să verifice temeinicia refuzurilor de plată şi în caz de culpă să calculeze penalizările în favoarea părţii păgubite.**

Articolul 138, aşa cum este redactat în prezent, ar putea conduce la situaţii arbitrare, de natură să creeze dificultăţi între întreprinderi. Este vorba de dreptul conferit unităţilor economice de a suspenda livrările de produse şi servicii către unităţile care în mod repetat întîrzie plata lor. Aici sînt necesare două precizări: una privind dimensiunea care se atribuie formulei „în mod repetat“, deci de două sau mai multe ori, şi dacă hotărîrea de anulare a livrărilor poate fi luată de furnizor fără o încercare de conciliere, o analiză a cauzelor, efectuată de organul băncii sau o încercare de redresare financiară întreprinsă de forul tutelar care trebuia înştiinţat.

Implicaţiile posibile ale acestei măsuri impun o reconsiderare a textului articolului 138.

Tot ca principiu general, proiectul Legii finanţelor precizează responsabilităţile factorilor de răspundere din economia noastră, pe care-i consideră suficient de competenţi pentru a rezolva cu succes sarcinile ce le revin. Numai astfel se creează premisele unei descentralizări efective în sectorul financiar, eliminîndu-se tutela, de multe ori nejustificată, a forurilor superioare.

Cu toate acestea, nu se acordă autonomie conducerii întreprinderilor într-o problemă deosebit de importantă, cu efect mobilizator în realizarea de beneficii suplimentare şi anume: calculul gratificaţiilor (vezi art. 22). Prin faptul că după încheierea bilanţului contabil se exclud gratificaţiile din baza de calcul, cointeresarea colectivului de lucrători nu se realizează la valenţele maxime.

Ar fi necesar ca prin lege să se prevadă o metodologie de calcul, care să fie aplicată de conducerea întreprinderii, fără alte corective aduse după expirarea anului şi aplicate retroactiv.

Petre MANDEA
şef serviciu
Centrul teritorial de calcul
electronic-Timişoara

O DELIMITARE MAI PRECISĂ A ATRIBUŢIILOR CE REVIN CENTRALELOR INDUSTRIALE ÎN ÎNTOCMIREA ŞI REALIZAREA PLANURILOR FINANCIARE

DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ şi în ritm susţinut a întregii economii naţionale, pe baza programului stabilit de Partidul Comunist Român, necesită în mod obiectiv perfecţionarea continuă a formelor şi metodelor de organizare, conducere şi planificare economică a întregului mecanism de conducere a societăţii.

În lumina măsurilor de importanţă deosebită adoptate de Conferinţa Naţională a partidului din iulie a.c. se impune şi îmbunătăţirea sistemului de relaţii financiare, creşterea influenţei pîrghiilor economico-financiare asupra procesului reproducţiei socialiste, pentru obţinerea unei eficienţe ridicate în toate domeniile de activitate.

Pornind de la aceste deziderate, Legea finanţelor are menirea să statueze întărirea în continuare a rolului şi funcţiilor finanţelor, a perfecţionării întregii activităţi financiare şi bancare, în vederea realizării obiectivelor politicii financiare, monetare şi valutare a Partidului Comunist Român.

Ca şi alţi specialişti din domeniul finanţelor ne-am propus să contribuim prin opiniile noastre la o reflectare mai clară în cuprinsul legii a unora din prevederile ei.

O prevedere a legii, pe care o considerăm de o importanţă deosebită, este cea referitoare la evidenţa generală a avuţiei naţionale reglementată în primele trei articole ale capitolului al treilea. În condiţiile lărgirii continue a patrimoniului socialist, ca urmare a creşterii de la an la an a avuţiei naţionale, cunoaşterea exactă a situaţiei tuturor mijloacelor materiale şi băneşti de care dispune societatea reprezintă o condiţie esenţială pentru fundamentarea ştiinţifică a planurilor de dezvoltare economico-socială a ţării.

În această parte a legii ar fi necesar să se reglementeze şi modul de realizare a evidenţei, precizîndu-se organele care ar urma să contribuie la înfăptuirea ei. Astfel, prevederea de la cap. X art. 207, unde sînt enumerate o serie de instituţii însărcinate în acest sens îşi găseşte mai bine locul la capitolul III alături de celelalte reglementări în speţă. De asemenea, dată fiind importanţa problemei, considerăm că în lege ar trebui să se precizeze şi organul unde îşi va avea sediul această evidenţă, precum şi atribuţiile sale.

Ţinînd seama de faptul că Legea finanţelor este menită să dea o reglementare de principiu problemelor financiare din economie, şi deci nu are scopul de a da răspuns problemelor tehnice pe care le ridică activitatea financiară curentă, a căror rezolvare constituie obiectul unor acte normative speciale, o serie de detalii din cuprinsul ei ar putea să fie eliminate, cu atît mai mult cu cît ele pot fi depăşite într-un timp scurt ca urmare a schimbărilor ce intervin.

Ca exemple în acest sens se pot cita unele aspecte de amănunt privind creditarea producţiei şi a investiţiilor.

Astfel, nu considerăm indicat să se insereze la art. 65 prevederea potrivit căreia creditele pentru contractele de valorificare a produselor agricole se pot acorda numai în proporţie de 60% din valoarea producţiei contractate. Tot aşa se poate renunţa la precizarea de la articolul 98 prin care se indică termenul de 20 de zile pentru verificarea şi analiza documentaţiei depuse pentru finanţarea investiţiilor. La fel se poate renunţa la precizarea termenului de 30 de zile după expirarea căruia rămîn definitive reducerile făcute de bănci şi comunicate titularilor. Altă prevedere care de asemenea poate lipsi este aceea de la art. 117 în care se menţionează posibilitatea acordării de credite pe termen lung într-o cotă de pînă la 40% din valoarea manoperei planificate la lucrările de înfiinţare şi întreţinere a plantaţiilor pomiviticole.

În acelaşi sens, considerăm că toate cazurile cînd se poate admite refuzul de plată a mărfurilor şi serviciilor enumerate la art. 137 pot să lipsească, reprezentînd detalieri ce-şi pot găsi locul în actele normative care reglementează în amănunt organizarea şi efectuarea plăţilor între unităţile socialiste.

Unele prevederi prea amănunţite apar şi la capitolul IX, destinate bugetului de stat. Din această parte a legii ar putea să lipsească, spre exemplu, toate detaliile referitoare la condiţiile şi competenţele în materie de virări de credite bugetare, cuprinse la articolele 191 şi 192.

În legătură cu prevederile articolului 223 ar fi necesar să se asigure o delimitare mai precisă a atribuţiilor ce revin centralelor industriale şi unităţilor asimilate acestora în ceea ce priveşte întocmirea şi executarea planurilor financiare.

Legea ar trebui să statueze competenţe mai largi pentru centralele industriale în ceea ce priveşte planificarea financiară, formarea şi utilizarea fondurilor puse la dispoziţie.

Cu privire la componenţa Consiliului financiar-bancar, prevăzută la art. 128, considerăm că din acest consiliu ar putea face parte, în afară de reprezentanţii instituţiilor financiare-bancare şi a altor instituţii centrale, aşa cum prevede legea, şi alţi specialişti în domeniul financiar-bancar, cum ar fi cercetători, cadre didactice universitare etc.

dr. Constantin TOPCIU
dr. Niculae ANTONIU
Academia de Studii Economice

agricultura

DIRECȚII ALE PERFECȚIONĂRII NORMĂRII MUNCII ÎN C.A.P.

Pentru utilizarea mai rațională a forței de muncă

NORMAREA tehnică a muncii exercită o mare influență asupra organizării științifice a muncii în sensul că, studiind timpul de muncă și durata proceselor de muncă, ea dă posibilitatea depistării timpilor morți din procesul muncii și înlăturării lor în scopul raționalizării muncii. Pe lîngă rolul ei important în raționalizarea muncii, normarea tehnică contribuie la repartizarea judicioasă a cooperatorilor pe ramuri de producție, pe ferme, brigăzi, formații de lucru și locuri de muncă.

În activitatea de normare a muncii, în țara noastră, au fost obținute rezultate bune în privința studiului muncii, a metodelor de muncă și a timpului de muncă, mai cu seamă în întreprinderile agricole de stat. În cooperativele agricole, acțiunea de normare a muncii este însă rămasă în urmă față de eforturile și progresele obținute în alte domenii de activitate.

Considerăm că este necesar ca normarea tehnică a muncii să cuprindă și în cooperativele agricole următoarele etape principale: studiul muncii și al metodelor de muncă, măsurarea timpului de muncă și elaborarea de norme pe bază de normative de timp de muncă întocmite pe fiecare operație a procesului de muncă. De altfel, se poate afirma că în unele unități fruntașe a crescut mult preocuparea pentru îmbunătățirea metodelor de muncă existente și introducerea unor noi metode de muncă prin utilizarea normativelor de timp pe mișcări.

Fixarea normativelor de timp pe mișcări dă posibilitatea stabilirii metodei de executare a lucrării încă înainte de începerea procesului de muncă respectiv, ceea ce contribuie la precizarea necesarului de forță de muncă, a formațiilor de muncă, a numărului de lucrători în formație.

În studierea metodelor de muncă trebuie să se aibă în vedere introducerea variantei care asigură cea mai înaltă productivitate a muncii în condițiile tehnice și organizatorice care pot fi asigurate într-o anumită etapă a dezvoltării unei cooperative agricole.

Evoluția metodelor de muncă folosite în legumicultura cooperativei agricole Tomnatec din zona Sînnicolaul Mare, județul Timiș, este edificatoare în această privință. Deși legumicultura a constituit din totdeauna una din ramurile principale de producție în această cooperativă, totuși modul actual de executare a lucrărilor diferă foarte mult de cel utilizat anterior. Cu 10 ani în urmă, în C.A.P. Tomnatec nu erau sere, solarii, iar în cîmp legumicultura nu era dezvoltată pe măsura posibilităților, datorită în principal efectuării proceselor de muncă pe baza unor metode de muncă tradiționale, depășite în mare parte. Acum, cînd producția legumicolă a luat o mare dezvoltare, dînd o producție globală de peste 14,5 milioane lei în 1970, cînd cooperativa agricolă dispune de 9 ha sere industriale și 12 ha solarii, procesul tehnologic din legumicultură a suferit schimbări esențiale. Aceasta și ca urmare a profilării legumiculturii pe cultura tomatelor. Metodele de muncă au fost perfecționate, formele tradiționale au fost înlocuite prin metode moderne. Irigarea culturilor legumicole se face acum prin aspersiune. Interesantă este metoda de irigare în serele industriale, unde munca manuală se reduce la a deschide și a închide robinetul cu apă. De asemenea, în mare parte, se execută mecanizat stropitul plantelor contra dăunătorilor și administrarea îngrășămintelor.

Aceste noi metode au dus la creșterea productivității muncii, care — după unele aprecieri, depășește chiar nivelul mediu al productivității muncii din industrie. Astfel, un hectar de seră este deservit de 11 lucrători, care obțin o producție globală de circa 1,4 milioane lei. Chiar și în această situație, cînd în producție sînt folosite metode înaintate de muncă, specialiștii cooperativei și consiliul de conducere au manifestat preocupare pentru îmbunătățirea metodelor de muncă existente și introducerea unor noi metode mai perfecționate, cum ar fi distrugerea chimică a buruienilor cu ajutorul mașinilor de combatere a dăunătorilor și reducerea cantității de soluție ce se dă plantelor pentru combaterea dăunătorilor prin folosirea unor soluții mai concentrate și o pulverizare mai fină.

Pentru introducerea în practică a celor mai noi metode și procedee de muncă și pentru reducerea timpului de muncă cheltuit pe fiecare lucrare, de o mare însemnătate este efectuarea unor calcule precise în ceea ce privește înzestrarea locului de muncă cu mijloacele de muncă necesare, determinarea timpului necesar pentru deplasarea de la sediul unității sau fermei la locul de muncă și înapoi. Înfăptuirea tuturor acestor acțiuni reclamă însă stabilirea unor normative de timp pentru fiecare din elementele timpului de muncă aferent unei anumite lucrări.

În cooperativele agricole de producție ca Iecea Mare sau Bulgăruș (din 1971 unit cu Lenauheim), pentru timpul de pregătire și încheiere se stabilește la fiecare lucrare durata primirii ordinului de lucru și a instrucțiunilor șefului de fermă sau a specialistului, a luării în primire a agregatului și pregătirea lui pentru transport, cît și durata recepției lucrării. Procedeul a dat bune rezultate. De pildă, în C.A.P. Iecea Mare s-a observat că timpul de pregătire și încheiere la arătură de toamnă variază la cele două ferme de cîmp între 8 și 12 minute, datorită respectării în mod diferit a unor măsuri organizatorice privind planurile de muncă operative și ordinele de lucru.

Pentru a reduce la minimum timpul necesar efectuării unei lucrări, nu este suficient să se execute cît mai rapid fiecare operație în parte, ci să se evite și pierderea de timp dintre operațiile succesive. Astfel, operațiile trebuie să se succeadă într-o ordine deplină, încît să se evite mișcările și mînuirile inutile. Productivitatea muncii este cu atît mai mare cu cît acțiunea diferiților factori care compun procesul de producție este mai bine coordonată.

Toate acestea dovedesc că justa normare a muncii și elaborarea unor normative de muncă bazate pe calcule precise sînt în măsură să creeze condițiile optime pentru o organizare științifică a muncii.

Din cercetările efectuate în unele cooperative agricole din mai multe județe ale țării se poate afirma că normarea tehnică în C.A.P. este încă departe de a constitui un factor de bază al organizării științifice a muncii. Deși s-au făcut unele progrese, chiar în unele zone agricole puternice, cum este și zona Sînnicolaul Mare din județul Timiș, care cuprinde unități bine consolidate, cu un mare grad de profilare și concentrare a producției, cu o bună asigurare cu cadre de specialiști, normarea tehnică, în înțelesul de factor ce contribuie la organizarea științifică a muncii, este încă în stadiul incipient.

Lipsuri în activitatea de normare a muncii în agricultura cooperatistă se manifestă de altfel la toate nivelele de conducere. Astfel, normele orientative elaborate de U.N.C.A.P. sînt stabilite nu pe bază de studii analitice și normative de timp, ci prin metoda statistică experimentală, care nu este o metodă riguros științifică. O altă lipsă a acestor norme este aceea că ele sînt fixate pentru o perioadă de timp mult prea lungă, și deci nu țin pasul cu introducerea progresului tehnic, care face să crească gradul de mecanizare a lucrărilor, în acest caz normele nemaifiind mobilizatoare.

La nivelul organelor agricole județene nu există un organism specializat care să se ocupe de această importantă problemă a activității economice din cooperative. De cele mai multe ori sarcina organelor județene se reduce în această privință la transmiterea către C.A.P. a normelor orientative elaborate de organele centrale.

Aproape că este inexistentă preocuparea de diferențiere pe zonele agricole din județ, a normelor de muncă, puținele instructaje făcute cu președinții de C.A.P. pe această temă fiind cu totul insuficiente. O activitate nesatisfăcătoare în ceea ce privește normarea tehnică a muncii există mai cu seamă în acele cooperative agricole de producție unde normele de muncă ale cooperatorilor se iau direct din broșura cu norme orientative elaborată de U.N.C.A.P. Deși există recomandări privind constituirea comisiilor de normare a muncii formate din 5—7 membri, această comisie nu funcționează efectiv nici măcar în toate unitățile fruntașe. Cu toate că există o mare diversitate de condiții între cooperativele agricole din același județ și chiar în cadrul aceleiași cooperative de la o subdiviziune de producție la alta, normele sînt foarte puțin diferențiate. Este adevărat că indicațiile date de organele județene cer cooperativelor agricole, să se orienteze spre limita superioară a normelor, dar se ajunge uneori în situația că o normă nu se poate îndeplini decît în proporție de 10—15%, deoarece în unele unități condițiile de muncă sînt mult mai nefavorabile decît cele medii, avute în vedere la stabilirea normelor orientative pe țară.

În acest fel, în loc să aibă un caracter mobilizator, normele de muncă, nediferențiate în funcție de condițiile concrete, demobilizează pe cooperatori. Exemple în această privință se pot da mai ales din cooperativele amplasate în zonele de deal din țara noastră. Astfel C.A.P. Goești și Izvoru — Dolj, Mogoșești — Iași, au prelungit săparea gropilor pentru înființarea plantațiilor pomicole și viticole 4—5 ani, deoarece normele de muncă fixate pentru aceste lucrări erau cu totul necorespunzătoare.

O situație paradoxală se întîlnește și în unele unități fruntașe, cu condiții naturale mai favorabile și cu un grad mai mare de mecanizare a lucrărilor, unde normele de muncă se dovedesc a fi prea mici. Astfel, îndeplinirea cu regularitate în campaniile agricole a cîte 2—3 norme într-o zi de lucru în C.A.P. Tomnatec, Bulgăruș, Sînnicolaul Mare, jud. Timiș, apare ca anormală, dacă ne gîndim că norma de lucru este fixată pentru sarcina de lucru pe o zi în condiții normale de lucru.

Față de această situație existentă în agricultura cooperatistă, considerăm că ar trebui acționat în următoarele direcții pentru a face ca normarea tehnică să-și exercite rolul de factor hotărîtor al organizării științifice a muncii:

1. Este necesar să se treacă la stabilirea unor norme de muncă pe o bază științifică, prin studierea timpului de muncă și a metodelor de muncă, prin eliminarea timpilor neproductivi și introducerea în producție a acelor norme care să țină seama de cele mai noi metode și procedee de muncă. Aceste norme trebuie să fie diferențiate pe zonele agricole ale țării, să țină mai mult seama de condițiile concrete din unități. Și pentru că acest lucru se poate realiza foarte greu de la centru, este necesar ca aceste norme să fie elaborate și difuzate unităților numai în sens orientativ, mai mult ca un îndreptar în elaborarea normelor proprii de către cooperative.

2. Aceste norme orientative să se elaboreze la perioade mai scurte, nu odată la 5—6 ani sau chiar mai mult, pentru a reflecta schimbările intervenite în tehnica și tehnologia agricolă.

3. În trecerea de la caracterul general (republican) al normelor la norme locale, un rol mult mai mare trebuie să-l aibă organele agricole județene, care pot crea organisme care să se ocupe direct de normarea muncii, mai ales în cooperativele unde sînt greutăți mai mari în elaborarea și aplicarea normelor. În cadrul acestui organism pot funcționa grupe de specialiști care să elaboreze norme pe categorii de cooperative amplasate în aceleași condiții naturale și economice.

4. Bineînțeles că, în cadrul îmbunătățirii activității de normare a muncii, rolul hotărîtor revine cooperativelor agricole, dat fiind faptul că aici se aplică normele.

Printre măsurile ce ar trebui să fie luate pentru perfecționarea normării muncii în C.A.P. cele mai importante considerăm că sînt următoarele:

— Constituirea în fiecare C.A.P. a unui colectiv de normare a muncii format din cei mai buni specialiști și cooperatori cu experiență. Acest colectiv, fără să fie scos din activitatea de producție, să aibă ca activitate principală în anumite perioade ale anului, normarea muncii. Pentru ca acest colectiv să poată îndeplini un rol mai mare în cadrul activității de producție a cooperativei, el ar putea să se ocupe de un domeniu mai larg de probleme și anume de punerea pe baze științifice a organizării muncii în cooperativă. Asemenea colective de organizare științifică a muncii au o mare răspîndire în alte țări socialiste unde poartă denumirea de consiliu de organizare științifică a muncii sau brigăzi de creație. Dat fiind faptul că în țara noastră C.A.P. au dimensiuni ceva mai mici, acolo unde nu se pot crea asemenea colective la nivel de unitate, ele trebuie să funcționeze și să fie consolidate cel puțin la nivelul consiliilor intercooperatiste.

— Să se țină seama în mai mare măsură de condițiile concrete din unitate și îndeosebi de felul și structura solului, de situația terenului (șes, pantă etc.), de densitatea plantelor, uneltele cu care se lucrează, de starea și randamentul animalelor etc.;

— Colectivul de normare să elaboreze norme de muncă pe baza studierii timpului de muncă și a celor mai avansate metode de muncă. În acest scop este necesar să se facă cronometrări, observări sau filmări, cel puțin pentru lucrările cu pondere însemnată în activitatea cooperativei;

— Să fie supuși observării acei cooperatori care posedă o calificare și îndemînare medie și au o înzestrare tehnică medie, cît și condiții normale de desfășurare a activității;

— Pentru a avea siguranța că normele ce se vor stabili sînt cît mai reale și mobilizatoare este necesar să se acorde o mai mare atenție studierii folosirii timpului de lucru pe zi sau pe schimb. Pentru aceasta literatura de specialitate recomandă folosirea unor indicatori, care pot fi utilizați cu rezultate bune și în cooperativele agricole din țara noastră. Printre aceștia cei mai importanți sînt, după părerea noastră, coeficientul duratei zilei de lucru și coeficientul cheltuielilor de timp util sau randamentul timpului util.

— În activitatea de normare a muncii, este necesar să se urmărească nu numai folosirea integrală a timpului pe schimb al lucrătorului, ci și ridicarea randamentului pe schimb al mașinilor prin folosirea integrală a parametrilor tehnici;

— Colectivele de normare trebuie să urmărească dacă în activitatea de producție a avut loc perfecționarea operațiilor tehnologice, raționalizarea procedeelor de îndeplinire a lor, ridicarea nivelului de mecanizare a muncii.

Avînd în vedere astfel de măsuri, conducerile unităților ar putea calcula normative de timp și norme de muncă fundamentate economic, care să constituie premise mai riguroase ale organizării științifice a muncii în cooperativele agricole de producție.

conf. univ. dr. S. NICA-SÎRBEȘTI
lector univ. dr. D. TUDORACHE

INVESTIȚII – 1973

(Urmare din pag. 4)

șini (80,0%), Economiei Forestiere și Materialelor de construcții (42,2%), Minelor, Petrolului și Geologiei (58,2%). Ministerul Energiei Electrice nu contractase la data amintită nimic.

Situația este cu atît mai nefavorabilă cu cît nici utilajele aferente capacităților planificate să intre în funcțiune în anul 1973 nu erau contractate la 31 august a.c. decît în proporție de 53,6%, rămîneri serioase în urmă prezentînd aceleași ministere.

Pe de altă parte, la unele din utilajele contractate, atît în țară cît și la import, **termenele de livrare stabilite între părțile contractate nu sînt corelate cu necesitățile de montaj**. Asemenea situații se constată, îndeosebi, la Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții și Ministerul Industriei Ușoare.

În pregătirea investițiilor pentru cel de-al treilea an al cincinalului se mai ridică un aspect, deloc de neglijat. Se știe că frontul de lucru pe anul 1973 îl constituie și lucrările noi, a căror execuție este prevăzută să înceapă în acest an. Or, la sfîrșitul lunii august nu era începută execuția la 85 de lucrări noi, din care 37 din acestea nu aveau studiile tehnico-economice aprobate, deși termenele de începere a execuției au expirat. De reținut faptul că, pentru unele din aceste lucrări, studiile tehnico-economice se află de-abia în stadiul de... elaborare, cum ar fi cele pentru sporirea capacității de piese de polizor de la Întreprinderea „Carbochim"-Cluj, instalația pentru fabricarea materialelor fotosensibile Tîrgu Mureș, o nouă centrală termoelectrică pe lignit etc.

REALIZAREA în bune condiții a programului de investiții pe 1972 și asigurarea unui start alert lucrărilor pe 1973, impun măsuri hotărîte pentru eliminarea deficiențelor amintite, pentru a se crea o bază temeinică înfăptuirii sarcinilor cincinalului într-un termen mai scurt, potrivit angajamentelor asumate.

DEZVOLTAREA RELAŢIILOR ECONOMICE ÎNTRE ROMÂNIA ŞI UNGARIA

CONSECVENTĂ politicii sale de participare eficientă la diviziunea internaţională a muncii, România acordă o atenţie prioritară dezvoltării relaţiilor economice cu ţările vecine. Prietenia dintre poporul român şi poporul maghiar. idealurile lor comune, generate de orînduirea socialistă, constituie noi premise pe calea adîncirii colaborării bilaterale şi multilaterale, în contextul diviziunii internaţionale a muncii.

Atît România cît şi Ungaria, ca ţări membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, sînt semnatare ale Programului complex al adîncirii şi perfecţionării în continuare a colaborării şi dezvoltării integrării economice socialiste, adoptat anul trecut în iulie la Bucureşti de către statele socialiste membre ale acestei organizaţii. În cadrul Programului, organizaţiile economice din cele două ţări desfăşoară o activitate intensă — prin contacte directe — în vederea găsirii soluţiilor optime de cooperare şi specializare în producţie, desfacere şi cercetare tehnico-ştiinţifică.

În viitorul cincinal este de aşteptat să se producă un nou salt calitativ în schimbul reciproc de produse, ca urmare a punerii în aplicare a programelor de cooperare şi specializare în aproape toate ramurile industriale: construcţiile de maşini, chimia, industria uşoară, industria lemnului. industria metalurgică etc.

Încă din cincinalul actual — ca urmare a coordonării planurilor generale de dezvoltare economică, a cooperării şi specializării în producţie — s-au înregistrat bune rezultate. Pentru perioada 1971—1975, Acordul comercial dintre ţările noastre prevede o majorare a schimburilor cu peste 90% faţă de nivelul realizărilor din cincinalul trecut.

Sînt de remarcat, alături de creşterile cantitative. mutaţiile calitative, de structură. rezultat al progreselor industriale ale celor două ţări. La nivelul anului 1972, s-a ajuns ca volumul angajat al livrărilor reciproce de maşini şi utilaje să deţină aproape 50% din volumul total (preliminat pentru acest an) al schimburilor.

Caracterul de complimentarietate, existent în relaţiile dintre cele două economii naţionale, se dezvoltă ca urmare firească a aprofundării relaţiilor de colaborare dintre ele. În cadrul completării necesarului de bunuri al economiilor naţionale, între cele două ţări au loc importante livrări de materii prime, semifabricate, maşini, bunuri de larg consum.

În acest cincinal. economia ungară primeşte din România, în domeniul construcţiilor de maşini: vagoane de marfă, tractoare de 65 C.P. şi alte maşini agricole (semănători de porumb, cultivatoare): utilaj petrolier, maşini şi utilaje pentru construcţii. autoturisme de teren, autocamioane, remorci agricole, autoutilitare, maşini unelte, aparate de măsură şi control, rulmenţi etc.

La rîndul său, economia românească se aprovizionează din Ungaria cu utilaje energetice şi electrotehnice, maşini şi instalaţii pentru industria uşoară şi industria alimentară, macarale de mare tonaj. maşini şi instalaţii pentru industria siderurgică, utilaje pentru industria chimică, o gamă variată de maşini unelte. aparate de măsură şi control, centrale telefonice, instrumente şi aparate chirurgicale, pompe, maşini de construcţii, echipament pentru garaje, autobuze, rulmenţi etc.

Deşi nu se poate vorbi despre o strictă specializare şi largă cooperare în construcţia de maşini, se constată încă de pe acum că — în comerţul total cu maşini şi utilaje — produsele realizate pe calea cooperării şi specializării deţin o pondere însemnată. Este de aşteptat ca în cursul anului viitor să se pună bazele unei cooperări solide în producerea de autovehicule, combine, maşini unelte, maşini pentru industria alimentară.

În domeniul chimiei sînt de remarcat livrările din România în Ungaria de gaz metan, sare, produse sodice, negru de fum, coloranţi, medicamente şi solvenţi organici, iar din Ungaria în România de insectofungicide, medicamente şi substanţe farmaceutice, coloranţi, reactivi, auxiliari textili etc.

Activitatea privind cooperarea şi specializarea în producţie se va accentua totodată, ca urmare a participării ambelor ţări la acţiunile multilaterale care se realizează în cadrul Programului complex.

În perspectiva apropiată, în sectorul construcţiilor de maşini şi sectorul chimie există condiţii dintre cele mai favorabile pentru dezvoltarea cooperării şi specializării. Promovarea relaţiilor de cooperare şi specializare în aceste importante sectoare are la bază următoarele realităţi:

a) Atît România cît şi Ungaria nu dispun de suficiente materii prime şi, în consecinţă, se orientează spre producerea de bunuri cu puţină materie primă şi cu un grad de tehnicitate ridicat şi o valorificare superioară;

b) Participarea la cooperare şi specializare se face între unităţile producătoare pe bază de egalitate şi avantaj reciproc;

c) Dezvoltarea unor serii largi de fabricaţie, care să asigure desfacerea şi pe terţe pieţe;

d) Atragerea în cooperare a unei terţe participări, din ţări interesate socialiste sau nesocialiste, pentru a se asigura astfel produselor calităţi superioare din punct de vedere tehnologic şi organizatoric;

e) Mărirea eforturilor pentru cooperare în construirea de obiective industriale în ţările terţe. în condiţii de competitivitate industrială şi economică.

De pildă, dezvoltarea producţiei de aluminiu în cele două ţări asigură condiţii favorabile pentru o specializare în acest domeniu în vederea asigurării necesarului pentru economiile lor, cît şi pentru livrări pe terţe pieţe.

Şi în celelalte domenii economice sînt de remarcat, pe linia colaborării, importante creşteri şi schimbări de structură. Astfel, în domeniul livrărilor reciproce de bunuri de larg consum este de remarcat creşterea volumului acestor schimburi, care în prezent depăşesc 10% din volumul total al schimburilor dintre cele două ţări. Livrările reciproce de bunuri de larg consum. ca produse textile, încălţăminte, articole electrocasnice, produse alimentare, produse cosmetice etc., contribuie la diversificarea sortimentelor pe piaţa internă şi la o mai bună cunoaştere a cerinţelor consumatorilor.

O formă de colaborare statornicită recent în relaţiile dintre R. S. România şi R. P. Ungară o constituie schimbul de mărfuri de larg consum în cadrul micului trafic de frontieră, care cuprinde o gamă variată de mărfuri tradiţionale pentru consumul în zonele respective.

Livrările reciproce de bunuri de consum în cadrul celor două forme menţionate, ca şi organizarea de expoziţii cu vînzare în marile magazine constituie premise favorabile pentru dezvoltarea continuă a schimburilor în acest domeniu şi pentru o mai bună cunoaştere a realizărilor în domeniul bunurilor de larg consum.

Prin conectarea sistemelor de alimentare cu energie electrică la punctul de frontieră Arad-Szeged, cu începere din trim. IV. 1972, se creează o nouă premisă favorabilă livrărilor reciproce de energie electrică şi se înlesneşte tranzitul de curent electric.

În dorinţa de a găsi soluţii pentru dezvoltarea relaţiilor economice cu Republica Populară Ungară prietenă şi de a contribui la satisfacerea necesarului acesteia de energie şi combustibil, România îi livrează unele cantităţi de energie electrică şi gaz metan, depunînd eforturi susţinute în domeniul investiţiilor.

Există temeinice perspective de colaborare — pe plan multilateral — la construirea în România şi Ungaria de diverse obiective economice. În România s-ar putea participa, de exemplu, la investiţii comune pentru prelucrarea sării şi dezvoltarea în principal a producţiei de sodă caustică şi sodă calcinată, la crearea de noi capacităţi în industria cimentului şi a celorlalte materiale de construcţii, iar în Ungaria — la producerea şi valorificarea aluminei calcinate şi aluminiului, ţinînd seama de importantele zăcăminte de bauxită aflate în subsolul acestei ţări.

Nu lipsită de însemnătate este şi colaborarea pe terţe pieţe în construirea de obiective economice. în producerea şi desfacerea de maşini, şi utilaje şi alte produse.

Atît industria română, cît şi industria ungară au atins în prezent un nivel superior, care le permite să intre cu succes în competiţia internaţională în ce priveşte realizarea de fabrici şi diverse alte obiective economice în ţările interesate. Avem în vedere, îndeosebi: colaborarea bilaterală sau multilaterală în exploatarea şi prelucrarea bauxitei, minereurilor de cupru, zinc şi plumb, în ţările în curs de dezvoltare din Africa, Asia şi America Latină, care dispun de zăcăminte importante şi sînt interesate să atragă investiţii străine.

Ţiţeiul constituie o materie primă importantă de care ambele ţări au nevoie, completîndu-şi necesarul de consum din import, în cantităţi din ce în ce mai mari. România dispune de o industrie producătoare de utilaj petrolier şi are multă experienţă acumulată în exploatarea şi prelucrarea ţiţeiului. R. P. Ungară are condiţii pentru a coopera cu ţara noastră la producerea de utilaje necesare industriei petroliere în ţările terţe interesate.

Ambele ţări importă minereu de fier şi cărbune cocsificabil, materii prime de bază pentru industria lor siderurgică. Prin unirea eforturilor există condiţii pentru a coopera în terţe ţări pentru dezvoltarea capacităţilor de producţie şi asigurarea unui import constant de lungă durată.

Cooperarea româno-ungară pe terţe pieţe are vaste posibilităţi în ce priveşte construcţiile de şosele, căi ferate, construcţii industriale şi edilitare, obiective turistice etc. in ţări dezvoltate ca: R.F.G., Suedia, Anglia, Elveţia sau S.U.A.

Fără îndoială că şi în cincinalul viitor vor fi găsite soluţii pentru dezvoltarea schimburilor pe baza resurselor primare şi industriale autohtone. La dezvoltarea în perspectivă a schimburilor comerciale între România şi Ungaria un rol de seamă îl joacă adîncirea cooperării pe terţe pieţe sub multiplele ei forme, avînd ca obiectiv principal crearea de surse de aprovizionare pe termen lung cu materii prime.

dr. I. STOIAN

AROMAR — noi secţii specializate

În zilele de 15 şi respectiv 20 septembrie a.c. s-au desfăşurat în Bucureşti adunările generale de constituire a secţiilor specializate de „Metalurgie-Construcţii de maşini" şi „Produse chimice" ale Asociaţiei române de Marketing. Adunările au dezbătut pe lîngă problemele organizatorice ale constituirii secţiilor, programele de activitate pe care şi le propun ca şi specificul activităţii de marketing în ramurile respective.

• **4—9/IX.** *La Mamaia s-a desfăşurat consfătuirea conducătorilor Oficiilor de invenţii din ţările membre ale C.A.E.R., avînd drept principală tematică adîncirea şi perfecţionarea colaborării, dezvoltarea relaţiilor în domeniul protecţiei proprietăţii industriale între aceste ţări. Printre altele, în cadrul lucrărilor au fost analizate probleme referitoare la colaborarea în domeniul pregătirii şi ridicării calificării cadrelor de specialitate din ţările respective şi au fost adoptate unele materiale metodologice privind mărcile de fabrică.*

• **4—9/IX.** *Ioan Avram, ministrul industriei construcţiilor de maşini al R. S. România, a efectuat o vizită oficială în Anglia, la invitaţia guvernului britanic. In cadrul convorbirilor purtate cu oficialităţi britanice şi cu conducerile unor firme au fost abordate probleme ale dezvoltării în continuare a cooperării româno-engleze în domeniile economic şi tehnico-ştiinţific, inclusiv în ramura construcţiilor de maşini.*

• **9/IX.** *La Bonn s-au încheiat lucrările sesiunii Comisiei mixte româno — vest-germane, consacrată examinării posibilităţilor de dezvoltare, în continuare, a schimburilor comerciale şi cooperării tehnico-economice dintre România şi R. F. a Germaniei. A fost parafat protocolul referitor la schimbul reciproc de mărfuri pe anul 1973 şi s-a semnat protocolul privind cooperarea bilaterală în domeniul tehnico-economic.*

• **29/VIII—10/IX.** *La Teheran au avut loc tratative între o delegaţie a Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor al României şi o delegaţie a Ministerului Agriculturii şi Resurselor Naturale din Iran. La încheierea tratativelor a fost semnat un protocol, care prevede extinderea cooperării între cele două ţări în diverse ramuri ale agriculturii şi înfiinţarea unui complex agroindustrial în cadrul unei societăţi mixte româno-iraniene.*

ACORDURI TRATATIVE CONTACTE

• **10—12/IX.** *Delegaţia guvernamentală a R. S. România, condusă de Ion Păţan, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministrul comerţului exterior, aflată în vizită în Algeria, a purtat convorbiri cu membri ai guvernului algerian. A fost examinat stadiul actual al cooperării româno-algeriene şi al schimburilor dintre cele două ţări, fiind analizate totodată perspectivele dezvoltării acestora.*

• **13—14/IX.** *Ion Păţan, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al R. S. România, ministrul comerţului exterior, a avut — la Roma şi Livorno — o serie de convorbiri cu oficialităţi politice italiene şi cu conducătorii unor societăţi. Au fost abordate posibilităţile de lărgire, în continuare, a schimburilor dintre cele două ţări, prin utilizarea mai intensă a posibilităţilor existente de cooperare tehnică, economică şi industrială, în special extinderea cooperării bilaterale şi pe terţe pieţe.*

• **14—16/IX.** *La Budapesta, în urma convorbirilor dintre delegaţia Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie din R.S. România şi delegaţia comitetului naţional pentru dezvoltarea tehnicii din R.P. Ungară, au fost semnate o convenţie privitoare la colaborarea şi cooperarea dintre cele două instituţii, precum şi planul de colaborare pe anii 1972—1973. A fost semnat, de asemenea, un protocol de colaborare între comitetele pentru energia nucleară din cele două ţări în domeniul cercetării fizicii şi al utilizării în scopuri paşnice a energiei atomice.*

REZULTATELE UNEI ANCHETE:

resursele umane ale întreprinderii

CUM ESTE FOLOSIT POTENȚIALUL DE MUNCĂ AL SALARIAȚILOR

CADRELE de conducere, prin funcțiile pe care le ocupă, au obligația și, în același timp, posibilitatea să cunoască în detaliu ansamblul problemelor implicate de folosirea rațională a salariaților. De aceea ni s-a părut că prezintă un interes deosebit cunoașterea opiniilor acestora referitor la: a) proporția în care salariații își utilizează capacitățile lor, cunoștințele, experiența și timpul în realizarea sarcinilor de serviciu; b) principalii factori care determină folosirea parțială a potențialului salariaților. În cele ce urmează prezentăm succint principalele concluzii desprinse din prelucrarea răspunsurilor unui eșantion format din 32 de cadre de conducere din 30 de unități industriale.

Cauze cu însemnătate diferită

VALORIFICAREA la un înalt nivel de eficiență a investițiilor făcute în formarea cadrelor și perfecționarea pregătirii lor, impune ca, în realizarea sarcinilor ce le revin, acestea să folosească în totalitate cunoștințele și experiența dobîndită. O asemenea utilizare constituie o condiție indispensabilă pentru atingerea unei eficiențe ridicate în unitățile industriale.

Cadrele intervievate de noi au arătat că există încă serioase posibilități de amplificare a gradului de utilizare a potențialului salariaților: 90% dintre ele au apreciat că o parte din salariații unităților respective folosesc mai puțin de 90% din cunoștințele și deprinderile pe care le posedă. Evident că situația nu este aceeași pentru toate categoriile de salariați, nefolosirea capacității profesionale manifestîndu-se cu o intensitate sporită — așa cum rezultă și din tabelul nr. 1 — în rîndurile specialiștilor, cadrelor de conducere și a personalului funcționăresc.

Detalierea analizei relevă că 83% din cadrele chestionate apreciază că între 5—100% din personalul TESA (specialiști, cadre de conducere și personal funcționăresc) din cadrul unităților în care lucrează folosesc sub 90% din potențialul lor. În schimb numai 63% din componenții eșantionului consideră că între 2—100% din muncitorii unităților respective utilizează sub 90% din bagajul lor de cunoștințe și experiențe.

Tabelul nr. 1

Proporția cadrelor care apreciază că o parte din salariații din unitățile lor își utilizează cunoștințele și experiența în proporție de:

Categoria de salariați	sub 80%	între 80-90%	între 90-100%
Muncitori	46%	61%	70%
Specialiști, cadre de conducere și personal funcționăresc	53%	86%	63%

Diferențele dintre aceste două categorii de salariați în ceea ce privește gradul valorificării capacității lor sînt și mai mari, dacă ne limităm la analiza opiniilor cadrelor din întreprinderi. Aproape 94% din aceștia consideră că o parte din personalul de conducere și de execuție tehnic, economic și de alte specialități din unitățile respective valorifică sub 90% din potențial, față de numai 60% la cît este evaluată mărimea acestui indice pentru muncitorii din cadrul lor.

În ceea ce privește folosirea specialiștilor, personalului de conducere și funcționăresc se constată că există anumite deosebiri între aprecierea situației din unitățile cu statut de centrală industrială și cea din unitățile componente. După cum reiese din examinarea tabelului 2, într-o proporție mai mare cadrele de conducere din centrală apreciază că personalul TESA din aparatul centralei își utilizează la un nivel mai ridicat potențialul.

Tabelul nr. 2

Proporția cadrelor care apreciază că o parte din specialiști, cadre de conducere și personalul funcționăresc din unitățile lor își utilizează cunoștințele și experiența în proporție de:

Felul unităților	sub 80%	între 80-90%	între 90-100%
Centrala	38%	84%	70%
Întreprinderi	64%	88%	58%

Folosirea parțială a potențialului salariaților pune problema stabilirii principalelor cauze care determină o asemenea situație. În acest scop, cadrele de conducere au fost rugate să indice dintr-o listă de 11 factori (cei cuprinși în tabelul nr. 3) pe primii 5 care, după opinia lor determină valorificarea incompletă a capacității salariaților din unitățile în care își desfășoară activitatea. Întrucît — după cum s-a văzut — există diferențe între gradul în care principalele categorii de salariați își folosesc cunoștințele și deprinderile, s-a cerut ca ierarhizarea principalilor factori cauzați să se facă separat pentru muncitori și pentru cealaltă parte a personalului.

Tabelul nr. 3

Factori care determină folosirea parțială a potențialului muncitorilor. Importanța lor

— lipsa de materii prime și alte materiale	1
— insuficienta aplicare a măsurilor de cointeresare materială a muncitorilor	2
— defectarea utilajelor	3
— acte de indisciplină	4
— insuficienta stimulare morală a salariaților	5
— lipsa de energie electrică, abur etc.	6
— insuficienta cointeresare materială a întreprinderii	7
— insuficiența sarcinilor de muncă atribuite	8
— absenta unor utilaje corespunzătoare	9
— calificare superioară complexității sarcinilor atribuite	10
— lipsa documentației tehnico-economice	11

Prelucrarea răspunsurilor furnizate de cadrele interesate a permis stabilirea ierarhiei cauzelor nefolosirii integrale a capacității profesionale a muncitorilor, înfățișată în tabelul 3. Poziția pe care o ocupă fiecare factor din tabel este rezultatul cumulării a două elemente: pe de o parte, numărul de răspunsuri care au inclus fiecare factor printre principalele cinci cauze care generează folosirea parțială a potențialului muncitorilor, iar pe de alta, ponderea relativă pe care o are fiecare factor în raport cu celelalte cauze principale menționate, exprimate prin numărul 1, 2...5 atribuit de fiecare din cei chestionați.

Ierarhii de cauzalitate

AȘA CUM REZULTĂ din tabel, principalul factor care determină nefructificare integrală a potențialului muncitorilor este lipsa materiilor prime. 75% din cei interesați o apreciază ca fiind printre primele cinci cauze care generează o asemenea situație necorespunzătoare, 45% din răspunsuri situînd-o pe poziția întîi. Cele 25% din cadrele care nu includ acest factor printre primii cinci sînt în quasi-totalitate din aparatul centralei, fapt ce se poate explica, fie printr-o insuficientă cunoaștere a situației din întreprindere, fie sau și, printr-o evaluare mai obiectivă a elementelor implicate. Această opțiune masivă a cadrelor de conducere, atît din întreprindere cît și din centrală pentru situarea factorului „lipsa materiilor prime și materialelor" pe primul loc în ierarhia cauzelor folosirii incomplete a capacității muncitorilor, relevă cu putere o altă consecință a deficiențelor care mai persistă în domeniul aprovizionării tehnico-materiale.

Factorul „insuficienta aplicare a măsurilor de cointeresare materială a muncitorilor" este situat în imediata apropiere a precedentului. Aproape 70% din răspunsuri îl încadrează printre cele mai importante cinci cauze, care determină valorificarea parțială a capacității profesionale a salariaților, 30% din cei intervievați apreciindu-l că reprezintă primul factor care generează situația menționată.

Acești doi factori reprezintă, potrivit opiniilor celei mai mari părți din cadrele interesate, principalele cauze ale folosirii insuficiente a muncitorilor. Ei alcătuiesc, de fapt, grupa factorilor de importanță maximă, asupra cărora trebuie concentrată în primul rînd atenția în vederea îmbunătățirii utilizării muncitorilor.

Alături de aceștia, o importanță considerabilă se apreciază că au și următorii doi factori din tabel — „defectarea utilajelor și actele de indisciplină". Aproximativ 60% din răspunsuri îi situează între primele cinci cauze ale folosirii incomplete a potențialului muncitorilor. De evidențiat că poziția pe care o ocupă factorul „acte de indisciplină" se datorește în bună măsură aprecierilor cadrelor din întreprinderi, răspunsurile a peste 55% din cadrele din centrale neincluzîndu-l printre primele cinci cauze.

Între acești factori și următorii există un decalaj destul de important, factorul situat pe poziția cinci — „insuficienta folosire a stimulării morale a salariaților" — fiind apreciat printre cei mai importanți cinci de numai 35% din cei intersați. De altfel, poziția sa este determinată în bună parte de opțiunile cadrelor din centrală în vreme ce cele din întreprinderi îi acordă o pondere sensibil mai redusă.

Așa cum a reieșit și din cele prezentate anterior, între opțiunile cadrelor din centrale și cele din întreprinderi există unele deosebiri. De precizat însă că ele coincid atît asupra ierarhiei primilor 3 factori, cît și a ultimilor 3. Un interes mai mare prezintă diferențele dintre factorii plasați pe pozițiile 4 și 5, adică aceea care se apreciază că au o pondere apreciabilă. Cadrele din întreprinderi situează la aceste nivele elementele „actele de indisciplină" și insuficienta cointeresare materială a întreprinderii, iar cele din centrale factorii „insuficienta stimulare morală a muncitorilor" și „insuficiența sarcinilor de serviciu" atribuite muncitorilor. La baza acestor deosebiri se află un complex de elemente printre care menționăm: specificitatea problemelor cu care sînt confruntate, obiectivitatea, detașarea cu care este judecată situația, gradul diferit de cunoaștere a situației la nivelul locurilor de muncă din sectoarele de producție, optica abordării modalităților folosirii personalului în contextul ansamblului problemelor de conducere și organizare și altele.

Detalierea analizei răspunsurilor exprimate de cadrele de conducere și în funcție de profesia lor de bază — inginer sau economist — relevă existența unor deosebiri între orientarea opțiunilor, unele destul de accentuate.

Potrivit opiniei cadrelor de conducere de formație economică, primii cinci factori sînt în ordine: lipsa de materii prime și materiale, insuficienta folosire a mijloacelor de cointeresare materială a muncitorilor, actele de indisciplină, defecțiunile utilajului și insuficienta stimulare morală. Ierarhizarea răspunsurilor date de cadrele de conducere de formație tehnică a dus la stabilirea următoarei ordine de preferință: insuficienta aplicare a prevederilor referitoare la cointeresarea materială a salariaților, lipsa materiilor prime, defectarea utilajelor, lipsa de energie și actele de indisciplină ale muncitorilor. Diferența cea mai mare este în ceea ce privește intensitatea aprecierii importanței primului factor. Peste 60% dintre economiști consideră absența materiilor prime și materialelor drept prima cauză a folosirii parțiale a capacității profesionale a muncitorilor, proporția inginerilor care dă aceeași apreciere factorului „insuficienta utilizare a factorilor

de cointeresare materială" a salariaţilor fiind doar de 45%.

Există o altă categorie de factori cum ar fi, lipsa documentaţiei tehnico-economice şi calificare superioară complexităţii sarcinilor de muncă atribuite, care, potrivit aprecierii economiştilor, au o importanţă medie, în timp ce cadrele de conducere de formaţie tehnică le acordă o atenţie foarte redusă. Spre exemplu, factorul „calificare superioară complexităţii sarcinilor de muncă atribuite", ocupă în ierarhia răspunsurilor date de economişti poziţia 6, — aproape 50% din ei situîndu-i printre primii cinci — în timp ce nici unul din răspunsurile date de ingineri nu-l încadrează între cei mai importanţi 5, el deţinînd ultima poziţie în ierarhia opţiunilor acestora.

În general, se poate aprecia că la cadrele de conducere de formaţie tehnică există tendinţa de a acorda o importanţă relativ mare factorilor cu un pronunţat caracter tehnic, dîndu-se o apreciere mai redusă factorilor cu un caracter predominant organizatoric (vezi factorul calificare superioară complexităţii sarcinilor atribuite), situaţie inversă celei ce rezultă din ierarhizarea răspunsurilor furnizate de economişti.

● Optică diferenţiată

PARAMETRII diferiţi care caracterizează din punct de vedere calitativ activitatea specialiştilor, a cadrelor de conducere şi a persoalului funcţionăresc se reflectă şi î-tr-o altă ierarhizare a cauzelor care generează utilizarea parţială a capacităţii lor profesionale (vezi tabelul 4).

După opinia majorităţii cadrelor respective, principalul factor care determină nevalorificarea integrală a potenţialului personalului din această categorie este insuficienta sa cointeresare materială prin folosirea tuturor mijloacelor prevăzute prin lege: 95% dintre ele situîndu-l î-tre primii 5, peste 35% din cadre considerîndu-l drept prima cauză a acestei situaţii necorespunzătoare.

Amploarea influenţei atribuite acestui factor este de departe cea mai substanţială, următorul, calificare superioară sarcinilor de serviciu atribuite, fiind inclus printre primii cinci de către 75% din cadrele intervievate. De menţionat că poziţia acestui factor se datorește în special opţiunilor cadrelor din întreprindere, situaţie firească dat fiind faptul că îndeosebi la acest nivel are loc o folosire a unei părţi a specialiştilor şi personalului de conducere, pentru lucrări care necesită cunoştinţe inferioare calificării lor.

În imediata vecinătate, se situează factorul insuficienţa sarcinilor de muncă atribuite, care beneficiază de un număr apropiat de opţiuni între primele cinci cauze ale folosirii parţiale a potenţialului personalului TESA. Diferenţa dintre aceştia este mai ales de ordin calitativ, numărul cadrelor care includ factorul calificare superioară sarcinilor printre primii trei, fiind aproape dublu faţă de cele ce încadrează celălalt factor în această categorie.

> **„Orientarea principală a organelor şi organizaţiilor de partid, a sindicatelor şi celorlalte organizaţii obşteşti, a ministerelor, centralelor, întreprinderilor şi consiliilor populare în domeniul forţei de muncă trebuie să fie folosirea cît mai deplină şi raţională a potenţialului uman al ţării în vederea sporirii producţiei şi productivităţii muncii sociale."**
>
> **Rezoluţia Conferinţei Naţionale a P.C.R. cu privire la pregătirea forţei de muncă şi creşterea nivelului de trai al populaţiei.**

De un număr apreciabil de opţiuni se bucură şi următorii doi factori: insuficienta stimulare morală a personalului şi actele de indisciplină. Între 70 şi 75% din cadrele chestionate îi includ printre primii 5. Departajarea lor s-a făcut ţinînd seama îndeosebi de frecvenţa răspunsurilor care-i încadrează între primii 3 factori: 50% din cadrele eşantionului investigat includ în această categorie factorul insuficienta stimulare morală a personalului, în timp ce pentru celălalt factor acest procent este de numai 30%.

Ceilalţi doi factori care urmează — insuficienta utilizare a mijloacelor de cointeresare materială a întreprinderii şi lipsa documentaţiei tehnico-economice — pot fi apreciaţi ca avînd o importanţă medie, ei fiind incluşi între cele mai importante cinci cauze ale neutilizării integrale a capacităţii profesionale ale personalului de către 1/3—1/4 din cadrele intervievate. Ultimilor patru factori li se acordă o pondere şi mai redusă, ei nefiind încadraţi printre primii cinci decît de un număr restrîns de răspunsuri. O asemenea apreciere ni se pare firească întrucît lipsa materiilor prime, energiei sau defectarea utilajelor, afectează cu precădere folosirea timpului de lucru de către muncitori, implicaţiile lor asupra activităţii celei mai mari părţi a personalului de conducere, specialitate şi funcţionăresc fiind mult mai redusă comparativ cu alţi factori.

Examinarea diferenţiată a opţiunilor cadrelor de conducere ţinînd cont de locul de desfăşurare a activităţii lor — centrală sau întreprindere — permite evidenţierea unor deosebiri în ceea ce priveşte ponderea atribuită primilor cinci factori. Astfel, cadrele de conducere din întreprinderi consideră că principală cauza a nefolosirii complete a capacităţii personalului este insuficienta folosire a mijloacelor de cointeresare materială, urmată de factorii calificare superioară complexităţii sarcinilor atribuite, acte de indisciplină, insuficienţa stimulării morale a personalului şi insuficienţa sarcinilor de muncă atribuite. Potrivit opţiunilor cadrelor de conducere din centrale, ierarhia primilor cinci factori este următoarea: insuficienţa sarcinilor de muncă atribuite, insuficienta aplicare a legislaţiei referitoare la cointeresare materială a personalului, insuficienta stimulare morală. calificare superioară sarcinilor atribuite şi insuficienta cointeresare materială a unităţilor.

Situarea insuficienţei sarcinilor de muncă pe locul 1 în rîndul cauzelor care determină valorificarea parţială a potenţialului din centrale, credem că se explică prin lipsurile organizatorice care persistă în această perioadă de consolidare organizatorică în unităţile de acest tip. Merită să fie relevată şi poziţia a doua pe care o ocupă factorul calificare superioară sarcinilor atribuite în ierarhia opţiunilor cadrelor de conducere din întreprinderi, aflat la o foarte mică distanţă de precedentul, care trebuie pusă în legătură cu modul în care s-a realizat partajarea sarcinilor şi personalului între întreprinderi, centrale şi ministere şi cu optica care există asupra activităţii specialiştilor cu calificare superioară din unităţile industriale.

Analiza răspunsurilor cadrelor de conducere intervievate şi în funcţie de profesia lor de bază, permite evidenţierea anumitor deosebiri între orientarea opţiunilor făcute. În primul rînd se constată o repartizare relativ mai echilibrată a opţiunilor cadrelor de conducere de formaţie tehnică. datorită faptului că o parte din ele acordă o anumită importanţă unor factori legaţi nemijlocit de desfăşurarea procesului de producţie — defectarea utilajelor, lipsa de energie, lipsa de materii prime şi materiale, absenţa unor utilaje corespunzătoare, cărora cadrele de formaţie economică le acordă, în acest context, o importanţă mai redusă.

De asemenea, în ordinea primilor cinci factori intervin anumite modificări, exceptînd prima poziţie, pe care atît cadrele de conducere de formaţie economică cît şi cele de formaţie tehnică, situează insuficienta folosire a stimulării şi sancţionării materiale a personalului. Două sînt deosebirile care considerăm că merită să fie evidenţiate.

Astfel, cadrele de conducere de formaţie economică situează pe locul doi insuficienţa sarcinilor de muncă atribuite; peste 60% dintre ele apreciind că se numără printre primele 3 cauze care contribuie la folosirea parţială a personalului, în timp ce mai puţin de 20% din ingineri intervievaţi o plasează în această categorie pe locul 5. în ansamblul factorilor consideraţi. În schimb, cadrele de conducere de formaţie tehnică acordă o importanţă sporită factorului insuficienţa stimulării morale a personalului, care în ierarhia opţiunilor acestora ocupă poziţia secundă, superioară celei deţinute în ierarhia opţiunilor economiştilor. unde el ocupă locul al cincilea.

● Direcţii de perfecţionare

ANALIZA efectuată, permiţînd ierahizarea principalelor cauze care determină folosirea parţială a potenţialului salariaţilor, oferă elementele necesare stabilirii principalelor direcţii în care trebuie acţionat în vederea îmbunătăţirii folosirii capacităţii tuturor salariaţilor.

Astfel, în ceea ce priveşte asigurarea utilizării depline a potenţialului profesional al muncitorilor, pricipalele direcţii de orientare a eforturilor de perfecţionare sînt, în ordine, următoarele: **îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale, perfecţionarea aplicării stimulării materiale şi morale a salariaţilor şi unităţilor industriale, îmbunătăţirea sistemului de întreţinere şi reparaţii, întărirea disciplinei şi ridicarea nivelului organizării muncii în secţiile de producţie.** Situarea îmbunătăţirii aprovizionării tehnico-materiale pe primul plan este determinată nu numai de faptul că deficienţele în acest domeniu au fost considerate că afectează în cea mai mare măsură folosirea capacităţii profesionale a muncitorilor, ci şi de necesitatea declanşării oricărei acţiuni de îmbunătăţire a activităţii din secţiile de producţie prin punerea la punct a aprovizionării. Fără o aprovizionare corespunzătoare, orice alte măsuri destinate îmbunătăţirii folosirii timpului şi cunoştinţelor muncitorilor, vor fi cel puţin în parte, ineficiente.

Tabelul nr. 4

Factorii care determină folosirea parţială a potenţialului specialiştilor şi personalului de conducere şi funcţionare.	Importanţa lor
— insuficienta utilizare a mijloacelor de cointeresare materială	1
— calificare superioară complexităţii sarcinilor de muncă atribuite	2
— insuficienţa sarcinilor de muncă atribuite	3
— insuficienta stimulare morală a personalului	4
— acte de indisciplină	5
— insuficienta cointeresare materială a unităţii	6
— lipsa documentaţiei tehnico-economică	7
— absenţa unor utilaje corespunzătoare	8 — 9
— lipsa materiilor prime şi materialelor	8 — 9
— defectarea utilajelor	10 — 11
— lipsa de energie	10 — 11

Ridicarea la maximum a nivelului utilizării specialiştilor şi a personalului de conducere şi funcţionăresc necesită o dispunere parţial diferită a eforturilor de perfecţionare. Ţinînd cont de opţiunile cadrelor intervievate, bazate pe cunoaşterea situaţiilor din unităţile respective, în care îşi exercită funcţiile de conducere, orientarea eforturilor se poate ordona astfel: perfecţionarea sistemului de aplicare a stimulării materiale şi morale a salariaţilor şi unităţilor industriale, îmbunătăţirea organizării activităţii personalului, întărirea disciplinei, îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale şi perfecţionarea sistemului de întreţinere şi reparaţii.

Dintre direcţiile menţionate. două credem că necesită o evidenţiere aparte. Prima dintre ele este perfecţionarea aplicării prevederilor privitoare la stimularea materială şi morală a salariaţilor şi unităţilor industriale, întrucît insuficienţele din acest domeniu, în special cele referitoare la cointeresarea salariaţilor sînt considerate ca avînd o importanţă primordială atît pentru valorificarea cunoştinţelor şi experienţei specialiştilor, a personalului de conducere şi funcţionăresc, cît şi a muncitorilor. Acuitatea acestor aspecte este amplificată de faptul că în prezent se definitivează legea remunerării muncii, existînd deci posibilităţi să se prevadă o serie de măsuri de natură să asigure o şi mai strînsă legătură între rezultatele muncii salariaţilor şi ale unităţii industriale şi drepturile băneşti care li se cuvin. Aşa cum a rezultat din discuţiile avute cu prilejul realizării anchetei, este necesar ca şi sistemul de salarizare şi împărţire a beneficiilor să fie astfel perfecţionat, încît fiecare salariat să resimtă imediat în veniturile sale şi la un nivel stimulatoriu, orice creştere sau diminuare a rezultatelor, ca urmare a modificării cantităţii şi calităţii muncii sale. Un asemenea sistem de cointeresare ar determina ca fiecare salariat să se preocupe mai intens atît de ridicarea potenţialului său cît şi de folosirea lui în realizarea sarcinilor ce-i revin.

O altă direcţie de orientare a măsurilor de perfecţionare, deosebit de actuală. mai ales pentru specialişti şi personalul de conducere, este îmbunătăţirea în continuare a sistemului de organizare. Faptul că 50% din cei interesaţi consideră că factorii „calificarea superioară sarcinilor de muncă atribuite" şi „insuficienţa sarcinilor repartizate", constituie primele cauze ale nefolosirii integrale a personalului din această categorie spune deosebit de mult. Situaţia este cu atît mai urgentă, cu cît în această privinţă întreprinderile şi centralele dispun de competenţele şi responsabilităţile corespunzătoare. În acest domeniu, realizarea unor soluţii raţionale, care să evite deficienţele menţionate, este determinată în primul rînd de depunerea unor eforturi permanente, folosind un instrumentar adecvat pentru asigurarea unei depline corespondenţe între volumul, natura şi nivelul de complexitate a sarcinilor de muncă şi numărul şi structura personalului.

La nivelul fiecărei unităţi este necesar ca măsurile care se stabilesc în vederea utilizării depline a potenţialului profesional al salariaţilor, să fie integrate într-o concepţie unitară, bazată pe analiza atentă a necesităţilor şi posibilităţilor de acţionare. Stabilirea unui program de acţiune eficient necesită ierarhizarea adecvată a măsurilor, astfel încît transpunerea în practică a fiecăruia să fie pe deplin posibilă şi să determine obţinerea unei eficienţe maxime. Necesitatea intensificării preocupărilor în această direcţie, a integrării lor într-o strategie judicios concepută, în condiţiile actuale, este mai mare ca oricînd, întrucît s-a hotărît realizarea planului cincinal pe ansamblul economiei în patru ani şi jumătate, ceea ce presupune eforturi sporite din partea fiecărei unităţi, a fiecărui om al muncii.

Ovidiu NICOLESCU

STUDII • EXPERIENȚE

METODE PERFECȚIONATE DE PROGRAMARE ÎN TRANSPORTUL FLUVIAL

• GRAFICUL PROGRAM
• ORDINUL DE MARȘ CU DURATĂ DETERMINATĂ

ÎN TRANSPORTUL pe Dunăre, un rol important îl deține Direcția de Navigație Fluvială Navrom-Giurgiu, care are în subordinea sa porturile dunărene cuprinse între Călărași și Drencova, cu rolul de a asigura transporturile fluviale de mărfuri și călători, prestările portuare, precum și expedițiile internaționale, iar ca activitate secundară extragerile de produse balastiere.

Transportul de mărfuri se efectuează cu remorchere, șlepuri, ceamuri, barje și tancuri petroliere, desfășurîndu-se pe o distanță de peste 2 300 km.

AMPLIFICAREA continuă a transporturilor fluviale românești presupune îmbunătățirea activității economice în acest domeniu, dotarea cu mijloace moderne de transport, coordonarea mișcării flotei în condițiile unor variații de niveluri permanente ale apei, efectuarea rapidă a unor operațiuni de întreținere curentă a capacității de tracțiune a remorcherelor și a flotei fără propulsie, creșterea continuă a volumului mărfurilor de transport. Aceste sarcini pun în fața întreprinderii noastre probleme stringente de adaptare a unor tehnici moderne de navigație și exploatare portuară, în scopul folosirii cît mai judicioase a mijloacelor de care dispunem, creșterii timpilor de marș, reducerii staționărilor de orice fel, pentru cît mai completa satisfacere a nevoilor de transport.

În vederea determinării soluțiilor optime pentru realizarea acestor obiective, un colectiv de specialiști ai unității a analizat recent metodele practicate în planificarea și programarea operativă a transporturilor de mărfuri, eficiența obținută prin aceste metode și a stabilit ca primă măsură căutarea unor metode moderne de organizare a mișcării flotei fluviale.

În acest scop, în cadrul D.N.F. „Navrom"-Giurgiu a fost introdus studiul „Posibilitatea aplicării sistemului de mișcare a convoaielor prin programare pe bază de grafic și ordin de marș cu durata determinată", care constituie o operațiune de programare a mișcării flotei în baza analizei unui mare volum de factori care influențează atît mișcarea propriu-zisă a navelor, cît și operațiunile portuare efectuate asupra mărfurilor transportate.

Planificarea transporturilor și conducerea operativă a flotei se face acum în baza planurilor operative ce se întocmesc lunar în funcție de planul anual de transport, de contractele încheiate și de cererile de transport lunare acceptate, ca și de cererile ocazionale, întocmindu-se o programare decadală a navelor nepropulsate și o programare lunară a remorcherelor pe sectoare de navigație.

Acest mod de lucru prezintă o serie de dezavantaje cu influență negativă asupra rezultatelor economice ale întreprinderii, precum: un foarte mare volum de informație și de circulație de documente în acest scop (radiograme, telexuri, convorbiri telefonice), care ocupă mai mult de jumătate din timpul de lucru al personalului serviciului de exploatare — flotă; analiza permanentă a unui mare volum de situații accentuează necesitatea luării, uneori într-un timp foarte scurt, a unor decizii privind mișcarea vaselor, decizii care, în destule cazuri, tocmai din cauza acestui timp scurt, trebuie modificate prin apariția altor situații, ceea ce generează noi convorbiri etc., imprimînd activității acestui serviciu un caracter neritmic și nesistematic, cu implicații asupra calității muncii prestate; sistemul actual nu cuprinde și nici nu permite organizarea circulației flotei cu exactitate, fapt care determină și caracterul instabil al programării navelor în special în partea finală a intervalului programat, iar perioada scurtă a programării (decadală) presupune frecventa repetare a operațiunii; nu contribuie eficient la creșterea parcursului mediu zilnic al navelor propulsate, ceea ce se poate deduce din faptul că în intervalul 1966—1971 se manifestă o tendință de scădere a parcursului mediu zilnic de la 84,9 km/zi la 69,7 km/zi; influențează negativ coeficientul de utilizare a parcului de nave și a capacității de tracțiune a remorcherelor.

Aceste deficiente au influențat negativ rezultatele economice obținute. Astfel, raportul dintre creșterea randamentului parcului de nave și creșterea înzestrării tehnice în perioada 1966-1971 a fost favorabil numai într-un singur an, în timp ce prețul de cost al transporturilor manifestă tendințe de creștere. De asemenea, la 1000 lei venit, cheltuielile de exploatare sînt în creștere în ultimii ani, în timp ce volumul acumulărilor pentru aceeași sumă este în curs de scădere în respectivii șase ani.

Analizînd aceste aspecte, sistemele de organizare și soluțiile aplicate de alte societăți, a început încă din 1971 elaborarea studiului sistemului de mișcare a convoaielor prin programare pe bază de grafic și ordin de marș cu durată determinată, iar în 1972 s-a trecut la pregătirea condițiilor materiale și organizatorice necesare introducerii acestui sistem, astfel că în luna aprilie s-a trecut la aplicarea sa.

Din analiza curenților de mărfuri existenți s-au ales pentru experimentare transporturile de produse balastiere pe distanțe scurte, pirite de la Moldova Veche la Tr. Măgurele, cărbunii pe relația Tisovita — Orșova.

În acest scop s-a alcătuit o grupă în cadrul serviciului exploatare-flotă care a procedat la analiza factorilor ce influențează transporturile: punctul de extragere a balastului; randamentul orar al drăgii; cel mai indicat tip de vas pentru transportarea balastului; timpul de încărcare al balastului (manevre, tras apă etc.); timpul de transport de la punctul de extragere la punctul de descărcare; timpul de descărcare; numărul de vase necesare pentru asigurarea unui ritm constant de deservire; numărul de schimburi la bord necesar pentru asigurarea continuității activității.

Odată stabilite aceste elemente s-a reprezentat grafic planul de desfășurare a activității pornind dintr-o anumită zi și oră, precizîndu-se timpul de transport al ceamului din port la dragă, timpul de încărcare, transportul la punctul de descărcare, timpul de descărcare și reluarea ciclului. Datele din grafic se trec în registrul cifric la coloana planificat și se completează ordinul de marș cu elementele planificate din registru, se semnează de către dispecerul șef și se transmite comandantului vasului. Remorcherul comunică prin telefon sau radio realizările (mișcare, staționări etc.) și acestea sînt la rîndul lor reprezentate pe grafic. Din compararea celor două reprezentări grafice se constată abaterile, se analizează cauzele și se iau imediat măsuri de remediere.

Ulterior, s-a trecut la o nouă etapă și anume includerea în programarea mișcării convoaielor pe bază de grafic a unor transporturi pe distanțe mai mari și emiterea ordinului de marș cu durată de voiaj. Acest lucru se realizează astfel: inginerul și economistul din grupa de programare primesc un exemplar al planului operativ al lunii următoare și întocmesc împreună, în urma studierii acestuia, „Lista mărfurilor ce vor fi prinse în grafic". În funcție de dispunerea flotei pe Dunăre, de caracteristicile tehnice ale navelor, de flota disponibilă, de dotarea și starea tehnică a utilajelor, se stabilesc navele și durata ciclului de transport al fiecărui curent de marfă, adică se întocmește graficul program. Extrase din acest grafic sînt trimise porturilor și navelor pentru execuție.

Dispecerii stabilesc apoi convoiul pe care-l fixează pe tabla de mișcare și informează tehnicianul grupei de programare asupra formei convoiului. În acest stadiu al lucrărilor se trece la completarea ordinului de marș cu elementele planificate din evidentă.

Ordinul se transmite direct comandantului sau prin radio, iar raportarea zilnică a activității este reprezentată pe grafic. Compararea celor două reprezentări evidențiază imediat anomaliile, luîndu-se măsuri operative de corecție.

Acest instrument de lucru se dovedește deosebit de util pentru factorii de decizie în alegerea celor mai bune soluții, a celor mai indicate tipuri de remorchere și șlepuri, aranjări de nave în convoi, viteze economice etc. Pe de altă parte, introducerea ordinelor de marș cu durată determinată presupune și ordonarea unor acțiuni care consumă o parte din timpul de lucru al navelor și care, în acest fel, cîștigă în cursivitate și calitate de execuție. Astfel, ordinul de marș afectează un timp precis pentru alimentare cu combustibil, precizînd ziua și ora efectuării, arată ziua și durata timpului afectat întocmirii formalităților, timpul afectat schimbărilor de personal, manevrele, timp de aprovizionare, drepturi bănești.

Analizînd rezultatele obținute prin aplicarea atît a programării pe bază de grafic, cît și a ordinului de marș cu durată determinată, putem afirma că acestea ordonează procesul de exploatare a flotei, stabilește o ordine de executare a operațiunilor, crește simțul de răspundere al comandanților pentru desfășurarea voiajului și dă un caracter științific concret dispozițiilor de mișcare.

Deocamdată, se constată că planul la extrageri produse balastiere, adică tocmai acelea care au fost prinse prima oară în graficul program, s-a realizat lunar începînd cu luna aprilie 1972. Din calculele estimative se constată că introducerea ordinelor de marș cu durată determinată de voiaj mărește procentul timpului de marș încărcat cu 3,3%, crescînd corespunzător productivitatea parcului în exploatare, și reduce procentul staționărilor cu 2,51%. Se estimează în aceste condiții un spor al prestației de peste 35 milioane t/km, cu un venit net de 2,5 milioane lei.

Aplicarea sistemului de mișcare a convoaielor prin programare pe bază de grafic și ordin de marș cu durată determinată este potrivită actualei etape de desfășurare a navigației fiind în deplină concordanță cu indicațiile Conferinței Naționale a partidului privind exploatarea intensivă a capacităților de care dispunem în scopul obținerii unei producții sporite cu cheltuieli minime.

Emilian BÎRSĂNESCU
economist
Direcția Navigației Fluviale Giurgiu

• Instrumente utile pentru factorii de decizie în alegerea și alocarea resurselor.

• Cursivitate și calitate în execuție.

• Scade procentul staționărilor, sporește cel al timpului de marș încărcat și, în consecință, randamentul vaselor și productivitatea muncii.

• Un spor de venit de peste 2,5 milioane lei.

Sesiune științifică

ÎN zilele de 16—17 septembrie 1972, a avut loc, la Timișoara, sesiunea de comunicări științifice pe tema „Organizarea științifică a producției" organizată de Institutul Politehnic „Traian Vuia"-Timișoara și Comisia de management din Ministerul Educației și Învățămîntului.

Pe lîngă cele 78 de comunicări, prezentate de specialiști din 37 unități economice și administrative din țară, s-au desfășurat două mese rotunde pe temele: „Prognoze privind organizarea întreprinderilor și „Concepții privind determinarea lotului optim".

VADEMECUM

Cum pot cadrele de conducere să recunoască „confidențialii"

EXISTĂ în unele întreprinderi, constată un specialist american, o categorie anumită de „confidențiali" care aduc mari pagube, fără a apela la formele... obișnuite de fraudă. Ei sînt mai răspîndiți în marile întreprinderi, ridicîndu-se, treptat, de la treptele de jos spre cele superioare prin manevre deosebit de subtile. Contribuția lor anuală la distrugere, la risipă, este estimată a atinge cifre impresionante.

Cea mai bună apărare împotriva lor este să fie depistați din timp și să li se oprească înaintarea pe scara ierarhică. Pentru facilitarea recunoașterii lor, specialistul american Stan Sauerhaft indică următoarele caracteristici.

Pot fi identificate trei tipuri distincte ale speciei „confidențialilor": parazitul (sycophantus purus); evitantul (nihilus terminus) și birocratul desăvîrșit (edifus erectus).

1. **Parazitul (sycophantus purus)** *este adesea descoperit în imediata vecinătate a cadrelor din conducerea superioară a întreprinderii. Este identificabil după scînteierea răspunsului său la sugestiile șefului și la glumele acestuia.*

Un element în plus de recunoaștere este acela că își începe cariera — încă fiind student — ca favorit al profesorului. Cînd a intrat în viața profesională el a învățat să sară peste treptele de jos ale scării prin faptul că aduce la cunoștința treptelor de sus rezultatele muncii altora, cîștigîndu-și astfel încrederea.

Mai tîrziu el descoperă că poate urca mai sigur prin atașarea de un cadru din conducerea superioară. În cursul dezvoltării sale el a devenit o chintesență de „da". Într-o fază superioară, cînd șeful emite o idee, el nu-l mai aplaudă pur și simplu; se încruntă perceptiv și vine cu o rațiune chiar mai bună decît a șefului pentru a demonstra inexorabilitatea ideii acestuia.

2. **Evitantul (nihilus terminus)** *este identificabil după modul în care mută povara pe spinarea altora, de preferat un cadru de conducere-coleg, care-i este rival la un post de conducere mai înalt, sau un subaltern care trebuie promovat. Unul din instrumentele sale preferate îl constituie comisiile. El convoacă un comitet să studieze o problemă tulbure, stabilește apoi cît mai multe subcomitete pe părți ale problemei. Urmează vîrtejul memoriilor și studiilor analitice. Sînt descoperite nenumărate nuanțe și ramificații ale* **Problemei**, *aceasta fiind pînă la urmă strivită de probleme subsidiare deosebit de complexe. Statu quo-ul rămîne, întreaga muncă fiind irosită zadarnic.*

3. **Birocratul desăvîrșit (edifus erectus)**, *este un excelent om de eșalon mediu, care cunoaște valoarea aparențelor într-o structură în care cei mari nu văd niciodată dedesubturile.*

La fel ca și evitantul, este un mare meșter al „descoperirii necesității" muncilor inutile. La fiecare ocazie el vine cu avalanșe de memorii din toate părțile. Cere subordonaților să facă la fel. Întotdeauna le citește memoriile și le trimite înapoi cu comentarii marginale, chiar și numai dacă este vorba de a le corecta gramatica.

VIITORUL MARKETINGULUI

ÎN CONDIȚIILE unei lumi într-o continuă schimbare, marketingul devine o busolă indispensabilă activității întreprinderii moderne, o pîrghie a creșterii economice. În consfătuirea de lucru a C. C. al P.C.R. din 7 și 8 septembrie a.c. tovarășul Ion Gheorghe Maurer arăta: „Se impune întărirea compartimentelor de conjunctură și promovarea mai largă a cunoștințelor de marketing, deoarece numai în felul acesta vom ajunge ca fiecare unitate să-și determine în mod corespunzător strategia exporturilor, potrivit specificului produselor sale și piețelor vizate, să determine măsurile concrete prin care poate ajunge la sporirea exporturilor în condiții de eficiență superioară". În acest context am solicitat unor cunoscuți specialiști opiniile în legătură cu perspectivele marketingului.

J. C. DRĂGAN
(președintele Federației Internaționale de Marketing)

O PREZENȚĂ MONDIALĂ

CRED că marketingul va avea un important rol în viitor dacă admitem că viitorul trebuie proiectat pe baza analizei evoluției din trecut și făcînd anumite proiectări în timp. Astăzi, la aproape 50 de ani după descoperirea acestei tehnici, care a devenit apoi o știință inter-disciplinară, putem să spunem că, într-adevăr, marketingul va avea un mare viitor. Sfera sa de utilizare este în continuă extindere devenind tot mai mult o prezență mondială. Se pune la punct problema extinderii sale în țările în curs de dezvoltare și în cele subdezvoltate.

Am abordat această temă la Congresul de marketing al American Marketing Asociation de la New York în aprilie a.c.. unde am expus experiența căpătată timp de 4 ani prin participarea la Congresele de marketing ale țărilor în curs de dezvoltare din Africa, care se țin în fiecare an într-un cadru interesant la Milano și care reunesc reprezentanți calificați din țările africane de la nord de Ecuator.

Am relevat cu această ocazie că marketingul este mai mult decît necesar în aceste țări unde există resurse limitate, iar capitalurile sînt scumpe și nu trebuie risipite.

Ne-am întrebat la început: cum putem să realizăm acest lucru, cum să utilizăm marketingul în aceste țări? S-a sugerat o formulă ca guvernele să facă studii de piață pe sectoare și să le pună la dispoziția unor antreprenori particulari sau unor instituții guvernamentale, deoarece acolo unde este o carență de inițiativă particulară, statul trebuie să intervină. Tocmai o astfel de situație se prezintă în cazul noilor state din Africa.

Exemplul a fost dat de Franța care a făcut o serie de studii pentru țările asociate la Piața Comună și, într-adevăr, studiile respective au fost un prețios aport pentru aceste guverne pentru că le-a orientat în ce direcție să-și dezvolte economia, care ar putea să fie opțiunea și preferința pentru programul lor de dezvoltare.

Printre altele, s-a constatat că turismul, acolo unde se pretează acest lucru, ar trebui să fie un principal sector în care ar trebui luate inițiative. Tema a fost interesantă. De aceea, Federația Internațională de Marketing, după o inițiativă luată de federația iugoslavă de marketing, care a organizat în 1970 un congres la Dubrovnik despre marketingul turistic, a reluat studiul problemelor turismului și marketingului turistic în 1971, organizînd un al doilea congres european est-vest, pe această temă, la Madrid în mai 1971.

Socotesc, deci, că marketingul are mari perspective în viitor, abordînd tot mai profund cele mai diferite ramuri de activitate.

D. NEPVEU-NIVELLE
(președintele Academiei de Științe Comerciale din Franța)

FORMARE UNITARĂ – LIMBAJ COMUN

PENTRU a realiza progresele la care s-a referit președintele nostru, mai întîi este necesar să avem oameni și tocmai aceasta este o temă care ne interesează: cum trebuie să fie cercetătorii de marketing ai viitorului, căci nu este vorba numai de o poziție a tehnicilor de marketing, ci de un ansamblu, de o politică a marketingului. Or, oamenii care trebuie să elaboreze planurile și strategiile, mijloacele tactice și de dezvoltare a viitorului, trebuie să capete o formațiune diferită de aceea din trecut.

Este evident că în trecut, formarea specialiștilor se făcea la întîmplare, iar orientarea spre marketing era întîmplătoare. Eu sînt inginer, de exemplu, deci, în general, nu am fost orientat de la început în probleme comerciale. De altfel cred că nici unul dintre noi nu am fost formați pentru probleme de marketing. Cred că nu e bine ca această eterogenitate să continue și că trebuie să existe o continuitate în formarea specialiștilor de marketing, căci fără o asemenea unitate nu vom avea o unitate generală de acțiune a marketingului în întreprinderi. Nu trebuie să uităm că marketingul este un element fundamental al planului de dezvoltare al întreprinderii și că, în consecință, tot ce este cuprins în acest plan de dezvoltare cu privire la piață ține de marketing.

Consider că formarea specialiștilor ține mai ales de cunoștințele generale nu numai de cele de specialitate, căci fiecare trebuie să înțeleagă foarte bine ansamblul formelor economice, pentru că fiecare lucrează pentru a servi tuturor celorlalți participanți la activitatea economică.

Lucrurile stau exact ca și în producție. Trebuie ca în marketing să existe o colaborare și mai ales o înțelegere a spiritului previzionar în întreprindere astfel încît să existe un limbaj comun. Altfel există pericolul unui „turn Babel": cînd unul vorbește despre probleme de cibernetică, un altul nu va înțelege despre ce e vorba; altul va vorbi despre un model de simulare iar personalul din alte sectoare ale întreprinderii nu va înțelege despre ce este vorba.

Această situație va putea deveni gravă căci ar duce la un moment în care nu vom putea să ne mai înțelegem. De aceea, este nevoie de un limbaj comun pentru a ne utiliza cît mai bine cunoștințele.

M. C. DEMETRESCU
(profesor, Academia de Studii Economice-București)

UTILIZAREA TIMPULUI – DOMENIU NOU AL MARKETINGULUI

AȘ DORI să spun că viitorul marketingului ține de expansiunea marketingului. Cred că marketingul va deveni o activitate nu numai a organizațiilor economice, dar și a instituțiilor, universităților, spitalelor, teatrelor, turismului, cu alte cuvinte, a tuturor acelora care se ocupă de organizarea și folosirea timpului liber al oamenilor.

Marketingul va trebui să ajute la valorificarea timpului oamenilor printr-o mai bună distribuție. Cred, de altfel, că în viitor timpul va fi resursa cea mai rară și că marketingul va trebui să joace un rol important în utilizarea acestei resurse și în același timp să furnizeze mijloacele pentru a consuma acest timp liber.

Este posibil să conchidem, deci, că în viitor. cînd jumătate din săptămînă va fi liberă și marketingul timpului liber va deveni foarte important.

O altă chestiune pe care va trebui s-o rezolve marketingul este perfecționarea comunicațiilor sau a informațiilor. Ne aflăm într-o epocă în care informația este amplificată. ea trebuie perfecționată din toate punctele de vedere atît pentru producător cît și pentru consumator, pentru comerciant cît și pentru aceia care lucrează în transporturi. Într-un cuvînt, în toate sferele activității economice și sociale este nevoie de o informație perfectă.

Acest lucru va clarifica problemele pieții, va contribui la buna stare materială a oamenilor.

În legătură cu problema mult discutată pe plan internațional, a limitelor creșterii, cred că populația nu va accepta să renunțe la bunurile materiale. Cred că o altă chestiune importantă pentru marketingul viitorului este perfecționarea metodelor ca atare, adică a metodelor științifice. Cred că va exista un progres al modelării. al experimentării, un progres al jocurilor de simulare, de utilizare a calculatoarelor electronice.

În ultimă instanță însă, marketingul va trebui să fie realizat de un om al viitorului așa cum s-a mai spus aici, adică de oameni cu o gîndire nouă.

Jerzy DIETL
(profesor, Universitatea Lodz)

RESTRUCTURAREA FUNCȚIILOR COMERȚULUI

LA ÎNTREBAREA dumneavoastră dacă marketingul într-adevăr poate să aibă o importanță esențială în formarea consumului și dacă utilizarea lui poate contribui la ridicarea nivelului de trai al populației, răspunsul, după părerea mea, este univoc și pozitiv, concretizîndu-se într-o serie de domenii:

1. crearea condițiilor care să micșoreze pînă la minimum. în ambianța dată, greutățile întîmpinate de cumpărători în ce privește aprovizionarea cu mărfuri și servicii;
2. stimularea noilor cerințe de consum și posibilitatea satisfacerii lor;
3. diversificarea sortimentului bunurilor și serviciilor oferite. în conformitate cu preferințele cunoscute și necunoscute ale populației;
4. unificarea sau diversificarea formelor și mijloacelor de deservire comercială în funcție de condițiile de loc și timp. de obiectul vînzării și de gusturile consumatorilor;
5. întărirea puterii de cumpărare suplimentare a populației prin lărgirea prestărilor de servicii legate de vînzarea mărfurilor cît și independent de acestea;
6. contribuirea la organizarea timpului liber al populației, conform preferințelor sale;
7. acționarea asupra volumului și structurii consumului în direcția realizării unui program de consum de perspectivă;
8. contribuirea la înlăturarea deosebirilor punctelor de vedere reprezentate de planificatorul central și consumatorul individual.
9. asigurarea condițiilor de educare și de protejare a consumatorilor.

Dacă pînă în prezent funcțiile comerțului au fost limitate — în condițiile țării mele — în principal la distribuirea fizică a mărfurilor și serviciilor de consum, a produselor agricole, în viitor prin marketing trebuie substanțial lărgite funcțiile de influențare a volumului și structurii producției atît pentru realizarea echilibrului pieței (perioade scurte), cît și a schimbărilor în cadrul producției planificate (în perspectivă). Contribuția comerțului la echilibrarea mărfurilor oferite cu necesarul — în locul și timpul dat, solicită o puternică dezvoltare a mijloacelor de impulsionare a vînzărilor (marketing) pe baza unei lărgiri și diversificări rapide a sortimentului de mărfuri și servicii oferite.

Antonio G. PORTELA
(profesor — Instituto Superiore Técnico-Lisabona)

DIMENSIUNI ETICE

ÎN PRIMUL RÎND, marketingul este un cuvînt, un nume care exprimă anumite idei. Primul lucru care trebuie făcut în marketing cred că este să definim ce este marketingul. Am citit o mulțime de definiții și de altfel mă preocup de a găsi o definiție, o tipizare a marketingului și mai ales să încerc să deosebesc marketingul de viitorologie pentru că există multe suprapuneri și confuzii între aceste noțiuni. Pe de o parte, marketingul este un instrument pentru a facilita acțiunea economică a întreprinderii, a statului, pe de altă parte este o știință. Cunoștințele de marketing, ca știință constituită, pot fi utilizate în scopuri mai mult sau mai puțin morale. Modul în care este utilizat acest instrument îi determină caracterul etic. Se poate face, de pildă, o acțiune de marketing foarte reușită pentru a vinde opiu. În acest caz putem spune, că marketingul, ca știință, nu are implicații morale ?, ca de altfel și în chimie, fizică sau alte științe; poți utiliza cunoștințele științifice pentru a face bomba atomică sau pentru a utiliza pașnic energia atomică. Oamenii care utilizează cunoștin-

Dezbatere consemnată de
Irina VIANU
Ioan GEORGESCU

→

←

țele științifice sînt — la urma urmei — morali sau imorali.

Există deci. două căi ; una este calea științifică pe care trebuie s-o dezvoltăm în orice știință și. pe măsură ce această dezvoltare face cunoștințele noastre mai puternice. trebuie să însoțim această evoluție cu criterii etice sau morale. astfel încît, utilizarea acestui instrument — care devine din ce în ce mai important — să fie făcută spre binele oamenilor.

Este evident că nu se mai poate trăi fără a utiliza marketingul ; ceea ce rămîne de făcut — și acest lucru depinde mult mai mult de oamenii politici, de asociații cu caracter moral sau obștesc — este să decidem în ce direcție avem dreptul să utilizăm noul instrument, ce avem dreptul să facem și ce este interzis să facem.

După părerea mea, în domeniul marketingului a sosit momentul să facem studii pentru a elabora un cod moral al marketingului sau, mai exact, al persoanelor care se ocupă de marketing. S-au făcut unele începuturi în această direcție, dar trebuie să accelerăm acest lucru. 45 de țări au recunoscut „Codul practicilor loiale în publicitate" însă acțiunile de acest fel trebuie să fie extinse.

JOHN KNECHT
(consultant în marketing—Olanda)

APĂRAREA INTERESELOR CONSUMATORULUI

VORBIND despre viitorul marketingului cred că dacă marketingul va avea un viitor, ar trebui ca el să fie bazat pe interesele consumatorilor. Or, care sînt interesele consumatorilor ? Noi îi studiem ca un grup de indivizi. Dar uneori ei se pot organiza în mișcări ale consumatorilor sau, în ceea ce se numește „consumerism". După părerea mea, noi ca specialiști în marketing, putem coopera foarte bine cu asemenea organizații. Am sfătuit, de pildă, o agenție de marketing din Olanda să invite pe Ralph Neder din Statele Unite și el a acceptat. El trebuie ascultat chiar dacă unii colegi în marketing îl consideră un dușman. Cred că nu este corect acest lucru. Cred că nu te poți ocupa de marketing și să nu ști ce spune reprezentantul consumatorilor din Statele Unite. Numai printr-o asemenea abordare marketingul va avea un viitor. Și numai în această măsură marketingul va fi o știință.

Cred că viitorul marketingului va fi legat de o mai mare concentrare asupra sociologiei și psihologiei și mai puțin asupra economiei.

În al doilea rînd, cred că în 10—15 ani, va exista o problemă majoră în fața umanității : aceea a suprapopulării planetei. Aș dori foarte mult ca eu să nu am dreptate, să nu fiu profet. Cred că dacă nu vom rezolva această problemă, umanitatea va fi sortită unor mari eșecuri. Într-o astfel de perspectivă, aș putea spune că în viitor vom avea nevoie de toate tehnicile pe care le cunoaștem acum pentru a utiliza cît mai bine resursele de care dispune omenirea.

A. C. SAMLI
(profesor-Virginia Polytechnic Institute)

PERFECȚIONAREA TEHNICILOR SPECIFICE

REFERINDU-MĂ la viitorul marketingului în Statele Unite, aș putea aprecia că el devine tot mai complex căci însăși societatea a ajuns foarte complexă. Ne interesează să vedem în primul rînd ce impulsionează consumatorul, ce îl face să se comporte într-un anumit mod, în ce mod se poate realiza comunicarea cu consumatorul. ce metode, tehnici pot fi folosite pentru a convinge consumatorul să cumpere un anumit produs. De ce consumatorul achiziționează produsul A și nu achiziționează produsul B ? De ce merge la magazinul A și niciodată la magazinul B ? Care sînt preferințele lui. care este tipul viitor al consumatorului ? — acestea sînt domeniile care ne preocupă.

Ne interesează, de asemenea, aspectele ecologice ale dezvoltării ; cum ar reacționa, de pildă, consumatorul la un produs care este sigur din punct de vedere ecologic dar va fi ceva mai scump. Va fi el dispus să plătească prețul ? Aceasta este una din preocupările noastre acum.

În marketingul american teoria și practica sînt foarte strîns legate între ele, merg mînă în mînă. Avem legături strînse cu întreprinderile și efectuăm cercetări permanente în aceste domenii.

Desigur, un domeniu care va deveni din ce în ce mai utilizat va fi calculatorul. Cum putem folosi calculatorul pentru satisfacerea nevoilor consumatorului și cum să utilizăm calculatorul în cercetările noastre pentru a înțelege mai bine piața și a înțelege mai bine comportamentul consumatorului ?

Totodată aș menționa preocuparea referitoare la protecția consumatorilor pentru că a devenit clar că există necesitatea unei apărări a consumatorului față de reclamă. Într-adevăr, protecția consumatorului este o problemă și o realitate în Statele Unite. În multe state există un birou pentru problemele consumatorilor. Aceste birouri se ocupă de problemele consumatorilor, de plîngerile consumatorilor și de modul în care putem să asigurăm individului mai multe informații astfel încît să știe mai bine ce să cumpere ; s-au adoptat unele decizii mai raționale căci există prea multe alternative și, de asemenea, poate prea multă reclamă. Într-un supermagazin din Statele Unite, există aproape 10.000 de produse din care este greu să alegi. Într-un magazin universal avem între 35 000—40 000 produse. De aceea, rolul nostru, între altele, este de a furniza informații consumatorului care să-i înlesnească alegerea.

Cam acestea ar fi principalele preocupări ale marketingului în Statele Unite, în prezent și într-un viitor nu prea îndepărtat.

● Industria electronică engleză în 1975

ÎN 1975 industria electronică engleză va produce echipament telefonic și telegrafic în valoare de 805,3 milioane dolari, componente în valoare de 1 321,2 milioane dolari, din care componente active 516 milioane dolari și componentele pasive 805,3 milioane dolari, aparate de uz casnic 862,6 milioane dolari, aparate cu destinație specială 2 335 milioane dolari. Cifrele respective au fost în 1971 de 654,1 milioane dolari, 899,1 mil. dol., 388,3 mil. dol. 510,8 mil. dol. 479,5 mil. dol. și 1 873,7 mil. dol. Producția de calculatoare electronice va fi în 1975 de 1415,1 mil. dol. față de 706,2 mil. dol. în 1971.

● Producția de utilaje și echipamente pentru combaterea poluării în Japonia

CONFORM estimării Asociației producătorilor de utilaj industrial din Japonia, valoarea producției de utilaje pentru combaterea poluării mediului

date de prognoză

înconjurător, care în anul fiscal 1970-1971 a fost de 631,62 milioane dolari, va ajunge în 1975-1976 la 2 689,54 milioane dolari. Pentru anul 1974-1975 Asociația amintită estimează producția acestor utilaje la 2 289,41 milioane dolari. În cinci ani (1971-1975) în Japonia se va produce utilaj pentru combaterea poluării mediului înconjurător în valoare de 9 370 milioane dolari.

În anii următori cererea pentru utilaje de purificare a aerului va crește mult mai repede decît cea pentru utilaje destinate tratării apei. Față de 1970/71 se presupune că în 1975/1976 producția de utilaje pentru purificarea aerului și desulfurarea gazelor evacuate va crește de 14 ori pe cînd aceea a utilajelor pentru tratarea apei, de numai 3,5 ori.

● Producția de olefine în Europa de Vest pînă în 1980

ÎN perioada 1970-1980, producția de etilenă în țările vest-europene va crește de la 6 milioane la 18 milioane tone. Producția de propilenă va crește, în perioada 1970-1975 de la 3,1 la 6,1 milioane tone.

Producția de butadienă este estimată la 880 000 tone în anul 1972, iar pînă în 1980 va crește la 1,33 milioane tone. În anul 1974, în R.F. a Germaniei capacitățile de producție a etilenei vor fi de 3 800 mii tone anual, ale Franței de 2 000 mii tone anual, ale Beneluxului de 2 500 mii tone, ale Italiei de 1 800 mii tone, ale Angliei de 1 800 mii tone. În total, Piața Comună, va avea capacități de 10 100 mii tone, iar capacitățile tuturor țărilor vest-europene vor fi de 12 900 mii tone.

CĂRȚI

TEHNICĂ — MODERNIZARE — EFICIENȚĂ

ACESTE **trei noțiuni** : tehnică — modernizare — eficiență, reprezintă un triptic de funcțiuni ale marketingului în domeniul distribuției care sintetizează esența naturii comerțului contemporan.

Gh. Fețeanu a publicat sub acest titlu un amplu volum *) în care prezintă o sinteză a caracteristicilor proceselor moderne de vînzare a mărfurilor. Lucrarea este o scurtă enciclopedie a cunoștințelor existente în acest domeniu și în același timp și un ghid pentru conducerea problemelor de distribuție la nivelul comerțului cu amănuntul. Prezentarea abundentă de fotografii, grafice și chiar caricaturi conferă acestui volumi o largă comunicație, vizualizarea ideilor avînd o rază de penetrație mult mai mare decît tradiționalele forme de expresie prin texte compacte.

Definițiile autorului sînt concise și exacte ceea ce dă posibilitatea utilizării acestei cărți ca un vademecum, indispensabil pentru problemele modernizării tehnicilor de distribuție. În formularea autorului „modernizarea rețelei comerciale" înseamnă în primul rînd creșterea suprafeței de vînzare a magazinelor, extinderea pe scară largă a tehnicii avansate și a formelor rapide de vînzare, care asigură legătura nemijlocită a consumatorului cu marfa și creează condiții pentru practicarea unei serviri exemplare (posibilități de alegere, comoditate, economie de timp etc.).

Coordonatele eficienței activității comerciale sînt : o viteză de circulație accelerată, un grad ridicat de utilizare a bazei tehnico-materiale, reducerea cheltuielilor și sporirea beneficiilor.

Aceste mostre de definiții arată foarte bine modul cum lucrează autorul. Definiția pentru el este formula care exprimă esența lucrurilor. Ansamblul termenilor este, evident, cunoscut dar combinarea lor determină conceptul definit și reprezentarea sa printr-o expresie unică.

Cititorul poate afla încă de la începutul cărții care va fi fizionomia comerțului modern la sfîrșitul acestui secol și astfel liniile de dezvoltare ale tehnicii în acest domeniu pot fi considerate că sînt deja trasate într-o mare măsură.

Actualizînd tripticul tehnică-modernizare-eficiență la realitățile din țara noastră, autorul explorează mai întîi autoservirea și libera alegere a mărfurilor Măsura în care autoservirea este avantajoasă depinde de tipul de mărfuri vîndute și de mărimea suprafeței de vînzare. Cel mai mare avantaj al autoservirii este reducerea consturilor forței de muncă în procesele de vînzare în relație cu volumul desfacerii. Datorită acestei forme de comerț pot fi utilizate tehnici de vînzare care dezvoltă cumpărările cu motivație momentană la clienții vizitatori ai magazinului. Multe alte aspecte ale autoservirii sînt analizate și descrise în această lucrare.

Tehnica avansată duce la eficiență ridicată, arată pe bună dreptate autorul. În acest sens el urmărește toți parametri sistemului : utilizarea cu maximă eficiență a suprafeței de vînzare, etalarea rațională a mărfurilor în sala de vînzare, prezentarea specială a mărfurilor la extremitățile și mijlocul gondolelor și pe verticală.

Autorul, merge pînă la ultimele consecințe ale unei abordări integrale în această materie adică pînă la tratarea tehnicilor de vînzare pe produse. Volumul expune astfel principalele probleme legate de comerțul cu confecții, cu încălțăminte, cu țesături, tricotaje și articole de galanterie, comerțul cu articole de mercerie și pasmanterie (panourile de mostre, raftul cu sertare și mostre, tonetul insular cu panoul de mostre), comerțul cu bunuri de folosință îndelungată și articole metalice de uz gospodăresc în special, comerțul cu mobilă.

Tendințele în organizarea desfacerii mărfurilor sînt dezbătute în lucrare în mod sistematic și cuprinzător. Paleta în magazin, comerțul prin corespondență, vînzarea prin automate, comerțul prin automagazine și autobufetul sînt tratate de autor ca forme în dezvoltare de comerț modern care încă de acum reprezintă tabloul comerțului de mîine.

Gh. Fețeanu aduce o meritorie contribuție la dezvoltarea literaturii de marketing din țara noastră printr-o carte de bază în domeniul distribuției.

M. D.

---

*) Gh. Fețeanu, „Tehnică — Modernizare — Eficiență în vînzarea mărfurilor". Editura Uniunii Centrale a cooperativelor de consum, București, 1972 — 286 pag.

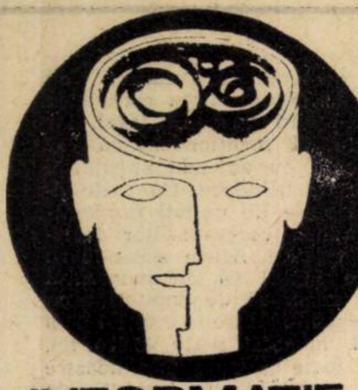

INFORMATIE-DECIZIE

Din acțiunea de raționalizare a sistemului de evidență în unitățile socialiste

PROIECTELE DE RAȚIONALIZARE SÎNT GATA, MAI TREBUIE DOAR SĂ LE UTILIZĂM

În cadrul programului de raționalizare a sistemului de evidență în unitățile socialiste (aprobat prin H.C.M. nr. 1719/1971), Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei și Ministerul Sănătății au întocmit proiecte complexe de raționalizare a sistemului de evidență pentru toate activitățile desfășurate. În vederea cunoașterii tuturor legăturilor în informații dintre organul central și unele unități subordonate Ministerul Industriei Ușoare a întocmit asemenea proiecte de raționalizare și în Centrala industrială a linii, precum și în Întreprinderea „Postăvăria Română" din subordinea acestei centrale.

Întrucît proiectele întocmite de aceste unități au abordat toate circuitele informaționale corespunzătoare desfășurării tuturor activităților, aceste proiecte au un caracter complex, spre deosebire de celelalte peste 900 de unități ce execută proiecte pentru numai 1—3 activități ale unității (planificare, aprovizionare, desfacere personal etc.). Ele tratează toate aspectele funcționării sistemului: informații, prelucrarea acestora, evidențe, decizii, structuri organizatorice și reguli de funcționare a sistemului, îndeosebi cele decurgînd din instrucțiunile aferente implementării soluțiilor de raționalizare.

Elaborarea acestor proiecte a ridicat un număr mare de dificultăți legate în special de punerea de acord a metodei și tehnicilor utilizate pentru analiză și proiectare, analiza structurilor organizatorice, analiza deciziilor, măsurarea timpului de muncă, cu termenul pînă la care lucrările trebuiau terminate.

Această situație a condus în primul rînd la adaptarea tehnicilor de lucru la restricția impusă de termen. A fost găsită o soluție potrivită: analiza și raționalizarea în primul rînd a structurii sistemului informațional din fiecare organ central și unitate în parte. tehnicile de analiză și raționalizare permițînd acest lucru și chiar impunîndu-l în cazul nostru pentru a elimina orice posibilitate de muncă inutilă. Teoria și practica analizei de sistem prezintă deseori cazuri în care circuite informaționale complete, analizate în legătură cu funcționarea sistemului din care fac parte, își demonstrează inutilitatea prin faptul că nu rezolvă probleme, deci nu au obiective care să rezulte din obiectivele ansamblului. Munca de analiză și raționalizare pornită de la circuit la sistem ar fi constituit în multe cazuri o irosire a forțelor deoarece abia în final, la studierea ansamblului s-ar fi evidențiat asemenea situații. De aceea, a fost în primul rînd tratată structura sistemului informațional, propunerile de raționalizare au fost supuse aprobării conducerii fiecărui organ central în parte, urmînd ca fiecare circuit informațional rămas în sistem să fie tratat pînă în cele mai mici detalii, după implementarea sistemelor informaționale în noua lor structură așa cum a fost ea aprobată.

Acesta este unul dintre aspectele pe care l-am considerat foarte util de prezentat deoarece experiența noastră a demonstrat că nu totdeauna sîntem în situația să analizăm și să raționalizăm de la simplu la complex, apărînd situații în care trebuie să procedăm invers.

Ce alte aspecte au evidențiat această etapă? Două mi se par esențiale:

1. Posibilitatea identificării rapide a inutilităților provenind, fie din lipsa obiectivelor în desfășurarea unor fluxuri informaționale, fie din paralelisme în realizarea aceluiași obiectiv.

2. Structurile organizatorice existente nu reprezintă un rezultat al nevoilor funcționării sistemelor, ci sînt o consecință în special a aplicării mecanice a unor formule de echilibru între numărul posturilor de conducere și al celor de execuție și, prin consecință, a numărului compartimentelor din structura organizatorică a fiecărui organism. De menționat că numai această etapă. în care a fost tratată doar structura sistemelor informaționale analizate, (cu detalii în ceea ce privește prevederile normative care stau la baza desfășurării activităților), a condus la rezultate economice concrete, ce demonstrează cu prisosință forța instrumentelor puse la îndemînă de analiza sistemelor informaționale.

Astfel, numai din raționalizarea structurii sistemelor informaționale, fără detalii privind operarea în fiecare circuit informațional în parte, economia de timp de muncă rezultată este următoarea:

- la Ministerul Industriei Ușoare, inclusiv Centrala Industrială a linii și Întreprinderea „Postăvăria Română", 213 mii ore/om anual sau 3,4 mil. lei;
- la Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei. 61 mii ore/om anual sau 1,2 mil. lei;
- la Ministerul Sănătății, 48 mii ore/om anual sau 0,9 mil. lei.

Trebuie arătat totodată și faptul că în ideea promovării atributelor Centralei industriale. au fost aduse unele completări sistemului informațional raționalizat, ceea ce va face ca și costul funcționării sistemului potrivit proiectului întocmit să crească cu 510 mii lei anual. În mod complementar, proiectul de la Întreprinderea „Postăvăria Română" prevede raționalizări în funcționare, legate de preluarea de către centrală a unor atribuții, estimate să aducă economii de 425 mii lei anual. Pe ansamblul întreprinderilor din ramura industriei ușoare se poate spune după unele estimări minime că întocmirea unor asemenea lucrări poate conduce la economii de cel puțin 120 milioane lei anual.

Soluțiile de raționalizare propuse în proiecte au fost însușite de conducerile organelor centrale respective și o dată cu aceasta, s-a dispus și implementarea lor, pentru fiecare soluție în parte fixîndu-se un termen pînă la care să se facă pregătirea implementării și finalizarea proiectării de detaliu a circuitelor informaționale aferente soluțiilor.

La capitolul **implementării** nu putem afirma cu tărie că lucrările sînt avansate. Doar la Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei se manifestă interes pentru implementare — lucru așteptat de altfel — dat fiind că în această unitate centrală soluțiile din proiect au cunoscut o largă popularizare, conducerea ministerului luînd o măsură — aș zice foarte oportună — și anume prezentării lor de către elaboratori în plen, tuturor cadrelor de conducere de pe toate treptele ierarhice.

În celelalte unități centrale, implementarea soluțiilor de raționalizare, deși însușite de conducerile unităților respective. se lasă totuși așteptată, deși am văzut efectele economice estimate.

Cauze pot fi multe, de orice ordin ar fi însă ele, știm un singur lucru: întîrzie obținerea economiilor care ar rezulta din implementare și totodată întîrzie tratarea în detaliu a circuitelor informaționale stabilite a fi necesare, tratare care poate conduce de multe ori la rezultate economice superioare.

Cunoaștem din literatura națională, din cea de peste hotare ca și din practica analizei sistemelor informaționale reținerea manifestată de cei care trebuie să aplice o soluție de raționalizare care practic înseamnă trecerea la un mod de lucru nou, diferit de cel practicat de ani de zile. Reținerea, numită în dialectică „lupta vechiului împotriva noului" este reprezentată de un lung șir de motive, printre care cel mai frecvent se traduce prin: „și dacă mîine mă întreabă cineva ceva eu să nu știu imediat?" De aici, derivate sînt destule. Cred că trebuie să învingem aceste manifestări, într-un fel firesc naturii noastre umane. și să fim de acord că trăim și muncim în sisteme și subsisteme, căci nu avem voie să subordonăm funcționarea acestora „înțelepciunii" individuale a fiecăruia dintre noi. Trebuie să ne încadrăm în înțelepciunea colectivului pentru că, în fond, ce altceva reprezintă un sistem — din care fiecare dintre noi facem parte — decît un colectiv chemat să realizeze obiective bine definite?

Dacă sîntem conștienți că avem obligația să atingem aceste obiective pe cea mai eficientă și totodată cea mai puțin costisitoare cale, atunci implementarea soluțiilor de raționalizare însușite de conducerile organismelor respective nu trebuie să întîrzie.

ing. DAN AGAPESCU

RAȚIONALIZAREA UNEI ACTIVITĂȚI

- **Cum pot fi eliminate 4 220 de dări de seamă intr-o centrală industrială?**
- **Înlăturarea „informărilor rătăcitoare"...**

Pornindu-se de la ideea că o unitate economică poate fi concepută ca un sistem total al conducerii, avînd ca subsisteme fiecare diviziune funcțională sau sector, în cadrul acțiunii de raționalizarea evidenței au fost alese unități reprezentative care să efectueze proiecte parțiale pe activități.

În cadrul Ministerului Industriei Ușoare, Centrala bumbacului a fost desemnată să execute proiectul de raționalizare a evidenței pentru activitățile de comerț exterior, activități dintre care cele mai importante sînt: contractarea externă, derularea contractelor, planificarea și urmărirea realizării planului, participări la tîrguri și expoziții internaționale, deplasări externe, programe de promovare pe țări etc.

Analiza pe activități a urmărit, ca în cadrul unui organism constituit, să se primească numai informațiile necesare și suficiente pentru luarea deciziilor, care să asigure dezvoltarea normală a activităților organismului respectiv. De asemenea s-a urmărit eliminarea „balastului" de informații, realizarea unui sistem informațional eficient.

Pentru a evidenția eficiența acestei acțiuni voi face o scurtă prezentare a modului în care am abordat raționalizarea activității de urmărire a realizării planului de export, care are o importanță deosebită în controlul operativ și luarea deciziilor curente în operațiunile de comerț exterior.

Activitatea de urmărire a realizării planului se materializează în trei mari categorii de documente: raportări prin dările de seamă; informări cu caracter neperiodic; evidențe existente la serviciul plan.

Care au fost observațiile noastre privind aceste documente:

a) prin efectuarea unei analize critice asupra dărilor de seamă, s-a putut constata modul defectuos al circulației unor purtători de informații, care conțin un număr mare de indicatori economici, raportați în același timp la mai multe organe de sinteză (Ministerul Industriei Ușoare, Direcția Centrală de Statistică și la Ministerul Comerțului Exterior,) avînd și un număr mare de exemplare.

Făcînd o analiză detaliată a acestor dări de seamă se constată că aceleași informații care sînt cuprinse în darea de seamă decadală se regăsesc și în darea de seamă lunară. Alte 3 dări de seamă: Darea de seamă statistică de stat Darea de seamă departamentală și Situația comparativă între datele cuprinse în dările de seamă asupra executării planului și îndeplinirea acordurilor la sfîrșitul trimestrului raportat, cuprind aceleași informații cu darea de seamă asupra îndeplinirii acordurilor comerciale. Iată deci, un exemplu de manifestare a cererii de informații din partea unor organe ierarhice care culeg informații de prisos.

Efectuarea unui calcul referitor la numărul de dări de seamă care se execută anual (tabelul 1), duce la concluzia că există un număr de 4 220 documente, care sînt vizate de șeful serviciului și semnate de director.

Tabelul nr. 1

Numărul de exemplare executat anual

Dări de seamă:	Total anual
1 decadală	180
2. lunară	92
3. asupra îndeplinirii acordurilor comerciale *)	3920
4. statistică de stat	12
5. departamentală	8
6. Situația planului între datele cuprinse în dările de seamă asupra executării planului și de îndeplinirea acordurilor la sfîrșitul trimestrului raportat	8
TOTAL GENERAL	4220

*) Menționăm că în acest calcul s-a ținut cont de relațiile comerciale care le avem cu cca. 70 de țări, întocmindu-se pentru fiecare țară în parte documente separate.

Din tabelul de mai sus rezultă următoarele concluzii evidente: existența unor paralelisme; pierderea de timp în efectuarea dărilor de seamă; mari cheltuieli materiale și umane.

În sistemul de raportare actual există unele fișe de calcul care atunci cînd se depun documentele la bancă, se înaintează un exemplar și serviciul plan pentru a le trimite la calculatorul electronic de la Direcția Centrală de Statistică, care are posibilitatea să înmagazineze o mare cantitate de informații putînd astfel constitui în orice moment o sursă de informare pentru conducerea unităților centrale.

Pe baza unei analize aprofundate s-a propus următoarele: desființarea tuturor dărilor de seamă; folosirea calculatoarului electronic al D.C.S., pînă în momentul intrării în funcțiune a calculatorului M.C.E., care va putea informa rapid organele ierarhice; necesitatea revederii formularelor standardizate care există în prezent și elaborarea unora care se fie standard pe întreaga economie națională, în vederea adaptării sistemului informațional la nivel macroeconomic.

b) Informările cu caracter neperiodic, datorită faptului că au un caracter întîmplător, aleatoriu îngreunează circuitele informaționale și împiedică luarea unor decizii operative. Astfel, Direcția Generală de Comerț Exterior M.I.U. își dublează volumul de informații ce îl solicită din partea serviciului plan al centralei, cu acele situații întîmplătoare despre anumite domenii de activitate deși despre acestea se raportează regulat prin sistemul dărilor de seamă în vigoare. Pentru motivul amintit mai sus și pentru faptul că ele nu spun nimic în plus față de cele cunoscute din dările de seamă, am propus desființarea lor. Astfel, situația contractărilor, realizărilor, pe anumite țări ori relații conține aceleași date ca darea de seamă statistică lunară; situația preliminărilor la export pe perioadele de plan, conține datele raportate în mod curent în graficele întocmite și înaintate în fiecare trimestru. Deci, trebuie ca acest sistem al „informărilor rătăcitoare" să fie desființat, iar toate informările să se obțină pe baza datelor care vor exista arhivate pe calculator.

c) Actualele registre existente la serviciul plan folosesc la ținerea unei evidențe operative la zi, dar acesta cere un volum mare de muncă fizică. Deci, se pune problema ca, acolo unde este posibil, să se folosească mașini de contabilizat și astfel să se poată desființa registrele existente Aceasta ar putea fi o primă etapă în cadrul mecanizării și automatizării evidenței.

Prin adoptarea acestor propuneri s-ar putea reduce volumul de muncă pe care-l incumbă urmărirea realizării planului de export cu circa 50—60% și paralel cu o mai operativă informare a conducerii creînd posibilitatea luării unor decizii operative.

econ. GH. CARAIANI

scrisori

TOATE SOLURILE TREBUIE SĂ PRODUCĂ

PENTRU combaterea acidităţii solului şi fertilizare pe întinsa cîmpie a Burzii cuprinsă între rîurile Cotmeana şi Teleorman, cooperativele agricole au primit car, cantităţi importante de îngrăşăminte chimice fosfatice şi azotoase. Roadele nu s-au lăsat aşteptate. Dar, pe linia fertilizării solurilor grele şi acide, se mai cer eforturi din partea forurilor de specialitate şi, în special a staţiunii experimentale de la Albota. Trebuie să se înfrîngă neîncrederea în posibilitatea recuperării unor soluri cum sînt, de pildă, smolniţa şi podzol.

ec. Fl. URZICEANU
U.J.C.A.P. — Argeş

UNDE NE SÎNT PEDOLOGII?

DEZBATEREA pe tema „Gospodărirea raţională a fondului funciar şi sitematizarea teritoriului" (V.E. nr. 32 şi 33) este de stringentă actualitate. Iniţiativa discutării problemelor de gospodărire a fondului funciar este valoroasă, dar, în acelaşi timp, trebuie să remarc o lipsă semnificativă: au participat la discuţii tot felul de specialişti legaţi, într-un fel sau altul, de tema expusă, dar au lipsit exact cei care studiază obiectul în discuţie. Se ştie că solul este studiat de... pedologi. N-am înţeles de ce sînt lăsaţi la o parte — în discuţiile de acest gen — specialiştii în problemele solului. În mare măsură din cauza neglijării sau neluării în seamă a studiilor pedologice au existat situaţii grele. extrem de costisitoare la diversele lucrări de irigaţii, plantaţii viticole, desecări.

Nicolae BĂCĂINTAN
Braşov

URMĂRIREA DEBITORILOR

H.C.M. nr. 2494/1969 precizează că constituie contravenţie angajările de personal fără carnet de muncă sau neîntocmirea carnetelor de muncă în termen legal, iar H.C.M. nr. 68 menţionează că se sancţionează cu amendă angajările fără fişe de lichidare. Cu toate acestea, o serie de unităţi economice nu aplică corespunzător legislaţia în vigoare. Afirm acest lucru bazat pe faptul că, în momentul de faţă, avem 25 de debitori, cu debite variind între 1.000 lei şi 8.000 lei. în total peste 45.000 lei, care cu toate investigaţiile noastre pentru identificarea locului de muncă au rămas fără rezultate.

De aceea consider că este necesar să se elaboreze instrucţiuni în care să se insereze obligaţia unităţii care angajează şi constată din fişa de lichidare că salariatul pe care-l angajează are debite nelichidate. să solicite de la vechea unitate titluri executorii.

Florica CALTUN
contabil şef
Secţia utilaje şi transport din Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej

CURIER

● Salarizarea subinginerilor

MIHAI STOIAN, Rîmnicu-Vîlcea — Absolvenţii (cu diplomă) ai institutelor sau secţiilor de subingineri (cursuri de zi) sînt salarizaţi, în primul an după repartizare, cu salariile tarifare prevăzute pentru această perioadă, diferenţiat pe ramuri de activitate şi comunicate ministerelor şi celorlalte organe centrale cu adresa Ministerului Muncii nr. 170023/1971. După trecerea acestei perioade, sînt încadraţi la nivelul de bază al salariilor tarifare ale funcţiei de subingineri, care, de asemenea, au fost comunicate ministerelor şi celorlalte organe centrale. Dacă vă încadraţi în categoria absolvenţilor susmenţionaţi şi anterior admiterii dv. la studii aţi fost încadrat ca salariat o perioadă de cel puţin 12 luni, trebuia ca — de la data reîncadrării — să fiţi salarizat la nivelul de bază al salariului tarifar al funcţiei respective. În cazul în care acest salariu este egal sau mai mic decît cel avut în luna anterioară începerii studiilor, conducerea unităţii va putea acorda un număr de gradaţii care să vă asigure o creştere cu 1—2 clase. În situaţia în care, anterior admiterii în învăţămîntul de subingineri, aţi fost încadrat într-o unitate la care — la acea dată — nu se aplicase noul sistem de salarizare, salariul tarifar faţă de care vi se poate acorda o clasă sau două de salarizare în plus, potrivit celor arătate mai sus, este, de regulă, cel prevăzut în H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare, la nivelul de bază al categoriei de încadrare ce aţi avut-o anterior admiterii în învăţămîntul de subingineri (sau al funcţiei deţinute). Conducerea unităţii în care aţi fost repartizat, ţinînd seama de vechimea dv. în specialitate şi de salariile realizate anterior admiterii în învăţămîntul de subingineri, vă poate stabili şi un număr de trepte (gradaţii) ţinînd seama de necesitatea asigurării unor corelaţii corespunzătoare cu salariile tarifare ale celorlalţi colegi din unitatea respectivă, încadraţi în aceeaşi categorie (funcţie).

● Atribuţii

ŞTEFAN TEODORU, Buzău — Principalele activităţi ale compartimentului de salarizare se referă la organizarea şi asigurarea aplicării corespunzătoare a elementelor sistemului de salarizare şi a reglementărilor privind legislaţia muncii. Calculul drepturilor de salarii, este reglementat prin normele metodologice privind contabilitatea unităţilor economice aprobate prin Ordinul ministrului finanţelor nr. 595/1970, art. 77, care precizează : „calculul drepturilor de salarii se face de către compartimentul de salarizare, personal sau alt compartiment, în funcţie de organizarea unităţii economice, pe baza documentelor privind munca prestată şi în funcţie de sistemul de salarizare ce se aplică". În legătură cu necesarul de calculatori salarii şi normatori, ministerele şi celelalte organe centrale şi locale ale administraţiei de stat au sarcina de a transmite Ministerului Muncii, pînă la sfîrşitul acestui an, propuneri de normative de personal unificate la nivelul ministerului, care urmează să fie unificate la nivelul economiei naţionale.

Atribuţiile serviciului de organizare a producţiei şi a muncii, precum şi precizări în legătură cu elaborarea normelor de muncă, sînt menţionate în „Indicaţii privind modul de funcţionare al compartimentelor de organizare a producţiei şi a muncii", care au fost difuzate ministerelor şi celorlalte organe centrale şi locale ale administraţiei de stat cu nr. 29.701 din 23.IV.1969. Aceste indicaţii sînt publicate şi în Buletinul Ministerului Muncii nr. 4/1969, pus la dispoziţia tuturor întreprinderilor şi organizaţiilor economice interesate.

În conformitate cu art. 10, capitolul C, lit. a, din Legea nr. 11/1971, întreprinderii îi revine sarcina de elaborare şi perfecţionare a regulamentului de organizare şi funcţionare, în baza căruia îşi organizează întreaga activitate, stabilind sarcini şi atribuţii pentru fiecare compartiment şi lucrător, care se aprobă de organul de conducere colectivă al unităţii respective.

● Cataloage privind preţurile cu ridicata

E. MUNTEANU, Sibiu — Cataloagele privind preţurile cu ridicata au fost aprobate prin H.C.M. nr. 1279/1962, publicat în C.H.D. nr. 40 bis/31 decembrie 1962 şi editate de ministerele şi celelalte organe centrale ale administraţiei de stat care coordonează ramurile sau subramurile din economie. Aceste cataloage şi cele reeditate ulterior — au fost difuzate organizaţiilor care le-au comandat. H.C.M. nr. 744/1957, nu are o anexă XIII. Pentru cataloagele de preţuri unitare pe articole de deviz şi indicatoarele de norme de deviz, adresaţi-vă Ministerului Construcţiilor Industriale.

● Promovare

NICOLAE DRAGU, Hunedoara — Ţinînd seama că aţi lucrat peste 17 ani în servicii tehnico-economice şi că aţi absolvit — cu examen de diplomă — facultatea de economia producţiei (care a cuprins în profilul disciplinelor predate şi activităţile corespunzătoare funcţiilor ce aţi deţinut la Direcţia Generală a Serviciului Muncii şi apoi la Combinatul Siderurgic Hunedoara), perioada respectivă se poate lua în considerare pentru promovarea dv. în funcţia de economist principal, conform prevederilor Legii nr. 12/1971. Promovarea se poate face numai cu respectarea şi a celorlalte prevederi ale Legii nr. 12/1971.

A APĂRUT ÎN LIBRĂRII

SOCIETĂŢI COMERCIALE — SOCIETĂŢI MIXTE, formă eficientă de cooperare internaţională

— editată de revista „Viaţa economică", — care poate fi procurată şi pe bază de comenzi, ce vor fi expediate pe adresa :

CARTEA PRIN POŞTĂ

Bucureşti, sectorul I, str. Pitar Moş nr. 5

Expedierea exemplarelor comandate urmează a se face în ordinea primirii comenzilor, prin ramburs.

PREŢUL UNUI EXEMPLAR : 10 LEI

Toate comenzile, adresate direct redacţiei noastre, au fost remise — spre executare — unităţii „Cartea prin poştă".

TRIBUNA ECONOMISTULUI

UNDE SÎNT NECONCORDANŢELE?

ÎN ARTICOLUL „Operativitate sporită şi competenţe mai largi în acordarea creditelor" (nr. 28 al revistei) autorul ajunge la concluzia că, în unele cazuri, există neconcordanţă între instrucţiunile de creditare şi actele normative ce reglementează anumite principii de creditare. Dacă astfel de neconcordanţe există trebuie să arăt că exemplul ales nu este corespunzător.

Indicaţiile metodologice ale Ministerului Finanţelor, C.S.P. şi Băncii Naţionale din anul 1971, privind determinarea normelor de stoc şi a normativelor mijloacelor circulante la unităţile economice industriale, prevăd la pag. 64 al. 2 că „pentru produsele finite destinate exclusiv exportului se determină normativ de mijloace circulante pentru un număr de 2—3 zile, cît durează întocmirea documentelor în vederea obţinerii creditului bancar". Prin anexa nr. 2 la tematica elaborată de Comisia centrală care a coordonat acţiunea de recalculare a normelor de stoc şi normativelor mijloacelor circulante (pag. 6 al. ultim „obiective de control specifice unor ramuri") se dau explicaţii clare asupra prevederilor arătate mai sus, din care rezultă că pentru produsele livrate în comision potrivit prevederilor art. 12 din H.C.M. 2424/1969 (cumpărate de întreprinderile de comerţ exterior şi care urmează a se livra la export pe contul acestora, situaţie la care se referă şi pct. 14 din instrucţiunile 17/1972), se calculează normativ la elementul „produse finite" considerîndu-se livrări către beneficiari interni.

Pe baza acestor indicaţii la întreprinderile aparţinînd de fostul Minister al Economiei Forestiere s-au calculat norme de stoc şi normative de mijloace circulante, la majoritatea produselor care parţial (indiferent în ce proporţie) se livrează şi prin bazele „Exportlemn", pe contul acestora. Normativul la aceste produse s-a stabilit la nivelul întregii producţii, situaţie în care nu se mai poate vorbi de o lipsă de acoperire cu mijloace circulante a stocurilor de produse finite, destinate exportului direct (pe contul întreprinderii). Pentru produsele care în anul de plan — anul 1971 — cînd s-a efectuat recalcularea, livrarea la export s-a prevăzut a se realiza numai pe contul întreprinderii (export direct) nu s-au stabilit norme de stoc, iar necesarul de mijloace circulante s-a stabilit pentru 2—3 zile, perioadă ce corespunde timpului necesar întocmirii şi dispunerii documentelor la bancă pentru obţinerea creditelor pe stocul de mărfuri destinate exportului. Existînd calculate normative la elementul producţie neterminată, la care se adaugă normativul stabilit pentru perioada necesară (2—3 zile) întocmirii situaţiei ce se depune băncii pentru obţinerea creditelor pe stocul de produse finite realizate (credite care se rambursează pe măsură ce mărfurile se livrează), întreprinderea este dotată corespunzător cu sursele de acoperire a valorii mărfurilor destinate exportului direct. Dacă pentru aceste produse se stabileau norme de stoc şi se calculau normative de mijloace circulante. nu se mai justifica creditul pe stoc decît în cazul cînd produsele staţionau (de la obţinerea lor şi pînă la livrarea efectivă) un număr mai mare de zile decît cel stabilit în calculul normei de stoc şi această situaţie nu ar fi avantajat întreprinderile. Din cele arătate se desprinde faptul că instrucţiunile de creditare sînt în concordanţă cu normele în baza cărora au fost elaborate.

Se poate însă arăta că există alte cazuri de neconcordanţă şi anume, încălcarea unui principiu de bază al creditului. Ne referim la faptul că prin instrucţiunile de creditare nr. 17/1972 (de altfel şi prin vechile instrucţiuni elaborate în anul 1970 s-a menţinut această neconcordanţă), se prevede posibilitatea ca întreprinderile să beneficieze de credite pentru acoperirea integrală a valorii mărfurilor destinate livrării la export direct (pe contul întreprinderii), fără ca volumul creditului să fie influenţat cu normativul mijloacelor circulante aferent produselor respective. Or, în cazul produselor cu dublă destinaţie (export direct şi către intern, fie beneficiari interni fie către bazele de export, cînd livrarea se face în comision conf. art. 12 din H.C.M. nr. 2424/1969) pentru care, potrivit indicaţiilor metodologice de calcul a normelor de stoc şi a normativelor mijloacelor circulante, s-au calculat norme de stoc şi normative de mijloace circulante la nivelul producţiei totale, deci şi pentru partea de producţie care se livrează la export direct, întreprinderile pot beneficia de credite, potrivit pct. 7 din instr. 17/1972, la valoarea integrală (la preţ de cost planificat sau efectiv dacă acesta este inferior celui de plan), fără a se reduce creditul cu partea de normativ aferentă acestor produse. În această situaţie, acelaşi stoc are o dublă acoperire cu surse, normativul existent şi creditul bancar care acoperă valoarea integrală a stocului, situaţie în care pe seama normativului ce reprezintă în totalitate o sursă suplimentară, întreprinderea îşi poate rezolva alte necesităţi de plăţi avînd posibilitatea de a folosi fonduri peste cele normale.

Această problemă considerăm că trebuie rezolvată de Centrala Băncii Naţionale, eliminîndu-se unul din principalele canale prin care întreprinderile au posibilitatea de a-şi forma stocuri supranormative.

I. CONSTANTINESCU
inspector principal
Sucursala judeţeană Bacău a Băncii Naţionale

INVESTIȚIILE ȘI COMERȚUL EXTERIOR

ing. Ion ROMÂNU

ÎN CONDIȚIILE în care schimburile de valori materiale ale țării noastre cu alte țări cunosc o largă extindere, iar pentru viitor se prevede că ritmul de dezvoltare a acestor schimburi se menține înalt. se poate spune că aproape fiecare investiție contribuie, direct sau indirect — prin produsele pe care urmează să le realizeze — la creșterea volumului de mărfuri exportate ale țării.

De fapt, investițiile influențează volumul schimburilor economice internaționale pe planuri diferite. dintre care menționăm :

a) Sporirea efectivă a volumului de mărfuri exportate.

b) Punerea în funcțiune de noi capacități poate conduce la diminuarea unor importuri, care, în prezent, se fac din lipsa posibilităților de producție.

c) Un surplus de producție obținut de la noile capacități poate însemna și un surplus de import de materii prime și materiale necesare funcționării și realizării producției de către noul obiectiv.

d) Realizarea unei investiții este uneori condiționată de achiziționarea utilajelor sau instalațiilor din import.

Toate aceste elemente diferențiază într-o măsură însemnată eficiența economică a variantelor de investiții supuse selecției, fac ca o variantă să fie preferată alteia nu datorită faptului că indicatorii propriu-ziși ai eficienței economice a investițiilor sînt mai favorabili, ci datorită faptului că, prin realizarea noului obiectiv, există posibilitatea să intre în țară o cantitate mai mare de valută.

De aceea, la alegerea unei variante de proiect trebuie ca analiza indicatorilor propriu-ziși de eficiență economică a investițiilor să fie dublată de analiza indicatorilor care urmăresc caracterizarea influenței investițiilor asupra volumului schimburilor economice internaționale. În acest scop, vom încerca să stabilim indicatorii cei mai adecvați unei asemenea analize. Acești indicatori vor trebui să evidențieze rolul pe care îl au noile obiective ce se pun în funcțiune asupra stimulării schimburilor economice internaționale, să măsoare cu ce efort se obțin rezultatele scontate, realizînd o comparație cu obiective similare construite anterior, să permită factorilor de conducere adoptarea unor decizii cît mai judicioase.

Vom începe prin examinarea unei scheme a indicatorilor care fac obiectul temei de față. Pentru aceasta, propunem următoarea clasificare :

I. Indicatori cu caracter general
   1. Producția destinată exportului
   2. Importul pentru producție
   3. Aportul valutar al produselor exportate
   4. Cursul de revenire.

II. Indicatori de bază
   1. Producția exportată, în raport cu fondurile investite
   2. Importul pentru investiții
   3. Importul global
   4. Aportul valutar al investițiilor
   5. Aportul valutar global al investițiilor.

Vom încerca, în cele ce urmează, să examinăm numai prima categorie din această schemă — indicatorii cu caracter general —, cu scopul precizării rolului lor în analiza eficienței economice a investițiilor.

1. Producția destinată exportului

La analiza diferitelor variante de investiții, înainte de a se adopta o decizie definitivă, este necesar să se cunoască posibilitățile de sporire a volumului exporturilor. În acest scop, se calculează mai întîi cantitatea de producție destinată exportului, apoi valoarea acesteia și ponderea în valoarea totală a producției.

1.1. **Cantitatea producției anuale destinată exportului**

Fie q_e mărimea acestei cantități, stabilită pentru fiecare produs în parte.

1.2. **Valoarea producției anuale destinată exportului**

Pentru determinarea acestei valori se folosește formula :

$$Q_e = \sum_{j=1}^{n} q_{ej}\, p_j$$

în care :

Q_e = valoarea producției anuale destinată exportului, exprimată în lei;
q_{ej} = cantitatea anuală de producție destinată exportului din fiecare produs, exprimată în unități naturale sau natural-convenționale ;
p_j = prețul unitar al fiecărui produs, exprimat în lei ;
j = 1...n = produsul respectiv.

Menționăm că, de regulă, acest indicator se calculează în lei valută, exprimînd în acest caz valoarea totală ce poate fi obținută din vînzarea producției la export. Expresia de mai sus devine atunci :

$$Q_e' = \sum_{j=1}^{n} q_{ej}\, p'_j$$

Aici și în cele ce urmează, toate simbolurile accentuate reprezintă valori exprimate în lei valută.

De remarcat că, în mod normal, în valoarea producției destinată exportului ar trebui să se includă și producția destinată diminuării importului. Într-adevăr, din punctul de vedere al eficienței economice a investițiilor, nu există nici o deosebire între un obiectiv a cărui producție va fi exportată și un alt obiectiv a cărui producție reduce efortul valutar de finanțare a importurilor. De data aceasta însă, în valoarea indicatorului examinat ar trebui să se cuprindă aproape întreaga producție care urmează să se realizeze de noul obiectiv, deoarece producția marfă nu poate avea decît două destinații principale : export sau satisfacerea unor nevoi interne (care altfel ar trebui împlinite prin import). Includerea în valoarea acestui indicator a întregii producții realizate nu este însă de natură să conducă la relevarea unor aspecte semnificative.

1.3. **Ponderea valorii producției destinată exportului, în valoarea totală a producției marfă**

În cazul comparării a două sau mai multe variante de proiect care prevăd capacități de producție diferite, varianta cu capacitatea cea mai mare va avea, după toate probabilitățile. valoarea Q_e cea mai mare, deși nu este în mod obligatoriu cea mai eficientă.

De aceea, pentru a face datele comparabile, după calcularea, cu ajutorul formulei de la paragraful anterior. a valorii producției destinate exportului, se stabilește ponderea acesteia în valoarea totală a producției, astfel :

$$\varepsilon = 100\,\frac{Q_e}{Q}$$

sau

$$\varepsilon = 100\,\frac{\sum_{j=1}^{n} q_{ej}\, p_j}{\sum_{j=1}^{n} q_j\, p_j}$$

în care :

ε = ponderea producției destinată exportului, în valoarea toală a producției, exprimată în procente ;
Q = valoarea producției marfă anuală, exprimată în lei ;
q_j = cantitatea totală de producție anuală, din fiecare produs, exprimată în unități de măsură naturale sau natural-convenționale.
De menționat că prețurile în care se exprimă Q_e și Q trebuie să fie aceleași (prețurile interne)

2. **Importul pentru producție**

O problemă importantă de care trebuie să se țină seama, atunci cînd opțiunile se îndreaptă către o anumită variantă de investiții, este aceea a stabilirii volumului total de materii prime, materiale și combustibil necesar a fi achiziționat anual din import.

Pentru caracterizarea acestui volum de import se pot folosi următorii indicatori :

2.1. **Importul anual propriu-zis pentru producție**

În acest caz, se aplică următoarea formulă :

$$M = \sum_{j=1}^{n} m_j\, p_j \quad \text{sau} \quad M' = \sum_{j=1}^{n} m_j\, p'_j$$

în care :

M = importul (de materii prime, materiale și combustibil) pentru producție, efectuat într-un an, exprimat în lei ;
M' = același import, exprimat în lei valută ;
m = cantitatea de materii prime, materiale sau combustibil achiziționate anual, pentru producție, din import, exprimată în unități naturale sau natural-convenționale ;
p = prețul unitar al materiilor prime, materialelor sau combustibilului achiziționate din import, exprimat în lei ;
p' = același preț, exprimat în lei valută ;
j = 1..... n = materiile prime, materialele sau combustibilul respectiv. 2.2. **Importul anual specific pentru producție.**

Dacă variantele de investiții analizate prevăd capacități de producție de diferite mărimi este utilă efectuarea calculului pe unitatea fizică de măsură, cu ajutorul formulei :

$$t' = \frac{M'}{q}$$

în care :

t' = importul specific de materii prime, materiale și combustibil, efectuat anual, exprimat în lei valută pe unitatea de produs ;
q = cantitatea totală de producție anuală, exprimată în unități de măsură naturale sau natural-convenționale.

În majoritatea cazurilor, producția este eterogenă, de aceea formula de mai sus devine :

$$t' = \frac{M'}{Q}$$

în care :

Q = valoarea producției marfă anuale, exprimată în lei.

3. **Aportul valutar al produselor exportate.**

În analiza economică, important este de stabilit nu atît cantitatea de marfă care se exportă sau valoarea acesteia, cît mai ales mărimea fondului valutar care rămîne după ce din valoarea mărfurilor exportate a fost scăzută valoarea importurilor efectuate. Indicatorul aportul valutar exprimă tocmai mărimea surplusului de valută ce poate fi obținut din vînzarea la export a produselor realizate în urma punerii în funcțiune a unei investiții.

3.1. Aportul valutar propriu-zis realizat anual

Formula de calcul utilizată pentru determinarea acestui indicator este următoarea :

$$A_v' = Q_e' - (M' + N')$$

în care :

A_v' = aportul valutar propriu-zis, realizat anual ;
Q_e' = valoarea producției anuale destinată exportului ;
M' = valoarea materiilor prime, materialelor și combustibilului care vor fi importate anual ;
N = valoarea materiilor prime, materialelor și combustibilului care pot fi exportate anual. direct.

Toate datele din formulă sînt exprimate în lei valută.

3.2. Aportul valutar specific realizat anual

Aplicarea indicatorului precedent în domeniul investițiilor întîmpină anumite dificultăți, determinate, așa cum am mai arătat, de faptul că fiecare variantă supusă selecției se referă de cele mai multe ori la capacități de producție diferite. În asemenea condiții, este evident că aportul valutar va fi mai mare în cazul variantei care prevede o capacitate de producție mai mare, datele nefiind comparabile.

Pentru evitarea acestui neajuns, recomandăm calcularea indicatorului menționat pe unitatea de produs, utilizîndu-se următoarea formulă :

$$a_{vj}' = \frac{A_{vj}'}{q_{ej}}$$

în care :

a_v' = aportul valutar specific realizat anual, exprimat în lei valută ;
A_v' = aportul valutar propriu-zis realizat anual, exprimat în lei valută ;
q_e = cantitatea anuală de producție destinată exportului, exprimată în unități de măsură naturale sau natural-convenționale ;
j = produsul respectiv.

În acest caz, aportul valutar se exprimă în lei valută pe unitatea de produs.

Indicatorul de mai sus se poate calcula însă și pe ansamblul obiectivului, cu ajutorul formulei :

$$a_v' = \frac{A_v'}{Q_e} \quad \text{sau} \quad a_v' = \frac{A_v'}{Q_e'}$$

în care :

A_v' = aportul valutar propriu-zis, realizat anual, exprimat în lei valută ;
Q_e' = valoarea producției anuale destinată exportului, exprimată în lei valută ;
Q_e = valoarea producției anuale destinată exportului, exprimată în lei.

Dacă în cazul anterior, a_v, reflectă aportul valutar al unei tone (sau metru pătrat, metru liniar etc.) de produs exportat, în cazul de față a_v reflectă apor-

⟶

FIȘE

O știință a producției

■ În articolul **Pledoarie pentru o știință a producției,** apărut în ERA SOCIALISTĂ (nr. 1 (9), 1972) — revistă teoretică și social-politică a Comitetului Central al Partidului Comunist Român — Mihai Drăgănescu încearcă să examineze posibilitatea definirii unei științe a producției. În măsura în care se construiește o știință a conducerii întreprinderilor, în aceeași măsură ar fi necesară — după autor — definirea unei științe a producției. Obiectul acestei științe ar fi **problema muncii omului, aspectele tehnice** ale producției și **actele economice elementare** ale procesului de producție.

Principalele rezerve ale economiei noastre — spune M. D. — stau în aceste acte tehnico-economice elementare la care este chemată să participe întreaga populație pentru a se obține o economie eficientă la scara întreprinderii și pe ansamblul țării. Știința producției s-ar putea referi, în principal, la **sistemul** de fabricație al unui produs, prin îmbinarea **tehnică** de mașini, utilaje, aparate și oameni, deci la sistemele de fabricație, la tehnologie, la transportul, manipularea și înmagazinarea produselor și materialelor (din punct de vedere tehnic și nu al gestiunii stocurilor), la sistemele de testare, de programare și control al producției. Ea ar pune accentul pe conceptul de produs, de productibilitate a unui prototip din punct de vedere tehnic și din punct de vedere economic, pe actul economic elementar. Trecerea la fabricația unui produs, proiectarea și punerea în funcțiune a unei linii de producție, procesul de producție în sine ar constitui aplicațiile practice ale științei producției. Autorul are în vedere noțiunea de „inginerie de fabricație" (manufacturing engineering), definită ca domeniul transformării unui proiect de produs într-un limbaj de fabricație lucid.

● În colecția „Sinteze sociologice", Pavel Cîmpeanu publică lucrarea **Radio-Televiziune-Public,** Editura Științifică, București, 1972, 252 pag. Evocînd datele care atestă dezvoltarea rapidă a radioului și a televiziunii, mutațiile vaste implicate în deprinderile oamenilor, în modul lor de a comunica, de a se influența, de a trăi și acționa, autorul încearcă să analizeze în carte temeiurile și momentele acestor mutații.

După o schiță istorică a unor tehnici informaționale de masă cum sînt radioul și televiziunea, autorul analizează, folosind conceptele teoriei sistemelor, informației și ciberneticii, sistemul comunicării de masă și trece apoi la prezentarea pe larg a problematicii comunicării de masă (termenul de „mass-media" îl consideră impropriu) ca obiect al unei discipline științifice distincte dar care, ca orice știință de frontieră, apelează la eforturi pluridisciplinare.

←

tul valutar al unui export în valoare de un leu (respectiv în valoare de un leu valută).

4. Cursul de revenire

Nevoia de a efectua o comparație între nivelul prețurilor interne, cu cele de pe piața internațională, este împlinită prin folosirea indicatorului cursul de revenire. Acesta se calculează în două situații:

4.1. Cursul de revenire brut

Cursul de revenire brut realizează comparația amintită, fie pentru un anumit produs, fie pentru valoarea întregii producții destinată exportului.

Formula de calcul care se utilizează este următoarea:

$$C_b = \frac{Q_e}{Q_e'}$$

în care:

C_b = cursul de revenire brut;

Q_e = valoarea producției anuale pentru export exprimată în lei;

Q_e' = aceeași valoare a producției exprimată în lei valută.

Cursul de revenire brut, astfel calculat, exprimă care este valoarea în lei a unui produs (sau a unei producții) ce la export are un preț de un leu valută. Sau, cu alte cuvinte, cîți lei revin pentru un leu valută obținut din exportul producției.

4.2. Cursul de revenire net

Realizarea unei producții pentru export presupune însă și efectuarea unor importuri, care ar trebui eliminate atunci cînd se calculează cursurile de revenire. În plus. trebuie menționat că nu interesează atît comparația nivelului prețurilor de vînzare interne, cu al celor obtenabile pe plan internațional, ci comparația costurilor interne cu acestea din urmă.

Cursul de revenire net are următoarea formulă de calcul:

$$C_n = \frac{C_e - (M + N)}{Q_e' - (M' + N')}$$

în care:

C_n = cursul de revenire net;

C_e = prețul de cost anual al producției destinată exportului, exprimat în lei;

Q_e' = valoarea producției anuale destinată exportului, exprimată în lei valută;

M = valoarea materiilor prime, materialelor și combustibilului care vor fi importate anual, exprimată în lei;

M' = aceeași valoare, exprimată în lei valută;

N = valoarea materiilor prime, materialelor și combustibilului care pot fi exportate anual, direct, exprimată în lei;

N' = aceeași valoare, exprimată în lei valută.

Se știe însă că aportul valutar are expresia:

$$A_v' = Q_e' - (M' + N')$$

Atunci, cursul de revenire net poate fi scris astfel:

$$C_n = \frac{C_e - (M + N)}{A_v'}$$

Această expresie poate fi scrisă și în modul următor:

$$C_n = \frac{A_v - A}{A_v'}$$

în care:

A_v = aportul valutar anual exprimat în lei;

A = volumul acumulărilor (beneficii plus impozite) la produsele exportate anual, exprimate în lei;

A_v' = aportul valutar anual, exprimat în lei valută.

Cursul de revenire net reflectă deci eficiența la export a materiilor prime, materialelor, combustibilului etc., care nu pot fi exportate direct, precum și a consumului de muncă vie. Acest indicator exprimă cît costă pe plan intern, un leu valută obținut din exportul producției realizate ca urmare a punerii în funcțiune a obiectivului de investiții.

4.3. Alte variante de calcul al cursului de revenire

Cursul de revenire net, calculat după metoda arătată la paragraful precedent, conține o serie de imperfecțiuni. În principiu, deși acest indicator se denumește curs de revenire net și își propune să evalueze costul, pe plan intern, al unui leu valută obținut dintr-un anumit export, în realitate cuprinde o serie de elemente care nu reprezintă costuri efective pe plan intern, considerate la nivelul economiei naționale, cum ar fi:

— prețul materiilor prime și al materialelor achiziționate conțin și beneficiile statului, iar uneori chiar impozite, care ar trebui eliminate din cheltuielile efective;

— dublele înregistrări determinate de cooperarea dintre întreprinderi fac ca prețul de cost să fie majorat în mod nereal.

În schimb, în cazul cînd în ramurile furnizoare de materii prime și materiale se înregistrează pierderi, acestea nu sînt luate în considerare (nefiind incluse în prețul de vînzare), deși reprezintă o cheltuială efectivă, deformînd astfel calculul cursului de revenire.

În această situație, se simte nevoia stabilirii unui curs de revenire curățat de aceste influențe, ceea ce ar conduce la identificarea celor mai eficiente mărfuri pentru export. Trebuie însă să recunoaștem că o asemenea operație este foarte complicată, atrăgînd o serie de calcule iterative, uneori imposibil de realizat. De aceea, deși se impune stabilirea unei metodologii pentru corectarea calculului cursului de revenire, aceasta ar urma să se aplice numai în analizele speciale ale exportului anumitor produse.

La cele arătate mai sus s-ar putea obiecta că, de fapt, la întreprinderea furnizoare de mărfuri pentru export, volumul total al cheltuielilor este reflectat de prețul de cost al producției marfă și că. în definitiv, lucrurile nu ar trebui privite de la nivelul economiei naționale. Totuși, chiar din punctul de vedere al întreprinderii furnizoare, cursul de revenire net nu reflectă realitatea. Ne referim în mod deosebit la problema cotelor de amortisment. Se știe că acestea reprezintă partea din valoarea mijloacelor fixe care se transferă asupra valorii noului produs creat. Dar, în cazul mijloacelor fixe importate, amortismentul (exprimat în valută) ar trebui scăzut din aportul valutar. Cu alte cuvinte, aportul valutar propriu-zis ar trebui calculat astfel:

$$A_v' = Q_e' - (M' + N' + a_i')$$

în care:

a_i' = amortismentul anual al mijloacelor fixe importate, exprimat în lei valută.

În acest caz, fără îndoială că și mărimea cursului de revenire ar fi alta, în comparație cu cea stabilită după formula de la paragraful anterior.

A ține evidența amortismentului mijloacelor fixe separat pentru cele importate și a determina mărimea acestui amortisment în lei valută reprezintă o operație atît de complicată, încît în mod practic nu merită să se efectueze un asemenea calcul. Vom avea însă ocazia să examinăm o metodă mai adecvată și mai simplă pentru înlăturarea acestui neajuns, atunci cînd. într-un articol viitor, vom vorbi despre aportul valutar al investițiilor.

REPERE

• **Comenzile** pentru avionul franco-englez „Concorde" se ridică în prezent la 15, repartizate pe companii după cum urmează: 5 BOAC, 4 Air France, 3 R. P. Chineză 3 compania Iran Air. Numărul total al opțiunilor ridicîndu-se la 76, se așteaptă hotărîrea definitivă din partea altor 14 companii aeriene.

• **Consumul** vest-european de carne de bovine va spori cu 16% între 1975 și 1985, în timp ce producția nu va spori cu mai mult de 11%. În felul acesta, arată experții, deficitul vest european de carne de bovine care este actualmente de 600 000 t se va majora la 790 000 t în 1975 și la un milion de tone în 1985. Producția totală de carne în lume va spori pînă în 1980 cu 3,1% pe an, față de 2,1% creșterea estimată a populației. Așadar, exportatorii de carne de bovine se pot aștepta la o conjunctură favorabilă pe termen lung.

• **Polonia** a exportat anul trecut peste 30,5 milioane tone huilă. fapt care i-a asigurat primul loc în Europa și locul doi în lume, după S.U.A., printre marii exportatori ai acestui combustibil

• **Ponderea** ceasurilor elvețiene în producția mondială s-a redus de la 52% în 1950 la 44% în 1971. Îngrijorarea elvețienilor ocupați în această ramură este accentuată de faptul că acum cererea de ceasuri pe piața mondială este saturată și concurența tot mai accentuată.

• **În Cehoslovacia** s-a calculat că fiecare cetățean contribuie la impurificarea apelor țării cu cîte 54 g pe zi. La rîndul ei, industria contribuie cu 120 mii tone pe an.

Ca urmare a dezvoltării industriei gradul de impurificare ar urma să crească pînă în anul 2000 aproximativ cu 30%. Pentru a preveni acest fenomen. toate unitățile economice vor fi prevăzute pînă în 1985 cu stații de epurare a apelor uzate.

știință și societate

PE MARGINEA RAPORTULUI MEADOWS

„RATA ZERO"

SAU O APRECIERE UNILATERALĂ A VARIANTELOR CREȘTERII

ÎN EPOCA lui Ricardo economia politică ajunsese să fie cunoscută sub denumirea de știință a descurajării (dismal science). Într-adevăr ilustrul clasic britanic elaborase o „teorie a creșterii" care demonstra că, de fapt, creșterea nu este posibilă. El considera că legile „naturale" ale distribuției fac ca pe măsura sporirii numărului de muncitori și, prin aceasta, a cererii de produse alimentare să crească prețul alimentelor. Fenomenul ar avea drept consecință creșterea salariilor și a rentelor și diminuarea corespunzătoare a profiturilor. Societatea s-ar afla deci în situația fără ieșire în care creșterea economică implică reducerea profiturilor ce sînt însă principalul stimulent al creșterii.

Practica — și ea este supremul arbitru — a demonstrat posibilitatea creșterii datorită existenței progresului tehnic și a altor factori. Teoria nu a făcut decît să tragă concluziile de rigoare și să încerce să descrie sursele și evoluția procesului. Teoriile creșterii s-au înmulțit ca ciupercile după ploaie, iar știința economică a încetat să fie o știință a descurajării.

Iată însă că anul de grație 1972 a debutat printr-o tentativă de a reda științei economice statutul deloc glorios de știință a descurajării. Este vorba despre așa-numitul raport în atenția Clubului de la Roma purtînd titlul „Limitele creșterii" și subtitlul pompos „raport despre starea precară a omenirii"[1]. Sub conducerea profesorului D. L. Meadows, un grup de cercetători de la M.I.T. au construit un model de simulare a creșterii economice avînd drept principale variabile: creșterea populației, producția agricolă, consumul de resurse neînlocuibile, producția industrială și poluarea mediului ambiant. Filozofia lucrării este aceea derutant de simplă a curbei exponențiale. Anume orice mărime care crește cu o rată constantă se dublează mereu la anumite intervale de timp.

Autorii raportului arată că economia, crescînd cu o rată anume, urmează aceeași „lege" a dublării la intervale regulate de timp. La un moment dat dublarea înseamnă atingerea unei cifre astronomice. Evident, cred ei, noi riscăm epuizarea rapidă a resurselor naturale, erodarea terenurilor agricole și inadmisibila poluare a mediului. De aceea, pînă la urmă (mai precis în jurul anului 2100), omenirea va fi aruncată la nivelul producției industriale a secolului al XIX-lea. Soluția propusă de echipa din Massachusetts este cea ricardiană — rata creșterii zero. Singura modalitate de „salvare" apare acestor cercetători a fi oprirea creșterii populației și a economiei.

RAPORTUL a provocat numeroase reacții; au apărut imediat **apologeți** și **denigratori.** Cunoscutul publicist american Anthony Lewis a fost primul care l-a salutat dedicîndu-i un ciclu de articole elogioase cu titlul-bombă „Viitorul pămîntului: a crește și a muri". El dă aici sentința: „oricare ar fi modelul ce-l construim, continuarea actualei filozofii a creșterii înseamnă prăbușirea... a pretinde că creșterea poate fi permanentă este ca și cum ai pleda că pămîntul este plat". Sicco Mansholt și-a însușit aproape fără rezerve opiniile raportului și a alcătuit la rîndul său un proiect de măsuri ce urmărește să încetinească creșterea economică.

Critici vehemenți nu au întîrziat nici ei să apară. Henry C Wallich, economist american distins, a calificat fără menajamente lucrarea drept un „iresponsabil nonsens". În afara faptului că a pus sub semnul întrebării însăși **respectarea normelor deontologice ale profesiunii** de către autorii săi, el aduce o serie de importante contraargumente. Mai întîi, el discută tehnicile econometrice ale modelelor de simulare și arată că metodele de corelație îndeobște folosite sînt departe de a fi ultrariguroase și că tendințele ce le relevă depind în mare măsură de ipotezele subiective asumate. Apoi, el analizează cu atenție ipotezele avute în vedere de echipa de la M.I.T. și arată netemeinicia unora din ele: încorsetarea progresului tehnic, minimalizarea posibilității descoperirii unor noi surse de energie etc.

Un alt comentator american, Leonard Silk, subliniază că prețurile — ca indicator al rarității mărfurilor — nu confirmă imaginea unei epuizări a resurselor naturale. Dacă resursele ar fi pe cale de epuizare ar trebui ca prețurile materiilor prime să crească foarte repede în raport cu prețurile produselor prelucrate. Or, faptele economice înregistrate în ultimele decenii dovedesc exact contrariul. Concluzia derivă imediat — resursele naturale nu par a fi „rare". Oricît ne-ar place să credem în argumentul lui Silk, el ni se pare vulnerabil. Prin excelență prețurile pe piața internațională sînt sensori care răspund prompt unor semnale conjuncturale, ele nu sînt însă capabile să sesizeze cu cîteva decenii înainte presupusa penurie viitoare a resurselor.

CEEA CE, credem, a scăpat atit apologeților cît și criticilor raportului este faptul că **mesajul acestuia nu este univoc.** Sînt oferite o mulțime de variante care țin seama de diferite posibilități. S-a reproșat echipei de analiști că nu a ținut seama de progresul tehnic, de regenerarea resurselor și redescoperirea unor noi resurse etc. În realitate analiza este mult mai nuanțată decît au văzut-o criticii și apologeții. Atunci de unde pornește confuzia? Principalul vinovat este probabil însuși colectivul ce a redactat lucrarea și acuzațiile de lipsă de etică profesională adresate de Wallich sînt oarecum justificate din acest punct de vedere. Forma de redactare este, grosso modo, următoarea: a) se prezintă numeroase variante ale modelului de simulare, care permit desprinderea unor concluzii foarte nuanțate; b) **concluziile nuanțate ce decurg organic din modele sînt ignorate și se consideră relevante doar variantele „dezastruoase".** Goana după senzațional transformă astfel un instrument de lucru valabil într-o **falsă profeție.**

Care sînt argumentele lui Meadows — omul de știință împotriva lui Meadows — profetul? Ceea ce sare la prima vedere în ochi este — să-i zicem — filozofia curbei logaritmice (cu derivata a doua negativă). În raport se arată că relația funcțională dintre producția industrială și resursele naturale utilizate are forma unei curbe logaritmice *). Aceasta nu înseamnă nimic altceva decît că producția poate crește la un moment dat fără ca să crească sensibil consumul de resurse naturale. La aceasta se adaugă și faptul că economia poate crește nu numai pe seama industriei și agriculturii, ci și pe seama serviciilor socialmente utile. Acest tip de creștere — a cărui importanță este tot mai mare — nu consumă resurse considerabile și nu poluează mediul. Toate aceste idei se găsesc în raportul ce-l discutăm. dar **ele sînt uitate cînd e vorba de concluzii și soluții...**

Mai departe raportul oferă foarte interesante variante fundamentate pe ipotezele regenerării resurselor. progresului tehnic susținut și combaterii eficiente a poluării. Considerarea acestor variante nu duce nicidecum la pesimism. Și totuși ele sînt respinse de autori pe motivul că lupta împotriva poluării are un cost prohibitiv. **Dar dacă acceptăm ipoteza progresului tehnic susținut nu înseamnă că, implicit, prevedem o reducere poate încă greu de imaginat, dar, substanțială a cheltuielilor implicate de lupta împotriva poluării?**

De o discuție amplă se bucură și problemele creșterii populației și producției agricole. Autorii prezintă și aici soluții nu lipsite de interes, pe care tot ei le resping pentru a le înlocui cu imagini apocaliptice. De aceea este de temut, ca goana după senzațional și dramatizare cu orice preț să nu compromită încercările științifice de prospectare a viitorului. Metodele analitice, utilizate de echipa de la M.I.T. și problemele discutate sînt demne de interes. De neacceptat sînt interpretările, nejustificat de pesimiste, care intră în contradicție chiar cu ceea ce este științific în lucrare.

Andrei A. POPPER

I. C. E.

1) Donella H. Meadows. Dennis L. Meadows, Jorgen Randers. William W Behrens. The Limits to Growth. Universe Book New York, 1972. 205 pag.

IMPORTANTE DEPLASĂRI DE GÎNDIRE ȘI ACȚIUNE CU PRIVIRE LA ROLUL FACTORILOR INTERN ȘI EXTERN ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ (III)

(Urmare din numărul 35)

Orientările și tendințele noi cu privire la rolul decisiv al factorilor interni și condițiile în care cooperarea internațională poate contribui în mod real și eficient la dezvoltarea economică a țărilor Americii Latine s-au reflectat nu numai pe plan teoretic, în analizele CEPAL sau în literatura de specialitate, ele și-au găsit expresie într-o serie de inițiative și măsuri guvernamentale, precum și în adoptarea în ultimii ani de către aceste țări a unor poziții comune în cadrul organismelor regionale și al organizațiilor internaționale. Declarația miniștrilor de externe ai țărilor Americii Latine adoptată cu prilejul primei sesiuni a Comisiei speciale de coordonare latino-americană este o manifestare elocventă a noilor orientări care s-au afirmat tot mai mult în ultimii ani și, în același timp, un moment semnificativ în istoria relațiilor dintre aceste țări și Statele Unite ale Americii.

Intr-adevăr, este pentru prima dată cînd asistăm la adoptarea în unanimitate de către guvernele acestor țări a unei poziții comune ferme, prin care își exprimă profunda lor nemulțumire pentru relațiile economice inechitabile cu S.U.A., stabilind, totodată, principiile și condițiile în care comerțul exterior și cooperarea economică cu alte state pot contribui în mod real și eficient la accelerarea ritmului de dezvoltare a Americii Latine. La cererea miniștrilor de externe latino-americani, declarația de la Vina del Mar a fost predată, la 12 iunie 1969, președintelui S.U.A., Richard M. Nixon, de către Gabriel Valdés, pe atunci ministru de externe al Republicii Chile, în prezența tuturor ambasadorilor statelor Americii Latine la Washington. Cu acest prilej, Gabriel Valdés a declarat, printre altele :

„Este o convingere generalizată că continentul nostru primește un ajutor real în materie financiară. Cifrele demonstrează contrariul. Putem să afirmăm că America Latină contribuie la finanțarea dezvoltării Statelor Unite ale Americii și a altor națiuni industriale. Investițiile private au însemnat și înseamnă pentru America Latină că sumele care se scot din continentul nostru sînt de cîteva ori superioare celor care sînt investite. Beneficiile capitalului investit cresc și se multiplică enorm, dar nu în țările noastre, ci în străinătate".

Declarația de la Vina del Mar subliniază că „țările Americii Latine, hotărîte să depășească condiția de subdezvoltare, reafirmă convingerea că creșterea economică și progresul social sînt responsabilitatea popoarelor lor și că realizarea obiectivelor naționale și regionale depind în mod fundamental de efortul fiecărei țări". Ele concep ca îndeplinirea acestor obiective să se facă „prin elaborarea de soluții proprii, care să afirme personalitatea Americii Latine și să reflecte interesele naționale ale fiecărei țări".

Cu privire la rolul factorului extern, declarația scoate în evidență faptul că acceptarea acestor responsabilități și îndeplinirea obligațiilor ce decurg din ele sînt indispensabile pentru o mai rapidă și deplină utilizare și mobilizare a resurselor interne, **în cadrul cărora cooperarea interamericană și internațională are un rol secundar, complimentar, al efortului propriu pe care trebuie să-l facă fiecare țară latino-americană.**

La baza relațiilor Americii Latine cu celelalte țări — se subliniază în declarație — trebuie să stea principiile deja acceptate de comunitatea interamericană și internațională, care să garanteze independența politică și economică a țărilor interesate. **Indeosebi, să fie avute în vedere principiile : egalitatea juridică a statelor, neintervenția în treburile interne sau externe ale altor state prin indiferent ce forme, care atentează împotriva personalității statului și a elementelor politice, economice și culturale care îl constituie ; respectarea validității tratatelor ; dreptul suveran al fiecărei țări de a dispune în mod liber de resursele sale naturale ; nici un stat nu va putea aplica sau stimula adoptarea de măsuri coercitive cu caracter economic și politic pentru a forța voința suverană a altui stat cu scopul de a obține de la acesta avantaje de orice natură, ci, dimpotrivă, trebuie să se depună tot efortul pentru a evita adoptarea de politici, acțiuni și măsuri care să pună în pericol dezvoltarea economică și socială a altui stat".**

● Afirmare tot mai largă a suveranității asupra resurselor naționale

CONSENSUL latino-american de la Vina del Mar este o consecință logică a procesului istoric de reafirmare a valorilor proprii ale țărilor Americii Latine și a intereselor lor comune, o expresie a înțelegerii clare și unanime că procesul dezvoltării economice este responsabilitatea lor primordială, că pentru accelerarea ritmului de dezvoltare în cadrul eforturilor de a învinge fenomenul subdezvoltării sînt necesare profunde transformări ale structurilor politice, instituționale, economice și sociale, că în cadrul acestor înnoiri cooperarea externă, în baza principiilor enunțate, poate juca un rol pozitiv în mobilizarea completă și utilizarea eficientă a resurselor interne. **Experiența altor țări demonstrează că modificarea și modernizarea structurilor interne anacronice este o operă extrem de dificilă, care reclamă întotdeauna eforturi considerabile, opțiuni politice decisive, de importanță istorică, impuse de înseși legile obiective ale dezvoltării economice și sociale. Desigur că înfăptuirea acestor obiective este atributul suveran al popoarelor respective, al forțelor politice interne din fiecare țară.**

Valabilitatea principiilor proclamate la Vina del Mar și-a găsit confirmarea în ultimii ani nu numai în consecvența cu care ele sînt reafirmate și promovate de statele latino-americane în cadrul organizațiilor internaționale sau regionale CEPAL, Organizația Statelor Americane (O.S.A.), reuniunile CECLA, pactul andin etc., ci și în evoluția raporturilor bilaterale cu S.U.A., cu țările Pieței comune europene, precum și cu alte state, în promovarea activă a cooperării, în adoptarea de către majoritatea guvernelor acestor țări a unor măsuri vizînd dezvoltarea sectorului de stat în economie și exercitarea unui control strict asupra capitalului străin. Victoria și succesele Cubei revoluționare, instalarea în Chile a guvernului Frontului unității populare și a unui guvern de orientare progresistă, antiimperialistă, în Peru, mișcările politice și sociale din celelalte țări, au contribuit în mod considerabil la radicalizarea noilor orientări și tendințe în politica internă și externă a țărilor Americii Latine, a luptei pentru consolidarea independenței lor economice și politice.

Printre măsurile care urmăresc recuperarea bogățiilor lor naționale aflate sub control străin, o importanță deosebită o are naționalizarea unor întreprinderi și societăți ale monopolurilor nord-americane.

O altă categorie de măsuri stabilite de aceste țări prin legi, decrete, hotărîri guvernamentale și decizii la nivel ministerial are menirea de a limita sfera de acțiune și influența capitalului străin în sectoarele de bază ale economiei, canalizarea și stimularea investițiilor străine pentru înființarea de societăți mixte în producție, comerț și bănci, cu participarea majoritară sau parțială a statului ori a firmelor naționale cu capital autohton, de a fixa condiții echitabile și a exercita un control riguros asupra repatrierii capitalurilor investite, de a extinde, în unele țări (Chile, Peru), controlul statului asupra comerțului exterior etc.

Desigur că această orientare nu poate fi interpretată în nici un caz ca o poziție îndreptată împotriva cooperării economice și financiare cu alte state întrucît este un fapt cunoscut că țările Americii Latine au avut și continuă să aibă și în prezent o atitudine favorabilă, stimulatorie față de investițiile și cooperarea financiară (atît pe plan bilateral, cît și multilateral). Esențialul problemei constă în aceea ca investițiile străine și în general relațiile de cooperare economică și financiară să stimuleze capitalizarea acestor țări, să faciliteze participarea largă a capitalului național la procesul dezvoltării, să țină seama de principiile avantajului reciproc, al echității, al neamestecului în treburile interne, într-un cuvînt, să sprijine eforturile lor interne pentru învingerea fenomenului subdezvoltării.

Acesta este sensul poziției și măsurilor adoptate de țările Americii Latine în domeniile legate de sectorul extern al economiei. În afara celor spuse mai sus mai putem menționa, printre altele, limitarea de către guvernul mexican a investițiilor străine în domeniul industriei de aluminiu, în siderurgie și în industria celulozei, ce nu pot depăși 49% din capitalul societății mixte la care participă, sau legea votată de parlamentul venezuelean prin care se stabilește că Venezuela nu va mai acorda concesiuni în domeniul industriei petroliere. În 1971, guvernul peruan a adoptat „legea generală a industriei miniere", care stabilește statutul juridic și funcționarea întreprinderilor de stat miniere, întreprinderilor mixte cu capital național la care statul participă cu cel puțin 25% din capital, precum și a societăților mixte la care participă capitalul străin și statul în proporție de cel puțin 25%. Legea prevede, totodată că „rafinarea cuprului se va realiza în mod exclusiv de către stat" și „comercializarea tuturor produselor minerale revine statului".

Pentru a defini cît mai clar domeniile în care capitalul străin are acces și poate contribui cît mai eficient la dezvoltarea economică, în conformitate cu prioritățile naționale și în scopul precizării principiilor, normelor și condițiilor ce trebuie avute în vedere de investitorii străini interesați țările din grupul andin (Columbia, Chile, Peru, Ecuador și Bolivia) au adoptat la 23 decembrie 1970, „Statutul asupra investițiilor străine". Statutul este, de fapt, un regim comun aplicat de aceste țări capitalului străin, ce se extinde și asupra mărcilor de fabrică, patentelor și licențelor.

Adoptarea Statutului asupra investițiilor străine a trezit o reacție puternică din partea capitalului străin. Peste 240 de firme și societăți nord-americane care operează în țările din grupul andin au hotărît, după eșuarea tratativelor purtate la începutul anului 1971 între investitorii și experții acestui grup, să suspende investițiile lor în zonă, în semn de protest. În ciuda acestor reacții, țările grupului andin acționează ferm în exercitarea drepturilor lor suverane. Astfel, în luna martie 1971, guvernul peruan emite un decret-lege prin care se înființează Corporația Financiară de Dezvoltare (COFIDE), organism de stat avînd menirea să asigure realizarea unui plan organic și coerent de finanțare a întreprinderilor de stat, societăților mixte, întreprinderilor particulare cu capital național, care își desfășoară activitatea în concordanță cu Planul național de dezvoltare economică. Crearea noului organism va contribui la „canalizarea resurselor naționale spre realizarea planurilor de dezvoltare economică, abandonîndu-se convingerea că investițiile străine sînt unicul mijloc adecvat pentru expansiunea economică a țării, deoarece capitalul străin nu poate avea decît un rol complementar al efortului național"[14]).

Pe linia celor stabilite în statutul asupra investițiilor, guvernul peruan a adoptat la începutul anului 1972 un decret-lege prin care obligă toate firmele străine care operează în Peru să semneze contracte cu statul, pentru a fixa condițiile și termenul maxim pînă la care aceste firme se vor transforma în societăți mixte. Totodată, decretul stabilește că firmele străine care acționează în sectoarele de bază ale economiei trebuie să semneze contracte cu Ministerul Industriei și Comerțului pentru stabilirea condițiilor de trecere a lor sub controlul statului.

Noile orientări și tendințe în politica economică a țărilor Americii Latine în problemele în care se manifestă de mai mulți ani un consens general se afirmă în fiecare țară în parte în mod diferit și nuanțat datorită diversității condițiilor și structurilor politice, economice și sociale, interesului actual și de perspectivă al forțelor politice interesate într-o dezvoltare liberă și independentă.

Profundele mutații în viața internațională și rezultatele nesatisfăcătoare ale unor acțiuni întreprinse de țările în curs de dezvoltare au influențat aceste noi orientări și au determinat pe unele dintre guvernele țărilor latino-americane să abandoneze concepțiile care puneau un accent exagerat pe rolul factorilor externi în creșterea economică și să abordeze într-un spirit nou, mai realist problematica subdezvoltării. Este un fapt pozitiv că de mai multă vreme există un consens general al guvernelor acestor țări, specialiștilor și economiștilor că pentru lichidarea cît mai grabnică a decalajului economic, tehnologic și științific ce le desparte de țările dezvoltate din punct de vedere economic și pentru asigurarea ridicării bunăstării materiale și spirituale a popoarelor lor este necesară efectuarea unor profunde transformări în structura lor economică și socială pentru a putea mobiliza pe deplin resursele lor naționale și a atrage participarea maselor la procesul dezvoltării, cooperarea largă cu toate statele lumii, în vederea unei dezvoltări economice și sociale cît mai susținute.

Este foarte semnificativ faptul că Raul Prebisch, care continuă să aibă și azi un rol important în definirea strategiei dezvoltării economice și sociale a țărilor Americii Latine (în prezent el este directorul general al Institutului latino-american de planificare economică și socială) și-a reconsiderat și actualizat concepțiile sale inițiale.

Într-un studiu publicat recent, intitulat „Transformare și dezvoltare — marea sarcină a Americii Latine"[15]), Prebisch face o analiză profundă și mobilizatoare în primul rînd a factorilor interni și a rolului lor decisiv în accelerarea ritmului de creștere a dezvoltării economice. **„A sosit timpul** — *spune Raul Prebisch* — **să abandonăm atitudinea atît de frecventă, de a atribui numai cauzelor externe ritmul insuficient al dezvoltării latino-americane, ca și cind n-ar exista alte cauze interne foarte importante, care împiedică acest proces. Este necesar să recunoaștem deplina noastră responsabilitate... Țările latino-americane trebuie să manifeste fără rezerve hotărîrea lor de a transforma structurile și atitudinile, de a urma o fermă disciplină de dezvoltare, cu o mare semnificație socială și care să se concretizeze într-o strategie cu obiective clare".**

Aceste preocupări și năzuințe ale țărilor latino-americane, eforturile lor pentru consolidarea independenței economice și politice, dorința de a extinde și diversifica relațiile cu toate țările lumii, pe de o parte, și succesele obținute de țara noastră în edificarea noii societăți, politica externă activă a României socialiste, de largă colaborare, constructivă și profund principială, prestigiul său internațional în continuă creștere, pe de altă parte sînt factori deosebit de importanți care asigură o bază durabilă, de perspectivă, pentru dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor de colaborare și prietenie tradițională dintre România și aceste țări.

Dezvoltarea ascendentă a raporturilor româno-latino-americane care a avut loc în ultimii ani nu are un caracter de conjunctură. Partidul și guvernul țării noastre acordă o deosebită importanță intensificării relațiilor în diferite domenii cu țările în curs de dezvoltare, sprijinindu-le în mod ferm în lupta împotriva imperialismului, pentru consolidarea independenței naționale, pentru o viață mai bună. „România — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — consideră că întărirea colaborării cu țările în curs de dezvoltare constituie un factor hotărîtor pentru progresul fiecărei țări în parte, în lupta împotriva imperialismului și colonialismului".

Nicolae TURTUREA

---

14) El Peruano, 20 martie 1971.

15) Raul Prebisch : „Transformacion y desarrollo — la gran tarea de America Latina", studiu prezentat la sesiunea CEPAL, din 27 aprilie — 8 mai 1971, la Santiago de Chile.

mondorama

IEŞIRE DIN SUBDEZVOLTARE?

ÎN ANUL 1980 Brazilia va deveni una din țările dezvoltate ale lumii, a afirmat Pratini de Moraiss, ministrul industriei și al comerțului. El a adăugat în acest context că, în anii următori, investițiile braziliene vor fi orientate cu precădere spre educație și agricultură, știință și tehnologie, cu accent pe petrochimie, siderurgie și industria de automobile.

Creșterea economică a Braziliei a fost în 1971 de 11% şi de 10% în medie în anii precedenți. Deprecierea monetară a scăzut la 20% anual, ceea ce este un progres însemnat față de scăderea la jumătate a puterii de cumpărare a monedei care avea loc anual într-un trecut destul de apropiat. Bugetul prezentat Congresului pentru anul 1973 prevede reducerea deficitului la cel mai scăzut nivel din ultimii 20 de ani — 80 milioane dolari (la un volum total de încasări de 8 609 000 000 dolari). Pînă în anul 1980 guvernul prevede de asemenea o creștere a populației la 120 milioane, față de 100 milioane în 1972.

ASIMETRIA EFECTELOR

UN RAPORT al O.C.D.E. despre economia Danemarcei, publicat în preajma referendumului cu privire la intrarea țării în Comunitatea Economică Europeană (referendum ce va avea loc la 2 octombrie și în jurul căruia se duce o aprigă luptă de opinii), oferă unele argumente suplimentare participanților la dezbatere. Raportul afirmă că în anul viitor sau în următorii 2 ani va fi posibilă o ameliorare a balanței comerciale externe a țării datorită unei posibile ameliorări a raportului de schimb la produsele agricole daneze. Experții O.C.D.E. au calculat că valoarea exporturilor agricole ale țării va crește în 1973 cu 28% față de 1972. Deoarece însă numai 8% se vor datora sporirii volumului exportului, rezultă că un spor de 20% se va datora creșterii prețurilor. În baza politicii agricole comune. Se poate deduce, totodată că acei care vor suporta efectele urcării prețurilor vor fi britanicii, care sînt principalii cumpărători de produse agricole daneze.

CONCENTRARE ÎN COMERȚ

MODERNIZAREA comerțului are loc în multe țări occidentale paralel cu un proces de concentrare. În Belgia, de exemplu, dispar anual 1800 de băcănii, iar în Franța 8000. Potrivit revistei **Entreprise**, magazinele integrate realizează acum 52% din vînzările cu amănuntul în Anglia, 45% în Elveția, 28% în R.F.G., 23% în Olanda. 20% în Franța, 16% în Belgia. Ca o reflectare a acestei situații, în Belgia un magazin revine la 59 de locuitori, față de unul la 107 locuitori în Franța, la 227 de locuitori în S.U.A. și la 242 în Anglia.

SUB PLOAIA DE BOMBE

UN RĂZBOI nedeclarat, așa cum este cel purtat de S.U.A. în Vietnam, a prilejuit — de la declanșarea lui și pînă acum — aruncarea a circa 6 900 000 tone de bombe, adică de peste trei ori mai mult decît cantitatea lansată de aviația americană în cel de al doilea război mondial. În ciuda bombardamentelor, care au transformat regiuni întinse într-un „peisaj lunar" — cum se exprimă revista vest-germană **Der Spiegel** după care redăm graficul de mai jos — rezultatele obținute sînt departe de cele scontate prin masivul atac aerian. Devine astfel tot mai clar că nu bombele, ci numai tratativele pot și trebuie să pună capăt acestui conflict, care s-a soldat cu zeci de mii de morți și răniți, inclusiv din rîndurile populației civile.

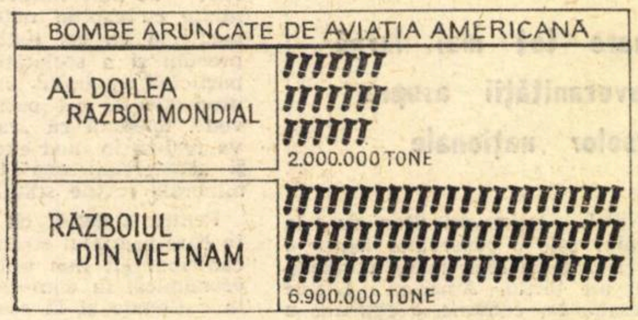

DEZVOLTAREA ENERGETICII NUCLEARE ÎN CEHOSLOVACIA

ÎN PERSPECTIVA anului 2000, structura balanței energetice și de combustibil a Cehoslovaciei urmează să capete următoarea înfățișare (în %):

	1970	1980	1990	2000
Combustibili lichizi	73,8	57,0	41,6	27.6
Țiței	20,1	29,7	31.9	25,4
Gaze naturale	3,3	7,5	6,1	4,3
Energie nucleară	—	3,3	17,9	40,3
Alte surse	2,8	2,5	2,5	2,3

În ciuda modificărilor structurale, arată **Rude pravo,** ca principală resursă energetică va continua pînă în 1980 să se mențină cărbunele brun, dar după această dată ponderea producției de energie nucleară va crește rapid. Prognozele dezvoltării economiei energetice indică următoarele necesități de energie electrică în Cehoslovacia: 1970 — 45,5 mil. kWh, 1980 — 92 miliarde kWh iar în 1990 ajung la 180 miliarde kWh. Pentru a se putea asigura acest necesar, puterea instalată a centralelor electrice urmează să crească pînă în 1990 de aproape 3 ori față de 1970.

EXPORT DE METROURI

INDUSTRIA engleză a căilor ferate a reușit să pătrundă într-o ramură de export, care pînă acum părea că este un domeniu monopolizat de Franța. Este vorba de construcția de metrouri. Întreprinderi franceze construiesc actualmente metrouri la Mexico City, Montreal și Santiago. În schimb, construcția metroului la Hong-Kong, în valoare de peste un miliard de mărci vest-germane — scrie Der Spiegel — a fost încredințată unui grup de patru firme britanice. Dat fiind că în prezent peste 70 de orașe din diverse colțuri ale lumii proiectează construirea unor linii de transport subteran în comun, industria britanică speră să obțină în curînd noi comenzi.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

IMPLICAȚII ÎN ECONOMIA NOILOR MEMBRI AI C.E.E.

UNA DINTRE PROBLEMELE aflate în ultima perioadă în centrul unor vii dezbateri publice și parlamentare în Anglia, Danemarca, Irlanda și Norvegia au constituit-o incidențele pe care le va avea asupra economiei acestor țări intrarea lor în Comunitatea Economică Europeană, la începutul anului viitor. Examinînd efectul aderării asupra prețurilor de producție și de desfacere a produselor agroalimentare în țările menționate, revista „Cérès" (mai-iunie 1972) ajunge la concluzia că modificările respective vor avea o amploare apreciabilă și — totodată — însemnate repercusiuni asupra evoluției cererii și ofertei pentru diferite produse.

Considerînd că, odată cu intrarea lor în Piața Comună, cele patru țări vor accepta politica agrară a acesteia, sistemul său de prețuri pentru produsele agricole și vor alinia — în consecință (după o perioadă de tranziție) — prețurile lor după cele în vigoare în Piața Comună în 1969—1970, revista ilustrează creșterea probabilă a prețurilor de producție obținute de producători în 1980 față de nivelul lor din 1969—70, cu o serie de cifre semnificative (vezi tabelul nr. 1). Se observă că producătorii agricoli din Norvegia sînt net dezavantajați prin această aliniere, comparativ cu producătorii din celelalte trei țări menționate.

Tabelul nr. 1

Modificarea prețurilor de producție după intrarea în Piața Comună (în %)

Produsul	Anglia	Danemarca	Irlanda	Norvegia
Grîu	38,1	29,9	23,4	—40,3
Orz	35.9	35.0	36,2	—36,7
Ovăz	23.0	29,2	48,4	—33,5
Secară	85,4	31,1	...	—35,8
Cartofi	8,8	—24,4	— 9,5	—29,9
Sfeclă de zahăr	—0,6	—18,2	—18.2	...
Lapte	10,1	32,0	55,1	—27,9
Bovine	45,3	48,9	55,9	12,2
Carne de porc	50,8	24,6	43,8	6,5
Păsări	105.8	82,8	71,6	36,4
Ouă	3,7	27,9	— 3,2	—22.1
Modificarea indicelui prețurilor de producție	25,6	18,4	26,5	—14,2

În ceea ce privește efectul scontat asupra prețurilor de desfacere a bunurilor agroalimentare, pornind de la ipoteza că prețurile cu amănuntul ar varia în aceeași proporție ca și prețurile de producție, revista publică următoarele evaluări (tabelul nr. 2):

Din datele tabelului nr. 2 rezultă că în toate cele patru țări consumatorii vor fi puși în fața unor creșteri diferențiate a prețurilor la carne, dar mai ales la unt și brînză, creșteri care nu vor fi decît parțial compensate de perspectiva scăderii prețurilor la cartofi sau zahăr. Și aceasta, doar dacă se acceptă premisa — puțin probabilă — a „înghețării" prețurilor agricole pînă în 1980, în condițiile sporirii continue a prețurilor la produsele industriale și servicii.

Se apreciază că modificările așteptate ale prețurilor de desfacere în comerțul cu amănuntul și ale celor obținute de producători vor genera anumite mutații în raportul dintre cerere și ofertă la diferite produse agroalimentare, iar în ultima analiză — în însuși volumul producției acestora. Astfel, de pildă, se estimează că în 1980 producția de grîu a Danemarcei ar putea fi cu 10% mai mare decît nivelul pe care l-ar fi atins dacă țara rămînea în afara Pieței Comune, pe cînd în Irlanda producția de grîu ar scade, corespunzător, cu mai mult de 10%; la lapte și produse lactate este de așteptat o reducere de circa 13% a producției proiectate în Norvegia și o creștere a acesteia cu 10—15% în Danemarca și Irlanda; la carne se estimează o extindere a producției în urma intrării în Piața Comună, în condițiile restrîngerii cererii din partea populației — mai accentuată în Irlanda și Danemarca, mai puțin sensibilă în Anglia — ca urmare a creșterii susținute a prețurilor la acest produs.

Este evident că evoluțiile așteptate în producția și consumul de produse agroalimentare din cele patru țări vest-europene vor atrage după sine unele modificări structurale în agricultura lor, ceea ce va ridica pe prim plan probleme social-economice similare celor cu care au fost și sînt încă confruntați realizatorii Pieței Comune agricole a „celor șase".

N. P.

Tabelul nr. 2

Modificarea prețurilor de consum după intrarea în Piața Comună (în %)

Produsul	Anglia	Danemarca	Irlanda	Norvegia
Grîu	74,1	29,9	23.4	—14.4
Cartofi	8,8	—24.4	—9,5	—29.9
Zahăr	—0,6	—18,2	—18,2	...
Lapte	10,1	32,0	55,1	—27.9
Brînză	96,9	150,5	...	41.1
Unt	144,5	22,1	60,6	124.1
Ouă	3,7	27,9	— 3,2	—22.1
Carne de vită *	45,3	48.9	55,9	12.2
Carne de porc *	50,8	24,6	43,8	6.5
Carne de pasăre *	39,6	39,3	16.4	— 7.5
Modificarea indicelui prețurilor cu amănuntul	39,6	29.5	34.2	— 4.0

*) Pentru carne comparația s-a făcut între prețurile cu ridicata.

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE, UNITI-VA!

viata economica

ANUL X nr. 39 [474]
vineri 29 SEPTEMBRIE 1972
*20 PAGINI 2 LEI

39

IN CE STADIU SE AFLA PREGATIREA PRODUCTIEI PE 1973?

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

numărului 39 din 29 septembrie 1972

3—4
— **Plan — angajamente**
In ce stadiu se află pregătirea producției pe 1973 ?
Răspund: **Valeriu Matache**, inginer șef, Uzina de mecanică fină; ing. **Dimitrie Grecov**, director, Uzina de pompe; ing. **Nicolae Sîrbu**, director Uzina de prelucrare a maselor plastice; **Gheorghe Ionescu**, director Uzina de motoare și compresoare „Timpuri Noi".

5
— **Forța de muncă**
Ce condiționează creșterea coeficientului de schimburi ?
de **Aurel Popescu**.

6
— **Credit**
Folosirea eficientă a creditului de producție în cooperativele agricole
de **Tiberiu Petrașcu**, directorul sucursalei județene Vrancea a Băncii pentru Agricultură și Industria Alimentară.

7
— **Analiză economico-financiară**
Centrala industrială de pielărie și încălțăminte București
Relația organizare-rezultate
de **Alexandru Păsculescu**, Ministerul Finanțelor

8
— In dezbatere:
- Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României.
- Proiectul Legii finanțelor.
- Proiectul Legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat.

9
— **Conducere și organizare**
Cum se întocmește și se utilizează Fișa de apreciere a personalului
de ing. **Silviu Dobronăuteanu**, psih. **Cornel Cotor**, biol. **Eleonora Pestișanu**, Centrul de organizare și cibernetică în construcții.

10—11
— Structuri organizatorice: raționalitate-funcționalitate
Semnează: **Alexandru Lungu**, director general adjunct Ministerul Industriei Chimice; **Laurențiu Luca**, director, Ministerul Energiei Electrice; **Traian Țecu**, director general adjunct, Ministerul Industriei Metalurgice; **Hercule Mănescu**, director general, Centrul de organizare și cibernetică în construcții.
Dezbatere consemnată de **Constantin Cojocaru**, **Stere Popescu**.

12
— **Agenda economistului**
Semnează: **Gh. Țigăeru**, **C. Jornescu**, **Al. Deteșan**.

13
— **Marketing**
Anchetă AROMAR — V.E.
Cum funcționează compartimentele de marketing
de **Ioan Gionea**, **Ioan Georgescu**.
— Comerț și dezvoltare: Programul algerian de industrializare.

14
— **Informație — decizie**
- Raționalizarea fluxului informațional financiar-bancar de **Dimitrie M. Toma**, director adjunct în Banca Națională.

15
— **Pregătirea și utilizarea cadrelor**
Studentul practicant — un cercetător realizator
de prof. dr. **Petre Burloiu**.

17
— **Concepte — metode**
Criterii de optimizare la modele econometrice în economia socialistă
de dr. **Aurel Iancu**.

18
— **Date de prognoză**
Retrospectivă și perspectivă în exploatarea petrolului submarin
de ing. **Gheorghe Mandarin Onofrei**.

19
— R. P. Chineză
Coordonate actuale ale dezvoltării industriale
de **V. Brăneanu**.

IN SUPLIMENT
— **Curier economic-legislativ**
- Surse de finanțare a mijloacelor circulante
de prof. dr. **Ștefan Pascal-Luca**.
- Din nou despre acordarea priorității la export
de **Dumitru Pârâu**.

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

RECOLTAREA ȘI ÎNSĂMÎNȚĂRILE DE TOAMNĂ, PROBLEME MAJORE ÎN AGRICULTURĂ

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii, industriei alimentare și apelor

AGRICULTURII, ca ramură de bază a economiei noastre naționale, îi revin sarcini cu totul deosebite în acest an și în următorii ani ai actualului cincinal de a căror realizare depinde în măsură însemnată satisfacerea cerințelor crescînde de produse agroalimentare, aprovizionarea industriei cu materii prime agricole și exportul.

Planul de stat prevede ca în acest an agricultura să realizeze o producție globală de 97,8 miliarde lei, cu circa 16 milarde lei mai mult decît în anul precedent. In totalul producției globale ponderea principală o dețin produsele vegetale al căror aport este de 62 miliarde din totalul menționat pe întreaga agricultură.

Măsurile adoptate în ultimii ani pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, introducerea acordului global și a celorlalte forme de cointeresare materială a membrilor cooperatori și a cadrelor din agricultura de stat, precum și condițiile relativ favorabile au asigurat o recoltă bună în acest an, la păioase, porumb. Recolte bune, mai mari decît în anii precedenți, se prelimină și la celelalte culturi.

Realizarea acestor producții depinde însă în prezent de recoltarea la timp și fără pierderi, transportul și depozitarea tuturor produselor de toamnă, acțiune prin care se pun în valoare și care concretizează eforturile desfășurate în tot cursul anului la fiecare cultură în parte. Pentru aceste produse trebuie efectuate multiple operațiuni dintre care unele se referă la recoltarea din cîmp, curățirea, încărcarea și transportul produselor respective, iar altele cuprind acțiunile de depozitare, condiționare și păstrare pînă la intrarea lor în consum sau în procesul de prelucrare.

Dacă la volumul produselor ce se recoltează în această toamnă se adaugă lucrările de pregătire a terenului, de transport și încorporare a îngrășămintelor chimice, de însămînțare a grîului, orzului, a celorlalte culturi, precum și arăturile pe terenurile ce urmează a fi însămînțate în primăvară, rezultă în mod evident proporția lucrărilor și acțiunilor ce trebuie desfășurate în agricultură într-o perioadă scurtă. Ploile abundente, ce depășesc cu mult limita normală, îngreunează foarte mult recoltarea produselor, creează greutăți mari în desfășurarea transportului, condiționării și depozitării produselor, precum și la eliberarea terenului și pregătirea acestuia pentru semănat. În același timp, orice întîrziere în realizarea acestor acțiuni duce la pierderi mari de produse și la deprecieri calitative, cu influențe negative pentru activitatea unităților agricole și a întregii economii naționale.

Recoltarea în cel mai scurt timp a produselor agricole ale culturilor de toamnă, depozitarea, condiționarea și valorificarea lor cît mai eficientă, reprezintă în prezent problema majoră atît pentru agricultură, pentru cadrele ce lucrează în unitățile și organele agricole, cît și pentru celelalte sectoare ale economiei noastre.

O primă cerință în desfășurarea multiplelor acțiuni specifice campaniei de toamnă o reprezintă mobilizarea tuturor cooperatorilor și a muncitorilor din agricultură, folosirea la întreaga capacitate a tractoarelor, mașinilor agricole și a mijloacelor de transport, precum și acordarea unui sprijin permanent unităților agricole din partea altor întreprinderi și instituții: ostași, elevi și muncitori pentru recoltare, autocamioane și alte mijloace de transport etc.

De asemenea, pentru folosirea în schimb prelungit sau în două schimburi a tractoarelor, mașinilor și instalațiilor este necesară desfășurarea în condiții optime a aprovizionării tehnico-materiale mai ales cu motorină, benzină, piese de schimb prin crearea unei corelații optime între uzinele producătoare, rețeaua de prelucrare-desfacere și unitățile agricole beneficiare.

RECOLTAREA la timp și fără pierderi a tuturor produselor agricole face necesară atît în cadrul fiecărei unități cît și pe plan județean stabilirea unor priorități și, respectiv, a gradului de urgență ce trebuie acordat în recoltarea, transportul și depozitarea diferitelor produse agricole. Din acest punct de vedere, recoltarea strugurilor, legumelor și fructelor, produse deosebit de perisabile se situează pe primul grad de urgență. La struguri ploile din lunile august și septembrie, care au depășit foarte mult nivelul normal din această perioadă, precum și temperaturile relativ scăzute, au favorizat un atac puternic de mucegai, care au diminuat cantitativ recolta și au depreciat-o calitativ. Fiecare zi de întîrziere la recoltare contribuie la extinderea mucegaiului și a consecințelor negative pe care acesta le generează. De aceea, înaintea oricăror altor produse se impune recoltarea, transportul și vinificarea de urgență a strugurilor, cu aplicarea tehnologiei de prelucrare indicată de organele de specialitate în raport de situația concretă a fiecărei partizi de struguri.

In legumicultură, unele sortimente — cum este cazul la ceapă și tomate — prezintă un grad de urgență asemănător cu cel al strugurilor. Calitatea acestor sortimente, ca de altfel și a altora ce se recoltează în prezent, a fost influențată de ploile frecvente din ultima perioadă, nemaiputînd fi exportate în stare proaspătă decît cantități foarte reduse. Este necesară recoltarea — la ceapă numai preluarea — și dirijarea lor pentru aprovizionarea curentă a populației, pentru constituirea stocurilor de toamnă-iarnă, precum și pentru aprovizionarea fabricilor de conserve de legume și de pastă de tomate la care sînt rămîneri în urmă, în raport cu prevederile de plan. În pomicultură unele specii au avut mult de suferit în acest an din cauza înghețurilor din iarnă și a temperaturilor scăzute din primăvară, recolta fiind mult diminuată la caise, cireșe, vișine, mere. În același timp însă în majoritatea bazinelor pomicole s-a înregistrat o producție record de prune. Ploile abundente au influențat calitatea și îngreunează mult recoltatul. Se impune ca și în aceste condiții să se preia și valorifice cantități cît mai mari de prune, care să fie destinate aprovizionării populației în stare proaspătă, realizării de fructe uscate, pulpe, marcuri, dulceață, gem etc. și, numai după satisfacerea acestor cerințe prioritare, prunele să fie dirijate pentru țuică.

La celelalte produse de toamnă o atenție deosebită trebuie acordată depozitării florii soarelui, la care excesul de umezeală cauzează pierderi cantitative și deprecieri calitative și mai ales recoltarea și depozitarea cartofului, produs de bază pentru alimentația populației pînă la apariția cartofilor timpurii în anul viitor precum și pentru asigurarea unei părți din materia primă necesară fabricilor de spirt și amidon. Cantitatea mare de cartofi ce trebuie preluată la fondul de stat în condițiile ploilor (care favorizează atacul de putregai și îngreunează curățirea tuberculelor de pămîntul aderent), precum și concentrarea acestei culturi numai în cîteva județe, impun o mobilizare a tuturor forțelor din aceste zone și organizarea activității de așa natură încît să se asigure un ritm de recoltare care să garanteze încheierea lucrării într-o perioadă scurtă și crearea unei corelații corespunzătoare între recoltare, sortare, transport, însilozare, pentru a înlătura menținerea cartofilor în cîmp unde sînt supuși deprecierii.

La sfecla de zahăr se prelimină în acest an, o recoltă de 4,8—5 milioane tone ce trebuie recoltată și prelucrată în industria zahărului. Pînă în prezent, recoltarea s-a desfășurat în corelare cu graficul întocmit de fabricile de zahăr și cooperativele agricole cultivatoare, realizîndu-se numai aproximativ 20% din suprafață și respectiv din cantitatea de sfeclă de zahăr preliminată. Continuarea acestei acțiuni într-un asemenea ritm lent poate prelungi recoltarea pînă la apariția înghețului, cu efecte dintre cele mai negative pentru producția de sfeclă de zahăr. Ca urmare, se impune ca o necesitate imperioasă intensificarea recoltatului și trecerea la însilozarea cantităților ce nu pot fi preluate în perioada imediat următoare.

Porumbul ocupă locul preponderent în acțiunile ce se desfășoară în prezent în agricultură, atît prin volumul producției principale și secundare cît și prin importanța acestui produs de bază pentru întreaga economie. Intensificarea recoltatului trebuie să se îmbine cu terminarea în cel mai scurt timp a spațiilor de depozitare prevăzute în programul special adoptat în acest an pentru a putea păstra în condiții bune întreaga producție de porumb.

ANUL 1972 condiționează în măsură hotărîtoare sarcinile de plan în zootehnie din anul viitor, nu numai prin asigurarea efectivelor necesare în acest scop ci și a furajelor de volum în cantitățile sporite ce decurg din aplicarea prevederilor Legii nr. 22/1971. In condițiile specifice din acest an s-au obținut producții mari atît la plantele de nutreț în ogor propriu cît și la cele din culturi duble. Acțiunea de însilozare s-a desfășurat și se desfășoară într-un ritm nesatisfăcător mai ales în cooperativele agricole de producție. Pînă la această dată însilozarea s-a realizat în aceste unități în proporție de numai o treime din acțiunea care trebuie să fie încheiată. Resurse există dar sînt necesare măsuri deosebite pentru recoltarea și însilozarea furajelor folosind atît combinele cît și mașini și utilaje mai simple spre a echilibra balanța furajeră element major pentru producția zootehnică din semestrul I 1973.

În desfășurarea lucrărilor de toamnă agricultura are datoria să folosească eficient mijloacele de producție pe care le deține și cele primite de la alte întreprinderi și instituții. Realizarea acestui obiectiv impune o asemenea organizare a muncii în cîmp, la spațiile de depozitare, la stațiile de cale ferată, încît fiecare mașină să lucreze permanent, iar staționările la încărcare și descărcare precum și deplasările în gol ale unor mijloace de transport să fie înlăturate sau diminuate sub limita normală prevăzută în programul acestora,

Strîngerea și depozitarea recoltei se desfășoară concomitent cu pregătirea terenului și efectuarea însămînțărilor de toamnă. Experiența din ultimii ani a arătat că o contribuție însemnată la obținerea producțiilor bune de grîu a avut-o însămînțarea în perioada optimă și în condiții calitative bune în ceea ce privește patul germinativ și sămînța folosită. Din cauza excesului de umezeală, pregătirea terenului e întîrziată iar însămînțările abia au început chiar și la orzul de toamnă. Pentru a nu influența recolta de păioase din anul viitor este necesar ca recoltarea și eliberarea terenului să fie încheiată cu precădere de pe terenurile pe care se însămînțează grîul și orzul și să se execute pregătirea solului cu urgența maximă în toate unitățile.

Agricultura, cu baza materială cu care a fost înzestrată, la care se adaugă sprijinul primit din alte sectoare, este în măsură și trebuie să asigure realizarea la timp a acțiunilor mari din campania de toamnă și în condițiile puțin favorabile create de ploile din lunile august și septembrie.

plan-angajamente

„...PLANUL PE 1973 ESTE HOTĂRÎTOR PENTRU REALIZAREA PREVEDERILOR CONFERINȚEI NAȚIONALE. VOM ÎNFĂPTUI ACESTE PREVEDERI DACĂ VOM FACE PREGĂTIRI DIN TIMP, DACĂ PLANUL PE 1973 VA FI BINE ÎNTOCMIT, DACĂ SE VA ASIGURA PREGĂTIREA LUI TEMEINICĂ..."

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, la Consfătuirea de lucru de la C. C. al P.C.R. din 7 și 8 septembrie a.c.).

ÎN CE STADIU SE AFLĂ PREGĂTIREA PRODUCȚIEI PE 1973?

SÎNTEM în pragul intrării în ultimul pătrar al acestui an și, **potrivit Legii contractelor economice, pentru producția anului 1973 trebuia terminată complet operația de încheiere a contractelor, atît pentru materiile prime de bază, pentru mașini, instalații și utilaje, cît și pentru restul produselor.** *Revista noastră a făcut recent o investigație în cîteva întreprinderi din Capitală, în scopul de a cunoaște în ce stadiu se află, la ora actuală, acțiunea de încheiere a contractelor economice și ce măsuri tehnice și organizatorice au fost întreprinse pentru demararea în bune condițiuni a producției anului viitor.*

Pentru ca ancheta să oglindească cît mai fidel stadiul acestor pregătiri, potrivit particularităților fiecărei unități productive în parte, redactorii noștri s-au adresat conducătorilor de întreprinderi vizitate, cu rugămintea de a răspunde la următoarele întrebări:

1. Ce spor de producție și de productivitate a muncii prevăd sarcinile de plan pe anul 1973 și ce pondere vor avea produsele noi în totalul producției?

2. Ce măsuri tehnice și organizatorice ați luat de pe acum pentru desfășurarea în bune condițiuni a producției chiar din primele zile ale noului an?

3. Cît din planul pe 1973 aveți nominalizat pînă la ora actuală?

4. Care este stadiul încheierii contractelor de aprovizionare cu materii prime și materiale?

Iată răspunsurile primite:

UZINA DE MECANICĂ FINĂ

Valeriu MATACHE
inginer-șef

1. DUPĂ CUM se cunoaște, Directivele Congresului al X-lea al P.C.R., prevăd dezvoltarea cu prioritate a subramurii de mecanică fină. Unul din principalele obiective reprezentative ale acestei subramuri este și uzina noastră, care va ajunge, la sfîrșitul cincinalului, **la un volum de producție de 3,4 ori mai mare față de nivelul anului 1970, în condițiile dublării productivității muncii.**

Planul uzinei pe anul 1973 cunoaște o creștere substanțială a indicatorilor calitativi și cantitativi. Astfel, **producția marfă va înregistra o creștere de circa 36% față de nivelul planificat al anului 1972, spor ce va fi realizat numai pe seama creșterii productivității muncii.**

O problemă importantă cu care sîntem confruntați o constituie volumul mare de asimilări de produse noi și modernizarea celor aflate în fabricație. **O bună parte din produsele ce le asimilăm în acest an vor intra în fabricația de serie în anul 1973, ponderea lor în totalul producției fiind de circa 32%.**

2. PE LINIE de **concepție** am luat o serie de măsuri, care vor permite realizarea importantului volum de asimilări de produse și de modernizări cuprinse în planul tehnic. Pentru a ușura munca acestui compartiment de concepție, am luat măsura **de a realiza în avans pînă la sfîrșitul acestui an 12 poziții privind asimilarea unor produse noi prevăzute în planul tehnic pe 1973.**

Cu toate măsurile luate, uzina nu poate, prin forțe proprii, să realizeze prevederile planului tehnic pe anul viitor. De aceea s-a stabilit colaborarea cu Centrul de Cercetări și Proiectări Mecanică Fină și Scule (CCPMFS) de pe lîngă centrala noastră, care a preluat o serie de sarcini pe linie de asimilări, proiectare de prototipuri și execuția acestora.

Pe linia **organizării producției și a muncii**, am luat unele măsuri privind, îndeosebi, organizarea unor linii de fabricație, a transportului intern și altele. Totodată, în scopul reducerii cheltuielilor de producție și a ridicării nivelului tehnic al produselor, **se vor promova noi tehnologii, din care unele se află în prezent în fază finală.**

3. PROFILUL DE FABRICAȚIE al uzinei cuprinde un bogat sortiment de aparate de măsură și control, scule, unelte de mînă, dispozitive și matrițe, plăcuțe din carburi metalice sinterizate. În prezent, **planul pe 1973 este nominalizat în proporție de 90,7%**, restul constituie diverse colaborări și prestații, urmînd ca definitivarea nominalizării acestora să se facă pînă la sfîrșitul anului.

Trebuie să arătăm totuși că, în funcție de necesitățile unor beneficiari, precum și datorită dezvoltării capacităților diverselor întreprinderi, este posibil ca acestea să introducă comenzi și documentații pentru execuția unor SDV-uri sau alte prestații, chiar în cursul anului 1973. Acest neajuns s-a făcut simțit și în acest an cînd, în cadrul volumului de ore planificat pentru execuția de SDV-uri la uzinele din cadrul centralei industriale de mașini-unelte, acestea au predat documentația de execuție cu mare întîrziere. Pentru a preveni astfel de situații, ne-am propus ca, în trimestrul IV a.c., să **luăm legătura cu beneficiarii din cadrul planului de colaborare, în vederea obținerii din timp a comenzilor și documentațiilor.**

4. UNA DIN PROBLEMELE importante, care solicită din partea noastră o atenție sporită, este **asigurarea bazei tehnico-materiale a planului pe 1973.** Așa cum se cunoaște, încheierea contractelor cu furnizorii de materii prime și materiale se face pe măsura primirii nivelelor de la forul tutelar. **Pînă în prezent s-au încheiat contracte de aprovizionare pentru cca. 50% din materialele necesare planului pe anul viitor.** Restul sînt materiale care se repartizează trimestrial în cursul anului, precum și unele materiale din import, a căror cote se obțin după sosirea acestora în țară.

În activitatea de aprovizionare întîmpinăm unele greutăți datorate fie cantităților mici ce le solicităm, fie alocării de către forul tutelar a unor materiale sub nivelele solicitate, pe care uzina le justifică, obiectiv prin normele de consum. În asemenea situații, sîntem nevoiți să apelăm la ajutorul altor întreprinderi pentru a procura materialele necesare.

Materialele din import sosesc adesea cu mari întîrzieri, influențînd în mod negativ buna desfășurare a activității. Pentru normalizarea unor astfel de situații, **este necesar ca întreprinderile importatoare să urmărească permanent felul cum se respectă de către furnizorii externi termenele de livrare și să intervină operativ atunci cînd se constată depășiri.**

→

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

LA DIMENSIUNILE întregii economii — rezultantă a preocupărilor de la fiecare loc de muncă, din fiecare întreprindere — se remarcă o adevărată ofensivă pentru realizarea în avans a prevederilor programului de producție. Chemarea privind îndeplinirea planului cincinal înainte de termen declanșează noi inițiative și acțiuni menite să asigure valorificarea cît mai deplină în condițiile unei eficiențe sporite a tuturor resurselor materiale, a întregului potențial de muncă și creație existente în economie. Din peisajul dinamic al întrecerii socialiste — care a cuprins practic toate sectoarele de producție — redăm cîteva repere semnificative.

• Constructorii de mașini

AFLATĂ în primul eșalon al priorităților, industria constructoare de mașini își reexaminează potențialul. Inițiative, programe, studii aplicate în numeroase unități au generat rezultate elocvente.

La **Uzina de autoturisme Pitești**, o analiză a modului în care sînt folosite capacitățile de producție, timpul de lucru și mai ales felul în care se asigură asistența tehnică de înaltă calificare de-a lungul întregului flux de fabricație, a pus în evidență importante rezerve, a căror valorificare a condus la realizarea în cele 9 luni care au trecut din acest an, a unei producții marfă suplimentare în valoare de 115 milioane lei. Cifrei bilanțiere îi corespund peste 1300 autoturisme „Dacia", cantități importante de cutii de viteze, piese auto și pentru tractoare, toate peste prevederile inițiale.

• Siderurgiștii, laminoriștii

SIDERURGIȘTII Galațiului furnizează nu numai oțel și laminate, ci și soluții tehnice noi, deosebit de utile tuturor unităților cu profil similar. Recent, pe platforma **Combinatului siderurgic Galați** s-a înregistrat un record de șarje de oțel pe zi. Faptul reprezintă o concretizare a studiilor elaborate de specialiștii com-

ÎN ÎNTÎMPINAREA CELEI DE A XXV-a ANIVERSĂRI A REPUBLICII

binatului care au adus îmbunătățiri tehnologiilor de fabricație. Se impun atenției măsurile privind optimizarea insuflării oxigenului, creșterea eficienței arderii, concomitent cu mărirea durabilității zidăriei refractare. Sînt soluții cu evidente avantaje, care impun extinderea lor în întreaga siderurgie a țării.

La **Uzinele metalurgice din Iași** unul din obiectivele întrecerii îl constituie, după cum este și firesc, utilizarea judicioasă a metalului. În acest sens, au fost inițiate o serie de acțiuni care și-au dovedit din plin eficiența și pe care le consemnăm și noi: sudarea țevilor la toleranțe negative, fișierea cît mai rațională a benzilor de oțel, prevenirea avariilor la baia de zincare. Cifrele statistice privind efectele economice sînt convingătoare. Vom aminti una singură: rebuturile s-au redus de 3 ori, apropiindu-se de cota zero.

• Industria ușoară

LA **Fabrica de confecții din Rîmnicu Sărat** s-a elaborat și aplicat un studiu privind redimensionarea fluxului productiv. Între altele, s-a prevăzut reamplasarea unor servicii administrative și așezarea într-o succesiune mai funcțională a locurilor de muncă. În spațiul astfel creat s-a înființat o nouă secție, cu o producție anuală de peste 33 milioane lei.

Specialiștii **Fabricii de piele și încălțăminte „Vîlceana" din Rîmnicu Vîlcea** au propus soluții în scopul valorificării superioare a materiilor prime și folosirii cît mai complete a spațiilor de producție. Fără investiții suplimentare s-a organizat aici o nouă linie tehnologică pe care se vor putea prelucra toate deșeurile provenite de la secția încălțăminte, precum și semifabricatele tăbăcăriei. Efectul economic justifică din plin asemenea inițiative: producția va spori substanțial cu noi sortimente de încălțăminte pentru copii obținute cu cheltuieli reduse.

• Industria lemnului

O NOUTATE pentru toți forestierii țării: un grup de specialiști de la **Combinatul de exploatarea și industrializarea lemnului Brașov** a realizat, după o concepție proprie, o instalație pentru colectarea și evacuarea din păduri a arborilor doborîți cu crengi cu tot, pînă la baza de pregătire. Se asigură în acest fel mecanizarea unor operațiuni grele și costisitoare. Instalația — de construcție simplă — realizată în două variante, asigură operativitate și continuitate în exploatarea și valorificarea integrală a materialului lemnos. Notăm și alte avantaje: productivitatea muncii la operațiunile respective, sporește de 3—5 ori, concomitent cu reducerea costurilor inițiale.

←

UZINA DE POMPE

ing. Dimitrie GRECOV
director

1. FAȚĂ DE REALIZĂRILE anului 1972, sarcinile de plan pe anul viitor prevăd sporuri însemnate: **20% la producția marfă și 14% la productivitatea muncii.** Ponderea produselor noi în totalul producției **va crește în 1973 la 12% față de numai 3% cît s-a înregistrat în acest an.**

2. ACESTE SARCINI sporite, precum și angajamentele suplimentare pe care ni le-am asumat în întrecerea pentru realizarea cincinalului în 4 ani și jumătate, impun luarea unor măsuri tehnico-organizatorice eficiente pentru a asigura buna desfășurare a producției chiar din primele zile ale noului an. Astfel, **începînd de la concepție se pregătește temeinic introducerea în fabricație a unor noi familii de pompe,** produse care vor înlocui familia de pompe PCH și LCC.

Pe linia organizării mai judicioase a producției și a muncii, socot că **organizarea depozitării pe verticală a motoarelor** — acțiune ce va fi finalizată în trimestrul I.1973 — **va fi foarte eficientă.** Ea va permite mecanizarea completă a acestei operațiuni, folosirea rațională a volumului și suprafețelor de deservire. De asemenea, **îmbunătățirea sistemului de urmărire a realizării producției și a valorii acesteia pe comenzi de fabricație cu ajutorul calculatorului electronic** va facilita obținerea rapidă de informații și va elimina erorile.

Pe de altă parte, în cadrul colectivului uzinei noastre există o permanentă preocupare și pentru **introducerea unor procedee tehnologice noi.** Numai trecerea la prelucrarea arborilor de pompe pe mașini specializate (proiectate și executate în uzină) și mecanizarea transportului interoperațional, vor **determina o substanțială creștere a productivității muncii.**

3. PÎNĂ LA jumătatea lunii septembrie a.c **am avut nominalizat circa 50% din planul pe 1973,** în acest volum fiind incluse, cu prioritate, pompele cu ciclu lung de fabricație și cele care asigură punerea în funcțiune a diverselor obiective economice. Este, desigur, puțin, dar acțiunea se află în plină desfășurare. Situația nefavorabilă existentă la data amintită, este generată de faptul că **balanța pentru motoare, aflîndu-se abia acum în fază de încheiere la nivel de minister,** nu știm încă în ce măsură putem să satisfacem cererile beneficiarilor de echipare a pompelor cu anumite tipuri de motoare. Ținînd seama că în acest an, **uzina noastră va trebui să încheie peste 15 000 de contracte cu diverși beneficiari, se impune accelerarea definitivării balanțelor pentru motoare**

4. ÎN CE PRIVEȘTE stadiul acțiunii de încheiere a contractelor economice de aprovizionare cu materii prime și materiale, lucrurile nu se prezintă prea favorabil. **În aceiași perioadă au fost încheiate contracte doar pentru 14% din necesar.** Cauza rezidă în sosirea cu întîrziere și în proporții reduse a nivelelor pentru materialele dirijate de coordonatorii de balanțe (motoare electrice, rulmenți și organe de ansamblare). Nici la materialele descentralizate situația nu se prezintă mai bine, din cauza necontractării în totalitate de către Întreprinderea de aprovizionare materială București a comenzilor pentru 1973 pe care le-am lansat la timp. **Socot că și în această direcție se cer luate măsuri pe plan central, deoarece uzina noastră a făcut toate diligențele** (cereri de urgentări, somații pentru contractare etc.), **fără a vedea însă rezultate concrete.**

UZINA DE PRELUCRARE A MASELOR PLASTICE

ing. Nicolae SÎRBU
director

1. PLANUL PE 1973 al uzinei noastre prevede o **creștere a producției marfă cu 34% față de realizările preliminate pe 1972.** La productivitatea muncii este prevăzut **un spor de aproape 33%.** În ce privește diversificarea producției, **ponderea produselor noi în volumul total al producției va reprezenta circa 10%.**

Ținînd seama de cerințele mereu crescînde de mase plastice ale economiei naționale și, îndeosebi, a industriei — ca un factor important de înlocuire a metalului și a altor resurse — **ne vom orienta activitatea spre realizarea de granule P.V.C. de 10 kilovolți, noi produse injectate** (repere pentru autocamionul ROMAN, diverse ambalaje), **folie contractabilă din P.V.C. și altele.**

2. REALIZAREA PRODUSELOR noi este înlesnită de faptul că Grupul industrial de mase plastice, grefat pe uzina noastră, are un puternic centru de cercetări. Acesta contribuie simțitor la realizarea produselor noi.

Paralel cu activitatea desfășurată de institut în sprijinul producției noastre, în uzină au fost asigurate de pe acum matrițele pentru noile produse injectate și luate măsuri organizatorice pentru pregătirea fabricației. Introducerea în semestrul II a.c. a focului contiuu la atelierul malaxare-granulare P.V.C., pe lîngă că asigură buna desfășurare a activității, permite și obținerea unui spor de producție de circa 2 000 tone granule P.V.C Tot aici, va fi pus în funcțiune transportul pneumatic automatizat.

Pe de altă parte, prin investițiile alocate, capacitatea de producție în secția de injecții și de folie-confecție, se dublează. **Forța de muncă necesară pentru noua capacitate, va fi asigurată tocmai prin redistribuirea muncitorilor rămași disponibili ca urmare a introducerii transportului pneumatic automatizat.**

3. **PLANUL DE DESFACERE pe 1973 este acoperit cu comenzi și contracte în proporție de 90%.** Sînt nominalizate, printre altele, o serie de repere pentru autoturisme și autocamioane, granule P.V.C. de uz electric, țevi și profile din P.V.C., pungi și saci din polietilenă pentru ambalaje și altele.

4. Dacă din punct de vedere al contractării produselor noastre cu beneficiarii situația este bună, **nu același lucru pot afirma cînd este vorba de încheierea contractelor economice cu furnizorii de materii prime** (P.V.C., polietilenă de joasă și înaltă presiune, plastifianți etc.). **Pînă la 15 sept. la materii prime nu s-au încheiat contracte cu furnizorii.** Aceasta, deoarece nivelele sînt în curs de echilibrare și aprobare la coordonatorii de balanțe, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe și C.S.P.

Și acțiunea de contractare a unor materiale auxiliare și de întreținere, se poate socoti ca abia începută.

Din punctul de vedere al asigurării bazei materiale pentru 1973, se impune — și știm că cu aceasta ridicăm o problemă a întregii economii, **urgentarea echilibrării balanțelor materiale la cordonatori.** O problemă specifică uzinei noastre apare ca urmare a faptului că producția de stabilizatori a Centralei de medicamente și coloranți — București — principalul nostru furnizor — va fi oprită în 1973 o perioadă de timp în vederea măririi instalației, timp în care uzina noastră nu va putea primi întreaga cantitate de stabilizatori necesară. **Se impun, deci, și în această direcție măsuri de rezolvare favorabilă a problemei, din partea forurilor superioare.**

UZINA DE MOTOARE SI COMPRESOARE „TIMPURI NOI"

Gheorghe IONESCU
director

1. ÎN COMPARAȚIE CU 1972, planul pe 1973 prevede următoarele sporuri : **33% la producția marfă și 9,3% la productivitatea muncii pe salariat.** Planul de producție pe anul viitor cuprinde noi tipuri de motoare Diesel și de compresoare, cu o valoare de 5,7% din producția totală marfă.

2. ÎN VEDEREA asigurării în bune condițiuni a producției, chiar de la începutul anului, s-au preconizat încă de pe acum și în continuare în 1973, o serie de măsuri tehnico-organizatorice privind toate compartimentele de activitate. Ele se referă, în principal, **la valorificarea optimă a capacităților de producție existente, precum și punerea în fabricație a noi capacități care vor determina în 1973 un spor de producție la compresoare de circa 20%.** De asemenea, urmărim **unificarea treptată a unor produse similare,** avînd drept efect creșterea productivității muncii, atît prin mărirea seriilor de fabricație, cît și prin reducerea numărului de sortimente.

În scopul creșterii productivității muncii, vom introduce atît în sectoarele calde, cît și în cele reci, o serie de măsuri privind tehnologii de fabricație avansate, extinderea tehnologiei și SDV-urilor de grup, mecanizarea și automatizarea unor operații, revizuirea și optimizarea fluxului tehnologic existent, extinderea containerizării și paletizării etc. **Pînă în prezent au fost prevăzute un număr de 168 măsuri, cu o eficiență economică preliminată în valoare de 6,7 milioane lei.**

3. PRODUCȚIA GLOBALĂ prevăzută în 1973, **este nominalizată în proporție de 98%,** restul de 2% constituind o rezervă, care urmează să se nominalizeze în raport cu cerințele și modificările survenite de la beneficiari. **Din punct de vedere al încheierii și respectării contractelor cu beneficiarii și al predării documentației tehnice, nu prevedem deocamdată impedimente.**

4. FAȚĂ DE NECESITATEA asigurării bazei tehnico-materiale pentru anul 1973 și, îndeosebi, pentru trim. I, **situația încheierii contractelor economice cu furnizorii de materii prime și materiale, este întîrziată.** Astfel, pentru materialele dirijate centralizat, acțiunea este în curs de desfășurare, urmînd apoi să lansăm comenzi și să perfectăm contractele pentru laminate feroase, materiale neferoase, materiale pentru turnătoria de fontă și altele. Așa prezentîndu-se situația, la 15 sept. **contractele perfectate nu reprezentau decît 2,5% din necesitățile producției pe 1973.** De menționat că necesarul de materiale a uzinei a fost înaintat la termenele prevăzute. **Pentru produsele nedirijate, s-au emis comenzi direct la furnizori, contractarea fiind în curs de desfășurare.**

Semnalăm, de asemenea, ca o greutate faptul că **unii furnizori încheie contracte la nivel de trimestru, în timp ce producția noastră și, respectiv, finanțarea, este lunară.**

DIN CELE desprinse din răspunsurile primite, rezultă că în cele 4 întreprinderi — paralel cu activitatea intensă ce se depune pentru îndeplinirea exemplară a planului și a angajamentelor asumate în întrecere pe acest an — **există o preocupare susținută pentru a crea condiții favorabile demarării optime, chiar din primele zile, a producției pe 1973.** *De pe acum au fost luate măsuri pe multiple planuri — concepție, pregătirea fabricației, introducerea de tehnologii avansate, organizarea producției și a muncii — măsuri care, fără îndoială, vor fi întregite pe parcurs cu alte noi, pe baza propunerilor ce vor fi făcute de muncitori tehnicieni și economiști. În același timp, din cele relatate, se desprind și o serie de probleme a căror rezolvare reclamă o mai mare operativitate din partea centralelor industriale și a ministerelor. Ne vom opri numai la cîteva din ele.*

Este vorba, în primul rînd, de faptul că la **ora actuală marea majoritate a întreprinderilor respective nu au acoperite în întregime cu comenzi sarcinile de plan pe anul viitor, o bună parte din producție nefiind nominalizată.** *Acest fapt atrage după sine nu numai greutăți în stabilirea unei aprovizionări judicioase cu materii prime și materiale, dar constituie un impediment serios în pregătirea documentației tehnice, a dotării cu S.D.V.-uri etc. — elemente indispensabile bunei desfășurări a producției. Nerezolvarea în timp util a acestei probleme, ar putea să-și pună pecetea asupra ritmicității producției anului viitor, precum și asupra calității și economicității produselor. Întrucît problema are o valabilitate mai generală,* **este necesar să se întreprindă măsuri operative de către toți beneficiarii de produse pentru ca întreprinderile executante să aibă în cît mai scurt timp nominalizate sarcinile de plan pe 1973.**

Multe aspecte nu sînt elucidate la ora actuală nici în ce privește **încheierea contractelor economice pentru livrarea de materii prime și materiale.** *Aceste contracte sînt încheiate pînă în prezent în proporții foarte reduse. Ca și în anul trecut,* **nu toți coordonatorii de balanță au reușit să încheie pînă la jumătatea lunii septembrie a.c. lucrările de fundamentare a necesarului și de stabilire a volumului de materii prime afectate în balanță fiecărui beneficiar.** *Aceasta face ca întreprinderile beneficiare de materii prime și materiale să piardă un timp prețios cu cereri de urgentare, somații pentru contractare fără însă ca asemenea acțiuni să se soldeze, practic, cu rezultate. Tergiversarea finalizării acestei operații pe lîngă abaterile de la prevederile legale, creează riscul prelungirii perioadei de încheiere a contractelor economice, situație ce poate avea serioase implicații asupra desfășurării în bune condițiuni a producției încă din primele zile ale anului viitor.*

Din discuțiile purtate cu cadrele de conducere din întreprinderile respective, a mai reieșit o problemă de stringentă actualitate : este vorba de necesitatea ca, încă din acest an, să se creeze condiții bune pentru înfăptuirea angajamentelor luate privind realizarea cincinalului înainte de termen. În acest sens, ei opinează că, **potrivit sarcinilor de plan sporite din 1973 și din următorii ani ai cincinalului, să se facă, pe de o parte, o reevaluare a necesităților de materii prime și materiale, în așa fel încît să existe o concordanță deplină între nevoi și posibilități, iar pe de altă parte, să se devanseze pe cît posibil termenele de livrare a acestora.** *Bineînțeles, că în reevaluarea necesităților fiecărei unități productive ar trebui să se țină seama dacă cererile întreprinderilor au la bază norme de consum reale, stabilite în mod științific în raport cu dotarea tehnică, cu progresele înregistrate pe plan internațional în unități similare. În același timp — așa cum s-a subliniat la recenta Conferință Națională a partidului —* **se cer luate măsuri pentru mai buna dimensionare a stocurilor, astfel încît acestea să asigure aprovizionarea ritmică și, totodată, să înlăture sustragerea din circuitul economic și imobilizarea unor mijloace materiale, care afectează, în ultima instanță, balanța de materii prime a economiei.**

L. TINTEA
B. PĂDURE

forța de muncă

Rezultatele unui sondaj în 20 de întreprinderi

CE CONDIȚIONEAZĂ CREȘTEREA COEFICIENTULUI DE SCHIMBURI?

Rezerva nr. 1: sporirea „investiției“ de inițiativă

VALOAREA fondurilor fixe din sfera productivă se ridică astăzi la circa 610 miliarde lei, din care aproape trei pătrimi sînt capacități puse în funcțiune în ultimii 10 ani. Pentru ca această importantă zestre tehnică să dea rezultatele scontate, o condiție fundamentală o **reprezintă valorificarea integrală a potențialului tehnic.**

Una din căile pentru utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție, o **constituie generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III.**

Preocupîndu-se îndeaproape de evoluția coeficientului de schimburi, C.C. al P.C.R. a stabilit în toamna anului 1971 un amănunțit program de măsuri menit să accelereze generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III. Menționăm că, încă din 1969, s-a indicat conducerilor de întreprinderi să ia măsurile tehnico-organizatorice necesare pentru atingerea unui coeficient de schimburi de 2,2—2,4. Conștiente de însemnătatea acestei sarcini trasate de partid, colectivele și conducerile a numeroase întreprinderi au trecut la aplicarea neîntîrziată a măsurilor pentru îmbunătățirea coeficientului de schimburi și, totodată, pentru obținerea unor înalți indici de folosire a capacităților de producție. Amintim în acest sens: Uzina „Rulmentul“ din Brașov, care poate raporta la ora actuală unul dintre cei mai înalți indici de utilizare a capacităților de producție — aproape 96%; zeci de unități din economia forestieră, printre care C.E.I.L. Satu Mare, C.E.I.L. Bacău, C.I.L. Pipera, au atins coeficienți de schimburi situați între 2,3 și 2,7; în numeroase întreprinderi din industria ușoară — Filatura Românească de Bumbac, Postăvăria Română, Fabrica de confecții „Argeșeana“ din Pitești, coeficientul de schimburi realizat se situează aproape de limita maximă 2,8 — 2,9.

Cercetarea acțiunilor întreprinse în aceste unități arată că la **baza rezultatelor pozitive în utilizarea rațională a capacităților de producție, prin îmbunătățirea coeficientului de schimburi, stau măsuri la îndemîna oricărui conducător, măsuri pentru aplicarea cărora este necesară în principal o condiție: investiția de inițiativă.** Perseverînd în soluționarea complexelor probleme pe care le ridică generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, conducerile acestor unități au reușit să rezolve o serie de probleme dintre cele mai importante: **asigurarea forței de muncă, crearea condițiilor tehnico-materiale echilibrării randamentelor produse de îmbunătățirea coeficientului de schimburi.** Ca urmare, pe total industrie se constată creșterea coeficientului de schimburi față de perioada corespunzătoare a anului trecut de la 2,13 la 2,21.

Acești coeficienți indică totuși faptul că în multe întreprinderi există o tendință de tărăgănare a propriilor măsuri elaborate în acest sens, ceea ce apare cu atît mai nejustificat cu cît **mai bine de jumătate din sporul suplimentar al producției industriale din acest cincinal urmează să se obțină prin generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III.**

● Asigurarea cu forță de muncă

PENTRU A DEPISTA care sînt principalele impedimente ce stau în calea organizării muncii în 3 schimburi am întreprins un sondaj în 20 de întreprinderi din industria constructoare de mașini și industria chimică.

Principala problemă ridicată de majoritatea întreprinderilor consultate (16 întreprinderi, printre care Uzinele „23 August“ și „Autobuzul“ — București, Uzina de utilaj petrolier Tîrgoviște) o constituie asigurarea forței de muncă. În acest sens, în majoritatea întreprinderilor s-au întocmit planuri judicioase de recrutare și pregătire a forței de muncă. Într-o serie de cazuri însă planul forței de muncă a fost insuficient corelat cu necesitățile reale ale producției.

Printr-o analiză amănunțită de către Ministerul Muncii, cu fiecare minister în parte, a problemei planificării forței de muncă s-ar depista numeroase rezerve de brațe de muncă, chiar și numai printr-o redistribuire judicioasă a personalului angajat.

O sursă importantă de forță de muncă o reprezintă, la nivelul fiecărei întreprinderi, și raționalizarea consumului de muncă, organizarea judicioasă a procesului de muncă, fundamentarea tehnico-științifică a normelor de muncă, organizarea activităților auxiliare, în sensul asigurării unui raport optim între personalul direct productiv și cel tehnico-administrativ. Practic, acest lucru este deplin realizabil. De pildă, la Uzina de autoturisme din Pitești, prin raționalizarea muncii de evidență și înzestrarea birourilor cu echipament de calcul, se prevede reducerea numărului de funcționari cu aproape 50%. Absolvenți ai liceului teoretic, mulți dintre calculatori facturiști sau pontatori au început calificarea în meserii de strungar, rectificator, bobinator, reglor sau sculer.

La Uzina mecanică „Nicolina“-Iași prin îmbunătățirea transportului intern, s-a obținut o reducere a personalului auxiliar cu aproape 20%. Încărcătorii-descărcătorii și transportorii sînt acum calificați la locul de muncă. Însușirea mai multor meserii — **policalificarea** — contribuie la formarea unui muncitor capabil să răspundă mobilității proceselor de producție; ea determină, în același timp, o creștere a productivității muncii, așa cum o demonstrează însăși practica. Policalificarea operatorilor chimiști în lăcătuși a determinat, de pildă, la Grupul industrial de petrochimie din Pitești o mai bună întreținere a utilajelor, operatorul devenind și depanatorul utilajului la care lucrează în momentul unei defecțiuni.

Căutarea celor mai adecvate forme de organizare a producției poate contribui în mare măsură la rezolvarea problemei forței de muncă. Un exemplu ne oferă în acest sens secția de șasiu a Uzinei de tractoare din Brașov unde, prin raționalizarea fluxurilor tehnologice și reamplasarea judicioasă a utilajelor, s-a realizat, în final, **mărirea zonei de deservire a unui muncitor cu aproape 25%, în condițiile aceluiași efort fizic.** Prin aceasta, numărul de muncitori care deservesc strungurile din secție a scăzut de la 22 la 16, crescînd concomitent productivitatea muncii pe muncitor. Aceste măsuri au contribuit în mod direct la asigurarea activității secției în schimburi complete

- **Experiența dovedește că generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III sînt rezolvabile prin măsuri ce stau la îndemîna întreprinderilor.**
- **Este nevoie de o mai bună corelare a planului forței de muncă cu necesitățile reale.**
- **Redistribuirea personalului, organizarea deservirii la mai multe mașini, policalificarea muncitorilor — rezerve care așteaptă să fie „descoperite“.**
- **Există utilaje folosite sub capacităti. De ce nu sînt redistribuite?**
- **„Tratament“ egal față de toate schimburile.**

● Înzestrare tehnică în stare latentă

ORGANIZAREA producției în trei schimburi presupune, pe lîngă atragerea forței de muncă necesare, și asigurarea unei baze tehnico-materiale adecvate. Pe această linie în întreprinderi s-a desfășurat o vastă muncă organizatorică, atît pentru o mai bună redistribuire a utilajelor, pentru îmbunătățirea fluxurilor tehnologice, cît și a aprovizionării tehnico-materiale.

Trebuie subliniat că îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, realizarea ei ritmică și în partizi suficiente pe parcursul celor trei schimburi presupune organizarea producției în trei schimburi și la unitățile furnizoare, cît și corelarea necesarului de aprovizionat al fiecărei întreprinderi cu sarcinile de plan.

Asigurarea bazei materiale pentru organizarea muncii în trei schimburi se poate înfăptui și prin **folosirea mai rațională a mijloacelor de producție existente în dotarea fiecărei centrale sau ramuri.** Sînt frecvente cazurile cînd, în cadrul aceleiși centrale industriale, un utilaj este folosit ineficient la o unitate, deși la alta ar putea fi încărcat la întreaga capacitate. Bunăoară, la Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini agricole, din cadrul C.I.M.A., se află cîteva mașini, (deosebit de moderne, de injectat masă plastică), utilizate doar la 10% din capacitatea lor reală. Redistribuite la uzina „Semănătoarea“ și trecute astfel la o producție de serie mare ele ar putea ajunge la un înalt grad de încărcare.

Apare limpede necesitatea ca ministerele de resort, împreună cu Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe, să analizeze situația la nivelul întregii industrii, punînd astfel în valoare o importantă rezervă de capacități de producție.

● Producția schimburilor II și III, comparabilă cu a schimbului I!

ORGANIZAREA muncii în trei schimburi presupune **realizarea unor randamente egale pe parcursul celor 24 de ore.** Practica unor întreprinderi industriale a demonstrat că acest lucru este deplin posibil, atunci cînd se asigură, printr-o organizare judicioasă a producției și a muncii, toate condițiile pentru desfășurarea optimă a producției. De pildă, la secția de țesătorie a „Postăvăriei Române“, unde s-a atins un coeficient de schimburi de 2,9, productivitatea fizică pe muncitor este aproape egală în cele trei schimburi.

Unele întreprinderi însă nu s-au preocupat suficient de o serie de aspecte ce s-au dovedit primordiale pentru obținerea unor randamente la nivelul schimbului I. Printre acestea se înscrie și problema aprovizionării cu materii și materiale, S.D.V.-uri etc. Alimentarea locurilor de muncă în schimbul trei nu se face cu aceeași rigurozitate răpind din timpul ocupat efctiv la mașină. La Uzina de mase plastice București, de pildă se consumă pentru această operație cu 5—10 minute mai mult decît dimineața, la interval de cîte 2 ore, fie datorită pregătirii superficiale a materialelor din schimburile precedente, fie pur și simplu datorită lipsei de supraveghere. Trebuie subliniat totodată că randamentul tuturor schimburilor depinde în mare măsură și de **calitatea asistenței tehnice,** problema ce a fost ignorată de o serie de întreprinderi. Dacă în schimbul de dimineață, pentru orice problemă tehnică se poate apela la cadre cu competență ridicată, tehnicianul sau inginerul din secție, în schimburile II și III asistența tehnică e a-

Aurel POPESCU

(Continuare în pag. 6)

OBIECTIVE PRODUSE TEHNOLOGII NOI

LA UZINELE „Electroputere“ din Craiova se aplică cu succes brevetul nr. 52.071 care se referă la o **ghilotină pendulară pentru mașini automate de tăiat la unghi tole pentru transformatoarele electrice de forță.** Prin invenția realizată de P. Mayndt și A. Stanciu crește considerabil randamentul operației de tăiere a tolelor pentru motoare, mașina fiind foarte simplă din punct de vedere constructiv, asigurînd totodată o exploatare ușoară, cu un consum de energie foarte redus. Uzina craioveană a brevetat această invenție în mai multe state dezvoltate.

DIVERSIFICAREA elementelor prefabricate pentru construcții, în funcție de tipul de construcție și procedeul de executat, constituie o preocupare majoră a constructorilor. În acest sens, ing. C. Ciolacu și V. Petrescu, din cadrul Centralei industriale a prefabricatelor din beton din București, au realizat o **instalație pentru producerea de elemente prefabricate din beton armat sau beton precomprimat,** avînd diferite forme și dimensiuni, utilizate ca elemente portabile la lucrările de construcții. Față de instalațiile cunoscute, cu care nu se poate executa decît un singur tip de produs, cea descrisă în brevetul 54.200 dă posibilitatea executării unei game variate de elemente prefabricate, ca dimensiune și secțiune, realizîndu-se o economie de materiale pentru diversele tipuri de cofraje, precum și reducerea manoperei pentru executarea acestora.

BREVETUL nr. 54.369, care se aplică la uzina „Tractorul“ din Brașov, se referă la o **formă pentru presarea discurilor de fricțiune** folosite la ambreiaje, la frînele de disc și la alte organe de mașini, la care materialul de fricțiune se fixează pe o singură față sau pe ambele fețe ale unui suport — disc metalic.

Datorită soluției sale constructive foarte simple, forma realizată de ing. V. Pislaru, poate aplica materialul de fricțiune într-o grosime uniformă, asigurînd economii considerabile de metal, precum și o calitate superioară a presării.

INSTITUTUL de Cercetări și proiectări pentru industria extractivă de țiței și gaze din Cîmpina este titularul brevetului nr. 54.281 care se referă la **inhibitori de coroziune,** cu un domeniu foarte larg de aplicare: pentru apele saline, cum sînt și apele reziduale din industria extractivă de țiței, pentru acidizările sondelor de extracție a țițeiului, pentru acoperirile anticorozive a metalelor, pentru mărirea rezistenței la coroziune a lacurilor pe bază de bitum și smoală de huilă sau pentru bitum. Toate tipurile de inhibitori de acest fel prezintă avantajul că se realizează printr-un procedeu simplu și au o eficiență sporită față de agenții corozivi și o foarte mare stabilitate.

FAȚĂ DE GRINDA-CANAL din invenția nr. 45.087 care nu permite introducerea aerului în condiții de climă și sens de circulație diferit, fapt care face ca să nu fie utilizabilă pentru introducerea aerului curat și climatizat exterior, cît și scoaterea celui viciat, cu cea descrisă în brevetul nr. 54.287 se realizează construcții diferențiate de climă, se introduce și se evacuează aerul (cel proaspăt și cel viciat) în același timp. Acest tip de grindă, datorită construcției sale, poate fi folosit la hale industriale, îndeosebi la cele din industria ușoară, la săli de sport, garaje, depozite de cereale, săli de expoziții etc. Institutul de proiectări al industriei ușoare a brevetat această invenție și în alte state, asigurînd protecția ei pe plan internațional.

BREVETATĂ și în țările cu o industrie de extracție a țițeiului dezvoltată, invenția din brevetul nr. 53.942 se referă la o **bucșă de antrenare a garniturii de foraj,** folosită la instalațiile pentru prospecțiuni geologice și alte foraje de mică adîncime. Bucșele clasice, datorită formei lor exagonale, se deteriorează foarte repede, fapt care duce la o uzură rapidă a prăjinii de antrenare. Bucșa realizată de ing. R. Oancea are o construcție simplă, prelungește durata de funcționare a prăjinii și, ducînd la o siguranță sporită în exploatare, evită accidentele de producție sau de muncă.

N. Neacșu

credit

Pentru perfecționarea activității de creditare se impun:

- **Îmbunătățirea sistemului și metodologiei de acordare a creditului;**
- **Constituirea unor mijloace circulante proprii de către cooperative;**
- **Calcularea indicatorului preț de cost în toate unitățile agricole cooperatiste.**

FOLOSIREA EFICIENTĂ A CREDITULUI DE PRODUCȚIE ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

CREDITUL ocupă un loc important în stimularea producției agricole a unităților cooperatiste. In unitățile agricole, mai mult ca în alte ramuri ale economiei, necesitatea lui este determinată de neconcordanța dintre perioada în care se efectuează cheltuielile și cea a realizării veniturilor, mai lungă în agricultură datorită particularităților procesului de producție.

In județul Vrancea, cooperativele agricole de producție beneficiază în fiecare an de un volum important de credite pentru producție datorită structurii producției agricole, în care predomină cultura viței de vie. Astfel, în unitățile agricole cooperatiste, față de nivelul realizat al producției globale, în 1971 creditul de producție a reprezentat 40,7%. La nivelul județului creditul bancar reprezintă 62% din producția marfă și 59% din veniturile bănești. Din analizele întreprinse a rezultat că rambursarea creditului s-a efectuat în timpul planificat datorită efectelor economice pe care le-a generat.

Trebuie arătat, însă, că față de plan, atît producția globală, producția marfă cît și veniturile bănești, s-au realizat în anul trecut numai în procent de 72—74%. Acest lucru poate ridica problema justei stabiliri a volumului creditului și a totalului cheltuielilor materiale. Factorii care influențează obținerea rezultatelor sînt însă foarte variați. În anul 1971 — an cu condiții climatice relativ bune — s-a produs o serie de calamități cum sînt grindina, inundațiile și băltirile, care au influențat și au redus substanțial efectul eforturilor depuse. Acestor cauze obiective ale nerealizării planului li s-au adăugat și alte cauze de ordin subiectiv, cum ar fi întreținerea necorespunzătoare a culturilor, cheltuieli neeconomicoase etc.

Totuși, în cooperative ca Tîmboiești, Unirea, Ciorăști, Tătăranu, precum și altele, planurile de producție au fost realizate sau depășite, obținîndu-se venituri care au permis satisfacerea atît a nevoilor privind reproducția lărgită cît și a nevoilor de consum, contribuind astfel la cointeresarea membrilor cooperatori. Cooperativele Unirea și Tîmboiești au obținut producții de struguri superioare mediei pe județ: prima a obținut 8762 kg/ha, iar a doua 8427 kg/ha față de media pe județ de 5 115 kg/ha. De asemenea, la cultura cerealelor, cooperative ca Ciorăști, Tătăranu etc. au obținut producții de grîu între 2600—2700 kg/ha. Rezultate bune s-au obținut și la cultura porumbului.

Nu în toate cooperativele agricole factorii de producție au fost folosiți în mod eficient. Ca urmare, o serie de cooperative ca Ciușlea, Răstoaca, Voetin, Făurei, Mircești și altele, au obținut producții sub media pe județ, în condițiile depășirii cheltuielilor de producție, cu efecte negative asupra realizării veniturilor și a rambursării creditelor. Ca urmare, în aceste cooperative creditul a reprezentat 70—90% din producția marfă sau 61—89% din veniturile bănești, lucru ce a ridicat probleme deosebite; la aceste unități creșterea ponderii creditului a fost legată de nerealizarea planului și de greutățile financiare care au decurs de aci.

În anul 1972, participarea creditului bancar la realizarea sarcinilor de producție este mai bine fundamentată decît în trecut. La aceasta a contribuit măsura luată de organele centrale ca limitele de creditare, stabilite conform metodologiei în vigoare, să fie detaliate pe structuri de cheltuieli, întocmindu-se de la începutul anului programe de utilizare a creditelor. Aceasta a avut ca efect o mai bună utilizare a fondurilor, o mai justă dirijare a lor pentru a acoperi cele mai stringente necesități ale procesului de producție.

Volumul creditelor acordate în acest an reprezintă circa 50% din totalul producției marfă contractate pe județ. Deși pe total județ aportul creditului la sporirea producției agricole este evident, totuși, pe unități, datorită unor cauze de ordin obiectiv sau subiectiv, rezultatele nu sînt totdeauna cele dorite, înregistrîndu-se situații economico-financiare nesatisfăcătoare, care conduc la nerambursarea creditelor, precum și la neachitarea altor obligații financiare. In acest fel, se denaturează însuși rolul și funcția creditului pe termen scurt, fiind pus în situația de a acoperi golurile financiare create în unitățile respective.

După părerea noastră aceste situații apar nu numai din cauza lipsei de orientare în dirijarea creditelor de către organele operative, ci pornesc chiar de la sistemul de planificare și repartizare a indicatorilor de plan. Stabilirea unor sarcini de plan greu realizabile diminuează efectul mobilizator, concomitent cu sporirea cheltuielilor care, în final, nu se pot regăsi în totalitate în veniturile realizate. Socotim chiar că metodologia actuală de acordare a creditelor, determinată de lipsa unor reglementări specifice acestui sector conduce în mod nemijlocit la situația arătată.

Desigur că sistemul de creditare actual este corespunzător, dar pentru ca el să-și poată îndeplini întru totul rolul și funcțiile sale se impun, după părerea noastră, anumite măsuri de îmbunătățire. Mai întîi este necesară constituirea, în mod obligatoriu, a unor mijloace circulante în toate unitățile C.A.P. În prezent, deși această problemă este reglementată, practic, aceste mijloace nu se constituie decît în cazuri rare, ca urmare a lipsei unor reglementări precise și obligatorii.

În al doilea rînd, este necesară instituirea unui sistem de asigurare propriu în sectorul cooperatist al agriculturii. Opinăm deci că economia națională ar avea de cîștigat, în sensul că un sistem de asigurare propriu va favoriza atît obținerea de valori de întrebuințare în plus cît și eliminarea unor situații financiare negative care, direct sau indirect, afectează veniturile statului. Sistemul de asigurare propriu ar putea fi stabilit la nivel de județ, sau, pe bază de studii, la alte nivele și ar putea, în anumite condiții, să preia într-un volum mai mare riscurile (foarte multe inerente producției agricole).

În al treilea rînd, accelerarea introducerii calculului prețului de cost în cooperativele agricole de producție. Sîntem conștienți că aceasta implică rezolvarea altor probleme premergătoare, cum ar fi amortizarea, crearea condițiilor ca cheltuielile cu munca vie să fie incluse direct în prețul de cost, probleme de evidență etc. Totuși, actuala formă de evidențiere a cheltuielilor și rezultatelor conține atîtea imperfecțiuni, culminînd cu imposibilitatea cunoașterii pe parcurs a costurilor de producție pe fiecare produs, cu efecte negative directe asupra rezultatelor economico-financiare, încît se impune cu necesitate stringentă rezolvarea urgentă a lor. În acest fel, s-ar putea acționa organizat asupra reducerii costurilor de producție, evidențierea lor, conducînd mult mai bine la localizarea neajunsurilor și, eventual, la luarea altor măsuri necesare pentru a elimina carențele existente în acest sector.

Considerăm că este necesar să se găsească un indicator legat direct de costurile de producție care să fie urmărit la fel cum sînt urmăriți ceilalți indicatori. Ca o propunere socotim că nu ar fi lipsit de interes să se analizeze posibilitatea stabilirii și a indicatorului **„împrumuturi restante și obligații neachitate în termen"**.

Dacă costurile de producție ar fi urmărite, cel puțin prin intermediul indicatorului propus, în mod sigur gospodărirea mijloacelor financiare ar fi făcută cu mai multă răspundere.

Credem că aceste propuneri își pot găsi loc în actualul proiect de lege a finanțelor, care se dezbate în prezent. Carențele din domeniul economico-financiar în cadrul cooperativelor agricole de producție există și măsurile în vederea înlăturării lor se impun cu necesitate.

Tiberiu PETRAȘCU

directorul sucursalei județene Vrancea a Băncii pentru Agricultură și Industria Alimentară

COLEGIILE MINISTERELOR - CONCEPȚIE ȘI ACȚIUNE

M.I.C.M.

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor au analizat într-o ședință comună de colegiu lărgit două din sarcinile majore ale unităților constructoare de mașini: calitatea și siguranța în funcționare a produselor realizate, precum și reînnoirea și modernizarea producției prin introducerea progresului tehnic, respectiv asimilarea de produse noi, modernizarea produselor și introducerea proceselor tehnologice avansate.

La ședință au participat, pe lîngă membrii colegiului, toți directorii generali și directorii ce se ocupă cu dezvoltarea din centralele industriale și grupurile de uzine, directorii institutelor și centrelor de cercetări și proiectări, responsabilii cu calitatea din centrale și grupuri de uzine precum și directorii și șefii serviciilor de control tehnic al calității dintr-un număr de întreprinderi. Participanții la discuții au analizat starea de lucruri din unitățile pe care le conduc, ca și măsurile luate pentru remedierea deficiențelor și înlăturarea neajunsurilor.

Colegiul a luat o serie de hotărîri precizînd modul în care se vor întocmi planurile pentru îmbunătățirea calității produselor în anul 1973, astfel încît ele să cuprindă toate produsele care prezintă rămîneri în urmă în ce privește nivelul tehnic și pe cele la care s-au semnalat unele deficiențe în exploatare. La elaborarea acestor planuri vor participa și inspectorii IGS din uzine.

Colegiul a mai stabilit măsuri pentru refacerea probelor de tip și revizuirea proceselor tehnologice la produsele la care se înregistrează reclamații și care conduc la un volum ridicat de rebuturi și remanieri. S-au precizat de asemenea sarcini pentru îmbunătățirea laboratoarelor uzinale în vederea executării testării periodice a produselor.

Pentru asigurarea întreprinderilor constructoare de mașini cu materii prime de calitate corespunzătoare s-au constituit comisii care vor analiza împreună cu furnizorii măsurile pentru îmbunătățirea calitativă a unor materiale.

O grijă deosebită s-a acordat măsurilor destinate să asigure o calitate ireproșabilă produselor destinate exportului, inclusiv condițiile de ambalare și transport a acestora, precum și unor măsuri organizatorice suplimentare pentru îmbunătățirea activității de „service" la clienții externi.

COEFICIENTUL DE SCHIMBURI

(Urmare din pag. 5)

cordată de maiștri și uneori chiar numai de șeful de echipă, cum este cazul la Fabrica de micromotoare din Pitești, Uzina de mașini grele București, sau Uzina de mase plastice—Iași, pentru a da numai cîteva exemple. În serviciile tehnice și administrative ale întreprinderilor bucureștene, de pildă, lucrează 73,9% din numărul inginerilor și 72,1% din cel al tehnicienilor. Iar din cadrele tehnice care lucrează efectiv în producție, 88% din numărul inginerilor, 86,4% din numărul tehnicienilor își desfășoară activitatea în schimbul I.

Pentru a asigura organizarea producției în toate schimburile la același nivel, **trebuie îmbunătățită substanțial asistența tehnică printr-o mai justă repartizare a cadrelor cu pregătire superioară, prin reducerea numărului de ingineri ocupați cu problemele administrative, prin redistribuirea tuturor forțelor inginerești și tehnice pe parcursul celor trei schimburi.**

Alături de problemele tehnico-organizatorice, permanentizarea celor 3 schimburi face necesară rezolvarea unui ansamblu de aspecte de ordin social-cultural (asigurarea mesei în cantine, a transporturilor muncitorilor la fabrică, a căminelor pentru nefamiliști), menit să ducă, în principal, la stabilizarea forței de muncă. Cu toate acestea unele întreprinderi nu acordă o atenție suficientă acestor probleme. Uzina „Autobuzul", de pildă amînă de mai bine de un an darea în folosință a căminului, Uzina „Timpuri Noi" îl are de-abia în stadiu de proiect, iar Uzina constructoare de mașini din Reșița are, ce este drept, unul, dar insuficient în noile condiții.

O problemă ce trebuie să stea mai mult în atenția Ministerului Învățămîntului este **crearea liceelor serale, pe schimburi.** În București s-au organizat două asemenea licee ce au funcționat în anul școlar 1971—1972, ceea ce este prea puțin față de proporția muncitorilor ce vor lucra în schimburile II și III, ca urmare a creșterii coeficientului de schimburi.

Ținîndu-se cont atît de realizările cît și de minusurile înregistrate în acțiunea de generalizare a schimbului II și de extindere a schimbului III, apare pregnant necesitatea de a pune în valoare toate rezervele existente, pentru ca această sarcină de mare însemnătate în ansamblul măsurilor întreprinse de partidul și statul nostru pe linia creșterii eficienței economice, să fie îndeplinită.

analiză economico-financiară

Centrala industrială de pielărie şi încălţăminte — Bucureşti

RELAŢIA ORGANIZARE — REZULTATE

O RECENTĂ ANALIZĂ efectuată la Centrala industrială de pielărie şi încălţăminte Bucureşti a condus la concluzia că unităţile subordonate dispun de considerabile rezerve de reducere a cheltuielilor de producţie. Reflectarea acestora în bilanţul activităţii economice este legată de organizarea unei susţinute munci pentru remedierea unor neajunsuri şi rămîneri în urmă. Este imperios necesară folosirea tuturor mijloacelor, inclusiv cele ale muncii politico-educative, pentru a cultiva şi promova perseverent în rîndurile întregului personal din centrală şi unităţile sale — şi în primul rînd al cadrelor cu funcţii de conducere — concepţia potrivit căreia producţia nu este un scop în sine, ea nu poate şi nu trebuie să fie realizată în orice condiţii, cu orice preţ.

Întreprinderile din această centrală s-au remarcat prin numeroase şi prestigioase succese în creşterea, diversificarea şi modernizarea producţiei de încălţăminte, perfecţionarea calităţii acesteia, intensificarea exportului. Dar aceasta nu este suficient. Există încă rămîneri în urmă sub aspectul eficienţei economice, a nivelului cheltuielilor de producţie.

Deşi la 31 iulie 1972, pe ansamblul centralei industriale, s-a înregistrat o reducere de 2,2 lei la 1000 lei producţie marfă, faţă de nivelul planificat, sau 4093 mii lei economii globale, totuşi cheltuielile de producţie prevăzute în plan au fost depăşite cu 4,2 lei la 1000 lei producţie marfă, ceea ce a însemnat cheltuieli suplimentare de 7 815 mii lei.

Asemenea neajunsuri s-au manifestat şi în anul 1971 cînd, faţă de nivelul planificat al cheltuielilor materiale de producţie de 891,7 lei, s-au realizat 895 lei.

Uneori, în asemenea situaţii, sînt invocate numeroase greutăţi şi cauze „obiective", sau se afirmă că s-au prevăzut indicatori superiori posibilităţilor etc.

Datele prezentate mai sus reprezintă nivelele medii pe centrală. Situaţia întreprinderilor este însă foarte diferită. La fabrica „Progresul" Bucureşti, nivelul planificat al cheltuielilor materiale de producţie a fost depăşit cu 28,2 lei la 1 000 lei producţie marfă, iar la fabrica „Jimbolia" cu 21,3 lei.

Elaborarea unor măsuri cu efecte pozitive în vederea reducerii cheltuielilor materiale de producţie şi, în primul rînd, a consumurilor specifice, impun o analiză atentă a principalelor cauze care au generat depăşirile.

În primul rînd, trebuie să arătăm că, în cele 7 luni ale anului 1972, la tăbăcăriile vegetale din cadrul centralei au fost depăşite consumurile cu 100,2 tone piei crude, deoarece faţă de indicele planificat de 1,785 tone piei crude/tonă talpă, s-a realizat 1,813, situaţia pe întreprinderi fiind redată în tabelul nr. 1.

Datele prezentate ilustrează o mare diferenţiere a consumului specific, care înregistrează variaţii cuprinse între 1,64 to/to la tăbăcăria „Bucovăţ" (Craiova) şi 1,93 to/to la „Flacăra roşie" Bucureşti.

Evident, nu toate întreprinderile componente pot realiza acelaşi consum specific, deoarece există diferenţieri între unităţi în ce priveşte dotarea tehnică, nivelul de calificare al personalului, gradul de organizare a producţiei şi a muncii, calitatea materiei prime etc. Dar asemenea deosebiri nu pot în nici un caz explica variaţia consumurilor, care reflectă însemnate rezerve de îmbunătăţire, neidentificate şi nevalorificate. De aceea, **se cer înlăturate neajunsurile privind normarea consumurilor specifice, deoarece, uneori, normele de consum nu sînt suficient de fundamentate tehnico-economic.**

În tabelul nr. 2 este concludentă situaţia normelor planificate şi realizate la piei brute ţip 25, indigene:

Tabelul nr. 2

Kg. piei brute/mp. piei feţe produs finit

Întreprinderea	Norma de consum	Consum specific în sem. I 1972
„Dîmbovița"-București	6,80	6,71
„Flacăra Roșie"	7,30	6,55
„Pionierul"	7,21	6,76
Tăbăcăria „Jilava"	7,11	6,92
Tăbăcăria „Corabia"	7,19	6,68

Rezultă, de exemplu, că centrala a stabilit pentru întreprinderea „Flacăra Roşie" un indice de consum de 7,3 kg piei brute/mp piei feţe produs finit, care depăşeşte în mod flagrant necesităţile reale întrucît realizările oscilează între 6,30—6,89 kg/mp.

Dar problema vizează şi necesitatea unui rol activ din partea centralei industriale în îmbunătăţirea, pe parcurs a normelor de consum. Concentrarea atenţiei asupra reducerii consumului de piei crude este necesară, întrucît condiţionează efortul valutar. După cum se ştie, o parte însemnată a cerinţelor de piei crude este satisfăcută prin import. De aceea, orice reducere a pierderilor tehnologice în tăbăcării şi secţiile de încălţăminte, valorificarea superioară a pieilor indigene, o mai largă utilizare a deşeurilor prin perfecţionarea planurilor de croire şi alte măsuri similare conduc la reducerea importului.

Totodată, aprovizionarea cu materii prime şi materiale a influenţat negativ nivelul cheltuielilor materiale. Astfel, la fabrica „Banatul"-Timişoara neritmicitatea aprovizionării a generat stagnări cifrate la 213 000 ore suplimentare cu majorarea corespunzătoare a cheltuielilor cu salarii.

Volumul ridicat al rebuturilor şi remanierilor a dus la cheltuieli neproductive însumînd 2 579 mii lei în 1971 şi 2 462 mii lei în primele 7 luni ale acestui an, din care 948 mii lei la fabrica „Modern"-Timişoara, 518 mii lei la „Progresul"-Bucureşti şi 392 mii lei la „Partizanul"-Bacău etc.

O altă cauză o constituie insuficienta preocupare pentru utilizarea completă a capacităţilor de producţie din întreprinderile componente.

Analiza efectuată la centrală evidenţiază că, la principalele sale întreprinderi, s-a înregistrat chiar o descreştere a producţiei globale la 1000 lei fonduri fixe, după cum rezultă din tabelul nr. 3.

Situaţia de mai sus se datoreşte, în principal, neajunsurilor în fundamentarea planului de investiţii, achiziţionarea şi utilizarea fondurilor fixe. În luna iunie 1972, în inventarul întreprinderilor centralei se aflau 504 utilaje inactive, în valoare de 21 116 mii lei, pentru care s-au plătit amortizări aferente perioadei de inactivitate în sumă de 2857 mii lei. Trebuie făcută menţiunea că între acestea sînt şi 33 utilaje achiziţionate din import în perioada 1970—1972.

Tabelul nr. 3 — mii lei —

Producţia globală la 1000 lei fonduri fixe

Întreprinderea	1969	1970	1971	Plan 1972
„Dîmbovița"	3318	3013	3093	3404
„Flacăra Roșie"	4335	3946	3883	3765
„Pionierul"	3198	3018	2889	2804

După cum se vede, este vorba de fonduri de investiţii irosite, cheltuieli neeconomicoase cu amortizările, fenomene la care se adaugă uzura morală a acestor utilaje şi faptul că deşi multe din ele sînt noi, nu au fost încă conectate la circuitul producţiei materiale. O primă grupă din aceste utilaje cuprinde un număr de 11 maşini de tras în părţi prin lipire. În prezent, operaţia de tras în părţi încălţăminte, care trebuia efectuată de maşinile importate, se execută manual cu circa 60 muncitori, cu cheltuieli suplimentare pentru salarii pe peste 700 mii lei anual.

Pentru utilajele achiziţionate în anul 1971, la întreprinderile „Dîmboviţa", „Flacăra roşie" şi „Pionierul", memoriile tehnico-economice prevăd o producţie suplimentară anuală de 289 000 perechi încălţăminte, cu beneficii suplimentare aferente de 14 014 mii lei şi o economie anuală la fondul de salarii de 845 mii lei, avantaje nerealizate din moment ce maşinile n-au fost puse în funcţiune.

Asemenea exemple nu au un caracter singular. În perioada 1962—1967 s-au importat 78 maşini de uns care nu au funcţionat pînă în prezent, dar pentru care s-au plătit amortizări însumînd 371 mii lei. Deşi de la primele maşini importate s-a constatat că ele nu funcţionează cu adezivi de producţie indigenă, totuşi s-a continuat importul, astfel încît în prezent utilajele respective constituie un adevărat balast pentru întreprinderile care le au în dotare.

După cum se vede, sînt necesare măsuri energice pentru ridicarea substanţială a indicelui de exploatare intensivă şi extensivă a utilajelor. În acest scop, se impune reexaminarea situaţiei fiecărui utilaj inactiv iar măsurile ce vor fi luate să conducă la efectuarea adoptărilor şi modificărilor necesare şi punerea lor în funcţiune la întreprinderea deţinătoare din sector. De asemenea, se impune reconsiderarea planului de investiţii privind achiziţionarea, în perioadele următoare, a unor noi utilaje, mai cu seamă din import şi aşezarea acestuia pe baze realiste.

Alexandru PĂSCULESCU
Ministerul Finanţelor

Tabelul nr. 1

(tone piei crude/tone talpă)

Explicaţii	„Dîmboviţa" (Bucureşti)	„Flacăra" roşie" (Bucureşti)	„Pionierul" (Bucureşti)	„Bucovăţ" (Craiova)	„Timpuri Noi" (Braşov)	„Partizanul" (Bacău)	Total
Indice planificat	1,85	1,82	1,78	1,71	1,72	1,70	1,78
Indice realizat	1,90	1,93	1,76	1,64	1,72	1,75	1,82
economii (—) sau depăşiri (+) — în tone —	+39,3	+43,7	—6	—7,1	+6	+24,3	+ 100,2

ACORDURI TRATATIVE CONTACTE

● 12—19/IX. *Vizita prietenească, efectuată în Iugoslavia de preşedintele Consiliului de Miniştri al R. S. România, Ion Gheorghe Maurer, la invitaţia preşedintelui Consiliului Executiv Federal al R.S.F. Iugoslavia, Gemal Biedici, a prilejuit, printre altele, un larg schimb de păreri cu privire la măsurile concrete pentru promovarea în continuare a relaţiilor economice româno-iugoslave. Preşedinţii celor două guverne au indicat intensificarea cooperării de lungă durată în producţie, extinderea specializării şi livrărilor reciproce în domeniul construcţiilor de maşini, electrotehnicii, electronicii, chimiei şi petrochimiei, energeticii, metalurgiei ş.a., precum şi pentru extinderea colaborării pe terţe pieţe. De asemenea, au fost stabilite măsurile concrete de dezvoltare a colaborării în domeniul cercetării ştiinţifice şi tehnice.*

● 14—22/IX. *O delegaţie economică, condusă de Manea Mănescu, preşedintele Consiliului Economic al R.S. România, a efectuat o vizită în Belgia şi Luxemburg, la invitaţia guvernelor celor două ţări. În cursul convorbirilor purtate cu oameni de stat belgieni şi luxemburghezi, cu reprezentanţi ai cercurilor de afaceri au fost examinate probleme ale dezvoltării relaţiilor bilaterale, posibilităţile de extindere în continuare a cooperării industriale şi tehnico-ştiinţifice, a schimburilor comerciale şi turistice dintre România şi ţările menţionate.*

● 18—21/IX. *La Budapesta a avut loc sesiunea a X-a, jubiliară, a Comisiei mixte guvernamentale româno-ungare de colaborare economică. Măsurile adoptate cu acest prilej se referă la cooperarea şi specializarea în fabricarea de maşini-unelte, utilaje energetice, combine de recoltat porumb, diferite produse ale industriei electrotehnice şi electronice. Alte acţiuni de cooperare privesc industria chimică (fibre chimice, mase plastice, medicamente, pesticide etc.), metalurgia, industria minieră şi petrolieră, cea a materialelor de construcţii, gospodărirea apelor, transporturile şi telecomunicaţiile, dezvoltarea schimburilor reciproce de mărfuri.*

● 20/IX. *La Bucureşti a fost semnat protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1973 între R.S. România şi Republica Ghana.*

● 25/IX. *A fost semnat, la Bucureşti, protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1973 între R.S. România şi R.S.F. Iugoslavia, protocol care stipulează o creştere însemnată a volumului schimburilor între cele două ţări. În acest cadru, partea iugoslavă va livra bauxită, minereu de fier, cabluri, produse siderurgice, cărămizi refractare, celuloză şi celofibră, diverse produse chimice şi farmaceutice, maşini şi utilaje, bunuri de larg consum, iar partea română — produse petroliere, aluminiu în blocuri, cauciuc sintetic, anvelope, produse chimice şi farmaceutice, lemn de fag pentru celuloză, ciment şi alte materiale de construcţii, maşini şi utilaje, bunuri de consum.*

PRODUSE ROMÂNEŞTI PESTE HOTARE

● *Prin portul Constanţa a fost expediat un prim lot de 500 de turisme Dacia-1300 cu destinaţia Algeria.*

● *Grupul industrial Borzeşti exportă peste 20 de produse chimice, fabricate de unităţile sale, printre care: cauciuc sintetic, polistiren, sodă caustică, clorură de polivinil ş.a. Printre ţările destinatare, pe primele locuri se situează Uniunea Sovietică, Iugoslavia, R.F. a Germaniei, Italia şi Austria.*

● *Întreprinderea de comerţ exterior „Petrom" a semnat un contract, conform căruia — în cooperare cu firmele „Chemiebau" (R.F.G.) şi „Power Gas" (Franţa) — va executa şi va livra în Egipt o instalaţie pentru producerea de acid sulfuric, cu o capacitate de 100 000 tone/an.*

În dezbatere :

PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ PLANIFICATĂ A ROMÂNIEI

CINE POATE MODIFICA CIFRELE DE PLAN ALE UNITĂȚILOR DE INTERES REPUBLICAN ?

ÎN VEDEREA precizării unor prevederi ale proiectului de lege cred că este necesară revederea unor articole.

Articolele 51—56 prezintă modul de elaborare a planurilor. Din art. 51 punctul b, alin. ultim, rezultă că centrala industrială transmite proiectul său de plan ministerului tutelar precum și Comitetului de Stat al Planificării. Tot la C.S.P. transmit proiectele de plan și comitetele executive ale consiliilor populare județene. Cît privește ministerele, din cuprinsul art. 51 pct. c rezultă că acestea „elaborează, într-o concepție unitară și de perspectivă, în strînsă colaborare cu C.S.P., proiectul de plan pentru întreaga ramură sau activitate de care răspund.. ; participă nemijlocit la elaborarea proiectelor de planuri în centrale și alte unități subordonate, analizează, sintetizează și corelează propunerile acestora, asigurînd integrarea lor organică în planul național unic", dar nu rezultă că ministerul ar înainta proiectul său de plan la C.S.P.

În schimb, art. 56, precizînd modul cum se repartizează sarcinile ce revin din planurile cincinale și anuale aprobate, arată la alin. a : „Consiliul de Miniștri repartizează sarcinile ce revin din planul unic național de dezvoltare economico-socială a țării pe titularii de plan : ministere, alte organe centrale și comitete executive ale consiliilor populare județene". De aceea, apreciez că este necesar ca art. 51 alin. c să fie completat cu precizarea că ministerele transmit proiectul de plan pentru întreaga ramură la „Comitetul de Stat al Planificării".

Tratînd modul cum se repartizează sarcinile obligatorii din planurile cincinale și anuale aprobate, art. 56 la pct. e spune : „Comitetele executive ale consiliilor populare județene stabilesc — pe baza sarcinilor ce decurg din planul național unic — planul de dezvoltare economico-socială a județului, cuprinzînd activitatea unităților de subordonare locală și activitatea unităților de interes republican pe care îl supun spre dezbatere și adoptare sesiunilor consiliilor populare județene". Din modul cum este redactat, se poate interpreta că consiliul popular județean, din moment ce ia în dezbatere activitatea unităților de interes republican, are dreptul să aducă modificări sarcinilor prezentate spre dezbatere. Dar același articol, la pct. c., arată că centralele (similare) repartizează sarcinile pe întreprinderi direct subordonate, sarcini care, potrivit art. 56 alin. 1, au caracter obligatoriu pentru întreprindere. Așadar, sarcini devenite obligatorii pentru întreprindere, date pe baza planului adoptat de către Marea Adunare Națională, sînt luate în dezbatere de către consiliul popular care, ca for ce adoptă planul județului, are dreptul să aducă modificări la proiectul prezentat, deci și la sarcinile pe care întreprinderea le-a primit de la centrală.

Pentru a înlătura o asemenea situație, sînt de părere ca punctul „e" din art. 56 să fie redactat astfel încît să rezulte în mod explicit că consiliul popular nu modifică sarcinile de plan ale întreprinderilor de interes republican ci numai le ajută la realizarea lor.

Potrivit art. 57 punctele a și b, unitățile socialiste cu activitate industrială au obligația să dimensioneze volumul producției la nivelul capacității maxime de producție a utilajelor, dar, în același timp, să introducă în fabricație numai acele produse și sortimente care au desfacerea asigurată prin contracte economice, comenzi ferme sau studii speciale de conjunctură. Realitatea demonstrează că nu întotdeauna e posibil ca la data elaborării planurilor, să se cunoască cu exactitate posibilitățile de desfacere sau să existe contracte încheiate ori comenzi ferme. Dar planificarea necesarului de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică reclamă o cifră de plan certă. În asemenea situație, apreciez că legea ar trebui să dea conducerilor de întreprinderi o indicație de procedură.

Cornel SUCIU
economist
șef serviciu aprovizionare
COMPRODCOOP București

DELIMITAREA PERSONALULUI DUPĂ CRITERIUL LOCULUI DE MUNCĂ

ÎN ARTICOLUL 57 al proiectului Legii cu privire la dezvoltarea economică socială planificată se arată că la elaborarea planurilor cincinale și anuale și în cursul executării acestora, unitățile socialiste cu activitatea industrială au obligația să asigure, între altele, „planificarea numărului și structurii personalului pe principalele categorii : personal de producție (muncitori, ingineri, maiștri, tehnicieni), personal de cercetare și proiectare, personal de administrație, personal de întreținere... Reiese din textul citat că dacă un inginer este director comercial (și aceasta este realitatea în unele unități socialiste cu activitate industrială) ori șef al serviciului plan (această situație fiind și mai frecventă) intră în categoria personalului de producție, dar dacă aceleași posturi, ca cele mai sus menționate, ori altele asemenea, sînt ocupate de către economiști, aceștia nu mai sînt personal de producție, ci de administrație. Situație de două ori nefirească : întîi pentru că e mai potrivit ca anume funcții să fie deținute de către oameni cu pregătire economică superioară și în al doilea rînd pentru că nu e normal să se facă o categorisire a personalului după diploma sau actul de calificare profesională, ci după **locul de muncă efectiv** unde își desfășoară activitatea.

Așadar, propunerea de modificare a textului viitoarei Legi constă în modificarea aliniatului d din art. 57 în sensul de a fi considerați ca făcînd parte din categoria personalului de producție **acei salariați care muncesc în secții, ateliere ori servicii funcționale cu un evident caracter tehnic și contribuie în mod direct la îndeplinirea planului de producție din punct de vedere cantitativ și calitativ.**

G. BORIS
economist

PROIECTUL LEGII FINANȚELOR

FUNCȚIILE CONTROLULUI SĂ FIE MAI BINE CONTURATE

PROIECTUL Legii finanțelor, recent apărut, constituie un document de mare însemnătate pentru perfecționarea conducerii vieții economico-sociale din țara noastră.

În cele ce urmează vom formula unele opinii, aprecieri și păreri pe marginea proiectului apărut, considerînd că există încă rezerve de îmbunătățire, atît sub aspectul formei, structurii, cît și al conținutului.

La **art. 1**, considerăm că ar fi mai corect să se înceapă **cu paragraful 2, deci cu banii. În plus, ar trebui prezentate toate funcțiile banilor. Tot în cadrul primului articol, ar fi bine să se formuleze definiția finanțelor. Opinăm ca aceasta să figureze după sublinierea funcțiilor banilor astfel : „În economia Republicii Socialiste România, finanțele reprezintă acea parte a relațiilor bănești prin care statul asigură mobilizarea și redistribuirea planificată a unei importante părți din fondurile bănești ale societății, avînd funcții bine determinate în mecanismul pîrghiilor economice și permițînd exercitarea unui control cuprinzător asupra utilizării eficiente a fondurilor materiale și bănești".**

Această formulare prezintă un triplu avantaj : în primul rînd, permite distincția care trebuie făcută între bani și finanțe, conturînd dimensiunile și întinderea celor două noțiuni, nelăsînd nici o urmă de ambiguitate în această problemă subtilă care uneori — de ce să nu recunoaștem — se menține în unele publicații și lucrări de specialitate ; în al doilea rînd, sînt prezentate funcțiile principale ale finanțelor care ne feresc de absolutizarea rolului pe care acestea îl au în viața economică și socială ; în al treilea rînd, nu numai finanțele asigură controlul general asupra desfășurării procesului de ansamblu al producției sociale..." (Art. 1 paragr. 1), deoarece nu putem atribui finanțelor un rol mai mare, în afara celui pe care îl joacă în economia țării; totodată, considerăm că nu finanțelor le revine rolul de a „asigura controlul general", ci banilor.

Finanțele, cu toată relativa lor independență, au și ele dimensiuni limitate la un anumit cadru funcțional și nu pot, ca atare, să se substituie și să înlocuiască alte categorii și pîrghii economice cum sînt banii, creditul, ș.a. ;

În afara banilor și finanțelor, un loc deosebit în ce privește exercitarea de către stat a unui control general, cuprinzător și eficient îl are și creditul. După părerea noastră, sfera de cuprindere a acestei activități (de control) pe care o desfășoară aparatul financiar este limitată la cadrul și dimensiunile în care au loc mutațiile pe care le putem înfăptui cu ajutorul finanțelor. De aceea, apare imperios necesar să se respecte în proiect această cerință care — indiferent de părerile și de pozițiile exprimate, nu poate ignora o realitate pe fondul căreia au loc fenomene și procese mult mai complicate.

Se impune, după părerea noastră, examinarea cu maximum de atenție și profunzime a raportului dintre bani, finanțe și credit, definirea finanțelor, a banilor și a creditului, cu sublinierea precisă a funcțiilor și principiilor pe care aceste pîrghii economice le presupun.

Ca o consecință a celor arătate, propunem ca aceste capitole să figureze distinct în proiectul de lege nu sub forma cumulată de „finanțare și creditare" ci scindat, separat, în două mari părți : finanțarea, respectiv creditarea.

Sugestiile pe care ne-am permis să le formulăm ridică problema exactității titlului proiectului de lege. După părerea noastră, denumirea de „Lege a finanțelor și creditului" ar răspunde mai just structurii și conținutului care se dau acestui important document legislativ chemat să orienteze și să asigure temeiul legal pe fondul căruia urmează să-și desfășoare activitatea întregul nostru aparat financiar-bancar.

Propunem, de asemenea, să se introducă noțiunea de „control" în cadrul cap. X, iar, dacă această soluție nu poate fi însușită atunci, controlul ar putea figura chiar ca un capitol distinct. Credem că se impune precizarea în proiect a formelor de control, delimitarea riguroasă a conținutului funcțiilor și limitelor acestor forme, cît și sublinierea că ele trebuie să acționeze ca un tot unitar care, în ansamblu, reprezintă conținutul controlului general al statului ce se exercită cu ajutorul tuturor pîrghiilor economice. Pulverizarea problematicii controlului în cadrul art. 10 și a unor articole din cadrul cap. X nu justifică pe deplin locul și importanța acestei sfere a activității financiar-bancare.

dr. Eugen VASILESCU

PROIECTUL LEGII REMUNERĂRII DUPĂ CANTITATEA ȘI CALITATEA MUNCII ÎN UNITĂȚILE DE STAT

CALIFICAREA SE CERE STIMULATĂ

ANALIZÎND cu interes proiectul de lege îmi permit să fac și unele observații asupra unor capitole ale proiectului, care consider că pot fi completate sau îmbunătățite corespunzător cu ocazia definitivării.

• În prezent, la toate rețelele tarifare de salarizare treapta a 3-a a primei categorii de muncitor calificat este inferioară din punct de vedere al tarifului orar, treptei I al categoriei a 3-a de muncitor necalificat. Întrucît în prezent nu există o reglementare clară în această privință, după absolvirea unui curs de calificare și trecerea în muncă calificată încadrăm pe muncitori în categoria I de calificare cu un salariu inferior celui anterior (în cazul muncitorilor care au efectuat lucrări încadrate în categoria a 3-a de muncitor necalificat și au beneficiat de treapta I, II sau III). În practică aceasta duce la diminuarea interesului pentru calificare. Apreciez că ar fi necesar ca în astfel de cazuri să se prevadă posibilitatea încadrării acestor muncitori în categoria a 2-a, astfel încît să li se poată acorda o creștere de o treaptă a salariului tarifar, sau în cazul celor care sînt salarizați în treapta a 3-a și au executat anterior lucrări necalificate de categoria a 3-a să li se mențină aproximativ salariul tarifar avut anterior.

• Referitor la prevederile art. 184 (1) din proiectul de lege în legătură cu posibilitatea aplicării unor salarii majorate în unități și locuri de muncă din localități situate în zone deficitare în forță de muncă, consider necesar ca aceste localități și zone, precum și cotele procentuale să fie specificate în anexa la lege, astfel cum s-a procedat în cazul lucrărilor de încărcări-descărcări.

ing. Lucian STREZA
CEIL-Brașov

ATENȚIE ȘI STATELOR DE FUNCȚIUNI

PREVEDEREA după care o persoană care înlocuiește un salariat cu funcție de conducere, ce lipsește temporar din unitate, are dreptul să primească și diferența între salariul său și salariul prevăzut pentru funcția înlocuită, este o măsură de echitate socială, deoarece pentru o muncă calitativ superioară, societatea remunerează pe cel ce o prestează.

Extinzînd acest principiu, considerăm că ar putea fi luată în discuție și remunerarea persoanelor care preiau și îndeplinesc sarcinile stabilite funcțiilor de execuție — în cazul îmbolnăvirilor sau lipsurilor temporare din unitate, pe o durată mai mare de 30 zile calendaristice — cu o cotă similară celei din primul caz din salariul tarifar, la nivelul de bază al funcției de execuție. Susțin aceasta, întrucît și la nivelul funcțiilor de execuție, suplinirea presupune eforturi suplimentare ce se cer remunerate. În atare situație, unitățile economice sau sociale au numai de cîștigat, deoarece se evită întîrzierea în rezolvarea sarcinilor respective.

Proiectul legii aduce, de asemenea, o reglementare unitară, prin luarea în calcul a ajutoarelor pentru incapacitatea temporară de muncă, a sporului pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate și sporul pentru condiții vătămătoare în muncă. Avînd în vedere că și plata acestor drepturi cade în sarcina unităților de stat, consider oportun să se prevadă în lege și modalitatea de acordare a acestor drepturi.

Un element important, care numai în parte este amintit în cuprinsul legii (articolul 188), îl constituie statele de funcțiuni. Avînd în vedere că aceste documente reprezintă un instrument important de evidență și planificare a fondului de salarii aferent personalului T.E.S.A. pentru toate unitățile, considerăm că ar fi necesar a se sublinia mai mult obligativitatea întocmirii exacte și operative a statelor de funcțiuni de către toate unitățile economico-sociale, aprobarea lor făcîndu-se în conformitate cu prevederile Legii nr. 11/1971 și Legii nr. 57/1968 în cadrul indicatorilor de plan muncă și salarii aprobați.

ec. Traian BIRĂU
Consiliul popular al județului Mehedinți

conducere și organizare

CUM se întocmește / se utilizează

FIȘA DE APRECIERE A PERSONALULUI

POTRIVIT Legii nr. 12/1971 privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului, toate unitățile socialiste de stat trebuie să introducă un sistem de apreciere anuală a personalului tehnic, economic de altă specialitate și administrativ.

Întrucît legea creează numai cadrul general de realizare a aprecierii, dînd posibilitatea unităților socialiste să o aplice în mod creator în funcție de specific, a apărut necesitatea stabilirii modului concret de îndeplinire a acestei activități. Experiența cîștigată de specialiștii laboratorului psihotehnic al Centrului de Organizare și Cibernetică în Construcții pune în evidență unele aspecte ce pot prezenta interes pentru toate unitățile socialiste.

• Obiective

PRIN APRECIEREA unui salariat trebuie să înțelegem măsurarea sub aspect cantitativ și calitativ a rezultatelor muncii sale, a capacității sale de muncă și a conduitei sale în colectivul de muncă din care face parte.

Aprecierea personalului vizează atingerea următoarelor obiective: creșterea eficienței economice a tuturor activităților, prin repartizarea, încadrarea și utilizarea judicioasă a lucrătorilor; realizarea unei retribuții echitabile în funcție de cantitatea și calitatea muncii depuse; dezvăluirea capacităților de muncă ale salariaților și a posibilităților lor de promovare; desăvîrșirea personalității umane a salariatului prin stabilirea necesităților de perfecționare, ridicarea nivelului de aspirații, relizarea unor satisfacții personale și imbold pentru munca viitoare.

În realizarea aprecierilor personale trebuie să avem în vedere toate aceste obiective. Un salariat greșit apreciat (neavîndu-se în vedere obiectivele de mai sus) se va simți frustrat, își va pierde încrederea în forțele proprii, în colectivul de muncă, în conducătorii săi și va munci fără satisfacție, ineficient.

• Criterii

CUNOSCÎNDU-SE obiectivele aprecierii, este necesar să se stabilească și criteriile, acele puncte de vedere în baza cărora se va face aprecierea. Legea nr. 12/1971 enunță drept criterii ce trebuie să stea la baza aprecierii anuale a personalului din unitățile socialiste: rezultatele obținute în îndeplinirea obligațiilor de serviciu; nivelul pregătirii profesionale și de cultură generală, preocuparea pentru îmbogățirea cunoștințelor de specialitate: calități personale — spirit de inițiativă, disciplină în muncă, conștiinciozitate și perseverență în îndeplinirea sarcinilor, prestigiu profesional; preocuparea față de bunul mers al unității, grija pentru apărarea proprietății socialiste, aplicarea legilor și păstrarea secretului de stat; comportarea în cadrul colectivului de muncă, în familie și societate, participarea la activitatea obștească, atitudinea față de interesele generale ale patriei.

Se remarcă faptul că toate aceste criterii vizează de fapt trei aspecte esențiale: **rezultatele în muncă, capacitatea profesională** (cunoștințe și aptitudini). **ansamblul de atitudini** (trăsăturile de caracter ale salariatului — atitudinea față de muncă, față de colegi, față de sine etc.);

În general, cînd este vorba să apreciem un salariat sîntem tentați să apreciem capacitatea sa. Dacă „știe multe" și „este dotat" și, mai ales, dacă „știe bine", este „talentat", conchidem că e un salariat bun, sau foarte bun („inteligent"). Această judecată constituie o premisă falsă pentru concluzia ulterioară: „un om capabil obține și rezultate bune în muncă" și, ca atare, salariatul va fi apreciat „bine". Este adevărat, rezultate bune în muncă sînt obținute de către oamenii cu bogate cunoștințe legate de activitatea lor. Dar cunoștințele și aptitudinile nu fac decît să-l ajute pe salariat la rezolvarea problemelor sale de serviciu, fiind necesare, dar nu și suficiente, pentru obținerea rezultatelor sale în muncă.

Eficient pentru un loc de muncă oarecare este salariatul care obține rezultate bune în muncă! De unde rezultă concluzia că rezultatele în muncă reprezintă criteriul esențial în aprecierea personalului. Iată deci, că dintre criteriile de apreciere enunțate de lege, două ne apar ca fiind fundamentale, ele constituind sinteza celorlalte: rezultatele obținute în îndeplinirea obligațiilor de serviciu și ansamblul de atitudini ale salariatului.

Nu putem renunța complet la al doilea criteriu, deoarece nu arareori întîlnim cazuri, spre exemplu, de ingineri cercetători sau proiectanți care construiesc, descoperă, proiectează lucruri minunate, fiind totodată deficitari atitudinal (intră în conflict cu șefii, cu colegii, etc.).

• Tehnica de lucru

CE PONDERI trebuie să aibă aceste două criterii în aprecierea globală a salariatului? Vom nota mai bine pe salariatul „prietenul tuturor", care nu supără pe nimeni, care nu întîrzie niciodată la servici, dar... ale cărui rezultate nu se prea văd, sau pe „recalcitrantul" ce le rezolvă, totuși, pe toate și bine? Ce este esențial? Ce preferăm?

Notînd mai slab pe al doilea. „examinatorii" respectivi certifică de fapt deficiențele colectivului care n-a reușit să influențeze atitudinea acestui membru al colectivului lor, să-l îndrume, să-l educe. De aceea ni se pare că hotărîtoare în apreceire trebuie să fie rezultatele muncii. Ele trebuie să dețină o pondere peste 50% în aprecierea globală.

În funcție de specificul fiecărui post, de diversele etape din cursul anului, ponderea acestor două criterii variază de la un post la altul și pentru același post de la o perioadă la alta. Astfel, la un post de inginer proiectant putem considera proporțiile de 75% pentru rezultate în muncă și 25% pentru atitudini, iar la un post de normator: 60% pentru rezultate în muncă și 40% pentru atitudini. Se poate întîmpla ca pentru același post (normator) în diferitele perioade ale anului să se acorde ponderi diferite pentru rezultatele în muncă și pentru atitudini.

Pentru justa apreciere a muncii unui subaltern, trebuie ținut seama că diferitele atribuții ale postului au ponderi diferite. Unele sînt principale și vor avea o cotă mai mare, altele sînt secundare, suplimentare și vor avea o cotă mai mică. De exemplu, atribuția principală a dactilografei (cantitatea și calitatea materialului dactilografiat) poate primi o cotă de 70% (k_2 = 0,7), atribuția secundară (aprovizionarea cu rechizite și întreținerea mașinii) 10% (k_2 = 0,10), iar atribuția suplimentară (organizarea textului în pagină și sesizarea eventualelor greșeli) 20% (k_2 = 0,20). Se observă foarte bine din acest exemplu că pentru un post de dactilografă aflat în secretariatul unui director, atribuția suplimentară de a organiza materialul în pagină și de a sesiza eventuale greșeli. va fi mai bine cotată. Deci, aceste ponderi nu sînt universal valabile.

Pentru a aprecia modul în care sînt îndeplinite atribuțiile, apelăm la un sistem de notare prin calificative: un punct pentru apreciere foarte slabă; 2 — pentru apreciere slabă; 3 — pentru apreciere mediocră, satisfăcătoare; 4 — pentru apreciere bună; 5 — foarte bună.

Realizarea unor atribuții, ca de exemplu, dactilografierea materialului, poate fi destul de precis notată: cantitatea materialului dactilografiat se poate exprima în număr de pagini bătute la 1—1/2 rînduri într-un timp oarecare, putîndu-se astfel fixa baremuri pentru notele 1—5; calitatea materialului dactilografiat se poate exprima prin număr de greșeli la pagină, fixîndu-se și aici baremuri pentru notele 1—5.

Ce ne facem însă în cazul altor atribuții ca, de exemplu, organizarea textului în pagină sau aprovizionarea cu rechizite? Și în cazul acesta este posibil să obținem calificative, aplicînd metoda „observărilor instantanee", a controalelor prin sondaj sau, atunci cînd nu avem altă posibilitate, folosind „nota de opinie". Sistemul permite ca o greșeală de o clasă făcută pe acest al treilea nivel (încadrarea la „bine" în loc de „foarte bine" spre exemplu) să aibă o influență în nota finală de 1%—4% (4% eroare la o clasă, la coeficienți înalți reprezintă un procent nesemnificativ).

Pentru măsurarea atitudinilor se folosesc testele de atitudini. care, atunci cînd sînt valide, bine aplicate, prelucrate și interpretate, furnizează informații edificatoare asupra salariatului. Actualmente, acest procedeu nu este la îndemîna conducătorilor care întocmesc aprecieri, aceștia neavînd la dispoziție cadre de specialitate (psihologi, sociologi) și testele corespunzătoare. În această situație, se pot măsura atitudinile prin „note de opinie", obținute de către comisia de apreciere pe baza răspunsurilor la întrebările cuprinse în „chestionare de atitudini" ce se completează de către salariatul ce se apreciază, colegii săi de muncă și șefii ierarhici (numai aceia care-l cunosc bine pe subaltern). În general, coeficienții fiind mai mici, erorile în apreciere cu o clasă influențează foarte puțin (chiar sub 1%) nota finală.

La ce interval de timp să se facă aprecierile? Nu trebuie să uităm faptul că nota, în afara funcției ei descriptive (enunțarea cantitativă și calitativă a existenței factorului apreciat), are și o funcție instructiv-educativă. Salariatul trebuie să ajungă ca prin notă să-și poată aprecia rezultatul muncii sale, să se estimeze. De aceea, în permanență, conducătorii trebuie să controleze activitatea subalternilor lor, făcînd totodată și aprecieri. A gîndi că s-ar putea face o apreciere anuală fără „puncte de sprijin" din timpul anului înseamnă a da posibilitatea creării unor grave erori în apreciere, care ar contraveni cu obiectivele propuse.

ing. Silviu DOBRONĂUȚEANU
consultant în organizare și conducere

psih. Cornel COTOR
expert instructor

biol. Eleonora PESTIȘANU
expert instructor

Centrul de organizare
și cibernetică în construcții

VADEMECUM

Calități ale cadrelor din conducerea marilor unități economice

DINCOLO de stăpînirea cunoștințelor de specialitate, a metodelor și tehnicilor de conducere, un candidat la o funcție din conducerea superioară a marilor unități economice trebuie să posede o serie de calități de comportament, dintre care, după opinia specialistului Alonzo McDonald, nu pot fi scăpate din vedere și următoarele:

1. Dorința profundă de a-și îndeplini responsabilitățile față de organizație la cel mai înalt nivel al competenței sale, chiar cu o oarecare sacrificare a propriilor interese.

2. Maturitate și profundă motivație cerute de munca cooperativă și constructivă cu colegii săi din echipa de conducere a organizației.

3. Judecată sănătoasă, minte deschisă și sensibilitate față de consecințele umane ale acțiunilor sale.

4. Abilitate verificată și răbdare în încurajarea, inspirarea și animarea subalternilor în realizarea contribuției potențiale a acestora.

5. Capacitate de gîndire strategică, de simulare a acțiunilor și contraacțiunilor în mediul înconjurător, de evaluare cu ochi practic a riscurilor și oportunităților probabile.

6. Capacitate de a comunica eficient, în special în situațiile de persoană la persoană.

7. Suficientă modestie pentru a întreba despre fapte, a înțelege cifrele, a căuta sfatul și părerea specialiștilor înainte de a lua decizii de importanță critică.

8. Înclinație mai degrabă către descoperirea cel puțin a unei căi de a face ceva practic, decît pentru a explora în detaliu toate rațiunile bune pentru care trebuie făcut un anumit lucru.

9. Capacitate de a înțelege și a lucra cu factorii cei mai critici de reușită, îndeosebi prin dezvoltarea competențelor de conducere existente în organizație.

Traiectoria cadrelor de conducere trebuie depistată din timp

SPECIALISTUL polonez Bohdan Glinski propune un sistem de control permanent a evoluției cadrelor cu potențial de conducere. În acest sens, el consideră necesară întocmirea în fiecare unitate a unei cartoteci a cadrelor de conducere potențiale, care ar trebui să cuprindă:

- *O descriere succintă a evoluției carierei — specificîndu-se realizările deosebite ca: invenții, inovații, lucrări publicate.*
- *Precizarea funcțiilor de răspundere care ar putea să i se încredințeze în viitorul apropiat. Aici ar trebui să se indice și timpul necesar pregătirii salariatului respectiv pentru exercitarea funcției propuse. La acest punct este de dorit să se sondeze și părerea salariatului în ce sens ar dori să se perfecționeze și să promoveze.*
- *Precizarea activităților care se cer celui în cauză în vederea ridicării calificării: cursuri speciale de calificare, transferul în altă muncă pentru lărgirea experienței profesionale etc.*
- *Precizarea funcției celei mai înalte (a plafonului) la care ar putea aspira lucrătorul respectiv în viitor.*

Cartoteca ar trebui completată de șeful ierarhic și semnată de organul ierarhic imediat superior acestuia.

STRUCTURI ORGANIZATORICE: RAȚIONALITATE – FUNCȚIONALITATE

ÎNCĂ ÎN 1968, prin hotărîrea privind înființarea comitetelor de direcție în întreprinderi, s-a stabilit că organele de conducere colectivă ale unităților economice vor avea dreptul să aprobe structura organizatorică pe baza unor norme generale pe economie sau ramură. Și alte acte normative apărute ulterior fac referire la aceste norme. Astfel, Legea nr. 11/1971 prevede că aprobarea structurilor organizatorice se face de organele de conducere colectivă ale unităților pe baza normelor generale stabilite pe ramură sau subramură.

Conferința Națională a partidului din iulie a.c. trasează, printre altele, și sarcina elaborării și adoptării normelor respective. În dorința de a contribui la realizarea acestei sarcini, revista „Viața economică" organizează o dezbatere supunînd atenției specialiștilor următoarea problematică:

● Principalele deficiențe ale structurilor organizatorice actuale ale unităților noastre economice (centrale, întreprinderi) și consecințele lor asupra utilizării personalului.

● Normele unitare privind construirea structurilor organizatorice care ar trebui adoptate pentru eliminarea acestor deficiențe.

● Alte acțiuni ce trebuie întreprinse pentru stabilirea unor structuri organizatorice care să asigure utilizarea cu eficiență maximă a personalului din unitățile economice.

Pentru început, publicăm opiniile unor cadre de răspundere din patru ministere, invitînd, în continuare, pe cei interesați în soluționarea acestor probleme să-și spună punctul de vedere.

● Numărul mare de trepte ierarhice depărtează conducerea de execuție, întîrzie și deformează informațiile și deciziile, concentrează specialiștii în munci administrative.

● Din cauza suprapunerilor și paralelismelor, există dificultăți în stabilirea responsabilităților, care generează diminuarea spiritului de răspundere.

● Structurile organizatorice—tip trebuie elaborate pe categorii de unități, cu luarea în calcul a factorilor de influență specifici fiecărui compartiment.

DUPĂ OPINIA mea, principalele deficiențe ale actualelor structuri organizatorice din unitățile economice sînt: existența multor funcții de conducere cu puține compartimente subordonate; subordonarea compartimentelor față de diferite funcții de conducere fără respectarea principiului grupării acestora după criteriul apartenenței lor unei anumite autorități funcționale; existența unui număr prea mare de trepte ierarhice care depărtează conducerea de activitatea de producție, întîrzie și deformează informațiile și deciziile; număr mare de compartimente cu denumiri foarte diferite care generează paralelisme și greutăți în delimitarea sarcinilor și duce la tratarea incompletă a problemei și la dificultăți în stabilirea responsabilităților. Numărul mare de compartimente duce și la încadrarea lor cu un personal TESA numeros, în funcție de conducere, în special cu cadre tehnice care nu sînt utilizate corespunzător; compartimente cu puțini salariați executanți, care nu asigură o încărcare rațională a funcțiilor de conducere din compartimentele respective; multe birouri în cadrul compartimentelor, încadrate cu puțini salariați.

Principala consecință a utilizării unor astfel de structuri organizatorice se concretizează în existența unui aparat funcțional greoi, supradimensionat, cu concentrarea specialiștilor în munci administrative care se pierd în rezolvarea unor probleme minore din activitatea întreprinderii, problemele majore de producție, de cercetare și dezvoltare fiind insuficient tratate. Se îngreunează relațiile în cadrul întreprinderii sau cele dintre întreprindere și centrală. În aceste condiții, se naște, la toate nivelele, tendința de tutelă măruntă în rezolvarea sarcinilor, care se răsfrînge negativ asupra întregii activități, diminuează răspunderea pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, îngreunează elaborarea și realizarea programelor de perspectivă.

În vederea elaborării unor structuri organizatorice raționale, care să permită realizarea în condiții optime de eficiență economică a obiectivelor unităților și care să aibă la bază principiile și regulile stabilite de știința conducerii, Ministerul Muncii, cu consultarea ministerelor economice, a elaborat în cursul acestui an un proiect de indicații metodologice privind stabilirea structurii organizatorice a unităților economice, care a fost transmis ministerelor pentru observații și propuneri.

Pornind de la indicațiile cuprinse în proiect, Ministerul Industriei Chimice, a elaborat un sistem propriu de norme pentru stabilirea structurilor organizatorice.

Astfel, pentru toate unitățile chimice s-a stabilit un număr minim de compartimente care se regăsesc în toate unitățile, ele fiind clasice în structura organizatorică (producție, CTC, aprovizionare/desfacere, contabilitate/financiar etc.). Aceste structuri organizatorice au fost stabilite pe tipuri de unități, grupate după mărimea acestora.

În funcție de condițiile specifice unităților și volumul de lucrări ce trebuie realizate în anumite situații, numărul minim de compartimente de bază se poate majora cu alte **compartimente specifice** pe baza unor normative care prevăd: condiții cantitative ale valorii factorului de influență (volum de investiții, volum de utilaje, mijloace de automatizare, mijloace de transport etc.); condiții calitative ale personalului (pregătire, specializare, etc.); condiții cumulative (existența unui număr de personal de aceeași specialitate ce trebuie coordonat, cumulat cu un număr de utilaje sau unități ce trebuie deservite etc.).

Numărul maxim de compartimente suplimentare pentru fiecare tip de unitate economică, nu poate depăși 1/3 din numărul compartimentelor stabilite în organigrama-tip.

Pentru a se frîna tendința creării unui număr nejustificat de compartimente (servicii, birouri, secții, ateliere) sau funcții de adjuncți ai acestora, în normativ este prevăzută obligația respectării raportului dintre cadre de execuție și cadre de conducere, care este diferit pe tipuri de întreprinderi, iar pentru centrale și grupuri industriale conform cu raportul stabilit în hotărîrea lor de înființare.

Prin aplicarea acestor norme de stabilire a structurilor organizatorice în unitățile din ramura chimică se apreciază că va fi înlăturată majoritatea neajunsurilor menționate și, în special, vor fi create condiții de utilizare mai rațională a cadrelor de specialiști în activitatea direct productivă, cercetare și dezvoltare, concomitent cu simplificarea relațiilor, creșterea operativității și răspunderii în rezolvarea sarcinilor, ceea ce va permite în final o conducere eficientă a unităților.

În afara structurilor organizatorice normate, care pot orienta compartimentarea mai rațională a activităților unităților economice, utilizarea cu eficiență sporită a personalului TESA se poate obține numai prin normarea sa pe compartimente. Cu alte cuvinte, structurile normate trebuie să fie însoțite de număr normat de personal pe fiecare compartiment, atît cantitativ cît și calitativ.

Normarea personalului TESA, se poate face numai ținînd seama de factorul sau factorii de influență specifici fiecărui compartiment, care caracterizează natura, volumul și complexitatea problemelor din aceste compartimente. O asemenea lucrare s-a efectuat de către Ministerul Industriei Chimice, folosind calculatoare electronice, pentru determinarea de normative de personal TESA la 28 compartimente — activități, cu 17 factori de influență și cu circa 145 grupări de unități. Ea reprezintă însă numai un început.

Alexandru LUNGU

director general adjunct, Ministerul Industriei Chimice

● Rigiditatea sistemului nomenclatoarelor de funcțiuni fărîmițează compartimentele și mărește artificial numărul de posturi de conducere.

● Structura organizatorică nu poate fi concepută rațional fără luarea în considerare a factorului uman și a structurii sistemului informațional-decizional al unității.

● Indicația ca specialiștii buni să poată fi salarizați la nivelul șefilor de servicii trebuie respectată pînă la capăt, nu numai la ministere și centrale.

STRUCTURILE ORGANIZATORICE actuale ale unităților noastre economice nu au la bază o concepție sistematică care să țină seama de metodele moderne de conducere, de funcționalitatea fiecărui compartiment și integrarea lui în ansamblul sistemului organizatoric. Aceasta face ca diferitele compartimente să lucreze relativ izolat unele de altele, să-și urmărească în mod exclusiv domeniul propriu, fără o colaborare suficientă cu celelalte și, deseori, nesocotind interesele de bază ale unității (obiectivele sale majore). Ca urmare și personalul din diversele compartimente este utilizat ineficient efectuînd lucrări paralele, neconjugate între ele, necunoscînd suficient ce se realizează pe alte planuri decît cel din domeniul propriu și nerealizîndu-se o colaborare eficientă între specialiștii din diverse domenii.

Sistemul actual al nomenclatoarelor de funcțiuni și salarii, este prea rigid și nu permite o salarizare corespunzătoare a specialiștilor, ceea ce duce la fărîmițarea pe compartimente și mărirea artificială a numărului de posturi de conducere, respectiv mărirea numărului de trepte ierarhice în aceeași unitate. De asemenea, nomenclatoarele nu permit organizarea întreprinderilor pe funcțiuni. Aceasta duce la încărcarea cadrelor de specialitate, mai ales a celor cu studii superioare, cu rezolvarea unor probleme curente aferente funcției de conducere pe care o ocupă și reducerea activității lor de concepție.

Aglomerarea unităților cu prea multe sarcini, lucrări și acțiuni din afara lor (de care conducerea unităților nici nu e întotdeauna convinsă că sînt eficiente și utile) și multitudinea de acte normative de diverse nivele care generează multe hîrtii și obligă conducerea întreprinderii să aibă un aparat funcționăresc numeros, mi se pare a fi o a treia deficiență principală a actualelor structuri. Aceasta duce și la încărcarea cadrelor cu studii superioare cu multe munci de rutină sau sarcini operative aferente funcției pe care sînt încadrați, ceea ce înăbușă activitatea de concepție, de analiză și optimizare a soluțiilor diverselor probleme de fond pe care le are de rezolvat întreprinderea, cît și de studiere a problemelor în perspectivă.

O altă deficiență o constituie neluarea în considerare, în stabilirea structurilor organizatorice, a factorului uman (a cadrelor de care dispune unitatea, cu toate problemele psiho-sociale, de motivație și comportament, atitudini etc. ce decurg de aici). Aceasta face ca nu întotdeauna să existe o corelare perfectă între atribuțiile, obiectivele diferitelor compartimente și colectivul de cadre de care dispune unitatea.

Construirea unei structuri organizatorice a unei unități economice este o acțiune complexă care trebuie corelată cu sistemul informațional și de decizie, nivelul de competențe, de atribuții și funcțiuni, potențialul uman disponibil, mediul ambiant economic-social în care este amplasată unitatea și care, desigur, trebuie să țină seama de obiectivele imediate și de perspectivă ale respectivei unități.

Ca urmare, de la început mă declar împotriva unor state tip de funcțiuni, chiar pe grupe de întreprinderi similare, care nu pot fi altceva decît un soi de „pat al lui Procust". Statele de funcțiuni tip pot avea doar un rol indicativ.

Proiectarea și implementarea unor structuri organizatorice eficiente se pot face numai cu condiția existenței unor grupe de specialiști și consultanți specializați în această problemă, care să colaboreze cu conducerile unităților și să studieze fiecare unitate în parte, bineînțeles studiind și aspectele comune ale grupelor de întreprinderi similare. Aceste grupe de specialiști nu se justifică a fi organizate pe lîngă fiecare întreprindere și nici chiar pe lîngă fiecare centrală, ci pe ramuri, în cadrul unor institute centrale (ca de exemplu, Centrul de organizare și cibernetică din construcții) pe lîngă ministere economice, ele colaborînd cu grupele de informaticieni și analiști pentru proiectarea sistemelor de prelucrare automată a datelor.

Desigur că se pot stabili și unii **indicatori** calitativi nominali pentru structurile organizatorice, diferențiate pe grupe de unități similare ca: **intervalul de control, numărul de trepte ierarhice, raportul între cadrele de execuție și cadrele de conducere** etc. dar aceștia trebuie să fie studiați atent și bine fundamentați. De asemenea, se pot da, așa cum am spus și mai sus, ca **indicații, structuri organizatorice tip,** dar față de care conducerile unităților să poată avea posibilitatea de abatere suficient de largă în funcție de condițiile concrete ale întreprinderii respective.

Soluția cea mai corectă este, după opinia mea, cea arătată mai înainte, după proiectarea concretă a structurii organizatorice pentru fiecare unitate în parte. Numai în acest fel eliminăm soluțiile mecanice și putem să ținem seama de toți factorii de influență pentru a elimina deficiențele arătate.

O acțiune ce ar facilita elaborarea unor structuri organizatorice cît mai eficiente o constituie continuarea cu perseverență a raționalizării sistemului de evidență și simplificarea actelor normative de detaliu date de diverse organe de sinteză în diferitele domenii de activitate. În acest sens, este necesară pregătirea din timp a trecerii la prelucrarea automată a datelor care, la rîndul ei presupune să se stabilească un nomenclator de funcțiuni și salarii pentru personalul necesar în vederea constituirii unor grupe de informatică pe lîngă centralele industriale, chiar dacă nu sînt dotate cu echipament de calcul.

În nomenclatoarele de funcțiuni și salarii să se prevadă posibilitatea ca și la nivelul întreprinderilor anumiți specialiști să fie salarizați cu salarii echivalente celor ale cadrelor de conducere (șef serviciu, ingineri șefi) fără a fi obligați să ocupe posturi de conducere.

Laurențiu LUCA

director, Ministerul Energiei Electrice

● Raportul E/C să fie diferențiat pe ramuri și pe unități în funcție de numărul de personal TESA aprobat.

● Este necesară o mai rațională grupare și definire a ceea ce numim în prezent personal TESA : există pericolul să diminuăm importanța acordată activităților de concepție ce trebuie desfășurate în unitățile economice.

COMPETENȚA ACORDATĂ conducerilor colective ale unităților economice, încă din anul 1968, de a-și aproba structura organizatorică proprie, nu a putut fi aplicată practic în toate cazurile, atît datorită nomenclatoarelor de funcțiuni a căror aprobare intră în competența altor organe, cît și datorită lipsei unor „norme unitare" pe economie, care nu au fost încă elaborate.

Pe parcurs, în anul 1969, o dată cu înființarea centralelor industriale, au apărut primele elemente de normare a structurilor organizatorice. stabilindu-se principalele funcțiuni ale întreprinderilor, precum și activitățile înglobate în cadrul acestor funcțiuni.

Pentru folosirea mai rațională a cadrelor cu pregătire superioară, precum și pentru delimitarea mai clară a activității personalului de conducere, s-a stabilit raportul minim dintre personalul de execuție și cel de conducere (E/C) pentru centrale și întreprinderi, ceea ce a constituit un prim pas în direcția elaborării unei metodologii de stabilire a structurilor organizatorice.

Din experimentarea tip de peste un an, în cadrul unităților Ministerului Industriei Metalurgice a normei de structură organizatorică exprimată sub forma raportului E/C, în cadrul unor funcțiuni aprobate de organul ierarhic superior pe baza Legii nr. 11/1971 și în condițiile existenței nomenclatorului de funcțiuni pe ramură și pe grade de organizare, se poate trage concluzia că raportul E/C, trebuie să fie diferențiat pe ramuri și pe unități în funcție de numărul de personal TESA aprobat. Pentru unitățile mici, E/C trebuie să fie mic și să crească în raport cu mărirea unității și complexitatea ei.

Numărul de funcțiuni pe grade de întreprinderi și criterii specifice pentru normarea structurilor organizatorice în cadrul ramurilor, ar urma să fie stabilite și aprobate de fiecare minister, pentru unitățile sale, în cadrul raportului E/C rezultat din „norma unitară" pe economie pentru ramura respectivă.

Criteriile specifice de stabilire a structurilor organizatorice pe ramuri, trebuie să prevadă în mod obligatoriu și elementele de stabilire a numărului de posturi de nivel superior și de nivel mediu, caracterul și ponderea lucrărilor tehnice sau economice — pentru fiecare structură organizatorică aprobată. Aceasta este necesară pentru a se evita descalificarea unor cadre de nivel superior, prin executarea de lucrări inferioare, cum se întîmplă, în unele cazuri, în prezent.

Se impune să analizăm mai profund situația personalului TESA din unitățile noastre economice. În primul rînd este vorba de numărul acestuia, care se află în continuă scădere, fenomen contrar necesităților actuale impuse de dezvoltarea la cel mai înalt nivel atins de tehnica industriei noastre metalurgice. În pas cu dotarea tehnică complexă, industria noastră de metalurgie feroasă și neferoasă are sarcina să-și însușească și să pregătească producția unor sortimente de oțeluri înalt aliate, silicioase, inoxidabile etc., să diversifice laminatele din oțel și metale neferoase pentru satisfacerea într-o măsură cît mai mare a necesităților economiei noastre, ca și pentru a reduce importurile. Fabricarea în țară a acestor produse, ridică probleme tehnologice și organizatorice deosebit de complexe.

Ținînd seama de aceste aspecte, ca și de faptul că introducerea progresului tehnic, a mecanizării și automatizării proceselor de producție care nu cu mult timp în urmă erau manuale sau semimecanizate, — fenomen ce face ca numărul de muncitori să fie din ce în ce mai mic și să crească volumul și complexitatea problemelor tehnice de întreținere, exploatare și reparații a mecanismelor de automatizare, electronice. de televiziune etc. cu care sînt dotate unitățile noastre noi, — se poate constata că ponderea personalului TESA — spunînd aceasta am în vedere personalul care realmente face muncă de concepție și nu tot ce introducem noi în prezent în această categorie — în numărul total de salariați trebuie să crească, așa cum se întîmplă de fapt în celelalte state cu economie similară cu a noastră și unde proporția de personal TESA este de circa 20-22% față de circa 13% cît are metalurgia românească în prezent.

Trebuie neapărat să revedem conținutul categoriei de personal TESA, structura acestuia. Faptul că personalul de pază și personalul de serviciu fac parte din această categorie, denaturează comparațiile și dă naștere la interpretări eronate în legătură cu evoluția personalului TESA. În unitățile industriei metalurgice, dacă se scade personalul de serviciu și cel de pază și pompieri, proporția scade de la 13% la circa 12,3%. Pentru evitarea pe viitor a unor asemenea situații, este necesară eliminarea personalului de pază și de serviciu din această categorie și definirea mai precisă a personalului tehnic, economic, alte specialități și administrativ în industrie.

În legătură cu nomenclatoarele de funcțiuni, pentru a nu se îngrădi dreptul acordat prin lege unităților economice de a-și aproba structurile organizatorice pe baza normelor unitare de structură, consider că toate funcțiile existente în economie ar trebui să fie incluse într-o listă unică și pusă la dispoziția tuturor ramurilor economice din care să se poată folosi, în cadrul numărului și fondului planificat, orice funcție existentă în această listă.

Traian ȚECU

director general adjunct
Ministerul Industriei Metalurgice

● Dereglări în structurile organizatorice datorate intervențiilor organelor centrale de sinteză ; trebuie renunțat la practica așa-ziselor „comandamente" — mai mult sau mai puțin justificate — care iau decizii peste capul responsabililor din cadrul structurilor organizatorice ;

● Specialiști pregătiți, în număr mare, în centrele de perfecționare, aduși în scurt timp, la situația de a efectua numai lucrări administrative.

● Lipsa unor proiecte de organizare, singurele capabile să ofere soluții de optimizare a formulei de calcul a productivității.

ORGANELE CENTRALE de sinteză — Ministerul Finanțelor. Comitetul de Stat al Planificării, Inspectoratul de Stat pentru Controlul Calității Produselor, etc., prin acte normative pe care le elaborează intervin, după părerea mea, defavorabil în soluționarea problemelor de organizare. Ne trezim în situația în care compartimentele CTC, BDS și CFI trebuie să fie direct subordonate directorului general, deși știm că acesta poate face față unui număr limitat de legături directe.

Există, de asemenea, imixtiuni în structura organizatorică, în ierarhia și competențele unităților. Astfel, în activitatea de construcții-montaj a început să se extindă sistemul așa numitelor comandamente care, dacă sînt justificate în cazul unor investiții foarte mari, nu se justifică în foarte multe cazuri, unde acestea se înființează local și iau decizii economice peste capul responsabililor din cadrul structurii.

De mulți ani, se promite soluționarea poziției în structură a consultanților, analiștilor de sisteme etc. Problema nefiind soluționată, specialiștii pregătiți în mare număr de CEPECA sînt readuși în scurt timp la condiția de funcționari în birouri, neîndeplinindu-și menirea.

Nu consider eficientă instituirea unor norme generale privind construirea structurilor organizatorice. Normele de structură, încercînd să soluționeze problemele complexe ale organizării întreprinderilor prin „aritmetica" numărului de salariați pe funcții și compartimente, conduc în cele din urmă la a pierde din vedere adevăratele scopuri ale organizării.

Normele de structură, urmărind realizarea a două condiții incompatibile (soluționarea tuturor detaliilor și absolută generalitate), devin de neutilizat. Ceea ce este valabil la nivelul ramurii nu poate fi neapărat valabil și la nivelul unei unități. Proporții juste la un anumit nivel al structurii ierarhice nu pot fi impuse la un alt nivel al acesteia.

În construcții-montaj apar frecvente variații de plan la nivelul subunităților (șantiere, grupuri de șantiere etc.). În fazele de începere și predare a lucrărilor, nu este rațional să lucrăm cu toate compartimentele la dimensiunea maximă proiectată. De regulă, lucrăm cu șefii compartimentelor care organizează activitatea acestor compartimente. Normele noastre impun limite minime ale numărului de salariați pentru a numi un șef de compartiment. Este o soluție bună să avem acești salariați și atunci cînd nu sînt necesari ?

Consider că respectivele norme trebuie să fie medii la nivelul unui trust (centrale) și nu limite absolut obligatorii pentru fiecare caz în parte.

O altă observație. Greșim profund confundînd funcțiunea cu compartimentul din structură. În construcții avem tot cinci direcții. Analizînd funcțiile unității de construcții am stabilit sarcinile acestor direcții : funcțiunea comercială, de exemplu, a fost desființată — vindem produse (construcțiile) prin direcția de producție și cumpărăm materialele, prefabricatele și produsele finite prin direcția de aprovizionare. Deci, trebuie stabilită o tipologie a unităților, pe ramuri, care să asigure corecta distribuție a funcțiunilor în cadrul compartimentelor structurii.

Personal susțin că normele unitare în domeniul organizării trebuie înlocuite cu proiecte de organizare elaborate pe tipuri de unități, în cadrul fiecărei ramuri. Normele de structură, încercînd o sinteză absolut generală a situațiilor particulare și păstrînd un grad exagerat de detaliere. devin un mecanism prea rigid pentru orice caz particular în parte. Ceea ce ne lipsește nu sînt normele de structură, ci proiectele de organizare care, pornind de la analiza cerințelor de conducere a activității pe diferitele tipuri, pot oferi soluții elastice, soluții care să optimizeze rezultatul formulei de calcul a productivității și nu numai numitorul ei.

Cîteva cuvinte în legătură cu personalul TESA. Numărul de salariați TESA fiind la numitorul formulei de calcul a productivității, se creează impresia că reducerea acestuia înseamnă neapărat creștere de productivitate. Aritmetic. simplist, da — dar faptele demonstrează contrariul. Studii recente elaborate de specialiști din diferite țări ale lumii, pun în evidență creșterea productivității odată cu creșterea ponderii personalului de concepție, de specialitate, în numărul total de personal al unităților economice. Mă alătur propunerii de a se reanaliza cu toată atenția continutul noțiunii de personal TESA, pentru a putea să asigurăm diverselor categorii de personal ce intră în această noțiune dinamici de creștere corespunzătoare cu necesitățile reale ale unităților.

Consider, de asemenea, că trebuie să ne preocupe modul în care este utilizat personalul TA, să reducem ponderea lui în compartimentele în care nu se justifică existentul și să creștem numărul în compartimentele în care este necesar să dezvoltăm capacitatea de lucru. Compartimentele de pregătire a producției sînt încă insuficient dezvoltate în unitățile de construcții.

Hercule MĂNESCU

director general Centrul de Organizare și Cibernetică în Construcții

Dezbatere consemnată de
Constantin COJOCARU
Stere POPESCU

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

În dezbaterea Comitetului de partid, sectorul 5 – București: „Capacitățile de producție"

ÎN ZILELE de 21 și 27 septembrie s-a desfășurat la Comitetul de partid al sectorului 5 — București, simpozionul cu tema : „Capacități de producție — determinare și optimizare". Au fost prezentate un șir de referate și comunicări pe marginea cărora s-au purtat discuții ca, de exemplu : „Metode de determinare și folosire a capacităților de producție" (ing. I. Ceaușu — I.C.M.P.B.) ; „Determinarea capacităților de producție și a gradului de folosire a acestora în industria de anvelope" (ec. I. Mircea — Grupul Industrial de anvelope) ; „Aspecte privind determinarea capacităților de producție în întreprinderile constructoare de mașini cu sortiment eterogen de fabricație, tip și forme de organizare diferite" (ec. C. Carcigea, P. Sutru — I.T.M.) ; „Metode moderne de determinare a capacităților de producție" și „Utilizarea programării liniare la determinarea capacităților de producție" (conf. dr. ing. T. Homos - Inst. Politehnic București); „Calculul capacității și încărcării utilajelor cu calculatorul electronic" (colectiv: ing. I. Persache, ing. Gh. Ficiu, ing. P. Dominian — de la Uz. Autobuzul, ing. Al. Vilan — I.C.S.C.M.A.) ; „Îmbunătățirea folosirii capacităților de programare operativă cu ajutorul calculatorului electronic" (ing. Fl. Dincă — I.C.T.C.M.) ; „Metoda matematică de proiectare a capacităților de producție maximale" (mat. M. Berianu — I.P.C.M.) ; „Calculul capacităților de producție pentru proiectul de plan și în timpul perioadei de plan" (conf. dr. ing. P. Constantinescu — I.C.S.C.M.A.).

La simpozion au luat parte reprezentanți ai C.S.P., Ministerului Muncii și M.I.C.M.

V.B.

Brașov : Evidențierea rezervelor existente

OBIECTIVUL principal al activității Comisiei economice a Comitetului județean P.C.R. Brașov în această perioadă îl constituie evidențierea rezervelor existente în fiecare unitate economică din județ.

Colectivele constituite în acest scop s-au deplasat în întreprinderi, unde — pe baza studierii rezervelor și a consultării masei largi de salariați — s-a trecut la fundamentarea posibilităților de realizare a cincinalului în 4 ani și jumătate. Întreprinderile au fost sprijinite în utilizarea deplină a capacităților de producție, folosirea mai eficientă a forței de muncă, reducerea cheltuielilor de producție, sporirea exportului — în general, pentru creșterea eficienței activității economice.

Analizele au fost duse la bun sfîrșit datorită unei strînse colaborări — în cadrul colectivelor — cu specialiștii din institutele de cercetări, de la Universitatea din Brașov, precum și cu comisiile economice de pe lîngă comitetele de partid din întreprinderi. Așa, de pildă, unitățile din cadrul Combinatului de celuloză și hîrtie Zărnești considerau inițial că nu ar avea condiții pentru realizarea sarcinilor din planul cincinal. În urma analizei efectuate, a consultării specialiștilor și muncitorilor, s-au găsit soluții care se concretizează în obținerea unei producții suplimentare ce permite îndeplinirea cincinalului cu aproape 2 luni și jumătate înainte de termen. Analize similare au fost efectuate și la uzina „Electroprecizie"-Săcele, Fabrica de șuruburi Brașov ș.a.

În prezent, colectivele amintite definitivează cu conducerile întreprinderilor și centralelor industriale lista produselor ce urmează a fi livrate suplimentar în țară și la export ; au fost stabilite de asemenea, obiectivele din planurile de investiții a căror dare în funcțiune trebuie devansată, se analizează măsurile ce trebuie luate pentru corelarea capacităților de producție din sectoarele primare (turnătorie, forje) și secțiile de prelucrări mecanice, asigurarea cu materii prime și materiale ș.a.

ing. V. BARAȘ

MĂSURI NOI PRIVIND ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR ECONOMICE

- În ce constă modificarea legii contractelor economice.
- Cine va emite repartiții?
- Pînă la 29 noiembrie 1972, — contracte model.

GOSPODĂRIREA judicioasă a materiilor prime, materialelor, pieselor de schimb etc., impune o analiză atentă a necesarului de consum și o corelare cît mai bună cu resursele (din producție proprie și din import). Acestea își găsesc concretizarea — pentru produsele care prezintă importanță deosebită pentru economia națională — în balanțele materiale. Experiența anilor 1971—1972 a dovedit că prin aceste balanțe au fost asigurate, în marea majoritate a cazurilor, reursele necesare în concordanță cu realizarea sarcinilor prevăzute.

Pe parcursul realizării planurilor de dezvoltare economică și socială și al executării contractelor, s-au manifestat însă unele greutăți în procesul de aprovizionare tehnico-materială, determinate de o serie de modificări în structura consumurilor stabilite, sau de necesitatea trecerii unor resurse materiale la alți beneficiari, atunci cînd îndeplinirea unor sarcini deosebite pentru economia națională, impune o astfel de măsură.

Pentru asigurarea îndeplinirii întocmai a sarcinilor de plan, legiuitorul a considerat necesar ca pentru produsele ale căror balanțe se aprobă de Consiliul de Miniștri și care au rol determinant în asigurarea echilibrului și proporțiilor stabilite prin plan, să se emită repartiții. Pentru furnizarea, în viitor, a unor asemenea produse, se stabilesc, organizațiilor socialiste anume determinate, sarcini de plan concrete prin repartiții. Pentru produsele cuprinse în balanțele aprobate de Consiliul de Miniștri, încheierea contractului de furnizare este asigurată deci printr-o obligație administrativă. Conținutul acestei obligații îl constituie încheierea contractului. În cazul încălcării obligației, organizația socialistă este pasibilă de răspundere administrativă.

Modificarea adusă Legii nr. 71/1969, prin Decretul nr. 318/1972, publicat în Bul. Oficial nr. 95 din 29 august 1972, privește obligativitatea emiterii de repartiții pentru produsele la care ne-am referit mai sus. Corespunzător acestei modificări, a fost emisă H.C.M. nr. 1011/1972, publicată în același Buletin Oficial, care a abrogat H.C.M. nr. 806/1970 privind unele măsuri în domeniul planificării aprovizionării tehnico-materiale. Potrivit dispozițiilor acestei hotărîri, repartițiile se emit de către coordonatori de balanțe, pe baza cantităților aprobate prin balanțe pe titulari de plan și defalcate de aceștia pe unități economice subordonate.

Repartițiile vor fi emise pe unități furnizoare și beneficiare, cu precizarea cantităților anuale și trimestriale, a sortimentelor, dimensiunilor și calităților, contractuale economice urmînd să se încheie în limita acestora. Rezultă deci că pentru produsele ale căror balanțe se aprobă de Consiliul de Miniștri întinderea obligației de a contracta, înseamnă obligația de a încheia contractul în riguroasă concordanță cu elementele repartiției. Putem spune, cu alte cuvinte, că sub raportul obiectului obligației de furnizare, al părților și al termenelor de executare a contractului, prevederile repartiției — ca act de planificare — face parte integrantă din cuprinsul contractului care se încheie. Obligația de contractare a produselor ale căror balanțe se aprobă de Consiliul de Miniștri, este o obligație reciprocă a părților contractante de a intra în relații de ofertă și acceptare a unui produs, nu numai prin simpla manifestare de voință, ci și prin introducerea în contract a întregului conținut al repartiției. Obligația de contractare a unor astfel de produse este prin urmare o obligație de a încheia un contract de furnizare, cu un anumit conținut determinat în mod anticipat prin repartiție. Concluzia este că părțile contractante specificate în repartiție. obligate să încheie contractul, nu se pot abate de la prevederile repartiției, nici prin omisiunea unor elemente, nici prin stipularea unor clauze contrare elementelor și prevederilor repartiției.

Un element nou, prevăzut de H.C.M. nr. 1011/1972, de natură să asigure contractului o deplină eficiență este acela al stabilirii unui termen de 20 zile pentru emiterea proiectului de contract sau acceptarea comenzii și a unui termen de 15 zile pentru restituirea contractelor semnate. În cazul produselor ale căror balanțe se aprobă de Consiliul de Miniștri, termenul de 20 zile se calculează de la data repartiției, iar în cazul celorlalte produse, termenul se calculează de la data primirii comenzilor de la beneficiari. Termenul de 15 zile pentru restituirea contractului semnat, se calculează de la data primirii lui.

În economia noastră planificată, contractul de furnizare, avînd ca scop îndeplinirea unei sarcini de plan, îmbină într-un anumit fel, măsurile luate de organele competente, cu inițiativa părților contractante. Cu alte cuvinte, conținutul contractului trebuie să aibă o anumită configurare, să fie organizat într-un anumit mod, pentru ca el să-și poate îndeplini scopul său. În vederea realizării unui conținut complet al contractelor de furnizare, art. 6 din H.C.M. nr. 1011/1972 prevede pentru ministere, celelalte organe centrale ale administrației de stat și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, obligația de a aproba în termen de 90 de zile de la data hotărîrii (deci pînă la data de 29 noiembrie 1972) contracte model, care să conțină criterii unitare privind furnizarea de produse, executarea de lucrări și prestarea de servicii, specifice domeniului de activitate pe ramuri sau grupe de produse. Ele se aprobă de organele centrale amintite, cu avizul ministerelor și celorlalte organe centrale interesate și cu acordul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe.

Elaborarea unor contracte model pe ramuri sau grupe de produse va însemna asigurarea unor inițiative din partea centralelor industriale și a unităților producătoare, în încheierea contractelor și în executarea obligațiilor asumate. Configurația conținutului contractelor se va face deci într-o largă măsură prin inițiativa părților, dar, în același timp, și prin stabilirea unor clauze prin contractul model.

Potrivit hotărîrii amintite, contractele model vor conține criterii unitare privind furnizarea de produse, executarea de lucrări și prestarea de servicii, obligatorii pentru părțile contractante.

Gh. ȚIGAERU

ORGANELE COMPETENTE A STABILI PREȚURI ȘI TARIFE LA NIVELUL ÎNTREPRINDERILOR

LEGEA nr. 19/1971 acordă dreptul întreprinderilor să stabilească în limitele fixate de organele cărora le sînt subordonate, prețurile unor produse.

Întreprinderile abilitate a fixa prețuri sau tarife pentru produse și servicii vor respecta întru totul dispozițiile Legii nr. 19/1971 în ce privește modul de calcula[illegible] a acestora. În cele ce urmează vom încerca a preciza, bazîndu-ne pe prevederile legale în vigoare, ce organ din cadrul întreprinderii are calitatea de a stabili prețuri și tarife la produsele și serviciile lăsate în competența unității, ca urmare a faptului că această chestiune este în mod diferit rezolvată de Legea nr. 11/1971 și de Legea nr. 19/1971. Într-adevăr, art. 55 lit. e din Legea nr. 11/1971 conferă directorului de întreprindere dreptul de a stabili, cu acordul beneficiarului, prețuri și tarife la produsele și serviciile lăsate în competența unității, iar art. 104 din Legea nr. 19/1971 prevede că organele de conducere colectivă ale unităților subordonate centralelor stabilesc prețuri și tarife pentru produsele și serviciile date în competența lor pe baza acordului stabilit cu beneficiarii.

În fața acestor prevederi contradictorii sîntem obligați a face o opțiune. Considerăm, pentru motivele ce le vom înfățișa, **că această competență aparține organelor de conducere colectivă din cadrul întreprinderilor.**

Evocăm în primul rînd unele argumente juridice. La elaborarea legii nr. 11/1971, care este anterioară Legii nr. 19/1971, s-a avut în vedere vechiul regim al prețurilor, aflat la acea dată în vigoare și sub imperiul căruia conducătorul de unitate avea dreptul de a stabili — în unele cazuri — prețuri și tarife. Legea nr. 11/1971, nu a făcut altceva decît a preluat această competență și a integrat-o organic în normele ce reglementează viața și activitatea întreprinderilor. Legea nr. 19/1971 a apărut și s-a pus în aplicare ulterior Legii nr. 11/1971. Prevederile Legii nr. 19/1971, care construiesc un ansamblu de norme aplicabile regimului prețurilor și tarifelor, stabilesc în mod expres că această competență aparține organelor colective. Din faptul că această dispoziție este posterioară Legii nr. 11/1971 și are caracterul unei norme speciale, creînd deci întîietate în aplicare, credem că art. 55 lit. e din Legea nr. 11/1971 a fost abrogat implicit și, deci, prețurile și tarifele se stabilesc de către organele de conducere colectivă.

În afara acestor argumente strict juridice trebuie arătat că însemnătatea deosebită pe care o are principiul conducerii colective în societatea noastră obligă ca ori de cîte ori există un conflict de competență sau un paralelism de atribuții între un organ personal și unul colectiv, rezolvarea să se facă în favoarea organului de conducere colectivă.

Se mai impune o precizare. Este cunoscut că în unele întreprinderi mari funcționează, ca organ de conducere colectivă, în afara comitetului oamenilor muncii și un colectiv de conducere operativă. Este legitim a ști dacă și acest organ are sau nu o asemenea competență. În ce ne privește, ne exprimăm opinia că și colectivul de conducere operativă este competent a stabili prețuri sau tarife, deoarece în baza art. 54 lit. l din Legea nr. 11/1971 poate îndeplini orice însărcinări încredințate de comitetul oamenilor muncii. În actualul sistem legislativ nu vedem nici o opreliste pentru comitetul oamenilor muncii de a da o astfel de însărcinare colectivului operativ, cu atît mai mult cu cît la nivelul centralelor această atribuție aparține biroului executiv și credem că este necesar a exista o anumită simetrie funcțională între aceste două organe de conducere colectivă.

C. JORNESCU

CONTRACTUL DE COMISION OBLIGĂ LA PENALITĂȚI PENTRU NELIVRARE ?

RAPORTURILE juridice între furnizorii interni și întreprinderea specializată în import-export, se stabilesc, în cele mai frecvente cazuri, utilizîndu-se ca instrument juridic contractul de comerț exterior pe bază de comision. După primul an de aplicare a acestei modalități de export au fost cazuri în care unele întreprinderi de comerț exterior au formulat **cereri de penalități îndreptate împotriva acelor furnizori interni care nu au livrat în întregime mărfurile contractate la export.**

Dat fiind că prin „Curierul economico-legislativ pentru uzul compartimentelor de export" nu a fost soluționată această problemă, în cele ce urmează ne propunem să demonstrăm **de ce nu sînt admisibile asemenea penalități.**

- Contractul de export pe bază de comision nu este un contract de furnizare; obiectul acestui gen de contract nu-l constituie o anumită cantitate de marfă de livrat. Marfa care urmează a fi exportată face obiectul contractului de vînzare-cumpărare încheiat cu clientul extern, de către întreprinderea de comerț exterior. în numele și în contul producătorului, ca urmare a mandatului primit prin contracte de comerț exterior pe bază de comision.

- Consecința faptului că întreprinderea de comerț exterior încheie contractul de vînzare-cumpărare cu clientul extern, în numele și în contul producătorului-furnizor este fundamentală : mărfurile care fac obiectul acestui contract trec din patrimoniul producătorului direct în proprietatea clientului extern. Ca urmare, acesta este singurul care poate formula pretenții cu privire la modul defectuos de executare a obligațiilor de livrare convenite. Furnizorul-producător răspunde deci pentru modul în care a executat obligațiile de livrare față de cumpărătorul extern și nu față de întreprinderea de comerț exterior.

- Un alt argument care pledează pentru inadmisibilitatea penalităților de nelivrare, în cadrul contractului de comerț exterior pe bază de comision, îl constituie obiectul acestui contract : stabilirea obligațiilor ce revin părților — în principal, serviciile de specialitate care urmează a fi efectuate de întreprinderea de comerț exterior pentru plasarea mărfurilor pe piețe externe — și drepturile ce-i se cuvin pentru aceste servicii, respectiv nivelul comisionului. Așa fiind, orice penalități ori pretenții în despăgubire nu pot privi decît acest obiect al contractului și, nicidecum, neexecutarea livrărilor în cadrul unui alt contract, respectiv cel de vînzare-cumpărare la extern.

- Sîntem cu totul de acord, în schimb, că la încheierea contractului de comerț exterior pe bază de comision, în lumina H.C.M. nr. 306/1970, pot fi stabilite unele penalități de natură convențională privind neexecutarea unor obligații care revin părților, potrivit cu obiectul acestui contract (așa cum a fost expus mai sus). Să ne explicăm : dat fiind caracterul de prestări de servicii de specialitate și de încredințare a unui mandat, poate fi formulată o clauză în virtutea căreia furnizorul intern să se oblige la plata unui × procent calculabil la valoarea comisionului nerealizat de către întreprinderea de comerț exterior, ca urmare a volumului de mărfuri neexportate din vina furnizorului intern.

Al. DETEȘAN

FISIER DE ACTE NORMATIVE

- *Decret nr. 317 privind* **organizarea și funcționarea Comitetului de Stat pentru Prețuri**, *publicat în Bul. oficial nr. 95 din 29 august 1972. Prin acest decret se abrogă Decretul nr. 123/1970.*

- *Decret nr. 318 pentru* **completarea art. 5 din Legea contractelor economice** *nr. 71/1969 publicat în Bul. oficial nr. 95 din 29 august 1972. Modificarea privește emiterea de repartiții pentru produsele ale căror balanțe se aprobă de Consiliul de Miniștri.*

- *Hotărîre nr. 1011 privind unele* **măsuri pentru aplicarea prevederilor Legii contractelor economice** *nr. 71/1969 publicată în Bul. oficial nr. 95 din 29 august 1972. Prin această hotărîre se abrogă H.C.M. nr. 806/1970 privind unele măsuri în domeniul planificării aprovizionării tehnico-materiale, în vederea încheierii contractelor economice.*

MARKETING

CUM FUNCŢIONEAZĂ COMPARTIMENTELE DE MARKETING

CU APROAPE UN AN în urmă consemnam iniţiativa Comitetului Municipal Bucureşti al P.C.R., de a organiza împreună cu Ministerul Comerţului Exterior şi Asociaţia română de marketing prima consfătuire din ţară privind înfiinţarea compartimentelor de marketing în centralele şi întreprinderile municipiului.

Această iniţiativă a fost preluată de filiala AROMAR Braşov care, în strînsă colaborare cu Comisia Economică a Comitetului judeţean Braşov al P.C.R., au acţionat în vederea realizării compartimentelor de marketing în unităţile economice ale judeţului.

Este de aşteptat ca şi celelalte filiale judeţene şi interjudeţene ale AROMAR — să urmeze aceste exemple şi să accelereze procesul de constituire a compartimentelor de marketing prin diseminarea cunoştinţelor de marketing şi asistenţa tehnică de specialitate.

Pentru a sprijini această acţiune ne-am propus să sondăm modul în care funcţionează compartimentele de marketing. Concluziile pot fi utile, atît unităţilor economice în care există aceste compartimente, cît şi celor ce urmează să-şi organizeze într-un viitor — sperăm apropiat — asemenea activităţi. Invităm, pe această cale, centralele şi întreprinderile ce şi-au înfiinţat compartimente de marketing la un larg schimb de experienţă în paginile revistei Viaţa Economică, prin publicarea experimentelor şi realizărilor lor în acest domeniu.

EŞANTIONUL anchetei a fost format dintr-un grup de 25 unităţi economice — centrale industriale şi unităţi subordonate lor. În ceea ce priveşte cadrul organizatoric în care se desfăşoară activitatea de marketing remarcăm, mai întîi, o primă diferenţiere între compartimentele ce desfăşoară activitatea de marketing exclusiv pentru piaţa externă, şi cele ce abordează deopotrivă piaţa internă şi externă. O a doua diferenţiere e legată de modul particular în care centrala îşi desfăşoară activitatea de comerţ exterior ; a) prin întreprindere de comerţ exterior specializată intercentrale; b) prin întreprindere de comerţ exterior specializată departamentală; c) sau prin direcţie de export-import proprie.

Prima diferenţiere operează între centralele producătoare de mijloace de producţie (preocupate în special de activitatea de marketing de export, mai puţin de piaţa internă) şi centralele producătoare de bunuri de consum şi servicii (preocupate în mod egal de piaţa externă ca şi de cea internă). Că primele nu fac marketing pe piaţa internă, nu reprezintă o situaţie normală, ba dimpotrivă (se ajunge uneori să se producă prin autoutilare utilaje aflate în fabricaţie de serie la alte unităţi din ţară la costuri mult mai ridicate).

În primele două cazuri (a) şi (b) întreprinderile de comerţ exterior au asimilat de cele mai multe ori marketingul cu unul din vechile servicii de conjunctură, relaţii, cooperare, compensaţii, preţuri etc., dînd o rezolvare mai mult sau mai puţin formală acestei probleme, efectuînd practic în continuare o cercetare parţială de marketing privind exclusiv desfacerea. În cel de al treilea caz (c), în care compartimentul de marketing se află în însuşi organismul centralei, activitatea de marketing capătă dimensiunile sale reale urmărind toate cele patru elemente ale politicii de marketing: produs, promovare, preţ, distribuţie. Exemple pot fi date : Azoexport, Autotractor.

În unele centrale. acest compartiment este considerat ca stat major (de consiliere) pe lîngă directorul general, în altele el activează ca serviciu funcţional în cadrul unei direcţii (comerciale, import-export). Experienţa mondială, ca şi a unor întreprinderi de comerţ exterior ale noastre (Metalimport), dovedeşte eficienţa primului mod de abordare — ca un compartiment de stat major.

O situaţie eterogenă întîlnim şi în ceea ce priveşte compartimentele de marketing din ministere: în unele ministere ele fac parte din direcţiile de import-export, în altele din direcţia de dezvoltare, în altele se ocupă şi de problemele pieţei interne şi de cea externă.

Preponderenţi în compoziţia pe profesiuni a personalului compartimentului sînt în centralele industriale inginerii, în întreprinderile specializate de comerţ exterior economiştii. În unele cazuri, izolate, ce-i drept, întreg personalul compartimentului e format din tehnicieni sau merceologi. Se poate face aici observaţia că specialistul în marketing poate fi ca profesie de bază economist, inginer, jurist etc., esenţială fiind nu profesia, ci cunoaşterea teoriei şi practicii de marketing, gîndirea de marketing.

În orice caz, formarea unui compartiment numai din personal cu studii medii nu pare însă a fi o soluţie viabilă. Anticipînd, precizăm că 80% din activitatea unui astfel de compartiment (compus numai din cadre cu studii medii) se consumă în domenii situate în afara marketingului.

La întrebarea „Cum este organizată cercetarea de marketing a compartimentului de marketing" numai 25% din centralele industriale chestionate au indicat elaborarea unor studii proprii de marketing.

În schimb, aproximativ 30% din centrale au comandat studii unor institute specializate (în special INSCIN şi I.C.C.).

Anchete şi sondaje în vederea studierii pieţei interne se fac încă timid (sub 10% din eşantion), ca şi în ceea ce priveşte studiul pieţei externe prin anchete şi sondaje în cadrul tîrgurilor şi expoziţiilor internaţionale. Cea mai răspîndită formă de cercetare a pieţei la ora actuală este cercetarea de birou (desk research) concretizată în întocmirea de fişiere proprii pe produse şi regiuni geografice.

Dintre publicaţiile de specialitate utilizate în documentare, cele mai apreciate sînt publicaţiile INSCIN şi Camerei de Comerţ, urmate apoi de periodicele „Probleme economice" şi „Viaţa economică".

O sursă importantă de date, menţionată de majoritatea unităţilor, sînt rapoartele delegaţilor permanenţi şi temporari.

Mai puţin utilizată şi, de multe ori inexistentă, este literatura de specialitate din biblioteca unităţii.

Colaborarea dintre compartimentul de marketing şi celelalte sectoare ale întreprinderii se efectuează în următoarea ordine de priorităţi: serviciul import-export — serviciul tehnic — serviciul plan — serviciul aprovizionare-desfacere — serviciul financiar, preţ cost — serviciul producţie — serviciul investiţii.

Din această ierarhizare a preocupărilor în colaborare reiese şi orientarea generală a activităţii compartimentului de marketing. Situarea pe locul I a colaborării cu serviciul import-export exprimă atenţia deosebită dată realizării mărfii pe piaţa externă. La antipod, pe locul VII se află colaborarea cu serviciul de investiţii, ceea ce denotă o slabă preocupare pentru orientarea în perspectivă a producţiei unităţii, ca şi a condiţiilor în care se vor produce respectivele produse. O slabă legătură se relevă şi cu activitatea de producţie (situată abia pe locul VI). Ca un aspect pozitiv trebuie remarcată consultarea studiilor de marketing de către serviciul tehnic privind realizarea noilor produse şi tehnologii, ca şi de către serviciul plan.

În ceea ce priveşte utilizarea timpului de lucru se constată că în mare parte acesta mai este consacrat raportărilor statistice, evidenţelor, activităţilor de dispecerat (cca 40%). O altă activitate care solicită un mare cuantum al timpului de muncă în compartimentul de marketing este derularea (cca. 30%).

O pondere mai redusă (cca 20%) are cercetarea pieţei. Domenii deosebit de importante ale activităţii de marketing ca: propunerile privind perfecţionarea programului de fabricaţie, activitatea de promovare, forme noi de distribuţie, preţurile şi strategia de preţ, constituie încă o preocupare secundară, care se face în cazuri izolate, şi numai rareori ele formează un tot unitar (înglobate într-o concepţie de acţiune de marketing-mix).

Aprecierea globală a rezultatelor anchetei ne conduce la concluzia că unităţile economice, atît producătoare cît şi specializate de comerţ exterior nu se preocupă încă în măsură satisfăcătoare, în concordanţă cu ritmul rapid al creşterii economice şi al exportului, de conceperea unei activităţi proprii de marketing.

Se constată lipsa unei concepţii unitare în organizarea şi funcţionarea compartimentelor de marketing, ceea ce arată, pe de o parte, necesitatea perfecţionării cadrelor ce lucrează în aceste compartimente, iar pe de altă parte necesitatea unor norme unice, cere să stabilească atribuţiile acestor compartimente la diversele unităţi, astfel încît acestea să-şi poată realiza funcţiile specifice, orientînd întreaga activitate a întreprinderii de la crearea produsului şi pînă la încasarea contravalorii producţiei spre obţinerea unor efecte economice optime.

Ioan GIONEA
Ioan GEORGESCU

COMERŢ ŞI DEZVOLTARE

PROGRAMUL ALGERIAN DE INDUSTRIALIZARE

PRINCIPALELE coordonate ale dezvoltării economiei algeriene sînt exprimate prin obiectivele planului septenal 1967—1973 :

1. Întărirea finanţelor interne prin exploatarea bogăţiilor naturale.

2. Realizarea unei puternice industrii petrochimice în vederea extinderii exportului de hidrocarburi şi a folosirii gazului natural în scopuri casnice, pe baza bogatelor rezerve ale ţării.

3. Consolidarea producerii echipamentelor de bază pentru modernizarea agriculturii şi dezvoltarea industriei (Se prevede ca în perioada 1970—1973 să se achiziţioneze 12 400 tractoare, 1 000 combine, 400 secerători-legători, alte materiale şi maşini agricole).

4. Sporirea producţiei articolelor de larg consum solicitate de păturile largi ale populaţiei.

5. Dezvoltarea învăţămîntului şi ridicarea calificării profesionale — un alt obiectiv, căruia îi este destinată o mare parte din totalul investiţiilor.

Investiţiile prevăzute a se efectua pentru realizarea obiectivelor de plan, eşalonate în special în a doua perioadă a planului (1970—1973)*) sînt preliminate la 28 miliarde dinari algerieni, avînd ca principale surse finanţarea de la buget, împrumuturi de la băncile de stat, investiţii ale întreprinderilor de stat, credit extern (în bani şi mărfuri).

În programul de industrializare a ţării, o pondere însemnată în totalul investiţiilor continuă să fie acordată dezvoltării industriei extractive şi prelucrătoare de petrol şi gaze naturale.

Paralel se dezvoltă industria prelucrărilor mecanice electrotehnică, materiale de construcţie, celuloză şi hîrtie.

Cercetărilor pentru descoperirea de noi zăcăminte în sectorul petrolier se vor aloca 1,31 miliarde D.A. şi 267 milioane în cel minier.

Se prevede construirea a două rafinării de petrol cu capacitate de 2,5 milioane tone şi respectiv 4 milioane tone şi a două instalaţii de lichefiere a gazelor naturale cu capacitate de 5 şi respectiv 10 miliarde mc anual.

În cadrul obiectivului metalurgic de la El Hadjer se va construi un al doilea furnal, se va mări producţia de tablă groasă şi subţire, se va construi o uzină de trefilare pentru sîrmă. Paralel se prevede lărgirea exploatărilor de minereu de fier, concentrate de zinc, plumb, fosfaţi, mercur şi caolină.

În ramura materialelor de construcţie este prevăzut a se construi o fabrică de ciment cu capacitate anuală de 500 000 tone.

Obiectivele chimiei se vor îmbogăţi cu o a doua fabrică de îngrăşăminte, cu capacitate finală de 300 t amoniac/zi, o fabrică de bicarbonat de sodiu cu capacitate de 50 000 tone anual.

În industria electrotehnică se vor construi două uzine : una pentru articole casnice (frigidere, maşini de spălat, reşouri, maşini de gătit) şi a doua pentru articole electronice (condensatori, tranzistori, aparate de radio şi televiziune).

În industria alimentară se vor construi noi fabrici de zahăr, ulei de măsline, amidon, mori de cereale, fabrici de conserve de legume.

Investiţiile infrastructurale sînt estimate la : 800 milioane D.A. aprovizionarea cu apă ; 641 milioane D.A. infrastructura energetică ; peste 1 miliard D.A. comunicaţii, 800 milioane D.A. transporturile, 365 milioane D.A. telecomunicaţiile.

---

*) În prima perioadă a planului (1967—1969) atenţia s-a concentrat asupra elaborării de proiecte şi studii, acţiune la care au fost atrase şi firme străine.

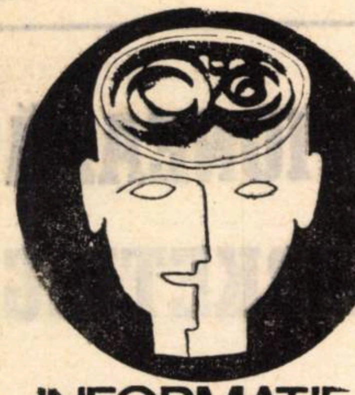

INFORMATIE-DECIZIE

UN SECTOR de activitate, în care se prelucrează zilnic datele unui important volum de documente, este cel bancar. Datele acestui volum de documente se înregistrează într-un număr mare de conturi și sub presiunea urgenței. Astfel, în cele cîteva ore dintre primirea documentelor la ghișeu sau prin poștă și pînă la expedierea corespondenței întocmite, trebuie executate toate operațiunile aferente, inclusiv stabilirea în mod exact a soldurilor tuturor conturilor în care documentele respective au fost înregistrate.

Pe lîngă efectuarea acestor lucrări cu exercitarea controlului aferent, aparatul unităților bancare trebuie să urmărească și modul cum se realizează anumiți indicatori în legătură cu operațiunile executate: situația disponibilităților din conturile titularilor, a împrumuturilor, executării planului de casă, executării bugetului statului etc.

Unitățile băncii, dispunînd de acești indicatori în timp util, au posibilitatea de a lua măsuri operative corespunzătoare.

Executarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor arătate, necesită un volum mare de muncă și o atenție deosebită din partea aparatului unităților băncii.

Pentru reducerea cheltuielilor de muncă în întocmirea anumitor lucrări, munca manuală a fost înlocuită prin folosirea mașinilor pe scară largă.

În prezent se poate spune că nu este posibil ca o bancă cu un volum mare de operațiuni să mai poată face față în bune condițiuni sarcinilor ce-i revin, fără folosirea mașinilor de prelucrare automată a datelor, care să execute muncile de rutină, de înregistrare, de calcul etc.

Faptul că mijloacele mecanice clasice folosite, au posibilități limitate în ce privește prelucrarea datelor (viteză redusă de lucru, capacitate mică de stocare de date etc.), face ca ele să nu mai poată corespunde desfășurării normale a activității unităților băncii.

Ca urmare, în programul de dotare a economiei naționale cu echipamente moderne de calcul și automatizarea prelucrării datelor, Banca Națională precum și celelalte unități din sistemul financiar-bancar, au fost prevăzute să fie dotate cu aparatura necesară perfecționării întocmirii lucrărilor lor.

Potrivit prevederilor acestui program, unitățile Băncii Naționale au început să fie dotate cu mașini terminale prevăzute cu perforatoare de bandă, prin mijlocul cărora datele din documente sînt transpuse prin perforări, în benzi de hîrtie, care să poată fi prelucrate ulterior la calculatorul electronic.

De asemenea, prin H.C.M. nr. 1731/1970 a fost înființat în București „Centrul electronic al sistemului financiar-bancar", la care unitățile din cadrul acestui sistem să-și poată întocmi lucrările.

Deoarece dotarea tuturor unităților teritoriale ale Băncii Naționale cu mașinile terminale prevăzute cu perforatoare de bandă urmează a se efectua eșalonat în următorii ani, s-a considerat oportun ca în prima etapă să se utilizeze capacitatea centrului de calcul electronic al sistemului financiar-bancar, pentru unele lucrări de evidență ale unităților din București.

În vederea întocmirii acestor lucrări la centrul de calcul electronic, conducerea Băncii Naționale a luat măsuri încă din anul 1970, pentru pregătirea cadrelor de analiști și programatori, pregătire ce s-a realizat în cadrul Institutului central de informatică, continuată cu practica, la centrele de calcul ale Ministerului Construcțiilor Industriale și C.S.P.

Aceste cadre au făcut analize, și au realizat programele pentru o primă aplicație: trecerea pe calculator a întocmirii lucrărilor privind controlul și lichidarea operațiunilor reciproce între unitățile Băncii Naționale, cu începere de la 1 iulie a.c.

RAȚIONALIZAREA FLUXULUI INFORMAȚIONAL FINANCIAR – BANCAR

În vederea realizării acestor obiective, au fost luate unele măsuri de raționalizare a sistemului de evidență financiar-bancară.

Astfel a fost elaborat și introdus de la 1 ianuarie 1969, planul de conturi zecimal, care corespunde mai bine necesităților codificării simbolurilor conturilor și grupării acestora. Pentru ușurarea culegerii datelor din documente, s-au regîndit și restructurat documentele pentru a asigura succesiunea logică a datelor, iar pentru evitarea dublei culegeri a datelor sau expedierea greșită a exemplarelor documentelor, acestea sînt tipărite cu culori diferite.

O ALTĂ DIRECȚIE de raționalizare ce se preconizează pentru viitor este aceea ca, atît întreprinderile cît și unitățile bancare să imprime datele și documentele cu caractere speciale, care să permită citirea lor în mod automat cu ajutorul mașinilor electronice.

Circuitul documentelor în unitățile băncii, a fost revizuit și adaptat la cerințele noii tehnici de prelucrare a datelor.

O deosebită atenție a fost acordată controlului ce trebuie efectuat pentru asigurarea corectei transpuneri a datelor din documente în banda perforată.

Datorită volumului mare de date variabile ce trebuie transpuse în banda de hîrtie, s-a adoptat folosirea sistemului perforării datelor pe baza numerelor de control stabilite pe documente.

În vederea reducerii numărului de mașini terminale, de operatori la aceste mașini și de benzi de hîrtie transpunerea datelor prin perforări în bandă se face numai pentru documentele privind înregistrarea lor în debitul conturilor. Pentru efectuarea înregistrărilor în creditul conturilor, se folosește aceeași bandă perforată, inversîndu-se prin program simbolul contului debitor cu acela al contului creditor, ceea ce duce la o mare economie de muncă manuală.

Pentru citirea datelor din benzile perforate de hîrtie, de către calculatorul electronic și transpunerea acestora în benzile magnetice, programele respective au fost întocmite cu sprijinul Centrului electronic teritorial Timișoara, care are o experiență bogată în această privință.

Lucrările ce se execută în prezent la Stația de evidență mecanizată cu cartele perforate din București, vor fi efectuate în viitor la calculatorul electronic într-un timp mai scurt și pe diferite profile care nu se pot executa mecanografic.

Pe baza datelor ce vor fi transpuse în benzile perforate de hîrtie, în cadrul unităților băncii din București, cu ajutorul mașinilor terminale, se vor întocmi la centrul de calcul cea mai mare parte a lucrărilor contabile, statistice etc. ale acestora.

EFECTUAREA înregistrărilor privind un volum important de operațiuni într-un număr mare de conturi, folosind ca suport datele din banda perforată, se realizează pentru prima dată în țara noastră.

Dobînzile la conturile curente, de împrumut, de disponibilități etc., vor fi calculate în mod automat trimestrial. Tot așa se va calcula și viteza de rotație a mijloacelor bănești prin conturile unităților economice de la bancă, ceea ce va constitui un important indicator în analiza desfășurării activității acestor unități și în stabilirea de măsuri operative care să contribuie la îmbunătățirea continuă a acestei activități.

De asemenea, se va putea cunoaște și urmări, numeric și valoric, și transmiterile (virările) de sume ce au loc între unitățile băncii prin următoarele căi: prin scrisoare. telegramă sau telex ceea ce va da posibilitatea de a se lua măsuri în vederea unei continue accelerări a rotației mijloacelor bănești în economie.

În faza următoare, pe măsură ce se va extinde analiza sistemului informațional financiar-bancar se va trece la elaborarea unor noi programe, ca de exemplu:

- controlul lichidării operațiunilor între unitățile băncii, prin confruntarea în mod automat de către calculatorul electronic a datelor avizelor de creditare sau debitare emise de către unitățile băncii remitente, cu acelea ale avizelor ce sînt primite de către unitățile băncii de destinație (care execută operațiile pe baza avizelor ce le-au fost transmise);
- realizarea unei statistici dezvoltate pe modalități și instrumente de plată care să permită cunoașterea în mod operativ a volumului operațiunilor efectuate prin acestea, în vederea luării măsurilor ce se impun pentru îmbunătățirea indicatorilor bancari respectivi. De exemplu, se va putea cunoaște volumul plăților efectuate prin cecuri din carnete fără limită de sumă, al plăților privind livrările în tranzit organizat, achitat etc. Cînd toate unitățile băncii din țară vor fi înzestrate cu mașinile terminale necesare prevăzute cu perforatoare de bandă, se vor putea obține în mod automat și anumite situații centralizate pe țară.

Toate aceste realizări vor duce în cel mai scurt timp la integrarea sistemului informațional bancar în sistemul informațional național economico-social, a cărui înfăptuire este prevăzută în importanta Hotărîre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere și dotarea economiei naționale cu tehnica de calcul în perioada 1971—1980.

Dimitrie M. TOMA
director adjunct în
Banca Națională

MICROMONOGRAFIE PROFESIONALĂ

OPERATORUL

OBIECTUL PROFESIUNII DE OPERATOR îl constituie activitatea de exploatare (deservire) a calculatorului.

Termenul operator avînd o largă utilizare (operator chimist, operator tablou electric etc.) indică manevrare și acțiune manuală în cadrul profesiunii. De aceea este necesar să precizăm în acest caz termenul de operator informatician.

Complexitatea deservirii calculatorului reclamă existența mai multor locuri de muncă pentru operatori. În flux: trecerea informațiilor pe suporturi adecvate calculatorului (cartele sau benzi perforate, discuri sau benzi magnetice), verificarea înregistrărilor, introducerea suporturilor informaționale în calculator, controlul bunului mers al calculatorului, obținerea rezultatelor.

Remarcăm că perforatorul, verificatorul, sortatorul, pupitrorul etc., deocamdată posturi în cadrul profesiunii de operator, tind să devină profesii noi. Și încă de pe acum trebuie să distingem operatorul care lucrează numai cu instalații anexe (operatorul perforator) de operatorul care lucrează direct cu calculatorul (operatorul sistem). Ultimului i se mai spune operator pupitror sau operator consolă. Prin pupitru se înțelege „tabloul de bord" care materializează toate operațiile efectuate de calculator, conținînd în cadrul său consola la care se înscriu mesajele (mașină de scris sau ecran catodic de vizualizare).

Operatorul perforator și operatorul sistem prezintă profile psihologice diferite (vezi psihograma).

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII LOR: Operarea este etapa finală a procesului de prelucrare automată a informațiilor. Primind de la programatori „dosarele de operare", operatorii au de executat toate instrucțiunile prevăzute în aceste dosare.

În primul rînd, funcție de tipul calculatorului, perforarea cartelelor (sau a benzilor de hîrtie) sau înregistrarea pe suporturi magnetice (discuri sau benzi magnetice), prin aceasta înțelegîndu-se transpunerea informațiilor aflate sub formă de numere (cifre arabe) și cuvinte (românești sau englezești) de pe foile de programare în perforații pe cartele (benzi de hîrtie), respectiv înregistrări magnetice (discuri sau benzi magnetice). Aceste perforații sau înregistrări magnetice reprezintă noi coduri accesibile calculatorului în vederea prelucrării lor. Activitatea operatorului perforator se desfășoară individual la mașina de perforat. Abilitatea profesională constă în mișcări rapide și fine de apăsare a degetelor pe claviatura mașinii de perforat. Un mod similar este întîlnit la înregistrarea pe suport magnetic, doar că în acest caz operatorul lucrează mai repede, nefiind limitat la cele 80 de caractere de pe o cartelă și fiind lipsit de „timpii morți" mecanici de schimbare a cartelelor.

Urmează acțiunea de verificare a perforațiilor, acțiune asemănătoare perforării. Ea poate fi efectuată de același operator perforator sau de un alt operator (verificator).

În continuare operatorii sistem alimentează cititorul (lectorul) de cartele; schimbă benzile, discurile sau tamburii magnetici; alimentează imprimanta cu hîrtie și cu formulare corespunzător operațiilor de executat; asigură pornirea și urmărirea ansamblului format din cititor de cartele, sistem de antrenare a benzilor, imprimantă etc.; veghează și semnalează toate anomaliile și incidentele în funcționarea calculatorului.

Spre deosebire de ceilalți informaticieni, în conținutul activității operatorilor predomină acțiunile de execuție motorie. Aceasta nu înseamnă că profesiunea este „predominant manuală" așa cum se exprimă unii specialiști. Ea cuprinde o serie de operații ale gîndirii desfășurate pe plan mental (o serie de codificări și recodificări atît la nivelul analizatorilor vizual și verbomotor cît și la nivel cortical), precum și operații de decizie în vederea unor execuții motorii, ceea ce ne arată că dominant, de fapt, pentru activitate în ansamblul ei este aspectul intelectual al profesiunii.

În plus față de profesiunile de analist și programator, profesiunea de operator presupune cerințe fizice morfo-somatice (anumită conformație a membrelor superioare, a mîinilor și a degetelor, viteză de reacție, viteză de execuție etc.).

PROFILUL OPERATORULUI (vezi psihograma).

Sex: feminin pentru operatorii perforatori și ambele sexe pentru operatorii sistem.

Studii: medii.

Formație: Candidații pentru această profesiune, proveniți din rîndul absolvenților de liceu cu sau fără diplomă de bacalaureat, necesită o formare sistematică îmbinînd metodic activitatea teoretică cu cea practică.

C. P.

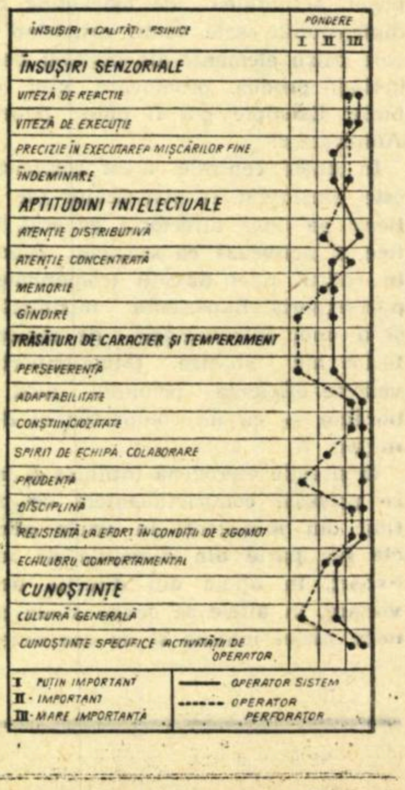

pregătirea și utilizarea cadrelor

ÎNCEPUT DE AN ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

STUDENTUL PRACTICANT — UN CERCETĂTOR REALIZATOR

• Convenții de practică de lungă durată care să stabilească graficul desfășurării practicii în conformitate cu cerințele procesului de învățămînt și cu posibilitățile reale ale intreprinderilor.

• Cercetări științifice elaborate prin colaborarea dintre cadrele didactice, specialiștii din unități și studenții practicanți.

• Studenții economiști — un mare potențial de cercetare, de soluționare a problemelor practice din întreprinderi, care se cere a fi utilizat cu mai mult curaj și eficiență.

SE ȘTIE că o condiție esențială în procesul de pregătire a cadrelor este ca acestea să primească, paralel cu pregătirea teoretică, și o pregătire practică. Aceasta se asigură prin conținutul cursurilor, al lucrărilor practice din laboratoare, cabinete tehnice, ateliere-școală, ferme-școală, precum și prin **stagiile de practică** pe care elevii și studentii le desfășoară în intreprinderi. La această ultimă formă de practică în intreprinderi ne vom opri în cele ce urmează.

Fiind principalii beneficiari pentru care se pregătesc cadrele, întreprinderile sînt direct interesate ca acestea să fie cît mai bine pregătite în momentul cînd după absolvire, se prezintă la angajare. În acest scop ele sînt direct interesate să participe la procesul pregătirii lor, contribuind la realizarea în cît mai bune condiții a practicii în producție.

Din păcate, trebuie să arătăm că în una și aceeași problemă, aceea a desfășurării practicii în producție a elevilor și studenților, unele conduceri de intreprinderi au două atitudini: se preocupă de pregătirea ucenicilor la locul de muncă și de elevii școlii profesionale de pe lîngă întreprindere, pentru că pe acestia îi simte mai aproape, avînd contracte cu ei și școlarizîndu-i în școala de pe lîngă întreprindere, dar în multe cazuri, consideră ca o povară generatoare de multe dificultăți practica elevilor școlilor care nu sînt afectate pe lîngă întreprinderea respectivă și a studenților, uitînd că aceștia, după absolvire se vor încadra în producție ca și ceilalți. În unele cazuri, această inegalitate de tratament a fost determinată și de alte cauze. Astfel, ucenicii la locul de muncă și elevii școlilor profesionale au continuitate în desfășurarea activității practice, ceea ce pentru serviciile de personal și învățămînt înseamnă efort mai redus pentru asigurarea condițiilor de practică, în timp ce pentru ceilalți, care vin în număr mare, aproape simultan (în lunile de vară), volumul de muncă al respectivelor servicii sporește enorm în anumite perioade. Pe de altă parte, în secțiile și serviciile în care se desfășoară practica, se produce o supraaglomerare care dăunează uneori bunei desfășurări a activității.

Aceste neajunsuri pot fi lichidate după opinia noastră prin stabilirea unor legături permanente între școli, respectiv instiuții de învățămînt superior și întreprinderi, pe baza unor **convenții de practică de lungă durată, de exemplu pe 5 ani, în care să se stabilească graficul desfășurării practicii, în conformitate cu cerințele procesului de învățămînt și cu posibilitățile reale ale întreprinderilor.** care sînt hotărîtoare în determinarea eficienței practicii. Pe baza unor astfel de convenții și grafice stabilite de comun acord, se poate apoi stabili graficul desfășurării procesului de învățămînt. Este posibil ca prin practicarea acestei metode să se ajungă la grafice foarte diverse, ale proceselor de învățămînt. Dacă această diversitate ne va ajuta să ridicăm nivelul eficienței învățămîntului, atunci este de dorit să o realizăm cît mai curînd posibil.

Convențiile de lungă durată ne-ar putea ajuta și în alte privințe. S-ar putea, de pildă, stabili **legături permanente de colaborare între cadrele didactice și specialiștii din întreprinderi, realizîndu-se cercetări științifice în comun, la care ar putea fi atrași și studenți aflați în practică.** Tot astfel s-ar putea desfășura unele activități didactice în întreprinderi: demonstrații, lucrări practice; s-ar putea încerca să se încredințeze unele activități ale întreprinderii cadrelor didactice și studenților (efectuarea unor studii în elaborarea unor proiecte, care să fie puse la dispoziția conducerii întreprinderii respective etc.

Realizarea unor contacte mai strînse cu întreprinderile ar permite elevilor și studenților să cunoască temeinic realitățile întreprinderilor și să-și însușească deprinderile practice specifice specialităților lor. Pe această bază ei pot elabora studii individuale care ar conduce la lucrări de diplomă.

Aceste deziderate se realizează, în actualele condiții, cu multe dificultăți, întrucît nu există continuitatea și amploarea contactelor dintre instituțiile de învățămînt și întreprinderi, pe care le favorizează încheierea convențiilor de lungă durată.

Referindu-ne la studenti și, în mod deosebit, la **studenții economiști**, putem afirma că aceștia **întîmpină serioase dificultăți în documentarea lor pentru elaborarea lucrărilor de diplomă.** Abia după multe insistențe li se permite să efectueze studiile necesare. Cu toate acestea, **lucrările de diplomă elaborate în acest an de studenții economiști, arată că dispunem de un mare potențial de studii și cercetări al studenților, căruia nu-i acordăm încă atenția cuvenită.**

Lucrările elaborate în cercurile științifice studențești de la Academia de Studii Economice din București, multe din ele dezvoltate apoi în lucrări de diplomă, au demonstrat că studenții, pe baza pregătirii pe care o primesc în facultate, pot să-și dezvolte această pregătire prin consultarea bibliografiei suplimentare și prin studii în practică, reușind să elaboreze în mod independent studii valoroase. Putem cita cîteva exemple, care s-ar putea multiplica, și care se referă la toate facultățile economice din țară: s-au elaborat lucrări de diplomă privind organizarea producției și a muncii, organizarea aprovizionării tehnico-materiale, organizarea sistemului informațional, dezvoltarea comerțului, marketing, eficiența investițiilor etc.

Referindu-ne la domeniul de care ne ocupăm nemijlocit, acela al economiei și organizării muncii, putem cita numeroase studii privind eficiența economică a organizării fluxurilor tehnologice, organizarea muncii, studii de ergonomie, studii privind pregătirea cadrelor. Studenții economiști au cuprins în lucrările lor observații critice și sugestii cu privire la procesele tehnologice, respectiv succesiunea unor operații sau faze, confecționarea unor dispozitive, modificarea unor instalații. **A rezultat foarte pregnant necesitatea și posibilitatea antrenării studenților economiști în echipele de proiectare, în echipele ergonomice, în centrele de calcul.** Pregătirea actuală economică, matematică și tehnologică a studenților economiști le permite să lucreze eficient în aceste domenii. Este necesar să folosim această bază pentru ridicarea eficienței și prestigiului economiștilor, întrucît nu trebuie să se confunde un economist cu un om de birou, scriitor de hîrtii. Economistul este un cadru de specialitate care, în afara cunoștințelor sale de bază, economice, folosește o vastă gamă de cunoștințe din domeniul tehnologiei, filosofiei, sociologiei, politicii, psihologiei etc.

Conducerile întreprinderilor în care studenții economiști își efectuează practica pot fi primele beneficiare ale acestui potențial, antrenînd studenții economiști în efectuarea de studii care le sînt necesare. Marele avantaj al studenților practicanți este prospețimea ochilor lor nerutinați, prospețime care poate fi folosită în mod eficient, contribuind în același timp la rezolvarea unor probleme imediate și la formarea profesională a cadrelor.

prof. dr. Petre BURLOIU

INTEGRAREA ECONOMISTULUI

Reglementări mai ferme

EXISTENȚA unui mare număr de ingineri și a unei legislații care permitea ocuparea posturilor de economiști și de către persoane fără studii economice — care se află și astăzi în vigoare — a dus la situația în care absolvenții de învățămînt tehnic să fie încadrați și chiar preferați pe cele mai diferite posturi din economie și administrație, care cereau o altă pregătire cum ar fi, de pildă, cea de economist. Nu poate fi trecută cu vederea nici dorința unor ingineri de a locui în orașele mari sau de a ocupa posturi mai bine retribuite, chiar dacă abandonează specialitatea pentru care s-au pregătit și au fost cointeresați în acest sens. A existat o perioadă de timp cînd în aceeași funcție — spre exemplu, șef serviciu plan — inginerul primea un salariu mai mare în comparație cu economistul.

Această anomalie se cere a fi înlăturată. Trecerea inginerilor în funcțiile care reclamă pregătirea lor, din aparatul administrativ în producție și activitatea de concepție tehnică trebuie realizată pornind de la indicațiile conducerii superioare de partid și de stat.Pentru aceasta, sînt necesare, după părerea mea, reglementări mai ferme care să închidă posibilitățile ca funcția de economist să fie ocupată de persoane de altă specialitate sau cu studii medii. Apare de o stringentă necesitate stabilirea riguros științifică a numărului de posturi pentru toate domeniile de activitate și pregătirea ce se cere pentru fiecare. Pe această bază să se stabilească cifrele de școlarizare pentru diferitele categorii de specialiști. În acest sens, ponderea actuală a studenților economiști, în totalul studenților țării noastre o considerăm încă destul de mică.

lector univ. Filip PAȚAC
Universitatea din Timișoara

PERFECȚIONAREA CADRELOR ÎN SISTEMUL COMERȚULUI EXTERIOR

RĂSPUNZÎND unor cerințe acut resimțite în economia noastră prin preluarea activității de comerț exterior de către producătorii de mărfuri, a fost creat la 1 ianuarie 1972 Centrul pentru perfecționarea cadrelor din sistemul comerțului exterior.

O primă direcție de acțiune a reprezentat-o elaborarea structurii programelor și tematicii în funcție de cerințele fiecărui loc de muncă din sistem și de nivelul de pregătire prealabilă a lucrătorilor.

Pe baza primului criteriu au fost realizate o serie de grupări ale lucrătorilor din sistem și, corespunzător acestor grupări, dezvoltate 15 programe distincte de pregătire.

O primă grupare o reprezintă, spre exemplu, ca pondere, lucrătorii din compartimentele de relații, cooperare-dezvoltare, export-import din unitățile economice, instituțiile centrale și locale. O alta, lucrătorii din transporturi, expediții și asigurări internaționale. Gruparea plan valutar-prețuri cuprinde lucrători ai Băncii Române de Comerț Exterior, compartimentelor financiare și decontări externe, compartimentelor de planificare, Comitetului de Stat al Planificării. Urmarea firească a acestui mod de gîndire a fost că programele de pregătire elaborate, pe domenii strict specializate au un conținut cu directă aplicabilitate practică.

În același timp, avînd în vedere faptul că în cadrul sistemului de comerț exterior alături de specialiști în comerț exterior, pregătiți în prealabil, prin studii economice de specialitate lucrează și ingineri, chimiști, filologi. juriști și economiști cu alt profil (această a doua categorie formînd de altfel majoritatea) ce și-au acumulat spontan cunoștințele. ca autodidacți, din activitatea de rutină, centrul și-a propus ca prin modul de redactare a cursurilor (fiecare temă tratînd esența unui fenomen sau proces bine delimitat), prin ponderea acordată dezbaterilor, să realizeze implicit o sistematizare și precizare a noțiunilor, o gîndire economică clară asupra activităților de comerț exterior.

Sistemul de comunicație clasic, în buclă deschisă, între profesor și elev a fost înlocuit aproape integral cu sistemul de comunicație releu, în buclă închisă, între profesor și cursant. Prin aceasta s-a urmărit realizarea unui schimb multidirecțional de experiență între specialiștii din diverse unități, ca și o reorientare și adaptare continuă a procesului de învățămînt spre vîrfurile de interes ale practicii.

Metodica procesului de învățămînt este următoarea: Cursurile tipărite sînt difuzate anticipat cursanților, care se întîlnesc în ședințe săptămînale, de 3—4 ore, pentru a dezbate atît problemele teoretice, cît și cursurile ce exemplifică teoria (anexate la curs). Centrul dispune la ora actuală de o bibliotecă de cazuri, organizată pe specificul programelor de pregătire: contracte, relații. publicitate, conjunctură, iar în cadrul programelor, pe sectoare mari de activitate: mașini-instalații, bunuri de consum, servicii etc. De remarcat este aici faptul că rezolvarea cazurilor se face în exclusivitate de către cursanți, intervenția cadrului didactic (întotdeauna specialistul din practică) făcîndu-se numai pentru îndrumarea mersului dezbaterilor potrivit metodei. Programele de acest fel se desfășoară pe o perioadă de circa 3—4 luni, fără să fie necesară scoaterea din producție a cursanților. Trebuie menționată și preocuparea Ministerului Comerțului Exterior de a sprijini activitatea Centrului prin delegarea unor specialiști din minister, Camera de Comerț, Romtrans, Navlomar, Terra, care să participe în calitate de lectori la desfășurarea cursurilor.

Pregătirea specialiștilor pentru domenii în care se înregistrează încă o lipsă acută a acestora cum ar fi: publicitate, transporturi, expediții și asigurări internaționale, societăți mixte, tehnica contractelor de comerț exterior, conjunctură etc., se face prin cursuri intensive, cu scoaterea din producție pe perioade de una pînă la trei săptămîni. Pentru lucrătorii din țară ai sistemului de comerț exterior se organizează asemenea cursuri intensive la toate specialitățile, facilitîndu-le astfel participarea. Structura cursurilor este întrucîtva diferită în acest caz, pe lîngă discutarea cazurilor și aplicații practice, o parte din program fiind acordată expunerilor. Expunerile din ziua curentă sînt reluate sub forma aplicațiilor, cazurilor, dezbaterilor, peste 2—3 zile, ceea ce permite cursantului să parcurgă materialul documentar suplimentar necesar în aprofundarea temei. O activitate deosebit de susținută desfășoară centrul și în capitalele de județ unde, cu concursul Consiliului Economic și al Comitetelor județene ale P.C.R., s-au organizat cursuri de inițiere în activitatea de comerț exterior. Numai în primul semestru al acestui an la cursurile organizate în unsprezece județe au participat peste 1 300 de cadre de conducere din întreprinderi, activiști de partid, ingineri, economiști etc. Pentru semestrul doi al acestui an sînt prevăzute a se efectua cursuri de inițiere în alte nouă județe.

I. G.

scrisori

PLANUL DE EXPORT SINCRONIZAT CU CERINȚELE PARTENERILOR EXTERNI

CALITATEA reprezintă factorul ce favorizează pătrunderea mărfurilor pe cele mai pretențioase piețe, asigură păstrarea clienților tradiționali. Un produs de calitate se distinge prin performanțe deosebite — rezultat al unor studii și cercetări eficiente — ceea ce atrage atenția cumpărătorilor, le modifică chiar gusturile, îi determină să se obișnuiască cu aceste produse, îi face să le simtă lipsa, să renunțe greu la ele.

La alegerea structurii producției pentru export trebuie să se țină seama că atît cererea cît și oferta pe piața mondială sînt extrem de dinamice. De aceea, este necesar ca planul stabilit de Centralele industriale pentru activitatea de comerț exterior să angajeze deopotrivă toate unitățile și să fie adaptat la cerințele partenerilor externi. În acest context, consider ca textul art. 41 din proiectul Legii cu privire la dezvoltarea planificată să fie complectat în sensul de a se interzice modificarea planului de export între unitățile componente ale centralelor, în scopul acoperirii unor deficiențe în realizarea planului de către unele unități pe seama altora.

De asemenea, avînd în vedere funcțiile compartimentului de marketing din cadrul unităților producătoare, rolul său de coordonator, de furnizor de informații pe baza cărora celelalte compartimente își duc la îndeplinire sarcinile specifice, propun ca acest compartiment să fie subordonat nemijlocit directorului economic, deciziile luîndu-se în toate cazurile de către organul de conducere colectivă al organizației economice respective. Acest compartiment de marketing să fie încadrat cu economiști cu experiență, cunoscători ai problemelor de marketing, ai pieței, ai relațiilor economice dintre unități productive, să dispună de o documentație proprie, care să cuprindă condițiile cerute pentru ca produsele să fie competitive.

prof dr. Ion GHELASE

PREGĂTIREA CALCULATORULUI

UN VOLUM important de pagube aduse avutului obștesc provin din drepturi bănești, achitate prin calculele eronate, acte fictive în documentele primite de calculator, etc. pe care acesta, datorită lipsei de pregătire teoretică și practică, nu le poate evita. În prezent, în unitățile economice, calculul drepturilor bănești cuvenite salariaților, cît și îndeplinirea altor cerințe legat de aceasta se face de către calculator care are normat un număr de salariați de care răspunde. Aceștia sînt absolvenți ai învățămîntului mediu sau ai școlii generale cu 5 ani vechime. Or, experiența arată că tocmai la calculatorii cu slabă pregătire s-au identificat erori grave.

Apreciez munca calculatorului ca o muncă de răspundere : volumul fondurilor de salarii reprezintă cca. 51—20% — în funcție de ramura economică — din valoarea planului de producție și fiecare formă de plată are o reglementare de bază cu multiple completări și precizări ulterioare, care nu pot fi înțelese și aplicate întocmai decît de un om cu pregătire corespunzătoare.De aceea, sînt de părere că este necesară școlarizarea calculatorilor prin cursuri de specializare. Bine pregătit, calculatorul va evita erorile, va fi mai expeditiv, va putea lucra mecanizat, ridicînd pe o treaptă superioară eficiența muncii sale.

Gheorghe LĂZANU
Cluj

CREANGĂ – DEPUNĂTOR

„SĂRAC ca anul acesta, celălalt și ca de cînd sînt n-am fost niciodată", spune Creangă în „Amintiri din copilărie". Și totuși, marele povestitor figurează, cu „fabuloasa" sumă de 25 lei, printre primii depunători ai „casei de economii" a învățătorilor înființată la 1 iunie 1871 la Iași. Semnătura lui o găsim, alături de a altora, pe primul statut al acestei societăți.

Dar, visul de depunător durează puțin, pînă la 19 august 1872, cînd Creangă arată, printr-o petiție, că „fiind scos din funcțiune, nemaiavînd parale pentru a face parte din societate" cere a i se restitui banii depuși, cu procentele lor. Cererea i s-a admis.

Datele de mai sus le-am găsit în manuscrisul nr. 1729 de la Arhivele Statului din Iași, lucrarea lui N.A. Bogdan „Monografia primei societăți economice din urbea Iași. 1871—1921". Mi s-au părut interesante. De aceea vi le comunic.

prof. Iosif E. NAGHIU
Săveni

CURIER

● Primirea utilajelor

TROFIM GLAVĂNARU, comuna Poiana Cimpina, Prahova — Utilajele se primesc de la furnizor pe bază de recepție, fiind însoțite pe timpul transportului de : a) aviz de expediție ; b) certificat de calitate ; c) cartea tehnică (acolo unde este cazul) ; d) procesul verbal de recepție întocmit cu participarea beneficiarului. Utilajele care se produc în cadrul întreprinderii circulă din atelier în depozit însoțite de „Notă de predare produse finite", vizată de CTC, care răspunde de respectarea prescripțiilor tehnice și de calitate. Înregistrarea în evidențele operative și contabile se face în funcție de specificul întreprinderii, respectîndu-se întocmai planurile de conturi și instrucțiunile de aplicare a acestora. Un utilaj, adus la reparat, trebuie să îndeplinească norma de funcționare pînă la prima reparație, să se facă comandă, deviz de lucrări și contract ; să fie complet ca piese și dispozitive.

● Cazare

CNSTANTIN NILĂ, Cimpina — Creditul pentru obiecte de inventar de mică valoare sau scurtă durată cu care se dotează căminul de nefamiliști, poate fi rambursat din avansul pentru mijloace circulante (poate fi solicitat în condițiile art. 28 al. 2 din H.C.M. nr. 859/1970). Cotele de amortizare pentru căminele de nefamiliști, puse în funcțiune, se plătesc din chiriile încasate. Prin Instrucțiunile Ministerului Finanțelor și Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală nr. 1575/1969, pentru aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 207/1969, s-au prevăzut condițiile de folosire și stabilire a tarifelor pentru căminele destinate cazării tinerilor care lucrează în industrie. La pct. 6 se prevede : „În cazul cînd locurile din cămin nu pot fi integral ocupate, datorită lipsei de cereri din partea tinerilor angajați proprii ai întreprinderii, conducerea acesteia, cu avizul comitetului sindical și U.T.C., va putea atribui, temporar, locurile disponibile unor tineri angajați aparținînd altor unități din aceeași localitate, la cererea acestor întreprinderi, cu respectarea acelorași obligațiuni ca și angajații unității deținătoare a căminului. De asemenea, locurile disponibile vor putea fi atribuite și altor angajați, necăsătoriți, ai întreprinderii care are în administrare căminul, dar numai cu aprobarea comitetului de direcție dată cu avizul comitetului sindical și U.T.C. Prin alți angajați se consideră și tinerii care locuiesc în cămin, dar care au depășit 30 ani".

● Fondurile fixe

ÎNTREPRINDEREA DE GOSPODĂRIRE ORĂȘENEASCĂ SUCEAVA — Potrivit prevederilor din „Catalogul normelor de amortizare și duratele de serviciu normate ale fondurilor fixe", mijloacele de transport auto se încadrează la categoria 6. Modul de calcul al fondului de amortizare anual, aferent mijloacelor de transport auto din parcul public, este reglementat la pct. 19 din „Regulamentul pentru executarea Legii nr. 62/1968" și la pct. 13 din catalogul sus-menționat. Parcul public sau de deservire generală, potrivit prevederilor de la pct. 19 din regulamentul citat cuprinde mijloacele de transport auto destinate transportului de persoane sau mărfuri, aflate în administrarea unităților economice de stat care au sarcini de transport în interiorul localităților. Celelalte autovehicule, care deservesc personalul de conducere, cele destinate transportului muncitorilor și al materialelor la punctele de lucru, a altor transporturi de materiale ale întreprinderii (de la furnizori, din magazie la diferite secții ș.a.), autoatelierele depanatoare, autovehiculele speciale destinate sectorului de salubritate (autogunoiere, autostropitoare etc.), precum și orice alte autovehicule folosite numai pentru nevoile întreprinderii (tractoare, autobasculante, autocamionete, autocisterne ș.a.) constituie parcul propriu al întreprinderii. Conform precizării din nota aflată în subsolul pag. 40 din catalogul anexă la Legea nr. 62/1968, publicat în Buletinul oficial al Republicii Socialiste România, partea I. nr. 170 din 28 dec. 1968, parcului propriu de autovehicule i se aplică duratele de serviciu în ani.

★

ADALBERT PUSKAS, Tîrgu-Mureș — Organele de specialitate din întreprinderea unde lucrați au soluționat corespunzător prevederilor legale cererea dv. de promovare în funcție de merceolog principal. Aceasta întrucît, la absolvirea învățămîntului mediu economic puteați să fiți încadrat numai ca merceolog cu un salariu egal sau mai mare cu o clasă de salarizare decît funcția de șef depozit. Funcția respectivă este considerată administrativă, astfel că vechimea nu se poate include în cea de specialitate, necesară promovării ca merceolog principal.

BĂDIȚA DOBRICĂ, Pitești — Perioada cît ați ocupat funcția de normator se consideră vechime în funcții tehnice. Veți putea fi încadrată, cu îndeplinirea celorlalte condiții prevăzute de Legea nr. 12/1971, în funcția de economist principal, conform datelor rezultate din scrisoarea dv. la 1 octocbrie 1972.

● **ADRIANA GEORGESCU, Deva** — Potrivit art. 28 din Legea nr. 20/1971, prin familie, se înțelege soțul, soția, copii necăsătoriți, părinții soțului sau ai soției și alte persoane, dacă gospodăresc împreună. Deci, dacă un membru al unei familii, în înțelesul susmenționatei legi, se află flotant în altă localitate, acesta va fi luat în evidență și în calcul la domiciliul unde se află familia din care face parte. Dv. fiind cu domiciliul flotant în Deva, veți fi luată în calcul la domiciliul familiei, respectiv în orașul Victoria.

● **VICTOR GĂVĂNESCU, Petroșani** — La stabilirea primului an de activitate — în funcție de care un angajat se încadrează la salariul prevăzut pentru al doilea an, — perioada de 7 luni lucrată înainte de absolvirea învățămîntului superior și de repartizarea dv. ca economist, nu se cumulează cu lunile lucrate ulterior absolvirii.

● **BAZA DE APROVIZIONARE CU UTILAJE ȘI MATERIALE, Ploiești** — Sperăm că ați reținut scrisoarea, (nr. 33), semnată de ing. Sorin Achimescu, director tehnic în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor.

● **ȘTEFAN POPESCU, Craiova** — Potrivit prevederilor pct. 10 din anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare, salariații care ocupă o funcție pentru care se cer studii medii și care își iau diploma la o formă de învățămînt superior în specialitate (în cazul în care salariul tarifar pentru al doilea an de activitate este mai mic decît cel avut la funcția medie), pot fi încadrați pe o funcție pentru care se cer studii superioare în specialitatea respectivă, la salariul de bază sau la o gradație care să le asigure salariul tarifar de încadrare avut sau o clasă în plus. Întrucît din scrisoarea dv. rezultă că sînteți încadrat la o funcție medie, cu salariul tarifar de 1 900 lei (clasa 20 de salarizare), veți putea fi încadrat, la absolvirea învățămîntului superior cu diplomă, la clasa 21 de salarizare (2 000 lei).

● **IOAN RÎBU, Timișoara** — Salariații menținuți în funcții superioare de execuție, cu derogare de la condițiile de studii, derogare aprobată în condițiile reglementărilor în vigoare pînă la 1 ianuarie 1972, pot ocupa — în continuare — aceste funcții, în condițiile prevăzute de art. 68 din Legea nr. 12/1971. Acești salariați nu pot fi promovați în funcții superioare de conducere, chiar dacă înainte de 1 ianuarie 1972, au ocupat — tot cu derogare de la condițiile de studii — asemenea funcții.

Consfătuire cu cititorii la ARAD

În dorința de a răspunde în măsură cît mai mare interesului cititorilor față de conținutul tematic al „Vieții economice", revista noastră invită pe cititorii săi din Arad la consfătuirea care va avea loc joi 5 octombrie la ora 15,30 în sala Clubului presei.

O LUCRARE NECESARĂ: „CARTEA GESTIONARULUI"

REVISTA „Viața economică" a publicat, recent, lucrarea tovarășilor Al. Deteșan, Gh. Tigăeru și V. Luncan, „Cartea gestionarului". Considerăm că volumul răspunde unei necesități stringente, a cărui lipsă se făcea de mult simțită.

O importantă parte din patrimoniul aflat în administrarea unităților socialiste — în primul rînd materiile, materialele și mărfurile — se primesc, se manipulează și se eliberează, într-un cuvînt, sînt în păstrarea unor angajați specializați în exercitarea acestor sarcini, formînd corpul gestionarilor. Concentrarea într-un volum a prevederilor din diferite acte normative care reglementează materia constituie un sprijin efectiv adus unei largi categorii de salariați. Sîntem siguri, însă, că lucrarea va servi nu numai gestionarilor, ci și întregului aparat tehnico-administrativ al unităților de stat economice și bugetare, al cooperativelor sau altor unități obștești precum și juriștilor în general și jurisconsulților îndeosebi.

Repartizată pe 12 capitole, lucrarea cuprinde principii privind proprietatea socialistă și sarcinile ce revin angajaților în vederea asigurării integrității acesteia, definiția gestiunilor și a gestionarilor, precum și atribuțiile lor, condițiile prevăzute de lege pentru a putea fi gestionar, noțiuni privind aprovizionarea, depozitarea și păstrarea bunurilor, prevederile legale referitoare la primirea acestora, evidența tehnico-operativă, modul de efectuare a inventarierilor, gestionarea numerarului și problema răspunderilor legate de operațiile de gestionare.

Un conținut bogat, completat cu interpretările date de instanțe în legătură cu principalele probleme ale gestionării, prezentat clar și atrăgător, asigură o studiere lesnicioasă a lucrării. De remarcat este și faptul că s-a ținut seama de ultimele soluții și interpretări date în această materie.

Lucrarea va fi de un real folos și organelor de control financiar intern și revizorilor de gestiune. Aceste organe, avînd sarcina de la lege de a efectua controlul gestionar de fond, sînt acelea care verifică gestiunile, cu tot ceea ce aceasta implică de la numirea gestionarilor pînă la stabilirea răspunderii acestora sau a celorlalți angajați din unitate, în cazul păgubirii avutului obștesc.

Un alt aspect, în general pozitiv, dar pe care autorii nu l-au exploatat suficient, este însuși modul de abordare a problemei, deplasînd accentul de la factorul subiectiv : gestionarul, la acela obiectiv : gestiunea. Pionieri în materie, deoarece pînă acum legea, practica judiciară și doctrina s-au concentrat asupra noțiunii de gestionar, preconizînd instituționalizarea noțiunii de gestiune în toate fazele desfășurării ei ,autorii au rămas, totuși, și sub influența tiparelor consacrate.

Din acest punct de vedere considerăm că ar mai trebui adîncite — într-o viitoare ediție — unele probleme ca : precizarea persoanei căreia îi revine obligația de a întocmi procesul-verbal de primire în gestiune ; soluționarea problemei modului cum se îmbină posibilitatea recepționării prin sondaj în raporturile dintre organizațiile socialiste cu obligația verificării în totalitate a bunurilor ce intră în gestiune ; determinarea aportului pe care gestionarii îl pot aduce pe linia creșterii calității producției, prin asigurarea unor materii prime și materiale de cît mai bună calitate, ca rezultat al păstrării lor în condiții optime ; delimitarea măsurilor de apărare a avutului obștesc ce trebuie luate în faza în care bunurile se află în gestiune față de acelea ce se cer luate din momentul intrăriii în procesul de producție, păstrînd specificul distincției între munca direct productivă și activitatea specific gestionară ; interferențele între diferitele forme de control și, îndeosebi, a controlului obștesc, care nu se exercită de organe specializate de stat ; adîncirea unor aspecte specific penale, care nu-și găsesc locul în codul penal, dar constituie infracțiuni legate exclusiv de activitatea gestionară și de garanțiile aduse de gestionari.

În ansamblul său, apreciem că lucrarea va aduce o contribuție considerabilă practicii noastre economice, ca și la clarificarea unor aspecte juridice.

Ionel KYRMAIER
din Ministerul Finanțelor

concepte-metode

CRITERII DE OPTIMIZARE LA MODELE ECONOMETRICE ÎN ECONOMIA SOCIALISTĂ

ANALIZÎND funcțiile de preferință în probleme de planificare a investițiilor la nivelul economiei naționale, prof. S. Chakravarty a observat că multe din controversele din acest domeniu sînt urmarea fie a faptului că diferiți autori au în minte funcții de preferință foarte diferite, fie a lipsei de corespondență logică între construcția tehnologică a problemei și funcția de preferință postulată.

Dacă în mod particular ne-am referi la autorii care fac referiri, exemplificări sau experimentări de modele pe economia socialistă, am constata că uneori controversele își au ca izvor fie o supersimplificare a mecanismului intern de funcționare a economiei socialiste, fie uitarea faptului că alegerea criteriilor nu este un act arbitrar subiectiv, ci decurge din cunoașterea acțiunii legilor economice obiective în viața economică și socială.

Tentativa de a propune și folosi un criteriu unic (fie el chiar și cel mai reprezentativ), valabil pentru toate tipurile de modele și la toate nivelurile economiei duce la eșec întrucît, după opinia noastră, la alegerea criteriilor de optimizare trebuie avut în vedere cel puțin următoarele condiții esențiale: a) concordanța cu sarcinile politice-sociale-economice strategice sau, cu alte cuvinte, îmbinarea intereselor prezente cu cele viitoare ale societății în ansamblu și ale membrilor ei; b) necesitatea asigurării compatibilității dintre interesele economice generale la nivelul economiei naționale și cele locale (individuale și colective); c) posibilitățiie tehnice de cuantificare și calcul.

Considerăm că în construcția unui sistem de modele atît de diversificat — modelele descriptive sau normative — este important de a avea în vedere criterii care să reflecte cît mai real interese capabile să pună în mișcare în mod natural și intern viața economică și socială iar nu interese abstracte sau contradictorii, indiferente sau care să frîneze interesele și inițiativele individuale și colective în activitatea productivă, inventivă și științifică. Referindu-ne la verigile economice de tipul întreprindere, ramură, economie națională, este necesar ca funcțiile obiectiv alese să asigure o compatibilitate a intereselor și opțiunilor tuturor verigilor. La această compatibilitate se poate ajunge nu neapărat prin căutarea unui criteriu comun din punct de vedere formal. Ceea ce este important aici este să se creeze o convergență internă de interese ale economiei naționale cu unitățile economice, chiar dacă formal criteriile diferă de la o verigă la alta

● Modele statice pe termen scurt și mediu

SĂ PRESUPUNEM un model de programare de tip linear de forma cea mai simplă: max (min) (cx) în condițiile $(a_i x) \lesseqgtr b_i, x \geqslant 0$ unde: x — vector coloană al nivelului activităților; a_i — vector linie al coeficienților de consum (negativ sau pozitiv); b_i — vector coloană al factorilor primari (resurse consumate și produse); c — vectorul coeficienților de preferință sau ai rezultatelor economice.

În conformitate cu cele arătate mai sus, **la nivelul întreprinderii** un instrument economic important de stimulare materială a acesteia și care ar asigura implicit compatibilitatea cu interesele economiei naționale îl constituie **maximizarea beneficiului** (max cx). Totuși, în anumite condiții practice create de mecanismul de formare a prețurilor, care duce la realizarea unor diferențe sensibile de beneficii între produse fără diferențe echivalente de efort propriu, folosirea criteriului de maximizare a beneficiului este pe bună dreptate pusă sub semnul întrebării. La optimizarea planurilor pe termen mediu se ridică, în plus, și alte probleme de ordin metodologic și anume: a) evoluția în timp a beneficiului pe diferite produse are un grad ridicat de incertitudine; b) cuantificarea părții de beneficiu pe care ar aduce-o întreprinderii sau ramurii anumite activități legate de variantele tehnologice este dificilă și de multe ori imposibilă.

Un criteriu care ar putea evita în bună parte aceste neajunsuri, și care ar fi poate tot atît de stimulativ pentru întreprindere și cu influență favorabilă pentru economia națională este **minimizarea cheltuielilor.** Acest criteriu ar putea lua forme diferite în funcție de tipul problemei puse: în planificarea curentă unde nu apar probleme de investiții se poate utiliza minimizarea cheltuielilor de producție; în planificarea pe termen mediu unde intervin investițiile poate fi luat ca criteriu minimizarea cheltuielilor echivalate (z) (calculate pe o unitate de activitate) de tipul $Z=C+Ie_n$, în care C — cheltuielile de exploatare; I — investițiile; e_n — coeficientul normat de eficiență a investițiilor.

La nivelul subsistemelor, economisirea resurselor este o cerință rațională, întrucît în felul acesta se asigură sporirea eficienței producției la nivel local și pe ansamblu.

La nivelul economiei naționale criteriile menționate devin nesatisfăcătoare, întrucît ele însele nu pot constitui un scop al unei politici economice. Criteriul de optimizare generală, pe lîngă faptul că este o problemă de principiu, devine mai mult decît o problemă economică, întrucît implică și alte aspecte: politice, sociale, etice, psihologice. Dar chiar cerințe de importanță capitală cum sînt: asigurarea unui ritm rapid de dezvoltare economică, creșterea bunăstării poporului, asigurarea folosirii forței de muncă disponibile, adoptarea unei anumite politici de repartiție teritorială a forțelor de producție etc., constituind însuși obiectul și scopurile politicii economice, nu pot fi desprinse de problema generală a optimizării la nivelul economiei naționale.

În analiză și calcule la acest nivel nu se mai poate lua drept criteriu un aspect izolat, ci pe cît posibil multitudinea de aspecte care formează scopurile politicii economice ale țării. O dată definite și formulate scopurile generale ale politicii economice în mod calitativ, se trece la formularea criteriilor de optimizare care trebuie exprimate cantitativ. Ideal ar fi ca sfera de cuprindere a unui criteriu să fie cît mai largă pentru ca modelul matematic să încludă cît mai complet scopurile politicii economice și deci interesele societății. Cuantificarea pune însă limite de netrecut, și trebuie să ne mulțumim cu criterii ce exprimă numai aspecte parțiale ale politicii economice. Fiind exclusă posibilitatea însumării prin ponderare a criteriilor, vom recurge în final la folosirea unor criterii parțiale dar importante pentru economia națională. În acest sens se întîlnesc numeroase propuneri.

Adoptarea în modelul static ca criteriu **maximizarea produsului final** ni se pare rațională întrucît, găsindu-se incluse aci ca elemente componente consumul, investițiile, soldul comerțului exterior etc., este posibil să se ajungă la concluzii mai corecte și mai cuprinzătoare din punctul de vedere al politicii economice. Acest lucru cu atît mai mult cu cît modelul permite să se ia ca element restrictiv volumul de muncă disponibil.

Cercetătorii maghiari J. Kornai și Th. Liptak au adus o însemnată contribuție teoretică și aplicativă elaborînd modelul de planificare la două și la mai multe niveluri. Într-adevăr valorile dualei rezultate prin rezolvarea primalei la nivelul verigilor anterioare folosite la alocarea eficientă a resurselor pot constitui un instrument important în analiza dezvoltării eficiente a ramurilor și economiei naționale. Considerăm însă că elaborarea și a unor modele macroeconomice care să ia ca criteriu maximizarea produsului final ar oferi o posibilitate suplimentară de verificare a rezultatelor modelelor amintite mai sus.

● Modele de dezvoltare pe termen lung

TRECÎND la modelele de dezvoltare pe termen lung, fie ele unisectoriale sau multisectoriale, aici, firește, sporirea stocului de capital mai ales pentru țările în curs de dezvoltare este lucrul hotărîtor. Totuși, nici chiar în acest caz nu putem privi stocul de capital ca un scop final, ci doar ca un mijloc de a ajunge într-un timp cît mai scurt la sporirea consumului. O corelare judicioasă a dinamicii acumulării și consumului se impune în mod evident, iar conflictul dintre acești doi poli, prezent în modelele statice, acum dispare. Criteriul de optimizare — maximizarea funcției de utilitate — folosit în modelele de dezvoltare pe termen lung, este unul din subiectele poate cele mai larg abordate din literatura economică.

Trecerea de la teoria clasică a consumului la dinamizarea funcției C (t), definită în spațiul traiectoriilor consumului, la definirea funcției de utilitate instantanee (U(C, t) de formă aditivă

$$J = \int_0^\infty U(C, t)\,dt,$$

la transformarea acesteia în funcție atemporală (timeless) și includerea factorului de actualizare e^{-it} de formă exponențială în funcția de formă aditivă $J = \int_0^\infty U(C)e^{-it}dt$, apoi trecerea de la funcția de utilitate individuală la exprimarea consumului pe întreaga societate, calculat ca o medie pe locuitor

$$J = \int_0^\infty U(C)\,e^{-it}\,dt,$$

și, în fine, analiza convergenței funcționalei, a esenței social-economice a factorului de actualizare ca și a condițiilor necesare și suficiente de optimizare, sînt momente care au transformat treptat această funcție într-un instrument de lucru.

In felul acesta consumul devine criteriul de optimizare operațional care în modelul principiului maxim de tip Pontriaghin este luat ca o funcțională în următoarele două exprimări de bază: a) în perioada de planificare intertemporală $[O, T], O<T<\infty$, de a maximiza integrala consumului actualizat pe locuitor în condițiile restrictive date: creșterea stocului de capital (k); stocul inițial de capital (k_0); coeficientul de acumulare $(s \in (0,1))$; stocul final de capital (K_T); b) în modelul de creștere cu orizont de timp infinit $[O, T], O<T=\infty$ de a maximiza integrala consumului actualizat pe locuitor în aceleași condiții restrictive date, arătate mai sus, mai puțin restricția privind stocul final de capital (k_T).

Deși elegante din punct de vedere matematic, aceste modele nu dau încă răspunsuri complet satisfăcătoare și suficient verificate empiric și teoretic în legătură cu eșalonarea în timp a fluxului de acumulare și consum, și cu conținutul economic și social al unor categorii folosite. Să ne referim în primul rînd la factorul de actualizare.

În anumite condiții un program optim există pentru fiecare stoc inițial de capital dacă și numai dacă factorul de actualizare i nu este mai mic decît o anumită valoare i_0 care este pozitivă în condițiile progresului tehnic:

$$i \geqslant i_0, \quad i_0 = (1 - v)\frac{\rho}{1 - \alpha}$$

unde v — elasticitatea utilității marginale sau flexibilitatea utilității marginale a lui Frisch; ρ — rata constantă a progresului tehnic; α — elasticitatea producției față de capital.

Ceea ce ridică numeroase obiecții, mai ales cînd este vorba de modelul „Utility Maximization over Infinite Time" este tocmai lipsa de obiectivitate științifică a măririi factorului de actualizare utilizat. Evident că o definire econometrică a acestui factor ar rezolva în parte această cerință însă pînă acum nu se întrevăd speranțe promițătoare în acest sens. Punerea acestui factor în dependență de nivelul consumului pe locuitor i (c) ar constitui o altă cale de a rezolva problema. Oricare ar fi însă soluționarea, este evident că pentru o țară în curs de dezvoltare primele generații sînt obiectiv în situația de a purta o sarcină mai mare în ce privește contribuția la creșterea economică decît generațiile următoare.

O altă problemă care se ridică este aceea a informației sau a datelor despre evoluția viitoare a economiei, a tehnicii și a populației. Se pare că schimbările imprevizibile, în special ale celor două elemente din urmă, sînt atît de surprinzătoare în practică, încît modelele de creștere economică pe termen lung nu pot avea chiar pentru țările socialiste decît o valoare relativă, de prognoză, trebuind prin urmare a fi corectate și completate mereu prin noi studii pe termene pentru care se găsesc date și informații empirice cu o anumită certitudine.

dr. Aurel IANCU
I.C.E.

VITRINA CU CĂRȚI

— Constantin Ionete, COMPORTAMENTUL PROCESULUI DE FORMARE A PREȚURILOR, Ed. Academiei, 1972, 180 pag. Revenire la procedeul clasic de analiză a comportamentului categoriilor valorice în procesul schimbului de mărfuri din economia noastră.

— François Perroux, MASSE ET CLASSE (Masă și clasă), Paris, Ed. Casterman, 146 pag. Despre săraci și sărăcie în societățile occidentale.

— W. Nachtigall, H. Weiss și W. Zennig, BETRIEBSWIRTSCHAFTLICHE FORMELN UND DARSTELLUNGEN (Formule și reprezentări grafice privind economia întreprinderii), Berlin, Ed. Die Wirtschaft, 1971, 1112 pag. Lămuriri privind metodele de calcul și reprezentare grafică a proceselor de producție.

— W. Flakiewicz, PODEJMOWANIE DECYZJI KIEROWNICZYCH (Luarea de decizii în conducere), Varșovia, PWE, 1971, 180 pag. Metodele de luare a deciziilor și locul lor în sistemul de conducere a întreprinderii, insistîndu-se asupra importanței și rolului informațiilor în procesul de luare a deciziei.

FIȘE

Tendințe ale diviziunii muncii

● Sub titlul **Commerce: l'Europe fait mentir les économistes** (Comerț: Europa dezminte pe economiști), Henri Lepage comentează în Entreprise (nr. 881—882/1972) o apreciere din SEDEIS a lui Charles Aymon, conform căreia integrarea economică a țărilor Pieței Comune nu ar fi avut efectele industriale logic scontate. Conform doctrinei „liberului schimb", crearea Pieței Comune ar fi trebuit să ducă la o specializare a industriilor celor șase în funcție de „avantajele comparative" (salarii scăzute, productivitate, resurse naturale, know-how, tradiție etc.) ale fiecăreia, care să asigure dezvoltarea rapidă în fiecare țară a sectoarelor puternice și dispariția sub presiunea concurenței străine a sectoarelor slabe.

In realitate, sectoarele slabe concurente din diferitele țări și-au regăsit o parte din competitivitatea lor, iar specializarea a acționat mai puțin la nivelul sectoarelor cît la acela al subramurilor industriei. Diferențierea crescîndă a mărcilor, a calităților, a prestigiului (legată și de dezvoltarea marketingului, a publicității, de creșterea veniturilor) are drept rezultat, spune H.L., faptul că fiecare țară avansată se adresează pieței internaționale pentru a găsi acolo un tip sau altul de produs din care totuși și ea furnizează în exterior un tip sau altul. De la schimbul de tipul „textile contra automobile" s-ar trece la schimbul „textile contra textile" sau „automobile contra automobile".

Matematica în economie

● Cercetînd cauzele deficiențelor ce se constată în aplicarea matematicilor în economie, dr. G. Theiler consideră în articolul **Cerințe pentru aplicarea metodelor matematice în economie**, publicat în nr. 4/1972 al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ că ele ar fi: subaprecierea de către unii matematicieni a specificului matematicilor aplicate și rolul exagerat pe care unii economiști îl atribuie unei anumite formalizări matematice făcute în dauna esenței problemei din economie ce se încearcă a fi rezolvată. După părerea sa, există chiar riscul ca unii economiști să devină victime ale siguranței aparente pe care pseudocunoscătorii matematicilor aplicate o afișează.

Definind cerințele ce se pun în fața celor ce aplică matematicile în economie, autorul arată că principalul este de a găsi condițiile cele mai generale care pot fi verificate cu o aproximație cît mai bună în cazurile concrete în care modelele matematice corespunzătoare urmează a fi aplicate. După părerea sa, pentru aceasta nu este suficient să fii un bun matematician, ci să ai și un anumit simț de orientare, putere de discernămînt, agerime, ușurință în sesizarea elementelor principale ale unor situații concrete.

Dezacord viabil

● Sub un titlu ce parafrazează pe acela al unui cunoscut roman, ulterior ecranizat, **An Executive for All Seasons** (Un cadru de conducere pentru toate anotimpurile) C. West Churchman (Fortune, iulie, 1972) recenzează lucrarea lui H. Cleveland **The Future Executive** (Viitorul cadru de conducere). Recenzentul consideră că principala idee nouă pe care o aduce cartea este aceea că un bun conducător de întreprindere este acela care nu încearcă să stabilească un acord între punctele de vedere ale celor subordonați lui, ci se străduiește să mențină un viabil dezacord. Numai în acest fel, se arată, complexitatea și laturile variate ale problemelor în curs de rezolvare apar în plenitudinea lor.

C. W. C. relevă, în continuare, sarcinile care rezultă din adoptarea acestui punct de vedere pentru analiștii de sisteme din întreprindere. În lucrare se susține că analiștii de sisteme nu trebuie să cadă de acord asupra unui punct de vedere și să-l argumenteze, ci trebuie să se străduiască să alcătuiască diverse variante din unghiuri de vedere diferite sau chiar contradictorii, argumentînd-o pe fiecare cu tot atîta sîrguință. Astfel în fața factorului de decizie apar multiple posibilități de alegere și el încetează a fi sclavul părerilor preconcepute ale celor ce alcătuiesc un raport sau altul.

date de prognoză

RETROSPECTIVĂ ȘI PERSPECTIVE ÎN EXPLOATAREA PETROLULUI SUBMARIN

AVÎNTUL pe care-l cunosc lucrările de explorare și exploatare a hidrocarburilor în zonele platformelor continentale ale mărilor și oceanelor lumii (așa numitul offshore) constituie o preocupare majoră atît pentru specialiștii acestor lucrări cît și pentru cei care, desfășurînd același gen de activitate, dar pe uscat (onshore), sînt preocupați de rentabilitatea țițeiului submarin.

● Dacă prognozele se vor dovedi reale...

PLATOURILE CONTINENTALE ale mărilor și oceanelor lumii sînt pline de surprize. Dacă prognozele privind rezervele și producția hidrocarburilor offshore pentru deceniul actual se vor dovedi reale, înseamnă că ne găsim în fața unui avînt fără precedent în această ramură de activitate.

Considerente geologice pornesc de la premisa că perspectivele de depistare a hidrocarburilor sînt mai bune în zonele offshore deoarece condițiile necesare pentru formarea și înmagazinarea acestora au fost mai bune în platoul continental decît în zonele terestre. Mai puțin de 1 000 t țiței/km² au fost găsite pînă acum în zonele marine de perspectivă, în comparație cu peste 1400 t țiței/km² pe uscat, dar este posibil că se va găsi de două ori mai mult țiței pe unitatea de suprafață în zonele cu ape puțin adînci. Chiar dacă această estimare este corectă, cantitatea totală de țiței recuperabil din offshore-ul țărilor capitaliste este mai mică decît cea din zonele onshore. pentru că zonele de perspectivă din platoul și povîrnișul continental — pînă la izobata de 300 m — reprezintă numai 1/3 din suprafața comparabilă a terenurilor de pe uscat: cca. 12 milioane km² offshore față de cca 36 milioane km² onshore. Din aceste terenuri submarine cu perspective, mai mult de două treimi au și fost concesionate.

J. D. Moody, vicepreședintele societății americane Mobil, precizează că pînă în anul 1970 s-au produs în offshore cca 1 milion tone țiței/zi. respectiv, cca 17% din totalul mondial. Numai în ultimii patru ani s-a înregistrat o creștere a producției offshore de 175%. Tot în acești patru ani, „flota" offshore a crescut de la 123 la 198 unități active (exclusiv platformele fixe). Unii prevăd o dublare a acesteia pînă în 1980, astfel încît să se atingă cifra de 2 milioane tone țiței pe zi și nu exclud posibilitatea de a se obține chiar 3 milioane t/zi, adică aproximativ 35% din producția mondială. Pentru anul 1990 este citată cifra de 4 milioane t/zi. Aceasta înseamnă că industria offshore ar trebui să extragă în următoarele două decenii 30 miliarde tone țiței, reprezentînd 44% din producția presupusă a lumii capitaliste.

Yves Le Prairie, directorul CNEXCO (Franța), prevede pentru anul 1984 o producție offshore de cca 6 milioane t/zi sau 40% din producția totală a țărilor capitaliste. El își bazează estimările pe explorări în ape adînci de 100 m, fără să excludă posibilitatea lărgirii sferei de activitate pînă la 500 m. Expertul american L. G. Weeks arată că în momentul de față 75 de țări sînt angrenate în procesul de explorare offshore, dintre care 28 cu succes deplin. Pînă în anul 1970 au fost săpate între 9 000 și 10 000 sonde offshore, cîmpurile productive găsindu-se la maximum 130 km de țărm și pînă la cca. 100 m adîncimea apei. După acest expert, din totalul rezervei mondiale de țiței (cca. 62 miliarde tone), offshore-ului i-ar reveni cca un sfert.

Dacă estimările mai recente, ale altor specialiști, sînt apropiate de realitate, atunci rezervele offshore ale lumii capitaliste ar ajunge la respectabila cifră de 20 miliarde tone țiței brut. Studiul amintit prevede că 45% din țițeiul care va fi descoperit în lumea capitalistă ar urma să provină din zonele platourilor continentale. Cifra finală a rezervelor primare din aceste țări a fost evaluată la 107 miliarde tone, din care 63 miliarde tone sînt rezerve sigure, iar 44 miliarde rămîn să fie confirmate, offshore-ului revenindu-i 20 miliarde tone.

Unele studii apreciază că Orientul Mijlociu — care deține acum mai mult de 4/5 din rezervele cunoscute ale lumii capitaliste — ar furniza jumătate din țițeiul care va fi găsit în viitor. Numai Golful Persic ar urma să furnizeze 12 miliarde tone. Același studiu prevede că jumătate din totalul rămas va fi furnizat de platourile continentale din Africa și Orientul îndepărtat.

Este sigur că prevederile privind activitatea offshore ar putea fi extinse. Posibila penurie de țiței brut care va începe în anii '80 nu numai că ar conduce la creșterea prețului acestuia, dar ar duce și la stimularea dezvoltării metodelor de producere a hidrocarburilor lichide din cărbuni. nisipuri asfaltice și șisturi bituminoase, precum și la folosirea altor surse de energie. Utilizînd tehnologiile actuale și comparînd costurile se ajunge la concluzia că o creștere cu 1 dolar/baril a țițeiului brut pe piața liberă a Orientului Mijlociu ar putea face ca țițeiul sintetic extras din nisipuri asfaltice să devină competitiv.

O mărire substanțială a prețului țițeiului brut ar permite mai multor țări atît explorarea cît și exploatarea cîmpurilor marine care acum nu pot fi exploatate eficient din punct de vedere economic. Totuși costul exploatării se dublează cu fiecare creștere de 60 m a adîncimii apei, astfel încît limita maximă de 1 150 m general acceptată ca fiind compatibilă cu tehnica existentă nu va fi probabil cu mult depășită în cadrul operațiilor din următorul deceniu. Costurile mai scăzute, datorate îmbunătățirilor tehnologiei offshore. împreună cu creșterea prețurilor țițeiului brut, ar urma să permită mai apoi o creștere gradată a adîncimii apelor în care exploatarea devine rentabilă.

● Costul în continuă creștere al instalațiilor

PREȚUL INSTALAȚIILOR offshore a crescut cu circa 50%, în ultimii zece ani, atît datorită sporirii mai rapide a cererii în raport cu capacitățile de producție a unor asemenea instalații, dar și pentru că instalațiile devin tot mai mari și mai complexe. În ulitimii ani, utilizarea unităților propulsate, a sistemelor de poziționare, gama mai largă a echipamentului precum și alte inovații, de pildă în domeniul grupurilor de forță ale instalațiilor, au devenit elemente primordiale în proiectare. A sporit mult posibilitatea executării de lucrări în ape adînci. De exemplu, forajul cu instalații autoelevatoare (cricuri) se poate realiza acum în ape de 100 m adîncime, în comparație cu ape de maximum 50 m acum zece ani. Alte tipuri de instalații și-au dovedit capacitatea de a săpa în ape mai adînci chiar de 500 m. Iar exigențele privind adîncimea apei nu se opresc aici. Faptul că valoarea acestor unități a crescut, rămîne însă o realitate.

În deceniul al șaptelea costurile diferitelor tipuri de ambarcațiuni au evoluat după cum urmează (în milioane dolari): autoelevatoare (cricuri) de la 3,6 (1960) la 6 (1970), unități tip șaland de la 4,5 la 7,5, vase de foraj de la 6,3 la 9, semisubmersibile de la 9 la 12.

Deși există o evidentă tendință de reducere a ritmului construcțiilor, au fost totuși construite sau transformate în anul 1970 în întreaga lume capitalistă 16 unități plutitoare offshore. Costul lor diferă de la o zonă geografică la alta. Astfel, costul construcției în Europa apuseană este estimat la cca. 80% din costul unor construcții asemănătoare efectuate în șantierele navale din S.U.A. În Japonia acest cost reprezintă mai puțin de 65%, în timp ce în Canada este cu 10% mai mare decît costul realizat în S.U.A., fiind posibil ca în viitor aceste diferențe să se reducă.

În momentul de față, datorită faptului că forajul unei sonde offshore este foarte asemănător cu forajul unei sonde onshore, există tendințe evidente ca echipamentul și inovațiile primului gen de lucrări să fie aplicate și celui de al doilea. Ca procentaj din costul total al unei instalații offshore, echipamentul de foraj și instalațiile aferente variază: cu cît va fi întrebuințat mai mult oțel la nave, cu atît mai mică va fi partea din costul total atribuită instalației de foraj. Proiectarea și construirea instalațiilor offshore s-au realizat într-o perioadă în care s-au produs destul de multe schimbări calitative ale diferitelor ansambluri componente ale acestora, un exemplu fiind creșterea puterii pompelor. Aceste noutăți au condus la creșterea costului echipamentului de foraj pentru toate tipurile de instalații terestre sau marine. Costul pompelor a crescut într-adevăr cu 30% în ultimul deceniu, dar o mai bună proiectare și perfecționare constructivă a scăzut costul lor în dolari/cal putere cu aproximativ 10%. Între 1960 și 1970 costul estimativ al unei coloane de foraj din țevi grad E de 5 in. lungă de cca 5 000 m a crescut cu cca 35%. În cazul tuturor instalațiilor terestre sau marine, noua tehnologie a forajului tinde spre supunerea țevii de foraj la eforturi mai mari, în condiții mult mai severe. Această tendință scurtează viața țevilor și conduce la creșterea substanțială a costului operațiunilor. La fel stau lucrurile și cu alte ansambluri componente ale instalațiilor de foraj. Adunate, aceste creșteri — chiar dacă luate separat sînt mici — duc la un surplus de cheltuială suficient de ridicat. De aceea, puterea totală a instalațiilor de foraj și respectiv a unității plutitoare a crescut. Astfel, o unitate plutitoare mobilă, echipată cu o instalație capabilă să sape la peste 6 000 m, avea la începutul anilor '60 cca 3 000 CP, pe la mijlocul deceniului șapte, peste 5 000 CP, continuînd de atunci să crească. Una din cauze a fost apariția echipamentului adițional, ca de pildă anexele cu propulsie.

Pentru a utiliza mai eficient instalațiile, cît și în scopul sporirii adaptabilității (flexibilității) lor, a început utilizarea curentului alternativ și a tiristorilor (elemente tranzistorizate). Deși, inițial aceste perfecționări sporesc costul noilor instalații, fondurile suplimentare constituie o bună investiție potențială. În ceea ce privește costul instalațiilor autopropulsate, acesta sporește cu 25%, dacă la prețul de bază este adăugat și cel al poziționării dinamice. Dacă acest echipament este utilizat la șalanduri, costul lor crește cu circa 40%.

Un alt exemplu de creștere a prețului instalațiilor plutitoare offshore îl constituie unitățile de intervenție. Ca și în cazul explorărilor și exploatărilor terestre, buna funcționare a sondelor offshore este rezultatul multor ani de practică și perfecționare în tehnologie. Numărul unităților de intervenție offshore a crescut rapid în ultimii ani. Proiectarea noilor unități de intervenție în special a celor mobile urmează multe din criteriile aplicate marilor nave de explorare.

Extinderea continuă a activității de explorare a hidrocarburilor submarine și rezultatele obținute în diversele zone productive impun în momentul de față o concluzie clară: offshore-ul devine pe zi ce trece o întreprindere rentabilă, cu toate costurile inițiale ridicate. Departe de a-și fi epuizat metodele și tehnologia de lucru, acest gen de activitate înaintează pe an ce trece pe un drum din ce în ce mai bine conturat, rezolvînd din mers dificultățile, neașteptate și foarte diverse, care i se ridică în cale.

ing. Gheorghe Mandarin ONOFREI

● Feminizarea populației active a Franței

POTRIVIT unei prognoze elaborate de I.N.S.E.E. și publicate în revista **Economic et statistique**, *proporția femeilor active în totalul femeilor în vîrstă de peste 14 ani ar urma să crească în Franța de la 30,8% în 1970 la 39,8% în 1975 și 42,4% în 1985. Pentru comparație, în 1970, potrivit O.C.D.E., ponderea femeilor active în totalul amintit era de 37,9% în R.F.G., 31,8% în Belgia, 25,1% în Italia, 22,5% în Olanda și 41,1% în S.U.A. Potrivit prognozei citate, numărul femeilor active ar urma să crească în Franța cu aproape 2 milioane pînă în 1985. Explicația participării sporite a femeilor la activitatea economică o constituie creșterea nivelului lor mediu de pregătire la ieșirea din școală și dezvoltarea rapidă a sectorului terțiar. Urmează să crească și ponderea femeilor în totalul populației active a Franței: de la 35,6% în 1970 la 36,7% în 1975 și 37,5% în 1985. Tot ca o consecință, dacă în 1970 fiecare 100 de bărbați activi aveau în sarcină 40 de femei inactive între 15 și 64 de ani, în 1985 numărul acestora se va reduce la 35.*

● Investițiile directe în străinătate ale Japoniei în 1980

LA TOKIO a apărut prima carte albă consacrată investițiilor directe în străinătate efectuate de firmele particulare japoneze. Aceste investiții al căror volum a început să crească în mod susținut din 1966, atingeau la sfîrșitul lunii martie a.c. 4,5 miliarde dolari, scrie ziarul **Asahi Shimbun.** *Nevoia crescîndă de materii prime a Japoniei va face ca la sfîrșitul anului 1980 totalul investițiilor directe în străinătate să se situeze între 25 și 30 miliarde de dolari, aducînd Japonia pe locul al doilea în lume la acest capitol, după S.U.A.*

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● Consumul mondial de fibre sintetice și cauciuc sintetic în anul 2 000

REVISTA **Rynki Zagraniczne** *din R. P. Polonă estimează că în anul 2 000 consumul mondial de materiale plastice va fi de 450 milioane tone, acela de fibre sintetice — de 55 milioane tone, iar acela de cauciuc sintetic de 23,3 milioane tone. Europa Occidentală va consuma 142 milioane tone materiale plastice, S.U.A. și Canada 115 milioane tone, Japonia 56 milioane tone, țările socialiste din Europa 47 milioane tone și celelalte țări 90 milioane tone.*

Din totalul fibrelor sintetice Europa Occidentală va consuma 12,8 milioane tone, Statele Unite 10,2 milioane tone, Japonia 10.2 milioane tone și celelalte țări 31,8 milioane tone.

În ce privește cauciucul sintetic, consumul Europei Occidentale va fi în anul amintit de 5,3 milioane tone, acela al S.U.A. și Canadei de 7,4 milioane tone, al Japoniei de 3,4 milioane tone și al celorlalte țări de 7,2 milioane tone.

● Materialele plastice în 1980

REVISTA **Kunststoffe** *din R. F. a Germaniei estimează că în 1980 Statele Unite vor consuma materiale plastice în volum de 23 milioane tone, Europa Occidentală 33 milioane tone, Japonia 21 milioane tone. Ritmurile anuale de creștere a consumului de materiale plastice în deceniul 1970-1980 vor fi de 11% în Statele Unite, 12% în Europa Occidentală, 16% în Japonia.*

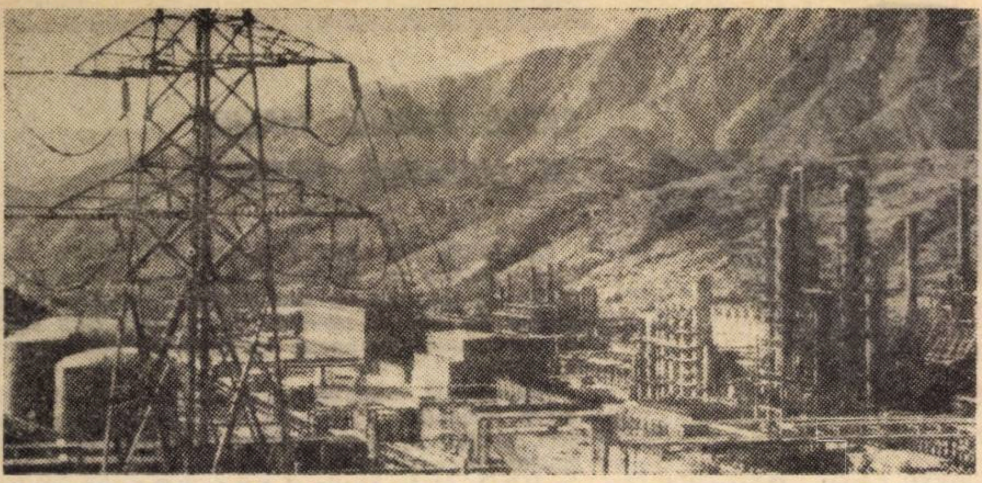

În sud-estul capitalei R. P. Chineze, este în curs de construcție un mare complex petro-chimic, ale cărui instalații de cauciuc sintetic, fenol, acetonă, polistiren au început să producă

R. P. CHINEZĂ

COORDONATE ACTUALE ALE DEZVOLTĂRII INDUSTRIALE

INDUSTRIA chineză utilizează astăzi mașini electronice în zeci de ramuri și subramuri: metalurgie, chimie, industria ușoară, producția de energie electrică, telecomunicații, producția de aparataj medical etc. Acest fapt singur poate fi un indicator elocvent al succeselor obținute de poporul chinez în anii socialismului. Pentru a caracteriza mai amplu realizările unui popor care-și construiește o viață nouă, socialistă, trebuie avute în vedere însă dinamismul industriei, diversificarea și modernizarea producției — domenii în care s-au remarcat realizări demne de noua orînduire făurită de poporul chinez. Astfel, în anul 1971, valoarea globală a producției industriale și agricole a fost cu 10% superioară anului 1970.

În siderurgie — ramură de bază a industriei chineze — s-a obținut un nou și însemnat progres: o producție de 21 milioane tone de oțel, cu 18% superioară anului 1970. De asemenea, producția de laminate din oțel a crescut cu 15%, iar cea de fontă cu 23% față de anul 1970. O preocupare de seamă a combinatelor siderurgice mari a fost valorificarea superioară a potențialului, perfecționarea tehnologiei. De pildă, printr-o mai bună valorificare a extracției în minele vechi, colectivul combinatului siderurgic Penci a atins și depășit capacitatea proiectată în principalele procese de producție: extracție, îmbogățirea minereului, sinterizare, reparații de utilaje, turnarea fontei. Acest combinat și-a asigurat în proporție de 90% necesarul de utilaje miniere și piese de schimb. Siderurgiștii din Șanhai au reușit să producă în 1971 peste 360 de noi sortimente de laminate. La marele Combinat siderurgic din Anșan a fost extinsă metoda călirii rapide a oțelului în cuptoarele Martin, ceea ce a dus la reducerea cu peste o oră a duratei de elaborare a unei șarje și, implicit, la sporirea producției de oțel. În prezent, oțelarii acestui combinat produc zilnic cu 25% mai mult oțel decît în prima jumătate a anului 1971. La uzina siderurgică Șoudu a fost prelungită durata de funcționare a convertizoarelor cu peste 250 de șarje. Experiența avansată, folosită de marile combinate, a fost preluată treptat de colectivele uzinelor siderurgice mici și mijlocii, care dețin o pondere importantă în ansamblul industriei siderurgice.

Accentul care se pune pe autoutilare, pe folosirea resurselor și experienței proprii — preocupare caracteristică, de altfel, întregii economii — este ilustat și prin exemplul micului complex siderurgic Șandun, care și-a construit cu forțe proprii baza de materii prime, o fabrică de sortare a minereului și o fabrică de sinterizare.

O campanie de masă se desfășoară în întreaga țară privind deschiderea de noi mine. Ca urmare, cantitatea totală de minereu de fier exploatat în carieră, în minele din întreaga țară, a crescut cu 22%, iar extracția de minereu — cu 26% față de 1970. În prezent, zece provincii și municipii din țară își pot satisface, în linii mari, din resurse proprii, necesarul de minereu de fier.

Alte ramuri principale ale economiei chineze au înregistrat, de asemenea, cote superioare față de nivelul anului 1970: cu 27,2% la extracția de țiței, cu 8% la cea de cărbune, cu 18% la producția de energie electrică, cu 16,5% la producția de ciment, cu 20,2% la producția de îngrășăminte chimice, cu 18% în construcțiile de mașini.

Reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, reducerea fondurilor de investiții s-au înscris printre preocupările de bază ale colectivelor din unitățile productive. Pe această linie, cadre tehnice și de conducere din producție au procedat la analizarea și revizuirea unor proiecte în curs de realizare, aducîndu-le modificări în cazurile în care au constatat că soluțiile tehnice adoptate nu sînt cele mai raționale. Pe baza statisticilor și anchetelor efectuate în ramurile: metalurgie, construcția de mașini, industria petrolului, cărbunelui, în producția de energie electrică, în industria textilă, revizuirea proiectelor cîtorva mii de întreprinderi mari și mici, elaborate începînd din 1971, a permis o economie de 10% a fondurilor de investiții, o creștere a nivelului de execuție tehnică și accelerarea ritmului de construcție. Un exemplu printre multe altele citate de presa chineză: la Pekin a fost asimilată o nouă tehnologie pentru concasarea și trierea minereului de fier. În acest scop a fost construit un utilaj nou, avînd o greutate cu 37% inferioară celui folosit anterior. Noua tehnologie permite reducerea cu 95% a consumului de apă și cu 30% a cheltuielilor de producție.

Pe măsura dezvoltării economice a țării, mii de produse noi se adaugă anual circuitului de valori materiale, în cele mai diverse ramuri. Drumul parcurs de ramurile economiei chineze în decursul anilor, poate fi pregnant ilustrat prin exemplul Tîrgului de la Canton, care la fiecare ediție a sa prezintă sute de noi produse, în premieră. Față de 12 000 exponate prezentate în 1957 — anul inaugurării tîrgului — și printre care au predominat cele din producția agricolă, numărul lor a crescut de circa 3 ori, la ultimele ediții, reprezentînd cele mai diverse ramuri. Astăzi, economia chineză produce nave maritime, mașini-unelte de mare precizie, cu comandă program, microscoape, aparate de radio și televizoare, ceasuri, biciclete, produse chimice, echipamente miniere și alte numeroase produse a căror enumerare s-ar desfășura pe un spațiu larg.

Industria ușoară chineză realizează în prezent o gamă largă de produse, în continuă diversificare, reușind să satisfacă în tot mai mare măsură cerințele populației de la orașe și sate și să ofere un volum sporit la export. Uzina de ceasuri din Șanhai, de pildă, produce anual 2,5 milioane de ceasuri, iar fabrica de biciclete din Canton, utilată cu echipament de construcție proprie — 300 mii biciclete anual. Ramură cu vechi tradiții în China, industria textilă cunoaște și ea un proces de înnoire, prin creșterea ponderii industriei de textile sintetice, care de asemenea a fost echipată cu utilaje de construcție chineză.

ÎN AGRICULTURĂ, care deține ponderea cea mai mare în economia țării, s-au obținut, de asemenea, rezultate bune. Presa chineză menționează, în acest context, că membrii comunelor populare din întreaga țară — în pofida pagubelor provocate de calamitățile naturale care au afectat unele regiuni — au reușit să stringă, în 1971, o recoltă de 246 milioane tone de cereale. Șeptelul porcin a înregistrat un spor de 14% comparativ cu anul 1970. S-au obținut recolte înalte și la bumbac, culturi oleaginoase, ceai, tutun, gogoși de viermi de mătase. În prezent, se consideră ca o mare realizare în agricultură faptul că regiunile nordice nu mai depind de cele din sud în ceea ce privește aprovizionarea cu cereale. ci își satisfac necesarul de consum din producția proprie.

Construcțiile funciare și lucrările de ameliorații, care au luat o mare amploare în ultimii ani, cu participarea a milioane de locuitori din mediul rural, au reprezentat o stavilă de nădejde împotriva secetei sau inundațiilor. Industria constructoare de mașini și-a sporit aportul în înzestrarea agriculturii cu mijloace mecanizate. În afară de marile uzine de mașini agricole, în peste 20 de provincii, municipii și regiuni autonome au luat ființă fabrici de tractoare, de mici utilaje energetice, ateliere de reparații. În cîmpia din nord-estul Chinei sînt folosite pe suprafețe mari tractoare și secerătoare, iar în nordul țării s-au generalizat lucrările de mecanizare și electrificare în irigații. Mașini de răsădit sînt folosite pe mari suprafețe în principalele regiuni cultivatoare de orez.

Anii care au trecut de la proclamarea republicii apar, în milenara istorie a poporului chinez, ca o perioadă fără precedent nu numai prin profunzimea transformărilor pe plan economic, ci și prin amploarea înfăptuirilor pe tărîm social-cultural. Numai în opt centre industriale, au fost construite în perioada 1949—1971, peste 62 milioane mp de suprafață locuibilă, din care la Șanhai circa 10 mil. mp.

În afară de locuințe, pe întregul teritoriu al țării s-au construit școli, spitale, instituții culturale, cămine de copii. A fost extinsă rețeaua de șosele, de canalizare, transport și de servicii care, toate împreună, contribuie la îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației.

În școlile de toate gradele este larg cultivată dragostea față de muncă. Îmbinarea studiului cu activitatea productivă și cu cea de cercetare este, de altfel, o caracteristică a numeroaselor institute de învățămînt superior. Un exemplu elocvent în acest sens îl oferă universitatea din Nancean, capitala provinciei Kiangsi — o regiune muntoasă. dar bogată în resurse naturale. Ea a luat ființă cu 14 ani în urmă pe un teren viran, construită cu mîinile celor 50 mii de primi cursanți. Această universitate care a pregătit pînă acum 120 mii de specialiști pentru mediul rural, este dotată cu 1 800 ha teren agricol și păduri. Aici au luat ființă succesiv 450 exploatări forestiere, ferme agricole și zootehnice, ateliere și alte unități productive. Cursanții studiază pe viu agricultura, silvicultura, mașinile agricole, contabilitatea și finanțele, medicina. În industrie, atelierele-uzină pe lîngă marile întreprinderi îi ajută pe studenți să se familiarizeze îndeaproape cu procesele de producție, să participe la ele.

V. BRĂNEANU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **Societatea industrială pentru fabricarea mașinilor de birou și mecanică fină** *din Budapesta produce totalizatoare și mașini de multiplicat cu piese fabricate în Italia și Iugoslavia. Fabrica a încheiat, de asemenea, un acord cu firma italiană „Olivetti" privitor la producția în cooperare a unui nou tip de mașină pentru contabilitate.*

● **Referindu-se la dezvoltarea legăturilor economice polono-suedeze,** *agenția P.A.P. relevă că dacă se ia ca bază nivelul atins în anul 1971, exporturile poloneze în Suedia vor crește pînă în 1980 de aproximativ trei ori. În ultimul deceniu, ritmul anual de creștere a schimburilor de mărfuri între cele două țări a fost de 10%. Accelerarea acestui schimb, relevă agenția citată, este condiționată, în mare măsură, de extinderea cooperării bilaterale în producție. Se apreciază că în anul 1980 ponderea livrărilor poloneze de mașini-unelte în Suedia va crește la 55%, față de 25% în anul 1972. Această prognoză se întemeiază pe perspectivele cooperării între numeroase sectoare industriale ale celor două țări.*

● **Publicația Camerei poloneze de comerț exterior,** *„Rynki Zagraniczne" informează că o delegație economică canadiană a avut recent, convorbiri la Ministerul Comerțului Exterior, la Camera poloneză de comerț exterior și la centrale de comerț exterior, interesate în activizarea relațiilor economice reciproce. Șeful delegației canadiene a subliniat interesul țării sale pentru lărgirea relațiilor cu parteneri polonezi, îndeosebi în sfera schimbului de mărfuri, tranzacțiilor cu licențe și stabilirii unei colaborări strînse între întreprinderi canadiene și poloneze, cu precădere în ramura constructoare de mașini.*

● **Societatea franceză „Compagnie centrale d'études industrielles"** *a semnat recent cu întreprinderea sovietică „Tehmașimport" un contract în valoare de 249 milioane de franci. Obiectul contractului îl constituie prestarea de engineering și furnizarea totalității echipamentelor necesare pentru epurarea gazelor, producția de sulf și tratarea condensatelor în cadrul unei uzine, care urmează a fi construită pe un zăcămînt de gaze naturale din regiunea Orenburg (U.R.S.S.). Capacitatea proiectată maximă de epurare este de 17 miliarde mc de gaze pe an, producția de sulf — 660.000 de tone, iar capacitatea de tratament — 800 000 tone de condensate.*

REPERE

● **România** a depus la 20 septembrie cererile privind aderarea ei la Fondul Monetar International și la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, instituții specializate ale O.N.U., cu sediul la Washington.

● **Japonia** este acum principalul partener comercial al R. P. Chineze, valoarea schimburilor bilaterale ridicîndu-se în 1971 la 899 milioane dolari. În perspectivă, scrie **Mainichi Shimbun** se așteaptă dezvoltarea. alături de schimbul de mărfuri, a unor acțiuni de cooperare tehnologică.

● **Valoarea exportului** polonez în cadrul cooperării cu diferite firme occidentale urmează să se cifreze anul acesta la aproximativ 25 milioane dolari, informează ziarul **Trybuna Ludu**. Între cele circa 200 de acorduri de cooperare cu parteneri apuseni se numără cele cu firma italiană „Fiat" pentru construcția de automobile, cu cele vest-germane „Wewag" și „Waldrich" pentru construcția de mașini-unelte și cu „Telefunken" pentru producția de aparatură muzicală electrică.

● **Guvernul** iugoslav a adoptat un proiect de lege care urmează a fi supus Adunării Federale privind condițiile fundamentale pentru angajarea muncitorilor iugoslavi în străinătate. După cum anunță agenția **Taniug** sînt în pregătire și alte măsuri pentru apărarea intereselor muncitorilor iugoslavi care lucrează în străinătate.

● **Consiliul** pentru investițiile străine de pe lîngă Ministerul de Finanțe al Japoniei a pus la punct un plan de abolire treptată a restricțiilor privind participarea străină la capitalul societăților japoneze. Planul ar putea fi aplicat în două etape: a) acordarea posibilității de participare cu 100% a capitalului străin la societățile ce vor fi create în Japonia; b) înlăturarea restricțiilor referitoare la achiziționarea de acțiuni ale societăților japoneze existente.

● **Prin semnarea** unui protocol s-a încheiat la Moscova prima ședință a grupei de lucru pe problema colaborării tehnico-științifice dintre Comitetul de stat pentru știință și tehnică al U.R.S.S. și societatea vest-germană „Siemens AG", anunță agenția **TASS**. Tot la Moscova a fost semnat un acord de colaborare tehnico-științifică între comitetul sovietic mai sus menționat și grupul de firme japoneze „Sumitomo".

● **Prin aplicarea** prevederilor financiare ale acordului semnat la Teheran între țările producătoare de petrol din Orientul Mijlociu și Africa de Nord, pe de o parte, și societățile străine care exploatează zăcămintele de țiței de pe teritoriul lor, pe de alta. suma totală a încasărilor realizate de aceste țări de la societățile respective a crescut de la 4,2 miliarde dolari în anul 1970 la 7,1 miliarde în 1971.

● **Ca urmare** a extinderii activităților sale în Europa occidentală, compania japoneză „Mitsubishi" a hotărît să înființeze o nouă societate la Bruxelles. Această societate va controla, începînd de la 1 octombrie a.c., operațiunile efectuate în cadrul Pieței Comune de către filialele vest-germană, franceză și italiană ale companiei, precum și filiala din Londra și alte 12 birouri ale sale din Europa.

● **Cel mai vechi** stat european, republica San Marino (18 000 de locuitori) va avea moneda sa proprie, denumită liră, asemănătoare cu moneda italiană. Cantitatea emisă : 200 milioane lire.

mondorama

UN COMPLEMENT AL TRAFICULUI DE PASAGERI

MARILE COMPANII aeriene occidentale, ale căror prospecte publicitare afirmă, nu fără temei, că pot transporta rapid orice marfă în afară de girafe adulte, au înregistrat în 1971 rezultate sub cele care se puteau aștepta din sporirea de cinci ori a traficului lor de mărfuri în deceniul al șaptelea. Anul trecut, statisticile Organizației internaționale a aviației civile (OACI) au consemnat un trafic de 10 810 milioane tone-kilometri, față de 10 770 milioane în 1970. Alături de motive de ordin conjunctural și de extinderea utilizării navelor portconteinere, explicația acestei stagnări trebuie căutată în costul în continuare ridicat al traficului aerian, care rămîne rezervat mărfurilor de mare valoare și cu un volum redus. Astfel la Paris, al treilea centru european ca trafic, după Londra și Frankfurt pe Main, valoarea medie a bunurilor expediate cu avionul este de 127 franci kilogramul, față de 0,70 franci kilogramul pentru ansamblul mărfurilor comercializate de Franța. Ca urmare, în vreme ce pentru toate celelalte mijloace de transport (maritime, rutiere, feroviare și fluviale) mărfurile constituie componenta principală a traficului, pentru companiile aeriene mărfurile sînt numai un complement al traficului de pasageri, aducînd 10% din încasările acestora. Pentru comparație, traficul total al companiilor aeriene membre ale OACI reprezintă ca volum numai 15% din traficul de mărfuri al căilor ferate dintr-o țară ca Franța, iar în ce privește încasările 34%. Ar fi imprudent să se afirme, comentează La vie française după care reluăm aceste cifre, că situația expusă se va modifica într-un viitor previzibil.

PONDERE ÎN SCĂDERE

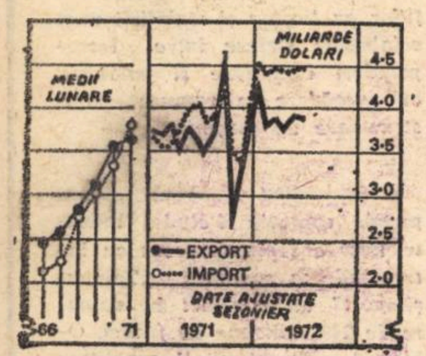

ÎN PRIMELE 5 luni ale anului 1972 ponderea Statelor Unite pe piețele mondiale a continuat să scadă deși comerțul internațional a sporit. Redresarea economiei din ultimele luni din 1971 în țările industriale mari nu s-a reflectat într-o cerere sporită pentru mărfurile americane. Această tendință nefavorabilă este subliniată într-o analiză dată publicității de Ministerul Comerțului din S.U.A. Măsurînd partea Statelor Unite în importurile a 40 de țări care au absorbit în anul trecut 85% din exporturile țării, studiul arată că ponderea țării a scăzut brusc în trei pătrimi din piețele amintite.

INVESTIȚII ENGLEZE ÎN ȚĂRILE PIEȚEI COMUNE

ÎN ULTIMUL TIMP în cercurile industriale vest-europene se vorbește tot mai insistent de amploarea pe care au luat-o investițiile britanice în cele șase țări membre ale Pieței Comune. Astfel se menționează că investițiile engleze în Piața Comună au sporit la 200 milioane dolari anual în anii 1968—1970 față de numai 106 milioane dolari anual în anii 1965—1967 și în perspectiva aderării Angliei la Piața Comună la 1 ianuarie 1973 ele urmează să crească în continuare. În prezent, după date cuprinse într-o listă alcătuită de o bancă comercială britanică, Singer & Friedland, 100 concerne britanice și din alte țări vest-europene cercetează posibilitatea unor fuziuni. Ceea ce stîrnește îngrijorare în țările Pieței Comune este însă faptul remarcat de Directorul Camerei de Comerț din Düsseldorf în legătură cu această efervescență, și anume că „fiecare societate care urmărește să cumpere este britanică și fiecare societate care urmărește să vîndă, aparține unei țări din Piața Comună".

CU FAȚA SPRE EXPORT

UNUL DIN CAPITOLELE importante ale exportului bulgar îl constituie legumele și fructele prelucrate — în medie, peste 400 000 tone pe an, cantitate depășită doar de S.U.A. și Italia. Industria conservelor din Bulgaria lansează pe piața externă o mare varietate de produse pe bază de ardei, roșii și alte legume, solicitate în Anglia, R.F.G., țările scandinave, S.U.A. etc. În ceea ce privește exportul de gemuri, Bulgaria se situează pe primul loc în lume; el a atins volumul de 25 000 tone în țările socialiste și de 7000 tone în cele capitaliste, inclusiv în Japonia. De remarcat, că o serie de firme străine au încheiat acorduri, pe baza cărora vor fabrica — în țările respective — conserve după rețeta și sub marca unor întreprinderi bulgare.

CADRE PENTRU MAȘINI CU COMANDĂ NUMERICĂ

CENTRUL DE STUDII și cercetări pentru calificări (CEREQ) de pe lîngă Ministerul Educației din Franța a întocmit un studiu despre cadrele de specialiști ce vor fi necesare în această țară pentru mînuirea mașinilor unelte cu comandă numerică pînă în 1975.

Deocamdată mașinile-unelte de acest tip sînt încă puțin răspîndite în Franța, în comparație cu alte țări. Astfel, la 1000 locuitori numărul de mașini-unelte cu comandă numerică este de 16, față de 58 în R.F.G., 68 în Anglia și 142 în S.U.A. Se scontează că pînă în 1975 numărul lor în Franța va ajunge la 4—5000, față de 1000 în 1970. Pentru mînuirea lor va fi necesară formarea pînă la acea dată a 8000 specialiști.

ESCALĂ LA ANVERS

SITUAT în inima uneia din regiunile cele mai industrializate ale lumii, dispunînd de o dotare modernă și de 80 000 de salariați, dintre care 12 000 docheri, portul Anvers asigură încărcarea sau descărcarea unei tone din trei exportate sau importate de Belgia și Luxemburg. La Anvers fac escală trei sute de linii maritime regulate. Un sfert din traficul portului se realizează pentru țările învecinate.

RECOLTĂ RECORD

ANUL ACESTA în Franța recolta de grîu a înregistrat un nivel nemaiatins pînă în prezent în această țară: 16 milioane de tone, cu un milion mai mult față de anul precedent. Randamentul mediu de 41 de chintale la hectar constituie și el un nou record, chiar dacă în unele zone recolta n-a depășit 20 de chintale la hectar în vreme ce în altele a atins 60. Recolta de grîu pe locuitor reprezintă 310 kg, în timp ce consumul anual nu depășește 60 kg, diferența fiind disponibilă la export. Fructele, legumele și strugurii au avut în schimb de suferit de pe urma ploilor.

Statisticile franceze mai consemnează că în vreme ce producția de lapte — 170 milioane de litri, față de 160 milioane în 1971 — continuă să fie excedentară, iar stocurile de unt au atins din nou 300 000 t., — persistă un deficit în ce privește carnea estimat în iunie la circa 25 000 t, de trei ori mai mare decît cu un an în urmă.

COOPERARE CONSTRUCTIVĂ

VALUL DE PROTESTE provocat de poluarea industrială crescîndă determină tot mai mulți industriași să nu mai ignore acest fenomen și să ia măsuri. Astfel în S.U.A. companiile Eastman Kodak și Ford precum și U. S. Steel au hotărît să coopereze pentru împiedicarea poluării apelor. U. S. Steel va renunța să arunce în mare reziduurile provenind din tratarea metalelor, vînzîndu-le unei companii industriale care le va transforma în produse chimice. Pe de altă parte, se vor crea centre pentru valorificarea industrială a sutelor de mii de cutii goale de conserve, economisind astfel și metalul.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

SECTORUL SOCIALIST ÎN ECONOMIA ȚĂRILOR C.A.E.R.

DEZVOLTAREA continuă a economiei țărilor socialiste este însoțită — pe plan social — de extinderea și generalizarea relațiilor socialiste de producție, de crearea treptată a unei baze economice unitare. Saltul cantitativ și calitativ realizat sub acest aspect de către țările europene care au pășit pe calea socialismului după cel de-al doilea război mondial este considerabil.

Datele statistice ilustrează faptul că — în timp ce în URSS acest proces era practic încheiat la sfîrșitul deceniului al cincilea — în celelalte țări socialiste din Europa, cuprinse în tabelul de mai jos, el era în plină desfășurare. Sectorul socialist devenise net predominant în industrie și în comerțul cu amănuntul (cu excepția R.D.G.) și furniza mai mult de jumătate din venitul național al țărilor respective. Mai puțin avansată era situația în agricultură, sectorului socialist din această ramură revenindu-i, în 1950, doar 8% din producția globală în Polonia, 8,2% în România, 11,5% în Ungaria sau 17% în Cehoslovacia etc.

Cifrele corespunzătoare pentru anul 1970 constituie o mărturie a victoriei decisive a relațiilor de producție socialiste în toate țările examinate. Ponderea sectorului socialist în formarea venitului național oscilează între 83% (în cazul Poloniei) și 100% (în U.R.S.S.), în producția industrială globală — între 85,2% (R.D.G.) și 100% (Cehoslovacia, R. P. Mongolă, U.R.S.S.), iar în volumul comerțului cu amănuntul — între 80,7% (R.D.G.) și 100% (Cehoslovacia, R. P. Mongolă, România și U.R.S.S.).

Ponderea sectorului socialist în economia națională (%)

Țara	În venitul național		În producția industrială globală		În agricultură (producția globală)		În volumul comerțului cu amănuntul	
	1950	1970	1950	1970	1950	1970	1950	1970
Bulgaria	84,6[a]	99.7	97,5	99,6	65,0[a]	99,8	94,3	99,9
Cehoslovacia	78,9	99,1	96,1	100.0	17,0	94,8	91,7	100,0
R. D. Germană	56,8	85,6	70,4	85,2	5,7[b]	91,4	47,2	80,7
R. P. Mongolă	99,9[c]	99,9	100,0[c]	100,0	99,9[c]	99,9	100,0[c]	100,0
Polonia	54,0	83,0	96,8	99,7	8,0	14,3	83,0	98,8
România	61,4	97,0	92,4	99,9	8,2	90,0	88,5	100,0
Ungaria	65,7	98,1	91,9	99,0	11,5	96,5	61,5	99,2
U.R.S.S.	99,8	100,0	100,0	100,0	98,1	100,0	100,0	100,0

a) Anul 1955. b) Raportat la suprafața terenurilor agricole. c) Anul 1960.
Sursa: Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșenia, nr. 9/1972.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 40 (475)
vineri 6 OCTOMBRIE 1972
*20 PAGINI 2 LEI

40

LA CE PRODUSE REALIZAȚI DEPĂȘIRI DE PLAN

„VIAȚA ECONOMICĂ" — Anul X

SUMARUL

numărului 40 din 6 octombrie 1972

3
— **Plan — angajamente**
Produsul — principal mijloc de creștere și afirmare pe piață
de ing. **M. Calotiță**, director general, Centrala industrială de mașini agricole.

4
— **Investiții**
O cerință majoră pentru realizarea cincinalului înainte de termen. Atingerea indicatorilor tehnici, economici și financiari proiectați de **A. Cristian.**

5
— **Cheltuieli materiale**
Cincinalul — înainte de termen!
Eforturi sporite pentru valorificarea superioară a resurselor materiale
de **Dan Popescu, C.S.P.**

6
— **Prețuri**
Puncte de vedere:
- Creația și prețurile în industria bunurilor de consum
de **Mircea Manoliu.**
- Metodologia pentru construcții-montaj să fie pusă de acord cu principiile Legii nr. 19
de **I. Gherghin**, din Ministerul Finanțelor

7
— **Analiză economico-financiară**
Implicațiile disciplinei de plan, financiare și contractuale
de **Gh. Moisă**, din Ministerul Finanțelor.

8
— **Creativitate — inovație**
Întreprindere producătoare de inovație
de **Stere Popescu.**

9
— **Conducere și organizare**
Dezbateri
Structuri organizatorice: Raționalitate — funcționalitate (II)
Un sistem de indicatori de evaluare
de ing. **Ion Rozanide**, M.I.C.M.

10—11
— Dezbatere organizată cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului Municipiului Ploiești al P.C.R., pe tema:
La ce produse realizați depășiri de plan?
Participă: ing. **Constantin Ciocan**, secretar al Comitetului Municipiului Ploiești al P.C.R.; **N. Lăcustoiu**, șef serv. plan. Uzina de utilaj chimic; **T. Dumitrescu**, inginer-șef, Întreprinderea „Flacăra"; ing. **Gh. Iordache**, director, Uzina de reparații; ing. **J. Loiso**, șef serv. tehnic, Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Ploiești; ing. **P. Vilcu, director**, Rafinăria Ploiești. Dezbatere realizată de **L. Țintea, B. Pădure.**

12
— **Agenda economistului**
- Cadru adecvat încheierii și perfectării contractelor economice
de **Gheorghe Țigăeru.**
- Culpa debitorului condiționează răspunderea patrimonială
de **A. Florescu.**
- Ofertă publicitară — ofertă fermă
de **D. Alexandru**

13
— **Marketing**
Cum stabilim strategia publicitară pe piața externă
de **Ion Georgescu**

14
— **Informație — decizie**
La Centrala de autocamioane și tractoare:
Preocupări pentru perfecționarea fluxurilor informaționale
- Calculatorul în organizarea producției
de **Robert Pugler.**
Un sistem propriu de culgere și prelucrare a informațiilor de piață
de ing. **Ionel Florescu.**

15
— **Comerț exterior**
Cooperare pentru export
Dezbatere organizată de **Al. Deteșan, M. Postelnicu.**
Participă: ing. **Iunian D. Zărnescu**, director concept-dezvoltare, ARCOM; **Al. Hossu**, I.S.C.E. „Contransimex"; **N. Tudorache**, Centrala industriei bunuri de consum din cauciuc și mase plastice.

17
— **Concepte • metodologii**
Funcțiile de producție și schimbarea tehnologică (Interpretare econometrică)
de dr. **Pascu Veiner.**

18
— **Știință și societate**
Praxeologia — știință a lucrului bine făcut
de dr. **Ihor Lemnij**

19
— R. D. Germană
Raționalizarea producției accelerează creșterea eficienței economice
de **Gheorghe Roșu**

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică „Informația". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ACTUALITATEA

STATORNICIA EFORTULUI DE PERFECȚIONARE

DESCHIDEREA noului an universitar și, în general, a noului an de învățămînt a prilejuit o nouă confirmare a preocupării constante a partidului și statului nostru pentru dezvoltarea și modernizarea învățămîntului în România, astfel încît acesta să-și aducă pe deplin contribuția la înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Acest eveniment are loc la scurtă vreme după Conferința Națională a partidului care a elaborat hotărîri cu implicații largi asupra tuturor laturilor vieții noastre economico-sociale și, implicit, asupra învățămîntului, una din cele mai importante activități de formare a omului, a cadrelor necesare edificării socialismului. Este de la sine înțeles, deci, că problemele dezbătute la Conferința Națională, direcțiile stabilite de conferință pentru dezvoltarea viitoare a României socialiste constituie, în același timp, jaloane importante pentru dezvoltarea întregului învățămînt și creează o bază științifică pentru realizarea integrării reale, organice a învățămîntului cu cercetarea și producția, în așa fel încît școala să devină un factor tot mai puternic al progresului general al României. Pentru a îndeplini sarcinile ample pe care ni le-am propus, pentru a asigura mai buna funcționare a instalațiilor de înaltă tehnicitate, a aparatelor de automatizare, a mașinilor de calcul electronic și a altor utilaje moderne pe care le-am introdus sau le vom introduce în producție, este nevoie de cadre cu o înaltă pregătire științifică și tehnică. Țara are nevoie de noi și noi promoții de muncitori calificați, de tehnicieni, de maiștri, de ingineri, economiști, matematicieni, chimiști, fizicieni, biologi, ca și de alți specialiști atît în industrie cît și în agricultură, în domenii cum sînt asistența medicală, științele sociale etc., de o continuă perfecționare și reciclare a tuturor cadrelor existente, a specialiștilor cu studii superioare, a cadrelor medii, a muncitorilor calificați. Tuturor acestor sarcini trebuie să le facă față, cu rezultate optime, învățămîntul.

În acest sens au fost obținute o serie de rezultate bune în direcția legării mai strînse a învățămîntului de cercetare, de producție, în ridicarea nivelului științific al activității didactice. Cu toate acestea, mai sînt încă multe de făcut. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Cluj cu prilejul deschiderii noului an universitar, este necesar să ne clarificăm bine asupra ceea ce trebuie înțeles prin integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, asupra modului de a realiza aceasta: **„Realizarea acestei integrări presupune schimbarea generală a concepției în învățămînt, realizarea prezenței nemijlocite a specialiștilor din producție în învățămînt și, totodată, a cadrelor din învățămînt în producție. Laboratorul de cercetare din învățămînt trebuie să fie și laboratorul de cercetare al fabricii. Acolo să se elaboreze tehnologia ce urmează a fi introdusă în fabrică. Nu trebuie să avem un laborator al fabricii, un laborator al institutului de cercetare și unul al facultății sau al catedrei. O asemenea mentalitate trebuie lichidată cu desăvîrșire. În fond este necesar să ajungem la o unificare a învățămîntului cu cercetarea și producția".**

Printre sarcinile care stau în prezent în fața învățămîntului se numără, de asemenea, perfecționarea cursurilor și manualelor astfel încît să se asigure introducerea rapidă a noilor cuceriri științifice din toate domeniile de activitate. **„A ține pasul cu știința și tehnica mondială** — arăta secretarul general al partidului — **înseamnă a înnoi periodic cursurile și manualele. Dacă în fabrică, în uzină, un produs trebuie înnoit la 3—4 ani, cursul trebuie înnoit anual. Am avut ocazia să văd cursuri rămase cu 10 ani în urmă... Și aceasta nu e valabil numai pentru științele tehnice, pentru matematică, chimie, biologie, medicină — este valabil în egală măsură și pentru științele sociale. Și în acest domeniu, dacă nu se ține seama de problemele noi pe care le ridică viața socială, înseamnă a ocupa timpul studenților cu chestiuni care nu mai au decît cel mult valoare documentară sau istorică".**

Sarcini deosebit de importante revin, de asemenea, învățămîntului general și liceal. Trebuie ca tinerii să fie pregătiți cu cunoștințele necesare astfel ca după terminarea liceului să nu mai fie nevoie să urmeze încă un an sau doi școala profesională pentru a putea ocupa posturi de muncitori calificați. În felul acesta se vor soluționa multe probleme sociale, creîndu-se tineretului o perspectivă clară de viață.

Există desigur toate condițiile pentru a se obține o îmbunătățire radicală a întregului învățămînt, atît în ce privește ridicarea nivelului teoretic cît și în ce privește legarea lui mai strînsă de producție, de cercetare. Înfăptuind cu consecvență programul elaborat de partid, toți factorii implicați în această activitate de mare răspundere socială pot contribui la obținerea unor rezultate rapide în modernizarea și perfecționarea generală a învățămîntului, astfel încît anul 1972—1973 să fie un an de cotitură în acest domeniu.

SĂRBĂTORIREA unui mileniu de existență, atestată documentar, a orașului Satu Mare a prilejuit o nouă întîlnire a oamenilor muncii din acest județ cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Bogata istorie, tradițiile de muncă și de luptă ale locuitorilor acestor meleaguri își găsesc o nobilă și entuziastă continuitate în realizările obținute de aceștia în anii construcției socialismului. Dinamismul dezvoltării municipiului Satu Mare este atestat convingător de simplul fapt că în anul 1971 s-a realizat aici, în numai două zile și jumătate, întreaga producție industrială a județului din 1938. Deci, se produce acum într-un an cît s-ar fi produs, la nivelul lui 1938, în mai bine de 100 de ani. Aceste realizări, ca de altfel succesele obținute de întregul nostru popor în făurirea noii societăți, vorbesc grăitor despre superioritatea orînduirii socialiste, despre faptul că numai socialismul poate asigura o asemenea dezvoltare impetuoasă a producției materiale, creșterea într-un asemenea ritm a bunăstării oamenilor muncii, adevărata egalitate în drepturi a cetățenilor, participarea lor deplină la conducerea destinelor țării.

Vizitînd cu acest prilej o serie de întreprinderi industriale, luînd cuvîntul la adunarea populară închinată jubileului orașului Satu Mare, secretarul general al partidului a abordat, ca întotdeauna, numeroase probleme concrete privind atît dezvoltarea județului cît și a economiei noastre naționale, în ansamblu.

Astfel, vorbind despre angajamentele privind îndeplinirea planului cincinal înainte de termen, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că îndeplinirea acestora cere eforturi serioase din partea tuturor colectivelor de oameni ai muncii, a tuturor organizațiilor de partid, a organizațiilor obștești, aplicarea mai rapidă a cuceririlor științei și tehnicii moderne în producție, avîndu-se în vedere faptul că **depășirea planului cincinal trebuie să fie nu rezultatul efortului fizic, ci al introducerii pe scară largă a mecanizării și automatizării. Numai pe această cale se va obține o producție suplimentară de mai bună calitate, va crește eficiența întregii noastre activități economice.**

Referindu-se la problemele dezvoltării agriculturii, la necesitatea acordării unei atenții sporite acestui domeniu, secretarul general al partidului a arătat: **„De altfel, ne gîndim ca, începînd de anul viitor, să introducem o cointeresare mai directă a județelor și a oamenilor muncii din agricultură în sporirea producției, îndeosebi animaliere. Avem în vedere ca în măsura în care se va reuși să se realizeze un efectiv mai mare de animale, ca animalele să se taie la o greutate mai mare, deci să se obțină o cantitate sporită de carne, fiecare județ să dispună de 50% din surplusul dat față de plan. Jumătate va fi pentru oraș, iar jumătate pentru cooperativa sau întreprinderea care va realiza surplusul".**

★

Aceste două din cele mai semnificative evenimente ale săptămînii pe care o încheiem reliefează încă o dată pregnant, preocuparea statornică, dinamică a partidului nostru pentru bunul mers al întregii activități social-economice, pentru perfecționarea continuă a procesului edificării unei societăți moderne, multilateral dezvoltate.

plan-angajamente

PRODUSUL – PRINCIPAL MIJLOC DE CREŞTERE ŞI AFIRMARE PE PIAŢĂ

INDUSTRIEI constructoare de maşini agricole îi revin, în actualul cincinal şi în perspectivă, sarcini mari privind creşterea gradului de mecanizare a agriculturii atît prin **sporirea producţiei,** *cît mai ales prin* **modernizarea şi asimilarea unor noi tipodimensiuni de maşini, utilaje şi instalaţii complexe.** *În acest sens, paralel cu utilizarea mai eficientă a capacităţilor actuale — spaţiile de producţie, maşinile şi utilajele, precum şi forţa de muncă — investiţiile suplimentare solicitate pentru dezvoltarea uzinelor centralei noastre în actualul cincinal, vor fi utilizate, în principal, pentru modernizarea tehnologiilor de fabricaţie şi pentru introducerea de tehnologii noi, necesare asigurării unui nivel calitativ superior al producţiei, cît şi pentru mărirea capacităţii unor sectoare, în vederea satisfacerii integrale a sarcinilor de producţie ce ne revin. În acelaşi timp, prin realizarea investiţiilor prevăzute pentru dezvoltarea întreprinderilor centralei noastre se deschid noi posibilităţi de afirmare peste hotare a industriei româneşti constructoare de maşini agricole.*

PENTRU a putea satisface din ce în ce mai bine nevoile interne şi lărgi volumul de export, centrala **şi-a întocmit, pentru acest cincinal, un amplu program privind asimilarea de produse noi şi de modernizare a celor existente în fabricaţie.** În perioada ce a trecut din actualul cincinal — respectiv în 1971 şi în primele 8 luni din 1972 — nomenclatorul s-a îmbogăţit cu 32 produse noi şi cu 30 produse reproiectate. În 1973 — cel de-al 3-lea an al actualului cincinal — avem de asimilat şi de modernizat 72 produse.

Înfăptuirea acestui vast program de înnoiri şi de modernizări a produselor este înlesnită de faptul că, **alături de Institutul de Cercetări şi Proiectări Maşini Agricole al Centralei, aproape pe lîngă fiecare din cele 8 întreprinderi componente îşi desfăşoară activitatea grupe de studii, de cercetări şi proiectări.** Aceasta ne dă putinţa să asimilăm produse cu caracteristici superioare, cu gabarite şi greutăţi proprii reduse, comparabile cu produsele de vîrf pe plan mondial.

Printre utilajele modernizate din producţia curentă şi în curs de omologare, în vederea satisfacerii cererilor beneficiarilor interni şi externi, se numără, printre altele: plugul cu discuri universal tip PDU-4 (produs nou destinat exportului, cu caracteristici superioare la nivelul celor similare pe plan mondial); semănătoarea universală purtată cu front mare de lucru SUB—48 cu 48 de rînduri (produs nou de concepţie originală superior celor similare străine); maşina de împrăştiat îngrăşăminte minerale MIC—3 (care se află în curs de omologare). În afară de împrăştierea îngrăşămintelor minerale sub formă de cristale, ea execută, în plus, operaţia de împrăştiere a ureei granulate. Din cadrul acţiunii de modernizare şi diversificare a maşinilor agricole mai pot fi citate: autocombina C-12 cu echipamentele sale; familia de semănători universale pentru cereale cu 21 şi 29 rînduri; semănătoarea pentru plante prăşitoare cu patru, şase şi 12 rînduri, precum şi combina autopropulsată C-12 pentru pante.

Pentru dezvoltarea zootehniei şi creşterea producţiei animaliere, sînt în curs de asimilare combina tractată pentru recoltat şi tocat plante furajere pentru siloz, combina autopropulsată pentru furaje, bateriile pentru creşterea tineretului avicol, uscătorul mobil pentru diferite produse agricole de 6 t/h, uscătorul fix de mare capacitate 50 t/h pentru porumb, precum şi diverse echipamente de măcinat, încărcat, stivuit şi transportat furaje.

În vederea extinderii lucrărilor de irigaţii, sînt prevăzute a fi asimilate echipamente diverse, iar pentru pomicultură, viticultură şi legumicultură — maşini de recoltat legume rădăcinoase, fructe, maşini de stropit şi prăfuit, cultivatoare etc.

Aceste realizări sînt un rezultat direct al faptului că **atît Institutul, cît şi grupele din întreprinderi au posibilitate, pe baza unei largi documentaţii din literatura străină, să cunoască îndeaproape noutăţile ce apar pe plan mondial.** Pe de altă parte, **un larg studiu de marketing desfăşurat de centrala noastră, ne pune în situaţia de a cunoaşte cerinţele, atît ale beneficiarilor interni,** cît şi **celor externi şi de a ne strădui să le satisfacem cît mai bine.**

Drept rezultat, paralel cu sporirea producţiei, care ne-a dat posibilitatea să satisfacem mai bine nevoile agriculturii noastre, am reuşit, în perioada ce a trecut din actualul cincinal, să cucerim noi pieţe şi să mărim simţitor volumul la export. În comparaţie cu anul 1970 — cînd am exportat diferite maşini agricole în 10 ţări — în prezent exportăm în 16 şi maşinile noastre se bucură de o bună apreciere. Semnificativ este şi faptul că **volumul exportului nostru s-a dublat în 1972 faţă de 1970.**

Prin dezvoltarea uzinelor centralei noastre în actualul cincinal, cît şi prin diversificarea şi modernizarea maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor agricole, se creează posibilitatea lărgirii sensibile a activităţi de comerţ exterior, desfăşurată de organizaţia de export-import a centralei noastre — IMAGREX.

AM PRIVIT şi privim permanent acţiunea de înnoire şi de reproiectare a produselor cel puţin sub două laturi esenţiale, ambele avînd o covîrşitoare importanţă pentru economia noastră naţională. Prima — se referă la faptul că mergînd pe această cale, avem putinţa nu numai să dotăm agricultura noastră cu tehnică avansată, ci să şi lărgim substanţial exportul; a doua — fabricînd maşini şi utilaje agricole cu parametri tehnico-economici ridicaţi, dar cu gabarite şi greutate specifică redusă, care înmagazinează o cantitate sporită de muncă de concepţie, avem posibilitatea să valorificăm într-un grad mai înalt metalul — materia primă de bază — să reducem consumul specific pe unitatea de produs şi astfel să sporim eficienţa economică a întregii noastre activităţi. Sînt semnificative în acest sens, următoarele scăderi pe unitatea de produs: (Vezi tabelul nr. 1).

Aceasta ne-a dat putinţa să obţinem în prezent dintr-o tonă de metal produse în valoare de 20.000 lei, în comparaţie cu 1970 cînd realizam din aceeaşi cantitate de metal doar produse în valoare de 17.000 lei.

VORBIND însă de valorificarea superioară a metalului, deşi am obţinut rezultate favorabile (coeficientul de utilizare este de 0,86), nu putem spune nici pe departe că acestea nu sînt susceptibile de a fi, în continuare, îmbunătăţite. De aceea, am pus şi vom pune un accent mai mare, în primul rînd, pe fundamentarea ştiinţifică a normelor de consum şi pe respectarea lor întocmai. De asemenea, ne vom orienta, în continuare, pe extinderea, peste tot unde este posibil, a metodei de croire combinată a tablelor, pentru a obţine cît mai puţine deşeuri; paralel, vom extinde în mai largă măsură acţiunea de a confecţiona din aceste deşeuri piese mai mici, în aşa fel încît pierderile de metal să fie cît mai reduse. În sfîrşit, tot în vederea sporirii coeficientului de utilizare a metalului, vom pune un accent mai mare pe **întărirea disciplinei tehnologice,** astfel ca procentul de rebuturi să fie în permanentă scădere — domeniu în care în fiecare întreprindere din componenţa centralei există încă serioase posibilităţi ce se cer mai bine fructificate.

Tabelul nr. 1

Denumirea maşinii	Reducerea de greutate în kg.
Combina autopropulsată C-12 (varianta îmbunătăţită)	220
Maşină de împrăştiat îngrăşăminte MIC-3 (varianta modernizată)	60
Maşină de împrăştiat gunoi de grajd MIG-5	90
Tocătoare pentru siloz TM6M	70
Grapa oblică GO 2,7	30
Selector universal SU-4 (varianta modernizată)	103

Acţionînd pe multiple căi pentru utilizarea mai judicioasă a materiei prime, în aşa fel încît din fiecare tonă intrată în procesul de producţie să obţinem produse de o valoare mai mare (şi în acest sens sînt întocmite, pentru acest an şi pentru 1973, cuprinzătoare planuri de măsuri tehnico-organizatorice), nu putem ignora faptul că reducerea costurilor de producţie poate fi obţinută şi pe calea extinderii largi a înlocuitorilor, îndeosebi masele plastice. În decursul ultimilor ani, în uzinele noastre au fost înlocuite la o serie de produse diferite repere din metal cu mase plastice (numai în anul 1971 au fost înlocuite 588,4 tone metal).

Extinderea mai largă a înlocuirii metalului cu materiale plastice este însă stînjenită prin faptul că unele granule trebuie importate, ceea ce duce la cheltuieli valutare ridicate; pentru a se evita aceste cheltuieli, o serie de repere, care ar putea fi înlocuite cu materiale plastice, se execută, în continuare, din metal. De aceea, este necesar ca Ministerul Industriei Chimice — producătorul şi coordonatorul acestor materiale — să urgenteze producerea pe scară industrială a granulelor de polietilenă de înaltă densitate şi altele, care au caracteristici similare cu materialele plastice din import, încît centrala noastră să poată lua, în continuare, măsurile necesare de înlocuire a metalului la o serie mare de repere. Folosirea materialelor plastice indigene, corespunzătoare în construcţia de maşini agricole, va duce la realizarea unor importante economii de metal şi de valută, spre deosebire de materialele plastice din import, care influenţează negativ preţul de cost.

Militînd activ şi cu perseverenţă pentru sporirea producţiei, pentru înnoirea şi modernizarea produselor, vom putea îndeplini cincinalul înainte de termen şi în condiţii de înaltă eficacitate economică a întregii noastre activităţi.

ing. M. CALOTIŢĂ
director general al Centralei industriale de maşini agricole

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

● Prin autodotare

Pe LOTRU constructorii marii hidrocentrale au lansat o cuprinzătoare acţiune pentru asigurarea unor utilaje şi piese de schimb prin autoutilare. Studii întocmite de specialiştii şantierului, pornind de la necesităţile actuale şi de perspectivă ale complexului hidroenergetic, au cunoscut recent finalizarea. Prin efort propriu s-au realizat astfel utilaje şi agregate în valoare de mai multe milioane de lei.

Preocupări similare şi-au dovedit eficienţa şi la **FABRICA DE APARATAJ ELECTRIC PENTRU INSTALAŢII DIN TITU,** unul din cele mai tinere obiective industriale din judeţul Dîmboviţa. Pornind de la specificul producţiei de aici, colectivul departamentului autoutilare a proiectat şi realizat utilaje şi dispozitive de mare randament pentru sectoarele prelucrări mase plastice şi montaj. Maşina electropneumatică de debavurat, de exemplu, realizată prin efort propriu, înlocuieşte munca a patruzeci de oameni care pot fi folosiţi în alte sectoare productive ale unităţii. Productivitatea muncii în sectorul prelucrări mase plastice — compartiment de bază al fabricii — a sporit de 6 pînă la 10 ori. Paralel s-au luat o serie de măsuri tehnico-organizatorice care să asigure corelarea activităţii din celelalte momente ale fluxului de producţie cu nivelul productivităţii din sectorul amintit.

● Îmbunătăţiri în fluxul tehnologic

LA Întreprinderea **„INDUSTRIA SÎRMEI" DIN CÎMPIA TURZII,** o recentă inovaţie a unui grup de ingineri a adus numeroase îmbunătăţiri fluxului tehnologic. Noul procedeu elaborat şi experimentat în uzină, vizează obţinerea cîtorva sortimente de sîrmă prin evitarea unor faze tehnologice costisitoare. Efectul este multiplu: se reduce timpul de fabricaţie concomitent cu înregistrarea unei mari economii de muncă fizică. Prin aplicarea noului procedeu tehnologic se asigură o mai eficientă utilizare a capacităţilor de producţie, în primul rînd a cuptoarelor de patentare.

● Calitatea în centrul atenţiei

PREOCUPAREA pentru realizarea unor produse la înalţi indici calitativi — obiectiv de seamă al întrecerii — este prezentă la **UZINA DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB DIN SUCEAVA** în toate momentele procesului de producţie. O iniţiativă a colectivului de aici s-a concretizat recent în alcătuirea unei comisii de specialişti care desfăşoară un control al calităţii de-a lungul întregului flux tehnologic. Iniţiativa prevede scoaterea de pe flux a pieselor sau subansamblelor la care se semnalează defecte. Constatările făcute permit luarea unor măsuri tehnice şi organizatorice care, în mod operativ, conduc la înlăturarea deficienţelor, la asigurarea unor produse de calitate în fiecare sector al întreprinderii.

● Finalizări în avans

A INTRAT în funcţiune la întreaga capacitate o nouă secţie, complet automatizată, la **ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE „BERCENI"** din judeţul Prahova, cu zece zile mai devreme faţă de prevederi, datorită colaborării rodnice a beneficiarului, proiectantului şi constructorului. De remarcat că realizarea noii secţii s-a făcut concomitent cu reducerea importurilor de utilaje, acestea fiind realizate în întreprindere prin autodotare. Subliniem, de asemenea, realizarea unor finisaje funcţionale şi, în acelaşi timp economicoase. Intrarea în funcţiune a noului obiectiv asigură o sporire a producţiei întreprinderii cu 33%, în condiţiile în care produsele uzinei sînt mult solicitate atît în ţară cît şi la export.

★

LA HUNEDOARA un eveniment de seamă: la furnalul nr. 9, de 1000 mc, a fost elaborată vinerea trecută prima şarjă. Intrat în funcţiune înainte de termen, acest important obiectiv al actualului cincinal este aproape în totalitate opera specialiştilor noştri, care au realizat atît proiectele şi instalaţiile cît şi construcţia propriu zisă. Fiind al treilea furnal de 1000 mc de la Hunedoara, el dispune de un grad superior de mecanizare şi automatizare. Prin construirea lui, producţia de fontă a Combinatului siderurgic Hunedoara creşte cu 23%. Furnalul nr. 9 singur va da anual de peste 4 ori mai multă fontă decît se realiza în România anului 1938.

investiții

● Rolul activ al beneficiarilor în toate fazele realizării investițiilor:

— sprijinirea constructorilor în executarea la termen și chiar în devans a tuturor lucrărilor;

— recepționarea temeinică și efectuarea cu rigurozitate a probelor tehnologice.

● Pregătirea forței de muncă, organizarea producției, aprovizionarea tehnico-materială — condiții indispensabile.

O cerință majoră pentru realizarea cincinalului înainte de termen

ATINGEREA INDICATORILOR TEHNICI, ECONOMICI ȘI FINANCIARI PROIECTAȚI

NUMĂRUL OBIECTIVELOR și capacităților de producție noi puse în funcțiune în ultimii ani este de ordinul sutelor. **Atingerea, la termenele prevăzute, a indicatorilor tehnici, economici și financiari proiectați, capătă în condițiile actuale, cînd în toate sectoarele economiei naționale se depun eforturi stăruitoare pentru realizarea cincinalului înainte de termen, o semnificație economică deosebită.**

COLECTIVELE de muncă din numeroase unități noi au reușit, prin aplicarea cu rigurozitate a unui program precis de acțiune, potrivit condițiilor și particularităților specifice, să parcurgă într-un timp mai scurt decît cel planificat perioada de maturizare și consolidare economică și să realizeze înainte de termen cantitatea, calitatea și prețul producției prevăzute în proiecte. La instalația de cocsare nr. 2 de la Rafinăria Brazi, de exemplu, **examenul tehnic și economic al atingerii integrale a parametrilor proiectați a fost trecut cu succes cu un trimestru înainte de termen.**

Din gama măsurilor tehnico-organizatorice aplicate se desprinde preocuparea pentru organizarea superioară a procesului de producție, reflectată în exploatarea cu atenție a mașinilor și instalațiilor și în însușirea temeinică a tehnologiilor de fabricație. Efectele economice s-au văzut în creșterea productivității muncii cu peste 20% față de prevederi, iar consumurile specifice de materii prime și materiale înregistrate au fost considerabil diminuate față de cele preconizate în documentația tehnică. În alte locuri — la Fabricile de confecții din Oradea și Brăila — accentul pus pe îmbunătățirea fluxului de aprovizionare tehnico-materială a creat posibilitatea atingerii cu șase luni în avans a parametrilor și obținerii, pe această cale, a unei producții suplimentare de cîteva zeci de milioane lei. În sfîrșit, la Uzina de fabricație, reparații și montaj pentru agricultură din Balș, a fost urmărită, cu precădere, creșterea productivității muncii prin folosirea intensivă a utilajelor și perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor. Ca urmare, aici, angajamentul asumat de a da, chiar în cursul acestui an, o producție globală la nivelul planificat pentru anul 1974, este pe cale să fie îndeplinit. Acestea sînt doar exemple. Lista unităților industriale puse în funcțiune, care s-au încadrat, cu multe luni înainte, în nivelele indicatorilor din proiecte, este mult mai mare. **Factorul comun al acestor succese îl constituie rolul activ pe care și l-au asumat beneficiarii de investiții, atît în desfășurarea în condiții normale a execuției și probelor tehnologice la noile capacități, cît și în pregătirea tuturor condițiilor necesare bunei desfășurări a activității de producție.**

SÎNT DESTULE însă și obiective industriale la care parametrii proiectați n-au fost realizați la termen. Cauzele sînt, desigur, multiple. Una din acestea constă în **„forțarea" punerii în funcțiune a unor obiective, fără ca ele să întrunească, chiar de la început, toate condițiile unei funcționări normale.** Să exemplificăm: pe una din platformele industriale ale orașului Slobozia, s-a raportat, în urmă cu aproape doi ani, intrarea în circuitul economic a unor noi unități — Fabrica de ulei și Fabrica de produse lactate — deși la nici una dintre ele, lucrările de construcții — montaj nu erau integral încheiate. Evident, în acest caz, cadrul legal cu privire la recepția punerii în funcțiune a capacităților industriale a fost grav încălcat. Ca urmare, pierderile de producție însumează zeci de milioane lei, ceea ce face ca bineînțeles și alți indicatori de plan să se situeze sub nivelul scontat.

Desigur, o mare răspundere pentru situația creată revine constructorului — respectiv Trustului de construcții industriale din București — care și-a retras forțele de muncă de pe aceste șantiere, cu toate că nu terminase în întregime lucrările prevăzute în proiecte. Dar nu se poate trece cu vederea nici **spriritul concesiv al beneficiarilor de investiții menționați** care au acceptat să declare puse în funcțiune, în condiții precare, aceste obiective ca apoi să se declanșeze un veritabil „maraton" al retușurilor, completărilor, reparațiilor, pe seama timpului de producție, pe seama economiei naționale. Situații asemănătoare — cu aceleași consecințe negative — se pot întîlni la obiective noi ale unor întreprinderi ca Uzina „Laromet" din Capitală, Fabrica de subansamble din Băilești, Centrala hidroelectrică Bascov ș.a.

Aceeași importanță se cere acordată **desfășurării probelor mecanice și tehnologice.** Și în acest domeniu, se întîlnesc, de multe ori, practici în contradicție cu legea, cu necesitățile reale. În unele părți, se recurge la recuperarea întîrzierilor înregistrate în realizarea lucrărilor de construcții-montaj, **prin comprimarea arbitrară a timpului afectat probelor și renunțarea nejustificată la unele etape destinate verificării unor instalații.** Exemple de acest gen sînt numeroase. La Fabrica de talpă și încălțăminte din cauciuc — Drăgășani, au trecut mai bine de șapte luni de cînd se tot iau măsuri, ineficace încă, pentru repararea pistoanelor hidraulice de la presele mari, utilaje la care probele mecanice s-au efectuat cu superficialitate. Din această cauză, pierderile la producția globală sînt de circa 10 milioane lei. La fel se prezintă lucrurile și la instalația de șamotă aluminoasă din cadrul Fabricii de produse refractare din Alba Iulia, unde au loc repetate stagnări ale procesului de producție, ca urmare a modulului necorespunzător în care funcționează cuptorul nr. 2.

Cum se vede, **practica de a renunța la o parte din probe sau scurtarea duratei lor trebuie definitiv curmată,** pentru că ceea ce pare la început un cîștig de timp, se transformă, ulterior, în pierderi inestimabile, generate de defecțiunile și întreruperile procesului de producție.

De altfel, pornind tocmai de la aceste considerente, conducerea de partid a atras serios atenția că **este interzisă cu desăvîrșire recuperarea întîrzierilor în finalizarea lucrărilor de investiții, prin reducerea duratei probelor tehnologice.**

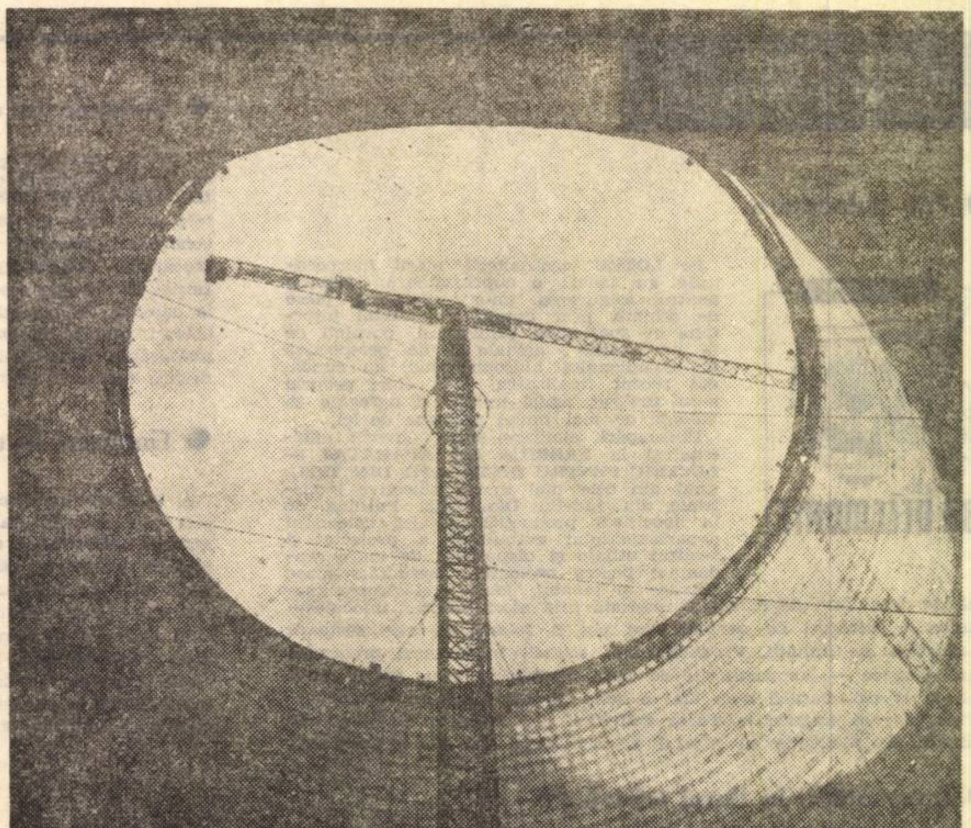

„Rogojelu" — deschidere spre viitorul energetic al țării.

ÎN AFARĂ de activitatea nemijlocit legată de finalizarea, în condiții exemplare, a investițiilor, beneficiarii trebuie să se preocupe, din timp, de **pregătirea condițiilor pentru buna desfășurare a producției la noile obiective sub toate aspectele.** Una din principalele măsuri o constituie **asigurarea forței de muncă necesară, ca număr, structură și calificare.** În acest scop se cere realizată, din timp, o conlucrare pătrunsă de un înalt spirit de răspundere între conducerea noii unități, pe de o parte, și centrala și ministerul de resort, pe de alta. Merită consemnată, în mod deosebit, inițiativa luată de multe centrale industriale și ministere **de a detașa cadre de muncitori, maiștri, ingineri și tehnicieni de la cele mai puternice întreprinderi din sectorul respectiv, care să formeze nucleul de bază al personalului și să contribuie la formarea celorlalte cadre.** Este cazul să amintim rezultatele valoroase obținute, pe această cale, la Uzina de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău, Întreprinderea de pielărie „Partizanul" din Bacău, Uzina de fibre poliesterice din Iași, Uzina de fibre sintetice din Săvinești, Fabrica de confecții și tricotaje „Tricodava" din București etc.

Dar nu pretutindeni se întîlnește aceeași grijă pentru recrutarea și pregătirea personalului, care urmează să lucreze la noile instalații și utilaje. La Fabrica de mobilă din Cîmpeni, de exemplu, nu s-au realizat nici producția, nici productivitatea muncii și nici prețul de cost prevăzute, tocmai datorită organizării necorespunzătoare a activității din lipsa cadrelor tehnice de conducere.

Existența unor greutăți s-a ivit și în alte locuri, ca urmare a nepregătirii la timp a unor cadre necesare — la Filatura de bumbac din Slobozia, Întreprinderea „Integrata" din Constanța, Fabrica de talpă și încălțăminte din cauciuc — Drăgășani, Fabrica de articole din sticlărie — București ș.a.

Paralel cu necesitatea asigurării cadrelor de toate categoriile nu pot fi ignorate nici măsurile **privind aprovizionarea tehnico-materială, organizarea superioară a producției și a muncii, acțiunea de desfacere a produselor fabricate ș.a.** Fiecare din aceste laturi trebuie să se bucure de întreaga atenție din partea conducerilor noilor capacități pentru a asigura atingerea la termen a parametrilor proiectați.

În unele cazuri se constată însă că noile capacități industriale își încep activitatea, fiind pregătite numai pe... jumătate. La instalația de masă carbonică din cadrul Fabricii de produse cărbunoase Slatina, de exemplu, a fost lăsată, pentru mai tîrziu, rezolvarea problemei desfacerii produselor. Or, din lipsa unor comenzi, aici nu s-a realizat în primul semestru al anului o însemnată cantitate de producție. Nesoluționînd, la timpul oportun, problema aprovizionării cu materii prime, la trăgătoria de oțel moale de la UPSPS din Buzău s-au înregistrat importante depășiri la prețul de cost. De asemenea, la CIL Drobeta Turnu-Severin, la noile capacități de la Industria Sîrmei din Cîmpia Turzii, Uzina „Ciocanul" din Nădrag, Fabrica de sticlărie din Turda, sau Fabrica de tricotaje tip lînă — Miercurea Ciuc, de pe agenda de lucru a comitetelor de direcție, au fost omise una sau chiar mai multe probleme de maximă importanță privind pregătirea temeinică a activității economice. În consecință, numai la o parte din indicatorii prevăzuți au putut fi atinse nivelurile prevăzute în proiecte.

Indiscutabil, că fortificarea din punct de vedere economic a acestor unități, se pune cu mare acuitate. Dar pentru a ajunge aici **nu este suficient să se atingă numai o parte din indicatorii prevăzuți, deoarece numai realizarea deplină a tuturor indicatorilor** — tehnici, economici și financiari — **poate conferi procesului de maturizare economică a fiecărei unități o bază realmente solidă, poate crea condiții pentru ca economia națională să beneficieze din plin de eforturile pe care statul, întregul nostru popor, le fac pentru asigurarea resurselor de finanțare a investițiilor.**

PRETUTINDENI este posibil ca parametrii proiectați să devină dimensiuni efective ale producției. **Este însă nevoie ca beneficiarii să acționeze cu maximă exigență, în spiritul sarcinilor și răspunderilor conferite de lege astfel ca fiecare întreprindere industrială nouă să-și aducă întreaga contribuție la realizarea înainte de termen a cincinalului.**

A. CRISTIAN

CINCINALUL — ÎNAINTE DE TERMEN!

cheltuieli materiale

EFORTURI SPORITE PENTRU VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR MATERIALE

ÎNFĂPTUIREA angajamentelor colectivelor de oameni ai muncii din unitățile industriale privind realizarea planului cincinal înainte de termen se bazează, în bună măsură, pe atragerea în circuitul economic a rezervelor existente în întreprinderile care nu utilizează încă cu randament sporit și nu conferă un înalt grad de prelucrarea materiilor prime și materialelor destinate procesului de producție, fapt dovedit, printre altele, de bilanțul primului semestru al anului, care reliefează unele neajunsuri în acest domeniu.

• Prin prelucrarea superioară a metalului: o producție suplimentară de 10 miliarde lei

ÎN ANUL 1973, reducerea cu un singur procent a cheltuielilor materiale în industrie echivalează cu circa 4 miliarde lei. În industria constructoare de mașini, creșterea gradului de valorificare a metalului prin sporirea producției ce revine pe o tonă de metal de la 31 la 34 mii lei, face posibil ca, în anul 1975, cu aceeași cantitate de metal, să se obțină o producție suplimentară de peste 10 miliarde lei. Prin creșterea valorii produselor ce revin la 1 mc de masă lemnoasă de la 1100 la 1250 lei, se poate realiza în plus față de prevederile cincinalului o producție care echivalează cu aproape 3 miliarde lei.

Fructificarea la un nivel înalt a resurselor materiale din economie presupune, ca o condiție esențială, canalizarea eforturilor din cercetarea științifică, activitate inseparabilă de creația materială constituind o latură intrinsecă a ei — spre amplificarea și diversificarea gamei de materii prime și materiale, spre valorificarea superioară a acestora, acțiuni care să aibă rezultate directe în stabilirea și realizarea sarcinilor de plan în întreprinderi. Exigențele înfăptuirii cincinalului în patru ani și jumătate presupun ca obligatorie o asemenea angajare. În numeroase unități de cercetare științifică acest lucru a fost pe deplin înțeles și, ca urmare, eforturile asidue pentru realizarea unor materii prime și materiale mai ieftine, mai eficiente, a unor tehnologii de fabricație avansate, care să asigure creșterea gradului de prelucrare a produselor și obținerea de cît mai multă valoare și valori de întrebuințare dintr-o tonă de metal, petrol, din fiecare metru cub de masă lemnoasă sau gaze naturale ocupă un loc central în cadrul preocupărilor. Specialiștii Institutului de proiectare și cercetare tehnologică în domeniul țițeiului din Ploiești, de pildă, au construit și pus în funcțiune la Rafinăria Teleajen o instalație de hidrofinare a uleiurilor care asigură obținerea unor produse de calitate net superioară și ca atare un beneficiu suplimentar de circa 9 milioane lei anual.

Aplicarea în întreprinderile de prelucrare a lemnului a cercetărilor privind atragerea în circuitul economic a unor specii inferioare de lemn, nefolosite pînă în prezent, elaborarea de noi soluții constructive pentru producția de ambalaje, uși, ferestre, pentru producția de mobilă cu consum minim de cherestea, utilizarea unor înlocuitori din plastic — studii realizate de specialiștii Institutului de cercetări și proiectări pentru industria lemnului — va genera obținerea unor venituri suplimentare în valoare de 5 milioane lei.

Cum trebuie acționat în întreprinderi pentru diminuarea cheltuielilor materiale? Înainte de a ne referi la căile propriu-zise de reducere este important de subliniat că între nivelul cheltuielilor materiale și reducerea consumurilor de materii prime și materiale de bază, cum sînt metalul, lemnul ș.a. trebuie să existe o anumită corelație care nu întotdeauna se realizează. Pe primul semestru al acestui an, la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, de pildă, sarcina de micșorare a cheltuielilor materiale a fost de 7%, iar proporția în ce privește reducerea consumului de metal de 3,5%. Gospodărirea metalului nu s-a ridicat, în toate întreprinderile, la nivelul exigențelor pe care le implică îndeplinirea cincinalului în patru ani și jumătate. În condiții de creștere a eficienței economice. În unele unități, deși a fost realizat nivelul planificat de diminuare a costurilor materiale, consumul de metal prevăzut a fost depășit; în altele a fost depășit și nivelul cheltuielilor materiale la 1 000 lei producția marfă și consumul de metal. În condiții de economicitate scăzută a producției, Uzina de tractoare din Brașov, bunăoară, a consumat cu 1500 tone mai mult metal decît era stabilit, Uzina mecanică din Mîrșa — 330 tone, constructorii de mașini din Reșița ca și cei de la Uzina de vagoane Arad s-au situat cu mult deasupra nivelelor stabilite. Și în alte ramuri industriale s-au înregistrat consumuri peste prevederi de produse chimice de cocs, de lemn.

Ținînd seama de neîndeplinirile înregistrate, de angajamentele asumate în întrecerea socialistă și avînd în vedere obligativitatea respectării echilibrului material al planului, se impune concentrarea masivă a eforturilor în vederea obținerii unor economii de metal, lemn, cocs ș.a.

• Cercetarea științifică — inseparabilă de activitatea de producție

ÎN ÎNTREPRINDERI și unități economice există mari posibilități de realizare a unor consumuri mai mici de materii prime și materiale. De pildă, în industria constructoare de mașini, se restituie la topit sub formă de deșeuri, circa 20—30% din metalul supus prelucrării, în industria ușoară circa 12% din cantitatea de fire folosite la realizarea țesăturilor și tricotajelor se pierde în procesul de producție, în industria mobilei doar 38—40% din cantitatea de cherestea o regăsim în produsul finit. Căile pentru înlăturarea neajunsurilor sînt numeroase, unele din ele țin de domeniul concepției produselor, a tehnologiilor de fabricație, altele sînt la îndemîna tuturor și constau în creșterea calificării profesionale a fiecărui specialist, în realizarea unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare etc. Numai în acest fel vor putea fi eliminate rebuturile (de valori încă ridicate la „23 August" din Capitală, Uzina constructoare de mașini din Reșița, uzina „Strungul" din Cluj, etc.) și declasările de produse, adaosurile mari de prelucrare.

Înnoirea și modernizarea producției, o mai cuprinzătoare activitate de concepție și reproiectare care să ducă la realizarea unor produse cu un înalt grad de prelucrare, de gabarite reduse dar cu înalți parametri tehnici, competitive — iată un factor esențial al valorificării superioare a materiilor prime și materialelor cu posibilități de realizare nu numai în institutele de cercetări, ci și în întreprinderi, care astăzi beneficiază de un important potențial de concepție și tehnico-ingineresc. Pînă în prezent, în majoritatea unităților, planurile de asimilare de produse noi, de reproiectare s-au realizat, noile produse avînd un ridicat nivel competitiv tehnic și economic. La Uzina „Timpuri Noi" din Capitală, de pildă, numai în ultimele luni s-a trecut la asimilarea unei familii de 7 electrocompresoare de la 250 litri pe minut pînă la 2.000 litri pe minut; tot aici se află în curs de asimilare pentru producția în serie o nouă familie de motoare Diesel, cu o capacitate de la 4 CP pînă la 120 CP. Activitatea de reproiectare a cuprins cîteva sute de repere. Produsele obținute sînt toate caracterizate de gabarite mai mici și realizează un consum mai redus de metal. În numeroase unități industriale se constată însă tendința de a aglomera sarcinile de asimilare a noilor produse în ultima parte a anului, ceea ce face necesară o intervenție energică, în întreprinderi și centrale, pentru devansarea unor termene de asimilare în acest an, pentru repartizarea mai judicioasă a efortului în anul 1973.

Legat de acest ultim aspect, trebuie arătat că realizarea ritmică a sarcinilor de reducere a cheltuielilor materiale reprezintă o condiție esențială pentru menținerea echilibrului balanțelor materiale și desfășurarea permanentă, în bune condiții a procesului de aprovizionare tehnico-materială, pentru înfăptuirea continuă, potrivit prevederilor, a sarcinilor de plan a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Această cerință a fost înțeleasă de multe colective de oameni ai muncii cum sînt cele de la uzinele „Unio" din Satu Mare, „Semănătoarea" din Capitală, „1 Mai" din Ploiești, Uzina de motoare electrice din Pitești și altele. La întreprinderea susamintită din Pitești nivelul de reducere a cheltuielilor materiale, în primul semestru, a fost determinat în mare măsură de înlocuirea unor capote de aluminiu cu capote din material plastic, acțiune care se va solda cu economii totale de circa 1 000 000 lei și care a fost pregătită și materializată din timp.

Imperativul îndeplinirii cincinalului înainte de termen, materializat în gospodărirea cu maximum de randament a resurselor materiale are, de asemenea, în vedere sporirea randamentului ce se obține în întreprinderile industriale de la stocurile materiale. La sfîrșitul anului trecut, în unități aparținînd în special Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Industriei Ușoare, existau importante stocuri supranormative de materii prime și materiale. Această stare de lucruri a generat greutăți serioase în satisfacerea necesităților economice, ale procesului de producție în general. Pentru evitarea unei asemenea situații este necesară acțiunea conjugată atît a specialiștilor din întreprinderi cît și a celor din centrale și ministere. Prin inițierea unor programe și măsuri concrete privind, în principal, studierea minuțioasă a necesităților în strînsă concordanță cu nevoile producției, cu specificul și ritmicitatea acesteia, cu posiblitățile de transport și aprovizionare, prin identificarea permanentă a stocurilor neutilizate și atragerea lor imediată în fluxul productiv, prin prevenirea oricăror imobilizări și risipe, eficiența folosirii stocurilor trebuie să crească necondiționat.

Dan POPESCU
din Comitetul de Stat al Planificării

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

• Un succes remarcabil înregistrat de colectivul Uzinei mecanice din Sibiu: încheierea acțiunii de asimilare a **PRESELOR AUTOMATE ÎNCLINABILE CU EXCENTRIC.** Realizate într-o gamă largă, de 15 tipo-dimensiuni cuprinse între 6 și 63 tone forță, noile produse prezintă avantaje multiple față de mașinile-unelte care se fabricau pînă de curînd: un randament în medie cu 50% mai mare, o greutate cu circa 20% mai mică, ceea ce, la nivelul producției anului viitor, va însemna un consum de metal cu 325 t mai redus. La cererea beneficiarilor, aceste prese pot fi dotate cu dispozitive de automatizare a proceselor de ștanțare. De notat este și faptul că, printr-o mai bună colaborare a specialiștilor uzinei sibiene cu noua filială locală ICPMUA, ciclul de asimilare a putut fi redus în medie la 1,5 ani. La sfîrșitul cincinalului uzina va fi în măsură să acopere întregul necesar intern la aceste produse, creînd și disponibilități pentru export.

Pentru cunoscuta uzină sibiană, devenită acum în cel de al zecelea deceniu de existență singura unitate din țară profilată pe producția de mașini-unelte de debitare și deformare plastică, asimilarea noilor tipuri de prese realizate la nivelul celor mai bune utilaje de acest fel din lume reprezintă încheierea unei importante etape în cadrul acțiunii de modernizare a structurii producției.

• La Combinatul de celuloză și hîrtie Călărași au fost fabricate, în premieră pe țară, **HÎRTIE ȘI CARTON CROMOLUX** pentru tipărituri de artă. Prin intrarea în funcțiune a instalației pentru fabricarea sortimentelor menționate, s-a eliminat complet importul lor — reprezentînd 1 000 tone pe an

• Fabricile de mobilă din țară au lansat anul acesta producția de **MOBILĂ FINISATĂ CU LACURI CARBAMIDICE MATE,** de producție indigenă, care conferă suprafețelor un aspect plăcut, în diverse game (mat adînc, semi mat, satinat etc.).

• Uzina constructoare de utilaj petrolier „1 Mai" din Ploiești este titulara brevetului nr. 52 518, care descrie un **PREVENITOR DE ERUPȚIE cu bacuri acționate hidraulic,** asigurînd atît închiderea totală a gurii de sondă, cît și închiderea pe două diametre de prăjini. Prin această realizare tehnică românească, brevetată și în R.D.G., R.S.C.S., R.P.U., R.P.P. și U.R.S.S. industria extracției de țiței este înzestrată cu un utilaj la nivelul tehnicii mondiale, care evită erupțiile sondelor în exploatare.

• Brevetul nr. 54 155 se referă la o **BANDĂ TRANSPORTOARE REZISTENTĂ LA TEMPERATURI RIDICATE,** putînd funcționa continuu la temperaturi de pînă la 180° C și suportînd, șocuri termice de pînă la 800—900° C. Banda amintită a fost experimentată în cadrul Institutului de cercetări pentru prelucrarea cauciucului și a maselor plastice. A fost înregistrată pentru brevetare în Franța, R.F.G., Anglia și R.S. Cehoslovacă.

• Brevetul nr. 54176 are ca obiectiv **INLOCUIREA DOLOMITEI** cu alte materii prime naturale sau artificiale care conțin oxid, carbonat, sulfat de calciu sau magneziu. Această invenție asigură obținerea unor clinchere de cimenturi refractare aluminoase care pot fi utilizate la prepararea betoanelor și mortarelor refractare, avînd un punct de înmuiere termică sub șarjă foarte ridicat. Prin brevetarea ei în Franța, Suedia, Anglia, S.U.A., Japonia și Italia, Institutul pentru cercetări metalurgice i-a asigurat protecția și în state cu o industrie metalurgică dezvoltată.

• Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor este titularul brevetului nr. 54 182 care se referă la o **INSTALAȚIE PENTRU ACCELERAREA USCĂRII CONSTRUCȚIILOR** prin eliminarea în atmosferă a umezelii concentrate în orificiul și în jurul electrozilor negativi, folosiți în combaterea igrasiei din construcții prin metoda activă. Față de procedeele și instalațiile descrise în brevetul românesc nr. 52 093 și în cel austriac nr. 220 791, instalația realizată de ing. Dinu Ștefan Moraru poate fi folosită de mai multe ori, ceea ce scade prețul de cost al lucrărilor de uscare a zidurilor.

prețuri

CREAȚIA ȘI PREȚURILE ÎN INDUSTRIA BUNURILOR DE CONSUM

ÎN INDUSTRIA BUNURILOR DE CONSUM, creația are un rol hotărîtor. De felul cum a fost conceput prototipul bunului de consum destinat reproducției în serie, depinde succesul acestuia, succes care se reflectă în cererea consumatorilor. Noile modele de țesături, confecții sau încălțăminte trebuie să fie pe gustul consumatorilor și la curent cu moda din perioada de desfacere. În strînsă legătură cu aceasta se află și volumul vînzărilor și, prin urmare, eficiența economică.

Pentru a analiza relația dintre creație și eficiența economică vom prezenta în cele ce urmează unele considerente privind probleme de creație cu exemplificări din industria de încălțăminte.

Încălțămintea pentru adulți poate fi grupată după cum urmează: a) **produse de lux: Grupa I** „Romarta" — încălțăminte executată manual și semimecanic, cu fețe din piele bovine cu față naturală, selecționate, cu talpă din piele bovine; b) **produse de consum restrîns: Grupa a II-a** „Model și Semimodel" — Încălțăminte executată semimecanic și mecanic, cu fețe din piei bovine cu față corectată, cu talpă din piei bovine; c) **produse de larg consum: Grupa a III-a** — Încălțăminte executată mecanic, cu fețe din piei bovine cu față corectată sau presată, cu talpă din cauciuc. d) **produse de masă: Grupa a IV-a** — Încălțăminte executată mecanic cu fețe din piei porcine sau din șpalt, cu talpă din cauciuc; **grupa a V-a** — Încălțăminte executată mecanic cu fețe din înlocuitori de piele (textile sau p.v.c.), cu talpă cauciuc.

Problemele de creație se pun în egală măsură la toate cele cinci categorii de produse arătate mai sus.

Ca și în industria textilă, creatorii din industria încălțămintei depun eforturi pentru realizarea de noi sortimente. Noile sortimente create — mai ales în ultimii ani — sînt la nivelul țărilor avansate.

Ultima modă în materie de încălțăminte pentru femei o reprezintă încălțămintea cu: ornamente, calapoade late, căpută montantă sau talpă dublă de cauciuc, toc masiv. Asemenea sortimente au început să fie fabricate și în țara noastră, **concomitent** cu străinătatea și nu după ce au încetat să mai fie la modă în străinătate.

Dat fiind că moda nu trebuie să fie apanajul celor cu venituri mari, respectiv celor care cumpără încălțăminte de lux, este demn de relevat că la noi în țară moda ornamentelor, a tocurilor masive etc. s-a aplicat nu numai la încălțămintea din grupa 1 „Romarta" sau din grupa 2 „Model", ci și la încălțămintea de larg consum din grupa 3.

Creatorii de modele încearcă să îmbine frumosul cu utilul. La prima vedere s-ar părea că pentru ei nu există limită pentru fantezia creației. Această afirmație poate fi valabilă pentru **unicate executate la comandă individuală.** Dacă însă se pune problema reproducerii creației artistice în serie (mare sau chiar mică), situația se schimbă. Pentru asemenea sortimente creația are o limită și această limită este dată de eficiența economică. Creația de încălțăminte care nu prezintă eficiență economică nu poate fi luată în considerare. Încălțămintea nu este creată pentru a fi prezentată în vitrină sau pentru a „zace" în raft, ci pentru a fi vîndută. Iar ca să fie vîndută trebuie să aibă **prețuri care să se încadreze în nivelul de prețuri al categoriei de încălțăminte din care noile sortimente fac parte.**

Dacă pentru noile sortimente de încălțăminte (create cu un plus de muncă vie sau materializată) se stabilesc prețuri just corelate, dar mai mari decît sortimentele clasice, atunci fenomenul începe să depășească cadrul economic și intră într-un cadru social-politic. Aceasta, deoarece nu ne poate fi indiferent la ce preț se desface marfa, dat fiind că — întocmai ca și la alte bunuri de consum — prețul încălțămintei intră în calculul nivelului de trai și o creștere a nivelului de preț la încălțăminte, chiar justificată din punct de vedere al costurilor, poate influența negativ nivelul de trai.

Ba mai mult încă. Prețurile din vitrină au și anumite influențe de ordin psihologic. După părerea noastră, peste 90% din cei care se opresc în fața unei vitrine cu încălțăminte de lux nu sînt clienți „potențiali", ci clienți „eventuali". Cei mai mulți se uită în vitrină ca să-și facă o părere cu privire la noua linie a modei, dar concomitent își fac și o părere cu privire la preț. Dacă într-o vitrină cu încălțăminte de lux văd prețuri mai mari, pentru încălțăminte din lac sidefat de vițel, ei pot avea „impresia" că nivelul de preț a crescut, dar nu știu că întreprinderea care a creat modelul a produs numai 300 perechi din acest model pentru desfacere în toată țara și că în orașul lor au ajuns numai 20 de perechi răspîndite în mai multe magazine. Ei pleacă din fața vitrinei, fără să știe că noile modele reprezintă mai puțin de 0,01% din producția de încălțăminte desfăcută la fondul pieței și că lacul sidefat de vițel provine din import la prețuri superioare pielii obișnuite de bovine utilizate la încălțămintea produsă pînă acum.

Ca urmare, fără a frîna creația, fără a împiedica adaptarea la cerințele modei, trebuie explicat creatorilor de încălțăminte că este necesar **să creeze asemenea modele ale căror prețuri cu amănuntul să se încadreze în nivelul actual al prețurilor fără să conducă la depășirea acestuia.** Soluții există. Trebuie cerut specialiștilor în creație de încălțăminte să aplice pe cele mai potrivite.

Pentru a ilustra în ce măsură eficiența economică influențează creația, vom da un exemplu de felul cum s-au desfășurat discuțiile cu un beneficiar extern care dorea să contracteze o cantitate importantă de încălțăminte de la o întreprindere din țară.

Din modelele care i-au fost prezentate el a ales un model și a întrebat de preț. La afirmația beneficiarului că prețul cerut era prea mare, i s-a răspuns că prețul era justificat de consumul mare de piele. Beneficiarul a solicitat atunci să i se prezinte șabloanele care sînt necesare pentru construcția modelului respectiv și a început să dea indicații care să conducă la o micșorare a consumului de piele. A renunțat la unele elemente care scumpeau produsul și a reușit — menținînd linia generală a creației prezentate — să aducă unele modificări care au contribuit la ieftinirea modelului, ceea ce a permis încheierea contractului. Beneficiarul a explicat creatorilor din fabrica respectivă, că el cumpără diferite sortimente de încălțăminte din țara noastră pentru a le vinde în țara sa, dar că el trebuie să facă față concurenței. Cu alte cuvinte beneficiarul extern **nu a adaptat prețul la creație, ci a impus creația la nivelul prețului.** Este în fapt ceea ce trebuie să facă și creatorii noștri. Să colaboreze strîns cu economiștii de prețuri din întreprindere și să înțeleagă că prețul nu trebuie să fie o consecință a creației, ci din contră, că **modelul nou creat trebuie să se încadreze în prețurile actuale, care nu pot fi și nu trebuie să fie mărite.**

Dar creatorilor de încălțăminte li se cere nu numai fantezie artistică, ci și gîndire economică în sensul unui discernămînt în ceea ce privește aplicarea ornamentelor. Nu poate fi admis ca la un sortiment ieftin să se aplice un ornament cu un preț prea mare, disproporționat față de prețul sortimentului fără ornament. Trebuie păstrate anumite proporții rezonabile între prețul pantofilor și prețul ornamentelor, lucru de care creatorii trebuie să țină seama.

Dacă la stabilirea prețurilor la încălțămintea cu ornamente s-ar fi aplicat metoda uzuală de avizare și stabilire a prețurilor de la caz la caz, ar fi însemnat ca organele centrale să fie copleșite de numărul enorm de cereri de stabilire a prețurilor, ceea ce ar fi condus la întîrzierea apariției pe piață a noilor sortimente.

Pentru a simplifica munca de determinare a prețurilor și a ușura apariția pe piață **la timp** a încălțămintei cu ornamente, au fost avizate două normative de calcul: unul pentru determinarea prețului cu amănuntul la ornamente și altul pentru determinarea prețului cu amănuntul la încălțămintea cu ornamente *).

Ulterior s-a trecut la faza a doua de simplificare, respectiv la înlocuirea normativului de calcul cu un barem de prețuri cu amănuntul în funcție de prețul de producție al ornamentelor. **)

Ambele metode de simplificare au constituit un sprijin acordat adaptării încălțămintei la noua modă. Întreprinderile sînt în măsură a prezenta la contractări diferite modele de încălțăminte de bază cu ornamente foarte variate. După acceptarea de către organele comerciale, întreprinderile producătoare procedează la însumarea prețului încălțămintei de bază cu prețul cu amănuntul al ornamentului și facturează fără nici o altă formalitate.

Din analiza prețurilor la ornamente rezultă însă că nivelul de preț al acestora este îndeajuns de ridicat ajungînd uneori la peste 40 lei/perechea. Una din cauzele pentru care ornamentele sînt scumpe îl constituie și faptul că unele fabrici de încălțăminte își produc ornamentele în atelierele proprii unde le execută bucată cu bucată. Este de la sine înțeles că fiecare ornament astfel produs este o piesă artistică de un aspect deosebit, care îmbunătățește aspectul încălțămintei la care se aplică. Dar ornamentele astfel executate costă scump și ajung la prețuri cu amănuntul ridicate.

Considerăm că nu este corespunzătoare concepția unor creatori pe care nu-i interesează aspectul economic al problemei și care gîndesc că „nu-i nimic, clientul plătește dacă îi place ce am creat". Ba un astfel de creator a fost chiar de părere că, dintr-o anumită categorie de ornamente este cazul să se aplice nu cîte un ornament pentru fiecare pantof, ci cîte două ornamente pentru fiecare pantof, ceea ce dintr-o dată dublează prețul ornamentelor.

Este adevărat că ornamentul trebuie să fie frumos și variat și că „de multe ori **ornamentul vinde marfa"**. Este însă de asemenea adevărat că „tot de atîtea ori **ornamentul scumpește marfa"**.

Tocmai pentru a frîna tendința unor întreprinderi de a fabrica sortimente cu prețuri din ce în ce mai mari, s-a prevăzut în Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1 366 din 26 octombrie 1971 (publicată în Buletinul Oficial nr. 1 366 din 27 octombrie 1971) că **pentru produsele noi destinate lărgirii sortimentelor, prețurile se stabilesc corelat cu prețurile în vigoare pentru produsele din grupa sau subgrupa din care face parte noul produs, fără a putea depăși prețul cel mai mare al grupei, sau subgrupei respective.**

Această prevedere constituie în fapt o anticipare a legii nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor care la articolul 21 prevede că pentru produsele noi prețurile nu vor putea depăși prețul cel mai mare al grupei sau subgrupei respective, **considerat ca limită.**

În concluzie, creatorii trebuie să țină seama că este necesar să se pună o stavilă în calea creșterii prețului și că limita în creație o constituie eficienta economică. **Creația nu trebuie să fie frînată, lăsîndu-se creatorilor întreaga inițiativă. Dar reproducerea în serie a unei creații poate fi admisă numai după o prealabilă și temeinică analiză a eficienței economice și a oportunității livrării la fondul pieței a unor creații cu prețuri mai mari.**

Mircea MANOLIU

*) Aviz CSPP nr. 364 din 27.V.1968 apărut în Ord. MCI nr. 1842 din 3.IV.1968.

**) Aviz CSPP nr 438 din 13.VI.1971, Ord. MCI nr. 2622 din 22.VI.1970, Buletinul Oficial nr. 129—130 din 26.VI.1970.

METODOLOGIA PENTRU CONSTRUCȚII-MONTAJ SĂ FIE PUSĂ DE ACORD CU PRINCIPIILE LEGII Nr. 19

SISTEMUL de prețuri, ca latură esențială a mecanismului de funcționare a economiei naționale, are o importanță deosebită pentru desfășurarea activității economice în direcțiile prevăzute prin plan, în efectuarea schimburilor între ramuri și întreprinderi și la asigurarea așezării întregii activități economice pe principiile gestiunii economice. Realizării acestor funcții îi este subordonată adoptarea la 16 decembrie 1971 de către Marea Adunare Națională a Legii nr. 19 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor.

Legea prevede că la stabilirea prețurilor se va avea în vedere prețul de cost antecalculat care cuprinde totalitatea cheltuielilor normate necesare execuției produsului și beneficiul care contribuie la asigurarea reproducției lărgite și la cointeresarea unităților economice pentru îndeplinirea și depășirea indicatorilor de plan. În legătură cu modul în care se aplică legea în ramura de construcții-montaj, considerăm că metodologia în vigoare pentru determinarea prețului de deviz, prezintă unele abateri de la principiile stabilite de legiuitor și de la principiile teoretice tratate în toate lucrările de specialitate. Ne referim la faptul că prețul de deviz cuprinde o cotă de beneficiu de 1% care este determinată în valori absolute prin aplicarea acestui procent la valoarea totală a cheltuielilor directe ale devizului pe categorii de lucrări.

Pentru evidențierea acestor neconcordanțe, arătăm că în situația în care volumul unui obiect de investiții este de 500 milioane lei, din care cheltuielile directe reprezintă 400 milioane lei, prin metoda actuală de a determina beneficiul în valoare absolută prin aplicarea unei cote de 1% numai la valoarea cheltuielilor directe acesta este de 4 milioane lei, iar în cazul în care beneficiul cuprins în deviz s-ar determina prin aplicarea cotei de 1% la totalul cheltuielilor directe și indirecte, așa cum este prevăzut de legea prețurilor și tarifelor, volumul beneficiului este de 4,96 milioane lei. În acest fel, beneficiul este definit ca un indicator economic de volum pentru exprimarea rentabilității și reprezintă diferența dintre volumul producției de construcții-montaj evaluat la prețuri de deviz și același volum la preț de cost. Definiția acestui indicator presupune existența unei concordanțe depline între elementele care au stat la baza de calculare a prețului de deviz și elementele care stau la baza determinării beneficiului realizat de unitățile economice de construcții-montaj.

Calcularea beneficiului prin aplicarea procentului numai la totalul cheltuielilor directe în loc de a se aplica la toate cheltuielile, determină o pondere a acestuia în prețul de deviz sub 1%.

Prin această metodologie în vigoare nu se realizează venitul net al statului în procent de 1% și deci încă din faza de stabilire a prețului de deviz se reduce aportul ramurii de construcții-montaj la formarea surselor centralizate. Analiza acestui aspect s-a făcut în situația cînd beneficiarul obiectivelor de construcții-montaj este statul, dar este cunoscut faptul, că, începînd din anul 1966, aceeași metodologie pentru stabilirea prețului de deviz se aplică și la construcțiile de locuințe proprietate personală. În acest caz, cota de beneficiu se aplică numai la cheltuieli directe (materiale, manoperă și utilaje), lăsîndu-se în afara calculului cheltuielile indirecte, de organizare, precum și cheltuielile diverse și neprevăzute, astfel că cota de beneficii stabilită de lege și cuprinsă în prețul de deviz se reduce de la 3% la 2%.

Față de această stare de fapt considerăm necesar să se **pună de îndată de acord metodologia de stabilire a prețului de deviz atît pentru construcțiile de stat cît și pentru cele particulare, cu prevederile legii pentru stabilirea prețurilor și tarifelor (Legea nr. 19/1972, Art. 83) în sensul ca prețul de deviz să cuprindă un beneficiu ce se determină prin aplicarea cotei procentuale stabilită prin lege la prețul de cost complet al construcțiilor (materiale, manoperă, utilaje, cheltuieli indirecte, cheltuieli de organizare șantier și alte cheltuieli).**

I. GHERGHIN

din Ministerul Finanțelor

analiză economico-financiară

IMPLICAŢIILE DISCIPLINEI DE PLAN FINANCIARE ŞI CONTRACTUALE

• Producţia fără desfacerea asigurată şi consecinţele ei
• Contractul economic — la baza planului de producţie
• O fisură de care profită unii beneficiari

CREŞTEREA eficienţei economice presupune utilizarea cu maximum de grijă a fondurilor materiale şi băneşti, respectarea corelaţiilor fundamentale ale indicatorilor de plan şi a normelor legale în vigoare. In această direcţie, respectarea riguroasă a obligaţiilor ce decurg din contractele economice constituie un factor de prim ordin pentru înfăptuirea sarcinilor din planurile de stat, pentru obţinerea unei înalte eficienţe economice.

Obligaţiile respective sînt prevăzute în legea contractelor economice, care a transformat contractul într-o pîrghie puternică pentru asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale normale, într-un mijloc de întărire a disciplinei de plan. Alături de întreprinderi care obţin rezultate pozitive pe această linie, se întîlnesc şi multe cazuri de nerespectare a obligaţiilor contractuale şi de nerealizare a rentabilităţii planificate, de cheltuieli neproductive care diminuează eficienţa generală a întreprinderii. De pe urma acestor situaţii suferă pe de o parte societatea, deoarece întreprinderea înregistrînd pierderi în loc de beneficii, nu-şi onorează obligaţiile faţă de stat, iar pe de altă parte, colectivul de muncă al întreprinderii, care nu mai beneficiază de stimulentele constituite pe seama beneficiului.

O ANALIZĂ efectuată pe linia contractelor economice la fabrica de conserve Feteşti a scos în evidenţă numeroase deficienţe şi nereguli care au dus la realizarea de pierderi în loc de beneficii. Prin preţul încasat pentru produsele livrate beneficiarilor, fabrica nu a recuperat toate cheltuielile ocazionate cu realizarea acestor produse. La întreaga producţie pierderile au reprezentat în 1971 25% din volumul încasărilor totale obţinute din desfacerea producţiei. În anul acesta, situaţia nu s-a îmbunătăţit. La 30 iunie 1972, pierderile au fost depăşite în proporţie de 146%, iar pînă la sfîrşitul anului se estimează că vor depăşi nivelul anului 1971. O parte din cheltuielile efectuate pentru realizarea producţiei au fost acoperite din fondul de rulment. Astfel s-a creat un gol de mijloace circulante în activitatea întreprinderii care nu a fost acoperit pînă acum, fiind preluat de forul tutelar. Nu au existat surse financiare şi de aceea banca a acordat credite. Acestea nu au putut fi rambursate devenind restante. Dobînzile penalizatoare de peste 1,2 milioane lei au fost plătite de forul tutelar, dar au fost incluse în cota de administraţie ce s-a încasat în fiecare lună de la fabrică, reflectîndu-se în final tot asupra preţului de cost al producţiei.

ÎN ACELAŞI TIMP, organele bancare au exclus de la creditare peste 12 milioane lei reprezentînd diferite conserve de legume realizate în anii trecuţi fără posibilităţi de desfacere, din care 10 milioane lei urmează a fi trecute asupra preţului de cost. Dobînzile achitate în 1971 pentru credite restante s-au ridicat la 5,5 milioane lei. Pentru aceste produse dobînzile au curs şi în anul 1972 şi vor încărca în continuare preţul de cost dacă nu se vor lua măsuri pentru lichidarea lor. Conservele respective au fost realizate în iarna anului 1969, fabrica avînd dezlegare de la forul tutelar pentru a nu intra în gol de producţie. Dar nu s-au asigurat şi clienţi pentru desfacerea lor, iar fabrica nu a luat măsuri din timp pentru valorificare, fapt pentru care, în prezent, produsele respective îngreuiază situaţia financiară a întreprinderii.

ÎN TRIMESTRUL IV/1971, de pildă, pentru produsul „tocană de legume“ s-a stabilit un plan de producţie de 300 tone, în timp ce contractele încheiate cu clienţii se ridicau la 1119 tone, iar în trimestrul I/1972 au fost contractate 317 tone fără plan de producţie. Această situaţie a generat efecte negative la beneficiari deoarece cantităţile contractate nu au avut acoperire cu produse şi, ca atare, aceştia nu şi-au realizat planul de desfacere. În acest caz, obligaţiile organizaţiilor comerciale faţă de buget nu au fost respectate, întrucît unităţile respective, nerealizîndu-şi planul de desfacere nu au putut vărsa în întregime beneficiile planificate. Pe de altă parte, nerealizarea beneficiului a diminuat fondul anual de gratificaţii, iar neîndeplinirea planului de desfacere a influenţat retribuţia colectivului de muncă de la unităţile comerciale. De aceea, aceste întreprinderi au pretins şi încasat penalizări care în cele din urmă au încărcat preţul de cost şi au diminuat eficienţa economică la fabrica producătoare.

Termenele de livrare prevăzute în contracte nu au fost respectate, producţia realizată şi înmagazinată în depozite a aşteptat să fie livrată în timp ce în magazine lipseau conservele de legume. În anul 1971, s-a realizat în trimestrul IV numai 71% din cantităţile contractate. Totodată, s-au livrat produse unor clienţi cu care nu se încheiase nici în contract şi s-au păstrat în stoc, la 31 decembrie 1971, peste 470 tone din acest produs, în timp ce obligaţiile contractuale nu erau respectate.

În prezent, au mai rămas din stocul respectiv circa 200 tone fără posibilităţi de desfacere, urmînd a fi trecute în preţul de cost, întrucît a expirat termenul de garanţie şi nu se mai pot vinde în comerţ.

În afara celor semnalate, mai sînt şi alte deficienţe la fabrica de conserve Feteşti care au contribuit la depăşirea consumului specific de materii prime şi la realizarea unor produse de slabă calitate, probleme care îşi aşteaptă rezolvarea, constituind rezerve la preţul de cost ce trebuie mobilizate de către colectivul de conducere al fabricii respective.

ÎN RELAŢIILE economice dintre industrie şi comerţul cu amănuntul intervin întreprinderile comerţului cu ridicata, care preiau pe bază de contract întregul fond de marfă de la producător. Pentru buna aprovizionare a unităţilor cu mărfurile solicitate de consumatori, între întreprinderile comerciale cu ridicata şi cele cu amănuntul s-au statornicit relaţii bazate pe principiul colaborării şi răspunderii comune, care sînt prevăzute în normele elaborate de Ministerul Comerţului Interior. Aceste norme permit însă organizaţiilor comerciale a se aproviziona direct şi de la producători în care scop se încheie contracte de tranzit cu industria. Volumul acestor aprovizionări reprezintă pînă la 10% din deverul realizat de comerţul cu amănuntul.

Forma de contract în tranzit nu este încă definită în legea contractelor economice, fisură de care profită de multe ori furnizorii care uită de obligaţiile asumate prin contractele încheiate cu partenerii respectivi. Un exemplu de acest fel a existat la O.C.L. Confecţia Bucureşti care, potrivit graficelor încheiate cu furnizorii, urma să primească la diferite termene în trim.III/1971 de la Uzinele Textile „Steaua roşie“-Sibiu 1 000 buc. raglane şi 400 costume tercot. Furnizorul a livrat articolul raglane, dar cu întîrziere faţă de termenele prevăzute, iar celălalt articol nu a fost livrat de loc. Drept urmare, planul de desfacere nu a fost realizat la acest articol din cauza furnizorului, iar pe piaţă nu s-au găsit costume de tercot. Acesta nu a avut capacitate pentru realizarea tuturor angajamentelor, deoarece după semnarea contractului încheiat cu O.C.L. Confecţia Bucureşti a acceptat o comandă pentru alt client. Beneficiarul a pretins penalizări de 75 000 lei; furnizorul nu recunoaşte obligaţiile prevăzute în aceste contracte pe motiv că forma de contract în tranzit nu e definită în legea contractelor economice. Din toate acestea se impune concluzia ca pentru ridicarea eficienţei economice se cer **eforturi susţinute în vederea mobilizării rezervelor existente prin respectarea obligaţiilor contractuale şi a normelor legale pe linie de aprovizionare şi desfacere, iar pe de altă parte perfecţionarea practicii contractelor economice care să formeze cu adevărat un mecanism complex şi perfect sincronizat al relaţiilor economice dintre întreprinderi.**

Gheorghe MOISĂ
din Ministerul Finanţelor

COLEGIILE MINISTERELOR - DECIZIE ŞI ACŢIUNE

MINISTERUL CONSTRUCŢIILOR INDUSTRIALE

ÎN ZIUA de 23 septembrie a.c. la Ministerul Construcţiilor Industriale a avut loc şedinţa lunară a Colegiului ministerului, condusă de tov. ing. Matei Ghigiu, ministrul construcţiilor industriale. Şedinţa a fost precedată — conform unei practici obişnuite la acest minister — de o consfătuire de lucru cu toţi conducătorii unităţilor ministerului, de această dată pe şantierele platformei industriale de la Tîrgovişte, unde s-au luat măsuri privind punerile în funcţiune ale anului 1972, asimilările de tehnologii de execuţie, mecanizarea.

În şedinţa de colegiu care a urmat acestui schimb de experienţă s-au dezbătut: conţinutul programului minimal pentru dublarea productivităţii muncii în activitatea de construcţii-montaj în următorii cinci ani şi scurtarea duratelor de execuţie, calitatea lucrărilor realizate şi măsurile ce se impun pentru respectarea prescripţiilor şi normelor tehnice, măsurile necesare asigurării lucrărilor pe timp friguros. La şedinţă au participat delegaţi din partea Ministerului Finanţelor şi Băncii de investiţii, ca şi ai Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor.

Avînd în vedere sarcinile trasate de Conferinţa Naţională a P.C.R. privind creşterea eficienţei investiţiilor, M.C.Ind. — în calitate de organ unic de directivare în ramura construcţii — a elaborat, pe baza unor studii şi analize, un proiect de program minimal de măsuri pentru creşterea productivităţii muncii şi scurtarea duratei de execuţie. În discuţiile purtate în colegiu s-au adus o serie de îmbunătăţiri acestui proiect, urmînd ca după definitivarea lui, pînă la 20 octombrie a.c., el să devină un program pe ramura construcţii, stabilindu-se şi sarcinile ce revin altor ministere pentru îndeplinirea măsurilor prevăzute. Pentru obţinerea unor rezultate optime prin aplicarea lui, s-a hotărît ca în cadrul fiecărui trust de construcţii-montaj să se înfiinţeze un compartiment de proiectare tehnologică.

În continuare, un referat prezentat de compartimentul C.T.C. a scos în evidenţă progresele obţinute în îmbunătăţirea calităţii lucrărilor. S-au arătat defecţiunile ce mai persistă, mai cu seamă la executarea structurilor din beton, turnarea betoanelor, montarea armăturii, confecţionarea cofrajelor, precum şi cele la executarea structurilor din metal (suduri, reazeme etc.). Planul de măsuri întocmit cu acest prilej a stabilit acţiuni concrete pentru îmbunătăţirea în continuare a calităţii lucrărilor de construcţii-montaj.

creativitate-inovaţie

INTREPRINDERE PRODUCĂTOARE DE INOVAŢIE

ÎNFIINŢAT în primul trimestru din acest an, sectorul de creaţie tehnică şi producţie experimentală din cadrul Centralei industriale pentru producţia energiei electrice şi termice-Bucureşti (C.I.P.E.T.) este prima unitate economică din ţară al cărui obiect de activitate îl constituie „producerea inovaţiei", valorificarea şi generalizarea invenţiilor şi inovaţiilor, realizarea staţiilor pilot, a prototipurilor şi producţia lor în serie mică.

Pentru a uşura sesizarea specificităţii activităţii acestei unităţi, observăm mai întîi că în cadrul aceluiaşi minister (M.E.E.) există Institutul de cercetări energetice, care desfăşoară, în principal, o activitate de cercetare fundamentală şi un sector de cercetare aplicativă la Întreprinderea pentru raţionalizări şi modernizări energetice-Bucureşti. Sectorul nou înfiinţat desfăşoară atît cercetare fundamentală cît şi aplicativă, orientîndu-se însă cu prioritate spre abordarea unor probleme noi cu un grad ridicat de noutate şi dificultate. Sectorul încheie contracte de cercetare ştiinţifică cu institute de cercetări şi proiectări, dar şi contracte economice cu întreprinderile unde se realizează prototipurile după documentaţia tehnică întocmită şi pusă la dispoziţia acestora de către sector.

Ceea ce deosebeşte sectorul de institutele şi centrele de cercetare-proiectare şi constituie, totodată, trăsătura sa definitorie este că el constituie un organism ce mijloceşte şi coordonează activitatea complexă de colaborare dintre inventatori şi inovatori, institute de cercetări şi proiectări şi întreprinderi, îndreptată spre materializarea ideilor noi, valoroase. Această trăsătură rezultă mai clar dacă enumerăm, fie şi succint, atribuţiile ce revin pe linie de cercetare şi proiectare sectorului:

- introducerea în producţie de metode şi procedee noi, omologarea şi propunerea pentru fabricaţie a unor materiale noi, în special a celor deficitare, acordarea de asistenţă tehnică, legată de problema creaţiei tehnice şi a inovaţiilor, pe baza contractelor încheiate cu beneficiarii;

- organizarea activităţii de invenţii şi inovaţii, asigurarea înregistrării şi protecţiei juridice a soluţiilor tehnice brevetate, realizate în cadrul unităţii; aprobarea, conform Decretului nr. 884/1967 şi a H.C.M. nr. 2250/1967, a dosarelor de invenţii pînă la o anumită limită;

- executarea de prototipuri şi machete invenţionale în cadrul unei anumite limite valorice şi a fondurilor aprobate.

Printre atribuţiile sectorului mai notăm: prospectarea pieţei în vederea cunoaşterii necesităţilor de consum pentru produsele din profilul său de activitate; încheierea de contracte economice de lungă durată, anuale sau pe perioade mai scurte, pentru desfacerea produselor, asigurarea portofoliului de comenzi, realizarea sarcinilor de export date de centrală; reclamă şi prezentarea produselor, elaborarea şi difuzarea cataloagelor comerciale; participare la expoziţii, demonstraţii practice şi tîrguri în ţară şi străinătate cu produse sau prototipuri omologate, avînd dreptul de a încheia contracte, prin întreprinderile de comerţ exterior specializate; rezolvarea reclamaţiilor referitoare la calitatea şi cantitatea producţiei, ambalaje, termene de livrare prevăzute în contractele economice interne şi externe.

Sectorul este organizat ca unitate cu gestiune economică fără personalitate juridică, funcţionînd conform articolului 38 din Legea nr. 11/1971 şi avînd structura organizatorică asemănătoare cu cea a unei întreprinderi.

El dispune de compartimente de plan, preţ cost, salarizare, organizarea producţiei şi a muncii, oficiul juridic, personal-învăţămînt, tehnic-documentare, laboratoare (chimic, electronic, electrotehnic, electrochimic) metrologie, producţie, protecţia muncii, mecanic-şef, investiţii, tehnic, valorificări invenţii, prototipuri şi montaje experimentale, finaciar-contabil; aprovizionare-desfacere, transporturi, administrativ şi control financiar intern.

În cadrul unităţii lucrează ingineri specialişti în chimie, metalurgie, electrochimie, electronică, mecanică fină, tehnologia construcţiilor de maşini, tehnicieni, proiectanţi, economişti.

Consiliul tehnico-ştiinţific al sectorului, — format din cadre didactice din învăţămîntul tehnic superior, oameni de ştiinţă, cadre tehnice cu pregătire superioară şi medie, cu o îndelungată experienţă în producţie — analizează invenţiile primite şi le avizează din punct de vedere tehnico-ştiinţific.

Comitetul oamenilor muncii are autoritatea de a aviza dun punct de vedere economic soluţiile propuse de invenţii.

În prezent, sînt în curs de organizare două secţii de producţie în Bucureşti; cea de prototipuri şi cea de produse electrotehnice. În proiectul de organizare a sectorului este prevăzută organizarea, tot în Capitală, a încă două secţii productive: cea de electrochimie şi cea de electronică şi electrotehnică.

În cooperare cu Universitatea din Craiova, sectorul a organizat în acest municipiu secţia „Universitar", care, din punct de vedere ştiinţific, aparţine de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, iar organizatoric, de sectorul bucureştean. O altă secţie de producţie a fost organizată la Timişoara, în colaborare cu Centrala industrială de medicamente.

Sectorul de creaţie tehnică şi producţie experimentală al M.E.E. a încheiat contracte de colaborare pentru cercetări aplicative şi fundamentale cu Ministerul Industriei Chimice, Universitatea Craiova, Institutul de cercetări şi proiectări electrotehnice, Fabrica de cabluri şi materiale electroizolante, Întreprinderea de raţionalizări şi modernizări energetice din Bucureşti, „Electro-Banat"-Timişoara. Sectorul asigură realizarea activităţii de cercetare şi proiectare, întreprinderile colaboratoare efectuînd experimentarea practică, fabricarea produsului. Sectorul urmăreşte realizarea ciclului idee-produs, predînd în final proiectul de execuţie şi tehnologia ministerului beneficiar al invenţiei.

Acest sector a stabilit contacte cu specialişti din afară, formîndu-şi un colectiv de colaboratori, alcătuit din specialişti pe care îi consultă în soluţionarea diferitelor invenţii pe care intenţionează să le valorifice.

Legături de cooperare au fost stabilite şi cu parteneri din străinătate, fiind încheiate contracte de cercetare cu firme din S.U.A., Canada, Australia, Franţa, Elveţia, pentru cooperare în vederea dezvoltării, în ţara noastră, a unor sectoare industriale, cum sînt: electrochimie, chimie organică şi anorganică, electrotehnică, aparataj medical, energetică precum şi pentru realizarea de noi produse.

Deşi înfiinţat relativ recent, acest sector a dobîndit unele realizări cu o eficienţă economică apreciabilă, în valorificarea creativităţii tehnice româneşti. Prezentăm în caseta alăturată cîteva dintre ele.

Este de remarcat faptul că în prezent se află în curs de omologare 12 invenţii cu aplicabilitate imediată în practică. Este vorba îndeosebi de invenţii cărora fie că nu li s-a acordat atenţie datorită insuficienţei bazei tehnico-materiale, fie de invenţii eficiente din punct de vedere economic, dar care, iniţial, au fost respinse datorită unor imperfecţiuni, după părerea specialiştilor de aici, uşor de înlăturat.

Din discuţiile avute cu cadre de conducere şi specialişti din acest sector s-au conturat cîteva măsuri care ar contribui la sporirea contribuţiei centrului în direcţia valorificării inteligenţei tehnice româneşti. Astfel, potrivit legislaţiei în vigoare, care reglementează invenţiile, sectorul nu este cointeresat în suficientă măsură, nerevenindu-i nici un procent, drept cotă parte din economiile realizate prin aplicarea invenţiilor. Cînd o licenţă este vîndută în străinătate, sectorul poate primi drept recompensă o cotă de 20% din valuta obţinută, pe care o poate utiliza pentru procurarea de utilaje, dar cînd, în urma aplicării unei invenţii, se realizează o economie de valută, atunci sectorul nu primeşte nimic. Ar fi util, după opinia specialiştilor, ca unităţile care valorifică în ţară o invenţie, să primească, în lei, o cotă parte din valuta economisită, cu destinaţia, de asemenea, de a achiziţiona utilaje.

De asemenea, este de observat că unele ministere economice nu acordă suficientă atenţie valorificării invenţiilor româneşti, respingîndu-le după o examinare sumară, fapt ce face pe autorii lor să se adreseze acestui sector. După efectuarea unor îmbunătăţiri, fără a modifica însă concepţia de fond a invenţiei, sectorul o aplică în practică.

Prin activitatea ce o desfăşoară cu sprijinul partenerilor — institute de cercetări şi proiectări şi întreprinderi — sectorul de creaţie tehnică şi producţie experimentală din C.I.P.E.T. aduce o contribuţie importantă la introducerea noului în producţie. De aceea, socotim că este utilă studierea şi de către alte ministere economice a experienţei dobîndite de acest sector şi înfiinţarea, în funcţie de necesităţi, a unor astfel de unităţi profilate pe valorificarea inteligenţei tehnice originale.

Stere POPESCU

Din realizările sectorului de creaţie tehnică şi producţie experimentală din C.I.P.E.T.

● Aparat pentru epurarea gazului de fluor la electroliza aluminei

A primit medalia de aur la Expoziţia internaţională de invenţii de la Viena, din acest an, montat la Uzina de aluminiu — Slatina, va fi produs în serie la Uzina de utilaj greu „Progresul" — Brăila. Eficienţă economică: 10 milioane lei economii anuale.

● Unsori semifluide de tipul A.D.

Produse din reziduuri petroliere la Rafinăria — Teleajen (o şarjă de 2 000 kg), în loc de seu animal. Se află în curs de omologare. Preţul de cost este mai redus cu 25—30% faţă de celelalte tipuri similare de unsori consistente; cosumul de lubrifiant diminuat; o protecţie superioară a utilajelor, faţă de uzură şi coroziune, prelungindu-se durata de funcţionare. Economii anuale: 10 milioane lei.

● Bioxid de mangan artificial

Produs pentru prima dată în ţară într-o staţie pilot în colaborare cu Fabrica „Electrobanat" — Timişoara şi Universitatea Craiova. Se elimină complet importul.

● Soluţia „Girolac"

Multiple întrebuinţări, mai ales în domeniul protecţiei anticorozive.

● Pod suspendat pretensionat

Pod cu structură spaţială închisă, prezentat în acest an la Conferinţa mondială pentru clădiri înalte din S.U.A., avînd o deschidere de pînă la 3,5 km cu numai doi piloni. Metoda de calcul utilizată are aplicabilitate şi în construcţii înalte, pasarele, funiculare utilizate la turnarea betonului pentru barajele hidrotehnice.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● Energetica anului 2000

Sub acest titlu, Consiliul naţional al inginerilor şi tehnicienilor (C.N.I.T.) organizează un ciclu de conferinţe. Prima conferinţă — „Energetica şi societatea în anul 2000" — va fi susţinută de acad. Remus Răduleţ şi va avea loc marţi 31 octombrie. Următoarea va avea ca temă „Centralele nuclear-electrice şi contribuţia lor la acoperirea necesarului de energie" şi va fi susţinută de ing. A. Georgescu, adjunct al ministrului energiei electrice, marţi 28 noiembrie. Conferinţele vor avea loc la sediul (C.N.I.T.) din Calea Victoriei 118, la ora 18, şi vor fi urmate de filme tehnice şi discuţii.

● Producţia mondială de de energie nuclearo-electrică în 1977

LA sfîrşitul anului 1971 funcţionau în lume 127 centrale nuclearo-electrice, în 15 ţări cu o putere instalată totală de 35 340 MW. Această capacitate ar urma să ajungă în 1977 la 173 800 MW, în 319 centrale din 27 ţări. Dintre acestea, 122 centrale cu 94 700 MW se vor afla în S.U.A., 44 centrale cu 14 300 MW în Anglia, 31 centrale cu 10 400 MW în U.R.S.S., 26 centrale cu 15 200 MW în Japonia, 19 centrale cu 8 100 MW în R.F. a Germaniei, 9 centrale cu 5 300 MW în Suedia ş.a.m.d.

● Tehnica de calcul în Ungaria

NUMĂRUL calculatoarelor din Ungaria, care în prezent este de 160, va creşte pînă în 1975 la 400, anunţă agenţia M.T.I. În ceea ce priveşte problema pregătirii cadrelor de specialitate, pînă la sfîrşitul cincinalului statul va cheltui 1,4 miliarde forinţi, iar pentru salarizarea lor 7 miliarde forinţi. Aceasta deoarece, potrivit calculelor, în 1975 sectorul tehnicii de calcul va avea nevoie de 20 000 de specialişti, iar în 1985 de 55 000.

● Explozia informaţională

LA adunarea generală a Federaţiei internaţionale de documentare de la Budapesta din septembrie a.c. s-a subliniat creşterea vertiginoasă a numărului informaţiilor. În prezent, se înregistrează anual, 4—5 milioane de informaţii. În 1980 numărul acestora va atinge 25 milioane.

DIN PROPUNERILE SPECIALIŞTILOR:

- **Intensificarea acţiunii de generalizare a aplicării în practică a invenţiilor, prin cunoaşterea lor de către cei ce lucrează în producţie, în urma unei mai sistematice activităţi de popularizare a invenţiilor, sarcini importante ce revin C.N.S.T.-ului, direcţiilor tehnice din ministere, C.N.I.T.-ului şi Editurii tehnice.**

- **Organizarea de către C.N.I.T., în colaborare cu C.N.S.T. a unor schimburi de experienţă, simpozioane pe ramuri ale inventatorilor, discuţiile stimulînd creativitatea tehnică.**

- **Organizarea unor expoziţii de invenţii; însuşi Muzeul Tehnic din Bucureşti ar trebui să cuprindă toate prototipurile invenţiilor realizate în ţară.**

- **Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci să accelereze cercetarea brevetelor, acest proces trebuind să se desfăşoare mai operativ.**

- **Simplificarea pe cît posibil, a evidenţei tehnico-operative din unităţile profilate pe valorificarea invenţiilor, existînd în prezent un număr prea mare de documente informaţionale care trebuie completate, fapt ce duce la utilizarea unei părţi din timpul de lucru pentru activitatea administrativă, în defavoarea celei de studiere şi aplicare a invenţiilor.**

conducere şi organizare

DEZBATERI

Structuri organizatorice : Raţionalitate — funcţionalitate (II)

UN SISTEM DE INDICATORI DE EVALUARE

CONTINUĂM DEZBATEREA, începută în numărul trecut al revistei noastre, cu următoarea problematică :

• Principalele deficienţe ale structurilor organizatorice actuale ale unităţilor noastre economice (centrale, întreprinderi) şi consecinţele lor asupra utilizării personalului.

• Normele unitare privind construirea structurilor organizatorice, care ar trebui adoptate pentru eliminarea acestor deficienţe.

• Alte acţiuni ce trebuie întreprinse pentru stabilirea unor structuri organizatorice, care să asigure utilizarea cu eficienţă maximă a personalului din unităţile economice.

IN PRINCIPAL, din practica organizării şi funcţionării unităţilor economice se pot desprinde următoarele deficienţe generate de structuri organizatorice necorespunzătoare :

a) — amplificarea structurilor — în sensul creşterii nejustificate a numărului de compartimente de muncă prin divizarea unor activităţi în subactivităţi cu influenţe nefavorabile asupra ponderii ierarhice ;

b) — nerespectarea principiului individualizării funcţiunilor prin gruparea necorespunzătoare a compartimentelor de muncă în cadrul aceluiaşi domeniu funcţional ;

c) — existenţa în cadrul compartimentelor de muncă a unor activităţi eterogene, nespecifice domeniului funcţional respectiv, lucru ce generează o creştere artificială a relaţiilor ierarhic-funcţionale şi neasigurarea unităţii de conducere la fiecare nivel ierarhic ;

d) — existenţa unui evantai prea larg sau prea îngust de subordonări, ce conduce la o încărcare neechilibrată a funcţiilor de conducere ;

e) — definirea şi delimitarea activităţilor specifice nu este precizată riguros în cadrul regulamentelor de organizare şi funcţionare, sau, dacă acest lucru este realizat, nu se respectă, ceea ce conduce la imposibilitatea dimensionării judicioase a compartimentelor de muncă şi implicit la un grad de ocupare foarte diferit a funcţiilor de conducere şi a celor de execuţie ;

f) — metodologia utilizată la elaborarea normativelor pentru personalul TESA prin metoda statistică sau utilizînd factorii de influenţă ce determină volumul de muncă, conduce la erori apreciabile în stabilirea numărului de personal necesar pe compartimente de muncă şi la neprecizarea funcţiilor necesare;

g) — neacordarea operativă a nomenclatoarelor specifice de funcţii cu cerinţele reale ale dezvoltării unor activităţi : informatică, marketing, „service", ergonomie, prognoză etc., lucru ce a frînat constituirea unor compartimente specializate şi atragerea specialiştilor către aceste noi activităţi ; de asemenea, lipsa unor funcţii de conducere (ex. director comercial, director personal-învăţămînt etc.) nu a permis aşezarea structurilor organizatorice pe cele cinci domenii funcţionale ;

h) — inexistenţa pînă în prezent a unor grupări corespunzătoare a diferitelor categorii de personal TESA, personal tehnic, economic, de altă specialitate şi administrativ, potrivit specificului activităţii şi de pregătire fapt ce conduce la utilizarea neraţională a unui număr însemnat de personal în activităţi de „administraţie", precum şi insuficienta dezvoltare a unor activităţi de bază cum ar fi: cercetarea, organizarea etc.;

i) — lipsa unor valori normative cu privire la ponderea numărului de personal TESA, în funcţie de tipul producţiei şi numărul total de salariaţi, lucru ce nu permite analizarea şi evaluarea comparativă a încadrării cu personal a unităţilor economice, precum şi imposibilitatea efectuării unor redistribuiri de personal pe baze analitice în cadrul aceluiaşi plan de forţă de muncă;

j) — lipsa unui sistem de indicatori de evaluare a eficienţei structurilor organizatorice nu a permis pînă în prezent stabilirea unor criterii de comparaţie, fără a constitui şabloane, care să contribuie la perfecţionarea continuă a organizării structurilor unităţilor economice.

IN ANUL 1971, MICM-DGOG — sectorul organizare — a elaborat, pe baza unor ample studii şi analize în unităţile subordonate, „Norme de organizare structurală privind proiectarea structurilor organizatorice a centralelor şi întreprinderilor din ramura industriei construcţiilor de maşini".

Avînd în vedere experienţa acumulată în proiectarea şi elaborarea structurilor organizatorice pentru întreprinderi şi centrale industriale din sistemul construcţiilor de maşini, cred că „Normele unitare cadru privind stabilirea structurilor organizatorice ale unităţilor economice" trebuie să conţină prevederi şi elemente normative care, fără a constitui şabloane rigide, să contribuie la proiectarea raţională a structurilor organizatorice şi asigurarea posibilităţilor de adaptare permanentă a acestora în scopul unei raţionale utilizări a tuturor categoriilor de personal şi perfecţionarea muncii de conducere.

În acest sens, propun ca proiectul de norme unitare să conţină :

I. Elemente şi principii generale de organizare

a) — etapele de proiectare a structurii organizatorice : identificarea activităţilor prin definirea cadrului şi stabilirea conţinutului acestora în conformitate cu prevederile Comisiei guvernamentale pentru raţionalizarea sistemului de evidenţă în unităţile socialiste ; stabilirea metodologiei de determinare a volumului de muncă necesar pentru fiecare activitate ; constituirea compartimentelor de muncă şi clasificarea acestora în funcţie de criteriile stabilite ;

b) — proiectarea structurii organizatorice : prezentarea unor metode şi tehnici de proiectare ; stabilirea şi definirea celor cinci domenii funcţionale ; enunţarea principiilor de bază privind stabilirea structurii organizatorice ;

c) — definirea sistemului informaţional şi stabilirea sistemului de prelucrare a datelor ;

d) — regulament cadru de organizare şi funcţionare adaptat la specificul ramurii, separat pentru centrale industriale şi unităţi asimilate acestora şi pentru întreprinderi.

II. Elemente de standardizare privind construirea organigramelor

a) — standardizarea formatelor, a dimensiunilor şi a modului de reprezentare şi ordonare a elementelor organigramelor de structură ;

b) — standardizarea denumirii unităţilor structurale (compartimente, posturi, funcţii) :

c) — stabilirea reţelei de compartimentare funcţională a structurii organizatorice a unităţilor în funcţie de clasificarea pe grade de organizare a acestora şi profilul de activitate (industrială, cercetare-proiectare, comerţ exterior, aprovizionare-desfacere, prestări de servicii etc.) ;

d) — stabilirea de organigrame model (cadru) corespunzătoare tipului de organizare ierarhic-funcţională pentru centrale industriale şi unităţi asimilate acestora, precum şi pentru întreprinderi industriale, de comerţ exterior, institute de cercetare-proiectare, baze de aprovizionare şi desfacere, prestări servicii etc., pe grade de organizare.

III. Elemente normative de stabilire a structurii organizatorice

a) — gruparea întreprinderilor pe ramuri după nivelul salariilor tarifare ale personalului TESA (anexa nr. III/12 la H.C.M. nr. 914/1968) ;

b) — indicaţiile metodologice de gradare a centralelor industriale şi unităţilor asimilate acestora, a întreprinderilor, uzinelor, fabricilor, secţiilor şi atelierelor de producţie industrială, a unităţilor de comerţ exterior, a institutelor de cercetare-proiectare, a bazelor de aprovizionare-desfacere, a unităţilor prestatoare de servicii, etc. cu precizarea scărilor de diferenţiere a limitelor de punctaj şi clasificarea în gradul de organizare respectiv ;

c) — precizarea competenţelor privind aprobarea trecerii în grade superioare a unităţilor existente precum şi clasificarea pe grade de organizare a unităţilor noi înfiinţate ;

d) — sistemul de indicatori de evaluare a eficienţei structurii organizatorice şi valorile normative aferente.

Pentru evaluarea analitică a eficienţei structurilor organizatorice şi analizarea pe criterii comparabile a unităţilor cu acelaşi profil, tip de producţie, număr total de salariaţi etc., se impune adoptarea unui sistem de indicatori capabil să evidenţieze în orice moment eficienţa organizării structurale a unităţilor şi, implicit, nivelul de conducere şi organizare a producţiei acestora (vezi tabelul alăturat).

În acest scop propun următorul sistem de indicatori :

Denumirea indicatorului	Formula de calcul	Explicitarea termenilor	Valoarea normativă: centrală industr.	Valoarea normativă: întreprindere
1	2	3	4	5
1. Ponderea (greutatea ierarhică —g— norma de conducere)	$g = \frac{N-C}{C} = \frac{E}{-}$	N = număr total de personal TESA C = numărul funcţiilor de conducere din cadrul personalului TESA E = nr. funcţiilor de execuţie	cu aparat distinct: 4, 5 structurate pe mari unităţi : 6	6—6,5
Coeficientul de încadrare (Ci)	$Ci = \frac{1}{g}$	nr. personal TESA — pînă la 100 — 101—250 — 251—500 — peste 500	 min. 4 min. 4,5 min. 5,5 6—6,5	
2. Nr. de nivele ierarhice (n_j) (gradul de supleţe al structurii)	$n_j = 1 + \frac{\log N}{\log g}$		4	3—4
3. Gradul de delegare al autorităţii (gd).	$g_d = \frac{n_{sd}}{n_{ts}}$	nsd = nr. de sarcini delegate nts = nr. total de sarcini	dir. g-ral — dir pe funcţiuni — ingineri şefi — şefi de secţie şi servicii	0,8 —0,75 —0,60 —0,50
4. Coeficientul legăturilor directe de subordonare (evantaiul subordonărilor (Kl)	$Kl = \frac{lf}{ln}$	lf = nr. efectiv de legături directe de subord. ln = nr. normat de legături directe de subordonare	> 1 ln = 2÷4	> 1 ln = 3÷6
5. Indicatorul eficienţei activ. de conducere (Iec)	$Iec = \frac{B}{C}$	B = beneficiul realizat într-o anumită perioadă C = cheltuieli de conduc. înregis. în aceeaşi per. (salar. personal de conduc. costul sistem. de culegere, transmitere şi prelucrare a datelor etc.).	> 1	> 1
6. Coeficientul de normare a muncii pt. cadrele de conducere (Knm)	$Knm = \frac{ncn}{n_{tc}}$	ncn = nr. funcţiunilor de conduc. normate ntc = nr. total al funcţiilor de conducere de la toate nivelele ierarhice	1	1
7. Coeficientul de mecanizare (automatiz.) a muncii personalului de conducere	$K_e = \frac{Vm}{Vt}$	Vm = vol. de muncă efectuat prin mijloace mecanizate sau automatiz. Vt = vol. total de muncă	< 1	< 1
8. Coeficientul de folosire raţională a fondului de timp de muncă al personalului TESA (Kft)	$Kft = \frac{Tef}{Tm}$	Tef = fondul efectiv al timpului de muncă Tm = fondul max. disponibil de timp de muncă	Pe categorii de funcţii de conducere şi funcţii de execuţie 0,9—0,45.	
9. Coeficientul concordanţei între nivelul titularilor pe funcţii şi nivelul lucrărilor executate (Cc)	$Cc = \frac{Vsn}{Vt}$	Vsn = vol. lucrărilor executate sub nivelul cerinţelor postului pe o perioadă de timp. Vt = vol. total de lucrări executate în aceeaşi perioadă de timp.	< 1	< 1
10. Nr. minim de personal pt. constituirea compartim. de muncă. — servicii — birouri			5 (1+4) 3 (1+2)	6 (1+5) 4 (1+3)
11. Nr. minim de personal în structura internă a compartimp. pt. acordarea funcţiei de adjunct *)			> 9	> 12

*) Pentru secţiile de producţie, funcţiile de şef de secţie adjunct se stabilesc ţinînd seama de :
— gradul de organizare al secţiei
— desfăşurarea activităţii pe schimburi
— diversitatea şi complexitatea producţiei executate.
Pentru sectorul de maiştri, în corelare cu normativul de maiştri.
Pentru sectorul de maistru principal — 3 sectoare de maiştri.

e) — structura personalului TESA. Definirea şi gruparea categoriilor de personal pe structură : personal tehnic-economic de producţie ; personal de cercetare-proiectare ; personal pentru administraţie. Stabilirea compartimentelor de muncă unde pot fi utilizate aceste categorii de personal.

f) — Lista grupării întreprinderilor subordonate în funcţie de tipul de producţie şi de numărul total de salariaţi (numai în cadrul normelor de ramură).

Apreciez că prin includerea în normele unitare a acestor prevederi şi elemente normative se va putea ajunge, după o anumită perioadă de experimentare, la o utilizare eficientă a tuturor categoriilor de personal din fiecare unitate economică.

IN AFARA unor norme unitare cadru privind stabilirea structurilor organizatorice, pentru utilizarea cu eficienţă maximă a personalului din unităţile economice se mai impun următoarele :

• raţionalizarea sistemului de evidenţă în concordanţă cu Programul de raţionalizare a sistemului de evidenţă în unităţile socialiste aprobat prin H.C.M. nr. 1719/1971 ;

• accelerarea implementării sistemelor de prelucrare automată a datelor în conformitate cu prevederile Programului naţional de dotare a economiei naţionale cu mijloace automatizate de prelucrare a datelor ;

• pentru unităţile noi ce intră în funcţiune să se stabilească în cadrul capitolului de organizare al documentaţiei de investiţii şi elemente de structurare a unităţii corespunzătoare etapelor de dezvoltare pînă la atingerea capacităţilor finale : pregătirea şi calificarea personalului în unităţi similare ca profil de producţie şi specific tehnologic ;

• cunoaşterea unor elemente normative de structură din unităţi similare din străinătate ;

• continuarea acţiunilor de sensibilizare a întregului personal din unităţi pe probleme de organizarea conducerii, producţiei şi a muncii.

ing. Ion ROZANIDE
şef serviciu, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini

DEZBATERE ORGANIZATĂ CU SPRIJINUL COMISIEI ECONOMICE A COMITETULUI MUNICIPIULUI PLOIEŞTI AL P.C.R. PE TEMA:

LA CE PRODUSE REALIZAŢI DEPĂŞIRI DE PLAN?

„...Angajamentele asumate trebuie să se concretizeze în produse fizice necesare economiei — pentru piaţa internă şi export — care să contribuie efectiv la creşterea avuţiei naţionale şi a venitului naţional..."

(din cuvîntarea tovarăşului **NICOLAE CEAUŞESCU** ţinută la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 19—21 iulie a.c.)

VALOROASELE iniţiative născute în marea întrecere pentru realizarea cincinalului înainte de termen, pentru înfăptuirea hotărîrilor adoptate de recenta Conferinţă Naţională a partidului, determină valorificarea mai din plin a potenţialului tehnic şi uman din întreprinderi, a materiilor prime şi a materialelor — toate în scopul sporirii producţiei materiale, a obţinerii unei eficienţe economice mereu mai înalte a întregii activităţi productive. Economia naţională, întregul nostru popor sînt profund interesate ca sporurile de producţie ce se obţin să nu se oglindească doar în creşterea producţiei globale, ci să se materializeze, în principal, în produse fizice necesare satisfacerii într-un grad mai înalt a nevoilor interne şi a cerinţelor crescînde la export.

Pentru a cunoaşte preocupările în această direcţie, experienţa dobîndită, neajunsurile care se mai fac simţite, precum şi problemele ce se cer rezolvate, revista noastră a organizat recent, cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului Municipiului Ploieşti al P.C.R., o dezbatere cu cadre de conducere din întreprinderi din localitate, pe tema: „LA CE PRODUSE REALIZAŢI DEPĂŞIRI DE PLAN?"

Redăm, în cele ce urmează, o parte din problematica abordată.

SPRE CEEA CE ESTE NECESAR ECONOMIEI NAŢIONALE

ÎN CADRUL ANGAJAMENTELOR luate la nivelul judeţului nostru pentru realizarea cincinalului înainte de termen, o pondere însemnată au şi angajamentele unităţilor economice din municipiul Ploieşti. La nivelul oraşului, colectivele de muncă s-au angajat să obţină suplimentar în acest an o producţie marfă în valoare de 330 milioane lei, în condiţiile sporirii productivităţii muncii şi reducerii cheltuielilor de producţie.

Pentru ca acţiunile întreprinse pentru sporirea producţiei să corespundă unor necesităţi reale ale economiei naţionale, iar activitatea economică să fie mereu mai eficientă, Comitetul municipal de partid şi organizaţiile de partid din întreprinderi **au orientat eforturile colectivelor de muncă din unităţile industriale în primul rînd, spre realizarea producţiei — marfă, care să se concretizeze în produse fizice solicitate de beneficiarii interni şi de cei externi.** Prin munca politică desfăşurată, prin studiile şi acţiunile concrete întreprinse de Comitetul municipal, au fost combătute tendinţele care existau în trecutul nu prea îndepărtat în unele întreprinderi, de a depăşi cu orice preţ valoarea producţiei globale, **eforturile fiind acum orientate, cu precădere, spre realizarea producţiei fizice, a sortimentelor planificate.**

Bilanţul realizărilor pe primele 8 luni ale acestui an, confirmă eficacitatea măsurilor luate. În această perioadă, a fost realizată, la nivelul municipiului, o depăşire a planului producţiei marfă de 207 milioane lei (în care se includ şi unele prestări ale cooperaţiei meşteşugăreşti), în timp ce la producţia globală depăşirea a fost de numai 112 milioane lei. Producţia-marfă suplimentară s-a concretizat în fabricarea unor produse necesare economiei naţionale şi foarte căutate la export. Astfel, la Rafinăriile Brazi din cadrul Grupului Industrial Petrochimic Ploieşti şi Teleajen — unităţi cu pondere mare în activitatea industriei ploieştene — s-au obţinut depăşiri de peste 20 000 tone la benzină, peste 60 000 tone la motorină, mai bine de 100 000 tone la uleiuri minerale şi multe altele. În acelaşi timp, au fost înregistrate depăşiri la oţel brut, la remorci basculante, la utilaje destinate industriei materialelor de construcţii, şi industriei de produse refractare, la polietilenă şi la alte produse, cea mai mare parte fiind livrate la export. Producţii fizice suplimentare au fost obţinute şi în domeniul bunurilor de consum.

Recent, din iniţiativa Comitetului judeţean de partid s-a făcut o analiză aprofundată în fiecare unitate în parte, în care s-a precizat care va fi nivelul depăşirii producţiei-marfă în următoarea perioadă şi efectiv ce produse vor fi date peste prevederi. Fireşte, în cadrul acestor analize — în care accentul a căzut în primul rînd, pe **mobilizarea mai activă a unor rezerve interne** (folosirea mai bună a spaţiilor şi capacităţilor de producţie, a forţei de muncă şi a timpului de lucru, utilizarea mai chibzuită a materiilor prime, a materialelor şi a fondurilor băneşti — domenii în care, cu toate realizările dobîndite, mai sînt multe de întreprins), s-au desprins şi unele probleme ce depăşesc posibilităţile unităţilor productive şi se cer rezolvate pe un plan mai larg.

O primă problemă de acută actualitate, este aceea a **realizării investiţiilor**, ţinînd seama că angajamentele asumate de unele colective pe acest an şi pe următorii ani ai cincinalului se bazează şi pe intrarea în funcţiune a unor capacităţi de producţie. De pildă, se apropie termenul de punere în funcţiune la Termocentrala Brazi a două grupuri generatoare de 105 MW. Sînt condiţii ca aceste capacităţi să intre în producţie chiar cu cîte 3 luni mai devreme. Dar, în afară de unele importuri ce se cer asigurate la termenele planificate, este necesar ca Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini să vegheze ca şi unele întreprinderi din cadrul său — Uzinele Vulcan şi Uzinele Automatica Bucureşti, precum şi Uzinele Electroputere-Craiova — să respecte şi, chiar să devanseze termenele contractuale privind livrarea utilajelor. Asemenea situaţii se înregistrează şi la alte obiective industriale.

Sînt şi alte probleme care se cer analizate şi rezolvate. Mă refer, de exemplu, la planul unor întreprinderi de comerţ exterior, înfiinţate pentru a deservi mai multe întreprinderi sau centrale industriale. Sînt situaţii cînd acestea, ca urmare a conjuncturii diferite pentru gama variată de produse livrate, îşi realizează planul de desfacere fără ca sarcinile de export ale tuturor întreprinderilor producătoare (sarcini nominalizată pe sortimente şi care condiţionează remunerarea salariaţilor), să fie îndeplinite. Cum s-ar putea remedia această situaţie? Consider necesar ca **planul de export al întreprinderii de comerţ exterior să reprezinte suma sarcinilor de export ale producătorilor. De asemenea, este necesar să existe obligaţia şi pentru aceasta de a asigura contracte pentru desfacerea întregii producţii planificate a fi exportată de la fiecare furnizor în parte.**

În sfîrşit, în interesul depăşirii producţiei fizice şi al economicităţii, **este necesar să fie revizuiţi unii indicatori de plan, mai ales la producţia ce se calculează în tone.** În această categorie intră, de pildă, radiatoarele pentru calorifere şi obiectele sanitare produse din fontă. În condiţiile actualilor indicatori de plan, întreprinderile nu sînt stimulate şi nici interesate să facă mai multe produse — absolut necesare economiei naţionale — ci preferă să realizeze mai puţine şi mai... grele. Găsesc că şi în acest domeniu, aşa cum s-a subliniat la recenta Conferinţă Naţională a P.C.R., **trebuie să se aibă în vedere stabilirea unei metodologii care să încurajeze economia de materii prime** — în cazul de faţă metalul.

ing. Constantin CIOCAN
secretar al Comitetului Municipiului Ploieşti al P.C.R.

Uzina de utilaj chimic

ORIENTARE FERMĂ ÎNCĂ DE LA PLANIFICARE

UZINA NOASTRĂ este profilată pe execuţia de utilaje tehnologice pentru industria chimică, maşini şi utilaje pentru industria metalurgică, utilaje pentru vopsitorii, butoaie metalice, piese de schimb pentru utilaje petroliere, chimie şi metalurgie şi rulmenţi speciali. Vreau să menţionez, de la început că produsele realizate de noi, sînt foarte solicitate de beneficiari.

Pe baza contractelor ferme încheiate cu beneficiarii şi ţinînd seama de capacităţile de producţie, de materia primă existentă, **planificăm lunar producţia fizică ce trebuie obţinută, în concordanţă cu angajamentele suplimentare ce ni le-am asumat, îndeosebi la butoaiele metalice, rulmenţi şi piese de schimb pentru industria petrolieră.**

Mai puţin putem să facem în această direcţie cînd este vorba de utilajul tehnologic pentru industria chimică. La aceste produse, din cauza unor cauze obiective (neritmicitate în aprovizionare cu tablă şi ţevi, lipsa de forţă de muncă), n-am reuşit în cursul acestui an să utilizăm întreaga capacitate de producţie şi astfel înregistrăm rămîneri în urmă. Totodată, ca urmare a modificării structurii planului la acest sortiment (ponderea schimbătoarelor de căldură, crescînd în semestrul I al acestui an faţă de perioada corespunzătoare din 1971) au apărut dificultăţi de execuţie, îndeosebi la unele maşini speciale. Faţă de această situaţie, cu sprijinul conducerii de partid şi de stat şi a Comitetului judeţean de partid, au fost luate măsuri, care ne vor permite să lichidăm în cea mai mare parte, pînă la sfîrşitul anului, restanţele. Este vorba de asigurarea a 200 cadre calificate, de stabilirea unor colaborări cu alte uzine din judeţ şi din ţară pentru executarea diferitelor piese forjate şi prelucrări la rece, de intensificarea utilizării capacităţilor noastre de producţie prin majorarea coeficientului de schimb şi altele. Toate aceste măsuri ne vor da putinţa să recuperăm mult din rămînerea în urmă înregistrată, iar în prima lună din anul viitor să lichidăm complet restanţele.

Vreau să mai relev un aspect. La piese de schimb pentru utilaje petroliere, la rulmenţi şi la butoaie metalice, există cereri din partea beneficiarilor, chiar peste capacitatea noastră de fabricaţie. Însă la realizarea butoaielor întîmpinăm serioase greutăţi în privinţa procurării de materii prime — în special tabla. Ea se aducea înainte din străinătate, iar acum urmează să ne-o furnizeze Combinatul Siderurgic din Galaţi. Dar întreprinderea respectivă nu livrează cantităţile de tablă comandate, creîndu-ne astfel serioase greutăţi în realizarea angajamentului. Nu stăm prea bine nici în ce priveşte fabricarea rulmenţilor, deoarece ne lipseşte încă o maşină de rectificat.

Neîndoielnic, colectivul uzinei depune eforturi pentru a-şi realiza sarcinile de plan. Este însă nevoie să fim sprijiniţi mai mult de centrala noastră industrială, de minister şi de întreprinderile furnizoare de materii prime.

Nicolae LACUSTOIU
şeful serviciului plan

Intreprinderea „Flacăra"

STUDIUL PIEŢEI — O NECESITATE VITALĂ

DAT FIIND FAPTUL că întreprinderea noastră are ca profil producerea de bunuri de larg consum de uz casnic (maşini de tocat carne, maşini de încălzit, vase de uz casnic din fontă, maşini de măcinat şi multe altele), **realizarea producţiei fizice şi, mai ales, desfacerea ei, sînt strîns legate de înnoirea şi modernizarea produselor, de îmbunătăţirea calităţii lor.** Tocmai spre realizarea acestor obiective majore ne-am orientat şi ne orientăm întreaga activitate.

În acest an sînt planificate şi au ajuns în diferite faze realizarea a noi sobe de încălzit, maşini de tocat carne şi de măcinat nuci, vase de uz casnic din fontă şi altele. Pentru perioada 1973—1975 avem în program diversificarea producţiei, astfel încît podusele noi şi cele reproiectate să aibă o pondere în totalul producţiei de bunuri de larg consum de 50% în 1973, de 60% în 1974 şi de 90% în 1975. De astfel, prin înnoirea şi modernizarea produselor nu numai că putem acoperi mai bine cerinţele interne-sarcină pusă de Congresul al X-lea al P.C.R. dar putem să şi mărim exportul. Că aşa stau lucrurile, ne-o dovedeşte faptul că avem în faza de pregătire de fabricaţie vase de flori din fontă — în 4 mărimi — pentru care am încheiat un contract în străinătate, pentru perioada 1972—1973 de circa 100.000 bucăţi pe an.

Deşi pentru întreprinderea noastră acţiunea de înnoire şi modernizare a produselor este o problemă vitală, nu decurge de loc lin, ci dimpotrivă. Întîmpinăm serioase greutăţi, de exemplu, în efectuarea probelor de casă solicitate de omologarea sobelor, din cauza lipsei unui laborator termotehnic. De asemenea nu avem suficient personal specializat. Abia acum am amenajat un laborator, iar lucrările de probă sînt efectuate în colaborare cu ICEMIN — Bucureşti pînă ne vom forma cadre proprii. Pe de altă parte, avem lipsurile noastre. Nu sînt rare cazurile cînd o serie de cadre tehnice din întreprindere dovedesc o slabă receptivitate şi operativitate în realizarea fazelor de asimilare a unor produse pînă la pregătirea fabricaţiei de serie. Sîntem hotărîţi să lichidăm însă aceste lipsuri.

Vreau să mă opresc şi asupra unui alt aspect care mi se pare de o covîrşitoare importanţă. **Pentru a cunoaşte cerinţele, este nevoie să faci studiul pieţei.** Întreprinderea noastră participă însă mai puţin la această acţiune, ea fiind efectuată de centrala noastră şi de organele comerţului. Dacă la acest studiu ar fi antrenată mai mult şi întreprinderea şi dacă în jurul produselor pe care le realizăm s-ar face mai multă publicitate în sensul cunoaşterii caracteristicilor şi calităţii lor, fără îndoială că activitatea noastră pe linia satisfacerii mai bune a cerinţelor ar fi mai fructuoasă şi ar conduce pe creatori spre realizarea a noi ', noi sortimente.

Teodor DUMITRESCU
inginer-şef

Intreprinderea de materiale izolatoare Berceni — Ploieşti

ADAPTAREA RAPIDĂ A PRODUCŢIEI LA CERINŢE

SOCOT extrem de utilă dezbaterea noastră cu privire la necesitatea realizării de produse fizice. **Dar ea trebuie să-şi găsească corespondenţă în desfacere, pentru a nu se crea stocuri de produse finite în care s-au investit manoperă, materiale şi alte cheltuieli băneşti.**

Întreprinderea noastră a fost dezvoltată puternic în ultimii ani, ca urmare a Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R., astfel încît dintr-o fabrică de carton a devenit o bază puternică de materiale izolatoare, nu numai pentru satisfacerea nevoilor economiei naţionale, iar şi pentru export. Aceasta şi pentru faptul că materia primă pe care o folosim — nisipul, zgura de furnal, deşeurile de celuloză şi hîrtie, maculatură şi deşeuri de textile — sînt ieftine şi sînt uşor de procurat în ţară.

La început, deşi ne-am străduit să realizăm producţia marfă planificată, am fost o întreprindere care a avut mult de suferit din cauza stocurilor de produse finite, fără a avea putinţa de a le desface. De ce? Pentru că realizam o serie de produse noi pe bază de tehnologii moderne, încă necunoscute de proiectanţi, ceea ce a făcut ca ele să nu fie luate în considerare la proiectare. Apoi, chiar dacă erau prinse în lucrările de proiectare, nu existau normative de folosire a lor. De aceea proiectanţii şi constructorii preferau să utilizeze materiale izolatoare fonice şi termice clasice de o grosime mai mare, în locul produselor noastre care, deşi subţiri, aveau caracteristici superioare.

Această situaţie a ţinut pînă în 1970. De la jumătatea anului respectiv, am început să ne redresăm, **deoarece am întocmit liste cu ceea ce producem pe care le-am trimis clienţilor noştri spre a fi cunoscute mai bine.** În prezent, producem 18 tipuri de materiale de hidroizolaţie, în loc de 6, cît realizam înainte şi sîntem hotărîţi să diversificăm, în continuare, producţia.

O altă caracteristică a activităţii noastre este aceea că ne **adaptăm rapid la cerinţele beneficiarilor externi.** Anul acesta, dinamica producţiei la export s-a dublat în comparaţie cu anul trecut.

Avem, însă, mari greutăţi în realizarea planului de export din cauza faptului că întreprinderea exportatoare „Vitrocim" nu ne asigură în totalitate şi, mai ales, din timp contracte şi comenzi ferme pe baza cărora să putem fabrica produse pentru partenerii externi.

Relevînd aceste fapte, vreau să subliniez că, în prezent, întreprinderea noastră este confruntată cu unele greutăţi în domeniul realizării investiţiilor. În trimestrul II 1973 urmează să intre în funcţiune două capacităţi noi de producţie, pe baza cărora colectivul fabricii noastre şi-a luat angajamente cu privire la realizarea cincinalului înainte de termen. La una din ele, nu este deschisă finanţarea, şi, deşi utilajele sînt contractate din import, I.P.I.M.C. nu este gata cu proiectele de execuţie. La celălalt obiectiv, finanţarea este deschisă numai parţial, iar instalaţia necesară nu este încă contractată. De aceea, socot că este bine să se ia măsuri urgente, astfel încît capacităţile noi să poată fi date în funcţiune la termenele stabilite.

În ceea ce priveşte utilizarea materialelor de izolaţie fonică şi termică — deci crearea condiţiilor pentru asigurarea unei desfaceri sigure — **este nevoie ca ele să fie prevăzute în normative şi, deci, în proiectele de execuţie ale construcţiilor.** Pe de altă parte, se cere combătută concepţia greşită că izolaţia fonică şi termică este numai o chestiune de confort; ea este o problemă care priveşte direct economia naţională, deoarece printr-o corespunzătoare izolare termică, se pot realiza mari economii de combustibil. Aşadar, în acest caz, ca în multe altele de altfel, confortul se îmbină cu economicul.

ing. Jean LOISO
şeful serv. tehnic

Uzina de reparaţii

O CONDIŢIE INDISPENSABILĂ: RESPECTAREA CONTRACTELOR ECONOMICE

OBIECTIVUL activităţii uzinei noastre îl constituie executarea reparaţiilor capitale ale parcului republican de automacarale de 3 şi 5 t de fabricaţie românească, a reparaţiilor capitale şi curente de mare complexitate a parcului de automacarale de import şi de buldozere pe tractoare grele al Ministerului Construcţiilor Industriale. De asemenea, în prezent confecţionăm staţii de betoane mobile, semiautomate de 35 mc/h, executînd şi reparaţiile capitale ale acestora.

În acest cincinal va creşte foarte mult activitatea de reparaţii a automacaralelor, atît a celor produse în ţară, cît şi a celor provenite din import (numai pentru 1973 cererea este cu peste 30% mai mare decît în 1972). Începînd din anul viitor vom începe reparaţia capitală la nivel republican a excavatoarelor P 401, P 601 şi S 601 şi vom confecţiona maşini de tăiat şi sanfrenat ţevi; vom construi un nou tip de staţie de betoane mai perfecţionat şi cu o capacitate superioară celui pe care-l fabricăm în prezent. În sfîrşit, vom lărgi gama pieselor de schimb pe care le confecţionăm, atît pentru utilajele din import, cît şi pentru cele din fabricaţie proprie.

Referindu-mă la realizarea producţiei-marfă, vreau să subliniez că în domeniul nostru nu se pune problema dacă putem desface ceea ce realizăm. Dimpotrivă.

Pentru a putea satisface totuşi mai bine cererile beneficiarilor, chiar în condiţiile de acum, **este absolut necesar ca cei cu care colaborăm** (în speţă furnizorii noştri de piese de schimb), **să respecte întocmai contractele economice.** Cele mai mari greutăţi le întîmpinăm din partea Uzinei de autocamioane din Braşov, care produce piese de schimb necesare reparării autovehiculelor SR 113. Foarte greu a mers în 1971 şi în acest an, cooperarea cu Uzina de utilaj petrolier din Tîrgovişte, care nu ne-a livrat nici jumătate din cantităţile de piese de schimb contractate, preferînd să plătească penalizări. **Plata penalizărilor de către furnizori nu ne ajută însă la realizarea contractelor cu beneficiarii noştri şi determină cheltuieli neeconomicoase.**

Pentru anul 1973 nu este încă rezolvată pînă la ora actuală problema aparaturii pneumatice cu care este echipată automacaraua AM 5 de 5 t. Uzina 1 Mai Ploieşti nu a acoperit pînă în prezent decît în proporţie de 40% cererile noastre, ceea ce ne-a pus în imposibilitatea de a încheia contracte cu beneficiarii pentru peste 1000 reparaţii capitale. **Este necesar ca atît Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, cît şi Centrala de Utilaj Petrolier Ploieşti să ne acopere în totalitate, necesarul cerut, pentru a ne putea desfăşura activitatea în bune condiţiuni şi a asigura funcţionarea corespunzătoare a parcului republican de automacarale.**

Aşadar, pentru satisfacerea mai deplină a nevoilor economiei naţionale într-un domeniu sau altul, este nevoie, după părerea mea, de o conjugare a eforturilor, de sprijin reciproc.

Aş vrea să mai ridic o problemă — de altfel mult discutată şi în dezbaterea noastră — legată strîns de realizarea producţiei fizice, în condiţii de maximă eficacitate economică. Este vorba de **organizarea cu întîrziere a bazelor teritoriale de desfacere ale Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Gospodăririi Fondurilor Fixe,** fapt ce este în detrimentul economiei naţionale, deoarece la unele produse sau piese se creează în întreprinderi stocuri supranormative. Iată cazul uzinei noastre. Noi efectuăm mereu reparaţii de motoare şi de multe ori rezolvăm necesităţile de piese de schimb prin achiziţionarea de la diferite întreprinderi din ţară care le ţin în stocuri. Dacă ar exista însă bazele teritoriale, nu s-ar mai reţine decît unele materiale şi piese de schimb necesare pentru o perioadă de 1—2 săptămîni, restul urmînd să fie găsite la acestea ori de cîte ori este nevoie. Acum, de teamă că nu ne vom putea procura anumite lucruri şi noi cerem mai mult şi facem stocuri. În acest fel, nu numai că plătim dobînzi penalizatoare, dar sustragem din circuitul economic importante valori materiale. Problema cere, după părerea mea, o justă şi grabnică rezolvare.

ing. Gheorghe IORDACHE
director

Rafinăria Ploieşti

CORELAREA DEPĂŞIRII PRODUCŢIEI FIZICE CU NECESITĂŢILE BENEFICIARILOR

PENTRU ÎNFĂPTUIREA cincinalului înainte de termen, şi colectivul Rafinăriei noastre şi-a suplimentat angajamentele, îndeosebi la producţia-marfă. Esenţial, după părerea mea, este **ca producţia fizică suplimentară ce se realizează să fie corelată strîns cu necesităţile beneficiarilor.** Noi reuşim să facem acest lucru, întrucît avem posibilitatea de a cunoaşte din timp necesarul economiei în produse petroliere şi — printr-un studiu aprofundat al conjuncturii — să ştim şi care sînt cerinţele exportului. De aceea, încă de la elaborarea planului stabilim fabricaţia, respectiv planificăm producerea acelor sortimente care au desfacerea asigurată.

Analizînd datele actualului cincinal, ne dăm seama că trebuie să ne reorganizăm producţia şi să asimilăm o serie de tehnologii şi de procese noi, pentru a răspunde astfel mai bine cerinţelor beneficiarilor interni şi externi.

O pondere mare a producţiei rafinăriei o au uleiurile. În acest sens, am dezvoltat capacitatea instalaţiilor de solventare ca să asigurăm un plus de producţie în această direcţie. Prin studierea uneia din instalaţiile noastre, împreună cu Institutul de proiectări şi cercetări de specialitate, am reuşit, cu o cheltuială relativ redusă, pe baza unui credit pentru lucrări de mică mecanizare, să dublăm capacitatea ei. Acest lucru este avantajos şi pentru noi şi pentru economia naţională, deoarece se înregistrează o creştere de producţie de aproape 60.000 tone de uleiuri, care merge toată la export. Pe aceeaşi linie am întreprins şi alte acţiuni. De exemplu, am făcut o instalaţie pentru realizarea uleiurilor albe, necesare combinatelor chimice din ţară. Instalaţia a fost executată din utilaje disponibile în rafinărie. În afară de cele realizate prin efort propriu, avem prevăzut şi fonduri de investiţii pentru instalaţii ce vor intra în funcţiune în 1974 şi 1975, printre care unele pentru fabricarea cocsului, atît de necesar industriei noastre.

În ce priveşte cunoaşterea necesarului intern, ţinem o legătură directă cu beneficiarii prin Întreprinderea de desfacere a producţiei petroliere, care este obligată să preia toată producţia din rafinărie.

De asemenea, o metodă bună, după părerea mea, folosită pentru cunoaşterea necesarului, este aceea că **specialiştii din întreprindere participă, alături de specialiştii de la comerţul exterior, la studiul conjuncturii, la încheierea de contracte cu beneficiarii externi.**

Pentru realizarea producţiei suplimentare, am mers şi mergem pe linia folosirii depline a capacităţii de producţie şi pe schimbarea structurii produselor, în sensul obţinerii unor produse mai valoroase. În primele 9 luni ale anului, am reuşit să dăm o producţie marfă în valoare de 20.000.000 lei, numai prin valorificarea mai bună a produselor şi prin folosirea mai completă a capacităţilor de producţie. De pildă, numai prin reducerea duratei de revizie a instalaţiilor (acum efectuăm una pe an în loc de două) indicele de utilizare a acestora a sporit cu 5%.

Şi o ultimă problemă. Avem posibilităţi să valorificăm mai bine ţiţeiul selecţionat A3. În colaborare cu Institutul de studii pentru petrol, gaze şi geologie, am făcut studii în vederea descoperirii unor noi resurse de asemenea de ţiţei pentru fabricaţia uleiurilor. Avem însă nevoie de un sprijin mai activ din partea Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei în ce priveşte posibilităţile de transport, pentru ca acest produs să nu se amestece cu altele şi să putem asigura astfel o mai mare cantitate de materie primă pentru a spori producţia de uleiuri necesare economiei.

ing. Petre VÎLCU
director

Dezbatere realizată de
L. TINTEA
B. PADURE

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

PRAHOVA: ECONOMII LA INVESTIŢII

ACUM cîteva luni, Comisia economică a Comitetului judeţean P.C.R. Prahova a organizat o amplă acţiune de analiză, efectuată de un colectiv compus din activişti, specialişti din sucursala Băncii de Investiţii şi cadre de conducere de la Trustul de construcţii şi montaje Prahova şi de la Trustul de construcţii industriale. Prin această analiză s-a urmărit reducerea investiţiilor la obiectivele în curs de execuţie sau neatacate încă, prin eliminarea finisajelor costisitoare, încărcate, precum şi a altor lucrări, fără ca aceasta să influenţeze asupra funcţionalităţii clădirilor sau desfăşurării normale a proceselor tehnologice.

Analiza se desfăşoară, în continuare, în acest trimestru. De pe acum, însă, la un număr de 20 de beneficiari (cu peste 25 de obiective) au fost evidenţiate posibilităţi de reducere a investiţiilor cu circa 100 milioane de lei, din care 28 milioane lei la lucrări de construcţii-montaj. Printre obiectivele la care se vor realiza asemenea economii se numără: Turnătoria centrală din Cîmpina, dezvoltarea Fabricii de ciorapi-Cîmpina, hotelul „Prahova" din Ploieşti, Casa de mode a cooperaţiei meşteşugăreşti din Ploieşti, dezvoltarea Uzinei de reparaţii de utilaj minier din Filipeştii de Pădure ş.a.

Forţa de muncă feminină în industrie

O altă preocupare a comisiei a constituit-o continuarea acţiunii de atragere a forţei de muncă feminine în industrie, îndeosebi în întreprinderile constructoare de maşini din judeţ, unde există un deficit de muncitori calificaţi. Împreună cu organizaţii ale U.T.C., au fost desfăşurate acţiuni de popularizare a meseriilor respective şi au fost organizate cursuri de calificare (ca strungar, frezor, rectificator etc.), în special pentru tinere fete. În cursul acestui an asemenea cursuri de calificare sînt urmate de 50 de tinere la Uzina „1 Mai"-Ploieşti, de 32 la Uzina de utilaj chimic din acelaşi oraş, de 215 tinere la Uzina mecanică-Plopeni, de 30 la Uzina „Neptun"-Cîmpina.

ing. I. IONIŢĂ

BRAŞOV: ÎNNOIREA ŞI MODERNIZAREA PRODUCŢIEI

ÎN CADRUL preocupărilor Comisiei economice a Comitetului judeţean P.C.R.-Braşov, legate de ridicarea nivelului tehnic al producţiei, un loc important îl ocupă studiile şi analizele referitoare la înnoirea şi modernizarea producţiei. Ele au urmărit, în principal, scurtarea termenelor de asimilare a unor produse, îmbunătăţirea parametrilor la produsele din fabricaţia curentă, diversificarea în continuare a producţiei corespunzător exigenţelor pieţei interne şi externe.

Asemenea analize s-au soldat cu rezultate bune în procesul asimilării tractoarelor de 45 şi 55 CP pe roţi şi şenile, a echipamentelor electrice şi aparatajului de bord pentru autovehicule şi tractoare, iar în prezent — în problema trecerii la fabricarea autocamioanelor cu motor Diesel-ROMAN.

Din studiile şi analizele efectuate a rezultat necesitatea întăririi serviciilor de concepţie din întreprinderi, preocupare generată şi de faptul că — în acest cincinal — industria braşoveană va trebui să asimileze peste 3 000 de produse noi, iar un număr de 580 de articole urmează a fi modernizate.

ing. V. BARAŞ

agenda economistului

CADRU ADECVAT ÎNCHEIERII ȘI PERFECTĂRII CONTRACTELOR ECONOMICE

1. Emiterea proiectului de contract
2. Obligațiile beneficiarului
3. Rezolvarea neînțelegerilor între părți
4. Rezolvarea neînțelegerilor de către organele prevăzute de lege

APARIȚIA H.C.M. nr. 1011 din 29 august 1972, privind unele măsuri pentru aplicarea prevederilor Legii contractelor economice nr. 71/1969, publicată în Buletinul Oficial nr. 95 cu aceeași dată, elimină o serie de greutăți care se resimțeau în ceea ce privește încheierea contractelor și perfectarea relațiilor contractuale de către organizațiile economice. Legea nr. 71/1969 stabilea (art 4) furnizorilor obligația de a-și asigura portofoliul de comenzi și de a încheia contracte pentru orice produs pe care-l fabrică sau îl pot asimila în termenul solicitat de beneficiari. Totuși, sub aspect procedural — deloc lipsit de importanță pentru încheierea la timp a contractelor — lipseau dispoziții de natură să impună unele obligații părților contractante.

1. EMITEREA proiectului de contract este o obligație a furnizorului. Furnizorul este deci acela care are în sarcina sa întocmirea contractului cu clauze conforme cu clauzele cuprinse în contractul model. În scopul evitării producerii unor întîrzieri în trimiterea contractelor — și practica din anii precedenți a dovedit că astfel de întîrzieri au existat într-un număr destul de mare — s-a stabilit pentru furnizor, prin hotărîrea amintită, un termen de 20 de zile pentru trimiterea contractelor. Termenul de 20 de zile se calculează astfel:

— de la data primirii repartiției, în cazul produselor ale căror balanțe se aprobă de Consiliul de Miniștri;

— de la data echilibrării balanțelor de către coordonatori (efectuată așa fel încît să se asigure încheierea contractelor), pentru produsele prevăzute în „Nomenclatorul produselor pentru care se elaborează balanțe; coordonatorii și competențele de aprobare a balanțelor materiale".

— de la data primirii comenzilor de la beneficiari, în cazul produselor care nu fac parte din nici una din cele două categorii enumerate mai sus.

2. DUPĂ PRIMIREA contractului de la furnizor, beneficiarului îi revin următoarele principale obligații:

a) să analizeze clauzele contractului și să verifice dacă ele sînt conforme cu prevederile contractului model;

b) să formuleze observații la contractul primit de la furnizor atunci cînd nu este de acord cu toate clauzele contractului; în adevăr, este posibil ca între părțile contractante să se ivească neînțelegeri nu cît privește încheierea contractului, ci în ceea ce privește sub anumite aspecte, cuprinsul lui. Legislația anterioară se referea la așa-numitele divergențe; H.C.M. nr. 1011/1972 folosește expresia de „obiecțiuni"; credem că această expresie se integrează mai bine în contextul relațiilor economice care există în prezent între unitățile socialiste;

c) să restituie contractul semnat furnizorului, cu sau fără obiecțiuni, în cel mult 15 zile, calculate de la data primirii contractului.

3. ÎN MĂSURA în care un contract n-a putut fi perfectat prin semnarea lui de către furnizor și beneficiar, din cauza unor obiecțiuni privind conținutul lui, părților contractante le revin următoarele obligații:

a) să se întîlnească spre a rezolva neînțelegerile. Este vorba de o întîlnire efectivă, iar nu de un schimb de corespondență. Legiuitorul este consecvent în formulare și așa cum prin Legea nr. 71/1969 (art. 6 lit. b) a impus părților obligația de a se întîlni pentru a discuta condițiile de încheiere a contractului, tot astfel a stabilit obligația de întîlnire efectivă pentru a rezolva eventualele neînțelegeri. Principiul este că părțile trebuie să se întîlnească la furnizor. Nimic nu împiedică ca întîlnirea să aibă loc și la beneficiar, esențial fiind ca părțile să se întîlnească efectiv;

b) întîlnirea trebuie să aibă loc într-un termen de 10 zile, calculate de la primirea de către furnizor a obiecțiunilor formulate în scris de către beneficiar. Nerespectarea termenului de mai sus nu este sancționat de lege cu decăderea; cu alte cuvinte părțile se pot întîlni și după expirarea lui. Persoana fizică, din culpa căreia termenul a fost depășit, este însă pasibilă de plata unei amenzi contravenționale, deoarece, potrivit hotărîrii amintite, depășirea termenului constituie contravenție;

d) dacă părțile nu cad de acord, neînțelegerile se supun spre rezolvare organelor competente. Deși actul normativ nu prevede, și credem că nici nu era necesar să prevadă, părțile trebuie, în cazul în care au rezolvat neînțelegerile, să întocmească un act scris (proces verbal, minută, înțelegere etc.) în care să se concretizeze modul de rezolvare, deci de perfectare a contractului. Obligația de a supune neînțelegerile spre rezolvare organelor competente revine unității furnizoare. Termenul pentru îndeplinirea acestei obligații este de 5 zile, calculate de la expirarea termenului de 10 zile înăuntrul căruia părțile sînt obligate să se întîlnească. Au fost situații, în trecut, cînd furnizorul întîrzia sau omitea trimiterea observațiilor spre rezolvare organelor competente. În scopul evitării unor asemenea situații în viitor, s-au stabilit următoarele:

— depășirea termenului constituie contravenție și se sancționează ca atare;

— beneficiarul este în drept să sesizeze el însuși organele competente, în cazul în care furnizorul nu-și îndeplinește obligația sa.

4. LEGEA nr. 71/1969 stabilește următoarele organe competente să rezolve neînțelegerile ivite cu prilejul încheierii contractelor:

— centralele industriale sau unitățile cu statut de centrală în sensul legii nr. 11/1971, atunci cînd întreprinderile aparțin aceleiași unități;

— ministerul tutelar, în cazul în care întreprinderile fac parte din unitățile economice cu sau fără statut de centrală aparținînd aceluiași minister; comitetul executiv al consiliului popular județean și al municipiului București, pentru unitățile de interes local din subordinea lor:

— ministerele interesate, atunci cînd unitățile economice cu sau fără statut de centrală aparțin de ministere diferite; comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, interesate, cînd unitățile de interes local sînt subordonate unor comitete executive diferite.

— Consiliul de Miniștri, pentru probleme ce privesc indicatorii de plan sau obiective de importanță deosebită, însă numai cînd ministerele, comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București nu cad de acord între ele.

Termenele pentru soluționarea neînțelegerilor sînt de:

— 10 zile, atunci cînd unitățile sînt în aceeași localitate;

— 15 zile, atunci cînd părțile sînt în localități diferite.

Gheorghe ȚIGAERU

CULPA DEBITORULUI CONDIȚIONEAZĂ RĂSPUNDEREA PATRIMONIALĂ

ÎNTR-UN LITIGIU prezentat recent spre soluționare Arbitrajului de Stat, reclamanta — Uzina Independența Sibiu — a susținut că a livrat, în trim. III. 1971, beneficiarei — Întreprinderea de industrie locală Bistrița-Năsăud — o cantitate de granulatoare giratorice, pentru care a emis factura nr. 6120 din 10 august 1971 în valoare de 354.988 lei, cu termen scadent la data de 20 august 1971.

Decontarea facturii avînd loc numai la data de 21 octombrie 1971, deci cu o întîrziere de 62 zile, Uzina furnizoare a solicitat a i se acorda penalitățile legale la valoarea produsului livrat, penalități în sumă de 66.027 lei.

Beneficiara furniturii, relevînd lipsa sa de culpă în întîrzierea achitării produselor respective, a cerut respingerea acțiunii, întrucît furnizorul nu a verificat cu ocazia facturării numărul contului de decontare al plătitorului și nici organul bancar nu a sesizat inadvertența respectivă.

Speța — sumar relatată mai sus — ridică o problemă de principiu, anume aceea a culpei, drept condiție esențială a angajării răspunderii patrimoniale, subliniindu-se, totodată, criteriile de determinare a culpabilității în raporturile dintre unitățile economice socialiste.

În adevăr, atît în practică cît și în literatura juridică, s-a admis necesitatea culpei pentru angajarea răspunderii patrimoniale.

Sub acest aspect s-a stabilit că, în raporturile dintre organizațiile socialiste, părțile trebuie să depună — în îndeplinirea obligațiilor contractuale — o diligență maximă, aprecierea activității lor, respectiv a culpei, făcîndu-se în raport cu comportarea unei organizații fruntașe, care activează ireproșabil.

Soluționînd în lumina acestor principii litigiul la care ne-am referit, Arbitrajul a reținut că în intervalul dintre data încheierii contractului și data livrării a intervenit o modificare a contului unității plătitoare, iar aceasta a comunicat reclamantei, în timp util, noul număr de cont

Furnizoarea nu a procedat, însă, la efectuarea acestei modificări, ci a indicat în factură vechiul număr, situație care a dus la întîrzierea plății, din cauze neimputabile beneficiarei. În consecință, acțiunea privind plata de penalități a fost respinsă de către organul arbitral.

Hotărîrea pronunțată a fost confirmată prin Decizia nr. 1726/1972 a Primului Arbitru de Stat, subliniindu-se justificarea în speță a exonerării de răspundere a unității beneficiare.

În această ordine de idei, este de observat că, față de clauza inserată în contract, în sensul că decontarea se face prin introducerea de către furnizoare a facturii talon la unitatea bancară, în sarcina debitorului nu a putut fi reținută nici o culpă, deoarece acționînd potrivit acestei clauze, a depus toate diligențele pentru ca plata să se facă imediat, comunicînd furnizoarei schimbarea numărului de cont și acceptînd de îndată plata.

Soluția preconizată este menită a mobiliza părțile contractante în îndeplinirea exemplară a obligațiilor asumate, cunoscînd că efectele unei atitudini superficiale și lipsite de diligența necesară se resfring asupra propriului său patrimoniu.

A. FLORESCU

OFERTĂ PUBLICITARĂ — OFERTĂ FERMĂ

IN RELAȚIILE de comerț exterior, oferta reprezintă un instrument important în prefigurarea contractelor de vînzare-cumpărare internaționale. Nu ne propunem să facem o analiză a acestui instrument, frecvent folosit, ci ne vom rezuma, în cele ce urmează, să evidențiem elementele care diferențiază oferta publicitară de oferta fermă.

• **OFERTA PUBLICITARĂ SAU INFORMATIVĂ** este una din căile de promovare a exportului, constînd din încunoștiințarea directă a unui număr mai mare de beneficiari potențiali (determinați, sau nedeterminați) despre posibilitatea livrării unor mărfuri, efectuarea de servicii etc. Sub aspectul conținutului, oferta publicitară poate fi diferită, în funcție de obiectul ei; foarte bine poate să conțină descrierea amănunțită, cu toate caracteristicile tehnice, a unui utilaj, să enunțe numai lansarea unui produs nou etc. etc.

Ceea ce caracterizează oferta publicitară, indiferent de modul de enunțare al obiectului ei, este faptul că nu angajează pe ofertant direct la încheierea contractului, rezumîndu-se la informarea beneficiarilor potențiali asupra posibilității unor viitoare tranzacții. Așa fiind, ea poate fi retrasă în orice moment, fără a avea efecte juridice negative, pentru ofertant.

• **OFERTA FERMĂ**, spre deosebire de cea publicitară, dă naștere la obligații pentru ofertant. Prin esența ei, oferta fermă este propunerea concretă pe care o parte o adresează celeilalte părți de a încheia un contract de vînzare-cumpărare, privind anumite mărfuri și în condițiile (calitate, preț, termene de livrare etc.) pe care i le comunică. Desigur, pe lîngă elementele mai sus arătate, oferta fermă trebuie să conțină și un **termen pînă la care ofertantul înțelege să o mențină**. Dacă într-o ofertă fermă nu s-a înscris un termen de valabilitate, se va considera ca termen cel uzual sau cel necesar pentru ca destinatarul să poată răspunde; menționăm că în condițiile generale de vînzare C.E.E. termenul se socotește de 14 zile, dacă în ofertă nu este stipulat un alt termen.

Consecințele unei oferte ferme sînt evidente: acceptarea ei de către destinatar, înlăuntrul termenului acordat, înseamnă contract încheiat; retragerea ei înainte de expirarea termenului fără o încunoștiințare a destinatarului înainte de acceptarea ei, poate duce la obligarea ofertantului la plata unor daune provocate partenerului de tratative externe.

— D. ALEXANDRU

MARKETING

CUM STABILIM STRATEGIA PUBLICITARĂ PE PIAȚA EXTERNĂ

● De la reclamă și propagandă comercială la publicitate comercială.

● Cercetarea de marketing să preceadă opțiunile de strategie publicitară

● Se resimte lipsa unor creatori specializați de artă publicitară

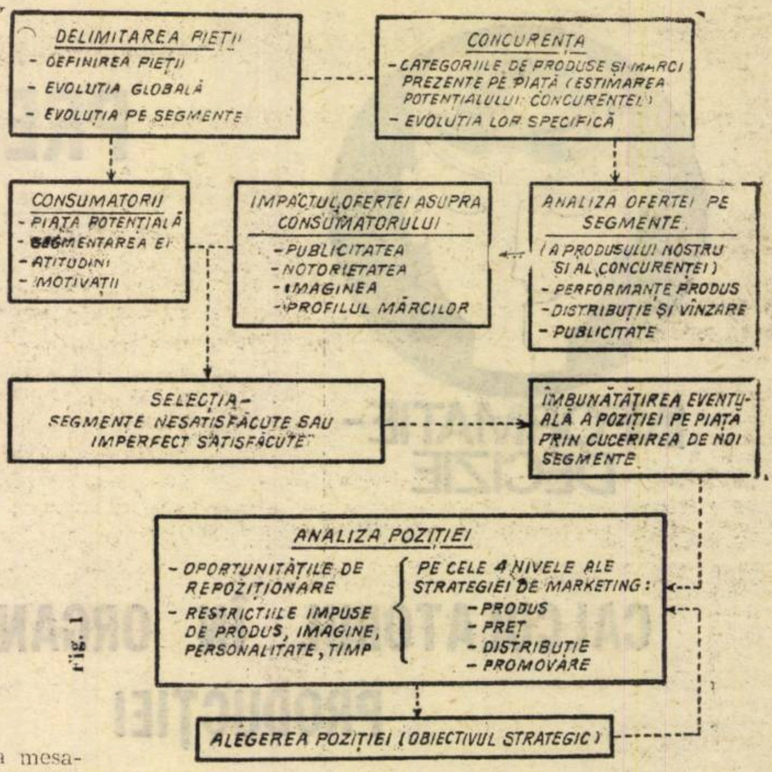

Fig. 1

PUBLICITATEA, alături de celelalte elemente definitorii ale promovării, relații publice și marchandising, aduce o contribuție din ce în ce mai mare la realizarea mărfii prin informarea consumatorului asupra caracteristicilor mărfii, prin diferențierea acesteia. Formele moderne de desfacere a bunurilor de consum prin super și hiper-magazine, cu zeci de mii de produse, ca și specializarea și diversificarea tot mai adîncă a mijloacelor de producție, îngreunează considerabil luarea deciziei de cumpărare de către consumator, în lipsa unor canale de comunicații eficiente, care să-l ajute să se orienteze între diversele alternative posibile.

Consumatorul zilelor noastre devine profund dependent de mijloacele de informare (mass-media), utilizate de producători, comerț, însă liber să-și aleagă dintr-o varietate de produse, mereu în creștere, produsul ce-l va cumpăra. Această situație a impus trecera de la reclamă și propagandă comercială, noțiuni compromise, în cadrul economiilor capitaliste de piață din cauza unor exagerări ale calităților produselor (corespunzătoare „pieței vînzătorului"), la dezvoltarea publicității comerciale (corespunzătoare „pieței consumatorului"). Dintre factorii care au permis acest salt calitativ menționăm, pe lîngă posibilitatea de opțiune între mai multe produse, convingerea pe care o capătă tot mai mult producătorul că reclama, făcută unui produs prost, chiar dacă convinge odată pe consumator să cumpere, a doua oară nu numai că nu convinge dar îl compromite definitiv. De asemenea, asistăm azi în țările capitaliste dezvoltate la mișcări organizate ale consumatorilor pentru a-și apăra interesele în fața producătorilor sub forma a ceea ce a căpătat denumirea de „consumerism".

În cadrul acestor restricții, publicitatea își sporește aportul său, ca resursă a creșterii economice, contribuind în mod direct și cu rezultate sensibile la desfacerea producției, la accelerarea vitezei de rotație a fondurilor. Succesul special pe care-l înregistrează publicitatea produselor noi și ameliorate, poate, la rîndul ei, să influențeze pe producător în accelerarea ritmului înnoirii producției, în sporirea performanțelor produselor. Mai mult, publicitatea capătă un sens profund social, fiind o pîrghie de formare a gusturilor consumatorului, orientîndu-l, sfătuindu-l în alegerea consumului potrivit vîrstei, preocupărilor și posibilităților sale de cumpărare.

ACTIVITATEA de publicitate pe piața externă, pentru unitățile noastre de comerț exterior gravitează, în prezent, în jurul unicei agenții de publicitate internațională Publicom.

După opinia noastră, agenția Publicom în structura actuală, relativ redusă, fără filiale în străinătate nu mai poate face față întregului nomenclator de export al întreprinderilor noastre, ceea ce influențează uneori și nivelul acțiunilor publicitare. Cu atît mai puțin exportatorul are posibilitatea să facă o alegere riguroasă pentru anumite mijloace (mass-media) și suporturi de propagare a mesajului publicitar, fiind lipsit de date asupra pieței, de o asistență tehnică de specialitate. De aceea, se apelează aproape invariabil la publicitatea prin inserții în ziare și reviste, cu un text stereotip, de genul „Întreprinderea X, vă oferă...".

Se poate aprecia că de multe ori alegerea suportului și mesajului poate fi foarte slab argumentată (cărui segment se adresează, ce imagine vrea să creeze asupra produsului, cum realizează diferențierea față de concurență a produsului, cum tehnica de realizare a mesajului — condițiile grafice, redactarea — ajută la aceasta), ceea ce conduce și la un randament publicitar scăzut.

Dacă putem fi de acord că uneori fondurile alocate publicității sînt reduse, nu putem fi de acord însă cu cheltuirea sistematică a unor fonduri fără rezultate palpabile. Există însă și cazuri de întreprinderi care raportează ca realizări, economiile la fondul de reclamă, desigur, și acest fond trebuie cheltuit eficient, însă arată că fondul de publicitate este ultimul la care se fac economii.

În ceea ce privește cataloagele tehnice, cărțile de instrucțiuni și listele de piese de schimb se resimt încă numeroase deficiențe. Sînt cazuri în care produsul este refuzat pe simplul motiv că nu are o listă de piese de schimb și nu poate fi trimisă în timpul util.

Sarcina realizării acestora revine direct producătorului, care pentru fiecare produs introdus în nomenclatorul de export trebuie să elaboreze documentația tehnică.

Cataloagele, prospectele, pliantele comerciale prezintă același caracter stereotip, la multe întreprinderi de comerț exterior găsind formula obsedantă „Întreprinderea X vă oferă...". Trebuie să remarcăm ca un domeniu susceptibil a fi mult îmbunătățit — creația publicitară — sub diversele ei forme: prospecte, anunțuri (presă, radio, televiziune) filme publicitare, afișe etc., prin formarea de creatori specialiști pe domenii, ramuri. Această problemă trebuie să stea în atenția centralelor, a compartimentelor de marketing care, pe măsura pregătirii cadrelor proprii, trebuie să treacă la realizarea internă a acestor materiale. Remarcăm ca prime rezultate în acest sens apariția sub egida Camerei de Comerț a revistelor: Mașini și utilaje, Foresta — specializare pe ramuri.

O importantă formă de publicitate rămîn în continuare, tîrgurile și expozițiile internaționale. Decizia de participare la tîrguri sau expoziții se poate lua atunci cînd dispunem de următoarele informații: suprafața de ansamblu a tîrgului; tipurile de produse ce pot fi expuse; reputația organizatorilor și nivelul afacerilor acestora; cîți vizitatori au venit la ediția precedentă și din cîte țări; cîți din vizitatori au fost oameni de afaceri; cîte firme vor expune și din care țări; cîte firme concurente vor fi prezente: ce interes prezintă specificul tîrgului pentru produsele noastre; care este costul spațiului și ce servicii include; care este costul serviciilor suplimentare (construirea standului, decorarea, liniile de electricitate, curățenia); data pînă la care se fac rezervări de spațiu.

În prezent, cei mai mulți exportatori nu-și pun astfel de probleme, întrucît Camera de Comerț rezolvă centralizat aceste aspecte. Poate că totuși ar fi necesară o participare activă a exportatorilor noștri în luarea deciziilor de participare la tîrguri și expoziții, dat fiind faptul că ei posedă cele mai multe date și își cunosc cel mai bine nomenclatorul propriu de export, evoluția lui, politica comercială pe zone a întreprinderii. În funcție de opțiune va fi elaborat și materialul publicitar adecvat ca expresie, stil, limbă etc. zonei în care se desfășoară tîrgul. La tîrgurile generale, cu mulți vizitatori, este bine să se tipărească prospecte sumare, ieftine, pentru publicul larg, păstrîndu-se cataloagele și listele de prețuri pentru specialiști.

În sfîrșit, o altă formă frecvent utilizată de întreprinderile noastre de comerț exterior este includerea în contractul de reprezentanță a clauzei ca reprezentantul pe o anumită piață pentru un anumit produs, sau grupă de produse, să desfășoare acțiuni publicitare în numele producătorului. Avantajele acestei forme sînt că reprezentantul cunoaște mai bine clientela potențială pentru produsul respectiv și mijloacele publicitare prin care poate fi atinsă și atrasă. De asemenea, reprezentantul cunoaște foarte bine mijloacele, suporturile și mesajele publicitare folosite de concurență pe piața respectivă, astfel încît să accentueze în mesajul publicitar caracteristicile ce efectuează diferențierea produsului propriu. Ca dezavantaj menționăm dificultatea controlului asupra realizării integrale a campaniei publicitare proiectate de reprezentant, în special cînd acestea privesc o zonă teritorială vastă.

Actualele modalități de publicitate externă a firmelor noastre presupune o îmbunătățire substanțială, care să se orienteze după cele mai valoroase experiențe dobîndite în lume în această privință.

ELABORAREA strategiei publicității pe piața externă, parte componentă a strategiei de marketing a întreprinderii, se definește pornind de la elementele furnizate de cercetarea de marketing.

Cercetarea pieții, a concurenței ce acționează pe respectiva piață, studiul comparativ al ofertei noastre cu cea a concurenței, ca și cercetarea consumatorului, ne permit să delimităm propria noastră poziție ca exportator pe piață respectivă (vezi fig. 1).

În funcție de condițiile concrete și de restricțiile im-

Ioan GEORGESCU

(Continuare în pag. 15)

Mesajul publicitar	Marca A	Marca B	Marca C
1. General sau competitiv (competitiv cu cine ?)			
2. Incitarea la cumpărare (avantaje promise consumatorului, susținute prin ce argumente)			
3. În formații asupra produsului (asociate sau nu cu avantajele promise)			
Tonalitatea generală			

fig. 2. Diferențierea mesajului prin comparare cu concurenții

Segmentul	Obiectivul	Tehnici (mijloace, suporturi, tonalitate, mesaj etc.)	Termene	Fonduri necesare
A				
B				
C				

fig. 3. Schița strategiei publicitare

Promovarea prin publicitate
CAZUL CAFELEI COLUMBIENE

APROAPE ORICINE îl cunoaște în Statele Unite pe Juan Valdez. Mulți europeni îl cunosc de asemenea. Juan este un simplu cultivator de cafea, care trăiește și lucrează în Anzii columbieni, din America de Sud. Împreună cu familia și măgarul său, îngrijește arborii de cafea și culege recolta, în scurta perioadă în care ea ajunge la maturitate.

De fapt, Juan Valdez s-a născut pe Madison Avenue în New York, fiind creația agenției publicitare Doyle Dane Bernbach; el trăiește și lucrează numai pe ecranele televiziunii sau prin alte mijloace publicitare.

Totuși, ca personificare a cultivatorului columbian tipic de cafea și figură centrală a unei companii publicitare, poate că este cel mai de invidiat vînzător de cafea din istorie. Acest simbol a fost creat în anul 1959, cînd Federația cultivatorilor de cafea din Columbia a hotărît lansarea unei uriașe acțiuni publicitare pe piața Statelor Unite pentru a înlătura stagnarea cifrei vînzărilor care apăruse la acea dată.

Pentru prima dată s-a hotărît să se spună consumatorilor americani că ei beau sub diverse firme americane cafea provenind din diverse surse însă cea mai bună calitate de cafea este cea columbiană, singura țară ce poate oferi tot timpul anului cafea proaspătă. S-a recomandat să se consume numai acele mărci de cafea ce livrează 100% cafea columbiană.

Agenția D.D.B. a început prin a investiga notorietatea, imaginea și profilul cafelei columbiene, asupra unui eșantion de 2 000 de gospodine. S-a constatat că 98% din gospodine cunoșteau că în Brazilia crește cafea, însă mai puțin de 50% știau că și în Columbia se cultivă de asemenea cafea. 70% considerau că Brazilia livrează cea mai bună calitate de cafea, și numai 4% gîndeau că aceea columbiană este cea mai bună.

Agenția a început căutările pentru a găsi o imagine care să exercite un impact efectiv asupra consumatorului american. Și astfel a apărut Juan Valdez, care nu este o personalitate marcantă, ci un om simplu, posedînd o mică fermă, pe care lucrează cu familia sa pentru a produce „cea mai bună cafea din lume". Alegerea mijlocului publicitar (mass-media) — s-a îndreptat în primul rînd asupra televiziunii, care are cel mai larg auditoriu. Agenția a trimis o echipă de filmare în Columbia, care a surprins pe țăranii columbieni în activitatea lor de zi cu zi. A fost creat astfel un film comercial de 1 minut ce vorbește despre viața lui Juan Valdez, fiind introduși succesiv și fiul său Ramon, fiica sa Paquita, soția, mama și chiar măgarul său. Filmul prezintă cu cîtă grijă și trudă cultivă ei cafeaua, în condiții naturale specifice, ce fac unică în lume calitatea cafelei columbiene.

Campania de publicitate a fost începută asupra a 10 piețe americane principale, care cuprindeau circa 50% din consumatorii de cafea.

O nouă anchetă efectuată după 6 luni de agenția D.D.B. constată modificarea puternică a imaginii consumatoarelor asupra cafelei columbiene. Acum 81% din gospodine cunoșteau că Columbia este cultivatoare de cafea, 49% că este excelentă, calitativ, iar 25% o considerau cea mai bună din lume.

Pentru prima dată detailiștii, pe baza rezultatelor anchetei și a campaniei publicitare în sine au fost convinși să utilizeze mărci „100% cafea columbiană" și chiar să suporte parțial cheltuielile de publicitate.

De îndată ce Federația cultivatorilor de cafea din Columbia a înțeles potențialul forței de vînzare a lui Juan Valdez, a înregistrat în întreaga lume numele și imaginea ca marcă de comerț pentru cafeaua columbiană. Angrosiștilor și detailiștilor ce utilizau mărci „100% cafea columbiană" li s-a permis să-și imprime pe ambalaj imaginea lui Juan, beneficiind astfel de campania publicitară a Federației.

Interesant este că o mare casă de discuri a cumpărat chiar dreptul de a utiliza pe plicul unui disc de muzică populară columbiană imaginea lui Juan Valdez.

Paralel cu campania publicitară prin televiziune s-au publicat pagini cu anunțuri în cele mai mari reviste specializate „Tea & Coffee Trade Journal", „World Coffee & Tea" și „Progressive Grocer", care au popularizat cafeaua columbiană în întreaga țară. O campanie prin radio, populariza simultan pe Juan Valdez, într-o conversație despre cafeaua columbiană. A urmat prezentarea în revista de mare audiență „Life" a 2 pagini color cu firmele ce desfăceau pe piața americană „100% cafea columbiană".

În 10 ani campania publicitară a cuprins 30 de piețe cheie din Statele Unite (80% din posesorii de aparate de televiziune — sînt atinși în medie de 15 ori pe an de anunț), trecînd apoi în Europa unde s-a desfășurat în 16 țări ce consumă, de preferință, cafea nu prea tare.

Rezultate:

● Columbia și-a întărit poziția ca preț;

● Cifra de afaceri pe piața americană este de peste 300 milioane dolari;

● 75 firme în S.U.A. și 19 în Europa vînd cafea pură columbiană;

● Columbia este mai puțin dependentă de piața americană pe care vindea în trecut 75% din producția sa, în timp ce în prezent se vinde mai mult în Europa decît în S.U.A.;

● În New York, Los Angeles, Stockholm sau Bruxelles dacă întrebi un trecător „cine e Juan Valdez ?" îți va răspunde imediat „Cultivatorul columbian de cafea".

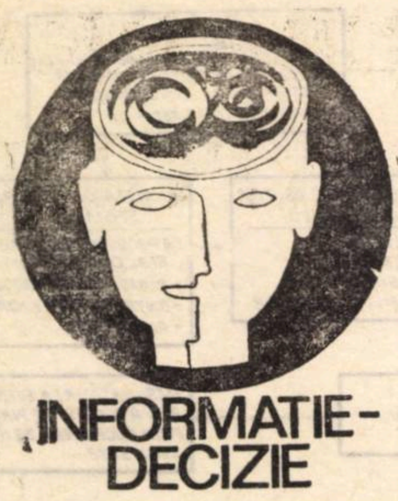

La centrala de autocamioane și tractoare

PREOCUPĂRI PENTRU PERFECȚIONAREA FLUXURILOR INFORMAȚIONALE

CALCULATORUL ÎN ORGANIZAREA PRODUCȚIEI

PRIN PROGRAMUL de dotare a economiei naționale cu echipament electronic de calcul, uzina de autocamioane din Brașov — UAB — va fi înzestrată în curînd, cu un calculator electronic de tipul Felix C-256, aceasta fiind a doua unitate a Centralei Industriale de Autocamioane și Tractoare care beneficiază de asemenea echipamente proprii. Printre primele aplicații ce vor fi realizate, figurează optimizarea deciziilor privind pregătirea și programarea operativă a producției noilor autocamioane, urmînd ca, în viitor, o dată cu încheierea studiilor de raționalizare, să se lărgească aria acestor aplicații.

Trecerea cu prioritate a acestei activități pe calculator este motivată pe de o parte de complexitatea acesteia, exprimată de milioanele de informații, care circulă la nivelul C.I.A.T.-ului în vederea pregătirii fabricației unui produs atît de complex cum este autocamionul. Posibilitatea limitată de cuprindere a informațiilor aferente, fără calculator, a impietat uneori asupra gradului de operativitate și de eficiență a deciziilor. Semnificativă în acest sens este simpla parcurgere a fișierului de articole a autocamionului, care cuprinde circa 10 000 de repere. Combinarea acestor repere face posibilă alcătuirea a circa 40 000 de variante constructive. Varianta comandată de beneficiarul intern sau extern reprezenta de cele mai multe ori o necunoscută ce trebuia determinată printr-un volum uriaș de muncă. Timpul necesar alcătuirii listei de montaj, a tehnologiilor necesare și a costurilor de producție aferente lor depășea însă cu mult pe cel afectat tratativelor comerciale, conducînd în multe cazuri la acceptarea empirică a comenzilor.

O dată cu trecerea la selectarea reperelor și combinarea modulară a structurii produsului pe calculator, deciziile privind oportunitatea primirii uneia sau alteia dintre comenzi se va putea lua în timp util. În acest scop au și fost elaborate pentru calculator fișiere de articole, de structură, de tehnologie și de calcul al prețului de cost, care oferă încă de la începutul tratativelor comerciale posibilitatea estimării cheltuielilor de producție aferente variantei constructive comandate de beneficiar. Această formă de organizare a producției, prezintă și avantajul că toată documentația tehnică e concepută astfel încît să se ofere beneficiarilor de autocamioane multiple variante constructive, diversificate după cerințele pieței interne și externe. În acest context, deciziile legate de admiterea sau nu, a unei comenzi capătă o importanță majoră atît în stabilirea unei structuri optime a producției cît și la strategia de dezvoltare a uzinei în ansamblu.

Studiile elaborate de informaticienii C.I.A.T.-ului vizează pe de altă parte și optimizarea controlului privind desfășurarea fără perturbații a proceselor tehnologice din uzină. Pentru a se înlătura circulația greoaie a informațiilor de această natură, se elaborează în prezent un sistem de culegere și transmitere a datelor, ce va permite cunoașterea situației reale a aprovizionării cu materii, materiale, semifabricate și funcționării utilajelor în orice moment în toate secțiile. O contribuție importantă revine calculatorului și în optimizarea funcției comerciale (a deciziilor luate în compartimentele de aprovizionare și desfacere). Într-un stadiu înaintat se găsesc lucrările privind întocmirea unor fișiere de stocuri de materii prime și materiale, precum și a unui fișier de urmărire operativă a realizării contractelor, domenii în care operativitatea și gradul de exactitate al deciziei este deseori hotărîtor pentru obținerea unor rezultate fructuoase pe ansamblul activității economice.

Corelarea permanentă a acestor informații cu cele provenite de la fișierul de tehonologie va avea ca efect imediat, operativitate sporită a lansării comenzilor de materii prime și materiale, întocmirea cu un realism sporit a planurilor de cooperare interuzinale și între centrale, precum și posibilitatea urmăririi curente a realizării lor. În atenția informaticienilor stă totodată și elaborarea în viitor a unui sistem unitar, centralizat de raportare a datelor atît între unitățile centralei, cît și către forurile tutelare sau statistice. La studiile de raționalizare a sistemelor informaționale din unitățile subordonate și centrală sînt antrenați, pe lîngă cadrele de specialitate din serviciul de informatică și automatizări ale centralei și specialiști din compartimentele funcționale. De un prețios ajutor a fost și experiența acumulată de informaticienii uzinei de tractoare din Brașov, dotată de mai mult timp, cu echipament electronic de calcul.

Robert PUGLER

UN SISTEM PROPRIU DE CULEGERE ȘI PRELUCRARE A INFORMAȚIILOR DE PIAȚĂ

PRIN SPECIFICUL SĂU, compartimentul de marketing trebuie să cunoască elemente din domenii foarte variate (economic, politic, tehnic, geografic etc.), să prelucreze un volum foarte mare de date, să selecteze informațiile și să le concentreze spre a putea fi folosite la diverse analize. De aceea o primă sarcină pe care a trebuit să o rezolvăm a fost determinarea surselor de informații, extinderea acestora și prelucrarea lor cît mai rațională.

A fost necesară constituirea unui „sistem informațional de marketing" (vezi fig. 1) pe trei trepte, corespunătoare principalelor surse de informații din exterior: de la delegați permanenți, în cursul deplasărilor, de la beneficiari sau parteneri etc.; prin colaborare cu compartimente de marketing ale altor unități economice, cu institute și organisme de specialitate, din țară sau din străinătate; din diverse publicații și documente (reviste, ziare, cataloage, prospecte, oferte etc.).

În prezent, cel mai mare volum de informații îl obținem prin studierea publicațiilor (treapta A), celelalte trepte ale sistemului informațional funcționînd cu oarecare dificultate, mai ales datorită faptului că potențialii noștri colaboratori sînt aglomerați sau nu au date suficiente.

După ce am încercat mai multe variante de lucru, am ajuns la concluzia că modul cel mai rațional de culegere și prelucrare a datelor din reviste este următorul: fiecare titlu este atribuit unui salariat din compartimentul de marketing care extrage din respectiva publicație toate datele interesante, le distribuie pe zone geografice și clasează apoi publicația. La nivelul zonei, informațiile sînt prelucrate și grupate după două mari criterii: produs și țară, și apoi depozitate pe diverși suporți (dosare pe țări, dosare pe produse, monografii, mape). Dosarele pe țări permit o informare operativă și concisă pentru fiecare țară, cuprinzînd fișe: conjuncturale, economice, valutare, comerciale, tehnice, de preț, întocmite conform cerințelor serviciilor operative.

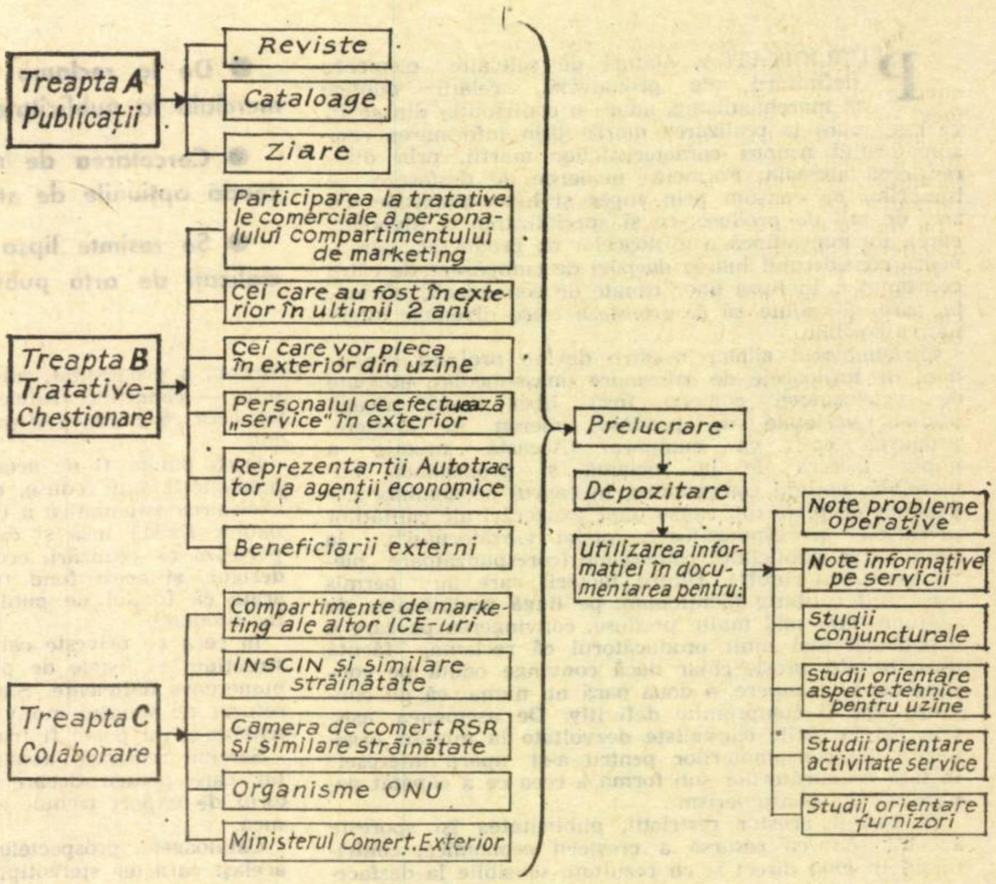

Sistem informațional de marketing.

Dosarul de produs are, pe lîngă prospecte, oferte, date statistice etc. și o fișă de echivalare necesară pentru compararea prețului unor produse cu date tehnice diferite, dar făcînd totuși parte din aceeași categorie de vehicule.

Pentru informarea serviciilor, periodic se pun în circulație mape cu probleme generale privind produsele pe profil. Datele cu caracter urgent pentru: cereri de ofertă, anunțări de licitații, calcul de preț etc. se difuzează imediat și direct la serviciul operativ interesat.

Pe treapta B o sursă de documentare activă, o constituie participarea salariaților compartimentului de marketing la tratativele purtate în țară de serviciile operative cu parteneri străini. În felul acesta, prin contacte directe, pe lîngă obținerea unor date cu caracter general, reușim să cunoaștem toate problemele întreprinderii „la zi", să ne cunoaștem partenerii, să desprindem concluzii importante, uneori cu aplicabilitate imediată, să ne orientăm mai bine activitatea. De la celelalte surse ale treptei B, datele se obțin prin chestionare (vezi Buletinul AROMAR nr. 2/1971). Datele obținute pe treapta C se prelucrează ca și în cazul treptei A.

Principalele finalizări ale activității de prelucrare a datelor în ansamblul său constituie notele privind șansele pe anumite piețe, studiile de dezvoltare a unor uzine, micromonografii pe țări, studii pe produse, avizarea unor acțiuni de cooperare tehnică și comercială etc. Ca urmare a studiilor întreprinse pînă în prezent, s-au conturat și o serie de direcții în care trebuie să se acționeze, pentru a spori volumul și eficiența activității ICE Auto-Tractor.

S-a constatat astfel, că acțiunile propagandistice sînt deficitare pentru anumite produse și pe anumite zone. Acesta este principalul motiv pentru care un produs atît de util ca autobasculantele IABS și AB 55 au fost desfăcute în cantități mici, deși ele sînt robuste și au un mare randament.

Organizarea unei expoziții mobile în țări din Asia și Africa, în colaborare cu alte firme (Imagrex, Dacia ș.a.) ar prilejui popularizarea produselor noastre de export — inclusiv a noilor autocamioane ROMAN, de tonaj mărit și cu motor Diesel — printr-o serie de demonstrații, acțiuni publicitare, cotactări de beneficiari potențiali etc. Adresîndu-se direct celor interesați și permițînd deplasarea în multe localități, caravana preconizată este mai utilă decît o expoziție tradițională și creează posibilitatea de a efectua concomitent o serie de prospectări, costurile fiind relativ mici față de obiectivele vizate și numărul țărilor parcurse. În afară de aceasta, o bună parte din cheltuieli pot fi recuperate dacă din caravană vor face parte operatori de la cinematografie sau televiziune ori ziariști, care să valorifice sub aspect publicitar călătoria întreprinsă.

Analizînd greutățile întîmpinate în exportul nostru și potențialul existent, s-a ajuns la concluzia că este oportun să se aibă în vedere înființarea în străinătate a unor întreprinderi de transport auto. Trecîndu-se la prestarea de servicii în exterior este necesară colaborarea cu Centrala de transporturi auto din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Autobazele noastre în străinătate ar constitui centre de „service", deosebit de utile pentru perioada de garanție acordată utilizatorilor produselor exportate, putînd prelua într-o etapă ulterioară și probleme comerciale de export.

O altă concluzie a activității de pînă acum o constituie necesitatea de a optimiza transporturile către Asia de Sud-Est și Australia, astfel încît să obținem scurtarea timpului în parcurs, reducerea degradărilor și a cheltuielilor de transport, descongestionarea porturilor noastre, cu multiple avantaje.

Este necesar să se pregătească urgent terenul pentru trecerea evidențelor serviciilor „piese de schimb" pe calculator electronic. Specificul acestor servicii, cu volum mare de date, consultări de cataloage, frecvente analize și comparații, este foarte propice pentru prelucrarea automată a datelor, avînd drept rezultat operativitatea, eliminarea erorilor și corelarea superioară a prețurilor.

Se impune o mai bună coordonare cu alte întreprinderi de comerț exterior de profil asemănător (Imagrex, Tehnoforest, Dacia etc.) pentru sincronizarea eforturilor și sprijin reciproc. Este nefiresc ca noi să analizăm situația tractoarelor și să încercăm a le exporta, fără a ține seama de piața mașinilor agricole, fără a populariza utilajele care pot fi acționate de tractoare, productivitatea diverselor lucrări etc.

Pentru aprecieri asupra calității produselor, vom sonda mai mult pe utilizatorii interni, deoarece am constatat că în cea mai mare parte reclamațiile externe puteau fi evitate, dacă studiam mai atent comportarea vehiculelor la noi în țară.

ing. Ionel FLORESCU

comerț exterior

COOPERAREA PENTRU EXPORT

S-A SCRIS și s-a vorbit mult în ultimele două decenii despre conceptul de cooperare, despre necesitatea și utilitatea acestei forme superioare a relațiilor economice internaționale. Important de reținut este ce s-a făcut și ce continuă a se întreprinde pe această linie; de aceea, o tot mai mare atenție este acordată observării active a fenomenului în multiplele și diversele sale înfățișări, încadrarea în ritmul general mondial de desfășurare a operațiunilor de comerț exterior. Cunoscînd o diversificare și un ritm de dezvoltare vertiginoasă, toate aceste forme impun atenției problema competitivității.

Printre metodele și formele relațiilor economice externe care și-au confirmat din plin calitățile competitive și care au cunoscut o deosebită dezvoltare — date fiind avantajele pe care le prezintă — se situează la loc de frunte, cooperarea internațională. Afirmația este întărită în primul rînd de creșterea numărului acțiunilor de cooperare în producție, în acțiuni de marketing, în tehnică și știință pe toate fluxurile comerțului mondial.

Politica economică realistă a conducerii partidului și statului nostru, asigură participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională a muncii, pe baza principiilor generale ale acestei politici desfășurîndu-se și cooperarea economică și tehnico-științifică a Republicii Socialiste România cu alte țări.

Sînt desigur cunoscute unele rezultate remarcabile înregistrate pe această linie și se află, de asemenea, în curs de realizare o serie întreagă de altele asemănătoare. Sînt căutări și strădanii, s-au găsit soluții și se fac propuneri, există idei și inițiative valoroase, rezerve încă nefolosite și posibilități insuficient exploatate și asupra tuturor acestora inițiem în paginile noastre o dezbatere publică deschisă tuturor specialiștilor și celor interesați în probleme de comerț exterior și de cooperare.

Am pornit de la ideea că uneori înainte de a ajunge pe piața externă în forma sa definitiv concretizată, și de a intra în contact cu partenerul din afară, obiectul cooperării externe este mai întîi rezultatul unei cooperări și colaborări pe plan intern, între diferite întreprinderi și instituții care își conjugă eforturile pentru realizarea a ceea ce urmează a fi exportat. Despre unele aspecte ale acestei cooperări și colaborări interne, despre cîteva dintre modalitățile de realizare, despre unele principii și metode, despre necesități de reglementare de ordin legislativ este vorba în aceste prime intervenții ale cîtorva dintre colaboratorii noștri.

ing. Iunian D. ZARNESCU

director concept — dezvoltare, la Antrepriza română de construcții montaj — „ARCOM"

EXPORTUL de engineering în domeniul de construcții-montaj este un export de activități complexe. Este suficient să redau numai principalele activități pentru a se putea crea o imagine cît mai apropiată asupra gradului de complexitate pe care îl reprezintă asemenea operațiuni: studii topografice și geotehnice, proiecte de arhitectură și de rezistență, furnituri de numeroase tipuri de materii prime și materiale, aprovizionare cu scule și utilaje de execuție, mijloace de transport, angajarea unui personal ingineresc, tehnic și de execuție din diverse specialități și profesii. Toate acestea sînt necesare pentru realizarea unor clădiri, hale etc. Complexitatea acestor activități este marcată și de faptul că fiecare construcție, fiecare montaj și fiecare lucrare de instalație este un unicat.

Din acest punct de vedere, exportul de engineering în construcții-montaj, nu numai că se deosebește de exportul de mărfuri și produse de serie, dar la realizarea lui, sînt implicate o serie de unități specializate (proiectare, construcții, montaj, instalații etc.). De aceea, activitatea de cooperare și colaborare dintre ele, precum și coordonarea și integrarea serviciilor inginerești prestate de fiecare este o necesitate fundamentală. Pentru exemplificare, consider util să arăt că la proiectarea modernizării șantierului naval din Brazaville, în 1971—1972, a fost necesar aportul a 17 institute — proiectanți de specialitate — integrat într-o documentație tehnico-comercială unitară de către ARCOM, pentru clientul său congolez.

Desigur, asemenea activități sînt la începutul lor, dar pentru lărgirea ariei de colaborare dintre institutele de proiectare și întreprinderile exportatoare de engineering este necesară o reglementare a modului de raportare a realizărilor la export a fiecărui partener din acțiunea de colaborare, raportare care să cointereseze.

Facilitarea și reglementarea legală, specifică acțiunilor de colaborare, poate constitui o pîrghie puternică în majorarea volumului exporturilor noastre. Aceasta pentru că există anumite categorii de cereri externe, pentru un obiectiv industrial care nu pot fi oferite, tratate și contractate decît dacă toate unitățile care trebuie să concure la realizarea obiectivului acceptă aceasta, sau dacă una din ele își asumă rolul de coordonator sau antreprenor sau furnizor general, adică de unitate care să integreze părțile și serviciile colaboratorilor într-un obiectiv organic legat.

Din experiența unor operații de comerț exterior derulate pînă în prezent, atît de ARCOM, care este o întreprindere de tip antreprenor general, dar și de întreprinderi de comerț exterior de tip furnizor general, se poate desprinde concluzia că utilizarea pîrghiei colaborării interne în vederea majorării volumului de export necesită, pentru a izbuti, capacitarea partenerilor specializați, reglementarea formelor specifice de cointeresare.

În afara aspectului privind raportarea, amintit mai înainte, valabil în principal pentru institutele de proiectare, un mod echitabil de cointeresare ar putea fi dotarea cu utilaje și scule de mare randament, din import și din țară, cheltuielile acoperindu-se din depășirile planului de aport valutar al întreprinderilor executante de lucrări.

Vorbind despre căile lărgirii ariei de colaborare internă, trebuie amintită ca foarte importantă, problema integrării sarcinilor inginerești ale colaboratorilor. Este vorba despre rolul antreprenorului general și al furnizorului general. Cine este abilitat să facă exporturile la cheie? Ce mijloace și latitudini se pun la dispoziția integratorului de activități inginerești și furnituri? Cum capacitează integratorul întru colaborare, diversele unități specializate pendinte de ministere sau departamente diferite? Cum sînt cointeresate întreprinderile exportatoare să-și asume rolul de mare răspundere de „furnizor general", de exemplu, pentru un export „la cheie"?

Iată cîteva întrebări care denotă problematica complexă a aspectelor de colaborare internă pentru export.

În această materie o reglementare — cadru, elaborată cu avizul tuturor organelor interesate, ar lărgi aria de colaborare internă și ar facilita statornicirea relațiilor multilaterale de colaborare.

Alexandru HOSSU

șef serviciu la I.S.C.E. „Contransimex":

COMPLEXITATEA operațiunilor de export pe care le realizează un antreprenor general, sau un furnizor general demonstrează faptul că modalitățile de export consacrate de legislația în vigoare nu sînt încă suficiente.

Este bine știut că în prezent sînt două modalități de export: prima, axată pe contractul de comerț exterior pe bază de comision, în care exportatorul direct este producătorul intern și, a doua, pe bază de contract intern de furnizare, în virtutea căruia întreprinderea de comerț exterior preia pe cont propriu mărfurile și le export în numele său.

În cazul exporturilor de engineering, nici prima și nici cea de-a doua modalitate nu este în întregime satisfăcătoare. Trebuie găsit un cadru juridic adecvat acestei activități complexe, care să devină o pîrghie economică de natură, pe de o parte, să cointereseze furnizorii interni, iar pe de altă parte să le creeze obligații a căror neîndeplinire să se regăsească în mod negativ în propria lor gestiune.

Am în vedere necesitatea elaborării unui contract model, evident, cu participarea tuturor părților interesate, respectiv participante la exportul complex, prin care să se stabilească principiile generale privind: obligațiile furnizorilor interni; modul de raportare între părțile direct contractante (din țara noastră) a realizărilor valutare; penalizări pentru nerespectarea obligațiilor contractuale asumate.

De altfel, elaborarea unui contract model și în acest domeniu de activitate, se înscrie pe linia prevederilor H.C.M. nr. 1011/1972.

Cred că în acest mod se vor realiza cele două deziderate: cointeresarea furnizorilor interni la realizarea și dezvoltarea exporturilor complexe și respectiv sancționarea părții care nu-și respectă obligațiile asumate, astfel încît să se resimtă în gestiunea lor la capitolul „pierderi".

Nicolae TUDORACHE

șef serviciu, Centrala industriei bunurilor de consum din cauciuc și mase plastice:

PRIN ÎNSUȘI PROFILUL EI, centrala noastră livrează altor întreprinderi din industria ușoară produse care, în marea lor majoritate, intră în componența unor mărfuri destinate exportului. Menționez că o parte din materialele livrate acestor unități suferă unele prelucrări, ce reprezintă uneori circa 20% din valoarea întregului produs. Aceleași produse fiind solicitate și la export, centrala noastră nu poate oferi cantitățile cerute deoarece are obligația de a asigura în primul rînd cererile clienților interni.

Această situație nereglementată în suficientă măsură și în mod adecvat nu este de natură să stimuleze exportul complex, deoarece furnizorii interni de materii prime trec deseori la exporturi directe în loc ca aceste materii prime să fie oferite la export sub formă de produs finit prin cooperare între mai multe întreprinderi interne. Evident pe această ultimă cale aportul de valută este inferior din toate punctele de vedere celui realizat prin integrarea de materiale.

De aceea, considerăm necesară elaborarea unui cadru corespunzător de colaborare pe această linie, care să satisfacă interesele tuturor părților interesate, iar economia națională să beneficieze de o cantitate mai mare de valută pe aceeași cantitate de materiale exportate.

EVIDENT, nici participanții la acest început al dezbaterii noastre și nici noi, nu ne-am propus a epuiza multiplele aspecte pe care le ridică raporturile de cooperare și colaborare între partenerii interni, care la urma urmei, se prezintă în fața celor externi, ca un tot unit, ca reprezentanți ai României, indiferent de firma sub care au loc operațiunile și tranzacțiile.

Discuția rămîne în continuare deschisă, iar tematica nu este cîtuși de puțin limitativă.

Solicităm, așadar, tuturor celor interesați să-și spună punctul de vedere, să înfățișeze în coloanele revistei noastre propria lor experiență, să facă propuneri concrete de îmbunătățire a unor activități vizînd participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională a muncii, fără de care nu poate fi conceput progresul economic al țării noastre.

Dezbatere organizată de

Al. DETEȘAN
M. POSTELNICU

STRATEGIA PUBLICITARĂ

(Urmare din pagina 13)

puse de propriile noastre produse, de imaginea lor, de personalitatea lor, și de obiectivele politicii de înnoire a produselor se elaborează strategia de produs, preț, promovare, distribuție, vizînd fie introducerea pe piață, fie menținerea vechii poziții, fie întărirea poziției prin atragerea de noi clienți din segmentul consumatorilor specifici ai produsului, fie atragerea de noi segmente.

În urma definirii obiectivului urmărit (a poziționării întreprinderii) se poate trece la definirea strategiei publicitare. Prin segmentarea datelor oferite de cercetarea de marketing vom determina particularitățile socio-demografice ale cumpărătorilor potențiali (tipologia lor), numărul acestora, motivațiile și atitudinile lor. Vom stabili, de asemenea, imaginea pe care trebuie s-o ofere publicitatea pentru a fi recepționată de consumatori (ca marcă, produs, firmă) pe baza unei scale a preferințelor, prin sondaje.

Între emițătorul și receptorul mesajului publicitar se interpun de regulă o serie de elemente preturbatorii datorate concurenței.

Emițător → mesaj transmis prin suport [Concurență] → Receptor.

Prin analiza mesajului publicitar al concurenței putem deduce segmentul căruia i se adresează, urmărind tonalitatea și imaginea pe care dorește s-o creeze concurența. (vezi fig. 2). Concluziile desprinse dintr-o astfel de analiză ne vor ajuta la crearea personalității produsului propriu, prin evidențierea avantajelor principale pe care le oferă, altele decît concurența, prin diferențierea sa față de oferta concurenței.

Alegerea mijloacelor și suporturilor publicitare trebuie făcută pe baza unei cunoașteri profunde a segmentului de consumatori vizat; a caracteristicilor sale socio-economice, putere de cumpărare, tradiții, obiceiuri, preferințe, etc.

DE MULTE ORI întreprinderea exportatoare poate apela pentru aceste servicii la o agenție publicitară din țara respectivă, care cunoaște foarte bine caracteristicile pieței, segmentele de consumatori și căile cele mai accesibile pentru a realiza presiunea publicitară asupra consumatorilor potențiali.

Printre criteriile de selecție a unei agenții publicitare trebuie cuprinse, în mod obligatoriu, următoarele: numărul și categoria clienților; tendința cifrei de afaceri (în creștere sau scădere); gama serviciilor oferite; numărul de salariați; calitatea creației publicitare; capacitatea de a utiliza și accesul la diferite mijloace publicitare; legăturile internaționale (eventual filiale); condiții de contractare; posibilitatea de a prelua noi clienți.

În mod suplimentar se pot examina unele cazuri de succes ale campaniilor agenției, se pot cere referințe de la clienții actuali și din trecut ai agenției.

Aspectele prezentate mai sus nu epuizează, desigur, problematica vastă a strategiei publicitare externe, care include și alte laturi și tehnici nu mai puțin importante. Esențial este însă ca întreprinderile noastre de comerț exterior, ca și compartimentele specializate în operațiuni comerciale externe din cadrul centralelor, să studieze și să folosească o varietate de tehnici pentru promovarea exportului lor și pentru menținerea pe respectivele piețe.

scrisori

PREȚUL IDEILOR

Am citit cu interes articolul „Creativitate și inovație" din nr. 26 al „Vieții economice". Ca autor sau coautor la șase invenții și ca autor al mai multor inovații, găsesc că dezbaterea pe tema producerii noului, a inovației în economie, este foarte bine venită. În cele ce urmează voi căuta să-mi expun opiniile bazate pe experiență, în legătură cu această temă.

Inovațiile aplicate în producție trebuie popularizate prin referate-studii, întocmite de cadre cu o calificare superioară care să le aprecieze cu toată competența. O popularizare temeinică este necesară deoarece puțini sînt cei care cunosc că numai prețul proiectului unui dispozitiv (sau mașini), realizat de către o întreprindere de specialitate, depășește cu mult cheltuielile de construcție efectivă, a oricărui prototip de dispozitiv realizat prin inovații, schițele sau desenele acestora fiind puse la dispoziție de cele mai multe ori de către autori. De-a lungul multor ani am activat în comisia de inovații și îmi dau seama că inovatorii s-ar putea împărți în două categorii distincte: cei care au idei și, în același timp, pregătirea tehnică și capacitatea de a le finaliza și cei care au idei, dar sînt nevoiți să recurgă la ajutorul altora pentru a le putea pune în practică. În rare cazuri un constructor priceput va accepta să lucreze în condiții dezavantajoase la o idee. oricît de interesantă i s-ar părea, preferînd să lucreze la idei proprii chiar dacă sînt mai puțin avantajoase. De aceea, propun ca într-o viitoare legislație a invențiilor și a inovațiilor, să fie prevăzută retribuirea separată a ideilor. Adică, dacă cineva are o idee de inovație pe care de la început știe că nu o va putea realiza singur și nu-și găsește colaboratori, să o cedeze întreprinderii, urmînd să beneficieze de o cotă parte, fixă sau în procente, în momentul punerii în practică a instalației rezultate în urma ideii sale. Obținute în acest fel, ideile ar constitui materia primă cea mai de preț, atît pentru grupurile de creativitate cît și pentru concursurile de inovații cu teme. La fel ar trebui tratate și propunerile de inovații pe care autorul sau autorii le neglijează un anumit timp, din motive subiective, și care, dacă ar trece (după perioada prescrisă) în regimul de simple idei, ar putea fi valorificate de către întreprindere în alt mod.

O altă problemă care apare frecvent în acțiunea de inovare este aceea a lipsei de continuitate a studiului asupra unor inovații aplicate în producție. Sînt foarte multe inovații care trec cu dificultate examenul dur al exploatării. Prototipurile realizate cu greu nu corespund întotdeauna, sub aspectul rezistenței la uzură, de obicei nu au o înfățișare prea atrăgătoare, latura estetică nefiind luată de la început în considerare, ceea ce duce la o depreciere prematură, urmată de scoaterea acestor prototipuri din uz după o perioadă de timp mult prea scurtă. Practica dovedește însă că toate prototipurile de inovații, fără excepție, sînt susceptibile de îmbunătățiri, cu condiția ca, după trecerea perioadei de timp care dă dreptul la obținerea întregii recompense, aceste inovații să nu fie abandonate de către autorii lor. Continuarea studiului asupra unei inovații aplicate ar trebui să fie dirijată prin lege și eventualele îmbunătățiri ulterioare primului an de aplicare a unei inovații să fie din nou apreciate și recompensate chiar dacă s-ar datora autorului inițial. O reproiectare, după o exploatare de cel mult un an, a unei inovații mai complexe ar putea duce la realizarea unor instalații sau mașini care, fiind trecute printr-o serioasă experimentare, ar putea constitui oricînd obiectul unui brevet de invenție sau a unei licențe tehnice.

În ceea ce privește necesitatea ca în fiecare întreprindere să existe cîte un cadru tehnic specializat în munca de depistare a invențiilor și în procedurile necesare brevetării și vinderii licențelor, în speță acei „agenți de brevete", sînt de părere că acest dziderat ar trebui realizat mai întîi la nivel de minister sau centrală industrială; în cadrul acestor instituții să fie cooptați și formați, cu toată seriozitatea, cîțiva specialiști dotați și cu spirit comercial, pentru ca treburile în legătură cu invențiile să meargă mai bine.

Dacă pentru brevetarea unei invenții există un regulament foarte clar în baza căruia toată documentația unei invenții poate fi întocmită fără cusur, nu același lucru îl putem spune despre procedurile care urmează brevetării, respectiv cele necesare operațiunii de valorificare a acestor brevete. Încă nu se simte prezența unor organe specializate, la nivel republican, care să elaboreze normative clare, cu valabilitate de lege în legătură cu întocmirea formelor necesare valorificării invențiilor. Tot pe linia regulamentului de invenții trebuie să semnalez faptul ca încă de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci pornesc unele neajunsuri și anume o prelungire nejustificată a duratei de caracterizare a propunerilor. Legea prevede ca, în cel mult doi ani de la data înregistrării unei invenții, să apară caracterizarea ei. Sînt însă invenții la care această caracterizare întîrzie și după acest termen maxim acordat prin lege. În condițiile progresului tehnic de astăzi, apariția caracterizării ajunge să fie tardivă chiar și în interiorul termenului de doi ani.

N. DRAGOMIR
tehnician principal
Complexul de sticlă și faianță Sighișoara

CUM UTILIZĂM SPECIALIȘTII ?

ÎN legătură cu ancheta publicată de revista „Viața economică" pe tema de mai sus, doresc să-mi exprim și eu unele opinii:

Conferința Națională a partidului din iulie a.c. a scos în evidență cu deosebită pregnanță necesitatea îmbunătățirii activității personalului tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ din unitățile economice.

Dacă am face o grupare a deficiențelor existente pe această linie, pe primul loc s-ar situa **numărul nejustificat de mare de trepte ierarhice** existente în prezent în întreprinderi, care nu face altceva decît să determine o alungire a circuitelor de comunicații, o folosire nerațională a unor salariați de înaltă calificare, ca și posibilitatea unor deformări a informațiilor, lipsa de operativitate în luarea deciziilor și diluarea responsabilității. De exemplu, în numeroase întreprinderi de construcții, funcția de șef de șantier sau șef de secție se află plasată la al 5-lea nivel ierarhic, avînd ca verigi intermediare pînă la directorul general sau director, funcția de director tehnic (pentru marile întreprinderi), funcția de inginer șef la micile întreprinderi, în echivalență cu funcția de inginer șef adjunct (la întreprinderile mijlocii) și funcția de șef de serviciu. Astfel de cazuri au fost evidențiate de analizele pe care le-am întreprins la Combinatul siderurgic-Galați, Întreprinderea de construcții și montaje siderurgice (I.C.M.S.)-Galați, Combinatul de hîrtie și celuloză și cel de fibre artificiale — Brăila, Fabrica de confecții-Focșani, Trustul de Îmbunătățiri Funciare-Galați, Întreprinderea textilă-Galați etc.

Din verificările făcute am constatat în dese rînduri aglomerări de trepte ierarhice și în cadrul compartimentelor de specialitate din întreprinderi. De exemplu, în unele unități (Combinatul siderurgic Galați, I.C.M.S.-Galați etc.) în multe servicii funcționale, în afară de șeful de serviciu, mai exista cîte un adjunct șef de serviciu, la care se adaugă apoi cîte unul sau chiar mai mulți șefi de birouri.

La existența unui număr mare de trepte ierarhice în organizarea actuală a întreprinderilor se mai adaugă și **constituirea și gruparea necorespunzătoare a unor compartimente de muncă.** Această deficiență se face remarcată în primul rînd (exemple la I.C.M.S. Galați, C.C.H. Brăila) prin existența unui număr mare de compartimente cu un număr mic de salariați.

Plecînd de la aceste constatări, **considerăm necesară comasarea în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii a unor serii de servicii, cum sînt: serviciul financiar cu cel de contabilitate; serviciul planificare cu cel de organizare; serviciul aprovizionare cu cel de desfacere; serviciul producție cu cel de relații sau C.T.C. La întreprinderile mari, unde nu se poate realiza o contopire, respectiv o unificare a serviciilor cu profil similar, se impune neapărat reducerea numărului actual de birouri, astfel încît fiecare șef de birou să aibă în subordine cel puțin 7—8 salariați.**

Nicolae NICHITA
controlor revizor principal,
Direcția teritorială de control și revizie nr. 10 Galați, a Ministerului Finanțelor

TRIBUNA ECONOMISTULUI

PARTICIPAREA CREDITULUI BANCAR LA ASIGURAREA NECESARULUI DE MIJLOACE CIRCULANTE

SÎNT ÎNTREPRINDERI care au imobilizate importante mijloace circulante în materii și materiale neutilizabile în producție, comenzi sistate sau cu ciclu de fabricație depășit, produse fără desfacere asigurată sau de calitate necorespunzătoare, precum și în debitori din refuzuri de plată etc. Cu toate acestea, imobilizările respective nu se reflectă în împrumuturi restante, datorită faptului că avînd surse atrase de un volum mare, nu beneficiază de credite bancare pentru creștere de normativ, sau de credite pe stocuri supranormative de valori materiale sau cheltuieli. Nefolosind împrumuturile bancare de natura celor de mai sus, organele de control ale băncii nu pot interveni ca, prin pîrghia creditelor, să determine conducerile de unități să acționeze hotărît în direcția prevenirii și lichidării imobilizărilor existente.

Sursele de care dispun unitățile sînt de natura acelora care nu sînt luate în calculul pasivelor stabile sau, deși sînt luate în considerație, prin procedeul actual de cuantumizare al volumului de pasive stabile cu care se reduce normativul ce trebuie finanțat, sursele ce rămîn în afara acestora sînt destul de importante. De exemplu, **la C.E.I.L. Pitești, volumul surselor atrase de care dispune aproape în permanență se ridică la circa 17—20 milioane lei,** fiind compus din: salarii, rentă material lemnos, surse din trecerea pe costuri conform planului a unor amortizări mai mari decît cele realizate, fonduri pentru investiții necentralizate, fonduri pentru modernizări etc. La **Grupul industrial de foraj extracție a țițeiului Pitești, de asemenea, sursele atrase de care dispune se ridică, în perioade destul de lungi, de circa 21 milioane lei,** fiind compuse îndeosebi din: amortizări, foraj steril, beneficii peste plan etc.

C.E.I.L. Pitești nu a folosit nimic din creditele pe creșteri de normativ de la un trimestru la altul. În trimstrul I era prevăzut în planul financiar să beneficieze de 9 milioane lei, iar în trimestrul II de 3,7 milioane lei. Paradoxal, a avut și disponibilități în contul curent între 1 și 16 milioane lei, cu toate că la 31 martie, imobilizările de mijloace circulante se ridicau la 17,5 milioane lei. Nici Grupul industrial de foraj extracție a țițeiului nu a folosit în trimestrul I și II creșterile de normativ de la un an la altul în sumă de 966 mii lei și nici cele de la un trimestru la altul. Evident, datorită existenței unor surse atrase peste cele luate în calculul pasivelor stabile, ceea ce a permis unității să aibă disponibilități în contul curent între 1 și 15 milioane lei. Aceeași situație se prezintă și la întreprinderea de electricitate.

Dat fiind posibilitățile ce le oferă creditul ca sursă de finanțare a necesarului de mijloace circulante, de adaptare operativă la mersul îndeplinirii sarcinilor de plan aprovizionare, producție și desfacere, precum și la variația mare ce există în volumul surselor atrase, **considerăm că ar fi indicat ca în toate cazurile normativul mijloacelor circulante să fie asigurat într-o proporție însemnată prin credite bancare. Mai precis, propun ca, împrumuturile bancare să participe în proporție de 40—50% la acoperirea normativului trimestrului cu activitate minimă și în cazul întreprinderilor industriale de transporturi, executoare de lucrări și prestatoare de servicii.** Prin adoptarea acestei propuneri s-ar da posibilitatea organelor bancare să intervină la toate întreprinderile, cu mai multă eficiență în a le determina să folosească cu chibzuință totalitatea fondurilor circulante. Prin luarea în considerație a tuturor surselor atrase de care dispun unitățile, care în unele perioade ajung la sume destul de mari, s-au realizat economii de credite ce ar putea fi folosite pentru dezvoltarea într-un ritm mai accelerat a economiei noastre naționale.

Popa GH. BENONE
director adjunct
Sucursala județeană Argeș
a Băncii Naționale

CURIER

● Diurnă

GHEORGHE HUȘTIU, Corabia ; EMIL IACOB, Constanța — Pînă la apariția legii nr. 2 din 18.III.1971, privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste, muncitorilor și personalului tehnic administrativ scos din producție și trimis în altă localitate pentru a urma cursuri de calificare, perfecționare sau specializare li se asigura cazare gratuită, dreptul de a lua masa la cantină și transportul gratuit dus și întors potrivit dispozițiilor corespunzătoare prevăzute în art. 4 și 11 din H.C.M. nr. 129/1959 și H.C.M. nr. 2105/1969. Pentru lămurirea problemelor ridicate în aplicarea Legii nr. 2/1971, Ministerul Finanțelor ne comunică că a sesizat organul competent în materie, Ministerul Muncii, în vederea luării de măsuri pentru soluționarea lor. În ceea ce privește, propunerea ca pe durata cursurilor de specializare să se beneficieze de diurna de deplasare, se arată că nu este posibil să fie luată în considerare. Prevederile H.C.M. nr. 822/1959, pot fi aplicate numai angajaților delegați sau detașați pentru îndeplinirea unor misiuni de serviciu și nu și celor trimiși la cursuri de perfecționare.

● Încadrare

I. ALEXANDRU, Timișoara — Pentru aplicarea corectă a Legii nr. 18/1971, trebuie luate în considerare prevederile tuturor articolelor, între care există o legătură organică. În consecință, la aplicarea pct. a de la art. 3, trebuie să se țină seama și de prevederile de la art. 4, respectiv, pot fi acoperite din economiile de fond de salarii numai diferențele de spor de vechime sau de salarii rezultate ca urmare a unor schimbări în structura personalului, provenite din alte situații decît din promovări în funcții sau în gradații. Partea de salarii și spor de vechime care reprezintă o majorare prin promovare în funcție sau gradație nu poate fi acoperită din economii la fondul de salarii, rezultate în condițiile art. 2 din Legea nr. 18/1971. În ce privește salariații, trecerile dintr-un post în altul, dacă sînt echivalente ca spor de vechime sau gradație, nu prezintă diferențe de salariu și, ca atare, nu se pune problema unor diferențe care să fie acoperite din economii. Diferențele de salariu, rezultate în urma efectuării unor mișcări între salariații proprii, urmează să fie acoperite din fondul de salarii planificat deoarece ele nu pot apărea decît în urma unei promovări.

● Vechime

VICTOR GH. BRATU, Gh. Gheorghiu-Dej — Absolventul unei școli postliceale de contabilitate — curs de zi — care are o vechime în muncă de cel puțin 12 luni, se salarizează atunci cînd se încadrează într-o funcție economică, la nivelul de bază al funcției. Condițiile de acordare a gradațiilor sînt limitativ prevăzute de Legea nr. 12/1971 (vechimea minimă necesară de 2 ani pentru trecerea de la nivelul de bază la gradația I și de cîte trei ani pentru trecerea de la o gradație la alta, rezultate bune și foarte bune în muncă reflectate în aprecierile anuale). Reduceri ale vechimii minime necesare se pot hotărî de către organul de conducere colectivă a unității în limita a 1/5 din cea necesară trecerii la gradațiile ce urmează a fi acordate după 1 ianuarie 1972.

Pensionarul de invaliditate de gradul III, aflat în muncă, precum și cel reîncadrat în termen de 90 de zile de la încetarea stării de invaliditate, are dreptul la recunoașterea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. În asemenea situații perioada lucrată înainte de desfacerea contractului de muncă determinată de pensionare se unește cu aceea lucrată după reîncadrare. Din scrisoarea dv. rezultă că ați lucrat pînă la 1 martie 1967 și că, fiind pensionar de invaliditate, v-ați reîncadrat la 3 august 1970. Dacă perioada lucrată înainte de pensionare este mai mare de trei ani, veți avea dreptul la sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate de la 1 septembrie 1972. Dacă aveți o vechime mai mare (de pildă de 8 sau 13 ani etc.) sporul cuvenit reprezintă 5% sau 7% din salariul tarifar.

● Prime de asigurări

Ing. ILIE POPESCU, București — Pentru autovehiculele care se radiază de către un deținător și se înmatriculează de către altul, primele de asigurare pentru tot anul respectiv se stabilesc și se plătesc separat de fiecare deținător. Această reglementare își găsește temeiul în dispozițiile art. 37 și 39, alin. 2 din Decretul nr. 471/1971, potrivit cărora, pentru autovehiculele înmatriculate în R.S. România, prima de asigurare este anuală și indivizibilă și se datorează de la 1 ianuarie a anului înmatriculării autovehiculelor.

CONSFĂTUIRE CU CITITORII LA GALAȚI

Revista noastră, cu sprijinul Comisiei economice a Municipiului Galați al P.C.R., organizează în ziua de 10 octombrie a.c. ora 15, în sala Consiliului municipal o consfătuire cu cititorii, la care sînt invitați să participe toți cei interesați de conținutul tematic al revistei.

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAȚIEI

— **Raționalizează producția, contribuie la creșterea productivității și micșorează costurile de fabricație.**
— **Confecționează în numărul de exemplare dorit, documente clare, certe și ușor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor și pentru postcalcul.**
— **Accelerează sistemul de informare.**
— **Preîntîmpină erori, timpi de așteptare și timpi morți în ateliere.**
— **Creează condițiile pentru introducerea unei planificări raționale în ateliere, pentru încărcarea justă a mașinilor și pentru combaterea rebuturilor.**
— În combinație cu fișe perforate, sistemul se aplică de peste 30 ani în multe țări.
— Peste 10 000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricației.

ÎN URMA SOLICITĂRII DV. LA:

ORMIG **Organisations-mittel GmbH**
497 Bad Oeynhausen
Brunhildestrasse 18
Republica Federală a Germaniei.

VEȚI PRIMI GRATUIT PROSPECTUL Nr. 202 RO

Vă rugăm să ne vizitați în perioada 15—24 octombrie 1972 la Tîrgul Internațional București, Pavilionul Republicii Federale a Germaniei, hala P. standul nr 259.

PUBLICOM

concepte metodologii

FUNCȚIILE DE PRODUCȚIE ȘI SCHIMBAREA TEHNOLOGICĂ

Interpretare econometrică

POTRIVIT cerințelor actuale ale creșterii economice, mijloacele convenționale de măsurare ale dezvoltărilor tehnice au fost completate cu noi metode de determinare cantitativă, în cadrul cărora însuși conținutul categoriei de „progres tehnologic" apare determinat cu mai multă claritate din punctul de vedere al analizei economice. Dintre mijloacele menționate în literatura de specialitate, în ultimii 10—15 ani s-au impus metodele de măsurare a schimbărilor intervenite în tehnologie construite cu ajutorul funcțiilor de producție.

În acest cadru, o stare tehnologică poate fi caracterizată — în termeni economici — prin raporturile cantitative dintre rezultatele producției și factorii implicați în procesul producției, precum și prin modul cum acești factori se combină pentru obținerea producției date. Au fost construite, astfel, noi modele ale creșterii economice — incluzînd schimbarea tehnologică ca o variabilă distinctă — s-a ivit posibilitatea diferențierii diferitelor faze de dezvoltare tehnologică, cu semnificația lor economică, a definirii căilor pentru folosirea eficientă a diferitelor resurse. Pe fondul funcției de producție se cristalizează o concepție mai riguroasă asupra progresului tehnico-științific care influențează profund teoria și practica economică.

Într-o formă simplificată, funcția de producție poate fi, după cum se știe, reprezentată prin expresia $y = f(M, F)$, unde y simbolizează producția finală (eventual, venitul național), iar M și F principalii factori consumați pentru producția acesteia — munca vie și fondurile productive (eventual, fondurile fixe). În mod corespunzător ecuația care reprezintă variația combinațiilor posibile ale factorilor pentru o producție constantă dată (de pildă, y_0) — ecuația unei izocuante — va fi $f_0(M, F) = const.$, unde $f_0 = f/y_0$ Tot astfel, grafic, funcția de producție poate fi reprezentată printr-o serie de curbe izocuante, fiecare curbă — convexă dinspre origine — exprimînd variatele combinații ale factorilor utilizați pentru o producție dată. Cu cît reprezintă o producție mai mare, cu atît izocuanta va fi plasată mai departe de punctul de origine. (Vezi graficul nr. 1) Pentru o tehnologie dată, intersectarea a două curbe nu este posibilă. În cadrul funcțiilor de producție, numai izocuantele din interiorul liniilor de margine pot avea semnificație economică. *)

Pentru știința economică prezintă un deosebit interes elaborarea — pe baza funcției de producție a unui concept abstract de tehnologie [1]), cu ajutorul căruia progresul tehnico-științific capătă un conținut mai precis.

DIN PUNCT de vedere al analizei economice, o stare tehnologică poate fi caracterizată pe baza a patru caracteristici proprii funcțiilor de producție:

a) **eficiența tehnologiei** reprezintă raportul dintre rezultatele producției și cheltuirea de resurse, avînd în vedere o structură constantă a cheltuielilor și, deci, neafectînd relația dintre înșiși factorii producției. De fapt, aici este vorba de proporția în care factorii sînt transformați în producție.

Pe același grafic al izocuantelor — înregistrînd diferite nivele ale consumului factorilor — pentru o tehnologie mai puțin eficientă, fiecărei izocuante îi va corespunde anumite valori ale producției, deosebirile dintre cele două tehnologii pot fi reliefate, atribuind coordonatelor — ce înregistrează pe grafic cantitățile de factori consumați — scări diferite.

b) **economiile dimensionale (de scară) determinate de tehnologie** se referă la ritmurile relative de creștere — pe de o parte a producției, pe de altă parte a factorilor utilizați în producție. Dacă producția sporește în proporții mai mari decît acelea în care a crescut consumul de factori, întreprinderea obține economii dimensionale (de scară) și, invers, înregistrează — din acest punct de vedere — pierderi, dacă ritmul de creștere a factorilor depășește pe acel al creșterii producției; în cazul cînd proporțiile creșterii au fost egale, rezultatele sînt constante.

Economiile dimensionale (de scară) pot proveni din două surse:

— dezvoltarea generală a industriei (economii externe);

— îmbunătățirile aduse în organizarea și conducerea unei unități de producție (economii interne).

Comportarea funcției de producție din punct de vedere al economiilor dimensionale (de scară) își găsește expresia în gradul de omogenitate al funcției**).

c) **intensitatea în fonduri productive (fixe) a tehnologiei** vizează cantitatea de fonduri productive corespunzătoare cantității de muncă, caracterizînd astfel gradul de înzestrare tehnică a forței de muncă. Dar, în cadrul funcției de producție, se au în vedere nu modificările pe care le pot determina în această privință conjuncturile economice (de pildă variațiile cererii și ofertei și, respectiv, modificările prețurilor celor doi factori), ci raportul dintre fondurile productive și cantitatea de muncă — raport determinat în mod strict de cerințele tehnologiei descrise cu ajutorul funcției de producție

Relația de mai sus se referă la raportul dintre **creșterile a două mărimi variabile** $\left(\frac{df}{dM}\right)$, iar semnificația ei economică este aceea a unei **rate marginale a substituirii muncii prin fonduri productive (fixe).**

d) **elasticitatea substituției** are în vedere măsura în care se schimbă structura factorilor utilizați în producție, ca urmare a modificării ratei marginale a substituirii muncii prin fonduri fixe. Exprimînd creșterea procentuală a raportului dintre factori, corespunzătoare creșterii cu un procent a ratei marginale a substituției***), elasticitatea substituției indică, de fapt, gradul de ușurință cu care o tehnologie dată permite înlocuirea muncii prin mijloace productive.

Elasticitatea substituției muncii prin fonduri productive (fixe) se referă la gradul de curbură a izocuantei; cu cît aceasta este mai mare, cu atît mai mică este elasticitatea substituției.

CELE PATRU trăsături expuse mai sus — eficiența, gradul în care pot fi obținute economii dimensionale (de scară), intensitatea în fonduri productive (fixe) și elasticitatea substituirii muncii prin fonduri — caracterizează o stare tehnologică, formalizată cu ajutorul funcției de producție. În mod corespunzător modificările intervenite în valoarea acestor parametri, proprii funcțiilor de producție, creează condiții pentru identificarea schimbărilor tehnologice, a sensului, naturii și proporțiilor deplasărilor intervenite în tehnologie. S-a obținut astfel — o dată cu posibilitatea cuantificării — și o definire mai precisă a conținutului progresului tehnic, a schimbărilor tehnologice în general.

În această direcție, prezintă importanță pentru analiza economică nu numai măsura sporului producției obținute pe baza progresului tehnic, dar și comportarea factorilor care asigură creșterea economică, natura efectelor economice înregistrate. Din acest punct de vedere, merită atenție distincția — făcută în literatura de specialitate — între diferite tipuri de schimbări tehnologice.

Schimbarea tehnologică neutră vizează creșterea producției, fără însă a fi însoțită de economii sau sporuri relative în ce privește cantitatea de muncă consumată (rata marginală a substituirii muncii prin fonduri rămîne neschimbată la fiecare combinație a factorilor). Modificările a doi din parametrii caracteristici funcției de producție — eficiența tehnologiei și gradului economiilor dimensionale (de scară) — întruchipează schimbările tehnologice de acest tip.

Schimbarea tehnologică non-neutră include, o dată cu creșterea producției și modificarea ratei marginale a substituirii muncii prin fonduri, determinînd economii de muncă (produsul marginal al fondurilor crește în raport cu produsul marginal al muncii pentru fiecare combinație a factorilor) sau economii de fonduri (rata marginală scade pentru fiecare combinație a factorilor). Schimbările tehnologice de acest tip sînt înregistrate de modificările celorlalți doi parametri caracteristici funcției de producție: intensitatea în fonduri și elasticitatea substituției muncii prin fonduri.

Graficul nr. 2 înregistrează toate tipurile de progres tehnic, menționate mai sus.

Prin stabilirea cantității de muncă la nivelul M_0, volumul fondurilor (fixe) necesare pentru obținerea unei producții constante se micșorează prin trecerea la tehnologia y''' și mai ales la tehnologia y". Dimpotrivă, prin stabilirea volumului fondurilor (fixe) la nivelul F_0, cantitatea de muncă necesară pentru obținerea producției stabilite se micșorează prin trecerea la tehnologia y" și mai ales la tehnologia y'''. Ca urmare, schimbarea tehnologică y-y" marchează un progres tehnic non-neutru care economisește fonduri (consumă muncă), iar schimbarea tehnologică y-y''' un progres tehnic non-neutru care economisește muncă (consumă fonduri). Deoarece, în ambele cazuri se înregistrează — datorită modificărilor intervenite în intensitatea în fonduri și (sau) în elasticitatea substituției — un progres tehnic de tip non-neutru — izocuantele y" și y''' au altă înclinație și (sau) curbură. În cazul schimbării tehnologice y-y', economiile obținute la cei doi factori sînt de proporții egale, înregistrîndu-se astfel un progres tehnic de tip neutru. Izocuanta y' are aceeași înclinație și curbură ca și y.

Deoarece, o inovație tehnică poate include modificări în toate componentele ce caracterizează o tehnologie, rezultanta finală a schimbării tehnologice — în ce privește creșterea producției sau tipul progresului tehnic — depinde de intensitatea cu care acționează fiecare din componente.

Această interpretare econometrică a progresului tehnic — cu ajutorul funcțiilor de producție — a stat la baza elaborării unor metode complexe pentru cuantificarea schimbărilor tehnologice în producție. Condiția esențială a utilizării acestor metode o constituie perfecționarea sistemului informațional, elaborarea corectă a seriilor de date ce caracterizează procesul creșterii economice.

dr. Pascu VEINER

---

1) Pentru prima oară, acest concept a fost introdus în literatura economică de Murray Brown (vezi On The Theory and Measurement of Technological Change, Cambridge University Press, 1966); ulterior același concept a fost utilizat și în literatura din țările socialiste (vezi, de exemplu, Akademia Nauk S.S.S.R. Țentralnîi Ekonomiko-Matematiceski Institut, Problemî statistikî tehniceskogo progressa v promîșlennosti, Moskva, 1971).

*) Deoarece funcția de producție presupune implicit rezolvarea unei probleme de maximizare (de regulă, a beneficiului), sporurile procentuale ale producției, corespunzătoare creșterii cu un procent a cantității de muncă vie $(\delta y / \delta m)$ și, respectiv, de fonduri fixe $(\delta y / \delta F)$ — adică producțiile fizice marginale — trebuie să fie pozitive.

Această condiție explică și poziția izocuantei în cadrul funcției de producție. Într-adevăr, dacă izocuanta reprezintă o curbă de producție constantă, atunci:

$$dy = \delta y/\delta M \; dM + \delta y/\delta F \; dF = 0 \text{ sau}$$
$$\delta y/\delta M \; dM = \delta y/\delta F \; dF.$$

Considerînd izocuanta ca o funcție $F = \varnothing(M)$, panta ei rezultă din expresia:

$$\frac{dF}{dM} = \frac{-\delta y/\delta M}{\delta y/\delta F}$$

Dar, pentru ca producțiile marginale să fie pozitive, trebuie avute în vedere numai combinațiile factorilor de pe panta negativă a izocuantei

$$\left(\text{unde: } -\frac{-dF}{dM} = \frac{\delta y/\delta M}{\delta y/\delta F}\right)$$

**) Se știe că o funcție este omogenă de gradul r atunci cînd, multiplicînd fiecare variabilă independentă cu o constantă K, valoarea funcției se va multiplica printr-un multiplu K^r. De exemplu, funcția este omogenă

— de gradul 0, cînd $f(Kx, Ky, Kz) = K^0 f(x, y, z) = f(x, y, z)$;

— de gradul 1, cînd $g(Kx, Ky, Kz) = Kg(x, y, z)$;

— de gradul 2, cînd $h(Kx, Ky, Kz) = K^2 h(x, y, z)$ ș.a.m.d.

Or, semnificația economică a acestei proprietăți constă în aceea că — potrivit cu faptul dacă r este mai mare, egal, sau mai mic decît unitatea — funcția presupune economii dimensionale (de scară), absența unei asemenea economii, sau pierderi dimensionale.

***) Dacă notăm produsele marginale ale muncii și fondurilor fixe în expresie fizică (respectiv, $\delta y/\delta M$ și $\delta y/\delta F$) prin Pd_m și Pd_f, iar rata marginală a substituirii lor (respectiv $\frac{\delta y}{\delta F} \Big/ \frac{\delta y}{\delta M}$), prin R, atunci elasticitatea substituției (σ) poate fi exprimată astfel:

$$\sigma = \frac{\text{schimbare relativă } M/F}{\text{schimbare relativă în } R} \text{ sau}$$

$$\sigma = \frac{\dfrac{d(M/F)}{M/F}}{\dfrac{d(Pd_f/Pd_m)}{Pd_f/Pd_m}} = \frac{\dfrac{d(M/F)}{d(Pd_f/Pd_m)}}{\dfrac{M/F}{Pd_f/Pd_m}} = \frac{(F/M)\, d(M/F)}{(Pd_m/Pd_f)\, d(Pd_f/Pdm)}$$

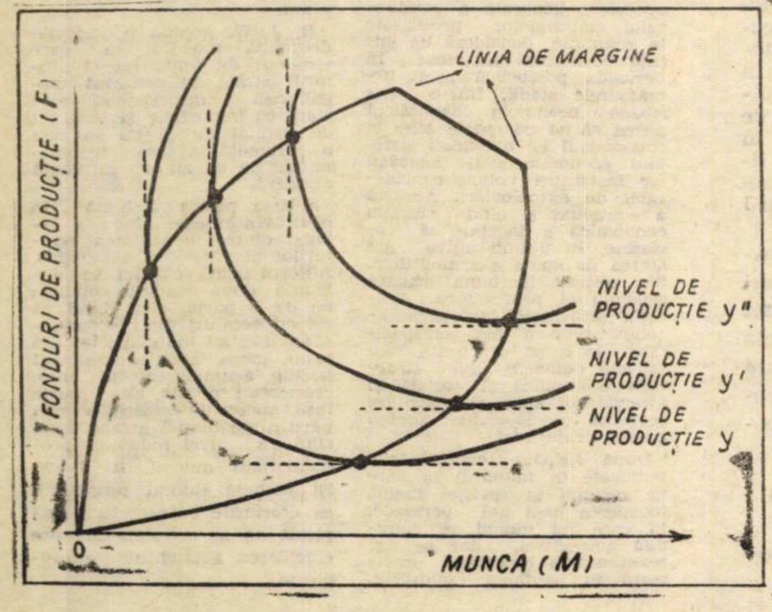

Grafic nr. 1

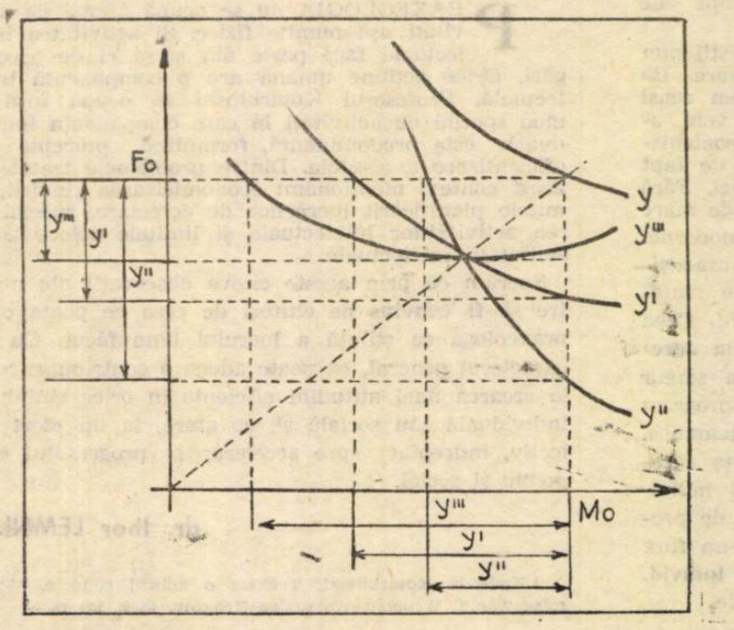

Grafic nr. 2

VITRINA CU CĂRȚI

● **Aktualnie problemi upravlenia** (Probleme actuale ale conducerii), Seria „Nauka i upravlenie" (Știința și conducerea) I, sub redacția prof. V. G. Șorin, Moscova, Ed. Znanie, 1972, 283 pag. Aplicarea metodelor științifice în organizarea și automatizarea conducerii, în planificarea pe întreaga economie, pe ramuri și teritorială.

● B. N. Mihalevskii, **Sistema modelei srednesrocinogo narodnohozeaistvennogo planirovania** (Sistemul de modele în planificarea pe termen mediu a economiei naționale), Moscova, Ed. Nauka, 1972, 475 pag. Principiile modelării și aspectele ei concrete la nivelul economiei naționale.

● Colectiv de autori, **Sistema modelei narodnohozeaistvennogo planirovania** (Sistemul de modele în planificarea economiei naționale), Moscova, Ed. Misl, 1972, 348 pag. Perfecționarea sistemului de conducere și planificare în etapa actuală de dezvoltare a economiei U.R.S.S., principiile generale ale elaborării sistemului de modele pentru planificarea de perspectivă, principiul optimizării în modelarea economiei socialiste, corelarea optimului pe întreaga economie cu optimurile locale etc.

● **Upravlenie soțialisticeskim vosproizvodstvom** (Conducerea reproducției socialiste), sub redacția lui M. Z. Bor și V. A. Iațkov, Moscova, Ed. Misl, 1972, 286 pag. Rolul prognozelor pe termen lung în conducerea economiei, a proceselor de reproducție a avuției naționale, a procesului de reproducție în ramurile economiei.

● Colectiv de autori, **Naucinie osnovi ekonomiceskogo prognoza** (Bazele științifice ale prognozei economice), Moscova, Ed. Misl, 1971, 424 pag. Esența și funcțiile prognozei economice în sistemul planificării socialiste, probleme generale de metodologie și organizare a prognozei economice, metode concrete de prognoză a dinamicii economiei naționale, forței de muncă, bunăstării populației ș.a.

Aceste cărți pot fi consultate la expoziția specializată, deschisă în aceste zile de Organizația de comerț exterior „Mejdunarodnaia Kniga", în holul Sălii Palatului din Capitală.

● Colectiv, **Politică, știință conducere**, Ed. Dacia, Cluj, 1972 198 pag. Conținutul și trăsăturile conducerii în socialism, metode și mijloace moderne utilizate.

știință și societate

PRAXEOLOGIA — ȘTIINȚĂ A LUCRULUI BINE FĂCUT

CINEVA familiarizat cu programarea liniară sau dinamică, cu instrumente ca funcția de producție sau funcția cererii, ca multiplicatorii lui Lagrange, inginerul care se străduiește să găsească o soluție nouă care să mărească randamentul unei mașini, militarul confruntat cu o problemă tactică sau strategică, directorul de întreprindere care, înarmat cu procedeele moderne de conducere acționează către o rentabilitate mai mare, toți acești oameni, fiecare în parte și toți la un loc își pot pune în mod firesc întrebarea: oare nu există o disciplină generală care să cerceteze principiile de raționalizare a acțiunilor umane, indiferent dacă aceste acțiuni au un caracter economic, tehnic, artistic sau sportiv. Ei bine, bazele unei asemenea științe există, deși este practicată de puțini oameni și istoria ei este scurtă. Este vorba de praxeologia, ale cărei baze au fost pentru prima oară prezentate într-un mod sistematizat în „Tratatul despre lucrul bine făcut" al filozofului polonez Tadeusz Kotarbinski [1]).

DUPĂ propria definiție a autorului, praxeologia este știința măririi eficienței acțiunilor umane. Ea răspunde nevoii de a analiza elementele cele mai simple ale activității umane, elemente care se regăsesc în toate activitățile de care se ocupă disciplinele enumerate mai sus și încă multe altele. Căci și actul uman cel mai simplu, de exemplu apăsarea pe un buton electric, se desfășoară pe baza unor principii de raționalitate. Desigur toată lumea cunoaște aceste principii și le aplică fără să se mai gîndească la ele. Tot astfel, toți oamenii vorbesc fără să se gîndească la gramatică. Dar este în afara oricărei îndoieli că vorbesc mai bine cei care au învățat gramatica.

Așadar o asemenea analiză, departe de a fi un exercițiu intelectual, poate fi de cea mai mare utilitate pentru a face acțiunile umane, simple și complicate, mai eficiente, mai raționale și mai potrivite fiecare scopului urmărit prin ea. Este, într-un fel, o știință normativă: scopul ei principal este „de a construi normele cele mai generale ale eficienței maxime". Aceste norme sînt extrase din experiența practică a omenirii.

Este firesc ca într-o disciplină atît de nouă cum este praxeologia, definiția noțiunilor și mai ales a noțiunilor de bază să ocupe un loc foarte important. În lucrarea sa, profesorul Kotarbinski acordă multă atenție definirii precise și consistente a noțiunilor de bază cu care operează: actul simplu, autorul, impulsul voit, operă, produs, material, unealtă, încăpere, mijloc, metodă etc. De la actul simplu trece la actul compus. De aici la cooperare ș.a.m.d. Actul simplu al unui autor constă în exercitarea unui impuls voit asupra unui material. „Oricare ar fi munca exterioară pe care o execută cineva, întotdeauna intervine un autor, un impuls voit, un material, o unealtă sau un instrument, un mod de acțiune, un scop și o operă" (p. 35).

Desigur nu este aici locul să insistăm asupra modului în care sînt definite conceptele de bază ale praxeologiei. Nu numai pentru că logicianul Kotarbinski operează cu multă subtilitate și precizie, ceea ce face ca reproducerea succintă a ideilor sale să fie o întreprindere riscantă, dar și pentru că sperăm că lucrarea sa, de o deosebită importanță și actualitate, va ajunge și la îndemîna cititorului român. Sînt deosebit de interesante considerațiile sale asupra actului compus, asupra acțiunilor colective, asupra cooperării pozitive și a celei negative. Căci cooperarea negativă este un alt nume pentru luptă, iar lupta are pentru praxeolog un sens mult mai general decît în limbajul curent.

Valorile practice ale acțiunii pun în evidență cu multă pregnanță importanța socială a științei praxeologice, mai ales pentru o societate care construiește baza materială a orînduirii noi. Precizia, curățenia, economicitatea, simplitatea, eficiența, siguranța, iată numai cîteva din însușirile pozitive ale unei munci bine făcute, însușiri care caracterizează orice lucru bine făcut, la nivel individual. Ele sînt condiții necesare ale eficienței economice, fapt de care adeseori economistul uită.

Uneori, mai ales în ultima vreme, economiștii pun un mare accent pe cuantificare și optimizare. Ba este destul de răspîndită iluzia că dacă vom reuși să optimizăm anumite procese economice, vom ajunge la un înalt grad de eficiență. Dar economistul cuantifică și optimizează **agregate**, care, de fapt sînt relații sociale între grupuri de indivizi. Fără îndoială că cuantificarea și optimizarea sînt de mare utilitate și strict necesare în economia modernă. N-am dori deloc să fim situați în tabăra așa-zișilor antimatematicieni care critică metodele matematice fără a putea pune nimic în loc. Nu. Ceea ce vrem să subliniem este faptul că **eficiența agregată este rezultat al muncii indivizilor.** Un singur individ poate să dea peste cap, uneori, un program elaborat cu cele mai frumoase metode matematice. Dar, și mai important este faptul că eficiența agregată este rezultatul socializării unor munci individuale. Calitatea produselor moderne depinde de precizia cu care a lucrat fiecare operator dintr-un flux tehnologic. Depinde deci în primul rînd **de individ**, de însușirile practice descrise de praxeologie.

DIN PUNCTUL DE VEDERE al eficienței, **economicizarea** acțiunilor are un rol deosebit. Primul procedeu de economicizare este, după profesorul Kotarbinski, **minimizarea intervenției** urmată de **supravegherea pură.** Ce înseamnă de fapt acești termeni neobișnuiți? Nimic altceva decît se obține astăzi cu ajutorul mașinilor automate. Mașinile lucrează singure, cu o intervenție minimă a omului care se mulțumește să de supravegheze. Din modul în care sînt înfățișate aceste procese de filozoful polonez rezultă că automatizarea, eliberarea de intervenție, adică de efortul pe care îl necesită o operație sau alta, este o aspirație străveche. Păzirea unei turme de oi este un exemplu de supraveghere pură, cu o intervenție minimă. Desigur, între păzirea unei turme de oi și o mașină automată modernă se intercalează întreaga istorie a tehnicii, presărată cu izbînzi parțiale, cumulate timp de milenii. Oricît de trasă de păr ar părea compararea unor munci pastorale cu munca într-o uzină modernă, este sigur că aspirația a fost constantă și este prezentă și astăzi în mintea tuturor celor care se străduiesc să perfecționeze mijloacele de producție pe care le avem.

Într-un capitol special al cărții sale Kotarbinski se ocupă de **pregătirea** acțiunilor. În acest context, autorul invocă cîteva proverbe care arată că înțelepciunea populară cunoaște faptul că reușita unei acțiuni mai simple sau mai complicate depinde de modul în care ea a fost pregătită. Una din formele principale ale pregătirii unei acțiuni este plănuirea ei. Ca atare, va reuși mai bine într-o acțiune cel care înainte de a purcede la treabă își va întocmi un plan. La rîndul său, planul trebuie să aibă anumite însușiri pentru a servi ca mijloc de eficientizare a unei acțiuni. El trebuie alcătuit în funcție de scopul urmărit, trebuie să fie elastic și adaptabil la condiții care se pot schimba. Desigur, aici nu este vorba de planul economic în sensul modern, care este o construcție socială colectivă, realizată de „instituții" înzestrate cu „aparatură", ci de ceva mult mai simplu. Arhitectul se deosebește de albină, remarca Marx, prin aceea că înainte de a trece la realizarea construcției sale, el o are în cap. În sens praxeologic, planul nu trebuie neapărat să fie scris. El poate exista pur și simplu în mintea plănuitorului.

Dincolo de sensul pur praxeologic (și logic) al termenului de plan, se deschide o întreagă perspectivă istorică. În viziunea lui Kotarbinski activitatea de plănuire, de întocmire a unor planuri, care să preceadă acțiuni, este inerentă firii omului constructor, omului făuritor de unelte sau omului pur și simplu. Planificarea economiei, așa cum o concepem astăzi, apare deci și ea ca o încununare a unui îndelungat produs istoric, a unei năzuințe umane permanente, dar care nu s-a putut realiza în deplinătatea ei decît în condițiile proprietății sociale asupra mijloacelor de producție. Desigur, ca orice altă activitate umană, și planificarea este perfectibilă Dar, în această viziune, planul social nu poate fi decît un sistem de planuri parțiale, mergînd pînă acolo încît să reflecte aspirațiile tuturor indivizilor. De aceea, planul social nu poate fi decît rezultatul unei munci colective în care sînt antrenați in forme adecvate un număr cît mai mare de membri ai societății.

Plănuirea acțiunilor face parte din atitudinea prospectivă a omului ca ființă conștientă. Oricît de simplu și de lipsit de importanță ar fi planul unui individ, el este expresia atitudinii anticipative, atitudine fundamentală a omului creator de bunuri materiale și spirituale în fața trecerii timpului. Toți oamenii anticipează într-un fel sau altul. Cumpărătorul își anticipează achizițiile. Producătorul — producția și cererea probabilă. Cercetătorul — rezultatele la care vrea să ajungă. Inventatorul — proprietățile sistemului tehnic pe care îl caută. Atunci care este rolul viitorologului? El nu poate fi altul decît acela de a sistematiza cu ajutorul unor metode adecvate anticipațiile tuturor celorlalți. Metoda Delfi este exemplul clasic în această privință.

PRAXEOLOGIA nu se ocupă numai de activități așa numite fizice. Și activitatea intelectuală face parte din sfera ei de preocupări. Orice acțiune umană are o componentă intelectuală. Profesorul Kotarbinski se ocupă însă în mod special de activități în care componența individuală este predominantă, formulînd precepte de eficientizare a acesteia. Dintre problemele tratate în acest context menționăm: economicizarea gîndirii, limitele planificării lucrărilor de cercetare, specializarea activităților intelectuale și limitele colectivizării activității intelectuale.

Sperăm că prin aceste cîteva observații ale noastre să fi convins pe cititori de ceea ce poate oferi praxeologa ca știință a lucrului bine făcut. Cu tot caracterul general, ea poate aduce o contribuție reală la crearea unei atitudini eficiente în orice activitate individuală sau socială și, ca atare, la un efort colectiv, îndreptat spre accelerarea progresului economic și social.

dr. Ihor LEMNIJ

[1] Tadeusz Kotarbinski, Traktat o dobrej robocie. Wydemieczwarte, Wroclaw-Warszawa-Krakow, 1969, 539 p.

FIȘE

Aurul și banii de hîrtie

● La întrebarea Sohraniaet li zoloto svoiu prejniuiu rol? (Își păstrează aurul rolul său anterior?) G. Solius răspunde negativ într-un articol cu același titlu, apărut în MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIIA nr. 8/1972.

După cum arată faptele — spune G S. — astăzi au dispărut vechile forme de legătură între aur și banii de hîrtie. Deosebiri de opinii mai există în ce privește rolul de echivalent general al aurului. În prezent, spune autorul, aurul a fost scos din circulație și, odată cu aceasta, a pierdut și rolul de echivalent universal. Aceasta nu înseamnă că a devenit imposibilă comensurarea mărfurilor. Ea se realizează cu ajutorul banilor de hîrtie. Mărfurile își exprimă valoarea nu în bani de hîrtie, ci prin intermediul lor Existența acestora este posibilă nu pentru că sînt reprezentanți ai aurului, ci pentru că, prin intermediul lor, se exprimă corelația dintre valorile mărfurilor, inclusiv și a mărfii care poartă numele de aur. La eventuala observație că în felul acesta se diminuează importanța aurului, G. S. observă că aurul nu are deocamdată nevoie de apărare și că important este doar să nu i se atribuie dolarului un conținut de aur pe care nu-l mai are.

Un cadou deținătorilor de aur

● Le Monde de l'Economie din 15 august 1972, publică articolul **Qui devrait encaisser la plus-value procurée par la réévalution de réserves d'or?** (Cine ar trebui să încaseze beneficiul procurat prin reevaluarea rezervelor de aur?), semnat de economistul de origine greacă stabilit în Franța Angelos Angelopoulos. Acesta se declară partizan al sporirii prețului aurului, considerînd că o asemenea măsură ar fi de natură să rezolve criza actuală a sistemului monetar internațional. Principala stavilă în calea unei asemenea măsuri, scrie el, o constituie reticența față de ideea de a face un imens cadou deținătorilor de aur.

Într-adevăr, observă A.A., dacă ținem seama că numai băncile centrale ale lumii occidentale posedă rezerve de aur în valoare de 41,5 miliarde de dolari, în cazul ridicării prețului oficial al aurului la nivelul prețului de pe piața liberă aceste bănci își vor vedea sporite activele cu 30 miliarde de dolari. Obținerea unui asemenea beneficiu, notează autorul, este neîndoios inechitabilă. De aceea el propune ca sporul de dolari obținut în acest fel să fie acordat ca ajutor țărilor în curs de dezvoltare. A. A încheie exprimîndu-și scepticismul cu privire la atitudinea țărilor capitaliste dezvoltate față de propunerea sa.

Galbraith despre incapacitatea economiștilor

● În Cuvîntul înainte la numărul din mai 1972 al revistei **THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW**, care publică referatele și discuțiile reuniunii din 27—29 decembrie 1971 a Asociației economice americane, John Kenneth Galbraith, președintele pe anul 1972 al Asociației, făcînd o apreciere generală a conținutului materialelor prezentate la reuniune, consideră că știința economică a trecut în perioada postbelică prin următoarele stadii. Într-o perioadă economia capitalistă părea să se comporte bine și economiștii își aplaudau sistemul economic și-și acordau lor înșiși un volum considerabil de autoelogieri. Aceasta a continuat și cînd situația economică a început să se clatine. În ultimii cîțiva ani starea de spirit s-a modificat. S-a criticat în bună măsură sistemul și profesiunea. Acuzația principală împotriva economiștilor a fost incapacitatea de a se confrunta cu gravele deficiențe din structura economică și socială și atracția lor spre o prezentare teoretică ce ascundea adesea aceste neajunsuri.

După J.K.G., comunicările publicate în numărul la care ne referim al revistei indică începerea unei noi perioade, în care nu numai se continuă autocritica, dar se și realizează o cercetare insistentă în căutarea soluțiilor, precum și a unui cadru teoretic mai bun pentru acestea. Semnalăm titlurile cîtorva referate: Joan Robinson: A doua criză a teoriei economice; Robert S. Browne; Problema economică a reparațiilor față de America Neagră; Howard Wachtel: Capitalismul și sărăcia în America — paradox sau contradicție?

Nu suprimarea creșterii, ci reorientarea ei

● Revista INDUSTRIE nr. 7/iulie 1972, publică articolul lui Daniel Janssen, membru al Clubului de la Roma, intitulat **La croissance économique: suppression totale ou finalités nouvelles?** (Creșterea economică: suprimarea totală sau noi finalități?), în care acesta încearcă să explice aparenta contradicție dintre faptul că este membru al Clubului de la Roma, că apreciază raportul acestuia drept „pasionant și foarte util", și faptul că el nu este totuși „Zegist" (partizan al Zero Economic Growth). D.J. observă că chiar în Addendum la cartea „The Limits of Growth" se menționează că nu toți membrii Clubului de la Roma sînt de acord asupra fiecărui element al raportului, chiar dacă toți îl consideră ca o etapă utilă a demersului de cunoaștere și ameliorare a lumii noastre.

Acordul există în evidențierea caracterului limitat al pămîntului nostru, al resurselor sale, al unității mediului terestru și al interdependenței sale, al necesității elaborării unui model al lumii noastre și al studierii pe ordinator a consecinței anumitor ipoteze verosimile și a modificării fiecăruia din cei cinci factori principali: populație, resurse naturale nereinnoibile, pămînturi cultivabile, capitaluri disponibile și poluare. Marele merit al cărții, spune D.J., este de a ne fi atras atenția asupra consecințelor catastrofice ale continuării fără modificare a tipului de creștere ce-l cunoaștem de cîțiva ani. Autorul consideră însă că raționamentul care duce la concluzia opririi creșterii este **inexact**; în realitate, afirmă el, ceea ce ne permite să controlăm și să înlăturăm poluarea, să producem energie pe alte căi decît cele ce duc la epuizarea resurselor, să controlăm creșterea demografică și să cultivăm toate pămînturile arabile, cu o productivitate mai bună, este tocmai creșterea economică. Ea nu este distrugerea, ci salvarea noastră.

Inegalități în cadrul inegalității

● ECONOMIA INTERNAZIONALE (nr. 2/1972) publică studiul **Aspects of Income Inequality in the Less Developed Countries** (Aspecte ale inegalității veniturilor în țările mai puțin dezvoltate) sub semnătura lui Richard J. Ward. Autorul pornește de la o serie de observații ale lui G. Kuznets, care consideră că inegalitatea veniturilor în țările în curs de dezvoltare este mai mare decît în țările dezvoltate și că ea corespunde inegalității existente aici în preajma primului război mondial. R.J.W a studiat cu minuțiozitate cazul Indiei și Pakistanului, iar concluziile trase susțin teza lu Kuznets, la care se adaugă și observația că, din păcate, inegalitatea are o tendință de accentuare.

R. J W. acordă o atenție deosebită modului în care sistemul de impunere și ajutorul străin influențează inegalitatea veniturilor. El constată că impozitele și influxul de capital fie că nu au nici o influență asupra fenomenului, fie că au o influență negativă.

Ultima problemă luată în considerație este aceea a relației dintre inegalitatea veniturilor și creșterea economică. Autorul arată că aici se înfruntă două tendințe opuse: pe de o parte, știut fiind că cei cu venituri mari economisesc o mai mare parte din venit, inegalitatea influențează pozitiv acumularea și, deci, creșterea; pe de altă parte însă, starea de mizerie a unei părți a populației atrage după sine un nivel redus al productivității muncii. R J. W. își încheie studiul propunînd ca eforturile de cercetare empirică să se concentreze spre elucidarea acestei ultime probleme.

RAȚIONALIZAREA PRODUCȚIEI ACCELEREAZĂ CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE

CINCINALUL 1971—1975 marchează nu numai însemnate creșteri de ordin cantitativ sau numai deplasări în structura producției industriale[1]), ci și creșterea preocupărilor pentru intensificarea procesului de producție în industria R.D.G. Indicatorul care sintetizează cel mai bine procesele de ordin calitativ care au loc în primul rînd în cadrul industriei este cel al creșterii productivității muncii. În perioada actualului cincinal ea va trebui să crească în industrie cu 35% (6,2% în medie pe an), în timp ce producția industrială marfă va fi cu 34% mai mare față de 1970. Rezultă că întregul spor al producției industriale urmează a fi obținut aproape exclusiv pe seama creșterii productivității muncii. O contribuție esențială în această direcție este chemată să o aducă introducerea în toate domeniile economiei naționale și, în primul rînd, în industrie, a cuceririlor revoluției tehnico-științifice. În conformitate cu Directivele Congresului al VIII-lea al P.S.U.G. și Legea cu privire la planul cincinal 1971—1975, **activitatea de cercetare științifică și tehnică** este orientată în următoarele direcții principale:

- îmbunătățirea continuă a produselor și perfecționarea procedeelor tehnologice, introducerea de noi tehnologii și procedee mai productive, care permit aplicarea automatizării;
- reducerea consumului specific de energie în toate ramurile economiei naționale prin înlocuirea treptată a proceselor de producție, tehnologiilor și procedeelor ce necesită un consum intensiv de energie, cu altele mai avantajoase din acest punct de vedere, prin creșterea eficienței în ce privește transformarea și transportul de energie, precum și prin mărirea gradului de siguranță și de stabilitate a instalațiilor producătoare de energie;
- folosirea în mai mare măsură a materiilor prime existente în țară, îndeosebi a nisipurilor pentru fabricarea sticlei, a anumitor metale neferoase, săruri, a cărbunelui brun, gazului metan, argilei etc. Totodată, se prevăd măsuri în vederea recuperării unor materii prime secundare; aceasta se referă mai ales la fierul vechi, hîrtie, textile și cauciuc, la resturile de mase plastice, cenușa industrială. Pentru a putea aprecia semnificația unor asemenea măsuri, amintim, spre exemplu, că cca 75% din producția de oțel se obține pe baza fierului vechi (ceea ce situează R. D. Germană, din acest punct de vedere, la nivelul unor țări ca Suedia și Italia);
- crearea și fabricarea de instalații, mașini și aparate, îndeosebi pentru: producerea și prelucrarea metalului, mașini textile și poligrafice; utilaje pentru transport, transbordare și depozitare; mașini pentru construcții și materiale de construcții; utilaje pentru centrale electrice; mașini agricole, precum și utilaje pentru prelucrarea produselor agricole;
- standardizarea pieselor și grupurilor de construcție pentru funcții similare ale diferitelor mașini, aparate și instalații, pentru diferite ramuri, care pot fi produse în mod centralizat, cu o înaltă productivitate și la un preț de cost redus;
- crearea unor bunuri de consum de înaltă calitate, pe baza unor tehnologii moderne, cu cheltuieli mai mici și cu un consum redus de materiale.

O problemă centrală a activității tehnice și științifice, în vederea realizării obiectivelor menționate, este raționalizarea socialistă. Această înseamnă, în primul rînd, modernizarea tehnicii existente, mecanizarea și automatizarea parțială a proceselor tehnologice, automatizarea unor obiective economice selecționate. Se urmărește pe această cale folosirea mai productivă și creșterea randamentului capacităților de producție existente, folosirea rațională a suprafețelor de producție, recurgîndu-se la extinderea sistemului de lucru în mai multe schimburi. În fața combinatelor și întreprinderilor a fost pusă sarcina importantă de a produce cu forțe proprii mijloace de raționalizare. Un rol important îl au în această privință cele 380 de servicii de engineering și secții de automatizare create în baza unei hotărîri a partidului și guvernului și care cuprind un număr de peste 32 000 salariați, dintre care mai mult de o treime sînt specialiști cu pregătire superioară.

Pentru anul 1972 au fost selecționate 137 obiective asupra cărora se vor concentra eforturile privind mecanizarea și automatizarea proceselor de producție. Acestea sînt în cea mai mare parte obiective începute în anii precedenți; în industria de stat ele acoperă jumătate din fondurile alocate pentru investiții. Prin darea în funcțiune a unora din aceste obiective încă în anul 1972 se preconizează o sporire a producției marfă cu 2,1 miliarde mărci și a beneficiilor cu 350 mil. mărci. O mare parte a noilor capacități ce urmează a fi date în exploatare se referă la asemenea domenii importante cum sînt: energetica, producția de materii prime și materiale, ramurile industriei subfurnizoare. Totodată realizarea acestor obiective va marca un progres însemnat pe calea introducerii mai rapide în producție a mecanizării și automatizării. Astfel, în timp ce în prezent în industria chimică gradul de mecanizare a lucrărilor este în medie 56%, în cadrul obiectivelor selecționate de importanță națională se va atinge un grad de mecanizare de 88%.

Rezultate notabile se vor înregistra și în domeniul automatizării; așa, de exemplu, gradul de automatizare a lucrărilor la obiectivele selecționate din domeniile industriei chimice, industriei ușoare și alimentare, construcțiilor de mașini grele și instalații, va crește de patru ori față de nivelul mediu actual al ramurilor respective.

Aceste măsuri apar cu atît mai necesare dacă se ia în considerare faptul că și în perioada actualului cincinal asigurarea forței de muncă rămîne o problemă. Se știe că numărul populației apte de muncă a înregistrat în R. D. Germană în ultimii ani o descreștere, ajungînd la 9,8 mil. persoane în 1970, față de 10,5 mil. în 1960. În industrie însă numărul persoanelor ocupate a crescut, fiind în 1970 cu 800 mii persoane mai mare decît în 1950 (în principal pe seama reducerii numărului de persoane ocupate în agricultură).

În perioada 1971—1975 orientarea stabilită este de a nu se admite crearea de noi locuri de muncă dacă nu se asigură forța de muncă necesară prin aplicarea unor măsuri de raționalizare. Această orientare este dictată atît de evoluția generală a forței de muncă, cît și de unele fenomene negative care s-au observat în ultimul timp și care vin în contradicție cu această linie. Astfel, în anul 1970 au fost create de 10 ori mai multe locuri de muncă decît cele economisite prin aplicarea unor măsuri de raționalizare. Această tendință a continuat și în 1971. Unele propuneri de plan prezentate de Uniuni ale întreprinderilor de stat și combinate se bazează de asemenea pe cereri de suplimentare a forței de muncă, fără a se depune eforturi suficiente pentru asigurarea acesteia[2]).

În aceste condiții, este de înțeles atenția deosebită care se acordă pregătirii cadrelor ce urmează să intre în producție. Astfel, în cursul cincinalului urmează ca 900.000 de absolvenți ai școlilor din învățămîntul mediu și de specialitate să fie pregătiți ca muncitori calificați; un număr de 225.000 de absolvenți ai institutelor de învățămînt superior vor fi încadrați în producție.

PENTRU ÎNFĂPTUIREA sarcinilor importante prevăzute în planul cincinal 1971—1975, se prevede perfecționarea în continuare a conducerii și planificării economiei naționale, înainte de toate a industriei. Principalele coordonate ale acestei activități sînt: întărirea rolului conducerii și planificării centrale de stat, creșterea calității acesteia; îmbinarea eficientă a gestiunii economice cu planul; atragerea pe scară mai largă a oamenilor muncii la conducerea și planificarea economiei.

În vederea creșterii rolului și autorității planului de stat se prevede elaborarea de planuri reale, orientate spre obținerea de performanțe înalte și ridicarea continuă a nivelului de trai material și cultural al poporului. Recent, Biroul Politic al C.C. al P.S.U.G. a adoptat o hotărîre care prevede că pînă în 1975 trebuie elaborat un **plan pe termen lung** privitor la dezvoltarea economiei naționale a R.D.G. pînă în 1990. De asemenea, au fost adoptate unele măsuri în vederea ridicării calității planificării și elaborării de balanțe începînd cu pregătirea planului pe 1973, precum și propunerile cu privire la perfecționarea în continuare a gestiunii economice în sectorul de stat.

Așa cum rezultă din Directivele Congresului al VIII-lea al P.S.U.G., în sistemul organelor de conducere și coordonare nu se prevăd modificări importante față de organizarea actuală. În ceea ce privește întreprinderile, combinatele și Uniunile întreprinderilor de stat, se prevede ca acestea să fie investite cu răspunderi mai mari pentru rezolvarea sarcinilor economice și tehnico-științifice, pe baza planului de stat.

O problemă importantă este aceea a creării în continuare a unor unități industriale puternice, capabile să rezolve sarcinile mari și complexe pe care le ridică producția mai ales în condițiile revoluției tehnico-științifice. După cum se știe, în ultimii ani, în R.D.G. au fost create o serie de unități mari — 37 de combinate. S-a apreciat că rezultatele obținute în fuzionarea de întreprinderi și crearea de combinate puternice sînt satisfăcătoare. Cele 37 de combinate, subordonate direct ministerelor industriale, realizează peste o treime din producția industrială marfă și aproape jumătate din exporturile industriei de subordonare republicană.

Problema concentrării producției în formele cele mai corespunzătoare, rămîne o preocupare constantă pentru forurile corespunzătoare din R.D.G. Pe de altă parte, trebuie ținut seama de numărul mare de întreprinderi industriale: 11.564 (în 1970). Ponderea principală o au marile întreprinderi: spre exemplu, un număr de 572 întreprinderi, cu 1.708.197 muncitori și funcționari (din totalul de 2.818.756), dădeau o producție în valoare totală de 83.630.350 mărci (din totalul de 135.422.920 mărci). Există însă un mare număr de întreprinderi mici (în general, peste două treimi din numărul de întreprinderi au pînă la 100 de angajați); lor le reveneau cca 10% din numărul total de salariați și mai puțin de 10% din valoarea producției globale.

Pe de altă parte, în structura socială a industriei, au intervenit în ultimul timp importante modificări. În cadrul industriei pînă în acest an, pe lîngă sectorul socialist, care avea ponderea predominantă, mai existau întreprinderile cu participarea statului și întreprinderile particulare. Acestea erau în general întreprinderi mici. În ultimele luni un număr considerabil de coproprietari ai întreprinderilor cu participarea statului au oferit statului, spre achiziționare, partea lor de participație, iar proprietarii întreprinderilor particulare au procedat în același mod, trecînd mijloacele lor de producție, prin vînzare, în proprietatea statului. Ca urmare, ponderea sectorului de stat în industrie a sporit: în ceea ce privește numărul de muncitori și funcționari de la 82,1% în 1971 la 99,4% în prezent; în ceea ce privește producția industrială de mărfuri — de la 83,3% în 1971 la 99,4% în prezent. Aceasta a dus la o vizibilă consolidare a relațiilor de producție socialiste în Republica Democrată Germană, creîndu-se condiții pentru încadrarea mai completă a acestor întreprinderi în economia națională planificată, pentru aplicarea pe scară mai largă a măsurilor de raționalizare.

Gheorghe ROȘU

1) Despre direcțiile dezvoltării industriei — vezi „Viața economică" nr. 19/1972.

2) Vezi „Die Wirtschaft", nr. 2, din 2 ianuarie 1972.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

- **REPREZENTANȚI AI INTREPRINDERII POLONEZE** de comerț exterior „Polmot" și ai întreprinderii austriece „Stayer-Daimler-Puch Ag" au semnat, la Viena, un acord privind cooperarea acestei firme producătoare de automobile cu întreprinderile de același profil din Polonia. **Acordul, care prevede fabricarea în comun a șasiurilor unor autocamioane speciale destinate lucrărilor în construcții, oferă — totodată — posibilități de colaborare în domeniul livrărilor reciproce de piese, al diviziunii sarcinilor în producție, precum** și în sfera cooperării pe terțe piețe, relatează agenția P.A.P.

- **DOUĂ SOCIETĂȚI SUEDEZE —** A.S.F.A. și Karlstads Mekaniska Werkstad (KMW) — au obținut o comandă pentru trei grupuri hidroelectrice complete, care urmează să echipeze o hidrocentrală aflată în construcție în R.P. Chineză. Valoarea totală a contractului se ridică la aproape 6 milioane de dolari, aceasta fiind cea mai importantă comandă realizată pînă în prezent pentru R. P. Chineză de industria suedeză constructoare de mașini — subliniază ziarul „Les Echos".

- **O MISIUNE COMERCIALA AMERICANĂ**, cu ocazia vizitei în Polonia, a avut convorbiri cu reprezentanți ai industriei electronice poloneze, a întreprinderilor de comerț exterior și cu lucrători din Institutele de cercetări științifice și din sfera comerțului. După cum informează „Rynki Zagraniczne", scopul vizitei misiunii americane a fost stabilirea unor contacte directe cu parteneri polonezi și discutarea formelor de colaborare cu industria electronică poloneză, precum și studierea posibilităților de export-import.

- **UN ACORD UNGARO — IRAKIAN** în domeniul industriei petroliere a fost semnat recent la Budapesta; potrivit prevederilor sale partea ungară va livra mașini, echipament și va asigura asistența tehnică necesară în schimbul petrolului irakian, informează agenția M.T.I.

- **JAPONIA — R.P. MONGOLA —** Într-o știre apărută în publicația sovietică BIKI, se menționează că cercuri de afaceri din Japonia au creat recent un consiliu economic japono-mongol, în scopul stimulării relațiilor economice-comerciale dintre cele două țări. În componența comitetului intră reprezentanți ai 35 societăți comerciale, industriale și financiare japoneze. La sfîrșitul anului curent, în Mongolia va pleca o delegație de experți japonezi pentru a studia posibilitățile și a stabili formele de colaborare economică.

REPERE

- **Ca urmare a reformei învățămîntului**, aplicată din acest an în Franța, un număr suplimentar de 200 000 de tineri și tinere vor putea căpăta în școlile medii o pregătire profesională aprofundată (inclusiv stagii în întreprinderi), concomitent cu cea de cultură generală. De asemenea, fiecare profesor titular va beneficia de-a lungul carierei sale de 36 săptămîni de perfecționare a pregătirii.

- **În pofida creșterii în medie** cu 10,5% a veniturilor populației în 1971, puterea reală de cumpărare a cetățeanului britanic n-a sporit decît cu 2,5% ca urmare a inflației — relevă o „carte albastră", publicată de Oficiul central de statistică din Marea Britanie.

- **Conform raportului anual al Comisiei Pieței Comune** asupra situației din agricultură, rolul acestei ramuri în cadrul economiei „celor șase" este în continuă descreștere: în 1970 ea a furnizat 5,3% din produsul lor național brut, față de 5,8% în 1969. În aceeași perioadă, ponderea populației agricole în ansamblul populației active din C.E.E. s-a redus de la 13,8% la 12,9%.

- **Remarcînd tendința generală** de sporire a dependenței economiilor naționale de activitatea de comerț exterior, un studiu recent, elaborat sub auspiciile G.A.T.T., cita în acest sens S.U.A. În timp ce în 1953 exporturile Statelor Unite au reprezentat 11% din produsul lor intern brut, iar importurile — 7,9% din consumul intern, în 1970 ponderile respective erau de 14,4% și 13,4%.

- **Din creditele obținute de** la Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare, a cărei membră este, în valoare de circa 400 milioane de dolari, Iugoslavia a rambursat deja 270 milioane, anunță agenția **Taniug**. În același timp se examinează proiectele a 18 obiective industriale pe baza unor noi împrumuturi de la Banca mondială.

- **190 milioane de turiști** cu 9 milioane mai mulți decît în 1971, vor fi făcut în acest an o excursie în străinătate, anunță Uniunea internațională a organismelor oficiale de turism, care subliniază rolul important al avioanelor charter în această progresie. În 1950 UIOOT consemna 25 milioane de turiști, iar un deceniu mai tîrziu — 75 milioane.

- **Un salon internațional pentru protecția consumatorilor** va avea loc luna aceasta la Paris. Va participa, printre alții și cunoscutul avocat american Ralph Nader. Va fi reprezentată și Suedia, țară în care organizațiile consumatorilor grupează 900 000 de membri, la o populație de circa 8 milioane de locuitori.

- **Referendumul** pentru ratificarea acordului semnat în luna iulie de Elveția cu Piața Comună va avea loc la 3 decembrie a.c.

- **Numărul centrelor urbane din Bulgaria** a sporit de la 104 în anul 1944 la 139 în 1972. Populația orașelor țării a crescut, corespunzător, de la 1 665 000 la 4 679 000 oameni.

mondorama

ENERGETICA JAPONEZĂ — 1985

DIN 1959/1960 pînă în 1969/70 consumul de energie a crescut în Japonia de aproximativ 3,4 ori sau cu 13% în medie pe an, ritm superior celui al produsului național brut (11,1%). Paralel, combustibilul lichid a înlocuit crescînd combustibilul solid. După părerea Ministerului Comerțului Exterior și al Industriei din Japonia, ponderea țițeiului și a produselor petroliere în consumul total de energie va continua să sporească pînă în 1985, apoi va începe să se reducă din cauza utilizării crescînde a energiei nucleare.

Estimările cu privire la consumul principalelor surse de energie din Japonia, în 1985/86 (în mil. kl echivalent țiței) sînt :

	1970	1985—86
Total	250,1	933,3—1 028,9
Energie electrică	63,8	264,8 — 290,1
Cărbune	5,8	3,5
Cocs	18,8	61,6 — 67,9
Țiței și produse petroliere	140,8	517,0 — 573,9 4,3
Gaze naturale	2,0	517,0 — 573,9
Alți purtători de energie	19,1	82,1 — 89,2

BALANȚĂ COMERCIALĂ ÎN TRANSFORMARE

DEȘI COMERȚUL EXTERIOR al S.U.A. reprezintă [illegible] procente în raport cu produsul național brut, evoluția volumului și structurii elementelor sale componente a început să rețină în mod deosebit atenția observatorilor economici, după ce în 1971 activitatea acestui sector s-a încheiat cu un deficit, primul din 1893 încoace. Potrivit unui studiu al secretariatului general al GATT, ponderea produselor manufacturate în exportul S.U.A. a ajuns la 70% (64% în 1964), iar a produselor agricole la 17% (de la 23%). La import, produsele manufacturate au crescut în același interval de la 33% la 65%, pe seama [illegible] a bunurilor de investiții cît și a celor de consum. Numai că dacă S.U.A. continuă să exporte mai multe produse din prima categorie decît importă, în ce privește bunurile de consum se înregistrează un deficit, atribuit mai ales importurilor de autoturisme. De remarcat că, la fel ca și în cazul altor țări industriale, S.U.A. sînt atît importatoare de oțel (45,6 milioane dolari în 1971), cît și exportatoare (44.1 milioane).

Situația relevată de studiul GATT ar urma să-și găsească o compensație pe planul balanței de plăți, acum puternic deficitară, în contribuția în creștere așteptată din partea beneficiilor de pe urma investițiilor în străinătate și a unor servicii.

DEZVOLTAREA SECTORULUI TERȚIAR ÎN R. S. CEHOSLOVACĂ

ÎNTRE ANII 1948-1971 populația Cehoslovaciei a crescut de la 12,3 milioane la 14,4 milioane, adică cu 16,8%. În această perioadă a crescut și numărul salariaților de la 5 545 la 7 125 mii, adică cu 28,5%. Numărul celor angajați în industrie a sporit cu 63,7%, în construcții cu 146,6% și în sfera terțiară cu 92,0%. Aceste sporuri s-au realizat pe seama creșterii generale a numărului celor angajați în muncă, dar mai ales a transferului populației ocupate în agricultură, unde în prezent lucrează numai 54,9% din efectivul celor angajați în 1948 în această ramură.

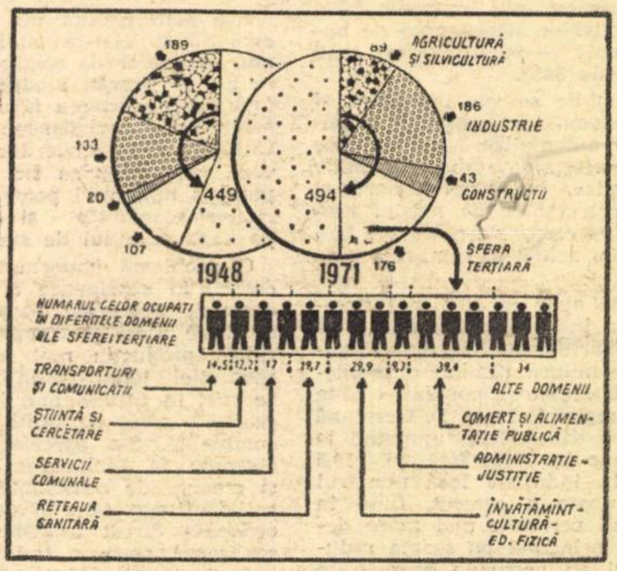

Sectorul terțiar a cunoscut o dezvoltare mai intensă mai ales în ultimii ani cînd dezvoltarea economiei naționale a permis alocarea unor cote mai importante pentru dezvoltarea serviciilor.

Aceste modificări apar mai elocvent în calculul raportat la 1 000 de locuitori. Din 1 000 locuitori — în prezent sînt activi 494 — din care 176 în sectorul terțiar — aproape cît în industrie (186). Numărul celor inactivi (segmentul punctat din grafic) s-a redus deci de la 551 la 506. După cum reiese din graficul alăturat, la 1 000 de locuitori revin 39,4 angajați în rețeaua comercială și alimentația publică, 29,9 în învățămînt și cultură, 19,7 în medicină și ocrotiri sociale etc.

RECOLTE „SUBNORMALE"

CONDIȚIILE climaterice nefavorabile din primăvara și vara acestui an au afectat recolta de fructe și legume în țările Pieței comune. Conform unei prime evaluări, efectuată de Oficiul comunităților europene, în acest an producția de fructe proaspete va atinge 13,4 milioane de tone față de 15 milioane în 1971. Se apreciază că și la legume recolta va fi inferioară celei din anul trecut. În R. F. a Germaniei, de exemplu, producția de fructe se anunță a fi cu peste 30% sub nivelul celei din anul precedent, iar recolta de legume — cu 10%. Cele mai importante scăderi de producție se înregistrează, pe ansamblul Pieței comune, la mere, pere, cireșe, pătlăgele roșii și mazăre verde. După alte estimații, recolta de sfeclă de zahăr din țările Europei occidentale se va ridica la 12,6 milioane de tone, față 13,6 milioane anul trecut.

PERSPECTIVELE VALORIFICĂRII SUBSOLULUI ÎN MAREA NORDULUI

ÎN CAZUL în care în anii următori se vor efectua investițiile necesare pentru exploatarea și transportul hidrocarburilor descoperite în ultima vreme în Marea Nordului pînă la zonele de consum, aceasta va putea furniza în 1976 circa 150 milioane de tone de țiței, plus mai multe zeci de miliarde de metri cubi de gaze. Chiar dacă dezvoltarea extracției în Marea Nordului nu va elibera Europa occidentală de dependența de alte zone petrolifere, avînd în vedere că pe ansamblul Europei occidentale necesitățile de produse petroliere sînt evaluate la 905 milioane de tone în 1975, avantajul apropierii de centrele de consum și cel al absenței riscului imediat al unei naționalizări compensează — în ochii societăților petroliere — dificultățile exploatării acestor zăcăminte submarine. Dintre țările riverane, Anglia și Norvegia sînt cele mai favorizate de repartiția zăcămintelor, avînd perspectiva acoperirii aproape integrale a necesităților lor interne. La aceasta se adaugă avantajul unor încasări suplimentare la buget (din impozite), economii de devize (evaluate la 500 milioane de lire sterline anual, numai în cazul Marii Britanii), înviorarea industriei constructoare de utilaje pentru foraj și de mijloace specializate de transport și depozitare.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

APARENȚE ȘI REALITĂȚI ÎN DINAMICA PRODUSULUI NAȚIONAL BRUT

INFLAȚIA se afirmă tot mai mult a fi un însoțitor permanent al economiei capitaliste, în ciuda unui larg evantai de măsuri de „stabilizare", de control al prețurilor etc., aplicate de guvernele diferitelor țări. După cum evidențiază datele din tabelul alăturat, în cazul a douăsprezece țări capitaliste mai importante (fără S.U.A.) creșterea prețurilor a oscilat anul trecut între 2,5% în Canada și 40% în Argentina. Pentru 1972, previziunile efectuate la începutul anului indicau o anumită „tasare" a procentajului de creștere a prețurilor, respectiv între 3,8% în cazul Canadei și 30% în cel al Argentinei, urmată — ca și anul trecut — de Brazilia (15,1%) și Anglia (9%). De menționat, însă, că bilanțul evoluției economiei argentiniene în primele șapte luni ale acestui an îndrituiește pe observatori să conchidă că ritmul creșterii prețurilor cu amănuntul nu va fi inferior celui din anul trecut, ci îl va depăși sensibil.

Datele din tabel ilustrează pregnant și decalajul — mai pronunțat sau mai redus — între creșterea aparentă a produsului național brut al unei țări (exprimat în prețuri curente) și majorarea sa reală (în prețuri constante). Astfel, de pildă, în cazul Argentinei creșterea aparentă a P.N.B.-ului a fost, anul trecut, de circa 45%, iar cea reală — de 3,1% ; în cazul Braziliei — de circa 28% și, respectiv, 9,3% ; în cel al Angliei — de 10,5% și, respectiv, 0,4% ; ș.a.m.d.

De remarcat că, pentru majoritatea țărilor menționate în tabel, este de așteptat în acest an o creștere reală a P.N.B.-ului inferioară celui din anul trecut, fapt care determină și unele schimbări de locuri, în ceea ce privește ritmul dezvoltării. În 1971 în frunte se situa Brazilia (cu o creștere reală de 9,3%), urmată de Mexic (7,1%) și Canada (6,2%), la extremitatea inferioară fiind Suedia (0,6%) și Anglia (0,4%). Previziunile pentru acest an mențin în frunte Brazilia (cu un spor de 9%), urmată de Japonia (6,4%) și Canada (5,5%), în timp ce „lanterna roșie" ar putea să revină R. F. a Germaniei (1%, față de 3,1% în 1971).

Țara	1970	1971 (estimații)			1972 (estimații)		
	P.N.B. (miliarde dolari)	P.N.B. (miliarde dolari, în prețuri curente)	Creșterea prețurilor (%)	Creșterea reală a P.N.B. (%)	P.N.B. (miliarde dolari, în prețuri curente)	Creșterea prețurilor (%)	Creșterea reală a P.N.B. (%)
Anglia	106,8	118,0	10,0	0,4	133,0	9,0	3,3
Argentina	26,5	38,4	40,0	3,1	51,9	30,0	3,8
Australia	35,1	38,4	5,3	3,9	42,3	5,9	3,6
Brazilia	30,9	39,5	17,0	9,3	49,6	15,1	9,0
Canada	84,3	91,8	2,5	6,2	100,5	3,8	5,5
Franța	148,8	165,3	5,2	5,6	181,1	4,3	5,0
R.F.G.	206,1	227,8	7,2	3,1	241,2	4,9	1,0
Italia	95,4	102,5	5,5	1,8	110,9	4,0	4,1
Japonia	223,2	245,6	4,9	4,9	273,2	4,6	6,4
Mexic	33,5	38,0	5,9	7,1	42,3	6,0	5,0
Olanda	34,1	38,1	7,0	4,4	42,1	7,0	3,0
Suedia	34,0	35,4	3,5	0,6	38,6	6,0	3,0

Sursa : Business Week, nr. 2209, 1972.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 41 (476)
vineri 13 OCTOMBRIE 1972
* 20 PAGINI 2 LEI

41

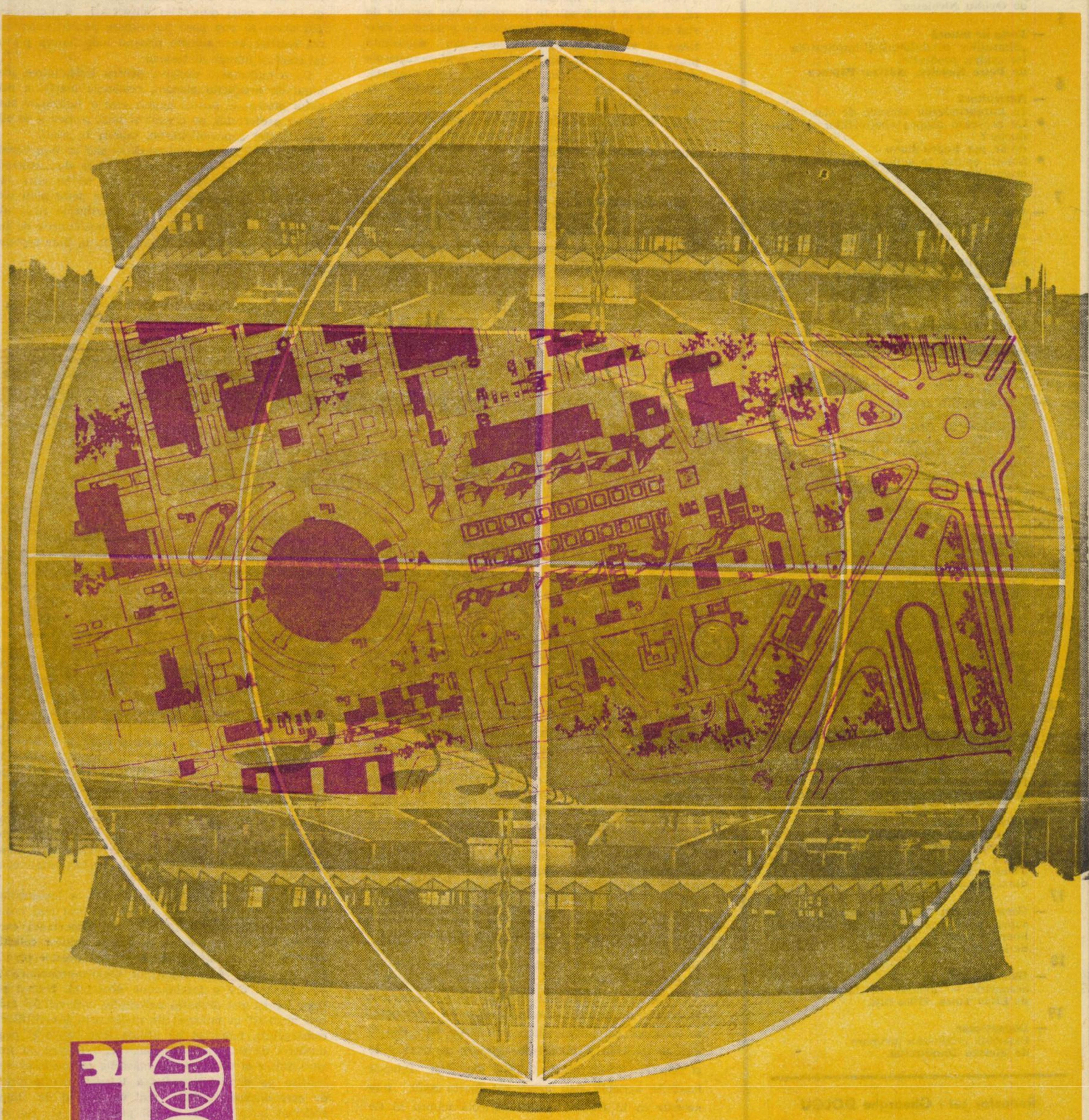

EDIȚIA a-2-a

TIRGUL INTERNATIONAL bucurești

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

Numărului 41 din 13 octombrie 1972

3
— **Plan — angajamente**
Rezultate concludente prin utilizarea eficientă a capacităților de producție și a materiilor prime
de ing. **Ladislau Frumosu**, director general, Grupul industrial de metale și aliaje neferoase — București.

4
— **Strategii de dezvoltare**
O investigație în 10 unități industriale
Accelerarea dezvoltării și armonizarea pe verticală și orizontală
de **Ovidiu Nicolescu.**

5
— **Forța de muncă**
„Migrațiile" pendulatorii și implicațiile lor asupra producției
de **Petre Nedelcu, Adrian Popescu**

6
— **Agricultură**
În întreprinderile agricole de stat
- Ce grevează asupra cheltuielilor de producție?
de dr. ing. **Eugen Jianu**
- Soluții optime în acțiunea de comasare a terenurilor
de dr. ing. **I. Bold**

7
— **Finanțe**
O cale de creștere a vitezei de rotație a mijloacelor circulante și eficienței economice:
Decontările în termen
de **Benone Gh. Popa**, director adjunct, Sucursala județeană Argeș a Băncii Naționale.

8
— **Creativitate — inovație**
O activitate de înaltă răspundere
Achiziționarea și valorificarea licențelor
de ing. **R. Vlădoianu**, director general adjunct, M.I.C.M.

9
— **Conducere și organizare**
Structuri organizatorice: raționalitate-funcționalitate (III).
Între specific și general
de **Neculai Ungureanu**, Ministerul Industriei Ușoare.
— Studii • experiență
Transportul intern — domeniu perfectibil
de **Stere Popescu.**

10—11
— Tîrgul internațional București '72
Pagini realizate de **M. Postelnicu**

12
— **Agenda economistului**
Semnează: **Gheorghe Țigăeru, C. Jornescu, Al. Deteșan**

13
— **Marketing**
Sondajul — principal instrument în cercetarea de teren
de **Gheorghe Nistorescu**, Laboratorul de marketing A.S.E.; **Vasile Bogdan**, Laboratorul de management A.S.E.

14
— **Informație • decizie**
Cadrul organizatoric al implementării S.P.A.D.
de ing. **Fr. Kászoni**
— Psihosociologia informaticii
Relațiile dintre informaticieni
de **Silviu Dobronăuțeanu, Cornel Cotor.**

15
— **Comerț exterior**
Cooperare pentru export (II)
Semnează: ing. **Iunian D. Zărnescu**, director compartiment—dezvoltare ARCOM
Tiberiu Constantin Jipescu, I.S.C.E. Industrialimport.

17
— Caracterizarea influenței investițiilor asupra volumului schimburilor economice internaționale
de ing. **Ion Românu.**

18
— **Date de prognoză**
Scenariile — metodă de investigare
de **Liviu Tincu, Mihu Biji.**

19
— **Documentar**
Exportul produselor primare
de **Sterian Dumitrescu.**

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația" str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ACTUALITATEA

EFORTURI DECISIVE

PENTRU oamenii muncii din agricultură „actualitatea", înseamnă în aceste zile: lupta cu ploaia. În această neobișnuită toamnă, cantitatea de apă acumulată în sol și cea stagnată la suprafață este — în special în Moldova, sudul țării și jumătatea de est a Transilvaniei — cea mai mare din ultimii o sută de ani. Evident, ploile au îngreunat executarea lucrărilor agricole de sezon, au cauzat unele stricăciuni în grădinile de legume și în vii. Cu toate acestea, sute de mii de oameni ai muncii din agricultură au ieșit la lucru în cîmp și-au reușit, chiar în aceste condiții grele, să strîngă însemnate cantități de produse agricole, punînd astfel o bună parte din recoltă la adăpost.

Potrivit datelor furnizate de Ministerul Agriculturii, la ora actuală, atît în întreprinderile agricole de stat cît și în cooperativele agricole de producție, continuă să se afle în cîmp, neculese sau depozitate provizoriu, cantități importante de produse agricole și furaje. Aceasta impune ca în zilele care urmează, toate forțele din agricultură să fie mobilizate la strînsul și depozitarea recoltei. De asemenea, însămînțările de toamnă fiind întîrziate, este necesar ca peste tot să continue cu intensitate lucrările de pregătire a terenului și semănat, acordîndu-se o atenție maximă calității lucrărilor pentru obținerea unor recolte mari în anul viitor.

Din ultimele indicații ale Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor cu privire la recoltarea culturilor tîrzii și semănarea cerealelor de toamnă, desprindem: este necesar să continue cu prioritate recoltarea produselor perisabile, cum sînt legumele, strugurii și cartofii. La porumb trebuie să existe o corelație strînsă între cantitățile recoltate și cele care se transportă; să nu rămînă porumb strîns în grămezi pe cîmp, deoarece, din cauza umezelii ridicate, se depreciază. Ceea ce se recoltează într-o zi să fie transportat imediat și depozitat cu grijă. Se impun, de asemenea, măsuri în vederea însilozării tuturor resurselor de furaje. În întreprinderile agricole de stat s-au desfășurat acțiuni largi în această direcție, reușindu-se să se însilozeze cea mai mare parte din cantitățile prevăzute, în schimb în cooperativele agricole cantitățile însilozate sînt sub limita planificată. Importante sînt nu numai realizările cantitative, ci și preocuparea pentru calitatea furajelor, respectarea regulilor referitoare la umplerea silozurilor în minimum de timp posibil, presarea puternică a nutrețului pentru eliminarea golurilor de aer și înlăturarea pierderilor de substanțe nutritive.

Ținînd seama de însemnătatea furajelor însilozate pentru sporirea producției de lapte și carne, de timpul scurt ce a rămas, este necesar, ca în toate unitățile agricole, să fie recuperate întîrzierile provocate de timpul nefavorabil sau de slaba organizare a muncii. Astfel, acestea își pot aduce, în modul cel mai eficient, contribuția la echilibrarea balanței furajere, la realizarea programului de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere.

Zilele care urmează sînt decisive pentru executarea lucrărilor de toamnă. Evoluția timpului comportă modificarea amplasamentului culturilor. În fiecare unitate agricolă trebuie luate măsuri ca tractoarele și celelalte utilaje să fie folosite din plin. Întrucît lucrările agricole s-au aglomerat foarte mult este necesar ca în fiecare unitate agricolă munca să fie temeinic organizată iar organele de partid și de stat să sprijine cooperativele agricole și întreprinderile agricole de stat în rezolvarea operativă a tuturor problemelor care se ridică în legătură cu recoltarea, transportul produselor și executarea însămînțărilor de toamnă.

Știrile care sosesc în aceste zile de pe ogoarele țării atestă că, în ciuda condițiilor neprielnice, oamenii sînt în măsură să învingă ploile, să pună la adăpost bogata recoltă a acestui an și să pregătească roadele viitoare ale pămîntului.

OAMENII muncii din industrie sînt angrenați în aceste zile în efortul de îndeplinire a sarcinilor de plan pe ultimul trimestru al acestui an. De munca depusă în acest ultim trimestru depinde nu numai îndeplinirea sarcinilor planului pe anul 1972, ci și îndeplinirea angajamentelor luate peste plan de colectivele de oameni ai muncii în cinstea celei de-a 25-a aniversări a Republicii. Tot acum se pun baze hotărîtoare pentru îndeplinirea marilor angajamente privind îndeplinirea planului cincinal înainte de termen.

De o importanță decisivă pentru îndeplinirea planului de producție globală, producție marfă, a planului producției pentru export este o judicioasă eșalonare a efortului, pe decade și luni, pentru a se elimina astfel suprasolicitările, munca în asalt.

Acum cînd se materializează — sau se pun bazele materializării — angajamentelor luate de oamenii muncii, este deosebit de important să se aibă în vedere faptul că produsele elaborate peste plan trebuie să fie în concordanță cu necesitățile reale ale economiei. După cum se știe, la Consfătuirea de lucru care a avut loc la C.C. al P.C.R. în luna septembrie, s-a insistat în mod deosebit asupra necesității întocmirii listei de produse ce se vor obține peste prevederile planului cincinal, punerii ei de acord cu ministerele, cu Comitetul de Stat al Planificării, cu Ministerul Comerțului Exterior, pentru ca producția dată suplimentar să răspundă unor cerințe bine dimensionate, reale, ale economiei. Cu același prilej s-a subliniat că trebuie să se realizeze numai produse de calitate ridicată, de un înalt nivel tehnic, în condiții de eficiență superioară, cu cheltuieli cît mai reduse. Multe din unitățile economice din țară au trecut operativ la nominalizarea angajamentelor pînă în anul 1975, la asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare în vederea îndeplinirii înainte de termen a cincinalului. Această vastă activitate, după cum s-a arătat la consfătuire, trebuie încheiată în cel mai scurt timp, întrucît, clarificîndu-se perspectiva, cadrul de acțiune, obiectivele concrete care vor fi atinse, eforturile colectivelor de întreprinderi vor putea fi mai bine dozate și concentrate asupra soluționării problemelor esențiale ale perfecționării continue a activității economice.

Pregătirea temeinică și din vreme a investițiilor pentru anul 1973, de care ne mai despart mai puțin de trei luni, este o altă problemă importantă care trebuie să stea în prezent în atenția tuturor colectivelor de oameni ai muncii. În cadrul acestor pregătiri, asigurarea documentațiilor tehnico-economice și de execuție are o însemnătate deosebită. Numai pe baza lor își pot organiza activitatea toți ceilalți factori angajați în procesul de realizare a investițiilor: constructori, furnizori de utilaje tehnologice și producători de materiale de construcții. Pentru ca fiecare dintre ei să poată lua măsurile necesare, să valorifice pe deplin capacitatea tehnico-organizatorică de care dispune, trebuie creat un decalaj de timp suficient între faza asigurării proiectelor și cea de execuție a lucrărilor. Aceasta constituie o sarcină primordială pentru pregătirea condițiilor de realizarea investițiilor din anul viitor. Intensificarea elaborării documentațiilor tehnico-economice este o cerință ce trebuie privită din perspectiva sarcinilor simțitor amplificate ale anului 1973, an hotărîtor pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

plan-angajamente

REZULTATE CONCLUDENTE PRIN UTILIZAREA EFICIENTĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE ȘI A MATERIILOR PRIME

PE BAZA unor calcule minuțioase a posibilităților de care dispun, a condițiilor de muncă îmbunătățite ce vor fi create în anii viitori, colectivele întreprinderilor aparținînd de Grupul nostru de uzine s-au angajat să realizeze sarcinile actualului cincinal în 4 ani și jumătate. Urmărind îndeaproape transpunerea în viață a măsurilor tehnico-organizatorice preconizate pentru acest an în sprijinul înfăptuirii angajamentelor, s-a reușit la capătul a 9 luni să se obțină, la nivelul Grupului de către fiecare unitate în parte, realizări însemnate — așa cum se desprinde din tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Situația îndeplinirii angajamentelor pe 1972 la nivelul Grupului

Indicatorul	U/M	angajament anual	Realizat pe 9 luni
Valoarea producției marfă	mii lei	29600	12800
Export	mii lei	50	1085*)
Economii la 1000 lei producție marfă	lei	1,1	2,0
Beneficii peste plan	mii lei	1,500	1,943
Asimilarea de produse noi	nr.	5	8

*) Exportul a putut fi mărit mult, dincolo de angajament, ca urmare a unor oportunități de schimb extern.

Așa cum se poate observa din tabel, la cîteva capitole cum sînt exportul, economii la 1000 lei producție marfă, beneficii peste plan și asimilarea de produse noi, angajamentele au fost îndeplinite și chiar depășite nu numai pe intervalul de 9 luni ci pe întregul an. Referindu-mă la aceste realizări, trebuie să subliniez că ele se datorează **fructificării mai largi a rezervelor interne, îndeosebi a celor care privesc utilizarea mai bună a capacităților de producție și a materiilor prime.** Așa, spre exemplu, la Uzina „Neferal" mai buna organizare a activității la cuptoarele de aliaje de zinc s-a concretizat în reducerea timpilor de încărcare și elaborare a șarjelor, reușindu-se ca indicii de topire să fie îmbunătățiți de la 8 t în 24 ore la 9,6 tone. Concomitent, au fost mult îmbunătățiți indicii de durată de funcționare a cuptoarelor, printr-o mai atentă utilizare și prin executarea tuturor reparațiilor la timp și de bună calitate. Toate acestea au permis obținerea peste plan a 500 t. aliaje de zinc cît și a cîteva zeci de tone de alte produse.

Bune rezultate a dobîndit în privința **utilizării capacităților de producție și colectivul Uzinei „Laromet".** Aici, accentul a fost pus pe îmbunătățirea fluxurilor tehnologice și pe micșorarea influențelor negative determinate de unele locuri înguste, atît prin reamplasări de utilaje cît și prin confecționarea unor utilaje tehnologice cu forțe proprii. Printre altele, au fost reamplasate bancurile de 15 și 5 tone forță din hala veche în hala nouă. În vederea măririi capacității de tragere la rece, s-a confecționat un banc de 10 t.f. cu performanțe superioare celor existente și au fost reparate și readuse în circuitul producției două utilaje casate. Tot pentru obținerea unor indici mai înalți de utilizare, a fost îmbunătățită asistența tehnică în toate schimburile de lucru, ceea ce a creat condiții ca uneori în schimbul III să se obțină chiar un volum de producție mai mare decît în celelalte două schimburi. Măsurile luate, din care am citat doar cîteva mai importante, au influențat pozitiv creșterea productivității muncii. În primele 9 luni ale anului, de exemplu, productivitatea muncii a marcat o creștere valorică pe salariat de aproape 2 200 lei.

Concludente în ce privește preocupările pentru a obține rezultate economice cît mai favorabile, sînt și realizările din domeniul valorificării superioare a materiilor prime. Este știut că în ce privește metalele neferoase există cereri mari în economie, așa că orice cantitate dată peste plan, mai ales prin sporirea indicelui de scoatere, înseamnă, pe de o parte, un spor însemnat în asigurarea cererilor beneficiarilor, iar de pe altă parte, realizarea de economii.

Baza de materii prime pentru întreprinderile din grup o constituie deșeurile ce rezultă din diferite prelucrări în industria țării. Prin creșterea randamentelor de extracție a metalelor din aceste deșeuri, Uzina „Neferal" a dat în plus, de pildă, în primele 9 luni din 1972, peste 200 tone aliaje de plumb. Totodată, prin schimbarea structurii producției, respectiv prin elaborarea unor aliaje de calitate superioară cerute de economia națională — prin modificarea tehnologiilor și adaptarea utilajelor existente la condițiile cerute de acestea — s-au realizat peste 200 tone de bronzuri superioare. Aceasta a avut o înrîurire pozitivă la beneficiarii noștri, întrucît primind de la unități din țară asemenea produse, au putut să diminueze importul lor. Dacă mai adăugăm la aceasta și faptul că în 1972 industria chimică și industria constructoare de mașini au primit de la unitățile grupului nostru 9 produse noi care făceau în trecut obiectul unor mari cheltuieli valutare (aliaje aluminiu-nichel, aliaje aluminiu-crom, aliaje zinc-aluminiu, aliaje aluminiu-mangan, aliaje de aluminiu în granule), putem desprinde eforturile făcute în direcția diversificării producției, a îmbunătățirii continue a structurii ei în raport de nevoile economiei naționale.

EVIDENT, se poate aprecia că eforturile ce se depun pe multiple planuri de colectivele grupului nostru de uzine sînt fructuoase. Asta nu înseamnă că s-a făcut totul, că posibilitățile de care dispunem sînt pe deplin utilizate. Înainte însă de a mă referi la cîteva din rezervele încă nefructificate, aș dori să ridic una din problemele mari, ce ne fac greutăți și ne provoacă multe necazuri. Este vorba de **aprovizionarea tehnico-materială.** Din tabelul care înfățișează realizarea angajamentelor la capitolul producției marfă se desprinde o diferență substanțială între angajamente și realizări. Ei bine, cauza nivelului nesatisfăcător al realizării angajamentului pe 9 luni rezidă în insuficienta aprovizionare, în nerespectarea contractelor economice de către Întreprinderea de colectare a metalelor. Aceasta explică carențele în livrări, planul de colectare fiind nerealist, mult prea mare față de posibilități. Situația se prezintă așa, întrucît toate întreprinderile care folosesc metale neferoase caută să utilizeze la maximum deșeurile proprii, ceea ce afectează planul de colectare.

Întrucît problema nu este nouă **considerăm util a propune forurilor de resort să analizeze serios capacitatea de a asigura materiile prime din colectări de deșeuri de către I.C.M., creîndu-se în final o sursă sigură în acest domeniu.** Bunăoară, dacă I.C.M. ne-ar livra încă în această lună restanța pe 1972, colectivul de la „Neferal" ar fi în măsură să-și onoreze în întregime angajamentele luate.

În ce privește posibilitățile interne, **există încă resurse pe linia diminuării cheltuielilor materiale și neeconomicoase.** Realizăm încă produse care depășesc costurile planificate, se plătesc penalizări la credite restante, domenii unde, dacă s-ar acționa mai activ prin eliminarea cauzelor (rebuturi, declasate etc.), s-ar putea economisi importante sume de bani. Apoi, considerăm că va **trebui să acordăm o mai mare atenție înfăptuirii investițiilor planificate** — întrucît producția viitoare este strîns legată de intrarea în funcțiune a unor obiective. În acest domeniu există unele rămîneri în urmă, pe care apreciem că le vom recupera pînă la sfîrșitul anului.

NE PREGĂTIM în prezent pentru a asigura condiții optime înfăptuirii sarcinilor de plan pe 1973. Noi am și încheiat contracte de livrări cu beneficiarii noștri — stăm însă mai puțin bine în ce privește contractele pentru aprovizionarea cu materiile prime necesare (în special deșeuri); avem asigurată înfăptuirea aproape totală a măsurilor tehnico-organizatorice stabilite pentru 1972, care vor permite o bună desfășurare a producției și pe anul viitor. Sîntem convinși că, preocupîndu-ne în continuare de valorificarea cît mai deplină a rezervelor pe linia folosirii raționale a capacităților de producție, cît și de valorificarea superioară a materiilor prime, vom reuși să dobîndim, în continuare, realizări care să conducă la înfăptuirea sarcinilor din cincinalul actual în 4 ani și jumătate.

ing. Ladislau FRUMOSU
director general al Grupului industrial de metale și aliaje neferoase — București

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

CHEMAREA Conferinței Naționale a partidului privind îndeplinirea înainte de termen a planului cincinal are un amplu și profund ecou în fiecare întreprindere, în întreaga economie. Comandamentele eficienței economice cunosc în acest cadru noi și noi concretizări în valorificarea superioară a resurselor productive.

● Metalul

LA Uzina de utilaje și piese de schimb din Suceava folosirea cît mai rațională a metalului a făcut obiectul cîtorva studii, care, aplicate, și-au dovedit eficiența. Măsurile luate privesc întregul itinerar al metalului : elaborarea șarjelor — turnarea pieselor — prelucrarea finală. Prin compactarea încărcăturii la obținerea șarjelor se scurtează durata de topire și se evită oxidarea. Optimizarea tehnologiilor de turnare în funcție de configurația geometrică a pieselor și marca oțelului, folosirea amestecurilor exoterme și izoterme, utilizarea răcitoarelor auxiliare pentru eliminarea nodurilor termice reduc considerabil adaosurile tehnologice. În acest fel, se asigură turnarea pieselor la dimensiuni foarte apropiate de cotele tehnice.

Experiența uzinei sucevene vizînd folosirea rațională a acestei materii prime recomandă extinderea ei în unitățile similare.

● Lemnul

UNITAȚILE pentru industrializarea lemnului aparținînd Combinatului din Miercurea Ciuc au elaborat tehnologiile de fabricație pentru cîteva sortimente de materiale destinate confecționării mobilei și cofrajelor pentru turnări de betoane în construcții, sortimente în care lemnul se regăsește cu însușiri superioare. Este vorba de placaje combinate cu azbest și carton, plăci furniruite cu miez din lemn de rășinoase și polistiren expandat, placaje din paltin, pin și plop, panouri pentru mobilă cu structură celulară și panouri din pale pentru construcții. Concepute de specialiștii din cadrul combinatului, îndeosebi de cei de la Complexul pentru prelucrarea lemnului din Gălăuțaș, noile produse au o mare durabilitate, rezistență sporită la agenți chimici, termici și atmosferici, însușiri estetice. De remarcat că prețul de cost al noilor produse este mai mic decît al celor folosite pînă acum.

● Petrolul

LA schelele de extracție din perimetrul județului Dîmbovița, o serie de inițiative ale petroliștilor au dus la elaborarea unor noi metode de extracție și la punerea în exploatare a unor sonde din fondul inactiv. La **schela Moreni**, de exemplu, prin aplicarea metodei de activare a sondelor prin injecția critică cu aburi și combustie subterană, s-a mărit fluxul de țiței. Metoda, care și-a dovedit eficacitatea, asigură un coeficient înalt de recuperare a țițeiului din sonde considerate pînă acum scoase din circuitul economic.

● S.D.V.

ACȚIUNEA pentru folosirea rațională și economisirea sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor determină și la **Uzina Hidromecanica din Brașov** importante efecte economice. La 1 000 de lei producție, consumul de scule a scăzut de la 18,50 la 15,50 lei. Inițiativa colectivului de la „Hidromecanica" — de a obține întregul spor de producție al anului 1972 cu scule economiste — s-a extins în mai multe unități economice brașovene, printre care Uzinele „Rulmentul", „Metrom" „6 Martie"-Zărnești, Uzina nr. 2 și Uzina de autocamioane.

● Reorganizarea fluxului

LA Fabrica de confecții „Mureșul"-Tîrgu Mureș, o atentă analiză a fiecărui post de lucru de pe fluxul de producție a generat numeroase soluții tehnico-organizatorice pentru perfecționarea activității. Gruparea operațiunilor identice, eliminarea încrucișărilor în fluxul de fabricație și reducerea drumului de parcurs al semifabricatelor, specializarea în cadrul echipelor de lucru au pus în evidență noi resurse productive.

Asemenea acțiuni, care de la începutul anului au generat la fabrica din Tîrgu Mureș un spor de producție de peste 4,5 milioane lei, vizează și perspectiva activității, ele fiind cuprinse într-un program complex pentru următorii trei ani.

● Timpul de lucru

LA Uzina Carbochim-Cluj, întreținerea și repararea utilajelor au făcut obiectul unor studii încheiate cu propuneri, soluții, acțiuni. Notăm cîteva dintre acestea (mai buna organizare a lucrărilor de reparații, executarea lor pe bază de grafic potrivit unor tehnologii elaborate din timp, specializarea unor sectoare în reparații capitale. De remarcat că activitatea de întreținere și reparații la uzina amintită este organizată pe baza acordului global, calitatea lucrărilor înscriindu-se între criteriile de remunerare a muncii.

strategii de dezvoltare

O INVESTIGAȚIE ÎN 10 UNITĂȚI INDUSTRIALE

ACCELERAREA DEZVOLTĂRII ȘI ARMONIZAREA PE VERTICALĂ ȘI ORIZONTALĂ

O RECENTĂ investigație pe care am efectuat-o în 10 unități industriale din construcția de mașini, chimie și industria ușoară, ne-a dat posibilitatea să examinăm îndeaproape modul cum se elaborează și se realizează în prezent strategiile lor de dezvoltare. Pe lîngă elemente specifice fiecărei unități, analiza a permis și desprinderea unor trăsături a căror valabilitate depășește cadrul unităților din eșantionul examinat, și pe acestea le prezentăm succint în cele ce urmează.

● Deschidere spre progres tehnic

ORIENTAREA din ce în ce mai pronunțată a unităților industriale din țara noastră spre promovarea progresului științifico-tehnic este ilustrată de mai multe schimbări ce au avut loc în ultimii ani, printre care un loc principal îl are ponderea din ce în ce mai mare pe care activitatea de cercetare și dezvoltare o deține în ansamblul preocupărilor întreprinderilor și centralelor. Numeroase centrale industriale au institute de cercetări, specializate, ale căror planuri de cercetare sînt concepute și realizate în funcție de necesitățile întreprinderilor care le compun. Spre exemplu Centrala industrială de autocamioane și tractoare din Brașov (CIAT) este deservită de Institutul de cercetări și proiectări de autocamioane și tractoare, iar Centrala industrială de mașini agricole din București (CIMA) de Institutul de cercetări și proiectări de mașini agricole.

Deși au trecut numai puțini ani de cînd aceste institute își desfășoară activitatea în cadrul centralelor industriale, ele și-au demonstrat pe deplin rolul de promotor eficient al noului în tehnică și tehnologie. Astfel, pentru anul în curs Institutul de cercetări și proiectări de autocamioane și tractoare Brașov efectuează singur sau în colaborare cu alte institute sau uzine, cercetări pentru 18 din cele 27 de teme cuprinse în planul departamental de cercetări al CIAT. Eficiența rezultată se ridică la sume de ordinul milioanelor, concomitent cu îmbunătățirea calitativă a produselor, sub aspectul durabilității, măririi preciziei în exploatare etc.

Totodată, se constată și o amplificare a activității proprii de cercetare-dezvoltare a fiecărei întreprinderi industriale. Spre exemplu, în perioada 1968—1972 în sectoarele de concepție ale uzinei Tehnometal-Timișoara s-a ajuns de la asimilarea unui nou produs și modernizarea a trei produse, cuprinzînd 1 686 repere, la asimilarea a 14 noi produse și modernizarea unuia, încorporînd în total 4 381 repere. Numărul de SDV-uri necesare realizării acestor produse a sporit de la 375 la 1 439, fapt ce vine să întregească cunoașterea amploarei efortului creator depus.

Amplificarea activității depuse atît de institutele de cercetări, cît și de compartimentele de cercetare-dezvoltare, din unitățile industriale, este caracterizată prin numărul și ponderea din ce în ce mai mare pe care o reprezintă produsele noi în totalul produselor realizate. Astfel, întreprinderile din industria construcțiilor de mașini au ajuns de la 72 produse noi asimilate în 1960, la 1 100 produse în 1971, ceea ce reprezintă aproape 20% din totalul produselor realizate în această ramură industrială.

Acest procent este superior celui stabilit de anchetele întreprinse de centrul Mc.Graw Hill asupra întreprinderilor din S.U.A., de 12—14%[1]). Ponderea mai mare a produselor noi în cazul industriei construcțiilor de mașini din țara noastră se explică în mare măsură prin eforturile pe care le facem pentru recuperarea decalajului care ne desparte de țările dezvoltate industrial. El este edificator pentru locul pe care îl deține promovarea progresului științific în strategia de dezvoltare a unităților industriale din ramura construcției de mașini, care, așa cum se știe, joacă un rol esențial în dezvoltarea de ansamblu a economiei.

De subliniat faptul că, realizările obținute în conceperea și realizarea de strategii de dezvoltare bazate pe asimilarea rapidă și eficientă a progresului științifico-tehnic, sînt încă departe de a fi atins limita maximă atît a necesităților cît și a posibilităților existente în acest domeniu. Astfel, în cadrul unor centrale industriale, cum ar fi cea de fibre sintetice Săvinești-Piatra Neamț, se resimte necesitatea concentrării forțelor de cercetare dispersate în unitățile componente într-un institut de cercetări specializat.

Intensificarea integrării progresului științifico-tehnic în activitatea unităților industriale se poate realiza prin accelerarea procesului de realizare a strategiilor de dezvoltare elaborate. Timpul cheltuit în prezent pentru realizarea unora din activitățile necesare este excesiv de mare. Spre exemplu, brevetarea invențiilor trimise Oficiului de standarde pentru invenții și mărci (OSIM) depășește uneori perioada de 2 ani stabilită prin lege — care este și așa destul de mare, dacă ținem seama de ritmul brevetării pe plan mondial. Asemenea situații s-au întîlnit la Complexul industrial de faianță și sticlă Sighișoara, care a trimis la OSIM din august 1970 spre brevetare mai multe invenții printre care și „nou sistem de încărcare a produselor pe vagonetele de ardere a produselor", neprimind pînă în septembrie a.c. brevetul așteptat.

Alteori este necesară o perioadă prea lungă pentru obținerea omologării unor produse noi. Spre exemplu, pentru a obține aprobarea de omologare a unui nou sort de fibră sintetică de la M.I.U., Fabrica de fibre sintetice Iași trebuie să aștepte de regulă între 6 și 12 luni.

● Accent pe produse și piață

ÎN ESENȚĂ, strategia de dezvoltare a unei unități industriale trebuie să stabilească ce produse se vor fabrica, pe ce piață se vor desface și principalele acțiuni de întreprins pentru aceasta. Problema cheie a unei strategii este deci o judicioasă corelare a gamei de produse cu piețele pe care acestea vor trebui să fie vîndute.

Examinarea din acest punct de vedere a activității unităților industriale investigate a relevat că unitățile industriale își concentrează atenția mai mult asupra stabilirii sortimentului de produse pentru perioada viitoare. De remarcat că, în unele unități, selecționarea produselor de fabricat, se face pe baza unor aprofundate calcule economice. Spre exemplu, la CIAT, stabilirea sortimentului de autocamioane pe baza licenței MAN care se vor fabrica în următorii ani, s-a făcut pe baza analizei rentabilității transportului. În acest scop s-a prelucrat un complex de date referitoare la carburanți, ulei, anvelope, întreținere, reparații curente, salarii, contribuții asupra salariilor, amortisment și cheltuieli generale, determinîndu-se costul în lei pe tona-kilometru. S-a stabilit astfel ca valoarea acestui indice pentru noul produs de 7,5 t este cu peste 30% mai mică decît pentru actualul camion de 5 t. În final, aceste calcule au furnizat datele necesare includerii în programele de fabricație a celor mai economice tipuri de autocamioane.

Deși, la stabilirea gamei de produse, în multe din celelalte unități examinate nu fuseseră utilizate analize economice atît de riguroase, totuși s-a constatat că aproape întotdeauna se făcuseră anumite calcule economice de natură să asigure obținerea unor indici economici superiori celor realizați cu produsele actuale. Un element care împietează asupra stabilirii unor performanțe economice optime la noile produse este faptul că uneori organele macroeconomice care aprobă investițiile necesare le reduc cu un anumit procent, fără să aibă în vedere implicațiile, ceea ce în final se reflectă în diminuarea nivelului realizărilor economice. Într-o asemenea situație s-a aflat recent Uzina de fibre sintetice-Iași pentru una din acțiunile menite să asigure producerea unui nou sort de fibre.

Conceperea unor strategii de dezvoltare eficiente implică stabilirea pe baza unor temeinice studii și a piețelor pe care produsele pot fi vîndute. În fapt, determinarea acestor două componente de bază ale strategiei de dezvoltare trebuie să se realizeze concomitent, datorită raporturilor de intercondiționare în care se află.

Analiza efectuată a indicat însă că adesea unitățile industriale tratează cu insuficientă atenție acest aspect sau uneori chiar îl omit. Unele unități industriale nu folosesc încă studiile de marketing, mulțumindu-se a produce în speranța că și în continuare piața internă le va absorbi produsele, fără a încerca să pătrundă în mod organizat pe piața externă.

Altele, cum este cazul Centralei industriale a sticlei, au trecut la efectuarea de asemenea studii, dar numai în momentul în care au întîmpinat dificultăți în desfacerea produselor lor. Într-o situație relativ asemănătoare se găsește și Uzina de fibre din Săvinești. Dacă astfel de studii vizînd identificarea piețelor de desfacere potențiale și determinarea capacității lor ar fi fost elaborate în timp util, stabilindu-se strategii de dezvoltare corespunzătoare, atunci s-ar fi putut evita multe din neajunsurile actuale.

Este drept că în acest domeniu nu sînt încă suficienți specialiști, iar experiența dobîndită este destul de redusă, dat fiind că pentru piața internă, majoritatea unităților industriale, pînă acum cîțiva ani, nu erau confruntate cu dificultăți în privința vînzării produselor fabricate.

În prezent, depășirea acestei situații se impune cu tot mai multă acuitate, dat fiind sarcinile economice sporite pe care unitățile industriale le au ca și necesitățile amplificării schimburilor economice cu exteriorul. Ca atare, elaborarea strategiilor de dezvoltare ale întreprinderilor și centralelor trebuie să asigure orientarea judicioasă a activității atît din punct de vedere al posibilităților de producție, cît și al celor de vînzare a produselor în condiții de înaltă eficiență economică.

● Simplificarea unor proceduri

NATURA socialistă a unităților industriale din țara noastră se reflectă pe planul elaborării strategiilor de dezvoltare și în necesitatea armonizării lor pe verticală. Altfel spus, este necesar, ca elementele esențiale ale strategiei de dezvoltare a întreprinderii — atunci cînd aceasta ia o formă distinctă — să se integreze în strategia de dezvoltare a centralei industriale, iar principalele componente ale acesteia să corespundă strategiei de dezvoltare a ramurii din care face parte, ș.a.m.d.

Concomitent se impune asigurarea concordanței pe orizontală, adică între strategiile de dezvoltare ale unităților care cooperează la realizarea aceluiași produs, astfel încît să se asigure condițiile necesare realizării lor efective.

Un mijloc principal prin care se asigură armonizarea strategiilor de dezvoltare ale unităților industriale îl constituie corelarea studiilor de dezvoltare ale unităților industriale. Elaborarea în continuare a studiilor de dezvoltare a uzinelor, pornind de la sarcinile din planul cincinal, trebuie îmbunătățită deoarece sarcinile de plan se depășesc, iar produsele anticipate la întocmirea planului cincinal se modifică. Însăși actuala procedură de aprobare a sumelor necesare antrenează uneori dificultăți, dat fiind lipsa de operativitate a modificării lor. Soluția ar fi un sistem mai elastic de stabilire și realizare a principalelor acțiuni de dezvoltare incluse în strategia de dezvoltare, care să corespundă ritmului și complexității dezvoltării activității economice în prezent.

Pasibilă de îmbunătățiri este și modalitatea de asimilare a noilor produse, care în prezent necesită o serie de avize și aprobări izvorîte din grija exagerată a asigurării unei depline concordanțe între strategiile de dezvoltare pe verticală și pe orizontală.

Ovidiu NICOLESCU

---

1) Hetman, E. : **Les Secrets des Geants Americains**. Seuil, Paris, 1969, p. 59.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● Perspectivele sectorului terțiar în Franța

STUDII întreprinse în Franța evidențiază că în 1975 ponderea sectorului primar în totalul populației active a acestei țări ar urma să coboare la circa 12%, față de 15% la recensămîntul din 1968. Cea a industriei (inclusiv construcțiile și lucrările publice) ar rămîne relativ stabilă — la 38%, astfel încît pentru prima oară în istoria economică a Franței un locuitor activ din doi va lucra în 1975 în sectorul serviciilor.

Cu o doză mai mare de incertitudine, scrie Les dossiers de l'entreprise, *previziunile amintite relevă că, prin continuarea emigrației rurale, ponderea sectorului primar ar putea să scadă pînă în 1980 la mai puțin de 10%, în vreme ce serviciile s-ar apropia de 55%. Spre anul 2 000 continuarea tendințelor de mai sus ar putea face ca trei francezi din patru să lucreze în sectorul terțiar, față de unul din cinci în industrie și unul din douăzeci în agricultură.*

Această „explozie" a serviciilor nu se va resimți în mod egal în toate compartimentele: în vreme ce efectivele din bănci și societăți de asigurări vor spori foarte lent sau chiar vor stagna, cele din serviciile destinate întreprinderilor, învățămînt, ocrotirea sănătății, asigurări sociale vor crește rapid.

● Consumul de aluminiu în Europa occidentală

PREVIZIUNILE asupra evoluției consumului de aluminiu în Europa occidentală, în cursul deceniului actual — publicate în revista **Wirtschaftsdienst** *(care apare în R. F. a Germaniei) — converg către o rată ridicată a creșterii acestuia. Se consideră (în varianta medie) că acesta ar putea spori — față de nivelul atins în 1969 (cca 2,4 milioane de tone) — cu 50% în 1975 și de circa 2,1 ori în 1980. Din volumul total estimat al consumului în acest din urmă an — 5,06 milioane de tone — R. F. a Germaniei i-ar reveni 1,45 milioane de tone (față de 0,64 milioane în 1969), Angliei — 0,8 milioane (0,39), Franței — 0,7 (circa 0,37), Italiei — 0,45 (0,26), Belgiei și Luxemburgului — 0,4 milioane de tone (circa 0,17) ș.a.m.d.*

● Dezvoltare inegală

DEȘI dețin încă supremația în privința produsului național brut pe locuitor, S.U.A. o vor pierde pînă la sfîrșitul acestui deceniu, fiind depășite și de Franța, indică o prognoză publicată în **Industry Week**, *a cărei reprezentare grafică o reproducem mai jos. La rîndul său, Franța ar urma să fie întrecută înainte de 1990 de Japonia.*

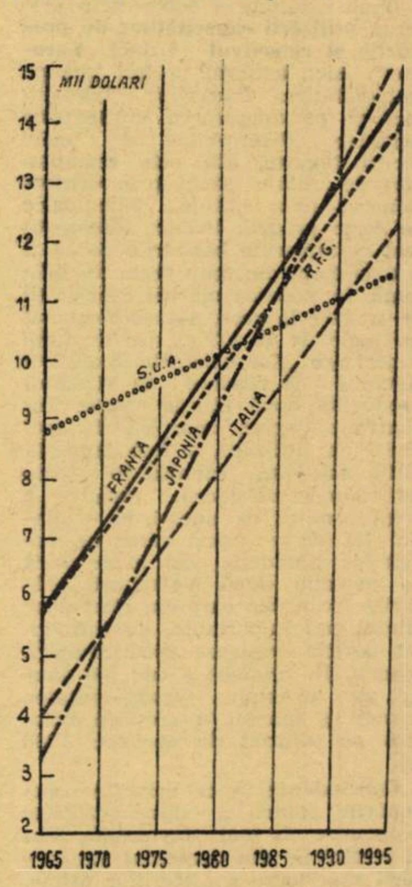

Evoluția produsului național brut (în dolari, prețuri constante), pe o persoană ocupată

forța de muncă

„MIGRAȚIILE" PENDULATORII ȘI IMPLICAȚIILE LOR ASUPRA PRODUCȚIEI

● Ce arată unele studii sociologice ● Distanțele mari determină randamente mici în muncă ● Coordonarea orelor de funcționare a mijloacelor de transport cu orele de începere și de terminare a lucrului în întreprinderi.

ÎN FIECARE ZI, cu trenuri, autobuze sau cu alte mijloace de transport sosesc, în primele ore ale dimineții, la locurile lor de muncă din diferite unități industriale sau de pe șantiere de construcții mii, zeci de mii de muncitori veniți din zone mai apropiate sau mai îndepărtate.

Potrivit datelor statistice, odată cu dezvoltarea impetuoasă a industriei, a volumului mare de construcții, numărul de salariați navetiști s-a mărit de la un an la altul. Bunăoară, în București, în acest an, ponderea navetiștilor din industrie și construcții reprezintă 21,4% în totalul salariaților. În Ploiești, vin zilnic peste 30 000 de navetiști, iar în unele mari unități din acest oraș, cum sînt uzina „1 Mai", Rafinăria Brazi sau Întreprinderea „Feroemail", navetiștii dețin o pondere de 50% din numărul salariaților. La Combinatul siderurgic din Galați lucrează nu mai puțin de 2 500 „abonați" ai C.F.R.-ului și I.T.A. La ora actuală, deci, în activitatea a zeci și zeci de întreprinderi industriale, navetiștii au o contribuție tot mai mare, iar de modul de utilizare a acestui gen de forță de muncă depinde, în bună măsură, realizarea planului fiecărei unități economice și a angajamentelor asumate în întrecere, creșterea în continuare a eficienței folosirii timpului de muncă și, implicit, a capacităților de producție.

Așa stînd lucrurile, problemele productivității muncii navetiștilor, ale calificării acestora, ale integrării lor organice în activitatea colectivelor întreprinderilor au o deosebită însemnătate economică. Abordăm aceste laturi — de mare însemnătate — deoarece în domeniile respective se mențin încă unele neajunsuri care, pînă în prezent, nu și-au găsit o rezolvare corespunzătoare.

Să analizăm mai întîi cîteva date despre această parte a populației supusă zilnic așa-numitei migrații pendulatorii, adică deplasării pe ruta domiciliu — loc de muncă — domiciliu. Cine sînt, în fond, navetiștii și care sînt motivațiile navetei?

AȘA CUM SE DESPRINDE din unele studii sociologice întocmite în țara noastră asupra acestei probleme, imensa majoritate a celor care fac naveta — peste 90% — o constituie bărbații între 20 și 40 de ani, iar motivațiile sînt, în primul rînd, de natură economică, fiind în esență următoarele:

● **„Foamea" de forță de muncă din industrie, construcții ș.a., determinată de noile implantări productive, atît în centrele dezvoltate, cît și în localitățile în curs de industrializare** (anul trecut a fost angajat un număr mare de noi salariați iar pentru acest an planul prevede creșterea numărului forței de muncă cu încă 205 000 față de 1971);

● **Existența unui surplus de forță de muncă în mediul rural, datorită, în mare măsură, mecanizării muncilor agricole** (se știe că în unitățile agricole, în comune, locurile de muncă sînt limitate) **și necesitatea atragerii acesteia în ramurile neagricole;**

● **Nivelul mai scăzut al veniturilor în cooperativele agricole de producție, în comparație cu cele din unitățile industriale, de pe șantiere ș.a.; posibilitatea obținerii unei calificări, ceea ce se reflectă, în ultimă instanță, într-un cîștig constant și substanțial mai mare;** în sfîrșit, **asigurarea unei alocații mai mari pentru copii, a unei pensii de bătrînețe sporite ș.a.**

Sînt, desigur, și motivații de natură afectivă. Dorința săteanului de a lucra la oraș, de exemplu, intenția sa ca, odată cu trecerea timpului, să-și aducă și familia în mediul urban, acesta oferind mult mai multe posibilități de afirmare, un grad superior de civlizație — toate acestea sînt tendințe la fel de puternice, ca și cele de natură economică.

SUB RAPORTUL randamentului în muncă, studiile ergonomice, de psihologie și sociologie făcute, arată că există serioase discrepanțe: la navetiști — în cadrul aceleiași categorii de calificare — randamentul **este mult mai scăzut față de cel înregistrat la forța de muncă localnică.** La Uzina „23 August" din București, de pildă, pregătirea tehnico-profesională a circa 90% din cei 2 000 de navetiști nu se ridică peste categoria a V-a de calificare; deci este vorba de un grad de calificare mai redus în comparație cu media pe întreprindere. Aparent, o asemenea situație ar putea fi acceptată. În practică, însă, potrivit unor analize elaborate de Centrul de cercetări sociologice al Academiei de Științe Sociale și Politice, lucrurile nu sînt de natură să fie considerate mulțumitoare. În secția cazangerie, bunăoară, studiile întocmite au relevat că, **la muncitorii localnici, randamentul muncii este cuprins între 72-81% față de nivelul optim, pe cînd la navetiști acesta variază între 61-77%, ceea ce determină ca productivitatea muncii acestora din urmă să fie cu 5 pînă la 20% mai scăzută.** Asemenea concluzii au la bază testul psihologic de atenție realizat la orele 6,30 și 10. În altă secție, cea de turnătorie, performanțele în muncă ale navetiștilor cresc de la 34% la ora 6,30 la 39% la ora 10, pe cînd ale muncitorilor localnici înregistrează un salt, de la 51 la 66%.

Cărei cauze se datoresc, în principal, nivelele diferite ale productivității muncii — ale muncitorilor localnici și a celor navetiști? Mai întîi, este vorba — așa cum am arătat — **de pregătirea tehnico-profesională încă redusă a unor navetiști.** Între acest grad de pregătire și randamentul muncii există o corelație strînsă, care nu mai trebuie demonstrată. Apoi, o cauză esențială a activității slab productive a unora din cei care fac naveta, **constă într-o anumită lipsă de preocupare a întreprinderilor, a organelor C.F.R. și I.T.A. pentru asigurarea unui transport rapid și în bune condiții.**

Deși în ultimul timp numărul de trenuri locale s-a mărit (vagoanele vechi fiind înlocuite cu altele mai confortabile) totuși buna gospodărire a acestora lasă de dorit. Iată unele exemple. Nu de puține ori, trenul 1435 București-Petroșița a circulat, în iarna acestui an, cu sistemele de încălzire și iluminat defecte. Cum pot oare navetiștii să muncească cu o productivitate ridicată dacă călătoresc în asemenea condiții? Acesta nu este singurul caz. Trenul Ploiești-Urziceni are o viteză medie orare de 26-28 km/h. Și, de peste 10 ani, în această privință nu s-a înregistrat nici o îmbunătățire.

Necorelate de mult timp sînt și orele de sosire și plecare a trenurilor din cele trei gări ploieștene cu cele de lucru din întreprinderi. La „Feroemail" din Ploiești, de pildă, ieșirea din schimbul II se face la orele 23, iar trenul 5359 pleacă din Ploiești la... orele 22 și 40 de minute. În acest caz, mulți salariați navetiști părăsesc locul de muncă mult mai devreme, producînd astfel neajunsuri producției.

Sînt oare imposibil de soluționat aceste probleme? Practica arată că atunci cînd se acționează cu pricepere și răspundere neajunsurile privind ruta navetistului (domiciliu-uzină-domiciliu) pot fi înlăturate. În cazul platformei industriale Slatina, de pildă, unirea eforturilor Uzinei de aluminiu, de prelucrare a aluminiului și ale Fabricii de produse cărbunoase a determinat îmbunătățirea transportului auto al muncitorilor navetiști, fapt ce a influențat pozitiv rezultatele activității lor productive.

Calculele arată că randamentul în producție al navetistului — așa cum rezultă din graficul nr. 1 — variază în funcție de distanță. De pildă, tot la Uzinele „23 August"-București, analizele au dovedit că navetiștii situați între 25-36 km, înregistrează la orele 6,30 randamentul mediu de 57-60%, iar sub influența dinamizatoare a muncii, la orele 10 — performanțe între 66%-69%. Odată cu mărirea distanței, performanțele navetiștilor în producție scad atît la orele 6,30, cît și la 10. De pildă, pentru distanțe situate între 36-50 km, navetiștii înregistrează performanțe la orele 6,30 de 40%, la orele 10 de 45%, iar pentru distanțe de peste 50 km 25% și, respectiv, 30%. Aceste argumente pledează pentru **studierea și găsirea celor mai judicioase forme de menținere, pe cît posibil, a navetismului de mică distanță care oferă, atît avantajul obținerii unui randament în producție sensibil egal cu cel al localnicilor, cît și reducerea costului de transport.**

NAVETISTUL nu poate fi ignorat în calculul randamentelor muncii al resurselor ce trebuie valorificate în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate în întrecerea socialistă pentru realizarea cincinalului înainte de termen, mai ales, în etapa actuală, **cînd se pune cu atîta acuitate necesitatea generalizării schimbului II, introducerii și extinderii schimbului III.** Pe ansamblul industriei Capitalei, de pidlă, în acest scop și în vederea îndeplinirii cincinalului în patru ani și jumătate, sînt necesari 121 000 de muncitori în plus (36 000 în 1973, 43 000 în 1974 și 42 000 în 1975). Or, o parte din ei vor fi recrutați din afara orașului, sporind numărul navetiștilor. Asemănător stau lucrurile și în cazul altor centre industriale din țară. Iată, de ce, aspectele multiple legate de navetismul industrial trebuie temeinic analizate, mai ales că, pînă în prezent, în majoritatea unităților economice nu s-au întocmit studii. Ar fi necesar **să se analizeze oportunitatea navetismului industrial de distanță mare** (de peste 50 km), **dezvoltîndu-se cu prioritate cel de distanță mică și mijlocie, în așa fel încît transportul de la domiciliu la uzină să nu depășească 1 pînă la 2 ore.**

Petre NEDELCU
Adrian POPESCU

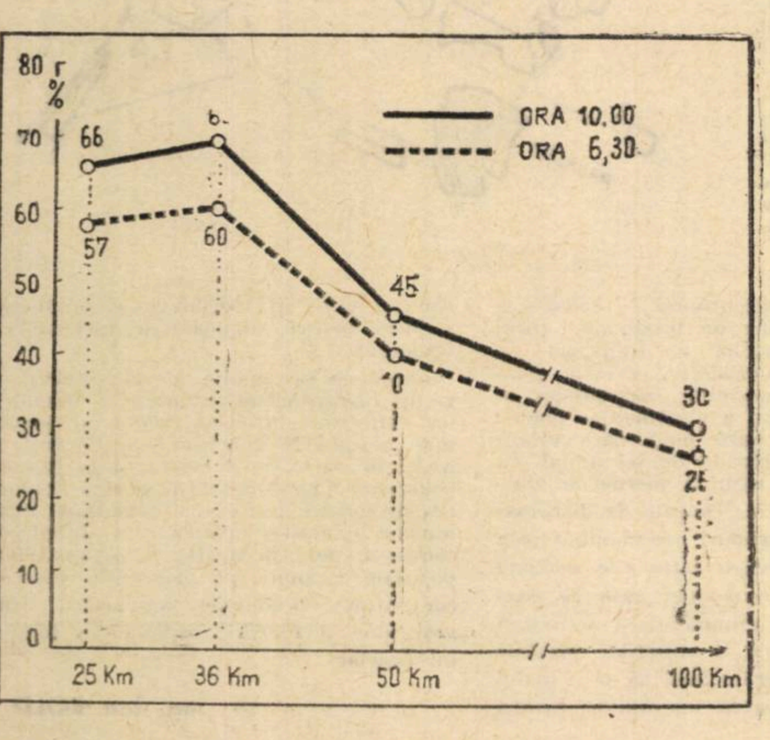

Graficul nr. 1

ÎN ULTIMA sa ședință, Colegiul Ministerului Industriei Ușoare a analizat propunerile ce vor fi prezentate organelor de sinteză pentru planul suplimentar pe perioada 1973—1975, în vederea asigurării condițiilor de realizare a planului cincinal înainte de termen. Directorii generali ai centralelor industriale și grupurilor de întreprinderi, ai întreprinderilor de import-export, directorii institutelor de proiectări și cercetări din cadrul M.I.U. au prezentat pe larg rezultatele analizelor întreprinse în centrale și întreprinderi, în vederea găsirii soluțiilor și măsurilor care să permită realizarea unei producții calitativ și cantitativ superioare prevederilor planului cincinal.

Măsurile stabilite se reflectă în propunerile de îmbunătățire a planului la principalii indicatori: pe seama creșterii indicilor de utilizare intensivă și extensivă a capacităților existente s-a prevăzut obținerea, în viitorii 3 ani, a unei producții suplimentare de aproape 30 milioane mp țesături tip bumbac, 16,5 mil. mp țesături de in și cînepă, 24 mil. mp țesături tip lînă și tip mătase, 25 mil. buc. diferite tricotaje, 8 mil. perechi încălțăminte. Prin valorificarea mai bună a materiilor prime se prevede obținerea unei producții globale industriale, peste prevederile cincinalului, de circa patru miliarde lei. Folosirea pe scară mai largă a materiilor prime sintetice și în special a fibrelor și firelor chimice, înlocuitoare ale celor naturale, ale căror resurse sînt limitate sau care se obțin din import va constitui o preocupare sporită a unităților productive.

COLEGIILE MINISTERELOR - DECIZIE ȘI ACȚIUNE

MINISTERUL INDUSTRIEI UȘOARE

Au fost identificate posibilități de scurtare a duratei de execuție a unor lucrări de investiții, de devansare a punerii în funcțiune a unor capacități noi. Numai pe seama scurtării duratei de realizare a parametrilor proiectați, se prevede obținerea unei producții suplimentare de 10,5 mil. mp țesături, 2,4 mil. perechi încălțăminte, 8,1 mil. buc. tricotaje ș.a.

Colegiul a stabilit necesitatea dezvoltării într-un ritm mai accelerat a unor subramuri industriale care au o eficiență ridicată. De exemplu, industria de confecții textile va înregistra pînă în 1975 o creștere de 100% față de realizările anului 1970, ponderea țesăturilor confecționate din totalul celor confecționabile urmînd să reprezinte peste 44% față de 41,5% cît prevedea planul cincinal.

Pentru satisfacerea într-o măsură tot mai mare a necesităților consumatorilor interni și a cerințelor pieței externe, s-a dat sarcină unităților productive, ca, în cadrul dezvoltărilor prevăzute, să acorde prioritate acelor produse și sortimente la care nu sînt acoperite în întregime solicitările beneficiarilor. De asemenea, urmează să se prevadă creșteri mai mari la acele sortimente și produse care se obțin prin tehnologii noi, care permit creșterea productivității muncii, diversificarea gamei sortimentale, valorificarea materiilor prime secundare.

În centrul preocupării cadrelor de conducere din întreprinderi, centrale și minister va trebui să stea, în continuare, așa cum s-a arătat, ridicarea calificării lucrătorilor, ca și asigurarea unor condiții mai bune de muncă și de viață.

agricultură

● Cheltuieli neeconomicoase incluse la capitolele „cheltuieli generale“, „alte cheltuieli“ sau „cheltuieli indirecte de producție“.

● Este oportună extinderea sferei indicatorilor privind gospodărirea fondurilor.

● Ce se poate desprinde din actele de revizie contabilă și din consemnările controlului financiar intern.

CE GREVEAZĂ ASUPRA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE ?

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE în activitatea întreprinderilor agricole de stat presupune ca procesul de continuă intensificare a producției să se finalizeze în realizarea unor producții mai mari, mai bune și mai ieftine pe fiecare 100 hectare teren aflat în patrimoniul lor funciar. În acest context, reducerea cheltuielilor materiale de producție — cadru în care trebuie să includem, deopotrivă, diminuarea investiției specifice și micșorarea consumurilor de materii, materiale, fonduri și forță de muncă pe unitatea de produs, în principal, dar pe cît se poate și pe unitatea de producție — se înscrie drept una din pîrghiile hotărîtoare. Reducerea cheltuielilor materiale de producție în desfășurarea procesului de intensificare trebuie privită ca o rezultantă a organizării științifice a producției și a muncii, a optimizării soluțiilor de promovare a progresului tehnic, a aplicării unui sever regim de economisire — pe toate treptele fluxurilor tehnologice și la toate locurile de muncă — a muncii vii și materializate, a gospodăririi judicioase a fondurilor, a respectării disciplinei contractuale și finaciare.

În ce măsură, în realizarea reproducției lărgite pe seama intensificării producției întreprinderilor agricole de stat, producem mai mult, mai bun și mai ieftin, poate fi apreciat prin corelarea unor indicatori sintetici ca: creșterea producțiilor medii pe unitatea de producție și a producțiilor marfă — vegetale și animale — pe fiecare 100 hectare teren, prețul de cost al produselor și volumul beneficiilor la 100 hectare teren, valoarea producției suplimentare realizate pe seama intensificării raportată la 100 lei spor investiții și spor cheltuieli materiale de producție, valoarea producției globale și marfă revenind la 100 lei fonduri fixe și 100 lei fond de salarii.

De asemenea, măsura în care, desfășurarea procesului de intensificare a producției întreprinderilor agricole de stat are loc în condițiile economicității — respectiv, ale maximului randament cu minime investiții și cheltuieli — poate fi apreciată prin analiza corelată a soluțiilor de promovare a progresului tehnic, de organizare a producției și a muncii, de generalizare a tehnologiilor cu pregnante caracteristici industriale. Mai dificilă apare aprecierea judiciozității gospodăririi fondurilor — în cadrul căreia, ca note fundamentale, trebuie să includem: evitarea risipei, evitarea cheltuielilor legate de diverse penalizări, de plata dobînzilor etc. — pentru determinarea căreia, în mod obișnuit, se făcea apel la indicatori indirecți ca: viteza de rotație a mijloacelor circulante, durata de imobilizare a fondurilor în sfera circulației, valoarea și ponderea cheltuielilor așa-zise „nelegate direct de producție“ în cadrul cheltuielilor materiale.

Asupra rezervelor existente în acest ultim domeniu ne propunem să insistăm. În primul rînd considerăm oportună extinderea sferei indicatorilor meniți să relieveze modalitatea de gospodărire a fondurilor, de judicioasă utilizare a acestora, prin analiza cheltuielilor ocazionate de rebuturi, de desfacerea producției, de administrația propriu-zisă, de degradarea materiilor, materialelor, producției neterminate sau semifinite, de amenzi și penalizări și chiar de imobilizările cauzate de stocajele supranormtive.

Că gospodărirea fondurilor nu este o entitate neglijabilă în reducerea cheltuielilor de producție este subliniat și de faptul că, în media ultimilor cinci ani, în ansamblul întreprinderilor agricole de stat, valoarea amenzilor, a penalizărilor, a pierderilor pricinuite de rebuturi, degradări, declasări, a cheltuielilor legate de poștă, telefon, transport ușor, încălzit și iluminat birouri, pază ș.a.m.d. se ridica la circa 550 lei pe hectarul agricol complex cultivat (arabil+viticol+pomicol+încărcătura aferentă de animale de producție). Numai valoarea amenzilor și a penalizărilor a fost de 78 lei pe hectarul agricol complex cultivat.

Aprecierea modalității de gospodărire a fondurilor implică cercetări la nivelul contabilității și al evidenței fiecărei întreprinderi agricole de stat. Date elocvente pot fi desprinse nu atît din dările de seamă și bilanțurile unităților, cît din actele de revizie contabilă, din consemnările controlului financiar intern. Avem de-a face, așadar, cu aspecte care, în mod obișnuit, nu sînt incluse în analizele economico-financiare ale activității de producție a întreprinderilor agricole de stat decît fragmentar, fiind incluse la capitolul „cheltuieli generale“, „alte cheltuieli“ ori „cheltuieli indirecte de producție“.

Firește, anumite cheltuieli neeconomicoase nu pot fi evitate cu desăvîrșire în desfășurarea activității de producție a unităților agricole de stat, de pildă, anumite amenzi și chiar penalizări legate de transportul, respectiv, descărcarea mărfurilor pe CFR, după cum nu pot fi evitate cu desăvîrșire nici anumite perisabilități sau declasări. Numai că nu pot fi trecute cu vederea nici constatări de genul acestora: în județul Mureș, de pildă, între unități, există diferențieri de pînă la 50 lei pe hectarul agricol complex cultivat în ceea ce privește suma amenzilor și penalizărilor plătite pentru transporturi și imobilizări de fonduri în stocaje. La unitățile din județul Cluj, perisabilitățile „reale“ se mențin exclusiv la nivelul limitei superioare admise; în unitățile din județul Tulcea cheltuielile de iluminat, încălzit, poștă, pază sînt cu mai bine de 25% superioare mediei pe ansamblul întreprinderilor agricole de stat.

În ultimii ani, în cadrul unităților agricole de stat au fost repurtate succese remarcabile pe linia creșterii vitezei de rotație a fondurilor circulante — în 1971 cu 16% superioară celei din 1967 —, reducerii perioadei de „circulație“ (de la livrarea produselor și pînă la încasarea efectivă a valorii lor) — cu circa 5—6 zile în aceeași perioadă, de reducere a dobînzilor — cu mai bine de 9 lei pe hectarul agricol complex cultivat. Sarcinile deosebite solicitate de realizarea cincinalului în patru ani și jumătate impun eforturi susținute, în continuare, și în acest domeniu. Reducerii cheltuielilor de producție, în general, și mai cu seamă reducerii celor pendinte de sfera „gospodăririi fondurilor“ urmează să i se acorde o atenție crescîndă. Faptul că, în actualul cincinal, urmează să se realizeze o reducere a cheltuielilor pentru 1.000 lei producție marfă vîndută și încasată cu mai bine de 18%, este de natură să sublinieze intensitatea efortului ce urmează să fie depus în această direcție. De aceea considerăm deosebit de oportună includerea în ansamblul analizelor periodice ce se vor desfășura la unități și trusturi, a unei aprecieri critice și pe această linie.

dr. ing. Eugen JIANU

SOLUȚII OPTIME ÎN ACȚIUNEA DE COMASARE A TERENURILOR

LA CONSFĂTUIREA PE ȚARĂ a lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat din februarie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la problemele folosirii raționale a fondului funciar a evidențiat necesitatea trecerii la **„realizarea în cel mult 2—3 ani a comasării tuturor terenurilor dispersate, lichidînd fărîmițarea actuală, în trupuri mici a fermelor... Trebuie să acționăm în așa fel încît să creăm parcele care pot fi lucrate cu mijloace mecanice și exploatate rațional. Dacă undeva sînt suprafețe care nu putem să le economisim sau să le lucrăm corespunzător, mai bine să le cedăm cooperativelor sau să fie lucrate în cooperare cu cooperativele agricole de producție“.**

Pornind de la aceste indicații, s-a elaborat un amplu program, eșalonat pe timp de trei ani, care va realiza, în fapt, comasarea tuturor terenurilor dispersate ale unităților agricole, lichidarea actualei fărîmițări a fermelor în trupuri mici și crearea condițiilor corespunzătoare unei exploatări raționale a pămîntului și îmbunătățirii activității economice a unităților agricole.

În concordanță cu aceste prevederi, în anul 1971 au fost executate de către Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie și organizarea teritoriului lucrările pentru 11 județe. În 1972 urmează a fi executate lucrările pentru restul județelor, iar în 1973 acțiunea urmează a fi încheiată practic pentru întreaga țară.

Nota dominantă a lucrărilor realizate o constituie rezolvarea în condițiile specifice ale fiecărui județ a următoarelor aspecte principale:

— comasarea terenurilor unităților agricole socialiste în scopul creării celor mai bune condiții de exploatare prin unificarea terenurilor dispersate în mai multe trupuri neeconomice și greu de exploatat;

— rectificarea hotarelor unităților agricole socialiste atunci cînd acestea nu urmăresc formele de relief, nu se sprijină pe limitele obligate (păduri, cursuri de apă, canale de irigație sau desecare, drumuri, căi ferate etc.), precum și atunci cînd hotarele teritoriului prezintă forme sinuoase, intrînduri, inclave care împiedică raționala exploatare a terenului;

— asigurarea condițiilor teritoriale pentru ca amplasamentele viitoarelor investiții precum și a asociațiilor și complexelor intercooperatiste să aibă create condițiile optime de realizare a producției în condiții de economicitate maximă;

— cedarea către alte unități — consiliile populare comunale, întreprinderile de exploatare a pajiștilor, silviculturii etc. a tuturor suprafețelor situate în trupuri foarte mici și care, prin poziția lor, nu pot fi exploatate în mod economic de către întreprinderile agricole de stat;

Ca rezultat direct al acestor acțiuni interdependente se obține o îmbunătățire a modului de folosire a terenului, se creează condiții teritoriale reciproc avantajoase pentru totalitatea unităților agricole din fiecare județ, avînd în vedere prevederile studiilor de sistematizare teritorială, a proiectelor de echipare tehnică a teritoriului. Ca principal efect s-a obținut:

În cele 11 județe, pentru care institutul nostru a realizat lucrările de comasare încă de anul trecut, s-au eliminat trupurile situate la distanțe mari față de centrele de producție și căile de acces ce impuneau cheltuieli suplimentare de producție, în special de transport și de administrație. Totodată s-a îmbunătățit activitatea economică pe ansamblul unității, concretizată în rezultate de producție și financiare superioare și s-au creat condiții în vederea concentrării și specializării producției prin concentrarea suprafețelor de teren la dimensiunile optime.

Efectul economic nemijlocit al lucrărilor de organizare intergospodărească a teritoriului se concentrează în reducerea cheltuielilor anuale de producție (prin reducerea cheltuielilor de transport a producției și materialelor, a celor pentru deplasarea mașinilor, agregatelor și a forței de muncă, a cheltuielilor pentru administrație și pază etc.), care totalizează peste 3 milioane de lei anual. În același timp, se elimină pierderile efective de fond funciar cauzate de dispersarea terenului în trupuri neeconomice prin transferarea acestora către alte sectoare sau ramuri ale economiei ceea ce contribuie direct la îmbunătățirea activității economice generale a unităților agricole socialiste. Considerăm însă că principalul efect rămîne crearea condițiilor pentru concentrarea și specializarea producției și deci pentru exploatarea rațională a terenului.

Aspectele prezentate atestă rolul și efectul lucrărilor de comasare a terenurilor reflectînd interesul major al economiei noastre în general și al fiecărei unități în parte de a contribui la găsirea celor mai adecvate soluții pentru lichidarea dispersării teritoriale, comasarea terenurilor în masive compacte în apropierea centrelor de producție și a așezărilor populate ca punct de plecare în vederea concentrării producției, amplasării investițiilor și folosirii raționale a fondului funciar.

dr. ing. Ion BOLD

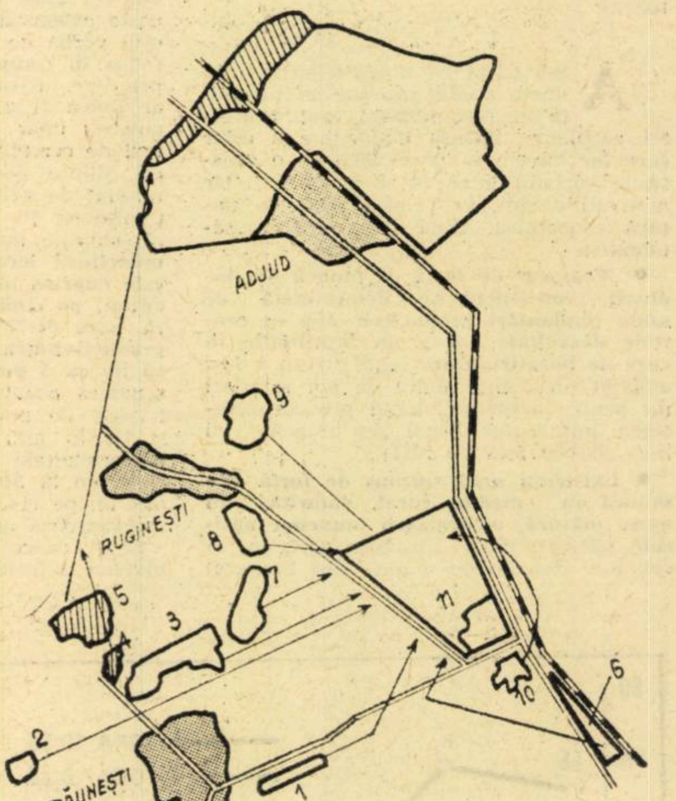

Comasarea terenurilor dispersate în scopul dimensionării optime a fermelor de producție constituie nota caracteristică a lucrărilor efectuate în județul Vrancea. Pentru a crea un masiv viticol la ferma Domnești a I.A.S. Panciu, au fost comasate trupurile: Ciungi (1) 22 ha, Ispita (2) 14 ha, Podei (3) 20 ha, Păunești (4) 2,5 ha, Vișoara (5) 42 ha, Domnești (6) 36 ha, Ruginești (7) 27 ha, Anghelescu (8) 10 ha, Văleni (9) 27 ha Barbu (10) 8 ha și Domnești (11) 20 ha, alcătuind în final, un masiv de circa 228 ha.

finanțe

O cale de creștere a vitezei de rotație a mijloacelor circulante și eficienței economice

DECONTĂRILE ÎN TERMEN

UN INDICATOR de eficiență care exprimă gradul de folosire a mijloacelor circulante proprii și împrumutate este viteza de rotație a mijloacelor circulante. Ea este determinată de: durata staționării materiilor prime, materialelor, pieselor de schimb, a combustibililor etc., de la data recepționării acestora pînă la intrarea lor în fabricație, de numărul de zile cît durează ciclul de fabricație, de timpul cît produsele stau în depozitele unităților și de numărul de zile necesar încasării de la beneficiari a contravalorii produselor fabricate și livrate.

Durata acestor faze prin care trec fondurile circulante pe care întreprinderea le-a primit de la buget sau din credite bancare este în funcție de sortimentația producției ce se fabrică și de modul de organizare a producției și a muncii, de dotarea tehnică, de tehnologia de fabricație folosită, de modul cum cadrele de specialitate privesc folosirea rațională a tuturor resurselor materiale și bănești etc.

Faza pe care o parcurg fondurile circulante de la data expedierii produselor pînă la încasarea contravalorii lor de la beneficiari, este aproape comună tuturor unităților industriale, de transport, executări de lucrări și prestatoare de servicii, excepție făcînd numai acele unități industriale care fabrică sortimente de gabarite mari ceea ce determină o prelungire a duratei normale a transportului pe C.F.R. sau cu mijloace auto.

Pentru accelerarea încasării într-un termen cît mai scurt a produselor livrate, se cere luarea unor măsuri organizatorice eficiente atît la nivel de întreprindere cît și la nivel de economie care să conducă la reducerea volumului de mijloace bănești antrenate de unitate în această fază.

Sînt cazuri însă destul de frecvente cînd unitățile economice nu înțeleg necesitatea întocmirii și depunerii la timp la bancă a documentelor de încasare fapt pentru care organele bancare sînt nevoite să calculeze penalizări ce se suportă de persoanele vinovate. Regretabil este faptul că unele unități pentru a scăpa de penalizările ce le calculează salariații de la ghișeu menționează date ireale pe facturi în legătură cu ziua cînd a avut loc efectiv expedierea mărfurilor care însă parțial sînt depistate de inspectori la controlul ulterior, bineînțeles însă prin folosirea unui consum mare de muncă. De pildă, din sondajul făcut în cursul trim. III a.c. organele bancare au constatat frecvente cazuri de întîrzieri în depunerea documentelor la bancă pentru încasarea contravalorii produselor livrate, a lucrărilor executate și a serviciilor prestate fapt ce a determinat imobilizarea unor fonduri importante de mijloace circulante în produse neîncasate la timp, diminuînd astfel eficiența folosirii lor.

Ne limităm să dăm numai cîteva cazuri mai reprezentative astfel: la Autobaza de transporturi Curtea de Argeș în perioada 1—15 august a.c. s-au constatat 591 zile întîrziere în încasarea transporturilor efectuate la diverse unități; la Întreprinderea de industrie locală „Progresul" — Pitești întîrzierile identificate de organele de control se ridică la 205 zile; la Întreprinderea de industrie locală Topoloveni 120 zile întîrziere.

Pentru accelerarea decontărilor și intrarea imediată în circuitul economic a tuturor valorilor materiale deosebit de important este ca mărfurile să fie ridicate de la stațiile C.F.R. într-un termen cît mai scurt posibil iar activitatea de recepție să fie organizată în așa fel încît să permită efectuarea acestei operațiuni în termenele cele mai scurte. În problema pe care o abordăm este clar că simpla ridicare la timp a mărfurilor de la unitățile de transporturi, precum și recepția lor nu rezolvă în totalitate scurtarea termenelor de decontare, fiind necesar ca, pe lîngă urgentarea efectuării acestor operațiuni, să se facă în prima zi lucrătoare de la recepție și plata mărfurilor primite. Întîrzieri în recepția materiilor prime, a materialelor, pieselor de schimb etc., precum și în plata lor de îndată ce au fost primite și recepționate s-au identificat de organele de inspecție bancară la Fabrica de motoare electrice Pitești, Combinatul de articole tehnice din cauciuc, Întreprinderea de industrie locală „Progresul"-Pitești și altele.

Întreprinderile recurg și la unele forme care le dau posibilitatea să-și creeze surse atrase și a le menține un timp cît mai îndelungat, în scopul acoperirii temporare a unor imobilizări de fonduri; astfel ele nu achită din proprie inițiativă mărfurile primite în termen de maxim 5 zile și 10 zile — după cum unitatea este situată în localitate sau nu cu organul bancar de care este deservită — așa cum prevede de altfel Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1.147/1959. De regulă, asemenea abateri au fost scoase în evidență de organele bancare la Întreprinderea de industrie locală „Progresul"-Pitești, Grupului Industrial Petrochimic, Combinatul de cauciuc și altele.

La prelungirea duratei încasării contravalorii mărfurilor vîndute contribuie și volumul mare al refuzurilor introduse de beneficiari pentru diferite motive. De exemplu, unitățile economice furnizoare din județul Argeș deservite de Banca Națională au primit în primele 9 luni ale acestui an 5 901 refuzuri în valoare de 271.411.000 lei.

Dacă avem în vedere că în medie soluționarea acestor refuzuri durează circa 15—20 zile de la declararea lor de către beneficiari, se poate trage concluzia că nerespectarea clauzelor contractuale, precum și formularea unor refuzuri de plată neîntemeiate de către unii beneficiari influențează negativ viteza de rotație a mijloacelor circulante și folosirea eficientă a fondurilor primite de unități de la buget sau de la bănci ca împrumuturi.

Se mențin la un volum destul de important refuzurile de plată declarate de beneficiari la unele întreprinderi producătoare, situația pe primele trei trimestre ale acestui an prezentîndu-se astfel:

	Nr. de cazuri	Valoarea (în mii lei)
Fabrica de stofe „Argeșeana"	683	119241
Combinatul de articole tehnice-cauciuc	266	19186
Uzina de Autoturisme	386	21285
Întreprinderea Textila-Pitești	283	16299
Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului	1374	18377

Trebuie reținut de către toți factorii de conducere din întreprinderi că refuzul de plată pe lîngă influența negativă ce o exercită asupra vitezei de circulație a fondurilor, determină și creșterea cheltuielilor de producție prin plata unor dobînzi majorate asupra împrumuturilor restante înregistrate ca urmare a acestui fapt, cheltuieli suplimentare de transport și manipulare cu mărfurile returnate, cheltuieli cu deplasarea delegaților pentru soluționarea litigiilor, cheltuieli cu forța de muncă antrenată cu lichidarea lor etc.

Prin specificul său este normal ca durata încasării contravalorii mărfurilor vîndute la export să fie mai mare decît cea realizată pentru cele livrate la diverși beneficiari interni. Pe baza rezultatelor obținute, s-a apreciat că încasarea contravalorii produselor românești vîndute la diverși clienți externi din cele mai îndepărtate țări se poate face în cel mult 60 zile de la data depunerii spre încasare a documentelor necesare la Banca Română de Comerț Exterior. Sînt însă frecvente cazuri cînd acest termen este cu mult depășit, ceea ce imobilizează importante sume de bani perioade îndelungate, care pe lîngă efectul ce îl au asupra eficienței folosirii mijloacelor circulante, conduce și la întîrzieri în realizarea planului valutar, cu consecințe negative asupra onorării la termen a unor obligații externe ale statului nostru.

În această situație au fost, de exemplu, în acest an Întreprinderea „Textilă"-Pitești, Fabrica de motoare electrice, și Fabrica de încălțăminte.

Dat fiind faptul că planul de export se consideră îndeplinit în momentul depunerii spre încasare a documentelor la Banca Română de Comerț Exterior, unitățile producătoare nu sînt suficient de interesate în urmărirea în continuare a modului cum se derulează operațiunile de transport, manipulare și decontare. Apreciem că ar fi mai eficient ca reglementările actuale să fie modificate în sensul ca **planul de export să fie considerat îndeplinit numai în momentul încasării în valută a contravalorii produselor livrate la extern.**

Pentru mărirea vitezei de rotație a mijloacelor circulante în faza de decontare a producției vîndute, atît pentru operațiunile interne cît mai ales pentru cele externe, deosebit de importantă este alegerea formei și a instrumentului de decontare care să permită întreprinderii furnizoare pe lîngă asigurarea cu certitudine a încasării contravalorii produselor livrate și reducerea la minimum a timpului utilizat pentru intrarea în cont a banilor. Din păcate prea puține unități manifestă o preocupare în această direcție, nefăcîndu-și calcule detaliate la ultimul ban, atît de necesare realizării unei eficiențe economice sporite.

Credem că ar fi recomandabil ca la toate unitățile industriale, de transport, executoare de lucrări și prestatoare de servicii, indicatorul cantitativ care să condiționeze încasarea integrală a salariilor tarifare de către personalul tehnic-administrativ să fie producția marfă vîndută și încasată, care după părerea noastră ar cointeresa mai mult cadrele de ingineri, tehnicieni și economiști în realizarea contractelor și scurtarea termenului de încasare a producției vîndute.

Deși s-ar părea că problema analizată este de minimă importanță, în realitate lucrurile nu stau astfel deoarece la multe unități timpul folosit pentru încasarea produselor reprezintă o pondere destul de mare în totalul ciclului parcurs de la recepția materiilor prime, materialelor, etc. pînă la încasarea contravalorii produselor fabricate. De exemplu, numai pentru produsele vîndute la diverși beneficiari interni, durata încasării reprezintă: 20% la Grupul Industrial Petrochimic, 25% la Fabrica de stofe pentru produsele fire și pale, 17% la Fabrica de motoare electrice și 19% la Fabrica de Încălțăminte Pitești, din totalul timpului parcurs la aceste unități de mijloacele circulante.

Deci nu este deloc de neglijat modul cum se efectuează varietatea de operațiuni ce au loc de la expedierea produselor pînă la încasarea lor, pentru care fapt este necesar ca specialiștii din unitățile economice să analizeze temeinic factorii care influențează negativ accelerarea decontărilor și să aleagă soluțiile cele mai bune în scopul creșterii eficienței folosirii mijloacelor circulante de care dispune unitatea.

Benone Gh. POPA
director adjunct
Sucursala Județeană Argeș
a Băncii Naționale

LA A.S.E.

Un laborator de operațiuni financiare și bancare

IN ZIUA de 7 octombrie a.c. a avut loc inaugurarea, laboratorului de operațiuni financiare și bancare de pe lîngă catedra Finanțe-bănci din cadrul Facultății de finanțe de la A.S.E. — București. Au participat cadre din conducerea Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale a Republicii Socialiste România și din alte instituții centrale, cadre didactice, studenți. În cuvîntul de inaugurare a laboratorului, prof. univ. dr. Alex. Gheorghiu, decanul Facultății de finanțe a subliniat importanța și rolul laboratorului în pregătirea aplicativă a studenților la specialitatea finanțe-bănci, menirea lui în realizarea legăturii între învățămînt, producție și cercetarea științifică.

Laboratorul are două secții: a) operațiuni financiare și b) operațiuni bancare. Secția de finanțe a laboratorului efectuează cu studenții operațiuni de planificare financiară la nivelul unităților economice, lucrări specifice circumscripțiilor și administrațiilor financiare, operațiuni privind elaborarea și executarea bugetului de stat, modelarea de procese financiare și optimizarea rezultatelor cu ajutorul mașinilor de calcul, lucrări monografice, studierea de cazuri, prognoze financiare etc. Secția bănci efectuează cu studenții operațiuni de planificare de casă și a creditului, finanțarea și creditarea investițiilor, efectuarea cu ajutorul mașinilor a operațiunilor bancare privind circuitul documentelor, modelări, optimizări, variante și corelații privind operațiunile de finanțare, creditare și de plăți cu ajutorul mașinilor de calcul, lucrări monografice, studierea de cazuri etc.

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

„Surprizele" unei cercetări în profil micro — teritorial

ÎN CURSUL ANULUI 1971, un colectiv de specialiști de la Laboratorul de sociologie urbană și de cadre didactice de la Academia de Studii Economice au efectuat o cercetare în profil micro-teritorial în cartierul Militari din București. Cercetarea unui eșantion de 600 subiecți a permis aprofundarea motivațiilor cumpărătorilor în achiziționarea produselor alimentare sub aspectul locului de cumpărare, al preferințelor față de amplasarea unităților comerciale, precum și diferite alte aspecte legate de comportamentul cumpărătorilor din acest cartier.

Cercetarea a permis constatarea unor mari disparități în ceea ce privește amplasarea și densitatea rețelei comerciale, cartierul Militari, cu o populație de aproape 50 000 locuitori, fiind cel mai slab dotat cu rețea comercială din toată Capitala. Astfel, în timp ce în zona Obor, Iancului, Vergului revin 272 locuitori pe o unitate comercială alimentară, în cartierul Militari revin **1615 locuitori.**

Un indicator mai concludent este însă raportul dintre numărul de vînzători și populația deservită de aceștia. A rezultat astfel că, în timp ce în cartierul Militari reveneau 385 de locuitori la un vînzător, în alte cartiere numărul de locuitori ce revin la un vînzător este incomparabil mai mic. În zona Șulea-Titan, de exemplu, revin 221 de locuitori la 1 vînzător, iar în zona Obor-Iancului numai 111. Disparități și mai mari se constată în sectorul nealimentar, unde, în cartierul Militari, revin 3492 locuitori pe o unitate, în timp ce în centru revin numai 233 locuitori.

Comentariile sînt, evident, de prisos. Rezultă în mod cît se poate de elocvent că populația din noul cartier Militari este în prezent mult dezavantajată sub aspectul dotării cu unități comerciale față de populația din alte cartiere. La fel de limpezi sînt însă și concluziile practice care se desprind din această cercetare.

O inițiativă bună, dar... unicat

SE ÎMPLINEȘTE în curînd un an de cînd locatarii din cartierul Titan-Balta Albă au putut să beneficieze, în calitate de consumatori, de o nouă și modernă unitate comercială denumită lapidar BIG (băcănie, industriale, gospodina). În acest interval de timp, noul magazin s-a impus atît în fața consumatorilor cît și în fața organelor comerciale prin eficiența sa sporită în raport cu unități mai vechi, dar de dimensiuni și profil similar.

În ceea ce-i privește pe consumatori, timpul destinat pentru cumpărături s-a redus de cel puțin două ori față de timpul utilizat în acest scop la vechiul complex comercial cu autoservire.

Totodată, potrivit unei analize a principalilor indicatori realizați de magazinul BIG, în comparație cu Complexul A 11 din același cartier, au rezultat următoarele: Desfacerea medie lunară pe mp suprafață comercială la BIG a fost de 4900 lei, în timp ce la Complexul A 11 a fost de numai 3.900 lei. De asemenea, productivitatea pe lucrător (desfaceri medii lunare pe lucrător în primele 5 luni) a fost de 88 700 lei în cazul magazinului BIG și de numai 62 100 în cazul celui de al doilea. În sfîrșit, sub aspectul volumului desfacerilor, deși suprafața comercială este sensibil egală (730 și 721 mp), magazinul BIG a realizat în cele cinci luni luate în calcul 17 742 000 lei, în timp ce Complexul A 11 numai 13 971 000 lei.

Cele de mai sus pledează convingător ca magazinul BIG să nu rămînă un unicat.

creativitate-inovație

- Cînd și cum trebuie să se recurgă la licențe.
- Scurtarea duratei de asimilare.
- Grăbirea integrării în fabricație
- Adaptarea la condițiile concrete.
- Perfecționarea continuă a noului produs prin cercetări proprii.

O activitate de înaltă răspundere

ACHIZIȚIONAREA ȘI VALORIFICAREA LICENȚELOR

ÎN CONDIȚIILE revoluției tehnico-științifice actuale, cînd modernizarea produselor și a tehnologiilor se petrece, pe plan mondial, într-un ritm nemaiîntîlnit, apar și situații cînd — pentru menținerea nivelului tehnic sau a calității unor produse, precum și pentru aplicarea unor tehnologii de mare eficiență — nu sînt suficiente numai forțele proprii, ci este necesar să se recurgă și la achiziționarea de licențe de fabricație. Procedeul este folosit în prezent pe scară largă în întreaga lume, chiar de către companii deosebit de bine înzestrate în ce privește cercetarea științifică și tehnologică.

Achiziționarea de licențe este însă utilă numai în măsura în care reușește să asigure însușirea unor noi produse sau tehnologii, cu un efort economic total mai redus și într-un timp mai scurt decît s-ar putea realiza pe alte căi, respectiv prin efort propriu sau prin cooperare internațională.

Principalul scop urmărit prin achiziționarea unei licențe este lichidarea unei rămîneri în urmă tehnologice sau tehnice. În primul caz, noul procedeu tehnologic trebuie să permită fie fabricarea unor produse nerealizabile în alt mod, fie să înlocuiască un procedeu existent, aducînd avantaje economice (economii de manoperă, materiale și alte cheltuieli). În al doilea caz, licența furnizează documentația de execuție și indicațiile tehnologice necesare pentru punerea în fabricație a unui produs cu totul nou, fie a unui produs destinat să înlocuiască unul similar, dar la parametri îmbunătățiți sau în condiții economice și de competitivitate sporită.

Atunci cînd este vorba de înlocuirea unui produs sau procedeu existent, calculele economice sînt relativ mai ușor de făcut, pornindu-se de la cantitățile realizate și cheltuielile de fabricație cunoscute. Cînd este însă vorba de un produs sau procedeu cu totul nou, o răspundere deosebită revine celor ce trebuie să evalueze volumul fabricației viitoare, pe baza studierii temeinice a perspectivelor cererii pieței interne și externe. În această privință se pot ușor comite erori grave. De exemplu, pentru a calcula eficiența economică a achiziționării unei licențe pentru fabricarea unui nou tip de tranzistor, trebuie evaluată piața viitoare. În această privință ar fi greșit să se considere consumatorii limitați la cei actuali (căci realizarea noului tranzistor conduce în mod necesar la apariția unor noi și variate utilizări ale acestuia), după cum tot greșit ar fi să se creadă că toate cererile potențiale vor putea fi adresate către producătorii noștri, întrucît, în mod cert, și în alte țări se fac simultan eforturi de asimilare, prin efort propriu sau prin achiziție de licențe.

Chiar din acest exemplu, relativ simplu, iese în evidență importanța pe care o are **evaluarea justă a termenului în care licența achiziționată va intra în fabricația curentă și — mai ales — luarea măsurilor ca acest termen să fie cît mai scurt.** Importanța acestui element rezidă atît în faptul că aprecierile cu privire la volumul cererii pierd din precizie cu trecerea timpului, cît și, mai ales, în aceea că însăși valoarea de întrebuințare a noului produs sau procedeu se depreciază treptat, datorită progresului tehnic.

INTRODUCEREA de procedee noi sau realizarea de produse noi pe bază de licență, prezintă însă și un număr însemnat de limitări și neajunsuri, care trebuie, de asemenea, bine examinate și corect evaluate înainte de luarea unei decizii. O parte însemnată a acestor dezavantaje se datoresc faptului că deținătorii unor proiecte de produse sau a unor procedee tehnologice avansate folosesc aceste realizări drept mijloace pentru sporirea ratei rentabilității propriilor lor întreprinderi și drept principale arme în lupta de concurență existentă pe piața mondială. Într-adevăr, deținătorul unui secret de fabricație reușește ca — desfăcînd produsul său la prețul general practicat — să realizeze un beneficiu superior celorlalți producători ai produsului respectiv, iar realizatorul unui produs care, la costuri de fabricație egale cu ale altor produse similare, are performanțe superioare produselor cu care este în competiție, va realiza de asemenea un beneficiu sporit. De aceea, deținătorii unor asemenea realizări de vîrf nu sînt, în general, dispuși să le cedeze, decît dacă:

- **este vorba de un produs sau procedeu prea nou, încă incomplet pus la punct, dorind în acest caz să-și finanțeze verificarea rezultatelor și finalizarea produsului cu ajutorul cumpărătorului;**
- **produsul sau procedeul oferit este pe punctul de a fi înlocuit de însuși deținătorul său, pe baza cercetărilor sale, sau acesta cunoaște sau apreciază că alți producători sînt în fază avansată de pregătire a unor produse sau procedee superioare.** În acest caz, ofertantul caută să recupereze de la cumpărător o parte din cheltuielile de asimilare, încă neamortizate din cauza uzurii morale.

În practică, au fost cazuri cînd unii furnizori de licență au renunțat să mai fabrice sau să perfecționeze, în conformitate cu prevederile contractelor, produsele formînd obiectul licenței, la scurtă vreme după încheierea contractelor. Atunci cînd furnizorul de licență pune la dispoziție un produs sau procedeu bine pus la punct și care nu se prevede a fi depășit de alte produse similare în scurt timp, el își ia totuși, de regulă, măsuri care să-l apere de o eventuală concurență nedorită, pe una sau mai multe din următoarele căi:

— limitarea prin contract a volumului producției pe care beneficiarul licenței o poate produce sau exporta, controlul asupra prețului de desfacere a produselor realizate de beneficiar sau, mai frecvent, limitarea pieței de desfacere a beneficiarului licenței;

— limitarea cunoștințelor tehnice și dreptului de fabricație care le pune la dispoziția beneficiarului, licențiatorul rezervîndu-și pentru sine realizarea anumitor subansamble sau repere — cheie, fără de care obținerea produsului finit este imposibilă. În acest mod, licențiatorul controlează în fapt volumul producției beneficiarului și realizează un beneficiu suplimentar din livrarea subansamblelor respective. Nu rare sînt cazurile cînd el majorează, treptat, și prețurile acestor subansamble.

Numai înțelegînd bine că nici un deținător al unui produs sau procedeu avansat nu dorește să cedeze altora cunoștințele și dreptul de a realiza același lucru decît în scopul obținerii unor avantaje mai mari sau cel puțin egale cu cele pe care le poate obține prin simpla vînzare a produselor sale, putem să ne formăm o orientare corespunzătoare în analiza problemelor legate de contractarea și valorificarea licențelor. Este evident că, în cursul tratativelor, se pot găsi soluții reciproc avantajoase. **Însă avantajele care rezultă pentru beneficiar dintr-un contract de cumpărare de licență judicios întocmit, devin realități numai în măsura în care evaluarea volumului producției, a costurilor de fabricație și a investițiilor necesare au fost judicios făcute, în măsura în care integrarea în fabricație a noului procedeu sau al produsului se face în cel mai scurt timp posibil.**

VIAȚA DEMONSTREAZĂ însă că apar multe întîrzieri în valorificarea licențelor achiziționate ca și în privința integrării fabricației produselor sub licență. Adesea apar dificultăți tehnice legate de proiectarea și execuția noilor capacități de producție, precum și dificultăți economice constînd în creșterea însemnată a volumului cheltuielilor necesare (și, mai ales, a celor în valută), față de cele estimate inițial. Nu rare sînt și cazurile cînd se constată că termenele de livrare ale unor utilaje sau aparate, care se pot obține numai de la furnizorul licenței, sînt mult mai lungi decît se presupusese. Fără îndoială că asemenea dificultăți apar atunci cînd problema, în faza inițială, a fost insuficient aprofundată sau cînd s-a manifestat un optimism de suprafață, bazat și pe asigurările liniștitoare — dar nematerializate în contract — date de licențiator.

Este adevărat, de asemenea, că cei însărcinați să trateze achiziția unei licențe au o sarcină dificilă, întrucît furnizorul nu le pune la dispoziție, atîta timp cît contractul nu este semnat, decît un volum redus de informații cu privire la înzestrarea tehnologică necesară pentru valorificarea licenței, acestea fiind transmise numai după intrarea în vigoare a contractului. Tocmai de aceea, **tratarea achiziționării unei licențe și evaluarea prealabilă a posibilităților și modalităților de aplicare a acesteia, nu poate fi încredințată decît unor persoane care posedă profunde cunoștințe și au participat la cercetări științifice în domeniul tehnic respectiv.**

Odată achiziționată o licență, **eforturile se cer concentrate și coordonate spre însușirea tehnicii sau tehnologiei care formează obiectul ei de către un grup de muncitori, tehnicieni și ingineri, care vor avea ulterior sarcina de a o aplica.** Acest grup trebuie astfel constituit, încît să acopere întregul proces tehnologic și organizatoric de care depinde valorificarea licenței. Specialiștii respectivi trebuie aleși dintre cei care au lucrat cu bune rezultate în domenii înrudite cu obiectul licenței și cunosc limba licențiatorului. Acestui colectiv trebuie să i se încredințeze întreaga muncă de preluare a licenței. Prin vizite în fabricile furnizorului și studierea documentației, trebuie să fie cuprinse toate aspectele tehnice, tehnologice, economice, merceologice și administrativ-organizatorice rezolvate de licențiator.

Toate aceste activități urmează să fie efectuate cu discernămînt critic, adaptînd — în caz de necesitate — procedeele, utilajele, **materialele sau documentația** (pe care licențiatorul le-a stabilit în condițiile sale de activitate), **la condițiile de lucru din țara noastră.** Orice schimbare sau adaptare trebuie să fie riguros justificată din toate punctele de vedere. De multe ori aceste adaptări urmează să fie fundamentate prin încercări de laborator sau cu sprijinul unor institute de cercetare, adesea chiar din diferite ramuri. Se pot exemplifica cazuri cînd, prin experimentări efectuate cu mult spirit de răspundere, în industria electrotehnică, s-au introdus, în aplicarea unor licențe, materiale elaborate de industria chimică din țara noastră și care au dat rezultate superioare celor obținute cu materialele recomandate de furnizorii de licență.

În acest domeniu există însă și riscul unor greșeli, fie prin adoptarea unor soluții de compromis (care dăunează calității produsului nou sau economicității fabricației acestuia), fie prin menținerea într-o situație de strictă supunere la documentația de licență, în ciuda situațiilor particulare specifice. De cele mai multe ori această ultimă ipoteză **este generată de frica de răspundere, de lipsa de competență tehnică, dar ea este favorizată și de unii clienți ai produselor, care nu își dau osteneala să verifice propunerile de îmbunătățiri, care li se fac de către uzinele producătoare.**

Efecte similare de prelungire a dependenței de furnizorul licenței și, deci, de nerealizare a programului de integrare, apar și atunci cînd elaborarea proiectelor, efctuarea lucrărilor de construcții, achiziționare, confecționare și montare a utilajelor întîrzie, precum și atunci cînd înzestrarea cu scule nu este corespunzător realizată. Unitățile beneficiare ale unor licențe au, de aceea, **obligația de a calcula cu spirit de răspundere și din timp volumul de mașini și instalații, ca și de scule, pe care urmează să-l realizeze prin forțe proprii și să asigure toate condițiile necesare pentru executarea lor la timp.** De asemenea, proiectantul investițiilor (care trebuie asociat grupului de specialiști destinat să valorifice licența), **trebuie să asigure din vreme toate elementele necesare proiectării construcțiilor și specificării utilajelor necesare.** În practică se întîlnesc însă cazuri cînd proiectanții așteaptă pasivi ca documentația de la furnizor să sosească și ca ea să conțină toate datele necesare pentru elaborarea integrală a proiectelor de execuție. O asemenea atitudine nu este în nici un caz justificată, proiectantul avînd datoria de a cunoaște pe viu uzina licențiatorului, de unde să se documenteze direct nu numai asupra tuturor datelor pentru dimensionarea noilor construcții, dar să și depisteze — pentru a le evita în proiectele sale — unele neajunsuri existente la licențiator. Se poate cita, în acest sens, exemplul negativ al unui institut de proiectări care, așteptînd cu elaborarea proiectelor primirea tuturor datelor privind utilajele tehnologice specifice de la licențiator, a neglijat să racordeze unele mașini — generatoare de praf și alte noxe — la o rețea corespunzătoare de ventilație.

Întîrzieri în realizarea programului de integrare a unor licențe apar și din lipsa de interes a unor întreprinderi colaboratoare, care trebuie să execute pentru noile produse anumite subansamble. Această lipsă de interes este motivată de cei în cauză prin seria prea mică de fabricație care li se cere. Trebuie arătat însă că, adeseori, acest argument arată optica îngustă a producătorului de tip vechi, care așteaptă ca un client să-i solicite un anumit produs, fără să gîndească el însuși cum poate realiza un produs care să satisfacă acest client și pe alții (în țară sau la export). Se pot da și în această direcție exemple care arată că o pasivitate a subfurnizorului este dăunătoare lui însuși. Astfel, o uzină de specialitate fiind solicitată să realizeze subansamblele frînei pneumatice pentru un nou tip de excavator (după licență) s-a grăbit să arate că nu poate cuprinde în timp util această sarcină, întrucît este ocupată cu asimilarea, tot pe bază de licență, a subansamblelor frînei pentru autocamion, pentru care seria de fabricație era mai mare, în loc să sporească și mai mult seria de fabricație, adaptînd cererile fabricii de excavatoare la produsele ce avea în curs de asimilare.

Pentru a se evita neajunsurile pe care le pot provoca diferitele întîrzieri, apare deosebit de indicat ca întreaga acțiune de integrare a unui produs pe bază de licență să fie din vreme proiectată sub forma unei diagrame a „drumului critic", spre a orienta, de la început, colectivul asupra problemelor-cheie și a-i permite să cunoască, în orice moment, de ce resurse și rezerve dispune.

UN ULTIM ASPECT, este acela că, încă din perioada de pregătire pentru valorificarea licențelor, trebuie înțeles că noul produs sau procedeu nu va rămîne nou mult timp. De aceea, **cunoștințele achiziționate se cer valorificate cît mai complex, extinzînd folosirea subansamblelor, pieselor sau procedeelor și în alte domenii unde își găsesc utilizarea, pe baza unui program clar, elaborat de un organ tehnic de sinteză, care are o privire mai largă, cum ar fi un organ tehnic al centralei industriale sau al ministerului de resort.** În sfîrșit, cercetătorii de specialitate, din uzina sau centrala industrială beneficiară de licență **trebuie să treacă de îndată la efectuarea de studii și încercări, în vederea perfecționării neîntîrziate a noului produs sau procedeu.**

ing. R. VLĂDOIANU
director general adjunct M.I.C.M.

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

- Pentru sezonul rece, fabricile din Centrala industriei linii au creat un sortiment variat de **ȚESĂTURI DE PALTOANE PENTRU FEMEI,** în contexturi și modele noi și într-o paletă coloristică modernă. De asemenea, au fost realizate țesături pentru blezere în dungi sau în carouri. Noile produse pot fi găsite la magazinul de prezentare al centralei menționate — ELECTA — din Calea Victoriei, București.
- Recent a intrat în funcțiune — în cadrul Centralei industriei linii — o nouă **LINIE PENTRU TEHNOLOGIA DE INTERȚESERE,** care fabrică o serie de articole tehnice: filtre, postavuri etc., necesare altor ramuri industriale. Produsele sînt în fază experimentală și, pe măsură ce vor fi acceptate de beneficiari, vor putea înlocui produsele similare obținute din import
- **PRODUSE NOI realizate la Uzina „Timpuri Noi": MOTORUL D4** — motor Diesel în patru timpi, monocilindric, cu injecție directă, răcit cu aer, este destinat acționării motopompelor, utilajelor agricole, utilajelor de construcții, grupurilor electrogene etc. Dezvoltă o putere de 5 CP în regim continuu, la o turație de 3 000 rot/min. Parametrii săi de bază — consum specific 218 g/CP, oră; greutate specifică 12 kg/CP — îi permit să intre în competiție cu cele mai reușite realizări similare ale unor firme străine.

MOTORUL D120: motor Diesel în patru timpi, cu opt cilindrii dispuși în „V", răcit cu apă. Dezvoltă o putere de 105 CP la 1 500 rot/min și de 120 CP la 1 800 rot/min. Avînd o greutate specifică redusă (circa 7 kg/CP), un consum mic (185 g combustibil/CP) și un gabarit minim el este destinat înlocuirii tipului D 110, aflat în fabricația curentă și depășit, în prezent, ca performanțe și soluții tehnice. El urmează să echipeze utilaje de construcții, grupuri energetice, utilaje agricole. Prin performanțele sale, motorul D 120 este competitiv cu orice produs similar de pe piața externă.

conducere și organizare

DEZBATERI

Structuri organizatorice: raționalitate — funcționalitate (III)

ÎNTRE SPECIFIC ȘI GENERAL

CONTINUĂM DEZBATEREA, începută în numărul trecut al revistei noastre, cu următoarea problematică:

• Principalele deficiențe ale structurilor organizatorice actuale ale unităților noastre economice (centrale, întreprinderi) și consecințele lor asupra utilizării personalului.

• Normele unitare privind construirea structurilor organizatorice, care ar trebui adoptate pentru eliminarea acestor deficiențe.

• Alte acțiuni ce trebuie întreprinse pentru stabilirea unor structuri organizatorice, care să asigure utilizarea cu eficiență maximă a personalului din unitățile economice.

1. MĂSURILE adoptate în ultimii ani pentru perfecționarea organizării și conducerii economiei s-au concretizat și în elaborarea în cadrul centralelor și întreprinderilor, a unor structuri organizatorice îmbunătățite, în măsură să ducă la creșterea eficienței economice a întregii activități. Fără îndoială că la aceasta a contribuit și faptul că un număr important de cadre de conducere și de specialitate din unitățile economice au participat la diferite programe de perfecționare, luînd contact cu rezultatele cercetării și experienței obținute în acest domeniu, pe plan mondial.

Este cunoscut faptul că în conformitate cu prevederile Legii nr. 11/1971, consiliile și comitetele oamenilor muncii au competența să aprobe structurile de organizare pentru centralele industriale și, respectiv, pentru întreprinderi. În acest sens există în prezent următoarele elemente normative: numărul de directori pe funcțiuni la centralele industriale, stabilit prin hotărîrea de înființare; raportul minim dintre numărul funcțiilor de execuție și al celor de conducere; indicațiile date de minister centralelor și întreprinderilor cu privire la numărul de nivele ierarhice și condițiile de constituire a serviciilor și birourilor.

Numărul insuficient al acestor elemente, dar mai ales caracterul indicativ al unora dintre ele, precum și o insufiență analiză, în procesul de elaborare, a structurilor organizatorice, au făcut ca la unele unități să existe deficiențe în structurile organizatorice, dintre care amintim pe cele mai importante.

Există în unele centrale un număr mare de conducători (directori, directori adjuncți, ingineri șefi) pe funcțiuni și pe servicii, ceea ce duce la o divizare exagerată a unor activități nepermițînd respectarea principiului unității de conducere în realizarea unor sarcini, creîndu-se, în același timp domenii, în care se dezvoltă paralelisme sau unele sarcini care rămîn în afara preocupărilor.

Limitarea prin hotărîre a numărului de directori pe funcțiuni este ocolită prin crearea de noi nivele ierarhice — directori adjuncți, ingineri șefi — care îngreunează circulația informațiilor și a deciziilor reducîndu-se operativitatea în procesul de conducere.

Numărul mare de organisme și conducători creează o lipsă aparentă de cadre de conducere bine pregătite și complică, în același timp, relațiile cu întreprinderile subordonate care nu au organisme corespunzătoare celor din structura organizatorică a centralei.

Toate acestea îndepărtează locul unde se elaborează deciziile de locul unde se petrec fenomenele economice, cu consecințe negative în procesul de conducere. Pe de altă parte, nevoia de cadre de conducere obligă la promovarea unor cadre insuficient pregătite, care de asemenea influențează negativ calitatea deciziilor.

2. DUPĂ opinia noastră, normele generale, la care se referă Legea nr. 11 ar trebui să cuprindă numai elemente care să determine unitățile economice în elaborarea unor structuri raționale, lăsînd competență deplină organelor de conducere colectivă de a adopta structuri organizatorice, care, respectînd cadrul general normat, să poată îmbrățișa toate elementele specifice fiecărei unități atît din punct de vedere al necesităților cît și din punct de vedere al resurselor umane de care dispune.

Considerînd că elementele normative pentru elaborarea unor structuri organizatorice raționale ar trebui să cuprindă:

a) Ponderea personalului T.E.S.A. față de total salariați — cifră de plan — în procente, diferențiată pe grupe de unități stabilite pe anumite criterii de omogenitate;

b) Raportul minim între funcțiile de execuție și funcțiile de conducere, diferențiat pe unități grupate după mărime și complexitate;

c) Criterii de organizare a unităților structurale — număr minim de salariați într-un serviciu sau birou, număr optim de legături pentru conducători —, diferențiate pe nivele ierarhice, etc.

În limitele acestor norme, ministerele ar urma să elaboreze și să aprobe structuri tip de organizare, diferențiate pe subramuri și grupe de unități. Prin aceste structuri tip se vor putea stabili: numărul conducătorilor pe funcțiuni, numărul nivelelor ierarhice, gruparea activităților pe funcțiuni. Toate acestea vor trebui astfel stabilite încît să permită organelor de conducere colectivă din centrale industriale și întreprinderi să adopte structuri organizatorice corespunzătoare condițiilor specifice din fiecare unitate.

Aceste norme ar permite eliminarea principalelor deficiențe din actualele structuri organizatorice și utilizarea cu eficiență sporită a personalului.

3. UNELE din deficiențele actuale în structurile organizatorice se datoresc faptului că în multe unități se caută ca, prin concesii făcute la unele principii de organizare, să se rezolve probleme de remunerare.

În acest sens, consider că ar trebui revăzut actualul mod de acordare a numărului de ingineri și economiști principali I și II la centrale. Este necesar ca să se dea dreptul și întreprinderilor să folosească funcția de inginer și economist principal I și II într-un procent de 3—5% din totalul personalului T.E.S.A. Extinderea aplicării acestor prevederi și la întreprinderi, ar crea condiții pentru reducerea numărului de servicii și ar permite o grupare mai eficientă a activităților. Concomitent ar trebui mărit la 20% din totalul salariaților cu studii superioare numărul de ingineri și economiști I și II la centrale.

Neculai UNGUREANU
șef serviciu, Ministerul Industriei Ușoare

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

SECTORUL 2 BUCUREȘTI:

UTILIZAREA FACTORILOR DE PRODUCȚIE

ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ activitatea comisiei economice a Comitetului de partid al sectorului 2 se axează pe urmărirea înfăptuirii principalelor sarcini, trasate de organele superioare de partid, cum sînt: pregătirea și utilizarea corespunzătoare a forței de muncă calificate, folosirea optimă a capacităților de producție (îndeosebi generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III), îndeplinirea angajamentelor de livrare la export etc. Menționăm că — la sfîrșitul lunii august — indicele de folosire a utilajelor a crescut, la nivel de sector, la 68,5% în secțiile de bază și 47,3% în cele auxiliare. De asemenea, în diferite forme de calificare și de perfecționare a pregătirii sînt cuprinși peste 5800 de salariați, iar alți 14 500 de salariați urmează cursuri de împrospătare a cunoștințelor.

În prezent, pe agenda de lucru a comisiei economice figurează, printre altele, următoarele acțiuni:

• Îndrumarea comitetelor oamenilor muncii din întreprinderile sectorului pentru ca, în cursul acestei luni, să adopte măsuri de introducere în procesul de producție a utilajelor nefolosite pînă în prezent (sau de redistribuire a acestora). Concomitent, comisiile economice din cinci întreprinderi (Uzina de cinescoape, I.P.R.S. — Băneasa, U.R.A.—Obor, întreprinderile „Izolatorul" și „Sintofarm" vor sprijini măsurile de întreținere și reparare a utilajelor, de asigurare cu piese de schimb etc., care să ducă la scurtarea perioadei de imobilizare a utilajelor.

• Definitivarea — pînă la mijlocul acestei luni — de către comitetele oamenilor muncii din întreprinderi, a studiilor privind modernizarea produselor existente și asimilarea altora noi în perioada 1972—1973, ținîndu-se seama de necesitatea scurtării ciclurilor de asimilare și atingerea unor parametri la nivelul produselor străine similare.

• Efectuarea, pînă la sfîrșitul lunii octombrie, a unor analize în întreprinderile care au primit sarcina de a generaliza schimbul II și de a extinde schimbul III; obiectul analizei îl va constitui stadiul înfăptuirii programului de măsuri privind recrutarea și pregătirea profesională a cadrelor necesare pentru îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor cincinalului cît și pentru obiectivele ce vor fi puse în funcțiune în viitorul apropiat.

ing. I. BĂNULESCU

STUDII • EXPERIENȚE

TRANSPORTUL INTERN — DOMENIU PERFECTIBIL

MULTIPLELE implicații, directe și indirecte pe care organizarea activității de transport intern le are asupra desfășurării ritmice a procesului de producție ca și asupra rezultatelor economice și financiare ale unităților economice, ponderea mare (variind bineînțeles în funcție de tipul și caracterul producției, natura procesului tehnologic, componența și amplasarea secțiilor pe teritoriul întreprinderii etc.) pe care aceste cheltuieli o au în prețul de cost al producției, justifică și impun accentuarea preocupării conducerii întreprinderilor în general și a compartimentelor de organizare în special în această direcție.

Realizările obținute de U.R.A.-Craiova (Uzina de reparații-Craiova), componentă a Centralei industriale de reparații auto, din cadrul Ministerului Transporturilor evidențiază existența unor importante rezerve în acest domeniu.

Uzina craioveană este profilată pe efectuarea de reparații capitale la diferite tipuri de autovehicule utilitare (autosanitare, microbuze, autofurgonete) ca și pe producerea de piese de schimb pentru o serie de autovehicule. Specialiștii compartimentului de organizare a unității, studiind amănunțit întregul proces de producție (atît a fluxului de efectuare a reparațiilor capitale cît și a celui de fabricație a pieselor de schimb), au ajuns la concluzia că există mari posibilități de îmbunătățire a sistemului de transport intern și, în acest scop, au inițiat un amplu studiu de organizare științifică a acestei activități. Studiul, urmărind în special introducerea și extinderea containerizării și paletizării, a fost elaborat în perioada trimestrelor III și IV ale anului 1971, iar o dată cu definitivarea fundamentării sale științifice prin calcule tehnico-economice de eficiență, s-a trecut la crearea condițiilor necesare pentru introducerea sa în activitatea de producție a uzinei. De remarcat că ideea acestui studiu s-a dezvoltat cu prilejul unui schimb de experiență ce a avut loc în luna iunie anul trecut și la care au participat specialiști ai compartimentelor de organizare din uzinele de reparații auto și de material rulant.

Specialiștii uzinei craiovene au început prin a grupa activitatea de transport intern pe sectoarele de activitate mai importante, încadrate în fluxul tehnologic general: transportul pieselor și materialelor de la depozite la secțiile productive; transportul în cadrul fiecărei secții; transportul între secțiile productive; transportul de la secțiile productive la depozitele de produse finite, ambalaje, deșeuri etc.

În realizarea acestei grupări s-a ținut seama în primul rînd de structura organizării producției în întreprindere, adică de organizarea secțiilor, atelierelor, sectoarelor și locurilor de muncă, de modul de amplasare a acestora pe teritoriul uzinei ca și de legăturile funcționale existente între ele. Un ajutor prețios l-a oferit cunoașterea structurii ciclului de fabricație ca și cea a circuitelor informaționale, informațiile diverse și multiple obținute din aceste surse permițînd o aprofundare a analizei, o temeinică fundamentare a studiului.

În vederea ușurării, accelerării și sistematizării culegerii datelor, au fost grupate și codificate gestiunile de materiale și piese ale depozitelor, traseele parcurse de întregul flux tehnologic (începînd de la primirea autovehiculelor în reparație capitală și pînă la predarea produselor finite beneficiarilor) etc.

Înregistrarea organizării transportului intern existentă a permis o examinare critică multilaterală a ei, reliefîndu-se totodată direcțiile de îmbunătățire posibile. Pentru situația îmbunătățită a fost întocmit un **grafic de circulație** a pieselor și materialelor de la depozite la fiecare din cele trei secții ale uzinei.

Pentru întocmirea propunerilor de perfecționare a organizării a fost utilizat **graficul de activități multiple**, care oferă avantajul analizei detaliate a activităților interdependente în succesiunea lor reală, scoțînd totodată în evidență timpii neproductivi ce apar în cursul efectuării transportului, pentru fiecare executant.

A urmat ultima etapă a studiului propriu-zis: compararea organizării existente cu organizarea propusă și definitivarea pe bază de calcule de eficiență a ultimei. O dată definitivat, studiul, aprobat în cadrul consiliului de avizare tehnică din uzină, a fost discutat de către comitetul oamenilor muncii, hotărîndu-se aplicarea lui și stabilindu-se ca sursă de finanțare — creditele pentru mica mecanizare.

Cîteva din efectele tehnico-economice imediate de care beneficiază U.R.A.-Craiova prin aplicarea studiului amintit, sînt următoarele: o economie anuală la preț de cost de peste 69.700 lei; reducerea cu 2,5 ore a volumului de manipulări pe o reparație capitală a unui autovehicul; îmbunătățirea condițiilor de stivuire și păstrare a materialelor; utilizarea mai rațională a spațiului de depozitare disponibil și ca urmare, creșterea suprafețelor productive din secții prin reducerea spațiilor de depozitare, transport și manipulare; reducerea costului manipulărilor, care reprezintă aproximativ 30% din cheltuielile de transport și depozitare a produselor; creșterea gradului de mecanizare a activității de transport-manipulare-depozitare; reducerea numărului personalului ocupat în activitatea generală de transport și, deci, ridicarea productivității muncii în acest domeniu.

Experiența colectivului de la U.R.A.-Craiova, prezentată succint în rîndurile de față, prin elementele de generalitate pe care le conține, merită a fi studiată și însușită și de alte unități economice — în special de uzine de reparații sau întreprinderi cu profil similar din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini —, rezultatele obținute de uzina craioveană fiind, credem, convingătoare.

Stere POPESCU

ÎN URMĂ CU APROAPE DOI ANI am avut prilejul să consemnăm în paginile revistei noastre momente și evenimente din timpul desfășurării Tîrgului Internațional București — 1970. Iar la închiderea lui, fără a avea pretenția de a fi prezentat un bilanț complet — ceea ce nici n-ar fi fost posibil dată fiind continuitatea operațiunilor de prospectare, contactare și contractare — menționam unele elemente care demonstrau utilitatea și prestigiul pe care și l-a cîștigat această manifestare remarcabilă a vieții noastre economice și comerciale încă de la prima sa ediție.

Specialiștii străini și români i-au apreciat reușita, confirmată de prezența a 728 de firme din 30 de țări cu peste 2 300 categorii de produse de înaltă tehnicitate și complexitate, care, în fapt, a însemnat o confruntare tehnică directă în sectoarele-cheie ale industriei moderne. În același timp, prima ediție a tîrgului a prilejuit participanților importante contactări care au stat la baza unor nu mai puțin însemnate tranzacții încheiate pe loc, la tîrg, sau ulterior.

Un singur exemplu edificator în ceea ce privește interesul pe care prima ediție a tîrgului l-a stîrnit: numeroși participanți interesați să prezinte un număr sporit de produse și-au exprimat dorința de a ocupa în viitor suprafețe mai mari. Creșterea anvergurii tîrgului, conform acestor solicitări, a necesitat o serie de amenajări tehnice noi. S-au construit trei pavilioane noi, însumînd o suprafață de aproximativ 6 200 mp, precum și alte lucrări ce vizează confortul expozanților și funcționarea în bune condițiuni a exponatelor.

În cele ce urmează ne propunem o succintă prezentare a actualei ediții a Tîrgului.

● Profil — sisteme de expunere

ÎN LITERATURA de specialitate, profilul optim al tîrgurilor internaționale a constituit și continuă să constituie obiectul unor aprofundate observații și analize economice. Dacă la începuturile lor, tîrgurile generale — al căror profil nu era conturat pe anume grupe de produse — nu reprezentau vreun impediment pentru încheierea tranzacțiilor (datorită numărului relativ scăzut al participanților și al exponatelor), odată cu industrializarea intensivă, limitarea lor pe anumite profile a devenit din ce în ce mai necesară.

Intensificarea schimburilor internaționale și explozia tehnico-științifică contemporană, urmată de o diversificare și reînnoire rapidă a nomenclatorului de produse oferite pe piață (în prezent statisticile dovedesc faptul că majoritatea produselor îmbătrînesc în 4—5 ani și chiar mai repede) impune pe plan mondial o nouă orientare: specializarea tîrgurilor. Înscriindu-se pe coordonatele acestei noi orientări, în cea de a II-a sa ediție, Tîrgul Internațional — București este axat pe prezentarea de produse din domeniul mașinilor unelte, al mecanicii fine, electronicii și electrotehnicii, energeticii și metalurgiei, ramuri de interes major ale oricărei economii naționale moderne.

Avantajele formei adoptate — specializarea tîrgului pe ramura construcțiilor de mașini — sînt evidente: într-o perioadă relativ scurtă, cercurile de specialiști și oamenii de afaceri din acest domeniu pot lua contacte directe, pot înregistra operativ progresul tehnic mondial și competitivitatea produselor similare oferite de furnizori din diferite țări, desfășoară tratative, încheie tranzacții și, ceea ce este la fel de important, își creează o imagine „pe viu" privind potențialul tehnic și economic al tuturor ofertanților.

Alături de modul de organizare al tîrgurilor au fost supuse analizei — sub aspectul eficienței — și sistemele de expunere a produselor. În prezent s-au conturat două sisteme principale: expunerea colectivă, în pavilioane naționale și expunerea pe firme producătoare. Fără a ne propune să facem o analiză a acestor sisteme arătăm că, în cadrul celei de a II-a ediții a Tîrgului Internațional București, circa 834 firme din 22 țări își vor expune produsele în sistemul colectiv, sub pavilion național și peste 109 firme vor avea standuri independente.

● Participanți de peste hotare

ATRACȚIA pe care o prezintă piața românească, buna organizare a primei ediții a tîrgului și rezultatele pozitive exprimate în tranzacții, au făcut ca lansarea celei de a doua ediții să se bucure de un larg ecou. Și-au anunțat adeziunea de participare colectivă firme din Anglia, Austria, Belgia, Berlinul de Vest, Cehoslovacia, R.P.D. Coreeană, Chile, Cuba, Danemarca, Elveția, Franța, R. D. Germană, R. F. a Germaniei, Lichtenstein, Luxemburg, Irlanda, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Olanda, Polonia, România, Statele Unite ale Americii, Suedia, Ungaria, Uniunea Sovietică. Participă, de asemenea, individual numeroase firme din Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, R. F. a Germaniei, Italia, Israel, Irlanda, Japonia, Olanda, S.U.A. Printre participanți se numără, peste 60 de firme de prestigiu, cum ar fi: „Minesota" (Elveția), „Thomson" și „Compagnie Internationale pour l'Informatique" (Franța), „Hokushin Electron Works" (Japonia), „Philips" (Olanda), „Toktronix" (Anglia), „Sandvik Steel Works" (Suedia).

De reținut că firmele străine participante ocupă o suprafață de 35 000 mp, din care spații importante sînt deținute de R. F. a Germaniei (5 378 mp), S.U.A. (3 360 mp), Elveția (3 186), Anglia 2 494 mp), U.R.S.S. (1 928 mp), Republica Democrată Germană (1 678 mp).

● Produse noi

CEA DE-A DOUA ediție a tîrgului prilejuiește o masivă prezență a unităților economice românești.

Pe o suprafață de aproape 40 000 mp — ceea ce reprezintă jumătate din totalul spațiului expozițional — uzinele și întreprinderile românești de comerț exterior prezintă peste 1 500 de categorii de exponate, realizări recente sau de tradiție ale industriei românești. Se oferă și în acest mod un prilej de cunoaștere nemijlocită a potențialului românesc de producție și export.

În pavilionul A din cadrul tîrgului, afectat în cea mai mare parte expozanților români, vor fi prezentate agregate, mașini-unelte de mare precizie, multe din ele cu un grad ridicat de automatizare, la nivelul celor mai moderne realizări pe plan mondial, o gamă variată de produse ale industriei electrotehnice și electronice — sectoare care dețin o pondere importantă în industria constructoare de mașini, machete de linii tehnologice și altele. Spațiul interior va fi întregit cu expunerea unor produse ale institutelor de cercetări și proiectări, fizică atomică, mecanică fină, elemente de automatizare, calculatoare electronice.

O parte din produsele care vor fi expuse sînt cunoscute și apreciate pe piața externă. Printre acestea figurează: strungul paralel SP-630 NC, strungul carusel SC-1250 NC, mașina orizontală de alezat și frezat cu comandă numerică AF-100 NC, televizoare staționare și portabile, elemente de automatizare, motoare electrice de mare performanță.

Dintre premierele acestui an ale industriei românești constructoare de mașini vor fi prezente: mașina de rectificat universală RU-100, strungurile automate cu cap de revolver și ax orizontal SARO-25 și SARO-42, mașinile de filetat interior MFIV-8 și MFIV-16, prese de îndoit tablă PI-100 și PT-63, atenuatorul de zgomot „Silens-Coandă" și altele, exponate noi sau modernizate, ale căror performanțe le situează printre cele mai perfecționate produse ce se fabrică la ora actuală în lume.

Acestora li se adaugă și o serie de alte produse noi, inclusiv mașini și agregate în curs de asimilare în fabricație, printre care: turbina de 330 MW (Uzina de mașini grele din București), motoare electrice și cu combustie internă (realizate la Reșița), strungurile paralele și de tip Carusel cu comandă secvențională, agregate multiax și numeroase alte produse, de la piese microscopice ale electronicii, pînă la mari agregate și instalații industriale.

● Modalități și tehnici moderne de promovare a schimburilor internaționale

ALĂTURI de expuneri statice, organizate în cadrul tîrgurilor internaționale în ultimul timp se pune accent tot mai mare și pe alte forme propagandistice, care se desfășoară în cadrul tîrgurilor. Avem în vedere organizarea, pe toată durata tîrgului, cu participarea specialiștilor și a oamenilor de afaceri străini și români, de zile naționale, conferințe de presă, conferințe tehnice, proiecții de filme, întîlniri între specialiștii români și străini. De asemenea, demonstrațiile practice vor permite ca unele exponate să fie văzute în acțiune — formă eficientă de publicitate.

Pe această linie, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și-a propus un cuprinzător program, din care amintim doar o parte:

- editarea unui număr special al revistei „Construcția de mașini", cu sumar în mai multe limbi, și publicarea de articole în limbi străine în revista „Mașini și utilaje";
- editarea unor albume și a unor prospecte pentru produse în curs de fabricație, a unor fișe pentru prototipuri, în limba română și alte limbi;
- instalarea unor panouri grafice în incinta tîrgului;
- organizarea de conferințe cu caracter tehnic și publicitar, expuse de către specialiști din institute de cercetare și proiectare, despre autoturismele de teren ARO și Dacia 1300;
- prezentarea unor filme documentare tehnice și publicitare (Uzina de autocamioane Brașov, Industrialimport, Aparate de radio și televiziune, Automatizări, Tractoare românești, Autoturisme ARO) și proiecții de diapozitive reprezentînd imagini din diferite uzine și produse noi;
- întîlniri zilnice în cadrul tîrgului între conducerile întreprinderilor de comerț exterior românești și partenerii potențiali străini, convorbiri și alte acțiuni, a căror eficiență a fost verificată. De asemenea, ARCOM a pregătit o serie de filme colorate, în limbile engleză și germană, cu titlurile: „ARCOM construiește", „Tehnică și peisaj", „Hotel glisat", „Șantier ARCOM".

Nu ne îndoim că și firmele străine au programe similare. În aceste condiții, credem că se va realiza dezideratul oricăror organizatori de tîrguri internaționale: o asemenea manifestare poate constitui nu numai o expoziție de mărfuri, ci și o expoziție de idei, care să fie propagate prin intermediul conferințelor tehnice, ale simpozioanelor, filmelor documentare și tehnice, factor important în promovarea cooperării economice între țările lumii. Ea poate să reprezinte o contribuție la lărgirea schimbului de experiență, de valori materiale între state și, în egală măsură, la crearea unui climat de cunoaștere și înțelegere între popoare.

Catalogul Tîrgului

CONJUGÎND experiența proprie cu practica și experiența internațională în materie de tîrguri, organizatorii prestigioasei manifestări care este T.I.B. '72 au depus eforturi perseverente pentru a oferi celor prezenți la București în aceste zile condițiile necesare activității și succesului comercial. Pe această linie se înscrie și apariția unui cuprinzător Catalog Oficial al Tîrgului editat de către Camera de Comerț a Republicii Socialiste România în condiții grafice superioare.

După un capitol introductiv, cuprinzînd informații generale, sumarul catalogului înglobează trei mari capitole:

- **întreprinderi expozante pe țări** *(cu subcapitolele: unități economice românești expozante, care efectuează operațiuni de export-import, întreprinderi românești producătoare și de cercetare expozante și firme străine expozante);*
- **index alfabetic al firmelor expozante;**
- **produsele expuse în ordine alfabetică.**

PREZENȚE ROMÂNEȘTI

PRINTRE cei mai reprezentativi expozanți la cea de-a doua ediție a Tîrgului Internațional București se numără o serie de întreprinderi de comerț exterior românești, precum: ROMENERGO, CIPEET, GEOMIN, IMPEXMIN, METAROM, ALUROM, METALIMPORT, AROM, INDUSTRIALIMPORT, INDUSTRIALEXPORT, MAȘINIMPORT, FAUR, NAVIMPEX, MAȘINEXPORT, TEHNOIMPORT, ELECTRONUM, MECANOEXPORT, DACIA, AUTOTRACTOR, IMAGREX, CONTRANSIMEX, EXIMCOOP, ILEXIM, INCREST și, alături de ele, Institutul de fizică atomică, Institutul pentru metalurgie, industria tehnico-medicală, Întreprinderea didactică.

Publicăm mai jos cîteva opinii ale reprezentanților a patru întreprinderi de comerț exterior, în ce privește participarea respectivelor unități la Tîrgul internațional-București 1972.

MECANOEXPORT

• 120 exponate din sectoarele: material rulant, utilaj chimic, utilaje de construcții, utilaj minier etc. • „Uriașul" de 80/100 t.f. + Numeroase premiere.

D. LEPADATU
director adjunct

ÎNTREPRINDEREA noastră, care deservește pe linie de export unele din cele mai mari centrale industriale și grupuri de uzine aparținînd de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, este prezentă la T.I.B.-1972 cu peste 120 exponate din sectoarele material rulant, utilaj chimic, mașini și utilaje de construcții, utilaj minier, echipament și instalații de ridicat etc.

RGUL INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI '72

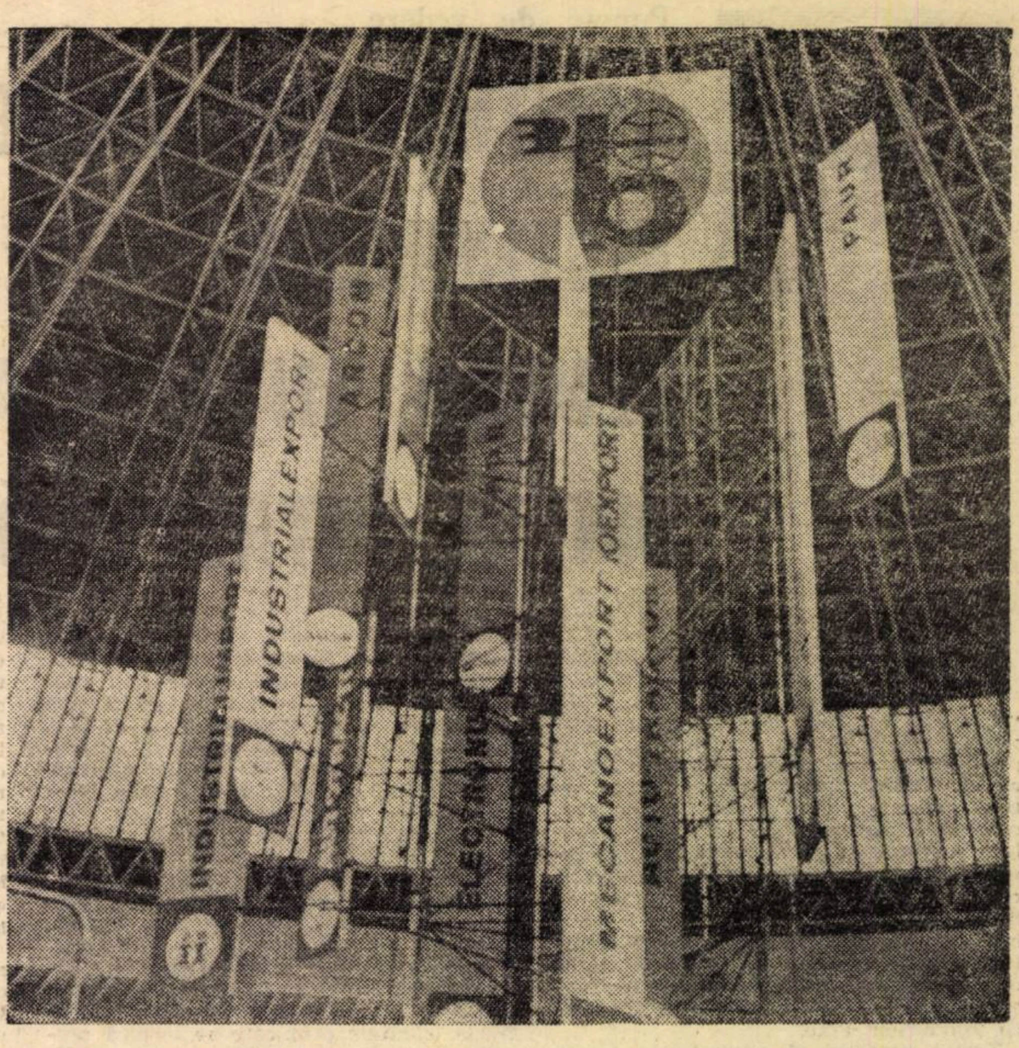

Produse ale unor uzine cu tradiție și renume în domeniile respective cum sînt Uzinele de construcții de vagoane din Arad și Drobeta-Turnu Severin, Uzinele de utilaj chimic „Grivița Roșie" și Ploiești, uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila, Uzina de construcții de mașini Reșița și altele, exponatele noastre se situează la nivel competitiv cu performanțele unor produse similare pe plan mondial, demonstrînd și cu acest prilej realizările deosebite obținute de industria românească în anii socialismului.

Comparativ cu ediția precedentă, sîntem bucuroși să prezentăm o serie de mașini și utilaje noi realizate în ultima perioadă, după cerințele tehnicii actuale. Așa, de pildă, avem o macara turn de 80/100 tf. cu braț fix și cărucior mobil, ce domină întregul tîrg și care, sîntem convinși, va stîrni interesul specialiștilor; în imediata sa apropiere, pe platforma utilajelor de construcții, expunem pentru prima dată, alături de excavatoarele hidraulice, ruloul vibrator de 6—8 tone folosit în construcțiile de drumuri; pe liniile de garaj din vecinătatea Pavilionului A prezentăm unele din cele mai noi tipuri de vagoane de minereu și acoperite, precum și osii cu roți monobloc de la tînăra Fabrică de osii și boghiuri de la Balș; în interior etalăm o parte din creațiile uzinelor de armături și materiale de instalații din București, Cluj și Brașov.

Prin specialiști de la uzinele producătoare și centralele industriale, precum și prin comercialiștii săi, ISCE Mecanoexport este la dispoziția celor interesați cu toate informațiile necesare, încît cele 10 zile de tîrg să fie cît mai fructuoase.

CONTRANSIMEX

• De la containere la transpalete și remorci • Posibilități practic nelimitate de asistență în domeniul infrastructurii transporturilor și telecomunicațiilor.

ing. O. ROTARU
director general

DEȘI ESTE O ÎNTREPRINDERE relativ nouă, I.S.C.E. CONTRANSIMEX participă pentru a doua oară la acest tîrg, cu o latură importantă a activității sale, respectiv construcții metalice și mecanice legate de activitatea de transporturi. Prezentăm, de pildă, exponate din grupa produselor industriale pe care le fabrică unitățile Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, în principal utilaje pentru garaj auto și produse industriale de transport, diferite tipuri de containere, box palete, transpalete și semi-remorci.

În cadrul manifestărilor ce vor avea loc vom participa cu două conferințe, urmate de filme publicitare, privind construcții de geniu civil și din domeniul infrastructurii transporturilor.

Evident, cu ocazia acestui tîrg, discuțiile nu se vor opri asupra produselor expuse, ci se vor căuta și trata căi de colaborare și lărgire a relațiilor cu firmele expozante sau vizitatoare și în celelalte domenii ale cîmpului de activitate specific întreprinderii noastre, cum sînt activitatea de consulting, proiectare, construcții-montaj, precum și de acordare de asistență tehnică pentru ori care din fazele de realizare sau exploatare ale obiectivelor în domeniul căilor ferate, drumurilor, podurilor, porturilor și telecomunicațiilor.

Apreciem că prezența noastră la T.I.B.'72 este un bun prilej pentru întreprinderea noastră de a activa, alături de celelalte întreprinderi de comerț exterior românești, pentru continua dezvoltare a schimburilor economice cu toate țările, în spiritul principiilor călăuzitoare ale politicii economice externe a țării noastre.

INDUSTRIALIMPORT

• În nomenclator — 90 grupe mari de instalații și produse • Fabrici complete și linii tehnologice pentru tractoare, mașini-unelte, motoare Diesel etc.

Al. GRECEANU
director general

INDUSTRIALIMPORT are în nomenclatorul său de export o varietate deosebit de mare de instalații și produse, care se pot sistematiza în circa 90 de grupe mari. Spațiul nu-mi permite evidențierea calității fiecărui sortiment, astfel că mă voi rezuma numai la citarea unor instalații și echipamente care au făcut obiectul unor tranzacții recente: fabrici complete și linii tehnologice pentru fabricarea tractoarelor agricole și rutiere; fabrici complete și linii tehnologice pentru fabricarea mașinilor unelte; linii tehnologice pentru fabricarea motoarelor Diesel pentru camioane și tractoare; fabrici și linii tehnologice pentru fabricarea și montarea televizoarelor; instalații industriale și cuptoare de tratament termic; linii tehnologice pentru fabricarea transformatoarelor electrice de puteri pînă la 400 MVA; fabrici de motoare electrice; linii tehnologice pentru fabricarea echipamentelor electrice de înaltă și joasă tensiune; fabrici de gheață; depozite frigorifice; compresoare și agregate frigorifice; fabrici de pîine; întreaga gamă de utilaje și părți de utilaje siderurgice și pentru mecanica grea; piese mari turnate și forjate cu un grad înaintat de finisare; construcții sudate complexe; centrale termice complete; centrale termo-electrice complete; centrale hidro-electrice complete; o gamă variată de cazane de abur pentru uz industrial și energetic, pînă la 1 035 t/h aburi; cazane de apă caldă pînă la 100 G cal/h; diferite turbine de abur și părți de turbină; diferiți generatori și părți de generatori pînă la 330 MW etc.

Industrialimport prezintă la T.I.B.-1972 un număr de 45 de exponate, care reprezintă numai o parte din realizările cele mai recente ale industriei românești.

Dintre exponatele noastre aș dori să menționez ca realizări deosebite rotoarele de turboalternator de 330 MW și rotoarele pentru treapta de joasă presiune a turbinelor de 330 MW, carcasele și diafragmele pentru același tip de turbină, rotoarele pentru turbine hidraulice Kaplan și Francis, utilajele moderne pentru industria alimentară, a laptelui și frigorifică.

ELECTRONUM

• Prezența tehnicii de calcul și a vidului • De la „Felix" C-256 la minicalculatoare.

ing. Gh. RUSU
consilier

INDUSTRIA electronică și electrotehnică, de exportul căreia se ocupă ICE Electronum, este prezentă printr-o serie de exponate reprezentative din domeniile: tehnică de calcul, electronică, tehnica vidului pe profilul Centralei industriale de electronică și tehnica vidului (CIETV) și din domeniile telecomunicații și automatizări din profilul Centralei industriale de automatizări (CIA), precum și mașinile electromecanice de calcul realizate de întreprinderea „Electromureș", pendinte de Centrala industrială de mașini și materiale electrotehnice (CIMME).

Unitățile industriale și institutele de proiectări și cercetări se preocupă permanent să realizeze produse noi, paralel cu asimilarea de produse moderne după licența unor firme cu renume pe piața externă ca: Bell Telephone-Belgia, Corning Glass-S.U.A., SACE-Bergamo-Italia; Friden-Olanda, Hokshin-Japonia și altele.

Ca o trăsătură deosebită în acest an a exponatelor este prezentarea lor dinamică, cu efectuarea de demonstrații care să pună în valoare performanțele acestora.

Iată cîteva dintre noutățile mai deosebite:

- Calculatoarele și minicalculatoarele Felix C-256, CE-33, CE-121 T și CE-164, care vor fi în funcțiune. Institutul de tehnică de calcul (ITC) a elaborat și realizat calculatorul CE-33, pe care-l va prezenta în funcțiune, acționînd o mașină unealtă.

Calculatorul mare Felix C-256 va fi, de asemenea, în funcțiune, acționînd o mașină-unealtă, cu demonstrație.

Minicalculatoarele CE-121 T CE-164 cu tuburi tip mozaic sînt prezentate pentru prima dată;

- Sectorul de radioreceptoare și televizoare este prevăzut cu o instalație de televiziune în circuit închis, precum și cu o gamă modernă și foarte variată de aparate;
- Va fi în funcțiune o centrală PENTACROSS cu 40 linii, la care vor fi conectate posturile locale și exterioare pavilionului central al expoziției;
- Institutul de proiectări pentru automatizări (IPA) prezintă noutăți în domeniile acționări reglabile, echipamente pentru transmiterea datelor, echipamente pentru afișarea numerică a cartelelor destinate mașinilor unelte, noi tipuri de elemente de automatizare și circuite integrate.

Primele expoziții internaționale...

DUPĂ DEFINIȚIA adoptată de Biroul Internațional al Expozițiilor, acestea sînt „manifestări neperiodice avînd ca scop să facă inventarul mijloacelor de care dispune activitatea umană pentru satisfacerea trebuințelor unei civilizații, urmărind progresele la o anumită epocă, luată ca element de comparație și asigurînd o prezentare națională". Primele expoziții, în accepțiunea de azi a cuvîntului, au fost organizate la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, (1793 la Paris, 1811 la Düsseldorf). În cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea apar expozițiile universale (1851 — Londra) apoi în 1900 și 1937 — Paris, 1939 — New York; 1958 — Bruxelles; 1967 Montreal; 1970 — Osaka).

...și despre tîrguri contemporane

IN PREZENT, există mai multe sute de tîrguri internaționale, dintre care aproximativ 50 sînt mai importante, fiind grupate organizatoric în Uniunea Tîrgurilor Internaționale, cu sediul la Paris. Printre tîrgurile mai importante se pot menționa în țările socialiste: Brno, Leipzig, Poznan, Zagreb, Belgrad, Liubliana, Plovdiv, Budapesta, București, iar în celelalte țări la: Paris, Bruxelles, Hanovra, Bari, Lyon, Bordeaux, New York, Marsilia, Chicago, San Francisco, Maroc, Alger, Casablanca, Tokio, Montreal.

Participarea României

PARTICIPAREA României la tîrguri și expoziții internaționale a fost semnalată pentru prima dată în 1851, la Londra, în cadrul standului Turciei. În 1867 are loc prima participare românească cu pavilion național la expoziția mondială de la Paris urmată, în decursul a 73 ani (între 1867—1939), de 37 de participări.

Din 1950, prezența României la cele mai prestigioase tîrguri și expoziții internaționale a sporit neîncetat, contribuind tot mai mult la promovarea exportului românesc. Din punct de vedere al cifrelor medii, participările cresc de la 10/an în perioada 1950—1960 la 40/an în perioada 1961—1970. Numai în anul 1970, țara noastră a fost prezentă cu produsele sale la circa 60 de manifestări cu caracter comercial, concretizate prin tîrguri internaționale generale și specializate, expoziții permanente pe produs, vînzări de mărfuri în marile magazine din străinătate, birouri comerciale, saloane etc.

Pagini realizate de
M. POSTELNICU

agenda economistului

Puncte de vedere

CONTRACTUL MODEL, INSTRUMENT PENTRU ÎNTĂRIREA RELAȚIILOR DINTRE ÎNTREPRINDERI

IN REGLEMENTAREA contractelor economice a fost introdus recent contractul model. Potrivit H.C.M. nr. 1011 din 29 august 1972 privind unele măsuri pentru aplicarea prevederilor Legii contractelor economice nr. 71/1969, ministerele, celelalte organe centrale ale administrației de stat, comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, urmează să elaboreze și să aprobe contracte model în termen de 90 zile de la data hotărîrii, adică pînă la 29 noiembrie 1972, cu avizul ministerelor și celorlalte organe centrale interesate și cu acordul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe.

Textul prevede că respectivele contracte model vor trebui să conțină criterii unitare privind furnizarea de produse, executarea de lucrări și prestarea de servicii, specifice domeniului de activitate pe ramuri sau grupe de produse, obligatorii pentru părțile contractante.

În sectorul cooperatist și obștesc ar urma ca, în mod asemănător, să fie aprobate criterii unitare specifice domeniului lor de activitate.

Este cunoscut faptul că formele concrete de organizare a raporturilor contractuale dintre organizațiile socialiste, variază în funcție de specificul și particularitățile domeniului de activitate în care ele apar. Aceste forme concrete de organizare se stabilesc de însăși părțile contractante, contractul fiind, astfel cum precizează art. 10 din Legea nr. 71/1969, rezultatul acordului de voință al acestora. Rolul creator al voinței organizațiilor socialiste în configurarea completă a contractelor economice, pe care ele încheie, este astfel evidențiat în mod expres prin lege.

În raporturile dintre organizațiile socialiste încheierea contractelor constituie o îndatorire legală și, sub acest aspect, Legea nr. 71/1969 prevede (art. 11): contractele economice nu pot cuprinde clauze contrare legii, iar în cazul în care au fost totuși inserate de către părți, în contracte, clauzele prin care se încalcă prevederile legale sînt nule, urmînd să fie înlocuite cu clauze corespunzătoare. Se prevede chiar posibilitatea nulității totale a contractului, în cazul în care nu este posibilă înlocuirea clauzei nule.

Rezultă deci că scopul urmărit, este acela de încheiere a unor contracte cu un conținut complet și corespunzător prevederilor legale.

Practica a dovedit însă că — în unele cazuri, destul de frecvente — contractele nu cuprind toate elementele care să-i poată da o configurație completă, de natură să ofere părților contractante posibilitatea să-l execute întocmai. Sînt cazuri în care contractele cuprind prevederi contrare legii. Fără să enumerăm toate situațiile constatate, arătăm totuși cu titlu de exemplu, situații cînd părțile n-au concretizat în amănunt obiectul contractului, n-au stabilit termene calendaristice privind executarea contractului, nu s-au pus de acord cu privire la locul unde urmează să se facă recepția produselor, etc. Omisiunea inserării în contracte a unor asemenea elemente a dat naștere unor neînțelegeri pe parcursul executării obligațiilor, respectiv au generat litigii.

Prin introducerea de către organele centrale a unui contract model, a fost creată, prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri amintită, o cale de organizare unitară, pe domenii de activitate, a raporturilor contractuale dintre organizațiile socialiste. Printr-o asemenea organizare, se dă posibilitatea părților contractante să dea contractelor pe care le încheie, un conținut care să fie într-o foarte largă măsură rezultatul inițiativei părților, dar și rezultatul unei reglementări unitare în așa fel încît ele să îmbine în conținutul lor conducerea centralizată pe domeniu, cu larga inițiativă a părților executante.

Care va trebui să fie conținutul contractului model? Am dori să facem aici cîteva observații și propuneri care, considerăm că ar putea fi avute în vedere la elaborarea contractelor model.

Scopul urmărit cu prilejul elaborării contractelor model, trebuie să fie, după părerea noastră, asigurarea includerii unor clauze conforme cu anumite principii generale pe care trebuie să se bazeze întregul sistem de raporturi contractuale din domeniul în care acestea se nasc. Se cunoaște faptul că, în trecut, sub reglementarea H.C.M. nr. 524/1951, exista o reglementare centralizată, pe ramuri de activitate, a raporturilor contractuale, aceea a condițiilor fundamentale, a căror aplicabilitate a încetat ca urmare a abrogării respectivei H.C.M. Condițiile fundamentale reprezentau însă un sistem centralizat excesiv, de natură să frîneze inițiativa creatoare a organizațiilor socialiste în încheierea unor contracte economice concrete. Credem că viitoarele contracte model nu trebuie să însemne întoarcerea la condițiile din trecut. Configurarea conținutului contractelor trebuie să se facă într-o foarte largă măsură — așa cum am arătat — prin inițiativa părților. Părțile vor trebui însă să stabilească un conținut complet și conform cu dispozițiile legale. Ele trebuie deci să aibă la dispoziție un act normativ prin care să se stabilească structura contractelor care se încheie într-un anumit domeniu. Aceste acte normative sînt tocmai contractele model, care nu trebuie să cuprindă clauze care să se poată aplica unui anumit contract, ci tuturor contractelor ce se încheie pentru același gen sau grupă de produse. Ele nu trebuie însă nici să cuprindă dispoziții generale de felul celor care existau în condițiile fundamentale. Ele nu trebuie să însemne nici modele tip care să poată fi preluate ca atare de către organizațiile socialiste. În conținutul contractelor model ar trebui să se regăsească, în mod organizat, toate elementele ce urmează să le cuprindă contractele concrete. Aceste elemente ar trebui astfel formulate, încît să cuprindă toate criteriile specifice unei grupe de produse, sau unei ramuri, fără însă ca redactarea să apară sub forma unor clauze tip. În modul acesta se va da posibilitatea organizațiilor socialiste contractante să analizeze criteriile grupate în cuprinsul fiecărui element al contractului model și să le concretizeze în contractele pe care le încheie potrivit naturii și felului produselor, lucrărilor sau serviciilor care urmează să facă obiectul acestora. Concretizarea acestor criterii pe obiect urmează să fie făcută deci de către părțile contractante.

Gheorghe ȚIGĂERU

REGIMUL JURIDIC AL COMENZILOR OCAZIONALE

COMENZILE ocazionale primite după data de 30 iunie a.c. sînt supuse unui nou regim, fixat de către Comitetul de Stat pentru Prețuri prin Normele difuzate sub nr. 4085/1972 (privind stabilirea și recalcularea prețurilor și tarifelor la comenzile ocazionale).

Redăm principalele prevederi noi față de reglementările anterioare, cu observațiile ce se impun.

• **NOȚIUNEA DE COMANDĂ OCAZIONALĂ** — Fabricarea produsului la unitatea executantă trebuie să fie ocazională, adică să se diferențieze de producția obișnuită a acesteia. În prezent, spre deosebire de reglementarea anterioară, nu mai interesează dacă produsul respectiv are preț stabilit pentru producția de serie sau dacă se află în rețeaua comerțului interior. Ceea ce dă trăsătura distinctivă a unei comenzi ocazionale nu mai este deci absența unor prețuri legal stabilite, ci caracterul întîmplător al fabricației la o anumită unitate. Această modificare de concepție are drept consecință directă, de cele mai multe ori, practicarea unor prețuri superioare de către unitatea executantă față de nivelul celor existente pentru producția de serie. Spre a îngrădi însă utilizarea nejustificată a unor astfel de comenzi s-au fixat unele restricții:

— beneficiarul să nu se poată aproviziona de la unitatea care fabrică produsul în serie;

— să nu se depășească valoarea investiției sau să determine nerealizarea volumului de acumulări planificat pentru unitatea beneficiară;

— unitatea beneficiară să dețină aprobarea organului ierarhic superior pentru o aprovizionare pe bază de comandă ocazională.

Organele tutelare ale unităților producătoare sînt autorizate a stabili numărul comenzilor, al exemplarelor, cantitățile care se pot executa în regim de comandă ocazională pentru un anumit produs. Orice depășire a acestor nivele maxime transformă caracterul producției care se va considera de serie.

• **ÎNTOCMIREA ANTECALCULAȚIILOR DE PREȚ.** — Pentru a îngrădi tendința unităților ce execută comenzi ocazionale de a-și crea rezerve atît în prețul de cost antecalculat cît și la nivelul beneficiului inclus în preț, noile prevederi conțin următoarele indicații obligatorii:

— beneficiul ce se include în antecalculația noului produs va fi cel aferent grupei de produse cu care acesta se poate asimila din punct de vedere al valorii de întrebuințare; în lipsa unei astfel de grupe se va lua în calcul rentabilitatea planificată pe întreprindere;

— posibilitatea modificării prețului în baza post-calculației în termen de 30 zile de la întocmirea post-calculului de către unitatea executantă. Trebuie precizat că în post-calculația care servește de temei pentru prețul practicat nu se iau în considerare depășirea normelor de consum, a normelor de muncă, existența unor rebuturi, a penalităților etc. adică nu este îngăduită depășirea nivelului cheltuielilor directe prevăzute în antecalculația aprobată de beneficiar.

C. JORNESCU

FIȘIER DE ACTE NORMATIVE

• *H.C.M. Nr. 938 privind* **înființarea Întreprinderii de comerț exterior „Romagrimex"**, *în subordinea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, publicată în Bul. Oficial nr. 94 din 28 august 1972.*

• *H.C.M. Nr. 960 privind* **înființarea întreprinderii „Frigoriferul"** *portuar Constanța, în subordinea Centralei industrializării cărnii, publicată în Bul. Oficial nr. 96 din 30 august 1972.*

• *H.C.M. Nr. 966 privind* **reorganizarea unor întreprinderi subordonate centralelor industriale de sub îndrumarea și controlul Ministerului Industrie Ușoare**, *publicată în Bul. Oficial nr. 96 din 30 august 1972. Prin această hotărîre au luat ființă: Întreprinderea de stat „Arta" Oradea (producție de încălțăminte și marochinărie) în subordinea Centralei industriei pielăriei și încălțămintei Cluj și Întreprinderea de stat „9 mai" Lugoj (piese de schimb și utilaje pentru industria ușoară și bunuri metalice) în subordinea Centralei industriei utilajelor pentru industria ușoară.*

FORMA SUB CARE SE POT ÎNCHEIA CONTRACTELE DE VÎNZARE – CUMPĂRARE EXTERNE

DACĂ ÎNCHEIEREA sub formă scrisă a contractelor de vînzare-cumpărare externe nu poate comporta discuții, fiind de principiu faptul că unități economice socialiste pot intra în raporturi juridice contractuale numai prin perfectarea și semnarea unui înscris, **modalitățile în care se realizează forma scrisă a unui contract se cere a fi analizată.**

• Modalitatea clasică sub care se concretizează acordul părților este redactarea și semnarea unui înscris denumit **contract de vînzare-cumpărare**. Cuprinsul contractului variază în funcție de natura mărfurilor care fac obiectul vînzării. De regulă, în cazul unor mărfuri mai complexe (utilaje, mașini unelte, etc.), obiectul contractului este descris detaliat în anexe.

• În operațiile de comerț exterior contractul poate fi perfectat și sub forma altor înscrisuri. Astfel, bunăoară, se utilizează destul de frecvent modalitatea: **cerere de ofertă-ofertă-confirmarea ofertei** (care poate fi efectuată prin telex sau telegramă). Iată de ce la redactarea ofertei trebuie să se acorde multă atenție, înscriindu-se toate clauzele esențiale: denumirea mărfii (cu toate specificațiile tehnice), cantitatea, prețul, modalitatea și termenul de livrare, forma de decontare, etc. Lipsa oricărei clauze esențiale poate genera litigii și prejudicii.

• **Comanda — confirmarea de comandă** este o altă modalitate de concretizare în scris a acordului realizat de părțile contractante. Se utilizează ori de cîte ori cumpărătorul nu este de acord în întregime cu clauzele din ofertă. În cazul în care vînzătorul acceptă comanda, așa cum a fost formulată de cumpărător, simpla ei confirmare, pe oricare din căile arătate mai sus, înseamnă contract încheiat.

• În afara modalităților arătate mai sus, vînzarea-cumpărarea externă poate fi concretizată și prin următoarele înscrisuri: **andosarea unui conosament la ordin**, pe numele cumpărătorului unei partizi de mărfuri încărcate pe un vapor; **ordinul de vînzare-cumpărare** la bursele de mărfuri; **recipisa la ordin de depozitare a unor mărfuri,** andosată pe numele cumpărătorului etc. Evident, pentru ca aceste ultime documente să constituie înscrisuri care atestă o vînzare-cumpărare, ele nu trebuie să fie urmarea unor contracte anterior încheiate.

Al. DETEȘAN

MARKETING

SONDAJUL — PRINCIPAL INSTRUMENT ÎN CERCETAREA DE TEREN

ACTIVITATEA unui compartiment de marketing dintr-o întreprindere producătoare de bunuri sau servicii, ca și cea a întreprinderii în ansamblu, este eficientă din punct de vedere economic și social, numai în măsura în care se desfășoară cu fața către nevoile complexe ale beneficiarilor. Cunoașterea acestor nevoi presupune însă existența unui volum mare de informații. Unele din aceste informații, cum sînt cele referitoare la volumul și structura consumului produsului, posibilitățile de realizare a produsului, unele caracteristici generale ale pieței, se pot obține din datele statistice curente prin ceea ce numim cercetare de birou (desk research). De regulă, aceste informații constituie „baza de plecare" în cercetările de marketing, simbolizînd coordonatele generale ale problemei studiate și punînd în evidență numai aspectele medii, cantitative. Ele nu permit însă cunoașterea și, cu atît mai puțin cuantificarea diversității cerințelor și preferințelor ce se ascund în spatele mediilor statistice. De aceea, este necesară și o cercetare concretă, de teren (field research), ce se bazează în principal pe sondaje și anchete.

POTRIVIT conceptului de marketing, partenerul principal în comerț este consumatorul, prin care în fapt se înțelege o masă uriașă de persoane, eterogenă, răspîndită neuniform din punct de vedere geografic-teritorial, cu obiceiuri de consum, preferințe și cerințe foarte diversificate, care se află într-un continuu proces de schimbări cantitative și calitative. Dar aceste elemente care definesc consumatorul colectiv, condiționînd structura consumului, nu pot fi cunoscute decît prin consultarea largă și sistematică a populației. Este cunoscut că azi nu se mai poate discuta despre un „consumator mediu" și, în consecință, nici de un „produs mediu" care să-i satisfacă nevoile. Decizia de proiectare, producere și lansare pe piață a unui produs trebuie să se sprijine pe cunoașterea multilaterală a consumatorilor și a preferințelor acestora.

Pe de altă parte, nu poate fi consultată nici toată populația existentă la un moment dat, ci numai o parte a acesteia, astfel aleasă încît să reprezinte întregul, cu maximum de precizie. Sondajul statistic, ca mijloc modern și eficient de investigație, reprezintă în acest sens un instrument indispensabil cercetărilor de marketing, de altfel, singurul mijloc de culegere a unor informații atunci cînd purtătorii direcți sînt numeroși, eterogeni și răspîndiți neuniform.

Consumatorul trebuie în permanență solicitat ca prin sondaje să furnizeze informații despre nevoile și opiniile sale, despre dificultățile pe care le întîmpină la utilizarea unui produs sau serviciu, nemulțumirile sale în raport cu oferta, maniera în care el se manifestă în calitate de client, în ce condiții acceptă sau de ce refuză un produs sau serviciu, la ce forme de reclamă și publicitate este mai receptiv etc. Aceste investigații, a căror extindere cunoaște o dezvoltare fără precedent, se bazează pe tehnici rafinate de constituire a eșantioanelor, de intervievare sau observare, de analiză și interpretare a rezultatelor.

BINEÎNȚELES, că rezultatele unui sondaj pot fi extinse la întreaga colectivitate (pot avea stabilitate și semnificație statistică), numai în măsura în care se respectă cu strictețe **principiile științifice de dimensionare și constituire ale eșantionului, de culegere și prelucrare a informațiilor.** Pentru **dimensionarea** volumului unui eșantion, statistica-matematică pune la îndemîna cercetătorului mai multe relații, riguros fundamentate, care se pot utiliza în funcție de tipul de selecție ce se adoptă. Dar stabilirea numărului unităților de observare care trebuie să fie cuprinse în eșantion nu reprezintă decît începutul lucrărilor. Oricît de corect ar fi dimensionat un eșantion, nu se poate asigura atingerea scopului dacă, în procesul de **selecție** (constituire) propriu-zisă, diversele unități care formează populația (colectivitatea) totală nu au șanse egale de a fi cuprinse în mostra care se extrage. Alegerea unui procedeu de selecție care să favorizeze extragerea unei anumite clase de unități de observare atrage după sine apariția erorilor sistematice, a căror influență negativă nu mai poate fi evitată în fazele următoare. De asemenea, rezultatele sondajului se pot denatura foarte mult și prin alegerea unei metode nepotrivite de **culegere** a informațiilor. De pildă, alegerea unei metode care produce asupra interlocutorului un efect de inhibiție, va avea drept consecință obținerea unor informații care nu vor reflecta realitatea, ci numai un răspuns de circumstanță, generat de presiunea psihologică de moment.

În procesul de **prelucrare** a informațiilor se realizează în fapt finalizarea întregii cercetări. De aceea în această fază este necesar să se aleagă cu grijă acele procedee (grupări, ajustări, segmentări, tipologii etc.) și mijloace de prelucrare (manual, mecanografic, automat), care să asigure, pe de o parte depistarea și cuantificarea legităților statistice ale fenomenului cercetat, iar pe de altă parte gradul de exactitate impus de analiză.

Dacă statistica-teoretică și matematică au rezolvat problemele de principiu ale selecției și prelucrării datelor provenite din sondaj, aplicarea lor în practică prezintă încă foarte multe necunoscute. Acolo unde s-a manifestat o preocupare intensă și susținută pentru asigurarea **cadrului organizatoric** necesar dezvoltării sondajelor, rezultatele nu au întîrziat să se facă cunoscute și, totodată, să demonstreze eficiența deosebită a acestui tip de investigație.

Exemple de acest gen, deși din păcate încă — prea puțin numeroase, pot fi găsite și în activitatea întreprinderilor producătoare de bunuri de consum din țara noastră. Așa de pildă, Combinatul de pielărie și încălțăminte din Cluj a inițiat anul trecut efectuarea unui complex de cercetări în rîndul clienților unor magazine de încălțăminte din București. Printre obiectivele acestor studii a figurat și cunoașterea gradului de acceptare a unora din produsele sale și, mai ales, nemulțumirile clienților săi față de aspectul și comportarea produselor în timpul utilizării.

Din materialul informațional obținut reținem, cu titlu de exemplificare, cîteva aspecte privind nemulțumirile cumpărătorilor față de calitatea produselor. Astfel, din numărul total de persoane care au purtat în ultimul an pantofi marca „Clujeana", numai 53% s-au declarat pe deplin satisfăcuți de calitatea acestora. Fiind întrebați despre cauzele nemulțumirilor, a rezultat că această stare a fost generată de rigiditatea pantofilor, deformare rapidă la purtare, rezistența slabă la cusături și lipituri etc.

Aceste informații, cuantificate, au constituit un adevărat semnal de alarmă pentru producător, orientîndu-l spre o analiză atentă a condițiilor tehnologice care provoacă asemenea defecțiuni, asigurîndu-se astfel o temeinică fundamentare a deciziilor de îmbunătățire a calității.

DECIZIILE privind amplasarea, dimensionarea și profilarea unităților comerciale sînt greu de conceput fără cunoașterea frecvenței de consum și de cumpărare a produselor ce urmează a fi comercializate, deprinderile de cumpărare a populației, puterea de atracție exercitată de unele zone ale localității etc.

În acest sens, elocventă este contribuția pe care au adus-o la fundamentarea unor importante decizii rezultatele unui sondaj efectuat în cadrul unui eșantion de familii din municipiul Tîrgu-Jiu, care au fost solicitate să furnizeze informații privind locul efectuării cumpărăturilor de produse alimentare. Pe această cale s-a aflat că respectivele cheltuieli se fac în mare parte în zona în care este și locul de muncă. Astfel, familiile de muncitori își procură alimentele din magazinele amplasate în zona centrală numai în proporție de 36%; în aceleași condiții de aprovizionare și locuire, familiile funcționarilor cu studii medii cumpără alimente din centru în proporție de 53%, iar cele ale cadrelor cu studii superioare în proporție de 57%. Fără cunoașterea acestor aspecte nu era posibilă o decizie științifică privind dezvoltarea și aplasarea teritorială a rețelei de magazine alimentare prin care să se asigure satisfacerea cerințelor populației.

Aceste exemple de utilizare a sondajului evidențiază eficiența sa ca mijloc de consultare a populației, locul acestui instrument în cadrul cercetărilor de marketing, ca și rolul său în cunoașterea adîncită a realității. Utilizarea sondajelor în cercetările de marketing, pe lîngă faptul că este indispensabilă în toate cazurile cînd colectivitățile cercetate (populația sau segmente ale populației) sînt numeroase și eterogene, prezintă și o însemnată serie de avantaje practice imediate. Avem în vedere costul redus al acestora, operativitatea culegerii, prelucrării și analizei informațiilor, cantitatea deosebit de mare a informațiilor ce pot fi culese, posibilitățile de repetare a sondajelor la perioade destul de scurte de timp pentru a se studia modificările intervenite pe parcurs etc.

ÎN CONTEXTUL preocupărilor actuale de asigurare a unei cît mai perfecte concordanțe între producția bunurilor și serviciilor pe de o parte și nevoile economiei naționale (în primul rînd ale populației) pe de altă parte, prezintă interes analiza condițiilor în care poate fi extinsă utilizarea sondajelor în cercetările de marketing. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R. sublinia la Consfătuirea de lucru a C.C. al P.C.R. din zilele de 7 și 8 septembrie 1972: **„...nu trebuie să producem orice, ci numai ceea ce este necesar pentru economia națională pentru nevoile interne și pentru piața internațională... Nu trebuie să producem pentru a depozita materiale prelucrate sau numai pentru a consuma materii prime, pentru a raporta depășiri de plan".** Privind lucrurile din acest unghi trebuie remarcat pe baza experienței de pînă acum că sondajele de interes local (microeconomic) s-au desfășurat în condiții relativ mai bune decît cele la nivel național (macroeconomic). Aceasta se explică, în primul rînd, prin faptul că la nivelul unei localități este posibilă organizarea operativă a unui cadru de investigație. Cînd spunem aceasta ne referim la baza de sondaj (listă sau evidențe de unități de observare, care aparțin colectivității ce trebuie studiată), recrutarea și instruirea unor operatori de interviuri, sectorizarea teritorială etc.

În efectuarea unor sondaje la nivel național se întîmpină unele dificultăți legate în special de inexistența unui cadru organizatoric de cercetare de asemenea amploare, cu toate că mulți producători de bunuri de consum din țara noastră au o piață de desfacere care depășește de regulă perimetrul unei localități sau județ. Cu alte cuvinte, majoritatea cercetărilor de marketing implică efectuarea de sondaje pentru a obține informații în legătură cu întreaga piață a unui produs. Exemplu: Combinatul de pielărie și încălțăminte din Cluj execută și furnizează produse pentru toate localitățile din țară și nu numai pentru orașul București. Acest lucru nu putea fi realizat în condițiile în care nu exista un cadru organizatoric de cercetare la nivel național.

În unele țări socialiste, aceste dificultăți de informare au fost depășite prin efectuarea unor fișiere de unități de observare la nivel național simultan cu recensămintele populației. Într-un schimb de experiență efectuat cu cercetători ai Institutului de cercetarea pieței din R. P. Ungară am aflat că aceștia au constituit 6 eșantioane la nivel național, sprijinindu-se pe datele unor microrecensăminte privind veniturile populației, lucrări care se efectuează din 3 în 3 ani, și care dau posibilitatea reactualizării periodice a eșantioanelor. Trebuie precizat că unitățile cuprinse în cercetările Institutului menționat furnizează informații numai pe cale de corespondență.

ÎN CONDIȚIILE țării noastre considerăm utilă și necesară constituirea unui cadru permanent de investigații la nivel național, sub auspiciile unei instituții centrale specializate în investigații selective, de care să poată beneficia orice instituție interesată în culegerea de informații direct de la populație, indiferent de natura acestora.

Un asemenea cadru ar trebui să cuprindă, după părerea noastră, cel puțin următoarele elemente principale: un eșantion reprezentativ de zone teritoriale sau localități considerate ca unități primare de observare; lista gospodăriilor populației din cadrul unităților primare, care, se reactualizează periodic în funcție de modificările structurale ce intervin pe parcurs; un corp de recenzori (operatori de interviu) pregătit și instruit special pentru efectuarea de sondaje în rîndul populației, capabil să gestioneze fișierul de unități și să culeagă informațiile necesare potrivit unor metodologii prestabilite.

Necesitatea unui asemenea cadru derivă și din faptul că în ultima perioadă un număr tot mai mare de instituții (Direcția Centrală de Statistică, Institutul de Cercetări Comerciale, Radio-Televiziunea Română etc.) sînt interesate și efectuează chiar anchete prin sondaj la nivel național, reluînd însă fiecare în parte și de fiecare dată întreaga activitate de concepere și organizare a sondajelor de la început.

Cheltuielie pe care le implică crearea, menținerea și adaptarea continuă a unui asemenea cadru pot fi suportate de instituțiile interesate drept cota parte din costurile cercetărilor proprii, asigurînd conducerea și organizarea acestuia pe bază de gestiune proprie.

Avantajele creării unui cadru organizatoric la nivel național pentru efectuarea sondajelor s-ar concretiza în următoarele aspecte principale. reducerea costurilor generale ale anchetelor prin sondaj care se fac în prezent; asigurarea unui caracter unitar al tuturor cercetărilor și posibilitatea integrării rezultatelor anchetelor în sistemul informațional național; creșterea operativității efectuării cercetărilor; posibilitatea extinderii sondajelor la nivelul necesarului de informații impus de dezvoltarea social-economică a țării noastre.

Gheorghe NISTORESCU
cercetător științific principal
Laboratorul de marketing, A.S.E.

Vasile BOGDAN
cercetător științific principal
Laboratorul de management, A.S.E.

UN SONDAJ ORIGINAL

CONSIDERĂM interesant de prezentat sondajul realizat de firma engleză Metal-Box, specializată în producția de ambalaje metalice sau metalizate, îndeosebi pentru produsele alimentare. Deși între ea și consumator se găsesc mai multe verigi — fabrica de conserve și comerțul cu verigile sale — aceasta nu o scutește de riscul pierderii clienților (fabricile de conserve), dacă produsele sale nu sînt adaptate cerințelor consumatorilor.

Pentru a găsi cele mai simple și adecvate sisteme de deschidere a cutiilor, firma a procedat la un sondaj în rîndul populației. Cercetătorii firmei au circulat pe străzile Londrei însoțiți de o caravană cinematografică și au distribuit cutii de conserve cu diferite sisteme de deschidere. Trecătorii de sex și vîrste diferite au fost invitați să deschidă aceste cutii și să consume conținutul lor. Întreaga comportare a acestor persoane a fost filmată cu deosebită atenție în timpul operațiilor de deschidere a cutiilor. Această metodă a permis să se determine:

- timpul mediu necesar pentru înțelegerea sistemului de deschidere și pentru deschiderea propriu-zisă a cutiilor;
- care sisteme de deschidere creează dificultăți și care este natura acestora;
- care este cel mai eficient sistem.

Asemenea informații au permis tehnicienilor firmei să găsească soluții constructive care să satisfacă cerințele consumatorilor. Specialiștii firmei consideră că sondajul a fost eficient și că nu există o altă cale mai bună pentru obținerea acestor informații.

EXPOZIȚIE

ORGANIZAȚIA sovietică de comerț exterior „Mashpriborintorg" a prezentat recent, la Sala Palatului R. S. România, o expoziție de aparate electrice de măsură și control, cu destinații multiple în diverse ramuri economice: aparate electrice pentru controlul și reglarea proceselor tehnologice, aparate de panou, pentru curent alternativ și continuu, oscilografe numerice, potențiometre, elemente etalon, bobine și cutii cu rezistențe, redresoare, aparate de înregistrare etc. Unele dintre exponatele prezentate sînt noutăți ale industriei sovietice constructoare de aparate.

INFORMATIE-DECIZIE

CADRUL ORGANIZATORIC AL IMPLEMENTĂRII S.P.A.D.

S.P.A.D. = sistem de prelucrare automată a datelor

PERFORMANȚELE excepționale ale calculatoarelor electronice au permis să li se acorde rol important în sistemele de conducere a producției. Încadrate în fluxuri de prelucrare a datelor, ele au contribuit substanțial la ridicarea calității informațiilor, permițînd astfel verigilor de conducere să îmbunătățească funcționarea întregului sistem de producție. Cu toate acestea, destul de frecvent s-au înregistrat și cazuri cînd speranțele puse în calculatoare nu numai că nu au fost confirmate, dar acțiunea s-a soldat cu pierderi serioase.

Cu scopul de a găsi cauzele care au dus la situații cînd un echipament cu aceleași performanțe a dat rezultate excepționale, într-un sistem, iar în altul nu, au fost efectuate analize în diferite țări, pentru un număr mare de sisteme în funcțiune. Aceste analize, pe lîngă o serie de cauze de ordin tehnic (structură și dimensionare necorespunzătoare a echipamentelor, lipsă de programe), au arătat că, în cele mai multe cazuri, ineficiența se datorește unor carențe organizatorice, generate de condițiile de funcționare necorespunzătoare ale sistemului complex om-mașină.

- **De ce, uneori nu se confirmă speranțele puse în calculator?**
- **Fluxurile informaționale sînt stabile?**
- **Mentalitatea și stilul de conducere sînt adecvate?**
- **Obiectivele S.P.A.D. să fie realizabile, dar nu de minimă rezistență.**
- **Implementarea S.P.A.D. — un proces delicat, de durată, dar cu termene precise.**

ÎN UNITĂȚILE de producție, sistemul informațional actual s-a format ca urmare a cerințelor verigilor de conducere și a condițiilor impuse de prelucrarea manuală descentralizată a datelor. Punîndu-se acum, problema creării unor sisteme perfecționate de prelucrare a datelor, de mecanizare și automatizare a lor, corespunzător caracterului complex al conducerii moderne, se cer a fi examinate condițiile organizatorice ce trebuie asigurate fluxurilor informaționale.

Se știe că eficiența automatizării este cu atît mai mare cu cît obiectul automatizării este mai ordonat, respectiv — comportarea lui este mai previzibilă. Mașinile și cu atît mai mult automatele dau un randament maxim acolo unde perturbațiile externe sînt minime. Înțelegînd prin aceasta nu conținutul informațional al mesajelor, ci schimbările frecvente de volum și procedee de prelucrare a datelor. De exemplu, restructurarea unui program de producție ca urmare a lipsei de materii prime este o perturbație din punctul de vedere al producției, ca și din punctul de vedere al sistemului de prelucrare a informațiilor, fiindcă se va folosi un alt program de prelucrare, cu un conținut diferit de date. A crea un sistem informațional care să corespundă cerințelor impuse de automatizare presupune așadar, a introduce o disciplină riguroasă și în sistem ca atare.

Analizele de sistem informațional efectuate în mai multe unități au arătat că numai cca. 30—40% din volumul total al informațiilor care circulă în sistemul de producție sînt reglementate, pentru ele, existînd instrucțiuni scrise. Restul informațiilor sînt ocazionale (mesaje telefonice, notițe etc.). În această situație se pun întrebările: care va fi fluxul informațional pentru care va trebui creat sistemul de prelucrare? Ce măsuri organizatorice ar trebui luate ca să avem un sistem informațional cît mai stabil?

SISTEMUL informațional trebuie să răspundă cerințelor de informație ale diferitelor verigi de conducere, în vederea realizării sarcinii acestora — luările de decizii. De aceea, a stabili un sistem informațional fără a avea fixate sarcinile verigilor de conducere înseamnă o rupere a cauzelor de efecte. De aici decurge necesitatea ca adaptarea sistemului informațional la prelucrarea automată să înceapă cu o analiză a activității verigilor de conducere și stabilirea cît mai precisă a sarcinilor acestora. În funcție de aceste sarcini și de competențele care decurg din ele, va trebui fixată structura organizatorică și fluxul informațional aferent ei. Chiar și în cazul realizării unui regulament de funcționare bine echilibrat, stabilitatea sistemului informațional va depinde, în ultimă instanță, de modul în care verigile de conducere își vor respecta întocmai sarcinile și atribuțiile ce revin fiecărui nivel decizional. Realizarea acestui deziderat este una din problemele cele mai dificile în procesul de implementare a S.P.A.D. Aici nu se poate opera numai cu măsuri administrative, ci este necesară și o muncă de educație care să formeze o mentalitate și un stil de conducere nou.

Dacă se introduce un S.P.A.D. acolo unde nu au fost rezolvate aceste probleme, se va ajunge inevitabil la o încărcare neuniformă a echipamentelor și la schimbări frecvente în programele de prelucrare. De asemenea vor apărea situații cînd, abia pus la punct un program, el va trebui să fie abandonat, fiindcă s-au schimbat condițiile impuse sistemului informațional, modul de lucru al verigilor de conducere.

Elaborarea și testarea programelor necesită fonduri mari, de sute de mii de lei, și dacă situațiile de acest gen se repetă frecvent, vom înregistra pagube de milioane lei.

ÎN SISTEMUL de prelucrare manuală a datelor, operațiile executîndu-se descentralizat, există întotdeauna posibilitatea de a detecta pe parcurs eventualele erori provenite din datele inițiale. In cazul S.P.A.D., orice eroare în datele inițiale se va regăsi în datele finale, fiindcă nu există verigi intermediare de prelucrare, care să le detecteze.

De aceea, odată cu introducerea SPAD va trebui creat și un sistem adecvat de verificare încît probabilitatea strecurării unor erori să fie minimă.

Într-un sistem de producție permanent apar modificări în documentația de bază (fișe de consum specific, furnizori, salariați etc.). Aceste modificări de obicei sînt operate în documente de către serviciile respective. În cazul cînd există și un S.P.A.D., aceste modificări vor trebui operate simultan în fișierele de date ale acestuia. Întrucît operația se execută de colective diferite, există pericolul ca modificările efectuate în datele de bază să nu fie trecute și în fișiere. Efectul va fi același ca și în cazul datelor inițiale: introducerea în calcul a unor date eronate. De aceea și aici va trebui organizat un sistem de aducere la zi a fișierelor, preîntîmpinîndu-se astfel apariția unor neconcordanțe între datele de bază și fișiere.

PE LÎNGĂ SCHIMBĂRILE în structura organizatorică și fluxurile informaționale ale sistemului de producție se impun anumite condiții și față de sistemul de conducere. Verigile de conducere vor trebui în primul rînd să învețe să ceară de la S.P.A.D. informații pe care acestea le poate furniza iar, în al doilea rînd, să se folosească de ele cît mai eficient.

În funcție de caracteristicile sistemului de producție (uzină, combinat, centrală, etc.) apar cerințe foarte variate de informații pentru conducere. Din mulțimea problemelor, beneficiarii S.P.A.D. vor trebui să selecteze pe acelea care, prin natura și importanța lor, pot fi rezolvate de către SPAD, adică trebuie să se realizeze o concordanță între complexitatea problemelor și performanțele tehnice ale echipamentelor. Greșeala cea mai frecventă care se face este aceea că în loc să se încredințeze calculatorului pregătirea sau chiar elaborarea deciziilor, se stabilesc obiective care au în vedere numai efectuarea unor lucrări simple de birou. Evident că în această situație eficiența utilizării lor se diminuează. Pentru asemenea operațiuni se pot utiliza echipamente mai ieftine (mecanografice) care au un cost de cîteva ori mai mic decît calculatoarele electronice.

O asemenea formulare eronată a obiectivelor se datorește în primul rînd unei înțelegeri eronate a modului de funcționare a SPAD, generat de o pregătire necorespunzătoare a conducerii în ce privește folosirea unor asemenea echipamente. De aceea, conducerea acceptă, cu ușurință uneori, soluții de minimă rezistență.

Tot acestui fapt i se datorește și ușurința cu care se acceptă indicatorii de eficiență și termenele de realizare optimiste propuse uneori de colectivele de implementare.

Cunoașterea principiilor de funcționare a SPAD de către conducerea unității și, mai ales, de cel care va răspunde din partea conducerii de acțiune, reiese din faptul că aceasta îi permite pe de o parte formularea corectă a obiectivelor (eventual corectarea lor), iar pe de altă parte îi va da posibilitatea să exercite un control competent al activității colectivului de implementare. Acest lucru se dovedește extrem de util, deoarece colectivul de implementare, lovindu-se de o serie de greutăți, s-ar putea (dacă nu este controlat) să modifice treptat atît obiectivele cît și termenele planificate. În literatura de specialitate se relatează cazuri cînd, din lipsa unui control competent, s-a ajuns la dublarea sau chiar triplarea duratei de implementare a sistemului. O amînare a termenelor de punere în funcțiune a SPAD, pe lîngă diminuarea eficienței investițiilor (se decalează termenul de recuperare a ei) va necesita suplimentarea fondurilor aferente instalării lui. Pentru a ilustra ce înseamnă acest lucru putem arăta că pentru un SPAD de capacitate medie cheltuielile de implementare se ridică la 4—5 milioane lei/an.

SINTETIZÎND cele spuse, putem afirma că implementarea unui SPAD în sistemele de producție este, în primul rînd, o problemă organizatorică, eficiența ei fiind condiționată de disciplina utilizatorilor și a modului în care aceștia știu să se folosească de posibilitățile oferite de SPAD.

A trece de la sistemul de lucru manual la cel automatizat este un proces ce reclamă schimbarea mentalității și a stilului de lucru la un număr mare de salariați din unitatea respectivă.

Multitudinea problemelor care trebuie rezolvate pentru a crea condițiile necesare funcționării unui SPAD impune ca această acțiune să înceapă cu cîțiva ani înainte de a avea echipamentul instalat. Cu toate acestea, atenția principală atît a conducerii cît și a celor însărcinați cu implementarea sistemului este frecvent îndreptată cu precădere spre problemele legate de achiziționarea echipamentului. O asemenea orientare implică nu numai riscul de a avea un echipament pe care nu-l vom putea încărca suficient, dar și acela că odată cu echipamentul instalat, în vederea încărcării lui cît mai rapide, se vor căuta probleme care nu necesită un timp prea lung de rezolvare. Aceste probleme, de obicei, nu asigură o eficiență prea mare, în schimb sustrag colectivul de la problemele majore, mărind considerabil durata de implementare SPAD.

Criteriul cel mai sigur de a verifica competența celor care răspund de implementarea SPAD și că sumele cheltuite vor fi recuperate, este stadiul lucrărilor și condițiile organizatorice create pînă în momentul instalării echipamentului. De aceea, pentru a avea certitudinea că echipamentele vor fi utilizate corespunzător, ar fi de dorit ca instalarea lor să fie condiționată de stadiul și calitatea lucrărilor efectuate de colectivul de implementare.

ing. Fr. KASZONI

Psihosociologia informaticii

RELAȚIILE DINTRE INFORMATICIENI

PRELUCRAREA automată a datelor reprezintă un proces complex la care iau parte **analiști, programatori și operatori.** Pe parcursul desfășurării muncii, între aceste categorii de informaticieni apar legături sau relații formale (oficiale), ca și relații neformale (de simpatie, antipatie, indiferență).

Cunoscînd specificul profesiunilor de informaticieni (micromonografiile lor profesionale — vezi Viața economică nr. 32, 35, 39/1972) și pornind de la conținutul activității acestora, putem reprezenta fluxul legăturilor formale în succesiunea apariției lor în activitatea practică (vezi fig. alăturată).

Organizatorii (consultanți sau analiști) semnalează informaticienilor problemele a căror rezolvare reclamă intervenția calculatorului. Rezultatele activității lor se exprimă de regulă printr-un „raport diagnostic", document de pornire în activitatea analiștilor informaticieni. Locul organizatorilor este în afara producției, în institute sau centre specializate, asigurîndu-se astfel obiectivitatea, eliberarea de rutină.

Informaticienii pot aparține centrului de calcul (în întreprinderile ce dețin calculator) sau Oficiului de informatică cînd acestea nu dețin calculator. În acest ultim caz, întreprinderile deținînd și mașini de perforat, se pot prezenta la calculator doar cu cartele pentru rulare. Iată deci, că întreprinderile nu trebuie să aștepte ora cînd vor deține calculatorul, ci încă de pe acum pot trece la informatizarea activității lor, pot și trebuie să se preocupe de formarea informaticienilor din rîndul propriilor cadre.

Deși aparent activitatea fiecărei profesii în informatică este bine delimitată, **analiștii** predînd **programatorilor** „dosarul de analiză", iar aceștia din urmă predînd „dosarul de operare" **operatorilor,** ei nu pot lucra totuși izolați, ci sînt nevoiți să colaboreze, să desfășoare o muncă colectivă.

În comparație cu alte domenii de activitate în informatică, numărul legăturilor formale este mai ridicat datorită complexității activității, caracterului preponderent intelectual al acesteia și mai ales datorită necesității desfășurării acestei activități în echipe de informaticieni.

O primă problemă de relații este asigurarea coordonării permanente a activității tuturor informaticienilor. Formal, acest lucru se realizează de către un **director** sau **șef serviciu de informatică** (în întreprinderi) sau **director de centru,** după caz. Privirea de ansamblu asupra unei întregi aplicații, ce va fi rezolvată utilizîndu-se prelucrarea automată a datelor, se asigură de **șeful de proiect.** El subordonează **șefii de colective** de analiști și programatori. **Analiștii** și **programatorii** organizați în servicii sau direcții (la marile centre) sînt conduși de **șefi de servicii analiză sau programare,** respectiv directori de analiză sau programare. **Responsabilitatea** directă a exploatării calculatorului, coordonarea activității operatorilor, precum și a altor cadre (profesii auxiliare, ce nu intră în sfera informaticienilor), revine **șefului de sistem (șef exploatare).**

După cum se vede, structurile organizatorice din centrele de informatică (direcții, servicii de informatică din întreprinderi) sînt aparent complicate nerespectîndu-se întotdeauna raporturile „ierarhice" șefi-subalterni. Lucrul este însă firesc, perfect justificat de organizarea muncii pe proiecte chiar și în stadiul incipient al informaticii.

Pe parcursul dezvoltării informaticii din țara noastră, structurile organizatorice se vor perfecționa, clarificîndu-se astfel și diversele aspecte legate de relațiile formale dintre informaticieni.

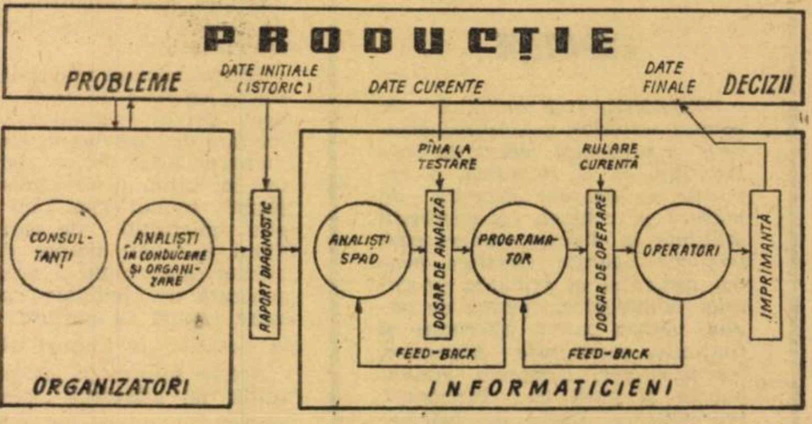

Silviu DOBRONĂUTEANU
Cornel COTOR

COOPERARE PENTRU EXPORT (II)

ÎN NUMĂRUL trecut al revistei, sub titlul „Cooperarea pentru export" au fost publicate primele intervenții în cadrul dezbaterii organizată de redacția noastră pe această temă. Participanții la dezbatere au reliefat necesitatea intensificării operațiilor de cooperare între întreprinderile românești pentru dezvoltarea exporturilor complexe, formă eficientă de comerț exterior. De asemenea, ei au subliniat necesitatea elaborării și adoptării unui cadru juridic care să cointereseze furnizorii interni la realizarea exporturilor complexe.

În acest număr continuăm dezbaterea, punînd în discuția participanților aspecte ale cooperării pe plan extern.

ing. Iunian D. ZĂRNESCU
director, compartiment dezvoltare — ARCOM

ESTE DE NECONTESTAT că intensificarea cooperării pe plan intern constituie o importantă cale de lărgire a operațiilor de export complex. Nu întotdeauna însă cadrul intern poate asigura completarea formației necesare pentru realizarea unui export de engineering în domeniul construcții-montaj. Din această cauză, precum și datorită faptului că piața externă și condițiile ei specifice o cer, apare necesară asocierea cu parteneri externi, care prezintă avantajul notorietății sau al specializării stricte.

După cum se știe, pe piața externă de construcții la realizarea lucrărilor de construcții-montaj, în afara firmelor — promotor, a organelor de avizare tehnică, a băncilor sau furnizorilor diverși, sînt angrenate birouri de consulting, de arhitectură, de proiectare, antreprenorul general, precum și o serie mare de antreprenori de specialitate, numărul cel mai mare fiind al celor de „second oeuvre" (vopsitorii, tîmplării, pardoseli etc.).

Necesitatea de a contracta conduce la asociații de lucru antreprenor — subantreprize.

În exporturile efectuate pînă în prezent de ARCOM s-au realizat asemenea asociații temporare, cu diverși furnizori de materiale, de utilaje, cu antreprenori de specialitate etc., la execuția termocentralei Treboradice din Republica Socialistă Cehoslovacă, a construcțiilor industriale pentru uzina de medicamente „Schering" din Berlinul de Vest, a halelor tip „Binder", a spitalului de la Friedrichshafen, a hotelului maritim de la Travemünde și altele din Republica Federală a Germaniei, a fabricii de ciment de la Um Qasr din Irak etc.

Forma de cooperare prin asociații de lucru are de obicei, la bază, contractul de antrepriză. Asocierea (contractul de asociere) poate decurge dintr-un acord-cadru general de cooperare. Desigur, asemenea acorduri-cadru implică avantaje și dezavantaje.

Avantajele rezultă din programarea și garantarea contractării unor anumite volume de lucrări. Dezavantajele, îndeobște cunoscute, rezidă în condițiile de exclusivitate, explicită sau implicită, zonală sau temporală, conținute de asemenea acorduri sub forma clauzei de neconcurență sau a altora asemănătoare. Nu este mai puțin adevărat însă că asemenea acorduri sînt uzuale pe piața externă, că ele fac **regula jocului** și că pentru pătrunderea pe o piață nouă apar uneori ca inevitabile.

Forma mai nouă de cooperare — constituirea de societăți mixte, de producție sau comerciale — necesită o bună cunoaștere prealabilă a partenerului extern și a posibilităților reale de activitate pe piața respectivă, prin studiu aprofundat.

De ce sînt necesare societățile mixte în exportul de activități de construcții? Pentru aceleași motive pentru care ele sînt necesare în exportul de mărfuri sau de produse, cărora li se adaugă încă unul, foarte important: pentru că ele pot conferi dreptul de a contracta lucrări în calitate de antreprenor general, calitate care înseamnă un acces la beneficii suplimentare. De asemenea, în materie de construcții, prezența pe piață prin societăți mixte, față de reprezentarea prin filiale sau sucursale, constitue avantajul unei mai mari stabilități în situațiile de conjunctură nefavorabilă.

În urma studiilor tehnico-economice efectuate, ARCOM a constituit o primă societate mixtă în Maroc (ARCOMAR).

Dar nu numai forma de societate mixtă trebuie avută în vedere atunci cînd se pune problema stabilizării unei întreprinderi exportatoare de engineering în domeniul construcții-montaj pe o piață externă. Legislația austriacă permite, de exemplu, constituirea de societăți comerciale cu sediul în Austria, prin asocierea a două sau mai multe firme străine (românești, de pildă). Această formă de cooperare este mai facilă decît înființarea de societăți prin asocierea firmelor neaustriece cu firme austriece. Folosind avantajul pe care îl acordă legislația amintită, ARCOM a înființat anul acesta o societate de tip G.M.B.H. la Viena, prin asociere cu Centrala industrială de prefabricate din beton-București. Exemplul dat constituie, desigur, o premieră în materie de cooperare pe piața externă a două întreprinderi românești exportatoare. Față de avantajele pe care le prezintă ar putea să stea în atenția și a altor întreprinderi de comerț exterior și centrale industriale.

Tiberiu Constantin JIPESCU
consilier juridic principal, I.S.C.E. Industrialimport

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, asocierea simplă, societatea mixtă și constituirea de societăți comerciale de către firmele românești în alte state — constituie importante căi de dezvoltare a exporturilor. Pe lîngă aceste căi, consider că este necesar să stea în atenția centralelor industriale și a întreprinderilor de comerț exterior o serie de alte forme de cooperare și de stimulare a exporturilor. Am în vedere operații de licențe de patente românești și Know-how și operații legate. Dar înainte de a înfățișa unele aspecte privind eficiența acestui gen de operațiuni, consider util să prezint pe scurt tehnica lor de realizare.

Prin contractul de vînzare de licențe, una din părțile contractante cumpără dreptul de a importa invenția — de a fabrica, de a o introduce în procesul de producție, de a vinde produsul obținut — contra plății unei sume forfetare sau și a unor redevențe. Dreptul exclusiv născut din brevet rămîne asupra titularului brevetului.

Spre deosebire de contractul de cesiune, contractul de licență nu presupune un act de dispoziție asupra dreptului de exploatare însuși, fapt care oferă titularului brevetului posibilitatea acordării unui număr nelimitat de licențe.

Relativ la întinderea drepturilor transmise, stabilită în mod precis în contract, licența poate fi simplă sau exclusivă. Licența simplă dă beneficiarului dreptul de exploatare a brevetului, dar conservă titularului brevetului dreptul de a acorda alte licențe. Licența exclusivă presupune renunțarea la acest drept, ea trebuie să rezulte expres din textul contractului.

În cazul licenței simple, beneficiarul nu are nici un fel de drepturi față de terții care încalcă drepturile brevetului; în cazul licenței exclusive, beneficiarul poate exercita împotriva terților acțiunea în contrafacere.

Ambele tipuri de licențe pot fi limitate — și de obicei se procedează astfel — în sensul că se transmite folosința brevetului în mod limitat teritorial, cantitativ, numai pentru fabricație sau și vînzare, cu o limită de timp care, de obicei, nu depășește durata de valabilitate a brevetului (între 15 și 20 ani, de la țară la țară).

Contractul care se încheie are unele particularități, izvorîte din deosebirea dintre vînzarea sau cedarea unei licențe și o vînzare obișnuită de produse.

Vînzarea unei licențe se poate face printr-un contract izolat, sau în cadrul unui contract de vînzare de instalații complexe, împreună cu acordarea de asistență tehnică, consulting, engineering.

O formă particulară a vînzării de licențe o constituie așa numitul contract de opțiune, prin care, contra unei sume forfetare, beneficiarul probează invenția (în industrie, în agricultură, în instituții specializate — de cercetare, spitale etc.) și, în cazul, în care, după o activă cocooperare a părților, interesate în egală măsură, probele reușesc, licența e achiziționată prin intrarea în vigoare a clauzelor din contractul inițial, convenite asupra acestei operațiuni succesive, sau prin încheierea obligatorie a unui nou contract.

Licențierea de patente prezintă importanță economică nu numai prin operația în sine, ci și prin consecințele pe care le generează această legătură între parteneri, pe baza căreia se ajunge la un flux de activități reciproce privind comercializarea în comun a produsului pe terțe piețe, obținerea în comun și valorificarea de noi patente, precum și intensificarea operațiunilor de engineering și consulting. Experiența dovedește că pe această cale numeroase țări avansate realizează un însemnat volum de export de inteligență.

Legat de acest gen de operațiuni se dovedesc eficiente transferurile de know-how: Asemenea transferuri pot forma obiectul unui contract special sau poate fi inclus într-un alt tip de contract, de vînzare de instalații complexe, de mașini și utilaje, echipamente etc., sau în cadrul unei licențe de brevet sau de marcă. Apărarea juridică nu este reglementată special, ci se face prin intermediul instituției cunoscută sub denumirea de secret de fabricație, de obicei inclusă în contract prin manifestarea de voință expresă a părților.

Noțiunea de know-how nu este încă determinată cu precizie, în general ea cuprinzînd cunoștințe profesionale asupra operațiunilor și procedeelor — nebrevetate — necesare fabricării unui produs. Aceste informații-cunoștințe sînt transmise scris sau verbal de către deținătorul lor, prin contract. De obicei, furnizorul acordă o serie de garanții în privința rezultatelor și, dacă este cazul, asistență tehnică și dreptul exclusiv (sau nu) de folosință. Plata, ca și în cadrul contractelor de licență, se poate face în numerar (forfetar, redevențe etc.) în produse sau prin schimb reciproc de know-how.

Tot în acest mod sînt valorificate la extern mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu, precum și efectuările de expertize tehnice sau de alte prestații.

Activitatea de cooperare îmbracă și forma operațiunilor legate, cum ar fi: cooperare tehnică, cooperare economică, afaceri triunghiulare, sprijinirea exporturilor de mărfuri românești în cadrul contractelor de import de instalații complexe.

Operațiunile legate se efectuează pentru obiectivele de importuri complexe din plan, prevăzîndu-se obligația furnizorului extern de a cumpăra mărfuri în contrapartidă într-un anumit procent din valoarea instalației importate.

Dezvoltarea creației românești originale și a industriei românești sînt o garanție pentru dezvoltarea viitoare a acestor forme de cooperare, cărora li se acordă o atenție crescîndă.

Avantajele societăților mixte

● După cum se știe, societățile mixte pot fi constituite atît pe teritoriul național, cît și pe acela al oricărei alte țări Un prim avantaj pe care-l prezintă această formă de cooperare constă în aceea că, după cum experiența a dovedit-o, ea contribuie la sporirea volumului de export.

● Prin fabricarea de noi mărfuri de către societăți mixte cu sediul în țară cu desfacerea la export asigurată, ori prin comercializarea de către o societate mixtă din străinătate a unor articole care anterior nu putuseră fi introduse pe piața externă pe altă cale, se realizează o evidentă lărgire a nomenclatorului de export.

● Un alt avantaj pe care-l prezintă societățile mixte: posibilitatea de adaptare a producției interne la cerințele de calitate, prezentare, ambalaj pe care le impune prezența pe piața externă, adică introducerea unor tehnici moderne de producție, ceea ce contribuie la progresul rapid al tehnologiilor de fabricație.

● Societățile mixte constituite cu sediul în țară, care au ca obiectiv principal producerea de mărfuri destinate exportului oferă între altele, avantajul valorificării superioare la export a unor resurse materiale interne printr-o intensivă industrializare.

● Contribuie la restrîngerea achiziției și importului de licențe, dat fiind că în aceasta poate consta aportul pe care-l aduce partenerul extern în societate.

● De asemenea, se poate reduce importul unor produse industriale, care pot fi fabricate în țară cu tehnologii aduse de către partenerii externi.

● Ca urmare a înglobării lor în produse finite fabricate de societăți mixte în țara noastră și apoi destinate exportului, se diminuează importul de materii prime, realizîndu-se, totodată și importante beneficii în valută.

FIȘE

Managerii și proprietatea

● Analizînd în **„Mif o revoliuții upravliaiușcih"** (Mitul „revoluției managerilor"), argumentele unor economiști ca D. Bell, E. H. Phelps Brown, J. Burnham, J. K. Galbraith ș. a., V. Miheev explică în **MEJDUNARODNAIA JIZN**, nr. 8/1972, popularitatea acestei teorii în Occident, observind că ea utilizează date referitoare la fenomene sociale reale ale capitalismului contemporan, cum ar fi sporirea importanței specialiștilor în procesele economico-sociale, creșterea rolului științei și al oamenilor de știință în condițiile revoluției tehnico-științifice actuale.

Totodată, autorul demonstrează falsitatea concluziei susținută de acești economiști că puterea în marea corporație modernă trece din mîna proprietarilor capitaliști în aceea a administratorilor, scoțînd în evidență diferența dintre „putere" și „administrare" și exemplificînd-o cu numeroase cazuri în care, de o parte adminsitratori în posturi-cheie sînt concediați ca salariații de rînd în cazul vreunui insucces sau al unui punct de vedere diferit de al marilor acționari sau, de altă parte, cu date statistice din care rezultă că în S.U.A. 52% din funcționarii superiori provin din familii înstărite, ai căror capi erau sau sînt ei înșiși oameni de afaceri, iar 22% din specialiști diplomați.

Planificarea forței umane

● Revista maghiară Acta Oeconomica (vol. 8 nr. 1, 1972) publică studiul amplu **Methods of Long — Term Manpower Planning at the National Level in Socialist Economies** (Metode de planificare a forței de muncă pe termen lung la nivel național în economiile socialiste), semnat de J. Kovács și J. Timár. Autorii arată că planificarea forței umane are o sferă de cuprindere mai largă decît a planificării forței de muncă deoarece cuprinde și problemele educării și formării cadrelor. Planificarea forței umane depășește de obicei, în ceea ce privește perioada acoperită, planurile economice elaborate în mod curent (de exemplu planurile cincinale). Această caracteristică ridică o serie de probleme specifice privind stabilirea unor relații între planul forței umane și planul central al dezvoltării economice.

După aceste observații preliminare, J. K. și J. T. expun o serie de metode concrete de lucru, bazate pe tehnici matematice moderne și construiesc o serie de modele cu orientare economică. Autorii împart această prezentare în două părți principale: metode generale de planificare a forței umane și metode de planificare a cerințelor de forță umană calificată. Interesant este faptul că, în cele două părți, instrumentele economico-matematice folosite sînt oarecum diferite. Astfel, în prima parte accentul cade asupra balanțelor și tabelelor input-ouput — considerate ca ideale pentru corelarea necesităților de ordin general ale economiei, iar în cea de-a doua parte se folosesc cu precădere funcții de producție — privite ca instrumente în măsură să asigure extrapolarea corectă a unor tendințe.

Mutații sociale

● În studiul **L'ampleur du celibat chez les agriculteures** — Amploarea celibatului la agricultori (francezi) —, publicat în ECONOMIE ET STATISTIQUE nr. 34, 1972, Guenhaël Jegouzo relevă creșterea în ultimul deceniu a ponderii celibatarilor în totalul populației agricole, precum și principala cauză a acestui fenomen cu efecte economice și sociale dintre cele mai negative.

Cauza principală a celibatului masculin în agricultură, ca de altfel și în celelalte domenii de activitate, este considerată sărăcia. Autorul demonstrează că cele 7 regiuni unde celibatul este cel mai răspîndit au toate, cu excepția regiunii Lorraine, un venit inferior mediei Franței agricole, iar mai departe, analizînd raportul între celibatul masculin și mărimea exploatațiilor agricole, ajunge la concluzia că se poate reține ipoteza că celibatul masculin este în mare parte rezultanta unei condiții materiale precare, indiferent care este regiunea sau zona considerată.

O altă cauză a gradului ridicat al celibatului masculin ar fi, după cum afirmă Jegouzo, creșterea nivelului de școlarizare al fetelor de la sate. Tinerele care beneficiază de un grad mai ridicat de școlarizare sînt tot mai refractare „condiției țărănești".

scrisori

CONTROLUL FINANCIAR PREVENTIV EXTINS ÎN SECȚII DE PRODUCȚIE

PENTRU o riguroasă și eficientă activitate de aprovizionare, s-a emis H.C.M. nr. 413/972, care sancționează unele abateri de la încălcarea obligației de a stabili norme și normative de consum, introducerea în fabricația de serie a produselor noi fără a avea norme de consum aprobate legal, consumarea stocurilor normate în scopul depășirii planului de producție etc.

Pentru prevenirea și limitarea acestor abateri, cred că ar fi necesar ca sfera activității controlului financiar preventiv să se extindă și asupra unor operațiuni tehnico-economice. În acest scop, controlul financiar preventiv ar trebui extins în unele secții de producție ale întreprinderii, punîndu-se capăt practicilor de pînă acum, cînd consumul de materii prime (și mă refer în special la metal), era la discreția serviciului de producție, fără a se acorda toată atenția respectării normelor de consum. Procedîndu-se în acest fel, s-ar asigura o aprovizionare mai ritmică și eficientă, s-ar reglementa și raționaliza consumul de materii prime realizîndu-se economii importante de materiale și, implicit, depășirea planului de producție din economii de materiale și nu pe seama consumării stocurilor normate.

Controlul financiar preventiv ar trebui exercitat în secții de către un tehnician, sau un cadru economic, sub îndrumarea directă a serviciului sau biroului specializat din cadrul întreprinderii, cu sarcini concrete de a urmări respectarea normelor de consum și a nu permite depășirea costurilor de fabricație.

Coordonarea întregii activități de control (tehnic, financiar, economic), ar trebui să se facă de către conducătorul unității.

econ. Fl. BOȘOTEANU
Uzina „Rulmentul"-Brașov

REFOLOSIREA UNOR AMBALAJE

Pentru ambalarea și transportul chimicalelor sînt folosite butoaie din material plastic. În prezent, după folosire, aceste ambalaje sînt destinate distrugerii. La o scrisoare a noastră, furnizorul ne-a răspuns recent, că aceste butoaie nu se mai pot retopi și folosi ca materie primă pentru fabricarea altor produse. Considerînd, că, la nivel de economie, acest lucru duce la cheltuieli materiale importante (un butoi costă 83 lei), propun să se revadă construcția butoaielor în partea superioară și să fie găsită o soluție de refolosire.

Cristofor SILVESCU
contabil șef
Fabrica de vată-Buftea

CURIER

● Salarizare

CONSTANTIN V. IONESCU, Ploiești. — Potrivit Precizărilor Ministerului Muncii nr. 3 463/1969, și în prezent în vigoare, salariații transferați la cererea lor, pot fi încadrați — în aceeași funcție sau alta echivalentă — pe trepte de salarizare sau pe gradații, pînă la limita treptei sau gradației pe care au avut-o în unitatea de la care au plecat prin transfer. Din cele de mai sus rezultă că încadrarea dv. la salariul tarifar — la nivelul de bază — al funcției ce o ocupați, s-a făcut cu respectarea reglementărilor în vigoare, nefiind obligatorie stabilirea unui salariu tarifar mai mare. Drepturile prevăzute de art 16[2] din Codul Muncii,, pentru salariații transferați în interesul serviciului se acordă numai dacă aveți înregistrată în buletinul de identitate schimbarea domiciliului de la Ploiești la Timișoara (cel puțin ca flotant).

★

LUCIAN MANEA, București. — Absolventul Academiei de Științe Economice — curs seral — care ocupă funcția de tehnician principal cu un salariu tarifar lunar de 2 558 lei, poate ocupa — după absolvire — funcția de economist, cu salariul care să-i asigure pe cel avut sau o creștere cu o clasă. Definirea vechimii în specialitate este prevăzută la punctul 2 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971 (perioada de timp în care un salariat a lucrat în activități corespunzătoare specialității funcției în care urmează să fie încadrat sau promovat). La determinarea vechimii în specialitate, se pot lua în calcul și perioadele lucrate în specialități înrudite. Ținînd seama de cele de mai sus, absolventul învățămîntului superior cu diplomă — care are o vechime de 8 ani în funcții medii economice și de tehnician salarizare, poate fi încadrat în funcții pentru care se prevede o vechime în specialitate de cel puțin 7 ani, în ipoteza în care comisia de încadrare și promovare din unitate consideră că activitatea desfășurată este corespunzătoare sau înrudită cu specialitatea postului în care urmează să fie încadrat.

★

ALEXANDRU LUCAN, Piatra Neamț — Salariile tarifare ale operatorilor de la mașinile de contabilizat, facturat, perforat și verificat cartele sînt prevăzute în H.C.M. nr. 209/1970. Aceste salarii se aplică și personalului care ocupă funcțiile de specialitate din activitatea de calcul electronic din cadrul unor unități cu alt profil de activitate — indiferent de ramură — pe baza criteriilor elaborate în acest scop de organele competente și a nomenclatoarelor de funcții și clase de salarizare stabilite de organele centrale respective, cu acordul Ministerului Muncii.

● Carnetul de muncă

E. BIRO, Miercurea Ciuc — Conform articolului 22 din Codul Muncii și art. 30 din HC.M. nr. 224/1960, pentru aplicarea Decretului nr. 90/1969, unitatea are obligația să elibereze salariaților, la părăsirea serviciului, carnetul de muncă completat la zi cu toate datele necesare. Această obligație nu este condiționată de prezentarea „notei de lichidare". Prin măsuri organizatorice adecvate, conducerea unității trebuie să asigure posibilitatea întocmirii notei, așa cum se prevede în reglementările în vigoare.

● Reducerea vechimii

VASILE DAMIAN, Oradea — Organele de conducere colectivă pot reduce vechimea minimă totală prevăzută pentru acordarea treptelor de salarizare sau gradațiilor, în cadrul aceleiași categorii sau funcții, cu cel mult 1/5 pentru cadrele care au obținut rezultate deosebite în activitatea profesională. Această reducere se aplică la vechimea prevăzută pentru treptele sau gradațiile ce se acordă după 1 ianuarie 1972. De pildă, pentru muncitorul încadrat în categoria a 2-a, treapta 1 de salarizare, cu 6 luni vechime în această treaptă, reducerea de 1/5 se poate aplica la 3 ani și 6 luni, respectiv la 42 de luni, deci reprezintă maximum 8 luni. În urma promovării în categoria a 3-a, la nivel de bază, vechimea necesară pentru acordarea tuturor treptelor de salarizare fiind de 5 ani, reducerea de vechime din care va putea eventual beneficia, pentru a fi încadrat pînă la treapta a 3-a de salarizare, va reprezenta în total 12 luni.

Este greșită interpretarea potrivit căreia pentru a putea fi promovat într-o categorie superioară, în afară de condițiile prevăzute de art. 22 din Legea nr. 12/1971, și de vechimea minimă în meserie, muncitorul ar trebui să fie încadrat — treptat — la toate treptele de salarizare ale categoriei din care urmează să fie promovat. Astfel, un muncitor încadrat la categoria a 2-a, la nivel de bază, poate fi promovat în categoria a 3-a la împlinirea unei vechimi în meserie de cel puțin 4 ani (dacă îndeplinește și celelalte condiții prevăzute de art. 22 din Legea nr. 12/1971). Din cele de mai sus rezultă că nu există — din punctul de vedere al posibilității de a promova în categorii superioare de încadrare — nici o legătură cu salarizarea pe trepte a muncitorilor în cauză. Aceleași principii se aplică și la promovarea în funcții a personalului salarizat cu gradații. Astfel, un planificator încadrat la gradația 1, poate fi promovat ca planificator principal, după 5 ani vechime, fără să fie necesară încadrarea sa treptată, în decurs de 15 ani, pînă la ultima gradație a funcției de planificator.

● Transfer

ING. EUGEN PENA, Ciunget, Vîlcea — Conform normelor de decontare și control pentru cheltuieli de deplasare și delegare, prin „localitate" se înțelege comuna (orașul) determinat din punct de vedere administrativ, care are consiliul popular propriu. Această precizare a termenului de „localitate" la acordarea indemnizației de detașare se aplică și în cazul verificării dreptului la indemnizația de transferare prevăzută de art. 16 al. 2 din Codul Muncii, pentru salariații transferați în interesul serviciului în altă localitate decît a domiciliului lor. În măsura în care transferarea dv. la Ciunget se încadrează în prevederile de mai sus — sînteți îndreptățit să solicitați — la mutarea domiciliului, indemnizația cuvenită.

● Protecția muncii

TROFIM GLĂVANARU, Poiana Cîmpina, Prahova — Actele normative cu privire la protecția muncii sînt: Legea nr. 5/1965, cu privire la protecția muncii (republicată în temeiul art. III din Decretul nr. 48/1969); H.C.M. 2896/1966 și Instrucțiunile nr. 50/1967, pentru declararea, cercetarea și evidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale; H.C.M. nr. 966/1964, privind măsuri și fonduri pentru protecția muncii; H.C.M. 2494/1969, privind constatarea și sancționarea contravențiilor în domeniul muncii; Norme republicane (ediția 1966), departamentale (elaborate de ministere, începînd cu anul 1966) și instrucțiuni proprii de protecția muncii (elaborate de întreprinderi pe fiecare loc de muncă); Normativul republican pentru acordarea echipamentului de protecție și a echipamentului de lucru ediția 1972.

Instructajul de protecția muncii, cuprinde potrivit art. 752 din Normele republicane de protecție a muncii — care arată cui și de către cine se predă, precum și intervalul la care au loc, — următoarele faze: — instructajul introductiv general, instructaj la locul de muncă și instructajul periodic la locul de muncă.

● **RADU LIBVAN-POPAN, București** — Invățămîntul pedagogic este organizat în vederea asigurării cadrelor necesare pentru ocuparea funcțiilor didactice corespunzătoare și nu în vederea pregătirii personalului care ocupă funcții tehnice sau de specialitate în alte unități. Transferarea personalului, atît în interesul serviciului cît și la cerere se poate face numai cu acordul unității de la care salariatul urmează să se transfere. În cazul transferării în interesul serviciului, acest acord trebuie să fie confirmat și de organul ierarhic superior.

● **LUCIA PERȘINARU, Moreni** — Fiind absolventă a școlii tehnice de contabilitate de 4 ani, cu diplomă eliberată de liceul agricol, puteți ocupa funcția de contabil într-o unitate din ramura construcții de mașini numai dacă Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor vă comunică aprobarea sa pentru încadrarea într-o unitate socialistă din alte ramuri ale economiei.

● **EDIT PUVAK, Reșița** — Funcțiile de „desenator" și „desenator principal" nu sînt identice cu cele de „desenator tehnic" și „desenator tehnic principal" prevăzute în H.C.M. nr. 44/1970. Fiind absolventă a școlii generale și a unui curs de calificare ca desenatoare, cu o vechime în specialitate de peste 5 ani, puteți ocupa pe cea de desenator principal. În organizațiile de proiectare unde este utilizată funcția de desenator copist, nu puteți ocupa o altă funcție pentru care este prevăzută condiția absolvirii învățămîntului mediu.

● **NIC. POPAN, București** — Terenurile agricole deținute de persoanele fizice, situate în afara vetrelor de sat sau perimetrelor construibile ale orașelor, se pot înstrăina cu respectarea prevederilor Decretului nr. 151/1950 și a instrucțiunilor de aplicare nr. 9/1968 — publicate în Buletinul Oficial nr. 4 din 22.I.1968, partea I-a. În instrucțiunile menționate, sînt arătate toate formele ce trebuie îndeplinite pentru a se obține autorizația prealabilă din partea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor.

● **V. DIACONESCU**, șef serviciu salarizare, Sectorul de meteorologie și hidrologie, București; **ION TRANDAFIR**, București; **MIRCEA PANAITESCU**, șef serviciu plan-salarizare, Baza de desfacere CIMME București; **SAVA GOCIU**, șef serviciu salarizare-normare, Centrala industrială de transporturi și distribuție a energiei electrice, București; **ENACHE HARALAMBIE**, Cîmpulung Moldovenesc. Opiniile dv. din articolele trimise redacției pe marginea proiectelor de legi puse în dezbaterea publică au fost transmise organelor competente spre studiu.

CONSFĂTUIRE CU CITITORII „VIEȚII ECONOMICE" LA ARAD

CU CONCURSUL Secției economice a Comitetului județean P.C.R. Arad, joi 5 octombrie, la Sala Clubului Presei, revista „Viața economică" a avut o consfătuire cu cititorii săi din Municipiul Arad. Din partea redacției au participat Anghel Schor, șef de secție și Ion Georgescu, redactor, responsabilul rubricilor de informație — decizie și marketing.

După prezentarea obiectivelor consfătuirii, a preocupărilor colectivului redacțional pentru ancorarea mai profundă a tematicii în realitățile vieții noastre economice, pentru diversificarea ei, și structurarea mai adecvată a revistei, s-au făcut de către cei prezenți la consfătuire o serie de aprecieri și sugestii cu privire la conținutul, modul de tratare a temelor și aspectul grafic al revistei. Prezentăm în continuare o sinteză a discuțiilor.

Ion VLAICU, contabil șef la Uzina de strunguri Arad, consideră că revista este ancorată în realitate și că sînt vizibile eforturile ce le face spre a-și perfecționa continuu modul de abordare și forma grafică. Ar fi necesar să se trateze în mai mare măsură problemele de psihologie industrială. Apreciază inițiativa revistei de a edita lucrări necesare activității practice de conducere și administrare a unităților economice, concretizată în apariția unor volume, precum și rubrica „Agenda economistului". Dintre volume, apreciază „Cartea întreprinderii", mai puțin partea referitoare la aprovizionare-desfacere, care ar fi nefinalizată. Consideră că la noi în țară există un raport necorespunzător între cadrele de economiști și cele inginerești, ca și între cadrele economice cu studii superioare și cele cu studii medii. În acest context propune abordarea mai amplă a problemei calificării superioare a economiștilor, precum și a necesarului de cadre economice. Întrucît actele normative sînt foarte multe și foarte dispersate (legi, completări la legi, instrucțiuni de aplicare etc.) consideră că ar fi util ca Viața economică să ia inițiativa publicării sistematizate într-un „Lexicon" a tuturor actelor normative apărute pe o problemă (legea propriu-zisă, completări, instrucțiuni și interpretări). Cere să se critice aspectele negative, acolo unde există, din activitatea unor întreprinderi.

Terente PETRUȚI, șeful Secției economice a ziarului „Flacăra Roșie" din Arad, după unele aprecieri pozitive la adresa revistei, și-a exprimat dorința ca expunerea unor metode moderne — cum ar fi în domeniul ergonomiei, informaticii, esteticii industriale — să fie în mai mare măsură completate cu specificul aplicării lor în condițiile noastre, precum și cu rezultatele dobîndite în introducerea lor în anumite unități economice. A apreciat favorabil rubrica „Produse-tehnologii noi" care ar trebui, însă, să fie pe cît posibil completă, pentru ca întreprinderile interesate să poată face uz de invențiile și inovațiile prezentate.

Ing. **Ion MUREȘAN**, analist la Centrul de calcul Arad, consideră revista satisfăcătoare și pentru ingineri. Apreciază în genere pozitiv rubrica Informație-decizie. Totuși opinează că uneori au apărut aci rețete foarte sumare, care nu ne satisfac. Ar fi de dorit să se publice materiale în care să se consemneze experiența dobîndită de unele întreprinderi în stabilirea ordinei de rezolvare a problemelor pentru introducerea sistemului de colectare automată (electronică) a datelor. De asemenea, să se expună cît se poate de precis experiența dobîndită în colaborarea dintre un Centru de calcul și o unitate economică, să se descrie sarcinile serviciilor de informatică din întreprinderi. Lucrătorii centrelor de calcul ar trebui să contribuie la difuzarea experienței pozitive reale. Unele întreprinderi nu au fonduri pentru a asigura instruirea unor cadre în domeniul informaticii sau, manifestînd miopie, consideră această cheltuială o încărcare a prețului de cost, Sînt îngrădiri și concepții eronate împotriva cărora revista ar trebui să militeze.

Ion ȘERBĂNICA, director tehnic la Combinatul pentru industrializarea lemnului, propune ca la rubrica referitoare la produse, tehnologii noi, invenții să se arate și ce este aplicabil și în alte domenii și chiar să se organizeze de către revistă concursuri cu premii pentru anumite invenții. Revista ar trebui să conțină articole mai corozive, cum a fost, de pildă, rubrica acad. Gr. C. Moisil.

Ing. **V. LEB**, director comercial la Uzinele textile-Arad a arătat, în cuvîntul său, că i-au plăcut mai mult articolele în deplină concordanță cu problemele actuale și acute ale vieții economice din întreprindere. În unele articole se atacă probleme care, în sine, pot fi interesante, dar sînt prinse de undeva din domeniul teoretic, fără legătură cu posibilitățile noastre de aplicare. O cercetare reală, de pildă, a problemelor de prospectare a pieței în condițiile țării noastre nu a văzut-o gîndită și scrisă de nimeni. După opinia sa la ora actuală, cînd de exemplu Fabrica de confecții nu are o rezervă de capacitate de producție, pentru a se putea organiza și pe produse de serie mică, nu se poate face prospectarea pieței. Cum poți face prospectări cînd ai un singur produs? Aci ar fi nevoie și de orientare și de sprijin. Revista nu este suficient de critică. De asemenea, face foarte puțin pentru formarea gîndirii economice a conducătorilor de întreprinderi, dintre care unii au concepții depășite, căutînd doar s-o scoată la capăt cu indicatorii de plan, dar nu se gîndesc la adevăratele probleme de eficiență, cum ar fi ciclul de fabricație, viteza de rotație ș.a.

Mircea GROZA, economist, secretar al comitetului de partid la Uzinele de vagoane, cere ca revista să critice uzinele siderurgice care nu livrează lingourile de metal la dimensiunile solicitate, economice.

C. BONTA, redactor-șef al ziarului „Flacăra Roșie", consideră că dacă, din punct de vedere grafic, revista acordă importanță copertei, care este variată și bine alcătuită, nu același lucru se poate spune despre paginația și ilustrația interioară. Se poate face mai mult în ce privește combativitatea și nivelul publicistic al materialelor. Propune să li se trimită sumarul pentru a-l publica în ziarul „Flacăra Roșie".

CARACTERIZAREA INFLUENŢEI INVESTIŢIILOR ASUPRA VOLUMULUI SCHIMBURILOR ECONOMICE INTERNAŢIONALE

ing. Ion ROMÂNU

ÎNTR-UNUL din numerele trecute ale revistei noastre [1]) am schiţat relaţia dintre investiţii şi comerţul exterior. Indicatorii examinaţi atunci s-au referit însă numai la eficienţa la export a produselor care urmează a fi realizate. În analiza eficienţei economice a investiţiilor se pune problema comparării efectelor obţinute, cu fondurile consumate, pentru a desprinde variantele de proiect cele mai favorabile.

De fapt, indicatorii descrişi în acel articol privesc mai mult eficienţa comerţului exterior. În analiza eficienţei economice a investiţiilor este util să se cunoască bunăoară nu numai aportul valutar al fiecărui produs exportat, dar şi **aportul valutar al fiecărui leu investit.**

În această privinţă, literatura de specialitate din ţara noastră nu este prea bogată [2]). Singurul indicator a cărui utilizare se propune este aportul valutar anual al investiţiilor. Ţinînd seama de necesitatea analizei, noi recomandăm utilizarea unui grup de indicatori a căror metodologie o vom examina în cele ce urmează.

1. Producţia exportată, în raport cu fondurile investite

Acest indicator compară valoarea producţiei destinată exportului, cu volumul investiţiilor. El poate fi calculat în două situaţii, şi anume:

1.1. **Producţia exportată anual, în raport cu fondurile investite**

Calculele se efectuează cu ajutorul formulei:

$$\overline{v}' = \frac{Q'_e}{I}$$

în care:

$\overline{v}'$ = valoarea producţiei exportată anual, în raport cu fondurile investite;

Q'_e = valoarea producţiei anuale destinată exportului, exprimată în lei valută;

I = volumul investiţiilor, exprimat în lei.

Indicatorul exprimă volumul producţiei anuale pentru export, în lei valută, care revine pentru un leu investit.

În legătură cu calculul acestui indicator este necesară o explicaţie. În analiza influenţei pe care o au investiţiile asupra schimburilor economice cu alte ţări pornim de la ipoteza că producţia destinată exportului este volumul maxim ce se poate aloca acestui scop din producţia fabricată. Numai în acest caz are sens să se compare producţia exportabilă cu întregul fond de investiţii cheltuit. Dacă din diferite considerente, o anumită cantitate din producţia exportabilă se hotărăşte să rămînă pentru consumul intern, în acest caz relaţiei de mai sus trebuie să i se aducă un anumit corectiv. În această situaţie, prin investiţii vom înţelege numai partea din volumul lor total aferentă capacităţii care fabrică producţie pentru export. Aceeaşi precizare este valabilă şi pentru următorii indicatori, dacă în formula lor de calcul se compară anumite rezultate, cu fondurile de investiţii prevăzute în varianta de proiect respectivă.

1.2. **Producţia exportată, în raport cu fondurile investite, calculată pentru întreaga durată eficientă de funcţionare a obiectivului.**

Într-un alt articol [3]), atunci cînd am analizat indicatorul randamentul economic al investiţiilor, am arătat că este firesc să se acorde preferinţă variantei care prevede o durată de funcţionare mai mare pentru obiectivul de investiţii proiectat, în condiţiile cînd ceilalţi indicatori de eficienţă prezintă nivele egale. Şi în cazul de faţă, considerăm că la analiza eficienţei economice a investiţiilor nu se poate face abstracţie de durata cît poate funcţiona un mijloc fix. În cursul acestei durate, se poate realiza un volum mai mare sau mai mic de mărfuri pentru export, în funcţie de mărimea ei.

În consecinţă, un indicator mai judicios se poate obţine prin utilizarea formulei:

$$\overline{\overline{v}}' = \frac{D_e\, Q'_e}{I}$$

în care:

D_e = durata eficientă de funcţionare a noului obiectiv.

Este evident că indicatorul rezultat va fi de D_e ori mai mare decît cel precedent, deoarece:

$$\overline{\overline{v}}' = D_e \frac{Q'_e}{I} = D_e\, \overline{v}'$$

2. Importul pentru investiţii

Variantele de proiect diferă între ele, într-o măsură însemnată, în funcţie de volumul importului necesar pentru realizarea investiţiilor şi punerea în stare de funcţionare a noului obiectiv.

În condiţiile cînd ceilalţi indicatori ai eficienţei economice a investiţiilor indică nivele egale pentru variantele supuse selecţiei, bineînţeles că va fi preferată aceea care prevede un volum mai redus de import (înţelegînd prin aceasta, plata utilajelor şi instalaţiilor achiziţionate din străinătate, plata tehnologiilor de fabricaţie, a brevetelor şi know-how puse la dispoziţie de furnizorul străin etc.).

Calculul acestui indicator se poate face în două situaţii:

2.1. **Importul propriu-zis pentru investiţii.**

Valoarea acestuia se stabileşte după următoarea formulă simplă:

$$\overline{I}' = \sum_{j=1}^{n} u_j\, p'_j$$

în care:

$\overline{I}'$ = volumul importului pentru investiţii exprimat în lei valută;

u_j = numărul utilajelor de acelaşi fel achiziţionate din import;

p'_j = preţul unitar al utilajelor, exprimat în lei valută;

j = 1....n = utilaje importate (sau ori ce alte importuri pentru investiţii) de aceeaşi tipodimensiune (sau de acelaşi fel)

2.2. **Importul specific pentru investiţii**

În cazul variantelor de investiţii care se referă la capacităţi de producţie diferite sau la durate de funcţionare diferite ale obiectivului construit, calculul pe unitatea fizică de produs se poate realiza pe baza expresiei:

$$\overline{t}' = \frac{\overline{I}'}{D_e\, q}$$

în care:

$\overline{t}'$ = importul specific pentru investiţii;

$\overline{I}'$ = volumul importurilor pentru investiţii, exprimat în lei valută;

D_e = durata eficientă de funcţionare a noului obiectiv, exprimată în ani;

q = cantitatea anuală de producţie, exprimată în unităţi naturale sau natural convenţionale.

Dacă producţia este eterogenă, atunci se poate aplica formula:

$$\overline{t}' = \frac{\overline{I}'}{D_e\, Q}$$

în care:

Q = valoarea producţiei marfă anuale, exprimată în lei.

În primul caz, indicatorul se exprimă în lei valută pe o tonă sau orice altă unitate naturală de măsură. În cel de al doilea caz, indicatorul se exprimă în lei valută pe un leu producţie marfă.

2.3. **Ponderea importului pentru investiţii în totalul investiţiilor**

În analizele economice se foloseşte în mod frecvent ponderea importului necesar pentru realizarea investiţiilor, în volumul total al acestora, indicator calculat după formula cunoscută:

$$\delta = 100\, \frac{\overline{I}}{I}$$

în care:

δ = ponderea importului pentru investiţii în totalul investiţiilor, exprimată în procente;

$\overline{I}$ = volumul importului pentru investiţii, exprimat în lei;

I = volumul total al investiţiilor, exprimat în lei.

3. Importul global

Acest indicator are menirea de a cuprinde, într-o cifră sintetică, atît importul pentru investiţii, cît şi importul efectuat (în cursul exploatării noului obiectiv) pentru achiziţionarea de materii prime, materiale şi combustibil.

3.1. **Importul global propriu-zis**

Pentru calcularea acestui indicator, recomandăm aplicarea următoarei formule:

$$I'_g = \overline{I}' + D_e\, M'$$

în care:

I'_g = importul global;

$\overline{I}'$ = importul pentru investiţii;

D_e = durata eficientă de funcţionare a noului obiectiv, exprimată în ani;

M' = importul de materii prime, materiale şi combustibil efectuat într-un an.

Toate datele din formulă sînt exprimate în lei valută (cu excepţia lui D_e)

Examinînd expresia de mai sus se constată că în valoarea lui I'_g se cuprind toate cheltuielile în valută efectuate de la începutul lucrărilor de investiţii şi pînă în momentul în care obiectivul a fost scos din funcţiune (pînă la sfîrşitul duratei sale eficiente de funcţionare). La drept vorbind, acest indicator subliniază eficienţa mai deosebită a unei anumite variante de investiţii numai în cazul cînd capacităţile de producţie şi duratele eficiente de funcţionare ale obiectivelor prevăzute în toate variantele supuse selecţiei sînt egale, ceea ce se poate întîmpla. Dar în activitatea practică, prevederile variantelor de proiect diferă mai cu seamă în ceea ce priveşte capacitatea de producţie.

Va trebui deci ca, şi în acest caz, să se recurgă la calculul acestui indicator pe unitatea de produs, lucru pe care îl realizează indicatorul următor:

3.2. **Importul global specific**

În principiu, prin acest indicator urmărim să obţinem o mărime medie reprezentînd valoarea importurilor care revin pe unitatea de produs. Simpla raportare a importului global, la volumul anual al producţiei fizice nu este însă concludentă, deoarece cele două mărimi care intră în calcul nu sînt comparabile: una se referă la totalul importurilor efectuate pe toată durata de construcţie şi de existenţă a obiectivului, iar cealaltă numai la producţia anuală.

În mod normal, ambele mărimi care se compară trebuie să se refere la aceeaşi perioadă. Întrucît în cursul duratei de execuţie nu se realizează producţie, atunci expresia adecvată a acestui indicator este următoarea:

$$t'_g = \frac{I'_g}{D_e\, q}$$

în care:

t'_g = importul global specific, exprimat în lei valută pe unitatea de produs;

D_e = Durata eficientă de funcţionare a noului obiectiv;

q = cantitatea anuală de producţie, exprimată în unităţi de măsură naturale sau natural-convenţionale.

În cazul cînd producţia marfă este eterogenă, indicatorul poate fi calculat astfel:

$$t'_g = \frac{I'_g}{D_e\, Q}$$

în care:

Q = valoarea producţiei marfă anuale, exprimată în lei

Dacă în primul caz, indicatorul exprimă importul global — pentru realizarea investiţiilor şi pentru achiziţionarea de materii prime, materiale şi combustibil, atît timp cît obiectivul funcţionează — necesar realizării unităţii de produs (tonă, metru cub etc.), în cel de al doilea caz este arătat importul global necesar realizării unui volum de producţie egal cu un leu.

4. Aportul valutar al investiţiilor

Acest indicator realizează o comparare între aportul valutar al produselor exportate şi fondurile de investiţii. Îl vom calcula pentru cele două perioade: anual şi respectiv pentru întreaga durată eficientă de funcţionare a noului obiectiv construit.

4.1. **Aportul valutar anual al investiţiilor**

În vederea evaluării aportului valutar al fondurilor de investiţii, în lucrările apărute la noi se recomandă următoarea formulă de calcul:

$$\overline{A}'_v = \frac{A'_v}{I}$$

în care:

$\overline{A}'_v$ = aportul valutar anual al investiţiilor exprimat în lei valută:

A'_v = aportul valutar al produselor exportate anual, exprimat în lei valută;

I = volumul investiţiilor, exprimat în lei.

Indicatorul exprimă aportul valutar anual ce revine pe un leu investit, prin exportul producţiei realizate de noul mijloc fix pus în funcţiune.

4.2. **Aportul valutar al investiţiilor, calculat pentru întreaga durată eficientă de funcţionare a obiectivului.**

În acest caz se obţine o expresie mai judicioasă a indicatorului aportul valutar al investiţiilor:

$$\overline{\overline{A}}'_v = \frac{D_e\, A'_v}{I}$$

în care:

$\overline{\overline{A}}'_v$ = aportul valutar al investiţiilor, calculat pentru întreaga durată eficientă de funcţionare a obiectivului.

D_e = durata eficientă de funcţionare a noului obiectiv.

Este evident că:

$$\overline{\overline{A}}'_v = D_e\, \overline{A}'_v$$

Indicatorul, astfel calculat, exprimă aportul valutar ce revine pe un leu investit, prin exportul producţiei realizate de noul obiectiv — în toată durata sa de funcţionare.

5. Aportul valutar global al investiţiilor

O examinare mai atentă a indicatorului aportul valutar al investiţiilor — în ambele forme expuse la paragrafele precedente ($\overline{A}'_v$ sau $\overline{\overline{A}}'_v$) — scoate însă în evidenţă faptul că acesta nu ţine seama de valuta cheltuită pentru punerea în funcţiune a noului mijloc fix şi care în mod normal trebuie scăzută din numărătorul fracţiei (aşa cum au fost scăzute materiile prime şi materialele importate). O soluţie ar consta din scăderea cotelor de amortisment din mărimea $\overline{\overline{A}}'_v$; datorită greutăţilor ce survin în calcul, această metodă devine însă practic inaplicabilă. O alt. soluţie constă în construirea unui nou indicator denumit în cele ce urmează aportul valutar global al investiţiilor, şi avînd următoarea expresie:

$$A'_g = \frac{D_e\, A'_v - \overline{I}'}{I}$$

în care:

A'_g = aportul valutar global al investiţiilor;

D_e = durata eficientă de funcţionare a noului obiectiv, exprimată în ani;

A'_v = aportul valutar anual al produselor exportate, exprimat în lei valută;

$\overline{I}'$ = volumul utilajelor şi al altor elemente ale investiţiilor, achiziţionate din import, exprimat în lei valută;

I = volumul investiţiilor exprimat în lei.

Aportul valutar global al investiţiilor (A'_g) se poate scrie şi astfel:

$$A'_g = \overline{\overline{A}}'_v - \frac{\overline{I}'}{I} \quad \text{sau} \quad A'_g = D_e\, \overline{A}'_v - \frac{\overline{I}'}{I}$$

în care:

$\overline{A}'_v$ = aportul valutar anual al investiţiilor, exprimat în lei valută;

$\overline{\overline{A}}'_v$ = aportul valutar al investiţiilor.

⟶

calculat pentru întreaga durată eficientă de funcționare a obiectivului, exprimat în lei valută.

Aportul valutar global al investițiilor (A'_v) exprimă volumul de valută pe care îl aduce un leu investit — pe toată durata eficientă de funcționare a noului obiectiv — ținînd seama și de valuta cheltuită pentru achiziționarea din import a unor utilaje, cu ocazia realizării investițiilor.

În continuare, vom încerca să exemplificăm utilitatea indicatorilor examinați în prezentul articol, la alegerea variantei optime de investiții. Pentru simplificare, ne vom referi numai la principalii indicatori.

Să presupunem că pentru construirea unui combinat de îngrășăminte chimice au fost elaborate mai multe variante de investiții. În urma efectuării unei analize complexe — pe baza indicatorilor propriu-ziși de eficiență economică a investițiilor — au fost triate unele variante, ca nefiind corespunzătoare, rămînînd în concurs un număr de două variante care prezintă avantaje și dezavantaje aproximativ egale.

Întrucît unul din scopurile urmărite este acela ca varianta preferată să aibă cea mai favorabilă influență asupra schimburilor economice internaționale, se cere stabilirea variantei optime.

Datele privitoare la cele două variante ale combinatului de îngrășăminte chimice, reținute pentru selecție, sînt cele conținute în tabelul următor:

Nr. cr.	Indicatori	Simbol	Unitatea de măsură	Varianta I	Varianta II
1.	Investițiile	I	mii lei	400000	320000
2.	Capacitatea anuală de producție	q	tone	200000	160000
3.	Producția marfă anuală	Q	mii lei	370000	308000
4.	Importul anual pentru producție	M	mii lei	18500	16200
		M'	mii lei valută	4500	4200
5.	Importul pentru investiții	$\bar{I}$	mii lei	30000	90000
		$\bar{I}'$	mii lei valută	5000	15000
6.	Producția anuală destinată exportului	q_e	tone	100000	80000
		Q_e	mii lei	185000	154000
		Q'_e	mii lei valută	22500	19800
7.	Prețul de cost anual al producției destinate exportului	C_e	mii lei	167250	142900
8.	Valoarea anuală a materiilor prime, materialelor și combustibilului care pot fi exportate direct	N	mii lei	15000	13000
		N'	mii lei valută	3600	3300
9.	Durata eficientă de funcționare a obiectivului nou construit	D_e	ani	20	15

Pe baza acestor date, să calculăm principalii indicatori care se utilizează în prezent în analiza eficienței economice a investițiilor.

	Unitatea de măsură	Varianta I	Varianta II
— Ponderea producției anuale destinate exportului	%	50	50
— Cursul de revenire net	lei/leu valută	9,28	9,24
— Aportul valutar al produselor exportate anual	lei valută/tonă	144	154
— Aportul valutar anual al investițiilor	lei valută/10000 lei investiții	360	385
— Ponderea utilajelor din import, în totalul investițiilor	%	7,5	28,1

Dacă vom studia avantajele și dezavantajele celor două variante — cu ajutorul indicatorilor folosiți pînă în prezent — vom alege probabil **varianta a II-a**, care are cursul de revenire mai mic și aportul valutar (în ambele situații: al producției sau al investiției) mai mare. O umbră de îndoială o aruncă totuși faptul că ponderea utilajelor din import, în totalul investițiilor, este mai mare în varianta a II-a.

Dacă ținem seama de cele arătate în prezentul articol, atunci opțiunea este fără echivoc pentru **varianta I-a. Această decizie se bazează în special pe analiza următorilor indicatori:**

	Unitatea de măsură	Varianta I	Varianta II
— Aportul valutar al investițiilor, calculat pe întreaga durată eficientă de funcționare a obiectivului	lei valută/100 lei investiții	72	58
— Aportul valutar global al investițiilor	lei valută/100 lei investiții	71	53

După cum rezultă, varianta I-a are un aport valutar superior celeilalte, în condițiile în care cursul de revenire nu prezintă diferențe sensibile între cele două variante supuse selecției.

Este oare aceasta din urmă o alegere judicioasă? Să examinăm pe scurt în ce constă diferența dintre cele două opțiuni. Explicația o vom găsi în cercetarea factorilor ce determină aportul valutar global al investițiilor, indicator care reflectă mai judicios, după părerea noastră, influența investițiilor asupra schimburilor economice cu străinătatea.

Aportul valutar global al investițiilor (A'_v) cuprinde aportul valutar al produselor exportate în fiecare an (A'_v), multiplicat cu numărul de ani cît funcționează obiectivul (D_e), din care însă se scade valuta consumată pentru importul de utilaje efectuat la realizarea investițiilor ($\bar{I}'$); aportul valutar astfel calculat se raportează la volumul investițiilor (I), obținîndu-se fondul valutar pe care îl aduce un leu investit.

Spre deosebire de acesta, indicatorul utilizat pînă în prezent în țara noastră — aportul valutar al investitiilor — nu ia în considerare efortul valutar efectuat cu ocazia importurilor pentru investiții. În aceste condiții se evidențiază faptul că alegerea variantei I-a este îndreptățită.

Menționăm că în literatura de specialitate se recomandă includerea, în volumul investițiilor, a fondurilor circulante cu care este dotat inițial un obiectiv nou construit. În felul acesta, în indicatorul I se cuprind toate fondurile necesare aducerii în stare de funcționare a obiectivului respectiv. Ca urmare, aportul valutar global al investițiilor realizează o comparare directă a tuturor efectelor obținute (în domeniul comerțului exterior), cu întregul efort financiar necesar, ceea ce răspunde mai bine criteriilor de bază ale eficienței economice.

---

1) Ion Românu. Investițiile și comerțul exterior, în Viața economică, nr. 38 din 1972, pag. 17 și 18.

2) Dicționar statistic — economic, Editura Direcției Centrale de Statistică, București, 1969, pag. 371 și 372; I. Ciolan, Avizarea indicatorilor de eficiență economică a investițiilor, în revista Finanțe și Credit, București, nr. 5 din 1970, pag. 53—55.

3) Ion Românu, Indicatorii de bază ai analizei eficienței economice a investițiilor, publicat în revista Viața Economică nr. 34 din 1972, pag. 15—17.

date de prognoză

SCENARIILE – METODĂ DE INVESTIGARE

ÎNCERCAREA de a transforma estimarea viitorului într-o știință activă constituie, fără îndoială, unul din domeniile preferate ale cercetării științifice contemporane. Literatura de specialitate relevă noi și noi mijloace de materializare cognitivă a viitorului, de la forme naiv-transcendentale pînă la formele moderne actuale, ce presupun un aparat de concepție complex multidisciplinar și o muncă îndelungată.

Metodele previzionale utilizate în studiile de cercetare a viitorului sînt rodul eforturilor continue de a îmbunătăți gradul de certitudine, de a suprinde cît mai complet orizontul viitorilor posibili. Literatura de specialitate cuprinde o bogată descriere a tehnicilor de cercetare: metoda extrapolării, metoda morfologică, metoda Delphi, metoda arborilor de pertinență, metoda scenariilor etc.

Ceea ce caracterizează metodele mai sus enumerate, este caracterul lor mai mult sau mai puțin complex, motivat de utilizarea uneia sau mai multor tehnici. Astfel, este limpede că metoda extrapolării, folosind o singură tehnică, se află într-o poziție inferioară, prin limitele sale, altor metode (metoda arborelui de pertinență, metoda scenariilor), care, utilizînd o multitudine de mijloace tehnice, obțin imagini mai fundamentate asupra viitorului.

Una din explicațiile viabile privind expansiunea în ultima vreme în literatura de specialitate a metodei scenariilor este dată de complexitatea tehnicilor utilizate, de sensibilitatea sa de a sesiza nu numai gama viitorilor posibili dar și punctele critice în evoluția acestora. Între încercările de a defini sau de a aplica „metoda scenariilor" conform scopurilor finale cărora a fost aservită se numără cele ale lui H. Kahn, E. Jantsch, M. Malița și alții.

În accepția lui H. Kahn, scenariile sînt liste de evenimente ipotetice, realizate în scopul de a atrage atenția asupra punctelor importante și a cauzelor lor, răspunzînd la două tipuri de întrebări: sub ce formă și pentru ce o ipoteză poate să se realizeze?, ce posibilități există în fiecare stadiu pentru a împiedica, schimba sau facilita această evoluție?

E. Jantsch definește metoda scenariilor ca „o suită logică de evenimente în scopul de a arăta cum plecînd de la o situație actuală se poate evolua pas cu pas către o situație viitoare, reperînd punctele critice nodale din care se desfac mai multe alternative, urmînd în continuare evoluția pe diferite traiectorii alternative etc.".

M. Malița desemnează prin metoda scenariilor „încercarea de a construi secvențe logice de evenimente în scopul de a arăta cum se naște viitorul din prezent, marcînd resorturile cauzale, punctele nodale, ce implică decizii și detaliile dinamicii de dezvoltare".

Din analiza acestor definiții se poate distinge cu ușurință existența unui consens unanim asupra ideii că scenariul dezvoltă alternative viitoare, a căror radiografie trebuie să marcheze punctele critice ale unei evoluții lipsite de accidente ce ar afecta structura normală dorită.

Aplicarea practică a metodei scenariilor a condus însă de cele mai multe ori la imagini care depășeau cu mult granițele definiției inițiale. Cel mai expresiv exemplu în acest sens, este oferit de H. Kahn și Wiener în ampla lor lucrare „Year 2000" — care constituie un „summum" de scenarii ce încearcă să acopere aproape întreaga arie a vieții social-politice. Lăsînd deoparte judecățile de valoare privind viitorii posibili postulați, față de care ne exprimăm rezerve de principiu, vom încerca să descifrăm schema logică aplicată: o primă caracteristică ar fi uzitarea scenariului în unitate cu examinarea sistematică a viitorului. Complexitatea domeniului cercetat îi obligă să utilizeze un mare număr de tehnici și tipuri de analiză, fapt ce explică în mare parte caracterul stufos al lucrării. Spre deosebire de Kahn și Wiener, A. Toffler încearcă să construiască viitorii posibili într-o manieră eseistică, totul subsumîndu-se ideii de „șoc al viitorului" impunînd diferite alternative de adaptare. În timp ce Kahn și Wiener încearcă să dezvolte alternative al căror conținut urmează a fi analizat ulterior prin diverse criterii de tipul surpriză — nonsurpriză, dorit — nedorit, A. Toffler dezvoltă obsesiv ideea fundamentală a „șocului viitorului" — ca o amenințare potențială căreia i se opune o gamă de soluții pozitive.

Trecînd peste aceste inconsecvențe și încercînd să generalizăm, putem face următoarele scurte observații definitorii: scenariul este constituit dintr-o succesiune riguroasă de etape; volumul alternativelor totale este supus unei preselecții logice; scenariul constituie un instrument în compunerea și realizarea unor strategii generale de către centrul decizional.

Transpunînd schema logico-explicativă a scenariului într-o analiză sistematică, se presupune o mărime de intrare (input) — un număr (n) de evenimente aflat în anume raporturi de coexistență, supus unui număr (n^1) de stări modelatoare și avînd ca rezultat mărimi de ieșire caracteristice (de tip output intermediar), care la rîndul lor constituie mărimi de intrare (input), în sistemul decizional care va opta pentru o alternativă finală — ce va contribui mărimea de ieșire (output final), strategia finală.

Relația scenariu-aparat decizional, ca o conexiune inter-sistematică, are un caracter dinamic de tipul feed-back-ului, orice modificare a factorilor operativi și autonomi determinînd noi mărimi de intrare (noi șiruri de evenimente ierarhizate, structurate) pentru ca în final mărimea de ieșire să asigure realizarea strategiei propuse.

Analiza structural-funcțională a scenariului relevă:

1. Un număr de evenimente (E) selecționate pe baza următoarelor criterii: să determine o modificare semnificativă în perioada prognozată; să existe o opinie generală a momentului în care va acționa; să aibă un caracter original și să nu constituie un hibrid al altor evenimente.

2. Un număr de stări modelatoare (S) luate în considerație ca situații posibile în care evenimentele vor fi silite să-și însușească anumite caracteristici (ex. H. Kahn — „stări de integrare, autarhie, haos etc.").

3. Un număr de caracteristici definitorii (C) cuprinzînd practic o uriașă gamă de alternative, supuse unei preselecții logice (ex.: surpriză, nonsurpriză etc.).

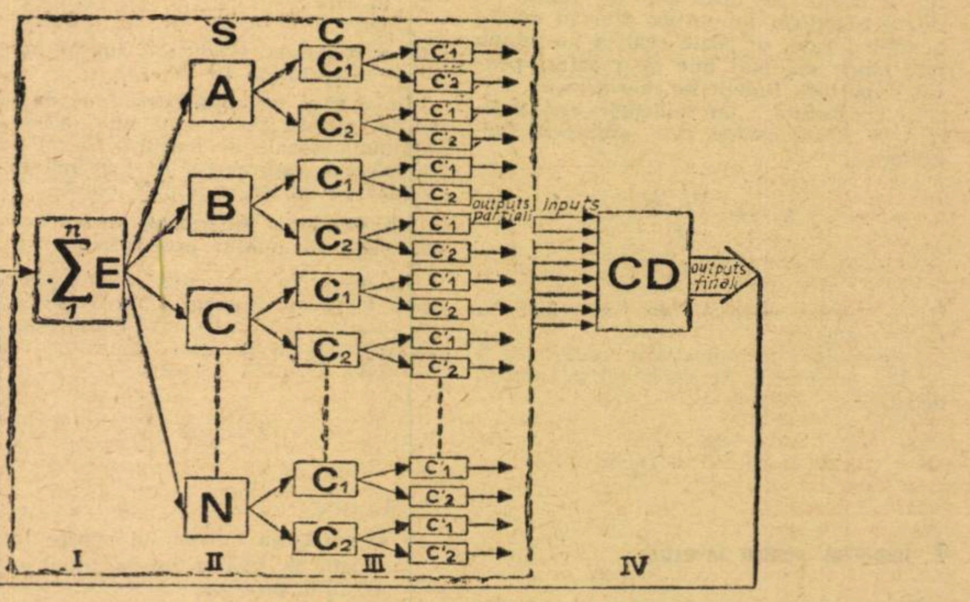

Schema logică explicativă a „scenariului tip"

Legendă:

I $\sum_1^n E$ = un număr de evenimente

II S = stări de la A la N

III C = caracteristici (tip C_1 = surpriză; C_2 = nonsurpriză; C'_1 = dorit; C'_2 = nedorit).

IV CD = centru decizional

DOCUMENTAR

EXPORTUL PRODUSELOR PRIMARE

STRATEGIA internațională a celui de al doilea deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare, pornind de la ideea că rolul primordial în procesul lichidării subdezvoltării revine factorului intern, precizează totodată importanța factorilor externi, în rîndul cărora comerțul exterior ocupă un loc central. „Accelerarea creșterii economice a țărilor în curs de dezvoltare, se arată într-un document UNCTAD, va depinde, într-o mare măsură, de creșterea mai rapidă a capacității lor de import“ [1]) capacitate care, la rîndul ei, este determinată, conform unei logici ușor de înțeles, de posibilitățile de export.

Este un fapt notoriu că și astăzi, în pofida unor eforturi, uneori destul de importante, în direcția diversificării producției, produsele primare continuă să aibă ponderea cea mai ridicată în totalul exporturilor țărilor subdezvoltate, furnizîndu-le peste 75% din veniturile în devize. În plus, după cum menționează raportul Pearson, aproape jumătate din aceste țări obțin peste 50% din venituri prin exportul unui singur produs primar.

Țărilor subdezvoltate le-a revenit rolul de producătoare de produse primare într-un mod fortuit, în virtutea diviziunii capitaliste internaționale a muncii. Dar, deținînd acest rol, ele nu exercită nici un monopol, ba, mai mult, nu beneficiază nici de cele mai elementare condiții de securitate. Responsabilitatea în această privință revine marilor puteri capitaliste care, reprezentînd principala piață pentru produsele exportate de către țările subdezvoltate, duc o politică comercială potrivnică intereselor acestora. Astfel de obstacole cum sînt: tarifele vamale prohibitive, taxele fiscale excesive, restricțiile cantitative, unele practici administrative, limitează în mare măsură accesul produselor „lumii a treia“ pe piețele țărilor capitaliste dezvoltate. Cert este că această politică protecționistă a jucat un rol important în limitarea cantitativă a exporturilor de produse primare ale țărilor subdezvoltate și, implicit, a veniturilor în devize ale acestora din urmă. Apare, de aceea, ca o necesitate stringentă elaborarea și aplicarea de către comunitatea internațională, a unei politici capabile să mărească rata exporturilor țărilor subdezvoltate, ceea ce ar crea un climat favorabil realizării obiectivelor lor de creștere economică.

În afară de politica comercială restrictivă a țărilor capitaliste, ceea ce diminuează rolul comerțului exterior al țărilor subdezvoltate, este și tendința de scădere a prețurilor produselor primare, tendință pe care se grefează o instabilitate accentuată a acestor prețuri la intervale scurte de timp. După cum demonstrează statistica O.N.U., acest fenomen este însoțit de o creștere a prețurilor produselor industriale — principalul obiect de import al țărilor subdezvoltate — ceea ce determină, în ultimă instanță, o degradare a termenilor de schimb ai acestor țări. Unele încercări, pe plan internațional, de remediere a consecințelor acestei situații, au și fost întreprinse: încheierea unor acorduri internaționale referitoare la unele produse primare, elaborarea de către F.M.I. a unui mecanism de finanțare în compensație, menit să contrabalanseze oarecum deficitele pe termen scurt, înregistrate de pe urma exporturilor de către țările subdezvoltate, finanțarea, prin eforturile unite ale grupului Băncii Mondiale și ale F.M.I. a unor stocuri internaționale regulatoare de produse primare. Cert este că nici una dintre măsurile menționate n-a reușit să înlăture fenomenele de instabilitate ce se manifestă pe piețele produselor primare. Această situație îngrijorează considerabil țările subdezvoltate, care nu pot conta pe o regularitate a veniturilor în devize obținute de pe urma schimburilor lor externe.

PRACTICA internațională a arătat că problema produselor primare, dată fiind complexitatea ei, nu poate fi rezolvată prin adoptarea unei soluții unice. Totodată, dificultățile de învins sînt atît de mari, încît o politică ce ar urmări soluționarea în bloc a problemei ar fi cel puțin utopică. O politică internațională pentru promovarea exporturilor produselor primare ale țărilor subdezvoltate, în măsura în care se vrea rațională și eficientă, trebuie să pornească de la stabilirea anumitor priorități. În acest scop, atenția ar trebui îndreptată, cu predilecție, către acele produse primare care dețin o pondere ridicată în exporturile țărilor subdezvoltate și de pe urma cărora încasează cea mai mare parte din veniturile lor.

Dacă acest criteriu de stabilire a priorităților este considerat valabil, atunci ar trebui să se înceapă cu produsele de origină tropicală, ale căror exporturi, după previziuni UNCTAD, vor înregistra în 1975 valoarea cea mai ridicată (circa 8,2 miliarde de dolari), și care, în mod evident, interesează un număr apreciabil de țări subdezvoltate. Pe locul al doilea, ca ordine de priorități, s-ar situa materiile prime agricole, urmate fiind de minereuri, de cereale și produse zootehnice, grupate în această ordine, în raport cu valorile pe care exporturile urmează să le atingă în 1975. (6,4 respectiv 5,8 și 3,4 miliarde de dolari) [2]).

Fiecare dintre aceste mari grupe de produse primare, ridică probleme specifice de desfacere.

O parte a produselor primare de origine tropicală (cafea, cacao, ceai, banane) sînt produse aproape în exclusivitate de către țările subdezvoltate, neîntîlnind pe piața mondială o concurență demnă de luat în seamă. În pofida acestui fapt însă, țările exportatoare au de făcut față unor dificile probleme de desfacere.

O analiză a cererii pentru aceste produse arată că ea provine în cea mai mare parte din țările capitaliste dezvoltate, adică tocmai de acolo unde s-a ajuns la un grad ridicat de saturație a piețelor interne (S.U.A. — cafea, Anglia — ceai); din această cauză, elasticitatea cererii în raport cu veniturile populației este slabă. În aceste țări, consumul nu va putea să crească mai repede decît populația, cu atît mai mult cu cît există și o serie de obstacole de ordin fiscal. Perspectivele cererii, în aceste condiții, sînt departe de a corespunde capacităților de export ale țărilor subdezvoltate, oferta avînd în permanență tendința de a depăși cererea. O astfel de tendință va avea, probabil, drept efect o reducere a prețurilor care însă nu va antrena după sine o creștere ulterioară a cererii, aceasta din urmă avînd un caracter rigid.

Ținînd cont că nivelul actual al cererii pentru astfel de produse este totuși ridicat și că el nu va mai crește decît într-un ritm foarte lent, menținerea lui rămîne un obiectiv de urmărit. Țările exportatoare vor trebui să ia măsuri energice de reglementare a producției, în așa fel încî oferta să nu mai influențeze negativ nivelul prețurilor care și așa este oscilant. În același timp, o politică de diversificare a producției și de procurare de noi debușee se impune de la sine.

MULT MAI DIFICILĂ este situația acelor produse de origine tropicală care nu mai provin în exclusivitate din țările subdezvoltate (zahăr, ulei vegetal, tutun etc.). Pe lîngă faptul că realizarea lor este de asemenea jenată de gradul ridicat de saturație al consumului, ele întîmpină în plus serioase obstacole din partea țărilor capitaliste dezvoltate. Reducerea și eliminarea treptată a acestor restricții comerciale și necomerciale ar fi avantajoase nu numai pentru țările subdezvoltate, dar și pentru țările capitaliste care fac mari cheltuieli pentru protejarea propriilor producții primare dintre care nu puține se dovedesc nerentabile.

În ceea ce privește materiile prime agricole (cauciuc, bumbac, lînă etc.) cauzele care stînjenesc exportul lor sînt diferite. Aici trebuie amintit, înainte de toate, despre progresul tehnic și mai precis, despre implicațiile descoperirii materialelor sintetice; prin trecerea la producția lor de serie, concurența întîmpinată de către materiile prime agricole s-a acentuat considerabil. În legătură cu aceasta se pune problema influenței, factorului preț în cadrul concurenței dintre produsele naturale și cele sintetice, factor care decide în ultimă instanță substituirea materiilor prime naturale. Practica a dovedit că descoperirea și exploatarea comercială a acestor înlocuitori sintetici nu este pur și simplu provocată de progresul tehnic și tehnologic, fără nici o legătură cu costurile de producție și prețurile de vînzare. De multe ori procesul de înlocuire este determinat de prețurile relativ ridicate ale unui anumit produs natural. Tocmai de aceea apare necesitatea ca țările subdezvoltate să facă eforturi pentru aplicarea unor măsuri care să ducă la creșterea competivității materiilor prime agricole. **Natura concurenței** între produsele sintetice și cele naturale diferă de la un caz la altul. Cînd concurența rezultă, de exemplu, dintr-o modificare a raportului de prețuri, este necesar ca efortul principal să fie îndreptat înspre o creștere a productivității muncii și o reducere a costurilor produselor naturale. Dacă însă produsele sintetice concurente prezintă caracteristici superioare, atenția ar trebui să se îndrepte spre cercetările științifice destinate să amelioreze calitatea produselor naturale. Aici cooperarea internațională poate juca un rol foarte important, cunoscînd faptul că țările subdezvoltate, în majoritatea lor, au posibilități extrem de limitate pentru a dezvolta rapid acest gen de activitate.

În fine, grupa produselor primare formată din minereuri, conform previziunilor O.N.U. pare să nu ridice probleme prea dificile. Se scontează o creștere a cererii mondiale într-un ritm susținut, ceea ce va influența desigur favorabil exporturile țărilor subdezvoltate producătoare.

ANALIZA, chiar și succintă, a factorilor care determină exporturile produselor primare ale țărilor subdezvoltate permite să se desprindă concluzia că veniturile din exporturi sînt, în ultimă instanță, în funcție de două variabile — cantitățile vîndute și prețurile obținute. În consecință, o creștere a cantităților vîndute nu va însemna în mod obligatoriu și o mărire a încasărilor. Totul va depinde de efectul de compensație care ia naștere. De regulă însă, variația prețurilor este mai puternică decît aceea a cantităților vîndute, astfel încît acest efect este diminuat. De aici se poate trage concluzia că o politică comercială internațională care vizează promovarea exporturilor de produse primare ale țărilor subdezvoltate nu trebuie să se limiteze doar la suprimarea restricțiilor tarifare și netarifare. O astfel de politică ar permite doar o creștere a cantităților vîndute și nu și o eliminare a cauzelor fluctuațiilor prețurilor pe piețele produselor primare. **Liberalizarea comerțului internațional, neînsoțită de alte măsuri adecvate, ar crea contextul economic propice pentru dezvoltarea acelor forțe stihinice ale pieței care afectează negativ evoluția prețurilor produselor primare.** Pentru eliminarea caracteristicilor indezirabile din evoluția prețurilor acestei categorii de produse este nevoie de măsuri de organizare a piețelor respective; aplicarea acestor măsuri devine posibilă numai printr-o largă cooperare internațională în vederea încheierii unor acorduri care să includă majoritatea țărilor producătoare și a țărilor consumatoare, precum și acele produse primare care aduc prin export venituri în devize majorității țărilor subdezvoltate. Acordurile internaționale referitoare la produsele primare, prin tehnicile de reglementare a piețelor pe care le utilizează, au marele avantaj că pot acționa simultan, atît asupra ofertei, cît și asupra prețurilor. Ele reprezintă un instrument de acțiune pe care comunitatea internațională îl poate folosi, pentru sporirea eficacității exporturilor de produse primare ale țărilor „lumii a treia“.

EXPORTUL produselor primare ca mijloc principal de procurare a devizelor necesare plății importurilor de mașini și utilaje nu poate fi decît o soluție temporară, fortuită. Handicapate de o slabă elasticitate a cererii în raport cu veniturile pentru această categorie de produse, de tendința mondială de a se fabrica produse care cer mai puține materii prime, de concurența crescîndă a produselor sintetice, este indispensabil cu țările subdezvoltate să adopte un program axat pe creșterea rapidă a exporturilor de produse manufacturate, dacă vor să evite dificultățile actuale în ce privește plata achizițiilor din străinătate implicate de dezvoltarea lor economică.

Sterian DUMITRESCU

1) UNCTAD: Document TD/8/ supl. 1, pag. 5.

2) UNCTAD: „Perspectives commerciales et besoins en capitaux des pays en voie de développement“. New-York, 1968, pag. 57, 59, 61, 64, 66

←

4. Un număr de alternative viabile (out puts intermediar — în fapt prospective) constituite din viitori posibili reziduali rezultați din preselecția logică, mărimi de intrare (inputs) în sistemul decizional.

5. Alternativa finală-prognoza (outputs-final) — viitor probabil, strategie de obicei pe termen lung, produs al opțiunii centrului decizional avînd în vedere caracterul operativ sau autonom al acestora. Orice scurt-circuitare a viitorului probabil ales modifică parțial sau total șirul de evenimente, reintroducîndu-se noile date în sistemul scenariului.

Acest „scenariu tip“, pe care-l supunem atenției specialiștilor, prezintă unele avantaje metodologice: este constituit funcțional dintr-o succesiune de etape logice; implică utilizarea unui bogat arsenal de tehnici; este conceput într-o strînsă interdependență cu sistemul decizional care constituie însuși scopul final al elaborării scenariului; nu exclude posibilitatea formalizării matematice a relațiilor.

În încheiere, menționăm că metoda scenariilor a fost utilizată în cercetările practice din economie, de preferință ca o dezvoltare logică pe un plan superior a metodei Delphi, ca sinteză a aspectelor viitoare a progresului tehnic cu implicațiile social-politice ale acestora. Putem enumera cîteva scenarii de acest tip realizate în diverse domenii: cercetări asupra dezvoltării transportului aerian supersonic (Business Horizons — S.U.A., nr. 14/1971); testarea posibilităților de apariție pînă în anul 2000 de noi produse, cu toate implicațiile acestora — realizate în cadrul Institutului pentru studiul viitorului — Fundația Ford-New York și a lui Goodyear Tire and Rubber Corporation (S.U.A.); întocmirea unor complexe „hărți“ ale viitorului, cuprinzînd deopotrivă transportul, construcțiile de locuințe, învățămîntul, biologia — realizate în cadrul firmei „T.R.W.“ (S.U.A.); utilizarea metodei simulării în scopul obținerii unor imagini privind atitudinile diferitelor grupuri sociale în condițiile unui șir de evenimente observate — Institutul de studii asupra viitorului, Fundația Ford — New York.

În ceea ce ne privește, credem că nu ar fi lipsită de interes încercarea de a crea un scenariu privind consumul de bunuri de folosință îndelungată a populației în următorii 20—25 ani la nivelul țării noastre.

Liviu TINCU
Mihu BIJI

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **La Paris a fost semnat un acord de colaborare economică, pe zece ani, între Polonia și Franța,** cea dintîi beneficiind de un credit de 1,5 miliarde franci. El se adaugă acordului anterior de cooperare franco-poloneză în domeniul construcției de automobile: construirea în Polonia, de către societatea franceză Berliet a unei uzine de autobuze, cu o producție de 5000 de vehicule în 1980, inclusiv pentru export pe terțe piețe. Actualul acord prevede crearea unei Comisii interguvernamentale polono-franceze de cooperare economică.

● **Societatea americană Upjohn,** important producător de articole chimice și farmaceutice, a încheiat un contract privind vînzarea către U.R.S.S. a tehnologiei de fabricare a uretanului, scrie „Les Echos“. Societatea americană va asigura de asemenea punerea în funcțiune a uzinei de uretan în U.R.S.S. și formarea de tehnicieni sovietici în Statele Unite.

● **După cum relatează agenția M.T.I.,** întreprinderile de comerț exterior din Ungaria au încheiat pînă în prezent cu diverse firme occidentale aproximativ 220 de acorduri de cooperare, din care 53 numai anul trecut. Din numărul total al acordurilor — 80 se referă la achiziționarea de brevete și de licențe, 70 la diviziunea muncii în cadrul producției în comun a unor produse, 29 se referă la specializarea privind producția exclusivă a unor produse; 162 din aceste acorduri sînt în domeniul construcțiilor de mașini. Printre acordurile de cooperare se menționează cel încheiat între Fabrica de refrigeratoare din Ungaria și întreprinderea franceză Clark-Equipement în productia de refrigeratoare pentru magazine, între Fabrica ungară de vagoane și mașini de la Győr și firma vest-germană M.A.N. în producția de mașini grele, între întreprinderea Danuvia și firma vest-germană Rexroth în producția de piese hidraulice. Acordurile încheiate de industria frigorifică ungară cu firma suedeză Findus-Burman și cea vest-germană Iglo a permis sporirea în prezent a ponderii exporturilor de produse alimentare refrigerate pe piața occidentală de la 28% la 76%.

mondorama

UN ACORD ISTORIC

DUPA NOUA LUNI de negocieri, cinci țări producătoare de petrol din zona Golfului Persic — Arabia Saudită, Irak, Kuweit, Qatar și Abu Dhabi — au ajuns la 5 octombrie la un acord-cadru cu companiile petroliere occidentale, în baza căruia, pentru prima oară în istoria lor, ele urmează să participe în viitor cu cel puțin 51% la capitalul firmelor care le exploatează petrolul, față de 20% în prezent.

Agențiile internaționale de presă apreciază că acordul de la New York ar putea servi drept exemplu și altor țări producătoare de petrol, devenind punctul de plecare al unei noi politici a petrolului în lume și chiar al unei noi politici a materiilor prime în general, promovate de țările exportatoare, tot mai hotărîte să-și valorifice resursele naturale în folosul propriei dezvoltări.

CASETA SAU CABLUL ?

S-A SCRIS mult despre videocasete, despre utilitatea lor, despre impactul pe care utilizarea pe scară largă a acestora îl poate produce asupra evoluției televiziunii. Dar iată că înainte de a apuca să atingă dezvoltarea care li se prezicea, videocasetele sînt amenințate vital de un concurent redutabil : televiziunea prin cablu. Noul sistem, de „teledistribuție", căruia compania americană „Warner Comunications" a anunțat că îi va aloca cea mai mare parte a investițiilor sale viitoare va face inutile videocasetele, îndeplinind rolul lor în condiții financiare mai avantajoase. Telespectatorul nu va mai trebui să achiziționeze, la prețuri încă descurajante, peliculele pe care dorește să le vizioneze, ci va putea comanda oricînd, direct de acasă, emisiunea pe care o dorește. „Televiziunea prin cablu, a declarat președintele companiei amintite, va face inutilă întreținerea unei rețele de distribuție a filmelor și benzilor magnetice. Nici un intermediar nu este necesar între producătorul de programe și consumator". Funcționarea unei asemenea rețele de servicii ale societăților de televiziune rămîne, desigur, o problemă deschisă și doar viitorul poate departaja pe cîștigători.

BANCA MONDIALĂ LA ORA BILANȚULUI

ÎN ACELAȘI TIMP cu sesiunea anuală a F.M.I., a avut loc la Washington și sesiunea Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Potrivit raportului prezentat cu acest prilej de președintele Băncii, Robert McNamara, în timpul exercițiului terminat la 30 iunie 1972 împrumuturile și investițiile efectuate de grupul Băncii mondiale, cuprinzînd banca propriu zisă, Societatea Financiară Internațională (SFI) și Asociația Internațională de Dezvoltare (AID), au atins un nivel record, depășind 3 miliarde de dolari. Concret, este vorba de 72 de împrumuturi ale BIRD către 40 de țări, în valoare de 1966 milioane de dolari, de 68 de credite ale A.I.D. pentru 38 de țări, totalizînd 1 miliard de dolari și de 23 de investiții ale S.F.I. în 17 țări, în valoare totală de 116 milioane de dolari.

Pentru obținerea resurselor necesare, Banca mondială a efectuat 30 de emisiuni de obligațiuni, în valoare de 1744 milioane de dolari, plasate în R.F.G., Belgia, Canada, S.U.A., Franța, Kuweit, Olanda, Anglia, Elveția și în Japonia, țară în care BIRD a emis împrumutul cel mai important din istoria sa : 100 milioane de dolari. La rîndul său, A.I.D. a obținut contribuții de 800 milioane de dolari.

La 30 iunie 1972 totalul împrumuturilor în curs acordate de BIRD se apropia de 12 miliarde de dolari. Cele mai mari împrumuturi figurau în dreptul Braziliei, Mexicului, Columbiei, Indiei, Iranului, Argentinei. Monedele cele mai folosite erau dolarul, marca vest-germană, yenul, francul elvețian și mai puțin cel francez, datorită dobînzilor ridicate de pe piața pariziană.

A.E.L.S. A DECIS SĂ SUPRAVIEȚUIASCĂ

DEȘI rîndurile sale s-au rărit, Asociația Europeană a Liberului Schimb (A.E.L.S.) va fi menținută. Cel de-al 12-lea raport anual al organizației subliniază că acordul de la Stockholm — cu un statut modificat — va rămîne în continuare instrumentul legal de reglementare a liberului schimb între țările membre : Austria, Finlanda, Islanda, Portugalia, Suedia și Elveția. Nu este cunoscută încă poziția pe care o va adopta Norvegia, al cărei guvern optase pentru retragerea din organizație (împreună cu Anglia și Danemarca) și aderarea la Piața Comună, dar a fost nevoit să renunțe la această intenție în urma rezultatului negativ al recentului referendum. Schimburile comerciale între țările A.E.L.S. au crescut în prima jumătate a acestui an cu 15,4%, iar schimburile cu țările membre ale Pieței Comune au crescut cu 11,1% la exporturi și 20,3% la importuri.

CREATORI DE MODELE VESTIMENTARE — COPIII

LA FABRICA de tricotaje pentru copii „Vesna" din Sombor (Iugoslavia) s-a concretizat o idee interesantă : din întreaga țară au fost invitați numeroși copii cărora li s-au pus la dispoziție hîrtie și creioane colorate, cerîndu-li-se să deseneze modele de haine pe care ar dori să le poarte. Fantezia copiilor s-a concretizat în zeci de modele, dintre care cele mai atractive au fost selecționate și finisate de creatorii adulți.

Ideea s-a născut din dorința de a satisface dorințele micilor consumatori, ținînd seama că de multe ori, cu ocazia cumpărăturilor, părinții ignoră gusturile și dorințele acestora în problemele vestimentației. S-a luat în considerare și insuficienta prezență pe piața internă a unor tricotaje atractive pentru copii. Pe baza sondării gustului micilor beneficiari și a cererii de pe piață, fabrica își propune să-și tripleze aproape producția, ajungînd la 150 milioane dinari.

DECLINUL UNUI „PRESTIGIU"

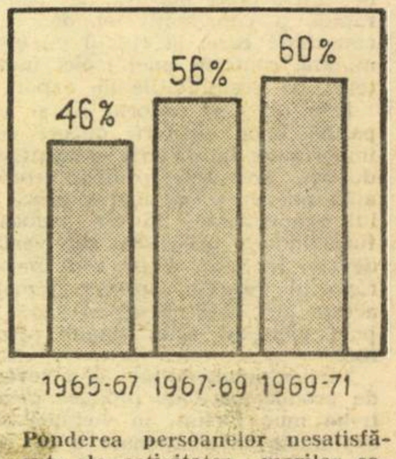

Ponderea persoanelor nesatisfăcute de activitatea marilor societăți (în ansamblul celor chestionați)

UN studiu, efectuat sub auspiciile lui Opinion Research Corporation din Princeton, a relevat că, în ultimii ani, opinia publică din S.U.A. manifestă tot mai puțină încredere în activitatea marilor companii, a monopolurilor naționale sau internaționale, care au sediul în Statele Unite. Și nu se poate spune că „împricinații" nu le-au furnizat pentru aceasta suficiente argumente, începînd de la majorarea sistematică a prețurilor și multiplicarea metodelor de evaziune fiscală, trecînd prin frecventele închideri de uzine și licențieri de personal și ajungînd la încălcări flagrante ale legislației pentru combaterea poluării mediului înconjurător sau ale altor norme de securitate.

Ceea ce pare a fi mai alarmant pentru revista „Business Week", care publică studiul respectiv (inclusiv graficul de mai sus), este faptul că această opinie cîștigă tot mai mult teren în rîndurile membrilor partidului republican, ale cadrelor medii, ale păturilor înstărite. De unde rezultă în mod cert, că încetează să mai aibă valabilitate expresia după care ceea ce este bun pentru General Motors, ar fi bun și pentru Statele Unite.

„ANTICORPI"

„FEBRA de care noi am suferit s-a vindecat în bună măsură", a afirmat președintele asociației vest-germane a industriei fotografice, H. G. Kindermann. Producătorii vest-germani nu se mai tem de exportatorii japonezi, afirmă președintele asociației, arătînd că ei și-au creat anticorpii necesari. Printre aceștia, pe lîngă fuziunile efectuate, un loc important îl ocupă implantarea uzinelor în țări cu salarii mai joase. În prezent, după datele Camerei sindicale vest-germane, industria fotografică din această țară realizează peste jumătate din cifra sa de afaceri în afara R. F. a Germaniei.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

MODIFICĂRI CANTITATIVE ÎN PRODUCȚIA DE MAȘINI-UNELTE

ESTIMAȚIILE valorice ale producției mondiale de mașini-unelte în 1971 arată că aceasta a rămas practic staționară față de anul precedent. Pe țări, însă, producția acestei subramuri — una dintre cele mai reprezentative ale industriei constructoare de mașini — a înregistrat, în numeroase cazuri, modificări substanțiale. După cum se poate vedea din tabel (care include țările cu o producție de mașini-unelte în valoare de peste 100 milioane de dolari), R. F. a Germaniei și-a consolidat anul trecut poziția de cel mai important producător din lume, realizînd un spor de 23,1%. În schimb, Statele Unite și Japonia și-au redus simțitor producția de mașini-unelte, fiind întrecute de Uniunea Sovietică. Creșteri remarcabile au înregistrat, de asemenea, Franța, Polonia și Cehoslovacia, precum și — dintre țări care nu figurează în tabel — India, Iugoslavia, România, Suedia, Bulgaria, Olanda, R. P. Chineză, Austria, Belgia ș.a. Merită a fi evidențiat că, din primele 26 de țări producătoare din lume, 9 sînt socialiste, fapt care demonstrează atenția acordată în aceste țări dezvoltării construcțiilor de mașini.

Se constată, totodată, predominanța producției de mașini-unelte așchietoare față de producția mașinilor-unelte de prelucrare prin deformare plastică, predominanță care apare mai accentuată în majoritatea țărilor socialiste, în India, Elveția etc. Ponderile sînt, însă, inversate în cazul unor producători ca Belgia, Austria, Australia ș.a.

În ceea ce privește comerțul exterior de mașini-unelte, estimațiile pentru anul trecut evidențiază că R. F. a Germaniei este cel mai important exportator pe plan mondial (cu 920 milioane de dolari), fiind urmată — la distanță — de S.U.A., Anglia, Elveția, R. D. Germană, Italia, Cehoslovacia, Franța, Japonia, U.R.S.S. și alte țări. În același timp, țările menționate figurează printre cei mai de seamă importatori de mașini-unelte și anume : Franța (cu 224 milioane de dolari), R. F. G., U.R.S.S., Italia, Japonia, Anglia, S.U.A., Polonia, Canada, Suedia, Cehoslovacia, Mexic, R. D. Germană etc. Situație, care ilustrează specializarea crescîndă a producției și schimburile internaționale tot mai largi în acest domeniu.

Țara	Producția totală (estimații)		Din care, mașini-unelte	
	milioane dolari	creșterea (scăderea) față de 1970 (%)	așchietoare (milioane dolari)	de prelucrare prin deformare plastică (milioane dolari)
R.F.G.	1820	+ 23,1	1230	590
U.R.S.S.	1160	+ 8,1	865	295
S.U.A.	980	— 32,1	662	318
Japonia	912	— 17,8	722	190
Anglia	465	— 2,5	367	98
Italia	423	— 2,4	338	85
Franța	387	+ 22,3	273	114
Cehoslovacia	275	+ 10,0	230	45
Elveția	266	+ 9,9	226	40
R.D.G.	260	+ 3,1	193	67
Polonia	145	+ 17,9	132	13

Sursa : „Metalworking Production", nr. 3/1972.

Cab PCR

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 42 (477)
vineri 20 OCTOMBRIE 1972
20 PAGINI 2 LEI

42

1972 1973

investițiile

ANUL X **Viața economică**

SUMARUL

Numărului 42 din 20 octombrie 1972

3
— **Plan — angajamente**
Cincinalul — înainte de termen !
Factori dinamizatori în industria siderurgică
de **L. Țintea**

4
— **Investiții**
Sarcini de mare actualitate în construcții
de ing. **Aurel Dragomir.**

5
— **Capacități de producție**
Cum folosim utilajele ? Incidențe asupra productivității muncii
de dr. **Ștefan Ștefănescu.**

6
— **Credit**
Controlul bancar în fața unor exigențe noi
de **Alexandru Oprea**, vicepreședinte al Consiliului de Administrație al Băncii Naționale.

7
— **Analiză economico-financiară**
Respectarea riguroasă a legislației în stabilirea prețurilor de producție
de **M. Calman.**

8
— **Creativitate • inovație**
Organizarea funcției de cercetare-dezvoltare în centrala industrială
de ec. **Al. Blaga**, ing. **S. Marinescu**, Centrala industrială de utilaj energetic.

9
— **Conducere și organizare**
300 de cadre economice au răspuns întrebărilor referitoare la :
Viitorul funcțiilor de conducere economică.

10—11
— **Dezbatere**
Sistematizarea teritoriului și dezvoltarea rețelei comerciale
Semnează : dr. **M. C. Demetrescu** ; **Gh. Fețeanu**, director general CENTROCOOP; dr. **Gheorghe Chepeș** ; dr. **Maria Stănescu**.
Dezbatere consemnată de **Ioan Georgescu.**

12
— **Agenda economistului**
Semnează : **Gheorghe Țigăeru**, **A. Florescu**, **Tiberiu C. Jipescu.**

13
— **Informație • decizie**
Două acțiuni convergente : raționalizarea sistemului de evidență ; introducerea prelucrării automate a datelor
de **Dan Agapescu**, **Petre Vasilescu.**
— Experiențe în pregătirea informaticienilor
de ing. **Vl. Țikovski.**

14—15
— Tîrgul Internațional București '72
Expozanți și exponate
de **M. Postelnicu**

17
— **Concepte • metodologii**
Regîndirea sistemului de realizare valorică a plusprodusului
de lector **C. Tulai**, Facultatea de studii economice-Cluj.

18
— **Date de prognoză**
Proiectări O.N.U. : Creșterea demografică în următoarele decenii
de **Vasile Ghețău**, doctorand în economie.

19
— Din presa țărilor socialiste
Calitatea produselor, metode de măsurare
Grupaj realizat de **M. Melnic.**

ÎN SUPLIMENT

— **Curier economic-legislativ**
• Îndeplinirea înainte de termen a planului cincinal și cadrul juridic existent
de conf. **Aurel Pop.**
• Cheltuieli ocazionate la încărcarea-descărcarea în porturi a mărfurilor de comerț exterior
de **Alex. Hossu.**
• Rezolvări practice ale dificultăților ivite în efectuarea expertizelor contabile
de procuror **Petre Ionescu.**

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică „Informația". str. Brezoianu. nr. 23—25.

40 470

ÎN PREZENȚA tovarășului Nicolae Ceaușescu, a celorlalți conducători de partid și de stat, a avut loc, la începutul acestei săptămîni, inaugurarea celei de a II-a ediții a Tîrgului Internațional-București. Acest eveniment constituie, desigur, din punct de vedere economic și comercial, cea mai importantă manifestare cu caracter internațional organizată de țara noastră și, ținînd seama de succesul primei ediții a Tîrgului, se poate afirma că Bucureștiul devine astfel un loc tradițional de întîlnire pentru specialiștii și oamenii de afaceri interesați în schimburi de mărfuri reciproc avantajoase, ca o expresie a cooperării și colaborării internaționale. Este grăitoare, în acest sens, prezența la actuala ediție a Tîrgului, alături de țara gazdă, a 26 de state din patru continente ale lumii, precum și faptul că, față de prima ediție ce a avut loc cu doi ani în urmă, numărul firmelor expozante de peste hotare este cu 215 mai mare, ajungînd acum la cifra de 943.

A doua ediție a Tîrgului-București are un pronunțat caracter tehnic, 25 de pavilioane și spații de expunere în aer liber etalînd în fața publicului larg și a specialiștilor cele mai noi produse ale subramurilor industriei constructoare de mașini. Printre acestea, produsele românești, rod al creației și capacității tehnice a specialiștilor noștri. Se poate afirma că cele peste 1.500 de categorii de exponate pe care le prezintă 156 de firme din țara noastră reflectă imaginea dinamismului economic al României, atestă, pe de o parte, puternica dezvoltare a industriei noastre constructoare de mașini, preocupată să asigure un înalt grad de competitivitate produselor sale, iar, pe de altă parte, contribuția României la diviziunea internațională a muncii, la dezvoltarea colaborării și cooperării economice între statele lumii.

ingineri, tehnicieni, cu specialiști asupra condițiilor de muncă și de viață ale colectivelor, a ieșit încă o dată, pregnant, în evidență cu prilejul vizitei de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Uzina de utilaj chimic din Ploiești. Această vizită a îmbrățișat o arie largă de preocupări, concretizîndu-se în hotărîri de mare însemnătate și prilejuind totodată, o nouă și grăitoare afirmare a hotărîrii oamenilor muncii de a înfăptui cu pasiune și răspundere hotărîrile Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român și ale Conferinței Naționale a Partidului de a-și mobiliza toate forțele în întrecerea patriotică consacrată îndeplinirii cincinalului înainte de termen.

Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu harnicul colectiv al uzinei ploieștene a prilejuit un fructuos dialog asupra problemelor actuale și de perspectivă, indicațiile date vizînd, în primul rînd, stabilirea unor măsuri pentru dezvoltarea și modernizarea acestei întreprinderi astfel ca ea să realizeze în și mai bune condițiuni sarcinile importante care îi revin în actualul cincinal. Astfel, secretarul general al partidului a dat indicații conducerii întreprinderii, organelor locale de partid să rezolve problemele organizării eficiente a fluxului tehnologic, ale folosirii raționale a suprafețelor de producție, subliniind necesitatea luării unor măsuri pentru prevenirea și combaterea zgomotului la locul de muncă, pentru a se asigura cele mai bune condiții de lucru oamenilor.

Trebuie avut de asemenea în vedere, a subliniat șeful statului, integrarea rațională în fluxul tehnologic a tuturor sectoarelor Uzinei și nu risipirea lor. Analizînd schița de sistematizare existentă, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la necesitatea abordării într-o concepție modernă a planului de sistematizare a fluxului tehnologic, de folosire a suprafețelor de teren din incinta întreprinderii și a spațiului de producție, de dotare cu mașini și utilaje de înaltă tehnicitate. Aceasta va conduce la creșterea producției și a productivității, la ridicarea calității, va face ca uzina să fie o unitate reprezentativă a industriei noastre. Secretarul general al partidului a arătat, de asemenea, că trebuie elaborat un complex de măsuri pentru calificarea în ritm mai rapid a muncitorilor, pentru perfecționarea procesului de pregătire profesională a oamenilor muncii din această uzină, corelat cu necesitățile din celelalte întreprinderi ale municipiului și județului, astfel încît anual toate unitățile să fie completate cu cadre avînd temeinice cunoștințe. La înfăptuirea acestui plan de pregătire a cadrelor trebuie să se aibă în vedere măsurile ce se iau în paralel pentru mecanizarea și automatizarea proceselor de producție în toate sectoarele economiei, astfel încît muncitorii să poată folosi cu pricepere utilajele noi care vor intra în dotarea întreprinderilor.

ACTUALITATEA

ELOCVENTĂ MATERIALIZARE A UNOR PREOCUPĂRI CONSTANTE

În timpul vizitei la standurile și pavilioanele românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat de performanțele tehnice ale unor produse, a apreciat calitatea acestora, a remarcat tendința specialiștilor români de a pune accentul pe dezvoltarea ramurilor ale căror produse sînt exponente ale progresului tehnico-științific contemporan. Șeful statului român a felicitat colectivele de muncă pentru realizările lor, mărturie a efortului creator și abnegației cu care se traduc în viață orientările date de Congresul al X-lea și Conferința Națională a Partidului. Totodată, între tovarășul Nicolae Ceaușescu și specialiștii prezenți la tîrg s-a purtat un veritabil dialog de lucru, indicațiile prețioase date de Secretarul general al partidului în legătură cu sporirea și modernizarea în continuare a producției găsind un puternic ecou printre cadrele de specialitate.

Șeful statului român a vizitat de asemenea pavilioanele și standurile celorlalte țări participante la Tîrg, fiind primit cu căldură de delegațiile guvernamentale prezente la inaugurare, de șefii unor misiuni diplomatice acreditați la București, de directorii pavilioanelor și de alți reprezentanți ai țărilor și firmelor expozante.

După cum se știe, dezvoltarea și adîncirea cooperării economice cu toate țările socialiste, extinderea și diversificarea relațiilor comerciale cu toate statele lumii în spiritul coexistenței pașnice, sînt preocupări constante ale Republicii Socialiste România, o cerință de mare însemnătate pentru progresul fiecărei țări și al colaborării internaționale în general. Tîrgul „București 1972" este o elocventă materializare a acestei orientări.

Șefului statului român i-au fost prezentate produse din cele mai reprezentative expuse în pavilioanele naționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat pe participanți și le-a urat deplin succes la cea de a II-a ediție a Tîrgului găzduit de Capitala României. Totodată el și-a exprimat convingerea că participarea țărilor respective la această manifestare va constitui de asemenea un prilej de dezvoltare a colaborării și cooperării dintre industria românească și cea a țărilor și firmelor expozante, în scopul progresului, civilizației și cooperării între popoare.

Prezența miilor de produse ale industriei românești, ale unui număr impresionant de firme industriale din țări aflate în cele mai diferite părți ale lumii dovedește că Tîrgul internațional de la București a devenit în aceste zile un punct de atracție, un centru de mare interes pentru comerțul internațional, pentru schimbul de valori materiale și spirituale între națiuni. O amplă frescă a cuceririlor tehnicii și tehnologiilor moderne, Tîrgul internațional București oferă un fericit prilej de afirmare a ideilor de înțelegere și pace între popoare, prin cooperare economică și tehnico-științifică.

STILUL de muncă propriu conducerii partidului nostru, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a analiza la fața locului aspectele esențiale ale procesului de producție, de a se sfătui permanent cu muncitori,

PROBLEMELE unei judicioase și eficiente organizări a muncii în agricultură continuă să stea în aceste zile în atenția întregii țări. În săptămîna care a trecut, odată cu îmbunătățirea timpului, lucrările agricole de toamnă au fost intensificate în toate județele țării. Recoltatul poate fi considerat ca încheiat la floarea soarelui și la fasolea cultivată în ogor propriu, și avansează rapid și la celelalte culturi. Există de asemenea condiții ca ritmul semănatului să fie considerabil intensificat.

Potrivit recomandărilor Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, făcute la o ședință cu specialiștii și cercetătorii din acest domeniu, este necesar să se aibă peste tot în vedere ca atît pregătirea terenului cît și semănatul să se facă la un nivel tehnic ridicat, să se asigure densitatea optimă la hectar, care va trebui să sporească pe măsură ce semănatul înaintează mai mult spre sfîrșitul lunii. În această perioadă trebuie făcute cu maximum de operativitate și alte lucrări deosebit de importante cum sînt : recoltarea și livrarea cu prioritate a cartofilor de sămînță, recoltarea și treierișul cînepii de sămînță, a semințelor de plante furajere. De asemenea trebuie să se intensifice scosul pomilor din pepiniere și plantarea lor în livezi. Volumul mare de lucrări din această perioadă impune ca organele și organizațiile de partid, conducerile unităților agricole să acorde o deosebită atenție organizării muncii, folosirii cît mai judicioase a utilajelor, a forței de muncă, astfel ca recoltatul și însămînțările să se încheie cît mai grabnic.

CINCINALUL — ÎNAINTE DE TERMEN!

plan-angajamente

FACTORI DINAMIZATORI ÎN INDUSTRIA SIDERURGICĂ

SIDERURGIȘTII patriei noastre au încheiat primele 3 trimestre ale acestui an cu un bilanț rodnic privind înfăptuirea angajamentelor asumate în întrecerea pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen. Faptul că unele colective de muncă și-au realizat în totalitate, încă de pe acum. angajamentele anuale la o serie de produse, iar la altele le-au depășit cu mult, a făcut posibil ca în primele 9 luni ale anului economia națională să primească în plus importante cantități de cocs, fontă, oțel, laminate, țevi de oțel și alte produse. În tabelul nr. 1 redăm situația realizărilor pe primele 9 luni, în comparație cu angajamentul anual, pe principalele centrale industriale.

Realizările oglindite atestă pe deplin faptul că muncitorii, tehnicienii și inginerii din industria metalurgică depun eforturi susținute pentru a traduce în viață măsurile adoptate de recenta Conferință Națională, pentru a înfăptui neabătut istoricele hotărîri luate de Congresul al X-lea al PCR privind dezvoltarea. în continuare, a economiei naționale. Care sînt factorii principali ce au determinat obținerea unor asemenea sporuri substanțiale de producție și în ce direcții prioritare își orientează în continuare eforturile siderurgiștii în întrecerea pentru înfăptuirea înainte de termen a actualului cincinal?

SE ȘTIE că datorită investițiilor alocate de stat, industria noastră siderurgică a cunoscut în decursul ultimilor ani o puternică dezvoltare — **ea realizînd în prezent în numai 10 zile întreaga producție obținută în 1938.** În acest an, zestrea tehnică a principalelor centre siderurgice s-a îmbogățit cu noi și importante obiective. Astfel, au intrat în producție un furnal de 1700 mc la Combinatul siderurgic-Galați și un furnal de 1000 mc la C. S. Hunedoara, un laminor de cupru la Uzina Industria Sîrmii din Cîmpia Turzii, linii de profile îndoite la Uzina metalurgică din Iași. au fost modernizate laminoarele de 480 și 220 mm de la Combinatul siderurgic Reșița și altele. **Intrarea în producție la termen a unora din aceste obiective și a altora in avans față de sarcinile planificate a constituit unul din factorii de seamă care au permis siderurgiștilor să producă mai multă fontă, oțel, laminate și alte produse.**

Un alt factor — și poate cel mai important este că toate centralele industriale. grupurile de uzine. cît și întreprinderile din componența lor au organizat mai bine desfășurarea producției și a muncii (prin corelarea mai judicioasă a fazelor pe întreg fluxul producției), ceea ce a determinat **o mai rațională utilizare a agregatelor și, implicit. sporirea productivității muncii.** Iată cîteva exemple: La Combinatul siderurgic Hunedoara. la cuptorul nr. 4 de la Oțelăria Martin nr. II s-a realizat în primul semestru al anului un indice de utilizare de 11,43 tone oțel pe metru patrat suprafață vatră față de 10,80 tone cît s-a obținut în aceeași perioadă a anului 1971; tot aici, prin scurtarea duratei reparațiilor la laminoare (păstrîndu-se nivelul calitativ al acestora) s-a reușit în primele 8 luni ale anului să se prelungească funcționarea liniilor de laminoare cu 80 de ore. La Combinatul siderurgic Reșița, la laminorul de 800 mm coeficientul de utilizare a timpului calendaristic a fost în primele 6 luni ale anului de 92%, față de 91% în semestrul I al anului trecut. În sfîrșit, la Uzina de țevi din Roman, la laminorul de țevi de 16 țoli, indicile de utilizare a timpului calendaristic a fost de 97,7%. **Pe ansamblul ministerului, in primul semestru al anului s-a realizat la furnale cu 91 kg fontă mai multă pe mc volum util in 24 de ore.**

Direcționarea eforturilor spre laturile prioritare ale activității:

- **ridicarea indicilor de utilizare a agregatelor;**
- **diversificarea și îmbunătățirea calității produselor;**
- **diminuarea consumurilor specifice de materii prime și materiale, îndeosebi de cocs.**

Firește, indicii de utilizare realizați la unele furnale, cuptoare Martin sau la laminoare — deși sensibil mai înalți față de perioada corespunzătoare a anului trecut — nu au atins nici pe departe limitele maxime. Tocmai de aceea, eforturile muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din fiecare combinat sau uzină se îndreaptă spre depistarea și valorificarea de noi resurse în exploatarea agregatelor, în special a celor care privesc perfecționarea tehnologiilor de elaborare a metalului.

ODATĂ CU REALIZAREA angajamentelor luate în **intrecere pentru sporirea cantitativă** a producției de metal, siderurgiștii au militat activ pentru atingerea unui alt obiectiv esențial pus în fața lor de Congresul al X-lea al partidului: **îmbunătățirea structurii sortimentale a producției prin fabricarea a noi mărci de oțeluri speciale și de calitate, asimilarea de noi tipuri de laminate și țevi cu grad mai ridicat de prelucrare a metalului și cu caracteristici tehnice superioare.**

Tabel nr. 1

Stadiul realizării angajamentelor (în tone)

Centrala	Denumirea produsului	Angajament peste plan pe întreg anul 1972	Realizat pe 9 luni
• **Centrala industrială Hunedoara**	— cocs metalurgic	1700	23700
	— fontă	20800	20900
	— oțel	25000	22900
	— laminate finite pline	12000	15600
	— cărămizi refractare	150	109
• **Centrala siderurgică — Reșița**	— cocs metalurgic	2000	1900
	— fontă	8000	10700
	— oțel	5000	10300
	— laminate finite pline	7600	8300
	— cărămizi refractare	410	450
• **Centrala industrială de țevi și trefilate — București**	— țevi din oțel	2300	1800
• **Centrala industrială de produse refractare Alba Iulia**	— cărămizi refractare	1550	991
• **Grupul industrial de produse refractare — Brașov**	— cărămizi refractare	1100	599
• **Centrala industrială — Slatina**	— aluminiu primar și aliaje de aluminiu	1000	900

Pe această linie merită relevat faptul că la Reșița au fost asimilate 4 noi mărci de oțeluri și tot atîtea sortimente de laminate destinate industriei noastre de autocamioane și autoturisme. La Uzina „Republica" din Capitală au fost fabricate țevi din oțeluri inoxidabile de diverse dimensiuni, precum și țevi rezistente la temperaturi ridicate necesare realizării unor utilaje pentru industria chimică. De asemenea, la Uzina Industria Sîrmii din Cîmpia Turzii și Uzina de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău au fost elaborate noi mărci de electrozi și sîrmă pentru sudură.

Paralel cu realizarea de noi produse, în multe întreprinderi au fost desfășurate largi acțiuni pentru **îmbunătățirea calității produselor.** La Combinatul siderurgic Reșița de pildă, unde oțelarii și-au luat angajamentul să reducă volumul rebuturilor față de 1971 cu 25%, s-a reușit ca acesta să fie diminuat cu 30%. La fabrica de produse refractare din Alba Iulia, prin îmbunătățirea tehnologiei de fabricație, ciclul de utilizare a cărămizilor refractare livrate întreprinderilor siderurgice a crescut de **la 12,48 turnări pe oală la 14,43 turnări**. Diversificarea producției și îmbunătățirea calității produselor au creat condiții ca cerințele beneficiarilor să fie mai bine satisfăcute.

DEPĂȘIRILE DE PLAN, oricît de spectaculoase ar fi ele, nu dau întreaga măsură a eforturilor depuse, dacă nu sînt întregite și cu **rezultate bune pe linia reducerii costurilor de producție, a ridicării continue a eficienței economice.** De aceea, odată cu sporirea producției de metal, a diversificării ei, **siderurgiștii s-au străduit să gospodărească mai bine resursele materiale, mai ales pe calea reducerii consumurilor specifice de materii prime și, îndeosebi, a cocsului care, în bună parte, este adus din import.**

Iată, în tabelul nr. 2. economiile de cocs obținute **ca urmare a aplicării unor procedee tehnologice perfecționate** (creșterea temperaturii aerului insuflat în furnale, ridicarea bazicității aglomeratului, introducerii oxigenului etc.).

Tabelul nr. 2

Economii de cocs de furnal

(pe primele 8 luni ale anului)

— în tone —

— Combinatul siderurgic — Hunedoara	6200
— Uzina „Victoria" — Călan	2000
— Combinatul siderurgic — Reșița	700

La aceste întreprinderi, **cea mai mare parte din producția de fontă elaborată peste plan în cadrul angajamentelor asumate in întrecere a fost obținută cu cocs economisit** — fapt ce a influențat favorabil costurile de producție la furnale.

Tot pe linia utilizării mai eficiente a resurselor materiale, a reducerii consumurilor specifice de materii prime și materiale. pot fi menționate și economiile obținute la lingotiere, la metalul în șarje, la cărămizi refractare etc. care, pe total minister, se ridică la cîteva milioane de lei.

SÎNT încă mai bine de două luni pînă la sfîrșitul acestui an, pînă la cea de-a XXV-a aniversare a proclamării Republicii. În acest interval, siderurgiștii sînt hotărîți să dobîndească noi și importante succese pentru a depăși cît mai substanțial angajamentele ce și-au luat în întrecerea socialistă pe acest an, creînd condiții cît mai favorabile pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen

L. ȚINTEA

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

• În industria construcțiilor de mașini

PE PLATFORMA industrială **Rîmnicu Vîlcea** *se fac ultimele pregătiri pentru începerea producției la* **Uzina de utilaj chimic și forjă.** *Situată în imediata vecinătate a Combinatului chimic, noua uzină, care va furniza utilaje și piese de schimb pentru întreaga ramură a chimiei, va intra în producție cu nouă luni mai devreme față de termenul stabilit inițial. Această substanțială devansare a lucrărilor de investiții este rezultatul aplicării unor eficiente soluții în organizarea și desfășurarea muncii pe șantier. Amintim cîteva: concomitent cu asigurarea permanentă a unui front larg de lucru, constructorul și beneficiarul au organizat munca pe principiul zi-lumină, turnarea stîlpilor de susținere a halelor direct la locurile de montaj, specializarea și permanentizarea echipelor de lucru, aprovizionarea ritmică a șantierului au contribuit. de asemenea, la buna desfășurare a activității. Subliniem că pînă la sfîrșitul anului uzina va livra 500 de tone de utilaje, numărînd printre beneficiarii săi pe chimiștii de la Săvinești și Borzești.*

• În industria lemnului

LA NEHOIU, județul Buzău în plin bazin forestier, a intrat în funcțiune o **nouă fabrică de mobilă.** *Probele tehnologice care au precedat acest moment au confirmat potențialul tehnic al unității.*

Cîteva date tehnice dau fabricii de la Nehoiu atributele de unicat în țară. Construcția cu patru nivele, modul de dispunere a utilajelor implică deplasarea semifabricatelor pe flux, atît pe orizontală, cît și pe verticală, asigurînd utilizarea economicoasă a spațiilor de producție. Capacitatea anuală a fabricii urmează să ajungă la 13 000 garnituri de mobilă de diverse tipuri.

• În industria energiei electrice

CONSTRUCTORII **grupului de șantiere hidroenergetice de pe Someș** *lucrează cu un avans de aproape trei luni față de grafice, ceea ce echivalează cu lucrări în valoare de aproape 90 de milioane lei realizate peste prevederile la zi. La centrala subterană de la Mărișelu — obiectiv cu pondere în ansamblul lucrărilor — stadiile fizice indică un avans de șase luni. Ritmul superior al activității este determinat de mai multe inițiative, soluții, metode privind organizarea muncii la fiecare post, evitarea întreruperilor, utilizarea intensivă a tuturor agregatelor.*

• În industria chimică

COMBINATUL *chimic din* **Făgăraș** *și-a întregit potențialul tehnic cu noi capacități de producție. Instalațiile recent intrate în funcțiune la* **Fabrica de rășini sintetice** *vor asigura un spor însemnat de producție. Aceste capacități au fost concepute în cadrul combinatului de un grup de cercetători care, pornind de la condițiile specifice ale acestui complex industrial, au elaborat cele mai eficiente proiecte și soluții tehnologice.*

• În industria metalurgică

PE PLATFORMA *Combinatului siderurgic din* **Galați** *se desfășoară importante lucrări de extindere a* **laminorului de benzi la rece** *— obiectiv de bază al siderurgiei românești. Cele trei noi hale care se vor realiza aici vor avea o suprafață de peste 20 000 mp și vor asigura, conform studiilor întocmite, o creștere importantă a producției laminorului. De remarcat că soluțiile constructive folosite, modul în care s-au organizat activitățile pe șantier anticipează realizarea acestui obiectiv cu investiții reduse. Tot pe platforma gălățeană se află, în prezent, în diferite stadii de construcție, o nouă oțelărie modernă, cu convertizoare, precum și două cuptoare electrice de 50 de tone fiecare.*

investiții

SARCINI DE MARE ACTUALITATE ÎN CONSTRUCȚII

• Darea în funcțiune la termen a obiectivelor planificate pe 1972
• Crearea condițiilor pentru buna desfășurare a lucrărilor în 1973

ÎN ACEST AN, planul producției de construcții montaj pe ansamblul Ministerului Construcțiilor Industriale marchează o creștere de 13,5% — față de realizările obținute în 1971. **Pe primele 9 luni din 1972 volumul lucrărilor de construcții-montaj executat reprezintă 103,5% față de plan — ceea ce constituie 75,6% din volumul anual.** Comparativ cu aceeași perioadă a anului 1971, producția realizată este mai mare cu 13,3%.

Din analiza realizării planului pe trusturi reiese că — excepție Trustul de Construcții Industriale — Timișoara, care a executat numai 95,1% din volumul de lucrări planificat pe 9 luni — toate celelalte au realizat și depășit planul de producție, rezultate superioare înregistrînd în special : Trustul de Construcții Industriale Cluj (105,6%), Trustul de Construcții Industriale Pitești (106,2%), Trustul de Montaj pentru Uzine Chimice și Rafinării București (104,3%) și Trustul de Construcții Industriale Iași (105,5%).

O caracteristică importantă a modului de desfășurare a producției a constituit-o **îmbunătățirea continuă a ritmicității în execuția lucrărilor de construcții-montaj**. Dacă pe total economie volumul de construcții-montaj executat în trim. I/1970 reprezenta 18% din realizările anuale, Ministerul Construcțiilor Industriale a înregistrat în trim. I — 20,9% în 1970, 21,9% în 1971 și 21,7% în 1972. Aceasta arată că trusturile executante din cadrul ministerului au reușit să asigure o folosire mai judicioasă a resurselor materiale și a forței de muncă în cadrul trimestrelor, cu efecte favorabile asupra nivelului indicatorilor calitativi ai planului.

Realizările de construcții-montaj obținute pe primele 9 luni ale anului **puteau fi mult îmbunătățite, dacă beneficiarii de investiții ar fi asigurat în totalitate condițiile necesare deschiderii finanțării pentru lucrările noi la termenele planificate.** Datorită însă întîrzierilor înregistrate în elaborarea, avizarea și aprobarea studiilor tehnico-economice, precum și în asigurarea amplasamentelor libere pentru noile obiective, au existat în permanență întîrzieri mari în deschiderea finanțării lucrărilor. **De relevat că la 30 septembrie 1972, la 55 obiective nu era încă deschisă finanțarea, dintre acestea un număr mai important aparținînd titularilor : Ministerul Industriei Chimice (12 obiective), Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor (14 obiective), Ministerul Energiei Electrice (8 obiective).**

O altă cauză care a influențat negativ desfășurarea activității în conformitate cu graficele de execuție a lucrărilor a constituit-o **întîrzierea livrării utilajelor tehnologice față de termenele contractuale. În acest sens se poate exemplifica platforma chimică-Pitești, unde la data de 30 sept. 1972 se înregistrau restanțe la livrări de utilaje din țară, reprezentînd 4 200 t. și al căror termen de livrare era prevăzut în perioada noiembrie 1971 — septembrie 1972. Aceste întîrzieri au afectat în mod deosebit nivelul realizării planului de construcții-montaj la instalații de o importanță majoră pentru industria chimică** (Rafinăria Pitești etapa II-a, Instalatia de piroliză și Instalația de polietilenă de joasă presiune), creînd în același timp probleme deosebite pentru respectarea termenului de dare în funcțiune.

OBIECTIVUL PRINCIPAL care a stat în permanență în atenția șantierelor, trusturilor și la nivelul conducerii ministerului a fost acela de **realizare la termenele planificate a punerii în funcțiune a capacităților de producție**. Buna organizare a desfășurării lucrărilor de construcții-montaj, corelată cu o colaborare strînsă între beneficiari, proiectanți și furnizorii de utilaje, au determinat ca efortul constructorilor să se concretizează **în punerea în funcțiune în devans față de termenele planificate a 12 capacități de producție**. Dintre acestea exemplificăm : Uzina de mașini grele-București — 4 000 t/an subansamble calzane la 30 iunie, față de termenul planificat de 30 decembrie 1972 ; Combinatul de celuloză și cartoane Turnu Severin — 26 mii t/an carton ondulat la 30 mai față de decembrie 1972 ; Uzina de utilaj alimentar-Slatina — 1 000 t/an utilaj la 30 sept. față de dec. 1972 ; I.H. Ceahlăul Piatra Neamț — 4 500 t/an echipament mobil de irigații în martie 1972 față de trim. I 1973 ; Uzina Industria Sîrmei Cîmpia Turzii — 2,4 mii t/an sîrmă la 30 mai 1972 față de trim. I. 1973; Fermă avicolă de selecție I.A.S. Mihăilești — 4 000 locuri tineret bovin la 30 sept. față de 30 noiembrie 1972 etc.

Totodată, în această perioadă au fost puse în funcțiune la termenele planificate un număr important de obiective și capacități de producție dintre care unele de o deosebită importanță pentru economia națională. **În industria chimică**, de pildă, au fost date în exploatare unitatea nouă de articole tehnice din cauciuc Pitești 5 000 t/an ; dezvoltarea capacității de producție la Fabrica de detergenți Timișoara ; mărirea capacității la rășini formaldehidice la C.C. Făgăraș. **În industria metalurgică** : Uzina metalurgică Iași 25 000 t/an profile ; în **industria materialelor de construcții** — 3 linii de ciment de către 320 000 t/an la C.M.C. Alejd ; în **industria prelucrării lemnului** — Fabrica de mobilă Gheorghieni și Beiuș etc.

La alte capacități și obiective lucrările de construcții și montaj sînt terminate, continuîndu-se efectuarea probelor tehnologice, — Instalația de produse clorurate Rm. Vîlcea, dezvoltarea capacității de producție la Uzina produse sodice Govora, mărirea capacității de producție a instalației de sodă caustică electrolitice la Combinatul chimic din Rm. Vîlcea.

• Pe 9 luni, depășiri la planul de construcții-montai, dar la puneri în funcțiune... rămîneri în urmă

• Cauza restanțelor : nedeschiderea la timp a finanțării lucrărilor, nelivrarea la termenele contractuale a utilajelor tehnologice, întîrzieri în aprovizionarea cu unele materiale de construcții, slaba organizare a activității pe unele șantiere în direcția utilizării raționale a mijloacelor mecanizate și a prefabricatelor.

• Se impun măsuri energice pentru înfăptuirea integrală a planului de punere în funcțiune pe 1972, cît și pentru crearea tuturor condițiilor necesare realizării cu succes a sarcinilor pe anul viitor.

DAR DACĂ ANALIZĂM activitatea pe fiecare obiect și beneficiar în parte, pe lîngă realizările amintite apar și **unele restanțe care afectează, mai ales, respectarea termenelor de punere în funcțiune a unor importante capacități de producție.** Datorită unei colaborări necorespunzătoare între beneficiari, proiectanți, furnizori de utilaje și constructori, o serie de investiții nu au fost puse în funcțiune la termenele prevăzute prin plan, fapt care lipsește economia națională de produsele planificate a se obține de la capacitățile respective.

Cauzele concrete care au determinat această situație nesatisfăcătoare sînt multiple : **întîrzieri în livrarea utilajelor tehnologice** sau nelivrări de utilaje pentru Combinatul de îngrășăminte azotoase Slobozia, Fabrica de aparataj instalații Titu, Fabrica de transformatoare Filiași (capacitatea de 2 700 MVA), Fabrica de armături și fontă Zalău ; **întîrzieri în executarea lucrărilor de construcții-montaj**, datorită deficiențelor de organizare și lipsă de forță de muncă calificate la secția plăci aglomerate Sînicolaul Mare, Fabrica de nutrețuri combinate Arad, unele capacități la Întreprinderea pentru creșterea și îngrășarea porcilor Giurgiu ; **neasigurarea de către beneficiari a unor utilități** (energie electrică, gaze, surse de căldură etc.) la Sere legume-Galați, Instalații de uscat furaje verzi la Bărăganul, Codlea și Jegălia, Fabrica de produse lactate-Arad, alimentarea cu apă-Vlăhița.

Pentru a se asigura intrarea în funcțiune într-un termen cît mai scurt a acestora cît și a altor obiective s-au luat măsuri de trimitere pe șantier a unor specialiști din minister și trusturi pentru rezolvarea operativă a problemelor, s-au detașat echipe de muncitori, se dirijează cu prioritate materialele specifice necesare fiecărei lucrări, care nu au putut fi aprovizionate în perioadele anterioare. La acest efort al constructorilor trebuie să se adauge și cel al beneficiarilor de investiții respectivi și, în mod special, cel al uzinelor furnizoare de utilaje. Ele trebuie să livreze într-o perioadă cît mai redusă utilajele restante, care condiționează în mod direct realizarea punerii în funcțiune a obiectivelor și capacităților respective.

Desfășurarea ritmică a lucrărilor de construcții-montaj și realizarea în termen a punerii în funcțiune a unor capacități de producție a fost influențată negativ și de restanțe permanente în livrarea unor materiale de construcții. Lipsa electrozilor de sudură în lunile iulie și august a.c. au determinat greutăți deosebite în executarea lucrărilor de montaj de pe platformele industriei chimice din Pitești, Săvinești, Tg. Mureș, pe platformele industriei metalurgice din Tîrgoviște, Slatina, Tulcea și altele. Restanțe importante s-au înregistrat în trim. III în livrarea conductelor (600 tone la Uzina de țevi-Roman și 800 tone la Fabrica de țevi sudate — București). Fabrica de cabluri și materiale izolante — București are restanțe de 48 km cabluri de forță armate de cupru și aluminiu și 22 km de cabluri de semnalizare, iar Uzina de cinescoape-București 35 700 buc. lămpi fluorescente. De asemenea, Uzinele Electroaparataj și Electromagnetica-București nu au livrat importante cantități de aparataj electric de joasă tensiune necesare investițiilor planificate a fi puse în funcțiune. La armături industriale de fontă Uzina metalurgică-Bacău are o restanță de 817 tone, iar la armături industriale din oțel Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște 323 de tone. Din contractele pe trim. III nu s-a livrat o cantitate importantă de 13,9 km tuburi PREMO de către Întreprinderile de prefabricate din beton Călărași, Craiova, Turda și Deva etc.

În același timp trebuie menționat faptul că **pe unele șantiere de construcții se mai constată deficiențe în transportul, manipularea, depozitarea și punerea în operă a materialelor și prefabricatelor,** ceea ce duce la degradarea, rebutarea sau risipirea acestora, cu consecințe nefavorabile atît asupra desfășurării producției, cît și asupra situației economice a unităților respective. Pentru diminuarea și eliminarea acestor pierderi s-a întocmit un plan de măsuri concret și s-au format colective de lucrători din cadrul ministerului cu sarcina de a face verificări periodice pe șantiere și în depozitele de materiale.

Deși pe ansamblu modul de utilizare al utilajelor de construcții s-a îmbunătățit față de perioada corespunzătoare din anul 1971, totuși se constată încă o serie de lipsuri în utilizarea acestora la randamentul lor maxim. Un exemplu de folosire necorespunzătoare a parcului l-a constituit Trustul de Construcții Industriale-Timișoara care, deși are un număr suficient de ingineri mecanici, a înregistrat un nivel redus al indicelui de utilizare a utilajelor, fapt care a influențat negativ și nivelul indicatorilor economici.

În scopul eliminării deficiențelor constatate în unele trusturi (grad redus de activizare a parcului, întîrzieri în intrarea în reparație a acelor utilaje înregistrate în poziția „așteaptă reparația", utilizarea incompletă a timpului de lucru, grad scăzut de folosire în schimbul doi, menținerea în parc a utilajelor cu ciclul îndeplinit sau cu uzură morală avansată), s-au luat importante măsuri tehnico-organizatorice. Printre acestea trebuie subliniată hotărîrea de trecere în dotarea stațiilor de utilaj-transporturi a tuturor utilajelor medii de construcții și a mijloacelor de transport care mai erau afectate direct șantierelor, urmînd ca în dotarea directă să rămînă numai sculele și dispozitivele de mică mecanizare. În acest mod se va asigura o dirijare mai operativă a utilajelor între diferitele șantiere de construcții ale trusturilor, în funcție de necesitățile rezultate din stadiul fizic a obiectivelor, se va putea realiza o aprovizionare corespunzătoare cu piese de schimb și o programare judicioasă a reparațiilor.

ÎN CURSUL trimestrului III/1972 șantierele, grupurile de șantiere și trusturile s-au preocupat ca, pe lîngă o mobilizare susținută a eforturilor pentru **menținerea unui ritm ridicat a execuției lucrărilor de construcții-montaj, să desfășoare și acțiuni ample pentru pregătirea planului pe anul 1973.** În vederea asigurării condițiilor necesare pentru realizarea sarcinilor sporite — în special la indicatorii calitativi — prevăzute de recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri privind planul de stat al economiei naționale pe anul 1973, în lunile iulie și august a.c. s-au desfășurat pe șantiere analize pe fiecare investiție în parte, la care au participat, alături de constructori și beneficiari de investiții, împreună cu proiectanții. Pe baza acestor analize s-a întocmit „fișa lucrării pe anul 1973" care cuprinde date cu privire la asigurarea proiectelor de execuție, livrarea utilajelor tehnologice din țară și din import, a aparatajelor și materialelor speciale, a construcțiilor metalice etc. Aceasta a permis a se asigura o fundamentare judicioasă a volumului lucrărilor de construcții-montaj ce pot fi executate în anul viitor, cît și stabilirea cu claritate a obligațiilor tuturor factorilor care concură la realizarea investițiilor, pentru a se asigura, în primul rînd, punerea în funcțiune la termenele planificate a obiectivelor și capacităților de producție.

Din analizele efectuate a reieșit însă **că nu toți beneficiarii de investiții au reușit să creeze condițiile necesare pentru buna desfășurare a lucrărilor în anul 1973. La data de 30 septembrie 1972 nu erau încă aprobate un număr de 136 studii tehnico-economice pentru lucrările noi.** Restanțe importante se înregistrează la următorii titulari de investiții : Ministerul Industriei Chimice (25), Ministerul Industriei Metalurgice (11), Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor (66 de studii) și alții. De asemenea stadiul asigurării cu proiecte de execuție este complet nesatisfăcător, **planul de construcții-montaj pe anul 1973 al ministerului fiind acoperit la documentație tehnică executabilă numai în proporție de 65%.** Proporții mai reduse decît această medie înregistrează Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, Ministerul Energiei Electrice.

Datorită importanței deosebite pe care o are asigurarea pe șantiere a documentațiilor tehnico-economice pentru realizarea planului de construcții-montaj din anul viitor, este necesar ca titularii de investiții, beneficiarii și proiectanții să ia de urgență toate măsurile ce se impun pentru elaborarea și transmiterea la șantiere într-un termen cît mai scurt a volumului integral de proiecte de execuție.

REALIZAREA și depășirea planului de construcții-montaj al Ministerului Construcțiilor Industriale pe primele 9 luni ale acestui an, ampla mobilizare a constructorilor în întrecerea socialistă ce se desfășoară în întîmpinarea celei de-a XXV-a aniversări a Republicii, sarcina deosebită stabilită de recenta Conferință Națională a P.C.R. de îndeplinire a cincinalului înainte de termen, constituie factorii esențiali care determină o activitate susținută a tuturor salariaților din sistemul ministerului pentru îndeplinirea și depășirea planului anual de construcții-montaj și pentru realizarea nivelului planificat al tuturor indicatorilor calitativi.

ing. Aurel DRAGOMIR
Ministerul Construcțiilor Industriale

capacități de producție

- **Utilajele automatizate creează doar baza materială; ea trebuie folosită optim**
- **Un indicator cu „oscilații" prea mari — indicele de utilizare a războaielor.**

ÎN EFORTUL GENERAL pentru traducerea în viață a angajamentelor asumate în întrecere, o importanță tot mai mare revine creșterii productivității muncii. Acesta este, în fond, factorul esențial de care depinde înfăptuirea cerinței fundamentale a îndeplinirii cincinalului înainte de termen și anume obținerea, cu aceeași forță de muncă și, ceea ce este mai important, pe aceleași utilaje și spații industriale, a unor cantități suplimentare de produse cu cheltuieli tot mai reduse.

În industria textilă, indicatorul de creștere a productivității muncii pe primele opt luni ale acestui an a fost nu numai îndeplinit, ci și depășit cu 0,8%, din care pe luna august a.c. — cu 0,9%. Creșterea productivității muncii s-a înregistrat la aproape toate centralele, cu excepția Centralei industriei in-cînepă, după cum rezultă și din tabelul nr. 1.

Obținerea acestor rezultate a fost posibilă ca urmare a creării condițiilor pentru valorificarea mai bună, în majoritatea întreprinderilor, a tuturor căilor de creștere a productivității muncii. Astfel, aplicarea în practică pe primele opt luni ale acestui an a unui număr de peste 400 de studii de organizarea muncii și a producției a permis obținerea în întreprinderile respective a unor creșteri de productivitate între 0,2—1,5%. Numai în întreprinderile industriei linei, prin aplicarea studiilor privind „îmbunătățirea zonelor de deservire a ajutorilor de maiștri în țesătorie" și „organizarea locurilor de muncă la mașinile de țesut" s-a obținut o creștere a producției globale cu circa un milion lei și, respectiv, o sporire a productivității muncii cu 0,2%.

O influență pozitivă asupra realizării și depășirii sarcinii de creștere a productivității muncii au mai exercitat și alte acțiuni ca, de exemplu: scurtarea termenelor de dare în funcțiune a unor capacități noi de producție și atingerea la termen, sau chiar înainte de termen a indicatorilor tehnico-economici proiectați (ca de ex., la Fabrica de confecții — Vaslui, Uzinele textile „30 Decembrie" — Arad), îmbunătățirea activității de normare a muncii, ridicarea calificării cadrelor și altele.

CUM FOLOSIM UTILAJELE?

INCIDENȚE ASUPRA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

TREBUIE SĂ MENȚIONĂM de la început că premisa importantă pentru sporirea productivității muncii în industria textilă a fost ridicarea nivelului tehnic al întreprinderilor prin dotarea acestora cu mașini și utilaje de mare randament. De pildă, ponderea mașinilor automate de țesut era la 31 august a.c. de peste 65% în industria bumbacului, de 40% în industria linii și peste 54% în industria mătăsii, față de 61%, 37% și respectiv 44% cît reprezenta această pondere în 1970. După cum se cunoaște, folosirea unei mașini automate de țesut într-o țesătorie permite o triplare a nivelului productivității muncii, comparativ cu mașinile mecanice de țesut.

Ridicarea nivelului tehnic reprezintă într-adevăr o premisă importantă, nu însă și suficientă, pentru sporirea productivității muncii. O atenție cel puțin egală s-a cerut a fi acordată utilizării capacităților de producție existente, exprimată în creșterea indicatorilor de utilizare a principalelor mașini și utilaje. Intensificîndu-și preocupările în acest domeniu, în întreprinderile din industria textilă s-a înregistrat, în general, o creștere a indicilor de utilizare. La mașinile de filat din filaturile de bumbac indicele de folosire a fondului de timp disponibil a fost la sfîrșitul trimestrului II a.c. de 96,6% față de 96% obținut în trimestrul I a.c.

Deși utilizarea deplină a mașinilor și utilajelor și-a dovedit incontestabil eficiența ea nu a fost atinsă constant de către toate întreprinderile. La Centrala industriei in-cînepă, una din cauzele nerealizării productivității planificate a fost scăderea indicilor de utilizare a mașinilor. Astfel, la sfîrșitul trimestrului II a.c. s-au obținut indici de utilizare mai mici decît cei înregistrați la sfîrșitul trimestrului I a.c. De exemplu, la mașinile de filat din filaturile de fibre liberiene s-a realizat în trim. II a.c. un indice de folosire a fondului de timp disponibil mai mic cu 1,8%, iar la mașinile de țesut cu 0,4%. Din analiza acestei situații a reieșit că în întreprinderile acestei centrale s-a pierdut un important volum de ore-mașină din totalul fondului de timp disponibil, datorită unor deficiențe în organizarea producției și a muncii. Numai stagnarea mașinilor din cauza absențelor de la lucru a reprezentat în trimestrul II a.c. circa 2% din totalul fondului de timp disponibil al mașinilor. De asemenea, cu toate că în industria textilă s-a obținut an de an o creștere a indicatorilor de utilizare intensivă, **o serie de întreprinderi se situează încă în urma realizărilor medii pe sector și bineînțeles cu mult în urma întreprinderilor fruntașe.** Iată, de pildă, nivelul indicatorilor de utilizare intensivă înregistrat la un sortiment de fir de bumbac fabricat de mai multe filaturi textile, în semestrul I a.c. față de media pe sector (tabelul nr. 2).

Datele prezentate evidențiază faptul că între nivelul indicatorilor obținut de unele întreprinderi și realizările medii pe sector la produsul exemplificat, există diferențe între —10% și +8%.

Același lucru este valabil și pentru nivelul indicatorilor de utilizare, înregistrat la alte produse (vezi tabelul nr. 3).

Și la acest produs există o diferență între nivelul indicatorilor de utilizare față de media pe sector de —5% pînă la +6%. Semnificația acestor procente apare mai clar dacă precizăm că sporirea indicatorului de utilizare a mașinilor cu 1% în industria textilă echivalează cu un spor de producție de peste 7 milioane m. p.

PENTRU CA ACEASTĂ REZERVĂ de creștere a producției să fie valorificată, este necesar ca întreprinderile cu realizări sub media pe sector să treacă de urgență la aplicarea în practică a unor măsuri tehnico-organizatorice. Printre acestea mai importante ar fi:

- Elaborarea unor grafice de producție temeinic fundamentate, care să prevadă sarcini precise pentru fiecare loc de muncă, astfel încît să se asigure un grad uniform de încărcare a utilajelor și respectiv a forței de muncă, în toate întreprinderile.
- Organizarea mai bună a operațiilor de întreținere și reparație a utilajelor și mașinilor, în scopul reducerii și înlăturării opririlor neplanificate ale acestora.
- Mai buna aprovizionare cu piese de schimb fie din producție proprie fie de la întreprinderile specializate.
- Ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor, întărirea disciplinei în muncă, eliminarea absențelor nemotivate, a învoirilor și concediilor fără plată, elemente care, așa cum s-a arătat, influențează negativ asupra creșterii indicatorilor de utilizare a mașinilor și utilajelor.

În afara acestor măsuri, apare necesar a se organiza și efectua mult mai des schimburi de experiență între întreprinderile industriei textile, în vederea generalizării rezultatelor deosebite pe linia creșterii indicatorilor de utilizare.

dr. Ștefan STEFĂNESCU

Tabelul nr. 1

Realizarea planului productivității muncii pe centralele industriale textile (în %)

Denumirea centralei	1. I—31. VIII.72	august 1972
Total industria textilă din care:	100.8	100.9
Centrala Ind. Bumbacului	100.8	100.3
Centrala Ind. In-Cînepă	99.1	99.5
Centrala Ind. Linii	100.8	101,1
Centrala Ind. Mătăsii	100.8	100.8
Centrala Ind. Tricotaje	100.1	100.8
Grupul Întrep. de Pasmanterie Timișoara	101.6	101.9

Tabelul nr. 2

Nivelul indicatorului de utilizare realizat față de nivelul mediu pe sector = 100
(Fire cardate Nm 34/1 pentru urzeală din 67% bumbac și 33% celofibră indicatorul Kn/1000 fuse/oră)

Denumirea întreprinderii	%
„Țesătura" Iași	107
Uzinele „Tîrnava" Mediaș	99
Uzinele „Industria Textilă" Lugoj	108
Uzinele textile „Moldova" Botoșani	94
Întreprinderea „Bucegi" Pucioasa	104
Uzinele „Textile" Pitești	90

Tabelul nr. 3

Nivelul indicatorului de utilizare față de nivelul mediu înregistrat pe sector = 100
(Pînza albită de 80 cm, indicatorul bătăi/război/ore)

Denumirea întreprinderii	%
Întreprinderea „Țesătura" Iași	106
Uzinele „Industria Textilă" Lugoj	98
Întreprinderea „Dacia" București	98
Întreprinderea „Suveica" București	102
Uzinele „Textile" Pitești	95
Uzinele textile „Moldova" Botoșani	101

COLEGIILE MINISTERELOR - DECIZIE ȘI ACȚIUNE

MINISTERUL INDUSTRIEI METALURGICE

ÎN ȘEDINȚA din 26 septembrie a.c. colegiul Ministerului Industriei Metalurgice a analizat rezultatele acțiunilor întreprinse pe linia diminuării normelor de consum și a stabilit o serie de măsuri pentru reducerea în continuare a consumurilor specifice.

Din lucrările colegiului a rezultat că în urma acțiunilor întreprinse s-au obținut rezultate pozitive la principalele consumuri cu pondere mare în totalul cheltuielilor de producție înregistrîndu-se economii importante față de normele planificate pe anul 1972, ca de exemplu: 88 000 tone cocs metalurgic, 48 536 tone metal (echivalat în lingou), 8 560 tone cărămizi refractare, 2 156 tone electrocorindon, 1 800 tone fero-siliciu, 2 331 tone fero-mangan, 149 047 tone combustibil convențional și altele. Discuțiile purtate au evidențiat că mai există încă posibilități de reducere a normelor de consum în vederea asigurării nivelelor propuse pentru anul 1973.

În vederea perfecționării și modernizării tehnologiilor de fabricație, asimilării de noi produse și reducerii consumurilor de materii prime și materiale, s-a adoptat măsura de a se analiza trimestrial modul cum își îndeplinesc întreprinderile sarcinile ce le revin în ce privește introducerea operativă în producție a rezultatelor cercetărilor încheiate precum și urmărirea efectelor postcalculate îndeosebi în privința corelației dintre normele de consum și nivelul cheltuielilor de producție. De asemenea, s-a hotărît ca centralele industriale și institutele de proiectări și cercetări să revadă toate sarcinile din programele prioritare în vederea reducerii consumurilor de cocs și metal, stabilind termene de realizare intermediare și finale.

Avînd în vedere importanța pentru economia națională a reducerii consumului de cocs pentru furnale, s-a stabilit să se acționeze în special pe linia extinderii utilizării preîncălzitoarelor de gaz metan la furnale, a extinderii utilizării oxigenului și a gazului metan, a utilizării cocsului brichetat la furnale mari și altele.

În scopul reducerii duratei de reparații la cald a cauperelor s-a hotărît să se pregătească echipe specializate pentru întreținerea și repararea zidăriei cauperelor prin torcretare.

Întrucît s-au constatat unele deficiențe în ceea ce privește calitatea materialelor refractare, s-a hotărît ca Institutul de Cercetări Metalurgice (ICEM) împreună cu Centrala industrială de produse refractare din Alba-Iulia, Grupul de fabrici de produse refractare din Brașov și IPROMET să analizeze și să întocmească un program de lichidare a acestor deficiențe. De asemenea, ICEM urmează să acorde asistență tehnică la utilizarea în producție a unor noi materiale refractare. Tot în această direcție, pentru cunoașterea mai temeinică și aplicarea în țară a ultimelor realizări pe plan mondial în domeniul construcției și înzidirii cauperelor de la furnale, s-au adoptat măsuri corespunzătoare.

Avînd în vedere concluziile rezultate din lucrările simpozionului internațional organizat între 18 și 23 septembrie la București cu tema „Reducerea directă a minereurilor de fier", s-a hotărît să se execute unele modificări instalației semiindustriale de producere a buretelui de fier și să se stabilească programul de utilizare a buretelui de fier produs de uzina „Victoria" Călan. De asemenea, s-a hotărît să se analizeze linia de cercetare a aplicării și extinderii procedeului de reducere directă a minereurilor de fier.

credit

CONTROLUL BANCAR ÎN FAȚA UNOR EXIGENȚE NOI

REALIZAREA sarcinilor pe care și le propune poporul nostru în actuala etapă de dezvoltare este strîns legată de utilizarea cu maximum de economie a tuturor mijloacelor materiale și financiare, creșterea răspunderii și intensificarea controlului asupra activității unităților economice și administrative.

În Raportul la Conferința Națională, vorbind despre dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste și despre intensificarea participării maselor la conducerea societății, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat : **„Este necesar să se realizeze un control sever în toate domeniile de activitate; societatea trebuie să cunoască cum sînt gospodărite mijloacele materiale și financiare, cum își îndeplinesc sarcinile colectivele de oameni ai muncii, cadrele de conducere. Nimeni și sub nici o formă nu se poate sustrage controlului și răspunderii față de oamenii muncii".**

IN REZOLUȚIA Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975 creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării internaționale, se cere ca Ministerul Finanțelor, toate instituțiile financiar-bancare să întărească controlul asupra modului cum sînt gospodărite mijloacele materiale și bănești ale unităților socialiste, să acționeze mai hotărît pentru dimensionarea judicioasă a volumului mijloacelor circulante, pentru întărirea disciplinei financiare și apărarea integrității fondurilor de producție, contribuind astfel la creșterea eficienței în toate întreprinderile și organizațiile socialiste.

Un rol de primă importanță în acest scop revine controlului executat de organele bancare. Controlul bancar, are acest caracter propriu de a fi exercitat **concomitent** cu efectuarea operațiunilor bancare, deoarece — așa cum este cunoscut — cea mai mare parte a fluxurilor bănești, ca și finanțarea prin credite se efectuează prin intermediul băncilor.

În complexul de măsuri politice, economice și sociale luate de partid și guvern, o deosebită atenție a fost acordată perfecționării controlului financiar-bancar, ținîndu-se seama de necesitatea adaptării sale la sarcinile concrete din etapa actuală ca și la perspectivele dezvoltării în anii următori a economiei și finanțelor. Dimensiunile patrimoniului socialist în ansamblu și în fiecare unitate, complexitatea problemelor vieții economice, impun în mod obiectiv sporirea competenței, grijii și răspunderii tuturor factorilor pentru administrarea mijloacelor materiale și bănești și ca atare și îmbunătățirea activității de control financiar-bancar. Această cerință se accentuează în condițiile lărgirii atribuțiilor și drepturilor acordate centralelor și chiar întreprinderilor în realizarea programelor lor de activitate.

Definind principalele obiective care revin controlului bancar, legea precizează că acesta are ca scop: **folosirea potrivit destinației stabilite prin plan și cu maximum de eficiență, a fondurilor proprii, a celor împrumutate, precum și a celor puse la dispoziție de la buget; realizarea și vărsarea veniturilor de stat; identificarea și mobilizarea rezervelor materiale și bănești și aducerea lor în circuitul economic; sesizarea operativă a fenomenelor negative care apar în realizarea planului economic și financiar; sprijinirea organizațiilor socialiste în scopul îmbunătățirii activității lor.** Aceasta obligă unitățile bancare ca la efectuarea fiecărei operațiuni bănești solicitată de unitățile economice, să țină seama nu numai de respectarea dispozițiilor legale în vigoare, dar și de **oportunitatea** și **eficiența** ei economică.

Trebuie subliniat că realizarea acestor sarcini este favorizată de măsurile aplicate în ultimii ani în domeniul finanțelor și creditului. Legătura mai largă a creditului cu întregul circuit al valorilor materiale constituie un bun mijloc de control bancar asupra procesului de producție și de circulație.

Participarea activă a unităților bancare la **analizarea calculului normativelor mijloacelor circulante**. va asigura stabilirea mai reală a nevoilor de fonduri și va contribui, totodată, la identificarea și valorificarea mai completă a rezervelor interne, la readucerea în circuitul economic a celor imobilizate, la accelerarea vitezei de rotație a fondurilor.

Stabilirea de către bănci a **limitelor de creditare** constituie un bun prilej de analiză multilaterală asupra activității diferitelor compartimente: aprovizionare, producție, desfacere, încasarea contravalorii mărfurilor livrate etc.

În desfășurarea activității unei întreprinderi pot să apară desigur uneori dereglări vremelnice în circulația normală a fondurilor, punînd-o în situația de a nu se putea încadra în limita de creditare stabilită. În asemenea ocazii organelor bancare le revine sarcina să manifeste operativitate și grijă pentru a stabili cauzele care au condus întreprinderea în această situație, acordîndu-i, în cazuri obiective, sprijin suplimentar sub forma creditelor temporare, dar numai cu obligația conducerii întreprinderii, uneori chiar a centralei acesteia, de a acționa neîntîrziat pentru înlăturarea neajunsurilor și greutăților.

De asemenea, cu ocazia **verificării garanției creditelor** se analizează întreg activul și pasivul întreprinderilor, sînt scoase la iveală eventualele imobilizări de fonduri, se determină natura surselor atrase, urmărindu-se determinarea încadrării unităților economice în volumul strict al fondurilor aprobate.

UN ALT MIJLOC de exercitare a controlului bancar asupra activității desfășurate de întreprinderi și organizațiile economice vor fi de acum înainte **operațiile de încasări și plăți**, care se efectuează după cum se știe obligatoriu prin intermediul băncilor. În conturile deschise întreprinderilor la unitățile bancare se reflectă întreaga mișcare a produsului social, ceea ce dă posibilitatea exercitării unui control zilnic și sistematic asupra realizării planurilor economice ca și asupra respectării contractelor.

Urmărind mai îndeaproape decît pînă acum mișcările de fonduri din conturile întreprinderilor, organele bancare vor fi în măsură să cunoască concret modul de desfășurare a aprovizionărilor și livrărilor, ritmicitatea producției, respectarea cerințelor calitative ale producției, legalitatea cheltuirii fondurilor etc. și să intervină rapid și eficient pentru corectarea situațiilor nedorite.

Avînd în vedere importanța pe care o prezintă pentru economie creșterea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, organele bancare vor fi preocupate în continuare de **simplificarea și raționalizarea decontărilor.**

O A TREIA PÎRGHIE importantă la dispoziția organelor bancare, în același scop al efectuării controlului asupra îndeplinirii indicatorilor de plan, îl constituie și pe viitor **planul de casă.** Cuprinzînd pe de o parte, încasările în numerar din activitatea comercială, din prestările de servicii, din impozite și taxe, de la unitățile C.E.C. etc., iar pe de altă parte volumul plăților pentru salarii, ajutoare și pensii, plățile pentru retribuirea muncii în cooperativele agricole de producție, sau pentru achiziționarea de produse agricole, planul de casă oferă permanent largi posibilități de cunoaștere rapidă a unor aspecte variate și importante din activitatea întreprinderilor.

Cu prilejul stabilirii prevederilor planului de casă, ca și ale balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației, organele bancare. vor avea de urmărit și modul cum este studiată **cererea populației,** preocuparea organizațiilor comerciale pentru extinderea rețelei comerciale și pentru promovarea formelor moderne de desfacere, aducînd sugestii și sprijinul necesar pentru transpunerea în viață a măsurilor concrete necesare unei circulații bănești normale și pentru întărirea puterii de cumpărare a leului.

Asigurarea resurselor financiare necesare efectuării cheltuielilor prevăzute de buget pentru actualul cincinal depinde într-o măsură însemnată de modul în care se realizează indicatorii planului economic, de respectarea ritmului prevăzut pentru creșterea venitului național și produsului social. Efectuînd execuția de casă a bugetului statului, Banca Națională urmărește încasarea ritmică la buget a veniturilor planificate, acționează în vederea prevenirii eventualelor rămîneri în urmă în realizarea încasărilor. **În centrul atenției organelor barcare va trebui să stea însă —** mai mult decît pînă acum — **urmărirea obiectivelor legate de îmbunătățirea calitativă a muncii pentru descoperirea și mobilizarea resurselor interne nefolosite, pentru realizarea și sporirea productivității muncii și a rentabilității întreprinderilor.**

Metodologia actuală de muncă bancară reliefează pregnant rolul **controlului cu caracter preventiv** în activitatea inspecției bancare. Buna funcționare și eficiența acestuia va depinde de informarea cît mai completă și de buna înțelegere a multiplelor aspecte desprinse din activitatea întreprinderilor, de puterea de sesizare și prevedere a consecințelor care pot apare în perspectivă din interacțiunea diverșilor factori.

În ceea ce privește controlul bancar ulterior, el își păstrează acest caracter specific de a porni de la operațiunile curente efectuate de organizațiile socialiste prin bancă, avînd ca obiectiv principal respectarea strictă a disciplinei financiare. El va fi completat și în viitor cu verificarea faptică a realității operațiunilor înregistrate în evidențe, a existenței valorilor creditate, a utilității acestora în activitatea economică respectivă, toate tinzînd să ducă la înlăturarea efectivă a greutăților și deficiențelor în activitatea economică. După cum se știe, posibilitățile de acționare ale băncilor au fost întărite prin prevederile Legii nr. 5/1970, potrivit cărora băncile au dreptul de a da dispoziții obligatorii și de a lua măsuri efective pentru îndreptarea unor situații negative care pot apare la o întreprindere sau alta.

IN PROIECTUL Legii finanțelor, elaborat sub directa îndrumare și orientare a secretarului general al partidului, și-au găsit concretizarea indicațiile și măsurile stabilite de Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972 îndreptate spre îmbunătățirea organizării și funcționării activității financiare, măsuri ce se integrează organic în preocupările partidului și statului nostru pentru perfecționarea conducerii, organizării și planificării dezvoltării economico-socială a țării.

La elaborarea proiectului Legii finanțelor s-a ținut seama de experiența pozitivă, dobîndită în aplicarea cu caracter experimental a unor măsuri economico-financiare, luate în ultimii ani pe baza hotărîrii Conferinței Naționale din 1967 și ale Congresului al X-lea al P.C.R. Prevederile Legii finanțelor, în care un loc important îl ocupă problemele bancare, vin să mărească rolul creditului și al dobînzii în determinarea unităților economice de a folosi cu randament sporit atît fondurile proprii cît și cele împrumutate. Sistemul de finanțare și creditare a mijloacelor circulante este tratat în proiectul de lege, ținîndu-se seama de specificul diferitelor sectoare din economie. Sînt prevăzute și măsuri restrictive în creditarea unor unități care nu sînt bine gospodărite. De asemenea, este întărită răspunderea conducerii centralelor industriale, ministerelor și comitetelor executive ale consiliilor populare pentru luarea de măsuri care să ridice nivelul activității întreprinderilor aflate în dificultăți financiare. Băncile dobîndesc dreptul de a înceta creditarea și de a proceda la recuperarea creditelor înainte de scadență, dacă beneficiarii de credite nu respectă destinația creditelor, sau condițiile stabilite prin contractele de împrumut.

Controlului bancar, organic integrat în controlul economic-financiar, îi revine obligația să verifice cu accentuată răspundere aplicarea strictă a legilor, respectarea riguroasă a disciplinei de plan și financiare. Factorul hotărîtor în obținerea unor astfel de rezultate este înțelegerea exactă de către cadrele de conducere din unitățile bancare și de către inspectorii care lucrează nemijlocit cu întreprinderile, a ceea ce se așteaptă și se cere de la noi. De aceea, ne gîndim să purtăm încă în acest an discuții cu aceste cadre, în vederea stabilirii de măsuri care să asigure intervenții mult mai prompte și mai energice — folosind mijloacele specifice băncii — pentru a contribui mult mai eficient la îndeplinirea integrală și la timp de către fiecare unitate economică a sarcinilor legate de gospodărirea eficientă a mijloacelor.

O contribuție însemnată la sporirea competenței și eficienței controlului bancar o va da și acțiunea de reciclare a cadrelor bancare. Programele de înnoire și lărgire a cunoștințelor, lucrările ce trebuie întocmite, examinările ce vor avea loc cu cadrele de diferite specialități și grade, sînt astfel concepute încît să aducă fiecărui lucrător bancar un plus de cunoștințe, de înțelegere, să contribuie la perfecționarea întregii noastre activități economice.

Alexandru OPREA
vicepreședinte al Consiliului de Administrație al Băncii Naționale

---

25 — 31 octombrie

„SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI"

ACTIVITATEA Casei de Economii și Consemnațiuni continuă să se dezvolte, înregistrînd ritmuri susținute atît pe linia atragerii economiilor bănești ale populației cît și în ceea ce privește celelalte activități bancare.

În anul 1971, creșterea de sold a economiilor bănești ale populației păstrate la C.E.C. a fost cu 80,3% mai mare decît cea realizată în anul precedent. Rata anuală a economisirii aproape s-a dublat în 1971 față de 1970. Prin unitățile C.E.C. din mediul sătesc s-a realizat în 1971 o creștere de sold cu 32% mai mare față de anul 1971 ; dacă ținem seama de faptul că o parte a populației sătești depune economiile la unitățile C.E.C. din orașe (cca. 20%) creșterea de sold realizată din depunerile populației rurale este cu mult mai mare. Urmare a acestor rezultate, la finele anului 1971, soldul general al economiilor bănești ale populației, păstrate la C.E.C., a crescut într-un ritm de 15,9% față de numai 9,7% cît a fost în anul 1970.

În anul 1971 a crescut substanțial gradul de pătrundere a acțiunii de economisire în rîndul maselor, ajungîndu-se la peste 7,5 mil. librete de economii, ceea ce revine un libret la 2,7 locuitori față de un libret la 3 locuitori în 1970.

În primele nouă luni ale acestui an s-au atras de la populație economii bănești mai mari cu cca. 100 milioane lei.

La 1 octombrie 1972 soldul general al economiilor bănești ale populației păstrate la C.E.C. a fost cu peste 10% mai mare decît cel existent la finele anului trecut.

În acest an a continuat să crească, de asemenea, gradul de pătrundere a acțiunii de economisire existînd la 1 octombrie a.c. peste 8 milioane de librete de economii. În anul 1971 și în primele 9 luni ale acestui an, stabilitatea depunerilor exprimată în durata de păstrare a economiilor bănești depuse la C.E.C. a crescut de la 472 zile la aproape 600 de zile. Creșterea într-un asemenea ritm, cu mult superior anilor precedenți se datorește, în principal, tendinței accentuate în legătură cu depunerea economiilor bănești pe librete de economii cu dobîndă pe termen și pe librete de economii cu cîștiguri în autoturisme.

După cum se știe, pe lîngă activitatea de atragere a economiilor bănești ale populației, C.E.C. desfășoară și alte activități bancare de deservire a populației, organizațiilor și instituțiilor. În ultimul an a continuat să se extindă și să se diversifice activitatea unităților C.E.C. pe linia creditării populației, cumpărării de autoturisme, încasării impozitelor și taxelor de la populație, plății produselor și a împrumuturilor acordate producătorilor agricoli, deservirii organizațiilor care au conturi la C.E.C. etc.

Avînd în vedere că servirea în condiții dintre cele mai bune a depunătorilor și celorlalți clienți ce apelează la serviciile C.E.C. este una din pîrghiile cu influențe deosebit de favorabile asupra dezvoltării activității, Casa de Economii și Consemnațiuni și-a concentrat și în această perioadă eforturile în această direcție.

Pentru perioada viitoare, Casei de Economii și Consemnațiuni îi revin sarcini deosebite pe linia atragerii economiilor bănești ale populației, a perfecționării, dezvoltării și diversificării activității sale. Paralel cu perfecționarea continuă a formelor și metodelor de economisire existente, se vor studia și introduce noi forme de economisire care să stimuleze în mai mare măsură interesul cetățenilor în depunerea la C.E.C. a economiilor lor bănești. Se are în vedere organizarea, în mod deosebit a economisirii în rîndul tineretului, se va pune un accent mai mare pe extinderea formei de economisire cu regularitate, prin virament. Totodată se vor perfecționa și extinde și celelalte activități bancare ale instituției privind creditarea populației pentru construirea de locuințe proprietate personală, deservirea organizațiilor ce au conturi la C.E.C. etc.

E. IONESCU

analiză economico-financiară

RESPECTAREA RIGUROASĂ A LEGISLAȚIEI ÎN STABILIREA PREȚURILOR DE PRODUCȚIE

MINISTERUL Finanțelor și Comitetul de stat pentru prețuri au desfășurat o largă acțiune de analiză și verificare a modului de stabilire și aplicare a prețurilor și tarifelor la un mare număr de unități industriale.

Legea nr. 19/1971 repune pe deplin în drepturi principiul potrivit căruia la baza stabilirii prețurlor de producție trebuie să stea — în conformitate cu legile economice obiective — cheltuielile sociale de muncă. În aceste condiții este firesc ca dimensionarea prețurilor să fie precedată de analiza critică a costurilor pe fiecare unitate producătoare, care să vizeze optimizarea producției, valorificarea maximă a rezervelor interne și stabilirea corectă a cheltuielilor realmente necesare, justificate din punct de vedere economic.

Analiza efectuată a prilejuit concluzia de ordin general privind efectele pozitive ale aplicării legii prețurilor în stabilirea la noile produse a unor prețuri judicios fundamentate, armonios integrate în ansamblul activității economice.

● 265 produse cu prețuri de producție rupte de baza reală de calcul

NI SE PARE însă utilă sublinierea cu precădere a neajunsurilor constatate, care pun în lumină faptul că cerințele noii legislații privind sistemul de prețuri și tarife sînt în unele cazuri nesocotite, constatîndu-se tendința unor întreprinderi și centrale industriale de a supraevalua cheltuielile în antecalculațiile pentru stabilirea prețurilor de producție.

În legătură cu aceasta atrage atenția faptul că din sondajul efectuat cu prilejul analizei au fost depistate 265 produse cu prețuri de producție stabilite necorespunzător, prea mare, pe seama căruia unitățile producătoare au încasat beneficii suplimentare. Este bine să reamintim interdicția expresă formulată de Legea nr. 19/1971 de a crea rezerve, sub orice formă, în prețul de cost.

Fiind vorba de prețuri de producție, supraevaluările constatate au avut numeroase implicații în ce privește corecta raportare a realizării unor indicatori de plan, printre care exemplificăm producția marfă vîndută și încasată, volumul beneficiilor, nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă.

Se înțelege că nu poate fi admisă realizarea sau depășirea fără eforturi proprii a sarcinilor de plan pe seama supraevaluării prețurilor de vînzare. Nu este lipsit de importanță nici faptul că anomaliile semnalate conduc la scumpirea artificială a unor lucrări de investiții și în legătură cu aceasta. la majorarea nejustificată a cheltuielilor cu amortizarea. Un prim aspect reliefat de analiza efectuată se referă la faptul că în unele cazuri, ignorîndu-se prevederile legale în elaborarea și fundamentarea antecalculațiilor, prețurile aprobate sînt rupte de baza lor — cheltuielile sociale de muncă. Cele 69 prețuri verificate la Uzina „Independența" Sibiu conțineau însemnate rezerve, care majorau nejustificat cheltuielile cu materiile prime și materialele directe deoarece, față de un coeficient de pierderi tehnologice la laminate și profile de 1,5—2% stabilit de serviciul tehnologic, antecalculațiile cuprindeau invariabil 6%. La aceasta se adaugă evaluarea materialelor la prețuri superioare celor de aprovizionare precum și înscrierea unor consumuri exagerate.

Este concludentă antecalculația produsului „preîncălzitor" T.A.R. În ansamblu, uzina a realizat fără eforturi proprii, prin majorarea artificială a cheltuielilor antecalculate, un volum de beneficii de 283 mii lei în 1971 și de 799 mii lei în primele 8 luni din 1972. Uzina mecanică de utilaj chimic „Grivița roșie"-București a propus și M.I.C.M. a aprobat la produsul „saturator" un preț majorat cu 107 mii lei datorită, în special, faptului că la metal a prevăzut 57 t în loc de 36 t cît era necesar și cît s-a consumat efectiv.

Situații de aceeași natură s-au constatat de organele Comitetului de stat pentru prețuri și la Fabrica de scule Rîșnov care a obținut la grupa de produse, „tarozi de mașină pentru filet metric" pe seama majorării consumului antecalculat de materiale, o rentabilitate mult mai mare decît cea luată în calcul la stabilirea prețului de producție.

● Rentabilitate... supradimensionată

ÎN NUMEROASE alte cazuri, verificarea a stabilit că nu au fost dimensionate corect în antecalculații cheltuielile directe de manoperă. Folosirea unei asemenea practici de Întreprinderea de echipament metalic pentru binale-Oradea a condus numai la 24 produse la majorarea, fără eforturi proprii, a beneficiilor realizate cu 998 mii lei în 1971, iar în planul financiar pe 1972 înscriindu-se rezerve de 3 380 mii lei.

În lucrările de elaborare a prețurilor de producție, nivelul cheltuielilor cu salariile directe a fost determinat luîndu-se în calcul timpii mai mari decît cei necesari executării operațiilor iar lucrările au fost încadrate pentru tarifare la categorii superioare celor reale.

La produsul „instalație de spălat geam" subansamblul „corpul supapei" pentru operația de strunjire s-au prevăzut 60 ore manoperă categoria 4/II față de prevederile documentației tehnologice de numai 9 ore categoria 2/II. La același subansamblu, pentru operația de găurire s-au prevăzut 32 ore categoria 3/II în loc de 11 ore categoria 2/II. De asemenea, s-au prevăzut pentru control 50 ore/1 000 buc, deși operația este executată de personal ale cărui salarii sînt incluse la cheltuieli indirecte.

După cum este firesc, elaborarea și fundamentarea documentațiilor de preț trebuie să asigure **concordanța corespunzătoare între nivelul prețului și parametrii calitativi ai produselor.** Odată aprobat prețul unui nou produs, unitățile producătoare au obligația ca la fabricarea acestuia să asigure performanțele tehnico-economice prevăzute în STAS sau norme interne, nivelul calitativ avut în vedere la aprobarea prețului.

Este o flagrantă încălcare nu numai a legii prețurilor dar și a normelor de etică obținerea unor rezultate financiare pe seama realizării produselor la o calitate inferioară celei prevăzute. Controlul a constatat și cazuri cînd antecalculațiile includ materiale de calitate superioară, manoperă calificată etc. pentru ca, în procesul de producție, astfel de prevederi să fie ignorate, producîndu-se adevărate mistificări. La Grupul de uzine Reșița, la produsul „instalație de răcire pentru cuptorul vatră cu role" conform documentației tehnice și de preț trebuia să se consume 1.165 kg țeavă de oțel TNC-180 din import care conferea o calitate superioară produsului iar în fapt s-a utilizat țeavă OL00 și OLT 135, mai ieftină cu suma totală de 61 mii lei.

Întreprinderea de industrie locală-Tulcea, în antecalculațiile de prețuri pentru garniturile de mobilă cameră-stil „Delta M" și cameră „Delta 1" a prevăzut furnir de nuc clasa I cu prețuri ridicate pentru ca în realitate să folosească materiale de calitate inferioară.

Asemenea abateri afectează calitatea produselor fabricate de beneficiari, în cazul materiilor prime, materialelor și utilajelor. În ce privește bunurile de consum este vorba, evident, de prejudicierea intereselor legitime ale populației. Este ușor de înțeles că fabricarea produselor de calitate inferioară înseamnă, în fapt, o majorare camuflată a prețurilor de vînzare. Toate acestea reclamă eforturi conjugate, sistematice și perseverente din partea tuturor factorilor interesați pentru severa combatere a unor astfel de fenomene și tragerea la răspundere a angajaților care își permit să sfideze legea, interesele generale ale economiei și populației.

Deși cu prilejul aplicării H.C.M. nr. 2442/1969 privind reglarea rentabilității excesive și introducerea impozitului de regularizare, a fost limitat nivelul beneficiului la unele produse industriale, nivelul stabilit nu este în unele cazuri respectat. La Uzina „Automatica"-București, de exemplu, deși la panourile unicate de automatizare rentabilitatea a fost redusă la 11,4%, din analiza efectuată a rezultat că prețurile de producție la 37 tipuri de panouri, stabilite de Centrala industrială pentru automatizări în anul 1972, cuprindeau o rentabilitate de cîteva ori mai mare. Stabilirea unor asemenea rentabilități se datorează faptului că la corelarea prețurilor panourilor unicate noi cu cele ale panourilor unicate etalon, s-a făcut abstracție de rentabilitatea limitată, corelarea făcîndu-se, de regulă, cu produse fabricate în 1969, înainte de aplicarea H.C.M. nr. 2442/1969, care aveau o mare rentabilitate.

Pentru anul 1972, la 85 produse ale căror prețuri de producție au fost analizate, rata rentabilității este mult mai mare față de nivelul limitat, diferențele valorice la nivelul planului anual de producție insumînd peste 2 milioane lei.

Este necesar ca în procesul elaborării, examinării, avizării și aprobării prețurilor de producție să se asigure respectarea dispozițiilor H.C.M. nr. 2442/1969 privind limitarea rentabilității antecalculate la principalele produse industriale.

Legea Nr. 19/1971 interzice introducecerea în fabricație a produselor înainte de a se stabili prețurile acestora, limitînd la 30 zile durata totală a operațiilor de stabilire și avizare a acestora, socotită de la data prezentării propunerilor de preț. Considerente de ordin economic, bine justificate, argumentează convingător oportunitatea unor astfel de reglementări. Este vorba de prevenirea unor neajunsuri, frecvent constatate în trecut, cînd produse fabricate, fără stabilirea prețurilor acestora, erau stocate neputînd fi operativ introduse în circuitul economic.

Asemenea anomalii, după cum a stabilit verificarea efectuată, nu au fost complet eradicate. Prin abateri de la cerințele legii, unele întreprinderi nu au întocmit la timp documentațiile de preț, ci numai după fabricarea sau chiar livrarea produselor, iar în alte cazuri aprobarea prețurilor propuse s-a făcut de organele competente cu mari întîrzieri. La Centrala industrială de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții București, analizarea documentațiilor de preț pentru un număr de 20 utilaje în valoare de 5 757 mii lei a durat de la 59 la 88 zile. Tot astfel Centrala industrială pentru utilaj chimic și rafinării, în frecvente cazuri a remis M.I.C.M. spre aprobare documentațiile de preț primite de la unitățile în subordine cu întîrzieri între 35-70 zile.

Pentru asigurarea riguroasei respectări a legislației cu privire la regimul prețurilor și tarifelor, în vederea prevenirii și înlăturării unor abateri și deficiențe de natura celor constatate, este necesară aplicarea unor măsuri, printre care și:

— instruirea temeinică și permanentă a personalului din unitățile economice, cu atribuții de serviciu în domeniul prețurilor;

— îmbunătățirea structurii organizatorice a compartimentelor de prețuri la toate verigile, asigurarea acestora cu cadre calificate, stabilirea de atribuții și răspunderi concrete;

— intensificarea controlului de către toate organele cu asemenea atribuțiuni, privind modul de aplicare a regimului prețurilor și tarifelor, tragerea severă la răspundere — potrivit legii — a angajaților vinovați de abateri;

— vărsarea la bugetul statului a diferențelor rezultate din supraevaluarea antecalculațiilor, ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale și în legătură cu aceasta, recalcularea indicatorilor economico-financiari planificați și realizați cu toate implicațiile ce decurg din această operațiune.

M. CALMAN

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Materializarea intenției de cumpărare în domeniul confecțiilor

ÎN TOATE ȚĂRILE cu economie dezvoltată, confecțiile industriale dețin o pondere foarte mare în consumul populației. În S.U.A., bunăoară ele ajung să reprezinte circa 90% din totalul cheltuielilor afectate de populație pentru îmbrăcăminte. Un rol important în promovarea confecțiilor industriale îl are însă prezența în magazine a confecțiilor într-o gamă sortimentală cît mai variată, cu toată gama de mărimi, precum și o cît mai largă paletă de poziții coloristice.

Un indicator care oferă posibilitatea formulării unor concluzii asupra modului în care populația a reușit să-și realizeze intențiile de cumpărare îl constituie **frecvența vizitării magazinelor în vederea cumpărării.**

O anchetă efectuată de Institutul de cercetări comerciale, a relevat că cumpărătorii se află în majoritatea cazurilor în situația de a vizita de mai multe ori magazinele pînă ce reușesc să-și materializeze intenția de cumpărare. Confecțiile cumpărate după o primă vizită în magazine au o pondere cuprinsă între 27% (pentru scurte și paltoane) și 39% (sacouri). Ponderea este relativ apropiată în cazul celei de a doua vizite, respectiv 31—39%. Cele mai multe confecții rezultă însă că s-au cumpărat după a 3-a sau a 4-a vizită.

Printre alte obiective, ancheta a căutat să determine și modul în care se ierarhizează principalele motive de necumpărare. A rezultat astfel că, la confecțiile pentru bărbați, motivele necumpărării au fost următoarele: 32,7% — lipsa desenului preferat; 30,6% — materia primă necorespunzătoare dorințelor; 20,7% — lipsa mărimilor necesare; 16% lipsa culorilor preferate. La confecțiile pentru femei proporțiile au fost aproximativ aceleași.

Rezultă, așadar, că cererea populației pentru confecții depășește încă posibilitățile de satisfacere pe care le oferă fondul de marfă pus la dispoziția consumatorilor de către comerț și industrie. Mai există deci destul loc pentru mai bine.

Congelatele și obiceiurile de consum

ÎN MATERIE de produse congelate există încă multe prejudecăți din partea gospodinelor din toată lumea. Anchete recente pun însă în evidență faptul că în ultimii ani comportamentul de consum este în continuă transformare, piața produselor congelate lărgindu-se continuu. Astfel, de exemplu, în Franța, datele rezultate din diferite panele de consumatori atestă o creștere a consumului de congelate de 44% în 1971 față de 1970.

Un sondaj bazat pe un eșantion de 5000 gospodine, efectuat recent în Franța, a confirmat dezvoltarea rapidă a acestui segment de piață. Astfel, 66% din gospodinele interogate au declarat că folosesc curent în gospodărie produse congelate, față de numai 54% în 1968. O analiză a frecvenței cumpărătorilor de produse congelate a evidențiat faptul că, din totalul consumatorilor de produse congelate, 42% apelează cu regularitate la aceste mărfuri, procurîndu-le din magazine de două ori pe lună, 24% sînt consumatori ocazionali, cumpărînd o dată pe lună și 34% sînt consumatori accidentali. Cu ocazia acestui sondaj a mai rezultat că majoritatea gospodinelor care recurg la produse congelate au vîrsta între 24 și 34 ani. Rezultă, așadar, că persoanele tinere sînt mai receptive la produsele congelate, cele vîrstnice fiind mai greu de convins.

creativitate-inovație

PUNCTE DE VEDERE

ORGANIZAREA FUNCȚIEI DE CERCETARE – DEZVOLTARE ÎN CENTRALA INDUSTRIALĂ

CENTRALA industrială de utilaj energetic este profilată pe producția de utilaj termoenergetic, avînd ca unități principale Uzina de mașini grele — București (specializată în fabricația de turboagregate într-o gamă largă de puteri, incepînd cu 50—330 MW, urmînd ca în viitorul apropiat să se proiecteze și să se realizeze turboagregate de 600—1200 MW) și Uzina „Vulcan"-București (profilată pe cazane abur și apă fierbinte intr-o mare varietate de tipuri și dimensiuni). Ambele uzine dispun de o puternică și modernă dotare tehnică rivalizind cu cele mai moderne și bine utilate uzine din lume în acest domeniu.

În cadrul centralei problemele de cercetare se efectuează în prezent disparat. Activitatea de cercetare proiectare — produse se execută la Institutul de Cercetări și Proiectări Echipamente Termoenergetice (ICRBT). De menționat că unele probleme curente de proiectare — produse sînt rezolvate la nivel de uzine prin compartimentele de constructor-șef. La uzina „Vulcan" există și un atelier de prototipuri. În uzine nu există laboratoare destinate cercetării.

Proiectarea tehnologică se execută în exclusivitate în cadrul uzinelor, în serviciile tehnologice (tehnolog-șef, metalurg-șef, sudor-șef, sculer-șef), cercetarea tehnologică fiind practic inexistentă.

Referitor la activitatea de cercetare și proiectare constructivă trebuie observat că sînt foarte multe cazuri cînd din necesitățile producției se ridică spre rezolvare probleme ce reclamă rezolvări operative și competente, în care relațiile uzină-institut devin foarte greoaie, institutul neputînd satisface integral funcția de cercetare-dezvoltare tehnică a uzinelor, rezolvarea problemelor respective de multe ori făcîndu-se în condiții de criză de timp și provizorat.

Altă deficiență a sistemului actual de organizare a cercetării la nivelul centralei constă în aceea că specialiștii cu înaltă calificare, fiind angrenați în probleme curente și numai ocazional în probleme de cercetare, au un randament scăzut, problemele de cercetare rezolvîndu-se numai în „ferestrele libere" ale procesului de producție.

Organizarea existentă nu asigură întotdeauna o corelare justă între problemele de producție curentă și cele de dezvoltare în perspectivă, răspunderea fiind și ea divizată la nivel de uzine (respectiv servicii de concepție) și institut.

Cam în același fel se prezintă și situația invențiilor și inovațiilor, în uzine neexistînd compartimente specializate de invenții-inovații, aceste probleme rezolvîndu-se în forma veche de organizare a cabinetelor tehnice cu activități multiple. În cadrul acestor cabinete, cu activitatea de invenții-inovații se ocupă un singur salariat care nu dispune de timpul necesar și uneori nici nu are capacitatea de a depista și a breveta soluții originale, inventatorii și inovatorii negăsind totdeauna un sprijin adecvat sub aspect tehnic și juridic.

Sub presiunea sarcinilor curente de plan, activitatea de invenții-inovații este neglijată sau minimalizată. De multe ori, invențiile sînt soluționate ca inovații și sînt valorificate numai în țară, brevetarea și valorificarea lor în străinătate întîrziind în mod nejustificat.

În actuala formă de organizare a activității de cercetare-dezvoltare se întîmpină mari greutăți și în realizarea prototipurilor pentru diferite cercetări sau invenții-inovații, acestea executîndu-se de multe ori în locuri improprii pentru gradul deosebit de precizie solicitat, ceea ce nu stimulează pe cercetători sau inovatori.

Greutăți deosebite se întîmpină și pe linia elaborării proiectelor de execuție pentru anumite teme de cercetare sau pentru anumite invenții-inovații, compartimentele tehnologice fiind ocupate cu pregătirea tehnică a producției curente.

În eliminarea acestor deficiențe o măsură binevenită, după opinia noastră, ar consta în reorganizarea activității de cercetare-proiectare produse, pentru nevoile curente ale uzinelor, prin dezvoltarea și concentrarea la nivelul centralei a activității actualelor compartimente constructor-șef din uzine, precum și înființarea unui sector puternic de cercetare tehnologică (complet inexistent în prezent), dotate corespunzător cu stații pilot și laboratoare. În această concepție, structura sectorului de cercetare-dezvoltare ar trebui să cuprindă, conform organigramei nr. 1, următoarele compartimente: compartimentul cercetare; serviciul laboratoare; compartimentul proiectare autodotare: compartimentul de documentare tehnică (inclusiv brevetoteca); compartimentul invenții-inovații.

Serviciul de cercetare ar avea funcția de planificare, prognoză, execuție parțială și urmărire pînă în faza de aplicare a cercetărilor și ar trebui organizat pe sectoare și ateliere cuprinzînd: sectorul cercetare prospectivă, sectorul cercetări constructive și sectorul cercetări tehnologice.

Sectorul cercetare prospectivă, avînd rolul de a stabili necesarul de teme de cercetare și de a executa selecționarea, programarea, calculul eficienței economice și urmărirea acestora pe fiecare uzină, ar cuprinde trei ateliere: atelierul plan cercetări și programare; atelierul studii economice de perspectivă (prognoze): atelierul urmărire.

În faza de întocmire a necesarului de cercetare, sectorul de cercetare prospectivă trebuie să țină legătura cu toate serviciile și secțiile uzinelor și în special, cu serviciile: tehnolog șef, metalurg șef. C.T.C., desfacere și aprovizionare, acestea fiind beneficiarii rezultatelor cercetării în etapa de aplicare și putînd colabora efectiv la cercetări pentru faza semiindustrială.

Coordonarea întregii activități de cercetare ar trebui realizată de sectorul cercetare prospectivă.

DUPĂ STABILIREA problematicii de cercetare urmează faza de selecționare, pe criterii de eficiență economică, a temelor. În acest scop, atelierele plan cercetări-programare și studii economice de perspectivă trebuie încadrate cu economiști și ingineri posedînd o vastă experiență și o deosebită sensibilitate în problemele progresului tehnic. În continuare se execută calculul de încărcare, stabilind cu această ocazie necesarul de colaborări cu institute de învățămînt superior, tehnic și economic precum și cu institutele de cercetări.

Sectorul de cercetare constructivă va executa îmbunătățiri constructive la produsele executate de uzinele centralei urmărind totodată cercetarea constructivă efectuată de institute. Pe baza proiectelor institutelor și a temelor de cercetare el studiază variantele constructive și funcționale îmbunătățite pe care le lansează în execuție și experimentare întocmind referatele de prezentare a rezultatelor. Tot în sarcina acestui sector intră și participarea la lucrările de omologare, urmărind în același timp realizarea planului tehnic de cercetare la termenele stabilite.

Sectorul de cercetări tehnologice ar fi destinat să răspundă exigențelor constructorului, executînd cercetarea parametrilor și condițiilor tehnologice pentru fabricarea produselor uzinelor. Activitatea de cercetare tehnologică se va efectua în ateliere și stații pilot profilate pe specialități conform organigramei nr. 2.

Serviciul laborator asigură în principal baza tehnico-materială a cercetărilor care, de altfel, ocupă și cea mai mare parte din capacitatea acestuia, rezolvînd totodată în mod operativ și cu prioritate

⟶

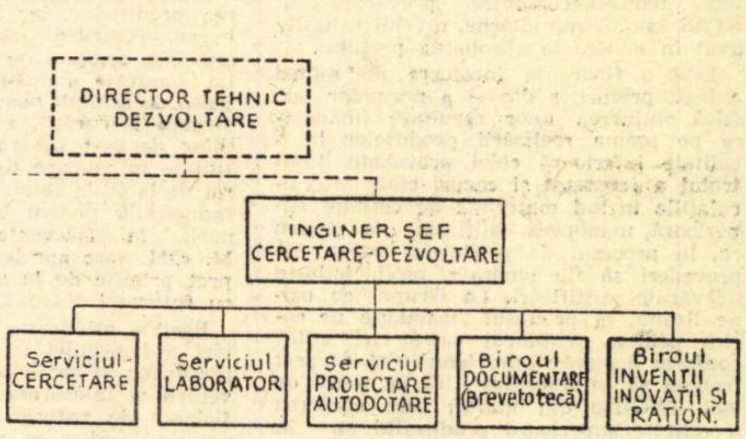

Organigrama nr. 1 — Organizarea compartimentului de cercetare.

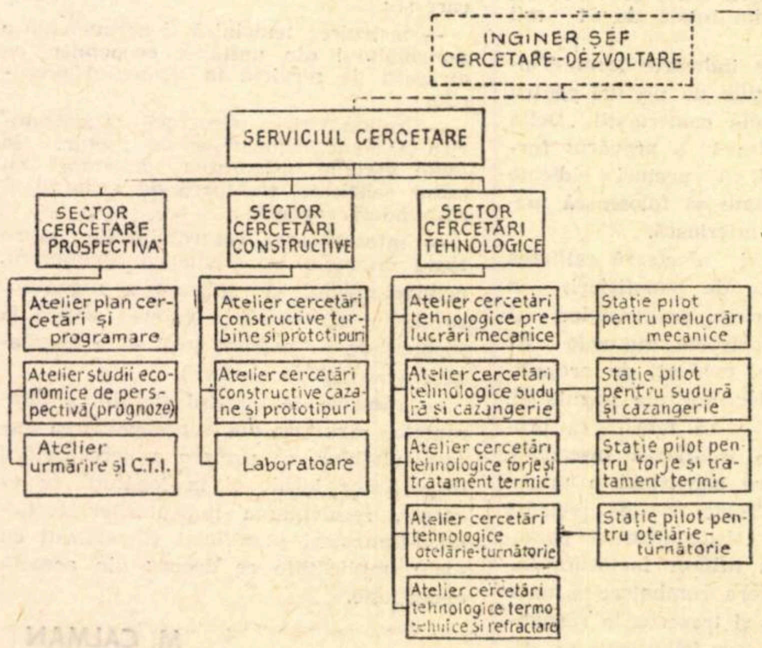

Organigrama nr. 2 — Organizarea serviciului de cercetare.

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● La uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște au fost lansate în fabricația de serie două tipuri de remorci **trailer de 40 și 60 tf.** Noile remorci permit transportul utilajului petrolier de gabarit și greutate mare, a mașinilor grele și a altor încărcături, putîndu-se deplasa pe drumuri de toate categoriile cu o viteză de pînă la 60 km/h. Soluția constructivă la care s-a recurs contribuie esențial la reducerea consumului de metal. Raportul între greutatea proprie și sarcina de transport la noile remorci este de 0,29, față de 0,38 în cazul remorcii de 20 tf. aflată în producția curentă. Remorcile sînt prevăzute cu punți rabatabile pentru încărcarea și autoîncărcarea utilajelor. De remarcat că pentru simplificarea tehnologiei de execuție și reducerea prețului de cost al celor două remorci sînt folosite o serie de subansamble comune: trenul de rulare, elementele de frînă și elementele de suspensie.

● LA Uzina metalurgică din Iași a început fabricarea, după o tehnologie proprie, a **țevilor rectangulare sudate prin curenți de înaltă frecvență.** Aplicarea noului procedeu asigură un ritm mai rapid de sudare, determinînd o substanțială sporire a productivității muncii.

● LA Uzina de autocamioane Brașov, se extinde un procedeu de mare eficiență: **extrudarea metalului la rece prin deformare plastică.** Această metodă se aplică în prezent la executarea a 20 de repere, obținîndu-se anual economii de 200 t de metal. Un studiu efectuat de specialiștii uzinei arată că extinderea acestui procedeu la cele 284 de repere care se prelucrează în prezent prin metode clasice de așchiere va conduce la economii anuale de peste 1000 t de metal. Se va înregistra, de asemenea, o economie de 990 000 ore la manoperă, concomitent cu eliberarea unor spații productive de 1600 mp. Sînt cîteva avantaje care recomandă aplicarea pe scară largă a metodei amintite.

● Centrala industriei articolelor casnice din M.I.U. va livra rețelei comerciale începînd din trim. IV. 1972, o serie de produse noi, menite să sporească gradul de confort și de civilizație al căminelor noastre, între care amintim:

— **Cazanul de încălzit apartamentul.** Față de sobele individuale fabricate pînă acum, prezintă avantajul încălzirilor centrale în întregul apartament și posibilitatea dozării automate pentru asigurarea unei temperaturi constante. Funcționează cu combustibili lichizi (petrol lampant, motorină). Are o putere calorică de 20 000 Kcal/h și poate încălzi 3—4 camere și alimenta în același timp un boiler de apă menajeră.

— **Mașina de gătit electrică,** cu 3 plite de gătit, din care două avînd cîte patru trepte de încălzire; este prevăzută cu cuptor, grătar, frigare rotativă și geam panoramic. Asigură un confort sporit și condiții optime de siguranță în exploatare, neavînd flacără deschisă. Cuptorul termostat electric asigură un regim constant de coacere, eliminînd pericolul de ardere. Plitele cu 4 trepte de încălzire permit varierea regimului de fierbere și menținerea caldă a preparatelor, fără pericolul de prindere a alimentelor pe fundul cratiței sau de stingere a flăcării. Geamul panoramic și iluminarea cuptorului permit supravegherea coacerii.

● La fabrica PAL innobilat din Fălticeni aparținînd de CEIL Suceava, a început în trimestrul III — 1972 producția de **PAL spacluit,** emailat în diferite culori și texturat, în panouri mari, precum și în panouri formatizate, la dimensiunile necesare producției de mobilă.

● Premiată anul trecut la Salonul internațional pentru invenții de la Viena, invenția nr. 51 937, se referă la un **procedeu pentru executarea compensatoarelor multilenticulare** folosite la conductele pentru transportat fluide calde preluînd dilatările termice. Utilizînd acest procedeu Uzina de utilaj chimic din Ploiești a realizat economii de metal și manoperă evaluate pînă în prezent la peste 1 200 000 lei. Invenția a fost brevetată și în Bulgaria, U.R.S.S. Franța, Italia și R.D.G.

ȘI ARZĂTORUL TOROIDAL descris în brevetul nr 53.815, aplicat la Laminorul de tablă de la Galați, a fost premiat la Viena în 1971 Folosit pentru combustibil gazos, arzătorul poate fi utilizat în construcția cuptoarelor de tratament termic sau a cuptoarelor de încălzit materiale în vederea prelucrării lor prin deformare la cald Printre avantajele sale se numără reducerea consumului altor combustibili externi de carburare și înlăturarea pericolului de accidente în exploatare.

● Fabrica de produse refractare „Refractara" din Aleșd județul Bihor aplică cu succes brevetul nr. 53 886 care se referă la CĂRĂMIZI ANTIACIDE. El simplifică procesul tehnologic de fabricație, și elimină folosirea unor materiale deficitare (feldspatul, dolomita, șamota etc.), reducînd totodată rebuturile

conducere și organizare

300 de cadre economice au răspuns întrebărilor referitoare la:

VIITORUL FUNCȚIILOR DE CONDUCERE ECONOMICĂ

INSTITUTUL central de pregătire și perfecționare a cadrelor de conducere din economie și administrația de stat — care prin însăși titulatură își definește menirea — a inițiat prin ing. dr. **Mihail DUMITRESCU**, *director de studii și decan, o anchetă pe tema „Cadrele de conducere față în față cu viitorul", concepînd și utilizînd în acest scop un interesant chestionar, la care au răspuns pînă în prezent 300 de cadre de conducere (adjuncți de miniștri, vicepreședinți de comitete executive ale consiliilor populare județene, cadre de conducere din ministere, centrale și întreprinderi).*

CONCLUZII INTERESANTE se pot desprinde încă de pe acum din cele 300 de răspunsuri la chestionar pe care le prezentăm mai jos :

1. Care este ponderea pe care o vor avea în viitor atributele clasice ale conducerii (a) și eventual dacă apreciați că se vor distinge prin importanță și alte atribute (b) ?

(pentru cazul b se subliniază răspunsul considerat corespunzător).

În ce privește partea atributelor clasice ale conducerii, în activitatea acestora, răspunsurile apreciază următoarele procente de participare :

a) — prevedere 36% — coordonare 16%
— organizare 25% — control 11%
— comandă 12%

Noi atribute se apreciază a fi necesare :

(b) — comunicare **da ;** nu.
— crearea climatului propice de muncă **da ;** nu.

2. În ce mod vă exercitați atributul (funcția) de prevedere ?

Ordinea în care cei anchetați au așezat răspunsurile lor este cea reprodusă mai jos.

— Dezvoltarea compartimentelor de prevedere și cercetare ;

— Întocmirea unui proiect pe cinci ani privind organizarea generală a unității ;

— Analiza și studierea fenomenelor care influențează activitatea din sectorul respectiv ;

— Studierea situațiilor existente, a principalelor direcții de dezvoltare la nivel macro (economic și social), ca și a tedințelor revoluției tehnico-științifice pe plan mondial ;

— Participarea directă la întocmirea propunerilor de plan anual și cincinal ;

— Participarea în comisiile de prognoză ;

— Efectuarea de studii de marketing ;

— Elaborarea unor ipoteze asupra dezvoltării activităților și luarea în colectiv a deciziilor optime ;

— Deținerea unui volum suficient de informații în legătură cu tendințele de dezvoltare a producției în domeniul respectiv ;

3. Care sînt, după părerea dv., principalele cinci rezultate pe care revoluția tehnico-științifică le va aduce în perfecționarea conducerii și organizării la nivel micro și macroeconomic ?

Răspunsurile indicate au dat prioritate astfel :

(a) Volumul sporit al informațiilor necesare fundamentării deciziilor și utilizarea în mai mare măsură a calculatoarelor electronice ;

(b) Rapiditatea schimbărilor tehnologice care antrenează în mod corespunzător și unele schimbări organizatorice, în special în privința elasticității structurilor ;

(c) Creșterea responsabilității în luarea deciziilor ;

(d) Amplificarea și diversificarea relațiilor ;

(e) Competitivitatea în materializarea creației umane, utilizarea eficientă a resurselor ;

4. Care sînt primele 10 probleme mai importante cu care se vor confrunta cadrele de conducere în viitor ? (în ordinea importanței)

Definirea problemelor a fost efectuată astfel în răspunsurile primite :

a. automatizarea producției ;
b. intelectualizarea muncii ;
c. apariția de noi mașini, schimbarea naturii muncii ;
d. prognoze peste anul 2000 ;
e. dezvoltarea autonomiei unităților, diviziunea și descentralizarea în muncă ;
f. reducerea numărului de ore de muncă, folosirea timpului liber crescut ca dimensiune, generalizarea preocupărilor culturale ;
g. dezvoltarea mare a cercetării ;
h. perfecționarea sistemului informațional și folosirea sistemelor automate în conducere ;
i. pregătirea personalului, climat nou de muncă, adaptabilitatea la nou ;
j. armonizarea dintre creația solitară a omului și integrarea sa socială.

5. Vom asista la o intelectualizare generală a muncii ?

da ; nu (se subliniază răspunsul considerat corespunzător).

După cum se vede, în unanimitate se consideră că munca va căpăta noi caracteristici. De aceea, a fost pusă o întrebare suplimentară :

6. Dacă da, cum o caracterizați ?

— Vom fi confruntați cu o creștere a complexității fenomenelor sociale și economice, cu o automatizare accentuată a producției ;

— Este necesară o creștere a nivelului general de pregătire și o restructurare a procesului de instruire (politehnicizarea învățămîntului, etc.) ;

— Va crește personalitatea cadrelor de conducere, la aceasta contribuind în mod deosebit procesul de cibernetizare a activității lor prin deschiderea din mediul specializat către alte medii convergente.

7. Care sînt, după constatările dv., primele 10 categorii de timp, prezente în mai mare măsură în propriul buget de timp ? (în ordinea importanței).

Acum, după cum se va vedea, bugetul de timp este alcătuit astfel încît accentul este pus pe probleme curente.

a. ședințe ;
b. rezolvarea corespondenței ;
c. convorbiri telefonice ;
d. urmărirea producției ;
e. pregătirea deciziilor ;
f. aprovizionarea tehnico-materială ;
g. realizarea unor sarcini suplimentare primite de la organul ierarhic superior ;
h. activități de reprezentare ;
i. preocupări pe linia previzionării acțiunilor viitoare ;
j. pregătirea personală, documentare în probleme de specialitate și conducere.

8. Care sînt primele 10 categorii de timp pe care doriți să le proiectați pentru un buget de timp rațional, care să vă aparțină ? (în ordinea importanței).

Cadrele chestionate au avut în vedere o astfel de structurare a timpului de muncă :

a. preocuparea pentru prognoze ;
b. acordarea de mai multă atenție eficienței economice și sociale a activității desfășurate ;
c. pregătirea personală ;
d. conducerea optimizată a eforturilor echipei ;
e. participarea la luarea în colectiv a deciziilor ;
f. participarea într-o măsură mai mare la viața socială ;
g. organizarea rațională a utilizării resurselor materiale, financiare și umane ;
h. stăpînirea perfectă a mecanismului relațiilor cu oamenii ;
i. cunoașterea directă a realității ;
j. controlul realizării obiectivelor.

9. Numiți cîteva măsuri care să favorizeze o asemenea configurație a bugetului de timp ?

Preferințele exprimate în răspunsurile primite configurează următoarea ordine :

— Precizarea atribuțiilor și responsabilităților pe fiecare funcție în parte ;

— Extinderea descentralizării și delegării de autoritate ;

— Generalizarea procesului de perfecționare a pregătirii, la toate nivelele și pentru toate cadrele ;

— Perfecționarea sistemului informațional și utilizarea SPAD-ului în conducere;

— Întărirea disciplinei în muncă ;

— Planificarea sarcinilor în perspectivă ;

— Perfecționarea structurilor organizatorice ;

— Raționalizarea ședințelor ;

— Respectarea programului de muncă ;

— Rezolvarea problemelor de aprovizionare.

10. Ce elemente mai importante considerați că trebuie să conțină procesul de perfecționare a cadrelor de conducere pentru a le face apte de a rezolva eficient problemele în anii viitori ?

Cerințele pentru perfecționarea cadrelor de conducere au stabilit, după cele rezultate din răspunsuri, următoarele direcții :

— probleme de sociologie, psihologie, ergonomie ;

— perfecționarea sistemului informațional ;

— organizarea timpului de lucru ;

— stăpînirea cunoștințelor (conceptelor, metodelor, tehnicilor și procedeelor) de planificare pe termen lung și a celor de prognoză ;

— cunoașterea tendințelor de dezvoltare în diferite sectoare de activitate ;

— adaptarea la formele de conducere colectivă.

11. Care sînt factorii care trebuie să caracterizeze adaptabilitatea la nou a cadrelor de conducere ? Numiți-i pe primii cinci în ordinea importanței.

Răspunsurile au apreciat că ierarhia calităților necesare cadrelor de conducere ar fi următoarea :

a. Pregătirea profesională și dorința de perfecționare ;

b. Calități personale : receptivitate, mobilitate mare de gîndire, curiozitate științifică, curaj, interes, pasiune, spirit ridicat de responsabilitate ;

c. Elasticitate în conducere ;

d. Succesul înregistrat ;

e. Înțelegerea metodelor moderne de conducere și noii tehnici de calcul.

12. Vom asista în perspectivă la :

a. o concentrare — a atribuțiilor și deciziilor ? da ; nu.
— numai a deciziilor ; da ; nu.
b. creștere a autonomiei în exercitarea atribuțiilor ? da ; nu.
c. creștere a autonomiei în luarea deciziilor ? da ; nu.

(se subliniază răspunsul considerat corespunzător)

După cum se vede, răspunsurile apreciază că va avea loc o creștere a atribuțiilor decizionale ale unităților economice.

13. Unități economice (centrale, mari întreprinderi) vor fi constituite sau vor funcționa, în perspectivă, în jurul unui calculator electronic ? da ; nu.

(se subliniază răspunsul considerat corespunzător)

14. Vom asista în continuare la o concentrare a producției în mari unități ? da ; nu

(se subliniază răspunsul considerat corespunzător)

15. Care sînt, după părerea dv., principalele cinci măsuri capabile să favorizeze dialogul dintre unitățile economice, pe de o parte, și lumea științifică (institute și organisme de cercetare și proiectare, institute de învățămînt superior, Academii de științe etc.) pe de altă parte ?

Răspunsurile primite la această ultimă întrebare par să configureze o menținere a separării funcționale a producției și cercetării în unități distincte :

a. organizarea de consfătuiri științifice în mari unități de producție și dezvoltarea compartimentelor aplicative în aceste unități ;

b. organizarea unui sistem de colaborare și informare reciprocă ;

c. conceperea împreună a unor studii de prognoză în domenii de interes comun ;

d. reciprocitate în utilizarea bazei materiale ;

e. realizarea unui circuit al cadrelor valoroase din producție în cercetare și învățămînt superior și invers.

←

necesitățile procesului de producție. Serviciul proiectare-autodotare este profilat pe proiectarea utilajelor necesare dezvoltării tehnice a producției, ocupîndu-se în același timp cu elaborarea proiectelor de execuție solicitate de activitatea de cercetare, invenții și inovații.

Compartimentul documentare-brevetotecă, va trebui să asigure procurarea celor mai noi documentații în scopul informării personalului de cercetare cu ultimele realizări pe plan mondial. În acest scop, o mare însemnătate o are organizarea și amenajarea unei brevetoteci — colecție conținînd toate brevetele de invenții pe profilul centralei (în cazul nostru pe profil termoenergetic), ca și noutățile de ultimă oră pe plan mondial, asigurînd uneori un avans de circa 1—2 ani față de publicarea acelorași materiale în revistele de specialitate și constituind o sursă principală de declanșare a cercetării și mișcării de invenții-inovații.

Compartimentul de invenții-inovații trebuie să funcționeze separat de actualele cabinete tehnice, dată fiind dificultatea și multitudinea de probleme ce stau în fața acestor compartimente la nivel de centrală. Optăm pentru plasarea acestui compartiment la nivel de centrală industrială deoarece unor inovații valoroase, cu un sporit caracter de noutate, deobicei nu li se întrevăd imediat posibilități de aplicare în uzina în care au fost elaborate și se întîmplă dificultăți în realizarea lor. Cu totul altfel se prezintă însă situația acestor inovații la nivel de centrală, ele putînd interesa alte uzine din cadrul centralei.

Este necesar ca acest compartiment să fie încadrat cu personal de înaltă calificare, multilateral pregătit, care să posede cunoștințe tehnice dar și economice și juridice. În acest sens, propunem ca OSIM să ia măsuri urgente pentru specializarea și îndrumarea unor salariați în domeniul coordonării și stimulării activității de invenții-inovații precum și pentru școlarizarea unor agenți de brevete, făcînd intervențiile necesare la Ministerul Educației și Învățămîntului.

Ar fi de asemenea oportun ca nomenclatoarele de funcțiuni să fie completate cu funcția „agent de brevete", specializarea respectivă obținîndu-se în urma unor cursuri post-universitare adecvate.

Acest compartiment trebuie să fie subordonat inginerului șef al compartimentului dezvoltare-cercetare, deoarece invențiile apar, de regulă, în activitatea de cercetare-proiectare sau chiar în procesul de producție prin îmbunătățirea unui produs sau tehnologii existente.

În acest fel, compartimentul de invenții-inovații ar dispune de baza materială a sectorului de cercetare, ușurîndu-se munca de elaborare a proiectelor de execuție prin compartimentul de proiectare-autodotare, precum și a execuției prototipului în stațiile pilot. Calculele de eficiență economică ale invențiilor și inovațiilor ar trebui efectuate în cadrul sectorului cercetare prospectivă, degrevîndu-se în acest mod compartimentele de prețuri.

Cunoscînd faptul că problemele privind organizarea funcției de cercetare-dezvoltare în centralele industriale sînt de o deosebită actualitate, ne exprimăm speranța că opiniile noastre pot constitui un punct de plecare pentru o largă dezbatere pe această temă.

ec. Al. BLAGA
ing. S. MARINESCU
Centrala industrială de utilaj energetic

DEZBATERE

SISTEMATIZAREA TERITORIULUI ȘI DEZVOLTAREA REȚELEI COMERCIALE

REVISTA „Viața economică", împreună cu Asociația română de marketing, pune în discuția specialiștilor și a nespecialiștilor una din problemele de mare actualitate ale etapei în care am intrat: sistematizarea teritoriului țării noastre. Începem prin a dezbate relațiile dintre sistematizare și rețeaua comercială rurală.

ANALIZĂ REGIONALĂ — CONCEPȚIE ARMONIOASĂ

CONSIDER că este foarte utilă această discuție organizată în colaborare cu AROMAR de revista „Viața economică". Ea își propune să dezbată problemele dezvoltării comerțului în spiritul documentelor recente ale partidului privind sistematizarea teritorială. Acest document are un caracter cu totul deosebit din punct de vedere științific pentru că fixează foarte clar ideea de sistem. Este vorba de cea mai înaintată frontieră a cunoașterii în știința și filozofia contemporană și anume teoria sistemelor, care abordează în mod global interdependențele din comportamentul celor ce acționează în atingerea scopului de către o instituție, un organism. Privirea de ansamblu ajută, într-un sistem, la înlăturarea cel puțin a unora din efectele nestăpînite și neîntrevăzute în momentul în care a fost conceput sistemul. Pe măsură ce sistemele devin mai complexe, interacțiunile au tot mai mult efecte neliniare, care nu pot fi abordate cu metode intuitive.

Acest nou mod de a privi lucrurile ne învață să organizăm comportarea sistemelor după exemplul strălucit al tehnologiei. Cu ajutorul sistemelor putem întrevede în viitor o măiestrie în planificarea instituțiilor și organismelor social-economice după tipul performanțelor realizate în tehnică și fizică. Faptul că ne concentrăm atenția asupra comerțului reprezintă o pătrundere în domeniul nivelului de trai al societății, în domeniul organizării unei vieți mai bune, în domeniul realităților vieții noastre materiale. Pe măsură ce aspectele cantitative vor fi satisfăcute, ansamblurile sociale care viețuiesc pe teritoriu în condiții de puternice realități geografice, istorice și culturale, capătă valențe calitative tot mai complexe. Aceste coordonate nu trebuie și nu pot fi rupte din realitatea nemijlocită, deoarece o gîndire abstractă, la dimensiuni exclusiv macro-economice, nu poate să stăpînească și să cunoască toate realitățile concrete. De aceea, se și dezvoltă astăzi o știință cum e analiza regională, care e înrudită cu concepția de sistem, pentru că aici problemele de conducere și cele sociale, sînt abordate în această lume de realități locale, astfel încît se trag concluzii în funcție de care pot fi făcute propuneri de dezvoltare teritorială armonioasă.

Or, comerțul reprezintă o mare parte din această preocupare pentru satisfacerea nevoilor oamenilor, dat fiind că majoritatea nevoilor sînt legate de mișcările teritoriale ale bunurilor materiale și ale serviciilor.

dr. M. C. DEMETRESCU

SCHIȚĂ PROSPECTIVĂ A COMERȚULUI RURAL

● Influența asupra vieții social-economice a satelor ● Optima distribuție a fondului de marfă pe teritoriu.

UNA DIN PROBLEMELE de mare actualitate care preocupă pe economiștii noștri este: cum va arăta comerțul rural în România în deceniile următoare, în contextul măsurilor adoptate de conducerea partidului și statului român pentru sistematizarea localităților rurale?

Schița prospectivă a comerțuluil în deceniile viitoare nu este deloc ușor de conceput, dacă avem în vedere că, în calitatea sa de ramură a economiei naționale, comerțul are multe incidențe ce decurg din caracterul lui de ramură de consecință, avînd în amonte industria (producția), iar în aval — cumpărătorii (consumul). O astfel de schiță trebuie să țină seamă de cel puțin trei caracteristici ale pieței rurale din România.

● Piața rurală românească este înscrisă azi într-un dinamism spectaculos, ca urmare a transformărilor și mutațiilor importante înregistrate în ultimul sfert de veac în toate sferele vieții social-economice și culturale a satelor, care conduc la apropierea treptată a pieței rurale de cea urbană.

● Factorii formativi ai pieței rurale — creșterea producției industriale și agricole, sporirea veniturilor bănești ale populației, mutațiile demografice, denaturalizarea consumului, creșterea exigențelor consumatorilor etc. — vor cunoaște și în anii ce urmează un dinamism înscris în aceeași tendință proprie economiei românești.

● Aplicarea măsurilor stabilite recent de conducerea partidului și statului nostru cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economică și socială, vor avea adînci implicații asupra modului de viață al populației rurale și deci asupra modului de distribuție a mărfurilor în mediul rural în anii viitori. În contextul unei noi configurații a așezărilor rurale pe harta țării, piața rurală va căpăta noi dimensiuni, noi contururi, vor fi scoase la iveală elemente noi ale distribuției ce se cer a fi examinate și investigate, în scopul acționării în această direcție.

Prin prospectarea pieței rurale se pot întreprinde măsuri de mare importanță nu numai în legătură cu cunoașterea cererii prezente, dar și a celei potențiale, nu numai a nevoilor solvabile, dar și a ansamblului nevoilor de consum, a motivației consumului etc. Totodată, se impun măsuri pentru amplasarea optimă a spațiilor comerciale pe teritoriu, pentru stabilirea sortimentului de mărfuri diferențiat pe localități, pentru adoptarea și introducerea tehnicilor comerciale moderne, pentru utilizarea unor noi forme de comerț (mobil, prin corespondență, prin automate etc.).

Deși problema implică abordarea unor multiple aspecte, mă voi opri foarte succint numai la cîteva pe care le consider importante de a fi măcar enunțate. După cum se știe, România a moștenit o rețea de localități mici, răzlețe, excesiv de întinse din punct de vedere teritorial. Cu toate realizările obținute în domeniul sistematizării rurale, a continuat să se mențină dispersarea comunelor și satelor. Acest lucru a generat și generează încă unele greutăți în organizarea unei rețele comerciale de dimensiuni și cu o dotare corespunzătoare desfășurării unui comerț modern. În afară de acestea, înseși obiectivele comerciale construite se dispersează, după părerea mea, într-un număr prea mare de centre comunale și sătești, ceea ce reduce și eficiența acestor investiții.

Ca urmare a sistematizării localităților rurale, acțiune care va conduce la alcătuirea de comune puternice, cu o populație mai numeroasă și cu un potențial economic ridicat, se vor asigura condiții pentru organizarea și concentrarea rețelei comerciale, care să favorizeze o mai bună aprovizionare a populației. O importanță cu totul deosebită va avea crearea în următorii 15—20 ani a circa 300—350 centre economice și sociale cu caracter urban, care să deservească populația din 4—5 comune apropiate, aflate la o distanță medie de 15—20 km. Obiectivele comerciale urmează a fi amplasate, așadar, în acele așezări rurale ce se vor dezvolta, vor prelua și îndeplini funcția importantă de centru economic, politic, administrativ, de cultură și deservire pe întreg teritoriul aferent comunei sau orașului și spre care gravitează celelalte localități componente ale comunei și respectiv orașului.

Așa cum se profilează concepțiile actuale, organizarea rețelei va avea în vedere trei trepte: centru comercial sătesc, centru comercial comunal și centru comercial zonal, corespunzător, în principal, celor trei categorii de mărfuri (cumpărate cu o frecvență mare, medie, mică). Centrele comerciale zonale, au în vedere, în primul rînd, comunele ce se preconizează a deveni în viitor orașe. În aceste localități vor funcționa unități comerciale prin care să se desfacă întreaga gamă de mărfuri produse de industria bunurilor de consum, care să satisfacă atît nevoile populației din localitate, cît și a celei din localitățile apropiate, convergente. Centrale comerciale comunale au în vedere comunele cu un potențial economic mai redus față de primele. În aceste localități se va acționa pentru dezvoltarea rețelei comerciale și de prestări, astfel încît populația de pe raza comunei să poată fi deservită cu mărfurile de cerere curentă și periodică și cu serviciile strict necesare. Centrele comerciale sătești au în vedere satele din cuprinsul comunelor unde rețeaua comercială se va limita tot mai mult la aprovizionarea populației cu mărfurile de cerere curentă, trebuincioase consumului zilnic.

Dezvoltarea diferențiată a rețelei comerciale în aceste trei trepte — centru zonal, comunal și sătesc — va grăbi procesul de urbanizare a unor localități rurale și va avea totodată un efect economic important în ceea ce privește așezarea pe teritoriu a fondului de mărfuri.

De asemenea, tehnica comercială, modernizarea și eficiența comerțului, care reprezintă un triptic de funcțiuni ale marketingului în domeniul distribuției, vor cunoaște schimbări spectaculoase.

După cum se știe, „producția de masă, impune distribuția de masă". În afara acestor cerințe, legate de producție, nu poate fi ignorată realitatea că nici cumpărătorii nu mai sînt dispuși să piardă mult timp în magazine, căci, după cum știm, comerțul influențează direct bugetul de timp liber al oamenilor.

Drept urmare, ca în toate țările cu o economie dezvoltată și nu numai în acestea, va avea loc o reorientare a comerțului din toate punctele de vedere. Ne referim aici îndeosebi la extinderea formelor moderne de vînzare (autoservirea și expunerea deschisă a mărfurilor), care nu trebuie considerată o „modă", o dorință subiectivă de „aliniere" la ceva nou, ci un imperativ al comerțului contemporan, o necesitate obiectivă ce derivă din relația producție-consum.

Măsurile ce se vor întreprinde în vederea revitalizării comerțului rural din toate punctele de vedere, confirmate de o serie de rezultate deja obținute, atestă că viitorul a început să se construiască în zilele noastre în viziunea deceniilor următoare.

Gh. FEȚEANU
director general CENTROCOOP

SĂ RECONSIDERĂM NORMATIVELE COMERCIALE PRIN STUDII

● De la comportament de cumpărare la comportament de consum ● Consumatorul — o entitate de multe ori necunoscută.

MĂ PREOCUPĂ această problemă a sistematizării și ea trebuie pusă în termeni cît mai exacți. Se discută problema consumului cumpărătorilor, a rețelelor comerciale și de servicii. Studii de acest gen sînt foarte puține la noi. Majoritatea studiilor se referă la aspectele actuale, așa cum la ora actuală oamenii cumpără, nu consumă. Nu putem să rezolvăm problemele sistematizării într-un timp scurt fără cercetări de anvergură. S-ar putea extrapola unele tendințe, dar nu e tehnica cea mai recomandabilă pentru că vor interveni mutații și știm că, odată cu creșterea venitului, încep să intervină mutații, intervin schimbări fundamentale în structura, utilizarea venitului familial.

La noi în țară, la majoritatea populației, consumul alimentar, cheltuielile pentru cumpărăturile alimentare, ocupă o pondere importantă. De aceea, aș vrea să spun că, după părerea mea, există, mai pronunțat, un comportament de cumpărare, decît unul de consum. Aici apare o problemă de care sistematizatorii n-au ținut încă seamă suficient. Dacă la prima vedere ar fi normal, de pildă, ca un comerciant inteligent să nu creeze un magazin imediat alături de celelalte magazine, ci să țină seama de distribuția populației, observăm totuși că încă altădată, au apărut vaduri comerciale cu sute de magazine, au apărut Lipscanii, de pildă. Aceeași tendință există în cinematografie. Logic ar fi fost ca proprietarii de cinematografe să distribuie rețeaua cinematografică pe cartiere, echilibrat cu populația. Nu s-a făcut așa. De ce? Pentru că această alăturare a permis populației să aleagă. Aceasta face să crească mult consumul. Sistematizarea n-a ținut seama de acest lucru. Ideea de a face străzi comerciale, din punct de vedere economic, este mai rațională decît o dispersare a unităților, pentru că, chiar dacă în cartierul respectiv oamenii au un magazin vestimentar, chiar dacă cumpără acolo, mai întîi vizitează magazinele din centru pentru a face o oarecare comparație.

Deciziile actuale trebuie luate însă nu pe baza studiilor care vizează situația actuală, ci pe baza a ceea ce prevedem. Dacă ținem seama că odată cu o curbă de creștere a nivelului de trai există o anumită curbă de îmbogățire a sortimentației, credem că prin 2000 lucrurile se vor prezenta altfel și atunci, în ceea ce se implantează la ora actuală — pentru că acum se definește structura pentru 2000 — trebuie să ținem seama de ceea ce se va întîmpla atunci. De aceea, trebuie făcute cercetări prospective pentru că e foarte probabil ca locuințele care se fac la ora actuală, să continue a fi folosite și de cei din anul 2000. Aici este problema cheie. Din acest punct de vedere avem o foarte mare lipsă de informații. De exemplu: proiectăm distribuirea rețelelor în funcție de densitate. Noi știm însă că, pe lîngă acest om mediu, există o foarte mare disparitate a unor caracteristici care fac ca oamenii să nu fie asemănători unii cu ceilalți. De pildă, am făcut o reprelucrare a datelor recensămîntului din 1966 de unde au rezultat niște structuri demografice inedite ale orașului. Există o foarte mare variație de la o zonă la alta. Dacă noi am suprapune rețeaua comercială cu această structură pe zone demografice, am vedea că există foarte multe lipsuri în rezolvarea acestei probleme. Nu numai puterea de cumpărare, dar și comportamentul de cumpărare diferă foarte mult.

Această problematică în optica sistematizatorului trebuie privită mai complex și în lumina statutului social al consumatorului și a consumului. De pildă, în sudul Bucureștilor populația are un anumit interes pentru anumite mărfuri. În partea nordică apare o altă categorie de cumpărători. Problema ține de statutul social. Nu e numai o chestiune financiar-economică. Apar fenomene ciudate. Dacă cineva într-un bloc cumpără frigiderul Zil, atunci majoritatea locatarilor cumpără același frigider. Sînt niște fenomene de care trebuie să se țină seama. După părerea mea, tocmai astfel de fenomene n-au fost încă studiate la noi.

Normativele nu țin seama de acest lucru, nu țin seama de cine cumpără, cine ia decizia în problemele de cumpărare în familie. Așa, de exemplu, unele produse le cumpără femeile, altele le cumpără bărbații.

Atunci cînd se judecă problema comerțului, a serviciilor în contextul sistematizării ar fi interesant de văzut și de gîndit și funcțiile comerțului și serviciilor. Ele nu sînt numai întreprinderi pur economice, a căror funcție se limitează la vînzarea de bunuri sau servicii către populație, deci la desfacerea de mărfuri. Ele au funcții mult mai complexe, dintre care deloc neglijabile sînt cele social-educative. În Franța, de exemplu, s-a constatat că în mediu rural numărul cafenelelor este egal în toate localitățile. Aceste cafenele sînt locuri de contact social și deci numărul lor este justificat. De ce numărul magazinelor diferă? În timp ce clubul este locul de întîlnire al bărbaților, magazinele sînt locuri de întîlnire pentru femei. Aceste magazine au deci și funcții de contact social, funcție educativă.

dr. Gheorghe CHEPEȘ

O COORDONATĂ — MENȚINEREA SPECIFICULUI REGIONAL

● Criterii demografice ● Integrare pe verticală în unitățile agricole.

PREOCUPĂRILE de cercetare teoretică în economia agrară și cercetările concrete făcute în cadrul așezărilor rurale mi-au permis să trag unele concluzii privind fenomenele sociale de pe teritoriu și să reflectez asupra unor măsuri care trebuie luate în procesul planificării de perspectivă a comunităților rurale, ca nuclee social-economice unde locuiește acum mai mult de jumătate din populația țării. Din studiile făcute am ajuns la unele criterii de amplasare a rețelei comerciale și serviciilor la sate. Sînt multe fenomene care ar trebui, după părerea mea, avute în vedere de practicienii care conduc departamentele, care se ocupă de amplasarea comerțului și serviciilor în mediul rural.

În ultimii ani, procesul de mecanizare intensivă a agriculturii a generat un fenomen al mobilității rurale foarte amplu, sub forma a ceea ce am numi mobilitate pendulatorie, adică oamenii își efectuează munca în centrul urban învecinat, dar își petrec viața în familie, la sat. Cercetările făcute în 20 de localități rurale împreună cu Centrul de cercetări sociologice asupra a 2 800 familii din localități rurale, au dus la concluzia că s-au produs schimbări de ordin structural în cadrul țărănimii. Au apărut forme noi care au impus familiei un caracter mixt — în care foarte mulți dintre membrii săi sînt salariați. Aceste modificări în structura socială a clasei țărănești a dus la transformări substanțiale în cerințele și aspirațiile acestei clase. Una din cerințe se concretizează în planul serviciilor și în special al rețelei comerciale.

La Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că trebuie să se aibă în vedere criterii economice și sociale în procesul sistematizării localităților rurale. Aș porni de la faptul că, după părerea mea, încă de acum a început să se profileze o serie de tipuri de localități rurale. Apar localități cu caracter **industrial-agrar**, unde procesul de implantare a întreprinderilor industriale este foarte dezvoltat; localități de tip **agrar-industrial** în care predomină fenomenul agrar; localități de tip **agrar**-necooperativizat, în care predomină gospodării cu caracter individual ca formă de proprietate. Aceste tipuri reflectă cerințe și aspirații de ordin economic și social diferit. Exemplu: Localitățile rurale care se află în zona montană a țării noastre, necooperativizată, au un puternic caracter turistic. În funcție de aceste tipuri de localități consider că trebuie elaborate și direcțiile de dezvoltare a rețelelor comerciale și de servicii la sate.

Sînt localități rurale în care o bună parte din populație lucrează în întreprinderi și întorcîndu-se numai seara în localitate. Aici sursa de venituri o constituie veniturile din industrie, care au o pondere mai ridicată decît cele din agricultură. Or, preponderența acestor surse de venituri determină și o structură diferită a cerințelor. Din anchetele efectuate a reieșit că acești salariați își cheltuiesc veniturile în rețeaua orașului unde au locul de muncă, întrucît în localitățile unde locuiesc nu găsesc o rețea comercială atît de dezvoltată.

Acest proces are implicații pe mai multe planuri. Timpul liber, în loc să fie consumat în satul respectiv, este consumat în orașul unde lucrează, ceea ce are o influență negativă asupra vieții de familie. Economiștii, sociologii, arhitecții trebuie să aibă în vedere aceste fenomene. Din acest punct de vedere, în cadrul acțiunii de sistematizare a teritoriului, dezvoltarea rețelei comerciale și de servicii trebuie să aibă prioritate. Pe străzile principale, care trebuie să devină străzi comerciale, trebuie oprită circulația rutieră, a vitelor și trebuie făcut loc pentru ca oamenii, după ce și-au lăsat lucrul să se poată plimba, cumpăra, la nivelul exigențelor orașului. Aspectul comercial al străzii din comună trebuie să aibă preponderență în preocupările noastre.

Tipurile de localități agrare-industriale sau chiar agrare ridică probleme legate de procesul aprivizionării populației. Dacă avem în vedere profilul unității agricole ca producătoare și dacă acest profil este uneori îngust, se înțelege că gradul de satisfacere a cerințelor cooperatorului cu unele produse nu este suficient. Se pune problema ca și în acest mediu rural să se găsească produsele cu care populația respectivă să-și completeze nevoile alimentare, pentru că în astfel de cazuri, populația rurală nu are alte surse de venituri în afara C.A.P.-ului. În măsura în care acesta nu-i furnizează produsele care să-i satisfacă toate nevoile alimentare, se pune problema existenței unei rețele comerciale adecvate.

Pe de altă parte, procesul de feminizare a muncii în agricultură este foarte accentuat. Sînt C.A.P.-uri unde peste 60% din forța de muncă este feminină. Se pune problema că aceste femei n-au timp să se ocupe de gospodăria personală. Există studii care arată că femeia lipsește de acasă aproape toată ziua, mai ales în sezonul de vîrf. În astfel de situații este necesară dezvoltarea rețelei de alimentație publică și a celei comerciale alimentare. Se vorbește de o integrare pe plan vertical a producției agricole, pornindu-se de la producția propriu-zisă, pînă la comercializare. În țara noastră, I.A.S. își dezvoltă o rețea proprie de prelucrare atît industrială cît și de comercializare a produselor alimentare. Datorită creșterii pretențiilor populației din mediul rural atît agricultorii, dar și cei cu funcții în agricultură ca, de exemplu, ingineri, medici, profesori, funcționari etc. solicită nu numai dezvoltarea de magazine dar și o structură a produselor care să le satisfacă nevoile curente sau de durată. Atunci nu ar mai trebui să se aprovizioneze din mediul orășenesc.

Trebuie să se creeze opinia ca localitățile, comunele să-și dezvolte o rețea proprie comercială și de alimentație publică, nu neapărat subordonată cooperației de consum, care să valorifice produse alimentare cu specific regional, mai ales că există indicație ca întreprinderile agricole fie de stat sau de grup să dezvolte unități industriale anexe. Se creează astfel și un vad comercial-rural.

dr. Maria STĂNESCU

Dezbatere consemnată de

Ioan GEORGESCU

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

Mureș:

REDUCEREA CONSUMURILOR SPECIFICE

PRINTRE problemele aflate în centrul atenției Comitetului județean de partid Mureș, a comisiei sale economice, se numără și reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale în întreprinderile și unitățile economice din raza județului. La indicația Comitetului, în fiecare unitate economică s-au creat comisii de specialiști, care studiază posibilitățile de aplicare a diferitelor măsuri de reducere, în continuare, a consumurilor specifice, îndeosebi la materiale deficitare (lemn, metal, cele aduse din import etc.). Au fost elaborate numeroase studii privind reproiectarea produselor, utilizarea mai rațională a materiilor prime, folosirea deșeurilor, înlocuirea materiilor prime importate, costisitoare.

Comisia economică a Comitetului județean urmărește permanent activitatea comisiilor înființate în întreprinderi, supunînd-o unor analize periodice, și le îndrumă în direcția descoperirii de noi rezerve în acest domeniu, reducerii continue a cheltuielilor materiale de producție, sporirii eficienței activității economice.

Aceste acțiuni s-au soldat cu o serie de rezultate pozitive, de exemplu, într-una din ramurile industriale dezvoltate în cadrul județului, cum este prelucrarea lemnului. La Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului, prin utilizarea mai largă a P.A.L.-ului înnobilat, se prevede să se economisească în acest an circa 60 000 mp furnire de fag (în valoare de peste 150 000 lei), cantități importante de furnir de nuc și de stejar — prin înlocuirea lor cu furnir de fag (economii la preț de cost de peste 300 000 lei), se proiectează înlocuirea unor piese interioare din lemn (la mobilă) cu piese confecționate din masă plastică, se folosesc în măsură crescîndă ambalaje din carton în locul celor din lemn etc. În cadrul unităților industriei locale de prelucrare a lemnului, valoarea materialului lemnos economisit în semestrul I a.c. a reprezentat 0,9 milioane lei, la care se adaugă alte cîteva sute de mii de lei economii realizate de unitățile de producție și de reparații din sectorul cooperatist.

ing. ȘT. DEAK

Galați:

PREOCUPĂRI PENTRU 1973

AXÎNDU-ȘI activitatea pe problemele de cea mai mare actualitate ale economiei, Comisia economică a Comitetului municipal de partid Galați și-a propus să analizeze în perioada imediat următoare cum se preocupă organizațiile de partid și comitetele oamenilor muncii din unitățile industriale de realizarea contractelor economice pe anul 1972 și stadiul încheierii contractelor pe anul 1973, atît în calitate de beneficiari, cît și de furnizori, iar în unitățile de construcții — asigurarea documentației și a frontului de lucru pentru investițiile din anul 1973.

Comisia economică și-a propus să sprijine întreprinderile în luarea celor mai corespunzătoare măsuri care să permită reducerea, în continuare, a consumurilor specifice, fundamentarea științifică a normelor de consum și a stocurilor de materii prime și materiale necesare producției.

C. ENICĂ

agenda economistului

Puncte de vedere

CONSECINȚELE JURIDICE ALE CONTRACTELOR MODEL

ART. 6 din H.C.M. nr. 1011/1972 privind unele măsuri pentru aplicarea prevederilor contractelor economice nr. 71/1969 prevede o dispoziție potrivit căreia contractele model sînt obligatorii pentru părțile contractante. Dar ce înseamnă obligativitatea contractului model pentru părțile care încheie un contract concret de furnizare de produse, de executări de lucrări sau de prestări de servicii? Am arătat cu altă ocazie că obligația organizațiilor socialiste de a încheia contract este o obligație de a încheia un contract cu cuprinsul complet. În sprijinul configurării unui contract cu conținut complet vine nu numai dispoziția potrivit căreia ministerele și celelalte organe centrale urmează să aprobe contracte model care să conțină criterii unitare, ci și aceea care prevede, așa cum am arătat, că aceste contracte sînt obligatorii, că au deci un caracter imperativ. Nu ar fi vorba, după părerea noastră, de obligația redării în contractele concrete, a prevederilor din contractele model, ci de obligația ca toate clauzele contractelor concrete să fie astfel stabilite și formulate de către părțile contractante, încît ele să nu se abată de la prevederile privitoare la diferitele probleme stabilite în contractele model.

Contractele model nu pot da naștere la raporturi concrete de drept civil, deoarece ele sînt acte normative, iar nu contracte generatoare ale obligațiilor de furnizare, de executare de lucrări sau de prestări de servicii. Ele stabilesc structura raporturilor contractuale din diferite domenii de activitate economică și deci și obligația organizațiilor socialiste ca atunci cînd încheie contracte economice, să țină seama de prevederile contractelor model respective.

Ce se întîmplă în situația cînd părțile contractante încheie, de comun acord, un contract fără să țină seama de prevederile contractului model? Consecința caracterului imperativ al acestor prevederi este nulitatea clauzei contractuale care le-ar încălca. Nu este vorba, așa cum prevede și legea nr. 71/1969, de o nulitate a contractului în totalitatea lui. Vor fi nule numai clauzele contrarii prevederilor din contractul model și vor rămîne valabile clauzele conforme. Dar cu ce se vor înlocui clauzele nule? Părțile contractului sînt obligate să se pună de acord în ceea ce privește stabilirea unor clauze legale concrete conforme cu prevederile încălcate ale contractului model. În orice caz, indiferent dacă părțile au înțeles sau nu să înlocuiască clauzele nule cu clauze valabile, primele urmează să fie înlocuite de drept cu prevederile contractului model.

Se poate întîmpla, de asemenea, ca o organizație socialistă beneficiară să solicite organizației furnizoare, odată cu restituirea contractului, inserarea în el a unor clauze concrete, care, în mod normal, nu pot fi stabilite de către părțile contractante, deoarece contravin prevederilor din contractul model. Părțile vor trebui să se concilieze și să se pună de acord asupra unor clauze valabile. Dar dacă părțile n-au căzut de acord, iar organizația furnizoare n-a trimis clauza spre rezolvare organelor competente? Se poate spune oare că astfel de clauze au fost acceptate și au devenit clauze ale contractului concret, chiar dacă ele contravin prevederilor contractului model? Răspunsul nu poate fi decît negativ. Acceptarea tacită nu poate avea nici o eficiență, întrucît părțile nu pot conveni, nici chiar tacit, asupra unor elemente contractuale care nu sînt conforme contractului model.

Față de cele arătate pînă acum, putem spune că exercitarea dreptului de a verifica conținutul și elementele contractului economic concret, nu constituie pentru organizația beneficiară o facultate. În sarcina sa se naște, odată cu primirea contractului, obligația să verifice conformitatea acestuia cu prevederile din contractul model și să ia atitudine, propunînd clauze conforme.

Sînt numai unele din motivele pentru care considerăm că, la elaborarea contractelor model, trebuie să se depună toate eforturile în vederea obținerii unor contracte model cu un conținut complet, de natură să servească organizațiilor socialiste la încheierea contractelor economice concrete.

Gheorghe ȚIGAERU

FIȘIER DE ACTE NORMATIVE

● *H.C.M. nr. 1043/1972 privind* **înființarea Oficiului Centrului comun ONUDI—ROMÂNIA,** *pe lîngă Ministerul Industriei Chimice, publicată în Bul. Oficial nr. 99 din 16 septembrie 1972. Oficiul se organizează și funcționează în conformitate cu prevederile Legii nr. 11/1971, cu alte norme legale în vigoare, precum și cu înțelegerile internaționale la care România este parte și are ca obiect de activitate realizarea acțiunilor prevăzute în programele stabilite de către Centrul comun ONUDI—ROMÂNIA privind promovarea cooperării între R.S.România și țările în curs de dezvoltare în domeniul industriei chimice și petrochimice.*

● *H.C.M. nr. 1042/1972 privind* **schimbarea denumirii și obiectului activității Fabricii de articole de tablă — Codlea,** *publicată în Bul. Oficial nr. 99 din 16 septembrie 1972. Denumirea întreprinderii va fi pe viitor „Fabrica de mașini agricole — Codlea", iar obiectul său de activitate va fi: fabricarea de mașini și utilaje agricole și echipament metalic pentru tractoare, autocamioane și autoturisme.*

● *H.C.M. nr. 1081/1972 privind* **înființarea unor întreprinderi de stat în subordinea Centralei industriei bumbacului,** *publicată în Bul. Oficial nr. 102 din 25 septembrie 1972. Au fost înființate „Țesătoria de bumbac Năsăud" cu sediul în orașul Năsăud, avînd ca obiect de activitate țesătorie pentru țesături extralate și garnituri de pat și „Filatura de bumbac Gura Humorului" cu sediul în orașul Gura Humorului.*

EFECTE ALE TERGIVERSĂRII ÎNCHEIERII UNOR CONTRACTE ECONOMICE

IN LITIGIUL la care ne referim și care a format obiectul dosarului nr. 912/1971 al Arbitrajului de Stat Interjudețean Iași, reclamantul IJIL Partizanul Gheorghieni a solicitat obligarea pîrîtei ICM Vaslui la plata unor daune de 23.030 lei, provenind din refuzul de contractare al unității beneficiare. Astfel, furnizoarea a susținut că în urma comenzii ICM Vaslui, a transmis acesteia, la data de 2 iunie 1971, un proiect de contract prin care se obliga să-i livreze în trim. III.1971, o serie de tablouri electrice, condiționat însă de punerea la dispoziție de către beneficiar a aparatajului necesar execuției produselor respective.

Pîrîta nu a restituit proiectul de contract semnat și deoarece reclamanta furnizoare s-a aprovizionat cu anumite materiale și a executat unele desene tehnice pentru prestațiunea respectivă, care astfel au devenit inutilizabile prin neperfectarea contractului, s-a pretins acordarea daunelor respective, în suma menționată.

Pretențiile formulate au fost respinse de către organul arbitral, considerîndu-se justificat refuzul de contractare al pîrîtei, deoarece produsele respective îi erau necesare în vederea realizării planului pe trim. II.1971, iar contractul la data la care s-a întocmit și prin termenul de livrare oferit (trim. III.1971), nu putea satisface aceste necesități economice.

Soluția de respingere a acțiunii a fost confirmată prin Decizia nr. 531/1972, a Primului Arbitru de Stat, relevîndu-se posibilitatea manifestată de reclamantă în perfectarea respectivelor raporturi contractuale și consecințele păgubitoare generate de o atare atitudine.

Este cazul a sublinia, pe marginea speței înfățișate, faptul că contractul nu reprezintă un scop în sine, un act formal, ci el trebuie să dea expresie acordului de voință al părților pentru producerea acelor bunuri pe care le reclamă consumul industrial sau cel individual, respectiv cerințele pieței.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 71/1969, așezarea pe baze superioare a contractelor economice este menită a crea condiții pentru desfășurarea activității de producție în strînsă legătură cu nevoile economiei naționale, asigurîndu-se realizarea cantitativă, calitativă și la termenele stabilite a sarcinilor de producție.

În considerarea acestor principii, în mod justificat au fost respinse pretențiile la daune ale furnizoarei, întrucît s-a constatat că aceasta nu numai că nu a dat nici un răspuns beneficiarei pîrîte în legătură cu comanda transmisă, dar prin proiectul de contract comunicat cu o întîrziere de peste 3 luni de zile, nu a ținut seama de cererile cumpărătorului și nu a acționat în spiritul colaborării tovărășești ce caracterizează relațiile dintre organizațiile socialiste, astfel încît să se ajungă la perfectarea în timp util a contractului și satisfacerea intereselor economice cărora acesta le dă expresie. În lipsa unui contract valabil încheiat, daunele a căror reparațiune s-a pretins, nu apăreau determinate în vreun fel de activitatea culpabilă a beneficiarei și nu exista temei pentru angajarea răspunderii sale, ele urmînd a fi localizate la furnizor, cu atît mai mult cu cît acesta nu a dovedit preocuparea necesară pentru folosirea acelor materiale în executarea altor comenzi, astfel încît să se reducă la maximum prejudiciile ocazionate.

Este de reținut, deci, necesitatea de a se acționa de către unitățile furnizoare cu maximă operativitate în încheierea contractelor economice, astfel încît acestea să-și poată realiza cu eficiență funcția conferită de lege, ca instrumente de concretizare a desfășurării relațiilor economice dintre organizațiile socialiste, în scopul înfăptuirii integrale a obligațiilor rezultate din planul de stat.

A. FLORESCU

UN UTIL INSTRUMENT DE LUCRU

ACTIVITATEA de comerț exterior, în continuă amplificare și perfecționare, determinată de creșterea prestigiului țării noastre pe plan mondial și de realizările economiei românești, cere în mod inevitabil atît transpunerea sa pe plan juridic, cît și crearea unei literaturi de specialitate, care să permită lucrătorilor din acest domeniu, obținerea unor rezultate corespunzătoare. Dacă pe plan juridic, actele normative acoperă o bună parte din această activitate, literatura este încă insuficientă și fragmentată.

Apariția lucrării „Societăți comerciale-societăți mixte — formă eficientă de cooperare internațională" de Al. Deteșan, are o însemnătate deosebită. În actualele condiții, în special în vederea dezvoltării exportului românesc, sînt inițiate neîncetat noi forme de cooperare internațională și, printre acestea, nu cel din urmă loc îl ocupă constituirea de societăți mixte, fie în țară, fie în străinătate. Domeniu nou, eficient, însă insuficient cunoscut.

Meritul lucrării, în afara faptului că este prima sinteză asupra societăților comerciale apărută în România în ultima vreme, constă în aceea că împletește latura teoretică, analizîndu-se conceptele juridice proprii acestor instituții — personalitatea juridică, contractul de asociere și statutul, tipuri, mod de înființare, organizare și funcționare, falimentul, concordatul etc. — cu latura practică. Sub acest din urmă aspect sînt de reținut: examinarea avantajelor și dezavantajelor pe care le prezintă diferitele tipuri de societăți și ale funcției economice a acestora, precum și amplasarea pe care o capătă în lucrare cercetarea societății mixte, ca societate cu participare de capital românesc și străin și a problemelor pe care le ridică din punct de vedere juridic și economic.

Carte de referință, cu o sistematizare judicioasă a materialului, axată pe o problematică de actualitate în comerțul nostru exterior, — desigur neepuizînd tot ceea ce se poate spune despre unul din cele mai vaste titluri ale dreptului comercial, — cartea apărută se dovedește a fi un prețios instrument de lucru.

Tiberiu C. JIPESCU
consilier juridic principal
I.S.C.E. INDUSTRIALIMPORT

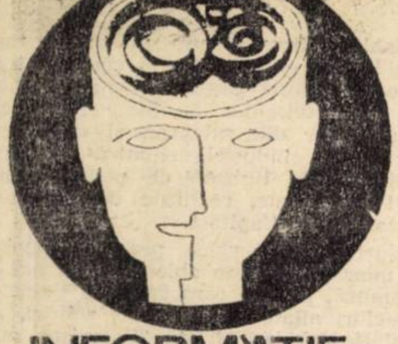

INFORMAȚIE-DECIZIE

DOUĂ ACȚIUNI CONVERGENTE

• Raționalizarea sistemului de evidență
• Introducerea prelucrării automate a datelor

ARĂTAM nu de mult, cu ocazia unei mese rotunde organizată de revista noastră (vezi „Viața economică" nr. 14/1972), legătura indisolubilă dintre acțiunile de raționalizare a sistemului de evidență în unitățile socialiste și introducerea tehnicii moderne de prelucrarea datelor în conducerea unităților economice, două laturi în fapt ale procesului de creare a sistemului informațional pentru conducere.

Prezentul articol își propune să adîncească această problemă și, totodată, să pledeze pentru ideea că raționalizarea și prelucrarea automată a datelor pot fi concepute ca acțiuni convergente, organic legate între ele.

ÎN IDEEA identificării unor puncte de legătură care desemnează posibilitățile de coordonare a celor două acțiuni, condiție sine qua non a reușitei lor, amintim în primul rînd cei doi termeni ai problemei:

Pe de o parte **sistemul de evidență** existent într-o unitate social-economică, este o parte componentă a sistemului informațional, reprezentată practic de înregistrarea tuturor informațiilor folosite pentru conducerea unităților, pe diferite nivele ierarhice. Pe de altă parte **sistemul de conducere a producției bazat pe prelucrarea automată a datelor** a cărui introducere începe, după cum bine știm, cu analiza de sistem efectuată în special asupra acestor evidențe, care furnizează apoi materia primă pentru programele de calcul.

Pentru furnizarea unor informații sintetice, necesare conducerii într-un timp dat, apelul care îl facem la echipamentele moderne de calcul nu va găsi răspuns dacă nu vom ține seama de modul în care aceste echipamente impun prezentarea informațiilor care vor fi prelucrate. Apare deci o primă condiție foarte importantă: **orice nevoie de prelucrare a unor informații pe calculator presupune atît o formă specifică de prezentare a acestora, cît și o anumită ordine de succesiune a lor.**

Lipsa ordinei în evidențele care furnizează informațiile supuse prelucrării, manifestată fie printr-un număr mare de documente, fie printr-un flux greoi al acestora sau printr-o așezare a informațiilor pe documente după fantezia fiecărui elaborator de documente în parte, potrivit unor criterii de „estetică" sau după principiul „totdeauna am făcut așa", netinîndu-se seama de obiectivele și cerințele reale ale sistemului, conduce implacabil atît la o multiplicare inutilă și costisitoare a numărului de instrucțiuni necesare elaborării unui program de calcul, cît și la întîrzieri în elaborare. Ordinea logică a instrucțiunilor dintr-un program de calcul, impusă atît de problema ce urmează a fi rezolvată, cît și de parametrii echipamentelor folosite, poate fi în astfel de cazuri perturbată, putînd apărea instrucțiuni ce nu pot fi executate, deoarece informațiile necesare execuției apar în documentele folosite mai tîrziu sau chiar deloc. Toate aceste situații conduc fie la compromiterea programelor de calcul, **fie** la întîrzieri în prelucrare, ceea ce, implicit, conduce la ineficiența utilizării tehnicii moderne de calcul. De aceea, o condiție ce apare necesară echilibrului este ca **sistemul de evidență să fie raționalizat înainte de introducerea tehnicii de calcul**, avîndu-se în vedere, printre altele, **posibilitatea unei adaptări elastice a evidențelor raționalizate la cerințele impuse de tehnica de calcul.**

Dacă se procedează în acest mod, introducerea calculatoarelor electronice în unitățile noastre se va face mai ușor și mai eficient. Din păcate, nu s-a acordat întotdeauna importanța cuvenită acestei priorități și de aceea cele două acțiuni, care se desfășoară la noi practic în același timp, sînt de multe ori necoordonate, uneori chiar inversîndu-se ordinea abordării lor.

În țara noastră, se cristalizează în momentul de față o concepție proprie de realizare a acestor sisteme, care ține seama de cerințele imediate ale economiei noastre naționale. Această concepție pornește de la una din principalele sarcini ale actualului cincinal, aceea de utilizare cît mai bună a capacităților de producție. De aceea, sistemele informaționale pentru conducere sînt concepute a oferi, într-o primă etapă, în special informații pentru desfășurarea activității de planificare a încărcării capacităților. Dat fiind faptul că aceste probleme se urmăresc atît pe întreprinderi, cît și pe mari unități economice (centrale, ministere), apare necesitatea imperioasă ca toți cei implicați în acțiunea de raționalizare a sistemului de evidență și în cea de introducere a tehnicii moderne de calcul, să stabilească în comun acele documente care să constituie intrările într-un astfel de sistem electronic de prelucrarea datelor, a cărui configurație este, în linii mari, standardizată pentru acest cincinal.

Proiectarea conținutului și formei acestor documente va trebui să țină seama atît de informațiile care vor trebui cuprinse în documentele obținute la ieșirea din sistemul electronic de calcul, cît și de formele intermediare prin care trec informațiile de intrare în cadrul procesului de prelucrare automată pînă la obținerea rezultatului final.

Totodată, proiectarea documentelor de intrare va mai trebui să țină seama și de un alt aspect deosebit de important și anume de modul în care pot și trebuie să fie culese informațiile necesare pentru aceste documente, proiectate să producă un număr cît mai mic de perturbări în documentele existente în sistem, știut fiind că asemenea perturbări conduc de regulă la mari greutăți și multe erori în culegerea datelor, rezultatul final concretizîndu-se în întîrzierea obținerii documentelor necesare pentru folosirea cu succes a echipamentelor de calcul.

Astfel, în vasta operație de pregătire a documentelor necesare folosirii unui sistem de prelucrare electronică a informațiilor, se disting de obicei patru mari etape: stabilirea căilor și a mijloacelor de culegere a informațiilor care vor fi prelucrate; proiectarea documentelor de intrare în sistemul de prelucrare automată ținînd seama de prima etapă; culegerea informațiilor; transferarea informațiilor de pe documentele de intrare pe suporții de informații ce vor fi folosiți în sistemul de prelucrare automată: cartele, benzi de hîrtie sau magnetice, etc.

Cele patru etape de execuție trebuie terminate pînă în momentul în care intervine dotarea cu un sistem electronic de calcul. Este evident că, în aceste condiții, centralizarea documentelor de intrare în colecții de informații — fișiere, baze de date — care să poată fi folosite la diverse tipuri de aplicații precum și actualizarea acestor colecții cînd este necesar, cu ajutorul calculatorului, este mult ușurată fiind în special o chestiune de pură tehnică, la îndemîna specialiștilor în utilizarea echipamentelor de calcul.

Mai trebuie adăugat că acolo unde dotarea cu un sistem electronic de calcul este o chestiune de viitor, prin acțiunea de raționalizare a sistemului de evidență trebuie să se ajungă la o centralizare într-un singur loc în întreprindere a informațiilor care vor constitui intrări în sistemul de calcul. Această incipientă bază de date trebuie să corespundă ca structură, pe cît posibil, conținutului gîndit al viitoarelor fișiere ce vor fi folosite în momentul dotării cu un asemenea sistem.

Desigur, o standardizare a conținutului și formatului acestor documente de intrare, a fișierelor și a rapoartelor de ieșire din sistemul de calcul, nu este posibil să se facă pentru toate activitățile în cadrul raționalizării sistemului de evidență. În această etapă însă, cu ocazia executării proiectelor unice sau în variante (aprobate de Comisia guvernamentală pentru raționalizarea sistemului de evidență, pentru activitățile comune și de organele tutelare centrale și locale, pentru activități specifice) unitățile vor trebui să se preocupe de standardizarea acelor documente care vor fi utilizate în primele aplicații vizînd realizarea unui sistem informațional pentru conducere. Întrucît niciodată nu se poate afirma că două sisteme sînt identice, această standardizare trebuie gîndită cu prevederea unor posibilități de modificare și adaptare — urmare a unei riguroase analize critice a informațiilor, a fluxurilor acestora și a tehnicilor de prelucrare — utilizate în situația existentă — la cerințele aplicației de prelucrare automată care va avea loc. Fără o laborioasă analiză a condițiilor de adaptare a unor modele generale la aplicații concrete, fără un studiu aprofundat asupra evoluției anterioare a elementelor sistemului, fără prevederea unei metode corespunzătoare fiecărei aplicații în parte, putem obține rezultate false și evident nedorite.

În condițiile actuale, în care există o permanentă preocupare pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale în scopul creșterii eficienței economice a întregii activități, considerăm că o corelare atentă a acțiunii de raționalizare a sistemului de evidență cu cea de introducere a tehnicii de calcul poate și trebuie să fie făcută urmărindu-se procedee de profilul celor arătate pînă acum.

Cele două acțiuni urmăresc cel puțin un obiectiv comun, obținerea eficienței în conducerea unităților social-economice și prin aceasta a ansamblului economiei naționale.

Înțelegem prin aceasta obținerea cu ajutorul echipamentelor a unor informații cu o valoare mai mare decît cea reprezentată de costul prelucrărilor pe echipamente, inclusiv amortizarea lor. Eficiența se va exprima în acest caz prin efectuarea unor lucrări în termenele impuse de funcționarea corectă a sistemului — pe baza informațiilor obținute în timp util pentru luarea deciziilor — prin îmbunătățirea fluxurilor informaționale artificial amplificate, prin eliminarea paralelismelor în prelucrarea unor informații, prin facilitarea accesului la informații etc.

De aceea, unitățile social-economice la adaptarea și experimentarea fiecărui proiect unic sau în variante, în afara atingerii obiectivelor stabilite prin Programul de raționalizare a sistemului de evidență (aprobat prin H.C.M. nr. 1119/971), trebuie să aibă în vedere stabilirea unor documente într-o formă și cu un conținut care să nu contravină cerințelor de utilizare corectă și eficientă a tehnicii de calcul cu care sînt sau vor fi dotate.

Dan AGAPESCU
Petre VASILESCU

Experiențe în pregătirea informaticienilor

„CENTRUL de Studii Practice în Informatică și Automatică" (CEPIA) este unul dintre organismele de învățămînt din domeniul informaticii create prin Planul Calcul francez. Organizat sub egida Delegației pentru informatică și a Institutului de Cercetări în Informatică și Automatică (IRIA), centrul are ca obiectiv formarea cadrelor din întreprinderi și administrație în informatica de gestiune.

CEPIA funcționează în localurile institutului IRIA și beneficiază de instalațiile electronice ale acestuia: un calculator CII model 10010, un calculator CII model 10070, un calculator CII model 9080, un calculator model IRIS 50, un terminal IBM 2780 în legătură cu calculatorul IBM 360/91 de la Saclay, dispunînd astfel de o puternică bază materială.

Prin programul său, CEPIA circumscrie o sferă largă de obiective în formarea cadrelor pentru informatica de gestiune, de la sensibilizarea cadrelor de conducere și pregătirea lor în utilizarea tehnicilor moderne de fundamentare a deciziilor pînă la formarea analiștilor și programatorilor pentru sisteme de prelucrare automată a datelor.

În vederea realizării acestui scop, CEPIA dispune de un personal propriu pentru învățămînt. În afara personalului propriu, în cadrul procesului de instruire, colaborează și cadre universitare din diverse instituții de învățămînt superior, din Franța, Belgia, Spania, Olanda etc., responsabili ai unor servicii informatice, ingineri-cercetători în hardware și software etc.

Procesul de instruire este modularizat în mai multe tipuri de stagii cu conținuturi și durate diferite în funcție de obiectivele precise urmărite, nivelul participanților, domeniile de aplicabilitate etc.

Astfel, cele 2 **stagii de sensibilizare** în domeniul informaticii (I_1 și I_2) au ca obiectiv formarea în rîndul cadrelor superioare din întreprinderi și administrație a unei concepții realiste privind posibilitățile existente și constrîngerile impuse de aplicațiile informaticii în gestiunea întreprinderilor și în administrație. **Stagiul I_1** cu o durată de 3 zile se adresează în principal cadrelor superioare care încă nu au cunoștințe în informatică și își propune să explice auditoriului ce este un calculator și principiile esențiale de funcționare. **Stagiul I_2**, care are o durată de o săptămînă, permite afectarea unei ponderi sporite analizei de sisteme informatice. Metoda care se aplică este cea a studiilor de cazuri întrucît experiența a arătat că aceasta asigură o participare mai activă a cursanților. Instruirea se face prin cursuri cît mai eliberate de didacticism. Prezența, pe de o parte, a unor cadre cu responsabilități în gestiunea întreprinderilor și administrație și, pe de altă parte, a unor specialiști de înaltă calificare în informatică, permite ca prin dialogul între aceste părți, să se realizeze o mai bună înțelegere reciprocă a obiectivelor și mijloacelor care pot fi utilizate pentru realizarea acestora.

Stagiul de inițiere în informatică M_1 are o durată de 12 zile și este destinat cadrelor superioare din întreprinderi și administrație pentru ale căror responsabilități o cunoaștere mai aprofundată a informaticii de gestiune s-ar dovedi utilă, cadrelor din întreprinderi și administrație care trebuie să asigure legătura și dialogul între serviciile lor și responsabilii compartimentelor de informatică și cadrelor superioare care răspund de coordonarea diverselor servicii ale întreprinderilor și în special de legăturile acestor servicii cu informatica. Stagiul are ca obiectiv pregătirea unor cadre capabile să asigure o intermediere între conducere și compartimentele de informatică, intermediere a cărei lipsă este adesea resimțită la ora actuală.

Stagiile de programare M_2 au ca obiective perfecționarea pregătirii unor cadre care au cunoștințele de bază în teoria limbajelor de programare.

Stagiul M_6 cuprinde 140 de ore de curs și lucrări practice și permite unor cursanți fără cunoștințe prealabile de informatică, să acumuleze o anumită experiență în practica programării în COBOL.

Stagiul de pregătire privind tehnica fundamentării deciziilor se adresează colaboratorilor de nivel superior ai conducătorilor din întreprinderi și administrație care trebuie să dispună astăzi de elementele indispensabile coordonării lucrărilor de fundamentare a deciziilor.

Stagiul M_3 își propune să prezinte acestor cadre o experiență trăită, prin jocuri de întreprindere și exemple de modelare a fenomenelor economice, o experiență concretă în cercetări operaționale, statistica previzională și statistica întreprinderii, inițierea în timesharing care, pe planul fundamentării deciziilor, tinde să capete o importanță din ce în ce mai mare.

Stagiul M_5 pentru pregătirea de bază și perfecționarea analiștilor de sisteme informatice (cca. 3 luni) își propune să dea cadrelor nespecializate în informatică cunoștințele care le sînt necesare exercitării funcției de analist.

Stagiul M_7 (cca. 3 luni) se adresează unui auditoriu cu o solidă experiență prealabilă în informatică și are ca scop pregătirea acestuia în informatica generală, informatica de gestiune și tehnicile de gestiune pentru a forma la cursanți capacitatea de a conduce proiecte de implementare a tehnicii de calcul în întreprinderi și administrație.

De asemenea, Centrul de Studii Practice în Informatică și Automatică (CEPIA) organizează anual seminarii internaționale privind prelucrarea datelor în întreprinderi și administrație.

ing. Vl. TICOVSKI

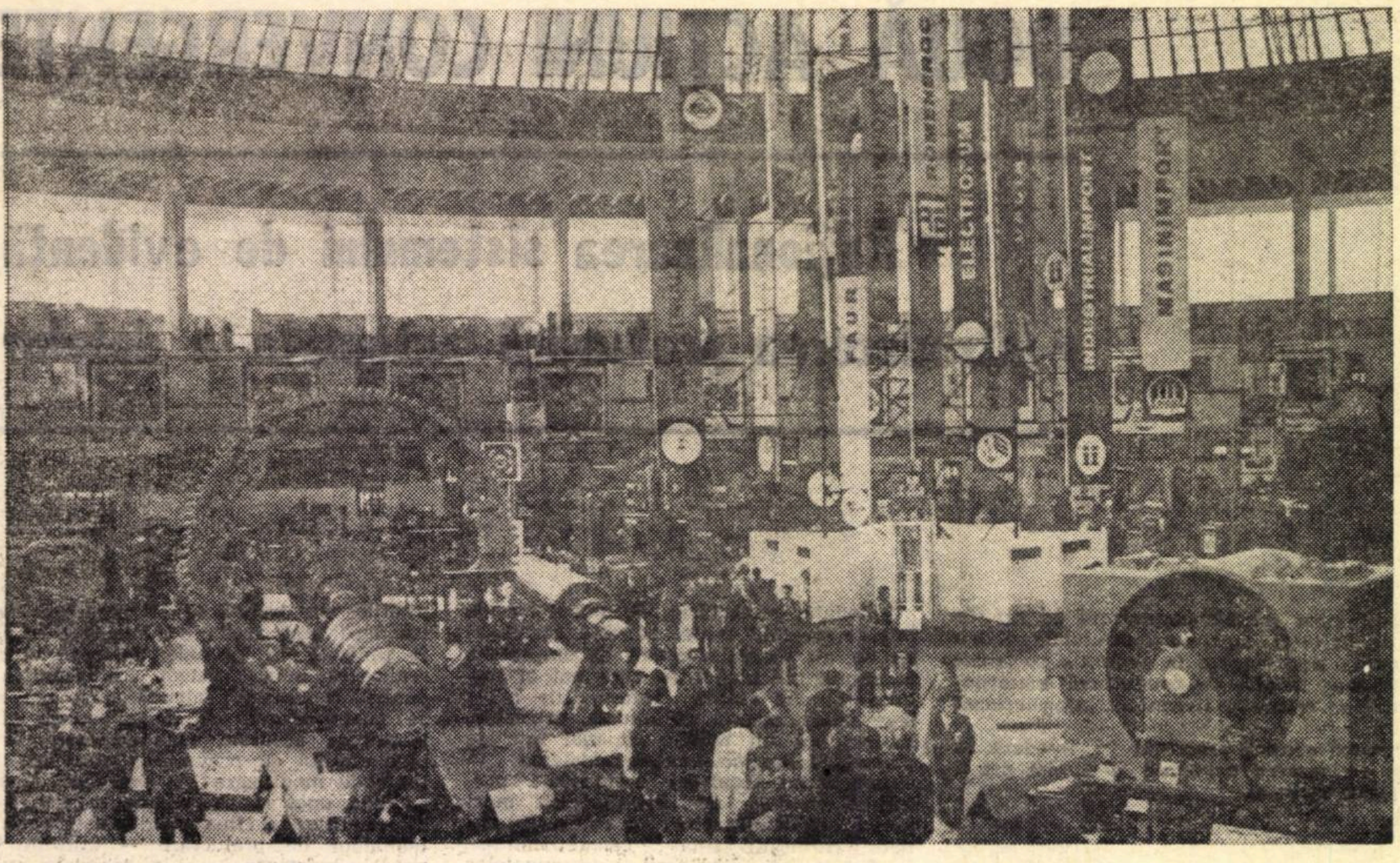

TÎRGUL INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI '72

EXPOZANȚI ȘI EXPONATE

ÎN NUMĂRUL precedent al revistei noastre s-a făcut o amplă prezentare a Tîrgului Internațional București aflat la cea de-a II-a ediție a sa. S-a insistat asupra importanței, semnificației și scopurilor sale, asupra specificului și modului de organizare, asupra prezenței românești și a participării a 22 de țări ale lumii cu pavilioane naționale și a sute de firme de peste hotare, asupra modalităților și tehnicilor de expunere și asupra unei serii de alte elemente legate de organizarea și buna desfășurare a tîrgului. De aceea, în cele ce urmează, nu mai revenim asupra unor amănunte asemănătoare, deși își au propria însemnătate, ci vom căuta să înfățișăm cititorului cîte ceva din ceea ce vizitatorul tîrgului poate vedea la fața locului. Bineînțeles, nu ne propunem decît o sumară trecere în revistă a unor expozanți și exponate, alese mai degrabă la întîmplare, întrucît aici criteriul valorii sau al calității nu poate funcționa, date fiind proprietățile evident apropiate ale unor exponate de același gen, în cadrul unei mari diversități.

● „Produs nou"

NOTA dominantă a produselor românești o dă inscripția „produs nou", prezentă pe numeroase dintre cele 1 500 de categorii de exponate, care toate laolaltă alcătuiesc un prilej de cunoaștere nemijlocită a potențialului industriei constructoare de mașini de la noi, atît pentru înzestrarea fabricilor și uzinelor din țară, cît și pentru export. Sub vasta cupolă a pavilionului central sînt concentrate cele mai reprezentative și mai noi realizări ale științei și tehnicii românești: agregate, mașini-unelte de mare precizie, multe din ele cu un grad înalt de automatizare, la nivelul celor mai moderne tipuri similare pe plan mondial, o gamă variată de produse ale industriei electronice și electrotehnice — sectoare care în ultimii ani au cunoscut o puternică dezvoltare, machete de linii tehnologice etc.

Se remarcă o serie de mașini și utilaje de înaltă tehnicitate, printre care: rotorul generator pentru turbina de 330 MW destinată echipării termocentralei de la Rogojelu, rotorul paletat de medie presiune, ce face parte din același agregat energetic, paleta unei turbine de 178 MW, similară cu cele montate la hidrocentrala de la Porțile de Fier, realizată de Uzina de mașini grele din București, prototipul unui motor Diesel de 3 200 CP, realizare a constructorilor de mașini din Reșița, mașini agregat care execută operațiuni complexe și asigură o înaltă productivitate a muncii, cum ar fi mașini de prelucrat prin șevăluire, concepută și realizată de Uzinele „Tractorul" din Brașov, mașina de ascuțit burghie elicoidale, de asemenea invenție românească, mașina multiax, realizare a constructorilor reșițeni. Sînt prezentate, de asemenea primele strunguri fabricate la noua uzină din Tîrgoviște, cea dintîi dintre unitățile intrate anul acesta în producție pe marea platformă industrială a orașului. Între acestea, sînt două strunguri revolver orizontale, de mare productivitate, cu ciclu complet automatizat, din familia Saro. Printre alte premiere ale industriei românești, prezentate în pavilionul central, este și strungul carusel de 1 250 mm, cu comandă numerică executînd piesele în flux de operații. Randamentul unui asemenea strung este de aproape o dată și jumătate mai mare decît cel al unei mașini-unelte convenționale similare. De asemenea. este remarcabilă gama largă de noi mașini-unelte realizate de întreprinderi de specialitate din Oradea, Reșița, Cugir, Suceava și alte centre.

● Electronică, electrotehnică, automatizare

„VEDETA" celor peste 8 000 de sortimente și produse ale electronicii românești la acest tîrg este calculatorul Felix-256, expus ca prototip la ediția precedentă. De atunci și pînă acum, el a intrat în procesul de producție, fiind capabil să execute pînă la 200 000 de operații matematice pe secundă. El este însoțit de o întreagă familie de calculatoare și minicalculatoare, dintre care se remarcă cele de birou Ce-30 și Ce-33, creații ale Institutului de tehnică de calcul.

Institutul de proiectări pentru automatizări, Întreprinderile „Automatica", „Electroaparataj" și alte unități din această ramură, prezintă, de asemenea, echipamente pentru transmiterea datelor, pentru afișarea numerică a cartelelor destinate mașinilor-unelte. noi tipuri de elemente și instalații de automatizare și circuite integrate, pentru diferite domenii industriale aparate de reglaj electronic, pentru dirijarea electronică a circulației în marile orașe. Mai poate fi văzută o instalație de televiziune în circuit închis, o nouă centrală telefonică automată, Pentacross, cu 40 linii destinate marilor întreprinderi și instituții, o centrală telefonică modernă, pentru localitățile rurale.

Valoarea creației tehnice românești este sugestiv ilustrată și prin intermediul unor mașini și utilaje care, prezentate la diferite tîrguri și saloane internaționale, au fost distinse cu medalii de aur. Printre acestea sînt motoare cu întrefier axial și rotor disc, realizate după o concepție tehnologică originală de Institutul de cercetări și proiectări pentru industria electrotehnică, cu aplicații în domeniul comenzii mașinilor-unelte, aerotermelor etc., care au cucerit zilele acestea medalia de aur la Tîrgul de la Caen (Franța). O altă realizare, premiată cu medalia de aur la Köln, în luna septembrie, este redresorul pentru sudarea electrică cu arc, în curent continuu, destinat sudurii manuale. Specialiștii Institutului de fizică atomică sînt prezenți la tîrg cu betatronul de tip industrial, destinat lucrărilor de defectoscopie a pieselor metalice, precum și cu un filtru pentru reținerea aerosolilor radioactivi rezultați din centrale atomoelectrice, instalații nucleare. laboratoare care lucrează cu substanțe radioactive.

Tînărul institut de creație științifică INCREST este prezent cu broșe de rectificat, cu lagăre lubrificate, cu gaze, rod al colaborării cu specialiștii Uzinei mecanice de la Cugir, cu atenuatorul de zgomot Silens-Coandă, instalațiile de ventilație Ejex-Coandă pentru hale industriale și laboratoare, cu macheta atenuatorului de zgomot pentru standurile de încărcare a motoarelor turboreactoare.

De asemenea, sînt expuse și realizări ale industriei optice, ale celei de aparataj medical.

Multe din produsele industriei constructoare de mașini sînt destinate sectoarelor minier, chimic, siderurgic, șantierelor de construcții, altor ramuri ale economiei naționale. Atrag atenția macaraua turn de 80/100 tf, cu braț fix și cărucior mobil, care domină tîrgul. varietatea utilajelor și instalațiilor destinate mecanizării lucrărilor din subteran și cariere, a celor pentru industria chimică și petrochimică, seria tipizată de pompe, noile tipuri de cazane, realizate de Uzinele „Vulcan" din Capitală.

Industria siderurgică prezintă machetele unor importante obiective din această ramură, printre care cele ale Uzinelor de oțeluri aliate și de table, subțiri, de pe platforma industrială Tîrgoviște, etapele de dezvoltare a Uzinei de aluminiu din Slatina.

● Pe marea platformă

VIZITATORII pot vedea pe marea platformă a complexului expozițional, noi tipuri de instalații românești de foraj, între care instalația mobilă P-80 pentru forajul structural pînă la 1 200 m, avînd toate comenzile pneumatice, care-i conferă un plus de siguranță în manevrare. Pe un autocamion de mare tonaj este expusă în premieră și instalația de intervenție FS-32 — creație de înalt nivel tehnic al întreprinderilor centralei industriale din Ploiești. Ca un produs de tradiție al uzinei ploieștene este prezentată și instalația de foraj F-200, care. ca și alte asemenea utilaje, purtînd aceeași marcă, au întrunit anul acesta aprecierile specialiștilor la tîrgurile și expozițiile internaționale de la München, Alger, Brno, Kiev și Sidney și sînt exportate într-un număr de țări ale lumii.

Pe o pistă de încercări, de mare dificultate, se execută demonstrații cu autoturismele de teren „ARO", cunoscute și exportate astăzi în multe țări.

În fața pavilionului central sînt prezentate noi tipuri de autoutilitare și mașini frigorifice, microbuze.

Constructorii de autocamioane brașoveni prezintă la tîrg noile tipuri de autobasculante DAC, cu o capacitate de încărcare de 10, 17 și 30 de tone. Industria brașoveană este prezentă totodată și cu avioane utilitare. cu o gamă variată de tractoare, dintre care se remarcă prototipurile tractorului „U—800", destinat lucrărilor din exploatările forestiere, buldozerul pe șenile de 180 CP, de tractoare pentru șantierele de construcții. O serie de mașini de mare randament printre care combina cerealieră Cora, cu o productivitate superioară tipurilor produse pînă în prezent, o nouă familie de pluguri, semănătoarea universală de mare capacitate cu 48 de rînduri, diverse mașini pentru combaterea dăunătorilor, baterii pentru creșterea industrială a puilor etc. se alătură bogatei game de exponate, îmbogățind-o substanțial.

De asemenea, sînt expuse la tîrg unele din cele mai noi tipuri de vagoane, printre care și cele pentru transportat minereu. locomotive electrice de 5100 KW — 6580 CP, a căror viteză de circulație a fost mărită pînă la 200 km/oră, precum și osii cu roți monobloc de la tînăra fabrică de acest profil din Balș.

Cele 156 de firme românești care participă la actuala ediție a tîrgului, marele număr de exponate pe care-l prezintă, reflectă potențialul industrial sporit al țării noastre, modernizarea continuă a mașinilor și agregatelor, a căror competitivitate a crescut necontenit pe piața externă.

Parte integrantă a politicii externe a României socialiste, extinderea cooperării economice și tehnico-științifice, a schimburilor comerciale cu toate țările socia-

Pavilionul României: Produse ale Uzinei de mecanică fină — București.

liste, cu celelalte state ale lumii, își află o grăitoare ilustrare în faptul că an de an a crescut volumul schimburilor comerciale care îmbracă o gamă tot mai variată de produse, s-au creat noi posibilități pentru dezvoltarea cooperării. Însăși prezența și la ediția din acest an a tîrgului a numeroase țări și firme străine atestă acest fapt.

● Prezența oaspeților de peste hotare

VIZITATORUL tîrgului parcurge pavilioanele naționale și standurile Angliei, Austriei, Belgiei, Bulgariei, Cehoslovaciei, Republicii Chile, R.P.D. Coreene, Cubei, Danemarcei, Elveției, R.D. Germane, R. F. a Germaniei, Irlandei, Israelului,Italiei, Iugoslaviei, Japoniei, Olandei. Poloniei. S.U.A., Ungariei, U.R.S.S., precum și standurile individuale ale unor firme.

În cele ce urmează ne propunem a prezenta cîteva exponate aparținînd unor firme de peste hotare.

LA ACTUALUL Tîrg Internațional pentru mașini-unelte, mașini electronice și electrotehnice, CEHOSLOVACIA participă cu o expoziție oficială proprie pe o suprafață de 1500 metri pătrați.

Interesul țării gazdă și al celei oaspete pentru o continuă perfecționare a schimburilor reciproce de mărfuri a influențat substanțial selecția exponatelor. Este vorba de mai mult de 400 de mașini, aparate, instalații și exponate mai mărunte, care au fost trimise la București de întreprinderile de comerț exterior Kovo, Intersigma, Strojimport, Pragoinvest, Merkuria, Skodaexport, Z.S.E. Întreprinderea de curenți tari. Cîteva din principalele exponate sînt prezentate în funcțiune pentru a putea fi verificate avantajele mașinilor respective.

„Intersigma", una dintre organizațiile de comerț exterior din Cehoslovacia, de exemplu. prezintă diferite tipuri de pompe (submersibile, de joasă și înaltă presiune, portative submersibile pentru nămol), stație de apă casnică automată „Darling", stație de reglare pentru gaze tip dulap. La rîndul său, „Kovo" este prezentă cu un mare număr de exponate. în special aparate electrotehnice și electronice precum : calculator integrant MEDA 41 TC, analizator diferențial MEDA 42 TA, sisteme reproducție și altele care trezesc un deosebit interes pentru vizitatori.

ALĂTURI se află pavilionul oficial al ITALIEI. care ocupă o suprafață de aproape 1300 mp, în care 36 de firme specializate în construcția de mașini. Multe dintre ele sînt prezente la București nu numai cu intenția de a-și vinde produsele, ci și de a stabili unele relații de cooperare și colaborare cu întreprinderi românești. Dintre acestea se remarcă firmele „Olivetti" (cu aparate de computerizare, printre ele aflîndu-se unul despre care specialiștii italieni afirmă că s-ar integra bine cu calculatorul românesc Felix—256), „Star" (producătoare de unelte electrice de mînă"), „Tachella" (cu mașini-unelte de ascuțit și rectificat), Minganti Giuseppe" (care a și livrat strunguri unor întreprinderi românești) și altele.

SUB BOLȚILE pavilionului U.R.S.S., la actuala ediție a tîrgului, în pavilionul U, sînt grupate exponate ce reprezintă aproape toate republicile unionale, ceea ce atestă marile lor succese în progresul economic și tehnico-științific din anii puterii sovietice. Este prezentă aici producția a 112 întreprinderi industriale, reprezentate de 13 societăți de comerț exterior din Uniunea Sovietică. Ele prezintă la tîrg cele mai bune modele ale industriei sovietice constructoare de mașini-unelte („Stankoimport"), ale industriei constructoare de mașini energetice („Energomașexport"), ale industriei constructoare de aparate („Mașpriborintorg" și „Tehmașexport"), ale industriei siderurgice („Tiajpromexport"), și ale altor ramuri ale industriei. Exponatele care sînt supuse atenției vizitatorilor corespund ultimelor realizări ale gîndirii tehnice.

Dintre exponatele prezentate la expoziție, un interes deosebit îl prezintă mașina de găurit în coordonate, cu un suport de mare precizie model 2D450 distinsă la Tîrgul Internațional de la Leipzig din acest an cu Medalia de aur. Mașina este destinată prelucrării orificiilor din conductoare, dispozitive și piese cu dispoziție exactă a axelor și cu sisteme de coordonate dreptunghiulară și polară. De asemenea, la această mașină se pot efectua perforarea de orificii cu un diametru pînă la 30 mm și operații de frezare-filetare.

De asemenea amintim mașina semiautomată de făcut dinți model 5111, prezentată pentru prima oară la un tîrg internațional. Mașina este destinată pentru a tăia dinți la pinioanele cilindrice cu angrenaj interior și exterior. La ea se pot lucra, de asemenea, pinioane cilindrice cu dinți elicoidali.

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ, care la prima ediție a Tîrgului din București a fost prezentă cu o amplă expoziție a realizărilor industriei sale, și-a extins anul acesta suprafața de expunere cu 50% față de ediția inaugurală.

În Pavilionul T, pe o suprafață de 2700 mp, un număr de 8 întreprinderi de comerț exterior ale R.D.G. prezintă oferta lor de înalt nivel tehnico-științific.

Prezentînd instalații și aparate de automatizare, produse electronice de măsură și pentru tehnica telecomunicațiilor, tehnică de măsură cît și piese și produse electronice pe o treime a suprafeței totale, ramurile electrotehnicii și ale electronicii ocupă locul predominant în oferta R. D. Germane la actualul Tîrg.

Prezentarea unei game largi de produse electronice pentru tehnica de măsură și tehnica telecomunicațiilor cuprinde, printre altele, aparate de măsură recent realizate care constituie o contribuție a R.D.G. la protejarea mediului înconjurător. Sînt expuse instalații moderne de control pentru transformatoare și aparataj de comutare de înaltă tensiune.

Soluții interesante pentru probleme tehnologice în vederea raționalizării producției, a decontării și a controlului realizate în industria constructoare de mașini poligrafice și de instalații de prelucrare a datelor sînt prezentate la standul întreprinderii de comerț exterior „Büromaschinen-Export".

În cadrul unui alt complex al expoziției se află produsele industriei constructoare de aparataj științific, cunoscute sub denumirea „VEB Karl Zeiss Jena". Oferta la tîrg a R.D.G. mai cuprinde : elemente hidraulice, produse ale tehnicii aerului și a frigului, pompe și compresoare, aparataj pentru încercarea materialelor, dispozitive moderne de cîntărit, noi tipuri de aparate de fotografiat cu oglindă de vizare sub denumirea cunoscută „Pantacon", care în parte sînt dotate cu obiective din producția românească.

UN NUMĂR important de firme britanice sînt prezente în pavilionul oficial al ANGLIEI cu exponate ce se încadrează în profilul general al tîrgului. Dintre acestea rețin atenția cele ale firmei Rolls-Royce, care expune motoare de avion și turbine cu gaz industriale cu un accent deosebit asupra motoarelor Spey turbofan. RB 211 turbofan și Viper turbojet. Spey se află în serviciu pe linia aeriană TAROM în avionul BAC 1—11 : RB 211 acționează avionul Lockheed TriStar, iar motorul Viper acționează diferite tipuri de avioane cu reacție pentru instrucție sau comerciale.

Firma Rolls-Royce (1971) Ltd. păstrează experiența în motoarele de avion acumulată în aproape 60 de ani de companiile predecesoare acum încorporate în ea. Firma reprezintă, de asemenea, întreaga experiență britanică în domeniul turbinelor cu gaze ușoare de mare putere pentru scopuri industriale și marine de cînd asemenea motoare au fost derivate din turbinele cu gaz de avioane, acum peste 10 ani.

De asemenea, firma „Tube Investments ltd" expune, între altele, mașina rapidă de rectificat tarozi Matrix nr. 79 tip 3, o mașină de mare productivitate, la care profilarea canelurilor este inclusă ca parte din secvența de prelucrare. Se pot selecta trei cicluri automate la această mașină spre a se permite rectificarea unei game vaste de tarozi. Mașina de rectificat suprafețe profilate Truforming Matrix-Thompson BBT 617 este larg folosită atît în atelierele de sculărie cît și în cele de producție pentru rectificarea suprafețelor profilate..

M. POSTELNICU

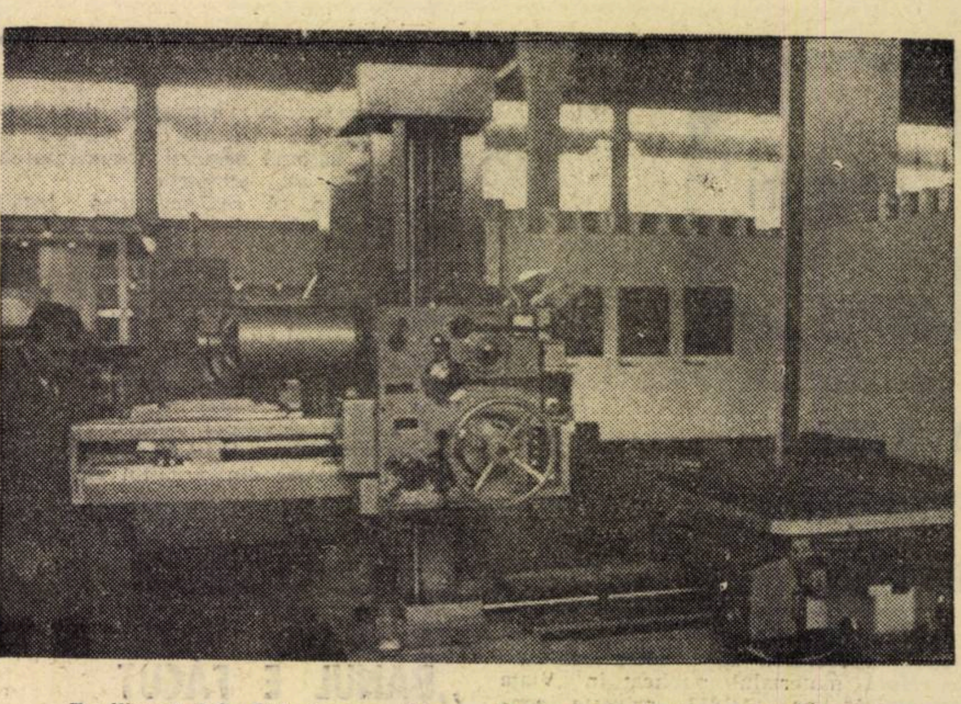

Pavilionul R.S. Cehoslovace: W9. — Mașina de găurit cu burghiu și freză

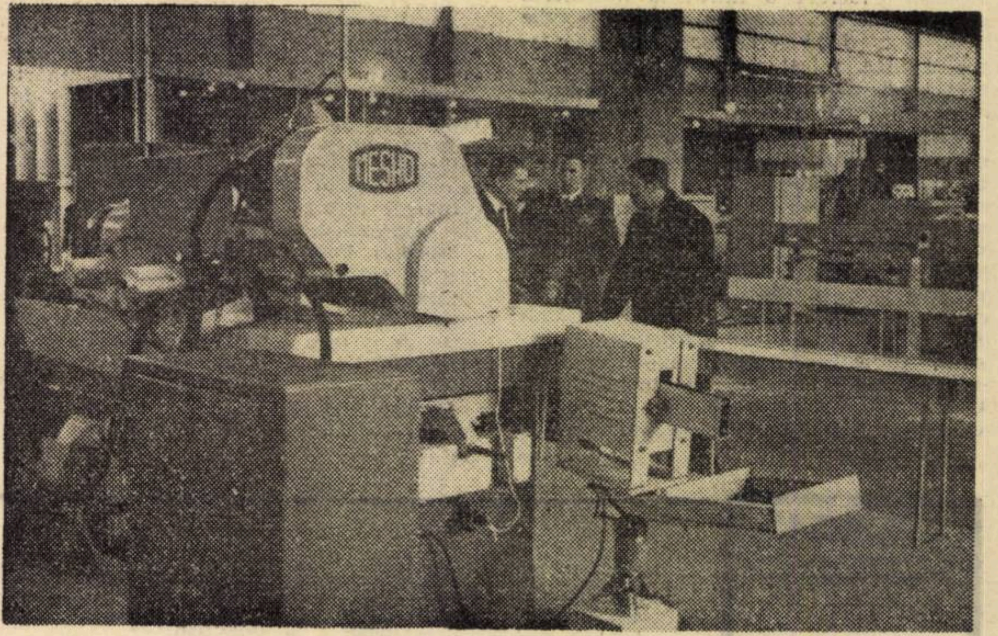

Pavilionul R. P. Polone: Mașină automată de rectificat pentru calea de rulare a inelelor

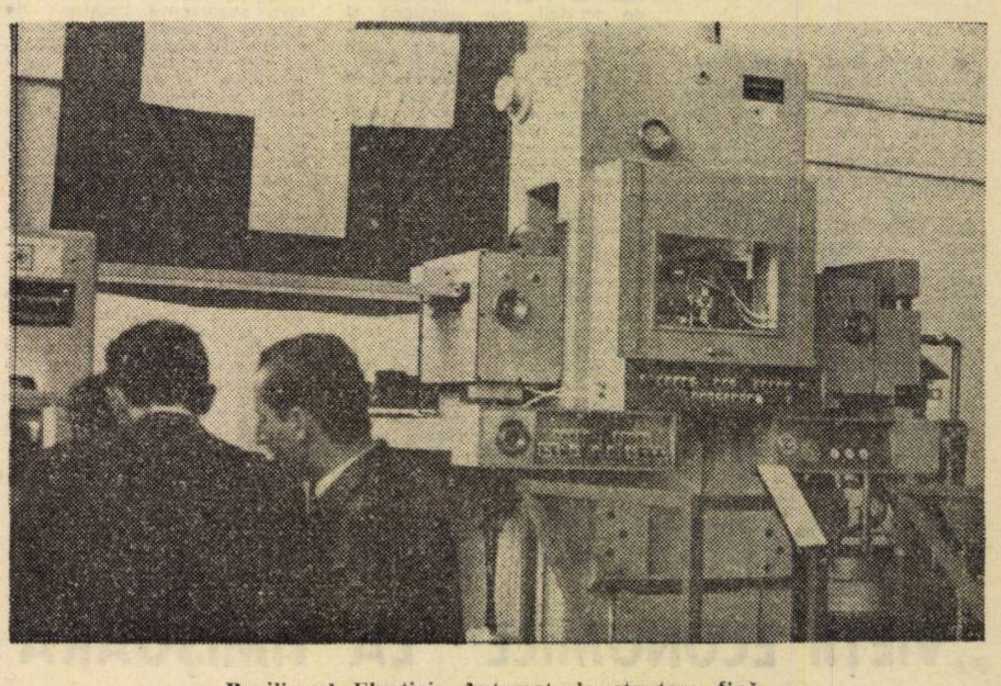

Pavilionul Elveției: Automat de ștanțare fină.

Pavilionul Italiei: Stația strung automat pentru producerea rulmenților.

scrisori

AVIZARE... FINANŢARE... TERMENE...

DIN VERIFICAREA arhivei s-a constatat că lucrarea de investiţie, la care se referă materialul publicat în „Viaţa Economică" nr. 21/1972, priveşte construirea liniei electrice aeriene de 110 KV Cîmpia Turzii — Uzina chimică Turda. Această lucrare a intrat la ministerul nostru pentru avizare pe data de 6 iulie 1971, dar, după verificarea documentaţiei tehnice, a fost restituită pentru completări şi reanalizarea amplasamentului, care nu corespundea criteriilor legale.

Referitor la această avizare, menţionăm că problema scoaterii din producţia agricolă vegetală a terenurilor necesare realizării obiectivelor de investiţii şi producţie este reglementată prin Legea nr. 12/1968, cu privire la apărarea, conservarea şi folosirea terenurilor agricole, precum şi prin instrucţiunile aprobate cu Ordinul nr. 560/1970, al Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor. În cadrul acestei reglementări, la solicitarea beneficiarilor de investiţii, pe baza documentaţiilor tehnice, se dau avizele la proiectele de decret sau hotărîre privind scoaterea terenurilor din producţia agricolă vegetală, în termen de 30 zile de la data primirii documentaţiei, cînd aceasta este completă.

Considerăm că reglementarea legală menţionată este bună, eficientă şi operativă, corespunzînd întru totul scopului urmărit: folosirea cît mai raţională şi economicoasă a terenurilor, solicitate pentru destinaţii agricole. Fără îndoială însă că operativitatea depinde, aproape exclusiv, de planificarea judicioasă a execuţiei lucrărilor de investiţii şi de buna întocmire şi depunere, în termen util, a documentaţiilor tehnice, pe baza cărora beneficiarii lucrărilor solicită avizele de scoatere din circuitul agricol.

ing. N. POPESCU
director general, Direcţia generală de fond funciar şi cadastru din M.A.I.A.A.

„BANUL E FĂCUT ROTUND..."

AFLÎNDU-NE în preajma săptămînii economiei, am gîndit că este interesant să vă scriu despre „caietul de însemnări pentru profesorul diriginte" pe care, de cîţiva ani, la începutul anului şcolar îl primesc de la C.E.C. Cele 190 de pagini încep cu calendarul pe anii 1972—1975, urmînd pagini libere pentru planificări, catalogul elevilor etc. Urmează o serie de maxime-cugetări.

Bogdan Petriceicu Haşdeu: „Poate să cîştige cineva din întîmplare, poate să dobîndească prin îndrăsneală, poate să capete prin dăruială; însă nu se agoniseşte decît prin trudă, prin muncă, prin răbdarea de a strînge picătură cu picătură".

George Coşbuc: „Cine se gîndeşte mereu să cumpere tot ce-i place, acela foarte lesne uită că trebuie să plătească".

Anton Pan: „De unde tot ei şi nu pui curînd se isprăveşte. Banul e făcut rotund, lesne se rostogoleşte".

După numeroase citate din autori români şi străini urmează cîteva pagini în care se fac cunoscute avantajele şi drepturile depunătorilor. Caietul despre care v-am scris, apărut în excelente condiţii grafice, foarte util, ar prezenta un plus de interes dacă ar cuprinde şi un istoric al Casei de Economii şi Consemnaţiuni.

prof. Iosif E. NAGHIU
Săveni

PROPUNERI PENTRU RUBRICA DE MARKETING

ESTE de salutat publicarea în cadrul revistei „Viaţa economică" a rubricii de „Marketing". S-a scris despre rolul marketingului în economia socialistă, necesitatea înfiinţării compartimentului de marketing în întreprinderi şi centrale industriale etc., dar s-au abordat cu destulă timiditate problemele practice pe care le ridică folosirea şi aplicarea marketingului în întreprinderi.

Fără a minimaliza importanţa analizei privind introducerea compartimentului de marketing, locul pe care îl ocupă în organigrama întreprinderii, legătura cu celelalte compartimente, consider că ar fi mai utilă prezentarea unor probleme concrete în legătură cu stabilirea unei metodologii unice în organizarea şi funcţionarea compartimentului de marketing la nivel de întreprindere, centrală industrială. Aceasta cu precizarea particularităţilor pe ramuri ale economiei. De asemenea ar interesa modul de elaborare a unui studiu de marketing pentru un anumit produs, grupe de produse sau numai anumite părţi ale unui studiu de marketing ca: studiul cererii, promovarea vînzării, distribuţia produsului etc.

econ. Gh. VÎRLAN
AROMAR Filiala Timişoara

INGINER ECONOMIST?

NU ÎMPĂRTĂŞIM propunerea economistului Gh. Cozma apărută în nr. 32 al revistei „Viaţa Economică". Dacă am admite existenţa unor astfel de titraţi s-ar crea un precedent grav pentru învăţămîntul nostru superior, deoarece acest exemplu ar crea prin analogie şi extindere un precedent şi pentru alte profesiuni, unde baza ar fi titlul de inginer. Aşa, de pildă, cineva va putea propune ingineri - contabili, ingineri - statisticieni, ingineri-avocaţi etc. Îmi pun întrebarea: dacă totuşi ar lua fiinţă facultăţi care să pregătească ingineri-economişti, şi aceştia, pe bună dreptate, ar ocupa funcţiile economice din întreprinderi, ce le-ar mai rămîne economiştilor?

Sînt de acord cu punctul de vedere exprimat de economistul Gh. Ionescu şi publicat în nr. 34, care exprimă cel mai clar realitatea din viaţa economică. De asemenea şi cu conţinutul articolului „Profilul, rolul şi locul economistului agrar în producţie" de prof. univ. dr. O. Parpală (nr. 35) cu singura deosebire că, după părerea mea, această facultate nu-şi are locul firesc decît în cadrul Academiei de Studii Economice.

Iosif SURULESCU
economist-jurist
Timişoara

CURIER

● **GABRIELA AMANCEA, Roznov** — Activitatea de producţie în cooperaţia meşteşugărească se planifică prin indicatorul „valoarea producţiei marfă şi a prestărilor de servicii (industriale şi neindustriale)". Prin acest indicator se oglindeşte rezultatul final al muncii depuse de membrii cooperatori în mai multe ramuri ale economiei: producţia industrială, gospodăria comunală, de locuinţe şi alte prestări de servicii neproductive şi construcţii. Acest indicator sintetic a fost adoptat pentru cooperaţia meşteşugărească datorită particularităţilor existente în acest sector, unde majoritatea unităţilor îşi desfăşoară activitatea lor concomitent în aceste ramuri. Totodată, s-a obţinut prin acest indicator sintetic o simplificare în planificarea, coordonarea şi urmărirea activităţii, ceea ce a contribuit în măsură apreciabilă la îmbunătăţirea acesteia.

În planificarea şi evidenţa economiei naţionale nu există un indicator privind „forme de realizare a prestărilor de servicii". Este de subliniat faptul că, formele organizatorice de realizarea prestărilor de servicii, se amplifică şi diversifică în funcţie de necesitatea satisfacerii cît mai prompte a cerinţelor populaţiei. Conform metodologiei de plan, întreaga sferă de deservire a populaţiei este cuprinsă într-un singur indicator — prestări de servicii pentru populaţie — incluzîndu-se atît activităţile cu caracter industrial, cît şi cele neindustriale (neproductive) inclusiv prestările în construcţii, efectuate populaţiei prin diferite forme de organizare a reţelei şi de plată a serviciilor prestate. Prestările de servicii pentru populaţie se realizează în cooperaţia meşteşugărească prin diferite forme organizatorice dintre care cele mai importante sînt: în unităţile prestatoare de servicii organizate în acest scop, la domiciliul clienţilor, precum şi în afara cooperativei. În toate aceste forme stabilindu-se un contact direct între beneficiarii prestaţiilor şi executanţii acestora. (răspunsul primit de la UCECOM).

● Promovare

ALEXANDRU FAZEKAS, Oradea — Aşa cum se prevede la poziţia 67 lit. d şi e din anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971, absolvenţii liceelor de cultură generală, cu 5 ani vechime ca muncitori calificaţi, precum şi muncitorii de înaltă calificare, absolvenţi ai şcolilor profesionale, cu 8 ani vechime ca muncitori calificaţi pot ocupa funcţia de tehnician. Întrucît din scrisoarea dv. rezultă că sînteţi absolvent al facultăţii muncitoreşti de doi ani şi al şcolii profesionale (facultatea muncitorească asimilîndu-se cu învăţămîntul mediu de cultură generală), vă încadraţi în ambele situaţii prevăzute la pct. 67. La poziţia 66 din aceeaşi anexă, se prevede că pot deveni tehnicieni principali muncitorii încadraţi în categoria cea mai mare de calificare din reţeaua ramurii respective, absolvenţi ai şcolii profesionale sau ai liceelor de cultură generală, cu o vechime de cel puţin 10 ani în meserie.

Faţă de faptul că aveţi o vechime în meserie de circa 12 ani şi că aţi fost încadrat în categoria „cea mai înaltă" a reţelei, îndepliniţi condiţiile de promovare în funcţia de tehnician principal. De asemenea fiind asimilat — ca studii — cu absolventul şcolii medii de cultură generală şi avînd peste 5 ani în funcţii tehnice, puteţi — şi din acest punct de vedere — să fiţi promovat în funcţia de tehnician principal dacă — între timp — aţi absolvit şi un curs de specializare cu profil tehnic. Avînd posibilitatea să alegeţi una din cele două alternative — în primul caz nefiind necesară absolvirea cursului de perfecţionare — vă puteţi adresa conducerii unităţii în acest sens.

● **GHEORGHE NEAGU, Obileşti, Vrancea** — „Marketingul de export" s-a distribuit numai membrilor AROMAR. Adresa asociaţiei: bd. Republicii nr. 12, Bucureşti.

● **ALEXANDRU HÎRŞOVEANU, Drobeta Turnu-Severin** — Puteţi fi promovat în funcţia de contabil principal cu condiţia absolvirii unui curs de specializare cu profil economic (art. 3 din Legea nr. 2/1971).

Abordînd cele mai noi domenii ale ştiinţelor economice, revista STUDII ŞI CERCETĂRI DE CALCUL ECONOMIC ŞI CIBERNETICA ECONOMICĂ publică: ● **aplicaţii ale metodelor ciberneticii economice şi cercetărilor operaţionale în pregătirea, programarea şi optimizarea proceselor de producţie** ● **modele de prognoză economico-socială** ● **soluţii, studii şi exemple practice ale modelării economico-matematice a proceselor şi fenomenelor economice** ● **proiecte şi sisteme informatice şi sisteme informatice în funcţiune (bazate pe utilizarea calculatoarelor electronice) în cadrul unităţilor economice şi sociale** ● **algoritme şi sisteme de programare pentru utilizarea calculatoarelor electronice în gestiunea şi conducerea întreprinderilor.**

De asemenea, revista promovează schimbul de opinii între specialişti, face cunoscute cele mai bune rezultate dobîndite în ţară în aceste domenii, oferă informaţii asupra orientărilor actuale pe plan mondial.

Revista, care se adresează cadrelor de decizie de la toate nivelele ierarhice, apare de şase ori pe an, costul unui abonament anual fiind de 90 lei. Abonamentele se primesc la sediul redacţiei: Bucureşti, Piaţa Romană nr. 6, sector I. Plata se poate face în numerar, prin mandat poştal sau prin virament în cont A.S.E. nr. 60010630 BN — RSR — filiala sector I.

CONSFĂTUIRE CU CITITORII „VIEŢII ECONOMICE" LA TIMIŞOARA

REVISTA NOASTRĂ a organizat, cu concursul Secţiei economice a Comitetului judeţean P.C.R. Timiş, o consfătuire cu cititorii săi din Timişoara, care a avut loc vineri 6 octombrie la Universitatea — Timişoara. Din partea redacţiei au participat Anghel Schor, şef de secţie şi Ion Georgescu, redactor, responsabilul rubricilor de informaţie — decizie şi marketing. Prezentăm o sinteză a opiniilor exprimate de cei prezenţi la consfătuire cu privire la tematica, modul de tratare şi grafica revistei.

Ion MEZIN, contabil şef I.C.R.T.I., observa că, alături de „Viaţa economică", şi alte reviste publică acte normative, în consecinţă ar trebui să intervină o colaborare şi o diviziune a muncii între ele pentru a-i ajuta pe practicieni să pună de acord diferitele dispoziţii legale ce se succed. Dacă în majoritatea articolelor se arată condiţiile de aplicabilitate la noi a unor metode moderne, în multe dintre ele sînt elemente teoretice care nu se pot aplica direct în practică.

Ion Vasile LOTOROŞAN, sucursala B.N.R., propune ca revista „Viaţa economică" să introducă o rubrică scurtă referitoare la indicaţii, consfătuiri, publicaţii interne ale B.N.R., deoarece hotărîrile ce se iau de către acestor trebuie cunoscute şi de către unele cadre din întreprinderi. Apreciază pozitiv lucrările editate de „Viaţa economică", dar ar fi bine ca ele să poată fi procurate cel puţin de către abonaţi. Salută reapariţia „Agendei economistului".

Lector Ion FRUJA ar dori ca revista „Viaţa economică" să editeze o lucrare documentată în ce priveşte principalele corporaţii capitaliste — lucrare care ar fi utilă atît cadrelor didactice, cît şi studenţilor economişti. Observă că, în ultimul timp, s-a micşorat ponderea articolelor cu caracter teoretic. În ce priveşte rubrica „Fişe", ar dori să se prezinte în mai mare măsură decît pînă în prezent, în special lucrări străine.

Lector Dumitru ROCHIANU. Pentru a veni în ajutorul cabinetelor de ştiinţe sociale, ar fi bine dacă s-ar publica o rubrică cu scheme logice, grafice şi alte materiale utile cabinetelor de economie. Publicarea în revistă a programelor de economie politică ale diferitelor facultăţi a fost de un real folos. Ar dori să găsească în „Viaţa economică" rubrici conţinînd date noi despre monopoluri, export de capital, fuziuni de întreprinderi ş.a.

Asistent Vasile TURCU ar dori să afle din „Viaţa economică" nu numai despre rezultatele economice, ci şi despre mecanismele economice din diferitele ţări socialiste.

Consideră că, în forma actuală, „Viaţa economică" este o publicaţie între revistă şi ziar. În plus, hîrtia este necorespunzătoare şi tiparul se şterge. În centrul oraşului, revista nu poate fi găsită la chioşcuri deoarece se vinde foarte repede.

I. MIŞICI, Întreprinderea Electro-Timiş, salută editarea de către „Viaţa economică" a „Cărţii întreprinderii", a „Cărţii gestionarului" ş.a., care îmbină sistematic acte normative publicate disparat de diferite ministere. După părerea sa, revista ar trebui să se ocupe mai puţin de probleme teoretice şi să se concentreze asupra activităţii economice din întreprindere — cum ar fi probleme de desfacere, de aprovizionare, de preţuri ş.a.— nu din punct de vedere macroeconomic, ci ca sectoare de activitate ale întreprinderii. Articolele ar trebui să aibă în mai mare măsură un suport practic. În lucrări referitoare la acte normative (cum ar fi „Cartea gestionarului"), ar trebui să se introducă şi instrucţiuni de uz intern care, totuşi, continuă să vină şi au caracter intern doar în sensul că sînt emise de anumite ministere, dar sînt valabile pentru toate întreprinderile. În ce priveşte „Suplimentul", consideră că forma de prezentare a materialelor, cu foarte multe poziţii, este greoaie şi că, fără o clasificare capabilă să uşureze găsirea reperelor căutate, el este uneori greu de utilizat.

Lector Ispas MOŢIU apreciază revista ca fiind interesantă şi utilă. Nu i se par reuşite reţeta copertei şi nici titlurile articolelor considerate de bază. Sumarul ar trebui tipărit pe prima pagină. După opinia sa, este vizibilă în revistă evitarea materialelor teoretice. În această privinţă crede că o soluţie ar fi mărirea numărului de pagini al revistei. Propune să se introducă rubrici în care să fie ilustrată activitatea economică a judeţelor. De asemenea, a întreprinderilor. Susţine publicarea unor culegeri referitoare la legislaţia economică. Solicită mai multe date bibliografice şi recenzii referitoare la cărţi străine. De asemenea articole referitoare la gîndirea economică marxistă contemporană, la mecanismele economice din diferitele ţări socialiste. Revista să evite ceea ce este cotidian, să se desprindă mai mult de articolul de ziar. O revistă devine revistă în măsura în care sintetizează idei. În ce priveşte aspectul, fiecare pagină ar trebui să aibă o grafică a ei, specifică, variată, cu mai multă imaginaţie, aceasta fiind o chestiune de marketing.

concepte • metodologii

REGÎNDIREA SISTEMULUI DE REALIZARE VALORICĂ A PLUSPRODUSULUI

DUPĂ CUM SE ȘTIE, autonomizarea unor părți ale capitalului impune autonomizarea unor forme ale plusvalorii. Ținînd seama de condițiile sociale-economice specifice socialismului, putem afirma că și aici anumite nevoi impun autonomizarea unor forme ale venitului net al societății. Deși au aceeași sursă — plusprodusul —, prin circuitul economic specific și prin funcțiile economice distincte, aceste forme se dovedesc a fi obiectiv necesare. În această categorie am include: venitul net al unităților productive de stat și al celor cooperatiste; adaosul comercial; dobînda; venitul net centralizat al statului.

Pentru o mai rațională gospodărire, mijloacele de producție aflate în proprietatea statului sînt date în administrarea operativă a diferitelor întreprinderi și organizații de stat, fiecare dintre acestea dispunînd de mijloacele materiale, de muncă și bănești necesare îndeplinirii sarcinilor de plan repartizate. Înzestrarea unităților economice cu fondurile necesare reprezintă o premisă a gestiunii economice și baza realizării faptice a autonomiei economico-operative a acestora. În virtutea acestei autonomii unitățile economice încasează și separă din volumul încasărilor partea ce reprezintă expresia bănească a plusprodusului. Abia acum acesta se individualizează sub formă valorică, separîndu-se de cheltuielile de producție exprimate valoric prin costuri.

Unii autori plasează acest moment în sfera repartiției considerînd acumulările în totalitatea lor ca venit primar al statului iar formele lor concrete drept simple pîrghii financiare. Așa cum am mai spus și cu altă ocazie,[1]) după părerea noastră repartiția venitului net al societății începe abia atunci cînd acesta este afectat satisfacerii diferitelor nevoi, concretizîndu-se în venitul net al întreprinderii sau alimentînd venitul net centralizat al statului. În acest proces de repartizare a venitului net al societății se nasc o serie de relații economice ce fac obiectul unor categorii valorice ca: beneficiu, dobîndă, taxa asupra fondurilor etc.

Autonomia economico-operativă și cointeresarea materială, atribute definitorii ale gestiunii economice, presupun și impun, în același timp, ca o parte a venitului net al societății creat în unitățile productive să rămînă la dispoziția acestora în vederea folosirii ei ca sursă a dezvoltării și ca pîrghie a stimulării materiale suplimentare a angajaților în sporirea continuă a acumulărilor.

Dacă în 1969 din totalul beneficiilor realizate doar 10,9% au rămas la dispoziția unităților economice, conform planului pe anul 1972 aceste unități vor folosi pentru autofinanțare 40,1% din beneficiul planificat.[2])

Importanța deosebită conferită venitului net al întreprinderii de funcțiile multiple pe care le îndeplinește face ca practica economică să îl consacre ca o formă autonomă, obiectiv necesară, în cadrul elementelor valorice ale plusprodusului.

În literatura economică venitul net al întreprinderilor de stat este deseori identificat cu beneficiul. Această asimilare are, după părerea noastră, cel puțin două neajunsuri și anume: 1) limitarea beneficiului doar la întreprinderile productive de stat este nejustificată în condițiile în care folosim aceeași categorie pentru a defini și diferența pozitivă dintre venituri și cheltuieli ce apare la unitățile cooperatiste, la unitățile comerciale și chiar cea care apare la unele instituții financiar-bancare ca: bănci, CEC, ADAS. Din acest punct de vedere noi asimilăm venitul net al întreprinderilor de stat și venitul net al cooperativelor de producție, adaosul comercial, dobînda băncilor, beneficiul CEC-ului, ADAS-ului etc; 2) extinderea venitului net al întreprinderii la scara întregului beneficiu face ca, de cele mai multe ori, în schemele de repartizare a venitului național să apară alături de beneficiu (considerat venit net al întreprinderii) și o parte a acestuia, de loc neglijabilă în prezent și anume, cotele din beneficiu ce se varsă la buget și alimentează venitul net centralizat al statului. Dubla înregistrare este evidentă. Așa stînd lucrurile, **beneficiul** este prezentat ca **venit primar** al întreprinderii, iar **cotele din beneficii ca venit derivat** al statului. Făcînd abstracție de faptul că prin preluarea unei părți din beneficiu la buget nu se modifică veniturile finale ale statului, ci doar **locul** de constituire al acestora, deosebirea dintre aceste cote și celelalte pîrghii de preluare a unei părți din venitul net al societății la dispoziția statului este, după părerea noastră, neesențială.

Noi concepem beneficiul ca o cotă minimă, optim dimensionată, ce trebuie să rămînă la dispoziția întreprinderii pentru folosire pe loc. Optimizarea lui este legată din acest punct de vedere, de limitele autofinanțării, limite dictate printre altele de necesitatea folosirii eficiente a surselor proprii de dezvoltare. Acest beneficiu poate fi asimilat venitului net al întreprinderii. Tocmai de aceea în cadrul formelor autonome ale venitului net al societății, enumerate mai înainte, am înscris venitul net al unităților economice de stat și nu întregul beneficiu realizat în prezent de către acestea. Asimilînd venitului net al unităților de stat pe cel al cooperativelor de producție, nu trebuie să scăpăm din vedere particularitățile pe care le imprimă mișcării acestuia din urmă forma proprietății de grup asupra mijloacelor de producție și produselor muncii.

Autonomizarea comerțului ca un compartiment distinct în cadrul diviziunii sociale a muncii face necesară înzestrarea unităților comerciale cu fonduri corespunzătoare și afectarea unei părți din plusprodusul creat în sfera producției materiale pentru acoperirea cheltuielilor de circulație și asigurarea unui beneficiu pentru aceste unități. Menit să satisfacă aceste nevoi, adaosul comercial se distinge alături de venitul net al unităților productive ca o formă autonomă, obiectiv necesară în procesul realizării valorice a plusprodusului.

Necesitatea obiectivă a menținerii creditului în socialism face necesară și separarea unei părți din venitul net al societății realizat de unitățile productive și afectarea acesteia pentru achitarea obligațiilor pe care aceste unități le au față de bancă pentru folosirea împrumuturilor acordate. Dobînda, ca formă de realizare valorică a unei părți a plusprodusului creat în sfera producției materiale devine astfel venit al băncii și asigură acoperirea cheltuielilor acesteia și realizarea unui beneficiu. Ea este folosită în același timp ca o importantă pîrghie economică pentru a determina întreprinderile să folosească rațional atît fondurile proprii cît și pe cele împrumutate.

DACĂ individualizarea unor părți din venitul net al societății sub forma venitului net al întreprinderii, adaosului comercial, dobînzii și constituirea venitului net centralizat al statului sînt necesități ce nu mai trebuie demonstrate, nu același lucru se poate spune despre formele concrete pe care statul le folosește într-o perioadă sau alta pentru alimentarea fondurilor sale centralizate. Tocmai de aceea în literatura economică se poartă ample discuții în legătură cu problema unicității sau pluralității formelor valorice ale plusprodusului.

Practica financiară din toate țările socialiste arată că, cel puțin pînă în prezent, statul a folosit forme și canale diferite pentru concentrarea la dispoziția sa a unei părți din venitul net al societății. Mai mult decît atît, se constată o tendință evidentă de diversificare a acestor forme de preluare. Analizînd acest fenomen prof. univ. I. Văcărel conchide că „...strategia politicii noastre financiare a îmbrățișat și a aplicat ideea pluralității formelor de constituire a veniturilor, a multitudinii canalelor de atragere a lor la bugetul statului[3]).

De fapt, problema unificării unor forme, în principal a cotelor din beneficii destinate bugetului și a impozitului pe circulația mărfurilor[4]) s-a pus mai ales în perioada în care cei mai mulți afirmau că acestea ar avea aceeași natură economică. Propunerea viza în principal simplificarea formelor de preluare și printre altele chiar clarificarea problemei naturii economice a impozitului pe circulația mărfurilor și renunțarea la această denumire considerată improprie pentru acest venit bugetar. Practica nu a îmbrățișat acest punct de vedere iar problema naturii economice a impozitului pe circulația mărfurilor a fost, cel puțin pentru o parte a acestuia, reconsiderată. Fără a împărtăși părerea că acesta ar fi în exclusivitate un impozit propriu-zis[5]) considerăm totuși justificată opinia ce își face din ce în ce mai mult loc că impozitul pe circulația mărfurilor are, în anumite cazuri, natura unei taxe de consumație[6]).

Privind impozitul pe circulația mărfurilor prin prisma integrării sale în sistemul pîrghiilor de stimulare a unităților productive în sporirea venitului net, C. Iuga propune renunțarea la acest canal de alimentare a bugetului de stat și introducerea unui impozit progresiv pe venit iar I. Rachmuth consideră că „înlocuirea plății amorfe și pasive pe care o reprezintă i.c.m. cu plăți care în cadrul plusprodusului total sînt raportate la diversele elemente care participă la procesul de producție, creează posibilități reale de cointeresare a întreprinderii în buna gospodărire a factorilor de producție ce-i stau la dispoziție.[7]) Un prim pas a fost deja făcut în această direcție prin introducerea **taxei** asupra fondurilor de producție care alături de beneficiu va reprezenta o dată cu reașezarea prețurilor principala sursă a reproducției lărgite. Se va introduce de asemenea și taxa asupra terenului.

Interesele economico-financiare ale statului fac ca în prezent, potrivit noii legi a prețurilor și tarifelor, în prețurile de livrare să apară alături de beneficiu și impozitul pe circulația mărfurilor sau alte forme de prelevare. Se pare însă că prin introducerea taxelor arătate importanța impozitului pe circulația mărfurilor va scădea. Așa stînd lucrurile, **vedem posibilă și necesară în perspectivă reconsiderarea întregului sistem de realizare valorică a plusprodusului.** Concepînd venitul net al întreprinderii ca o cotă minimală destinată folosirii pe loc, vedem mai eficace preluarea părții afectate alimentării venitului net centralizat al statului exclusiv printr-un **sistem de taxe,** similar celui propus de I. Rachmuth. În felul acesta venitul net al întreprinderii va putea spori atît prin reducerea costurilor cît și prin reducerea mărimii taxelor datorate bugetului ca urmare a folosirii mai eficiente a fondurilor și eliberării din circuit a unei părți a acestora.

Dacă necesitatea autonomizării unora din formele valorice ale plusprodusului este evidentă, sistemul canalelor de alimentare a fondurilor centralizate este susceptibil de o permanentă perfecționare și adaptare la condițiile concrete existente în fiecare etapă.

lector C. TULAI
Facultatea de studii economice Cluj

[1] C. Tulai și I. Nistor. Care este sfera de repartizare a venitului național ? în Finanțe și Credit nr. 6/1968.

[2] I. Văcărel. Politica financiară — parte integrantă a procesului de conducere a economiei — Finanțe și credit nr. 3/1972 pag. 72.

[3] I. Văcărel. Politica financiară — parte integrantă a procesului de conducere a economiei (I), Finanțe și credit nr. 3/1972, p. 71.

[4] D. Urdea. Cu privire la modul de prelevare la buget a acumulărilor bănești, Finanțe și credit 4/1966 ; C. Iuga și M. Constantinescu, Conținutul economic și rolul i.c.m., Finanțe și credit nr. 8/1965 ; Gh. Bistriceanu, Îmbunătățirea formelor de mobilizare a acumulărilor bănești la buget, Probleme economice 7/1966 etc.

[5] I. Ițicovici, Probleme economice 3/1962; C. Bichi. Din nou cu privire la raportul valoare-preț în economia socialistă, Probleme economice 10/1969 etc.

[6] Economia politică vol. II Socialismul. Ed. didactică și pedagogică București, 1971, p. 430 ; N. N. Constantinescu. Contribuții la dezbaterea problemelor teoretice ale economiei socialiste, București, Ed. politică 1969, p. 371 ; M. Maievschi. Trebuie găsită concepția teoretică cea mai corespunzătoare pentru soluționarea concretă a problemei prețurilor. Probleme economice 10/1968. A. Sesan. I.C.M. reprezintă în exclusivitate plusprodus sau în parte este și taxă de consumație. Probleme economice 10/1968 etc.

[7] I. Rachmuth. Teorie și practică în domeniul prețurilor. Editura științifică, București, 1970, pag. 134.

Salvarea dolarului — un miracol?

● P. A. Samuelson semnează în revista NEWSWEEK (2 octombrie 1972) articolul **Sad Facts, High Hopes** (Fapte triste, speranțe mari). După cum o sugerează și titlul, autorul alătură, în scopul sublinierii contrastului, o seamă de realități puțin îmbucurătoare unor speranțe puțin justificate. Anume, el se referă la actuala stare a dolarului în contextul sistemului monetar internațional. În ciuda devalorizării, din decembrie anul trecut, a dolarului cu aproximativ 12% — scrie autorul — dolarul nu se bucură de stabilitate. Cursul, se arată, are o tendință de scădere și este foarte dificil susținut prin achiziționarea de dolari efectuată de unele bănci centrale, care se arată însă tot mai puțin dispuse să o facă la nesfîrșit. Ce poate salva dolarul — se întreabă Samuelson? Doar un miracol, răspunde tot el. Acest miracol ar trebui să cuprindă următoarele evenimente: 1) creșterea productivității să devină atît de mare în S.U.A. încît să atragă sporirea exporturilor pînă la realizarea unei balanțe de plăți active; 2) cele descrise la punctul 1 să nu amenințe celelalte țări capitaliste în așa măsură încît să le ducă la protecționism; 3) să crească încrederea în dolari și să se modifice sensul fluxului de capital; 4) să aibă loc o reformă monetară care să reușească să îmbine cursurile flexibile cu stabilitatea; 5) reforma să mențină rolul dolarului de monedă cheie. Miracolele, încheie ironic autorul, nu sînt însă fapte pe care poți conta prea mult.

Limitele unui anumit fel de creștere

● **Can Britain Survive?** (Poate Anglia să supraviețuiască?) este titlul unei cărți apărută recent (1972), First Sphere Bookes. 300 pag.) sub redacția lui Edward Goldsmith. Este vorba despre o culegere de articole ce acoperă o arie de probleme oarecum diferită de aceea indicată prin titlu. Tematica este apropiată de aceea a raportului Meadows, încercîndu-se studierea aceleiași chestiuni a limitelor creșterii economice în general. Materialele adunate aici sînt produsul muncii unor specialiști activînd în domeniile cele mai diverse, mergînd de la economie și sociologie pînă la chimie și nutriție. Un interes deosebit pentru economiști îl prezintă contribuțiile lui E. J. Mishan cunoscut economist american. Acesta a redactat prefața lucrării, precum și capitolul intitulat „Limitele creșterii"

Ideea centrală susținută de E.J.M. este aceea că „descoperirea" limitelor creșterii nu este decît constatarea **limitelor unui anumit fel de creștere.** În realitate, arată el, omenirea are în față o seamă de opțiuni, o serie de traiectorii pe care le poate urma, obținînd rezultate diferite. Nu creșterea economică trebuie blamată, scrie el, ci un anumit tip de creștere care este greșit orientată și ignoră nevoile reale ale oamenilor.

FIȘE

Prețul cel mai ridicat

● Sub titlul **L'avenir ne s'achète plus clefs — sur-porte** (Viitorul nu se mai cumpără de-a gata), Gustaav-Remi Piryns observă în **INDUSTRIE nr. 4/1972** că întreprinderile textile din Europa occidentală au suferit în ultimii 15 ani mari zguduiri, unele dispărînd și altele lărgindu-și scara. Întrebîndu-se asupra împrejurărilor care favorizează o tendință sau alta, el ajunge la concluzia că talia întreprinderilor, mijloace financiare de care dispun sau structura acțiunilor (întreprinderi „familiale" sau „deschise", anonime) nu sînt decît foarte rar determinante în această privință. Hotărîtor este factorul uman din întreprindere — calitatea organelor de gestiune, calitatea contactelor sau comunicațiilor dintre aceste organe și comunitatea oamenilor din întreprindere. „Livrarea la domiciliu" aparține definitiv trecutului. Numai cei care pot și vor să plătească prețul cel mai ridicat, nu în bani gheață, ci în gestiune, creativitate, spirit de întreprindere și de perseverență, spune G.R.P., își pot menține și cosolida pozițiile. A nu cumpăra tehnici noi și a nu angaja specialiști decît atunci și pentru că au ajuns la modă, fără a-i integra în procesul de creștere organică a întreprinderii înseamnă a investi în ceea ce apasă asupra întreprinderii fără a o insufleți și stimula.

date de prognoză

STUDII recente ale Organizației Națiunilor Unite aduc elemente noi în aprecierea situației demografice mondiale și, îndeosebi, noi date asupra perspectivelor de creștere a populației globului pînă la sfîrșitul secolului. Creșterea record a numărului populației în deceniul 1960—1970, consecință a reducerii mortalității în special în regiunile aflate în curs de dezvoltare și menținerii fertilității la un nivel ridicat, a depășit considerabil estimațiile cuprinse în proiectările demografice ale O.N.U. elaborate în anul 1963 (World Population Prospects as Assessed în 1963, Part. III. Series A. Population Studies, No 41, 1966). S-a ivit astfel necesitatea ameliorării proiectărilor elaborate în anul 1963 pentru a ține cont de noile elemente intervenite în stituația demografică mondială. Aceste noi proiectări, care stau și la baza lucrărilor de fundamentare a strategiei economice în cel de al 2-lea deceniu de dezvoltare al O.N.U., au ca an de bază anul 1965 și cuprind perioada 1965—2000. După aceste ultime evaluări ale O.N.U., populația globului va număra în anul 2000 circa 6500 milioane locuitori, cu aproape 400 milioane mai mult decît în varianta medie a proiectărilor din anul 1963.

Tabelul nr. 1 arată evoluția populației lumii în perioada 1750—2000 în regiunile considerate astăzi a fi dezvoltate și în cele aflate în curs de dezvoltare (După criterii mai mult sau mai puțin contestate, în regiunile dezvoltate au fost incluse: Europa, U.R.S.S., S.U.A., Australia și Noua Zeelandă).

PROIECTĂRI O.N.U.: CREȘTEREA DEMOGRAFICĂ ÎN URMĂTOARELE DECENII

Populația regiunilor aflate în curs de dezvoltare reprezenta în 1970 — mai mult de două treimi din populația globului. Comparativ cu anul 1750, populația acestor regiuni a crescut de circa 4 ori și se va dubla pînă la sfîrșitul secolului. În regiunile dezvoltate populația a crescut în perioada 1750—1970 de cinci ori; pînă în anul 2000 ea va crește cu o treime, deci considerabil mai puțin decît creșterea estimată pentru populația din regiunile aflate astăzi în curs de dezvoltare. În consecință, ponderea populației din regiunile dezvoltate va continua să scadă pînă la sfîrșitul secolului în favoarea populației din regiunile aflate în curs de dezvoltare.

Cifrele pentru anul 2050 (estimări ale O.C.D.E. în „The Food Problem of Developing Countries, Paris, 1967" și menționate în studiul O.N.U. citat), indică ritmuri diferite de creștere a populației din cele două grupe de regiuni și în prima jumătate a secolului viitor, la sfîrșitul căreia ponderea populației din regiunile dezvoltate va fi mai mică de 20%.

În perioada 1950—2000 se estimează o creștere medie anuală de 80 milioane locuitori, cu mult mai mare decît creșterea medie anuală din deceniul 1960—1970 (65 milioane). Deși în valoare absolută această creștere va cunoaște valori din ce în ce mai mari, în valoare relativă creșterea medie anuală va fi mai mică: 19‰ în perioada 1950 — 2000 față de 20‰ în deceniul 1960—1970.

Așa numita „explozie demografică", noțiune folosită de demografi pentru a sublinia dimensiunile creșterii rapide a populației globului în ultimele decenii, este atestată de următoarele cifre: creșterea medie anuală a populației mondiale a fost de 4‰ în perioada 1750—1800, de 5‰ în secolul trecut, a înregistrat o cvasidublare în perioada 1900—1950 (fiind de 8‰) și a ajuns la nu mai puțin de 20‰ în ultimul deceniu!

Mari diferențe în ceea ce privește repartiția populației globului și ritmul de creștere se înregistrează și este de așteptat să se înregistreze și în viitor, pe regiuni geografice (Vezi tabelul nr. 2).

Asia de Sud reprezintă regiunea cu cea mai numeroasă populație — circa o treime din populația globului (India, Pakistanul și Indonezia fiind principalele concentrări umane din această regiune). Dar creșterea cea mai rapidă a populației — în valoare relativă — nu se va înregistra, după proiecțiile O.N.U., în această regiune ci în Africa și America Latină.

Sporul natural extrem de ridicat din Africa și America Latină este rezultanta unei natalități estimate la peste 40‰ în Africa și la circa 35‰ în America Latină și, pe de altă parte, o mortalitate în continuă scădere în viitoarele decenii. Astfel, în deceniile 1980—1990 și 1990—2000 mortalitatea generală este probabil să înregistreze proporții de 6,7—5,6‰ în America Latină, 9,6—8,3‰ în Asia de Est, 14,5—11,2‰ în Africa față de 10—11‰ în Europa. Această mortalitate mai scăzută în regiunile aflate astăzi în curs de dezvoltare decît în Europa este consecința unei structuri pe vîrste (ponderea populației tinere și vîrstnice) mai favorabilă în regiunile aflate în curs de dezvoltare decît în Europa, unde populația va cunoaște o îmbătrînire demografică din ce în ce mai accentuată. Populația Europei va avea și în viitoarele decenii cel mai mic indice al sporului natural ca urmare a unei natalități net inferioare celei din regiunile aflate în curs de dezvoltare (17—18‰) la care se asociază o mortalitate generală destul de ridicată (circa 10‰). Este demn de relevat faptul că deși mortalitatea generală va cunoaște, în general, valori mai mici în regiunile aflate în curs de dezvoltare decît în Europa și America de Nord, ca urmare a proporției ridicate a populației tinere, durata medie a vieții (a nu se confunda cu vîrsta medie a populației) este și va fi considerabil mai mare în Europa și America de Nord.

O intensitate crescîndă va cunoaște, pînă la sfîrșitul secolului, procesul de urbanizare. Ponderea populației urbane se estimează la 41,5% în 1980, 46,1% în 1990 și 51,1% în anul 2000 față de 33,0% în 1960 și 37,2% în anul 1970. Procesul de urbanizare va avea o intensitate mai mare în regiunile în curs de dezvoltare: creșterea medie anuală a populației urbane va fi, în perioada 1970—2000, de aproximativ 1,7% în regiunile dezvoltate și de circa 4,1% în regiunile aflate în curs de dezvoltare. Avînd însă în vederea proporția actuală a populației urbane în cele două grupe de regiuni — proporție considerabil mai mare în regiunile dezvoltate, așa cum se vede din tabelul nr. 3, — și în viitor se vor menține diferențe apreciabile în ceea ce privește gradul de urbanizare.

La sfîrșitul secolului al XX-lea ponderea populației urbane din regiunile aflate astăzi în curs de dezvoltare va fi egală cu cea înregistrată în regiunile dezvoltate în ajunul celui de al doilea război mondial.

Noile proiectări ale populației mondiale elaborate de Organizația Națiunilor Unite evidențiază ritmul rapid al creșterii populației în aceste ultime trei decenii ale secolului nostru. În interpretarea acestor date nu trebuie omis faptul că este extrem de dificil a prevedea cu exactitate evoluția viitoare și că aceste proiectări reprezintă, în genere o extrapolare a tendințelor trecute și prezente ale componentelor mișcării naturale și migratorii ale populației mondiale. Ele vor fi corectate pe măsură ce noi elemente apar în evoluția situației demografice.

Pe de altă parte, proiectările elaborate de experții O.N.U. au, evident, caracter de perspective condiționale. Există însă argumente pentru a admite și alte ipoteze. Deși în multe din țările în curs de dezvoltare au început a fi aplicate măsuri de politică demografică vizînd a reduce ritmul de creștere a numărului populației pentru a ameliora raportul populație-resurse alimentare, pînă în prezent nu s-au înregistrat reduceri sensibile ale natalității decît într-un număr restrîns de zone și care au populații mici. În raport cu tendința populației mondiale, efectul a fost neînsemnat. Totuși, după unele opinii aceste elemente noi în evoluția natalității în unele zone mici nu trebuie subestimate ca efecte pe termen lung. Se amintește în acest sens faptul că în aceleași zone a început, la mijlocul secolului nostru, o scădere considerabilă a mortalității, proces care s-a extins apoi în zone cu populații mult mai numeroase.

Nu este exclus deci ca în evoluția demografică mondială să intervină schimbări de tendință care să infirme actualele prognoze, după cum la fel de logic este să se tragă concluzia că dinamicile anterioare cuprind elemente suficient de durabile pe termen lung, așa încît ele să persiste pînă la sfîrșitul actualului mileniu.

Vasile GHEȚAU
doctorand în economie

Tabelul nr. 1

Evoluția populației mondiale în perioada 1750—2000

Anii	Populația — milioane — Total	Regiuni dezvoltate	Regiuni în curs de dezvoltare	În procente: Regiuni dezvoltate	Regiuni în curs de dezvoltare
1970	3631	1090	2541	30,0	70,0
1750	791	201	590	25,7	74,3
1800	978	248	730	25,6	74,4
1850	1262	347	915	27,7	72,3
1900	1650	573	1077	34,7	65,3
1950	2486	858	1628	34,5	65,5
2000	6494	1454	5040	22,4	77,6
(2050)	(11000)	(2000)	(9000)	(18,2)	(81,8)

Sursa: United Nations. The World Population Situation in 1970. Population Studies, No. 49, New York, 1971. pag. 4.

Tabelul nr. 2

Indicele mediu anual al sporului natural al populației, pe mari regiuni geografice, în perioada 1965—2000

— la 1000 locuitori —

Regiuni geografice	1965—1970	1970—1980	1980—1990	1990—2000
Africa	25,5	28,2	29,8	28,3
America Latină	28,4	28,8	28,1	26,4
America de Nord	9,9	11,6	12,1	9,9
Asia de Est	17,5	16,4	14,4	11,9
Asia de Sud	27,5	27,7	25,2	20,6
Europa	7,8	7,6	7,2	6,6
Oceania	14,5	17,0	17,3	14,9
U.R.S.S.	10,2	10,9	11,0	8,7

Sursa: Nations Unies. Aperçu de la situation démographique dans le monde en 1970, Etudes démographiques, nr. 48, New York, 1971, p. 21.

Tabelul nr. 3

Populația urbană și rurală, în regiunile dezvoltate și în cele aflate în curs de dezvoltare, în perioada 1950—2000

Anii	Regiuni dezvoltate: Populația — în milioane — Urbană	Rurală	Ponderea populației urbane (%)	Regiuni în curs de dezvoltare: Populația — în milioane — Urbană	Rurală	Ponderea populației urbane %
1950	439	418	51	265	1363	16
1960	582	394	60	403	1603	20
1970	717	374	66	635	1910	25
1980	864	347	71	990	2267	30
1990	1021	316	76	1496	2623	36
2000	1174	280	81	2155	2906	43

Sursa: Nations Unies. Aperçu de la situation démographique dans le monde en 1970, Etudes démographiques, nr. 18, New York, 1971, p. 27.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

Energetica iugoslavă pînă în anul 1985

POTRIVIT planului de dezvoltare a economiei iugoslave, în 1975 se va realiza o producție de energie electrică de 48 miliarde kWh, în 1980 — de 75 miliarde kWh, iar în 1985 — de 110 miliarde kWh. Concomitent cu crearea bazei de energie se va construi o vastă rețea de transport a acesteia la consumatori.

Prognoza parcului de calculatoare în 1975

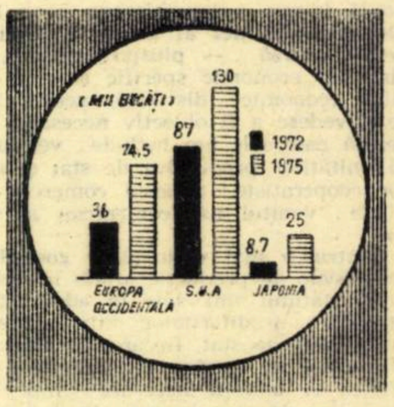

(după LA VIE FRANÇAISE)

Televizoare în culori

LA cinci ani de la inaugurarea televiziunii în culori în Franța, numărul receptoarelor în culori în această țară a atins la începutul lunii octombrie cifra de 1 milion. Potrivit unei prognoze citate în ziarul Le Monde, *vînzările de televizoare în culori pe piața franceză ar urma să treacă de la 424 000 bucăți în 1972 la 550 000 în 1973, 700 000 în 1974 și aproape un milion în 1975.*

Demografie japoneză

POTRIVIT raportului „Populația vîrstnică a Japoniei: prezent și viitor", dat publicității de Ministerul japonez al Sănătății, durata medie a vieții în această țară era în 1970 de 69 de ani la bărbați și 75 de ani la femei. În același an populația în vîrstă de 60 de ani și peste se ridica la 11 040 000, reprezentînd 10,6% din totalul locuitori-

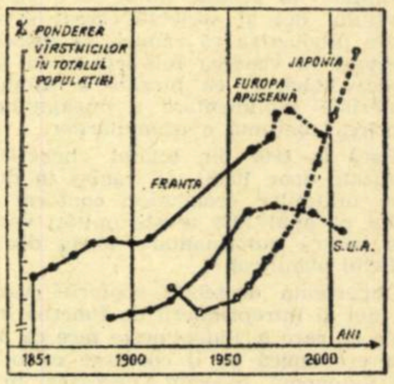

Ritmul de creștere al populației de 60 de ani și peste

lor. La 30 septembrie anul trecut erau în viață 339 persoane în vîrstă de 100 de ani și peste (70 de bărbați și 269 de femei), cu 29 mai multe decît în 1970. Se așteaptă ca pînă în 1995 populația vîrstnică a Japoniei să se dubleze (vezi graficul), cu toate implicațiile care decurg de aici. În anul 2005, afirmă în continuare raportul citat, proporția vîrstnicilor în totalul populației japoneze va depăși probabil 20%, situație existînd în prezent în S.U.A. și în Europa occidentală.

CALITATEA PRODUSELOR

METODE DE MĂSURARE

ŞTIINȚA măsurării calității este tînără. Ea se dezvoltă în primul rînd sub forma diverselor metode, propuse de literatura de specialitate dar care pătrund destul de greu în practică. Ca urmare, prezintă o deosebită importanță precizarea principiilor de efectuare a măsurării calității și mai ales a condițiilor cărora trebuie să le corespundă expresia cantitativă a calității produsului, scrie B. Oyrzanowski, în nr. 11/1972 al revistei polone **Zycie Gospodarcze.**

Definind „calitatea" unui produs drept măsura în care acesta satisface exigențele beneficiarului și precizînd că noțiunea include atît calitatea proiectului, cît și cea a execuției (conformitatea cu proiectul), autorul arată că — în general — calitatea depinde de ansamblul caracteristicilor produsului care constituie atributele sale, ca și de cele pretinse de beneficiar, adică de mediul de exploatare al bunului respectiv. Ca atare, autorul consideră că la baza aprecierii calității trebuie să stea următoarele principii :

— formulele de apreciere să aibă o astfel de structură, încît să permită dirijarea controlului atît al calității proiectului, cît și al calității execuției ;

— formulele de apreciere a calității să manifeste o anumită sensibilitate față de modificarea împrejurărilor în care se face aprecierea (de exemplu, aspectul trainiciei produsului și cel al rapidității progresului tehnic) ;

— în cazul cînd calimetria urmează să fie inclusă în calculul privind optimizarea calității, formulele sale trebuie să prevadă sensurile diferențierii calității (diferențierea nivelului ca rezultat al cerințelor beneficiarilor, determinate de deosebirile mediului de exploatare ; diferențierea verticală, în aceleași medii de exploatare, care constă în varierea caracteristicilor utilitare pe seama diferențierii costurilor de producție ; diferențieri pe seama inovațiilor, consecință a aplicării progresului tehnic).

În aplicarea practică a sistemelor de măsurare a calității — opinează autorul — este util să se opereze nu numai cu noțiunea de calitate, ci și cu cele privind diferitele stadii ale calității (de pildă, noțiunea de „calitate optimă").

Referindu-se la principalele sisteme de apreciere a calității, autorul menționează, în primul rînd, **metoda coeficientului echivalenței tehnice** sau **metoda parametrului unic** (de exemplu, aprecierea calității cauciucurilor de automobile pe baza duratei lor de exploatare). Dar, subliniază el, aplicarea acestei metode este posibilă în condițiile limitării criteriilor de apreciere la o singură însușire a produsului, asupra căreia se concentrează interesul beneficiarului ; de aceea, utilitatea practică a acestei metode de apreciere este foarte limitată.

O a doua metodă este cea a **coeficienților de exploatare sau a punctajului**, în cadrul căreia calitatea se apreciază de către experți pe baza coeficientului importanței însușirilor utilitare. Trăsăturile de utilitate (de exploatare) ale produsului se selecționează astfel încît ele să nu se suprapună, să nu cuprindă elemente comune. Fiecare din aceste trăsături de utilitate se măsoară cu ajutorul unităților naturale sau convenționale (eventual prin punctaj, cînd este vorba de aspectul estetic).

După stabilirea însușirilor utilitare, experții apreciază importanța fiecărei însușiri (ansamblul însușirilor unui anumit produs considerîndu-se — de regulă — egal cu 100 sau cu 1 000), în raport cu rolul pe care-l are aceasta. Apoi, se poate trece la însumarea tuturor însușirilor pe baza mediei aritmetice (uneori poate fi utilizată și media geometrică sau media armonică).

Pot fi luate de asemenea în considerare nivelele critice (mediane) ale fiecăreia din aceste însușiri — menționează autorul. Coborîrea sub nivelul critic chiar și numai a unei singure însușiri duce la situația în care produsul devine inutilizabil, deoarece prin acest indicator el capătă o valoare negativă. Metoda este prezentată în forma de mai jos, care poate îndeplini rolul de indicator sintetic al însușirilor utilitare, mai ales cînd este elaborată în mod special pentru grupe diferite de beneficiari.

$$Q = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} \frac{A_i - A_{ki}}{A_i^0 - A_{ki}} \cdot B_i}{\sum_{i=1}^{i=n} B_i}$$

A_i^0 — intensitatea însușirii „i", în formulă

A_i — intensitatea însușirii „i" în produsul analizat ;

A_{ki} — nivelul critic al însușirii „i" ;

B_i — importanța (ponderea) însușirii „i".

Formula poate fi utilizată atît în determinarea calității optime, pe grupe de beneficiari (consumatori), cît și în studiul elasticității cererii din partea grupei respective de beneficiari pentru produsul examinat (ținîndu-se seama de prețul produsului la nivelul calitativ dat). Metoda punctajului este aplicabilă cu precădere în determinarea nivelului valorii utilitare a bunurilor de consum.

Metoda economică reprezintă, de fapt, o a treia grupă de metode de măsurare a calității produselor ; aici se pornește de la ideea potrivit căreia **calitatea este decisă nu numai de însușirile produsului, de gradul său de perfecțiune, ci și de măsura în care contribuie la o mai bună satisfacere a unor nevoi sociale concrete.**

Determinarea gradului de perfecțiune a calității produsului pe baza eficienței economice nu înseamnă încă lansarea sa în producție. Este necesar să se întreprindă calculul economic comparativ privind perfecționarea calității produselor și cheltuielile socialmente necesare pentru producerea lor. Numai astfel se poate preciza dacă îmbunătățirea calității întrunește sau nu eficiența optimă pentru economia națională. **Criteriul calității optime a produsului care ar urma să fie fabricat este cheltuiala minimă de muncă socialmente necesară în exploatarea (utilizarea) sa.**

În continuare, B. Oyrzanowski pledează pentru crearea unui sistem de dirijare a calității, care ar putea trezi interesul colectivelor din întreprinderi pentru realizarea unei producții de maximă eficiență pentru economia națională (prin calitatea sa), asigurată prin cheltuieli minime de muncă socială, și care — totodată — „ar afecta buzunarele" colectivului de lucrători în cazul cînd nu ar produce mărfuri de calitate optimă. Formula pentru măsurarea calității potrivit acestei metode ar fi următoarea :

$$m \frac{\Delta S}{R \cdot w \cdot c_d}.$$

iar în alegerea calității optime este valabil criteriul :

$Z = \Delta S - P \cdot (c_n - c_d \cdot w) = \max \geqslant 0$, unde

ΔS — economiile realizate pe seama mijloacelor de producție, datorită utilizării unor mijloace de producție noi, mai bune ;

P — cantitatea de mijloace de producție noi, mai bune ;

W — Coeficientul echivalenței tehnice dintre mijloacele de producție noi, mai bune, și corespondentul lor vechi ;

c_n — prețul mijlocului de producție nou ;

c_d — prețul mijlocului de producție anterior (vechi).

Autorul relevă că în literatura de specialitate din Polonia se mai propune o altă metodă de măsurare a calității, care se bazează pe **productivitatea limită a diferitelor mijloace de producție.** Potrivit acestei metode, comparația se face între valoarea sporită a produsului respectiv, realizat prin folosirea utilajelor noi, și modificările survenite în consumul tuturor mijloacelor de producție (materii prime, fabricate, mașini). În acest scop se utilizează formula

$$Q = \frac{P \cdot c_p}{\sum_{i=1}^{i=n} V_i C_i + V_A \cdot C_A}, \text{ unde}$$

P — sporul produsului final ;

c_p — prețul produsului final ;

$V_i C_i + V_A C_A$ — valoarea (cantitatea și prețul) a tuturor mijloacelor de producție economisite (în care $V_i C_i$ — economia de obiecte de muncă, iar $V_A \cdot C_A$ = economia de mijloace de muncă) ca urmare a utilizării noului utilaj A.

Autorul atrage atenția asupra faptului că, dacă este îndeobște cunoscută influența procesului tehnologic asupra nivelului calității, în economia planificată este necesar să se analizeze și efectul invers. La stabilirea calității optime a produsului final trebuie aleasă o tehnologie și mijloace de producție în măsură să asigure acest nivel calitativ optim. Ca atare, aprecierea calității mijloacelor de producție trebuie făcută și sub acest aspect autorul recomandînd următoarea formulă :

$$Q = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} \frac{A_i}{A_i^0} \cdot B_i}{\sum_{i=1}^{i=n} B_i}$$

Tratînd calitatea produselor de asemenea în concepția ei economică (ca grad de satisfacere a nevoii pentru care a fost creat produsul), I. Gordon arată — în revista polonă **Gospodarka planowa** (nr. 5/1972) — că aici se impune precizarea noțiunii de calitate optimă. **Din punctul de vedere al economiei naționale — afirmă autorul — calitatea optimă este nivelul minim la care au fost reduse costurile pentru obținerea unității de utilitate a produsului (de pildă, costul unei ore de ardere a becului, al kilometrului parcurs de un cauciuc de mașină etc.), sau nivelul maxim al utilității produsului revenind pe unitatea de cheltuială în producția lui.**

Nivelul calității produsului depinde mai ales de intensitatea însușirilor sale utilitare, dar el poate fi măsurat numai comparativ cu un alt produs analog, care a fost fabricat sau se află numai în fază de proiect. Se compară însușirile utilitare — siguranța de funcționare, durabilitatea etc. — ale ambelor produse.

Cuantificarea calității este relativ ușoară cînd produsele comparate se diferențiază numai printr-o însușire utilitară. În rîndul acestor însușiri se include cu precădere durabilitatea produselor. Printre astfel de însușiri se numără și conținutul de metal în minereu, puterea calorică a cărbunelui energetic etc.

Metoda cuantificării calității pe baza determinării proporției produselor care asigură un efect util echivalent se aplică **cu precădere la produsele cu utilitate de scurtă durată sau la cele menite să fie întrebuințate o singură dată (la obiectele muncii și la majoritatea articolelor de consum).**

Mult mai dificilă este cuantificarea calității determinate de mai multe însușiri utilitare ale produsului. Problema constă în găsirea unei metode corespunzătoare de reducere la un singur numitor a mai multor însușiri utilitare de **intensitate diferită**, care caracterizează produsele comparate.

Ea se poate rezolva cu ajutorul metodei punctajului (numită și tehnică), potrivit căreia însușirile utilitare se împart în însușiri critice și cele de bază. La rîndul lor, însușirile de bază se împart în importante și mai puțin importante, acordîndu-se punctajul corespunzător în funcție de această calificare. Suma punctelor acordate produsului respectiv arată nivelul său calitativ.

Drept însușiri critice se consideră acele însușiri a căror pondere este atît de mare că nu este posibilă extrapolarea produselor care nu le posedă la intensitatea normată. Este vorba aici de însușiri, a căror lipsă în intensitatea normată poate periclita viața sau sănătatea persoanelor ce utilizează produsul respectiv. Din acest considerent însușirile critice, în general, nu constituie obiectul punctajului.

Latura avantajoasă a metodei punctajului o constituie faptul că ea poate fi utilizată în măsurarea, atît a însușirilor utilitare, exprimabile în unități naturale, cît și a însușirilor greu măsurabile și chiar a celor nemăsurabile (de pildă : comoditatea, confortabilitatea utilizării produsului respectiv). Măsurarea se efectuează de către un colectiv de experți, ea putînd avea — în consecință — un caracter subiectiv.

Printre lipsurile de bază a metodei punctajului, autorul enumeră dificultatea delimitării însușirilor importante de cele de mai mică importanță, stabilirea oarecum arbitrară a importanței diferitelor însușiri precum și dificultatea evaluării în puncte a gradului lor de intensitate.

Metoda economică — conchide el — poate fi aplicată la aprecierea calității produselor de uz îndelungat.

Revista bulgară **Ikonomiceski jivot** (nr. 22/1972) împărtășește din experiența stabilirii și utilizării indicatorilor de calitate cu ocazia elaborării actualului plan cincinal de dezvoltare a economiei R. P. Bulgaria.

Ca mijloc de planificare a calității producției și de presiune asupra unităților economice pentru continua perfecționare a calității — scrie revista — se utilizează sistemul de stat de apreciere, pe baza căruia se stabilește nivelul calitativ al producției, în comparație cu nivelul cel mai ridicat atins pe scara mondială.

În planul cincinal se prevăd următorii indicatori privind ridicarea calității :

— ponderea relativă a producției industriale supusă aprecierii obligatorii (stabilită pe baza nomenclaturii aprobate) ;

— producția cu calificativul „K", adică produsele cu indicatorii tehnico-economici care depășesc nivelul mediu mondial ;

— producția cu calificativul „1", adică cea realizată cu indicatori tehnico-economici la nivelul mediu mondial.

Producția cu calificativul „2", adică sub nivelul mediu mondial, nu se planifică.

În continuare, revista menționează că se planifică calitatea la produsele noi și la materii prime, ceea ce se reflectă și în stadiul cercetărilor științifice, al lucrărilor de proiectare și construcție, în producția de prototipuri și apoi în producția de serie. Separat sînt planificați indicatori speciali pentru producția de importanță deosebită, precizîndu-se totodată produsele a căror producție urmează să fie sistată din cauza nivelului lor calitativ scăzut.

Grupaj realizat de
M. MELNIC

REPERE

● **Ansamblul** investițiilor efectuate în 1972 de societățile petroliere din S.U.A. pe teritoriul acestei țări este estimat la peste 8,7 miliarde dolari. Cheltuielile pentru foraj și extracție reprezintă circa 47% din total, cele pentru marketing — 16,5%, cele pentru prelucrarea țițeiului — 13,5% etc. Investițiile acelorași societăți pe teritoriul Canadei se ridică la peste 2,1 miliarde dolari (+ 11,3% față de 1971), din care 50% pentru foraj și extracție, 17,6% pentru construirea conductelor de gaze, peste 14% pentru prelucrarea țițeiului etc., scrie revista **Oil and Gas Journal.**

● **În decursul** ultimilor trei ani, la fiecare mie de salariați au fost înregistrate 6 zile de grevă în R.F.G., 11 zile în Suedia, 27 zile în Olanda, 110 în Japonia, 173 în Franța, 225 în Belgia, 325 în Anglia, 736 în S.U.A. și 1 735 de zile în Italia.

● **Activitatea** științifică a Institutului francez al petrolului s-a soldat anul trecut prin depunerea unui număr de 130 de brevete și publicarea a 203 comunicări științifice și tehnice. În ceea ce privește aplicarea industrială a acestor studii, 118 unități de rafinare sau petrochimie funcționează sau vor funcționa pe baza unor procedee elaborate în cadrul institutului. Sub aspect financiar, activitatea celor nouă societăți filiale ale institutului, avînd 1 681 de salariați, s-a încheiat în 1971 cu o cifră de afaceri netă de 329,5 milioane de franci.

● **Trei întreprinderi** energetice din Iugoslavia — „Energoinvest", „Rade Koncear" și „Minel" — s-au constituit recent într-un consorțiu. Unindu-și experiența, mijloacele tehnico-materiale și umane, consorțiul își propune să participe la licitația internațională care se va organiza în curînd pentru construirea pe teritoriul iugoslav a unei linii pentru transportul energiei electrice.

● **O statistică** privind importurile țărilor capitaliste dezvoltate din țările în curs de dezvoltare în 1971, exprimate în franci elvețieni pe locuitor, evidențiază că pe primul loc la acest capitol se situează Olanda (898), urmată de Belgia (689), Danemarca (453), R. F. a Germaniei (436), Suedia (412), Elveția (408), Franța (390), Japonia (334), Italia (330), S.U.A. (242), Austria (240).

● **Gambia** și-a făcut cunoscută intenția de a se asocia la Piața Comună europeană în baza Convenției de la Yaoundé.

● **Comitetul** guvernatorilor Băncii interamericane de dezvoltare a hotărît că țările europene și Japonia vor putea deveni membre ale acestei instituții, cu condiția ca drepturile lor totale de vot să nu depășească 8%.

● **O întreprindere** de comerț exterior din R. P. Polonă a făcut o comandă firmei japoneze „Hodogaya glass" în valoare de 1,7 mil. dolari privind livrarea de utilaj complet și de „know how" pentru producția de sticlă optică. Capacitatea inițială a instalației menționate este de 70 tone anual.

mondorama

RITMURI DIFERENȚIATE

ÎN PERIOADA 1960—1970 producția industrială mondială a continuat să crească mult mai rapid decît cea agricolă, relevă Anuarul statistic al O.N.U. 1971 apărut recent. În 1970 produsul intern brut mondial era de 1,7 ori mai mare decît în 1960, producția industrială crescuse față de anul amintit cu 126%, iar cea agricolă cu 27%.

Date interesante au fost oferite simultan pentru anul 1971 de o altă publicație a O.N.U. și anume de „World Economic Survey 1971". În acest an, care a fost marcat de criza monetară, produsul național brut mondial a crescut cu aproximativ 4%, ceea ce reprezintă un progres față de 1970, dar este considerabil sub media anilor '60 (5,3% anual). Față de media mondială de 4%, țările în curs de dezvoltare au înregistrat în 1971 un spor al P.N.B. de 5,4%, țările socialiste din Europa, inclusiv U.R.S.S., — de 6,4%, iar țările capitaliste dezvoltate — de 3,4%.

COSTUL POLUĂRII ÎN S. U. A.

ÎNTR-UN studiu publicat de departamentul de analize economice al editurii McGraw-Hill, un economist a încercat să evalueze costul pe care l-ar reprezenta pentru industria americană punerea în aplicare a ordonanțelor guvernamentale existente privind combaterea poluării. Suma s-ar ridica la 22.76 miliarde dolari pe an, adică de patru ori mai mult decît cele 4,9 miliarde pe care cercurile industriale s-au hotărît să le investească în acest an în lupta contra poluării aerului și a apei. Suma consimțită de industrie reprezintă totuși de 5 ori mai mult decît se cheltuia în 1967 în acest scop și cu 50% mai mult decît în 1971. În aceste cifre nu sînt incluse cheltuielile guvernamentale care, sub formă de subvenții, ar urma să permită restabilirea progresivă pînă în 1985 a unor condiții de viață normale pe toate cursurile de apă și lacurile interioare.

CONFERINȚĂ PRIVIND TRANSFERUL DE TEHNOLOGIE

LA MIJLOCUL lunii decembrie a.c. urmează să se desfășoare la New Delhi o conferință internațională cu privire la transferul de tehnologie, anunță ziarul **Hindustan Times**. Organizată sub auspiciile ONUDI și ale guvernului indian, conferința își propune să studieze posibilitățile și formele de transmitere a informațiilor tehnologice de la țările dezvoltate către țările în curs de dezvoltare ca și schimbul unor asemenea informații între aceste din urmă țări. Vor fi abordate și probleme legate de stimularea cercetărilor științifice naționale pentru a putea adapta și folosi tehnologiile străine la condițiile locale.

CONCURENȚĂ... COMUNITARĂ

PENTRU a lupta mai eficient împotriva practicilor concurențiale neloiale din interiorul Pieței Comune, Direcția generală a concurenței de pe lîngă Comisia C.E.E. se transformă treptat într-un veritabil tribunal. Ultimele sale atacuri au fost îndreptate împotriva contractelor de exclusivitate din industria automobilelor. După „Peugeot" și „BMW", este acum rîndul firmei „Citroën" să fie acuzată că acordă drept de vînzare în exclusivitate concesionarilor săi pe teritoriile lor în schimbul renunțării de către aceștia la reexportul spre alte țări membre ale C.E.E. Această „blocare de circuit" duce la decalaje considerabile de prețuri și la „vînzări paralele ilegale". Aceste firme — se subliniază în cercurile comunitare de la Bruxelles — nu sînt singurele vizate și se așteaptă ca și alte concerne vest-europene să fie în curînd inculpate.

SE EXTINDE ZESTREA TURISMULUI ÎN U. R. S. S.

TURISMUL internațional cunoaște o expansiune susținută în Uniunea Sovietică. Anul trecut numărul turiștilor străini a crescut cu 11% față de 1970 ajungînd la 2 300 000 persoane, iar efectivul cetățenilor sovietici care au plecat în străinătate a sporit cu 12%; pentru anul curent se prevede o creștere globală de 15%. Pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale în acest sector de activitate au fost date în exploatare sau se află în construcție o serie de hoteluri moderne în diferite orașe ale țării (Moscova, Leningrad, Kiev, Minsk, Erevan Samarkand, Soci, Ialta ș.a.). De asemenea, în ultimii doi-trei ani au fost construite moteluri pe toate arterele rutiere principale.

CREȘTERI DE PREȚURI ȘI ȘOMAJ

GRAFICUL de mai jos, prezentînd evoluția comparativă a prețurilor în ultimii ani într-o serie de țări capitaliste dezvoltate, permite constatarea că sporurile cele mai lente de prețuri nu s-au înregistrat, de regulă, în țările cu cea mai înaltă rată a șomajului, excepție făcînd S.U.A. și Canada. De semnalat că, începînd de la mijlocul anului trecut, ritmul de creștere a costului vieții în țările industriale a fost de 4—4,5% medie anuală, față de 5—6% în 1970 și 1971. O asemenea dinamică infirmă ideile curente în literatura occidentală referitoare la relațiile strînse dintre șomaj și prețuri.

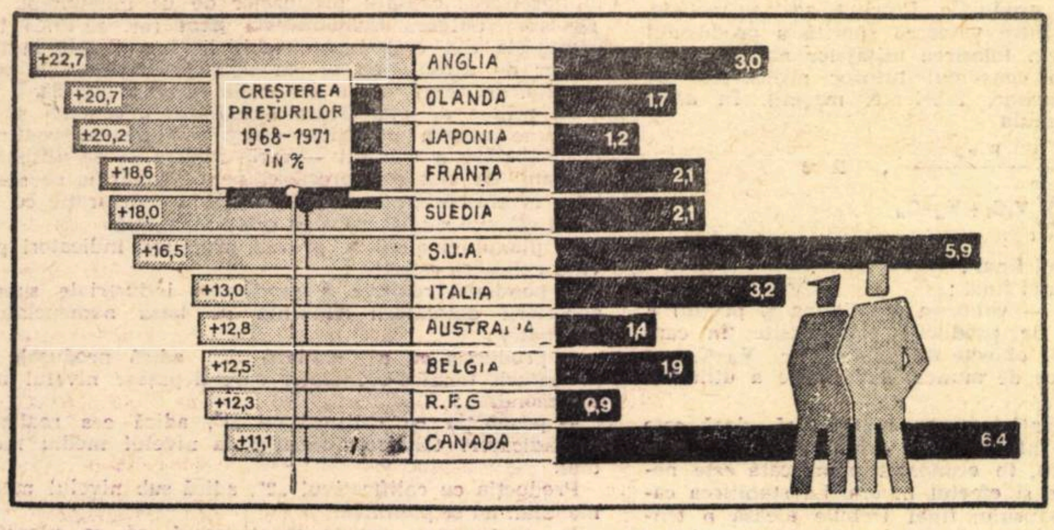

Ponderea șomerilor (în % din totalul salariaților).
Sursa: Die ZEIT/GLOBUS

BANCNOTA CEDEAZĂ PASUL

UN STUDIU efectuat în Franța evidențiază scăderea continuă a rolului biletelor de bancă (bancnotelor) în ansamblul modalităților de plată utilizate. Astfel dacă acum un deceniu ponderea biletelor de bancă în totalul operațiunilor de plată era de circa 40%, în prezent ea a scăzut la 30%, cedînd tot mai mult locul cecurilor, carnetelor de credit, viramentului în cont etc. Aceasta se datorește creșterii mult mai rapide a volumului operațiunilor efectuate prin „alte mijloace" decît prin plăți directe, cu bilete de bancă, după cum se poate urmări în tabelul de mai jos, reprodus după **Les Echos**.

Anul	Creșterea anuală a volumului operațiunilor efectuate prin:	
	bilete de bancă (%)	alte modalități de plată (%)
1962	12,9	21,7
1966	5,4	9,7
1970	4,5	14,4
1971	2,4	15.1

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

PIAȚA COMUNĂ: INEGALITATE DE RITM

DINAMISMUL economiei unei țări, sau al ramurilor sale, este ilustrată, între altele, de ritmul de creștere a productivității muncii pe o perioadă mai lungă. Raportînd valoarea producției totale (în prețuri constante, din 1963) la efectivul persoanelor ocupate în economie și în principalele sale ramuri producătoare de bunuri materiale — industria și agricultură, — experții Comisiei Pieței Comune europene au calculat acest ritm de creștere pe intervalul 1965—1970 și au efectuat estimații pentru anii 1970—1975.

Datele respective pentru cinci țări ale Pieței Comune (nelărgite) conturează cîteva tendințe dominante (vezi tabelul alăturat). În primul rînd, se constată o încetinire a dezvoltării economiei acestor țări capitaliste industriale în etapa actuală, după ritmul mai susținut de creștere din perioada 1965—1970 (1960—1965, în cazul Belgiei, cu un ritm mediu anual de 4,1%). În al doilea rînd, în perioada 1965—1970 ritmul de dezvoltare a agriculturii depășea pe cel al industriei în R.F.G., Italia și Belgia; în etapa actuală experții estimează o inversare a situației în primele două țări. În schimb, în Franța ritmul mai avansat al creșterii producției industriale pe o persoană ocupată ar urma să cedeze pasul celui înregistrat de agricultură. În al treilea rînd, în toate cele cinci țări se prevede o reducere a decalajului dintre ritmurile de dezvoltare ale industriei și agriculturii, ele apropiindu-se sensibil în Italia, R.F.G și Olanda.

Urmărirea dinamicii economiei tuturor celor șase țări ale Pieței Comune pe o perioadă mai îndelungată (1955—1975) a pus de asemenea în evidență dezvoltarea lor inegală: astfel, ritmurile înregistrate de Italia (urmată de Franța și R.F.G.) au depășit de aproape două ori pe cele ale economiei Luxemburgului.

Dinamica producției pe o persoană ocupată (%)
(ritmuri medii anuale de creștere)

Țara	Pe întreaga economie		În industrie		În agricultură	
	a	b	a	b	a	b
Franța	5,2	4,6	7,0	5,3	4,9	6,4
R.F.G.	4,6	4,5	5,2	5,3	6,3	5,0
Italia	6,0	4,7	6,1	5,7	8,3	5,6
Belgia	3,9	4,0	4,4	5,2	8,2	7,3
Olanda	4,4	3,6	7,8	5,8	6,5	5,3

a) Perioada 1965—1970; b) Perioada 1970—1975.
Sursa: „Mondo Economico".

Cab ACR

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 43 (478)
vineri 27 OCTOMBRIE 1972
20 PAGINI 2 LEI

43

longevitatea utilajelor

ANUL X **Viata economica**

SUMARUL

Numărului 43 din 27 octombrie 1972

3
— **Plan • angajamente**
Cincinalul — înainte de termen!
Ritmicitatea — o permanență în activitatea de producție
de **Vasile Petrescu**, director Direcția județeană de statistică — Prahova.
4
— **Investiții**
Obiective în devans prin organizarea superioară și industrializarea lucrărilor
de **Anghel Rădulescu**, director general Trustul de montaj utilaj chimic București
5
— **Cheltuieli materiale**
Raționalizarea cheltuielilor materiale necesită generalizarea calculării prețului de cost în agricultura cooperatistă
de conf. dr. **C. Sandu, O. Popescu**
6
— **Credit**
Creditul pe termen scurt — mai suplu, mai stimulativ.
Dezbatere cu cadre din unitățile economice ale județului Dolj, organizată de **Maria Ioniță**
7
— **Analiză economico-financiară**
Gospodărirea rațională a valorilor materiale și bănești necesită control ferm și eficient
de **M. König**, controlor revizor general adjunct în Ministerul Finanțelor
8
— **Creativitate • inovație**
„Microproducția" — formă de valorificare directă și imediată a cercetării științifice
de ec. **Radu Girlan**
9
— **Conducere și organizare**
Structuri organizatorice: Raționalitate — funcționalitate (IV)
Nu formule tip, ci elasticitate și flexibilitate
de ing. **Nicolae Theodorescu**
10—11
Ancheta noastră
Organizarea activității de întreținere și reparații:
Cum asigurăm longevitatea utilajelor
Anchetă realizată de **L. Țintea, Fl. Costin**
12
— **Agenda economistului**
• Recuperarea sumelor plătite nelegal sau din eroare
de **Gheorghe Țigăeru**
• Perfectarea contractelor economice în legătură cu care s-au ivit neînțelegeri rămase nesoluționate
de **A. Florescu**
13
— **Marketing**
Activitatea logistică a întreprinderii
de ing. **Romeo Hagiac**, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe
14
— **Informație — decizie**
Din experiența introducerii prelucrării automate a datelor
Dialogul uzină — centrul de calcul
de **Petre Mandea**
15
— **Concepte • metodologii**
Învățămîntul și repartiția venitului național
de asist. univ. **Cornelia Daminescu**
17
— **Știință și societate**
Să plătim nu poluarea, ci evitarea ei!
de acad. **Eugen A. Pora**
Seminarul C.E.E./O.N.U. de la București: Aplicarea eficientă a științei și tehnicii în industrie
de **Radu Negru**
18
— **Date de prognoză**
Evoluția industriei mondiale pînă în anul 2000
de **Gheorghe Paraschiv**
19
Relațiile economice ascendente ale României cu Belgia și Luxemburg
de **Ștefan Niță, dr. Traian Silea**

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică „Informația" str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ACTUALITATEA

BILANȚ POZITIV

TRADIȚIONALA „Zi a recoltei" a fost sărbătorită în acest an prin muncă, prin intensificarea eforturilor pentru încheierea cît mai grabnică a campaniei agricole de toamnă. Situația creată ca urmare a fenomenelor naturale negative în toamna acestui an, faptul că lucrările agricole au fost întîrziate față de cerințele optime ale producției vegetale au impus — și impun încă — măsuri deosebite, o activitate intensă, pătrunsă de înaltă răspundere patriotică pentru grăbirea campaniei agricole, pentru recuperarea timpului pierdut, pentru crearea premiselor favorabile realizării recoltei anului viitor. În ciuda condițiilor neprielnice, putem afirma cu satisfacție, că și în acest an, oamenii muncii de pe ogoare au obținut rezultate bune.

Trecînd în revistă activitatea și roadele obținute în agricultură în cursul acestui an, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în Mesajul adresat țărănimii cooperatiste, mecanizatorilor și specialiștilor, tuturor lucrătorilor din agricultură cu prilejul „Zilei recoltei", că în general bilanțul este pozitiv. Datorită condițiilor tot mai bune create de statul nostru, mecanizării muncilor agricole, sporirii cantităților de îngrășăminte chimice utilizate, datorită mai bunei organizări a muncii unităților agricole socialiste, și, în primul rînd, vredniciei țărănimii cooperatiste, mecanizatorilor și specialiștilor, tuturor oamenilor muncii de la sate, recoltele obținute de România în acest an pot fi calificate ca bune. Producția de grîu la hectar a atins nivelul cel mai înalt pe care l-a cunoscut agricultura românească de-a lungul întregii istorii a țării estimîndu-se de asemenea, o producție satisfăcătoare de porumb și de plante tehnice, de legume și fructe, precum și în domeniul zootehnic.

Trebuie totodată subliniat, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în mesajul menționat, că, în același timp, în cursul acestui an s-au manifestat neajunsuri și defecțiuni în organizarea producției agricole, în activitatea unităților de stat și cooperatiste, în munca organelor și organizațiilor de partid, a consiliilor populare și a organelor agricole pentru valorificarea posibilităților de care dispunem, pentru unirea și organizarea forțelor țărănimii, ale specialiștilor, ale tuturor celor ce muncesc la sate în vederea creșterii producției și productivității muncii. Trecerea în revistă a realizărilor și succeselor obținute trebuie să prilejuiască deci, totodată, examinarea atentă a neajunsurilor, stabilirea măsurilor concrete pentru lichidarea lor, îmbunătățirea continuă a organizării muncii de conducere a întregii ramuri și a fiecărui sector și unitate în parte, pentru crearea condițiilor în vederea realizării în anul viitor a unor recolte și mai mari.

Conferința Națională a partidului din iulie a.c. a stabilit căile și obiectivele pentru dezvoltarea mai rapidă a potențialului economic al României, pentru intensificarea creșterii cantitative și calitative a producției materiale în vederea ridicării țării pe noi trepte de progres și civilizație. Însușindu-și programul elaborat de acest for înalt al partidului, clasa noastră muncitoare a trecut cu elan și abnegație la muncă, pentru valorificarea tuturor rezervelor economiei naționale, în vederea realizării înainte de termen a planului cincinal, a accelerării dezvoltării și modernizării industriei socialiste, de care depind în mod hotărîtor progresul întregii societăți, ridicarea nivelului de trai al poporului. Conferința Națională a acordat o atenție deosebită problemelor dezvoltării continue a agriculturii, creșterii ponderii acestei importante ramuri a economiei naționale în sporirea produsului social, a venitului național, în creșterea bunăstării națiunii noastre socialiste. Realizarea acestor sarcini impune mobilizarea tuturor resurselor, perfecționarea organizării muncii în toate unitățile agricole, soluționarea într-un ritm și mai rapid a problemelor pe care le generează mecanizarea lucrărilor agricole, dezvoltarea în continuare a întregii baze tehnico-materiale a agriculturii.

Dispunem de toate condițiile, de tot ceea ce este necesar pentru a asigura traducerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale privind înflorirea agriculturii patriei noastre, pentru realizarea și depășirea prevederilor cincinalului, astfel ca agricultura să devină o sursă tot mai importantă de creștere neîncetată a avuției naționale.

Pentru oamenii muncii din agricultură, pentru toți comuniștii, îndemnurile cuprinse în mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul „Zilei recoltei" constituie imbolduri însuflețitoare:

„Vă adresez vouă, tuturor, dragi țărani cooperatori, lucrători din întreprinderile de stat, mecanizatori, specialiști și oameni de știință din agricultură, chemarea de a vă concentra toate forțele, de a vă pune tot elanul și toată puterea de muncă în slujba organizării rapide și în cele mai bune condiții atît a strîngerii integrale și rapide a întregii recolte de pe cîmp, cît și a încheierii neîntîrziate a însămînțărilor de toamnă... Folosiți fiecare ceas bun de lucru, utilizați toate mijloacele materiale de care dispuneți, mobilizați elanul și hotărîrea oamenilor muncii pentru încheierea în cel mai scurt timp a acțiunii de recoltare! Acționați, de asemenea, energic pentru pregătirea pămîntului în vederea încheierii rapide a însămînțărilor de toamnă! Treceți cu toate forțele la evacuarea apei de pe terenurile inundate sau cu exces de umiditate! Asigurați folosirea integrală a mijloacelor mecanice, pregătirea seminței, organizarea muncii în toate unitățile prin schimburi prelungite sau prin mai multe schimburi, pentru ca însămînțarea să se termine repede și în cele mai bune condiții! Paralel cu însămînțările de toamnă trebuie realizat întregul complex de lucrări și măsuri, potrivit regulilor agrozootehnice moderne, pentru asigurarea unei calități superioare a lucrărilor agricole. De calitatea însămînțărilor și a îngrijirii culturilor depinde în măsură considerabilă nivelul recoltelor pe care le vom obține în anul 1973!".

DEZVOLTAREA permanentă și în ritm susținut a economiei naționale și, pe această bază, sporirea an de an a venitului național fac posibilă ridicarea continuă a bunăstării poporului — scopul fundamental al politicii Partidului Comunist Român.

Zilele trecute au fost date publicității decretele privind majorarea actualelor alocații de stat pentru copii, precum și acordarea unor ajutoare mamelor din familiile cu mulți copii — măsuri ce au fost întîmpinate cu vie satisfacție de oamenii muncii de la orașe și sate, ca o nouă expresie grăitoare a grijii partidului pentru familie, pentru creșterea continuă a nivelului de trai al poporului.

În concepția partidului nostru ridicarea bunăstării poporului reprezintă țelul suprem al politicii sale, sensul fundamental al întregii opere de făurire a noii orînduiri sociale. Efectele acestei politici, călăuzită în cel mai înalt grad de principiile echității socialiste, se resimt în viața fiecărei familii. Între altele, aceste efecte își găsesc concretizare în: aplicarea noului sistem de salarizare, care asigură o mai strînsă corelare între retribuție și munca depusă, atenție deosebită acordîndu-se creșterii salariilor mici; asigurarea unui venit minim garantat tuturor țăranilor cooperatori care participă cu regularitate la muncă; sporirea pensiilor tuturor categoriilor de foști salariați, un procent mai ridicat fiind acordat celor cu pensii mici; instituirea sistemului de pensii pentru țăranii cooperatori și mărirea cuantumului acestor pensii; acordarea unor înlesniri familiilor țăranilor cooperatori privind spitalizarea și medicamente gratuite, tratament în stațiunile balneo-climaterice etc.; îmbunătățirea aprovizionării populației de la orașe și sate.

Recenta Conferință Națională a partidului, analizînd mersul îndeplinirii cincinalului, precum și posibilitatea obținerii în anii viitori a unor sporuri suplimentare de producție, a stabilit să se realizeze în a doua parte a anului 1975 — comparativ cu anul 1970 — o creștere a salariului mediu de 35%, față de circa 26% cît se prevăzuse inițial în planul cincinal. După cum se știe, în luna august a fost majorat salariul minim cu 25% față de 1970, iar începînd de la 1 noiembrie vor fi majorate pensiile, cu precădere pensiile mici. S-a trecut de asemenea la experimentarea duratei reduse a zilei de lucru.

Puternicul avînt al întrecerii socialiste în întîmpinarea aniversării Republicii, eforturile rodnice ale oamenilor muncii de la orașe și sate pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen ilustrează că întregul nostru popor și-a însușit îndemnul și chemarea partidului de a munci cu rezultate și mai bune în vederea înfăptuirii și depășirii sarcinilor cincinalului. Dăruirea și perseverența cu care ne consacrăm energia și capacitatea efortului cotidian pentru perfecționarea calitativă a întregii activități economice, accelerarea progresului economiei naționale, constituie suportul și chezășia ridicării bunăstării poporului, obiectivul central al politicii partidului.

plan-angajamente

Cincinalul — înainte de termen!

RITMICITATEA — O PERMANENȚĂ ÎN ACTIVITATEA DE PRODUCȚIE

● În primele trei trimestre ale anului în întreprinderile industriale ale județului Prahova — o producție-marfă suplimentară de 285 milioane lei.

● Prin planificarea și realizarea ritmică a sarcinilor de plan:
— obținerea unui volum mare de producție;
— onorarea la termen a contractelor economice;
— buna utilizare a forței de muncă

RIDICAREA continuă a eficienței economice prin rezultate cît mai bune în producția industrială — obiectiv major în marea întrecere ce se desfășoară pentru realizarea cincinalului înainte de termen, pentru înfăptuirea hotărîrilor adoptate de Conferința Națională a P.C.R. din iulie a.c. — a preocupat și preocupă și colectivele de oameni ai muncii din județul Prahova. În primele 3 trimestre ale anului, printr-o preocupare sporită pentru perfecționarea organizării și conducerii producției, pentru valorificarea mai intensă a rezervelor interne, planul de producție marfă a fost nu numai realizat, ci și depășit, concretizîndu-se într-o producție suplimentară de 285 milioane lei. Au fost date peste plan importante cantități de cărbune brut, produse petroliere, oțel brut, mașini și utilaje pentru industria materialelor de construcții, remorci basculante, polietilenă, anvelope ATA, ciment, geamuri trase, cherestea de rășinoase și fag, hîrtie, țesături, mobilier din lemn și multe alte produse necesare economiei naționale și pentru export.

O serioasă contribuție la obținerea acestor realizări au adus colectivele unităților aparținînd Grupului industrial de petrochimie Ploiești (care și-au realizat mai devreme cu 4 luni angajamentul luat la producția marfă de 38,5 mil. lei), rafinăriile Centralei industriale pentru prelucrarea țițeiului Ploiești și, îndeosebi, Rafinăria Ploiești (care a dat peste plan circa 23 mil. lei producție marfă) și Rafinăria Teleajen (peste 13 mil. lei). Plusuri substanțiale de producție marfă au dat și Schelele petrolifere Boldești, Cîmpina și Băicoi, unități componente ale Grupului industrial de foraj extracție Ploiești, Uzina Cablul Românesc-Ploiești, Uzina mecanică-Cîmpina, Uzina mecanică fină-Sinaia, Fabrica de prefabricate de construcții metalice „Dacia", Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului din Ploiești, Fabrica „Dorobanțul", Fabrica de hîrtie-Bușteni, Fabrica de tapițerie „Relaxa"-Mizil, Uzina de anvelope „Victoria"-Florești, un mare număr de întreprinderi industriale ale Consiliului popular județean și altele.

Evaluînd rezultatele obținute pe trei trimestre la producția marfă, trebuie să subliniem că ele sînt cu 8,2% mai mari față de aceeași perioadă a anului trecut. Producția industrială a județului realizată în trei trimestre 1972, față de aceeași perioadă a anului 1971, se prezintă astfel (vezi graficul nr. 1):

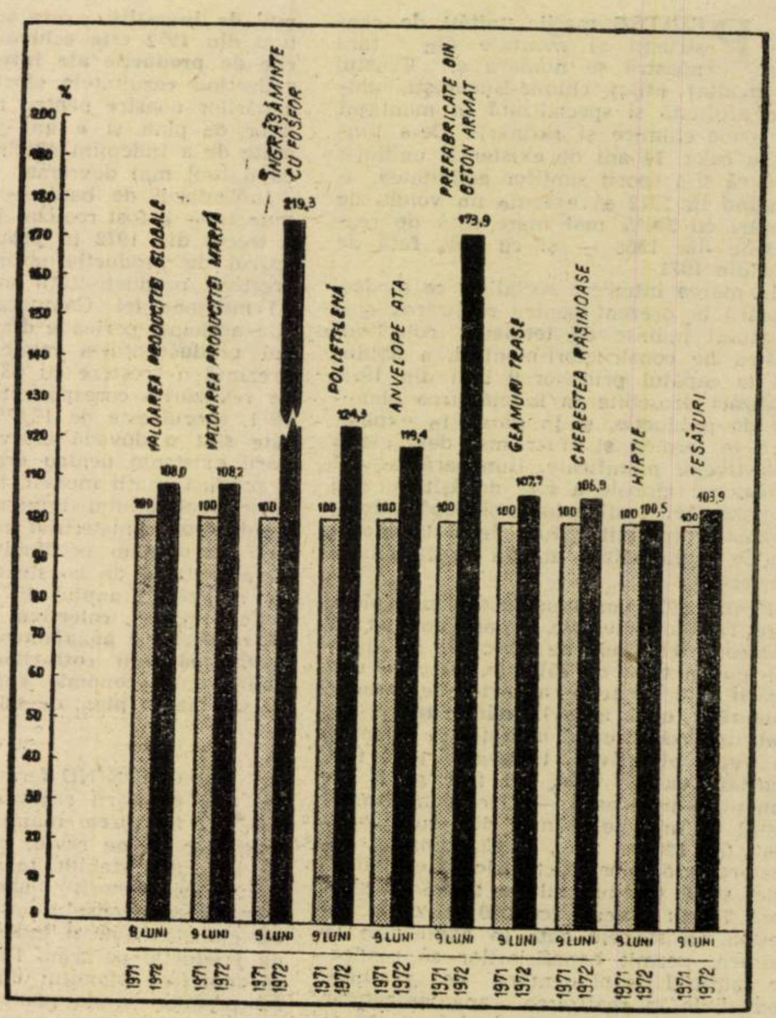

Grafic nr. 1. Dinamica producției globale, marfă și în expresie naturală.

Tabelul nr. 1

	Planificat % Decada I	Planificat % Decada II	Planificat % Decada III	Realizat % Decada I	Realizat % Decada II	Realizat % Decada III
Remorci basculante	9,1	36,4	54,5	13,3	14,7	72,0
Îngrășăminte fosfatice	25,3	36,6	38,1	28,0	32,4	39,6
Polietilenă	33,3	38,3	28,4	33,4	38,3	28,3
Anvelope ATA	30,8	34,6	34,6	28,0	35,7	36,3
Prefabricate din beton armat	31,4	34,3	34,3	32,0	33,2	34,8
Cărămizi și blocuri ceramice	13,7	16,1	70,2	18,2	23,3	58,5
Geamuri trase	33,4	33,3	33,3	32,4	33,3	34,3
Cherestea de rășinoase	20,8	31,3	47,9	28,0	40,7	31,3
Cherestea de fag	29,9	38,6	31,5	37,0	35,6	27,4
Hîrtie	28,7	34,8	36,5	28,5	34,6	36,9
Țesături	30,2	34,2	35,6	29,4	32,7	37,9

Tabelul nr. 2

	Planificat % Decada I	Planificat % Decada II	Planificat % Decada III	Realizat % Decada I	Realizat % Decada II	Realizat % Decada III
Remorci basculante	13,5	32,4	54,1	16,4	19,2	64,4
Îngrășăminte fosfatice	28,8	34,1	37,1	25,2	30,8	44,0
Polietilenă	34,8	34,9	30,3	34,8	34,9	30,3
Anvelope ATA	32,5	33,8	33,7	31,3	34,7	34,0
Prefabricate din beton	30,2	32,4	37,4	29,9	32,2	37,9
Cărămizi și blocuri ceramice	16,9	21,2	61,9	20,3	26,5	53,2
Geamuri trase	32,5	33,0	34,5	32,4	32,7	34,9
Cherestea de rășinoase	28,6	34,1	37,3	30,3	34,3	35,4
Cherestea de fag	31,3	37,8	30,9	34,1	33,9	32,0
Hîrtie	28,3	33,1	38,6	28,2	33,0	38,8
Țesături	31,6	32,4	36,0	31,3	32,1	36,6

„RADIOGRAFIA" activității de ansamblu pe această perioadă arată că multe colective au înscris rezultate bune. Dar reflectă oare ele utilizarea potențialului real al industriei județului nostru? Aceasta mai ales pentru faptul că rezultatele înregistrate pe luna septembrie a.c., prezintă discrepanțe accentuate de la o unitate la alta.

Așa cum a rezultat din centralizarea datelor comunicate de unități pe luna septembrie a.c., planul producției marfă pe economia județului a fost îndeplinit numai în proporție de 98,0%, un număr de 29 unități realizîndu-și prevederile numai în proporție de: Uzina „1 Mai" Ploiești (81,9%), Uzina chimică Valea Călugărească (78,4%), Întreprinderea de materiale izolatoare-Berceni (82,6%), Fabrica de materiale de construcții „1 Mai" Bucov (75,2%), U.E.I.L.-Cîmpina (85,3%), U.E.I.L. Măneciu (79,4%), Uzina „Neptun"-Cîmpina (89,5%), Întreprinderea Intex-Păulești (95,6%).

Firește, unitățile care nu și-au realizat în întregime planul producției-marfă, încearcă să justifice această situație prin... cauze obiective. Ceva mai mult. Sînt conduceri de unități care, **în loc să facă tot ce le stă în putință pentru a valorifica, în primul rînd, posibilitățile proprii, intervin la forurile tutelare pentru a li se modifica sarcinile de plan, sau ele însele și le planifică în mod neritmic, aglomerînd realizarea sarcinilor de producție în ultima decadă din lună sau ultima lună din trimestru, în speranța că doar, doar, vor primi o reducere de plan** (de menționat că planul de producție industrială al lunii septembrie a.c., a reprezentat la producția globală doar 34,1% și la producția marfă 34,7% din planul trim. III a.c.). De altfel, existența unor rezerve insuficient fructificate în unele întreprinderi pe luna septembrie, este clar dovedită de aprofundarea analizei privind modul cum au fost planificate și realizate sarcinile de plan la unele produse principale pe decade (vezi tabelul nr. 1).

Vasile PETRESCU
director, Direcția județeană de statistică Prahova

⟶

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

INIȚIATIVE, soluții, propuneri pornite din rîndul colectivelor de muncă, se concretizează și în această săptămînă în efecte economice deosebite, declanșînd o adevărată competiție cu timpul, anticipînd înfăptuirea planului cincinal înainte de termen.

● Premieră în Valea Jiului

LA NOUA MINĂ Livezeni *din acest vechi bazin carbonifer a început să producă primul abataj. Pentru deschiderea noii exploatări miniere au fost necesare aproape 2 000 de zile, timp în care s-au dăltuit în adîncuri 5 800 metri de puțuri, galerii și suitori. Notăm că mina Livezeni este dotată cu stîlpi hidraulici și grinzi articulate pentru susținere, operațiunile de tăiere, încărcare și transport efectuîndu-se în întregime mecanizat. În galerii au fost instalate benzi rulante, iar pe verticală cărbunele este adus la suprafață cu ajutorul unor macarale multicablu, cu skip. Conform prevederilor, cînd exploatarea va lucra la intreaga capacitate, de aici se vor expedia zilnic cîte 4 000 tone cărbune.*

● Modernizări

LA fabrica de rulmenți din Bîrlad *se desfășoară în prezent un cuprinzător proces de reorganizare a fluxurilor, de modernizare a tehnologiilor de fabricație. În urma studiilor făcute, privind folosirea capacităților de producție existente și dezvoltarea acestora, s-a trecut la amplasarea unor noi linii de fabricație cu randament sporit. Cu investiții minime se amenajează în spațiile existente o nouă forjă, se construiește un cuptor de recoacere și se montează un aparat complex pentru călirea în atmosferă controlată. Întreg ansamblul de măsuri vizează în egală măsură mărirea producției de rulmenți și creșterea indicelui de calitate.*

● Peste prevederile la zi

ÎN PLINĂ CAMPANIE de prelucrare a sfeclei, colectivul fabricii de zahăr din Buzău *raportează un succes semnificativ: depășirea angajamentului luat în întrecerea socialistă în cinstea aniversării Republicii. De la începutul noului ciclu de fabricație, s-au prelucrat suplimentar peste 40 000 tone de sfeclă, ceea ce echivalează cu un spor de aproape 2 000 tone zahăr. Faptul se datorează în primul rînd pregătirii minuțioase a instalațiilor pentru noua campanie și utilizării complete a timpului de lucru. Pentru evitarea întreruperilor s-au alcătuit echipe speciale de intervenție care supraveghează funcționarea mașinilor și utilajelor, intervenind cu maximă operativitate în cazul unor deficiențe.*

● Pregătirea cadrelor — în centrul atenției

ANGAJATE în marea întrecere pentru realizarea cincinalului înainte de termen, comitetele și consiliile oamenilor muncii din județul Hunedoara, sub directa îndrumare a organelor și organizațiilor de partid, și-au sporit preocuparea pentru pregătirea cadrelor, condiție de seamă a îndeplinirii obiectivului propus. Ca urmare, mai bine de 50 000 de salariați din județ sînt încadrați în acest an în peste 300 de cursuri de perfecționare, iar în cadrul altor 200 de cursuri se califică 9 000 de salariați, cu deosebire muncitori. La Combinatul siderurgic Hunedoara, de exemplu, aproape 10 000 de muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri și cadre de conducere sînt antrenați în diverse forme de calificare sau reciclare. La Fabrica chimică Orăștie își ridică pregătirea profesională 56 de muncitori, în timp ce alți 400 se califică în meseriile de strungari, frezori, rectificatori, operatori chimiști. Prin măsurile luate se asigură pe deplin necesarul de forță de muncă și, pe această cale, creșterea coeficientului de schimburi și mai buna folosire a mașinilor și utilajelor din dotare.

investiții

OBIECTIVE ÎN DEVANS

prin organizarea superioară și industrializarea lucrărilor

- Factorii care condiționează îndeplinirea planului și angajamentelor pe 1972.
- Stadiul pregătirilor pentru producția anului 1973.
- Noi acțiuni în vederea valorificării mai eficiente a rezervelor existente pe șantiere.

PRINTRE marile unități de construcții și montaje din țara noastră se numără și Trustul de montaj utilaj chimic-București, unitate profilată și specializată în montajul de uzine chimice și rafinării. De-a lungul a celor 14 ani de existență, unitatea noastră și-a sporit simțitor activitatea, ajungînd în 1972 să execute un volum de lucrări cu 200% mai mare față de realizările din 1966 — și cu 30% față de cele din 1971.

În marea întrecere socialistă ce se desfășoară în prezent pentru realizarea cincinalului înainte de termen, colectivul nostru de constructori-montori, a dobîndit la capătul primelor 9 luni din 1972, realizări deosebite în îndeplinirea planului de producție, și în darea în exploatare la termen și chiar mai devreme a obiectivelor planificate. Bunăoară, planul producției globale a fost depășit cu 36,6 milioane lei, realizîndu-se și depășindu-se angajamentul inițial luat de a da o producție suplimentară anuală de 24 milioane lei.

Pentru 1972 am avut de dat în exploatare 100 de obiective. Ne-am angajat să reducem termenul de execuție la unele din ele în total cu 251 zile. **Datorită utilizării mai eficiente a forței de muncă, asigurării unei aprovizionări ritmice și industrializării unor operații de montaj, la unele obiective termenele au fost scurtate cu 650 zile.** Au fost puse în funcțiune în devans — lucrări la Combinatul de articole tehnice din cauciuc-Pitești (cu 120 de zile), la Combinatul de materiale de construcții-Aleșd (cu 30 de zile) și la Combinatul de hîrtie și celuloză Turnu Severin (cu 240 de zile). Acestea, cît și cele date în exploatare la termen, permit beneficiarilor să realizeze cantități suplimentare de produse, contribuie la realizarea angajamentelor de a înfăptui planul cincinal în 4 ani și jumătate.

Rezultate deosebite au obținut muncitorii, inginerii și tehnicienii din cadrul grupului de șantiere Craiova, care și-au realizat planul pe primele 9 luni în proporție de 107,5%, Grupul de șantiere-București, împreună cu șantierul Slobozia, care și-au realizat planul în proporție de 106%, iar Grupul de șantiere Tg. Mureș — de 111%. **Pe total trust, volumul de investiții executat pe primele 9 luni din 1972 este echivalent cu realizările de producție ale întregului an 1971,** reflectînd rezultatele eforturilor și preocupărilor noastre pentru realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate de a îndeplini cincinalul 1971—1975 cu 6 luni mai devreme.

Indicatorul de bază — productivitatea muncii — a fost realizat în intervalul ce a trecut din 1972 în proporție de 100,7; sporul de producție obținut pe seama creșterii productivității muncii este de 4,1 milioane lei. Comparativ cu realizările aceleiași perioade din 1966, indicatorul productivitatea muncii pe salariat prezintă o creștere cu 68,6%, iar față de realizările corespunzătoare ale anului 1971, sporul este de 12,8%. Aceste rezultate sînt o dovadă elocventă a preocupării existente pentru creșterea continuă a productivității muncii, în lumina cerințelor programului minimal stabilit de conducerea ministerului nostru ca pînă în 1977 să dublăm productivitatea muncii în activitatea de construcții-montaj, față de realizările anului 1971.

Concomitent, **colectivul nostru a reușit să realizeze și angajamentul luat în privința reducerii costurilor de producție, obținînd o economie suplimentară, față de sarcina de plan, de 4 671 mii lei.**

ACȚIONÎND ferm în direcția amplificării realizărilor pentru înfăptuirea înainte de termen a sarcinilor ce ne revin, consiliul oamenilor muncii a stabilit, în continuare, prioritățile și factorii care condiționează menținerea avansului cîștigat la producție globală, cum și îndeplinirea planului de producție pe trim. IV. a.c., realizarea și depășirea planului anual, creînd astfel premise solide pentru atacarea, încă din acest trimestru, a sarcinilor pe 1973. Pe prim plan s-a pus menținerea unui ritm ridicat de producție în lunile friguroase ale sfîrșitului de an. Pe baza unui plan amplu de pregătire a lucrului în anotimpul rece, se acționează pe toate șantierele. Principalele lui prevederi vizează punerea în funcțiune a obiectivelor cu scadența apropiată.

Urmărirea realizării planului de stat pe anul 1972 se împletește cu **atenția pentru pregătirea temeinică a planului pe anul 1973.** Ca urmare a programului de măsuri aprobat de Secretariatul C.C. al P.C.R. pentru îmbunătățirea activității de construcții, Trustul nostru a primit de la beneficiari pînă la această dată, circa 80% din documentația pentru lucrările anului viitor. Aceasta ne va permite o pregătire corespunzătoare a realizării lucrărilor, prin elaborarea unor tehnologii și metode de montaj îmbunătățite, care să contribuie la reducerea consumurilor de materiale și de manoperă. De asemenea, existența documentației tehnice creează premise certe pentru realizarea unei aprovizionări tehnico-materiale în concordanță cu graficele de montaj elaborate.

Subliniem, în mod deosebit **atenția acordată folosirii unor soluții care să permită creșterea apreciabilă a gradului de industrializare a lucrărilor de montaj.** Deoarece industrializarea lucrărilor, precum și folosirea în proiectele de execuție a unor metode și tehnologii moderne de lucru, constituie condiția de bază pentru scurtarea termenelor de realizare a investițiilor, și, în același timp, mijlocul principal de creștere a eficienței investițiilor, încă de pe acum sectorul de pregătire a producției și organizarea lucrărilor a trecut la realizarea unor hotărîri luate de consiliul oamenilor muncii, de a **dezvolta bazele de producție secundară — industrială și de a crea noi secții de producție secundară — industrială dotate cu tehnică modernă și organizate pe principiul specializării pe tipuri și sortimente de produse și prefabricate necesare realizării montajului la lucrările de bază.** Astfel, capacitatea bazelor de producție secundară industrială Popești-Leordeni și Ploiești va fi mărită cu 30% în anul viitor, atelierele mecanice centrale din cadrul grupurilor de șantiere Craiova și Tg. Mureș vor fi extinse și dotate cu noi mijloace tehnice; ne propunem să înființăm mari unități de producție industrială în zona Constanța și zona Bacău, aceasta legat de perspectiva dezvoltării lucrărilor de montaje pe perioadele viitoare în platformele respective.

Continuînd preocupările noastre pentru adîncirea specializării în execuția montajului, **pregătim crearea, la începutul anului viitor, a unor formații profilate pe lucrări de înaltă tehnicitate.** Faptul prezintă un mare interes pentru noi, deoarece, pe lîngă nivelul ridicat de industrializare, specializarea în montaj cu un înalt grad de tehnicitate și precizie permite un mai mare grad de repetivitate, ce se va reflecta în creșterea productivității muncii. În plus, în întreaga acțiune de pregătire a activității de construcții-montaj pentru anul 1973 pe primul plan stă atenția și exigența pentru **calitatea lucrărilor.** În acest sens ne preocupăm de întărirea continuă a activității compartimentelor de control tehnic de calitate din cadrul trustului și la subunități, prin urmărirea execuției lucrărilor pe faze și interfaze de lucrări.

UN ROL IMPORTANT în desfășurarea în bune condițiuni a activității de montaje pentru trustul nostru îl au **beneficiarii de investiții**, prin asigurarea cu promptitudine a utilajelor tehnologice din țară și din import și a materialelor speciale care se aprovizionează de aceștia. Se cunoaște că unele din rămînerile în urmă în darea în funcțiune a unor obiective din cadrul Combinatului de îngrășăminte azotoase-Slobozia, la Combinatul Chimic Făgăraș, I.A.S. Valea Călugărească, UFS-Săvinești și altele, se datoresc nu atît montorului, care așteaptă aceste utilaje, cît beneficiarului, care nu a asigurat utilajele tehnologice spre a fi montate în termenele cuprinse în grafice.

Considerăm că îmbunătățirea activității beneficiarilor în ce privește asigurarea acestor utilaje și materiale în termenele necesare montajului, constituie una din cele mai importante rezerve pentru realizarea la timp a capacităților cu termen de punere în funcțiune, a devansului la care ne-am angajat, iar preocuparea pentru asigurarea acestora trebuie să constituie elementul central al activității titularilor și beneficiarilor de investiții.

Anghel RĂDULESCU
director general
Trustul de montaj utilaj chimic
București

←

Luna septembrie, nu prezintă sub acest aspect, un caz izolat. Iată cum se prezintă ritmicitatea planificării și realizării **producției fizice pe decade și în cadrul trimestrului III a.c. (vezi tabelul nr 2).**

Așadar, din situațiile prezentate, se **desprinde clar tendința conducerilor unor întreprinderi de a planifica în proporție redusă sarcinile de plan la început de perioadă, ceea ce generează în final, munca în „asalt", cu toate consecințele nefavorabile ce decurg de aci atît pentru întreprinderi cît și pentru economia națională.** Din păcate, această practică se conturează în unele locuri și pe trimestrul IV, dovadă fiind planificarea în ritm nesatisfăcător a sarcinilor la doi principali indicatori: producția globală și producția marfă **(vezi tabelul nr. 3).**

Asemenea defalcări neuniforme la nivelul posibilităților, se întîlnesc și la alte întreprinderi.

Deși se știe că o asemenea planificare creează serioase dificultăți **nici comitetele oamenilor muncii, nici centralele industriale sau ministerele respective nu iau măsuri eficiente pentru a se respecta principiile de bază ale planificării, în sensul încărcării cît mai uniforme pe luni (iar în cadrul lor pe decade) și pe trimestre a capacităților de producție, în așa fel încît întregul potențial să fie utilizat cît mai din plin.**

Faptul că nu se lucrează ritmic, are repercusiuni nefavorabile multiple asupra situației economico-financiare a întreprinderilor. În primul rînd **acestea nu-și pot onora contractele economice încheiate.** Faptul că așa stau lucrurile ni-l dovedesc restanțele la contractele cu termen scadent la 30 septembrie a.c. care s-au ridicat la 1900, cu o valoare de peste 445 milioane lei. De altfel, **restanțe mai mari au acele întreprinderi și uzine la care neritmicitatea are un caracter foarte pronunțat:** Uzina de utilaj Chimic (259 contracte restante), Uzina „1 Mai" (234 contracte), Uzina „Neptun" Cîmpina (209 contracte), „Flacăra"-Ploiești (128 contracte) etc.

DAR NERITMICITATEA producției, în care în prima perioadă a lunii se lucrează mai „lejer" pentru **ca în ultima parte să intervină „asaltul" își pune serios amprenta și asupra utilizării eficiente a fondului de timp de lucru, avînd implicații serioase asupra sporirii productivității muncii.** Iată cum arată situația folosirii timpului de lucru pe trim. III și pe 9 luni (vezi tabelul nr. 4).

Dacă comparăm indicele de utilizare al fondului de timp maxim disponibil cu cel realizat anul precedent pe trim. III, el este mai mic cu 0,2%, iar pe 9 luni cu 0,1%.

Printre întreprinderile cu un indice scăzut de folosire a timpului maxim disponibil se numără: Uzina de utilaj chimic-Ploiești — 93,8% (timpul neutilizat ca urmare a întreruperilor, învoirilor, absențelor nemotivate echivalînd la această unitate cu o importantă producție pierdută); Uzina de anvelope Victoria - Florești — 95,2%; Uzina Cablul Românesc-Ploiești — 93,9%; Uzina „Neptun" Cîmpina — 94,5%, Țesătoria Intex Păulești — 92,2%; Fabrica „Dorobanțul" Ploiești — 91,9%, **Fabrica de hîrtie Bușteni — 94,6%.**

Dacă la nivelul economiei județului **s-ar fi utilizat timpul pierdut din cauza întreruperilor, învoirilor și absențelor nemotivate se putea obține,** de la începutul anului și pînă în prezent, o însemnată producție suplimentară. De subliniat și faptul că, în timp ce nu a fost utilizat în întregime timpul de lucru planificat, au fost prestate peste 3 milioane om-ore suplimentare.

Utilizarea rațională a forței de muncă este influențată, de asemenea, negativ de neritmicitatea planificată a producției. Pe luna septembrie, de exemplu, în secțiile de bază, la schimbul I. ponderea numărului mediu efectiv al muncitorilor a fost de 55.5%, în schimbul II de 27,5%, în schimbul III de 16,5% și în schimbul IV de 0,5%. Coeficientul schimburilor pentru muncitorii din secțiile de bază a fost de 1,80, în secțiile auxiliare de 1,37. Aceste rezultate nesatisfăcătoare atestă faptul că sînt încă multe capacități de producție nefolosite; de asemenea, se poate conchide că, în secțiile auxiliare, se menține încă destul de ridicat numărul muncitorilor auxiliari (24,1% din total muncitori).

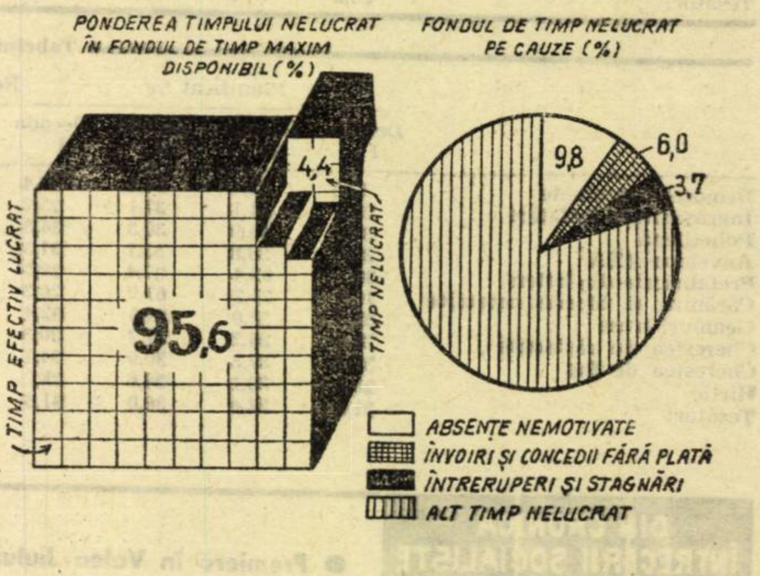

Grafic nr. 2

Tabelul nr. 4

	Trim. III 1972 %	1 ian.-30 sept. 1972 %
Fond de timp maxim disponibil	100	100
Timp efectiv lucrat	95,4	95,6
Timp neutilizat	4,6	4,4
din care:		
— întreruperi	0,1	0,2
— învoiri	0,3	0,3
— absențe nemotivate	0,5	0,4
— Alt timp nelucrat (concedii medicale și altele)	3,7	3,5

TRIMESTRUL IV 1972, care a început sub auspicii bune, poate și trebuie să devină o etapă foarte rodnică, care să amplifice rezultatele obținute de la începutul anului, să lichideze restanțele înregistrate, pentru ca oamenii muncii din județ să întîmpine cea de a XXV-a aniversare a Republicii cu angajamentele îndeplinite și depășite, cu rezultate pe măsura posibilităților existente în fiecare întreprindere și loc de muncă.

Tabelul nr. 3

	Trimestrul IV.	din care: — % — octombrie	noiembrie	decembrie
TOTAL JUDEȚ				
a) producția globală	100	32,5	32,0	35,5
b) producția marfă	100	32,5	31,7	35.8
Exemple din cîteva mari unități:				
1. Uzina „1 Mai"-Ploiești				
— producția globală	100	31,8	33,1	35,1
— producția marfă	100	31,8	33,3	34,9
2. Uzina de utilaj chimic-Ploiești				
— producția globală	100	31,8	31,8	36,4
— producția marfă	100	33,0	33,0	34,0
3. Fabrica „Dorobanțul"-Ploiești				
— producția globală	100	26,4	29,4	44,2
— producția marfă	100	26,4	29,3	44,3

cheltuieli materiale

Raționalizarea cheltuielilor materiale necesită

GENERALIZAREA CALCULĂRII PREȚULUI DE COST ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ

ÎN RETROSPECTIVA anilor 1967—1971, pe ansamblul agriculturii cooperatiste s-au confirmat două tendințe contrarii. În multe unități agricole cooperatiste creșterea producției a asigurat o sporire a efecienței economice. În același timp, într-un număr însemnat de cooperative, ca urmare a faptului că sporul producției nu a corespuns eforturilor materiale și financiare, cheltuielile materiale s-au situat la un nivel ridicat, înregistrîndu-se o creștere mai rapidă a lor în comparație cu venitul global. Din confruntarea acestor două tendințe, ultima fiind mai accentuată, a rezultat, pe ansamblul agriculturii cooperatiste, nerespectarea corelației fundamentale dintre creșterea producției globale, venitului global și cheltuielile materiale. Astfel, în 1970, comparativ cu perioada 1967—1968, producția globală a sporit cu 14%, venitul global cu 7,9% iar cheltuielile materiale cu 20,2%. În final, această evoluție s-a repercutat asupra structurii producției globale, ponderea cheltuielilor materiale crescînd pe seama venitului global de la 49,1% la 51,8%.

În anul 1971, rezultatele obținute în cooperativele agricole de producție reflectă o creștere a eficienței economice față de 1970 concretizată în creșterea mai rapidă a venitului global în raport cu producția globală și cheltuielile materiale. Ea se circumscrie organic în efortul general al economiei naționale de devansare a creșterii produsului social total de către venitul național. În timp ce producția globală a crescut cu 22,2%, iar cheltuielile materiale cu numai 15,2%, venitul global a înregistrat o creștere de 30,9%.

Cu toate acestea, modificarea pozitivă în evoluția corelației fundamentale n-a putut contracara efectele acumulate în perioada anterioară. Ca urmare, avîndu-se în vedere locul agriculturii cooperatiste în economia națională, se impune luarea unui complex de măsuri de ordin tehnic, economic, organizatoric și educativ, care să se concretizeze, în final, în sporirea eficienței economice a tuturor unităților agricole cooperatiste. În acest sens, în Rezoluția Conferinței Naționale cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975 se subliniază: **„folosirea deplină a intregului potențial material și uman de care dispune agricultura cooperatistă trebuie să ducă la reducerea cheltuielilor de producție, la ridicarea rapidă a eficienței economice, la creșterea aportului acestei ramuri de bază a economiei românești la sporirea venitului național"**.

În condițiile actuale, rezerve de sporire a eficienței economice în agricultura cooperatistă sînt localizate în domeniul **cheltuielilor materiale, prin raționalizarea lor**.

Acțiunea de raționalizare a cheltuielilor materiale nu trebuie înțeleasă în sensul diminuării cheltuielilor destinate dezvoltării și perfecționării diferitelor componente ale bazei tehnico-materiale a cooperativelor agricole, aceasta cu atît mai mult cu cît în perioada anterioară s-au manifestat unele neajunsuri în acest domeniu. Ea vizează utilizarea rațională a cheltuielilor materiale în vederea obținerii producției agricole, a instaurării unei discipline ferme în domeniul gospodăririi resurselor materiale.

Pentru a acționa în direcția reducerii cheltuielilor materiale este necesar să se cunoască evoluția structurii acestora, care a evoluat pe ansamblul agriculturii cooperatiste, după cum urmează: (vezi tabelul).

Datele pe ansamblul agriculturii ascund discrepanțe importante în ceea ce privește mărimea ponderii elementelor de cheltuieli materiale care diferă de la o unitate la alta, în funcție de preponderența ramurilor producției agricole și a culturilor agricole.

De pildă, pe anul 1970, în cooperativele agricole care au calculat prețul de cost, structura cheltuielilor materiale a fost următoarea: **la grîu**, ponderea cea mai ridicată o dețin cheltuielile legate de plata lucrărilor efectuate de S.M.A. — 35,17%, urmată de cele indirecte — 22,78%, de semințe — 19,28% și îngrășăminte — 17,14%; **la porumb**, plata lucrărilor executate de S.M.A. reprezintă 39,42% din totalul cheltuielilor materiale, cheltuielile indirecte 32,21%, iar îngrășămintele, 13,94%; **la cartofi de toamnă**, cheltuielile cu semințe 42,37%, iar cele indirecte 27,78%; **la roșii de toamnă**, cheltuielile indirecte 60,19%, iar amortismentul 16,39%. Și la produsele animaliere se remarcă o structură diferită a elementelor de cheltuieli materiale. De pildă, **la porci grași**, cheltuielile cu furajarea reprezintă 74,64%, iar cele indirecte, 18,49%, **la lapte de vacă**, cheltuielile cu furajele se ridică la numai 67,83%, în schimb cele indirecte la 24,79%.

De aceea, în acțiunea de reducere a cheltuielilor materiale, fiecare unitate cooperatistă trebuie să țină seama de condițiile concrete, de structura lor pe fiecare produs. Concomitent cu diminuarea cheltuielilor materiale care au o pondere însemnată, este necesar să se ia măsuri și pentru reducerea celorlalte elemente cu pondere mai mică.

O direcție principală de reducere a cheltuielilor materiale o constituie **micșorarea cheltuielilor comune și generale**, care au o pondere ridicată. **Acest lucru se poate realiza prin aplicarea unui regim sever de economii, prin evitarea pierderilor și diminuarea volumului de scăzăminte, prin degravarea cheltuielilor de producție de cheltuieli neproductive ca penalizări, locații, amenzi, reducerea deplasărilor, prin folosirea rațională a materialelor de întreținere, de birou, mecanizarea operațiunilor contabile, asigurarea unui sistem informațional optim și eficient etc.**

- Mutații în structura prețului de cost;
- Avantajele tehnico-economice ale mașinilor perfecționate de semănat și plantat;
- Necesitatea diminuării cheltuielilor comune și generale.

În zootehnie, direcția principală de reducere a cheltuielilor materiale o constituie utilizarea rațională a furajelor, animalelor.

Ponderea ridicată a cheltuielilor cu furaje și așternut s-ar putea argumenta prin sporirea efectivului de animale, prin deplasările ce au loc în sistemele de creștere în favoarea celor cu caracter industrial. Mărimea ridicată a cheltuielilor cu furaje și așternut se explică și prin nivelul scăzut de **mecanizare a lucrărilor în sectorul zootehnic**. Cooperativele agricole trebuie să dea o atenție sporită lucrărilor de mecanizare. Ponderea mare a cheltuielilor materiale s-a datorat faptului că multe cooperative s-au limitat numai la introducerea apei și energiei electrice, la pregătirea furajelor în sistem gospodăresc. Desigur, la această situație a contribuit și alte cauze, ca de pildă, schimbarea frecventă a sortimentului de fabricație al întreprinderilor producătoare de instalații și utilaje zootehnice, practicarea unor prețuri nestimulatorii la unele instalații și utilaje, neasigurarea pieselor de schimb și a reparațiilor acestora etc.

La creșterea exagerată a ponderii cheltuielilor cu furaje și așternut a contribuit, de asemenea, menținerea în efective a unor animale tarate, sterile, cu potențial biologic scăzut, fluctuația îngrijitorilor de animale, precum și slaba preocupare a unor conduceri de unități pe linia cointeresării materiale.

Esențialul în raționalizarea cheltuielilor cu furajele este, pe de o parte, echilibrarea balanței furajere din punct de vedere cantitativ și calitativ, iar pe de altă parte, corelarea rațiilor cu potențialul biologic al animalelor.

Rezultatele cele mai bune în asigurarea unei hrăniri raționale se realizează prin combinarea furajelor, astfel încît în fiecare kg de amestec să se găsească în proporții optime toți principii nutritivi necesari alimentației științifice a animalelor. Principalul avantaj al folosirii furajelor combinate îl constituie posibilitatea asigurării unei rații echilibrate, alcătuită dintr-o gamă variată de produse de origine vegetală, animală, reziduuri industriale, săruri minerale, vitamine, antibiotice și biostimulatori, în proporțiile corespunzătoare scopului urmărit la fiecare specie și categorie de animale. Din cercetările întreprinse se constată că prin utilizarea nutrețurilor combinate la îngrășarea porcilor se obțin sporuri medii zilnice mai mari cu 15—20 la sută, se reduce durata de îngrășare cu 2—3 săptămîni, se realizează economii de nutrețuri pe kg. spor de 7—16 la sută, iar rentabilitatea crește cu 15—20 la sută.

Folosirea nutrețurilor combinate duce la reducerea consumului specific de hrană pe unitatea de produs și obținerea unei producții superioare globale la o unitate nutritivă.

În cooperativele agricole, cu toate măsurile luate, nivelul producției de furaje nu a atins, în numeroase unități, nici plafonul economic stabilit. În această situație, se impune și o amplasare judicioasă a plantelor de nutreț, mărirea suprafețelor irigate, introducerea de soiuri calitativ superioare și sporirea fertilității pajiștilor naturale

O semnificație deosebită prezintă folosirea unor **soiuri valoroase**, care să permită atît diversificarea conținutului de elemente nutritive, cît și eșalonarea recoltării și realizării de structuri adecvate speciilor sau categoriilor de animale. În restructurarea bazei furajere, potrivit măsurilor înscrise în programul național de dezvoltare a zootehniei, tendința este de creștere a ponderii furajelor de volum, a culturilor de leguminoase și a lucernei, sfeclei de zahăr și porumbului de siloz și reducerea treptată a plantelor anuale pentru fîn. Creșterea producției de furaje impune și **perfecționarea tehnologiei și metodelor de recoltare și conservare a lor**. În acest sens, trebuie să se aibă în vedere alegerea momentului optim de recoltare, atunci cînd plantele au valoarea nutritivă cea mai mare; organizarea riguroasă a recoltării, transportului și depozitării; alegerea modului de conservare, care asigură procentele cele mai ridicate de elemente nutritive, la un preț redus. Experiența practică din multe unități agricole cooperatiste privind prepararea semisilozului din lucernă și ierburi cu umiditate pînă la 60 la sută, tocate și presate, s-a dovedit eficientă. Practicarea ei înlătură peste 50 la sută din pierderile de substanță nutritivă cauzate de uscarea fînului pe brazde. De asemenea, specialiștii consideră că fînul de calitate uscat pe suporți sau masa verde preparată în silozuri au o valoare nutritivă aproape egală cu cea a concentratelor, în timp ce uscarea masei verzi în brazde, mai ales pe vreme umedă și lăsarea pe cîmp în căpițe sub acțiunea intemperiilor o transformă în valori nutritive echivalente ca mărime cu cea a paielor.

Diminuarea cheltuielilor materiale în zootehnie necesită și **îmbunătățirea potențialului biologic al animalelor**, care împreună cu regimul de furajare, condiționează gradul de natalitate și de mortalitate a animalelor. Reducerea nivelului mortalității este posibilă prin asigurarea unor condiții de adăpostire și hrănire corespunzătoare, prin desfășurarea unei largi acțiuni de prevenire și combatere a îmbolnăvirilor.

Pe lîngă aceste măsuri economice directe, reducerea cheltuielilor materiale necesită și **perfecționarea sistemului de evidență și de organizare a producției și a muncii.** Analiza activității economice atît pe ansamblul agriculturii cooperatiste, cît și pe fiecare unitate în parte este îngreunată de modul în care se ține evidența cheltuielilor de producție, precum și de faptul că într-un număr însemnat de cooperative agricole lipsesc cadrele economice cu pregătire corespunzătoare. În această situație se impune perfecționarea sistemului de evidență economică, asigurarea unei mai mari stabilități a acestuia în unitățile agricole cooperatiste, încadrarea lor cu economiști cu studii medii și superioare.

Calcularea doar cu titlul experimental a prețului de cost în unele cooperative agricole de producție, privează aceste unități, precum și organele de resort și de sinteză, de posibilitatea efectuării unor analize și luarea unor decizii eficiente în vederea reducerii continue a cheltuielilor de producție și, înainte de toate, a cheltuielilor materiale. Pe această linie este necesar ca Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, împreună cu organele de sinteză interesate, să **urgenteze generalizarea prețului de cost în agricultura cooperatistă**, prin pregătirea prealabilă a condițiilor privind perfecționarea metodologiei de determinare, inventariere și reevaluare a fondurilor fixe, încadrarea fiecărei cooperative agricole cu economiști temeinic pregătiți. Se creează astfel condiții de efectuare a unui control temeinic, sistematic în toate verigile de activitate privind modul de uilizare a resurselor din fiecare cooperativă agricolă.

conf. dr. C. SANDU
O. POPESCU

Dinamica structurii cheltuielilor materiale *)
(în procente)

Specificare	1967	1968	1969	1970	1971
Semințe	12,28	12,84	12,08	10,82	10,60
Îngrășăminte chimice	5,91	7,17	7,50	8,06	8,64
Insectofungicide	0,53	0,60	1,01	1,12	1,34
Furaje și așternut	37,38	32,31	32,42	33,32	29,73
Medicamente și tratamente	0,53	0,59	0,58	0,69	0,59
Plata lucrărilor S.M.A.	22,57	24,15	23,16	19,76	22,79
Îngrășăminte naturale	2,05	1,34	0,99	0,92	0,76
Alte materii și materiale consumate	2,70	2,16	2,16	3,63	4,36
Materii și materiale pentru producția industrială și prestări servicii	1,25	2,04	2,34	5,33	5,10
Cheltuieli materiale comune	7,76	9,07	9,52	7,38	6,14
Cheltuieli materiale generale	5,54	6,06	6,71	7,26	8,07
Pierderi și scăzăminte	1,50	1,67	1,53	1,71	1,88
Total cheltuieli materiale	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

*) Din această structură au fost eliminate impozitele și taxele care din punct de vedere economic sînt forme ale plusprodusului.

COLEGIILE MINISTERELOR — DECIZIE ȘI ACȚIUNE

MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

MINISTERUL Industriei Construcțiilor de Mașini a analizat în ședința sa de colegiu din 6 octombrie 1972 proiectul planului îmbunătățit pe anii 1973—1975, ca rezultat al propunerilor făcute de centralele industriale și grupurile de uzine, cu privire la realizarea cincinalului înainte de termen. La ședință au participat pe lîngă membrii colegiului, directorii generali de centrale și grupuri de uzine. Colegiul a dat indicații pentru finalizarea lucrării, recomandînd ca majorările de plan să fie orientate în special pe sortimente cu desfacere asigurată la export, fondul pieței sau cu balanțe deficitare pentru consumul intern și să fie corelate cu majorări corespunzătoare ale planului unităților care cooperează la realizarea sortimentelor respective, acordîndu-se o grijă deosebită asigurării pieselor turnate și forjate precum și materialelor necesare din partea celorlalte ministere producătoare, pe bază de consumuri specifice reexaminate și îmbunătățite. Colegiul a mai precizat măsuri în sensul reducerii suplimentare a consumului specific de materiale din import și pentru sporirea exportului.

În ce privește investițiile, s-au stabilit acțiuni care să asigure termenele de punere în funcțiune prevăzute, prin asigurarea la timp a utilajelor. Propunerile de devansare a unor investiții vor fi corelate cu sporuri corespunzătoare de producție și analizate temeinic în ce privește asigurarea mașinilor unelte și a celorlalte utilaje necesare.

În continuare, colegiul a analizat unele rămîneri în urmă înregistrate în realizarea planului pe luna septembrie a.c. și a stabilit măsurile ce se impun pentru recuperarea restanțelor și realizarea planului anual.

Pentru îmbunătățirea grabnică a activității unor unități s-au format colective din cadrele de specialiști din departamente și centrale care să se deplaseze în întreprinderile care prezintă nerealizări sau probleme dificile și care să rămînă răspunzătoare, alături de conducerea întreprinderilor respective de buna realizare a planului de către acestea, acordînd în special sprijin în problemele de aprovizionare, importuri, colaborări, livrări de utilaje și urmărind luarea tuturor măsurilor tehnice și organizatorice care să asigure realizarea planului de producție, de export și punerea în funcțiune a noilor capacități de producție. Această acțiune este în prezent în plină desfășurare.

credit

CREDITUL PE TERMEN SCURT — MAI SUPLU, MAI STIMULATIV

DEZBATERE CU CADRE DIN UNITĂŢILE ECONOMICE ALE JUDETULUI DOLJ

Participanţi la dezbatere

DIN partea sucursalei judeţene Dolj a Băncii Naţionale : **Gh. Hondor**, director ; **I. Costache**, şef de serviciu ; **N. Ciomu**, şef de serviciu ; **M. Zdrahal**, inspector principal ; **I .Vasile**, inspector principal ; **M. Teculescu**, inspector principal.

DIN întreprinderi : **D. Vîlceanu**, contabil şef, combinatul chimic ; **I. Pahonie**, contabil şef adjunct, combinatul chimic ; **I. Ruşinaru**, contabil şef, fabrica de confecţii ; **C. Văduva**, contabil şef la Direcţia de industrie locală a Consiliului popular judeţean Dolj; **E. Sniţer**, contabil şef la uzinele „7 Noiembrie" ; **N. Lefter**, director financiar, Grupul de uzine pentru aparataj şi maşini electrice.

ÎN CONTEXTUL măsurilor adoptate pentru perfecţionarea organizării, planificării şi conducerii economiei naţionale fac parte şi cele privind îmbunătăţirea acţiunii pîrghiilor financiar-bancare în activitatea de conducere a unităţilor economice. În dorinţa de a face cunoscute părerile unor specialişti din aparatul bancar şi din unităţile economice privind posibilităţile de perfecţionare în continuare a sistemului de creditare pe termen scurt, ca pîrghie în sprijinul conducerii activităţii economice, redacţia a organizat la Craiova, cu concursul sucursalei judeţene Dolj a Băncii Naţionale, o dezbatere pe această temă. Principalele probleme abordate, părerile şi propunerile formulate le publicăm în rîndurile de mai jos.

● Limite de creditare în funcţie de nivelul cheltuielilor planificate

IN DOMENIUL creditării şi efectuării plăţilor între întreprinderi, proiectul Legii finanţelor nu mai prevede posibilitatea continuării plăţilor din contul curent, peste limita de creditare aprobată, pe timp de maximum 15 zile calendaristice. Marea majoritate a participanţilor la anchetă au apreciat că această măsură este **justificată şi necesară** din punct de vedere economic şi financiar, deoarece la dispoziţia unităţilor economice rămîn o serie de surse atrase care fluctuează în cursul perioadei şi care diminuează sensibil nevoile de fonduri proprii şi împrumutate, creînd posibilitatea acoperirii unor dereglări de scurtă durată şi de un nivel relativ redus. În plus, aceasta **obligă** întreprinderile să-şi analizeze mai operativ situaţia financiară şi să ia măsurile necesare pentru redresarea situaţiei economice. În acest fel, întreprinderile sînt determinate să se încadreze în mijloacele circulante aprobate, să respecte viteza de rotaţie planificată a mijloacelor circulante, iar atunci cînd se ivesc dereglări sau nesincronizări între încasări şi plăţi, în funcţie de situaţia creată şi de cauzele formării stocurilor peste necesar, ele pot solicita credite temporare.

Potrivit altor păreri exprimate în cadrul anchetei, măsura de creditare în continuare pe 15 zile, a întreprinderilor care temporar nu au capacitate de plată, ar trebui aplicată în continuare. Ca argumente s-a invocat pericolul de a se ajunge la blocajul în lanţ al întreprinderilor, indiferent de modul în care acestea îşi desfăşoară activitatea şi îşi gospodăresc fondurile; perioada de 15 zile amintită constituie o etapă în care s-ar putea efectua analize care să permită cunoaşterea cauzelor care au dus la depăşirea capacităţii de plată a întreprinderilor etc.

Ca o poziţie intermediară între cele două opinii amintite se situează părerile unor participanţi la anchetă care solicită menţinerea reglementării actuale însă cu unele amendamente şi anume: să se prevadă posibilitatea prelungirii creditării peste limita din contul curent, pe o perioadă de 5 zile, pentru efectuarea unor plăţi urgente şi pentru a se lua măsurile corespunzătoare în vederea evitării decalajelor şi nesincronizărilor care apar între încasări şi plăţi; concomitent, în contractele economice să se prevadă şi clauze cu privire la plăţile ce urmează a fi efectuate.

S-a subliniat că este necesar ca depăşirea temporară a limitei de creditare să se facă la **cererea expresă** a unităţii economice, cerere motivată, cu avizul inspectorului care cunoaşte situaţia unităţii în cauză. Întrucît unităţile care şi-au imobilizat fondurile planificate, nu pot beneficia de acest drept, nu există pericolul contractării de credite nejustificate, dimpotrivă, prin aceasta s-ar putea rezolva, printr-o creditare suplă şi rapidă, unele nevoi financiare temporare ale unor unităţi, care, în general, îşi gospodăresc bine fondurile.

Considerăm necesar să amintim că experimentarea actualelor reglementări a evidenţiat că în perioada de plată a salariilor, unele conduceri de întreprinderi au considerat excepţia luată în discuţie ca o obligaţie pentru bancă de a continua **în mod automat plăţile** din contul curent peste limita aprobată, în loc să urmărească pe parcurs modul de realizare a planului economic şi financiar şi de a stabili măsurile ce trebuie luate. Imperfecţiunile metodologiei de determinare a necesarului de mijloace circulante, invocate de unii participanţi la anchetă, nu pot constitui argumente pentru menţinerea necesităţii perioadei de depăşire pe 15 zile a limitei de creditare prin contul curent. Nevoile suplimentare de credite nu se pot justifica prin insuficienţa fondurilor proprii.

Pornind de la toate raţionamentele expuse ne raliem acelor participanţi care au propus stabilirea unor limite de creditare fluctuante, în funcţie de nivelul cheltuielilor planificate. Pentru aceasta, **prin propunerile de credite trimestriale, întreprinderile ar urma să solicite băncii, separat de plafonul actual pentru creşterea de mijloace circulante şi aprobarea pentru unele depăşiri ale acestui plafon — depăşiri admise pentru anumite perioade şi justificate concret şi în mod judicios.** Organele bancare ar urma să stabilească de la începutul trimestrului că, într-o anumită perioadă, limita poate fi depăşită, cu o anumită sumă, dinainte precizată, pentru efectuarea unor anumite plăţi certe. În cazul în care plăţile în cauză nu se fac, întreprinderea nu ar putea beneficia de depăşirile la creditarea prin contul curent.

Indiferent de măsura în care organele în drept vor ţine seama sau nu de propunerile menţionate mai sus, subliniem încă o dată faptul că asigurarea capacităţii de plată constituie o problemă deosebită pentru conducerile tuturor întreprinderilor, necesitînd o preocupare sporită în desfăşurarea ritmică a activităţii sub toate aspectele : aprovizionare, producţie, desfacere, încasarea la timp a mărfurilor livrate etc. Fiecare conducere de întreprindere este necesar să urmărească zilnic situaţia financiară reflectată în conturile de la bancă, situaţia creditelor etc. Aplicarea cu rezultate cît mai bune a noilor prevederi presupune receptivitate sporită din partea conducerilor de întreprinderi pentru buna gospodărire a mijloacelor materiale şi băneşti, urmărirea încadrării în normativul de mijloace circulante aprobate, prevenirea şi lichidarea imobilizărilor în baza unor analize cu caracter continuu a situaţiei financiare urmate de măsuri operative pentru lichidarea neajunsurilor care pot apare în desfăşurarea activităţii economice.

Creditul special: termen de rambursare diferenţiat, dar cu dobîndă mică

DUPĂ CUM SE ŞTIE, potrivit reglementărilor în vigoare, creditele în condiţii restrictive se acordă în două etape : **etapa I**, pe un termen de 3 luni, pentru continuarea aprovizionărilor, pentru cheltuieli legate de îndeplinirea sarcinilor de plan ş.a., atunci cînd unitatea economică a depăşit limita creditelor normale (inclusiv continuarea efectuării plăţilor peste limita de timp de maximum 15 zile) şi cu condiţia să prezinte organului bancar un plan de măsuri pentru lichidarea cauzelor care au determinat depăşirea fondurilor planificate ; **etapa a II-a**, pe încă trei luni, cu angajarea forului tutelar de a rezolva în acest termen situaţia financiară a întreprinderii în cauză, în caz contrar urmînd a se supune situaţia creată analizei în Consiliul de Miniştri (vezi H.C.M. nr. 858/1970).

În cei doi ani de zile care au trecut de la aplicarea actualelor reglementări privind creditarea în condiţii restrictive, în judeţul Dolj, au folosit astfel de credite pentru etapa I numai 8 întreprinderi — în majoritatea cazurilor atunci cînd nu au mai avut alte posibilităţi de plată a salariilor — între care amintim : Fabrica de confecţii, Combinatul chimic, Întreprinderea de prefabricate din beton, uzinele „7 Noiembrie" şi nici o întreprindere n-a solicitat credite restrictive — etapa a II-a.

Care sînt cauzele care determină întreprinderile să evite solicitarea de credite în condiţii restrictive, cu toate că se înregistrează în mod frecvent împrumuturi din depăşirea limitei de creditare, precum şi întîrzieri în achitarea sumelor cuvenite furnizorilor de mărfuri şi prestatorilor de servicii, în plata amortizărilor etc. ?

Analizînd situaţia întreprinderilor din judeţul Dolj şi sintetizînd şi părerile participanţilor la dezbaterea noastră rezultă următoarele :

- întreprinderile se abţin să angajeze asemenea credite, deoarece nu întrevăd posibilitatea prevenirii formării altor stocuri. În argumentarea acestei idei s-a exemplificat faptul că toate întreprinderile care au folosit credite în condiţii restrictive etapa I au îndeplinit aproape integral planul de măsuri stabilite şi au lichidat stocurile care au creat greutăţile financiare iniţiale. Între timp însă s-au format alte imobilizări ;
- întreprinderile în cauză n-au primit un sprijin eficient din partea centralelor industriale, de cele mai multe ori acestea evitînd să ia o poziţie fermă şi clară de angajare în rezolvarea problemelor create în activitatea economico-financiară a unităţilor respective ;
- în unele cazuri situaţia financiară grea a unităţilor economice nu se datorează lipsurilor proprii în gospodărirea mijloacelor materiale şi băneşti, ci unor cauze economice — îndeosebi în sectorul aprovizionării — independente de activitatea acestora ;
- nivelul dobînzii pentru creditele în condiţii restrictive etapa I (10%) este prea puţin diferenţiat de cel al dobînzii pentru împrumuturile din depăşirea limitei de creditare (12%) ;
- perioada stabilită pentru redresarea situaţiei economice şi financiare a întreprinderilor care solicită credite în condiţii restrictive etapa I se apreciază că este prea scurtă.

În proiectul Legii finanţelor se prevede posibilitatea acordării de către organele bancare a unor **credite speciale**, pe o perioadă de cel mult şase luni, în situaţia în care o unitate economică şi-a imobilizat o parte din mijloacele circulante şi nu mai poate efectua curent plăţile, — cu obligaţia de a se lua măsuri care să asigure redresarea situaţiei sale economice. lichidarea imobilizărilor respective şi rambursarea creditelor la termen. În cazul în care în această perioadă nu se normalizează situaţia economică-financiară a întreprinderii în cauză se prevăd măsuri energice de analiză la nivelul Consiliului de Miniştri.

Această prevedere a fost apreciată pozitiv de participanţii la anchetă, făcîndu-se totodată unele propuneri vizînd **durata creditării, nivelul dobînzii, etc.**

În ce priveşte durata creditării. cele 6 luni au fost considerate de majoritatea specialiştilor ca fiind suficiente, dar s-au expus şi alte opinii. Astfel, unii specialişti au apreciat că ar fi necesar ca termenul de creditare să fie lărgit la 12 luni, pe considerentul că în acest fel întreprinderile în cauză ar avea posibilitatea să rezolve o serie de probleme prin planul de aprovizionare şi de producţie pentru anul următor. Alţii au considerat că **ar fi necesar ca perioada de acordare a creditelor speciale să se stabilească diferenţiat de către o comisie formată din delegaţi ai sucursalei Băncii Naţionale şi ai centralei de care aparţine întreprinderea.**

În ce priveşte nivelul dobînzii, s-a propus ca acesta să fie **unitar pe întreaga perioadă** (10%) şi **inferior celui al dobînzii pentru împrumuturile restante**, întrucît stocurile pentru care se solicită asemenea credite sînt utilizabile în procesul economic al unităţii respective.

S-a formulat şi părerea ca la nivelul Consiliului de Miniştri să fie analizate şi întreprinderile care, deşi nu primesc credite în condiţii speciale, au un grad redus de solvabilitate. Aceasta pentru a preveni situaţiile în care unele întreprinderi nu ar manifesta interesul necesar pentru menţinerea capacităţii de plată. În vederea determinării organelor tutelare de a interveni în mod operativ şi direct pentru îmbunătăţirea situaţiei financiare a întreprinderilor în subordine, a fost făcută propunerea ca soldul creditelor speciale neachitate în termen să fie virate într-un cont al organelor tutelare.

● Competenţe lărgite organelor bancare teritoriale

O PROBLEMĂ mult dezbătută de participanţi a fost aceea a creşterii competenţelor organelor bancare teritoriale şi ale centralelor industriale în procesul creditării pe termen scurt a activităţii unităţilor economice.

În această privinţă, o problemă care ar putea fi luată în analiză de organele centrale este aceea de **a se lăsa în competenţa organelor bancare stabilirea plafoanelor de credite**, care ar putea să fie comunicate sucursalelor şi respectiv centralei Băncii Naţionale într-o sumă globală, fără solicitarea de situaţii analitice, explicaţii sau justificări, plafoane care să fie incluse ca atare în volumul creditelor ce se aprobă de Consiliul de Miniştri. S-a subliniat că unităţile bancare şi respectiv centralele industriale şi întreprinderile ar putea fi obligate să transmită organelor superioare situaţii analitice, note sau memorii privind justificarea creditelor pe termen scurt numai după depăşirea anumitor limite. În acest fel ar creşte răspunderea filialelor şi sucursalelor băncii, precum şi a centralelor industriale în procesul de planificare a creditelcr, iar organele ierarhice superioare şi-ar putea concentra atenţia asupra analizării şi stabilirii unor plafoane de credite de valori mari.

Pentru lărgirea competenţelor organelor bancare **s-a propus şi renunţarea la întocmirea de către întreprinderi a planurilor trimestriale de credite, în ideea că acestea să se stabilească numai la nivel central. Procesul creditării prin sucursalele şi filialele băncii ar urma să se desfăşoare, pentru fiecare întreprindere şi centrală industrială în parte fie în contul unor resurse stabilite la nivel central prin planul trimestrial de credite, fie pe baza unor cifre de control stabilite pe judeţe pentru creditarea stocurilor supranormative cu termene de lichidare de 6 luni sau poate chiar de un an, cifre de control care ar include şi actualele plafoane globale de credite pentru nevoi temporare şi rezerva de plan.** În acest fel, s-ar evita consumul de muncă pentru analiza planului de credite, fiecare cerere de credite urmînd a fi soluţionată o singură dată, la acordare.

● Căi de menţinere a capacităţii de plată

ÎN PREZENT, cînd prin contul curent se efectuează toate încasările şi plăţile, iar creşterea normativului de la un an la altul şi de la trimestrul cu activitatea cea mai redusă la trimestrul curent se acoperă cu credite bancare, problema lichidităţii întreprinderii, cu alte cuvinte menţinerea capacităţii de plată, nu se pune atît timp cît volumul creditelor normate acordate se menţine sub nivelul limitei de credite aprobate. În capacitatea de plată se reflectă toţi factorii — pozitivi şi negativi — care influenţează activitatea şi rezultatele întreprinderii.

Pentru menţinerea capacităţii de plată a unităţilor economice, în cadrul anchetei s-a sugerat luarea unor măsuri pe plan central vizînd :

- creditarea stocurilor de materii prime consumabile, de bună calitate cu dobîndă aferentă creditelor pentru nevoi temporare, fără a se diminua limita de creditare, cu rambursarea pînă la finele perioadei de plan, cînd acestea pot fi lichidate prin contractele economice ce se încheie pentru anul următor ;
- îmbunătăţirea metodolgiei de creditare a materialelor din import care se consumă în mod curent, în sensul creditării lor prin bazele de aprovizionare urmînd ca întreprinderile să le achite pe măsura intrării lor în procesul de producţie ;
- revizuirea metodologiei de finanţare a unor elemente materiale care prin natura lor nu au ciclu de consum stabil şi implicit nu se pot încadra în normativul iniţial stabilit (cum sînt piesele de schimb, catalizatorii, unele materiale din import), de către o comisie constituită la nivel central în componenţa căreia să intre şi specialişti din întreprinderi şi centrale industriale care cunosc greutăţile finanţării acestor elemente potrivit metodologiei în vigoare ;
- înfiinţarea în cadrul centralelor industriale mari a unor baze de aprovizionare şi desfacere, cu rol de coordonator pe plan departamental şi de regularizare a aprovizionărilor atît din ţară, cît şi din străinătate la elementele materiale importante stabilite de ministerele economice ;
- creditarea stocurilor destinate exportului, în funcţie de realizarea planului de producţie cu această destinaţie şi nu de contractele externe.

Apreciem că menţinerea capacităţii de plată trebuie să constituie una din preocupările de bază ale conducerii fiecărei întreprinderi, măsurile care pot fi luate în acest sens fiind legate de accelerarea fluxului aprovizionare-producţie-desfacere, de încheierea contractelor economice, potrivit cerinţelor unei producţii ştiinţific organizate şi executarea lor exemplară, de încadrarea în nivelul planificat al fondurilor, de respectarea disciplinei severe în toate compartimentele de activitate.

Maria IONIŢĂ

analiză economico-financiară

- Controlul — atribut al conducerii
- Consecințele economice ale imobilizărilor
- Verificarea lunară a stocurilor — sarcină de serviciu
- Cum se aplică unele norme de prevenire a daunelor aduse avutului obștesc?

Gospodărirea rațională a valorilor materiale și bănești necesită

CONTROL FERM ȘI EFICIENT

HOTĂRÎRILE Conferinței Naționale a P.C.R. impun organelor de conducere colectivă, cadrelor cu funcții de răspundere îndatorirea de a acționa permanent, cu exigență sporită, pentru gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și bănești de care dispun unitățile economice pentru creșterea eficienței întregii activități economice.

Instrumentele legale prin care conducerile organizațiilor socialiste pot acționa în acest sens, pentru întărirea disciplinei financiare și de plan, sînt în primul rînd controlul exercitat în interiorul unităților, respectiv **controlul ierarhic operativ curent și controlul financiar preventiv.**

O trăsătură generală a controlului ierarhic operativ curent și a controlului financiar preventiv este aceea că cei care-l efectuează nu sînt constituiți în formații de lucru independente, cu atribuția exclusivă de a executa acest control; **realizarea controlului reprezintă pentru ei o sarcină complementară la atribuțiile de serviciu ce revin organelor respective pe locurile lor de muncă.** Excepție fac numai centralele industriale, unitățile asimilate sau unele întreprinderi, la care controlul financiar preventiv funcționează ca organism independent cu sarcina exclusivă de a efectua acest control.

Este de reținut că datorită controlului ierarhic operativ curent se realizează nu numai un control zilnic, la locul proceselor economice, ci și îndrumarea operativă, concretă a personalului din subordine. Importanța executării acestei forme de control, cel puțin o dată pe lună, constă în faptul că cei care sînt puși să răspundă de administrarea bunurilor sau să conducă colective de muncă pot și trebuie să influențeze introducerea ordinii în gestiunea compartimentului respectiv.

Sfera acestui control este practic nelimitată, deoarece se leagă nemijlocit de controlul realizării însăși a sarcinilor de serviciu ale personalului, indiferent de scara ierarhică, ca atribut nemijlocit al exercitării funcției de conducere. De aici se desprinde importanța organizării și exercitării controlului ierarhic operativ curent, precum și concluzia privind necesitatea întăririi continue a acestei forme de control mai ales dacă se are în vedere unele aspecte negative, frecvente încă. pe linia gospodăririi eficiente a valorilor încredințate.

EXISTĂ uneori cazuri în care lipsurile și consecințele lor negative, ca urmare a neexecutării în mod corespunzător a controlului ierarhic operativ curent și a controlului financiar preventiv sînt mari.

Lipsurile de această natură au consecințe nefavorabile asupra economiei prin faptul că unele cantități de materii, materiale etc. imobilizate sînt temporar scoase din circuitul economic, în timp ce alte unități duc lipsă de ele, iar în cele mai frecvente cazuri situația financiară a unităților vizate este grevată de dobînzi penalizatoare. Imobilizările de fonduri bunăoară de la Întreprinderea de construcții-montaj Vaslui au determinat ca unitatea să înregistreze cheltuieli neproductive de peste 500 mii lei, în mare parte reprezentînd amenzi și penalizări la împrumuturile restante.

Desigur, neajunsurile de natura aceasta puteau fi prevenite printr-un control temeinic efectuat de factorii de răspundere din interiorul unităților. Cei care răspund de gestiunile în care se formează astfel de stocuri au sarcina legală de a verifica, cel puțin o dată pe lună, stocurile create peste cele necesare, greu vandabile și să ia măsuri pentru lichidarea lor. Deși organele de control financiar intern constată adeseori astfel de fapte, ele nu aplică sancțiuni. ceea ce duce la slăbirea disciplinei, la nesocotirea legilor statului pe linia gospodăririi legale și eficiente a valorilor încredințate.

Tot ca efect al neexercitării în mod eficient a controlului ierarhic operativ curent de către conducătorii compartimentelor din unități apar plusurile de materii prime, materiale, piese de schimb, produse finite etc., fără ca ele să fie cunoscute, declarate și evidențiate ca atare. Desigur pot să apară economii de materii și materiale etc.,avînd la bază inițiativele oamenilor muncii de a introduce noi metode tehnologice, simplificări, raționalizări, inovații. Astfel de situații, pozitive, se pot constata în multe unități, dar nu este mai puțin adevărat că deseori plusurile la care s-a făcut referire nu au la bază spiritul de economisire și reducerea cheltuielilor de producție, ci, dimpotrivă, ele constituie sursă de acoperire a depășirilor de norme, a rebuturilor create, a pierderilor înregistrate prin depozitarea și manipularea necorespunzătoare a valorilor.

În schimb, economiile realizate prin efortul colectivului, fiind cunoscute și evidențiate, nu mai pot constitui sursa unei gospodăriri necorespunzătoare a valorilor așa cum se întîmplă în cazul plusurilor create fără o justificare temeinică.

IMPORTANȚA acestei probleme și dimensiunile ei reale sînt ilustrate și prin volumul mare de plusuri constatate de către controlul financiar intern și al revizorilor de gestiune. În semestrul I. a.c. organele menționate au constatat și înregistrat plusuri în valoare de 225 milioane lei. Numai la Centrala industrială a confecțiilor, a tricotajelor, a sticlei, D.C.A., O.C.L. textile nr. 1 și nr. 2, a mobilei, Trustul local de construcții și reparații — toate din municipiul București, controlul financiar intern și revizorii de gestiune au constatat și înregistrat ca plusuri de gestiune peste 12 milioane lei. Dacă constatarea și înregistrarea unui volum atît de mare de plusuri în gestiuni a cerut, fără îndoială, un efort din partea organelor de control financiar, nu este mai puțin adevărat că ele au putut să apară și să fie menținute fără a fi cunoscute, declarate și evidențiate pe locurile de producție sau desfacere, în primul rînd prin faptul că gestionarii, conducătorii secțiilor de producție, de ateliere, de brigăzi nu acordă atenția cuvenită unei sarcini de importanță majoră cum este gospodărirea cît mai rațională a valorilor care le sînt încredințate.

Reține atenția și faptul că, atît organele de conducere cît și cele cu funcții de control se limitează, în cele mai frecvente cazuri, la înregistrarea plusurilor constatate fără să analizeze în profunzime cauzele și efectele lor din punct de vedere economic și responsabilitățile ce revin cadrelor de conducere. Tocmai o astfel de concepție greșită frînează luarea celor mai eficiente măsuri de îngrădire a formării de plusuri fără evidențierea lor în momentul creării și prevenirii posibilității ca ele să fie folosite pentru acoperirea unor pierderi create din neglijență.

UN ELEMENT important în apărarea integrității avutului obștesc este fără îndoială prevederea legală care interzice angajarea pe funcții de gestionar a celor care au suferit condamnări pentru săvîrșirea vreunei infracțiuni în dauna avutului obștesc, a intereselor statului etc. Totuși, mai sînt cadre de conducere care nesocotesc această regulă. Faptul că la unele organizații socialiste din subordinea unor ministere și a cooperației erau încă în funcție, la sfîrșitul semestrului I din acest an, peste 200 de gestionari cu antecedente penale, reprezintă o flagrantă încălcare a normelor legale din partea factorilor de răspundere. Desigur, aceste abateri nu pot fi privite ca un aspect secundar; gravitatea lor trebuie apreciată prin prisma consecințelor asupra integrității valorilor pe care le administrează gestionarii, deoarece tocmai astfel de angajați sînt acei care produc nu arareori, în continuare, pagube în dauna avutului obștesc.

Normele legale în vigoare prevăd nu numai măsuri restrictive pe linia angajării pe posturi de gestionari, dar și obligația de a se constitui garanții din partea celor care ocupă astfel de funcții. Garanțiile în cauză sînt constituite în numerar și în bunuri — mobile și imobile etc. în funcție de importanța valorilor pe care gestionarul le are în administrare. Prin urmare, garanțiile constituite nu pot fi considerate ca o sursă exclusivă de acoperire a eventualelor pagube ce s-ar creea organizațiilor socialiste, ci și ca un mijloc de prevenire a lor, dat fiind că garanțiile au și un rol educativ: odată cu preluarea funcției, gestionarul este pus în cunoștință de cauză atît în ce privește drepturile, cît și îndatoririle ce-i revin, răspunderea materială, disciplinară, sau chiar penală în cazul în care valorile încredințate nu sînt administrate în interesul economiei și nu este asigurată integritatea lor. Deci, apare de neînțeles faptul că mai sînt cazuri în care conducători ai unor organizații socialiste nu iau măsuri privind constituirea garanțiilor prevăzute în contractele încheiate cu gestionarii în cauză, pentru reținerea cu regularitate a ratelor scadente din drepturile lor. În timp ce statul urmărește să protejeze integritatea avutului obștesc, creîndu-se această sursă de acoperire a pagubelor produse, numai la 45 de unități s-au constatat 417 cazuri în care nu s-au stabilit garanțiile suplimentare în valoare de 3,3 milioane lei, iar în 2387 de cazuri nu s-au reținut ratele scadente în sumă de peste 1 milion lei.

Reține, de asemenea, atenția și faptul că organizațiile socialiste nu au luat măsurile corespunzătoare în cazul gestionarilor care au produs pagube, ca acestea să fie acoperite din garanțiile constituite. În 282 cazuri conducătorii unor unități păgubite nu au dispus acoperirea operativă, din garanțiile gestionarilor, a golurilor create în patrimoniul pe care îl administraseră aceștia. Organizațiile socialiste vizate sînt subordonate, cel mai frecvent, ministerelor: M.A.I.A.A., M.E.F.M.C., M.I.Ch. și consiliilor populare județene Timiș, Iași, Hunedoara, Constanța, Maramureș, Sălaj. Aspectele negative la care s-a făcut referire se leagă nemijlocit de modul defectuos în care se realizează controlul din interiorul unității, cunoscîndu-se că organele financiar-contabile trebuie să asigure — în baza normelor legale în vigoare, verificarea, cel puțin odată pe lună, a modului de îndeplinire a condițiilor legale privind angajarea gestionarilor, de constituire a garanțiilor și de reținere a ratelor scadente.

O ALTĂ PROBLEMĂ o reprezintă verificarea plății drepturilor salariaților. Plățile de salarii sau alte drepturi de personal nu se pot efectua decît după o prealabilă verificare din partea organelor care sînt chemate să efectueze controlul financiar preventiv și să acorde viza prin care se atestă legalitatea lor. Totodată, șefilor compartimentelor de organizare și salarizare le revine obligația de a confirma realitatea datelor care stau la baza calculării acestor drepturi. Este, astfel evident că plățile de manoperă pentru lucrări neexecutate, însă decontate beneficiarilor pentru ore suplimentare, care în fapt nu s-au prestat, sau peste tarifele legale, în valoare de peste 3 milioane lei, efectuate de unele întreprinderi din subordinea: M.C.Ind. M. A. I. A. A., M. E. F. M. C., M. M. P. G., M.I.C.M., precum și de unele unități aparținînd consiliilor populare județene Teleorman, Bihor, Ilfov, Mureș, Brașov, Vîlcea, Arad puteau și trebuiau fi prevenite pe calea unui control temeinic și cu simț de răspundere din partea organelor menționate.

CREȘTEREA continuă a activității economice, a operațiunilor financiar-gestionare, impune o preocupare susținută din partea tuturor cadrelor de conducere ale organizațiilor socialiste pe linia organizării și efectuării controlului din interiorul lor, a asigurării cunoașterii și aplicării legilor, măsuri indispensabile prevenirii deficiențelor semnalate. Fără îndoială, o contribuție mai mare trebuie să aducă cadrele care sînt chemate să asigure un control temeinic și ferm, pe linia controlului ierarhic operativ curent și a controlului financiar preventiv.

M. KÖNIG
controlor revizor general adjunct în Ministerul Finanțelor

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Cine sînt cei ce servesc cumpărătorii?

O ANCHETĂ efectuată de Institutul de cercetări comerciale în anul 1971 asupra forței de muncă ocupate în comerț (rețeaua M.C.I.) a pus în evidență o serie de date interesante, printre care, în mod deosebit, ne-au reținut atenția cele cu privire la formația profesională.

Potrivit anchetei amintite, 23,1% din numărul total de salariați existenți la 31 martie 1971 (exclusiv muncitorii necalificați) au pînă la 4 clase elementare, din care numai 33,3% au urmat diferite cursuri de calificare. Salariații cu 5 și mai multe clase elementare dețin 43,8% din totalul personalului existent, din care 35,5% au urmat cursuri de calificare. Absolvenții școlilor profesionale comerciale reprezintă numai 16,3% din totalul personalului existent, ceea ce înseamnă că principala bază de pregătire profesională a contribuit într-o insuficientă măsură la formarea cadrelor necesare comerțului.

Cadrele cu studii superioare nu reprezintă decît 1,2% din efectivul total de salariați.

Așadar, structura actuală a personalului din comerț, în funcție de nivelul pregătirii școlare și profesionale, nu este de natură să satisfacă cerințele unui comerț modern, cu un ridicat nivel de servire. Acțiunile de reciclare a cadrelor apar în acest sector mai mult decît necesare.

Consumul de produse de pescărie și comportamentul consumatorului

IN ȚARA NOASTRĂ, în special în ultimii ani, consumul de pește și produse de pescărie, avînd în vedere înaltele lor calități nutritive, a crescut foarte mult. Astfel, potrivit unui studiu întocmit de Ministerul Comerțului Interior, care avea ca obiect comercializarea produselor de pescărie și obiceiurile de consum, cantitățile de pește desfăcute populației au crescut între 1965 și 1971 de peste două ori.

Cu toate acestea, consumul de produse de pescărie rămîne încă la un nivel necorespunzător față de alte țări. Este de menționat în acest sens că în țara noastră consumul de produse de pescărie pe locuitor nu reprezintă decît circa 4 kg. anual, în timp ce în Cehoslovacia este de 5,6 kg, în Polonia este de 5,8 kg, în Bulgaria de 6 kg, în R. D. Germană de 9,2 kg, în U.R.S.S. de 16,4 kg, în Suedia 18 kg, în Norvegia 19 kg, iar în Japonia de 23 kg.

Nivelul redus al consumului de produse de pescărie din țara noastră se datorează unui complex de factori dintre care studiul M.C.I. menționează principalii și anume:

— insuficiența unor acțiuni organizatorice necesare pentru a constitui o bază tehnico-materială adecvată comercializării produselor de pescărie (spațiu și vitrine frigorifice, bazine etc.);

— insuficienta popularizare a produselor pescărești și a modalităților de consum;

— deprinderi de consum înrădăcinate, în special în mentalitatea gospodinelor mai în vîrstă.

Reținem concluziile studiului întreprins de M.C.I., dar acesta se referă în special la peștele congelat, în general de proveniență străină. În aceste circumstanțe ne întrebăm ce se întîmplă cu peștele proaspăt din bălțile, heleșteele și rîurile noastre pentru care gospodinele nu au avut niciodată reticențe?

creativitate-inovație

„MICROPRODUCȚIA" – FORMĂ DE VALORIFICARE DIRECTĂ ȘI IMEDIATĂ A CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

NOȚIUNEA de „microproducție" — des utilizată în limbajul unităților noastre de cercetare în ultimii ani — definește acea activitate a unităților de cercetare ce implică o valorificare rapidă a rezultatelor activității lor, conducînd, în același timp, la o utilizare eficientă a resurselor proprii pentru realizarea unor produse solicitate în cantități mici (unicate sau serie mică): materiale, dispozitive, aparate etc.

Astfel definită, activitatea de microproducție se poate finaliza în: realizarea unor produse și aparate destinate autodotării și multiplicarea acestora la cerere; realizarea unor produse și aparate de concepție originală și cu un grad sporit de tehnicitate, care nu se produc în unitățile industriale, dar care sînt solicitate în cantități reduse de către unitățile de cercetare și de alte ramuri ale economiei naționale; verificarea și realizarea în stații pilot a unor produse noi pînă la introducerea lor în procesul industrial; realizarea unor produse noi în cantități mici și testarea cu ajutorul acestor loturi experimentale atît a pieței interne cît și a celei externe, pentru a se putea verifica utilitatea și eficiența introducerii lor în fabricația industrială.

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, în cadrul ansamblului de măsuri luate în direcția folosirii cît mai eficiente a resurselor materiale și de inteligență proprii — sarcină de bază trasată prin Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. ca și documentele Conferinței Naționale a partidului — și-a intensificat acțiunile pentru stimularea și valorificarea cît mai eficientă a activității de microproducție, în primul rînd prin efectuarea unor serii de analize a rezultatelor obținute în această direcție de către unitățile de cercetare. Rezultatul analizelor, la care s-a adăugat și acțiunea de difuzare a realizărilor de microproducție prin editarea de către C.N.S.T. a unui „Catalog de produse și servicii ale unităților de cercetare", scot în evidență curba dinamic ascendentă pe care microproducția a înregistrat-o în perioada 1969—1972. Luînd ca bază anul 1969, creșterea volumului valoric și a numărului de sortimente ale activității de microproducție se prezintă astfel (vezi tabelul).

Dinamica activității de microproducție între anii 1969—1972

(în procente)

Indicatori	Anii			
	1969	1970	1971	1972 *
Volum valoric	100	192	240	300
Număr de sortimente	100	173	163	170

* Prevederi.

Cel de al doilea indicator — numărul de sortimente — reliefează și el un aspect pozitiv în evoluția activității de microproducție: privit în corelație cu primul indicator — volumul valoric — el lasă să se întrevadă o sporire continuă a valorii pe sortiment și deci o creștere a complexității și, în general, a aspectelor calitative ce caracterizează produsele realizate în cadrul acestei activități. De altfel, această ultimă concluzie este confirmată și de faptul că dinamica grupei „aparate, instalații, dispozitive" este evident mai accentuată comparativ cu cea a celorlalte grupe de produse din activitatea de microproducție.

Pentru a detalia cifrele sintetice prezentate este necesar a scoate în evidență rezultatele concrete obținute de unitățile noastre de cercetare științifică, grupate pe domeniile principale afectate în primul rînd de produsele activității de microproducție.

Un interes deosebit îl prezintă **posibilitatea de înlocuire a unor produse și aparate din import, realizarea unor** însemnate economii de **fonduri valutare.** Prevederile de realizare pe anul 1972 — la 17 unități analizate — a unui volum de circa 35 mil. lei, din care o importantă sumă în lei valută, sînt edificatoare.

Paralel cu acțiunea întreprinsă pentru reducerea importului, remarcăm și permanenta preocupare pentru **realizarea unor produse ce pot fi oferite la export,** pentru unele existînd solicitări concrete, pentru altele fiind necesare acțiunii de prospectare a pieței externe.

O modalitate de valorificare a experienței proprii acumulate, **în acțiunea de autodotare,** a constat în multiplicarea — la cererea unor unități (din cercetare și din alte ramuri ale economiei) a produselor și aparatelor realizate și livrarea acestora contra cost sau în punerea la dispoziția celor interesați a documentațiilor tehnice necesare, în vederea reproducerii lor.

Astfel, analizatorul de apă semiautomat, cromatograful de gaze, termostatul cu lichid, programatorul de temperatură, dispozitivul de măsurare a turației la microagitatoare, prezentate la Expoziția din primăvara anului 1972 de echipament industrial pentru petrol, chimie, mase plastice, cauciuc, de către Institutul pentru chimizarea gazului metan — CHIMIGAZ — Mediaș, au fost livrate și altor unități solicitatoare. De asemenea, cromatograful semiautomat cu comandă radioactivă pentru lichide, realizat de Institutul de izotopi stabili-Cluj, urmează să fie multiplicat în mai multe exemplare, la cererea unor beneficiari diverși.

Au existat, de asemenea, preocupări și în direcția valorificării experienței acumulate cu prilejul realizării unor prototipuri destinate producției de serie în uzine specializate, în sensul multiplicării și livrării, la cerere, a unor produse identice cu prototipul rezultat din cercetare. Astfel, surse stabilizate de c.c. 24 V — 5 A, instalația de stingerea incendiilor cu CO_2, completul de aparatură pentru măsurători asupra erorilor în canalele de transmitere directă, realizate de Institutul de Cercetări și Proiectări Automatizări — I.P.A., sau instalația de încercări la contaminare a izolațiilor, cu ceață salină, realizată de Institutul de Cercetări și Proiectări pentru Industria Electrotehnică — I.C.P.E., au fost livrate și altor beneficiari.

Avantajele rezultate din valorificarea cercetărilor pe această cale și sprijinul acordat de unele ministere — Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Ușoare — au creat premisele dezvoltării capacităților proprii în vederea realizării diverselor produse cerute de economia națională, pînă la intrarea în producție a capacităților industriale prevăzute. S-a realizat în acest mod, odată cu valorificarea cercetărilor, și posibilitatea confruntării respectivelor produse cu altele similare din import.

NU PUTEM scăpa din vedere faptul că analizele efectuate au evidențiat o serie de cauze care frînează dezvoltarea activității de microproducție. Printre cauzele cele mai importante semnalate de studiile făcute sînt și următoarele: neutilizarea integrală a capacităților existente, insuficienta preocupare pentru încheierea unor contracte de colaborare și cooperare între unitățile de cercetare pe de o parte și între acestea și unitățile industriale pe de altă parte; greutatea întîmpinată adeseori în asigurarea unui personal de execuție — muncitori și tehnicieni — de înaltă calificare chemat să facă față unor lucrări în care noutatea și creativitatea ocupă un loc însemnat; insuficienta cunoaștere a necesarului de produse și aparate; activitatea insuficientă desfășurată de unitățile de cercetare pentru demonstrarea calității produselor; tendința manifestată de unele unități de cercetare de a nu lua toate măsurile pentru dezvoltarea capacităților proprii, în vederea multiplicării unor produse și aparate realizate în acțiunea de autodotare etc.

Pentru dezvoltarea în continuare a activității de microproducție și pentru eliminarea neajunsurilor semnalate se impun unele măsuri din care considerăm ca fiind mai importante:

- **statornicirea unui cadru normativ privind activitatea de microproducție, cuprinzînd măsuri care să permită dezvoltarea continuă și eficientă a acestei activități;**
- **crearea unor condiții favorabile realizării unor colaborări și cooperări între colectivele de cercetare din învățămîntul superior și unitățile de cercetare al căror potențial este capabil să concretizeze cercetările finalizate în învățămîntul superior;**
- **crearea unor condiții pentru dezvoltarea microproducției ca activitate independentă avînd ca obiect principal realizarea acestor produse și aparate rezultate din cercetările încheiate;**
- **analiza produselor care se importă în cantități mici și cu valori mari,** pe baza unor nomenclatoare puse la dispoziție de către organizațiile de comerț exterior;
- **prevederea obligatorie în studiile de dezvoltare întocmite de unitățile de cercetare a bazelor de execuție, a capacităților destinate satisfacerii nevoilor de autodotare, precum și a realizării de produse și aparate solicitate de terți;**
- **efectuarea de către ministerele tutelare de unități de cercetare a unor analize și aplicarea măsurilor rezultate pentru dezvoltarea activității de microproducție la unitățile cu capacități de execuție utilizate numai pentru autodotare;**
- **informarea organizațiilor de comerț exterior în legătură cu produsele și aparatele rezultate din activitatea de microproducție, pentru evitarea unor importuri și realizarea de exporturi;**
- **popularizarea de către fiecare unitate de cercetare a realizărilor proprii, utilizînd forme diferite (pliante și prospecte larg difuzate; monografii; prezentarea produselor și aparatelor însoțite de demonstrații practice; participarea la expoziții în țară și străinătate cu produse, filme și conferințe tehnice, etc);**
- **efectuarea unor analize periodice, precum și asigurarea unei urmăriri permanente a activității de microproducție și a eficienței acesteia;**
- **acordarea de către forurile coordonatoare a unui sprijin permanent unităților de cercetare.**

Aplicarea acestor măsuri generale și a altora specifice naturii și obiectului de activitate al diferitelor unități de cercetare științifică, ar impulsiona dezvoltarea activității de microproducție, ar contribui la sporirea aportului unităților de cercetare științifică din țara noastră la efortul general de modernizare, de creștere în ritm rapid și susținut a economiei naționale.

ec. Radu GÎRLAN

Simpozion

RECENT la Casa de cultură a sindicatelor din Ploiești a avut loc simpozionul pe tema **Cercetarea uzinală în sprijinul producției,** *organizat de către Grupul industrial de petrochimie—Ploiești cu prilejul celei de a X-a aniversări a înființării Combinatului petrochimic de la Brazi.*

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

- De la începutul anului și pînă în prezent la Uzina „Electroputere"-Craiova a fost asimilată și modernizată o gamă variată de produse, reprezentînd 19,6% din totalul producției. În felul acesta nomenclatorul industriei electrotehnice s-a îmbogățit cu noi tipuri de transformatoare de mare putere de 25 și 50 MVA, cu transformatoare de puteri mici de 400 și 1000 kVA destinate exportului, precum și cu o nouă serie unitară de transformatoare cuprinse între 250 și 1600 kVA.

- Garniturile de bucătărie Nadina și Albatros, în curs de realizare la C.I.L. Pipera, prezintă borduri și trăgători din profile de aluminiu. Interesant este faptul că aceste garnituri vor fi însoțite de hote pentru absorbția aburului, amplasate deasupra mașinii de gătit, prevăzute cu ventilator și cărbune absorbant; de asemenea, garniturile au ca piesă suplimentară și masca pentru chiuvetă.

- La Fabrica de mobilă Arad se execută elemente decorative specifice mobilei de artă pentru camere de dormit, sufragerii etc., din mase plastice indigene, care înlocuiesc sculpturile și ornamentațiile din lemn. Acest procedeu va duce la ridicarea productivității muncii în special la fabricarea mobilei stil.

- Centrala industriei articolelor casnice a asimilat producția de noi vase de bucătărie cu bordul placat cu un inel de tablă inoxidabilă. Noua veselă permite o modificare substanțială a formei bordului, eliminînd obligativitatea rolării și posibilitatea desprinderii emailului. Pe lîngă aspectul modern, vasul este ușor de întreținut.

- Un alt produs nou al centralei sus-menționate este tricicleta pentru copii Tri. 202, care îmbogățește gama de vehicule pentru copii cu un model modernizat, mai confortabil și mai solid. Scaunul, cu o formă îmbunătățită este tapisat cu spumă poliuretanică; roțile au cauciucuri groase, care asigură o stabilitate mai mare și un rulaj mai ușor. Tricicleta este prevăzută cu posibilitatea transportării unui al doilea copil, în picioare, fără pericol de răsturnare.

- Premiată anul acesta la Salonul internațional al invențiilor de la Viena, invenția nr. 52 763 se referă la un **procedeu de fabricarea rubinului roșu de cupru.** Prin aplicarea noului procedeu al ing. P. Simonfi și V. Cristea, Fabrica de sticlărie din Turda realizează o sticlă cu intensitate mare a culorii în strat subțire din care se pot realiza articole din sticlă de calitate superioară, de culoare rubinie.

- Brevetul nr. 53 380 se referă la un **procedeu pentru sinteza polimerilor lichizi ai dienelor aciclice conjugate** în prezența catalizatorilor micști. Acest procedeu, prin care se realizează consumuri specifice mai reduse, este mai economic, deoarece necesită numai o singură fază de sinteză în loc de cel puțin trei. Polimerii lichizi care se obțin au numeroase întrebuințări: materie primă pentru sinteza unor rășini epoxidice sensibil mai ieftine decît cele clasice, componente ale diverselor lacuri, chituri și adezivi, plastifianți pentru cauciucuri naturale și sintetice. Această invenție se experimentează la Combinatul petrochimic din Ploiești.

- Brevetată și în alte țări, printre care S.U.A., Franța, Anglia, Elveția, R.F.G., invenția nr. 52 758 realizată de P. Matache se referă la un nou procedeu de preparare a lactamelor, la temperaturi cuprinse între 200 și 450°C. Produsul realizat este superior calitativ lactamelor obținute prin procedeele clasice.

- Un sistem de împachetare a miezurilor magnetice pentru transformatoare de mare putere este descris în brevetul nr. 54 618, al cărui titular este Uzina „Electroputere" Craiova. Poate fi aplicat cu succes și la transformatoare trifazate cu trei coloane.

- În cadrul Institutului de proiectări pentru industria chimică anorganică și a îngrășămintelor (IPRAN) s-a realizat un procedeu și un aparat care permite efectuarea regenerării rășinilor schimbătoare de ioni cu acizi sau baze concentrate, fără degradarea sau scăderea caracteristicilor lor fizico-chimice. Procedeul este brevetat în Franța, SUA, Anglia, RFG și Belgia.

conducere și organizare

Structuri organizatorice: Raționalitate — funcționalitate (IV)

NU FORMULE TIP, CI ELASTICITATE ȘI FLEXIBILITATE

TEMA pusă în dezbatere de revista noastră începînd cu numărul 39 din 29 septembrie a.c. a născut prin implicațiile și importanța ei un interes deosebit în rîndul specialiștilor. Din ansamblul opiniilor primite prezentăm azi pe cea a ing. **Nicolae Theodorescu** *— director adjunct al Direcției Tehnice a Consiliului Popular al Municipiului București.*

DE LA ÎNCEPUT trebuie să spun că mă număr printre aceia care nu acceptă ideea unor structuri organizatorice tip la baza cărora să stea criterii de ramură, subramură, specific de producție, diferitele raporturi între categorii de salariați etc. Structura organizatorică a unei unități (de ori ce fel ar fi ea) nu poate să fie despărțită de noțiunea de „organizare" sau de cea de „concepție organizatorică". Din păcate, adesea se crede, că o organigramă și, eventual, un regulament de organizare și funcționare pot înlocui o concepție organizatorică. După părerea mea, nici unul dintre aceste elemente și nici luate împreună nu se pot substitui unei concepții organizatorice, ele fiind, în ultimă analiză, numai forme de vizualizare (concretizare) a acesteia și nimic altceva.

Dispunem în prezent de o astfel de concepție organizatorică și enumerarea, fie și succintă, a principalelor ei componente ne va ajuta în argumentarea punctului nostru de vedere.

Ca **sistem** în primul rînd social, întreprinderea trebuie să aibă o **finalitate**, trebuie să obțină anumite rezultate într-o anumită perioadă de timp. Stabilirea rezultatelor ce trebuie obținute sau, altfel spus, **stabilirea obiectivelor sistemului** este o parte a procesului de conducere, urmînd ca, după fixare, întreaga activitate să fie orientată spre atingerea lor.

Conducerea sistemului întreprindere este o activitate specifică, desfășurată de oameni și îndreptată asupra subsistemelor componente, respectiv: subsistemul intrări (resurse), subsistemul proces (activitatea ce constituie conținutul întreprinderii), subsistemul ieșiri (rezultate). Deoarece la baza întregii activități de conducere a sistemului și a subsistemelor componente, de dirijare și control al rezultatelor obținute de acestea, stă informația, apare necesar ca, în funcție de obiectivele fixate, să se stabilească, pe baze raționale, **informațiile necesare** și fluxul informațional corespunzător.

Obiectivele odată stabilite, posibilitățile de realizare a lor sînt multiple. Dintre toate aceste posibilități — analizate fiecare în parte și comparativ — se reține varianta care asigură eficiența maximă în condițiile date. Este vorba deci de un proces de **optimizare.** Prin plan se stabilesc căile pentru realizarea obiectivelor și resursele necesare. Procesul de stabilire a obiectivelor ca și a planului — pentru realizarea acestora — este un proces **iterativ.**

Noțiuni ca „a organiza" sau „a conduce" nu se pot referi decît la **oameni.** Mi se pare absurd să spui că organizezi sau conduci mașini, instalații etc. Numai oamenii pot fi conduși, numai ei pot fi organizați. Pornind de la aceste elemente putem trage cîteva concluzii de o deosebită importanță practică.

Obiectivele sînt proprii fiecărui sistem în parte. Derivînd din obiective de clasă superioară, ele asigură intercorelarea sistemelor și realizarea lor asigură dinamismul necesar sistemului. Fixarea obiectivelor este cea mai importantă sarcină a conducerii fiecărei unități, alături de elaborarea planului, ultimul înțeles ca ansamblu de mijloace adecvate de realizare a obiectivelor. Chiar dacă am presupune că obiectivele ar fi cantitativ aceleași, întreprinderile nu pot fi identice pentru că vor diferi gradul de dotare, resursele de care dispun și, în final, oamenii.

Obiectivele fiind diferite, chiar și numai prin faptul că oamenii nu sînt aceiași (ca număr, pregătire profesională, capacitate organizatorică și de conducere, aptitudini, aspirații etc.) **informațiile** necesare actului de conducere, de dirijare, și de control al rezultatelor **vor fi diferite.** Diferențele existente între întreprinderi în legătură cu parametrii amintiți (informații, resurse în general, resurse umane în special, obiective) pot fi de ordin calitativ, cantitativ, structural sau al priorităților de importanță acordate.

Deoarece obiectivele sînt diferite, și **funcțiile** întreprinderii (mai exact subsistemele componente) vor avea sfere diferite. Mi se pare evident că, în cazul a două întreprinderi, absolut identice din punct de vedere al apartenenței la ramură, dotare etc. și care se deosebesc numai prin faptul că una din ele are drept subobiectiv „reducerea fluctuației forței de muncă de la x% în 1972 la y% în 1973", sistemele informaționale ale celor două întreprinderi vor diferi între ele. O întreprindere va avea în plus față de cealaltă un sistem informațional care să vehiculeze toate informațiile necesare pentru ca obiectivul ei specific propus să fie realizat. Existența acestui simplu obiectiv naște necesitatea de a cunoaște fondul problemei, deci cauzele fluctuației. Se vor organiza de exemplu studii, analize, observații și se vor face diverse prelucrări menite să permită obținerea de informații privitoare la mărimea fluctuației, pe diverse perioade caracteristice, care, în final, să scoată la iveală cauzele reale ale fluctuației. Subsistemul „personal" al acestei întreprinderi va diferi esențial de al altei întreprinderi, deoarece problematica sa este diferită, deși ambele întreprinderi au o aceeași funcție de personal.

Am utilizat termenul de subsistem, tocmai pentru a scoate în evidență faptul că și structura — componentă inseparabilă a sistemului, în cazul nostru subsistemul personal — va fi diferită la cele două întreprinderi.

Trebuie menționat faptul că realizarea funcțiilor fiecărui sistem și, implicit, realizarea obiectivelor depind de oameni — conducători sau executanți — de pregătirea și capacitatea lor organizatorică, de experiența lor, de aptitudinile și aspirațiile lor, precum și de climatul care s-a format în cadrul întreprinderii respective. Structura organizatorică trebuie să țină seama de acest lucru pentru a putea pune în valoare și utiliza cu eficiență maximă, în mod rațional, în primul rînd potențialul uman existent și, prin aceasta, celelalte resurse ale sistemului întreprindere. De altfel, nu este lipsită de interes constatarea că poate cea mai fecundă dintre capacitățile unui conducător este cunoașterea perfectă a particularităților unității și îndeosebi a oamenilor cu calitățile și defectele lor.

Ținînd seama de faptul că obiectivele (sau subobiectivele) pot suferi modificări în timp, că multe din condițiile în care se realizează obiectivele (respectiv subobiectivele) se schimbă, că oamenii se schimbă sau își modifică comportamentul, apare imperios necesar ca structura organizatorică să țină seama de toate acestea, să fie deci „flexibilă". Pentru aceasta, structura organizatorică trebuie creată în funcție de particularitățile fiecărei întreprinderi, și, mai ales, în funcție de oamenii pe care îi are. De aceea mi se pare absolut normal ca fiecare întreprindere să-și creeze și să-și modifice propria structură organizatorică în funcție de realitățile concrete în care este ancorată, există și-și desfășoară activitatea.

Efortul cred că nu trebuie canalizat în direcția găsirii de formule tip pentru structurile organizatorice, ci mai degrabă orientarea ar trebui să aibă în vedere o multitudine de alte probleme referitoare la personalul de conducere, dintre care o perfecționare a acestuia, ca și o asigurare a existenței unor specialiști în organizare pe lîngă centrale și marile întreprinderi, mi se par a fi acum de o deosebită importanță.

Găsirea unei soluții bune, deci a unei structuri organizatorice optime, trebuie să fie precedată de studii, analize și experimentări. Nu cred că este posibil de stabilit o asemenea structură fără parcurgerea acestui ciclu. Proiectanții structurii, conducerea, salariații, vor trebui să participe activ la stabilirea ei prin exprimarea opiniilor și sugestiilor lor. Experimentarea fiecărei structuri în parte mi se pare absolut normală și obligatorie. Experimentarea, permițînd judecarea multilaterală în condițiile date a structurii proiectate și propuse, va permite descoperirea la timp a unor eventuale deficiențe și deci o perfecționare din start a viitorului cadru organizatoric de desfășurare a activității.

Pledînd pentru o structură organizatorică non tip trebuie să recunoaștem că existența unei concepții organizatorice adecvate este o condiție necesară, dar nu și suficientă. Stabilirea unei structuri organizatorice bazată pe această concepție organizatorică este un „optim", aceasta prespunînd deci alegerea unei variante dintre mai multe propuse, pe baza unor criterii prestabilite. Existența a foarte multor „restricții" face însă de multe ori ca găsirea „optimului" să fie dificilă; mă refer în acest sens la: inexistența unor nomenclatoare de funcții flexibile, adaptabile la necesități, nevoia de a lua diverse avize și aprobări, oficializarea unor rapoarte și indici între diversele categorii de personal etc.

Pentru ca să găsim relativ ușor „optimum-ul" trebuie să avem cît mai puține restricții. Cu cît vor fi mai puține restricții, cu atît va fi mai bine, deoarece avînd responsabilități clare, întreprinderile și conducătorii lor se vor maturiza mai repede, vor putea gîndi și acționa mai rapid și mai eficient, pornind de la condițiile proprii, de la resursele de care dispun în realizarea obiectivelor strategice propuse.

ing. Nicolae THEODORESCU

VADEMECUM

ȘEFUL DE SECȚIE: PORTRET SOCIAL

LA UZINA metalurgică „Zapsib" din Novocuznețk (U.R.S.S.) s-a făcut încercarea de a elucida factorii care influențează formarea calităților unui șef de secție de uzină, folosindu-se ancheta anonimă. În acest scop, conducătorilor de la „Zapsib" de diferite grade și muncitorilor din majoritatea secțiilor li s-a propus un chestionar în care, dintr-o listă alcătuită în prealabil, li s-a cerut să indice cinci trăsături și calități considerate ca cele mai importante pentru un șef de secție. Repartiția răspunsurilor se prezintă sinoptic în tabelul alăturat (în procente față de numărul celor care au dat răspunsuri).

Analiza răspunsurilor primite demonstrează diferențele de principii psihologice ale diverselor grupe.

Calitățile de serviciu și personale ale conducătorului	După opinia: direcției și șefilor de secții	șefilor de ateliere	șefilor de schimburi și sectoare	maiștrilor	muncitorilor
1	2	3	4	5	6
— calificare profesională	67,5	70,6	66,0	36,1	32,0
— capacitatea de a conduce oamenii	48,7	70,6	40,0	38,5	34,9
— grija față de oameni	51,4	47,0	60,0	50,5	75,0
— spiritul de inițiativă	46,0	41,1	20,5	33,0	15,2
— principialitatea	18,9	41,1	16,0	18,7	15,2
— disciplină personală	29,8	35,2	20,0	28,5	23,2
— capacitatea de a hotărî în mod independent	43,2	29,4	50,0	36,4	15,2
— autoritate	24,4	23,5	26,0	37,4	38,5
— putere de muncă	29,8	23,5	10,0	16,5	13,4
— exigență	16,2	23,5	40,0	26,4	32,1
— priceperea de a-și consulta subalternii	29,8	23,5	34,0	23,1	34,8
— operativitatea în luarea deciziilor	21,6	17,6	8,0	13,2	11,6
— tact	5,4	11,8	20,0	11,0	10,7
— nivel general de pregătire	16,2	11,8	16,0	28,5	10,7
— capacitatea de orientare în situații dificile	24,4	5,9	20,0	19,8	13,4
— modestie	2,7	5,9	10,0	4,4	19,8
— putere de convingere	2,7	5,9	12,0	9,9	23,2
— respectarea cuvîntului dat	5,4	5,9	22,0	29,4	42,9
— aptitudini analitice	—	—	2,0	4,4	1,8
— popularitate	2,7	—	—	1,1	17,0

ANCHETA NOASTRĂ

Organizarea activităţii de întreţinere şi reparaţii

CUM ASIGURĂM LONGEVITATEA UTILAJELOR

CA URMARE a marilor investiţii alocate de stat, creşte continuu potenţialul productiv al economiei noastre. Anul acesta valoarea fondurilor fixe din sfera productivă se ridică la circa 610 miliarde lei, din care aproape trei pătrimi sînt capacităţi puse în funcţiune în ultimii 10 ani, avînd un înalt grad de tehnicitate.

Folosirea cu maximum de randament a maşinilor şi utilajelor, mărirea longevităţii acestora printr-o întreţinere corespunzătoare şi organizarea temeinică a reparaţiilor are la nivelul fiecărei întreprinderi şi al economiei naţionale în ansamblu numeroase implicaţii economice favorabile. Utilizarea din plin a zestrei tehnice constituie mijlocul principal de sporire a producţiei şi productivităţii muncii, una din căile hotărîtoare ale îndeplinirii cincinalului înainte de termen şi ale ridicării eficienţei economice.

„Viaţa economică" a făcut recent o investigaţie în cîteva unităţi industriale în scopul depistării şi popularizării experienţei înaintate, al perfecţionării mecanismului existent pentru a se asigura condiţii necesare sporirii longevităţii maşinilor şi utilajelor din dotare, funcţionării lor neîntrerupte în întreaga perioadă planificată. Ne-am adresat mecanicilor-şefi din întreprinderile respective, cu rugămintea de a răspunde la următoarele întrebări:

1. CE VOLUM DE REPARAŢII AŢI EFECTUAT ÎN PRIMUL SEMESTRU AL ANULUI 1972, FAŢĂ DE PLANUL STABILIT?

2. CUM AŢI ORGANIZAT, PRACTIC, ACTIVITATEA DE REPARAŢII ŞI DE ÎNTREŢINERE ŞI CUM CONCEPEŢI PERFECŢIONAREA ACESTEIA?

3. CE COEFICIENT DE SCHIMBURI AVEŢI ÎN ATELIERELE DE REPARAŢII ŞI CUM ÎNTREVEDEŢI ÎMBUNĂTĂŢIREA LUI?

4. UTILIZAŢI MAŞINILE, UTILAJELE ŞI FORŢA DE MUNCĂ, EXCLUSIV PENTRU REPARAŢII?

Iată, succint, răspunsurile primite:

UZINA DE MAŞINI ELECTRICE — BUCUREŞTI

ing. I. CATRINA

1 ÎN semestrul I.1972, Serviciul mecanic-şef a executat lucrări de reparaţii capitale la 27 de poziţii, faţă de 24 planificate, de reparaţii mijlocii la 157 poziţii faţă de 168 planificate şi de reparaţii curente la 303 poziţii, în loc de 316 prevăzute în plan. Nerealizările se datorează unor utilaje care au fost casate, transferate sau nu au necesitat reparaţii, avînd o stare tehnică bună. De regulă, nu numai că nu depăşim timpul afectat ci, la marea majoritate a maşinilor, am căutat să scurtăm durata reparaţiei, fără a dăuna calităţii. **În mod deosebit ne-am orientat eforturile spre repararea înainte de termen a maşinilor cu pondere mare în realizarea planului de producţie.** De pildă, presa de 200 t, planificată a fi reparată capital în 26 zile, a fost imobilizată numai 16 zile. Reduceri importante de timp — între 10 şi 14 zile — am obţinut şi la alte tipuri de utilaje.

În unele cazuri, din lipsă de materiale corespunzătoare, s-a prelungit timpul afectat reparaţiilor obligîndu-ne să adoptăm unele soluţii de provizorat. Inexistenţa unor materiale (bronzuri şi fonte de calitate, rulmenţi speciali), determină întîrzieri în efectuarea reparaţiilor. Aprovizionarea cu aceste materiale se poate face anticipat şi planificat, dar cantitatea pe care o primim este limitată, pentru a evita „pericolul" creării de stocuri peste prevederile normativelor. În felul acesta apare o contradicţie între necesităţi şi posibilităţi...

Există şi situaţii cînd din cartea maşinii, în general destul de sumară, nu rezultă toate piesele componente ale unor subansamble sau organe. Pe acestea le putem stabili doar la demontarea maşinii, dar nu le putem procura în timp util, ceea ce provoacă, evident, întîrzieri în repararea unor utilaje.

2 ACTIVITATEA serviciului nostru este organizată în mod centralizat. Lucrările de întreţinere şi reparaţii se execută de către echipe şi sectoare de producţie alcătuite pe specific de meserii (cu profil mecanic, electric, de instalaţii). Personalul din aceste echipe este specializat pe grupe de maşini.

În vederea reducerii stagnărilor utilajelor atît la reparaţiile planificate cît şi la cele accidentale, se pregătesc anticipat o serie de repere şi subansamble. Evident, posibilităţile de realizare a lor fiind limitate (în sensul că acestea se execută în timpul disponibil al zilelor de lucru, după efectuarea sarcinilor curente de serviciu), s-a stabilit drept criteriu principal în stabilirea nomenclatorului acestora, frecvenţa la uzură a anumitor repere şi subansamble.

În perioadele cînd lucrările curente nu acoperă cele 8 ore într-un loc de muncă, echipa de la sectorul respectiv trece la executarea pieselor şi subansamblelor necesare utilajelor din locul respectiv. Confecţionarea pieselor de schimb se face folosindu-se documentaţia maşinilor, piese originale, sau schiţele acestora. Eficienţa economică a acestei măsuri s-a concretizat în reducerea timpului de imobilizare a unor utilaje aflate în reparaţie. De exemplu, la presele de tonaj mare, acţionate mecanic (250 t şi 160 t), prin confecţionarea integrală la timp a pachetului de plăci de ambreiaj, s-a redus timpul de stagnare cu 56 ore/utilaj.

Asimilarea unor piese de schimb din import, constituie pentru noi o preocupare permanentă. Am reuşit astfel ca, la marea majoritate a utilajelor, să nu solicităm nici o piesă de schimb din import. Pentru unele maşini, la care avem nevoie de piese din import, au fost întocmite fişe tehnice pentru fiecare în parte, fişe care au fost vizate de întreprinderile de comerţ exterior specializate pe probleme şi transmise ministerului de resort. Există încă o metodologie foarte greoaie şi anevoioasă de avizare şi obţinere a fondurilor pentru fişele tehnice atît la minister cît şi la întreprinderile de comerţ exterior specializate pe aceste probleme care refuză să vizeze fişele pe motiv că nu au cataloagele firmelor a căror piese dorim să le obţinem, sau pur şi simplu pentru faptul că fişele au valori prea... reduse. Ca atare, în momentul de faţă, cea mai mare parte din fişele pe anul 1971, sînt încă neonorate.

La întocmirea fişelor tehnice la import o serie de greutăţi apar, în special, în primul an de exploatare a maşinii, cînd nu se cunosc exact reperele sau piesele de schimb cu o uzură mai rapidă. Cataloagele de piese de schimb furnizate de fabricant sînt, de regulă, incomplete sau lipsesc cu desăvîrşire, aşa că pentru întocmirea corectă a unei fişe tehnice este nevoie să se aştepte prima reparaţie mai importantă, cînd utilajul se demontează pentru a se lua caracteristicile direct după piesă.

3 ACTIVITATEA serviciului mecanic-şef este organizată în 3 schimburi, potrivit necesităţilor impuse de desfăşurarea procesului de producţie. Efectivul de personal muncitoresc şi tehnico-administrativ din schimburi este în concordanţă cu generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III în uzină. Astfel, în momentul de faţă, coeficientul numărului de schimburi este de 1,8 faţă de 1,78 cît este planificat. În ce priveşte generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III, întîmpinăm greutăţi legate de faptul că, în schimburile menţionate, nu se poate asigura suficient personal cu înaltă calificare, care să corespundă necesităţilor de întreţinere şi reparaţie a utilajelor cu grad mare de complexitate. Considerăm că vom putea rezolva această problemă după o perioadă de instruire şi formare a tinerilor absolvenţi ai şcolii profesionale.

4 ÎN ACEASTĂ direcţie se ridică două aspecte. Primul se referă la faptul că secţiile de producţie, motivînd necesităţi urgente în realizarea planului, nu pun la dispoziţie utilajul pentru a fi reparat. Dacă aceste amînări sînt de scurtă durată, ele nu au influenţe prea mari asupra stării utilajului. Dacă se prelungesc însă, ele provoacă o uzură pronunţată a elementelor maşinii, ceea ce îngreunează ulterior procesul de restabilire a parametrilor iniţiali. Cel de-al doilea aspect priveşte folosirea utilajelor serviciului mecanicului-şef în scopul sprijinirii producţiei. Acest lucru se practică în uzina noastră în condiţiile în care, în anumite perioade scurte de timp, apar disponibilităţi de utilaje. Volumul lucrărilor executate în semestrul I, pentru producţia uzinei de către serviciul nostru s-a ridicat la circa 1 200 ore/maşină.

UZINELE „1 MAI" — PLOIEŞTI

ing. Fl. PIETRICICA

1 ÎNTREŢINEREA şi reparaţiile pentru utilajele din dotarea uzinei sînt organizate în funcţie de natura activităţii. Astfel, reparaţiile capitale şi o parte din reparaţiile curente se realizează în secţia mecano-energetică în al cărui profil se integrează, iar reparaţiile curente, reviziile tehnice, reparaţiile accidentale şi întreţinerea utilajelor se înfăptuieşte descentralizat în bazele de reparaţii şi de întreţinere din secţiile uzinei.

În primul semestru al anului 1972 au fost planificate, pentru reparaţii, 53 de utilaje şi au fost realizate 59. Din cele planificate iniţial nu au putut fi reparate 3 bucăţi (fiind reţinute de sectoarele productive pentru realizarea planului de producţie), însă au fost reparate capital, în avans, un număr de 9 utilaje. În general duratele planificate pentru imobilizarea utilajelor în reparaţie au fost respectate.

2 ÎN ORGANIZAREA practică a activităţii de întreţinere şi reparaţii am pornit de la necesitatea de a o racorda la specificul utilajului şi la tipul producţiei (individuale sau de serie). De pildă, pentru maşini-unelte de prelucrat la rece, reparaţiile s-au realizat în baza comenzilor, iar tehnologia de reparaţii s-a întocmit după demontarea maşinilor pe baza constatării defectelor pieselor componente. Alte tipuri de utilaje (prese, ciocane de forje şi poduri rulante) au fost reparate pe baza graficelor întocmite. Cuptoarele cu mers continuu, au fost reparate curent, din mers.

Lucrătorii de la întreţinere şi reparaţii cunosc utilajele din dotarea secţiilor, însă nu au fost specializaţi pe tipuri de utilaje sau pe grupe de maşini.

Pregătirea pieselor de schimb s-a realizat în special pentru prese, ciocane de forje şi cuptoare; acest sistem s-a extins, în semestrul II 1972, şi asupra maşinilor-unelte de prelucrat la rece. Piesele de schimb se asigură de către atelierul central de reparaţii, prin colaborarea uzinei cu alte uzine din ţară, precum şi din import. Promptitudinea asigurării pieselor de schimb este asigurată îndeosebi la nivelul atelierului central de reparaţii — mai puţin de secţiile uzinei, foarte greu în colaborare cu alte uzine şi deosebit de greu din import.

Pentru asigurarea pieselor de schimb, socot necesar ca:

- **proiectele maşinilor şi utilajelor din ţară să prevadă piesele de schimb** (respectiv în cărţile tehnice ale maşinilor şi instalaţiilor să se găsească desenele de execuţie pentru piesele susceptibile de înlocuire pe durata normată de serviciu);
- **la achiziţionarea maşinilor şi instalaţiilor din import să se perfecteze şi cumpărarea desenelor de execuţie pentru acele piese care se vor înlocui;**
- **programarea realizării pieselor de schimb în secţiile uzinei prin prevederea lor în planul de producţie;**
- **pentru strunguri, freze maşini de găurit şi poduri rulante, uzinele producătoare din ţară să fie obligate prin planul de stat să livreze anual cantităţile de piese şi subansamble necesare reparării maşinilor şi instalaţiilor livrate de acestea.** Repararea strungurilor, frezelor şi maşinilor de găurit prin înlocuirea de subansamble ar conduce la reducerea timpului de imobilizare a acestora cu circa 50%.
- **institutele centrale de proiectări, în colaborare cu uzinele beneficiare, să fie obligate anual să realizeze un amplu program de asimilare a pieselor şi subansamblelor care se importă;**
- **planificarea necesarului de piese de schimb pe baza statisticii matematice prin modelarea şi optimizarea termenelor de înlocuire pentru reducerea cheltuielilor ocazionate de acestea.**

3 ÎN SECŢIA mecanică-energetică de reparaţii s-a reuşit în luna septembrie 1972 să se atingă un coeficient de schimb de 1,84. Deşi facem eforturi pentru generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III, întîmpinăm greutăţi datorită lipsei personalului calificat (strungari, frezori, bohrwerkişti).

Uzina dispune de un grup profesional puternic de unde recrutează muncitori; în plus, utilizează şi forma calificării la locul de muncă. Aceasta nu este încă suficient pentru obţinerea forţei de muncă necesară, deoarece posibilităţile actuale de cointeresare a tinerilor în a aborda meseriile de strungar sau frezor nu sînt suficient de stimulative. Această problemă ar trebui să stea mai mult în atenţia organelor de resort.

4 SECŢIA noastră îşi desfăşoară activitatea, în primul rînd, pentru înfăptuirea planului de reparaţii, aducîndu-şi astfel contribuţia la realizarea sarcinilor generale ale uzinei. Sînt însă perioade cînd ea participă direct la îndeplinirea planului de producţie. Concludent în acest sens este faptul că, în primele 9 luni ale anului 1972, ea a realizat, în afara reparaţiilor capitale, un volum de 16 500 000 lei producţie-marfă.

În anii următori se va realiza în uzina noastră un atelier de prototipuri şi autodotări, care va prelua toate sarcinile de confecţionare, atelierul de reparaţii rămînînd să se ocupe în exclusivitate de repararea utilajelor şi instalaţiilor.

UZINA „SEMĂNĂTOAREA" — BUCUREŞTI

ing. Th. PETREA

1 ACTIVITATEA de reparaţii în primul semestru al acestui an a decurs normal. Utilajele prevăzute în plan au fost reparate, potrivit graficelor întocmite. Fac excepţie utilajele propuse la casare, cele propuse la disponibilităţi, precum şi patru poziţii de plan din program, care au fost replanificate în trimestrele III şi IV, condiţionate fiind de o încărcare mare datorită unor sarcini sporite la planul de piese de schimb pentru susţinerea campaniei agricole.

2 ACTIVITATEA de reparaţii este organizată pe **principiul descentralizării.** Am pornit de la ideea de a încărca uniform forţa de muncă, iar la atelierele centrale de reparaţii, în vederea cointeresării într-un grad mai înalt a lucrătorilor, am introdus munca în acord. Prin programele de lucru pe care le lansăm, reparaţiile curente şi reviziile tehnice sînt date în lucru la bazele de întreţinere din secţii. Restul poziţiilor din program se execută la atelierele centrale. Am avut înainte echipe specializate, în sensul că unele formaţii de lucru executau reparaţii la poduri sau intrau în sectoarele calde, iar altele — în atelierele prelucrătoare. Pentru a evita lucrul continuu al unei singure echipe în condiţii mai grele de muncă (sectoarele calde), am trecut la o specializare cu un diapazon destul de larg. La anumite grupe de maşini păstrăm totuşi o specializare mai mare.

Pentru ca munca noastră să fie cît mai fructuoasă, pregătim din timp piesele necesare la reparaţii: piesele forjate (în colaborare cu alte uzine), piesele turnate voluminoase, ca şi piesele în cantităţi mari care necesită multă manoperă.

Restul de piese necesare se confecţionează în perioada de staţionare a utilajului, respectiv în timpul reparaţiei efective. Ar fi ideal să avem absolut toate piesele necesare la intrarea utilajului în reparaţie. Acest lucru nu este însă posibil, deoarece nu dispunem de suficiente forţe pentru elaborarea desenelor, întocmirea tehnologiilor de execuţie a acestora, normarea, lansarea, urmărirea şi execuţia lor. Situaţia este îngreunată şi de o serie de probleme financiare şi de aprovizionare.

Asigurarea pieselor de schimb ar cîştiga mult prin astfel de măsuri: a) **cataloagele cuprinzînd nomenclatoarele de piese să se ţină la zi;** b) **asimilările subansamblelor să fie imediat comandate, iar comenzile pentru ele — acceptate;** c) **să se legifereze obligativitatea întreprinderilor de a executa la cerere piesele unicate necesare reparaţiilor.** M-aş referi la forjări şi turnări de piese grele, prelucrări pe maşini mari sau specializate, lucrări care, la ora actuală, se fac în exclusivitate pe bază de... „bunăvoinţă".

3 DUPĂ CUM se ştie, organizarea schimburilor este condiţionată nemijlocit de existenţa unui număr suficient de muncitori calificaţi. Problema apare mai pregnant în cazul secţiilor de reparaţii, care necesită un personal de înaltă calificare. La ora actuală ducem lipsă atît de lăcătuşi de reparaţii, cît şi de strungari. **Situaţia este agravată şi de faptul că atelierele de reparaţii sînt considerate ca activităţi „auxiliare", ceea ce se reflectă şi în modul de salarizare a muncitorilor din aceste secţii.** Deşi problema a fost ridicată de nenumărate ori şi în coloanele revistei „Viaţa economică" — ea nu şi-a găsit încă o rezolvare favorabilă. Ca atare, **în sectorul mecanic-şef avem în prezent un coeficient de schimburi de 1,6.**

4 SPRE deosebire de anii din urmă, la ora actuală, **în întreprinderea noastră nu se mai execută lucrări din planul de producţie de către secţia de reparaţii. S-a înţeles pe deplin că activitatea de reparaţii are o importanţă majoră în desfăşurarea normală a întregului proces de producţie.**

FABRICA DE PIELĂRIE ŞI ÎNCĂLŢĂMINTE „DÎMBOVIŢA"

ing. Gh. CĂLIN

1 VALOAREA reparaţiilor efectuate în primul semestru al anului 1972 în cadrul întreprinderii noastre de către atelierul Serviciului mecanic-şef este de 764.623 lei (din care 401.673 reparaţii capitale). Nu am stabilit la nici un utilaj termene precise de începere a reparaţiei, ci numai o planificare trimestrială, în funcţie de forţa de muncă existentă şi de desfăşurarea activităţii productive. Dat fiind faptul că producţia se desfăşoară în flux tehnologic şi nu dispunem de maşini de rezervă pentru toate tipurile de utilaje, nu putem planifica riguros reparaţiile, conform normativelor existente.

2 ÎN CADRUL întreprinderii noastre, activitatea de reparaţii se efectuează pe două laturi: una în atelierele Serviciului mecanic-şef, iar cealaltă în cadrul atelierelor de întreţinere organizate la nivelul secţiilor de producţie. Activitatea desfăşurată în cadrul atelierelor de întreţinere nu poate fi evidenţiată valoric, pentru că muncitorii de la aceste ateliere sînt salarizaţi în regie.

Avînd în vedere că procesul de producţie este organizat în flux tehnologic, secţiile şi atelierele sînt planificate în fiecare an pentru revizie, cu care ocazie căutăm să executăm cît mai multe reparaţii şi verificări pentru a asigura continuitatea procesului de producţie.

În cadrul atelierului mecanic central există echipe specializate pentru grupele de utilaje destinate sectoarelor de tăbăcărie şi pentru maşini de cusut. La grupa de maşini specifice atelierelor de tras-tălpuit nu avem pînă în prezent echipe specializate şi acest lucru se resimte foarte mult şi anume prin stagnările de utilaje ce au loc. Pentru remedierea acestei situaţii vom înfiinţa în curînd o echipă de reparaţii la utilaje specifice atelierelor de tras-tălpuit în cadrul atelierului de întreţinere confecţii-încălţăminte.

În ce priveşte piesele de schimb, le executăm în cadrul atelierului mecanic central, în atelierele specializate ale ministerului nostru sau le procurăm din import. În acest an, am reuşit să realizăm în atelierul mecanic central o producţie de piese de schimb în valoare de 2,4 milioane lei, faţă de 1,4 milioane cît am obţinut în 1971. Pentru 1973 avem stabilit prin plan o producţie de piese de schimb de 4 milioane lei. În acest fel nu numai că vom acoperi nevoile proprii, dar **vom deveni şi furnizor de piese de schimb pentru celelalte unităţi din cadrul centralei noastre.** De asemenea ne-am străduit şi am reuşit în bună măsură să asimilăm un volum important de piese, pe care, altă dată, le importam.

Piesele de schimb pe care le procurăm de la întreprinderile specializate ale ministerului nostru (îndeosebi Metalotehnica — Tg. Mureş), ne provoacă serioase neajunsuri, deoarece multe din ele nu corespund din punct de vedere calitativ, fără a mai vorbi de faptul că nici nu primim la timp cantităţile comandate. De pildă, s-a prevăzut prin plan să primim în acest an piese de schimb în valoare de 235.500 lei, dar au fost livrate pînă în prezent doar în valoare de 84.700 lei.

Pentru înlăturarea neajunsurilor în procurarea pieselor de schimb, **ar fi eficientă organizarea, la nivelul Centralei, a unui atelier specializat, dotat cu cele necesare, în aşa fel încît să poată aproviziona toate unităţile acesteia.**

Pentru a se asigura o bună desfăşurare a activităţii de întreţinere şi reparaţii, socot că ar trebui rezolvată o problemă de maximă importanţă şi anume aceea de **a se recalcula nivelul stocului normat de piese de schimb.** Nu de puţine ori, din lipsa unor piese de schimb în stoc, sîntem puşi în situaţia de a prelungi perioada de imobilizare a unui utilaj sau a unei linii tehnologice.

3 ÎN CADRUL întreprinderii noastre a existat preocuparea generalizării schimbului II. **Acest lucru a dus pînă în prezent la folosirea strungurilor, frezelor şi rabotezelor în proporţie de 66% (în două schimburi).** Pentru generalizarea schimbului II şi la celelalte maşini şi locuri de muncă din cadrul atelierului mecanic avem în prezent la calificare, prin ucenicia la locul de muncă, 24 de muncitori. Pe aceştia îi vom califica în meseriile de strungari, frezori, rabotori, rectificatori, ajustori. Avem astfel perspectiva ca, în luna aprilie 1973 şi poate chiar mai devreme să generalizăm schimbul II. Extinderea lucrului în schimbul III este o problemă mai greu de rezolvat, **ţinînd seama de unele probleme de remunerare, atelierele mecanice necesitînd lucrători de înaltă calificare.**

4 SPECIFICUL activităţii întreprinderii noastre nu permite, fireşte ca atelierele mecanice să efectueze lucrări pentru planul de producţie al fabricii.

CÎTEVA CONCLUZII

DUPĂ CUM se poate constata din răspunsurile primite, întreprinderile şi-au intensificat în ultimul timp preocuparea pentru organizarea activităţii de reparaţii, astfel încît ea să-şi poată aduce întreaga contribuţie la bunul mers al activităţii productive. Primul element şi cel mai important este acela că pe baza unei planificări mai judicioase a reparaţiilor şi reviziilor, potrivit condiţiilor specifice, în întreprinderi s-a trecut la organizarea centralizată a acestei activităţi, la formarea de echipe pe meserii şi grupe de maşini, la reparaţii pe baze de grafice; de asemenea, s-a trecut la executarea, prin resurse proprii, a unor piese de schimb şi subansamble şi chiar la asimilarea unor repere care altădată erau aduse din import. Se depun, de asemenea, eforturi sporite pentru creşterea indicelui de schimburi cît şi pentru asigurarea personalului calificat. Toate acestea creează condiţii ca reparaţiile să fie efectuate la termen şi în bune condiţiuni, scurtîndu-se perioada de imobilizare a utilajelor şi instalaţiilor.

În acelaşi timp, însă, ancheta noastră a scos la iveală şi unele neajunsuri ce se mai fac simţite în acest domeniu şi care trebuie să stea în atenţia, atît a întreprinderilor, centralelor industriale, cît şi a ministerelor:

■ RESPECTAREA TERMENELOR PLANIFICATE. În multe locuri apare tendinţa dăunătoare ca, pe considerentul necesităţii realizării planului de producţie, să se menţină în stare de funcţionare utilaje planificate pentru reparaţii sau revizii. Nu de puţine ori intră însă în reparaţie, înainte de termenele planificate, maşini, utilaje şi instalaţii a căror stare de funcţionare nu necesită o intervenţie imediată, în timp ce altele, deşi programate, sînt menţinute în procesul de producţie. Asemenea practici fac inoperantă acţiunea de planificare riguroasă a reparaţiilor şi se repercutează deosebit de nefavorabil asupra stării utilajului, asupra duratei, costului şi calităţii reparaţiei şi, în final, asupra rezultatelor producţiei.

■ ASIGURAREA CU PIESE DE SCHIMB. Întreprinderile întîmpină serioase greutăţi la piesele care nu pot fi realizate prin forţe proprii. Aici se ridică două aspecte: primul — se referă la faptul că unele întreprinderi furnizoare, fie că merg pe linia de a livra piesele de schimb în tone şi nu pe reperele comandate şi absolut necesare, fie pur şi simplu nu respectă termenele stabilite prin contracte sau trimit piese de calitate necorespunzătoare; al doilea — la o serie de întreprinderi normativele de stoc sînt depăşite, devenind necorespunzătoare în raport cu creşterea valorii fondurilor fixe, ca urmare a investiţiilor alocate de stat. Desigur, reanalizarea normativelor de stoc se cere efectuată cu discernămînt pentru a preîntîmpina posibilitatea de imobilizare a unor fonduri de lungă durată. Ea se cere totuşi mai bine corelată cu necesităţi reale ale întreprinderilor, în aşa fel încît să permită şi să favorizeze optimizarea activităţii de reparaţii.

■ RECRUTAREA ŞI ASIGURAREA CADRELOR. **Încadrarea serviciilor de întreţinere şi reparaţii drept activităţi auxiliare secţiilor de bază** (problemă ridicată adesea şi în coloanele revistei noastre), constituie un impediment serios în recrutarea şi stabilizarea cadrelor şi mai ales în asigurarea cu forţa de muncă necesară. Pentru ramurile industriei uşoare, problema forţei de muncă calificată (strungari, frezori) se resimte în şi mai mare măsură ca urmare a gradului pe care îl deţin acestea în ierarhia ramurilor industriale.

■ PRIMORDIALĂ — ACTIVITATEA SPECIFICĂ. **În multe întreprinderi, îndeosebi în cele cu profil de construcţii de maşini, atelierele mecanicului-şef sînt folosite drept „secţii tampon".** În general, aceste ateliere nu numai că ar trebui să fie lăsate să-şi desfăşoare în cele mai bune condiţiuni activitatea de bază — anume aceea de a asigura ca zestrea tehnică a întreprinderii să funcţioneze în permanenţă şi la indici înalţi — dar ar fi indicat ca atît conducerile de întreprinderi cît şi centralele industriale să le doteze, în cadrul planului de investiţii, cu maşini şi utilaje de înaltă tehnicitate, în raport cu gradul de dificultate şi de precizie al pieselor pe care trebuie să le execute.

Am punctat doar cîteva aspecte esenţiale reieşite atît din ancheta întreprinsă recent, cît şi din situaţia existentă în alte unităţi economice. Activitatea serviciilor mecanicilor-şefi din fiecare întreprindere este susceptibilă de a fi îmbunătăţită pentru a putea face faţă din ce în ce mai bine sarcinilor de mare răspundere ce le revin. De aceea, apare de o deosebită utilitate cunoaşterea realizărilor din acest domeniu, extinderea experienţei înaintate din unele întreprinderi. În acest sens, revista noastră a publicat în numărul 13 din 1972 o largă relatare privind experienţa dobîndită de întreprinderile din judeţul Galaţi, în domeniul întreţinerii şi reparării utilajelor (aici sînt editate cărţi ale maşinii, se face evaluarea precisă a pieselor sau subansamblelor ce urmează a fi înlocuite, iar planificarea intrării în reparaţii a unui utilaj se face pe bază de grafice, care sînt respectate întocmai, şi altele). De aceea, ar fi indicat ca la nivelul centralelor industriale sau a ministerelor — indiferent de ramură — să se organizeze schimburi de experienţă cu întreprinderile similare din acest judeţ pentru a prelua ceea ce este bun în acest domeniu şi a-l dezvolta potrivit particularităţilor activităţii productive din fiecare întreprindere în parte.

Anchetă realizată de

L. ŢINTEA
Fl. COSTIN

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

Bacău

GOSPODĂRIREA JUDICIOASĂ A MATERIILOR PRIME

ÎN ULTIMELE LUNI comisia economică a Comitetului judeţean de partid Bacău şi-a concentrat atenţia asupra unor probleme stringente, cum sînt reducerea consumurilor specifice, realizarea şi depăşirea sarcinilor de export, reducerea cheltuielilor neeconomicoase, punerea în funcţiune, la termenele planificate, a obiectivelor de investiţii, generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III — în general, stabilirea şi aplicarea măsurilor care să asigure realizarea cincinalului înainte de termen.

În perioada august-septembrie activul comisiei economice a analizat felul cum conducerile administrative şi organizaţiile de partid dintr-un număr de 62 de unităţi industriale, de construcţii, de gospodărie comunală şi cooperatiste, se preocupă de încadrarea în cheltuielile de producţie stabilite prin plan şi reducerea acestora.

În vederea valorificării rezervelor încă nemobilizate s-au stabilit măsuri de extindere a acţiunii de reproiectare a produselor fabricate şi de asimilare a unor noi produse, cu parametri funcţionali superiori, dar cu un consum redus de materiale. Ca exemple, pot fi citate gama robineţilor fluture la Uzina metalurgică Bacău, unele piese de mobilă corp la Complexul de prelucrare a lemnului Bacău ş.a. La Fabrica de piele şi încălţăminte „Partizanul" s-a creat o secţie de serie mică, care realizează din deşeuri de piele modele noi de încălţăminte, ghete şi sandale pentru copii (în luna octombrie producţia a ajuns la circa 300 de perechi pe zi, de asemenea, s-au realizat modele de bocanci şi ghete, la care, o parte din carîmb este confecţionat din material plastic. La fabrica de postav „Buhuşi" s-a prevăzut să se realizeze în cursul acestui an 6 articole noi care să conţină şi lînă cu fibră scurtă, 4 articole noi de ţesături tehnice pentru industria chimică, 3 articole noi cu conţinut de 40—60% fibre melana, 2 articole noi de ţesături din fire pieptănate în amestec etc.; în semestrul I a.c. valoarea produselor noi sau reproiectate reprezintă 15—16% din producţia marfă.

N. P.

Sectorul 2 Bucureşti

ASIGURAREA RESPECTĂRII ANGAJAMENTELOR

PRINTRE problemele aflate în acest trimestru pe agenda comisiei economice a Comitetului de partid al sectorului 2 se află şi urmărirea — împreună cu comisiile economice din întreprinderile respective — a realizării angajamentelor la export, asumate de Uzina Electronica, I.P.R.S.-Băneasa, Uzina de cinescoape ş.a.

De asemenea, în comun cu proiectanţii, constructorii şi beneficiarii, se efectuează analiza stadiului de realizare a investiţiilor şi de punere în funcţiune a obiectivelor prevăzute să fie date în exploatare pînă la sfîrşitul anului (Fabrica de calculatoare electronice, Fabrica de aparate electronice de măsură şi industriale, Fabrica de elemente pentru automatizări, Fabrica „Izolatorul" ş.a.). Asemenea analize se efectuează periodic (la 7—10 zile) la mai mult de jumătate din cei patruzeci de beneficiari de investiţii din raza sectorului.

ing. I. BANULESCU

RECUPERAREA SUMELOR PLĂTITE NELEGAL SAU DIN EROARE

ÎN CADRUL activității organizațiilor socialiste se pot ivi situații cu totul excepționale, în care să se plătească unor salariați sume de bani în mod nelegal sau din eroare. Astfel de situații pot privi : plata unor sume cu titlul de salarii ca urmare a unor încadrări greșite, premii sau prime de producție calculate și plătite fără drept, compensații de concediu, avansuri etc.

În cazul efectuării unor asemenea plăți, este necesar să se procedeze la recuperarea sumelor plătite. Sub acest aspect se constată că, în practică, organizațiile socialiste nu acționează în mod unitar. Unele solicită plata de la salariatul care a încasat suma nelegală sau plătită din eroare ; altele impută suma salariaților care au dispus efectuarea plății ; în sfîrșit, altele urmăresc recuperarea pagubei, atît de la salariatul care a primit suma, cît și de la salariatul care a dispus plata ei.

De asemenea, în unele cazuri s-a constatat că și angajarea litigiilor — în urma refuzului salariaților de a plăti de bună voie suma — diferă ; sînt unități care folosesc calea dispoziției de reținere ; altele se adresează cu acțiune la comisia de judecată.

În cele ce urmează vom încerca să arătăm care este, după părerea noastră, calea legală ce trebuie urmată. În argumentarea noastră ne vom sprijini atît pe texte de acte normative, cît și pe jurisprudența Tribunalului Suprem.

În toate cazurile în care se efectuează plăți nelegale sau din eroare. sînt angrenate două categorii de salariați :

a) cei care au încasat sumele de bani ;

b) cei care au dispus plata sumelor.

Salariații din prima categorie au încasat sumele fără a avea vreo culpă și, din acest punct de vedere, unele unități au apreciat că n-ar exista un temei de drept al unei acțiuni în restituire împotriva acestor salariați de bună credință; în consecință, au considerat că obligația de restituire a sumelor o au exclusiv salariații din vina cărora s-a efectuat plata. Învederăm însă că un asemenea procedeu este greșit, deoarece temeiul de drept al acțiunii în restituire, nu constă în faptul culpabil al salariatului care a dispus efectuarea plății și a prejudiciat unitatea, ci în plata lucrului nedatorat, care exclude ideea de culpă. De aceea s-a decis de Tribunalul Suprem, că plata bunului nedatorat, ca temei al obligației, dă naștere unei acțiuni în restituire, chiar dacă plata a fost făcută unui salariat aflat cu unitatea într-un raport de muncă (decizia nr. 86 din 17 ianuarie 1968). Obligația de a restitui suma plătită o are deci, în primul rînd, beneficiarul direct. adică salariatul care a primit-o. Astfel, în cazul unei plăți din eroare a unui salariu mai mare decît acel la care salariatul are dreptul,obligația de a restitui suma o are acest salariat. Obligația de restituire care îi revine beneficiarului direct — arată Tribunalul Suprem — nu se încadrează în prevederile art. 67 și urm. din Codul Muncii, deoarece ea nu-și găsește izvorul în răspunderea materială bazată pe culpă, ci în principiul de drept comun din art. 992 Cod civil, acela al obligației rezultînd din plata bunului nedatorat (decizia nr. 715 din 1 iunie 1964).

Plata sumei nedatorate dă naștere unei acțiuni în restituire ce trebuie adresată Comisiei de judecată din unitate (în cazul cînd suma este pînă la 5.000 lei) sau judecătorie (în cazul unei sume peste 5.000 lei), neputîndu-se folosi calea dispoziției de reținere, care este rezervată exclusiv recuperării pagubelor cauzate prin fapte culpabile (Tribunalul Suprem, decizia nr. 86 din 17 ianuarie 1968). Mai mult, prin această decizie s-a statuat că situația este aceeași chiar și în ipoteza în care acțiunea în restituire se bazează pe constatările făcute de organele de control ale Ministerului Finanțelor, deoarece dispozițiile H.C.M. nr. 513/1959, referindu-se la recuperarea pagubelor produse de angajați prin fapte ce nu sînt infracțiuni, refuză calea dispoziției de reținere numai pentru reclamarea pagubelor produse prin fapta angajatului. nu și pentru cazul în care paguba este urmarea unei plăți nelegale și independente de culpa lui. În afara deciziilor Tribunalului Suprem mai sus menționate, care statuează principiul că litigiile care au ca obiect restituirea unor plăți făcute de organizațiile socialiste salariaților, sînt litigii de muncă, deoarece privesc plăți făcute în legătură cu executarea contractului de muncă și că sînt de competența Comisiei de judecată, mai enunțăm decizia Tribunalului Suprem nr. 34 din 21 decembrie 1961, deciziile nr. 519 din 3 aprilie 1964, nr. 650 din 15 iunie 1966 și nr. 619 din 5 aprilie 1968.

Nu în mod automat, însă, în toate cazurile de plăți nelegale sau din eroare încasate de salariații unei organizații socialiste, mijlocul procedural de recuperare a sumelor este calea acțiunii la Comisia de judecată sau la judecătorie. Restituirea unor asemenea sume se poate obține prin emiterea unei dispoziții de reținere, dacă încasarea lor s-a realizat în urma unor fapte care demonstrează existența unei vinovății din partea salariaților beneficiari. De exemplu, încasarea unei diurne de deplasare pe baza unei documentații necorespunzătoare realității sau încasarea unei sume pentru repararea unui utilaj sau efectuarea unei lucrări în afara orelor de program pe baza unor afirmații neconforme cu realitatea, dovedesc existența unei culpe din partea salariatului beneficiar și fac posibilă emiterea unei dispoziții de reținere pentru recuperarea sumelor.

Dar salariații care au dispus efectuarea plăților trebuie să răspundă și ei și în ce măsură ? Așa cum am arătat mai sus. unele unități procedează la recuperarea sumelor în exclusivitate de la aceștia, considerîndu-i vinovați de prejudiciul produs. Ele aplică dispozițiile art. 67 din Codul Muncii, potrivit cărora salariatul răspunde material pentru daunele aduse unității din vina și în legătură cu munca sa. În consecință, procedează la emiterea dispoziției de reținere. Este cunoscut faptul că în condițiile economiei planificate, respectarea legalității, a disciplinei financiare și de plan, reprezintă o condiție esențială pentru desfășurarea în condiții optime a activității organizațiilor socialiste și, ca atare, salariații care fac plăți nelegale trebuie să-și angajeze deci răspunderea materială, dar această răspundere este doar o răspundere subsidiară. Aceasta înseamnă că plățile făcute unui salariat cu încălcarea dispozițiilor legale sau sumele plătite din eroare trebuie să fie restituite, în principal, de către salariatul care le-a încasat și că numai dacă recuperarea de la acesta nu este posibilă, ele se impută salariaților vinovați de efectuarea plății. Aceștia nu mai pot fi obligați la acoperirea pagubei dacă la repararea ei au fost obligați salariații care au beneficiat în mod direct de sumele respective. În acest sens ne referim la deciziile Tribunalului Suprem nr. 1274 din 4 octombrie 1962, nr. 899 din 10 septembrie 1965, nr. 1188 din 12 iulie 1967, nr. 1492 din 13 septembrie 1967.

Cum va trebui să procedeze unitatea păgubită ? Ea va trebui să respecte în primul rînd principiul enunțat, potrivit căruia salariatul care a încasat o sumă nelegală sau plătită din eroare trebuie s-o restituie. Recuperarea sumei se va face deci, în principal, de la beneficiarul direct și, în al doilea rînd, principiul că salariatul care a dispus din culpă plata va rămîne în subsidiar. Cît privește momentul recuperării, apreciem că este util, în scopul evitării riscului unei eventuale insolvabilități a salariatului care a primit suma, și al recuperării cît mai neîntîrziate a sumei, să se procedeze la o urmărire simultană pentru aceeași sumă: salariatul care a încasat suma, prin acționare la Comisia de judecată sau judecătorie (în raport de valoare), iar salariatul care a înlesnit încasarea sumei, prin emiterea unei dispoziții de reținere. Executarea acestei dispoziții de reținere va fi însă suspendată de unitatea respectivă sau de către instanța de jurisdicție (la cerere sau din oficiu) pînă la rezolvarea acțiunii de recuperare de la salariatul care a încasat suma. Instanța nu va fi îndreptățită să anuleze o astfel de dispoziție de reținere, ci numai s-o suspende (decizia Tribunalului Suprem nr. 470 din 11 mai 1962). Sîntem de părere că măsura recuperării să fie luată concomitent, în afara considerațiilor arătate mai sus, și pentru faptul că o asemenea măsură nu poate fi luată mai tîrziu de 3 ani socotiți de la data la care a fost efectuată plata ilegală sau din eroare.

În ipoteza în care nu s-a procedat la măsura recuperării concomitente a sumei, așa cum am arătat, ci a fost urmărit numai salariatul beneficiar, și ulterior se dovedește că recuperarea de la acesta nu este posibilă, unitatea se va îndrepta împotriva celui ce a înlesnit producerea pagubei, respectiv împotriva salariaților care au dispus plata. Termenul curge în acest caz, din momentul constatării imposibilității recuperării sumei. (Tribunalul Suprem decizia nr. 1492 din 13 septembrie 1967).

Deoarece termenul de 3 ani, prevăzut de art. 69^2 din Codul Muncii pentru constatarea pagubei, este un termen de decădere, expirarea lui avînd drept consecință pierderea dreptului la repartiție, este necesară creșterea exigenței organizațiilor socialiste în recuperarea pagubelor aduse patrimoniului lor.

Gheorghe ȚIGĂERU

PERFECTAREA CONTRACTELOR ECONOMICE ÎN LEGĂTURĂ CU CARE S-AU IVIT NEÎNȚELEGERI RĂMASE NESOLUȚIONATE

REALIZAREA ritmică și în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan impune perfectarea unor contracte economice clare, executabile și care să constituie un factor mobilizator în desfășurarea inițiativei întreprinderilor pentru realizarea obiectivelor planului. Pe această linie, o contribuție însemnată la întărirea disciplinei contractuale și stimularea prin toate mijloacele a executării în natură a obligațiilor asumate de organizațiile economice socialiste, îl aduc soluțiile recente ale practicii arbitrale și îndrumările date de Instrucțiunile nr. 3, din 30 septembrie 1972 ale Primului Arbitru de Stat.

Astfel, pe temeiul art. 4 din H.C.M. nr. 1011/1972, s-a subliniat obligația ambelor părți contractante de a interveni pentru rezolvarea neînțelegerilor precontractuale de către organul competent, ambele unități fiind interesate în perfectarea corespunzătoare a contractelor pe care au fost de acord să le încheie. „Contractul economic fiind instrumentul juridic de fundamentare și realizare a planului. nu este îngăduit nici uneia dintre părți să manifeste o atitudine de pasivitate, de indiferență pentru perfectarea acestuia".

Rezolvarea neînțelegerilor de către organele desemnate prin lege trebuind a avea loc numai dacă concilierea lor de către părți nu a fost posibilă, s-a relevat necesitatea consemnării într-un act scris a rezultatelor concilierii.

Există, însă, și situații în care poziția părților în legătură cu neînțelegerile ivite se deduce din comportarea lor, care, în condițiile date, poate fi privită ca o acceptare tacită a obiecțiunilor sau ca o renunțare la ele — după caz — în măsura în care nu contravine balanțelor materiale echilibrate sau dispozițiilor legale (spre exemplu : cazul furnizorului care, primind proiectul de contract semnat, cu obiecțiuni, nu și-a manifestat în nici un fel dezacordul său în legătură cu cerințele beneficiarului, neconvocîndu-l pentru conciliere și nesesizînd organul competent a rezolva acele neînțelegeri).

Rațiunea care stă la baza unei atare rezolvări, precizează Instrucțiunea, o constituie necesitatea îndeplinirii sarcinilor de plan, „ceea ce impune organizațiilor economice socialiste să se comporte într-un fel care să înlăture orice dubiu cu privire la obligațiile ce și-au asumat. să facă să se cunoască fără echivoc poziția lor în legătură cu contractele ce încheie, să acționeze prin toate mijloacele în vederea perfectării contractelor și a executării lor".

Dacă, însă, procedura concilierii a fost îndeplinită, iar părțile și-au menținut punctele lor de vedere, neexistînd o rezolvare a neînțelegerii de către organele competente, soluția care se impune — și pe care a adoptat-o practica arbitrală — este aceea de a considera contractul perfectat în măsura în care a fost executat și în condițiile în care prestațiile respective au fost realizate.

Rețin atenția totodată îndrumările date de Primul Arbitru de Stat organelor arbitrale investite cu soluționarea unor litigii patrimoniale, atunci cînd se constată că neînțelegerile ivite la contractare nu au fost rezolvate de către organele sesizate sau au fost rezolvate incomplet.

Astfel, dacă perioada de plan pentru care s-a încheiat contractul nu a expirat, la acea dată, părțile urmează să stăruie pentru rezolvarea grabnică a neînțelegerilor, intervenindu-se și direct, de către Arbitraj, în acest scop. pentru ca soluția pronunțată în litigiul patrimonial să fie în concordanță cu rezolvarea dată neînțelegerilor de către organul competent. În situația în care la data sesizării Arbitrajului, perioada de valabilitate a contractului era expirată, contractul respectiv urmează a se considera perfectat în condițiile în care livrarea a avut loc în fapt. Se subliniază, în acest sens, că „pentru ceea ce nu s-a executat, răspunderea părților nu poate fi angajată, dacă neînțelegerile au privit clauze în lipsa precizării cărora, executarea obligațiilor asumate de părți nu era posibilă".

În ce privește cazurile în care neînțelegerile rămase nesoluționate se referă la cantitatea contractată, s-a statuat că contractul se consideră perfectat pentru cantitatea cea mai mică, în raport cu care urmează a se analiza executarea obligațiilor și, respectiv, răspunderea patrimonială.

Este de reținut de asemenea că Instrucțiunile nr. 3/1972, actualizează soluția anterioară a practicii arbitrale în această materie și anume că neînțelegerile aflate în curs de soluționare la nivelul părților sau al organelor prevăzute de art .10 din Legea nr. 71/1969. nu suspendă executarea contractului pentru obligațiile acceptate și care pot fi executate.

A. FLORESCU

MARKETING

ACTIVITATEA LOGISTICĂ A ÎNTREPRINDERII

ÎN ULTIMII ZECE ANI, analizele efectuate la început de specialiști americani, și apoi de cei europeni au scos în evidență importanța economică a optimizării operațiilor care compun circuitul format din: 1) deplasarea materiilor prime de la producători pînă la începutul liniei de fabricație (la utilizatori), 2) deplasările interne în întreprindere, 3) distribuirea produselor finite la consumatori, toate aceste operații înglobate în ceea ce literatura occidentală denumește „Logistică [1]) industrială și comercială".

Șirul acestor operații, de-a lungul liniei de unități de producție sau de transformare, începînd cu sursa de materii prime și pînă la consumatorii finali, permite să se pună la dispoziția utilizatorilor cantitățile de produse de care ei au nevoie la locul și timpul necesar.

Logistica industrială și comercială nu se preocupă însă de operațiunile de transformare suferite de produs de-a lungul acestui circuit, ci de tehnicile diverse de manipulare, depozitare, transport și distribuire (fracționarea sau gruparea, formarea sortimentului comercial) și de ambalarea mărfurilor, tehnici specializate, dar în același timp complementare, adesea soluționarea uneia fiind premisa soluției adoptate de celelalte.

Spre exemplu, natura ambalajului, unicate sau în vrac, determină modul de depozitare sau de transport, după cum formarea unei unități de încărcătură paletizată, pachetizată, containerizată este determinată de dimensiunile produselor, ambalajelor, rezistenței la stivuire, de modul de grupare etc.

Desigur că, într-un sens mai larg, în procesul logistic intră și deplasările materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și ambalajelor în procesul intern de fabricație al întreprinderii.

De aceea, ținînd seamă de cele expuse mai înainte, putem defini „Logistica industrială și comercială", în sensul cel mai larg, drept „ansamblul activităților legate de transferul bunurilor materiale, începînd de la ieșirea din linia de fabricație, pînă la locul de utilizare sau consum incluzînd și fluxul materiilor prime de la sursa de aprovizionare pînă la intrarea în procesul tehnologic de fabricație".

Aceste activități cuprind, pe de o parte, manipularea, ambalarea, depozitarea și transportul mărfurilor, iar pe de altă parte gestiunea stocurilor, prepararea comenzilor pentru livrare, studiul pieței, activitatea de „service" și organizarea rețelei de distribuire.

MULTĂ VREME s-a considerat că rolul principal al întreprinderii este de a realiza produse cît mai perfecte posibil. În ultima vreme însă, confuzia existentă între perfecționarea tehnică a produsului și utilitatea sa a început să se risipească. Produsul în sine servește drept mijloc de a satisface o necesitate și numai o justă adaptare a produsului la necesitate dă măsura utilității sale.

Această atenție față de consumator trebuie menținută și după producerea mărfii, printr-o aprovizionare ritmică, asigurată prin activitatea logistică a întreprinderii, concretizată în: aprovizionarea cu materii prime și semifabricate; transporturile și manipulările interne din întreprindere pentru alimentarea liniilor de fabricație și transportul de semifabricate și subansamble de la o uzină la alta în regim de cooperare; fluxul produselor finite și drumul lor pînă la beneficiari, adică distribuirea. De aceea, între producție și utilizare este necesar să funcționeze un sistem logistic, care să asigure cel mai bine operațiile de transport, depozitare, fracționare și sortare, necesare realizării echilibrului între acestea, atît în spațiu cît și în timp.

Cheltuielile cu care practic se realizează toate operațiunile logistice sînt foarte ridicate ajungînd, în unele cazuri, pînă la 50% din prețul de cost al produsului multe din aceste cheltuieli nefiind cuprinse, ca atare, în evidențele întreprinderilor. Amintim cazul muncitorilor auxiliari al căror număr este, în general, mai mare decît cel prevăzut în scripte, de executarea operațiilor manuale de ambalare, încărcare, descărcare de către personalul productiv sau personalul tehnico-administrativ, cheltuielile legate de repararea ambalajelor refolosibile la locul de producție etc.

În prezent, există în întreprinderi, mai mulți responsabili care se ocupă de aceste probleme, iar activitățile logistice sînt diferit grupate:

— unele în cadrul serviciilor de producție și aprovizionare: manipulări interne și transporturi interuzinale;

— altele în serviciul de desfacere: operații de transport, manipulare, depozitare și distribuire pînă la beneficiarul cu amănuntul.

În toate aceste activități, ambalajul de transport și desfacere a materiilor prime și a produselor finite joacă un rol important și influențează direct condițiile în care vor fi realizate manipulările și transporturile.

În mod practic, manipularea este legată mai mult de procesul de producție, pe cînd ambalajul ține — la nivelul de concepție al produsului — de resortul comercial. În ceea ce privește transporturile ele sînt — în general, cuprinse în activitatea direcției comerciale unde, în marile întreprinderi, constituie adesea servicii autonome.

CONFORM concepției logistice, acest flux complex format din aprovizionarea tehnico-materială a unităților economice, depozitarea și distribuirea către beneficiari poate fi raționalizat și optimizat în funcționarea sa prin crearea de sisteme integrate de transport și manipulare.

Aceste sisteme integrate au la bază, în primul rînd, **formarea de unități de încărcătură**, adică gruparea mărfurilor așa încît, odată formate la depozitul producătorului, să poată fi manipulate, fără a mai fi refăcute, pînă la beneficiar. O fragmentare a unității de încărcătură este o oprire în procesul de transport și necesită o manipulare suplimentară care, implicit, influențează costurile și mărește riscurile avariilor. Mărirea unității de încărcătură este stabilită **în funcție de utilaje, mijloace de transport, natura mărfurilor**, gabaritele acestora etc. Din punct de vedere al transportatorului unitatea de încărcătură trebuie să fie ca tonaj, cît mai mare pentru a obține un indice pe tona/km cît mai bun, să permită un transfer ușor de pe un mijloc de transport pe altul, condiție esențială de realizare a traficului combinat. Forma unității de încărcătură este un alt element esențial și trebuie aleasă astfel încît să permită mecanizarea operațiilor de manipulare, depozitare și distribuire și o încadrare corespunzătoare în dimensiunile mijloacelor de transport cu scopul utilizării maxime a capacității vehiculului.

Rezultă deci, ca o primă condiție în realizarea unui sistem integrat, **necesitatea aplicării unui complex de dimensiuni standard, de corelare între ambalaje, utilaje și mijloace de transport**, astfel încît, pe de o parte, dimensiunile unității de încărcătură să fie corelate cu gabaritul diferitelor mijloace de transport iar, pe de altă parte, dimensiunile submultiplilor unităților de încărcătură să aibă la bază un modul, determinat de gabaritul standard a ambalajelor, care să permită gruparea acestora în unități convenabile.

De aici rezultă a doua condiție a realizării unui sistem integrat și anume: **stabilirea unor tehnologii tipizate de încărcare-descărcare a mărfurilor la transport, manipulare și depozitare, folosind tehnici și utilaje standardizate, acceptate pe întregul circuit, atît de expeditor cît și de cărăuș și beneficiar.**

Desigur că un astfel de sistem nu poate funcționa fără un **cadru organizatoric bazat pe anumite reglementări și un sistem informațional adecvat**, aceasta constituind a treia condiție a realizării unui sistem integrat.

În concepția logistică, paletizarea și containerizarea constituite într-un sistem, avînd o serie de relații organizatorice-funcționale, la scară națională, și o bază materială adecvată, poate asigura, la locul și timpul potrivit, afluirea și depozitarea, în condiții optime, a materiilor, materialelor și produselor, grupate sau constituite în unități de încărcătură, folosind ambalaje, palete, containere și mijloace de transport și manipulare cu dimensiuni corelate și parametri constructivi înscriși în standarde, adoptînd tehnologii de manipulare tipizate.

Extinderea rapidă și fără precedent pe plan mondial, a paletizării și containerizării mărfurilor, constituie azi o adevărată revoluție față de metodele tradiționale. În prezent, numărul paletelor de uz general existente în exploatare, utilizate în țări dezvoltate, în întreprinderi, la depozitare sau în transport, este de ordinul milioanelor (0,6-0,8 palete/locuitor în Europa; 1,0 palete/locuitor în S.U.A.). Containerele de mare capacitate de 10, 20 și 30 tone, în număr de ordinul zecilor de mii, în țări ca Franța. Anglia, R.D.G., Suedia, S.U.A., R.F.G., R.S.C. etc, depozitează și transportă în trafic combinat — auto, cale ferată, maritim și aerian — în condiții avantajoase și sigure, o mare varietate de mărfuri.

Considerate la început numai ca mijloace de creștere a productivității muncii în operațiile de încărcare-descărcare, paletizarea și containerizarea oferă. În prezent, o gamă largă de noi posibilități de optimizare a întregului circuit al materialelor și produselor, în variantele cunoscute: poartă-în-poartă, uzină-în-uzină, raft-în-raft, constituindu-se în multe țări ca și pe plan internațional în sisteme, mai mult sau mai puțin dezvoltate. Amintim „POOL"-ul european de palete, sistemul francez „Kangourou" [2]), sistemul englez de rulaj: „Roll-on-Roll-off" [3]) și „Freight Liner" [4]), sistemele europene „Intercontainer", „Interfrigo" etc.

Aceste operații se efectuează de-a lungul **circuitelor de transfer** paletizate și containerizate, uzinele, rețele de transport locale, de distribuire comercială, interuzinale și rețele de transport combinat la distanță; rutiere, feroviare, navale, aeriene, pe teritoriul țării și în exterior, generale sau specializate (produse perisabile, produse chimico-farmaceutice, petroliere etc.).

Dintre avantajele economice pe care le oferă enumerăm pe cele mai importante și anume:

— asigură creșterea vitezei de circulație a materiilor, materialelor, semifabricatelor și produselor între locul de producție și locul de utilizare, depozitare sau consum; — contribuie la micșorarea stocurilor fizice; — asigură păstrarea calității și integrității mărfurilor pe întreg procesul de manipulare, depozitare și transport; — permite micșorarea cheltuielilor de circulație, transport și exploatare atît la producător cît și la beneficiar; — contribuie la eliminarea sau reducerea greutății ambalajului de transport, în special din material lemnos; — asigură creșterea productivității muncii în procesul de ambalare, manipulare, transport și depozitare; — realizează economii de mijloace de transport auto, cale ferată și navale; — reduce volumul necesar de construcții pentru depozite.

> **● Atenția față de consumator se manifestă și prin aprovizionarea sa la termenul cuvenit.**
>
> **● Crearea de sisteme integrate de transport și manipulare.**
>
> **● Marile avantaje pe care le aduce realizarea circuitului logistic (poartă-în-poartă, uzină-în-uzină, raft-în-raft).**

STUDIILE și analizele efectuate în țară, în ultimii ani, de factorii interesați, arată că prin paletizare și containerizare se pot realiza, în medie, economii la ambalare de 30 lei/t marfă containerizată, și circa 0,25 mc cherestea/t marfă transportată în palete lăzi, precum și economii de manipulare la transport de circa 24 lei/t marfă containerizată și 21 lei/t marfă paletizată, investițiile necesare putîndu-se amortiza în mai puțin de 3 ani. Ca urmare, în această direcție, au fost inițiate în economie, începînd din anul 1967, pe baza indicațiilor date de conducerea de stat, o serie de acțiuni privind mecanizarea și raționalizarea proceselor tehnologice de depozitare și transport paletizat și containerizat al mărfurilor, obținîndu-se unele rezultate pozitive și creînd perspectivele unei dezvoltări în concepția de sistem.

Fără îndoială că o problemă de o asemenea importanță pentru economia națională, cere o bază legală care să stabilească răspunderile și organele care să asigure realizarea unui astfel de sistem.

Aceste reglementări s-au concretizat într-o serie de articole din Legea cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și aprovizionarea tehnico-materială. Astfel se prevede, în mod expres pentru prima oară în legislația noastră, obligațiile unităților economice în ceea ce privește depozitarea, conservarea, circulația rațională în depozite, mecanizarea operațiilor de manipulare cît și în reducerea pierderilor la manipularea, depozitarea și transportul produselor.

Legea prevede ca „Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe și Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor să acționeze, împreună cu celelalte organe centrale și locale ale administrației de stat, în vederea introducerii și extinderii containerizării și paletizării, adoptării corespunzătoare a mijloacelor existente de transport feroviare, navale și auto, precum și mecanizării operațiilor de încărcare și descărcare a mărfurilor". Mai mult decît atît, într-un alt articol al legii menționate, se trasează sarcina ca MAGF să stabilească și să propună măsuri cu privire la extinderea containerizării și paletizării mărfurilor în transporturi precum și în depozitare și manipulare, iar prin decretul de înființare are sarcina efectuării controlului dezvoltării acestei acțiuni.

Prevederile legale arătate ca și în condițiile materiale create, în ceea ce privește producția în țară de palete și containere, utilaje specifice și mijloace de transport specializate asigură premisele dezvoltării paletizării și containerizării, constituite într-un sistem organizat, care va avea, fără îndoială repercusiuni economice favorabile asupra întregii economii.

ing. Romeo HAGIAC

Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe

---

[1]) Noțiunea de „logistică" utilizată în Europa are o origine militară, definită ca „parte din arta militară avînd legătură cu problemele de transport și de aprovizionare a armatei"; se folosește curent: expresia: „...„Bazele de aprovizionare sînt suporturile logistice ale armatei" (Larousse — 1971). Echivalentul apropiat al aceleeași noțiuni este „distribuire fizică", termen utilizat în S.U.A. unde funcționează „Consiliul național al distribuirii fizice".

[2]) Transportul combinat auto-cale-ferată se realizează cu semiremorci purtate pe vagoane speciale.

[3]) Transportul combinat auto-nave și cale ferată-nave se realizează cu nave speciale în care vehiculele se introduc pe rotile proprii.

[4]) Transport combinat de containere de 20 t (I.S.O.).

ACORDURI-TRANZACȚII

● Construcții peste hotare

ANTREPRIZA Română de Construcții-Montaj (ARCOM) din Ministerul Construcțiilor Industriale a încheiat noi angajamente în R.F.G. și Austria, prin care se extinde activitatea constructorilor români în aceste țări. Dintre noile contracte cităm: spitalul din Rottenburg (cu termen de dare în folosință în luna aprilie 1973), locuințe și școală în orașul Solingen (cu dare în folosință în luna mai 1973), bloc de locuințe în Ruppenhorn (care va fi predat beneficiarului în luna aprilie 1973) — valoarea acestor trei contracte însumînd peste 15 milioane de mărci; case prefabricate pentru firma Kurt Reichinger în valoare de 6 milioane de șilingi (cu termen de predare în luna februarie 1973). A mai fost, de asemenea, încheiat un contract-cadru cu firma Wirth în valoare de 10 milioane de mărci, în limitele căruia ARCOM va executa timp de un an lucrări de instalații și montaje.

Prin aceste noi contracte și altele în curs de perfectare, activitatea constructorilor români, apreciată favorabil de multă vreme în R.F.G. și Austria, se va intensifica și mai mult.

● Produse românești în străinătate

I.C.E. AUTO-TRACTOR întreține în prezent relații economice cu firme din 72 de țări din cele cinci continente, către care exportă tractoare de diverse tipuri, autocamioane, remorci, autoutilitare și autospeciale. În primele nouă luni ale acestui an au fost exportate peste 12 300 de tractoare atît în țări socialiste (R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Chineză, R. D. Germană etc.), cît și în țări în curs de dezvoltare (Chile, Egipt, Guineea, Iran, Grecia, Algeria, Brazilia, Spania etc.) și în țări capitaliste dezvoltate, multe din ele cu tradiție în acest domeniu (S.U.A., Italia, Anglia, Canada, Franța ș. a.). Au fost exportate, de asemenea, peste 18 300 de remorci în U.R.S.S., R. P. Ungară, R.F.G., Guineea, Iran și alte țări. I.C.E. Auto-Tractor a mai livrat la export peste 7 000 de autocamioane în R. P. Chineză, R. S. Cehoslovacă, R.P.D. Coreeană, Zair etc. și mai mult de 3 000 de autoutilitare în R. D. Germană, Egipt și alte țări.

INFORMATIE-DECIZIE

Din experienţa introducerii prelucrării automate a datelor

DIALOGUL UZINĂ – CENTRUL DE CALCUL

- **Sînt necesare eforturi mai mari pentru edificarea întreprinderilor asupra avantajelor P. A. D.**
- **Rezultatele bune obţinute au determinat întreprinderile să extindă P.A.D. la noi activităţi**
- **Eliminarea muncii de rutină in construcţii**

APARIŢIA calculatoarelor electronice româneşti, ca urmare a impetuosului progres tehnic realizat în ţara noastră şi organizarea Centrelor teritoriale de calcul, în speţă a celui din Timişoara, au creat unităţilor social-economice din oraşul şi judeţul nostru condiţii pentru prelucrarea automată. Uzine şi întreprinderi ca: Electromotor, Electrometal, Electrobanat. Tehnometal, Uzinele mecanice, Spicul, întreprinderi comerciale, trusturi şi şantiere de construcţii, precum şi institute de cercetări şi de învăţămînt superior, în total peste 50 de beneficiari, apelează în prezent la Centrul de calcul din Timişoara. Acesta rezolvă în prezent o mare varietate de probleme cum ar fi: programarea producţiei, optimizarea planurilor, calcule devize şi recepţie, evidenţă contabilă, prognoză sanitară. cercetări ştiinţifice etc.

Cu toate acestea există încă multe întreprinderi care manifestă o oarecare reţinere faţă de introducerea în activitatea lor a prelucrării automate a datelor (P.A.D.), deşi complexitatea procesului de producţie şi de evidenţă cu care sînt confruntate zilnic ar justifica abandonarea sistemului manual de lucru. Astfel, pentru Filatura de mătase naturală Lugoj s-au executat în anul 1971 programe în vederea calculului automat al salariilor în acord şi contabilitatea materialelor, dar beneficiarul s-a oprit la această fază, fără să treacă la exploatarea programelor. Se pare că forul tutelar a intenţionat să preia sarcinile P.A.D., dar anul 1972, în care sistemul urma să intre în exploatare, este pe sfîrşite şi salariaţii Filaturii, care păreau foarte interesaţi în implementarea sistemului electronic, lucrează tot manual. Din experienţa de pînă acum, rezultă însă că apropierea unităţilor de Centrul de calcul influenţează direct asupra rapidităţii prelucrării documentelor şi a preţului de cost, considerent care pledează împotriva centralizării. mai ales în perioada de început, cînd unităţile nu posedă maşini de perforat sau imprimat şi trebuie să transporte documentele primare la Centrul de calcul. Aspectul principal pe care doresc să-l evidenţiez prin acest exemplu este dacă o întreprindere, care a investit 240 000 lei pentru analiza şi proiectarea sistemului de P.A.D. are sau nu dreptul să sisteze lucrarea, lăsînd nevalorificate importante valori materiale cheltuite.

Alte întreprinderi au sesizat faptul că începutul este marcat de o serie de dificultăţi de ordin profesional, care vizează, în primul rînd, un efort suplimentar, necesar pentru studiul literaturii de specialitate şi al instrucţiunilor de lucru şi, în al doilea rînd, că o perioadă de minim 3 luni, se lucrează în paralel evidenţa cu mijloacele obişnuite şi pe machetele care se testează pe calculator, fără ca să se fi reglementat printr-o dispoziţie generală modul de recompensare pentru această acţiune specială, care necesită neîndoielnic muncă suplimentară.

Din studiile de opinie efectuate de analiştii Centrului de calcul Timişoara. rezultă că s-au făcut prea puţine eforturi pentru edificarea întreprinderilor asupra avantajelor pe care le obţin folosind calculatorul electronic. De aceea şi salariaţii acestor întreprinderi manifestă unele reţineri faţă de introducerea noului sistem de lucru.

În acest sens ar fi de un real folos să se întocmească de către specialiştii centrelor de calcul şi să se prezinte viitoarelor întreprinderi cliente, un dosar model, care să cuprindă exemple concrete de lucrări executate pe calculator, cu un studiu comparativ asupra performanţelor obţinute ca: timp realizat prin execuţia manuală şi respectiv pe calculator, fluxul tehnologic de prelucrare al documentelor, elemente de preţ de cost ale ambelor sisteme, calitatea lucrărilor, aportul privind posibilităţile de analiză tehnică şi financiară în timpul desfăşurării fenomenelor economice şi nu după consumarea lor. Această lucrare ar crea o imagine asupra eficienţei sistemului de prelucrare automată a datelor şi ar putea sensibiliza întreprinderile pentru adoptarea S.P.A.D.

Faţă de sarcinile concrete înscrise în planul cincinal şi de perspectivă de a uşura efortul fizic al oamenilor prin contribuţia creaţiei intelectuale, se apreciază că integrarea unităţilor noastre economice în sistemul naţional de folosire a calculatoarelor electronice este o necesitate.

Pentru a cunoaşte greutăţile începutului pe care unele unităţi le-au depăşit, iar altele se pregătesc să le depăşească, vom prezenta cîteva aspecte din activitatea de pînă acum a Centrului de calcul Timişoara în relaţiile cu beneficiarii săi.

Întreprinderile comerţului cu ridicata din Timişoara au un volum de evidenţe gestionare foarte mare. Aprovizionarea mărfurilor de la peste 600 furnizori, recepţia lor şi distribuirea la depozitele beneficiare reclamă zilnic un număr de peste 2500 documente, care presupun circa 65 000 operaţiuni pe zi, iar lunar — de cîteva milioane. care se efectuau manual sau semi-mecanizat. Efortul de prelucrare manuală, deşi mare, nu avea un randament prea ridicat, erorile şi, în general, gradul de incertitudine viciau concluziile în ce priveşte problemele mişcării fondului de marfă. Mulţimea actelor înregistrate cu întîrziere avea repercusiuni asupra calităţii evidenţelor, generînd unele litigii gestionare.

Aceste evidenţe prelucrate la calculator se realizează zilnic în 6—11 minute, eliberînd lucrătorii de la contabilitate de unele activităţi de rutină, dîndu-le astfel posibilitatea de a-şi orienta preocupările către o muncă de analiză economică, prin care să-şi sporească aportul la rezolvarea problemelor legate de ridicarea nivelului calitativ al activităţii comerciale. Situaţiile de la calculator, cuprinzînd toate mişcările de mărfuri dintre depozitele centrale şi reţeaua comercială — riguros exacte, reduc în medie cu 35% perioada de inventariere şi stabilire a gestiunilor, mărind astfel eficienţa controlului. De asemenea, noul mod de lucru contribuie la stabilirea şi raportarea exactă şi în termen a datelor ce se urmăresc de către organele de specialitate. date cu ajutorul cărora se fundamentează ştiinţific deciziile, marcate pînă în prezent de mult empirism.

Pentru I.C.R.T.I. şi I.C.R.A., beneficiari de peste trei ani ai Centrului de calcul, avantajele operative şi financiare obţinute prin P.A.D., au constituit un stimulent pentru lărgirea sferei sale de aplicare, astfel că în prezent se preocupă de integrarea celorlalte sectoare (optimizarea planului, evidenţa contractelor, studiul pieţei).

De ce, însă, organizaţiile locale de comerţ cu amănuntul întîrzie cu studii de oportunitate, deşi avantajele sînt demonstrate cu prisosinţă in cadrul aceleiaşi ramuri? Considerăm că este un adevăr axiomatic faptul că probleme ca studiul pieţei şi planul de aprovizionare al reţelei pe surse şi variante de rentabilitate nu se pot efectua, în prezent, în bune condiţiuni din cauza volumului mare de informaţii (cu mijloace manuale de calcul).

Din studiile tehnico-economice privind măsurile ce urmează a fi luate în perioada următoare pe linia generalizării P.A.D. în comerţ, rezultă că s-ar putea realiza o accelerare a vitezei de circulaţie cu aproape 10 zile rulaj, eliberîndu-se importante fonduri băneşti pentru alte nevoi ale economiei naţionale. Această sarcină este, de altfel, prevăzută în planul cincinal, astfel că trebuie luate neîntîrziat toate măsurile de realizare.

Trusturile de construcţii şi îmbunătăţiri funciare din judeţul nostru, care prelucrează pe calculatorul IRIS al centrului procese-verbale de recepţie, devize, mişcarea materialelor, gestiunea stocurilor, au ajuns la concluzia că, dacă în trecut inginerii şi tehnicienii îşi foloseau mai mult de jumătate din timpul lor de lucru pentru efectuarea unor calcule şi lucrări de evidenţă, în prezent — la maşinile electronice, acestea se rezolvă într-un timp scurt — de ordinul minutelor.

Numai la Trustul de construcţii industriale Timişoara, spre exemplu, se rulează anual peste 2500 sortimente de materiale în valoare de 300—400 milioane lei, ce comportă fiecare operaţiuni de recepţie, decontare, repartizare pe şantier şi consum, emanînd un volum impresionant de informaţii. Evidenţa lor ocupă timpul a peste 200 lucrători. Cu toate acestea, cele peste 4000 de utilaje mari nu puteau fi întotdeauna repartizate şi utilizate economic, la capacitatea maximă de încărcare, deoarece cu mijloacele existente, graficele de folosinţă nu puteau fi întocmite la timp şi cu o justificare tehnică adecvată. Rezultatul practic era necesitatea creşterii continue a parcului de utilaje, pentru a completa coeficientul scăzut de utilizare a lor, fapt care implicit, conducea la consum de fonduri de investiţii suplimentare şi cheltuieli de amortizare şi întreţinere neeconomicoase.

Rezolvarea prin P.A.D. a calculului devizelor al extraselor de materiale şi planurilor de producţie, a dus la importante economii în utilizarea fondului de timp al oamenilor şi utilajelor. Pentru calculul şi imprimarea a 900 situaţii de lucrări este necesar în prezent numai a zecea parte din timpul prelucrării manuale, timp în care o serie de specialişti erau sustraşi de la activitatea de pe şantiere. Participarea acestor factori tehnici la problemele producţiei, la urmărirea calităţii lucrărilor, la analiza elementelor care condiţionează realizarea planului pe obiecte, este mult mai mare acum, datorită tocmai acestei decongestionări la lucrările de birou. Prin prelucrarea automată a mişcării materialelor folosite pe şantier, s-au creat condiţii mai bune pentru controlul gestionar al consumurilor, preţurilor şi încadrarea în limitele planificate ale preţului de cost.

Cu toate aceste realizări, care creează premisele punerii în valoare a unor importante rezerve de forţe calificate, mai sînt multe şantiere cu volum mare de lucrări unde se execută manual aceste calcule, ignorîndu-se marile posibilităţi de uşurare a eforturilor lucrătorilor prin utilizarea calculatorului electronic.

Realizări importante pe linia implementării unui S.P.A.D. au existat şi la uzina Electromotor unde programarea producţiei, calculul salariilor şi aproape toată evidenţa de volum este realizată pe calculator, lucrîndu-se în prezent la un program de integrare a sistemului informaţional. Acelaşi interes s-a manifestat la Electrobanat, Electrometal, Spicul şi alte unităţi care discută cu Centrul de calcul în limbaj „COBOL" şi „FORTRAN". Uzinele mecanice s-au lăsat convinse mai greu, iar altele, ca fabricile de încălţăminte, textile, alimentare, chimice, nu au răspuns pînă acum pozitiv chemării de modernizare a sistemului informaţional, deşi sînt cuprinse în programul prioritar de introducere a S.P.A.D.

Eforturile materiale făcute de statul nostru pentru dotarea economiei cu calculatoare electronice sînt justificate, dar rezultatele obţinute mai pot fi mult îmbunătăţite prin utilizarea lor la întreaga capacitate, prin creşterea complexităţii lucrărilor rezolvate pe calculator.

Petre MANDEA

Centrul teritorial de calcul electronic-Timişoara

Psihosociologia informaticii

SELECŢIA INFORMATICIENILOR

DICTONUL „omul potrivit la locul potrivit", exprimă un adevăr verificat de omenire pe parcursul îndelungatei sale practici social-istorice. Astăzi, acest lucru, conform legislaţiei muncii, se realizează printr-o selecţie ştiinţifică. Este un lucru cunoscut că activitatea de selecţie profesională presupune alegerea dintr-un număr oarecare de candidaţi a acelora care posedă însuşirile cerute de viitorul loc de muncă.

Selecţia profesională se impune nu numai acolo unde omul ar putea periclita viaţa semenilor săi (de exemplu, transport) ci în toate activităţile. În mod special această problemă se pune pentru unele activităţii complexe cum este informatica, care cere anumite particularităţi psihosociologice profesiunilor de informaticieni.

Este interesant de remarcat că deşi în ţara noastră INFORMATICA este foarte tînără, există, totuşi serioase preocupări pentru selecţia ştiinţifică a informaticienilor. Aceasta se explică prin convingerea unanimă că echipamentele de calcul reclamă oameni capabili să le utilizeze în mod eficace. Primele noastre cadre de informaticieni, formate în centrele de calcul din străinătate s-au convins de acest lucru. Aceste cadre au fost supuse unor testări de către psihosociologii firmelor contractante. De asemenea, firmele furnizoare de calculatoare. angajate să pregătească şi cadrele capabile să preia utilajul în funcţiune, au executat la noi în ţară primele selecţii, iar după expirarea contractelor au lăsat conducătorilor de centre unele teste. Se pune acum problema: cum folosim aceste teste? În multe cazuri sensul noţiunii de selecţie (testare) a ajuns să fie denaturat de către unele cadre ce activează în domeniul informaticii. Unii specialişti trăiesc cu impresia că selecţia se rezolvă supunînd candidaţii la rezolvarea diverselor „teste" (sau probe create de ei), fără ca la această operaţie să fie necesară prezenţa neapărată a unui psiholog.

Acest mod de a privi lucrurile este însă de-a dreptul dăunător.

Testele preluate de la diverse firme străine nu pot constitui instrumente precise de măsurare a trăsăturilor de personalitate pentru subiecţii din ţara noastră. Ele constituie teste valabile (valide) doar pentru populaţia din ţara unde au fost elaborate, etalonate şi validate după un anumit individ, o anumită tipologie specifică. Adaptarea lor la specificul naţional (unele probe din străinătate putînd fi prea uşoare sau prea grele pentru subiecţi de la noi din ţară) şi testarea subiecţilor nu poate fi făcută însă decît de oameni specializaţi în acest domeniu — **psihosociologi.**

Şi, ceea ce este mai important, concepţia psihologiei noastre socialiste despre selecţia profesională diferă de concepţia psihologiei burgheze. Pentru noi selecţia nu este totul. Nu urmărim prin selecţie găsirea unor „superdotaţi", ci ne interesează cunoaşterea candidaţilor. pentru ca, în continuare, să ştim în ce direcţie trebuie acţionat pentru formarea lor. Urmărim, deci, depistarea însuşirilor ce le deţin, posibilităţile lor de învăţare şi de adaptare la noile situaţii.

În unele centre din ţară la care s-a beneficiat de existenţa unor laboratoare psihosociologice (create, iniţial, nu pentru informatică) se încearcă realizarea unei selecţii ştiinţifice testîndu-se aptitudinile, caracterul şi temperamentul candidaţilor ce se prezintă pentru angajare.

La Centrul de organizare şi cibernetică în construcţii există un laborator psihosociologic (psiholog, sociolog, biolog, inginer şi economist). De la începutul existenţei sale, colectivul laboratorului a trecut la cunoaşterea profesiunilor de informaticieni, la întocmirea monografiilor profesionale (vezi „Viaţa economică" nr. 32, 35, 39, micromonografiile informaticienilor). Utilizîndu-se teste etalonate de Ministerul Muncii cît şi probe create de membrii acestui colectiv, s-a putut trece începînd cu luna ianuarie 1972 la testarea tuturor candidaţilor recrutaţi pentru selecţie. (vezi diagrama alăturată).

Profilul candidatului (obţinut prin testarea lui) este comparat cu profilul cerut de profesia de informatician pentru care concurează (psihograma). Astfel, candidaţii ce posedă un profil apropiat de profilul cerut (ilustrat de psihograma profesiei), sînt consideraţi admişi în Centru. Datele lor sînt trecute într-un caiet psihosociologic, care constituie un instrument valoros pentru urmărirea în continuare a noului salariat, în cadrul celorlalte etape de integrare, formare, perfecţionare şi promovare.

Înfiinţarea laboratoarelor psihologice trebuie să devină o sarcină actuală pentru toate cadrele de conducere din INFORMATICA.

psiholog Cornel COTOR
ing. Silviu DOBRĂNĂUŢEANU

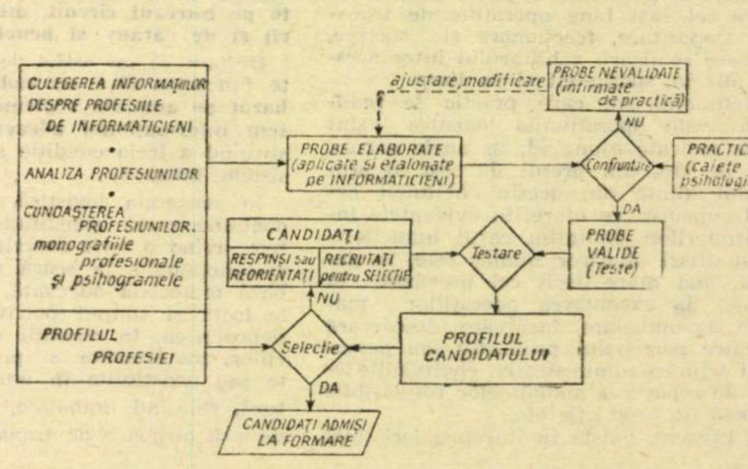

Sistemul C.O.C.C. de selecţionare a informaticienilor

concepte-metodologii

ÎNVĂŢĂMÎNTUL ŞI REPARTIŢIA VENITULUI NAŢIONAL

DELIMITAREA acumulării în productivă şi neproductivă are la bază sferele activităţii sociale cărora le este destinată, altfel spus, criteriul după care munca socială este considerată sau nu productivă. Precizarea acestui criteriu sau a criteriilor constituie obiect al unor discuţii de mai mult timp în literatura economică.

În acest context apare necesară şi analiza influenţei pe care o exercită învăţămîntul asupra corelaţiei fundamentale a repartizării venitului naţional.

Cum raportul acumulare-consum nu poate fi discutat decît în cadrul categoriei venit naţional, pentru a determina influenţa învăţămîntului asupra acestui raport, este necesară elucidarea cîtorva probleme şi anume:

— corelaţia învăţămînt-consum

— corelaţia învăţămînt-acumulare.

În acest scop, ne vom folosi de un model care exprimă într-o formă extrem de simplificată, legăturile dintre învăţămînt şi economie (societate).

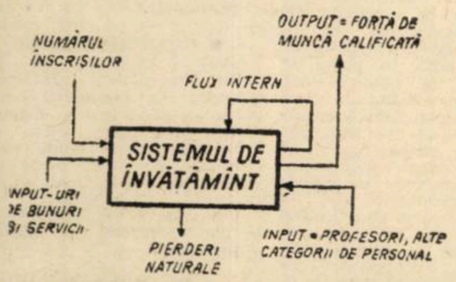

Rezultă că input-urile sînt formate din categoria de populaţie supusă educaţiei şi volumul total de fonduri (fixe şi circulante) afectate acestui sector de activitate, iar output-urile din forţa de muncă cu nivele de instruire diferite, într-o structură profesională anterior stabilită, forţă de muncă menită să susţină activitatea de cercetare şi dezvoltare, să creeze bunuri şi servicii, să sporească potenţialul ştiinţific, să creeze şi să regenereze cultura. Mai sintetic spus, să amplifice toate componentele forţelor productive ale societăţii şi deci pe sine, să presteze servicii de consum, contribuind astfel la sporirea resurselor necesare dezvoltării, la obţinerea unui produs final din ce în ce mai mare. prin valorificarea la un nivel tot mai înalt a acestor resurse sporite.

Pe de altă parte, creşterea nivelului de instruire atrage după sine o creştere a consumului de bunuri şi servicii — alt impuls al dezvoltării, creşterii economice.

REPRODUCŢIA FORŢEI de muncă, exceptînd doar — din cerinţe de sistematizare — acţiunile de împrospătare a cunoştinţelor, de creştere a calificării, prezintă cîteva particularităţi şi anume:

a) se desfăşoară — în cea mai mare parte — în afara sectorului economic propriu-zis;

b) necesită o perioadă destul de îndelungată, perioada medie fiind determinată în general de nivelul de dezvoltare a forţelor de producţie, exprimat prin nevoia socială de muncă vie, cu grade diferite de complexitate, la finele acestei perioade şi în perspectivă;

c) pe această perioadă, sustrage un volum important de resurse umane şi materiale, volum cu tendinţă de creştere sub influenţa mai multor factori;

d) rezultatul învăţămîntului îl constituie forţa de muncă ca atare, existentă în personalitatea vie a omului, şi pe care o pune în funcţiune atunci cînd produce valori de întrebuinţare de un fel oarecare;

e) restituie societăţii, prin efectele pe care le generează, cheltuielile necesitate, într-un timp mai îndelungat faţă de cel consumat pentru dobîndirea unei calificări;

f) investiţia în formaţia umană se dovedeşte a fi mult mai rentabilă decît investiţiile propriu-zise.

Aceste particularităţi îşi pun amprenta asupra corelaţiei acumulare-consum prin:

1) **mărirea volumului acumulării**, ca urmare a suportării din acest fond a tuturor cheltuielilor necesitate de dobîndirea unei calificări (suportate de către stat). Este poate util de reamintit o precizare a lui Marx, conform căreia timpul cheltuit pentru dezvoltarea intelectuală a muncitorului apare ca cea mai puternică forţă productivă care din punctul de vedere al procesului de producţie poate fi considerată drept producere de capital constant.[1]) Un alt argument în sprijinul includerii acestor cheltuieli în fondul de acumulare, derivat din cel amintit, îl constituie similitudinile dintre acestea şi cele destinate sporirii proporţiilor producţiei. Semnalăm unele dintre acestea. Cheltuielile ocazionate cu reproducerea fondurilor fixe sînt cheltuieli de investiţii datorită modului specific în care acestea participă la procesul de producţie. Dacă privim procesul de producţie în înnoirea sa continuă, modul specific în care forţa de muncă participă la acesta, din punctul de vedere al transmiterii şi recuperării cheltuielilor ocazionate cu dobîndirea calificării, nu există nici o diferenţă. Arătînd acest fapt într-o lucrare anterioară (Ritmul creşterii economice, pag. 109), profesorul Em. Dobrescu releva necesitatea determinării costului pregătirii calculat pe un an de muncă, ca raport între cheltuielile totale de pregătire şi numărul de ani care urmează după perioada de pregătire pînă la pensionare. La dînsul, rezultatul acestui raport constituia un coeficient de comparare a diferitelor grade de complexitate a muncii. Dacă inversăm raportul şi dacă la numărător luăm în calcul fie valoarea nou creată, fie — mai exact — numai venitul net creat în aceeaşi perioadă, obţinem termenul de recuperare al investiţiei în calificare, prezentînd importanţă în determinarea volumului, structurii şi dinamicii fondului de acumulare. Ca şi în cazul fondurilor fixe sau circulante (cu prilejul dotării iniţiale), cheltuielile pentru obţinerea unei calificări se efectuează o singură dată; acest argument l-a determinat pe profesorul Harry Meier[2]) să considere cheltuielile pentru dobîndirea unei calificări drept investiţii, iar cele pentru perfecţionarea calificării cheltuieli curente.

2) dacă cele amintite la punctul 1 converg spre concluzia măririi volumului acumulării, învăţămîntul are şi o **influenţă inversă** prin contribuţia la **creşterea eficienţei economice** cu care este cheltuită această parte din venit naţional. Este adevărat că eficienţa acumulării depinde de volumul ei, dar depinde şi nu poate să nu depindă, în al doilea rînd, de repartiţia acestuia pe diferitele destinaţii, opţiuni care ţin de strategia şi tactica dezvoltării. Faptul, spre exemplu, că o perioadă destul de îndelungată fondurile afectate ştiinţei, în special celei aplicative, cît şi învăţămîntului, s-au menţinut în proporţii relativ modeste, s-a repercutat negativ asupra creşterii economice, în ciuda demonstraţiilor gradului sporit de eficacitate al fondurilor investite în aceste sectoare faţă de celelalte.

3) învăţămîntul afectează şi orizontul, **perioada**, pentru care se optimizează corelaţia acumulare-consum. De aceea considerăm că pe lîngă factorii care determină mărimea acestei perioade, este necesar să se ia în calcul **ciclul sau perioada medie de reproducţie a forţei de muncă.**

Încă o precizare. Pentru ca învăţămîntul să nu afecteze corelaţia amintită, ar trebui ca între două momente ale dezvoltării, „stocul de învăţămînt" (parte a avuţiei naţionale) sau, altfel spus, gradul mediu de complexitate a muncii, să rămînă constant, ipoteză care nu se verifică pe exemplul nici unei economii.

asist. univ. Cornelia DAMINESCU
Institutul politehnic
Bucureşti

1) Din manuscrisele nepublicate ale lui K. Marx, din MEMO nr. 3/1967.

2) Harry Meier: Bildung als ökonomischer Wachstumsfaktor. Deutsche Finanzwirtschaft, Berlin, 22 (1968), nr. 21.

VITRINA CU CĂRŢI

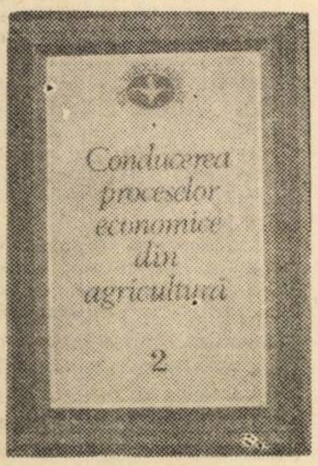

Volumul, apărut în colecţia „Ex terra aurum" redacţie şi coordonare: Dumitru Dumitriu, Serghie Hartia, C Iacobovici-Boldişor, Ion Negură, V.V. Popovici, Maria Stănescu, Rovena Senchi (Ed. Academiei R. S. România, 1972, 419 pag.), înmănunchează lucrările sesiunii ştiinţifice organizate de Institutul de cercetări pentru economia agrară cu prilejul manifestărilor închinate semicentenarului P.C.R. Sînt cuprinse cercetări privind obiectivele şi organizarea conducerii, pregătirea şi luarea deciziilor, sistemul de control al îndeplinirii acestora. Se analizează forţa de muncă ca element al deciziei în agricultură, structura aparatului de conducere, organizarea asociaţiilor intercooperatiste.

Ca elemente ale conducerii sînt trasate normarea muncii şi căile de retribuire a muncii în C.A.P., se schiţează organizarea sistemului informaţional şi de conducere în agricultură. Toate acestea sînt sistematizate şi organizate în volum în cele 4 părţi importante pe care le cuprinde: obiective, prognoze, planificare; organizare, metode, structuri; decizii, metode de elaborare, modele; informatică.

● V. G. Afanasiev, **Naucino-tehniceskaia revoluţiia, upravlenie, obrazovanie** (Revoluţia tehnico-ştiinţifică, conducere, învăţămînt). Ed. Politizdat, Moscova, 1972, 432 pag. Particularităţi şi tendinţe ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, ale rolului ciberneticii în conducere; necesitatea pregătirii mai operative a cadrelor în noile specialităţi.

● Frédéric Mauro, **Histoire de l'économie mondiale 1790—1970** (Istoria economiei mondiale 1790—1970), Paris, 1972, 425 pag. O istorie a modificării raporturilor de forţă în economia mondială.

● J. Pichna, **Sociologia podniku** (Socialogia întreprinderii), Bratislava, Ed. Praca, 1972, 155 pag. Întreprinderea văzută de sociolog, tratată ca un sistem social relativ independent.

● P. Trifonov, A. Tanov ş.a., **Normativi za proizvodsteveni razchodi v selskoto stopanstvo** (Normativele privind cheltuielile de producţie în agricultură), Sofia, Ed. BAN, 1972, 408 pag. Cheltuiala de forţă de muncă şi materiale pe unitate de produs şi de suprafaţă agricolă pe perioada 1970—1975.

● E. Mansfield, J. Rapoport ş.a. **Research and innovation in the modern corporation** (Cercetarea şi inovaţia în întreprinderea modernă), Londra, Macmillan, 1972. Despre efectele economice ale progresului tehnic la nivelul întreprinderii.

● J. Goscinski, A. Kisiel, **Doskonalenie kadr kierowniczych — Organizacja i metody** (Perfecţionarea cadrelor de conducere — organizare şi metode), Varşovia, PWE, 1971, 120 pag. Diferite metode moderne de pregătire şi perfecţionare a cadrelor şi conducere.

FIŞE

Sesiune ştiinţifică

● Zilele acestea (26—29 octombrie) se desfăşoară la Iaşi o sesiune ştiinţifică organizată cu ocazia împlinirii a 10 ani de la înfiinţarea Facultăţii de studii economice pe lîngă Universitatea „Al. I. Cuza" — Iaşi. După şedinţa festivă de deschidere, care a avut loc joi 26 octombrie, la care a luat cuvîntul prof. dr. Mihai Todosia, rectorul Universităţii, şi şedinţa comună, cu cuvîntul conf. dr. Constantin Niculicioiu, decanul Facultăţii de studii economice şi al prof. dr. docent Dumitru Rusu, prorectorul Universităţii, au început şedinţele pe secţii — economie politică; contabilitate şi informatică de gestiune; finanţe; economia industriei şi statistică — actualmente în curs. În cele patru secţiuni sînt anunţate circa 125 de comunicări.

A doua criză a teoriei economice occidentale

● **AMERICAN ECONOMIC REVIEW** (mai, 1972) publică lucrările prezentate la întîlnirea anuală a economiştilor americani ce a avut loc în decembrie anul trecut. Invitată la această întîlnire economista britanică Joan Robinson a prezentat comunicarea **The Second Crisis of Economic Theory** (Cea de a doua criză a teoriei economice). Autoarea arată că în deceniul al treilea, la începutul marii depresiuni economice, gîndirea economică occidentală a intrat într-o gravă criză, incapabilă fiind să explice şi, cu atît mai puţin, să rezolve situaţia ce se crease.

În cursul crizei, arată autoarea, ideea dominantă pînă atunci, că există o tendinţă naturală spre echilibru şi ocuparea completă a forţei de muncă a fost definitiv compromisă. În acest context — se subliniază — a apărut concepţia lui Keynes care oferea drept remediu sporirea cheltuielilor în vederea ridicării nivelului cererii globale. Doctrina, scrie J.R., a fost imediat îmbrăţişată ca remediu al instabilităţii capitalismului şi transformată în dogmă. Curînd însă, observă ea, a apărut evident că politica keynesistă — în condiţiile nemodificării cadrului instituţional — duce la inflaţie. În acelaşi timp, adaugă J.R., influenţa doctrinei lui Keynes a dus la transformarea creşterii economice într-un mit şi la ignorarea finalităţii procesului dezvoltării. Politica economică, astfel inspirată, încheie J.R., a provocat tot mai ample nemulţumiri sociale care dovedesc că teoria economică occidentală a intrat într-o nouă criză.

Drepturile speciale — monedă internaţională?

● În articolul **Le mondé a besoin d'une monnaie de validité internationale** (Lumea are nevoie de o monedă cu valabilitate internaţională) publicat în LE MONDE DIPLOMATIQUE (octombrie 1972), cunoscutul economist francez Robert Mossé abordează o serie de teme privind sistemul valutar internaţional. Spre deosebire de majoritatea observatorilor, autorul priveşte cu mai puţin pesimism situaţia dolarului. El consideră că puterea de cumpărare a dolarului a rămas destul de mare şi că devalorizarea de anul trecut a adus dolarul la valoarea sa reală.

În acelaşi timp, R.M. ironizează pe cei care propun dublarea preţului aurului monetar pe baza considerentului necesităţii apropierii de preţul aurului de pe piaţa liberă. Preţul ridicat al aurului pe piaţa liberă, spune el, se datorează faptului că aici este vehiculată o mică cantitate; dacă pe această piaţă s-ar arunca şi aurul monetar preţul ar scădea vertiginos. În condiţiile în care îşi manifestă încrederea în dolar şi scepticismul faţă de creşterea preţului aurului, economistului francez nu-i rămîne decît să pună explicaţia actualei crize a sistemului valutar pe seama unor cauze subiective, pe activitatea unor speculatori abili. Posibilitatea unui asemenea tip de criză, crede R.M., derivă din faptul că dolarul este o monedă naţională şi, prin urmare, crearea unei monede internaţionale ar rezolva problema. El propune extinderea sistemului drepturilor speciale de tragere, care, după părerea sa, reprezintă un început promiţător pe calea creării unei monede internaţionale.

scrisori

O DEZBATERE UTILĂ

CONSIDERAM că punctul de vedere exprimat de specialiștii din Cluj în nr. 21 al revistei „Viața economică" este just. Toți titularii de investiții trebuie să ia măsuri de respectare a prevederilor H.C.M. nr. 900/1970. În cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, prin sectorul de pregătire a investițiilor se urmărește în permanență, la definitivarea graficelor de eșalonare și deci de stabilire a duratei de execuție, și pe parcursul realizării lucrărilor, ca proiectele să fie asigurate la timp. De asemenea, considerăm că la nivelul actual de cunoaștere în detaliu a planului cincinal, termenul de 6 luni înainte de începerea perioadei de plan prevăzut pentru încheierea contractelor conform legii nr. 71/1969 (legea contractelor economice) este acoperitor. Rezultă de aici că diversele indicații metodologice, prin care ministerele coordonatoare cer ca fundamentarea necesarului și specificațiile să fie prezentate cu 9 luni sau și mai devreme, înainte de începerea perioadei de plan, sînt prea largi și că trebuie reduse corespunzător termenului de 6 luni stabilite prin legea nr. 71/1969.

Vom acționa, în continuare, în direcțiile arătate, în special pentru obținerea din timp a proiectelor și, paralel, și pentru sporirea capacității de proiectare așa cum s-a propus. Socotim că dezbaterea inițiată la Cluj a fost de real folos atît pentru participanți, cît și pentru Ministerul Construcțiilor Industriale.

ing. M. SIMNICEANU
director în
Ministerul Construcțiilor Industriale

LOCUL ECONOMISTULUI AGRAR

AM CITIT cu interes articolul prof. univ. dr. Oprea Parpală („Viața economică" nr. 35/1972). Cred, ca și autorul, în ridicarea rolului economistului agrar în unitățile economice din agricultură, mai ales acum cînd se investesc multe miliarde pentru dezvoltarea și modernizarea agriculturii.

Locul economistului agrar este în mijlocul organelor de decizie, în consiliile de administrație ale întreprinderilor agricole de stat, în întreprinderile de mecanizare și de aprovizionare tehnico-materială a agriculturii, în consiliile intercooperatiste, în unitățile de bază etc.

Florian URZICEANU
economist, Pitești

COMPARTIMENT DISPĂRUT

ÎNTR-UN REGULAMENT al M.I.C.M. pentru organizarea compartimentului financiar-contabil din întreprinderi a apărut sectorul de „Metodologie" (Ordinul nr. 55/1966). Organ de metodologie contabilă și tehnico-operativă, el era prevăzut a exista în subordinea contabilului șef, la indicațiile căruia trebuia să studieze, să analizeze și să propună organizarea evidenței contabile și tehnico-operative în întreprinderi, să urmărească aplicarea corectă a măsurilor adoptate. În cazul necesităților legate de desfășurarea activității, aviza orice formular cu caracter intern, difuza organelor interesate actele normative, indicațiile metodologice și instrucțiunile, aviza toate instrucțiunile interne elaborate de servicii și secții, da lămuriri și soluții în problemele ridicate etc. Cu timpul acest sector a dispărut. De ce?

Eugen PASAT
economist
F.M.U.A.—București

CULEGERI TEMATICE

ÎN REVISTELE economice de specialitate și în presa zilnică apar articole pe cele mai diverse teme. Apariția periodică a unor culegeri de astfel de materiale, grupate în așa fel încît să satisfacă cît mai bine nevoile economiștilor, ar fi binevenită. Am putea avea astfel o colecție de articole pe teme cum sînt prețurile, eficiența economică, investițiile, aprovizionarea tehnico-materială, gospodărirea rațională a fondurilor fixe, organizarea și normarea muncii, gestiunea economică etc.

P. DANCIU
Cluj

CURIER

● Angajament de plată

EUGENIA CONSTANTINESCU, Dorohoi. — Rațiunea trecerii în evidența separată este eventualitatea obținerii de bunuri ulterior declarării insolvabilității. Această ipoteză este exclusă pentru debitorii decedați, pentru care nu s-a deschis procedură succesorală din lipsă de orice avere. În consecință, pentru debitorii decedați nu se procedează la trecerea în evidența separată, dacă după încetarea din viață se constată că nu au bunuri. În situația în care la decesul debitorului au rămas bunuri succesorale, sînt aplicabile dispozițiile art. 397—398, cod procedură civilă.

Rezolvarea celui de al doilea aspect privind urmărirea soției debitorului B. D., ținînd seama că aceasta și-a luat un angajament de plată în locul debitorului, sînt aplicabile dispozițiile art. 62 din H.C.M. nr. 792/1960, republicată. Dacă este vorba de un angajament de plata datoriei pentru debitor, nu este necesară o hotărîre judecătorească prin care să se constate răspunderea civilă a soției alături de soțul ei condamnat-debitor. Angajamentul de plata datoriei acceptat de organele competente (art. 60 și 61 din H.C.M. nr. 792/1960), constituie titlu executor împotriva persoanei ce s-a obligat a plăti creanța datorată de debitor. (răspunsul aparține resortului de specialitate din Ministerul Finanțelor).

● Salarizarea subinginerilor

ION CIUPITU, Slobozia — La încadrarea dv. ca subinginer la Direcția de industrie locală trebuia să fiți salariat la nivelul de bază prevăzut pentru această funcție și nu la cel pentru primul an de activitate. În consecință, cu începere de la data încadrării în muncă, aveați dreptul la un salariu tarifar de 1 480 lei lunar. În ipoteza în care vi s-a stabilit un salariu mai mic, aveți dreptul să solicitați reîncadrarea, precum și plata retroactivă — pe ultimele 12 luni — a diferenței de salariu, astfel cum se prevede în art. 118 din Codul muncii. Salariul tarifar maxim pe care-l puteți primi ca subinginer (la gradația a 6-a) este de 2 000 lei (la unitatea unde lucrați). Precizăm că salariile tarifare ale subinginerilor ca și ale altor cadre de execuție, de specialitate, sînt diferențiate pe grupe de ramuri și nu în raport de gradul de organizare a unităților unde lucrează.

● Promovare

PETRE COMȘESCU, Voineasa, Vîlcea — Salariatul — absolvent al învățămîntului mediu — menținut (conform reglementării în vigoare) într-o funcție pentru care se prevede cerința absolvirii învățămîntului superior, poate fi transferat în altă unitate, în condițiile păstrării vechimii neîntrerupte în muncă, în aceeași funcție sau într-una echivalentă (nu poate fi transferat într-o funcție superioară). Funcțiile la care vă referiți sînt superioare.

● Încadrare

ERIC MARCU, Deva — Încadrarea dv. în anul 1971 ca tehnician normator s-a făcut în afara reglementărilor legale. Prevederea din anexa IV la Hotărîrea nr. 1053/1960, pe care s-a bazat — în mod eronat — această încadrare s-a referit la personalul care — fiind absolvent al învățămîntului mediu de cultură generală — a deținut funcții tehnice de „tehnolog", „normator" sau alte funcții similare. Funcționarii tehnici normatori și funcționarii tehnici principali normatori nu îndeplinesc funcții tehnice.

● Plată retroactivă

F. BARNA, Arad — Potrivit prevederilor art. 118 din Codul Muncii, salariații au posibilitatea să solicite drepturile bănești pe ultimele 12 luni, ce li se cuvin, conform reglementărilor în vigoare. Întrucît din scrisoarea dv. rezultă că ați solicitat înlăuntrul acestui termen diferența de salariu tarifar ce vi s-a recunoscut, urmează să vă adresați Comisiei de judecată din unitate pentru a solicita plata diferenței de salariu pe lunile martie și aprilie 1972, dacă nu vi se acordă acest drept de către conducerea unității.

● **EUGEN DIACONESCU, Boldești** — Reglementarea în vigoare prevede că atunci cînd un salariat este trecut într-o altă funcție, iar salariul tarifar pe care l-a avut pînă în momentul trecerii sale se situează între cele prevăzute la două gradații consecutive ale funcției în care a fost trecut, i se poate stabili, de către organul de conducere colectivă, salariul tarifar corespunzător uneia din cele două gradații.

● **LUCREȚIA LUCA, Ighișul Nou, Sibiu** — Puteți ocupa funcția de contabil în alte unități decît cele agricole, numai dacă veți primi o aprobare în acest sens de la Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor.

● **VIRGILIU CRISTEA, Focșani** — Față de prevederile art. 7 din Legea nr. 12/1971, promovarea dv. din funcția de contabil principal în aceea de contabil șef se poate face dacă celelalte condiții de ocupare a acestei funcții sînt îndeplinite, numai pe bază de concurs sau, după caz, de examen. În legea susmenționată nu se prevede o reglementare derogatorie de la cerința promovării concursului sau examenului, în cazul salariaților care, în cursul activității ce au desfășurat, au îndeplinit efectiv atribuțiile ce revin funcției în care urmează să fie promovați.

ZOIA RĂDUCU, Ploiești — În situația dv. (absolventă a școlii medii de cultură generală și a unei școli comerciale de 3 ani) avînd peste 5 ani vechime în funcții economice medii — ca statisticiană — îndepliniți condițiile prevăzute la art. 68 din anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971, pentru a ocupa — prin examen sau concurs — funcția de statistician principal. Școala comercială absolvită, poate fi asimilată cu cursul de specializare cu profil economic la care se referă această prevedere.

● **VIRGIL BICHESCU, Bacău** — Întrucît perioada lucrată ca planificator principal nu se ia în considerare ca vechime în funcții economice medii, nu îndepliniți condițiile necesare pentru a ocupa o funcție de tehnician (cu atît mai puțin pe cea de tehnician principal).

● **GHEORGHE RADU, Focșani** — Trecerea din funcția de statistician principal în aceea de merceolog principal, nu se consideră o promovare. Salariatul care ocupă o asemenea funcție poate fi promovat într-o gradație superioară, numai la îndeplinirea vechimii minim necesare în gradația ce i s-a stabilit în perioada lucrată ca statistician principal.

● **M. POPESCU, București** — În cazul cînd concediul pre- și postnatal coincide cu concediul de odihnă potrivit prevederilor art. 8 alin. „a" din instrucțiunile nr. 330/1968, privind aplicarea Legii nr. 26/1967, referitoare la concediul de odihnă, personalul respectiv poate să-și efectueze concediul de odihnă și în afara vacanței de vară a studenților, deci în altă perioadă a anului universitar. În ceea ce privește reducerea programului de muncă la care au dreptul femeile, cadre didactice din învățămîntul superior, care au copii mici (pînă în 7 ani), prevederea se referă la reducerea obligației lor de muncă de 8 ore pe zi și nu la reducerea normei de predare.

CONSFĂTUIRE CU CITITORII „VIEȚII ECONOMICE" LA BRAȘOV

REVISTA NOASTRĂ a organizat la 6 octombrie, cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean P.C.R., o consfătuire cu cititorii săi din Brașov. La discuții au participat **V. Baraș** *— activist al Comitetului județean P.C.R. Brașov,* **Gh. Văleanu** *— șeful serviciului financiar la C.E.I.L. Brașov,* **I. Barna** *— contabil șef la Fabrica de mașini agricole Codlea,* **I. Mocanu** *și* **C. Lefter**, *lectori, și* **N. Constantinescu**, *asistent la Universitatea din Brașov,* **T. Axentovici** *— șefa serviciului plan la fabrica de stofe,* **V. Iliescu** *— profesor la Liceul economic,* **V. Damian** *— director adjunct al Fabricii de produse zaharoase,* **I. Tzitron** *și* **A. Păcurariu** *— de la Centrul de calcul teritorial Brașov,* **V. Proca** *— profesor la Liceul nr. 4 și* **C. Păun** *— șeful serviciului contabilitate de la Colorom Codlea. Din partea redacției a participat* **D. Dragomirescu**, *redactor. Prezentăm în cele ce urmează o sinteză a discuțiilor.*

PE LÎNGĂ o serie de aprecieri la adresa revistei și a suplimentului său, participanții la consfătuire au făcut numeroase sugestii asupra unor teme care ar merita să fie mai amplu dezbătute în paginile „Vieții economice". O asemenea temă ar fi integrarea economistului în producție, utilizarea lui în întreprindere corespunzător pregătirii sale și promovarea lui mai curajoasă în funcții de conducere economică, încadrarea egală la funcție egală față de ingineri etc. Discuțiile au evidențiat că îmbunătățirea raportului dintre cadrele economice și cele tehnice în întreprindere, în prezent net defavorabil celor dintîi, ar permite atît mai buna utilizare a inginerilor, conform pregătirii lor, cît și antrenarea economiștilor în munca de concepție și la luarea deciziilor, activitate la care, potrivit unui studiu efectuat în trei uzine din județul Brașov, economiștii sînt solicitați încă în măsură infimă. Această situație evidențiază necesitatea combaterii în coloanele revistei a unei mentalități care s-a format de-a lungul timpului privind rolul economistului, văzut ca un simplu executant. Precizarea rolului real al economistului — ca și a locului inginerului — în producție ar fi deosebit de utilă și pentru discutarea conținutului reciclării, ținînd seama și de lipsurile învățămîntului nostru economic superior dintr-o perioadă anterioară. Eliberarea de rutină presupune însă și raționalizarea hotărîtă a sistemului actual de evidență.

Alte teme sugerate revistei privesc: încheierea și îndeplinirea contractelor economice, pentru a preveni apariția stocurilor supranormative; organizarea controlului financiar preventiv în întreprinderi și centrale în condițiile unei mari dispersii a activității unora dintre acestea; controlul ierarhic operativ curent; necesitatea unei reglementări mai riguroase a studiilor ce se cer pentru diverse funcții economice, pentru a permite economiștilor să lucreze în domeniul pentru care s-au pregătit, iar celorlalți specialiști cu studii superioare (juriști etc.) să activeze în posturi corespunzătoare profilului lor; promovarea analizei economice în întreprindere, datorită posibilităților pe care le oferă aceasta de a scoate la iveală rezervele interne etc.

Evidențiind ca pozitive strădaniile revistei pentru eliminarea articolelor „pur descriptiviste, asemănătoare unor dări de seamă", numeroși participanți au cerut redacției să continue să dezbată mai profund nu numai problemele actuale ale perfecționării mecanismului nostru economic, ci și pe cele ale unităților economice, antrenînd în mai mare măsură decît pînă acum cadrele din întreprinderi și centrale. Aceasta ar contribui, potrivit părerilor exprimate, alături de un limbaj mai explicit (sau explicat prin glosare), la creșterea utilității și accesibilității revistei pntru economiștii din producție, ca și pentru studenți. Revista ar putea să promoveze în mai mare măsură schimbul de experiență, renunțînd la generalități, relatînd și, mai ales, comentînd experiențe pozitive și negative, resorturile rezultatelor concrete obținute în domenii care frămîntă colectivele din întreprinderi.

O rubrică în care o asemenea abordare și-ar dovedi în momentul de față din plin utilitatea este cea de informație-decizie. Aceasta ar putea deveni o tribună a specialiștilor care implementează subsisteme în întreprinderi, în care ei să prezinte concret cum au acționat. Experiențele concrete, din țara noastră și din străinătate, publicate aici ar fi de natură să contribuie la sporirea interesului întreprinderilor față de pătrunderea informaticii, interes afectat acum și de finanțarea investițiilor necesare din fondurile de producție. Un asemenea mod de abordare ar prezenta interes și la secțiunile de prognoză și marketing.

Mai mulți participanți la discuții au evidențiat necesitatea abordării într-un spirit mai critic în paginile revistei a fenomenelor negative din economie, în vederea ajungerii mai rapide la soluții eficiente pentru lichidarea lor.

Cei care au luat cuvîntul și-au exprimat adeziunea la propunerile formulate de cititori în revista noastră privind înființarea unei Asociații a economiștilor, a cărei necesitate se resimte puternic.

S-a sugerat organizarea de către revistă a mai multor dezbateri, cu finalitate concretă, publicarea de puncte de vedere pe o anumită temă în mod mai sistematic, urmate de sinteze și concluzii, continuarea alcătuirii de „dosare" pe teme de larg interes (capitalismul monopolist de stat, cercetarea științifică etc.), mai multe interviuri, care să nu se rezume la personalitățile care ne vizitează țara, acordarea unui spațiu mai larg statisticii internaționale, ca și tratarea mai aprofundată a experienței celorlalte țări socialiste, mai multe recenzii de cărți apărute în aceste țări, publicarea în serie a broșurilor, foarte utile, editate de revistă, a unei „cărți a informaticianului", noi studii de caz și altele.

Redacția mulțumește și pe această cale participanților și organizatorilor brașoveni pentru observațiile și sugestiile prețioase pe care le-au furnizat.

știință și societate

SĂ PLĂTIM NU POLUAREA, CI EVITAREA EI!

acad. Eugen A. PORA

POLUAREA mediului ambiant este un fenomen al cărui cost nu a fost încă calculat în bani. Nu fiindcă ar fi imposibil. Problema poluării s-ar putea să o exprimăm simplu astfel: noi stricăm mereu și plătim ca să reparăm cînd ar fi așa de simplu să nu mai stricăm!

Ca biolog mă voi referi aici doar la cîteva fenomene specifice acestui domeniu.

„Smog"-ul a provocat în regiunile foarte industrializate ale lumii (S.U.A., Belgia, Anglia etc.) sute de cazuri de morți prin intoxicații pulmonare. În marile metropole ale lumii (Tokyo, New York) există „chioșcuri de aer curat", în care pentru cîțiva penny sau cenți poți respira cu o mască cîteva minute aer oxigenat. Astfel, poți suporta mai departe aerul vicios de afară. Smog-ul conține și substanțe foarte oxidante care atacă metalele, cimentul, provocînd eroziuni, rugini etc. Prin coșurile fabricilor de ciment se aruncă în aer milioane tone din acest produs. Acesta se depune în jur, peste vegetație, peste casele și curțile oamenilor, intră în camere și e prezent în toată ambianța. Cimentul e inspirat de oameni și în orașele cu fabrici de ciment bolile pulmonare (bronșite, silicoză, tbc) sînt procentual mult mai multe decît la țară. Oamenii primesc spor de periclitate, lapte, concediu mai mult, număr de ore de muncă mai redus. Dar prin îmbolnăvirea cronică productivitatea muncii lor scade.

Gazele toxice, ca oxidul de carbon, bioxidul de sulf, oxidul și bioxidul de azot, clorul, fluorul, amoniacul etc., ies în atmosfera pămîntului, intră în respirația animalelor și omului, intoxică vegetația și cu ea trec în corpul ierbivorelor, apoi al omului. Oxidul de carbon se leagă definitiv de hemoglobină, oprindu-i funcțiunea sa de transportor de oxigen. Ca urmare, cantitatea de pigment respirator scade la multă lume și anemiile în mediul urban sînt foarte numeroase. Omul își pierde capacitatea de muncă, trebuie trimis la munte, i se dau concedii, medicamente etc.

Pesticidele măresc recoltele prin înlăturarea unui dăunător dar ele omoară alte zeci de specii de organisme, stricînd un echilibru biologic. Pesticidele intră însă și în componența vegetalelor pe care le apărăm. În cartofii stropiți contra gîndacului de Colorado există fie eldrin, fie dieldrin, fie DDT, depinde cu ce a fost tratat ogorul. În orezul de Japonia există mercur de la un preparat care se folosea pentru a îndepărta mucegaiurile din timpul germinatului. Dar pesticidele sau mercurul intră în corpul nostru. Acestea produc tulburări funcționale diferite, pe care le tratăm apoi pe cale medicală (dacă nu se ajunge chiar la moarte, ca în cazul bolii „Minimata" din Japonia, intoxicație cu mercur). În S.U.A. au murit în 1961 peste 100 de persoane din cauza intoxicației cu DDT (din care 65 au fost copiii fermierilor care au folosit aceste substanțe ca să-și mărească producția de fructe).

Pesticidele, fie că se aruncă din avioane, fie că se fac stropiri manuale sau de mașini, ajung în bună parte în apele curgătoare și cu acestea în mări. De altfel, pe această cale se concentrează în mări și o mulțime de alte substanțe chimice toxice (detergenți, acizi, baze, sulfhidriți, azotiți, otrăvuri etc. etc.). Fitoplanctonul este elementul cel mai sensibil la toxice și în Mediterana de vest s-a și semnalat o accentuată scădere a fitoplanctonului, producătorul cel mai însemnat de oxigen al lumii și inelul prim al oricărui lanț trofic din ape, de care depinde toată producția de pește.

Poluarea radioactivă crește zi de zi prin deșeurile centralelor atomonucleare civile (circa 20%), dar în special militare (70%). Radioactivitatea mediului ambiant crește și efectele radioactivității sînt cumulative.

Poluarea sonoră a mediului urban se mărește și numărul oamenilor care au tulburări de hipertensiune, nevroze sau micșorarea productivității muncii în uzinele foarte sonore, se mărește din ce în ce.

Noi știm încă foarte puțin despre interacțiunea poluanților. Aceștia nu lucrează separat, ci într-un ansamblu în care poate domina unul sau altul. La Academia Franței, prof. M. Fontaine a propus să se accepte bazele unei noi discipline care să se ocupe cu problema poluării în ansamblul ei, și a fost acceptat termenul de Molysmologie pentru această nouă știință care privește direct existența mediului ambiant.

Trebuie să amintesc că problema poluării nu este o problemă națională a unei țări. Gazele ce se aruncă în aer se împrăștie în atmosfera generală a pămîntului; substanțele chimice ce ajung în ape se concentrează pînă la urmă în oceanele lumii. Orice industrie, de ori unde ar fi ea, poluează mediul general al pămîntului. Și toți oamenii, ori unde s-ar găsi ei, plătesc această poluare.

DUPĂ PRINCIPIILE economice îndeobște acceptate, un produs industrial trebuie să fie cît mai bun și cît mai ieftin. Dar în calculul său de cost nu intră poluarea, căci resturile nefolositoare din procesul de fabricare, fie că sînt sau nu toxice, sînt aruncate la exterior, în aer, în apă, pe sol. Dar aceste resturi fac parte din însuși procesul industrial. Cineva trebuie să le plătească. Întreprinderile industriale nu le plătesc. Dar le plătim noi toți. Ele constituie o „marfă" pe care o plătim fără să o dorim. Este un fel de impozit indirect pe care azi toți oamenii îl plătesc.

Dorim să avem curent electric cît mai mult și mai ieftin. Hidrocentralele, termocentralele și în curînd probabil atomocentralele ne ajută să obținem acest lucru. Dar să ținem seama mai mult decît pînă acum de consecințele pe care unele dintre aceste centrale le au pentru mediul ambiant.

Noi plătim poluarea în loc să plătim evitarea poluării. Aceasta e realitatea. Cred că toată lumea este de acord că trebuie făcut acum un efort mai mare pentru a plăti mai puțin mai tîrziu. Chiar dacă prețul de cost al unor produse ar putea întrucîtva să urce acum.

Acest fel de a vedea se potrivește la orice produs. Căci în fond industria face o poluare gratuită iar noi o plătim. Or, trebuie ca înseși întreprinderile să-și plătească poluarea pe care o fac și aceasta prin nepoluare. Căci cei care ne poluează mediul nostru, al tuturor, trebuie să răspundă pentru poluare și nu noi cei care o suportăm.

Azi procesul poluării merge crescînd. **Calculele arată că la dublarea unei poluări, trebuie de patru ori mai multe cheltuieli ca să se ajungă la normal.** Sîntem dispuși să plătim costul nepoluării, care ne asigură viața noastră bună și plină de perspective. Dar nu să mai plătim pentru poluare!

DAR CA SĂ PUTEM AJUNGE AICI cred că e nevoie să se schimbe ceva în însuși conceptul filozofic al economiei. Este perfect posibil să nu se mai polueze mediul ambiant. Știința de azi este atît de dezvoltată încît cu siguranță va putea găsi un filtru eficace care să oprească praful de ciment, de negru de fum, de cărbune etc. să se arunce în aer; să oprească oxidul de carbon și toate celelalte gaze să nu mai fie aruncate în atmosferă etc.

Realizarea acestei „nepoluări" costă ceva, poate anumite cercetări, anumite instalații deja cunoscute și existente. În multe țări se adoptă legi împotriva poluării care exercită o anumită influență favorabilă. Și în țara noastră se iau măsuri pe plan național și local împotriva poluării. Dar în fața acestei amenințări planetare a poluării trebuie — cred eu — **să ne revizuim mai radical concepția economică**. Ea trebuie pusă în acord cu principiul echilibrului biologic, care trebuie să primeze. Rentabilitatea economică de pînă acum nu ținea cont prea mult de mediul de viață al omului. Nu e nici o mirare în acest fapt. Nu exista o problemă a poluării pe scară de glob. Iar pentru micile neajunsuri locale, se plăteau prime de periclitate etc. Apariția bruscă a problemelor poluării ca un factor destructiv la scara globului, este în măsură să justifice pe deplin și o schimbare în concepția economică. Principiul trebuie să fie asigurarea vieții celei mai bune omului într-un mediu lipsit de amenințarea poluării, de amenințarea războiului **(cea mai gravă împrejurare de poluare** masivă a pămîntului).

Seminarul C.E.E/O.N.U. de la București

APLICAREA EFICIENTĂ A ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII ÎN INDUSTRIE

Sub egida Comisiei Economice pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite și în organizarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie din România, în perioada 30.X—2.XI a.c., va avea loc, la București, seminarul internațional cu tema „Aplicarea eficientă a științei și tehnicii în industrie". Domeniu de preocupări de o majoră importanță pentru creșterea economică, cu implicații diverse pe plan intern și extern, metodele și formele de valorificare a rezultatelor cercetării științifice în producție vor constitui subiectul unor referate și dezbateri al unui număr de circa 100 participanți din țări europene. Coordonatele principale ale acestei manifestări sînt prezentate în articolul de mai jos.

DE CELE MAI MULTE ORI ritmul progresului tehnic este considerat o rezultantă a interacțiunii dintre „oferta" de inovații tehnice, produs al cercetării științifice și a punerii la punct a invențiilor tehnice, și „cererea" determinată de aplicarea în producție — mai devreme sau mai tîrziu — a acestor inovații. Dar dacă în țările capitaliste acest joc al cererii și ofertei se desfășoară chiar și în acest domeniu în mod stihinic, în țările socialiste el este reglementat în bună măsură de opțiunile planului de stat, de conducerea conștientă a dezvoltării societății. Maximizarea ofertei și cererii de inovații tehnice constituie obiectivul îmbinării optime dintre resursele de idei materializate ale gîndirii științifice pe de o parte și posibilitățile producției de a răspunde prompt și economic cerințelor modernizării, pe de altă parte. Printre factorii care au ridicat în epoca contemporană știința la rang de forță de producție, nu poate fi trecut cu vederea impactul pe care știința și tehnologia îl are asupra societății zilelor noastre, ca urmare a întruchipării sub formă de bunuri de utilitate socială a cunoștințelor acumulate prin intermediul științei.

Astăzi în fața omului de știință, a economistului, a conducătorului politic, se pun cu o deosebită acuitate problemele practice ale sporirii eficienței procesului gîndirii științifice. Care sînt prioritățile din sfera științei și tehnologiei, care este mărimea și modul de distribuție a efortului material consimțit de societate pentru știință și tehnologie, care sînt măsurile ce trebuie întreprinse pentru valorificarea cuceririlor științei în viața socială, iată numai cîteva dintre întrebările care confruntă astăzi cercuri din sfere tot mai diverse de preocupări. Răspunsurile la aceste probleme permit să se aprecieze eficiența politicii științei într-o țară, capacitatea acesteia de a utiliza totalitatea pîrghiilor pentru promovarea noului, pentru accelerarea progresului economico-social.

Cele de mai sus subliniază importanța pe care o capătă pentru specialiștii guvernelor țărilor europene dezbaterile ce vor avea loc la București, cu ocazia seminarului organizat de C.E.E./O.N.U. În centrul atenției participanților vor sta probleme ca: definirea politicilor naționale în domeniul inovației industriale, adoptarea obiectivelor în domeniul progresului tehnic în economie și societate; organizarea și finanțarea activității de cercetare și dezvoltare la nivel macroeconomic și la nivel de ramură și întreprindere; criteriile de evaluare a rentabilității proiectelor de cercetare și dezvoltare, precum și a avantajelor obținerii rezultatelor cercetării din afara întreprinderii, atît pe plan național cît și internațional; problemele puse de transmiterea rapidă a inovațiilor tehnice și stimulentele pentru încurajarea modernizării procedeelor tehnologice și utilizarea de noi materiale.

Problematica seminarului se înscrie în coordonatele căilor de sporire a eficienței activității științifice și, prin aceasta, a întregii economii naționale, corespunzînd celor mai actuale preocupări ale oamenilor de știință, inginerilor și tehnicienilor din institutele de cercetări și de proiectări și din întreprinderile industriale din țara noastră.

Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., în raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului **„este necesar ca cercetarea științifică... să fie orientată spre probleme de interes major ale economiei, cum sînt dezvoltarea bazei de materii prime, perfecționarea utilajelor și mașinilor, fabricarea de noi produse... să se ia măsuri pentru concentrarea forțelor științifice în sectoarele care asigură progresul rapid al industriei, agriculturii și celorlalte ramuri ale economiei naționale, de care depinde bunul mers înainte al întregii noastre societăți" *).**

Dar seminarul nu va constitui numai un excelent prilej pentru schimbul de păreri și experiență între specialiștii diferitelor țări europene cu privire la procesul inovației tehnologice. El va da posibilitatea unor interesante analize privind cooperarea internațională în acest domeniu și transferul de tehnologie atît între țările din estul și vestul continentului, cît și între țările industriale și cele în curs de dezvoltare. În acest mod, Comisia Economică Europeană își îndeplinește una dintre principalele sale vocații, de promovare a unor relații economice și tehnice bazate pe încredere reciprocă. În condițiile climatului de destindere ce se manifestă în prezent în această regiune a lumii, acțiunile de natura seminarului de la București constituie pași valoroși în direcția sprijinirii și pe acest plan a pregătirii conferinței cu privire la securitatea europeană.

Punerea accentului politicii în domeniul științei pe ameliorarea aspectelor calitative ale vieții, subliniază încă o dată că evoluția viitoare a societății omenești depinde din ce în ce mai mult de capacitatea de încorporare a rezultatelor descoperirilor științifice în producția materială, în viața socială și spirituală. În același timp, este necesar ca, simultan, să se acorde aceeași atenție și prevederii tuturor implicațiilor posibile ale invențiilor și descoperirilor.

Seminarul va constitui de aceea un prilej în plus pentru specialiștii români de a prezenta celorlalți participanți străini modul în care în țara noastră se realizează atingerea prin plan a creșterii potențialului științific, selectarea tematicii de cercetare, mecanismul de valorificare cu eficiență maximă a rezultatelor cercetării, posibilitățile unei cooperări reciproc avantajoase pe tărîm științific și tehnic cu toate țările lumii.

Activitatea pe care de puțin timp a început să o desfășoare Comisia Economică pentru Europa în domeniul colaborării științifice și tehnice corespunde nobilelor țeluri ale Organizației Națiunilor Unite, de înțelegere între popoare, spre binele și progresul tuturor națiunilor.

Radu NEGRU

*) N. Ceaușescu — Raport la Conferința Națională a P.C.R. 19—21 iulie 1972. Ed. Politică, pag. 26—27

date de prognoză

EVOLUȚIA INDUSTRIEI MONDIALE PÎNĂ ÎN ANUL 2000

ȘTIINȚA și tehnica se dezvoltă în zilele noastre într-un ritm fără precedent, cuceririle lor accelerînd considerabil prefacerile în diferitele planuri ale existenței sociale și creînd premise favorabile ca omul epocii viitoare să stăpînească, într-o măsură mult mai mare decît astăzi, natura. Pe aceste baze se estimează în viitorul apropiat și în perspectivă o amplă dezvoltare a resurselor materiale și umane de care dispune omenirea.

● Motorul industrial al dezvoltării

UN LOC ESENȚIAL în analiza perspectivelor dezvoltării economice îl ocupă creșterea demografică, deoarece ea exercită o influență deosebit de importantă asupra populației active și, implicit, a forței de muncă, jucînd în același timp un rol determinant în dimensionarea și structura cererii de consum (vezi „Viața economică" nr. 42/1972). În cadrul creșterii economice, rolul motor va continua să fie deținut de industrie. Dacă, de exemplu, la începutul secolului nostru în țările industriale existau aproximativ 100 de ramuri industriale, în prezent numărul lor se ridică la peste 300.

1. **Industria extractivă.** Potrivit unor estimații rezervele cunoscute de minereuri metalifere și nemetalifere vor acoperi consumul mondial pe perioade variind între 20 și 50 de ani, astfel: minereuri de fier — 50 de ani, bauxită — 35, nichel — 32, cupru și zinc — 23, cositor și plumb — 22, uraniu — 15-20, argint — 9 ani. Necesarul de minereuri antrenat de dezvoltarea industriei în majoritatea țărilor de pe glob urmează să fie asigurat prin exploatarea intensivă a rezervelor identificate și potențiale din țările în curs de dezvoltare, întrucît resursele de minereu ale multor țări dezvoltate sînt pe cale de epuizare.

a) **Minereu de fier.** Rezervele sigure de 250 miliarde tone se vor micșora prin consum pînă în 1980 cu cel mult 7%. Piața mondială a minereului de fier va prezenta un surplus de ofertă în special în prima parte a deceniului actual, mai ales în U.R.S.S., S.U.A., Brazilia, Canada, India, Australia etc.

b) **Metale neferoase.** Se apreciază că rezervele mondiale certe de **bauxită** de 6 miliarde tone și cele potențiale de 9 miliarde tone, dar cu un conținut mai redus de aluminiu, vor fi utilizate în bună măsură de înseși țările producătoare. De asemenea, epuizarea treptată a zăcămintelor de minereu de **cupru** cu conținut mai ridicat va accentua trecerea în deceniul actual la exploatarea unor minereuri mai sărace, ceea ce va duce la creșterea investiției specifice pe tona de cupru/an de la 300 dolari la începutul deceniului în curs la 5000 dolari în anul 1980. **Nichelul** constituie unul dintre metalele cu perspective deosebit de vaste în diverse domenii.

O tendință manifestată pregnant pe plan mondial este valorificarea superioară a materiilor primare prin noi procedee tehnologice, utilizarea pe scară mai largă a deșeurilor, extinderea înlocuitorilor.

2. **Industria energetică.** Consumul mondial de energie urmează să crească de la 4,2 miliarde tone echivalent cărbune în 1962 la 11 miliarde în 1980, 17 miliarde în 1990 și 25 de miliarde în anul 2000. În cadrul balanței energiei primare, petrolul și gazele naturale își vor păstra în următorii 20—30 ani actualele poziții preponderente, revenindu-le 3/5 din producția totală, față de 1/5 combustibilii solizi și 1/5 energia nucleară și hidraulică. Ponderea mai redusă a combustibililor solizi — deși cărbunele reprezintă 70—80% din volumul total mondial al rezervelor de resurse energetice — se datorește cheltuielilor implicate de exploatare și transport, precum și de poluarea aerului și apelor. Se apreciază că pe plan mondial se va înregistra o creștere a consumului de țiței de la 2,14 miliarde tone în anul 1970 la 5,3 miliarde tone în 1985 și, respectiv, 8,25 miliarde tone în anul 2000. În același timp, se poate estima că rezervele maxime actuale ar acoperi consumul mondial timp de încă 100—120 de ani.

3. **Producția de oțel.** Potrivit estimărilor CEE/ONU, ritmul mediu anual de creștere a producției mondiale de oțel se va menține în deceniul actual și în cel următor la un nivel apropiat de cel existent în perioada 1960-1965, respectiv de 5,8% față de 5,7%. Ca nivel, producția mondială de oțel va ajunge la sfîrșitul actualului deceniu la aproape 1 miliard tone, iar la sfîrșitul următoarelor două decenii la 1,4 miliarde tone și, respectiv, 2 miliarde tone.

4. **Industria chimică.** Pentru deceniul actual se apreciază o creștere a producției mondiale a industriei chimice cu 7,5—7,8%, sub ritmul mediu anual de creștere realizat în perioada 1960—1970 de 9,2%. O dezvoltare mai rapidă se estimează pentru țările socialiste europene (15%) și Japonia (10%). În cazul S.U.A., țara cu cel mai mare volum absolut al producției din lume, se apreciază că industria chimică va înregistra un ritm mediu anual de creștere de numai 6,9%.

Se estimează că după anul 1980 va avea loc o încetinire a ritmului de creștere a industriei chimice, dar că, în cele mai multe dintre țări, el va fi mai rapid decît acela al produsului intern brut și al industriei în ansamblu și, ca urmare, rolul acestei ramuri va crește. De pildă, pentru țările vest-europene se apreciază că industria chimică va reprezenta în 1985 aproximativ o pătrime din producția lor industrială, iar dacă se are în vedere și prelucrarea țițeiului, ponderea se majorează la o treime. Petrochimia va deține în totalul producției chimice mai mult de 65%.

Dintre produsele chimice organice, un ritm de dezvoltare susținut îl vor avea masele plastice, fibrele sintetice, antidăunătorii, medicamentele, coloranții și detergenții.

a) **Mase plastice.** În perioada 1970—1980 se vor înregistra ritmuri foarte mari de creștere a producției de mase plastice (10% Europa occidentală, 12% țările socialiste, 9,5% S.U.A. și Canada), ceea ce se va reflecta în creșterea producției la 76 milioane tone în 1980 față de 28,5 mil. tone în 1970, la 200 mil. tone/ în 1990 și 450 milioane în anul 2000.

b) **Fire și fibre sintetice.** În comparație cu producția de mase plastice, pentru fibre sintetice se estimează o evoluție ceva mai lentă a producției, pe plan mondial estimîndu-se 12 mil. tone/an în 1980, față de 4,6 mil. tone în 1970, 26 mil. t în 1990 și 55 mil. t în anul 2000, ritmurile medii anuale scăzînd de la 11% în deceniul actual la 7,1% în perioada 1980—1990 și la 6% în 1990—2000.

c) **Cauciuc sintetic.** Și evoluția volumului producției de cauciuc sintetic se estimează a fi relativ mai lentă: 5,2 milioane tone/an în 1970, 9 mil. t în 1980, 15 mil. t în 1990, 23,8 mil. t în 2000.

d) **Îngrășăminte chimice.** Producția mondială de îngrășăminte chimice va spori de la 61,1 milioane tone substanță activă în 1970 la 99,2 mil. tone în 1975.

● Mașinile și utilajele — un sfert din comerțul mondial

5. **Industria constructoare de mașini.** Cu un volum de circa 70 miliarde dolari, piața mașinilor și utilajelor se menține, în ultimii ani, ca cel mai important sector al comerțului mondial, reprezentînd peste 25% din totalul valoric al schimburilor internaționale. În cadrul industriei constructoare de mașini, necesitățile și condițiile specifice din fiecare țară vor determina evoluția diferențiată a ramurilor ei. În general însă, industria electronică și o serie de produse ale acestei ramuri vor cunoaște o dezvoltare deosebită.

a) **Industria electronică.** În ultimii 10—20 de ani, pe plan mondial, electronica a fost una dintre ramurile cele mai dinamice, creșterea producției ei depășind de 1,5 pînă la 2,5 ori creșterea venitului național. Pentru deceniul actual se estimează o oarecare încetinire a ritmului de creștere față de deceniul anterior, industria electronică continuînd totuși să depășească ca ritm ansamblul producției industriale. Nivelul producției mondiale de echipamente electronice va crește de la 33 miliarde dolari în 1967 la 90 miliarde dolari în 1980, într-un ritm mediu anual de 8,2%.

Principalele direcții ale progresului tehnico-științific în domeniul dezvoltării electronicii în anii 1971—1980 se apreciază că vor fi:

- **progresele tehnologice,** în special în domeniul componentelor, circuitelor și subansamblelor electronice integrate, capabile să reducă în continuare costul pe funcția electronică îndeplinită și să îmbunătățească fiabilitatea aparaturii electronice;
- progresul în continuare al actualei **explozii informaționale,** cu creșterea din ce în ce mai rapidă a volumului și importanței datelor transmise și prelucrate prin mijloace electronice de la nivelul unei întreprinderi la cel al unei țări, ca principală cale de îmbunătățire a organizării activității economice a societății;
- dezvoltarea, în continuare, a **automatizării** din ce în ce mai avansate și complexe, a tot mai variate operațiuni tehnologice, procese de fabricație și chiar activități intelectuale prin mijloace electronice și cu asistența sau chiar sub conducerea calculatorului, ca principală cale de mărire a productivității muncii în toate domeniile și de reducere a efortului și timpului de lucru în favoarea timpului liber;
- înzestrarea populației în proporții din ce în ce mai mari cu **bunuri de consum electronice** din ce în ce mai perfecționate și complexe.

b) **Industria electrotehnică.** În actualul deceniu, industria electrotehnică va juca un rol din ce în ce mai important. Îndeosebi se pune accentul pe mașini electrice rotative, echipament electric greu (hidrogeneratoare, turbogeneratoare, mijloace de transport), echipament de distribuție a energiei electrice, cabluri și materiale electrice, echipamente de automatizare, măsură și control, produse electrocasnice.

c) **Industria constructoare de autovehicule.** Se estimează că în deceniul în curs se va înregistra o evoluție mai lentă a producției industriei constructoare de autovehicule, deoarece piețele tradiționale de desfacere oferă posibilități de extindere limitate, iar piețele țărilor în curs de dezvoltare dispun, deocamdată, de o capacitate redusă de absorbție a producției. Se apreciază că în 1990 producția de autovehicule va ajunge la un volum fizic de 40 milioane unități. În perioada 1971—1980 producția de autoturisme va reprezenta 75—80% din producția de autovehicule.

6. **Industria lemnului.** În momentul de față, pădurile și terenurile afectate lor dețin aproximativ 4 126 milioane ha. Experții F.A.O. au estimat volumul total al lemnului din fondul forestier mondial la aproximativ 239 miliarde m.c., din care 48% se află în arboretele rășinoase. Regiunile și continentele cele mai bogate în masă lemnoasă pe picior sînt: U.R.S.S. cu 79 miliarde mc, America de Sud cu 78 mild. mc, America de Nord cu 44 mild. mc. Europa contribuie la totalul mondial cu 12 miliarde mc (5%).

Pe baza unor studii de prognoză întocmite de experți ai F.A.O., se estimează că volumul masei lemnoase extrase va crește la 2,6 miliarde mc în 1975 și la 3,25 miliarde mc în 1985. Ponderea lemnului de lucru cu întrebuințări industriale în totalul masei lemnoase extrase din fondul forestier mondial va fi în anii 1980—1985 de 55—60%, iar cea a lemnului de foc de 40—45%. Consumul de cherestea pe locuitor, dată fiind creșterea demografică, va fi în cel mai bun caz staționar.

Industriile de prelucrare a lemnului se dezvoltă într-un ritm deosebit de rapid. Potrivit datelor publicate de F.A.O., în perioada 1955—1961 cantitățile de lemn utilizate anual de aceste industrii au crescut cu 25%, iar în perioada 1971—1975 ele vor spori cu alte circa 45%.

7. **Industria ușoară** va cunoaște și ea o dezvoltare accentuată, paralel cu apariția, la intervale destul de scurte, a unor produse noi.

a) **Fibre textile.** Se estimează că în perspectiva anilor 1980—2000 producția mondială de fibre textile va înregistra creșteri deosebit de mari, atingînd 30 mil. tone în 1980 (sporind cu 139% față de 1970) și 60 mil. tone în 1990 (cu 278% mai mult decît în 1970).

b) **Produse textile.** În perioada 1959—1980, ritmul mediu de creștere al producției de țesături din fire naturale va rămîne la nivelul atins în perioada 1951—1958 (9,6%), în timp ce la țesăturile din fibre chimice va crește cu încă 5% față de 22,7% în intervalul amintit.

Pe plan mondial se face tot mai mult simțită extinderea producției acelor articole care după o anumită perioadă de purtare nu se mai utilizează, deoarece spălatul necesită prea mult timp și este o operațiune scumpă, moda se schimbă frecvent, uzura psihologică făcîndu-și simțită prezența. Se apreciază că la nivelul anului 1980, tricotajele vor reprezenta pe plan mondial o cotă de 24—32% din totalul textilelor față de 18% în 1970.

c) **Încălțăminte.** În 1970, producția mondială de încălțăminte a fost de 3,3 miliarde perechi. Se estimează că ea va ajunge în 1980 la 4,4 miliarde perechi, crescînd într-un ritm mediu anual de aproape 4%.

8. **Industria alimentară.** După unele studii făcute de F.A.O., din populația actuală, un miliard de locuitori beneficiază de o hrană cu un aport energetic de 3 130 cal./zi, ceea ce reprezintă cu circa 20% mai mult decît necesarul fiziologic pentru trai în climatul temperat. În schimb, peste 2,5 miliarde de oameni suferă de subnutriție, consumînd în medie alimente cu o valoare energetică de 2 170 cal./zi, cu 7% mai puțin decît necesarul fiziologic minim, de 2 300 calorii. Se pune deci problema creșterii într-un ritm rapid a producției industriei alimentare, o dată cu creșterea vertiginoasă a populației. Se estimează că, pe plan mondial, populația va crește în perioada 1965-1975 cu 2%, volumul produsului național cu 5,1%, iar producția alimentară cu 2.7%.

Gheorghe PARASCHIV

IPOTEZE • PREVIZIUNI

Prognoza producției de covoare

CONSUMUL de lînă pentru fabricarea covoarelor se apreciază că în lumea occidentală va crește pînă în 1980 cu 33%, față de creșterea de 31% înregistrată în deceniul al șaselea. Secretariatul Internațional al Lînii prevede de asemenea că pînă în 1980 piața vest-europeană a covoarelor va crește cu 86%; din 1960 și pînă acum ea a crescut cu 218%. Consumul de fibre sintetice pentru producția de covoare va crește cu 90%, în timp ce în deceniul al șaselea a sporit cu 66%. Producția de covoare țesute va crește cu 16%, ajungînd la 130 milioane mp; producția de covoare tufted va crește cu 110%, ajungînd la 400 milioane mp, iar producția de covoare fabricate prin împungerea cu acul va spori cu 127%, ajungînd la 175 milioane mp. Lîna ar urma să dețină 66% din fibrele folosite la fabricarea de covoare țesute și își va mări cu 5% ponderea în fabricarea de covoare tufted, ajungînd la 10%.

Evoluția consumului de materiale plastice, armate cu fibră de sticlă

GRAFICUL de mai jos prezintă estimările publicației elvețiene **Modern Plastics International** *cu privire la evoluția consumului de materiale plastice armate cu fibră de sticlă în unele țări capitaliste, în perioada 1965—1980.*

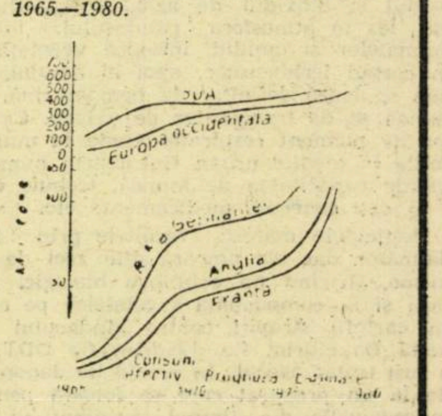

R. P Polonă: Modificări în structura comerțului exterior

ANALIZÎND premisele și orientările dezvoltării comerțului exterior al R.P. Polone în cursul deceniului actual, revista „Commerce extérieur polonais" (nr. 6/1972) publică și o serie de date previzionale. Se prevede, astfel, că exporturile polone vor crește cu 9,1% în medie anuală în perioada 1971—1980, mai repede decît între anii 1955—1970, iar importurile — cu 8,8%.

În acest cadru, exporturile către țările socialiste urmează să sporească cu 9,2% în medie anuală, iar importurile din aceste țări — ceva mai lent decît ansamblul importurilor. Se prevede, că în 1980 țărilor socialiste le va reveni 63,9% din exporturile Poloniei (față de 63, 8%, in 1970) și 64,4% din importurile sale (68,5% în același an). În ceea ce privește schimburile cu țările capitaliste dezvoltate, se prevede că ele vor spori cu 9,1% la exporturi, în condițiile creșterii mai rapide a livrărilor de mașini și mijloace de transport, de articole textile, confecții etc. și cu 10,1% la importuri (creșterea urmînd a fi mai puternică la articolele textile, confecții etc.). Volumul exporturilor Poloniei către țările în curs de dezvoltare ar urma să se majoreze — în medie anuală pe perioada 1975—1980 — cu 9,1%, iar cel al importurilor cu circa 10%.

Conform previziunilor, în cadrul exporturilor poloneze se va accentua sensibil ponderea mașinilor și mijloacelor de transport, de la 41% în 1970 la circa 50,5% în 1980, a produselor chimice, textilelor etc., pe seama micșorării importanței combustibililor de la 12,2% în 1970 la 6,6% în 1980 și a produselor alimentare de la 13,3% la 7,9%. La import urmează să sporească greutatea specifică a mașinilor și utilajelor de transport, cu reducerea concomitentă a ponderii produselor alimentare, materiilor prime de origine agricolă și — într-o măsură mai mică — a celor de origine minerală.

RELAȚIILE ECONOMICE ASCENDENTE ALE ROMÂNIEI CU BELGIA ȘI LUXEMBURG

ACTUALA vizită a președintelui Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Belgia și Luxemburg, marchează un pas important în dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre cele două țări, contribuind la extinderea și adîncirea schimburilor și cooperării economice în spiritul egalității și avantajului reciproc, pentru binele popoarelor țărilor noastre și consolidarea păcii în lume.

Belgia și Luxemburg, țări cu care România, desfășoară o strînsă și multiplă colaborare, au înregistrat, în ultimii ani, progrese evidente pe plan economic, concretizate prin creșteri importante la o serie de indicatori.

Industria Belgiei, bazată mult timp pe extracția și folosirea energiei cărbunelui, principala avuție națională, s-a extins dincolo de sectoarele tradiționale — siderurgia și metalurgia, cuprinzînd multiple subramuri de prelucrare a metalelor neferoase, ale construcției de mașini, ale petrochimiei. Acum, Belgia ocupă locul al doilea în lume la producția de oțel pe locuitor, după Luxemburg. Dar ea deține de asemenea, o poziție de frunte în ierarhia mondială în ceea ce privește echipamentul industrial modern, instalațiile de înaltă tehnicitate destinate cercetărilor spațiale și utilizării energiei atomice în scopuri pașnice. Belgia are o agricultură intensivă și o rețea densă de căi de comunicație.

Luxemburgul este un stat prin excelență industrial, datorită punerii în valoare a zăcămintelor de minereu de fier pe care le posedă. Alte ramuri dezvoltate sînt industria chimică, industria materialelor de construcții, de pielărie și textile.

În epoca noastră, dezvoltarea continuă a forțelor de producție, creșterea nivelului tehnic mondial, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, reclamă în mod imperios desfășurarea unui circuit economic internațional din ce în ce mai viu și mai intens în cadrul căruia fiecare țară, mare sau mică, are de primit și de dat. Schimburile comerciale dintre țări, cooperarea multilaterală în industrie, știință și tehnologie precum și în alte ramuri de activitate, contribuie la o mai bună valorificare a potențialului fiecăreia din ele. Pornind de la înțelegerea acestei necesități și consecventă politicii sale externe, România dezvoltă relații economice cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor social-economică, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Rezultatele obținute de România în toate domeniile de activitate economică și socială ca și evoluția economiei Belgiei și a Luxemburgului au favorizat extinderea și adîncirea schimburilor comerciale și a cooperării economice dintre țara noastră cu fiecare din cele două state amintite.

Schimburile comerciale româno-belgiene se desfășoară în baza Acordului comercial pe termen lung (1970—1974), semnat la 8 decembrie 1970, la Bruxelles, între România și Uniunea economică Benelux. Acțiunile de cooperare au loc ca urmare a încheierii Acordului de cooperare economică, industrială și tehnică din 16 septembrie 1968. Protocoalele comerciale anuale și sesiunile Comisiei mixte de cooperare asigură dezvoltarea armonioasă a schimburilor comerciale și colaborării economice dintre cele două țări.

Volumul schimburilor de mărfuri româno-belgiene a crescut în anul 1971, comparativ cu 1966, de peste 2,6 ori, exporturile fiind de 2,28 ori mai mari iar importurile de 2,88 ori. După cum se poate vedea, soldul balanței noastre comerciale cu Belgia a fost pasiv. Avînd în vedere dezechilibrul balanței comerciale dintre țările noastre, se poate considera că este necesară creșterea exporturilor partenerului român într-un ritm mai susținut decît al importurilor, în condițiile unei îmbunătățiri a structurii acestora.

Un rol important în sporirea și diversificarea schimburilor comerciale româno-belgiene, în creșterea volumului exporturilor de produse manufacturate românești, îl va avea înlăturarea restricțiilor existente încă la importul unor mărfuri românești în Belgia, accentuarea eforturilor comune pentru cunoașterea posibilităților reale ale celor două economii, precum și dezvoltarea cooperării economice, industriale și tehnice.

Schimbările fundamentale petrecute în economia românească în anii socialismului au condus la modificări și în structura comerțului nostru exterior cu Belgia. Mărfurile tradiționale ale exportului românesc antebelic — petrolul, cerealele, cheresteaua, au fost parțial sau total înlocuite cu produse ale industriei constructoare de mașini, cu produse chimice și bunuri de larg consum (vezi tabelul).

Structura schimburilor comerciale ale României cu Belgia, în anul 1971 (în %)

	Export	Import
TOTAL:	100,0	100,0
— instalații, utilaje	4,2	29,8
— produse chimice	23,0	6,0
— produse ale industriei ușoare	11,6	9,5
— produse siderurgice	6,6	41,4
— produse agro-alimentare	39,6	4,3
— produse lemnoase	5,0	0,4
— produse minerale	1,8	7,6
— alte produse	8,2	1,0

Din datele de mai sus rezultă că 75% din exportul românesc în Belgia se compune din produse aparținînd sectoarelor agro-alimentar, chimie și industrie ușoară. Importul românesc din Belgia este format în principal din produse siderurgice și instalații, utilaje, mașini, care dețin o pondere de peste 70% din total. Aceleași grupe reprezintă doar 11% din exportul nostru. Gradul de acoperire a importurilor de mașini și utilaje cu exportul de mașini și utilaje, este, prin urmare, de numai 10%.

Schimburile comerciale ale României cu Luxemburgul se desfășoară în baza aceluiași acord comercial pe termen lung (1970—1974) cu Beneluxul, semnat la 8 decembrie 1970. Exportul românesc a crescut între 1966 și 1971 de 25,7 ori, iar importul de 16,32 ori.

Soldul balanței noastre comerciale cu Luxemburgul este, începînd cu anul 1969, activ. În perioada celor cinci ani la care ne referim, au fost exportate în Luxemburg: cherestea de rășinoase, tutun, uleiuri minerale, anvelope, încălțăminte și s-au importat din această țară: abrazive, produse siderurgice (profile, bandă laminată) și unele mașini.

Există evidente premise pentru ca schimburile comerciale dintre România și Luxemburg să se extindă, atît pe calea exportului românesc de tractoare, mașini-unelte, motoare electrice, panouri fibro-lemnoase, minereu de mangan, saci de hîrtie, mobilă, unele produse siderurgice, produse ale industriei ușoare etc. ca și a importului într-un volum mai mare de produse siderurgice, abrazive și chimice.

Acțiunile de cooperare economică ale României cu Belgia și Luxemburg se desfășoară pe baza acordului de cooperare semnat cu Beneluxul la 16 septembrie 1968 la București. Cea de a IV-a sesiune mixtă de cooperare, care a avut loc la București în perioadă 16—20 octombrie 1971, a reexaminat posibilitățile de dezvoltare a cooperării româno-belgiene în domeniul industriei constructoare de mașini și a industriei chimice. Pînă în prezent, au fost realizate unele acțiuni de cooperare cu firmele belgiene și anume în: executarea de cadre telefonice și în fabricarea de piese pentru utilaje petro-chimice după documentația partenerilor externi. Sînt în curs de negociere înființarea unor societăți mixte de producție și comercializare între întreprinderi românești și belgiene, în domeniul construcțiilor de mașini și industriei chimice.

Acțiunile de cooperare, în curs de negociere, între întreprinderile românești și firmele belgiene, în domeniul construcțiilor mecanice, electrotehnicii, telecomunicațiilor, chimiei etc., vor permite dezvoltarea și diversificarea schimburilor de mărfuri pe baze reciproc avantajoase.

Pentru dezvoltarea schimburilor comerciale și a cooperării, în luna februarie a.c., o delegație a Camerei de Comerț a R. S. România, formată din reprezentanți ai principalelor întreprinderi de comerț exterior, a făcut o vizită în Belgia și Luxemburg. În luna mai o importantă delegație de oameni de afaceri belgieni, sub egida Comitetului economic belgo-român din cadrul Oficiului belgian de comerț exterior, a făcut o vizită în țara noastră. Cu aceste ocazii s-a constatat existența unor posibilități de export, import și cooperare în special în domeniul industriei constructoare de mașini, industriei chimice și industriei metalurgice.

O contribuție deosebită la dezvoltarea schimburilor comerciale și a cooperării economice dintre România și cele două țări — Belgia și Luxemburg — au adus-o contactele și vizitele reciproce ale unor personalități de seamă, schimbul de misiuni comerciale, participarea la tîrgurile internaționale ce se organizează anual în statele respective.

Ștefan NIȚĂ
director în M.C.E.
dr. Traian SILEA

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● R.P.D. Coreeană — Japonia

O informație apărută în publicația sovietică BIKI (5 oct. a.c.), referindu-se la relațiile comerciale dintre Japonia și R.P.D. Coreeană, menționează că în anul 1971 volumul comerțului reciproc a reprezentat circa 60 milioane de dolari. Potrivit declarației unui reprezentant al Ministerului Comerțului Exterior și Industriei al Japoniei, volumul comerțului exterior dintre cele două țări poate atinge cifra de 100 milioane de dolari, depășind astfel cu circa 40 milioane de dolari nivelul anului 1971. Acordul comercial neoficial pe termen lung semnat în ianuarie a.c. prevede ca pînă în 1976 volumul comerțului exterior între aceste țări să ajungă la 200 milioane de dolari.

● U.R.S.S. — S.U.A.

Referindu-se la simpozionul organizat recent la Washington de Consiliul Est-Vest ziarul **Pravda** citează din cuvîntarea cunoscutului om politic A. Harriman, care s-a pronunțat pentru a se acorda neîntîrziat Uniunii Sovietice clauza națiunii celei mai favorizate în comerț; după părerea lui, acest act va contribui la dezvoltarea normală a relațiilor comerciale sovieto-americane, în care SUA „sînt extrem de interesate". Statele Unite vor trebui să promoveze un comerț reciproc avantajos cu toate țările, indiferent de orînduirea lor politică — a subliniat, la rîndul său, industriașul american Cyrus Eaton, adăugind că una din condițiile principale ale reglementării comerțului dintre cele două țări este rezolvarea problemei acordării Uniunii Sovietice de credite pe termen lung pentru finanțarea comerțului.

Poziții favorabile stimulării comerțului cu U.R.S.S. au adoptat și alte personalități participante la simpozion.

● R. P. Chineză — Iugoslavia

STATISTICA oficială iugoslavă asupra bilanțului pe primele șapte luni ale anului 1972 privind relațiile economice cu R. P. Chineză menționează că exporturile iugoslave s-au cifrat la 11,3 milioane de dolari, iar importurile la 1,5 milioane de dolari. Creșterea ritmului exportului iugoslav — relevă agenția **Taniug** — se explică prin realizarea acordului cu privire la livrarea de nave maritime, motoare de nave etc.

● Iugoslavia — Cehoslovacia

ÎN rîndul țărilor socialiste, Cehoslovacia ocupă locul al doilea, după U.R.S.S., în comerțul exterior al Iugoslaviei iar desfășurarea comerțului bilateral de pînă acum este o garanție că volumul său planificat pe anii 1971—1975 — de 1,3 miliarde dolari — va fi nu numai atins, ci și depășit — menționează agenția **Taniug**. Există acorduri de cooperare de lungă durată între cele două țări în construcția de frigidere, mașini de spălat, motoare electrice, utilaje pentru linii de înaltă tensiune, mașini-unelte cu comandă program. Se dezvoltă relațiile de cooperare bilaterală în industria chimică, extractivă, metalurgică, a tractoarelor și automobilelor etc. Părțile acordă o mare atenție unor astfel de obiective de colaborare pe termen lung ca, de pildă, construcția conductei petroliere adriatice și a rețelei de canale Dunărea—Tisa—Dunărea. Întreprinderile de construcție și de engineering din Iugoslavia au încheiat contracte pentru construirea a diferite obiective în Cehoslovacia, în sumă de 22 milioane de dolari, din care o uzină constructoare de automobile la Praga, în valoare de 6 milioane de dolari.

REPERE

● **Egiptul** a semnat cu Piața Comună un acord asupra stabilirii unor tarife vamale preferențiale. Începînd cu anul viitor, produsele industriale egiptene exportate în țările membre ale C.E.E. vor beneficia de o reducere medie cu 55% a tarifelor vamale, iar produsele agricole — cu 25-50%. Nivelul taxelor vamale la produsele exportate de C.E.E. în Egipt urmează a fi redus la jumătate.

● **Belgia, Luxemburg, Olanda, Suedia, Elveția, Liechtenstein și R.F.G.** se numără printre primele țări din lume a căror rețea telefonică este complet automatizată.

● **Fabrica** „Rade Koncear" din Zagreb va livra U.R.S.S. 1.630 transformatoare și 423 stații de transformare, în valoare totală de 1,68 milioane dolari, necesare realizării programului de electrificare a satelor sovietice, anunță agenția **Taniug**. Aceeași agenție relatează că fabrica iugoslavă „Frad" va livra 12.000 de filtre necesare fabricilor de motoare de autobuze și camioane M.A.N. din R.F.G.

● **Industria italiană** de articole electrocasnice a produs anul trecut bunuri în valoare de 463 miliarde de lire, ocupînd locul al doilea în lume în producția de frigidere, după S.U.A., și al treilea, după S.U.A. și Japonia la mașini de spălat. Exporturile, reprezentînd 77% din producție, au constat în principal din 3 928 000 de frigidere și 1 492 000 de mașini de spălat.

● **Statisticile** Lloyd's Register of Shipping arată că la sfîrșitul lunii martie a.c. erau în construcție pe șantierele mondiale (exclusiv cele din U.R.S.S. și R. P. Chineză) 1955 de nave cu un tonaj global de 23 700 000 de tone, cu un milion de tone mai mult decît în trimestrul precedent. Pe primul loc se menținea Japonia cu 331 de nave și 7 152 000 t (30,2% din totalul mondial), urmată de Italia cu 128 de nave și 1 914 000 t (8,1%). Urmează Anglia și R.F.G.

● **Turismul** constituie principala activitate de „export" a Spaniei, în acest sector fiind ocupate circa 600.000 de persoane. Anul trecut, cu încasări din turism de 2,06 miliarde de dolari, Spania s-a situat pe primul loc în Europa, înaintea Italiei, R.F.G., Franței, Austriei.

● **Efectivul** celor care-și pierd viața anual în accidente rutiere pe glob a depășit cifra de 200 000 persoane. O prognoză pentru 1980 situează numărul victimelor numai pe șoselele vest-germane la 25 000, dacă utilizarea centurilor de siguranță nu se va generaliza pînă atunci.

→

Ponderea comerțului exterior în produsul social brut al unor țări dezvoltate (în %)

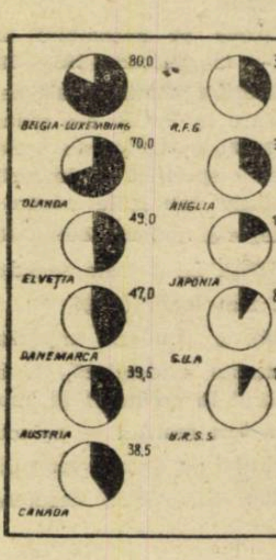

mondorama

AEROFLOTUL ÎN 1975

PÎNĂ la sfîrşitul anului 1975 lungimea liniilor aeriene sovietice va totaliza 820 000 km, faţă de 773 000 km în 1970 şi 375 000 în 1960. Potrivit revistei **Ekonomiceskaia Gazeta**, în U.R.S.S. liniile aeriene interne unesc astăzi 3500 de localităţi, iar avioanele Aeroflotului zboară în peste 60 de ţări. În actualul cincinal, investiţiile în transportul aerian vor fi de 1,4 ori mai mari decît în cincinalul trecut. Ca urmare, în 1975 ponderea transportului aerian în totalul traficului sovietic de pasageri va reprezenta 17%, faţă de 14,3% în 1970. Totodată, aviaţia civilă, care efectuează peste 30 de tipuri de lucrări în diferite ramuri ale economiei naţionale, are sarcina să extindă volumul acestora cu 30% pînă în 1975.

SIDERURGIA LUXEMBURGHEZĂ

ÎN LUXEMBURG, ţară cu o populaţie de numai 350 000 de locuitori, există nu mai puţin de 46 de bănci. Temelia economiei luxemburgheze o constituie însă siderurgia, care asigură un sfert din produsul naţional brut şi 70% din exporturile ţării. Producţia de oţel pe locuitor — 16 tone anual — este cea mai ridicată de pe glob. Pe locurile următoare la acest capitol se situează Belgia cu 1,4 tone şi Japonia cu 0,9.

EXPORT DE CONSTRUCŢII

VALOAREA construcţiilor realizate de Polonia în străinătate atinge în prezent 235 milioane zloţi-valută pe an, urmînd ca pînă la finele cincinalului 1971—1975 să depăşească 1,1 miliarde zloţi-valută. Numai în primele luni ale anului în curs, întreprinderea poloneză de comerţ exterior „Budimex", care contractează aceste construcţii în străinătate, a primit 117 comenzi, 103 fiind din ţări capitaliste, din care 58 din R.F.G. Printre şantierele în lucru publicaţia **Hebdomadaire polonais** menţionează, între altele, 13 şantiere în R.D.G., 16 în Cehoslovacia, 4 mari şantiere în R.F.G. În Libia „Budimex" construieşte 540 blocuri de locuinţe şi 600 de ferme, în Irak — un pod, în Anglia — locuinţe. Lucrările se execută cu echipe de lucrători din Polonia pe baza documentaţiei şi proiectelor poloneze.

PONDEREA MATERIILOR PRIME

MATERIILE PRIME şi materialele, în stare brută sau semifabricate, deţin un loc important atît în importul cît şi în exportul ţărilor capitaliste dezvoltate. Datele privind ţările O.C.D.E. arată că în 1969 buştenii şi pluta, cauciucul şi masele plastice, celuloza (regenerată) şi răşinile artificiale, textilele (fibre şi ţesături) varul, cimentul şi alte materiale de construcţii, sticla, metalele feroase şi neferoase aveau, în ansamblu, o pondere de 46,4% în import şi de 16,9% în export. Pentru un număr de zece ţări ponderile respective erau:

Ţara	Ponderea materiilor prime în: Import	Export
Anglia	16.8	14,4
Belgia-Luxemburg	18,3	28,7
Canada	9,4	23,0
Franţa	18,8	17,4
R.F.G.	22,4	15,1
Italia	17,3	14.1
Japonia	10,6	24,8
Olanda	16,9	16,7
Statele Unite	16,5	9,1
Suedia	16,9	25,7

Sursa: L'Observateur de l'O.C.D.E. nr. 59/1972.

PORTRETUL „ROBOT" AL UNUI DIRECTOR DE MARE MAGAZIN

O ANCHETĂ efectuată în Franţa de Institutul francez de autoservire (I.F.L.S.) în rîndurile a 250 de directori de supermagazine a pus în evidenţă cîteva elemente pe baza cărora s-a putut schiţa un portret „robot" al directorului de supermagazin. Acesta se prezintă astfel: vîrsta medie — 37 ani; pregătirea profesională — studii medii 48%, studii superioare 30%; vechimea în comerţ — 12 ani; vechimea în întreprindere — 5 ani; vechimea în funcţia de director — 2 ani; suprafaţa hipermagazinului pe care-l conduce — 5714 mp; parking — 33 762 mp. El răspunde direct în faţa directorului general al societăţii respective, putînd lua decizii în domenii cum sînt: fixarea sortimentului, iniţiative în publicitatea la locul vînzării. organizarea interioară a magazinului, implantarea de noi raioane. El lucrează 10—12 ore, 6 zile săptămînal, iar timpul petrecut în cadrul suprafeţei de vînzare se ridică la 40%.

ÎNGRIJORARE PRIVÎND ÎNCETINIREA CREŞTERII POPULAŢIEI

CU PRILEJUL Zilelor europene de la Amiens numeroşi specialişti şi-au exprimat îngrijorarea în legătură cu generalizarea încetinirii ritmului creşterii demografice în Europa apuseană. Într-adevăr, în ciuda deosebirilor regionale şi naţionale, se remarcă în ţările vest europene o tendinţă generală de îmbătrînire a populaţiei şi simultan de încetinire a reînnoirii generaţiilor. Dacă această evoluţie se va prelungi, este posibil ca Europa occidentală să devină locul uneia din cele mai mari concentrări din lume de mijloace de producţie, dar cu o populaţie din ce în ce mai puţin numeroasă şi insuficientă pentru a asigura ea însăşi funcţionarea acestora. Această constatare aparţine lui Christian Poncelet, secretar de stat la Ministerul Problemelor Sociale din Franţa şi a fost exprimată la manifestarea amintită, organizată de Institutul regional de acţiune demografică pe tema „Economie şi demografie".

NOI ZĂCĂMINTE DE COSITOR ÎN INDONEZIA

FORAJE pe platforma continentală a Indoneziei au scos la iveală noi zăcăminte de minereu de cositor în apropiere de Bangka, una din cele „trei insule de cositor" ale ţării. Noile descoperiri sporesc rezervele cunoscute de cositor ale Indoneziei cu 25 000 tone şi ar putea adăuga cel puţin 6 milioane dolari anual la încasările sale din exporturi. După Malaezia, Bolivia şi Thailanda, Indonezia este al patrulea mare producător de cositor din lume.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

O.C.D.E.: POVARA CRESCÎNDĂ A IMPOZITELOR

UN STUDIU elaborat în cadrul O.C.D.E. analizează evoluţia — retrospectivă şi în perspectivă — a veniturilor şi cheltuielilor populaţiei din ţările membre ale acestui organism. Una din concluziile ferme ale autorilor studiului este că, ponderea veniturilor persoanelor particulare (salariaţi, liberi profesionişti), în produsul naţional brut scade, în general, datorită îndeosebi faptului că o parte importantă a creşterii veniturilor este absorbită de impozite.

Cifrele pe ansamblul O.C.D.E. relevă că — în perioada 1955—1969 — ponderea veniturilor nominale ale persoanelor particulare în P.N.B. s-a redus de la 77,4% la 76,6% (—0,8%); în acelaşi timp greutatea specifică a impozitelor directe (inclusiv cotizaţiile pentru asigurări sociale) s-a majorat de la 10,8% la 15,8% (+5,0%). La aceasta se adaugă şi creşterea mai lentă (+0,6 în aceeaşi perioadă), a ponderii impozitelor indirecte.

Studiul evidenţiază, de asemenea, că „sporul în greutate" al impozitelor directe a fost realizat — pe total O.C.D.E. — exclusiv pe seama veniturilor contribuabililor particulari, deoarece între anii 1955-1969 ponderea impozitelor încasate de la societăţi (în cadrul P.N.B.) a scăzut cu 0,5%.

După cum se poate urmări în graficul alăturat, pentru un număr de 14 ţări capitaliste dezvoltate, membre ale O.C.D.E., de regulă, tocmai în ţările în care impozitele directe asupra veniturilor populaţiei au crescut mai puternic (cu circa 8% din P.N.B. — la preţuri curente — în Suedia, aproape 4% în R.F.G., peste 3% în Anglia şi Finlanda etc.) apar şi cele mai pronunţate scăderi ale ponderii impozitelor plătite de societăţi în perioada 1955-1969 (cu aproape 3% în Anglia, cu 2% în Suedia, cu peste 1% în Finlanda etc.).

Chiar dacă în sprijinul acestei politici este invocată necesitatea de a favoriza un nivel înalt al investiţiilor (mai ales în perioade conjuncturale dificile), cifrele de mai sus ilustrează elocvent faptul că, în condiţiile capitalismului monopolist de stat, prin mecanismul impozitelor şi subvenţiilor o parte crescîndă din produsul naţional brut al fiecărei ţări este redistribuită şi pusă la dispoziţia deţinătorilor de capital, îndeosebi a marilor monopoluri naţionale şi internaţionale.

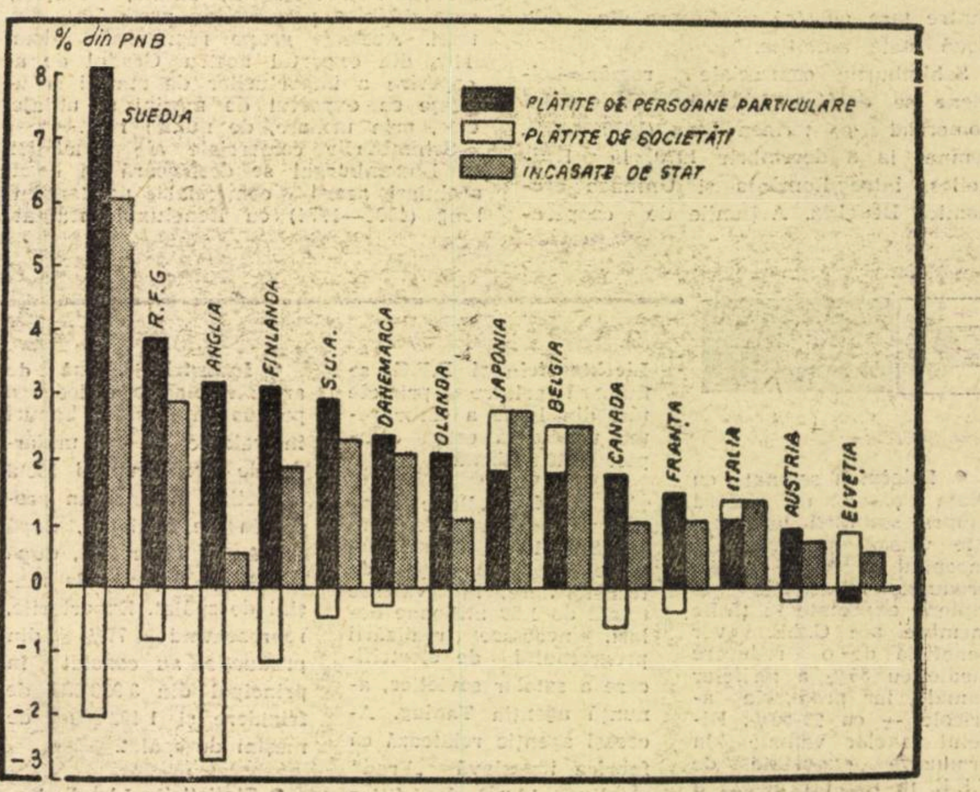

Dinamica impozitelor directe (nete) (După „L'OBSERVATEUR DE L'OCDE")

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 44 (479)
vineri 3 NOIEMBRIE 1972
20 PAGINI 2 LEI

44

„Pînă la sfîrșitul acestui an trebuie să se treacă asupra centralelor, combinatelor și grupurilor de uzine toate atribuțiile inscrise în lege, simplificîndu-se sau înlăturîndu-se verigile intermediare existente între ministere și centrale... Centrala trebuie să devină realmente unitatea principală a organizării producției și cercetării, a conducerii planificate a activității economice"

NICOLAE CEAUȘESCU

Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19 — 21 iulie 1972

CENTRALA INDUSTRIALA în fața ultimelor clarificări operative

ANUL X **viața economică**

SUMARUL

numărului 44 din 3 noiembrie 1972

3. — Plan • angajamente
Consecințe ale eșalonării neuniforme a sarcinilor
La început realizări minime, apoi eforturi costisitoare pentru recuperarea restanțelor
de ec. **Dorel Ecovescu**, ec. **Petre Georgescu**

4-5. — Valorificarea materiilor prime
Maximum de eficiență economică în gospodărirea avuției naționale
• **În domeniul construcțiilor :** Realizări, dar și posibilități insuficient utilizate pe linia economisirii metalului, lemnului și cimentului
de ing. **C. Mateescu**
• În producția de energie electrică și termică : Mutații structurale în valorificarea combustibilului
de ing. **Gheorghe Stoica**, adjunct al ministrului energiei electrice.

6. — Preț de cost
Puncte de vedere : Evidența cheltuielilor de producție pe grupe de culturi și specii de animale
de **Ion Alfiri**, director general în Ministerul Finanțelor

7. — Analiză economico-financiară
Slăbirea spiritului gospodăresc = nerealizarea indicatorilor financiari
de **Vlăduț Paulini**, directorul Direcției teritoriale de control și revizie nr. 8 Craiova.

8. — Creativitate • inovație.
Autoutilarea : rezultate, implicații, măsuri de perspectivă
de ec. **Constantin Enică**. Comisia economică a Comitetului municipal P.C.R. Galați **Gh. Bona**, contabil șef, Uzina „Laminorul"-Galați.

9. — Conducere și organizare
Problemele de conducere economică — obiect al cercetării uzinale
de Iulian Bădin, Stere Popescu

10—11. — Dezbateri
Centrala industrială — în fața ultimelor clarificări operative. Participă: ing. **Ioan Comănescu**, director general adjunct D.G.O.C.-Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, ing. **Nicolae Bălașa**, șef serviciu organizare D.G.O.C. — Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții; ec. **Emil Trajan**, șef serviciu organizare Ministerul Industriei Chimice.

12. — Agenda economistului
Semnează A. Florescu, Ionel Kirmaer, D. Alexandru

13. — Marketing
Sistematizarea teritoriului și dezvoltarea serviciilor
• Crearea ofertei turistice
de Iulian Berbecaru
• Reflectarea cerințelor viitorului
de arh. **Gh. Sebestyen**

14. — Informație • decizie
În experimentare : Proiectele preliminare de raționalizare a evidenței
de dr. **Nicolae Haiduc**, șef serv. de organizare și informatică din Direcția tehnică a Consiliului popular al Municipiului București.

15. — Comerț exterior
Cum să stimulăm folosirea consulting — engineering-ului
de ing. **Emil Stoicoiu**, ing. **Nicolae Iurașcu**, consilieri la Romconsult.

17. — Concepte • metodologie
Variabilitatea coeficienților de elasticitate și previzionarea economică
de ing. **Ion Iliescu**
— În ajutorul celor ce studiază în învățămîntul de partid
Creșterea costului vieții și scăderea puterii de cumpărare a banilor în țările capitaliste
de conf. univ. dr. **C. Bichi**

19. — U.R.S.S.
• Ritm rapid, structuri moderne
de V. N. Novikov, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.
• Impulsionarea „industriei conducerii"
de **Dmitri Jimerin**. membru corespondent al Academiei de științe a U.R.S.S., vicepreședintele Comitetului de Stat pentru știință și tehnică.

În Supliment :
— Norme de drept privind contravențiile profesionale
de C. Jornescu

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică „Informația". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

O CONTRIBUȚIE ACTIVĂ LA EDIFICAREA UNUI CLIMAT DE DESTINDERE ȘI COOPERARE

SÎNT DE MULTĂ vreme cunoscute și apreciate eforturile constante ale țării noastre îndreptate spre statornicirea unui climat de încredere și cooperare între state, spre consolidarea păcii și securității internaționale. Recentele vizite ale președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, în Belgia și Luxemburg, rezultatele rodnice ale dialogurilor purtate cu acest prilej au confirmat, încă o dată, în mod strălucit, justețea orientării statornice a țării noastre, care, punînd cu consecvență în centrul politicii ei intensificarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate țările socialiste, se preocupă, totodată, activ de dezvoltarea raporturilor prietenești cu toate statele lumii, în spiritul coexistenței pașnice.

Presa cotidiană a scos pregnant în evidență atmosfera deosebit de cordială în care s-au desfășurat aceste vizite, contribuția lor substanțială la consolidarea sentimentelor de prietenie dintre poporul român și popoarele belgian și luxemburghez, la dezvoltarea relațiilor lor multilaterale, la întărirea păcii și securității pe continentul european. Aceste vizite au contribuit totodată, într-o măsură însemnată, la dezvoltarea relațiilor economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii între România și țările respective.

Astfel, în dorința de a răspunde aspirațiilor de pace, apropiere și înțelegere ale popoarelor român și belgian, și de a dezvolta în continuare raporturile dintre cele două state, președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru Gaston Eyskens au semnat o Declarație solemnă comună a Republicii Socialiste România și Regatului Belgiei în care cele două părți proclamă voința lor comună de a dezvolta și extinde relațiile lor prietenești și de cooperare, în special în domeniile politic, economic, tehnologic și științific, al învățămîntului, cultural, artistic și al turismului ; de a dezvolta în toate domeniile colaborarea economică reciproc avantajoasă, acordînd o atenție deosebită lărgirii schimburilor comerciale, mai ales prin favorizarea diversificării livrărilor reciproce, dezvoltarea cunoașterii piețelor și eliminarea progresivă a obstacolelor din fața acestor schimburi și prin perfecționarea metodelor și instrumentelor cooperării industriale, tehnice, științifice și financiare ; de a dezvolta cooperarea reciprocă în vederea lărgirii schimburilor și perfecționării cooperării în domeniile învățămîntului, științei, culturii și artelor. mijloacelor de comunicare în masă, schimbul de informații tehnice și științifice.

De asemenea, în Comunicatul comun româno-belgian, dat publicității la încheierea vizitei, se subliniază că cele două părți au constatat cu satisfacție că schimburile economice româno-belgiene, care se desfășoară pe baza acordului comercial pe termen lung pentru perioada 1970—1974 și a acordului de cooperare economică, industrială și tehnică, cunosc o evoluție favorabilă. Cele două state consideră că există multiple posibilități de a dezvolta cooperarea economică reciproc-avantajoasă și echilibrată și de a intensifica schimburile comerciale, ele convenind să extindă și să intensifice cooperarea lor în domeniul industrial. în special în ce privește construcțiile de mașini, electronica, industria chimică și să promoveze crearea de societăți mixte de producție și comercializare.

Cu ocazia vizitei a fost semnat procesul verbal al celei de a patra sesiuni a Comisiei mixte de cooperare care s-a desfășurat în luna octombrie la București. Acesta evidențiază hotărîrea reciprocă de a intensifica cooperarea economică, industrială și tehnică între România și Uniunea economică belgo-luxemburgheză. Părțile au subliniat importanța rolului acestei comisii mixte pe planul cooperării economice, ținînd seama de hotărîrea lor de a lărgi cooperarea bilaterală în sectoarele de interes comun. Au fost, de asemenea, semnate protocolul România-Benelux cu privire la schimburile comerciale pe anul 1973 și protocolul privind înființarea de centre de documentare tehnică și economică pe lîngă Camera de Comerț a Republicii Socialiste România și Oficiul belgian de Comerț Exterior.

Cele două părți au apreciat că schimburile științifice și culturale care se desfășoară pe baza acordului cultural dintre ele au înregistrat, de asemenea, o dezvoltare continuă. Convinse de rolul crescînd al științei și culturii ca factor de apropiere, părțile au convenit să intensifice cooperarea dintre ele și să perfecționeze relațiile lor în domeniile educației, învățămîntului, științei și culturii. Ele și-au exprimat voința de a dezvolta relațiile lor în domeniul turismului și sportului, între instituțiile sociale, culturale, universitare și organizațiile de tineret. În același scop, cele două părți și-au manifestat interesul de a dezvolta cooperarea pe planul cercetării și aplicării energiei nucleare în scopuri pașnice ; ele au confirmat intenția de a încheia, în curînd, un acord guvernamental de cooperare. Acest acord va prevedea schimburi de aparatură, materiale și informații, precum și primirea reciprocă de cercetători, specialiști și tehnicieni. În vederea completării cadrului juridic al relațiilor dintre ele, cele două state au convenit să înceapă în curînd negocieri pentru a reglementa, prin convenții, asistența reciprocă juridică în materie civilă, comercială și penală iar într-un viitor apropiat se va proceda la schimbul instrumentelor de ratificare a convenției consulare.

Aceleași rezultate rodnice au caracterizat și vizita șefului statului român în Luxemburg. Republica Socialistă România și Marele Ducat de Luxemburg — se arată în Declarația solemnă comună semnată cu acest prilej — își bazează relațiile bilaterale pe respectarea dreptului sacru al fiecărui stat la independență, la libertate și la suveranitate, a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară, fără nici un fel de constrîngeri și presiuni. Cele două state proclamă voința lor comună de a dezvolta și extinde relațiile lor prietenești și cooperarea în domeniile politic, economic, tehnologic, științific, turistic, cultural-artistic și uman și de a face din aceasta fundamentul relațiilor lor reciproce ; de a dezvolta cooperarea economică reciproc-avantajoasă, acordînd o atenție deosebită extinderii în ritm accelerat a schimburilor comerciale, eliminării progresive a obstacolelor care pot apărea în calea acestor schimburi și a cooperării industriale, tehnologice și științifice ; de a dezvolta cooperarea mutuală în vederea intensificării schimburilor în domeniile științei, culturii și artelor, îmbunătățirii informării în toate domeniile și de a promova prin schimburi, prin diverse forme de legături dintre cele două popoare, o mai bună cunoaștere reciprocă și apropiere între români și luxemburghezi.

Comunicatul semnat la încheierea vizitei relevă că, acordînd o atenție deosebită relațiilor economice dintre cele două țări, părțile au salutat evoluția pozitivă pe care o cunosc în ultimii ani schimburile comerciale și de altă natură. Ele au convenit să acționeze pe toate căile în vederea dezvoltării cooperării economice reciproc-avantajoase, acordînd o atenție deosebită extinderii schimburilor comerciale, cooperării industriale, tehnice și științifice și perfecționării instrumentelor acestei cooperări.

Rezultatele eforturilor în acest sens au fost ilustrate prin semnarea, cu ocazia vizitei, de către miniștrii Afacerilor Externe ai României și Luxemburgului, a unui acord cu privire la transporturile aeriene civile și a unui acord de cooperare în domeniul turismului.

Vizita președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România în Belgia și Luxemburg, rezultatele ei rodnice au fost salutate cu vie satisfacție de opinia publică din țara noastră, de întregul nostru popor, ale cărui sentimente au fost reflectate deosebit de convingător cu prilejul primirii entuziaste, plină de căldură, făcută tovarășului Nicolae Ceaușescu la întoarcerea sa în patrie.

plan-angajamente

CONSECINȚE ALE EȘALONĂRII NEUNIFORME A SARCINILOR:

LA ÎNCEPUT REALIZĂRI MINIME, APOI EFORTURI COSTISITOARE PENTRU RECUPERAREA RESTANȚELOR

POSIBILITATEA realizării angajamentelor asumate în întrecerea pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen — paralel cu creșterea continuă a eficienței activității economice în toate domeniile — se bazează pe existența unui puternic potențial tehnic, material și uman în industria noastră. De aceea, în cadrul măsurilor complexe care pot să asigure dezvoltarea mai accelerată a economiei în actualul cincinal se înscrie, în primul rînd, mobilizarea și gospodărirea cu maximum de randament a tuturor resurselor de care dispune fiecare întreprindere, fiecare centrală industrială.

PRACTICA a relevat nu odată că **pe măsura adîncirii analizelor și scoaterii la iveală a unor importante posibilități de sporire a capacităților de producție și de îmbunătățire a activității economice în general, în fiecare întreprindere și la fiecare loc de muncă, apar permanent alte rezerve care așteaptă soluții eficiente pentru a fi atrase și valorificate în procesul de producție.** În acest context se înscrie ca o necesitate de prim ordin, **dimensionarea sarcinilor de plan cît mai aproape de capacitatea reală și eșalonarea ritmică a acestora lună de lună, trimestru de trimestru.**

Or, din analiza efectuată la unele ministere, rezultă că modul în care se eșalonează, de regulă. sarcinile pe luni **mele luni.** Este concludentă în acest sens analiza efectuată asupra modului în care s-a eșalonat prin plan și s-a realizat producția globală industrială, la unele ministere în trimestrele I—III a.c. (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

		Ponderea ultimei luni în producția globală pe trim. (%)	Diferența dintre ultima lună a trim. expirat și prima lună a trim. următor (mil. lei)
Min. Ind. Chimice			
Trim. I.	— plan	35.5	
	— realizat	35,6	
Trim. II.	— plan	34,3	— 412
	— realizat	34,0	— 349
Trim. III.	— plan	33.8	— 124
	— realizat	33,6	— 47
Min. Minelor, Petrolului și Geologiei			
Trim. I.	— plan	35.7	
	— realizat	35,5	
Trim. II	— plan	34,8	— 135
	— realizat	34.4	— 131
Trim. III	— plan	35,4	— 74
	— realizat	34,3	— 50
Min. Economiei Forestiere și Mat. de construcții			
Trim. I.	— plan	36,3	
	— realizat	36.3	
Trim. II.	— plan	35,1	— 186
	— realizat	34.7	— 228
Trim. III.	— plan	35,8	— 225
	— realizat	34,3	— 170

Datele prezentate **demonstrează că la ministerele respective în cele trei trimestre expirate din acest an, ponderea planului și realizărilor din ultima lună se situează, fără excepție, cu mult peste media de circa 33% cît ar trebui să reprezinte fiecare lună în condițiile unei activități ritmice, neinfluențată de condiții obiective** (capacități noi. condiții naturale etc.). Consecința acestei „prudențe" la stabilirea sarcinilor pe primele două luni ale trimestrului este oglindită mai sugestiv de cifrele din coloana a doua a tabelului, care cuprinde diferențele dintre plan și realizările din ultima lună a trimestrului expirat și cele ale primei luni din trimestrul următor. **În primele luni ale trimestrelor se constată o cădere de sute de milioane a volumului absolut al producției globale industriale, sub nivelul realizat în luna ultimă a trimestrului precedent.** Această întrerupere a ritmului în activitatea productivă se resfrînge negativ asupra utilizării potențialului productiv în ansamblu (capacități de producție, forță de muncă etc.).

• **În îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecere trebuie să primeze interesele de ansamblu ale economiei naționale.**

• **Implicații nefavorabile ale neritmicității asupra principalilor indicatori de plan :**

— pierderi de producție greu recuperabile ;

— o productivitate a muncii sub posibilitățile reale ;

— cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă sub cele planificate.

în cadrul trimestrelor și felul cum se realizează acestea, nu asigură folosirea integrală a rezervelor existente. Ceva mai mult. La unele întreprinderi și Centrale industriale se constată **o anumită „prudență" în stabilirea sarcinilor, în așa fel încît, pentru primele două luni ale unui trimestru, se asigură condiții mult mai ușoare de realizarea indicatorilor, iar în ultima lună se forțează nota, de multe ori fără posibilitatea de a se recupera ceea ce s-a pierdut în pri-**

FENOMENUL planificării neuniforme în cadrul unui trimestru se constată nu numai la producția globală sau marfă, ci și la indicatorul **productivitatea muncii.** El se defalcă în așa fel în cadrul unui trimestru, încît efortul să cadă pe ultima lună, lăsîndu-se „lejere" lunile I și II. Iată mai jos, cum a fost defalcat pe lunile trimestrului III planul productivității muncii în industrie de către Centralele din cadrul Departamentului Materialelor de Construcții : pentru lunile iulie și august între 28—31% din sarcina de productivitate, iar pentru luna septembrie — între 38—43%. O asemenea repartizare, în care efortul nu este dozat rațional pe lunile unui trimestru. se întîlnește și în activitatea de construcții-montaj, în industria construcțiilor de mașini. (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2 — în %

Indicatori	Total pe trimestru	din care: luna I	luna II	luna III
TRIMESTRUL II				
— productivitatea muncii pe salariat în industrie total. calculată pe baza valorii producției globale	100.0	32,6	33,0	34,4
— productivitatea muncii pe salariat în ramura construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor	100,0	31.8	32,9	35,3
— productivitatea muncii pe salariat în construcții-montaj, calculată pe baza volumului producției de construcții-montaj	100,0	32,2	32,8	35,0
TRIMESTRUL III				
— productivitatea muncii pe salariat în industrie total calculată pe baza valorii producției globale	100,0	32,5	32,2	35,3
— productivitatea muncii pe salariat în ramura construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor	100,0	31,9	33,0	35,1
— productivitatea muncii pe salariat în construcții-montaj, calculată pe baza volumului producției de construcții-montaj	100,0	32,1	33,1	34,8
TRIMESTRUL IV				
— productivitatea muncii pe salariat în industrie total, calculată pe baza valorii producției globale	100,0	33.0	33,7	33,3
— productivitatea muncii pe salariat în ramura construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor	100,0	30,0	33,5	33,5
— productivitatea muncii pe salariat în construcții-montaj, calculată pe baza volumului producției de construcții-montaj	100,0	31,9	34.1	34.0

Din tabelul nr. 2 se desprinde că, de regulă, pentru luna întîi a unui trimestru se planifică o productivitate mai mică decît cea din luna imediat anterioară. Astfel de nivele au fost planificate de către întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții în lunile iulie și octombrie. Ce justificare poate să aibă o asemenea planificare ?

Desigur, nu-i vorba numai de o obișnuință, de un tribut plătit de către întreprinderi practicii „lucrului în asalt". Această practică are la bază un substrat economic și anume cel al interesului **local și imediat** al întreprinderilor, interes ce vine însă în contradicție cu cel al întregii economii naționale. **Planificarea pe primele două luni ale trimestrului a unor sarcini mai ușor realizabile, pune întreprinderea în situația de a putea consuma anumite fonduri de salarii** — disproporționate cu efortul și producția obținută — **lăsînd astfel „descoperită" luna a treia, cu intenția ca, în cazul nerealizării productivității muncii, să ceară să fie „ajutată" de centrala industrială sau de minister, spre a nu intra în depășiri necorespunzătoare de fond de salarii.**

Nu rare sînt cazurile în care ministerele, neputînd cuprinde din rezerva aflată la dispoziția lor solicitările întreprinderilor și centralelor, **sînt puse în situația de a cere suplimentarea fondului de salarii din rezerva de plan sau de a se prezenta la Consiliul de Miniștri pentru a justifica consumarea necorespunzătoare a unor fonduri de salarii.** Se ajunge astfel la decorelarea indicatorilor de muncă și salarii cu ceilalți indicatori de plan stabiliți pentru ministerul respectiv, ceea ce grevează asupra corelațiilor necesare la nivelul economiei.

ÎN CE PRIVEȘTE indicatorul **cheltuieli la 1000 lei producție marfă,** la eșalonarea trimestrială a sarcinilor anuale, cele mai multe întreprinderi au ținut seamă de dinamica și structura producției pe trimestru, de posibilitățile reale de reducere a costurilor din trimestrele respective. La Fabrica de bere. spirt și drojdie-Bacău, de pildă, defalcarea pe trimestre a indicatorilor de cheltuieli mobilizează colectivul încă din primele luni ale anului la realizarea de economii. Astfel, aici cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă au fost defalcate pe trimestrele anului 1972 într-o dinamică ascendentă: trim. I — 98,5% din nivelul mediu anual, trim. II — 98,8%, trim. III — 100,2%, trim. IV — 102,7%. În ce privește cheltuielile materiale la 1000 lei producție marfă, defalcarea este de asemenea, satisfăcătoare: trim. I — 99,0%, din nivelul mediu anual, trim. II — 98%, trim. III — 101,4%, trim. IV — 102,9%. În acest fel, eventuale nerealizări din trim. I sau II, sau din sem. I, vor avea mai multe șanse de a fi recuperate în trim. III sau IV, sau sem. II, ale căror nivele planificate nu sînt încordate.

ec. Dorel ECOVESCU
ec. Petre GEORGESCU

(Continuare în pag. 6)

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

Între obiectivele întrecerii la loc de frunte se înscriu preocupările pentru valorificarea cu maximum de eficiență economică, cu cheltuieli minime, a resurselor de materii prime și materiale, pentru realizarea peste prevederi a unor importante cantități de produse solicitate de economia națională.

METAL. Constructorii de vagoane de la **Uzina din Arad** *au declanșat o adevărată ofensivă pentru folosirea cît mai economicoasă a metalului. Prin reproiectarea unor repere, prin modernizarea a numeroase soluții constructive și tehnologii s-au obținut în acest an economii de peste 900 tone metal. Acțiunea, care cuprinde toate sectoarele de producție ale uzinei de vagoane din Arad, continuă prin aplicarea unor noi studii privind reproiectarea vagoanelor. Remarcăm că din metalul economisit în acest an la Uzina arădeană se pot fabrica 409 vagoane descoperite tip gondolă.*

PETROL. Colectivele **rafinăriilor Ploiești, Teleajen și Crișana,** *în urma studiilor privind posibilitățile de sporire a producției cu actualul potențial tehnic, au aplicat o serie de măsuri de mare eficiență. Ridicarea indicilor de utilizare a instalațiilor, evitarea întreruperilor și folosirea integrală a timpului de lucru au determinat obținerea peste prevederile la zi a unor însemnate cantități de petrol, motorină, benzină, bitum și alte derivate din țiței, a căror valoare depășește suma de 58 de milioane lei. Acest succes a asigurat îndeplinirea de pe acum a angajamentului anual privind depășirea sarcinilor de plan.*

MINEREURI. Minerii maramureșeni de la **exploatările Săsar. Ilba, Nistru și Herja** *au obținut un avans față de planul la zi de 20 pînă la 30 de zile, ceea ce echivalează cu necesarul de minereu al flotației de la Băiuț pe timp de peste cinci săptămîni. Succesul se datorează, în primul rînd, organizării judicioase a activității la fiecare loc de muncă, asigurării funcționării neîntrerupte a instalațiilor și agregatelor din incinta exploatărilor miniere.*

PRODUSE CHIMICE. Reviziile generale planificate la trei dintre instalațiile **uzinei petrochimice de la Brazi** *au fost terminate înainte de termen, datorită aplicării metodei drumului critic și organizării optime a succesiunii operațiunilor de reparații. Este vorba de instalațiile de piroliză, polietilenă și oxid de etilenă, la care lucrările de revizie generală au fost organizate în trei schimburi și la care prin scurtarea duratei de întrerupere pentru aceste operațiuni s-au realizat peste prevederi produse chimice în valoare de peste 15 milioane lei.*

LEMN. La **Combinatul de exploatarea și industrializarea lemnului din Sighetul Marmației** *studiile și soluțiile aplicate vizînd valorificarea superioară a masei lemnoase și realizarea unor produse finite de înaltă calitate au permis realizarea unei producții marfă suplimentară de peste 20 milioane lei, fapt ce coincide cu îndeplinirea de pe acum a sarcinilor de plan aferente primilor doi ani ai cincinalului.*

valorificarea materiilor prime

MAXIMUM DE EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

IN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR

REALIZĂRI, DAR ȘI POSIBILITĂȚI INSUFICIENT UTILIZATE PE LINIA ECONOMISIRII METALULUI, LEMNULUI ȘI CIMENTULUI

ULTIMII ANI au marcat în țara noastră o spectaculoasă proliferare a utilizării betonului armat în construcții. Monolit sau prefabricat, betonul — cu un domeniu de aplicare cvasi-universal — prezintă, în condițiile specifice ale resurselor noastre economice, o înaltă eficiență sub raportul înlocuirii unor materiale scumpe sau deficitare, al reducerii manoperei și creșterii vitezei de execuție, satisfăcînd totodată variate cerințe de ordin constructiv.

Creatori ai unor metode de calcul, sisteme constructive și metode de execuție cu un grad avansat de tehnicitate, apreciate și pe plan mondial, specialiștii noștri și-au orientat preocuparea și spre mărirea gradului de economicitate al lucrărilor de beton armat prin procedee de raționalizare a consumurilor principalelor materiale ce intră în compoziția betonului — cimentul și oțelul — ca și a materialului auxiliar pentru punerea lui în operă — lemnul. Sarcinile trasate de Conferința Națională a partidului privind reducerea consumurilor de materiale ca unul din factorii principali ai creșterii eficienței economice în activitatea de construcții-montaj dau o și mai concretă finalitate acestei preocupări, solicitînd generalizarea și intensificarea ei Se pune, în mod deosebit, problema de a face din metodele cercetate, experimentate și care și-au demonstrat avantajele, un bun al tuturor șantierelor, astfel ca să se obțină efecte maxime. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru care a avut loc la C.C. al P.C.R. în zilele de 7 și 8 septembrie a.c., trebuie luate măsurile necesare pentru studierea și generalizarea a tot ce se realizează nou, avansat în fiecare domeniu de activitate.

În cele ce urmează, ne propunem să evidențiem unele din principalele orientări, posibilități și rezerve actuale pentru reducerea consumurilor de materiale la lucrările de beton.

● Necesitatea popularizării mai largi a caracteristicilor noilor materiale și metode și a normativelor tehnice, care reglementează utilizarea lor.

● Noi domenii de studii pentru a adapta și perfecționa — corespunzător condițiilor și cerințelor din țara noastră — noutățile ce apar în tehnica mondială în domeniul construcțiilor.

● Sprijinul industriei se cere amplificat

● Rolul activ al cercetării

● Roadele colaborării

CA REZULTAT al colaborării specialiștilor din construcții, îndeosebi din cercetare, cu cei din diferite ramuri industriale, se îmbogățește continuu gama materialelor cu caracteristici superioare, destinate lucrărilor de beton. Metalurgia a asimilat noi mărci de oțeluri cu rezistențe sporite, destinate armării elementelor monolite și prefabricate. **Numai prin extinderea folosirii oțelurilor superioare PC 52 și PC 60 se estimează că se vor obține, în comparație cu armătura obișnuită din oțel OB 38, economii de metal de 9 000 tone în anul 1973 și de 20 000 tone la nivelul anului 1977.** Intrarea în producție a sîrmei trefilate mate a creat posibilitatea utilizării armăturilor prefabricate sudate, la care reducerea consumului de metal rezultă atît din distribuirea mai rațională a eforturilor, cît și din eliminarea suprapunerilor de bare și a legăturilor. Cele mai spectaculoase efecte din acest punct de vedere se obțin însă prin fabricarea și folosirea sîrmei pentru beton precomprimat. În ultimii 2—3 ani. consumul de oțel în structurile de rezistență și acoperișurile halelor industriale a scăzut, datorită extinderii sistemelor cu elemente precomprimate, de la 20—24 kg/mp la 10 kg/mp.

Gama sortimentală a cimenturilor a fost, de asemenea, lărgită cu produse superioare. Cimenturile cu rezistențe inițiale mari permit decofrarea mai rapidă a elementelor din beton, deci scurtarea ciclului de imobilizare a cofrajelor sau tiparelor, amortizarea lor mai rapidă. **A crescut marca cimenturilor portland, ceea ce îngăduie — prin creșterea rezistenței betoanelor — reducerea dozajelor sau dimensionarea mai economică a elementelor de beton armat.** Cimenturile cu adaos de cenușă de termocentrală asigură obținerea unei producții sporite din aceeași cantitate de clincher.

Nu de mult a intrat în funcțiune, la Iași, cea de-a doua Fabrică de agregate ușoare de tip granulit ; se studiază realizarea altor capacități pentru producerea acestui material care, înlocuind agregatele grele de balastieră în elementele structurale din beton, reduce greutatea construcțiilor și. deci, îngăduie economii de metal la armarea fundațiilor și stîlpilor de susținere.

Este de menționat, de asemenea, **aportul industriei lemnului**, în special prin fabricarea placajelor de exterior, rezistente la umiditate, care au căpătat o largă utilizare la confecționarea cofrajelor, înlocuind cheresteaua de rășinoase. **În industria chimică** au fost asimilați diverși aditivi plastifianți pentru betoane, care, pe lîngă alte efecte tehnico-economice, dau și posibilitatea unei dozări mai raționale a cimentului.

Eforturile pe această linie se cer continuate, în conformitate cu programele stabilite, privind diversificarea materialelor pentru construcții. Totodată, este necesar ca fabricile producătoare să aibă în vedere realizarea constanței parametrilor calitativi ai acestor produse (de exemplu : placajele cu tegofilm), asigurarea cantităților necesare în funcție de creșterea volumului construcțiilor (de exemplu : cimenturile RIM).

● Procedee eficiente de armare

POSIBILITĂȚILE create prin producția în țară a oțelurilor superioare sînt valorificate tot mai larg de către specialiștii din cercetare, proiectare și execuție, pentru modernizarea procedeelor de armare și reducerea corespunzătoare a consumului de metal. Ținînd seama de dezvoltarea capacităților în industria prefabricatelor din beton, de dotarea a numeroase organizații de construcții cu poligoane capabile să realizeze piese de tehnicitate ridicată, s-au luat prin proiectare măsuri de extindere a utilizării elementelor de mare suprafață, precomprimate. Programul elaborat prevede ca acestea să fie folosite, anul viitor, la realizarea a 200 000 mp. de clădiri industriale și agrozootehnice, iar în 1977 — la o suprafață totală de 2 milioane m.p.

Un efect considerabil — testat în industria prefabricatelor — va avea **armarea betoanelor cu plase sudate.** Realizate din sîrmă trefilată mată, **acestea garantează, în comparație cu armăturile obișnuite, economii de oțel de 20—30% și chiar mai mult**, putînd fi utilizate atît la plăci de planșeu și acoperiș, pereți, pardoseli. cît și la o serie de elemente liniare (grinzi), elemente masive (fundații, baraje), la drumuri, platforme, piste de aeroporturi etc. Necesitățile unui domeniu atît de vast vor fi acoperite prin producția secției de plase sudate uzinate, de curînd intrată în funcțiune parțial la Uzina de sîrmă și produse din sîrmă de la Buzău ; ea va putea livra o cantitate de 36 000 tone/an, iar extinderea prevăzută va majora această cantitate la 70 000 tone/an.

Economii de metal de 25—35% și reduceri ale prețului de cost de 8—12% aduce și folosirea noii armături de tip bi-oțel, pentru producerea căreia Centrala de construcții-montaj-București a achiziționat și pus în funcțiune o instalație modernă.

Sînt de menționat perspectivele interesante pe care le oferă **noua metodă de calcul al structurilor în domeniul plastic.** Folosind rezervele de capacitate portantă, ea permite optimizarea proiectării structurilor metalice și din beton armat din punctul de vedere al consumurilor de materiale, putînd rezulta de aici o economie de oțel de 5—15%. Un simpozion științific ce a avut loc de curînd pe această temă a evidențiat primele cercetări românești în domeniul calculului plastic, oferind proiectării o interesantă orientare pentru introducerea și extinderea noii metode, facilitate de existența unei baze moderne pentru tehnica de calcul necesară.

Valorificarea posibilităților create în ultimul timp pentru armarea mai eficientă a elementelor de beton depinde, în primul rînd, de PROIECTANȚI. De aceea, este necesar ca în institute să se organizeze o largă popularizare a caracteristicilor noilor materiale și metode, a normativelor tehnice care reglementează utilizarea lor ; comisiile tehnice interne să impună introducera lor în proiecte ; să se organizeze schimburi de experiență cu institutele de cercetare, de proiectare și cu unitățile de execuție, care au acumulat o practică în această privință. Totodată, se impune să se urmărească, în continuare, noutățile ce apar în tehnica mondială, pentru a le adapta și perfecționa corespunzător cu condițiile și cerințele din țara noastră. De pildă, în planul de cercetare s-ar putea include studierea betoanelor armate cu fibre din mase plastice sau de oțel, procedeu care, într-o serie de țări, a dat rezultate promițătoare.

● Sisteme noi de cofraje

PRINTRE MULTIPLELE avantaje economice pe care le-a adus extinderea considerabilă a prefabricării elementelor de beton armat (peste 2,4 milioane de metri cubi în anul 1971), se evidențiază **și reducerea spectaculoasă a consumului de lemn în construcții.** Totuși, un mare volum de beton se execută încă (iar într-o serie de cazuri nici nu se poate realiza altfel) monolit, prin turnare pe șantier. Atenția specialiștilor este, de aceea, concentrată asupra modalităților de a introduce și în acest domeniu unele sisteme cu caracter industrial, care să reproducă parțial efectele prefabricării, inclusiv raționalizarea cofrajelor.

Rețin atenția, de pildă, măsurile luate în acest an de către Ministerul Construcțiilor Industriale pentru crearea și generalizarea unui cofraj mixt universal, din profile metalice subțiri și lemn, care să servească la realizarea unei mari varietăți de elemente din beton monolit pentru clădiri industriale și agrozootehnice — pereți, grinzi, plăci, stîlpi cu secțiune mare. Conceput de Institutul de proiectări pentru construcții-București, cofrajul este alcătuit din piese ușoare de dimensiuni relativ mici, din care se pot compune panouri de suprafață mare, adaptabile la variatele forme geometrice ale construcțiilor. **În comparație cu cofrajele grele, consumul de metal în scheletul de rigidizare se reduce cu 30 kg-mp — ceea ce, la o cantitate luată în calculul posibilităților de utilizare, de 50 000 mp, înseamnă o economie de oțel de circa 1 500 de tone.** Totodată, prin numărul sporit de reutilizări față de cofrajele clasice, se obține o serioasă economie de material lemnos.

În domeniul clădirilor de locuit și social-culturale, Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală a acționat eficace pentru **generalizarea cofrajelor metalice plane universale la executarea pereților interiori din beton monolit ai structurilor de rezistență** ; el se aplică în majoritatea județelor țării, servind în acest an la realizarea a circa 21% din totalul locuințelor. **Cu o singură pereche de panouri se cofrează o suprafață de perete de 11,70 mp pînă la 16,90 mp ; se elimină total lemnul, iar consumul de oțel, de 160 kg/mp suprafață de cofraj, devine foarte redus prin posibilitatea, demonstrată practic, a 600-800 de reutilizări.** Se realizează, de asemenea, economii de materiale la înseși structurile turnate în astfel de cofraje, în comparație cu cele prefabricate din panouri mari. La întreprinderea de construcții-montaj a județului Neamț, de pildă, unde anul acesta se execută cu astfel de cofraje circa 1 000 de apartamente și un spital, au rezultat din calcule reduceri de consum, față de panourile mari, de 2—3 kg de oțel (10—14% din total) și 10 kg de ciment (7% din total) pe metrul pătrat.

Generalizat la executarea silozurilor, coșurilor de fum, larg aplicat la construcția clădirilor cu multe nivele, sistemul cofrajelor glisante — perfecționat printr-o serie de invenții românești de prestigiu — cîștigă noi domenii de utilizare. Printre acestea se numără puțuri de mină, șiruri de stîlpi și pereți de hale industriale înalte — la termocentrale, fabrici de ciment ș.a. Reușita experimentărilor făcute a determinat să se prevadă folosirea cofrajelor glisante și la elemente orizontale. cum sînt canalele, într-un volum de 10 km în anul 1973 și 50 km în anul 1977. Este de remarcat faptul că, în general, sistemele de cofraje amintite se disting și printr-o altă calitate : ele asigură elementelor de beton suprafețe plane și netede, care — în funcție de destinația construcțiilor respective — fie că nu se mai finisează, fie că necesită finisaje foarte reduse, rezultînd de aici economisirea tencuielilor, deci a cimentului.

Paralel cu extinderea și perfecționarea continuă a acestor cofraje cu caracter universal, se cer continuate eforturile pentru o rezolvare cît mai eficientă în domenii mai restrînse. Inițiativa unor organizații de proiectare și de execuție a dus la aplicarea experimentală a unor cofraje din alte materiale (beton armat, la Trustul de construcții-Pitești ; aluminiu, la Grupul de șantiere de construcții industriale-Slatina ș.a.) ; este necesară cercetarea lor de către o unitate specializată în vederea unei eventuale atestări și extinderi.

Avînd în vedere multiplele avantaje ale betoanelor aparente, care nu se mai finisează ulterior, este cazul ca industria chimică să treacă la fabricarea materialelor necesare confecționării de cofraje din rășini poliesterice armate cu fibre de sticlă. Costul acestora va putea deveni competitiv în condițiile unei producții de masă ; reducerea metalului și lemnului este totală, iar durabilitatea acestor cofraje garantează un mare număr de refolosiri.

ENUMERAREA realizărilor dobîndite oglindește nu numai pașii, ce s-au făcut, dar sugerează și ce rezerve importante există încă pentru economisirea metalului, lemnului și cimentului în construcții. Fără îndoială că progresul tehnic rapid în această ramură va deschide permanent noi posibilități. Pentru valorificarea deplină a ceea ce s-a cîștigat. este însă esențial să se asigure — pentru o serie de procedee — depășirea stadiului de experiment. Ar fi bine dacă Ministerul Construcțiilor Industriale, în calitate de organ unic de directivare în ramura de construcții-montaj, ar proceda la inventarierea tuturor acestor sisteme, la trierea lor după o analiză tehnico-economică comparativă, organizînd, în continuare, propaganda celor selecționate ca deosebit de eficiente și sprijinind, în colaborare cu ministerele producătoare de materiale pentru construcții, generalizarea lor.

ing. C. MATEESCU

ÎN GOSPODĂRIREA AVUȚIEI NAȚIONALE

În producția de energie electrică și termică

MUTAȚII STRUCTURALE ÎN VALORIFICAREA COMBUSTIBILULUI

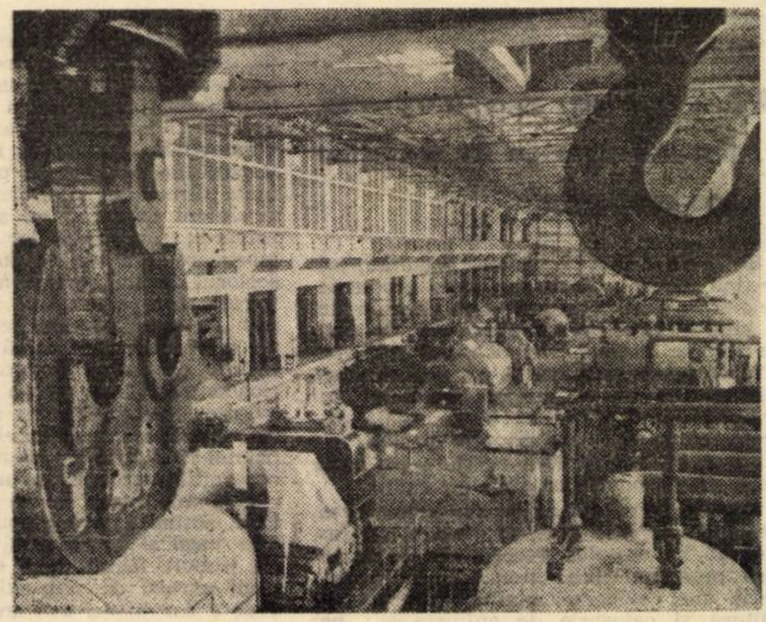

● **Diminuarea utilizării gazelor naturale și a țițeiului prin folosirea, îndeosebi, a cărbunilor inferiori**
● **La C.E.T. Mintia se utilizează deșeurile rezultate din sortarea și spălarea cărbunilor cocsificabili și a huilei necocsificabile**
● **Resurse secundare valorificate la producerea energiei electrice și termice, printre care gazul de furnal**
● **Pînă în anul 1980 se vor construi, cu precădere, centrale ce vor utiliza lignitul ; totodată, se vor înălța, treptat centrale nucleare**

ing. Gheorghe STOICA
adjunct al ministrului energiei electrice

ÎN CADRUL programelor de dezvoltare a forțelor de producție, de perfecționare a relațiilor socialiste, a întregii vieți economice și sociale a țării, partidul nostru a acordat și acordă un loc important dezvoltării bazei energetice și electrificării țării. În anii de început ai electrificării, ținînd seama de situația grea moștenită în acest domeniu și pentru a se crea avansul necesar în dezvoltarea bazei energetice și a electrificării față de restul industriei, **s-a dat prioritate, în prima etapă, construirii acelor tipuri de centrale electrice, care necesită investiții minime și un timp redus de realizare.** S-a urmărit, de asemenea, ca și investițiile conexe, cum ar fi cele legate de deschiderile de mine, să fie minime. De aceea, în prima etapă, s-au construit, în principal, centrale termoelectrice cu gaze naturale și cu combustibil lichid. Totodată, s-au extins centralele termoelectrice vechi în care instalarea de noi grupuri s-a putut face în condiții economice avantajoase și într-un timp redus.

O pondere importantă au avut-o centralele Diesel care, în condițiile inexistenței sistemului energetic unic, constituiau soluțiile cele mai avantajoase din punct de vedere economic pentru alimentarea cu energie electrică a unor zone sau consumatori izolați cu necesități mai reduse de energie electrică. Încă de atunci **s-a acordat atenție utilizării în cît mai mare măsură a cărbunelui în producerea energiei electrice.** S-au construit astfel unele centrale pe cărbune printre care :

— **Centrala termoelectrică Doicești** (în anul 1952), cu o putere instalată de 120 MW, funcționînd cu lignit din bazinul Filipești-Șotînga ;

— **Centrala termoelectrică Ovidiu** (în anul 1952), cu o putere instalată de 36 MW, funcționînd cu cărbune brun ;

— **Centrala termoelectrică Comănești** (în anul 1954), cu o putere instalată de 24 MW, funcționînd cu cărbune brun din bazinul Comănești ;

— **Centrala termoelectrică Paroșeni** — etapa I-a (în anul 1956), cu o putere instalată de 150 MW, funcționînd cu deșeuri rezultate de la spălarea cărbunelui cocsificabil (mixte și slam de huilă).

În etapele următoare de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a țării, **s-a putut trece, treptat, la valorificarea superioară a resurselor naturale, la folosirea rațională a resurselor energetice și gospodărirea judicioasă a rezervelor de combustibili.** Această problemă are o importanță deosebită în dezvoltarea economiei, deoarece investițiile pentru creșterea producției de energie cer eforturi însemnate, iar prețul de cost al acesteia constituie un element principal al costurilor în majoritatea ramurilor economiei.

Avîndu-se în vedere cererea crescută de gaze naturale și de țiței pentru industria chimică și siderurgică (unde acestea pot fi valorificate superior), **în ramura energiei electrice și termice s-a urmărit permanent utilizarea în proporție cît mai mare a celorlalți combustibili, în special a cărbunilor inferiori, precum și construirea de centrale hidroelectrice pentru a se reduce consumul de combustibil.** Pentru economisirea combustibilului s-a trecut la instalarea de centrale termoelectrice de termoficare în care aburul necesar pentru utilizări industriale și încălzire este folosit mai întîi pentru producerea energiei electrice. S-au construit astfel de centrale în special pe platformele industriale importante (Centralele Brazi de 200 MW, Borzești de 225 MW, Ișalnița de 350 MW, Govora de 100 MW), sau în centrele urbane importante (București Sud de 300 MW, Grozăvești de 185 MW, Oradea de 105 MW, Iași de 100 MW, Palas de 100 MW).

Totodată, la construirea centralelor termoelectrice **s-a urmărit introducerea de echipamente cu parametri și randamente ridicate de putere unitară mare, care să conducă la obținerea de consumuri specifice de combustibil cît mai reduse și la scăderea prețului de cost.** S-au instalat astfel grupuri cu putere unitară de 200 MW și 315 MW cu parametrii înalți (140 ata 570°C) sau supracritici (195 ata 540°C).

APLICÎND consecvent politica de utilizare rațională a combustibililor s-au dezvoltat concomitent cu extracția lignitului, **centralele electrice care utilizează acest cărbune inferior.** Astfel, începînd cu anul 1966, s-au dat în funcțiune importante centrale pe lignit : Craiova de 980 MW (cea mai mare centrală termoelectrică), Oradea de 105 MW și Rovinari cu o capacitate finală de 1720 MW.

Pentru folosirea deșeurilor rezultate din sortarea și spălarea cărbunilor cocsificabili și a huilei necocsificabile, s-a construit centrala Mintia de 800 MW. De asemenea, s-a intensificat acțiunea de utilizare a resurselor secundare la producerea energiei electrice și termice. **Una dintre realizările importante în acest domeniu o constituie centrala termoelectrică Galați — de 160 MW — care utilizează gazul de furnal provenit de la Combinatul siderurgic Galați.** S-a trecut la valorificarae într-un ritm susținut a potențialului hidroenergetic economic amenajabil.

Merită a fi amintite amenajările cu folosință în scopuri multiple a apei de pe rîul Bistrița (464 MW) și Argeș (297 MW). Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier (1050 MW partea R.S.R. precum și amenajările în curs de pe rîurile Lotru, Olt, Someș și Sebeș.

Ca rezultat al aplicării consecvente a politicii de electrificare a țării și de folosire rațională a resurselor de energie primară, s-au produs mutații importante. A crescut ponderea puterii instalate în centrale hidroelectrice de la 8,1% în 1950, la 22,9% în anul 1971, iar producția de energie electrică în centrale hidroelectrice a crescut de la 8,1% în 1950, la 11,4% în anul 1971 (vezi tabelul nr. 1). **Aceasta a permis obținerea de importante economii de combustibil pentru energia electrică produsă.**

A avut loc, totodată, o îmbunătățire substanțială a structurii producției centralelor termoelectrice după felul combustibilului consumat (vezi tabelul nr. 2). Astfel, **ponderea energiei produse cu cărbuni inferiori** (lignit și cărbune brun) **în totalul producției centralelor termoelectrice, a crescut de la 13,2% în 1955, la 25,6% în anul 1971.** A sporit și ponderea energiei produsă cu **deșeuri de huilă** de la 6,3% în 1955, la 7,1% în 1971. S-a redus simțitor ponderea energiei electrice produsă cu combustibil lichid, acesta fiind eliberat pentru alte scopuri. Astfel, **ponderea energiei electrice produsă cu motorină a scăzut de la 11,8% în 1955, la 0,5% în 1971, iar cea a energiei electrice produse cu păcură a scăzut de la 23,9% în 1955 la 2,4% în anul 1971.**

Ponderea mare a energiei electrice produse cu gaze naturale, impusă la început de necesitățile dezvoltării rapide a producției de energie electrică — pentru a putea face față cererilor de energie ale industriei — a scăzut din anul 1967 de la 76,3% la 62,2% în 1971.

Paralel cu modificările structurale ale consumului de combustibil, **a avut loc și o reducere substanțială a consumului specific de combustibil pentru producerea energiei electrice atît pe ansamblul centralelor termoelectrice, cît și pe tipuri de centrale** (vezi tabelul nr. 3). În 1971, consumul specific de combustibil, pe ansamblul centralelor termoelectrice, a reprezentat doar 46% din consumul specific de combustibil ce s-a realizat în anul 1955. **Modul în care se realizează sarcinile anului 1972 confirmă întru totul mutațiile menționate chiar cu o dinamică mai pronunțată în creșterea producției de energie electrică pe centrale pe lignit și pe centrale hidroelectrice.**

PROGRAMUL de dezvoltare a resurselor energetice și electrificării țării pînă în anul 1980, prevede ca producția de energie electrică să crească, în continuare, într-un ritm ridicat, astfel că se va ajunge la o producție de 80—85 miliarde kWh, corespunzător unui consum de energie electrică pe locuitor de 3 000—3 400 kWh. Pentru aceasta s-a prevăzut creșterea puterii instalate în centralele electrice cu 4 300—4 400 MW în actualul cincinal și cu 8 700—9 400 MW în perioada 1976-1980.

Urmărindu-se consecvent folosirea rațională a resurselor energetice, 27% din puterea nou instalată în actualul cincinal și 29% din puterea ce se va instala în perioada 1976—1980, o vor reprezenta amenajările hidroenergetice cu folosirea complexă a apei. În scopul valorificării superioare a resurselor energetice, **se vor construi, cu precădere, centrale de lignit astfel că ponderea energiei electrice produse prin utilizarea hidrocarburilor va scădea foarte mult.** Pînă în 1980 se va instala în centrale pe lignit o putere nouă de 4 000 MW, din care 1 320 MW în centrala Rovinari și 1980 MW într-o altă centrală bazată tot pe lignit.

Întrucît, potrivit prognozelor, în perspectiva următorilor 15—20 ani resursele de combustibili clasici nu vor putea satisface nevoile economiei, **se prevede construirea treptată, în condiții economice, a centralelor electrice nucleare.** În acest sens, în următorii 10 ani, se vor construi centrale nuclearo-electrice însumînd o putere de 1 800—2 400 MW.

Tabel nr. 1

Evoluția structurii puterii instalate și producției de energiei electrică

Anul	UM	1938	1950	1955	1960	1965	1970	1971
Putere inst. din care :	MW	501	740	1220	1779	3258	7346	8334
— în centr. termoelec.	MW	453	680	1120	1569	2797	6146	6429
	%	90,4	91,9	91,8	88,2	85,8	83,6	77,1
— în centr. hidroelec.	MW	48	60	100	210	461	1200	1905
	%	9,6	8,1	8,2	11,8	14,2	16,4	22,9
Prod. de energ. electrică din care :	mil. kWh	1130	2113	4340	7650	17215	35068	39454
— în centr. termoelec.	mil. kWh	932	1944	4017	7253	16210	32315	34939
	%	86,9	92,0	92,5	94,8	94,2	92,1	88,6
— în centr. hidroelec.	mil. kWh	148	169	323	397	1005	2773	4435
	%	13,1	8,0	7,5	5,3	5,8	7,9	11,4

Tabel nr. 2.

Evoluția structurii producției în centralele termoelectrice după felul combustibilului consumat.

Anul Energie electrică produsă pe :	1955	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971
	procente din energia totală.												
— lignit și cărbune brun	13,2	18,7	31,4	18,6	17,5	16,6	16,0	17,9	17,3	21,1	23,8	25,1	25,6
— huilă și deșeuri de huilă	6,3	3,7	3,1	1,7	2,0	1,3	3,6	2,7	3,6	2,4	2,7	3,2	7,1
— motorină	11,8	7,9	6,5	5,6	5,2	4,5	3,7	3,5	1,4	0,9	0,8	0,6	0,5
— păcură	23,9	5,2	5,6	3,2	3,0	1,8	1,8	1,1	1,0	0,9	2,0	2,7	2,4
— gaze naturale	41,7	63,6	64,4	70,0	68,5	75,0	74,2	76,0	76,3	72,7	59,2	63,5	62,2
— resurse secundare și alți combustibili	3,1	0,9	1,0	1,1	3,8	0,8	0,7	0,7	0,4	2	1,5	2,9	2,2

Tabel nr. 3

Evoluția consumului specific de combustibil pentru energia electrică.

Consum specific	Anul: 1955	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971
	în Kg combustibil convențional la 1000 kWh												
Total termocentrale din care în termocentralele cu :	723	502	485	434	453	435	407	380	364	365	352	341	333
— lignit și cărbune brun	759	538	522	514	498	498	486	436	420	390	363	370	372
— huilă și deșeuri de huilă	548	680	312	311	617	597	425	478	456	459	420	389	351
— motorină	445	420	436	411	426	433	436	427	449	442	336	392	355
— păcură	723	628	582	525	512	557	497	432	372	392	341	370	361
— gaze naturale	648	480	450	443	426	406	380	357	343	356	340	322	312

preț de cost

PUNCTE DE VEDERE

EVIDENȚA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE pe grupe de culturi și specii de animale

CONFERINȚA NAȚIONALĂ a partidului a trasat sarcina elaborării unui sistem de indicatori care să exprime în mod real toate laturile producției materiale, să pună la dispoziția organelor de conducere din unitățile economice instrumentul necesar cunoașterii situației economice la perioade scurte, în vederea stabilirii zilnice a nivelului cheltuielilor de producție.

În realizarea acestei sarcini trebuie pornit de la experiența dobîndită în ultimii ani cînd s-au făcut numeroase experimente și au avut loc multe dezbateri între cadrele de specialitate. Asemenea preocupări și experimente au avut loc și în sectorul cooperatist din agricultură. De exemplu, Institutul de cercetări pentru economia agrară a introdus experimental din anul 1963, calculul prețului de cost pe produs în cinci cooperative agricole. Consider însă că experimentările făcute nu au fost valorificate în mod corespunzător, calculul prețului de cost aplicîndu-se în anul 1972 numai la 1 000 cooperative agricole. Pe de altă parte trebuie subliniat că pînă în prezent s-a urmărit mai mult satisfacerea unor cerințe pe plan central, legate de cunoașterea orientativă a nivelului cheltuielilor de producție și. respectiv, a rentabilității produselor pe ansamblul sectorului cooperatist și pe zone de producție. Marea majoritate a cooperativelor produc însă fără să cunoască cît le costă producția, cît cîștigă de pe urma activității lor productive. În cooperativele agricole de producție nu sînt încă generalizate relațiile bănești între unitate și membrii cooperatori, între diferitele sectoare din interiorul cooperativei și chiar între cooperative și alte unități (de exemplu, între c.a.p. și stațiunile pentru mecanizarea agriculturii). Această situație generează mari greutăți în analiza economică a unității, evidența și fluxul informațional neputînd să furnizeze consiliilor de conducere a cooperativelor și organelor financiar-bancare elementele necesare pentru luarea celor mai indicate măsuri pe parcursul realizării procesului de producție.

De aceea, este necesar ca indicațiile date de conducerea de partid și hotărîrea luată de Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție cu privire la introducerea calculului amortizării fondurilor fixe și a evaluării în bani a cheltuielilor de producție să fie realizate cît mai urgent posibil. Pe această linie organele de resort din cadrul MAIAA și UNCAP în colaborare cu organele centrale interesate, sînt în prezent în faza de perfectare a instrucțiunilor privind evidențierea sistematizată a cheltuielilor de producție și calcularea prețului de cost în vederea transmiterii lor la unitățile de producție. În ansamblu, aceste instrucțiuni sintetizează experiența anilor de aplicare în practică a calculului prețului de cost în cooperativele alese.

Sistemul de amortizare — să fie mai aproape de condițiile cooperativelor

SE PRECONIZEAZĂ de exemplu, să se țină evidența cheltuielilor de producție pe fiecare cultură și categorie de animale și, respectiv, să se calculeze preț de cost pe fiecare produs obținut. Instrucțiunile urmăresc, de asemenea, ca repartizarea cheltuielilor pe produs să se facă în cea mai mare parte ca o cheltuială **directă**, evitîndu-se pe cît este posibil arbitrarul în repartizarea acestora pe baza unor chei convenționale.

Prin aceasta se urmărește cunoașterea prețului de cost real pe fiecare produs obținut în unitatea respectivă. Se pune însă problema dacă munca necesară ținerii unei evidențe analitice pe fiecare cultură și categorie de animale și pe fiecare element de cheltuială, indiferent de ponderea lor în planul de producție și în cheltuieli, este sau nu justificată. Or, din acest punct de vedere instrucțiunile trebuie încă îmbunătățite. De exemplu, după opinia noastră, nu este util nici pentru cooperativă și nici pentru economie calcularea prețului de cost la cultura ardeiului pe diferite sorturi, așa cum se prevede în instrucțiuni. De asemenea, nu este practic posibil ca elementele de cheltuieli la tractoarele rutiere să se repartizeze direct pe culturi sau categorii de animale mai cu seamă că marea majoritate a acestora execută în aceeași zi lucrări la mai multe culturi sau pentru mai multe categorii de animale. Sînt de părere că la formularea indicațiilor să se țină seama și de personalul existent, de pregătirea actuală a acestuia.

Se cunoaște că în sectorul de stat suma anuală de amortizat se stabilește în funcție de valoarea medie a fondurilor fixe și de cota de amortizare. Determinarea amortizării anuale cere un oarecare volum de muncă și o anumită pricepere, pe lîngă alte condiții legate de întocmirea planului. La întreprinderile agricole de stat s-a folosit în trecut, cu bune rezultate, o metodă mai simplă. **La procurarea sau construirea fondurilor fixe se stabilea suma anuală de amortizat prin împărțirea valorii acestuia la numărul de ani de funcționare dar aceasta se evidenția, pe ani, în fișa de evidență deschisă fiecărui fond fix. În anul punerii în funcțiune suma amortizării se stabilea în funcție de amortizarea anuală și de lunile de funcționare.** Metoda o considerăm mai simplă și mai ușor de aplicat și prin urmare aș propune să fie preluată de instrucțiuni în locul metodei clasice. Tot legat de amortizare, se prevede ca în cursul anului amortizarea să fie stabilită trimestrial. Nu cred însă că există suficiente argumente care să pledeze pentru această soluție. La întreprinderile agricole de stat amortizarea se calculează trimestrial pentru a fi vărsată. Se intenționează oare ca la cooperativele agricole să se constituie amortizarea înainte de vînzarea producției ? Noi credem că nu și, în acest caz, **calcularea trimestrială a acesteia nu se justifică.** Reparațiile capitale se prevăd a fi efectuate direct din cheltuielile de producție și sîntem de acord cu acest mod de rezolvare ; suportarea lor din cota de amortizare, așa cum a fost în trecut în sectorul de stat, este o metodă mai complicată. Nu putem însă împărtăși ideea că : „în cazul în care reparațiile capitale au o pondere însemnată iar eficiența acestora se resimte în producție pe o perioadă mai mare de un an, o parte din valoarea reparațiilor la finele anului. se va repartiza pe cheltuieli anticipate". În primul rînd, trebuie ținut seama că toate reparațiile capitale au un efect pe o perioadă mai mare de un an. În al doilea rînd, noțiunea „are o pondere însemnată" este vagă și interpretativă. Credem că nu trebuie făcută vreo excepție. În sectorul agricol de stat există această prevedere dar în cei trei ani de aplicare nu s-a făcut apel la ea. Se prevede, că nu se amortizează fondurile fixe nefolosite, mențiune care, de asemenea, nu este indicată, deoarece nu s-ar stimula valorificarea acelor fonduri fixe care stau nefolosite în cooperativă și apoi se cunoaște că fondurile fixe nefolosite se uzează prin acțiunea factorilor naturali. În schimb, **sîntem de părere că la cooperativele agricole să nu se amortizeze acele fonduri fixe care au durata de amortizare expirată iar valoarea lor de înlocuire a fost recuperată**. N-are sens să se constituie o supraamortizare ca în sectorul de stat unde se cunoaște că 40% din volumul acesteia rămîne unităților economice pentru anumite destinații. Neamortizarea acestora stimulează folosirea lor în procesul de producție și compensează, în același timp, cheltuielile suplimentare cu întreținerea și repararea lor.

Sînt și alte aspecte de revizuit pentru a asigura, prin însăși metodologia pusă la dispoziție cooperativelor agricole, condiții optime privind calcularea unui preț de cost cît mai real : **uzura obiectelor de inventar să nu se treacă pe costuri în momentul reformării, ci 50% la darea în exploatare iar restul la scoaterea din uz ; cheltuielile pentru culturile intercalate să fie stabilite similar cu cele pentru producția secundară, stimulînd acest gen de culturi și care, cît de cît, au influență asupra producției de bază ; la mortalități să se precizeze că se referă la animalele tinere și la îngrășat ; să se trateze stabilirea prețului de cost la produsele obținute din culturi calamitate și la care s-au încasat despăgubiri etc.**

Trebuie revizuite, de asemenea, soluțiile cuprinse în instrucțiuni cu privire la unele probleme de fond cum ar fi : impozitul pe venit la activitățile industriale și de prestări de servicii și cheltuielile ce se efectuează din fondul social-cultural și din fondul de ajutorare. După părerea noastră, ele nu sînt elemente ale cheltuielilor de producție ci se suportă — impozitul pe venit — sau se constituie — celelalte fonduri — direct din venitul net al cooperativei agricole de producție.

Introducerea simultană a unor noi pîrghii valorice: producția marfă și beneficiul

INTRODUCEREA prețului de cost în cooperativele agricole de producție necesită introducerea și a altor pîrghii valorice aplicate cu succes în sectorul de stat. Ne referim la indicatorii : producția marfă vîndută și beneficiu. În prezent, producția netă se calculează la toată producția obținută în cursul unui an calendaristic, ea neputînd fi în totalitate repartizată, întrucît o parte se află în stadiul producției neterminate (animale tinere, animalele la îngrășat etc.). De asemenea **este necesar ca folosirea unor materiale — produse proprii — în sectorul de investiții, inclusiv trecerea animalelor din prăsilă proprie la turma de bază, să fie considerată ca vîndute și decontate ca atare.**

Ultima problemă pe care dorim s-o ridicăm este legată de posibilitățile de aplicare a metodologiei elaborate. În agricultură sînt 4550 cooperative agricole de producție. O bună parte din aceste unități dispun de cadre bine pregătite și care vor putea aplica cu succes metodologia de calcul a prețului de cost. Sînt însă multe cooperative care au un personal contabil restrîns și cu o pregătire încă insuficientă. Aceste unități, după părerea noastră, nu vor putea organiza evidența și calcularea prețului de cost pe produs. Pentru ca și acestea să dispună de instrumentul operativ de urmărire a cheltuielilor de producție în timpul executării planului și îndeosebi pentru a cunoaște rezultatele financiare obținute **ar fi necesar ca să se organizeze ținerea evidenței cheltuielilor de producție pe grupe de culturi și specii de animale.** Desigur că organizarea evidenței ar urma să fie stabilită după aceleași criterii și principii ca la restul cooperativelor, deosebindu-se doar prin gruparea cheltuielilor pe cereale, plante tehnice, legume. bovine, porcine, ovine etc. fără însă a se stabili prețul de cost pe unitate de produs.

La ambele categorii de cooperative este necesar ca planul de producție, de venituri și cheltuieli pe ansamblul unității precum și la nivelul fermelor să cuprindă evaluarea tuturor cheltuielilor de producție, iar acestea să fie repartizate pe trimestre și urmărite ca atare. **Pentru ca urmărirea cheltuielilor de producție să aibă eficiența scontată este necesar ca în dările de seamă contabile trimestriale cheltuielile realizate să fie comparate cu planul actualizat și nu cu planul inițial cum se practică în prezent. Actualizarea ar urma să aibă la bază unitatea de producție** (hectar-efectiv de animale) **existentă, evaluată pe baza baremurilor de cheltuieli stabilite la întocmirea planului pe hectare de cultură și pe animale.**

Ion ALFIRI
director general
în Ministerul Finanțelor

RECUPERAREA RESTANȚELOR

(Urmare din pag. 3)

Alte întreprinderi însă, pentru a ușura situația semestrului I, merg pe linia de a eșalona în mod necorespunzător nivelul cheltuielilor pe trimestre. **lăsînd ca efortul de reducere să cadă pe sem. II și, îndeosebi, trim. IV.** Este edificatoare în acest sens situația constatată în cursul anului 1971 la unele întreprinderi la indicatorul cheltuieli totale la 1000 lei producție marfă, așa cum rezultă din tabelul nr. 3.

Toate întreprinderile menționate în tabelul nr. 3 **au stabilit nivele de cheltuieli pe trim. IV nereale, infirmate de realizările ulterioare.** Depășirile din trimestrul respectiv au dus la nerealizarea planului pe întregul an. Mobilul unor astfel de împărțiri a sarcinilor pe trimestre, rezidă în faptul că defalcarea avantajoasă a primelor 2—3 trimestre **permite acestor întreprinderi să beneficieze de unele drepturi de salarizare și premiere pe trimestrele respective, penalizările afectînd în cazul acesta doar drepturile trimestrului cu nerealizări** (respectiv trim. IV).

O atare practică se regăsește și în modul de defalcare a indicatorilor de cheltuieli pe trimestrele anului 1972. Unele întreprinderi nu au eșalonat echitabil, corespunzător posibilităților, efortul de reducere a costurilor de producție, stabilind sarcini „lejere" pe trim. I și II, și sarcini încordate pe trim. III și IV. De multe ori, defalcarea pe trimestre, nu este corelată cu defalcarea producției marfă, fapt ce accentuează incertitudinea realizărilor din sem. II. Exemplificăm acest lucru cu situația existentă în luna martie la unele întreprinderi din diferite ministere (vezi tabelul nr. 4). i

Realizările pe trimestrele I și II — așa cum rezultă din tabelul nr. 4 — demonstrează că nivelele cheltuielilor de producție defalcate necorespunzător de întreprinderi au putut fi realizate cu ușurință. De aceea, **este necesar ca la defalcarea pe trimestre a sarcinilor de cheltuieli pe 1973, ministerele și centralele industriale să nu accepte degrevarea primelor trimestre pe seama încordării în trimestrele III și IV, deoarece aceasta constituie o frînă în calea luării din timp a măsurilor necesare în cazul constatării unor deficiențe.**

Tabelul nr. 3

	UM	Anul 1971	din care tr. I.—III.	din care tr. IV
1. Intrepr. minieră — Cîmpulung				
— diferențe față de total an plan	lei	—	+ 3,9	—10,9
— diferențe față de plan realiz.	lei	+ 4,6	— 2,7	+ 25,9
2. Combinatul de industrie a cărnii — București				
— diferențe față de total an plan	lei	—	+ 30,4	—68,4
— diferențe față de plan realiz.	lei	+ 37,3	+ 7,0	+ 96,3
3. Grupul industrial de chimie — Rimnicu Vîlcea				
— diferențe față de total an plan	lei	—	+ 10,9	—27,8
— diferențe față de plan realiz.	lei	— 2,4	—22.5	+ 51,1

Tabelul nr. 4

	UM	Anul 1972	în % față de an tr. I	tr. II	tr. III	tr. IV
1. Grupul industrial de chimie Rimnicu-Vîlcea						
— producție marfă fabricată	%	100	23,6	23.6	24,3	28.0
— cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă	%	100	104,8	101,7	98,9	95,5
— cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă	%	100	102,7	99,8	98,7	99,0
2. Combinatul de industrie a cărnii — București						
— producție marfă fabricată	%	100	21,8	24,5	24,1	29,8
— cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă	%	100	104,0	104,0	101,7	92,3
— cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă	%	100	104,0	104,0	101,3	92,7
3. Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului-Sibiu						
— producție marfă fabricată	%	100	25,2	26.1	24,2	24,5
— cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă	%	100	102,1	102.2	98,4	97,1
— cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă	%	100	101,0	102,4	98,4	96,0
4. Uzinele Electroputere-Craiova						
— producție marfă fabricată	%	100	24,4	24,3	25,2	25,6
— cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă	%	100	102,1	100,4	99,1	98,2
— cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă	%	100	102,0	101,9	99,0	98,1

analiză economico-financiară

- Adaptarea consumurilor specifice la cerințele reale ale producției
- Utilaje inactive și consecințele lor economice
- În industria locală a județului Dolj — cheltuieli neeconomicoase de peste 2,5 milioane lei într-un singur semestru

SLĂBIREA SPIRITULUI GOSPODĂRESC = NEREALIZAREA INDICATORILOR FINANCIARI

ÎN URMA UNEI ANALIZE efectuată recent, pe baza bilanțului încheiat pe sem. I/1972 și a constatărilor de pe teren de către organele de control ale Direcției teritoriale de control și revizie nr. 8 Craiova, la patru unități subordonate Direcției județene de industrie locală Dolj, a reieșit o serie de realizări importante în ce privește producția marfă și calitatea ei și rezultatele financiare obținute prin valorificarea acestora. În urma controlului s-a ajuns la concluzia că a existat preocupare din partea factorilor de răspundere pentru gospodărirea și folosirea rațională a mijloacelor materiale și bănești, că angajamentele luate și sarcinile de plan vor fi atinse. Controlul a scos însă în evidență că în activitatea economico-financiară a unităților analizate mai sînt încă suficiente rezerve care, mobilizate, vor asigura obținerea unor rezultate financiare mai bune.

Deși se știe că reducerea cheltuielilor materiale de producție constituie o sursă principală de creștere a eficienței economice a activității, acest obiectiv nu s-a urmărit îndeajuns. Din această cauză, cheltuielile materiale de producție în industria locală pe semestrul I/1972 au fost depășite: în loc de 763,6 lei cheltuieli planificate la 1000 lei producție marfă s-au realizat 772,8. Depășirea s-a mai datorat, în bună parte, și faptului că factorii de răspundere nu au analizat îndeaproape normele de consum la materiale, deși în acest scop au fost stabilite măsuri prin planul tehnic-organizatoric pentru realizarea indicatorilor de plan pe anul 1972. La I.I.L. Calafat au fost înlocuite unele materiale cu altele de calitate și dimensiuni superioare care au condus la depășirea consumului specific. De asemenea, la Întreprinderea de panificație și produse alimentare Craiova, la I.I.L. Materiale de construcții și produse chimice Craiova s-a constatat că nu se urmărește modul de realizare a consumului specific, de produse și materiale, descărcarea în fișele de evidență făcîndu-se în funcție de consumul specific normat și nu efectiv. Ca urmare, se înregistrează permanent plusuri la inventare, apare posibilitatea sustragerii unor materiale.

Cu toate că planul de producție marfă și producție marfă vîndută și încasată a fost realizat și depășit pe semestrul I/1972, Direcția de industrie locală Craiova și-a realizat planul de beneficii numai în proporție de 91%, adică cu 3.995 mii lei mai puțin decît s-a planificat. Nerealizări s-au înregistrat la Întreprinderea de panificație și produse alimentare Craiova, I.I.L. Materiale de construcții și produse chimice Craiova și I.I.L. Calafat. De menționat că I.I.L. Calafat are 23 produse nerentabile adică 40% din totalul produselor ce le execută.

La nerealizarea planului de beneficii, pe lîngă depășirea cheltuielilor materiale de producție, au mai contribuit și alte cauze cum sînt: nerealizarea planului în structura planificată, folosirea parțială a capacităților de producție care au influențat negativ și realizarea planului de producție și a planului de beneficii etc.

I.I.L. Materiale de construcții și produse chimice Craiova a achiziționat în anul 1971 2 prese cu o capacitate de 18 mii buc. cărămizi pe schimb în valoare de 196 mii lei, utilaje de altfel neutilizate cu toate că planul de cărămizi a fost realizat doar în proporție de 91%. La nerealizarea planului de cărămizi a mai contribuit neritmicitatea producției, decada a III-a deținînd 40% din ponderea producției lunare. Și la I.I.L. Calafat capacitatea preselor nu este folosită corespunzător (din cele două prese nu funcționează permanent decît una) întrucît conducerea fabricii n-a corelat capacitatea de uscare cu cea de producție a preselor. La această unitate. planul la cărămizi nu a fost realizat și ca urmare a neridicării de către unii beneficiari, în special consiliile populare comunale, a cantităților contractate pentru descongestionarea spațiului de fabricație în vederea arderii cărămizii crude depozitate în spațiile de uscare și astfel să permită producerea ritmică a acestui produs. La 30 iunie a.c. existau în stoc 733 mii buc. cărămizi crude și 468 mii buc. cărămizi arse.

La I.I.L. Materiale de construcții și produse chimice Craiova, fabricile de gheață și de băuturi răcoritoare nu au fost prevăzute prin plan să producă la întreaga lor capacitate datorită faptului că nu s-a stăruit pe lîngă beneficiari să contracteze produsele de care aceștia au realmente nevoie. Conducerea acestei unități nu s-a preocupat să acopere capacitatea fabricii prin livrarea de gheață către populație la chioșcuri, așa cum procedează cu unele din produsele sale.

Pe linia neacoperirii capacității fabricii de băuturi răcoritoare și a nerealizării planului de producție din semestrul I/1972 s-a constatat că a contribuit și lipsa de ambalaje, comandate cu întîrziere la I.I.L. Calafat, precum și faptul că viteza de rotație a celor existente a fost încetinită nefiind returnate clienților în termenele prevăzute. Analiza a scos în evidență faptul că la aceste două produse, de larg consum și sezonier foarte solicitate, relațiile între unitatea de producție și cele comerciale nu au fost dintre cele mai satisfăcătoare.

Tot ca urmare a neasigurării desfacerii producției I.I.L. Calafat nu a produs nimic din planul de 2.100 mc. elemente prefabricate, în valoare de 2.266 mii lei pînă la data controlului. Este locul să arătăm că nici direcția de industrie locală Dolj nu a urmărit și sprijinit unitatea în realizarea acestui produs, în asigurarea condițiilor de desfacere. Pe de altă parte, la I.I.L. Calafat s-a executat fără plan și fără desfacere asigurată cantitatea de 186 mc gard beton și 17 mc spalieri, de unde, prin valorificarea ulterioară a acestora. a rezultat o pierdere de 105 mii lei.

Cheltuielile neeconomicoase înregistrate pe semestrul I. 1972 sînt în sumă de 2.588 mii lei și au influențat negativ rezultatele unităților de industrie locală. La I.I.L. Materiale de construcții și produse chimice Craiova cheltuielile neeconomicoase au fost de 2212 mii lei din care menționăm: penalizări pentru nerealizarea contractelor — 437 mii lei; rebuturi la cărămidă — 315 mii lei. Conducerile unităților respective nu s-au preocupat nici de prevenirea pagubelor, ceea ce a condus la crearea, în semestrul I. a unor prejudicii de 462 mii lei în special la I.I.L. Băilești și la I.I.L. Materiale de construcții și produse chimice Craiova.

Cu ocazia inventarierilor, pe baza diferențelor stabilite, nu s-au efectuat regularizările în termenele legale (cazul unor plusuri de 67 mii lei și minusuri de 121 mii lei la I.I.L. Băilești). Totodată, nu s-au constituit garanții în numerar pentru un număr de 24 conducători auto care efectuează transportul produselor și materialelor fără însoțitor, iar pentru 6 gestionari nu s-au constituit garanții suplimentare la Întreprinderea de panificație și produse alimentare Craiova.

Controlul ierarhic operativ curent se exercită superficial în toate unitățile de industrie locală. De exemplu, la I.I.L. Calafat, din cei 5 conducători de compartimente delegați cu exercitarea acestui control, patru nu și-au îndeplinit sarcinile.

Ca aspect general, s-a desprins și faptul că la unitățile controlate sumele plătite în regie dețin o pondere însemnată — 43%; nu s-au luat în toate cazurile măsuri hotărîte pentru înlăturarea situațiilor care conduc la astfel de plăți (defecțiuni la unele utilaje, întreruperi etc.), iar unele nu au fost analizate în colectivul de conducere pentru a se lua măsurile necesare. La I.I.L. Calafat s-a constatat chiar că nu în toate cazurile se rețin penalizările prevăzute de H.C.M. nr. 914/1968 pentru nerealizarea sarcinilor de plan. care condiționează acordarea integrală a salariilor, sumele nereținute fiind de 6390 lei, recuperate abia în timpul controlului.

În urma controlului efectuat, cadrele de conducere din unitățile respective au stabilit, împreună cu organele de control, măsuri concrete de remediere a deficiențelor constatate și au precizat căile prin care vor mobiliza rezervele existente în scopul realizării integrale a angajamentelor luate, în vederea obținerii unor rezultate financiare superioare celor prevăzute prin plan.

Aceste sarcini, așa cum rezultă din concluziile reieșite din analiza efectuată, sînt pe deplin realizabile dacă vor fi repartizate și vor fi urmărite operativ de factorii de răspundere. De asemenea, la bunul mers al activității economico-financiare un sprijin concret și susținut trebuie să primească unitățile respective și din partea forurilor superioare care încă din timpul controlului au rezolvat unele probleme.

Vlăduț PAULINI
directorul Direcției teritoriale de control și revizie nr. 8 Craiova

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Reticențe nejustificate față de introducerea autoservirii

PENTRU CONSUMATORUL zilelor noastre, introducerea autoservirii a însemnat, printre altele, posibilitatea unei mai bune serviri și a economisirii timpului destinat cumpărăturilor. Așa se explică de ce în țări ca Suedia, R. F. a Germaniei, Olanda, autoservirea s-a extins în asemenea manieră încît în sectorul alimentar a ajuns aproape la limita maximă. Astfel, în Suedia volumul desfacerilor prin autoservire în volumul total al vînzărilor cu amănuntul de produse alimentare reprezintă circa 92%, în R.F.G. 88%, în Olanda 85%. Și în domeniul produselor nealimentare autoservirea s-a extins foarte mult. Este suficient să amintim că toate hipermagazinele și aproape toate raioanele din cadrul marilor magazine universale din țările vest-europene folosesc autoservirea.

În țara noastră s-au făcut de asemenea unele progrese în acest domeniu. Autoservirea s-a introdus în toate magazinele alimentare construite în ultimii zece ani precum și în multe din cele vechi, prin modernizarea acestora. Și în sectorul nealimentar s-au obținut unele realizări pe acest plan. Totuși autoservirea în rețeaua de magazine nealimentare rămîne încă într-o fază incipientă. Există mari reticențe față de introducerea autoservirii, deși eficiența acesteia a fost demonstrată de acele unități care au introdus-o. Un sondaj efectuat de Institutul de cercetări comerciale la magazinul universal Victoria din București pune pe deplin în evidență eficiența superioară a autoservirii în raport cu vînzarea tradițională. Redăm mai jos desfacerile realizate în trim.II.1972 de raionul de lenjerie cu autoservire, comparativ cu desfacerile realizate de același raion în perioada corespunzătoare a anului trecut, cînd raionul era organizat pe principiul vînzării clasice (la tejghea).

— bucăți —

	trim. II.1971	trim. II.1972
• cămăși pentru bărbați	28.300	56.400
• pijamale pentru bărbați	8.000	20.200
• chiloți pentru bărbați	10.000	17.000

Deci, și din punctul de vedere al organizației comerciale autoservirea prezintă avantaje certe. Atunci de ce consumatorul beneficiază atît de puțin de avantajele autoservirii în sectorul nealimentar?

Modificarea unor obiceiuri de consum

ESTE LARG răspîndită ideea că, prin tradiție, cele mai multe cumpărături, în special de produse alimentare, le fac femeile. O anchetă realizată asupra unui număr de 507 consumatori, interogați în diferite supermagazine americane, a infirmat această părere unanim acceptată. Sondajul a relevat faptul că majoritatea bărbaților aflați în incinta acestor unități efectuează cea mai mare parte a cumpărăturilor necesare familiilor lor: 50% din bărbații căsătoriți și 71% din celibatari efectuează în exclusivitate cea mai mare parte a cumpărăturilor alimentare. Repartizarea răspunsurilor în funcție de vîrsta persoanei interogate a relevat că astfel procedează 46% din bărbații sub 35 de ani, 52% din bărbații între 35 și 44 ani și 73% din cei în vîrstă de peste 55 ani.

creativitate-inovație

AUTOUTILAREA: rezultate, implicații, măsuri de perspectivă

CONȘTIENTE de rolul pe care îl are autoutilarea în asigurarea unor mașini și utilaje specifice, necesare desfășurării procesului de producție, în îmbunătățirea unor tehnologii, unitățile industriale din județul Galați și-au intensificat preocuparea pentru ridicarea nivelului acestei activități. Cu sprijinul acordat de Comisia economică a Comitetului municipal de partid-Galați pentru realizarea programului de autoutilare și găsirea de posibiltăți de îmbunătățire a acestuia, în acest an au fost depistate noi forme, soluții și metode de efectuare, realizîndu-se prin efort propriu încă 184 de lucrări, a căror valoare se ridică la 10 milioane lei, cu o eficiență economică estimată de peste 12 milioane lei an. Valoarea lucrărilor ce urmează a se executa în anul 1972 înregistrează astfel o creștere de 47% față de plan.

Rezultatele obținute pe linia autoutilării în acest an sînt cu atît mai demne de menționat, cu cît în anul trecut unele conduceri de întreprinderi manifestau încă rețineri cu privire la posibilitatea și eficiența acestei activități.

Dacă în 1971, într-un număr de 28 unități s-a executat un volum de lucrări în valoare de 8.3 milioane lei, în 1972 urmează a se realiza un volum de 31,1 milioane lei, respectiv de 3.8 ori mai mult. De asemenea, în timp ce în anul 1971 din cele 28 unități, 5 nu au realizat nici o lucrare de autoutilare, în anul 1972 numărul lucrărilor a crescut de la 209 la 432 toate unitățile prevăzîndu-și efectuarea unor asemenea lucrări. Preocupări deosebite pentru înzestrarea prin efort propriu cu mașini, utilaje și instalații au avut întreprinderile: „Laminorul de tablă subțire", U.M.N.C., I.J.I.L. Metalo-Chimic, I.S.C.L., Întrep. „11 Iunie" și altele.

În linii generale obiectivele de autoutilare s-au referit la aparataje, utilaje și instalații cu caracter de noutate; prin aceasta ele și-au propus să prevină atît importul unor mașini și dispozitive, cît și să contribuie la rezolvarea unor probleme stringente ale întreprinderii, la perfecționarea procesului tehnologic astfel încît să se asigure o creștere mai înaltă a producției și productivității muncii, reducerea consumurilor de materii prime și materiale, îmbunătățirea calității unor produse — toate acestea repercutîndu-se favorabil, în ultimă instanță, asupra creșterii eficienței activității economice.

Prin realizarea la Uzina „Laminorul de tablă subțire" a instalației de evacuare rapidă din cuptoarele de la Laminorul 1, 2, 3 și foarfeca cu discuri, de pildă, se obține o eficiență economică de 400 mii lei/an, realizîndu-se, totodată, îmbunătățirea calității tablei laminate și reducerea consumurilor specifice. La Uzina Mecanică Navală-Galați, prin realizarea instalației rotative de nichelaj al pieselor mici, productivitatea muncii a crescut cu peste 300%, asigurîndu-se în același timp, volumul de nichelări pentru întreaga producție de piese mărunte de la tablourile electrice. La I.J.I.L. Metalo-Chimic, prin utilizarea potențialului cadrelor tehnice și prin cooperare cu alte întreprinderi s-au realizat un număr de 20 mașini de fabricat texturi care în anul 1972 urmează să realizeze o producție de circa 300 tone, cu o eficiență anuală de 2 milioane lei. În sfîrșit, prin cooperare cu alte unități, I.I.I.S. Textila Galați a realizat dispozitive de parafinare pentru 4 mașini de bobinat, care au contribuit la sporirea eficienței cu 135 mii lei/an.

Dintre lucrările de autodotare cu o eficiență mai mare realizate în cadrul Șantierului Naval din Galați menționăm: instalația de sudat în mediu protector cu bioxid de carbon, care reduce importul la acest produs; modernizarea podului rulant de la turnătorie, care determină mărirea tonajului de metal lichid transportat pînă la 15 tone, ceea ce a permis turnarea elicelor pentru cargouri pînă la 15 000 tdw, eliminînd totodată importul acestora. Dar, cel mai semnificativ exemplu de autodotare îl constituie foreza tip Galați, executată prin cooperare de principalele unități din municipiul Galați, utilaj absolut necesar pentru compactarea terenului de fundație a noilor construcții.

- **Însemnate economii de valută prin autodotare**
- **Cadru economico-financiar mai bine definit**
- **De ce este afectat indicele productivității muncii?**

DEȘI ACȚIUNEA de autoutilare a cunoscut un curs ascendent — și rezultatele dobîndite evidențiază acest fapt — ea ar putea fi și mai mult accelerată prin rezolvarea unor probleme asupra cărora am vrea să ne oprim mai mult. Este știut că autoutilarea trebuie să se facă cu respectarea riguroasă a disciplinei financiare stabilită prin actele normative existente — adică prin utilizarea surselor de finanțare specifice. Dacă, de pildă, prin forțe proprii se poate rezolva, de la concept la execuție un oarecare aparataj sau utilaj, sau numai o anumită porțiune din acest flux — acest lucru nu înseamnă că acțiunea poate începe fără stabilirea, aprobarea și deschiderea resurselor de finanțare legală.

În funcție de obiectul fixat, sursele de finanțare pot fi formate din fondurile:

1) de producție. pentru obiecte cu caracter de inventar;

2) de mici mecanizări, tehnică nouă, inovații. invenții, investiții necentralizate sau centralizate etc.;

3) de reparații capitale pentru anumite modernizări la utilaje și agregate etc.

Așadar, rezultă că din toate pozițiile — inclusiv fondurile de producție — în cazul anumitor „obiecte de inventar de mică valoare" greu de achiziționat din import — se pot constitui surse de finanțare pentru autoutilări.

Nu putem omite însă faptul că numeroase acțiuni de autoutilare se definesc printr-un caracter de „încercare", de noutate, ceea ce aduce în discuție ideea de risc și de calitate. Dacă pentru aceste autoutilări finanțate din fonduri de inovație sau tehnică nouă se admite posibilitatea unor încercări — și chiar a unora nereușite — pentru restul acțiunilor soluția tehnică trebuie să fie definitivă, iar rezultatele corespunzătoare. Pornind de la aceasta, considerăm că pentru ca inițiativa și gîndirea creatoare a cadrelor din întreprinderile noastre să nu fie frînate, reglementările în vigoare ar trebui să admită și posibilitatea unui coeficient de risc, bineînțeles în plafoane proporționale și limitate la anumiți indicatori de plan sau cheltuieli de experimentare la nivelul întreprinderilor.

De altfel, au și început să apară anumite acte normative în acest sens, fără că ele să rezolve încă pe deplin problema. Printr-o notă comună a Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale și Băncii de Investiții, de pildă, se arată că toate cheltuielile determinate de confecționarea utilajelor și aparatajelor în vederea autodotării vor fi finanțate în cadrul cheltuielilor de producție, urmînd ca numai după verificarea modului de funcționare, să se livreze sectorului de investiții, plata avînd loc pe bază de factură, ca orice achiziție de la un terț. Din indicațiile respective, se desprind clar următoarele idei: a) că utilajele se vor plăti după recepție, neputîndu-se utiliza fonduri de investiții decît după ce au dat rezultate; b) că în cazul unor utilaje existente și cu prețuri aprobate, nu se vor putea pretinde alte prețuri, iar pentru utilajele noi trebuie solicitată aprobarea de prețuri. În acest context, se desprinde ideea că în caz de imposibilitate de a fi valorificat, obiectul va greva (prin nereușită) fondurile de producție, în calitate de rebut. Apreciem că o cale de rezolvare a problemei ar fi aceea a trecerii eventualului rebut pe costurile de producție, firește dacă valorile antrenate în asemenea acțiuni nu vor depăși posibilitățile economico-financiare ale întreprinderii în cauză. În acest fel, putem evita o nerealizare a indicatorilor activității de bază a unității. în urma unei acțiuni de la care se scontase un plus de eficiență și nicidecum influențe negative.

Pentru a preîntîmpina, pe cît posibil, efectuarea unor lucrări de eficiență redusă sau chiar ineficiente, un element deosebit de important este calitatea obiectivului fabricat, competitivitatea lui sub aspectul parametrilor tehnico-economici și financiari în confruntarea cu nivelul deja atins de întreprinderile din țară profilate în domeniile respective. După opinia noastră, este de recomandat ca numai în cazul imposibilității unor achiziții pe plan intern și a unor greutăți deosebite la import — ce ar avea grave implicații în producție — să se accepte, în extremis, abateri de la aceste exigențe.

INFLUENȚA activităților de autoutilare, ca lucrări cu caracter de noutate, trebuie privită și analizată și din punctul de vedere al indicelui productivității muncii. Aparent paradoxal, acesta poate fi serios afectat de un volum mai mare al lucrărilor de autoutilare. Caracterul unor astfel de lucrări, care se referă, de regulă, la prototipuri ce nu pot asigura productivitatea unei fabricații de serie și care reclamă revizuiri sau modificări, diminuează nivelul productivității muncii pe întreprindere. Acest neajuns ar putea fi eliminat prin elaborarea unui plan al forței de muncă separat pentru autoutilare și prin stabilirea unui indice de productivitate deosebit de restul activității întreprinderii. Aceasta ar constitui una din principalele premise ale amplificării acestei acțiuni atît de importante pentru fiecare întreprindere, cît și pentru economia națională în ansamblu.

În vederea extinderii activității de autoutilare ar fi deosebit de util un efort susținut de popularizare a rezultatelor obținute de unele întreprinderi — prin conferințe, simpozioane, filme, grafice, panouri la intervale scurte de timp, pentru a se preveni unele cheltuieli de inteligență și de fonduri pentru probleme gata rezolvate.

Problema autoutilării sub toate aspectele așteaptă contribuții și sugestii în vederea stabilirii unui cadru tehnico-economic și financiar bine definit și corespunzător scopului, rezultatele atinse îndreptățind la stăruință în această direcție.

ec. Constantin ENICĂ
Comisia economică a Comitetului municipal P.C.R. Galați

Gh. BONA
contabil șef Uzina „Laminorul" Galați

COLEGIILE MINISTERELOR - DECIZIE ȘI ACȚIUNE

Ministerul Energiei Electrice

COLEGIUL Ministerului Energiei Electrice a analizat în cursul lunii octombrie a.c. modul în care au acționat aparatul ministerului și unitățile subordonate în vederea traducerii în viață a „Programului de măsuri pentru îmbunătățirea activității în ramura energiei electrice și termice și creșterea gradului de siguranță în funcționarea sistemului energetic național" aprobat de Comitetul Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român în ședința din 22 mai 1972.

Din materialul prezentat și din dezbateri a rezultat că, acționîndu-se în lumina indicațiilor și sarcinilor trasate de conducerea partidului, creșterea gradului de siguranță în funcționarea instalațiilor de producere, transport și distribuție a energiei, electrice și termice a devenit o preocupare centrală a ministerului și a tuturor unităților sale. Realizarea sarcinilor din acest program de măsuri și din programele proprii ale centralelor industriale și unităților de exploatare a determinat o evoluție pozitivă în funcționarea instalațiilor și în deservirea consumatorilor, numărul avariilor reducîndu-se substanțial față de perioadele anterioare.

Colegiul a hotărît ca, în continuare, să se desfășoare o muncă susținută pentru atingerea tuturor obiectivelor propuse și finalizarea acțiunilor începute. În acest scop, Colegiul a stabilit ca în perioada următoare, pînă la 10 noiembrie a.c., colectivele de îndrumare și control, alcătuite din specialiști din minister, centrale industriale, institute de cercetare și proiectare și din învățămîntul superior să se deplaseze din nou la principalele obiective și să urmărească realizarea integrală a sarcinilor din programul de măsuri, o atenție deosebită dîndu-se măsurilor pentru trecerea vîrfului de iarnă.

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● Consum mai redus de metal și energie electrică

Specialiștii Institutului de proiectări și cercetări pentru metale neferoase și rare au realizat o **nouă tehnologie de topire a concentratelor cuproase în suspensie** prin utilizarea aerului îmbogățit cu oxigen. Folosirea oxigenului permite o volatilizare mai accentuată a plumbului și a zincului din concentratele de cupru și de pirită și recuperarea, pe această cale, a unor importante cantități de metal care pînă acum se pierdeau în zgurile metalurgice. Experimentată în cadrul unei instalații-pilot, noua tehnologie s-a dovedit deosebit de eficientă.

La Întreprinderea de aparataje și accesorii pentru instalații în construcții din Alexandria s-a trecut la fabricația unui **nou tip de aerotermă** cu parametri funcționali superiori. Față de produsele similare realizate pînă acum de alte întreprinderi din țară, noua aerotermă necesită un consum de energie electrică de zece ori mai mic, iar greutatea specifică a produsului s-a redus de opt ori.

● Valută economisită

Mașina de închis cutii de conserve, executată de I.A.P.S.I.A.-București la un nivel tehnic și calitativ competitiv cu produse similare de peste hotare, are o capacitate de 15 000 cutii/oră. Se realizează astfel o economie de 220 mii lei-valută pe an.

Uzina „Tehnoutilaj"-Odorhei a asimilat și produs noi utilaje și mașini pentru industria alimentară dintre care cităm: **Linia de împachetare a cărnii**, cu o capacitate de 300 kg/oră, folosită la ambalarea cărnii porționate, după cîntărire, într-o folie protectoare din cryofilm. Carnea, astfel ambalată, este supusă refrigerării. **Mașina de spălat și uscat recipienți plini**, aflată în probe, este destinată fabricilor de conserve. Avînd o capacitate de 6 000 recipienți/oră, înlocuiește importul de mașini similare, realizînd o economie de 180 mii lei valută pe bucată.

● Sortimente valoroase de laminate și trefilate

Institutul de cercetări metalurgice, în colaborare cu specialiștii din uzine, a creat valoroase sortimente **de laminate și trefilate**: benzi late din oțel laminat la cald și la rece, table groase pentru construcții navale, țevi laminate și sudate, diferite sortimente de bare și profile. O parte din noile produse sînt destinate integrării totale în fabricație a autoturismului Dacia-1300.

● Motor pentru locomotiva Diesel electrică de 4 000 C.P.

Colectivul Uzinei constructoare de mașini din Reșița a început fabricația **motorului pentru locomotiva Diesel electrică de 4 000 CP**. Noul produs, care se va realiza la nivelul celor mai înalte exigențe ale tehnicii în acest domeniu, face parte din familia motoarelor cuprinse între 1 500 și 4 500 CP realizate de constructorii reșițeni.

● Pentru prima oară în țară, specialiștii Uzinei de țevi din Roman au asimilat un nou sortiment de **țevi din oțel microaliat cu bor**. Noul produs este solicitat pe scară largă în construcția de automobile, tractoare și diverse alte mașini. Primele cantități din noul produs, care se dovedește a avea însușiri superioare, au fost livrate constructorilor de tractoare din Brașov.

● Uzinele de utilaj chimic Grivița Roșie din București au început livrarea primelor **utilaje pentru noua instalație de piroliză** a grupului industrial petrochimic din **Pitești**. Agregatele, cîntărind peste 100 de tone, realizate pentru prima oară în țara noastră, vor fi folosite la temperatura de —160°C pentru separarea produselor rezultate din procesul de piroliză. Realizarea lor s-a făcut după o tehnologie specială de fabricație, elaborată cu concursul Centrului de sudură și încercări din Timișoara.

conducere și organizare

PROBLEMELE DE CONDUCERE ECONOMICĂ – OBIECT AL CERCETĂRII UZINALE

- **Un studiu monografic care surprinde dinamica structurii organizatorice a unei unități economice pe un deceniu.**
- **Cum pot fi îmbunătățite deciziile strategice de pătrundere și menținere pe piețe ?**
- **Conducerea lucrărilor de construcții-montaj prin metoda drumului critic și gestiunea materialelor cu ajutorul calculatorului.**

UTILIZÎND termenul de cercetare uzinală, ne-am obișnuit să circumscriem în acest concept aproape în exclusivitate activitățile de cercetare privind fie construcția produselor, fie alegerea sau elaborarea tehnologiilor de fabricație. Mai puțin am gîndit că rezolvarea problemelor economice, de conducere și organizare a întreprinderilor necesită, în egală măsură, o susținută muncă de investigație, de căutare de soluții noi, care să facă apel la metode și instrumente riguros științifice.

*Activitatea specialiștilor în organizare, pătrunși în număr mare în ultimii ani în unitățile economice, a determinat o categorică schimbare de concepție din acest punct de vedere. Tot mai des avem prilejul să consemnăm că în întreprinderile noastre **cercetarea**, căutarea de soluții nu prin intuiție și experiență, ci prin utilizarea metodei științifice, începe să caracterizeze treptat modul de abordare și a altor probleme decît a celor tehnice. Ne referim aici la cele economice. Cum era de așteptat, noua orientare începe să-și dea roadele.*

AM PARTICIPAT zilele trecute la simpozionul cu tema **„Cercetarea uzinală în sprijinul producției"** organizat la Ploiești cu ocazia celei de a X-a aniversări a Combinatului Petrochimic din cadrul Grupului industrial de petrochimie-Ploiești.

În cadrul lucrărilor simpozionului a fost prezentat și discutat un studiu elaborat de specialiști din combinat, privind structura organizatorică a acestuia. Un element asupra căruia ni se pare util să atragem atenția este caracterul **monografic al studiului — printre puținele de acest gen făcute la noi în țară — autorii încercînd să surprindă** dinamica structurii organizatorice a unei unități pe o perioadă de un deceniu, să scoată în evidență factorii care au determinat această dinamică. Utilă ni se pare demonstrarea ideii că structura organizatorică a unei unități nu poate fi stabilită odată pentru totdeauna, că ea se modifică sub influența unui număr mare de factori din interiorul și din mediul în care acționează organizația economică.

Analizînd evoluția structurii organizatorice la G.I.P. Ploiești, studiul relevă că aceasta a parcurs următoarele etape: 1) în perioada de urmărire a realizării investițiilor, 1962—1965, structura de organizare avea o formă mult simplificată, cu 2—3 funcțiuni ; 2) începînd din 1965, cînd au intrat în funcțiune primele două secții (olefine și polietilenă) structura s-a amplificat continuu, dezvoltîndu-și toate funcțiunile caracteristice unei unități economice moderne. În primii ani, structura organizatorică a fost astfel concepută încît să asigure cu prioritate asistența tehnică (specialiști) necesară atingerii și depășirii parametrilor proiectați, ceea ce a explicat numărul mare de cadre utilizate în acest domeniu. Ulterior, ținînd seama de conținutul fiecărei etape de dezvoltare a secțiilor de producție (construirea și punerea în funcțiune; urmărirea exploatării în perioada de garanție și atingerea parametrilor planificați; participarea activă a personalului cu pregătire superioară la procesul de producție ulterior punerii în funcțiune a instalațiilor), s-au produs importante mutații în structura organizatorică, accentul deplasîndu-se de la investiții spre activitățile de cercetare constructivă și tehnologică, marketing, perfecționarea personalului, activitatea comercială etc.

Tot în legătură cu structura organizatorică merită reținută și ideea subliniată de studiul menționat că în actuala etapă a dezvoltării combinatului trebuie pus un **accent mai mare pe dezvoltarea activității de cercetare economică**, printr-o organizare adecvată și direcționarea ei spre studierea căilor de reducere a cheltuielilor de producție și a celor legate de realizarea (în sensul economic al termenului) produselor. Aceasta necesită sporirea dimensiunilor activităților și, implicit, a compartimentelor de marketing, planificare, organizare, analiză economică etc.

Faptul că în întreprinderi cercetarea economică a devenit nemijlocit utilă conducerii acestora în luarea unor decizii de cea mai mare importanță, îl dovedește și studiul prezentat în cadrul simpozionului, sub titlul: „Pătrunderea produselor petrochimice pe piața externă" elaborat de specialiști din cadrul G.I.P Ploiești. Întreprinzînd o analiză metodică a produselor de export ale G.I.P. Ploiești, a dinamicii și tendințelor existente pe piața mondială pe linia capacităților de producție, producției, cercetării și consumului, pe țări și zone geografice, studiul se finalizează într-un ansamblu de propuneri de măsuri concrete pentru creșterea eficienței exportului produselor realizate de G.I.P. Ploiești. Studiul propune conducerii grupului următorii factori principali care să fie avuți în vedere în elaborarea strategiei comerciale a centralei pe piețele externe : **segmentarea pieței și concentrarea eforturilor și atenției pentru cucerirea și menținerea piețelor interesate pentru produsele exportate; eliminarea firmelor comerciale intermediare prin stabilirea de relații directe cu consumatorii finali; stabilirea unor legături de colaborare pe linie de producție și desfacere cu firme străine cu profil asemănător; înființarea unui centru de distribuție a produselor petrochimice și petroliere într-un mare port vest-european ceea ce ar asigura apropierea de clienți, eliminarea intermediarilor, posibilitatea folosirii unor transporturi via mare în partide mari cu avantaje privind navlurile, prezența continuă pe piață cu disponibilități pentru a putea folosi o eventuală propunere temporară de marfă etc.; îmbunătățirea dotării portului Constanța și a condițiilor de încărcare; dotarea flotei noastre cu două, trei vase de transport speciale pentru produse petrochimice și petroliere; folosirea metodelor moderne de ambalare și transport (paletizare-conteinerizare); mărirea numărului de sortimente de polietilenă oferite clienților externi, concomitent cu ridicarea calității acestora.**

Nu putem decît să fim de acord cu aprecierea dată studiului de către conducerea grupului pentru caracterul judicios al acestor propuneri.

Pentru a ilustra utilizarea instrumentarului modern de investigare științifică a problemelor de organizare și conducere, vom menționa, cu titlu de exemplu, studiul **„Sistem informatic de conducere și urmărire a lucrărilor de construcții-montaj a unei secții productive"** elaborat în colaborare cu C.C.E.C.E. București. Pornind de la avantajele (verificate în practica mondială) metodelor grupate sub denumirea generică ADC (analiza drumului critic) — metode apărute și dezvoltate cu deosebire în domeniul investițiilor și recunoscute azi ca fiind cele mai adecvate pentru organizarea, planificarea, execuția, urmărirea și controlul acestora — specialiștii au aplicat această metodă la proiectarea investiției D.M.T.2 — investiție deosebit de importantă în actuala fază de dezvoltare a G.I.P. Ploiești. Neintrînd în explicitarea detaliată a sistemului, menționăm numai unele din avantajele sale principale: schimbă rolul beneficiarului **din simplu colaborator în coordonator al lucrărilor de investiții, dîndu-i posibilitatea să acționeze în direcția urmăririi operative a lucrărilor** (un sistem de reglaj cu conexiune inversă pentru controlul efectelor deciziilor), **ca și impulsionării execuției lucrărilor** (un sistem în care deciziile să se ia pe baze științifice).

Tot printr-o colaborare, de data aceasta cu catedra de cibernetică din Academia de Studii Economice — București, a fost elaborat și un studiu referitor la **„Sistemul de gestiune a materialelor bazat pe prelucrarea pe echipamente electronice de calcul"**. Pornind de la constatarea că sistemul actual (la G.I.P. Ploiești) de evidență a rulajelor materialelor în condițiile existenței unui mare număr de materiale în mișcare continuă (intrări-ieșiri la/din magazie) nu permite o operativitate maximă deoarece eliminarea erorilor de înregistrare în actualul sistem se face printr-o înregistrare în paralel (la serviciile de aprovizionare și contabilitate) autorii propun o soluție care elimină paralelismul menționat asigurînd creșterea operativității activității respective. Autorii au ținut seama de principiile sistemului Inventary Control, stabilind trei mari etape de introducere a sistemului propus: 1) proiectarea unui sistem de prelucrare a datelor privind evidența gestiunii materialelor; 2) studierea posibilităților de modelare, cu scopul optimizării stocurilor pentru unele materii prime, materiale considerate importante (grupa A); 3) modelarea unor procese de stocare. S-au stabilit posibilitățile de prelucrare automată a datelor pentru: intrările de materiale în diferite gestiuni; ieșirile de materiale din diferite gestiuni; situația zilnică a stocurilor supra/subnormative. Pe bază de analize pentru aceste probleme s-au proiectat formularele de ieșire de la calculator, ca și o situație a necesarului de aprovizionat pe secții producătoare.

Credem că poate prezenta interes pentru specialiștii din alte unități și analiza întreprinsă la G.I.P.-Ploiești privind posibilitatea de utilizare a minicalculatoarelor Felix FC15 și Felix FC30 în prelucrarea datelor la nivel de unitate economică.

Am putea continua cu exemplele. Considerăm însă că studiile prezentate ilustrează în măsură suficientă ideea căreia i-am consacrat aceste rînduri, și anume că cercetarea economică în întreprindere începe să devină un instrument de lucru indispensabil pentru factorii de decizie de la acest nivel, pentru rezolvarea competentă a problemelor cu care sînt confruntate în prezent unitățile noastre economice.

Iulian BĂDIN
Stere POPESCU

RECENZIE

Metode operaționale în întreprinderi

ÎN EDITURA TEHNICA — seria „Bazele matematice ale cercetării operaționale" — a apărut recent volumul „Metode ale cercetării operaționale în gestiunea întreprinderilor".*) rod al colaborării fructuoase dintre autori de profesii diferite : matematicieni, ingineri și economiști.

În lucrare este prezentată sfera largă de probleme pe care cercetarea operațională le poate și trebuie să le ofere ca instrument de calcul și de cunoaștere a gestiunii moderne a întreprinderii, adică a acelor elemente ce formează sistemul tehnologic (cibernetica tehnică), sistemul informațional-decizional și sistemul structurilor umane (cibernetica economică).

Problemei deciziilor multidimensionale i se rezervă o tratare de înalt nivel științific. Principala temă tratată în volum, cu importanță actuală în practica conducerii întreprinderilor industriale este programarea operativă a producției. În acest scop sînt analizate cerințele programării operative a producției ca : probleme de afectare, probleme de încărcare, amplasarea utilajelor, stabilirea lotului optim etc. Paralel cu prezentarea nivelelor matematice respective, autorii oferă spre exemplificare concretizări din realitatea întreprinderilor industriale. În capitolul intitulat „Programarea operativă a producției — probleme dinamice" sînt analizate : problema succesiunii operațiilor, stabilirea și eșalonarea necesarului de resurse, probleme de fluxuri.

Este prezentat un model matematic original al programării operative a producției — privită în complexitatea sa — model care îmbogățește considerabil literatura de specialitate în acest domeniu.

O altă aplicare a cercetării operaționale, tratată în lucrare, care conduce la economie de materiale în general și la economie de metal în special, este problema croirii elementelor dreptunghiulare, care este rezolvată inedit atît prin tratarea geometrică cît și printr-un algoritm numeric.

Cartea se adresează în egală măsură atît inginerilor și economiștilor din întreprinderile industriale, studenților din învățămîntul tehnic și economic, în general, cît și studenților Facultății de economia producției — care studiază un curs de programare operativă a producției — în special.

*) Acad. N. Teodorescu, dr. ing. Gh. Boldur, ing. M. Stoica, I. M. Stancu, I. Băncilă — Metode ale cercetării operaționale în gestiunea întreprinderilor — Editura tehnică, București, 1972, 286 pag.

Ioan Suciu RAȚIU
lector univ. A.S.E.

DEZBATERI

CENTRALA INDUSTRIALĂ – ÎN FAȚA ULTIMELOR CLARIFICĂRI OPERATIVE

CONFERINȚA Națională a partidului din iulie 1972 a trasat sarcina ca pînă la sfîrșitul acestui an să se încheie acțiunea de preluare de către centrale a atribuțiilor ce le-au fost conferite prin legislația adoptată de la Conferința Națională a partidului din decembrie 1967 pînă în prezent. Evident, așa cum s-a subliniat în documentele Conferinței Naționale, procesul consolidării și perfecționării acestor organisme economice va continua și în etapele viitoare ale dezvoltării economiei românești. Pînă la începutul anului 1973, din punct de vedere organizatoric ,centrala industrială trebuie să capete însă trăsăturile esențiale definite la Conferința Națională din 1967 și precizate apoi prin legi.

Investigațiile făcute de redacția „Vieții economice" în ultimul timp în mai multe centrale ne-au permis să constatăm — lucru confirmat, cum se va vedea, și de dezbaterea pe care începem s-o publicăm cu acest număr al revistei — că, cu două luni înainte de termenul fixat, mai sînt încă multe probleme de a căror soluționare operativă depinde realizarea în termen a obiectivului menționat. De la această constatare am pornit în organizarea celei de a doua manșe, dacă se poate spune astfel, a dezbaterii pe tema consolidării centralelor industriale. Lăsînd loc pentru concluzii într-un număr viitor al revistei, observăm aici numai că, la fel ca și în prima parte a dezbaterilor, publicate începînd cu numărul 21 (1972)., dificultățile sînt generate de cîteva cauze:

● neconcordanțe între prevederile diferitelor acte normative, care, în același timp, conferă și interzic anumite drepturi de decizie centralelor industriale

● acte normative emise de organe centrale care diminuează drepturile de decizie acordate prin lege centralelor

● o anumită tendință de interpretare unilaterală a prevederilor legale de către ministere, manifestată în rețineri în acordarea pînă la capăt a atribuțiilor prevăzute de lege.

● o anumită tendință de „eschivare" din partea conducerilor de centrale în a-și asuma toate responsabilitățile ce decurg din preluarea integrală a atribuțiilor.

Evident, este posibil să existe și alte cauze, poate chiar mai importante decît cele menționate de noi, care frînează procesul dezvoltării centralelor în sensul preconizat. Aria dezbaterii trebuie deci extinsă, astfel încît să cuprindem cît mai multe aspecte pe care să le supunem atenției factorilor de decizie.

CUM DELEGĂM ATRIBUȚIILE

● Centralele din industria extractivă exercită atribuții largi atît în domeniul producției cît și în cel al planificării, investițiilor etc.

● Reglementări neactualizate care micșorează capacitatea de decizie a centralelor : legislația privind invențiile, inovațiile și raționalizările ; standardizarea ; elaborarea normelor interne departamentale ; gradarea unităților de construcții-montaj ;

CENTRALELE și unitățile asimilate acestora din industria extractivă, în număr de 19, au fost constituite pe baza criteriului omogenității produselor, respectiv pe principiul specializării pe substanțe. La constituire s-a luat în considerare, în majoritatea cazurilor, și criteriul teritorial. Avem deci, centrale specializate pe substanțe localizate pe bazine miniere sau zone geografice. Centralele sînt unități puternice, avînd între 5000 și 30 000 salariați și o producție globală industrială de la 300 milioane lei la 2,5 miliarde lei și grupează, în medie, un număr de 9 întreprinderi sau unități componente, la centralele mari acest număr fiind de 15—18.

La nivelul centralelor a fost reținut un număr mare de activități și atribuții care se exercită centralizat pentru deservirea tuturor unităților componente.

În domeniul activității de cercetare și proiectare, față de particularitățile problemelor de rezolvat ale fiecărui bazin minier, orientarea principală a constat în deplasarea din unitățile centrale subordonate direct ministerului, spre centralele industriale, a unui număr cît mai mare de teme de cercetare și proiectare, în așa fel ca centralele să poată acoperi necesitățile unităților lor de documentații, studii, cercetări etc., prin organizații proprii de cercetare-proiectare. Concomitent s-a urmărit să se concentreze forțele de cercetare și proiectare care, înainte de 1969, se aflau dispersate în mai multe întreprinderi, unde datorită slabei lor încadrări cu specialiști și dotării necorespunzătoare cu aparatură, nu puteau rezolva decît probleme de mică importanță.

Potrivit acestor orientări, **s-au înființat institute sau centre de cercetare-proiectare pe lîngă centralele** de la Petroșani, Baia Mare, Tg. Jiu, Deva, Cluj, Mediaș. Pe lîngă alte centrale funcționează compartimente de cercetare-proiectare de dimensiunea unui serviciu.

Necesitățile de cercetări-proiectări sînt acoperite integral de către centrale, în marea majoritate prin mijloace proprii, sau pentru completare, prin alte institute.

În cadrul centralelor au fost organizate unități specializate pentru **efectuarea centralizată a reparațiilor capitale** de utilaj minier și petrolier, producerea de piese de schimb și confecții metalice, ca : întreprinderi, uzine, ateliere centrale, baze, unități cu o producție globală de pînă la 200 milioane lei pe an și cu 500—1800 de salariați, prin care sînt acoperite în măsură de circa 70% necesitățile unităților în acest domeniu.

Centralele au organizat **întreprinderi sau șantiere prin care execută** pentru unitățile din subordinea lor, **lucrări de construcții** cu tehnicitate mai redusă, lucrări geologice, reparații capitale de clădiri și construcții. **Aprovizionarea** tehnico-materială a unităților **se realizează aproape în întregime de către centrale**, fie prin cele 11 baze de aprovizionare, fie prin cele 7 compartimente specializate ca și prin depozite centrale. **Desfacerea** produselor **se realizează integral prin centrale** pentru produsele unităților fără personalitate juridică (în număr de 118 din totalul de 161 unități grupate în centrale), iar pentru întreprinderi în proporție de 50—60%. Problemele de export-import ale unităților se rezolvă de către centrale, însă numai prin contracte de comision cu întreprinderea de comerț exterior intercentrale „IMPEXMIN", care a fost creată în acest scop, volumul de exporturi și importuri ale fiecărei centrale nejustificînd organizarea de unități proprii de export-import în cadrul acestora.

Pentru toate unitățile fără personalitate juridică — după cum s-a văzut, în număr predominant — centralele execută **planificarea financiară**, planurile de credit, relațiile cu băncile, gospodărirea centralizată a mijloacelor circulante.

Centralele execută controlul financiar pentru unitățile fără personalitate juridică și pentru 19 din întreprinderile subordonate. Față de numărul redus de cadre și eficiența scăzută a compartimentelor de control financiar de la întreprinderi se preconizează preluarea la centrale și a organelor de control ce au mai rămas la 24 întreprinderi.

Centralele mai execută pentru unitățile lor o serie de alte atribuții, cum sînt **prelucrarea automată a datelor, realizarea planului de perfecționare a pregătirii profesionale, a planului de salarizare etc.** În cazul centralelor cu unități de dimensiuni mici (salinele), centrala le asigură, prin cadre proprii, exectuarea atribuțiilor pe linie de geologie, topografie etc.

Centralele din industria extractivă exercită deci, în mod nemijlocit, un număr mare de activități pentru deservirea unităților din subordonarea sau componența lor. În perspectivă se prevede înființarea unei noi baze de aprovizionare pe lîngă Combinatul minier-Suceava, a unui nou centru de cercetări-proiectări pentru utilaje miniere speciale la Centrala cărbunelui-Petroșani, dezvoltarea bazei de reparații mecanice și organizarea de șantiere de construcții-montaj etc.

Centralele și-au preluat de asemenea competențele prevăzute în actele normative în vigoare, pentru care ministerul a stabilit limitele de competențe. De subliniat că ministerul nostru a mers pe linia ca centralele să exercite competențe maxime. Spre exemplu, **centralele pot aproba transferări de fonduri fixe în favoarea altor unități din cadrul ministerului pentru aproape tot ansamblul fondurilor fixe. excepție făcînd numai 12 tipuri de utilaje.**

În unele cazuri **ministerul a acordat centralelor și o parte din drepturile sale de decizie.** Bunăoară, făcînd uz de prevederile Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 900/1970, cu privire la pregătirea și realizarea lucrărilor de investiții, colegiul ministerului a acordat unui număr de 11 centrale **dreptul de a aproba documentații tehnico-economice de investiții pînă la valoarea de 45 milioane lei**, față de 30 milioane lei cît este regula generală. De asemenea, s-a acordat centralelor miniere **dreptul de a aproba proiectele (preliminarele) tehnice anuale de exploatare pentru fiecare mină, indiferent de dimensiunea acestora, cu condiția înscrierii în studiile tehnico-economice aprobate.**

Sînt cîteva cazuri în care centralele nu-și pot exercita atribuțiile prevăzute de actele normative.

Investigațiile făcute în ultimul timp au scos la iveală cîteva exemple de **reglementări neactualizate, de necorelări între diferite acte normative** și alte neajunsuri în reglementările în vigoare, **care micșorează capacitatea centralelor de a hotărî în unele domenii** și laturi ale activității lor. Aș aminti, cu titlu de exemplificare, **reglementările privind : rezolvarea invențiilor, inovațiilor și raționalizărilor, acțiunea de standardizare, de elaborare a normelor interne departamentale și de întreprindere, îmbunătățirea gradării unităților de construcții-montaj.** În toate aceste cazuri, reglementarea problemelor se face în condițiile din trecut, în care existau fostele direcții generale. Ele vor trebui în scurt timp revăzute, iar noile acte normative să stabilească competențe sporite pentru centrale, în concordanță cu spiritul indicațiilor conducerii partidului privind acordarea de largi atribuții și competențe unităților economice.

Sînt de semnalat, totodată, anumite „încorsetări" datorate unor reguli devenite anacronice în actualul stadiu de dezvoltare a economiei. Faptul că este necesar **acordul ministerului** sau **avizul unor organe economice centrale** (Ministerul Muncii, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Învățămîntului) într-o serie de probleme cum sînt : acordarea sporurilor de șantier pentru personalul din unitățile de construcții-montaj, stabilirea indemnizației de conducere pentru cadrele din cercetare, încadrarea muncitorilor auxiliari, aprobarea anumitor posturi de specialiști în centrale, în institute de cercetare și proiectare **nu este de natură să stimuleze inițiativa centralelor** în perfecționarea activității lor economice. Este indicat să se renunțe la asemenea aprobări și avize fără să ne temem că centralele vor greși în aplicarea legii.

ing. Ioan COMĂNESCU
director general adjunct
D.G.O.C.—Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei

MOBILITATEA CONDUCERII – ELEMENT ESENȚIAL DE PROGRES

● Ce reglementare trebuie respectată : Legea nr. 11 adoptată în 1971 sau H.C.M. 2000 din 1965 ?

● Conducerea centralei industriale rezolvă litigii patrimoniale între propriile unități, litigii care nu depășesc suma de 1000 lei. Dincolo de această sumă, se ridică întrebarea : de ce trebuie să se ajungă la arbitraj în probleme ce privesc propriul patrimoniu al centralei ?

ÎN CADRUL Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, ținîndu-se seama de specificul ramurilor de activitate, de volumul și importanța producției acestora, principiile de organizare au fost diferite pentru fiecare activitate în parte. Combinatele industriale, grupurile de întreprinderi și o parte din centrale au fost organizate pe structura unei mari unități sau pe o platformă industrială formată din 3—7 fabrici care dețin o pondere însemnată în producția combinatului sau centralei.

În cadrul combinatelor industriale, unitățile din subordine sînt constituite ca **unități componente** cu gestiune economică fără personalitate juridică. În majoritatea cazurilor, acestora li s-au delegat competențele prevăzute de Legea nr. 11/1971, astfel încît au subcont la bancă, beneficiază de credite bancare, încheie contracte prin împuternicire de reprezentare, au relații economice și financiare prin delegare.

Centralele și unitățile asimilate acestora **au** preluat de la minister o serie întreagă de atribuțiuni, lărgindu-și astfel posibilitățile de a acționa și de a decide în problemele esențiale ale activității lor. Precizăm că, cu excepția celor pe care le vom semnala, toate atribuțiile prevăzute în Legea nr. 11-1971 **au fost preluate și** sînt executate în întregime de către centralele industriale și unitățile asimilate acestora.

Avem însă și unele experiențe negative în legătură cu atribuții care n-au fost preluate de centrale. În primul rînd este de observat că unele competențe acordate combinatelor din sectorul industriei lemnului nu au fost extinse și la centralele industriale din sectorul industriei materialelor de construcții (exemplu : încadrarea directorilor la întreprinderile de gradul I și II fără avizul ministerului, aprobarea investițiilor productive în valoare de pînă la 30 milioane lei etc.).

O serie de competențe și atribuții n-au fost preluate de către centralele și unitățile asimilate acestora, fie pentru că nu au fost create condițiile necesare, fie datorită unei slabe preocupări pentru unele activități. Astfel, atribuțiile directe legate de activitatea de comerț exterior (cooperarea tehnico-științifică cu unitățile din străinătate, achiziționarea de licențe, organizarea de depozite și magazine proprii de prezentare și desfacere în străinătate, stabilirea de forme de reprezentare în străinătate), în majoritatea cazurilor nu sînt exercitate direct de către centrale și combinate, întrucît acestea nu au întreprinderi proprii de comerț exterior (cu o singură excepție, Centrala industrială de prefabricate din beton). Activitatea de comerț exterior este realizată prin întreprinderi de stat de comerț exterior, subordonate direct ministerului. Reglementările actuale de comerț exterior exclud posibilitatea unor contacte directe cu străinătatea a unităților asimilate centralelor, care nu au întreprinderi proprii de comerț exterior, creîndu-se în acest caz unele neajunsuri legate de participarea lor directă la cunoașterea conjuncturii pieței externe. a cerințelor acesteia și a posibilităților de participare cu produse.

În domeniul **investițiilor**, de asemenea, centralele și unitățile asimilate acestora **nu pot exercita atributele prevăzute de Legea nr. 11/1971, în legătură cu virările între investițiile pe care au dreptul să le nominalizeze, deoarece virările între acțiuni și modificările respective se fac numai cu acordul băncii centrale de investiții și acordul ministerului, în baza prevederilor H.C.M. nr. 2000/1965.**

Centralele și unitățile asimilate acestora examinează și soluționează litigiile patrimoniale dintre întreprinderile subordonate, trimițînd organelor arbitrale numai acele litigii care depășesc competența lor. Acest atribut este exercitat numai în limitele unei competențe foarte mici — de 1000 lei — stabilită de minister, întrucît nu s-a elaborat nici un act normativ în care să se arate aceste limite.

În domeniul aprovizionării și desfacerii produselor, nu toate centralele și unitățile asimilate acestora, din cadrul ministerului, au reușit să nominalizeze activitățile și sortimentele pentru care aprovizionarea și desfacerea se face centralizat de către centrală, în folosul unităților subordonate, sau sortimentele și activitățile care se realizează direct de unitățile de producție. **Cu toate că s-au obținut rezultate foarte bune la unele centrale** (cum ar fi la CEIL-urile Pitești și Suceava), **unde contractarea și facturarea se face centralizat pentru toate unitățile din subordine. aceste rezultate nu au fost generalizate.**

Pe linia cunoașterii modului de exercitare a atribuțiilor și competențelor conferite de Legea nr. 11/1971 și a actelor normative în vigoare, s-au făcut sondaje la peste 30 de unități și la toate compartimentele și direcțiile din minister. Cu această ocazie, au fost stabilite atribuțiile care nu se pot exercita datorită existenței unor reglementări contradictorii, precum și atribuții și competențe care nu se exercită datorită slabei preocupări a centralelor sau a ministerului pentru domeniile respective de activitate.

ing. Nicolae BĂLAȘA
șef serviciu organizare
D.G.O.C.—Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții

ȘABLOANE – NU, PRINCIPIALITATE – DA !

● Competențele în domeniul stabilirii și aprobării prețurilor, a cotelor de constituire a fondului de premiere din beneficii, a fondului și modalitățile de premiere din depășirea sarcinilor de export trebuie executate efectiv de centrală

● De ce trebuie avizul Ministerului Educației și Învățămîntului pentru numirea cadrelor de conducere din școlile subordonate centralelor industriale ? N-ar fi mai eficient ca accentul intervenției acestui minister să fie pus pe elaborarea și realizarea programelor de învățămînt ?

APLICÎND cu consecventă hotărîrile de partid și de stat privind îmbunătățirea organizării conducerii economiei naționale, Ministerul Industriei Chimice a trecut la reorganizarea activității sale prin crearea de unități economice cu statut juridic de centrală, concomitent cu reducerea efectivului și reorganizarea aparatului său de lucru, ca urmare a degrevării acestuia de sarcini și a creșterii competențelor noilor unități organizatorice.

Din aprilie 1969, odată cu crearea experimentală a Grupului industriei de petrochimie-Borzești — prima unitate cu statut juridic de centrală din chimie — și pînă în prezent, permanenta preocupare pentru îmbunătățirea formelor organizatorice s-a concretizat în constituirea unui număr de 19 centrale și grupuri industriale.

Toate unitățile cu statut juridic de centrală sînt organizate pe structura întreprinderii reprezentative, care nu mai are personalitate juridică, activitatea ei reducîndu-se la aceea de producție, eliminîndu-se complet paralelismele existente între centrală și unitatea pe structura căreia s-a organizat.

Datorită dispersiei mari a unităților componente ale ministerului, a complexității tehnologice diferite a acestora, organizarea în grupuri industriale pe aceeași platformă industrială — pe care noi o considerăm organizarea cea mai eficientă — nu a fost posibilă, organizîndu-se centrale cu unități dispersate în teritoriu.

Din această cauză preluarea de către centrale a atribuțiilor și competențelor conferite de legile în vigoare în industria chimică, se prezintă astfel : grupurile industriale organizate pe o platformă industrială (grupurile de petrochimie din Borzești, Pitești, Ploiești și Grupul industrial de chimie Rm. Vîlcea) au preluat în totalitate atribuțiile ; centralele și grupurile industriale constituite pe structura unei mari unități, au preluat de la aceasta integral toate competențele, exercitînd însă parțial unele atribuții pentru unitățile subordonate.

Toate centralele și grupurile industriale, indiferent de forma lor de organizare, exercită centralizat pentru unitățile lor, atribuții în următoarele domenii de activitate : cercetare, prin unitățile de cercetare proprii (centre sau institute de cercetări direct subordonate) sau prin institutul central de cercetări chimice, special constituit ; investiții, în limita competențelor de aprobare stabilite în H.C.M. 900/1970, asigurînd coordonarea unitară a planului de dezvoltare ; proiectare, de la elaborarea prognozei de dezvoltare, tema de proiectare și avizarea documentațiilor tehnico-economice; planificarea curentă și de perspectivă, coordonînd elaborarea planurilor în întreprinderi; în calitate de comisie de prognoză pe subramură, elaborează prognozele de plan pe durate lungi pentru întreg sectorul pe care îl coordonează; în domeniul financiar contabil, elaborează planul financiar și asigură utilizarea eficientă a resurselor financiare puse la dispoziție, repartizează beneficiile planificate pe destinații legale; în domeniul producției, urmărește realizarea sarcinilor de plan, depistarea și punerea în valoare a rezervelor de capacitate, folosirea judicioasă a materiilor și materialelor și reducerea consumurilor specifice ; întocmește balanța pentru planurile anuale și de perspectivă; centralele și grupurile industriale în a căror componență intră și o direcție de export-import organizată în baza H.C.M. nr. 28/1971 au preluat întreaga activitate de export-import a unităților subordonate. Grupurile industriale care sînt deservite în acest domeniu de o întreprindere de comerț exterior își realizează atribuțiile prin întreprinderile specializate subordonate ministerului. În acest domeniu, centralele asigură cooperarea în producție cu firme și organizații din străinătate, organizează întreprinderi mixte de comerț cu partenerii străini, sînt furnizori generali (prin întreprinderea de comerț exterior „Petrom"). pentru livrarea de instalații, fabrici chimice și rafinării.

Este evident că nu toate centralele și grupurile industriale din industria chimică își realizează atribuțiile și competențele stabilite în lege în aceeași măsură. În primul rînd, datorită distanțelor mari între sediul centralei și unitățile subordonate, care creează anumite **greutăți în ceea ce privește rapiditatea circulației informației și de aici întîrzieri în luarea deciziei**, fapt ce determină obligația delegării de atribuții în anumite domenii unde decizia trebuie luată prompt. De asemenea, există încă în unele centrale **preocupări prioritare pentru unitățile pe structura cărora sînt organizate, lăsîndu-se, uneori, la periferie problemele celorlalte unități.** Din această cauză, atunci cînd se pune problema defalcării sarcinilor pe unitățile componente, se acordă o atenție deosebită unității de bază care, de cele mai multe ori. își realizează sarcinile proprii în detrimentul celorlalte unități.

Un alt element negativ în preluarea atribuțiilor de către centrale l-a constituit și faptul că în cei trei ani de la înființarea centralelor, s-au făcut mai multe restructurări organizatorice, respectiv regrupări de întreprinderi în centrale, determinate și de preluarea unor activități industriale de la alte ministere. Desigur, aceste modificări organizatorice au produs unele perturbații în funcționarea centralelor, au necesitat un timp pentru formarea și acomodarea cadrelor de conducere în noile situații.

O altă cauză a nerealizării de către centrale a tuturor atribuțiilor prevăzute de lege este și faptul că **ministerul nu a investit în totalitate centralele cu competențele stabilite.** Un exemplu îl constituie atributul de numire de personal în funcțiile de conducere, în special la școlile subordonate unor centrale, care nu se poate face decît cu avizul altor organe centrale de stat (Ministerul Educației și Învățămîntului).

Nu s-au acordat competențe depline nici în domeniul stabilirii și aprobării prețurilor, a stabilirii cotelor de constituire a fondului de premiere din beneficii (conform H.C.M. nr. 151/1970) care se modifică după încheierea bilanțului anual, a fondului și modalităților de premiere din depășirea producției la export.

Continua perfecționare a organizării și funcționării centralelor în industria chimică rămîne o preocupare permanentă a tuturor factorilor de răspundere din această ramură. Trebuie să subliniem că numai în acest an, de pildă, Colegiul ministerului a dezbătut respectivele probleme aproape în fiecare ședință, iar în prezent s-a întocmit un plan calendaristic, astfel ca fiecare centrală sau grup industrial să prezinte colectivului de conducere al ministerului, la două săptămîni, o informare concretă a greutăților și lipsurilor în domeniul organizatoric. În aceste condițiuni, în afara îndrumării și sprijinirii efective, realizată de specialiștii ministerului în deplasările efectuate, se vor putea trage concluzii mai sigure asupra măsurilor ce trebuie luate în vederea perfecționării activității de conducere a unităților subordonate, a preluării de către acestea a tuturor atribuțiilor și competențelor conferite de lege.

econ. Emil TRAJAN
șef serviciu organizare
Ministerul Industriei Chimice

Dezbatere organizată de

C. COJOCARU

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

PRAHOVA :

MOBILIZAREA RESURSELOR INTERNE

URMĂRIND mobilizarea colectivelor din întreprinderi pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, comisia economică a Comitetului județean P.C.R. Prahova a elaborat un plan de acțiune, cu următoarele obiective principale :

— punerea în funcțiune sau atacarea înainte de termenul stabilit a noilor capacități industriale ;

— folosirea mai rațională a mașinilor și utilajelor prin reamplasarea lor în spațiile existente, ridicarea gradului de utilizare a mașinilor-unelte ;

— sporirea productivității muncii prin ridicarea calificării cadrelor (îndeosebi a muncitorilor din sectoarele direct productive), realizarea unei aprovizionări ritmice a locurilor de muncă etc. ;

— îmbunătățirea sortimentului producției, prin stimularea asimilării de produse noi, reproiectarea celor existente ș.a.

Au fost constituite colective pe grupe de întreprinderi, care au efectuat analize, în colaborare cu comisiile economice și specialiștii din unitățile de producție. Printre analizele mai aprofundate și cu rezultate valorice mai importante pot fi menționate cele de la Rafinăria Ploiești, Uzina de mecanică fină-Sinaia, Uzina de anvelope „Victoria"-Florești, Uzina „1 Mai" Ploiești, Uzina chimică-Valea Călugărească, Întreprinderea „Dorobanțul"-Ploiești, Fabrica de postav Azuga ș.a.

Ulterior, pe ramuri, s-au dezbătut cu cadrele de conducere din fiecare întreprindere (sau centrală) problemele pe care le ridică realizarea cincinalului înainte de termen. Totodată, specialiști din unitățile bancare, direcția de statistică, centrul de calcul etc. au verificat realismul angajamentelor asumate, au efectuat codificarea formularisticii și centralizarea datelor pe județ, obținîndu-se sinteza principalelor concluzii ale acțiunii. Din ea rezultă, de pildă, că peste 55% din sporul propus față de sarcinile inițiale pe cincinal se vor realiza pe seama unei mai bune utilizări a capacităților de producție.

ing. I. IONIȚĂ

NEAMȚ :

INSTRUIREA CADRELOR

ÎN DOMENIUL ridicării calificării cadrelor comisia economică a Comitetului județean de partid Neamț a luat, acum cîteva luni, inițiativa organizării unui ciclu de prelegeri urmate de dezbateri, ținute de specialiști din Ministerul Comerțului Exterior în fața persoanelor care lucrează la serviciile de export-import ale întreprinderilor din județ. Desfășurat timp de o săptămînă, în condițiile documentării prealabile a cursanților, colocviul a contribuit la clarificarea unei serii de aspecte concrete ale muncii în acest sector de activitate, fapt care s-a reflectat — în perioada următoare — în sporirea eficienței și operativității muncii lucrătorilor respectivi, în relațiile lor cu furnizorii și beneficiarii, cu banca etc. Un efect concret l-a constituit scurtarea termenelor de încasare a sumelor în valută, capitol în care apăreau anterior numeroase restanțe, întîrzieri, neurmăriri etc. ; ca urmare, s-a redus și decalajul apreciabil dintre valoarea producției-marfă și cea a producției-marfă vîndută și încasată.

N. P.

agenda economistului

LIMITE ALE REFUZULUI PRODUSELOR ÎNTÎRZIATE

RESPECTAREA riguroasă a termenelor succesive de livrare înscrise în contractele economice, contribuind la realizarea integrală și la depășirea sarcinilor de plan, constituie o preocupare constantă a unităților furnizoare, cu efecte pozitive asupra satisfacerii nevoilor de aprovizionare ale consumatorilor.

În legătură cu obligațiile neexecutate la termen, în fața organelor arbitrale s-a pus problema dacă refuzul organizației socialiste beneficiare la primirea unor loturi de produse întîrziate poate avea loc în orice condiții, sau se impune justificarea de către cumpărător a refuzului respectiv. Astfel, în litigiul dintre reclamanta I.C.R.T.I. Timișoara și pîrîta Cooperativa „Voința" Odorheiul Secuiesc, prima a solicitat obligarea Cooperativei furnizoare la plata sumei de 10.218 lei, penalități de întîrziere și nelivrare a confecțiilor contractate pe trimestrul IV/1971 (dosar nr. 284/1972 al Arbitrajului de stat interjudețean Tg. Mureș). Marfa nefiind livrată la termen, beneficiara a comunicat furnizoarei refuzul său de a mai accepta preluarea ulterioară a confecțiilor restante.

Soluționarea cauzei a evidențiat unele aspecte juridice proprii furnizărilor de produse între organizațiile socialiste, clarificînd totodată limitele în care beneficiara își poate exercita dreptul său la refuzul lotului de produse întîrziat.

În acest sens, în speță s-a constatat că — parțial — întîrzierea în livrare a fost determinată de faptul că produsele respective nu aveau preț legal fixat, acesta stabilindu-se ulterior contractării. În această privință, dispozițiile normative în vigoare sînt categorice, în sensul că este interzisă livrarea produselor al căror preț nu a fost stabilit de către organele competente.

Ca atare, s-a decis că, fiind vorba de un impediment legal în livrare, nu se poate reține culpa contractuală a furnizorului și nici sancționarea sa cu penalități de întîrziere pentru nerespectarea termenului de contract.

Din momentul, însă, în care prețul a fost fixat și livrarea era posibilă, în raport cu ciclul de fabricație al produselor, furnizorul datorează penalitățile legale de întîrziere.

Cît privește dreptul beneficiarului de a renunța la preluarea lotului de produse întîrziat, acesta este reglementat prin art. 18 alin. 2-3 din legea contractelor economice.

Astfel cum s-a precizat prin decizia P.A.S. nr. 2.330 din 6 octombrie 1972, dată în soluționarea speței la care ne-am referit, pentru ca beneficiara să poată renunța valabil la primirea unor produse a căror livrare este întîrziată, ea trebuie să facă dovada că, datorită întîrzierii livrărilor, este în imposibilitate de a le mai folosi.

Dreptul conferit beneficiarului prin art. 18 alin. 3 din legea nr. 71/1969 nu este deci un drept discreționar, ce s-ar putea exercita în orice condiții, fără o justificare temeinică. Dimpotrivă, se impune ca refuzul lotului întîrziat să fie justificat de împrejurări care, în mod obiectiv, învederează că nu se mai poate accepta livrarea, pentru că nu mai prezintă utilitate în raport cu realizarea planului.

Este de reținut, totodată, după cum s-a pronunțat în mod constant practica arbitrală, că, în aprecierea justeței refuzului unor atari mărfuri întîrziate, trebuie avute în vedere atît sarcinile de plan imediate, cît și sarcinile de desfacere ulterioare ale unității cumpărătoare. În același timp, profilul comercial al beneficiarului, cum a fost cazul în speță, profil care implică o contituitate atît în privința aprovizionării cu produse, cît și în ce privește desfacerea lor, este de natură a limita condițiile de exercitare a dreptului instituit prin art. 18 din legea contractelor economice. În orice caz, faptul în sine al existenței unor stocuri la produsul respectiv nu poate justifica renunțarea la primirea unui lot de mărfuri întîrziat, cîtă vreme nu sînt îndeplinite condițiile legale pentru aceasta, beneficiara avînd posibilitatea în asemenea situații a solicita modificarea corespunzătoare a contractului.

A. FLORESCU

MODALITĂȚILE TRANSMITERII FONDURILOR FIXE

PÎNĂ LA APARIȚIA Legii nr. 11/1971 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, sediul materiei în problemă era exclusiv Decretul nr. 409/1955 privind reglementarea transmiterii bunurilor proprietatea statului. Potrivit acestui din urmă decret, transmiterea necesita fie ordinul conducătorului organului central de stat, fie decizia comitetului executiv al consiliului popular județean, respectiv al municipiului București, după subordonarea unității ale cărei bunuri erau transmise.

Consecvent uneia din ideile de bază ale noii reglementări, care a deplasat importante atribuții de la ministere la centrale, în Legea nr. 11/1971, se găsesc următoarele prevederi referitoare la astfel de transmiteri:

• centrala „redistribuie fondurile fixe disponibile la întreprinderile subordonate și celelalte unități componente în cadrul competențelor acordate" (art. 36, lit. r.);

• biroul executiv „aprobă transferul de fonduri fixe la alte centrale sau întreprinderi din cadrul aceluiași organ central căruia îi este subordonată centrala, în limita competențelor stabilite de către acesta" (art. 62. lit. e).

Din coroborarea acestor texte rezultă că dispozițiile Decretului nr. 409/1955 au fost implicit modificate în sensul că:

• ordinul conducătorului organului central este necesar numai cînd transmiterea fondurilor fixe se face între centrale care nu sînt subordonate aceluiași organ central;

• acesta din urmă are dreptul să stabilească limita competențelor în care centralele ce-i sînt subordonate sînt autorizate să-și transfere între ele fondurile fixe devenite disponibile.

La acele consilii populare unde au fost înființate centrale, se vor aplica dispozițiile Legii nr. 11/1971, iar pentru transmiterea bunurilor din administrarea directă a întreprinderilor de interes local — dispozițiile Decretului nr. 409/1955.

Noua soluție întrunește dubla calitate de a reprezenta, pe de o parte, lichidarea unei forme de centralism excesiv, iar, pe de altă parte, creează elasticitatea corespunzătoare diferitelor situații deosebit de variate.

Trebuie menționat însă, după opinia noastră, caracterul vag și insuficient al prevederii din art. 84 al Legii nr. 11/1971, în care, după ce se nominalizează cîteva acte normative abrogate, se încheie cu formula că se abrogă „și orice alte dispoziții contrare". Ar fi fost mult mai util să se precizeze care anume și în ce sens au fost modificate anumite dispoziții din Decretul nr. 409/1955.

Dacă, pentru juriști, îmbinarea dispozițiilor legale cuprinse în diferite acte normative, depistarea tuturor implicațiilor derivînd din apariția unei noi reglementări este o obligație de serviciu, — pentru economiști și pentru conducerile unităților, soluția unei dispoziții exprese — nu rezultatul unor avize interpretative — apare evident necesară, prin gradul ei de certitudine și se înscrie pe linia supremației legii în guvernarea tuturor raporturilor sociale.

Ionel KIRMAIER

ELEMENTELE DE EXTRANEITATE ALE CONTRACTULUI INTERNAȚIONAL DE VÎNZARE CUMPĂRARE

CARACTERISTICA esențială a contractului de vînzare-cumpărare de export-import o constituie faptul că, în toate cazurile, conține elemente de extraneitate.

Care sînt aceste elemente și ce consecințe au? În rîndurile care urmează ne propunem să le arătăm, pe scurt și să reliefăm consecințele lor.

• De regulă, **elementele de extraneitate ale unui contract internațional de vînzare-cumpărare sînt următoarele:**

— una din părțile contractante, respectiv vînzătorul sau cumpărătorul, este de altă naționalitate (persoană fizică sau juridică); dacă sîntem în fața unui contract de export, evident, cumpărătorul va fi un străin, iar într-un contract de import elementul de extraneitate îl va constitui furnizorul extern;

— obiectul contractului, de asemenea, poate constitui element de extraneitate cînd produsele se află într-o altă țară, urmînd a fi importate de către partenerul-cumpărător;

— prețul produselor care urmează a fi livrate, în cadrul contractului internațional de vînzare-cumpărare este stabilit (așa cum vom vedea în numărul viitor), după anumite reguli, care depășesc cadrul legislativ pe plan național, motiv care ne determină să-l considerăm ca un alt element de extraneitate; anticipînd tema viitoare, trebuie să arătăm că prețul (element esențial al oricărui contract) urmează anumite reguli obiective și, deseori, subiective, care contribuie la formarea lui pe plan mondial;

— locul unde urmează a fi executat contractul este un element de extraneitate ori de cîte ori sîntem în fața unui contract de export; într-un asemenea contract finalizarea obligației de livrare se plasează, în toate cazurile, pe teritoriul unei alte țări.

• **Ce consecințe economico-juridice decurg din elementele de extraneitate?**

— în primul rînd, și aceasta este consecința esențială, raportul juridic perfectat prin contractul internațional de vînzare-cumpărare iese parțial (și uneori total) de sub imperiul dreptului național al uneia din părțile contractante;

— în mod corespunzător, normele de drept național care guvernează raporturile născute din contractul internațional, se completează cu prevederile legilor din țara străină, evident, privind numai elementele de extraneitate;

— ca o consecință a faptului că raporturile contractuale internaționale ies de sub imperiul dreptului intern al părților contractante, instanța jurisdicțională, competentă a soluționa eventualele litigii, se stabilește de părți printr-o clauză expresă, de regulă, înscrisă în finalul contractului.

D. ALEXANDRU

ÎN ATENȚIA CITITORILOR „VIEȚII ECONOMICE"

Pentru a veni în ajutorul celor care urmează cursuri de reciclare în domeniul economic, revista „Viața economică" asigură tuturor abonaților individuali (economiști, ingineri, juriști etc.) primirea următoarelor lucrări:

1. — Cartea întreprinderii — volumul II — 10 lei.
2. Funcția comercială — contractul economic — 10 lei
3. Aplicarea legislației în unitățile economice și în instituții — 10 lei
4. Elemente de drept comercial comparat și internațional — 20 lei
5. Cartea conducătorului de cooperativă.

CONDIȚII DE DIFUZARE:

1. Încheierea de abonamente speciale direct la redacție, prin remiterea, cu mandat poștal, a sumei de 104 lei pentru un abonament (adresa: Redacția „Viața economică", str. N. Iorga nr. 36, of. P.T.T. nr. 22).

2. Odată cu remiterea costului privind abonamentul (104 lei) urmează a fi remise și sumele pentru lucrările (din cele arătate mai sus) care interesează pe fiecare abonat în parte (un singur exemplar din fiecare lucrare).

3. Pe mandatul poștal (tichetul destinat corespondenței) se va face mențiune pentru ce cărți optează abonatul, cu recapitularea sumei remise și arătarea adresei exacte.

IMPORTANT PENTRU ORGANIZAȚIILE SOCIALISTE...

• Se pot face abonamente în condițiile de mai sus, prin remiterea prin virare a sumelor corespunzătoare numărului de abonamente la „Viața economică" (104 lei), plus valoarea cărților (Contul nostru 64.03.01.03 — SMB — SDBS)

• Un abonament dă dreptul la cîte o lucrare din fiecare (din cele arătate mai sus).

... ȘI PENTRU TOȚI CITITORII „VIEȚII ECONOMICE"

• potrivit programului nostru editorial, lucrările care vor fi editate în 1973 vor fi difuzate exclusiv abonaților;

• abonamentele se primesc, în condițiile de mai sus, numai pînă la 1 decembrie a.c., (dată la care urmează să se stabilească tirajul definitiv al lucrărilor).

MARKETING

IN NUMĂRUL 42 al revistei noastre am inceput o dezbatere privind implicaţiile economice ale acţiunii de sistematizare a teritoriului asupra dezvoltării sectorului serviciilor, ca şi contribuţia pe care poate s-o aducă cercetarea de marketing, analiza regională, la fundamentarea opţiunilor pe care le vom face.

Această dezbatere, organizată de revista „Viaţa economică" în colaborare cu Asociaţia română de marketing, continuă prin prezentarea unor opinii privind perspectivele de dezvoltare, în acest cadru, a serviciilor.

SISTEMATIZAREA TERITORIULUI ŞI DEZVOLTAREA SERVICIILOR

CREAREA OFERTEI TURISTICE

SISTEMATIZAREA teritorială, se va extinde bineînţeles şi asupra zonelor turistice, ca o componentă majoră a sectorului de servicii. Amenajarea şi dezvoltarea zonelor turistice, în acest cadru, trebuie considerată pornind de la o serie de factori, cum ar fi: industrializarea şi, ca o consecinţă urbanizarea crescîndă a vieţii moderne, ridicarea nivelului mediu de trai, reducerea timpului de muncă şi, implicit, mărirea timpului de odihnă. Zona turistică de mîine trebuie să-şi modeleze activităţile în funcţie de evoluţia factorilor economico-sociali şi spirituali care configurează viitorul. Într-adevăr, organizarea raţională a spaţiului turistic este o acţiune vastă, care leagă omul de totalitatea mediului său natural şi artificial, necesitînd conceperea unor modele de dezvoltare turistică integrate în viziunea modernă de sistematizare.

Cheia de boltă pentru elaborarea unei strategii dinamice de dezvoltare şi sistematizare turistică o constituie tocmai studiul pieţelor turistice. Studiile pieţei turistice trebuie să ne permită o măsurare a volumului şi potenţialului pieţelor turistice şi o prefigurare a tendinţelor fluxurilor turistice. După efectuarea acestor studii de prognoză şi de prospectare a pieţei turistice este indicat, în procesul dinamic şi complex de sistematizare, să se evalueze potenţialul turistic al regiunilor ţării noastre, cu alte cuvinte, să se facă un inventar al resurselor disponibile ca şi a celor potenţiale. Astfel, se va stabili potenţialul ofertei noastre turistice, ca bază a deciziilor privind priorităţile ce trebuie asigurate în procesul de sistematizare. Prin efectuarea acestor studii se pot identifica regiunile ţării cu resurse de turism mai valoroase. De asemenea, se va reliefa amplasarea geografică a acestor regiuni în raport cu marile axe ale mişcării turistice. După evaluarea potenţialului turistic al regiunilor (oferta turistică), se procedează la o analiză comparată a ei cu cererea turistică. Din această analiză putem depista segmentele de piaţă turistică interesante pentru oferta turistică a unor regiuni, şi implicit prioritatea ce poate fi acordată sectorului turistic în vederea dezvoltării unor zone turistice în respectivele regiuni.

Datorită mutaţiilor care vor avea loc în mediul ambiant, în viaţa oamenilor de mîine, analiza problemelor sistematizării zonelor turistice trebuie făcută, de asemenea, corelat cu efectele asupra mediului înconjurător (mare munte, etc.). Apare deci necesară o optică nouă, care să reliefeze interdependenţa aspectelor economice, tehnice, arhitecturale, geografice, psihologice şi ecologice.

Dacă într-o zonă turistică nu se realizează o armonizare a volumelor construite cu natura, atunci turismul va produce inevitabil o degradare a mediului natural. În acţiunea de sistematizare turistică este necesar să se aplice principiul concentrării construcţiei capacităţilor de primire, ca mijloc de apărare a peisajului, evitîndu-se bineînţeles, saturarea la maximum a teritoriului cu volume arhitecturale. Şi în acest context trebuie menţionat pericolul poluării turistice. Fenomene de poluare turistică întîlnim uneori şi în anumite zone ale ţării noastre, ca de pildă. construirea unor hoteluri înalte în centrele unor oraşe cu vestigii medievale, supraaglomerarea cu automobile, degradarea folclorului etc. Desigur că zona turistică, pentru a răspunde rolului său de mîine, trebuie să menţină factorul de contrast şi de varietate al existenţei, de valori tradiţionale şi de noutate, de aşezare modernă în care să se simtă pitorescul. imprevizibilul şi specificitatea unei organizări turistice. În sistematizarea staţiunilor turistice o problemă importantă va fi crearea unui climat în care să nu se resimtă agresivităţile şi poluarea civilizaţiei industriale dezvoltate. Fără realizarea acestui deziderat, zona turistică de mîine nu-şi va onora principala sa vocaţie — de a contribui la echilibrul şi dezvoltarea armonioasă a personalităţii fizice şi spirituale a omului.

În unele studii s-a avansat ideea că zona turistică, va trebui să se dezvolte ca o entitate economico-socială mai puţin inserată în contextul unei vieţi de odihnă. ci să devină o parte integrantă a unui ritm de viaţă cotidiană, turismul stabilindu-se în mod difuz pretutindeni, amestecat cu viaţa cotidiană. După părerea noastră, cerinţele vieţii, într-o civilizaţie industrializată, favorizează dezvoltarea unui turism al odihnei şi al relaxării cu o motivaţie psihică şi culturală adecvată. Fără îndoială, zona turistică va răspunde printr-o ofertă cu un evantai larg de servicii, unei cereri eterogene şi diversificate din punct de vedere al diverselor grupe de vîrstă, al motivaţiilor turistice, al diverselor categorii de venituri, al alegerii destinaţiei etc.

Dacă dezvoltarea staţiunilor turistice depinde în mare măsură de evoluţia celorlalte sectoare (comerţ, agricultură, etc.) este însă evident că infrastructura (şoselele, căile ferate, aeroporturile, căile de acces, etc.) are o importanţă vitală. Dezvoltarea sectorului turistic este condiţionată de existenţa sau alcătuirea unei infrastructuri potrivite, fără de care investiţiile nu vor deveni rentabile iar clientela turistică nu va fi mulţumită.

De asemenea, în sistematizarea zonelor cu profil turistic este de dorit să se creeze o ofertă turistică specifică, în care să-şi găsească locul valorile spirituale ale ţării. În construcţiile realizate şi în bunurile de artizanat să se afirme năzuinţa de stilizare proprie artei noastre populare, o întrebuinţare ornamentală a motivelor naţionale, moduri coloristice adecvate. Din păcate, în unele din staţiunile noastre, stilul şi specificitatea unor valori proprii civilizaţiei şi culturii noastre nu-şi găsesc totdeauna expresiile cele mai potrivite.

În acţiunea de amenajare turistică este necesar să se realizeze; aşadar, corelaţii teritoriale şi funcţionale adecvate între zonele turistice şi centrele urbane sau rurale pentru ca teritoriul, cu elementele sale, să fie integrat în complexul turistic, ca factorul cel mai important al ofertei turistice, iar zona turistică să se înglobeze în mod firesc în ansamblul teritorial al regiunii.

Iulian BERBECARU

REFLECTAREA CERINŢELOR VIITORULUI

CÎND DISCUTĂM probleme de sistematizare în general, şi aspecte ale sistematizării serviciilor în special, avem în vedere termene relativ lungi, care din ce în ce mai frecvent vizează perspectiva anilor 1990 sau 2000.

O astfel de perspectivă, de două-trei decenii trebuie abordată cu totul altfel decît o prevedere pe termen scurt. de durata unui cincinal. Cine oare şi-ar fi închipuit acum 28 de ani, deci în 1944, nivelul la care am ajuns azi, cerinţele sociale de azi, dezvoltarea de azi a diferitelor oraşe, a reţelei naţionale de localităţi? Dacă ritmul evoluţiei 1972—2000 ar fi similar celui parcurs în intervalul 1944—1972, amploarea şi direcţia ei vor fi cu siguranţă altele, dat fiind că prezentul reprezintă cu totul alt punct de pornire în dezvoltare decît a reprezentat anul încheierii războiului.

Putem prevedea cu certitudine că vor interveni modificări esenţiale ale actualei reţele naţionale de localităţi, regrupări ale populaţiei (ca urmare a noii repartiţii teritoriale a forţelor de producţie, din care face parte şi forţa de muncă), reducînd sensibil caracterul dispersat al actualei reţele.

Acest proces poate fi accelerat, prin dotarea şi înzestrarea cu prioritate a localităţilor viabile, care prezintă condiţiile unei dezvoltări viitoare.

Totodată putem avea în vedere o reducere treptată a diferenţelor dintre sat şi oraş. Acest proces se va desfăşura atît în sfera muncii, transformînd agricultura într-o ramură similară industriei, de mare productivitate, bazată pe o calificare înaltă şi specializare, cît şi în sfera condiţiilor de viaţă, ceea ce înseamnă locuinţe şi servicii corespunzătoare.

Ce înseamnă însă aceste „servicii corespunzătoare", ce trebuie să avem în vedere? Desigur, nu este uşor de răspuns, şi în plus, orice răspuns dat, necesită o verificare prin cercetare, rezervă sub care-mi voi exprima unele păreri.

Cred că, în primul rînd, trebuie avută în vedere electrificarea tuturor locuinţelor şi introducerea instalaţiilor de apă-canal în marea lor majoritate. Totodată va trebui rezolvată problema încălzirii caselor, la un nivel satisfăcător şi, în orice caz, cu alt combustibil decît lemnul.

În al doilea rînd, va trebui să avem în vedere dezvoltarea serviciilor propriu-zise, cu „sediul" în afara locuinţei. În acest sens aş sublinia trei tendinţe principale: a. Creşterea serviciilor propriu-zise, faţă de comerţ, cu tendinţa de a-l depăşi cu mult, ca volum, pe acesta din urmă. Aş accentua, în acest context, problematica serviciilor variate necesare utilizării pozitive, valorificării timpului liber în creştere. O deficienţă a balanţei dintre disponibilul de timp liber şi oferta de servicii (concretizată în acest caz prin amenajări distractive, culturale, sportive etc.) poate avea efecte negative, după cum se poate constata, de exemplu, la tineretul de pe unele şantiere; b. În cadrul dezvoltării serviciilor, mai este şi o a doua grupă de însemnătate deosebită: ea rezultă din teza leninistă privind adevărata eliberare a femeii, prin transformarea micii gospodării casnice, abrutizante, legată de bucătărie şi copii în mare gospodărie socialistă. Aici rolul alimentaţiei publice — nu a ceea ce numim acum restaurante — ieftine şi bune, a spălătoriilor, a creşelor şi grădiniţelor, a şcolilor cu orar prelungit ş.a. este deosebit de însemnat. Ele pot contribui nu numai la rezolvarea problemei social-politice amintite, dar permit antrenarea în producţie a unui număr sporit de femei. duc la o sporire însemnată a productivităţii muncii sociale în compartimentele legate de prepararea meselor, îngrijirea copiilor ş.a., care consumă în prezent circa un miliard de ore de muncă pe an, dacă nu mai mult; c. În ceea ce priveşte comerţul propriu-zis, este de prevăzut o reducere sensibilă a ponderii celui alimentar faţă de cel nealimentar, creşterea cea mai spectaculoasă înregistrînd-o, desigur, bunurile de consum îndelungat.

Evident, problemele nu se opresc aici, nici măcar cele esenţiale pentru sistematizare. Dar în cadrul unei discuţii nu se poate spune niciodată totul.

arh. Gh. SEBESTYEN

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● S.U.A. : Cărbunele redivivus ?

LA CONGRESUL Asociaţiei Naţionale a Cărbunelui ţinut la Washington în vara acestui an a fost discutată şi propunerea de a se acoperi deficitul crescînd de energie al S.U.A. pe calea dublării pînă în 1985 a extracţiei de cărbune american, care ar depăşi astfel 1 miliard de tone. Aceasta ar presupune sporirea efectivului minerilor cu 30.000 pînă la 50.000 persoane. De notat că pe piaţa americană a energiei circa 75% din cărbunele extras este consumat în stare lichidă sau gazoasă.

● Autoturismele în Polonia

ÎN POLONIA circulă în prezent aproximativ 600.000 de autoturisme, iar în 1985 numărul acestora va depăşi 3 milioane Ca urmare, apreciază **Zycie gospodarcze**, *în anul 2000 transportul rutier din Polonia va avea nevoie de o reţea de 3000 km de autostrăzi şi de aproximativ 2300 km de magistrale. Construindu-se cîte 120 km pe an, acest program de construcţii ar putea fi realizat în aproximativ 25 de ani.*

● Evoluţia producţiei de materiale de construcţii pe plan mondial (în kg/locuitor).

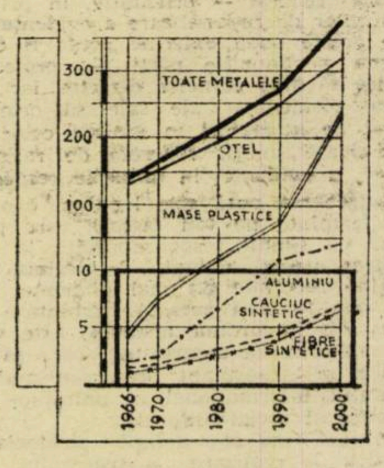

(după „FIGYELÖ")

● Tendinţe în exportul australian

ÎN URMĂTORII cinci ani investiţiile private de capital din Australia vor creşte într-un ritm mediu anual de cel puţin 7%. O mare parte din investiţii se vor orienta spre industria extractivă. Potrivit revistei americane **Business International**, *pînă în 1975—1976 exporturile de minereuri vor ajunge la 1,9 miliarde dolari australieni (2,26 miliarde dolari S.U.A.). Împreună cu exporturile de minereuri, exportul produselor finite australiene va depăşi pînă la sfîrşitul deceniului valoarea exporturilor de produse agricole.*

● Grecia în 1986

LA Atena a fost prezentat planul guvernamental de dezvoltare economică şi socială a Greciei în următorii 15 ani, cu unele estimaţii pînă în anul 2 000. Printre principalele măsuri preconizate figurează încurajarea natalităţii, frînarea emigrării muncitorilor şi acţiuni de repatriere a celor emigraţi, exploatarea intensivă a resurselor minerale din subsolul ţării, ridicarea productivităţii muncii ş.a. Realizarea obiectivelor planului ar permite, după opinia autorilor săi, ca venitul naţional pe locuitor să crească de la 1 100 dolari în 1971 la 2 600 în 1986.

● Ambalajele în Ungaria

DACĂ în 1971 consumul global de ambalaje în R. P. Ungară a fost de ordinul a 7,3 miliarde de forinţi, se apreciază că în 1985 el va atinge o valoare de 16—18 miliarde de forinţi. 80% din necesar va fi asigurat din resurse interne, iar restul din import, în special din ţările capitaliste. informează agenţia **M.T.I.**

În experimentare

PROIECTELE PRELIMINARE DE RAȚIONALIZARE A EVIDENȚEI

ACȚIUNEA de raționalizare a sistemului de evidență în unitățile socialiste — declanșată prin efectul Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 1719/1971 — intră într-o nouă etapă: **experimentarea proiectelor preliminare unice (în variante).** Aceste proiecte, elaborate de către coordonatorii de activități, reprezintă o sinteză a celor mai reușite proiecte preliminare întocmite de „unități reprezentative" și de forurile ierarhice superioare ale acestora. La realizarea lor au contribuit și cele 30 unități reprezentative din cadrul Consiliului Popular al Municipiului București, care au întocmit 70 de proiecte de raționalizare a evidenței pentru 9 activități comune și 5 activități specifice. Potrivit aceleiași Hotărîri, proiectele unice se experimentează nu numai în unitățile reprezentative. ci și în altele.

În situația dată se pune întrebarea: ce caracter trebuie să se confere conținutului proiectelor unice? În raport de răspuns, ar trebui găsite și metodele adecvate de experimentare.

NU NUMAI teoretic, ci și practic, problema caracterului proiectelor unice poate fi privită din unghiuri diferite și în consecință soluționarea se poate aborda într-o manieră diferită. Conținutul proiectelor unice poate avea caracter de directivă sau poate reprezenta numai un cadru general — orientativ, în privința soluțiilor de raționalizare a evidenței. Între aceste două extreme poate fi emisă ideea ca anumite părți ale proiectelor unice să aibă caracter director, iar celelalte elemente ale sale să orienteze doar pe utilizatori în găsirea celor mai judicioase soluții concrete de raționalizare a evidenței în unitățile respective.

Întrebarea pusă este legitimă deoarece ea frămîntă pe toți factorii care participă cu simțul responsabilității la finalizarea acestei acțiuni, în dorința de a obține rezultate cît mai eficiente. Cred că este firească această frămîntare mai ales că, în ultimă instanță, este vorba de maturizarea momentului care să justifice un „transplant" în organismul sistemului informațional al unităților economice și social-culturale.

Atunci cînd și-a definit strategia și tactica de realizare a sistemului său informațional pentru conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor („Sistemul Bucur"), C.P.M.B. a privit evidența — sub toate formele sale — ca o parte integrantă a sistemului, iar în cadrul măsurilor care se întreprind în acest scop, raționalizarea evidenței este tratată în directă dependență de cerințele de perfecționare a sistemului informațional.

În abordarea soluțiilor concrete de raționalizare se ține seama „de competențele și răspunderile organelor de decizie la diferite nivele organizatorice, de necesitatea îmbinării conducerii unitare a activității economice și sociale cu autonomia funcțională a unităților socialiste" [1]).

Sistemul de evidență constituind o importantă pîrghie folosită în conducerea și organizarea unităților socialiste, conținutul și forma documentelor în care se materializează, traseul pe care îl parcurg, frecvența cu care se manipulează, volumul de date pe care îl vehiculează, depind de cerințele concrete care stau în fața sistemului informațional al unei unități, de gradul de perfecțiune al sistemului existent în unitatea respectivă. Avînd în vedere aceste considerente, este greu de acceptat că ar putea exista două sisteme de evidență identice în șirul uriaș al unităților din economia națională.

Numai în cadrul C.P.M.B. ființează 102 întreprinderi și organizații economice industriale, de construcții-montaj, de proiectare, comerciale, de gospodărie comunală și locativă etc. și peste 300 de instituții cu caracter social-cultural (din învățămînt, cultură, artă, ocrotirea sănătății, asistență socială, administrație etc.). Activitățile din aceste unități se desfășoară în condiții economico-organizatorice foarte diferențiate, accentuate mult de apartenența lor la diferite ramuri ale economiei naționale. Din această cauză nu numai ponderea activităților într-o unitate sau alta diferă, dar și modul lor de desfășurare este diferit.

Pentru ilustrarea acestei realități nu trebuie să recurgem la comparații extreme. Este suficient să ne gîndim la felul cum se realizează funcțiunea comercială (activitățile de aprovizionare, desfacere și depozitare) într-o întreprindere industrială (de ex. „Arta Mobilei") și una comunală (să zicem Întreprinderea pentru distribuția gazelor). Exemple de acest fel, pot fi nenumărate.

- **Proiect directivă sau proiect cadru ?**
- **Conducere unitară — autonomie funcțională**
- **Abordarea întreprinderii ca sistem socio-economic**
- **Structurarea după specific a fluxurilor informaționale**

Chiar dacă ne-am imagina două întreprinderi absolut identice din punct de vedere al apartenenței și profilului lor, dar conduse de către decidenți cu aptitudini diferite, care practică metode și procedee diferite de conducere sau au obiective de plan diferite, am constata că sistemul lor informațional nu este identic nici sub aspectul volumului și caracterului informațiilor, nici al circulației acestora, nici al suporților folosiți. Dacă în cele două unități prezumtive cadrele de specialitate și de execuție se deosebesc din punct de vedere al gradului lor de instruire profesională, acest lucru își pune amprenta pe sistemul informațional al unităților, inclusiv pe sistemul de evidență.

Acesta fiind raportul între evidență și sistemul informațional, pe drept cuvînt ne întrebăm: este oportun să modificăm un sistem informațional pornind de la niște soluții de raționalizare a evidenței, stabilite a priori, de către factori din afara unităților? sau, ar fi mai indicat ca sistemul de evidență să sufere acele modificări pe care le reclamă perfecționarea sistemului informațional propriu? Schematizînd la maximum raporturile, prima alternativă ne-ar duce în situația de a stabili numărul, conținutul, volumul, frecvența, circulația și destinația informațiilor în funcție de forma, conținutul și instrucțiunile de folosire a unor formulare (documente). În a doua alternativă, raportul ar fi invers, adică sistemul de evidență ar putea fi raționalizat numai după ce am cunoaște: ce fel de informații sînt necesare, cui sau pentru ce, cînd, ce volum, cu ce frecvență, de unde să fie culese, cum să fie prelucrate și transmise, pe ce canale ?; este eficient modul de lucru dat sau trebuie aduse modificări în sisteme în vederea perfecționării practicii existente?

Mi se pare normal ca această din urmă alternativă să aibă susținători fervenți și convinși, deoarece printr-o atare procedură sistemul de evidență ar fi tratat în deplină concordanță cu locul și rolul ce-i revine în cadrul unității, în ansamblul sistemului informațional-decizional al acesteia. Adepții celeilalte alternative invocă, în susținerea punctului lor de vedere, faptul că proiectele unice reprezintă chintesența unor lucrări care provin din unități reprezentative și care s-au întocmit în concordanță cu cerințele sistemului informațional ale unităților elaboratoare și ale forurilor ierarhice ale acestora. Socot că argumentarea nu este pe deplin convingătoare, deoarece: — oricît de mature și de competente ar fi colectivele de specialiști care elaborează sau avizează proiectele unice, ele nu reușesc — pe baza lucrărilor analizate — să abordeze toate variantele de situații existente în economia națională pentru subsistemele diferitelor activități; — gradul de reprezentativitate al unităților alese pentru elaborarea proiectelor preliminare nu poate fi atotcuprinzător dacă avem în vedere diversitatea foarte pronunțată de unități economice și social-culturale, de subordonare republicană și locală, cu sau fără personalitate juridică, avînd structuri organizatorice și obiective diferite etc.; — cea mai mare parte din unitățile existente în economia națională nu au fost angrenate încă în acțiune (nefiind „reprezentative" — n-au elaborat proiecte preliminare) și, ca atare, nici nu pot să-și dea seama în ce măsură proiectele unice corespund realităților obiective și cerințelor pe care le au. Spre exemplu, din cele peste 400 de unități (cu personalitate juridică) ale C.P.M.B., numai 30 au fost desemnate ca reprezentative. Și asta numai pentru sistemul de evidență a 9 activități comune.

Dacă cele arătate nu sînt simple supoziții, dacă veracitatea afirmațiilor este susținută și de alți specialiști, atunci mi se pare că nu ar trebui ignorate împrejurările reale în care urmează să se experimenteze proiectele unice. Acceptarea unui atare punct de vedere pledează pentru tratarea proiectelor unice și a variantelor acestora ca **proiecte-cadru,** a căror menire principală să fie orientarea unităților spre cele mai raționale soluții de perfecționare a sistemului de evidență, adecvate fiecărui caz concret în parte. Potrivit acestei concepții, unitățile reprezentative care au elaborat proiecte preliminare (în contextul sistemului lor informațional) ar trebui să compare aceste lucrări cu varianta cea mai apropiată a proiectului unic, să definitiveze pe această bază propriul lor proiect preliminat și pe acesta din urmă să-l experimenteze. În cazul unităților care nu au fost desemnate ca „reprezentative", proiectele unice și variantele acestora ar putea servi drept ghid orientativ în elaborarea unor proiecte corespunzătoare de perfecționare a sistemului lor informațional. Consider că în acest fel am reuși, într-adevăr, să ținem seama de „autonomia funcțională a unităților socialiste" atunci cînd ne propunem raționalizarea sau perfecționarea uneia din cele mai importante pîrghii de care se servesc decidenții tuturor unităților.

Fără îndoială, problema, în ansamblu, mai are și un alt aspect: o parte din informațiile care se nasc în cursul desfășurării diferitelor activități economico-sociale și care se vehiculează cu ajutorul suporților din arsenalul sistemului de evidență, sînt destinate organelor din afara unităților, care asigură conducerea unitară a activității economice și sociale. Nici acest aspect nu poate fi ignorat și, de aceea, socot că, în definitivarea sistemului de evidență, trebuie avute în vedere cerințele ce decurg de aici. Practic, acest lucru s-ar putea soluționa prin atribuirea unui caracter restrictiv acelor documente (de evidență statistică și financiar contabilă) din proiectele unice, care vehiculează informații necesare organelor de decizie situate dincolo de limitele întreprinderilor și a altor unități similare acestora.

Abordînd problema în discuție de pe poziția pentru care pledez, consider că dăm dovadă nu numai de mai mult realism în privința aprecierii conținutului proiectelor unice, ci reușim să apropiem într-o măsură mult mai mare acțiunea de raționalizare a evidenței de locul și rolul ce-i revine în contextul mai larg al măsurilor în curs de realizare pentru perfecționarea sistemului informațional economico-social și introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor.

dr. Nicolae HAIDUC

șef serv. de organizare și informatică din Direcția tehnică a Consiliului popular al Municipiului București

1) Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnica de calcul în perioada 1971—1980 — Scinteia nr. 9126 din 22 aprilie 1972.

GLOSAR

PORNIND de la ideea enunțată în cadrul dezbaterii începută în nr. 14/1972 al revistei noastre ce subliniază necesitatea unor clarificări în ceea ce privește conținutul noțiunilor utilizate în domeniul sistemelor informaționale, prezentăm, începînd din acest număr, un ghid practic al termenilor utilizați în domeniul prelucrării automate a datelor. Întrucît, datorită noutății domeniului și a progreselor rapide ce se înregistrează, există divergențe asupra terminologiei, definițiile propuse trebuie considerate ca propuneri supuse discuției cititorilor (observațiile se primesc la redacție)

Pentru elaborarea sa autorii au consultat în afara revistelor de specialitate, și unele lucrări de mai mare amploare, cu specific similar, ca : „Terminologie du traitement de l'information" — I.B.M.-France, 1967 și „Lexique de l'Informatique" — Jean Guilhaumon, 1970. În cursul materialelor ce vor fi prezentate, vor apărea termeni în limbile engleză și franceză atunci cînd ei sînt astfel folosiți în practica noastră.

În speranța că prezentul ghid va putea fi folosit pentru inițierea în domeniul prelucrării automate a datelor, prezentarea termenilor nu se va face în ordine alfabetică, ci într-o succesiune care urmărește introducerea treptată a noțiunilor, astfel încît să constituie un real ajutor pentru cei care doresc să se documenteze în acest domeniu.

DATE : prezentarea formală a fenomenelor, noțiunilor sau mărimilor, astfel încît acestea să devină accesibile comunicării, interpretării sau prelucrării cu mijloace umane sau automate. Exemple de date : mărimi fizice care variază continuu (date analogice — curent electric sinusoidal, variația nivelului unui lichid, etc.), mărimi fizice reprezentate prin numere sau simboluri asociate (date discrete — număr de obiecte, un cont contabil, etc.

INFORMAȚIE : semnificație atribuită de către om datelor, prin intermediul unor convenții folosite în reprezentare. Informația mărește gradul de cunoaștere a unui fenomen. Adesea se folosește impropriu termenul de date cînd este vorba de informații. De exemplu, informația este natura unui articol, data este codul articolului corespunzător informației

INFORMATICA : Mulțimea disciplinelor științifice și tehnicilor specifice, folosite în prelucrarea automată a datelor. Această prelucrare se efectuează independent de conținutul informației prelucrate.

INFORMATICIAN : specialist în informatică și în disciplinele care derivă din aceasta.

PRELUCRAREA DATELOR : executarea unei secvențe sistematice de operațiuni, asupra unei mulțimi de date.

PRELUCRAREA AUTOMATA A DATELOR : totalitatea metodelor și tehnicilor de prelucrare a datelor cu ajutorul mijloacelor de automatizare.

ECHIPAMENT DE PRELUCRARE A DATELOR : un dispozitiv sau un ansamblu de dispozitive capabil a efectua prelucrarea datelor (de ex. : calculator de birou, mașini mecanografice, calculator electronic).

MAȘINA DE CALCULAT : echipament de prelucrare a datelor, capabil să efectueze operații aritmetice, care necesită intervenția operatorului la fiecare operație.

CALCULATOR ELECTRONIC : echipament de prelucrare a datelor, care poate efectua operațiuni complicate, inclusiv operații aritmetice și logice, pe baza unui program, fără intervenția omului.

CALCULATOR ELECTRONIC UNIVERSAL : echipament de prelucrare automată a datelor, care poate rezolva o gamă variată de probleme (științifice, gestiune, conducere a proceselor tehnologice etc.).

CALCULATOR ELECTRONIC SPECIALIZAT : echipament de prelucrare automată a datelor, destinat operării pe anumite clase de probleme (de ex. calculatoare de proces).

comerț exterior

COOPERARE PENTRU EXPORT (III)

CUM SĂ STIMULĂM FOLOSIREA CONSULTING-ENGINEERING-ULUI

CONTINUĂM în acest număr dezbaterea pe tema cooperării pentru export. În numărul 40 al revistei noastre mai mulți participanți au reliefat necesitatea intensificării operațiilor de cooperare între întreprinderile românești pentru dezvoltarea exporturilor complexe, reliefîndu-se necesitatea elaborării și adoptării unui cadru juridic adecvat. În numărul 41 au fost abordate principalele forme de cooperare pe plan extern, pentru realizarea unei eficiențe sporite a exportului.

În cele ce urmează, continuăm dezbaterea pe tema formei sub care este indicat să se realizeze cooperarea între unitățile economice românești pentru desfășurarea, cu rezultate superioare, a activității de consulting-engineering.

Procesul de transformare economică și socială a României din ultimele decenii a scos în evidență valoarea potențialului tehnico-științific românesc, format și consolidat odată cu însăși dezvoltarea multilaterală a țării noastre. Una din formele eficiente ale punerii în valoare a fondului de specialiști care au asigurat rezolvarea problemelor complexe impuse de atingerea stadiului actual de dezvoltare al României socialiste, existent în institute de cercetare și proiectare, institute de învățămînt superior și academii, unități productive centrale și ministere, o constituie activitatea de consulting-engineering.

EXPERIENȚA de pînă acum atestă că țara noastră dispune de competența și fondul de specialiști necesar promovării pe piața internațională a activității de consulting-engineering ca formă eficientă de valorificare a acestui potențial. Aceasta a fost principala rațiune a înființării la începutul anului 1972 a Institutului Român de Consulting, cunoscut sub denumirea de **Romconsult.**

În preocupările pe linie de comerț exterior de pînă acum, studiile, proiectele și experiența specialiștilor au fost prezentate la export mai ales atunci cînd livrarea unor instalații sau realizarea unor obiective contractate cu parteneri externi au impus și întocmiri de documentații sau acordări de asistență tehnică. Contracte al căror obiect îl constituie numai studiile sau proiectele nelegate de o furnitură de instalație sau de execuție de lucrări au fost încheiate însă într-o mică măsură față de posibilitățile existente.

Faptele arată că întreprinderile de comerț exterior care au ca obiect principal exportul de mașini, echipamente și mijloc de sporire a însuși exportului de instalații și echipamente românești. Pentru aceasta este însă necesar ca în practica întreprinderilor care au în profilul lor exportul de instalații și echipamente, întocmirea de studii și proiecte pentru beneficiari externi să fie considerată nu ca un element subordonat obiectului lor de export, ci ca o activitate necesară, prealabilă, care sprijină propria lor menire.

Dacă unele țări în curs de dezvoltare au nevoie de studii prealabile realizării obiectivelor și dacă țara noastră poate să le ofere, atunci în acordurile de colaborare tehnică și economică care se încheie cu aceste țări ar trebui să fie prevăzute distinct și în măsură mai mare activitățile de consulting-engineering, ca forma de participare a părții române la colaborarea respectivă.

În practica mondială sînt întîlnite din ce în ce mai des tematici de o mare complexitate și întindere, izvorîte din marile probleme ale dezvoltării unor regiuni ale lumii, ale unei țări, ale unei ramuri, cu întreaga supra și infrastructură aferentă. Micile birouri de proiectare din unele

CONSULTING-engineering-ul pentru beneficiari externi se realizează cu specialiști care trebuie să-și desfășoare activitatea de cele mai multe ori în străinătate. Alcătuirea echipelor trebuie realizată operativ. O întîrziere în prezentarea la locul misiunii la termenele angajate sau o incertitudine asupra posibilităților de a trimite formația cerută pot aduce mari neajunsuri desfășurării activității de consulting-engineering și, în ultima instanță, chiar compromiterea acțiunii.

Prin specificul său de funcționare, **Romconsult** are posibilitatea de identificare amănunțită și de integrare operativă a tuturor specialiștilor români din cele mai diverse instituții de proiectare, cercetare, execuție sau institute de învățămînt superior, constituiți sub coordonarea sa într-un colectiv optim pentru ducerea la bun sfîrșit a acțiunii întreprinse.

Totodată, în cadrul activității sale, **Romconsult** realizează o prospectare sistematică a pieței externe cu scopul de a cunoaște marea varietate de condiții care asigură reușita în prestarea peste

instalații nu pot să se ocupe concomitent și de stimularea exportului activităților de consulting-engineering deoarece, pe de o parte, nu au organizarea specifică acestui gen de export, iar pe de altă parte, fiind furnizori, de cele mai multe ori asemenea activități sînt incompatibile cu cerințele de independență și obiectivitate obligatorii în angajarea prestațiilor de consulting.

Activitatea de întocmire a documentațiilor prealabile realizării investițiilor prin care se definește un obiectiv din toate punctele de vedere poate însă determina un export ulterior de mașini, echipamente, utilaje și instalații de fabricație românească. Această menire demonstrează, suplimentar, marea importanță a promovării activității de consulting-engineering și explică practicarea ei pe o scară atît de largă de către firme specializate din țările mari producătoare de mașini, instalații și echipamente.

Valoarea unor prestații de consulting-engineering nu trebuie privită numai prin cuantumul încasărilor de la beneficiar pentru studiile respective, ci mai ales prin volumul exporturilor de instalații ce pot fi fabricate în țară, ca urmare a prevederii lor în documentațiile elaborate. Iată de ce activitatea întreprinderii **Romconsult** oferă posibilitatea ca exportul de studii și proiecte să fie organizat astfel încît să poată deveni un țări, care sînt incomparabil mai limitate în specializare decît institutele noastre, fac față tuturor acestor probleme asociindu-se în formații optime, complete, sub conducerea unuia din ele, care-și asumă rolul de integrator denumit „specialistul de întindere", el fiind organizatorul și coordonatorul „specialiștilor de adîncime" și practicînd astfel ceea ce se numește „engineering general".

LA NOI în țară, organizarea pe orizontală a vîrfurilor de concepție din institute de proiectare diferite, pentru a forma o echipă complexă, cu o coordonare capabilă să facă față unor probleme de o mare diversitate tehnică, fie în țară, fie pentru străinătate, a fost încercată și practicată pînă în prezent în mică măsură. Este de menționat că pentru străinătate, diversitatea condițiilor fac ca o bună parte a acțiunilor potențiale de export să nu se încadreze în modul și criteriile de împărțire a institutelor de proiectare românești.

De aceea, pentru a fi apți de a participa mai eficient și mai activ la activitea internațională de concepție și realizare a dezvoltării tehnico-economice de pretutindeni, este nevoie **să ne adaptăm cerințelor, să realizăm o organizare elastică și operativă, să putem grupa echipele cele mai competente pentru a răspunde în condiții calitative și de timp optime cerințelor clienților.**

hotare a consulting-ului și engineering-ului, așa încît să se poată forma o politică proprie în această direcție, unitară pe economie și cu rezultate eficiente.

Asimilarea perfectă a noțiunilor folosite în activitatea de consulting-engineering pe plan mondial și a reglementărilor, conducerilor, baremurilor de onorarii și a diverselor tipuri de contracte, statuate în cele mai multe țări cu mare experiență în practicarea acestui gen de prestații, este o necesitate imediată și de primă importanță pentru valorificarea eficientă peste hotare a potențialului tehnico-științific românesc.

ELEMENTUL cel mai important în adjudecarea ofertelor de consulting sau engineering îl constituie proba prin care firmele ofertante dovedesc clienților că au mai executat lucrări asemănătoare cu aceea oferită, în țara lor sau în străinătate. De asemenea, însuși modul de prezentare a ofertei, prin conținutul sau felul în care se etapizează sau condiționează diversele faze ale lucrării în cauză, poate atesta în fața clientului competența ofertantului. De aceea, realizările valoroase ale specialiștilor noștri din diversele domenii atît pe plan intern cît și peste hotare, precum și lista celor mai reprezentativi dintre ei constituie un bun material de referință. Popularizarea acestuia sub o coordonare unică, presupunînd o muncă minuțioasă de pregătire cu participarea tuturor institutelor de proiectare din țară, ar trebui să fie o preocupare imediată de maximă importanță.

Avînd în vedere situația incipientă în care se găsește activitatea noastră de consulting peste hotare, **Romconsult** are de rezolvat probleme numeroase în vederea promovării acestui gen nou de export. O înțelegere corectă a rolului **Romconsult** de către ministere, centrale și institutele de proiectare și cercetare, care dețin potențialul de specialiști și experiență ce trebuie valorificat peste hotare, precum și de către toți factorii care se ocupă de activitatea de comerț exterior, ni se pare esențială pentru sprijinirea organizării și desfășurării în bune condițiuni a activității sale.

Or, în activitatea relativ scurtă a **Romconsult**, s-a putut constata că ministerele, centralele și institutele dau interpretări diferite rolului său, fiind exprimată de unele din acestea părerea că activitatea sa este paralelă cu a altor unități cu drept de export, care pe lîngă vînzarea de produse, au în profilul lor și exportul de studii, proiecte și asistență tehnică. Asemenea păreri pierd din vedere o serie de elemente esențiale care au determinat constituirea **Romconsult** și anume:

- consultingul, prin natura, specificul și împrejurările în care se oferă, reprezintă o sursă suplimentară de acțiuni externe pentru țara noastră, sursă care nu poate fi exploatată decît de o firmă de consulting imparțială și obiectivă pentru angajarea acțiunilor respective;
- pentru a valorifica sursa importantă reprezentată de studiile, proiectele și documentațiile, care prin complexitatea lor, depășesc cadrul de specializare al unui institut de proiectare românesc, **Romconsult** poate avea rolul de integrator în ofertarea, contractarea și organizarea elaborării lor;
- prin toate formele sale de prestații, consultingul poate fi o pîrghie importantă în stimularea ulterioară a altor exporturi românești.

De aceea, între **Romconsult**, întreprinderile de comerț și institutele de proiectare trebuie să existe o strînsă cooperare, astfel încît, prin găsirea formei optime necesare, potențialul tehnic să capete o valorificare superioară în acțiunile externe.

Sperăm că aspectele analizate mai sus să constituie un cadru favorabil pentru dezbaterea inițiată în paginile revistei, la care să participe principalii factori interesați, deținători ai potențialului național de consulting-engineering și propagatori și pe această cale ai comerțului exterior românesc.

ing. Emil STOICOIU
ing. Nicolae IURAȘCU
Consilieri la **Romconsult**

Despre engineering, specialiștii francezi afirmă (în Raportul comitetului pentru cel de al 6-lea plan, ca și în articole publicate în revista „Génie industriel"):

- „Engineeringul reprezintă ansamblul de activități, prin natura lor exclusiv intelectuale, avînd ca scop optimizarea unei investiții, indiferent din ce domeniu, în alegerea ei, în procesul tehnic de realizare și în organizarea și conducerea ei. Rolul economic al engineeringului rezidă în faptul că furnizează clientului sfaturile, studiile și proiectele, asistența și controlul tehnic necesare în realizarea unui obiectiv, în cele mai bune condiții de calitate, de cost și de termen, iar apoi, în exploatare, consultații și asistență menite să îmbunătățească rentabilitatea

Engineeringul este unul din cele trei elemente fundamentale ale tuturor investițiilor, celelalte două fiind capitalul, pe de o parte și ansamblul de echipamente și lucrări pe de altă parte".

- „Engineeringul a fost de la început un instinct, o obișnuință, o manifestare a inteligenței, înainte de a fi o activitate organizată cu regulile sale, principiile sale, șefii săi... În fond, înaintașii noștri, cînd doreau să-și construiască o pirogă, o colibă, defineau mărimea a ceea ce trebuia realizat, metoda de construcție, materialele care intrau în fabricație, uneltele necesare, pe urmă puneau la punct un plan mai sumar, bineînțeles, pentru că totul se rezuma la plasarea numai a cîtorva repere ale obiectivului de construit. Deci, acest engineering primitiv punea la punct o planificare de montaj. Succesiunea de operații, oricît de simplă ar fi fost, era logică și rezulta dintr-o activitate intelectuală"
- „Activitățile societăților de consulting-engineering actuale sînt destinate nu numai proiectării uzinelor sau a marilor obiective de lucrări publice ci pot să abordeze studierea oricărui gen de probleme. Aceasta explică, fără îndoială, marea diversitate de societăți ca mărime, organizare, activitate, formă, principii de acționare, legături cu alte firme etc.".
- „Clienții sînt din ce în ce mai dornici să angajeze realizarea unor ansamble complexe, în stare de funcționare. Pentru a satisface această tendință legitimă, trebuie ca cineva să grupeze toate mijloacele necesare realizării obiectivului dorit. Rolul firmelor de consulting-engineering este de a fi centralizatorul acestei grupări de mijloace.

O altă problemă este de „a găsi" clientul, adică pe acela care știe ce vrea și care are capitalul. Aceasta este rolul normal al promotorului".

- „Trebuie să se aibă în vedere că, în viitor, promovarea va trebui să devină o asociere între tehnică și capital. Engineeringul general va aduce soluția și va trebui să devină motorul real în „crearea" clientului și sugerarea a tot ce e necesar în realizarea obiectivului respectiv. „Engineeringul 'general" este deci soluția modernă, de viitor".
- „Se crede mereu că pentru a putea întreprinde ceva, trebuie început prin a avea capital. Această părere este greșită. „Trebuie să ai curaj, mîini și un creier și apoi să te apuci de treabă". Aceasta va duce întotdeauna la rezultate bune".

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• R. P. Ungară—Austria

ÎNTREPRINDEREA ungară de comerț exterior „Komplex" a semnat un acord de colaborare pe 7 ani cu firma austriacă „Ferdinand Berner", potrivit căruia partea austriacă va livra macarale speciale pentru agricultură și silvicultură. La rîndul său, Ungaria va exporta macarale purtate pe tractor și piese separate pentru macarale. Volumul schimburilor va atinge, în această perioadă, 80 milioane de șilingi, informează **Hungaropress.**

• R. D. Germană—Franța

REVISTA Entreprise evidențiază dezvoltarea susținută a relațiilor comerciale între cele două țări: în timp ce pînă în 1970 volumul anual al schimburilor reciproce n-a depășit 500 milioane de franci. În acest an este de așteptat ca acesta să atingă un miliard de franci. În semestrul I importurile R.D. Germane din Franța au însumat 400 milioane de franci, iar exporturile — 214 milioane, nivel care situează R.D.G. pe al 25-lea loc printre partenerii comerciali ai Franței. Printre factorii care au stimulat creșterea comerțului reciproc, revista citează extinderea — de către partea franceză — a măsurilor de abolire a restricțiilor cantitative a importurilor din țările socialiste, măsuri care au vizat în mod deosebit R.D. Germană.

• R. P. Polonă—Austria

ÎNTREPRINDEREA poloneză de comerț exterior „Polimex-Cecoop" a semnat cu întreprinderile siderurgice reunite austriece „VOeEST" din Linz un contract de cooperare, în virtutea căruia partea poloneză va livra și monta utilaje și aparatură destinată unui obiectiv complex al industriei chimice, ce urmează să fie construit în Republica Populară Congo. Valoarea livrărilor poloneze se va ridica la 12,5 milioane dolari. Acest contract, precizează agenția **P.A.P.**, constituie o nouă etapă a colaborării între partea poloneză și firma austriacă în domeniul exportului de obiective chimice complexe pentru necesitățile economiilor naționale ale Poloniei și Austriei, precum și în domeniul exportului în cooperare pe terțe piețe.

scrisori

ANALIZA STOCURILOR SUPRANORMATIVE

ÎNTR-O ÎNTREPRINDERE industrială, chiar bine organizată, unele materiale nu intră în consumul productiv în perioada pentru care au fost aduse. Existența lor sub forma stocurilor supranormative înseamnă imobilizări de fonduri. În cadrul M.I.C.M. există o permanentă preocupare pentru lichidarea stocurilor supranormative. De ce rezultatele nu sînt la nivelul preocupărilor? Consider că una din cauze constă în faptul că la nivelul întreprinderilor problema nu se concretizează în măsuri organizatorice. Analiza stocurilor de materiale trebuie repartizată unui nucleu de oameni care ar trebui să lucreze pe lîngă compartimentul cu care are cea mai mare contingență (aprovizionare, producție, desfacere).

ec. Constantin PASAT
Grupul de Uzine „23 August"

DECONTAREA COSTULUI PROIECTĂRII

CONTRACTELE DE PROIECTARE se încheie între proiectant și beneficiar, potrivit prevederilor H.C.M. nr. 1002/1964 și executarea obligațiilor reciproce este reglementată în amănunt de unele clauze înscrise în contract. La termenul intermediar sau final, proiectantul predă beneficiarului lucrarea în baza unui proces verbal de predare-primire. La cîteva zile după îndeplinirea acestor formalități, proiectantul facturează lucrarea predată, anexează procesul verbal și încasează contravaloarea din contul beneficiarului.

Pînă aici, metodologia este perfect justificată și lasă impresia că totul decurge normal. Să vedem, însă, ce se întîmplă la beneficiar. Lucrările executate pentru beneficiar pot fi, în general: studii tehnico-economice și proiecte de execuție. În cazul unui STE, beneficiarul trebuie să-l supună unor avizări (Consiliul tehnico-științific, la Banca de investiții) și, în unele cazuri, lucrarea trebuie să fie completată cu precizări sau, chiar, refăcută. În baza prevederilor H.C.M. nr. 1002/64, proiectantul are obligația să refacă partea obiectată sau să dea explicații — scrise ori verbale — organelor de avizare sau de finanțare. Dar dacă pînă la predarea proiectului la termenul de contract proiectantul se îngrijește să fie punctual, după ce a primit confirmarea predării, nu prea se mai grăbește. De regulă, nu refuză serviciile datorate, dar le rezolvă cu întîrziere, provocînd greutăți beneficiarului care nu poate rezolva avizarea și deschiderea finanțării la termenele stabilite prin graficul de eșalonare a execuției.

Considerăm că este echitabil ca decontarea costului proiectării să se facă după ce beneficiarul a obținut avizele necesare deschiderii finanțării. Confirmarea predării proiectului la termenul contractat, să fie doar o condiție premergătoare. Este adevărat că aceeași Hotărîre prevede că în cazul cînd una din părțile contractante nu-și respectă obligațiile, partea lezată este îndreptățită să-i calculeze penalizări părții partenere. Această cale deschide perspectiva litigiilor, a arbitrajului, dar nu îmbunătățește cu nimic acțiunea de executare a lucrărilor de investiții la termenele planificate.

Adrian BALOMIR
București

DE LA DECALARE LA ANULARE

SÎNT FRECVENTE situațiile cînd colaborarea în interesul realizării planului se materializează prin relații principiale. Asemenea relații s-au stabilit între fabrica la care lucrez și I.C.V.A. București, care ne-a livrat cantități sporite de sticle pentru aprovizionarea populației cu ulei, întreprinderile pentru valorificarea cerealelor din Județele Ilfov și Ialomița care ne sprijină activ în furnizarea materiei prime într-un ritm ce asigură producția zilnică.

Nu același lucru putem spune de unitatea din județul Teleorman care livrează greu semințele de floarea soarelui. Un alt exemplu negativ este Fabrica de armături din Zalău care trebuia să ne livreze produsele necesare unei secții principale de producție. Unitatea din Zalău trebuia să livreze aceste armături în trimestrul III; ea ne-a cerut mai întîi acordul pentru o primă decalare a termenului, apoi o nouă decalare pînă la 31 octombrie, pentru ca, pînă la urmă, să solicite anularea contractului. Amînări au mai cerut și furnizori ca: A.M.C. Otopeni, Uzina „Balanța"-Sibiu, Întreprinderea mecanică „Ceahlăul" din Piatra Neamț. Cazuri cum sînt cele menționate sînt, din fericire, tot mai puțin întîlnite.

ec. Luca IGNAT
șeful serviciului aprovizionare
Fabrica „Muntenia"-București

CURIER

● Acordarea gradației

TRAIAN SEVER, Baia Mare — Conform reglementării în vigoare (pct. 5 din anexa nr. XI la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare) salariatul care cere desfacerea contractului de muncă (prin demisie), este încadrat la noua unitate la nivelul de bază al funcției ocupate. După cel puțin un an de zile, conducerea unității, constatînd că salariatul îndeplinește condițiile pentru obținerea gradației, poate să-i aprobe un număr de gradații, fără să se depășească pe cel de care a beneficiat în întreprinderea unde a lucrat. Vechimea necesară pentru promovarea într-o gradație superioară, se socotește de la data cînd conducerea unității a hotărît acordarea numărului de gradații respectiv.

● Prestările

GABRIELA AMANCEA, Roznov — Conform prevederilor din clasificarea generală a produselor și serviciilor, aprobate prin H.C.M. nr. 352/1971, în sfera prestărilor de servicii se cuprind: confecționarea de produse de uz personal, casnic și gospodăresc pe bază de comandă individuală; executarea de produse de același fel, realizate însă anticipat, pentru a veni în întîmpinarea cerințelor populației, precum și diferite lucrări de reparații și întreținere. În volumul prestărilor de servicii pentru populație se cuprind toate realizările obținute pe această linie, indiferent de forma de achitare a acestora. Principiul de bază este deci destinația comenzii, lucrării sau serviciului prestat, independent de forma de plată a acestuia, precum și realizarea lor prin relație directă între client și executant, pe bază de comandă individuală. Asemenea produse pot fi realizate în avans, în întîmpinarea clientului și a sezonului, nu numai ca unicate, ci și în loturi mici din același model. (Direcția planificării din UCECOM).

● **VERONICA RADU, Mediaș** — În conformitate cu prevederile Ordinului ministrului învățămîntului nr. 966/1964 — absolvirea a trei clase ale fostei școli medii tehnice se echivalează cu studiile școlii profesionale pentru încadrarea și promovarea în funcții de specialitate absolvită sau în specialități înrudite cu aceasta. Promovații a trei clase ale școlii medii tehnice pot continua studiile liceale prin examene de diferență (Ministerul Educației și Învățămîntului).

● **CONSTANTIN PARASCHIVESCU** — Perioada lucrată de dv. ca tehnician (fiind absolvent al învățămîntului superior), se ia (în întregime) în considerare ca vechime în funcții tehnice superioare. În consecință, după doi ani de activitate, respectiv după data promovării examenului de stat, trebuia să fiți încadrat la salariul tarifar prevăzut în nomenclatorul ce se aplică în unitatea unde lucrați — la nivelul de bază al funcției de inginer.

● **MIHAI GHEORGHIȚOAIA, Suceava** — Funcția de casier în întreprinderile industriale face parte din categoria personalului administrativ. Perioada prestată în această funcție nu poate fi luată în considerare la stabilirea vechimei minim necesare pentru promovarea în funcțiile de merceolog principal sau contabil principal, care sînt funcții economice medii.

● **P. N., Gheorghe Gheorghiu-Dej** — Ținînd seama de faptul că sînteți absolvent al facultății de studii economice — secția economiei industriei — cu examen de stat — de conținutul și de profilul disciplinelor studiate, precum și de atribuțiunile ce revin normatorilor, perioada cît ați lucrat ca normator se poate lua în considerare, ca vechime în specialitate, la ocuparea funcției de șef al serviciului planificare-salarizare. Subliniem că, potrivit prevederilor pct. 2 din anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971 prin vechime în specialitate se înțelege perioada în care o persoană a lucrat în activități specifice funcției în care urmează să fie încadrată sau promovată. La determinarea vechimii în specialitate, se pot lua în calcul și perioadele lucrate în specialități înrudite.

● **IOAN POP, Tîrgu Mureș** — Legea nr. 12/1971 prevede — în mod expres — că orice dispoziții contrarii se abrogă pe data de 1 ianuarie 1972. În măsura în care indicatoarele de studii și vechime specifice, ce se aplică în unitățile socialiste de stat, nu cuprind reglementări contrarii celor prevăzute în lege, aceste indicatoare își păstrează valabilitatea. Față de faptul că la poziția 16 alin. 2 din anexa a 2-a din lege se prevede că în unitățile economice de gradul III de organizare, funcția de șef birou economic poate fi ocupată și de absolvenții învățămîntului mediu care au îndeplinit funcții economice, cu cel puțin 10 ani vechime în specialitate, rezultă că îndepliniți condițiile cerute pentru a vă prezenta la concursul sau examenul instituit. Desigur, chiar dacă pînă la această dată nu a fost completat în acest sens, indicatorul de studii și vechime. Dispozițiile unei legi adoptate de Marea Adunare Națională n-au nevoie de o completare prin instrucțiuni sau alte acte normative.

● **TRAIAN UNGUREANU, Piatra Neamț** — Cursurile de specializare cu profil tehnic sau economic la care se referă Legea nr. 12/1971, de a căror absolvire este condiționată posibilitatea promovării în funcția de tehnician principal, respectiv în funcția de contabil principal (planificator principal, statistician principal sau alte funcții similare) sînt cele prevăzute de art. 3 din Legea nr. 2/1971.

● **EC. I. V. GROZA, Oradea; EC. VASILE ȘERBU, Brașov; TEODOR ROȘCA și IOAN BARAȘ, ANDREI IANCU, Cluj; EUGEN JID, Alba Iulia; ȘTEFAN DOBRE, Tîrgu Mureș; CONSTANTIN PREOTEASA, Slatina; DR. LUCIAN TURDEANU, ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU, București.** Opiniile dv. comunicate redacției pe marginea proiectelor de legi puse în dezbaterea publică au fost transmise organelor competente.

CONSFĂTUIRE CU CITITORII „VIEȚII ECONOMICE" LA GALAȚI

LA GALAȚI a avut loc recent o consfătuire cu cititorii organizată de revista „Viața economică", cu concursul Secției economice a Comitetului municipal al P.C.R. La dezbatere au participat cadre de la principalele instituții economice (Banca Națională, Banca de Investiții, Direcția județeană de statistică, Banca agricolă, precum și din unitățile industriale și comerciale ale municipiului. Din partea redacției a participat **Florence Costin**, *redactor principal. Apreciind, în general, conținutul tematic al revistei, participanții și-au exprimat o serie de opinii și au făcut sugestii în ceea ce privește problematica revistei, structura acesteia, modul de abordare a temelor, conținutul unor rubrici, pe care le prezentăm în mod succint în cele ce urmează.*

Gh. BONA (contabil șef — Uzina Laminorul) consideră că revista trebuie să pună mai mult în dezbatere anumite teme de mare interes pentru lucrătorii din întreprinderi (astfel cum s-a procedat, în mod întemeiat, cu legea privind contractele economice) care să permită un schimb de opinii între cadrele din instituțiile centrale și întreprinderi. Apreciind ținuta materialelor din revistă, consideră că ar trebui să se țină în mai mare măsură seama de preferințele și necesitățile cadrelor din întreprinderi, prin abordarea problemelor la nivel microeconomic și într-un limbaj accesibil și clar. Pe de altă parte, propune reintroducerea dicționarului economic, menit să expliciteze termenii folosiți în economia modernă. Solicită o creștere a spațiului acordat Curierului juridic ca și scăderea ponderii problemelor de salarizare, dominantă în prezent la această rubrică. Pentru a se realiza un schimb de experiență între cadrele economice și pentru lărgirea informației, ar fi necesară o rubrică specială a economistului de întreprindere.

Aurelian POPESCU — (Uzina „Laminorul") consideră ca foarte necesare analize la nivelul întreprinderilor care să evidențieze nu numai realizările acestora, ci îndeosebi metodele și căile folosite pentru înfăptuirea lor. De asemenea, propune să se insiste mai mult asupra cauzelor unor deficiențe și modalităților de remediere.

Gh. COSTESCU (Direcția județeană de statistică) apreciind ca foarte utile articolele publicate în domeniul investițiilor, nivelul înalt de abordare a unora dintre ele, remarcă însă că nu s-a acordat suficientă atenție problemelor altor sectoare (comerțul, agricultura).

E. ZISSU (Banca de investiții) făcînd aprecieri pozitive asupra evoluției revistei de la primele ei numere, consideră că prin forma mai dinamică și interesantă, atacarea unor probleme de specialitate, varietatea rubricilor etc., revista reușește în general, o largă informare economică atît a specialiștilor cît și a altor categorii de cititori. În ce privește utilizarea anchetelor, consideră că este necesară sporirea exigenței revistei în alegerea eșantioanelor, în așa fel, încît acestea să facă posibilă desprinderea unor concluzii deosebite, interesante.

Rubricile de știri să cuprindă numai lucruri noi, să fie concrete și sugestive și să nu repete știri publicate în presa cotidiană. Pentru ca Agenda economistului să fie și mai mult un sprijin pentru cei ce lucrează cu acte normative ar trebui ca legile și reglementările comentate să fie foarte recente. Semnalînd interesul deosebit pe care-l prezintă unele rubrici scurte (Mondorama, Statistica internațională) își exprimă regretul pentru dispariția altora.

V. CHEȘCU (Direcția județeană de statistică) propune ca revista să analizeze mai mult problemele consumului de materiale în organizațiile de construcții-montaj, ca o sursă deosebit de importantă de gospodărire a avuției naționale. Sugerează de asemenea ca temă modul cum se desfășoară reciclarea personalului economic în diferite unități din țară.

M. NEGOIȚESCU (Întreprinderea construcții agro-zootehnice) susținînd necesitatea abordării problemei reducerii consumurilor de materiale, apreciază ca utilă analiza nu numai a realizărilor, ci și a situațiilor critice ale unor întreprinderi, pentru ca, depistîndu-se defecțiunile, să se poată trage concluzii cu un grad mai ridicat de generalitate.

concepte metodologii

VARIABILITATEA COEFICIENȚILOR DE ELASTICITATE ȘI PREVIZIONAREA ECONOMICĂ

UTILIZAREA funcțiilor de producție și a celor de consum în predicția economică constituie obiecte de frecvente preocupări ale cercetării și unul dintre importantele capitole ale economiei politice; date fiind erorile care pot fi comise prin aplicarea mecanică a acestei metode, ne propunem a atrage în cele ce urmează atențiunea asupra unor aspecte nesemnalate în literatură. Ne vom restrînge atenția în cadrul prezentului articol numai asupra aspectelor pe care le ridică utilizarea ca instrument de predicție economică a funcțiilor de producție.

NE VOM REFERI la funcția. a cărei expresie este $P=AM^{\alpha}F^{\beta}e^{\lambda t}$ în care simbolurile au următoarele semnificații economice: P este un **indicator de rezultate** (venit național, producție globală a unei ramuri economice etc.); M — un **indicator al muncii prestate** (număr de salariați, ore de muncă, eventual fonduri de salarii etc.); F — **fonduri fixe, utilizate în producție** (capitalul, eventual investiția, chiar și energie electrică, care ilustrează gradul de înzestrare tehnică); A — un **coeficient de transformare** (egal cu 1,00 în condițiile normale ale folosirii de indici pentru parametrii menționați); α,β — denumiți **coeficienți de elasticitate a manoperei M sau fondurilor fixe F în raport cu producția** — reprezintă creșterea în procente a factorului rezultant P, dacă factorii de influențare M sau F cresc cu 1%; astfel, dacă forța de muncă angajată crește cu 1%, producția corespunzătoare va crește cu α %; interpretarea economică este analoagă pentru β; λ — reprezintă **influența atribuită progresului tehnic**, factorul (coeficientul) de trend al tehnicii noi.

Tabel nr. 1

Parametrii funcției Cobb-Douglas

	Intervalul	α	β
1.	1951—1960	1,05042	0,50038
2.	1952—1961	0,47215	0,52480
3.	1953—1962	0,39541	0,53469
4.	1954—1963	0,42133	0,42985
5.	1955—1964	0,35172	—0,10063
6.	1956—1965	0,64620	—0,18028
7.	1957—1966	0,26702	—0,29996
8.	1958—1967	0,34464	—0,19686
9.	1959—1968	0,37529	—0,21530
10.	1960—1969	—0,02609	—0,51763

În studiul „Caracteristici ale funcțiilor de producție în industria românească, 1950—1959" *) una dintre preocupările autorilor este aceea ca pornind de la serii statistice pentru cei trei factori extinse pe perioada 1950—1959 (serie de 19 ani, mult prea lungă pentru a putea reflecta un proces omogen de producție), să o defalce pe 10 intervale succesive mai scurte, de cîte 10 ani, parțial suprapuse, care din punctul de vedere al coeficientului de elasticitate să poată fi considerate (în termeni de calcul al probabilităților) ca provenind din una și aceeași „urnă"; calculînd elementele corespunzătoare acestor subintervale în tab. nr. 1, autorii își propun o interpretare aprofundată a „curiozităților" din tabel; în afara unei serii de considerente deosebit de interesante de ordin tehnico-economic, observăm însă că autorii **omit** ceea ce considerăm a fi de o importanță care nu poate fi subestimată în utilizarea funcției Cobb-Douglas în probleme de predicție economică, și anume următoarele:

Dacă cu elementele tab. nr. 1 s-ar previziona în 1960 mărimea din 1962 a venitului (sau volumului producției) pe baza coeficienților de elasticitate determinați pentru intervalul 1951—1960, s-ar obține $P_{1962} = M_{1962}^{1,05} \cdot F_{1962}^{0,50}$; dacă în 1961 s-ar previziona aceeași mărime însă pe baza coeficienților de elasticitate determinați pe intervalul 1955—1961, s-ar obține $P'_{1962} = M_{1962}^{0,47} \cdot F_{1962}^{0,52}$. Diferența dintre mărimile prevăzute în acest mod cu ajutorul funcției de producție C-D și al coeficienților de elasticitate α și β, exprimată sub formă de raport P=K.P' ar fi: $P_{1962} = P'_{1962} \cdot M_{1962}^{0,58} \cdot F_{1962}^{0,02}$, adică raportul de modificare ar fi: $K = M_{1962}^{0,51} \cdot F_{1962}^{0,02}$, care în principiu și de la caz la caz poate lua valori inadmisibil de mari.

ing. Ion ILIESCU
I.C.E.

(Continuare în pag. 18)

FIȘE

Seminar național de gîndire economică

● Sub egida Academiei de Studii Economice, Catedra de istorie a doctrinelor economice, precum și a Secției de științe economice a Academiei de Științe Sociale și Politice a R.S. România, s-a desfășurat la București, între 27 și 28 octombrie a.c., la Academia de studii economice, un **Seminar național de gîndire economică modernă și contemporană pe tema: Confruntări ideologice actuale în domeniul socio-economic.**

După cuvîntul de salut al prof. dr. Gh. Dolgu, rectorul Academiei de Studii Economice și cuvîntul de deschidere al prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu, conducătorul seminarului, s-au prezentat în cele două zile ale seminarului circa 30 de comunicări urmate de discuții.

Piețele financiare și modelul ideal al pieței perfecte

REVUE D'ECONOMIE POLITIQUE (mai-iunie 1972) publică studiul **Vers un renouveau de la théorie des marchés parfaits: les marchés financiers.** (Către o reînnoire a teoriei piețelor perfecte: piețele financiare) semnat de Bruno Solnik. Autorul începe prin a arăta că studiul piețelor bunurilor și serviciilor a infirmat teoria „pură" a piețelor perfecte, concluzia inexistenței lor fiind automat extinsă și asupra piețelor financiare (unde se negociază titluri de proprietate). B.S. își propune ca, atît prin raționamente logice, cît și prin cercetări statistice, să cerceteze validitatea acestei extinderi. În acest scop, el trece în revistă dezvoltarea teoriei piețelor financiare de către diverși economiști, subliniind rolul jucat de un economist francez puțin cunoscut, Louis Bachelier.

Bazat pe elaborările existente, autorul formulează el însuși un model econometric pe care îl utilizează în studierea unor serii de date privind bursa de valori. Concluzia pe care o desprinde este că, în mod surprinzător și spre deosebire de celelalte piețe, piețele financiare se apropie de modelul ideal al pieței perfecte. În lumina acestei concluzii, B. S propune reformularea teoriei echilibrului general ca o teorie a piețelor financiare; în acest fel, o teorie care nu și-a găsit decît un cîmp restrîns de aplicare ar putea fi utilizată în studiul unor probleme concrete.

DOCUMENTAR

ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE PARTID

CREȘTEREA COSTULUI VIEȚII ȘI SCĂDEREA PUTERII DE CUMPĂRARE A BANILOR ÎN ȚĂRILE CAPITALISTE

ÎN ULTIMII ANI inflația a cuprins economia țărilor capitaliste într-o proporție aproape nemaiîntîlnită în istoria dezvoltării postbelice a capitalismului. Purtătorul bacilului inflaționist, pe scară mondială îl reprezintă tocmai cea mai puternică economie a lumii occidentale — economia S.U.A. Caracterul „internațional" și „tîrîtor" al inflației combinat cu posibilitatea stagnării economice simultane a economiilor țărilor capitaliste au constituit obiectul unor dezbateri în cadrul F.M.I., B.I.R.D., O.E.C.D.. în cadrul Consiliului ministerial al „Pieței Comune" etc.

În ciuda măsurilor antiinflaționiste, de „stopare" și „control" a inflației, întreprinse de guvernele țărilor capitaliste, evoluția indicelui prețurilor continuă să stîrnească îngrijorare, atît în rîndurile opiniei publice, cît și în cercurile oficiale. Iată cum a crescut indicele general al prețurilor în ultimii 11 ani în principalele 7 țări industrializate ale lumii capitaliste (vezi tabel nr. 1).

În anul 1971, prețurile au crescut în principalele 7 țări industrializate în medie cu 5,5%. Astfel. în Marea Britanie această creștere a fost de 11%, în R.F. a Germaniei de 7,7%, în Italia de 6,5%, în Franța de 5,5%, în S.U.A. de 4,7%, în Japonia de 4,4%, iar în Canada de 3,5%. Desigur că dinamica prețurilor variază și pe grupe de produse, caracteristic fiind însă faptul că în toate țările analizate la produsele alimentare se înregistrează ritmuri mai pronunțate de creștere. În anii 1969—1970. prețurile cu amănuntul în țările capitaliste au crescut cu peste 10%. Astfel, indicele costului vieții a crescut în S.U.A. cu 12%, în Japonia cu 13%, în Anglia cu 12%, în Franța cu 12%. în Canada cu 9%, în Olanda cu 11%, în Suedia cu 10%. în Norvegia cu 14%, în Islanda cu 34%. Din mai 1971 pînă în mai 1972 prețurile cu amănuntul au crescut în Olanda cu 7,7%, în Norvegia cu 6,8%, în Elveția cu 6,3%, în Anglia cu 6,1%, în Italia și Belgia cu 4,7%, în Canada cu 4,3%, în Japonia cu 5,4%, iar în S.U.A. cu 3,3%. Recordul absolut l-a obținut Argentina unde prețurile din mai 1971 și pînă în mai 1972 au crescut cu 56,5%. Pe locul doi se situează Vietnamul de Sud cu 23%.

Creșterea prețurilor în țările industrializate în perioada 1960—1971 [1]

(în %)

Tabel Nr. 1

ȚĂRI	Ritmul mediu anual			Creșteri față de anul precedent				
	1960—1970	1960—1965	1966—1970	1967	1968	1969	1970	1971
0	1	2	3	4	5	6	7	8
Canada	3,1	1,9	4,1	3,4	3,5	4,8	4,1	3,5
S.U.A.	2,7	1,4	4,1	3,2	4,0	4,8	5,5	4,7
Franța	4,5	4,1	4,8	2,8	4,8	7,9	5,7	5,5
R. F. a Germaniei	3,5	3,6	3,4	1,2	1,6	3,5	7,3	7,3
Italia	4,5	5,5	3,5	3,0	1,5	4,1	6,7	6,5
Anglia	3,7	3,1	4,2	3,7	2,8	3,5	7,8	11,0
Japonia	5,0	5,4	4,7	5,3	2,8	4,1	6,7	4,4
— Media pe cele 7 țări	3,2	2,4	4,1	3,2	3,5	4,7	6,0	5,5
— Alte țări industriale *	4,4	4,1	4,8	4,4	2,9	4,2	6,4	7,0
— Toate țările industriale	3,3	2,5	4,1	3,2	3,4	4,7	7,0	5,6

1) „International Monetary Fund", Annual Report 1972, p. 7.
*) Austria, Belgia, Danemarca, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Suedia și Elveția.

Conform datelor publicate de Comisia CEE într-un raport asupra conjuncturii economice în Piața Comună, în prima jumătate a anului 1972 costul vieții a crescut în cele șase țări membre, în medie, cu 3,1% față de aceeași perioadă a anului trecut. Prețurile au crescut cel mai mult în Olanda, unde populația a trebuit să-și sporească cheltuielile cu 4,4%. Pe locul doi se află Republica Federală a Germaniei cu o rată de creștere a prețurilor de 3,2%. Urmează apoi în ordine descrescîndă Italia cu 2,8%, Franța cu 2,7%. Potrivit datelor raportului menționat au crescut îndeosebi, prețurile la produsele alimentare.

Pe baza datelor oficiale referitoare la creșterea costului vieții sau a indicelui prețurilor cu amănuntul la bunurile de consum. publicate în perioada 1961—1972 de guvernele unor țări capitaliste, „First National City Bank" din New-York a stabilit gradul de depreciere a valorii monedelor în 48 de țări din lumea capitalistă. (tabelul nr. 2).

Deprecierea monedelor în principalele țări capitaliste în perioada 1961—1972 [1]

Indice 1961 = 100

Tabel Nr. 2

Moneda	Indicele valorii monedei		Ritmul de depreciere în procente		
	1966	1971	1961*—1971	1966*—1971	1972**
0	1	2	3	4	5
Dolarul S.U.A.	92	74	3,0	4,3	3,2
Drahma grecească	89	80	2,2	2,2	3,8
Yenul japonez	74	56	5,6	5,4	4,1
Dolarul canadian	90	75	2,8	3,6	4,4
Lira italiană	79	66	4,0	3,4	4,5
Marca vest-germană	86	74	2,9	2,8	5,2
Francul francez	83	65	4,2	4,7	5,3
Coroana suedeză	80	64	4,4	4,5	5,3
Schillingul austriac	84	70	3,6	3,7	5,5
Coroana islandeză	56	32	10,7	10,6	5,8
Randul sud-african	88	73	3,1	3,8	5,9
Coroana daneză	76	55	5,7	6,0	6,0
Francul elvețian	83	69	3,7	3,7	6,1
Coroana norvegiană	81	62	4,7	5,2	6,2
Lira australiană	91	76	2,7	3,6	6,5
Lira sterlină	84	64	4,4	5,4	6,7
Marca finlandeză	76	59	5,1	4,9	6,8
Dolarul neo-zeelandez	87	64	4,4	6,0	7,3
Peseta spaniolă	68	52	6,4	5,2	7,5
Florinul olandez	80	63	4,6	4,9	7,7
Lira orlandeză	81	59	5,1	6,1	8,0
Escudoul portughez	85	59	5,2	7,1	11,7

1) Calculat după „First National City Bank", Monthly Economic Letter. septembrie 1972, p. 11.
*) Ritmul mediu anual.
**) Ritmul a fost calculat prin compararea mediei cifrelor lunare disponibile pentru anul 1972 față de cele din perioada corespunzătoare a anului 1971.

Ca o trăsătură generală pusă în evidență de aceste date se poate spune că țările capitaliste industrializate au trecut din domeniul unei inflații considerate ca minore, corespunzătoare unui procent de pînă la 20% în decurs de zece ani, la o inflație moderată cu deprecieri monetare de ordinul a 20 pînă la 40%. În unele țări ca Finlanda. Irlanda, Portugalia, Spania, Danemarca, Japonia și Islanda, inflația și gradul de depreciere al monedelor au depășit în decurs de zece ani proporția de

conf. univ. dr. C. BICHI

(Urmare din pag. 17)

VITRINA CU CĂRȚI

Publicînd în Editura Științifică, București 1972, cartea **David Ricardo în Anglia revoluției industriale**, Costin Murgescu își propune, după propria-i formulare în Cuvînt înainte, să urmărească modul în care în general istoria gîndirii economice se constituie, în ceea ce are fundamental, prin succesiunea momentelor în care continuitatea se împletește intim și organic cu ruptura.

Cele patru capitole ale lucrării sînt : Formarea lui Ricardo în Anglia de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea ; Perioada războaielor cu Franța ; „Principiile" (este vorba de lucrarea lui Ricardo On the Principles of Political Economy and Taxation) ; Spre post-Ricardo.

După opinia autorului, încercarea de a înțelege geneza teoriei lui Ricardo nu are un interes exclusiv istoric. **Ea atrage atenția și asupra rolului decisiv pe care îl are în fundamentarea teoretică a concepțiilor economice și în dezvoltarea progresistă a acestor concepții, lupta deschisă și principială de opinii, cunoașterea precisă a practicii sociale, adîncirea în realitățile fundamentale ale epocii respective.** În acest context este semnificativ titlul unui subcapitol **Cu prietenii la „vînătoarea după adevăr"**, în care C. M. se referă la participarea lui Ricardo la viața „Clubului de economie politică", precum și la schimburile de păreri Ricardo-Malthus-Mill.

● I. Cardula, I. Micu, **Gestiunea întreprinderilor moderne**, Editura Didactică și Pedagogică, 1972, 128 pag. Manual universitar.

● Jean Piaget, **Dimensiuni interdisciplinare ale psihologiei**, Editura Didactică și Pedagogică, 338 pag.

● Marosi Miklós, **A centralizáció és decentralizácio szervezése az ipar-vállalati iranyitásban** (Centralizarea și descentralizarea în conducerea întreprinderii industriale), Ed. A. Közgazdasagi es Jogi Könyvkiadő, Budapesta, 1972. Relații între întreprinderea centrală și unitățile sale de producție, deciziile luate în scopul optimizării conducerii și activității.

● Harvey Bolton, **Flexible Working Hours** (Orare de muncă flexibile), Londra Anbar Publications Ltd. 54 pag. Avantajele și dezavantajele unei experiențe întreprinse începînd din 1967 în R.F.G. și extinse apoi în Anglia, S.U.A. și alte țări.

● H. Klemm, M. Mikut, **Lagerhaltungsmodelle** (Modele de stocare), Ed. Die Wirtschaft, Berlin, 1972, 268 pag. Aplicarea metodelor matematice și a calculului electronic în gospodărirea depozitelor.

● Colectiv de autori : **Transportieren und Lagern** (Depozitare și transport), Ed. Technik Berlin, 1972, 440 pag. Despre mecanizarea operațiunilor de depozitare și transport.

VARIABILITATEA COEFICIENȚILOR

(*Urmare din pag. 17*)

Ceea ce trebuie observat în acest calcul sumar, este și faptul că acești coeficienți (vezi tabel nr. 1) sînt pe de o parte **reali** și nu imaginați și că **ne referim**, pe de altă parte, **la un orizont de previziune foarte scurt**, de numai un an de zile.

Ceva mai mult însă, după cum arată elementele din tabel nr. 1, **coeficienții de elasticitate suferă schimbări de la un interval la intervalul următor nu numai de mărime, ci și de sens ; la creșterea unui factor al producției, corespund, potrivit datelor unui subinterval, creșteri și descreșteri potrivit datelor subintervalului imediat următor** (în raport cu care diferă prin numai un singur an, ceilalți 9 fiind aceeași) ; astfel, valorile coeficientului α aferente subintervalelor 9 și 10 sînt :

$\alpha_9 = 0,37$ și $\alpha_{10} = 0,02$ adică $\alpha_9 = -18 \cdot \alpha_{10}$.

Chiar dacă ne referim la serii „selecționate" prin eliminarea „anilor rebeli" variații foarte mari de la o subperioadă la alta nu lipsesc ; astfel

$$\alpha_{(1956-1965)} = 2,3 \cdot \alpha_{(1955-1964)}$$

În lipsa elementelor necesare efectuării unui calcul explicit al variabilității coeficienților de elasticitate de la un interval la altul, exprimat prin relația mai sus stabilită, ne putem referi la lucrarea menționată unde se face calculul abaterilor medii ale curbei predicții P față de mărimile reale

P' corespunzătoare, adică $\frac{1}{n}\sum(P-P')^2$;

pentru intervalul 1951—1960 această abatere este 0,02215, iar pentru intervalul următor 1960—1969 ea este de 0,00174, adică mai mică de 13 ori.

Un alt domeniu de aplicabilitate a funcțiilor de producție, care trebuie menționat, este cel al determinării dimensiunii optime a întreprinderilor ;

Exprimînd prin $P=M^{\alpha} . F^{\beta}$ forma particulară a funcției Cobb-Douglas aplicată în cadrul unei întreprinderi (P fiind produsul total, M efectivul de forță de muncă și F fondurile fixe ale acesteia), se va considera că o anumită combinație de factori M, F dînd o producție P este optimă dacă costul acesteia, este minim ; dacă se notează salariul unitar cu p_1, iar dobînda la capital (eficiența economică medie) cu p_2, costul producției va fi reprezentat prin expresia $C=p_1M+p_2F$, al cărei minim este definit de relația :

$$\frac{p^1}{p_1} = \frac{dP}{dM} : \frac{dP}{DF} = \frac{\alpha}{\beta} . \frac{F}{M} = \frac{\alpha}{1-\alpha} . \frac{F}{M}$$

Reprezentînd izocuantele volumului producției prin curbe $P_1, P_2 \ldots P_n$ și trasînd dreapta al cărei coeficient unghiular θ este dedus din relația de mai

sus, $tg.\ \theta = \frac{F}{M} = \frac{p_1}{p_2} . \frac{1-\alpha}{\alpha}$, rezultă următorul procedeu de determinare a capacității optime **medii** a unei întreprinderi (într-o ramură pentru care au fost determinați coeficienții de elasticitate $\alpha\beta$) : cunoscînd (sau adoptînd) pentru fondurile fixe o valoare F_1, capacitatea optimă a întreprinderii va fi cea realizată printr-un volum de forțe de muncă $M_i = F_i$:

$tg.\ \theta = F_i . \frac{p_2}{p_1} . \frac{\alpha}{1-\alpha}$, mărimea acestei

capacității fiind $P_i = M_i^{\alpha} . F_i^{\beta}$. **Caracterul de mare aproximare al rezultatelor aplicării acestui procedeu decurge din caracterul de valori medii, de un înalt grad de agregare, a tuturor parametrilor care intervin și a variabilității în timp a acestora, așa cum a fost subliniat anterior.**

Variabilitatea mare a coeficienților de elasticitate de la o perioadă la alta (și chiar de la un an la altul al aceleiași perioade), și, ca urmare, **sensibilitatea mare a instrumentului analitic reprezentat prin funcțiile de consum sau de producție fac ca, contrariu uzului și opiniei curente. acestea să fie improprii unor generalizări în problemele de predicție sau analiză economică.** De aceea, **atunci cînd prin aplicarea coeficienților de elasticitate ai funcțiilor de producție sau consum în astfel de probleme ar decurge anumite concluzii de ordin operativ, de natură a angaja concret planul economic și aparatul de producție al țării, se impune o deosebită atenție și circumspecție.**

---

*) Dr. Tiberiu Schatteles și Mihăilescu Lucia : Caracteristici ale funcțiilor de producție în industria românească (1950—1969) publicat în „Eficiența și creșterea economică", Bibliotheca Oeconomica I.C.E., Ed. Acad. R. S. România, București, 1972.

PREMIUL NOBEL PENTRU ECONOMIE '72

MIERCURI 25 octombrie, Academia suedeză de științe a acordat premiul Nobel pentru economie profesorilor John R. Hicks (Marea Britanie) și Kenneth J. Arrow (Statele Unite). După cum este cunoscut, „premiul pentru științe economice al Băncii centrale a Suediei în memoria lui Alfred Nobel", atribuit pînă în prezent de patru ori, a fost instituit de către Banca Națională a Suediei, cea mai veche bancă din lume în anul 1968 cu ocazia aniversării a 300 de ani de la întemeierea sa. R. Frisch (Norvegia) împreună cu J. Tinbergen (Olanda) în anul 1969, Paul Samuelson (Statele Unite) în 1970 și Simon Kuznets (Statele Unite) în 1971 se numără printre primii laureați ai premiului Nobel pentru economie. Profesorul Hicks devine astfel primul englez căruia i s-a atribuit premiul Nobel pentru economie.

John R. Hicks, în prezent în vîrstă de 68 de ani, este absolvent al prestigioasei universități Oxford. Cu începere din 1926 el a predat la London School of Economics, la Cambridge, Manchester, iar din 1946 la Oxford, unde lucrează și în prezent.

Kenneth J. Arrow, născut în 1921, și-a făcut studiile superioare la Universitatea Columbia din New York, pe care a absolvit-o în anul 1940. După război, mai precis în anul 1946, devine membru al colectivului de cercetări „Cowles Commission" din Chicago. Din 1949 este profesor de economie și statistică la Universitatea Stanford, în cadrul căreia a activat pînă în 1968, cînd a trecut la Universitatea Harvard din Cambridge, statul Massachussets. Arrow care este membru al „American Academy of Arts and Sciences", a fost în anul 1962 consilier economic al președintelui John F. Kennedy, în cadrul „Council of Economic Advisors" de pe lîngă guvernul american.

Activitatea celor doi economiști este apreciată de către cel mai înalt for științific suedez ca fundamentală, în special, în domeniul teoriei echilibrului economic. În același timp ei sînt cunoscuți și prin alte realizări, Hicks mai ales în domeniul teoriei monetare și al teoriei „business cycles", iar Arrow în cel al teoriei creșterilor și al teoriei deciziilor. În cartea sa „Valoare și capital" apărută în 1939, Hicks prezintă un model complet al echilibrului bazat pe comportamentul prezumat al consumatorilor și producătorilor. Ca instrument matematic el a utilizat analiza diferențială tradițională. În momentul în care metodele moderne matematice au fost introduse în științele economice, Arrow le-a utilizat, punînd bazele unei formule radical schimbate, a teoriei echilibrului fondată pe teoria ansamblurilor.

Liviu MUREȘAN

(*Urmare din pag. 17*)

40% ceea ce determină pe experți să o considere drept galopantă.

În ceea ce privește ritmul mediu anual de depreciere a banilor în principalele țări capitaliste, el a variat în perioada 1961—1971 între 2,2% pentru Drahma grecească și 10,7% pentru Coroana islandeză. În ciuda controlului asupra prețurilor și măsurilor antiinflaționiste întreprinse de guvernele țărilor „Pieței Comune", ritmul mediu anual de depreciere a banilor a fost de 2,9% în R. F. a Germaniei și Luxemburg, de 3,3% în Belgia, de 4,2% în Italia, de 4,2% în Franța și de 4,6% în Olanda. În ceea ce privește țările candidate la „Piața Comună" ritmul mediu anual de depreciere a banilor a fost de 4,4% în Anglia, de 5.1% în Irlanda și de 5,5% în Danemarca.

Ritmuri pronunțate de depreciere au înregistrat și monedele utilizate cu prioritate în calitate de rezerve valutare sau considerate ca mai puțin fluctuante. Astfel, dolarul S.U.A. a cunoscut în perioada 1961—1971 un ritm mediu de depreciere de 3%, iar lira sterlină de 4,4%. Francul elvețian, considerat ca o monedă solidă în contextul monedelor capitaliste, mai puțin supus „furtunilor" care străbat sistemul valutar interoccidental, a avut o depreciere în decurs de zece ani de 31%, corespunzătoare unui ritm mediu anual de 3,7%. Pentru yenul japonez ritmul mediu anual de depreciere a fost de 5,6%.

Se remarcă faptul că în ultimii 5 ani (1966—1971), ritmul mediu de depreciere a banilor a fost, aproape în toate țările capitaliste analizate, superior mediei din ultimii zece ani, ceea ce dovedește că eroziunea monetară a continuat într-un grad mai accentuat în ciuda eforturilor întreprinse de guvernele statelor capitaliste de a stăvili inflația și creșterea prețurilor.

În anul 1972, datorită creșterii importante a costului vieții, ritmul de depreciere a banilor este, în multe țări capitaliste, superior ritmului mediu din perioada 1966—1971. Astfel, urmărind monedele țărilor „Pieței Comune" constatăm că ritmul de depreciere este : pentru florinul olandez de 7,7%, față de numai 4,4% în perioada amintită ; pentru francul francez — 5,3% față de 2,7% (aproape dublu) ; pentru marca vest-germană — 5,2% față de 2,8% ; pentru lira italiană — 4,5% față de 3,4% etc. Și țările candidate la „Piața Comună" (cu excepția Irlandei) au ritmuri superioare de depreciere a banilor.

Dat fiind faptul că inflația în țările capitaliste are un caracter continuu procentul anual de depreciere a monedelor se acumulează, astfel încît, într-o perioadă istorică scurtă, chiar și cele mai solide monede sînt afectate serios de această eroziune. Un exemplu edificator în această privință ni-l oferă dolarul S.U.A. care, reprezintă astăzi doar aproximativ 30% din valoarea anului 1939. Marca vest-germană și yenul japonez au pierdut în 1971 față de 1961 26% și respectiv 44% din valoarea lor. În ceea ce privește lira sterlină ea a pierdut 36% din valoarea sa.

Ritmul de depreciere a banilor cunoaște un grad mai accentuat în țările din lumea a treia. Tabelul Nr. 3 înfățișează evoluția monedelor în ultimii 10 ani (1961—1971), în unele țări în curs de dezvoltare care au publicat asemenea date, în ordinea crescîndă a pierderii valorii lor în anul 1972.

Indice 1961 = 100 [1]

Tabelul Nr. 3

Monede	Indicele valorii monedei		Ritmul de depreciere %		
	1966	1971	1961—1971*	1966—1971*	1972**
0	1	2	3	4	5
Dolarul singaporez	94	88	1,2	1,2	1,1
Rupia indoneziană	1	—	56,6	83,2	1,3
Colonul costarican	92	79	2,3	3,0	2,2
Bolivarul venezuelan	94	86	1,5	1,7	3,0
Batul tailandez	91	81	2,1	2,2	3,4
Pesoul mexican	89	76	2,7	3,2	4,3
Lira hamaicheză	91	67	3,9	5,9	4,8
Dirhamul marocan	85	78	3,4	1,6	4,9
Rupia indiană	69	55	5,8	5,8	5,0
Rupia pakistaneză	83	68	3,8	3,8	5,9
Sucreul ecuadorian	83	63	4,5	5,3	6,5
Rialul iranian	94	83	1,8	2,2	6,5
Guaraniul paraguayan	75	69	3,6	1,7	8,4
Solul peruan	62	40	8,8	8,5	8,4
Lira nigeriană	83	61	4 .9	6,2	9,5
Wonul sud-corean	48	28	12,0	10,2	9,8
Pesoul columbian	51	35	10,1	7,4	11,1
Lira israeliană	70	55	5,7	4,6	11,8
Noul cruzeiro-brazilian	9	3	29,6	19,0	16,2
Piastrul saigonez	47	13	18,5	22,5	16,9
Lira turcească	81	49	6,8	9,3	17,6
Pesoul filipinez	76	51	6,6	7,8	18,5
Pesoul argentinian	30	12	18,9	16,5	54,3

1) Calculat după „First National City Bank". Monthly Economic Letter, septembrie 1972, p. 11

*) Ritmul mediu anual.

**) Ritmul a fost calculat prin compararea mediei cifrelor lunare disponibile pentru anul 1972 față de cele din perioada corespunzătoare a anului 1971

Pierderile de valoare la monedele țărilor cuprinse în tabelul nr. 3 s-au situat peste 12%. Din punct de vedere al ritmului mediu anual de depreciere acesta s-a situat între 1,2% pentru dolarul singaporez și 29,6% pentru noul cruzeiro brazilian. În ultimii 5 ani (1966—1971) ritmul mediu anual de depreciere a banilor a fost în 12 țări în curs de dezvoltare superior mediei obținute în ultimii 10 ani, în 3 țări egal, iar în 8 țări sub această medie.

În anul 1972 ritmul de depreciere a banilor s-a accentuat în majoritatea țărilor capitaliste în curs de dezvoltare față de media înregistrată în ultimii cinci ani (1966-1971). Astfel, din totalul de 23 de țări cuprinse în tabel, în 15 țări ritmul de depreciere a crescut și numai în 8 țări el s-a micșorat deși se menține la un nivel destul de ridicat. Cel mai mare ritm de depreciere l-a înregistrat în 1972 pesoul argentinian — 54,3% urmat de pesoul filipinez — 18,5%, lira turcă — 17,6%, piastrul saigonez — 16,9% etc. Acest fapt dovedește că inflația și creșterea costului vieții se mențin în aceste țări la un nivel foarte ridicat.

Urmărind gradul de depreciere a monedelor în 1972 pe cele două grupe de țări se constată că în timp ce în principalele țări capitaliste există doar o singură țară care are un ritm mediu de depreciere de peste 10%, în țările în curs de dezvoltare numărul lor este de 8. Dintre acestea, 6 țări au ritmuri de depreciere de peste 15% iar unele peste 20% și chiar 50%, ceea ce atestă că inflația, creșterea prețurilor și scăderea puterii de cumpărare a banilor sînt mult mai intense în țările capitaliste în curs de dezvoltare decît în cele dezvoltate.

Procesul de depreciere a monedelor țărilor capitaliste, schimbarea valorii interne a monedelor naționale în funcție de noua lor putere de cumpărare conduc, în ultimă instanță, la corectarea însăși a parităților monetare, adică la devalorizarea oficială a monedelor acestor țări și stabilirea, pe plan extern, a noi cursuri valutare. Devalorizările monetare au cunoscut în ultimii 10 ani în țările capitaliste, îndeosebi în cele în curs de dezvoltare un caracter destul de pronunțat. Asupra acestui fenomen a acționat, în special în ultimul an și realinierea parităților monetare a principalelor țări capitaliste intervenită în urma acordului de la Washington de la 18 decembrie 1971.

U. R. S. S.

RITM RAPID, STRUCTURI MODERNE

V. N. NOVIKOV
vicepreşedinte al
Consiliului de Miniştri al U.R.S.S.

INDUSTRIA construcţiilor de maşini din U.R.S.S. — ramură de bază creată în întregime în anii puterii sovietice — cunoaşte în prezent un ritm accelerat de dezvoltare. Anul trecut, de pildă, producţia ei a crescut cu 11%. Aproximativ acelaşi ritm se preconizează pentru acest an. Se traduce consecvent în viaţă una din cele mai importante indicaţii ale Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S. cu privire la dezvoltarea cu precădere a construcţiilor de maşini în comparaţie cu majoritatea celorlalte ramuri, şi la modernizarea continuă a producţiei ei. În ultimele 18 luni, constructorii de maşini au asimilat producţia de serie a peste 4 000 de noi tipuri de maşini, utilaje şi aparate.

În actualul cincinal, muncitorii şi specialiştii îşi concentrează atenţia cu precădere asupra îmbunătăţirii structurii producţiei fabricate, a asimilării şi organizării producţiei de sisteme de maşini şi utilaje de mare productivitate. Ei caută să mărească puterea unitară a maşinilor, să ridice gradul lor de automatizare, să reducă consumul specific de metal, să îmbunătăţească calitatea maşinilor. Este important faptul că ramura construcţiilor de maşini trece de la crearea de piese tehnice izolate, cu un înalt grad de perfecţionare, la producţia de maşini pentru echiparea tehnică complexă a unor întregi ramuri, printre care, industria minieră, industria carboniferă, industria forestieră şi de prelucrare a lemnului. Prin aceasta se porneşte de la premisa că în cele mai multe dintre ramurile de producţie — în siderurgie, chimie, prelucrarea ţiţeiului, energetică, industria hîrtiei şi celulozei — cu cît un agregat este mai mare, cu atît este, de regulă, mai eficient, mai economic în exploatare. Proiectele constructorilor de maşini sovietici prevăd construirea de utilaje pentru furnale cu un volum util de 5 000 m.c. şi pentru convertizoare cu o greutate a şarjei pînă la 350 tone, de utilaj pentru un grup energetic principal cu turbină cu aburi, cu un singur ax, avînd o putere instalată de 1 200 000 kilowaţi. Se concep noi utilaje pentru linii de transport a curentului continuu, cu o tensiune de 1 150 000 volţi, complexe de rotoare pentru lucrările de deschidere, cu o productivitate pînă la 12 000 m.c. pe oră, excavatoare cu cupă avînd un volum pînă la 100 m.c. şi multe alte maşini.

Una din cele mai importante sarcini care stau în faţa constructorilor de maşini este extinderea producţiei de mijloace tehnice perfecţionate de mare productivitate, destinate agriculturii. Suma capacităţii tractoarelor produse anual în Uniunea Sovietică depăşeşte considerabil pe cea a tractoarelor produse în aceeaşi perioadă în S.U.A. Ţelul imediat al industriei construcţiilor de maşini agricole este diversificarea producţiei de mijloace tehnice dintre cele mai eficiente: tractoare puternice, combine de mare productivitate, diverse maşini care execută simultan cîteva operaţii.

Se dezvoltă într-un ritm rapid industria automobilelor. După cum se ştie, în actualul cincinal, producţia de automobile se va dubla. Pe şoselele ţării îşi vor face apariţia puternicele autocamioane produse de Uzina de automobile de pe Kama. La construirea acestui nou gigant al industriei noastre cu o producţie de 150 000 de autovehicule pe an, participă întreaga ţară. Aici lucrează 60.000 de muncitori-constructori, iar volumul lucrărilor de construcţii-montaj executate depăşeşte suma de un milion de ruble în 24 de ore. Se reconstruiesc şi îşi vor mări considerabil volumul producţiei uniunile de producţie „AvtoZIL", „AvtoGAZ" şi „Moskvici"; vor atinge capacitatea proiectată întreprinderile uniunii de producţie „AvtoGAZ".

Industria sovietică a construcţiilor de maşini este unul din cei mai mari producători de mărfuri de consum popular. În întreprinderile acestei ramuri producţia lor globală va creşte, în decursul cincinalului, de peste 2 ori. Va creşte considerabil producţia de frigidere, aspiratoare şi ceasuri de diferite mărci.

În rîndul preocupărilor constructorilor de maşini pentru ridicarea nivelului tehnic al produselor se înscriu: perfecţionarea structurii de ramură, specializarea întreprinderilor, mecanizarea şi automatizarea producţiei, aplicarea metodelor avansate de muncă şi de conducere. O sarcină de o importanţă excepţională pentru toate ramurile economiei naţionale, care revine constructorilor de maşini, şi la a cărei îndeplinire se lucrează în prezent, este sporirea producţiei de containere moderne, de mare capacitate, precum şi de mijloace de transportare, încărcare şi descărcare a acestora. După cum se ştie, transportarea a un milion de tone de încărcătură cu ajutorul containerelor eliberează aproximativ 1 500 de muncitori, accelerînd totodată viteza de transportare a încărcăturilor cu 30—40%. Cheltuielile pentru confecţionarea fiecărui container se amortizează în numai 6—9 luni.

Creatorii de maşini au de îndeplinit, în actualul cincinal, un program vast: pentru construirea de noi întreprinderi şi reconstrucţia celor în funcţiune, fondurile de investiţii în acest cincinal vor fi cu 1,8 ori mai mari decît în cincinalul precedent.

O sarcină de cea mai mare actualitate a constructorilor de maşini care produc utilaj industrial este reducerea gabaritului pieselor, reducerea pierderilor de timp de lucru, valorificarea rezervelor interne şi, implicit, creşterea eficienţei producţiei.

Constructorii de maşini sovietici întîmpină cu sentimente de entuziasm şi bucurie a 55-a aniversare a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, precum şi cea de-a 50-a aniversare a constituirii U.R.S.S. Crearea unei puternice industrii a construcţiilor de maşini este unul din rezultatele de seamă ale frăţiei de nezdruncinat a popoarelor sovietice, care dezvoltă, prin forţe unite, economia U.R.S.S.

IMPULSIONAREA „INDUSTRIEI CONDUCERII"

Dmitri JIMERIN
membru corespondent al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S.,
vicepreşedintele Comitetului de Stat pentru ştiinţă şi tehnică

AUTOMATIZAREA conducerii este o urmare inevitabilă a progresului tehnico-ştiinţific contemporan. Pe de o parte, amploarea uriaşă a economiei sovietice, relaţiile economice ramificate, linia adoptată privind intensificarea producţiei sociale şi creşterea eficienţei acesteia au necesitat modificări profunde, îndeosebi calitative, în structura, formele şi metodele de conducere. Pe de altă parte, au apărut posibilităţi reale pentru asemenea modificări, a crescut nivelul de cunoştinţe, se dezvoltă în ritm rapid ştiinţa conducerii, a apărut o nouă bază tehnică (maşinile electronice de calcul, mijloacele tehnicii organizatorice, mijloacele de comunicaţie etc.).

Deplasările calitative în formele şi **metodele de conducere a economiei** şi producţiei în U.R.S.S., cărora li s-au pus bazele practic în anii celui de-al 8-lea cincinal (1966—1970) sînt legate, în primul rînd, de folosirea maşinilor electronice de calcul şi de crearea, pe baza lor, a sistemelor automatizate de conducere. Economia socialistă centralizată, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, planificarea precisă — aceste avantaje incontestabile ale socialismului — permit în cea mai deplină măsură şi pe scara cea mai largă introducerea noilor metode ştiinţifice de conducere.

Ca orice iniţiativă nouă, introducerea sistemelor automate de conducere întîmpină numeroase dificultăţi. Cel de-al 8-lea cincinal a fost, — am putea spune — o perioadă de depăşire a „barierei psihologice" în conştiinţa oamenilor. Această problemă nu este atît de simplă cum poate părea la prima vedere. A fost necesară depăşirea tradiţiei statornicite, a concepţiilor perimate, educarea încrederii în funcţionarea tehnicii electronice şi demonstrarea importanţei şi folosului utilizării ei. Astăzi putem remarca cu satisfacţie că această limită a fost depăşită. O dovadă în acest sens sînt cele peste 400 de sisteme automatizate de conducere, cu diferite destinaţii, aflate în funcţiune. Sistemele de conducere existente în prezent pot fi împărţite după destinaţie şi particularităţi funcţionale în tehnologice şi social-economice. Cele dintîi sînt cel mai frecvent automate. Aici, maşinile electronice conduc procesele de producţie după un program alcătuit de om, căruia îi revin doar funcţiile de control. Sistemele din a doua categorie sînt automatizate. În ele este obligatorie participarea activă a omului care este principala verigă a sistemului de conducere.

Experienţa creării şi exploatării sistemelor automate de conducere a proceselor tehnologice (SACPT) în întreprinderi a confirmat înalta lor eficienţă. Introducerea SACPT este unul din factorii principali ai îmbunătăţirii calităţii şi conducerii optime a proceselor tehnologice. Astfel, automatizarea proceselor de prelucrare a produselor petroliere de tip „platforming" cu purificare hidraulică, dă o economie de 400-500 mii ruble anual la o instalaţie (în condiţiile în care cheltuielile unitare reprezintă 300 mii ruble). În întreprinderile metalurgice, datorită sistemelor de croire optimă a laminatelor, se folosesc anual suplimentar circa 80 mii tone de laminate. Efectul global de pe urma introducerii sistemelor de optimizare a regimurilor calorice ale proceselor de producţie la marile furnale reprezintă circa 10 milioane ruble anual, în condiţiile în care cheltuielile pe unitate nu depăşesc 8 milioane ruble. Acestea sînt doar cîteva exemple.

În cel de-al nouălea cincinal va creşte considerabil volumul de lucrări privind crearea şi introducerea sistemelor automatizate de conducere a proceselor tehnologice. În comparaţie cu cincinalul trecut, în anii 1971-1975, în industria de materii prime şi extractivă, în ramurile construcţiilor de maşini şi prelucrarea metalelor şi în ansamblu pe economia naţională se prevede să se creeze de 4 ori mai multe sisteme de acest fel.

În domeniul cercetărilor ştiinţifice şi lucrărilor de proiectare-construcţie, în cincinalul trecut au început să se creeze, de asemenea, sisteme de automatizare a proiectării, prelucrării datelor şi conducerii experimentelor ştiinţifice-productive. Prima experienţă a arătat că această cale este cea mai promiţătoare pentru creşterea eficienţei în muncă.

În construcţiile de maşini şi de aparataje se introduc metode de fabricare automată a unor tipuri de piese şi scule, au fost create sisteme de automatizare a elaborării programelor pentru maşini-unelte cifrice cu comandă automată. De asemenea, în electronică, în industria mijloacelor tehnicii de calcul îşi găsesc o tot mai largă aplicare sistemele de proiectare automatizată a schemelor complexe precum şi a echipamentelor pentru producţia de elemente integrale. Se automatizează lucrările de proiectare în construcţii, în industria chimică şi petrochimică, construcţii navale, energetică şi în alte cîteva ramuri.

Pe de altă parte, teoria şi practica au dovedit posibilitatea şi necesitatea perfecţionării conducerii economiei pe baza aplicării largi a metodelor economico-matematice şi a sistemelor automatizate de conducere a producţiei în sfera administrativă, adică în acel domeniu al activităţii umane unde trebuie rezolvată în mod optim activitatea unor colective întregi. Aici obiectul automatizării devine în primul rînd culegerea şi analiza datelor şi informaţiei documentare, în scopul asigurării planificării optime şi conducerii operative a producţiei.

Personalului de conducere, eliberat de activitatea de rutină, îi rămîn funcţiile de adoptare a deciziilor pe baza unor informaţii veridice. Tocmai aici rezidă principalul avantaj al sistemelor automate de conducere. Conducerea economiei şi producţiei cu ajutorul lor trece la un nivel calitativ nou, superior.

În U.R.S.S. a fost acumulată o experienţă vastă în crearea unor astfel de sisteme de conducere a marilor întreprinderi, uniuni şi ramuri întregi ale economiei naţionale. Au devenit bine cunoscute sistemele „Lvov", „Frezer", „Doneţk" de la Uzina de tractoare Minsk şi altele. Din sistemele de ramură în care funcţionează în prima fază poate fi amintit „ASU-pribor" (Sistemul automat de conducere a aparatajelor) care unifică întreprinderile Ministerului construcţiei de aparataje, mijloace de automatizare şi siteme de conducere, „ASU-neft" al Ministerului industriei petrolifere, OASU — al industriei radiotehnice, aviaţiei şi altor ramuri industriale.

În actualul cincinal (1971—1975) numărul sistemelor de conducere existente în ţară va creşte de peste şase ori, în întreprinderile şi organizaţiile diferitelor ramuri vor fi date în exploatare peste 1 500 centre de calcul înzestrate cu noi maşini electronice de calcul. Este caracteristică repartiţia noilor maşini electronice pe ramuri: în industria producătoare de bunuri de consum, parcul lor va creşte de peste trei ori, în timp ce, să zicem — în construcţiile de maşini — de peste două ori. Vor intra în funcţiune integral sau parţial sisteme automatizate de conducere aproape în toate republicile unionale şi în 1/5 din ministerele şi departamentele republicilor.

Fireşte că accelerarea atît de sensibilă a „potenţialului electronic" al ţării va necesita investiţii uriaşe (peste 6 miliarde de ruble) şi cheltuieli de resurse materiale. Aceste sisteme însă influenţează eficient atît structura organizatorică a conducerii întreprinderilor, cît şi rezultatele activităţii lor de producţie şi economice. Eficienţa datorată introducerii sistemelor automatizate de conducere va recupera rapid cheltuielile făcute. De pildă, comisia care a recepţionat sistemul „Lvov" a stabilit că eficienţa investiţiilor în dezvoltarea sistemului automatizat de conducere este de trei ori mai ridicată decît în alte fonduri fixe ale unei întreprinderi. Automatizarea „electronică", de pildă a furnalelor, se amortizează într-un an, iar a proceselor tehnologice în prelucrarea petrolului şi petrochimiei, într-un timp şi mai scurt. Durata de amortizare a sistemelor automatizate de conducere a întreprinderilor este de 1,5-2 ani, a celor de ramură — pînă la 2,5 ani. Se pare că pe viitor, cînd va începe în front larg introducerea, în întreprinderile înrudite, a sistemelor tip aprobate, durata de amortizare se va reduce considerabil.

Potrivit calculelor Comitetului de Stat al Planificării, ministerelor şi departamentelor, efectul economic global realizat de sistemele automatizate de conducere în anii 1966—1970 a reprezentat circa 700 milioane ruble. În cincinalul actual, realizarea programului prevăzut privind introducerea tehnicii de calcul va asigura economiei naţionale a ţării circa două miliarde ruble economii. Principalul constă însă în faptul că însuşi nivelul de conducere va fi mai ridicat, iar sarcinile supuse spre rezolvare — mai complexe şi atotcuprinzătoare.

REPERE

• **Un acord** a fost semnat recent între societatea italiană de stat E.N.I. şi Libyan National Oil Company, conform căruia cea de a doua va avea o participare de 50% la exploatarea concesiunilor petrolifere deţinute de E.N.I. în Libia.

• **Începînd** de la 1 octombrie, Austria a devenit membru asociat al Pieţei Comune. Într-o primă etapă, tarifele vamale la mărfurile importate de Austria din ţările C.E.E., care reprezintă circa jumătate din importurile austriece, se reduc cu 30%.

• **Schimburile** comerciale ale R.F.G. cu ţările socialiste europene au sporit în perioada 1960—1969 într-un ritm de 9,3% în medie pe an, în 1970—1971 cu 10,5% pe an, iar în primele opt luni a.c. cu 18,7%, anunţă agenţia D.P.A. Valoarea lor se ridica în 1971 la 10,6 miliarde de mărci faţă de 4,3 miliarde în 1960.

• **Flota comercială** mondială se găseşte în proporţie de peste 90% în posesia a numai 26 de ţări, deşi numărul statelor care dispun de vase maritime comerciale se ridică la 106. cu cele mai mari flote figurează Liberia, Japonia şi Anglia.

• **În Franţa a fost** încheiată producţia celor 280 de avioane din programul Caravelle, lansat în 1953 şi finanţat de stat. Utilizat de circa 40 de companii aeriene, Caravelle a fost primul avion de transport cu reacţie pe distanţe medii.

• **Importul mondial** de banane în 1971 a crescut cu 8,8% comparativ cu anul 1970, reprezentînd 6,2 mil. tone. Cel mai mare importator de banane în 1971 au fost S.U.A. (1699 mii tone), iar cel mai mare exportator a fost Ecuadorul, cu 1351 mii tone.

• **Valoarea** exporturilor Austriei în R. P. Chineză s-a ridicat în 1971 la 121 milioane de şilingi, în vreme ce importurile au totalizat 277 milioane. Se aşteaptă ca aceste schimburi să se intensifice în urma actualei vizite la Pekin a ministrului austriac al industriei şi comerţului, prima întreprinsă de un membru al guvernului de la Viena în R. P. Chineză.

• **R. P. Albania** pregăteşte în institutele sale de învăţămînt superior cadre pentru 60 de specialităţi, care satisfac necesarul principalelor domenii de activitate. Dinamismul ritmului de creştere a numărului de specialişti este atestat de faptul că, în prezent, numărul lor este de 7 ori mai mare decît în 1938.

mondorama

„PLASTIC PAPER"

DE DOUĂ MII de ani hîrtia se fabrică din fibre vegetale, din bambus, paie, in, cînepă și, în primul rînd, din lemn. În zilele noastre a început însă era hîrtiei sintetice: „plastic paper". Producția mondială anuală este încă modestă: 50 000 tone (hîrtia „clasică": 130 milioane tone). Pionieratul acestei producții a început în Japonia, unde lemnul este deficitar. Alături de opt firme japoneze, care produc folii de plastic pentru tipar, numeroase concerne chimice și fabrici de hîrtie din Europa și America experimentează sau au trecut la producția acestei hîrtii. De fapt, hîrtia sintetică, fiind rezistentă la rupere, la umezeală, nu se murdărește, nu mucegăiește, este foarte potrivită pentru tipărituri folosite pe lungă durată — bancnote, documente, hărți, dicționare, coperte de cărți etc. La Le Hâvre apare primul ziar din material sintetic: „Voix de l'homme grenouille", care poate fi citit chiar și sub apă. Neajunsul principal al acestei hîrtii constă în prețul ei de cost încă ridicat. Un kilogram de hîrtie din fibre sintetice costă pînă la 14 mărci vest-germane, foliile între 3—6 mărci (hîrtia obișnuită pentru tipar artistic costînd aproximativ 2 mărci, iar pentru ziar 60 de pfennigi).

Sîntem, deci, încă departe de momentul decisiv al concurenței și respectiv, confruntării economice între hîrtia tradițională și cea nou apărută.

PREVIZIUNI O.C.D.E. PRIVIND AUSTRIA

DATORITĂ unui număr de factori favorabili, Austria a obținut în ultimii ani rezultate economice apreciabile. Creșterea volumului PNB s-a accelerat în perioada 1967—1971 ajungînd la ritmul mediu anual de 5%. Deficitul balanței de plăți s-a redus considerabil ajungînd anul trecut la numai 0,5% din PNB. O.C.D.E. în Raportul său anual cu privire la Austria, consideră că aceste rezultate au toate șansele să se mențină și în viitor și că „creșterea pe termen lung a economiei austriece va fi chiar ceva mai rapidă în anii următori decît a fost la mijlocul deceniului 1960—1970". În același timp raportul relevă accentuarea creșterii prețurilor de la mijlocul anului trecut.

PLAN DE REDRESARE LA SABENA

COMPANIA aeriană belgiană Sabena speră să-și reducă deficitul de 1 150 milioane franci belgieni la 450 milioane. În acest scop a fost elaborat un plan de măsuri care prevede, între altele, reducerea cu 4% a personalului. În același timp, Sabena consideră că nu va mai putea să contracteze avioane „Concorde" atîta timp cît statul refuză o asistență financiară în acest scop. În cursele spre New York și spre Africa se va recurge mai mult la avioane Boeing 747, iar avioanele Boeing 707 vor fi repartizate pe trasee mai scurte, cu densitate ridicată, cum sînt cele spre Frankfurt, Londra și Nisa.

ÎNVINGĂTOR: TRANSPORTUL AUTORUTIER

ÎN CONCURENȚA dintre transporturile feroviare și cele autorutiere de mărfuri, cele dintîi pierd treptat avansul deținut pînă acum sau sînt chiar depășite. În Franța, de pildă, datele statistice pe ultimii cinci ani, citate după **Les Echos**, ilustrează pregnant tendința menționată (vezi tabelul). Și aceasta, în condițiile accentuatei fărîmițări a parcului de autovehicule existent între un mare număr de întreprinderi pentru transportul mărfurilor. Astfel, 82,7% din aceste întreprinderi utilizează între 1 și 4 autovehicule, 10,2% din ele — între 5 și 9 autovehicule, 4,1% — între 10 și 19, 2,1% — între 20 și 49 și doar 0,9% din numărul total al întreprinderilor folosesc peste 50 de autovehicule.

	Miliarde t/km transportate 1966	1970	1971
Societatea Națională a Căilor Ferate	63,9	69,6	66,9
Transporturile rutiere	52,5	66,9	70,0

INVENTIVITATE ÎN SERVICII

SOCIETĂȚILE de servicii vest-europene au descoperit în ultima vreme și extind în prezent noi utilizări ale telefonului. Pentru persoanele fără telefon sau în trecere printr-un oraș, societăți specializate în secretariat răspund la telefon în locul celor interesați notînd anunțurile primite, indicînd programul zilnic al acestora etc. O serie de mari magazine care asigură livrări la domiciliu înregistrează automat comenzile primite telefonic și în afara orelor lor de funcționare, cu alte cuvinte 24 de ore din 24. După mulți ani de la inventarea lui, telefonul n-a încetat să rezerve surprize.

PETROL 1971

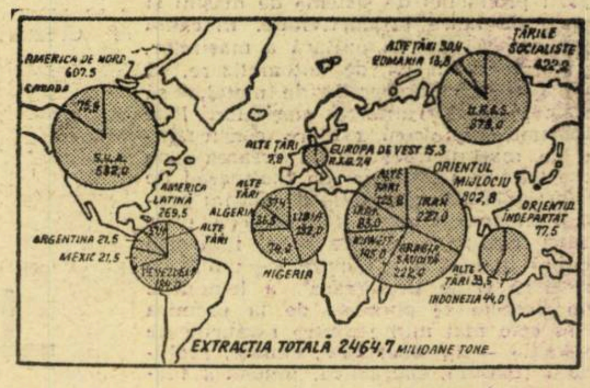

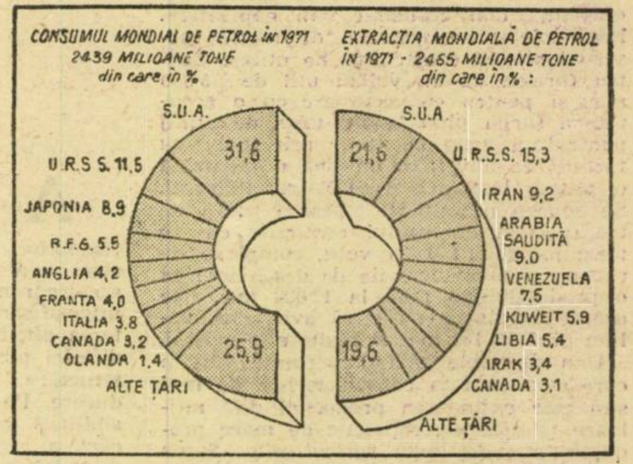

(după *HANDELSBLATT*)

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

C.E.E.: TENDINȚE ÎN DINAMICA POPULAȚIEI OCUPATE

PREVIZIUNILE pînă în 1975 asupra evoluției efectivului populației ocupate din țările Pieței Comune europene (nelărgite), asupra modificărilor în structura sa, relevă unele tendințe interesante, valabile — de altfel — și pentru alte țări capitaliste dezvoltate.

După cum rezultă din tabelele alăturate se estimează că procesul de reducere a populației ocupate în agricultură va continua — în ritm diferențiat — în perioada 1970—1975, accelerîndu-se chiar în toate țările examinate, cu excepția Italiei. Ca urmare, în Belgia, de exemplu, ponderea populației ocupate în agricultură (și așa redusă) se va micșora la jumătate comparativ cu anul 1965. Italia, țară în care în 1965, agricultura ocupa încă un sfert din populație, va vedea ponderea acesteia scăzînd la 15% (respectiv sub nivelul existent în Franța, în 1965).

Se apreciază că forța de muncă eliberată din agricultură se va îndrepta nu atît către industrie, cît către sectorul serviciilor și administrației publice. Cu excepția, de asemenea, a Italiei, care — conform previziunilor — înregistrează un ritm susținut de creștere a populației ocupate în industrie în anii 1970—1975 (urmînd să ajungă, ca pondere, imediat după R.F.G.), în celelalte țări ponderea acestei populații fie că va stagna (Franța, R.F.G.), fie că se va reduce (Belgia, Olanda).

În proporții diferite, dar continuu, va crește — după opinia specialiștilor — populația ocupată în sectorul serviciilor și în administrația publică. Și aici situația diferă sensibil de la o țară la alta: în timp ce în Franța aceste două sectoare vor cuprinde în 1975 trei-cincimi din ansamblul populației ocupate (în condițiile celei mai scăzute ponderi a populației ocupate în industrie), în Italia ele vor include doar două-cincimi.

De remarcat că efectivul populației ocupate în cele cinci țări examinate evoluează în mod diferit între anii 1955—1975. Tendința a fost oscilantă de la o perioadă la alta în Franța și Olanda, de creștere progresivă în Belgia, de stagnare în R.F.G.; în Italia efectivul populației ocupate s-a redus absolut între anii 1960—1970. Previziunile experților Pieței Comune pentru perioada 1970—1975 indică o creștere a efectivului cu 1.1% (ritm mediu anual) în Franța, cu 1% în Olanda, cu 0,9% în Italia, cu 0,7% în Belgia și stagnarea acestuia în R.F.G.

Tabelul nr. 2

Evoluția structurii populației ocupate, pe sectoare (în %)

Sectoare	Franța a	Franța b	R.F.G. a	R.F.G. b	Italia a	Italia b	Belgia a	Belgia b	Olanda a	Olanda b
Industrie	30,0	29,8	48,8	48,7	39,7	44,7	45,0	42,7	41,9	39,6
Agricultură	16,8	10,3	10,9	7,4	25,5	15,0	6,3	3,2	8,6	5,7
Alte activități	51.6	59,9	40,3	43,9	34,8	40,3	48,7	54,1	49,5	54,8

a) Anul 1965; b) Anul 1975.
Sursa: „Mondo Economico".

Tabelul nr. 1

Evoluția populației ocupate, pe sectoare economice (variații medii anuale, în %)

Sectorul	Franța a	Franța b	R.F.G. a	R.F.G. b	Italia a	Italia b	Belgia a	Belgia b	Olanda a	Olanda b
Industrie	—0,1	+1,3	+0,1	—0,1	+1,1	+1,8	—0,3	+0,5	—0,1	+0,8
Agricultură	—3,8	—4,1	—3,7	—3,9	—5,7	—4,1	—5,0	—5,4	—3,2	—3,3
Servicii	+1,8	...	+0,5	+0,4	+1,2	+1,6	+1,9	+1,5	+2,4	+1,9
Administrație publică	+2,6	+2,1c	+1,8	+2,2	+2,3	+3,2	+1,9	+1,3	+1,4	+1,3

a) Perioada 1965—1970; b) Perioada 1970—1975; c) Împreună cu sectorul servicii.
Sursa: „Mondo Economico".

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viata economica

ANUL X nr. 45 (480)
vineri 10 NOIEMBRIE 1972
*24 PAGINI 2 LEI

45

MAXIMUM DE EFICIENȚĂ ECONOMICĂ IN GOSPODĂRIREA AVUȚIEI NAȚIONALE

ANUL X **Viața economică**

SUMARUL

numărului 45 din 10 noiembrie 1972

3
— **Plan • angajamente**
Acțiuni concertate pentru realizarea cincinalului înainte de termen
de ing. **Alexandru Toader**, secretar al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R.

4
— **Reducerea consumurilor**
Stavilă risipei de energie electrică!
de ing. **A. Baciu**, director general Centrala industrială de transport și distribuție a energiei electrice
De la pădure la produsul finit — folosirea judicioasă a lemnului
de ec. **Petre Cioclu**, C.S.P.

5
— **Cheltuieli materiale**
Abordarea pe un front larg a reducerii cheltuielilor de producție
de **Ioan Pupăză**, director, Complexul de sticlărie și faianță, Sighișoara

6
— **Salarii**
Utilizarea rațională a fondului de salarii presupune perfecționarea controlului bancar
de **Nicolae Hirizan**, director Sucursala jud. Argeș al Băncii Naționale

7
— **Analiza economico-financiară**
Pierderile persistă numai acolo unde sînt tolerate!
de **Dan Mateescu**

8
— **Strategii de dezvoltare**
Utilaj energetic — Înnoirea și rentabilitatea — jaloane ale creșterii
de ec. **Alexandru Biaga**, ing. **Scarlat Marinescu**

9
— **Conducere și organizare**
Centrala industrială — în fața ultimelor clarificări operative (II)

10—11
Dezbatere organizată cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Dîmbovița al P.C.R.
Cum pregătim și organizăm demararea investițiilor?

12
— **Agenda economistului**

13
— **Marketing**
Ancheta V.E.:
Motivația producătorului industrial

14
— **Informație • decizie**
Puncte de vedere: Acțiunea de raționalizare a sistemului de evidență. Se apropie momentul bilanțului
de ing. **Nicolae Teodorescu**

15
— **Concepte • metodologii**
Eficiența executării în etape a investițiilor
de **Ion Popescu**, Craiova

17
— **Știință și societate**
O viziune umanistă asupra costurilor creșterii
de prof. univ. **Dan Grindea**

18
— **Date de prognoză**
Lumea în anul 2000
de **Gheorghe Paraschiv**

19
R. P. Bulgaria:
Intensificarea — orientarea fundamentală a economiei
de **Atanas Dimov, „Ikonomiceski jivot" — Sofia**

I—VIII
— **Consultație în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul de partid**
Fondul național de dezvoltare economico-socială și locul lui în mecanismul reproducției socialiste
de dr. **N. Nichita, P. Iosub**
Monopolurile „multinaționale" și contradicțiile interimperialiste
de conf. univ. dr. **Nedelea Părăluță**

În Supliment:
— Condițiile de exercitare a refuzului de plată pentru mărfurile neprimite la destinație
— Circulația ambalajelor refolosibile

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică „Informația" str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ACTUALITATEA

SPIRIT DE ECONOMIE ȘI EFICIENȚĂ

DINAMISMUL, tendința spre perfecționare sînt caracteristici constante, ferme ale societății noastre socialiste. Aceste caracteristici ies și mai pregnant în evidență acum, cînd ne apropiem de sfîrșitul anului și cînd eforturile oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, îndreptate spre îndeplinirea angajamentelor luate în întrecerea socialistă, capătă dimensiuni noi, decisive. Inițiată în preajma Conferinței Naționale a partidului, întrecerea socialistă pentru îndeplinirea înainte de termen a planului cincinal a dobîndit proporțiile și caracterul unei veritabile mișcări naționale, dînd la iveală zilnic fapte însuflețitoare care vorbesc despre inițiativa, hărnicia și elanul în muncă al clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, al tuturor celor ce muncesc.

A îndeplini sarcinile cincinalului înainte de termen și la un nivel calitativ superior înseamnă a accelera dezvoltarea economico-socială a țării, a face ca ea să devină tot mai puternică și mai înfloritoare. Asigurarea îndeplinirii acestor țeluri presupune, desigur nu numai eforturi cantitative ci, în primul rînd, ridicarea nivelului calității și creșterea eficienței întregii activități economice.

La Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: **„nu trebuie să producem orice, ci numai ceea ce este necesar pentru economia națională, pentru nevoile interne și pentru piața internațională. În al doilea rînd trebuie să realizăm produse de calitate ridicată — prin calitate înțelegînd inclusiv nivelul tehnic al produselor. În al treilea rînd, trebuie să avem în vedere eficiența, scăderea cheltuielilor cu care realizăm produsele".**

Am avut prilejul să vorbim în repetate rînduri, în paginile acestei reviste, de problemele legate de finalitatea producției, de calitatea produselor. Să ne oprim acum asupra aspectelor legate de sarcinile privind scăderea cheltuielilor de producție, sporirea eficienței. După cum este cunoscut, pe întreg cuprinsul țării se desfășoară în aceste zile o acțiune vastă și susținută pentru realizarea de economii, pentru întărirea spiritului gospodăresc, împotriva risipei în orice domeniu. Aceasta este o acțiune de o importanță deosebită pentru progresul economiei naționale, deoarece a închide toate canalele, a astupa toate fisurile prin care se pot scurge bunurile materiale, bani, muncă sau timp înseamnă a crea condiții prielnice pentru ca economia noastră să acumuleze mai multe forțe, să propășească în ritm și mai rapid.

A ÎNTREPRINDE o ofensivă energică și intransigentă pentru obținerea de produse cît mai multe și de cît mai bună calitate, pentru eficiență maximă cu cheltuieli minime este o sarcină primordială, un imperativ major pentru fiecare conducător de întreprindere, pentru fiecare muncitor și tehnician în parte. Progresul nostru continuu, realizarea planurilor de amplă perspectivă pe care ni le propunem nu pot fi concepute dacă nu manifestăm o grijă permanentă, minuțioasă pentru felul cum sînt folosite materiile prime și materialele, dacă nu ducem o luptă hotărîtă împotriva rebuturilor și deșeurilor, împotriva pieselor supradimensionate, împotriva grandomaniei și gigantismului în construcții, împotriva oricăror forme de risipă.

A extinde și consolida în mentalitatea tuturor simțul gospodăresc, grija pentru măsurarea și cîntărirea fiecărui bun, reprezintă o îndatorire civică. Sarcina care se pune, deci, în acest moment este de a transforma lupta pentru o bună gospodărire, pentru economii, într-o acțiune de masă cu caracter generalizat.

Se știe că legea oricărei activități productive este eficiența. Obținerea unei eficiențe superioare presupune producții tot mai mari, utile economiei, cu consumuri materiale tot mai scăzute, o înaltă productivitate cu eforturi judicios drămuite, maximum de beneficii cu costuri minime. Pentru ca eficiența să crească în mod substanțial, materialele, banii, timpul, munca trebuie folosite cît mai rentabil. Din păcate, însă, în multe întreprinderi nivelul cheltuielilor de productie este încă ridicat, se cheltuie încă destul de ușor materiile prime și materialele, timpul și forța de muncă, se ajunge chiar la risipă.

Angajat ferm pe calea accelerării progresului economico-social al țării, poporul nostru a răspuns cu entuziasm vibrantei chemări a partidului de a realiza cincinalul înainte de termen. Aceasta înseamnă o adevărată bătălie pentru a cîștiga timp. Trebuie ca din resursele de care dispunem, în timp minim, cu mai puțină muncă fizică și materie primă, dar mai multă gîndire, să dăm economiei naționale valori de întrebuințare utile, de înaltă calitate și competitivitate. Toate aceste sarcini presupun intronarea pretutindeni a unui climat muncitoresc de exigență și răspundere, o mai bună organizare în toate domeniile de activitate, climat care să mobilizeze puternicele colective în lupta pentru eficiență, pentru lichidarea risipei.

Mobilizarea tuturor forțelor și energiilor în această luptă este una din sarcinile de strîngentă actualitate ale organizațiilor de partid — de la organele județene la organizațiile de bază. Garanția succesului în această acțiune constă în explicarea temeinică de către organizațiile de partid, de către comuniști a faptului incontestabil că orice pas înainte pe acest tărîm constituie o victorie în beneficiul societății în ansamblul ei și în interesul fiecăruia dintre noi în parte, în interesul ridicării nivelului de trai al întregului popor.

plan-angajamente

• REALIZAREA EXEMPLARĂ A ANGAJAMENTELOR PE 1972

• PREGĂTIREA JUDICIOASĂ A PLANULUI PE 1973

ACŢIUNI CONCERTATE PENTRU REALIZAREA CINCINALULUI ÎNAINTE DE TERMEN

ÎN CONTEXTUL dezvoltării generale a patriei, judeţul Mehedinţi, ca de altfel toate regiunile ţării, a cunoscut în anii socialismului puternice şi semnificative prefaceri. Beneficiind din plin de roadele politicii partidului de repartizare judicioasă a forţelor de producţie pe teritoriul ţării, valorificînd superior resurselor materiale şi umane de care dispune, judeţul nostru şi-a sporit an de an potenţialul economic, înscriindu-se în rîndul celor cu o economie dinamică în plină ascensiune. Dezvoltarea impetuoasă a industriei în actualul cincinal este marcată de intrarea în funcţiune la întreaga capacitate a Centralei hidroelectrice „Porţile de Fier" şi a Combinatului de celuloză şi hîrtie, de modernizarea şi extinderea unor importante unităţi republicane şi locale. Drept urmare volumul producţiei globale industriale ce se va realiza în anul 1975 va înregistra o creştere de 2,67 ori faţă de anul 1970, ritmul mediu anual de creştere fiind de 21,7% faţă de 12% prevăzut la nivelul economiei naţionale.

Atmosfera de puternică efervescenţă şi mobilizare deplină a energiilor şi capacităţilor creatoare a celor ce muncesc a condus în primul an al actualului cincinal la înregistrarea unui ritm de creştere a producţiei industriale cu 33,9% faţă de 1970, Mehedinţiul situîndu-se din acest punct de vedere în rîndul judeţelor cu cel mai înalt ritm de dezvoltare. Ca o caracteristică a acesteia este faptul că peste 90% din **sporul producţiei globale industriale s-a obţinut pe seama ridicării productivităţii muncii care, faţă de anul 1970, a înregistrat o creştere de 32,4%.**

SUCCESELE OBŢINUTE în primul an al actualului cincinal au constituit o bază trainică de la care s-a pornit la realizarea sarcinilor mobilizatoare pe 1972, a căror creştere este de 37,4%. Munca plină de abnegaţie şi dăruire desfăşurată sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid pentru obţinerea unor rezultate deosebite în toate sectoarele de activitate, amplificarea preocupărilor pe linia menţinerii unor ritmuri înalte de dezvoltare a economiei judeţului, se reflectă şi în **bilanţul pe 9 luni din acest an, care s-a încheiat cu o depăşire a producţiei globale de 108,4 milioane lei, respectiv o creştere de 39,8% faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent. Pînă la finele lunii septembrie s-a realizat peste 98% din angajamentul anual la productivitatea muncii, iar la producţia marfă şi-au îndeplinit angajamentul anual integral un număr de 5 întreprinderi republicaane, ceea ce a condus la livrarea peste plan a 134.647 mii kWh, energie electrică, 418 tone construcţii metalice, 468 mc prefabricate din beton, 482 mc cherestea, 33,2 mii mp furnire estetice, 674 tone confecţii din carton ondulat, mobilă în valoare de 1.431 mii lei, confecţii textile în valoare de 6.535 mii lei. A fost depăşit substanţial planul de livrări la export.**

În contextul unor realizări deosebite se înscriu şi preocupările colectivelor din cadrul obiectivelor recent puse în funcţiune pentru atingerea înainte de termen a parametrilor proiectaţi. În acest sens sînt semnificative succesele colectivului de la Centrala hidroelectrică „Porţile de Fier" care, a asigurat atingerea parametrilor proiectaţi prin funcţionarea la puterea nominală a tuturor hidroagregatelor, fapt ce a permis livrarea peste plan a unei însemnate cantităţi de energie electrică în sistemul naţional. Asemenea preocupări există şi la Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului, îndeosebi la fabrica de mobilă care, prin măsurile întreprinse, a depăşit într-o perioadă foarte scurtă capacitatea proiectată cu peste 30%, urmînd ca, pînă la finele cincinalului acesta să fie depăşite cu 50%.

Au fost obţinute succese deosebite şi la activitatea de investiţii-construcţii, realizîndu-se pe cele trei trimestre din planul anual 81,3% la total, 87% la construcţii montaj şi 83,9% la construcţii, faţă de cota matematică de 75%, reuşindu-se să se pună în funcţiune cu 7 luni mai devreme capacitatea de 26 mii tone confecţii carton ondulat de la Combinatul de celuloză şi hîrtie şi să se asigure condiţii corespunzătoare pentru intrarea în funcţiune a tuturor obiectivelor planificate pentru 1972. Aceste rezultate au fost posibile datorită măsurilor luate de organele şi organizaţiile de partid prin comisiile economice şi comandamentele constituite la principalele obiective, care au efectuat studii, au stabilit măsuri pe bază de grafice pentru intensificarea ritmului de execuţie prin aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, introducerea şi extinderea acordului global, mecanizarea unor operaţiuni cu volum mare de muncă, creşterea gradului de industrializare a construcţiilor etc.

BILANŢUL pe cele 9 luni se putea prezenta mai bogat dacă în activitatea unor unităţi cu pondere nu se înregistrau neajunsuri vremelnice, generate de neasigurarea în termen a pieselor din cooperare pentru vagoane, îndeosebi a osiilor montate, a unor importuri pentru cargouri, precum şi unele deficienţe în organizarea şi conducerea procesului de producţie. Fără a minimaliza răspunderea Uzinei de vagoane Drobeta Tr. Severin pentru unele deficienţe proprii în organizarea producţiei, se cuvine subliniată practica nesănătoasă a Grupului coordonator de plan, care n-a asigurat acesteia colaborările, în timp ce Uzina „mamă" de la Arad pe care este grefat Grupul de vagoane, a înregistrat depăşiri substanţiale pe cele 9 luni.

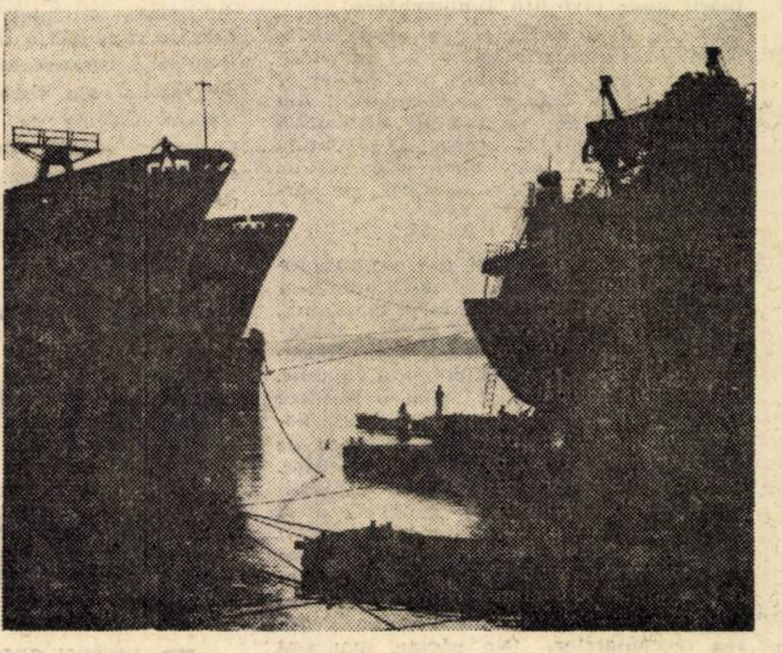

„Fabrica" de vapoare (Imagine din Şantierul Naval Drobeta-Turnu Severin)

Animate de dorinţa de a înfăptui angajamentele pe acest an, colectivele de oameni ai muncii din toate unităţile judeţului, îndeosebi cele care, din cauza neajunsurilor evidenţiate, au înregistrat unele minusuri, şi-au amplificat eforturile în această perioadă, astfel ca în cinstea celei de a XXV-a aniversări a Republicii să se prezinte cu rezultate bune la toţi indicatorii de plan.

O **atenţie deosebită se** acordă capacităţilor de producţie de la Combinatul de celuloză şi hîrtie, ce urmează a intra în funcţiune în cursul acestui trimestru, la care, pe baza inventarierii lucrărilor ce mai sînt de executat, s-au concentrat toate forţele, astfel ca, încă din luna noiembrie, să înceapă probele tehnologice eşalonate pe obiecte. Paralel cu acţiunile politico-organizatorice desfăşurate pentru îndeplinirea planului şi angajamentelor pe anul acesta, organele şi organizaţiile de partid au îndrumat şi urmărit analizele şi dezbaterile privind descoperirea rezervelor interne care, puse în valoare, să asigure **realizarea în 1973 a unui spor de 22,7% la producţia globală, de 33,9% la producţia marfă, de 72,8% la producţia desinată exportului şi realizarea actualului cincinal în patru ani şi jumătate.**

Acţiunea de fundamentare a posibilităţilor de scurtare a perioadei de realizare a planului cincinal s-a desfăşurat sub conducerea directă a Comitetului judeţean de partid, membrii biroului participînd efectiv la analizele ce s-au întreprins în unităţi şi la definitivarea listelor cu produsele ce se vor realiza peste prevederile iniţiale. În perioada definitivării lucrărilor privind mobilizarea rezervelor de capacităţi de producţie, au participat şi delegaţi din partea ministerelor economice, centralelor industriale, comisiile economice ale comitetelor de partid judeţean, municipal, orăşeneşti şi din întreprinderi. Concluziile desprinse în urma studiilor efectuate au fost dezbătute în şedinţe comune ale comitetelor de partid şi comitetelor oamenilor muncii cu participarea factorilor de răspundere din întreprinderi şi a unui însemnat număr de muncitori cu înaltă calificare şi vechime în producţie.

ÎN FUNDAMENTAREA cifrelor de plan îmbunătăţite pe 1973—1975 o **atenţie deosebită s-a acordat reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil şi energie, prin diminuarea normelor de consum.** Prin analizele efectuate, **s-au evidenţiat resurse pentru economisirea a 6.483 tone metal, material lemnos în valoare de 3 673 mii lei, 17.890.500 kW energie electrică şi altele, a căror valoare se ridică la peste 98 milioane lei.**

Prin realizarea măsurilor stabilite cu această ocazie (reproiectarea şi îmbunătăţirea tehnologiei vagoanelor, extinderea croirii centralizate, folosirea oţelurilor de calitate superioară, optimizarea traseelor de tubulatură la nave etc.), se vor îmbunătăţi substanţial indicii de utilizare a metalului, ajungînd în 1975 la 88,59 la Şantierul Naval, faţă de 81,20 în 1971 şi 90 la Uzina de vagoane, faţă de 79,5 cît s-a realizat în anul 1971. Coeficientul de utilizare al masei lemnoase, propus pentru anul 1975 la Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului Drobeta Turnu-Severin, va fi de 75 faţă de 59,10 realizat în 1971.

Înfăptuirea ritmurilor preconizate pentru 1973—1975, incumbă mobilizarea totală a forţelor, a resurselor existente încă din această etapă şi presupune, în primul rînd, pregătirea temeinică a bazei tehnico-materiale a producţiei pe anul viitor. Măsurile întreprinse pînă în prezent pe linia nominalizării şi contractării producţiei au asigurat la majoritatea întreprinderilor proporţii între 85—97%, evidenţiindu-se Şantierul Naval cu 94,4%, C.E.I.L. cu 84,%, Ţesătoria Cazanele 96,9%, Întreprinderea minieră Orşova cu 86,4% şi Uzina de vagoane cu 84,4%.

Acţiuni ferme se desfăşoară şi pe linia asigurării bazei tehnico-materiale, îndeosebi pentru produsele ce urmează a fi

ing. Alexandru TOADER
secretar al Comitetului judeţean Mehedinţi al P.C.R.

(Continuare în pag. 6)

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

1947 – 1972

30 DECEMBRIE

• **Spiritul gospodăresc in acţiune**

Specialiştii din cadrul unităţilor aparţinînd **Centralei industriale de utilaj petrolier Ploieşti** *au reproiectat în acest an peste 30 de produse. Prin redimensionarea turlelor, de exemplu, a altor repere care intră în componenţa instalaţiilor de foraj pentru adîncimi medii şi mari, Uzinele „1 Mai" au redus consumul de metal cu 400 1200 kg pe fiecare produs cu gabarit mare. Reexaminarea consumurilor, elaborarea de noi soluţii pentru realizarea unor repere din fontă şi oţel au determinat, de asemenea, o mare economie de metal. Pe ansamblul uzinei se pot realiza, în acest an, din materialul economisit, circa 3 000 sape de foraj.*

Pe şantierul naval din Galaţi *se aplică cu bune rezultate iniţiativa de a utiliza cît mai chibzuit fiecare foaie de tablă groasă. Reperele, indiferent de dimensiune, se trasează mai întîi pe hîrtie de calc, se întocmesc albume de croire şi se aleg variantele optime. Astfel, prin încadrarea mai raţională pe foile de oţel a reperelor mari şi mici, s-a economisit o cantitate de metal egală cu cea necesară construirii a două etaje din suprastructura unei nave maritime.*

Iniţiativa „Nici un gram de metal irosit", îmbrăţişată de toate secţiile şi sectoarele **uzinei „Tehnofrig" din Cluj**, *a determinat rezultate deosebite. Angajamentul anual de a realiza o economie suplimentară de metale valoroase a fost depăşit, îndeosebi la oţeluri inoxidabile speciale. Succesul se datorează extinderii unor noi metode de turnare, forjare şi ambutizare, precum şi organizării unui sistem central de debitare a metalelor.*

Ca efect al acţiunii lansate de furnaliştii secţiei întîi a **Combinatului siderurgic Hunedoara** *privind economisirea cocsului, metalurgic, consumul specific la elaborarea fiecărei tone de fontă a fost redus în unele sectoare cu 10 kg, ceea ce a determinat, de la începutul anului, o economie de peste 8 000 tone de cocs. Acelaşi spirit gospodăresc animă şi pe siderurgiştii gălăţeni. Prin raţionalizarea consumului de cocs şi extinderea utilizării oxigenului în aerul care se insuflă în furnale, la* **Combinatul siderurgic** *din* **Galaţi** *s-a economisit o cantitate de cocs echivalentă cu necesarul pentru elaborarea a 26 009 tone de fontă*

În urma studiilor întreprinse de un colectiv de specialişti de la **Combinatul de îngrăşăminte azotoase** *din* **Tîrgu Mureş**, *s-a trecut la recuperarea amoniacului din apele reziduale şi introducerea lui în circuitul tehnologic. Soluţia, care s-a dovedit deosebit de eficientă, va permite livrarea unor cantităţi de îngrăşăminte azotoase necesare fertilizării a 20 000 de hectare.*

Colectivul **Întreprinderii integrate de lînă** *din Constanţa a iniţiat o acţiune amplă de colectare a tuturor materiilor prime care nu sînt prelucrate în procesul de producţie : capete de pretort şi şuviţă, deşeuri pneumofil, pieptănătură, scamă. Acestea sînt apoi sortate şi repuse în circuitul productiv. Importanţa economică a acţiunii este ilustrată de faptul că, în cele trei luni care au trecut de la iniţierea ei, din resturile recuperate s-au realizat aproape 10 tone fire pieptănate şi circa 5 tone fire cardate, din care s-au obţinut 29 000 metri diferite stofe fine şi 10 000 metri ţesături cardate — echivalentul a aproximativ 9 000 costume bărbăteşti, a 4 500 sacouri şi 500 pături.*

reducerea consumurilor

MAXIMUM DE EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

● Mari posibilități de utilizare rațională a energiei electrice în industrie prin :

— eliminarea consumurilor inutile și a pierderilor din instalațiile electrice ;

— reglajul curbelor de consum în scopul aplatizării curbei de sarcină a Sistemului electro-energetic național ;

— normarea strictă, pe fiecare spațiu de lucru, a numărului de becuri și a puterii acestora, care trebuie menținute în funcțiune în timpul nopții cînd activitatea este mai redusă.

● Condiții de raționalizare a consumului de energie electrică există și la iluminatul public și în utilizări casnice.

● Un rol mai activ în folosirea judicioasă a energiei sînt chemate să joace institutele de cercetare a receptoarelor, de proiectare a instalațiilor electrice, precum și fabricile constructoare de aparataj electric.

STAVILĂ RISIPEI DE ENERGIE ELECTRICĂ!

DEZVOLTAREA rapidă a economiei noastre naționale este însoțită de creșterea considerabilă a consumului de energie electrică și, în consecință, de solicitarea sporită a resurselor de energie primară. În perioada 1938—1971 producția de energie electrică a crescut în țara noastră de aproape 36 ori, respectiv de la 1,1 miliarde kWh la 39,5 miliarde kWh; la sfîrșitul acestui cincinal se va realiza o producție de 55—60 miliarde kWh, iar în anul 1990 se estimează a se ajunge la o producție de 180—200 miliarde kWh, adică, practic, la circa 5 ani se dublează producția și, deci, consumul de energe electrică.

Ținînd seama de caracterul limitat al rezervelor de energie primară, de posibilitatea utilizării ei în alte scopuri mai productive și de investițiile ridicate în instalațiile de extracție, preparare și prelucrare a combustibililor, precum și în cele de producere, transport și distribuție a energiei electrice, este justificat ca la nivelul economiei naționale să se urmărească cu insistență economisirea energiei electrice la baza producerii căreia se află energia primară (cărbune, păcură, gaz metan, potențiale hidroenergetice și, în viitor, energie nucleară). La nivelul anului în curs, REDUCEREA NUMAI CU 1% A CONSUMULUI DE ENERGIE ELECTRICĂ, lucru pe deplin posibil, AR ECHIVALA CU ECONOMISIREA UNEI CANTITĂȚI DE CIRCA 600 MII TONE LIGNIT SAU A 129 MILIOANE MC GAZE (cu reducerea corespunzătoare a cheltuielilor de extracție, prelucrare, preparare și transport a combustibililor respectivi).

ȚINÎND SEAMA de faptul că în prezent marii consumatori industriali reprezintă, ca pondere, circa 77% din consumul total, este important de reținut, în primul rînd, posibilitățile acestora de economisire și folosire rațională a energiei electrice **eliminarea consumurilor inutile, reducerea pierderilor din instalațiile electrice de utilizare, folosirea de receptoare cu randamente ridicate, exploatarea corectă a receptoarelor, inclusiv a instalațiilor de distribuție și utilizare a energiei electrice.** Economii importante de energie electrică se pot obține și prin eliminarea risipei la alți agenți energetici a căror producere se face prin intermediul energiei electrice cum sînt : **aerul comprimat, apa sub presiune** etc.

În alegerea tehnologiilor nu trebuie să primeze numai criteriul energetic, ci și criteriul optimizării pe ansamblul economiei naționale. **Nu poate fi pusă problema renunțării sau frînării progresului tehnic, urmărindu-se numai reducerile consumurilor de energie ci, din contră, trebuie să milităm pentru adaptarea de produse și procedee tehnice la nivelul mondial.** Totodată este necesar ca, în cadrul acestora, **să se adopte toate măsurile raționale, economic justificate, care să conducă la cea mai judicioasă utilizare a energiei electrice.**

Un aspect specific al utilizării eficiente a energiei electrice în industrie este acela al **îmbunătățirii factorului de putere**, care contribuie la reducerea pierderilor de energie în toate elementele sistemului energetic, de la instalațiile de producere pînă în cele de utilizare. În acest domeniu s-au realizat în cursul ultimelor cincinale progrese importante, **factorul de putere mediu pe total mari consumatori crescînd de la 0,70 în 1955 la circa 0,94** în prezent.

Acțiunea de îmbunătățire a factorului de putere va trebui continuată într-o formă calitativ superioară, prin stabilirea amplasării mijloacelor de compensare și în nodurile rețelelor de distribuție a sistemului energetic, folosirea în anumite zone a motoarelor sincrone de la stațiile de pompare pentru irigații la producerea energiei electrice reactive și prin folosirea de baterii de condensatoare cu funcționare automatizată. Mijloacele de compensare a factorului de putere instalate servesc, în afară de contribuția la reducerea pierderilor de energie, și la mărirea stabilității sistemului și a reglajului tensiunilor.

Cel de al doilea aspect foarte important al utilizării raționale a energiei electrice la marii consumatori industriali este **reglajul curbelor de consum ale acestora**, în scopul aplatizării curbei de sarcină a sistemului electroenergetic național. Sistemul electroenergetic național este solicitat în mod diferențiat în diferitele ore ale zilei și nopții, în funcție de necesitățile momentane ale consumatorului, dintre care unii apar numai în anumite ore, cum este în mod special iluminatul. Aceste solicitări diferite în decursul celor 24 ore, se traduc prin apariția unor anumite vîrfuri și goluri în curba totală de sarcină a sistemului energetic. Variațiile de sarcină **au implicații economice defavorabile asupra instalațiilor din sistemul energetic, conducînd la reducerea coeficientului de utilizare a puterii instalate în centralele electrice și în instalațiile de transport și distribuție sau, în unele cazuri, la suprasolicitarea acestora, cu necesitatea efectuării unor investiții suplimentare.**

Pentru a se evita aceste efecte defavorabile este indicat a se lua în continuare măsuri, în așa fel încît consumul maxim să fie **decalat pe cît posibil din orele de vîrf de sarcină ale Sistemului energetic** și, în felul acesta, să se obțină o aplatizare cît mai bună a curbei de sarcină pe total sistem energetic, pe parcursul unei zile.

CONSUMATORII din sectorul socialist cu specific de iluminat și mici utilizări de forță cum sînt : iluminatul general din instituții, magazine comerciale, agricultură, mici consumatori de forță și iluminatul public, care dețin în consumul total o pondere de circa 12%, au de asemenea mari posibilități de a contribui la acțiunea de utilizare rațională a energiei electrice. La aceste categorii, problema utilizării energiei electrice are, în principal, două aspecte : una în directă legătură cu **gospodărirea corectă a fiecărui loc de consum**, de exploatarea rațională a instalațiilor și receptoarelor ; a doua, este legată de **promovarea tehnicii noi în alegerea receptoarelor.** Din păcate, mai sînt instituții și magazine care nu au înțeles importanța economiei de energie electrică. Astfel, după orele de program s-a constatat un iluminat exagerat fără nici o utilitate la : întreprinderea „Automatica", Institutul de proiectări pentru industria ușoară, Magazinul „Romarta", Librăria „Dacia", Magazinul „Electrolux" din București și altele.

Aspectul gospodăresc al economiei de energie electrică este legat, în primul rînd, de **grija permanentă a consumatorilor pentru folosirea fiecărui receptor și a fiecărui loc de lampă** numai dacă este necesar și numai atît timp cît este necesar, cu opțiunea de a fi folosit ori de cîte ori este posibil în afara orelor de vîrf de sarcină ale Sistemului, adică în timpul orelor 20—22 vara și 18—22 iarna ; în timpul lunilor de iarnă (noiembrie-februarie) apare și un vîrf de dimineață (7—9). Pe această linie **trebuie mers pînă la o normare strictă pe fiecare spațiu de lucru a numărului de becuri și a puterii acestora, care să fie menținute în funcțiune în timpul nopții, cînd nu există activitate sau cînd aceasta este mai redusă, proiectîndu-se circuitele de alimentare în mod corespunzător acestui scop la instalațiile noi și modificîndu-se totodată instalațiile existente.**

La promovarea tehnicii noi trebuie ținut seama, în alegerea receptoarelor, și de consumul de energie electrică a acestora. Astfel, în cazul iluminatului trebuie avut în vedere că **același flux luminos se poate obține folosind lămpi fluorescente sau becuri cu vapori de mercur, dar cu un consum de energie de peste trei ori mai mic, decît consumul cerut de becurile cu incandescență.** La iluminatul public, prin grija întreprinderilor furnizoare de energie electrică și în colaborare cu organele locale ale consiliilor populare, s-a trecut pe un front larg la unele măsuri concrete de raționalizare a consumului de energie electrică. Dintre acestea menționăm : **extinderea folosirii becurilor cu vapori de mercur cu menținerea nivelului de iluminat, micșorarea puterii instalate în iluminatul public în limite rațional posibile, reducerea cu 50% a iluminatului public pe principalele artere după ora 24, respectarea cu rigurozitate a programului de aprindere și de stingere a iluminatului public, prin centralizarea și automatizarea acestei operații.** Drept urmare, la iluminatul public, s-a realizat în trimestrul III/1972 o economie de circa 12 000 MWh, ceea ce corespunde unei cantități de combustibil de circa 16 000 tone lignit sau de 3 500 mc gaze. Din păcate, nu toate întreprinderile de rețele electrice și-au adus contribuția necesară. Dacă I.R.E. Ploiești, I.R.E. Oradea, I.R.E. Tg. Mureș și I.R.E. București au o participare activă la această acțiune, despre I.R.E. Brașov, I.R.E. Iași și I.R.E. Piatra Neamț nu se poate afirma același lucru.

La **iluminat și utilizări casnice** (9,2% din consumul total) **se poate obține o folosire rațională a energiei electrice prin decalarea consumului din orele de vîrf de sarcină ale sistemului energetic.** La această acțiune un rol hotărîtor revine unităților M.E.E. furnizoare de energie electrică, care trebuie să ducă o muncă de lămurire a consumatorilor casnici și, în mod special, prin măsuri de cointeresare a acestora.

Munca de lămurire trebuie dusă pentru convingerea consumatorilor de a economisi fiecare kWh, prin folosirea iluminatului numai atît cît este necesar. Totodată, consumatorii pot aduce o contribuție la utilizarea energiei electrice prin folosirea rațională a tuturor receptoarelor electrocasnice și nesuprapunerea lor în special în timpul orelor de vîrf de sarcină.

ÎN PRIVINȚA producerii în țară a unor noi aparate electrocasnice, un rol important revine și Institutului de cercetare și proiectare pentru industria electrotehnică (I.C.P.E.), precum și fabricilor constructoare de aparataj electrocasnic, care ar trebui să coreleze într-o măsură mai mare interesele de confort sporit ale populației cu interesele generale ale economiei naționale în privința economisirii și folosirii raționale a energiei electrice. Ele ar trebui să-și orienteze eforturile spre :

- **producerea în țară a unor sobe cu acumulare de căldură, care să funcționeze numai în afara orelor de vîrf de sarcină ale sistemului energetic și, în mod special, în timpul nopții** (după ora 22), **perioadă în care s-ar putea acorda și o reducere de tarif.** Această producție ar trebui să înlocuiască total producția actuală de radiatoare cu ulei fără acumulare și care, din această cauză, sînt folosite de către consumatori tocmai în orele de vîrf de sarcină ;
- **fabricarea într-o proporție din ce în ce mai mare a frigiderelor cu compresoare, care, cu un consum de energie electrică de sub 50%, asigură un grad de confort mai ridicat decît frigiderele cu absorbție ;**
- **realizarea în țară a unor întrerupătoare automate de joasă tensiune pentru nevoile consumatorilor casnici cu posibilitatea reglajului curentului maxim.** Prin introducerea unor asemenea întrerupătoare, pe lîngă selectarea și remedierea operativă a deranjamentelor provocate de instalațiile consumatorului, s-ar putea ajunge și la o cointeresare a acestuia în folosirea rațională a energiei electrice, prin posibilitatea extinderii tarifului binom în locuințe ;
- **producerea contoarelor electrice la nivelul necesar, în vederea lichidării într-un timp cît mai scurt a determinării consumului după puterea instalată și ținînd seama de un număr fix de ore de utilizare** (sistem paușal). În prezent numărul acestor consumatori, care nu sînt cointeresați în realizarea de economii, este de peste 300 000.

ing. A. BACIU
director general
Centrala industrială de transport și distribuție a energiei electrice

DE LA PĂDURE LA PRODUSUL FINIT — FOLOSIREA JUDICIOASĂ A LEMNULUI

PENTRU SECTORUL forestier, o sarcină de bază ce se desprinde din prevederile planului cincinal 1971—1975, o constituie raționalizarea tăierilor de masă lemnoasă și valorificarea superioară a lemnului. În vederea gospodăririi raționale a acestei valoroase materii prime, sînt necesare măsuri permanente pe care trebuie să le ia atît cei ce exploatează pădurile cît mai ales consumatorii de lemn, pe linia evitării pierderilor inutile, a oricărei forme de risipă, astfel încît consumurile medii pe unitatea de produs finit să fie la nivelul atins pe plan internațional.

Din analiza consumurilor specifice medii înregistrate pe 9 luni din 1972 la Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții — cel mai mare consumator de lemn — reiese că, în general, unitățile de producție vădesc preocuparea de a gospodări lemnul cît mai bine, de a evita risipa, de a prelucra cît mai economic materialele lemnoase. Această preocupare se concretizează în economiile obținute la un număr de 14 norme de consum din planul de stat : aproape 150 mii mc lemn de lucru.

Desigur, că acesta este un fapt demn de a fi subliniat, cu toate că o parte din economiile respective s-au obținut fără efortul direct al întreprinderilor în cauză : înlocuirea lemnului cu carton (la norma „PFL pentru ambalaj la mobila corp de export"), modificarea sistemului constructiv al unor lăzi de rășinoase pentru ambalat PAL la export ș.a. În schimb, unele din economiile arătate se concretizează în sortimente cu valoare economică ridicată : peste 3 600 mc cherestea rășinoase, 1 100 mc cherestea stejar, circa 1 000 mc cherestea fag ș.a. Materialele economisite pot asigura obținerea unor produse peste plan (mobilă, panel, parchete etc.) solicitate atît la export cît și la fondul pieței. Trebuie arătat că și sortimentele inferioare economisite (rămășițe de cherestea rășinoase și foioase) asigură materia primă suplimentară pentru producția de PAL și PFL care, la rîndul lor, înlocuiesc cheresteaua și placajul în producția multor bunuri.

Iată, deci, cum orice metru cub de lemn — de orice calitate — economisit, constituie un aport la asigurarea bazei de materii prime pentru continua dezvoltare a producției materiale. Din acest punct de vedere, ministerul, în calitatea sa de coordonator al multor produse lemnoase — poate imprima o linie exemplară și fermă de economii pentru toți consumatorii de materiale lemnoase.

SÎNT ÎNSĂ și situații cînd normele de consum date prin plan nu au fost realizate, folosindu-se mai mult lemn decît trebuia. Însumarea cantităților consumate suplimentar la cele 20 norme de consum din planul de stat depășite pe perioada 1.I.—30.IX.1972, atinge cifra impresionantă de aproape 55 mii mc lemn de lucru. Ar fi exagerat să vorbim în toate aceste cazuri de risipă pur și simplu sau de neglijențe în ce privește gospodărirea și prelucrarea lemnului. Cantitățile mari de lemn consumat în plus au, în mai toate cazurile, drept explicație neluarea unor măsuri tehnico-organizatorice de către organele ministerului. La „cheresteaua de fag — lăzi de fag", de pildă, depășirea pe 9 luni din acest an reprezintă 1,28%, însumînd o cantitate totală de circa 5 200 mc cherestea de fag. Cele mai substanțiale depășiri s-au înregistrat la CEIL Sibiu (1 200 mc), CEIL Tg. Mureș (1 260 mc), CEIL Timișoara, CEIL Tg. Jiu ș.a. Justificarea prezentată de minister și anume

ÎN GOSPODĂRIREA AVUŢIEI NAŢIONALE

cheltuieli materiale

ABORDAREA PE UN FRONT LARG A REDUCERII CHELTUIELILOR DE PRODUCŢIE

● Reducerea consumurilor şi îmbunătăţirea calităţii — principalele coordonate ale diminuării cheltuielilor în industria sticlei
● Aprecierea cheltuielilor de producţie şi în perspectivă.

PRACTICA demonstrează că în domeniul gospodăririi fondurilor materiale şi băneşti există importante rezerve, că pentru fructificarea lor se cere din partea conducerilor întreprinderilor, a fiecărui colectiv de muncă, un plus de iniţiativă şi preocupare, un efort continuu şi susţinut pentru perfecţionarea organizării producţiei şi a muncii, a tuturor laturilor activităţii economice. Aceste probleme au constituit obiect de studiu permanent pentru comitetul oamenilor muncii din complexul nostru. Analizele efectuate cu diferite prilejuri au scos la iveală că principalele direcţii în care se cer orientate preocupările sînt: **reducerea consumurilor specifice de materii şi materiale, diminuarea pierderilor tehnologice şi sporirea calităţii producţiei** (prin creşterea procentului de produse de calitate superioară şi reducerea pierderilor din rebuturi).

În lumina măsurilor stabilite **au fost examinate** consumurile specifice de materii prime şi materiale şi felul cum sînt respectate normele de consum; realizarea calităţii I la produsele de faianţă menaj la Fabrica de faianţă şi nivelul pierderilor tehnologice şi a rebutului pe Complex; modul cum se desfăşoară gestionarea bunurilor materiale pentru gospodărirea judicioasă a acestora etc. Au fost astfel concretizate acţiuni — de la caz la caz — pentru generalizarea experienţei înaintate, pentru lichidarea unor neajunsuri. Rezultatele obţinute pe 9 luni ale anului curent la principalele capitole de cheltuieli, faţă de prevederi, atestă eficienţa acestor preocupări. S-au obţinut economii la:

- materii prime şi materiale directe: — 61 mii lei
- materiale auxiliare (ambalaj) — 31 mii lei
- cheltuieli de transport şi aprovizionare — 27 mii lei
- combustibil tehnologic — 47 mii lei
- salarii directe — 110 mii lei
- cheltuieli cu întreţinerea şi funcţionarea utilajelor — 65 mii lei
- cheltuieli generale ale secţiilor de fabricaţie — 111 mii lei
- cheltuieli generale ale întrepr. — 24 mii lei
- pierderi din rebuturi + 72 mii lei
- cheltuieli de desfacere + 47 mii lei

Ca urmare a economiilor obţinute, **costurile de fabricaţie au fost reduse cu —0,4%, influenţînd în mod pozitiv beneficiul şi cheltuielile la 1 000 lei producţie marfă.**

Din analiza costurilor efective, faţă de plan, rezultă că întreprinderea a realizat reduceri de costuri la fiecare articol de calculaţie, cu excepţia pierderilor din rebut, care nu se planifică şi care, în această perioadă, s-au ridicat la suma de 72 mii lei. Totuşi, faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut, cheltuielile provenite din rebuturi prezintă o uşoară scădere, existînd preocuparea, în continuare, pentru reducerea la minimum posibil a acestor cheltuieli. **Reducerea costurilor de fabricaţie a influenţat favorabil diminuarea nivelului de cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă faţă de plan pe cele 4 sectoare productive ale Complexului,** după cum rezultă din tabelul nr. 1.

ÎNTRUCÎT materia primă deţine o pondere însemnată în cadrul preţului de cost, principalul domeniu asupra căruia s-a insistat a fost reducerea consumurilor specifice îndeosebi prin diminuarea pierderilor tehnologice şi reducerea greutăţii unitare sub limita medie la unele produse. În primele trei trimestre din 1972, datorită acţiunilor desfăşurate, s-au înregistrat consumuri mai reduse la o serie de produse principale, aşa cum reiese din tabelul nr. 2.

Depăşirea consumului specific la faianţă menaj se datorează deselor schimburi de reţetă impuse de lipsa unor materii prime planificate, înlocuirii acestora cu altele de calitate inferioară. Cu toate că s-a obţinut o depăşire cantitativă, cheltuielile cu aceste materii prime prezintă totuşi o reducere datorită diferenţelor de preţ la calitate. Diminuarea consumurilor specifice s-a exprimat valoric în economii pe Complex de 61 mii lei, din care la Fabrica de faianţă — 9 mii lei, la Fabrica de sticlă — 41 mii lei, la Mecanic şef 8 mii lei, iar la Atelierul de cartoane 3 mii lei.

Desigur, măsurile privind scăderea cheltuielilor materiale nu se puteau opri aici. S-au avut în vedere îndeosebi resursele pe care le oferă mai buna organizare a muncii şi a producţiei. Astfel s-a recurs la reorganizarea unor locuri de muncă şi redistribuirea pe sectoare şi ateliere a forţei de muncă în vederea încadrării în numărul mediu scriptic planificat. Prin această măsură, a fost posibilă reducerea a 88 locuri de muncă fără să se diminueze volumul producţiei, obţinîndu-se astfel o creştere a productivităţii muncii care a influenţat favorabil diminuarea cheltuielilor la 1 000 lei producţie marfă. De asemenea, prin introducerea acordului global la echipele de muncitori s-a obţinut o reducere a cheltuielilor planificate la reparaţia capitală a cuptorului de topit sticlă de la linia de butelii.

Ansamblul de măsuri luate pentru folosirea mai judicioasă a forţei de muncă şi a capacităţilor de producţie a făcut posibilă în cele 9 luni din 1972 obţinerea unei producţii marfă suplimentare de 1 520 000 lei.

Importante resurse de diminuare a cheltuielilor materiale au fost preconizate în continuare, prin raţionalizarea sau înlocuirea unor procese tehnologice, folosirea unor înlocuitori, asigurarea continuităţii fluxului tehnologic. Printre astfel de măsuri se situează: reducerea consumurilor specifice de materii prime la Fabrica de faianţă cu un procent, prin diminuarea pierderilor de fabricaţie la arderea I şi a II-a ceea ce va echivala cu o economie de 70 tone materie primă; diminuarea florurii de calciu din reţeta de fabricaţie la linia verde cu 40 t., echivalînd cu o reducere a costurilor de 30 mii lei; scurtarea perioadei de reparaţie la cuptorul de topit sticlă cu 2 zile, prin introducerea acordului global la echipa de reparaţie; reducerea cheltuielilor de fabricaţie prin măcinarea minereului de crom în întreprindere; reducerea consumului specific de gaz metan prin utilizarea cărămizilor cromomagnezitice la cuptorul nr. 3 etc.

PLANURILE adoptate pentru semestrul al doilea au prevăzut încadrarea în nivelul de cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă asigurînd totodată condiţiile necesare realizării sarcinii stabilite pe anul 1973. Urmărind consecvent reducerea cheltuielilor materiale, paralel cu sporirea exigenţelor faţă de calitatea producţiei fabricate, Complexul nostru şi-a propus să obţină în 1973 un nivel de cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă cu 8,7 lei mai mic decît cel preliminat pentru 1972, ceea ce reprezintă o reducere de 1,9%, sumă care va fi realizată prin măsurile stabilite încă din acest an şi care vor fi luate în cursul desfăşurării planului de producţie.

Programul de măsuri, elaborat pentru 1973 în fiecare sector de producţie, are în vedere atît reducerea cheltuielilor de fabricaţie cît şi creşterea producţiei, ceea ce va influenţa favorabil diminuarea cheltuielilor la 1 000 lei producţie marfă. Dintre acestea amintim: creşterea ciclului de utilizare a formelor de ipsos şi reducerea consumului specific la acest material (prin omogenizarea ipsosului) cu o eficienţă economică de 15 mii lei.

Creşterea producţiei la sortimentele de ceşti faţă de 1972, prin utilizarea completă a liniilor de ceşti şi în schimbul III, contribuie la creşterea în anul viitor a producţiei fizice planificate cu 1 mil. bucăţi articole de faianţă faţă de preliminările din acest an; extinderea paletizării cu folii termocontractabile la producţia de export va evita spargerile la manipulările de încărcare, ceea ce se va solda cu o eficienţă estimată la 30 mii lei. **Numai ca urmare a rezultatelor obţinute pînă acum în realizarea planului cincinal, nivelul de cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă va fi redus cu circa 9%.**

Comitetul de partid şi comitetul oamenilor muncii, întregul colectiv de muncă vor depune toate eforturile pentru reducerea, în continuare, a cheltuielilor de producţie şi îndeosebi a celor materiale. Realizările de pînă acum demonstrează cu prisosinţă rezervele existente, necesitatea intensificării eforturilor pentru depistarea lor, resursele nelimitate de perfecţionare a întregii noastre activităţi.

Ioan PUPĂZĂ
director
Complexul de sticlărie şi faianţă
Sighişoara

Tabelul nr. 1

Sectorul	Plan	Realizat	Diferenţă
— Faianţă menaj	lei 662	659,9	— 2,1
— Sticlărie ambalaj	lei 601,1	599,4	— 1,7
— Piese de schimb şi utilaje	lei 727,8	718,4	— 9,4
— Cutii ambalaj	lei 929	921,9	— 7,1
Total:	lei 637,0	635,2	— 1,8

Tabelul nr. 2

Produse	UM.	Plan	Realizat	Diferenţă
Butelii semialbe	t/t	1,3169	1,2949	—0,0220
Butelii verzi	t/t	1,3255	1,2925	—0,3330
Borcane	t/t	1,3515	1,3371	—0,0147
Faianţă menaj	t/t	1,4029	1,4351	+0,0322

● Normele de consum pot fi nu numai respectate, ci şi simţitor diminuate
● „Explicaţiile" nu pot ţine locul măsurilor tehnico-organizatorice
● Vina o poartă... pădurea?

că în producţia de lăzi realizată a crescut ponderea celor cu lamele subţiri, apare paradoxală. Se ştie doar că lăzile cu lamele subţiri sînt mai economice pentru că încorporează în ele mai puţin lemn decît cele cu lamele groase, deci dintr-un metru cub de cherestea de fag se poate obţine o cantitate mai mare de lăzi. După judecata unor servicii din minister, ar însemna însă să facem lăzi cît mai groase spre a nu depăşi norma de consum. Desigur că nu aceasta este calea de rezolvare. Soluţionarea chestiunii stă în mîna ministerului, respectiv în mîna unităţilor sale, şi anume în luarea unor măsuri tehnico-organizatorice. E vorba de extinderea utilizării fierăstraielor panglică, care reduc pierderile prin rumeguş la debitarea lamelelor subţiri pentru lăzi. Un pas înainte se va putea face odată cu programarea producerii suplimentare de fierăstraie panglică de tip SIMCA, în vederea dotării fabricilor de lăzi.

CANTITĂŢI mari de lemn consumate peste nivelul unor norme, sînt generate de o cauză comună: **calitatea necorespunzătoare a materiei prime**. E vorba de buşteni de fag la producţia de placaj, cherestea şi lăzi derulate şi de buşteni de foioase tari la producţia de cherestea. Cantitatea de lemn de lucru de fag rotund înregistrată ca depăşire pe 9 luni din 1972 este de peste 15 mii mc, iar cea de lemn de lucru de foioase tari, rotund este de peste 1 500 mc.

La produsul cherestea de fag, depăşirea normei de consum a dus la utilizarea în plus a 11 mii mc, din care la CEIL Sebeş peste 4 600 mc, CEIL Tg. Mureş aproape 3 000 mc, CEIL Bistriţa 1 600 mc ş.a. De asemenea **la produsul placaj,** cantitatea consumată în plus faţă de norma planificată este de aproape 3,5 mii mc (la CEIL Sebeş jumătate din cantitate, iar restul la CEIL Tg. Jiu şi CEIL Cluj). În sfîrşit, **la produsul lăzi derulate,** întreaga cantitate de peste 1 000 mc utilizată în plus faţă de norma de consum, se localizează la CEIL Brăila.

Dacă se ia notă de justificarea prezentată de minister, constatăm că ea este cu totul neconvingătoare. Astfel, depăşirile la producţia de placaj şi lăzi derulate (care trebuie să consume buştenii de derulaj) s-ar explica prin aceea că în componenţa materiei prime pentru aceste produse, ar fi intrat şi buştenii de gater. În acelaşi timp, depăşirile de consum la producţia de cherestea s-ar explica prin transferul de buşteni de gater la producţia de placaj şi lăzi derulate. Deci, dintr-o singură mişcare, justificări pentru toate depăşirile de norme la buşteni de fag. Cu alte cuvinte, vina o poartă pădurea care nu dă... buşteni mai buni.

Desigur, am fi nedrepţi, dacă nu am ţine seama şi de factorul — variabil de altfel — al calităţii materiei prime şi a proporţiei pe calităţi a ei. Dar acest element real şi obiectiv în anumite perioade de plan, nu trebuie să devină un paravan pentru toate depăşirile, chiar şi a celor ce au cauze subiective, evitabile, nejustificate. Pentru a se pune ordine în privinţa calităţii materiei prime, **MEFMC ar trebui să adopte, ca elemente de calcul, anumiţi indici de echivalenţă corespunzători fiecărei calităţi prevăzută în standardul de buşteni, şi să recalculeze pe această bază, normele de consum şi realizările.** Aceasta nu va exclude niciodată însă necesitatea ca ministerul să ia măsuri pentru îmbunătăţirea sortării buştenilor în exploatările forestiere, paralel cu sporirea preocupării pentru o corectă depozitare a materiei prime (spre a evita deprecierea prin sufocare), iar în sectorul de industrializare să se aplice multitudinea de măsuri pentru folosirea gospodărească a lemnului: sortarea corectă, depozitare corespunzătoare, croire judicioasă, tehnologie modernă, asistenţă şi supraveghere tehnică etc.

ec. Petre CIOCLU
C.S.P.

SALARII

UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FONDULUI DE SALARII PRESUPUNE PERFECȚIONAREA CONTROLULUI BANCAR

GOSPODĂRIREA rațională a fondului de salarii presupune și un control eficient asupra modului cum unitățile economice utilizează acest fond. În acest scop, Centrala Băncii Naționale a elaborat instrucțiunile de lucru nr. 24/1971 privind „controlul bancar asupra utilizării fondului de salarii", care au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1972. Ele precizează scopul, obiectivele sintetice și analitice de control, metodologia de întocmire a actelor, modul de finalizare și valorificare a constatărilor; ele precizează sarcinile de control ce revin aparatului operativ-contabil și pe cele ce revin inspectorilor, delimitează sfera controlului bancar preventiv de aceea a controlului ulterior, constituind astfel un cadru orientativ corespunzător pentru aparatul de control bancar. Ne vom opri asupra a două obiective de control care sînt de o importanță deosebită și în care considerăm că se impun unele îmbunătățiri.

Verificarea exactității calculului producției globale este operativă și necesară

ÎN LEGĂTURĂ cu verificarea procentului de realizare a producției globale, declarat de întreprinderi, pct. 43 din instrucțiunea nr. 24/1971 prevede că inspectorii verifică cu ocazia controlului ulterior respectarea indicațiilor metodologice date de Direcția Centrală de Statistică, fără a verifica calcularea lor, întrucît aceasta intră în atribuțiile organelor D.C.S. Or, verificarea metodologiei de calcul, fără a se verifica cantitățile și prețurile care au stat la baza calculului de raportare statistic, nu este concludentă, iar unitățile teritoriale ale Direcției Centrale de Statistică nu sînt încadrate cu un aparat corespunzător numeric, care să le permită efectuarea unui control periodic, sistematic, asupra realității și exactității datelor raportate la toate unitățile din raza lor de activitate. Această sarcină le revine „în limita timpului disponibil", fapt ce face ca, practic, unele întreprinderi să fie verificate la interval de ani.

Ținînd însă seama de faptul că asigurarea plății salariilor se efectuează în strictă concordanță cu realizarea sarcinilor planificate, care constituie o sarcină de bază a controlului bancar, apreciem că modificarea acestei prevederi în sensul **de a trasa ca sarcină obligatorie pentru inspectorii băncii verificarea, prin sondaj, a exactității calculului producției globale raportate este oportună și necesară.**

Pe de altă parte, una din sarcinile controlului bancar în legătură cu utilizarea de către unitățile economice a fondului de salarii privește includerea în valoarea producției numai a produselor fabricate în perioada pentru care se eliberează salariile și în acest sens se verifică „în special, cantitățile predate la magazie în primele și respectiv ultimele zile ale perioadei luate în verificare" (Instr. nr. 24/1971 pct. 42). Acest control se efectuează însă ulterior eliberării salariilor ceea ce nu este de natură să preîntîmpine eventualele nereguli care constau în faptul că raportarea producției poate să se facă în plus sau chiar în minus față de cantitățile efectiv produse, în funcție de unele nevoi de moment în legătură cu asigurarea necesarului de salarii.

Astfel, la un control preventiv efectuat la Combinatul de articole tehnice din cauciuc-Pitești, la 4 septembrie a.c. în legătură cu raportarea producției pentru luna august a rezultat că fusese inclusă la realizări și o producție de benzi în valoare de 1 452 mii lei care mai necesită o serie de operațiuni de debavurare, legare și etichetare. Considerăm că pentru a spori eficiența controlului în această problemă, **este mai bine ca verificarea de mai sus să se facă preventiv și anume în primele zile ale lunii, pentru perioada expirată.**

În legătură cu „verificarea modului cum s-a realizat productivitatea muncii", obiectiv important de control prevăzut la pct. 45 din instrucțiuni, sarcina inspectorilor băncii este de a verifica utilizarea capacităților de producție, a timpului de lucru al muncitorilor și al mașinilor, realizarea măsurilor din planurile M.T.O., precum și orice alte lipsuri organizatorice influențînd negativ asupra productivității muncii și consumului de fond salarii, verificare limitată în prezent la întreprinderile care nu și-au realizat productivitatea muncii.

În stadiul actual de organizare, viața demonstrează în mod evident că în fiecare întreprindere mai există rezerve importante în ce privește producția și productivitatea muncii; că, în multe cazuri, indicatori aparent favorabili ascund o serie de lipsuri organizatorice persistente. În această situație, pentru ca aparatul de control bancar să contribuie mai eficient la utilizarea rațională a fondului de salarii **considerăm că apare ca o necesitate obiectivă efectuarea analizelor menționate și a controlului la toate întreprinderile industriale, nu numai la acelea care în perioada respectivă nu și-au realizat productivitatea muncii. Totodată, apreciem că este necesar să se anuleze sarcina prevăzută la pct. 23 din instrucțiunile amintite privind controlul prealabil al eliberării sumelor solicitate de unități pentru plăți din fondul de salarii nescriptic, deoarece sînt sume mici, ceea ce duce la fărîmițarea controlului, iar plata acestor drepturi are caracter gestionar, care intră în sarcina controlului preventiv și financiar intern din unități, conform Legii nr. 5/1970.**

Cele mai importante posibilități de perfecționare a controlului fondului de salarii le oferă îmbunătățirea legislației, instrucțiunile băncii urmînd să fie adaptate în mod corespunzător. În acest sens, există posibilități de îmbunătățire a legislației în vigoare cu privire la metodologia de planificare și repartizare a indicatorilor planului de muncă și salarii, la metodologia de stabilire a fondului de salarii admisibil și la modul de eliberare al depășirilor necorespunzătoaare de salarii.

Fundamentarea științifică a planului de muncă și salarii

ÎN LEGĂTURĂ cu metodologia de planificare și repartizare a fondului de salarii, legislația ar contribui la utilizarea rațională a fondului de salarii dacă ar prevedea sarcini obligatorii pentru titularii de plan și pentru întreprinderi cu privire la fundamentarea științifică a principalilor indicatori ai planului de muncă și salarii. Ministerele ar putea fi obligate să elaboreze în acest sens — într-un termen dat — norme metodologice adaptate specificului unităților pe care le coordonează, iar repartizarea planurilor inițiale ca și modificările ulterioare, să se efectueze numai pe baza unor astfel de fundamentări. Modificările indicatorilor de plan ar trebui să se efectueze cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea perioadei la care se referă și nu pînă în ultima zi a trimestrului sau lunii respective, așa cum prevede legislația în vigoare. Totodată, trebuie reglementat dreptul organelor bancare de a nu lua în considerare planurile de muncă și salarii nefundamentate și care nu prezintă o corelație justă între indicatori. În ce privește fondul de salarii admisibil, potrivit actualei legislații, banca eliberează fondul de salarii pentru muncitorii din industrie în limita fondului de salarii planificat, cumulat de la începutul trimestrului, recalculat cu procentul de îndeplinire a producției globale. Avînd în vedere numărul tot mai mare de întreprinderi cu un grad înalt de automatizare la care ponderea muncitorilor o dețin muncitorii plătiți în regie, recalcularea fondului de salarii al tuturor muncitorilor în raport de 1:1 cu procentul de realizare a planului de producție în cazul depășirii sarcinilor de plan apare nejustificată; totodată acest sistem de stabilire a fondului de salarii admisibil permite ca depășirile de plan să se obțină în cea mai mare parte pe seama depășirii numărului de muncitori planificat și nu pe seama creșterii productivității muncii.

Aceste neajunsuri s-ar putea corecta prin modificarea legislației actuale în sensul stabilirii fondului de salarii admisibil — în cazul depășirilor de plan — prin recalcularea fondului de salarii planificat cu un procent subunitar, stabilit diferențiat pe întreprinderi în funcție de ponderea muncitorilor plătiți în regie. Considerăm, de asemenea, că ar fi mai just ca recalcularea fondului de salarii planificat al muncitorilor în raport de realizarea sarcinilor de producție să se facă pentru perioada cumulată de la începutul anului (așa cum este reglementat în prezent numai pentru activitatea de exploatare din unitățile forestiere) și nu pe trimestre. În acest fel, economiile realizate la fondul de salarii într-o perioadă a anului pot fi utilizate de aceeași întreprindere în perioadele următoare. Același sistem ar putea fi aplicat și în comerț, la unitățile care aplică prevederile H.C.M. nr. 1975/1970.

Ținînd seama de greutățile întîmpinate la plata salariilor de unitățile de proiectare, la care potrivit actualei legislații fondul de salarii este fondul planificat lunar, **considerăm necesară modificarea actualei reglementări în sensul ca, pentru lucrările executate înainte de termen, plata acordului global să se poată face și din fondul de salarii al perioadelor următoare, iar fondul admisibil să fie fondul planificat lunar, cumulat de la începutul anului.**

Referindu-ne la legislația care reglementează eliberarea depășirilor necorespunzătoare de salarii (H.C.M. nr. 241/1961 și H.C.M. 585/1969), care în prezent privește numai întreprinderile industriale, **considerăm oportun și echitabil ca aceste dispozițiuni să fie aplicate și organizațiilor comerciale** care aplică prevederile HC.M. nr. 1975/1970 avînd planificat nivelul cheltuielilor pentru salarii la 1000 lei desfacere.

Pentru unitățile care se sustrag aplicării reglementărilor în vigoare privind plata depășirilor necorespunzătoare de salarii prin declararea de date nereale cu ocazia exercitării controlului bancar preventiv propunem să se reglementeze ca plata sumelor respective să se facă de către bănci pe baza aprobării prealabile a ministrului sau conducătorului central (președintele comitetului executiv al consiliului popular județean, pentru unitățile de subordonare locală), cu respectarea celorlalte condiții stabilite prin H.C.M. nr. 3031/1952.

Îmbunătățirea legislației actuale privind utilizarea fondului de salarii, va duce la o mai bună gospodărire și folosire a fondului de salarii, așa cum de altfel s-a hotărît la Conferința Națională a partidului din 19—21 iulie 1972.

Nicolae HIRIZAN
director
Sucursala județeană Argeș
a Băncii Naționale

ACȚIUNI CONCERTATE

(Urmare din pag. 3)

livrate pe primul trimestru, majoritatea întreprinderilor avînd rezolvate aceste probleme, precum și pe linia asigurării cu documentație tehnică la produsele noi ce vor fi introduse în fabricație, pentru care, de asemenea, nu se ridică probleme deosebite. Evident, înfăptuirea măsurilor privind pregătirea producției pe anul 1973 sînt în plină desfășurare; însă stadiul actual la unele unități necesită mobilizarea, în continuare, a eforturilor comitetelor și organizațiilor de partid, comitetelor oamenilor muncii, care vor trebui să urmărească rezolvarea operativă a problemelor ce se ridică pe parcurs.

În centrul atenției va trebui să stea problemele legate de nominalizarea și contractarea integrală a producției încă din trim. IV.a.c., asigurîndu-se astfel condiții pentru obținerea tuturor nivelelor de balanță la materii prime, materiale și utilaje, definitivarea documentațiilor tehnice de execuție la produsele noi, reactualizarea graficelor de omologare a prototipurilor, execuția S.D.V.-urilor și elaborarea fluxurilor tehnologice.

În vederea creării condițiilor de realizare a indicatorilor calitativi ai planului pe anul viitor, este necesar să se treacă la înfăptuirea practică a măsurilor preconizate pe linia îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație, să se extindă preocupările pentru mica mecanizare și programul de autodotare, să se generalizeze schimbul II și să se introducă lucrul în schimbul III în cît mai multe sectoare de activitate. Să se acorde o atenție deosebită lucrărilor de investiții începute în acest an, cu termen de punere în funcțiune în anul viitor, atît din partea organizațiilor de construcții pentru asigurarea unor stadii fizice corespunzătoare cît și din partea beneficiarilor, pentru încheierea acțiunii de contractare a utilajelor tehnologice și rezolvarea problemelor legate de eliberarea defintivă a amplasamentelor.

Paralel cu intensificarea preocupărilor pentru nominalizarea, contractarea și pregătirea corespunzătoare a bazei tehnico-materiale a producției pe 1973, comitetele oamenilor muncii trebuie să se preocupe de aplicarea măsurilor prevăzute în studiul întocmit încă din 1971 la inițiativa Comitetului județean P.C.R. Mehedinți, pentru **asigurarea necesarului de cadre calificate în concordanță cu nivelul cifrelor de plan îmbunătățite pentru perioada 1973—1975**, precum și de crearea unui climat care să favorizeze permanentizarea forței de muncă, în special pe șantierele de construcții.

ANSAMBLUL de angajamente și îndatoriri ce ni le-am asumat, sarcinile ce ne revin în continuare pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen, solicită abnegație și pasiune, experiență și competență, responsabilitate și conștiinciozitate, stimularea spiritului de răspundere al tuturor oamenilor muncii față de buna gospodărire a potențialului material și uman, inițiativă în valorificarea rezervelor de care dispune solul și subsolul județului. Prin obținerea de realizări cît mai mari ne vom exprima prin fapte profunda noastră adeziune la politica partidului, care își consacră întreaga energie operei de construcție a societății socialiste multilateral dezvolate.

analiză economico-financiară

- **Un paradox economic — superdotare tehnică și sarcini nerealizate**
- **Indici de folosire a utilajelor în... scădere**

PIERDERILE PERSISTĂ NUMAI ACOLO UNDE SÎNT TOLERATE!

ODATĂ cu creșterea cantitativă și calitativă a producției, în toate ramurile economice, se realizează și ridicarea eficienței economice. În expresie sintetică, aceasta își găsește expresia, în ultimă instanță, în obținerea unui volum crescînd de beneficii în condițiile îndeplinirii riguroase a tuturor indicatorilor de plan, cu alte cuvinte, în sporirea neîncetată a rentabilității producției. Pe această bază se asigură posibilitatea ca statul să realizeze investițiile planificate, să ia măsuri pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai al populației. Spre deosebire de aceasta, însă, unele întreprinderi înregistrează pierderi.

Conducerea partidului nostru critică practica menținerii pierderilor la unele întreprinderi, subliniind necesitatea lichidării grabnice a acestora. **„Este timpul —** *a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966* **— să lichidăm această anomalie, această gravă manifestare de înapoiere economică. Nici o economie nu-și poate permite să organizeze o producție cu deficit, să finanțeze unele întreprinderi pe seama altora".**

De atunci, lichidarea pierderilor, rentabilizarea întreprinderilor și produselor, ridicarea gradului de rentabilitate în unitățile economice au făcut obiectul unei largi acțiuni, desfășurată în toate ramurile industriale și în toate județele țării. Studiile și măsurile aplicate în ultimii ani au permis valorificarea unor importante rezerve de rentabilizare a producției. Ca urmare, atît volumul pierderilor, cît și numărul întreprinderilor și al produselor nerentabile a scăzut considerabil.

SE MENȚINE însă, un număr important de întreprinderi care, în loc de beneficii, realizează pierderi. Care sînt cauzele și, mai ales, ce pîrghii trebuie acționate pentru ca rentabilizarea fiecărei întreprinderi să devină o certitudine? Acestea au fost întrebările al căror răspuns l-am urmărit analizînd situația financiară a Trustului de construcții din Timișoara, unitate cu statut de centrală.

Mai întîi, iată cum s-au îndeplinit principalii indicatori de plan la această organizație de construcții-montaj, în perioada 1 ianuarie-31 august a.c.:

— producția de construcții montaj 92%
— productivitatea muncii/salariat 91,7%

După cum se vede, este vorba de o situație economică financiară nefavorabilă. Analiza relevă însă faptul că nu s-a ajuns aici în mod întîmplător. O pierdere de cîteva milioane lei este efectul final, cel mai sintetic, al unui lung șir de deficiențe în activitatea economico-financiară a trustului. Este adevărat, o parte a acestui deficit provine din anii anteriori, datorită evidențierii necorespunzătoare a costurilor. Dar această precizare nu este nicidecum o scuză pentru conducerea trustului, ci dimpotrivă. Tot la fel de adevărat este însă că **ponderea covîrșitoare a pierderilor este urmarea activității curente a acestei unități.**

Nu numai beneficiarii sînt de vină

DEȘI chiar prin plan s-a stabilit un nivel al cheltuielilor la 1 000 lei producție care ar fi dus la pierderi, aceste prevederi, au fost la rîndul lor depășite cu 160 de lei. Ce a determinat o asemenea depășire? Cheltuielile indirecte reale, ca urmare a neîndeplinirii planului de producție au fost depășite considerabil. Neîndeplinirea planului de producție și al productivității muncii a fost determinată de neasigurarea unei pregătiri corespunzătoare a investițiilor de către o serie de beneficiari, mai ales din cadrul Ministerului Agriculturii Industriei Alimentare și Apelor (este vorba de complexele de porci și vaci de la Birda, Semlac, Berecsău, Pădureni), dar și de modul defectuos în care s-a organizat munca pe șantierele trustului de construcții timișorean.

În primul rînd, compartimentul de pregătire a producției s-a înființat abia în acest an și dispune de un personal insuficient; apoi, forța de muncă — și așa inferioară necesităților reale, perioade întregi lipsind dulgheri, zidari, fierari-betoniști — a fost dispersată pe un număr prea mare de șantiere, ceea ce, evident, a influențat în mod negativ coordonarea lucrărilor și ritmul de execuție a acestora. Dacă vom adăuga că jumătate dintre șantierele trustului nu au șef de șantier — deși unitatea dispune de 160 de ingineri, din care 30% lucrează în... centrala trustului — și că, în ultimii ani, conducerea acestei organizații de construcții-montaj a fost schimbată de cinci ori, este clar că, în asemenea condiții, numai de organizarea corespunzătoare a activității pe șantiere nu mai putea fi vorba.

De altfel, această concluzie se desprinde și din analiza gradului de folosire a utilajelor de construcții. În acest an, 131 000 ore-program au totalizat stagnările în utilizarea mijloacelor mecanizate de construcție de care dispune trustul; în primul semestru din anul 1971, indicele de folosire a încărcătoarelor Hohn a fost de 90% iar în primele șase luni din acest an — de numai 50%; comparația între indicii respectivi înregistrați la tractoare, în aceleași perioade, relevă o diminuare de la 59 la 39%. Cauzele constau în organizarea defectuoasă a lucrului pe șantiere, repararea necorespunzătoare și cu întîrziere a mijloacelor mecanice de construcție, folosirea utilajelor de mare capacitate la executarea unor lucrări mărunte ș.a.

În mod paradoxal, producția planificată nu a fost realizată deși Trustul de construcții din Timișoara este... superdotat cu mijloace mecanice. Achiziționarea unui volum important de utilaje fără un studiu atent al necesităților reale, în corelație cu sarcinile de plan, a determinat reducerea producției la 1 000 lei fonduri fixe cu 751 lei în acest an față de 1968.

Planul de producție și cel al productivității muncii în primele 8 luni din acest an nu au fost îndeplinite și datorită modului defectuos de utilizare a forței de muncă. Numai în primul semestru timpul nefolosit a totalizat 233 000 ore-om. În acest timp se putea realiza o producție de 4 milioane lei.

Consecințele ignorării acordului global și ale cheltuielilor neproductive ridicate

FACTORII de răspundere de la Trustul de construcții din Timișoara nu au înțeles importanța extinderii sistemului de lucru și retribuirea muncii în acord global. În prezent, numai 33% dintre lucrătorii trustului lucrează în acord global. În aceste condiții, apare oarecum normală fluctuația personalului: în primul semestru a.c. au fost angajați 1 275 muncitori, iar alți 1 925 au plecat din unitate, precum și încetinirea ritmului de creștere a productivității muncii.

Cheltuielile suplimentare efectuate ca urmare a întîrzierilor în execuția lucrărilor totalizează alte 5 milioane de lei. Retransportarea materialelor de masă de la depozitul central din Arad și Timișoara la șantiere, în loc ca aceste materiale să fie dirijate direct la locul de consum, au generat alte cheltuieli, destul de importante.

Insistăm mai mult asupra cheltuielilor neeconomicoase, care au atins o cifră tot de ordinul milioanelor de lei. Ele se datoresc, în măsură covîrșitoare, dobînzilor penalizatoare plătite pentru imobilizări de fonduri, mai ales de materiale. Este firesc să apară stocuri supranormative de materiale cînd aprovizionările nu se corelează cu sarcinile de producție și cu stocurile existente. Spre exemplu, de curînd, s-au achiziționat 1 000 kg de vopsea ulei albastră, deși în magazie se aflau, fără a putea fi utilizate măcar în perspectivă, 2 566 kg.

Dincolo de aspectele concrete înfățișate mai sus, se conturează limpede concluzia că **deficitul financiar persistă numai și numai acolo unde el este tolerat, unde factorii de răspundere se cramponează de așa-zisele motive „obiective", neintervenind decisiv pentru stîrpirea din rădăcină a neajunsurilor proprii, a deficiențelor interne, de cele mai multe ori subiective.** S-a ajuns pînă acolo încît, în concepția unor conducători de unități productive — Trustul de construcții din Timișoara nu este decît un exemplu — s-a consolidat ideea că în domeniul rentabilizării producției nu se mai poate face mare lucru. Or, realitatea este că oricare întreprindere poate și trebuie să devină rentabilă. Transformarea acestei posibilități în realitate nu se înfăptuiește însă de la sine, ci prin studierea și depistarea rapidă a tuturor posibilităților de rentabilizare a activității productive, prin măsuri tehnico-organizatorice îndreptate spre punctele-cheie, printr-o inventariere judicioasă a tuturor factorilor și căilor de creștere a beneficiilor. La Trustul de construcții Timișoara, în ultimul timp, s-au stabilit o serie de măsuri pentru rentabilizarea producției cum sînt: organizarea temeinică a compartimentului de pregătire a producției în vederea verificărilor aprofundate a documentațiilor tehnice și pentru găsirea celor mai potrivite modalități de îmbunătățire a procesului de producție, readucerea în circuitul economic a materialelor și utilajelor disponibile, extinderea sistemului de lucru în acord global ș.a. Esențială este însă fructificarea completă a acestor măsuri astfel încît unitatea să intre cît mai curînd în rîndul întreprinderilor care realizează constant beneficii.

Dan MATEESCU

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Notorietatea mărcii de fabrică

ÎNTRE marca de fabrică, comportamentul încălțămintei la purtare și preferințele consumatorilor pentru o marcă sau alta există, în principiu, o corelație directă. Diferite sondaje efectuate de Institutul de cercetări comerciale au pus în evidență de mai multe ori această corelație. Astfel, cu privire la prestigiul mărcii de fabrică, potrivit unui sondaj din 1971, a rezultat că marca „Clujana" s-a bucurat totdeauna de o bună reputație, întrunind un procent ridicat din preferințele consumatorilor, situîndu-se imediat după marca „Guban" care a obținut 51% din preferințe.

Un sondaj efectuat de Laboratorul de marketing de la Academia de Studii Economice în rîndul a 750 persoane a pus în același timp în evidență faptul că circa 40% din cei cuprinși în eșantion au fost consumatori (de peste 1 an) ai produselor ce poartă marca de fabrică „Clujana". Dintre aceștia, majoritatea s-a declarat mulțumită de calitatea produselor. Totodată unii consumatori chestionați au indicat și modalitățile de îmbunătățire a acestor produse.

Motivațiile consumatorului pentru marile suprafețe de vînzare

ÎN ACȚIUNILE de implantare de noi unități comerciale comportamentul consumatorului față de un anumit tip de unitate joacă un rol deosebit de important. Un mijloc curent folosit în acest scop îl constituie sondajele de opinie în rîndul consumatorilor.

Pentru a determina motivațiile consumatorilor pentru marile suprafețe de vînzare de tip hipermagazin, Institutul german al autoservirii din Köln a efectuat un sondaj în rîndul a 1200 consumatori care vizitau un hipermagazin de la periferia orașului. Potrivit rezultatelor sondajului, 75% din numărul consumatorilor anchetați au justificat opțiunea pentru hipermagazin prin prețurile mai avantajoase decît la magazinele clasice sau de mici dimensiuni, 21% au menționat posibilitățile largi de alegere, 11% economia de timp datorită principiului „totul sub același acoperiș", 9% condițiile bune de parcare. A reieșit, de asemenea, ca o motivație importantă faptul că hipermagazinul permite micșorarea frecvenței cumpărăturilor, ceea ce duce la crutarea timpului liber. Circa 59% din cei chestionați au declarat că își efectuează cumpărăturile o singură dată pe săptămînă, 21% de mai multe ori pe săptămînă și numai 16% zilnic.

Cu titlu de comparație menționăm că o anchetă efectuată de Laboratorul de sociologie urbană în cartierul Militari din București a evidențiat faptul că ponderea celor ce efectuează cumpărături săptămînal este de numai 5%; în schimb, ponderea celor ce fac cumpărături zilnic și de mai multe ori pe zi este de 53%.

Deschiderea în urmă cu cîteva săptămîni a primului hipermagazin din țara noastră prin transformarea și modernizarea halelor din Piața Unirii din București este evident un început de bun augur și sîntem convinși că ea va confirma buna audiență de care se bucură hipermagazinele în fața publicului consumator, care așteaptă extinderea acestui tip de magazin.

UTILAJ ENERGETIC

ÎNNOIREA ȘI RENTABILITATEA-JALOANE ALE CREȘTERII

strategii de dezvoltare

ÎN CONCEPȚIA conducerii Centralei industriale de utilaj energetic, elaborarea strategiei de dezvoltare a unității constituie un ansamblu coerent de investigații menit să răspundă la o serie de întrebări esențiale pentru clarificarea viitorului său: care este ritmul de creștere ce poate fi atins de volumul producției centralei în viitorii ani, cu ce produse și tehnologii să fie realizat volumul de producție propus, pe ce piețe, căror consumatori vor fi vîndute aceste produse, cu ce beneficii. Scopul fundamental urmărit prin elaborarea strategiei de dezvoltare este de a pune la dispoziția conducerii centralei instrumente care să-i permită să țină pasul cu noul, prospectînd viitorul, știind că viabilitatea unei unități economice depinde, în ultimă instanță, de capacitatea ei de adaptare la noile cerințe impuse de progresele înregistrate în mediul în care ea acționează.

EXISTĂ două puncte de pornire în aflarea răspunsurilor la aceste întrebări: pe de o parte obiectivele strategiei generale stabilite de conducerea superioară de partid și de stat privind dezvoltarea economiei naționale, centrala trebuind să se înscrie în această strategie, iar pe de altă parte, investigarea amănunțită de către centrală atît a cerințelor pieței, ale consumatorilor, cît și a posibilităților de satisfacere a acestor cerințe — creație, produse, tehnologie, personal, resurse financiare și umane etc.

Analizînd obiectivele stabilite prin planul cincinal privind dezvoltarea bazei energetice a economiei naționale a rezultat că Centrala industrială de utilaj energetic va trebui să asigure în continuare blocuri termoenergetice (generatori de abur și turboagregate) de puteri pînă la 330 MW, care sînt în fabricație, ca și blocuri de 600—1200 MW, destinate să echipeze centralele clasice și nucleare din țară, care vor trebui să fie însușite în perioada imediat următoare.

Precizarea sortimentelor și a cantităților din fiecare produs s-a făcut prin intermediul unor **studii previzionale** pe termen lung. Astfel, s-a utilizat studiul **buletinelor de conjunctură**, diverse **anchete** la uzine și beneficiari, iar la U.M.G.B., pentru determinarea și fundamentarea planului și dinamicii producției de oțel, s-a utilizat **metoda Delphi.** S-au elaborat, de asemenea studii previzionale pe termen scurt folosind în acest scop studiul **evoluției prețurilor**, diverse metode statistice, consfătuiri, analiza referatelor întocmite de cei ce au fost în străinătate, studiul buletinelor de documentare selectivă, etc.

Prin aceste studii s-au stabilit **posibilitățile** concrete **de desfacere a actualelor produse** ale centralei, ca și **nevoia de noi produse** ce ar putea fi introduse în fabricație. Subliniem îndeosebi utilitatea acestui ansamblu de investigații pentru completarea imaginii noilor produse din punct de vedere al eficienței economice, al capacității lor de a satisface efectiv necesitățile beneficiarilor potențiali. În acest sens s-a urmărit, să se cunoască amănunțit evoluția desfacerilor, precum și beneficiile ce se așteaptă a se obține cu noile produse, în comparație cu cele ce urmează a fi înlocuite. S-a reușit ca acțiunea de înnoire a producției să fie continuu susținută de o preocupare sistematică pentru evaluarea efectului economic al lansării fiecărui produs, precizîndu-se: cheltuielile de asimilare, durata asimilării, durata de viață, costul și rentabilitatea produselor.

Pe baza calculelor de fundamentare a posibilităților existente în momentul de față și în perspectivă, conducerea centralei și-a stabilit ca **obiectiv strategic central** sporirea pînă în anul 1975 (față de 1970) a volumului producției marfă de 3,1 ori, iar a volumului producției destinată exportului de 3,8 ori **(vezi graficul din fig .1).**

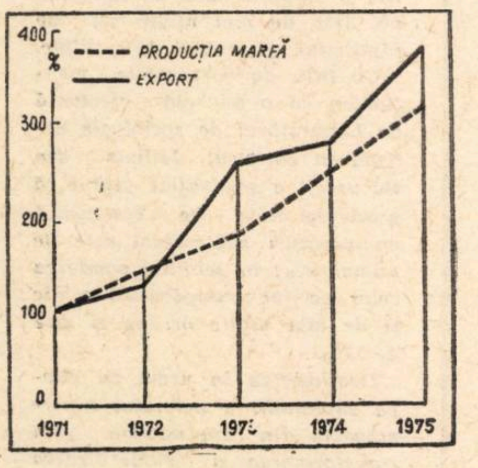

Dinamica producției marfă și de export în actualul cincinal.

Pornind de la aceste obiective, s-a elaborat la nivelul centralei industriale un amplu **program de cercetare** pentru anii 1971—1975, în care problema centrală **o** constituie asimilarea noilor produse. Programul precizează pentru fiecare temă: denumirea temei de cercetare; anul începerii și termenul final al încheierii cercetării cu precizarea fazelor pe fiecare an; scopul efectuării cercetării; acțiuni și măsuri necesare pentru aplicarea rezultatelor cercetării; eficiența economică antecalculată; costul cercetării și sursa de finanțare.

Realizarea programului de cercetare se va concretiza într-o **innoire completă a gamei de produse** oferite de centrală **(vezi graficul din fig. nr. 2).** Din grafic

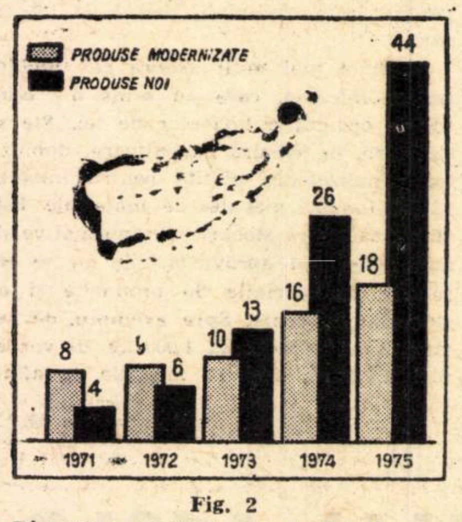

Fig. 2

Dinamica creșterii numărului de produse noi asimilate și modernizate.

rezultă că în viitor accentul se va pune pe **asimilarea de noi produse** cu caracteristici tehnico-funcționale superioare, numărul acestora crescînd pînă la finele cincinalului de 10 ori; în același timp, în atenția centralei va sta și activitatea de **modernizare și perfecționare a produselor existente,** numărul acestora dublîndu-se în 1975 față de 1971. De specificat că în acțiunea de asimilare a produselor noi, obiectivele au fost îndeplinite și chiar depășite în acești primi doi ani ai cincinalului: față de planul de asimilare departamental ce prevedea 9 produse noi în 1972, s-au asimilat 12 produse noi în primele 9 luni (3 realizîndu-se în avans din planul anului 1973).

Concretizarea efortului de înnoire preconizat de centrală în actualul cincinal precum și politica sa de dezvoltare este clar reliefată și de **ponderea produselor noi și modernizate în producția globală (vezi fig. 3).** Se observă că la sfîrșitul cincinalului peste 70% din producția globală a centralei va fi constituită din produse noi și modernizate, sarcini deosebite revenind uzinei „Vulcan"-București, unde peste 75% din producția globală va fi constituită din produse noi și modernizate.

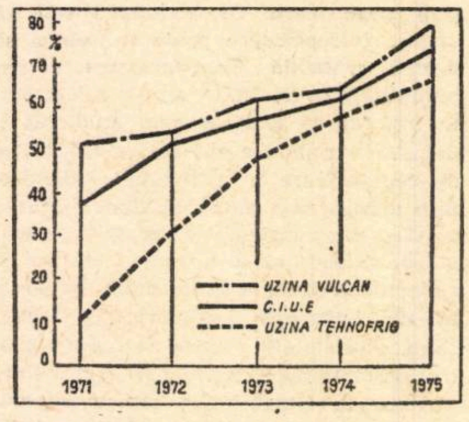

Fig. 3

Ponderea produselor noi și modernizate în producția globală.

Un efect deosebit al acțiunii de înnoire și perfecționare a produselor și tehnologiilor îl constituie, fără îndoială, **sporirea substanțială a posibilităților de export, produsele** noastre devenind tot mai competitive pe piața mondială. În momentul de față. produsele centralei sînt exportate și apreciate pentru calitățile lor în circa **14 țări;** este de menționat faptul că o parte din produse, cum ar fi piese turnate, forjate și prelucrate, de mare gabarit și complexitate ca rotori și carcase de turbine, utilaj metalurgic etc. sînt exportate în țări dezvoltate cu tradiție industrială, ca R.F.G., Franța, Suedia.

Se apreciază că factorii esențiali de care depinde realizarea acestui program, și implicit, a obiectivului de creștere stabilit sînt: organizarea unei **informări** și documentări operative și complete prin publicațiile de specialitate, documentație selectivă, **brevete de invenții** etc; scurtarea termenelor de întocmire a documentației tehnice de execuție a prototipurilor (s-a recurs în acest sens la elaborarea unor **tehnologii tipizate** pentru anumite subansamble cum ar fi unitățile de pompaj, utilaj frigorific, părțile specifice la cazane etc); **proiectarea** pe cît posibil nu de produse individuale, ci **game de produse** ca: seria cazane apă fierbinte, seria cazane abur suprasaturat; folosirea **subansamblelor tipizate** la anumite produse (reductoare pentru unitățile de pompaj, sisteme de ardere la cazane etc.); strîngerea colaborării dintre proiectanții din institut și compartimentele de concepție din uzine, **reducîndu-se** astfel **cu circa 20% durata de avizare a documentației** la etapa de STE și PE.

S-a hotărît ca în cadrul centralei încercările și probele să se facă pe subansamble, folosind standuri de probe special amenajate și metode moderne de control interfazic. De asemenea pentru produsele de bază din nomenclatorul centralei s-au amenajat sau sînt în curs de amenajare standuri de probe și încercări pentru verificarea parametrilor tehnici ai produselor.

Dificultăți în realizarea acestui program ridică în prezent **aprovizionarea cu materii și materiale,** date fiind cantitățile mici de materiale solicitate și gama largă a acestora; problema sub aspectul operativității se complică în cazul importurilor de materiale pentru asimilări. Rezerve mai sînt și în îmbunătățirea **coordonării activității de cercetare** la diferite nivele în vederea apropierii acesteia de producție. Tot ca o rezervă ar mai fi îmbunătățirea actualei legislații în sensul folosirii unor **pîrghii financiare** pentru mai buna stimulare și cointeresare în asimilarea de noi produse de către centrală.

Trebuie observat că în conceperea strategiei de dezvoltare n-a fost scăpată nici un moment din vedere **problema costurilor, a** eficienței cu care vor fi realizate produsele destinate atingerii obiectivelor de dezvoltare. Aici accentul s-a pus atît la nivelul **proiectării produselor cît** mai ales în **alegerea tehnologiilor,** a procedeelor de fabricație.

Astfel prin reproiectarea cazanelor de apă fierbinte și trecerea la varianta cu pereți membrană s-au și obținut însemnate economii de metal și materiale de înzidire. concomitent cu creșterea randamentului **(vezi tabelul nr. 1)**

În încheiere menționăm că în centrala noastră elaborarea strategiei de dezvoltare intră în principal în atribuțiile Direcției tehnice-dezvoltare. prin serviciul organizarea producției, serviciul tehnic dezvoltare și serviciul investiții, în strînsă colaborare cu compartimentul marketing din I.C.P.E.T. Direcția tehnică-dezvoltare conlucrează în permanență cu toate celelalte servicii și compartimente din centrală, antrenînd la întocmirea de studii toate serviciile ce pot să aducă o contribuție în această problemă.

econ. Alexandru BLAGA
ing. Scarlat MARINESCU

Tabelul nr. 1

Denumirea produsului	Caracteristici	Reducerea cons. specific metal to	Reducerea cons. specific înzidire to	Randament vechi %	Randament nou %
Cazan abur CR 16	10/t/h	5,1	22.7	89,0	90,0
Cazan bloc abur	2 t/h	4,4	2.3	87,2	90,0
Cazan CR 12 C	50 t/h	10,0	20,0	[illegible]	90,0
Cazan apă fierbinte	6PM 24 Gcal/h	14,0	7,5	88,6	89,1
Cazan apă fierbinte	4PM 100 Gcal/h	32.0	8,4	94,4	94,4

În **tabelul nr. 2** prezentăm cîteva procedee tehnologice noi și efectul aplicării acestora în producție.

Tabelul nr. 2

Procesul tehnologic modern	U/M	Cantitatea de metal economisit 1972	1973	1974	1975
— Turnarea oțelului sub vid	t	—	100	200	250
— Degajarea oțelului electric în oale de turnare sub vid	t	400	450	500	500
— Folosirea curenților de inducție la tratamentul termic, încălzirea și topirea metalelor inoxidabile	t	42	57	63	68
— Turnarea sub presiune a metalelor neferoase (aluminiu și bronz)	t	2.5	4.5	6	6,5

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● Cuptoare de tratament termic

La uzina „INDEPENDENȚA" din Sibiu s-a încheiat asimilarea gamei de 32 de cuptoare de tratament termic secundar. Realizate pentru prima oară în țară, aceste agregate asigură o productivitate sporită față de produsele care se foloseau pînă acum, au un randament termic cu circa 30% mai mare, ceea ce permite beneficiarului să realizeze importante economii de combustibil, o calitate superioară a pieselor prelucrate. Prin performanțele lor, utilajele realizate de uzina sibiană stau alături de cele mai bune produse similare realizate pe plan mondial. Începînd chiar de anul viitor, uzina „Independența" va putea asigura întregul necesar intern de cuptoare de tratament termic secundar, ceea ce va aduce țării economii în valoare de peste 50 milioane lei-valută anual.

● Centrale telefonice

Specialiștii uzinelor „ELECTROMAGNETICA" din Capitală au realizat două noi tipuri de centrale telefonice, unul pentru uzul instituțiilor, celălalt destinat mediului rural. Ambele tipuri de centrale, dotate cu circuite electronice, asigură o viteză mărită în obținerea conectărilor, o mai bună selectivitate a sunetului și o durată de exploatare mult sporită. Prezentate la recenta ediție a Tîrgului Internațional București, ele au stîrnit un viu interes în rîndul specialiștilor din țară și de peste hotare, fiind solicitate și la export.

● Fulurom

Un grup de specialiști din cadrul Institutului de cercetări metalurgice din București a realizat „fuluromul" — produs nou care permite intensificarea proceselor de topire a metalelor și modifică distribuția căldurii între fontă și zgură. Înregistrîndu-se ca o valoroasă invenție (la Saloanele internaționale de la Viena și Köln a obținut importante distincții), noul produs asigură multiple avantaje economice în metalurgia fontei, printre care reducerea consumului de cocs la topire cu 25-35 kg la tona de încărcătură, diminuarea cu peste 50% a consumului de calcar, creșterea productivității cubiloului cu 10—15 %.

● Executat la U.U.P.S.I.A.. **încărcătorul hidraulic cu cupă,** montat pe tractorul S-650 înlocuiește importul de încărcătoare mecanice, față de care prezintă unele calități superioare. Este folosit la încărcarea și descărcarea vagoanelor cu sfeclă. Capacitatea cupei este de 2,25 mc (1 350 kg sfeclă), ceea ce permite descărcarea unui vagon în 50 minute.

conducere și organizare

CONTINUĂM dezbaterea reluată în numărul trecut al revistei pe tema consolidării centralelor industriale. Reamintim cele patru puncte supuse atenției specialiștilor :

- **neconcordanțe între prevederile diferitelor acte normative, care, in același timp, conferă și interzic anumite drepturi de decizie centralelor industriale ;**
- **acte normative emise de organe centrale care diminuează drepturile de decizie acordate prin lege centralelor ;**
- **o anumită tendință de interpretare unilaterală a prevederilor legale de către ministere, manifestată în rețineri în acordarea pină la capăt a atribuțiilor prevăzute de lege ;**
- **o anumită tendință de „eschivare" din partea conducerilor de centrale în a-și asuma toate responsabilitățile ce decurg din preluarea integrală a atribuțiilor.**

Evident, este posibil să existe și alte aspecte, poate chiar mai însemnate decît cele menționate de noi, care frînează procesul dezvoltării centralelor în sensul preconizat. Aria dezbaterii trebuie deci extinsă, astfel incit să cuprindem cit mai multe aspecte pe care să le supunem atenției factorilor de decizie.

CENTRALA INDUSTRIALĂ – ÎN FAȚA ULTIMELOR CLARIFICĂRI OPERATIVE (II)

CRITERIUL ESTE JUST – CUM SE RESPECTĂ?

ÎNFIINȚAREA ultimelor centrale industriale, in iulie 1972, a încheiat procesul de grupare a tuturor unităților Ministerului Industriei Ușoare, in mari unități economice, care concentrează importante mijloace materiale și umane. În analiza stadiului actual de preluare de către centrale a atribuțiilor prevăzute de lege trebuie avut în vedere, pe lingă timpul relativ scurt care a trecut de la înființare, și unele caracteristici ale centralelor din industria ușoară.

În primul rînd, centralele industriale sînt organizate pe **profil de ramură**, majoritatea lor cuprinzînd toate unitățile dintr-o ramură sau subramură a industriei ușoare. S-a ajuns la această grupare în urma exprimentării unor alte forme de organizare (în combinate) care, în condițiile industriei ușoare, nu s-au dovedit eficiente.

Actuala formă de organizare a centralelor pe ramuri și subramuri are multe **avantaje** printre care: asigură înfăptuirea unei **politici unitare de dezvoltare a ramurii sau subramurii respective ; creează condiții optime pentru specializarea unităților și lărgirea cooperării intre acestea,** cu efecte însemnate în creșterea eficienței economice a întregii activități ; există **posibilitatea folosirii raționale a cadrelor de specialitate,** ceea ce se manifestă din plin la toate centralele industriale, mai ales în legătură cu punerea în funcțiune și atingerea parametrilor proiectați a noilor capacități de producție.

Acest mod de grupare a permis ca, în scurt timp, centralele industriale din industria ușoară să preia cea mai mare parte din atribuțiile prevăzute de lege.

În domeniul **cercetării-dezvoltării**, centrele industriale au preluat atribuțiile privind **investițiile, organizarea activității de cercetare** — unele centrale, ca Centrala industriei sticlei și ceramicii fine și Centrala industriei utilajelor pentru industria ușoară. avind institute de cercetare proprii —, coordonarea activității de creație, pentru innoirea mai rapidă a produselor și altele.

În domeniul activității de **comerț exterior** majoritatea centralelor industriale au preluat **efectuarea directă a exportului prin organisme proprii** (direcții de export), obținîndu-se, cu toate greutățile începutului, rezultate care confirmă justețea preluării acestei activități de către centrale. În ceea ce privește **importul, el se efectuează in întregime de către întreprinderi specializate intercentrale,** ceea ce consider că este mai eficient în etapa actuală, avînd în vedere că de cea mai mare parte a materiilor și materialelor importate beneficiază mai multe centrale. În pericada următoare, pe măsura creării condițiilor materiale și organizatorice în centrale, acestea vor putea prelua și importurile, începînd cu importul materiilor prime și materialelor specifice ;

În domeniul activităților de **aprovizionare și desfacere pe piața internă**, centralele industriale își exercită în întregime atribuțiile care decurg din calitatea de coordonatori de balanțe, pentru materii prime și produse. Tot în acest domeniu centralele industriale desfășoară activitatea de cercetare a pieței interne în care scop au organizat magazine proprii de desfacere pentru sondarea opiniei cumpărătorilor față de produsele realizate în întreprinderile lor.

Centralele din industria ușoară cuprind un număr mare de unități în subordine (unele din ele peste 35 întreprinderi) dispersate la distanțe mari pe tot cuprinsul țării. Deși aparțin aceleiași ramuri sau subramuri ale industriei, întreprinderile care compun centralele industriale realizează fiecare în parte o gamă variată de articole — într-un număr mare de modele, desene și poziții coloristice — în multe cazuri de ordinul miilor — care fac obiectul unor clauze în contractele economice. Toate acestea, la care se mai adaugă și **necesitatea adaptării operative la cerințele pieței, determină o anumită reținere (după opinia noastră, justificată) din partea centralelor de a prelua și desfășura în mod centralizat activitatea de aprovizionare pentru întreprinderile in subordine.**

În condițiile arătate mai sus, apare evident faptul că **multitudinea relațiilor în care intră fiecare întreprindere cu beneficiarii și furnizorii se rezolvă, cel puțin în etapa actuală, mai operativ și mai eficient prin relații contractuale directe.** De altfel funcționarea unor combinate în care s-a experimentat desfășurarea centralizată a activităților de aprovizionare și desfacere a confirmat acest lucru, determinînd ca toate întreprinderile industriei ușoare, în afara celor pe structura cărora sînt grefate centralele, să fie organizate cu gestiune economică și personalitate juridică.

Avînd în vedere toate aceste considerente, exercitarea integrală a atribuțiilor de către centralele industriale îmbracă două laturi care pot fi în același timp două etape. Dacă este vorba despre preluarea atribuțiilor, competențelor și sarcinilor, prevăzute în mod expres în diferite legi și sintetizate în cap. II din Legea nr. 11/1971 privind organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, putem spune că, în cea mai mare parte, ele au fost preluate de către toate centralele.

În ceea ce privește organizarea centralizată a unor activități care să fie desfășurate de către centrale în folosul întreprinderilor subordonate, în conformitate cu prevederile art. 14 din Legea nr. 11/1971, trebuie avut în vedere, așa cum recomandă și legea, criteriul eficienței economice care să determine ce și cit dintr-o activitate se justifică economicește, să fie efectuat de centrale.

În acest sens, după părerea noastră, măsurile care trebuie luate, depinzînd de condițiile concrete din fiecare centrală, ar fi următoarele : organizarea de către centrale a unor **unități proprii de construcții-montaj** pentru realizarea unor investiții în regie proprie și executarea în condiții mai bune a montajului în toate unitățile noi; organizarea unor **ateliere proprii de proiectare** pentru realizarea unor proiecte de valoare mai mică, sau unele amenajări cu caracter social : organizarea la nivelul centralelor a unor **ateliere de creație** pentru lărgirea gamei de produse, modele, desene, in sprijinul unităților care nu au dotare corespunzătoare în domeniul creației ; **preluarea treptată** de către unele centrale, **a aprovizionării cu materii prime și cu unele materiale comune din țară**, cu organizarea corespunzătoare a unor **depozite centralizate ; desfășurarea centralizată a activității de desfacere.**

Pe baza rezultatelor obținute, se vor putea stabili măsuri concrete pentru generalizare. Ar mai fi de subliniat faptul că integrarea economică deplină a centralelor este condiționată de proiectarea și înfăptuirea unui sistem informațional bazat pe tehnica modernă de calcul, capabil să furnizeze cu mare operativitate elementele necesare conducerii complexe a unui număr mare de unități dispersate teritorial.

ec. Neculai UNGUREANU
șef serviciu organizare
D.G.O.C.—M.I.U.

PARTICULARITĂȚI + DECIZII AMÎNATE

CENTRALELE industriale în subordinea Departamentului Industriei Alimentare au preluat cea mai mare parte din atribuțiile prevăzute în Legea nr. 11/1971. Faptul că în prezent există și unele atribuții nepreluate de către centrale, atribuții exercitate în continuare de întreprinderi, se datorează unor situații specifice industriei alimentare, care nu permit — în condițiile actuale — trecerea unor competențe de la întreprinderi la centralele coordonatoare.

Menționăm citeva dintre atribuțiile pentru care sînt evidente **dificultățile de preluare integrală** la centrale.

La atribuția de **stabilire a nomenclatorului produselor a căror aprovizionare se asigură de către centrale și de încheieri de contracte economice pentru unitățile subordonate** (prevăzută la art. 34 Secțiunea A. lit. b din Legea nr. 11/1971), trebuie arătat că în industria alimentară, dat fiind numărul mare de produse de aprovizionat, al furnizorilor, dispersați în întreaga țară, ca și al întreprinderilor din subordinea centralelor, s-a preconizat preluarea limitată a acestei atribuții de către centrale.

Pentru a evidenția această situație, arătăm că, în ipoteza preluării integrale a acestei atribuții, numărul produselor de aprovizionat ar fi la Centrala industrializării cărnii de 720, cu 3200 de specificații de la 570 de furnizori, din care 180 pentru București. În ceea ce privește achiziționarea materiei prime, numărul contractelor din acest an ar fi 2 504 760, din care circa 2 500 000 cu gospodăriile populației, 4 413 cu cooperativele agricole de producție și 253 cu întreprinderile agricole de stat.

O situație similară întîlnim la Centrala industrializării laptelui unde, în ipoteza preluării integrale a atribuțiilor referitoare la încheierea de contracte directe de către centrală pentru procurarea materiei prime, aceasta ar trebui să contracteze pentru aprovizionarea cu materie primă pentru cele 40 de întreprinderi în subordine cu 258 întreprinderi agricole de stat, 4 413 cooperative agricole de producție și circa 2 800 000 gospodării ale populației, ceea ce evident ar fi o soluție absurdă.

Numai contractarea și aprovizionarea produselor centralizate implică relații la Centrala industrializării laptelui cu 500 furnizori, pentru repere de ordinul miilor, activitatea respectivă revenind celor 40 de întreprinderi din subordine, cu un personal de circa 120 salariați în compartimentele de aprovizionare și 980 salariați în compartimentele contractări-achiziții de materie primă, dispersați pe întreg teritoriul țării.

Situații similare se regăsesc și la Centrala organizării producției și industrializării sfeclei de zahăr, la Trustul uleiului și la Centrala fabricilor de bere, spirt și amidon.

Nici atribuția centralelor de a încheia **contracte cu beneficiarii** inclusiv ai produselor pentru care întreprinderile subordonate și celelalte unități componente derulează pe specificații contractate încheiate de centrală, precum și nomenclatoarele produselor ce se contractează și se desfac de către unități prin relații directe cu beneficiarii nu a fost preluată integral de centralele industriale ale departamentului. Preluarea integrală a acestei atribuții ar implica, de exemplu, relații cu circa 300 de unități comerciale și cooperatiste la Centrala industrializării cărnii, ceea ce ar presupune un număr suplimentar de salariați, fără a se putea reduce numărul existent la întreprinderile subordonate, care trebuie să urmărească executarea, derularea și raportarea executării contractelor. Concomitent, prin preluarea acestei atribuții de către centrală, s-ar diminua operativitatea în aprovizionarea locală a populației.

Aceeași situație se regăsește și la celelalte centrale ale Departamentului Industriei Alimentare. În mod experimental, Centrala organizării producției și industrializării sfeclei de zahăr și-a propus contractarea centralizată la desfacere numai a zahărului pentru consum intern, prin încheierea directă a contractelor economice de livrare cu toți beneficiarii acestui produs. Contractarea centralizată a desfacerii însă pentru toate produsele zaharoase din nomenclatura acestei centrale (circa 650) ar implica relații cu circa 2 000 de beneficiari, lucrări care ar presupune utilizarea unui personal suplimentar numeros în aparatul centralei.

Atribuțiile privind **prospectarea pieței externe, încheierea de contracte cu Banca Română de Comerț Exterior pentru obținerea de credite în valută și efectuarea exportului prin compartimente specializate** (prevăzute la art. 34 Secțiunea B lit. a, și respectiv j din Legea nr. 11/1971) **n-au fost preluate de către centrale, acestea exercitindu-se prin întreprinderea de comerț exterior „Prodexport"**. Dificultățile în preluarea acestei atribuții sînt legate în special de faptul că **pentru o asemenea activitate este necesar un personal de specialitate, cu experiență și calificare profesională în probleme de comerț exterior** dobîndită pe parcursul unei perioade îndelungate de timp. Cu toate acestea, Departamentul Industriei Alimentare și-a propus ca, în viitorul apropiat, aceste atribuții să fie preluate integral de centrale, prin încadrarea lor cu personalul de specialitate necesar.

Activitatea de **cercetare-proiectare, de** asemenea, nu a fost preluată integral de centralele departamentului, atribuțiile în majoritatea cazurilor fiind exercitate în prezent de Institutul de cercetări și proiectări alimentare. Se studiază oportunitatea preluării de către centrale a acestei activități. Trebuie menționat că, în prezent, în vederea rezolvării operative a unor probleme curente ale acestei activități, au fost organizate la majoritatea centralelor **servicii de cercetări uzinale și ateliere de proiectare** care sînt în coordonarea directă a acestora.

ing. Mircea VASILESCU
Direcția plan-economic
Departamentul Industriei Alimentare
M.A.I.A.A.

DEZBATERE ORGANIZATĂ CU SPRIJINUL COMISIEI ECONOMICE A COMITETULUI JUDEȚEAN DIMBOVIȚA AL P.C.R.

REALIZAREA NOILOR OBIECTIVE LA TERMENELE PLANIFICATE SAU ÎN DEVANS

CUM PREGĂTIM ȘI ORGANIZĂM DEMARAREA INVESTIȚIILOR?

JUDEȚUL DÎMBOVIȚA cunoaște în acest cincinal mari transformări. În perioada 1971—1975 statul investește pentru dezvoltarea industrială a acestui județ cîteva miliarde de lei. Se construiesc puternice întreprinderi industriale, care fac ca vechile tradiții ale localnicilor să se schimbe: mii și mii de țărani au devenit constructori-montori, lucrători industriali. Acest proces de transformare se va adînci pe măsura intrării în funcțiune a noilor obiective — întreprinderi metalurgice, constructoare de mașini, electrotehnice, producătoare de materiale de construcții etc.

În prezent, centrul de gravitate al activității îl constituie realizarea principalelor obiective cu termene apropiate de dare în funcțiune. Întrucît produsele acestor noi unități interesează îndeaproape economia națională, atît pentru acoperirea nevoilor interne, cît și pentru export, revista noastră a organizat recent, în colaborare cu comisia economică a Comitetului județean al P.C.R., o dezbatere cu specialiștii de pe șantierele de construcții-montaje și cu beneficiarii — pe tema: „Cum pregătim și organizăm demararea investițiilor".

Problemele dezbătute, opiniile specialiștilor, situațiile existente, atestă că termenele planificate pentru unele obiective pot fi respectate și la multe din ele, scurtate — dacă peste tot factorii de răspundere — beneficiar, proiectant, constructor, furnizor de utilaje — își vor îndeplini cu strictețe obligațiile, dacă neajunsurile inerente ce se ivesc vor fi rezolvate competent și cu operativitate.

Întrucît problemele dezbătute nu sînt caracteristice numai șantierelor din județul Dîmbovița, ci sînt comune multor șantiere importante din toată țara, publicăm dezbaterile ce au avut loc, în dorința de a consemna într-un viitor cît mai apropiat măsurile ce se vor întreprinde, eficiența lor.

CEEA CE NU SE FACE LA TIMP SE RĂZBUNĂ...

LITERATURA de specialitate, practica mondială, ca și experiența acumulată de multe întreprinderi de construcții-montaj din țara noastră stipulează ca factor primordial în realizarea investițiilor la termenele planificate sau în devans — TEMEINICA ORGANIZARE ȘI PREGĂTIRE A ACESTORA. Dacă în perioada de pregătire și organizare — perioadă care ajunge uneori la 1—3 ani — se rezolvă și se pun la punct toate detaliile investiției (proiecte, avizări, eliberare de terenuri, contracte ferme cu furnizorii de utilaje, finanțarea, organizarea de șantier, tehnologiile de execuție, pregătirea cadrelor etc.), activitatea propriu-zisă de construcții-montaj se desfășoară într-un termen scurt, acesta nedepășind, chiar pentru lucrări mari, 1—2 ani.

Dar dintr-un asemenea sistem de activitate decurge nu numai avantajul reducerii timpului de execuție, ci și reale posibilități pentru diminuarea costurilor investiției, utilizarea de soluții bine gîndite, eficiente. Așadar, faptele, practica de pe multe șantiere ale țării noastre, eficiența activității de construcții-montaj, pledează pentru un asemenea sistem de lucru. Din păcate, deși acest adevăr este cunoscut la diversele nivele, se trece totuși la atacarea de lucrări fără o pregătire prealabilă, lăsîndu-se ca marea majoritate a problemelor investiției să fie rezolvate pe parcurs. Unde duce un asemenea mod de a lucra, ce consecințe economice atrage după sine?

Am la îndemînă un exemplu, pozitiv, care exprimă ce înseamnă a te pregăti, a te organiza din timp. La Întreprinderea „Bucegi" — Pucioasa, a avut loc dezvoltarea țesătoriei cu o nouă capacitate de 2,4 mil mp/an țesături extralate finisate. Existînd din capul locului o bună colaborare între beneficiar și constructor, au fost rezolvate toate problemele în detaliu, cu mult timp înaintea începerii propriu-zise a lucrărilor, întocmindu-se un grafic realist de eșalonare și execuție a acestora. Așa stînd lucrurile, constructorul care, la rîndul lui, și-a organizat temeinic șantierul, a reușit să scurteze termenul de dare în funcțiune a obiectivului respectiv cu 3 luni. În acest interval, Întreprinderea din Pucioasa a realizat o producție marfă suplimentară de 300 000 mp țesături. Iată, așadar, o împletire strînsă de interese, efectul ei pozitiv pentru economia națională. În condiții favorabile au mai fost date în funcțiune anul acesta încă 12 capacități industriale.

Comitetul județean, activul său, se străduiesc să întroneze la toate investițiile un asemenea mod de lucru (se țin periodic consfătuiri și analize, membrii comitetului județean au fost repartizați să răspundă de cîte un șantier etc.). Avem însă de-a face cu unele probleme care depășesc sfera noastră de acțiune, parte din măsuri neajungînd să dea rezultatele scontate datorită slabei pregătiri și organizări a activității propriu-zise pentru atacarea lucrărilor de investiții.

Anul acesta, în județul nostru s-a realizat, în cele trei trimestre ce au trecut, 64,2% din total investiții, respectiv 64,9% la construcții-montaj. Biroul județean de partid apreciază că realizările obținute nu sînt pe măsura posibilităților umane și materiale de care dispun unitățile noastre de construcții. Ne dăm seama că n-am reușit să mobilizăm toate forțele pentru eliminarea unor lipsuri care se mai manifestă în organizarea punctelor de lucru, în folosirea forței de muncă și a utilajelor, în gospodărirea materialelor.

Nu-i mai puțin adevărat că **atît beneficiarii cît și constructorii întîmpină greutăți în ce privește asigurarea documentațiilor, a utilajelor și aprovizionarea cu unele materiale.** După părerea noastră, ministerele și centralele industriale nu sprijină în suficientă măsură unitățile în rezolvarea operativă a acestor probleme, fapt ce influențează negativ asupra rezultatelor obținute. În ce privește stadiile fizice ale lucrărilor, majoritatea acestora sînt în grafic, la unele chiar în avans, dar sînt și cîteva la care există serioase rămîneri în urmă datorită neajunsurilor în asigurarea documentațiilor și a utilajelor tehnologice. Bunăoară, la obiectivele de pe Platforma siderurgică sînt rămîneri în urmă la laminorul degrosisor și la Uzina de table subțiri, care pînă în prezent nu au aprobate nici STE-urile.

Pentru aceste obiective nu sînt încă contractate cablurile de 220, 110 și 35 kv necesare pentru punerea în funcțiune a oțelăriei, întîrzie să fie respectate unele obligații din contractele economice. Nelivrarea, de pildă, a podurilor rulante face să nu mai existe o corelare de termene cu punerile în funcțiune și nevoile de montaj ale utilajelor. În trim. I a.c. din 7 poduri nu s-a asigurat nici unul, în trim. II din 7 numai 2, în trim. III din 24 numai 8, în trim. IV s-au asigurat 51 față de 23 planificate, diferența reprezentînd restanțe. Eșalonarea actuală stabilită prin balanță de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele, nu asigură nici punerile în funcțiune din trim. IV.1973. Din cele 13.800 tone utilaje repartizate pe 1973, pînă la 30 septembrie a.c. erau acoperite cu proiecte de execuție 11 600 tone și contractate numai 4 380 tone. Se impune ca Ministerul Industriei Metalurgice, împreună cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele, să clarifice de urgență această problemă.

Stadii fizice necorespunzătoare există și la noua linie de ciment de la Fabrica din Fieni. De fapt realizările de aici pe 9 luni sînt cu mult sub cota matematică. Din totalul de utilaje tehnologice prevăzute în STE, în valoare de 281,6 milioane lei nu a fost contractat un volum de 47,6 milioane lei.

Rămîneri în urmă sînt și la Abatorul din Titu. Nici aici nu sînt asigurate toate utilajele din producția internă, comenzile fiind lansate cu întîrziere. Nu sînt asigurate, de pildă, cîntarele de la uzina „Balanța" — Sibiu, compresoarele frigotehnice și ventilatoarele de la Uzinele „Tehnofrig" — Cluj, mesele de lucru pentru jumulire, autopsie și control veterinar de la UFRMA — București, transportor suspendat de la UFRMA — Năvodari. Probleme în legătură cu asigurarea utilajelor se ridică și la UUP Tîrgoviște, precum și la unele din capacitățile puse în funcțiune: Uzina Romlux, F.A.E.I. Titu, Uzina de strunguri. Deși în mai multe rînduri s-a făcut apel la ministerele beneficiare pentru a clarifica toate problemele în legătură cu asigurarea utilajelor din țară și din import și asigurarea documentației, apreciem că ele nu au găsit suficientă receptivitate pentru rezolvarea lor. Așa stînd lucrurile (mai avem și alte neajunsuri), este nesigură punerea în funcțiune a 6 obiective din acest an și a unora din cele ce urmează să fie puse în funcțiune în 1973.

Situația se prezintă astfel deoarece la investițiile respective nu au fost soluționate — așa cum se impunea — **încă în faza de pregătire probleme importante cum sînt: documentațiile tehnice, furnizorii fermi de utilaje, scoaterea terenurilor din circuitul agricol, tehnologiile de execuție** etc. Facem eforturi, alături de constructor ca, prin influența noastră, să determinăm unele întreprinderi din țară să accepte (în ceasul al 12-lea) contractarea de utilaje cu execuția în termen scurt, să determinăm unele ministere beneficiare să ajute concret și efectiv la soluționarea neajunsurilor în activitatea de îmbunătățire a unor documentații, de acordare de derogări în aplicarea unor soluții etc.

Felul cum se prezintă lucrurile în prezent — cu greutățile și unele probleme nerezolvate încă — evidențiază concret faptul că constructorul nu trebuie să accepte pe viitor trecerea la execuția de noi obiective fără să aibă principalele probleme rezolvate, fără ca graficul ce se întocmește între factorii responsabili să aibă o bază reală, motivații bazate pe elemente materiale concrete. **Ceea ce nu s-a făcut la timp se răzbună: uneori nu este vorba numai de prelungirea unor termene, ci și de scumpirea serioasă a investiției.**

ing. Ion CĂLINESCU
secretar al Comitetului județean Dîmbovița al P.C.R.

UN FACTOR PRIMORDIAL: DOCUMENTAȚIA TEHNICĂ

PREGĂTIREA investiției — așa cum s-a arătat — are numeroase laturi de a căror rezolvare din timp depinde eficiența activității beneficiarilor, proiectanților, constructorilor. Una din aceste laturi de mare importanță o constituie **întocmirea și livrarea la timp a documentației tehnice și de execuție.**

Referindu-mă concret la situația din județul nostru subliniez că, în bună măsură, documentațiile de execuție aferente lucrărilor planificate în 1972, au fost predate la timp. Există însă și situații cînd documentațiile pentru unele lucrări importante începute nu au fost puse la punct și livrate constructorului — valoarea acestora afectînd lucrări de peste 400 milioane lei (Uzina de piese de schimb Găești, 82 mil. lei, Uzina de utilaj petrolier Tîrgoviște 3,6 mil. lei, CET Doicești 7 mil. lei, Uzina de oțeluri aliate 15 mil. lei etc.).

O piesă principală — din documentația tehnică — căruia nu i s-a acordat pînă acum toată atenția de către factorii de răspundere — proiectant și constructor — este **„proiectul de organizare de șantier"** în ambele faze (faza I privind proiectantul, iar faza II — P.E. — privind constructorul), care are largi implicații asupra bunului mers al investițiilor. Precizăm acest lucru deoarece pentru **Platforma industrială — Tîrgoviște, care înglobează obiective majore ale economiei noastre naționale, nici pînă acum nu s-a definitivat, avizat și aprobat proiectul de organizare.** Acest lucru a dus ca Grupul de Șantiere Tîrgoviște, aparținînd de Trustul de Construcții Industriale-București din Ministerul Construcțiilor Industriale, să nu aibă o organizare de șantier corespunzătoare nevoilor de realizare a lucrărilor de bază, nici după aproape 2 ani de zile.

Organizarea actuală s-a făcut fracționat, în limita unor fonduri alocate parțial, fără o viziune de ansamblu, corelată cu anvergura volumului de lucrări de executat. Considerăm de aceea că Ministerul Industriei Metalurgice, ca titular, și IPROMET, ca proiectant general, au datoria de a lichida această stare de fapt, punînd la punct și livrînd beneficiarului în termenul cel mai scurt proiectele de execuție pentru toate lucrările acestui an, cît și pentru 1973—1974.

Cazuri similare în tratarea superficială a documentației de organizare de șantier sînt și la alte investiții cum ar fi Dezvoltarea Fabricii de ciment și var Fieni, care aparține de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, avînd ca proiectant pe IPIMC — București, iar constructor fiind ISCM-Brazi. Aici lucrurile stau și mai prost. Lipsesc documentațiile, forța de muncă — nu s-au făcut din timp contractările de utilaje, ceea ce va duce la nerespectarea termenelor de punere în funcțiune a noilor capacități. Cu toate intervențiile făcute, conducerea ministerului nu a luat încă nici o măsură pentru a pune capăt acestor neajunsuri.

O uzanță cu implicații nefavorabile asupra executării lucrărilor este elaborarea unor devize de execuție — derogatorii, pe categorii și chiar părți de categorii de lucrări. Aici apar o serie de neajunsuri cum sînt: unele devize pe categorii și părți de categorii de lucrări se elaborează necorelat cu fluxul de execuție, sau o parte din acestea devin neexecutabile pînă la elaborarea altor devize pe categorii. La UTAS de pildă, din documentația elaborată pe 1972 numai 15% este executabilă (61 mil. elaborată și 10 mil. executabilă). Sînt și numeroase cazuri cînd unele institute de proiectare, neacordînd atenție calității proiectelor livrate, apare necesitatea refacerii lor, ceea ce întîrzie activitatea propriu zisă de construcții-montaj. La lucrarea „Dezvoltarea Uzinei de utilaj petrolier Tîrgoviște" și Fabrica de frigidere — Găești de pildă, proiectant I.P.C.M. București, a fost nevoie de refacerea studiilor tehnico-economice cu reactualizarea indicatorilor tehnico-economici și majorarea investiției pe total cu 25% la prima, iar la cea de a doua, structura de construcții-montaj din totalul investiției a trebuit să fie majorată cu 15% față de valoarea inițial aprobată. Aceste refaceri de proiecte au avut implicații asupra termenului de punere în funcțiune a obiectivelor respective și a diminuat eficiența economică a investițiilor prin majorarea valorii acestora. În special pentru partea de construcții.

Omisiunile la proiectele de execuție sînt generate, în mare măsură, de două grupe de cauze și anume:

— unele institute de proiectare nu au reușit încă să găsească soluțiile constructive cele mai adecvate, mai economice, cu grad mare de industrializare și care să ducă la o valoare a investiției mai mică cu efecte pozitive asupra obținerii unor indicatori de eficiență economică ridicată;

— goana după obținerea de către proiectanți a unor volume de lucrări cît mai mari în timp cît mai scurt, cunoscîndu-se faptul că salarizarea lor se face în acord global.

La investiția „Dezvoltarea Fabricii de ciment și var-Fieni", proiectant IPIMC București, numai la un deviz de categorii de lucrări „Dozare materii" din obiectul „mori făină", s-au omis 38 650 kg oțel de diferite mărci, pe de o parte, iar, pe de altă parte, alte cantități de oțel au fost supraestimate cu 53 760 kg, rezultînd un plus, nejustificat, de 15 110 kg de oțel.

În vederea remedierii acestor stări de lucruri, în special a stabilirii cît mai corecte a valorii investiției — prin proiectele de execuție — considerăm că factorii de răspundere (șefii de proiectare, consiliile tehnico-economice din institutele de proiectare) trebuie să-și exercite atribuțiunile cu mai multă competență, trăgînd la răspundere chiar materială, persoanele care se fac vinovate de astfel de abateri.

Dacă în proiectare există o preocupare majoră pentru introducerea noului în tehnica lucrărilor de construcții, în execuție se mai întîmplă să nu se respecte soluțiile date prin proiecte. Astfel, pe platforma industrială Tîrgoviște, în timp ce proiectantul a prevăzut executarea structurii de rezistență din prefabricate de beton armat la anexele industriale 1 și 2, constructorul a executat aceste structuri din beton monolit, prelungind durata de execuție a obiectelor respective cu peste o lună de zile.

Pentru transpunerea în practică, la un nivel și mai ridicat, a politicii de industrializare a lucrărilor de construcții, **considerăm că este necesar să se revizuiască unele proiecte tip, directive și refolosibile, care prezintă soluții clasice de execuție învechite** (zidărie din cărămidă, betoane monolite, învelitori din tablă zincată, folosirea cherestelei de rășinoase etc.). Sînt cazuri cînd unele prevederi din nomenclatorul de detalii și elemente tip de construcții nu mai corespund cu ceea ce se fabrică în etapa actuală (grinzi, chesoane, planșee etc.). Așa este cazul la Turnătoria unității de Industrie locală „Clement" Tîrgoviște, unde grinzile prefabricate din beton armat prevăzute în nomenclatorul în vigoare și introduse în proiectul de execuție nu se mai fabrică, lucru ce a dus la refacerea documentației și, implicit, la întîrzierea executării lucrării. În această direcție ministerele și, în special, Ministerul Construcțiilor Industriale în a căror competență cade sarcina tipizărilor în construcții — trebuie să ia măsuri urgente de rezolvarea acestei probleme, corelată cu nevoile etapei actuale și de perspectivă.

M. GEORGESCU
director, Sucursala Băncii de Investiții-Dîmbovița

CONTRACTELE ECONOMICE ȘI FURNIZORII DE UTILAJE

ÎN CADRUL dezbaterii a fost amintită de nenumărate ori și investiția ce urmează să se realizeze la fabrica noastră. Pe drept cuvînt s-a făcut acest lucru, deoarece înregistrăm serioase rămîneri în urmă. La total investiții, de exemplu, s-a realizat în primele trei trimestre ale anului doar 43% din planul anual, iar la construcții-montaj 48% din valoarea planului pe întregul an. Dacă sînt de semnalat rămîneri în urmă la toate obiectele, în principal vreau să amintesc, lucrările la banda de transport calcar Lespezi-Pucheni, unde s-a consemnat, în această perioadă, o realizare doar de 10% din valoarea totală.

Dacă ar fi să localizăm cauzele acestei stări de lucruri, atunci ele se rezumă, îndeosebi, la două: **lipsa de forță de muncă la constructor și neajunsurile intervenite în aprovizionarea tehnico-materială.** La acest ultim domeniu aș vrea să semnalez cîteva aspecte.

În primul rînd, **dificultățile pe care le-am întîmpinat la contractarea unor utilaje tehnologice din țară și aceasta din pricina faptului că atunci cînd este vorba de cooperarea a două sau mai multe întreprinderi la realizarea unui utilaj, acestea își dispută dreptul de furnizor general, cu tendința de a putea raporta și valorile subansamblelor confecționate de parteneri.** Iată un caz concret: Uzinele „Unio"-Satu Mare nu au vrut să contracteze banda de transportat calcar, decît numai dacă s-a perfectat contractul privind covorul de cauciuc cu inserție metalică, produs de Uzina din Pitești.

Cînd este vorba de livrarea unor utilaje tehnologice, ne lovim de două mari greutăți: respectarea termenelor și a calității. Iată și în această direcție cîteva exemple concludente: Uzinele de mașini grele — București nu au respectat termenul contractual privind livrarea inelelor de rulare, a rolelor de rulare și virole; Uzina „Progresul"-Brăila nu ne-a livrat — decît cu o întîrziere de peste 2 luni — un uscător de zgură și un uscător de marnă. Aceeași situație a fost consemnată și în ce privește transportoarele de bandă livrate de Uzinele „Unio" Satu Mare. În ce privește calitatea, sudurile executate de U.M.V.M. — Baia Mare pentru asamblarea tamburilor de la ciocanele schimbătorului de căldură au fost sub orice critică.

Lucrările nu au stat prea bine nici în ce privește procurarea de materiale, prin faptul că unele din acestea ne-au fost livrate fie în cantități mai mici, fie că n-au corespuns din punct de vedere dimensional (cazul oțelului beton care n-a fost furnizat pe clase de diametre, așa cum prevedeau specificațiile contractuale).

Sigur că toate acestea — alături de deficiențele constructorilor — ne-au creat mari neajunsuri în stabilirea unui ritm de realizare a investiției. Firește furnizorii pot fi trași la răspundere — potrivit reglementărilor în vigoare — prin plata unor penalizări pentru nerespectarea obligațiilor contractuale. Dar acestea sînt departe de a putea acoperi pierderea reală provocată prin prelungirea duratei de execuție a investiției. De aceea, **socot că ar trebui reconsiderată problema penalizărilor, în așa fel încît să devină cu adevărat o pîrghie importantă în respectarea întocmai a clauzelor contractuale.** Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, **propun ca pe parcursul unui an să se facă periodic de către centralele industriale și ministerele respective analize la furnizorii de materiale pentru a se stabili cauzele unor rămîneri în urmă, eventualele renunțări din partea unor beneficiari pentru a se crea în acest fel posibilitatea de a se stabili priorități, în funcție de natura și importanța investițiilor ce trebuie realizate.**

ing. Alex. COSTESCU
director tehnic
Fabrica de ciment-Fieni

AVATARURILE ELIBERĂRII TERENURILOR

DIN MULTELE PROBLEME ce se cer a fi rezolvate la diferite nivele pentru a se crea condiții de reducere a duratei de realizarea investiției, mă voi opri mai pe larg asupra unui aspect valabil nu numai pentru șantierul nostru, ci și pentru multe alte investiții din județul Dîmbovița și din alte zone ale țării: **eliberarea din timp a terenurilor pentru construcții.**

Menționez de la început că la lucrările „Baraj de acumulare Pucioasa", planul de investiții pe primele 3 trimestre a fost realizat valoric în proporție de 88%. Pe graficul general de execuție se consemnează rămîneri în urmă la lucrările de excavații și terasamente, întrucît am început activitatea abia în luna ianuarie 1972, în loc de iulie 1971, așa cum a fost planificat, datorită în special faptului că lucrarea a fost aprobată abia la 25 decembrie 1971.

Dar chiar așa fiind situația, lucrările ar fi putut intra într-un ritm accelerat de execuție dacă, de la început, terenurile aferente ar fi fost predate la timp constructorului, respectiv odată cu deschiderea finanțării lucrării. În urma eforturilor deosebite depuse de organele locale de partid, de beneficiari și chiar de constructori pentru lămurirea proprietarilor acestor terenuri, lucrările au început. Din cauza situației de provizorat, vom întîmpina serioase greutăți la execuția digului.

Consider că problema eliberării terenurilor pentru amplasarea unor obiective industriale trebuie să-și găsească o mai operativă rezolvare; eliberarea formelor legale în acest sens chiar de la începerea lucrărilor, ar permite o mai bună organizare a procesului de execuție, precum și atacarea concomitentă a mai multor obiective. Ce ar trebui făcut?

Aș susține (propunere făcută și cu prilejul unei dezbateri organizate la Cluj — publicată în „Viața economică" nr. 21 din 1972) ideea ca **Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor să elaboreze instrucțiuni unice pentru întocmirea formelor de punere la dispoziție a terenurilor, iar avizul documentației să fie dat de Direcția agricolă județeană, eliminîndu-se astfel celelalte avize. Aprobarea scoaterii din circuitul agricol și ordinul de transfer ar putea constitui obiectul unui singur act, eliberat de M.A.I.A.A.** După obținerea decretului să se poată intra în teren, celelalte forme de transfer pentru administrarea operativă făcîndu-se pe parcurs. Socot că, în acest fel, ar putea fi soluționată problema terenului — factor de mare însemnătate în demararea lucrărilor și scurtarea termenelor de realizare a investițiilor.

ing. Ion GRĂJDAN
șef de lot, barajul de acumulare Pucioasa

CONSECINȚELE DISPERSĂRII FORȚELOR

NU ODATĂ, ci aproape în toate documentele de partid din ultimii ani privind dezvoltarea economiei naționale, s-a accentuat necesitatea ca, în politica de înfăptuire a investițiilor, factorii de răspundere — titularii acestora — să nu accepte atacarea unui volum prea mare de lucrări care să depășească potențialul existent. S-a indicat ca măsură concentrarea forțelor de producție pe lucrări limitate în cadrul obiectivelor și, în raport de darea lor în funcțiune, să se treacă la începerea de noi lucrări.

Există, din păcate, pe unele din șantierele noastre și practici contrarii. Se dispersează forțele pe multe lucrări în cadrul obiectivelor prevăzute, ceea ce face ca termenele de punere în funcțiune să nu poată fi respectate; alteori, se neglijează execuția de lucrări care sînt absolut necesare pentru buna funcționare a noilor unități.

Exemple pot fi date multe. Am să enumăr dintre acestea unul, care a fost adesea prezent în analizele din acest an, făcute la nivelul comisiei economice a Comitetului județean de partid. La Uzina „Romlux", unitate modernă, cu sarcini de producție mari pentru anul viitor, constructorul, după ce a dat în exploatare principalele obiective productive, și-a îndrumat forțele pe alte șantiere. Au rămas astfel neterminate drumurile uzinale (pe timp ploios aproape că nu se poate circula între hale), calea ferată — racord și incintă (se fac cheltuieli pentru a transporta materii prime și produse cu camioane în loc de a fi folosită direct calea ferată), împrejmuirea perimetrului unității și altele.

Se pare însă că și constructorul nu prea este interesat să execute lucrări așa-zise „mărunte", îndeosebi de finisare, întrucît ele solicită multă forță de muncă și cheltuieli mari. El este interesat să efectueze turnări de betoane, montare de utilaje cu valori mari — lucrări unde se obțin rezultate ce permit cîștiguri bune și depășirea substanțială a valorii globale a sarcinilor prevăzute de plan.

Un alt element negativ al dispersării este și faptul că, în prezent, constructorul se plînge de lipsă de forță de muncă. Este adevărat că lipsesc în special lucrători calificați (dulgheri, fierari-betoniști etc.). Dar printr-o rațională utilizare a forței existente — pe fronturi limitate — s-ar fi obținut o productivitate mai înaltă, lucrările s-ar fi realizat într-un timp mai scurt. Este greu să organizezi și să urmărești activitatea a mii de constructori dispersați pe zeci de obiective. **Ar fi, deci, utilă analizarea acestui aspect și concentrarea forțelor, în special pe obiectivele cu scadență apropiată de dare în funcțiune și numai după ce se rezolvă problemele, ele să fie îndreptate la alte obiective.**

Întrucît la ora actuală există tendința ca forța de muncă locală să se încadreze acolo unde există o activitate permanentă și de înaltă calificare — **ar trebui ca beneficiarul să conlucreze strîns cu constructorul, în sensul angajării viitorilor muncitori, odată cu deschiderea șantierului, care să lucreze, la început, la construcții pînă ce obiectivul va fi dat în funcțiune.** Legislația în vigoare nu prevede asemenea rezolvări. Dar ținînd seama că beneficiarul își va califica o parte din forța de muncă înainte de intrarea în funcțiune a noilor capacități de producție, că spre acest domeniu există un aflux mai mare de muncitori, conlucrarea strînsă cu constructorul nu ar avea nimic de pierdut ci, dimpotrivă, de cîștigat. Iată de ce reglementarea situației printr-o măsură luată pe linie de legislație ar fi binevenită.

ing. Costache ZAPIS
director tehnic
Uzina de oțeluri aliate-Tîrgoviște

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
L. ȚINTEA

ANACRONISME

DIN INTERVENȚIILE tovarășilor M. Georgescu, director Sucursala Băncii de Investiții Dîmbovița ing. N. Iordăchioaie, director tehnic Grupul de Șantiere — Tîrgoviște, ing. C. Zapis, director tehnic Uzina de oțeluri aliate — Tîrgoviște, ing. Alex. Costescu, director tehnic Fabrica de ciment Fieni:

• DE CE SE PLĂTESC PENALIZĂRI?

În cele mai multe cazuri se constată necorelarea contractării și livrării utilajelor cu termenele stabilite de punere în funcțiune a noilor obiective. De exemplu, la Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște, o serie de utilaje au fost contractate cu termene de livrare în primul trimestru al anului 1973, deși data de punere în funcțiune este în ultimul trimestru al acestui an; la alte investiții (forja de la Uzina de strunguri și Fabrica de oxigen de la Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște), utilajele stau în stoc — avînd o durată de staționare depășită, deoarece constructorul nu a asigurat încă front de lucru pentru montaj. Din această cauză, numai la cele două unități amintite s-au plătit, în primele 9 luni ale anului, dobînzi majorate în valoare de 87 000 lei.

Puteau fi evitate aceste penalizări? Fără îndoială că da. Pentru aceasta era însă nevoie să fie corelate termenele de contractare a utilajelor cu cele de punere în funcțiune, iar constructorul să se fi preocupat de crearea condițiilor pentru montaj. Iată o problemă ce merită a fi studiată și rezolvată favorabil în fiecare caz în parte...

MAI ESTE OPORTUN DIRIGINTELE DE ȘANTIER?

Relația dintre beneficiar și constructor se rezumă, în faza de execuție, la supravegherea lucrărilor de către dirigintele de șantier. Prin legislația în vigoare dirigintele de șantier este obligat să urmărească dacă s-a realizat sau nu unele lucrări. Numai că, în cele mai multe cazuri, el nu-și face datoria, ci după ce, în prealabil, se constată de către alți factori unele greșeli, le consemnează și el. În ce privește dirigintele de șantier, au fost mai multe opinii: unii au susținut necesitatea întăririi răspunderii acestuia; alții au argumentat că, în etapa actuală, dirigintele este o formulă anacronică, mai ales că mulți dintre aceștia sînt recrutați din rîndurile constructorilor cu slabă pregătire profesională.

Se pare că și unii și alții au dreptate. Formula cea mai bună sînt chemați s-o găsească cei în drept...

CU PRIVIRE LA UNELE NORMATIVE

Banca de Investiții a stabilit anumite normative de staționare a unor utilaje tehnologice înainte de a fi montate: 45 de zile, pentru cele sosite din țară și 90 zile pentru cele provenite din import. În unele cazuri, utilajele tehnologice — fie cele din țară, fie cele din import — nu sosesc în ordinea montării lor. Și atunci, părțile ce au intrat pe șantier sînt stocate, pînă ce sosesc celelalte. Dar, fără să se țină seama de acest lucru, se percep penalizări. Așadar, există o contradicție între prevederile legale și realitate, care generează numeroase intervenții pentru derogări, antrenează pierderea unui timp prețios din activitatea proiectanților și constructorilor pentru obținerea de derogări... Se impune găsirea unei soluții și în acest domeniu.

DE CE NU SE OCUPĂ CENTRALA INDUSTRIALĂ DE INVESTIȚII?

În cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții se practică un sistem mai aparte de realizare a investițiilor. Există aici Întreprinderea de studii tehnice și livrări complexe, care are sarcina de a se ocupa de asigurarea documentațiilor, de contractarea utilajelor specificate în proiecte, de rezolvarea tuturor problemelor ce se ivesc în execuție. Cu alte cuvinte, acest organ al ministerului este „beneficiar de lucrări", Centralele industriale fiind „absolvite" de această obligație. Dar întrucît ea trebuie să se ocupe de ansamblul investițiilor pe minister, nu rezolvă întotdeauna bine și cu maximum de operativitate cerințele constructorului. Așa stau lucrurile, practic, și cu investițiile de la Fabrica de ciment — Fieni.

N-ar fi cazul ca ministerul să reanalizeze oportunitatea menținerii acestei forme organizatorice pe linie de investiții și să determine Centrala industrială a cimentului și lianților — Brașov să-și preia toate atribuțiile potrivit reglementărilor în vigoare, inclusiv problema investițiilor? Ar crește astfel mai mult răspunderea centralei industriale pentru punerea în funcțiune a noilor capacități de producție.

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

Timiș

PROFILARE — SPECIALIZARE

PE BAZA indicațiilor biroului Comitetului județean de partid Timiș referitoare la transpunerea în viață a sarcinilor privind promovarea largă a tehnicii noi, comisia economică a acordat o atenție deosebită sprijinirii organizațiilor de partid și a comitetelor oamenilor muncii din întreprinderile constructoare de mașini pentru stabilirea unui profil care să asigure valorificarea superioară a potențialului tehnic, material și uman, existent.

Așa, de exemplu, un colectiv format din activiști de partid, membri în comisia economică, specialiști din producție și cadre din învățămîntul superior a analizat — în strînsă colaborare cu comisia economică a comitetului de partid de la Uzina mecanică Timișoara — posibilitățile existente privind dezvoltarea producției de mașini de ridicat și transportat, la nivelul cerințelor mereu crescînde pe plan intern și pentru piața externă. Pe baza propunerilor făcute, producția de mașini de ridicat și transportat va crește în actualul cincinal de peste 2,5 ori, asigurîndu-se prin aceasta ridicarea ponderii produselor respective la peste 80% din producția uzinei. Prin darea în funcțiune înainte de termen a noii hale și reorganizarea fluxurilor tehnologice în spațiile existente, se va obține în actualul cincinal o producție suplimentară de peste 700 milioane de lei.

Ca urmare a profilării și specializării, a reproiectării produselor și perfecționării tehnologiilor de fabricație, numai în acest an se realizează o economie suplimentară de metal de 800 tone, iar pe întregul cincinal — de aproape 3000 tone.

Măsuri asemănătoare s-au stabilit și la întreprinderile constructoare de mașini „6 Martie", „Electromotor", „Electrobanat" și „Tehnometal", unde — prin aplicarea soluțiilor prevăzute — urmează ca în actualul cincinal să se obțină economii suplimentare de metal de aproape 10 000 tone.

ing. Gh. CRISTEA

Iași

ACȚIUNI NEMIJLOCITE ÎN ÎNTREPRINDERI

ÎN ULTIMELE luni, pentru a spori eficiența acțiunilor din întreprinderi vizînd îndeplinirea planului cincinal înainte de termen, comisia economică a Comitetului județean de partid Iași a constituit cinci colective pe ramuri (metalurgie și construcții de mașini; chimie; industria lemnului, materialelor de construcții și industria locală; industria ușoară; industria alimentară), formate din activiști salariați ai comisiei și membri ai activului său obștesc, specialiști din unitățile județene de sinteză economică. Aceste comisii au analizat situația și au insistat nu numai asupra realizării indicatorilor valorici ai producției industriale, ci și a celor de eficiență.

Asemenea studii, cu rezultate optime, s-au elaborat la Fabrica de antibiotice Iași, la Fabrica de tricotaje Moldova, Uzina de prelucrare a maselor plastice Iași, C.E.I.L. Iași, Uzina mecanică de la Pașcani și la alte întreprinderi, fiind descoperite resurse suplimentare pentru îndeplinirea cincinalului în patru ani și jumătate, sau chiar mai devreme. În prezent, colectivele respective urmăresc îmbunătățirea studiilor elaborate, îndeosebi pe linia găsirii unor căi de creștere mai accentuată a productivității muncii și de reducere mai pronunțată a cheltuielilor la 1.000 lei producție marfă.

N. P.

agenda economistului

ANUALITATEA CONTRACTELOR ECONOMICE

PRINCIPIUL fundamental în materia contractelor economice, consacrat prin art. 12 din Legea nr. 71 din 29 decembrie 1969, este acela că executarea trebuie să se facă întotdeauna în natură, neputîndu-se recurge la executarea prin echivalent bănesc decît în situații excepționale, care învederează imposibilitatea în fapt a realizării prestațiunilor. În legătură cu aplicarea acestui principiu, se ridică problema momentului pînă la care contractele economice trebuie executate în natură, respectiv a datei pînă la care creditorul este ținut a accepta executarea ca atare a obligațiilor.

Astfel cum precizează Instrucțiunea nr. 2/29 septembrie a.c. a Primului Arbitru de Stat, „centralismul democratic impune ca, între planul economiei naționale și contractele economice, să existe o unitate de nedesfăcut, planul fundamentîndu-se prin contractele economice care constituie totodată, instrumente juridice pentru realizarea lui". „Caracterul anual al planului implică în mod necesar încheierea de contracte anuale și, deci, aplicarea — în legătură cu executarea acestora — a principiului anualității".

Bazat pe aceste considerațiuni, s-a decis că obligațiile asumate prin contractele economice sînt limitate în timp de termenul de validitate a sarcinii de plan, după a cărui expirare executarea în natură a contractului nu mai poate avea loc. Rezolvarea în acest mod a problemei duratei executării privește atît produsele ale căror balanțe se aprobă de Consiliul de Miniștri și pentru care, potrivit decretului nr. 318/1972, se emit repartiții pe unități furnizoare și beneficiare, cît și celelalte produse, indiferent dacă contractele respective se încheie pe bază de balanțe materiale sau nu

Subliniind că principiul anualității este aplicabil în mod corespunzător și contractelor de lungă durată, Primul Arbitru de Stat, prin Instrucțiunea menționată, exceptează, însă, de la acest regim, contractele privind produse cu ciclu lung de fabricație sau lucrări a căror realizare, prin natura lor, ar necesita o perioadă ce excede durata unui an de plan. Efectele juridice ce decurg din aplicarea principiului anualității, sînt deosebit de importante, întrucît expirarea anului de plan face ca executarea în natură a contractelor să nu mai poată avea loc, furnizorul fiind obligat a suporta penalitățile legale de întîrziere și nelivrare, precum și daune în completare, conform art. 20 din Legea nr. 71/1969.

Drept urmare, se arată în Instrucțiunea citată, „organizațiile socialiste nu ar putea să convină valabil prelungirea executării contractelor economice în anul următor de plan, în privința produselor pentru care se elaborează balanțe materiale anuale, aceasta fără a distinge după cum balanțele materiale respective sînt sau nu urmate de repartiții".

În adevăr, convențiile de această natură, tinzînd la eludarea legii și înlăturarea răspunderii organizației socialiste debitoare pentru neexecutarea obligațiilor asumate pînă la finele anului de plan, au fost considerate de practica arbitrală ca inoperante, răspunderea pentru anul de plan expirat rămînînd nemodificată, iar actelor adiționale încheiate după data de 31 decembrie dîndu-li-se valoarea unor contracte de sine stătătoare, pe noul an de plan — (hotărîrea nr. 1774/8 mai 1972 a Arbitrajului de stat al municipiului București). În legătură cu aceste contracte se precizează, actualmente, obligația părților de a obține înscrierea prestației neexecutate în balanțele materiale elaborate pentru anul de plan următor, solicitînd totodată repartițiile necesare pentru validitatea contractului astfel încheiat.

Este de reținut, însă, că față de ponderea anumitor contracte și necesitățile economice cărora acestea le corespund, legiuitorul a înțeles a prelungi executarea acelor obligațiuni și după finele anului de plan. Astfel, conform art. 44 din H.C.M. nr. 2900/1968, cu aplicațiune extinsă și pe anul în curs, conform H.C.M. nr. 1640/1971, utilajele tehnologice contractate pentru anul 1971 și nelivrate pînă la finele anului, urmau a fi furnizate pe baza contractelor respective și după data de 1 ianuarie 1972, pînă la îndeplinirea integrală a obligațiilor contractuale, conform volumului total al producției planificate. În acest mod, nu s-a înțeles, însă, a se absolvi unitățile furnizoare, de penalitățile prevăzute în dispozițiile normative. Dimpotrivă, s-au stabilit măsuri severe de majorare cu 100% a penalităților de întîrziere pe perioada următoare datei de 1 februarie (în cazul livrărilor restante din anul precedent). Este vorba, deci, de o derogare legală de la principiul anualității contractelor și care operează de drept.

O soluție derogatorie s-a adoptat și în cazul produselor pentru care nu se emit repartiții și nu se întocmesc balanțe materiale și în privința cărora, astfel cum statuează Instrucțiunea P.A.S. nr. 2/1972, „organizațiile socialiste pot conveni prelungirea executării contractului în anul următor de plan, dacă natura prestației care face obiectul contractului, necesită aceasta".

Trebuie reținut însă că decalarea termenelor, respectiv prelungirea valabilității contractului în această materie, este admisă numai dacă a intervenit înainte de scadența obligației de livrare stabilită la finele anului de plan. Modificările de termene ulterioare acestei date nu pot fi primite ca valabile, întrucît, pe această cale s-ar ajunge la exonerarea nejustificată de răspundere a celor în culpă pentru neîndeplinirea angajamentelor contractuale asumate.

A. FLORESCU

RESTITUIREA DE CĂTRE SALARIAT A CHELTUIELILOR DE ȘCOLARIZARE

ESTE CUNOSCUT faptul că unitatea care trimite un salariat să urmeze o școală, un curs de perfecționare sau de specializare cu scoaterea din producție, sau să urmeze un curs de pregătire ori de ridicare a calificării la locul de muncă, are obligația să suporte, parțial sau integral, în condițiile legii, cheltuielile pentru instruirea salariatului. Obligația amintită este reglementată de Legea nr. 1/1970 a organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat, prin art. 21, care precizează că prevederile lui se aplică și salariaților trimiși la specializare sau documentare în străinătate.

Textul amintit prevede însă și pentru salariat:

— îndatorirea de a lucra în unitatea respectivă cel puțin 5 ani de la terminarea formei de instruire;

— obligația, ca, în cazul nerespectării prevederii de mai sus, să plătească o despăgubire reprezentînd cheltuielile făcute de unitate sau de alte organe pentru pregătirea lui profesională.

Dispozițiile cuprinse în art. 21 au scopul să asigure rămînerea cît mai mult timp a salariatului instruit profesional în unitatea care l-a trimis la instruire. În vederea realizării acestui scop, se prevede obligativitatea înscrierii obligațiilor pe care le-am enumerat mai sus într-un act adițional la contractul de muncă. Potrivit dispozițiilor art. 33 din Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste, prevederile art. 21 din Legea nr. 1/1970, se aplică însă numai pentru acei salariați care urmează un curs de perfecționare profesională cu scoaterea din producție pe o durată minimă de 3 luni în țară, sau care sînt trimiși la specializare în străinătate, indiferent de durată.

Despăgubirea unității de către salariatul care n-a respectat îndatorirea de a rămîne cel puțin 5 ani în unitate, este constituită din cheltuielile suportate de unitate pentru instruire. Aceste cheltuieli pot fi de două feluri:

— cheltuieli reprezentînd drepturile de care beneficiază salariații în timpul instruirii cum sînt: indemnizație lunară sau salariu, cazare gratuită, transport gratuit dus și întors;

— cheltuieli făcute de unitate cu organizarea instruirii cum ar fi: plata personalului didactic, a materialelor puse la dispoziția salariaților și, în general, toate cheltuielile suportate de unitate în legătură cu organizarea instruirii. Este adevărat că nu există o prevedere după care să se calculeze cota parte pentru fiecare salariat. Calcularea cotei părți urmează să se facă prin împărțirea totalului cheltuielilor de instruire la numărul salariaților din grupul cărora face parte salariatul în cauză și proporțional cu timpul pe care nu l-a lucrat pînă la împlinirea termenului de 5 ani.

Am arătat că Legea impune obligația restituirii cheltuielilor de către salariatul care nu și-a respectat îndatorirea ce și-a asumat. Pentru a putea fi obligat la plata despăgubirii, trebuie deci ca plecarea salariatului din unitate mai înainte de împlinirea termenului de 5 ani să se datoreze acestuia. Cu alte cuvinte, despăgubirea se plătește numai dacă salariatul este în culpă. Un salariat poate fi în culpă dacă contractul de muncă i s-a desfăcut în condițiile art. 20 lit. f și g din Codul Muncii (condamnarea definitivă sau arestarea pe mai mult de 2 luni), în condițiile art. 13 alin 1. lit. e din Legea nr. 1/1970 (desfacerea disciplinară a contractului de muncă), precum și în situația prevăzută de art. 19 din Codul Muncii (desfacerea contractului de muncă de către angajat cu un preaviz de 12 zile lucrătoare date unității). În oricare alt caz ce s-ar putea ivi, salariatul nu datorează despăgubirea, neîndeplinirea obligației de a rămîne în unitate timp de 5 ani de zile nefiindu-i imputabilă. Astfel, dacă salariatul este nevoit să ceară desfacerea contractului de muncă pentru un motiv care nu-i este imputabil, el nu poate fi obligat la restituirea cheltuielilor de școlarizare.

Cheltuielile se recuperează de la salariat, de către unitatea cu care acesta a încheiat actul adițional la contractul de muncă, chiar dacă o parte din cheltuieli au fost suportate de altă unitate. Prima unitate va deconta însă celeilalte unități contravaloarea cheltuielilor suportate de aceasta.

Competența de soluționare a unor eventuale litigii care s-ar ivi în cazul refuzului salariatului de a plăti despăgubirea pretinsă de unitate aparține comisiei de judecată (în cazul în care suma pretinsă este sub 5000 lei) sau judecătoriei (în cazul în care suma pretinsă este peste 5000 lei). Litigiile privind restituirea de către salariat a cheltuielilor de școlarizare, sînt litigii de muncă.

Gheorghe ȚIGĂERU

PREȚUL MONDIAL

ELEMENT esențial al contractului internațional de vînzare-cumpărare, prețul constituie sinteza tratativelor dintre parteneri și oglindește eficiența economică înregistrată în tranzacția externă efectuată.

Ca regulă generală, în procesul de schimb extern nu se aplică prețul care exprimă valoarea lui națională, ci acela care este **echivalentul valorii internaționale**, determinată de nivelul productivității muncii pe plan mondial **și care devine astfel prețul mondial**; evident acest preț se modifică pe măsură ce progresul tehnic reduce timpul de lucru necesar pentru producerea mărfurilor care fac obiectul circulației internaționale. Un exemplu va fi concludent: acum 4—5 decenii aluminiul se vindea cu 12 dolari livra, pentru ca, în ultimii doi ani, să se vîndă cu aproximativ 1 dolar livra, datorită perfecționării procesului tehnologic de fabricație.

Cum se formează prețul mondial? Căile sînt multiple:

• În primul rînd, **prețul mondial se formează pe piața caracteristică**, pe care se realizează cele mai mari tranzacții și se derulează importante cantități la export sau import din marfa în cauză. **De aici nu trebuie trasă concluzia că pentru fiecare gen de marfă există o singură piață caracteristică și, deci, se formează un singur preț determinant. În cele mai frecvente cazuri comerțul internațional** se efectuează în diferite fluxuri comerciale, putînd exista, ca o consecință a acestor curente diferite, două sau mai multe piețe caracteristice, susceptibile să determine prețul mondial. Exemplu: pentru țiței și produsele petroliere atît piața Orientului Apropiat, cît și piața americană sînt piețe caracteristice care determină prețul mondial.

• Pentru anumite produse, de regulă fungibile, cum sînt cerealele, zahărul, uleiul comestibil, bumbacul, metale neferoase etc. **prețurile mondiale se formează prin evoluția nivelului cotațiilor stabilite în cadrul burselor internaționale de mărfuri**, sub influența cererii și a ofertei (care nu exprimă în toate cazurile nevoi concrete de consum, fiind adeseori, influențate de speculații financiare).

• **Prețurile mondiale mai sînt influențate, în unele sectoare, de acțiunile monopolurilor**. Este bine știut că pe măsura concentrării producției, o parte tot mai mare din schimburile internaționale se realizează sub controlul direct al uniunilor monopoliste.

Oricare este modalitatea de formare, prețurile mondiale pot fi optimizate de către exportatori, pe diferite căi. Iată două dintre cele mai importante:

• **Orientarea spre piața externă cea mai avantajoasă.** Pentru determinarea acestor piețe urmează a fi luate în calcul o serie de elemente: capacitatea pieței și gradul ei de saturare, cheltuielile de transport (respectiv distanța dintre exportator și importator), posibilitatea ca **pe valuta obținută din export** să se poată efectua importuri corespunzătoare, regimul vamal etc.

• **Alegerea momentului comercial optim.** Unele mărfuri, de regulă materiile prime de origine animală și vegetală și produsele agroalimentare, înregistrează importante fluctuații sezoniere privind prețurile. Ca urmare, urmărirea fluctuațiilor și exportarea lor în momentul optim asigură realizarea unor însemnate venituri suplimentare în valută. Aceasta presupune, însă, studierea aprofundată a piețelor externe pentru determinarea prețului optim al fiecărei poziții din nomenclatorul nostru de comerț exterior.

În condițiile descentralizării operațiilor de comerț exterior, cunoașterea prețurilor mondiale este o sarcină de prim ordin pentru acele unități care au fost investite cu competența de a efectua direct operații de import-export. Aceasta nu se poate realiza fără organizarea unei documentații speciale privind prețurile mondiale. Ca surse indicăm:

— cotațiile de bursă, pentru acele mărfuri care fac obiectul burselor de mărfuri și ale căror prețuri se publică, de regulă zilnic, în presa de specialitate:

— contractele și facturile privind executări efective de livrări;

— oferta de mărfuri (sursă relativă, prin faptul că poate fi constituită „pro causa", pentru a determina anumite tranzacții favorabile exportatorului);

— în sfîrșit, listele de prețuri și cataloagele, datele statistice de comerț exterior, prețurile de licitație, informații obținute de la agenții etc.

Considerăm util să subliniem că, în pofida dificultăților pe care le prezintă constituirea unui fond documentar, este necesar să se facă toate eforturile, dată fiind importanța deosebită pe care o prezintă prețul în cadrul tranzacțiilor comerciale externe.

D. ALEXANDRU

FIȘIER DE ACTE NORMATIVE

• *Decret nr. 396 pentru completarea art 4 al Legii nr. 62/1968 privind* **amortizarea fondurilor fixe**, *publicat în Buletinul Oficial nr. 111 din 14 octombrie 1972.*

• *Decret nr. 389 cu privire la* **contribuția pentru asigurările sociale de stat**, *publicat în Bul. Oficial nr. 112 din 18 octombrie 1972.*

• *Decret nr. 386 pentru* **modificarea Legii nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară** *,publicat în Buletinul Oficial nr. 113 din 20 octombrie 1972.*

MARKETING

ANCHETA „VIEŢII ECONOMICE“

Tîrgul Internaţional Bucureşti — 1972, prin specificul său — de echipament industrial — a permis contactul cu numeroşi specialişti in marketing, reprezentind firme noi sau cu tradiţie indelungată in acest domeniu.

Beneficiind de această imprejurare, am solicitat citorva specialişti să ne impărtăşească opiniile lor cu privire la următoarele aspecte :

1. **Cum interpretaţi conceptul de marketing in cadrul politicii dumneavoastră de intreprindere ?**
2. **Cum realizaţi dialogul producător-consumator ?**
3. **Ce pirghii de promovare aţi utilizat cu succes in activitatea dv. ?**

Incepem in acest număr prezentarea opiniilor, in ordinea in care ele au fost culese.

MOTIVAŢIA PRODUCĂTORULUI INDUSTRIAL

Ladislav SADECKY
directorul Pavilionului R. S. Cehoslovace

ANUL ACESTA în Pavilionul Cehoslovaciei la Tîrgul Internaţional de la Bucureşti îşi expun produsele 9 întreprinderi de import-export, care reprezintă 55 de uzine producătoare. Sînt prezentate 430 de exponate, de pildă strunguri, maşini-unelte, utilaj electronic, aparataj electrotehnic.

1 Considerăm că rolul marketingului este de a sesiza modificările curente pe piaţă, precum şi tendinţele acestora şi a încunoştiinţa, în timp util, conducerile întreprinderilor despre toate aceste schimbări, în scopul fundamentării deciziilor şi a organizării de acţiuni eficiente pentru realizarea în noile condiţii, a obiectivelor propuse. Organizarea sectorului de marketing din cadrul întreprinderilor noastre producătoare diferă de la o unitate la alta, iar locul lor în organizarea generală — de asemenea. De pildă, în unele întreprinderi, ele depind direct de directorul comercial, iar în altele se află sub conducerea directorului general însuşi, sau a adjunctului acestuia. De altfel, nu locul contează, ci posibilitatea ca aceste departamente de marketing să contribuie la adoptarea unei politici de întreprindere, în legătură cu cercetarea, producţia şi desfacerea. Şi, din acest punct de vedere, pot spune că în Cehoslovacia există azi o tendinţă favorabilă în această direcţie. Scopul producţiei noastre este satisfacerea nevoilor pieţei. În statul nostru socialist producţia are ca obiectiv realizarea cerinţelor societăţii, oferirea produselor şi serviciilor de care are nevoie fiecare membru al societăţii. Căci fiecare vrea să ştie pentru ce munceşte, şi care sînt posibilităţile pe care le are la dispoziţie pentru a-şi cheltui banii cîştigaţi, deci ce poate să cumpere cu ei. La export, situaţia îşi menţine pe deplin valabilitatea, deoarece Republica Socialistă Cehoslovacă are un interes deosebit de a-şi lărgi vînzările în străinătate, motiv pentru care considerăm cu toată seriozitatea şi spiritul de răspundere cerinţele şi exigenţele clienţilor noştri, pe care ne străduim să-i satisfacem în cele mai bune condiţii.

2 Toate întreprinderile producătoare din Cehoslovacia indiferent de dimensiuni — dispun de secţii specializate pentru legătura cu piaţa. Aceste secţii se ocupă de lansarea şi întreţinerea unei propagande susţinute şi eficace. O cale de menţinere a contactelor cu clienţii sînt scrisorile şi prospectele de strictă specialitate expediate prin poştă la sediile marilor întreprinderi de profil.

3 În Cehoslovacia există o serie de agenţii specializate, care se ocupă de publicitate. O cale importantă de reclamă este organizarea şi participarea la tîrguri internaţionale specializate, atît la noi în ţară, cît şi în străinătate. Prezenţa noastră aici la Tîrgul Internaţional de la Bucureşti este de altfel o ilustrare a unui asemenea efort de promovare.

Pentru a promova comerţul nostru exterior, am organizat societăţi pe acţiuni. Pot numi cîteva : „Glassexport“ pentru exportul sticlei, „Jablonex“ — pentru vînzările de bijuterii şi de pietre semipreţioase. Vînzările în Occident le facem în mare parte prin intermediul acestor societăţi. În ţările socialiste, legăturile le menţinem cu ajutorul unor întreprinderi de comerţ exterior cu profil similar acelor din ţările respective. Cît priveşte vînzările noastre în ţările capitaliste, ele sînt executate şi prin mijlocirea unor reprezentanţi.

Relaţiile economice internaţionale sînt azi atît de dezvoltate încît cu greu se poate face faţă nevoilor tuturor părţilor interesate doar prin relaţii de vînzare-cumpărare directă. De aceea apelăm şi la formele de colaborare superioare, cum ar fi întreprinderile mixte de producţie şi desfacere, care dau posibilitatea de satisfacere, pe baze reciproc avantajoase, a nevoilor ambelor părţi. Aceste forme, ca şi cele pur comerciale, contribuie la apropierea dintre ţări şi prin aceasta, la consolidarea păcii în lume.

Michel MASSON

Firma COPROSIT (Franţa)

COPRISIT reprezintă în ţările Europei de Est interesele comerciale a opt firme industriale franceze producătoare de produse siderurgice. Principalele produse cuprinse în programul de desfacere sînt următoarele : oţel electric pentru transformatoare, oţel inoxidabil, ţevi pentru producţia auto şi de frigidere, plăci aluminizate etc.

1 Firmele care fac marketing sînt mult mai dinamice şi caută să-şi îmbunătăţească permanent activitatea prin găsirea celor mai bune posibilităţi de desfacere. Organizarea internă poate să difere — deşi toate acţionează după principiile de marketing. În trecut, firmele franceze care aveau relaţii cu întreprinderile socialiste aşteptau să primească specificaţiile tehnice de la aceste întreprinderi. Dar, de cînd au început să facă marketing, şi-au schimbat punctul de vedere şi modalităţile de acţiune. Au început să lucreze pe bază de contacte mai strînse cu clienţii, trimit delegaţi temporari la sediile lor, manifestă o mai mare receptivitate în considerarea modificărilor cerute de către aceştia, fac planuri de marketing pe ţări şi pe feluri de pieţe. O întreprindere orientată spre producţie vrea neapărat să producă cîteva sute de tone pe an din anumite produse, dar nu se întreabă dacă ele sînt cerute de cineva, şi nici nu se preocupă să-şi lărgească numărul clienţilor. Alteori, dimpotrivă, deoarece nu se ghidează după cerere, se întîmplă să nu poată face faţă comenzilor. Spre exemplu, cum ni s-a întîmplat nouă la un moment dat : am primit comenzi ferme, pentru 3 000 tone de oţel inoxidabil pe lună — cantităţi pe care însă nu am putut să le livrăm, pentru că producţia noastră nu fusese planificată pentru aceste cantităţi. De aici, am învăţat că trebuie să facem un studiu de piaţă — şi încă unul foarte amănunţit, la faţa locului, — pentru că una este să lucrezi la Paris, în birou, şi alta să umbli pe teren, în ţările clienţilor.

Cunosc firme în care specialiştii de marketing erau consideraţi nişte visători, cu capul în nori. Dar nu aceasta este, azi, regulă căci începe să se înţeleagă la toate nivelele, că marketingul este o treabă serioasă. Dar conducerea unei astfel de activităţi ar trebui să fie realizată de unul din directorii adjuncţi. Aceasta nu atît ca el să facă marketingul de zi cu zi, cît pentru a oferi acestui sector forţa de a influenţa întreprinderea. În orice caz, conducătorul de marketing trebuie să aibă fără doar şi poate o calificare superioară şi, este de dorit, să aibă şi studii speciale de marketing. Calităţile de comerciant trebuie să fie îmbinate cu o excelentă competenţă tehnică, pentru cunoaşterea produselor.

2 Dată fiind natura specifică a produselor noastre — pentru care, reclama este mai greu de efectuat — preferăm să ne deplasăm la sediile clienţilor sau ale reprezentanţilor lor din Franţa. Pentru a fi la curent permanent cu nevoile lor, procedăm la vizitarea lunară a secţiilor comerciale ale ambasadelor ţărilor socialiste din Paris şi încercăm să stabilim contacte cît mai apropiate cu personalul de aici. Apoi, ne deplasăm la sediile întreprinderilor de comerţ exterior din ţările respective, periodic, interesîndu-ne de posibilităţile de a primi specificaţii tehnice şi de a începe tratativele pentru noi contracte (Am dori să avem şi o reprezentanţă proprie în România în acest scop). O altă sursă de informare pentru noi sînt datele pe care le solicităm consulatelor franceze, din ţările respective.

Pieţele din ţările socialiste din Europa de Est, inclusiv din România, au o serie de aspecte specifice, dat fiind sistemul de organizare a activităţii de comerţ exterior de aici. Cred că pentru vînzătorii care lucrează în aceste ţări ar fi util să intre în contact cu clienţii finali, utilizatorii produselor pe care le oferim pentru a putea înţelege mult mai bine problemele cumpărătorului.

În România, noua formă de organizare a comerţului exterior înlesneşte, legătura cu întreprinderile utilizatoare. În prezent, noi lucrăm, chiar, cu cîteva firme româneşti mari, ca de pildă „Dacia“ (uzina pentru automobile).

3 Cel mai bun mijloc de a-ţi desface marfa este cunoaşterea foarte bună a reprezentanţilor ţărilor respective la Paris. Fiind informaţi în timp util de nevoile diferitelor societăţi pentru comerţ exterior putem să contactăm aceste societăţi şi să le propunem marfa dorită. Desfacerea în aceste ţări poate fi făcută doar folosind căile pe care cumpărătorul însuşi le pune la dispoziţie, şi anume, întreprinderile specializate centrale sau ale centralelor economice.

Popularizarea produselor noastre în rîndul clienţilor o facem în special prin presă. Ne străduim să găsim revistele şi ziarele, care credem că ajung cel mai sigur la clienţii care ne interesează. De asemenea, trimitem anual, la diverse adrese de clienţi potenţiali pe care sperăm să-i atragem în sfera noastră de desfacere, materiale cu caracter de reclamă (cataloage, calendare etc.), în care ne străduim să facem o expunere tehnico-propagandistică, inedită şi eficace. Acordăm un rol special instrucţiunilor tehnice şi explicaţiilor privitoare la caracteristicile funcţionale noi ale mărfurilor lansate.

Pînă nu de mult, aşteptam destul de pasivi, cererile de ofertă ale clienţilor noştri. Pentru viitor intenţionăm să facem deplasări lunare la aceştia şi să încercăm să-i convingem să adopte folosirea unor produse, în locul altora.

O altă constatare a noastră este că prezenţa permanentă a unui reprezentant pe piaţă este de dorit pentru că el poate întotdeauna să ofere informaţii folositoare pentru firmă. Un delegat temporar poate să vină în ţară într-o perioadă nefavorabilă pentru încheierea de contracte, riscul din acest punct de vedere — al oportunităţii deplasării — nefiind deloc de neglijat. Reprezentantul permanent este, cred, mult mai eficient, pentru că are mult mai mari posibilităţi de informare şi transmitere.

Anchetă consemnată de
George HAŞEGANU

RECENZIE

Arta de a vinde

RAPORTUL vînzător-cumpărător a fost şi este obiectul unor ample discuţii. Cum trebuie să se comporte vînzătorul în relaţiile cu clienţii, ce atitudine adoptă în funcţie de structura psihică a clientului, cum trebuie prezentată o marfă pentru a cîştiga pe cumpărător — iată cîteva întrebări la care Gh. Feţeanu, încearcă să găsească răspunsuri în cartea recent apărută „Arta de a vinde“*).

Folosind atît bogata sa experienţă practică cît şi o amplă bibliografie de specialitate, autorul s-a străduit şi, după părerea noastră, a reuşit să înmănuncheze într-un volum o serie de elemente şi probleme de mare actualitate pentru ridicarea nivelului profesional al lucrătorilor din comerţ, în scopul creşterii nivelului de servire în acest sector. Răspunzînd unor cerinţe reale, lucrarea îmbogăţeşte literatura de specialitate din ţara noastră şi devine un instrument util în ampla acţiune de reciclare a lucrătorilor din comerţ.

Punînd în discuţie problema dacă comerţul sau, mai exact, acţiunile de vînzare constituie o artă, autorul dă un răspuns categoric afirmativ. „Comerţul modern — arată autorul lucrării — a devenit o adevărată industrie. Vorbim curent de industria super şi hipermagazinelor considerate adevărate uzine de vînzare". «Arta de a vinde», bazată pe relaţia dintre client şi vînzător, implică utilizarea unor tehnici foarte numeroase şi foarte diverse : autoservirea, expunerea deschisă etc. Vînzarea devine astfel un act complex, iar lucrătorii din magazine sînt chemaţi să pună în valoare calităţile complexe ale mărfurilor".

Cîteva capitole tratează probleme legate de alegerea profesiunii de vînzător, calităţile şi însuşirile unui bun vînzător sau al unui conducător, pregătirea vînzătorului, calităţile şefului de magazin şi raporturile dintre şef şi vînzător, ţinuta exterioară. Buna servire înseamnă un bun vînzător, iar meseria de vînzător, deloc uşoară, nu poate fi făcută la întîmplare. Vînzătorul trebuie să-şi impună un comportament care să-i dea posibilitatea să corespundă pretenţiilor clientului. El trebuie să fie rapid şi mobil, dotat cu receptivitate şi răbdare, să ştie să prezinte marfa, să ştie să vorbească, dar mai ales să asculte.

Pe aceste coordonate se situează autorul în capitolul intitulat : „Esenţialul — să-ţi iubeşti meseria aleasă“. El face o analiză atentă nu numai a raporturilor teoretice dintre vînzător şi client, ci şi una practică, criticînd atitudinea reprobabilă a unor vînzători din comerţul nostru socialist.

Dar, pe lîngă o amplă analiză a raporturilor vînzător-client, autorul abordează şi un raport mai puţin analizat şi anume cel dintre vînzător şi marfă. „Vînzătorul — arată autorul — trebuie să se familiarizeze cu marfa pentru a conduce discuţia cu clientul cu competenţă şi în mod plăcut, pentru a participa la discuţie cu entuziasmul celui care a contribuit la producerea mărfii. Mai mult, tot el trebuie să fie cel care contribuie din plin la introducerea în consum a mărfurilor noi“.

Subliniind faptul că, circa 50% din cumpărări se fac după cum se ştie, sub impuls, autorul insistă asupra rolului vînzătorului în luarea deciziei de cumpărare a clientului. Sînt examinate diferitele modalităţi prin care vînzătorul poate contribui la luarea deciziei de cumpărare cum sînt : prezentarea şi etalarea, publicitatea la locul vînzării, demonstraţiile practice, amenajarea vitrinei etc.

Partea finală a lucrării este destinată examinării unor aspecte psihologice şi etice ale profesiunii de vînzător. Sînt tratate astfel probleme cum sînt: relaţia vînzător-cumpărător, respectul faţă de client, dialogul vînzător-client, politeţea şi amabilitatea, psihologia clientului, tipologia cumpărătorului, etica vînzătorului etc. Tot aici este tratat rolul vînzătorului în contextul autoservirii, avînd în vedere că această formă modernă de comerţ modifică fundamental actul de vînzare.

Lucrarea se încheie cu o sinteză a regulilor care definesc vînzătorul şi care constituie „paşaportul" succesului în meseria de vînzător. Regulile prezentate sintetic de autor vizează atît pe vînzător, cît şi personalul de conducere, şefii de magazine sau şefii de raioane.

Avem convingerea că lucrarea lui Gh. Feţeanu se va bucura de mare audienţă şi succes, fiind realmente o lucrare utilă tuturor celor interesaţi în „arta de a vinde“.

dr. Eduard BIBIRI

* Gh. Feţeanu, „Arta de a vinde", Centrocoop, Bucureşti, 1972, 149 pagini.

PUNCTE DE VEDERE

INFORMAȚIE-DECIZIE

ACȚIUNEA DE RAȚIONALIZARE A SISTEMULUI DE EVIDENȚĂ

ÎN PREZENT, unitățile subordonate Consiliului Popular al Municipiului București au depășit faza de proiectare a noilor sisteme, găsindu-se, de fapt, în faza de pregătire a experimentului și chiar a experimentării. Avînd în vedere faza avansată în care se află acțiunea de raționalizare a sistemului de evidență, ne propunem să schițăm o succintă prezentare a ceea ce am reușit să facem pînă acum și să încercăm să evaluăm, pe această bază, rezultatele practice pe care le întrevedem.

De la început trebuie să recunoaștem că nu sîntem nici pe departe mulțumiți cu ceea ce am reușit să facem pînă acum, deoarece soluțiile elaborate în proiectele de raționalizare — în marea lor majoritate — nu rezolvă problemele de fond ale unităților respective, ci numai unele probleme de formă. Bineînțeles că aceste soluții, aplicate, vor avea eficiență, dar ea nu va atinge nivelul scontat prin introducerea unor noi sisteme informaționale. Cauzele unei asemenea situații sînt multiple, dar nu-mi propun să tratez aici decît foarte sumar pe acelea pe care le socotesc determinante.

În primul rînd, faptul că acțiunea a fost denumită raționalizarea sistemului de evidență și nu perfecționarea sistemului informațional, a lăsat multora impresia că simpla raționalizare a evidenței este suficientă. Un sistem informațional bun presupune, desigur, și o evidență bună și rațională, altfel el neputînd funcționa. Dar, dacă numai evidența este bună și rațională, sistemul informațional nu este în mod obligatoriu bun. Este foarte adevărat că nu se poate să raționalizezi o evidență fără a face o analiză foarte detaliată a necesarului de informații pentru procesul de conducere a activității respective. Aceasta este, de fapt, analiza de sistem, care, după cum știm, trebuie începută cu stabilirea obiectivelor de ansamblu pentru fiecare unitate economică analizată și, derivînd din aceasta, cu obiectivele fiecărei activități. Numai pe această bază se pot evalua și determina informațiile necesare.

Analizînd această situație mai îndeaproape, rezultă că există într-adevăr obiective generale, aceleași pentru toate unitățile, dar acestea sînt: evidență clară, fără paralelisme, unificată, tipizată, etc. Am ajuns astfel să arătăm că denumirea acțiunii — raționalizarea sistemului de evidență — nu este întîmplătoare, ci ea decurge dintr-o concepție.

În al doilea rînd, problema înlocuirii unui sistem informațional cu un altul mai performant este deosebit de dificilă și aș putea afirma, chiar mai dificilă decît înlocuirea unei tehnologii cu alta. Nimeni nu poate concepe azi ca un proiect tehnic — indiferent de complexitate — să poată fi executat de nespecialiști. Se pare însă că nu întotdeauna se gîndește astfel și, după părerea mea, aici se află una din cauzele care duc la scăderea eficienței acestei acțiuni.

Ca în oricare alt domeniu, calitatea soluțiilor proiectate este determinată de gradul de pregătire, talentul, aptitudinile, experiența celor care proiectează. Această condiție, generală, în economie, trebuie să se regăsească și în proiectarea sistemelor informaționale. Constatăm însă că o parte a analiștilor de sisteme nu sînt profesioniști. În aceste condiții și eficiența unor soluții proiectate este mai scăzută. Acolo unde am avut analiști de sisteme bine pregătiți și cu experiență dimpotrivă soluțiile au fost corespunzătoare.

Iată de ce considerăm că vor trebui să fie statuate în întreaga economie funcțiile de analist, prin completarea nomenclatoarelor de funcțiuni existente. Un sistem de școlarizare adecvat, încadrarea analiștilor în servicii de specialitate la fiecare întreprindere, centrală, instituție, organ central și considerarea perfecționării sistemului informațional ca o sarcină permanentă de către fiecare unitate — și nu o acțiune de campanie — sînt lucruri indispensabile atingerii eficienței scontate.

SE APROPIE MOMENTUL BILANȚULUI

În al treilea rînd, după cum afirmam mai sus, noul sistem informațional trebuie să răspundă cerințelor actuale ale conducerii. Care sînt acestea? Se înțelege că, fiind vorba de nevoi ale conducerii, numai conducerea poate și trebuie să le definească. Conducătorii sînt singurii în măsură să spună ce nevoi de informații au, cînd și sub ce formă să le primească. Dar după cîte cunosc eu puțini dintre conducătorii de unități „reprezentative" au formulat cu claritate obiectivele pentru unitate și, respectiv, activitățile analizate, pentru a defini pe această bază informațiile necesare, structura, formatul și frecvența lor.

În al patrulea rînd, consider că trebuie acordată o importanță mai mare programării în timp a fazelor realizării noilor sisteme informaționale.

În general, practica mondială arată că schimbarea unui sistem informațional cu un altul este o operație de lungă durată. Programarea fazelor în timp duce însă, la situația că — în mod simultan — toată lumea proiectează, apoi toată lumea se oprește, apoi toată lumea experimentează etc. etc.

Dacă ținem seama de ceea ce am spus legat de specialiștii noștri, observăm că într-o asemenea programare nimeni nu capătă o experiență completă. De exemplu, cum se poate valorifica experiența căpătată la experimentarea unui proiect, dacă faza de proiectare este terminată pentru toate proiectele. Cînd și cum vor fi valorificate cunoștințele suplimentare căpătate? Răspunsul este că aceasta se poate utiliza la alte proiecte, nu la cele executate. Pe de altă parte, să vedem ce posibilități reale există, ca, în același timp, să experimentăm toate proiectele. Dacă experimentarea este considerată o fază formală, întrebarea pusă este banală. Dacă însă experimentarea este înțeleasă ca supremul criteriu de apreciere a valorii soluțiilor proiectate prin prisma corespondenței lor cu necesitățile reale ale unității, atunci situația se schimbă, Este posibil ca, avînd un nucleu de 1—3 oameni — fără să mai vorbim de pregătirea și experiența lor — să urmărim, în același timp, dacă toate sistemele informaționale (parțiale) ce se experimentează corespund criteriilor raționale?

Este oare necesară schimbarea actualelor sisteme informaționale? După părerea mea răspunsul este un categoric da. Dar această afirmație se poate face numai dacă ai conștiința nevoii schimbării sistemului informațional, numai dacă ești convins că de această schimbare depinde în mod absolut îmbunătățirea generală a activităților.

Crearea acestei conștiințe a nevoii de schimbare este, după părerea mea, un factor determinant. Ea, presupune o muncă atentă de durată, cu toți și cu fiecare în parte, în care, școlarizarea și perfecționarea vor avea un rol însemnat. Pe de altă parte, socotesc că un sistem de cointeresare în obținerea unor anume rezultate prin schimbarea sistemului informațional va fi deosebit de util.

Departe de a nega necesitatea raționalizării sistemului de evidență subliniez imperioasa ei necesitate, și, cu atît mai mult, necesitatea creșterii exigenței față de rezultatele ce se obțin. Se poate însă acționa — și nu este deloc tîrziu pentru asta — pentru lărgirea cadrului acestei acțiuni, în spiritul celor arătate. Experiența cîștigată pînă acum ne este într-adevăr utilă.

ing Nicolae TEODORESCU
director adjunct al Direcției tehnice a Consiliului Popular al Municipiului București

GLOSAR

— **SISTEM**: Ansamblu de elemente, subsisteme interconectate, care acționează în vederea realizării unor obiective comune. De ex. întreprinderea este un sistem format din mai multe subsisteme (subsistemul forței de muncă, subsistemul mijloacelor de producție), care colaborează în vederea producerii unor bunuri cu caracteristici date, atingîndu-se anumiți indicatori tehnico-economici (preț, productivitate, beneficiu etc.). De notat că împărțirea unui sistem în subsisteme depinde de criteriile care stau la baza analizei sistemului. Astfel, o altă împărțire în subsisteme a sistemului întreprindere poate fi: producție, aprovizionare, desfacere, financiar-contabil, personal, cercetare-dezvoltare.

— **SISTEM DE CONDUCERE**: ansamblu de elemente, numite verigi, care, pe baza unor informații, elaborează decizii și controlează executarea și efectul lor. Într-un sistem de conducere, fiecare verigă are atribuții bine precizate, natura deciziilor fiind bine delimitată.

— **SISTEM DE CONDUCERE CU MIJLOACE DE PRELUCRARE AUTOMATĂ A DATELOR, SISTEM DE CONDUCERE CU MIJLOACE DE AUTOMATIZARE**: sistem de conducere care recurge la serviciile unor echipamente de prelucrare automată a datelor (E.P.A.D.). Deciziile se elaborează fie automat (de ex. decizii simple, de rutină, la nivelele operative ale conducerii), fie de către verigile de conducere, pe baza informațiilor obținute de la E.P.A.D. (de ex. cele strategice, la nivelele superioare ale conducerii). Un astfel de sistem cuprinde următoarele subsisteme: echipamentul de prelucrare a datelor (hardware); subsistemul de programe (software); subsistemul de date (primare, organizate etc.); subsistemul uman, format din cei ce utilizează E.P.A.D. (verigile de conducere) și cei ce-l deservesc (analiști, programatori, operatori).

— **INSTRUCȚIUNE**: grup de caractere avînd o structură determinată care declanșează executarea unei operații sau unui șir de operații de către E.P.A.D. Instrucțiunile pot fi scrise în limbajul calculatorului (cînd declanșează executarea unei funcții elementare a calculatorului), in limbaj de asamblare specific unui tip anume de calculatoare sau in limbaj evoluat (COBOL, FORTRAN etc.) independent de calculator. În ultimul caz o instrucțiune poate provoca executarea unei succesiuni de funcțiuni elementare pentru calculatorul dat.

— **PROGRAM**: Șir organizat de instrucțiuni, a căror executare conduce la rezolvarea unei probleme pe calculator.

— **SUBSISTEM DE PROBLEME**: ansamblu de programe care pot fi executate pe un EPAD. El cuprinde:

1. Programele de control: care asigură gestiunea unității centrale și a unităților periferice.
2. Programele translatoare: care comandă traducerea programelor scrise în limbaje evoluate sau de asamblare, în limbajul calculatorului.
3. Programe utilitare: destinate rezolvării unor probleme curente, de gospodărie internă. Din această categorie fac parte: programele de conversie de pe un suport pe altul, programele de sortare etc.
4. Programe de aplicație: care permit rezolvarea unei probleme sau categorii de probleme date.

— **SOFTWARE DE BAZĂ** (programe de bază): Ansamblul programelor de control, translatoare și utilitare specifice unui tip de calculator dat.

PSIHOSOCIOLOGIA INFORMATICII

FORMAREA INFORMATICIENILOR

NOILE profesii, în rîndul cărora se numără și informatica, au suscitat încă de la apariția lor un interes deosebit. Pedagogi, psihologi, sociologi precum și alți specialiști interesați în această problemă, și-au dat seama că în acest caz sistemele tradiționale de formare trebuie reconsiderate. În fapt, care era noutatea?

În primul rînd, candidații selecționați pentru aceste profesii dețin deja o profesiune, iar în al doilea rînd, numărul cunoștințelor ce le reclamă aceste profesii noi este atît de mare încît timpul ce se alocă predării lor este insuficient. Referitor la profesiunile de informaticieni s-a afirmat la „Conferința internațională de educație a adulților" de la Elseneur, că numai la o vîrstă adultă pot fi studiate cu folos, în toată complexitatea și adîncimea lor. Aceasta datorită ascendentului de motivație, interes, experiență de viață, capacitate de concentrare, maturitate de gîndire etc. a adulților față de adolescenți.

Explozia de cunoștințe caracteristică fiecărui domeniu al cunoașterii, dar mai ales informaticii, a condus la concluzia că accentul în formarea informaticienilor trebuie să cadă nu pe transmiterea cunoștințelor, ci pe modificarea comportamentelor. Candidatul selecționat pentru formare trebuie învățat să gîndească ca un informatician și să avem încredere în el că va învăța pe măsură ce merge mai departe. Informaticienilor nu trebuie să le arătăm ce anume trebuie să gîndească, ci să le structurăm modul în care trebuie să învețe a gîndi.

Acestea sînt niște adevăruri ce trebuie cunoscute și însușite de toate cadrele ce activează în domeniul informaticii. Spunem trebuie, pentru că sînt încă foarte mulți aceia care cînd vorbesc de formare se gîndesc la organizarea de cursuri. Iar cînd vorbesc de cursuri au în vedere de multe ori metodele clasice, în rîndul cărora procentul majoritar îl formează conferințele.

Sistemul de formare a informaticienilor trebuie să fie axat tot mai mult pe metodele de dobîndire, interpretare și utilizare a cunoștințelor în așa fel, încît informaticianul să poată înfrunta orice nouă situație nu numai prin ceea ce știe (cu riscul de a fi mereu depășit), dar mai ales prin tehnica de a învăța rapid și temeinic ceea ce trebuie să știe, pentru a face față și a domina situația respectivă, fără a fi surprins și copleșit de ea.

De aceea la întocmirea programelor de formare este bine să se utilizeze cît mai puțin conferințele punînd în schimb accent pe metodele active, participative ca, studiile de caz, jocurile de întreprindere etc. Poate că ar fi necesară organizarea mai multor consfătuiri, simpozioane la care să participe, alături de specialiștii din informatica, psihosociologi și cadre didactice, iar în final să se realizeze un sistem național eficace de formare a informaticienilor.

ing. S. DOBRONĂUȚEANU
psiholog C. COTOR

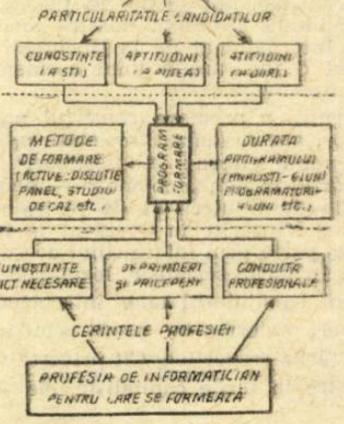

Modul de elaborare a programelor de bonuare

concepte-metodologii

EFICIENȚA EXECUTĂRII ÎN ETAPE A INVESTIȚIILOR

UNA DIN TENDINȚELE principale în acțiunea pentru mărirea eficacității economice a investițiilor este reducerea perioadei cuprinse între momentul în care se fac cheltuielile de investiții și acela în care se obțin rezultatele acestora. Dacă rezultatele planificate se obțin treptat, metoda cea mai bună de a apropia în timp efectuarea cheltuielilor de obținerea rezultatelor este **executarea investițiilor pe etape.** În linii generale, această metodă constă în amînarea efectuării unei părți din cheltuielile pentru investiția proiectată, fără ca aceasta să prejudicieze realizarea sarcinilor de producție sau de deservire, pentru care se face investiția respectivă. Un exemplu clasic în această privință este dezvoltarea planificată a unei întreprinderi, coordonată cu creșterea producției în timp.

Eficacitatea economică a executării investițiilor în etape și care poate fi determinată cantitativ prin calcul se concretizează în: a) reducerea duratei de imobilizare a cheltuielilor de investiții, în comparație cu investiția efectuată dintr-o dată, prin adaptarea mai bună, în timp, a capacităților de producție ale întreprinderii la volumul sporit al producției; b) reducerea duratei de construcție în fiecare etapă, în comparație cu investiția făcută dintr-o dată datorită volumului mai mic al lucrărilor de construcții; c) reducerea cheltuielilor de exploatare prin aplicarea procedeelor tehnologice moderne la obiectivele puse în funcțiune în etapele mai îndepărtate, precum și reducerea cheltuielilor constante, ca rezultat al folosirii mai bune a capacității de producție, în comparație cu investiția făcută dintr-o dată; d) mărirea suplimentară a volumului producției în comparație cu investiția făcută dintr-o dată datorită faptului că durata de exploatare a investițiilor pe etape, puse în funcțiune mai tîrziu, nu se suprapune în majoritatea cazurilor cu perioada de exploatare a investiției făcute dintr-o dată.

Pe lîngă avantajele arătate mai sus, executarea investițiilor în etape prezintă și unele deficiențe. Acestea constau în creșterea cheltuielilor unitare de investiții și a cheltuielilor de exploatare la obiectivele parțiale ale investiției executate în etape, în comparație cu investiția făcută dintr-o dată. Cu alte cuvinte, investiția executată în etape este de obicei „mai scumpă" din punct de vedere al cheltuielilor de investiții și de exploatare, în comparație cu investiția executată dintr-o dată.

Din această cauză investiția în etape nu este întotdeauna mai eficace decît cea executată dintr-o dată, astfel încît alegerea uneia dintre ele trebuie să se bazeze pe o analiză economică.

Înainte de a trece la determinarea prin calcul a avantajelor și dezavantajelor executării în etape a unei investiții, trebuie să subliniem că ele nu apar numai în cazul executării în etape a unei investiții separate. Avantajele și dezavantajele apar și pe scara economiei naționale, dacă obiectivele mari, care nu ar putea fi pe deplin utilizate un timp îndelungat, din cauza creșterii treptate a sarcinilor de producție sau de deservire, ar fi înlocuite printr-o serie de obiective mai mici, puse în funcțiune treptat pentru a le adapta la aceste sarcini.

SĂ ADMITEM IPOTEZA că creșterea producției în perioada N este continuă și că executarea investițiilor care asigură această creștere a producției se poate face fie dintr-o dată, fie în etape. Această ipoteză este prezentată grafic în fig. 1.

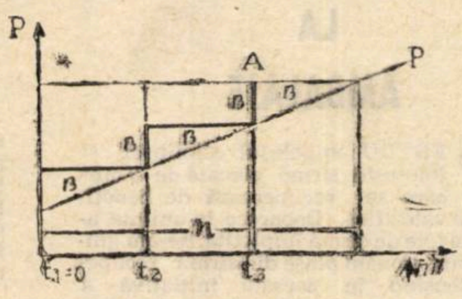

Fig. 1

Curba P reprezintă creșterea producției în perioada N, dreapta A — graficul capacităților anuale de producție în cazul investiției făcute dintr-o dată, iar linia frîntă B — graficul capacităților anuale de producție în cazul investiției executate în etape.

Se poate constata cu ușurință că atît capacitățile de producție ale investiției făcute dintr-o dată, cît și cele ale investiției în etape (eventual ale obiectivelor separate, ale căror capacități de producție ar fi puse în funcțiune în diferite etape) asigură creșterea prevăzută a producției în perioada N și prin urmare sînt echivalente din punct de vedere al rezultatelor.

Pe baza graficului de punere în funcțiune a capacităților de producție, putem întocmi un grafic corespunzător al cheltuielilor de investiții, admițînd și ipoteza că lărgirea (respectiv construirea obiectivelor separate) are loc „fulgerător" ceea ce ne va permite pentru moment să nu luăm în considerare imobilizarea cheltuielilor de investiții în faza executării construcției.

Să admitem apoi că obiectivului din prima etapă, pus în funcțiune în momentul t_1, îi corespund cheltuielile de investiții I_1, celui din etapa a doua, în momentul t_2 — cheltuielile de investiții I_2, celui din etapa a treia în momentul t_3 — cheltuielile de investiții I_3. Dacă cheltuielile I_2 și I_3 făcute efectiv în momentele t_2 și t_3, ar fi fost efectuate odată cu prima etapă, adică în momentul $t_1 = 0$, în comparație cu modul cum aceste cheltuieli au fost efectuate în realitate s-ar produce pierderi de investiții în urma imobilizării cheltuielilor parțiale I_2 și I_3. Pentru cheltuielile de investiții I_2, mărimea pierderilor, măsurată prin durata imobilizării, ar fi $I_2 . q_1 . t_3$.

Așadar, se poate admite că avantajele investițiilor în etape în comparație cu investițiile efectuate dintr-o dată, ținînd seama de consecințele imobilizării, se exprimă prin raportul dintre cheltuielile parțiale I_2 și I_3. Pentru cheltuielile de investiții efectuate în diverse etape și cheltuielile de investiții mărite în mod convențional cu pierderile rezultate în urma imobilizării cheltuielilor, adică prin raportul $\frac{1}{1 + q_1 \cdot t_k}$ în care t_k reprezintă momentul punerii în funcțiune a etapei k începînd de la prima etapă, iar q_1 — coeficientul de imobilizare.

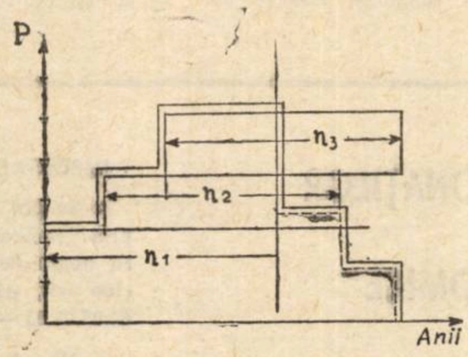

Fig. 2

În forma generală, totalul cheltuielilor parțiale ale investiției în etape (I_e) echivalent cu cheltuielile unei investiții făcute dintr-o dată, se calculează pe baza formulei:

$$I_e = \sum_{k=1}^{k=w} I_k \frac{1}{1 + q_s \cdot t_k}$$

(w = numărul etapelor, celelalte notații ca mai sus).

Dacă vom lua acum în considerare și imobilizarea cheltuielilor parțiale ale investiției pe etape, care apar în faza construcției, la orice cheltuială parțială trebuie adăugată durata imobilizării, în conformitate cu principiile adoptate în această privință. În acest scop, înmulțim fiecare cheltuială parțială cu $1 + q_i \cdot n_{ik}$ (în care scop n_{ik} reprezintă durata medie de imobilizare a cheltuielilor etapei k în faza construcției). Așadar, formula mai sus indicată va avea următoarea formă definitivă:

$$I_e = \sum_{k=1}^{k=w} I_k \frac{1 + q_z \cdot n_{zk}}{1 + q_s \cdot t_k}$$

CHELTUIELILE anuale de exploatare ale unei investiții executate în etape cresc o dată cu darea în folosință a investițiilor în etape succesive. Sporul pe etape al cheltuielilor de exploatare arată o tendință de scădere în urma influenței exercitate de progresul tehnic asupra soluțiilor tehnologice adoptate în perioadele ulterioare. Această influență asupra modului de formare a viitoarelor cheltuieli de exploatare trebuie luată în considerare în calcul, prin înmulțirea cheltuielilor calculate în momentul inițial cu coeficientul prevăzut al reducerii cheltuielilor anuale de exploatare (d). Prin urmare, cheltuielile de exploatare ale etapelor succesive k_1, k_2, k_3, calculate pe baza prețurilor existente în momentul inițial, se vor forma în realitate, așa cum se arată în tabel.

Cheltuielile de exploatare adunate vor reprezenta deci în etapele succesive:

etapa I K_1

etapa II $K_1 + K_2 \left(\frac{1}{1 + d}\right)^{t_2}$

etapa III $K_1 + K_2\left(\frac{1}{1 + d}\right)^{t_2} + K_3\left(\frac{1}{1 + d}\right)^{t_3}$

După cum se poate observa cu ușurință, creșterea cheltuielilor anuale de exploatare pe măsura punerii în funcțiune a obiectivelor din etapele următoare ale investiției este mai mică, datorită tendinței de scădere a acestor cheltuieli. În conformitate cu cerințele care rezultă din aplicarea formulei sintetice a eficienței investițiilor, cheltuielile de exploatare trebuie cuprinse în calcul ca mărimi constante și aduse la o perioadă standard de 20 de ani.

CÎND perioada de exploatare a obiectivelor parțiale ale investiției respective, executate în etape, nu este aceeași ca în cazul investiției executate dintr-o dată, apar avantaje ca urmare a obținerii unei producții suplimentare. Aceste cazuri sînt destul de frecvente în practică și sînt specifice mai ales pentru investițiile pentru deservire (telecomunicații, servicii comunale, etc).

În alte ramuri ale economiei ele pot apare în primul rînd, cînd un mare obiectiv de investiții este înlocuit cu altele mici, puse în funcțiune în etapele ulterioare. Rezultatele obținute datorită obținerii unei producții suplimentare sînt prezentate grafic în fig. 2.

Executarea investițiilor în etape și obținerea pe această cale a unei producții suplimentare în comparație cu investiția executată dintr-o dată, reprezintă una din căile de sporire a eficacității economice a investițiilor. Ea trebuie folosită paralel cu alte forme și metode care asigură investițiilor capacitate sporită.

Etape	I în momentul $t_1 = 0$	II în momentul t_2	III în momentul t_3
Cheltuieli anuale de exploatare	K_1	$K_2\left(\frac{1}{1 + d}\right)^{t_2}$	$K_3\left(\frac{1}{1 + d}\right)^{t_3}$

Ion POPESCU
Craiova

FIȘE

Managerii și dreptul de opțiune

În articolul **Upravlenceskii sloi monopolisticeskoi burjuazii** (Pătura managerială a burgheziei monopoliste), apărut în revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNÎE OTNOȘENIA nr. 10/1972, S. Epstein analizează situația economică a managerilor din S.U.A., considerați de mulți autori occidentali ca reprezentînd baza „transformării capitalismului". Autorul combate teza trecerii puterii în mîna managerilor și implicit a transformării capitalismului, arătînd pe baza unui bogat material documentar că și în condițiile actuale rolul conducător îl dețin marii deținători de acțiuni.

Cercetări recente dovedesc, afirmă S.E., citînd lucrări occidentale, că în ultima vreme cota parte a salariului în venitul managerului este cu atît mai mică cu cît poziția sa în întreprindere sau corporație este mai înaltă. După W. Lewellen, pentru întreaga grupă a managerilor, greutatea specifică a salariilor și premiilor în venitul lor general a scăzut de la 4/5 la 1/2, iar la primul de pe statul de salarii (de obicei președintele companiei) de la 3/4 la 1/3. Întrucît opțiunile de acțiuni reprezintă în prezent 1/3—1/2 din veniturile nete ale unui cerc restrîns de administratori — care cumpără acțiuni la prețuri ferme, chiar cînd prețul de piață este mult mai ridicat —, veniturile acestei pături au început să fie în mare măsură funcție de cotarea pe piață a acțiunilor, ceea ce leagă foarte strîns pe manageri de proprietate.

Ajutorul o iluzie

Revista NEWSWEEK (23 octombrie 1972) publică, sub titlul **Aid Is a Snare and a Delusion** (Ajutorul este o capcană și o iluzie), un interviu luat cunoscutului specialist francez în problemele țărilor în curs de dezvoltare, Tibor Mende. După cum o arată și titlul, premisa de la care pornește interviul este aceea a totalei ineficiențe a ajutorului acordat de țările capitaliste dezvoltate celor în curs de dezvoltare. T.M. consideră că eșecul este atît de grav încît amenință însăși independența țărilor „lumii a treia" prin crearea unor condiții propice unei adevărate recolonizări.

Economistul francez explică nereușita, accentuînd mai ales asupra structurii sociale a țărilor primitoare de ajutor. El arată că de ajutorul străin nu a beneficiat decît o pătură subțire a societății, adîncindu-se astfel inegalitatea dintre clase. Pe lîngă aspectul legat de inechitate, T.M. observă că fenomenul a influențat negativ însuși ritmul dezvoltării economice. În acest context, el relevă faptul că cei privilegiați au orientat greșit întregul sistem de pregătire a cadrelor, modelîndu-l după propriile preferințe și nu după nevoile generale. Aceasta a dus, de pildă, la un surplus în așa-zisele profesii liberale și la un deficit de agronomi.

Politică monetară versus politică fiscală

Într-un studiu recent **The FED on The Spot** (Sistemul Federal de Rezerve în centrul atenției) Milton Friedman afirmă pe un ton triumfător că s-ar fi dovedit fără drept de apel că doar politica monetară poate fi utilă în anii ce urmează. Autorul susține acest lucru opunîndu-se ideilor care accentuează rolul politicii fiscale; el consideră că folosirea acesteia din urmă nu este în măsură să stăvilească inflația.

M. F. apreciază ca meritorie activitatea desfășurată de un alt neoliberal, Arthur Burns, ca director al F.E.D. După părerea sa, A. Burns are meritul de a fi fixat drept scopuri primordiale ale organismului ce-l conduce limitarea creșterii masei monetare și folosirea ratei dobînzii ca instrument activ al politicii economice. Pentru viitor, M. F. recomandă urmarea acelorași linii generale cu unele modificări: mai întîi, F.E.D. să înceteze încercările de a menține rata dobînzii la un nivel scăzut; în al doilea rînd, să se încetinească ritmul de creștere a masei monetare. M. F. argumentează ideile sale printr-o analogie — el compară banii cu combustibilul folosit de automobil. Este necesară mai multă benzină — scrie el — pentru a porni decît pentru a menține o viteză constantă. O dată ce economia crește într-un ritm convenabil, masa monetară necesară ar deveni relativ mai mică.

scrisori

SCHIMBARE RADICALĂ ÎN METODELE ȘI TEHNICILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT?

IN ARTICOLUL „Invățămintul — un «loc îngust» în dezvoltarea civilizației?" apărut în „Viața economică" (nr. 21), autorul conchide. sprijinindu-se și pe o serie de opinii ale celor ce au abordat această temă în literatura de specialitate, că, în timp ce din epoca Renașterii știința a suferit multe revoluții, sistemul de învățămint a evoluat destul de lent. păstrind. în esență, neschimbate principiile referitoare la ce și cum trebuie învățat și că soluția reală de perspectivă presupune o restructurare radicală a sistemului de predare. constind în învățarea cu ajutorul descoperirilor.

Nu pot fi de aceeași părere. În societatea noastră socialistă. educația. cultura, spiritul de anticipație, privirea în perspectivă, îmbinarea ideilor generale cu spiritul practic. înlăturindu-se practicismul îngust cît și abandonarea în contemplativ, realizate de cadrele noastre didactice și educative, oferă elevilor și studenților datele cele mai importante ale științei și tehnicii moderne, le dezvoltă gîndirea creatoare, munca independentă. interesul și pasiunea pentru studii și cercetări, le stimulează aptitudinile și talentele, educîndu-i în spiritul respectului și dragostei față de muncă. Pedagogia modernă și orice manual privind metodica predării nu sînt de acord cu aprecierea făcută în articol și nici cu afirmația că astăzi ziua de muncă a elevilor din clasele superioare este de 12 ore din 24, sau cu utopia că prin „învățarea cu ajutorul descoperirilor" elevii din clasa I și-ar putea însuși bazele economiei și algebrei. . .

prof. Ion I. GHELASE
București

ECONOMII LA AMBALAJE

PENTRU ambalajul celofibrei se folosește sîrmă zincată de 3 mm, care se recuperează de beneficiari și se valorifică. Deoarece în unitate aveam nevoie de sîrmă împletită, ne-am gîndit să confecționăm plase din sîrmă recuperată. Reușind în această inițiativă a noastră, propun industriei locale și cooperației meșteșugărești să preia producția de împletituri din sîrmă zincată care se recuperează la unitățile noastre.

Avantajele nu pot fi puse sub semnul îndoielii, deoarece diferența dintre prețul oferit de I.C.M. și valoarea produsului finit este sensibilă. Luînd în calcul toate filaturile din țară (noi un consumator mic — am recuperat în 8 luni 21.000 kg. sîrmă) rezultă că s-ar putea realiza economii de multe milioane lei pe an.

ec. Cristofor SILVESCU
Fabrica de vată — Buftea

TERMINOLOGIE...

ÎN „VIAȚA ECONOMICA" (nr. 43) la rubrica „Din cronica întrecerii socialiste" am citit în informația „Premieră în Valea Jiului" cîteva nepotriviri de terminologie. Cred că ar fi fost mai nimerit să se scrie **săpat** în loc de **dăltuit**, **transportoare cu bandă** în loc de **benzi rulante** și **mașini de extracție** în loc de **macarale**.

Ștefan BENEA
București

N.R. În ultimul caz este vorba de o instalație de scos multicablu cu skip.

CURIER

● Amortizarea fondurilor

BAZA DE DESFACERE, Brașov — Reglementările actuale în materie de amortizări sînt: Legea nr. 62/1968 ; Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 139/1969. Conform punctului 22, aliniatul 2 din regulament. „Amortizarea se calculează la valoarea de inventar a fondurilor fixe, în funcțiune în ultima zi a lunii pentru care se face calculul. Pentru fondurile fixe ale unităților economice de stat noi, pentru secțiile și liniile tehnologice noi, care își încep activitatea după data de 15 ale lunii, amortizarea se calculează de la data de 1 a lunii următoare". Potrivit acestor prevederi amortizarea se calculează, deci, de la data de 1 a lunii următoare, pentru fondurile fixe care-și încep activitatea după data de 15 ale lunii, din : unitățile economice de stat noi : secțiile noi : liniile tehnologice noi. Pentru restul fondurilor fixe, din luna cînd au fost puse în funcțiune, indiferent de dată.

● Salarizare

NICOLAE GHERGHEL, Agnita. Personalul cu studii medii, care ocupă funcții de conducere, pentru care se prevede condiția studiilor superioare. menținut în urma trecerii unității într-un grad superior, este salarizat — conform prevederilor pct. 28 din anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968 — cu două clase sub cele prevăzute pentru funcția ocupată. Indemnizația maximă de conducere prevăzută pentru funcțiile ocupate de personalul astfel menținut se reduce cu 10%. Această indemnizație se stabilește, deci, între limita minimă care nu este redusă și limita maximă micșorată cu 10%. Salariile tarifare ale șefilor de atelier, în cazul dv. dintr-o unitate din grupa III/6 de ramuri, se diferențiază în raport cu gradul de organizare a atelierului și nu în raport cu gradul de organizare a unității unde lucrează. De asemenea, aceste salarii sînt diferențiate în raport cu nivelul studiilor (superioare sau medii) fiind stabilite — pe grade de organizare (și nivele de studii) între clasele 18 și 29.

● Transfer

GHEORGHE ANGHEL, Topraisar — Conform prevederilor Circularei Ministerului Muncii nr. 170 001 din 8 aprilie 1970, și în prezent în vigoare, salariatul transferat în interesul serviciului într-o funcție cu nivele de salarizare mai mici poate fi încadrat la un număr de gradații care să corespundă vechimii în specialitate, precum și calităților sale profesionale, fără ca prin aceasta să depășească salariul tarifar de încadrare avut în funcția deținută anterior. Întrucît prevederea legală susmenționată a stabilit numai posibilitatea încadrării la un număr de gradații, fără să constituie însă o obligație pentru conducerea unității, la încadrarea dv. la nivelul de bază nu s-a comis o abatere de la reglementarea în vigoare, deoarece și la vechea unitate erați încadrat tot la nivelul de bază. Menționăm că, în conformitate cu Codul muncii în vigoare, efectuarea transferului în interesul serviciului fiind condiționată de consimțămîntul salariatului, implicit a-ți consimțit la salariul tarifar ce vi s-a stabilit la data transferării.

● Acord global

H. FIRUȚA, Rîmnicu Vîlcea — Salariatul unui institut de proiectare, încadrat într-un compartiment unde se lucrează în regie, trecut — temporar — în cadrul unui alt colectiv, care lucrează în acord global, are dreptul la remunerarea corespunzătoare lucrărilor efectuate în acord, în condițiile stabilite și pentru ceilalți salariați. Bineînțeles, el n-are dreptul să primească, în același timp, și salariul tarifar în regie, prevăzut la funcția deținută.

● Contractul economic

TROFIM GLAVANARU, Poiana Cîmpina, Prahova — Contractul economic este acordul de voință intervenit între două sau mai multe persoane juridice cu privire la livrarea de produse, executarea de lucrări, prestarea de servicii. Potrivit art. 10 din Legea contractelor economice, contractele economice se încheie prin acordul de voință al părților constatat în scris. Fiind încheiat prin acord de voință între părți și creînd în sarcina ambelor părți contractante obligații, contractul este un act juridic bilateral. Contractele economice pot fi de lungă durată, anuale sau pentru perioade mai scurte (sezoniere), potrivit cu acordul părților și prevederile planului de stat. În formă scrisă, acordul părților poate fi constatat prin contract comandă urmată de acceptare sau comandă urmată de executare (art. 3 Legea nr. 71/1969).

Contractul economic trebuie să cuprindă următoarele elemente pentru a fi considerat un act juridic valabil : — denumirea părților contractante; sediul, persoanele din conducere îndreptățite să reprezinte organizația socialistă respectivă și să semneze contractul, organul ierarhic superior; obiectul contractului; condiții de calitate; modul de recepționare al produselor; prețul produselor; condiții de plată; condiții de expediere și ambalare; termenele de garanție; penalități etc. De asemenea, pentru a fi considerat valabil, contractul economic trebuie semnat de persoanele din conducerea organizației socialiste respective, împuternicite să angajeze răspunderea acesteia.

● Locuințe de serviciu

ERNO BIRO, Miercurea-Ciuc — Potrivit reglementărilor în vigoare, există regimul stabilit pentru căminele de tineri în industrie, construite în temeiul H.C.M nr. 207/1969 și considerate ca fiind locuințe de serviciu ; regimul care decurge din prevederile art. 5 din H.C.M nr. 1651/1968, precum și cel prevăzut de art. 14 din aceeași hotărîre în cadrul cărora dispozițiile legale sînt mai severe deoarece pentru aceste locuințe nu se încheie contracte de închiriere, iar folosirea suprafeței locative încetează odată cu încetarea contractului de muncă, fără ca unitatea să fie obligată a atribui salariaților respectivi o altă suprafață locativă. Menționăm că, în legătură cu locuințele de serviciu, în prezent nu este încă stabilit un regim unitar, problemele respective fiind în studiu, în vederea elaborării unor reglementări corespunzătoare (Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală).

● Încadrare

AUREL BUTUREANU, Mediaș — Pînă la 1 ianuarie 1972, organele competente au avizat că administratorul de spital deține o funcție economică medie, întrucît între atribuțiuni erau cuprinse și activități cu caracter economic. După data intrării în vigoare a prevederilor legii nr. 12/1971, numai comisia de încadrare și promovare din unitatea unde lucrați este competentă să stabilească dacă munca prestată în funcția de administrator spital se consideră într-o specialitate înrudită cu aceea economică. Perioada cît ați fost activist salariat al unei organizații obștești (pct. 2 din anexa 2 la legea susmenționată) se ia în considerare în cazul în care, după încetarea activității în organizația obștească, v-ați reîncadrat într-o unitate din ramura (sector) din care ați fost scos din producție, sau dacă v-ați reîncadrat într-o unitate din ramura (sectorul) de care v-ați ocupat în timpul cît ați activat în cadrul organizației obștești. Administratorul de liceu are o funcție administrativă. Pentru evidența contabilă, este încadrat un salariat cu studii medii economice.

● **LENUȚA NEAGOI**, Deva — Dacă puteți dovedi cu acte emise de organele competente situația expusă în scrisoarea către redacție, întreaga perioadă cît ați urmat cursurile învățămîntului superior, se consideră vechime și vechime neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate.

● **D. DRAGOMIR**, București — Pînă la o nouă reglementare în cazul personalului trecut în aceeași funcție la unități cu nivele de salarizare superioare sau inferioare se aplică, în continuare, avizul nr. 8683/1972, respectiv Circulara Ministerului Muncii nr. 170 001/1970.

● **VIRGIL BICHESCU**, Bacău — În răspunsul ce vi l-am dat în nr. 43 se va citi : „perioada lucrată ca planificator principal se ia în considerare ca vechime în funcții economice medii.

● **ING. GHEORGHE POPESCU**, Bărcănești, Prahova — Am solicitat autorilor răspunsurile cuvenite.

● **CONSTANTIN IORGULESCU**, Mediaș — Am înțeles că doriți să fiți unul din participanții la o eventuală consfătuire cu cititorii. Vă vom invita cu plăcere.

● **CONSTANTIN V. IONESCU**, Ploiești — V-am răspuns în nr. 41.

● **VASILE NINI**, Timișoara — De acord cu articolul propus. Îl puteți concentra la maximum trei pagini dactilografiate la două rînduri.

ÎN ATENȚIA ABONAȚILOR „VIEȚII ECONOMICE"

Pentru a veni în ajutorul celor care urmează cursuri de reciclare în domeniul economic, revista „Viața economică" asigură tuturor abonaților individuali (economiști, ingineri, juriști etc.) primirea următoarelor lucrări :

1. — Cartea întreprinderii — volumul II — 10 lei.
2. Funcția comercială — contractul economic — 10 lei
3. Aplicarea legislației în unitățile economice și în instituții — 10 lei
4. Elemente de drept comercial comparat și internațional — 20 lei
5. Cartea conducătorului de cooperativă — 10 lei

CONDIȚII DE DIFUZARE :

1. Încheierea de abonamente speciale direct la redacție, prin remiterea, cu mandat poștal, a sumei de 104 lei pentru un abonament (adresa : Redacția „Viața economică", str. N. Iorga nr. 36, of. P.T.T. nr. 22).

2. Odată cu remiterea costului privind abonamentul (104 lei) urmează a fi remise și sumele pentru lucrările (din cele arătate mai sus) care interesează pe fiecare abonat în parte (un singur exemplar din fiecare lucrare).

3. Pe mandatul poștal (tichetul destinat corespondenței) se va face mențiune pentru ce cărți optează abonatul, cu recapitularea sumei remise și arătarea adresei exacte.

IMPORTANT PENTRU ORGANIZAȚIILE SOCIALISTE...

● Se pot face abonamente în condițiile de mai sus, prin remiterea prin virare a sumelor corespunzătoare numărului de abonamente la „Viața economică" (104 lei), plus valoarea cărților (Contul nostru 64.03.01.03 — SMB — SDBS)

● Un abonament dă dreptul la cîte o lucrare din fiecare (din cele arătate mai sus).

... ȘI PENTRU TOȚI CITITORII „VIEȚII ECONOMICE"

● potrivit programului nostru editorial, lucrările care vor fi editate în 1973 vor fi difuzate exclusiv abonaților ;

● abonamentele se primesc, în condițiile de mai sus, numai pînă la 1 decembrie a.c., (dată la care urmează să se stabilească tirajul definitiv al lucrărilor).

știință și societate

O VIZIUNE UMANISTĂ ASUPRA COSTURILOR CREȘTERII

FACTORII creșterii economice în lumea actuală formează, după cum se știe, obiectul unor ample dezbateri științifice. În acest context trebuie să privim și Congresul economiștilor de limba franceză — Congres ce și-a cîștigat un meritat renume prin problematica abordată, — care s-a ținut în acest an — în luna septembrie — la Teheran, avînd drept temă „Costurile creșterii".

La lucrările congresului au participat circa 160 de persoane din diferite țări (Franța, Elveția, Canada, Grecia, Polonia, România etc.). Au prezentat referate și au participat la discuții personalități din domeniul științelor economice ca: H. Aujac, R. Badouin, J. C. Dischamps, H. Guitton, J. Lecaillon, J. Marchal, J. Marczew ski, A. Piettre (președintele congresului) etc.

Deși tema congresului se preta la o tratare în mare măsură econometrică, această latură a fost practic ignorată, bineînțeles nu pentru că ea nu ar prezenta importanță, ci fiindcă participanții au socotit util ca înainte de a se trece la anumite dimensionări, să se precizeze teoretic și metodologic **fondul** problemei.

Definirea și delimitarea conceptului de creștere a ocupat un loc important în referatele prof. Dufour și prof. Delivanis. Respingînd ideea unei identități între creștere-dezvoltare-bunăstare ei au susținut cu argumente diferite că, în timp ce creșterea se exprimă în ultimă instanță prin sporirea produsului național brut și este prin excelență o problemă economică, materială, dezvoltarea și bunăstarea sînt procese incomparabil mai largi, în care alături de latura economică, o importanță deosebită are latura socială, educațională, culturală. Pentru a releva tocmai contradicțiile posibile între creșterea economică și procesul dezvoltării în ansamblu (în sensul de mai sus), prof. Dufour și-a intitulat referatul în mod semnificativ „Creștere contra dezvoltare?".

De asemenea, în cadrul definirii conceptului, a fost subliniată necesitatea nuanțării lui în funcție de stadiul de dezvoltare a unei țări sau alteia. Noțiunea nu poate fi operațională și cu același conținut în mod global. Necesitatea creșterii se pune literalmente diferit în țările dezvoltate din punct de vedere industrial și în țările slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare. Dacă pentru primele ea devine, la ora actuală, **o problemă**, pentru celelalte ea constituie unica **soluție**. În acest context a fost respinsă drept utopică ideea unei creșteri mondiale „echilibrate" propusă în cartea pe cît de cunoscută pe atît de discutată și disputată, intitulată **Limitele creșterii**. Respingerea acestei utopii era de așteptat: ideea ca țările foarte dezvoltate industrial să-și micșoreze în mod voluntar ritmul de creștere și să sprijine creșterea accelerată a țărilor slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare intră evident în conflict cu proprietatea monopolistă de stat și cu mobilurile ei de expansiune capitalistă și nu o dată neocolonialistă.

Reversul medaliei

UN LOC CENTRAL în dezbateri l-a ocupat analiza efectelor creșterii în interiorul țărilor dezvoltate industrial. Sub influența puternicului șoc al modelului lui I. Forrester (reluat în **Limitele creșterii**) discuțiile au accentuat îndeosebi laturile negative ale actualei creșteri examinate dintr-o optică nu numai economică dar și socială. Relevînd pe scurt unele aspecte pozitive ale creșterii ca: reducerea mortalității, creșterea longevității, reducerea duratei zilei de lucru, îmbunătățirea — în general — a condițiilor de existență, raportorii și participanții la discuții s-au oprit pe larg asupra laturilor negative. Ei au atras atenția asupra caracterului epuizabil al stocului de materii prime — într-o perioadă istorică relativ scurtă — în condițiile menținerii consumului contemporan și a actualului ritm de creștere, asupra procesului de unilateralizare și alienare a ființei umane, a creșterii considerabile a consumului nervos, a aspectelor nedorite pe care societatea de consum le generează în cadrul tineretului, a accentuării poluării și degradării mediului înconjurător, cu consecințe previzibile dezastruoase, a extinderii inflației și șomajului, afectarea vieții familiare, creșterea inegalității și injustiției, aglomerațiile urbane etc. Asemenea aspecte și altele de acest gen au fost apreciate de congres drept **costuri** reale ale creșterii, pe care evidența statistică actuală și analiza economică le ignorează sau le minimalizează.

În acest context, prof. J. C. Dischamps a considerat necesară lărgirea noțiunii de „costuri ale creșterii", abordarea lor într-o concepție umanistă, determinarea cheltuielilor nu numai materiale, dar și umane, pentru a avea o imagine reală a eforturilor pe care le solicită sporirea cu un procent a produsului național brut.

De la sistemul conturilor naționale la sistemul conturilor sociale

S-A ÎNCERCAT cu acest prilej să se facă și o grupare a costurilor după diferite criterii cerute de analiza socio-economică. Din punctul de vedere al **posibilităților de determinare**, costurile au fost grupate pe elemente cuantifiabile și necuantifiabile (îndeosebi de natură psihosocială legate de „calitatea vieții" etc.), deschizîndu-se un cîmp vast de investiții pentru comensurarea lor; din punctul de vedere al **naturii** lor, ele au fost grupate în cheltuieli materiale (cantitative, subordonate unor restricții impuse de natură) și cheltuieli umane (calitative a căror dimensiune va spori considerabil o dată cu explozia demografică); din punctul de vedere al **repartizării** lor: cheltuieli directe (care apar nemijlocit) și indirecte (costurile legate de procesul educațional, sănătate, utilizarea timpului liber etc.); în sfîrșit, costuri economice și costuri social-politice.

S-a propus și elaborarea unui tabel imput-output al creșterii sub aspectul costurilor și avantajelor, respectiv cît costă creșterea și dacă prețul ei este convenabil societății.

Precizările în ce privește conținutul creșterii și al costurilor ei în țările dezvoltate industrial au permis enunțarea unor concluzii în acest domeniu.

Subliniindu-se că mobilul creșterii nu poate fi numai sporirea produsului național brut (PNB) pe locuitor (care, de altfel, ascunde mari inegalități de ordin economic și social), referatele au pledat pentru realizarea unei „discipline" a creșterii, orientată spre satisfacerea nevoilor legate de „calitatea vieții" și cu costuri materiale și umane minime. Numeroși participanți s-au referit la necesitatea elaborării indicatorilor sociali (ignorați în general pînă în prezent) în funcție de care să fie subordonați indicatorii producției. Prof. H. Aujac a dezvoltat pe larg în referatul său necesitatea trecerii de la Sistemul Conturilor Naționale (care se limita îndeosebi la prezentarea laturii economice) la Sistemul Conturilor Sociale, făcîndu-se și propuneri concrete în acest sens.

Problemă și soluție?

ÎN ABORDAREA modalităților concrete de realizare a „disciplinei" creșterii, participanții au respins tezele „zegiste" de frînare totală a creșterii, situîndu-se pe o poziție centristă. Ei au preconizat reexaminarea ritmului și orientării acestei creșteri în contextul unei redistribuiri a venitului național care să reducă decalajele existente. Referatul lui Jean-Pierre Blanc propunea în acest sens măsuri de blocaj (limitarea numărului orelor de muncă, reducerea ritmului intensității muncii, restricții cu privire la crearea de noi industrii în spații aglomerate) și așa-numite măsuri de facilitare sau de compensare. Primele vizează sprijinirea creșterii, de exemplu prin accelerarea pregătirii profesionale, dezvoltarea creșelor, a transportului urban. Celelalte au în vedere unele îndemnizații pentru victimele acestei creșterii (accidente de muncă, șomaj etc.). Prof. J. Marczewski a pledat pentru utilizarea mai largă a pîrghiei prețurilor, atît ca factor de reducere a „costurilor" creșterii, cît și pentru o mai bună direcționare a acesteia.

Este evident că asemenea soluții nu pot deturna evoluția ce o imprimă acțiunea legilor economiei capitaliste. Pentru a „disciplina" creșterea în conformitate cu nevoile sociale, așa cum s-a propus la congres, sînt necesare schimbări structurale social-politice de mare profunzime, care să permită naționalizarea marilor întreprinderi, cooperativizarea solului, introducerea unei planificări centralizate cu caracter de directivă, participarea nemijlocită a maselor la conducere etc. Numai în acest context, care presupune o schimbare radicală a relațiilor de producție, creșterea ar putea fi sincronizată cu procesul dezvoltării și al ridicării nivelului de viață.

Deficiențele „ajutorului" destinat creșterii

ÎN CADRUL congresului au fost abordate cu totul insuficient aspectele creșterii în țările în curs de dezvoltare. Merită totuși relevate două aspecte:

a) sublinierea în referate a eforturilor **interne** ce le depun aceste țări pentru realizarea creșterii;

b) critica ajutorului extern în sprijinirea acestei creșteri.

În legătură cu cel de al doilea punct, prof. D. Germidis a relevat caracterul dezavantajos pe care-l are uneori acest ajutor pentru țara beneficiară. În esență, critica prof. Germidis atacă următoarele laturi: 1) Prin intermediul acestor ajutoare, țările donatoare se debarasează de surplusuri de mărfuri ce necesită cheltuieli considerabile de depozitare și păstrare, stimulînd implicit activitatea de export. 2) Obligația țărilor „ajutate" de a primi produse **numai** din țările donatoare, la costuri incomparabil superioare celor la care s-ar putea aproviziona singure, constituie în fapt un „ajutor" dat creșterii țărilor donatoare și nu beneficiare

Autorul prezintă în acest sens calcule explicative efectuate în cadrul OCDE, privind impactul asupra economiei Indiei, a ajutorului acordat de S.U.A. India a achiziționat îngrășăminte azotoase cu o diferență de preț de 30% față de cel la care s-ar fi putut aproviziona din țările Golfului Persic. În decurs de 7 ani India ar putea economisi 215 milioane dolari numai la acest produs, dacă S.U.A. ar permite să folosească ajutorul acordat în conformitate cu interesele acestei țări.

3) Tehnologia impusă pe baza ajutorului e uneori neadaptabilă condițiilor țărilor beneficiare, obligîndu-le la restructurări în producție și în comerțul lor exterior în conformitate cu interesele țărilor donatoare.

4) În aceste condiții, costurile suportate de țările donatoare sînt incomparabil mai reduse decît apar scriptic.

De aici, slăbiciunile politicii de „ajutor", neîncrederea cu care acesta este privit, avantajele economice și politice ce le oferă țărilor donatoare asemenea raporturi. Prof. Germidis își încheia studiul său cu următoarea întrebare: „... nu am fi oare în drept să ne întrebăm dacă problema ajutorului nu ar merita în sfîrșit să fie reconsiderată în lumina unei revizuiri de ansamblu a acestor raporturi?".

Fără a diminua importanța unui șir de probleme expuse mai sus și a altora pe care spațiul unei prezentări nu ne permite să le abordăm, credem că principala concluzie a congresului economiștilor de limba franceză din acest an este orientarea spre o viziune umanistă a problemelor economice și îndeosebi a costurilor creșterii, direcție impusă de amploarea mișcării revendicative a maselor, de creșterea forțelor democratice și revoluționare în țările capitaliste, de sporirea influenței lor în viața politică economică și socială, ceea ce și-a pus bineînțeles amprenta și în studiile de științe sociale prezentate la acest for științific.

prof. univ. Dan GRINDEA

VITRINA CU CĂRȚI

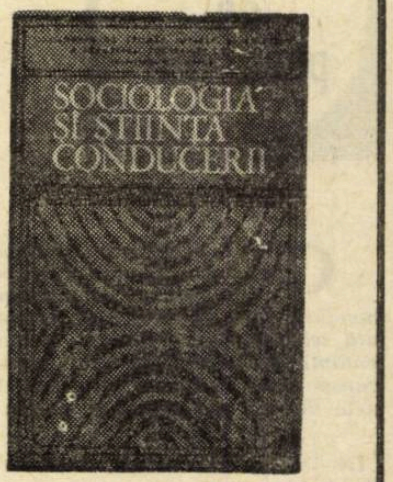

Volumul **Sociologia și știința conducerii**, București, Ed. Academiei, 1972, 243 pag., însumează lucrările simpozionului cu același titlu ținut în octombrie 1971 la Institutul de filozofie și este elaborat sub redacția prof. dr. docent Al. Tănase și Maria Popescu. În prima parte a lucrării sînt tratate cu precădere problemele teoretice ale științei conducerii și ale raportului ei cu alte științe sociale. În partea a doua se dezbat probleme ale aportului posibil al sociologiei industriale în procesul deciziei la nivelul întreprinderii. Partea a treia analizează aspecte ale științei conducerii cu aplicare la agricultura socialistă, iar în partea a patra sînt examinate anumite trăsături morale ale persoanei umane în raport cu știința conducerii. Lucrarea se încheie cu un capitol cuprinzînd luările de cuvînt ale participanților la dezbateri.

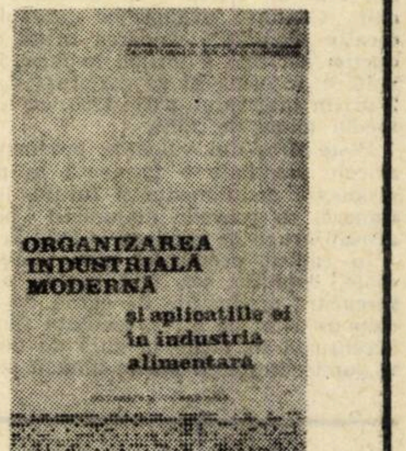

Axată pe probleme de conducere științifică a întreprinderilor, de organizare a producției, a muncii și informației, într-un domeniu specific, dar cu aspecte metodologice cu aplicabilitate mai largă, conținînd un vast material documentar, lucrarea **Organizarea industrială modernă și aplicațiile ei în industria alimentară**, apărută de curînd sub egida Departamentului Industriei Alimentare din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor (București, 1972, 702 pag.), este rodul activității susținute depuse pe baza unei teme incluse în programul unitar al cercetării științifice, de un colectiv de la I.C.P.C., format din E. Trattner, ing. Jeana Spinea, ing. D. Puzdrea, ec. Viorica Enache, ec. Lucia Ocneanu, ec. Elena Vasile, ec. T. Chețan, ec. Madeleine Moldovan, ing. ec. Ecaterina Gherlan, dr. C. Zidăroiu, mat. P. Popescu, ing. Jeana Mihăilescu. Cartea apare sub redacția dr. Egon Trattner.

Așa cum arată în Cuvîntul său înainte Costin Murgescu, pentru elaborarea lucrării, autorii au întocmit o amplă documentare, cuprinzînd mii de fișe, au efectuat anchete la 17 întreprinderi din țară, analizînd constatările făcute, au dezbătut diferite modele matematice și au elaborat opt asemenea modele originale. Utilitatea acestei lucrări cu caracter documentar metodologic, spune C.M., constă în aceea că oferă puncte de referință, posibile puncte de plecare pentru studiile proprii ale celor preocupați de îmbunătățirea activității în întreprinderile industriei alimentare.

● E. P. Hawthorne, **The Transfer of Technology** (Transferul de tehnologie), Paris, O.C.D.E., 1972, 150 pag. Analiză întreprinsă din punctul de vedere al țărilor aflate într-un proces de industrializare rapidă. Conține substanța discuțiilor unui seminar de la Istanbul din 1970.

● Jan Pen, **Income Distribution: Facts, Theories, Policies** (Distribuția venitului: fapte, teorii, politici), New York, Praeger Publishers, 424 pag. O încercare de reconciliere a analizei micro și macroeconomice a distribuției venitului național, întreprinsă de șeful catedrei de economie de la Universitatea Groningen din Olanda într-o formă larg accesibilă.

● Rudi Weisweiller, **Foreign Exchange** (Devize), Londra, Allen and Unwin, 1972, 132 pag. O introducere în complexitatea problemelor financiare și monetare internaționale.

date de prognoză

LUMEA IN ANUL 2000

CONSTITUIND o continuare a prognozei publicate în numărul — privind evoluția industriei mondiale pînă în anul 2000, articolul de față își propune schițarea principalelor tendințe de dezvoltare ale agriculturii, transportului, telecomunicațiilor, în ultimele decenii ale secolului nostru.

ÎN DECENIUL actual, după estimații ale F.A.O., producția agricolă mondială ar urma să se majoreze cu circa 28%, ritmul mediu anual de creștere fiind de 2,5% față de 2,7% cît s-a înregistrat în deceniul precedent.

Autorii prognozei amintite consideră că încetinirea ritmului de creștere va avea loc pe seama producției din țările cu venituri ridicate. Ca urmare a măsurilor de reducere a unor producții agricole care depășesc volumul cererii interne în unele țări capitaliste (lapte, grîu, orez, zahăr), ritmul de creștere a producției lor se va situa sub media mondială și va fi inferior celui înregistrat în deceniul precedent (2,1% față de 2,3%).

Se așteaptă, în schimb, o sensibilă accelerare a creșterii producției agricole în țările în curs de dezvoltare, mai ales în cele din Orientul Apropiat și în majoritatea țărilor africane unde ar fi posibil să se realizeze ritmuri de peste 3,5% pe an, față de 2,4-2,9% în deceniul precedent. Conform evaluărilor „Planului indicativ mondial", valoarea brută a producției agricole a țărilor în curs de dezvoltare ar urma să se majoreze de peste 2 ori în intervalul 1962—1985, cu un ritm mediu anual de 3,7%.

Peste 90% din valoarea producției agricole mondiale o formează în prezent producția de alimente și furaje. În continuare, se prevede majorarea ponderii acestei grupe de produse la 92% în 1980.

În cadrul producției alimentare mondiale, evoluția cea mai rapidă o vor înregistra producțiile de carne de pasăre (într-un ritm de 4,1%, tendința fiind mai accentuată în țările în curs de dezvoltare, unde creșterea medie anuală se apreciază la 5,2%), uleiuri vegetale (3,7%), legume (3,4%), cereale secundare (3,1%), grîu, orez, zahăr, carne de oaie și de vită.

Din punct de vedere al volumului, producția cerealieră se situează pe primul loc în cadrul producției mondiale de alimente. Conform previziunilor F.A.O., producția mondială de cereale va crește de la cca. 1.080 mil. tone în 1970 la 1 427 mil. tone în 1980, înregistrînd un ritm mediu anual de 2,8%. În țările capitaliste dezvoltate, producția cerealieră se apreciază că va crește cu 3,6% pe an în deceniul actual, după o stagnare în perioada 1965—1970.

În anii viitori, creșterea randamentului la hectar urmează să contribuie în cea mai mare măsură la creșterea producției cerealiere în toate țările. De pildă, în țările în curs de dezvoltare, creșterea randamentului la ha va determina în proporție de 71% majorarea producției de cereale secundare, de 60% a celei de grîu și de 55% a producției de orez.

ÎN ULTIMUL deceniu, transporturile au cunoscut o dezvoltare considerabilă, tendință care se va accentua în deceniul actual și în perspectivă, datorită creșterii producției, populației, consumului, turismului.

a) **Transportul rutier.** Potrivit unei prognoze americane, în anul 1980 vor exista pe glob 323 milioane de automobile, adică de peste două ori mai multe decît în anul 1967. Atît la autoturisme, cît și la autocamioane se prevede o nouă aparatură de bord, motoare electrice, echiparea cu cutii de viteză automate. Pentru transportul în comun, pe plan mondial, se conturează tendința de a se reduce pe cît posibil accesul vehiculelor în orașe, preconizîndu-se pentru distanțe mijlocii trenuri rapide, astfel ca actualele viteze de 60 km/h să ajungă la 120 km/h. În traficul orășenesc de scurtă distanță se urmărește găsirea unei combinații între electrobuz și troleibuz. În orașele cu o mare densitate de clădiri, se preconizează trecerea la o „a doua suprafață", adică în subteran sau pe poduri deasupra clădirilor. De asemenea, se impune necesitatea accelerării circulației pietonilor prin folosirea de mijloace auxiliare, cum ar fi scara rulantă, căi rulante (din care multe subterane), ascensoare, platforme, pasarele etc.

b) **Transportul pe calea ferată.** Pe plan mondial se manifestă o tendință de stagnare sau chiar de regres, datorită faptului că o perioadă destul de îndelungată s-a crezut că dezvoltarea impetuoasă a traficului auto și aerian se va putea substitui în întregime și cu mare efect economic transportului feroviar. Se estimează că o redresare a ponderii căii ferate în totalul transporturilor de mărfuri și călători va fi direct legată de modernizarea ei, sporirea vitezei de circulație cu creșterea gradului de siguranță, îmbunătățirea condițiilor de conservare a mărfurilor și de confort a călătorilor.

c) **Transportul naval** a înregistrat, după cel de al doilea război mondial, sporuri esențiale, mai ales în transportul de mărfuri, aceasta și ca urmare a introducerii sistemelor moderne de transport combinat, îndeosebi containerizarea. Se estimează că în viitor capacitatea de transport a flotei mondiale să ajungă în anul 2006, la 514% luînd ca bază nivelul din 1966, la petroliere și la 258% la cargouri. De asemenea, traficul maritim internațional va spori în aceeași perioadă la 648% la petroliere, la 477% la mărfuri solide. Numărul de nave va crește de la 18 369 în 1966 la 23 468 în 1983.

d) **Transportul aerian** a crescut de la sfîrșitul ultimului război mondial cu 14% pe an, ceea ce corespunde unei dublări la aproape cinci ani. Se estimează că acest ritm va continua. astfel că în 1990 volumul activității sale va fi de 10 ori mai mare decît în 1970, iar în anul 2000 de 64 de ori. Traficul aerian mondial de călători va ajunge de la 60 miliarde călători-mile în 1955 la 810 miliarde călători-mile în 1980, iar cel de mărfuri de la 2 miliarde tone-mile la 62 miliarde tone-mile.

e) **Telecomunicații.** Spre sfîrșitul secolului nostru, sistemele de comunicare vor trebui să fie în așa fel organizate, încît să poată primi și transmite informații din orice punct al globului, în timpul cel mai scurt posibil. Tehnica comunicațiilor va face ca în anul 2000 informațiile să fie difuzate prin intermediul convorbirilor telefonice, televiziunii, sateliților, laserului etc. Circuitele de cabluri submarine se vor înmulți, trecînd de la 2 500 circuite în 1970 la 10 000 circuite în 1980, costul pe circuit-kilometru scăzînd de la 18,65 dolari la 6,22 dolari. Se estimează dezvoltarea în special a radiodifuziunii pe unde medii și lungi.

Se vor dezvolta comunicațiile prin sateliți, ajungîndu-se, de exemplu, la 13 000 circuite bilaterale, prin sistemul Intelsat în 1980, față de 3 000 circuite în 1970.

Gheorghe PARASCHIV

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● Canalul Rin-Main-Dunăre

TERMINAREA Canalului Rin-Main-Dunăre, cea mai lungă arteră navigabilă din Europa, este așteptată pentru 1981. Se estimează că traficul Est-Vest prin acest canal va ajunge într-o primă etapă la circa 6 milioane tone anual, iar cel în sens invers la 8 milioane, scrie **Handelsblatt.** *Canalul ar deveni rentabil abia după două decenii de funcționare.*

● Creșterea capacităților de rafinare

EXPERȚII Pieței Comune europene apreciază că în cinci țări membre ale acestui organism (Belgia, Franța, R.F.G., Italia și Olanda) capacitățile de rafinare a țițeiului vor spori de la 512,5 milioane tone în 1970 la 718,7 milioane sau chiar circa 740 milioane la sfîrșitul anului 1975, respectiv cu 37,7% sau chiar cu circa 45%. După cum rezultă din tabelul de mai jos, reprodus după **Les Echos**, *cele mai ample sporuri de capacități se prevăd în R.F.G. și Franța.*

Țara	*Capacitatea de rafinare în 1975. (mil. tone)*	*Creșterea față de 1970 (în %)*
Belgia	*47,4*	*39,8*
Franța	*175,0*	*51,4*
R.F.G.	*205,6*	*71,2*
Italia	*184,8*	*6,0*
Olanda	*105,9*	*35,7*
Total	*718,7*	*37,7*

● Producția de aluminiu

PUBLICAȚIA **Bányászati és kohászati lapok** *din R. P. Ungară estimează că în 1975 capacitățile de producție a aluminiului vor ajunge în S.U.A. (în milioane tone) la 5, în Canada la 1,2, în Europa occidentală la 4,4 în Japonia la 2, în Australia și Noua Zeelandă la 0,4 și în alte țări capitaliste la 0,9, totalul pentru lumea capitalistă urmînd a fi de 13,9.*

● Forța de muncă japoneză

UN STUDIU publicat de Ministerul Muncii din Japonia consideră că în anii viitori va continua să se resimtă în această țară o lipsă de brațe de muncă. Ritmul anual de creștere a forței de muncă, care a scăzut de la 2,1% în 1966—1967 la 1,1% în 1968—1970 va continua să se reducă pînă la o medie anuală de 0,8—0,9% pe perioada 1970—1975. Se estimează că în acești ani forța de muncă va crește cu aproximativ 2 100 000 persoane ceea ce reprezintă jumătate din sporul perioadei 1965—1970. În pofida acestei tendințe generale, în anumite sectoare va exista un oarecare surplus de brațe de muncă în rîndul celor care nu reușesc să se adapteze destul de repede la transformările tehnologiei. Acest fenomen se va accentua în viitor, afectînd mai ales oamenii de vîrstă mijlocie. În anii 1970—1975 ponderea populației ocupate în sectorul primar și secundar se va reduce ușor, crescînd în schimb aceea din sectorul terțiar, așa cum reiese din graficul de mai jos.

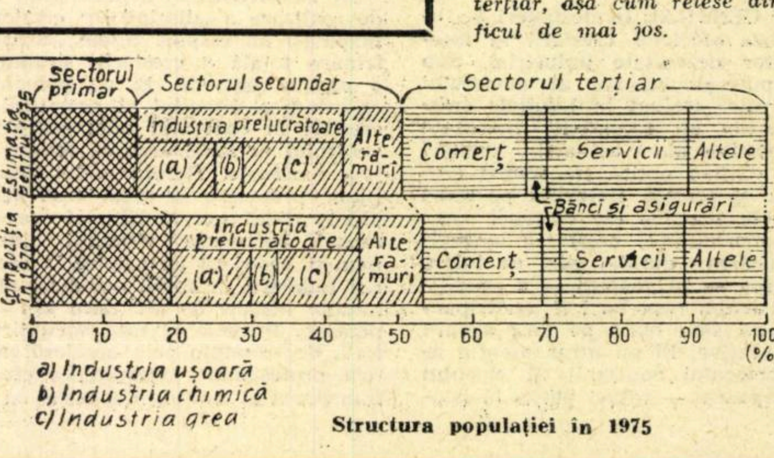

Structura populației în 1975

Interviul nostru

PREOCUPĂRI DEMOGRAFICE ÎN C.E.E.

J. BERENT este conducătorul unui grup pentru studiul demografiei înființat recent în cadrul Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa. Scopul principal al recentei sale vizite în România, a fost de a-i întîlni pe demografii români, membri în comisia Națională de Demografie. Cu această ocazie, d. Berent a avut amabilitatea să acorde un interviu pentru cititorii revistei „Viața economică".

— Preocupările demografice sînt un domeniu relativ nou de activitate al CEE, arată oaspetele nostru. După cum știți, CEE/ONU s-a preocupat pînă acum în principal de extinderea comerțului și a cooperării economice Est-Vest. Pînă în prezent activitățile noastre demografice s-au rezumat la perfecționarea și standardizarea statisticilor populației în Europa. De acest lucru s-a ocupat Conferința europeană a statisticilor care se reunește periodic. Metodele au progresat mult în ultimul timp și se încearcă să se elaboreze un sistem integrat al conturilor naționale și al statisticii sociale. Acesta este un obiectiv foarte important, la care participă toate țările, între care în mod foarte activ, România. Am început de asemenea să extindem cercetările asupra populației. Impulsul pentru acesta l-a furnizat în primul rînd faptul că Adunarea Generală a O.N.U. a decis desfășurarea în 1974 a unei Conferințe Mondiale a Populației, iar anul respectiv să fie declarat Anul Mondial al Populației.

Alt motiv al înființării grupului nostru ține de importanța crescîndă a problemelor demografice pentru Europa și de faptul că în această parte a lumii ele îmbracă trăsături specifice, care se cer studiate.

● Care sînt aceste trăsături ?

— În țările în curs de dezvoltare se consideră în general că ritmul creșterii populației este prea rapid și că acest lucru reduce efectele creșterii economice. În Europa însă guvernele au adesea motive mai curînd să se preocupe de declinul prea mare al natalității, care pe alocuri a luat chiar forme dramatice. În unele țări indicele natalității a scăzut sub ceea ce numim „indicele de înlocuire", apărînd astfel pericolul scăderii numărului absolut al populației. De aceea, unele guverne au trebuit să ia măsuri care să frîneze această tendință.

Alte probleme caracteristice Europei țin, de pildă, de îmbătrînirea populației, datorată atît descreșterii natalității cît și creșterii longevității, ca urmare a progreselor medicinii și ameliorării nivelului de viață. Deși acest lucru este îmbucurător în sine, el are implicații economice și sociale complexe.

Migrația forței de muncă este de asemenea atent studiată de noi. Cercetăm situația forței de muncă din diverse țări pentru a evalua care va fi dimensiunea migrației. Vom începe acum să studiem, împreună cu Biroul Internațional al Muncii, aspectele demografice ale migrației în Europa și să elaborăm prognoze în acest domeniu. Ne vom referi la schimbările probabile în structura forței de muncă și, în general, la aspectele macro-economice ale mișcării forței de muncă pînă în anul 2 000. Această activitate face parte din preocupările noastre pentru studiul planificării, din care nu pot lipsi aspectele demografice.

● În acest context care este importanța pe care o atribuiți înființării în România a unei Comisii Naționale de Demografie ?

— Ceea ce s-a făcut în România este considerat de noi un lucru foarte important pentru Europa în general, din punct de vedere organizatoric. Există încă foarte puține țări care au înființat un for guvernamental de studiere a demografiei. Noi considerăm că mai multe guverne ar trebui să întemeieze organisme multidisciplinare de acest fel. Credem că tendințele demografice și problemele care derivă din ele au devenit prea importante pentru a fi abordate numai de demografi. Este nevoie ca ele să fie studiate și de medici, sociologi, economiști, iar studiul lor trebuie neapărat instituționalizat.

Salutăm de asemenea introducerea unor politici demografice în diverse țări. Noi nu insistăm asupra vreunei politici anume, fiecare țară optînd pentru ceea ce consideră mai potrivit pentru ea, dar evoluțiile demografice nu mai pot fi lăsate la voia întîmplării. Mi se pare că există două aspecte ale acestei politici — unul național și unul global. Din punct de vedere național, există țări unde un ritm mai rapid al creșterii populației poate fi necesar creșterii economice. De exemplu într-o țară cum este Canada, unde nu există suprapopulație, creșterea numărului locuitorilor ar putea fi un factor important al dezvoltării economice. Desigur, dacă ne referim la întreaga noastră planetă, atunci putem considera că mai degrabă există un pericol real de suprapopulație.

În orice caz, problemele demografice au implicații pe termen lung. Pentru a obține rezultatele pe care le dorim la sfîrșitul secolului, trebuie să acționăm de pe acum. La Conferința Mondială a Populației din 1974 dorim să se ajungă la o nouă atitudine față de tendințele populației : ele să nu mai fie privite ca ceva dat, care nu poate fi influențat. Considerăm că politica demografică trebuie să devină o parte integrantă a planificării economice și sociale pe termen lung. Înființarea Comisiei Naționale de Demografie în România este un pas important în această direcție și, din acest motiv, o salutăm cu multă căldură. De asemenea faptul că România este membră în Comisia O.N.U. pentru populație înseamnă că ea a devenit o țară importantă și pe acest plan. Ne bucură posibilitatea de a întîlni demografi români și de a discuta proiectele noastre de cercetare.

Interviu realizat de

Irina VIANU

INTENSIFICAREA — ORIENTAREA FUNDAMENTALĂ A ECONOMIEI

R. P. BULGARIA

ÎN PRIMII ANI ai construcției socialismului dezvoltarea economiei noastre, realizată pe calea industrializării socialiste, a avut un caracter extensiv. Altfel nici nu a fost posibil, deoarece țara a moștenit de la regimul burghez o economie nedezvoltată cu o bază tehnico-materială foarte înapoiată și o mare armată de forță de muncă de rezervă — adică șomaj de masă. Aceste contradicții au putut fi înlăturate numai printr-o rapidă dezvoltare a forțelor de producție care atrage după sine crearea a noi locuri de muncă și mărirea producției. Este suficient să se sublinieze că în 1970 — față de anul 1939 — produsul social global a crescut de 9,8 ori, venitul național de 5,92 ori, producția industrială de 36 ori. Prin lichidarea șomajului de la orașe și de la sate a fost angajată o forță de muncă de peste 1 700 000 persoane, mai ales în industrie. Numărul celor ocupați în economie — la orașe (în sfera materială și nematerială) a crescut în perioada 1951—1960 de aproape 3 ori, iar fondurile fixe numai în industria de stat și cooperatistă au crescut de aproximativ 10 ori. Ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii a fost de 12,1%, din care 6,3% pe seama factorilor de dezvoltare extensivă și 5,8% a celor de dezvoltare intensivă.

La cel de al 9-lea congres al partidului nostru din 1966 s-a subliniat necesitatea trecerii de la dezvoltarea extensivă a economiei naționale la cea intensivă. Cauzele care determină acest lucru sînt multe și complexe. În primul rînd au fost epuizate, în ritm accelerat, posibilitățile de sporire a numărului celor ocupați în sfera materială și nematerială a economiei naționale; sporul natural al populației a rămas la 1% în medie anuală (cîte 70—75 mii de persoane). Totodată problema nr. 1 a dezvoltării noastre economice devine necesitatea sporirii consecvente a rentabilității producției și reducerii cheltuielilor de producție.

De aceea, creșterea caracterului intensiv al dezvoltării economiei naționale a devenit o necesitate obiectivă în dezvoltarea țării. Economia noastră a obținut importante succese în dezvoltarea sa intensivă, mai ales după Congresul al IX-lea al P.C. Bulgar din anul 1966. În perioada 1961-1970 creșterea medie anuală a productivității muncii a fost de 7,7%, din care numai în proporție de 1,1 pe seama factorilor extensivi de dezvoltare și restul de 6,6% pe seama celor intensivi.

Deși mare, acest succes este insuficient. De aceea Congresul al X-lea al partidului a trasat ca sarcină să se realizeze intensificarea multilaterală a economiei naționale în cursul celui de al șaselea cincinal (1971—1975), obținîndu-se 45% din sporul venitului național pe seama creșterii productivității muncii. Problema se pune, nu pentru o cotitură în domeniul intensificării, ci pentru generalizarea intensificării economiei naționale. Calea fundamentală și mijlocul principal de realizare a acestei mari sarcini constă în mărirea accelerată a productivității, avîndu-se totodată ca țel final atingerea nivelului mondial la acest indicator sintetic. De aceea, în acest cincinal creșterea medie anuală a productivității muncii trebuie să fie de 8,4% față de 8,3% în cincinalul precedent.

Numai prin intensificarea multilaterală a dezvoltării economiei naționale, realizată prin creșterea esențială a productivității sociale a muncii, dezvoltarea noastră va fi în concordanță cu tendințele existente la nivel mondial și va corespunde rezultatelor revoluției tehnico-științifice. Tovarășul Todor Jivkov a numit lupta pentru o productivitate ridicată a muncii, problema cheie, de care depinde realizarea și depășirea sarcinilor de plan în cel de al șaselea cincinal și dezvoltarea multilaterală a țării.

Acțiunea ce se desfășoară la nivel național pentru descoperirea și valorificarea rezervelor — realizarea înainte de termen a planului unic pentru dezvoltarea social-economică a țării pe anul 1972 și a cincinalului actual se subordonează scopurilor urmărite prin măsurile de intensificare și ridicare în continuare a productivității muncii. Oamenii muncii din Bulgaria au adus modificări în planul de stat fixîndu-și sarcini sporite în ceea ce privește volumul de producție, reducerea cheltuielilor de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției.

Aceste noi planuri cu sarcini mări[te] constituie baza întrecerii socialiste. Drept criteriu principal în aceste acțiuni nu mai constituie realizarea sarcinilor de plan, ci atingerea în activitatea economică și de producție a indicatorilor tehnico-economici, realizați în țările dezvoltate. Cu ajutorul stimulentelor economice eficiente și printr-o politică activă de mase, colectivele din întreprinderi și organizații economice au descoperit importante rezerve interne pentru depășirea planului pe 1972 și a cincinalului.

Noile planuri, avînd sarcini sporite, asumate în cadrul adunărilor generale conțin angajamente potrivit cărora la finele cincinalului produsul social urmează să crească, față de prevederile planului de stat, cu 2 mld leva, venitul național cu peste 1 mld leva; se va realiza un beneficiu suplimentar de aproximativ 550 milioane leva.

Productivitatea muncii, exprimată prin venitul global pe un lucrător productiv din industrie va crește, față de prevederile planului de stat, cu 6,9 puncte, iar raportat la producția industrială globală cu 5,2 puncte. Aproape toate colectivele de muncă au promis să-și ridice nivelul tehnic și calitatea producției. Colectivul de la Uniunea economică de stat „Uzinele pentru mașini-unelte" — de pildă, și-a luat angajamentul ca producția de calitate superioară (însemnată cu marca „K"), adică cea realizată la un nivel calitativ superior nivelului mediu mondial, să depășească prevederile planului cu peste 4,6%, iar producția cu marca „T" — adică cea corespunzătoare cu nivelul mediu mondial — să reprezinte 78,5% din producția planificată și să depășească prevederile planificate cu 3,5%.

Există, desigur și nu puține dificultăți, în special în domeniul aprovizionării tehnico-materiale și al cooperării în producție. De aceea, a fost inițiată în unul din marile centre industriale — orașul Gabrovo — o acțiune (care a devenit mișcare de masă) privind aprovizionarea ritmică și respectarea integrală a angajamentelor contractuale în domeniul aprovizionării tehnico-materiale și al cooperării. De asemenea, s-a transformat în mișcare de masă chemarea strungarului Petăr Braikov, erou al muncii socialiste care cere să se realizeze mai repede cu o zi programul săptămînal de muncă. Se înregistrează și alte chemări lansate de diferite colective de muncă.

Eforturile conducerii de partid și de stat se orientează spre modernizarea și reconstrucția accelerată a capacităților de producție existente, ridicarea calificării și pregătirii generale etc. În actualul cincinal 35—40% din totalul investițiilor vor fi utilizate pentru modernizarea și reconstrucția întreprinderilor. Pe această bază se sprijină activitatea colectivelor în următorii ani ai cincinalului, multe din ele trecînd încă de pe acum la elaborarea măsurilor pentru îndeplinirea cincinalului la indicatorii principali cu un an mai devreme. Fără îndoială, sprijinindu-se pe revoluția tehnico-științifică și pe superioritatea orînduirii socialiste, oamenii muncii din Bulgaria vor face încă un mare pas înainte în perioada ce urmează, spre realizarea sarcinilor istorice — construirea societății socialiste dezvoltate.

Atanas DIMOV
„Ikonomiceski jivot" — Sofia

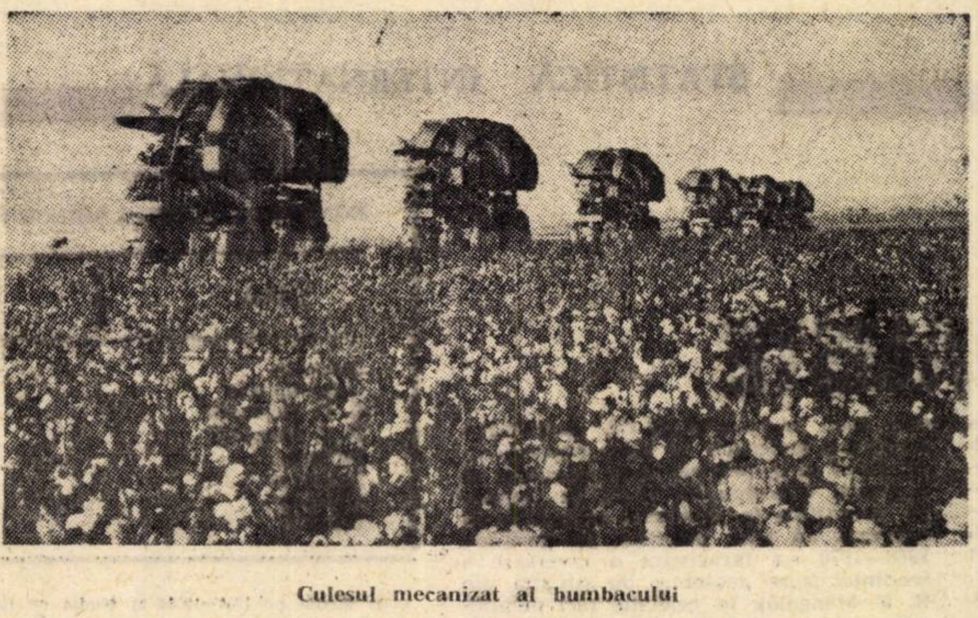

Culesul mecanizat al bumbacului

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

U.R.S.S. — Franța

SOCIETATEA franceză „Creusot-Loire" a încheiat recent trei contracte pentru livrarea de echipament industrial în Uniunea Sovietică, în valoare totală de 280 milioane de franci. După cum arată ziarul **Les Echos**, este vorba de livrarea a 50 de instalații mobile de compresiune (destinate conductelor de gaze din Siberia), a unei instalații pentru calcinarea cocsului din țiței și a instalațiilor pentru o fabrică care va produce materia primă necesară fabricării spumei poliuretanice. La rîndul ei, societatea „Creusot-Loire" importă din U.R.S.S. metale și produse metalice.

RECENT a fost semnat un protocol franco-sovietic, care cuprinde o serie de reglementări privind schimbul de brevete și licențe între cele două țări. În ultimii ani se constată o extindere considerabilă a activității în acest domeniu — scrie revista „Les Echos". În timp ce în 1966 în U.R.S.S au fost înregistrate 383 de brevete franceze, în 1971 numărul lor se ridica la 520 ; în aceeași perioadă numărul brevetelor sovietice înregistrate în Franța a crescut de la 273 la 623.

R. P. Chineză — Egipt

R.P. CHINEZĂ va acorda Egiptului ajutor în construirea a 15 întreprinderi producătoare de oțel-beton, cărămizi, textile, confecții, tricotaje. Aceste întreprinderi se vor construi dintr-un împrumut fără dobîndă de 80,5 milioane de dolari, acordat de R.P. Chineză pe baza unui acord semnat recent la Pekin, împrumut restituibil în termen de 20 de ani. Partea chineză va asigura utilajele și specialiștii necesari pentru construirea obiectivelor susmenționate. Este primul acord privind participarea R. P. Chineze la construirea de obiective industriale în Egipt, menționează publicația iugoslavă **Privredni Vjesnik**.

R.P. Polonă — Finlanda

ZIARUL **Zycie Warszawy** anunță că la Katowice a fost semnat între centrala poloneză de comerț exterior „Wenglokoks" și concernul energetic finlandez „Imatran Voima" un contract pentru livrarea, în perioada 1972—1990, a 25—28 milioane tone de cărbune energetic polonez în Finlanda. În 1971, Polonia a livrat în Finlanda aproape 2,4 milioane tone de cărbune energetic, reprezentînd cca. 15% din exportul polonez de cărbuni în țările capitaliste.

R. P. Ungară — Brazilia

LA BUDAPESTA s-au încheiat lucrările Comisiei mixte ungaro-braziliene de cooperare economică. După cum transmite agenția MTI, R. P. Ungară va exporta în Brazilia printre altele, produse ale industriei grele, instalații destinate construcțiilor de căi ferate, medicamente și va importa din această țară produse textile, minereu de fier, fructe tropicale, conserve, cafea.

R.P. Bulgaria — Franța

DOUĂ SOCIETĂȚI franceze — „Société Anonyme de Télécommunications" și „Lignes Téléphoniques et Télégraphiques" — au obținut un contract, în valoare de 80 milioane de franci, pentru furnizarea de echipamente telefonice multiplex, destinate realizării rețelei de telecomunicații interurbane în Bulgaria. Se prevede că o parte din echipamentul necesar va fi asamblată pe loc, în întreprinderile industriei electronice bulgare.

REPERE

EXPOZIȚIE. La Pekin a fost inaugurată Expoziția industrială italiană, prima manifestare de acest fel organizată de Italia în R. P. Chineză de la restabilirea în 1970 a relațiilor diplomatice dintre cele două țări, menționează săptămînalul **Pekin Information.** Ea are loc la puțin timp după expoziția economică și comercială chineză la Roma.

POPULAȚIE. Populația agricolă a Iugoslaviei reprezintă în prezent 38% din forța de muncă ocupată a acestei țări, față de 50% în urmă cu cinci ani, anunță agenția **Taniug.**

DURATA VIEȚII. Potrivit unui studiu al O.M.S., durata probabilă a vieții unui nou născut a crescut în Japonia în ultimul deceniu cu 4,3 ani la bărbați (65,0/69,3) și cu 4,8 ani la femei (69,7/74,5).

FIER VECHI. Anual sînt transformate în fier vechi în R.F.G. 700 000 de autoturisme, 77 000 de camioane, 30 000 de remorci și 2000 de autobuze, scrie ziarul **Tagesspiegel**. O resursă pentru industria siderurgică vest-germană, care a produs anul trecut peste 40 milioane tone de oțel.

TEHNOLOGIE. În anul fiscal 1971 (1 apr. 1970 — 31 martie 1971), Japonia a cumpărat tehnologie străină în valoare de 506,1 milioane dolari. În aceeași perioadă, ea a exportat licențe în valoare de 69 milioane dolari, adică 13,6% din valoarea importurilor. Din importurile de tehnologie ale Japoniei, 1/6 reprezintă know-how în domeniul industriei chimice.

ȘOMAJ. Statisticile privind șomajul din Statele Unite semnalează o creștere nu numai cantitativă, ci și „calitativă" a acestuia. Astfel, în timp ce în 1959 nivelul pregătirii șomerilor era în medie de 9,9 ani de școlarizare, în 1971 el a fost de 12,2 ani

ÎNVĂȚĂMÎNT—CERCETARE. În U.R.S.S. se află circa 5 000 de instituții științifice, peste 40 de mii organizații de proiectare și construcții, circa 2370 baze experimentale industriale de importanță unională și republicană, circa 3 000 baze experimentale ale instituțiilor științifice, peste 800 institute de învățămînt superior și peste 4 000 de școli medii de specialitate.

VIDEOCASETE. O comandă masivă de receptoare Sony pentru videocasete a serviciilor audio-vizuale ale armatei americane, necesare pentru instruirea recruților, a făcut din cunoscuta firmă japoneză cel mai important furnizor în materie al Pentagonului, anunță revista **Entreprise.**

ENERGETICĂ. Practic, industria energetică a Bulgariei a fost creată în ultimii 20 de ani. În prezent, centralele sale electrice produc în numai șase zile întreaga cantitate de energie electrică realizată în 1939. Se prevede ca la sfîrșitul cincinalului actual să se realizeze o producție de 31 miliarde kWh pe an.

mondorama

DECALAJE CONTEMPORANE

POPULAŢIA LUMII, de aproximativ 3,7 miliarde de oameni, a realizat anul trecut un produs social de 3 700 miliarde de dolari, revenind în medie circa 1 000 dolari pe locuitor. Date O.C.D.E. citate de ziarul Tagesspiegel scot în evidenţă că ţările socialiste (32% din populaţia globului), al căror potenţial economic a înregistrat o continuă creştere, au contribuit în 1971 cu 25% la produsul social mondial, ţările capitaliste dezvoltate (20% din populaţie) cu circa 65%, iar ţările în curs de dezvoltare (48% din populaţia lumii) cu numai 10% din produsul social mondial. 400 milioane de oameni au creat în 1971 un produs social pe locuitor de peste 3 000 de dolari, în timp ce peste 1 miliard de oameni realizau în acelaşi an un produs de circa 100 dolari pe locuitor. Pe primele locuri, după acest indicator se situau în 1971 S.U.A. cu un produs social brut de 5 000 dolari, Suedia (4 400), Canada şi Elveţia (4 100) şi R.F.G. (3 800). Faţă de nivelul din S.U.A., produsul pe locuitor al Indiei, de exemplu, era anul trecut de 50 de ori mai mic.

„AMERICA, AMERICA..."

DATE PUBLICATE recent în Statele Unite despre rezultatele recensămîntului din 1970 aruncă o lumină interesantă asupra distribuţiei forţei de muncă între diverse sectoare, a locului femeii din societate, a distribuţiei bogăţiei, soartei celor bătrîni şi caracterului încă lent al americanizării. Astfel:

— 27,1 milioane americani au venituri care îi situează sub limita oficială a sărăciei;

— 1,8 milioane americani nu au nici o şcolarizare;

— a şasea parte din populaţie este născută în străinătate sau are cel puţin unul din părinţi născut în altă ţară;

— 15% din americani au declarat că limba lor maternă este alta decît engleza;

— 1 din 4 oameni în vîrstă trăiesc sub limita oficială a sărăciei; 1 din 7 copii sub 18 ani trăiesc şi ei sub limita sărăciei. Proporţia se ridică la o treime pentru copiii de culoare;

— 40% din femei lucrează;

— 1 din şapte salariaţi lucrează pentru autorităţile federale sau locale de stat sau pentru o agenţie guvernamentală;

— a zecea parte din capii de familie sînt femei;

— o pătrime din americani locuiesc în alt stat american decît acela în care s-au născut;

— 48% din populaţie lucrează în munci de birou, 36% în producţia materială şi restul în servicii;

— în Statele Unite există 3,8 milioane secretari, stenografi şi dactilografi, printre care 128 982 de bărbaţi, apoi 912 410 mecanici auto şi, de exemplu, numai 538 746 medici şi dentişti.

PREVIZIUNI O.C.D.E. PENTRU DECENIUL ACTUAL

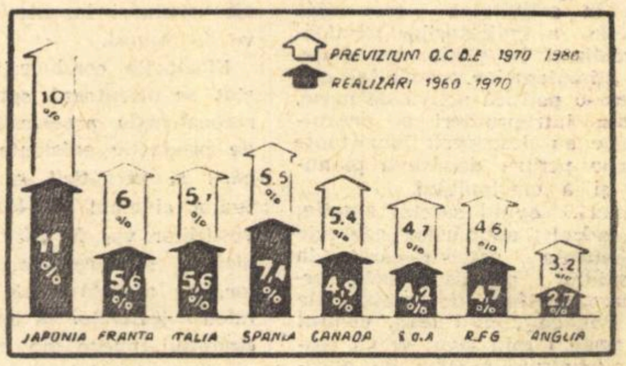

Ritmul mediu anual de creştere a produsului intern brut (în preţuri constante)

(După „*LA VIE FRANÇAISE*")

BANDA RULANTĂ NERENTABILĂ ?

LA ÎNTREBAREA dacă peste aproximativ zece ani se va renunţa la munca pe bandă rulantă, întrebare pusă de **Entreprise et Progrès**, 75% din cei 2 000 patroni chestionaţi au răspuns că acest lucru e posibil.

Organizarea muncii pe bandă rulantă în întreprinderile capitaliste prezintă neajunsuri importante pe plan spiritual, contribuind la alienarea muncitorului printr-o muncă repetitivă, fără satisfacţia realizării depline a produsului. Munca pe bandă rulantă nu mai este rentabilă, afirmă chiar unii dintre patroni, bazîndu-se pe compararea timpului cîştigat prin diviziunea mai mare a muncii cu costul accidentelor datorate cadenţelor prea rapide şi al grevelor din acest motiv.

Experienţe de trecere de la banda rulantă la repartizarea muncitorilor în echipe autonome sînt în curs la Fiat, Olivetti, Volvo, Poclain şi Renault cu rezultate în general pozitive. Contrar aşteptărilor, noua organizare nu a dus la reducerea productivităţii, ci în unele cazuri s-a obţinut chiar o sporire a ei.

LIDERII CHIMIEI VEST-EUROPENE

DINTRE cele 86 de întreprinderi chimice vest-europene prezente în clasamentul întocmit de săptămînalul **Chimie-Actualités** referitor la anul 1971, 26 sînt vest-germane, 16 engleze şi 13 franceze. Partea superioară a clasamentului amintit are următoarea înfăţişare:

Firma	Cifra de afaceri (în miliarde franci, numai pentru produse chimice)
1. Hoechst (R.F.G.)	19,32
2. I.C.I. (Anglia)	17,86
3. Bayer (R.F.G.)	16,15
4. BASF (R.F.G.)	13,38
5. Unilever (Anglia-Olanda)	13,11
6. AKZO (Olanda)	12,89
7. Rhône-Poulenc (Franţa)	12,03
8. Montedison (Italia)	11,95
9. Ciba-Geigy (Elveţia)	10,14
10. Courtaulds (Anglia)	9,05

ZGOMOTUL INCRIMINAT

ANUL ACESTA 60% din cetăţenii R.F.G. se plîng că zgomotul pe care trebuie să-l suporte este excesiv, faţă de numai 47% în 1971, constată un institut din Tübingen. Cele mai multe nemulţumiri (29%) le provoacă zgomotul produs de traficul automobilistic. Urmează maşinile de tuns iarba, cele de pe şantierele de construcţii şi ustensilele de bucătărie (27%), strigătele copiilor (21%), zgomotul produs de avioane (19%). Ceasornicele şi clopotele din turnuri contează cu 17%, iar radiourile şi televizoarele vecinilor cu 15%.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

INVESTIŢIILE ÎN ŢĂRI SOCIALISTE

POLITICA dezvoltării susţinute a economiei în ţările socialiste se reflectă, printre altele, în evoluţia investiţiilor, a volumului acumulărilor realizate în diferite perioade. Se constată că între anii 1955—1970 ponderea acumulărilor în venitul naţional utilizat a crescut, aşa cum rezultă din tabelul nr. 1. Creşterea a fost apreciabilă în R. D. Germană (de la 9,8% la 23,1%), în Bulgaria (de la 18,9% la 29,2%), în România (de la circa 20% în perioada 1956—1960 la 30,3% în 1966—1970), a cunoscut oscilaţii pronunţate în Cehoslovacia şi Ungaria. În 1970 cele mai mari ponderi ale acumulărilor (în venitul naţional) se înregistrau în R. P. Mongolă şi România, urmate de U.R.S.S. şi Bulgaria.

În ceea ce priveşte dinamica volumului fizic al investiţiilor în cursul ultimelor trei cincinale, din cifrele tabelului nr. 2 rezultă că ritmul mediu anual cel mai ridicat a fost realizat în perioada 1956—1960, de toate cele opt ţări menţionate, cincinalul următor marcînd o oarecare încetinire a ritmului creşterii (mai accentuată în R. P. Mongolă, Cehoslovacia, Ungaria şi R. D. Germană). Ritmul extinderii volumului fizic al investiţiilor s-a accelerat din nou în majoritatea ţărilor examinate cu excepţia R. P. Mongole (unde s-a relaxat, în continuare) şi a României (unde s-a menţinut constant).

Se observă de asemenea diferenţieri în politica de repartizare a investiţiilor între cele două sectoare mari de activitate: producţia materială şi sfera neproductivă. După ce în primele două cincinale, în Bulgaria, Cehoslovacia şi R. D. Germană investiţiile în producţia materială au cunoscut un ritm prioritar, în perioada 1966—1970 s-a înregistrat o inversare a tendinţei (spre deosebire de situaţia din R. P. Mongolă). În celelalte ţări menţionate, se constată diverse „mutaţii" de ritm, evoluţia avînd un caracter relativ constant în Ungaria.

Tabelul nr. 1

PONDEREA ACUMULĂRILOR ÎN VENITUL NAŢIONAL UTILIZAT IN (%)

ŢARA	1955	1960	1965	1970
Bulgaria	18,9	27,4	28,4	29,2
Cehoslovacia	19,8	17,7	9,2	27,1
R. D Germană	9,8	18,1	19,9	23,1
R. P. Mongolă	...	30,4	32,7	30,4
Polonia	22,7	24,2	27,1	28,2
România		cca. 20,0[1])	cca. 25,0[2])	30,3[3])
Ungaria	20,7	22,4	18,7	27,2
U.R.S.S.	25,7	26,8	26,3	29,4

1) Media pe 1956—1960; 2) Media pe 1960—1965; 3) Media pe 1966—1970.

Sursa: Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnosenia nr. 8/1972 şi Em. Dobrescu, Ritmul creşterii economice. Ed. Politică. 1968.

Tabelul nr. 2

CREŞTEREA VOLUMULUI FIZIC AL INVESTIŢIILOR (ritm mediu anual, în %)

ŢARA	Pe ansamblul economiei			În producţia materială			În sfera neproductivă		
	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1956—1960	1961—1965	1966—1970—	1956—1960	1961—1965	1966—1970
Bulgaria	17,7	7,9	12,5	18,9	9,0	12,2	14,8	4,7	13,2
Cehoslovacia	13,1	2,0	7,3	16,1	2,5	6,0	6,9	0,5	10,9
R. D. Germană	14,6	5,0	9,9	14,8	6,7	9,5	14,0	—2,3	11,8
R. P. Mongolă	36,1	7,0	5,4	33,0	4,7	10,2	43,0	11,2	—3,8
Polonia	8,9	7,0	8,3	7,9	8,9	8,6	11,2	2,3	7,4
România	13,6	11,2	11,2	12,2	13,2	11,5	19,3	4,1	9,8
Ungaria	13,1	4,7	10,5	13,1	5,4	10,9	13,1	3,0	9,9
U.R.S.S.	13,8	5,5	7,3	10,8	7,0	6,8	20,5	2,6	8,3

Sursa: M.E.M.O., nr. 8/1972.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 46 (481)
vineri 17 NOIEMBRIE 1972
20 PAGINI 2 LEI

46

ANUL X **Viața economică**

SUMARUL

numărului 46 din 17 noiembrie 1972

3
— **Plan-angajamnte**
Brașovul industrial — dinamism, inițiativă, priorități în fructificarea rezervelor
de ing. **Pavel Aron**, secretar al Comitetului municipal Brașov al P.C.R.
4 — 5
— **Reducerea consumurilor**
- În industria extractivă : De la EXPLORAREA la VALORIFICAREA „resurselor" materiale.
de ing. **I. Baianț**, ing. **C. Toma**
- Cu ce consumuri de combustibil de energie se produc unele sortimente de negru de fum ?
de ing. **Petre Dan**, C.S.P.
6
— **Credit**
Post-factum sau antefactum ?
Pledoarie pentru întărirea controlului bancar preventiv
de **Eugen Roni**, director în Centrala Băncii Naționale.
7
— **Agricultură**
Hidroameliorațiile și criteriul raționalității
de conf. univ. dr. **Sabin Nica-Sîrbești, Iosif Pop**
8
— **Strategii de dezvoltare**
Rulmenții — o traiectorie ascendentă
de **Iulian Bădin.**
9
— **Conducere și organizare**
Centrala industrială în fața ultimelor clarificări operative (III)
de ec. **Virgiliu Sloată**
10—11
— **Ancheta noastră**
Planificarea, producerea și aprovizionarea cu piese de schimb.
Răspund : **Nicolae Săvoiu**, din Ministerul Finanțelor ; ing. **Paul Protopopescu**, director, Direcția industriei construcțiilor de mașini din C.S.P. ; ing. **V. Gheleșel**, Centrala industrială de utilaj energetic-București ; ing. **N. Costache**, șeful serviciului mecanic-șef, Uzina „Tractorul"-Brașov ; ing. **M. Calotiță**, director general, Centrala industrială de mașini grele-București.
Anchetă realizată de **Maria Ioniță**.
12
— **Agenda economistului**
de **Gheorghe Țigăeru** și **C. Jornescu.**
13
— **Marketing**
Perfecționarea distribuției prin rețele transcontainerizate
de ing. **Alexandru Nanu**, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe.
14
— **Informație • decizie**
- În experimentare
Proiectele de raționalizare a sistemului de evidență (II)
de **Dan Agapescu.**
- Informatica în administrația de stat
de ing. **Vladimir Ticovschi**
15
— **Creștere economică**
Conceptul de analiză economică dinamică
de dr. **Aurel Iancu.**
17
— **Știință și societate**
Atomul — în slujba progresului economic
de conf. ing. dr. **Gh. Preda**, asist. **Constantin Alexa**, ing. **Eugenia Spulber**
18
— **Date de prognoză**
Confruntări privind direcțiile dezvoltării economiei japoneze
de dr. **Paul Dimitriu**, Laboratorul de cercetări prospective al Universității București.
19
Opinii ale unor reprezentanți ai Comisiei economice O.N.U. pentru Europa despre : Tehnologie și dezvoltare
- Noi criterii pentru diviziunea internațională a muncii
de **J. Stanovnik**, secretarul executiv al Comisiei economice O.N.U. pentru Europa.
- Căile eficienței în transferul tehnologic
de **Norman Scott**, director adj., al Diviziei pentru comerț și tehnologie, din Comisia Economică O.N.U. pentru Europa.

ÎN SUPLIMENT
— Interpretarea critică a rapoartelor de expertiză contabilă
de **P. Ionescu.**

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică „Informația" str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

ȘTIINȚELE SOCIALE — UN INSTRUMENT ACTIV AL PRACTICII REVOLUȚIONARE

ESTE BINE CUNOSCUTĂ importanța pe care partidul și statul nostru o acordă rolului școlii ca principal factor de cultură și civilizație al națiunii. Alături de celelalte mijloace și forme educative care acționează în cadrul societății, școala are un rol primordial în formarea concepției noi despre lume și viață a tinerei generații, în educarea comunistă a tineretului.

Această misiune de înaltă răspundere care îi revine școlii a fost scoasă în evidență cu pregnanță, încă o dată, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior. Școlii îi revine înalta misiune de a sădi în conștiința generațiilor noi idealurile nobile ale socialismului și comunismului, înaltul spirit de responsabilitate față de interesele supreme ale societății, față de cauza fericirii poporului și a patriei noastre socialiste. Ea este chemată să plămădească trăsăturile politico-morale înaintate ale tineretului, să modeleze fizionomia omului nou, constructor al socialismului și comunismului, cu un larg orizont de gîndire, cunoaștere și înțelegere, cu o bogată viață spirituală, cu o etică superioară. Datoria școlii este de a pregăti tineretul pentru a participa activ la munca desfășurată de întregul popor în scopul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și, totodată, pentru a putea duce mai departe această operă.

Subliniind că, în lumina acestor sarcini, perfecționarea predării științelor sociale în școli — corespunzător înaltelor cerințe ale etapei actuale și de perspectivă — se înscrie ca un obiectiv de seamă în amplul program de educație comunistă elaborat de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra unor neajunsuri și deficiențe care mai stăruie în acest domeniu — îndeosebi în modul de predare general, abstract, bazat pe repetarea unor teze arhicunoscute, slaba aderență la viață, la realitățile țării. **„Partidul nostru** — arăta secretarul general al P.C.R. — **concepe teoria nu ca o entitate situată deasupra vieții, ci ca pe un instrument activ al practicii sociale revoluționare, ca o armă puternică în transformarea societății, în făurirea socialismului și comunismului".**

Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu — document programatic, îndreptar de o deosebită însemnătate nu numai în sfera predării științelor sociale, în cercetarea științifică, ci și pentru întreaga activitate ideologică din țara noastră — se desprind o serie de concluzii majore care se impun a fi traduse neîntîrziat în viață. Astfel, după cum arăta secretarul general al partidului, este necesar să se acționeze în mod energetic pentru creșterea rolului disciplinelor sociale în pregătirea și formarea multilaterală a tineretului, în înarmarea tinerei generații cu principiile fundamentale ale ideologiei și politicii partidului nostru, cu concepția materialist-dialectică a clasei muncitoare despre lume și viață. În centrul activității educative desfășurate în școli, în mod deosebit în cadrul muncii catedrelor de științe sociale, trebuie să stea permanent aprofundarea teoriei socialismului științific, a principiilor de bază ale marxism-leninismului. La temelia întregii activități ideologice, de educare a tineretului, trebuie să stea politica Partidului Comunist Român, care reprezintă marxism-leninismul creator în România, expresia aplicării adevărurilor generale ale socialismului la condițiile social-istorice concrete ale țării noastre.

O idee de o deosebită însemnătate care se desprinde din cuvîntarea secretarului general este aceea că eficiența predării științelor sociale — ca de altfel a oricăror alte activități în domeniul ideologic, al teoriei marxist-leniniste — este condiționată de legătura strînsă cu viața, cu activitatea practică a constructorilor socialismului, cu realitățile concrete ale societății noastre. Științele sociale sînt chemate să contribuie la explicarea acestor realități și, totodată, să-și aducă contribuția la eforturile pentru transformarea revoluționară a societății, pentru înfăptuirea obiectivelor concrete ale construcției socialismului. Totodată, este necesar ca predarea științelor sociale în universități să se facă în concordanță strînsă cu predarea generală a științei, cu descoperirile majore ale acesteia, cu cuceririle noi ale cunoașterii umane. Numai pe această bază marxism-leninismul se poate dezvolta continuu, corespunzător evoluției vieții și cunoașterii umane, se poate îmbogăți, poate contribui la mersul înainte al societății.

O sarcină majoră pe care partidul o pune în fața științelor sociale este combativitatea și prezența în actualitate. Dezvoltarea filozofiei clasei muncitoare a avut loc întotdeauna în înfruntarea deschisă cu ideologiile adverse, cu concepțiile filozofice ale burgheziei și celorlalte clase exploatatoare, în lupta cu teoriile și curentele de idei reacționare. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu poate fi concepută predarea filozofiei marxist-leniniste, altfel decît în opoziție netă cu ideile retrograde, antiștiințifice, idealiste care circulă azi în lume și care sînt generate de forțele sociale perimate. Are puțină valoare combaterea acelor teorii și idei care au fost demascate deja și înfrînte la timpul lor de către clasicii marxism-leninismului. Ele aparțin istoriei și trebuie cunoscute în perspectiva dezvoltării generale a istoriei filozofiei. Esențial este însă ca filozofia marxist-leninistă să-și propună combaterea teoriilor adverse generate de condițiile social-istorice noi în care se găsește lumea burgheză în faza actuală a imperialismului. Totodată se impune ca însușirea filozofiei materialist-dialectice să contribuie la combaterea oricăror manifestări străine concepției noastre despre viață, moștenite din trecut, cum sînt naționalismul, misticismul și alte mentalități contrare concepției ideologiei și politicii partidului nostru. Însușirea filozofiei marxist-leniniste trebuie să-i înarmeze pe tineri cu metoda dialectică de analiză și cercetare a fenomenelor, singura care poate oferi posibilitatea înțelegerii juste a proceselor ce jalonează dezvoltarea societății umane.

Predării economiei politice îi revine, după cum se știe, un loc important în formarea ideologică a tineretului. În cuvîntarea sa, referindu-se pe larg la aceste probleme, secretarul general al partidului sublinia necesitatea de a se renunța la repetarea mecanică a unor noțiuni și formule generale, de a se pune accentul pe analiza problemelor actuale ale dezvoltării economico-sociale. Științele economice trebuie să contribuie la cristalizarea căilor de înfăptuire a programului partidului și statului privind modernizarea continuă a economiei naționale, lichidarea rămînerii în urmă și ajungerea țărilor avansate din punct de vedere economic. Totodată se impune ca predarea economiei să se ocupe de fenomenele noi care se produc în țara noastră, în țările socialiste, de efortul de progres al țărilor în curs de dezvoltare, de multiplele și complexele aspecte ale stadiului actual în care se găsește economia țărilor capitaliste dezvoltate.

Pentru lucrătorii din domeniul științelor sociale este de o deosebită importanță indicația secretarului general al partidului privind atenția mai mare ce trebuie acordată studierii experienței celorlalte țări socialiste, trăgînd din aceasta învățămintele necesare pentru activitatea noastră concretă. Trebuie avut permanent în vedere, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, că în activitatea fiecărei țări socialiste, a fiecărui partid comunist există o experiență bogată, care cuprinde desigur și laturi pozitive și negative, iar studierea acestei experiențe ajută fiecărui partid comunist să elaboreze, în condițiile sale concrete, o politică justă, să-și îndeplinească tot mai bine rolul conducător în societate.

Toate aceste sarcini de mare răspundere ce se desprind din acest document programatic privesc desigur nu numai cadrele care predau științele sociale ci și pe toți lucrătorii din domeniile propagandei, presei etc. care sînt chemați să se angajeze plenar în activitatea multilaterală de formare a tinerei generații.

plan-angajamente

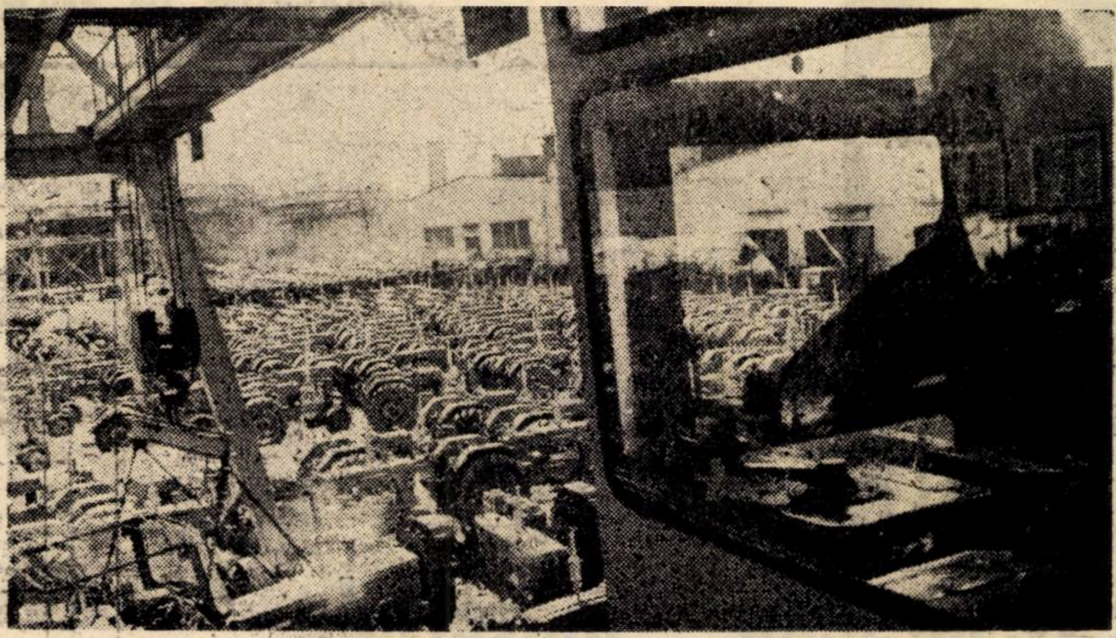

Mesager al tehnicii avansate — tractorul românesc

BRAŞOVUL INDUSTRIAL –

DINAMISM, INIŢIATIVĂ, PRIORITĂŢI ÎN FRUCTIFICAREA REZERVELOR

PROGRAMUL de lucru concret, stabilit de documentele Conferinţei Naţionale, menit să imprime un curs mai dinamic dezvoltării economico-sociale şi progresului multilateral al ţării, a fost primit cu însufleţire de toţi comuniştii, de toţi oamenii muncii din municipiul Braşov. O dovadă în acest sens o constituie hotărîrile şi angajamentele luate pentru aplicarea sa în viaţă, pentru înfăptuirea actualului plan cincinal în 4 ani şi jumătate.

Din calculele făcute a rezultat că pentru îndeplinirea angajamentului asumat este necesar a se realiza pe municipiul Braşov un spor de producţie de circa 11 miliarde lei. Este o sarcină însemnată, sporul respectiv echivalînd cu valoarea producţiei marfă realizată pe municipiul Braşov în anul 1967. Majoritatea întreprinderilor industriale (Uzina „Tractorul", „Rulmentul", „Hidromecanica", „Fabrica de radiatoare şi cabluri", „Întreprinderea de unelte şi scule", Fabrica de articole tehnice din cauciuc, Fabrica de tricotaje, Fabrica de ştofe, Fabrica de produse zaharoase etc.), au găsit căile necesare îndeplinirii planului cincinal în patru ani şi jumătate. Sînt alte unităţi care au scurtat şi mai mult acest termen. Aşa, de pildă, Fabrica „Republica" — Dîrste şi-a propus să îndeplinească planul cincinal în 4 ani şi o lună, Filatura — Ghimbav şi Fabrica de bere „Aurora" — în patru ani şi patru luni, iar Staţia de utilaj greu — în patru ani şi cinci luni.

Existenţa unei astfel de situaţii a dat posibilitatea ca, la nivelul municipiului să se poată concretiza rezervele pe baza cărora se poate obţine producţia suplimentară necesară îndeplinirii planului cincinal înainte de termen. Astfel, **cea mai mare parte a producţiei suplimentare (circa 6 miliarde) se va obţine prin utilizarea extensivă şi, mai ales, intensivă a capacităţilor; 3 miliarde se vor realiza pe seama creşterii productivităţii muncii; un miliard prin valorificarea mai bună a materiilor prime şi a materialelor, iar peste 200 milioane lei prin devansarea termenelor de punere în funcţiune a noilor obiective de investiţii.**

Pentru a materializa hotărîrile luate, Comitetul municipal de partid a pus un accent deosebit pe dezvoltarea iniţiativelor creatoare menite să sprijine eforturile ce se depun în direcţia îmbunătăţirii calitative a activităţii în toate domeniile de activitate. Aş aminti dintre acestea, iniţiativa colectivului de la Uzina „Rulmentul" — „Micronul, gramul, secunda", „Să lucrăm două zile pe lună cu scule economisite" de la Uzina „Hidromecanica", „Controlul obştesc al calităţii", de la Uzina „Tractorul", „Carnetul calităţii" de la Uzina de autocamioane, „Montarea a 2,5 apartamente pe zi cu o macara" de la Întreprinderea de construcţii locale, „Din fiecare mc de masă lemnoasă o producţie în valoare de 1 100 lei" de la Combinatul de exploatare şi industrializarea lemnului. Aceste iniţiative, aplicate cu bune rezultate în întreprinderile respective, au fost generalizate la un număr mare de unităţi din municipiu.

De asemenea, în analizele ce le-am organizat la nivel de municipiu şi pe întreprinderi, am urmărit să orientăm eforturile spre **fabricarea în plus numai a unor produse absolut necesare economiei naţionale şi cu desfacere asigurată pe piaţa internă sau cea externă.** Aşa, de pildă, cele 11 miliarde ce urmează să le realizăm suplimentar în actualul cincinal se vor concretiza în aproape 10.000 tractoare, 2 500 autocamioane, 3,6 milioane rulmenţi, 1 200 t utilaj tehnologic pentru chimie, 284 turbosulfante, 1 600 t articole tehnice din cauciuc, 1 400 t carton ondulat, 27 mii mc prefabricate din beton armat, 12 mii t ciment, 400 mii bucăţi tricotaje, încălţăminte, produse zaharoase, diferite alte bunuri de larg consum etc.

> **● Creşterea cu 1% a indicelui de folosire a timpului de lucru al maşinilor şi utilajelor – o producţie suplimentară de circa 175 milioane lei.**
>
> **● Livrarea la termen şi în bune condiţiuni a subansamblelor realizate în cooperare — factor esenţial în îndeplinirea angajamentelor asumate.**
>
> **● Acţiuni conjugate pentru reducerea sensibilă a consumurilor specifice, în special de metal, prin proiectarea şi reproiectarea unor produse.**

MUNCIND cu abnegaţie pentru îndeplinirea prevederilor actualului cincinal, cea mai mare parte a colectivelor de muncă din municipiul Braşov au obţinut în acest an rezultate bune în realizarea planului şi a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. **Pe 9 luni producţia globală industrială a fost depăşită cu 282 mil. lei, iar producţia marfă cu peste 311 milioane lei.**

Actualmente se depun eforturi susţinute de către toate unităţile economice, pentru recuperarea unor restanţe la unii indicatori cum sînt productivitatea muncii, export şi investiţii, cît mai ales pentru îndeplinirea angajamentelor asumate. Sînt totuşi unele probleme nerezolvate, care frînează înfăptuirea sarcinilor economice, probleme cunoscute atît de centralele industriale, cît şi de ministerele economice. Aşa, de pildă, Uzina de autocamioane întîmpină greutăţi din cauza nelivrării la timp, în cantităţile solicitate şi la o calitate corespunzătoare, a reperelor şi subansamblelor ce se execută în cadrul colaborării de către Uzina mecanică-Plopeni, Uzina „Balanţa"-Sibiu, Fabrica de motoare electrice-Piteşti, Uzina de mecanică fină — Bucureşti, Combinatul de cauciuc — Piteşti şi altele, pentru însuşirea în fabricaţie a autocamioanelor ROMAN. De asemenea, Uzina „Tractorul" întîmpină, lună de lună, mari dificultăţi în realizarea sarcinilor de plan din cauza nelivrării în termen a reperelor şi subansamblelor de către diverşi colaboratori. Greutăţi similare întîmpină şi Întreprinderea de unelte şi scule Braşov, „Hidromecanica", Uzina nr. 2, Uzina „Metrom" etc. Neajunsuri avem nu numai cu colaboratorii, ci şi cu unele organe centrale care nici pînă în prezent nu au repartizat întreprinderilor în totalitate cantităţile de materiale la nivelul necesarului pe 1972. Astfel, unităţile ce aparţin de Centrala industrială de autocamioane şi tractoare n-au primit nivelele pentru circa 20 mii tone metal, din care cea mai mare parte absolut necesară fabricaţiei. Cunoscîndu-se importanţa sarcinilor ce le avem de realizat şi faptul că nu le vom putea îndeplini fără un sprijin operativ, îl solicităm măcar acum din partea centralelor industriale şi a ministerelor economice. Acesta este cu atît mai necesar cu cît în aceste luni activitatea pentru încheierea cu succes a planului de producţie pe acest an trebuie strîns împletită cu cea de pregătire şi creare de condiţii necesare începerii cu succes a anului de plan pe 1973.

1973 reprezintă anul hotărîtor al realizării sarcinilor cinicinalului înainte de termen, din care cauză acţionăm ferm pentru pregătirea corespunzătoare a producţiei. Măsurile au fost amplu dezbătute în secţii, ateliere, locuri de muncă şi în adunările generale ale oamenilor muncii. Anul viitor urmează să realizăm suplimentar o producţie de 2,8 miliarde lei, adică cu 14,3% mai mult decît preliminările anului 1972.

CUM ESTE pregătită producţia pe anul 1973? Desigur, mai bine decît în anii anteriori ai cincinalului. Avem contractată într-o mai mare măsură atît producţia internă, cît şi cea externă. Pentru materii prime şi materiale este în curs de perfectare acţiunea de contractare etc. Aceasta nu înseamnă că totul merge ca pe roate, deoarece mai avem destule întreprinderi care sînt rămase în urmă cu pregătirile. Aşa, de pildă, la Fabrica „Temelia", Întreprinderea de prefabricate şi elemente de construcţii, „Hidromecanica" şi Uzina mecanică de material rulant, proporţia de contractare a producţiei, a materiilor prime şi a materialelor este de sub 10%. De aceea, în prezent desfăşurăm o amplă activitate pentru sprijinirea acestor întreprinderi, solicitînd, în acelaşi timp, un ajutor mai substanţial din partea centralelor industriale şi a ministerelor economice.

ing. Pavel ARON
secretar al Comitetului municipal Braşov al P.C.R.

(Continuare în pag. 8)

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

Performanţe superioare, consumuri mai reduse

● Cele trei oţelării ale Hunedoarei *au realizat pînă în prezent peste sarcinile de plan pe zece luni 25 000 tone oţel, îndeplinindu-şi astfel angajamentele anuale asumate în întrecerea ce o desfăşoară în cinstea celei de-a 25-a aniversări a Republicii.*

Perfecţionarea tehnologiei de elaborare a oţelului cu oxigen, precum şi trecerea oxigenului prin ţevi consumabile în cuptoarele electrice au condus la creşterea indicilor de utilizare a cuptoarelor şi agregatelor, reuşindu-se astfel ca producţia de oţel zilnică din luna octombrie să fie cu 250 t mai mare decît realizările medii din acest an.

Rezultate de prestigiu au fost obţinute şi pe linia perfecţionării calitative şi în ridicarea eficienţei. Astfel, în acest an au fost asimilate 19 mărci noi de oţeluri, iar producţia de oţeluri aliate a crescut simţitor, obţinîndu-se suplimentar de la începutul anului faţă de prevederile de plan la zi peste 8 000 t. Totodată, măsurile luate pentru mai buna gospodărire a metalului, feroaliajelor, utilajului de turnare, preocuparea pentru diminuarea pierderilor tehnologice au condus la substanţiale reduceri ale consumurilor specifice. S-au economisit în acest fel numai la oţelării 1 000 t metal, 7 800 t refractare, 400 t feroaliaje, cheltuielile materiale pe ansamblul combinatului fiind diminuate în acest fel cu aproape 30 milioane lei faţă de plan.

● *Gospodărirea metalului este o preocupare deopotrivă a siderurgiştilor şi a constructorilor de maşini. La Bucureşti, de pildă, paralel cu fabricaţia agregatului de 330 MW, colectivul* Uzinei de maşini grele *a început să lucreze la turboagregate de 50 şi 150 MW destinate alimentării cu energie electrică şi termică a unor mari unităţi chimice şi petrolifere, precum şi termoficării urbane.*

Prin unele îmbunătăţiri tehnologice ale proiectului şi prin adoptarea unor soluţii moderne de izolare a bobinelor statorului, la turbogeneratorul de 50 MW dimensiunile şi greutatea agregatului s-au redus, economisindu-se la fiecare asemenea produs circa 20 tone de metal.

● *Generalizarea pe toate şantierele* Trustului de construcţii industriale Cluj *a sistemului de aprovizionare cu materiale prin programare electronică a permis introducerea unui regim mai raţional de consum. În acest fel au fost economisite importante cantităţi de metal, ciment, cherestea. De menţionat că o serie de obiective au fost predate beneficiarilor înainte de termenele înscrise în grafice. Amintim între acestea noile capacităţi de producţie de la uzinele „Armătura", „Sinterom" şi „Terapia" din Cluj, complexul avicol Gilău, Filatura de bumbac din Carei.*

● *O amplă acţiune de recuperare şi valorificare a resturilor de la prelucrarea lemnului şi-a dovedit din plin eficienţa la* C.E.I.L.-Drobeta—Turnu-Severin. *Peste 20 000 de mc de capete de buşteni, role şi aşchii, au fost valorificaţi pe baza unor soluţii elaborate de colectivul combinatului. S-au produs în acest fel importante cantităţi de plăci fibro-lemnoase, cherestea de ambalaje, lobde şi dibluri. Această iniţiativă a determinat, concomitent cu economisirea a 8 000 mc material lemnos, ridicarea coeficientului de utilizare a masei lemnoase în combinat cu aproape 9%.*

● *Colectivul* Întreprinderii Crişana din Oradea, *reducînd consumurile specifice, a economisit în acest an o cantitate de fire din care se pot realiza 75 000 mp. ţesături, concomitent cu reducerea în ansamblu a cheltuielilor materiale la 1 000 de lei producţie marfă în medie cu 4 lei.*

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● 54% produse noi și modernizate

Constructorii de mașini de la uzinele „23 August" au realizat în ultima vreme noi tipuri de locomotive Diesel—hidraulice, cu puteri cuprinse între 250 și 1 250 CP, o gamă largă de motoare Diesel necesare dotării navelor, instalațiilor de foraj și altor utilaje, precum și noi compresoare pentru rafinării și combinate chimice. Totodată ei au asimilat o serie de subansamble, obținînd, pe această cale, o economie anuală de 4 milioane lei-valută. În prezent, ponderea produselor noi și a celor modernizate reprezintă 20% din totalul producției realizate de marea uzină bucureșteană, urmînd ca pînă la sfîrșitul cincinalului această cotă să atingă 54%.

● **LA INTREPRINDEREA** mecanică „Ceahlăul" din Piatra Neamț se fac pregătiri pentru realizarea unor noi utilaje complexe. Amintim aici **transportorul universal**, utilizat îndeosebi în agricultură. Acesta va fi prevăzut pe lîngă sistemul de transport al știuleților și cu echipamente pentru deplasarea sacilor, lăzilor, baloților și snopilor.

● Autoutilitare T. V. — 12

La uzinele bucureștene „Autobuzul" a fost construită autoutilitara TV-12, fabricată în mai multe variante constructive: furgonetă, camionetă, autosanitară, autoizotermă și laborator auto, prevăzute cu tracțiune simplă sau dublă. Față de produsele similare realizate anterior, acestei clase de autovehicule i s-au adus o serie de îmbunătățiri. Sarcina utilă a fost majorată de la 1 200 la 1 320 kg, caroseria, proiectată după o linie modernă, este construită integral din panouri de oțel ambutizate, motorul are o putere sporită cu 80 CP și un gabarit substanțial mai redus față de cel utilizat anterior. De asemenea, cutia de viteze are toate treptele sincronizate.

● 120 propuneri de inovații

De la începutul anului, la cabinetul tehnic al Uzinei de autoturisme Pitești s-au înregistrat 120 de propuneri de inovații care vizează în special modificări constructive și tehnologice ale reperelor și subansamblelor în fabricație, construirea de mașini automate cu 2-6 posturi etc. În aceeași perioadă au fost **aplicate în producție 49 de inovații**, care aduc uzinei economii în valoare de **5 049 000** lei. Printre cele mai valoroase amintim un dispozitiv pentru bonuirea segmenților sferici, modificarea constructivă a rolelor la uzinaj-motor și modificarea tehnologiei de refulare și prelucrare a supapelor de motor.

● Pentru prima oară în țara noastră a fost asimilată fabricarea **de hîrtii pergaminate, hîrtii cristal și opalin pentru ambalaje superioare fine**, rezistente la umiditate și grăsimi. Producător: C.C.H. Bacău — Fabrica Reconstrucția Piatra Neamț, avînd o capacitate de producție de 8500 t/an. Prin intrarea în funcțiune a acestei unități productive s-au creat și disponibilități pentru export.

● **UN NOU** procedeu tehnologic, elaborat de specialiștii Institutului de cercetări metalurgice din București și aflat în curs de aplicare la furnalele din Galați prevede **îmbogățirea aerului utilizat la furnal** cu oxigen pînă la 24%, concomitent cu mărirea debitului de gaz metan. Efectul: consumul de cocs se reduce cu circa 15 kg la fiecare tonă de metal. Aceeași economie de cocs este realizată și prin noul procedeu introdus la uzina „Victoria" Călan, bazat pe înlocuirea gazului metan rece de la furnal cu gaz metan preîncălzit.

BREVETE

● **Semnalizarea incendiilor** și în mod deosebit prevenirea acestora **prin detectarea condițiilor de apariție** sînt elementele esențiale ale detectorului realizat de ing. F. Neagoe. Detectorul, care face obiectul invenției 54 641 semnalizează că s-au creat condiții pentru declanșarea unui incendiu, precum și viteza de creștere a temperaturii precedînd incendiul. De asemenea, ce poate evidenția un incendiu care progresează încet, ca și creșterile lente ale temperaturii ambiante care survin în mod natural sau se datoresc unor procese de producție, dar nu depășesc limita admisibilă pentru a da alarma. Invenția are un foarte larg domeniu de aplicare fiind și ușor de întreținut în exploatare.

● Brevetul nr. 54 052 se referă la un **MASTIC PENTRU LIPIREA STICLEI** cu ea însăși sau cu material plastic, lemn sau metal. Prin aplicarea lui întreprinderea „Anticorozivul" realizează lucrări cu lipituri rezistente la schimbări bruște de temperatură, cuprinse între —20° și +50°C.

Noul procedeu a fost brevetat și în Statele Unite ale Americii.

● În cadrul fabricii de produse refractare „Răsăritul" din Brașov se aplică în procesul de producție un **cuptor-tunel pentru uscarea și arderea produselor refractare și ceramice**, care constituie brevetul de invenție nr. 54 249. Agregatul unic de uscare și ardere asigură un randament tehnic ridicat și evită manipulările suplimentare pentru deplasarea produselor dintr-o zonă în alta.

reducerea consumurilor

IN INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

De la EXPLORAREA la VALORIFICAREA „resurselor" materiale

DEȘI ÎN MAI MICĂ MĂSURĂ decît în industriile prelucrătoare, în industria extractivă a cărbunelui, minereurilor, petrolului și gazelor, consumul de materiale, combustibil și energie determină un volum însemnat de cheltuieli în totalul costurilor de producție. La nivelul anului 1972, ponderea acestora se prezintă astfel:

— materii prime și materiale	24,6%
— combustibil, energie, apă	6,7%
Total	31,3%

Așa fiind, pentru realizarea producției industriale pe 1972, în aceste ramuri, valoarea materiilor prime, a materialelor și utilităților necesare este de ordinul miliardelor. Ca o consecință a diversității produselor extrase din subteran sau la suprafață, la nivelul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei se urmăresc actualmente 78 norme de consum pentru producție-exploatare, care se referă în principal la:

— lemn de mină pentru extracția de cărbune, minereuri neferoase, fier-mangan și nemetalifere, lucrări de investiții și lucrări geologice;

— cherestea rășinoase pentru extracția cărbunelui;

— burlane de foraj pentru sondele de țiței și gaze;

— energie electrică pentru extracția de cărbune, minereuri neferoase, de fier, mangan, nemetalifere, sare, țiței, gazolină, precum și pentru prelucrarea cărbunelui, a minereurilor de fier, mangan și neferoase, pentru excavații miniere, pentru foraj ș.a.;

— combustibil convențional pentru prelucrarea minereului de fier, extracția și transportul țițeiului, pentru producerea energiei electrice etc.

— benzină pentru transporturi auto;

— motorină pentru foraj;

— materiale specifice pentru activitatea de foraj și extracție în sectorul petrol-gaze (prăjini, cablu de oțel, sape, piese de schimb) ș.a.

Pentru a ilustra mai elocvent volumul cheltuielilor efectuate prin aceste consumuri *este suficient să arătăm că numai lemnul de mină cuprins în norme reprezintă o valoare de circa 150 milioane lei, energia electrică și combustibilii peste 700 milioane lei.*

Atenția și preocuparea pentru economisirea resurselor materiale este reflectată în rezultatele obținute în primele 9 luni ale anului: economii la lemn de mină (15350 m³), cherestea rășinoase (4046 m³), prăjini de foraj (210 t), cablu de oțel (145 t), ciment de sonde (970 t), energie electrică (35 000 000 kWh), combustibil convențional (60 800 t), benzină auto (1670 t).

Un rol hotărîtor în obținerea acestor rezultate l-a constituit aplicarea unor măsuri de eficiență ridicată, între care:

● *extinderea utilizării înlocuitorilor lemnului de mină la susținerea lucrărilor miniere și extinderea susținerii mecanizate în minele de cărbune;*

● *sporirea producției extrase în sectorul minereuri prin aplicarea metodelor de exploatare de mare productivitate și consum redus de material lemnos;*

● *extinderea forajului cu jet în sectorul petrol;*

● *raționalizarea consumului de energie electrică și termică ș.a.*

În continuarea acțiunilor întreprinse încă din perioada anterioară Congresului al X-lea al P.C.R., datorită cărora ministerul a înregistrat în intervalul 1966—1970 o economie totală de aproape 450 000 mc lemn de mină, s-au elaborat în ultimii ani studii pentru fundamentarea și raționalizarea consumurilor de lemn de mină, cherestea, burlane de foraj, materiale specifice activității de foraj și extracția țițeiului, energie și combustibil. Soluțiile preconizate în aceste studii, actualizate și completate în fiecare an potrivit noilor condiții de lucru, a făcut posibilă continua reducere a consumurilor specifice.

Reținînd faptul că planul normării consumurilor pe anul 1972 are un pronunțat caracter mobilizator, trebuie menționat totodată că el nu constituie decît o etapă în lupta pentru atingerea în anul 1975 a unor consumuri specifice din sectorul extractiv la nivelul realizărilor pe plan mondial. Iată, în graficul nr. 1, dinamica consumurilor specifice de material lemnos în cincinalul 1971—1975.

Pentru a ilustra mai complet cît de mobilizatoare sînt sarcinile cincinalului, este suficient să arătăm că, *numai reducerea consumului specific de lemn de mină pentru cărbune extras va reprezenta, la nivelul producției anului 1975, o economie de 185 000 m³, cantitate echivalentă cu actualul consum pe 3 luni al întregului minister.* În acest fel, economia națională va dispune, în condițiile creșterii producției miniere, de cantități suplimentare de masă lemnoasă care să fie valorificată superior.

● Diminuarea consumului de materiale — unde și pe ce căi?

● Nu numai pe coordonatele prezentului ci și ale viitorului

● În domeniul economiilor — o concepție de ansamblu

PROBLEMA reducerii cheltuielilor de producție prin diminuarea consumurilor specifice, prezintă multiple aspecte. În activitatea extractivă minieră și de petrol-gaze, condițiile de lucru nu sînt comparabile în timp, acestea fiind în general din ce în ce mai grele, ca urmare a creșterii adîncimii de exploatare, a scăderii conținutului de substanțe minerale utile, a creșterii volumului și adîncimii de pompare a apelor de mină ce trebuie evacuate, a distanțelor de transport în subteran și în carieră, adîncimii sondelor forate, a creșterii procentului de impurități în țițeiul extras ș.a. De asemenea,

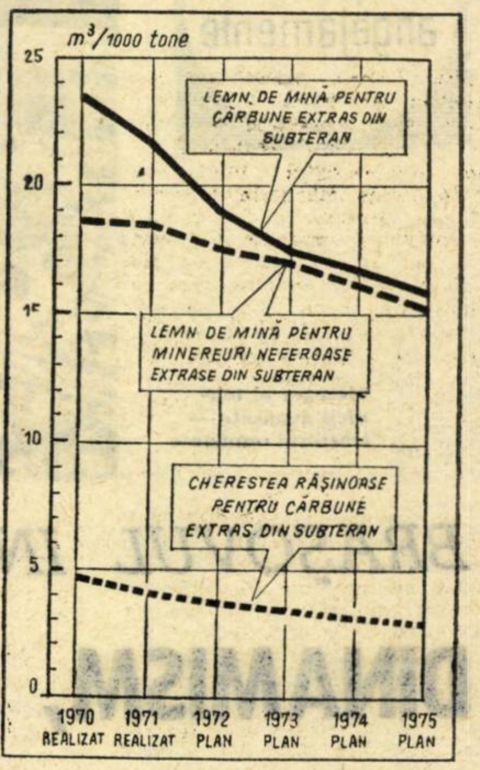

se pun în funcțiune noi obiective consumatoare de energie electrică și combustibili, în scopul compensării scăderii potențialului energetic al zăcămintelor de hidrocarburi sau al valorificării superioare a unor produse minerale utile, precum și pentru mecanizarea și automatizarea unor operații manuale. Totodată, se pun în funcțiune instalații noi în vederea creșterii gradului de securitate a muncii în special în lucrările miniere din subteran și de la instalațiile de preparare. Toate acestea reclamă, inerent, consumuri de materiale suplimentare față de situațiile anterioare.

Măsurile de economisire preconizate pentru acoperirea acestor necesități s-au dovedit, prin rezultatele obținute în acest an, eficiente, *dar apariția pe parcurs a unor factori defavorabili a determinat, în unele unități, depășirea nivelului de consum planificat.* Așa este cazul consumului de lemn de mină unde, în primele trei trimestre ale anului, în sectorul minereurilor de fier și neferoase, s-au depășit normele planificate.

Analizele efectuate au arătat că în aceste sectoare există posibilități de diminuare a consumului prin *extinderea metodei de exploatare descendentă cu subetaje și înmagazinare în exploatările miniere din bazinul Baia Mare, prin utilizarea înlocuitorilor de lemn, precum și prin reducerea volumului lucrărilor de întreținere prin scoaterea mai operativă din funcțiune a orizonturilor epuizate.*

A fost, de asemenea, depășit consumul normat de energie electrică pentru minereuri de fier extrase ca urmare a introducerii de noi mașini de încărcat, instalații de aeraj, a creșterii afluenței de apă datorită creșterii adîncimii lucrărilor miniere ș.a. Pentru reducerea consumului de energie sînt prevăzute o serie de măsuri, printre care scoaterea de sub tensiune a transformatorilor de forță din subteran în zilele de repaus, evitarea mersului în gol a excavatoarelor din cariere, măsuri de raționalizarea transportului în subteran etc.

În sfîrșit, a fost depășit consumul de *combustibil convențional normat pentru prelucrarea minereului de fier* (Uzina Teliuc din cadrul C.M.F.N. Cluj). Pentru diminuarea consumului, paralel cu acordarea unei atenții sporite calității minereului supus preparării, este necesar a se asigura alimentarea cuptoarelor de prăjire magnetizantă la capacitatea nominală și în flux continuu, precum și remedierea izolației termice a acestora.

Necesitatea de a se tuba un volum mai mare de coloane decît s-a avut în vedere la stabilirea normei de consum de burlane de foraj (ca urmare a săpării unor sonde pe structuri geologice dificile) a făcut ca efectul măsurilor preconizate să nu dea decît în parte rezultatele scontate. De aceea, în perioada ce a mai rămas pînă la finele anului, *unitățile care execută lucrări de foraj pentru țiței și gaze și-au propus să-și intensifice eforturile pentru simplificarea schemelor de tubaj, extinderea refolosirii burlanelor recuperate din sondele abandonate, a probării stratelor în găurile de sondă netubate, a folosirii „coloanelor pierdute" etc.*

→

URMĂRIREA sistematică prin control pe teren a felului în care sînt respectate consumurile specifice, analizarea acestora în ședințele pe care colegiul ministerului le-a ținut în lunile februarie și august ale acestui an, precum și întreg complexul de acțiuni întreprinse în cadrul unităților, a dus la elaborarea de planuri de măsuri pentru economisirea resurselor materiale și în toate celelalte cazuri în care s-au înregistrat depășiri ale normelor de consum : energie electrică pentru foraj petrolier, pomparea internă a țițeiului, extracția și prepararea cărbunelui, manganului, inclusiv combustibilul convențional pentru obținerea sării prin evaporare și a gazolinei.

Nivelele de consum acordate pe anul 1973 pentru unele materiale (metal, ciment, material lemnos) prezintă, față de anul 1972, reduceri de 10—20%, reduceri care nu vor putea fi însă asigurate numai prin elaborarea obișnuitelor planuri de măsuri. *Se impune trecerea la o etapă superioară, în care să se schimbe, după caz, însăși concepția care stă la baza unor tehnologii care nu asigură consumuri specifice la nivelul atins în alte țări, etapă în care să se urmărească, perseverent, îmbunătățirea fluxurilor tehnologice aplicate sau adoptarea unor tehnologii mai avansate.*

Una din căile eficiente pentru economisirea resurselor naturale în industria minieră, este *creșterea producției obținută în cariere, prin aplicarea metodei de exploatare la suprafață în toate cazurile în care condițiile naturale o permit.* De asemenea, vor trebui găsiți înlocuitori, ai instalațiilor și utilajelor tehnologice și energetice existente care prezintă randamente scăzute ; înlocuitori mai economici de agenți energetici și altele.

Pornindu-se de la nivelele de consum acordate pe anul 1973 de la cunoașterea factorilor obiectivi care determină creșterea consumurilor și de la necesitatea punerii în practică a căilor de economisire a resurselor materiale menționate anterior, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei a *organizat în unități, în perioada iunie-august a.c., o acțiune de mari proporții, pentru identificarea resurselor și reducerea consumurilor de materiale, energie și combustibil pe anul 1973 și anii următori ai cincinalului.* În această acțiune au fost angrenați circa 1400 ingineri și tehnicieni din unitățile de producție și specialiști din unitățile de cercetare și proiectare. Numărul normelor de consum analizate la nivelul întreprinderilor, exploatărilor, schelelor etc., au fost de peste 5000, corespunzînd unui număr de circa 2000 norme la nivelul centralelor, combinatelor, grupurilor industriale și celorlalte unități direct subordonate ministerului. Au fost analizate peste 200 materiale.

Rezultatele obținute din această acțiune prezintă un interes deosebit : *față de consumurile specifice preliminate pe anul 1972, economia calculată la producția planificată pe anul 1973 se cifrează la 26 200 mc lemn de mină, 4900 mc cherestea rășinoase, 1500 mc cherestea stejar, 2700 tone burlane pentru foraj, 20 300 tone metal, 11 000 tone ciment ș.a.*

Această acțiune a urmărit o schimbare de concepție în abordarea problemei atît de complexe a identificării rezervelor în procesul de consum de resurse materiale. Fără îndoială că realizările dobîndite pînă în prezent pe această linie constituie o bază de plecare pentru obținerea unor rezultate superioare în viitor.

ing. I. BAIANȚ
ing. C. TOMA

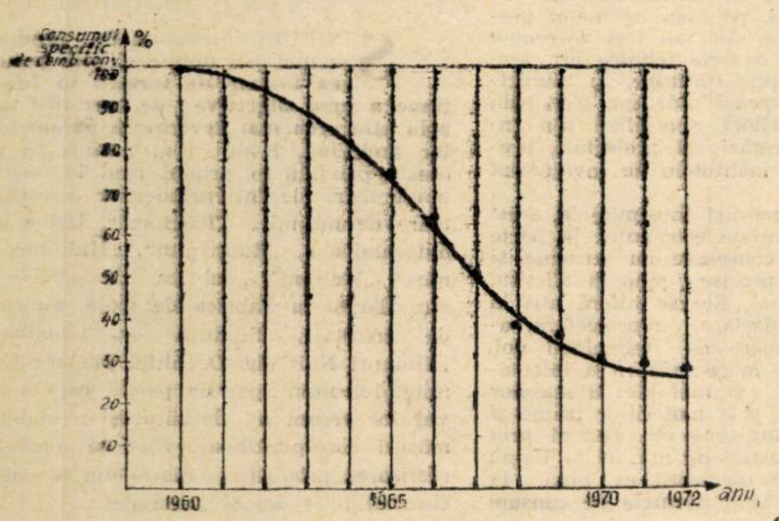

Graficul nr. 1

CU CE CONSUMURI DE COMBUSTIBIL ȘI ENERGIE SE PRODUC UNELE SORTIMENTE DE NEGRU DE FUM?

FOLOSIREA cu maximum de randament a mijloacelor de producție, valorificarea superioară a resurselor naturale de care dispunem pentru ca valoarea produselor obținute dintr-o unitate de material să fie tot mai mare, asigură realizarea unor cantități de produse pentru nevoile interne ale economiei naționale și crearea unor disponibilități la export. Pe această linie se înscriu și eforturile industriei chimice care, prelucrînd superior produsele petroliere și gazele naturale, obține produse din ce în ce mai valoroase și căutate pe plan intern și extern.

Printre produsele acestei ramuri, solicitate în cantități tot mai mari atît pe piața internă pentru industria produselor din cauciuc și la fabricarea anvelopelor și camerelor pentru autovehicule, dar și pe piața externă, este negru de fum, obținut prin diferite procedee : canale, furnale, HAF, ISAF etc. Acest produs necesită ca materie primă combustibili (gaze naturale și produse obținute prin distilarea petrolului) în cantități importante care, potrivit prognozelor, în următorii 15—20 de ani nu vor mai ține pasul cu creșterea nevoilor.

Ținînd seama de cerințele economiei naționale producția de negru de fum a crescut, an de an, dublîndu-se în perioada 1965—1970 ; pentru 1970—1975 este prevăzut un ritm mediu anual de creștere de circa 8%.

Pentru producția de negru de fum consumurile specifice de materiale (produse petroliere și gaze naturale) exprimate în tone combustibil convențional pentru o tonă de produs, sînt cuprinse, pentru cele mai multe sortimente (HAF, ISAF, Furnale R 300 etc.) în limitele de 5-12 tone combustibili convenționali pentru una tonă de negru de fum. Totodată, din procesul de obținere a negrului de fum prin aceste procedee rezultă și importante cantități de resurse energetice secundare sub forma căldurii combustibile și fizice a gazelor rezultate din ardere care, utilizate rațional într-o centrală termoelectrică, produc, în regim de termoficare, însemnate cantități de energie electrică și termică.

Dar — și acest aspect trebuie subliniat — mai sînt menținute în exploatare instalații vechi, cu uzură morală avansată, în care se produce negru de fum prin procedeul „canale", cu un consum specific de combustibil convențional (gaze naturale) **al cărei nivel este de ordinul a pînă la 14 ori mai ridicat decît consumurile obținute la produsele similare realizate prin celelalte procedee.** În afară de consumul ridicat de combustibil ca materie primă, la procedeul „canale" se mai solicită din sistemul electroenergetic circa 100 kwh/t pentru antrenarea utilajelor de evacuare a negrului de fum din instalații și pentru granularea acestuia, în timp ce necesarul de energie electrică, deși mai ridicat la celelalte procedee menționate, se obține integral prin recuperarea și utilizarea resurselor energetice secundare.

O analiză a rezultatelor obținute în gospodărirea rațională a combustibilului și energiei pentru producția de negru de fum, pe o perioadă mai îndelungată de timp, permite să se tragă concluzia că, pe ansamblul producției, consumurile specifice au scăzut an de an (așa cum reiese din tabelul nr. 1), conducînd la obținerea unor importante economii de combustibili.

Din această analiză rezultă că, prin eforturile specialiștilor din această ramură a chimiei, prin măsurile luate în întreprinderile producătoare de negru de fum de către tehnologi și energeticieni pe linia raționalizării consumurilor de combustibili și energie, consumurile specifice au fost reduse, pe ansamblu, într-un ritm mediu anual de 4,8% în perioada 1960-1965 și de 18,5% în perioada 1966-1970. Pe întreaga perioadă considerată (12 ani), ritmul mediu anual a înregistrat valori de 9,7%.

Important de reținut este faptul că factorul cel mai dinamic în acest efort, este reprezentat de **introducerea progresului tehnic prin aplicarea în producția de negru de fum a celor mai moderne procedee tehnologice, paralel cu dezafectarea unor instalații depășite din punct de vedere tehnic.**

Modelarea matematică a șirului datelor statistice de care dispunem, arată că în perioada 1960-1972 consumul specific variază după o funcție de formă logistică, ce caracterizează influența puternică a progresului tehnic (vezi graficul nr. 1).

Dacă situația pe ansamblul economiei pentru acest produs este satisfăcătoare din punct de vedere energetic, **nu putem să facem abstracție de faptul că mai sînt menținute în exploatare instalații cu uzură morală avansată, necesitînd consumuri sporite de combustibili. Astfel, prin exploatarea instalațiilor după procedeul „canale", prin care se realizează o producție de numai 5% din întreaga cantitate a anului 1972, se consumă o cantitate de gaz metan** (exprimată în combustibil convențional) **care reprezintă circa 40% din necesarul pentru întreaga producție de negru de fum.**

Dacă se ține seama de cantitatea de negru de fum care se mai realizează prin procedeul „canale", (deși în totalul producției de negru de fum acesta are o pondere din ce în ce mai mică) și de consumul absolut foarte ridicat de combustibil pe care-l necesită, **consider că nici o justificare nu este de natură să sprijine menținerea în exploatare a instalațiilor și a tehnologiilor respective, cu o asemenea uzură morală, ci, dimpotrivă, se impune dezafectarea neîntîrziată a acestora.**

ing. Petre DAN
C.S.P.

Tabelul nr. 1

Dinamica consumurilor specifice de combustibili și energie pentru producția de negru de fum, în anii 1960 —1972

tcc/t în %

	Anii								
	1960	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Consumul spec. de comb. conv. pentru 1 tonă negru de fum	100	78,95	66,65	55,68	40,28	39,30	33,74	32,86	31,76 *)

*) Nivelul consumului specific pentru 1972 este preliminat în funcție de realizările pe primele 3 trimestre ale anului.

COLEGIILE MINISTERELOR - DECIZIE ȘI ACȚIUNE

Ministerul Industriei Chimice

COLEGIUL Ministerului Industriei Chimice a analizat în prima decadă a lunii noiembrie a.c. unele probleme privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului profesional, tehnic și liceal de specialitate, crearea și funcționarea secțiilor serale de subingineri, sarcinile ce revin ministerului prin dubla subordonare a învățămîntului superior de chimie și măsurile ce trebuie luate în vederea asigurării în perspectivă a cadrelor necesare, corespunzător ritmului de dezvoltare a industriei chimice.

În afara membrilor colegiului, au participat reprezentanții conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului, decanii facultăților de chimie și chimie industrială, directorii de personal și învățămînt din centrale și grupuri industriale, directorii centrelor școlare de chimie și membrii biroului executiv al Uniunii sindicatelor din industria chimică și de prelucrare a țițeiului.

Discuțiile purtate au evidențiat că de la 11 centre în anul școlar 1960/1961, în care se școlarizau 4350 elevi, s-a ajuns în anul școlar 1972/1973 la 25, în care se școlarizează circa 36 400 elevi și se prevede ca pînă în 1975 numărul centrelor școlare să ajungă la 29, în care se vor școlariza peste 40 000 elevi.

S-a revizuit și îmbunătățit continuu conținutul învățămîntului în școlile profesionale și liceele de specialitate, acordîndu-se o atenție deosebită creșterii ponderii instruirii practice. În toate școlile s-au amenajat, pe lîngă laboratoarele de chimie și atelierele mecanice, laboratoare și ateliere pentru studiul tehnologiei chimice și manevrarea utilajelor în condiții similare sau apropiate celor din producție, iar în unele licee s-au construit microinstalații productive.

Ca urmare a indicațiilor date de conducerea partidului în vederea apropierii și legării mai strînse a învățămîntului de producție, 9 facultăți de chimie, totalizînd 23 de secții cu peste 4000 studenți au o subordonare dublă, conform prevederilor Decretului nr. 80/1972.

Printre acțiunile întreprinse în comun cu Ministerul Educației și Învățămîntului evidențiem îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, selecționarea de specialiști din întreprinderi care să fie folosiți ca personal didactic asociat, antrenarea mai intensă a potențialului de cercetare din facultăți în rezolvarea unor probleme ale industriei.

Pe baza observațiilor și propunerilor făcute în cadrul dezbaterilor, colegiul a hotărît luarea de măsuri în continuare pentru pregătirea de cadre necesare industriei chimice în anii viitori. Din acestea le menționăm pe cele privind creșterea ponderii activității practice în învățămînt, acoperirea necesarului de muncitori cu absolvenți ai formelor de învățămînt profesional și liceal într-o proporție din ce în ce mai mare, realizarea unei mai bune legături de conținut a învățămîntului mediu de specialitate cu cel superior de profil, integrarea cît mai deplină a învățămîntului superior cu cercetarea științifică și producția, crearea condițiilor de funcționare în bune condițiuni a secțiilor serale de subingineri, care vor funcționa în cadrul unităților industriale. Totodată, s-au stabilit măsurile necesare pentru realizarea integrală a planului de investiții pentru activitatea de învățămînt, construirea de microinstalații destinate producției de mic tonaj, dotarea cu aparatură didactică de specialitate corespunzătoare tehnicii existente în industrie. De asemenea, în ședința lărgită a colegiului s-a analizat activitatea de perfecționare a pregătirii profesionale și s-au stabilit măsurile ce trebuie luate în continuare pentru buna ei desfășurare.

Dată fiind utilitatea analizării de către colegiul ministerului a modului de pregătire a cadrelor necesare industriei chimice și de îmbunătățire a pregătirii profesionale a celor existente, s-a stabilit ca în semestrul I 1973 să se reanalizeze această activitate.

credit

POST-FACTUM SAU ANTE-FACTUM?

PLEDOARIE PENTRU ÎNTĂRIREA CONTROLULUI BANCAR PREVENTIV

- **Hiperbolizarea mijloacelor circulante — o maladie a gospodăririi neraționale.**
- **Plățile peste limita de creditare favorizează imobilizările.**

SE CONSTATĂ adesea că unele întreprinderi, din cauza gospodăririi neraționale a mijloacelor materiale și bănești și a nerespectării disciplinei de plan și financiare, folosesc pentru îndeplinirea sarcinilor de producție un volum mult mai mare de mijloace circulante decît cel necesar (Centrala industriei confecțiilor — București, Întreprinderea de geamuri-Buzău Combinatele de materiale de construcții Tg. Jiu și Aleșd etc.). Prin actualul sistem (experimental) de creditare, care urmărește tocmai să determine întreprinderile de a se încadra în mijloacele circulante strict necesare realizării activității lor economice și accelerarea rotației valorilor materiale și bănești, s-a reușit să se scoată mai pregnant în evidență apariția imobilizărilor de fonduri în stocuri supranormative și fără mișcare, etc. mijloacele circulante suplimentare folosite nejustificat de întreprinderi și care sînt acoperite, în majoritate, cu credite cu dobînzi penalizatoare. Ca urmare a cunoașterii mai bune și operative a acestor neajunsuri, a fost posibil, în multe cazuri, să se ia din timp măsuri pentru lichidarea lor.

S-a constatat însă că unele întreprinderi au folosit înlesnirea prevăzută de instrucțiuni de a se efectua plăți peste limita de creditare (pe o perioadă de cel mult 15 zile), depășind, aproape permanent, volumul de mijloace circulante îndreptățite a-l folosi, volumul suplimentar de fonduri servind, în majoritatea cazurilor, la acoperirea unor imobilizări și a altor lipsuri în activitatea acestora. De aceea, pentru limitarea mai strictă, în viitor, a fondurilor de care pot dispune întreprinderile, consider pe deplin justificată renunțarea la această prevedere în proiectul Legii finanțelor. Tot în acest scop, se studiază în prezent posibilitățile de restrîngere a obiectelor de creditare, care, datorită specificului lor se creditează încă neplafonat.

În perioada de experimentare a instrucțiunilor de creditare și decontări a apărut tot mai frecvent necesitatea includerii, cu ocazia definitivării acestor instrucțiuni, a unor noi prevederi menite să ducă la accentuarea, în continuare, a caracterului preventiv al controlului bancar. Unul din momentele importante, în care organele bancare pot interveni eficient pentru prevenirea și lichidarea imobilizărilor și a altor neajunsuri din activitatea întreprinderilor este, fără îndoială, acela al planificării creditelor.

După cum este cunoscut, *activitatea de planificare a creditelor constituie un prilej propice cînd unitățile bancare pot contribui la prevenirea unor aprovizionări peste necesar.* De asemenea, cu ocazia planificării creditelor, organele bancare pot interveni pentru prevenirea lansării în producție a unor sortimente necontractate, determinînd întreprinderile (prin neadmiterea creditelor și alte măsuri) să-și completeze portofoliul de comenzi sau să producă alte sortimente solicitate. Tot cu acest prilej pot fi prevenite și alte imobilizări cum este crearea de stocuri supranormative de producție neterminată, stabilindu-se ca întreprinderile să ia măsuri de accelerare a ciclului de fabricație, de eliminare din timp a locurilor înguste, de finisare ritmică a întregii producții în loc să solicite credite.

Desigur că, pentru a efectua o asemenea analiză, organele bancare trebuie să cunoască bine activitatea întreprinderii, începînd cu modul de întocmire a necesarului de aprovizionat pentru anul de plan, concordanța acestuia cu comenzile și contractele încheiate și pînă la adaptarea operativă a acestora la fiecare restructurare de plan.

La stabilirea plafoanelor de credite, unitățile băncii trebuie să aibă mai mult în vedere faptul că, prin recalcularea normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante în anul 1971 s-au stabilit, în baza calculelor analitice, nevoile reale de fonduri cu care întreprinderile trebuie să-și îndeplinească sarcinile de plan. În aceste condiții, creditul bancar pentru stocuri și cheltuieli peste normativ trebuie să intervină numai în cazuri deosebite, bine justificate din punct de vedere economic, pentru un număr redus de obiecte de creditare și pe o perioadă scurtă. Necesitatea aprobării unor plafoane de credite trebuie apreciată în funcție de utilizarea judicioasă a mijloacelor circulante proprii și împrumutate.

Totodată, trebuie analizată și executarea preliminată a creditelor pe trimestrul în curs, cauzele creditelor cu dobînzi penalizatoare, felul cum s-a acționat și măsurile ce se propun, în continuare, pentru îmbunătățirea situației economico-financiare și numai în funcție de toate aceste elemente să se hotărească acceptarea includerii creditelor solicitate în plan.

Un alt moment în care organele bancare pot interveni pentru prevenirea formării unor imobilizări este acela al *aprobării creditului*, fie pentru nevoi temporare sau din rezerve de plan, fie prin includerea în limita de creditare a plafoanelor de credite pentru stocuri. Cu toate acestea, în această fază s-au constatat cazuri cînd unitățile bancare au aprobat creditele pe baza justificărilor prezentate de întreprinderi și centrale industriale, care la prima vedere păreau obiective, fără să adîncească analiza. Astfel, s-au aprobat credite pentru aprovizionări anticipate fără să se analizeze dacă întreprinderea, la încheierea contractului, a solicitat furnizorului livrări eșalonate corespunzător necesarului de producție, iar în caz de refuz din partea acestuia, dacă s-a făcut divergență la organele în drept.

De asemenea, s-au aprobat credite pentru stocuri rămase ca urmare a restructurărilor planului de producție din dispoziția centralelor industriale fără să se analizeze justificarea economică a frecventelor modificări de plan și de ce nu s-au luat măsuri de adaptare și a celorlalte secțiuni de plan (aprovizionare, financiare etc.) și de redistribuire a stocurilor fără utilizare create ca urmare a restructurării. În unele cazuri, s-au aprobat credite pentru stocuri formate ca urmare a executării unor produse în avans, fără să se aibă în vedere justificarea din punct de vedere economic (atît pe unitate cît și pe economie).

La acordarea creditelor pentru nevoi temporare și din rezerve de plan trebuie să se acorde o mare atenție posibilităților de rambursare la scadență a acestora din disponibilitățile create prin lichidarea stocurilor care au fost creditate. Este de neconceput acordarea unor asemenea credite dacă există posibilitatea ca la scadență ele să se transforme în credite din depășire de limită cu dobîndă de 12%. În realitate, admițînd asemenea credite, se permite ocolirea principiului enunțat mai sus de stabilire și limitare a fondurilor de care pot dispune întreprinderile pentru necesarul de mijloace circulante în urma îndeplinirii sarcinilor de plan. De asemenea, nu apare justificată nici acordarea de credite pentru nevoi temporare, fără ca în același timp să se lichideze complet creditele din depășire de limită cu dobînda de 12%, momentul acordării creditelor trebuind să fie folosit mai bine de unitățile băncii, pentru clarificarea tuturor problemelor nereglementate cu întreprinderile.

În general, unitățile bancare trebuie să urmărească includerea în proiectele de plan a tuturor necesităților justificate de mijloace circulante suplimentare ale întreprinderilor, astfel ca acordarea de credite pentru nevoi temporare în perioada executării planului de credite să se facă în mod excepțional numai pentru cauze care nu puteau fi prevăzute la întocmirea planului și pentru perioade scurte. Trebuie eliminate complet acordările de asemenea împrumuturi pentru stocuri a căror creditare a fost refuzată la întocmirea planului de credite sau care (prin stabilirea unor termene de rambursare îndelungate) se transformă în credite de plan, permițînd întreprinderilor să lucreze în mod permanent cu un volum de mijloace circulante care în unele cazuri depășește de cîteva ori normativul.

S-au constatat, de asemenea, numeroase cazuri cînd întreprinderile au solicitat credite pentru stocuri mari ce depășeau cu mult consumul curent de materii și materiale de uz general ce se aprovizionează direct de consumatori, motivîndu-se prin refuzul furnizorilor de a efectua livrări fracționate pe măsura necesarului de consum. În asemenea situații, unitățile economice trebuie să fie îndrumate să se adreseze întreprinderilor teritoriale de aprovizionare, care au sarcina de a asigura aprovizionarea cu materiale de uz general sub limitele de livrare.

Urmărindu-se întărirea în continuare a controlului preventiv și pentru creditele ce se acordă în baza plafoanelor aprobate prin planurile de credite trimestriale, apare necesitatea ca acestea să fie incluse în limita de creditare, numai după analiza la întreprinderi a posibilităților concrete de formare a stocurilor creditate (termene, valoare etc.) și siguranța rambursării împrumutului la scadențele ce urmează a se stabili în raport cu mișcarea reală a stocurilor respective.

În sfîrșit, *momentul acordării efective a creditului și efectuării plăților oferă organelor bancare o altă posibilitate de a urmări și preveni* efectuarea unor aprovizionări neraționale, deturnări de fonduri și alte cheltuieli nejustificate. Desigur că efectuarea unui asemenea control multilateral al tuturor plăților ar depăși cu mult capacitatea de cuprindere cu actualul aparat bancar și ar necesita cunoștințe de specialitate tehnice. Pentru întreprinderile care înregistrează imobilizări importante de mijloace circulante și care încalcă frecvent disciplina de plan și financiară, se poate institui însă, la aprecierea conducerii unității bancare, *metoda supravegherii temporare a plăților pe o anumită perioadă* (lună, trimestru). Pentru aceste întreprinderi ar urma ca inspectorii, bine documentați ca urmare a analizelor efectuate cu ocazia planificării și acordării creditelor, a verificării garanției creditelor și a stabilirii imobilizărilor, și a altor controale, să țină o legătură foarte strînsă și operativă cu resortul de contabilitate pentru a controla justificarea economică a unor documente de decontare mai importante, avînd dreptul să refuze plățile solicitate din limita de creditare, pentru operațiuni care încalcă disciplina de plan și financiară sau care ar duce la crearea de imobilizări.

Acestea sînt numai cîteva posibilități de îmbunătățire a activității de creditare și în special în legătură cu întărirea controlului preventiv bancar. Desigur că ele sînt mult mai numeroase. Rezultatele activității de îmbunătățire a activității creditului urmează a fi concretizate în instrucțiunile de lucru ce se vor definitiva după aprobarea Legii finanțelor care vor constitui un pas înainte în sporirea eficienței.

Eugen RONI
director în Centrala Băncii Naționale

BRAȘOVUL INDUSTRIAL

(Urmare din pag. 3)

Paralel cu aceste preocupări, urmărim să asigurăm toate condițiile care să ne permită îndeplinirea actualului cincinal în patru ani și jumătate, prin obținerea unui spor de producție mai judicios în fiecare din anii viitori. Aceasta cu atît mai mult cu cît din calculele noastre reiese că în 1973 se prevede a se realiza numai 16,8% din sporul de producție pe cincinal, urmînd ca în 1974 și 1975 să se realizeze 30,4% și, respectiv, 41,1% din sporul total. Care sînt căile prin care încercăm să realizăm acest lucru?

În primul rînd, urmărim să folosim mai deplin dotarea tehnică de care dispunem. Din calculele noastre rezultă că numai prin creșterea cu 1% a indicelui de folosire a timpului de lucru al mașinilor și utilajelor se poate obține, la nivelul municipiului, o producție suplimentară de circa 175 mil. lei. Iată de ce încă de la începutul acestui an în toate întreprinderile s-a urmărit a se asigura condițiile necesare folosirii mai depline a mașinilor și utilajelor.

În perioada de față ne preocupăm atît de valorificarea, în continuare, a rezervelor ce mai există, mai ales la unitățile care au înregistrat indici de folosire mai scăzuți.

O atenție deosebită acordăm în continuare **calificării forței de muncă**, atît prin formele clasice de pregătire în cursuri de scurtă și lungă durată și în special prin organizarea în mai mare măsură a cursurilor de ucenicie la locul de muncă.

ÎN AFARA APLICĂRII în producție a unor astfel de măsuri, **ne preocupăm asiduu de înfăptuirea sarcinilor privind însușirea de noi produse și de modernizarea acelora din producția curentă.** În actualul cincinal unitățile noastre vor trebui să asimileze în fabricație peste 3 000 de produse și articole noi și să modernizeze aproape 500 de produse din actuala fabricație, ceea ce va face ca **în 1975 peste 70% din produsele fabricate să fie noi sau modernizate**. Ne preocupăm intens de diversificarea tractoarelor de 65 C.P. și 45 C.P. la 55 C.P., 80 C.P., 180 C.P. etc., asimilarea autocamioanelor ROMAN, însușirea unui nou tip de motoretă Carpați, asimilarea de noi carburatoare, filtre de ulei și numeroase articole din industria alimentară și textilă. Acordăm, de altfel, atenție tuturor factorilor care participă la creșterea productivității muncii, întrucît, în actualul cincinal, ne-am propus ca numai prin sporirea acestui indicator să obținem un spor de producție de peste 3 miliarde lei.

O altă cale prin care urmărim să realizăm produse în plus o constituie **valorificarea superioară a materiilor prime și mai ales creșterea valorii produselor dintr-o tonă de material prelucrat.** În prezent se desfășoară o acțiune de masă, în toate unitățile noastre pentru analiza fiecărui produs, reper, ansamblu, subansamblu în vederea reproiectării sau a aplicării altor tehnologii de fabricație, în așa fel încît normele de consum să scadă în continuare, iar valoarea producției pe tona de metal prelucrat să crească. Aici au fost antrenate în primul rînd cadrele tehnice din serviciile de concepție (în care, în municipiul nostru, lucrează aproape 50% din numărul inginerilor), specialiști din institutele de cercetări și proiectări, precum și cei din institutele de învățămînt superior.

Planurile de măsuri întocmite în acest an la fiecare unitate economică în parte prevăd sarcini complexe cu termene și responsabilități precise pînă la sfîrșitul actualului cincinal. Ele se referă atît la măsurile de proiectare, reproiectare, aplicare și extindere de tehnologii noi, folosirea în mai mare măsură a înlocuitorilor de metal și mai ales a maselor plastice, precum și a materiilor prime și a materialelor indigene etc. Numai prin aplicarea unor astfel de măsuri la Uzina de autocamioane, urmează ca, pînă la sfîrșitul cincinalului, **normele de consum la metal să se reducă la autocamionul SR 113 cu încă 55 kg pe autocamion, ceea ce ar însemna o reducere de 836 kg pe autocamion de la începutul fabricației. La autocamionul SR 131 reducerea totală va fi de 415 kg pe bucată și la SR 132 de 430 kg. Situații similare avem la tractoare, rulmenți, turbosuflante, radiatoare, carburatoare etc., unelte și scule, organe de asamblare etc.**, ceea ce va face ca valoarea produselor obținute dintr-o tonă de metal prelucrat să crească, de la an la an.

SPORURI însemnate de produse se mai pot obține și **prin punerea înainte de termen în funcțiune a unor obiective de investiții sau prin atingerea mai devreme a parametrilor proiectați.** S-au luat măsuri în această privință în primul rînd la obiectivele mari ale întreprinderilor constructoare de mașini: „Tractorul", Uzina de autocamioane, „Rulmentul", „Hidromecanica", „Metrom", „Fabrica de șuruburi" etc., dar și la Fabrica de stofe, Fabrica de tricotaje, Filatura — Ghimbav, „Timpuri Noi" etc. De altfel plenara Comitetului municipal de partid care a avut loc recent a dezbătut și a stabilit măsuri corespunzătoare care să ducă la realizarea producției marfă din actualul cincinal în 4 ani și jumătate.

- **Corelația fertilității ridicate: irigare-chimizare-mecanizare**
- **Parametrii tehnici și economici din S.T.E. nu sînt orientativi, nici facultativi, ci obligatorii.**
- **Cînd apa „servită la comandă" se scurge neproductiv.**

EFORTURILE materiale și financiare orientate intens în ultimii ani în direcția dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii sînt considerabile, îndeosebi în sistemele hidroameliorative. Este deci firesc ca analiza temeinică a rezultatelor în producție și a eficienței economice realizate în perioada de exploatare să preocupe atît colectivele unităților agricole beneficiare, cît și societatea în general, în măsura în care economia națională solicită cantități sporite de produse agroalimentare pentru consumul intern — productiv sau individual — și pentru export. În acest scop, ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 5 septembrie a.c. a trasat ca sarcină Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor să ia toate măsurile necesare pentru folosirea rațională a sistemelor de irigații în vederea obținerii unor producții agricole sporite și a ridicării eficienței investițiilor.

PE APROAPE întreg cuprinsul județului Constanța, chiar în anii cu condiții climatice favorabile, sînt lungi perioade cînd plantele suferă din cauza precipitațiilor reduse, ceea ce face ca investițiile pentru mecanizare și chimizare să nu fie valorificate deplin. Pentru a înlătura efectul dăunător al secetei, aici s-a construit cel mai mare sistem de irigații din țară, care, pînă în 1975, va cuprinde peste 225 000 de hectare.

Acum, după patru ani de la darea în exploatare a primelor suprafețe amenajate pentru irigat, perioadă în care s-a cîștigat și o anumită experiență, există suficiente elemente pentru o analiză a rezultatelor obținute și pentru a desprinde concluzii practice referitoare la posibilitățile și la măsurile privind creșterea eficienței economice a culturilor irigate.

Sistemul „N. Bălcescu" este reprezentativ în acest sens. Investițiile totale pentru amenajarea celor 8 800 hectare se ridică la sume importante. De la început însă, trebuie să arătăm că rezultatele — tehnice și economice — obținute sînt sub nivelul celor prevăzute inițial. Producțiile obținute sînt inferioare atît celor prevăzute în studiul tehnico-economic (S.T.E.) cît și celor planificate. În ultimii trei ani s-au obținut, în medie anuală, cu 16 000 de tone cereale mai puțin decît s-a prevăzut în S.T.E. La principalele culturi, media nerealizărilor la hectar se prezintă astfel: cu 400 kg mai puțin la grîu, cu 1 000 kg la porumb și cu 600 kg la floarea-soarelui. În același timp, însă, cheltuielile la tona de produse sînt mai mari, influențînd negativ veniturile cooperativelor și ale cooperatorilor.

Iată, de altfel, cum se prezintă situația cheltuielilor de producție, comparativ cu producțiile obținute și venitul net realizat:

Specificare	Producțiile obținute %	Cheltuieli efectuate %	Venit net %
Față de S.T.E.	64	57	60
Realizări față de plan	89	113	68
Realizări față de regim neirigat	160	150	153

Din tabel rezultă că cheltuielile sînt sub prevederile S.T.E., dar mai mari față de cele planificate. Așadar, deși producțiile nu se realizează, cheltuielile se depășesc. Nerealizarea producțiilor planificate și nereducerea corespunzătoare a cheltuielilor materiale au dus la înregistrarea unor cheltuieli exagerate pe unitatea de suprafață, precum și la diminuarea venitului net și, implicit, a retribuirii cooperatorilor.

După cum este știut, irigațiile sînt eficiente din punct de vedere economic numai dacă valoarea sporului de recoltă obținut timp de un număr de ani depășește cheltuielile făcute cu amenajarea terenului, iar costul pe unitatea de produs este mai scăzut decît cel realizat la culturile neirigate. În sistemul „N. Bălcescu" producția de grîu la hectar a crescut, în medie în ultimii patru ani, numai cu 400 kg față de nivelul anului 1968. La porumb, în aceeași perioadă, s-a obținut un spor total de recoltă la hectar de 2 100 kg, cheltuindu-se 1 850 lei, la care se adaugă cota anuală de amortizare a investițiilor. În cazul celorlalte culturi, situația este asemănătoare; la floarea-soarelui, producția se menține la nivelul anului 1968, cu toate că în acest an cheltuielile au fost mai mari cu 300—400 lei la ha. Rezultă deci, că la principalele produse costul nu a scăzut față de 1968, iar la unele culturi este chiar mai ridicat.

Pentru ca o investiție să fie eficientă este necesar ca, într-o perioadă mai scurtă, fiecare leu cheltuit să aducă un spor de producție de cel puțin un leu, la care trebuie să se adauge un minim de beneficiu. Or, în acest sistem, sporul de producție este de 0,38 lei la fiecare leu cheltuit în plus față de culturile neirigate. Aceste rezultate au influențat negativ situația economico-financiară a unităților agricole deservite de acest sistem. Rata acumulării pe cooperative a scăzut, ajungînd în anul 1971 la 18% față de 28% cît era prevăzut. De aceea, nu au putut fi rambursate în întregime nici măcar creditele curente, unitățile agricole avînd, la ora actuală, datorii importante.

În principal, această stare de lucruri se explică prin modul și gradul de utilizare a instalațiilor și a utilajului de udare în perioada cu precipitații naturale reduse. Consiliile de conducere, specialiștii din cooperative au privit adesea nepăsători la apa „servită la comandă", cum se scurge neproductiv, în loc să ajungă la rădăcina plantelor. Încă de la începutul primăverii, au apărut primele semne de secetă. Cu toate acestea, la grîu s-a aplicat o singură udare, la porumb și floarea-soarelui cîte 2—3, dar fără a se respecta norma de apă stabilită și perioadele optime. Așa, de exemplu, la floarea-soarelui, pe aproape jumătate din suprafață, cele două udări au fost administrate cu o întîrziere de o lună, atunci cînd plantele trecuseră de perioada critică.

Nerespectarea graficului de udări se datorește, între altele, faptului că în perioada de vîrf numărul de motopompiști a fost insuficient, că au fost unele zile cînd motopompele n-au funcționat din lipsă de motorină. Aici, însă, nu este vorba numai de deficiențe și nici de faptul că n-au fost irigate cîteva hectare. Este vorba de neefectuarea a două udări pe o suprafață de 1 350 hectare cu grîu, de 900 hectare cu porumb și 700 de hectare cu floarea-soarelui.

CREȘTEREA eficienței economice a amenajărilor pentru irigații este condiționată și de modul în care se stabilește structura culturilor. Din acest punct de vedere, trebuie să se aleagă acele culturi care, în condiții de irigare, asigură producții cu cea mai mare valoare la 100 ha, la un preț de cost scăzut, ținîndu-se însă cont și de necesitatea asigurării unei rotații a culturilor care să mențină fertilitatea solului, ca și de forța de muncă existentă.

De aceste cerințe s-a ținut seama și la întocmirea S.T.E., stabilindu-se cu exactitate durata asolamentului, numărul și felul culturilor care intră în asolament, precum și rotația acestora. Începînd însă chiar cu al doilea an de exploatare a suprafețelor amenajate, nu s-a mai ținut seama de aceste cerințe. În cadrul asolamentului s-au introdus unele culturi necuprinse în S.T.E., cum ar fi inul pentru ulei, sfecla de zahăr; au fost ani cînd, în unele cooperative, peste 65% din suprafața amenajată s-a cultivat cu grîu, unitățile fiind astfel în situația de a semăna grîu după grîu cîte 2—3 ani la rînd, diminuîndu-se astfel producția medie a acestei culturi. Pentru a se îndrepta această situație, începînd cu anul 1970 s-a mărit exagerat de mult suprafața cultivată cu porumb, în dauna grîului. În condițiile în care suprafața cultivată cu porumb a fost erbicidată în mod nerațional, folosindu-se doze peste limitele admise, s-a ajuns la situația ca, după porumb să se poată reveni cu o altă cultură numai după 3 ani. În acest sistem de rotație, venitul net la hectarul cultivat cu grîu a fost cu 560 lei mai mic iar la porumb cu 340 lei.

Pentru folosirea rațională a terenurilor amenajate și recuperarea, în termenul prevăzut, a investițiilor, este necesar să se obțină, în același an, două recolte. Culturile succesive sporesc valoarea producției totale, constituind un mijloc de reducere a prețului de cost. La cooperativa agricolă Dorobanțu, porumbul semănat după recoltarea grîului, datorită influenței îngrășămintelor aplicate la cultura de bază, a dat o producție de circa 30 tone de masă verde la hectar. Se obține, astfel, un venit net la hectar mai mare cu 500 lei decît în cazul unei singure culturi. Cu toate acestea, doar 25% din suprafața de grîu și alte culturi timpurii irigate a fost însămînțată cu culturi duble.

Situația economico-financiară a unităților agricole din perimetrul irigat ar fi fost cu mult mai bună dacă nu ar fi contribuit și unele deficiențe provenite din afara acestora. Astfel, Oficiul de îmbunătățiri funciare Constanța, nefiind dotat corespunzător, nu s-a putut achita de obligațiile asumate de a nivela cele peste 8 000 ha de teren amenajat pentru irigații prin brazde, suprafață rămasă neirigată și în acest an. În același timp însă, anual se plătesc circa 800 000 lei drept cote de amortizare pentru echipamentul de udare care stă neutilizat, încărcînd astfel, în mod nejustificat, prețul de cost al produselor.

Organizarea procesului de producție în condiții de irigare ridică o serie de probleme ce trebuie rezolvate în perioada de exploatare a suprafețelor amenajate. Consiliile de conducere, specialiștii din cooperative, cu sprijinul organelor agricole județene, trebuie să ia măsuri hotărîte pentru înlăturarea deficiențelor amintite, pentru valorificarea la maximum a potențialului productiv al solului în condiții de eficiență economică ridicată.

conf. univ. dr. Sabin Nica-SÎRBEȘTI
Iosif POP

Finalitatea lucrărilor — sporuri de producție și beneficii mari

HIDROAMELIORAȚIILE ȘI CRITERIUL RAȚIONALITĂȚII

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Lansarea produselor noi

PENTRU a putea face față cerințelor și exigențelor crescînde ale consumatorului modern, atît industria cît și comerțul sînt preocupate permanent de lansarea pe piață a unor noi produse. După unele estimații, 5 din 10 produse existente astăzi pe piața vest-europeană nu existau în urmă cu 10 ani, iar 8 din 10 produse ce vor exista în 1985 nu au fost încă create.

Diferite anchete au arătat că numai 2—3 din 10 produse noi au șansă să supraviețuiască după cîțiva ani.

Pentru a verifica realismul unor asemenea aprecieri, Institutul britanic Kvanstar, Andrews & Eassic, specializat în studiul pieței, a efectuat o cercetare de mari proporții avînd ca obiectiv determinarea succesului produselor lansate în perioada 1959—1969. Au fost apreciate ca „eșecuri" produsele care nu au mai existat pe piață în august 1970. Rezultatele anchetei au stabilit că, între anii 1959 și 1969, pe piața engleză au fost lansate peste 4300 articole noi. Circa 50% din noile produse au dispărut în interval de 5 ani de la lansare și circa 70% în interval de 7 ani. Astfel, din cele 231 produse lansate în 1969, numai 72 (31%) se mai găseau pe piață în 1970, iar din 410 produse lansate în 1965, numai 163 (40%) se mai găseau pe piață în 1970.

Rezultă deci, că, în interval de 8—10 ani, 70—80% din produsele create la începutul perioadei dispar de pe piață, nemaifiind acceptate de consumatori. Ceea ce nu constituie însă un motiv pentru a nu mai lansa pe piață numeroase produse noi, ci dimpotrivă presupune fundamentarea mai riguroasă a alegerii și lansării noilor produse pentru a diminua riscurile și a economisi resursele.

Extinderea rețelei de rotiserii un simplu deziderat?

ÎN CURSUL anului 1970, în cadrul livrărilor totale de carne destinate fondului pieței, carnea de pasăre a reprezentat circa 6%. Pînă în anul 1975, se prevede ca livrările de carne de pasăre către fondul pieței să fie de circa opt ori mai mari ca în 1970, fapt ce va face ca ponderea lor să crească la circa 28%.

Această creștere spectaculoasă la carnea de pasăre presupune însă găsirea unor mijloace prin care să se acționeze în direcția modificării comportamentului consumatorului. Pe lîngă alte mijloace de stimulare a consumului de carne de pasăre, cum ar fi de pildă transarea și preambalarea sau vînzarea unor subproduse, un mijloc important îl constituie comercializarea acesteia prin rotiserii. Pentru a cunoaște opinia consumatorilor asupra acestui gen de local și a stabili pe această bază măsurile ce se impun în viitor, Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor a efectuat un sondaj în luna august 1971 la un local experimental din Eforie Nord. Problemele la care urma să răspundă panelul de 300 de consumatori erau axate pe oportunitatea deschiderii unor asemenea localuri și pe unele aspecte motivaționale. Din analiza formularelor de sondaj a reieșit că subiecții și-au manifestat în unanimitate acordul cu privire la oportunitatea deschiderii unor asemenea localuri, atît pe litoral, cît și în alte orașe. De asemenea s-au obținut numeroase sugestii cu privire la organizarea mai bună a rotiseriilor, la modul de servire, la condițiile ergonomice ale mobilierului, la băuturile servite, prețuri, ambianță etc.

Cu toate că sondajul a pus în evidență și o eficiență satisfăcătoare a acestui local, care împletește deci interesele consumatorului cu cele ale comerțului, concluziile de extindere a rețelei de rotiserii nu și-au găsit o aplicare corespunzătoare în practică.

strategii de dezvoltare

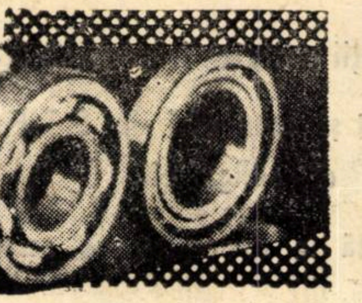

RULMENȚII — O TRAIECTORIE ASCENDENTĂ

NECESITATEA dezvoltării coordonate a industriei constructoare de rulmenți — subramură importantă a economiei noastre naționale — a impus constituirea în anul 1969 a Grupului de uzine pentru fabricația de rulmenți (G.U.F.R.) — Brașov unitate economică cu statut de centrală, în componența căreia intră: Uzina „Rulmentul" Brașov — pe care de altfel grupul este grefat, și Fabrica de rulmenți din Bîrlad. Acestora li se vor adăuga în anii următori: Fabrica de rulmenți Alexandria, Fabrica nr. 2 Bîrlad, Fabrica de rulmenți cardanici-Brașov, Fabrica de rulmenți mari Ploiești. Totodată, grupul dispune și de: o unitate de aprovizionare-desfacere (în Brașov), două școli profesionale (Brașov și Bîrlad), urmînd ca în perspectiva amintită să se înființeze încă o școală profesională (la Alexandria) ca și un centru de cercetare-proiectare propriu (Brașov).

În 1970 grupul producea aproximativ 27 milioane de bucăți rulmenți. Din acestea circa 40% era exportată, cu restul acoperindu-se 40% din consumul intern de rulmenți.

O analiză întreprinsă recent la grupul industrial brașovean ne-a permis să culegem cîteva date interesante care creionează strategia dezvoltării acestei unități economice în actualul cincinal.

Oportunități de piață nelimitate — la prima vedere

ÎN ELABORAREA strategiei de dezvoltare în acest cincinal a grupului s-a pornit — logic — cu stabilirea oportunităților de piață, respectiv cu determinarea cererilor probabile de rulmenți pe piața internă și externă. Așa cum vom vedea însă, aceasta s-a realizat luîndu-se în calcul numai cîțiva indicatori cu caracter foarte general, fără a se dispune de studii analitice de piață.

Pe scurt, s-a pornit de la două constatări esențiale. Prima este aceea că în 1970 participarea întregii subramuri la acoperirea consumului intern de rulmenți era de numai 40%, restul fiind acoperit prin import. Concluzia degajată de aici a fost că există mari posibilități de sporire a volumului activității chiar pe seama pieței interne. Obiectivul propus în acest sens este de a se acoperi, la nivelul anului 1975, 80—85% din consumul intern, în condițiile în care acesta va crește substanțial. O a doua constatare, a fost aceea că, în ultimii ani, rulmenții românești se bucură de tot mai multă apreciere pe diferite piețe străine. Constatarea este susținută, într-adevăr, de creșterea volumului exportului. Concluzia trasă de aici că există posibilități mari de sporire, în continuare, a exporturilor nu mai este însă susținută de studii analitice care să răspundă exact la întrebări de genul: ce anume tipodimensiuni de rulmenți și cît din fiecare vor putea fi vîndute pe diferitele piețe și în diferiții ani ai cincinalului. Lucru, care, de altfel, nu s-a făcut nici pentru piața internă.

Rezultă deci că elementul oportunității de piață (dimensiunea cererii pentru produsele, pentru „ieșirile" grupului) a fost considerat nelimitat, determinarea nivelului producției fiind practic legată numai de nivelul resurselor posibile de alocat pentru dezvoltarea acestei subramuri. În felul acesta, s-a ajuns la fixarea obiectivului general de creștere de 2,4 ori a volumului producției marfă între 1970 și 1975, și de peste 3,7 ori a volumului fizic al producției.

Sînt necesare 7 000 de tipo-dimensiuni; obiectivul propus pentru 1975: 600 — Sînt oare suficiente?

CARE SÎNT PRODUSELE, cu alte cuvinte, care este substanța materială a expansiunii grupului în cincinal? Două direcții de acțiune se profilează cu claritate în strategia produselor grupului: **diversificare** — lărgirea gamei de produse prin asimilarea unor noi tipodimensiuni de rulmenți; **modernizare** — perfecționarea tipodimensiunilor existente printr-o susținută activitate de reproiectare a diferitelor elemente de rulmenți. Acțiunile preconizate a se întreprinde în cele două direcții se vor finaliza în innoirea producției cu aproximativ 15% în fiecare an al cincinalului.

Ținînd cont de tendințele preferințelor principalilor consumatori, interni și externi, de rulmenți, orientate tot mai mult spre rulmenți de turații și încărcări mari, cu durabilități crescute în funcționare, cît mai silențioși, avînd gabarite reduse, rezistențe cît mai ridicate în mediile în care sînt utilizați, cu grad de standardizare accentuat etc., conducerea G.U.F.R. — Brașov a pus un accent deosebit pe **creșterea calității produselor** la unitățile din Brașov și Bîrlad, cît mai ales la noile capacități, unul din obiectivele conducerii grupului constituindu-l obținerea a peste 50% din producție de cea mai înaltă clasă de precizie.

Preocupările pe linia creșterii calității producției sînt evidențiate și de scăderea indicatorului „numărul reclamațiilor clienților", în ultimii 5 ani nefiind înregistrată nici o reclamație de la vreun beneficiar extern.

Credem că preocupările reliefate în direcția diversificării producției și ridicării calității acesteia se cer însă accentuate, ținînd cont de gama largă de tipodimensiuni solicitate de economia națională și de piața externă, de noile cerințe calitative impuse de ritmul accelerat al progresului tehnic. Menționăm că în prezent grupul realizează ceva peste 300 tipodimensiuni de rulmenți, programul său strategic prevăzînd dublarea acestui număr pînă în 1975, în timp ce consumul, în țară, este de peste 7 000.

Un instrument de acțiune dorit: centru propriu de cercetare

PENTRU REALIZAREA obiectivelor legate de asimilarea de noi produse, îmbunătățirea și modernizarea celor existente, perfecționarea tehnologiilor de fabricație este nevoie de o activitate de cercetare. Actualmente activitatea de cercetare-dezvoltare este coordonată de un serviciu tehnic la nivel de grup, și se desfășoară, practic, în compartimente de specialitate ale celor două uzine (Brașov și Bîrlad): serviciu constructor-șef, serviciu tehnolog-șef, serviciu laborator. Numărul mic de specialiști ocupați în prezent în activitatea de cercetare explică și de ce, în prezent, din fondul total alocat acestei activități numai aproximativ 1/7 este destinat cercetării propriu-zise, restul fiind utilizat pentru prelucrarea documentației tehnice provenită de la firme străine în cadrul relațiilor de colaborare.

Pentru realizarea temelor incluse în planul intern de grup au fost înființate grupe mixte de cercetare alcătuite din specialiști din uzine și cadre didactice, avînd la bază contracte, dar mai ales convenții de colaborare. Din totalul de 9 teme incluse în plan, una are termen de finalizare anul 1972.

În perspectivă, prin crearea „Centrului de cercetări și proiectări pentru rulmenți și cuzineți", dotat cu aparatură și personal adecvat, ca și prin creșterea fondurilor alocate, se conturează o rezolvare superioară a problemelor de cercetare.

O opțiune realistă: autoutilarea

DUPĂ PRECIZAREA OBIECTIVELOR de creștere și de innoire a produselor, următoarele întrebări la care este chemată să răspundă strategia dezvoltării unității economice privesc asigurarea resurselor materiale și umane (utilaje, materii și materiale, forță de muncă) Care sînt răspunsurile date de G.U.F.R.-Brașov?

Menționăm că fabricarea rulmenților necesită utilaje și instalații speciale care nu se produc în mod curent de către industria constructoare de mașini. Multe utilaje se importă, dar, fiind vorba de unicate, sînt costisitoare. Soluția dată de conducerea grupului: autoutilarea. La U. R. Brașov, în prezent 80% din capacitatea de proiectare, și din 1973 de execuție, este canalizată spre realizarea în termenul planificat a capacității de la Alexandria. Construirea fabricii nr. 2 la Bîrlad presupune o acțiune conjugată atît din partea F. R. Bîrlad cît și din partea U.R. Brașov. La sfîrșitul anului 1973 va intra în funcțiune la U.R.-Brașov o secție specială de autoutilări. Soluția adoptată de conducerea grupului este susținută și de faptul că o serie de utilaje realizate, datorită nivelului lor calitativ, au și perspective de export, ca de exemplu, utilajele de superfinisare.

O contribuție valoroasă în realizarea obiectivelor de autoutilare se așteaptă de la mișcarea de invenții, inovații și raționalizări. Enumerăm cîteva din inovațiile mai importante aplicate în 1972: metodă de răcire din interiorul piesei, a bazei mari bombate la rolele conice (eficiență economică, 487 000 lei/an); dispozitiv special pentru îndepărtarea pietrelor abrazive de la mașinile de rectificat (eficiență economică: 678 000 lei/an); ștanță combinată pentru presa E.S.S.A. de 100 tone (eficiență economică: 226 000 lei/an) etc.

Se așteaptă momentul punerii în funcțiune pentru a se rezolva problemele formării cadrelor?

TEHNOLOGIA modernă cu care vor fi dotate noile obiective, dezvoltarea compartimentului de cercetare la nivel de institut, înființarea și dezvoltarea unor compartimente noi cerute de exercitarea activităților de marketing, prognoză, cercetare-dezvoltare, impun gîndirea de pe acum a modalităților de asigurare a cadrelor de înaltă calificare atît din categoria muncitorilor cît și din categoria specialiștilor cu studii superioare și medii tehnice și economice.

Practic, după calculele serviciului învățămînt al grupului pînă în 1976, numărul muncitorilor calificați va trebui dublat.

Modalitățile principale preconizate pentru acoperirea acestui necesar suplimentar sînt: școli profesionale (46,7%); ucenicie la locul de muncă (10,6%); cursuri de calificare de gradul I (42,3); angajări directe (0,4).

În realizarea programului de pregătire a cadrelor se conturează două mari dificultăți, semnalate de către conducerea grupului forului tutelar dar încă nerezolvate: problema cadrelor de predare capabile să transmită viitorilor muncitori un asemenea cuantum de cunoștințe de un astfel de nivel tehnico-științific încît să facă posibilă utilizarea corectă de către ei a viitoarelor moderne utilaje și instalații; problema cointeresării viitorilor muncitori în a urma cursurile școlii profesionale la Brașov (singura posibilitate). În rezolvarea urgentă a acestor probleme trebuie să se accentueze preocupările factorilor interesați, ne referim la Ministerul Muncii, Ministerul Educației și Învățămîntului, ministerul tutelar al grupului.

O problemă care va trebui rezolvată în scurt timp (legată de eventuala integrare a funcțiunii comerciale și de marketing la nivelul grupului) privește încadrarea în aceste compartimente a unor cadre cu studii medii și superioare adecvate. În prezent, lipsa de specialiști impietează integrarea în structura organizatorică a grupului a unui compartiment de marketing, capabil să rezolve o serie de probleme strict necesare fundamentării unei strategii adecvate de dezvoltare.

U.R.B., F.R.B., F.R.A.! — sau cum se cîștigă (pierde) o piață

AȘA cum am arătat un mare accent în asigurarea vînzării produselor grupului se pune pe piețele externe. Se prevede o creștere accentuată a volumului exportului, în special în ultimii doi ani ai actualului cincinal.

Strategia de promovare a exportului de rulmenți are, în actualul cincinal, următoarele coordonate principale: menținerea actualelor piețe, pătrunderea pe noi piețe, o lărgire a celor mai eficiente piețe actuale, în toate aceste direcții urmărindu-se ca obiectiv permanent creșterea eficienței activității de export, creștere fundamentată pe constatarea că, în prezent, rulmenții românești sînt foarte căutați pe piețele externe. Analiza întreprinsă, discuțiile cu specialiști și cadre de conducere ale grupului ne-au permis să consemnăm însă unele deficiențe de natură organizatorică și metodologică care impietează asupra obținerii unor indicatori de eficiență mai ridicați decît cei existenți în prezent.

Așa-numitul serviciu export al grupului se rezumă la întocmirea unor evidențe statistice, activitatea de export a produselor fiind, în prezent, desfășurată de două întreprinderi de comerț exterior „Tehnoimport" și „Autotractor".

La sediul grupului lipsesc formele adecvate de prezentare a mărfurilor de export, nemaivorbind de faptul că nu există încă nici măcar un catalog de prezentare.

În prezent grupul își vinde produsele sub două mărci de export (U.R.B. și F.R.B.), în perspectivă profilîndu-se încă una (!) — F.R.A. Aceasta în condițiile în care pe piața externă producători renumiți (S.K.F., de exemplu) cu numeroase unități de producție, se prezintă cu o singură marcă.

Se cuvine, de asemenea, să menționăm lipsa de specialiști în marketing atît la nivelul actualei I.C.E. „Tehnoimport" cît și la nivelul grupului, specialiști care să cunoască tehnicile marketingului modern, să participe activ la acțiunile de prospectare a pieței externe, inclusiv la cele de prezentare a produselor noastre la tîrguri ca și lipsa unui depozit în consignație în străinătate (eventual într-un mare port) care să permită existența permanentă a unui stoc tampon diversificat utilizabil pentru acționarea promptă, în momentele decisive, pe piață.

Sumare explicații la dinamica unor indicatori sintetici

PENTRU A NE FORMA O IMAGINE mai completă asupra conținutului strategiei dezvoltării subramurii rulmenților, considerăm necesar a ne arunca o scurtă privire asupra unor indicatori sintetici ai acesteia: „cheltuieli la 1000 lei producție-marfă în prețuri de producție", „beneficiul" și „rata rentabilității".

O explicație, fie și sumară a ritmului ce se prevede a fi înregistrat de acești indicatori ar trebui să aibă în vedere și faptul că modificarea structurii producției,

→

Caracteristici ale pieței mondiale a rulmenților

- Ritmul cererii a devansat ritmul ofertei;
- Tendințe de creștere a indicilor de preț;
- Puternică concentrare a producției: 90% din producție este dată de șapte țări: S.U.A., R. F. a Germaniei, Japonia, Anglia, Franța, Italia, Suedia; 41—42% din piața capitalistă a rulmenților revine firmelor: S.K.F. (Suedia) = 23%; Timken Bearing Co. (S.U.A.) = 12%; F.A.G. (R. F. a Germaniei) = 6—7%;
- Amplă acțiune de investiții în industria constructoare de rulmenți, ceea ce a făcut ca ritmul anual de creștere al acesteia să fie foarte apropiat de ritmul mediu anual de dezvoltare al construcției de mașini, depășind 8%;
- Procesul de industrializare, care afectează majoritatea țărilor lumii, a lărgit considerabil piața internațională a rulmenților;
- Mari exportatori și în același timp mari importatori sînt țările puternic dezvoltate;
- Numărul de tipodimensiuni utilizate variază între 40 000—50 000, ceea ce a impus specializarea pe game mai restrînse de fabricație.

conducere și organizare

CENTRALA INDUSTRIALĂ — ÎN FAȚA ULTIMELOR CLARIFICĂRI OPERATIVE (III)*

DE CE NU SE APLICĂ UNELE ACTE NORMATIVE

GRUPUL industrial de metale și aliaje neferoase — Brănești, reunește în prezent trei uzine, dintre care două în funcțiune — Uzina metalurgică „Neferal", pe care este grefat grupul și Uzina de laminate neferoase „Laromet", ambele situate în București, și o uzină în curs de realizare, respectiv Uzina pentru valorificarea cenușelor de pirită — Giurgiu.

Încă de la înființare, au fost preluate la nivelul grupului majoritatea sarcinilor și atribuțiilor ce reveneau uzinei „Neferal"; ulterior, s-a trecut la preluarea unor sarcini și atribuții și de la uzina „Laromet".

Astfel, în domeniul activității de cercetare — dezvoltare a fost integrată la nivelul grupului întreaga activitate de dezvoltare și parțial, activitatea de cercetare. Pentru realizarea în bune condițiuni a sarcinilor la nivelul grupului în domeniul dezvoltării, în vederea fundamentării judicioase a deciziilor privind dezvoltarea în perspectivă a uzinelor aparținînd grupului nostru, a fost necesară preluarea integrală a sarcinilor la nivelul grupului a activității de marketing care să ne furnizeze elementele necesare pentru elaborarea politicii de dezvoltare.

Prin biroul de marketing — încadrat, după părerea noastră, încă insuficient cu personal — noi am desfășurat o muncă laborioasă de prospectare a pieței efectuind sondaje la beneficiari privind consumul de produse fabricate de uzinele aparținînd grupului nostru, pînă în anul 1975. Astfel, pentru fundamentarea deciziei de dezvoltare a uzinei „Neferal", prin construirea unei noi secții pentru fabricarea aluminiului și a aliajelor de aluminiu, s-au efectuat sondaje la un număr de circa 300 centrale și grupuri industriale, uzine și întreprinderi din industria republicană și locală etc.

În prezent se execută un sondaj de prospectare a necesarului în perspectivă pentru toate produsele uzinelor „Neferal" și „Laromet" în vederea luării unor decizii fundamentate pentru orientarea cercetărilor, investițiilor și producției în perioada 1976—1980. Sondajul se adresează tuturor centralelor și grupurilor industriale, direcțiilor generale de aprovizionare și desfacere din toate ministerele, consiliilor populare județene din toată țara (pentru industria locală, cooperație, etc).

De asemenea pentru orientarea consumatorilor produselor noastre, este în curs de întocmire un catalog de prețuri pentru produsele fabricate de unitățile componente ale grupului, catalog ce va fi trimis tuturor beneficiarilor actuali și viitori pentru a se putea orienta în: denumirea exactă a produsului solicitat; alegerea produsului (caracteristici tehnice); codul produsului (deoarece pe viitor toate comenzile vor specifica produsul sub formă codificată); prețul produselor și baza legală a prețului de livrare și forma de livrare a produsului.

A fost de asemenea preluată la nivelul grupului — cu bune rezultate — **întocmirea studiilor tehnico-economice** (S.T.E.) **și a prognozelor tehnice**, pe baza cărora am reușit să conturăm planul de dezvoltare pentru perioada 1976—1980. În perspectiva imediată, preconizăm înființarea unui centru de calcul pentru prelucrarea automată a datelor, care să deservească uzinele din București.

Integrarea activității de cercetare s-a dovedit, nu numai posibilă dar și necesară. Ținînd însă seama de specificul activității de cercetare în metalurgia neferoasă prelucrătoare, unde varietatea mare a proceselor tehnologice necesită utilaje și instalații specifice costisitoare, cercetarea se realizează de un colectiv al grupului, iar finalizarea studiilor se face de uzină. În viitor preconizăm înființarea unui centru de cercetare și proiectare pe lîngă grup.

Cu rezultate bune a fost integrată și activitatea de **pregătire și perfecționare a personalului.** Astfel, încă din acest an, noi am realizat la nivel de grup: întocmirea planurilor anuale și de perspectivă, privind pregătirea și perfecționarea personalului pentru toate meseriile și specialitățile întîlnite în unitățile grupului; adaptarea planului de studii, a programelor de învățămînt și a temelor la specificul unităților grupului; recrutarea candidaților pentru școlile profesionale, școlile tehnice și tehnice de maiștri s-a făcut în mod centralizat pentru toate unitățile grupului; organizarea cursurilor de scurtă durată pentru calificarea muncitorilor în meserii comune tuturor unităților grupului; asigurarea încadrării pentru predare la cursurile de scurtă durată, a unor cadre de specialitate de înaltă calificare.

În ce privește activitatea comercială, preluarea de atribuții se face foarte greu datorită lipsei unui sistem informațional corespunzător și a unui sistem de prelucrare automată a datelor. Pe de altă parte, integrarea activității comerciale, presupune adaptarea întreprinderilor la gestiunea integrată, această acțiune trebuind să fie bine pregătită, gîndită, urmînd ca ea să se realizeze în timp, pentru a nu crea perturbații în activitatea economică a unităților.

Pentru aceste considerente, noi am pornit la integrarea activității de aprovizionare începînd cu activitatea de **plan-aprovizionare**, respectiv cu **planificarea necesarului, evidența stocurilor, urmărirea lansării comenzilor de aprovizionare și reîntregirea stocurilor** de materii prime și a principalelor materiale necesare uzinelor din grup. Operația de aprovizionare efectivă, se realizează la nivelul fiecărei uzine în parte, urmînd ca integrarea acestor sarcini, să fie făcută pe măsura cererii condițiilor amintite.

În ce privește integrarea activității de desfacere în condițiile existenței unui număr imens de beneficiari cu zeci de mii de contracte, problema este, de asemenea, după părerea noastră, foarte dificilă. Este necesar, mai întîi să creăm o bază de desfacere puternică pe lîngă grup, în care să fie concentrată toată producția uzinelor și, de aici, să fie livrată către toți beneficiarii din țară. Pînă în prezent, am reușit, prin sistemul de balanțe, să coordonăm în condiții bune producția și desfacerea produselor și să încărcăm capacitatea uzinelor cu un program de fabricație corespunzător.

Vreau să scot în evidență unele greutăți pe care le întîmpinăm, datorită interpretării eronate, sau a neaplicării unor acte normative. Astfel H.C.M. nr. 2424 din 26 decembrie 1969 la art. 16 și H.C.M. nr. 460 din 15 aprilie 1970 la art. 4, prevăd că pentru stimularea producției și creșterii exportului în unele țări la unele produse sau grupe de produse se pot acorda prime de export peste prețurile interne de livrare și că, anual, Ministerul Comerțului Exterior, de acord cu C.S.P. și Ministerul Finanțelor, va repartiza și transmite ministerelor producătoare plafoanele în lei pentru primele de export care urmează a fi plătite la exporturile de produse, studii și proiecte. Cu toate că există aceste prevederi legale, totuși, uzina „Neferal", care exportă o cantitate însemnată din producția anuală, nu a primit pentru export nici un leu de la apariția acestor acte normative și pînă în prezent.

Legea nr. 11/1971 la Capitolul III, art 60 litera K prevede că structura organizatorică a centralei se aprobă de către consiliul oamenilor muncii pe baza normelor generale stabilite potrivit legii. Dar nici pînă în prezent nu s-au elaborat de către cei în drept aceste norme generale — aprobarea structurii organizatorice a centralei și a unităților pe care acestea sînt grefate, continuă să fie dată de minister.

Legea nr. 18/1971 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea utilizării fondului de salarii planificat pentru unitățile socialiste de stat la art. 2 prevede că sumele rămase neconsumate din fondul de salarii planificat pentru personalul T.E.S.A. se preiau la bugetul de stat și la rezerva de fond salarii prevăzută în planul de stat, iar la art. 3 se precizează că aceste economii se preiau la buget după acoperirea unor drepturi ce nu pot fi inițial determinate. Deoarece planul forțelor de muncă defalcat grupului nostru pentru anul 1972 nu asigură necesarul pentru toate elementele cîștigului mediu, o parte din acestea acoperindu-se din economiile realizate la fondul de salarii, sîntem puși în situația ca organele Băncii Naționale să ne preia contravaloarea acestor economii din fondul de salarii planificat pentru perioadele ulterioare ceea ce ne provoacă mari neajunsuri.

ec. Virgiliu SLOATĂ
șef serviciu organizarea producției și a muncii,
Grupul industrial de metale și aliaje neferoase — București

*) Vezi primele două părți ale dezbaterii în „Viața economică" nr. 44 și 45/1972.

INTEGRAREA ECONOMISTULUI

Acțiunea de reconsiderare trebuie continuată cu fermitate

ESTE EVIDENT și îmbucurător că datorită măsurilor luate în ultimii ani de conducerea de partid și de stat s-a produs o reconsiderare a rolului economiștilor în unitățile noastre economice. După opinia mea este însă necesar ca această acțiune să fie continuată, iar măsurile stabilite să fie aplicate cu mai multă fermitate. Spunem aceasta întrucît mai dăinuie încă mentalități învechite la unele cadre de conducere din unități și organe centrale, reflectate într-o serie de ordine și acte normative. Astfel, chiar prin nomenclatorul funcțiilor și salariilor tarifare în vigoare transmis prin ordinul MICM nr. 150 la uzine, se fac anumite diferențieri, plasîndu-se economiștii pe funcții de execuție de mică importanță. Nomenclatorul prevede pentru funcția de șef serviciu salarizare alternativa studii superioare tehnice sau economice (asupra profilului inginerului „specialist" în probleme de salarizare se poate consulta articolul „Cum utilizăm specialiștii" din numărul 31/1972 al „Vieții economice"). Situația este cu totul alta în cazul serviciului de organizarea producției unde nomenclatorul prevede numai studii superioare tehnice pentru funcțiile de șef serviciu, adjunct șef serviciu și șef de birou. Este cu totul de neînțeles prevederea nomenclatoarelor mai sus citate în cazul serviciilor de export, servicii prin excelență cu caracter și profil economic, unde economistul (absolvent al Facultății de comerț exterior) nu poate ocupa funcția de șef serviciu sau șef birou export.

Ne exprimăm speranța că în definitivarea legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat se va elimina această diferențiere, cu totul nejustificată, între salariații cu profil economic și cei cu profil tehnic.

De observat că legislația în vigoare permite ca într-un serviciu de desfacere, aprovizionare, import, organizare (și numărul compartimentelor poate continua) inginerul să execute aceeași muncă cu economistul, dar să fie retribuit diferit, în detrimentul economistului. Aceeași diferențiere se păstrează în salarizarea funcțiilor de conducere între compartimentele tehnice, tehnico-economice și economice, pe considerentul că unele ar fi de concepție, iar celelalte nu.

Rațiuni de eficiență impun ca, în noua lege a remunerării după cantitatea și calitatea muncii, să se prevadă aceleași trepte de ierarhizare pentru ingineri și pentru economiști, precum și stabilirea acelorași limite și gradații de salarizare. Numai în acest fel, va fi posibilă reașezarea economistului pe locul ce i se cuvine în angrenajul complex al economiei naționale și o conlucrare eficientă între specialistul de formație economică și specialistul de formație tehnică.

ec. Alexandru BLAGA
Centrala industrială de utilaj energetic-București

←

concomitent cu creșterea prețului mediu de producție individual ca urmare a creșterii ponderii produselor de calitate superioară în totalul producției marfă, ca și modificarea (în sensul scăderii) a prețului de cost au condus și vor conduce, în perspectivă, la o scădere substanțială a indicatorului „cheltuieli la 1000 lei producție marfă în prețuri de producție" — 742,8 în 1975 față de 903,8 în 1970. Scăderea accelerată pînă în 1975 a acestui indicator reliefează o modificare structurală pronunțată a producției în sensul fabricării unor sortimente de rulmenți posesoare de caracteristici calitative ridicate, cu un preț mediu de producție individual superior și cu un preț de cost scăzut, ca urmare a intrării în funcțiune a noilor capacități, a îmbunătățirilor, perfecționărilor și modernizărilor procesului de producție, în ansamblul său, la vechile capacități.

Creșterea volumului și modificarea structurii producției, reducerea substanțială a prețului de cost, concomitent cu creșterea prețului mediu de producție individual, — în special în ultimii doi ani ai perioadei — sînt factorii direcți, de pe primul palier de analiză, ce oferă explicația directă a dinamicii ascendente a indicatorului beneficiu. Calculul ratei rentabilității — indicator sintetic al întregii activități desfășurate de subramură în toate stadiile circuitului economic — relevă o creștere puternică în perioada 1971—1975, (de la 13,60 în 1971 la 26,72 în 1975) creștere explicabilă prin acțiunea pozitivă exercitată de factorii cu acțiune directă: îmbunătățirea structurii producției, reducerea accentuată a prețului de cost și, concomitent, creșterea prețului mediu de producție pe unitate de produs.

Cei trei indicatori, priviți și gîndiți în corelația lor necesară și logică, duc la concluzia că realizarea obiectivelor strategice propuse de conducerea grupului va înscrie producția de rulmenți în rîndul celor mai dinamice ramuri industriale ale ansamblului economiei noastre naționale.

Iulian BĂDIN

ANCHETA NOASTRĂ

PLANIFICAREA, PRODUCEREA ȘI APROVIZIONAREA CU PIESE DE SCHIMB

UTILIZAREA cu eficiență sporită a mașinilor și utilajelor este condiționată într-o mare măsură de asigurarea la timp și în cantitățile solicitate a pieselor de schimb necesare efectuării reparațiilor și întreținerii corespunzătoare. Această problemă capătă o importanță deosebită în condițiile actuale cînd economia națională dispune de un volum imens de fonduri fixe (în sfera productivă — peste 610 miliarde lei) și cînd pentru realizarea cincinalului înainte de termen se cer asigurate toate condițiile pentru funcționarea ireproșabilă fără întrerupere, a mașinilor și utilajelor din toate întreprinderile.

Referindu-se la această problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia la Consfătuirea de lucru din zilele de 7—8 septembrie a.c.:

„Va trebui să punem în cel mai scurt timp ordine, atît în planificare, cît și în sistemul de aprovizionare cu piese de schimb. Tot ce producem în țară trebuie să aibă corespondentul în piese, în depozite, în orice moment... Să lichidăm cu desăvîrșire lipsa de răspundere în asigurarea mijloacelor necesare pentru întreținerea, parcului de mașini și instalații !“.

Avînd în vedere importanța și actualitatea deosebită a acestor probleme, redacția a inițiat o anchetă în rîndul unor specialiști din organe de sinteză și centrale industriale. Publicăm în cele ce urmează o parte din răspunsurile primite la redacție.

Problemele puse în dezbaterea specialiștilor au fost următoarele :

1. **Asigurarea pieselor de schimb din producția indigenă și din import necesare bunei întrețineri și funcționări a parcului de mașini și instalații, în vederea desfășurării continue, fără întreruperi, a procesului de producție ;**

2. **Producerea pieselor de schimb pentru mașinile, utilajele etc. fabricate și livrate în țară sau la export,** *sub următoarele aspecte :*

— planificarea (fizică și valorică) a necesarului de aprovizionat cu piese de schimb, pe un nomenclator la nivelul economiei, ministerului, centralei, întreprinderii ;

— respectarea în execuție a sarcinilor planificate — lunar, trimestrial, anual

— privind aprovizionarea, producția și livrarea pieselor de schimb ;

— asigurarea rezervelor pentru consum (curent și de siguranță) de piese de schimb, la diferite nivele (economie, minister, centrală, întreprindere) și a spațiilor de depozitare pentru aceste stocuri, la nivelul economiei, județelor, centralelor economice etc.

LĂRGIREA CONȚINUTULUI NOȚIUNII DE „STOC DE REZERVĂ“

LA CONSFĂTUIREA de lucru care a avut loc la Comitetul Central al P.C.R. din zilele de 7 și 8 septembrie a.c., secretarul general al partidului, s-a referit — printre altele — la stabilirea normelor de rezerve de care trebuie să dispunem în vederea soluționării unora din problemele ce se ridică privind asigurarea cu piese de schimb.

Ținînd seama de indicația arătată voi încerca să răspund la pct. 3 din tematica difuzată de redacție, exprimînd unele păreri privind noțiunea de „stoc de rezervă“ atît pentru piese de schimb, cît și pentru materiale — așa cum este înțeleasă de metodologia actuală de normare.

Metodologia actuală concepe norma de stoc de rezervă ca fiind egală cu „abaterea medie ponderată în zile față de termenul contractual de livrare“ *).

După cum am mai susținut și cu alte ocazii, exemplul citat creează unele confuzii în sensul că din el nu rezultă că abaterile se stabilesc față de **intervalul mediu între livrări** (pentru ca, într-adevăr, stocul de rezervă să fie format în afara și ca o completare a stocului curent) **ci față de duratele prevăzute în contracte** (durate care pot să nu fie întotdeauna egale) **și are ca principal neajuns faptul că ia în considerare și abaterile în minus față de duratele dintre două livrări consecutive ceea ce, în fond echivalează cu corectarea (diminuarea) stocului curent, normat în funcție de intervalul mediu.**

Independent de unele neajunsuri, de natura celor arătate, (care pot fi mai ușor remediate la o eventuală. îmbunătățire a indicatiilor metodologice) este de reținut **criteriul** de principiu care stă în prezent la baza determinării normei pentru stocul de rezevă și anume: **stocul de rezervă este necesar pentru evitarea eventualelor întreruperi în producție ca urmare a unor deficiențe în aprovizionare.**

După părerea mea acest criteriu n-ar trebui să fie de regulă unic și iată de ce. În procesul realizării sarcinilor de plan pot apare și abateri de altă natură (decît cele de la ritmul normal al aprovizionărilor rezultat din experiența perioadelor precedente sau din prevederile contractuale) care impun luarea unor măsuri de prevedere cu caracter permanent sau temporar cu ocazia normări stocurilor de rezervă.

Dacă de exemplu, se admit ca justificate, abaterile de la ritmul de aprovizionare, de ce nu s-ar admite ca atare și unele abateri de la ritmul de consum prevăzut în plan, care, de asemenea, influențează stocurile și care nu pot fi întotdeauna soluționate prin aprovizionări suplimentare (în cazul cînd consumul crește justificat) sau prin renunțări la contracte (în cazul cînd consumul scade, de asemenea justificat de măsuri și raționamente economice). Un exemplu cînd consumul de piese de schimb poate crește, ni-l oferă abaterile ce se produc uneori de la durata dintre două reparații, stabilită în baza normativelor aprobate prin H.C.M. nr. 139/1969. În cazul unor asemenea situații neprevăzute **cînd este necesară devansarea unor reparații ar trebui să existe** — după părerea noastră — **o rezervă permanentă de anumite piese de schimb și chiar de materiale, pentru efectuarea lor operativă.** De asemenea, se produc uneori abateri (în sensul reducerii) de la normele de consum în condițiile în care planul de producție și planul de reparații se execută potrivit prevederilor, din toate celelalte puncte de vedere. Se creează în acest fel stocuri de materiale și piese de schimb care nu întotdeauna pot fi lichidate imediat prin renunțări la alte aprovizionări (ținînd seama că și furnizorii au sarcinile lor de producție) și care pot fi eventual valorificate ulterior prin depășiri ale sarcinilor de plan. În asemenea cazuri **ar constitui un stimulent cu caracter economic**, după părerea noastră, **includerea pe o anumită perioadă de la formare în stocul de rezervă a unor asemenea materiale și piese de schimb pentru a nu fi considerate imobilizări anormale.**

Sînt și cazuri în care, dacă se gospodăresc cu grijă utilajele sau alte fonduri fixe, piesele de schimb și materialele destinate reparațiilor rămîn o perioadă mai îndelungată în stoc; cînd sînt necesare anumite aprovizionări, în avans față de perioada de consum fie ca urmare a unei conjuncturi favorabile de import în momentul aprovizionării, fie ca urmare a unor măsuri de siguranță mai accentuate în special în cazul unor furnizori noi etc.

Desigur nu toate abaterile posibile de la procesele de aprovizionare și consum de piese de schimb și materiale pot sau trebuie să fie luate în considerare la determinarea inițială sau la corectarea pe parcurs a normelor de stoc de rezervă. Esențialul constă însă — după părerea noastră — în faptul că limitarea criteriilor de normare numai la abaterile care au avut loc față de ritmul de livrare mediu din perioada expirată, nu este indicată și că, ținînd seama de experiența îndelungată dobîndită în perioada de aplicare a actualei metodologii, precum și de urmărirea cauzelor care determină imobilizările de fonduri, **este necesar să se ia în considerare și alte criterii care să definească mai corect conținutul stocurilor de rezervă.**

De asemenea, socotesc că, în afara stocurilor de rezervă cu caracter permanent, **este indicat să se formeze și stocuri de rezervă cu caracter temporar, care de regulă apar ca necesare pe parcursul execuției planurilor .Dată fiind natura acestor stocuri, acoperirea lor financiară ar urma să se facă în întregime prin credite bancare, fie din rezerva de plan de credite a unităților băncii, fie dintr-un fond special, constituit cu caracter permanent la dispoziția centralelor băncilor finanțatoare.** În scopul asigurării utilizării pe destinațiile stabilite, a creditelor pentru stocurile de rezervă temporare, precum și a determinării cît mai reale a volumului creditelor, centralele industriale și respectiv ministerele, ar urma să prezinte băncilor la începutul perioadelor de plan (an, trimestru) sau pe parcursul execuției, documentațiile necesare (din care să rezulte că stocurile s-au format sau se prevăd a se forma din cauze care se încadrează în normativele de stoc de rezervă aprobate; graficele de consum al stocurilor pentru care se solicită creditul și eșalonarea în funcție de aceasta a termenelor de rambursare; alte date pe care băncile le consideră necesare).

Din cele prezentate, rezultă că în viitor, va crește față de situația actuală, volumul mijloacelor circulante finanțate în condiții normale. Aceasta este posibil, însă ținînd seama că o parte din stocurile supranormative, în care sînt în prezent imobilizate fonduri sînt ocazionate și de factori care în cazurile arătate nu au caracter anormal, apreciem că aplicarea în practică a propunerilor de mai sus ar diminua volumul stocurilor considerate în prezent supranormative.

Nicolae SĂVOIU
din Ministerul Finanțelor

*) Potrivit exemplului dat la pag. 16 din Indicațiile metodologice pentru determinarea normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante la unitățile industriale și de construcții-montaj (ediția 1971).

REPERE NOMINALIZATE

PRIN H.C.M. nr. 1156/1966 au fost numiți coordonatori care să se preocupe de asigurarea necesarului de piese de schimb pe întreaga economie pentru anumite categorii de utilaje. În prezent, această activitate este necesar să se desfășoare în cadrul unor servicii sau direcții distincte, care să urmărească întregul proces al asigurării necesarului de piese de schimb: întocmirea cererilor — stabilirea necesarului — planificare, contractare — producție — desfacere — gospodărire — consum.

Una din atribuțiile cele mai importante ale coordonatorilor, constă în îndrumarea unităților beneficiare pentru stabilirea corectă a necesarului prin elaborarea de nomenclatoare și normative de consum de piese de schimb. Numărul reperelor care au normative de consum este, în prezent, încă foarte mic; **aceste normative trebuie extinse urmînd ca acțiunea să fie sprijinită de furnizorii utilajelor, iar normativele de consum să fie periodic reactualizate.**

În acest fel, se va crea treptat posibilitatea ca cel puțin pentru utilajele care se găsesc în număr mare în parcul nostru, necesarul să poată fi stabilit de la centru pe bază de normative de consum și nu prin însumarea cererilor, de multe ori nejustificate, ale consumatorilor, așa cum se practică deja pentru tractoare.

Serviciile de piese de schimb ale coordonatorilor trebuie să analizeze mai critic cererile consumatorilor, în sensul de a determina strictul necesar în funcție de parc, urmărindu-se totodată reducerea importului prin inițierea acțiunii de asimilare a pieselor de schimb pentru mașinile și instalațiile importate.

● Producție

ÎN ceea ce privește planificarea pieselor de schimb, față de trecut cînd se planifica producția de piese de schimb numai valoric , s-a făcut un pas înainte prin nominalizarea producției și pe anumite repere. **Este necesar ca pe viitor să se extindă numărul de repere nominalizate chiar prin planul de stat** (cele mai importante și deficitare), **urmînd ca la nivel departamental, centrală și uzină, nominalizarea să se facă în proporție din ce în ce mai mare, astfel încît prin aceasta uzinele furnizoare să urmărească realizarea și livrarea nu numai a producției valorice de piese de schimb ci și pe repere.**

Obligațiile privind producția și livrarea pieselor de schimb din țară, sînt în prezent reglementate astfel:

— M.I.C.M.G. și M.I.C.M.U.E. sînt obligate să producă și să asigure cu piese de schimb pentru utilajele din fabricație curentă (la unitățile furnizoare ale utilajelor), precum și unele piese de mare complexitate pentru utilaje din import ;

— beneficiarii sînt obligați să producă piese de schimb pentru utilaje din import, precum și pentru utilaje unicate produse în țară, urmînd ca în acest scop să obțină — în caz de necesitate — colaborarea unităților celor două ministere.

Considerăm că acest principiu este bun și trebuie menținut în continuare.

Uzinele constructoare de mașini nu asigură în prezent integral necesarul de piese de schimb, datorită în principal următoarelor cauze :

a) Lipsa de capacitate, mai ales la anumite repere, a căror prelucrare se face pe mașini-unelte de performanță, existente deocamdată în număr insuficient.

Este necesar ca ministerul coordonator, pe baza necesarului obținut prin anchetă pentru cîțiva ani, să organizeze analize și studii privind capacitățile pe care trebuie să și le creeze în viitorul cît mai apropiat, urmărindu-se în primul rînd realizarea acestora prin eliminarea locurilor înguste și utilizarea mai bună a mașinilor existente.

b) Piesele de schimb se produc în general în întreprinderi cu profil mixt, care produc și utilaje și piese de schimb. Din punct de vedere al indicatorilor economici, producția de utilaje este mai avantajoasă și din acest motiv, uzinele urmăresc ca în planul lor, ponderea producției de piese de schimb să fie cît mai redusă. **Pentru stimularea creșterii producției este absolut necesar ca pentru piesele de schimb, uzinele să primească indicatori economici distincți** (productivitate, fond salarii, preț cost etc.).

În privința pieselor de schimb pentru utilajele importate, cea mai dificilă problemă este asimilarea acestora, mai ales ținînd seama de varietatea mare de tipuri care se importă. În acest sens, se impune să nu se admită procurarea aceluiași utilaj de la mai multe firme furnizoare, ci de la aceeași firmă, ușurîndu-se astfel asigurarea necesarului de piese de schimb.

Prin actualele reglementări, beneficiarii sînt obligați ca odată cu utilajul sau instalația respectivă, să importe și un set de piese de primă dotare care să asigure funcționarea pe o perioadă de 1—2 ani, precum și documentație pentru principalele piese de uzură. Întrucît nu în toate cazurile se obține documentația, **este necesar ca coordonatorii** (beneficiarii), **să-și creeze puternice unități de proiectare de piese de schimb, fie pe lîngă institute, fie pe lîngă unitățile producătoare proprii.**

Pentru realizarea pieselor de schimb în unitățile și atelierele beneficiarilor, este necesar să li se asigure unele colaborări de la unitățile constructoare de mașini pentru piese brut turnate și forjate grele și pentru anumite tratamente termice și prelucrări.

Piesele de schimb pentru mașinile importate, pot fi realizate nu numai în uzinele cu profil de construcții de mașini ale ministerelor beneficiare, ci și în atelierele de întreținere din cadrul combinatelor (unele foarte bine dotate), **urmărindu-se încărcarea optimă a tuturor mașinilor-unelte.**

Este, de asemenea, **necesară extinderea acțiunii de tipizare a unor piese și elemente de mașini, care să permită concentrarea fabricației acestora în fabrici sau secții specializate** (roți dințate, pistoane etc.).

● Gospodărire — consum

NIVELUL consumului de piese de schimb depinde în cea mai mare măsură de modul de exploatare a parcului de utilaje și de organizarea întreținerii și reparațiilor capitale ale acestora.

Din acest punct de vedere, apreciem că, în prezent, consumul de piese de schimb este mare și datorită exploatării neraționale a parcului, în sensul prelungirii duratei de funcționare a mașinilor peste limita normală, la care efectuarea unor noi reparații capitale devine neeconomică și consumă un volum mare de piese de schimb. In condițiile actuale de intensificare a gradului de utilizare a mașinilor și de accelerare a ritmului uzurii morale, **considerăm necesar să fie revăzute printr-o nouă reglementare duratele normale de funcționare a mașinilor, stabilindu-se casarea lor după un anumit număr de reparații capitale.**

Efectuarea reparațiilor curente și capitale, la termenele planificate și în ateliere specializate, are, de asemenea, o mare importanță pentru reducerea consumului de piese de schimb. Există în prezent organizate ateliere specializate care execută centralizat reparațiile capitale pe întreaga economie sau pe județ pentru tractoare, autocamioane, unele tipuri de utilaje de construcții, unele tipuri de motoare. **Considerăm posibil și necesar să se extindă acest sistem de organizare centralizată a reparațiilor capitale și la alte mașini cum sînt mașini-unelte, mașini pentru prelucrarea lemnului, motoare electrice etc., existente în număr mare pe economie. Mai mult decît atît, pentru a nu imobiliza timp îndelungat mașinile aflate în reparație, aceste ateliere ar putea fi astfel organizate, încît beneficiarul care vine cu o mașină pentru reparație capitală să plece imediat cu alta gata reparată.** Acest sistem se practică de altfel și în străinătate, ca de exemplu, la Uzina de strunguri din Trencin — R. S. Cehoslovacă, unde se repară anual 1 000—1 500 strunguri, chiar și pentru clienți externi (R.D.G., R.P.U.). Beneficiarii predau mașinile pentru reparat și primesc imediat din stoc mașini reparate corespunzător gradului de reparație prevăzut.

Desfacerea și aprovizionarea pieselor de schimb prin depozite centrale și crearea unor stocuri tampon de piese, gospodărite în mod chibzuit, este, de asemenea, o necesitate care se impune din ce în ce mai mult pentru asigurarea în bune condițiuni a necesarului de piese de schimb. Există un început bun în agricultură, unde piesele de schimb pentru tractoare și mașini agricole se procură direct din baze și depozite amplasate teritorial. Este necesar ca toate ministerele și organele centrale, în funcție de specificul lor să facă analize privind soluția optimă pentru organizarea acestor depozite de piese de schimb, (atît din import cît și din țară) fie centrale pe minister, fie teritoriale pe județe, fie pe grupuri de uzine. La unitățile consumatoare nu trebuie să rămînă, după părerea noastră, decît stocuri minime pentru întreținerea curentă, precum și piesele specifice utilajelor unicate.

De asemenea, trebuie să existe o preocupare mai mare pentru recondiționarea pieselor uzate. Foarte multe piese pot fi repuse în stare de funcționare cu cheltuieli minime, dar consumatorii preferă de multe ori să solicite piese noi. Este necesar să se organizeze și în acest domeniu secții care să execute în mod centralizat recondiționările, stimulîndu-se această activitate care poate aduce mari economii de piese de schimb și de cheltuieli materiale.

Pînă în prezent, există mai multe acte normative care reglementează diferite aspecte ale problemei pieselor de schimb. **Se simte necesitatea ca, pe baza propunerilor ministerelor și organelor centrale interesate, să se elaboreze un nou act normativ unic, care să reglementeze toate aspectele, urmărindu-se îmbunătățirea activității pentru asigurarea necesarului de piese de schimb.** Avînd în vedere dificultățile existente, acest nou act normativ va trebui, printre altele să cuprindă prevederi pentru stimularea, pe toate căile posibile, a producției, asimilării, recondiționării și reducerii consumului de piese de schimb.

ing. Paul PROTOPOPESCU
directorul Direcției industriei construcțiilor de mașini din Comitetul de Stat al Planificării

CINE SĂ COORDONEZE CONTRACTAREA ȘI LIVRAREA

PIESELE de schimb necesare tuturor unităților economice se împart în două grupe principale: piese de schimb **standardizate** și **nestandardizate.** Aceste două grupe sînt constituite din piese de schimb mecanice, electrice, electronice și pentru aparate de măsură și control.

In prezent, majoritatea unităților din țară, atît cele care aparțin de cele două ministere din domeniul industriei construcțiilor de mașini, cît și cele care aparțin altor ministere, se aprovizionează foarte greu cu piese de schimb și în special cu piesele mecanice nestandardizate și cu cele din grupele — electrice și de automatizare — care n-au fost asimilate. Deoarece instalațiile, utilajele și mașinile unelte — atît cele care se fabrică în țară cît și cele care se importă — au un grad mare de complexitate, iar de la an la an industria se modernizează continuu, se constată că formele actuale de aprovizionare cu piese de schimb nu dau rezultatele scontate. Lipsa acestor piese, de cele mai multe ori, duce la oprirea pe termene destul de lungi, a unor instalații sau linii de fabricație care se soldează cu pierderi foarte mari de producție. Nu rare au fost cazurile cînd piesele de schimb necesare anumitor utilaje importate, n-au putut fi asimilate în țară după trecerea perioadei de garanție.

Pentru îmbunătățirea aprovizionării cu piese de schimb a economiei naționale considerăm că ar fi utile măsuri printre care amintim: **înființarea unor servicii de piese de schimb în cadrul Direcției de Aprovizionare și Desfacere care să coordoneze activitatea pentru piesele de schimb standardizate, nestandardizate și pentru cele care se solicită din import.**

De asemenea, **prin oficiul mecanic șef din minister să se întocmească și să se difuzeze, la toate centralele și grupurile industriale, nomenclatoarele cu noile piese de schimb standardizate sau nestandardizate, asimilate și să înlesnească posibilitatea contractării și livrării acestora în termen la unitățile beneficiare.**

Intrucît importurile pieselor de schimb nu pot fi eliminate, este necesar să se stabilească de către Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe și CSP fiecărui titular de plan valuta anuală — pe relațiile Est și Vest — în funcție de valoarea mijloacelor fixe și de complexitatea acestora, urmînd ca de la an la an această valoare să fie stabilită în funcție de modul cum au fost create posibilitățile de asimilare în țară a pieselor de schimb pentru utilajele ce provin din import.

În același timp **este necesar să se întocmească, de către fiecare minister, nomenclatoare de piese de schimb pentru tipurile de instalații, utilaje și mașini unelte din dotare — cu precizarea perioadei de uzură admisă pentru schimbarea periodică a acestora.**

ing. V. GHELEȘEL
Centrala industrială de utilaj energetic — București

ÎNTREPRINDERI SPECIALIZATE

IN VEDEREA desfășurării neîntrerupte a procesului de producție ca urmare a unei bune întrețineri a parcului de mașini și instalații din dotare cît și pentru asigurarea producerii pieselor de schimb necesare mașinilor fabricate și livrate în țară sau la export, **ar fi bine ca un fond de circa 3% din valoarea de inventar a mijloacelor fixe să fie alocat producerii pieselor de schimb, fie din fabricație proprie, fie din țară sau import. Aceste piese de schimb să fie considerate ca piese de rezervă care se vor folosi cu ocazia executării reparațiilor planificate și accidentale .Din totalitatea acestor piese, 30-35% să fie reținute în magazie ca stoc de siguranță format pe baza unui consum specific, fără a fi considerate ca stoc supranormativ.**

Legat de aceasta este absolut necesar a se intensifica planul de colaborare cu alte întreprinderi în sensul ca uzinele prelucrătoare care nu posedă utilaje de forje sau turnătorie, să fie prevăzute în balanțele uzinelor ce sînt în măsură să producă astfel de piese. Ne referim la berbecii pentru ciocanele de 0,5 pînă la 25 tone, la portmatrițele pentru aceleași ciocane, la tijele necesare, precum și la piesele pentru maxiprese.

De asemenea, este necesar a se prevedea în balanțe piesele forjate — arbori cotiți în special de la presele de 100--1000 t. etc. care se forjează numai la Uzinele „Progresul"-Brăila și U.C.M. Reșița. Totodată, este bine ca fabricile producătoare de mașini unelte să sporească sortimentul de piese de schimb necesare reparațiilor, pentru că la ora actuală producerea acestor piese este la un nivel cu totul necorespunzător. În ceea ce privește piesele comandate la import, care nu s-au putut asimila sau produce în țară, acestea să fie aprovizionate cu precădere și la cerere, în cel mult 3 luni, nu cum se întîmplă în prezent cînd se așteaptă unul sau doi ani, deși au fost cerute într-un termen fix.

Cu privire la aparatajele electrice necesare reparațiilor de mașini și celor produse prin autodotare, cantitățile ce se pot procura de la uzinele care produc asemenea aparate, sînt cu totul insuficiente. Pentru remedierea acestei situații este absolut necesară sporirea capacităților de producție ale fabricilor respective, care, în prezent, nu preiau comenzi din lipsă de capacitate.

Menționăm faptul că din necesarul ce-l cerem se oferă 30—40%, ceea ce produce mari neajunsuri în exploatarea agregatelor și liniilor de fabricație. **Legat de acestea propunem ca uzinele care fabrică mașini unelte să asigure piesele de schimb pe cel puțin 2—3 a. i. ținînd cont că viața unei mașini durează între 12—30 ani.**

De asemenea, **ar fi bine să se creeze întreprinderi specializate pentru producerea pieselor tipizate axate pe următoarele categorii de piese: hidraulice, electrice, mecanice, capete de forță, capete multibroșe, dispozitive de strîns** (pentru strunguri, mașini de tăiat dantură, mașini de frezat, etc.).

Totodată, întreprinderile să fie obligate a-și crea normative specifice din care să reiasă piesele de mare uzură, piesele necesare întreținerii și reparației utilajelor, să specializeze muncitorii pentru reparații, iar în școlile profesionale să se instituie **clase speciale pentru reparatori de mașini unelte.**

ing. N. COSTACHE
șef serv. mecanic șef, Uzina „Tractorul"-Brașov

NOMENCLATOARE UNIFICATE

IN ANUL 1966 problema producției și aprovizionării cu piese de schimb a fost reglementată prin H.C.M. nr. 1156/1966 care cuprindea, pentru structura economică a acelui an, majoritatea indicațiilor necesare. Prevederile acestei hotărîri au fost însă completate ulterior de noi acte normative. Deși hotărîrea sus-amintită nu a fost abrogată, aplicarea ei a devenit în prezent arbitrară. De aceea, considerăm că este necesară elaborarea unui nou act normativ care, ținînd seama de noile dispoziții și împărțiri departamentale, să stabilească din nou coordonatorii diferitelor categorii de piese de schimb pe economie, modul de aprovizionare și distribuire a pieselor, importul, exportul, creditarea, asimilarea pieselor noi, stocurile admise, aprovizionarea pieselor pentru mașinile scoase din fabricație etc. etc., pe seama principiilor și sistemului de organizare actuale.

Prin acțiuni neomogene, departamentele au întreprins acțiunea de stabilire a unor nomenclatoare de piese de schimb pe specific, nomenclatoare care erau totodată și un fel de normative de consum. **Aceste normative ar trebui unificate și îmbunătățite.**

Noțiunea de piese de schimb nu este definită, astfel încît beneficiarii obișnuiesc să pretindă sub denumirea de piesă de schimb anumite părți și subansamble de mașini mai complexe sau mai puțin complexe, indiferent de gradul lor de funcționalitate în cinematica mașinii.

În cazul reglementării acestor probleme, se poate vorbi apoi despre o planificare a aprovizionării cu piese de schimb pe economie, în cadrul unor plafoane care ar trebui stabilite valoric, deoarece a existat o tendință neeconomică de prezentare a cererilor. În acest sens putem menționa Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor care-și suplimentează nejustificat cererile pe seama faptului că prin hotărîrea sus-amintită a beneficiat de o clauză preferențială cu privire la modificarea planului de piese de schimb. La acest minister, datorită reorganizărilor, s-a dublat numărul bazelor de aprovizionare I.A.T.M. și s-a triplat numărul unităților operative de reparații I.M.A. — ceea ce a dus la fragmentarea stocurilor de piese de schimb, la imposibilitatea de a realiza o redistribuire pe plan departamental, mai ușoară fiind acum aprovizionarea de la furnizori.

Dacă vor fi rezolvate aceste probleme de ordin general se poate trece la măsuri operative pentru planificarea și aprovizionarea cu piese de schimb:

MĂSURI LA BENEFICIARI

- **Întocmirea de normative pentru stocurile tampon în cadrul economiei naționale, urmărirea lor la baze și redistribuirea după anumite perioade de timp.**
- **Calificarea sau reciclarea personalului;**
- **Stabilirea necesarului de piese de schimb pe an și pe întregul cincinal la mașinile de fabricație și a celor scoase din fabricație; stabilirea necesarului de piese de schimb pentru mașinile intrate de curînd în fabricație; verificarea cererilor pentru fiecare unitate de către o comisie competentă pentru evitarea cererilor exagerate sau cantităților insuficiente (ridicarea calității reparațiilor, judicioasa exploatare a mașinilor).**
- **Controlul utilajelor în exploatare pentru preîntîmpinarea defectelor grave ce pot apare înainte de vreme;**
- **Crearea de puncte de reparații mobile pentru defectele care solicită intervenție imediată.**
- **Asigurarea condițiilor optime pentru depozitarea utilajelor în afara campaniilor muncilor agricole.**
- **Cunoașterea și urmărirea dezvoltării parcului de mașini pe tipuri de grade de uzură.**

MĂSURI LA FURNIZOR

- **Recalcularea prețurilor la piese de schimb** pentru stabilizarea eficienței economice. În acest sens **este necesară folosirea de prețuri distincte pentru piese de schimb și pentru piesele folosite în producția de serie.**
- Interes din partea furnizorului în cunoașterea necesarului de piese de schimb pe perioade bine delimitate. Aceasta îi dă posibilitatea creării de capacități suplimentare prin: **înființarea de ateliere speciale pentru piese de schimb, creșterea capacităților existente prin dotarea cu noi utilaje sau autodotare.**
- **Informări asupra comportării mașinilor în exploatare cu scopul cunoașterii cauzelor ce duc la defecte accidentale, cauze care centralizate să ducă la modificări constructive, la ridicarea calitativă a produselor etc.**
- **Definitivarea planului pe perioade de timp** (an, trimestru, lună), **valoric și pe repere singulare la cele cu flux tehnologic sau pondere valorică mare, cu dificultăți repetate în aprovizionare etc.**

Pentru asigurarea pieselor de schimb la export se impune: urmărirea exactă a numărului de utilaje exportate pe tipuri și **recalcularea necesarului de piese de schimb pentru aceste mașini, după normative, ținîndu-se totodată seama de comportarea mașinilor în exploatare, condiții de reparații, a condițiilor de exploatare etc.;** execuția de piese de schimb pentru export pe stoc, astfel ca să se creeze posibilitatea de onorare imediată a cererilor; **crearea de depozite pentru piese de schimb chiar în străinătate la care stocurile să fie stabilite și reîmprospătate după normative.**

ing. M. CALOTIȚĂ
director general, Centrala industrială mașini agricole-București

Anchetă consemnată de: Maria IONIȚA

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

NEAMȚ

ADAPTAREA OPERATIVĂ LA CERINȚE

ÎNCĂ în trimestrul I al acestui an comisia economică a Comitetului județean de partid Neamț a inițiat, în colaborare cu comisia economică a comitetului municipal P.C.R. și cu comisiile din întreprinderi, elaborarea unui studiu cuprinzător privind mobilizarea rezervelor existente în domeniul utilizării capacităților de producție în principalele ramuri industriale reprezentate în județ: metalurgia, chimia, exploatarea și industrializarea lemnului. Modul de desfășurare a acțiunii (sporirea coeficientului schimburilor, folosirea spațiilor de producție disponibile, punerea în funcțiune înainte de termen sau atingerea parametrilor proiectați la obiectivele noi) este examinat prin analize trimestriale, iar mersul producției, al îndeplinirii sarcinilor de plan și angajamentelor suplimentare este urmărit de membrii comisiei economice în cadrul întîlnirilor lunare cu conducerile întreprinderilor, prin informări decadale etc .

Contactul permanent cu realitățile din producție, legătura strînsă cu organizațiile de partid, cu comisiile economice din întreprinderi, au permis aplicarea operativă a diferitelor măsuri de mobilizare a rezervelor. De pildă, pentru a se asigura folosirea completă a capacităților de producție, în unele cazuri a fost modificat pe parcurs sortimentul producției, în raport cu cerințele actuale ale pieței interne și externe. Ca urmare, dacă la începutul anului se sconta că industria județului Neamț va da peste sarcinile de plan producție-marfă în valoare de 70 milioane lei, angajamentul a fost sporit treptat, existînd toate garanțiile ca, pînă la sfîrșitul anului, valoarea producției-marfă suplimentare să însumeze 320—359 milioane de lei.

N. P.

agenda economistului

EXECUTAREA CREANȚELOR ÎMPOTRIVA GESTIONARILOR

ÎN PRACTICA unităților socialiste, dispozițiile privind executarea creanțelor împotriva gestionarilor nu-și găsesc o aplicare unică, datorită, uneori insuficientei aprofundări a prevederilor legale care reglementează activitatea gestionară.

În adevăr, atunci cînd urmează să pună în executare un titlu executor obținut împotriva unui gestionar care a produs o pagubă în gestiune (dispoziție de reținere, angajament sau hotărîre), unitățile aleg una din următoarele căi:

— înființează poprire pe salariul gestionarului, procedînd la rețineri în rate lunare, sau

— trimit titlurile executorii la executorul judecătoresc, în vederea urmăririi bunurilor gestionarului.

Sînt situații în care chiar unele organe de executare nu rețin titlurile executorii primite pentru executare și le restituie unităților, pentru ca creanța să fie recuperată potrivit art. 71 din Codul muncii, cu motivarea că între gestionar și unitate există raporturi juridice de muncă.

În cele de mai jos ne propunem să arătăm, pe scurt, că executarea silită a gestionarilor trebuie să se facă după procedura reglementată de Decretul nr. 221/1960, prin urmărirea bunurilor gestionarilor și ale persoanelor care răspund alături de aceștia pentru pagubele cauzate în gestiune. De asemenea, vrem să arătăm că urmărirea recuperării pagubelor provocate de gestionari diferă de urmărirea recuperării pagubelor cauzate de ceilalți angajați, care se face, după cum se cunoaște, prin rețineri lunare din salariu, potrivit art. 71 din Codul muncii.

Legea nr. 22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor organizațiilor socialiste, prevede în art. 33 dispoziția potrivit căreia" în vederea despăgubirii organizației socialiste pentru pagubele cauzate în gestiune, care nu se pot acoperi din garanția în numerar, se vor lua măsuri de asigurare și urmărire asupra oricăror bunuri aparținînd gestionarului și persoanelor care răspund în condițiile prezentului capitol, potrivit dispozițiilor legale cu privire la executarea silită a creanțelor bănești ale organizațiilor socialiste împotriva persoanelor fizice". Dispozițiile legale cu privire la executarea silită, la care se referă art. 33 amintit, sînt cuprinse în Decretul nr. 221/1960 privind executarea silită a creanțelor aparținînd organizațiilor socialiste și H.C.M. nr. 792/1960 pentru aplicarea decretului, ambele acte normative fiind republicate în Buletinul Oficial nr. 144 din 15 decembrie 1969.

Decretul nr. 221/1960 prevede în partea finală a art. 46 dispoziția potrivit căreia prevederile decretului nu se aplică executării creanțelor urmărite prin rețineri făcute salariaților conform Codului muncii sau altor dispoziții legale. Este adevărat că toate creanțele unităților socialiste, izvorîte din raporturi juridice de muncă, se realizează prin rețineri lunare din salariu, norma aceasta generală fiind prevăzută de art. 71 din Codul muncii. Din combinarea acestor două texte (art. 71 din Codul muncii și art. 46 din Decretul nr. 221/1960) rezultă deci că regula generală de recuperare a pagubelor cauzate de angajați în timpul relațiilor lor de muncă cu unitatea în care lucrează, este aceea de reținere a pagubei din salariu, pe baza titlului executor obținut de unitate.

De la regula amintită există excepția prevăzută de Legea nr. 22/1969, conform căreia recuperarea pagubelor provocate de gestionari și persoanele răspunzătoare potrivit legii se face prin urmărirea bunurilor lor.

Care este procedura ce trebuie urmată de unitate pentru a-și acoperi paguba?

a) Regula, stabilită prin art. 16 alin. 3 din amintita lege, este aceea că paguba în gestiune trebuie acoperită integral de gestionar, în termen de o lună de la obținerea titlului executoriu definitiv. Unitatea va trebui deci să obțină titlul executor și să pună în vedere gestionarului să acopere paguba în termen de 30 de zile.

b) Dacă gestionarul nu dă urmare cererii unității, aceasta urmează să se despăgubească din garanția în numerar constituită în favoarea sa de către gestionar. (gestionarul are în acest caz obligația să reîntregească garanția în numerar, în rate lunare).

c) Dacă paguba nu se acoperă din garanția în numerar, unitatea este obligată să pornească urmărirea silită a bunurilor potrivit prevederilor Decretului nr. 221/1960 și H.C.M. nr. 792/1960, trimițînd titlul executoriu organelor de executare competente (executorului judecătoresc al judecătoriei în circumscripția căreia își are sediul unitatea). Dacă au fost constituite și garanții suplimentare, unitatea va urmări silit în primul rînd bunurile constituite garanții suplimentare (art. 22 din lege).

În cazul în care cu ocazia executării se ivesc și alți creditori ai gestionarului sau ai terților giranți, unitatea în favoarea căreia s-a constituit garanția suplimentară are drept de preferință asupra sumelor realizate prin valorificarea bunurilor constituite garanție.

În legătură cu modul de recuperare a pagubelor cauzate de gestionari, — derogator de la modul de recuperare prevăzut de art. 71 din Codul muncii — se pot pune două întrebări: 1) dacă gestionarul se poate angaja prin angajamentul de plată să achite suma în rate și 2) dacă gestionarul ar putea să-și răscumpere bunurile supuse urmăririi, prin achitarea valorii lor într-un an de zile, plătind la început 15% din cuantumul creanței. Răspunsul la prima întrebare este acela că, prin angajamentul dat, gestionarul nu poate schimba calea de executare, angajîndu-se să plătească suma în rate lunare; de asemenea nu poate nici decala termenul maxim de executare, (care rămîne o lună de la darea angajamentului scris). În ceea ce privește răspunsul la cea de a doua întrebare, considerăm că gestionarul se poate prevala de dispozițiile art. 69 din H.C.M. nr. 792/1960, potrivit cărora debitorul își poate răscumpăra bunurile, în condițiile prevăzute de textul amintit.

În concluzie arătăm că modul de recuperare a pagubelor, cauzate de gestionari, constituie una din noutățile Legii nr. 22/1969, care-și găsește explicația în faptul că nu pot beneficia de prevederile art. 71 din Codul muncii angajații gestionari care au adus pagube avutului obștesc.

Față de cele arătate, nu putem fi de acord cu punctul de vedere exprimat la pag. 109 în lucrarea „Regimul juridic al gestiunilor și al gestionarilor" de V. Manolovici, N. Vlădescu și N. Anghel, apărută în Editura Academiei, în sensul că dacă, în final, nici urmărirea garanțiilor suplimentare nu a asigurat acoperirea prejudiciului, se poate trece la acoperirea pagubei prin rețineri directe din salariu, pe motivul că n-ar exista un impediment legal care să oprească o asemenea procedură. Dimpotrivă, așa cum am arătat, dacă paguba nu poate fi recuperată nici din garanția în numerar și nici din garanția suplimentară, urmează să se procedeze la urmărirea silită a bunurilor personale. Numai dacă în final n-ar exista bunuri personale care să poată fi urmărite, se va putea recurge, ca un ultim mod de recuperare, la reținerea sumei din salariu, după procedura prevăzută de art. 71 din Codul muncii.

Gheorghe ȚIGAERU

ASPECTE PRIVIND RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ

MAI MULȚI CITITORI s-au adresat redacției noastre cu întrebări privind diverse aspecte ale răspunderii disciplinare a angajaților. Majoritatea acestor întrebări și-au găsit soluția în documentarul „Norme de drept privind răspunderea disciplinară" publicat în nr. 38/1972 al Suplimentului „Vieții economice". În cele ce urmează răspundem la acele întrebări care nu au o soluție directă în documentarul amintit.

• Se poate aplica o sancțiune disciplinară cu caracter patrimonial (reducerea salariului, retrogradarea din funcție, retrogradarea de trepte sau gradații) unui angajat care s-a transferat după comiterea abaterilor, dar înainte de aplicarea sancțiunii, respectiv înăuntrul a 30 zile?

În legislația noastră actuală cît și în proiectul de Cod al muncii nu există o prevedere explicită care să ducă la o concluzie fermă într-un sens sau în altul. Decretul nr. 320/1958, abrogat expres prin Legea nr. 59/1968, prevedea ca hotărîrile consiliului de judecată din vechea unitate sînt operante și față de angajatul care a părăsit unitatea înainte de aplicarea sancțiunii.

În sistemul legislativ actual, pornind de la natura juridică a transferului și de la puternice argumente de ordin practic, trebuie să opiniem că o atare sancționare nu mai este posibilă.

S-a susținut cu temeinice argumente juridice că transferul constituie o cesiune a contractului de muncă între vechea și noua unitate. Împărtășim această opinie, arătînd în plus că prin contractul de muncă i se conferă persoanei încadrate în muncă, odată cu anumite drepturi, și un statut personal — acela de angajat — care se permanentizează atît timp cît raporturile de muncă nu încetează, indiferent de schimbarea unității. Or, prin transfer, cedîndu-se contractul de muncă se cedează și statutul de angajat al persoanei transferate. Atît contractul cît și statutul de angajat se cedează în starea în care se află în momentul transferului. Prin consecință, considerăm că nu se pot aplica nici un fel de sancțiuni disciplinare unui angajat după transferarea acestuia. Cu atît mai mult unele sancțiuni cu caracter patrimonial. Deși o asemenea soluție conduce la impunitatea unor angajați, trebuie totuși admisă pentru că o rezolvare contrară dă naștere la inechități și mai mari și la greutăți practice de netrecut. Pentru a învedera rezultatul inechitabil la care s-ar ajunge prin adoptarea unei soluții contrare dăm un exemplu. Să admitem că doi angajați comit împreună sau separat unele abateri grave care impun aplicarea unor sancțiuni disciplinare cu caracter patrimonial, dar înainte de aplicarea acestora unul se transferă, iar celălalt își prezintă demisia. Față de angajatul transferat — care nu părăsește cîmpul muncii și-și îndeplinește astfel dreptul și obligația de a munci — ar urma să se aplice sancțiunea de către noua unitate, iar față de angajatul care părăsește unitatea și nu se încadrează în alt loc de muncă — și deci care are un comportament inadmisibil — respectivele sancțiuni nu au nici un efect, neputînd fi aplicate. Este evident că soluția nu poate fi admisă.

• Mai este necesară cercetarea prealabilă și ascultarea angajatului înainte de aplicarea sancțiunii disciplinare, în cazul cînd fapta respectivă constituie și contravenție, iar procesul verbal de constatare este semnat de angajatul în cauză?

Prevederea din Legea nr. 1/1970 care obligă ca înainte de aplicarea sancțiunii disciplinare să se facă o cercetare, să fie ascultat angajatul și să se verifice susținerile sale, are drept unic scop de a-l pune pe acesta în poziția de a cunoaște învinuirea și de a-și formula apărarea. În cazul în care prin procesul verbal de contravenție, angajatul recunoaște abaterea sa — care constituie în același timp și o încălcare a disciplinei muncii — și nu-și formulează nici o apărare, considerăm că nu mai este cazul ca unitatea să îndeplinească procedura prealabilă susarătată. Într-un asemenea caz finalitatea textului legal a fost realizată și aplicarea sa mecanică și automată este străină dreptului nostru socialist.

• Cum se calculează ajutorul pentru incapacitate de muncă în cazul în care angajatul în cauză a suferit în luna respectivă o diminuare a salariului său prin aplicarea unei sancțiuni disciplinare?

Potrivit art. 21 alin. 1 din H.C.M. nr. 880/1965 ajutoarele pentru incapacitate de muncă se calculează în baza salariului realizat în ultima lună. În cazul cînd în luna respectivă angajatul a avut o diminuare a salariului său, o retrogradare prin aplicarea sancțiunii disciplinare, se va lua în calcul salariul astfel micșorat.

Este adevărat că în unele cazuri asemenea măsuri pot duce la situații inechitabile; astfel în cazul cînd incapacitatea de boală se prelungește mai mult de o lună, ajutorul material se va menține la același cuantum deși sancțiunea disciplinară fusese aplicată numai pentru o lună. Prin aplicarea actualelor norme legale se prelungește efectul unei sancțiuni patrimoniale peste termenul pentru care a fost luată. Tot astfel, se poate ca angajatul să se afle în concediu medical în luna cînd s-a aplicat retrogradarea sau reducerea salariului, fapt care are drept urmare că sancțiunea aplicată rămîne fără efect. Pentru cele de mai sus, credem că la o eventuală îmbunătățire a legislației ar fi de dorit să fie luate în considerare și toate împrejurările de fapt care pot denatura sensul și efectul sancțiunilor disciplinare.

C. JORNESCU

FIȘIER DE ACTE NORMATIVE

• Decret nr. 420 privind înființarea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele și a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii, publicat în Buletinul Oficial nr. 119 din 1 noiembrie 1972.

• Decret nr. 422 privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele, publicat în Buletinul Oficial nr. 119 din 1 noiembrie 1972.

• Decret nr. 423 privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii, publicat în Buletinul Oficial nr. 119 din 1 noiembrie 1972.

• H.C.M. nr. 1285 privind unele măsuri pentru readucerea în circuitul economic a stocurilor disponibile de materiale de uz general și creditarea stocurilor disponibile și de intervenție, publicată în Buletinul Oficial nr. 120 din 3 noiembrie 1972.

• Decret nr. 424 pentru constituirea, organizarea și funcționarea societăților mixte în Republica Socialistă România, publicat în Buletinul Oficial nr. 121 din 4 noiembrie 1972.

• Decret privind impozitul pe beneficiile societăților mixte constituite în Republica Socialistă România, publicat în Buletinul Oficial nr. 121 din 4 noiembrie 1972.

MARKETING

PERFECȚIONAREA DISTRIBUȚIEI PRIN REȚELE TRANSCONTAINERIZATE

UNA DIN SARCINILE actualului cincinal în domeniul manipulării, păstrării și transportului materiilor prime, semifabricatelor, și produselor este aceea a dezvoltării și modernizării, în concordanță cu cerințele economiei naționale, a operațiilor de manipulare, depozitare și transport pentru a satisface în bune condițiuni. cu minimum de cheltuieli sociale, aprovizionarea tehnico-materială și consumul curent. In acest sens se prevede extinderea și mecanizarea fronturilor de încărcare-descărcare, dezvoltarea folosirii containerelor și mijloacelor mecanizate de manipulare a mărfurilor.

Unul din factorii care contribuie la îmbunătățirea acestor activități este transportul containerizat, bazat pe o tehnologie modernă, care asigură: transportul mărfurilor fără transbordare. din poartă in poartă, creșterea greutății unităților manipulate, mecanizarea complexă a lucrărilor de încărcare-descărcare-depozitare, sporirea vitezei de circulație, promptitudine și siguranță, micșorarea volumului de muncă manuală necalificată în operațiile de încărcare-transbordare-descărcare și eliminarea muncii manuale grele din procesul de transport.

PENTRU A EXCLUDE posibilitatea înțelegerii eronate a noțiunii de container pentru transportul mărfurilor, precizăm că definiția dată în STAS 6299 1—69 acestui utilaj este următoarea:

„Containerul pentru transportul mărfurilor este un utilaj de transport. cu caracter permanent, suficient de rezistent pentru a permite o folosire repetată, special conceput pentru a ușura transportul mărfurilor cu unul sau mai multe mijloace de transport, fără refacerea intermediară a conținutului, dotat cu dispozitiv care asigură o manipulare ușoară în special la transbordarea de pe un mijloc de transport pe altul. construit astfel încît să permită o umplere-golire ușoară, avînd un volum interior de cel puțin 1 m³. În sfera noțiunii de container nu se cuprind ambalajele obișnuite sau vehiculele de transport".

Este necesar să precizăm că, deși noțiunea de container exclude din înțelesul ei ambalajele clasice și vehiculele de transport, totuși, acest utilaj poate. în anumite condiții. să îndeplinească funcția de ambalaj colectiv de transport, iar în altele, pe aceea a cutiei unificate a mijloacelor de transport terestru.

În dezvoltarea lor, containerele au avut diverse forme și capacități, abia în deceniul anilor cincizeci, ele căpătînd formele și capacitățile pe care le vedem în prezent.

Astăzi. putem clasifica containerele în două mari grupe în funcție de greutatea brută: — Containere cu greutatea brută cuprinsă între 1 și 7 tone: Containere cu greutate brută cuprinsă între 10 și 30 tone.

După cum am arătat mai sus, în conformitate cu standardele în vigoare, acestor utilaje de transport, indiferent de greutatea lor brută, li s-a atribuit numele de containere. Impropriu, poate din motive comerciale sau pentru a sublinia mai pregnant funcția lor de cutie unificată a mijloacelor de transport terestru, containerele cu greutatea brută de 10, 20, 25 și 30 tone au fost denumite „transcontainere".

Dimensiunile exterioare, volumul exterior, masa brută maximă, dimensiunile interioare și alte caracteristici ale transcontainerelor au fost nominalizate pe plan mondial sub denumirea de containere „Seria 1 ISO" și recent adoptate și în țara noastră.

ORGANIZAREA sistemului de transport în transcontainere a început în țara noastră prin proiectarea, verificarea și asimilarea transcontainerelor de 10 t a semiremorcilor și vagoanelor speciale, construcția și amenajarea stațiilor terminale și asigurarea mijloacelor de ridicat. Astfel, prima tranșă de transcontainere a putut intra în trafic pe secțiile de circulație București-Brașov-Sibiu-Arad-Timișoara prin punerea în circulație a unei perechi de trenuri de mare viteză.

Prin eforturile specialiștilor din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor traficul de transcontainere s-a extins în continuare, ajungîndu-se în prezent la circulația regulată a transcontainerelor în ambele sensuri pe traseele: București-Brașov-Sibiu-Arad-Timișoara; București-Craiova-Timișoara: București-Bacău-Iași; București-Galați și București-Constanța. În anii următori, la acest trafic, vor fi racordate și alte orașe importante cum ar fi: Suceava, Tg. Mureș, Cluj, Oradea Baia Mare ș.a. astfel încît întreg teritoriul țării va putea fi acoperit de rețele de transport transcontainerizat

Pentru realizarea transportului transcontainerizat în trafic combinat auto-cale ferată, transportatorul pune la dispoziția beneficiarilor peste 1 500 de transcontainere de 10 și 20 t, cca 160 semiremorci, 120 de autotractoare, 120 vagoane specializate, macarale și alte mijloace.

DEZVOLTAREA rețelei transcontainerizate, cale ferată — rutiere — navale, pe întreg teritoriul, ca și pentru traficul internațional, se va face într-o primă etapă, în perioada actualului cincinal, în așa fel încît în anul 1976 să se poată transporta în transcontainere cca 10.000 mii tone marfă. Astfel, la sfîrșitul anului 1975 vor exista în circulație cca 2000 transcontainere de 10 tone și 7500 transcontainere de 20 tone diversificate pe cele mai importante tipuri: de uz general închise, și deschise, izoterme, cisterne, pentru transportul mobilei, confecțiilor, produselor chimice și concentratelor de minereuri neferoase, pentru geamuri în foi ș.a.

Pentru dezvoltarea transcontainerizării în relațiile internaționale se vor construi și dota corespunzător terminalele stațiilor de frontieră Arad și Iași, iar spre sfîrșitul anului 1973 va fi deschis traficului terestru și maritim. terminalul portuar de la Constanța.

În vederea realizării acestor dezvoltări, care vor fi funcție dependentă de cerințele beneficiarilor de trafic transcontainerizat, se vor investi, pînă la sfîrșitul anului 1975, circa 1,2 miliarde lei, efort care urmează să fie susținut, în întregime, de către Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Cu toate aceste eforturi, reușita organizării transporturilor în transcontainere depinde în mare măsură de colaborarea cu întreprinderile beneficiare, de modul în care acestea vor reuși să pună în valoare, pentru producția proprie, acest sistem de o deosebită eficiență economică.

AVANTAJELE aduse de dezvoltarea transportului transcontainerizat privesc pe beneficiarii transportului, altele se referă la transportator și altele sînt de ordin social.

Pentru beneficiari, atît expeditori cît și destinatari, avantajele se materializează în: reducerea costului transportului, care rezultă din adoptarea unor tarife stimulative comparabile cu cele actuale; micșorarea cheltuielilor de ambalare, transcontainerul reducînd sau în unele cazuri eliminînd cheltuielile necesare cu ambalajul de transport, întrucît el protejează eficient marfa; reducerea pierderilor de marfă. (În timpul transportului cu transcontainere este diminuată posibilitatea deteriorării mărfurilor datorită acțiunilor mecanice și este exclusă prăfuirea celor în vrac, în special prin evitarea stațiilor de triaj): eliminarea sustragerilor de mărfuri întrucît transcontainerele pot fi sigilate sau încuiate în bune condițiuni: protecție sigură a mărfurilor contra agenților atmosferici, prin gradul de etanșeitate deosebit al transcontainerului; realizarea integrală a transportului din poartă în poartă, indiferent de poziția geografică a expeditorului și beneficiarului, marfa ajungînd, fără a mai fi manipulată, de la depozitul producătorului la depozitul beneficiarului; expedierea și primirea mărfurilor se efectuează numai în timpul zilei. (În noua tehnologie de transport. transcontainerele sînt aduse și ridicate de la magaziile beneficiarilor numai în timpul zilei, în timpul nopții se execută transportul feroviar la distanțe mari); posibilitatea folosirii transcontainerului ca o capacitate provizorie de depozitare. (Atunci cînd beneficiarii transporturilor au dificultăți temporare de folosire a transcontainerelor sau lipsă de spațiu de depozitare a mărfurilor, aceștia le pot închiria pe perioade de timp limitate. Deosebit de importantă este această posibilitate pentru mărfurile perisabile care trebuie menținute la o temperatură constantă. Posibilitatea închirierii creează o mare elasticitate exploatării transcontainerelor), ritmicitatea aprovizionării. (Ritmicitatea circulației trenurilor de transcontainere și posibilitatea pe care o oferă această tehnologie de transport, de a livra marfa în mai puțin de 24 ore pentru beneficiarii aflați la distanțe de cel mult 800 km, creează o ritmicitate a aprovizionării întreprinderilor, în special a celor coordonatoare care realizează o producție prin cooperare cu un număr mare de alte întreprinderi): antrenarea la transport a unor noi mărfuri. (O serie de mărfuri care nu se puteau vinde din pricina neeconomicității transportului — cheltuieli mari de ambalare și de transport — devin vandabile prin transportul în containere pînă la locul de vînzare).

Ca avantaje care privesc numai pe transportator se pot realiza: micșorarea apreciabilă a staționării mijloacelor de transport pentru operațiile de încărcare-descărcare, eliminarea expedițiilor mici care sînt în contradicție cu tendința de creștere a capacităților mijloacelor de transport și a unităților de încărcătură-livrare-expediție, folosirea cu precădere a transporturilor combinate

Din punct de vedere social, transcontainerizarea lichidează complet muncile manuale grele în transporturi și mărește viteza de transport, aceasta accelerînd livrarea mărfurilor și eliberarea unor însemnate valori materiale aflate în transport.

Pentru a veni în întîmpinarea efortului financiar și tehnic pe care-l face transportatorul în dezvoltarea containerizării, și ținînd seama de avantajele economice, ce se obțin, beneficiarii trebuie să analizeze toate posibilitățile existente, pentru utilizarea acestei noi tehnologii de transport. să-și ia măsurile organizatorice necesare pentru ca volumul mărfurilor expediate în transcontainere să crească în așa fel încît. capacitățile puse la dispoziție să fie utilizate la maximum.

ing. Alexandru NANU
din Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

---

CONTINUĂM publicarea anchetei Motivația producătorului industrial, realizată în cadru Tîrgului București — 1072, privind următoarele aspecte:

1. Cum interpretați conceptul de marketing în cadrul politicii dumneavoastră de întreprindere?

2. Cum realizați dialogul producător-consumator?

3. Ce pîrghii de promovare ați utilizat cu succes în activitatea dv.?

John WEINHAUSER Firma „IBM—Wolrd Trade"-Viena

VINDEM PRIN „REFERINȚE"

CENTRALA firmei IBM din S.U.A. are filiale în 99 de țări, și reprezentanțe locale în 105 țări. Noi reprezentăm filiala din Viena a firmei IBM care activează pe piața Europei centrale, inclusiv în țările socialiste. În unele din aceste țări — cum sînt Ungaria sau Bulgaria, funcționează reprezentanțe. Cu celelalte, lucrează direct filiala vieneză a IBM. IBM produce în special aparataj de calcul electronic cu dimensiuni și întrebuințări industriale dintre cele mai variate, precum și o largă gamă de mașini de scris și de birou.

1 PRINCIPIUL de bază al IBM-ului a fost acela de a se adapta cererii clienților, de a le satisface cît mai bine cererea și de a dezvolta vînzările prin **„referințe"**. Aceasta este interpretată specific la noi pentru că mai mult de 85—90% din totalul produselor cu care ne ocupăm, sînt valorificate prin închiriere, și nu prin vînzare. Prin așa numitul sistem de „rental", mașinile sînt închiriate utilizatorilor, iar plata chiriei se face în funcție de numărul de ore pe lună, în care aceste mașini au fost folosite (minimul de timp pentru care se închiriază aceste mașini este de 172 ore).

Pentru utilizatori, acest sistem de lucru prezintă marele avantaj că beneficiază permanent de tehnica cea mai nouă de care dispune firma și de posibilitatea de a înlocui o mașină închiriată cu alta, mai nouă, chiar în condițiile în care contractul privind închirierea inițială nu a expirat. Durata unui contract de închiriere este, de regulă, de 2—3 ani. Sumele plătite în contul chiriei pe o durată de 4 ani și jumătate sau 5 ani echivalează cu prețul de cumpărare al acestor mașini. Aș dori să precizez că, prin sistemul „rental" — spre deosebire de cel de tip „leasing" clasic — noi contactăm direct, și încheiem contract de închiriere cu utilizatorul final. Evităm, în acest fel, intermediarii care, se știe, cumpără de la producător utilajele și apoi le închiriază, pe cont propriu, diverșilor clienți, la prețuri de închiriere sensibil majorate.

2 SPECIFICUL produselor pe care le oferim ne impune contactarea, cu predilecție, a unui mediu de utilizatori deosebit de specializați. Ca atare atenția noastră se orientează prioritar spre organizarea de documentații tehnice, teoretice și practice, destinate unui auditoriu competent. Aceste demonstrații le efectuăm atît pe calea diverselor simpozioane, conferințe ș.a.m.d. pe care le ținem la sediile principalelor firme utilizatoare din lume, cît și prin invitarea de personal de decizie și operativ din aceste firme la reprezentanțele noastre, unde dispunem de utilajul necesar și unde procedăm la exemplificări practice. Sistemul de „service" este, de asemenea, bine pus la punct, constituind, la rîndul său, o cale de investigare a necesarului pieței, atît prin rețelele fixe sau mobile pe care le avem în majoritatea marilor orașe ale lumii, cît și prin sisteme de instruire a cadrelor operative ale clienților noștri. Odată calificați pe mașinile noastre, acești oameni devin și ambasadorii noștri pe piața respectivă. Folosim mai puțin reclama scrisă și aceasta bineînțeles, doar în presa de specialitate.

3 BINEÎNȚELES că pe prim plan, ca factor de promovare rămîn produsele noi; cercetarea științifică este organizată la noi pe baza unei politici care cuprinde două aspecte precise: îmbunătățirea tehnologiei de fabricație și a produsului propriu-zis, pe de o parte, și elaborarea de noi concepții, programe (software), a unor noi sisteme de operare, pe de altă parte. Nu sînt foarte convins că am să vă dau o cifră prea exactă, însă am impresia că din totalul de 280 000 de salariați ai firmei, circa 35—40 000 sînt angajați direct sau indirect în cercetare pentru dezvoltarea de software unde schimbările tehnice sînt mai rapide și mai profunde decît în orice alt sector, fapt care duce implicit la creșterea importanței produselor noi în succesul desfacerii. Uzura morală a hardware-ului este de asemenea un factor dintre cei mai importanți pe piață — eu cred că azi în lume apare un nou tip de calculator la cel mult 4—6 ani. De aceea și spiritul de competiție este mai activ decît în alte domenii.

Căutăm să impunem pe piață produsele noastre nu numai prin ridicarea performanțelor acestora, ci și printr-o ofertă cît mai completă. Mă refer la serviciile complementare asigurate. În primul rînd școlarizarea personalului care va folosi utilajele și organizarea centrului de calcul al clientului. De la semnarea contractului și pînă la instalarea calculatorului trec, practic, cel puțin 12 luni, timp în care punem la punct, împreună cu clientul, aspectele concrete legate de instruirea cadrelor operative și elementele organizatorice. S-a dovedit că o bună școlarizare la început face posibilă punerea pe picioare proprii a clientului în timp relativ scurt, după care se apelează la serviciile noastre destul de rar. Asistența noastră tehnică constă, în acordarea de consultații de lucru și de organizare a întreprinderii și în special a întregului flux informațional. La cerere, oferim desigur și programe. Cred că asigurarea promptă și competentă de servicii în legătură cu folosirea mașinilor este o condiție esențială în păstrarea și lărgirea piețelor.

Interviu consemnat de
George HAȘEGANU

INFORMATIE-DECIZIE

IN EXPERIMENTARE

PROIECTELE DE RAȚIONALIZARE A SISTEMULUI DE EVIDENȚĂ [II]

POTRIVIT prevederilor programului de raționalizare a sistemului de evidență in unitățile socialiste, proiectele unice sau în variante, urmează a fi experimentate în scopul obținerii unor concluzii care să permită întocmirea proiectelor finale de raționalizare (care vor fi generalizate pe ansamblul unităților social-economice). Dacă aceste obiective principale sînt bine cunoscute de toți cei ce participă la desfășurarea programului, în schimb de multe ori se pune intrebarea: cum vor fi experimentate aceste proiecte?

Considerăm întrebarea justificată dacă ne gîndim doar la faptul că nu există practic două unități cu resurse identice, care să funcționeze identic. Avînd în vedere, așadar implicațiile profunde ale acestei etape în definitivarea proiectelor preliminare, ca și diversitatea condițiilor concrete în care vor fi aplicate ne propunem să prezentăm unele aspecte în legătură cu conținutul proiectelor unice sau în variante de raționalizare a sistemului de evidență și sarcinile care revin unităților economice în etapa experimentării.

PROIECTELE UNICE sau în variante, de raționalizare a sistemului de evidență întocmite pentru desfășurarea activităților comune sau specifice tuturor unităților, vor reprezenta în esență, în primul rînd, o imagine clară, atît a limitelor fiecărei activități în parte și a dimensiunilor ei posibile, cît și a componentelor activității, adică a subactivităților, cu toate legăturile în informatii dintre acestea.

Limitele și dimesiunile fiecărei activități pot fi reprezentate prin scheme logice de funcționare a fiecărei activități în parte, privită ca subsistem, ce trebuie identificat în cadrul sistemului unității economice care ne interesează. Schema logică de funcționare a subsistemului respectiv va furniza trei aspecte esențiale: intrările necesare funcționării subsistemului în discuție, ieșirile necesare altor subsisteme și în orice caz, liniile generale de desfășurare a procesului între intrări și ieșiri.

Aceste linii generale vor fi la rîndul lor reprezentate prin diagrame de circulație a informațiilor între intrări și ieșiri obținind astfel imaginea întregului subsistem al activității raționalizate.

Pe baza schemelor logice de funcționare a fiecărei activități, și a diagramelor de circulație a informațiilor, se vor stabili apoi legăturile în informații ale fiecărei activități cu celelalte activități desfășurate în sistem, un deziderat greu de realizat practic fără indicațiile din proiectul preliminar.

Totodată, proiectele unice sau în variante, care urmează a fi experimentate în unități, furnizează și documentele care vor fi folosite în desfășurarea activităților. Aceste documente nu vor fi decît în mică măsură tipizate și obligatorii. Cea mai mare parte a documentelor constituie o descriere a conținutului în informații al fiecărui document, specialiștii urmînd să proiecteze documentul în forma cerută de o cît mai eficientă funcționare a sistemului la care acest document se referă.

Menționînd și instrucțiunile generale cu privire la realizarea documentelor de evidență stabilite prin proiectele unice sau în variante, am trecut, în linii mari, peste conținutul unui asemenea proiect.

CE VOR FACE unitățile economice la primirea proiectelor unice sau în variante?

Din teoria și practica analizei sistemelor informaționale în care raționalizarea sistemului de evidență ocupă o arie însemnată, este bine cunoscut faptul că nici o porțiune a unui asemenea sistem nu poate fi îmbunătățită fără o profundă cunoaștere prealabilă a funcționării sistemului existent. Motivul este evident nu numai din punct de vedere teoretic. În gîndirea impusă de logica funcționării sistemelor, nu putem îmbunătăți decît ceea ce cunoaștem. Credem că nu sînt necesare argumente suplimentare.

De aceea, în vederea experimentării proiectelor unice sau în variante, unitățile trebuie în primul rînd să cunoască bine desfășurarea tuturor activităților în situația existentă, pentru că vor primi pentru experimentare și vor experimenta, proiecte pentru toate activitățile care le-au analizat în cadrul primei etape a programului, în vederea elaborării unor proiecte preliminare, care să furnizeze coordonatorilor informațiile necesare elaborării proiectelor unice sau în variante.

LA PRIMIREA proiectelor ce urmează a fi experimentate, plecînd de la situația existentă, unitățile vor trebui să compare această situație proprie cu soluțiile de raționalizare rezultînd din proiectele unice sau în variante și să dezvolte pe această bază soluții de raționalizare proprii funcționării sistemului respectiv, fără abatere însă de la acele documente pe care proiectul unic sau în variante le stabilește cu caracter obligatoriu, adică documentele tipizate.

În aceste condiții, conducerea unităților și grupele de specialiști însărcinate cu întocmirea lucrărilor de raționalizare a sistemului de evidență trebuie să se gîndească la faptul că au libertate deplină în a stabili cele mai raționale circuite informaționale în raport cu cerințele funcționării propriului sistem și de a proiecta în cadrul acestor circuite informaționale, operațiile concrete de prelucrare a informațiilor, circulația acestor informații în interiorul circuitelor, compartimentele de structura organizatorică în care aceste informații vor fi prelucrate sau prin care vor circula, locurile în care vor fi luate deciziile în interiorul circuitelor precum și nivelul ierarhic al conducătorilor care vor lua aceste decizii.

Tinînd seama de toate aspectele arătate este evidentă, imposibilitatea experimentării în unități a conținutului proiectelor unice sau în variante, așa cum acestea sînt sau vor fi formulate. Unitățile au practic în față sarcina întocmirii unor proiecte de raționalizare noi, bazate atît pe cunoașterea situației existente, inclusiv analiza acesteia, cît și pe soluțiile de raționalizare rezultînd din proiectele unice sau în variante. Proiectele obținute prin această activitate laborioasă trebuie să fie în măsură să ofere conducerii fiecărei unități în parte cele mai raționale și deci cele mai eficiente soluții de îmbunătățire a desfășurări propriilor activități.

NU CREDEM că putem realiza sarcinile ce ne revin în acest domeniu — ca și în altele — așteptînd soluții amănunțite de îmbunătățire a propriei activități, din altă parte, așteptînd să se „hotărască undeva sus", eventual printr-un act normativ cît mai cuprinzător, cum anume trebuie să procedăm pentru rezolvarea corectă a problemelor noastre. Este foarte adevărat că unul din marile avantaje ale economiei noastre socialiste îl constituie existența unor elemente identice în funcționarea tuturor sistemelor unităților social-economice. Acest mare avantaj este de natură să stabilească o ordine generală în legăturile orizontale sau verticale dintre unități și organele centrale sau locale. De aici însă, pînă la a spune fiecărei unități în parte printr-un act normativ, fie el și proiect unic sau în variante de raționalizare a sistemului de evidență, cum să-și organizeze fiecare unitate în parte prelucrarea informațiilor necesare și suficiente în desfășurarea activităților, pe cale manuală, mecanografică sau automată, propriile circuite informaționale și propriile decizii și operări, mi se pare că este un drum lung. Ba mai mult, aceasta ar putea conduce mai curînd la o complicare păgubitoare, cu implicații negative nebănuite, pentru economia fiecărei unități, decît la îmbunătățirea activități și prin consecință la eficiență economică.

De aceea, unitățile economice trebuie să cunoască foarte bine modul în care funcționează astăzi întregul sistem propriu în legătură cu toate activitățile desfășurate, eventual modul în care ar trebui să funcționeze corect acesta, pentru a reuși, la primirea proiectelor unice sau în variante, să dezvolte cele mai eficiente soluții de raționalizare pentru funcționarea propriului sistem.

Dan AGAPESCU

GLOSAR

UNITATE CENTRALĂ, PROCESOR CENTRAL (central processor). Unitate care coordonează activitatea tuturor unităților din cadrul E.P.A.D. Cuprinde în principal: unitatea aritmetică și logică, memoria internă și unitatea de comandă.

MEMORIA INTERNĂ. Memorie cu acces rapid de capacitate relativ mică, în care sînt stocate programele în curs de execuție și date în curs de prelucrare rezultate intermediare și rezultate finale.

MEMORII EXTERNE. Memorii cu capacitate mai mare și viteză mai mică decît memoria internă. Se clasifică în:

MEMORII CU ACCES SELECTIV (DIRECT, ALEATORIU) (random). Accesul la o informație se poate face pe baza adresei, timpii de acces minim, respectiv maxim (în funcție de poziția informației), avînd același ordin de mărime. Ca exemplu reprezentativ se pot cita: discurile magnetice.

MEMORII CU ACCES SECVENȚIONAL. Accesul la o informație se poate face numai parcurgînd toate informațiile care o precedă, timpul de acces depinzînd, deci, mult de poziția relativă a informației. De exemplu: banda magnetică.

UNITĂȚI DE INTRARE. Unități prin intermediul cărora se introduc datele și programele în calculator. De exemplu: lector de cartele, lector de bandă perforată.

UNITĂȚI DE IEȘIRE. Unități care servesc la extragerea datelor din calculator. De exemplu: imprimantă, perforator de cartele.

UNITĂȚI PERIFERICE. Toate unitățile E.P.A.D., în afara unității centrale. De exemplu, unități de intrare, memorii externe.

TERMINALE. Dispozitive de introducere sau extragere a datelor, situate la distanță. Exemplu: teleimprimatoare, dispozitive de afișaj vizual (display), atunci cînd sînt conectate cu calculatorul.

TELEPRELUCRARE (teleprocessing). Regim de prelucrare în care introducerea și / sau extragerea datelor se face la distanță.

PRELUCRARE PE LOTURI (batch). Regim de prelucrare în care diferitele lucrări se introduc succesiv, o lucrare începîndu-se după terminarea celei precedente. Cererea pentru executarea unui anumit program (lanț de programe) se face local.

PRELUCRARE PE LOTURI LA DISTANȚĂ. (remote batch). Regim de prelucrare pe loturi în care cererea executării unor programe se face de beneficiari la distanță.

PRELUCRARE CU DIVIZAREA TIMPULUI (time-sharing). Regim de prelucrare în care beneficiarii au acces la echipamentul central prin intermediul unor terminale și li se alocă tranșe de timp la unitatea centrală.

MULTIPROGRAMARE. Regim de prelucrare în care resursele (unitatea centrală, periferice) sînt alocate mai multor programe, care se pot desfășura astfel în paralel în măsura în care nu ocupă simultan unitatea centrală.

INFORMATICA ÎN ADMINISTRAȚIA DE STAT

ÎN PERIOADA 16—20 octombrie 1972, sub patronajul de onoare al președintelui Republicii Italia, a avut loc la Florența „Conferința mondială pentru problemele informaticii în administrația de stat", organizată de Biroul interguvernamental pentru informatică, organism creat sub auspiciile UNESCO în scopul promovării dezvoltării informaticii în țările membre, în principal în cele în curs de dezvoltare. La această conferință, au participat peste 500 delegați din 62 țări. Țara noastră a fost reprezentată de o delegație constituită din cadre de conducere din Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Institutul Central pentru Sisteme de Conducere cu Mijloace de Automatizare și unele centre de calcul electronic din țară.

Urmărind să realizeze un larg schimb de informații și de experiență între reprezentanții organismelor guvernamentale de coordonare a activităților în domeniul informaticii, precum și între specialiști de renume în aplicarea informaticii în administrația de stat din diferite țări ale lumii, Conferința a prilejuit o amplă trecere în revistă a celor mai semnificative probleme pe care le ridică introducerea și dezvoltarea informaticii în administrația de stat.

În ședințele plenare, cele 27 de comunicări prezentate de personalități marcante din Franța, Italia, Algeria, Brazilia, Anglia, R.F.G., India etc. au abordat problemele definirii coordonatelor principale ale elaborării planurilor naționale de dezvoltare ale informaticii, structurile organizatorice create în scopul realizării acestor planuri, realizările mai importante obținute pînă în prezent în domeniul cercetării și dezvoltării, fabricației de echipamente de calcul, proiectării și implementării de sisteme informatice, formării de cadre etc.

În sesiunile paralele din 17—18 octombrie a.c., au fost prezentate o serie de comunicări privind aspectele economice și organizatorice ale utilizării eficente a calculatoarelor electronice, problemele utilizării informaticii ca instrument în fundamentarea deciziilor, fundamentele instruirii informaticienilor, băncile de date, teletransmisie și rețele de calculatoare electronice, utilizarea calculatoarelor electronice în calculul și evidența prestărilor de servicii publice, precum și realizări de sisteme informatice în domeniul evidenței populației, gestiunii forței de muncă, legislației, asigurărilor sociale, administrației locale și regionale etc.

În concluziile sale, Conferința a subliniat importanța utilizării informaticii în administrația de stat pentru accelerarea procesului de dezvoltare economică și socială și a apreciat, în acest sens, că este necesar ca introducerea informaticii în administrație să se realizeze pe baze planificate, printr-o strînsă colaborare între diferitele niveluri ai administrației de stat (centrală, regională și locală) avînd la bază o susținută cercetare aplicativă.

Sistemele informatice teritoriale, care trebuie să evite paralelismele cu sistemele informatice departamentale și funcționale, constituie module importante ale sistemului informatic național al administrației de stat; în aceste sisteme urmează să capete o utilizare largă tehnicile și metodele moderne de prelucrare a datelor ca multiprogramare, time-sharing-ul și teleprelucrarea. Totodată s-a accentuat asupra necesității de a se acorda o atenție deosebită pregătirii cadrelor de specialiști în analiza, proiectarea și implementarea sistemelor informatice pentru administrația de stat, care prezintă o serie de aspecte și probleme specifice.

Conferința a recomandat UNESCO să sprijine activitatea Biroului interguvernamental pentru informatică, orientată în sensul promovării dezvoltării informaticii în țările membre și să afecteze, prin intermediul Programului Națiunilor Unite, mijloacele financiare necesare acestei acțiuni.

ing. Vladimir ȚICOVSCHI

creștere economică

CONCEPTUL DE ANALIZĂ ECONOMICĂ DINAMICĂ

DEFINITĂ ca o disciplină care se ocupă cu studiul tendințelor pe termen lung a fenomenelor economice luate ca un întreg sau mai precis, ca o ramură a științelor economice dinamice, creșterea economică stă în atenția cercetării teoretice și aplicative de cîteva decenii — interval de timp în care cercetători de vază au adus numeroase contribuții. Abordarea tot mai frecventă a acestei teme este justificată nu atît pentru că prin definiție, viața economică și socială este schimbătoare și dinamică ci, în primul rînd, datorită faptului că aici au loc în ultimul timp schimbări profunde și rapide. Numai în anumite condiții și respectînd anumite reguli este posibilă analiza statică. În speță, „... «statica economică» nu se justifică decît ca premisă inițială a analizei dinamice, deoarece — cu deosebire în condițiile contemporane — procesele reproducției sînt în permanentă schimbare. Analiza structurală trebuie permanent îmbinată cu analiza variațională" [1])

Conceptul de analiză economică dinamică este propriu gîndirii și metodologiei generale marxiste.

Poziția statică, în care este exclus timpul, este un concept pur teoretic, convențional, cerut în mod strict de metodologia de lucru pentru analiza unor cazuri specifice. O dată ce sistemul începe să fie privit în timp, analiza devine dinamică, apropiindu-se astfel de realitatea vie.

Precizări noționale ale economiei dinamice pot fi întîlnite și la diferiți economiști nemarxiști. Astfel, economia dinamică este definită de J. Hicks ca părți ale teoriei economice unde fiecare cantitate trebuie să aibă dată [2]). R. Harrod arată că dinamica trebuie limitată la analiza schimbărilor continue, iar R. Frisch — că un sistem este dinamic dacă valorile variabilelor la diferite momente sînt implicate în mod esențial [3]). W. Baumol scrie că economia dinamică este studiul fenomenelor economice în relație cu evenimentele precedente și cu cele care urmează, făcîndu-ne capabili să răspundem la întrebarea: aici sînt fapte ale zilei de ieri: ce se va întîmpla astăzi ca rezultat? [4]). R. Allen arată că economia dinamică se ocupă cu studiul schimbării în timp a fenomenului economic, iar sistemul static devine dinamic de îndată ce variabilele sînt luate în considerare în diferite momente sau perioade de timp și cînd există legătura dintre trecut și viitor [5])

AVÎND ÎN VEDERE, încadrarea fenomenului economic în timp sau în afara timpului, folosirea diferitelor tipuri de analiză — dinamică sau statică; complexitatea fenomenului și analizei etc. — analizele dinamice pot fi clasificate în diferite moduri. Astfel W. Baumol folosește trei clase [6]):

a) dinamica magnifică, în care este analizată dezvoltarea întregii economii pe perioade lungi de timp, folosind metoda deducției, a analizei, metoda dialectică și a generalizărilor largi. În această categorie el menționează opere complexe de mari întinderi ca acelea ale lui K. Marx și J. Schumpeter;

b) dinamica statică, în care fenomenul economic este analizat în mișcarea lui la un anumit punct în timp;

c) analiza economică în care fenomenul economic este privit ca un proces și studiat în mod deterministic cu ajutorul modelelor matematice.

P. Samuelson folosește o clasificare mai amplă, în care ține seama de caracteristicile proceselor economice și de posibilitățile multiple de analiză dinamică a fenomenelor economice [7]) astfel:

a) statică și staționară — unde nu se petrece nici o schimbare în economie și nu se ia în considerare timpul;

b) statică și istorică — unde au loc schimbări în economie, dar numai ca rezultat al cauzelor din afară (neeconomice);

c) dinamică și cauzală sau neistorică — acolo unde, fiind date faptele inițiale, există suficient material cauzal pentru a putea face predicție asupra ceea ce se va întîmpla în viitor prin analiza economică dinamică;

d) dinamică și istorică — unde procesele economice sînt influențate numai parțial de factori din afară (neeconomici);

e) stohastică și neistorică — unde procesele au un caracter probabilistic, însă evoluția lor are cauze economice;

f) stohastică și istorică — unde procesele au un caracter probabilistic, însă schimbarea lor în timp se produce și după cauze din afară (neeconomice), în care caz puterea de predicție este mai limitată.

Analiza economică dinamică are în vedere studiul schimbării în timp a fenomenului economic, analiza cauzală sau probabilistică a schimbărilor în timp precum și predicția sau anticiparea evoluției fenomenului în viitor, în anumite condiții specificate.

Sînt numeroși factorii care duc la schimbări în economie. Fără a intra în analiza acestora, menționăm doar pe cei economici și extraeconomici (sau din afară, pe care P. Samuelson îi numește istorici), direcți și indirecți, esențiali și neesențiali, de durată și temporari etc. [8]).

ÎN CADRUL analizei statice a economiei — luată într-o anumită secvență de timp — este posibil să apară la un anumit punct o echilibrare a tuturor resurselor. Aceasta ne amintește, într-un anumit sens, de noțiunea de echilibru static din mecanică, definit ca punctul de balansare a forțelor, noțiune pe care știința economică a preluat-o pentru caracterizarea stării de echilibru a utilizării tuturor resurselor disponibile la un moment dat, fără a lua în considerare timpul, fără a avea legătură cu trecutul și viitorul. În economie starea de **echilibru static** este o abstracție, creată de nevoia de a putea opera cu fenomenul economic complex. Economia, prin definiție, este un proces ce se desfășoară în timp. Și, ca orice proces, ea are un trecut și un viitor, iar trecutul este încorporat în viitor. Problema este de a studia cum se poate ajunge la starea de echilibru în diferite secvențe de timp, adică de la echilibrul static (considerat într-o secvență de timp) — la echilibrul diferitelor momente sau perioade de timp ($t = t_1, t_2 \ldots t_n$), numit **echilibrul dinamic**.

Un caz particular al echilibrului dinamic apare așa-numita **stare staționară**, în care toate variabilele sînt datate, dar continuă a fi neschimbate de la o perioadă la alta, deci au o rată de creștere egală cu valoarea zero. O extindere firească a stării staționare este **starea de creștere fermă echilibrată** [9]), în care rata de creștere în timp a tuturor variabilelor relevante este constantă. De obicei, starea de creștere fermă se referă la echilibrul pe termen lung.

De la sine înțeles că nu numai starea staționară, ci și echilibrul dinamic și chiar și starea de creștere continuă (fermă) sînt noțiuni pur teoretice, convenționale, întrucît în oricare economie multitudinea de factori nu au tot timpul aceeași rată de creștere. Prin natura lucrurilor, economia este predispusă la dezechilibru, datorită multor cauze interne și externe, cum sînt: actele de progres tehnic, comportamentul partenerilor de comerț exterior și oscilațiile de pe piața externă, fenomenele naturale, comportamentul consumatorului, variația în timp a situației resurselor naturale, creșterea populației, dezvoltarea prioritară în anumite momente a unor ramuri, apariția unor neconcordanțe dintre cerere și ofertă pe piața internă și internațională ș.a. Toate acestea reprezintă o evoluție în timp a variabilelor și a parametrilor nu după o rată constantă, ci după o rată mai mult sau mai puțin oscilatorie, fapt care duce la realizarea așa-numitului dezechilibru dinamic.

ECONOMIA SOCIALISTĂ se poate apropia de echilibrul dinamic prin asigurarea consistenței planului de dezvoltare economică și socială. Aceasta înseamnă, în fapt, fundamentarea reală a planurilor cu ajutorul unui sistem complet de prognoze pe aspecte economice și sociale, prin măsurile de politică economică de adaptare la noua situație economică și socială creată pentru depășirea dezechilibrului dinamic, pentru apropierea de starea de echilibru dinamic. A depăși dezechilibrele înseamnă a trece de la o stare de echilibru la alta nouă. Aceasta este cunoscută sub denumirea de **traversare**.

Problema fundamentală este aceea de a cunoaște și anticipa evoluția în timp a tuturor variabilelor sau, cel puțin, a celor cu influență hotărîtoare, adică de a alege traiectoriile [10]) corespunzătoare realizabile și cele mai eficiente ale acestora și de a ne concentra atenția asupra condițiilor în care sistemul dă traiectoriile oscilatorii, precum și a surselor care le generează, de a le apropia cît mai mult de creșterea fermă prin crearea și aplicarea mecanismului de ajustare a erorilor sau a regulatorului cibernetic în procesele economice și sociale [11]).

Cu toate că în societatea socialistă nu mai există contradicția dintre capital și muncă, totuși, așa cum am arătat mai sus, există o serie de cauze tehnice, obiective care provoacă oscilații în procesul economic de ansamblu. A studia atent aceste cauze, a face predicții asupra apariției și efectelor lor și a lua măsuri de politică economică, pe parcurs, pentru a anihila efectele nocive ale unor factori asupra echilibrului dinamic este un lucru nu numai necesar, ci și posibil.

Presupunînd că procesele economice se pot realiza în timp în mod echilibrat, teoretic ele pot descrie însă o infinitate de traiectorii în funcție de modul de combinare cantitativă, calitativă și în timp a factorilor determinanți și de influență. Problema esențială este nu numai de a face predicții asupra realizării echilibrului dinamic, ci și de a găsi acea traiectorie care să asigure rezultatele maxime sau eficiența maximă.

Există o mare varietate de factori care determină evoluția economiei. Acești factori, luîndu-i ca mărimi agregate macroeconomice, pot fi însă însumați în fonduri de producție (inclusiv pămîntul), forța de muncă și progresul tehnic, care, îmbinați în diferite proporții, pot asigura un anumit volum al producției în condițiile echilibrului dinamic și eficienței economice maxime. Obiectul de studiu principal al teoriei moderne a creșterii economice este de a explica, pe de o parte, mișcările sau evoluția pe termen lung a producției, forței de muncă și a stocului de fonduri de producție, rolul progresului tehnic în cadrul acestei mișcări, interdependențele dintre aceste variabile, iar pe de altă parte, evaluarea și distribuirea rezultatelor economice la nivel macroeconomic [12]).

Fondurile de producție sporite prin investiții se consideră adeseori ca fiind elementul definitoriu esențial al creșterii economice. Acest lucru nu este legat de existența unei priorități absolute a fondurilor de producție în creșterea economică [13]).

Firește, sînt obiect de studiu propriu-zis al teoriei creșterii economice nu alocarea pe variante de investiții și pe variante de bunuri de consum, ci, în esență, raportul dintre acumulare și consum astfel încît să se realizeze echilibrul dinamic și / sau rezultatul economic maxim nu la un moment dat sau în mod conjunctural ci în perspectivă. Trecerea la o analiză mai aprofundată a acestei problematici cere lămurirea a o serie de aspecte cruciale de ordin metodologic și de conținut cum sînt: a) orizontul de timp care se ia în considerare la proiectarea corelației dintre acumulare și consum și valoarea predictivă a rezultatelor modelelor; b) caracteristicile principalelor variabile și parametri folosiți în modelele de creștere și definirea funcțiilor de producție; c) metode ale economiei dinamice; d) definirea scopului creșterii economice sau a funcției obiectiv.

dr. Aurel IANCU
I.C.E.

---

1) Em. Dobrescu, Ritmul creșterii economice, București, Ed. politică, 1968, p. 33.
2) J. Hicks, Capital and Growth, Oxford, Clarendon Press, 1965.
3) Ragnar Frisch, On the Notion of Equilibrium and Disequilibrium, Review of Economic Studies, 1935—1936.
4) Vezi William Baumol, Economic Dinamics, An Introduction, Third Edition, The Macmillan Company Londra 1970.
5) Vezi R. Allen, Macro Economic Theory, A. Mathematical Treatment, Macmillan, Londra, 1968.
6) William Baumol, op. cit. p. 3.
7) P. A. Samuelson, The Foundations of Economic Analysis, pag. 315—317, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1947.
8) Emilian Dobrescu, op. cit, p. 33.
9) Steady-state-growth.
10) paths.
11) Vezi R.D.G. Allen, op. cit. p. 77—78; Manea Mănescu, Preocupări cu privire la tehnica de elaborare a modelelor cibernetice în economie, în **Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică** nr. 2 din 1967; Oskar Lange „Introducere în cibernetica economică", București, Editura științifică, 1967.
12) Vezi „Readings in the Modern Theory of Economic Growth", ed. J. Stiglitz, H. Uzawa, the M.I.T. Press, Cambridge Massachusetts, 1969.
13) Faptul este cu atît mai evident cu cît în ultimele decenii factorul hotărîtor al creșterii economice pentru unele țări înalt industrializate a devenit progresul tehnic. De exemplu, s-a estimat că în S.U.A. 87,5% din creșterea producției pe o persoană se datorește progresului tehnic (vezi R. Solow, Technical Change and the Aggregate Production Function, Review of Economics and Statistics, 39, August 1957).

Ce favorizează apariția concernelor multinaționale.

● Referindu-se, printre altele, la cauzele tendinței spre contopire care se manifestă adesea între firme din diferite țări, T. Belous enumeră în articolul **Mejdunarodnie tresti i konțerni v sovremennih usloviiah** (Trusturile și concernele internaționale în condițiile actuale), apărut în MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIIA nr. 10/1972, următoarele: 1) creșterea capacității de manevră; 2) raționalizarea producției și desfacerii, lărgirea scării de activitate de cercetare științifică, de producție și de desfacere; 3) diversificarea producției; 4) cucerirea de noi piețe de desfacere și întărirea pozițiilor concurențiale în lupta pentru piețele „proprii", naționale, coordonarea prețurilor; 5) ofensiva colectivă asupra nivelului de viață și a condițiilor de muncă ale clasei muncitoare; 6) preîntîmpinarea naționalizării firmelor ce fuzionează; împotrivirea față de tendința de a fi înghițite de o altă firmă (indezirabilă). Diviziunea formală a unui concern internațional, de pildă, în două societăți de diferite naționalități face posibilă ocolirea acelor puncte din legislația națională a ambelor țări care lovesc în interesele grupului.

Va crește costul energiei ?

● Stimulată de raportul Meadows, revista FORTUNE (septembrie 1972) deschide cu studiul **The Energy „Joyride" Is Over** (S-a sfîrșit epoca de aur a energiei), semnat de Edmund Faltermayer, publicarea unui ciclu de materiale dedicate „limitelor creșterii". Studiul la care ne referim se ocupă, după cum se observă, de aspectele privitoare la rezervele de energie și la probabilitatea epuizării lor în viitorul apropiat. După părerea autorului, ideile vehiculate privind rapida epuizare sînt foarte exagerate. El trece în revistă potențialul energetic al lumii și ajunge la concluzia că acesta poate a-

FIȘE

coperi nevoile pînă mult dincolo de anul 2000.

E.F. atrage atenția și asupra faptului că o serie de limite ce țin de politica economică — cum ar fi cele puse în calea dezvoltării centralelor atomoelectrice datorită riscurilor de distrugere a mediului ambiant — vor dispărea pe măsură ce progresul tehnic o va permite. Dar, subliniază el, energia va deveni tot mai scumpă și, în acest sens, se poate vorbi despre sfîrșitul energiei ieftine, despre ieșirea din epoca de aur. Tendința, scrie E.F., este luarea în exploatare a unor zăcăminte tot mai greu abordabile care oferă produse la prețuri tot mai ridicate. Fenomenul va determina, după părerea sa, o serie de importante restructurări ale consumului de combustibil, și, eventual, o reducere a ritmului său de creștere.

Masa profiturilor și conturile întreprinderilor

● Într-un amplu studiu — **Politiques monétaires et structures financières internationales** (Politici monetare și structuri financiare internaționale), apărut în revista ÉCONOMIE ET POLITIQUE (nr. 218 și 219, septembrie și octombrie 1972), Patrick Dobart arată, printre altele, că accelerarea inflației umflă masa profiturilor, dar creșterea acestora nu se observă în mod necesar în conturile întreprinderilor. Acest paradox se explică, după autor, în special prin facultatea de a disimula profiturile.

Grupurile financiare sînt asociații de capitaliști care controlează, prin intermediul participațiilor unite sau încrucișate, poziții directoriale deținute personal sau delegate unor „manageri", grupe de dependență financiară și politică reciprocă, ansamble interconectate de organisme industriale, bancare, comerciale, de servicii (juridice, engeneering, publicitate etc.) ca și de fundații, instituții „caritabile" și trusturi de investiții. Poziția deținătorilor de participații, de „insiders" în aceste diferite organe, care au între ele relații obiective, le permite să obțină profit pe toate stadiile reproducției capitalului și de a-l face să apară drept cost sau plată de serviciu din partea unui organism către altul, manipulînd aceste prețuri interne în modul cel mai convenabil pentru ei.

scrisori

VINOVAȚI FĂRĂ... VINĂ

FABRICA noastră primește, prin centrala industrială, comenzi pentru export perfectate cu partenerul extern de către Întreprinderea de comerț exterior „Arpimex" București. Noi executăm comanda în condițiile contractului încheiat, livrăm marfa, iar contravaloarea ei ne este remisă după încasare. În unele cazuri, contractul de export este încheiat cu termen de încasare de peste 60 zile de la data depunerii facturii. Conform Instrucțiunilor nr. 17 ale Băncii Naționale, creditul acordat ne este retras și ne pomenim în gol de mijloace circulante, fiind obligați să plătim și dobînzi penalizatoare. Propun ca întreprinderea de comerț exterior să-și procure credite în funcție de contractele externe ce le încheie, iar nouă să ne plătească marfa în termenul de 30 zile de la expedierea acesteia.

Eugen JID
contabil șef
Fabrica de încălțăminte „Ardeleana"
Alba Iulia

ÎN SPIRITUL ȘI LITERA LEGII NR. 71

SÎNT FRECVENTE cazurile cînd dimensionarea valorică și fizică a planului de aprovizionare se face pe baza unor date statistice. Acest lucru se reflectă în abaterile ce intervin pe perioada derulării contractelor. Beneficiarul poate avea nevoie de un plus de materiale contractate, sau se vede nevoit să renunțe la o parte din ele. Privit prin spiritul Legii nr. 71/1969, aceste reglări pot avea loc numai ca urmare a înțelegerii între beneficiar și furnizor. Sînt, însă, situații cînd furnizorul refuză să ia în seamă cererile beneficiarului.

Pentru a nu se crea confuzii, precizăm că **ne referim la cazurile de renunțare în timp, cînd furnizorul nu a efectuat cheltuieli de producție.** Dar și în cazul cînd furnizorul a efectuat cheltuieli, textul legal creează cadrul propice, tot în cuprinsul art. 12 din Legea nr. 71/1969; „În cazurile în care furnizorul acceptă, la cererea beneficiarului, încetarea contractului, acesta din urmă este obligat să suporte toate cheltuielile efectuate de producător pînă la data sistării contractului". Așadar, totul este ca furnizorul să accepte. Dar ce facem în cazul furnizorilor care, în mod nejustificat, nu acceptă? Consider că organele în drept și mă refer la Arbitrajul Central de Stat și Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, trebuie să rezolve de principiu această problemă.

ec. Constantin PASAT
șef serviciu
Grupul de uzine „23 August"-
București

STRUCTURA TESA

AVEM unele discuții contradictorii cu organele bancare privitoare la aplicarea Legii nr. 18/1971. Inspectorii Băncii Naționale pretind ca diferența dintre fondul de salarii planificat la structura TESA și cel realizat să fie egală cu însumarea pe cauze a sumelor rămase neconsumate, scăzînd și eventualele plăți pe care le putem face.

Se pune întrebarea: cum trebuie procedat în cazul a 200—300 salariați, cît timp trebuie să lucreze ceilalți angajați cu sarcini de serviciu pe această linie? Întreg calculul se face avînd în față, statul de plată pe funcțiuni și pontajul pe fiecare om și lună, fapt ce ne răpește mult timp. Atît noi cît și inspectorii băncii avem puncte de vedere deosebite, finalizate cu amenzi din partea inspectorilor care se simt lezați. Socotim că forurile competente ar trebui să emită precizări la legea susmenționată.

ec. Emil HĂLCIUG
Fabrica de confecții Botoșani.

ECOURI

„UN CAZ CONCRET — SAU CUM SE POATE EVITA IROSIREA A 18 000 ORE MUNCĂ DE ÎNALTĂ CALIFICARE"

SUB ACEST TITLU, revista noastră a publicat în numărul 36 un studiu de „caz" realizat de către ing. G. Clucer și ec. R. Lungu, în legătură cu o situație reală petrecută la o întreprindere bucureșteană. Reamintim cititorilor, la modul general, conținutul „cazului":

Sesizat și constatînd evoluția negativă a fenomenelor și proceselor economice în cadrul uzinei, directorul acesteia, Ion Radovici, se adresează ministerului pentru luarea de măsuri de redresare a situației. Trimis în uzină, inginerul M. Șoimu, specialist cu experiență și autoritate de necontestat în materie de organizare, este numit șef al serviciului organizarea producției, punîndu-i-se totodată la dispoziție un colectiv de 10 economiști și tehnicieni, împreună cu care are sarcina de a analiza, diagnostica și propune măsuri de redresare a situației. După întocmirea unui voluminos studiu constatativ, admis de conducerea uzinei și a unei faze pregătitoare, colectivul coordonat și condus de Șoimu, prezintă conducerii uzinei un plan, eșalonat pe patru etape, constînd din propuneri concrete pentru redresarea situației. În desfășurarea întregii activități colectivul respectiv nu a primit din partea conducerii nici un fel de ajutor sau indicații, dimpotrivă, nu de multe ori a fost ținta unor ironii nejustificate. Ședința de lucru lărgită convocată pentru a analiza oportunitatea aplicării propunerilor făcute a evidențiat, pe de o parte, o ostilitate totală împotriva lui Șoimu și a activității sale — ostilitate încurajată de totala tăcere a directorului Radovici —, iar pe de altă parte comportamentul greșit al inginerului Șoimu. Desărcinarea lui Șoimu a însemnat totodată respingerea integrală a propunerilor și astfel 18 000 ore de muncă au fost irosite, în detrimentul întreprinderii pentru a cărei organizare, în final, nu s-a luat nici o măsură.

Propunînd cititorilor revistei să mediteze asupra esenței și coordonatelor esențiale ale „cazului", publicăm în continuare cîteva din reflecțiile primite:

DIAGNOSTICUL

ESENȚA conflictului dintre cele două forțe — inginerul Șoimu și șefii compartimentelor din întreprindere — al cărui rezultat este plecarea inginerului Șoimu și irosirea celor 18 000 ore de muncă, constă în imposibilitatea analiștilor de a da un răspuns clar problemelor ce stau în fața întreprinderii, de a indica căile de lichidare a deficiențelor. Dacă aș fi fost în locul inginerului nu aș fi încercat găsirea soluțiilor fără sprijinul cadrelor din întreprindere. Inginerul Șoimu este un om care și-a supraapreciat posibilitățile și căruia i-au lipsit calitățile unui analist.

În situația directorului aș fi cerut sprijin din afară după ce în prealabil aș fi ajuns la concluzia că în întreprindere nu sînt suficiente forțe pentru înlăturarea deficiențelor. O discuție deschisă cu salariații compartimentului de organizare, cu cadrele de conducere și cu membrii comitetului oamenilor muncii ar fi fost utilă în această direcție.

Planul de măsuri elaborat conține elemente care se pot valorifica. Nu conține însă soluții care să impună convingerea că aplicarea lor ar îmbunătăți activitatea din întreprindere.

Conducerea colectivă a întreprinderii, împreună cu toate cadrele din întreprindere, ar fi trebuit să fie cea care să stabilească „diagnosticul", să-și ia răspunderi în aplicarea unor măsuri de redresare corespunzătoare.

ec. Mihai TULEA
Centrala industrială de utilaj petrolier Ploiești

ÎNCREDEREA

ÎN REZOLVAREA unei probleme de o foarte mare complexitate s-au întîlnit un director insuficient de ferm și un specialist foarte bun (a cărui calificare nu poate fi pusă în valoare decît cu sprijinul unui conducător care are o viziune clară asupra finalității întreprinderii). Conflictul este accentuat și de faptul că specialistul nu știe să introducă în practică aspecte bine gîndite și rezolvate pe plan teoretic. În aceeași direcție a acționat și stilul lui de muncă. Este tipul specialistului care poate fi utilizat ca executant în cadrul unui colectiv.

Aș fi urmărit aplicarea întocmai a celor hotărîte și între timp aș fi reușit să cunosc pe directorul Radovici. Îi prezentam efectele posibile și îi cîștigam încrederea atît a lui cît și a celorlalți membri ai colectivului de conducere.

Nu am nimic de spus, în apărarea lui Șoimu, deoarece a fost angajat să facă o analiză, un diagnostic al situației și să propună măsuri de redresare, ori el a făcut o lucrare prin care s-a substituit tuturor compartimentelor funcționale ale întreprinderii, elaborînd, bineînțeles, soluții inaplicabile.

Cei care l-au recomandat l-au cunoscut insuficient, ori s-au pripit în aprecierea persoanei și capacității sale. Poate fi un specialist bun în organizarea de amănunt, dar în mod cert nu este ceea ce avea nevoie întreprinderea, adică un conducător al unui colectiv de specialiști în organizare.

Sesizările directorului Radovici privind neregulile existente în întreprindere au caracterul unor paravane după care activitatea se poate desfășura mai mult sau mai puțin din inerție. În locul lui eu încadram un șef de serviciu organizare pe care l-aș fi verificat personal și, cu un colectiv format de specialiști din diferitele servicii ale întreprinderii, determinam cauzele deficiențelor în ordinea importanței.

Lipsa totală de orizont a conducerii unității în diagnosticarea cauzelor situației impunea ca etapa IV — să fie prima. Reorganizarea la această etapă trebuie făcută după necesitățile impuse de raporturile cu beneficiarii produselor și de folosirea optimă a capacităților de producție. Etapa III-a trebuie să fie etapa II-a. Etapa I și II era indicat să se realizeze concomitent cu reorganizarea producției și a fluxului informațional, ambele subordonate cerințelor reorganizării producției. Toată reorganizarea nu prezintă garanția reușitei deoarece s-a pornit de la amănunt la general.

ec. Vasile ȘERBAN
șef serviciu, Grupul de uzine pentru fabricarea rulmenților — Brașov

COMPORTAMENTUL

ÎN CADRUL întreprinderii s-au întîlnit două concepte de conducere: cea de tip autoritar, personificată de directorul întreprinderii și salariații în posturi de conducere din jurul lui și conducerea științifică, reprezentată prin inginerul specialist în organizare. Cred că solicitarea de ajutor de către conducerea întreprinderii a fost numai un paravan. Desigur, comportamentul specialistului în organizare este cu totul inexplicabil. Se pare că inginerul în cauză a cîștigat întrecerea „tehnică", dar a ratat „examenul social", legătura cu oamenii din secțiile de lucru și conducerea întreprinderii.

Nu înțeleg de ce organizatorul nu a intervenit pe lîngă forurile superioare pentru a obține discutarea și aplicarea planului de măsuri elaborat.

Cred totuși că atenția trebuia concentrată în primul rînd către persoana directorului. A conduce înseamnă a decide ceea ce este de făcut, ori directorul nu a procedat așa. A fost depășit de problemele puse în discuție și, de aceea, nici nu a luat vreo poziție cît de cît activă. A fost influențat și a dispus emiterea actului prin care l-a desărcinat din funcția sa pe acela care trebuia să ajute la redresarea întreprinderii. Era momentul, cînd, și forul superior trebuia să-și dea seama că directorul atît de „priceput" a ajuns la limita cunoștințelor sale.

Personal, aș fi convocat adunarea generală. Colectivul trebuia convins că o muncă de 18 000 ore de înaltă calificare nu poate fi irosită și că aplicînd planul de măsuri întreprinderea ar fi putut ajunge la rezultate bune.

Cazul subliniază cît de important este să avem cadre de conducere valoroase, oameni capabili să inoveze, să pună în aplicare asemenea planuri de măsuri ce produc schimbări importante, cerînd într-adevăr, eforturi, dar care prin ulterioara finalizare reprezintă pași înainte pe calea progresului.

Nicolae SCHMELZER
Cooperativa de consum Sînnicolaul Mare

CURIER

● Absolvent

MARINELA BOLBOACĂ, Botoșani — După efectuarea a doi ani de activitate, absolventul învățămîntului superior cu diplomă, este salarizat la nivelul de bază al funcției ocupate, fără ca încadrarea să fie supusă unei alte condiții. Proba practică la care se referă Legea nr. 12/1971 se prestează după efectuarea stagiului de 3 ani. În cazul în care absolventul nu reușește la această probă, el este menținut la același salariu (la nivel de bază), neputînd fi promovat într-o gradație superioară, chiar dacă îndeplinește condiția de vechime minim necesară.

● Vechimea în specialitate

MARIA MATEESCU, Rîmnicu Vîlcea — Comisiile de încadrare și promovare pot stabili (conform prevederilor pct. 3 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971), la determinarea vechimii în specialitate, perioadele lucrate în specialități înrudite. Din scrisoarea dv. rezultă că sînteți absolventă a școlii tehnice postliceale din anul 1963, că ați fost încadrată într-un compartiment tehnico-economic (de planificare), unde ați efectuat lucrări cu caracter tehnic, fiind încadrată din eroare ca planificator principal, iar de la 15 mai 1971, ocupați funcția de tehnician în specialitatea pentru care v-ați pregătit. În această situație urmează să se stabilească de către comisia de încadrare și promovare a unității unde lucrați dacă timpul cît ați ocupat funcția de planificator — după absolvirea școlii tehnice — s-a desfășurat într-o specialitate înrudită cu aceea de tehnician. În cazul în care se face această apreciere, îndepliniți condițiile prevăzute de lege pentru a vă prezenta la examenul instituit în vederea promovării dv. în funcția de tehnician principal.

● Spor pentru vechime

ECATERINA DOGARU, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej — La reîncadrarea dv. în termen de 90 de zile de la desfacerea contractului (în temeiul art. 20 alin. b), v-ați păstrat vechimea neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate, astfel cum se prevedea în art. 133¹ din Codul Muncii (pînă la 26 martie 1970) și în art. 8 și 10 din Legea nr. 1/1970 (după 26 martie 1970). Perioada cît n-ați lucrat de la data desfacerii contractului și pînă la reîncadrare nu se ia în calculul vechimii. Faptul că în carnetul de muncă s-a prevăzut — în mod greșit — că reîncadrarea s-a făcut pe baza transferării la cerere, nu modifică soluția menționată mai înainte, deoarece, la data efectuării transferului, nemaifiind încadrată în unitatea care v-a desfăcut contractul, nu era posibil să se mai emită ordinul de transfer. Art. 15 din Codul Muncii stabilește în mod expres necesitatea ca, la data transferării, să existe un contract de muncă în vigoare, contract care se modifică, în sensul că unitatea la care salariatul lucrează se schimbă cu alta. Dreptul la sporul pentru vechime neîntreruptă îl puteți solicita pentru cel mult 12 luni de la data cînd v-ați adresat în scris conducerii unității pentru plata acestui drept.

● Încadrare

ING. TRAIAN MICLEA, Petroșani — Întrucît ați fost încadrat inițial, conform cererii dv., ca inginer și, ulterior, ați fost promovat ca șef sector, fiind salarizat la nivelul de bază prevăzut la această funcție, salariu care este mai mare cu mai mult de 2 clase decît cel avut, veți putea fi promovat în gradația I-a în cursul lunii ianuarie 1973, cînd împliniți doi ani de la încadrarea la nivelul de bază. În cazul cînd organul de conducere colectivă a unității consideră că sînt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 64 din Legea nr. 12/1971, vi se poate reduce vechimea minimă necesară de 2 ani, putînd fi încadrat încă din această lună la această gradație.

● Delegare

VIORICA TALABĂ, Galați — Dacă puteți dovedi cu acte că ați îndeplinit peste 2 luni funcția de contabil șef, înlocuind pe titularul acestei funcții, aflat în concediu medical, aveți dreptul la salariul corespunzător funcției îndeplinite. Acest salariu se stabilește conform prevederilor pct. 8 din anexa nr. XI la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare, la nivelul de bază al funcției ocupate temporar sau la o gradație care să vă asigure creșterea echivalentă a salariului cu 1 sau 2 clase de salarizare. În ipoteza în care funcția înlocuită este salarizată cu salariu fix și cu o indemnizație de conducere, aveți dreptul și la această indemnizație, a cărei mărime concretă se stabilește de organul care v-a delegat în funcție.

● **ION BIRLĂ, Galați** — Funcțiile de magazioner, casier, calculator și gestionar fac parte din categoria personalului administrativ. Vechimea în muncă nu se poate lua în considerare la stabilirea vechimii în funcții economice sau tehnice.

● **VASILE BLAGA, Bistrița** — Condițiile pentru ocuparea funcției de șef depozit sînt, pentru absolvenții învățămîntului mediu — 3 ani vechime în funcții administrative, iar pentru absolvenții învățămîntului de cultură generală — 7 ani în funcții administrative sau în producție, din care cel puțin 3 ani ca magazioner.

● **EDITA MAKKAY, Tîrgu Mureș** — Potrivit actualelor reglementări (anexa 4 bis, pct. 7 la Lămuririle pentru aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 2841/1968 și Statele tip de funcțiuni și normativele de personal art. 26 pct. 44 elaborate de Ministerul Învățămîntului în 1969), salariații încadrați în unitățile școlare pe funcția de corepetitor sînt considerați personal tehnic-administrativ. Ca atare, nu beneficiază de același concediu de odihnă ca și cadrele didactice.

● **A. MANOLESCU, Piatra Neamț** — Vom ține seama de sugestia dv.

● **IOAN ROTARU, Piatra Neamț** — Organele competente încă nu s-au pronunțat.

știință și societate

ATOMUL — ÎN SLUJBA PROGRESULUI ECONOMIC

EXPLOZIILE nucleare au reținut atenția în special din anul 1955 în legătură cu efectuarea unor lucrări practic irealizabile sau extrem de dificile cu ajutorul tehnologiilor clasice, dintre care menționăm: dezvoltarea resurselor de apă, depozitarea deșeurilor radioactive, exploatarea minereurilor, construcția de canale, de baraje sau de porturi, unele aplicații în industria petrolului etc.

EXPERIMENTĂRI privind utilizarea exploziilor nucleare în scopuri pașnice au fost realizate pînă în prezent numai de statele dezvoltate din punct de vedere nuclear. Fără îndoială că nu numai țările mari industriale sînt interesate în utilizarea noilor tehnologii, ci și țările mici și mijlocii, în special cele în curs de dezvoltare, care ar putea grăbi în felul acesta ritmul creșterii lor economice și reducerea decalajelor care le mai despart încă de țările dezvoltate din punct de vedere economic. Experimentele efectuate pînă în prezent au urmărit efectele multiple ale acestor explozii, perfecționarea excavărilor, efectele tehnologice subterane în rocă carbonată, perfecționarea excavărilor la mare adîncime, stimularea extracției gazelor naturale, dezvoltarea tehnicilor speciale ale amplasamentelor pentru construirea de poduri, baraje, diguri etc., descoperirea și valorificarea de noi substanțe minerale utile și elemente grele aflate la mari adîncimi [1]).

Aplicarea exploziilor nucleare în scopuri pașnice necesită investiții deosebite determinate de realizarea efectivă a exploziei, de studiile de securitate, de alegerea locului și de stabilirea variantelor optime etc.

O problemă deosebită care se ridică în legătură cu aplicarea pașnică a exploziilor nucleare o constituie poluarea radioactivă a mediului înconjurător. În legătură cu aceasta trebuie arătat faptul că pereții cavității, datorită temperaturii înalte a exploziei, se lichefiază dizolvînd izotopii radioactivi, după care se produce vitrifierea și respectiv imobilizarea acestora. Printr-o serie de precauțiuni se evită contaminarea radioactivă a mediului înconjurător. De altfel, radioactivitatea în zona cavității descrește foarte repede, în mod natural, după cîteva săptămîni putîndu-se merge în această zonă fără precauțiuni speciale.

• Obiective

EXPLOZIILE nucleare permit construcția unor rezervoare de apă de suprafață într-o regiune plată și semiaridă. O regiune secetoasă, lipsită de resurse de apă poate fi astfel transformată într-o regiune înfloritoare.

Găsind formațiuni geologice corespunzătoare, exploziile nucleare dau posibilitatea formării unor hornuri (coșuri) subterane în care să se depoziteze deșeurile radioactive a căror cantitate este în continuă creștere, contribuindu-se astfel la rezolvarea unei probleme deosebit de acute dacă o legăm de poluarea radioactivă a mediului. În legătură cu zăcămintele de minereuri foarte mari, masive și de formă regulată, situate la adîncime, prin provocarea unor explozii nucleare, se pot crea condițiile trecerii la o extracție la zi, mult mai eficientă din punct de vedere tehnic și economic. Această tehnologie poate fi aplicată în cazul minereurilor de cupru, uraniu, molibden, zinc, cositor, nichel, aur.

Detonarea în încărcături explozive nucleare în serie poate fi folosită la construcția de canale. Fixarea corespunzătoare a acestor încărcături explozive permite realizarea unor canale suficient de largi și de adînci pentru navigație, fără a mai recurge ulterior la folosirea excavării cu tehnici clasice. În S.U.A., de exemplu, s-a realizat un studiu — nu ne referim aci la mobilurile politice care au dirijat această preocupare — privind construirea celui de-al doilea canal, care să lege Oceanul Atlantic de Oceanul Pacific prin Nicaragua, în paralel cu actualul canal de Panama, cu ajutorul explozivilor nucleari. Lucrarea ar fi realizabilă într-un timp de cinci ori mai scurt decît cu ajutorul tehnicii clasice și cu o cheltuială de patru ori mai mică.

Prin detonarea unui exploziv nuclear în peretele unei văi, roca poate fi aruncată transversal în direcția axului văii, barînd cursul apei și formînd un lac de acumulare. O experiență de acest fel a avut loc în U.R.S.S. pe valea rîului Vahș din Tadjikistan, creîndu-se astfel un baraj de volum impresionant.

Una sau mai multe explozii nucleare pot crea o regiune protejată cu o adîncime suficientă pentru intrarea navelor. Porturile pot fi construite astfel în locurile cele mai potrivite din punct de vedere economic nemaifiind nevoie pentru amenajarea acestora de existența estuarului unui rîu, de un golf etc. În Australia, la Cape Kerandren, s-a proiectat realizarea unui port cu ajutorul unor explozii termonucleare, provocate sub apă. Locul ales se află la 120 km de Port Hedland. Datorită adîncimii mici vasele cu un tonaj mai mare nu se puteau apropia de coastă, cauză care a determinat întîrzierea începerii exploatării unor bogate zăcăminte de minereu de fier. Proiectul prevede explozia a cinci bombe care să realizeze portul și un canal care să facă legătura cu Oceanul Indian. Rada construită cu ajutorul acestor explozii termonucleare poate atinge adîncimea de 30 m, lungimea de 1.500 m și lățimea de 500 m, radă accesibilă astfel și mineralierelor de 150 000 t dw sau mai mult. Cheiurile urmează să fie construite din pămîntul pe care explozia îl va arunca la țărm.

O altă aplicație privește industria petrolului. Este cunoscut că datorită viscozității înalte a petrolului și permeabilității reduse a rocii în care este colectat acesta, extracția în condiții economice este posibilă doar pentru circa 40% din zăcămînt. S-a dovedit posibilitea creșterii procentului de extracție menționat prin efectuarea de explozii nucleare chiar în zăcămînt. Exploziile nucleare permit și stimularea creșterii producției de gaze naturale sau dau posibilitatea înmagazinării lor.

În afară de efectele mecanice arătate, exploziile nucleare interesează pe specialiști și din punctul de vedere al recuperării căldurii înmagazinate în sol în imediata apropiere a exploziei, cu ajutorul apei care se transformă în aburii folosiți apoi la producerea electricității sau în alte scopuri. Există de asemenea preocuparea recuperării izotopilor radioactivi formați în cursul exploziei care să fie utilizați după aceea în diferite scopuri.

• Avantaje

UNITATEA de energie nucleară costă mai puțin în raport cu explozivii chimici, sînt înlăturate utilajele specifice acestui gen de lucrări, se reduce de asemenea mult forța de muncă comparativ cu cea pe care o reclamă executarea acestor lucrări în condiții clasice etc. Dacă efectele explozivilor nucleari ar fi comparabile cu cele ale explozivilor clasici, la energie egală degajată, ar putea fi atinse economii considerabile cu ajutorul tehnicii nucleare [2]). Or, este cunoscut că o mare parte din energia exploziei nucleare se regăsește sub formă de căldură, volatilizînd sau topind terenul din locul exploziei. Acest lucru se explică prin faptul că explozia se produce într-un timp mai mic decît o microsecundă, timp în care temperatura ajunge la mai multe milioane grade Celsius, iar presiunea la mai multe milioane atmosfere.

În stabilirea costului direct al unei explozii nucleare, trebuie să se ia în considerație o serie de factori cum sînt: costul explozivilor, costul legat de amplasarea lor în subteran și cheltuielile de transport. Incertitudinile privind costul diferitelor aplicații ale exploziilor nucleare sînt datorate nu atît prețului explozivilor nucleari, cît datelor tehnice încă insuficient de precise privind utilizarea efectelor acestor explozii, precum și lipsei de date experimentale în fiecare din domeniile aplicative.

Energia explozibilului nuclear se exprimă în tone echivalent de TNT (trinitrotoluen). Unitatea de bază este kT, egală cu energia a 1 t de TNT. Explozivii nucleari pot fi proiectați de la fracțiuni de kT pînă la mii de kT. O cantitate de 0,050 kg de U-235 conține o energie potențială echivalentă cu cea a 1.000 t de TNT. Costul unui dispozitiv exploziv nuclear de 10 kT este de circa 1 milion dolari, în timp ce combustibilul chimic cel mai ieftin necesar pentru degajarea unei cantități echivalente de energie costă peste 2 milioane dolari, iar 10 kT de TNT costă circa 5 milioane dolari [3]).

Pentru a ușura efortul valutar, unele state beneficiare de aplicații pașnice ale exploziilor nucleare sînt interesate să-și aducă contribuția. În plus însușirea unei astfel de tehnici noi de către aceste state aduce o influență pozitivă asupra creșterii industriale generale a acestora.

Numărul statelor cu o industrie nucleară pașnică dezvoltată care pot realiza integral astfel de aplicații este mai mare decît numărul statelor posesoare de arme nucleare. În aceste condiții se poate forma o piață mondială care să ofere potențialilor beneficiari condiții comerciale normale oricărei piețe.

O importanță mare în aplicarea acestor explozii în scopuri pașnice este chemată să o joace cooperarea internațională.

conf. ing. dr. Gheorghe PREDA
asist. Constantin ALEXA
ing. Eugenia SPULBER

1) Nuclear USA. The United States Exhibit presented in conjunction with the Fourth United Nations International Conference on the Peaceful Uses of Atomic Energy. Geneva, Switzerland, 6—16 september, 1971.

2) Andriot L., Gaussens J. Économie et perspectives de l'énergie atomique. Dunod, Paris, 1964.

3) Ionescu, Țibuleac. Exploziile nucleare și folosirea lor în scopuri pașnice. În : Revista română de studii internaționale. Anul VI 1 (15) București, 1972.

VITRINA CU CĂRȚI

• În Editura științifică a apărut în traducere românească, cartea lui Erich Jantsch — **Prognoza tehnologică** (București, 1972, 436 pag.), lucrare fundamentală în domeniul analizei și sintezei metodelor de prognozare a progresului tehnico-științific, folosite în variate domenii ale economiei. Lucrarea cuprinde trei părți: Cadrul prognozei tehnologice; Tehnicile de lucru ale prognozei tehnologice; Organizarea prognozei tehnologice. Cuvîntul înainte este semnat de Radu Negru.

Așa cum arată E.J. în prefață, intenția sa a fost mai curînd de a realiza o informare asupra stadiului problemei și a aplicațiilor practice

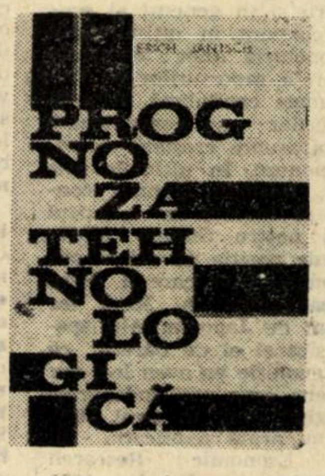

pe baze cît mai obiective (fără a putea exclude, după propria sa afirmație, o componentă subiectivă, cu un considerabil potențial de controversă).

Dînd definiția aparent simplă a prognozării tehnologice ca o „apreciere probabilistică a transferului viitor de tehnologie", Jantsch utilizează în argumentația întregii cărți — spune Radu Negru — diagrama de exprimare a progresului tehnic pe opt nivele: societatea, sistemele sociale, mediul ambiant, utilizarea (aplicațiile), sistemele tehnologice funcționale, tehnologia elementară, resursele tehnologice, resursele științifice. Principalul interes al cărții îl reprezintă însă partea a doua, conținînd o expunere clară a multitudinii de metode de prognozare existente.

• Sub egida **Cabinetului pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii Ilfov**, a apărut lucrarea **„Conducerea și tehnica comerțului exterior"**. Cele două volume — totalizînd aproape 300 pagini — se adresează specialiștilor din întreprinderi și centrale care lucrează în acest domeniu, servind în același timp și pentru organizarea cursurilor de reciclare a cadrelor. Poate fi achiziționată la Cabinetul pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii Ilfov, bd. N Bălcescu nr. 21-23, sectorul 1, București

• V. I. Azar. **Ekonomika i organizația turizma** (Economia și organizarea turismului). Moscova, Ed. Ekonomika, 1972. Un vast material economico-statistic și sociologic, din activitatea instituțiilor turistice, a alimentației publice, hotelurilor, transportului intern și internațional, ca și despre planificarea și formarea prețurilor în sfera turismului.

• Lloyd G. Reynolds. **The Three Worlds of Economics** (Cele trei lumi ale științelor economice). New Haven, Conn., Yale University Press 344 pag. Autorul este președintele Comitetului interuniversitar de economie comparativă din S.U.A.

• J. Tezenas. **Dictionnaire de l'organisation et de la gestion** (Dicționar de organizare și gestiune). Entreprise Service livres 13, rue Saint-Georges, Paris 9—e, cod. F. 7730, 270 pag. Cuprinde 1400 de termeni dintre cei mai folosiți.

• J. Hémard Fr. Terre, P. Mabilat. **Sociétés commerciales** (Societăți comerciale), Tome I Entreprise Service livres, cod F 2733, 1040 pag. Principalele tipuri de societăți și operațiile care le privesc, de la constituire pînă la lichidare și partaj.

• C. Baile. J.—L. Peaucelle. **Le pouvoir informatique dans l'entreprise** (Puterea informatică în întreprindere). Entreprise Service livres cod F 2734, 168 pag. Pentru informaticieni și pentru cadrele lucrînd în întreprinderi dotate (sau care vor fi dotate) cu calculatoare.

• Paul E. Mott. **The Characteristics of Effective Organizations** (Caracteristicile organizațiilor eficiente). Harper and Row, 1972, 227 pag. Eficiența privită ca un concept multidimensional.

• E. Singer, J. Ramsden. **Human Resources: Obtaining Results from People at Work** (Resursele umane), McGraw-Hill, 1972, 176 pag. Cea mai prețioasă avuție, dar și cea mai greu de mînuit — resursele umane, adesea subestimate.

• André Vene. **La lutte du pouvoir et de l'argent dans les sociétés par actions** (Lupta puterii și a banilor în societățile pe acțiuni). Paris, Entreprise Service Livres, 1972, 212 pag. Culisele vieții societăților pe acțiuni, în care acționarii de rînd nu joacă practic nici un rol.

date de prognoză

CONFRUNTĂRI PRIVIND DIRECȚIILE DEZVOLTĂRII ECONOMIEI JAPONEZE

INVESTIGAȚIILE PREVIZIONALE din Occident în domeniul tehnologiei, cercetării științifice, dezvoltării și în general al economiei converg în ultimii ani către concluzia unor iminente schimbări a raporturilor de forțe în lumea capitalistă. Atenția cercetătorilor se concentrează îndeosebi asupra creșterii economiei japoneze. În ultimele sale estimări, Herman Kahn[1]) consideră că înainte de sfîrșitul veacului nostru Statele Unite vor pierde poziția de primă putere economică pe care îl dețin în lumea capitalistă, locul lor fiind luat de Japonia. Alți specialiști sînt și ei de părere că această evoluție va avea loc, dar în termene ceva mai îndepărtate, mergînd pînă în anul 2020. După cum arată publicația lui „Japan Economic Research Center", chiar și pînă în 1975 poziția Japoniei în economia mondială capitalistă, în raport cu celelalte țări industriale capitaliste, va cunoaște un avans important. (Vezi tabelul).

Aceste estimații pornesc, atît de la performanțele japoneze din ultimii 20 de ani, perioadă în care Japonia și-a multiplicat de patru ori avuția națională, precum și de la calcule după care rata anuală de creștere va fi de cel puțin 10%, ceea ce înseamnă că, de la aproape 200 miliarde dolari P.N.B. în 1970, în 1980 Japonia va atinge 600 miliarde. După estimații asemănătoare (de pildă, ale Ministerului nipon al Finanțelor) pînă în 1991 venitul național pe locuitor în Japonia va depăși pe acela al oricărei alte țări capitaliste, inclusiv pe acela al Statelor Unite (aceasta presupunînd că cele două țări vor continua să se dezvolte în ritmurile atinse în perioada 1956—66 — adică de 12.9% anual în cazul Japoniei și 4,4% în cazul Statelor Unite).

Este cert că o asemenea evoluție a fenomenului japonez ar genera noi raporturi de forțe economice în lumea capitalistă, cu toate consecințele pe care aceasta le are pe planul contradicțiilor interoccidentale. Nu este de aceea de mirare că perspectivele Japoniei sînt supuse unei scrutări minuțioase, căutîndu-se în primul rînd răspuns la întrebarea: creșterea este un fenomen temporar sau de durată?

Împotriva concluziilor studiilor previzionale care anunță continuarea „miracolului japonez", unii economiști și filozofi occidentali acreditează ideea că această creștere nu va mai putea dura mult timp; că, mai curînd sau mai tîrziu, legile dinamicii vor face imposibilă continuarea acestui ritm. El adoptă în principal părerea lui John Kenneth Galbraith, după care ajustarea la o rată de creștere slabă sau nulă reprezintă calea către o lume mai sănătoasă și mai fericită. În concepția japoneză precumpănitoare însă, obiectivele creșterii economice și ale progresului social nu se exclud reciproc[2]).

DEZBATERILE privind caracterul trecător sau durabil al fenomenului japonez pornesc de la o analiză a factorilor care au făcut posibil și pînă acum ritmul rapid al creșterii japoneze, și care ar putea — sau nu — să se manifeste și în viitor. Una din explicațiile de mare circulație este că dezvoltarea impetuoasă a economiei japoneze se datorează în primul rînd exportului. Datorită incertitudinilor ce planează asupra comerțului mondial, unii se îndoiesc dacă acest factor va putea acționa cu aceeași forță în viitor. Aceia care cred în durabilitatea fenomenului japonez ripostează că, deși este neîndoielnic că performanțele în domeniul exportului (în baza cărora vînzările Japoniei au crescut în medie în ritmul excepțional de 16% pe an în ultimii 5 ani), au accelerat dezvoltarea economiei și au înlăturat efectul limitativ asupra creșterii pe care l-a avut pînă la mijlocul deceniului trecut situația nefavorabilă a balanței de plăți, nu este corect să se atribuie în principal exportului această dezvoltare. În primul rînd, cifrele arată că ponderea exportului în P.N.B. este simțitor mai redusă în cazul Japoniei decît în acela al altor țări occidentale: în 1968 ea era de 9,1% în Japonia, dar de 19% în R.F.G., 20% în Canada, 33% în Olanda. Mai mult decît atît, componenta expansiunii interne în ritmul creșterii s-a accentuat, căci ponderea exportului în P.N.B. a scăzut la 9% în 1968 de la 13,8% în 1960 și 20,8% în 1931.[3]) În realitate, creșterea economică poate fi explicată mai curînd prin cererea internă tot mai ridicată. Contrar celor mai răspîndite păreri, foarte puțini industriași japonezi s-ar lansa în producerea unor mărfuri pentru care nu este asigurată o piață internă. Dacă se examinează diferite sectoare industriale se constată că dezvoltarea lor inițială a avut loc întotdeauna în primul rînd pentru a răspunde unei cereri interne în plină expansiune, iar avîntul exportului respectiv a urmat la 3—5 ani după aceea.

Remarcabilă și originală pentru ceea ce Gene Gregory denumește „modelul japonez" este tocmai îmbinarea dintre creșterea consumului și menținerea celei mai ridicate rate a acumulării din lumea capitalistă. După ce s-au dublat în perioada 1957-1963, cheltuielile de consum au crescut de 4 ori în deceniul 1960-1970 (rămînînd însă în același timp cu mult în urma celor din alte țări industrializate: 52% din P.N.B. în Japonia, față de 57% în R.F.G., 63% în Statele Unite și 65% în Anglia). În același timp, rata acumulării a fost de 1,5—3 ori mai ridicată decît în țările vest-europene sau în Statele Unite.

În ce privește deceniul în curs, economiștii japonezi consideră că partea consumului intern va continua să crească, acesta acționînd mai departe ca un stimulent principal al dezvoltării. Astfel, se evaluează că în 1980 ponderea consumului în P.N.B. se va ridica la 55%.

Exportul va continua și el să îndeplinească un rol important. Biroul de planificare al Japoniei prevede pentru 1975 un excedent comercial de 7,8 miliarde, la acea dată exporturile japoneze reprezentînd 10% din cele mondiale. Pentru 1980, dr. Kisao Kanamori de la Japan Economic Research Center prevede că exporturile vor ajunge la 80 miliarde dolari, față de 80,5 miliarde în cazul Statelor Unite, 73,6 miliarde în acela al R.F.G., 31 miliarde în cazul Franței și 32,4 în acela al Angliei.

O A DOUA EXPLICAȚIE cu privire la creșterea japoneză, din partea acelora care contestă durabilitatea ei, este costul foarte redus al mîinii de lucru și inevitabilitatea frînării creșterii atunci cînd acesta va spori. Economiștii japonezi atrag atenția că situația s-a schimbat și că încă din 1965 în Japonia se resimte o lipsă de forță de muncă, iar costul ei a crescut. Din acest motiv, în ultimul timp se manifestă tendința de creștere a investițiilor în echipamente industriale care să înlocuiască forța de muncă deficitară, iar această tendință se prevede că va continua în anii următori.

Se prevede că deplasarea investițiilor spre echipamente care economisesc forța de muncă va accelera creșterea acestui sector, care va înlocui sectoarele de vîrf ale creșterii din ultimii ani (automobilele, aparatele de uz casnic și produsele electronice). Se vor dezvolta în mod deosebit: echipamentul electronic pentru industrie, ordinatoarele, sistemele de control numeric. Economiștii japonezi prevăd un ritm de creștere de peste 30% anual pentru industria comunicațiilor și a informaticii. Utilajele cu control numeric, care constituiau 12.4% din întreaga producție de utilaje în 1970, vor reprezenta 30% din aceasta în 1975.

SPECIALIȘTII estimează că în următoarele două decenii structura industriei japoneze va cunoaște, din motivele arătate, mari transformări. Drept răspuns la scumpirea mîinii de lucru și la intensificarea concurenței în industria ușoară din partea țărilor în curs de dezvoltare, care vor dispune de mînă de lucru mai ieftină, industria japoneză se va orienta din ce în ce mai mult spre ramuri industriale complexe, cu un înalt nivel tehnologic și științific și va căuta să ofere pe piața mondială produse foarte specializate, materializînd un mare volum de cunoștințe și invenții. În acest context va fi puternic impulsionată cercetarea științifică originală.

Cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare ale Japoniei reprezintă în prezent o parte tot atît de însemnată din produsul național ca și acelea ale R.F.G., ale Franței și sînt superioare celor italiene. În plus, ele sînt orientate, după o prospectare foarte atentă a cererii viitoare, spre sectoarele cele mai promițătoare. Un exemplu în acest sens este orientarea spre aparatele de combatere a poluării. După cît se pare, unele firme japoneze care au făcut cercetări intense în acest domeniu au obținut comenzi atît de numeroase încît termenele de livrare ajung pînă în anul 2050. Pentru 1975 se prevede creșterea cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare la 13,6 miliarde dolari.

Anii '70 vor cunoaște totodată un val puternic de fuziuni, de integrări verticale și orizontale ale marilor firme tinzînd să controleze întreaga producție, de la materii prime pînă la produsul finit. Statul va continua să încurajeze mișcarea de concentrare și reducerea relativă a numărului întreprinderilor mici, cu scopul de a ridica gradul de competitivitate a economiei (față de productivitatea atinsă în Statele Unite de firme de dimensiuni asemănătoare, productivitatea în întreprinderile japoneze cu mai puțin 50 muncitori a fost în 1969 de 22%, în timp ce productivitatea la firmele care foloseau peste 500 muncitori a fost de 41%). Planurile japoneze menționează necesitatea de a reorganiza industria în vederea unei mai mari eficiențe și a asigurării unor poziții puternice pe piața internă și cea externă. Se consideră totuși că în anii '70 micile întreprinderi vor continua să dețină ponderea principală în industria țării căci acest sistem „cu două nivele" permite industriei japoneze să separe lucrările care necesită un volum mare de mînă de lucru, de lucrările care necesită mult capital.

dr. Paul DIMITRIU
Laboratorul de cercetări prospective al Universității București

1) **Herman Kahn**: The Emerging Japanese Superstate, Englewood Cliffs 1970 și Bald werden sie die ersten sein. Japan 2000. Zukunftsmodell der neuen Herren der Welt, Wien. 1970.

2) **Gene Gregory**, Le modèle japonais. Perspectives d'avenir, in „Analyse et Prevision", 1—2, 1971.

3) **Kazuski Ohkkama**, Growth of the Japanese Economy since 1878, Tokyo.

Locul Japoniei în economia mondială capitalistă

	PNB (miliarde dol.)				Ritm mediu anual de creștere		
	1960	1965	1970	1975	1960-65	1965-70	1970-75
Total lumea capitalistă din care:	1082	1585	2342	3575	7,7	8,1	8,8
S.U.A.	504	685	991	1390	6,4	7,7	7,0
R.F.G.	74	113	167	228	8,8	8,1	6,4
Anglia	72	100	113	148	6,8	2,5	5,6
Japonia	43	88	197	440	15,4	17,4	17,5
P.N.B. pe locuitor (dolari)							
S.U.A.	2788	3520	4786	6245	4,8	6,3	5,5
R.F.G.	1394	1992	2850	3857	7,4	7,4	8,2
Anglia	1369	1839	2025	2626	6,1	1,9	5,3
Japonia	461	899	1887	3981	14,3	16,0	16,1

Sursa: Japan Economic Research Center.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● Tendințe în producția de lapte

CONFORM unor estimații recente ale F.A.O., în deceniul 1970—1080 cererea mondială de lapte și produse lactate va crește cu o rată medie anuală de 2,2%. În cazul țărilor capitaliste industrializate se prevede o accentuare a excedentului producției în raport cu cererea internă; în țările socialiste ritmul de creștere a producției se va menține aproximativ același, iar disponibilul pentru export va spori. Cu toată creșterea mai rapidă decît în trecut a producției de lapte și produse lactate în țările în curs de dezvoltare, ea va rămîne, în continuare, sub nivelul cererii solvabile, evaluată la 52 kg în medie pe locuitor și an în 1980.

Previziunile privind evoluția șeptelului de vaci de lapte în principalele țări capitaliste dezvoltate indică o reducere a acestuia pînă în 1980 în S.U.A. la circa 10 milioane de capete, Franța la circa 8 milioane, R.F.G. 4,75 milioane, Canada, Belgia-Luxemburg, Austria, Danemarca, Suedia, Elveția și Australia, oscilații ușoare ale efectivului în Italia, Olanda, Anglia și Noua Zeelandă, precum și o creștere a acestuia în Irlanda.

● Telefoane 2 000

LA ÎNCEPUTUL acestui an erau instalate în R.F.G. 10 milioane de posturi telefonice principale, iar în întreaga lume 300 de milioane. Pentru anul 2000 prognozele indică în R.F.G. 38 milioane de posturi.

● Agricultura iugoslavă în 1975

Iugoslavia ar urma să producă în 1975, mai ales pe baza creșterii randamentelor la hectar, 5,5 milioane tone de grîu (consumul intern 5 milioane tone), 10 milioane tone de porumb (consumul intern 7 mil. tone), 900 000 t vin (800 600 t), 1 mil. t. fructe și legume (850.000 t), 50 000 t tutun (22 000 t), relatează agenția **Taniug**.

Pe baza acestor cifre, un studiu al Institutului iugoslav de comerț exterior evidențiază că în 1975 s-ar putea exporta peste 2 mil. t de porumb, 90 000 t fructe, legume și preparate, 100 000 t vin, 28 000 t tutun, totalizînd în prețurile actuale 237 milioane dolari.

În ce privește porumbul, considerat „piatra unghiulară a agriculturii iugoslave", agenția citată relevă că se vor acorda prime pentru cultivarea de porumb hibrid, care ocupă acum numai jumătate din suprafețele însămînțate. Pentru sporirea disponibilului de porumb la export se va urmări totodată raționalizarea orzului la hrana porcilor, ceea ce, pe lîngă reducerea costului acestora, asigură și o calitate mai bună a cărnii. Se așteaptă o creștere a suprafețelor însămînțate cu orz, în dauna celor cu ovăz și grîu. Se consideră că, odată cu creșterea venitului pe locuitor, consumul de pîine se va reduce treptat în favoarea cărnii și a altor alimente bogate în proteine.

● Populația activă în Orientul Mijlociu

Ponderea populației în vîrstă de 15—64 ani în totalul populației active a țărilor arabe din Orientul Mijlociu, reprezentînd actualmente 52% ar putea crește la 53,7% în 1980 și la 61,6% în 1990 în ipoteza unei fertilități descrescînde, alături de o mortalitate prezentînd aceeași tendință. Ea ar rămîne, în schimb, aproape constantă dacă fertilitatea se va menține la nivelul actual, indică un studiu al Oficiului economic și social al O.N.U. de la Beirut.

Opinii ale unor reprezentanti ai Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa despre:

TEHNOLOGIE ȘI DEZVOLTARE

Janez STANOVNIK
secretar executiv al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa

NOI CRITERII PENTRU DIVIZIUNEA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII

• V. E.: — **Ce loc atribuiți tehnologiei în cadrul activității Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa?**

J. STANOVNIK: — Problema tehnologiei și a organizării inovației are în prezent, și va avea fără îndoială și mai mult în viitor, o importanță excepțională în activitatea C.E.E. De ce? Deoarece dezvoltarea fără precedent a științei și tehnologiei influențează ritmul dezvoltării economice și tipul acestei dezvoltări și modifică, o dată cu aceasta, unele concepte economice de largă accepțiune pînă nu de mult.

Cu prilejul celei de a XXV-a aniversări a sa, Comisia Economică a efectuat o analiză exhaustivă a evoluției economiei europene în perioada postbelică. S-a constatat că în această perioadă a avut loc o creștere fără precedent, foarte puternică și neîntreruptă, a economiilor țărilor respective, de peste 5% anual. Această creștere s-a realizat în condițiile unui spor de productivitate și el fără precedent, de 4,2%. O asemenea evoluție ar fi fost de neconceput dacă nu ar fi existat contribuția cu totul nouă a tehnologiei, — și nu mă refer numai la tehnologia tangibilă (echipament etc.), dar și la cea intangibilă — cunoașterea ca atare.

Analiza noastră s-a ocupat de asemenea de structura industriilor prelucrătoare și dezvoltarea comerțului. Și din acest punct de vedere am ajuns la constatări interesante și oarecum surprinzătoare. **Există o tendință de a dezvolta mai mult sau mai puțin aceleași ramuri ale industriei prelucrătoare practic în toate țările membre ale C.E.E./O.N.U.**, independent de sistemul lor economic și social. Astfel, găsim aceeași proporție de forță de muncă în industria textilă din diverse țări, în cea metalurgică, chimică etc. Am constatat, în același timp, că, **în pofida tipului similar de dezvoltare, comerțul dintre toate țările europene a crescut și el foarte rapid** — cu 8,2% anual, iar în industria prelucrătoare — chiar cu 10% anual. Aceste evoluții paralele neobișnuite ridică o serie de întrebări: cum se explică faptul că a avut loc o creștere atît de rapidă a comerțului de bunuri industriale, în timp ce structurile industriale au rămas aproximativ aceleași? Cum se mai aplică atunci teza după care comerțul se poate dezvolta mai ales cînd schimbul se face între produse prelucrate și neprelucrate și după care, odată cu evoluția structurilor economice ale diverselor țări, comerțul internațional se va reduce? Constatăm tocmai contrariul.

S-ar părea că în prezent legea costurilor comparative — cu care, în treacăt fie zis, consider și acum că Marx a fost de acord, și anume în capitolul despre teoria plusvalorii — nu mai acționează în modul de pînă acum în sensul că **avantajele naturale nu mai pot reprezenta un criteriu decisiv pentru nimeni în orientarea specializării.** Înainte, cînd tehnologia nu era atît de avansată, era mult mai ușor de susținut că acei care dispun de capital trebuie să exporte mai ales produse care înglobează un volum mai mare de capital sau, acei care dispun de o agricultură dezvoltată, să exporte mai ales produse agricole. Acum, cînd se exportă produse ale gîndirii, avantajele naturale nu mai contează atît de mult, orice țară își poate dezvolta și poate exporta produse ale inteligenței.

În același timp, însă, este mult mai dificil să se hotărască în ce ramură să se facă specializarea și ce să se exporte cu precădere. Căci cunoașterea nu poate fi dezvoltată în mod egal în toate ramurile, trebuie decis cărei ramuri să se confere **acest** avantaj comparativ. Și, desigur deciziile respective vor fi extrem de importante pentru viitorul țărilor Europei. De acestea va depinde configurația viitoare a continentului, direcțiile specializării sale și locul său în lume. Va trebui să examinăm specializarea și ținînd seama de necesitatea de a se evita crearea unor inegalități politice. Pentru marile puteri industriale este relativ ușor să găsească soluții, să decidă direcțiile specializării. Dar pentru o țară mică sau mijlocie, ale cărei resurse materiale și umane sînt limitate, mai ales atunci cînd există o rămînere în urmă în mai multe sectoare, poate chiar în toate, este foarte greu să se aleagă un anumit sector, mai ales dacă se urmărește schimbarea avantajelor comparative vechi.

• V. E.: — **Care va fi, în această optică, rolul cooperării internaționale?**

J. STANOVNIK: — Dacă avantajele naturale nu mai sînt la fel de importante ca în trecut, există o mult mai mare răspundere în alegerea direcțiilor cercetării științifice. Căci efectele opțiunilor de astăzi se vor vedea în viitor, deoarece tehnologia aleasă astăzi va determina profilul de mîine al țărilor. În acest context cooperarea internațională va căpăta o importanță extraordinară. Dacă se va efectua între toate țările un schimb intens de experiență în acest domeniu, atunci riscul unor opțiuni eronate se va reduce. Comisia Economică O.N.U. pentru Europa va avea un rol deosebit de jucat în realizarea acestui trafic de cunoștințe, mai ales avînd în vedere componența ei, faptul că majoritatea țărilor membre sînt țări mici sau mijlocii, pentru care consultările și cooperarea sînt esențiale.

Norman SCOTT
director adjunct al Diviziei pentru comerț și tehnologie din Comisia Economică O.N.U. pentru Europa.

CĂILE EFICIENȚEI ÎN TRANSFERUL TEHNOLOGIC

• V. E.: — **Vă rugăm să ne vorbiți despre contribuția C.E.E. la transferul de tehnologie.**

N. SCOTT: — În ultimii 4—5 ani a avut loc o dezvoltare rapidă și o diversificare a formelor de colaborare economică între țările din estul și vestul Europei în care rolul schimburilor tehnologice, al transferului tehnologic și al cooperării a căpătat o importanță crescîndă. Pentru acest motiv, în ultimii doi ani, C.E.E. a elaborat un program de activitate în domeniul cooperării științifice și tehnologice. Unul din elementele principale ale acestui program este studiul eficienței relative a diverselor canale de transfer de tehnologie. Pe această temă specială a avut loc în luna septembrie a.c. un seminar la Madrid, care s-a ocupat de problemele ce se ridică în transferul tehnologic între țările C.E.E., legate de faptul că țările respective au sisteme economice și sociale diferite și se află în faze diferite de dezvoltare economică. În vederea acestui seminar, Secretariatul C.E.E. a pregătit o serie de studii analitice și statistice la care au participat diverse țări, de exemplu Statele Unite, cîteva țări din Europa, inclusiv Spania și România, și unele țări mari exportatoare de tehnologie, ca Anglia și Italia. Una din problemele principale examinate a fost gradul în care o țară trebuie să se bazeze pe surse externe de tehnologie, gradul în care este indicat să-și creeze o tehnologie proprie.

În acest context am încercat să furnizăm cadrul analitic pentru a evalua efectele diverselor canale de transfer tehnologic asupra economiei interne, cît și asupra comerțului exterior. Am examinat, 6—7 canale de transfer — de la cele clasice, de comerț cu utilaje, în care tehnologia este deja materializată, la investițiile străine directe în care proprietarii străini aduc tehnologia nouă în uzină, pînă la licențe, brevete și aranjamente comerciale, aranjamente de consultații și desigur, formele noi de cooperare industrială care par să corespundă mai bine posibilităților economice ale țărilor din Europa. Am încercat să luăm în considerare în fiecare caz nu numai avantajele și dezavantajele diverselor forme de transfer din punct de vedere al întreprinderii, dar și al economiei naționale. Am comparat experiența Europei cu experiența altor regiuni din lume, de exemplu a unor țări din America de Sud, care depind în mare măsură de Statele Unite, sau a Canadei — o țară cu o experiență deosebit de interesantă, care are propriul ei potențial tehnologic, dar din cauza apropierii geografice de Statele Unite, deci de sursa cea mai importantă de tehnologie și capital, s-a aflat adesea în pericol de a-și pierde identitatea ei tehnologică. La încheierea seminarului de la Madrid, experții au ajuns la anumite concluzii și recomandări și sperăm că guvernele vor acționa ulterior în conformitate cu unele din acestea.

V. E.: — **Puteți să ne spuneți la ce concluzii ați ajuns în ce privește avantajele respective ale diverselor forme de transfer? Care sînt cele mai avantajoase și pentru ce tip de economie?**

N. SCOTT: — Nu există un răspuns unic la această întrebare. Totul depinde de cerințele economiei naționale respective. Am ajuns însă la anumite observații generale. De exemplu, foarte adesea, dacă există un acord pentru un transfer global de tehnologie, în care acela care furnizează tehnologia nu furnizează numai know-how și licențele, dar și echipamentul, și multe din input-urile necesare procesului respectiv, atunci de multe ori, prețul global pentru acest fel de transfer este mai ridicat decît dacă s-ar cumpăra elementele respective separat. Este adevărat însă că e mai convenabil să obții toată tehnologia deodată.

Un alt fapt pe care l-am observat este că, de multe ori, investițiile directe nu generează un export suplimentar deoarece desfacerea este orientată mai ales spre piața internă. De aceea, atunci cînd guvernele examinează efectul pe care l-ar avea anumite investiții străine, ele trebuie să decidă dacă le interesează mai mult efectul intern sau cel extern. Căci dacă nu se cîntărește la timp acest lucru, se poate constata că efectul unui transfer de tehnologie ar putea să ducă la deficite în balanțele de plăți, în loc să asigure o creștere a exporturilor.

Guvernele sînt interesate în obținerea unei diversificări a tehnologiei, nu numai pentru dezvoltarea internă, dar și pentru a realiza o mai bună utilizare a forței de muncă, pentru a crea noi profesiuni și, desigur, pentru a penetra pe piețe străine

• V. E.: — **Care considerați că sînt criteriile opțiunii pentru o cale de transfer tehnologic sau alta pentru țările în curs de dezvoltare din Europa?**

N. SCOTT: — Nici în această problemă nu pot spune că am ajuns la vreo concluzie fermă. Secretariatul a elaborat un studiu cu privire la industrializare, dezvoltarea comerțului exterior și transferul de tehnologie în 5 țări mai puțin dezvoltate din Europa. Am încercat să comparăm diverse caracteristici ale specializării pe ramuri industriale, în funcție de gradul de concentrare al industriei și gradul competitivității exporturilor. Se poate spune că în unele din aceste țări investițiile directe au dus la rezultate destul de bune atunci cînd au existat anumite condiții, s-a menținut dreptul țării respective de a exporta produsele respective și s-a asigurat un anumit volum de utilizare a resurselor interne — umane și materiale. Dar țările respective sînt atît de diferite din punct de vedere al structurii economice și al orînduirii lor sociale încît e greu să ajungi la o concluzie generală. Trebuie examinată situația de la caz la caz.

Interviuri realizate de
Irina VIANU

REPERE

CALIFICAREA MUNCITORILOR. În prezent, în Uniunea Sovietică există 65 de milioane de muncitori, din care aproape jumătate sînt pregătiți prin rețeaua învățămîntului tehnic și profesional. **Numărul absolvenților din acest an a fost de peste 1,7 milioane. În noul an școlar s-au înscris 2 milioane de tineri care se vor specializa în** peste 1100 de meserii.

ANTIPOLUARE. Investițiile industriei chimice vest-germane pentru ocrotirea mediului înconjurător în perioada 1970—1974 sînt estimate de ziarul **Tagesspiegel** la 4,2 miliarde de mărci

PETROCHIMIE. Programul de dezvoltare a petrochimiei în Polonia, pînă în anul 1980, se bazează în primul rînd pe extinderea capacităților existente și pe construcția a trei rafinării noi la Gdansk, Blachownia și Tarnow. Investițiile alocate pentru această ramură vor permite dezvoltarea mai ales a producției maselor plastice, fibrelor sintetice și a cauciucului.

INOVAȚII. La ultima ediție a expoziției republicane a tinerilor inovatori din R.D.G. au fost prezentate aproximativ 2 000 de inovații și raționalizări, care urmează să fie introduse, în cea mai mare parte, în producție. În decursul celor 15 ani, de cînd se organizează această expoziție, mișcarea tinerilor inovatori a crescut considerabil, în prezent fiecare al patrulea tînăr făcînd parte din ea.

CREȘTEREA PREȚURILOR este un fenomen larg răspîndit în țările capitaliste, intensitatea ei fiind variabilă în spațiu și timp. Date furnizate de O.C.D.E. permit constatarea că, de regulă, tarifele serviciilor sporesc mai rapid decît prețurile bunurilor de consum, așa cum se vede în graficul alăturat. Explicația o constituie sporirea mai lentă a productivității muncii în servicii în comparație cu industria, sector în care mecanizarea și automatizarea progresează mai rapid. În condițiile în care, odată cu creșterea veniturilor, consumul de servicii sporește mai repede decît cel de bunuri, accelerarea în ultima vreme a creșterii costului vieții este explicabilă.

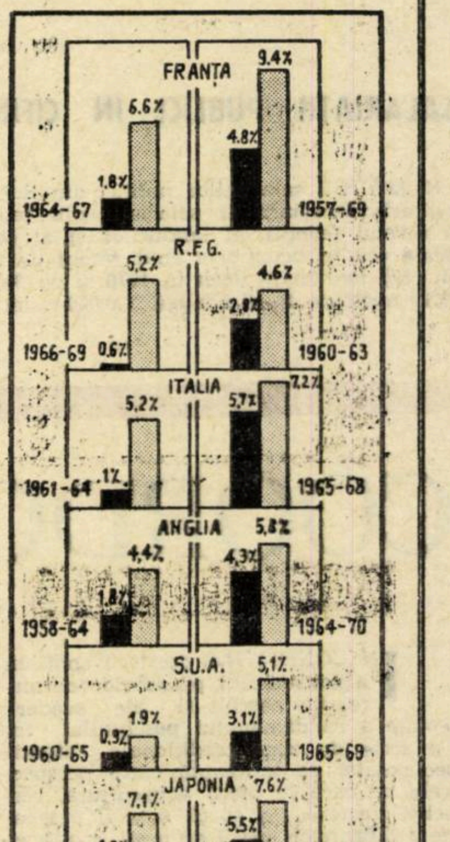

mondorama

ORIENTARE PROMITĂTOARE ÎN AGRICULTURA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

ÎN ULTIMUL DECENIU se extind treptat, dar continuu, suprafețele cultivate cu soiuri de plante cerealiere cu o productivitate înaltă. Atenția specialiștilor se îndreaptă mai ales către țările în curs de dezvoltare, unde această măsură contribuie în mod simțitor la sporirea recoltelor, la lichidarea deficiențelor existente în acest domeniu, la reducerea sau chiar sistarea importului de cereale. Cifrele disponibile pentru culturile de griu arată că, în anul agricol 1970—1971, soiurile de înaltă productivitate ocupau 48,7% din întreaga suprafață însămînțată cu această cereală în Pakistan, 32,9% în India, 25,3% în Nepal, 14% în Tunisia, 10,1% în Siria ș.a.m.d. Progrese similare se constată la cultura orezului, suprafețele însămînțate cu soiuri de înaltă productivitate reprezentînd, în același an, 50,3% în Filipine, 41,7% în Pakistan, 24,5% în Malaezia, 17,4% în India, 11,3% în Indonezia etc.

INDICATORI AI PRODUCTIVITĂȚII

SE POATE oare compara competitivitatea industriei dintr-o serie de țări capitaliste dezvoltate? Specialiștii de la „First National City Bank" au încercat să facă acest lucru luînd ca bază doi indicatori — nivelul productivității și costul unitar al muncii — raportați la nivelul lor din S.U.A.

După cum rezultă din datele de mai jos, referitoare la sfîrșitul anului 1971 și publicate de revista **Entreprise**, dintre țările examinate în cea mai avantajoasă situație se află Canada, iar cea mai dezavantajată este Anglia.

Țara	Nivelul productivității (S.U.A. = 100)	Costul unitar al muncii (S.U.A. = 100)
Canada	97	92
R.F.G.	68	90
Franța	66	70
Italia	52	92
Japonia	41	68
Anglia	39	98

SALARIAȚII PUBLICI ÎN CIFRE

NUMĂRUL salariaților publici din R.F.G., exclusiv militarii, feroviarii și salariații din telecomunicații, la nivelul federal, al landurilor și al colectivităților locale era în octombrie anul trecut de 2,2 milioane, cu 4,6% mai mare decît în 1970 și cu 34,4% decît în 1961. Acestora li se adaugă 220 000 salariați cu program parțial, cu 150% mai mulți decît cu zece ani în urmă.

Ca urmare, scrie **Handelsblatt**, la fiecare 10 000 de locuitori erau ocupate integral în serviciul public 358 de persoane (292 în 1961); din fiecare 10 000 persoane ocupate, salariații publici au ajuns să reprezinte 975 (790 în 1961). Cu alte cuvinte, fiecare al 28-lea locuitor și al 10-lea salariat din R.F.G. lucrează acum în serviciul public. Creșterile amintite privesc mai ales cadrele didactice din învățămîntul de toate gradele, personalul medico-sanitar și angajații civili din forțele armate.

EFICIENȚA METODELOR AUDIOVIZUALE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

CERCETĂRI efectuate în S.U.A. asupra eficacității metodelor audiovizuale de predare în învățămînt au relevat că un program de o oră realizat cu ajutorul acestor metode echivalează cu 4—6 ore de predare după metode clasice. S-a constatat, printre altele, că cursanții rețin:

— doar 16% din ceea ce citesc;

— 20% din ceea ce văd;

— 30% din ceea ce li se spune;

— 50% din ceea ce li se spune și li se arată;

— 70% din ceea ce li se spune, li se arată și la ceea ce dau răspunsuri;

— 90% din ceea ce li se spune li se arată, la ceea ce dau răspunsuri și ceea ce aplică în practică.

PERSPECTIVE DEMOGRAFICE

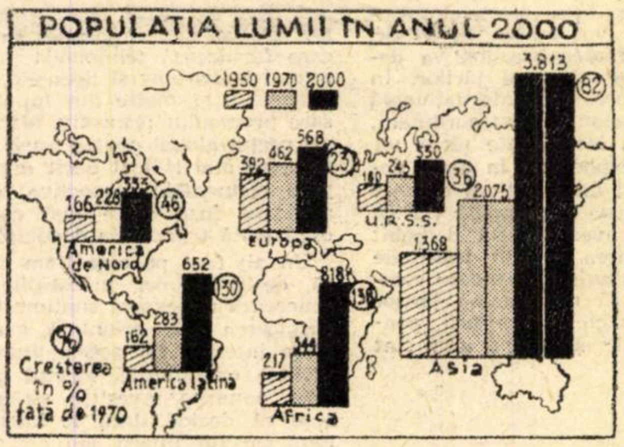

(după **Handelsblatt**)

ÎN CIUDA mortalității infantile care se menține încă foarte ridicată — ajungînd adesea pînă la 100 și chiar 200 la mia de născuți vii, față de 11,7 la mie în Suedia, de exemplu — țările în curs de dezvoltare sînt cele care vor cunoaște cele mai importante sporuri de populație pînă la sfîrșitul acestui secol, așa cum evidențiază graficul de mai sus.

CUM POT FI REDUSE... PROFITURILE?

S-AU REDUS profiturile marilor companii americane? Pare incredibil — scrie revista **Entreprise** — dar scriptele fiscului confirmă acest lucru. Explicația rezidă în zvonurile privind intenția Administrației S.U.A. de a institui, începînd de anul viitor, un plafon limită al profiturilor. Pentru a nu intra sub incidența acestei probabile măsuri, companiile americane au început o febrilă dezescaladare a cifrelor de bilanț din dreptul capitolului „profituri". Dar cum beneficiile continuă să crească, singura modalitate „legală" de a le prezenta diminuate constă în escaladarea cheltuielilor: se achiziționează avioane, mașini de lux, sporesc voiajurile în străinătate, sînt majorate salariile președinților, vicepreședinților și... directorilor.

ȘTIINȚA DE CARTE — UN DEZIDERAT

ANALFABETISMUL continuă să reprezinte un fenomen larg răspîndit în numeroase țări în curs de dezvoltare ale lumii, lucru cu atît mai dureros cu cît privește nu numai generațiile mai vîrstnice, ci, în bună măsură, și tinerii de vîrstă școlară.

Date publicate recent de Centrul regional UNESCO pentru planificarea învățămîntului în țările arabe scot în evidență amploarea necesităților de dezvoltare a învățămîntului și în această parte a lumii. Potrivit studiului citat, în prima jumătate a deceniului trecut proporția analfabeților în totalul populației în vîrstă de 15—24 de ani era de 95% în Arabia Saudită și Yemen și depășea 70% în Maroc, Sudan, Tunisia, Egipt, Kuweit, Irak; în Liban era de 10%, în Iordania 38%, Bahrein 50%, Siria 56%, Libia 62% etc. În toate cazurile, proporția analfabetismului este mai ridicată în rîndul femeilor: Yemen și Arabia Saudită 99%, Sudan, Maroc, Tunisia și Libia în jur de 90%, minima fiind înregistrată tot în Liban — sub 15%.

PUBLICAȚII ÎN APĂRAREA CONSUMATORILOR

NUMĂRUL și audiența revistelor care-și propun să apere interesele consumatorilor continuă să crească în Occident. Pînă în 1964, în R.F.G. nu exista decît o singură revistă („DM"-Deutsche Mark), tipărită într-un tiraj de peste 500 000 exemplare.

În Anglia, Asociația consumatorilor, înființată în 1957, numără 1 150 000 membri și publică mai multe reviste. Scopul ei este de a testa calitatea produselor alimentare. Revista „Which", care e citită de 600 000 abonați, își autofinanțează 4—5 teste pe lună. Peste 200 000 englezi citesc revista „Motoring Which", alți 350 000 cetățeni preferă „Money Which". Aceste publicații testează în special aparate electromenajere, aparate foto și, în general, produsele care sînt lansate cu o publicitate deosebit de zgomotoasă.

Cele mai importante reviste care apar în Franța sînt „Consommateur — actualité" și „50 millions de consommateurs", citit lunar de 165 000 cetățeni. Uniunea federală a consumatorilor tipărește, în 100 000 exemplare, „Que choisir?". Revista trimestrială „Comment choisir?" este un ghid practic pentru cumpărători, care combate publicitatea mincinoasă și recomandă produsele cele mai bune.

În Berlinul de Vest apare revista „Test", în peste 200 000 exemplare. Această publicație face loc unor anchete statistice întreprinse de 2—3 ori pe lună de Institutul de cercetări comparative din Berlinul de vest, înființat în 1965, privind desfacerea aparatelor de uz casnic și a produselor alimentare.

În Belgia, revista „Test-Achats" are un tiraj de peste 130 000 de exemplare și publică teste comparative.

În Olanda, Asociația „Nederlandse Consumenten Bond" are peste 125 000 membri. Publicația ei, „Consumenten Gits", editată în peste 300 000 exemplare, face 2—3 teste anual. Altă asociație — „Consumenten Contact Orgaan" — luptă împotriva creșterii prețurilor și a publicității neloiale, publicînd un buletin lunar de informare. În Luxemburg, Uniunea luxemburgheză a consumatorilor editează revista „De Konsument".

Fenomenul este însă mult mai răspîndit decît rezultă din aceste însemnări.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

COORDONATE ALE ACVACULTURII

ÎN CONDIȚIILE creșterii continue a consumului produselor obținute din pescuit și ale scăderii treptate a randamentului pescuitului într-o serie de zone tradiționale atenția specialiștilor se îndreaptă către perspectivele pe care le oferă acvacultura, respectiv creșterea în spații special amenajate a diferitelor specii de pești, crustacee sau moluște.

Un studiu efectuat de F.A.O. asupra nivelului acestei activități la sfîrșitul deceniului trecut într-un număr de 36 de țări din lume (dintre care, douăzeci de țări dintre cele mai importante producătoare figurează în tabelul alăturat), a condus la concluzia că producția sa mondială ar depăși patru milioane de tone.

Totodată, după aprecierea specialiștilor extinderea pe scară industrială a acvaculturii, prin utilizarea rațională a zonelor de coastă propice acestei activități și combaterea concomitentă a efectelor nocive ale poluării apelor, ar putea conduce în viitor la o creștere de pînă la cinci ori a producției sale, adică pînă la 20 milioane de tone, și poate chiar mai mult. În acest mod, acvacultura ar putea oferi o completare substanțială la recoltele pescuitului maritim și oceanic (care s-a cifrat la aproape 70 milioane de tone în 1970).

Din tabelul alăturat se constată că principala zonă de acvacultură — cu o veche tradiție de altfel — o constituie Extremul Orient și Asia de sud-est, urmată de țările socialiste din Europa. De remarcat că primele trei țări — R. P. Chineză, Japonia și India — dau mai mult de jumătate din întreaga producție mondială a acestei ramuri.

Producția acvaculturii (în apă dulce și sălcie)

Țara	Tone	Țara	Tone
R. P. Chineză	1.190.000	Ungaria	22.137
Japonia	487.000	România	12.000
India	480.000	Polonia	10.909
U.R.S.S.	190.000	Cehoslovacia	10.641
Indonezia	141.000	Israel	10.408
Thailanda	136.413	Iugoslavia	10.000
Filipine	86.711	Brazilia	9.967
S.U.A.	40.200	Danemarca	9.065
Pakistan	37.540	Mexic	9.026
Malaezia	25.648	Madagascar	8.500

Sursa: F.A.O. „Ceres" nr. 4/1972.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 47 (482)
vineri 24 NOIEMBRIE 1972
20 PAGINI 2 LEI

47

PENTRU ASIGURAREA ÎNFLORIRII MULTILATERALE A ȚĂRII, RIDICAREA NIVELULUI DE CIVILIZAȚIE AL SOCIETĂȚII NOASTRE, BUNĂSTAREA ȘI FERICIREA FIECĂRUI CETĂȚEAN

PLANUL PE 1973: IMPULSURI ȘI EFECTE ALE ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII

PLENARA Comitetului Central și sesiunea Marii Adunări Naționale sînt indiscutabil evenimente de importanță majoră pentru poporul nostru, pentru progresul României Socialiste. Definitivarea și adoptarea planului și bugetului anual constituie o operație obișnuită, în fond precizarea unor etape, prestabilite, în drumul spre atingerea obiectivelor prevăzute în planul cincinal. Dar caracterul sarcinilor stabilite și modalitățile prin care s-a ajuns la ele, direcțiile de concentrare a eforturilor care au fost preconizate au o asemenea încărcătură de gîndire, încît documentele prezentate, dezbaterile care au avut loc și hotărîrile adoptate depășesc cu mult cadrul temporal restrîns — anul 1973 — la care se referă; ele transformă principiile și orientările stabilite de Conferința Națională în concepte concrete, operaționale, atît pe planul mecanismelor instituționalizate, cît și pe cel al metodelor și căilor de atacare a problemelor în unitățile economice de jos și pînă sus, îmbogățindu-se astfel panoplia instrumentelor dezvoltării economico-sociale accelerate a României.

Planul și bugetul pe 1973, celelalte legi adoptate pun în lumina cea mai puternică unele dintre trăsăturile de bază ale politicii Partidului Comunist Român, ale gîndirii economice profunde, clare, de larg orizont a tovarășului Nicolae Ceaușescu, din a cărui inițiativă și sub a cărui conducere au fost concepute și puse în operă toate principalele resorturi ale dezvoltării economice, politice și sociale a țării noastre. Expunerea prezentată la Plenară de tovarășul Nicolae Ceaușescu, impresionantă prin raza de cuprindere problematică, prin adînca cunoaștere a realităților, nevoilor și posibilităților economiei, prin rigoarea analizei, prin forța și deosebita valoare practică a concluziilor trase oferă un nou document-ghid pentru activiștii de partid și de stat cu sarcini economice, pentru cercetarea științifică, pentru întreaga activitate economico-socială.

Planul și bugetul pe 1973, legile și măsurile adoptate marchează noi pași importanți înainte în stăvilirea risipei, mai buna gospodărire a resurselor și sporirea eficienței activității economice, noi pași înainte în perfecționarea mecanismului economico-social, în dezvoltarea democrației socialiste, în crearea premiselor pentru accelerarea îmbunătățirii traiului celor ce muncesc. Într-un anumit sens sîntem în prezența unui nou pariu împotriva inerției, rutinei, empirismului, a forțelor care ne trag înapoi, un pariu pe forțele creatoare ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, un pariu pe calculul lucid, pe stabilirea științifică a opțiunilor, pe folosirea unor metode verificate de organizare și conducere.

Gheorghe DOLGU

(Continuare în pagina 2)

„Avem tot ce ne trebuie pentru a asigura înfăptuirea planului pe anul 1973. Depinde numai de munca fiecăruia dintre noi, a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii. Doresc să exprim convingerea conducerii de partid și de stat că toate organizațiile de partid, toate cadrele din economie, comuniștii, toți oamenii muncii vor face totul pentru a da viață acestui program de dezvoltare rapidă a țării, pentru înfăptuirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al X-lea și de Conferința Națională, asigurind înaintarea rapidă a patriei noastre pe calea societății socialiste multilateral dezvoltate, pe calea comunismului, a bunăstării și fericirii întregului popor."

NICOLAE CEAUȘESCU

PLANUL PE 1973

(Urmare din pag. 1)

CEEA CE NE PROPUNEM pentru anul viitor n-ar fi fost posibil fără rezultatele obținute pînă în prezent în îndeplinirea sarcinilor cincinalului. Datele preliminate pe 1972 arată că la toți principalii indicatori nivelele prevăzute în cincinal pe primii doi ani sînt atinse și depășite, fapt care atestă, pe de o parte, că prioritățile cincinalului au fost bine stabilite, că eforturile cerute sînt pe măsura posibilităților, iar, pe de altă parte, că muncitorii, țăranii, intelectualii — așa cum sublinia cu atîta căldură tovarășul Ceaușescu — nu-și precupețesc energia, talentul și inițiativa, fac totul pentru realizarea politicii partidului.

Pentru prima oară în acești doi ani ritmul de creștere a venitului național a întrecut ritmul de creștere a produsului social total, ceea ce arată că, drept urmare a eforturilor depuse perseverent de conducerea partidului în ultimii ani, ne-am înscris, în sfîrșit, pe orbita unei creșteri normale pentru o economie în plin proces de modernizare. România, grație politicii sale economice, s-a caracterizat printr-o remarcabilă stabilitate a prețurilor, care au rămas, practic, neschimbate, ceea ce distinge pozitiv dezvoltarea noastră de cea a numeroase alte țări. Astfel cum se remarca într-un recent raport al O.C.D.E., în țările vest-europene prețurile au crescut în acest an în medie cu 8%. Practic — subliniază raportul — nici o țară nu cunoaște o creștere mai mică de 6% pe an, în timp ce pentru unele dintre ele se poate vorbi chiar de 10%.

Planul pe 1973 este conceput astfel încît să încorporeze angajamentele suplimentare luate de organizațiile de partid județene. Prin nivelele stabilite, el este nu un plan îmbunătățit față de prevederile cincinalului, ci, așa cum se remarca în plenară, un plan substanțial îmbunătățit. El prevede un nivel al producției industriale globale superior cu 14,5 miliarde lei prevederilor cincinalului și cu 16,2% sarcinii de plan pe 1972, care, așa cum rezultă din cifrele preliminate, se realizează cu succes. În legătură cu noile nivele cel puțin două comentarii se impun.

În primul rînd, deși baza de comparație este considerabil mai înaltă, ritmul de creștere, foarte înalt, nu numai că nu se reduce, dar, dimpotrivă sporește. Creșterea planificată a producției industriale în 1973 depășește cele mai bune performanțe anuale ale cincinalului trecut. Deși cursa pentru progres a României continuă de peste două decenii, nu numai că nu se înregistrează o pierdere de viteză, dar dimpotrivă asistăm la o spectaculoasă accelerare.

În al doilea rînd, accelerarea suplimentară nu împietează asupra nivelului de trai al oamenilor muncii, nu presupune, cum s-ar spune, nici un fel de „strîngere a curelei". În cuvîntul său de încheiere la Conferința Națională a P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la sprijinul ce va fi asigurat pe plan central pentru îndeplinirea angajamentelor asumate de organizațiile județene de partid, arăta, între altele, că realizarea înainte de termen a cincinalului trebuie să se facă fără investiții suplimentare. Or, este demn de reliefat faptul că investițiile (centralizate) nu numai că nu sporesc în 1973, ci se reduc cu 4 miliarde lei în raport cu prevederile cincinalului. Ponderea fondului național de dezvoltare în venitul național se reduce de la 32,8% la 31,8%, iar fondul de consum este superior cu 5 miliarde de lei față de prevederile cincinalului. În acest fel, realizarea înainte de termen a planului pe 1971—1975 va însemna nu numai accelerarea dezvoltării țării, nu numai creșterea forței economice și a avuției naționale, ci și accelerarea creșterii bunăstării celor ce muncesc. Numărul de salariați urmează să atingă un nivel superior cu 90.000 celui prevăzut în cincinal; veniturile reale pe un locuitor vor fi mai mari cu 6,7% decît cele planificate inițial. Vor crește volumul desfacerii de mărfuri către populație, numărul apartamentelor ce urmează a fi construite etc. Încă odată se vede limpede că pentru partidul nostru producția nu este un scop în sine, că locul central în politica și preocupările partidului îl ocupă omul, asigurarea premiselor pentru înflorirea deplină a personalității fiecărui cetățean.

Planul pe 1973 materializează o orientare asupra căreia secretarul general al partidului a atras atenția în repetate rînduri. Într-o măsură mai mare decît în alte planuri sarcinile de producție sînt exprimate în unități naturale. Sarcina stabilită este ca în viitor să se renunțe cu desăvîrșire la practica planificării exclusive în indicatori valorici sau indicatori cantitativi globali, care permit să se meargă pe linia minimei rezistențe, să se escamoteze unele neajunsuri și lipsuri, să se recurgă la soluții în mai puțin acord sau chiar în contradicție — uneori — cu interesul general al economiei naționale. Continuîndu-se opera începută prin planul de stat de dezvoltare economico-socială pe 1973, s-a stabilit ca pînă la sfîrșitul anului ministerele, centralele, întreprinderile să nominalizeze întreaga producție, pînă la ultimul reper și subansamblu.

ANUL 1973, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, va fi hotărîtor pentru îndeplinirea întregului cincinal, pentru realizarea angajamentului popular de a-i scurta durata execuției. Succesul depinde de realizarea lui integrală, în toate compartimentele și la nivelele maxime stabilite. Aici se cer, de asemenea, făcute două sublinieri.

La unii indicatori, în special la producție și export, nivelele stabilite inițial în plan au fost menținute ca nivele minime, iar sarcinile suplimentare rezultate din angajamente se oglindesc într-o serie separată de nivele, maxime. Corelațiile de plan au însă în vedere nivelele maxime, fiind asigurată și baza materială a realizării lor. Menținerea în plan a nivelelor inițiale ca nivele minime are în vedere exclusiv asigurarea unor noi posibilități de cointeresare pentru colectivele de oameni ai muncii, întrucît realizările obținute peste nivelele minime sînt considerate depășiri de plan și se stimulează ca atare. Nivelele obligatorii pentru toți sînt însă nivelele maxime.

Pe de altă parte, așa cum s-a reliefat în lucrările plenarei, nici o unitate nu are dreptul să modifice structura producției ce i-a fost stabilită prin plan. A fost criticată tendința unor cunducători de întreprinderi de a substitui producția unor produse, cuprinse în plan, prin altele necuprinse în plan, dar pentru care găsesc beneficiari și încheie contracte. Contractele trebuie să acopere înainte de toate produsele pentru care au fost stabilite sarcini de plan. Numai după ce toate aceste produse, în cantitățile prevăzute la limita maximă, au fost contractate, unitățile au drept să încheie contracte pentru alte produse, pentru care nu au primit sarcini de plan.

La Conferința Națională a P.C.R., tovarășul Ceaușescu sublinia că realizarea angajamentelor asumate de organizațiile județene de partid trebuie să se bazeze pe un efort colectiv de gîndire, de inițiativă care să-și găsească expresie într-un plus de organizare, în decizii mai bune astfel încît să ridicăm nivelul de utilizare a resurselor noastre, rezultatele activității întregului popor. Expunerea prezentată la Plenară de secretarul general al partidului cuprinde un plan de lucru pe cît de simplu și de clar, pe atît de realist și profund chibzuit.

O serie de premise materiale, instituționale și organizatorice asigură mai bune condiții de acțiune decît în trecut. S-a acordat o mai mare atenție la elaborarea planului corelării sarcinilor de producție cu resursele materiale și a fost mărit gradul de concretețe al planului. În domeniul investițiilor, in vederea accelerării punerilor în funcțiune și atingerii parametrilor prevăzuți în proiecte, s-a decis concentrarea eforturilor cu prioritate asupra investițiilor economice și construcțiilor de locuințe, reducîndu-se și numărul principalelor noi obiective de la cît se prevedea inițial, la 215, precum și crearea unui for coordonator unic cu atribuții precise în domeniul directivării, normării și controlului activității de proiectare și construcții, ceea ce va permite utilizarea mai eficientă a capacităților de concepție și de execuție, îmbunătățirea calității lucrărilor și va crea condiții mai bune pentru asigurarea respectării riguroase a termenelor diverselor etape ale realizării unui obiectiv. A fost îmbunătățită structura culturilor în agricultură, majorîndu-se ponderea plantelor tehnice.

O atenție deosebită a fost acordată utilizării mai largi a formelor stimulative de retribuție, indicîndu-se între altele, introducerea cu mai multă fermitate a acordului global în construcții, în alte domenii de activitate industrială, precum și într-o serie de noi ramuri ale agriculturii — legumicultură, pomicultură, viticultură, creșterea animalelor. În această ordine de idei, reamintind rolul stimulativ al menținerii în plan la unii indicatori a unor nivele minime — la care ne-am referit — precum și indicația de a se introduce o premiere specială pentru realizarea programului suplimentar de export și pentru reducerea importului la materiale, materii prime, piese de schimb și utilaje, trebuie să menționăm și faptul că o serie de posibilități de cointeresare, prevăzute de noul sistem de salarizare — de pildă premierea pentru economii — pot și trebuie să fie folosite într-o mai largă măsură. Este un mare merit față de clasa muncitoare, de popor, o importantă contribuție la tezaurul internațional de gîndire și experiență al socialismului faptul că partidul nostru se preocupă prin acțiuni concrete de asigurarea echității socialiste, de lichidarea posibilităților de a obține venituri ușoare, fără muncă, de prevenirea unor diferențieri excesive a veniturilor și chiar de restrîngerea evantaiului acestora. Politica de asigurare a echității ține însă seama de diferențele care există între oameni, de aportul lor diferit la progresul societății și încurajează recompensarea hărniciei și eficienței. Precizările făcute în această privință de tovarășul Nicolae Ceaușescu au fost primite cu entuziastă aprobare de participanții la plenară și vor influența, desigur, pozitiv eforturile pentru realizarea și, eventual, depășirea, obiectivelor și sarcinilor planului pe 1973.

IN SETUL DE MĂSURI care vor asigura implicit un cadru mai bun pentru accelerarea dezvoltării social-economice a țării se înscriu și dezvoltarea cumulului de funcții, de partid și de stat la nivelul comitetelor județene de partid și instituirea unor consilii și comisii pe domenii în întreprinderile industriale, de transport și construcții, în întreprinderile agricole de stat și de mecanizare a agriculturii, precum și în institutele de proiectări și cercetări — consilii de control muncitoresc, comisii pentru problemele de organizare a producției și a muncii, comisii pentru economie și buna gospodărire, comisii pentru calitatea producției, comisii pentru problemele de export-import, — acolo unde există activitate de comerț exterior — comisii pentru problemele de investiții și dezvoltare, acolo unde există o asemenea activitate. Cum spunea în plenară un director de centrală aceste comisii și consilii „pentru cine le va ști utiliza bine, vor fi de un mare ajutor". Într-adevăr ele constituie o nouă formă de manifestare a responsabilității și inițiativei muncitorilor și a celor mai buni specialiști în probleme vitale ale îndeplinirii planului, ale sporirii eficienței întregii activități economice. Organisme specializate cu activitate permanentă, rezultatele muncii lor vor servi la o mai bună fundamentare a deciziilor comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, pe lîngă care vor lucra, sub îndrumarea organizațiilor de partid. În același timp, este evident că aceste măsuri ne pun în prezența unor noi forme de dezvoltare a democrației socialiste, de sporire a rolului clasei muncitoare, în asigurarea progresului țării, de întărire a conducerii de către partid a întregii activități economico-sociale.

IN CUVÎNTUL de încheiere la lucrările plenarei, secretarul general al partidului atrăgea atenția că rămîn încă multe lucruri de făcut, trebuie să fie depuse eforturi secrioase pentru realizarea cu succes a sarcinilor de plan pe anul viitor. Aceste eforturi, cum s-a subliniat, trebuie să se îndrepte în primul rînd spre folosirea intensivă a capacităților de producție, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, economisirea materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, valorificarea superioară a produselor, sporirea productivității muncii — spre acționarea tuturor acelor pîrghii de care depinde, în final, sporirea eficienței activității economice.

Programele concrete de măsuri, incluzînd între altele generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, reducerea la minimum a întreruperilor neplanificate și stagnărilor vor trebui să asigure ca, în condițiile unei încercări corespunzătoare, timpul de folosire a mașinilor-unelte să fie de cel puțin 85%. În plenară au fost prezentate o serie de experiențe și propuneri privind recrutarea și pregătirea forței de muncă necesare, îmbunătățirea încărcării utilajelor. De o deosebită atenție va trebui să se bucure problema asigurării cu piese de schimb, nominalizîndu-se, așa cum s-a stabilit, întreaga producție și renunțîndu-se cu desăvîrșire la planificarea pe bază de indicatori valorici sau globali.

În ceea ce privește aprovizionarea tehnico-materială, este limpede că, oricît de bună ar fi corelarea stabilită prin plan a sarcinilor cu resursele, buna desfășurare a acesteia depinde de respectarea scrupuloasă a disciplinei de plan și contractuale, de ritmicitatea producției și de efectuarea livrărilor în sortimentele, cantitățile și termenele stabilite, de reducerea normelor de consum.

Vorbim de mulți ani despre economii și probabil că există o destul de bună cunoaștere teoretică a căilor pe care pot fi reduse consumurile specifice. Ceea ce cere astăzi partidul este să se treacă de la lozinci generale la măsuri concrete, elaborate în fiecare întreprindere, pe secție, mașină și pe om pentru perfecționarea tehnologiilor, reproiectarea produselor, folosirea înlocuitorilor, la o adevărată acțiune de masă cu caracter permanent care să închidă porțile risipei, să asigure folosirea cît mai eficientă a metalului și a altor materii prime, a combustibilului și energiei.

Dacă îmbunătățirea calitativă a întregii activități economice, creșterea eficienței economice sînt, cum s-a subliniat in expunerea secretarului general al partidului, problema centrală a planului pe 1973, acționarea simultană a tuturor factorilor eficienței pe baza unor programe de măsuri detaliate pînă la fiecare utilaj și fiecare om constituie o caracteristică de bază a strategiei stabilite de partid pentru realizarea sarcinilor mari care ne stau în față. Numai astfel vor putea fi atinse nivelele prevăzute la asemenea indicatori cum sînt cheltuielile materiale pe unitatea de produs, producția, beneficiul și venitul net la 1000 lei fonduri fixe, productivitatea muncii, calitatea produselor etc.

Secretarul general al partidului a chemat să se acționeze energic în vederea reducerii cheltuielilor bugetare neeconomice, unde, cum s-a apreciat, există o risipă deosebit de mare, să se pună mai multă ordine în repartizarea forței de muncă pe întreaga economie, acordîndu-se atenție, între altele, dimensionării raționale a personalului tehnico-administrativ din centrale și unități industriale și de construcții.

O PREOCUPARE susținută din partea ministerelor, centralelor, întreprinderilor o solicită îndeplinirea sarcinilor stabilite în domeniul comerțului exterior. Exporturile urmează să crească cu 27%, iar importurile cu 15,6%, ritmuri care țin seama de nevoile și posibilitățile economiei naționale, de obiectivul echilibrării balanței de plăți externe. Expunerea prezentată în plenară, dezbaterile care au avut loc au evidențiat o serie de probleme care reclamă întreaga atenție a colectivelor cu sarcini de comerț exterior. În primul rînd, problema prețurilor la export. Unul din învățămintele plenarei este că trebuie înlăturate practicile acelor conducători de unități, lipsiți de orizont economic, pentru care exportul este un scop în sine care nu știu ce prețuri iau pe marfa exportată și care admit ca, odată cu unele mărfuri, să se exporte și venit național creat în țara noastră. Criticînd deficiențele constatate în domeniul prețurilor de export și cerînd înlăturarea lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că a asigura creșterea rentabilității vînzării produselor românești pe piața străină este o datorie patriotică.

În lumina hotărîrilor plenarei obiectivul unei atente reexaminări trebuie să-l constituie cererile de import, astfel încît importurile să fie limitate la strictul necesar, și să se valorifice la maximum posibilitățile interne.

SE POATE SPUNE, pe drept cuvînt că nu există aspect important al activității noastre economice, de care depinde succesul realizării planului pe 1973 care să nu fi fost supus dezbaterilor Plenarei. O plenară care prin numărul de participanți și numărul de vorbitori a avut dimensiunile unui congres. O plenară care ilustrează foarte elocvent modul în care partidul înțelege să-și exercite rolul conducător în întreaga dezvoltare a societății noastre. O plenară care a exprimat unitatea de gîndire, de voință și acțiune a partidului, care a dat expresie unității întregului popor în jurul partidului nostru comunist.

Marea Adunare Națională, după dezbateri care au însemnat noi posibilități de analiză și verificare, a conferit putere de lege sarcinilor stabilite pentru dezvoltarea economico-socială a țării în anul viitor.

Acum esențială este realizarea integrală a sarcinilor pe 1972 și, concomitent, asigurarea tuturor condițiilor pentru atacarea din plin a obiectivelor noului plan anual.

PENTRU ASIGURAREA ÎNFLORIRII MULTILATERALE A ȚĂRII, RIDICAREA NIVELULUI DE CIVILIZAȚIE AL SOCIETĂȚII NOASTRE, BUNĂSTAREA ȘI FERICIREA FIECĂRUI CETĂȚEAN

RECENTA plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a dezbătut o serie de probleme de o deosebită însemnătate ale activității partidului și statului, ale muncii întregului nostru popor pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale, pentru dezvoltarea în continuare a economiei naționale și ridicarea nivelului de viață al celor ce muncesc.

Înfăptuirea hotărîrilor plenarei, a sarcinilor pe anul viitor depinde de munca fiecăruia dintre noi, a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii. Dezvoltind succesele obținute pînă în prezent, toți oamenii muncii din patria noastră sînt chemați să acționeze cu energie în lumina indicațiilor cuprinse în expunerea secretarului general al partidului, să ia în fiecare unitate și la fiecare loc de muncă măsurile concrete necesare în vederea realizării în cele mai bune condiții a planului de stat pe anul 1973, etapă importantă în îndeplinirea cincinalului înainte de termen, să-și intensifice eforturile, mobilizînd toate forțele creatoare ale națiunii noastre socialiste pentru a da viață programului de dezvoltare rapidă, multilaterală a țării.

POLARIZAREA ENERGIILOR SPRE DOMENII DECISIVE

Mobilizarea și valorificarea în condiții de maximă eficiență a protențialului productiv creează premise sigure pentru îndeplinirea planului și a angajamentelor suplimentare

ÎNDEPLINIREA actualului cincinal înainte de termen a polarizat eforturile generale în toate compartimentele de activitate, îndeosebi în domeniul economic. Realizările obținute pe primele trei trimestre ale acestui an, îndreptățesc concluzia că măsurile luate de întreprinderi pentru mobilizarea și valorificarea în condiții de maximă eficiență a potențialului productiv, **creează premise sigure pentru îndeplinirea planului și a angajamentelor suplimentare asumate în întrecerea socialistă.** Astfel, intensificarea gradului de folosire a capacităților de producție și organizarea rațională a întregului proces productiv, au permis ca, la majoritatea produselor deosebit de importante pentru economia națională, să se obțină depășiri substanțiale ale sarcinilor de plan — așa cum rezultă din tabelul nr. 1.

Din analiza modului în care s-a îndeplinit planul în unități fizice în perioada 1.I—30.IX a.c., rezultă că aproape 65% din numărul total al produselor urmărite și raportate operativ de către întreprinderile industriale, prezintă depășiri de plan mai mari sau mai mici. Cantitățile obținute au creat disponibilități suplimentare pentru export sau pentru acoperirea în proporții mai mari a producției și consumului intern.

Așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea făcută la lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R. **din datele statistice preliminare rezultă că planul producției industriale pe acest an va fi îndeplinit în proporție de peste 101%. Vom porni, deci, la îndeplinirea sarcinilor planului pe 1973** — sarcini substanțial mărite — **de la rezultatele bune cu care vom încheia anul în curs și, în general, primii ani ai cincinalului.**

Reliefînd aceste rezultate favorabile — rod al muncii însuflețite a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor — nu trebuie să trecem totuși cu vederea peste unele neajunsuri manifestate în primele 9 luni ale anului și asupra cărora trebuie să se concentreze atenția conducerilor de întreprinderi, a centralelor industriale și a ministerelor care consemnează rămîneri în urmă ce se cer recuperate în perioada care a mai rămas pînă la finele anului : la cărbune, oțel, zinc în concentrate, produse electrotehnice și electronice, frigidere, autoturisme de teren, sodă caustică, acid sulfuric, îngrășăminte cu azot, îngrășăminte cu fosfor, cărămizi etc.

Bineînțeles că este necesar să se scoată în evidență și cauzele care au împiedicat obținerea unor rezultate mai bune, grupate pe principalele categorii, în scopul de a permite întreprinderilor să desprindă mai ușor ceea ce au de făcut atît pentru încheierea cu succes a anului în curs, cît mai ales pentru pregătirea planului pe anul următor.

Pe ce căi trebuie acționat și ce măsuri se impun a fi luate ?

DE LA TRIMESTRU la trimestru, de la an la an, activitatea de producție a întreprinderilor este prevăzută să crească atît pe seama dezvoltării capacităților existente, cît mai ales pe seama capacităților noi. Preocuparea ministerelor, centralelor industriale și a întreprinderilor trebuie orientată, în principal, spre **punerea la timp în funcțiune a obiectivelor industriale pentru a putea îndeplini integral planul de producție, deoarece orice întîrziere în darea în funcțiune a unor capacități noi, face ca economia națională, beneficiarii să fie lipsiți de o anumită materie primă sau de un anumit material pe care au contat și care condiționează obținerea altor produse.** Un exemplu în acest sens ni-l oferă acidul sulfuric, la care planul de producție pe 9 luni nu s-a îndeplinit cu 11,4%, iar pe luna septembrie cu 17,3%. Cauza acestei nerealizări se localizează în neintrarea în funcțiune la termen (sfîrșitul lunii iunie) a liniei a II-a de acid sulfuric la Uzina chimică — Valea Călugărească, ca urmare a nerespectării termenelor contractuale de către unii furnizori de utilaje tehnologice (Uzinele „Vulcan" și „Grivița roșie" din București, „Independența" din Sibiu), a slăbirii ritmului în care se desfășoară unele lucrări de construcții-montaj, a defecțiunilor apărute în timpul executării de probe tehnologice. Este semnificativ de arătat că fiecare zi de întîrziere înregistrată la punerea în funcțiune a liniei a II-a de acid sulfuric la Uzina din Valea Călugărească, se materializează într-o pierdere de 600 tone acid sulfuric.

La întreprinderea de produse ceramice pentru construcții-Zalău, capacitatea de producție care avea termen de intrare în funcțiune în luna mai nu a început să producă nici în luna septembrie, ceea ce a influențat îndeplinirea planului de producție la cărămizi și blocuri ceramice din argilă.

Așadar, numai din cele arătate se poate desprinde cîtă importanță are pentru realizarea planului de producție intrarea la termen în funcțiune a capacităților noi.

Referindu-se la planul de investiții pe 1973, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat la recenta plenară a C.C. al P.C.R. :

„Pentru asigurarea disciplinei de plan în domeniul investițiilor este necesară pregătirea temeinică a condițiilor de execuție a lucrărilor, asigurarea documentațiilor tehnico-economice din timp, contractarea la vreme a utilajelor din țară și din import, buna organizare și dotare corespunzătoare a șantierelor de construcții".

SE ȘTIE CĂ funcționarea ireproșabilă a mașinilor și utilajelor apare ca o condiție de bază, hotărîtoare, pentru îndeplinirea sarcinilor de plan și a angajamentelor suplimentare luate în întrecere. Creșterea ponderii timpului de lucru util în totalul timpului maxim disponibil a utilajului și diminuarea (sau eliminarea) ponderii timpului pierdut cu întreruperile neprevăzute (reparații accidentale) — iată calea pentru îmbunătățirea coeficientului de folosire extensivă a utilajului, pentru sporirea productivității muncii.

Pentru a se asigura funcționarea optimă a utilajului și a diminua (sau chiar elimina) întreruperile neprevăzute, este **necesar ca graficul de întreținere și reparații să fie întocmit corect și cu simț de răspundere și respectat strict, ca întreținerea și reparațiile să fie de calitate corespunzătoare.** În practică însă, unele întreprinderi se abat de la aceste bune reguli sub un motiv sau altul, ceea ce are drept rezultat înregistrarea unor defecțiuni mecanice sau tehnologice, care afectează direct volumul producției. Așa s-au întîmplat lucrurile la Grupul industrial de chimie Rîmnicu-Vîlcea, unde au apărut defecțiuni mecanice și tehnologice la compresoarele de bioxid de carbon, ceea ce a avut drept rezultat obținerea unei producții mai mici de sodă calcinată pe luna septembrie cu 3,7%. Un alt exem-

Tabelul nr. 1

	% față de plan		
	trim. I	trim. II	trim. III
— Cocs metalurgic	100,7	100,5	103,1
— Benzine	105,0	106,0	106,5
— Oțel aliat	107,4	106,9	104,6
— Tablă mijlocie și groasă	112,8	115,2	115,3
— Motoare electrice de 0,25 kW și peste	111,8	110,6	109,0
— Cabluri electrice izolate	107,3	105,8	104,9
— Receptoare pentru TV	101,8	103,7	103,3
— Mașini și utilaje pentru ind. mater. de construcții și refractare	119,1	117,1	113,7
— Locomotive Diesel și electrice pentru magistrale	109,5	114,9	108,4
— Autoturisme de oraș	100,5	103,5	108,2
— Cauciuc sintetic	101,1	102,3	103,2
— Cherestea de fag	106,7	104,9	104,2
— Mobilier din lemn	104,4	103,7	103,4

ing. Florin MIHALACHE
ec. Emil VASILESCU

⟶

FOLOSIREA DEPLINĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

Trandafir COCÎRLĂ
prim-secretar al
Comitetului județean Caraș-Severin
al P.C.R.

ÎN EXPUNEREA făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R., printre problemele majore abordate privind realizarea planului pe 1973 și pe întreg cincinalul înainte de termen, se numără și aceea a folosirii din plin a tuturor capacităților de producție. Înfăptuirea acestei sarcini de către toate colectivele de întreprinderi din județul nostru este privită ca o acțiune continuă, deoarece de ea depinde nemijlocit sporirea volumului de produse, creșterea productivității muncii, reducerea costurilor de producție, într-un cuvînt obținerea unei înalte eficiențe economice, caracteristica de bază a actualului cincinal.

ESTE CUNOSCUT faptul că actualul cincinal a fost conturat la nivelul de cunoaștere a anilor 1969—1970. De atunci, au apărut însă elemente noi, de o deosebită valoare, ca urmare a inițiativei creatoare a maselor, puternic stimulată de organizațiile de partid, care au atestat posibilități ce au permis obținerea unor importante depășiri de plan în 1971, cît și în lunile scurse din acest an. Aprofundarea studiilor asupra modului în care sînt folosite capacitățile scot în evidență multiple noi posibilități de creștere a producției. De altfel, noțiunea de capacități de producție nu este statică, ci dinamică, extrem de sensibilă la introducerea de metode noi în procesul de organizare a producției, la perfecționarea tehnologiilor de fabricație, la modernizarea utilajelor și, în general, la promovarea progresului tehnic.

Căile pe care am acționat și acționăm pentru devansarea cincinalului sînt extrem de variate, diferind mult de la o ramură la alta — în funcție de specificul activității; unele din aceste căi au însă valabilitate pentru toate ramurile.

În industria constructoare de mașini, de exemplu, unde există mari rezerve în însuși indicele de utilizare extensivă a mașinilor și a utilajelor, ne-am îndreptat atenția, cu prioritate, spre a **echilibra schimburile** pentru a reduce cît mai mult perioada de staționare a mașinilor, pentru a trage semnul egalității între timpul calendaristic și cel de funcționare. Înfăptuirea acestui obiectiv e un proces complicat, se cer pregătiți oameni în plus care să lucreze la mașini, dar în primul rînd, folosite cît mai judicios forța de muncă actuală și timpul de lucru pentru a se realiza un volum sporit de producție, mai ales pe seama creșterii productivității muncii. În această direcție metoda de rezolvare pe care colectivele de muncă au îmbrățișat-o a fost aceea ca, **în anumite locuri din uzine, prin introducere de mecanizări, organizarea mai rațională a fluxurilor de producție etc. să se reducă numărul de salariați, iar cei rămași disponibili să fie îndreptați spre locurile în care este reclamată mai stringent prezența lor, adică la deservirea unor mașini și utilaje**. Totodată, ne preocupăm intens de a transforma unele posturi de funcționari în muncitori direct productivi; dar ne mai izbim, din păcate, de numărul mare de formulare care trebuie complectate și ocupă mulți oameni.

Ne străduim să extindem, în limitele economicității și posibilității, **sistemul ca un om să servească mai multe mașini pentru ca astfel să putem crea condiții ca mașinile în schimbul II și III să funcționeze la nivelul schimbului I.** Ceva mai mult: ne ocupăm cu toată răspunderea de a obține un om în plus, care să permită funcționarea mașinilor și duminica, acesta putînd asigura în cursul săptămînii ziua liberă a muncitorilor ce au lucrat în ziua respectivă.

> **● Metode de valorificare a rezervelor interne, potrivit specificului și particularităților fiecărei ramuri industriale.**
> **● Contribuția prețioasă a autoutilării**
> **● Specializarea și tipizarea — factori de seamă pentru sporirea productivității muncii ; dar și un impediment — neajunsurile manifestate în cadrul cooperării între întreprinderi.**

Dar **folosirea extensivă** nu este singura în măsură să ducă la utilizarea cît mai deplină a capacităților. Din unele analize efectuate rezultă că **rezerve considerabile se întîlnesc în intensitatea cu care lucrează unele mașini, fie datorită unor tehnologii nepotrivite, fie din cauza slabei încărcări**. Printr-o colaborare mai strînsă a tehnologilor și a normatorilor, încercăm să determinăm luarea de măsuri ca mașinile să fie folosite la sarcina nominală (de exemplu, la mașinile așchietoare să se utilizeze gama de viteze mai ridicate, să se mărească adîncimea de intrare a cuțitului în metalul ce se prelucrează etc.). **Analizînd în acest mod folosirea capacităților de producție, întreprinderile constructoare de mașini ale județului se încadrează în acțiunea de reducere cu o jumătate de an a actualului cincinal.**

IN INDUSTRIA județului, alături de întreprinderile constructoare de mașini, sînt puternic reprezentate ramurile **minieră și siderurgică.** În aceste ramuri problema utilizării capacităților de producție se pune într-un mod deosebit: în prima — schimburile sînt echilibrate, iar în uzinele siderurgice se lucrează cu foc continuu. Aceasta nu înseamnă deloc că lupta pentru devansul cincinalului e lipsită de sorți de izbîndă. De altfel, dacă aceste sectoare nu răspund pozitiv la această sarcină majoră, ramura constructoare de mașini poate întîmpina, la rîndul ei, serioase greutăți, neavînd asigurat metalul necesar pentru devansul propus.

De aceea, atenția în aceste sectoare a fost îndreptată în direcția **perfecționării tehnologiilor folosite, astfel ca abatajele și agregatele siderurgice să poată da într-o unitate de timp o producție mai mare.** Căutările, studiile întreprinse, au dus la obținerea de rezultate bune. Folosirea metodei de exploatare prin surpare în zăcămintele cuprifere, de exemplu, face ca productivitatea muncii să crească de 2—3 ori față de metoda clasică. Această metodă o experimentăm pe cale largă la minele din Moldova Nouă. La furnale, prin creșterea temperaturii și presiunii, se intensifică procesele de topire a minereului care se transformă în fontă. La cuptoarele Martin, ne preocupăm să intensificăm procesele în fiecare fază de elaborare a oțelului. Ridicînd încărcătura pe troacă, reducem perioada de încărcare, iar prin introducerea oxigenului, intensificăm și reducem timpul de topire și afinare a șarjei etc. La laminoare, îmbunătățirea calibrajelor, programarea rațională a profilelor, mecanizarea operațiile de schimbare a cilindrului și reducerea timpului de oprire, sînt căi care fac să crească volumul laminatelor realizate în timpul unei luni.

Acestea sînt doar cîteva din nenumăratele căi ce duc la sporirea producției în aceste sectoare în care, la prima vedere, s-ar părea că noțiunea de capacitate ar avea un caracter mai static, mai bine conturat. Faptele, practica de zi cu zi, dovedesc însă contrariul. Să luăm, de pildă, oțelăria Uzinelor „Oțelul Roșu". Construită pentru a se obține 120 000 tone oțel pe an, ea realizează în 1972 mai mult decît dublu. De asemenea, la oțelăria din Reșița durata planificată de elaborare a unei șarje de oțel este aproximativ de opt ore ; dar muncitorii și tehnicienii acestei unități au găsit mijloace să elaboreze o șarjă în numai cinci ore și jumătate.

O altă ramură a județului — exploatarea lemnului — trebuie să-și caute rezervele în folosirea mai bună a masei lemnoase existente, pentru a putea realiza cincinalul înainte de termen, deoarece nu-i posibil să se extragă mai mult lemn din păduri. **Cantitatea de masă lemnoasă ce se exploatează în pădurile județului** (care acoperă jumătate din suprafața sa), **trebuie să ajungă în totalitate în produse finite, să se înlăture cu desăvîrșire situația actuală cînd o mare cantitate, sub formă de crăci sau reziduri, nu-și continuă drumul spre industrializare, ci se degradează fiind lăsate în pădure.**

INTENSIFICAREA utilizării capacităților de producție nu presupune numai măsuri strict organizatorice, care vizează o mai deplină încărcare a lor, ci și **crearea de utilaje și mecanisme cu indici tehnico-economici ridicați în cadrul acțiunii de autoutilare.** În județul nostru, conducerile întreprinderilor industriale au adoptat programe speciale de autoutilare, acționîndu-se îndeosebi pe linia de a se înlocui mașinile universale cu mașini-agregat de concepție proprie și executate în uzinele proprii. **Numai în 1972, volumul de autoutilări a depășit suma de 57 mil. lei, iar în anul 1973, aceasta va crește la aproape 90 mil. lei.**

În toate unitățile tehnicieni și ingineri din cei mai buni au primit sarcina de a proiecta mașini-agregat sau instalații de mecanizare a unor lucrări. Unele din acestea înlocuiesc 2—3 mașini universale, determină o economie de spațiu de producție, de oameni și, în ultimă instanță, creșterea sensibilă a productivității muncii. De exemplu, la Uzina de construcții de mașini din Reșița s-au realizat mașini-agregat pentru prelucrarea simultană a găurilor de bolț la pistoanele motoarelor Diesel, a chiulaselor și liniei arborilor cu came a acestor motoare. **Este interesant să subliniez că introducerea în flux tehnologic a agregatului pentru găurit și alezat chiulase, a înlocuit 6 mașini-universale și tot atîția muncitori care lucrau în paralel pe aceste mașini, iar productivitatea muncii a crescut de peste patru ori.** La Uzina de construcții metalice și mașini agricole din Bocșa s-a executat un agregat de concepție proprie, pentru îndreptarea tălpilor grinzilor sudate și două tipuri de mașini cu disc abraziv de debitat profile și altele.

REZERVE importante în creșterea gradului de folosire a capacităților de producție prezintă **specializarea producției**, prin introducerea tipizării la anumite game de produse. În condițiile execuției de unicate — chiar dacă toate se numesc, de pildă, construcții metalice — nu poate fi vorba de organizarea unui flux rațional, de specializarea locurilor de muncă și de introducerea unor tehnici avansate de lucru. Așa este cazul la Uzinele de construcții metalice din Bocșa, care execută părțile componente (stîlpi, ferme etc.) pentru construcții de hale industriale. În prezent, fiecare proiectant concepe cum crede de cuviință construcția stîlpului, construcția grinzii, a fermei și a celorlalte părți constructive, astfel că nu se întîlnesc două hale care să folosească același stîlp. La propunerea uzinei, organele în drept au hotărît să se treacă la tipizare și beneficiarii să solicite elemente tipizate. În acest mod, uzina va putea organiza, pe genuri de părți componente, fluxuri de fabricație și folosi pe scară largă sudura automată. O astfel de organizare va face ca, în halele actuale și cu numărul de oameni existenți, producția să crească cu cel puțin 50% față de nivelul actual.

→

←

plu îl constituie situația de la Uzina de aluminiu — Slatina, la care funcționarea defectuoasă a podurilor rulante a condus la nerealizarea planului de producție de aluminiu primar și aliaje de aluminiu cu 3,4%.

Concluzia ce se desprinde — și care are valabilitate nu numai pentru întreprinderile menționate — este aceea că o **premisă principală a realizării planului de producție, a sporirii productivității muncii o constituie asigurarea funcționării ireproșabile a utilajului, îndeosebi pe calea unei întrețineri și reparații corespunzătoare a acestuia** — sarcină importantă subliniată și în documentele actualei plenare a C.C. al P.C.R.

APROVIZIONAREA în condiții bune cu materii prime, materiale, combustibil, energie a procesului de producție, se reflectă pregnant în cei mai de seamă indicatori economici ai activității întreprinderilor : volumul producției, productivitatea muncii, calitatea produselor, prețul de cost etc. Orice impediment ivit în aprovizionare și în folosirea cu grijă a materiilor prime și a materialelor, creează un dezechilibru în desfășurarea optimă a procesului de producție, ceea ce se concretizează, pînă la urmă, în nerealizarea integrală a sarcinilor de plan.

De cele mai multe ori vina pentru nerealizarea planului de aprovizionare o poartă furnizorii, care nu respectă termenul, ritmul de livrare, calitatea și sortimentația materialelor. Dar cum fiecare întreprindere consumatoare este, la rîndul ei, furnizor, **orice perturbare a planului de aprovizionare creează un lanț de deficiențe, cu influențe directe asupra nivelului realizării planului de producție la un șir de întreprinderi și asupra economiei naționale în ansamblu.**

Repetate dificultăți a întîmpinat în luna septembrie Uzina „Independența"-Sibiu, ca urmare a faptului că nu a primit de la Uzina mecanică Cugir unele subansamble (cuplaje speciale) pentru mașina de bobinat sîrmă și tablouri electrice de comandă de la Întreprinderea „Automatica"-București, fapt ce a dus la nerealizarea producției de mașini și utilaje pentru industria metalurgică cu 13,5%.

O altă unitate ce a avut de suferit de pe urma nelivrărilor de materiale a fost Uzina „Electroputere"-Craiova. Aici au lipsit conducătorii de cupru, nelivrați de Fabrica de cabluri și materiale electroizolante-București și unele subansamble (6 agregate) de la Uzina „Vulcan"-București. Aceste deficiențe în aprovizionare a făcut ca planul de producție la locomotive electrice de 5100 kW și la transformatoare și autotransformatoare de peste 10 KVA, să nu poată fi realizat pe luna septembrie.

Acestea sînt doar cîteva exemple care atestă că nelivrarea la timp, în cantitățile și calitățile de materii prime sau materiale contractate, au afectat realizarea planului de producție în unitățile menționate.

De aceea — așa cum s-a subliniat și la recenta plenară a C.C. al P.C.R. — trebuie să se urmărească cu mai multă fermitate și exigență ca întreprinderile producătoare să-și respecte în întregime contractele, obligațiile asumate, livrînd la termenele stabilite, în cantitățile și de calitatea corespunzătoare, materialele și piesele destinate aprovizionării tehnico-materiale a altor unități.

După părerea noastră **acei furnizori care nu înțeleg să-și onoreze întocmai obligațiile stipulate în contractele economice trebuie să suporte rigorile legii, în sensul de a plăti penalizări pentru daunele provocate.** Fiecare trebuie să înțeleagă că contractul economic este lege și că el se cere respectat întocmai.

DINTRE TOȚI FACTORII care influențează activitatea producției a unei întreprinderi industriale, forța de muncă este cel mai important. Marea majoritate a întreprinderilor, paralel cu dezvoltarea producției, s-au preocupat și se preocupă de calificarea și stabilizarea forței de muncă, putînd face față astfel sarcinilor mereu sporite de la an la an.

Sînt însă și întreprinderi care nu iau măsuri din timp în cadrul unui plan complex de perspectivă, pentru asigurarea calificării cadrelor potrivit necesităților lor, și se trezesc deodată „descoperiți", adică resimt o lipsă acută de muncitori calificați în anumite meserii. Această lipsă de prevedere — atît a întreprinderii, cît și a centralei industriale și a ministerului — are, în ultimă instanță, serioase consecințe asupra realizării planului de producție.

De exemplu, Uzina mecanică Muscel, datorită lipsei de strungari, frezori și rabotori, nu a realizat planul pe luna septembrie la autoturisme de teren. O situație similară s-a înregistrat la Uzina de utilaj chimic „Grivița roșie"-București, la Uzina de utilaj chimic Ploiești la care s-a resimțit lipsa strungarilor, frezorilor sudorilor și cazangiilor.

În rezolvarea problemei cadrelor, unele întreprinderi, în loc să ia măsuri eficiente, sînt tentate să recurgă la paleative : **fie că recurg la soluția de a „racola" meseriași din alte întreprinderi, fie că se mulțumesc să anunțe la poartă sau să publice în ziare că au nevoie de strungari, sudori sau muncitori de alte meserii.** Aceste paleative, nu sînt însă de natură să soluționeze în fond necesarul de muncitori.

Măsurile care se cer a fi luate trebuie să înceapă cu **pregătirea din timp a cadrelor** și aceasta strîns corelat cu intrările în funcțiune a capacităților noi, cu dezvoltarea capacităților existente, ținînd seama de fluctuația și circulația, în limite normale, a forței de muncă.

NE APROPIEM de sfîrșitul acestui an. În această scurtă perioadă ce a mai rămas, în fiecare întreprindere, trebuie să crească preocuparea pentru amplificarea rezultatelor bune obținute în realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate. În același timp, se cer depuse maximum de eforturi pentru recuperarea integrală a rămînerilor în urmă înregistrate într-un domeniu sau altul. În cadrul acestor preocupări nu trebuie pierdute din vedere nici măsurile ce se impun a fi luate — așa cum s-a subliniat pregnant în documentele recentei plenare a C.C. al P.C.R. — pentru a se crea condiții tehnico-materiale favorabile în vederea demarării optime a planului pe anul următor chiar din primele zile.

Specializarea producţiei este frînată în prezent de modul defectuos în care se desfăşoară cooperarea între întreprinderi. Întîmpinînd greutăţi în asigurarea unor subansamble, o seamă de unităţi au început să şi le fabrice singure, cheltuind prea mult pentru realizarea lor, întrucît nu intră în profilul lor, nu au o tehnologie şi o tehnică adecvată de producţie. **În acest domeniu trebuie să acţioneze cu mai multă fermitate legea contractelor economice.**

DESIGUR, căutăm cu perseverenţă mereu noi posibilităţi de folosire mai bună a capacităţilor de producţie, fiecare organizaţie de partid acţionînd în acest sens. Experienţa pozitivă căpătată de unele colective de muncă este un bun de preţ, care trebuie să-l folosească toate uzinele. Această sarcină de generalizare îşi propune s-o coordoneze cu mai multă grijă comitetul judeţean de partid.

ÎNNOIREA ŞI REPROIECTAREA PRODUSELOR — CĂI EFICIENTE DE ECONOMISIRE A METALULUI ŞI LEMNULUI

O ANALIZĂ efectuată recent la două întreprinderi din Capitală — **Combinatul de industrializarea lemnului — Pipera** şi **Uzina „Autobuzul"** — a activităţii de invenţii, inovaţii şi raţinonalizări, a scos în evidenţă atît unele succese ce pot fi preluate cu titlu de experienţă pozitivă, cît şi unele deficienţe asupra cărora considerăm util a atrage atenţia factorilor de decizie interesaţi.

Inovaţiile şi invenţiile aplicate în producţie, de pildă, în anul trecut la Combinatul de industrializarea lemnului — Pipera au adus economii postcalculate de 4,2 milioane lei, iar în primele 9 luni din acest an de 3,4 milioane lei, fiind sursa principală de reducere a cheltuielilor la 1000 lei producţie marfă şi de sporire a rentabilităţii.

În acest an, structura producţiei nu a suferit modificări faţă de 1971 şi totuşi **nivelul cheltuielilor** realizate la 1000 lei producţie marfă a fost cu 2% sub cel planificat, iar realizările de la 30 septembrie 1972 se situează cu mult sub nivelul anului precedent. Sursa o constituie reducerea consumului specific de masă lemnoasă, sporirea randamentelor la prelucrare datorate introducerii unor tehnologii îmbunătăţite. Planul de beneficii s-a realizat la 30 septembrie 1972 în proporţie de 104,2%, din depăşirea respectivă peste 80% provenind din economiile rezultate din aplicarea cu succes în producţie a invenţiilor şi inovaţiilor, care au permis unităţii ca în anul 1971 să se claseze pe ramură pe primul loc la concursul organizat pe această linie.

Dintre lucrările prezentate de **CIL Pipera** premiate la concurs, exemplificăm **„mecanizarea operaţiei de transport şi depozitare a cherestelei"** — o inovaţie valoroasă, rodul unor minuţioase studii şi cercetări a 3 tehnicieni, ce a adus **economii postcalculate anuale de peste 2 milioane lei** şi a redus numărul de muncitori angrenaţi în efectuarea acestor operaţiuni de la 160 la 40 de oameni şi o invenţie utilizată la **fabricarea în ţară a unor răşini fenolice**, ce a redus importul cu 1800 mii lei valută, **economiile postcalculate** reprezentînd într-un an peste **1 milion lei.**

Efortul inovator al oamenilor muncii de la CIL Pipera s-a concentrat şi în direcţia **reducerii consumului de material lemnos** prin **folosirea înlocuitorilor.** Introducerea în producţie a inovaţiei privind **aplicarea PFL stratificat şi melaminat pe ambele feţe ca înlocuitor al cherestelei** la soclii corpurilor pentru bucătării a permis înlocuirea în fiecare an a 60 000 mp panouri, obţinîndu-se **economii postcalculate de 777 mii lei.**

Dat fiind ritmul rapid de creştere a producţiei de mobilă, atenţia specialiştilor şi muncitorilor din cadrul combinatului s-a îndreptat încă din faza de **proiectare** în două direcţii principale menite să asigure un consum scăzut de lemn : **înlocuirea garniturilor masive de o concepţie veche**, care solicită un consum mare de cherestea, cu mobilier modern, elegant, adaptabil dimensiunilor spaţiilor de locuit şi **folosirea pe scară tot mai largă a produselor stratificate**, prin înlocuirea unor piese de cherestea cu altele executate din PAL, PFL sau mase plastice.

Cealaltă unitate economică investigată, **Uzina „Autobuzul" — Bucureşti**, a beneficiat în ultimii ani de importante fonduri de investiţii care au fost direcţionate spre : crearea unor noi capacităţi de producţie şi dezvoltarea celor existente, modernizarea procesului de producţie şi asimilarea unor noi tipuri de autobuze.

O contribuţie importantă la modernizarea procesului tehnologic de producţie l-au adus creaţiile tehnice originale materializate în invenţii, inovaţii şi raţionalizări. La cabinetul tehnic al uzinei „Autobuzul" s-au înregistrat numai în primele 10 luni din acest an un număr de 239 propuneri de invenţii, inovaţii şi raţionalizări din care s-au aplicat în procesul de producţie un număr de 110, 2 fiind caracterizate ca invenţii, 34 — inovaţii şi 84 — raţionalizări. Toate au adus o **eficienţă economică anuală de 3 355 mii lei.**

Dezvoltarea activităţii de creaţie tehnică la unitatea menţionată poate fi ilustrată prin datele prezentate în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

	1971	1972	procent de creştere
Propuneri înregistrate	67	141	210
Propuneri aplicate	38	57	156
Economii realizate (mii lei)	998	2085	208
Recompense plătite autorilor (mii lei)	61	78	128

Din inovaţiile aplicate reţine atenţia aceea care se referă la **modificarea constructivă a longeroanelor de la clasa de autobuze TV20R, TV20U, TV20E.** Prin aplicarea ei în procesul de fabricaţie se realizează o croire mai raţională a materiei prime obţinîndu-se o economie de 53 kg metal la fiecare produs iar la producţia totală 127 **tone în valoare de 568 mii lei.**

Inovaţia privind **modificarea constructivă a dispozitivului de blocare a geamului de la autoutilitare**, prin confecţionarea acestuia din material plastic, pe lîngă faptul că măreşte rezistenţa dispozitivului respectiv, aduce **economii anuale de 200 mii lei**, iar raţionalizarea referitoare la **modificarea procedeului de sudare în mediu protector cu bioxid de carbon** la executarea barelor de şoc de la produsele din clasa TV20 reduce grosimea tablei de la 2,5 mm la 2 mm. **Astfel**, prin folosirea noului procedeu, **aplicat** cu bune rezultate de uzină, se realizează **o economie de metal de 10 kg/produs**, ceea ce raportat la producţia anuală a uzinei reprezintă 23 **tone** metal în valoare de **120 mii lei.**

Modul de **stimulare a generalizării inovaţiilor şi raţionalizărilor** este în prezent nemobilizator datorită faptului că necesită o serie întreagă de evidenţe şi corespondenţe ce frînează întreprinderile în materializarea intenţiei de a trimite noile metode şi altor unităţi, spre generalizare.

Gheorghe MOISĂ

Noi piloni ai dezvoltării

UTILIZAREA RAŢIONALĂ A MATERIILOR PRIME

LA FABRICA de confecţii Arad, în cadrul întrecerii pentru realizarea cincinalului înainte de termen, se desfăşoară o intensă activitate pentru **utilizarea judicioasă a materiilor prime, prin valorificarea lor la un nivel superior şi prin reducerea continuă a pierderilor tehnologice — factor principal de reducere a costurilor de producţie şi de sporire a eficienţei întregii activităţi.** În afară de faptul că nivelul consumurilor specifice a fost şi este modificat în permanenţă, în funcţie de sistemele cele mai bune de lucru la secţia de croit, pentru plusul de producţie pe care ne-am angajat să-l realizăm, trebuiau găsite surse de asigurare cu materii prime.

Analiza efectuată a arătat că există posibilităţi de a se obţine rezultate mai bune în domeniul utilizării ţesăturilor — materia primă de bază în procesul de producţie. În urma studiilor făcute în acest sens, s-au stabilit o serie de măsuri care, aplicate în practică, au dus la obţinerea unei utilizări mai bune a materiei prime şi la valorificarea ei superioară în procesul de producţie. Dintre acestea menţionăm :

- **recepţia calitativă atentă a fiecărui lot de ţesături intrat în întreprindere.** Această operaţie creează posibilitatea eliminării din procesul de producţie a ţesăturilor necorespunzătoare din punct de vedere calitativ şi eliminarea pierderilor tehnologice ;
- **majorarea proporţiei de ţesături controlate la rampa de control, prin organizarea de 2 schimburi complecte a activităţii la acest loc de muncă.** Prin această măsură s-au creat premise pentru aplicarea controlului calitativ şi cantitativ (lungimea şi lăţimea ţesăturilor) asupra unei cantităţi mai mari de ţesături, ajungîndu-se în prezent ca 35—40% din totalul ţesăturilor utilizate în procesul de producţie să fie trecut prin controlul de rampă. Prin determinarea corectă a lungimii şi lăţimii ţesăturilor se poate face mai bine calculul loturilor date în fabricaţie, iar prin aceasta elimina pierderile de la croit, rezultate în urma unei încadrări necorespunzătoare. De asemenea, extinderea controlului prin rampă, duce la depistarea defectelor existente în ţesături şi, implicit, la posibilitatea eliminării acestor defecte ;
- **însemnarea defectelor existente în ţesătură prin semnalizarea locurilor unde se găsesc acestea cu ajutorul unui fir de aţă colorată sau prin înscriere cu cretă colorată.** Aceasta atenţionează muncitorii care lucrează la aşezarea ţesăturilor în şpan, dîndu-le posibilitatea eliminării acestor porţiuni cu defecte, care influenţează negativ calitatea produselor finite ;
- **sortarea stofelor pe lăţime şi formarea loturilor de ţesături este o operaţie pregătitoare de bază, pentru realizarea unui consum raţional de materii prime.** Livrarea ţesăturilor din partea furnizorilor se face în lăţimile prevăzute de STAS-uri, norme interne şi caiete de sarcini. În cadrul toleranţelor admisibile, ţesăturile pot avea lăţimi diferite. De aici se iveşte necesitatea pregătirii ţesăturilor pentru croit şi formarea de loturi din aceeaşi lăţime ;
- **aşezarea foilor de ţesătură de aceeaşi lăţime în şpan este elementul principal al utilizării raţionale a ţesăturilor.** Încadrarea pieselor produsului pe ţesătură de lăţime corespunzătoare şi formarea şpanului din straturi de aceeaşi lăţime duce la utilizarea optimă a ţesăturilor în procesul de producţie ;
- în sfîrşit, **croirea combinată a produselor, prin încadrarea pe aceeaşi parte de şpan a unor mărimi diferite, dă posibilitatea şablonierului să utilizeze cu maximum de eficienţă suprafaţa ţesăturii.**

Măsurile enumerate în mod succint şi, desigur, incomplet, au creat posibilitatea obţinerii de economii însemnate de materii prime, pe baza reducerii indicilor de consum. În primele 10 luni ale acestui an, **a fost economisită o cantitate de 7 000 mp diferite ţesături în valoare de 131.000 lei din care se pot confecţiona 4.795 bucăţi diferite confecţii.** Dintre acestea, 3.940 bucăţi confecţii au şi fost livrate beneficiarilor.

Desigur, măsurile amintite vor continua să fie aplicate şi în ceilalţi ani ai cincinalului, fapt ce se va materializa în

ing. Traian PELAU
director
Fabrica de confecţii — Arad

←

reducerea consumurilor specifice în medie cu 1,5% în fiecare an, față de consumurile realizate în prezent. Aceasta înseamnă că **economiile de materii prime pînă la sfîrșitul actualului plan cincinal se vor ridica la 31.539 mp la țesături de bumbac, 28.914 mp la țesături de lînă și 6.707 mp la țesături de mătase.** Important este nu numai faptul că aceste economii vor influența favorabil indicatorii financiari ai întreprinderii, dar și acela că țesăturile respective nu vor mai fi contractate cu furnizorii.

Mergînd tot mai ferm pe linia utilizării cît mai judicioase a materiei prime, nu ne-am rezumat numai la luarea măsurilor tehnico-organizatorice amintite, ci ne-am preocupat să creăm și o opinie de masă în rîndurile muncitorilor împotriva risipei și pentru aplicarea unui regim strict de economii, **atît prin intensificarea muncii politice, cît și prin aplicarea unor pîrghii de cointeresare materială.** Astfel, în conformitate cu prevederile H.C.M. 151/70, colectivului care a realizat aceste economii i s-a plătit prime a căror valoare se ridică pînă în prezent la suma de 32.383 lei.

Încurajați de rezultatele favorabile obținute pe linia folosirii mai bune a materiilor prime, și ținînd seama de sarcinile trasate de documentele recentei plenare a C.C. al P.C.R., studiem posibilitatea extinderii acestei acțiuni asupra utilizării tuturor materialelor din procesul de producție. În acest scop a început **acțiunea de urmărire și evidențiere a economiilor la materialele auxiliare utilizate în procesul de confecționare.** Deși valoarea acestor materiale este mult mai mică decît cea a țesăturilor, totuși orice economie, de orice natură, va avea darul de a influența pozitiv indicatorii financiari ai întreprinderii și va întări simțul gospodăresc al celor care lucrează cu materialele respective.

La Rovinari, oameni și utilaje moderne în efort continuu pentru a da patriei mai mult cărbune.

CHELTUIELI MINIME LA 1000 LEI PRODUCȚIE MARFĂ

IN EXPUNEREA sa la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că, în prezent, „Calea principală, sigură, de ridicare a eficienței economice o constituie **reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs**".

Incontestabil, acest deziderat, exprimă exigențe obiective și preocupă în egală măsură colectivele de oameni ai muncii din județul Covasna, fiind nemijlocit legat de inițierea unor măsuri care să ducă la mai buna organizare și urmărire a producției, la utilizarea mai judicioasă a capacităților de producție, la reducerea consumurilor specifice, și în ultimă instanță la diminuarea cheltuielilor la 1.000 lei producție marfă și deci a cheltuielilor materiale.

Sarcina de reducere a cheltuielilor materiale în anul 1972 cu 2,8%, în industria republicană, trebuie considerată minimă, fapt analizat și în industria republicană din județul nostru. Acest obiectiv necesită valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, folosirea înlocuitorilor, modernizarea și asimilarea de noi produse, respectarea contractelor economice, folosirea deșeurilor, etc.

Pe primele 9 luni ale acestui an industria județului Covasna se prezintă cu rezultate bune, fiecare întreprindere fiind angajată cu resursele și rezervele ei interne să contribuie la ridicarea eficienței activității economice, să cheltuiască fiecare leu cu responsabilitate, să promoveze experiența înaintată a altor întreprinderi din țară și să inițieze măsuri concrete pentru înlăturarea unor neajunsuri care mai persistă în producție.

Reducerea substanțială a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă și diminuarea ponderii cheltuielilor materiale de producție sînt în totală interdependență cu încadrarea consumurilor specifice în normele stabilite prin plan, utilizarea deplină a capacităților de producție și a fondului de timp de lucru, eliminarea rebuturilor și a cheltuielilor neeconomicoase. Concret, eforturile depuse în această direcție s-au materializat în importante economii, peste sarcina de plan, la capitolul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă. Cîteva rezultate obținute de întreprinderile din industria republicană și locală ale județului sînt edificatoare în acest sens:

Unitatea	Economii la 1000 lei producție marfă	
	Cheltuieli totale	Cheltuieli materiale
Total județ	— 0,57	— 6,22
I.M. Căpeni	+ 6,32	—28,25
F-ca de șuruburi Tg. Secuiesc	—23,27	—17,35
Uzinele textile „Oltul"	—1,33	— 6,85
Industria locală — total	— 2,01	—16,36
I.I.L. „Mobila"	—32,16	—28,88
I.I.L. „Poliprod"	—16,07	— 26,56
I.I.L. „Bazaltul"	— 4,90	—41.16

Rezultatele la nivelul județului ar fi fost mult mai bune dacă toate unitățile industriale s-ar fi încadrat în sarcina de plan, avînd în vedere fapul că rezervele existente nu sînt nici pe departe epuizate. Dacă la nivelul industriei județului cheltuielile materiale s-ar reduce cu 1% atunci s-ar obține o economie de 6,6 lei la cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă, economie ce ar însemna obținerea unui beneficiu echivalînd de exemplu cu valoarea a peste 1 milion m.p. de țesături. Acționînd cu perseverență în direcția mai bunei utilizări și valorificări a resurselor pe plan local, extinzîndu-și preocupările de economisire deopotrivă la lemn, metal, energie electrică, combustibili convenționali, industria locală a reușit să aducă o prețioasă contribuție la diminuarea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă și în special a cheltuielilor materiale.

Sarcina reducerii permanente a consumurilor specifice constituie o primă sursă, de o importanță deosebită, în acțiunea de diminuare a cheltuielilor de producție, asigurînd totodată valorificarea superioară a materiilor prime și sporind valoarea produselor obținute dintr-o unitate de substanță utilă. Într-adevăr, putem spune că în această direcție, în industria județului Covasna, s-au obținut rezultate bune. Astfel, la I.M. Căpeni consumul de lemn de mină scade de la 23,5 mc./1000 t lignit în 1968 la 13,3 mc./1000 t. lignit în acest an, normă de consum comparabilă cu consumurile folosite în cele mai avansate țări din Europa. Pe această bază, în primele 9 luni s-a obținut o economie de 1 014 mc. lemn de mină ceea ce permite întreprinderii că **în ultimele două decade ale lunii decembrie să lucreze numai din lemn economisit.** Aceste rezultate au fost posibile prin introducerea și extinderea susținerii în metal — cintre metalice recuperabile a lucrărilor miniere subterane, prin recuperarea și folosirea la galeriile zidite în subteran a cofrajelor, prin extinderea utilizării unor materiale, cum sînt: ciment și materiale de zidărie, oțel beton, tablă zincată etc.

La C.E.I.L. Tg.-Secuiesc, cu toate măsurile luate în domeniul reducerii consumului de lemn, prin perfecționări tehnologice, reproiectarea produselor, introducerea în fabricație a noi produse cu funcționalitate și gabarite îmbunătățite, folosirea înlocuitorilor etc. nu s-au obținut rezultate pe măsura așteptărilor, depășindu-se astfel cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă cu 5,96 lei. Diminuarea normei de consum la cherestea de rășinoase pentru mobilă de la 24,02 mc./milion lei în 1971 la 20,0 mc./mil. lei în 1972 este destul de importantă, înregistrîndu-se totuși o depășire a consumului normat de 47,8 mc., ceea ce înseamnă o pierdere de peste 1 milion lei.

Remarcăm în același timp o economie de 142 m.c. la cheresteaua de fag pentru mobilă. De asemenea, pentru valorificarea superioară a masei lemnoase în faza de exploatare, s-au introdus o serie de procedee tehnologice moderne, cum ar fi scoaterea lemnului din pădure în trunchiuri lungi și catarge, operație ce sporește atît cantitativ, cît și calitativ, lemnul de lucru pentru prelucrare industrială.

Uzinele textile „Oltul" din Sf. Gheorghe realizează importante economii la amestec fibră pentru fire tip bumbac de 58,6 tone, iar la fire tip bumbac pentru țesături finite economii de 11,4 tone. Aceste rezultate sînt efectul simultan al extinderii folosirii bumbacului în amestec cu fibre polinozice, al reducerii deșeurilor, al reducerii greutății specifice pe metru pătrat de țesătură, îmbunătățirea reglajelor la grătare conform sorturilor de bumbac folosite și al altor măsuri tehnico-organizatorice.

Toate întreprinderile din industria județului Covasna au obținut importante economii la energie electrică, economii ce însumează peste 700 000 kWh. Mai există totuși domenii unde nu s-au introdus norme de consum cum ar fi la materiale de întreținere, piese de schimb, ceea ce determină luarea unor măsuri urgente în aceste direcții.

În același timp, rezultatele bune înregistrate în domeniul diminuării consumurilor specifice sînt influențate negativ de cheltuielile neeconomicoase înregistrate în această perioadă, într-o serie de întreprinderi: I. M. Căpeni, C.E.I.L. Tg.-Secuiesc, Fabrica de confecții Tg.-Secuiesc, I.I.L. „Localprod". Sursa acestora constă, în principal, în: pierderi, din rebuturi, calități inferioare, amenzi, penalizări pentru nerespectarea contractelor economice.

Rezultatele bune obținute trebuie amplificate, ridicate la cote tot mai înalte, constituind prin aceasta sursele unor noi realizări, prin care industria județului să-și aducă contribuția sa la cerința majoră a valorificării superioare a materiilor prime și în același timp la creșterea competitivității produselor pe piața externă. Largi acțiuni trebuie întreprinse pentru îmbunătățirea în continuare a normelor de consum astfel încît să putem afirma că realizăm niveluri comparabile cu cele obținute în țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Nița PREDA
economist la Direcția județeană de statistică — Covasna

ANUL X **Viata economica**

SUMARUL

numărului 47 din 24 noiembrie 1972

3—4—5—6
— Pentru asigurarea înfloririi multilaterale a țării, ridicarea nivelului de civilizație al societății noastre, bunăstarea și fericirea fiecărui cetățean
Semnează: ing. **Florin Mihalache**, ec. **Emil Vasilescu**, **Trandafir Cocîrlă**, prim-secretar al Comitetului județean Caraș-Severin al P.C.R., **Gheorghe Moisă**, ing. **Traian Pelău**, director, Fabrica de confecții Arad; **Niță Preda**, Direcția județeană de statistică — Covasna.

7
— **Analiză economico-financiară**
Atragerea resurselor locale în circuitul economic, de **M. Calman**

8
— **Agricultura**
Precizări în Statutul C.A.P. privind perfecționarea activității economice
de **Sandu Costache**

9
— **Strategii de dezvoltare**
Petrochimia (I): Aderență la dinamica realității
de **Iulian Bădin**

10—11
— Dinamism și impuls creator
Semnează: **Constantin Cojocaru**; **Traian Zanian**; ing. **C. Cirlogeanu**, director, IPROCHIM.

12
— **Agenda economistului**
Norme de drept privind societățile mixte
de **Al. Deteșan.**

13
— **Marketing**
Circuit logistic paletizat
de ing. **Ioan Georgescu**

14
— **Informație • decizie**
O abordare nuanțată în dezvoltarea sistemelor informatice
de ing. **Dinu Anastasiu**, directorul Centrului de Calcul-București

15
— **Pregătirea și utilizarea cadrelor**
Învățămînt • cercetare • producție: Cum se realizează integrarea?
de ing. **Adrian Prodan**

16
— **Concepte • metodologii**
• Însemnări pe marginea unei dezbateri: Acuratețea deciziei de investiție
de **Ion Cămășoiu**
• Recenzie: O critică filozofică a gîndirii economice neoclasice
de **Andrei A. Popper**

17
— **Știință și societate**
„Pentru a progresa în cunoașterea socială trebuie să dominăm informația"
Convorbire cu prof. univ. **Vittorio Castellano**, președintele Institutului Internațional de Sociologie — Roma, — consemnată de prof. univ. **Gh. Crețoiu**

18
— **Economie mondială**
Puncte de vedere: Conținutul și funcțiile lichidității internaționale
de lector univ. **T. Bolchiș**, Facultatea de Studii Economice — Craiova.

19
— **U.R.S.S.**
Organizarea premiselor creșterii
de prof. univ. **A. Rumianțev**, redactor șef al revistei „Ekonomiceskaia gazeta".

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

analiză economico-financiară

ATRAGEREA RESURSELOR LOCALE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

ÎN EXPUNEREA făcută la Consfătuirea pe țară a primarilor și secretarilor comitetelor de partid din comune, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat necesitatea ca unitățile teritorial-administrative, în primul rînd comunele să devină centre economice active care să amplifice, în condițiile valorificării resurselor locale, potențialul economic al țării.

Unei asemenea cerințe îi răspunde și Legea nr. 7/1971 privind organizarea și dezvoltarea activităților industriale, de prelucrare a produselor agricole, de construcții și prestări de servicii în unitățile aparținînd consiliilor populare și cooperativelor agricole de producție, meșteșugărești și de consum.

Ca efect al aplicării prevederilor legii, consiliile populare comunale, unitățile economice menționate au organizat în numeroase județe un mare număr de secții, ateliere și centre de producție și prestații, cu un nomenclator diversificat de activități. Se impune să subliniem ponderea însemnată a noilor unități prestatoare de servicii, activitate care — după cum se știe — este deficitară în unele localități rurale.

La o analiză recentă efectuată de Ministerul Finanțelor și de Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară la peste 200 noi unități productive se constată că multe din ele au devenit puternice centre de producție, că s-au intensificat eforturile pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 7/1971: ca urmare, multe din noile secții desfășoară o activitate rentabilă, atrăgînd noi resurse materiale și de forță de muncă în circuitul economic.

Accelerarea introducerii în circuitul economic a resurselor din economia locală este însă condiționată de înlăturarea unor neajunsuri și rămîneri în urmă. Ne referim, în primul rînd, la faptul că înființarea noilor activități trebuie să răspundă unor necesități și posibilități bine fundamentate, să aibă o temeinică justificare economică și o bună pregătire a bazei tehnico-materiale care să asigure funcționarea lor normală. **Experiența demonstrează că sînt viabile, putînd îndeplini întru totul funcțiile lor economice și sociale, numai unitățile al căror profil de producție este judicios stabilit, în funcție de particularitățile locale și numai dacă au fost studiate și soluționate concret problemele curente și de perspectivă privind dotarea cu fonduri fixe, aprovizionarea cu materii prime și materiale, atragerea forței de muncă calificată, angajarea unor cadre de conducere competente, asigurarea desfacerii producției etc.**

• Din resurse locale, nu centralizate!

IGNORAREA acestor condiții, a împiedicat realizarea unei activități ritmice și rentabile, din care cauză unele secții s-au desființat pe parcurs, după o perioadă redusă de activitate. În județul Constanța, deexemplu, din 76 secții înființate în 1971 în sistema cooperativei de consum, în prezent funcționează numai 50, iar în județul Harghita, pe lîngă 46 consilii populare comunale s-au organizat astfel de activități în anul 1971 și semestrul I 1972, dar la data verificării ele funcționau numai la 34 consilii populare comunale.

Nu a fost peste tot bine înțeleasă și realizată una din cerințele de bază și anume valorificarea de către noile unități productive a resurselor locale de materii prime și materiale, mare parte din materialele utilizate fiind procurate, prin diferite căi, tot din fondul centralizat, situație constatată la unitățile înființate de consiliile populare comunale și numeroase c.a.p. din județele Brăila, Bacău etc.

Din unitățile de producție programate a se înființa pînă la finele anului 1972 în rețeaua cooperației de consum din județul Constanța, numai 18% au în vedere valorificarea resurselor locale de materiale, celelalte urmînd a apela la fondul centralizat.

Studiile efectuate reliefează faptul că în foarte multe localități rurale există resurse locale de materiale astfel încît se impune ca noile unități, înființate în baza Legii nr. 7/1971 să-și întemeieze activitatea pe atragerea în circuitul economic a acestor resurse. Astfel, în județul Vaslui, în comuna Averești se poate organiza exploatarea carierei de nisip, în comuna Bîlteni — prelucrarea răchitei etc. în județul Hunedoara pot fi larg dezvoltate unele activități bazate pe valorificarea resurselor locale de materiale (exploatări de balastiere, semiindustrializarea fructelor, confecționarea articolelor de artizanat etc.).

Este absolut firească prevederea expresă a legii, vizînd latura eficienței economice, de a se organiza și dezvolta activitățile de producție și prestări de servicii care, întrunind și celelalte condiții, pot asigura din veniturile realizate recuperarea cheltuielilor de producție, obținînd și beneficii. De altfel, marea majoritate a noilor unități sînt rentabile și se preocupă de continua sporire a acumulărilor. Trebuie însă combătută cu severitate orice tendință de a obține beneficii fără eforturi, prin eludarea legilor, prin tolerarea activității acelora care încearcă uneori să folosească firma noilor unități drept paravan pentru acțiunile lor ilicite.

• Unități în Hunedoara, salariați din... București

PROBLEME importante se ridică și în legătură cu asigurarea forței de muncă, constatîndu-se că în numeroase cazuri nu se pune pe prim plan atragerea în sfera productivă a rezervelor locale de forță de muncă. Datele statistice arată că circa 11% din totalul angajaților noilor secții productive, din cele 11 județe unde s-a efectuat analiza, au fost recrutați din alte localități decît cele pe raza cărora se desfășoară activitățile respective. De exemplu, în cadrul secțiilor industriale și de prestări de servicii aparținînd cooperativelor agricole de producție din județul Hunedoara au fost încadrate 148 persoane din București, Galați, Tîrnăveni, Rîmnicu-Vîlcea și alte localități, iar în județul Harghita la un număr de 6 C.A.P. 22 angajați au domiciliul în alte localități.

Este bine cunoscut că în mediul rural există numeroși meseriași, care pot asigura funcționarea noilor activități. Ca atare, nu este normală situația din județul Sibiu, unde cooperativele de consum din comunele Tălmaciu, Roșia, Slimnic au înființat diferite secții industriale în municipiul Sibiu, iar C.A.P. Cristian a înființat în același oraș 3 ateliere de lăcătușerie. Exemplele prezentate nu au un caracter izolat, asemenea fenomene fiind constatate și în județul Harghita, unde C.A.P. din comunele Valea Strîmbii și Ocna de Jos au deschis unități productive în orașele Gheorghieni și Sovata.

• Retribuția să țină seama de principiile echității socialiste!

DIN ANALIZĂ a reieșit lipsa unor criterii și norme unitare de remunerare a muncii, predominînd salarizarea pe bază de cote procentuale, care ating în unele locuri 70—80% din încasările realizate. La baza stabilirii drepturilor bănești nu stau, în numeroase cazuri, norme de lucru, nu se evidențiază prin pontaje timpul efectiv lucrat iar în unele cazuri, veniturile repartizate pentru plata muncii se împart în mod egal salariaților, independent de eforturile depuse, rezultatele obținute, calificarea și capacitatea profesională, ceea ce este cu totul greșit. În acest fel s-a putut ajunge la situația ca salariile realizate de unii angajați ai secției de producție ai cooperativei de consum din comuna Brateș, județul Covasna să fie aproape duble față de cele tarifare sau la realizarea unui salariu mediu lunar de 4 500 lei la secția din comuna Viziru, județul Brăila.

C.A.P. Sarasău, județul Maramureș, produce în București și alte localități o largă gamă de produse industriale. ca de exemplu: nasturi din polistiren și metale, vizoare garnituri pentru autosifoane, catarame, etc., activități care prin profilul lor nu răspund scopului promovat de lege. În legătură cu retribuirea muncii trebuie menționat că numai în 4 luni din acest an, cooperativa amintită a plătit unui număr de 3 familii din București și Sighetul Marmației sume pentru manoperă în valoare de 80—122 mii lei, iar doi angajați care lucrează și în alte unități socialiste, au realizat venituri de 42 mii lei fiecare.

Considerăm că este necesară reexaminarea atentă a formelor de retribuire, pentru a se intra în legalitate și a se asigura rezolvarea unitară a problemelor de normare a muncii și de salarizare, oprindu-se tendințele de obținere a unor cîștiguri excesive, disproporționate, fără eforturi. Asigurarea integrității avutului obștesc și prevenirea oricăror forme de prejudicii, impune introducerea ordinei și disciplinei financiare, organizarea și conducerea corectă a evidenței valorilor materiale, respectarea dispozițiilor legale referitoare la angajarea gestionarilor, inventarierea periodică a patrimoniului, exercitarea controlului financiar.

• Legea contractelor este obligatorie pentru toate unitățile economice

O DEOSEBITĂ atenție trebuie acordată determinării judicioase a profilului noilor secții industriale și prestatoare de servicii, astfel încît activitatea acestora să răspundă necesităților locale. Și în aceste activități este obligatorie respectarea dispoziției legale, prevăzută în legea contractelor economice, privitoare la interdicția fabricării de produse fără desfacere asigurată prin contracte și comenzi.

Această obligație este eludată uneori și, ca urmare, unitățile sînt confruntate cu greutăți financiare generate de imobilizările de fonduri în stocuri de produse. Stocuri de produse fără desfacere asigurată au fost identificate la secțiile de producție ale C.A.P. Sibiu, la cooperativa de consum Ambud, județul Satu-Mare, unele c.a.p. din județul Constanța etc. Pentru aceasta, uniunile județene cooperatiste trebuie să intervină activ ajutînd unitățile productive să-și asigure contracte și comenzi pentru desfacerea produselor.

Stimulînd înființarea și dezvoltarea secțiilor noi, Legea nr. 7/1971 prevede scutirea timp de 2 ani de plata impozitelor aferente veniturilor realizate din activitățile economice organizate după data de 1 ianuarie 1971, aceste înlesniri acordîndu-se și pentru activitățile organizate înainte de această dată, dacă unitățile în cauză realizează un volum de producție cu cel puțin 50% mai mare decît în anul precedent.

Pentru a putea însă beneficia de aceste avantaje, legea prevede obligativitatea înregistrării noilor activități la administrațiile financiare ale consiliilor populare. Necunoscînd și neaplicînd aceste prevederi, numeroase unități nu au fost înregistrate (județele Sibiu, Bacău, Brăila etc.) și ca urmare nu au putut beneficia de scutirea de impozite. Situațiile constatate impun intrarea imediată în legalitate prin completarea documentației necesare și înregistrarea noilor activități la organele financiare.

Abordînd cîteva din problemele privind realizarea unităților de prelucrare a materilor prime locale, subliniem, în încheiere. necesitatea intensificării acțiunii de îndrumare a noilor activități economice, rezolvării competente și operative a neajunsurilor constatate, astfel încît noile secții productive să poată contribui la diversificarea producției în condiții de eficiență economică.

M. CALMAN

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

IPOSTAZELE EFICIENȚEI

• *În perioada care a trecut de la începutul anului* **furnaliștii reșițeni** *au elaborat peste prevederi 11 200 tone fontă, dublu față de angajamentul luat pentru 1972. Acest spor de producție s-a obținut datorită ridicării indicilor de utilizare a agregatelor la nivelul prevăzut pentru anul viitor. Astfel cantitatea de metal obținută pe metru cub volum util de furnal a sporit cu 1,5% față de indicele planificat.*

Concomitent s-a acționat și pentru folosirea cît mai judicioasă a materiilor prime. Prin îmbunătățirile aduse dozării încărcării furnalelor, consumul de cocs s-a redus cu 2.5 kg pe tona de fontă.

• *Preocuparea pentru gospodărirea judicioasă a materialelor, pentru reducerea consumurilor și înlăturarea oricărei risipe manifestată de* **constructorii Hidrocentralei de pe Lotru** *a determinat economisirea în acest an a 1 300 tone ciment, 700 metri cubi material lemnos, 150 tone metal și alte materiale însumînd 5,4 milioane lei. O inițiativă a constructorilor de aici privește recuperarea unor materiale și instalații din sectoarele unde lucrările s-au încheiat. Sînt astfel revalorificate la alte puncte de lucru linii de căi ferate subterane însumînd 15 km, 75 tone conducte de apă, cabluri electrice în lungime totală de 30 km, 19 tone conducte de aeraj și alte materiale.*

• *La* **Combinatul chimic Craiova** *recuperarea gazului rezidual provenit de la Fabrica de acetilenă și a aburului secundar a determinat în acest an o economie echivalentă cu aproximativ 30 000 tone combustibil convențional. Combustibilul economisit este valorificat de Combinatul chimic și de Centrala termoelectrică Craiova. Atragerea acestor resurse secundare a determinat o reducere a cheltuielilor de producție cu valori de ordinul cîtorva milioane lei.*

• **Fabrica de mobilă din Beiuș** *— intrată în funcțiune în urmă cu 6 luni — a devansat parametrii proiectați. În răstimpul unei jumătăți de an, colectivul noii fabrici a realizat, peste prevederi, o producție marfă în valoare de 5 milioane lei, materializată în 730 garnituri de mobilă „Ilva" și 6000 etajere. Indicele de productivitate înregistrat este de 192%, iar cheltuielile la 1000 de lei producție marfă au fost reduse cu 66 lei. Aceste realizări au fost posibile prin aplicarea unor inovații, generalizarea schimbului II, introducerea schimbului III și redistribuirea pentru producție a unor spații care prin proiectare fuseseră destinate unor depozite sau activități anexe.*

• *Colectivele* **schelelor Grupului** *industrial de foraj și extracție a țițeiului București desfășoară o cuprinzătoare activitate pentru recuperarea, recondiționarea și repunerea în circuitul productiv a unor materii prime și materiale. Numai prin demontarea unor conducte vechi și detubarea sondelor abandonate au fost economisite de la începutul anului și pînă acum 650 de tone de metal. Întreaga cantitate de țevi a fost recondiționată în atelierele proprii și redistribuită schelelor de extracție.*

agricultură

Precizări în Statutul cooperativei agricole de producție privind:

PERFECȚIONAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

ÎN PERIOADA ce s-a scurs de la primul Congres al U.N.C.A.P., din martie 1966, cu care prilej a fost adoptat un nou Statut al cooperativei agricole de producție, în viața acestor unități au avut loc mari schimbări pe plan economic, organizatoric și social.

Studierea permanentă și atentă a acestor schimbări din agricultura cooperatistă, a cerințelor legilor economice în diferitele etape ale construcției socialiste, a legăturilor de intercondiționare, descoperirea și luarea în considerație a noilor tendințe au constituit o preocupare majoră a activității teoretice și practice desfășurată de partid și care s-a concretizat în fundamentarea deciziilor de dezvoltare și perfecționare a agriculturii în general, a agriculturii cooperatiste, în special.

În acest context, schimbările survenite în dezvoltarea forțelor și relațiilor de producție la sate au impus necesitatea oglindirii lor în Statutul cooperativei agricole de producție, a cărei dezbatere și aprobare a ocupat un loc central în cadrul celui de-al doilea Congres al UNCAP. În acest sens, Legii de bază i-au fost adus noi îmbunătățiri, reflectînd, în fond, noi aspecte al perfecționării muncii de organizare, planificare și conducere. Modificările aduse se referă la o multitudine de probleme, care oferă cadrul legal, unitar de desfășurare a activității cooperativelor agricole, precizînd modul de constituire și de organizare, drepturile și obligațiile membrilor cooperatori, organele de conducere și competențele lor, organizarea producției și retribuirea muncii, repartizarea rezultatelor producției etc.

Complexitatea și diversitatea aspectelor referitoare la repartiția producției globale a cooperativelor agricole de producție au o semnificație actuală deosebită și, în consecință, ocupă un loc important în ansamblul modificărilor aduse Statutului cooperativei agricole de producție. Schimbările survenite în această direcție exprimă, într-o formă sintetică, necesitatea satisfacerii sistemului de interese existent în agricultura cooperatistă, asigurarea îmbinării armonioase a intereselor generale ale statului cu cele ale unităților agricole cooperatiste și ale membrilor lor.

Modificările aduse Statutului cooperativei agricole sînt legate, înainte de toate, de aspecte metodologice, care prezintă o importanță practică deosebită. Pleeîndu-se de la necesitatea determinării reale a producției globale, baza materială a procesului de repartiție în unitățile cooperatiste, perfecționarea vizează și elementele ei componente. Prin schimbările aduse se precizează structura valorică a producției globale, elementele constitutive ale fiecărei părți, precum și

- **Noi prevederi referitoare la repartiția producției globale**
- **Formele de retribuire a muncii și posibilitățile de plată**
- **Contribuția unităților la constituirea fondului social al asociațiilor intercooperatiste**

continutul lor economic. Astfel, spre deosebire de prevederile anterioare, în structura cheltuielilor materiale nu mai sînt cuprinse în mod expres, cele legate de plata impozitelor, taxelor, primelor de asigurare și contribuțiilor, care, în esență, sînt elemente ale plusprodusului. De asemenea, potrivit noilor prevederi statutare, plata lucrărilor efectuate de S.M.A. se include în calculul fondului de înlocuire în anul în care au fost executate muncile respective și nu în momentul achitării lor, așa cum avea loc mai înainte. Se asigură astfel o determinare reală a cheltuielilor materiale, precum și comparabilitatea rezultatelor muncii, în dinamica lor.

Deși, pe ansamblul agriculturii cooperatiste nu se determină în prezent cota de amortizare a fondurilor fixe, avîndu-se în vedere generalizarea calculului prețului de cost într-un viitor apropiat, în structura cheltuielilor materiale s-a prevăzut distinct această cheltuială de producție.

Și în determinarea mărimii celor două componente ale venitului global — fond de dezvoltare și fond de consum — au fost aduse noi elemente. Fixarea numai a limitei minime a părții din venitul global destinată fondului de dezvoltare creează un cadru mai larg fundamentării actului de decizie în această opțiune. În funcție de necesități și posibilități, conducerea fiecărei unități cooperatiste va hotărî cota destinată constituirii fondului de dezvoltare, care nu va fi însă mai mică de 18% din totalul venitului global obținut.

În ce privește orientarea fondului de dezvoltare, s-a pus în evidență mai clar rolul lui în asigurarea reproducției lărgite. De exemplu, în locul rezervei pentru îmbunătățirea procesului de producție se prevede constituirea unei rezerve pentru lărgirea producției. În același timp, se precizează și conținutul fondului de rezervă pentru producție care cuprinde rezerva de furaje, semințe și alte produse, a cărei destinație economică este de a asigura continuitatea procesului de producție.

În condițiile extinderii procesului de integrare agricolă, de creare a asociațiilor intercooperatiste, s-a simțit nevoia evidențierii separate a contribuției la fondul social al asociațiilor intercooperatiste. Faptic, cota de participare la înființarea și finanțarea acestor asociații reprezintă o pondere însemnată în totalul investițiilor efectuate de cooperativele agricole. În anul 1970 ea se ridică la 14,50 %.

Unele modificări aduse Statutului se referă și la perfecționarea structurii fondului de consum obștesc. În acest sens, pentru prima oară se prevede constituirea unui fond de rezervă pentru retribuirea muncii și ajutoare. Crearea acestui fond exprimă un aspect principal al perfecționării relațiilor de repartiție în agricultura cooperatistă. El prezintă nu numai o importanță economică, dar și o semnificație social-politică, întărind încrederea cooperatorilor în posibilitățile crescînde oferite de gospodăria obștească pentru ridicarea continuă a bunăstării lor. Cu ajutorul acestui fond de rezervă se asigură o stabilitate mai mare veniturilor tuturor categoriilor de cooperatori. Totodată se precizează mai bine destinația fondului social-cultural, care cuprinde și activitatea sportivă.

Tot pe linia îmbinării intereselor colective cu cele personale subliniem și precizările aduse în legătură cu formele de retribuire a cooperatorilor. Se înlătură astfel posibilitatea identificării acestor forme de retribuire a muncii folosite în agricultura cooperatistă cu modalitățile de plată a lor. Cerințele legii repartiției după muncă în unitățile cooperatiste se înfăptuiesc prin intermediul acordului global și a tarifelor pe norme. **Prima formă** — acordul global — se poate practica în două variante: fie acord global cu tarife pe unitatea de produs, fie cu tarife la 1.000 lei producție obținută. **Cea de a doua formă**, de asemenea, poate fi realizată pe baza tarifelor pe normă de muncă sau a tarifelor pe unitatea de timp. Folosirea unei anumite variante este în funcție de hotărîrea adunării generale, care are în vedere specificul și complexitatea muncii, gradul de organizare a producției și a muncii etc.

Aceste forme, cu variantele respective, pot fi retribuite în bani, în bani și natură, iar pentru unele culturi sau lucrări numai în natură.

(Pe baza actualelor prevederi introduse în Statutul cooperativei agricole de producție, repartiția producției globale este prezentată în schema alăturată).

Noile prevederi statutare referitoare la repartiția producției globale a cooperativelor agricole creează un cadru favorabil perfecționării activității acestor unități, răspund necesității armonizării sistemului de interese economice proprii agriculturii cooperatiste. În acest consens, apare evidentă semnificația lor economică și socială.

Fără a generaliza, totuși, după părerea noastră, unele din noile prevederi sau din cele precedente înscrise în Statutul cooperativei agricole de producție rămîn, în continuare, susceptibile unor îmbunătățiri de ordin structural și metodologic. Sub acest aspect, ele constituie un punct de plecare pentru elaborarea unei metodologii corespunzătoare de calcul a producției globale și a elementelor ei constitutive. Sarcina economiștilor constă tocmai în unirea forțelor lor în vederea stabilirii unei metodologii fundamentate din punct de vedere economic de determinare a acestor indicatori valorici, care să reflecte realmente funcțiile și natura muncii materializate și vii, eficiența cheltuirii ei.

Sandu COSTACHE

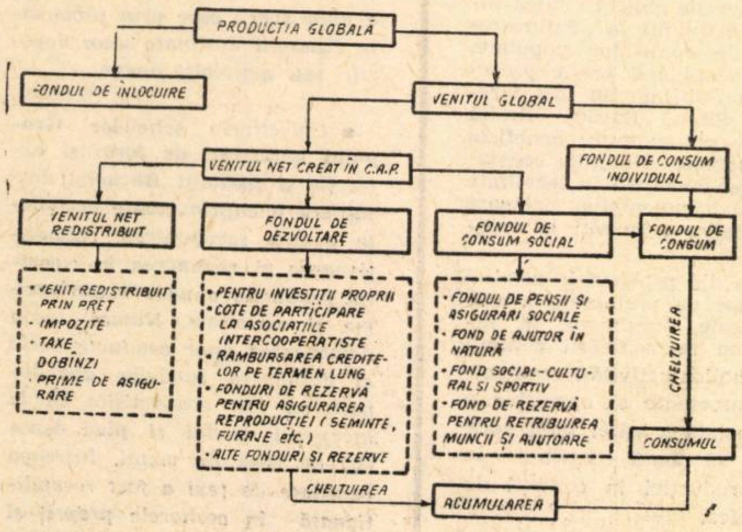

Repartiția producției globale a C.A.P.

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

CUMPĂRĂTORUL DE CONFECȚII ȘI MASS MEDIA

DIFERITE cercetări au pus în evidență faptul că între consumul de confecții și mijloacele de comunicație în masă există o corelație directă. Mijloacele de informare în masă (radio, TV., presă etc.) pot juca un rol activ în modificarea unor deprinderi de consum, precum și în stimularea și pregătirea luării deciziei de cumpărare. Practica mondială în acest domeniu reliefează că această influențare și informare a consumatorului potențial diferă de la țară la țară, în funcție de complexitatea și amplitudinea răspîndirii mijloacelor de informare în masă. Astfel, pentru sectorul textile-încălțăminte, informarea consumatorilor se realizează în S.U.A. și Japonia în proporție de circa 90% prin intermediul televiziunii, presei, radio-ului, publicațiilor și cataloagelor speciale etc. În țările vest-europene această proporție este de aproximativ 60—65%. Ca o consecință a masivei publicități ce se face pentru promovarea vînzărilor de confecții industriale, proporția acestora în totalul confecțiilor este foarte ridicată (în S.U.A., bunăoară aproape 90%).

În scopul de a determina impactul publicității și, în general, al mijloacelor de informare asupra consumatorului de confecții industriale, Ministerul Comerțului Interior a organizat o serie de sondaje în mai multe județe. Sondajele au pus în evidență faptul că în țara noastră principalul mijloc de informare în materie de confecții îl constituie vitrina și informațiile vizuale obținute pe stradă sau în diferite alte ocazii (72%). Informarea prin presă nu reprezintă decît 15,5%, iar publicitatea prin televiziune și radio numai 4,1% și respectiv 3,2%. Prezentările organizate cu ocazia unor „parade ale modei” contează cu 5,6%.

Din cercetările întreprinse de M.C.I. a rezultat astfel insuficiența activității de informare a consumatorilor în materie de confecții, fapt pentru care volumul vînzărilor de confecții nu este în concordanță cu piața lor potențială, existînd numeroase cerințe latente ale consumatorilor care nu sînt satisfăcute tocmai datorită lipsei de informare a acestora. Concluziile de ordin practic care se desprind de aici ni se par evidente.

COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI FAȚĂ DE COMERȚUL PRIN CORESPONDENȚĂ

O PUBLICAȚIE de specialitate din S.U.A. a inițiat o anchetă în rîndul a 2000 de consumatori avînd ca obiect determinarea comportamentului lor față de comerțul prin corespondență. La întrebarea **„de ce cumpărați prin corespondență ?“** *33% din cei anchetați au declarat că folosesc această formă de vînzare deoarece catalogul oferă largi posibilități de alegere a produselor, 27% datorită comodității, 7% din amuzament, 5% datorită prețurilor avantajoase.*

La o întrebare cu privire la calitatea cataloagelor de prezentare a produselor, respectiv a modului în care sînt ele întocmite, 78% din cei anchetați au declarat că prezența imaginii produsului este absolut necesară, iar 7% au răspuns că doresc și o descriere amănunțită a produselor. În legătură cu timpul cît este dispus un consumator să aștepte pînă intră în posesia obiectului comandat, rezultatele au fost următoarele: 1 săptămînă — 6%, 2 săptămîni — 37%, 3 săptămîni — 28%, 4 săptămîni — 13%, 5—6 săptămîni — 4%.

strategii de dezvoltare

PETROCHIMIA românească este concentrată în prezent în trei mari unități economice — grupuri industriale — cu statut de centrală industrială: Ploiești, Borzești, Pitești. Ne-am propus să eșalonăm analiza noastră asupra modului cum este concepută strategia de dezvoltare a acestei subramuri în două etape: mai întîi investigarea fiecărei unități, apoi o încercare de sinteză a elementelor definitorii ale dezvoltării întregii subramuri petrochimice.

Mai întîi grupul ploieștean:

● Orizont strategic — anul 2000

ÎNCEPÎND, ca de obicei, investigația cu încercarea de a afla care este dinamica volumului desfacerilor, a ratei renbilității — considerate de noi obiective sintetice ale strategiei de dezvoltare — în acest cincinal, a trebuit să luăm act de faptul că la grupul ploieștean orizontul strategiei dezvoltării este nu 1975, cum ne-am obișnuit să consemnăm la alte unități, ci unul mult mai larg — anul 2000. Într-adevăr, grupul, pe baza unor ample studii de prognoză, atît de piață cît și de tehnologie, face un efort notabil, devenit sistematic în ultimii ani, pentru a-și proiecta cu cît mai multă exactitate propriul viitor.

Demn de remarcat ni se pare modul în care conducerea grupului petrochimic ploieștean a etapizat conceperea strategiei dezvoltării sale. Planul strategic se elaborează de fiecare dată pentru trei etape: prima etapă acoperă următorii cinci ani, pentru care elementele luate în considerare și obiectivele fixate sînt mai numeroase și cu pronunțat caracter de detaliu; a doua etapă privește deceniul următor — de data aceasta, 1980; a treia etapă se referă la următorii 20—30 de ani— în speță, 2000.

Nu dispunem de spațiul necesar și nici nu considerăm util să facem o prezentare amănunțită a obiectivelor strategice ale grupului și a întregului program de realizare a acestora. Cîteva elemente de principiu ni se pare însă că pot prezenta interes mai larg și ne vom strădui să le evidențiem.

● Atu-uri prețioase: tinerețea produselor și terenul cîștigat

NU PUTEM să nu observăm că, în prezent, grupul dispune de o situație avantajoasă, consecință directă a efortului strategic făcut în anii anteriori. Este vorba de faptul că grupul dispune de o **gamă de produse tînără și diversificată**. În plus, vîrsta mică a produselor, secondată de **înalți indici de calitate**, a conferit grupului o **aderență mare pe piețele pe care acționează**.

Aceste două atu-uri fac ca pînă în 1975 și chiar 1980 direcția principală de alocare a resurselor să fie **dezvoltarea**, respectiv lărgirea capacităților, sporirea volumului desfacerii actualelor produse. Aceasta nu înseamnă că direcția **innoire** va fi neglijată (în 1975 produsele noi și reproiectate vor reprezenta 40% din valoarea producției totale a grupului). Particularitatea ni se pare importantă. În diferitele momente ale dezvoltării lor, unitățile economice trebuie să-și cunoască cu claritate atu-urile și slăbiciunile în funcție de care să-și definească strategia. Trebuie să introduci și să scoți din fabricație un produs exact atunci cînd trebuie, în momentul optim. În plus, alta este structura strategiei cînd accentul este pus pe lărgirea dimensiunii activității deja existente și alta cînd efortul este concentrat asupra înnoirii, schimbării rapide a sortimentului.

Din constatarea că există oportunități mari de expansiune a grupului pe seama sporirii volumului desfacerilor actualelor produse, a rezultat necesitatea elaborării și punerii în practică a unor ample programe de investiții, de promovare a vînzărilor, de perfecționare a rețelei de distribuție, cît și a unuia de perfecționare și ridicare a calității produselor.

● Orientarea ⟶ integrare + specializare

VOM PUTEA emite o apreciere mai pertinentă la sfîrșitul investigației noastre în cele trei grupuri petrochimice, astfel că ne mulțumim a consemna aici orientarea fermă — reflectată în structura planului de investiții — a conducerii grupului ploieștean către o integrare cît mai completă a producției. Este vorba de tendința de sincronizare a capacităților de rafinare cu cele de prelucrare petrochimică, cu obiectivul final ca transferul de materie primă din și spre grup să fie redus la minimum. Se conturează deci o anumită „specializare" a grupurilor petrochimice. Vom vedea în ce măsură se confirmă această presupunere și în ce măsură ea este cea mai bună dintre soluțiile posibile.

Cît privește programul de investiții nu putem să nu notăm temerile conducerii grupului legate de dificultățile create de furnizorii de utilaje — unități ce fac parte din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele. Numai un exemplu. Termenele de livrare la o serie de utilaje de la instalația D.M.T. II depășite cu 5—6 luni, în condițiile în care producția zilnică a instalației este destul de mare, duc la pierderi nete de producție importante, cu consecințe multiple la beneficiarii produselor grupului.

● Într-un an: pătrundere pe piețele a 13 țări

STUDIILE de piață indică posibilitatea triplării volumului vînzărilor grupului pe piețele externe între 1970—1975, obiectiv care de astfel a și fost asumat de grup. Premise pentru atingerea acestui obiectiv ambițios există. Numai în ultimul an produsele grupului au mai pătruns pe piețele a încă 13 țări, numărul total al țărilor importatoare ajungînd la 35. Am văzut, de asemenea, că programul de investiții prevede dezvoltarea accelerată a capacităților de producție în acest cincinal: dublarea producției de anhidridă maleică, creșterea cu 50% a celei de anhidridă ftalică, de 6,4 ori de dimetiltereftalat etc. Pînă în 1980 capacitatea instalației de piroliză va crește de 8 ori, ceea ce va permite sporirea producției de polietilenă de 4 ori, de oxid de etilenă de 3,5 ori, de fenol-acetonă, de 2 ori. În sfîrșit, realizarea programului de cercetare, căreia îi sînt alocate fonduri importante, reprezintă o altă condiție ce va favoriza atingerea obiectivelor de export.

Se semnalează unele dificultăți și în acest domeniu: inexistența unor contracte pe termen lung, costul ridicat al navlului, lipsa de stocuri tampon în străinătate etc. Conducerea grupului propune: constituirea unui parc de nave pentru produse petrochimice proprietatea statului român, depozite de stocuri tampon în străinătate pentru unele produse (fenolul de exemplu). Vom urmări să obținem și opinia conducerii celorlalte grupuri petrochimice în legătură cu aceste propuneri. Poate sînt și alte soluții.

Mai notăm ideea desprinderii din actualele „Chimimport" și „Petrolexport" a unei întreprinderi de comerț exterior care să efectueze întreaga activitate de import-export a celor trei grupuri petrochimice. Mai există și soluția ca fiecare grup să-și desfacă prin unitate proprie produsele. Vom culege argumentele pro și contra celor trei soluții deja emise.

● „Miracolul" de la Brazi

ÎN CADRUL ramurii chimiei, colectivul de la Brazi este apreciat ca un „sprinter cu porniri foarte bune". S-a vorbit chiar de un „miracol al Brazilor", referirea fiind făcută la adresa faptului că intrările în funcțiune de aici și atingerea parametrilor proiectați se realizează de fiecare dată înainte de termen, de regulă cu cîteva luni.

Fiind un element important în realizarea strategiei de dezvoltare, — interesant deci pentru analiza noastră, — am căutat să cunoaștem resortul „miracolului". El se numește: gestiunea personalului. Trebuie să recunoaștem că, dintre toate componentele strategiei grupului, aceasta se pare a fi „rotița" cea mai bine pusă la punct și credem că experiența de aici ar putea fi cu succes utilizată ș' de alte unități.

Notăm cîteva reguli „de fier" ale politicii de personal dusă de conducerea G.I.P.-Ploiești: pregătirea personalului se asigură în toate cazurile în perioada construcției noilor instalații, recrutarea făcîndu-se cu mult timp înainte; anterior începerii probelor tehnologice, personalul este atestat prin examinare, în funcție de cerințele fiecărui post; este utilizată cu succes descrierea posturilor, prin intermediul căreia se determină cerințele fiecărui post și calitățile ocupantului, de unde rezultă necesitățile de perfecționare; pe această bază, se elaborează un program realist și flexibil de perfecționare a întregului personal al grupului. În prezent peste 50% din numărul total de salariați este angrenat în diferite cursuri de pregătire și perfecționare.

Mai sînt, desigur, multe alte elemente demne de notat, legate de modul cum grupul industrial ploieștean își concepe strategia dezvoltării sale și care desigur pot prezenta interes pentru toți cei preocupați de clarificarea viitorului unităților economice. Ne exprimăm speranța că, prin sublinierile noastre, am reușit să declanșăm acest interes.

Iulian BĂDIN

G.I.P. — Ploiești

CARTEA DE VIZITĂ

● Director general: ing. **Adrian Stoica**;

● Anul înființării: **1971**;

● Unități componente: **Uzina petrochimică Ploiești; Rafinăria Brazi**;

● Indicatori sintetici ai activității în 1971: rata rentabilității — **26,38%**; **ponderea exportului în totalul producției grupului — 49,6%, din care: 50% din producția petrolieră; 36% din producția petrochimică**;

● Principalele produse: **petroliere — benzină, petrol, motorină, păcură, cocs petrol, gaze lichefiate, gaze naturale etc.; petrochimice — oxid de etilenă, dimetiltereftalat, extract aromatic, polietilenă, anhidridă ftalică, anhidridă maleică, acetonă, monoetilenglicol, propilenă etc.**

● Numărul țărilor importatoare: **35**.

analiză economico-financiară

ATRAGEREA RESURSELOR LOCALE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

ÎN EXPUNEREA făcută la Consfătuirea pe țară a primarilor și secretarilor comitetelor de partid din comune, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat necesitatea ca unitățile teritorial-administrative, în primul rînd comunele să devină centre economice active care să amplifice, în condițiile valorificării resurselor locale, potențialul economic al țării.

Unei asemenea cerințe îi răspunde și Legea nr. 7/1971 privind organizarea și dezvoltarea activităților industriale, de prelucrare a produselor agricole, de construcții și prestări de servicii în unitățile aparținînd consiliilor populare și cooperativelor agricole de producție, meșteșugărești și de consum.

Ca efect al aplicării prevederilor legii, consiliile populare comunale, unitățile economice menționate au organizat în numeroase județe un mare număr de secții, ateliere și centre de producție și prestații, cu un nomenclator diversificat de activități. Se impune să subliniem ponderea însemnată a noilor unități prestatoare de servicii, activitate care — după cum se știe — este deficitară în unele localități rurale.

La o analiză recentă efectuată de Ministerul Finanțelor și de Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară la peste 200 noi unități productive se constată că multe din ele au devenit puternice centre de producție, că s-au intensificat eforturile pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 7/1971: ca urmare, multe din noile secții desfășoară o activitate rentabilă, atrăgînd noi resurse materiale și de forță de muncă în circuitul economic.

Accelerarea introducerii în circuitul economic a resurselor din economia locală este însă condiționată de înlăturarea unor neajunsuri și rămîneri în urmă. Ne referim, în primul rînd, la faptul că înființarea noilor activități trebuie să răspundă unor necesități și posibilități bine fundamentate, să aibă o temeinică justificare economică și o bună pregătire a bazei tehnico-materiale care să asigure funcționarea lor normală. **Experiența demonstrează că sînt viabile, putînd îndeplini întru totul funcțiile lor economice și sociale, numai unitățile al căror profil de producție este judicios stabilit, în funcție de particularitățile locale și numai dacă au fost studiate și soluționate concret problemele curente și de perspectivă privind dotarea cu fonduri fixe, aprovizionarea cu materii prime și materiale, atragerea forței de muncă calificată, angajarea unor cadre de conducere competente, asigurarea desfacerii producției etc.**

• Din resurse locale, nu centralizate!

IGNORAREA acestor condiții, a împiedicat realizarea unei activități ritmice și rentabile, din care cauză unele secții s-au desființat pe parcurs, după o perioadă redusă de activitate. În județul Constanța, deexemplu, din 76 secții înființate în 1971 în sistema cooperativei de consum, în prezent funcționează numai 50, iar în județul Harghita, pe lîngă 46 consilii populare comunale s-au organizat astfel de activități în anul 1971 și semestrul I 1972, dar la data verificării ele funcționau numai la 34 consilii populare comunale.

Nu a fost peste tot bine înțeleasă și realizată una din cerințele de bază și anume valorificarea de către noile unități productive a resurselor locale de materii prime și materiale, mare parte din materialele utilizate fiind procurate, prin diferite căi, tot din fondul centralizat, situație constatată la unitățile înființate de consiliile populare comunale și numeroase c.a.p. din județele Brăila, Bacău etc.

Din unitățile de producție programate a se înființa pînă la finele anului 1972 în rețeaua cooperației de consum din județul Constanța, numai 18% au în vedere valorificarea resurselor locale de materiale, celelalte urmînd a apela la fondul centralizat.

Studiile efectuate reliefează faptul că în foarte multe localități rurale există resurse locale de materiale astfel încît se impune ca noile unități, înființate în baza Legii nr. 7/1971 să-și întemeieze activitatea pe atragerea în circuitul economic a acestor resurse. Astfel, în județul Vaslui, în comuna Averești se poate organiza exploatarea carierei de nisip, în comuna Bîlteni — prelucrarea răchitei etc. în județul Hunedoara pot fi larg dezvoltate unele activități bazate pe valorificarea resurselor locale de materiale (exploatări de balastiere, semiindustrializarea fructelor, confecționarea articolelor de artizanat etc.).

Este absolut firească prevederea expresă a legii, vizînd latura eficienței economice, de a se organiza și dezvolta activitățile de producție și prestări de servicii care, întrunind și celelalte condiții, pot asigura din veniturile realizate recuperarea cheltuielilor de producție, obținînd și beneficii. De altfel, marea majoritate a noilor unități sînt rentabile și se preocupă de continua sporire a acumulărilor. Trebuie însă combătută cu severitate orice tendință de a obține beneficii fără eforturi, prin eludarea legilor, prin tolerarea activității acelora care încearcă uneori să folosească firma noilor unități drept paravan pentru acțiunile lor ilicite.

• Unități în Hunedoara, salariați din... București

PROBLEME importante se ridică și în legătură cu asigurarea forței de muncă, constatîndu-se că în numeroase cazuri nu se pune pe prim plan atragerea în sfera productivă a rezervelor locale de forță de muncă. Datele statistice arată că circa 11% din totalul angajaților noilor secții productive, din cele 11 județe unde s-a efectuat analiza, au fost recrutați din alte localități decît cele pe raza cărora se desfășoară activitățile respective. De exemplu, în cadrul secțiilor industriale și de prestări de servicii aparținînd cooperativelor agricole de producție din județul Hunedoara au fost încadrate 148 persoane din București, Galați, Tîrnăveni, Rîmnicu-Vîlcea și alte localități, iar în județul Harghita la un număr de 6 C.A.P. 22 angajați au domiciliul în alte localități.

Este bine cunoscut că în mediul rural există numeroși meseriași, care pot asigura funcționarea noilor activități. Ca atare, nu este normală situația din județul Sibiu, unde cooperativele de consum din comunele Tălmaciu, Roșia, Slimnic au înființat diferite secții industriale în municipiul Sibiu, iar C.A.P. Cristian a înființat în același oraș 3 ateliere de lăcătușerie. Exemplele prezentate nu au un caracter izolat, asemenea fenomene fiind constatate și în județul Harghita, unde C.A.P. din comunele Valea Strîmbii și Ocna de Jos au deschis unități productive în orașele Gheorghieni și Sovata.

• Retribuția să țină seama de principiile echității socialiste!

DIN ANALIZĂ a reieșit lipsa unor criterii și norme unitare de remunerare a muncii, predominînd salarizarea pe bază de cote procentuale, care ating în unele locuri 70—80% din încasările realizate. La baza stabilirii drepturilor bănești nu stau, în numeroase cazuri, norme de lucru, nu se evidențiază prin pontaje timpul efectiv lucrat iar în unele cazuri, veniturile repartizate pentru plata muncii se împart în mod egal salariaților, independent de eforturile depuse, rezultatele obținute, calificarea și capacitatea profesională, ceea ce este cu totul greșit. În acest fel s-a putut ajunge la situația ca salariile realizate de unii angajați ai secției de producție ai cooperativei de consum din comuna Brateș, județul Covasna să fie aproape duble față de cele tarifare sau la realizarea unui salariu mediu lunar de 4 500 lei la secția din comuna Viziru, județul Brăila.

C.A.P. Sarasău, județul Maramureș, produce în București și alte localități o largă gamă de produse industriale. ca de exemplu: nasturi din polistiren și metale, vizoare garnituri pentru autosifoane, catarame, etc., activități care prin profilul lor nu răspund scopului promovat de lege. În legătură cu retribuirea muncii trebuie menționat că numai în 4 luni din acest an, cooperativa amintită a plătit unui număr de 3 familii din București și Sighetul Marmației sume pentru manoperă în valoare de 80—122 mii lei, iar doi angajați care lucrează și în alte unități socialiste, au realizat venituri de 42 mii lei fiecare.

Considerăm că este necesară reexaminarea atentă a formelor de retribuire, pentru a se intra în legalitate și a se asigura rezolvarea unitară a problemelor de normare a muncii și de salarizare, oprindu-se tendințele de obținere a unor cîștiguri excesive, disproporționate, fără eforturi. Asigurarea integrității avutului obștesc și prevenirea oricăror forme de prejudicii, impune introducerea ordinei și disciplinei financiare, organizarea și conducerea corectă a evidenței valorilor materiale, respectarea dispozițiilor legale referitoare la angajarea gestionarilor, inventarierea periodică a patrimoniului, exercitarea controlului financiar.

• Legea contractelor este obligatorie pentru toate unitățile economice

O DEOSEBITĂ atenție trebuie acordată determinării judicioase a profilului noilor secții industriale și prestatoare de servicii, astfel încît activitatea acestora să răspundă necesităților locale. Și în aceste activități este obligatorie respectarea dispoziției legale, prevăzută în legea contractelor economice, privitoare la interdicția fabricării de produse fără desfacere asigurată prin contracte și comenzi.

Această obligație este eludată uneori și, ca urmare, unitățile sînt confruntate cu greutăți financiare generate de imobilizările de fonduri în stocuri de produse. Stocuri de produse fără desfacere asigurată au fost identificate la secțiile de producție ale C.A.P. Sibiu, la cooperativa de consum Ambud, județul Satu-Mare, unele c.a.p. din județul Constanța etc. Pentru aceasta, uniunile județene cooperatiste trebuie să intervină activ ajutînd unitățile productive să-și asigure contracte și comenzi pentru desfacerea produselor.

Stimulînd înființarea și dezvoltarea secțiilor noi, Legea nr. 7/1971 prevede scutirea timp de 2 ani de plata impozitelor aferente veniturilor realizate din activitățile economice organizate după data de 1 ianuarie 1971, aceste înlesniri acordîndu-se și pentru activitățile organizate înainte de această dată, dacă unitățile în cauză realizează un volum de producție cu cel puțin 50% mai mare decît în anul precedent.

Pentru a putea însă beneficia de aceste avantaje, legea prevede obligativitatea înregistrării noilor activități la administrațiile financiare ale consiliilor populare. Necunoscînd și neaplicînd aceste prevederi, numeroase unități nu au fost înregistrate (județele Sibiu, Bacău, Brăila etc.) și ca urmare nu au putut beneficia de scutirea de impozite. Situațiile constatate impun intrarea imediată în legalitate prin completarea documentației necesare și înregistrarea noilor activități la organele financiare.

Abordînd cîteva din problemele privind realizarea unităților de prelucrare a materilor prime locale, subliniem, în încheiere. necesitatea intensificării acțiunii de îndrumare a noilor activități economice, rezolvării competente și operative a neajunsurilor constatate, astfel încît noile secții productive să poată contribui la diversificarea producției în condiții de eficiență economică.

M. CALMAN

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

IPOSTAZELE EFICIENȚEI

• *În perioada care a trecut de la începutul anului* **furnaliștii reșițeni** *au elaborat peste prevederi 11 200 tone fontă, dublu față de angajamentul luat pentru 1972. Acest spor de producție s-a obținut datorită ridicării indicilor de utilizare a agregatelor la nivelul prevăzut pentru anul viitor. Astfel cantitatea de metal obținută pe metru cub volum util de furnal a sporit cu 1,5% față de indicele planificat.*

Concomitent s-a acționat și pentru folosirea cît mai judicioasă a materiilor prime. Prin îmbunătățirile aduse dozării încărcării furnalelor, consumul de cocs s-a redus cu 2.5 kg pe tona de fontă.

• *Preocuparea pentru gospodărirea judicioasă a materialelor, pentru reducerea consumurilor și înlăturarea oricărei risipe manifestată de* **constructorii Hidrocentralei de pe Lotru** *a determinat economisirea în acest an a 1 300 tone ciment, 700 metri cubi material lemnos, 150 tone metal și alte materiale însumînd 5,4 milioane lei. O inițiativă a constructorilor de aici privește recuperarea unor materiale și instalații din sectoarele unde lucrările s-au încheiat. Sînt astfel revalorificate la alte puncte de lucru linii de căi ferate subterane însumînd 15 km, 75 tone conducte de apă, cabluri electrice în lungime totală de 30 km, 19 tone conducte de aeraj și alte materiale.*

• *La* **Combinatul chimic Craiova** *recuperarea gazului rezidual provenit de la Fabrica de acetilenă și a aburului secundar a determinat în acest an o economie echivalentă cu aproximativ 30 000 tone combustibil convențional. Combustibilul economisit este valorificat de Combinatul chimic și de Centrala termoelectrică Craiova. Atragerea acestor resurse secundare a determinat o reducere a cheltuielilor de producție cu valori de ordinul cîtorva milioane lei.*

• **Fabrica de mobilă din Beiuș** — *intrată în funcțiune în urmă cu 6 luni — a devansat parametrii proiectați. În răstimpul unei jumătăți de an, colectivul noii fabrici a realizat, peste prevederi, o producție marfă în valoare de 5 milioane lei, materializată în 730 garnituri de mobilă „Ilva“ și 6000 etajere. Indicele de productivitate înregistrat este de 192%, iar cheltuielile la 1000 de lei producție marfă au fost reduse cu 66 lei. Aceste realizări au fost posibile prin aplicarea unor inovații, generalizarea schimbului II, introducerea schimbului III și redistribuirea pentru producție a unor spații care prin proiectare fuseseră destinate unor depozite sau activități anexe.*

• *Colectivele* **schelelor Grupului** *industrial de foraj și extracție a țițeiului București desfășoară o cuprinzătoare activitate pentru recuperarea, recondiționarea și repunerea în circuitul productiv a unor materii prime și materiale. Numai prin demontarea unor conducte vechi și detubarea sondelor abandonate au fost economisite de la începutul anului și pînă acum 650 de tone de metal. Întreaga cantitate de țevi a fost recondiționată în atelierele proprii și redistribuită schelelor de extracție.*

agricultură

Precizări în Statutul cooperativei agricole de producţie privind:

PERFECŢIONAREA ACTIVITĂŢII ECONOMICE

ÎN PERIOADA ce s-a scurs de la primul Congres al U.N.C.A.P., din martie 1966, cu care prilej a fost adoptat un nou Statut al cooperativei agricole de producţie, în viaţa acestor unităţi au avut loc mari schimbări pe plan economic, organizatoric şi social.

Studierea permanentă şi atentă a acestor schimbări din agricultura cooperatistă, a cerinţelor legilor economice în diferitele etape ale construcţiei socialiste, a legăturilor de intercondiţionare, descoperirea şi luarea în consideraţie a noilor tendinţe au constituit o preocupare majoră a activităţii teoretice şi practice desfăşurată de partid şi care s-a concretizat în fundamentarea deciziilor de dezvoltare şi perfecţionare a agriculturii în general, a agriculturii cooperatiste, în special.

În acest context, schimbările survenite în dezvoltarea forţelor şi relaţiilor de producţie la sate au impus necesitatea oglindirii lor în Statutul cooperativei agricole de producţie, a cărei dezbatere şi aprobare a ocupat un loc central în cadrul celui de-al doilea Congres al UNCAP. În acest sens, Legii de bază i-au fost adus noi îmbunătăţiri, reflectînd, în fond, noi aspecte al perfecţionării muncii de organizare, planificare şi conducere. Modificările aduse se referă la o multitudine de probleme, care oferă cadrul legal, unitar de desfăşurare a activităţii cooperativelor agricole, precizînd modul de constituire şi de organizare, drepturile şi obligaţiile membrilor cooperatori, organele de conducere şi competenţele lor, organizarea producţiei şi retribuirea muncii, repartizarea rezultatelor producţiei etc.

Complexitatea şi diversitatea aspectelor referitoare la repartiţia producţiei globale a cooperativelor agricole de producţie au o semnificaţie actuală deosebită şi, în consecinţă, ocupă un loc important în ansamblul modificărilor aduse Statutului cooperativei agricole de producţie. Schimbările survenite în această direcţie exprimă, într-o formă sintetică, necesitatea satisfacerii sistemului de interese existent în agricultura cooperatistă, asigurarea îmbinării armonioase a intereselor generale ale statului cu cele ale unităţilor agricole cooperatiste şi ale membrilor lor.

Modificările aduse Statutului cooperativei agricole sînt legate, înainte de toate, de aspecte metodologice, care prezintă o importanţă practică deosebită. Plecîndu-se de la necesitatea determinării reale a producţiei globale, baza materială a procesului de repartiţie în unităţile cooperatiste, perfecţionarea vizează şi elementele ei componente. Prin schimbările aduse se precizează structura valorică a producţiei globale, elementele constitutive ale fiecărei părţi, precum şi

- **Noi prevederi referitoare la repartiţia producţiei globale**
- **Formele de retribuire a muncii şi posibilităţile de plată**
- **Contribuţia unităţilor la constituirea fondului social al asociaţiilor intercooperatiste**

conţinutul lor economic. Astfel, spre deosebire de prevederile anterioare, în structura cheltuielilor materiale nu mai sînt cuprinse în mod expres, cele legate de plata impozitelor, taxelor, primelor de asigurare şi contribuţiilor, care, în esenţă, sînt elemente ale plusprodusului. De asemenea, potrivit noilor prevederi statutare, plata lucrărilor efectuate de S.M.A. se include în calculul fondului de înlocuire în anul în care au fost executate muncile respective şi nu în momentul achitării lor, aşa cum avea loc mai înainte. Se asigură astfel o determinare reală a cheltuielilor materiale, precum şi comparabilitatea rezultatelor muncii, în dinamica lor.

Deşi, pe ansamblul agriculturii cooperatiste nu se determină în prezent cota de amortizare a fondurilor fixe, avîndu-se în vedere generalizarea calculului preţului de cost într-un viitor apropiat, în structura cheltuielilor materiale s-a prevăzut distinct această cheltuială de producţie.

Şi în determinarea mărimii celor două componente ale venitului global — fond de dezvoltare şi fond de consum — au fost aduse noi elemente. Fixarea numai a limitei minime a părţii din venitul global destinată fondului de dezvoltare creează un cadru mai larg fundamentării actului de decizie în această opţiune. În funcţie de necesităţi şi posibilităţi, conducerea fiecărei unităţi cooperatiste va hotărî cota destinată constituirii fondului de dezvoltare, care nu va fi însă mai mică de 18% din totalul venitului global obţinut.

În ce priveşte orientarea fondului de dezvoltare, s-a pus în evidenţă mai clar rolul lui în asigurarea reproducţiei lărgite. De exemplu, în locul rezervei pentru îmbunătăţirea procesului de producţie se prevede constituirea unei rezerve pentru lărgirea producţiei. În acelaşi timp, se precizează şi conţinutul fondului de rezervă pentru producţie care cuprinde rezerva de furaje, seminţe şi alte produse, a cărei destinaţie economică este de a asigura continuitatea procesului de producţie.

În condiţiile extinderii procesului de integrare agricolă, de creare a asociaţiilor intercooperatiste, s-a simţit nevoia evidenţierii separate a contribuţiei la fondul social al asociaţiilor intercooperatiste. Faptic, cota de participare la înfiinţarea şi finanţarea acestor asociaţii reprezintă o pondere însemnată în totalul investiţiilor efectuate de cooperativele agricole. În anul 1970 ea se ridică la 14,50%.

Unele modificări aduse Statutului se referă şi la perfecţionarea structurii fondului de consum obştesc. În acest sens, pentru prima oară se prevede constituirea unui fond de rezervă pentru retribuirea muncii şi ajutoare. Crearea acestui fond exprimă un aspect principal al perfecţionării relaţiilor de repartiţie în agricultura cooperatistă. El prezintă nu numai o importanţă economică, dar şi o semnificaţie social-politică, întărind încrederea cooperatorilor în posibilităţile crescînde oferite de gospodăria obştească pentru ridicarea continuă a bunăstării lor. Cu ajutorul acestui fond de rezervă se asigură o stabilitate mai mare veniturilor tuturor categoriilor de cooperatori. Totodată se precizează mai bine destinaţia fondului social-cultural, care cuprinde şi activitatea sportivă.

Tot pe linia îmbinării intereselor colective cu cele personale subliniem şi precizările aduse în legătură cu formele de retribuire a cooperatorilor. Se înlătură astfel posibilitatea identificării acestor forme de retribuire a muncii folosite în agricultura cooperatistă cu modalităţile de plată a lor. Cerinţele legii repartiţiei după muncă în unităţile cooperatiste se înfăptuiesc prin intermediul acordului global şi a tarifelor pe norme. **Prima formă** — acordul global — se poate practica în două variante: fie acord global cu tarife pe unitatea de produs, fie cu tarife la 1.000 lei producţie obţinută. **Cea de a doua formă**, de asemenea, poate fi realizată pe baza tarifelor pe normă de muncă sau a tarifelor pe unitatea de timp. Folosirea unei anumite variante este în funcţie de hotărîrea adunării generale, care are în vedere specificul şi complexitatea muncii, gradul de organizare a producţiei şi a muncii etc.

Aceste forme, cu variantele respective, pot fi retribuite în bani, în bani şi natură, iar pentru unele culturi sau lucrări numai în natură.

(Pe baza actualelor prevederi introduse în Statutul cooperativei agricole de producţie, repartiţia producţiei globale este prezentată în schema alăturată).

Noile prevederi statutare referitoare la repartiţia producţiei globale a cooperativelor agricole creează un cadru favorabil perfecţionării activităţii acestor unităţi, răspund necesităţii armonizării sistemului de interese economice proprii agriculturii cooperatiste. În acest consens, apare evidentă semnificaţia lor economică şi socială.

Fără a generaliza, totuşi, după părerea noastră, unele din noile prevederi sau din cele precedente înscrise în Statutul cooperativei agricole de producţie rămîn, în continuare, susceptibile unor îmbunătăţiri de ordin structural şi metodologic. Sub acest aspect, ele constituie un punct de plecare pentru elaborarea unei metodologii corespunzătoare de calcul a producţiei globale şi a elementelor ei constitutive. Sarcina economiştilor constă tocmai în unirea forţelor lor în vederea stabilirii unei metodologii fundamentate din punct de vedere economic de determinare a acestor indicatori valorici, care să reflecte realmente funcţiile şi natura muncii materializate şi vii, eficienţa cheltuirii ei.

Sandu COSTACHE

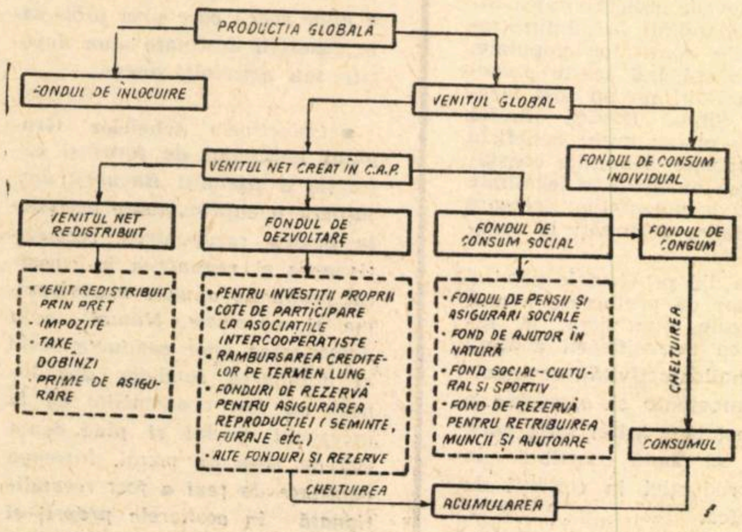

Repartiţia producţiei globale a C.A.P.

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

CUMPĂRĂTORUL DE CONFECŢII ŞI MASS MEDIA

DIFERITE cercetări au pus în evidenţă faptul că între consumul de confecţii şi mijloacele de comunicaţie în masă există o corelaţie directă. Mijloacele de informare în masă (radio, TV., presă etc.) pot juca un rol activ în modificarea unor deprinderi de consum, precum şi în stimularea şi pregătirea luării deciziei de cumpărare. Practica mondială în acest domeniu relieфează că această influenţare şi informare a consumatorului potenţial diferă de la ţară la ţară, în funcţie de complexitatea şi amplitudinea răspîndirii mijloacelor de informare în masă. Astfel, pentru sectorul textile-încălţăminte, informarea consumatorilor se realizează în S.U.A. şi Japonia în proporţie de circa 90% prin intermediul televiziunii, presei, radio-ului, publicaţiilor şi cataloagelor speciale etc. În ţările vest-europene această proporţie este de aproximativ 60—65%. Ca o consecinţă a masivei publicităţi ce se face pentru promovarea vînzărilor de confecţii industriale, proporţia acestora în totalul confecţiilor este foarte ridicată (în S.U.A., bunăoară aproape 90%).

În scopul de a determina impactul publicităţii şi, în general, al mijloacelor de informare asupra consumatorului de confecţii industriale, Ministerul Comerţului Interior a organizat o serie de sondaje în mai multe judeţe. Sondajele au pus în evidenţă faptul că în ţara noastră principalul mijloc de informare în materie de confecţii îl constituie vitrina şi informaţiile vizuale obţinute pe stradă sau în diferite alte ocazii (72%). Informarea prin presă nu reprezintă decît 15,5%, iar publicitatea prin televiziune şi radio numai 4,1% şi respectiv 3,2%. Prezentările organizate cu ocazia unor „parade ale modei" contează cu 5,6%.

Din cercetările întreprinse de M.C.I. a rezultat astfel insuficienţa activităţii de informare a consumatorilor în materie de confecţii, fapt pentru care volumul vînzărilor de confecţii nu este în concordanţă cu piaţa lor potenţială, existînd numeroase cerinţe latente ale consumatorilor care nu sînt satisfăcute tocmai datorită lipsei de informare a acestora. Concluziile de ordin practic care se desprind de aici ni se par evidente.

COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI FAŢĂ DE COMERŢUL PRIN CORESPONDENŢĂ

O PUBLICAŢIE de specialitate din S.U.A. a iniţiat o anchetă în rîndul a 2000 de consumatori avînd ca obiect determinarea comportamentului lor faţă de comerţul prin corespondenţă. La întrebarea **„de ce cumpăraţi prin corespondenţă ?"** *33% din cei anchetaţi au declarat că folosesc această formă de vînzare deoarece catalogul oferă largi posibilităţi de alegere a produselor, 27% datorită comodităţii, 7% din amuzament, 5% datorită preţurilor avantajoase.*

La o întrebare cu privire la calitatea cataloagelor de prezentare a produselor, respectiv a modului în care sînt ele întocmite, 78% din cei anchetaţi au declarat că prezenţa imaginii produsului este absolut necesară, iar 7% au răspuns că doresc şi o descriere amănunţită a produselor. În legătură cu timpul cît este dispus un consumator să aştepte pînă intră în posesia obiectului comandat, rezultatele au fost următoarele: 1 săptămînă — 6%, 2 săptămîni — 37%, 3 săptămîni — 28%, 4 săptămîni — 13%, 5—6 săptămîni — 4%.

PETROCHIMIA românească este concentrată în prezent în trei mari unități economice — grupuri industriale — cu statut de centrală industrială: Ploiești, Borzești, Pitești. Ne-am propus să eșalonăm analiza noastră asupra modului cum este concepută strategia de dezvoltare a acestei subramuri în două etape: mai întîi investigarea fiecărei unități, apoi o încercare de sinteză a elementelor definitorii ale dezvoltării întregii subramuri petrochimice.

Mai întîi grupul ploieștean:

• Orizont strategic — anul 2000

ÎNCEPÎND, ca de obicei, investigația cu încercarea de a afla care este dinamica volumului desfacerilor, a ratei renbilității — considerate de noi obiective sintetice ale strategiei de dezvoltare — în acest cincinal, a trebuit să luăm act de faptul că la grupul ploieștean orizontul strategiei dezvoltării este nu 1975, cum ne-am obișnuit să consemnăm la alte unități, ci unul mult mai larg — anul 2000. Într-adevăr, grupul, pe baza unor ample studii de prognoză, atît de piață cît și de tehnologie, face un efort notabil, devenit sistematic în ultimii ani, pentru a-și proiecta cu cît mai multă exactitate propriul viitor.

Demn de remarcat ni se pare modul în care conducerea grupului petrochimic ploieștean a etapizat conceperea strategiei dezvoltării sale. Planul strategic se elaborează de fiecare dată pentru trei etape: prima etapă acoperă următorii cinci ani, pentru care elementele luate în considerare și obiectivele fixate sînt mai numeroase și cu pronunțat caracter de detaliu; a doua etapă privește deceniul următor — de data aceasta, 1980; a treia etapă se referă la următorii 20—30 de ani— în speță, 2000.

Nu dispunem de spațiul necesar și nici nu considerăm util să facem o prezentare amănunțită a obiectivelor strategice ale grupului și a întregului program de realizare a acestora. Cîteva elemente de principiu ni se pare însă că pot prezenta interes mai larg și ne vom strădui să le evidențiem.

• Atu-uri prețioase: tinerețea produselor și terenul cîștigat

NU PUTEM să nu observăm că, în prezent, grupul dispune de o situație avantajoasă, consecință directă a efortului strategic făcut în anii anteriori. Este vorba de faptul că grupul dispune de o **gamă de produse tînără și diversificată**. În plus, vîrsta mică a produselor, secondată de **înalți indici de calitate**, a conferit grupului o **aderență mare pe piețele pe care acționează**.

Aceste două atu-uri fac ca pînă în 1975 și chiar 1980 direcția principală de alocare a resurselor să fie **dezvoltarea**, respectiv lărgirea capacităților, sporirea volumului desfacerii actualelor produse. Aceasta nu înseamnă că direcția **innoire** va fi neglijată (în 1975 produsele noi și reproiectate vor reprezenta 40% din valoarea producției totale a grupului). Particularitatea ni se pare importantă. În diferitele momente ale dezvoltării lor, unitățile economice trebuie să-și cunoască cu claritate atu-urile și slăbiciunile în funcție de care să-și definească strategia. Trebuie să introduci și să scoți din fabricație un produs exact atunci cînd trebuie, în momentul optim. În plus, alta este structura strategiei cînd accentul este pus pe lărgirea dimensiunii activității deja existente și alta cînd efortul este concentrat asupra înnoirii, schimbării rapide a sortimentului.

Din constatarea că există oportunități mari de expansiune a grupului pe seama sporirii volumului desfacerilor actualelor produse, a rezultat necesitatea elaborării și punerii în practică a unor ample programe de investiții, de promovare a vînzărilor, de perfecționare a rețelei de distribuție, cît și a unuia de perfecționare și ridicare a calității produselor.

• Orientarea ⟶ integrare + specializare

VOM PUTEA emite o apreciere mai pertinentă la sfîrșitul investigației noastre în cele trei grupuri petrochimice, astfel că ne mulțumim a consemna aici orientarea fermă — reflectată în structura planului de investiții — a conducerii grupului ploieștean către o integrare cît mai completă a producției. Este vorba de tendința de sincronizare a capacităților de rafinare cu cele de prelucrare petrochimică, cu obiectivul final ca transferul de materie primă din și spre grup să fie redus la minimum. Se conturează deci o anumită „specializare" a grupurilor petrochimice. Vom vedea în ce măsură se confirmă această presupunere și în ce măsură ea este cea mai bună dintre soluțiile posibile.

Cît privește programul de investiții nu putem să nu notăm temerile conducerii grupului legate de dificultățile create de furnizorii de utilaje — unități ce fac parte din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele. Numai un exemplu. Termenele de livrare la o serie de utilaje de la instalația D.M.T. II depășite cu 5—6 luni, în condițiile în care producția zilnică a instalației este destul de mare, duc la pierderi nete de producție importante, cu consecințe multiple la beneficiarii produselor grupului.

• Într-un an: pătrundere pe piețele a 13 țări

STUDIILE de piață indică posibilitatea triplării volumului vînzărilor grupului pe piețele externe între 1970—1975, obiectiv care de astfel a și fost asumat de grup. Premise pentru atingerea acestui obiectiv ambițios există. Numai în ultimul an produsele grupului au mai pătruns pe piețele a încă 13 țări, numărul total al țărilor importatoare ajungînd la 35. Am văzut, de asemenea, că programul de investiții prevede dezvoltarea accelerată a capacităților de producție în acest cincinal: dublarea producției de anhidridă maleică, creșterea cu 50% a celei de anhidridă ftalică, de 6,4 ori de dimetiltereftalat etc. Pînă în 1980 capacitatea instalației de piroliză va crește de 8 ori, ceea ce va permite sporirea producției de polietilenă de 4 ori, de oxid de etilenă de 3,5 ori, de fenol-acetonă, de 2 ori. În sfîrșit, realizarea programului de cercetare, căreia îi sînt alocate fonduri importante, reprezintă o altă condiție ce va favoriza atingerea obiectivelor de export.

Se semnalează unele dificultăți și în acest domeniu: inexistența unor contracte pe termen lung, costul ridicat al navlului, lipsa de stocuri tampon în străinătate etc. Conducerea grupului propune: constituirea unui parc de nave pentru produse petrochimice proprietatea statului român, depozite de stocuri tampon în străinătate pentru unele produse (fenolul de exemplu). Vom urmări să obținem și opinia conducerii celorlalte grupuri petrochimice în legătură cu aceste propuneri. Poate sînt și alte soluții.

Mai notăm ideea desprinderii din actualele „Chimimport" și „Petrolexport" a unei întreprinderi de comerț exterior care să efectueze întreaga activitate de import-export a celor trei grupuri petrochimice. Mai există și soluția ca fiecare grup să-și desfacă prin unitate proprie produsele. Vom culege argumentele pro și contra celor trei soluții deja emise.

• „Miracolul" de la Brazi

ÎN CADRUL ramurii chimiei, colectivul de la Brazi este apreciat ca un „sprinter cu porniri foarte bune". S-a vorbit chiar de un „miracol al Brazilor", referirea fiind făcută la adresa faptului că intrările în funcțiune de aici și atingerea parametrilor proiectați se realizează de fiecare dată înainte de termen, de regulă cu cîteva luni.

Fiind un element important în realizarea strategiei de dezvoltare, — interesant deci pentru analiza noastră, — am căutat să cunoaștem resortul „miracolului". El se numește: gestiunea personalului. Trebuie să recunoaștem că, dintre toate componentele strategiei grupului, aceasta se pare a fi „rotița" cea mai bine pusă la punct și credem că experiența de aici ar putea fi cu succes utilizată ș' de alte unități.

Notăm cîteva reguli „de fier" ale politicii de personal dusă de conducerea G.I.P.-Ploiești: pregătirea personalului se asigură în toate cazurile în perioada construcției noilor instalații, recrutarea făcîndu-se cu mult timp înainte; anterior începerii probelor tehnologice, personalul este atestat prin examinare, în funcție de cerințele fiecărui post; este utilizată cu succes descrierea posturilor, prin intermediul căreia se determină cerințele fiecărui post și calitățile ocupantului, de unde rezultă necesitățile de perfecționare; pe această bază, se elaborează un program realist și flexibil de perfecționare a întregului personal al grupului. În prezent peste 50% din numărul total de salariați este angrenat în diferite cursuri de pregătire și perfecționare.

Mai sînt, desigur, multe alte elemente demne de notat, legate de modul cum grupul industrial ploieștean își concepe strategia dezvoltării sale și care desigur pot prezenta interes pentru toți cei preocupați de clarificarea viitorului unităților economice. Ne exprimăm speranța că, prin sublinierile noastre, am reușit să declanșăm acest interes.

Iulian BADIN

G.I.P. — Ploiești

CARTEA DE VIZITĂ

- Director general: ing. **Adrian Stoica**;
- Anul înființării: **1971**;
- Unități componente: **Uzina petrochimică Ploiești; Rafinăria Brazi**;
- Indicatori sintetici ai activității în 1971: **rata rentabilității — 26,38%; ponderea exportului în totalul producției grupului — 49,6%, din care: 50% din producția petrolieră; 36% din producția petrochimică**;
- Principalele produse: **petroliere — benzină, petrol, motorină, păcură, cocs petrol, gaze lichefiate, gaze naturale etc.; petrochimice — oxid de etilenă, dimetiltereftalat, extract aromatic, polietilenă, anhidridă ftalică, anhidridă maleică, acetonă, monoetilenglicol, propilenă etc.**
- Numărul țărilor importatoare: **35.**

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● Piese pentru autocamionul R.O.M.A.N.

Transmisii cardanice, mecanisme de direcție, aparate de frînă, arcuri de diverse tipuri și alte aproximativ 200 de subansamble și repere au fost asimilate în acest an la Uzina de piese auto Sibiu. Ele sînt destinate autocamionului de mare capacitate R.O.M.A.N., produs de Uzina „Steagul roșu" din Brașov. Prin introducerea în fabricație a noilor produse, ponderea acestora în structura producției uzinei din Sibiu a ajuns la 12%, față de 11% cît era planificat. Acțiunea va continua și în cursul anului viitor, la sfîrșitul căruia uzina sibiană va participa cu aproape 20% la realizarea autocamioanelor R.O.M.A.N.

Acest succes reprezintă răspunsul colectivului sibian la indicația secretarului general al partidului, dată cu prilejul ultimelor sale vizite aici, de a grăbi integrarea noului tip de autocamion.

● Antrenați în întrecerea pentru realizarea și depășirea angajamentelor anuale, inovatorii Trustului județean de construcții Argeș își înscriu activitatea de creație tehnică la loc de frunte. De la începutul anului și pînă în prezent numărul inovatorilor a crescut cu 20, iar cel al propunerilor de inovații cu 35 față de aceeași perioadă a anului trecut. Cele 16 inovații aplicate în producție în ultima vreme aduc întreprinderii economii anuale în valoare de 1 051 000 lei.

● Piele sintetică

Industria ușoară a Capitalei s-a îmbogățit cu o nouă unitate — Fabrica de piele sintetică. Testele privind folosirea încălțămintei din piele sintetică realizată după tehnologiile elaborate de specialiștii Institutului de cercetări textile-încălțăminte, cauciuc și mase plastice, au relevat o deosebită rezistență. Datorită elasticității sale, încălțămintea din piele sintetică rezistă la aproape 200 000 de flexiuni, față de aproximativ 80 000, cîte suportă cea din piele naturală. Fabricile „Clujana", „Progresul", „Dîmbovița" și altele vor livra în curînd pieței primele cantități de încălțăminte realizate din acest nou produs. Unitatea bucureșteană va acoperi la finele cincinalului aproximativ 20% din necesarul de piele al fabricilor de încălțăminte.

Prin utilizarea acestei materii prime datorită costului său mai redus, numai în industria de încălțăminte se vor obține în perioada planului cincinal economii evaluate la circa 300 milioane lei.

● La Combinatul chimic din Tîrnăveni s-au materializat cîteva soluții tehnice elaborate aici și brevetate drept invenție, permițînd eliminarea unor operațiuni grele din sectorul de fabricare a carbidului, care solicita un mare volum de muncă. Pe baza soluțiilor tehnice elaborate au fost construite trei mașini complexe pentru evacuarea automată a carbidului fluid din cuptoare.

● Specialiștii Uzinei mecanice Muscel au introdus în ultimul timp o serie de tehnologii moderne, cu eficiență economică ridicată: cimentarea în domeniu solid, carbonitrurarea în cuptoare cu atmosferă controlată, încălzite cu gaz metan etc. În acest scop, conducerea uzinei s-a îngrijit să doteze secțiile de tratament termic secundar și primar cu utilaje de mare randament, care asigură pieselor o calitate superioară.

● Pentru gospodăria dv.

Pentru gospodine, centrala industriei articolelor casnice a produs oala de fiert sub presiune, din aluminiu, cu capacitatea 3,5 litri și închidere etanșă, asigurînd fierberea alimentelor la o presiune superioară celei atmosferice. Construcția de aluminiu permite un transfer rapid de căldură. Fundul gros (9 mm) asigură omogenitatea transmiterii căldurii. Este prevăzută cu supapă de siguranță pentru limitarea suprapresiunii. Avantaje: reducerea substanțială a timpului de fierbere, păstrarea vitaminelor și gustului.

● Centrala industriei mătăsii București a introdus tehnologia pentru realizarea de țesături neinflamabile pentru decorații interioare și tapiterie. Prin folosirea unor noi fire sintetice de tip policlorvinilice și a tehnologiei de prelucrare adecvată, s-au creat cinci articole pentru stofe de mobilă și draperii neinflamabile, cu o bună rezistență la agenții atmosferici și izolare termică și fonică. Se prevede ca în 1973 să se producă circa 40 mii mp astfel de țesături. La realizarea produselor amintite a contribuit colectivul de specialiști din laboratorul de cercetări uzinale al Centralei.

● La Institutul de cercetări textile a fost realizat un separator pentru electrozi de acumulator cu plumb format dintr-o țesătură multitubulară și procedeul pentru producerea acestuia. Prin acest brevet de invenție (nr. 54 919) se obține un separator cu durabilitate sporită, o permeabilitate perfectă la electrolit și un preț de cost foarte redus. De asemenea, se asigură o productivitate sporită, eliminîndu-se totodată formarea în mediul ambiant a soamei nocive care poate fi inhalată.

creativitate-inovație

DINAMISM ŞI IMPULS CRE

NOUL – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ A CONDUCERILOR DE ÎNTREPRINDERI?

● Este oare utilizată integral creativitatea ca factor de creștere economică și de sporire a eficienței?

● Cauze care mai frînează mișcarea de inovații propuneri necorespunzător formulate, întîrzieri în întocmirea documentației și a referatelor de specialitate, întîrzieri în executarea și experimentarea prototipurilor.

● Veriga principală a lanțului slăbiciunilor — slaba receptivitate față de nou a unor conduceri de unități.

ALĂTURI de contribuția din ce în ce mai mare pe care o aduce cercetarea științifică la rezolvarea problemelor complexe ale economiei, mișcarea inventatorilor și inovatorilor — expresie a creației tehnice de masă — se înscrie printre factorii importanți de înnoire a produselor, tehnologiei și organizării producției și a muncii și, prin aceasta, de sporire a eficienței activității desfășurată de unitățile economice. De pildă, numai în semestrul I.1972, prin aplicarea unui număr de aproape **10 000 de invenții și inovații**, s-a obținut o **economie totală post-calculată de circa 800 milioane lei**, plătindu-se autorilor drept **recompensă** suma de peste **30 milioane lei.**

Pe lîngă faptul că, cu o investiție de un leu, se obțin 27 lei beneficiu, trebuie să ținem seama că aceasta înseamnă, în același timp, un spor considerabil de producție și — sau de calitate.

Este oare utilizată corespunzător această sursă de creștere economică și instrument de sporire a eficienței?

Iată ce arată unele date de care dispunem.

În multe județe se constată o scădere a numărului inovatorilor activi. Astfel, în județul Iași, de la 2 480 inovatori, cîți erau la sfîrșitul anului 1970, s-a ajuns la începutul anului 1972 la 1 446. Situații asemănătoare se întîlnesc și în alte județe: Bacău, Arad, Galați, Dîmbovița.

Numărul mediu al inovatorilor raportați la total salariați, la nivelul țării este în medie de 1,3%. Sînt județe unde acest raport este însă sub 1%: Arad — 0,8%; Bihor — 0,8%, Brăila — 0,5%; Buzău — 0,4%; Constanța — 0,6%; Hunedoara — 0,7%.

Un alt fenomen cunoscut, deseori semnalat de altfel, dar împotriva căruia nu s-au luat încă cele mai eficace măsuri este **numărul foarte mare de propuneri nerezolvate**. La sfîrșitul semestrului I.1972 se găseau în sold, nerezolvate, în întreprinderi și centrale, peste 21 000 de propuneri, aproape cît cele înregistrate în aceeași perioadă. Cele mai multe din propunerile nerezolvate se înregistrează în industria construcțiilor de mașini (6 724 propuneri); industria chimică (2 595); industria metalurgică (1 251); industria ușoară (2 541); ramura petrolului, gazelor și geologiei (1 654).

Care sînt cauzele?

Analize întreprinse recent, relevă mai multe cauze: prezentarea incompletă a propunerilor, întîrzieri mari în întocmirea documentației și a referatelor de specialitate, în executarea și experimentarea prototipurilor de invenții.

Nu puține sînt cazurile de **tărăgănare, formalism și superficialitate în întocmirea referatelor de specialitate**, care se obțin cu mare întîrziere și fără o analiză tehnico-economică, bazată pe calcule justificate, ținînd seama de utilitatea reală a propunerilor. De exemplu, la Întreprinderea de prefabricate — București, pentru propunerea „Instalații electronice de comandă la mașinile de sudat prin puncte" referatul a fost întocmit după 7 luni, iar la Institutul de proiectări transporturi auto, navale și aeriene — București, au fost necesare 18 luni pentru obținerea referatului de specialitate la propunerea privind un nou tip de stație de întreținere auto.

Aproape 50% din numărul propunerilor înregistrate sînt respinse. De ce? Fiindcă abordează probleme minore din punct de vedere tehnic, sînt ineficiente, influențează negativ calitatea producției și condițiile de muncă, nu sînt însoțite de documentația necesară sau de formalitățile cerute de legislație. Și toate acestea pentru că nu se cunoaște suficient legislația de cel care trebuie să o aplice și pentru că inovatorii nu sînt sprijiniți în întocmirea dosarelor de propuneri și nu sînt orientați spre problemele majore, pe care le ridică nevoile producției.

Deficiențe serioase se constată și în **aplicarea și generalizarea invențiilor și inovațiilor,** ceea ce privează economia națională de importante economii bănești și generează consum de inteligență pentru găsirea unor soluții deja elaborate și aplicate în alte unități.

Încercînd să surprindem principala verigă a acestui lanț al deficiențelor, credem că nu greșim afirmînd că ea constă **în atitudinea unor conduceri de unități economice care consideră realizarea și aplicarea invențiilor și inovațiilor ca o sarcină suplimentară, nelegată de plan, termene și responsabilități,** preferînd să folosească procedee tehnologice depășite, sau să recurgă la importul de licență, în loc să folosească invențiile și inovațiile proprii pentru introducerea tehnicii moderne, pentru realizarea și depășirea planurilor. În acest sens, aș da un singur exemplu: dosarul nr. 108/1967 al maistrului Ilie Gheorghe de la Uzina metalurgică-Iași, care conținea propunerea de inovație „mașină de șanfrenat mufe cu o gamă mai largă de 3/8—4 țoli", abia în anul 1972 a fost soluționat. Poate că nici în anul 1972 prototipul mașinii inovatorului n-ar fi fost gata, dacă nu s-ar fi constatat că mașina importată și adusă în uzină în anul 1968, nu poate fi alimentată decît manual și cu randament scăzut, deși a fost plătită să lucreze automat. Mașina concepută în uzină realizează un randament de 4,5 ori mai mare la această operație decît cel care se realiza cu vechea metodă.

Sînt cazuri, și nu puține, unde întreaga activitate legată de **asigurarea documentației tehnice, realizarea prototipurilor** este lăsată pe seama autorilor sau a responsabililor de invenții și inovații. O bună parte dintre aceștia din urmă, nu au pregătirea necesară în domeniul invențiilor și inovațiilor. Dintr-un sondaj efectuat rezultă că aproape 50% din numărul total al personalului din întreprinderi care se ocupă de această activitate sînt cu pregătire medie tehnică.

Este adevărat că **acțiunea de valorificare a invențiilor și inovațiilor este frînată și de unele prevederi ale legislației în vigoare,** care nu mai corespund situației actuale. Astfel, unele prevederi ale legislației actuale nu stimulează în suficientă măsură preocuparea pentru generalizarea celor mai valoroase invenții și inovații, ca și cointeresarea specialiștilor din cercetare, proiectare și producție la lucrările legate de realizarea, experimentarea și aplicarea în producție a invențiilor și inovațiilor.

Una din deficiențele actuale este și **aceea că nu se acordă atenție suficientă procesului valorificării inventii-**

CAPACITATE INOVAȚIONALĂ

REZULTATELE obținute de inventatorii noștri în confruntările tehnice internaționale, numărul sporit de medalii și de premii obținute în aceste confruntări, ne dau, deseori, prilej de satisfacție. Ele constituie o dovadă a faptului că dispunem de un bogat tezaur de inventivitate, de **capacitate inventivă.**

Produsele inventivității se **socializează** *(încep să prezinte interes pentru societate) numai* **economicizîndu-se**, *respectiv îmbrăcînd forma unor produse sau servicii care satisfac o necesitate socială, prin intermediul și sub acțiunea legilor economice. În acest sens, se poate vorbi de o* **capacitate inovațională**, *care include pe aceea inventivă, dar nu se reduce la aceasta, cuprinzînd în plus și transformarea ideii noi în produs sau serviciu nou, consumabil.*

Capacitatea inovațională poate fi — și este realmente — măsurată. Sînt semnificativi pentru aceasta astfel de indicatori ca: raportul între valoarea licențelor și know-how-ului exportate, față de cele importate; raportul între contribuția la înnoirea producției interne a licențelor și cea a creației originale; dinamica ponderii produselor noi în totalul produselor fabricate; ponderea produselor noi în totalul exportului ș.a. Astfel de „valori" ne spun dacă și în ce măsură, ca urmare a „aplicării" capacității inventive, se satisfac mai mult și mai adecvat nevoile de consum ale populației, în ce măsură în relațiile externe cîștigăm.

Pe economist (dar nu numai pe el) îl interesează întregul proces inovațional, îndeosebi rezultatele finale, concrete ale acestuia, prin care pot și trebuie influențați astfel de indicatori de creștere și eficiență economică de natura celor menționați. Cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., **„economia, societatea noastră are nevoie nu de literatură științifică în sine, ci de contribuții concrete la dezvoltarea producției și creșterea eficienței economice".** *Nu trebuie uitat însă că între forma „idee" și forma „bun social", „bun economic" se interpune actul* **deciziei**, *acceptarea transformării ideii în produs, alocarea resurselor necesare, concepere a și conducerea acțiunii de transformare.*

Rubrica „creativitate-inovație", inclusă în revista „Viața economică", prin articolele deja publicate, la care se adaugă și cele de astăzi, pune în evidență cîteva fenomene ce se cer atent analizate.

În unele județe, în unele unități economice, numărul inovatorilor (prin care

ATOR

lor, în sensul de a se putea interveni în egală măsură în toate etapele pe care le parcurge o idee tehnică de la depistare și desăvîrșire, la proiectare, prin brevet și apoi, de la realizarea și experimentare, la aplicare, generalizare și valorificare în țară și în străinătate. Deficiența amintită cere îmbunătățirea actualei legislații, preocupare care este în atenția organelor centrale care au responsabilități în această direcție.

Credem însă că, pînă la îmbunătățirea legislației, un plus de inițiativă și răspundere din partea conducerilor de unități economice ar constitui un factor dinamizator puternic pentru rezolvarea operativă a propunerilor de inovații, crearea de condiții corespunzătoare pentru realizarea și experimentarea prototipurilor de inovații și raționalizări. În aceeași direcție ar acționa și intensificarea acțiunilor de control și îndrumare din partea centralelor și ministerelor, pe de o parte pentru a se acorda ajutorul necesar întreprinderilor în subordine, pe de altă parte pentru a se lua măsurile ce se impun în scopul impulsionării acestei munci, procedîndu-se la fel ca și în cazul nerealizării planului. Aceasta presupune însă, ca **responsabilii cu invențiile și inovațiile din cadrul unor centrale și ministere să fie degrevați de alte sarcini,** pentru a putea să participe efectiv la acțiunile ce trebuie întreprinse în această direcție.

Exercitînd controlul obștesc, sindicatele pot, de asemenea, sprijini în mai mare măsură conducerile unităților economice în realizarea atribuțiilor ce le revin în mobilizarea și orientarea inovatorilor către cele mai arzătoare probleme pe care le ridică producția, organizarea în continuare prin cercurile inovatorilor, comisiile inginerilor și tehnicienilor a unor acțiuni cum sînt consfătuirile, schimburile de experiență, expozițiile, concursurile de inovații interne, care să vizeze creșterea numărului propunerilor de inovații, realizarea de economii, într-un cuvînt creșterea eficienței economice în domeniul invențiilor, inovațiilor, contribuția efectivă a creației tehnice de masă la îndeplinirea sarcinilor asumate în întrecere în acest cincinal.

Traian ZANIAN

înțelegem, de data aceasta, oameni cu idei noi) nu crește într-un ritm corespunzător dinamismului dezvoltării noastre economice. De ce? Pentru că nu sînt întotdeauna căutați, depistați, formați sprijiniți în măsură suficientă. În atribuțiile cui intră aceste activități? Ale creatorilor, sau ale conducerilor de unități economice?

Unele idei așteaptă prea mult timp pînă să fie analizate și acceptate. Și uneori multe luni, pînă să fie aplicate. Între timp unele își pierd actualitatea. Cine analizează, acceptă, creează condiții pentru aplicare? Evident, conducerile unităților economice. Desigur vorbind de rolul conducerii în producerea inovației trebuie să avem în vedere și modul în care se planifică, se finanțează introducerea noului, să nu omitem implicațiile sistemului de prețuri, de amortizare, de cointeresare, de aprovizionare etc. asupra acestui proces.

În acest context, ni se pare că corelația conducere-inovație oferă un cîmp larg de reflecție și acțiune pentru economist. Analiza economică ar trebui să acorde mai multă atenție nivelului și dinamicii unor indicatori de natura celor menționați, corelațiilor acestor indicatori cu diferitele componente ale sistemului de conducere, modalităților de îmbunătățire a acestora, astfel încît capacitatea noastră inovațională să se ridice cel puțin la nivelul celei inventive.

Constantin COJOCARU

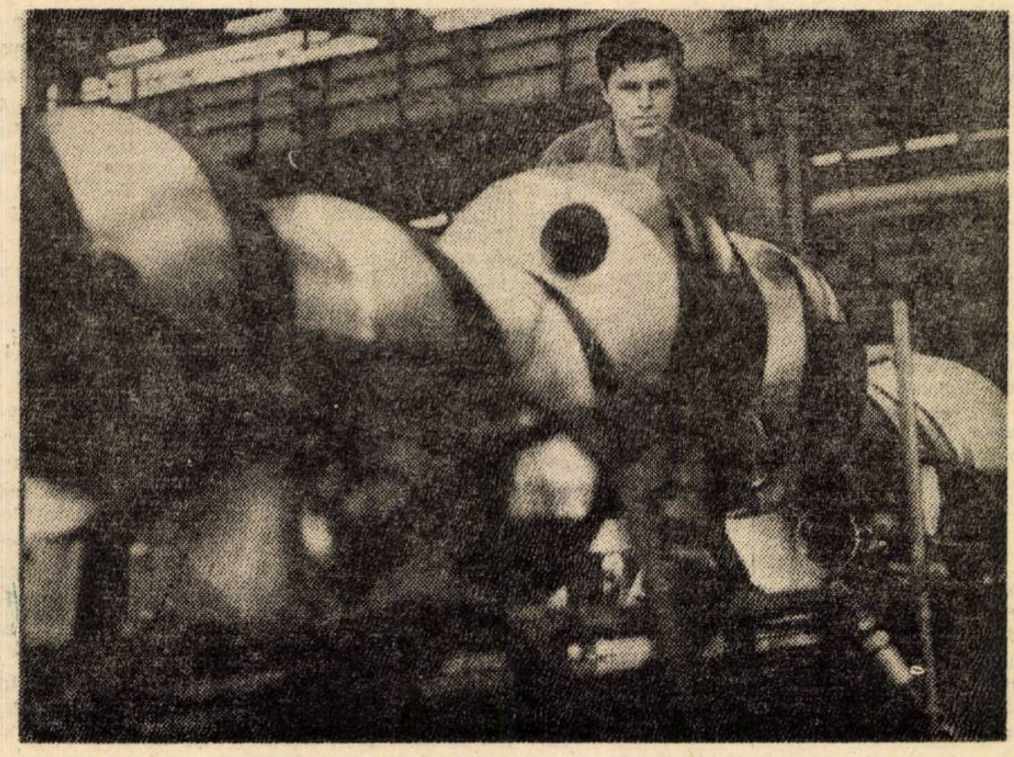

Calificare, concepție, calitate

O INVITAȚIE CĂTRE PRODUCĂTORI

O EXPOZIȚIE de invenții, organizată recent în cadrul IPROCHIM-ului, ne-a prilejuit consemnarea unor remarcabile realizări ale cercetătorilor noștri din ramura chimiei. Mi se pare utilă prezentarea lor, fie și succintă, pentru a evidenția valoarea lor și a invita pe această cale pe cei care au responsabilitatea valorificării lor economice la a le acorda o mai mare atenție.

Expoziția prezintă un număr de 28 de invenții, din care 20 au stat la baza realizării unor instalații industriale în cadrul marilor combinate de la Borzești, Ploiești, Pitești și altele. Economia obținută prin aplicarea acestor invenții în industria noastră chimică se cifrează la peste 300 mil. lei. Ele au condus, de asemenea, la economii importante de valută prin renunțare la importul de licențe și know-how. Iată cîteva mai importante.

„Procedeu și instalație pentru obținerea stirenului de înaltă puritate" și „Instalație de superfracționare pentru separarea stirenului de etilbenzen în prezența xilenilor".

PE BAZA acestor două invenții au fost realizate instalații industriale prin care s-a asigurat obținerea pentru prima oară la noi în țară a stirenului utilizat ca materie primă la fabricarea unora dintre cele mai importante și răspîndite mase plastice.

Aplicarea lor numai la primele 2 instalații realizate a condus la reducerea efortului de investiții de 124 mil. lei, din care peste 20 mil. lei valută.

Invențiile au fost brevetate într-o serie de țări ca Franța, Belgia, Spania, Egipt, India, Iran, Brazilia.

„Procedeu și instalație de purificare a acetonei"

Invenția permite obținerea unei acetone cu un conținut foarte redus de impurități ușoare într-o instalație relativ simplă. Aplicată la F.I.P. Borzești, invenția a adus economii anuale de peste 1 mil. lei.

A fost brevetată în Franța, R.D.G., Algeria, Iran, India, Belgia, Maroc, etc.

„Procedeu și instalație pentru purificarea anilinei brute".

A permis obținerea anilinei de puritate avansată în sistem continuu. A fost utilizată la realizarea instalației de la Combinatul chimic Făgăraș. Economia realizată după primul an de aplicare este de 37 mil. lei.

„Reactor pentru fabricarea clorurii de calciu"

Permite utilizarea acidului clorhidric din apele reziduale și diminuarea, totodată, a poluării apelor. A fost aplicată la G.I.P. Borzești și a adus o economie de 15 mil. lei.

„Procedeu de obținere a unor derivați stirenici"

Invenția are avantajul de a putea fi aplicată, cu investiții minime și la instalațiile existente de obținere a stirenului și a derivanților stirenici. Aplicată industrial la noi în țară a adus o economie, în primul an de utilizare, de 18 mil. lei. Invenția a fost brevetată în S.U.A., Japonia, Anglia, R.F. a Germaniei etc. Și această invenție a fost solicitată de firme străine, ea prezentînd avantajul că poate fi valorificată fie independent, fie împreună cu primele două invenții menționate mai sus privind procedeul și instalația de obținere a stirenului.

„Procedeu pentru recuperarea fenolului și valorificarea hidrocarburilor din produsele secundare în fabricarea fenolului din cumen"

Permite valorificarea hidrocarburilor din produsele secundare rezultate din fabricație. Prin aplicare s-au realizat economii anuale de peste 4 mil. lei.

Desigur spațiul nu ne-a permis să menționăm decît cîteva dintre invențiile prezentate în cadrul expoziției. Cert este că fiecare din ele și-a adus și-și va aduce contribuția la dezvoltarea industriei chimice și petrochimice românești.

Este drept, obiectivul esențial urmărit de organizatorii expoziției a fost acela de a facilita un schimb de experiență între inventatori. Acest obiectiv a fost realizat cu mult succes. N-ar fi lipsit de interes însă ca în astfel de acțiuni să avem mai mult în vedere și obiectivul de a dezvolta interesul întreprinzătorilor, al conducerilor de unități economice, pentru rezultatele muncii de creație tehnică, de a crea astfel încă o condiție pentru soluționarea complexelor probleme ale transferului tehnologic.

ing. C. CIRLOGEANU
director IPROCHIM

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

Brașov:

ROLUL ORGANIZĂRII ÎN VALORIFICAREA REZERVELOR INTERNE

COMITETUL județean de partid Brașov, prin Comisia economică și Cabinetul județean pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii a inițiat recent o consfătuire de lucru în legătură cu modul cum se desfășoară această activitate în întreprinderile industriale din județ. Referatul prezentat cu acest prilej a evidențiat numeroasele rezerve existente în domeniul organizării producției în întreprinderile industriale, prin a căror valorificare se creează condiții favorabile realizării actualului cincinal în patru ani și jumătate.

Participanții la consfătuire au avut posibilitatea să viziteze linia de carcase din secția șasiu a uzinei „Tractorul" organizată după principii ergonomice în condițiile polideservirii, evidențiată în cadrul consfătuirii ca o metodă eficientă în acțiunea de folosire deplină a capacităților de producție. Pe baza studiului elaborat de specialiștii uzinei amintite, prin aplicarea polideservirii la linia de carcase s-a creat posibilitatea reducerii numărului muncitorilor direct productivi din această zonă cu 63%, coeficientul de deservire crescînd cu 100%. S-a realizat totodată, o substanțială îmbunătățire a condițiilor de muncă și o sporire a salariului mediu al muncitorilor ce lucrează în condițiile polideservirii cu peste 12%. Studiul a fost astfel conceput încît poate fi generalizat atît în uzină cît și în alte întreprinderi constructoare de mașini.

În concluziile consfătuirii s-a subliniat că activitatea de organizare științifică va trebui subordonată în mai mare măsură obiectivelor puse în fața oamenilor muncii de recenta Conferință Națională a partidului. În acest sens planurile tematice vor fi completate cu studii care să vizeze mai buna încărcare a suprafețelor de producție, raționalizarea consumului de muncă, trecerea la lucru pe mai multe mașini, raționalizarea sistemului de evidență ș.a. S-a stabilit totodată ce sarcini revin în această direcție comisiilor economice de la comitetul municipal, comitetele orășenești și celor din întreprinderile industriale.

ing. Virgil BARAȘ

Mehedinți

STRATEGIA CAMPANIEI AGRICOLE

ÎN DOMENIUL agriculturii, comisia economică a Comitetului județean de partid Mehedinți a desfășurat — încă din primăvară — acțiuni de largă popularizare a avantajelor aplicării acordului global pentru toate culturile, și-a adus contribuția la stabilirea comandamentelor și a planurilor de acțiune elaborate la nivelul consiliilor intercooperatiste, ceea ce a condus la utilizarea judicioasă a forței de muncă, a mașinilor agricole, precum și a mijloacelor de transport. La nivelul județului s-a elaborat planul de pregătire a spațiilor pentru depozitarea recoltei și de afluire a cerealelor către bazele de recepție pe zile, pe unități, pe mașini.

Adoptarea acestor măsuri a permis ca, în cadrul județului, campania de recoltare să fie terminată la 28 octombrie a.c. Suprafețele eliberate de coceni au fost imediat arate și însămînțate cu grîu, lucrările respective efectuîndu-se la un nivel calitativ corespunzător și încheindu-se — în general — în prima decadă a lunii noiembrie.

agenda economistului

NORME DE DREPT PRIVIND SOCIETĂŢILE MIXTE

FORMA DE COOPERARE cu multiple avantaje, societăţile mixte au fost instituţionalizate prin Legea de comerţ exterior, de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică (nr. 1/1971, art. 58—60). Recent două noi acte normative — Decretul nr. 424 şi 425 din 2 noiembrie a.c. — vin să completeze cadrul juridic care reglementează constituirea, organizarea, funcţionarea şi impozitarea beneficiilor societăţilor mixte de naţionalitate română (respectiv cu sediul pe teritoriul Republicii Socialiste România).

● Obiectul activităţii, tipul de societate şi părţile care se pot asocia

PRIN art. 1 din Decretul nr. 424/1972 se stabileşte că: „în Republica Socialistă România se pot constitui societăţi mixte cu participare străină, în domeniile industriei, agriculturii, construcţiilor, turismului, transporturilor, cercetării ştiinţifice şi tehnologice avînd ca obiectiv producerea de bunuri materiale şi comercializarea lor, prestarea de servicii sau executarea de lucrări".

În continuare, prin acelaşi Decret, la art. 2, se arată scopul înfiinţării societăţilor mixte şi anume:

— realizarea unor obiective care să contribuie la dezvoltarea economiei naţionale, extinderea, modernizarea şi reutilarea unor obiective existente, accelerarea introducerii unor tehnologii moderne, ridicarea nivelului tehnic calitativ al producţiei şi serviciilor, precum şi asigurarea unei înalte productivităţi a muncii;

— promovarea exporturilor, lărgirea pieţelor, diversificarea produselor pentru export şi dezvoltarea activităţii de cooperare pe terţe pieţe;

— promovarea şi dezvoltarea activităţii de cercetare ştiinţifică;

— introducerea metodelor moderne de organizare a producţiei şi conducerii întreprinderilor;

—formarea cadrelor de specialişti pentru producţie, organizarea şi conducerea întreprinderilor, inclusiv pentru activitatea comercială.

Cu privire la tipul de societate comercială care poate fi adaptat ca formă de organizare a unei societăţi mixte, prin art. 9 din Decretul nr. 424/1972 se limitează posibilitatea partenerilor de a alege între societatea pe acţiuni sau societatea cu răspundere limitată.

Reiterîndu-se (prin art. 4) regula cuprinsă în Legea nr. 1/1971 (art. 59, alin. 1) şi anume că „participarea părţii române la capitolul social este de cel puţin 51%". Decretul nr. 424 1972 vine să stabilească, prin art. 5, cine poate să participe la constituirea de societăţi mixte pe teritoriul ţării noastre şi anume:

— una sau mai multe unităţi economice române cu personalitate juridică, cum sînt: centralele industriale sau unităţile asimilate acestora — combinate, trusturi, grupuri de întreprinderi, de fabrici sau de uzine — şi unităţile economice care, potrivit legii, au atribuţii de comerţ exterior şi de cooperare economică cu străinătatea;

— una sau mai multe organizaţii economice, societăţi sau întreprinderi străine, cum sînt cele industriale, comerciale, financiar-bancare, de construcţii, de transporturi, de prestări de servicii, precum şi persoane fizice străine.

În ce priveşte aportul la capitolul social, prin art. 7 din Decretul nr. 424/1972 se precizează că „Statul român garantează partenerilor străini transferul în străinătate prin Banca Română de Comerţ Exterior sau prin alte instituţii împuternicite, al beneficiilor realizate, al valorii cotelor de participare transmise părţii române, ori al drepturilor rezultînd din repartiţia activului social în urma dizolvării şi lichidării şi al altor drepturi ce li se cuvin, în condiţiile prevăzute de contractul de societate şi statut, după plata impozitelor, taxelor şi contribuţiilor pentru asigurări sociale şi îndeplinirea altor obligaţii legale şi contractuale".

Textul citat mai sus este o detaliere a normelor de drept privind garanţiile acordate de statul român înscrise în Legea nr. 1/1971, art. 6, alin. 2.

● Constituire şi organizare

CONSTITUIREA de societăţi mixte în România, de către parteneri şi în condiţiile arătate mai sus, are la bază următoarele reguli fundamentale:

— asocierea în vederea constituirii unei societăţi mixte se întemeiază pe contractul de societate şi statutul societăţii, care vor cuprinde în mod necesar următoarele elemente şi clauze: părţile contractante, forma juridică, denumirea, obiectul, sediul şi durata societăţii; capitalul social, modalităţile de constituire a acestuia şi de transmitere a acţiunilor sau părţilor sociale, numărul şi valoarea acţiunilor sau părţilor sociale; drepturile şi obligaţiile asociaţiilor: primele organe de conducere ale societăţii;

— în plus, statutul societăţii (care face parte integrantă din contract), va trebui să conţină şi norme privind modul de funcţionare a societăţii: atribuţiile adunării generale, ale consiliului de administraţie sau ale comitetului de direcţie (în funcţie de tipul de societate ales): — modul de adoptare — cu majoritate sau unanimitate — a deciziilor de către aceste organe; numirea, atribuţiile, remunerarea şi răspunderea administratorilor, directorilor şi organului de control al societăţii, modul de amortizare al mijloacelor fixe, întocmirea bilanţului şi a contului de beneficii şi pierderi, calculul şi repartizarea beneficiilor; modul de soluţionare a litigiilor dintre asociaţi privitoare la societate; cazurile de dizolvare şi modalităţile de lichidare a societăţii, precum şi orice alte prevederi care ar decurge din prezentul decret şi din înţelegerea părţilor;

— înainte de constituire, pe lîngă contractul şi statutul de asociere, viitorii asociaţi au obligaţia să elaboreze, în limba română, memoriul de fundamentare (asupra căruia vom reveni într-unul din numerele viitoare) şi studiul tehnico-economic de eficienţă;

— la înfiinţarea oricărei societăţi mixte cu sediul social în ţara noastră este necesar să se obţină avizul unic al Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanţelor, Ministerului Comerţului Exterior, Ministerului Muncii, Băncii Române de Comerţ Exterior şi al altor bănci române finanţatoare, din punctul de vedere al eficienţei economice şi al oportunităţii;

— aprobarea de constituire a societăţii mixte o dă Consiliul de Stat, prin decret, la propunerea Consiliului de Miniştri;

— societăţile mixte, după aprobarea de finanţare, se înregistrează la Ministerul Comerţului Exterior şi la Ministerul Finanţelor, moment care marchează dobîndirea personalităţii juridice;

— atît aprobarea de constituire, cît şi un extras din contractul de societate şi din statut se publică în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România.

● Patrimoniul social

ÎN REALIZAREA obiectivului stabilit prin contractul de asociere şi prin statut, societatea mixtă îşi va constitui un patrimoniu propriu, distinct de cel al asociaţilor, compus din aportul acestora. Aşa cum s-a statuat prin art. 12 din Decretul nr. 424/1972 „bunurile aduse de părţi ca aport la constituirea societăţii, precum şi cele dobîndite ulterior, intră în patrimoniul acesteia cu titlul şi efectele prevăzute în contractul de societate şi în statut". Şi în continuare art. 4 prevede: aportul părţilor la constituirea capitalului social poate consta în aport financiar, aport în bunuri necesare realizării investiţiilor şi desfăşurării activităţii şi aport în dreptul de proprietate industrială sau alte drepturi şi se stabileşte prin contractul de societate şi statut. Aportul părţii române poate cuprinde şi echivalentul dreptului de folosinţă a terenului necesar pe care statul român îl pune la dispoziţia societăţii mixte pe toată durata de funcţionare a acesteia. În cazul în care echivalentul dreptului de folosinţă a terenului nu a fost cuprins în aportul părţii române, societatea mixtă va plăti către stat chiria stabilită pentru această folosinţă.

Cu privire la evaluarea aportului adus de asociaţi, art. 15 din Decret prevede că se va face în valută convenită şi va fi înscris în contractul social şi în statut.

● Conducere — funcţionare

CONDUCEREA societăţii mixte se realizează prin:

— comitetul de direcţie, în cazul în care s-a adoptat prin statut forma de societate cu răspundere limitată;

— consiliul de administraţie sau comitet de direcţie, în cazul organizării societăţii sub formă de societate pe acţiuni; alegerea formei de conducere este la latitudinea asociaţilor.

Potrivit art. 34 din Decretul nr. 424/1972 „prevederile legii române referitoare la constituirea şi funcţionarea adunărilor generale ale oamenilor muncii se aplică în mod corespunzător şi în cazul societăţilor mixte. Adunările generale ale oamenilor muncii vor desemna, potrivit statutului, reprezentanţii lor în consiliul de administraţie sau în comitetul de direcţie al societăţii, în cadrul numărului de reprezentanţi ai părţii române".

Pentru efectuarea încasărilor şi plăţilor, societăţile mixte îşi vor deschide conturi la băncile din România, atît în valută, cît şi în lei, care sînt purtătoare de dobînzi. Aşa cum precizează art. 28, alin. ultim, din Decret, virarea sumelor din contul în lei şi din acesta în contul de valută se face pe baza cursului stabilit pentru operaţiuni necomerciale.

În vederea realizării planului de producţie, societăţile mixte se aprovizionează cu materii prime, materiale şi alte mărfuri, în condiţii de competitivitate. Aprovizionarea se poate face din ţară, în valuta convenită, sau din import.

Producţia realizată se comercializează, în principal, pe pieţe externe, direct sau prin întreprinderi de comerţ exterior. Pe piaţa internă comercializarea se face în valuta convenită de părţi.

Personalul român al societăţilor mixte beneficiază de drepturile şi are îndatoririle prevăzute de legislaţia în vigoare pentru personalul unităţilor de stat.

Drepturile personalului străin se stabilesc de organul de conducere, care stabileşte partea ce poate fi transferată în străinătate, prin Banca Română de Comerţ Exterior. Contabilizarea operaţiunilor economico-financiare ale societăţii se efectuează în valuta convenită şi în condiţiile stabilite prin statut.

Potrivit art. 38 din Decretul nr. 424/1972, litigiile dintre societăţile mixte şi persoanele fizice sau juridice române sînt de competenţa instanţelor judecătoreşti. Litigiile născute din raporturile contractuale dintre societăţile mixte şi persoanele juridice române pot fi soluţionate, dacă părţile convin, şi prin arbitraj. În acest caz, părţile pot alege şi competenţa Comisiei de Arbitraj de pe lîngă Camera de Comerţ a Republicii Socialiste România.

● Regimul beneficiilor şi al fondurilor de rezervă

BENEFICIUL net al societăţii se determină după ce:

— au fost incluse în costurile de producţie toate cheltuielile, inclusiv amortizarea aferentă elementelor competente ale patrimoniului societăţii care, conform legii române, sînt considerate fonduri fixe;

— au fost constituite fondurile de rezervă, în condiţiile prevăzute în statut;

— a fost virat statului impozitul anual.

Potrivit Decretului nr. 425/1972, art. 1, beneficiile realizate de societăţile mixte cu participare română şi străină constituite în Republica Socialistă România, se impun anual cu o cotă de impozit de 30%; în continuare, art. 2, alin. 2 şi 3 din acelaşi Decret stabileşte că beneficiul impozabil se stabileşte ca diferenţă între suma totală a veniturilor încasate şi suma cheltuielilor efectuate pentru realizarea acestor venituri, în conformitate cu normele şi prevederile din contractul de societate şi din statut. Pentru determinarea acestui beneficiu se va deduce din beneficiul anual fondul de rezervă care se constituie potrivit contractului de societate şi statutului. Fondul de rezervă care se ia în considerare la determinarea beneficiului impozabil se admite la scădere în limita a 5%, din beneficiul fiecărui an, pînă în momentul în care fondul total de rezervă ajunge să reprezinte 25% din capitalul investit.

Facem menţiunea că prin Decretul nr. 425/1972 sînt prevăzute o serie de scutiri şi reduceri de impozite, evident în condiţiile legii.

Beneficiul anual net, stabilit potrivit normelor mai sus expuse (după deducerea fondurilor de rezervă şi a impozitelor prevăzute de lege), va fi repartizat între asociaţi, proporţional cu aportul la capitalul social, precum şi pentru nevoile de dezvoltare ale societăţii mixte.

● Dizolvare — lichidare

DECRETUL nr. 424/1972 nu stabileşte cazurile şi procedura de dizolvare şi lichidare a societăţilor mixte, lăsînd ca aceste aspecte să fie hotărîte prin statut. Ca urmare, considerăm util să arătăm cele mai frecvente cazuri de dizolvare ale unei societăţi comerciale, care pot fi aplicabile şi societăţilor mixte cu sediul în România:

— la expirarea duratei de funcţionare a societăţii, înscrisă în statut;

— îndeplinirea obiectului societăţii (cînd societatea s-a constituit numai pentru realizarea acestui obiect);

— imposibilitatea realizării obiectului societăţii, înainte de expirarea datei de funcţionare;

— hotărîrea adunării generale a asociaţilor, luată în unanimitate;

— reducerea capitalului social cu o treime, dacă capitalul nu poate fi reîntregit sau dacă adunarea generală nu ia hotărîrea de a limita capitalul la valoarea rămasă.

Potrivit art. 37 din Decretul 424/1972, actele de dizolvare şi lichidare ale societăţii mixte se înregistrează la Ministerul Comerţului Exterior şi Ministerul Finanţelor şi se publică în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România.

Al. DETEŞAN

Consfătuire cu cititorii la BAIA MARE

Redacţia noastră, în colaborare cu Comisia economică a Comitetului judeţean P.C.R. Maramureş, organizează marţi 28 noiembrie a.c., ora 14, o consfătuire cu cititorii „Vieţii economice", în sala mică a Casei de cultură a sindicatelor din Baia Mare. Sînt invitaţi să participe toţi cei interesaţi.

MARKETING

UNA DIN CONDIȚIILE necesare protejării unui produs este ca acesta să fie manipulat cît mai puțin posibil, dar, pe de altă parte, fără deplasarea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor, etc. nu se poate concepe producția de bunuri. Calea pe care se poate rezolva această dilemă este de a realiza cît mai puține mișcări, cît mai repede posibil, în unități de încărcătură cît mai mari. Dacă se face o analiză a costurilor, reiese că sistemul care respectă aceste principii este cel mai simplu și cel mai rentabil.

Între mijloacele care concură la soluționarea problemelor complexe ale raționalizării proceselor de circulație a mărfurilor și a mecanizării operațiunilor de încărcare-descărcare și depozitare, respectiv la realizarea circuitului logistic al distribuției, paletizarea ocupă în prezent un loc important.

CIRCUIT LOGISTIC PALETIZAT

DENUMIREA de paletizare derivă de la PALETĂ. Aceasta este un suport de lemn sau alt material, cu ajutorul căruia se realizează prin gruparea mai multor colete, o unitate de manipulare pentru întreg procesul de manipulare și transport, greutatea maximă a unității de încărcătură nedepășind 1.000 kg. Cu alte cuvinte paletizarea permite să se deplaseze de la un loc la altul, ideal, de la sfîrșitul liniei de fabricație pînă la locul de consum, mai multe obiecte (colete, mărfuri), grupate astfel ca să formeze încărcături ce pot fi manipulate, fără a fi desfăcute, cu utilaje de ridicat și transport denumite transpalete și stivuitoare. Cu ajutorul paletelor se realizează astfel condițiile: unitate de încărcare = unitate de transport = unitate de depozitare.

În practică se distinge: **paletizarea în interiorul întreprinderii**, ce constă în manipularea și stivuirea mărfurilor cu ajutorul paletelor în cadrul secțiilor și în depozite și, paletizarea **în afara întreprinderii**, ce constă în livrarea organizată a mărfurilor pe palete între producător și beneficiarul de mărfuri.

Etapele distincte ale paletizării externe sînt: I. formarea unităților de încărcătură pentru expediție, adică așezarea și fixarea mărfurilor pe paletă și stivuirea lor în depozitul producătorului, II. destivuirea și așezarea paletelor încărcate pe platforma mijlocului de transport (autocamion sau vagon c.f.). III. descărcarea paletelor din mijloacele de transport și așezarea în interiorul sau exteriorul depozitului beneficiarului. În cazul bunurilor de consum mai distingem: IV formarea comenzilor în palete de distribuție și încărcarea lor în autocamionul prevăzut în oblon ridicător; V. descărcarea paletelor la magazin și introducerea în depozitul de mînă sau direct în magazin.

În principiu paletizarea exterioară este condiționată de introducerea în prealabil a paletizării interne. Prin îmbinarea celor două forme se obține paletizarea complexă pe întregul circuit, al încărcăturilor.

Introducerea paletizării necesită o serie de măsuri tehnico-organizatorice, dintre care cele mai importante se referă la: depozite amenajate (podea rezistentă la sarcini mari, intrări care să permită circulația utilajelor; drumuri de acces la depozit etc.); un parc de palete cu dimensiuni conforme cu standardele în vigoare pe plan național și internațional; utilaje de manipulare mecanizată a paletelor (autovehicule echipate cu oblon ridicător sau macara hidraulică, pentru încărcarea-descărcarea paletelor la depozitele și magazinele fără rampe de nivel); platforme la unitățile comerciale și căi amenajate pentru circulația paletelor cu role.

EFECTELE ECONOMICE ale introducerii paletizării sînt foarte ample dacă avem în vedere că, aproape 75% din totalul mărfurilor în unități constituite, ambalate sau nu, se pot transporta pe palete.

Printre cele mai importante menționăm:

- Creșterea vitezei de circulație a încărcăturii datorită posibilității de transport pînă la locul de destinație fără a mai fi fragmentate; stabilirea unor circuite regulate de mărfuri între producător și beneficiar; folosirea traficului combinat auto-cale ferată care asigură ajungerea mărfurilor la destinație în 24—48 ore;
- elasticitatea funcțiunii de depozitare datorită ușurinței de a deplasa unități mari de încărcătură în timp scurt și a folosirii diferitelor sisteme de depozitare;
- exploatarea rațională a spațiilor de depozitare prin creșterea înălțimii de stivuire, cu ajutorul utilajelor specializate, pînă la 25 m și a reducerii lățimii aleii de circulație a acestor utilaje practic la acea a dimensiunii unității de încărcătură. Prin aceasta se obține și o reducere a suprafețelor de teren necesare pentru construirea depozitelor desfășurate, în care stivuirea nu se face pe înălțime și care se scot de obicei din circuitul agricol:
- creșterea productivității muncii în procesul de ambalare, manipulare, depozitare și transport, prin eliminarea parțială și în unele cazuri, în totalitate, a operațiilor efectuate manual, caracterizate printr-un volum mare de muncă, eforturi fizice deosebite și posibilității de accidentare. În tabelul de mai jos se dau cîteva date comparative privind timpul cîștigat, la descărcarea unui vagon, de marfă paletizată față de descărcarea clasică.
- economii de mijloace de transport, prin reducerea timpului de încărcare-descărcare de la 3—4 ore la mai puțin de o oră pentru un vagon de 20 tone și de la 45—60 minute la 15—20 minute pentru un autocamion de 5 tone:
- reducerea cheltuielilor de ambalare, circulație, transport și depozitare legate de realizarea fluxului de materiale; reducerea substanțială a pierderilor de bunuri materiale;
- simplificarea circulației și reducerea necesarului de documente legate de gestiune.

Descărcarea unui vagon încărcat cu:	Descărcarea colet cu colet/paletizată			
	Efectiv muncitori	Durata ore	Timp total	Prod. t/oră
20 tone de tablă	4/2	4 /0,5	16 /1	1,25/20
12 tone produse horticole	3/1	1,5/0,5	4,5/0,5	2,66/24
20 tone cărămizi	4/1	3 /0,5	12 /0,5	1,66/40
15 tone citrice	5/2	2 /0,5	10 /1	1,5 /15

De asemenea, prin dotarea cu un număr corespunzător de palete se va putea adera și la POOL-ul european, evitîndu-se exportul de material lemnos, circa 3—4 mii mc anual, în special de rășinoase, sub formă de palete de „tip pierdut".

Paletizarea este introdusă în prezent în peste 50 depozite cu ridicata ale M.C.I. care deține și cel mai mare număr de palete de uz general STAS 6028-3/69, circa 140.000 din totalul de 350 000 cît există în prezent în circuitul economic.

CUNOSCUT fiind că maximul de eficiență economică se obține numai în cazul unui circuit logistic care permite ca unitatea de încărcătură odată constituită să nu mai fie desfăcută decît la locul de consum, este necesar ca toți factorii cuprinși în acest sistem, producător-cărăuș-beneficiar să fie dotați corespunzător cu paletele, utilaje și spații de depozitare amenajate corespunzător.

Un pas important pentru promovarea paletizării l-a constituit reglementarea schimbului de palete (POOLUL INTERN), prin intrarea în vigoare a „Instrucțiunilor pentru organizarea schimbului de palete și palete lăzi" publicat în buletinul comercial al C.F.R. nr. 13/7 septembrie 1970 și introducerea în traficul feroviar a circa 50 mii palete de schimb și 22 mii palete lăzi metalice de uz general.

Pool-ul intern de palete prevede posibilitatea ca în schimbul paletelor încărcate beneficiarul de transport să primească un număr corespunzător de palete goale din stocul special constituit la cărăuș care primește același număr de palete de la beneficiarul mărfii în momentul predării încărcăturii.

În ultima perioadă paletizarea s-a introdus în transportul de coletărie, un număr de 30 stații CFR fiind dotate corespunzător în acest scop. Se efectuează, de asemenea transporturi în vagoane complet paletizate la unele mărfuri (sticle, cauciuc, conserve etc.). În unele orașe ca București, Brașov, Timișoara și Arad s-a trecut la distribuția în palete cu role a mărfurilor în rețeaua comercială de desfacere cu amănuntul.

CU TOATE ACESTE realizări, putem spune că față de evidentele avantaje economice, acest sistem modern nu se bucură încă de suficientă atenție, majoritatea întreprinderilor folosind, în continuare, pentru efectuarea operațiilor de încărcare-descărcare a mărfurilor munca manuală și mijloace de dotare empirice, fapt care conduce pe de o parte la cheltuieli mari de distribuție, iar pe de altă parte la degradarea produselor.

Investițiile necesare pentru aceste dotări s-ar putea acoperi în majoritate din credite bancare, recuperate pe seama economiilor rezultate. Astfel, în Programul prioritar de dezvoltare a paletizării, elaborat în 1970 de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor care prevede realizarea la nivelul anului 1975 a unui volum de transport de mărfuri paletizat de 9 milioane tone, se prelimină recuperarea investițiilor în mai puțin de 3 ani pe seama economiilor realizate. O altă cale de dezvoltare a paletizării, facilitată de complexitatea relativ redusă a unora din mijloacele necesare (palete și unele utilaje) este autoutilarea, practicată cu succes, în acest domeniu dar din păcate, încă de prea puține întreprinderi.

ing. Ioan GEORGESCU

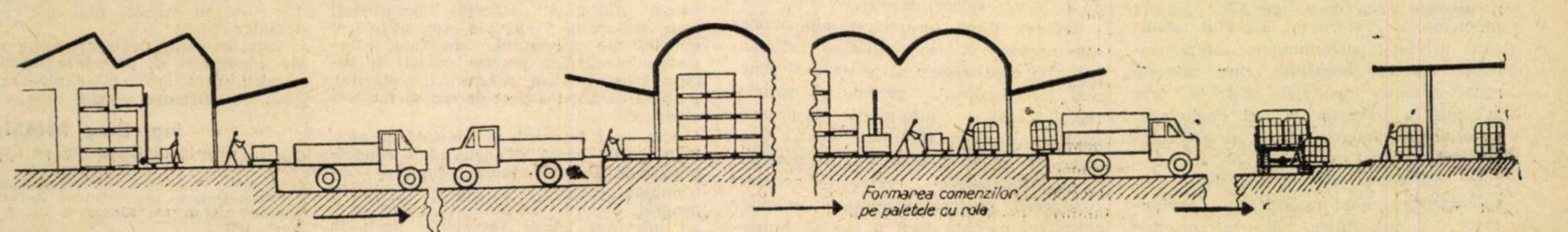

a) Producător.

b) Depozit cu ridicata,

CONTINUĂM publicarea anchetei „Motivația producătorului industrial", realizată în cadrul Tîrgului de la București, 1972, privind următoarele aspecte.

1. Cum interpretați conceptul de marketing în cadrul politicii dv. de întreprindere?

2. Cum realizați dialogul producător-consumator?

3. Ce pîrghii de promovare ați utilizat cu succes în activitatea dv.?

H. IETSUGU

director de marketing Tokyo Juki Industrial Co. Ltd.

TOKYO JUKI INDUSTRIAL CO LTD. produce în în principal mașini de cusut industriale (60% din cifra vînzărilor, ocupînd locul doi în lume printre producătorii de astfel de mașini. Firma produce, de asemenea, periferice pentru computere, producție din care circa 50% se exportă în prezent, în Europa de vest, în Uniunea Sovietică, Cehoslovacia, România și Ungaria. Firma are 1300 salariați în Japonia și 10.000 salariați în cele aproximativ 10 filiale din afara Japoniei.

1 CÎND ne referim la marketing, ne referim în primul rînd la cunoaștere. Atît la necesitatea de a face cunoscute produsele noastre publicului, cît și la necesitatea pentru noi de a cunoaște piața și poziția concurenților. Căutăm să ne adaptăm cît mai bine la cererea existentă la un moment dat. Cerințele pieței au prioritate în strategia noastră de marketing, inclusiv cea de dezvoltare.

Adaptarea la piață joacă un rol principal și în politica dezvoltării produselor. Căutăm să ne dăm seama de tipul și specificațiile produselor care vor fi cerute în anii viitori, de pildă pentru mașinile de cusut, și în funcție de aceste cerințe, dezvoltăm produsele noi. Dar, menționez că nu este suficientă numai cunoașterea cererii clienților și a aspirațiilor lor prezente, căci ei nu au de unde să știe ce invenții ar putea să apară; de aceea căutăm să creăm tipuri cu totul noi de mașini, să influențăm cererea. Această sarcină ne revine nouă, producătorilor. Niciodată nu gîndim că un produs este veșnic. O direcție în căutarea produselor noi este perfecționarea a ceea ce producem în prezent. O altă direcție, aș spune opusă, este de a descoperi un produs cu totul diferit de ceea ce producem acum. Avem o puternică organizație de cercetare, în care lucrează aproximativ 3% din personalul firmei.

RECEPȚIA LA BENEFICIARUL FINAL

2 DIALOGUL producător-consumator se realizează pe mai multe căi. Una din ele este aceea a reprezentanților comerciali ai firmei pe care îi avem aproape în fiecare țară. Considerăm, în general, mai utilă recurgerea la un reprezentant local permanent, deoarece un străin, oricît de bine ar fi pregătit, nu poate cunoaște la fel de bine specificul pieței. Orientăm eforturile de marketing în conformitate cu gusturile și mentalitatea pieței respective și adaptăm produsele în funcție de cerințele locale. De obicei încheiem contracte de reprezentanță pe o perioadă de 4—5 ani cu o firmă locală. Odată pe an colectăm opiniile tuturor reprezentanților noștri pentru a decide direcțiile orientării viitoare a producției.

O altă cale este, desigur, reclama. Pentru produsele de larg consum recurgem mult la televiziune, iar pentru produsele de uz industrial, mai ales la revistele specializate. În general, în domeniul marketingului trebuie să recunosc că nu sîntem încă destul de eficienți. Una din cauzele succeselor japoneze constă în marele nostru accent pe competitivitate, dar acesta se îndreaptă, deocamdată, cu precădere spre producție, spre dezvoltarea rapidă a produselor și reducerea costurilor. Căutăm să oferim produse competitive în ce privește specificațiile tehnice și prețul. Cred însă că nu stăpînim încă destul de bine metodele de reclamă, în comparație, de exemplu, cu firmele americane. Trebuie neapărat să ne perfecționăm metodele în acest domeniu.

3 FOLOSIM numeroase pîrghii de promovare, de la cele mai simple pînă la cele mai complexe. De exemplu, producem mașini de cusut speciale, după comanda clientului. Este necesar să acceptăm acest lucru, deși este costisitor, căci în cazul mașinilor de cusut specializate, industriale, specificațiile diferă în funcție de îmbrăcămintea pe care dorești s-o produci.

Ambalajul are și el importanța sa. Consider că activitatea nu se termină în fabrică, odată cu producerea bunului respectiv, ci la recepționarea produsului de către client, în momentul în care el îl scoate din ambalaj. Trebuie să fim siguri că în acel moment toate piesele mașinii vor funcționa. Asigurarea service-ului după vînzare este, de asemenea, indispensabil pentru promovarea desfacerii și cunoașterea reacțiilor clientului. Avem reprezentanți în diverse țări care se ocupă de asigurarea serviciilor după vînzare. În sfîrșit, o a treia cale de promovare a vînzărilor este cooperarea. Cînd există posibilități creăm o filială care să coopereze în producție cu o firmă din țara în care exportăm. În ce privește mai ales mașinile de cusut, avem multă experiență în instalarea unor uzine complete. Ne ocupăm nu numai de producție, dar și de conducerea și organizarea uzinelor respective.

Interviu consemat de
Irina VIANU

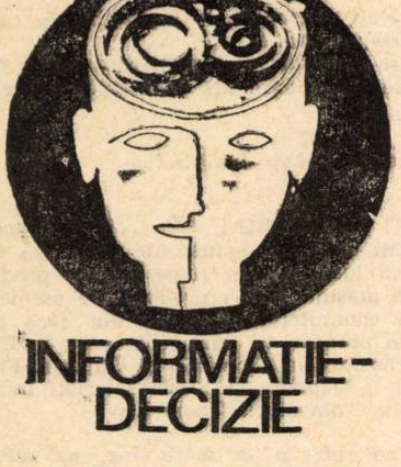

O ABORDARE NUANȚATĂ ÎN DEZVOLTAREA SISTEMELOR INFORMATICE

LUMEA trăiește astăzi sub semnul cibernetizării. Informatica a devenit pentru numeroși oameni o prezență cotidiană, obișnuită. Puțini sînt cei ce se mai îndoiesc acum de potențialul uriaș al utilizării calculatoarelor în orice domeniu de activitate și, totuși, în această ambianță de entuziasm general, s-au auzit nu odată semnale de alarmă. Aceste semnale sînt trase nu de cei sceptici, nu de cei neinițiați în materie, ci tocmai de unii dintre cei mai experimentați informaticieni. Ei avertizează că, în timp ce perfecționarea tehnică a echipamentelor de calcul a întrecut orice previziuni, capacitatea lor potențială de a indica soluții pentru probleme din cele mai complicate atingînd limite nebănuite, rezultatele practice efective sînt cu mult sub așteptări.

Celebrul Raport Mc Kinsey *), publicat în S.U.A. în anul 1968, aprecia că la acea dată 2/3 din aplicațiile efectuate în Statele Unite pe calculatoare erau nesatisfăcătoare. Multe eșecuri economice și falimente sînt puse pe seama unei greșite utilizări a calculatoarelor, în special după anii 1963—1965.

Țara noastră este astăzi la început de drum în dezvoltarea Sistemului Național Informatic. Date fiind fondurile uriașe necesare pentru dezvoltarea sistemului, cît și importantele efecte negative pe care le pot avea asupra întregii economii naționale greșelile în concepția și înfăptuirea acestui sistem, este esențial să studiem cu deosebită atenție și realism experiența acumulată în țările avansate în acest domeniu.

● Cele trei aspecte ale unui sistem informatic

ÎN APRECIEREA posibilității și oportunității realizării unui anumit sistem informatic trebuie avute în vedere: **aspectul operațional**, care privește posibilitatea viitorului sistem informatic de a se integra organic și armonios în sistemul economic pe care îl servește (este vorba de așa numita problemă a „grefării"): **aspectul tehnic**, care privește performanțele echipamentelor; **aspectul economic**, care privește raportul dintre avantajele obținute prin exploatarea sistemului și cheltuielile prilejuite de implementarea și exploatarea lui.

În anii de început ai dezvoltării calculatoarelor, cînd majoritatea covîrșitoare a aplicațiilor din întreprinderi erau din domeniul evidenței contabile și statistice, evaluarea economică a sistemului era simplă (și se știa, de altfel, din primele aplicații, cu destulă certitudine, că folosirea calculatoarelor era rentabilă), problema „grefării" nu se punea, întrucît, dată fiind natura „clasică" a aplicațiilor, nu exista pericolul respingerii, așa încît singurul aspect care ridica probleme și căruia i se acorda întreaga atenție era cel tehnic. Se apreciază că una dintre principalele erori comise în numeroase cazuri, atît de către specialiști cît și de către conducătorii de întreprinderi, este aceea că nu au înțeles că, la un anumit moment, condițiile se schimbaseră și că accentul trebuia pus pe aspectele operaționale și economice ale sistemelor.

În ce constau noile condiții?

● Dezvoltarea tehnică a echipamentelor, a limbajelor de programare și a bibliotecilor de programe făcea ca din punct de vedere teoretic orice soluție să să fie posibilă.

● Aplicațiile contabile fuseseră epuizate și se trecea la aplicații noi care vizau însăși producția întreprinderii, (de la care, pe bună dreptate, se așteptau rezultate mai spectaculoase decît cele ale aplicațiilor precedente). În cadrul acestor aplicații au apărut însă pentru prima oară fenomenele de „respingere": noul sistem funcționa, dar în gol. Conducătorii, la diferitele nivele ale ierarhiei, continuau să lucreze după vechile metode, ignorînd, din diverse motive, noul sistem.

● Noile sisteme fiind mai complicate, sînt mai costisitoare și instalarea lor durează în mod inerent mai mult timp (de ordinul anilor). A trecut multă vreme pînă cînd specialiștii și conducătorii au înțeles acest lucru și pînă cînd realismul a luat loc optimismului exagerat în evaluarea costurilor și a duratelor de realizare a noilor sisteme. Avantajele care erau scontate de la noile sisteme fiind în special de natura economiilor indirecte, (deci greu de apreciat de specialiști) au fost evaluate de multe ori prea optimist.

● Aspectul operațional — de ce sînt respinse „grefele informatice ?"

UNA dintre cele mai frecvente și grave greșeli care se face este aceea de a nu subordona obiectivele sistemului informatic proiectat scopurilor și obiectivelor sistemului economic (de exemplu al întreprinderii), sau de a formula greșit aceste obiective. Așa de exemplu, un sistem informatic, care își propune ca obiectiv să maximizeze producția unei întreprinderi, poate conduce la eșecuri serioase deoarece, se știe, producția nu poate constitui un scop în sine. Satisfacerea optimă a cererilor beneficiarilor sau minimizarea costurilor de producție (și prin aceasta, implicit, maximizarea beneficiului), constituie exemple de formulări corecte ale obiectivelor.

Găsirea și formularea cît mai corectă a adevăratelor obiective ale sistemului informatic, obiective derivate în mod necesar din scopurile și obiectivele sistemului economic, constituie o premisă și o condiție obligatorie pentru asigurarea succesului integrării organice a celor două sisteme.

Acest lucru este încă foarte frecvent ignorat de proiectanții sistemelor informatice: nu rareori se constată că singurul obiectiv al unor astfel de proiecte este „mecanizarea și automatizarea calculelor": acesta nu poate constitui un obiectiv în sine.

Trebuie să subliniem aici faptul că sub aspectul obiectivelor apar adesea deosebiri semnificative între modul în care se pune problema în economia socialistă față de cea capitalistă. Am întîlnit, de exemplu, o întreprindere care își propusese ca obiective maximizarea vînzărilor și minimizarea stocurilor de materiale. Pentru realizarea acestor obiective, întreprinderea adoptase politica de a nu accepta niciodată cererile beneficiarilor de anulare a contractelor încheiate, indiferent de stadiul de realizare a acestora. Ca urmare, sistemul informațional proiectat nu conținea posibilitatea de prelucrare a anulării contractelor. O asemenea politică este desigur inacceptabilă pentru o economie socialistă, întrucît conduce la realizarea unor produse de care, dintr-un motiv sau altul, beneficiarul nu mai are nevoie, creîndu-se astfel stocuri inutile.

Evident, după formularea obiectivelor este necesar să se stabilească informațiile pe care trebuie să le producă sistemul informațional, precum și caracteristicile acestor informații (frecvență, vechime, precizie, fiabilitate etc.). Consider că în acest domeniu, al determinării informațiilor realmente necesare conducerii pentru atingerea anumitor obiective, persistă încă o lacună importantă în pregătirea analiștilor noștri, precum și în literatura de specialitate.

● Aspectul tehnic — informatica privită ca „utilitate" publică

SPECIALIȘTII sînt de acord că există o anumită similitudine între dezvoltarea energeticii și a informaticii. S-ar putea deosebi trei etape în dezvoltarea energeticii: etapa I, premergătoare apariției electrotehnicii, este etapa în care energia trebuia consumată în locul producerii ei; etapa a II-a este cea în care, datorită dezvoltării electrotehnicii, devine posibilă transmiterea la distanță a energiei (a devenit posibil consumul energiei produse de o centrală electrică situată la o distanță mare, prin simpla comutare a unui întrerupător sau prin introducerea unui stecker într-o priză); etapa a III-a este etapa creării sistemelor energetice naționale și chiar internaționale (grație interconectării centralelor electrice se creează o mai mare siguranță în exploatare, la un preț de cost mai mic).

Și în dezvoltarea informaticii se pot distinge trei etape: etapa I, premergătoare apariției teleprelucrării datelor este etapa în care datele trebuie aduse și prelucrate în grup la centrul de calcul, de unde se vor obține după un timp rezultatele. Etapa a II-a este etapa teleprelucrării și a memoriilor cu acces direct. Beneficiarul se poate branșa la calculator prin simpla formare a unui număr de telefon. Nu numai că se economisesc timpul și banii pentru transportul datelor și al rezultatelor, dar datele nu mai trebuie prelucrate în grup, ci se pot transmite pe măsura apariției lor, în timp real, lucru fără de care anumite aplicații sînt de neconceput. Calculatorul este utilizat în comun de un număr mare de beneficiari ceea ce creează o mare flexibilitate și economicitate a utilizării unor configurații foarte mari. Etapa a III-a, este etapa formării rețelelor de calculatoare interconectate fizic. Pe lîngă creșterea gradului de siguranță în funcționare pentru problemele curente, crearea acestor sisteme face posibilă abordarea unor probleme imposibil de rezolvat pe alte căi.

În același timp, se tinde, ca, printr-o mai eficientă standardizare și printr-o organizare corespunzătoare a unor biblioteci naționale (sau chiar internaționale) de programe, să se asigure compatibilitatea logică a rețelelor de calculatoare.

Aș dori să subliniez că cele menționate nu sînt de natura previziunilor științifice, ci sînt realități în țările avansate în acest domeniu. Contrar unor păreri care circulă în rîndul specialiștilor noștri, după care teleprelucrarea ar constitui un lux, în numeroase țări sînt tot mai multe întreprinderi care preferă să se aboneze la centre mari care oferă teleprelucrare, decît să-și organizeze centre de calcul proprii, care le-ar costa mai mult.

Pe de altă parte, teleprelucrarea în timp real, folosind terminale conversaționale (interactive), poate fi considerată ca unica soluție rațională pentru o mare categorie de probleme, dintre care, de exemplu, și cele de proiectare. Un proiectant poate realiza într-o oră, lucrînd cu ajutorul unui terminal convențional, un număr mare de iterații, care să-l conducă spre soluția optimă, pentru obținerea căreia ar fi trebuit să aștepte mai multe zile, adoptînd metoda de prelucrare în grup.

În concluzie, soluția tehnică ce se preconizează pentru Sistemul Național Informatic nu poate ignora evoluția și tendințele menționate. Consider că este necesar să se întocmească un plan de dezvoltare a rețelei interconectate a calculatoarelor într-o perspectivă de 10—15 ani, iar activitățile de cercetare, dezvoltare, producție și import de echipamente să fie subordonat acestui plan de perspectivă.

● Aspectul economic — soluții eficiente încă de la proiectare

EFICIENȚA unui sistem este o rezultantă a primelor două aspecte ale unui sistem informatic: aspectul operațional, (care determină efectele economice și sociale ale sistemului, în fapt, atingerea obiectivelor popuse inițial) și soluția tehnică (care determină costurile).

Legat de acest aspect doresc să fac trei observații: ,

● în mod frecvent, se constată că analiștii noștri caută să determine efectele favorabile ale sistemului, după ce au terminat proiectarea lui, ceea ce este, în general, absurd. Sistemul nu poate avea cu adevărat efecte favorabile decît în măsura în care acestea au fost formulate de la început, devenind obiectivele sistemului, și numai în măsura în care întreaga concepție a fost subordonată atingerii acestor obiective;

● tot foarte frecvent se constată că specialiștii au încă tendința de a ignora costurile atunci cînd discută diferitele soluții tehnice, cum ar fi, de exemplu, diferitele soluții de organizare a fișierelor; de aici și concluzia, greșită uneori, că o anumită soluție se poate potrivi la orice întreprindere, indiferent de particularitățile nevoilor sale informaționale;

● nu rareori sistemele informatice urmăresc o eficiență socială și nu una economică (de exemplu, un sistem informatic care urmărește îmbunătățirea aprovizionării populației cu produse alimentare); nu rareori se caută în mod inutil să se găsească unor asemenea sisteme și o eficiență economică în raport cu situația actuală, întrucît exploatarea lor costă, în general, mai mult decît sistemul existent.

Este, evident, de competența organelor de conducere să **aprecieze** oportunitatea măririi costurilor de exploatare în raport cu **eficiența socială** scontată.

ing. Dinu ANASTASIU
directorul Centrului de Calcul — București

*) Descătușarea potențialului de eficiență al calculatoarelor, Mc Kinsey & Co. Inc. New York, 1968

REȚELE DE COMUNICAȚII IN TELE-PRELUCRARE

În funcție de natura utilizatorilor, de timpul de acces și răspuns solicitat, de gradul de siguranță al transmisiei, magistralele de transportat — date pot fi organizate în 4 moduri :

.1 **Sistemul stelar** de rețea în care fiecare terminal are propria lui linie care asigură o simultaneitate totală a accesului și răspunsului, dar care ridică mult costul transmisiilor datorită rețelelor. Sistemele mari permit legarea pînă la 200 de terminale de calculatorul central (Fig. 1).

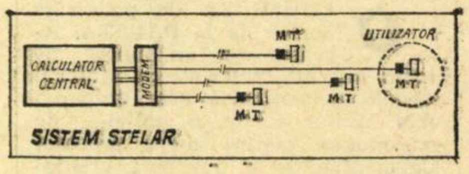

2. **Sistemul liniar** în care linia urmărește de obicei o direcție geografică și permite legarea pînă la 20 de utilizatori. Acest sistem nu mai asigură, simultaneitate totală a accesului și implică existența unui program de gestionare a conversațiilor calculator-utilizator, pe baza unor priorități. (Fig. 2).

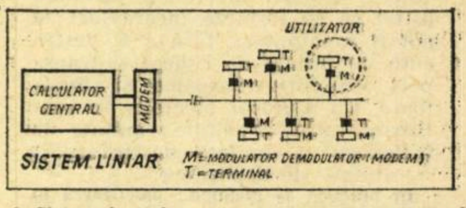

3. **Sistemul stelar cu concentrator central** care este folosit în cazul utilizărilor de minicalculatoare la distanță care sînt conectați mai întîi la un concentrator, și apoi printr-o singură linie de transmisie la calculatorul central (Fig. 3).

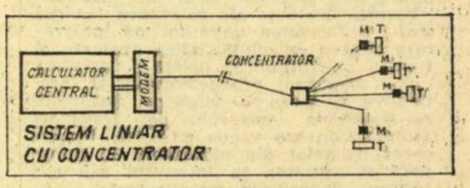

La fiecare concentrator se pot conecta pînă la 100 de terminale. Acest sistem impune organizarea așteptării, la nivelul concentratorului.

4. **Sistemul de rețea cu ochiuri** (cu dublă legătură) — **utilizat în cazurile** în care coeficientul de siguranță al primirii în timp al răspunsurilor trebuie să fie foarte ridicat. De exemplu, în telegestiune se utilizează sisteme de rețele cu ochiuri (fig. 4).

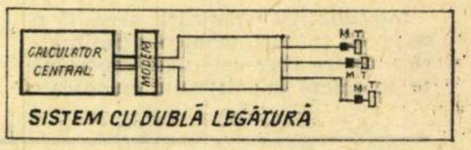

Costul transmisiilor este ridicat prin dublarea rețelelor, dar siguranța în funcționare este foarte ridicată.

Un principiu de bază în realizarea proiectelor de sisteme de teleprelucrare este că utilizatorul, poate renunța la schimbul de informații, cînd se găsește în așteptare în sistem. Un al doilea principiu este asigurarea timpului de răspuns solicitat, care constă în timpul scurs de la formularea cererii de calcul de către utilizator la terminal și pînă la recepționarea unui răspuns pertinent.

pregătirea și utilizarea cadrelor

CUM SE REALIZEAZĂ INTEGRAREA ?

ÎNMĂNUNCHEREA pînă la contopirea într-un singur tot organic a tripticului învățămînt-cercetare-producție, sarcină impusă de profunde rațiuni economice reprezintă principala problemă care confruntă în prezent învățămîntul superior cu profil tehnic. În cuvîntarea rostită la Cluj cu prilejul inaugurării noului an universitar tovarășul Nicolae Ceaușescu a stăruit din nou asupra diferitelor aspecte ale integrării, aducînd un nou și substanțial spor de lumină în această chestiune atît de actuală și de complexă, subliniind că integrarea" presupune schimbarea generală a concepției în învățămînt, realizarea prezenței nemijlocite a specialiștilor din producție în învățămînt și, totodată, a cadrelor din învățămînt în producție. Laboratorul de cercetare din învățămînt trebuie să fie și laboratorul de cercetare al fabricii. Acolo să se elaboreze tehnologia ce urmează a fi introdusă în fabrică. Nu trebuie să avem un laborator al fabricii un laborator al institutului de cercetare și unul al facultății sau al catedrei. O asemenea mentalitate trebuie lichidată cu desăvîrșire, în fond este necesar să ajungem la o unificare a învățămîntului cu cercetarea și producția Atunci vom face cu adevărat treabă bună !".

CE S-A ÎNTREPRINS și se întreprinde în mod concret pentru ca integrarea să devină cît mai curînd o realitate palpabilă, cu efecte pozitive vizibile atît asupra procesului de formare a viitorilor ingineri, cît și asupra activității de cercetare și a celei de producție din întreprinderi?

În institutele și facultățile cu profil tehnic subordonate atît Ministerului Educației și Învățămîntului cît și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii (19 facultăți din cadrul a 8 institute politehnice sau universități și două institute de subingineri) sarcinile privind apropierea învățămîntului de cercetare și producție sînt duse la îndeplinire pe mai multe căi principale. Este vorba, înainte de toate, de **axarea activității de cercetare științifică a colectivelor de catedră pe tematica planurilor de cercetare ale centralelor industriale și ale institutelor departamentale de cercetări și proiectări** și chiar de **desfășurarea activității de cercetare a colectivelor unor cadre în compartimentele de profil ale unităților din cadrul celor două ministere.** Începînd din vara acestui an, decanatele și șefii multor catedre au luat legătura cu centralele industriale cu sarcini pe linia dublei subordonări și cu alte centrale și uzine constructoare de mașini, cu Direcția generală a dezvoltării ramurii și investiții din minister și cu direcțiile tehnice ale altor ministere economice și au stabilit, de comun acord, temele sau părțile de teme de cercetare de care cadrele didactice să se ocupe în anul 1973 și în continuare.

Deși dialogul reprezentanților învățămîntului tehnic superior cu virtualii beneficiari ai cercetării științifice universitare continuă, iar planurile de cercetare ale facultăților sînt încă în curs de definitivare, din actuala formă a acestor planuri, ca și din faptul că unele catedre vor trece în curînd la concentrarea forțelor de cercetare pe cîte o singură temă de mare importanță și complexitate, cu alte cuvinte la profilarea activității de cercetare, se desprinde dorința de angajare a multor colective de catedră în soluționarea unor probleme de interes major ale uzinelor constructoare de mașini și ale altor întreprinderi economice. În prezent se prelimină că în anul 1973 învățămîntul tehnic superior subordonat atît M.E.I. cît și M.I.C.M.G., și M.I.C.M.U.E. se va ocupa de peste 700 de teme de cercetare, în valoare totală de aproape 50 milioane lei, 400 dintre ele (peste 40 milioane lei) interesînd în mod nemijlocit industria construcțiilor de mașini sau alte sectoare ale economiei. Trebuie arătat că, în numeroase cazuri, catedrele cu profil de cultură generală tehnică (mecanică, mecanisme, desen tehnic, organe de mașini, tehnologia materialelor, rezistența materialelor, electrotehnică generală etc.) vor participa, alături de catedrele de profil, la activitatea de cercetare și proiectare. Nu se poate, însă, trece cu vederea că, în unele cazuri, angajarea catedrelor și facultăților în soluționarea unor probleme nevralgice ale industriei s-a situat sub posibilitățile reale. La cererea compartimentelor de resort din cele două ministere ale industriei constructoare de mașini, asemenea planuri de cercetare sînt în prezent în curs de refacere.

Desfășurarea întregii activități de învățămînt, cercetare și producție a cadrelor didactice și studenților secțiilor unor facultăți în unități ale industriei construcțiilor de mașini reprezintă o altă modalitate principală de realizare a integrării. Pentru început se are în vedere integrarea secției „Tehnologia construcțiilor de mașini și mașini-unelte" a Facultății de tehnologie a construcțiilor de mașini din cadrul Universității Brașov (cadre didactice și studenții din ultimii ani) în uzina brașoveană „Steagul roșu". Întrucît această măsură necesită anumite lucrări de investiții și dotări, ministerul a prevăzut fondurile necesare în acest scop iar conducerea Centralei industriale de automobile și tractoare și organele locale de partid au promis tot sprijinul în finalizarea acestei acțiuni. Este de prevăzut, deci, că încă în 1973 la uzina „Steagul roșu" va exista un exemplu de integrare care să poată fi urmat de alte uzine și unități de învățămînt tehnic superior.

O ALTĂ CALE practică de realizare a integrării se anunță a fi **înființarea unor unități complexe de învățămînt, cercetare, producție și prototipuri în cadrul unităților de învățămînt.** La politehnica timișoreană, bunăoară, s-a cristalizat intenția de a reuni atelierul-școală și de prototipuri, Catedra T.C.M., Catedra de tehnologie mecanică (inclusiv Centrul de cercetări pentru utilaje și tehnologii neconvenționale) și Catedra organe de mașini și mecanisme într-o asemenea unitate complexă, în care pe baza cercetărilor proprii, să se **conceapă, proiecteze, asimileze și producă în serie** — eventual în cooperare cu uzine de specialitate — diferite utilaje noi, originale, de real interes economic. Tot la politehnica timișoreană, Catedra „Utilajul și tehnologia sudării" și Centrul de sudură și încercări la oboseală (pendinte de M.I.C.M.G.) urmează să formeze împreună un departament complex de cercetări și încercări în domeniul sudurii, iar Catedra de mașini hidraulice și Centrul de cercetări pentru mașini hidraulice — un departament complex de cercetări și proiectări de mașini hidraulice.

În primăvara acestui an a luat ființă o formație mixtă de învățămînt, cercetare și producție pentru fabricația de rulmenți, alcătuită din cadre didactice și studenți ai universității brașovene și ai institutelor politehnice din Iași și Cluj, precum și din specialiști ai Grupului de uzine pentru fabricația de rulmenți-Brașov. Dovedindu-se, în lunile care au trecut de la înființare, a fi un organism coordonator viabil, asemenea formații se vor mai înființa, îndeosebi cu participarea cadrelor didactice și a studenților Institutului politehnic din București, în domenii ca producția de mașini-unelte, agregate energetice de puteri mari, roți dințate, lagăre și alte organe de mașini etc.

Evident, **organizarea unor secții serale de învățămînt superior (subingineri) în marile uzine constructoare de mașini,** îndeosebi în cele din centrele neuniversitare, reprezintă și ea o formă eficientă de integrare a învățămîntului cu producția. În sfîrșit, integrarea se va mai realiza atît prin **construirea noilor localuri ale unor facultăți pe platforme industriale importante** (Facultatea de electronică a politehnicii bucureștene în zona Pipera, Facultatea de electrotehnică a universității craiovene pe platforma uzinelor „Electroputere" etc.), cît și prin **amplasarea unor obiective noi ale industriei construcțiilor de mașini în perimetrul unităților de învățămînt,** măsuri care vor face posibil ca atît pentru învățămînt, cît și pentru producție și cercetare să existe laboratoare comune, o singură bază materială.

AM LĂSAT la urmă, deși nu este de mai mică însemnătate, amplificarea substanțială **a sarcinilor de producție, microproducție și prototipuri ale facultăților** ca parte integrantă a programului de integrare. Aceste sarcini — este vorba de producția realizată de studenți în atelierele școală ale institutelor și universităților — au fost stabilite în funcție de volumul orelor de practică pe care studenții urmează să le efectueze în atelierele și laboratoarele proprii, de condițiile materiale concrete din fiecare facultate. Produsele (reperele) încredințate spre realizare învățămîntului superior au fost selectate cu concursul reprezentanților ministerului în consiliile profesorale ale facultăților. Numeroase centrale industriale și institute s-au ocupat cu seriozitate de această problemă, dar au existat și conduceri de centrale care n-au făcut decît să promită sprijin, fără a-și onora promisiunile. Pînă în prezent au fost încheiate cu diferite întreprinderi contracte pentru realizarea în anul 1973 a unei producții în valoare de 10,6 milioane lei, din care 5,3 milioane lei pentru unități ale industriei construcțiilor de mașini. (În aceste cifre nu este cuprinsă producția pe care studenții o vor realiza în timpul practicii efectuate în uzine).

Au fost încheiate și convenții de realizare a unor prototipuri, în valoare de 1,3 milioane lei. În legătură cu acestea trebuie arătat că în învățămîntul superior s-au realizat și pînă acum numeroase prototipuri, dar fără consultarea prealabilă a centralelor și uzinelor, astfel încît marea majoritate a lor n-au fost asimilate în fabricația de serie. În anul 1973 se vor crea îndeosebi prototipuri contractate cu unitățile economice sau recomandate de direcțiile tehnice ale M.I.C.M.G. și M.I.C.M.U.E., de care industria are realmente nevoie (această secțiune cuprinde și prototipurile destinate autodotării atelierelor și laboratoarelor facultăților).

Aceste sarcini reprezintă, fără îndoială, expresia dorinței de angajare în activitatea productivă a unor facultăți, dar nu acoperă, din păcate, decît aproximativ o treime din potențialul productiv al unităților de învățămînt superior la care ne-am referit. Aceasta se explică, pe de o parte, prin faptul că numai institutele politehnice din Timișoara și Cluj vor dispune în 1973 de o bază de producție (ateliere) suficient de cuprinzătoare, iar pe de altă parte, prin aceea că numeroase facultăți n-au înscris în plan decît contractele efectiv încheiate cu diferiți beneficiari, o serie de facultăți continuînd să se ocupe de contractarea de noi comenzi.

În legătură cu cele de mai sus nu trebuie scăpat din vedere că ducerea la îndeplinire în bune condiții a sarcinilor de plan de producție, microproducție și prototipuri depinde în mare măsură de asigurarea fondurilor de rulment necesare, de precizarea regiei și a cotei de amortizare a utilajelor, de reglementarea modului de aprovizionare tehnico-materială, de completarea dotării atelierelor (obligație a M.I.C.M.G. și M.I.C.M.U.E.), precum și de încadrarea corespunzătoare a unităților de învățămînt superior cu cadre de îndrumare și instruire practică (obligație a Ministerului Educației și Învățămîntului).

Marea diversitate de forme concrete de integrare preconizate, îndeosebi de forme premergătoare integrării propriu-zise (colective care nu-și schimbă sediul dar preiau și răspund de ducerea la îndeplinire a unor sarcini exact ca secțiile, serviciile, laboratoarele sau filialele institutelor și uzinelor) se explică atît prin lipsa de tradiție și experiența în acest domeniu, cît și prin posibilitățile materiale limitate de organizare a desfășurării procesului de învățămînt în incinta unităților de cercetare sau producție.

Potrivit opiniei aproape unanime a cadrelor didactice cu funcții de conducere, înființarea unităților complexe de învățămînt, cercetare și producție la Institutul politehnic Timișoara, integrarea unor secții ale facultăților în uzine sau institute de cercetări și proiectări, precum și punerea în practică a altora dintre măsurile amintite mai sus **este condiționată de corelarea nomenclatoarelor de funcțiuni din învățămînt și din cercetare și reglementarea echivalării funcțiilor din cele două domenii de activitate, de stabilirea statutului și reglementarea remunerării cadrelor didactice care lucrează și în cercetare-producție, precum și a cadrelor din unitățile economice care activează și în învățămînt, de clarificarea altor aspecte.**

Reține în mod deosebit atenția și opinia potrivit căreia viabilitatea măsurilor de integrare pe care cele două ministere economice le au în vedere depinde în mod hotărîtor de asigurarea unei conduceri unice a formațiilor complexe care vor fi create prin integrare, de numirea șefilor cadrelor (sau a secțiilor) integrate în funcții de conducere a unităților de cercetare-proiectare cu care aceste colective fuzionează.

Este cît se poate de evident că transpunerea în viață a acestor măsuri — doar în parte și sumar trecute în revistă în cele de mai sus — va reprezenta un nou și important pas al apropierii învățămîntului tehnic superior de cercetare și producție cu toate consecințele pozitive pe care aceasta le are pentru îmbunătățirea învățămîntului și dezvoltarea economiei naționale.

ing. Adrian PRODAN

ANUNȚ IMPORTANT!

Răspunzînd numeroaselor solicitări ale cititorilor și în dorința de a veni în ajutorul cursanților de la învățămîntul de partid și de reciclare în domeniul economic

viata economica

● publică în coloanele revistei ample materiale documentare, potrivit programei de învățămînt politic pe anul 1972/1973 ;

● asigură tuturor abonaților individuali primirea următoarelor lucrări (în cursul anului 1973) :

1. Cartea întreprinderii — volumul II — 10 lei.
2. Funcția comercială — contractul economic — 10 lei.
3. Aplicarea legislației în unitățile economice și în instituții — 10 lei.
4. Elemente de drept comercial comparat și internațional — 20 lei.
5. Cartea conducătorului de cooperativă — 10 lei.

CONDIȚII DE DIFUZARE :

1. Încheierea de abonamente speciale direct la redacție, prin remiterea, cu mandat poștal, a sumei de 104 lei pentru un abonament (adresa : Revista „Viața economică", str N. Iorga nr. 36, of. P.T.T. nr. 22).

2. Odată cu remiterea costului privind abonamentul (104 lei) urmează a fi remise și sumele pentru lucrările (din cele arătate mai sus) care interesează pe fiecare abonat în parte (un singur exemplar din fiecare lucrare).

3. Pe mandatul poștal (tichetul destinat corespondenței) se va face mențiunea pentru ce cărți optează abonatul, cu recapitularea sumei remise și arătarea adresei exacte.

DE REȚINUT :

● potrivit programului nostru editorial, lucrările care vor fi editate in 1973 vor fi difuzate exclusiv abonaților ;

● abonamentele se primesc, în condițiile de mai sus, numai pînă la 5 decembrie a.c. (dată la care urmează să se stabilească tirajul lucrărilor).

Colocviu de matematici aplicate în producție

● În zilele de 11—12 noiembrie a.c. — în cadrul manifestărilor închinate celei de-a XXV-a aniversări a Republicii Socialiste România — s-a desfășurat la Craiova un colocviu cu tema „Matematici aplicate în producție", organizat de Universitatea Craiova — Facultatea de Matematică și Grupul de Uzine pentru Aparataj și Mașini Electrice Craiova. La sesiune au fost prezentate 42 comunicări de către cadre didactice, matematicieni, economiști și ingineri din centrele universitare Craiova, București, Timișoara, Cluj, Iași, Ploiești și Petroșani.

Lucrările s-au desfășurat pe două secții — prima cu profilul „Analiza numerică și cercetări operaționale", a doua „Informatica și modelarea matematică".

Au prezentat un interes deosebit comunicările cu privire la rezultatele obținute în colaborarea dintre institute de specialitate, centre de calcul și unități industriale.

Dispozitive de siguranță

● **How to Live with Economic Growth** (Cum să ne acomodăm cu creșterea?) este titlul articolului semnat de R.C. Wallich în revista FORTUNE (octombrie 1972). Autorul exprimă aici punctul său de vedere asupra limitelor creșterii, separîndu-se atît de viziunile apocaliptice, cît și de cele necondiționat optimiste. El consideră că fenomenele negative atrase de creștere pot fi mult reduse prin înzestrarea mecanismelor economice cu o serie de dispozitive de siguranță. Printre dispozitive, H.C.W. acordă locul principal prețurilor. După părerea sa, cei care distrug, într-un fel sau altul, mediul ambiant trebuie obligați să plătească stricăciunile, în acest fel costurile sociale devenind costuri interne care pot duce la modificarea prețurilor. Dacă prețurile se vor ridica în mod deosebit, este posibil ca cererea pentru anumite produse să stagneze sau să scadă, în acest mod este limitată creșterea care este socotită nerațională din punct de vedere social.

H.C.W., admite că sistemul prețurilor se poate dovedi insuficient și de aceea recomandă folosirea — tot ca dispozitive de siguranță — a taxelor și subsidiilor în scopul protejării unor resurse naturale sărace și a orientării exploatării către cele mai puțin rare. El arată care ar fi dificultățile funcționării unei economii cu rata de creștere zero, fatalmente lipsită de pîrghia cointeresării. Dar, dacă omenirea va lua din timp unele precauții, ea nu ar fi obligată să ia această decizie neplăcută.

FIȘE

Sensul raționalității economice

● În articolul **Le marché commun : développements nouveaux dans l'agriculture** (Piața Comună: dezvoltări noi în agricultură), apărut în ECONOMIE ET POLITIQUE (nr. 219, oct. 1972), Jean Flavien, referindu-se printre altele la diviziunea internațională a muncii agricole, pe care o apreciază ca un proces obiectiv și pozitiv, consideră totuși, contrar unor opinii exprimate, că aceasta nu trebuie să ducă la lichidarea unor anumite tipuri de producție și la eliminarea corespunzătoare a ocupațiilor.

În timp ce se vorbește atît de mult de necesitatea eforturilor pentru a împiedica deteriorarea mediului ambiant, de ce am ține seama — se întreabă J.F. — numai de „raționalitatea" economică? Bunăstarea socială trebuie să fie considerată și ea un factor al costurilor economice. Ca atare, consideră autorul, nu ar trebui să se renunțe la ceea ce consacră unul din aspectele specificității unei agriculturi, în particular a celei franceze, renunțîndu-se, de pildă, la sutele de varietăți de brînză, sau de soiuri de viță de vie, a căror producție pare, în sine, antieconomică. Fără a lăsa varietatea producției pe seama empirismului și fără a da frîu liber risipei economice, încheie J.F., politica economică ar trebui să țină seama, dînd raționalității economice un sens uman mai larg, de originalitățile agriculturii respective.

concepte metodologii

INSEMNĂRI PE MARGINEA UNEI DEZBATERI

ACURATEȚEA DECIZIEI DE INVESTIȚIE

CONSILIUL Național al Inginerilor și Tehnicienilor și Ministerul Energiei Electrice au organizat recent o masă rotundă pe tema „Eficiența economică a investițiilor în energetică" la care au participat cadre din producție, proiectare, cercetare și învățămînt. S-au reliefat o serie de probleme ce trebuie rezolvate și clarificate, fără de care calculele de eficiență nu pot fundamenta științific decizia de investire în această ramură.

O primă problemă privește excluderea din costul obiectivului energetic a **investițiilor conexe**, materializate în deschiderea de mine, drumuri, indiguiri etc. În cadrul dezbaterilor s-a subliniat că principiile gestiunii economice proprii reclamă ca în determinarea nivelului costurilor pentru o anumită producție distinctă să nu se ajungă la duble înregistrări. Or, în prezent, obiectivele de investiții sînt încărcate cu sumele cheltuite pentru deschiderea de mine de lignit, ce va fi consumat în termocentrale, iar, ulterior, prețul de vînzare al materiei cuprinde și amortismentul investiției în mine. În felul acesta, costul producției termocentralei este grevat de amortismentul întregii investiții (inclusiv cele conexe).

Participanții la masa rotundă au fost de acord cu ideea eliminării investițiilor conexe din costul obiectivelor energeticii, soluție care ar contribui la o mai bună fundamentare a deciziilor de investiții din acest sector.

Probleme asemănătoare se ridică și în ceea ce privește investițiile în amenajările hidrotehnice complexe, care au efecte și în alte ramuri ca agricultura, turismul, piscicultura, gospodăria locală etc., decît energetica. Astfel, s-a arătat că, în cazul construcțiilor social-culturale ridicate la Lotru pentru muncitorii ce lucrează la amenajare, turismul trebuie să despăgubească ramura energetică, cu cel puțin o parte a costului acestora, deoarece acestea au fost efectuate în așa fel încît să fie exploatate după terminarea lucrărilor hidro, sub forma unei stațiuni climaterice. În mod identic s-a pus problema și în cazul participării la investițiile de această natură a agriculturii și pisciculturii.

Abaterea prețurilor combustibilului de la valoare creează, de asemenea, dificultăți în luarea deciziei de investire. Astfel, criteriul „durata de recuperare relativă" devine inaplicabil în domeniul comparării diferitelor variante de centrale termoelectrice bazate pe diverși combustibili, calculele conducînd la rezultate absurde, din care ar rezulta că centralele pe lignit nu sînt eficiente. În acest sens, este suficient să se privească prețurile. Or, efectul folosirii lor în termocentrale este invers proporțional cu aceste prețuri practicate. S-a propus, în consecință, ca, pe viitor, prețurile la acești combustibili să reflecte în mai mare măsură valoarea, ținînd seama și de valoarea de întrebuințare, inclusiv o mai bună corelare a lor.

Factorul timp joacă un rol din ce în ce mai însemnat, fiind una din variabilele modelului de creștere. Or, cuantificarea acestuia, mai ales în cazul obiectivelor energetice, se pune cu acuitate. Ea poate fi realizată prin actualizare — aducerea efectului (venit net, beneficiu) la același moment cu efortul (valoarea investiției), folosind progresiile geometrice — a cărei aplicare nu este însă reglementată în țara noastră. În legătură cu rata de actualizare, s-a propus ca ea să fie aleasă în concordanță cu ritmul de creștere a venitului național, dar fără a neglija și coeficientul normat de eficiență pe ramură. În acest fel s-ar elimina dificultățile existente în compararea eforturilor cu efectele, acestea prin actualizare fiind aduse la același numitor.

O altă problemă abordată în cadrul discuțiilor privește optimizarea eficienței la nivelul întregii ramuri energetice. S-a subliniat utilitatea elaborării unor modele aplicabile — sub forma de programe liniare — care să definească structura optimă de energie ce trebuie realizată, ținînd cont de puterea de vîrf solicitată. Funcțiile obiectiv s-ar materializa în criterii de minimizare a investițiilor alocate pe o anumită perioadă, în condițiile obținerii energiei anuale necesare, ca și a puterii de vîrf. În modele ar trebui formulate restricții cu privire la valorificarea tuturor resurselor țării (combustibili inferiori, căderi de apă etc.), folosirea utilajelor din producție proprie, amplasarea obiectivelor în apropierea resurselor și marilor consumatori (uzine chimice și siderurgice). Cît privește a doua parte a procesului de optimizare — alegerea variantelor constructive pe baza parametrilor tehnico-economici — s-a subliniat că aceștia trebuie să aibă un caracter dinamic, reflectînd schimbările provocate de către progresul tehnic. Odată aleasă varianta optimă, realizarea ei în practică trebuie să se bazeze, de asemenea, pe metode științifice ale cercetării operaționale de conducere a lucrărilor pe șantierele energetice.

S-a insistat asupra faptului că toate problemele legate de optimizarea eficienței investițiilor trebuie rezolvate ținînd seama de prognoza descoperirilor viitoare atît în materie de combustibili, de surse de energie, cît și în tehnică, în așa fel ca opțiunile prezente să nu se transforme în fenomene limitative de viitor. Pe această linie s-au dat exemple din numeroase țări care ilustrează faptul că alegerea nejudicioasă a surselor de energie, generatoare de costuri ridicate, a limitat folosirea energiei electrice atît în industrie, cît și în trebuințele casnice.

În încheiere, menționăm că problemele semnalate în cadrul dezbaterilor s-au constituit într-un plan de teme de cercetare care va fi realizat prin cooperarea unor specialiști din ministerele interesate și Academia de Studii Economice.

Ion CĂMĂȘOIU

O CRITICĂ FILOZOFICĂ A GÎNDIRII ECONOMICE NEOCLASICE

LUCRAREA economistului și filozofului marxist american Paul K. Crosser „Ficțiuni economice"[1], apărută într-o primă variantă în 1957, a fost primită pe atunci cu ostilitate de către recenzenții ei americani. K. Pribram scria: „Ceea ce Crosser încearcă să obțină prin luptă este păstrarea unei moșteniri feudale: credința că conceptul de substanță și consecințele derivate din el sînt elemente indispensabile ale analizei economice"[2]. Se pare că azi aprecierea drept moștenire feudală a căutării adevărului în lumea esențelor nu se mai poate bucura de credit. Tot mai numeroși sînt cei care își dau seama de necesitatea cunoașterii conținutului uman al relațiilor economice și a pătrunderii dincolo de forma lor fetișizată. De aci atracția pe care cartea lui Crosser o prezintă azi pentru publicul american.

Lucrarea la care ne referim a stîrnit de la început interesul exegeților marxiști. Tradusă în limbile rusă și polonă, ea s-a bucurat de atenția istoriografului sovietic L. B. Alter care a subliniat importanța și utilitatea ei.[3]

Ne aflăm în fața unei cercetări a bazelor filozofice ale gîndirii economice neoclasice și ale teoriilor lui J. M. Keynes, J. Schumpeter și O. Spann. Metoda utilizată este aceea a comparării modalităților analitice ale gîndirii economice clasice și marxiste cu acelea supuse criticii. Ideea principală care se desprinde dintr-o asemenea comparație este, după părerea autorului, aceea a alunecării gîndirii nemarxiste pe cale deconceptualizării și desemnificării categoriilor economice. Procesul constă, după Crosser, în golirea conceptelor de conținutul lor uman și în reîncărcarea lor cu un conținut „tehnic". Lucrarea cuprinde o suită de eseuri — privind fiecare un anumit economist — eseuri în care se descriu momente ale procesului amintit.

Este pusă în paralel alienarea caracteristică societății capitaliste cu dezumanizarea gîndirii economice nemarxiste, cu efectuarea de către aceasta — în noua sa haină neoclasică — a unor pași pe calea ștergerii distincției dintre „o aproximare realistă și o ficțiune deliberată" (p. 43). Ca trepte ale unei asemenea evoluții sînt privite concepțiile lui J. H. von Thünen, C. Menger, F. von Wieser, J. B. Clark și W. S. Jevons. Procesul culminează — după Crosser — cu J. B. Clark, pe care alienarea îl face să perceapă categoriile economice doar în forma lor rectificată.

Numeroase sînt asociațiile inedite, originale. Interesantă în discutarea lui W. S. Jevons este, de pildă, argumentarea autorului în favoarea unei filiațiuni între gîndirea jevonsiană și aceea a lui J. S. Mill. Pledoaria poate mira căci Jevons a fost un înverșunat critic al lui Mill, dar ea convinge — cel puțin în parte — prin probele prezentate. În analiza concepției lui Schumpeter, Crosser își centrează discursul în jurul ideii că iraționalismul pătrunde în opera schumpeteriană prin prezentarea personalității întreprinzătorului ca motivată de alte rațiuni decît cele economice.

Meritorie în ansamblul ei, lucrarea lui Crosser reclamă, după părerea noastră, și unele rezerve. Este vorba despre constatarea că în demersul critic lipsește latura constructivă. Acest fapt îl face pe autor să alunece uneori spre și negativism. Se poate reproșa astfel refuzul de a recunoaște un aport analitic cît de mic concepțiilor discutate. Fără îndoială că respingerea teoriilor subiective despre valoare este binevenită, dar oare aceasta implică negarea oricărei contribuții la sesizarea necesară a legăturilor tehnico-economice? Credem că nu. S-ar mai putea imputa lui Crosser și faptul că, obsedat de marea sa cultură filozofică, forțează nota pe alocuri în stabilirea unor filiațiuni. Astfel este mai mult decît îndoielnic că Keynes ar fi fost influențat de Husserl, după cum se susține în lucrare.

În ciuda acestor rezerve, cartea lui Crosser ne apare demnă de interesul și atenția cercetătorului marxist din țara noastră.

Andrei A. POPPER

1) Paul K. Crosser, Economic Fictions, Greenwood Press Publishers, New York, 1969, 322 pag.
2) American Economic Review, July, 1958, p. 441
3) Vezi „Ekonomiceskie fikții", Moskva, 1962, prefațată de L. B. Alter (p. 5—29).

știință și societate

„PENTRU A PROGRESA ÎN CUNOAȘTEREA SOCIALĂ, TREBUIE SĂ DOMINĂM INFORMAȚIA“

INDICATORII SOCIALI ȘI ROLUL LOR ÎN STUDIEREA FENOMENELOR SOCIALE

Convorbire cu prof. univ. VITTORIO CASTELLANO, președintele Institutului Internațional de Sociologie — Roma

CUNOAȘTEREA și previziunea proceselor și schimbărilor, care au loc în viața socială cuprind atît domeniile științei și tehnicii, evoluția economică a unei țări, cît și fenomenele sociale. Ca urmare, odată cu creșterea rolului și însemnătății pe care le au în diagnoza și prognoza socială, indicatorii sociali — alături de cei statistico economici — formează tot mai mult obiectul unor preocupări științifice, pe plan internațional. Dimensiunea acestor preocupări, concepția care stă la baza lor, precum și rezultatele lor nu sînt, desigur, aceleași în toate țările ; cu atît mai mult se remarcă deosebiri principiale cînd este vorba de concepții filozofice diferite care stau la baza științelor despre societate și de practici sociale diferite. Pentru noi problema indicatorilor sociali face parte organică din teoria și practica socialistă a planificării dezvoltării economico-sociale. Independent de aceasta, orice considerațiuni referitoare la principiile metodologice călăuzitoare prezintă interes, cu atît mai mult cu cît nu de puține ori în cercetările sociale occidentale, se exacerbează unele laturi sau tehnici de cercetare în dauna altora. Cu aceste premise ne-am adresat prof. **Vittorio Castellano,** președinte al Institutului Internațional de Sociologie și decan al Facultății de Statistică Demografie și Actuariale a Universității din Roma, care ne-a vizitat nu de mult țara ca oaspete al Universității din București.

• D-le profesor, ce loc atribuiți indicatorilor sociali în cercetarea realității și care sînt principiile ce trebuie să călăuzească acest domeniu relativ nou al științelor sociale ?

— Tema indicatorilor sociali pare să fie nouă, dar nu este cu totul nouă. După părerea mea, este mai curînd vorba de un efort nou cu privire la probleme vechi, care ar putea să rezulte dintr-un avînt nou al științelor sociale. Dacă-mi permiteți voi separa cei doi termeni : indicatori sociali. Cel de al doilea, „social“, constituie numai o calificare care înseamnă că este vorba de domeniul social. Noțiunea mai importantă este însă prima, cea de „indicator“.

Cînd în 1932 am început cariera mea ca asistent la Institutul de statistică al facultății de științe politice la Universitatea din Roma, în acest institut s-a publicat un indice „di movimento economico italiano“ care cuprindea indicatori economici ; în acest timp se publicau barometre economice, adică o colecție de serii istorice privind fenomenele economice Aceste fenomene economice legate strîns între ele erau concordante sau nu cu un număr cu mult mai mare de fenomene economice care caracterizau situația economică. Această muncă a fost făcută de mai multe institute de conjunctură. Mai tîrziu s-a observat că aceste corelații nu erau totdeauna în mod direct legate unele de altele și, prin urmare, nu aveau de fapt un raport care să exprime regulat situația economică. Se pornea de la premisa că întotdeauna aceste fenomene sînt în concordanță cu toate celelalte și atunci se consideră că se poate alege o parte din aceste fenomene pentru a caracteriza ansamblul lor. De exemplu, recensămintele se făceau prin evaluări care porneau de la statistica gospodăriilor sau prevenirea epidemiilor se făcea prin statistica deceselor. Un asemenea mod de abordare era însă prea simplu și oferea o siguranță foarte scăzută. De aceea, cu timpul s-a renunțat la o asemenea viziune, abordările devenind mai complexe, remarcîndu-se o creștere a preocupărilor pentru cercetările asupra indicatorilor sociali. Noi, italienii, sîntem preocupați în mod deosebit de această temă și, în luna mai a anului acesta, s-a ținut o reuniune științifică de către Societatea de statistică de la Palermo, care s-a ocupat mai ales de această problemă.

Ce sînt de fapt indicatorii ? Din exemplele pe care le-am dat se poate conchide că indicatorii sînt orice fenomene ale căror măsuri sînt folosite pentru a extrage informații despre un alt fenomen. Mortalitatea în exemplul dat, dă măsura unui anumit fenomen. Dar nu trebuie să ne oprim numai asupra acestor raporturi indirecte între fenomene.

A existat o anumită tendință de a face inventare pentru fiecare fenomen social, chiar și pentru cele complicate. Încercăm să spunem care sînt fenomenele care sînt într-o anumită legătură cu cel studiat. Se pot lega aceste fenomene complexe cu una, 2, 3, 4, 5, o infinitate de alte fenomene. Dar această tendință conține în sine un pericol considerabil, căci credem că am făcut ceva pentru științele sociale, dezvoltînd foarte mult statistica socială. Foarte bine, dar să nu ne oprim aici. În Italia, de exemplu, există multă statistică; avem o statistică generală, o statistică a învățămîntului, o statistică a criminalității, o statistică financiară etc. Aceste ansamble ne dau cunoștințe, informații care pot să promoveze cunoștințele necesare. Pentru a progresa însă în cunoașterea socială trebuie să dominăm informația, trebuie să o corelăm, să o precizăm. Or, nu întotdeauna se ține seama de această cerință, punîndu-se accentul în special pe inventar. Eu cred că problema științelor sociale nu este aceasta. Precizez că eu nu neg utilitatea informațiilor. Dar nu trebuie să existe iluzii în această privință.

• Prin urmare, indicatorii sociali trebuie astfel elaborați încît să permită exprimarea și analiza raporturilor de interdependență dintre fenomenele sociale la nivel macrosocial sau microsocial. Cu îngăduința dv., aș aminti că specialiștii atribuie mai multe funcții indicatorilor sociali și anume: să furnizeze cunoștințe precise și utile pentru activitatea teoretică și practică, de dirijare a proceselor social-economice; să dea posibilitatea reținerii, pe baza unui sistem unitar, a informațiilor utile minime, prin selectarea a ceea ce este caracteristic din multitudinea indicatorilor; transformarea indicatorilor statistici în indicatori sociali, știut fiind că de cele mai multe ori datele primare, culese pe anumiți indicatori pentru alte scopuri decît cele ale cercetării trebuie prelucrate conform cu obiectivele cercetării economice sau sociologice etc. Care, este, după părerea dv., factorul principal de care depinde realizarea acestor cerințe? Ce rol atribuiți metodelor statistico-matematice în studierea fenomenelor sociale ?

— Trebuie să precizăm mai întîi bine conținutul noțiunilor cu care lucrăm. De exemplu, s-a pus problema măsurării civilizației, dar dacă nu cădem de acord asupra acestei noțiuni, dacă noi nu reușim să precizăm acest cuvînt, niciodată n-am putea măsura civilizația. Trebuie să mai remarcăm că unele cuvinte seduc tocmai din cauza generalității lor. Uneori putem recunoaște că într-adevăr noi nu putem să definim anumite fenomene, că anumite fenomene reprezintă un ansamblu de variabile, un ansamblu de variabile independente, ceea ce prezintă dificultăți în studiere și mai ales în cuantificare.

Au apărut multe lucrări cu privire la indicatorii sociali și există mai multe puncte de vedere diferite. Aș vrea să atrag atenția asupra legitimității folosirii indicatorilor. Putem construi un număr aproape infinit de indicatori pentru fenomene complexe, așa cum sînt aproape toate fenomenele sociale, pentru care se caută indicatori. Dar problema nu constă în a face o listă de fenomene care compun fenomenele complexe, așa cum s-ar crede la prima vedere. Problema este studierea lor. Care sînt raporturile care există între indicatorul ales și fenomenul complex respectiv. Este legitim să folosim un indicator sau altul? Pentru ca știința socială să aibă un avantaj prin indicatorii folosiți, trebuie ridicată problema cuantificării științelor sociale, ceea ce se și întîmplă.

Există însă două moduri de a folosi matematica. Folosirea empirică poate fi mistifiantă, fiindcă ne dă iluzia că dominăm o problemă, în timp ce în realitate nu am făcut altceva decît să o descriem. Uneori, descriind mersul unui fenomen, pot să am imaginație și să aleg foarte bine indicele ca funcție pentru sporirea numărului de variabile. Noi putem descrie tot ce vrem, dar a descrie nu înseamnă încă a înțelege și, cu atît mai puțin, a face știință. Pentru aceasta este nevoie de teorie. Și atunci, cealaltă folosire a matematicii este teoretizarea, care merge mînă în mînă cu folosirea formulelor, a metodelor. După aceea se vor preciza valorile parametrilor, dar se știe că pentru un anumit fenomen există o anumită rațiune de a se exprima într-o anumită manieră. Putința matematicii de a descrie fenomenele este infinită, dar aceasta nu explică încă totul. Nu este adevărat că prin faptul că am reușit să descriem bine o relație, cunoaștem și legile acestor relații. Ca urmare, nici previziunea nu se poate face în mod rațional prin extrapolarea unei funcții empirice, nici măcar matematice. Putem găsi o funcție fiindcă graficul ne-a sugerat un anumit mers, o expansiune sau o funcție dezintegrată etc. Dar aceasta nu poate spune nimic dacă nu posedăm și idei clare. **Previziunile nu se pot face fără a avea o idee teoretică asupra lucrurilor.**

Repet, dar: fără teorie precisă, previziunea este un hazard. Aceasta este în esență ceea ce am vrut să vă spun în legătură cu lumea indicatorilor, care poate fi valabilă, care poate aduce rezultate foarte bune, dar care pot fi și fără un rezultat. Totul depinde de modul folosirii lor: dacă ei împing spre aprofundarea studiilor în științele sociale spre a preciza conceptele, sau dacă sînt folosiți numai pentru sporirea descripției fără un efort de aprofundare.

În continuare, prof. Castellano a subliniat necesitatea unor cunoștințe interdisiciplinare și a cercetării complexe a fenomenelor sociale.

Fenomenele sociale fiind fenomene globale și mai complexe, a remarcat interlocutorul nu pot fi studiate prin specialiști izolați. Dacă nu există un fond comun de cunoștințe, specialiștii nu sînt capabili să studieze interrelațiile între fenomenele sociale. Trebuie învinsă tendința ca fiecare știință socială să se împartă, să ia numai o parte din realitate, pentru că aceasta ar da o imagine incompletă asupra realității la care participă toate celelalte fenomene. Dacă analizăm, de exemplu, fenomenul economic, nu trebuie să facem abstrație de fenomenele psihologice care sînt, în fond, tot fenomene economice. Fiecare economist care face astăzi planificare, care colaborează la planul economic trebuie să facă și sociologie.

Aș vrea să mai adaug încă un lucru. Statisticienii, economiștii de asemenea, sînt obișnuiți să judece mai precis și anume după indicatori foarte exacți sau aproape foarte exacți. De aceea, matematica este instrumentul statisticii. Dar toată lumea ar vrea să aplice numai matematică, fiindcă matematica este un instrument deductiv, iar deducția este mai ușoară decît inducția. Însă deducția nu descoperă nimic, inducția este aceea care face descoperiri. Pentru inducție este nevoie de o muncă ce caută să înțeleagă lumea empirică. În această privință economistul este ajutat de statistician, care este în slujba economistului, a sociologului și a altora. Economistul sau sociologul este însă cel care trebuie să precizeze țelul pe care-l are cercetarea respectivă. Statisticianul însă, își poate face bine meseria dacă cunoaște și sociologie și antropologie etc. Același lucru se poate spune și despre sociolog care trebuie să cunoască statistica și economia.

Convorbire consemnată de prof. univ. **Gh. CREȚOIU**

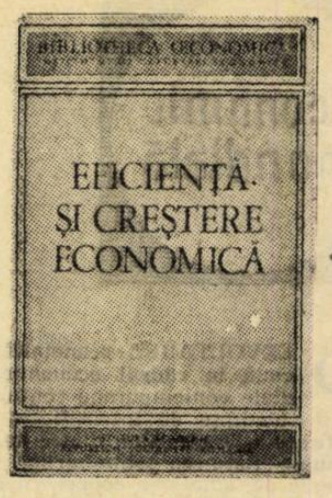

• Lucrarea **Eficiență și creștere economică,** București, Ed. Academiei, 1972, 755 pag. înmănunchiază lucrările sesiunii de comunicări științifice organizate de Institutul de cercetări economice la 19—20 aprilie 1971, cu prilejul Semicentenarului P.C.R. Colectivul de coordonare este format, din C. Grigorescu, C. Bałoiu, Gr. Corlan, Gh. Răboacă, P. Rotaru, T. Schatteles, Gr. Vîlceanu. În cadrul primei părți (Creșterea economiei naționale și eficiența economică) sînt analizate probleme teoretice și metodologice ale eficienței la nivel macroeconomic. Partea a doua are ca obiect analiza eficienței economice în diferite ramuri și subramuri, iar cea de a treia prezintă aspecte metodologice ale determinării eficienței economice. Analiza teoretică este însoțită de exemplificări cifrice, grafice, scheme, precum și de un rezumat în limba rusă al fiecărui studiu în parte.

• Lucrarea PRINCIPII DE ERGONOMIE. **Organizarea fiziologică a muncii,** de prof. dr. med. E. Grandjean, directorul Institutului de Igiena și Fiziologia Muncii al Universității Tehnice din Zürich, apărută recent în traducere românească (Editura științifică, București 1972, 269 pag.), cu un cuvînt înainte de prof. dr. ing. S. Țaigăr, reprezintă o inițiere clară în domeniul ergonomiei, utilă specialiștilor de diferite profile — medici, psihologi, sociologi, ingineri, economiști.

VITRINA CU CĂRȚI

Din 1960, spune prof. E. Grandjean, fiziologia muncii a suferit mutații. Considerată inițial ca o disciplină a medicinii, ea este privită astăzi din ce în ce mai mult ca o parte integrantă a științelor muncii, care implică, printre altele, și aspecte importante ale psihologiei muncii. Ergonomia pornește de la înțelegerea omului muncii ca un întreg, punînd fiziologia, psihologia și anatomia în slujba științelor muncii. Iată titlurile capitolelor: Aparatul locomotor în muncă; Ușurarea muncii: Sistemul bio-mecanic (om-mașină); Munca grea; Oboseala; Timp de muncă, pauze și alimentație; Lumină și culori; Zgomotul și munca; Temperatura încăperilor de lucru.

Cartea se încheie cu un chestionar pentru organizarea ergonomică a muncii, care oferă celor care se ocupă cu organizarea muncii mijlocul de a examina sistematic o situație industrială dată.

• Dózsa, L. ș.a. **Az üzem és munkaszervezésről** (Despre organizarea întreprinderii și a muncii), Ed. Kossuth, 1972, Budapesta. Locul și rolul organizării în dezvoltarea economică.

• G. A. Prudenski, **Problemi rabocego i nerabocego vremeni** (Probleme ale timpului de lucru și timpului liber), Moscova, Ed. Nauka, 1972. Lucrarea abordează probleme ale organizării științifice a muncii, ale economiei și sociologiei muncii, precum și aspecte ale bugetului de timp al persoanelor active.

• C. W. Taylor, editor, **Climate for Creativity** (Climat pentru creativitate), Pergamon Press, Inc., 1972, 304 pag. Volumul conține referate prezentate la cel de al 7-lea Congres național de creativitate din S.U.A., ținut la Greensboro, cu privire la identificarea și folosirea capacităților creatoare, ca și la criteriile creativității.

• Waltuch, K.K. **Entwicklungsproportionen und Befriedigung der Bedürfnisse** (Proporțiile dezvoltării și satisfacerea nevoilor), Ed. „Die Wirtschaft“, Berlin, 1972, 164 pag. Planificarea creșterii nivelului de trai.

• Meznerics, I., **Pénzügyi jog a szocialista gazdalkodásban és a nemzetközi kapcsolatokban** (Dreptul fiscal în economia socialistă și în relațiile internaționale) Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapesta, 1972. Principii de drept care stau la baza politicii financiare a țării.

economie mondială

PUNCTE DE VEDERE

CONȚINUTUL ȘI FUNCȚIILE LICHIDITĂȚII INTERNAȚIONALE

DEZVOLTAREA economică și socială în cadrul economiei mondiale contemporane conturează o serie de tendințe de intensificare și diversificare a legăturilor dintre toate țările lumii. Lărgirea schimburilor comerciale externe, adîncirea cooperării în producție, în domeniul cercetărilor tehnico-științifice, extinderea relațiilor financiare internaționale, a turismului internațional, au devenit o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea tuturor economiilor naționale.

Privite în dinamică, schimburile economice externe ale fiecărei țări, presupun înfăptuirea unui anumit volum de tranzacții, ce se reflectă într-un număr determinat de obligații și creanțe externe. Desfășurarea acestor schimburi economice de către fiecare țară are loc în cadrul unui anumit raport dintre volumul obligațiilor sale externe și cel al creanțelor. Caracterul dinamic al raportului respectiv depinde de intensitatea participării acelei țări la circuitul economic mondial, iar modificările survenite în evoluția schimburilor economice externe, se reflectă în oscilațiile datoriilor și al creanțelor exprimate sub formă bănească. In general, majoritatea statelor, prin politica lor economică, urmăresc evoluția relațiilor externe în cadrul unui echilibru, care înfăptuit cel puțin pentru o perioadă relativ redusă, le va permite o participare activă și eficientă la schimbul mondial de valori. De aceea, preocupările țărilor în realizarea acestui echilibru sînt strîns legate de evoluția capacității lor de plată, de a face față tuturor angajamentelor scadente într-o perioadă determinată. Aceste preocupări de politică economică se referă la lichiditatea internațională ale cărei funcții și conținut se cer analizate mai profund, mai ales în condițiile mecanismului de funcționare a etalonului aur-devize în perioada postbelică.

Din punct de vedere metodologic, considerăm că analiza conținutului lichidității internaționale trebuie efectuată în funcție de evoluția relațiilor monetare internaționale și a schimburilor economice externe. Acest criteriu de analiză se justifică prin faptul că în perioada postbelică, în contextul expansiunii comerțului mondial, al relațiilor de cooperare, s-a făcut simțită nevoia sporirii mijloacelor de plată internaționale tocmai pentru a facilita o evoluție ascendentă schimburilor economice dintre țările lumii.

CERCETAREA conținutului lichidității internaționale, a modului în care ea este tratată atît de organismele internaționale, cît și de către diferiți economiști, evidențiază că aceasta este privită ca o **noțiune tehnică de calcul**, care cuprinde posibilitățile de plată pe care le are o țară oarecare. Astfel, în concepția Fondului Monetar Internațional [1]), lichiditatea internațională este formată din cantitatea de aur monetar împreună cu devizele convertibile sau neconvertibile de care dispune un stat și pe care le poate folosi în relațiile de plăți internaționale. Este evidentă deci tratarea lichidității internaționale doar ca o mărime **cantitativă** de mijloace bănești, menită să faciliteze dezvoltarea tranzacțiilor rezultate din operațiuni comerciale sau necomerciale.

Cunoscutul economist francez, J. Rueff afirmă că... „problema lichidităților este în realitate problema etalonului de schimb aur" [2]) (etalonul aur-devize — sb. ns.). În esență, el privește importanța volumului de lichidități prin prisma modului în care etalonul aur-devize le-a asigurat: făcînd o critică acestui sistem monetar, care a creat un volum considerabil de lichidități internaționale, în funcție de interesele S.U.A. și Marii Britanii, Rueff, care pune accent pe cuantumul lichidităților existente, are însă în vedere nu numai aspectul tehnic, considerînd că noțiunea de lichiditate „este pe primul plan de actualitate politică" [3]).

Profesorul F. Machlup de la Universitatea din Princenton, caracterizînd etalonul aur-devize în funcție de modul în care acesta a asigurat lichiditățile internaționale, subliniază că, acest sistem... „a procurat principalelor națiuni comerciale o creștere extrem de rapidă a rezervelor lor de schimb, a impulsionat liberalizarea tranzacțiilor lor cu străinătatea" [4]) Contrar ideilor exprimate de Rueff, însă, se apără, poziția S.U.A. în cadrul sistemului monetar actual, deoarece în condițiile expansiunii comerțului mondial din perioada postbelică, etalonul aur-devize, a procurat inegal și îndeosebi numai pentru marile puteri capitaliste cantități relativ suficiente de mijloace de plată.

Unul dintre rapoartele cele mai semnificative asupra problemelor monetare, Raportul Radcliffe [5]) — prezentat de autoritățile monetare engleze — se referă la lichiditatea generală a sistemului monetar, definind lichiditatea generală ca „stocul de monedă pe care publicul crede că-l poate deține", — adică o noțiune distinctă de cea a stocului de monedă existent pe piață. În acest fel lichiditatea internă nu se distinge de cea externă iar noțiunea nu se referă la un stoc cert de mijloace necesare pentru realizarea tranzacțiilor, ci pune accentul pe posibilitățile care le-ar avea cei ce utilizează moneda în economie.

Și alți economiști definesc lichiditatea internațională ca noțiune tehnică de calcul. Astfel, A. Dargens și F. J. Tomiche privesc lichiditatea internațională ca „ansamblul de mijloace care permite a efectua plățile pe plan internațional" [6]).

În literatura economică din țara noastră, lichiditatea internațională este definită ca fiind ...„capacitatea unei țări de a face față tuturor angajamentelor de plată față de străinătate, inclusiv de a converti la cerere soldurile în moneda sa națională, în monedele altor țări sau în aur...". [7]).

În analiza lichidității internaționale trebuie menționat faptul că etalonul aur-devize a creat posibilitatea ca în schimburile economice externe, creanțele, respectiv obligațiile ce se nasc, să apară nu numai în monedă străină, ci și în monedă națională. Această situație a fost realizată mai ales după anul 1958, cînd țările vest-europene au trecut monedele lor la convertibilitate externă. Fenomenul reprezintă importanță în aprecierea lichidității în general, deoarece, în aceste condiții, delimitarea lichidității interne de cea externă se face mult mai dificil, pentru faptul că aceleași mijloace de plată aferente plăților interne pot servi și ca mijloace de plată internaționale (dacă moneda țării respective este convertibilă). Interferențele existente între lichiditatea internă și cea externă, reflectă legături mai mult sau mai puțin intense pe care le provoacă mijloacele de plată între economiile capitaliste.

LICHIDITATEA internațională privită în structura prezentată de Fondul Monetar Internațional (stocul de aur monetar ; stocul de devize : drepturile de tragere la F.M.I. — pentru țările membre, precum și noile „lichidități" create în anul 1970 — drepturile speciale de tragere) — nu poate fi considerată, după părerea noastră, numai ca o sumă de mijloace de plată aferentă unor relații de ordin cantitativ. Considerăm că **lichiditatea internațională reprezintă o categorie economică ce reflectă relații economice între diferite țări, izvorîte din participarea acestora la circuitul economic mondial.**

Ea reliefează **în primul rînd**, relații de schimb între diferite țări. Natura acestor relații de schimb exprimate de lichiditatea internațională este determinată de însăși natura relațiilor de producție. Lichiditatea internațională nu poate reflecta însă, totalitatea relațiilor de schimb dintre o țară și țările partenere, deoarece o serie de relații de schimb nu se înfăptuiesc prin lichiditatea internațională, ci prin alte mijloace economice: creditul internațional, export de capital etc. **Lichiditatea internațională exprimă acele relații de schimb care sînt mijlocite de rezervele valutare, ce constituie însăși expresia cantitativă a acesteia și care se materializează într-un import sau export de mărfuri sau servicii.** Astfel, se poate aprecia ca funcție principală a lichidității internaționale aceea **de a facilita schimburile economice externe, îndeosebi comerțul mondial.** Ea se înfăptuiește de fiecare dată cînd statul respectiv realizează valoric schimburile externe cu o țară oarecare, precum și în cazul diminuării deficitului balanței de plăți externe. Această funcție a lichidității internaționale joacă un rol tot mai însemnat, pe măsură ce crește gradul de încadrare al unei economii în piața externă.

Ținîndu-se seama de mecanismul funcționării sistemului valutar capitalist, al etalonului aur-devize, lichiditatea internațională a mijlocit îndeosebi relații de schimb neechivalente, realizate mai ales prin intermediul devizelor convertibile. (exprimate cu preponderență în dolari S.U.A.) Realizarea unor schimburi comerciale, de pildă, prin deficite continue, cronice ale balanței de plăți externe, poate crea un monopol țării respective în a obține valori materiale din străinătate fără a ceda în schimb valori echivalente. Țările imperialiste îndeosebi S.U.A., au dispus de acest monopol în desfășurarea schimburilor de valori. Dolarii emiși de S.U.A. regăsiți în deficitele balanței americane de plăți externe, însemnau tot atîtea posibilități pentru această țară de a procura valori materiale din străinătate, fără a realiza vreun efort național, cedînd doar simple semne de hîrtie. Acest lucru a fost nu odată remarcat de criticii occidentali ai sistemului monetar occidental bazat pe dominația dolarului.

În al doilea rînd, considerăm că lichiditatea **exprimă și relații de repartiție** între diferite țări capitaliste. Ea mijlocește repartizarea volumului de creanțe, respectiv obligații ale unei țări în favoarea sau defavoarea altei țări pe calea convertibilității monedelor. Mișcarea volumului de creanțe și obligații, ca urmare a oscilației lichidităților internaționale, are loc în condițiile preschimbării unei valute pe o altă valută convertibilă. Prin intermediul convertibilității se exprimă creșterea creanțelor unei țări, concomitent cu sporirea angajamentelor sau cu diminuarea acestora. Aceste mișcări ale volumului de creanțe, respectiv obligații, reflectate de mișcarea lichidității internaționale, atrag după sine redistribuiri de venit național. Atît lichiditatea internațională oficială — administrată de băncile centrale, — cît și lichiditatea internațională privată creează posibilitatea de distribuire a venitului național între diferite țări.

Permanența inflației în economia capitalistă contemporană diminuează mereu puterea de cumpărare a valutelor, astfel încît raportul exprimat de cursul valutar nu reflectă un schimb echivalent între națiuni deoarece el redă numai cîtul a două puteri de cumpărare teoretice (oficiale), fără să reflecte în fapt puterile reale de cumpărare În aceste condiții, **creșterea volumului de lichidități exprimate în valute convertibile subevaluate, creează posibilitatea** pentru acea țară capitalistă să-și însușească venit național creat de către alte națiuni. Această preschimbare a valutelor, din structura lichidității internaționale a unei țări, nu aduce concomitent și o redistribuire de venit național, ci creează elementul potențial, care devine o realitate ulterioară, odată cu realizarea unei trazacții de natură economică pe baza noilor lichidități internaționale. Fenomenul reprezintă o cauză principală pentru care fiecare țară capitalistă tinde să-și modifice în permanență structura lichidităților internaționale, în direcția creșterii ponderii valutelor care manifestă o stabilitate relativ mai mare.

EXISTENȚA permanentă a unui volum de mijloace bănești la dispoziția fiecărei țări creează conținutul celei de a doua funcții pe care o îndeplinește lichiditatea internațională, care după părerea noastră este **funcția de rezervă și siguranță.** Ea permite desfășurarea unor schimburi economice externe care să nu favorizeze dependența economică a țării respective față de partenerii externi. Lichiditatea internațională nu înlătură însă, dependența totală din punct de vedere economic a unei țări, **ci creează doar posibilitatea reducerii gradului de dependență a schimburilor economice față de un anumit stat monopolist, cu atît mai mult, cu cît, în condițiile actuale, piața cumpărătorului orientează tot mai intens fluxurile de mărfuri și servicii între diferitele țări.** Un anumit volum de lichidității internaționale creează pentru o țară, posibilitatea dezvoltării unui comerț exterior pe baza principiului avantajului reciproc, de alegere a partenerilor comerciali.

Evidențierea unor aspecte **calitative** ale lichidității internaționale, a funcțiilor pe care ea le îndeplinește, permite dezvăluirea unui cadru larg de analiză a influențelor ei asupra comerțului internațional, în general asupra schimburilor economice, cît și a implicațiilar pe care le provoacă asupra relațiilor monetare internaționale, asupra formelor de manifestare a crizei sistemului valutar capitalist.

lector univ. T. BOLCHIȘ
Facultatea de Studii Economice
Craiova

1) F.M.I. — Rapport annuel 1969 p. 29 și următoarele; vezi și International Financial Statistics-buletinele lunare.
2) J. Rueff — Le péché monetaire de l'occident — Libraire Plon-Paris, 1971, p. 119.
3) J. Rueff — Ibidem, op. citate, p. 177.
4) F. Machlup — Quelques verites sur le systeme monetaire" — Problèmes économiques nr. 1107/20 martie 1969
5) L. A. Rojo — Monnaie, liquidité et taux d'interet"-Banque nr. 294/martie 1971.
6) A. Dargens, F.I. Tomiche — L'or et son avenir — Libraire Hachette Paris, 1967, p. 90.
7) P. Goreniuc — Relațiile de plăți cu străinătatea — ed. științifică București, 1971, p. 145.

Industria chimică mondială

CIFRA de afaceri a industriei chimice mondiale va continua să evolueze pe o linie ascendentă, de la 327 miliarde dolari în 1980 la 1250 miliarde în anul 2000. Ritmul anual de creștere avut în vedere — 7% — este cu 2 puncte mai scăzut decît cel din ultimele două decenii. Consumul mondial pe cap de locuitor urmează să se ridice la 46 dolari în 1980 și 210 dolari în anul 2000.

Cărbunele Pieței Comune

ÎN industria carboniferă a Pieței Comune, tendinței de scădere a producției de la 227 mil. t în 1966 la 143 mil. t cît se estimează pentru anul 1975, i se asociază o creștere a randamentului în abataj :între 1958 și 1970 indicatorul „cantitatea extrasă pe om și schimb" s-a dublat. În 1970 ea se ridica la 3442 kg. iar în unele mine ajungea chiar la 4060 kg. Sub influența acestor factori și numărul minerilor din Piața Comună s-a micșorat de la 655 100 în anul 1958 la 233 600 în 1970, considerîndu-se această tendință ca un fenomen de durată. Cu toate acestea cererea mondială de oțel, mereu crescîndă, reclamă cantități sporite de cocs metalurgic (250 mil. t în 1970 față de 160 mil. t în prezent) și, implicit, de huilă.

Modificări în structura consumului de carne

DEZBATERILE pe tema „Viitorul produselor alimentare de origină animală", organizate recent de Asociația națională a doctorilor în științe economice din Franța, au relevat — printre altele — că, în majoritatea

IPOTEZE • PREVIZIUNI

țărilor lumii, cererea pentru carne și produse de carne este în continuă creștere, odată cu ridicarea nivelului de trai al populației. În Japonia, de pildă, consumul de carne de vită a crescut de 4 ori în decurs de zece ani și se prevede că cererea de produse animaliere va spori cu 61% între anii 1965 și 1985, față de 17%, pe ansamblul țărilor industrializate.

Conform celor mai recente estimații ale experților F.A.O., deficitul mondial în satisfacerea cererii pentru carne de vită va însuma în 1980 circa 1,6 milioane de tone, iar în cazul Europei — peste 1 milion de tone. În aceste condiții, pe termen lung, este de prevăzut, o modificare a structurii cererii în favoarea altor categorii de carne îndeosebi, de pasăre și de porc.

Cheltuieli pentru timpul liber

CHELTUIELILE consacrate organizării petrecerii timpului liber în sensul cel mai larg sînt estimate să reprezinte în R.F.G. 25% din produsul social în 1985 și cel puțin 30% în anul 2000, față de numai 8% în 1961 și 10% anul trecut.

Urbanizare

PRIN gruparea unor mici localități în jurul unui „oraș-pol", cu un teritoriu relativ întins, formînd adevărate aglomerații urbane, s-a născut „megalopolis". Exemple se găsesc suficiente în S.U.A. teritoriile de la Boston la Washington, de la Chicago la Pittsburgh sau de la San Francisco la San Diego. Aceste „megalopolis" vor putea adăposti cea mai mare parte a populației de peste 300 milioane de locuitori pe care o vor atinge S.U.A. în anul 2000. 85% din americani vor locui atunci în orașe, față de 73% (din 205 milioane de americani) în 1970. În prezent peste 150 milioane de orășeni americani locuiesc pe o suprafață reprezentînd numai 1% din teritoriul S.U.A. În viitor, încă 10 orașe vor depăși 1 milion de locuitori, iar alte 100 vor depăși 100 000 locuitori.

U. R. S. S.

ORGANIZAREA PREMISELOR CREŞTERII

prof. univ. A. RUMIANȚEV
redactor şef al revistei „Ekonomiceskaia gazeta“

INTENSIFICAREA producţiei sociale, ridicarea eficienţei acesteia capătă, în condiţiile economiei socialiste dezvoltate, o importanţă deosebită. Aceasta nu înseamnă, desigur, că pînă acum economia sovietică s-a dezvoltat numai extensiv, numai acum punîndu-se problema de trecere la calea intensivă de dezvoltare. Dezvoltarea economiei socialiste a fost totdeauna indisolubil legată de introducerea tehnicii noi, de ridicarea productivităţii muncii, de utilizarea celor mai eficiente metode în organizarea planică a producţiei sociale.

Ridicarea eficienţei producţiei, la baza căreia se află creşterea productivităţii muncii sociale, s-a bucurat de o atenţie primordială în planul leninist de construire a socialismului şi comunismului. Comunismul, scria V. I. Lenin în anul 1919, reprezintă o productivitate superioară a muncii muncitorilor liberi, conştienţi, uniţi, înzestraţi cu o tehnică avansată.

În anii puterii sovietice s-au realizat succese mari în dezvoltarea economiei şi ridicarea eficienţei economice. În prezent, venitul naţional al U.R.S.S. depăşeşte nivelul anului 1913 de 50 de ori, iar producţia industrială a crescut în această perioadă de peste 100 ori, două treimi din spor fiind obţinut pe seama productivităţii muncii.

Importanţa deosebită a ridicării eficienţei producţiei în condiţiile contemporane se explică atît prin posibilităţile mai largi ale economiei, prin existenţa unor forţe de producţie puternice, cît şi prin cerinţele crescînde ale dezvoltării sociale, ale creşterii rapide a nivelului de trai, material şi cultural, al poporului. În cel de-al nouălea plan cincinal de dezvoltare a economiei U.R.S.S. pentru anii 1971—1975, în vederea ridicării bunăstării poporului se prevăd 22 miliarde ruble faţă de 10 miliarde ruble în cincinalul precedent. În acelaşi timp, se menţin ritmuri înalte şi stabile de dezvoltare a producţiei sociale. În anul 1972, de exemplu, numai sporul producţiei industriale a fost aproape egal cu volumul producţiei industriale din anul 1940.

Asigurarea simultană a creşterii rapide a bunăstării materiale şi a unor ritmuri înalte de dezvoltare economică este posibilă numai pe calea ridicării însemnate a eficienţei producţiei sociale. Creşterea eficienţei producţiei sociale prezintă o mare importanţă şi pentru asigurarea victoriei socialismului în întrecerea economică cu capitalismul.

În actualul cincinal sînt prevăzute sarcini mari în domeniul ridicării eficienţei producţiei. Astfel, productivitatea socială a muncii trebuie să crească cu 34%, ceea ce va asigura peste 80% din întregul spor al venitului naţional. Alături de îmbunătăţirea utilizării resurselor de muncă, a timpului de muncă, este necesară folosirea mai eficientă a mijloacelor de producţie: se planifică o reducere a cheltuielilor materiale cu 3%, ceea ce este egal cu o economie de 20 miliarde ruble; precum şi ridicarea randamentului fondurilor fixe de producţie în întreprinderile existente.

SOLUŢIONAREA cu succes a acestor sarcini necesită o conducere calificată, ştiinţific fundamentată a procesului de ridicare a eficienţei producţiei în toate verigile economiei naţionale. Aceasta se realizează, înainte de toate, pe calea planificării de stat, în procesul întocmirii şi realizării planurilor de dezvoltare economică. Creşte importanţa planificării de perspectivă, a prognozelor tehnico-ştiinţifice pe termen lung. Planificarea devine tot mai complexă, cuprinzînd atît sfera dezvoltării forţelor de producţie, cît şi perfecţionarea relaţiilor social-economice. Planurile cincinale ale întreprinderilor şi organizaţiilor economice cuprind în prezent, pe lîngă indicatorii de producţie, construcţii şi ai activităţii comerciale, prevederi speciale privind ridicarea eficienţei producţiei şi dezvoltarea socială a colectivelor.

Eficienţa producţiei depinde înainte de toate de stabilirea unor proporţii raţionale în dezvoltarea diferitelor ramuri, de amplasarea judicioasă a forţelor de producţie şi de stabilirea celor mai corespunzătoare legături de cooperare între întreprinderi. Datorită tehnicii electronice de calcul, în prezent se utilizează tot mai larg metodele de calcul în mai multe variante ale soluţiilor de plan şi de proiect, în vederea alegerii celor mai eficiente dintre acestea. Practica a dovedit că, în multe cazuri, cheltuielile pentru noile construcţii şi pentru realizarea producţiei pot fi reduse pe seama acestui factor cu 10—20%.

Conducerea eficientă a economiei necesită, de asemenea, o utilizare raţională şi completă a capacităţilor de producţie, folosirea economicoasă a resurselor materiale şi financiare, punerea în valoare a tuturor rezervelor unităţilor economice încă în cursul întocmirii planurilor.

Un rol important în această direcţie joacă şi noua abordare a organizării întrecerii socialiste în cadrul căreia aprecierea activităţii întreprinderilor, compararea rezultatelor întrecerii dintre colective se fac nu numai după procentul de îndeplinire a planurilor, ci, în primul rînd, după gradul de încordare a planurilor şi obligaţiilor adoptate şi îndeplinite, după nivelul cheltuielilor efectuate şi al rezultatelor obţinute. În hotărîrea C.C. al P.C.U.S. „Cu privire la îmbunătăţirea în continuare a organizării întrecerii socialiste“ este combătută practica unor conducători de întreprinderi şi de organizaţii care, în procesul elaborării planurilor, ascund însemnate rezerve şi obţin aprobări pentru planuri mai reduse, apoi raportează depăşiri substanţiale de plan.

Centrul de greutate în întrecerea socialistă se mută tot mai mult spre indicatorii calitativi ai producţiei, spre ridicarea eficienţei acesteia. Aceşti indicatori ocupă în prezent un loc principal în chemările la întrecerea socialistă între muncitori, brigăzi, secţii şi colective de întreprinderi. La iniţiativa textiliştilor din regiunea Ivanovo, a cunoscut o largă răspîndire mişcarea pentru elaborarea de către colectivele întreprinderilor a unor planuri-obligaţii mobilizatoare care unesc în mod organic sarcinile din planurile de stat cu iniţiativa oamenilor muncii. Printre măsurile referitoare la creşterea eficienţei producţiei un loc foarte important îl ocupă reforma economică, care, în concepţia noastră, reprezintă perfecţionarea planică a mecanismului economic, întărirea metodelor economice de conducere a economiei naţionale.

INTRODUCEREA noului sistem de planificare şi de stimulare economică a început în U.R.S.S. în anul 1966. El urmăreşte ridicarea nivelului de fundamentare ştiinţifică a planurilor de stat, lărgirea iniţiativei economice a întreprinderilor, utilizarea mai eficientă a pîrghiilor economice în vederea îmbunătăţirii rezultatelor producţiei, perfecţionarea mecanismului de utilizare în practica conducerii a legilor economice şi a avantajelor sistemului socialist. Trecerea la acest sistem se realizează treptat, pe măsura pregătirii întreprinderilor pentru noul mecanism de conducere, deşi o serie de măsuri economice în domeniul planificării preţurilor, stimulării economice, au cuprins deja toate întreprinderile productive de stat. În prezent lucrează după noul sistem de conducere aproape toate întreprinderile din industrie, transporturi şi telecomunicaţii, peste jumătate din întreprinderile agricole de stat, o cincime din organizaţiile de construcţii-montaj. Cel de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S. a trasat sarcina ca trecerea tuturor întreprinderilor productive la noul sistem de conducere să se încheie pînă la sfîrşitul cincinalului actual.

Totodată, se fac experimentări interesante în ceea ce priveşte întărirea metodelor bazate pe gestiunea proprie în ministere, organizaţii de proiectări, instituţii de cercetare ştiinţifică, şi altele legate de sfera de deservire a producţiei materiale. Se aduc precizări în însuşi mecanismul reformei, în scopul creşterii influenţei acesteia asupra ridicării productivităţii muncii, accelerării progresului tehnico-ştiinţific, ridicării calităţii producţiei. Astfel, au fost aprobate noile instrucţiuni privind formarea fondurilor de stimulare economică în întreprinderi, punîndu-se accent pe ridicarea eficienţei producţiei, pe adoptarea de către întreprinderi a unor planuri încordate, pe elaborarea unor normative stabile. Majoritatea întreprinderilor dispun în prezent de însemnate resurse financiare pentru ridicarea nivelului tehnic al producţiei şi a calităţii produselor, pentru stimularea materială a colectivelor de muncă. Astfel, în anul 1965, înainte de reformă, fondurile pentru stimulare ale întreprinderilor industriale reprezentau o sumă de 1363 milioane ruble, iar în anul 1971 ele au ajuns la 11.184 milioane ruble.

EFICIENŢA metodelor de conducere depinde, de asemenea, de structura organizatorică a acesteia, care trebuie să fie raţională şi capabilă să acţioneze în mod operativ asupra tuturor factorilor de care depind progresul tehnic, creşterea productivităţii muncii, ridicarea calităţii producţiei şi rentabilităţii întreprinderilor. În ultimii ani, în ţara noastră se desfăşoară o vastă activitate în direcţiile perfecţionării structurii organizatorice a conducerii, urmărindu-se reducerea verigilor intermediare — între întreprinderi şi ministere — în ramurile de producţie; în întreprinderi se realizează centralizarea serviciilor economice şi trecerea la structura fără secţii a conducerii. Numai în ultimii doi ani s-au desfiinţat 1,4 mii de trusturi şi direcţii şi alte verigi intermediare în conducere, iar în întreprinderi s-au desfiinţat 52 de mii de servicii mici şi paralele. În urma acestor măsuri, în total, pe economia naţională s-au economisit 3,2 miliarde ruble, pe baza reducerii cheltuielilor pentru întreţinerea aparatului de conducere.

Se urmăreşte în mod consecvent crearea uniunilor mari de producţie, cercetare-producţie şi agrar-industriale; dacă în anul 1964 în industria U.R.S.S. au existat în total 410 uniuni, în 1971 numărul acestora a crescut pînă la 879. În unele ramuri, uniunile au devenit principalele verigi economice de conducere.

O mare importanţă în conducerea procesului de creştere a eficienţei o are aplicarea sistemelor automatizate de conducere a proceselor tehnologice, întreprinderilor şi ramurilor de producţie. Datorită acestora au devenit practic posibile elaborarea pe scară mare şi în termene scurte a diferitelor variante ale soluţiilor de plan şi alegerea celor mai eficiente, realizarea unui control sistematic asupra îndeplinirii planurilor, nu numai în ce priveşte indicatorii cantitativi, dar şi în ce priveşte eficienţa şi adoptarea operativă a măsurilor necesare pentru eliminarea disproporţiilor. Experienţa arată că sistemele automatizate de conducere se recuperează rapid în condiţiile utilizării lor complete şi a exploatării raţionale. În cincinalul precedent în U.R.S.S. au fost introduse 417 sisteme automatizate de conducere cu destinaţii diferite, iar în actualul cincinal volumul lucrărilor legate de introducerea sistemelor automatizate de conducere va creşte de peste 6 ori, prevăzîndu-se introducerea a peste 2700 de sisteme automatizate de conducere.

În legătură cu aceasta se ridică probleme complexe legate de pregătirea cadrelor de specialişti pentru munca nemijlocită la sistemele automatizate de conducere, de recalificarea corespunzătoare a specialiştilor care lucrează în producţie pentru ca ei să poată utiliza pe deplin posibilităţile tehnicii electronice de calcul. Conform hotărîrii celui de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S., a început elaborarea unui sistem automatizat unic pe întreaga ţară de culegere şi prelucrare a informaţiilor în vederea evidenţei, planificării şi conducerii economiei naţionale, sistem care, în perspectivă, va uni într-un întreg toate sistemele automatizate de conducere departamentale şi teritoriale.

EFICIENŢA conducerii depinde într-o măsură hotărîtoare de munca fiecărui specialist, a fiecărui lucrător. În vederea participării mai eficiente la conducere şi producţie a tuturor oamenilor muncii în ţara noastră s-a introdus, începînd din octombrie 1972, sistemul unic al învăţămîntului economic, urmărindu-se ca, în decursul cincinalului actual, să treacă prin formele acestui învăţămînt, organizat după programe tip, toţi muncitorii, specialiştii, conducătorii economici, din industrie, agricultură, construcţii, transporturi şi din celelalte ramuri ale producţiei materiale. Astfel, pentru pregătirea economică a muncitorilor tineri care se formează în şcolile tehnice profesionale şi la cursurile de pe lîngă întreprinderi, aici s-a introdus un curs de lecţii intitulat „Bazele economiei muncii şi producţiei“. Muncitorii şi colhoznicii studiază fără scoatere din producţie un curs intitulat „Bazele cunoştinţelor economice“. Conducătorii de sectoare şi specialiştii din întreprinderi trebuie să studieze cursul „Bazele economiei şi conducerii producţiei“, iar conducătorii întreprinderilor şi uniunilor — cursul „Bazele conducerii ştiinţifice a producţiei socialiste“, pentru cadrele de conducere din ministere şi departamente s-a introdus cursul „Ştiinţa şi practica conducerii“. În programele tip pentru toate aceste cursuri principala atenţie se acordă studierii politicii economice elaborate de cel de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S., a principiilor şi metodelor leniniste de conducere, a căilor concrete de ridicare a eficienţei producţiei. Învăţămîntul economic constituie totodată un mijloc puternic de formare a atitudinii comuniste faţă de muncă.

Poporul sovietic întîmpină cu un puternic avînt semicentenarul formării U.R.S.S.-ului. Chemarea secretarului general al C.C. al P.C.U.S. tovarăşul L. I. Brejnev „Să lucrăm astăzi mai bine decît ieri, iar mîine să lucrăm mai bine decît astăzi“ — a devenit o deviză a mişcării cu adevărat a întregului popor pentru îndeplinirea cu succes a planurilor construcţiei comuniste.

REPERE

MUNCITORI STRĂINI. Se apreciază că în ţările capitaliste dezvoltate din Europa numărul muncitorilor străini atinge acum 10 milioane, reprezentînd aproximativ 9% din numărul total al lucrătorilor din aceste ţări. Majoritatea imigranţilor provin din cele trei peninsule sudice ale continentului european: aproximativ 3 300 mii din Italia, 1 300 mii din peninsula Iberică şi 800 mii din peninsula Balcanică. Numărul lucrătorilor proveniţi din Africa de Nord şi Irlanda este de aproximativ 650 mii.

CUPRU. Peru produce anual 250 mii tone cupru. Se prevede că această producţie se va dubla pînă în 1976, iar pînă în 1980 va spori la 800 mii tone pe an.

FLOTĂ. În actualul cincinal flota comercială a U.R.S.S., care dispune în prezent de o capacitate de transport de 16 290 000 tone va fi îmbogăţită cu vase cu un tonaj total de 5 milioane tone. Ele urmează să fie construite atît în ţară cît şi pe şantiere navale din R. P. Bulgaria, R. P. Polonă, R.D.G., Finlanda şi Japonia.

ŞOMERI. Potrivit datelor publicate de „Banco di Napoli“, în Italia există aproximativ 1,8 mil. şomeri, aproape 8% din numărul total al lucrătorilor apţi de muncă. În prezent Italia se numără printre ţările cu cea mai scăzută pondere a populaţiei ocupate în totalul populaţiei ţării. La acest lucru contribuie şi faptul că numai fiecare a patra femeie este salariată.

BALANŢA COMERCIALĂ. Excedentul pe luna septembrie al balanţei comerciale externe a Japoniei a atins cifra de 920 milioane de dolari, faţă de 829 milioane în august. Ca urmare, se apreciază că pe întregul an 1972 acest excedent se va situa la 8,5—9 miliarde dolari, faţă de 7,79 miliarde în 1971. După cum menţionează ziarul **Les Echos**, organizaţia patronatului japonez „Keidaren“ a cerut guvernului să stimuleze importurile în Japonia prin reducerea tarifelor vamale cu 20—30%.

PACTUL ANDIN. În cei trei ani de existenţă a Pactului andin, încheiat între Bolivia, Chile, Peru, Ecuador şi Columbia, schimburile comericale reciproce, scutite de taxe vamale, s-au dublat. Între ţările membre s-a realizat şi o specializare a producţiei în peste 70 de domenii.

CEAI. În 1972 producţia mondială de ceai (fără China) a atins 1 151 mil. tone (cu 3,5% mai mult ca în anul precedent). Ca urmare preţurile au scăzut înregistrînd, de pildă, la Londra, un preţ mediu 41,7 pence/kg faţă de 43,3 pence în 1971.

mondorama

ANUL ECONOMIC 1972

POTRIVIT unui studiu efectuat de Société Financière Européenne, privind zece țări capitaliste, producția lor medie de mărfuri și servicii a crescut în acest an cu 4,5% în termeni reali, paralel cu o creștere sensibilă a prețurilor, așa cum rezultă din tabelul de mai jos.

Țara	Produsul social în 1971 *) (în mrd. dol.)	Sporul produsului social în 1972 **) (în % față de anul precedent)	Creșterea prețurilor în 1972 (în %)
Belgia	31	5,0	4,0
Canada	92	5,9	3,9
Franța	160	5,3	4,0
R.F.G.	235	2,0	6,0
Italia	108	4,0	6,9
Japonia	255	7,3	4,7
Olanda	39	2,0	7,5
Elveția	24	4,0	4,5
Marea Britanie	132	4,0	5,5
S.U.A.	1047	5,4	4,2

*) în prețuri curente
**) în prețuri fixe

PARCUL MONDIAL DE AVIOANE

POTRIVIT datelor furnizate de Organizația internațională a aviației civile, cu sediul la Montreal, parcul mondial de avioane era la sfîrșitul anului 1970 de 185 000 bucăți, majoritatea (170 000) fiind avioane particulare sau de afaceri. O creștere însemnată a cunoscut în ultimii ani numărul turboreactoarelor, care numai între 1963 și 1968 a trecut de la 87 la 1006. Din avioanele cu elice, în 1970 mai erau în funcțiune încă 696 cuadrimotoare, 623 bimotoare ș.a. Din totalul avioanelor aflate în dotarea diverselor companii aeriene din lume, 2957 se aflau în America de Nord, 1666 în Europa, 875 în America Latină, 535 în Extremul Orient, 358 în Africa, 238 în Oceania, 157 în Orientul Mijlociu etc., scrie revista Universo.

DILEME MONETARE ȘI FINANCIARE OCCIDENTALE

ECONOMIȘTII francezi reuniți la Lille la începutul lunii noiembrie în cadrul Centrului de cercetări monetare și financiare și-au pus unele probleme interesante legate de cele mai recente fenomene ale economiei occidentale și de implicațiile lor monetare. Cităm dintre acestea: Care mai este valabilitatea analizelor făcute pe baza balanțelor de plăți ale statelor astăzi, cînd a crescut atît de mult importanța companiilor multinaționale în comerțul internațional? Care este semnificația cursurilor de schimb pentru o companie internațională în care întreprinderile fac comerț între ele la alte prețuri decît cele de pe piață? Și — dacă aceste concepte economice sînt depășite — cu ce să fie ele înlocuite?

POTENȚIAL COMPARATIV

ÎNTRE cele nouă țări care, de la 1 ianuarie 1973, vor forma Piața Comună lărgită diferențele cele mai sensibile există nu numai în ce privește volumul produsului lor pe locuitor, cît mai des în domeniul exporturilor și al rezervelor monetare, așa cum evidențiază tabelul de mai jos, reprodus după Entreprise.

„Cei nouă" în 1971

Țara	Produsul national brut. (mrd. dol.)	P.N.B. pe locuitor (dol.)	Export (mrd. dol.)	Rezerve monetare*) (mrd. dol.)
R.F.G.	234	3817	42	22,6
Franța	179	3530	21	9,4
Anglia	132	2357	24	7,7
Italia	76	1409	16	6,4
Olanda	36	2286	13	4,3
Belgia-Luxemburg	32	3302	13	3,8
Danemarca	20	4027	4	0,8
Irlanda	4	1514	1,4	1

*) în iunie 1972.

INVESTIȚIILE AMERICANE ÎN STRĂINĂTATE

UN studiu al Departamentului Comerțului arată că filialele în străinătate ale companiilor americane vor investi anul acesta în afara S.U.A. 15,4 miliarde dolari, față de 14,8 miliarde dolari în 1971. Această creștere de 4% este mult mai mică decît cea de 14% înregistrată în 1971. Se prevede totodată că anul viitor investițiile vor crește cu 6% pentru a atinge 16,3 miliarde dolari.

În Europa occidentală investițiile americane vor staționa anul acesta în jurul cifrei de 5,8 miliarde dolari după ce au crescut cu 16% în 1971. În Marea Britanie ele scad însă cu 14%, în vreme ce în cele șase țări membre ale Pieței Comune se înregistrează o creștere de 4%, investițiile în această zonă ajungînd la 3,6 miliarde de dolari.

RAPORTURI MODIFICATE

DECENIUL actual va aduce noi modificări în raportul dintre principalele țări capitaliste și sub aspectul venitului național pe locuitor. După cum

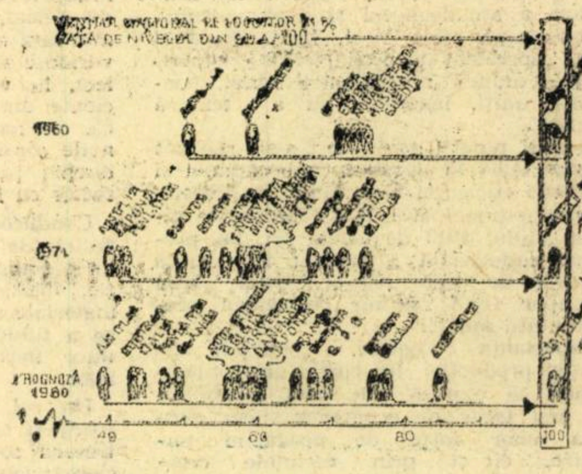

rezultă din graficul de mai sus reprodus după The Economist, în vreme ce unele țări, cum ar fi Australia, Japonia, R.F.G., se vor apropia într-o măsură mai mare sau mai mică de nivelul mediu de trai din S.U.A. din anul respectiv, altele, cum ar fi Anglia, vor continua să se îndepărteze.

VASE PETROLIERE DE 540000 TONE

FIRMA Schell Française, care reprezintă în Franța interesele grupului Royal-Dutch-Shell, a încredințat șantierului naval Chantiers de l'Atlantique din Saint-Nazaire comanda construirii a două vase petroliere, fiecare cu o capacitate de 540 000 tone, care urmează a fi livrate în 1976. Cel mai mare tanc petrolier care brăzdează astăzi oceanele a fost construit în Japonia și are o capacitate de 370 000 tone. Tot în șantierele japoneze sînt în lucru alte trei vase, fiecare cu o capacitate de 477 000 tone. Vasul francez va avea o lungime de 415 m, o lățime de 63 m și pescajul de 28,5 m la încărcătură completă. Cele două supertancuri vor aproviziona cu țiței rafinăriile grupului Shell din Franța. Descărcarea lor se va face fie în noul port industrial Fos lîngă Marseille, fie la Le Havre, unde sînt în curs de construcție noi instalații de descărcare pentru supertancuri. Prețul vaselor nu a fost dat publicității.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

DINAMICI ÎN DOMENIUL EXPORTULUI

ÎN DECENIILE VI—VII ale secolului nostru comerțul internațional a cunoscut o creștere susținută: valoarea exporturilor mondiale a sporit într-un ritm mediu anual de circa 8,6%, depășind în 1970 de 5,1 ori nivelul atins în 1950.

În acest cadru, rezultatele obținute diferă sensibil de la un grup de țări la altul, și cu atît mai mult pe diverse țări. Se remarcă faptul că cea mai rapidă extindere au cunoscut exporturile țărilor socialiste (de circa 6,8 ori), a căror pondere — în cadrul exporturilor mondiale — s-a majorat de la 8,1% în 1950 la 10,7% în 1970. Totodată, a crescut și ponderea țărilor capitaliste dezvoltate, în timp ce exporturile țărilor în curs de dezvoltare au progresat cu mult sub ritmul mediu mondial, astfel încît ponderea lor s-a redus de la 31% la 17,6%.

Dintre țările socialiste din Europa cele mai pronunțate creșteri ale exporturilor au cunoscut Bulgaria (de 17,2 ori în 1970, față de 1950), R. D. Germană (de 11,3 ori), Iugoslavia (de 9,5 ori, față de 1948), România (de 8,7 ori) ș.a. În grupul țărilor capitaliste dezvoltate, pe primul loc s-a situat Japonia — cu o creștere de circa 23,5 ori a valorii exporturilor, în perioada examinată: o evoluție continuă au cunoscut și exporturile celor șase țări membre ale Pieței Comune europene, în cazul acestora creșterea fiind de 9,5 ori. În cadrul grupului țărilor în curs de dezvoltare, mai rapid au progresat exporturile țărilor africane (care au crescut de aproape 4,1 ori), urmate de cele din Asia (de 3 ori) și America Latină (mai puțin de 2,5 ori).

Evoluția exporturilor pe plan mondial

Grupul de țări	1950 (miliarde dolari)	1970 (miliarde dolari)	Creșterea 1970/1950 în %	Ponderea în exporturile mondiale (%) 1950	Ponderea în exporturile mondiale (%) 1970
Țări socialiste	4,93	33,39	677	8,1	10,7
Țări capitaliste dezvoltate	37,20	223,90	602	60,9	71,7
Țări în curs de dezvoltare	18,93	55,00	291	31,0	17,6
Total mondial	61,06	312,29	511	100,0	100,0

Sursa: U.N.C.T.A.D., Manuel de statistiques du commerce international et du developpement, 1972

Cabinet

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 48 (483)
vineri 1 DECEMBRIE 1972
*20 PAGINI 2 LEI

48

SEMNIFICAȚII

IATĂ-NE intrați în ultima lună a acestui an atît de bogat în evenimente și în împliniri! Este anul Conferinței Naționale a partidului, anul în care aniversăm un sfert de veac de la proclamarea Republicii, anul în care, cinstind aceste memorabile evenimente, întregul nostru popor și-a mobilizat forțele și capacitățile creatoare sub lozinca „cincinalul înainte de termen" pentru a grăbi mersul ascendent al României pe drumul unei dezvoltări dinamice, multilaterale.

Din punctul de vedere al vieții noastre economice, aceste ultime săptămîni care ne despart de sfîrșitul anului au o importanță și o semnificație deosebită. Pe de o parte, sînt zilele efortului decisiv pentru îndeplinirea tuturor angajamentelor peste plan luate de oamenii muncii în cadrul întrecerii socialiste, zilele în care se hotărăște bilanțul anului 1972. Pe de altă parte, este perioada în care, pe multiple planuri, se pun bazele producției anului viitor.

Recenta Plenară a Comitetului Central al P.C.R., prin hotărîrile adoptate, prin indicațiile și sarcinile cuprinse în expunerea secretarului general al partidului, a scos în evidență faptul că activitatea economică a anului viitor este temeinic pregătită politic, organizatoric și legislativ. Dezbătînd proiectele planului și bugetului de stat pe anul 1973, aducînd îmbunătățiri proiectelor Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, Legii finanțelor și Codului muncii, luînd măsuri în direcția perfecționării activității comitetelor județene de partid, a consiliilor populare județene, îmbunătățirii controlului pe linie de partid și de stat, precum și pentru organizarea consiliilor de control muncitoresc asupra activității economice și sociale și a comisiilor pe diferite domenii economice, Plenara a creat cadrul organizatoric optim pentru înfăptuirea cu succes a obiectivelor prevăzute pentru anul 1973, pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen, a deschis noi și mobilizatoare căi de acțiune organizațiilor de partid, colectivelor de oameni ai muncii.

Elaborat într-o concepție nouă, pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, planul pe anul 1973 conține prevederi minimale și maximale, corelînd și integrînd angajamentele asumate de colectivele de oameni ai muncii și organizațiile județene de partid. Scoțînd în evidență caracterul unitar al planului, Plenara a subliniat că acesta trebuie considerat obligatoriu în întregul său, la parametri maximali. Există, desigur, toate condițiile create pentru îndeplinirea sarcinilor de mare răspundere care revin economiei noastre naționale în anul ce vine. Direcțiile principale de acțiune au fost reliefate cu pregnanță în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu: creșterea eficienței economice în toate sectoarele producției materiale, prin reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs, valorificarea superioară a materiilor prime, ridicarea rentabilității producției, accelerarea vitezei de rotație a fondurilor de producție și circulație, sporirea mai accentuată a productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, folosirea intensivă a tuturor capacităților de producție, scurtarea duratei de realizare a parametrilor proiectați, asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale ritmice, reducerea consumurilor, sporirea contribuției cercetării științifice la soluționarea unor sarcini majore ale producției.

Stă, deci, în puterea noastră să îndeplinim cu succes sarcinile pe anul 1972 și, luînd din vreme toate măsurile care se impun, să asigurăm înfăptuirea în cît mai bune condiții a planului pe anul viitor, an hotărîtor pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, contribuind astfel la realizarea unui nou și important pas înainte pe drumul progresului, al dezvoltării multilaterale a patriei, spre binele întregului popor.

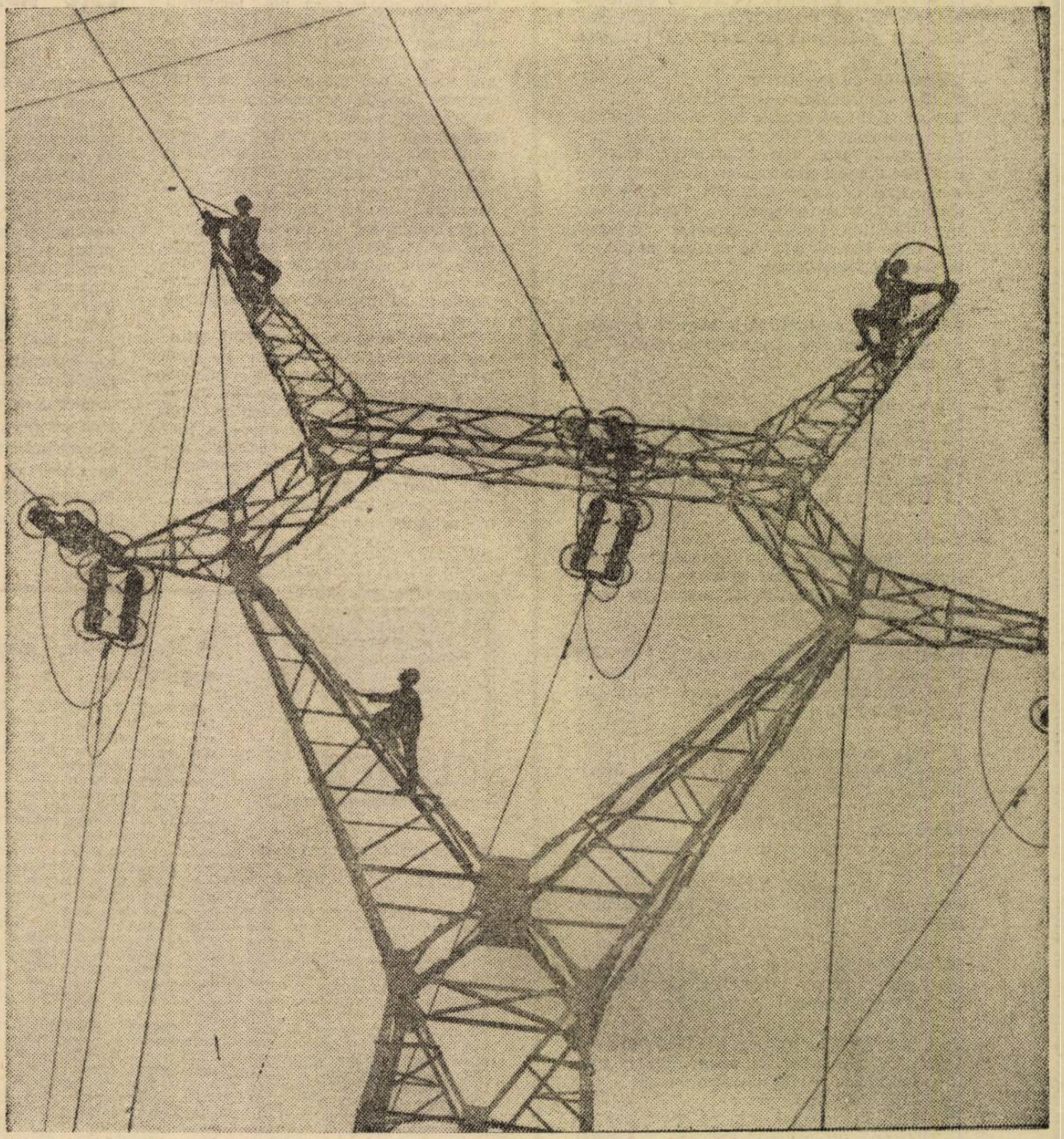

Energiile creatoare — angajate în accelerarea dezvoltării

ÎN ACEST NUMĂR

• În obiectiv: județul Harghita în preajma celei de-a 25-a aniversări a Republicii (pag. 3).

• Creșterea eficienței economice ridică o varietate de aspecte. În pag. a 5-a — un articol despre reducerea cheltuielilor materiale, direcție prioritară în economisirea muncii sociale.

• Producția anului 1973 se pregătește acum! Dezbaterea, organizată cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean Argeș al P.C.R., scoate în evidență importanța nominalizării totale a planului pe produse, repartizării uniforme a eforturilor, încheierii din timp a contractelor economice. (pag. 10—11).

• În alegerea rețelei de comercializare, producătorul sau întreprinderea exportatoare are de rezolvat continuu problema raportului între ceea ce este ideal și ceea ce îi stă la dispoziție. În pag. 13: „Criterii și variante în strategia distribuției".

• Puncte de vedere privind modele de creștere economică: Orizontul de timp și valoarea predictivă a modelelor dinamice (pag. 17).

• Un documentar în actualitate: Tendințe și fluctuații în comerțul internațional. (pag. 18).

ANUL X **viata economica**

SUMARUL

numărului 48 din 1 decembrie 1972

3
— Judeţele ţării în preajma marii aniversări: Harghita de Pataki Emeric, Comitetul judeţean Harghita al P.C.R.

4
— Investiţii
Punerea în funcţiune la datele planificate a investiţiilor cu caracter productiv de ing. Anton Moldoveanu.

5
— Cheltuieli materiale
O cerinţă prioritară: Creşterea eficienţei economice, de Vasile Petrescu, director, Direcţia judeţeană de statistică Prahova.

6
— Capacităţi de producţie
În fiecare unitate economică:
Muncă avîntată pentru îndeplinirea măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R.
Semnează: ing. Ion Stănculete, secretar cu probleme economice al Comitetului municipal Craiova al P.C.R.; Vasile Iordache, director economic, C.E.I.L.-Iaşi; ing. Dumitru Leaua, director general, Centrala Industrială de metale neferoase şi rare — Baia Mare.

7
— Agricultură
Premise ale rentabilizării tuturor complexelor şi fermelor intercooperatiste de C. Bordeianu.

8
— Aprovizionare
Pe lîngă centrale — unităţi specializate pentru proiectarea şi producerea pieselor de schimb, de ing. St. Teodorescu, Uzina de construcţii şi utilaj petrolier „1 Mai"-Ploieşti.

9
— Conducere şi organizare
Centrala industrială pe traiectoria consolidării, de ing. Marcel Rogozea, Centrala industrială de maşini şi materiale electrotehnice.

10—11
— Pregătirea exemplară a producţiei pe 1973
Dezbatere organizată cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului judeţean Argeş al P.C.R.

12
— Agenda economistului
Semnează: C. Jornescu, Dumitru Marinescu, A. Florescu

13
— Marketing
● Criterii şi variante în strategia distribuţiei de P. Anton.
● Inovaţia impune prognoză
interviu cu Victor Jarikov, firma „Tehsnabexport".

14
— Informaţie ● decizie
Concepţie unitară în realizarea sistemelor informaţionale.

15
— Relaţii economice externe ale României
● Dezvoltarea colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice româno-cehoslovace de ing. A. Nedelcu.
● România la acordul internaţional asupra cositorului, de Anton Pascale, Cornel Vasiliade.

16
— Pregătirea şi utilizarea cadrelor
Profesionalizarea elevilor liceelor economice, de prof. George P. Albu.

17
— Creştere economică
Orizontul de timp şi valoarea predictivă a modelelor dinamice, de dr. Aurel Iancu.

18
— Economie mondială
Comerţul internaţional: Fluctuaţii în continuitate, de Victor Aldea

19
— R. P. Albania
Bilanţ şi perspective în dezvoltarea industriei, de Sever Munteanu
— R.S.F. Iugoslavia
Creştere economică susţinută şi lărgirea schimburilor externe, de Marian Dinu
ÎN SUPLIMENT
— Forme de completare a lipsurilor constatate în conţinutul expertizelor contabile judiciare, de Petre Ionescu

Redactor şef: Gheorghe DOLGU

REDACTIA ŞI ADMINISTRAŢIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 ● telefon 11 78 76 ● Bucureşti

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informaţia". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

scrisori

ÎN NOILE CENTRE URBANE

ÎN PERSPECTIVA următoarelor două decenii, după cum ştim, în ţara noastră se vor forma aproximativ 300—350 noi centre urbane prin acţiunea de comasare a satului românesc. Pentru dezvoltarea complexă a acestor localităţi, propuse a deveni centre economico-sociale cu caracter urban, este necesar ca pe teritoriul lor să se amplaseze, în funcţie de resursele existente, unităţi industriale, unităţi prestatoare de servicii ale cooperaţiei meşteşugăreşti şi de consum, unităţi comerciale ale întreprinderilor agricole de stat, ale asociaţiilor intercooperatiste şi ale cooperativelor agricole de producţie. Acestea din urmă pot fiecare, prin profilul lor, să asigure valorificarea maximă a produselor agricole specifice zonei, cît şi a materiilor prime locale, punîndu-se prin aceasta baza unor aşezări de tip agrar-industrial sau industrial-agrar şi constituindu-se totodată noi locuri de muncă.

Trebuie reţinut că aportul ştiinţei, transformările radicale pe care le produce progresul tehnic în evoluţia proceselor de producţie specifice industriei şi construcţiilor, vor diminua ritmul de atragere a forţei de muncă în aceste ramuri, urmînd ca aceasta să fie polarizată spre domeniile şi ramurile de activitate ce se înfiinţează în noile centre urbane, avînd ca obiectiv prioritar utilizarea cît mai eficientă a resurselor locale.

Prin aceasta, automat, va dispărea în mare măsură „navetismul" rural-urban, urmînd să se accentueze un „navetism minimal-permanent" între centrul urban şi cel industrial.

Prin stabilirea forţei de muncă cu un grad de calificare ridicat, în noile centre urbane sau în localităţile rurale limitrofe acestora, va creşte în mod progresiv şi nivelul cultural şi intelectual al populaţiei. Se creează totodată posibilitatea ca forţa de muncă să fie calificată în mai mare măsură la locul natal. Printr-o calificare în meseriile şi specialităţile care se profesează în unităţile economice din teritoriile respective, se va asigura o înlocuire permanentă a forţei de muncă.

Constantin PREOTEASA
economist
Consiliul Popular Judeţean Olt

ESTE ADEVĂRAT, DAR...

ÎNSUŞINDU-NE cele afirmate în articolul „Cine răspunde pentru nerespectarea proporţiilor planificate în domeniul forţei de muncă" („Viaţa economică" nr. 35), menţionăm că am eliminat aspectele negative semnalate. Unităţile cooperatiste cu care s-a colaborat, au cote de regie mai mici decît întreprinderea noastră şi pentru acest motiv, am putut suporta parţial transportul semifabricatelor. Ulterior aceste costuri au fost recuperate. Valoarea lucrărilor la aceste cooperative a fost inferioară costurilor care s-ar fi înregistrat în cazul executării acestor operaţii în cadrul întreprinderii. Este adevărat însă, că unele cooperative au angajat, din iniţiativă proprie, şi unii muncitori de la întreprinderea „6 Martie", care au lucrat după orele de program, şi au fost retribuiţi după tarifele stabilite de cooperative.

Am dori să arătăm, însă, că întreprinderea noastră nu s-a bazat, la realizarea productivităţii muncii pe colaboratori, ci pe crearea de capacităţi suplimentare, realizarea unui număr important de utilaje prin autoutilare, introducerea în fabricaţie a unor tehnologii avansate, mecanizarea operaţiilor grele şi cu volum mare de muncă. Astfel în anul 1972, productivitatea a crescut cu 8,5% faţă de realizările anului 1971, iar în anul 1973, se prevede o creştere de 9,5% — faţă de realizările preliminate pe acest an.

Ing. I. PITZER
director
Întreprinderea „6 Martie"-Timişoara

CONTROL OBŞTESC COMPETENT

CONTROLUL obştesc are de constatat, de multe ori, că infractorii nu sînt singurii vinovaţi, că de multe ori li se „creează" posibilitatea păgubirii avutului obştesc printr-o evidenţă contabilă eronată, ţinută dezordonat, prin lipsa de supraveghere a bunurilor obşteşti.

Condiţiile care favorizează acţiunile contrare legii trebuie cunoscute de echipele de control. Numai astfel îşi vor putea ele exercita acţiunile cu toată eficienţa. De aceea consider că, forurile care ne tutelează trebuie să acorde tot sprijinul echipelor noastre nu numai sub aspect moral, dar şi al pregătirii. Echipele de control obştesc trebuie să cunoască prevederile legale ale unor procese tehnologice, ale administrării şi gestionării bunurilor. Încadrarea echipelor cu cadre avind preocupări economice ar duce la un control mai calificat, mai competent.

AL. NICOLESCU
colonel în rezervă
Bucureşti

CURIER

● Premiile pentru economii

ERNŐ BIRÓ, MIERCUREA CIUC — Potrivit prevederilor H.C.M. nr. 151/1970 — anexa nr. 2. — cap. B, premiile pentru economii de forţă de muncă se pot acorda tuturor categoriilor de personal, executanţi direcţi la locul de muncă, care contribuie la elaborarea sau aplicarea unor măsuri tehnice sau organizatorice ai căror efect conduce la realizarea de economii de forţă de muncă. Reglementările în vigoare nu exclud de la premiere personalul tehnic, economic, de altă specialitate sau administrativ care activează în compartimentele funcţionale ale unităţilor, dacă din iniţiativa acestuia se iau măsuri pentru o mai bună organizare a muncii. Economia de forţă de muncă, în acest caz, trebuie să fie materializată prin reducerea unor posturi de personal tehnic-administrativ din compartimentul respectiv, reducere care să fie confirmată de organul ierarhic superior şi de organul bancar. Numărul de posturi din statul de funcţiuni al întreprinderii nu va putea fi, în acest caz, mai mare decît numărul prevăzut în plan pentru personalul tehnic-administrativ, micşorat cu numărul posturilor reduse pentru care se plătesc premii.

Bineînţeles că se aplică şi celelalte prevederi ale Hotărîrii printre care cele privitoare la obligativitatea ca cei care au iniţiat economia să lucreze în aceleaşi locuri de muncă etc. Nu se pot acorda premii pentru economii de forţă de muncă, atunci cînd reducerea de personal are loc ca urmare a aplicării unor sarcini, indicaţii sau a unor organigrame tip stabilite de organele ierarhic superioare. În conformitate cu prevederile art. 2 şi 3 din Legea nr. 18/1971, sumele rămase neconsumate ca urmare a reducerii personalului tehnic, economic, de altă specialitate şi administrativ nu se preiau la bugetul de stat. Din aceste sume (art. 3 punct. e) se pot acoperi şi premiile pentru economii de materiale şi forţă de muncă (Ministerul Finanţelor).

● Cooperaţia meşteşugărească

GABRIELA AMANCEA, ROZNOV — Şi desfacerea mărfurilor cu amănuntul constituie un serviciu efectuat pentru populaţie. Potrivit, însă, metodologiei de plan şi evidenţei pe economia naţională, aceste activităţi se planifică prin doi indicatori de plan distincţi, a căror delimitare este stabilită prin instrucţiunile metodologice. Interferenţa între sfera serviciilor şi a desfacerilor de mărfuri, intervine (aparent) numai în ceea ce priveşte produsele executate după comandă cu materialul unităţii, sau cele realizate în avans în întîmpinarea clientului şi a sezoanelor — nu însă cele executate cu materialul clientului.

Conţinutul metodologic al indicatorului „valoarea producţiei marfă" şi a prestărilor de servicii (industriale şi neindustriale) şi „prestări servicii pentru populaţie" este prevăzut în instrucţiunile Direcţiei Centrale de Statistică şi în clasificarea generală a produselor şi serviciilor, aprobate prin H.C.M. nr. 352/1971. Adaptările acestor principii metodologice la particularităţile existente în sectorul cooperaţiei meşteşugăreşti sînt cuprinse în instrucţiunile suplimentare pentru completarea dărilor de seamă statistice ale UCECOM, aprobate de Direcţia Centrală de Statistică.

● Vechime neîntreruptă

TRAIAN SEVER, Baia Mare — Salariatul reîncadrat în altă unitate, în termen de 90 zile de la data efectuării stagiului militar, se consideră că şi-a păstrat vechimea neîntreruptă, cu condiţia ca unitatea unde a lucrat anterior să confirme în scris că nu îi este necesar (art. 9 din Legea nr. 1/1970). În asemenea situaţii, nu se consideră că salariatul a fost transferat. La data reîncadrării el nu avea calitatea de salariat. Transferul poate avea loc numai atunci cînd un angajat trece de la o unitate la alta, respectiv de la o subunitate la alta a aceleiaşi unităţi. Întrucît, însă, unitatea „a consimţit" la aşa-numitul transfer — la cerere — al salariatului, acest acord reprezintă, în fapt, confirmarea la care se referă art. 9 din Legea nr. 1/1970. Salariatul, astfel reîncadrat, nu are dreptul la acoperirea cheltuielilor de mutare în altă localitate. Asemenea drepturi sînt acordate numai în cazul salariaţilor transferaţi în interesul serviciului.

● Încadrare

ION SIŢOIU, Piatra Neamţ. — Conform prevederilor anexei I la Legea nr. 12/1971, pentru a putea fi promovat în categoria 6-a de încadrare, muncitorul care a fost calificat prin ucenicie la locul de muncă, trebuie să aibă o vechime în meserie de cel puţin 10 ani (atunci cînd calificarea la locul de muncă a fost completată cu învăţămîntul profesional). Poate fi promovat în funcţia de maistru, muncitorul încadrat în categoria cea mai mare de calificare din reţeaua ramurii respective, cu o vechime de cel puţin 8 ani în producţie, ca muncitor calificat. Din scrisoarea dv. rezultă că nu aveţi o asemenea vechime, astfel că nu puteţi fi încadrat nici ca maistru şi nici ca muncitor în categoria a 6-a.

● Cumulul pensiei

ALEXANDRU MINCULESCU, Arad — Conform prevederilor art. 7 din Legea nr. 27/1966, personalul care a împlinit vîrsta de 62 ani (bărbaţii), şi 57 ani (femeile) poate fi pensionat — pentru limită de vîrstă — la cererea unităţii. În asemenea cazuri, conform prevederilor art. 67 alin. 1 din aceeaşi lege, contractul de muncă al angajaţilor pensionaţi la cererea unităţii se desface pe data înscrierii la pensie. Nedesfacerea contractului de muncă atrage anularea deciziei de pensionare. Atunci cînd pensionarea salariatului se face la cererea lui, legea nu mai prevede obligarea unităţii de a-i desface contractul de muncă. Această măsură poate fi luată de conducerea unităţii în funcţie de interesele economiei. În cazul continuităţii contractului, unitatea poate menţine salariatul în aceeaşi funcţie sau, cu acordul lui, să-l treacă într-alta cu condiţia ca acestea să fi fost admise la cumul. În anexa VII la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare, se prevede că vechimea neîntreruptă în aceeaşi unitate se consideră perioadă cît un angajat a fost în raporturi de muncă cu unitatea la care lucrează pe baza unuia şi aceluiaşi contract, încheiat pe perioadă nedeterminată.

● **GHEORGHE RADULESCU, Văleni de Munte.** — În nr. 18 din 5 mai a.c. v-am răspuns la aceleaşi întrebări.

● **MIRCEA CONSTANTIN DUMITRU, Focşani.** — Comunicaţi-ne perioada lucrată ca sergent major (după absolvirea şcolii militare de subofiţeri), precum şi vechimea în meseria de mecanic auto. De asemenea, studiile absolvite — şcoala generală, învăţămîntul mediu etc.

ERATĂ. — În numărul 47 al revistei noastre, pag. 10—11, col. 6, în rîndul 9 de jos se va citi **G.I.P. Borzeşti,** iar în col. 7, rîndul 2 de jos — **C. Cirloganu.**

Revistă cu un binemeritat prestigiu în rîndul cititorilor, **STUDII ŞI CERCETĂRI ECONOMICE,** editată de Academia de Studii Economice din Bucureşti îşi va orienta activitatea în cursul anului 1973 în următoarele direcţii principale: valorificarea cercetărilor, efectuate de cadrele didactice, cercetătorii şi doctoranzii A.S.E., care au drept obiect realizarea sarcinilor majore ce decurg din documentele de partid şi de stat privind dezvoltarea economiei noastre naţionale; promovarea studiilor referitoare la rezolvarea problemelor ce apar în întreprinderile şi organizaţiile economice; reflectarea dezbaterilor ştiinţifice organizate de cadrele didactice în cadrul A.S.E. şi în întreprinderi şi organizaţii economice; organizarea unui dialog permanent între cadrele didactice şi specialiştii din producţie cu privire la promovarea metodelor şi tehnicilor moderne de conducere şi organizare a producţiei şi a muncii, precum şi asupra eficienţei activităţii de cercetare; informarea largă a cititorilor asupra literaturii de specialitate, inclusiv asupra lucrărilor de doctorat, manifestărilor ştiinţifice la care participă cadre din A.S.E., vizitelor cu caracter ştiinţific ale cadrelor didactice şi altor specialişti la A.S.E. etc.

Revista **STUDII ŞI CERCETĂRI ECONOMICE** se adresează cadrelor de specialişti din aparatul de partid şi de stat, din centrale industriale, întreprinderi şi organizaţii economice, studenţilor de la facultăţile economice, precum şi tuturor celor ce se preocupă de cunoaşterea problemelor economice actuale.

Revista **STUDII ŞI CERCETĂRI ECONOMICE** apare trimestrial, costul unui abonament anual fiind de 72 de lei. Abonamentele se primesc la sediul redacţiei: Bucureşti, Piaţa Romană nr. 6, sector 1. Plata se poate face în numerar, prin mandat poştal sau prin virament în cont A.S.E. nr. 60 010 630 BN — RSR — filiala sector 1.

1947–1972

30 DECEMBRIE

REPUBLICA XXV

Județele țării în preajma marii aniversări

HARGHITA

JUDEȚUL Harghita a apărut ca un nume nou pe harta patriei noastre în urma reorganizării administrativ-teritoriale a țării.

Situat în estul Podișului Transilvaniei, în zona grupei centrale a Carpaților Orientali, județul Harghita are o suprafață de 6610 kmp (2,8% din suprafața țării) și o populație de circa 305 000 locuitori, adică 1,5% din populația țării. Are un relief predominant muntos și dispune de un bogat fond forestier, care acoperă 38% din suprafața totală, reprezentînd 3,7% din patrimoniul forestier al țării. Dispune de importante resurse hidroenergetice, iar ca bogății ale subsolului îndeosebi de pirite cuprifere, minereu de fier, minereuri cinebrifere, caolin, sare, calcare, dolomite, argilă și multe alte substanțe minerale utile. Datorită situației geografice și alcătuirii geologice variate, județul dispune și de peste 2000 de izvoare de ape minerale foarte felurite: sărate, sulfuroase, feruginoase și carbogazoase.

Locuitorii din cele 49 comune, 8 orașe și un municipiu, care alcătuiesc județul, muncitori, țărani, intelectuali, români și maghiari, bărbați și femei, vîrstnici și tineri, animați de sentimentul dragostei nețărmurite față de patrie și partid, concentrîndu-și eforturile într-o strînsă unitate frățească, își aduc o contribuție valoroasă la realizările dobîndite în toate domeniile vieții economice și social-culturale pe plan național.

★

Industrializarea județului este cu atît mai necesară, cu cît trebuie recuperat în termen scurt decalajul față de zonele cu o economie mai avansată. Dezvoltarea din ultimii ani a industriei județului s-a caracterizat, pe lîngă ritmul rapid de creștere, prin modernizarea structurii producției, promovarea tehnicii noi și sporirea eficienței economice

În perioada 1960—1971 industria județului și-a sporit producția într-un ritm mediu anual de peste 14%, superior ritmului mediu realizat la nivel de economie națională. Este semnificativă o singură comparație: astăzi, se realizează în numai 14 zile echivalentul întregii producții industriale a anului 1938 de pe aceste meleaguri.

O STRALUCITĂ reflectare a politicii marxist-leniniste de repartizare a forțelor de producție, de echipare industrială a întregului teritoriu al țării, iar sub raport microeconomic a județului Harghita, o reprezintă cincinalul 1971—1975. În acest cincinal volumul investițiilor alocate județului nostru s-a dublat față de realizările cincinalului precedent (Grafic nr. 1). Repartizarea fondurilor de investiții pe principalele ramuri din județ se prezintă astfel:

	Cincinalul 1966—70	Cincinalul 1971—75
— Industrie	58	60
— Agricultură	12	14
— Construcții	1	6
— Transporturi și telecomunicații	8	7
— Alte ramuri	21	13
TOTAL:	100%	100%

(Grafic nr. 1)

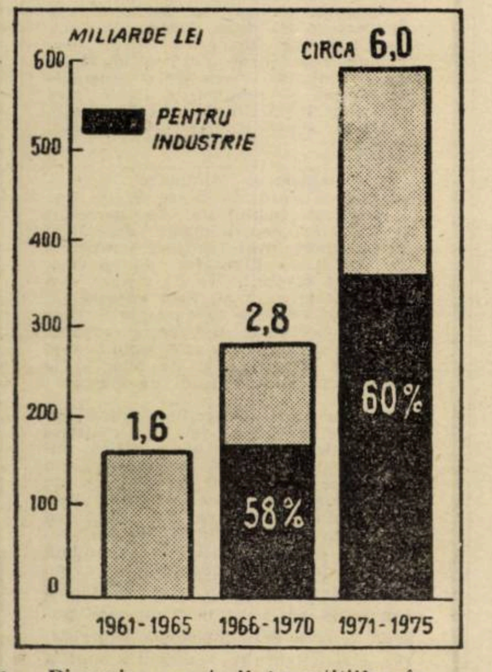

Dinamica creșterii investițiilor în județul Harghita

Se constată o îmbunătățire structurală în repartizarea fondurilor de investiții în favoarea dezvoltării industriei, agriculturii și construcțiilor, ceea ce corespunde într-o măsură mai mare necesităților economiei județului în această perioadă. Deosebirea calitativă față de cincinalul precedent, rezultă și mai pregnant din analiza pe elemente a programului de investiții stabilit pe acest cincinal. S-a prevăzut punerea în funcțiune a 25 noi capacități de producție, care împreună cu dezvoltarea celor existente vor prelua 22 mii de noi angajați pînă la finele anului 1975, asigurînd totodată dublarea producției industriale a județului (Grafic nr. 2).

★

După încheierea cu succes a primului an din actualul cincinal, anul 1972 a început cu o experiență în plus, dobîndită de tinerele colective ale constructorilor din județ (Întreprinderea județeană de construcții-montaj s-a înființat în octombrie 1968, iar Șantierul de construcții industriale s-a format în martie 1970).

Deși planul pe acest an nu prevede sarcini spectaculoase față de anul precedent, totuși el cuprinde cîteva obiective importante, ca: Instalația de aglomerare de la Vlăhița, Filatura de lînă la Miercurea Ciuc (capacitatea a II-a) Fabrica de mobilă la Gheorgheni, Filatura de fire și sfori la Cristuru Secuiesc, Complexul de vaci de lapte la Miercurea Ciuc, Îngrășătoria de taurine la Sînsimion (capacitatea finală), peste 1400 apartamente și altele.

Datorită măsurilor tehnico-organizatorice luate în primele 10 luni din acest an s-au obținut realizări superioare perioadei corespunzătoare a anului precedent, și astfel planul valoric a fost depășit pe județ.

Întreprinderea județeană de construcții-montaj Harghita a realizat pe primele 10 luni 85,3%, iar Șantierul județean de construcții industriale 80,0% din planul anual de producție de construcții-montaj, și astfel sînt asigurate condițiile necesare depășirii volumului de plan anual.

În vederea obținerii de rezultate cît mai bune, atît în anul în curs, dar și în perspectivă, au fost întreprinse o serie de acțiuni printre care:

- Pregătirea producției pe perioada de iarnă în așa fel încît și în condițiile climaterice a județului să asigurăm în trimestrul I realizarea unei părți corespunzătoare din volumul anual de construcții-montaj.
- Comitetele de partid ale municipiului Odorheiu-Secuiesc, orășenești Miercurea Ciuc, Gheorgheni și cele din cadrul organizațiilor de construcții-montaj, au aplicat cu mai multă fermitate hotărîrea Biroului Comitetului județean P.C.R. de a corela termenele de predare la montaj a utilajelor cu graficele constructorului, efectuarea probelor tehnologice și asigurarea unei calități cît mai bune la lucrările de construcții-montaj ;
- Comisiile economice ale Comitetului județean, municipal, orășenești de partid au efectuat analize pe șantiere pentru sprijinirea organizațiilor de partid și a conducerii tehnice în extinderea lucrului cu plata în acord global, gospodărirea judicioasă a resurselor materiale și folosirea mai rațională a utilajelor:

Înființată cu 130 de ani în urmă, Uzina de fier Vlăhița cunoaște în anii puterii populare o continuă dezvoltare. Acum, producția ei este de peste 20 de ori mai mare decît în 1938. De la sape, sobe de tuci, cazmale, fiare de plug, a ajuns să fabrice, azi, cilindri de laminoare, carcase și accesorii pentru motoare electrice, utilaje pentru turnătorii de oțel, piese de schimb pentru autovehicule, blindaje pentru mori de ciment și multe altele.

(Grafic nr. 2)

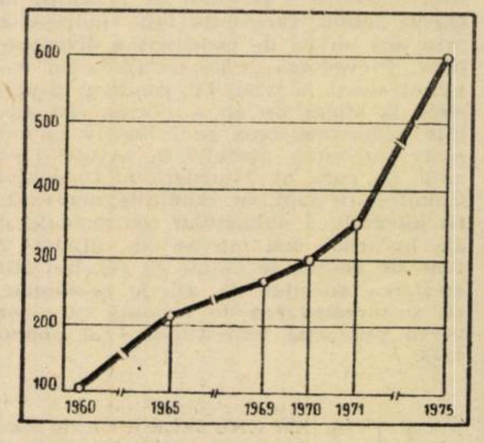

Dinamica dezvoltării producției industriale a județului Harghita (%)

- Paralel cu sporirea sarcinilor în domeniul lucrărilor de construcții-montaj s-au luat măsuri pentru crearea și dezvoltarea capacităților de producție a organizațiilor de construcții-montaj. Astfel, Întreprinderea județeană și-a creat o bază proprie de producție, o secție pentru elemente prefabricate din beton armat, stații de betoane, spații de cazare, etc. Cu sprijinul organelor centrale s-au obținut o serie de utilaje și mijloace de transport care asigură deservirea locurilor de muncă și reducerea efortului fizic al muncitorilor.
- Pentru introducerea și extinderea procedeelor avansate mai productive de execuție a lucrărilor, s-au luat măsuri de dotarea unității cu utilaje și instalație pentru glisaj. În cadrul secției de prefabricate începînd cu anul viitor se vor realiza panouri mari pentru locuințe, metodă prin care se vor realiza în următorii 2 ani 240 apartamente;

Rezultatele obținute și măsurile stabilite pentru perioada ce urmează vor asigura înfăptuirea cu succes a programului de investiții pe meleagurile harghitene.

Suprafața agricolă, inclusiv pășunile, reprezintă 60% din suprafața totală a județului. Agricultură se face îndeosebi în două zone mari, cu condiții pedo-climatice caracteristice, și anume Valea Oltului și a Mureșului și zona Tîrnavei Mari. Principalele culturi sînt: grîu, secară, orz-orzoaică, porumb, cartofi și plante de nutreț.

Pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnice materiale an de an se alocă fonduri importante de investiții. Numai în perioada 1966—1970 în agricultură s-au investit din fondurile statului 330 milioane lei. În 1971 în agricultura județului existau 1207 tractoare, față de numai 677 în 1965, revenind 88 ha teren arabil pe un tractor fizic față de 161 hectare în 1965.

Pentru a reda agriculturii terenuri, inundabile, s-au și început lucrări pentru regularizarea cursului superior al Oltului, care urmează să fie continuate în anii următori. În vederea sporirii producției agricole s-au administrat cantități mari de îngrășăminte chimice. Numai în anul 1971 s-au folosit peste 22 mii tone îngrășăminte chimice, din care la I.A.S. la un hectar de teren au revenit 143 kg îngrășăminte. Ca urmare a acestor eforturi a crescut an de an producția la hectar. Un exemplu concludent este faptul că producția medie de cartofi la hectar a crescut de la 9090 kg în 1965 la peste 15.000 kg în 1972.

Ca urmare a existenței și folosirii suprafețelor întinse ocupate cu fînețe și pășuni (6,6% din totalul pe țară) s-au obținut rezultate bune și în zootehnie. Efectivul de animale la începutul anului 1972 număra 142,6 mii capete bovine, 101,8 mii porcine și 256,4 mii ovine.

CINCINALUL 1971—1975 și lucrările de prognoză economică prevăd dezvoltarea prioritară a ramurilor pentru care județul dispune de baza de materii prime, ceea ce asigură și o eficiență sporită.

Pe lîngă dezvoltarea și respectiv, menținerea capacităților de producție la extracția și prelucrarea primară a minereurilor cuprifere, de fier și de sare — în unitățile existente, s-a prevăzut importante sporuri de producție la caolin, dolomită, minereuri cinabrifere, care vor fi atrase într-o măsură mai mare în circuitul economic. Pe baza marilor rezerve de calcar s-a prevăzut construirea unei fabrici de ciment în valea Trotușului (Lunca de Mijloc).

Se prevede o dezvoltare substanțială a producției de materiale de construcții (piatră de construcție, criblură, mozaic, travertin și altele) printr-o mai bună valorificare a zăcămintelor cunoscute.

O importantă bogăție a județului o constituie apele minerale, a căror valorificare încă nu se situează la nivelul posibilității.

Una din formele de valorificare prevăzute constă în îmbutelierea apelor minerale care se va realiza în 1975 la 4 stații de îmbuteliere, însumînd o capacitate de peste 130 milioane litri/an reprezentînd 70% din producția de ape minerale îmbuteliate pe țară.

O altă formă de valorificare o constituie utilizarea apelor minerale la tratamente în cele două stațiuni balneo-climaterice de interes republican și cele 26 stațiuni de interes local. Potrivit programului de dezvoltare a capacităților de tratament, cunoscutele stațiuni Băile Tușnad și Borsec primesc însemnate fonduri de investiții încă din cincinalul 1971—1975, dar mai ales în anii 1976—1980, cunoscînd că an de an crește numărul celor care solicită să beneficieze de tratament și odihnă la stațiunile județului Harghita.

Ca urmare a modificărilor intervenite în economia județului crește continuu nivelul de trai al populației, reflectat și în mărirea puterii sale de cumpărare: astfel volumul mărfurilor desfăcute în județ a crescut în 1971 cu aproximativ 70% (aproape 700 milioane lei) față de 1965.

Din toate datele citate, din tot ce vedem și trăim din activitatea economică a județului, din cifrele de plan pentru viitorii ani ai cincinalului 1971—1975, din perspectiva schițată pînă în 1980, apare clar că s-au creat toate condițiile pentru ca economia Harghitei să se dezvolte într-un ritm viu, mai accelerat decît al multor altor județe ale țării, tocmai pentru a înfăptui în felul acesta politica partidului de dezvoltare prioritară a zonelor anterior rămase în urmă. Au fost create condițiile unui progres rapid — oamenii Harghitei muncitori, țărani, intelectuali, deopotrivă români și maghiari, vor înfăptui prin munca lor îndîrjită acest progres, spre folosul lor și al întregii noastre țări.

PATAKI Emeric
șef sector de sinteză și coordonare economică a Comitetului Județean Harghita al P.C.R.

investiții

Condiție primordială pentru realizarea cincinalului înainte de termen

PUNEREA ÎN FUNCȚIUNE LA DATELE PLANIFICATE A INVESTIȚIILOR CU CARACTER PRODUCTIV

ÎN ACTUALUL cincinal se acordă chimiei un loc de frunte, prevăzîndu-se o substanțială creștere a producției — de 2,2 ori mai mare în 1975 față de 1970 — precum și punerea în funcțiune a 360 de instalații noi, din care 282 se vor construi pe baza proiectelor executate în țară.

Planul de investiții pe perioada 1971—1975 reflectă aceste creșteri, fiind de peste două ori mai mare (208%) față de cincinalul anterior. În acest an volumul investițiilor ce urmează a fi realizate reprezintă 230% față de cel realizat în 1970, iar anul următor urmează să atingă cea mai mare valoare din perioada 1971—1975 și anume cca 270% față de 1970. În 1972 sînt prevăzute să fie puse în funcțiune 93 instalații, iar în 1973 o treime din totalul marilor capacități din acest cincinal, respectiv peste 110 mari unități industriale.

Subliniind că planul pe 1973 prevede îmbunătățirea, în continuare, a indicatorilor de eficiență a investițiilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat în expunerea făcută la plenara C.C. al P.C.R. din 20-21 noiembrie a.c.: **„Toate eforturile trebuie concentrate spre realizarea și punerea în funcțiune, la termenele planificate, a investițiilor cu caracter productiv"**.

În aceste condiții **apare și mai pregnantă necesitatea asigurării utilajelor, în cantitățile și la termenele necesare, potrivit graficelor de construcții și montaj.** Dacă ponderea utilajelor în valoarea totală de deviz a investițiilor este la începutul cincinalului de circa 38%, ea trebuie să atingă, la sfîrșitul perioadei, circa 42%, prin măsurile preconizate de reducere a volumului lucrărilor de construcții. În mod corespunzător masa de utilaje în volumul de investiții crește, atingînd cel mai mare nivel în 1973. Merită menționat faptul că în acest mare efort de dotare cu echipamente moderne a noilor obiective ale industriei chimice, **un rol din ce în ce mai mare revine uzinelor constructoare de mașini din țară, care urmează a realiza într-o pondere covîrșitoare utilajele, mai ales cele tehnologice.**

Referindu-ne la utilajele tehnologice nestandardizate din producția uzinelor Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele, care au, pînă în prezent, ponderea cea mai mare în execuție, remarcăm că volumul realizat în 1971 reprezintă 120% față de cel din 1970, iar cel contractat pe anul 1972 — 180%. Pe anul 1973, necesarul de utilaje, care reprezintă 210% față de 1970, a fost integral comandat, cu documentația tehnică aferentă, pînă la 30 septembrie a.c.

Care este stadiul livrărilor din 1971 și, mai ales, din 1972?

Trebuie să menționăm că livrările din 1971, trebuiau să fie mai mari, conform contractelor scadente în acel an, înregistrîndu-se la sfîrșitul anului o restanță de 2 900 tone. De asemenea, pentru acest an, adăugîndu-se la volumul de utilaje necesar, protocolat, restanțele din 1971, s-a ajuns să se definitiveze ca în acest volum să se includă restanțele — corespunzător posibilităților reale de execuție ale uzinelor furnizoare — diferența, reprezentînd aproximativ volumul de nerealizări din 1971, urmînd a fi procurată în anii 1972—1973, din alte surse.

Față de obligațiile contractuale asumate de uzine, mai ales în semestrul I al acestui an, **executarea cu prioritate a restanțelor din anul precedent a constituit un handicap serios, pe care unele uzine nu l-au putut învinge.** Acest fapt a provocat perturbații serioase în mersul livrărilor, atît a restanțelor din 1971 cît și a celor curente scadente conform contractelor — așa cum rezultă din tabelul nr. 1.

Printre unitățile cu un volum mai mare de restanțe se numără Uzina de utilaj chimic Ploiești și Uzina mecanică de utilaj chimic București.

Datele prezentate în tabelul nr. 1 **solicită o analiză aprofundată a fenomenului, avînd unele aspecte cronice, regăsite în anii precedenți, dar și unele noi, dacă am menționa numai faptul că volumul nerealizărilor și proporția lor ridică probleme de fond, care se cer temeinic și în scurt timp soluționate.**

Pentru a aprecia la dimensiunile reale desfășurarea livrărilor în cursul anului, iată în tabelul nr. 2 cum au fost eșalonate, pe trimestre, livrările, pe baza contractelor încheiate (inclusiv restanțele din 1971).

Tabelul nr. 2

tr. I	tr. II	tr. III	tr. IV
22,5%	24,0%	17,5%	36,0%

Proporțiile pe primele două trimestre sînt afectate de includerea restanțelor din anul precedent.

Din datele prezentate în tabelul nr. 2, rezultă că, de la început, **s-au prevăzut desfășurări trimestriale nefavorabile realizării ritmice a planului de investiții în cursul anului, care n-au fost îndreptate prin nici un fel de concilieri a divergențelor.** Prevederea de a se livra 36% din volumul anual în trim. IV, conduce la mărirea la sfîrșit de an a stocului de utilaje nemontate, ceea ce influențează negativ realizarea planului de investiții pe anul în curs al Ministerului Industriei Chimice. În fapt, **în condițiile nerealizării integrale a obligațiilor contractuale și ale livrărilor mai intense din ultimele 2 luni ale anului, se obține ca rezultat atît creșterea stocului de utilaje nemontate, cît și înregistrarea de restanțe care vor greva producția semestrului I al anului 1973.**

UNA DIN CAUZELE invocate a eșalonării unui volum mai mare în sem. II și, respectiv în trim. IV al anului, este **predarea cu întîrziere de către beneficiar a documentației tehnice, care însoțește comanda utilajului.** Fără a subestima importanța acestui factor, în general, și în unele cazuri concrete pentru comenzile pe 1972, examinînd datele cu privire la comandarea utilajelor (deci predarea documentației tehnice) restante ajungem la următoarele concluzii: Din 6 800 t restante la 30. IX. crt., utilaje însumînd 6 739 t au fost comandate pînă la 30.06.1971 și 61 t după această dată.

De necontestat este factorul creșterii complexității utilajelor, a unei structuri care solicită o tehnicitate avansată în execuție. Într-adevăr, atît în anul trecut, cît și în acest an s-au asimilat de uzinele constructoare de mașini, utilaje cu parametrii înalți, cu exigențe tehnice deosebite, care au fost în trecut importate. Merită să evidențiem, în mod deosebit, realizarea de către Uzina Grivița Roșie a utilajelor lucrînd la presiune înaltă în execuție multistrat (pentru instalația de amoniac și uree de la Combinatul de îngrășăminte azotoase Slobozia), absorberul de CO_2 și convertorul de CO, lucrînd la presiune mare (grosimea pereților între 70 și 83 mm) pentru instalația de amoniac de la Combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra Neamț, celulele de electroliză cu mercur pentru Grupul industrial de chimie Rm. Vîlcea etc.

Și, în continuare, **pentru a reduce importul de asemenea echipamente, se prevede realizarea în țară de utilaje de complexitate ridicată, într-un volum și diversitate mai mare, așa cum solicită chimia modernă.** Acest factor, conducînd la creșterea manoperii specifice pentru volum sporit de utilaje și necesitînd pregătiri tehnologice speciale (unele de durată mai mare decît media), poate influența atît volumul, cît și eșalonarea livrărilor dacă, **avînd la dispoziție documentația, nu se aprofundează suficient influența lui la întocmirea planului.**

Un alt element, de o deosebită importanță, îl constituie **aprovizionarea cu metal, atît din țară cît și din import.** În tot cursul anului au fost înregistrate greutăți în asigurarea metalului necesar, fie datorită neîncadrării specificațiilor în cotele acordate pe trimestre, fie ca urmare a nesoluționării în timpul optim a includerii cantităților necesare din import în cotele sau fondurile alocate, sau a întîrzierilor în livrări.

Diversitatea sortimentelor și a tipodimensiunilor, care intervin în execuția utilajelor chimice, consecințele negative care rezultă prin întîrzierile în execuția utilajelor asupra punerii în funcțiune a instalațiilor, reclamă **alocarea separată a cotelor și fondurilor necesare fabricației acestor utilaje, ca și o operativitate mai mare în soluționarea, pe parcurs, a numeroaselor probleme de materiale care apar.**

În planificarea judicioasă a execuției utilajelor un rol însemnat îl are **elaborarea la timp a desenelor de execuție,** pentru a se putea pregăti fabricația, atît sub raportul stabilirii exacte a specificațiilor de materiale, cît și sub cel al elaborării tehnologiei și a pregătirii SDV-urilor necesare. În cursul anului 1971 și în acest an, în cazurile în care beneficiarii nu au putut preda proiectele tehnice la termenele solicitate de furnizori, s-au elaborat desene de execuție de către institutele de proiectare ale Ministerului Industriei Chimice deși, după reglementările în vigoare, aceasta este sarcina furnizorului.

Față de volumul mărit al documentației tehnice de prelucrat pentru anul 1973, de o foarte mare importanță este ca **furnizorii să-și mărească capacitatea de elaborare a desenelor de execuție, iar institutele de proiectare ale ministerului nostru să-și concentreze eforturile pentru ca întreg volumul de documentație tehnică pentru utilaje de construit în 1974 să fie predat pînă la sfîrșitul lunii mai 1973, spre a se putea încheia toate contractele pînă la 30 iunie 1973.**

AM ENUMERAT numai cîțiva factori, fără a ne propune aci o analiză completă. Este neîndoios că restanțele mari din tot timpul anului, au afectat realizarea planului de investiții al unităților Ministerului Industriei Chimice. Dar ceea ce este mai grav e faptul că **acest lucru a contribuit, în unele cazuri, la neintrarea în funcție la termen a unor capacități de producție importante.** Astfel, nu au fost puse în funcție instalațiile de acid sulfuric de la Uzina chimică Valea Călugărească și de la U.F.S. Săvinești (planificate pentru trim. II a.c.), instalațiile de îngrășăminte cu azot de la C.I.A. Slobozia (cu termen de punere în funcțiune în trim III a.c.). S-au acumulat întîrzieri serioase în livrările de utilaje și pentru unele mari instalații prevăzute a intra în funcție în 1973.

În ce privește influența nelivrărilor de utilaje la termenele contractuale asupra realizării investițiilor, ea se regăsește în procentul total nesatisfăcător de îndeplinire a planului.

Este pronunțată diferența dintre realizările în C + M (construcții și montaj), respectiv 44,3% la aceeași dată și total investiții; deși nelivrările de utilaje au afectat și poziția C + M, ele sînt determinante pentru realizarea poziției total investiții.

La cele arătate, trebuie însă să adăugăm că **există încă posibilități, în timpul scurt ce a mai rămas pînă la sfîrșitul anului, de a se obține mai multe utilaje și de a se micșora restanțele, mai ales pentru obiectivele cu punere în funcție din sem. I al anului viitor.**

De asemenea, este de o importanță deosebită că toate forțele — executant, beneficiari, proiectant, organizații de aprovizionare — să-și concentreze eforturile, printr-o mai largă și mai organizată colaborare, **pentru buna pregătire a fabricației din trim. I. 1973, spre a se crea toate premisele realizării planului de investiții și a punerilor în funcție programate.**

Prin respectarea termenelor contractuale de livrare a utilajelor trebuie să se asigure desfășurarea montajului astfel încît să se poată efectua probele tehnologice în condițiile prevăzute, pentru a se crea condiții nu numai pentru intrarea la termen în funcție a instalațiilor, ci și pentru atingerea în cel mai scurt timp a parametrilor proiectați.

ing. A. MOLDOVEANU
director adjunct
Ministerul Industriei Chimice

Tabelul nr. 1

	31.03.72	30.06.72	30.09.72	31,10.72
Restanțe tone	3356	4950	6800	6665
din care:				
— din obligațiile contractuale pe 1972	2007	4459	6605	6492
— din nerealizările pe anul 1971	1349	491	195	173

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

Balanțe semiautomate

La Uzina „Balanța" din Sibiu au fost asimilate în fabricație la cererea comerțului noi tipuri de balanțe semiautomate. Față de produsele similare fabricate pînă în prezent, acestea se realizează cu un consum de metal mai redus cu 22 kg în medie pe bucată. **Tot aici se execută în prezent primele serii de dozatoare gravimetrice destinate uzinelor metalurgice și unităților de construcții, precum și primele serii de mașini de dozare și ambalare automată a materialelor granulare sau pulverulente.** Uzina sibiană va putea satisface, începînd din anul 1973, întreg necesarul intern la acest capitol, ceea ce va conduce la însemnate economii valutare.

La aceeași uzină, care produce în prezent peste 50 de tipuri de aparate de bord și dispozitive de cîntărit, se află în pregătire asimilarea unor noi produse de mecanică fină, printre care cîntare electronice cu bandă, balanțe analitice de mare precizie și dispozitive de înregistrare automată a rezultatelor.

● La Institutul Politehnic „Traian Vuia" din Timișoara s-a realizat în colaborare cu specialiști din producție, un modern **aparat pentru măsurarea continuă a umidității firelor și țesăturilor supuse apretării și finisării.** Dotat cu un dispozitiv electronic, aparatul stabilește cu precizie gradul de umiditate a firelor și țesăturilor textile în tot timpul procesului de fabricație, orice abatere de la coeficientul de umezeală admis fiind pusă în evidență printr-un sistem propriu de semnalizare optică. În funcție de datele furnizate de aparat se reglează și viteza de lucru a mașinilor.

Noul aparat, cu o construcție simplă și robustă, utilizat cu bune rezultate la Uzina textilă „30 Decembrie" din Arad, concretizate în îmbunătățirea calității produselor, este mult mai ieftin decît utilajele similare aduse din import.

Ambalaje

Prin intrarea în funcțiune a unor noi instalații automatizate la C.C.H. Călărași și la Fabrica Palas Constanța, — s-a renunțat complet la importul **de ambalaje pentru produsele din industria alimentară și industria ușoară.** Acestea produc folii metalice, polimeri sintetici etc. pentru ambalaje barieră pentru umiditate, grăsimi și mirosuri.

● Diverse **utilaje și instalații frigorifice** de tipul vitrinelor, dulapurilor, conservatoarelor, camerelor frigorifice demontabile, vitrinelor bar etc. au fost realizate de uzina Tehnoutilaj — Odorheiul Secuiesc într-o variată gamă de tipodimensiuni, pentru rețeaua comercială. Menționăm în mod deosebit vitrina frigorifică tip polar, executată în 4 tipodimensiuni, cele 5 tipuri de camere frigorifice al căror volum variază între 11.5 mc și 34.5 mc, precum și conservatoarele de produse alimentare la temperatura de —18°C.

Brevete

● În cadrul Institutului de cercetări metalurgice un colectiv de inventatori, condus de prof. dr. ing. Iosif Tripșa a realizat un **nou procedeu și instalație pentru valorificarea integrală a cenușilor de pirită** formînd obiectul brevetului nr. 53 058, complementar brevetului 51 993. Prin acest brevet se îmbunătățește procedeul clasic, iar instalația este simplificată constructiv, asigurînd valorificarea pentru siderurgie și metalurgia neferoasă a cenușilor de pirită cu granulație foarte fină. Prin utilizarea unor agregate de construcție simplă și sigure în funcționare se consumă rațional căldura, se elimină necesitatea dispozitivelor mecanice de închidere la gura de încărcare, asigurîndu-se în același timp, o temperatură ridicată a gazelor dirijate în ciclon, nemaifiind necesară încălzirea suplimentară a acestora.

● În cadrul Uzinei de reparații auto București se aplică invenția nr. 53 977, realizată de ing. M. Poenaru și I. Feimer care se referă la un **dispozitiv hidraulic de acționare pentru instalațiile de spălat autovehicule,** utilizat la oscilarea colectoarelor cu duze. Dispozitivul făcînd obiectul invenției — și care trebuie generalizat datorită multiplelor lui calități — este de o construcție simplă și robustă, sporește randamentul instalațiilor de spălare mecanizate, scurtînd astfel durata operației.

● Octogenarul Umberto Soroni, care inventează de peste 50 de ani, a cesionat Institutului de cercetări și proiectări pentru mașini de ridicat și transport din Timișoara invenția nr. 52 858 — **Limitator de sarcină,** folosit la dispozitivele de ridicat sarcini mici și mijlocii. Prin această invenție se elimină suprasarcinile care duc la accidente tehnice și umane. Datorită construcției sale simple, este ușor de întreținut și de adaptat la toate felurile de mașini de ridicat.

● Înlocuitorii materiilor prime naturale s-au impus și în industria încălțămintei, acolo unde pielea naturală este solicitată în cantități din ce în ce mai mari. La Fabrica de încălțăminte și mase plastice „Victoria" din Timișoara se aplică cu succes invenția nr. 52 876, care se referă la o **piele artificială expandată pentru fețe de încălțămine,** avînd ca autor pe Blaziu Guban. Pielea artificială realizată la Timișoara posedă o rezistență mecanică superioară, elasticitate și rezistență sporită la temperaturi joase, precum și un tușeu plăcut.

cheltuieli materiale

„Problema centrală a planului pe 1973, ca de altfel a întregului cincinal, de a cărei soluţionare depinde accelerarea dezvoltării economiei româneşti, o constituie îmbunătăţirea calitativă a întregii activităţi economice, CREŞTEREA EFICIENŢEI ECONOMICE în toate sectoarele producţiei materiale"

(din expunerea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU la lucrările plenarei C.C. al P.C.R. din 20-21 noiembrie 1972)

O CERINŢĂ PRIORITARĂ: CREŞTEREA EFICIENŢEI ECONOMICE

IN CADRUL EFORTURILOR permanente de perfecţionare a metodelor de conducere şi organizare a activităţii productive pentru realizarea exemplară a planului pe acest an şi a cincinalului înainte de termen, pentru creşterea eficienţei economice, **economisirea muncii sociale înmagazinate în mijloacele de producţie are un rol esenţial.** Colectivele de muncă din industria judeţului Prahova, s-au angajat să obţină în acest an beneficii suplimentare în valoare de 250 milioane lei, din care cea mai mare parte **pe seama reducerii cheltuielilor de producţie, îndeosebi a celor materiale.** Este, fără îndoială, un angajament mare, dar posibil de realizat, ţinînd seamă de rezervele, posibilităţile şi de experienţa dobîndită în decursul anilor în valorificarea cu maximă eficienţă a potenţialului existent.

Ca urmare a măsurilor tehnico-organizatorice luate, care au cuprins întregul flux de producţie — de la intrarea materiei prime pînă la livrarea produsului finit — a iniţiativelor valoroase proprii izvorîte în cadrul întrecerii socialiste sau a însuşirii şi extinderii celor apărute în alte colţuri ale ţării, planul de beneficii în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie 1972 a fost îndeplinit în proporţie de 104,5%. Volumul pierderilor planificate a fost redus cu 4,8% Aşadar, pe total, s-a obţinut un volum de beneficii suplimentare de 130,3 milioane lei. De menţionat că factorul principal, care a contribuit la sporirea volumului de beneficii, l-a constituit — în multe cazuri — **reducerea cheltuielilor materiale prin gospodărirea mai eficientă a materiilor prime şi a materialelor.** În această perioadă unităţile industriale din judeţ au obţinut o economie de 2 489 tone metal, 941 mc de lemn, 62 727 tone combustibil convenţional, 59 783 mii kWh energie electrică şi altele.

CU TOATE ACESTE REALIZĂRI, pe primele trei trimestre ale anului, din datele înregistrate de întreprinderile şi centralele industriale, rezultă că nivelul cheltuielilor la 1000 lei producţie-marfă a fost depăşit faţă de plan cu 0,2 lei/1000 lei. Eliminînd însă influenţa modificării volumului şi a structurii producţiei-marfă, reiese o depăşire a costurilor cu peste 21 milioane lei, datorită creşterii în general a volumului cheltuielilor materiale în unele unităţi la sortimentele principale, cît şi a schimbării preţurilor de achiziţie la materii prime, materiale, semifabricate, combustibil, tarife la transport etc. Depăşiri substanţiale la acest indicator au înregistrat un număr însemnat de unităţi republicane şi locale: Exploatarea minieră Ceptura (21,2 lei), Centrala industrială utilaj petrolier Ploieşti (10,6 lei), Grupul industrial de petrochimie Ploieşti (3,7 lei), Uzina chimică Valea Călugărească (16,4 lei), Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului Ploieşti (19,7 lei), Întreprinderea „1 Mai"-Bucov (31,0 lei), Fabrica de sticlărie Prahova (85,3 lei) ş.a.

Făcînd o sinteză a principalelor cauze care au determinat creşterea nivelului de cheltuieli la 1000 lei producţie-marfă, se desprinde faptul că o influenţă negativă a avut **modificarea, în timpul executării planului, a structurii sortimentelor** (în funcţie de comenzile beneficiarilor şi de posibilităţile de aprovizionare cu materii prime şi materiale), **nerealizarea unor sortimente cu pondere mare în planul valoric, nepunerea în funcţiune la termenele planificate a unor obiective şi capacităţi de producţie, depăşirea consumurilor specifice de materii prime şi materiale, a cheltuielilor de aprovizionare şi transport, a celor cu întreţinerea şi funcţionarea utilajelor, precum şi menţinerea unor cheltuieli neproductive şi, în general, neînlăturarea la timp a unor defecţiuni în organizarea producţiei şi a muncii.**

O analiză mai atentă a cheltuielilor materiale în totalul preţului de cost al producţiei marfă fabricată în perioada 1 ianuarie—30 septembrie a.c. — aşa cum rezultă din tabelul nr. 1 — indică, pe structură, încotro trebuie să-şi îndrepte, în principal, atenţia colectivele de muncă, fără însă a scăpa din vedere şi celelalte elemente destul de importante.

Din situaţia prezentată rezultă că ponderea cheltuielilor materiale a fost de 84,2%, iar în cadrul acestora, materiile prime şi materialele au reprezentat 65,6%.

Referindu-ne la cauzele depăşirii cheltuielilor materiale, merită relevat faptul că **ponderea normelor departamentale şi uzinale se menţine încă ridicată în volumul total al consumului** (spre exemplu la metal, 41% faţă de 59% cît reprezintă normele de stat).

Întrucît normele de consum uzinale nu au, în general, o fundamentare ştiinţifică, ele nu sînt de natură să ducă la utilizarea cît mai judicioasă a materiei prime, ci dimpotrivă. De aici se desprind cîteva concluzii:

a) **necesitatea reanalizării unor norme de consum uzinale stabilite cu largheţe pentru a fi aduse la un nivel corespunzător şi mărirea ponderii normelor de stat şi departamentale;**

b) **preocuparea sporită a compartimentelor de cercetări şi proiectări pentru modernizarea continuă a produselor şi introducerea în fabricaţie a unor procedee tehnologice avansate, în pas cu progresul tehnic;**

c) **gospodărirea cu grijă a materiei prime — şi îndeosebi a metalului, începînd de la croirea şi debitarea lui şi terminînd cu eliminarea oricărei pierderi în procesul de producţie.**

La lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R. s-a subliniat că rezultatele obţinute pînă în prezent în acţiunea de revizuire a normelor de consum nu sînt pe măsura posibilităţilor şi se impune ca întreprinderile, centralele şi ministerele să găsească soluţii care să asigure încadrarea normelor de consum în indicii prevăzuţi în plan şi chiar reducerea lor.

Tabelul nr. 1 %

Indicatorul	Greutatea specifică a cheltuielilor materiale: Faţă de producţia marfă fabricată realizată	Greutatea specifică a cheltuielilor materiale: Faţă de preţul de cost al producţiei marfă fabricată
Total producţie marfă fabricată	100,0	—
Total preţ de cost al producţiei marfă fabricată	—	100,0
Total cheltuieli materiale	70,5	84,2
din care:		
— materii prime şi materiale	54,9	65,6
— materiale auxiliare	4,3	5,2
— combustibil	1,5	1,8
— energie şi apă	2,8	3,4
— amortizare	5,0	6,0

REDUCEREA costurilor de producţie, obţinerea unei eficienţe economice tot mai înalte, implică extinderea sferei de preocupări pentru a cuprinde toate laturile activităţii întreprinderilor.

În primul rînd, se cere înlăturată practica — des întîlnită încă — de a se realiza **indicatorii valorici globali de plan— şi sistemul încetăţenit de a se urmări modul în care sînt onorate contractele economice.** În acest sens, de pildă, în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie a.c., din numărul de 5278 contracte economice încheiate de unităţile industriale din judeţul Prahova aparţinînd de M.I.U. şi M.A.I.A.A. în valoare de peste 3,6 miliarde lei, nu s-au realizat 1272 contracte cu o valoare de 368 milioane lei — deci circa 10%. Nerealizarea contractelor economice în termen scadent la 30 septembrie a.c. a influenţat negativ indicatorul cheltuielilor materiale şi, de asemenea, nerealizarea pe 9 luni a planului producţiei marfă de către Uzina 1 Mai Ploieşti (98,1%), Uzina Neptun Cîmpina (94,8%), Întreprinderea de industrializarea cărnii Prahova (87,4%) etc. Nerealizarea în întregime a contractelor economice, pe lîngă faptul că a produs mari greutăţi beneficiarilor, a influenţat nefavorabil îndeplinirea planului de beneficii al unităţilor din cadrul acestor ministere cu peste 17 milioane lei; în plus ele au plătit penalizări în sumă de 380 mii lei, din care 363 mii lei au grevat costurile de producţie pînă la această dată.

O ALTĂ DIRECŢIE principală în care trebuie acţionat cu perseverenţă este **reducerea cheltuielilor neeconomicoase provenite din rebuturi, calităţi inferioare, deşeuri peste plan, întreruperi în funcţionarea utilajelor, cheltuieli neproductive etc.** care, în această perioadă, au atins un nivel de 56,6 milioane lei, situîndu-se peste nivelul anului trecut. Pe elemente distincte, structura cheltuielilor neeconomicoase trecute pe costuri au ca pondere 43,6% pierderi din rebuturi şi remanieri, 7,4% pierderi din calităţi inferioare, 3,6% pierderi din întreruperi şi 45,4% amenzi, penalizări, dobînzi pentru credite restante şi mijloace imobilizate, casări, locaţii etc.

Analizînd, de pildă, situaţia **stocurilor supranormative**, rezultă că la sfîrşitul trimestrului III, ponderea cea mai mare o deţine ramura industriei din judeţ, unde volumul imobilizărilor (stocuri supranormative de materii prime şi materiale aprovizionate în avans şi peste necesar, stocuri de producţie neterminată din cauza ciclului de fabricaţie depăşit şi produse finite fără desfacere asigurată) a reprezentat 46,4%. Faţă de situaţia de la sfîrşitul semestrului I s-a înregistrat o creştere a valorii stocurilor supranormative disponibile şi fără desfacere asigurată atît la producător cît şi la consumator, cu toate că în trim. III au fost valorificate supranormative de peste 61 milioane lei.

Printre unităţile care deţin stocuri mari, cu toate implicaţiile asupra cheltuielilor de producţie şi, implicit, asupra situaţiei financiare, se numără întreprinderile: Vulturul Comarnic, Dorobanţul Ploieşti, Rafinăria Ploieşti, Ţesătoria Intex Păuleşti etc. toate în calitate de producător. În calitate de consumator un volum mai mare de stocuri supranormative deţin: Uzina 1 Mai Ploieşti (16 228 mii lei), Uzina mecanică Cîmpina (5 550 mii lei), Centrala de geamuri şi materiale izolatoare (10 007 mii lei) etc.

Aşa prezentîndu-se situaţia, **se impune luarea unor măsuri pentru lichidarea acestor stocuri, exercitarea unui control îndeosebi pentru prevenirea formării de noi stocuri, o fundamentare mai temeinică a planului de aprovizionare, cît şi o corelare permanentă cu sarcinile de plan, respectarea disciplinei contractuale etc.**

Vasile PETRESCU
director, Direcţia judeţeană de statistică Prahova

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

INIŢIATIVA ŞI SPIRIT GOSPODĂRESC

● *Pe platforma* **Combinatului siderurgic Hunedoara** *acţiunile de utilizare cu randament sporit a fiecărui agregat determină bune rezultate economice. Furnaliştii, de pildă, au realizat de la începutul anului 33 000 tone fontă peste prevederile de plan. Notăm, între altele că în secţia I furnale măsurile de întreţinere a instalaţiilor, organizarea judicioasă au determinat cei mai înalţi indici de utilizare a agregatelor. Pe ansamblul combinatului siderurgic Hunedoara în luna noiembrie s-au produs zilnic peste sarcinile de plan 400 tone fontă.*

● **La uzina de ţevi din Roman,** *măsurile luate pentru evitarea pierderilor pe flux, reducerea rebuturilor, valorificarea cît mai raţională a profilelor au condus în acest an la economii de peste 1 100 tone metal, 3 milioane kWh energie electrică şi importante cantităţi de combustibil.*

● *La* **Combinatul de celuloză şi hîrtie din Suceava** *este în curs de aplicare, cu rezultate bune. o inovaţie care asigură utilizarea căldurii de la condensatorul turbinei, sursă de energie nefolosită pînă acum. O altă inovaţie aplicată priveşte recuperarea resurselor secundare de energie, de la staţia de tratare a apei.*

Datele de evidenţă consemnează că în acest an la combinatul sucevean s-au economisit în total peste 28 000 de tone combustibil.

● *Specialiştii* **grupului industrial de foraj-extracţie** *din* **Ploieşti,** *au realizat după o concepţie proprie, noi agregate şi dispozitive.*

Între acestea se numără şi setul de instalaţii mobile pentru deparafinare, utilizate în schelele de extracţie aparţinînd grupului ploieştean cu un randament de 4 ori mai mare decît cele utilizate pînă acum, şi care prezintă o siguranţă mult mai mare în exploatare. În acelaşi timp, în atelierele proprii au fost redimensionate şi simplificate o serie de agregate în funcţie de adîncimea sondelor reducîndu-se aproape la jumătate consumul de metal pe agregat.

● *La uzinele metalurgice din* **Cîmpia Turzii,** *după depistarea consumurilor inutile şi a pierderilor de energie, s-au stabilit măsurile corespunzătoare. Astfel, s-a redus mersul în gol al utilajelor şi s-a raţionalizat iluminatul; alte măsuri au determinat scăderea timpilor necesari încărcării cuptoarelor electrice şi a cuptorului Siemens-Martin, automatizarea regimului termic la diverse instalaţii de încălzire, îmbunătăţirea izolaţiei la conductele de aburi.*

Toate acestea au condus, în răstimpul care a trecut de la începutul anului, la o economie de aproape 11 milioane kWh.

● *Constructorii de maşini-unelte de la* **Uzina „Înfrăţirea"** *din* **Oradea** *au redus în acest an consumul specific de materiale cu 5,6% faţă de anul trecut. Acest fapt a fost posibil datorită reproiectării şi înlocuirii unor repere din metal cu piese şi subansamble din mase plastice. Prin utilizarea fontei de rezistenţă şi cu elasticitate mărită, colectivul uzinei orădene a redus substanţial consumul de metal, iar prin încărcarea completă a cuptoarelor de tratament termic a economisit peste 580 000 kWh energie electrică şi 230 tone combustibil.*

capacități de producție

In fiecare unitate economică

MUNCĂ AVÎNTATĂ PENTRU ÎNDEPLINIREA MĂSURILOR ADOPTATE DE PLENARA C.C AL P.C.R.

ORGANIZAREA RAȚIONALĂ A REPARAȚIILOR ȘI FOLOSIREA UTILAJELOR

INTREPRINDERILE industriale ale municipiului nostru au o bogată zestre tehnică, care a cunoscut, în decursul anilor, o creștere continuă din punct de vedere al volumului fizic, cît și din cel al nivelului de tehnicitate al mașinilor și instalațiilor.

Așa cum s-a subliniat la recenta plenară a C.C. al P.C.R. utilizarea din plin a zestrei tehnice din dotarea unităților industriale, în așa fel încît sporirea productivității muncii să se materializeze în creșterea volumului producției, trebuie să constituie obiectivul major al fiecărui colectiv de întreprindere, al fiecărei organizații de partid, **mai ales pe baza unei organizări judicioase a întreținerii și reparării ei.**

Nu se poate afirma că în domeniul întreținerii și reparării utilajelor n-ar exista o oarecare experiență. Acest lucru este confirmat de fapte. De exemplu, la Combinatul chimic, numai prin reducerea perioadei de revizuire generală a unor instalații, s-a obținut în primele 9 luni ale anului, o producție suplimentară de 770 tone amoniac, 595 tone acetonă din gaz, 131 tone acid acetic, 370 tone butanol și multe alte produse. De asemenea, la Uzina „Electroputere", prin micșorarea timpului afectat pentru repararea a 3 freze, s-a realizat în plus o producție de 23 000 lei. Asemenea realizări sînt, însă, din păcate, izolate, deoarece nu s-a ajuns încă la concepții înaintate în domeniul organizării judicioase a întreținerii și reparării mașinilor, utilajelor și instalațiilor.

PORNIND de la modul cum se întocmesc planurile de întreținere și reparare a utilajelor și terminînd cu felul în care este organizată, practic, această deosebit de importantă acțiune, ne dăm seama că mai sînt multe de făcut. În primul rînd, în marea majoritate a cazurilor — Uzina „Electroputere", Uzina „7 Noiembrie", Uzina de reparat auto ș.a. — nu sînt puse la punct fișele de evidență, care să reflecte starea fiecărui utilaj. Mai mult chiar! Pl... rile de reparații a unor utilaje se întocmesc, în cele mai multe cazuri, în mod birocratic, luîndu-se în calcul durata de funcționare. Aceasta are drept efect faptul că uneori se planifică să intre în reparații capitale utilaje care, fiind bine întreținute, au o stare tehnică corespunzătoare, fiind apte să funcționeze în continuare, în condiții bune. În asemenea cazuri și nu sînt puține la număr — reparația capitală se rezumă doar la... demontarea unor piese sau subansamble, spălarea sau vopsirea lor. Asemenea practici — profund dăunătoare bunului mers al producției — ar putea fi evitate, **dacă înainte de planificarea unei reparații capitale s-ar face o revizie tehnică amănunțită a utilajului, cu care prilej s-ar stabili principalele lucrări ce urmează a fi făcute și s-ar pregăti și piesele sau subansamblele necesare.**

Sînt multe de spus și despre modul cum se **planifică reparațiile propriu-zise.** Să luăm, în acest sens, cazul Uzinei „Electroputere". Aici, deși în schimbul I lucrează 82% din parcul de utilaje, iar în schimbul II 41%, reparațiile se execută îndeobște în schimbul I, iar muncitorii care lucrează la mașinile respective nu sînt puși să deservească altele. Dacă la aceasta mai adăugăm faptul că din cauza reparațiilor accidentale s-au pierdut, în primele 8 luni ale anului, peste 160 000 ore de staționare a mașinilor și utilajelor, ne putem da seama ce spor de producție se putea obține dacă se evitau asemnea staționări (după unele calcule — de circa 144 milioane lei). Multe ore de staționare în această perioadă au înregistrat și Uzinele „7 Noiembrie", Uzina de reparat auto și altele. Tot la Uzina „Electroputere" lucrează, în sectorul de reparații, mai bine de 600 salariați. Organizarea acestora pe echipe specializate pe grupe de mașini sau pe echipe de intervenții operative, lasă de dorit. Conducerea grupului de uzine a tratat în mod superficial această problemă ; în plus, ea nu s-a străduit să creeze fluxuri minimale de reparații, să asigure asimilarea, în mai mare măsură, a unor piese de schimb pe grupe de utilaje și altele.

Toate aceste neajunsuri — la care se adaugă o serie de improvizații în procesul de reparații folosirea unor piese cu uzură mare sau a unor piese recondiționate în mod necorespunzător, se reflectă adesea în calitatea reparațiilor capitale. Nu puține sînt mașinile care, după ce li s-au făcut reparații capitale, nu dau randamentul corespunzător, afectînd serios producția și productivitatea muncii. Din păcate, atît la Uzina „Electroputere" cît și la Uzina „7 Noiembrie", Uzina de reparat auto și altele, organele C.T.C. nu-și fac pe deplin datoria atunci cînd este vorba să dovedească exigență maximă față de calitatea lucrărilor de reparați..

SIGUR CĂ STĂ în puterea conducerilor de întreprinderi, a organizațiilor de partid, să înlăture asemenea anomalii și să organizeze acțiunea de întreținere și repararea utilajelor în condiții optime. Dar pe lîngă rezolvarea acestor probleme — la care Comisia economică a Comitetului municipal de partid va acorda întregul său sprijin — socot că este cazul să se ia și unele măsuri la nivelul economiei naționale :

- **se simte nevoia organizării unor unități specializate de reparare pe grupe de utilaje — unități care să aplice procese de producție moderne și să asigure astfel reparații de înalt calitate ; în cadrul acestora ar putea fi formate, prin școlarizare, cadrele necesare de reparații și de reglare a utilajelor ;**
- **să se elaboreze normative centralizate pentru compartimentele mecanicului-șef și energeticului-șef ;**
- **elaborarea de normative pentru piese de schimb sau de rezervă, în special la cele deficitare sau din import necesare pentru utilajele complexe, știut fiind că acestea sînt în prezent greu de contractat.**

Ion STĂNCULETE
secretar cu probleme economice al Comitetului municipal Craiova al P.C.R.

CĂI DE MOBILIZARE A REZERVELOR DE PRODUCȚIE

COLECTIVELE de muncă din toate unitățile Combinatului nostru au reușit să dea în primele 3 trimestre ale anului, o producție suplimentară de peste 10,3 mil. lei față de aceeași perioadă a anului trecut, realizată în întregime pe seama creșterii productivității muncii. Au fost produse peste prevederile planului 13,47 m.c. cherestea, 13 400 m^2 parchete, 7 000 m^3 bușteni diferiți, iar livrările la export au fost depășite cu 3%.

PRIN CE METODE AU FOST OBȚINUTE, ÎN PRINCIPAL, ACESTE REALIZĂRI ?

În toate fabricile de mobilă au fost inițiate și la unele au și fost executate lucrări de **mică mecanizare.** Astfel, a fost mecanizată alimentarea transportului de bușteni la Fabrica Ciurea și modernizat depozitul de cherestea de la fabrica de mobilă Iași, prin folosirea a circa 2100 mii lei credite de mică mecanizare. Combinatul fiind întreprindere cu statut de centrală industrială, a orientat utilizarea unor fonduri de investiții descentralizate reținute din beneficii proprii, în limitele noilor competențe atribuite, spre **efectuarea de lucrări cu caracter productiv, îndeosebi spre mărirea suprafețelor de producție și o mai bună utilizare a capacităților.** Aceste măsuri, concomitent cu mai buna utilizare a forței de muncă, au dus în 1972 la creșterea productivității muncii cu 5,6% față de anul precedent.

Avînd în vedere că sarcinile anilor 1973—1975 pun accentul îndeosebi pe latura calitativă a muncii noastre exprimată prin indici superiori privind productivitatea muncii și reducerea cheltuielilor de producție, **s-au organizat colective formate din cei mai buni specialiști pentru fundamentarea științifică și pe baze realiste a măsurilor tehnico-organizatorice care să conducă la realizarea acestor indicatori.** Au fost depistate astfel noi rezerve, îndeosebi prin darea în funcțiune înainte de termen a unor capacități de producție. Drept urmare, combinatul și-a suplimentat angajamentele cu încă 16 mil. lei la producția industrială și cu 3 mil. lei la planul de export pentru a putea realiza planul cincinal în patru ani și jumătate.

Paralel cu măsurile luate pentru depășirea sarcinilor de plan pe 1972, am început să pregătim producția pe 1973. În prezent planul pe anul viitor este fundamentat la toți indicatorii, avem asigurate contracte pentru întreaga producție destinată fondului pieței și exportului.

Un accent deosebit punem pe ridicarea eficienței economice a întregii noastre activități, mai ales pe calea **utilizării și valorificării superioare a materiilor prime și a materialelor.** Astfel, pentru continua reducere a cheltuielilor de producție a fost dispusă, în cele trei fabrici de mobilă, croirea centralizată a pieselor pentru producția de mobilă, care va conduce la îmbunătățirea randamentului în croirea cherestelei ; în același timp, printr-o mai strînsă colaborare cu Institutul de cercetări economice al Academiei R.S.R. s-au întocmit diagrame de croire la P.A.L. P.F.L. etc., care vor avea o eficiență valorică de peste 1 mil. lei pe an. De asemenea s-a trecut la generalizarea înlocuirii ambalajului de lemn cu ambalaj din carton, scontîndu-se pe realizarea unei economii de 300 m.c. material lemnos.

În vederea obținerii acestor reduceri, s-a revizuit și tehnologia de curbare a lemnului prin folosirea curenților de înaltă frecvență, care se va concretiza în noi economii de material lemnos.

Vasile IORDACHE
director economic
Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului — Iași

PRIN SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR

IN MAREA întrecere pe care o desfășoară pentru realizarea cincinalului înainte de termen, colectivele întreprinderilor Centralei noastre au dobîndit realizări de seamă pe primele 10 luni ale anului ; **planul producției marfă a fost depășit la nivel de Centrală cu 189 milioane lei, ceea ce reprezintă peste 65% din angajamentul anual asumat.**

Succesele consemnate sînt un rezultat direct al faptului că în fiecare unitate, în fiecare secție și loc de muncă în parte s-a pus un accent deosebit pe **sporirea productivității muncii,** prin utilizarea mai bună a capacităților de producție și a timpului de lucru. Este semnificativ de arătat că **mai bine de 70% din producția marfă realizată peste prevederile planificate a fost obținută pe seama creșterii productivității muncii.** De menționat că la nivelul Centralei noastre, sporirea cu numai 1% a productivității muncii în acest an se concretizează într-o producție suplimentară de 19 miiloane lei.

PE CE CĂI AM ACȚIONAT ÎN MOD DEOSEBIT ?

Pe deoparte, am urmărit să **mărim capacitatea de producție a unor cuptoare.** De exemplu, la Uzina metalurgică de metale neferoase Zlatna. construirea unui cuptor cu flăcări și a convertizoarelor de mare capacitate a condus la sporirea randamentului de 4,65 ori față de cuptoarele vechi de mică capacitate. În afară de acest lucru. utilajele respective au fost mecanizate într-un grad înalt. Pe de altă parte, **profilarea unor uzine** — ca, de pildă, a Uzinei din Baia Mare pe producția de cupru, a permis implementarea unei tehnologii moderne (topirea în suspensie), fapt ce s-a soldat cu creșterea de 7,5 ori a randamentului, în comparație cu vechea tehnologie. Toate acestea, precum și alte măsuri luate, au permis muncitorilor și tehnicienilor să lucreze mai cu spor, să obțină în aceiași unitate de timp, cantități însemnate de produse peste plan. **În primele 10 luni ale anului, productivitatea muncii a marcat o creștere de aproape 6% față de prevederile planificate.**

Paralel cu creșterea productivității muncii, în toate întreprinderile noastre **s-a acționat și se acționează cu fermitate pentru ridicarea eficienței economice a întregii activități.** În această direcție, o dată cu găsirea unor metode care să permită o mai rațională utilizare a minereurilor, **s-a mers pe linia aplicării unor soluții tehnice de valorificare a diverselor subproduse.** Așa, de pildă, s-au obținut peste plan o cantitate însemnată de zinc prin valorificarea diverselor subproduse cu conținut de zinc de la Uzina metalurgică de metale neferoase Copșa Mică, cît și a prafurilor volatile colectate în filtre de la Uzina Neferal din Capitală. **Valoarea metalului obținut din aceste recuperări se ridică la circa 16 milioane lei anual.**

O altă acțiune desfășurată în colaborare cu sectorul minier — și nu de minimă importanță — constă în **valorificarea, prin flotare, a metalelor din zgurile de haldă,** bogății care altădată se pierdeau. În acest fel, se obțin importante cantități de concentrate cu conținut de metale neferoase care apoi sînt valorificate prin topire și repuse în circuitul producției.

Creșterea productivității muncii, valorificarea într-un grad mai înalt a minereurilor, readucerea în circuitul economic al unor subproduse, precum și eliminarea diferitelor pierderi, a permis Centralei noastre **să obțină în primele 10 luni ale anului beneficii suplimentare la producția marfă vîndută și încasată de peste 10 milioane lei.**

Colectivele uzinelor Centralei sînt hotărîte să amplifice preocupările pentru valorificarea largă a rezervelor existente, în lumina Hotărîrilor luate la recenta plenară a C.C. al P.C.R., astfel încît să creeze condiții cît mai favorabile trecerii la înfăptuirea cu succes a sarcinilor ce le revin în 1973.

ing. Dumitru LEAUA
director general, Centrala Industrială de metale neferoase și rare Baia-Mare

agricultură

PREMISE ALE RENTABILIZĂRII TUTUROR COMPLEXELOR ȘI FERMELOR INTERCOOPERATISTE

ÎN EXPUNEREA tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. se subliniază, între altele, că în zootehnie se are în vedere sporirea efectivului de animale și creșterea producției de carne, de lapte de vacă, de ouă, de lînă. La realizarea acestor producții un rol important revine complexelor și fermelor zootehnice intercooperatiste.

● Indici medii corespunzători ● Eliminarea „minusvariantelor" economico-financiare ● Asigurarea deplină a furajelor de volum

Crearea complexelor intercooperatiste, pe baza concentrării mijloacelor financiare ale mai multor cooperative agricole și a fondurilor puse la dispoziție de către stat, reprezintă una dintre modalitățile prin care s-a urmărit modernizarea în ritm rapid a agriculturii, realizarea unor cantități sporite de produse agroalimentare marfă și a unui grad înalt de eficiență economică

Complexele și fermele de tip industrial, construite în ultimii ani, reprezintă unități cu un grad ridicat de mecanizare a proceselor de producție, în care se aplică tehnologii moderne, eficiente. Pozitiv este și faptul că prin concentrarea mijloacelor materiale și financiare au putut fi construite spații de producție într-un ritm accelerat și la un grad de tehnicitate superior. Numai în primul semestru din acest an au fost date în funcțiune 320 mii locuri pentru creșterea porcilor, 427 mii locuri pentru găini ouătoare și 1.535 mii locuri la pui pentru carne. Alte 17 mii locuri s-au construit în complexele pentru îngrășarea tineretului taurin și 131 mii de locuri în cele de îngrășare a mieilor.

După cum este cunoscut, construcția complexelor intercooperatiste a fost precedată de constituirea a numeroase asociații intercooperatiste. La sfîrșitul primului semestru din acest an existau 258 de asociații intercooperatiste cu profil agricol, din care 214 pentru producția animală, iar restul cu profil vegetal. Constituirea acestora s-a făcut prin asocierea unui foarte mare număr de cooperative agricole, adeseori prea mare pentru a contribui cu mijloace materiale sau forță de muncă la îmbunătățirea funcțională a complexelor la care s-au asociat și apoi la buna lor exploatare. Unele cooperative agricole participă cu fonduri bănești la mai multe asociații, iar faptul că, adesea, sînt situate la mari distanțe de obiectivele economice construite, îngreunează participarea lor la rezolvarea diferitelor probleme de execuție și de exploatare ce se ridică. Cu atît mai mult se impun măsuri pentru ca toate complexele intercooperatiste să devină rentabile, să-și încheie situația economico-financiară anuală cu beneficii cît mai mari.

Pentru rentabilizarea complexelor și fermelor intercooperatiste prima condiție este **atingerea parametrilor proiectați în perioada prevăzută în studiile tehnico-economice, realizarea producției globale și marfă planificate.** Numeroase complexe intercooperatiste au depășit acești indicatori, îndeosebi în ceea ce privește producția de ouă. Totuși, pe total complexe, producția globală nu s-a realizat, ca urmare a minusurilor înregistrate în unitățile cu profil zootehnic. În primul semestru al anului în curs valoarea producției globale planificate a fost realizată în proporție de 97,2% în unitățile intercooperatiste cu profil vegetal, de 83,8%, în cele cu profil zootehnic și 443,7% la sectorul anexe. Din aceste date rezultă cu claritate concluzia că eforturile se cer orientate spre **rezolvarea cu prioritate a problemelor complexelor și fermelor intercooperatiste cu profil zootehnic.** În aceste unități se pun îndeosebi probleme de corelare a elementelor tehnologiei moderne, în raport cu indicii tehnico-economici prevăzuți.

Pozitiv este faptul că, pe ansamblu, în primul semestru unitățile economice din cadrul asociațiilor intercooperatiste au încheiat activitatea cu rezultate financiare favorabile, obținînd beneficii per sold, mai mari față de cît s-a planificat. Situația beneficiilor putea fi mult mai bună dacă unele complexe zootehnice n-ar fi depășit pierderile prevăzute. Pe primul semestru din acest an, numai 76,8% din numărul total de complexe intercooperatiste, aflate în funcțiune, și-au încheiat activitatea cu beneficii, ceea ce reprezintă foarte puțin.

La acest indice mediu necorespunzător se adaugă influențele directe ale „minusvariantelor" economico-financiare, reprezentate de complexe și ferme intercooperatiste care solicită fonduri cooperativelor agricole asociate pentru a-și acoperi cheltuielile. Asemenea situații impun măsuri diferențiate, adecvate situației fiecărei unități pentru ca, **fără excepție, toate unitățile economice intercooperatiste să devină rentabile, să constituie o sursă de venituri bănești pentru cooperativele agricole asociate.** Și în această direcție aria preocupărilor trebuie concentrată asupra obiectivelor cu profil zootehnic. Deși ponderea în producția globală, cît și în producția marfă o deține sectorul zootehnic cu peste 70% din total, beneficiile realizate provin în proporție de 60% din sectorul producției vegetale și numai 40% din zootehnie. Principala cauză a acestei situații o constituie nerealizarea producției de carne, atît pe total, cît și pe specii de animale. Cele mai slabe rezultate s-au înregistrat la complexele de creștere și îngrășare a bovinelor din județele Mehedinți, Bistrița-Năsăud, Teleorman și altele unde pot și trebuie continuate măsurile inițiate pentru producerea furajelor și aplicarea corectă a tehnologiei de întreținere a animalelor pe grătare ceea ce mărește productivitatea muncii de 5—6 ori.

Necesitatea aplicării tuturor elementelor fluxului tehnologic se impune îndeosebi la complexele de creștere a porcilor din județele Arad, Brașov, Brăila, Galați, Ilfov, Mehedinți unde principala atenție trebuie acordată corelării factorilor de producție ; asigurarea furajelor combinate adecvate cerințelor fiecărei categorii de animale, îmbunătățirea microclimatului interior, îndeosebi în maternitățile de scroafe și halele pentru creșterea tineretului porcin etc. Numai prin punerea la punct a sistemului de încălzire se pot preveni mortalitățile la zeci de mii de purcei în perioada de iarnă. În acest mod devine posibilă realizarea unui tonaj superior de carne livrată la fiecare scroafă de prăsilă. În comparație cu rezultatele de pînă acum, **cantitatea totală de carne ce revine pe scroafă se poate mări de aproximativ trei ori.**

La toate complexele zootehnice nivelul eficienței economice este condiționat, în cel mai înalt grad, de **realizarea sporului mediu zilnic de creștere în greutate a animalelor, cel puțin în limitele prevăzute pentru scurtarea perioadelor de creștere sau de îngrășare, utilizarea intensă a spațiului construit, reducerea cheltuielilor neeconomicoase.** Iată rezultatele la acest important indicator în primul semestru a.c.

	Spor mediu zilnic — kg/zi furajată		
	Plan	Realizat	%
Taurine la îngrășat	0,739	0,680	92,0
Porcine la îngrășat	0,431	0,385	89,3
Ovine la îngrășat	0,141	0,121	85,8
Pui de carne	0,017	0,018	105,9

Rezultatele înregistrate nu sînt concludente pentru potențialul acestor unități, întrucît complexele zootehnice intercooperatiste reprezintă unități moderne în care se pot realiza sporuri medii în greutate superioare celor din unitățile cu sistem de creștere gospodăresc, desigur, cu condiția aplicării tuturor elementelor tehnologiei specifice fiecărei specii și categorii de animale.

Din analiza cauzelor nerealizării sporului mediu zilnic în greutate rezultă că cea mai mare influență o au lipsurile în ceea ce privește asigurarea furajelor în cantitățile și sortimentele necesare diferitelor specii și categorii de animale. O primă concluzie de evidentă însemnătate economică este că, **încă din faza de amplasare și proiectare a obiectivelor zootehnice trebuie studiate aprofundat toate elementele care concură la exploatarea normală și, în primul rînd, corelarea efectivelor cu posibilitățile de asigurare a furajelor.** Complexele de îngrășare a taurinelor, de pildă, au nevoie de un minim indispensabil de terenuri pentru asigurarea nutrețurilor de volum fără de care rentabilizarea acestor unități este de neconceput.

Pentru complexele de porcine și fermele de păsări principala problemă este ca **nutrețurile combinate să se asigure în unități cît mai apropiate pentru a se evita transporturile costisitoare de materii prime.** În acest scop, în județele Timiș, Brăila, Prahova și altele s-au amenajat stații de măciniș și amestec acolo unde acestea se justifică din punct de vedere economic. Această orientare este eficientă în măsura în care se corelează cu programul de construcție a noilor fabrici de nutrețuri combinate. În toate județele țării trebuie studiate posibilitățile concrete pentru a înlătura situațiile întîlnite în prezent cînd transportul interjudețean sau interzonal de materii prime și de furaje combinate însumează multe zeci de mii de tone/km anual.

Ridicarea eficienței economice, depinde și de **punerea în funcțiune la termen a tuturor obiectivelor pentru realizarea producției prevăzute.** În unele unități, din lipsa spațiului de cazare adecvat cerințelor, este afectat tineretul în creștere, la care se înregistrează un procent de mortalitate mult mai ridicat în comparație cu animalele adulte. Prioritatea în amenajarea halelor de tineret este impusă de necesitatea de a evita tararea animalelor tinere și cheltuielile suplimentare pentru redresarea ulterioară a acestora. De asemenea, **popularea în termenul prevăzut și la întreaga capacitate a adăposturilor este o condiție primordială a rentabilizării complexelor zootehnice.** În unele cazuri au întîrziat cumpărările de animale datorită lipsei fondurilor necesare sau a nerespectării obligațiilor asumate de către unele cooperative de a livra tineret taurin pentru îngrășare.

Nu s-ar putea spune că aceste probleme sînt necunoscute forurilor de resort, dar ceea ce rămîne de rezolvat se referă la precizarea influențelor reale pe plan economic pentru a determina măsuri energice în vederea remedierii defecțiunilor.

Situația economică a cooperativelor agricole asociate este influențată de modul cum se acționează în vederea realizării planului de investiții la noile obiective destinate creșterii animalelor în unitățile intercooperatiste cu flux tehnologic industrial. În primul semestru al anului în curs, planul de investiții a fost realizat în proporție de numai 61,8%, ceea ce deregleazǎ angrenajul economic încă înainte de intrarea în funcțiune a acestor unități. Intensificarea ritmului de execuție necesită organizarea judicioasă a muncii pe toate șantierele viitoarelor complexe și ferme zootehnice, aprovizionarea ritmică cu materiale de construcții, utilaje și mijloace de transport, asigurarea forței de muncă calificate și necalificate, reîncadrarea în graficele stabilite inițial de către constructori și beneficiari.

În numeroase intervenții pentru urgentarea lucrărilor, forurile de resort pun accentul pe rezolvarea problemelor amintite, dar încă sînt subestimate unele aspecte economico-financiare ale investițiilor. Spre exemplu, una din cauzele întîrzierilor în execuția construcțiilor se datorește faptului că unele asociații intercooperatiste nu dispun de fondurile proprii ale cooperativelor agricole asociate, iar solicitările tardive pentru mărirea procentului de creditare, impietează asupra continuității lucrărilor la complexele noi și, uneori, chiar la cele intrate parțial în funcțiune. Constituirea fondurilor de investiții din cotele de participare ale cooperativelor agricole asociate este adesea tergiversată. În primul semestru al anului în curs, din totalul sumelor subscrise au fost vărsate doar 64,3 la sută.

Cu toate dificultățile amintite pe ansamblul unităților intercooperatiste s-a desfășurat o activitate pozitivă, iar experiența acumulată și eforturile pentru perfecționarea sistemului constructiv și a tehnologiilor de creștere, optimizarea dimensională a complexelor și alte măsuri vor determina obținerea unor rezultate tot mai bune.

C. BORDEIANU

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

Dolj

URMĂRIREA PREGĂTIRILOR PENTRU IARNĂ

ÎN LUNA octombrie a.c. comisia economică a Comitetului județean de partid Dolj a analizat modul în care organele și organizațiile de partid, comitetele oamenilor muncii din întreprinderi și organizațiile de masă se preocupă de pregătirea pentru sezonul de iarnă. a unităților industriale, de construcții și transporturi din raza județului, ca și a celor din domeniul aprovizionării populației.

Membrii comisiei economice au fost mobilizați să controleze și să sprijine organizațiile de partid și comitetele oamenilor muncii din întreprinderile respective pentru asigurarea condițiilor necesare desfășurării normale a activității pe timp friguros (punerea la punct a instalațiilor termice, repararea drumurilor și a altor căi de acces, formarea stocurilor de siguranță la materiale, combustibil și produse agroalimentare, pregătirea corespunzătoare a parcului de autovehicule ș.a.). În numeroase cazuri, comisia economică a intervenit cu inițiative sau măsuri concrete pentru completarea planurilor de acțiune elaborate de întreprinderi sau lichidarea rămînerilor în urmă.

Totodată, comisia economică — împreună cu comisia agrară a comitetului județean și cu specialiști din unitățile agricole județene — a efectuat un control asupra stadiului de pregătire a sectorului zootehnic pentru perioada de iernare, respectiv a condițiilor de adăpostire și furajare a animalelor din unitățile agricole de stat și cooperatiste. Rezultatele acestui control au condus la elaborarea unui program de măsuri, vizînd eliminarea deficiențelor constatate și sporirea producției animaliere destinate fondului de stat.

Hunedoara

PE PRIMUL PLAN — VALORIFICAREA REZERVELOR

ÎN CURSUL semestrului II a.c., colectivul comisiei economice a Comitetului județean de partid Hunedoara a fost antrenat într-o amplă acțiune de identificare a rezervelor ce pot fi mobilizate pentru realizarea planului cincinal înainte de termen. În urma analizei efectuate într-o serie de întreprinderi, s-au identificat rezerve care permit depășirea sarcinilor cincinalului la producția industrială globală cu circa 1,5 miliarde lei, din care :

— pe seama folosirii mai intensive a capacităților existente, pe întreg cincinalul — 1,3 miliarde lei ;

— pe seama valorificării superioare a materiei prime — 170 milioane lei ;

— pe seama devansării punerii în funcțiune a unor obiective industriale — 30 milioane lei.

Totodată pe întreprinderi, s-a stabilit lista produselor pe seama cărora se realizează depășirea planului la producția globală (fontă, oțel, laminate, minereu de fier, minereuri neferoase, produse din mase plastice, cherestea ș.a.).

Ca metodă permanentă de lucru, pe baza rezultatelor obținute de întreprinderi în primele două decade ale fiecărei luni, membrii comisiei economice identifică în care anume dintre ele realizarea planului de producție lunar este periclitată. Ei se deplasează la întreprinderile respective și — împreună cu conducerile și organizațiile de partid din unități — stabilesc măsurile concrete, operative, ce se impun, precum și natura sprijinului care poate fi acordat fiecărei unități de către comitetul județean de partid pentru rezolvarea unor probleme complexe

aprovizionare

PE LÎNGĂ CENTRALE – UNITĂŢI SPECIALIZATE PENTRU PROIECTAREA ŞI PRODUCEREA PIESELOR DE SCHIMB

PROBLEMA asigurării cu piese de schimb necesare întreţinerii, revizuirii şi reparării la timp a maşinilor şi utilajelor în scopul reducerii la minimum a întreruperilor neplanificate şi a stagnărilor în producţie constituie în prezent o preocupare majoră a organelor economice, de producţie şi de sinteză.

Asigurarea la timp şi în totalitate cu piesele de schimb necesare, concepută ca o rezervă importantă de realizare integrală şi în termen a sarcinilor sporite stabilite pentru anul 1973 şi în anii următori ai actualului cincinal impune, pe drept cuvînt, **curmarea rapidă, cu toată energia, a neajunsurilor care se mai fac simţite în aprovizionarea cu aceste piese, prin introducerea ordinii în fabricarea şi livrarea acestora.**

*Schimbul de opinii şi propunerile privind organizarea producerii şi aprovizionării cu piese de schimb *) în această perioadă premergătoare nominalizării producţiei anului 1973 vin în sprijinul factorilor de răspundere în direcţia rezolvării grabnice a acestei probleme de care depinde, în mare măsură, gradul de utilizare a utilajelor.*

ÎN SCOPUL SCURTĂRII perioadei de imobilizare a maşinilor din dotare, întreprinderile depun eforturi susţinute în vederea reducerii timpului de stagnare printr-o organizare cît mai bună a reparaţiilor fapt ce impune, în primul rînd, asigurarea satisfăcătoare, atît cantitativă cît şi calitativă a bazei tehnico-materiale de piese de schimb. Trebuie subliniat că în afara celor necesare menţinerii în stare de funcţionare a maşinilor din dotare, uzina mai are nevoie de piese şi pentru alte necesităţi şi anume: pentru întreţinere, pentru maşinile şi aparatele care s-au livrat, pentru maşinile şi aparatura care urmează să se livreze (seturi).

Informaţii tehnice insuficiente cu privire la anduranţă

ÎN cartea tehnică care însoţeşte utilajul din import nu există întotdeauna informaţii suficiente referitoare la anduranţa pieselor şi nu apar desenele pieselor componente. Din această cauză ele trebuie comandate la import şi timpul care se scurge de la întocmirea fişelor tehnice pentru import şi pînă la sosirea pieselor de schimb respective depăşeşte în multe cazuri 24 luni.

Din lipsa unor piese de schimb s-a ajuns să se oprească din funcţiune, în nenumărate rînduri utilaje importante ca: ciocane matriţoare, cuptoare de forjă şi tratamente termice, strunguri revolver şi carusel, maşini de alezat etc., provocîndu-se uzinei pagube însemnate. Pentru prevenirea acestor întreruperi, este necesar să se aprobe fondurile valutare necesare pentru achiziţionarea din import a unei cantităţi de piese de schimb de rezervă atît pentru consum curent, cît şi pentru consumul de siguranţă.

Este necesar ca fiecare întreprindere să întocmească pentru toate maşinile din import, existente în dotare, nomenclatorul acestor piese, cu toate datele tehnice necesare procurării, separat pentru fiecare fel de rezervă. Aceste nomenclatoare trebuie înaintate de către centrală direcţiei de import. După sosirea din import a pieselor specificate, cele pentru consum curent trebuie trimise întreprinderilor care le-au solicitat, iar piesele de rezervă de siguranţă pot fi păstrate în depozitul centralei pentru a putea fi livrate în orice moment întreprinderilor.

Pentru a reduce cît mai mult numărul maşinilor din import pentru care firma furnizoare nu a livrat şi desenele de execuţie a pieselor de uzură **propunem legiferarea, printr-o hotărîre a Consiliului de Miniştri, a obligativităţii pentru delegaţii care contractează maşini şi utilaje de a cere prin contract beneficiarilor şi desenele de execuţie a pieselor de uzură.**

Pentru proiectarea pieselor de schimb în vederea asimilării lor în ţară **propunem înfiinţarea, în cadrul centralelor mai importante, a unui sector sau atelier de proiectare care, pe baza unui plan anual de asimilare, să se ocupe de întocmirea documentaţiei de execuţie în ţară a pieselor de rezervă.**

Stabilirea consumului necesar pentru fiecare reper

LA Uzina „1 Mai"-Ploieşti, fiecare bază de întreţinere din secţiile productive se ocupă de achiziţionarea şi păstrarea pieselor de schimb respective. Pentru îmbunătăţirea sistemului de aprovizionare, propunem ca şi pentru aceste piese să se întocmească separat nomenclatoare de piese de rezervă şi să se stabilească de către serviciul mecano-energetic al întreprinderii consumul necesar pentru fiecare reper.

Piesele de rezervă pentru consum curent să se aducă în depozitul fiecărei întreprinderi prin grija serviciului de aprovizionare al întreprinderii, iar cele pentru consum de siguranţă să se păstreze, pe centrală, la unul din depozitele întreprinderilor componente.

Pentru fiecare destinaţie de piese de rezervă, nomenclatorul de piese necesar fiecărei centrale industriale trebuie să se stabilească pe baza inventarierii tipurilor de maşini şi a numărului lor din dotare. **De asemenea, pentru îmbunătăţirea aprovizionării cu piese de schimb, fiecare furnizor intern de maşini şi utilaje trebuie să pună la dispoziţia beneficiarilor odată cu produsul şi seturile pieselor de schimb pentru asigurarea funcţionării produselor, pentru minimum doi ani, precum şi desenele de execuţie a pieselor de rezervă.**

Pentru executarea pieselor de rezervă la care nu există desene de execuţie, propunem, să se introducă ca sarcină în planul de muncă al sectorului de proiectare ce urmează să ia fiinţă în cadrul fiecărei centrale sarcina întocmirii documentaţiei de execuţie a acestor piese. În acest sens, **fiecare întreprindere din cadrul fiecărei centrale să fie obligată să întocmească anual nomenclatoare prin serviciul mecano-energetic şi să fie înaintate sectorului de proiectare pentru a fi cuprinse în planul de muncă.**

La Uzina „1 Mai", sarcina executării pieselor de rezervă necesare înlocuirii pieselor uzate este, de asemenea, descentralizată; fiecare bază de întreţinere din secţiile productive execută piesele necesare cu posibilităţi interne sau le comandă la alte secţii productive. Fiecare întreprindere din cadrul centralei este obligată astfel să întocmească pentru toate tipurile de maşini din dotare, prin serviciul mecano-energetic al întreprinderii nomenclatorul de piese cu toate datele tehnice necesare execuţiei. Pentru îmbunătăţirea sistemului de planificare a execuţiei acestor piese de rezervă, propunem executarea lor după criteriul celor două destinaţii şi anume: pentru consum curent şi pentru consum de siguranţă. Pentru fiecare din aceste grupe este necesară întocmirea unui nomenclator separat.

Pentru îmbunătăţirea execuţiei şi calităţii pieselor, propunem executarea acestor piese în mod centralizat şi anume prin **înfiinţarea pe lîngă actualele centrale industriale a unei întreprinderi pentru execuţia pieselor de schimb de rezervă** (sau a unor secţii de piese de schimb) **care să fie dotată cu toate tipurile de maşini necesare.** Justificăm propunerea prin faptul că, în actuala organizare de execuţie descentralizată care există în uzină, se recurge în majoritatea cazurilor la colaborare cu secţiile productive, care din cauza angrenării în realizarea sarcinilor de producţie, lasă de cele mai multe ori pe planul al doilea comenzile pentru execuţia pieselor de schimb, chiar dacă acestea sînt necesare propriilor maşini.

Procesul de producţie al întreprinderii propuse (sau secţii) se va desfăşura pe baza unui plan de producţie, care va cuprinde ca sortimente toate reperele ce urmează a se executa şi care vor asigura toate întreprinderile din centrala respectivă. Stabilirea cantităţilor de repere şi piese ce urmează a se executa din fiecare reper se va organiza după cum s-a arătat de serviciul mecano-energetic din fiecare întreprindere pe destinaţii. Piesele de rezervă care fac parte din anumite ansamble cum sînt: pinioanele cutiilor de viteză a maşinilor-unelte etc. care nu pot fi finisate deşi există desenul de execuţie, pentru că nu se ştie diametrul interior al axului, urmează a se monta numai după oprirea maşinii respective. Pentru aceasta este necesară executarea întregului subansamblu, care va fi prevăzut în nomenclatorul de piese rezervă.

Planul de producţie al întreţinerii sau secţiei ce urmează a se înfiinţa va cuprinde şi execuţia pieselor de schimb de rezervă necesare întreţinerii utilajelor şi aparaturii livrate la intern şi export sub denumirea de piese de schimb izolate.

Piesele de schimb necesare maşinilor şi aparaturii de măsură ce urmează a se livra odată cu livrarea produselor la intern sau la export, denumite şi seturi de piese schimb, se vor planifica pentru execuţie tot în cadrul planului de producţie al întreprinderii sau secţiei propuse a se înfiinţa pe lîngă fiecare centrală industrială. Datorită faptului că aceste piese de schimb nu se pot executa în serii mari, în majoritatea lor fiind mai mult serii mici, nu se poate obţine un indice de folosire ridicat al maşinilor şi ca atare, nici eficienţa scontată în ceea ce priveşte productivitatea şi cheltuielile la 1 000 lei producţie marfă. Pentru acest motiv propunem ca toate aceste piese de schimb de rezervă să se execute în avans pe stoc, oferindu-se astfel posibilitatea de a găsi în depozite, în orice moment, piesele de rezervă necesare înlocuirii celor uzate pentru toate maşinile şi aparatele care se produc în ţară.

ing. St. TEODORESCU
Uzina de construcţii de utilaj petrolier „1 Mai" — Ploieşti

*) „Viaţa economică" nr. 46, 17 noiembrie 1972.

Consfătuire privind problemele eficienţei organizării ştiinţifice a muncii

ÎN ZILELE de 30 noiembrie şi 1 decembrie a.c. s-a desfăşurat la Academia de Studii Economice — Bucureşti consfătuirea cu tema: „Problemele eficienţei organizării ştiinţifice a muncii", organizată de Ministerul Muncii şi A.S.E. — Bucureşti. Cadre didactice din învăţămîntul superior economic, cercetători şi specialişti din producţie au prezentat peste 30 de comunicări, în cadrul a două secţii: cea de organizare şi normare a muncii şi cea pentru productivitatea muncii. Comunicările au abordat, atît probleme teoretice privind productivitatea muncii, cît şi metode practice de sporire a eficienţei organizării muncii.

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

CINE EFECTUEAZĂ CUMPĂRĂTURILE ?

O ANCHETĂ organizată de Laboratorul de sociologie urbană din Bucureşti, efectuată printre consumatorii din cartierul Militari, a pus în evidenţă următoarele:

Cine face cumpărăturile	Nr. de cazuri	% faţă de total eşantion
Soţul şi soţia	223	39,5
Numai soţia	206	36,5
Alţi membri ai familiei	87	15,5
Numai soţul	47	8,5
Total	563	100,0

Aşa după cum rezultă din datele de mai sus, soţia continuă să efectueze cumpărăturile alimentare în 36,5% din cazuri, în timp ce bărbaţii numai în 8,5% din cazuri. Este interesant de remarcat pe acest plan faptul că în alte ţări procentul bărbaţilor care efectuează singuri cumpărăturile este incomparabil mai mare. Aşa, de exemplu, în S.U.A., procentul bărbaţilor căsătoriţi care efectuează cumpărăturile alimentare este de 50%, iar la celibatari procesul este de 71%.

CONSUMATORII ANULUI 2 000

CU PRILEJUL unei conferinţe ţinute la Washington cu privire la „lumea industrială a viitorului" s-au făcut şi unele prefigurări cu privire la modalităţile de efectuare a cumpărăturilor spre sfîrşitul secolului. Tendinţele care par să se manifeste şi care preocupă pe specialiştii în viitorologie pun în evidenţă tot mai mult automatizarea vînzărilor şi folosirea intensivă a calculatoarelor. Consumatorul anului 2000 va putea folosi diferite posibilităţi de efectuare a cumpărăturilor, din care două reţin atenţia în mod deosebit: televînzarea prin videofon şi vînzarea prin intermediul televizorului.

În primul caz consumatorul declanşează legătura telefonică cu magazinul dorit, vînzătorul respectiv prezentînd mărfurile solicitate la care consumatorul va putea aprecia formele şi calităţile vizibile cu ajutorul videofonului. Odată selectată, marfa este trimisă imediat la domiciliul clientului, cu care ocazie se achită şi nota respectivă. În cea de a doua formă de vînzare, consumatorul va putea să-şi efectueze cumpărăturile de acasă, instalat în faţa unui ecran de televiziune conexat la un calculator. Prin simpla manevrare a unor butoane se va face legătura cu magazinul dorit. Produsele respective vor „defila" pe micul ecran, gospodina avînd astfel posibilitatea să-şi aleagă produsul sau produsele respective. Cu ajutorul unui alt dispozitiv, pe ecran va apărea nota de plată. Decontarea sumei de plată se va putea face fie direct la aducerea mărfii la domiciliu, sau prin virarea sumei, cu ajutorul cărţii de credit.

Se apreciază că, spre sfîrşitul secolului, cartea de credit universală va permite viramente instantanee cu ajutorul calculatoarelor.

conducere și organizare

CENTRALA INDUSTRIALĂ – PE TRAIECTORIA CONSOLIDĂRII

131 DIN 144

DIN EXPERIENTA C.I.M.M.E. ÎN PRELUAREA ȘI EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR

DE LA ÎNFIINȚARE și pînă în prezent, preocuparea de a spori gradul de integrare a Centralei industriale de mașini și materiale electrotehnice s-a materializat prin preluarea completă a 131 atribuții din cele 144 înscrise în lege. De asemenea, în prezent sîntem în curs de preluare a încă 9 atribuții, restul de 4 sînt în funcție de crearea unor condiții care nu depind numai de centrală.

În cadrul funcțiunii de cercetare-dezvoltare, centrala noastră coordonează cercetarea și proiectarea produselor și a tehnologiilor, sprijină nemijlocit realizarea planului tehnic, stabilește obiectivele și intervine direct în acțiunea de înnoire și modernizare a produselor. În acest sens, consiliul oamenilor muncii a adoptat hotărîrea de a organiza mai multe centre de cercetare, dezvoltare și proiectare pentru deservirea unităților de producție. Pe baza unor programe integrate și selective de cercetare, dezvoltare și de modernizare a producției, aceste centre vor asigura proiectarea, modernizarea și diversificarea produselor centralei, vor elabora liniile directoare de dezvoltare în perspectivă ale produselor respective. Menționăm că la adoptarea acestei soluții s-a avut în vedere sarcina centralei de a asigura ca pînă la sfîrșitul anului 1975 circa 92,5% din producție să fie reprezentată de produse noi sau modernizate.

În primul semestru al acestui an, centrala a preluat nemijlocit activitatea de proiectare pentru autoutilare. Pe această linie, recent a fost constituit — ca unitate a centralei fără personalitate juridică — Centrul de proiectări de matrițe și utilaje tehnologice pentru industria electrotehnică. În profilul acestui centru am prevăzut executarea, în folosul unităților noastre, a proiectelor pentru: utilajele tehnologice specifice industriei electrotehnice care pot fi folosite în procesele tehnologice din mai multe întreprinderi și pentru utilajele necesare aplicării tehnologiilor neconvenționale (electroeroziune, prelucrare electrochimică etc.).

În cadrul funcțiunii de producție deși, practic, este domeniul cu cele mai restrînse posibilități de integrare, acțiunile noastre s-au materializat printr-o serie de îmbunătățiri ale relațiilor cu întreprinderile productive. Astfel, s-a organizat schimbul operativ de date (codificate) și informații prin intermediul racordării recente a unor unități productive în circuitul teleimprimatoarelor și a fost dezvoltată activitatea de coordonare a cooperărilor, în cadrul căreia după concilierea unor divergențe (termene, cantități) se elaborează și programele corespunzătoare. Menționăm că această activitate este deosebit de importantă în realizarea ritmică a producției atît în calitatea noastră de beneficiar, cît și în cea de furnizor în cadrul ministerului, sau în afară.

În ce privește funcția comercială, centrala a preluat funcția de coordonator pe economie pentru 53 grupe importante de produse, printre care: motoare electrice, cabluri electrice de forță, conductori, izolatori ceramici, acumulatoare etc. Exercitarea acestei atribuții a impus preluarea unei suite de acțiuni: compensarea balanțelor, optimizarea transporturilor, soluționarea divergențelor, urmărirea disciplinei contractuale, asigurarea livrării produselor către beneficiari la nivelul extraselor de balanță etc.

Aprovizionarea centralizată se exercită prin încheierea unor contracte directe în beneficiul întreprinderilor noastre. După un început modest în cursul anului 1971, în anul 1972 aprovizionarea centralizată însumează contracte în valoare de peste 500 milioane lei. Obiectul acestora îl constituie, în principal, materialele în cantități subminimale, sau materiale în cantități mari necesare mai multor unități (de exemplu; tablă silicioasă, hîrtie electroizolantă, hîrtie pentru condensatori, laminate feroase, laminate neferoase etc.)

> • Centre de cercetare, dezvoltare și proiectare pentru deservirea directă a unităților productive, componente ale centralei ;
> • Coordonarea cooperărilor între unități — atribuție esențială a direcției de producție a centralei ;
> • Centrala — coordonator de balanțe, contractant pentru produse în cantități subminimale, necesare mai multor unități ;
> • Decizii privind dezvoltarea capacităților luate pe baza studiilor de marketing.

Întîmpinăm însă greutăți în încheierea contractelor de lungă durată, pentru produse destinate consumului repetitiv sau producției de serie. Subliniem că, deși pentru unele materiale s-au încheiat protocoale de lungă durată între M.I.C.M.U.E. și M.M.P.G., M.I.M., M.I.Ch., etc., furnizorii nu sînt receptivi în încheierea contractelor de lungă durată în limita cantităților și termenelor convenite la nivelul ministerelor respective. Astfel se prezintă situația în cazul unor laminoare feroase, a unor sîrme de cupru; a granulelor PVC, a bioxidului de mangan artificial, a plumbului electrolitic, a caolinului și feldspatului etc. Această stare de lucruri, perpetuă de la un an la altul, conduce, fie la analize dificile cu utilizarea unui personal numeros, fie chiar la efecte negative directe în producție, în ce privește ritmicitatea, productivitatea muncii, organizarea schimburilor II și III, indicii de încărcare a utilajelor etc.

În ce privește aprovizionarea operativă destinată întreprinderilor cu sediul în provincie, centrala a preluat nemijlocit această atribuție. În prezent sîntem în măsură să asigurăm pentru 7 întreprinderi productive, cu sediul în provincie, materii prime, materiale, piese sau subansamble executate în București și în județele limitrofe. Exercitarea atribuției presupune pe lîngă activitatea propriu-zisă de achiziționare și cea de formare a loturilor de transport cu mijloace de cale ferată sau auto, inclusiv asigurarea acestora.

Pe linia comerțului exterior, centrala își desfășoară activitatea atît prin întreprinderea proprie (I.C.E. „Mașinimport") cît și prin alte unități specializate subordonate altor unități. De la elaborarea planului de export, a prezentării ofertelor și pînă la încasarea contravalorii produselor exportate activitatea este executată nemijilocit de centrală sau sub coordonarea ei. În etapa actuală unitatea noastră de comerț exterior (intercentrale) execută 62% din totalul nostru de export și circa 41% din importul pentru producții și investiții. Trebuie să recunoaștem însă că, deși pe linia preluării activității de prospectare a pieței și a elaborării strategiei de export, s-au luat de către organul de conducere colectivă decizii de dezvoltare a unor capacități pe baza unor studii de marketing (electromotoare, bunuri de larg consum electrotehnice, cabluri și conductori electrici) deabia în prezent ne preocupăm de organizarea sistematică și în perspectivă a acestei activități.

Acțiunea de integrare nu poate fi considerată o acțiune de moment, ci trebuie desfășurată treptat și dinamic, în timp, pe măsura creării condițiilor corespunzătoare și printr-o conlucrare permanentă și eficientă dintre centrală și unitățile sale.

ing. Marcel ROGOZEA
șef serviciu organizare
Centrala industrială de mașini și materiale electrotehnice

ÎNTREBĂRI... CARE AȘTEAPTĂ RĂSPUNS

IN URMA DISCUȚIEI la masa rotundă cu care am început dezbaterea pe tema: „Centrala industrială — în fața ultimelor clarificări operative" am primit de la ing. **Walter GRAEF**, șeful serviciului de organizare a producției și a muncii din cadrul Grupului industrial de petrochimie-Borzești, o scrisoare în care sînt expuse unele dificultăți și se solicită o serie de clarificări în legătură cu aplicarea prevederilor Legii nr. 11/1971 privind organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, îndeosebi privind atribuțiile centralelor industriale.

Publicăm extrase din această scrisoare, întrucît întrebări asemănătoare au fost ridicate și în discuția la masa rotundă și credem că un răspuns concret din partea organelor centrale interesate ar fi de un real folos în atingerea obiectivului trasat de Conferința Națională a partidului din iulie a.c., anume ca centralele să preia și să exercite integral atribuțiile conferite de lege.

1. În baza dispoziției Ministerului Finanțelor, la avizarea planului financiar, s-a anulat ca sursă de constituire a fondurilor prevederea alin. 6 art. 24 din Legea nr. 11, care prevede ca: „Centrala constituie la dispoziția sa un fond pentru investiții necentralizate alimentat din... amortizarea aferentă fondurilor fixe a căror durată normată de serviciu a expirat, în cota anuală de 15%. Care prevedere o respectăm: pe cea din lege sau pe cea din dispoziția Ministerului Finanțelor ?

2. Art. 28 din aceeași lege prevede că „centrala poate constitui, în condițiile legii, o rezervă în cadrul fondurilor valutare alocate pentru satisfacerea unor nevoi urgente de import. Această prevedere nu se poate aplica deoarece fondurile nu se dau centralei, ci sînt reținute la dispoziția ministerului, condițiile la care se referă prevederea nefiind precizate în nici o altă lege.

3. Atît legea nr. 11/1971 cît și H.C.M. nr. 879/1972 prevăd dreptul centralei de a aproba normative de consum și de stoc la materialele și produsele din competența sa. Ministerul de Finanțe nu aprobă însă fondurile de mijloace circulante aferente normativelor stabilite de conducerea centralei, astfel încît dreptul amintit devine formal. Aceeași întrebare ca mai sus.

4. De ce Ministerul Muncii nu deleagă centralelor industriale dreptul de a folosi orice funcție în cadrul unui nomenclator general de funcții, valabil pentru întreaga economie ?

VADEMECUM

Părerea subalternilor față de capacitatea dv. de conducere

VĂ ESTE deosebit de utilă în perfecționarea propriei activități. O puteți cunoaște utilizînd următorul chestionar de anchetă publicat recent de revista cehoslovacă „Moderni Rizeni". Pentru fiecare din cele 18 întrebări, relative la calitățile și comportamentul șefului, subordonatul poate alege unul din următoarele cinci răspunsuri: niciodată (pentru care se acordă 1 punct): cîteodată — 2 puncte; rareori — 3 puncte; în majoritatea cazurilor — 4 puncte; întotdeauna — 5 puncte. Puteți afla în ce direcții trebuie să vă concentrați efortul de perfecționare. Dacă însumînd, obțineți în medie sub 34 de puncte, înseamnă că trebuie să vă gîndiți serios la îmbunătățirea substanțială a muncii sau chiar la schimbarea funcției.

1. Pretinde un volum mare de muncă ?

2. Pretinde o muncă de calitate superioară ?

3. Este capabil să aprecieze calitatea muncii ?

4. Este nepărtinitor ?

5. Este suficient de amical astfel că prezența sa nu vă stingherește ?

6. Se străduiește să vă vină în ajutor ?

8. Apreciază rezultatele bune în muncă ?

8. Este capabil să vă ajute în soluționarea sarcinilor dv. de muncă ?

9. Cînd este cazul, susține interesele subalternilor săi față de organul superior ierarhic ?

10. Știe cum să se comporte în situații critice ?

11. Exercită o bună impresie în relațiile cu partenerii ?

12. Își asumă luarea de decizii dificile ?

13. Insistă ca totul să se facă potrivit instrucțiunilor ?

14. Are o comportare consecventă ?

15. Vă informează despre tot ce vă privește pe dv. și munca dv. ?

16. Este pregătit multilateral în domeniul său ?

17. Este receptiv la propunerile și ideile dv. ?

18. Încurajează munca în colectiv ?

Principalele 10 probleme ale cadrelor de conducere în viitorii 10 ani

„CARE SÎNT, potrivit experienței dv., problemele cele mai arzătoare privind conducerea și dezvoltarea întreprinderii în viitori zece ani, probleme pentru care nu ați găsit încă soluții satisfăcătoare?". Este întrebarea adresată de „International Academy of Management", filiala CIOS, la 600 conducători de mari întreprinderi din 20 de țări. Răspunsurile prelucrate au fost publicate recent într-un volum cuprinzînd următoarele capitole (ce definesc principalele probleme formulate de participanții la anchetă):

1. Pregătirea sistematică a cadrelor superioare în măsură să satisfacă cerințele viitoare.

2. O mai bună orientare a politicii întreprinderii față de cerințele consumatorilor.

3. Motivația salariaților.

4. Adaptabilitatea cadrelor de conducere la schimbări.

5. Întreprinderea deschisă pentru inovații.

6. Descoperirea și pregătirea rapidă și eficientă a cadrelor de conducere de rezervă.

7. Uzura morală prematură a tehnologiei, a mașinilor și produselor.

8. Școlarizarea și continuarea pregătirii cadrelor de conducere medii și superioare.

9. Delegarea autorității și a răspunderii și menținerea controlului.

10. Conceperea unor metode de planificare care să faciliteze mai buna utilizare a rezultatelor cercetării științifice.

Hotărîtor în înfăptuirea cincinalului înainte de termen

PREGĂTIREA EXEMPLARĂ A PRODUCȚIEI PE 1973

Dezbatere organizată cu sprijinul comisiei economice a Comitetului județean Argeș al P. C. R.

OAMENII MUNCII, întregul nostru popor, au luat cunoștință cu interes și adîncă satisfacție de măsurile adoptate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. și de legile votate de Marea Adunare Națională, a căror problematică și orientări de principiu stabilite pentru perfecționarea continuă a activității economice, dau un nou și puternic avînt înfăptuirii neabătute a obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului în vederea dezvoltării și mai accelerate a României. Soluționarea diverselor probleme cu care este confruntată țara în procesul dinamic al realizării marilor ei țeluri, în bătălia constructivă în care s-a angajat întregul nostru popor pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, conferă, prin hotărîrile adoptate și legile votate, cadrul politic, organizatoric și legislativ pentru înfăptuirea cu succes și înainte de termen a sarcinilor economice prevăzute pentru 1973 și anii următori ai actualului cincinal.

Intr-o astfel de atmosferă constructivă, mobilizatoare, cadrele de conducere economice din întreprinderile județului Argeș, toți cei ce muncesc, în frunte cu comuniștii, se străduiesc, în acest final de an, să amplifice rezultatele obținute în cele 11 luni și, totodată, să pună la punct, în toate amănuntele, condițiile tehnico-materiale și organizatorice necesare pentru a demara cu succes noul an de muncă — 1973 — hotărîtor în îndeplinirea angajamentului asumat de a realiza cincinalul înainte de termen. În ce direcții principale s-a acționat, care este stadiul măsurilor preconizate, ce probleme se mai cer soluționate pentru ca, chiar din primele zile ale lui 1973, să se realizeze în toate întreprinderile producții pe măsura cerințelor maximale stabilite de recenta Plenară a partidului, a dotării tehnice și a posibilităților reale existente? Iată problematica dezbaterii ce a avut loc zilele acestea la Pitești cu specialiști și cadre de conducere din principalele unități industriale — dezbatere organizată de revista noastră cu sprijinul comisiei economice a Comitetului județean Argeș al P.C.R. Publicăm în cele ce urmează cîteva din aspectele ce s-au desprins din dezbaterile ce au avut loc.

I. – REALIZĂRI MAXIMALE, PE BAZA MOBILIZĂRII REZERVELOR INTERNE

PREGĂTIREA CONDIȚIILOR tehnico-materiale și organizatorice pentru realizarea planului pe 1973 a început în unitățile industriale ale județului Argeș încă de la jumătatea anului curent. Pe baza indicațiilor stabilite de Comitetul județean de partid, au fost desfășurate largi acțiuni pe diferite planuri hotărîtoare. Așa cum sublinia în cuvîntul său ing. **Simion Brătescu**, secretar al comitetului județean **„un accent deosebit s-a pus pe realizarea și depășirea sarcinilor de plan pe anul curent, în așa fel ca unii din principalii indicatori prevăzuți pentru 1973 să fie atinși încă din acest an.** În acest sens, s-a urmărit ca angajamentele luate de fiecare muncitor, echipă, secție și întreprindere, să se concretizeze în substanțiale depășiri de plan, pe baza sporirii productivității muncii, îmbunătățirii indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor, creșterii valorii produselor realizate dintr-o tonă sau mc de materie primă etc. Datorită activității stăruitoare depuse pentru concretizarea fiecărui angajament am ajuns ca la nivelul județului să avem stabilite angajamentele pe 1972 care, între altele, au prevăzut:

- **realizarea unei producții suplimentare de 380 milioane lei**, concretizată în: 1030 autoturisme de oraș, 15 000 t benzină, 16 000 t motorină, 1 675 t articole tehnice din cauciuc, 1 000 mc cherestea rășinoase, 500 mc cherestea de fag, mobilă în valoare de 1,5 milioane lei, 50 000 mp țesături din bumbac, 25 000 mp țesături lînă, confecții din textile în valoare de 8 milioane lei, 35 000 hl bere etc.
- **beneficii suplimentare de 94 milioane lei;**
- **economii de materiale: 480 t. metal, 6 000 mc material lemnos, 15 400 t combustibil convențional, 6,8 milioane kWh energie electrică etc.**

Firește, activitatea pentru concretizarea angajamentelor și realizarea unor indicatori la nivelul prevăzut pentru 1973, a fost continuată prin sprijinul multilateral acordat fiecărei unități în vederea materializării lor. Ori de cîte ori au apărut neajunsuri care periclitau îndeplinirea obligațiilor asumate într-o întreprindere, membrii biroului comitetului județean, împreună cu specialiștii din unitatea respectivă și din cadrul comisiei economice, au analizat situația, luînd pe loc măsuri de crearea condițiilor și climatului necesar bunului mers al producției. Astăzi, cînd ne aflăm la sfîrșit de an, se constată că eforturile conjugate ale activiștilor de partid, al cadrelor de conducere din întreprinderi, ale specialiștilor și ale tuturor colectivelor de muncă, s-au materializat în realizări concludente:

- **pe primele 10 luni ale anului 1972 din cele 30 întreprinderi industriale și unități economice, 24 au realizat peste plan o producție marfă însumînd 329 milioane lei**; unele întreprinderi sînt în restanță (Uzina mecanică din Muscel — 82,9 mil. lei, Fabrica de motoare electrice — 7 mil. lei, Combinatul de materiale de construcții Cîmpulung 14,3 mil., lei Întreprinderea de industrializarea cărnii — 76,9 mil. lei, Întreprinderea pentru valorificarea și industrializarea legumelor și fructelor-Argeș, 17 mil. lei).
- **s-au realizat peste plan 1 034 autoturisme de teren, 82 100 t benzină, 110 000 t motorină, 72 t furfurol, 200 t construcții metalice pentru industrie, 1 700 mc cherestea rășinoase, mobilă în valoare de 4,3 milioane lei, 21 000 mp țesături bumbac, confecții din textile în valoare de 11,4 milioane lei, articole tehnice din cauciuc în valoare de 17 milioane lei, 53 000 hl bere și altele;**
- **au fost economisite peste plan în primele 9 luni ale anului 320 t metal, 6 300 mc material lemnos, 89 300 t. combustibil convențional, 52,2 milioane kWh energie electrică etc;**
- **s-au realizat pe total județ în primele 9 luni din 1972 beneficii suplimentare de peste 60 milioane lei."**

Evident, așa cum s-a subliniat în dezbateri de către mulți participanți la discuții (ec. **Constantin Militaru**, director economic, Grupul industrial petrochimic, ing. **Traian Țîrlea**, directorul întreprinderii „Textila"-Pitești, ec. **Ion Bică** CEIL-Pitești, ec. **Gh. Ștefănescu**, director comercial Uzina mecanică-Muscel), **pentru marea majoritate a întreprinderilor argeșene încheierea cu succes a planului pe 1972 cît și înfăptuirea angajamentelor asumate, constituie una din principalele garanții că planul pe 1973 și angajamentul de realizare a cincinalului înainte de termen, vor fi înfăptuite exemplar.**

Experiența acumulată a fost mult amplificată pentru perioada care urmează, în sensul că acțiunile organizatorice ce se întreprind au căpătat continuitate, **preocuparea pentru realizări de vîrf fiind astăzi comună tuturor colectivelor de muncă.** Astfel, în fiecare unitate există comisii muncitorești pe domenii de activitate care acționează permanent pentru depistarea rezervelor interne, fac propuneri de introducere a noi tehnologii cu înalt randament, pentru modernizarea unor produse, pentru organizarea unor fluxuri tehnologice raționalizate, etc. Discuțiile purtate cu muncitorii, cu cadrele de specialiști, fie direct sau în cadrul consfătuirilor de producție, conduc la concretizarea de noi idei care, materializate, aduc contribuții importante la dobîndirea unor însemnate sporuri de producție pe seama valorificării rezervelor existente.

„Trecerea de la conducerea de directivă la cea participativă, — ne relata tov. Simion Brătescu — în sensul ca toate acțiunile și măsurile să fie dezbătute cu cei ce urmează să le îndeplinească, atrage după sine creșterea răspunderii, dezvoltarea inițiativei creatoare, dă siguranță că tot ceea ce s-a hotărît într-un domeniu sau altul, se va îndeplini exemplar. Experiența noastră de organizare încă de la începutul anului 1972 a comisiilor muncitorești, cît și atragerea largă a salariaților la dezbaterea și rezolvarea tuturor problemelor de producție, au avut înrîuriri pozitive asupra raționalizării aparatului tehnico-administrativ, asupra organizării și perfecționării producției și a muncii. Iată, de ce, odată cu primirea cifrelor de plan pe 1973 cadrul necesar pentru compararea eforturilor depuse și cele ce se cer a fi amplificate, au putut fi ușor desprinse, analizele posibilităților urmînd a fi făcute doar în jurul unor direcții care nu au fost încă suficient aprofundate. Pentru anul viitor, unităților industriale din județ le revine ca sarcină să realizeze în plus față de 1972: **25,5% la producția marfă; 17% la productivitatea muncii; 26,1% la producție pentru export etc.".**

Întreaga atenție ce se acordă în prezent realizării sarcinilor pe 1973 este concentrată spre atingerea unor realizări maximale de plan. „Pentru noi toți cei ce lucrăm direct în producție, spunea ing. **Gh. Constantinescu**, director general la CEIL-Pitești, **constituie un puternic stimulent Hotărîrea recentei plenare a C.C. al P.C.R. care, subliniind caracterul unitar al planului, consideră realizarea lui obligatorie la parametrii maximali, asigurîndu-se, în funcție de aceștia, resursele necesare, fondurile de salarii, repartițiile de materiale, încheierea contractelor economice. Mai mult, prin precizarea că pentru realizarea planului suplimentar, respectiv a angajamentelor asumate peste prevederile indicatorilor minimali stabiliți prin planul cincinal, colectivele întreprinderilor vor beneficia de stimulente materiale corespunzătoare, se asigură o cointeresare directă a tuturor factorilor de producție, pentru depistarea și valorificarea largă a rezervelor interne, pentru depășirea continuă a sarcinilor repartizate. Așadar, avem de-a face cu condiții noi, care ne îndeamnă nu numai la reflecții, ci la o activitate concretă spre utilizarea maximă a posibilităților".**

Că aceste noi hotărîri au un puternic caracter mobilizator, stimulator, ni l-a confirmat larg, prin exemplele date, toți participanții la discuții. În 1973 se consemnează creșteri importante la producția marfă în toate unitățile față de 1972. **La nivelul județului**, pînă la ora actuală (mai este o lună de căutări pînă la demararea lui 1973) **se estimează că se vor realiza în plus produse a căror valoare globală va depăși 130 milioane lei.** În ce privește reducerea consumurilor de materii prime și materiale pînă în prezent **au fost stabilite soluții pentru economisirea a 240 t metal, 7500 mc material lemnos, 10 t fire tip lînă, 110 mc placaj și plăci fibrolemnoase, 6 milioane kWh energie electrică etc.**

- Încheierea „bilanțului" pe 1972 cu 10—15 zile în avans = un start bun pentru 1973.
- Pledoarie și argumente economice pentru o activitate ritmică.
- Nominalizarea producției — o exigență față de plan.
- În conceptul de planificare intră și corelarea producției cu aprovizionarea.

Aceste prevederi suplimentare se vor realiza îndeosebi pe seama utilizării din plin a tehnicii din dotare, prin îmbunătățirea indicilor de utilizare a mașinilor și instalațiilor, prin sporirea productivității muncii (pe seama căreia se va obține 70% din sporul de producție industrială prevăzut pe 1973), prin reducerea consumurilor specifice, prin diminuarea cheltuielilor materiale la 1000 lei producție marfă. Tot în anul viitor vor intra în fabricația de serie un număr important de produse noi și modernizate, care au fost pregătite încă din 1972.

Așadar, **atingerea parametrilor maximali** — prin îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate — **constituie pentru toate colectivele de muncă argeșene obiectivul major al întrecerii în vederea scurtării drumului de înfăptuire a sarcinilor de plan pe 1973 și a întregului cincinal.** Sînt însă și unele probleme care nu sînt pe deplin rezolvate, și care, cu concursul centralelor industriale, ale ministerelor de resort, vor trebui să fie soluționate grabnic, întrucît orice neajuns nerezolvat din vreme, poate avea înrîuriri negative viitoare. Participanții la dezbatere — s-au ocupat pe larg de asemenea fenomene — sugerînd căi rezonabile de rezolvare a lor.

II. – EȘALONAREA UNIFORMĂ A EFORTURILOR – RITMICITATE ÎN LIVRĂRI

ÎNDEPLINIREA planului și a angajamentelor luate în întrecere, nu poate fi făcută oricum, ci într-o ordine scadentă, ritmic, astfel încît livrările către beneficiari să se facă la timpul solicitat. Dar nu numai atît. Distribuirea rațională a eforturilor pe trimestre și luni și, în cadrul acestora, pe decade — are consecințe însemnate și asupra utilizării cu grijă a potențialului tehnic și uman, evită asalturile și cheltuielile inutile pentru supraeforturi, producția în ansamblu realizîndu-se la costuri mai reduse. De altfel, acest lucru este dovedit de practică, întreprinderile care lucrează ritmic, dozîndu-și eforturile de așa natură încît greul să cadă în prima parte a anului, trimestrului sau lunii, au posibilitatea să se organizeze pentru sarcinile viitoare, pentru introducerea de noi tehnologii avansate, de produse nou asimilate, încît să poată satisface în bune condiții beneficiarii interni și externi, asigurîndu-și condiții din cele mai bune pentru ridicarea continuă a rentabilității.

Și în județul Argeș, numeroase unități industriale au reușit, mai ales în ultimii ani, să-și eșaloneze uniform eforturile, să lucreze ritmic, avînd relații din cele mai bune cu toți beneficiarii. Așa este cazul, de pildă, cu **Uzina de autoturisme, Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului, Fabrica de confecții, Filatura „Muscelenaca", Fabrica de bere și altele, care de altfel, reușesc să încheie bilanțul anului în curs cu cel puțin 10-15 zile mai devreme.**

În acest an au fost și situații cînd unele unități — Uzina mecanică Muscel, Fabrica de motoare electrice, Grupul industrial petrochimic, și-au fixat sarcini mai mici în primele trimestre, lăsînd greul spre sfîrșitul anului. Consecința: unele din acestea nu reușesc să-și realizeze în întregime sarcinile minime, nemaivorbind de angajamente. Din păcate acest fel defectuos de organizare și dozare a eforturilor, s-a încercat să se perpetueze și pentru 1973, ceea ce a condus la repartizarea sarcinilor pe județ cu încărcare maximă spre sfîrșit de an (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr.

plan anual 1973 (%)

Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV
23,5	24,7	24,7	27,1

Tabelul nr. 2

plan anual 1973 (%)

	tr. I	tr. II	tr. III	tr. IV
— Combinatul de articole tehnice din cauciuc	22,1	24,0	25,5	28,4
— Fabrica de motoare electrice	20,3	24,8	26,2	28,7
— Grupul industrial petrochimic	23,6	24,4	24,2	27,8
— Întreprinderea „Textila"-Pitești	22,9	24,5	25,9	26,7
— Uzina mecanică — Muscel	24,2	24,6	25,5	25,7
— Întreprinderea minieră — Cîmpulung	24,7	25,2	24,6	25,5

Ponderea mai mică a producției în primele trimestre se datorește — așa cum s-au dat explicații în cadrul dezbaterilor — situației existente în industria alimentară a județului care are o activitate mai consistentă în trim. III și IV — întrucît depinde de producția agricolă a anului 1973. Totodată, s-a subliniat și faptul că, în trim. II și III vor intra în funcțiune importante capacități noi, care influențează sensibil creșterile de producție din trim. IV.

Sînt însă centrale industriale și întreprinderi care, în mod conștient și-au fixat sarcini mai mici pentru prima parte a anului 1973, mult reduse chiar față de realizările dobîndite în ultimul trimestru al anului curent (vezi tabelul nr. 2).

Evident, o asemenea rezolvare nu este rațională, ea nu reflectă posibilitățile reale ale întreprinderilor. Fenomenul se datorează practicii înguste potrivit căreia după asaltul de sfîrșit de an și neglijarea măsurilor de pregătire a producției viitoare, urmează o perioadă de relaxare, respectiv tr. I.1973. Întreprinderile, în acest interval de timp, urmînd să-și pună la punct unele probleme de organizare, revizuire și reparare de utilaje, perfectarea de contracte economice cu beneficiarii, aprovizionarea tehnico-materială, nominalizarea unor poziții de plan etc.

Acum, după studierea documentelor recentei plenare a C.C. al P.C.R., asemenea fenomene au fost criticate de către mulți participanți la dezbatere. **„Biroul județean de partid — spunea tov. Simion Brătescu — nu a fost și nu este de acord cu modul în care susnumitele întreprinderi și-au defalcat sarcinile de plan, pe trimestru și luni, cu nivele scăzute în prima parte a anului, lăsînd greul la sfîrșit de an. De altfel — spunea vorbitorul — au și fost luate măsuri pentru a schimba dozarea eforturilor de așa natură, încît toate întreprinderile din județ să încheie livrarea produselor industriale și de export pe 1973 pînă la 15 decembrie".**

Precizarea făcută este desigur binevenită. A lucra în campanii cu eforturi minime cuplate cu altele maxime și cu multe ore suplimentare nu reprezintă o activitate rațională, cu procese de producție bine organizate, cu o riguroasă disciplină a muncii. Iată, de ce, este necesar ca în timpul ce a mai rămas pînă la finele anului, în unitățile unde calculele și măsurile de organizare nu sînt satisfăcătoare să se treacă la inițierea unor acțiuni eficiente, prin eșalonarea judicioasă a eforturilor, astfel încît prevederile planului pe 1973 și angajamentele să fie înfăptuite peste tot ritmic și exemplar.

III. – NOMINALIZAREA PLANULUI – O NECESITATE VITALĂ

LA RECENTA PLENARĂ a C.C. al P.C.R. s-a subliniat pregnant faptul că va trebui să se renunțe cu desăvîrșire la practica planificării unor indicatori valorici sau cantitativi în sine, acentuîndu-se că **economia noastră națională are nevoie de mărfuri fizice cerute pe piața internă și la export.** Înfăptuirea acestei cerințe majore implică necesitatea ca ministerele, centralele industriale și întreprinderile să ia măsuri ca întreaga producție pe anul 1973 să fie nominalizată din timp pînă la ultimul subansamblu și reper. Cum se prezintă siutația din acest punct de vedere în județul Argeș?

Așa cum a reieșit din dezbateri, **sarcinile de plan pe 1973 au fost nominalizate pînă la începutul lunii noiembrie în proporție de 98,2%, iar pentru primul trimestru de 99% din prevederi** Sînt multe întreprinderi care și-au nominalizat integral sarcinile de plan atît pe trimestrul I 1973 cît și pe întregul an: Normalizarea întregii producții pentru 1973 dă putința întreprinderilor respective să poată produce, pe de o parte, în condiții de maximă eficacitate economică (prin utilizarea judicioasă a materiilor prime și a materialelor, a potențialului tehnic și uman), iar pe de altă parte, să livreze economiei naționale sau la export mărfuri pentru care au comenzi ferme și cu pozițiile nominalizate.

Lucrurile stau însă peste tot astfel? Dimpotrivă. Așa cum a reieșit din dezbaterile purtate, **deși planul de producție este la ora actuală nominalizat într-o proporție mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut, totuși în unele întreprinderi se mai cer eforturi serioase în această direcție.** Iată cum se prezintă situația la unele unități economice din județ (vezi tabelul nr. 3):

Faptul că unele întreprinderi au în prezent nominalizat planul pe trimestrul I într-o proporție nesatisfăcătoare impune ca atît unitățile respective cît și centralele industriale să depună eforturi susținute ca, pînă la încheierea anului, să rezolve favorabil această problemă.

Referindu-se la consecințele ce decurg din nenominalizarea la timp a planului, din schimbările ce survin în cadrul unui trimestru sau al unei luni, ing. **Traian Țîrlea**, directorul întreprinderii „Textila", arăta: **„În 1972 atît în unitatea noastră cît și la Fabrica de stofe Argeșana, Fabrica de confecții, Fabrica de încălțăminte, la multe poziții de plan nominalizarea producției a fost făcută chiar în luna cînd trebuia să se livreze produsele. Au apărut dese modificări de plan, schimbări sortimentale — uneori chiar de la o săptămînă la alta — lucru ce a afectat aprovizionarea la timp cu materiale, pregătirea fabricației și, implicit, utilizarea cu randament sporit a capacităților de producție. Dorim ca astfel de fenomene să nu se mai repete în 1973. În acest scop, centralele industriale, ministerul nostru să asigure o mai bună și atentă planificare a producției prin efectuarea din timp a contractărilor pentru fondul pieței cît și pentru export".**

În general, așa cum se stipulează în documentele recentei plenare a C.C. al P.C.R., în toate întreprinderile planul pe 1973 trebuie să se materializeze în produse finite cerute pe piața internă și externă și, ca atare, nominalizarea producției pe întregul an se impune ca o cenință de prim ordin. De altfel, dacă întreprinderile care au nominalizată în cea mai mare parte producția pe 1973 sînt avansate și cu încheierea contractelor de livrare a producției fabricate, la cele care nu au nominalizată producția, situația din punct de vedere a încheierii contractelor, este mai puțin favorabilă.

Tabelul nr. 3

	Nominalizat (%) din planul pe trim. I.	Nominalizat (%) din planul anual
— Grupul industrial petrochimic	96,0	97,1
— Combinatul de articole tehnice din cauciuc	88,0	88,1
— Fabrica de încălțăminte	100	39
— Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton	96	97,3
— Întreprinderea minieră	100	96,0

IV. – CONTRACTE ECONOMICE FERME, RESPECTATE RIGUROS

DEMARAREA în bune condițiuni a producției din primele zile ale anului 1973, imprimarea unei ritmicități optime a îndeplinirii sarcinilor maximale de plan. presupune, printre altele, o **aprovizionare corespunzătoare cu materii și materiale.** Ținînd seama de condițiile specifice, de repartițiile de materii prime și materiale alocate pentru anul viitor, fiecare unitate s-a străduit să încheie contracte economice cu întreprinderile furnizoare atît de materii prime, cît și de celelalte materiale necesare procesului de producție. În această direcție, unele întreprinderi se găsesc la ora actuală într-o fază mai avansată privind încheierea contractelor economice.

Sînt însă și întreprinderi la care acțiunea de încheiere a contractelor economice este serios rămasă în urmă. Așa se prezintă situația la Fabrica de motoare electrice. Aici din valoarea totală de 238 milioane lei, cît reprezintă materiile prime și materialele pentru producția anului viitor, au fost înaintate comenzi pînă la 1 noiembrie a.c. de 75 milioane lei și contractate abia de 32 milioane lei.

În domeniul încheierii contractelor economice pentru producția anului viitor, s-au ridicat de către participanții la dezbateri cîteva probleme care, urmează să le găsească o grabnică rezolvare.

— „Un prim aspect pe care vreau să-l menționez — a arătat ing. **Gh. Ștefănescu**, directorul financiar al Uzinei mecanice-Muscel, este acela că **o serie de cote de materiale alocate sînt sub nivelul necesarului planului de producție pe 1973.** Așa stau lucrurile cu diferite oțeluri pentru scule, cu combustibili și lubrefianți, organe de asamblare etc. Pe de altă parte, **unele uzine refuză să încheie contracte economice de cooperare pentru diferite produse, subansamble sau piese, pe motiv că nu au capacitatea necesară execuției.** Asemenea refuzuri am întîmpinat, de exemplu, la Uzina de autocamioane din Brașov pentru 32 de repere finite pentru motorul ARO și M 207, deși sînt comune cu cele ce se folosesc curent la fabricația motoarelor SR 211; Uzina de autoturisme — Pitești nu a contractat 18 reperé piese turnate din fontă, echivalînd cu o cantitate de peste 2 000 tone. Lucrurile nu se prezintă mai bine nici pentru alte piese care urmau să ni le furnizeze Uzina Autobuzul-București, Uzina II Brașov, Uzina Vagonul-Arad, Uzina Armătura-Cluj și altele".

— „Unitatea noastră a încheiat într-o proporție redusă contractele economice pentru producția anului 1973 — a ținut să adauge tov. **Ion Gherculescu**, directorul comercial de la Fabrica de motoare electrice — deoarece **ne-am lovit și ne lovim de greutăți, îndeosebi la unele produse nedirijate.** Iată unele exemple. Pentru executarea unor repere de cauciuc și mase plastice ne-am adresat diferitelor unități producătoare care însă, dintr-un motiv mai mult sau mai puțin plauzibil, nu au acceptat să încheie contracte. Este vorba de Fabrica de cauciuc din Brașov, Uzina de prelucrare a maselor plastice din Iași, Grupul industrial de articole tehnice din București, Fabrica chimică din Orăștie și altele.

— O altă greutate a fost relevată în dezbateri de tov. **Constantin Militaru**, director economic la Grupul industrial petrochimic, „Nivelele acordate de ministere ne-au fost comunicate abia în luna octombrie a.c., ceea ce a necesitat o mare mobilizare de oameni care s-au deplasat la furnizori pentru ca, chiar de la început, proiectele de contracte privind aprovizionarea cu materiale să nu mai fie susceptibile de divergențe. Totuși pentru 1973 întîmpinăm — ca și în 1972 — greutăți în aprovizionarea cu moliftan de la Combinatul de hîrtie și celuloză-Zărnești. Vreau să menționez că anul trecut a stat aproape în permanență la Zărnești un salariat de al nostru pentru a impulsiona livrările. Pentru necesarul de moliftan din 1973 am depus printre primii comandă, dar ni s-a admis doar 114 tone față de 400 cît am solicitat și avem efectiv nevoie".

Din discuțiile multiple purtate a reieșit pregnant în evidență faptul că **neîncheierea la timp a contractelor economice și apoi nerespectarea clauzelor stipulate privind mai ales termenele de livrare, are repercusiuni nefavorabile asupra întreprinderilor beneficiare atît sub aspectul realizării sarcinilor de plan, cît și sub cel al întregii lor activități economico-financiare.** Dacă Uzina mecanică-Muscel, de pildă, nu și-a realizat în totalitate sarcinile de plan pe primele 10 luni ale acestui an, atît la producția globală cît și la producția-marfă, acest lucru s-a datorat și faptului că unele uzine furnizoare au avut restanțe mari în livrarea unor repere importante. Bunăoară, din 26 640 bucăți chiuloasă SR 21 cît era contractat pe 10 luni au fost livrate doar 22 605 bucăți; restanțe serioase s-au înregistrat și la alte repere importante (arbori cotiți, biele, ax cu camă, casete sateliți). Iată, așadar, unde duce nerespectarea termenelor de livrare, ce pagube derivă de aici, nu numai pentru întreprinderile beneficiare, ci și pentru întreaga economie națională.

Dacă aceasta este situația din punct de vedere al relațiilor cu furnizorii de materii prime și subansamble, **lucrurile nu se prezintă mai bine nici în ce privește încheierea de către unitățile argeșene de contracte cu beneficiarii produselor lor.** Deși și-au nominalizat integral planul, sînt totuși întreprinderi care nu au încă încheiate contracte ferme cu beneficiari la nivelul sarcinilor. În această situație se află mai multe întreprinderi (vezi tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

	Contractat (%) din planul pe trim. I	Contractat (%) din planul anual
— Uzina de autoturisme	84,7	79,3
— Uzina mecanică-Muscel	—	28,8
— Fabrica de motoare electrice	88,5	70,3
— Grupul ind. petrochmic	72,6	67,8
— Comb. de materiale de construcții-Cîmpulung	59,0	44,0

Într-o atare situație nefavorabilă se găsesc și unitățile industrei ușoare care, neavînd încă organizată întîlnirea cu reprezentanții comerțului (au loc două asemenea reuniuni pe an), nu au încheiat contracte de livrări decît în mică măsură (25—30% din planul anual și al trimestrului I).

— „Situația existentă privind stadiul încheierii contractelor economice de către unele întreprinderi, consecințele ce decurg din nerespectarea prevederilor mai ales cu privire la termenele fixate, are o valabilitate mai largă pe ansamblul județului nostru — a ținut să sublinieze tov. **Simion Brătescu**, secretarul cu problemele economice a comitetului județean de partid. **Pînă la 15 noiembrie a.c., la nivelul întregului județ, contractele economice cu furnizorii de materiale au fost încheiate abia în proporție de circa 40%, iar cele cu beneficiarii — circa 60%.**

Firește — a continuat vorbitorul — comitetul județean de partid s-a străduit și se străduiește să impulsioneze acțiunea de încheiere a acestor contracte, acționînd prin toate mijloacele ca ea să se rezolve cît mai grabnic. Dat fiind faptul însă că noul an bate la ușă, că în 1973 sarcinile de plan maximale ce ne stau în față sînt mari și că realizarea lor ritmică, fără „asalturi" trebuie să înceapă chiar din primele zile ale noului an, este necesar ca această problemă să stea mai mult și în atenția centralelor industriale și al ministerelor. Măsurile preconizate în documentele recentei plenare a C.C. al P.C.R., privind aprovizionarea tehnico-materială a unităților productive, trebuie să-și găsească grabnic materializarea și în întreprinderile industriale ale județului nostru".

★

NEÎNDOIELNIC. măsurile concrete luate și cele ce vor mai urma, largul ecou stîrnit de Hotărîrile ultimei plenare a C.C. al P.C.R., interesul deosebit manifestat de oamenii muncii, de toate cadrele de conducere de partid și economice ale județului pentru obținerea de rezultate cît mai concludente în îndeplinirea și depășirea prevederilor cincinalului, sînt tot atîtea atu-uri ale hotărîrii lor ferme pentru transpunerea în viață a politicii partidului, pentru dezvoltarea continuă a economiei naționale, pentru ridicarea României în rîndul țărilor cu înalt grad de civilizație și bunăstare.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

agenda economistului

REGLEMENTAREA LICHIDĂRII STOCURILOR SUPRANORMATIVE

EXPERIENȚA unităților economice bine gospodărite arată cu prisosință că stocurile supranormative nu sînt o fatalitate. Chiar în situațiile cînd, uneori, au fost generate de cauze obiective, unitățile deținătoare, prin eforturi proprii, au reușit să le lichideze. Venind în ajutorul unităților care nu au izbutit ele însele să-și valorifice sau să utilizeze stocurile supranormative, pentru a scuti de dobînzi penalizatoare întreprinderile și centralele respective, și pentru a readuce în circuitul economic o serie de materiale necesare, H.C.M. nr. 1285/1972 (Buletinul Oficial nr. 120, din 3 noiembrie 1972) aduce în acest domeniu o reglementare nouă, cu un dublu scop: de a lichida stocurile fără utilizare existente și de a preveni formarea unor astfel de stocuri în viitor.

Principala măsură dispusă de actul normativ menționat constă în preluarea acestor stocuri din patrimoniul unităților de stat deținătoare de către întreprinderile teritoriale de aprovizionare. Transferarea stocurilor nu are caracter singular, ci va constitui un proces cu caracter permanent pentru ca, prin acest flux, materialele ce pot fi utilizate de alți consumatori din economie să fie distribuite solicitatorilor prin intermediul întreprinderilor teritoriale de aprovizionare. Hotărîrea amintită prevede două reguli de bază:

— preluarea materialelor se va face la preț de producție sau de livrare, după caz, fără cota de adaos sau alte cheltuieli efectuate de deținători;

—vor fi preluate numai materialele de uz general și care se află în stare bună, fiind proprii pentru consumul producției sau desfacere.

În acest scop, Hotărîrea la care ne referim instituie următoarele obligații:

● **Pentru deținători:**

— unitățile socialiste de stat de pe raza de deservire a unei întreprinderi teritoriale de aprovizionare sînt obligate a comunica acesteia, anual, pînă la 1 februarie, listele cu materialele de uz general, în stare bună, existente în stoc, devenite disponibile;

— pentru stocurile ce s-au creat față de situația anterioară, comunicările se vor face lunar pînă cel mai tîrziu la data de 15 a lunii următoare;

— predarea se va face lunar și ea cuprinde numai materialele de uz general, în stare bună, ce nu au fost valorificate prin forțe proprii.

● **Pentru întreprinderile teritoriale de aprovizionare** din subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe:

— ele vor prelua stocurile de materiale de la unitățile socialiste de stat în termen de 30 zile de la primirea listelor anuale și 10 zile de la primirea listelor lunare;

— vor deconta livrările la preț de producție sau de livrare;

— vor redistribui stocurile preluate către alți consumatori.

● **Pentru organele tutelare** ale unităților socialiste de stat:

— ele vor controla modul în care unitățile în subordine aduc la îndeplinire sarcinile cu privire la identificarea și comunicarea stocurilor disponibile.

Banca Națională este autorizată să acorde I.T.A. pentru stocurile preluate, credite rambursabile, cu o dobîndă anuală de 2%, pe măsura valorificării stocurilor în termenul limită de 2 ani de la acordare.

Pe marginea acestui act normativ se impun anumite considerații:

— deși nu constituie o inovație în materie — avînd unele antecedente (avem în vedere, îndeosebi, la H.C.M. nr. 873/1950 și H.C.M. nr. 116/1962) — Hotărîrea la care ne referim are marele merit de a transforma preluarea stocurilor disponibile dintr-o operațiune singulară și întîmplătoare într-un proces continuu, cu efecte deosebit de avantajoase pentru deținători și pentru solicitatori;

— menține treaz interesul unității deținătoare de a găsi o utilizare sau de a valorifica prin forțe proprii stocurile supranormative, deoarece în acest caz vor putea deconta integral cheltuielile efectuate cu materialele respective; spre deosebire de cazul cînd le predă către I.T.A. care nu va deconta cheltuielile de aprovizionare sau cotele de adaos;

— cointeresează I.T.A. de a valorifica în termenul maxim de 2 ani stocurile preluate, perioadă în care beneficiază de un credit cu dobîndă redusă; în caz contrar stocurile vor ieși de sub acest regim de favoare.

C. JORNESCU

VECHIMEA NEÎNTRERUPTĂ ÎN ACEEAȘI UNITATE A PENSIONARILOR MENȚINUȚI SAU REÎNCADRAȚI ÎN MUNCĂ

PENTRU CORECTA aplicare a prevederilor anexei VII la H.C.M. nr. 914/1968, în practică s-a ridicat problema dacă pensionarii menținuți în muncă potrivit dispozițiilor art. 57 din Legea nr. 27/1966 au dreptul să primească — în continuare — sporul de vechime, respectiv dacă se consideră că au vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. Potrivit prevederilor art. 67 alin. I din Legea nr. 27/1966 cu modificările ulterioare, privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, contractul de muncă al angajaților pensionați la cererea unității se desface pe data înscrierii la pensie, cu precizarea că nedesfacerea contractului de muncă atrage anularea deciziei de pensionare.

Aliniatul II al aceluiași articol prevede că pe data înscrierii la pensie se poate desface contractul de muncă al celor pensionați la cererea lor. Cu alte cuvinte, în cazul celor pensionați la cererea lor, desfacerea contractului de muncă este posibilă, dar nu obligatorie.

Dacă unitatea nu a desfăcut contractul de muncă salariaților pensionați pentru limită de vîrstă, la cererea lor, aceștia au vechime neîntreruptă în aceeași unitate, potrivit prevederilor pct. 2 din anexa VII la H.C.M. nr. 914/1968, întrucît raporturile de muncă continuă pe baza aceluiași contract de muncă. Fără îndoială că această situație trebuie să rezulte în mod clar din mențiunile făcute în carnetul de muncă al salariaților.

Astfel, în cazul în care salariatul cere pensionarea pentru limită de vîrstă și este menținut în continuare în serviciu, fără desfacerea contractului de muncă, în carnetul de muncă se va face mențiunea că s-a întocmit dosarul de pensionare pentru limită de vîrstă la cererea angajatului, începînd cu data menționată de salariat, și cu precizarea datei înaintării dosarului la Oficiul de pensii. La rîndul său, Oficiul de pensii va trece în cartea de muncă data ieșirii la pensie și numărul deciziei de pensionare. De asemenea, unitatea va înscrie că salariatul a fost menținut, în continuare, pe baza aceluiași contract de muncă.

Pentru menținerea salariaților pensionari, în aceste condiții, este necesar ca unitățile să comunice Oficiilor de pensii situația intervenită, pentru a se suspenda plata pensiei, urmînd ca aceasta să se achite de unitate din fondul asigurărilor sociale conform art. 53 din Legea nr. 27/1966, împreună cu salariul.

Cu privire la reîncadrarea salariaților pensionați la cererea unității în condițiile art. 67 alin. I din Legea nr. 27/1966 menționăm că aceasta se poate face pe baza unui nou contract de muncă ce se încheie cu unitatea, ținînd seama că vechiul contract de muncă se desface obligator pe data înscrierii la pensie. În această situație se ridică problema nivelului salarizării acestor salariați care pot fi reîncadrați, fie în aceleași funcții avute anterior pensionării, fie în alte funcții decît cele deținute.

Potrivit indicațiilor Ministerului Muncii nr. 170056 din 3 decembrie 1970, angajaților reîncadrați, după pensionare, în aceleași funcții, li se vor putea acorda un număr de trepte de salarizare sau gradații, fără să depășească treptele de salarizare sau gradațiile avute anterior pensionării. Celor reîncadrați în alte funcții decît cele deținute anterior pensionării, li se aplică și prevederile referitoare la modul de acordare a gradațiilor în cazul angajaților trecuți pe alte funcții (anexa XI pct. 6 la H.C.M. nr. 914/1968).

Normele legale nu fac vreo distincție în ce privește faptul dacă salariatul pensionar s-a reîncadrat în muncă într-un termen de pînă la 90 zile de la data înscrierii la pensie sau dacă a depășit acest termen.

Cu privire la militarii din cadrele permanente, trecuți în rezervă sau retragere și care se încadrează în muncă într-un termen de 90 zile de la data schimbării poziției de militari activi, aceștia sînt considerați cu vechimea neîntreruptă în muncă.

Potrivit precizărilor nr. 5304 din 31 martie 1970 ale Ministerului Muncii și Uniunii Generale a Sindicatelor din România, în această situație, conducerile unităților unde s-au angajat militari trecuți în rezervă sau retragere, le pot acorda un număr de gradații, fără a depăși numărul gradațiilor de care au beneficiat ca militari în cadrele permanente.

Dumitru MARINESCU

OBLIGAȚII LEGATE DE EXPEDIEREA PRODUSELOR

în cazul neprezentării beneficiarului la recepție

IN CADRUL rezolvării litigiilor generate de neîndeplinirea la termen a obligațiilor contractuale, practica arbitrală a dovedit o preocupare constantă pentru promovarea unor soluții mobilizatoare, menite a asigura înfăptuirea sarcinilor de plan și care să constituie, totodată, un îndrumar în activitatea practică a unităților respective. În acest sens, ne referim la litigiul ce a format obiectul dosarului nr. 1.116/1972 al Arbitrajului interjudețean Brașov, litigiu în care Întreprinderea teritorială de aprovizionare Timișoara, în calitate de beneficiar, a solicitat obligarea furnizoarei — Fabrica de amidon și glucoză — Tg. Secuiesc — la plata penalităților legale generate de nerealizarea contractului nr. 706/1972 la termenele convenite.

Furnizoarea și-a axat apărarea pe ideea că, potrivit contractului, recepția produselor trebuia să se efectueze la sediul furnizorului și, întrucît beneficiara nu s-a prezentat la recepție, restanțele respective în livrare sînt justificate, neexistînd temei pentru obligarea fabricii la plata penalităților respective. Un atare punct de vedere nu a putut fi însușit de organul arbitral, care, constatînd că neîndeplinirea la termen a contractului în discuție este imputabilă unității furnizoare, a angajat răspunderea acesteia în mod corespunzător (hotărîrea nr. 1.631/1972 — ASI Brașov).

S-a avut în vedere, sub acest aspect, faptul că F.A.G. Tg. Secuiesc, la adăpostul unor justificări formale, nu a depus străduința necesară pentru a facilita executarea în natură a contractului și, de altfel, nu a dovedit nici faptul că produsele pentru care a fost acționată erau executate la scadența termenelor contractuale de livrare, se aflau în stoc și că beneficiara fusese invitată pentru a se prezenta la recepția acestora.

Soluția fiind confirmată prin decizia nr. 2.491/27 octombrie 1972 a Primului Arbitru de Stat, s-au adus unele clarificări utile în legătură cu admisibilitatea autorecepției produselor în condițiile actuale și consecințele neprezentării beneficiarului la recepție.

Este cunoscut că, potrivit art. 13 din Legea nr. 71/1969, produsele contractate urmează a se livra numai pe bază de recepție cantitativă și calitativă, modalitățile de recepție urmînd a fi stabilite de comun acord în contracte, cu respectarea prevederilor legale. Rezultă, astfel, că principiul legal este cel al recepției, părțile urmînd a stabili prin contract locul și particularitățile desfășurării acesteia.

Întrucît, însă, interesele economice generale impun executarea în natură și întocmai a obligațiilor contractuale, organizația furnizoare nu poate fi împiedicată să execute contractul, dacă beneficiarul nu și-a respectat obligația de a se prezenta la recepție. Aceasta a fost, de altfel, rațiunea pentru care părțile, prin contractul încheiat în speță, au căzut de acord ca, în cazul în care beneficiarul nu se prezintă la termen pentru recepționarea produselor, livrarea să se facă prin autorecepție.

O asemenea clauză — se reține prin decizia menționată — nu contravine dispozițiilor art. 13 din Legea contractelor economice, iar din redactarea sa nu rezultă că ar fi vorba de o facultate a furnizorului, ci de o obligație a sa, situație în care nerealizarea livrărilor la termen, pe motiv că nu au existat condiții de recepționare a lor, prin absența delegatului beneficiarei, apare lipsită de justificare determinînd sancționarea furnizorului în consecință.

Desigur, în situația în care neprezentarea beneficiarului la recepție, la termenul convenit, se dovedește imputabilă acestuia, el este ținut la plata penalităților legale prevăzute pentru astfel de cazuri (2% din valoarea prestației nerecepționate), conform art. 1 lit. d din H.C.M. nr. 306/1970.

Menționăm, însă, că, în ce privește utilajele tehnologice, instalațiile și alte produse de complexitate tehnică ridicată, legea prevede obligativitatea recepției, cu participarea organizației beneficiare, fapt pentru care neprezentarea sa este de natură a-i angaja răspunderea pentru orice daune ocazionate furnizoarei în acest mod, prin imposibilitatea verificării cantitative și calitative a prestației și neexecutarea contractului.

A. FLORESCU

CRITERII ȘI VARIANTE ÎN STRATEGIA DISTRIBUȚIEI

PRINTRE DECIZIILE de cea mai mare însemnătate pentru eficiența activității de export se numără și alegerea rețelei de comercializare sau a canalelor de desfacere, noțiune mai frecvent folosită în literatura de specialitate. Problema rețelei de comercializare se situează în centrul problemelor pe care le are de rezolvat exportatorul deoarece rețeaua aleasă afectează toate celelalte activități de marketing. De asemenea, rețeaua aleasă îl pune pe exportator sau producător într-o legătură de durată cu alte firme, iar prin stilul de lucru și concepția sa față de modul cum produsul trebuie să ajungă la consumatorul final, afectează viteza și soliditatea procesului de distribuție.

În alegerea rețelei de comercializare producătorul sau întreprinderea exportatoare are de rezolvat continuu problema raportului între ce este ideal și ce îi stă la dispoziție pentru a-și îndeplini obiectivele propuse în desfacerea produselor sale. Procesul de stabilire a rețelei de comercializare este foarte complex, cuprinzînd, în principal, următoarele etape: studierea schimbărilor intervenite în distribuție pe piața importatoare; fixarea strategiei de desfacere, în funcție de concluziile care se degajă din studiul efectuat și integrarea acesteia în sistemul total de marketing al exportatorului pe piața respectivă; determinarea nivelului de intermediere la care să se apeleze (angrosist, detailist, broker, vînzare directă etc.), a tipului canalului de desfacere (dacă, de exemplu, s-a ales vînzarea directă, urmează să se aleagă între societate mixtă, magazin cu autoservire, comenzi prin telefon etc.) și a numărului de unități comerciale de acest gen; fixarea sarcinilor specifice pentru fiecare intermediar, a drepturilor și obligațiilor exportatorului și intermediarului. Principalele funcții ale rețelei de desfacere sînt transportul și depozitarea mărfurilor, service-ul după vînzare, transmiterea de informații către producător, în scopul orientării producției în raport cu cerințele consumatorilor, promovarea vînzărilor și participarea la riscurile introducerii unui produs nou etc.; elaborarea unor standarde pentru măsurarea realizărilor unităților din rețeaua de distribuție.

Din simpla enumerare a principalelor etape ale activității de stabilire a rețelei de comercializare rezultă că, pentru a lua o decizie justă în acest domeniu, este necesar ca exportatorul să analizeze cît mai multe alternative în raport cu capacitatea rețelei de a crea vînzări, cu costul acesteia și cu posibilitățile de control ale activității depuse în vederea elaborării unei strategii de distribuție adecvate.

Bineînțeles că exportatorul nu va analiza toate alternativele teoretice, ci se va opri asupra unui număr de alternative acceptabile, pe care urmează să le analizeze din punct de vedere economic, al interacțiunii dintre diferitele nivele din rețea (conflicte sau front comun pentru obținerea de concesii din partea producătorului și exportatorului), al posibilităților de control. Dintre aceste metode, criteriul economic este cel mai important.

Pentru a ilustra acest mod de analiză să ne oprim, de exemplu, asupra alegerii între distribuția directă și folosirea serviciilor unui reprezentant. Fiecare verigă va produce un nivel diferit de desfacere și de cheltuieli. Cea mai avantajoasă nu este veriga care produce cele mai multe vînzări, nici cea care necesită cele mai scăzute cheltuieli, ci aceea care se bazează pe raportul cel mai bun între cheltuieli și desfacere.

Analiza începe cu o estimare a vînzărilor în fiecare din cele două cazuri. Majoritatea experților sînt înclinați să considere că vînzarea directă este mai bună, deoarece vînzătorii se concentrează numai asupra desfacerii produselor proprii, sînt mai calificați în desfacerea lor, sînt motivați, și deci mai insistenți, satisfac mai operativ cerințele clienților, deoarece în rezolvarea lor tratează cu personalul propriei lor întreprinderi. Deseori, însă, consumatorii preferă să se adreseze reprezentanților mai multor firme, care cunosc un sortiment mai larg de produse, și-l pot oferi pe cel mai bun.

După estimarea vînzărilor se trece la aprecierea costurilor celor două canale, luîndu-se în considerație numai costurile care sînt variabile în raport cu fiecare canal sau volum de desfacere.

Avînd în față diferitele volume de desfacere și costurile aferente se poate alege canalul de desfacere cel mai eficient. Analiza costurilor celor două canale de desfacere se prezintă potrivit graficului de mai jos.

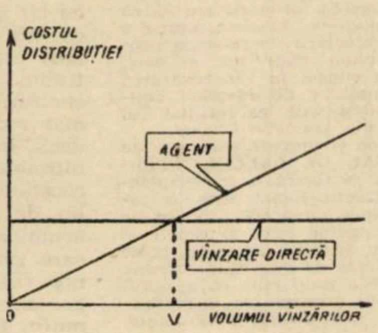

Costurile fixe ale angajării unui intermediar sînt evident mai mici decît cele ale organizării vînzării directe, dar cheltuielile se ridică rapid cu fiecare vînzare suplimentară, agenții intermediari solicitînd, de obicei, un comision mai mare decît salariații întreprinderii pentru realizările peste plafonul înscris în contract. În punctul V, costul distribuției este egal pentru ambele canale. Agentul intermediar va reprezenta un canal mai eficient de desfacere pentru orice volum de vînzări mai mic decît V, iar vînzarea directă pentru orice volum de vînzări care depășește valoarea lui V.

Acest lucru este demonstrat și de practica pieței: firmele de agenți sînt angajate de întreprinderi mici sau de întreprinderi mari pentru vînzările lor pe piețele de importanță mică, deoarece volumul redus al desfacerii nu justifică investițiile fixe necesare organizării vînzării directe. De asemenea, se poate calcula pentru fiecare variantă **rata de valorificare**, alegîndu-se acel canal care oferă cea mai înaltă rată. Pentru fiecare canal rata de valorificare va fi determinată de formula:

$$R_i = \frac{V_i - C_i}{C_i}$$

unde: R_i = rata de valorificare prin canalul i;
V_i = vînzările estimate prin canalul i;
C_i = costurile estimate prin canalul i.

Cu alegerea intermediarilor și semnarea contractului activitatea exportatorului nu trebuie considerată încheiată. Intermediarii trebuie să fie stimulați continuu pentru a-și îndeplini cum se cuvine sarcinile contractuale. Intermediarul nu trebuie privit ca o verigă de legătură închiriată, ci ca o piață independentă de desfacere. După cîteva experimente el își stabilește o metodă de lucru, îndeplinește acele funcții care îi apar ca necesare în realizarea obiectivelor sale etc. Producătorul trebuie să-l stimuleze în găsirea de forme noi de majorare a vînzărilor, să-i evalueze activitatea și să-l sprijine dacă aceasta se dovedește nesatisfăcătoare. În cazul cînd, cu toate eforturile producătorului, rezultatele obținute de rețeaua de desfacere se mențin slabe, este necesar ca aceasta să fie perfecționată sau înlocuită cu alta. O dată aleasă, o rețea trebuie folosită un timp îndelungat. Prin urmare, înlocuirea rețelei se face numai atunci cînd nici o schimbare de structură (adăugarea sau eliminarea unei verigi din rețea) sau funcțională (reîmpărțirea sarcinilor între verigile rețelei) nu mai poate conduce la îmbunătățirea activității.

În ultima vreme se manifestă tendința ca producătorii să elimine pe angrosiști sau detailiști și să-și desfacă produsele direct la consumatorul final. Asemenea situații sînt mai frecvente cînd: produsul este legat strîns de modă sau este perisabil; este necesară modernizarea sau reproiectarea frecventă a produsului sau produsul reclamă un „service" considerabil; angrosistul nu este interesat să promoveze produsul respectiv; marja de beneficiu a produsului este suficientă pentru a suporta costul unei desfaceri directe.

Îmbunătățirea rețelei de comercializare este o sarcină deosebit de importantă pentru producătorii și exportatorii români, deoarece printr-o rețea adecvată de desfacere se pot cunoaște sistematic cerințele consumatorilor externi, în vederea orientării corespunzătoare a producției de export, se pot elabora programe eficiente de promovare a produselor românești și se poate trece operativ la formele noi de comerț practicate de concurență.

Cadrul juridic în care se desfășoară activitatea de comerț exterior, creat prin Legea privind activitatea de comerț exterior, de cooperare economică și tehnico-științifică a R.S. România, permite unităților economice cu activitate de comerț exterior să fie reprezentate în străinătate prin delegați permanenți, birouri tehnice și comerciale, societăți proprii sau mixte, agenți și reprezentanți locali și, de asemenea — în funcție de specificul piețelor și condițiile concrete din fiecare țară — să folosească și alte forme de comercializare.

În acest sens trebuie subliniată, în mod special, dezvoltarea în ultimii ani a societăților comerciale mixte cu sediul în străinătate. Prin cele peste 20 de societăți mixte care funcționează în prezent pe diverse piețe s-au promovat unele forme noi de comercializare cum ar fi: depozite pentru mărfuri sezoniere în vederea valorificării lor în perioadele conjuncturale optime, desfacerea prin unități cu amănuntul proprii (restaurante cu specific românesc, expoziții cu vînzare) etc.

Alegerea formei de distribuție de către fiecare întreprindere producătoare sau de comerț exterior este determinată de interacțiunea tuturor factorilor de piață, fiind incompatibilă cu folosirea de rețete unice sau preluarea automată a unor rezolvări de succes a problemelor distribuției de către alte întreprinderi românești sau de către concurență.

Așa cum se arăta într-un alt articol la această rubrică, potrivită specificului actual al comerțului nostru cu mașini unelte este formula de distribuție prin reprezentanți locali. Este vorba, bineînțeles, de reprezentanți calificați, specializați, cu rețea corespunzătoare de distribuție și cu putere de pătrundere pe piață. Vînzarea de mașini unelte presupune organizarea unei rețele de distribuție, a unor depozite în consignație, a service-lui, care sînt mai ușor de realizat în condițiile colaborării cu reprezentanți locali.

Formula reprezentantului local nu a constituit, însă, o formulă șablon. În cazul unui volum mare de vînzări pe anumite piețe întreprinderea Mașinexport de exemplu a constituit societăți mixte. Se poate trage concluzia că pentru vînzările de mașini unelte cea mai indicată formulă de distribuție în viitor va fi cea a societății mixte cu program specializat sau cu program de ramuri înrudite, care să folosească specialiști cunoscători ai mașinilor, capabili să le monteze, eventual să le repare și care să fie în măsură să impulsioneze vînzările în toate regiunile țării.

Pentru comercializarea produselor petroliere este indicată constituirea unor societăți mixte cu obiectivul de a se pătrunde treptat în sfera distribuției directe. Pe această linie, o măsură ajutătoare ar fi înființarea unor depozite de desfacere în vederea vînzării produselor petroliere direct la consumatorii cu aprovizionare ritmică și în cantități mici.

Produsele industriei ușoare și alimentare s-ar putea desface pe piețele externe mult mai rentabil în magazine și restaurante proprii sau prin încheierea de contracte direct cu marile magazine din țările importatoare.

Primind sarcini concrete de comercializare și promovare, în funcție de locul pe care îl ocupă în sistemul de desfacere pe piața externă, rețeaua de comercializare a produselor românești va putea acționa ca un inițiator permanent de modificări și adaptări în producția destinată exportului și în metodele de comercializare.

P. ANTON

INOVAȚIA IMPUNE PROGNOZĂ

CONTINUĂM publicarea anchetei „Motivația producătorului industrial", realizată în cadrul Tîrgului București — 1972, privind următoarele aspecte:

1. Cum interpretați conceptul de marketing în cadrul politicii dumneavoastră de întreprindere?

2. Cum realizați dialogul producător-consumator?

3. Ce pîrghii de promovare ați utilizat cu succes în activitatea dv.?

Victor JARIKOV
— Techsnabexport — U.R.S.S.

TECHSNABEXPORT se ocupă cu importul și exportul de aparate de fizică nucleară, Roentgen și alte instalații. Organizația exportă și importă izotopi, precum și alte materiale pentru industria electronică. Ea întreține legături comerciale cu peste 50 de organizații din diverse țări, inclusiv România.

1. În organizația noastră marketingul ocupă un loc foarte important. El este realizat în moduri diferite în diverse țări. De exemplu, în România marketingul este efectuat de un reprezentant special care studiază în primul rînd cererea la acele mărfuri care se încadrează în nomenclatorul nostru. De pildă, înainte de a prezenta produsele noastre la Tîrg am studiat cererea organizațiilor românești, am purtat discuții pentru a depista posibilitățile de desfacere și am prezentat cu prioritate exponatele pentru care s-a manifestat interes în aceste discuții.
de specialitate. În al doilea rînd, în presa de circulație largă și

2. Prima și cea mai importantă formă este publicitatea în presa în al treilea rînd publicitatea prin expoziții, atît expoziții specializate cît și tîrguri. Atunci cînd dorim să lansăm produse noi, recurgem, de preferință, la această din urmă formă. 80% din exponatele de la Tîrgul de la București, de exemplu, au fost produse noi. Expozițiile specializate dau, de regulă, mai multe rezultate căci vizitatorii sînt oameni competenți care pun întrebări concrete și încheie tranzacții.

Principalul factor al succesului publicității este informarea făcută la momentul oportun și într-o formă accesibilă. Din acest punct de vedere avem încă unele deficiențe. Uneori prezentăm prea tîrziu documentația tehnică referitoare la utilajul căruia îi facem publicitate la o expoziție. În activitatea noastră în România ar trebui să prezentăm materialele noastre de publicitate în românește. Din păcate nu se realizează întotdeauna acest lucru.

3. Un element foarte important al promovării produselor este înnoirea lor. În ramura noastră, de exemplu, durata vieții unui produs este în medie de 3—4 ani, în anumite cazuri putînd fi de numai 2—3 ani și în altele de 6—7 ani. Domeniul în care lucrăm cu precădere, acela al fizicii nucleare este foarte dinamic, și de aceea în activitatea noastră de marketing prognoza ocupă un loc important.

Prognozele afirmă că partea energiei atomice în balanța generală energetică a lumii va ajunge la 50% la sfîrșitul secolului. Astăzi ponderea energiei atomice este de numai 8% și în 1980 va fi de 20%. Concluziile de marketing pe care le tragem sînt de genul: odată cu răspîndirea utilizării energiei atomice, costul ei se va reduce. În următorii 20—25 ani se va ajunge la costuri egale între energia produsă cu combustibil tradițional (cărbune, petrol) și energia produsă cu combustibil nuclear. Va exista deci o mare cerere de echipamente de fizică nucleară, scăzînd proporțional cererea de echipament pentru centrale clasice.

Avem reprezentanții noștri în multe țări, iar în altele încheiem acorduri cu firme locale care ne reprezintă interesele. Așa procedăm de exemplu în Franța, Elveția, Austria. Uneori o singură firmă ne reprezintă în cîteva țări. Această firmă se ocupă de obicei atît de exportul propriu zis al mărfurilor noastre în țările respective cît și de marketing. Reprezentanțele locale cunosc de obicei mai bine piața respectivă și obțin mai ușor succese și de aceea recurgem la ele.

Interviu consemnat de
Irina VIANU

CONCEPŢIE UNITARĂ ÎN REALIZAREA SISTEMELOR INFORMAŢIONALE

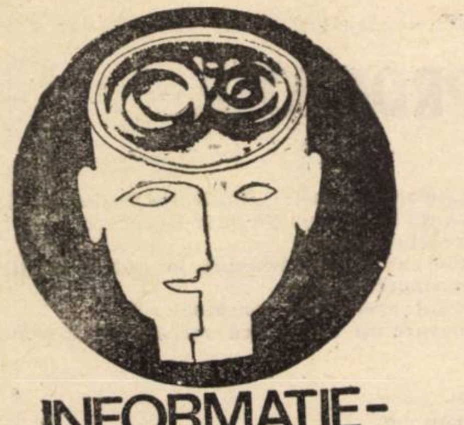

INFORMATIE-DECIZIE

TRECÎND la aplicarea practică a indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, la Consfătuirea de lucru a C.C. al P.C.R. din 8—9 septembrie a.c. şi cu prilejul vizitei la Centrul teritorial de calcul electronic Cluj din 2 octombrie a.c., privind proiectarea şi introducerea cu prioritate a sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor în întreprinderi şi centrale industriale, pentru a permite modernizarea conducerii, Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie prin Institutul central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare (ICSCMA), a organizat în zilele de 26—28 octombrie a.c. la Mamaia, prima consfătuire pe ţară a specialiştilor în informatică. Consfătuirea şi-a propus ca prin analiza şi dezbaterea amplă a experienţei acumulate în ţara noastră pînă în prezent, în cadrul proiectelor elaborate sau în curs de elaborare, să definească o concepţie unitară privind realizarea sistemelor informatice pentru conducere.

La consfătuire au participat reprezentanţi ai ICSCMA, ai centrelor teritoriale de calcul electronic, ai centrelor de calcul şi institutelor de proiectare departamentale, ai întreprinderilor şi centralelor industriale, la care se proiectează introducerea de sisteme de conducere cu mijloace de automatizare.

Consfătuirea avînd un pronunţat caracter de lucru, a dezbătut concepţiile şi procedeele expuse de specialişti scoţînd în evidenţă atît laturile pozitive cît şi limitele acestora.

Prezentarea lucrărilor conferinţei a fost făcută de un colectiv din cadrul ICSCMA.

● Un sistem de conducere cu mijloace de automatizare care se dezvoltă în faze, în cadrul unei concepţii de integrare.
● Organizarea reţelei centrelor teritoriale de calcul.
● Pregătirea pe scară largă a cadrelor de specialişti.

ACŢIUNEA organizată de introducere în economia ţării noastre a sistemelor de conducere cu mijloace de automatizare urmează să se realizeze în principal, în trei etape:

În perioada 1971—1975 se vor asigura condiţiile necesare pregătirii economiei pentru utilizarea tehnicii de calcul prin ample acţiuni de raţionalizare şi adaptare a evidenţei la cerinţele prelucrării automate a datelor. Se va trece, de asemenea, la: proiectarea şi implementarea sistemelor de conducere cu mijloace de automatizare în circa 400 de unităţi economice din ramurile de bază ale economiei naţionale, elaborarea proiectelor de sisteme funcţionale generale şi de conducere operativă şi începerea organizării Băncii centrale de date şi a primelor legături de teleprelucrare, în economie urmînd să funcţioneze în 1975 peste 80 centre de calcul, din care peste 20 de importanţă republicană şi 23 centre teritoriale, 60% din capacitatea de calcul instalată în această perioadă urmînd să servească întreprinderilor şi centralelor industriale. În acest sens s-au întreprins o serie de acţiuni, cum ar fi: adoptarea clasificării unitare a produselor şi serviciilor pe întreaga economie naţională; fabricarea calculatoarelor electronice universale din generaţia a III-a, a maşinilor electromecanice de calculat, a maşinilor electromecanice de facturat şi contabilizat, a maşinilor electronice de calcul de birou; organizarea reţelei centrelor teritoriale de calcul electronic, pregătirea pe scară largă a cadrelor de specialişti necesari pentru proiectarea, introducerea şi exploatarea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor.

În perioada 1976—1980 se va lărgi sfera de utilizare a sistemelor informatice în unităţi economice, ajungîndu-se ca în 1980 circa 1000 asemenea unităţi să utilizeze tehnica de calcul în conducerea producţiei, iar în ramurile industriale cu flux continuu şi în primul rînd în metalurgie şi chimie, să fie realizate sisteme de conducere cu calculatoare electronice atît pentru activitatea economică, cît şi pentru procesele tehnologice. Tot în această etapă se va lărgi reţeaua de centre teritoriale de calcul electronic în toate judeţele ţării, se vor pune în funcţiune sistemele de conducere funcţionale, la nivelul economiei şi de ramură, se va trece la dezvoltarea băncilor de date şi la completarea reţelei de transmiteri de date cu linii de telecomunicaţii speciale în vederea interconectării sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor şi a centrelor de calcul.

În perioada de după 1980 urmează să se realizeze treptat sistemul informatic naţional prin interconectarea la diferite nivele a sistemelor şi subsistemelor de conducere cu mijloace de automatizare funcţionale, de ramură, social-economice, etc. cu mijloace de automatizare, din centrele teritoriale de calcul electronic Cluj, Ploieşti, Timişoara precum şi de la CEPECA.

În cadrul consfătuirii, **DIRECŢIA DE CERCETARE-PROIECTARE DIN ICSCMA-BUCUREŞTI** a prezentat concepţia şi stadiul realizării sistemului de conducere cu mijloace de automatizare SICMA-1* pentru întreprinderi şi centrale industriale. SICMA-1, reprezintă prima etapă de realizare a unui sistem integrat de conducere, propunîndu-şi să realizeze următoarele: variante de plan anual şi trimestrial, cu posibilităţi de actualizare; lansarea şi urmărirea producţiei lunar, decadal sau săptămînal; calculul necesarului de capacităţi (pe grupe de utilaje), forţă de muncă (pe meserii), materiale (într-o primă etapă numai pentru materiale şi componente din cooperare); urmărirea realizării contractelor cu furnizorii şi beneficiarii; situaţia stocurilor de materiale, produse, semifabricate (într-o primă etapă, în unităţile economice unde numărul materialelor este de ordinul zecilor de mii).

Concepţia de proiectare şi realizare a acestui sistem de conducere ţine seama de următorii factori: 1) Configuraţiile de calcul prevăzute a fi puse în funcţiune în ţara noastră în acest cincinal au posibilităţi limitate şi — din estimările făcute — rezultă că nu au o capacitate suficientă pentru realizarea unor sisteme integrate de conducere; limitări există atît în hardware (necesitatea de a dispune de unităţi de memorie externă cu acces rapid de mare capacitate pentru realizările unor baze de date complete, de terminale corespunzătoare pentru colectarea şi transmiterea datelor din ateliere, secţii etc.), cît şi în software (pachetele de programe pentru gestiunea bazei de date şi pentru programarea şi ordonanţarea producţiei, nu sînt încă puse complet la punct ca şi sistemul de gestiune a mesajelor, sistemul de operare va trebui modificat pentru a permite conducerea producţiei în timp real etc.).

2) Personalul cu experienţă din proiectarea şi implementarea sistemelor de conducere cu mijloace de automatizare este redus, majoritatea celor implicaţi în astfel de acţiuni fiind practic pentru prima oară participanţi la astfel de proiecte.

3) Conducerea întreprinderilor nu este dispusă să aştepte perioade lungi de timp (4—5 ani şi chiar mai mult) necesare pentru obţinerea unor prime rezultate în cazul sistemelor integrate, SICMA-1 permiţînd obţinerea unor asemenea rezultate cu limitările indicate mai sus — într-un timp mai scurt de (1—2 ani).

CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC CLUJ şi-a propus proiectarea şi exploatarea unui sistem pentru conducerea producţiei la Centrala minelor de fier şi nemetalifere din Cluj.

Ţinîndu-se cont de specificul unităţii şi de condiţiile concrete privind posibilităţile de culegere a informaţiilor necesare creării unei baze de date pentru sistemul de conducere, realizarea acestuia s-a început prin proiectarea unor aplicaţii, ale căror obiective sînt: determinarea informaţiilor din baza de date cu un grad de exactitate cît mai ridicat; îmbunătăţirea activităţii unităţii în sectoarele cele mai importante; crearea unei discipline în activitatea de culegere a informaţiilor; automatizarea lucrărilor de evidenţă din sectoarele afectate.

În concordanţă cu obiectivele enunţate, s-a proiectat şi este în exploatare curentă, de mai mult de un an, aplicaţia de gestiune a materialelor, care rezolvă problema consumurilor specifice de materiale şi a resurselor disponibile. De asemenea sînt furnizate conducerii centralei situaţii care definesc starea stocurilor de materiale, în raport cu limitele minime şi maxime stabilite, precum şi situaţii cu caracter contabil. Un alt subansamblu al sistemului rezolvă problema livrărilor atît sub aspectul realizării contractelor, cît şi al evidenţei financiare.

În ceea ce priveşte utilajele (consumuri, capacitate, încărcare) s-a urmărit: folosirea utilajelor şi parcului auto; planificarea reparaţiilor capitale; programarea şi urmărirea reparaţiilor curente; automatizarea evidenţelor în contabilitatea mijloacelor fixe.

Aceste aplicaţii constituie subansamble ale sistemului de conducere, avînd rolul de furnizare de informaţii bazei de date şi de urmărire operativă a activităţii unităţii.

Fişiere ca cel de stocuri de materiale, fişierul consumurilor de materiale, fişierul de contracte, fişierul de livrări, fişierul de utilizare a utilajelor concură la formarea bazei de date şi întreţinerea sa în condiţii de siguranţă şi corectitudine a informaţiilor tratate, făcînd posibilă funcţionarea corectă a sistemului de conducere.

Obiectivul principal urmărit de **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC PLOIEŞTI,** chiar în primul an de funcţionare, a fost realizarea unor sisteme de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor pentru producţie, conform cerinţelor imediate ale întreprinderilor.

Principiile adoptate pentru realizarea acestui obiectiv au fost: proiectarea şi experimentarea unor sisteme simple, dar eficiente, pentru întreprinderi cît mai reprezentative din ramurile industriale de bază ale judeţului; activitatea centrală din cadrul sistemelor de proiectare să fie producţia; proiectarea să se facă la început pentru întreprinderile cu producţie mică-mijlocie, urmînd ca după experimentarea sistemelor să se treacă la generalizarea şi aplicarea lor în întreprinderi mari şi foarte mari.

Pe baza acestor principii s-au abordat şi lucrările de proiectare a sistemelor de conducere pentru Uzina de utilaj chimic Ploieşti (uzină de prototipuri) şi Uzina NEPTUN Cîmpina (uzină de reductoare şi trolii).

Sistemele proiectate sau în curs de proiectare se compun din două subsisteme de bază: a) subsistemul de pregătire şi comandă a fabricaţiei; b) subsistemul de urmărire a producţiei.

Primul subsistem realizează programul operativ de lucru la nivel de utilaj sau grup de utilaje prin simularea utilizării resurselor principale din procesul de fabricaţie (capacităţi şi forţă de muncă).

El constă în principal din următoarele module: a) verificarea posibilităţilor de realizare a comenzilor şi eventual elaborarea unei variante optime de plan anual; b) pregătirea globală a producţiei (cu materiale, colaborări externe şi forţă de muncă); c) pregătirea lunară a producţiei; d) programarea operativă a producţiei; e) lansarea bonurilor în fabricaţie.

Modulele acestui subsistem s-au realizat în mod diferit pentru fiecare întreprindere, de acord cu particularităţile procesului de fabricaţie al acestora.

Modulul central al acestui subsistem s-a considerat: programarea operativă a producţiei şi s-a realizat în două faze: a) identificarea operaţiilor, a produselor sau a semifabricatelor prioritare; b) blocarea resurselor pentru sortimentele prioritare.

Informaţiile de bază se obţin din tehnologiile fiecărui produs. În cazul aplicaţiilor din domeniul construcţiilor de maşini, în care tehnologiile cuprind un număr mare de operaţii şi nomenclatorul produselor conţine sute, chiar mii de tipo-dimensiuni, s-a adoptat soluţia creării fişierelor de tehnologie şi structură în timpul procesului de ordonanţare pentru fiecare produs în parte şi distrugerea lor după realizarea fazei de alocare a utilajelor. Această soluţie a permis realizarea programării operative a producţiei utilizînd un volum relativ mic de date.

Al doilea subsistem constă în înregistrarea şi prelucrarea informaţiilor de răspuns obţinute în procesul de fabricaţie, ca rezultat al execuţiei comenzilor din bonurile lansate.

Unul din sistemele de conducere elaborate de **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC TIMIŞOARA,** se referă la întreprinderea Electro-Banat. Electro-Banat este o întreprindere care produce circa 600 produse de o complexitate medie, avînd circa 25 repere şi 6 operaţii tehnologice fiecare, revenind 12 000 repere şi 15 000 sortimente de materiale curente. Sistemul de conducere a producţiei cu ajutorul calculatorului electronic porneşte de la realizarea activităţilor de planificare, programare, execuţie.

Activitatea de planificare cuprinde întocmirea variantelor de plan plecînd de la cerinţele pieţei (interne şi externe) şi de la restricţiile privind capacităţile de producţie şi termenele de realizare. Controlul planificării se face analizînd balanţa încărcării capacităţilor întreprinderii, realizarea cerinţelor pieţei şi stadiul contractărilor. La baza planului adoptat se întocmesc planurile de producţie, de aprovizionare, de desfacere, planul financiar, planul preţul de cost, planul de dezvoltare şi altele.

Sistemul adoptat prevede realizarea trecerii la prelucrarea automată a datelor pe funcţii. O caracteristică comună tuturor funcţiilor este utilizarea în comun a aceloraşi fişiere: fişierul plan produse, fişierul nomenclator produse, fişierul stocuri de materiale, fişierul beneficiari, fişierul furnizori, fişiere consumuri specifice, fişierul operaţii tehnologice, fişierul blocuri de muncă.

Pentru asigurarea unei prelucrări rapide ţinînd seama de configuraţia de calcul, fişierele sînt orientate pe benzi magnetice realizîndu-se explozia nu în timpul prelucrării, ci înaintea ei pe fişierele intermediare care pot fi exploatate rapid. Rapiditatea prelucrării se asigură şi prin prevederea manevrării fişierelor pe discuri.

Pentru realizarea prelucrării automate a datelor pe funcţii s-a adoptat soluţia realizării în primă urgenţă a cerinţelor întreprinderii de a fi ajutată pentru eliminarea ştrangulărilor în anumite activităţi, respectîndu-se principiul prelucrării integrate a informaţiilor sau a integrabilităţii ei, toate informaţiile fiind introduse în calculator o singură dată şi prezentîndu-se posibilitatea folosirii lor în toate funcţiile şi activităţile întreprinderii. Astfel pentru funcţia de producţie s-a realizat lansarea produselor şi urmărirea realizărilor, lansarea materialelor şi urmărirea consumurilor, pentru funcţia de aprovizionare, evidenţa stocurilor şi a furnizorilor, pentru funcţiile desfacere-evidenţa beneficiarilor şi altele.

Analiza comparativă a sistemelor prezentate permite deducerea unor concluzii importante:

SICMA-1 corespunde unei împărţiri pe verticală a piramidei sistemului de conducere cu mijloace de automatizare ţinînd seama în special de necesităţile nivelului de conducere mijlociu-superior.

● Realizarea unui sistem de conducere integrat, care să ţină seamă simultan de nevoile celor trei nivele de conducere, a întreprinderii (strategică, tactică şi operativă) este o problemă complexă şi de lungă durată, necesitînd sisteme de calcul foarte puternice şi foarte performante, cu o reţea dezvoltată de echipamente de culegere şi transmitere a datelor şi cu un software extrem de complex şi foarte bine pus la punct. Aşa cum reiese şi din concepţia SICMA-1 şi a sistemelor elaborate de centrele teritoriale de calcul electronic menţionate, pentru deciziile strategice sînt necesare în primul rînd date agregate din toate sectoarele de activitate ale întreprinderii şi orientate asupra viitorului, din care unele au caracter stohastic, în timp ce informaţiile necesare nivelului inferior al ierarhiei conducerii se referă în primul rînd la trecut şi prezent, fiind specifice pentru domeniul respectiv şi putînd fi structurate destul de precis. Din această cauză tendinţa actuală de realizare a sistemelor integrate de conducere, pentru întreprinderile mari în primul rînd, constă în adoptarea pentru nivelul superior de conducere a unui sistem de conducere cît mai unitar, cuprinzînd toate, sau cele mai importante domenii de activitate, (similar, în principiu, cu SICMA-1), iar pentru nivelele inferioare de conducere — sisteme pe domenii, care la rîndul lor pot fi împărţite după mărimea, programul de producţie, gradul de descentralizare al întreprinderii pe: grupe de produse sau funcţii (producţie, comercial, financiar-contabilă, personal) ale întreprinderii.

● Concepţia de proiectare şi introducere a sistemelor de conducere cu mijloace de automatizare, corespunde tendinţelor şi practicii mondiale, iar sarcina actuală care stă în faţa I.C.S.C.M.A. este de a experimenta şi dezvolta sistemele elaborate în vederea realizării pe baza lor, în viitor, a sistemelor integrate de conducere şi de a generaliza această experienţă la toţi proiectanţii de sisteme de conducere din ţară. Una din căile principale de integrare a sistemelor elaborate se întrevede a fi crearea unor baze de date compatibile, poate chiar unitare, pentru aceste sisteme.

De aceea, paralel cu cercetarea şi experimentarea diferitelor sisteme de conducere a întreprinderilor, trebuie dezvoltate şi aprofundate cercetările privind bazele de date şi modul de a asigura joncţiunea celor două tipuri de sisteme, în cadrul unui sistem integrat.

● Realizarea unui sistem de conducere cu mijloace de automatizare treptat, pe etape şi nu dintr-odată ca sistem integrat are următoarele avantaje: este relativ mai uşor de a urmări realizarea sistemului; se poate începe cu configuraţii de calcul relativ mici, trecîndu-se la unităţi de calcul mai mari pe măsura obţinerii unor rezultate concrete (minimizarea costurilor iniţiale şi a riscului); stadiul de organizare actual atins în întreprinderi, de multe ori nu poate fi folosit pentru dezvoltarea sistemului de conducere integrat, avînd în vedere că cu cît gradul de integrare este mai mare, cu atît este mai dificil să se facă schimbări ulterioare, deoarece în acest caz ar trebui să se schimbe întregul sistem; cheltuielile de personal şi de timp sînt mai reduse dacă se procedează treptat decît în cazul cînd se abordează direct introducerea unui sistem integrat. Această concepţie de realizare a sistemelor de conducere are la bază experienţa acumulată în ţară în acest domeniu şi care arată că: durata de realizare a unor sisteme de conducere cu mijloace de automatizare dezvoltate este de cel puţin 3—5 ani, perioadă în care condiţiile iniţiale de proiectare a sistemului se schimbă în mare măsură; timpul de uzură (jumătate din timpul de folosire eficientă din punct de vedere economic) pentru sistemele de conducere concepute la un moment dat este de asemenea de 3—5 ani, ceea ce înseamnă că după o astfel de perioadă concepţiile despre punerea problemei, funcţiile obiect, mediul înconjurător, mijloacele utilizate (hardware şi software) sînt învechite în procent de circa 50%. Deci un sistem de conducere, care nu se dezvoltă în faze în cadrul unei concepţi de integrare, se uzează înainte de terminarea sa, fiind depăşit de dezvoltarea atinsă în momentul punerii sale în funcţiune.

Accelerarea introducerii în economie a sistemelor de conducere cu mijloace de automatizare impune întocmirea unui program de acţiune care să asigure cu prioritate în cadrul centrelor de calcul capacităţi pentru realizarea de sisteme de conducere cu mijloace de automatizare, corelat cu prevederile din Programul de perfecţionare a sistemului informaţional economico-social; introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor şi dotarea economiei naţionale cu tehnică de calcul în perioada 1971—1980.

---

*) O prezentare mai detaliată a concepţiei sistemului SICMA-1 va face obiectul unui articol viitor la această rubrică.

relații economice externe ale ROMÂNIEI

DEZVOLTAREA COLABORĂRII ECONOMICE ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ROMÂNO-CEHOSLOVACE

ROMÂNIA pune în centrul politicii sale externe dezvoltarea colaborării și cooperării cu țările socialiste care, așa cum s-a arătat în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 19—21 iulie 1972, ocupă o pondere prioritară în volumul total al comerțului nostru exterior, (circa 55 la sută).

În actualul cincinal, schimburile comerciale ale Republicii Socialiste România cu țările socialiste vor crește cu peste 50% față de realizările cincinalului anterior, în condițiile unei diversificări substanțiale a livrărilor reciproce.

În acest context cunosc o dezvoltare continuă, ascendentă și relațiile economice și tehnico-științifice româno-cehoslovace, în cadrul volumului total al schimburilor comerciale ale țării noastre cu țările socialiste, Republica Socialistă Cehoslovacă ocupînd locul al treilea.

Succesele importante obținute de cele două țări în construirea socialismului, dezvoltarea economiilor lor naționale și creșterea potențialului industrial și tehnico-științific, constituie premize favorabile pentru adîncirea colaborării și cooperării economice și tehnice, asigură noi perspective dezvoltării relațiilor economice româno-cehoslovace. Aceste perspective și posibilitățile actuale au fost analizate cu prilejul lucrărilor sesiunii a VI-a a Comisiei mixte guvernamentale româno-cehoslovace de colaborare economică și tehnico-științifică, care a avut loc, la Praga, în zilele de 14—16 noiembrie 1972.

Comisia a constatat că — în scopul evidențierii de noi posibilități de lărgire și diversificare a colaborării și cooperării economice dintre România și Cehoslovacia — grupele mixte de lucru, în diverse domenii de activitate, precum și organele și organizațiile economice interesate din cele două țări, au depus o activitate susținută pentru inițierea, concretizarea și finalizarea unor acțiuni de colaborare și cooperare economică și tehnică, apreciindu-se pozitiv rezultatele obținute în ultimul timp îndeosebi în domeniul construcțiilor de mașini. În acest context, se poate evidenția cooperarea în producția unor subansamble pentru tractoare, cooperarea în fabricația liniilor automate pentru prelucrat accesorii metalice, cooperarea în producția de vagoane și altele.

Pe lîngă realizările obținute în cooperarea în producție, este de remarcat încheierea Acordului interguvernamental privind colaborarea în domeniul turismului precum și extinderea și adîncirea colaborării economice și tehnico-științifice directe între organe și organizații cu profil similar din cele două țări. În acest context s-au încheiat înțelegeri în domeniile construcțiilor de mașini, metalurgiei, chimiei, științei și tehnicii, standardizării și altele.

În cadrul lucrărilor sesiunii s-au examinat totodată, acțiunile de cooperare în stadiu de tratative, precum și noi propuneri de colaborare, cooperare și specializare în producție, pe care părțile și le-au transmis reciproc, în domeniile construcțiilor de mașini, metalurgiei, chimiei, minelor, petrolului și geologiei, industriei ușoare, transporturilor și telecomunicațiilor și industriei alimentare. Noile propuneri de colaborare, cooperare și specializare sînt menite să contribuie — în cadrul colaborării economice bilaterale româno-cehoslovace — la înfăptuirea Programului complex, adoptat la sesiunea a XXV-a a CAER, de la București.

Sesiunea Comisiei a stabilit măsuri corespunzătoare în vederea definitivării posibilităților de colaborare, cooperare și specializare în producție, atît pentru acțiunile aflate în stadiu de tratative, cît și pentru propunerile noi, față de care părțile și-au manifestat interesul reciproc. În acest context, în industria construcțiilor de mașini, se are în vedere cooperarea în fabricația de echipamente și subansamble pentru autoturisme, extinderea cooperării în fabricația de subansamble pentru tractoare, cooperarea și specializarea în fabricația de autospeciale, cooperarea în producția de motoare și agregate pentru autocamioane, precum și alte acțiuni de cooperare în producția de mașini unelte, scule, aparate de măsură și control, material rulant de cale ferată, utilaj energetic și altele.

În industria metalurgică se are în vedere realizarea, în cooperare, de tablă subțire din oțeluri înalt aliate, specializarea în producția de oțeluri aliate și speciale, precum și cooperarea în producția de instalații metalurgice.

În domeniul industriei chimice urmează a fi concretizate posibilitățile de cooperare și specializare în fabricarea produselor chimice de mic tonaj, cooperarea în producția de cauciuc sintetic, cooperarea și specializarea în producția de fibre sintetice, precum și cooperarea în fabricația pieselor de schimb pentru industria chimică.

În domeniul industriei extractive vor fi definitivate posibilitățile de cooperare în cercetarea, proiectarea și fabricarea, în comun, de utilaje miniere, pentru satisfacerea necesarului ambelor părți și pentru livrări pe terțe piețe.

În scopul lărgirii și diversificării în continuare a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice, la sesiune s-a convenit ca organele și organizațiile competente din cele două țări, precum și grupele mixte de lucru ale Comisiei guvernamentale, să-și concentreze atenția, în viitor, îndeosebi asupra următoarelor: abordarea problemelor de colaborare și cooperare într-o perspectivă mai largă, folosind forme și metode noi; cunoașterea reciprocă, în mai mare măsură, a potențialului economic și tehnico-științific al țărilor, în scopul evidențierii de noi posibilități de colaborare și cooperare, îndeosebi în producția industrială; extinderea colaborării economice și tehnico-științifice directe între organizațiile și institutele cu profil similar din România și din Cehoslovacia; realizarea de acțiuni de cooperare în toate etapele, începînd cu cercetarea, proiectarea și producția și terminînd cu livrările reciproce sau pe terțe piețe; dezvoltarea colaborării pe terțe piețe; extinderea colaborării și cooperării în domeniul cercetării tehnico-științifice.

Un domeniu aparte în cadrul lucrărilor sesiunii l-a constituit examinarea schimburilor de mărfuri, subliniindu-se că în ultimii ani, dezvoltarea acestora s-a concretizat în creșterea volumului și diversificarea nomenclatorului de mărfuri. Prin Acordul comercial de lungă durată pe perioada 1971—1975, se prevede o creștere de circa 37%, față de realizările din perioada 1966—1970, iar schimburile prevăzute pe anul 1972, prezintă de asemenea, o creștere substanțială, față de realizările anului 1971.

Cît privește lărgirea gamei produselor ce formează obiectul schimburilor dintre țările noastre și, în special, în domeniul produselor industriei constructoare de mașini, trebuie notat că numai în ultimii ani, exporturile românești în R. S. Cehoslovacă s-au îmbogățit cu noi produse, ca tractoare, mașini agricole, excavatoare hidraulice, aparataj electric de înaltă și joasă tensiune, mașini de calculat, elemente de automatizare, baloane cinescop, autoturisme Dacia și altele.

Pe baza realizărilor înregistrate pînă în prezent în acest domeniu, la sesiunea Comisiei s-a apreciat că există rezerve importante în creșterea volumului schimburilor de mărfuri, convenindu-se măsuri pentru lărgirea acestor schimburi, cu mărfuri, care prezintă interes reciproc.

Multitudinea de probleme înscrise pe agenda de lucru a sesiunii a VI-a a Comisiei mixte guvernamentale româno-cehoslovace demonstrează dorința și interesul ambelor țări de a lărgi și mai mult domeniile colaborării economice și tehnico-științifice reciproce, realizarea recomandărilor convenite în acest sens contribuind la întărirea prieteniei româno-cehoslovace, la întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, la cauza păcii și progresului în lume.

ing. A. NEDELCU

ROMÂNIA LA ACORDUL INTERNAȚIONAL ASUPRA COSITORULUI

LA 11 OCTOMBRIE 1972 a fost aprobată, prin Decret al Consiliului de Stat, aderarea României la cel de al IV-lea Acord Internațional asupra cositorului. Acordul pentru stabilizarea pieței acestui produs de bază acționează de peste 15 ani. Noul acord, intrat în vigoare la 1 iunie 1971, pentru o perioadă de cinci ani, prezintă o însemnătate deosebită pentru toate țările interesate în comerțul internațional cu cositor, datorită, pe de o parte, acțiunii sale stimulative asupra producției miniere și a încasărilor din export, iar pe altă parte, asigurării unei aprovizionări adecvate, la prețuri echitabile, a consumatorilor. Printre obiectivele Acordului se numără și asigurarea unui echilibru între producția și consumul mondial de cositor, de natură să împiedice fluctuații excesive ale prețurilor, promovarea consumului de cositor și a colaborării între țările producătoare și consumatoare în rezolvarea problemelor legate de comercializare.

Forul suprem al Acordului internațional al cositorului este Consiliul, format din reprezentanții tuturor țărilor părți la Acord, care adoptă politicile cele mai indicate și elaborează instrucțiunile privind funcționarea Acordului. Consiliul este compus, în prezent, din 7 țări producătoare și 20 consumatoare *).

Consiliul numește un președinte executiv, care răspunde de administrarea și funcționarea Acordului, în conformitate cu politicile și deciziile adoptate de țările membre. Sistemul de adoptare a deciziilor are la bază votul ponderat, distribuirea voturilor între participanți fiind făcută în funcție de volumul producției sau consumului fiecăruia, cu excepția unui număr de 100 de voturi inițiale, împărțite în mod egal. Cele două grupuri de țări — producătoare și consumatoare — dispun fiecare de cîte 1 000 de voturi. Numărul de voturi maxim la care are dreptul o țară participantă este de 450.

Mecanismele prin care Acordul cositorului își exercită atribuțiile constau, în esență, din fixarea unor prețuri minime și maxime de intervenție, din constituirea unui stoc regulator destinat menținerii prețului pe piața cositorului între limitele convenite și din instituirea unui control asupra exporturilor.

La sesiunea din iulie 1971 a Consiliului internațional al cositorului au fost fixate ca limite inferioară și superioară de preț 1350 lire sterline/tonă și, respectiv, 1650 lire/tonă, între care au fost fixate trei tranșe intermediare. În cazul fiecăreia, au fost stabilite acțiuni specifice ale Consiliului, destinate stabilizării prețului pieței cositorului. Prețurile limită pot fi ajustate de către Consiliu, în funcție de fenomenele care au loc pe piața internațională. Astfel, ca urmare a introducerii cursului flotant al lirei sterline, Consiliul a decis schimbarea bazei operațiunilor stocului regulator care, pînă în luna iulie a acestui an, era prețul cash de la bursa de metale din Londra, la Phenang (Malaezia), piață care cotează în dolari malaezieni/piculi (1 picul = 60,5 kg.). Această măsură a avut ca efect majorarea prețurilor limită care, după estimațiile Agenției **Reuter**, au atins 1450 lire/tonă și, respecitv, 1880 lire/tonă.

Acordul cositorului este singurul acord internațional pe produse care deține în prezent un stoc regulator, format prin contribuția țărilor producătoare, al cărui volum poate atinge maximum 20 mii tone de cositor metal. Cu ajutorul stocului regulator, Consiliul influențează piața, prin vînzări sau cumpărări de cositor, în scopul menținerii prețului între limitele fixate. Prin operațiunile stocului regulator, Consiliul urmărește introducerea unui element adițional în complexul de piață, care să prevină dereglări prea severe. În practică, aceasta înseamnă prevenirea unor căderi excesive ale prețului în tranșa inferioară a diferenței dintre cele două limite extreme sau a unor creșteri brusce în tranșa superioară, permițînd o fluctuație liberă în cadrul tranșei medii, conform raportului zilnic între cerere și ofertă.

Ținînd seama de estimările relative la producția și consumul de cositor, de situația, la un moment dat, a disponibilităților în cositor metal și în numerar ale stocului regulator, de prețul curent al pieței, de tendința probabilă a altor stocuri, precum și de alți factori, Consiliul poate să declare o perioadă de control și să fixeze tonajul total autorizat la export pentru fiecare țară exportatoare, în perioada de control respectivă. Scopul acestei măsuri este, de asemenea, menținerea prețurilor în limitele fixate de Consiliu.

Eficiența acestor mecanisme poate fi mai bine înțeleasă din prezentarea unui exemplu concret de măsuri, luat de Consiliu pentru stabilizarea pieței.

La sfîrșitul lunii septembrie 1969, stocurile producătorilor și consumatorilor erau foarte reduse datorită instaurării perioadei de control și, respectiv, costurilor mari de finanțare. În această situație, dificultățile de ordin tehnic ale unei mari rafinării din Anglia au determinat intrarea pieței cositorului într-o fază critică, pe care țările membre la Acord au reușit s-o depășească prin aprovizionare din stocul regulator. Oferta redusă și operațiile speculative au provocat însă creșterea bruscă a prețurilor, care au atins limita maximă în decembrie 1969. Consiliul a decis atunci sistarea perioadei de control asupra exporturilor și a cerut țărilor producătoare să-și sporească vînzările.

Experiența cîștigată în cei peste 15 ani de administrare a Acordului cositorului a permis ca, la cea de a patra renegociere a acestuia să fie îmbunătățite o serie de prevederi ale textului, în sensul conferirii unei mai mari flexibilități funcționării diferitelor sale mecanisme. Se precizează astfel că directorul stocului poate oferi cositor spre vînzare la prețul pieței (nu la prețul plafon), în cazul în care prețul pieței este egal sau mai mare decît prețul plafon; în acest fel se permite o mai mare libertate de acțiune și se elimină pericolul manevrelor speculative. Spre deosebire de celelalte acorduri, cînd directorul stocului regulator nu putea cumpăra decît atunci cînd prețurile se situau în tranșa inferioară și vinde cînd acestea atingeau tranșa superioară, cel de al IV-lea Acord permite vînzarea și cumpărarea în ambele tranșe, pentru ca directorul să poată acționa în modul cel mai adecvat condițiilor pieței și folosi eficient fondurile bănești și rezervele de cositor de care dispune.

IMPORTURILE de cositor ale României au cunoscut în ultimii ani o creștere continuă situîndu-se în 1971, la peste 2 400 tone. Necesitățile din ce în ce mai mari ale industriei noastre vor conduce, evident, la majorarea în viitor a importurilor de cositor.

Prin aderarea la Acordul internațional asupra cositorului, România, ca țară membră consumatoare, va beneficia, în primul rînd, de prevederile articolului 37, care stipulează că, în caz de penurie pe piață, Consiliul solicită țărilor membre producătoare să sporească producția, urmărește încheierea de aranjamente între țările participante, în scopul asigurării unei distribuiri echitabile a cositorului între țările membre consumatoare și livrează cositor din stocul regulator al Acordului.

Dată fiind natura pieței internaționale a cositorului, unde se înfruntă un mic număr de mari producători și mari consumatori, Acordul previne folosirea poziției de monopol de către o parte sau alta a pieței, prin obligația pe care o au țările membre de a lua decizii în comun, care să aibă în vedere interesele tuturor producătorilor și consumatorilor, inclusiv deci ale României.

Participarea la Acord va permite specialiștilor români să se informeze operativ asupra problemelor legate de comercializarea cositorului și de organizarea mai bună a importului, și va facilita raporturile directe cu producătorii.

Aderarea la Acordul internațional asupra cositorului reprezintă o nouă expresie a politicii economice externe a României de participare activă la cooperarea internațională, a dorinței sale de a contribui la stabilizarea piețelor internaționale ale produselor de bază.

Anton PASCALE
Cornel VASILIADE

*) **Țări producătoare:** Malezia, Bolivia, Thailanda, Indonezia, Nigeria, Zair, Australia.

Principalele țări consumatoare: Anglia, Belgia, Luxemburg, Canada, Cehoslovacia, R.F.G., Franța, India, Italia, Iugoslavia, Japonia, Olanda, Polonia, România, Spania, U.R.S.S.

● Editura tehnică a continuat seria „Biblioteca de automatică, informatică, electronică, management“ cu cel de al III-lea volum al lucrării **„Conducerea activității economice“**, de H. B Maynard, 328 pag., dedicat în întregime unuia dintre cele mai importante compartimente ale întreprinderii moderne: conducerea și administrarea resur-

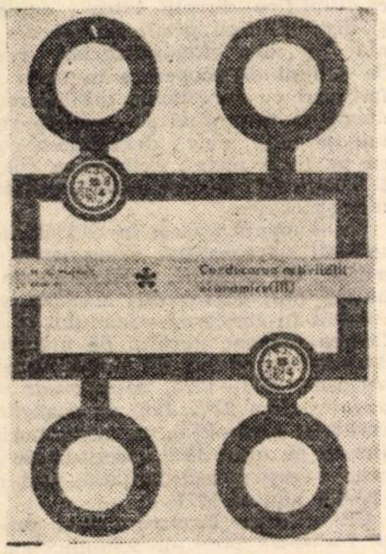

selor umane. Această lucrare-manual se adresează cadrelor de conducere din întreprinderi, specialiștilor și practicienilor din domeniul funcției de personal. Sînt tratate probleme specifice conducerii resurselor umane, ținînd seama de aspectele formale și neformale ale comportării oamenilor într-o structură organizatorică centralizată, bazată pe colaborare.

● C. A. Guston, C. M. Corner, **German — English Glosary of Financial and Economic Terms** (Glosar germano-englez de termeni financiari și economici), Fritz Knapp Verlag Frankfurt am Main/Macdonald and Evans, 1226 pag. Un volum de referință, această a șasea ediție cuprinzînd și termenii cei mai recenți.

● David W. Ehrenfeld, **Conserving Life on Earth** (Menținerea vieții pe pămînt), Oxford, 1972, 360 pag. Autorul, biolog, pledează pentru diversitatea biologică ca o condiție necesară pentru stabilitatea ecosis-

VITRINA CU CĂRȚI

temului, atrăgînd atenția ca soiurile superioare introduse de „revoluția verde“ să nu devină o nouă monocultură.

● V Kourganoff, **La face cachée de l'universite** (Fața nevăzută a universității), Entreprise Service Livres, Cod F 2769, 13, rue Saint-Georges, Paris 9e, 972, 314 pag. O analiză lucidă a carențelor învățămîntului universitar în lumina exigențelor viitorului.

● Michael Hudson, **Super Imperialism** (Superimperialismul), Ed. Holt, Rinehart, 1972, 304 pag. O istorie economică și politică a S.U.A. în ultimii cincizeci de ani.

● I N. Șutov, **Licinoe potreblenie pri soțializme** (Consumul personal în socialism), Moscova, Ed. Misl, 1972, 294 pag. Consumul personal ca o categorie economică și legitățile economice ale dezvoltării sale în socialism, corelația dintre consum și necesitățile personale.

● Lucrarea **Eficiența economică în viticultură**, de dr. ing. **Nicolae Lagadin**, apărută în Editura „Ceres“ (București, 1972, 140 pag.), prezintă metodologia de calcul și de optimizare a eficienței economice, eficiența factorilor de creștere, eficiența muncii și a cheltuielilor de producție în viticultură. Într-un capitol special se tratează problemele de prognoză în această ramură intensivă a agriculturii din țara noastră.

● A. Dahamni, **L'ABC du marketing** (ABC-ul marketingului) Paris, Entreprise Service Livres, Cod F 2771, 1972, 197 pag. Un răspuns la întrebările tradiționale: ce, cui, cît și cînd se vinde? Ultimul capitol se ocupă de creativitate în marketingul modern

● Recent, în librării a apărut lucrarea intitulată **„Sistemul de informare economică și procesul de luare a deciziilor în întreprindere“** (Editura didactică și pedagogică, București 1972, 237 pag.), de prof. dr. doc. **V V. Protopopescu** și **D. Stoica.** În prima parte a cărții

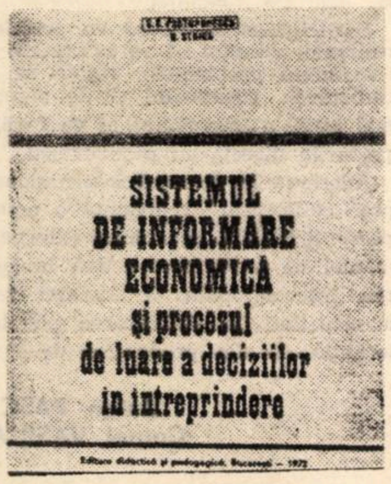

autorii fac unele considerațiuni teoretice generale cu privire la sistemul de informare economică și procesul de decizie. Partea a doua se ocupă de unele probleme practice privind proiectarea și rolul sistemului informațional în gestiunea economică a întreprinderii.

pregătirea și utilizarea cadrelor

● Asigurarea profilului de specializare necesar.

● Planul de învățămînt și programele școlare — legate mai strîns de scopul și cerințele pregătirii.

● Cum să se facă repartizarea elevilor la practică?

PROFESIONALIZAREA ELEVILOR LICEELOR ECONOMICE

LICEELE economice actuale, suferă, după opinia mea, de o serie de carențe ce se cer înlăturate, din care voi menționa cîteva. Există un număr prea mare de asemenea licee (43) la care se adaugă circa 30 de secții de contabilitate și merceologie pe lîngă liceele agricole și, în plus, liceele de alimentație publică și cele patru cu profil de prelucrare automată a datelor (recent înființate). Este de asemenea exagerat numărul de clase paralele în fiecare an de studii. Numai la Liceul economic din Brașov au absolvit în 1971/1972 un număr de opt clase la cursurile de zi, două clase la seral și două clase la postliceal, în total 12 clase.

Are nevoie economia națională de acest număr de contabili și merceologi, acum cînd statul și-a planificat investiții în peste 5 000 mașini și echipament automat de calcul și de evidență?

O altă deficiență constă în teoretizarea excesivă a acestui învățămînt în dauna pregătirii practice, pentru viață, a tineretului și o mare supraîncărcare cu diverse discipline, capitole, teme și teorii nesemnificative pentru pregătirea lor medie. Practica nu se desfășoară în producție, la locurile de muncă unde iau naștere operațiunile economice, unde se întocmesc documentele economice de evidență primară. Practica de vară ce o fac elevii la birourile și serviciile întreprinderilor este uneori formală, fără eficiență, împovărează și uneori stînjenește activitatea personalului din întreprinderea respectivă. În cel mai fericit caz, elevii răsfoiesc dosare cu documente, studiază instrucțiuni și cărți de specialitate, copiază documente. Această situație se datorează orientării care face ca absolvenții acestor licee să fie folosiți drept contabili-funcționari; mai mult, se consideră că asemenea contabili n-au ce căuta în secțiile de producție, la magazii și depozite, ci numai în birourile centrale. După părerea mea, programa de practică este aceea care creează această situație, nefiind adaptată intereselor urmărite.

De observat că în prezent nu există aproape nici o deosebire între programele școlare ale disciplinelor de specialitate de la Academia de Studii Economice și cele de la liceele economice, ceea ce nu este în concordanță cu principiul didactic al accesibilității.

Nu sînt suficient precizate rostul, locul și atribuțiile absolvenților acestor licee în funcție de cerințele reale ale economiei naționale și ale sectoarelor social-culturale.

Pe de altă parte, ar fi cu totul greșit dacă s-ar considera că liceele economice n-ar fi necesare și că absolvenții lor nu și-ar găsi locul potrivit și util în activitatea social-economică a țării. Întreprinderile, fabricile, comerțul socialist, unitățile sectorului social-cultural au mare nevoie de această categorie de salariați cu studii medii de specialitate. Absolvenții acestor licee ar trebui să îndeplinească funcții polivalente, în care scop e necesar să se asigure și pregătirea lor profesională: salariați operativi la unitățile sau serviciile de aprovizionare și desfacere din toate ramurile și sectoarele social-economice (magazineri, primitori-distribuitori, recepționeri, sortatori, merceologi, voiajori, șefi raioane, șefi de unitate în comerț și cooperația meșteșugărească etc.): salariați administrativi diverși (administratori de imobile, de cantine, de școli, spitale, calculatori de prețuri și de salarii, casieri); salariați în serviciile financiar-contabile, planificare, statistice, finanțe, bănci și consiliile populare, secretariat, pontatori și chiar normatori, lansatori de bonuri de materiale și bonuri de lucru, precum și alte funcții administrative, de gestiune și de evidență ce nu cad în competența cadrelor medii tehnice și a celor de concepție tehnico-economică; operatori la mașinile de calcul și de contabilizat și la calculatoarele electronice etc.

Profesionalizarea actualelor licee economice nu înseamnă transformarea lor în școli profesionale, ci asigurarea unui profil de specializare la nivel liceal date fiind necesitățile concrete de cadre medii pentru gospodărirea judicioasă a bunurilor materiale din diversele întreprinderi și instituții.

Conținutul învățămîntului (planul de învățămînt și programele școlare) trebuie legate de scopul și cerințele pregătirii categoriei respective de salariați, la locul ce-l vor ocupa absolvenții în viața social-economică. Dacă liceele industriale pregătesc cadre de muncitori calificați, din care — în funcție de capacitatea fiecăruia — se promovează cadrele tehnice medii, de ce să nu urmărim aceeași linie de principiu și în organizarea actualelor licee economice?

PENTRU ÎNLĂTURAREA carențelor menționate, supun atenției specialiștilor și factorilor de decizie cîteva măsuri organizatorice. Consider că liceele economice ar trebui structurate pe următoarele secții: secția comerț general; secția alimentație-hoteluri (de felul celor organizate de Ministerul Turismului); secția industrie, construcții, transporturi; secția administrație, statistică, finanțe; secția agricolă (în locul secțiilor de contabilitate și merceologie de la liceele agricole); secția operatori pentru prelucrarea automată a datelor (iar actualele licee industriale cu denumirea de mai sus să pregătească cadre calificate pentru întreținerea, reparația și construcția echipamentelor și mașinilor de calcul, contabilizat etc.).

Practica școlară în producție să se facă în toți cei 4 ani de studii, în cît mai multe locuri de muncă pentru a se cîștiga maximum de experiență muncind efectiv, nu în birourile sau serviciile administrative, contabile etc ale întreprinderii, ci direct în secțiile sau sectoarele producției (de bază și auxiliară), pe șantierele de construcții-montaj, în unitățile de transporturi, la fermele agricole, în magazinele comerțului cu amănuntul și la depozitele cu ridicata, alături de personalul operativ, executînd următoarele activități: primirea, distribuirea și participarea la recepția materialelor, a mărfurilor și a ambalajelor, lucrări de sortare, ambalare, împachetare și expediere a produselor, a mărfurilor etc.; întocmirea documentelor de evidență primară legate de primirea și desfacerea mărfurilor, produselor, a documentelor și evidențelor în magaziile și depozitele de materiale și produse, a evidențelor tehnic-operative de la toate locurile de muncă din întreprinderile industriale, de construcții, la întreprinderile comerciale etc. În secțiile de producție de bază și auxiliare să fie folosiți pentru întocmirea documentelor ca: bonuri de materiale, bonuri de lucru, evidența muncii, evidența executării producției, evidența cheltuielilor, la întocmirea documentelor privind normarea muncii și a consumurilor de materii, materiale etc. devenind auxiliari valoroși ai șefului secției, atelierului, ai șefului de unitate.

Practica școlară va trebui să se facă, fie zilnic cîte 2 ore, fie cîte 2 zile săptămînal. În afară de această practică, elevii ar trebui să efectueze cîte 3 ore pe săptămînă de activități tehnico-productive și gospodărești, pregătindu-se pentru viața de familie, cîștigînd anumite deprinderi și îndemînări pentru diverse treburi casnice și gospodărești.

Repartizarea elevilor în practica școlară să se facă pe bază de grafic în așa fel încît în cei 4 ani de studii să treacă prin toate sectoarele de activitate, să-și formeze un larg orizont profesional, cel puțin cîte un semestru într-o întreprindere sau într-un sector de activitate pentru a se vedea eficiența practicii și pentru a putea aprofunda problemele și aspectele organizatorice, de evidență tehnic-operativă, etc., a acelui loc de muncă.

Aprecierea cunoștințelor practice ar fi bine să se facă semestrial, la fiecare loc de muncă, notele să fie trecute în catalog ca medie, a cărei „valoare“ să fie egală cu media de la cursurile teoretice. În acest fel se va întări prestigiul și seriozitatea practicii școlare, elevii vor acorda atenția cuvenită, vor fi stimulați și cointeresați pentru însușirea cunoștințelor și formarea deprinderilor necesare. Evident, pentru introducerea acestor îmbunătățiri va fi nevoie de modificarea prealabilă a Regulamentului de funcționare a liceelor de specialitate, de elaborarea unei programe de practică școlară cît mai bine gîndită.

Ca și la celelalte licee profesionale, în acest liceu va trebui asigurat nivelul minim de cultură generală stabilit pentru clasele IX—X din învățămîntul obligatoriu, dîndu-le în plus acele cunoștințe suplimentare aferente învățămîntului liceal în funcție de fondul de timp existent în perioada de școlarizare. Deoarece nu se pot prevedea în orar decît maximum 36 ore săptămînal, din care 8—9 ore practică în producție, 3 ore activități tehnico-productive și gospodărești, rămîn pentru cursuri circa 25 ore pe săptămînă. Din acestea se pot prevedea circa 9 ore (35%) pentru disciplinele de specialitate, restul pe 65%, adică 16 ore, rămînînd pentru cultura generală, inclusiv orele pentru. educație fizică, dirigenție etc. Elevii vor avea astfel de învățat numai pentru circa 3 discipline pe zi, nu ca azi pentru 6—7 discipline, fiind deci mai descongestionați de volumul mare de obligații, ceea ce va îmbunătăți calitatea învățămîntului.

În legătură cu numărul liceelor, consider că ar trebui ca actualele școli profesionale comerciale care pregătesc cadre operative pentru comerț să fie transformate în licee profesionale astfel încît numărul total al liceelor economice să nu depășească pe cel existent.

Consider că adoptarea măsurilor preconizate ar contribui la îmbunătățirea substanțială a conținutului procesului de învățămînt mediu economic, la ridicarea nivelului de pregătire profesională a uneia din categoriile de personal util unităților noastre economice și sociale.

prof. George P. ALBU
Brașov

Sesiune științifică la „Autobuzul“

La Uzina „Autobuzul“ — București, a avut loc, recent, a VI-a Sesiune anuală de comunicări tehnico-științifice, organizată de Comisia de ingineri și tehnicieni de pe lîngă Comitetul sindicatului. Printre comunicările care au fost prezentate de către specialiști din producție, cercetare și proiectare s-au numărat și cele avînd ca teme: **comportarea autoutilitarelor T.V 51-F și T.V. 51-S în expediția română trans-africană; conjunctura actuală a pieței internaționale a autoutilitarelor și posibilități de mărire a exportului autoutilitarelor TV; noi tipuri de autobuze urbane în curs de asimilare la Uzina „Autobuzul“ — București; reorganizarea fluxurilor și tehnologiilor de vopsire pentru autovehicule; calculul capacității și încărcării utilajelor din secțiile de producție, cu ajutorul calculatorului electronic.**

creștere economică

ORIZONTUL DE TIMP ȘI VALOAREA PREDICTIVĂ A MODELELOR DINAMICE

DEPARTE de a se fi ajuns la rezultate pe deplin satisfăcătoare, mai ales din punct de vedere pragmatic, totuși din cercetările întreprinse de numeroși economiști din punctul de vedere al luării în considerare a orizontului de timp rezultă că modelele de creștere economică pot fi construite în două variante : a) cu orizont infinit de timp, în care consumul sau utilitatea de consum calculat pe locuitor, actualizat cu o rată care nu poate fi mai mică decît rata normativă precalculată pe baza unor mărimi obiective, atinge anumite niveluri de consum precalculate sau un nivel de saturație ; b) cu orizont finit de timp în modele intertemporale, în care perioada de optimizare este luată ca o mărime, fie definită econometric [1]), fie evaluată pe baza unor criterii economice (structura economiei și gradul ei de adaptabilitate la schimbarea utilizării finale a venitului național, ciclul de reproducție a bazei tehnico-materiale și a forței de muncă), a unor criterii demografice (potențial de viață medie sau perioadă de muncă) și a unor criterii sociale și politice. În stabilirea mărimii concrete a orizontului de timp opiniile sînt în totală divergență, întîlnindu-se propuneri în această privință ce variază de la 10 ani, reprezentînd ciclul de reproducție a bazei tehnico-materiale, la 20—25 ani reprezentînd vîrsta pe generații și pînă la 40—45 ani, reprezentînd ciclul de viață medie de pe glob.

Deocamdată considerăm că sînt suficiente aceste enunțuri, ce e drept cu totul sumare, ele îngăduindu-ne să revenim mai tîrziu cu explicațiile și comentariile necesare, deoarece le considerăm probleme cheie ale înțelegerii și construcției modelelor de optimizare a creșterii economice.

Găsim oportun ca, chiar de la început, să ne spunem părerea asupra valorii predictive a modelelor dinamice în funcție de orizontul de timp pentru a desluși astfel valoarea lor aplicativă. În această ordine de idei în una din lucrările anterioare [2]) arătam că procesele economice au astăzi o accelerație extrem de ridicată. Ceea ce se petrece în dezvoltarea economiei contemporane în 20 de ani echivalează cu toți anii secolului trecut sau cu cinci secole anterioare. De aici rezultă că posibilitatea surprizelor și necesitatea prevederii lor sînt de cinci ori mai condensate. Dacă nu am tinde să cunoaștem viitorul am putea fi acum surprinși, să spunem, la numai fiecare 5 ani, la ceea ce eram expuși în secolul trecut la 25 de ani.

Dacă această condensare și schimbare colosală a evenimentelor și proceselor economice în timp ar însemna, teoretic, îngustarea corespunzătoare a orizontului de timp în prevederea corectă a viitorului, ceea ce ar putea pune sub semnul întrebării însăși capacitatea și strădulnțele noastre de a face predicții pe termen lung, știința previzională — în care se includ prognozarea, planificarea, modelarea economico-matematică dinamică etc. — vine nu numai să compenseze această condensare, ci chiar să lărgească orizontul de timp pentru predicție.

După cum se știe, problema fundamentală a multor științe este dezvoltarea capacității ei de a fi folosită la predicții pe termen cît mai lung. În general vorbind, predicția este și trebuie să fie nu numai apanajul oricărei științe, ci și încercarea sau verificarea oricărei teorii. Dacă predicția nu se înfăptuiește, nu se verifică, teoria este respinsă ca neadevărată, ca neverificată.

Mulți cercetători consideră că scopul teoriilor științifice este de a obține explicații coerente ale fenomenelor și evenimentelor, iar puterea predictivă crescută a științei este doar un subprodus, un rezultat al explicațiilor științifice coerente. Puterea de predicție este în mod real un subsidiar al puterii de explicație teoretică. Cu alte cuvinte, explicația fără predicție este suficientă, însă predicția fără explicație nu este posibilă [3]). Chiar și în această situație, predicția poate fi folosită ca mijloc riguros de verificare a științei.

Însă aceasta nu înseamnă că o știință, oricît de riguroasă ar fi ea, poate face predicții în general, ci numai în anumite condiții date sau specificate. „A avea o judecată bună înseamnă să fii capabil să faci judecăți bune — predicții bune despre ceea ce se va întîmpla în anumite condiții specificate [4]).

Sînt cazuri cînd setul de condiții specificate suferă modificări în mod artificial, de laborator, și anume atunci cînd este vorba de științe ca fizica, chimia etc. Aici predicția este un mijloc riguros de verificare a teoriei. Sînt însă cazuri cînd, chiar în condițiile societății socialiste, efectele unor condiții schimbate, deși previzibile, nu pot fi calculate cu exactitate, deci cînd modificările condițiilor specificate au un caracter aleatoriu ridicat, cum sînt științele sociale, inclusiv economia. În acest caz, verificarea predicției, deși se produce, are totuși un grad de rigurozitate ceva mai redus, mai ales cînd este vorba, după cum am mai spus, de predicții pe termen lung.

REFERINDU-NE la creșterea economică, această teorie lucrează cu o serie de noțiuni și cu relații sau rapoarte între factori esențiali cum sînt : venit național pe locuitor, rată de acumulare și de consum, creșterea populației, productivitatea muncii, progresul tehnic, eficiența fondurilor de producție ș.a. Problema este de a ști care sînt relațiile sau cum operează simultan acești factori. Aceste relații sînt, de cele mai multe ori, parțiale, întrucît nu se pot lua în considerare toate fenomenele și relațiile sociale și nici comportamentul uman în economie care are un caracter aleatoriu și schimbător în timp.

Dacă privim economia ca pe un sistem cibernetic, putem împărți parametrii în cele două categorii cunoscute : interni și externi. Pentru a avea siguranța descrierii cît mai fidele a mișcării viitoare a fenomenului, prima condiție este de a surprinde toți parametrii esențiali, interni și externi, și de a-i pune în relațiile lor reale, iar a doua condiție — de a ține seama de sensul și ordinul de mărime a schimbării lor în timp, de a le proiecta în viitor.

În modelele teoretice, iar uneori și în practică, economiștii iau parametrii externi fie neschimbați, fie cu valori cu o

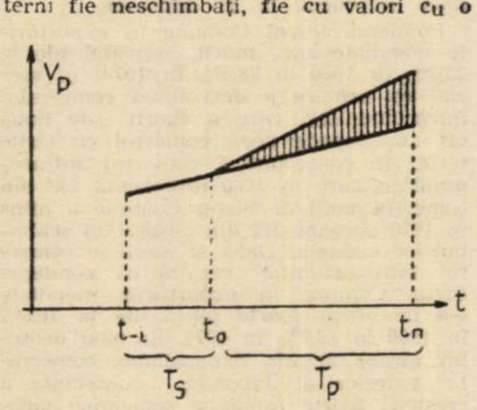

În grafic s-au notat cu : Vp — variabila de predicție ; Ts — perioada în care s-a făcut cercetarea statistică ; Tp — perioada de predicție

largă aproximație. De asemenea, uneori, în practică, se iau în studiu sisteme parțiale, ai căror parametri însumați nu corespund cu cei totali pe întregul sistem. La acestea se adaugă însă un fapt cu un înalt grad de regularitate și anume acela că procesele economice și sociale au un caracter aleatoriu, iar acest caracter se accentuează cu atît mai mult cu cît abordăm studii de previziune pe termen mai îndelungat. De aici apare un raport invers între lungimea timpului pentru predicție și gradul ei de certitudine. Cu cît timpul pentru care se efectuează investigația este mai extins, cu atît gradul de precizie și certitudine a predicției este mai redus. De aceea, gradul de încredere și putere decizională a predicției scade pe măsura lungirii perioadei studiate. Așa cum arăta Norbert Wiener „...tot ceea ce putem prevedea în viitor este o distribuție de probabilitate a constantelor sistemului, însă și această predictibilitate scade invers proporțional cu timpul" [5]).

Ca atare, predicțiile economico-sociale și, în speță, cele de creștere economică au un cîmp de toleranță tot mai larg, pe măsură ce ne îndepărtăm în timp de punctul inițial t_0 — așa cum se poate vedea în grafic.

Predicția pe termen lung, mai ales cînd este vorba de studiul creșterii economice cu mărimi macroeconomice trebuie privită ca avînd un caracter direcțional sau orientativ fără pretenții de exactitate absolută.

În procesul dezvoltării teoriei și practicii de producție, viitorul a început să domine din ce în ce mai mult prezentul. Viitorul nu numai că a încetat să mai fie tratat ca o verigă finală a unui proces natural trecut, ci dimpotrivă este considerat ca ceva de sine stătător, independent, legat însă de conștiința scopurilor urmărite de societatea socialistă pentru dezvoltarea sa.

MULTE DIN DECIZIILE prezente au efecte multilaterale într-o perioadă viitoare îndepărtată și de aceea se impune cunoașterea desfășurării fenomenelor esențiale pe un viitor cît mai îndepărtat. Planul dezvoltării economice și sociale care în concepția politicii economice a P.C.R. are un caracter de lege, obligatoriu, stabilește opțiunile dezvoltării pe perioade medii de cinci ani. Totuși, pentru fundamentarea unor decizii care vizează efecte de lungă perspectivă cum sînt orientarea învățămîntului, a cercetării științifice și a progresului tehnic, a acumulării, a dezvoltării unor noi ramuri etc., sînt necesare studii previzionale de tipul prognozelor și ipotezelor, care nu se opun, ci completează planificarea ca instrument de cunoaștere și modelare a viitorului.

Ca atare, în funcție de orizontul de timp, de gradul de cunoaștere și de posibilitatea modelării viitorului, apar trei instrumente de lucru esențiale : a) **ipoteza** — ca o treaptă inițială și cea mai generală a cunoașterii care vizează un orizont mare de timp, formulează mai puțin concret evoluția fenomenelor mergînd adesea pînă la ficțiunea științifică ; b) **prognoza** — a doua treaptă de cunoaștere și de modelare a viitorului, care studiază nu numai evoluția probabilă a fenomenelor, ci și posibilitățile de a ajunge la anumite obiective esențiale în viitor. Și în acest caz este prezentă incertitudinea într-o proporție relativ ridicată ; c) **planul** — a treia treaptă de cunoaștere și modelare a viitorului, caracterizată prin posibilitate, oportunitate, raționalitate și obligativitate, vizează o perioadă mai mică de timp. Planurile de lungă perspectivă se mai numesc schițe de plan în care incertitudinea este prezentă, însă într-un grad mai redus față de prognoză. Legătura dintre aceste trei trepte de investigare și modelare a viitorului — ipoteză, prognoză și plan — poate fi reliefată prin aceea că : prospectarea pe termen lung vizează condiții ale unei creșteri economice durabile, ținînd seama de apariția unor condiții economice și sociale mult modificate față de cele din prezent : prospectarea pe termen mediu — orientarea schimbărilor economice și sociale structurale și orientarea spre alegerea politicii de dezvoltare economică, științifică, tehnică și socială, iar prospectarea pe termen scurt — orientarea spre acțiuni de echilibru și conjuncturale. Primelor două categorii de prospectare le-ar corespunde mai mult domeniul de strategie, iar ultimei — domeniul de tactică.

Creșterea economică face parte din studiul strategiei dezvoltării economice.

dr. Aurel IANCU
I.C.E.

1) Vezi M. Inagaki, **Optimal Economic Growth**, North-Holland Publishing Company, Amsterdam, 1970, p. 68—70.

2) Vezi A. Iancu. **Eficiența economică maximă, metode de modelare**, Editura Politică, București, 1971.

3) Vezi Harvey Leibenstein, **What Can We Expect from a Theory of Development ?** Kyklos, vol. 19, 1966, pag. 3.

4) Paul A. Samuelson, **Economic Forecasting and Science**, in **Readings in Economics**, 6 th. edition, McGraw, Hill Book Company, New York, 1970.

5) N. Wiener, **Cibernetica**, București, Editura Științifică, 1966, pag. 61.

Conducerea sistemelor

● O prezentare sistematică și complexă a teoriei sistemelor economice și a conducerii lor o găsim în lucrarea **Ekonomiceskaia kibernetica** de **N. I. Veduta**, apărută în editura Nauka i tehnika, Minsk 1971, 314 pag.

Știința ce poartă denumirea de cibernetică, arată autorul, are ca obiect de studiu procesele informaționale, adică procesele formării, mișcării și prelucrării informației care precizează comportarea sistemului în cadrul raporturilor sale cu mediul înconjurător. Autorul insistă asupra aspectelor conducerii sistemelor. În acest context conducerea nu este înțeleasă ca un complex de reguli după care trebuie să se comporte un colectiv, ci un proces informațional, respectiv cibernetic. În mod special este analizată conexiunea inversă respectiv alegerea unei măsuri de conducere în funcție de comportarea sistemului. Dezvoltînd această idee, autorul insistă asupra faptului că conexiunea inversă constituie, în fond, folosirea informației pentru conducere, respectiv subliniază legătura calitativă dintre conducerea proceselor și măsurile de conducere, în condițiile nedefinirii cantitative a acestei legături. Conexiunea inversă, împreună cu noțiunea de conducere și de informație, sînt considerate a fi cele trei părți fundamentale care constituie știința cibernetică în general și aplicații la procesele economice în special.

Timpul economic

● **A la recherche du temps économique** (În căutarea timpului economic) este titlul lucrării lui Henri Guitton, Editura Fayard, Paris 1971, 195 pag., în care autorul pune în discuție noțiunea de timp economic. H. G. pleacă de la următorul considerent : dacă în cercetarea economică s-a introdus ideea de spațiu economic, este absolut necesar ca ea să fie extinsă la aceea de timp economic.

FIȘE

Autorul analizează critic mecanismul economic, monetar, bugetar din țările capitaliste avansate, mecanism pe care îl găsește foarte greoi, anacronic față de mutațiile rapide ce au loc în viața economică. Discutînd diferitele aspecte ale timpului economic, autorul abordează prin această optică problemele echilibrului, mișcării, duratei, prețurilor și efectele lor asupra timpului de producție, de investiție, a timpului de consum etc.

În final autorul se întreabă asupra posibilității de a găsi o îmbinare cît mai fericită între timpul personal al fiecărui individ și timpul economic. Acestea sînt direcțiile pe care autorul le întrevede pentru o cercetare care ar avea drept obiect timpul economic.

Contradicțiile „revoluției verzi"

● AMERICAN ECONOMIC REVIEW (mai 1972) publică studiul **Some Contradictions of the Green Revolution** (Unele contradicții ale revoluției verzi), scris de economistul canadian H.M. Cleaver, reprezentant al noii școli radicale. Autorul analizează aici fenomenul prin care se înțelege descoperirea în ultimii ani a unor soiuri de cereale rezistente și productive, considerate de unii drept apte să rezolve problemele alimentare în țările în curs de dezvoltare. Economistul canadian combate vehement această idee și se oprește îndelung asupra noilor contradicții pe care „revoluția" le generează.

Mai întîi, el arată că succesele realizate pe planul producției au fost destul de modeste și nu au putut lichida nicidecum foamea cronică de care suferă o parte a omenirii. Apoi, H.M.C. analizează noile dileme, pe care modificarea formelor de exploatare agricolă le atrage. În această ordine de idei, el amintește adîncirea inegalității în dezvoltarea regională, ascuțirea luptei de clasă provocată de expansiunea marii producții mecanizate, crearea unei forțe de muncă excedentare în agricultură. Noile dileme — consideră autorul — constituie un ferment pentru mișcarea revoluționară. El încheie studiul enumerînd noile trăsături pe care „revoluția verde" le imprimă acestei mișcări: deplasarea centrului ei spre oraș ca urmare a sporirii proletariatului și intensificarea conflictelor dintre regiunile mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate.

economie mondială

Documentar

COMERȚUL INTERNAȚIONAL: FLUCTUAȚII ÎN CONTINUITATE

Interdependență economică sporită între națiuni

UNA din cele mai frapante trăsături ale evoluției postbelice a comerțului mondial o constituie creșterea sa într-un ritm înalt, ca urmare, în special, a conjuncturii economice relativ favorabile, a revoluției tehnico-științifice și a procesului de liberalizare a schimburilor. Între 1950 și 1970, valoarea exporturilor mondiale a sporit de la 60 la 312 miliarde dolari, mărindu-se astfel de cinci ori în decurs de 20 de ani. În ultimul deceniu (1960—1970), valoarea exporturilor mondiale a crescut într-un ritm mediu anual apropiat de 10%.

Spre deosebire de perioada dinainte de război, expansiunea postbelică a comerțului internațional este remarcabilă prin continuitatea sa. Totuși, evoluția schimburilor internaționale este supusă fluctuațiilor conjuncturale, perioadele de încetinire a creșterii comerțului mondial alternînd cu perioade de accelerare. Astfel, expansiunea exporturilor mondiale a fost deosebit de rapidă în cea de a doua jumătate a deceniului trecut și cu deosebire în cursul ultimilor trei ani ai acestei perioade, cînd ratele de creștere anuală a valorii exporturilor au fost respectiv 12%, 14% și respectiv 15%. În 1971, creșterea valorii exporturilor mondiale s-a redus însă la 11%, ca urmare a încetinirii cererii în principalele țări capitaliste dezvoltate, a climatului de incertitudine provocat de criza monetară occidentală și a restricțiilor de import legate de aceasta.

Trebuie să observăm că sporirea rapidă a valorii comerțului mondial în ultimii ani se datorează, însă, într-o proporție importantă creșterii prețurilor de export, pe măsura extinderii inflației. Mărirea prețurilor este responsabilă pentru cca. 1/5 din creșterea valorii exporturilor în perioada 1967—1970 și pentru aproximativ 2/5 în 1971.

Potrivit datelor preliminare în 1972 creșterea comerțului internațional a fost mai rapidă decît în 1971, ca urmare a accelerării sporirii producției mondiale și a eliminării unor incertitudini imediate, legate de situația monetară internațională (fixarea de noi parități monetare în decembrie 1971, suprimarea suprataxei la importul în S.U.A.). Creșterea volumului fizic al comerțului mondial în 1972 este estimată la cca. 8%, față de 6% în anul precedent, adică un ritm echivalent mediei ultimilor zece ani, dar inferior ritmurilor înalte înregistrate în perioada 1968—1970. Ca urmare, în special, a efectului mecanic al recentelor reevaluări în raport cu dolarul și a sporirii prețurilor internaționale exprimate în unități monetare naționale care rezultă drept consecință a presiunilor inflaționiste, se apreciază că valoarea în dolari a schimburilor mondiale a sporit cu 17% în 1972.

O tendință pe termen lung a evoluției postbelice a comerțului internațional postbelic o constituie **depășirea sensibilă a ritmului de creștere a producției de către rata de creștere a comerțului internațional**, ceea ce arată că producția tinde să devină tot mai tributară diviziunii mondiale a muncii prin intermediul schimburilor și, în consecință, sporește interdependența economică între națiuni. Pentru perioada 1955—1970, raportul între rata de creștere a exporturilor și rata de creștere a produsului național brut, pe o bază corijată de variațiile de prețuri, a fost de 1,4 pentru Franța și Japonia, de 1,5 pentru Anglia, de 1,6 pentru Canada și R. F. a Germaniei, de 1,9 pentru S.U.A. și de 2,5 pentru Italia. Acest fenomen a fost deosebit de accentuat în cursul ultimilor trei ani, cînd rata de creștere a exporturilor a reprezentat aproximativ dublul celei a producției.

Ca urmare a fenomenului susmenționat, a sporit ponderea exporturilor în produsul național brut. Astfel, în cazul țărilor membre ale O.C.D.E. această pondere (exprimată în prețuri curente) a crescut de la 8,5% în 1960 la 10,8% în 1970, fiind însă foarte diferită de la țară la țară.

Sectorul industriei prelucrătoare, care în țările industrializate furnizează majoritatea exporturilor, a devenit într-o largă măsură tributar comerțului exterior. Astfel, în cazul țărilor membre ale O.C.D.E., exporturile de produse manufacturate ating, pentru țările de mărime medie, o treime sau jumătate din produsul intern brut al industriei prelucrătoare, mai mult de jumătate pentru țările mici și o zecime pentru o țară de talia unui continent, ca S.U.A.

Tehnicizarea schimburilor

O ALTĂ TENDINȚĂ pe termen lung a evoluției comerțului internațional în perioada postbelică o constituie **creșterea accelerată a exportului de produse manufacturate**. În cursul ultimului deceniu, exportul mondial de produse manufacturate a sporit într-un ritm mediu anual de aproape 12%, în timp ce exportul mondial de produse de bază s-a mărit într-un ritm mediu anual de numai 6,5%.

Dacă înainte de 1955 comerțul cu produse de bază era mai important decît cel cu articole manufacturate, în prezent acestea din urmă reprezintă 2/3 din valoarea exporturilor mondiale, restul de 1/3 fiind constituit din produsele de bază.

În ce privește evoluția exportului diferitelor grupe de produse este de observat că **ritmul cel mai redus de creștere în ultimul deceniu l-au înregistrat materiile prime** (cca. 5% anual); expansiunea exportului de combustibil (9% pe an) a fost destul de rapidă, ca urmare a „revoluției energetice"; creșterea exporturilor de produse alimentare se situează între aceste două grupe de produse.

Dintre produsele manufacturate, cel mai înalt ritm de creștere l-au înregistrat în ultimul deceniu exporturile de mașini, inclusiv materialul de transport (peste 13% pe an), urmate de exporturile de produse chimice. Sporirea rapidă a exportului de mașini este rezultatul creșterii cererii de import atît pentru bunuri de echipament cît și pentru bunuri de consum durabile, care prezintă o puternică elasticitate față de venituri și progresul tehnic. În schimb, ritmul mai puțin ridicat de creștere a exporturilor celorlalte produse manufacturate se explică, în principal, prin încetinirea relativă a ritmului de dezvoltare în sectorul industriei produselor textile și altor bunuri de consum tradiționale nedurabile, ca și în sectorul produselor semifinite, ca de exemplu, în cazul produselor siderurgice.

O particularitate deosebit de importantă a comerțului internațional cu produse manufacturate o constituie **creșterea ponderii produselor cu un grad mai ridicat de prelucrare**, de înaltă tehnicitate, ceea ce reprezintă o consecință a revoluției tehnico-științifice contemporane. Dacă se consideră că în această categorie se includ mașinile și produsele chimice, se constată că ponderea lor în exportul mondial a sporit rapid, trecînd de la 27% în 1960 la 36% în 1970.

Modificări în principalele curente de mărfuri

UNA DIN TENDINȚELE pe termen lung ale evoluției comerțului internațional în perioada postbelică o constituie **creșterea ponderii țărilor capitaliste dezvoltate în exporturile mondiale** de la 2/3 la începutul anilor '50 la aproape 3/4 în prezent. Paralel, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în exporturile mondiale s-a diminuat de la 21,3% în 1960 la 17,1% în 1970. Este însă de remarcat că, în 1971, pentru prima dată după numeroși ani, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în exporturile mondiale nu s-a mai redus, ceea ce se datorează creșterii însemnate a valorii exporturilor țărilor în curs de dezvoltare producătoare de petrol, ca urmare a sporirii negociate a prețurilor petrolului.

Sporirea ponderii țărilor capitaliste dezvoltate în exporturile mondiale se datorează, într-o largă măsură, expansiunii rapide a comerțului exterior al țărilor membre ale Comunității Economice Europene și al Japoniei.

Ponderea Pieței Comune în exporturile mondiale s-a mărit sensibil (de la 23,3% în 1960 la 28,4% în 1970) în special ca urmare a dezvoltării comerțului intracomunitar, care a sporit de două ori mai repede decît comerțul cu țările terțe. În consecință, comerțul intracomunitar, care în 1960 reprezenta 1/3 din comerțul total al Pieței Comune a atins în 1970 aproape 1/2 din ansamblul schimburilor acesteia. Dacă se exclude comerțul intracomunitar, rezultă că ponderea Pieței Comune în exporturile mondiale s-a modificat foarte puțin, de la 16,6% în 1960 la 16,9% în 1970. În mod deosebit atrage atenția expansiunea comerțului exterior al Japoniei, consecință a creșterii foarte rapide a economiei japoneze. Ponderea acestei țări în exporturile mondiale aproape s-a dublat în cursul ultimului deceniu, trecînd de la 3,4% în 1960 la 6,2% în 1970. În acest fel, Japonia a egalat Anglia în ce privește ponderea în exporturile mondiale. Un declin sub acest raport au înregistrat S.U.A., a căror pondere în exporturile mondiale s-a redus de la 16% în 1960 la 13,7% în 1970. Un fenomen similar se observă și în cazul Angliei (8% în 1960, 6,2% zece ani mai tîrziu).

O caracteristică a repartiției geografice a comerțului mondial o constituie expansiunea rapidă a schimburilor comerciale între țările capitaliste dezvoltate în strînsă legătură cu dezvoltarea în ritm susținut a comerțului cu produse manufacturate între aceste țări, în cadrul unei diviziuni orizontale a muncii. Ponderea comerțului de export între țările capitaliste dezvoltate în exporturile mondiale a sporit de la 47,1% în 1960 la 55,5% în 1970. La aceasta a contribuit în mod deosebit expansiunea comerțului intracomunitar al Pieței Comune, precum și cea a schimburilor dintre S.U.A. și Japonia.

În cursul deceniului trecut, ponderea în exporturile mondiale a exporturilor țărilor capitaliste dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare și invers, precum și a exporturilor între țările în curs de dezvoltare s-au diminuat.

Un fenomen care merită atenție îl constituie și reducerea relativă a comerțului efectuat de fostele puteri coloniale cu țările care s-au aflat sub dominația lor. Astfel, ponderea țărilor de peste mări din zona lirei sterline în comerțul total al Angliei s-a diminuat de la 42% în 1950 la 23% în 1970. Această evoluție este și mai netă în cazul Franței: schimburile sale cu țările de peste mări din zona francului, care în 1950 reprezentau cca 1/3 din comerțul exterior francez, nu mai atingeau decît 10% din total în 1970.

Schimburile comerciale între țările cu sisteme social-economice diferite au sporit mai rapid decît ansamblul comerțului mondial. În consecință, ponderea comerțului de export între aceste țări în exporturile mondiale a crescut de la 3,1% în 1960 la 4,6% în 1970.

În contextul dezvoltării comerțului între țările cu orînduiri sociale diferite, ponderea țărilor în curs de dezvoltare și a țărilor capitaliste dezvoltate în exporturile țărilor socialiste a sporit considerabil, trecînd de la 27% în 1960 la 38,8% în 1970 și 39,9% în 1971. Același fenomen a intervenit și în ce privește importurile țărilor socialiste.

Cu toată creșterea rapidă în ultimii ani a comerțului între țări cu orînduiri sociale diferite, nivelul lui actual de dezvoltare este încă inferior posibilităților oferite de potențialul economic al acestor țări. Valorificarea posibilităților existente de dezvoltare a schimburilor economice dintre țări cu sisteme social-economice diferite reclamă însă și eliminarea obstacolelor tarifare și netarifare care se mai mențin în calea acestor schimburi, obstacole care adeseori au un caracter discriminatoriu

Victor ALDEA

Tabel nr. 1

Evoluția exporturilor și producției mondiale între 1960 și 1971

	1960	1970	1971
Exporturile mondiale			
— Valoarea (în miliarde dolari f.o.b.)	128,3	312,0	346,0
— Valoarea unitară (1960=100)	100	113	119
— Volumul fizic (1960=100)	100	215	227
— Volumul producției mondiale de bunuri (1960=100)	100	170	175

Sursa: Le commerce international en 1971, GATT, Geneva, 1972.

Tabel nr. 2

Structura de mărfuri a comerțului mondial

Grupele de produse *)	Ponderea în total 1960	Ponderea în total 1970	Ritmul mediu anual de creștere în perioada 1960—1970 (în %)
Exporturile mondiale, total	100,0	100,0	9,4
Produse alimentare	17,8	13,4	6,4
Materii prime	16,3	9,2	4,9
Combustibili	9,9	10,1	8,9
Produse chimice	6,0	7,1	11,3
Mașini	20,6	28,7	13,1
Alte produse manufacturate	26,9	29,2	10,3

*) Clasificarea produselor este conformă cu C.T.C.I. (Clasificarea Tip pentru Comerțul Internațional). S-au exclus produsele și tranzacțiile neclasate într-o anumită categorie.
Sursa: U. N. Monthly Bulletin of Statistics, colecția.

Repartiția pe continente a populației

DEMOGRAFII au ajuns la concluzia că anul 2000 nu ne va rezerva surprize, față de 1970, în ceea ce privește repartiția pe continente a populației, modificările fiind neînsemnate. Astfel, 56% din populația lumii va continua să trăiască în Asia în timp ce 21% — cu 5% mai puțin față de 1970 — va trăi în Europa, America de Nord și Oceania. America Latină (8% în 1970) și Africa (10% în 1970) vor înregistra creșteri cu 2—3%.

Investițiile statului

PONDEREA investițiilor statului în totalul investițiilor ce vor fi efectuate în zece țări industriale vest-europene urmează să crească de la 28% în prezent la 33—34%, în 1985. O creștere sensibilă se așteaptă din partea investițiilor statului în sectorul serviciilor.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

Franța: Alocații pentru învățămînt

ODATĂ cu creșterea populației Franței de la 51 milioane locuitori în 1970 la 59 milioane în 1985, statisticile franceze arată că, între aceste date școlile vor trebui să absoarbă încă 3 milioane de elevi. La aceste exigențe, apărute ca urmare a creșterii demografice, se adaugă acelea legate de dezvoltarea educației permanente. Din aceste motive experții consideră că în 1985, 16,4 milioane de francezi vor fi cuprinși în sisteme de învățămînt de un fel sau altul, față de 12,6 milioane în 1970. În acest context alocațiile acordate educației vor reprezenta 6% din produsul național brut al anului 1975, care va fi cu 25% mai mare decît cel actual.

Producția mondială de alimente

PRODUCȚIA mondială de alimente urmează să sporească pînă în 1980 cu 28% indică un raport al F.A.O., care precizează că, la o creștere de 25%, actualul număr al subnutriților ar rămîne constant. Pentru înlăturarea completă a foametei ar fi necesară o majorare a producției mondiale cu încă 28%.

R.P. ALBANIA

BILANȚ ȘI PERSPECTIVE ÎN DEZVOLTAREA INDUSTRIEI

CONFORM directivelor Congresului al VI-lea al Partidului Muncii din Albania (noiembrie 1971), modificarea structurală fundamentală a economiei albaneze în cursul actualului cincinal va consta în transformarea ei dintr-o țară agrar-industrială într-una industrial-agrară dezvoltată.

În mod firesc, rolul principal în realizarea acestui deziderat revine industriei, pentru a cărei dezvoltare se vor face eforturi de investiții și mai mari. De altfel, examinarea ritmului de creștere înregistrat în cincinalul precedent (1966—1970) într-o serie de ramuri industriale de importanță națională demonstrează cu prisosință că și în anii trecuți această ramură a cunoscut o dezvoltare susținută. Semnificativ pentru dinamismul industriei este faptul că întreaga producție industrială a anului 1938 se realizează actualmente în 6 zile, iar în 1975 se va realiza în 4 zile.

Dezvoltarea industriei în cursul ultimelor două cincinale (ritm mediu anual, în %)

Ramura	1961—1965	1966—1970
Producția industrială globală	6,8	12,9
— grupa A	7,1	15,8
— grupa B	6.5	9,5
Industria petrolieră	4,7	15,2
Industria carboniferă	6,2	11,9
Industria cromului	1,4	9,3
Industria cuprului	38,7	25,1
Industria fero-nichelului	8,8	22,7
Industria energiei electrice	10,9	21,3
Industria construcțiilor de mașini	16,1	25,7
Industria chimică	—	47,6
Industria materialelor de construcții	4,4	21,1
Industria lemnului și hîrtiei	2,3	10,0
Industria sticlei și ceramicii	—	16,5
Industria ușoară	6,4	11,5
Industria alimentară	6,1	5.8

Preponderența grupei A (aproximativ 60% din producția industrială globală) se datorește în principal dezvoltării ramurilor industriei extractive precum și a unor ramuri de prelucrare a materiilor prime rezultate din activitatea de extracție. De altfel, pentru unele minerale (bitum, crom) R.P. Albania ocupă locuri fruntașe în Europa iar pentru altele, rezervele existente pot acoperi necesarul curent al țării (petrol cărbune, minereuri neferoase).

În 1971 producția industrială globală a crescut cu 9,5% față de nivelul anului 1970, ritmul grupei A devansînd pe cel al grupei B. Printre ramurile cele mai dinamice se pot menționa: extracția de huilă (o creștere de 11%), extracția de petrol (11%) producția de energie electrică (12%), producția de mașini și echipamente industriale (20%), producția de ciment (30%)

Planul pe anul în curs prevede o creștere a producției industriale cu 12,5%, în care grupa A crește cu 14,4%, iar grupa B cu 9,8%. Industria urmează să contribuie în cea mai mare măsură la creșterea cu 13,4% a venitului național. Sporurile de producție planificate atît în industrie cît și în agricultură se vor realiza prin îmbunătățirea utilizării capacităților existente, dar în special prin construirea de noi obiective. Ilustrativ în acest sens este efortul investițional depus anul acesta, socotit drept anul hotărîtor al cincinalului: volumul fondurilor investite în economia națională va depăși cu 34,3% nivelul din 1971.

Una din cele mai dinamice ramuri ale industriei este producția de energie electrică. Dacă în 1938, Albania a produs doar 9,3 milioane kWh (puterea instalată în cele 13 mici centrale existente era de 3 600 kW), în 1971 producția a fost de aproape 1 miliard kWh. Anul acesta a fost inaugurată cea mai mare hidrocentrală (la Van i Dejes), a cărei capacitate (250 000 kW) depășește capacitatea tuturor stațiilor generatoare construite pînă în 1970.

Procesul de construire a hidrocentralelor continuă, ceea ce va permite extinderea producției de energie electrică, astfel că în 1975 Albania va putea să atingă nivelul prevăzut de 5 miliarde de kWh.

Dezvoltarea extracției petrolului este legată de viitorul industriei petrochimice albaneze urmărindu-se realizarea în țară a ciclului complet de prelucrare a lui. În acest scop se construiește actualmente o mare rafinărie de petrol (1,5 mil.t/an), precum și o a patra uzină chimică de prelucrare complexă a țițeiului. Producția actuală de petrol care depășește cu puțin un milion de tone, va fi stimulată pe această cale să atingă nivelul prevăzut pentru 1975 de 2,5 milioane tone.

Referitor la dezvoltarea industriei siderurgice și metalurgice, este de menționat că Albania va produce în cursul acestui cincinal pentru prima dată fontă și oțel în lingouri și sub formă de laminate de diverse tipodimensiuni, ceea ce îi va permite renunțarea la o serie de importuri. Producția de fontă și oțel va fi concentrată în combinatul de la Elbasan, fondurile investite în acest scop urmînd să egaleze totalul investițiilor în întreaga economie națională în cursul primului cincinal (1951—1955). Combinatul a intrat parțial în funcțiune în 1966, iar producția lui de oțel va atinge în final (1976) 250.000 tone/an.

Industria metalelor neferoase ocupă unul din principalele locuri, avînd o pondere ridicată în producția industrială. Una dintre cele mai importante realizări în această privință o constituie desăvîrșirea „ciclului cuprului" adică realizarea unui flux de producție continuu, de la extragerea minereului, îmbogățire și separare pînă la producția de bare, sîrmă și cabluri realizată la uzinele din Reps, Shkodra și noua unitate de la Spac. Pentru anul 1975 s-a prevăzut să se extragă 600.000 de tone de minereu de cupru, care să fie în întregime prelucrat.

În același an extracția de minereu de crom este prevăzută să atingă 900 000 de tone. Creșterea importantă a extracției (cu 93% față de nivelul anului 1970) are drept scop — pe lîngă extinderea exportului — stimularea producției de aliaje superioare, necesare industriei constructoare de mașini.

Industria constructoare de mașini a cunoscut cea mai rapidă dinamică în cursul ultimului cincinal, nivelul producției din 1970 fiind de 3 ori mai mare decît cel din 1965. În ultimii ani au fost construite o serie de unități productive în principalele orașe ale țării, și anume la Tirana — uzină de piese pentru mașini agricole, uzină de reparații auto, fabrică de motoare electrice, la Fieri — uzină mecanică, la Durres — șantier naval, Oyteti-Stalin — întreprindere de utilaj petrolier ș.a. Tot în acest interval a fost realizat unul dintre cele mai importante obiective ale economiei albaneze — uzina de instrumente pentru măsură și control (în orașul Korce).

Sarcinile actualului cincinal prevăd o creștere a producției industriei constructoare de mașini în 1975 cu 84—133% față de 1970.

Industria chimică produce pe lîngă îngrășăminte într-o gamă largă, acid sulfuric, sodă calcinată și caustică, mase plastice, iar în curînd va fabrica uree, pesticide și un șir de antibiotice.

Ritmuri ridicate de creștere au cunoscut și industria materialelor de construcții și industria de prelucrare a lemnului (în condițiile în care pădurile acoperă 44% din suprafața țării), dotate cu noi unități productive, printre care amintim: fabrica de sticlă și porțelan, combinatul de prefabricate, de dale mozaicate, marmură și faianță, sticlărie (la Tirana), fabrica de ciment și plăci din azbociment (la Vlora), fabrici de sticlărie (la Korce și Kavaje). În industria lemnului se aplică procedeele tenhologice de fabricare a PAL-ului, care constituie — împreună cu mobila în stil specific — un articol de seamă în exportul albanez.

Tendințele de modernizare sînt prezente și în industria ușoară și alimentară, lucru atestat de noile capacități intrate în funcțiune: combinatul alimentar cu 20 de unități productive (la Tirana), fabrica de egrenat bumbac (Fieri), fabrica de industrializare a peștelui (Vlora), filatura de bumbac (Shkodra), fabrica de medicamente (Tirana) etc. Industria textilă albaneză a început să producă articole cu fire sintetice (reducînd substanțial importul în acest domeniu).

Conform planului de stat venitul național al țării trebuie să crească în anii 1971—1975 cu un ritm mediu anual de 9,2—9,9%, principalul factor de creștere fiind industria pentru care ritmul prevăzut este de 10,0—10,7%. Realizarea acestor ritmuri înalte va fi posibilă pe baza impulsionării investițiilor și a ridicării productivității muncii (cu 26—28% în industrie și cu 34—36% în construcții). Se estimează că sporul producției industriale se va realiza în proporție de 56% prin creșterea productivității muncii, factor care va determina un plus de producție depășind 1/3 din întreaga producție industrială a anului 1970.

Se poate spune că în prezent industria albaneză se află într-un proces intens de dinamizare a producției, paralel cu modernizarea ei, tendințe comune de fapt și celorlalte ramuri de activitate din această țară socialistă angajată ferm într-o amplă operă de dezvoltare economică și socială.

Sever MUNTEANU

R. S. F. IUGOSLAVIA

CREȘTERE ECONOMICĂ SUSȚINUTĂ ȘI LĂRGIREA SCHIMBURILOR EXTERNE

PLANUL cincinal actual (1971—1975) al dezvoltării economiei naționale a Iugoslaviei ilustrează elocvent direcțiile eforturilor de creștere economică în următorii ani. Analiza ritmurilor de creștere prevăzute pentru acest interval, ca și a obiectivelor cantitative propuse în cazul celor mai importante tipuri de produse, permite aprecierea că economia iugoslavă tinde spre atingerea unui nivel de dezvoltare superior, în condițiile dobîndirii echilibrului necesar între sectoarele economiei naționale, după cum rezultă din tabelul de mai jos, care exprimă ritmul mediu anual de creștere în perioada 1971—1975,

	(în % față de 1970)
Produsul social	7,5
— produsul social din sectorul socialist	8,0
Producția industrială globală	8,0
Investițiile în economia națională	7,1
Producția agricolă globală	3,5
Productivitatea muncii în sectorul socialist	5,0
Exportul	12,0
Importul	10,0
Prețurile	5,0
Volumul transporturilor și comunicațiilor	9,1
Consumul personal	6,7

Defalcată pe ramuri de activitate, prezentarea principalelor obiective propuse înlesnește formarea unui tablou general al priorităților de plan. Astfel, în industrie se prevăd creșteri însemnate la producția de oțel (volumul prevăzut pentru anul 1975 fiind de 5 mil. tone), energie electrică (44 miliarde kWh), aluminiu (300 000 tone), cupru (140 000 tone), petrol (4,5 milioane tone), automobile (260 000 bucăți) ; pentru unele din acestea economia iugoslavă va asigura necesarul prevăzut în anul 1975 (metale neferoase, automobile, energie electrică), pentru altele (petrol, oțel) necesarul — neasigurat în întregime din producția proprie — va fi completat din import.

O atenție specială va fi acordată industriei constructoare de mașini (mai ales utilaje grele) dat fiind că pentru o serie de produse există un decalaj substanțial între cererea internă și oferta producătorilor autohtoni. Astfel se prevăd ritmuri înalte de creștere pentru producția de macarale, compresoare, buldozere, excavatoare, screpere. Condiția pentru realizarea acestor ritmuri este existența unui flux viguros de investiții, care, pe toată perioada, vor depăși pe cele din 1966—1970 cu 81% la fonduri fixe instalate în această ramură și cu 159% la fondurile circulante.

De altfel, necesitatea intensificării procesului investițional este resimțită în întreaga industrie, dat fiind că ponderea acestui sector a scăzut la 45% în totalul investițiilor efectuate în economie. De aceea, se prevede creșterea cotei de investiții alocate industriei în cincinalul actual la 49% ; transporturile vor absorbi 21%, iar agricultura — 9%. În cazul acesteia din urmă obiectivele propuse indică pentru anul 1975 o producție de peste 5 mil. tone la grîu și peste 1 mil. tone de carne.

Evaluările întreprinse pe baza cifrelor de plan arată că venitul național pe locuitor va atinge la sfîrșitul cincinalului nivelul de 1000 dolari ; variațiile vor fi totuși sensibile pe teritoriul țării, fiind posibil să se atingă 3000 și chiar 4000 dolari în regiunile economice mai dezvoltate.

Rezultatele obținute pînă acum îndreptățesc concluzia că obiectivele propuse în plan pot fi realizate. Astfel, în primele opt luni ale anului curent, față de perioada corespunzătoare a anului 1971 s-au obținut următoarele creșteri : producția industrială globală — 19%, energie electrică — 74%, cărbune — 71%, producția de metale neferoase — 19%, producția industriei chimice — 17%, industria textilă — 33%, cauciuc — 30%, volumul exportului — 21%. În același timp au fost înregistrate și unele scăderi. Este vorba de industria construcțiilor navale (cu 3%), producția industriei alimentare (13%), volumul importului (15%). Dacă în primele două cazuri se apreciază că scăderile au un caracter temporar, pentru import, însă, fenomenul oglindește o preocupare principală a conducătorilor economiei iugoslave, faptul fiind considerat ca un succes important în procesul de ameliorare a balanței de plăți a țării.

R.S.F. Iugoslavia este o țară angrenată puternic în mecanismul diviziunii internaționale a muncii. Conform calculelor O.C.D.E. ponderea comerțului exterior în produsul său național brut depășește 40% Dinamica comerțului său exterior devansează substanțial pe cea a producției industriale, fapt ce corespunde tendinței înregistrate pe plan mondial pentru țările cu o dezvoltare economică susținută. În acest sens, politica economică urmărește folosirea cît mai deplină a posibilităților oferite de cooperarea economică internațională.

În scopul unei industrializări cît mai rapide și pentru a contracara efectele unui import excesiv, insuficient acoperit de export, guvernul a aplicat o serie de măsuri menite să încurajeze dezvoltarea industriei. Este vorba, în primul rînd, de înființarea de societăți mixte de producție. Începînd cu anul 1968 și pînă în luna august a.c. au fost concretizate un număr de 58 de acțiuni de acest gen, capitalul extern avînd o participare de 26% în medie la fiecare. Ramurile industriale cele mai solicitate în acest sens au fost : producția de auovehicule, chimie, prelucrarea metalelor.

O altă metodă au constituit-o împrumuturile externe din diverse țări sau instituții financiare internaționale. În dezbaterile din presa iugoslavă s-a remarcat, însă faptul că în anii 1961—1965 ritmul împrumuturilor efectuate a fost de 24,7%, iar cel al încasărilor valutare externe de 15,8% anual. Situația s-a echilibrat în anii 1966—1970, dar în 1970—1971 din nou s-a manifestat tendința menționată. Pentru anul 1972, experții iugoslavi apreciază că datoria scadentă va fi de circa 18% din activul balanței de plăți. În aceste condiții moneda țării a resimțit seismele petrecute în sistemul valutar occidental în cursul anului trecut, contribuind la decizia efectuării unei noi devalorizări (decembrie 1971) în proporție de 11,8% față de dolarul S.U.A. Măsura respectivă a inaugurat obținerea echilibrului necesar al economiei ; este vorba în speță de impulsionarea exportului și de frînarea creșterii importului.

În acest scop ultimele măsuri cu caracter legislativ prevăd : îmbunătățirea calității mărfurilor exportate (a fost format un Consiliu național condus de șeful guvernului), ridicarea calificării profesionale a lucrătorilor din comerțul exterior (sarcină trecută în competența Camerei Economice Federale), încurajarea activităților de antrepriză ale întreprinderilor autohtone în străinătate. În cazul importului, paralel cu înăsprirea condițiilor în care se acordă creditele în valută, se urmărește atenuarea apărării vamale (intensificată de cele două devalorizări din anul trecut) la o serie de produse de interes național. Paralel se află în studiu efectele posibile ale introducerii unei piețe libere valutare, de pe care importatorii să aibă totuși posibilitatea să-și procure valuta dorită, la cursul zilei.

Aceste măsuri, împreună cu altele, constituie o bază de realizare a sarcinilor de plan pentru comerțul exterior. Conform acestora, în anul 1975 importul trebuie să fie acoperit prin export în proporție de 62%, în condițiile unei devansări continue a importului de către export.

Rezultatele primelor opt luni din anul acesta în comerțul exterior arată o tendință accentuată de evoluție în direcția cerută. Astfel, exportul a crescut cu 21%, în timp ce importul a scăzut cu 15%, fenomen manifestat cu pregnanță în relațiile cu țările cu care comerțul are loc în valută liber convertibilă. Conform estimărilor seretarului federal pentru comerț exterior, anul acesta importul va fi acoperit în proporție de 75%, prin export, fiind de altfel cea mai bună cifră realizată în ultimii 5 ani.

Marian DINU

mondorama

DIMENSIUNILE CONCENTRĂRII

CIFRE publicate de revista americană „Fortune", care alcătuiește în fiecare an clasamentele celor mai mari societăți industriale, de transporturi, comerciale, bancare, de asigurări etc. din S.U.A., permit constatarea că, în toate domeniile analizate, firmele din cincimea superioară a clasamentului dețin mai mult de jumătate din active, iar primele 40% dețin împreună cel puțin 74% din active, ajungînd pînă la 84% în cazul societăților de asigurări.

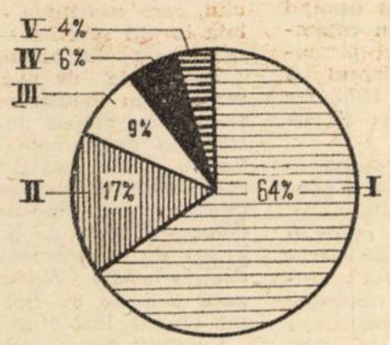

Structura cifrei de afaceri a celor mai mari 500 societăți industriale în 1971 (în tranșe de cîte 100)

În ce privește primele 500 de corporații industriale, ele realizau în 1971 66% din cifra de afaceri totală a industriei americane, utilizau 75% din forța ei de muncă, obținînd 75% din totalul profiturilor. Situată în continuare în fruntea listei celor mai mari firme americane, General Motors — cu 773 352 de salariați — ocupă 1 din fiecare 100 de salariați din S.U.A.

Deși rata profitului „celor 500" rămîne în mod tradițional mai ridicată decît în cazul întreprinderilor mai mici, „Fortune" constată o anumită diminuare a rentabilității lor, pe care o pune printre altele pe seama unei diversificări exagerate a profilului lor în ultimii ani prin crearea de conglomerate, fuziuni etc. ca și pe seama unor dimensiuni prea mari, generatoare de „dezeconomii de scară".

JALOANE ÎN EDIFICAREA UNEI TINERE NAȚIUNI

PORNIND de la structura economică existentă, în centrul preocupărilor în Republica Africa Centrală se situează modernizarea agriculturii, pentru a se asigura din surse interne necesitățile de consum ale populației. In ultimii patru ani producția agricolă a țării s-a triplat, cantități sporite de bumbac și cafea devenind disponibile pentru export. Pentru a facilita valorificarea produselor autohtone pe piața internațională, s-a trecut la amenajarea cataractelor fluviului Oubangui, la modernizarea rețelei rutiere și extinderea portului Bangui de pe fluviul amintit. În prezent se fac pregătiri pentru realizarea primei căi ferate din țară, care va lega orașul Bangui de Oceanul Atlantic.

Dar Africa Centrală își leagă tot mai mult viitorul de făurirea unei industrii naționale. Pe lîngă exploatarea zăcămintelor diamantifere, care acoperă astăzi aproape 50% din exportul țării, au intrat în funcțiune în ultimii ani 120 de noi întreprinderi, necesare pentru valorificarea resurselor de materii prime în interes propriu, printre care o uzină pentru înnobilarea minereurilor de uraniu în zona marelui zăcămînt de la Bakouma. Sînt în stadiu avansat cîteva proiecte pentru valorificarea marelui potențial hidroenergetic de care dispune țara. În sfîrșit, la Bangui funcționează cea mai tînără universitate de pe continent.

RAPORTUL DINTRE PUBLICITATE ȘI VÎNZĂRI

CA mijloc de informare a cumpărătorului, reclama rămîne o unealtă indispensabilă. Dar, la dimensiunile la care ajunge în țările capitaliste, din mijloc de informare ea devine uneori o uriașă risipă socială care se face în serviciul concurenței.

Cifre edificatoare în acest sens sînt furnizate într-un studiu al Institutului de cercetări și studii publicitare (IREP). din Franța. Cheltuielile pentru publicitate recenzate în Franța au trecut de la 2 miliarde franci în 1960 la 5,5 miliarde în 1970 și vor ajunge probabil la 8,5 miliarde în 1975. Ceea ce va corespunde,la aceeași dată, cu jumătate din cheltuielile menajelor pentru medicamente, cu totalul cheltuielilor individuale pentru transportul în colectiv, cu dublul alocațiilor publice pentru cercetare și triplul alocațiilor pentru ocrotirea sănătății. Tabelul de mai jos înfățișează raportul dintre cheltuielile pentru reclamă și vînzările realizate într-o serie de ramuri importante din Franța.

În alte țări din Occident sumele cheltuite pentru reclamă sînt chiar mai mari. Astfel, dacă în Franța în 1972 cheltuielile pentru publicitate sînt evaluate a reprezenta 400 franci pe fiecare menaj, în Anglia cifra se ridică la 500 franci, în R.F.G. la 1200 franci, în Statele Unite la 1600 franci.

Raportul între cheltuielile pentru publicitate și vînzări (în %) în Franța

Bunuri și servicii	Procent mediu	Procente extreme
Produse alimentare, băuturi și tutun	6	0,3—17,8
Textile, pielărie, confecții	3	1,3—5
Parfumerie, articole igienă	20	4,5—40
Medicamente	16	0,2—27
Aparate de uz casnic și mobilă	5,5	1,9—15
Cultură, distracții	9	1,5—25
Transporturi, comunicații	1,7	1,2—3
Comerț	2	0,75—12,5

STRUCTURA PRODUCȚIEI ȘI A INVESTIȚIILOR ÎN INDUSTRIA R. D. G.

GRAFICUL de mai jos, reprodus după **Die Wirtschaft**, prezintă structura producției marfă realizate de industria Republicii Democrate Germane în 1971 (cercul exterior) și a investițiilor alocate ei în același an (cercul interior), în procente.

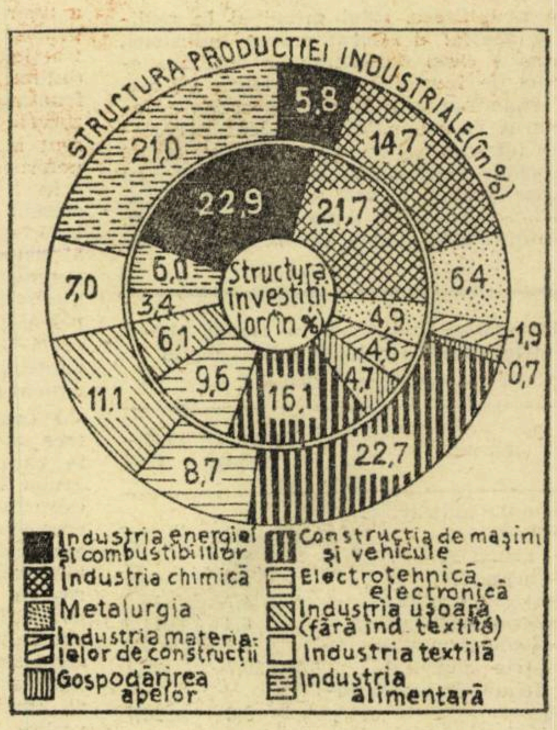

ÎN ÎNTREPRINDERILE MONGOLE: PRIN ORGANIZARE SPRE EFICIENȚĂ

INTENSIFICAREA preocupărilor cu privire la îmbunătățirea activității în domeniul organizării științifice a muncii „în industrie și construcții" a dus la creșterea mai accentuată a eficienței economice a producției. Numai în cadrul Ministerului Industriei Ușoare și Alimentare, planurile de organizare se aplică în peste 40 de unități productive. La combinatul de industrializare a laptelui din Ulan Bator, de pildă, măsurile respective hotărîte în cadrul unor acțiuni promovate în ultimii ani au permis sporirea productivității muncii cu 42,2%, reducerea prețului de cost cu 8,8% și obținerea unor economii anuale de 580 mii tugrici. La mina carboniferă Nalaiha, organizarea în frontul de abataj a unei brigăzi complexe în 3 schimburi, care lucrează pe baza unui grafic de ciclicitate, a permis dublarea extracției de cărbune și creșterea productivității pe schimb a minerilor de 1,7 ori față de anul 1968. Măsurile de organizare prevăd, de asemenea, în majoritatea întreprinderilor, cumularea unor profesiuni, adoptarea unor forme mai eficiente de organizare a brigăzilor, amplasarea mai rațională a utilajelor, îmbunătățirea organizării și dotării locurilor de muncă, aplicarea unor sisteme mai eficiente de salarizare și normare a muncii. În prezent, în toate ministerele și departamentele productive funcționează consilii și brigăzi de organizare științifică a muncii.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

FLOTE SUB PAVILION DE COMPLEZENȚĂ

ÎN ULTIMELE trei decenii un fenomen nou a căpătat amploare în cadrul transporturilor maritime internaționale: cel al navelor navigînd sub pavilioane de complezență. Datele din tabelul alăturat ilustrează creșterea rapidă a tonajului global al acestor nave — de la 0,8 milioane de tone registru brut în 1939 la aproape 48 milioane de tone la mijlocul anului trecut, precum și a ponderii sale în tonajul mondial al navelor comerciale, de la 1,2% la peste 19%. Astfel, șapte țări mici din lume (cărora li se adăuga, în deceniul al șaselea, Costa Rica) dețin — formal — aproape un sfert din flota comercială mondială (Liberia fiind — după registre — țara cu cea mai mare flotă comercială din lume).

Armatorii din diferite țări recurg la acest subterfugiu, deoarece el le asigură o serie de avantaje: importante reduceri de taxe și impozite, posibilitatea de a ocoli unele prevederi legale din țara de origină (de exemplu, cele referitoare la angajarea și remunerarea echipajului, la normele de securitate ș.a.). Țările care-și pun pavilionul la dispoziția armatorilor respectivi realizează însemnate încasări în devize; de pildă, în 1969 aceste încasări se ridicau la 5,1 milioane de dolari în cazul Liberiei și la 850 000 dolari în cazul Panamei. Se constată, pe de altă parte, că petrolierele reprezintă mai mult de jumătate din tonajul navelor sub pavilion de complezență (aproape 30% din tonajul mondial al petrolierelor de peste 10 000 tone), fiind urmate de mineraliere și vase care transportă diverse mărfuri. Navele de pasageri, cele de pescuit sau transportoarele de containere și alte nave specializate dețin o pondere mică în ansamblul flotei sub pavilion de complezență.

Evoluția tonajului global (în milioane t.r.b., la mijlocul anului)

Anul	Panama	Honduras	Liberia	Liban	Cipru	Somalia	Singapore	Total	Ponderea în tonajul mondial al navelor comerciale (%)
1939	0,72	0,08						0,80	1,2
1947	1,71	0,28						1,99	...
1953	3,91	0,47	1,43					5,96	6,4
1959	4,58	0,20	11,94					17,01	13,6
1963	3,89	0,10	11,39	0,91				16,29	11,2
1967	4,76	0,07	22,60	0,60	0,36			28,39	15,6
1971	6,26	0,07	38,55	0,13	1,50	0,59	0,58	47,68	19,3

Sursa: Lloyd's Statistical Tables, 1971.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 49 (484)
vineri 8 DECEMBRIE 1972
* 24 PAGINI 2 LEI

49

OPERA ÎNTREGULUI POPOR

ȚARA ÎNTREAGĂ întîmpină jubileul Republicii într-o atmosferă de efervescență creatoare, de mobilizare a tuturor energiilor în direcția încheierii cu rezultate cît mai bune a anului care se apropie de sfîrșit și pregătirii bazelor pentru rodnicia anului ce vine. Conferințele comitetelor municipale și orășenești de partid pentru dare de seamă și alegeri, care se desfășoară în aceste zile, analizează cu exigență activitatea organelor și organizațiilor de partid, a tuturor comuniștilor, consacrată înfăptuirii obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea și Conferința Națională ale partidului, realizării angajamentelor asumate în marea întrecere socialistă din acest an. În telegramele adresate de participanții la aceste conferințe Comitetului Central al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, este reafirmată hotărîrea fermă a tuturor comuniștilor de a traduce în viață hotărîrile plenarei C.C. al P.C.R., de a înfăptui cincinalul înainte de termen.

Toate aceste eforturi, întreaga noastră activitate, sînt închinate, în ultimă instanță, bunăstării poporului, ridicării nivelului său de trai — țelul suprem al întregii politici economice și sociale a partidului. Creșterea gradului de bunăstare, de civilizație și cultură al națiunii nu poate fi decît opera întregului popor. În orînduirea noastră socialistă, bunăstarea fiecărui membru al societății se sprijină pe bunăstarea tuturor. În mod organic, năzuința spre bunăstare, spre o viață nouă, îndestulată, civilizată este legată de efortul general de propășire a țării. Iată de ce este bine să ne amintim în permanență — și cînd vorbim de cifre de plan, și de angajamente și de eficiența muncii, și de calitate etc. — că tot ceea ce facem, ceea ce realizăm, pentru noi facem.

S-au împlinit în aceste zile cinci ani de la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967, ale cărei hotărîri au declanșat un vast program de înnoire și perfecționare de o însemnătate decisivă pentru marile progrese realizate în perioada care a trecut, concretizate în încheierea cu succes a cincinalului 1966—1970, în rezultatele bune obținute în anii 1971 și 1972, precum și în premisele favorabile create pentru depășirea actualului plan cincinal. Această aniversare are loc în atmosfera de puternic entuziasm și avînt patriotic cu care poporul român întîmpină ziua Republicii, prin importante succese în eforturile pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, pentru înfăptuirea amplului program adoptat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională din acest an. Momente deosebite, hotărîtoare în viața țării, aceste înalte forumuri ale comuniștilor au demonstrat clarviziunea, competența și înalta responsabilitate cu care partidul își îndeplinește rolul de forță politică conducătoare a întregii țări.

Am trăit în ultimii ani o perioadă de profunde transformări înnoitoare în societatea noastră, de eforturi susținute pentru perfecționarea vieții economice și sociale. Amploarea și ritmul dezvoltării noastre multilaterale au confirmat pe deplin justețea liniei generale a partidului, temeinicia obiectivelor stabilite, capacitatea sa de a aplica creator adevărurile generale ale marxism-leninismului la realitățile românești. Analizînd drumul pe care l-am parcurs din decembrie 1967 și pînă astăzi, transformările care au avut loc în dezvoltarea bazei tehnico-materiale, în îmbunătățirea activității politico-ideologice, statornicirea fermă a principiilor eticii și echității socialiste, putem afirma cu certitudine că această perioadă a fost cea mai bogată în împliniri din întreaga epocă ce a urmat eliberării patriei.

Ne apropiem de jubileul Republicii cu temeinice motive de satisfacție. Depinde de noi ca realizările bune de pînă acum să fie ridicate la cote și mai înalte, spre binele și prosperitatea României socialiste, a poporului acestei țări.

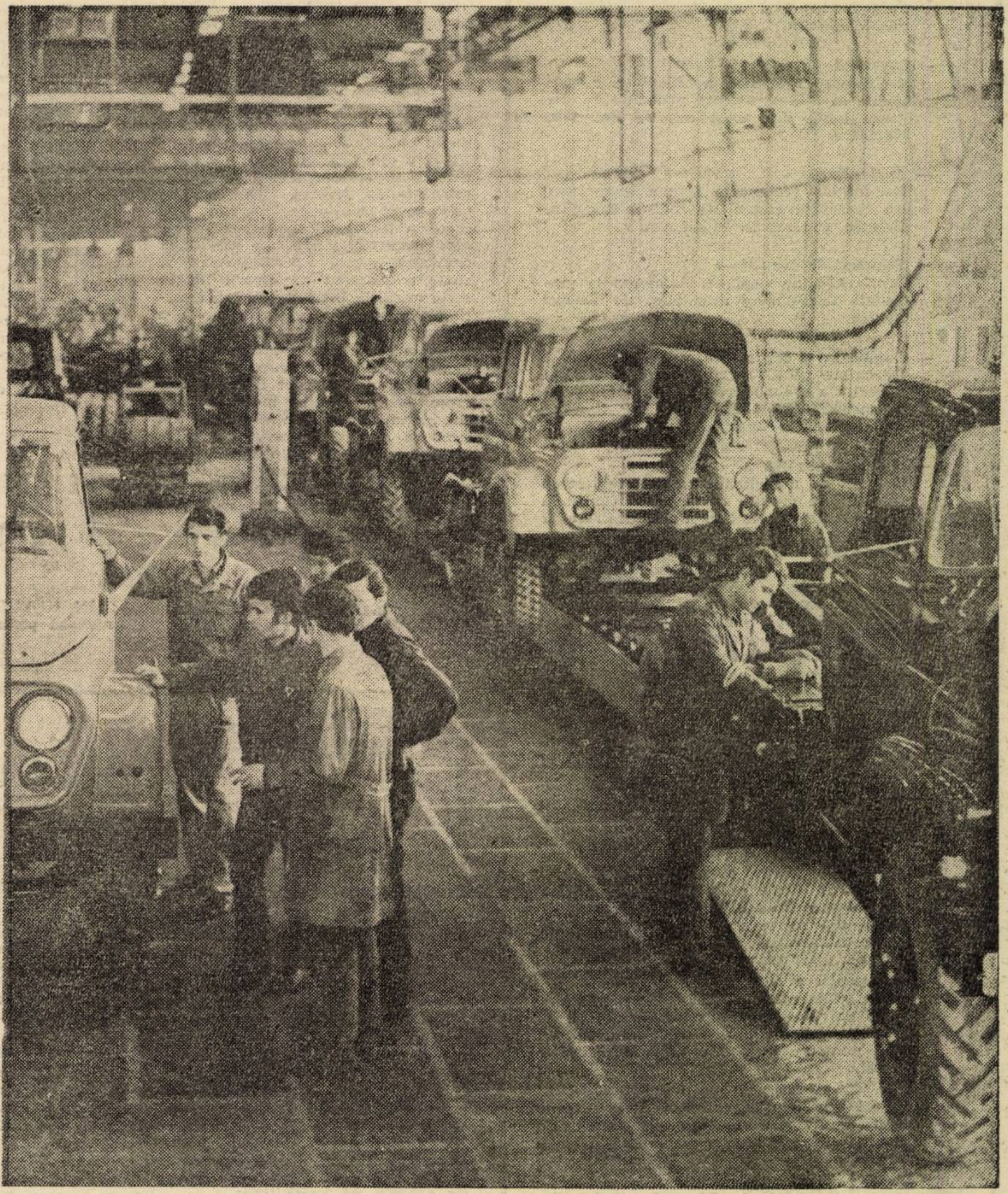

Brașovul industrial

În acest număr

● Republica XXV: județul Brașov în preajma marii aniversări (pag. 3).

● Pregătirea producției pe 1973 — premisă majoră a înfăptuirii cincinalului înainte de termen (pag. 4).

● Rezultatele economice impun extinderea acordului global. În pag. a 7-a, un articol care aduce argumente concludente privind necesitatea aplicării pe scară largă a acestuia în agricultură.

● Dezbatere „VE": Centrala industrială pe traiectoria consolidării (pag. 9).

● Continua îmbunătățire a indicelui de utilizare a mașinilor și instalațiilor — un imperativ al eficienței. În pag. 10—11, ancheta noastră pe marginea acestei probleme.

● La rubrica Concepte-teorii, un articol despre Diviziunea internațională socialistă a muncii (pag. 17).

● Consultație, în ajutorul celor care studiază în învățămîntul de partid:
Proprietatea socialistă — baza propășirii societății;
Migrația internațională a forței de muncă în sistemul mondial capitalist. (pag. I—VIII)

ANUL X **Viata economica**

SUMARUL

numărului din 8 decembrie 1972

3
— **Republica XXV**
Județele țării în preajma marii aniversări: Brașov de **Ioan Bordaș**, secretar cu probleme economice al Comitetului județean Brașov al P.C.R.

4
— Înfăptuirea cu succes a sarcinilor pe acest an, pregătirea producției pe 1973 — premisă majoră a realizării cincinalului înainte de termen
Semnează: ec. **C. Enică**, Comisia economică, Comitetul Municipal Galați al P.C.R.; **L. Țintea**, **B. Pădure**.

5
— **Cheltuieli materiale**
Acțiuni ferme pentru ridicarea gradului de gospodărire și valorificare a metalului de **M. Calman**.

6
— **Investiții**
Realizarea la termen a obiectivelor prevăzute în 1973 se asigură prin măsuri eficiente luate din acest an, de ing. **Gh. Mateescu**.

7
— **Agricultură**
Rezultatele economice impun generalizarea acordului global, de **Adrian Rogojan**, director general în M.A.I.A.A.

8
— **Strategii de dezvoltare**
Construcția de vagoane. Alinierea la tendințele tehnologice mondiale, de **Robert Pugler**.

9
— **Conducere și organizare**
Dezbatere „V.E.": Centrala industrială pe traiectoria consolidării
Semnează: **Mihai Tulea**, C.I.U.P.-Ploiești; ing. **Laurențiu Luca**, director, M.E.E.

10—11
— **Ancheta noastră**
O condiție hotărîtoare pentru realizarea cincinalului înainte de termen: Continua îmbunătățire a indicelui de utilizare a mașinilor și instalațiilor
Semnează: ing. **Gh. Pitulescu**, director tehnic, Uzina „Autobuzul"-București; ing. **Ion Geambașu**, director, Întreprinderea „Automatica" — București; ing. **Ioan Cristea**, director, Șantierul naval Oltenița; ing. **N. Marcea**, director, Uzina de strunguri — Arad; **Porfir Luca**, inginer-șef, Uzina „Steaua Roșie" — București.
Discuție consemnată de **Fl. Costin**, **P. Bogdan**, **V. Olariu**.

12
— **Agenda economistului**
Reglementări privind protecția terenurilor agricole de dr. **Radu Gherghinescu**, **Victor Luncan**.

13
— **Marketing**
• De la studiul cererii la formularea strategiei. Produsul: plăci fibrolemnoase. Depistarea oportunităților la export de **Romulus Palade**, INSCIN.
• Tehnici de cercetare a pieței (I), de prof. dr. **A. Zamfir**.

14
— **Informație • decizie**
În experimentare: Proiectele preliminare de raționalizare a evidenței (III) de ing. **Adrian Niculescu**, Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală

15
— Etapă nouă în organizarea și reglementarea relațiilor de muncă, de dr. **I. Păcuraru**.

16
— **Invățămînt**
Atelierele-școală, de **Gheorghe Moisă**

17
— **Concepte — teorii**
Colaborarea și cooperarea economică dintre țările socialiste
Diviziunea internațională socialistă a muncii de **Radu Constantinescu**
Controverse: Paradigme ale științei occidentale — convenționalism și radicalism de **I. Nicolae-Văleanu**.

18
— **Știință și societate**
Politica de azi în știință este politica de mîine în economie
Interviu cu **L. Riha**, ministru adjunct al Dezvoltării tehnologiei, R. S. Cehoslovacă

19
— **Date de prognoză**
Realități și tendințe în agricultura africană de **Marcel Moldoveanu**

I—VIII
— **Consultație**
În ajutorul celor care studiază în învățămîntul de partid
• Proprietatea socialistă — baza propășirii societății
de prof. univ. dr. **Gh Crețoiu**.
• Migrația internațională a forței de muncă în sistemul mondial capitalist de **Dan Focșa**

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

scrisori

MICROPRODUCȚIA

AM CITIT în „Viața economică" nr. 43 un material interesant despre microproducție. În aceeași ordine de idei, aș vrea să arăt că în cadrul Centralei Minereurilor Neferoase — Baia Mare, funcționează un Institut de cercetări și proiectări pentru industria minereurilor neferoase și rare, care execută lucrări cu caracter de microproducție. Este vorba de producerea experimentală a unor piese de schimb, pentru instalațiile de preparare a minereurilor dintr-un material nou antiabraziv și anticoroziv, piese care elimină importul, sînt mai ieftine în unele cazuri chiar cu de 3 ori decît cele din cauciuc și au calități tehnice superioare. Aceste piese sînt solicitate de diverse întreprinderi miniere pentru experimentare prin comenzi ferme, de unde rezultă că, deși materialul nou nu este încă omologat, există posibilitatea și chiar necesitatea producerii lui în serie mică, la institut, în cadrul activității de microproducție.

Pentru fabricarea acestor piese în serie mică sînt necesare diverse cheltuieli, care se recuperează odată cu livrarea pieselor. Deoarece microproducția nu se încadrează în producția globală industrială și dat fiind că institutul a avut de la începutul anului un plan de cercetări, se ivesc greutăți cu asigurarea fondurilor respective. Oare microproducția nu s-ar putea încadra la producția globală industrială pentru a genera indicatori de muncă și salarii?

Sînt și alte soluții?

ing. **Stelian MIHALCEA**
șef serviciu plan

PENTRU STUDIEREA GÎNDIRII SOCIAL-ECONOMICE A LUI M. EMINESCU

EMINESCU, spirit universal, de o cultură vastă, legat prin viața lui chinuită de suferințele muncitorimii și țărănimii exploatate, nu a fost numai cel mai mare poet al nostru, dar și un luptător neînfricat împotriva oprimatorilor țării, exprimînd în scrierile sale o gîndire social-economică cu numeroase aspecte progresiste, sprijinită pe date ale științelor pozitive. Poetul considera că „civilizația statului e civilizația economică", că ea „răsare din sînul poporului", că „gradul de civilizație al unui popor se măsoară după aptitudinile de a supune puterile oarbe ale naturii scopurilor omului", că „trăsăturile morale ale unui popor atîrnă de starea sa economică". Eminescu arăta, de pildă, că pentru asigurarea unei stabilități monetare este necesară și o stabilitate economică.

Sistemul unitar de gîndire social-economică eminesciană nu se află concentrat în lucrări speciale, ci este răspîndit în opera sa literară, în numeroase articole și manuscrise, a căror prelucrare cere o muncă vastă. Pentru analizarea și interpretarea tuturor acestora se impune înființarea unui institut sau centru de studii eminesciene pentru ca marele nostru poet să fie cunoscut nu numai ca unul din marii lirici ai omenirii, ci și ca un gînditor social-economic și politic.

prof. dr. **Ion I. GHELASE**
București

CINE TREBUIE SĂ PLĂTEASCĂ ?

ÎN UNELE situații arbitrajul anulează penalizări pentru plata cu întîrziere a facturilor ce reprezintă produse livrate, din așa-zise cauze de forță majoră. Menționez că, H.C.M. nr. 306/1970, la art. 1 pct. g nu face nici o distincție în acest sens.

După cum se știe, întreprinderile primesc un credit pentru mărfurile livrate și facturile introduse în bancă, pentru care plătesc o dobîndă de 5% pe toată perioada cît nu s-au rambursat. După părerea mea, chiar dacă motivele invocate de beneficiari sînt obiective, sau de forță majoră, este nejust ca întreprinderea furnizoare să suporte aceste dobînzi pentru că beneficiarul n-a avut disponibil în cont. În actuala situație, nu vinovatul este sancționat, ci tocmai cel căruia nu i se poate atribui nici o culpă, urmînd totuși a plăti penalizările.

Ion **COSTEA**
șef serviciu contabilitate
IIS „Flacăra" Ploiești

ÎNTRE NORMATOR ȘI PLANIFICATOR

NOI, ca practicieni, socotim ca specialitate înrudită munca de tehnician normator, cu funcția de planificator. În specificul activității de normator se impune calculul prețului de cost pe operații la procesele tehnologice, completarea dărilor de seamă statistice, calculul procentului de îndeplinire a normelor etc. Nu este oare posibilă echivalarea perioadelor muncite în aceste funcții?

ec. **Emil HĂLCIUG**
Fabrica de confecții Botoșani

CURIER

• Reducerea vechimii

GHEORGHE CIUCĂ, Cluj — Conform prevederilor Legii nr. 12/1971, organele de conducere ale centralelor pot reduce (la unitățile nou înființate) vechimea minimă a cadrelor tinere, cu cel mult doi ani. Aceasta în cazul promovării în funcții de conducere pînă la nivelul șefilor de serviciu sau al șefilor de secție inclusiv și dacă îndeplinesc condițiile de studii, au dovedit competență și au obținut rezultate deosebite în activitatea practică. Asemenea reduceri se pot acorda și la celelalte unități, la un număr de pînă la 3% din totalul personalului tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ din unitățile respective. Pentru cadrele de conducere din aparatul ministerelor, celorlalte organe centrale, de la comitetele executive ale consiliilor populare și din unitățile subordonate acestora, reducerea vechimii minime se poate aproba, în aceleași condiții, de către conducerile forurilor superioare.

• Salarizare

S.S.M., Orăștie — Din cele relatate rezultă că trecerea într-o funcție inferioară s-a datorat stării sănătății. În asemenea situații se aplică prevederile Circularei nr. 170091 din 8 iulie 1970 a Ministerului Muncii — și în prezent în vigoare. Potrivit, acestora, conducerile unităților au dreptul să acorde salariatului respectiv, un număr de gradații care să corespundă vechimii lor în specialitate fără ca prin aceasta să depășească salariul tarifar de încadrare avut anterior, precum și gradația maximă la funcția în care a fost trecut.

★

IOAN JURCAN, Mediaș — Întrucît funcțiile de merceolog principal și de tehnician principal sînt considerate echivalente, la stabilirea salariului tarifar de încadrare în funcția de tehnician principal, erau aplicabile. Precizările Ministerului Muncii nr. 170052 din 18 septembrie 1970. Se menționează că, în cazul trecerii salariaților în funcții echivalente, dar cu nivele de salarizare superioare, conducerea unității, ținînd seama de calitățile și aptitudinile profesionale, precum și de vechimea în specialitate a salariatului, poate să-i acorde un număr de gradații, fără a depăși pe cel avut. O asemenea posibilitate nu constituie o obligație.

★

Ing. VICTOR VULPE, Bacău — Deoarece la 5 februarie a.c. ați promovat examenul de stat, trebuia să fiți încadrat la nivelul de bază al salariului tarifar prevăzut pentru funcția de inginer. Perioada cît ați fost încadrat ca tehnician principal, fiind absolvent al învățămîntului superior, se lua în considerare la stabilirea vechimii în funcții tehnice superioare.

• Pregătire

GHEORGHE VASILE, Focșani — Pentru a obține perfecționarea pregătirii dv., în funcția de contabil, este necesar să urmați una din formele prevăzute la art. 3 din Legea nr. 2/1971 și anume: a) instruirea la locul de muncă, sub controlul șefului direct; b) cursuri organizate în cadrul unității, în alte unități, precum și în centre de perfecționare a pregătirii cadrelor; c) stagii de practică și specializare în unități din țară. Perfecționarea pregătirii profesionale se bazează, în primul rînd, pe studiul individual al personalului.

★

FRANCISC SZILAGHI, Tîrgu Jiu — Întrucît ați urmat o formă de perfecționare a pregătirii dv. profesionale, prin instruirea la locul de muncă, sub controlul șefului direct (formă prevăzută la art. 3 din legea nr. 2/1971), este necesar să se stabilească de comisia de încadrare și promovare dacă ați absolvit în bune condițiuni această formă de pregătire. În caz afirmativ, ținînd seama că sinteți și absolvent a doi ani de învățămînt mediu economic, poate constata că îndepliniți condițiile prevăzute la pct. 68 din anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971.

★

PETRU NEACȘU, Bîrlad — Întrucît sinteți absolvent al învățămîntului mediu de cultură generală și ați urmat un curs de specializare (absolvit) cu profil tehnic, organizat de Cabinetul pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii, avînd o vechime de peste 5 ani în funcții tehnice (normator) puteți ocupa — pe baza reușitei la examenul instituit în acest scop, — funcția de tehnician principal.

★

ELEONORA DATCU, Constanța — Pentru a ocupa — funcția de contabil principal, prin examen sau concurs — este necesar să fiți și absolventă a unui curs de specializare cu profil economic.

• **A. PODEA, Cluj** — Prevederile Legii nr. 12/1971, avînd aplicabilitate în întreaga economie națională, se aplică și în întreprinderile de construcții-montaj, orice dispoziții contrarii fiind considerate ca abrogate pe data de 1 ianuarie 1972. În consecință, în întreprinderile de gradul III de organizare din unitățile de construcții-montaj, funcțiile de șefi ai serviciilor economice pot fi ocupate și de absolvenți ai învățămîntului mediu, cu o vechime de cel puțin 11 ani în specialitate.

• **GEORGETA GEANA, Rîmnicu Vîlcea** — Întrucît trecerea de la funcția administrativă, de casier principal, la una economică medie, de contabil, se consideră promovare, salariatul astfel încadrat este îndreptățit la o creștere a salariului său tarifar echivalent cu o clasă.

• **VERONICA RADU, Mediaș** — Pentru ocuparea funcției de calculator salarii este prevăzută condiția absolvirii școlii generale. Pentru calculator principal — absolvirea învățămîntului mediu de cultură generală sau a școlii generale, cu 5 ani în funcții administrative.

• **IOSIF VEREȘ, Cluj.** — Perioada cît ați lucrat ca merceolog și merceolog principal se poate lua în considerare la stabilirea vechimii necesare pentru promovarea în funcții economice superioare (în proporție de 50 la sută). Celelalte funcții menționate de dv. nu se includ în calculul acestei vechimi.

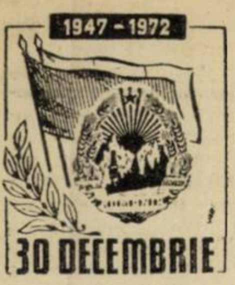

REPUBLICA XXV

In anul 1971, principalii indicatori reprezentau multiplicări deosebit de spectaculoase față de 1948. Astfel :

- producția globală a județului a fost de 38 ori mai mare ;
- numărul de salariați din industrie a crescut de 3,4 ori ;
- productivitatea muncii în industrie a sporit de 11 ori ;
- valoarea fondurilor fixe a fost de 11,7 ori mai mare.

JUDEȚELE ȚĂRII ÎN PREAJMA MARII ANIVERSĂRI

BRAȘOV

SITUAT în partea centrală a țării, pe cursul mijlociu al Oltului, în interiorul arcului carpatin, județul Brașov este mărginit la est de munții Ciucașului și, în continuare, la sud, de Piatra Mare, Munții Bucegi, Piatra Craiului și masivul Făgăraș. În partea nord-estică se desfășoară depresiunea Bîrsei, în cea vestică depresiunea Făgărașului, iar la nord nord-vest, Munții Baraolt și depresiunea dintre Olt și Tîrnave.

Suprafața se întinde pe 5351 km², 2,3% din teritoriul țării.

Existența unor întinse pășuni alpine și fînețe naturale a favorizat din timpuri vechi, pe teritoriul județului, o intensă viață pastorală.

Dezvoltarea meșteșugurilor și a vieții urbane, începînd de prin secolul al XIV-lea, au făcut din Brașov și un centru comercial de seamă, în relații comerciale tot mai importante cu Principatele Române. În cursul secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului al XX-lea. în orașele Brașov și Făgăraș, precum și în alte centre din jurul Brașovului (Zărnești, Codlea, Rișnov, Săcele, Cristian, Bod), apar întreprinderi industriale capitaliste.

Construirea căilor ferate în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea, a dat un însemnat impuls dezvoltării industriei de pe teritoriul actual al județului Brașov, stimulînd în mod deosebit funcția industrială a orașului Brașov.

O dezvoltare puternică și complexă a profilului economic al județului Brașov, îndeosebi a producției industriale, are loc însă în anii construcției socialiste. În ultimele decenii s-a trecut la reutilarea și modernizarea, profilarea și specializarea întreprinderilor preluate prin naționalizare, la construirea de noi unități în ramurile construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor, chimiei, a materialelor de construcție, lemnului, industriei alimentare, creîndu-se noi întreprinderi de însemnătate primordială pentru economia națională, ca : industria tractoarelor, a autocamioanelor, rulmenților, motoarelor electrice și echipamentului auto, a utilajului petrolier și chimic, a mobilei etc. De asemenea, a cunoscut o mare dezvoltare producția industriei locale și a cooperației meșteșugărești.

O dată cu amplificarea și diversificarea producției industriale se dezvoltă și producția agricolă, cu un grad ridicat de specializare, pe teritoriul județului practicarea unei agriculturi intensive fiind o preocupare mult mai veche. Profilul agricol se evidențiază prin predominarea creșterii animalelor, în special a taurinelor și ovinelor, a culturii plantelor industriale, a sfeclei de zahăr, a cicoarei, a plantelor aromate, a cartofului, a plantelor furajere.

O dezvoltare accentuată a cunoscut în ultimele decenii turismul.

Pe teritoriul județului își desfășoară activitatea 69 unități industriale, 13 centrale și unități cu statut de centrală industrială (C.I.A.T., C.I.L.A., Centrala industrială de îngrășăminte chimice, Grupul de uzine pentru fabricația de rulmenți, Grupul de uzine mecanice pentru industria chimică, Grupul de fabrici de produse refractare, Combinatul de celuloză și hîrtie, Combinatul de Exploatare și Industrializarea Lemnului), 15 unități de construcții și transporturi, Trustul I.A.S., șapte I.A.S.-uri cu 69 ferme, un trust de mecanizarea agriculturii, cu 12 S.M.A.-uri, și 72 CAP-uri, 28 unități comerciale cu Dir. Gen. O.N.T. Carpați, o universitate cu opt facultăți, patru institute de cercetări și proiectări precum și un număr însemnat de instituții social-culturale.

Pentru dezvoltarea economică și socială a județului în cursul anilor s-au investit importante valori materiale. În cei 25 de ani s-a alocat un volum de investiții de peste 28 miliarde lei, din care 17,4 miliarde pentru dezvoltarea industriei.

Au fost construite 27 fabrici noi, 97 secții noi s-au efectuat numeroase reutilări, modernizări și dezvoltări de capacități.

Numai în perioada 1966—1970 s-a alocat un volum de investiții de peste 9,8 miliarde lei, cu 84% mai mult ca în 1961-1965, din care circa 62% în industrie. În actualul cincinal sînt prevăzute fonduri de investiții în valoare de 16,4 miliarde lei cu 67,3% mai mult decît în cincinalul precedent. Sînt prevăzute un număr de 121 obiective din care 75 industriale, accentul fiind pus pe dezvoltarea uzinei de tractoare care va ajunge la 39 500 buc. tractoare în 1973, Uzina de autocamioane (la 40 000 bucăți autocamioane în 1975), dezvoltarea uzinei Electroprecizia (cu 244 000 seturi echipamente auto), a Fabricii de scule Rîșnov care va ajunge la 3150 tone/scule an în 1974, Uzina Rulmentul va ajunge în 1974, la o producție de 32 mil. rulmenți pe an.

O dezvoltare însemnată va cunoaște industria chimică din cadrul județului nostru (Combinatul Chimic Făgăraș, Combinatul Chimic Victoria, Uzina de Utilaje chimice Făgăraș, Colorom Codlea, Uzina chimică Rîșnov, F.A.R.T.E.C.), industria materialelor de construcții, industria ușoară și alimentară.

În construcție mai sînt noul combinat de materiale de construcții de la Hoghiz, complexe de îngrășarea taurinelor și porcinelor, spații noi de învățămînt, obiective turistice, locuințe etc. Cea mai mare parte a fondurilor de investiții din actualul cincinal este orientată spre construirea de obiective productive în vederea creșterii în ritm accelerat a potențialului economic al județului.

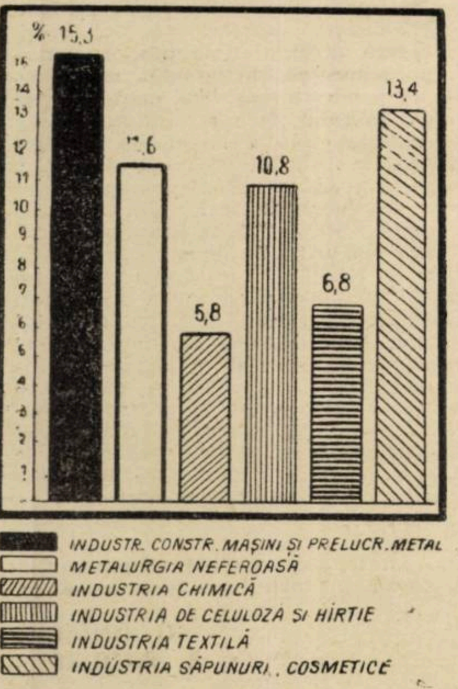

Structura producției globale industriale pe ramuri, în procente față de total/țară (în 1971)

• Industria

LOCUL JUDEȚULUI în ansamblul economiei naționale : în anul 1971 deține 4,1% din numărul total al salariaților din economie, ocupînd locul 2 între județe și locul 3 — dacă se are în vedere și municipiul București (deci municipiul București 15,6, județul Prahova 4,4 și județul Brașov 4,1%).

- Deține 5,7% din numărul total al salariaților din industrie, ocupînd locul 1 între județe și locul II dacă se are în vedere și municipiul București.
- Județul Brașov se situează pe locul I după numărul de salariați în industrie ce revin la 1 000 locuitori (264 în industria județului Brașov, față de 104 salariați în industrie la 1 000 locuitori pe țară).
- Județul Brașov se situează pe locul I după valoarea producției globale indusdustriale pe un locuitor.
- În anul 1971 întreprinderile industriale din județul Brașov au realizat 6,7% din producția industrială a țării.

Din cele de mai sus rezultă caracterul pronunțat industrial al județului Brașov. Ceea ce trebuie subliniat în mod deosebit în procesul de dezvoltare a industriei județului, este faptul că, odată cu creșterile importante ale producției industriale în ansamblu, au avut loc însemnate modificări calitative, caracterizate de diversificarea ramurilor și subramurilor, în lărgirea nomenclatorului, a varietății și complexității produselor fabricate. Astfel au fost create în industria Brașovului — încă înainte de 1965 — noi ramuri care nici nu existau în țara noastră, cum sînt : producția de utilaj petrolier și minier, de tractoare, de autocamioane, de rulmenți, sectoare noi ale industriei chimice (coloranți, mase plastice și rășini sintetice).

Profilul industrial al județului este caracterizat de industria construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor. Aici se realizează multe produse de mare însemnătate pentru dezvoltarea economiei naționale ca : tractoare, autocamioane, rulmenți, motoare cu combustie internă, motoare electrice de 0,25 KW și peste și altele. Ponderea industriei constructoare de mașini în industria județului a ajuns în anul 1971 la 60,8%, realizîndu-se în județul nostru — la această ramură — 15,3% din producția țării — județul Brașov devenind astfel cea de a 2-a bază a industriei constructoare de mașini din țara noastră.

Producția industriei constructoare de mașini a județului nostru a crescut față de 1948 de 70,5 ori.

Industria chimică — deține 8,9% din producția industrială a județului și realizează o parte însemnată din producția țării la unele produse precum : coloranți organici, materiale plastice și rășini sintetice, metanol, îngrășăminte azotoase etc.

Merită amintit faptul că obținerea la Combinatul chimic Făgăraș a azotatului de amoniu cu azot extras din atmosferă, reprezintă un procedeu aplicat pentru prima dată în țară, pe baza studiilor întocmite de specialiștii noștri de la IPROCHIM.

La Combinatul chimic Victoria s-au construit numeroase secții noi, dintre care amintim o fabrică modernă de clei sintetic, prima de acest fel din țara noastră.

Progresul realizat în dezvoltarea industriei, diversificarea producției și creșterea calității produselor județului au determinat o dinamică ascendentă participării economiei județului Brașov la schimburile economice externe. **În anul 1971 — volumul exportului față de 1965 — a crescut de 3,7 ori.**

Ponderea produselor industriei construcțiilor de mașini — în totalul exportului pe județ în 1971 — a fost de circa 75%, iar a produselor industriei chimice de circa 9%.

• Cincinalele 1966 — 1970 și 1971 — 1975

ÎN cincinalul trecut (1970 — față de 1965) producția globală industrială a crescut cu 84,4%. Planul producției globale — pe cincinal s-a realizat cu 105 zile înainte de termen — dîndu-se peste plan aproape 6 miliarde lei. Producția globală industrială a anului 1975 va fi de 2,1 ori mai mare decît în 1970, propunerile de îmbunătățire însumînd 15,1 miliarde lei, fiind astfel posibilă realizarea prevederilor cincinalului înainte de termen.

Exportul — în 1970 — a crescut față de 1965 — de aproape 3 ori, iar în 1975 față de 1970 va mai crește de peste 2 ori. Astfel, valoarea producției destinată exportului va fi în anul 1975 de 6,2 ori mai mare decît în anul 1965.

La autoutilări — prevederile de plan pentru 1971-1975 — se ridică la 850 milioane lei, iar din propunerile de îmbunătățire rezultă 1,1 miliarde lei.

În cincinalul 1965-1970 — în cadrul acestei acțiuni s-au realizat 5 400 mașini, utilaje, agregate — în valoare de 365 mil. lei, contribuind totodată la reducerea importului de utilaje cu peste 97 mil. lei.

Eficiența economică a invențiilor și inovațiilor exprimate în economii la preț de cost — în anul 1966 a fost de 36,5 mil. lei, iar în 1971 de 175,5 mil. lei. Ponderea produselor noi și reproiectate în anul 1975 — va fi de 60%. În cadrul acțiunii de organizare a producției și a muncii în perioada 1967—1971 au fost aplicate un număr de 4 735 studii care au determinat o eficiență economică concretizată în : 5,6 miliarde lei producție suplimentară și 1,4 miliarde lei beneficii peste plan.

• Agricultura

JUDEȚUL Brașov are un relief foarte variat, pe care populația la adaptat din cele mai vechi timpuri pentru cultura plantelor și creșterea animalelor.

Din totalul de 535 100 ha, 57,1% reprezintă suprafața agricolă, 34,5% formează fondul forestier și 8,4% alte suprafețe.

Ca urmare a dezvoltării efectivelor de animale, a crescut mult ponderea plantelor de nutreț în 1972 față de 1965.

A crescut mult baza tehnico-materială a agriculturii și s-a redus suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic de la 101 ha în 1965 la 66 ha/tractor fizic în 1971, față de 85 ha cît revine pe țară pe un tractor.

Producțiile totale au crescut ca urmare a creșterii producțiilor medii la hectar. Astfel, în 1972 la grîu s-a obținut în medie pe total județ pe un hectar cu 335 kg mai mult decît în 1965.

Creșterea producțiilor totale și medii a dus la consolidarea economico-organizatorică a unităților socialiste I.A.S. și C.A.P. Astfel, în 1970 o cooperativă agricolă a produs în medie 5 222 hl. lapte de vacă față de 2 350 hl. cît revenea în me-

Ioan BORDAȘ
secretar cu probleme economice al Comitetului județean Brașov al P.C.R.

(Continuare în pag. 16)

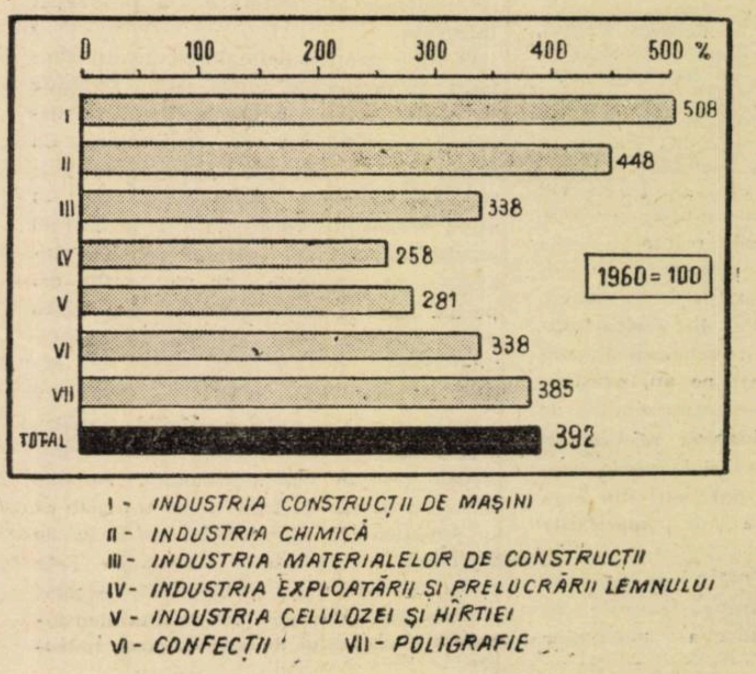

Creșterea producției globale industriale pe principalele ramuri (în 1971 față de 1960)

ÎNFĂPTUIREA CU SUCCES A SARCINILOR PE ACEST AN, PREGĂTIREA PRODUCŢIEI PE 1973 – PREMISĂ MAJORĂ A REALIZĂRII CINCINALULUI ÎNAINTE DE TERMEN

CONTRACTELE ECONOMICE ÎNCHEIATE LA NIVELUL SARCINILOR INTEGRALE DE PLAN!

SUBLINIIND importanţa deosebită a obiectivelor planului pe 1973 — an hotărîtor în îndeplinirea cincinalului înainte de termen — recenta Plenară a C.C. al P.C.R. a insistat asupra necesităţii de a se asigura toate premisele pentru buna desfăşurare a activităţii de producţie, încă din primele zile ale noului an. Aşa cum a arătat secretarul general al partidului nostru — tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** — rezultatele cu care vom încheia anul 1972 sînt bune, dar ele puteau fi şi mai bune, dacă s-ar fi înlăturat o serie de defecţiuni în eşalonarea sarcinilor de plan, desfăşurarea ritmică a producţiei, aprovizionarea tehnico-materială, dezvoltarea cooperării ş.a.

Conştienţi că una din condiţiile pentru prevenirea fenomenelor menţionate o constituie pregătirea minuţioasă a producţiei, asigurarea materiilor şi materialelor, a pieselor şi subansamblelor necesare, prin **încheierea de contracte ferme cu furnizorii, cît şi a livrării producţiei realizate prin contractarea acesteia de către beneficiari**, Comisia economică a municipiului Galaţi a întreprins recent o analiză a stadiului respectării contractelor economice pe anul în curs şi al încheierii contractelor pe 1973. Analiza a permis evidenţierea pe lîngă rezultatele satisfăcătoare obţinute de unele unităţi în realizarea sarcinilor de plan, a angajamentelor asumate, precum şi a obligaţiilor contractuale, şi a unei serii de deficienţe încă în acest an.

DEŞI cele mai multe unităţi au reuşit ca în primele 10 luni din acest an să-şi onoreze integral toate obligaţiile contractuale, totuşi, ca urmare a nerealizării (totale sau parţiale) **la unele contracte de livrare, restanţele reprezintă încă 6% din producţia marfă planificată pe această perioadă, ceea ce presupune luarea grabnică a unor măsuri pentru recuperarea pînă la sfîrşitul anului a acestor rămîneri în urmă.**

Preocuparea esenţială în ultima perioadă a constituit-o însă activitatea desfăşurată de conducerile colective ale întreprinderilor pentru **organizarea şi desfăşurarea contractării producţiei pe anul 1973.** Din datele existente rezultă o situaţie încă necorespunzătoare. Astfel, **pînă la 10 noiembrie a.c. au fost încheiate contracte în calitate de beneficiari în proporţie de 25,7% faţă de necesar, din care pentru trim.I.1973 doar 27,7%, iar în calitate de furnizor în proporţie de 52,9% din care pentru trim. I numai 45,5%.** În ce priveşte **contractarea producţiei marfă pe anul 1973** în calitate de furnizori, 4 unităţi (S.N.G., Fabrica Prutul, U.F.R.M.A. şi Întreprinderea judeţeană de morărit şi panificaţie), au terminat contractarea, alte 4 unităţi au contracte încheiate între 93% şi 99%, iar celelalte 14 unităţi cuprinse în analiză în proporţii cuprinse între 0 şi 58%.

Principalele cauze care au determinat necontractarea, în conformitate cu legea, a necesarului de materii prime şi materiale pe anul 1973, precum şi a producţiei marfă, au constat, în principal, **în neprimirea repartiţiilor din partea forurilor tutelare, a practicii încheierii de contracte de mai multe ori pe an, neasigurarea la timp a documentaţiei tehnice de execuţie, supradimensionarea necesarului de aprovizionare în special la unele produse deficitare, cereri mai mari din partea beneficiarilor faţă de capacităţile furnizorilor etc.**

Ponderea cea mai mare în ierarhia cauzelor care au determinat lipsurile în activitatea de contractare a materiilor prime şi materialelor de către întreprinderile municipiului Galaţi a constituit-o **neprimirea sau primirea cu întîrziere a repartiţiilor.** Astfel, Uzina Laminorul de tablă a contractat pînă la 10 noiembrie doar 3% din necesarul de materii prime şi materiale, Întreprinderea de prefabricate beton a încheiat contracte în proporţie de 3,3% întrucît circa 65% din repartiţiile emise de centrala industrială nu au o fundamentare certă şi, ca urmare, nu s-au putut perfecta decît puţine contracte cu organizaţiile de construcţii, fabrica Apollo — 27,3%. Datorită neprimirii repartiţiilor pentru întregul necesar de materii prime şi materiale din ţară şi din import (coloranţi, bumbac, fibră polinozică etc.), Întreprinderile textile Galaţi nu au putut contracta decît 16% din volumul aprovizionărilor planificate. Din aceleaşi motive nu au perfectat contractele de aprovizionare Întreprinderea plase pescăreşti, iar Şantierul naval Galaţi are asigurat doar 41,2% din necesarul de materii şi materiale. Pentru asigurarea condiţiilor optime desfăşurării producţiei la Şantierul naval — unitate a cărei importanţă pentru economia naţională nu mai trebuie argumentată — este necesar ca centrala şi ministerul de resort să acorde un sprijin mai mare în procurarea unor materiale deficitare şi în perfecţionarea relaţiilor de cooperare, îndeosebi pentru necesarul de macarale, precum şi în corelarea livrărilor de piese turnate şi forjate cu termenele de execuţie a navelor.

Din cauza întîrzierilor în programarea producţiei de la trăgătoriile de sîrmă cît şi la laminoarele de profile de către Ministerul Industriei Metalurgice, I.S.C.L. nu a încheiat nici un contract pînă la data analizei.

PORNIND de la necesitatea **asigurării desfacerii producţiei marfă fabricate**, conducerile întreprinderilor analizate şi-au intensificat eforturile pentru obţinerea de comenzi şi contractarea acestora. Totuşi, preocupările pe această linie nu s-au concretizat în mod egal în întreprinderile analizate. Astfel, în timp ce Şantierul naval Galaţi a încheiat contracte pentru întreaga producţie marfă a anului 1973, Întreprinderea de prefabricate din beton a perfectat contracte în proporţie de 37,1%, iar o serie de alte unităţi (Întreprinderea de plase pescăreşti, Staţia de sortare a minereului, Uzina Laminorul etc.) nu a încheiat nici un contract de desfacere a producţiei fabricate.

O serie de deficienţe în domeniul contractării producţiei marfă sînt generate **de modul în care a fost reglementat sistemul operaţiunilor de contractare.** Ca atare, la I.I.S. Textila şi la unele unităţi din industria alimentară, găsim un nivel scăzut de contractare a producţiei marfă, întrucît s-a păstrat practica încheierii de contracte de mai multe ori pe an. Dacă la unităţile M.I.U. este vorba de menţinerea unor rezerve de capacitate pentru produsele de sezon sau export, la unităţile industriei alimentare această practică, după părerea noastră, indică multe deficienţe de ordin organizatoric care ar trebui eliminate. Analiza efectuată a permis însă să se constate şi un fenomen ce îngreunează acţiunea de încheiere a contractelor economice. Este vorba de tendinţa, evident dăunătoare, a unor întreprinderi **de supradimensionare a necesarului de aprovizionat, îndeosebi la unele produse deficitare în cadrul economiei naţionale.** Această practică, a fost combătută de Comitetul municipal de partid, insistîndu-se asupra necesităţii unei proporţionări judicioase a cererilor, în raport cu cerinţele reale ale procesului de producţie.

Cercetarea întreprinsă asupra situaţiei contractării producţiei marfă şi a necesarului de materii prime şi materiale a permis conducerilor întreprinderilor să tragă o serie de concluzii asupra măsurilor ce se impun pentru soluţionarea acestei probleme în timpul scurt care a mai rămas pînă la începerea noului an, măsuri care să permită realizarea ritmică a producţiei încă din primele zile ale anului 1973. Astfel a apărut necesar ca conducerile întreprinderilor să insiste la forurile de resort pentru rezolvarea grabnică a problemei repartiţiilor şi stabilirea programelor de fabricaţie, acolo unde mai este cazul, precum şi să efectueze o eşalonare raţională a fabricaţiei pe toată durata anului viitor, cu asigurarea bazei tehnico-materiale. Totodată apare deosebit de utilă pînă la sfîrşitul anului analiza operativă, la perioade foarte scurte de timp, a stadiului încheierii contractelor, luîndu-se măsuri eficiente pentru încadrarea în prevederile legii contractelor economice.

ec. C. ENICĂ
Comisia economică — Comitetul Municipal Galaţi al P.C.R.

REALIZĂRILE ŞI EXPERIENŢA DIN 1972 – LA BAZA STARTULUI DIN ANUL VIITOR

PUTERNIC mobilizate de hotărîrile recentei plenare a C.C. al P.C.R., colectivele întreprinderilor industriale ale sectorului 7 al Municipiului Bucureşti, desfăşoară o susţinută activitate pentru a realiza angajamentul asumat în întrecerea socialistă — îndeplinirea cincinalului în 4 ani şi jumătate, în condiţii de maximă eficienţă economică.

Bilanţul încheiat pe perioada ce a trecut din acest an (sectorul are o pondere de 18% în producţia industrială a municipiului Bucureşti), este revelator: planul producţiei marfă pe 11 luni a fost realizat la 11 noiembrie — **pînă la sfîrşitul lunii obţinîndu-se o producţie marfă suplimentară de peste 400 milioane lei.** Aceasta s-a concretizat în 350 semănători de precizie pe 6 rînduri, 20 combine autopropulsate, 75 000 kW motoare electrice, 900 000 bucăţi tricotaje, 145 milioane lei confecţii textile etc. În acelaşi timp, în primele 9 luni ale anului, **economiile obţinute s-au ridicat la 14 milioane lei.** Pe ansamblul sectorului au fost economisite 850 t metal, 2 300 mc material lemnos, 17 000 mii kWh energie electrică, 21 000 t combustibil convenţional ş.a. Iată, în tabelul 1 oglinda realizărilor obţinute de colectivele cîtorva întreprinderi care, prin volumul producţiei, au o pondere mare în cadrul sectorului.

Tabel nr. 1

Întreprinderea	Spor producţie marfă pe 9 luni (mii lei)	Reducerea chelt. la 1000 lei producţie marfă, faţă de plan (lei)	Reducerea chelt. materiale la 1000 lei producţie marfă, faţă de plan (lei)
Fabrica de confecţii şi tricotaje	240 000	— 7,7	— 28,9
Uzina de maşini electrice	15 000	— 1,1	— 2,7
Grupul de uzine pentru producţia de utilaj şi piese de schimb	4 200	— 0,8	— 2,9
Întreprinderea producătoare de ceramică fină pentru construcţii	7 000	— 1,1	— 3,0
Fabrica de ţigarete	11 000	— 11,1	— 9,6
Întreprinderea de ambalaje şi piese de schimb pentru industria alimentară	6 000	— 2,2	— 4,0

Pe ce căi au acţionat, în dobîndirea succeselor amintite, colectivele acestor întreprinderi ?

● Fructificarea rezervelor de sporire a productivităţii muncii...

ŢINÎND seama de condiţiile concrete ale proceselor de fabricaţie, fiecare colectiv şi-a orientat eforturile, în primul rînd, spre **sporirea productivităţii muncii.** În unele unităţi ca, de exemplu, la Uzina Semănătoarea, s-a urmărit printr-o mai bună redistribuire a forţei de muncă şi angajarea unor noi muncitori — **mărirea coeficientului de schimb** (de la 2,1 la începutul anului la 2,3 la începutul lunii noiembrie). În alte întreprinderi, datorită acţiunilor întreprinse pe linia organizării mai bune a producţiei şi a muncii, s-au înregistrat progrese în **îmbunătăţirea indicilor de folosire a maşinilor şi utilajelor** (la Uzina de maşini electrice indicele de folosire a maşinilor şi utilajelor în secţiile de bază a crescut de la 75,6 în trimestrul I a.c. la 76,7 pe trimestrul III).

Nu mai puţin importante sînt rezultatele dobîndite — ca urmare a unei intense munci politico-educative — pe linia **întăririi disciplinei în muncă şi în producţie**, în vederea folosirii cît mai complete a fondului de timp disponibil. S-a reuşit ca, la nivelul sectorului, indicele de utilizare a timpului de lucru să fie pe 10 luni din 1972 de 93,9%, mai mare cu 0,4% faţă de cel realizat în aceeaşi perioadă din 1971.

Fireşte, varietatea de metode folosite şi iniţiativele izvorîte în cadrul întrecerii socialiste — larg susţinute şi generalizate de organizaţiile de partid — au constituit factorii principali care au determinat ca 74% din sporul de producţie dobîndit să fie realizat pe seama creşterii productivităţii muncii.

● ...cît şi a celor de reducere a cheltuielilor de producţie

ŞI ÎN ACEASTĂ direcţie s-a acţionat după caz — potrivit condiţiilor specifice din fiecare întreprindere, accentul fiind pus, în principal, pe **reducerea cheltuielilor materiale, care au ponderea cea mai mare în elementele preţului de cost.** Întreprinderea de ceramică fină a reuşit să reducă depăşirea la 1000 lei producţie marfă în trimestrul I a.c. de 49,5 lei, ajungînd pe 9 luni la o economie de 1,0 lei). La Uzina de maşini agricole „Semănătoarea", **refolosirea deşeurilor de metal,** croirea combinată a tablelor, utilizarea pe scară largă a maselor plastice ca înlocuitori ai metalului a permis colectivului să înregistreze în intervalul de timp amintit o economie de peste 400 t metal. Utilizarea raţională a metalului a devenit o preocupare permanentă şi pentru muncitorii, inginerii şi tehnicienii din cadrul Grupului de uzine pentru producerea de utilaje şi piese de schimb care au reuşit să obţină pe primele trei trimestre ale acestui an o economiei de peste 180 t metal.

Din păcate, asemenea acţiuni nu au fost desfăşurate în toate unităţile. De aceea,

L. ŢINTEA
B. PĂDURE

(Continuare în pag. 16)

cheltuieli materiale

ACȚIUNI FERME PENTRU RIDICAREA GRADULUI DE GOSPODĂRIRE ȘI VALORIFICARE A METALULUI

ÎNSCRISĂ ca un eveniment remarcabil în viața noastră social-economică, plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972 a reafirmat necesitatea creșterii eficienței activității economice, ca una din condițiile esențiale ale dezvoltării accelerate a societății noastre pe calea progresului și prosperității. **„Problema centrală a planului pe 1973, ca de altfel a întregului cincinal, de a cărei soluționare depinde accelerarea dezvoltării economiei românești —** *a subliniat la plenară tovarășul Nicolae Ceaușescu —* **o constituie îmbunătățirea calitativă a întregii activități economice, creșterea eficienței economice, în toate sectoarele producției materiale".**

Realizarea acestui obiectiv major, implică, practic, sarcina **fabricării de produse valoroase, care încorporează o muncă de complexitate mai ridicată, accelerarea vitezei de rotație a fondurilor de producție și de circulație, înlăturarea imobilizărilor de resurse materiale și financiare, promovarea cu fermitate și larga extindere a unui sever regim de economii, permanenta reducere a cheltuielilor de producție și, în primul rînd, a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie.**

Apreciind că rezultatele obținute în acțiunea de revizuire a consumurilor specifice nu sînt pe măsura rezervelor existente în unitățile economice, plenara C.C. al P.C.R. a direcționat principalele eforturi spre **aplicarea unor norme de consum riguros fundamentate din punct de vedere tehnico-economic, reducerea substanțială a pierderilor de materiale, a rebuturilor și deșeurilor.**

nizatorice și materiale optime, iată cîteva din mijloacele prin care se poate bara drumul risipei de metal. La acestea se cer adăugate și măsuri mai hotărîte de tragere la răspundere materială și disciplinară — potrivit legii — a angajaților din culpa cărora se produc rebuturi. Faptul că s-au luat măsuri de recuperare a prejudiciilor de la angajații vinovați numai pentru o sumă reprezentînd circa 1% din pierderile totale din rebuturi, reflectă într-o măsură o oarecare optică tolerantă față de abateri și deficiențe și anumite carențe în îmbinarea armonioasă ale celor două laturi ale cointeresării materiale, statuate prin lege, pentru stimularea folosirii judicioase a resurselor materiale: **recompensarea bănească a economiilor obținute prin eforturi proprii, iar pe de altă parte, recuperarea prejudiciilor de la salariații vinovați de risipă.**

PRIN PRESTIGIOASELE sale realizări în fabricarea unui diversificat nomenclator de produse, multe de mare complexitate tehnică și înalte performanțe, prin eforturile stăruitoare pentru permanenta modernizare și adaptare a fabricației la cerințele economiei moderne și dinamice, colectivul Uzinelor „23 August"-București este bine cunoscut în țară și peste hotare. Militînd activ pentru realizarea cincinalului înainte de termen și sporirea eficienței economice, acest colectiv manifestă preocupare permanentă pentru identificarea și valorificarea rezervelor interne existente. Ca urmare, în perioada ce a trecut din acest an, au fost dobîndite însemnate realizări. Dimensionarea eforturilor și a rezultatelor obținute este mai bine pusă în lumină dacă avem in vedere că față de acest indicator, recalculat în funcție de structura sortimentală a producției efectiv fabricată, economia este de 22 lei.

Orientarea prioritară a eforturilor pentru mai buna gospodărire și utilizare a resurselor materiale s-a materializat în economii de 191 tone metal, 868 tone combustibil convențional, 8603 MWh energie electrică etc. Dacă la acestea adăugăm aplicarea unui număr de peste o sută de măsuri tehnico-organizatorice cu economii post-calculate de 11 675 mii lei, precum și faptul că mișcarea de inovații și raționalizări, abordînd și soluționînd importante probleme tehnice, a amplificat volumul economiilor cu încă 9 681 mii lei, obținem un tablou mai complet al contribuției colectivului în bătălia generală pentru creșterea eficienței economice.

Din bogata listă a acțiunilor întreprinse ne referim, cu titlu exemplificativ, la asimilarea în fabricație a axelor cardanice pentru locomotivele de 700 și 1250 CP (economii de 2 968 mii lei), reducerea consumului de metal pentru producția utilajelor complexe, prin extinderea planurilor de croire rațională și micșorarea adaosurilor tehnologice (635 mii lei), extinderea debitării centralizate la toate comenzile (568 mii lei) etc.

DEȘI se poate continua cu prezentarea multor altor succese, trebuie să menționăm că, în lumina înaltelor exigențe și responsabilități, formulate de Hotărîrile recentei plenare a C.C. al P.C.R., se degajă concluzia certă că **rezultatele obținute în reducerea cheltuielilor de producție sînt departe de a epuiza importantele rezerve interne, că valorificarea mai completă a acestora este serios frînată de unele neajunsuri și rămîneri în urmă.**

Afirmația este demonstrată, în primul rînd, de modul nesatisfăcător în care a fost realizat nivelul cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă și de ponderea încă ridicată a acestor cheltuieli în ansamblul prețului de cost, în condițiile cînd profilul și structurile de producție, nivelul complexității tehnice a produselor, reclamă creșterea ponderii cheltuielilor cu munca vie, calificată, investirea într-o proporție crescîndă a inteligenței tehnice, într-un cuvînt, realizarea unui grad superior de prelucrare eficientă a materialelor. Dacă pe ansamblul cheltuielilor de producție s-au realizat 5,9 lei economii la 1 000 lei producție marfă, nu poate fi trecut cu vederea faptul că nivelul cheltuielilor materiale deține o pondere ridicată, de peste 65% — ceea ce nu poate fi considerat satisfăcător — și că la acest indicator s-a înregistrat o depășire de 4,8 lei, valorile absolute ale depășirii însumînd peste 6 milioane lei.

> **● Economiile obținute la 1 000 lei producție-marfă, deși însemnate, nu sînt la nivelul posibilităților și cerințelor.**
>
> **● Indicele global al consumului de metal la 1 milion lei producție ascunde însemnate posibilități de îmbunătățire.**
>
> **● O obligație a furnizorilor: livrarea de laminate la lungimi și dimensiuni optime cerute de procesul de fabricație.**

Cifrele medii, pe ansamblu, privind rezultatele activității nu pot ascunde faptul că față de un indice global al consumului de metal de 32,4 tone la un milion lei producție **s-a înregistrat o depășire de 0,7 tone, cu un consum suplimentar de peste 1 000 tone metal.**

Analiza dezvăluie că una din principalele cauze, care semnalizează insistent direcția spre care se cer orientate cu prioritate eforturile pentru combaterea risipei de metal, este **volumul ridicat al rebuturilor,** care au generat pierderi de 36 364 mii lei, cu aproape 10 milioane lei mai mari decît cele prevăzute în planul cheltuielilor de producție. Aceasta înseamnă, practic, sute și sute de tone de metal irosit care, după ce au ocazionat și alte importante cheltuieli neproductive, în loc de a se regăsi încorporat în produse de înaltă tehnicitate destinate economiei naționale sau exportului, ia drumul retopirii.

Măsurile luate în decursul anilor în cadrul turnătoriilor de feroase și neferoase pentru prevenirea și limitarea defectelor de turnare (goluri, sufluri, incluziuni, abateri dimensionale și de la compoziție chimică etc.) nu și-au dovedit pe deplin eficiența. Desigur, explicațiile sînt numeroase; pot fi invocate cu temei și unele cauze independente de activitatea uzinelor. Dar adevărul este că **balastul marilor pierderi din rebuturi, care reprezintă aproape 3% din totalul cheltuielilor pentru întreaga producție marfă, nu constituie o fatalitate care implică resemnare.**

Este neîndoielnic că stă în puterile acestui harnic colectiv, care a rezolvat cu succes în decursul anilor importante și grele probleme și din rîndurile căruia fac parte valoroase cadre de conducere, de concepție și execuție tehnică, **să asigure introducerea și consolidarea ordinei și disciplinei de producție, severa respectare a prescripțiilor tehnologiilor de fabricație.** Ne referim la această importantă sarcină întrucît analiza relevă faptul că din totalul pierderilor din rebuturi, o pondere de 42% (15 169 mii lei) a fost generată de nerespectarea disciplinei tehnologice.

Intensificarea eforturilor pentru crearea unei puternice opinii de masă vizînd ridicarea disciplinei, prin organizarea și efectuarea fiecărei operații tehnologice cu simț de răspundere, în strictă conformitate cu prevederile documentațiilor tehnice, supravegherea minuțioasă a procesului de fabricație și îmbunătățirea asistenței tehnice prin intervenții operative, competente și permanente, amplificarea procesului de ridicare a calificării profesionale, crearea condițiilor tehnico-orga-

COLECTIVUL uzinelor se cere sprijinit în mai mare măsură și de **furnizorii săi**, care nu în puține cazuri, livrează materialele în condiții calitative necorespunzătoare. Este suficient să menționăm că datorită calității necorespunzătoare a materialelor, s-au produs alte pierderi din rebuturi însumînd 11 855 mii lei (32% din total).

Nu mai puțin deficitară este însă și practica uzinelor care, neaplicînd cu fermitate dispozițiile în vigoare — inclusiv prevederile legii privind asigurarea și controlul calității produselor — admit recepționarea și introducerea în fabricație a unor materiale necorespunzătoare calitativ, lărgind astfel canalele risipei, fără a uza cu mai multă energie de drepturile conferite de lege pentru disciplinarea furnizorilor în respectarea obligațiilor contractuale.

Coeficientul de utilizare a metalului este negativ influențat și de **importantele cantități de deșeuri rezultate din fabricație**, al căror volum s-a ridicat la aproape 40 milioane lei. Deși în documentele de partid și în actele normative a fost formulată în numeroase cazuri **cerința fabricării și livrării laminatelor în dimensiuni optime, potrivit cerințelor unităților constructoare de mașini, se acționează încă insuficient în această direcție, progresele înregistrate fiind sub nivelul posibilităților.** În condițiile concrete ale activității uzinelor „23 August" carențele în aprovizionarea metalului (lungimi nemultiple, laminare la toleranțe pozitive, uneori cu depășirea limitelor admise, neoptimizarea dimensiunilor), a condus la înregistrarea unui consum suplimentar de peste 587 tone, din care exemplificăm situația la utilaje industriale refractare (166 to.), locomotiva 1250 C.P. (102 to.), utilaj metalurgic (92 to.) presa cu 6 etaje (25 to.) etc.

Deosebit de pierderile de cantități de metal, echivalente cu necesarul pentru fabricarea unui număr de 84 motoare cu aprindere prin compresie de 350 C.P. sau 21 buc. prese cu 6 etaje, efectele nocive ale fenomenului sînt completate și de irosirea forței de muncă calificată, deoarece propunerea, examinarea, avizarea și aprobarea celor 3 341 derogări de la documentația tehnică — majoritatea determinate de neajunsurile procesului aprovizionării tehnico-materiale — a consumat un apreciat fond de timp al cadrelor tehnice.

Remedierea acestor neajunsuri reclamă conjugarea eforturilor unităților siderurgice și constructoare de mașini. **Rezerve însemnate în folosirea metalului pot fi puse cu succes în valoare prin amplificarea acțiunii de reproiectare a produselor și reducerea greutății specifice pe unitatea de capacitate (C.P.) la nivelul performanțelor pe plan mondial, asimilarea în fabricație a unor produse cu complexitate sporită, reconsiderarea gabaritelor depășite, extinderea tehnologiilor moderne la turnătorii și secțiile de prelucrare și montaj, perfecționarea planurilor de debitare, mai larga utilizare a deșeurilor.**

Sînt necesare măsuri eficiente pentru consecventa aplicare a hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972, în care se prevede sarcina **întreprinderilor constructoare de mașini de a analiza consumul de metal pe fiecare produs** — pornind de la subansamblele mari, pînă la reperele cele mai mici — **stabilindu-se programe concrete pentru reducerea consumurilor, a căror realizare să fie îndeaproape urmărită, raportîndu-se rezultatele lunar și trimestrial, ca la orice indicator de plan.**

M. CALMAN

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

PREFIGURĂRI BILANȚIERE

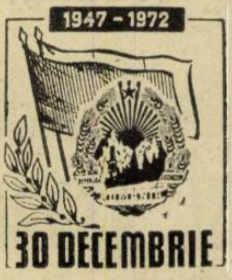

● *Constructorii, montorii și energeticienii celei mai mari unități termoenergetice a țării* — Rovinari-Rogojelu — *au realizat o nouă premieră industrială: conectarea la sistemul energetic național a celui de-al doilea turboagregat de 200 MW. Livrarea primelor cantități de energie marchează momentul încheierii primei etape de construcție a centralei. Acțiunile întreprinse pentru mai buna organizare a activității de producție, aplicarea unor metode avansate de lucru, îndeosebi a preasamblării la sol a unor piese de mari dimensiuni, extinderea sistemului de lucru cu plată în acord global, sînt factorii principali care au determinat reducerea duratei de montaj la cel de-al doilea agregat cu trei luni comparativ cu cea înregistrată la primul grup.*

● *Colectivul Uzinei de strunguri din Arad, anunțînd realizarea sarcinilor anuale de plan cu 30 de zile mai devreme, raportează că tipurile de mașini asimilate în producție sînt de o complexitate sporită față de proiectele inițiale. O serie de* **strunguri** *au fost prevăzute cu un volum sporit de dispozitive și accesorii care le-au mărit atît competitivitatea, cît și valoarea pe tona de metal prelucrată. Colectivul întreprinderii realizează în acest an — datorită mai bunei gospodăriri a metalului — 33 de strunguri peste prevederile de plan.*

● *Laminoriștii secției slebing de la* **Combinatul siderurgic Galați**, *au ridicat nivelul realizărilor medii cu 300 tone profile metalice pe zi. În luna noiembrie laminoriștii secției au redus consumul de oțel cu peste 1000 de tone, iar consumul specific de energie electrică s-a micșorat cu 2 kWh pe tona de sleb.*

● *Pe șantierele construcțiilor de locuințe din* **Bacău** *se aplică cu bune rezultate o nouă metodă de lucru, denumită „uscată", cu largi posibilități de extindere. Noua tehnologie se bazează pe înlocuirea în proporție de 90% a lucrărilor de zidărie și finisaj cu panouri colorate pentru fațadă, planșee, pereți despărțitori, măști pentru conducte, coșuri de ventilație, toate prefabricate. Aplicarea noii metode elimină folosirea materialelor clasice (cărămidă, ciment, var, fier, mortar), iar în locul a 50—60 de zidari și vopsitori sînt necesari numai 13 muncitori.*

● *Cele trei unități energetice din județul Dîmbovița* **termocentrala Doicești și hidrocentralele Moroeni și Dobrești —** *au furnizat deja sistemului național întreaga cantitate de energie electrică prevăzută prin planul anului 1972. Centralele amintite dispun de condiții pentru a produce în plus, în perioada care a mai rămas pînă la finele anului aproape 100 milioane kWh energie electrică, cantitate care depășește de două ori nivelul producției inscrise în angajamentul asumat de energeticienii dîmbovițeni în cinstea aniversării Republicii. De menționat că la termocentrala de la Doicești s-a economisit de la începutul anului • cantitate de lignit cu care se poate produce necesarul de energie electrică pe timp de o săptămînă al unităților industriale din noua zonă a municipiului Tîrgoviște.*

investiții

REALIZAREA LA TERMEN A OBIECTIVELOR PREVĂZUTE ÎN 1973 — SE ASIGURĂ PRIN MĂSURI EFICIENTE LUATE DIN ACEST AN

ÎNTRE ATRIBUTELE ce definesc noțiunea complexă de eficiență economică a investițiilor productive, o importanță aparte deține punerea în funcțiune la termen a noilor capacități și obiective, care condiționează respectarea corelărilor avute în vedere la planificarea investiției. Actualitatea acestei probleme a fost din nou relevată la Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c., fiind pusă în directă legătură cu condițiile necesare realizării și chiar depășirii nivelului maximal al planului economic pe anul viitor — premisă a îndeplinirii mai devreme a actualului plan cincinal. După cum sublinia la plenară tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„planul pe 1973 prevede să se realizeze o producție de 22 miliarde lei pe seama noilor capacități care urmează să fie date în funcțiune. Este de înțeles că ministerele economice și centralele industriale vor trebui să ia toate măsurile pentru a da în funcțiune la termen noile capacități, realizîndu-se în bune condițiuni rodajul mecanic și probele tehnologice, precum și pregătirea cadrelor calificate necesare"**.

În condiții normale de desfășurare a lucrărilor, actualele procedee și metode folosite pentru realizarea construcțiilor și a montajelor tehnologice — deși susceptibile încă de serioase îmbunătățiri în ce privește viteza de execuție — asigură totuși respectarea duratelor normate, avute în vedere la stabilirea termenelor de punere în funcțiune. O dovedesc nenumărate cazuri din practică, exemple de obiective a căror execuție s-a desfășurat ritmic, care au fost racordate la circuitul economiei naționale înaintea datelor prevăzute; e destul să amintim, cu titlu exemplificativ, noile capacități intrate în funcțiune anul acesta, cu multe luni înainte de termen, la Combinatul chimic-Făgăraș, Uzina de fibre sintetice-Iași, Uzina de utilaj chimic și forjă-Rîmnicu Vîlcea ș.a.

Nu mai puțin lungă este însă lista investițiilor pe parcursul executării cărora au apărut variate probleme, mai mult sau mai puțin complicate, cu mai mare sau mai mică incidență asupra respectării termenelor de punere în funcțiune, din cauza defecțiunilor în pregătire.

Colaborare și programe

COMPLEXITATEA pregătirii și realizării unei investiții implică **activitatea coordonată a beneficiarului și a altor factori: proiectant, furnizor de echipament tehnologic, executant — eșaloane care, la rîndul lor, concentrează de regulă participarea unui lung șir de unități.**

E dificil de presupus în practică integrarea tuturor acestora într-un mecanism de punctualitatea unui ceasornic, cu atît mai mult cu cît asupra fiecăruia acționează și influențe exterioare. Obligatorii pentru eficiența economică sînt însă sesizarea în momentul oportun a dereglărilor, limitarea amplificării lor și atenuarea efectelor pe care le exercită. Sînt numeroase cazurile cînd tergiversarea etapelor premergătoare aprobării sau realizării unei investiții „mănîncă" din timpul afectat execuției, deoarece termenul de punere în funcțiune a capacității respective, înscris în condiționările reciproce ale planului economic, nu poate fi decalat. Apare, de aceea, ca necesar **un sistem de autoreglare a coordonării.** Iar aceasta nu se poate realiza decît rareori pe baza empirică a tocmelilor între diverșii factori, deși o astfel de „metodă" e încă uzitată nu numai la corectarea graficelor în ședințe de comandament, ci chiar la elaborarea lor. Există instrumentul științific pe care-l oferă procedeele moderne de programare; un **grafic-rețea oferă atît imaginea clară a celui mai scurt drum posibil între punctul inițial și cel final al realizării unei investiții, cît și posibilitatea acordării lui în funcție de analiza parcurgerii drumului critic.** Dispunem, în prezent, și de echipamentul de calcul necesar. Ce mai trebuie? Cineva care să aibă inițiativa utilizării acestor posibilități. Rol ce revine, firesc, organelor responsabile cu problemele de investiții la ministere și centrale.

Rolul unei planificări judicioase

ANUL ACESTA, în ultimele trei luni s-au concentrat mai multe termene de punere în funcțiune decît în celelalte trei trimestre luate laolaltă. Ce efecte a avut o astfel de planificare? Unitățile de montaj ale Ministerului Construcțiilor Industriale au fost puse în fața necesității de a majora ritmul lunar al activității, exprimat în tone de utilaje montate, cu pînă la 45% — salt ce nu în toate cazurile a putut fi acoperit cu resurse materiale. Unitățile de construcții, la rîndul lor, sînt obligate să-și concentreze potențialul asupra numeroaselor obiective cu scadență apropiată, în dauna unora din lucrările în continuare; iar cadrele tehnice ale acestor organizații sînt în mare măsură mobilizate pentru operațiile de recepție, tocmai într-o perioadă cînd aportul lor este deosebit de necesar pentru pregătirea producției din anul viitor.

Este, de aceea, cît se poate de binevenită măsura precizată în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c. **„Va trebui îmbunătățită, în continuare, eșalonarea pe trimestre a punerilor în funcțiune a capacităților de producție, pentru a se evita concentrarea unui mare volum de montaj și probe tehnologice în ultimul trimestru al anului"**.

Este necesar, de asemena, să se pună capăt practicii unor titulari de investiții de a solicita eșalonarea execuției anumitor obiective pe o perioadă de timp nejustificat de mare. Turnătoria de la Cîmpina, Fabrica de ștanțe și matrițe de la Focșani sînt numai două din destul de numeroasele exemple de lucrări „prinse" în plan cu valori relativ mici, pe mai mulți ani, deși caracterul lucrărilor de construcții și montaj și al problemelor tehnologice ar permite concentrarea lor într-un interval mult mai scurt. Aceasta duce la fărîmițarea fondurilor și, deci, la folosirea lor neeficientă, la risipirea capacității constructorului — și nu de puține ori, la periclitarea punerii în funcțiune la data prevăzută. Iată de ce planul pe 1973 prevede începerea execuției a numai 215 obiective principale, față de 345 în acest an — ceea ce va înlătura efectele negative ale dispersării construcțiilor.

Documentațiile — la timp și complete

DEȘI ÎMBUNĂTĂȚITĂ față de anii precedenți, situația predării documentațiilor de execuție către șantiere a prezentat și în acest an o evoluție nesatisfăcătoare, ajungîndu-se ca și în semestrul al doilea, unele organizații de construcții să fie încărcate cu valori de plan la poziții pentru care nu primiseră nici un proiect. Cortegiul de dificultăți ce rezultă de aici este bine cunoscut: aprovizionarea pentru aceste lucrări se planifică înaintea anului de plan, nu în funcție de datele ce rezultă din devize, ci pe bază de indici de consum la milionul de lei; se procură astfel materiale care apoi se dovedesc inutile și încarcă stocurile supranormative, în timp ce materialele realmente necesare — neprevăzute din vreme — lipsesc; proiectul general de organizare al unității executante devine inoperant, trebuind să se recurgă la adaptări pompieristice; în loc să fie atacate în perioada optimă, lucrările sînt împinse spre iarnă, cînd organizarea lor necesită cheltuieli suplimentare și ritmul lor nu poate atinge valori normale. Deși **predarea din timp a documentațiilor este o obligație stipulată prin lege,** adeseori ea este încălcată; de aceea, Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. precizează că „nici o lucrare de investiții nu trebuie să înceapă fără a avea documentația asigurată și utilajele contaactate".

Se impune totodată, ca beneficiarii de investiții și proiectanții să ia măsuri care să garanteze predarea la șantiere a documentațiilor în conformitate cu necesitățile concrete ale unei execuții rapide și ritmice. Aceasta înseamnă să se asigure cu prioritate proiectele pentru lucrările de amenajare a platformelor, de drumuri, căi ferate și rețele edilitare, cele pentru centralele termice și pentru toate celelalte obiecte care, realizate în devans, pot fi folosite temporar de către constructor, permițîndu-i să micșoreze cheltuielile de organizare. Un alt fenomen care trebuie combătut este acela al camuflării lipsei de proiecte pentru lucrările cele mai urgente, prin justificări privind gradul de acoperire globală, valorică a investiției cu documentație.

Cu toate progresele realizate de unele unități de construcții, în special ale M. C. Ind., în organizarea unor nuclee proprii de proiectare, ritmul de realizare a sarcinii stabilite prin programul de măsuri aprobat încă în octombrie 1971 de Secretariatul C.C. al P.C.R., pentru îmbunătățirea execuției lucrărilor de construcții-montaj — privind trecerea treptată a elaborării proiectelor de execuție la aceste unități — este încă lent. Se impun în acest sens acțiuni perseverente și hotărîte, care să degreveze institutele de proiectare de un volum important de lucru și, totodată, să înlesnească alegerea acelor soluții constructive (nelegate de tehnologie) care concordă cel mai bine cu posibilitățile reale ale constructorului.

Alături de asigurarea proiectelor, printre condițiile indispensabile execuției se numără deschiderea la timp a finanțării și eliberarea amplasamentelor. Nici aceste obligații nu sînt respectate de către unii beneficiari de investiții. La 31 octombrie, a.c. din planul pe acest an al Ministerului Construcțiilor Industriale, lucrări în valoare de 71 milioane de lei nu aveau încă finanțarea deschisă, deși termenele pentru această operație expiraseră de 7—8 luni; lista acestor lucrări cuprinde, de pildă, fabrica de feroaliaje de la Tulcea, capacitatea de țevi sudate elicoidal de la uzinele „Republica"-București, dezvoltarea Uzinei de piese de schimb și reparații de utilaj chimic de la Găiești, sau Centralele de răsaduri de legume de la Tuzla și Palas-Constanța, care au termenul de punere în funcțiune la finele acestei luni! Cazurile de neasigurare la timp util a amplasamentelor libere țin, de regulă, de întîrzierea în depunerea documentațiilor și obținerea aprobării pentru scoaterea terenurilor din circuitul agricol; se mai întîmplă însă și situații ca aceea de la Uzinele „Industria sîrmei" din Cîmpia Turzii, unde beneficiarul tărăgănează eliberarea amplasamentelor în secțiile de producție ce urmează să fie reconstruite, ceea ce i-a pus pe constructori în situația de a lucra cu productivitate redusă, la spargeri și modificări, neputînd nici să-și realizeze planul valoric, nici să respecte termenele de punere în funcțiune.

Principala cauză a int rzierilor: nelivrarea utilajelor tehnologice

LA PESTE 60% din capacitățile nepuse în funcțiune la termen în primele 9 luni din 1972, factorul determinant l-au constituit **întîrzierile în livrarea utilajelor tehnologice din țară sau din import.** În această situație s-au aflat, printre altele: unitățile de acid sulfuric de la Valea Călugărească și Săvinești, capacitățile de la Combinatul de îngrășăminte azotoase-Slobozia, Fabrica de produse cărbunoase de la Slatina, cea de osii și boghiuri de la Balș, linia a 3-a de la fabrica de ciment din Cîmpulung ș.a.

Fabrica de armături din fontă și oțel de la Zalău trebuia să intre în funcțiune la 30 iunie. Cu o lună înaintea acestei date — și cu 5—6 luni mai tîrziu decît era prevăzut — au sosit utilajele pentru ca la sfîrșitul lui august, cînd au început probele, să se constate că o parte din echipamente prezentau defecțiuni, că beneficiarul nu era organizat pentru începerea fabricării unor produse de care se resimte o mare nevoie în țară și care sînt solicitate și la export.

Abatorul de păsări de la Galați n-a fost pus în funcțiune la 30 septembrie, cum era prevăzut, și probabil că nu va fi nici pînă la sfîrșitul anului; lipsesc echipamentele pentru secția de frig.

Ca să nu mai vorbim de frecventele cazuri cînd furnizorii livrează utilaje dezasamblate, fără instalațiile electrice și pneumatice aferente (fabrica de armături de la Zalău); cînd proiectele instalațiilor de automatizare nu sînt corelate cu montajul și cu celelalte lucrări de instalații, suferind pînă în ultimul moment modificări și adaptări, legate de faptul că proiectantul nu cunoaște din vreme caracteristicile unor utilaje contractate cu întîrziere.

Pentru evitarea unor astfel de dereglări, Legea finanțelor, recent adoptată, prevede că se vor repartiza fonduri pentru lucrări noi de investiții numai după ce s-au asigurat mijloacele necesare pentru punerea în funcțiune — și statuează, totodată, obligația de a se urmări, la contractarea și achizionarea utilajelor tehnologice necesare investițiilor, ca ele să fie aduse pe șantier la termene corelate cu cele pentru darea la montaj.

UN VOLUM GLOBAL de 93,8 miliarde de lei — cu 7,6% mai mare decît cel planificat pe acest an, termene de punere în funcțiune pentru 490 de capacități de producție principale în industrie și 46 de capacități agrozootehnice mai importante: aceste coordonate majore ale planului de investiții pe 1973 impun înlăturarea hotărîtă a deficiențelor de felul celor arătate, o disciplină fermă, o maximă responsabilitate în pregătirea fiecărei investiții. De aceasta depind cheltuirea eficientă a fondurilor alocate pentru reproducția socialistă lărgită, realizarea unui nou pas important în dezvoltarea economico-socială accelerată a României socialiste, îndeplinirea mai devreme a cincinalului!

ing. Gheorghe MATEESCU

COLEGIILE MINISTERELOR - DECIZIE ȘI ACȚIUNE

Departamentul industriei alimentare

ÎN ZIUA de 29 noiembrie a.c. a avut loc ședința lărgită a Consiliului Departamentului Industriei Alimentare, în care au fost dezbătute prevederile planului pe anul 1973. La ședință au participat membrii Biroului executiv al Colegiului Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, invitați din partea unor organe centrale cu care departamentul are legături directe, cadre cu munci de răspundere din departament, centralele industriale și întreprinderile subordonate.

În anul 1973, an hotărîtor în îndeplinirea planului cincinal, industria alimentară va cunoaște o puternică dezvoltare. Volumul producției globale va crește cu 17,5% față de realizările preliminate pe anul 1972, creșteri importante cunoscînd sectoarele de carne (34,5%), lapte (35,4%) zahăr (45,5%) etc. Livrările la fondul pieței vor crește cu 6,4% față de preliminările anului 1972. Aceste creșteri sînt în deplină concordanță cu sporirea volumului de materii prime agricole de origină animală și vegetală. Astfel, vor intra în fondul de stat cu 41,4% mai multe animale, cu 38,4% mai mult lapte, cu 34,7% mai multă sfeclă de zahăr, cu 62,2% mai mult tutun etc.

Paralel cu asigurarea materiei prime, în anul 1973 fonduri importante vor fi alocate și dezvoltării și modernizării bazei materiale. Astfel, volumul total de investiții va crește cu 16%. Sînt prevăzute a intra în funcțiune o serie de unități noi ca: un depozit frigorifer portuar la Constanța, fabrica de ulei de soia de la Urziceni, patru fabrici de lapte praf, o fabrică de conserve și un frigorifer la Sulina, fabrica de zahăr Roman etc. În 1973 va începe construirea unor obiective noi, care vor intra în funcțiune în viitorii ani (două fabrici de bere, două fabrici de zahăr, secții de prelucrare boabe soia etc.) Dintre sarcinile calitative amintim că productivitatea muncii va crește anul viitor cu 11,2%, volumul de beneficii cu 64%, iar volumul total de acumulări cu 8,6%.

Dezbaterea prevederilor planului pe anul 1973 s-a făcut într-un spirit constructiv, mobilizator, scoțînd în evidentă preocuparea tuturor participanților pentru realizarea acestora în cele mai bune condițiuni. În cuvîntul directorilor generali de centrale și al celorlalți membrii ai Consiliului au fost prezentate măsuri concrete în domeniul asigurării fondului de materii prime, al tehnologiei și modernizării acesteia, al utilizării capacităților de producție și bunei gospodăriri a fondurilor materiale și bănești puse la dispoziție prin planul pe anul 1973. Din discuții s-a desprins pregnant necesitatea sporirii preocupării pentru diversificarea, îmbunătățirea calității și igienizarea produselor alimentare.

Consiliul a aprobat măsuri menite să asigure realizarea în bune condițiuni a prevederilor de plan pe anul 1973, paralel cu crearea condițiilor pentru dezvoltarea industriei alimentare în următorii ani ai cincinalului.

agricultură

REZULTATELE ECONOMICE IMPUN GENERALIZAREA ACORDULUI GLOBAL

PE BAZA INDICAȚIILOR date de conducerea partidului, începînd cu anul 1971, în cooperativele agricole de producție, pe lîngă celelalte forme de retribuire a muncii, s-a introdus și acordul global, ca formă de organizare și retribuire, care leagă mai strîns cîștigul cooperatorului direct de eforturile depuse și rezultatele în producție obținute.

Rezultatele bune obținute în anul 1971 de cooperativele agricole, care au aplicat sistemul de organizare și retribuire a muncii în acord global, în creșterea producției atît în sectorul vegetal cît și în cel zootehnic pe de o parte, iar pe de altă parte sporirea într-o proporție însemnată a contribuției respective la fondul central de produse agricole, au impus extinderea și generalizarea acordului global în anul 1972 în majoritatea cooperativelor agricole de producție.

Marea majoritate a cooperativelor agricole de producție au introdus acordul global în toate sectoarele de activitate. Astfel, dacă în 1971 numărul cooperativelor care au aplicat acordul global în toate sectoarele prezenta 33%, în 1972 numărul acestora a crescut la 75% ceea ce reprezintă dublarea numărului unităților.

Angajarea suprafețelor în acord global pe ansamblul sectorului cooperatist al agriculturii s-a făcut la porumb în proporție de 90% din suprafața planificată, la floarea soarelui 89%, la sfeclă de zahăr 90%, la cartofi 75%, la viță de vie 70%, la pomi fructiferi 34%, la legume 70% etc.

În sectorul zootehnic, angajarea și aplicarea acordului global pe specii și categorii de animale înregistrează variații cuprinse între 71 — 85%.

În ce privește modalitatea de plată a rezultat că din totalul cooperativelor care au adoptat acordul global, circa 96% aplică forma de plată în bani și în natură și un număr restrîns numai în bani.

Este de menționat faptul că, retribuirea muncii numai în bani a fost adoptată de cele 100 cooperative agricole din județul Ialomița, iar restul (46 unități) se găsesc în alte 15 județe ale țării. Reiese evident că majoritatea cooperatorilor preferă plata muncii în cadrul acordului global în bani și în natură.

Alegerea formelor de plată a muncii pe fiecare cultură, loc de muncă, gen de activitate, s-a făcut de către fiecare cooperativă, urmărind pe de o parte creșterea interesului cooperatorilor pentru obținerea unor producții sporite și pe de altă parte satisfacerea nevoilor și obligațiilor cooperativei.

Aplicarea acordului global în anul 1972, la cultura porumbului pentru boabe, sfeclă de zahăr, floarea soarelui, cartofi, în horticultură și în creșterea animalelor a scos în evidență, ca o concluzie generală, **că membrii cooperatori manifestă un interes deosebit pentru această formă superioară de organizare și retribuire a muncii, fapt ce a contribuit la îmbunătățirea participării la muncă a cooperatorilor față de anii anteriori și la efectuarea in condiții mai bune a lucrărilor agricole.** Astfel, pînă la 30. IX. a.c. numărul cooperatorilor care au participat la muncă a fost cu 9% mai mare decît în aceeași perioadă a anului 1971.

De asemenea, în acest an s-au înregistrat venituri bănești cu 16% mai mari față de aceeași perioadă a anului trecut.

Ceea ce trebuie reținut, este faptul că urmare aplicării acordului global în multe cooperative din județele Constanța, Cluj, Brașov, Sibiu, Timiș, Arad, Hunedoara și altele s-a apelat în mai mică măsură, în acest an, la angajarea de forță de muncă din alte județe pentru efectuarea muncilor agricole.

În alte cazuri, volumul lucrărilor executate la culturile prășitoare a fost mai mare decît cel prevăzut în angajamentele încheiate (prașile mai multe la porumb), ca urmare a preocupării cooperatorilor de a obține cel puțin producțiile angajate (Dolj, Mehedinți, Teleorman etc).

Ca urmare a extinderii și generalizării acordului global, a asigurării în mai mare măsură a bazei furajere și aplicării unor tarife de plată a muncii corespunzătoare pe unitatea de produs, pînă la 30 septembrie a.c. — comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut — s-au obținut producții mai mari în creșterea animalelor și s-au livrat cantități sporite la fondul de stat. Astfel, s-au livrat 12 mii tone carne, 895 mii hl lapte și aproape 38 milioane ouă peste prevederi.

În organizarea acordului global în 1972 s-a ținut seama în majoritatea unităților de diferențierea sarcinilor de producție pe ferme, brigăzi și în cadrul acestora pe sole, parcele, precum și pe specii și categorii de animale date spre îngrijire unui cooperator. În funcție de gradul de mecanizare s-a determinat volumul de muncă și s-au stabilit tarife de plată diferențiate. Nivelul tarifelor de plată a muncii, pe unitatea de produs, prezintă variații importante de la o cooperativă la alta, determinate de gradul de participare la obținerea produsului respectiv, de nivelul producțiilor și îndeosebi de puterea economică a cooperativelor. De asemenea, în structura tarifului de plată a muncii, ponderea părții în natură, diferă de la o cultură la alta în cadrul aceleeași cooperative și de la o cooperativă la alta, în funcție de condițiile social-economice, de obligațiile cooperativei față de fondul de stat și de nevoile cooperativei și ale cooperatorilor.

În unele cooperative din județele Teleorman, Constanța, Gorj și Mureș, pentru cointeresarea în mai mare măsură a cooperatorilor, în participarea la muncă și obținerea unor producții sporite de porumb la ha, s-au folosit la această cultură tarife majorate.

În urma unei analize efectuate într-un număr de peste 100 cooperative situate în diferite județe ale țării s-au desprins o serie de aspecte în legătură cu organizarea și retribuirea muncii în acord global din care menționăm :

- **În sectorul vegetal,** suprafața de culturi prășitoare a fost angajată în acord global în procente ce variază între 96% la sfecla de zahăr și 76% la tutun. Porumbul, care ocupă cea mai mare suprafață, a fost angajat în proporție de 89%.

Referitor la organizarea muncii se poate trage concluzia că sînt preferate, de regulă, formațiile de muncă mai mici (grupă de familii, familie, cooperator) numărul acestora prezentînd creșteri mari în anul 1972 față de 1971. Astfel, la cultura porumbului, numărul formațiilor mici crește de circa 3 ori.

Nivelul tarifelor de plată variază de la o cultură la alta, în cadrul aceleiași cooperative, în funcție de volumul de muncă depus pentru obținerea produsului respectiv, iar între cooperative, în funcție de producțiile stabilite și îndeosebi de puterea economică a acestora. Astfel, din numărul total al cooperativelor analizate, la cultura porumbului, aproape jumătate au stabilit tarife de plata muncii pe tona de produs între 200 — 300 lei, circa 21% sub 200 lei, iar restul peste 300 lei.

În cadrul tarifului de plată, proporția părții în natură variază pe culturi și cooperative. Analizînd proporția plății în natură în cadrul tarifelor de plată, reiese că la cultura de porumb se înregistrează cea mai mare pondere a părții în natură, fapt ce a contribuit la cointeresarea în mai mare măsură a cooperatorilor pentru obținerea unor producții sporite. Multe cooperative au condiționat suprafețele de porumb angajate în acord global de luarea în primire și a altor suprafețe de culturi.

- **În legumicultură** suprafața a fost angajată în acord global în proporție de 69% prezentînd variații cuprinse între 40% la cooperativele analizate din județul Constanța și 93% la cele din județul Iași.

Și în acest sector organizarea muncii marchează tendința de a se lucra pe formații de lucru mai mici; numărul acestora, precum și suprafețele angajate în 1972, față de 1971, au crescut de 2 — 4 ori. În ce privește retribuirea muncii, circa 70% din cooperative au stabilit să se facă la mia de lei producție obținută și numai 30% pe tona de produs. Nivelul tarifelor de plată a muncii la tomate de cîmp este cuprins la majoritatea unităților între 30 și 50% din valoarea producției obținute.

Apreciem că, deși s-au obținut unele rezultate în acest sector, totuși nu s-a reușit in suficientă măsură să fie cointeresați cooperatorii în obținerea unor producții sporite.

- **În viticultură și pomicultură** s-au angajat în acord global cele mai mici suprafețe de un număr restrîns de cooperative. Așa de exemplu, din 84 cooperative deținătoare de vii și 93 de pomi fructiferi numai 42 și respectiv 18 unități au organizat munca în acord, iar suprafețele cultivate au fost angajate numai în proporție de 58% și respectiv 16%. Situația se explică prin faptul că o parte din plantații sînt în declin, cu multe goluri ca urmare a slabei întrețineri în anii anteriori și a lipsei de preocupare a unor conduceri de unități care n-au diferențiat producțiile în funcție de potențialul real al plantațiilor și n-au încheiat angajamente cu formațiile de muncă pe mai mulți ani, pentru completarea golurilor și efectuarea celorlalte lucrări necesare asigurării potențialului real de producție.

Spre deosebire de celelalte culturi, la vie și pomi organizarea muncii în multe unități s-a făcut pe formații mai mari de cooperatori. Așa de exemplu, 70% din suprafețele de livezi și 36% din cele de vii au fost angajate în acord pe echipe. Nivelul tarifelor de plată este foarte variat pe cooperative atît pentru struguri cît și pentru producția din livezi ca urmare a diferențelor mari de producție, a varietății soiurilor și a puterii economice a unităților.

Comparativ cu anul 1971, în acest an, din volumul de muncă efectuat în sectorul vegetal, s-a executat in acord global 59% față de 25%, înregistrîndu-se o creștere de 166%.

- **În sectorul creșterii animalelor,** în anul 1972 au fost angajate în acord global peste 90% din totalul efectivelor de animale cu excepția tineretului ovin pentru producție și la îngrășat, care au fost cuprinse între 77—87%.

Organizarea muncii s-a făcut pe îngrijitor căruia i s-a dat în primire o grupă de animale, retribuirea făcîndu-se cu tarif pe unitatea de produs în funcție de anumiți indicatori stabiliți în mod diferențiat de la o cooperativă la alta, pe categorii și specii de animale.

La categoria vaci de lapte, din cele 110 cooperative analizate, toate au stabilit tarife pe hl lapte și spor de greutate la viței, 89 de unități și pentru vițel obținut și numai 53 aplică tarif lunar și pentru îngrijire. Pentru celelalte specii și categorii de animale, de regulă, cooperativele au stabilit tarife de plată a muncii pentru 100 kg spor, (taurine, porcine, ovine la îngrășat, pui pentru carne) pentru lînă, miei, lapte de ovine și mia buc. ouă la păsări.

Majoritatea cooperativelor analizate au stabilit, pe lîngă indicatorii menționați și tarife de plată pentru îngrijire, asigurînd astfel un cîștig minim îngrijitorilor, mărimea acestuia fiind determinată de posibilitățile de asigurare a furajelor. În acest fel, prin tariful prevăzut pentru îngrijire, de regulă, pe cap de animal lunar, unele cooperative au asigurat cea mai mare parte din cîștigul îngrijitorului, rămînînd pentru producția de bază o proporție mai mică.

Este de reținut aspectul că, în acest sector, tarifele de plată a muncii prezintă o amplitudine și o variație mare determinată nu numai de puterea economică a cooperativei, ci și de proporția repartizării cîștigului îngrijitorilor pe diverșii indicatori de producție în funcție de care se face retribuirea.

Din analiza volumului de muncă efectuat pe întreg sectorul creșterii animalelor, comparativ cu anul 1971, rezultă că în 1972 s-a executat în acord global 79% din acesta, față de numai 40% în anul 1971, creșterea volumului de muncă executat pe bază de acord fiind de 108%.

În toate cooperativele analizate a reieșit pregnant că forma de organizare și retribuire a muncii în acord global este deosebit de eficientă, mobilizează cooperatorii în participarea la muncă, sporește interesul și inițiativa acestora, dă o mai mare certitudine obținerii unor producții sporite și a retribuirii eforturilor depuse.

La recenta plenară a C.C. al P.C.R. din noiembrie a.c. secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: **„Experiența multor unități cooperatiste din agricultură, confirmă întrutotul justețea măsurilor inițiate de conducerea partidului privind cointeresarea membrilor cooperatori și în mod deosebit introducerea acordului global. Efectele deosebit de pozitive din acest an și îndeosebi cele înregistrate la cultura porumbului, impun ca, pe baza experienței dobîndite, să se extindă acordul global și în celelalte ramuri — în legumicultură, viticultură, pomicultură, creșterea animalelor — folosindu-se forme specifice sectoarelor și unităților în care se aplică".**

Pe baza acestor indicații, direcțiile generale agricole județene, consiliile de conducere din cooperativele agricole, tuturor specialiștilor și lucrătorilor din agricultura cooperatistă, le revine sarcina să aplice cele mai adecvate măsuri organizatorice tehnice și economice pentru generalizarea acordului global în toate sectoarele de activitate contribuind în felul acesta la realizarea și depășirea prevederilor planului pe 1973, mărind prin aceasta aportul agriculturii cooperatiste la dezvoltarea economiei naționale.

Adrian ROGOJAN
director general în
Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor.

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Rezultatele unor sondaje și reacția lentă a întreprinderilor producătoare

CU OCAZIA celui de al V-lea Pavilion de mostre (1971), Institutul de cercetări comerciale a organizat un sondaj cu privire la comercializarea conservelor de legume și preferințele consumatorilor pentru anumite sortimente de asemenea produse. S-au obținut o serie de rezultate semnificative, care pot servi la orientarea producătorilor de conserve de legume și la acțiunile de contractare a fondului de mărfuri.

Astfel, în legătură cu preferințele consumatorilor pentru diferite sortimente de fasole păstăi și conserve de mazăre rezultatele au fost :

Conserve de fasole păstăi

Preferințe %	Sortiment
43,4	extrafină
22,3	tăiată
21,6	fină
12,7	obișnuită

Conserve de mazăre

Preferințe %	Sortiment
46	extrafină
20	foarte fină
12	fină
12	mijlocie
10	obișnuită

Așadar și într-un caz și în celălalt, consumatorii s-au pronunțat ferm pentru sortimentul de fasole și mazăre extrafină (43,4% și 46%). Cu privire la dimensiunea sau greutatea cutiilor de conserve, preferințele au fost următoarele :

Conserve fasole	0,500 kg	51,1
„ „	0,750 kg	26,9
„ „	1 kg	18,1
„ „	1,5 kg.	2,0
„ „	2 kg	1,9
Conserve mazăre	0,500 kg	42,7
„ „	0,750 kg	29,1
„ „	1 kg	19,8
„ „	1,5 kg	6,3
„ „	2 kg	2,1

Cu toate că de la efectuarea sondajului a trecut mai mult de un an, întreprinderile producătoare nu s-au prea grăbit să-și adapteze producția la cererea de consum. Astfel, în magazine predomină sortimentele obișnuite care nu sînt cerute decît de un segment minor de consumatori (12,7% la fasole și 10% la mazăre), iar mazărea și fasolea fină și extrafină, mai mult solicitate, lipsesc uneori. De asemenea nu se poate vorbi de o adaptare la cerere nici în cazul gramajelor, majoritatea cutiilor de consum fiind de 1 kg, deși ele nu sînt solicitate în acest gramaj decît de un segment de consumatori relativ mic (18,1% la fasole și 19,8% la mazăre).

strategii de dezvoltare

CONSTRUCŢIA DE VAGOANE

Alinierea la tendinţele tehnologice mondiale

INDUSTRIA ROMÂNEASCĂ constructoare de vagoane este concentrată în prezent în cadrul Grupului de Uzine pentru Construcţia de Vagoane (G.U.C.V.)-Arad, unitate cu statut de centrală, grefată pe cea mai reprezentativă şi experimentată unitate de producţie — Uzina de vagoane-Arad. Din grup mai fac parte Uzina de Vagoane-Drobeta-Tr. Severin, Uzina de Osii şi Boghiuri-Balş, Uzina Mecanică-Buzău. La sfîrşitul acestui an se vor începe probele tehnologice la o altă unitate importantă, Uzina de Vagoane-Caracal. Prin formarea grupului s-au creat şi premisele organizatorice necesare elaborării unei strategii unitare de dezvoltare a acestei subramuri a industriei constructoare de maşini.

● Obiectivele creşterii economice...

OBIECTIVELE creşterii economice a grupului de uzine pentru construcţia de vagoane în acest cincinal sînt exprimate concentrat de indicatorii producţiei globale, nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producţie marfă şi beneficiu. Faţă de 1972, în 1975 volumul producţiei globale va creşte cu circa 50%, cunoscînd următoarea dinamică de la un an la altul: 1972-100%; 1973-100,3%; 1974-116,9%; 1975-122,4%. Salturile din a doua jumătate a perioadei cincinalului se vor realiza pe seama intrărilor în funcţiune la întreaga capacitate a noilor uzine.

De caracteristica eficienţă economică sînt legaţi doi indicatori: „cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă" şi „beneficiu", a căror dinamică de la un an la altul la grupul arădean este următoarea: cheltuielile la 1 000 lei producţie marfă: 1972 — 100%; 1973 — 93,4%; 1974 — 98,5%; 1975 — 94,5%, beneficiu: 1972 — 100%; 1973 — 148,5%; 1974 — 105,3%; 1975 — 128,3%.

● ...şi ale dezvoltării tehnice

CU CE PRODUSE vor fi realizate obiectivele de creştere şi eficienţă ale grupului?

Răspunsul este relevat de faptul că în 1975 faţă de 1971 circa 80% din producţia globală o vor forma produsele noi sau modernizate. În aceste condiţii în strategia de dezvoltare a grupului, locul central îl ocupă **obiectivele strategiei innoirii producţiei.** Stabilite pe baza studierii tendinţelor generale de dezvoltare a construcţiei de vagoane pe plan mondial, obiectivele înnoirii producţiei se „aliniază" pe următorii parametri principali: mărirea vitezei de circulaţie, creşterea volumului şi greutăţii transportate, asigurarea siguranţei de circulaţie şi creşterea gradului de confort a vagoanelor de călători. Alinierea grupului la tendinţele dezvoltării tehnice mondiale poate fi ilustrată prin următoarele realizări şi preocupări.

Producţia clasică de vagoane de marfă este constituită în principal de trei tipuri de produse: vagonul acoperit, asimilat în producţie acum şase ani, vagonul descoperit, cu principalul său reprezentant „gondola", asimilată acum 10 ani şi vagonul platformă, introdus acum şase ani în programul de fabricaţie al uzinelor din componenţa G.U.C.V.-ului. Toate aceste tipuri de vagoane de marfă beneficiază în prezent de noi proiecte de concepţie, unele dintre ele, cum e cazul „gondolei" fiind chiar cu pregătirea producţiei încheiată. Reproiectarea totală a vagonului „gondolă", care constituie circa 60% din producţia globală a anului 1973, a permis, printre altele, obţinerea unor parametri tehnico-funcţionali superiori celor ai vechiului tip, ca de exemplu reducerea tarei vagonului de la 23.200 kg la 22 580 kg, dotarea sa cu un nou tip de boghiu, cu 200 kg mai uşor decît cel anterior. Odată cu asimilarea în fabricaţie la uzina din Balş a unui nou tip de boghiu, cu 500 kg mai uşor decît cel cu care este dotată în prezent „gondola", precum şi prin finalizarea proiectului unui nou sistem de trape, acest tip de vagon îşi va spori considerabil performanţele tehnice. Trebuie însă să amintim şi faptul că toate tipurile de vagoane reproiectate, ce urmează a fi asimilate în producţie, vor beneficia de creşterea caracteristicilor tehnico-funcţionale, datorită dotării lor cu cuple automate, a îmbunătăţirii sistemului de frînare şi a trecerii de la tracţiunea cu arcuri Ringfeder la cea cu arcuri din cauciuc.

Tot în materie de vagoane de marfă, grupul de uzine pregăteşte o premieră pe ţară. Este vorba de finalizarea proiectelor pentru vagonul acoperit cu acoperiş glisant, ce va fi asimilat în producţie în anul viitor, primele exemplare fiind destinate exportului. Specialiştii de la G.U.C.V. consideră acest tip de vagon de mare viitor, apreciind totodată că producţia sa va atinge o pondere de 30—40% din producţia globală a grupului.

Şi vagoanele de călători sînt supuse înnoirii. Reproiectarea vagonului „suburban", principalul tip înscris în prezent în programul de fabricaţie al grupului, făcută concomitent cu introducerea sudurii prin puncte — un procedeu de fabricaţie mai rapid şi mai eficient — a condus la reducerea greutăţii vagonului cu circa 2 000 kg. Prototipul rezultat din reproiectare se află în faza de omologare, urmînd ca de anul viitor să înceapă fabricaţia de serie. De asemenea, în prezent sînt finalizate proiectele pentru vagonul de cl. a II-a, dotat cu bar, pentru noul tip de vagon poştal şi portbagaj. Fiind reproiectate după o concepţie estetică unitară, toate aceste tipuri de vagoane de călători vor contribui la alcătuirea unor garnituri de tren estetice, cu caracteristici ergonomice superioare. Pe planşetele proiectanţilor de la G.U.C.V. mai prind contururi şi viitoarele vagoane restaurant şi de dormit destinate traficului internaţional.

UVA – Carte de vizită –

● *Distrusă în timpul războiului în proporţie de 80%, uzina octogenară, ce aparţinuse în trecut societăţii „Astra", realizează în prezent întreaga producţie din ţară, de material rulant destinat transportului de călători şi 70% din cea destinată transportului de mărfuri.*

● *În 1938 se realizau la UVA 400 de vagoane, în 1971 — 6000, iar în 1975 se vor produce circa 7400.*

● *15 zile sînt necesare în prezent pentru a realiza întreaga producţie a anului 1938, 170 de zile pentru a fabrica atît cît în întreg anul 1960;*

● *La 75 de minute pe poarta uzinei din Arad iese un vagon;*

● *În cincinalul trecut s-au asimilat la UVA 24 tipuri de vagoane de marfă şi de călători, înregistrîndu-se totodată şi cifra de fabricaţie nr. 70 000;*

● *În ultimii 10 ani în uzină au fost înregistrate peste 2 200 de invenţii, inovaţii şi raţionalizări, care au dat economii calculate în valoare de 60 milioane lei;*

● *Aria exportului uzinei arădene cuprinde beneficiari din 16 ţări.*

NOU 100%

● *Asimilarea în fabricaţie încă din anul viitor a* **vagonului de marfă cu acoperiş glisant,** *capabil să scurteze considerabil durata de staţionare datorată încărcării-descărcării. Acest tip de vagon, fabricat pentru prima oară la noi în ţară, va atinge, conform estimării specialiştilor, o pondere de 30—40% în producţia globală a grupului;*

● **Boghiul de 4 680 kg, cu 500 kg mai uşor decît tipul actual,** *aflat deja în stadiul seriei 0, urmînd a fi asimilat în fabricaţie la uzina din Balş în anul viitor;*

● *Finalizarea proiectelor de execuţie a* **vagoanelor restaurant şi de dormit,** *destinate traficului internaţional; vor fi asimilate în fabricaţie la uzina din Arad, începînd cu anul 1974;*

● *Dotarea cu* **cuple automate** *şi înlocuirea tracţiunii pe arcuri Ringfeder cu* **arcuri din cauciuc,** *la toate tipurile de vagoane de marfă.*

● Iniţiativa aparţine... beneficiarului?

MULTITUDINEA de obiective şi mijloace de realizare ale strategiei noului necesită integrarea lor într-o concepţie unitară la nivelul compartimentului cercetare-dezvoltare al grupului, printr-un plan elaborat în comun de cadrele tehnice şi economice din această unitate. Actuala situaţie reclamă cu atît mai mult existenţa unui asemenea instrument de planificare şi control la nivelul compartimentului titular al strategiei dezvoltării, cu cît organizarea pe funcţiuni a unităţii creează premisele organizatorice necesare. Nu pledăm în favoarea unor situaţii şi dosare în plus. Dar lipsa unui instrument concret de realizare a obiectivelor propuse, la nivelul acestui compartiment, creează dificultăţi în corelarea strategiei de înnoire a produselor şi tehnologiilor cu obiectivele creşterii economice la nivelul întregii unităţi.

Primii paşi în preluarea atribuţiilor de cercetare-dezvoltare s-au făcut la G.U.C.V. prin constituirea, în anul trecut, a unui nucleu de cadre de specialişti, avînd statut de centru de proiectare. Toate studiile privind reproiectarea şi modernizarea produselor au fost elaborate de acest colectiv restrîns de proiectanţi. Pînă atunci, actualul colectiv de „specialişti ai noului" întîmpină o serie de greutăţi, mai ales în ceea ce priveşte organizarea unei activităţi de cercetare susţinute, centrul nefiind dotat corespunzător cu mijloacele materiale şi cu resursele umane necesare unei asemenea activităţi. Lipsesc, bineînţeles, şi programele directoare aferente jalonării cercetării-dezvoltării pe o perioadă mai lungă de timp. Aceasta determină o frecvenţă şi un volum sporit de reproiectări a tipurilor noi de vagoane, avînd ca efect imediat o creştere a cheltuielilor legate de introducerea noului în producţie. Activitatea practică a nucleului de specialişti relevă faptul că, în prezent, rolul lor se rezumă la cel al unor simpli executanţi ai comenzilor date de beneficiarii interni şi externi, ceea ce nu le permite să contribuie într-un mod substanţial la creşterea aportului propriu de creaţie.

● Cît costă noul

CONSEMNĂM ca un răspuns la această întrebare lipsa de date certe, fapt care demonstrează contribuţia insuficientă a cadrelor economice la introducerea noului în producţie. Lipsa de colaborare dintre cadrele tehnice şi cele economice din cadrul G.U.C.V. la elaborarea instrumentelor concrete de realizare a strategiei noului este evidenţiată şi de faptul că nici pînă în prezent n-au fost elaborate planurile M.T.O. pentru produsele ce trebuie asimilate în fabricaţie în viitorul apropiat, caracteristicile economice ale acestora aflîndu-se — doar în parte — sub formă de ciornă pe mesele de lucru ale personalului de la compartimentul plan.

În cadrul grupului arădean există un compartiment de resort, dar activitatea propriu-zisă de marketing se desfăşoară de către I.C.E.-Mecanoexport, grupului de uzine nerevenindu-i decît sarcina de a aviza documentaţia primită de la benficiarii externi. La compartimentul de resort din cadrul grupului se află un studiu de marketing intitulat „Piaţa mondială a vagoanelor de cale ferată", elaborat la cererea grupului de către Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaţionale, dar care nu a fost încă concretizat şi adaptat la profilul de producţie al grupului de uzine pentru construcţia de vagoane din Arad şi, din acest motiv, studiul nu a fost practic încă utilizat în lucrarea deciziilor de strategie comercială a grupului. Elaborarea unor previziuni fundamentale asupra oportunităţilor comerciale ale grupului în condiţiile în care în anul 1975 circa 80% din producţia globală va fi formată din produse noi şi modernizate, s-ar dovedi de certă utilitate pentru realizarea obiectivelor propuse referitor la strategia înnoirii produselor, pentru atingerea indicatorilor sintetici de creştere şi eficienţă economică.

Robert PUGLER

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● **Centrala Industriei Mătăsii — Bucureşti** a introdus în fabricaţie o serie de procedee tehnologice noi, între care amintim: **Metodă de determinare a gradului de distribuire şi uniformitate a depunerii peliculei de impregnare pe suprafaţa produselor textile cu ajutorul izotopilor radioactivi.** În acest scop, în colaborare cu Institutul de Fizică Atomică, s-a construit un dispozitiv, care, montat pe maşina de impregnat, controlează uniformitatea peliculei, contribuind la realizarea unei calităţi uniforme. Se aplică la o producţie anuală de 1 200 mii mp de ţesături de fulgarine, urmînd ca în anii viitori să se extindă la o producţie de circa 6 mil. mp/an.

● Un colectiv de ingineri din cadrul Institutului de cercetare şi proiectare tehnologică pentru prelucrarea ţiţeiului din Ploieşti a perfectat o instalaţie pentru desalinizarea şi **deshidratarea electrică a ţiţeiului** conţinînd cantităţi importante de sare, apă, materiale solide. Înlăturarea lor înainte de introducerea în procesul de rafinare, reduce consumul de combustibil şi cheltuielile de întreţinere. Prin aplicarea acestei invenţii s-au obţinut peste 5 milioane lei economii.

● **Procedeu pentru obţinerea ţesăturilor cu desene, prin devorarea firelor celulozice în amestec cu fire sintetice.** Prin tratarea corespunzătoare a ţesăturilor se obţin produse cu desene imitaţie de dantelă, albe şi colorate. Se obţin articole cu aspect deosebit, la un preţ de cost de circa 2 ori mai scăzut decît dantelele. Procedeul se aplică la o producţie de 100 mii m.p. ţesături/an.

● Noi realizări completează gama de produse a Fabricii de maşini unelte şi agregate Bucureşti. Notăm dintre acestea **maşinile de alezat şi frezat destinate prelucrării şasielor de locomotive.** Noile tipuri de produse sînt dotate cu sisteme de măsurare optică, cu dispozitive de fixare automată a sculelor şi de blocare hidraulică, ceea ce le conferă un grad ridicat de precizie în executarea pieselor şi o productivitate sporită.

● Un nou tip de maşină de gătit

● Printre produsele **Centralei industriei articolelor casnice,** livrabile reţelei comerciale în luna decembrie şi în anul 1973 figurează **maşina de gătit cu gaze „Ideal",** un produs reproiectat, cu confort sporit şi aspect îmbunătăţit. Prevăzută cu 4 ochiuri, este dotată cu termostat pentru cuptor şi frigare rotativă. Uşa cuptorului are geam panoramic şi cuptorul este prevăzut cu iluminare pentru a urmări coacerea, fără deschiderea uşii.

● **NOI PRODUSE** asimilate în fabricaţie la Întreprinderea de prefabricate din beton Aiud: recent a început aici producţia de **grinzi pentru poduri.** Executate din beton precomprimat acestea au o deschidere de 26, înălţimea de 2,5 m şi o greutate de 60 t. Notăm că noul tip de grinzi este mult solicitat la construcţia podurilor mari şi a viaductelor.

Brevete

● Cu procedeul şi instalaţia descrise în brevetul 52 202 se obţine **o separare foarte selectivă a cărbunelui brut** cu granulaţia de peste 6 mm în trei produse. Separarea sterilului de mixte şi cărbune se realizează dinamic, prin aluvionare, folosindu-se un curent ascendent de mediu dens, după care urmează separarea mixtelor de cărbune.

● În cadrul Uzinei „Tractorul" din Braşov se aplică brevetul nr. 54 623, referitor la un **procedeu de călire prin inducţie a coroanelor dinţate mari,** care conferă danturii coroanelor proprietăţi superioare. Adîncimea maximă este de 4 mm, micşorîndu-se deformaţiile danturii şi, prin aceasta, şi consumul de energie necesar obţinerii temperaturii de transformare, ca şi durata ciclului de călire.

● În cadrul Combinatului petrochimic din Ploieşti se aplică un nou **procedeu pentru sinteza polimerilor lichizi ai dienelor aciclice conjugate** (brevet nr. 53 380) cu care se pot polimeriza dienele pure, valorificîndu-se astfel dienele conţinute în unele produse secundare ale industriei petrochimice. Realizîndu-se cu catalizator mixt, este mai economic decît cele cu suspensie de metale alcaline.

● Prin brevetul nr. 54 428, care are ca titular Uzina de reparaţii utilaje petroliere Teleajen-Ploieşti, se protejează o **instalaţie de pompare şi degazare a carburanţilor,** în vederea eliminării gazelor din carburanţii necesari comercializării. Are o construcţie tehnologică simplă, permiţînd adaptarea diverselor tipuri de pompe volumice, filtre şi supape de suprapresiune şi reducînd la maximum spaţiul de acumularea gazului neeliminat.

● Dr doc. ing. M. Dima şi ing. T. Rodeanu au realizat un **procedeu şi o instalaţie de purificare a soluţiilor apoase de clorură de sodiu** care se folosesc în procesele electrochimice cu catod mobil de mercur şi cu diafragmă în procesul de producţie al fabricării clorului şi a leşiilor de sodă caustică (brevet nr. 54647). Prin acest procedeu se obţine o eficienţă mărită a procesului de purificare, înlăturîndu-se în mare măsură pierderile de mercur şi evitîndu-se un consum mare de reactivi. Instalaţia poate fi în totalitate automatizată şi se dimensionează cu atît mai economic cu cît se reuşeşte, în condiţii date de exploatare, să se realizeze asociaţii mai voluminoase şi uşor decantabile.

șomajului. Astfel, în Franța, în timpul recesiunii din 1967, 400 000 imigranți au trebuit să părăsească țara [13]). O situație similară o întîlnim, în ultimii ani, în Elveția — unde se procedează la o expulzare parțială a forței de muncă străine. Implicațiile fluxului de imigranți asupra raportului dintre cererea și oferta de forță de muncă se resimte și prin presiunea exercitată asupra salariilor populației autohtone. La Congresul al XIX-lea al P.C. Francez, denunțîndu-se politica de imigrație se precizează că: „Ea speculează xenofobia și rasismul pentru a diviza clasa muncitoare. În același timp, ea permite patronatului să-și mărească profiturile și să apese pe salariile muncitorilor francezi“ [14]).

Contribuția majoră a imigrației la obținerea unor profituri ridicate este adusă de fluxul de intelectuali. Conform raportului comisiei Jones, cîștigul obținut de S.U.A. prin acapararea specialiștilor străini depășește de peste două ori pierderile provocate de „Brain-Drain“ țării de origine. La acest „Brain-Drain clasic“ se adaugă „Brain-Drain-ul-camuflat“. Importul „invizibil“ al contribuției specialiștilor autohtoni, angrenați în mecanismul firmelor americane din străinătate, depășește de 2,5 ori „Brain-Drain-ul-clasic“. Dar aportul „Brain-Drain-ului“ nu se oprește aici. Nivelul total al cîștigurilor este cu mult mai mare, neputînd fi stabilit cu precizie. Brevetele și licențele aparțin țării care i-a racolat pe inventatorii respectivi. Referindu-se la această problemă, fostul secretar de stat al S.U.A., Dean Rusk, remarca: „Țara noastră dispune de marea șansă de a putea atrage din străinătate imigranți de înaltă inteligență și capacitate. Imigrarea, dacă este bine administrată, poate deveni una din marile noastre resurse naționale“. Alte personalități marcante, recunosc că înseși marile realizări ale S.U.A. în domeniul cuceririi spațiului cosmic n-ar fi fost posibile fără aportul „elitei critice“ racolate din Europa.

În ce privește „cooperanții“, această formă de imigrație temporară contribuie la extinderea aplicării cuceririlor tehnico-științifice și în țările mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic, totodată stimulînd creșterea productivității muncii și facilitînd ridicarea calificării forței de muncă autohtone.

PUNCTELE DE REPER, în abordarea ansamblului condițiilor de viață și muncă al populației imigrante le constituie situația acesteia în țara de origine înaintea emigrării, precum și nivelul populației autohtone din țara unde lucrează din punct de vedere al salariului, puterii de cumpărare, condițiilor de muncă etc.

De regulă, salariile obținute în țara de imigrație depășesc ca nivel pe cele din țara de emigrație. Această raportare este mai favorabilă pentru profesiunile ce necesită un nivel de calificare mai înalt. Deosebirile naționale între salarii sînt evidente, mai ales în domeniul retribuirii intelectualilor. Astfel, inginerul confirmat primește în S.U.A. un salariu de peste 2 ori mai mare decît în Europa de Vest și de circa 6 ori față de țările din lumea a treia; medicul de spital obține față de S.U.A. de trei ori mai puțin în Marea Britanie, de 20 ori mai puțin în Argentina; cercetătorii științifici din S.U.A. au salarii duble sau triple față de Europa, de 6—7 ori mai mari decît în America Latină, de 15 ori mai mari decît pe ansamblul lumii a treia; în fine, cadrele didactice din învățămîntul superior obțin față de S.U.A., de două ori mai puțin în Europa, de 15 pînă la 40 ori mai puțin în țările în curs de dezvoltare, ș.a.m.d. [15]).

Salariile imigranților, raportate la cele ale popualției autohtone sînt — de regulă — mai mici cu 5—10%, afectînd, îndeosebi, forța de muncă necalificată sau cu o calificare medie.

De regulă, țara de origine dacă este în curs de dezvoltare — prezintă o penurie de produse alimentare, iar nivelul prețurilor este, de multe ori, exorbitant — comparativ cu cel din țările capitaliste dezvoltate. Chiar și în rîndul țărilor capitaliste dezvoltate decalajul este foarte evident [16]). De exemplu, emigrația mai ales din Italia și imigrația — cu predilecție în S.U.A. — poate contribui la o creștere a salariului real. Totuși, situația comparativă, din domeniul produselor alimentare, trebuie privită cu anumite rezerve, deoarece în cadrul salariului real, ponderea cea mai mare o ocupă chiriile. Apoi, intervin cheltuielile pentru îmbrăminte, procurarea bunurilor necesare gospodăriei, plata anumitor servicii etc. — care sînt foarte greu de comparat între țări.

În ce privește condițiile de muncă, trebuie făcute distincții între intelectuali, muncitorii calificați și forța de muncă necalificată.

Atracția intelectualilor spre țările capitaliste mai dezvoltate — și cu predilecție, spre S.U.A. — este determinată în special de actualul decalaj în domeniul tehnologic și al surselor de informații. În prezent, 30 din cele peste 130 țări ale globului posedă, practic, aproape toate resursele științifice ale lumii și cheltuiesc 95% din totalul fondurilor materiale de cercetare și dezvoltare.

Muncitorii calificați sînt în unele țări, supuși unor discriminări. Astfel, în Australia, recunoașterea calificării este confirmată abia după cinci ani de lucru în această țară. Pînă atunci ei sînt considerați necalificați și ca atare primesc aproape jumătate din salariile ce ar fi trebuit să le obțină.

Muncitorii necalificați — mai ales cei imigrați clandestin — sînt supuși unor multiple discriminări: imigranții îndeplinesc muncile cele mai grele și mai murdare, lucrează un număr de ore mai mare pe zi, nu li se oferă o securitate a muncii corespunzătoare, nu au drepturi sindicale, primesc salarii mai mici, sînt primii aruncați pe drumuri și chiar expulzați.

Deși chiria reprezintă pînă la 1/2 din salariu — exploatării muncii adăugîndu-i-se și cea a „somnului“ — situația locuințelor pentru muncitorii străini este necorespunzătoare. Astfel, în Franța, numai în zona pariziană, 10 000 copii trăiesc în bidonvilluri. Referindu-se la această problemă, Chaban Delmas remarca: „Nu-mi închipui că ar putea exista ceva mai îngrozitor. Asemenea cartiere sordide trebuie imediat desființate“. Tot în 1970, după o anchetă făcută de serviciul social pentru construcții de locuințe din München în tot orașul n-a mai rămas o singură pivniță care să nu fie închiriată pe un preț ridicat, muncitorilor străini. Situația aceasta este omniprezentă.

Integrarea socială a imigranților constituie o problemă foarte delicată, în cele mai multe cazuri, greu de înfăptuit. Analfabetismul, barierele lingvistice, segregarea rasială, climatul de violență, discriminările în domeniul asigurărilor sociale, privațiunea de la drepturile politice — sînt aspectele majore care confruntă țările de adopțiune cu efectivul de imigranți.

Dan FOCȘA

1) Dix années de migrations intraeuropeennes (1960—1969), „Problemes économiques“ nr. 1206/11 febr. 1971, p. 7.

2) George B. Baldwin: „Brain-Drain ov over flow?“, „Foreign Affairs“ 2/1970, p. 363.

3) A. Zeltin și O. Krotov: „Ce stă la baza migrației cadrelor de specialiști“ în (Mejdunarodnaia Jizn) nr. 8/1970.

4) E. Watanabe: „Étude d'un type d'exode des compétences: du tiers monde vers les pays développés“. „Revue internationale du travail“ 4/1969.

5) K. Marx, Fr. Engels: Opere, vol. 23, Buc., Ed. Politică, 1966, p. 651.

6) N. Ridvanov: „Șomajul în țările capitaliste dezvoltate“ „M.E.M.O.“ 11/1969, p. 153.

7) U. Thant: „Exodul personalului calificat din țările în curs de dezvoltare“. Document A 7294, New York, 1968, p. 12—13.

8) G. Starciencov: „Scurgerea creierelor din țările în curs de dezvoltare“ „M.E.M.O.“ 7/1969, p. 51.

9) U. Thant: Lucrare citată, p. 11—12.

10) G. Hermet: „L'exode des cerveaux“, „Notes et Etudes Documentaires N. 3598/9 iunie 1969, p. 17.

11) „A Concise summary of the World Population“, Națiunile Unite, New York, 1971, p. 19.

12) Th. Brinley: „Le phénomène contemporaine“ în volumul „L exode des cerveaux“, Lausanne, 1968, p. 52.

13) Économie et politique nr. 194/1970, p. 30.

14) Gh. Barontini „Immigration: quelques aspects de la lutte ideologique“, „Cahiers du communisme“ 2/1971, p. 93.

15) G. Hermet: Lucrare citată, p. 19.

16) La Tribune de Genève din 2 dec. 1968 prezintă un tabel cu puterea de cumpărare a unei ore de muncă, reprodus și de „Viața economică“ nr. 2/1969, p. 20.

CONSULTAȚIE

În ajutorul celor care studiază în învățămîntul de partid

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ — BAZA PROPĂȘIRII SOCIETĂȚII

FĂURIREA societății socialiste multilateral dezvoltate cuprinde un complex de transformări și perfecționări, în toate domeniile de activitate — economic, social-politic, cultural etc. — toate acestea realizate într-o strînsă legătură și unitate, ținînd seama de interdependența și legitățile mișcării și dezvoltării sociale.

Trasînd coordonatele fundamentale ale societății socialiste multilateral dezvoltate, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că alături de dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție și justa distribuire a acestora pe teritoriu, de repartizarea rațională a venitului național ținînd seama de necesitățile reproducției lărgite și ale ridicării nivelului de trai al poporului precum, de cerințele repartiției după muncă și ale echității socialiste, **„se impune, totodată, să desfășurăm o acțiune conștientă de perfecționare a relațiilor de producție și, în general, a relațiilor dintre membrii societății noastre socialiste“** [1]).

În această acțiune partidul nostru ține seama de necesitatea asigurării continue a concordanței dintre cele două laturi fundamentale ale modului de producție, dezvoltarea continuă și rapidă a forțelor de producție — premisa fundamentală a ridicării României în rîndul țărilor avansate și a creșterii nivelului de trai al poporului — nefiind posibilă decît în condițiile în care relațiile de producție, perfecționate continuu, joacă un rol stimulator al dezvoltării economice.

În acest proces amplu un rol deosebit revine dezvoltării și consolidării proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, care, determinînd însuși caracterul relațiilor de producție, oferă totodată largi posibilități de progres și prosperitate. Relevînd rolul uriaș pe care îl are proprietatea socialistă în societatea socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat: **„La baza superiorității orînduirii noastre se află proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care pune în slujba poporului întregul potențial al țării, permite desfășurarea unui efort coordonat și eficient în vederea propășirii societății, ridicării ei pe trepte tot mai înalte de civilizație“**. Acest rol al proprietății socialiste este înscris și în Constituția țării noastre, care în art. 5 prevede că economia națională a României este o economie socialistă, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție“.

Prin urmare, pentru înțelegerea procesului de perfecționare a relațiilor de producție este necesară desprinderea esenței și căilor de dezvoltare a proprietății socialiste, căreia partidul și guvernul țării noastre îi acordă o deosebită importanță. Aceasta este cu atît mai necesară cu cît dezvoltarea proprietății socialiste este un proces deosebit de complex, în care laturile cantitative și calitative, cele materiale și sociale se împletesc într-o măsură așa de mare încît ele pot fi înțelese numai pe baza unei studieri științifice aprofundate Mai mult decît atît, complexitatea înțelegerii procesului de dezvoltare a proprietății socialiste este determinată nu atît de aspectele legate de conținutul material și cantitative, cît de cele calitative, decurgînd din caracterul de relație economică de producție al proprietății socialiste.

● Două forme ale proprietății socialiste îmbinate organic, într-un tot unitar

PROPRIETATEA, în sensul ei economic nu trebuie identificată cu bunurile materiale, așa cum apare ea la prima vedere — deși acestea constituie conținutul material, obiectul proprietății. Ea reprezintă un complex de relații economice și sociale ce apar între oameni în legătură cu bunurile materiale, în primul rînd cu mijloacele de producție. Dar n-ar fi corectă nici o tratare a proprietății ca relație economică ruptă de conținutul său material, întrucît relația de însușire, de apropriere nu poate exista fără obiectul său. Marx și Engels au subliniat în „Ideologia germană“ că diferitele forme de proprietate sînt relațiile indivizilor cu privire la materiale, la uneltele și produsele muncii. Desigur că aceste relații sînt o premisă și, în același timp, un moment al însuși procesului de producție, deoarece ele stau la baza formei istoricește determinată de unire a forței de muncă cu mijloacele de producție, ca factori indispensabili ai producției sociale. În acest sens sublinia K. Marx că proprietatea se realizează numai prin producția însăși.

Pe de altă parte, relațiile de proprietate trebuie, în primul rînd, înțelese, după cum sublinia K. Marx „nu în expresia lor juridică de relații de voință, ci sub înfățișarea lor reală, adică de relații de producție“ [4]).

Pornind de la această definiție generală a proprietății socialiste, dată de clasicii marxism-leninismului, putem defini și proprietatea socialistă ca fiind forma specifică socialismului de apropiere a bunurilor materiale, acel complex de relații care iau naștere între membrii societății socialiste în legătură cu **însușirea, stăpînirea** și **folosirea** în comun a mijloacelor de producție.

Odată cu instaurarea proprietății socialiste mijloacele de producție nu mai îmbracă forma de capital, legătura dintre factorul material — mijloacele de producție — și factorul personal — forța de muncă — ai producției sociale nemaifăcîndu-se prin actul vînzării-cumpărării acesteia din urmă, cum se întîmplă în capitalism. **„Făurind proprietatea socialistă, oamenii muncii creatorii tuturor bunurilor materiale, au devenit singurii deținători ai bogățiilor țării pe care le folosesc în interesul bunăstării întregului popor, al înfloririi patriei“** [5]).

Proprietatea socialistă în țara noastră îmbracă, după cum se știe, două forme: proprietatea de stat și proprietatea cooperatistă. Ele sînt rezultatul gradului diferit de concentrare a producției găsit în momentul cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare și al utilizării unor căi diferite pentru socializarea socialistă a mijloacelor de producție: naționalizarea principalelor mijloace de producție aparținînd întreprinderilor capitaliste și respectiv cooperativizarea în cazul micii producții de mărfuri.

Proprietatea socialistă de stat conform constituției țării noastre cuprinde: bogățiile de orice natură

ale subsolului, minele, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, stațiunile de mecanizare a agriculturii, căile de comunicație, mijloacele de transport și telecomunicații de stat, fondul de stat de clădiri și locuințe, baza materială a instituțiilor social-culturale de stat. Toate acestea aparțin statului socialist ca reprezentant al întregului popor și exponent al intereselor și voinței acestuia.

În proprietatea cooperatistă intră: pămîntul aparținînd cooperativelor agricole de producție, animalele, uneltele, instalațiile și construcțiile acestora, precum și lotul de pămînt aflat, potrivit statutului C.A.P. în folosința cooperatorilor (în afara casei de locuit și construcțiilor gospodărești anexe, a terenului pe care se află acestea, animalelor și inventarului agricol mărunt care constituie proprietate personală a țăranilor cooperatori); intră în proprietate cooperatistă, de asemenea uneltele, mașinile instalațiile și construcțiile cooperativelor meșteșugărești și ale cooperativelor de consum.

În 1971, de exemplu, din totalul de 1853 întreprinderi industriale, 1475 cu un efectiv de 1956 mii salariați, erau întreprinderi de stat, iar 378, cu un număr de peste 181 mii erau întreprinderi cooperatiste; întreprinderile industriale de stat dădeau 95,5% din întreaga producție industrială a țării, iar cele cooperatiste 4,4% (restul, de 0,1% aparținînd intreprinderilor necooperativizate). În agricultură existau 200 întreprinderi agricole de stat, care dețineau 13,8% din suprafața arabilă (toate unitățile de stat dețineau 30,1%), 772 stațiuni pentru mecanizarea agriculturii precum și 4601 cooperative agricole, care dețineau 9.033,1 mii ha suprafață agricolă (60,5% din suprafața agricolă).

Un indicator care exprimă sintetic transformările survenite în structura economico-socială a țării și ponderea celor două forme de proprietate socialistă îl constituie evoluția structurii pe sectoare social-economice a venitului național. Ea arată că în 1970 în sectorul de stat se crea 76% din venitul național, față de 58,9% în 1950, iar sectorul cooperatist contribuia cu 13,3%, față de 2,1% în 1950; restul de 10,7% în 1970 era venitul național creat în gospodăriile individuale, inclusiv în gospodăriile personale ale populației [6]).

Din cele arătate mai sus rezultă că proprietatea socialistă de stat este preponderentă în economia noastră națională. Mai mult decît atît, așa cum arată experiența noastră proprietatea socialistă de stat, are rolul hotărîtor în dezvoltarea economică a țării și în ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii. Acest rol este dat de următorii factori: 1) proprietatea de stat deține poziția principală în ramurile hotărîtoare ale economiei naționale — industria, transporturile, sectorul financiar-bancar etc., de care depinde progresul întregii economii naționale, deci și dezvoltarea proprietății cooperatiste. Aceasta își găsește expresia în faptul că în întreprinderile de stat se creează cea mai mare parte a venitului național. Proprietatea de stat se extinde și asupra fondurilor fixe cu destinație social-culturală (școli, teatre, biblioteci, spitale etc.) precum și asupra unei părți importante din fondul de locuințe, ceea ce, de asemenea, are o mare însemnătate pentru ridicarea nivelului de trai al populației. 2) Proprietatea socialistă de stat reprezintă gradul cel mai înalt de socializare a mijloacelor de producție, acestea aparținînd, în cazul întreprinderilor de stat, întregului popor.

Remarcînd rolul conducător al proprietății socialiste de stat nu trebuie să se tragă concluzia că proprietatea cooperatistă ar fi „mai puțin socialistă". Partidul nostru a subliniat cu tărie că orice contrapunere a celor două forme de proprietate, neglijarea uneia sau alteia din ele pot aduce daune intereselor generale ale mersului înainte al societății noastre. **„Experiența României, ca și a altor țări socialiste cu o țărănime numeroasă, care moștenise o agricultură fărămițată în mici proprietăți de pămînt, demonstrează că cooperativa agricolă de producție oferă calea cea mai rapidă și mai sigură de lichidare a înapoierii agriculturii, a sărăciei și instabilității vieții țăranilor, de creștere a producției agricole, de introducere a progresului și civilizației în mediul rural. După părerea noastră, în asemenea țări cooperativele agricole de producție își vor menține pentru o lungă perioadă de timp rolul și importanța lor în viața socială, împletind în mod tot mai deplin interesele particulare, aspirația de bunăstare a țăranului cu interesele generale ale întregii colectivități"** [7]).

Cooperativele agricole de producție, ca formă socialistă de unire a țărănimii și mijloacelor ei de producție, care asigură împletirea strînsă a intereselor țărănimii cu ale întregii societăți au și vor avea, un rol de seamă în întreaga perioadă istorică de construire a socialismului și comunismului; în agricultură, ele dețin locul cel mai important, atît în ceea ce privește suprafața agricolă, cît și producția totală și contribuția la asigurarea fondului central de produse agricole. Sectorul cooperatist deține în agricultură 60% din suprafața agricolă, 75% din cea arabilă și cuprinde 80% din populația ocupată în această ramură. El dădea în anul trecut 74% din producția de grîu, 59% din cea de porumb și 53% din cea de legume. De aceea, partidul și statul nostru acordă toată atenția întăririi și dezvoltării ambelor forme de proprietate, pornind de la premisa că **îmbinarea strînsă a proprietății socialiste de stat și a celei cooperatiste, într-un tot unitar în ansamblul economiei naționale oferă posibilități largi de folosire rațională a tuturor resurselor materiale și umane ale societății și de cercetare în ritm rapid a producției sociale.**

Veriga fundamentală a sistemului de relații de producție

POSIBILITATEA realizării acestei împletiri se bazează pe **unitatea de tip** a celor două forme de proprietate, pe faptul că, alături de o serie de elemente care le deosebesc, ele au o serie de elemente comune, esențiale, care așează proprietatea de stat și cooperatistă la temelia profundelor transformări social-economice din socialism și a superiorității acestuia față de orînduirile bazate pe clase sociale antagoniste și pe exploatare.

Statornicirea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție înlătură baza social-economică care genera, în sînul capitalismului, acea izolare economică a celulelor producției sociale, interesele particulare divergente și chiar opuse; ea reunește toate întreprinderile și ramurile economiei naționale într-un tot unitar, dînd acestuia un **caracter omogen, unitar și generînd convergența intereselor individuale, colective și sociale, comunitatea aspirațiilor tuturor celor ce muncesc.**

O dată cu luarea în stăpînire a mijloacelor de producție de către o societate sau colectivități, este înlăturată și exploatarea omului de către om, între membrii societății instaurîndu-se relații de colaborare și ajutor reciproc socialist.

Relațiile de producție socialiste nu se reduc, firește la relațiile de proprietate. Ele sînt mai mult complexe, cuprinzînd un țesut de raporturi ce apar între oamenii muncii și societate, între aceasta și unitățile productive, în interiorul acestora, între toți membrii societății; aceste relații iau naștere atît în sfera **producției** propriu-zise, cît și în procesul **repartiției** și al **schimbului** socialist de activități, inclusiv în raporturile marfă-bani — toate acestea reunite în cadrul unui sistem, ordonat după legi și reguli interne proprii. În această complexitate de relații economice, proprietatea socialistă deține un **loc central,** ea reprezentînd **premisă istorică fundamentală, de ordin economic** impulsul inițial al cristalizării și consolidării tuturor relațiilor social-economice; totodată ea constituie acea verigă interioară care leagă întregul sistem al relațiilor de producție, dînd acestuia determinare istorică. Relevînd acest rol al proprietății socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Triumful revoluției socialiste în țara noastră s-a materializat, după cucerirea puterii de către proletariat, prin trecerea mijloacelor de producție în proprietate socialistă, prin generalizarea relațiilor socialiste de producție atît la orașe, cît și la sate, prin crearea economiei socialiste unitare. Noua proprietate a creat relații de tip nou între producători, care sînt în același timp și proprietari ai mijloacelor de producție, beneficiari integrali ai rodului muncii lor — relații de colaborare și întrajutorare reciprocă. Proprietatea socia-

și monopolurile. Directorul firmei „Careers incorporated" [10]), fondată în S.U.A. în 1960, Wiliam Douglas, supranumit în Europa „Mr. Brain-Drain", este considerat „piratul nr. 1" al lumii în recrutarea „elitei". Această firmă efectuează aproximativ 25 000 tranzacții pe an.

În numeroase cazuri, posturile cheie ale întreprinderilor construite cu capital străin sînt apanajul reprezentanților monopolurilor. Astfel, în India, personalul autohton care lucrează în companiile străine ce își au sediul în această țară reprezintă numai 6% din funcționarii superiori.

Incidențele fluxului internațional de investiții asupra aceluia al forței de muncă, coroborat cu cel de mărfuri, se datorează și rolului ce îl joacă — sub impulsul revoluției tehnico-științifice contemporane — cooperarea economică internațională. Acordarea de asistență tehnică, care ia o tot mai mare amploare, este considerată, în prezent, generatoare a unei forme distincte de migrație: cea a „cooperanților". Fluxul de „cooperanți" este direcționat atît pe orizontală — fie între țările industrializate, fie între cele în curs de dezvoltare — cît și pe verticală, între metropole și țările în curs de dezvoltare.

Acordarea de asistență tehnică, în special țărilor în curs de dezvoltare, constituie una din preocupările organismelor O.N.U. Pînă la sfîrșitul deceniului trecut, peste 80 000 specialiști au fost trimiși în țările în curs de dezvoltare, în cadrul asistenței în domeniul învățămîntului și pregătirii cadrelor. De asemenea, aproximativ 165 000 persoane din 130 țări și teritorii în curs de dezvoltare au fost instruite prin burse P.N.U.D. în țările industrializate.

Consecințe economice și social-politice

Transferul internațional al forței de muncă provoacă efecte multiple și contradictorii atît asupra țărilor participante la acest flux, cît și asupra persoanelor care migrează.

Consecințele exodului transoceanic al forței de muncă din Europa asupra creșterii naturale a populației sînt resimțite încă și în prezent. În ultimul deceniu, ca de altfel și în cele care vor urma, țările Europei înregistrează cea mai mică rată a natalității comparativ cu celelalte continente [11]).

Efecte deosebit de nocive asupra țărilor în curs de dezvoltare sînt legate de vidul creat prin amploarea pe care a luat-o în ultimul timp exodul de intelectuali. Astfel, în numeroase cazuri, numărul medicilor din aceste țări care lucrează în străinătate depășește efectivul autohton din țara de emigrație și aceasta în condițiile în care — conform unei anchete O.M.S. — peste 100 milioane de oameni din aceste țări își pierd capacitatea de muncă sau încetează din viață, din cauza insuficienței personalului sanitar.

Emigrația din Anglia a specialiștilor cu înaltă calificare — care în ultimul deceniu a reprezentat 1/4 pînă la 1/3 din producția universitară anuală a țării — a determinat guvernul britanic să studieze acest fenomen. În urma anchetei efectuate, comisia „Jones" a ajuns la concluzia că dacă „Brain-Drain"-ul din această țară va continua în aceleași proporții, pînă la sfîrșitul secolului, economia britanică nu va mai putea să-și asigure cu specialiști baza științifică. În acest sens, exodul intelectualilor contribuie la adîncirea decalajului tehnologic care desparte, în prezent, S.U.A. de Europa și, mai ales, statele industrializate de țările în curs de dezvoltare.

Totodată, „Brain-Drain"-ul provoacă pierderea investițiilor legate de formarea forței de muncă cu o calificare înaltă. După aprecierile lui Henry Reuss — care a condus, în 1968, audierile unei subcomisii a Congresului american în problema exodului de competențe — în perioada postbelică, țările în curs de dezvoltare au pierdut aproximativ 40 miliarde dolari, investiții în instruirea cadrelor emigrate. Referindu-se la aceeași problemă, lordul Bowden — în „Temps Modernes" din mai-iunie 1968 — consideră că, anual, Marea Britanie pierde peste 200 milioane lire, numai prin emigrația intelectualilor în S.U.A.

Dacă „Brain-Drain"-ul reprezintă o emigrație definitivă, aceste pierderi sînt, de fapt, cu mult mai mari, fiind aproape imposibil de a le estima. În această privință, trebuie avut în vedere și efectul propagat al diminuării efectivului de cadre cu înaltă calificare, capabile să formeze noi specialiști, din rîndurile populației autohtone, ceea ce se repercutează extrem de negativ asupra creșterii economice.

Dacă, în urma unei emigrații temporare — forța de muncă revine în țara de origină — cu o calificare superioară, și se încadrează în rîndurile populației active — aportul acesteia poate constitui un factor stimulator al creșterii economice. De asemenea, revenirea forței de muncă, emigrate temporar, poate influența climatul social-politic al țării respective. Nu puține sînt cazurile cînd tineretul, revenit de la studii, din străinătate, s-a încadrat în primele rînduri ale forțelor progresiste, contribuind la realizarea dezideratelor propuse.

În fine, emigrația constituie o sursă potențială de activizare a balanței de plăți a țării exportatoare de forță de muncă. Expedierea de către emigranți a unei părți din veniturile realizate, pe adresa familiei rămase în țara de origină, contribuie la creșterea resurselor valutare preluate de stat. Pentru unele țări, cum ar fi, de exemplu, Turcia, valuta obținută în acest mod reprezintă, în unii ani, aproximativ 1/6 din valoarea totală a exportului de mărfuri.

APORTUL IMIGRAȚIEI la creșterea populației țării importatoare de forță de muncă este semnificativ — în momentul de față — pentru Australia, al cărui teritoriu enorm este încă slab populat. Statul australian întreprinde o politică de încurajare masivă a imigrației. Se apreciază că, în viitorul apropiat, Australia va depăși S.U.A. în privința imigrației intercontinentale efectuate în perioada postbelică.

În S.U.A., după previziunile Departamentului muncii, populația activă totală va trebui să crească de la 72,2 mil persoane în 1965 la 88,7 mil în 1975. Deoarece oferta autohtonă nu va fi suficientă, se anticipează acoperirea penuriei cu un efectiv de aproximativ 1,7 mil imigranți, ceea ce reprezintă 10,3% din creșterea totală a necesarului de forță de muncă nord-american.

Creșterea probabilă a locurilor de muncă și imigrația prevăzută între 1965 și 1975 în S.U.A. [12])

Tabelul

Grupe de personal	Creșterea globală a locurilor de muncă	Efectivul necesar de imigranți	
		cifre absolute	Pondere
Personal cu înaltă calificare	4 300 000	380 000	8,8%
Funcționari	1 900 000	90 000	4,7
Slujbași	3 400 000	330 000	9,7
Vînzători	1 100 000	70 000	6,4
Meșteșugari, contramaiștri	2 200 000	230 000	10,5
Muncitori calificați	1 400 000	190 000	13,6
Personal de serviciu	3 200 000	270 000	8,4
Salahori	200 000	110 000	5,5
Agricultori	800 000	60 000	7,5
Total:	16 500 000	1 700 000	10,3

Fluxul de imigranți constituie un rezervor important de forță de muncă și pentru unele țări europene. Astfel, la începutul deceniului 8, efectivul de imigranți reprezenta 28% din populația activă a Elveției, 21% din cea a Luxemburgului, 7% din cea a R.F. a Germaniei, 6% în Franța și Regatul Unit, 5% în Suedia și Belgia etc.

Posibilitatea ajustării dezechilibrului dintre cererea și oferta de forță de muncă — prin imigrație — observă o revistă vest-germană — „joacă un rol mai mare în calitate de factor stabilizator al economiei, decît importul de materii prime, semifabricate și produse finite". De altfel, în condițiile în care apare un nou dezechilibru — de data aceasta, în favoarea ofertei — efectivul de imigranți se transformă într-un tampon de amortizare a

conducere și organizare

Dezbatere V. E.

CENTRALA INDUSTRIALĂ PE TRAIECTORIA CONSOLIDĂRII

UN NUMĂR MARE de cititori — specialiști și cadre de conducere din ministere, centrale industriale și întreprinderi — participă la dezbaterea începută în numărul 44/1972 al revistei noastre pe tema: „Centrala industrială — pe traiectoria consolidării". Sînt prezentate aspecte izvorîte din experiența centralelor, sînt exprimate puncte de vedere privind soluționarea problemelor ridicate de practica exercitării atribuțiilor centralelor, se subliniază oportunitatea dezbaterii declanșate de revistă. Revista noastră își propune să continue dezbaterea începută, stabilindu-și ca un obiectiv central al preocupărilor sale pentru perioada imediat următoare sprijinirea, procesului de consolidare a centralelor, a conducerii și organizării tuturor laturilor activității acestora.

RESPONSABILITĂȚILE — claritate în definire, asumare, exercitare

GĂSESC foarte oportună și de un larg interes dezbaterea privind problemele consolidării centralelor industriale care se desfășoară în coloanele revistei „Viața economică". Convins fiind că soluționarea adecvată a acestor probleme prezintă o importanță deosebită pentru sporirea eficienței conducerii unităților noastre economice, îmi exprim cîteva observații și propuneri, izvorîte din analiza atentă a situației existente la Centrala industrială de utilaj petrolier. Ele privesc nu atît aspecte de „preluare" de sus sau de jos a unor atribuții, cît stabilirea, **asumarea și exercitarea efectivă** de către centrală a unor atribuții prevăzute de lege.

Am în vedere, în primul rînd, necesitatea executării de către centrală a atribuțiilor prevăzute la art. 33, pct. a, c și d, legate de problema atît de complexă și importantă a **cooperării**: elaborarea programelor de fabricație pentru întreprinderile subordonate și unitățile componente, urmărirea și aplicarea unor metode moderne de pregătire, programare, lansare și urmărire a producției, precum și pentru stabilirea planului de cooperare între întreprinderile din cadrul centralei și din afara centralei.

Din păcate la nivelul centralei noastre nu există un nucleu care să se ocupe de rezolvarea acestor probleme, deși execuția produselor centralei — rezultat al asamblării unui număr mare de repere și subansamble standardizate, procurate din comerț de serviciul aprovizionare din centrală, obținute din colaborare cu uzine din cadrul centralei sau din afara centralei, procurate de unitățile de comerț exterior și altele, fabricate în fiecare întreprindere — solicită cu stringență ca cineva să-și asume aceste responsabilități de coordonare pe centrală. Inexistența acestei repsonsabilități influențează negativ întreaga activitate economico-financiară a centralei și se concretizează în nefolosirea rațională a capacităților de producție, a forței de muncă, crearea de stocuri supranormative, precum și în penalizări pentru nerealizarea contractelor.

Foarte eficientă s-ar dovedi, după opinia mea, și stabilirea responsabilității unice a institutului de proiectări al centralei, pentru asigurarea documentației tehnice necesare executării produselor. În prezent, institutul asigură numai desenele de execuție și caietele de sarcini, fără nomenclatoare de piese, instrucțiuni de întreținere și exploatare, documentație de ofertare etc. — lucrări ce se execută în sectoarele de proiectare ale uzinei. Această „rupere" a procesului de proiectare, această difuzare a responsabilităților, prelungește drumul intrării în fabricație a produselor, creează greutăți în pregătirea tehnică a producției.

> • Cine rezolvă problemele cooperării in centrala industrială?
>
> • Centrala (sau institutul de proiectare al centralei) ar trebui să fie responsabilul unic pentru asigurarea întregii documentații tehnice de execuție.
>
> • Cînd centrala nu-și realizează sarcinile de export, din cauza lipsei de contracte, să răspundă direcția de import-export, nu unitățile de producție.

În al treilea rînd, consider că contractele de comision cu întreprinderile de comerț exterior ar trebui stabilite și pentru asigurarea cu contracte în termenul cerut de ciclul de aprovizionare cu materiale al întreprinderilor producătoare. Contractul de comision, stabilit în prezent, numai pentru desfacerea produselor la export creează greutăți în aprovizionarea întreprinderilor (stocuri supranormative), folosirea nerațională a forței de muncă și a capacităților de producție, precum și repartizarea inechitabilă a beneficiului între producător și comisionar (pe anul 1971 producătorul a beneficiat de 5%, iar comisionarul de 80% din beneficiu).

Pentru cointeresarea materială a personalului de la unitățile subordonate, centrala ar trebui să dispună de dreptul de a stabili în mod mai diferențiat penalizările referitoare la neîndeplinirea obligațiilor de export ale întreprinderilor. În prezent, personalului TESA al întreprinderilor, i se reține lunar între 5—7% din salariul tarifar, pentru indicatorul „plan export". Aceste rețineri se restituie la sfîrșit de trimestru, cu condiția realizării planului de producție marfă expediată și încasată, și nu în raport cu contractele ferme. Realizarea indicatorului producție marfă experiată și încasată este însă condiționată de acoperirea cu contracte, sarcină ce revine direcției de export-import din cadrul centralei. Din acest motiv, consider că nu se justifică reținerea în situațiile în care contractele încheiate cu beneficiarii externi nu acoperă sarcinile de plan. Apreciez că aceste rețineri să afecteze personalul TESA care poartă răspunderea pentru asigurarea cu contracte, și nu personalul TESA în general. Acesta din urmă să fie afectat numai în momentul cînd nu-și realizează sarcinile ce-i revin conform contractelor.

ec. MIHAI TULEA
Centrala industrială de utilaj petrolier
Ploiești

Adunarea generală a AROMAR

Asociația Română de Marketing invită pe membrii săi sîmbătă 9 decembrie a.c., orele 12,00, la lucrările adunării generale a asociației, ce se vor desfășura în sala Ministerului Comerțului Exterior, București, cu următoarea ordine de zi: 1. Raport asupra activității AROMAR; 2. Programul de activitate al asociației pe anul 1973; 3. Confirmarea secțiilor și filialelor AROMAR; 4. Probleme organizatorice.

LEGEA, ORGANIZAREA, FACTORUL UMAN

CONSIDER că în abordarea problemelor legate de preluarea de către centralele industriale a rolului pentru care au fost create, trebuie să avem în vedere, în principal, următorii factori: **reglementările în vigoare** privind competențele și atribuțiile ministerelor, centralelor și întreprinderilor; **sistemul organizatoric și funcțional al centralei; mărimea și răspîndirea teritorială a unităților din cadrul centralei**, respectiv gradul său de integrare; **factorul uman, în special cadrele de conducere**, stilul lor de muncă, pregătirea lor profesională și strategia și tactica conducerii. Desigur că în afară de acești factori pot fi luați în considerare și alții, dar pe aceștia îi apreciez ca determinanți. Totodată trebuie avut în vedere și specificul local, mai ales cel tehnologic, care are o oarecare influență asupra modului în care funcționează centrala industrială.

Legea nr. 11/1971 a creat baza legală, suficient de clară și de largă, pentru ca centralele industriale să-și poată prelua în întregime atribuțiile și, în primul rînd, responsabilitățile pentru conducerea procesului de producție, cît și pentru realizarea relațiilor contractuale cu furnizorii și beneficiarii, respectiv pentru rezolvarea problemelor comerciale. Necorelările existente încă între unele acte normative și Legea nr. 11/1971 trebuie și pot fi eliminate printr-o acțiune sistematică și perseverentă, care ar trebui să fie realizată în mod unitar pe economie de către o echipă de specialiști din diferite ramuri, într-un termen cît mai scurt.

Rămîne în sarcina conducerilor pe diverse nivele, din ministere și centrale industriale, să detalieze competențele și răspunderile în diverse domenii aplicînd Legea nr. 11/1971, în funcție de specificul lor și de conjunctura enonomico-organizatorică din fiecare etapă a dezvoltării lor. Desigur că trebuie mers în continuare pe o largă descentralizare a competențelor, astfel încît deciziile operative să poată fi luate în întreprinderi și secții, iar la nivelele superioare să se păstreze numai deciziile strategice, care stabilesc obiective majore și unele decizii tactice importante privind modul de realizare a acestor obiective.

Dacă perfecționarea reglementărilor în vigoare, prin eliminarea anumitor necorelări, constituie o acțiune ce se poate realiza la nivelul economiei naționale într-o perioadă relativ scurtă de timp, sistemul organizatoric și funcțional al centralelor industriale constituie o problemă specifică fiecărei centrale industriale și trebuie rezolvată prin eforturi proprii. Ea constituie o problemă complexă, care a mai fost dezbătută în coloanele revistei „Viața economică" și nu poate fi tratată în toate detaliile în acest articol. Aș dori doar să menționez cîteva aspecte mai deosebite. În primul rînd cred că **mărimea și răspîndirea teritorială** a unei centrale industriale trebuie să fie stabilite în mod rațional. De exemplu, centralele industriale cuprinzînd întreprinderile din toată țara, din anumite subramuri, pot prezenta anumite avantaje (de pildă o concepție tehnologică, organizatorică și economică unitară) dar și dezavantaje, conducerea și aparatul acestora fiind „atrase" spre un sistem de lucru asemănător celui al fostelor direcții generale din ministere; astfel de centrale industriale pot prelua mai puține atribuții și activități în mod centralizat și va integra mai greu unitățile subordonate.

> • Eliminarea necorelărilor dintre unele acte normative, paralel cu sporirea efortului propriu al centralelor pentru perfecționarea sistemului lor organizatoric și funcțional.
>
> • O premisă esențială a succesului: cadre competente la nivelul atribuțiilor noi, lărgite.

Totodată, consider că, în cadrul centralelor industriale o atenție deosebită trebuie acordată funcției de personal, cît și relațiilor de muncă, în scopul valorificării la maximum a potențialului uman.

ing. Laurențiu LUCA
director organizare
Ministerul Energiei Electrice

Simpozion de organizare a conducerii, a producției și a muncii

RECENT a avut loc la Bacău un simpozion inițiat de Academia „Ștefan Gheorghiu"-București și Cabinetul județean pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii, cu tema: **Organizarea conducerii, producției și a muncii, bazată pe un sistem automat de prelucrarea datelor, la Fabrica de mașini-unelte din Bacău.** *Cea mai mare parte a referatelor au abordat probleme concrete ale perfecționării activității acestei uzine băcăoane: organizarea conducerii, a lucrărilor de investiții și controlului tehnic, a producției de bază și auxiliare, a funcțiilor comercială și de personal, a fluxului tehnologic și a amplasării utilajelor, proiectarea sistemului de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor.*

ANCHETA NOASTRĂ

O condiție hotărîtoare pentru realizarea Cincinalului înainte de termen

CONTINUA ÎMBUNĂTĂȚIRE A INDICELUI DE UTILIZARE A MAȘINILOR ȘI INSTALAȚIILOR

CERINȚĂ PRIMORDIALĂ pentru îndeplinirea și chiar depășirea indicatorilor maximali ai planului cincinal — folosirea optimă a parcului de mașini unelte, a importantei zestre tehnice a întreprinderilor, este condiționată, așa cum se subliniază în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu *la Plenara C. C al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972, de optimizarea tuturor laturilor activității economice*

Încărcarea uniformă în timp a mașinilor și utilajelor, evitarea asalturilor de la sfîrșitul lunii pe baza perfecționării sistemului de aprovizionare ca și a organizării interne a proceselor de producție, a fluxurilor tehnologice, folosirea deplină a fondului de timp, organizarea muncii în trei schimburi, eliminarea stagnărilor și a întreruperilor neplanificate, creșterea îndemînării muncitorilor prin ridicarea nivelului de calificare, reprezintă tot atîtea căi și resurse în vederea utilizării din plin a utilajelor din dotare. *După cum s-a prevăzut în Hotărîrea plenarei, întreprinderile, îndeosebi cele din domeniul construcțiilor de mașini, industriei chimice, lemnului și materialelor de construcții, trebuie să ia măsuri ferme în vederea creșterii indicelui de utilizare a mașinilor și instalațiilor, astfel încît acesta să atingă cel puțin 85%.*

Pornind de la acest comandament imperios al creșterii eficienței economice — problemă centrală a planului pe 1973 de a cărei soluționare depinde accelerarea dezvoltării economiei românești, „Viața Economică" a întreprins o anchetă în mai multe întreprinderi constructoare de mașini din București și din țară, pe tema „Cum ați acționat pentru continua îmbunătățire a indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor în vederea obținerii de rezultate cît mai valoroase în sprijinul îndeplinirii cincinalului înainte de termen".

Pentru a concentra problematica foarte vastă a anchetei, am urmărit răspunsurile la următoarele întrebări :

1. CUM AȚI ASIGURAT ÎNDEPLINIREA RITMICĂ A PLANULUI DE PRODUCȚIE ?

2. CARE ESTE DINAMICA INDICELUI DE UTILIZARE A MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR PE TRIMESTRE ?

3. CARE ESTE PROBLEMA „CHEIE" DE CARE DEPINDE CREȘTEREA INDICELUI DE UTILIZARE A MAȘINILOR ÎN ÎNTREPRINDEREA DVS. ?

4. ÎN CE STADIU SE AFLĂ GENERALIZAREA SCHIMBULUI II ȘI EXTINDEREA SCHIMBULUI III ȘI CE AȚI ÎNTREPRINS ÎN ACEASTĂ DIRECȚIE ?

În cele ce urmează, publicăm succint răspunsurile primite ,cît și principalele concluzii ce se desprind din acestea.

UZINA „AUTOBUZUL" - BUCUREȘTI

1. Încadrîndu-se în efortul general depus de toate colectivele de muncă din țară pentru îndeplinirea planului cincinal înainte de termen, uzina noastră și-a îndeplinit planul pe 10 luni la producția marfă în proporție de 100,2%.

În ceea ce privește desfășurarea producției pe trimestre și decade, dinamica reiese din tabelul nr. 1.

După cum se poate constata, distribuția eforturilor n-a fost uniformă, ponderea cea mai mare fiind deținută de ultima decadă a fiecărei luni.

Se pune desigur întrebarea ce a împiedicat realizarea unei producții ritmice, pe întreg parcursul perioadei analizate. O cauză importantă o constituie **livrările cu întîrziere a unor subansamble de către uzinele cu care avem relații de cooperare.** Astfel au fost livrate cu întîrziere: punțile față pentru utilitarele TV 5 de la U.M.M., arcurile spate, pentru autobuze, de către Uzina de piese auto Sibiu; rezistențele pentru troleibuze de către U.M.E.B. Deși livrate cu mari întîrzieri, geamurile necesare pentru autoutilitare, trimise de către Fabrica de geamuri Buzău — au fost de o calitate necorespunzătoare și practic de nefolosit.

Influența negativă a nerespectării contractelor e demonstrată de faptul că neritmicitatea apare cel mai pregnant la banda de montaj, în timp ce secțiile de fabricație primare — forje și presaj, prelucrări mecanice ș.a. — au realizat planul cu o ritmicitate satisfăcătoare.

2. În tot parcursul acestui an, am reușit să realizăm o încărcare mai bună a utilajelor de la un trimestru la altul (după cum se poate vedea din datele tabelului nr. 2).

Creșterea gradului de utilizare a mașinilor și utilajelor din dotare a fost posibilă **prin organizarea mai rațională a folosirii atît a utilajelor, cît și a forței de muncă.** Astfel s-a trecut la încărcarea strungurilor automate și semiautomate în locul strungurilor universale care erau suprasolicitate ; pentru utilajele care n-au avut o încărcare suficientă s-au perfectat comenzi din exterior. S-a efectuat mecanizarea unor operațiuni auxiliare de transport și o mai riguroasă întocmire a planului de reparații curente și capitale.

3. Întrucît creșterea indicilor intensivi de utilizare este importantă, dar nu și suficientă, **folosirea optimă a parcului de mașini și unelte este condiționată în mare măsură și de funcționarea lui în timp — pe parcursul a 24 de ore.** Asigurarea forței de muncă necesară acestei importante acțiuni ca și aprovizionarea tehnico-materială în mod ritmic și în cantități corespunzătoare au constituit principalele probleme în vederea atingerii unor indici mai înalți de utilizare a mașinilor și utilajelor.

Tabel nr. 1

Trim. I			Trim. II			Trim. III		
dec. 1	dec. 2	dec .3	dec. 1	dec. 2	dec. 3	dec. 1	dec. 2	dec. 3
14,8	29,6	55,6	20,3	33,5	46,2	23,8	30,2	46,3

Tabel nr. 2

	Planificat	Realizat			
	1972	Tr. I	Tr. II	Tr. III	Total
Secții de bază	72,5	72,2	75,4	74,6	74,00
Secții auxiliare	69,0	69,1	68,0	72,0	69,70
Total uzină	72,5	71,2	73,3	73,8	72,76

4. În uzina noastră a fost generalizat schimbul II în toate secțiile iar schimbul III a fost extins în secțiile cu activitate la mașini și utilaje (ex. : prelucrări mecanice, presaj și vopsitorie). Ca urmare, **coeficienții de schimburi au crescut simțitor, atingînd în acest an valori superioare față de anul trecut.** Astfel, în **noiembrie 1972 am realizat un coeficient de schimburi pe total secții de bază de 2,27 față de 2,09 în aceeași lună a anului trecut.**

Principalul obstacol în calea obținerii unor coeficienți și mai înalți de schimburi îl constituie încă asigurarea cu forța de muncă necesară. Pentru a remedia această lipsă, în 1973 ne propunem îndeosebi calificarea unui nou contingent de muncitori prin școlarizarea la locul de muncă, sporirea numărului de școli profesionale ca și utilizarea în producție a ucenicilor din anul II. Trebuie să realizăm, de asemenea, asistența tehnică corespunzătoare printr-o mai judicioasă repartiție a cadrelor de ingineri și tehnicieni pe schimburi, precum și folosirea maximă posibil a fondului de timp prin reducerea absențelor nemotivate, a învoirilor și concediilor neplătite. Aceasta cu atît mai mult cu cît, în totalul de 250 421 ore stagnări pe 1972 (trei trimestre) circa 191 445 de ore au fost determinate de lipsa forței de muncă. Trebuie să menționăm totuși că **fondul de timp maxim disponibil a fost folosit în proporție de 97,1%, realizînd o creștere de 0,5% față de trimestrul I.**

În legătură cu organizarea muncii în 3 schimburi se ridică însă încă o serie de dificultăți. În timp ce în secțiile de bază, magaziile intermediare care asigură aprovizionarea cu materiale, semifabricate și piese precum și cele de distribuție a sculelor funcționează în 3 schimburi, depozitele centrale de materiale, în baza legilor în vigoare, funcționează într-un singur schimb, pe motivul că gestiunea nu poate fi preluată de mai mulți salariați. Acest fapt împiedică procurarea operativă pe întreg parcursul celor 3 schimburi a anumitor materiale, inexistente în depozitele intermediare.

ing. Gh. PITULESCU
director tehnic

ÎNTREPRINDEREA „AUTOMATICA" - BUCUREȘTI

1. PE primele 10 luni ale anului, întreprinderea noastră a realizat planul producției marfă în proporție de 103,7%.

Dacă în ce privește realizarea planului situația este favorabilă, nu tot astfel se prezintă lucrurile cînd analizăm ritmicitatea producției (media pe trei trimestre): decada I 17,5%, decada II 17,0%, iar decada III 65,5%. Chiar din aceste cifre rezultă că nu am reușit, cu toate eforturile depuse, să înlăturăm fenomenul atît de dăunător al „muncii în asalt". Ținînd seama însă de specificul activității noastre, de faptul că 90% din producția întreprinderii are caracter de unicat, că întîmpinăm dificultăți în prelucrarea documentației tehnice, datorită neomogenității și dispersării ei la foarte multe institute de proiectări, situația arătată privind ritmicitatea producției este oarecum explicabilă.

Pentru a pune capăt acestei situații am luat o serie de măsuri îndreptate, în primul rînd, spre **asigurarea decalajului în domeniul prelucrării documentației pe un trimestru,** prin munca susținută a serviciilor de concepție, măsuri ce s-au pus în aplicare de al 1 decembrie 1972. Întărirea compartimentului de avizare și a serviciilor cu cadre tehnice, extinderea formelor de cooperare, mai ales în domeniul construcțiilor metalice, preocuparea pentru raționalizarea sistemului informațional și de calcul, stabilirea necesarului de aprovizionat pe calculator, sînt cîteva din măsurile luate pentru asigurarea îndeplinirii ritmice a sarcinilor de plan.

2. Cu toate că ponderea mașinilor-unelte nu este determinantă față de caracterul de montaj al producției noastre, în întreprindere au existat și există o preocupare susținută pe linia creșterii indicelui lor de utilizare. Astfel, în secțiile de bază el a crescut de la 63,9% în trimestrul I la 70,3% în trimestrul III, media pe 10 luni fiind de 68,5%.

Obținerea unui indice de utilizare cît mai ridicat necesită adoptarea în continuare a unor măsuri ce să conducă la încărcarea uniformă a capacităților de producție, calificarea corespunzătoare a cadrelor de muncitori existenți și asigurarea condițiilor de formare a muncitorilor pregătiți în școli profesionale etc.

Vom pune un accent deosebit pe înlăturarea cauzelor care duc la stagnări. În primele 10 luni ale anului s-au înregistrat 1 800 ore stagnări la secțiile de bază, 338 ore stagnări la secțiile auxiliare și acestea datorită mai ales unor reparații accidentale.

Aceasta presupune să acordăm o atenție maximă organizării reparațiilor precum și calității acestora.

3. Nu este deloc ușor să desprinzi problema „cheie". Aș putea spune că există **în întreprinderea noastră un complex de probleme, pe care ne străduim să le rezolvăm cît mai favorabil.** Printre acestea un loc de frunte ocupă **calificarea și ridicarea calificării profesionale,** precum și desfășurarea unei mai susținute munci politico-educative în rîndul muncitorilor pentru întreținerea corectă a utilajelor pe care le deservesc și pentru repararea lor corespunzătoare. Socot că acțiunile întreprinse vor conduce la creșterea timpului de folosire a utilajului, determinînd realizarea pînă la finele acestui an a indicelui planificat de 70% la secțiile de bază.

4. Avînd în vedere faptul că mai buna folosire a utilajelor se poate realiza și pe cale extensivă, în întreprinderea noastră se merge pe linia generalizării schimbului II și extinderii schimbului III. Coeficientul de schimb realizat pînă în prezent este de 1,14 iar pentru anul următor se prevede atingerea a două schimburi în secțiile I, II și III și creșterea coeficientului de schimb la secția de montaj unicat.

Pentru a atinge aceste obiective, ne vom orienta spre extinderea acțiunilor de școlarizare existente deja în întreprinderea noastră, spre reducerea și redistribuirea personalului administrativ, printr-o mai judicioasă repartizare a sarcinilor în acest compartiment, și prin introducerea noii tehnici de calcul.

ing Ion GEAMBAȘU
director

ȘANTIERUL NAVAL - OLTENIȚA

1. Dată fiind puternica dezvoltare actuală și de perspectivă a industriei românești de nave, colectivul șantierelor noastre și-a asumat sarcini sporite pe acest an. Planul producției marfă pe primele 10 luni din 1972 a fost realizat în proporție de 103,04%, materializată în motonave de 5 000 t, cargouri de 2 150 t și drăgi de 400 mc/oră.

Specificul industriei de nave — cicluri lungi de fabricație — impune cu necesitate o realizare ritmică, decadală și lunară a prevederilor planului de producție. Pentru a ne putea adapta cu rezultate bune acestor condiții, am elaborat un plan de măsuri care vizează în primul rînd aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă cu tablă, electrozi de sudură și profile. În aceste preocupări se înscrie și **organizarea lucrărilor în flux și în etape la** motonavele de 5 000 de tone, care pe lîngă o realizare a planului la termenele prevăzute permite, în paralel, scurtarea timpului de staționare pe cală și creșterea productivității muncii.

Tot în sprijinul organizării mai bune a producției și a muncii am prevăzut construirea unei hale de asamblare și punerea în flux a activității de depozitare-expediere a unor noi ansamble către secții pentru scurtarea circuitelor de transport.

2. Indicele de utilizare a mașinilor și utilajelor în trimestrul I a fost de 58,2%, pentru ca apoi să înregistreze o creștere pînă la 64,94% în trimestrul II și 66,03% în trimestrul III a.c.

Am creat condiții pentru ca un muncitor să lucreze la două mașini (freze și raboteze). În acest fel pe lîngă distribuirea mai rațională a forței de muncă calificată am reușit să dobîndim și importante creșteri de productivitate a muncii. Efecte pozitive a avut și preocuparea intensă pentru formarea de noi cadre calificate, în special prin cursuri de scurtă durată.

3. În unitatea noastră problema principală a cărei soluționare grabnică ar putea mult impulsiona creșterea indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor o reprezintă asigurarea cu forța de muncă necesară. În acest domeniu, am organizat, pînă în prezent, cursuri de ucenicie la locul de muncă, iar în viitor vom pregăti cadrele și la noul grup școlar profesional care va fi dat în folosință în anul 1973 și care va forma anual 400 de strungari, lăcătuși, constructori navali, sudori ș.a. Cu toate acestea pentru 1973 sînt necesari încă 400 de muncitori

4. Coeficientul de schimburi a fost în luna ianuarie a.c. de 1,09 ajungînd pînă în luna octombrie la 1,25. Situația se datorează faptului că schimbul II și III este prezent numai în hale, unde există condiții propice de iluminat și încălzit, o mare parte a activității noastre desfășurîndu-se în aer liber. Pe lîngă eforturile ce se cer în continuare depuse în această direcție ar fi de dorit ca la acoperirea cu materiile prime și materialele necesare tuturor celor 3 schimburi să contribuie mai activ, prin respectarea prevederilor contractuale următoarele întreprinderi cu care colaborăm: Combinatul siderurgic-Galați. pentru unele sortimente de tablă, Uzina Progresul-Brăila, Uzina mecanică navală-Galați.

ing. Ion CRISTEA
director

UZINA DE STRUNGURI-ARAD

1. Hotărît să îndeplinească cincinalul înainte de termen, colectivul uzinei noastre și-a îndeplinit planul producției marfă pe 10 luni a.c. în proporție de 119,9%.

Realizarea în bune condițiuni a sarcinilor prevăzute, a fost posibilă în primul rînd printr-o concentrare a eforturilor în vederea realizării ritmice, lunare a planului de producție. Pe decade, totuși, se mai menține existența unei „perioade de asalt" situată spre sfîrșitul lunii, cauzată de faptul că unii colaboratori nu respectă riguros termenele de livrare a unor subansamble, sau unii furnizori de materii prime și materiale termenele contractuale.

De asemenea, a fost înregistrat și nerespectarea decalajului planificat între secțiile de prelucrare și cele de montaj, cu consecințe negative asupra realizării ritmicității decadale planificate. Față de situația semnalată, au fost luate măsuri pe linia reorganizării unor secții și introducerea în cadrul lor a unor linii tehnologice, cu agregate realizate prin autoutilare, care să permită eliminarea locurilor înguste ce mai există.

2. În ce privește dinamica indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor pe trimestre ,situația se prezintă conform tabelului nr.3.

Tabel nr. 3

	Indicele de utilizare a mașinilor și utilajelor				
	Planificat pe 1972	Realizat			luna octombrie
		Tr. I	Tr. II	Tr. III	
Secții de bază	78,9	75,23	76,82	76,20	78,0
Secții auxiliare	58,6	59,61	59,28	59.16	60.13

Colectivul uzinei noastre apreciază că mai sînt încă serioase rezerve pe linia obținerii unor indici mai ridicați de folosire a mașinilor și utilajelor. Pentru valorificarea lor imediată s-a urmărit, în primul rînd, depistarea cauzelor care determină stagnări în funcționarea utilajelor. Au fost astfel analizate orele de nefuncționare datorate reparațiilor accidentale, neritmicității în aprovizionarea cu materii prime și materiale, lipsei de forță de muncă etc.

În lumina concluziilor desprinse, s-a urmărit îmbunătățirea cadrului organizatoric în care se desfășoară munca în secții: reorganizarea fluxului tehnologic în secțiile roți dințate, axe, carcase și montaj unde, prin introducerea diferitelor agregate pentru prelucrări, pe lîngă o raționalizare a încărcării utilajelor, s-a obținut și o creștere substanțială a productivității muncii. S-a urmărit, de asemenea, scurtarea perioadei de reparații prin crearea din timp a stocurilor de piese de schimb, prin aprovizionarea cu S.D.V. în cantități necesare.

3. În uzina noastră problema principală este aceea a **lipsei de forță de muncă.** Pentru remedierea acestei stări de lucruri, am acționat și vom acționa în continuare, pentru pregătirea cadrelor necesare prin organizarea de cursuri de calificare de scurtă durată la locul de muncă, precum și prin reciclarea muncitorilor și a cadrelor tehnice necesare.

Tot în acest scop, am luat măsuri ca o bună parte din activitățile fabricației de strunguri să se desfășoare în „unități satelit" care fac parte din industria locală și își au sediul în comunele megieșe municipiului Arad.

4. În luna ianuarie a.c., indicele de schimburi în secțiile de bază a fost de 1,63. Situația în luna noiembrie se prezintă îmbunătățită, față de cea înregistrată la începutul anului, ajungînd în secțiile de bază la 1,83.

Fondul de timp maxim disponibil al muncitorilor a fost utilizat în proporție de 93,78% în luna octombrie față de 94,8% înregistrat în trimestrul I a.c. Faptul demonstrează că în acest domeniu există un potențial nevalorificat încă pe deplin, dacă ținem seama că, în 10 luni , s-au înregistrat 45 611 ore absențe nemotivate și 16 797 ore concedii și învoiri fără plată, în timp ce s-a prestat un număr însemnat de ore suplimentare. Acestui fenomen, care are implicații nefavorabile asupra creșterii productivității muncii, reducerii prețului de cost, sporirii beneficiului și rentabilității întreprinderii, va trebui să-i punem capăt, atît prin măsuri eficiente tehnice și organizatorice, cît și prin desfășurarea unei intense munci politico-educative.

ing. N. MARCEA
director

UZINA „STEAUA ROȘIE"-BUCUREȘTI

1. Uzina noastră a îndeplinit trimestru de trimestru toți indicatorii de plan pe 10 luni din 1972. **planul de producție marfă fiind realizat în proporție de 102,8%.**

În ceea ce privește ritmicitatea realizării producției marfă pe decade, în primele trei trimestre ale anului 1972, situația se prezintă astfel: decada I 33%; decada II-a — 30%, decada III-a 37%.

Printre cauzele care au contribuit la realizarea unei producții mai mari în ultima parte a lunii, și nu lipsită de importanță, apreciem primirea anumitor materiale și în special subansamble din cooperare, îndeosebi către finele lunii. **Respectarea de către furnizori a termenelor de livrare prevăzute în contract, reprezintă pentru noi o condiție de prim ordin în realizarea ritmică și uniformă a planului de producție.**

În vederea evitării perioadelor de asalt, se impun a fi luate o serie de măsuri, încă din faza de elaborare a planului de producție pe linia corelării judicioase a acestuia cu capacitățile existente, planificarea lunară a produselor, în vederea încărcării raționale a tuturor mașinilor și utilajelor.

2. În anul 1972 indicii de utilizare a mașinilor au oscilat, în general, sub nivelul planificat la secțiile de bază el fiind în luna octombrie de 66,8 față de 73 planificat pe 1972.

Aceste rezultate generale sînt afectate sensibil de nerealizarea indicilor planificați la unele mașini principale. Astfel, la mașini de găurit radiale indicele realizat este de 55,5% față de 88,5% planificat, iar la strunguri paralele de 67,4% față de 90,5%. Principala cauză care a determinat această situație o constituie lipsa forței de muncă calificată, în special de strungari. O influență negativă a avut-o numărul stagnărilor care, pe 10 luni s-au cifrat la 72 572 ore din care, din cauze mecanice 728, iar din lipsa forței de muncă 60 547 de ore.

Indicele de utilizare a fost diminuat și datorită nevalorificării sau valorificării cu întîrziere a unor mașini, date ca disponibile, dar prinse în situația încărcării capacităților de producție întocmită în ianuarie 1972. În același timp indicele de folosire a fondului de timp maxim disponibil al muncitorilor pe 10 luni din 1972 este de 94,5%, timpul neutilizat fiind de 73 000 de ore. O influență negativă au avut-o aci absențele nemotivate, învoirile și concediile fără salarii, acestea fiind mai frecvente la tineri ca și la muncitorii navetiști.

Pentru a remedia aceste neajunsuri s-a acționat în principal pe linia completării forței de muncă deficitare, prin înființarea unui curs de calificare pentru strungari și calificarea la locul de muncă în meseriile de forjori și sudori. De asemenea au fost luate măsuri de lansare a producției pe stoc în scopul măririi sericității reperelor și, în acest fel, a gradului de încărcare a utilajelor.

Totodată ne propunem valorificarea mașinilor date disponibile precum și o serie de măsuri care să conducă la îmbunătățirea indicelui de utilizare a fondului de timp maxim disponibil al muncitorilor, îndeosebi prin reducerea absențelor nemotivate și a învoirilor.

3. Considerăm că problema hotărîtoare pentru noi, în vederea creșterii indicelui de utilizare a mașinilor a fost și rămîne în continuare asigurarea cu forță de muncă.

4. În luna octombrie a.c. coeficientul de schimburi realizat în întreprinderea noastră, la secțiile de bază a fost de 1,55, iar la secțiile auxiliare de 1,3. **Pentru a înfăptui sarcina de a generaliza munca în schimbul II și de a extinde schimbul III acțiunile întreprinse de noi s-au referit în principal la asigurarea forței de muncă, disponibilizarea unor mașini rezultate ca neîncărcate, precum și îmbunătățirea asistenței tehnice în schimburi. Pentru a acoperi necesarul de muncitori calificați, în anul viitor vom urmări încadrarea lor în școli profesionale, precum și reducerea numărului de muncitori auixliari și** redistribuirea lor, după calificarea la locul de muncă, în secțiile de bază ale uzinei.

Porfir LUCA
ing. șef

ANCHETA noastră atestă faptul că, în ansamblu, colectivele de muncă și-au intensificat preocupările pentru ridicarea ștachetei indicilor cantitativi și calitativi ai activității de producție, pe baza depistării și mobilizării mai intense a resurselor existente, în domeniul capacităților de producție. Aceasta este cu atît mai important cu cît, în condițiile sporirii continue a gradului de dotare tehnică a întreprinderilor, semnificația creșterii cu un singur procent a nivelului de utilizare a mașinilor și utilajelor capătă la fiecare unitate, dimensiuni apreciabile. Ea s-ar exprima, spre exemplu, într-o producție fizică suplimentară într-un an, de 40 de utilitare sau 10 autobuze la Uzina Autobuzul-București, sau valoric într-o producție suplimentară de 1,5 milioane la Uzina de strunguri-Arad.

Cu toate acestea, în cadrul anchetei noastre s-au relevat importante resurse, încă insuficient folosite, mai ales, în direcția utilizării raționale a mașinilor și utilajelor, nivelul indicilor de utilizare al acestora fiind, în cele mai multe cazuri, departe de posibilități. Să ne oprim la cîteva din aceste repere:

— Dacă planul producției marfă pe primele 10 luni — a fost îndeplinit și depășit de majoritatea întreprinderilor cuprinse în anchetă, situația este încă departe de a fi satisfăcătoare în ce privește ritmicitatea producției. Aceasta înseamnă în primul rînd asalturi la sfîrșit de lună și de trimestru, stagnări în anumite perioade, supraîncărcări în altele, ce duc la folosirea nerațională a mașinilor, utilajelor și forței de muncă. Un rol important în desfășurarea ritmică a planului de producție revine **îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale cît și perfecționării relațiilor de cooperare între întreprinderi.** *Livrarea pieselor și subansamblelor în decada a 2-a sau chiar a 3-a se răsfrînge nefavorabil asupra îndeplinirii ritmice a sarcinilor de plan, ale întreprinderilor beneficiare, împiedicînd, la rîndul său, respectarea obligațiilor contractuale ale acestora.*

Pentru 1973, **se** *impune, așa cum s-a subliniat la recenta plenară a C.C. al P.C.R., ca o* **premisă de bază pentru desfășurarea ritmică a activității de producție, nominalizarea pînă la începutul noii perioade de plan, a întregii producții planificate pînă la ultimul reper și subansamblu.** *Aceasta va crea condiții mai bune pentru aplicarea cu fermitate a legii contractelor economice precum și perfecționarea relațiilor de cooperare ale întreprinderilor.*

— Importante rezerve există în **utilizarea la parametri proiectați a capacităților de producție.** *Numeroasele ore de stagnări ale mașinilor și utilajelor, ca și indicele de utilizare mai scăzut, sub 70%, confirmă această apreciere, invitînd la o analiză temeinică a cauzelor care le produc și a măsurilor care se impun a fi luate în continuare.*

Așa cum s-a mai menționat și cu alte prilejuri de revista noastră, nerespectarea riguroasă a planului de revizii și reparații, suprasolicitarea unor utilaje creează serioase perturbații procesului de producție, împiedică utilizarea optimă a acestora pe tot parcursul perioadei. Întreprinderile trebuie să ia măsuri ferme pentru întreținerea mașinilor și utilajelor, pentru revizuirea și repararea lor, reducînd la minim întreruperile neplanificate și stagnările în producție. În această direcție se cer rapid lichidate neajunsurile ce se mai fac simțite în aprovizionarea cu piese de schimb, introducerea ordinii în fabricarea și livrarea acestora. De asemenea o cale de valorificare eficientă a capacităților existente o constituie perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii, a fluxurilor tehnologice, introducerea tehnicii înaintate, mecanizarea și automatizarea activităților auxiliare etc.

— Generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III a cunoscut o dinamică ascendentă. Cu toate acestea **coeficientul de schimburi se află sub cel prevăzut** *în indicațiile conducerii partidului. Principala dificultate invocată de întreprinderi o constituie problema asigurării cu forța de muncă calificată. Aceasta poate fi depășită printr-o activitate susținută de folosire a celor mai variate metode de recrutare și calificare a muncitorilor, de atragere a tinerilor în meseriile de bază, de folosire mai eficientă a muncii femeilor, în acele activități pentru care acestea se pretează mai bine. Totodată ea își poate găsi o rezolvare favorabilă prin stabilirea unui raport mai rațional între muncitorii din secțiile de bază și cei auxiliari — orientînd pe aceștia din urmă spre activitățile direct porductive.*

Așa cum a arătat experiența Uzinei de strunguri Arad (și a altor uzine din țară) „foamea" de forță de muncă ar putea fi mult atenuată prin crearea de secții sau unități satelit, capabile să execute, cu forța de muncă locală — cu sprijinul unor tehnicieni din întreprinderi — o serie de piese sau repere mai puțin dificile din punct de vedere tehnic.

— Deși întreprinderile reclamă lipsa de forță de muncă nu putem omite faptul că **indicele de folosire a timpului maxim disponibil la unele unități indică ocuparea insuficientă a forței de muncă existente** *ca urmare mai ales a numărului mare de absențe nemotivate, a învoirilor și concediilor fără plată. Îmbunătățirea acestei situații este nemijlocit legată pe de o parte de organizarea mai bună a procesului de producție, în vederea înlăturării muncii în asalt, și pe de altă parte de desfășurarea unei intense munci politico-educative pentru stabilirea unei riguroase discipline în muncă.*

— Fără îndoială, o influență hotărîtoare în îmbunătățirea indicilor de utilizare o deține **creșterea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor.** *Pe această linie deosebit de utilă s-a dovedit policalificarea muncitorilor, acțiune ce se cere extinsă la cît mai multe întreprinderi. Ea permite utilizarea optimă a muncitorilor în cadrul întreprinderilor, deservirea mai multor mașini de același tip sau înrudite oferind întreprinderilor posibilitatea să rezolve mai bine problemele de personal cu același număr de muncitori.*

Toate aceste măsuri, ca și numeroase altele ce izvorăsc din inițiativa colectivelor de muncitori, ingineri și tehnicieni din întreprinderile noastre, sînt de natură să traducă în fapt indicația partidului, de a mări gradul de utilizare a mașinilor și utilajelor, cale pentru sporirea eficienței întregii activități economice, pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

Anchetă realizată de:

Fl. COSTIN
P. BOGDAN
V. OLARIU

agenda economistului

REGLEMENTĂRI PRIVIND PROTECȚIA TERENURILOR AGRICOLE

Documentația care trebuie să însoțească propunerile pentru scoterea din producția agricolă vegetală a terenurilor necesare lucrărilor de investiții sau producție

PĂMÎNTUL, principalul mijloc de producție în agricultură, reprezintă un bun național cu o pondere deosebită în creșterea nivelului de trai al întregului popor. Este, așadar, firesc ca prin lege să se prevadă reglementarea apărării și folosirii raționale a terenurilor agricole [1]*.*

Pentru ca dezafectarea de la producția agricolă vegetală să se facă — așa cum prevede Legea nr. 12/1968 — numai în cazuri excepționale, temeinic fundamentate din punct de vedere tehnico-economic, atît avizarea unor asmenea propuneri cît și aprobarea lor (prin decret, hotărîre a Consiliului de Miniștri sau ordin M.A.I.A.A., după competențele legale), se face pe baza unei documentații alcătuite în așa mod încît să furnizeze toate elementele utile și indispensabile aprecierii necesității și oportunității avizării sau aprobării măsurii propuse.

Această documentație, după diferitele situații stabilite prin Legea nr. 12/1969, va trebui să fie alcătuită, corespunzător fiecărei categorii.

Documentația necesară, în general, la susținerea propunerilor de scoatere de terenuri din producția agricolă vegetală care se aprobă de către Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri M.A.I.A.A. rezultă implicit din prevederile Legii nr. 12/1968.

Această documentație, ar fi alcătuită din:

• Memoriul justificativ.

Pentru că, de regulă, amplasarea obiectivelor de investiții sau producție trebuie să se facă în perimetrul construibil al orașelor și în vatra satelor [2]), ori folosindu-se terenuri neproductive, titularul lucrărilor de investiții, respectiv de producție este obligat să justifice măsura propusă. Pentru aceasta el trebuie să întocmească expunere de motive sau, după caz, un referat ori un simplu memoriu.

Expunerea de motive la proiectul de decret sau de hotărîre a Consiliului de Miniștri, referatul întocmit în condițiile H.C.M. nr. 808/1970 sau memoriul supus M.A.I.A.A. vor cuprinde:

justificarea tehnico-economică a amplasamentului ales; indicarea suprafeței de teren ce urmează a se scoate în mod definitiv sau temporar din producția agricolă cu mențiunea deținătorilor; preconizarea poziției acestor terenuri față de vatra satului ori perimetrul orașului; mențiune dacă prin lucrările ce se vor executa se efectuează procesul de producție pe terenurile agricole învecinate, precum și măsurile ce se impun pentru prevenire sau remediere; data începerii lucrărilor ce urmează a se amplasa pe aceste terenuri, iar în cazul de scoatere temporară — datele calendaristice de la care începe și la care încetează scoaterea temporară; justificarea imposibilității de a se utiliza perimetrul existent, dacă este vorba de extinderea unor investiții.

În cazul carierelor de piatră, balastierelor și construcțiilor miniere, delimitarea propusă va corespunde ariei zăcămintelor stabilite de organele de specialitate.

Pentru scoaterea din producția agricolă a unor terenuri arabile este necesar să se prezinte propuneri concrete în vederea recuperării acestora, în suprafață echivalentă, prin ameliorarea și redarea ca terenuri arabile a unor terenuri neproductive, complet degradate, cu productivitate redusă, cu exces de umiditate etc., în condițiile ordinului M.A.I.A.A. nr. 80 din 11 octombrie 1972.

Este indicat, din punct de vedere practic, ca justificarea necesității — ca întindere și poziție — a terenului propus a se scoate din producția agricolă vegetală să se facă complet și cu claritate, răspunzîndu-se la toate problemele mai sus menționate.

• Plan de situație de ansamblu a zonei geografice.

ACEST plan se întocmește de proiectant la scara 1:25.000—1:50.000, corespunzător condițiilor de amplasare în zonă a obiectivului proiectat. El va cuprinde:

figurarea obiectivelor existente în zonă; marcarea limitei vetrei satului sau a perimetrului construibil al orașului; figurarea amplasamentului lucrării propuse; categoriile de folosință a terenurilor pe posesori în perimetrul amplasamentului propus; orientare și legendă: viza de conformitate a organului competent.

• Plan de situație a amplasării obiectivului pentru care se solicită scoaterea din producția agricolă vegetală.

ACEST PLAN, de asemenea întocmit de către proiectant, trebuie făcut la scară convenabilă reprezentării de detaliu a obiectivului (vizibilă) și să cuprindă:

amplasarea clădirilor, drumurilor, liniilor de garaj și a celorlalte obiective ce urmează a se executa, precum și a spațiilor libere potrivit normativelor; recapitulația metrică pe obiecte, folosința terenurilor, precum și menținerea separată a suprafețelor ce se scot definitiv și a celor ce se scot temporar, pe perioade calendaristice; orientare și legendă; viza de conformitate a organului competent.

• Plan de situație cu amplasarea terenului ce se recuperează.

ACEST PAN, necesar atunci cînd documentația se referă la situațiile care cad sub incidența ordinului M.A.I.A.A. nr. 80 din 11 octombrie 1972, se face la scară convenabilă și va purta viza Direcției generale județene pentru agricultură, industria alimentară și ape.

• Punctul de vedere al posesorilor terenurilor.

Punctul de vedere al posesorilor față de propunerea pentru scoaterea definitivă sau temporară din producția agricolă vegetală se concretizează într-un act (adresă, proces verbal etc.) care se atașează documentației. Bineînțeles că acest act este necesar numai în cazul în care terenul ce se propune a fi scos din producția agricolă vegetală nu aparține celui care solicită aceasta. În caz contrar, simpla mențiune că terenurile sînt în proprietatea sau administrarea directă a titularului investiției sau lucrării de producție, este suficientă. În cazul că terenurile vizate sînt proprietate de stat, dar în administrarea directă a altei unități, la documentație este nevoie de consimțămîntul acesteia pentru transfer — definitiv sau temporar — în condițiile Decretului nr. 409/1955. Dacă terenul este proprietate cooperatistă se atașează acordul adunării generale pentru expropriere ori, în situația unei scoateri temporare, acordul pentru închirierea suprafețelor solicitate.

• Avizul direcției generale județene pentru agricultură, industrie alimentară și ape, aprobat de comitetul executiv al consiliului popular județean.

ACEST ACT trebuie să conțină:

— amplasamentul lucrării, determinat și prin poziția față de vatra satului sau perimetrul construibil al orașului;

— mențiunea că nu există posibilitate de folosire, în scopul urmărit, a unor terenuri improprii producției agricole sau mai slab productive;

— pentru suprafețele ce se avizează pentru scoaterea din producția agricolă vegetală pe categorii de folosință și posesori — separat pentru scoaterile definitive și pentru cele temporare — se va face mențiune specială dacă pe terenurile respective sînt executate lucrări de îmbunătățiri funciare (irigații, îndiguiri, desecări, combaterea eroziunii solului etc.) sau dacă pe ele se găsesc amplasate alte investiții. Această mențiune este semnificativă atît sub raportul competenței de aprobare stabilită prin Legea nr. 12/1968 cît și sub raportul aprecierii oportunității alegerii amplasamentului;

— eventualele condiții sub care se dă avizul: recuperarea terenurilor arabile, măsuri pentru nestingherirea procesului de producție agricolă pe terenurile învecinate etc.

— perioada de scoatere temporară (în date calendaristice) și indicarea măsurilor pentru redarea terenurilor, după folosire, apte de a fi cultivate în producția agricolă.

În cazul extinderilor unor investiții, în aviz se va preciza că în perimetrul existent al unității respective nu este posibilă amplasarea extinderii preconizate.

Pentru solicitările U.N.C.A.P., în temeiul art. 5 alin. 2 din Legea nr. 12/1968, (adică pentru investiții proprii pe terenuri CAP) nu este necesar planul de situație de ansamblu a zonei geografice, ci natural, fiind vorba de terenuri, de punctul de vedere al posesorilor.

De asemenea, documentația necesară pentru delimitarea terenurilor agricole cărora, potrivit art. 5 alin. ultim din Legea nr. 12/1968, li se schimbă temporar destinația pentru a fi folosite la locurile de prospecțiuni geologice și geofizice, foraj de orice fel și lucrările strict legate de acestea, se completează cu extrasul din decret sau hotărîre a Consiliului de Miniștri privind aprobarea estimativă.

★

PROTECȚIA terenurilor agricole prin împiedicarea micșorării suprafeței lor se realizează, în principal, prin aplicarea cu fermitate a prevederilor Legii nr. 12/1968. Pentru ca acțiunea de economisire a terenurilor agricole să se realizeze în condițiile scontate, este absolut necesar ca documentația care fundamentează propunerile de dezafectare de la producția agricolă vegetală să fie bine întocmită.

O bogată experiență în acest domeniu ne-a îndreptățit să împărtășim cele de mai sus cititorilor revistei „Viața economică", cu convingerea că, astfel, contribuim la popularizarea și sporirea eficienței unor măsuri de maximă importanță pentru economia noastră națională.

dr. Radu GHERGHINESCU
Victor LUNCAN

---

1) Prin terenuri agricole se înțeleg terenurile arabile, cele plantate cu arbuști și pomi fructiferi, cele plantate cu viță de vie, pajiștile, pășunile și fînețele, terenurile ocupate cu sere, răsadnițe și solarii. Sînt considerate de asemenea, că au destinație agricolă: terenurile cu vegetație forestieră necuprinse în amenajamente silvice, terenurile cu pășuni împădurite, terenurile care servesc nevoilor economiei agrare, terenurile aflate temporar sub ape și orice alte terenuri care, neavînd o altă destinație pot fi folosite sau recuperate pentru agricultură.

2) Circumstanțierea conținută în art. 5 din Legea nr. 12/1968 ridică problema deosebirii dintre „intravilan", pe de o parte, și „perimetrul orașului și vatra satului" pe de altă parte. Prin „intravilan" se înțelege întreaga suprafață a unei localități destinată construcțiilor, căilor de comunicații, zonelor industriale, zonelor plantate pentru folosință publică și recreație, pînă la limita teritoriului agricol înconjurător.

„Perimetrul construibil al orașelor" ca și „vatra satelor" are o arie mai mică decît „intravilanul", ele restrîngîndu-se numai la zona de locuit în care sînt grupate clădirile — locuințe și social culturale — străzile și piețele care le deservesc.

Prin urmare, noțiunea de intravilan nu este sinonimă cu aceea de vatra satului sau perimetrul construibil al orașului.

CUM SE IMPUTĂ DOBÎNZILE MAJORATE

POTRIVIT normelor legale, în cazul în care o unitate socialistă nu are disponibil în cont și are imobilizări în debitori persoane fizice, în toată perioada de la crearea debitului și pînă la obținerea titlului executor, creanțele respective se trec la credite restante, pentru care se percepe o dobîndă majorată de 12%. S-a pus problema să se precizeze dacă, în asemenea situații, dobînda majorată constituie pagubă pentru unitate și dacă este, deci, imputabilă.

În legătură cu aceasta, facem următoarele considerente: întrucît unitatea suportă, în mod obișnuit o dobîndă curentă, numai diferența dintre aceasta și dobînda majorată de 12% constituie prejudiciu, deoarece, dacă unitatea este bine gospodărită, nu ajunge în situația de a plăti astfel de dobînzi. În aceste condiții, dacă plata dobînzii majorate se datorează vinovăției unor angajați, ea este imputabilă acestora.

Aprofundarea problemei ridică, însă, unele aspecte mai dificil de rezolvat, necesitînd unele precizări. Decizia de imputație trebuie emisă în termenul legal și devine executorie din momentul comunicării ei. Menționăm că și necomunicarea dispozițiilor de reținere de către cei în cauză în termen de 5 zile de la data emiterii lor constituie contravenție la disciplina financiară, prevăzută la pct. 26 art. 1 al H.C.M. nr. 68/1970, republicată la 1 februarie 1972, și se sancționează cu amendă contravențională de la 200 la 500 lei, potrivit prevederilor de la lit. b. art. 2 al aceleiași hotărîri. Deci, exonerarea de dobînzi majorate nu intervine decît de la comunicare, pînă atunci neexistînd titlu executor.

Un al doilea aspect de menționat este acela că, în cazul cînd paguba se recuperează de la vinovat în cadrul răspunderii materiale iar dobînda majorată este urmarea culpei sale, diferența de dobîndă va fi imputabilă aceleiași persoane, deoarece angajatul a produs, prin fapta sa, două prejudicii diferite:

— unul constă în paguba pentru recuperarea căreia trebuie să plătească echivalentul calculat în condițiile Drecretului nr. 220/1960 și H.C.M. nr. 532/1963;

— a doua pagubă constă în dobînzile majorate aferente trecerii pe credite restante.

Pentru a scurta la maximum această perioadă și a diminua deci cuantumul dobînzilor majorate, salariatul vinovat are posibilitatea să-și ia de îndată un angajament de plată cu valoare de titlu executor, evitînd astfel curgerea dobînzilor pe tot intervalul înlăuntrul căreia unitatea este în drept să emită decizia de imputație.

Situația este total diferită, însă, în cazul cînd recuperarea se face de la acela căruia i s-a plătit o sumă necuvenită. De data aceasta, respectiva diferență de dobîndă nu se poate recupera de la beneficiarul plății necuvenite, fiindcă acesta nu are obligația de serviciu de a verifica legalitatea cuantumului sumelor ce i se plătesc. Așadar, în asemenea situații, beneficiarul sumelor primite fără titlu nu poate fi obligat decît la restituirea lor, diferența dintre dobînda majorată, iar dobînda curentă trebuie imputată angajaților din vina cărora s-a produs plata necuvenită, deoarece paguba provine din fapta lor și în legătură cu munca lor.

În sfîrșit, la pagubele produse prin infracțiuni, diferența dintre dobînda majorată și dobînda curentă trebuie recuperată de la infractor conform art. 14 din Codul de procedură penală. În acest sens, s-a pronunțat și Plenul Tribunalului Suprem, prin Decizia de îndrumare nr. 2/1972, în care se precizează că instanța obligă pe infractor la plata dobînzii legale de 6% pe an, precum și la plata altor eventuale pagube produse unității ca urmare a infracțiunii în situația dată, diferența pînă la 12% constituie una din acele pagube, la care se referă decizia.

În concluzie, pornind de la principiul că dobînzile majorate sînt imputabile, trebuie făcute distincțiile — atît cu privire la cuantum cît și cu privire la persoane — pe care le-am expus mai sus.

C. BANU

FIȘIER DE ACTE NORMATIVE

• *H.C.M. nr. 1 263/1972, publicată în Buletinul Oficial nr. 120 din 3 noiembrie 1972, prin care se schimbă denumirea Fabricii de produse cosmetice „Flacăra"—Cluj, în Fabrica de produse cosmetice „Farmec", iar denumirea Fabricii de produse cosmetice „Macul roșu"—București în Fabrica de produse cosmetice „Miraj".*

• *Instrucțiunea Primului Arbitru de Stat nr. 2/1972 cu privire la anulitatea contractelor economice, publicată în Arbitrajul de Stat nr. 5/1972.*

• *Instrucțiunea Primului Arbitru de Stat nr. 3/1972 privind unele soluții în cazul cînd, cu ocazia încheierii contractelor economice, s-au ivit neînțelegeri nesoluționate la data sesizării Arbitrajului de Stat, cu litigii patrimoniale pentru penalități și daune, publicată în Arbitrajul de Stat nr. 5/1972.*

• *Decretul nr. 388 privind stabilirea prețurilor și tarifelor fixe sau limită la produsele, grupele și subgrupele de produse sau servicii, precum și la obiectele de construcții care constituie nomenclatura Consiliului de Stat, publicat în Buletinul Oficial nr. 122 din 6 noiembrie 1972*

firmelor monopoliste ce își desfășoară activitatea în aceste țări.

Fluxul de intelectuali își extinde sfera de acțiune și asupra personalului cu o calificare înaltă în curs de formare. Racolarea anticipată a viitorilor specialiști — trimiși la studii în străinătate — constituie una din cele mai actuale preocupări existente pe piața internațională capitalistă a forței de muncă.

● Cauze multiple

PRINTRE MOTIVELE care determină respingerea ori atracția forței de muncă, enumerăm : factorii economici, politici, istorico-geografici, demografici, de ordin personal. Sub aspect economic, migrația internațională a forței de muncă este facilitată de : dezechilibrul dintre cererea și oferta de forță de muncă coroborat cu asincronismul fazelor ciclului economic în țările din cadrul sistemului mondial capitalist, decalajele internaționale în nivelul de trai, intervenția statului și a monopolurilor, interferența dintre fluxurile internaționale de investiții și mărfuri cu cel al forței de muncă etc.

Neconcordanța ce apare pe plan național între cererea și oferta de forță de muncă constituie un izvor important care alimentează fluxul migrației internaționale a forței de muncă. Dacă cererea este mai mică decît oferta, șomajul care ia naștere poate deveni o sursă a emigrației, iar dacă cererea este mai mare decît oferta, penuria de forță de muncă reprezintă un punct de atracție al imigrației. Acest dezechilibru emană din însăși mecanismul producției și acumulării capitaliste. Adaptarea incontinuă a ofertei de forță de muncă la necesitățile de valorificare ale capitalului determină crearea unei suprapopulații relative care, la rîndul ei, constituie un resort al acumulării capitaliste, reprezentînd o condiție de existență a modului de producție capitalist. Această armată industrială de rezervă, care în 1971 înregistra, pe ansamblul sistemului mondial capitalist, peste 15 milioane de șomeri, procură capitalului materialul uman necesar valorificării sale.

În analiza dezechilibrului, dintre cererea și oferta de forță de muncă, raportul dintre acumulare și populația activă trebuie coroborat cu relația dintre rata acumulării și creșterea compoziției organice a capitalului. În unele ramuri, ca urmare a centralizării capitalurilor, rata acumulării nu este afectată, crescînd totuși compoziția organică ; în alte ramuri, rata acumulării crește, însă în mai mică măsură decît compoziția organică. În aceste două cazuri, cererea de forță de muncă scade, fie absolut, fie relativ. În fine, în unele ramuri, rata acumulării crește mai rapid decît compoziția organică a capitalului, și, ca atare, raportul dintre cererea și oferta de forță de muncă se modifică în favoarea celei dintîi. Această ultimă situație s-a manifestat în perioada de copilărie a producției capitaliste, cînd a avut loc acumularea primitivă, și se constată într-o oarecare măsură și în prezent, însă într-un alt context, ca urmare a implicațiilor revoluției tehnico-științifice atît asupra volumului acumulării cît și, mai ales, asupra adîncirii diviziunii muncii. Raportul dintre cererea și oferta de forță de muncă trebuie deci privit concomitent atît sub aspect cantitativ cît și sub aspect calitativ. Karl Marx, referindu-se la formarea suprapopulației flotante, pe care o considera, parțial, ca sursă a emigrației, remarca că „...în timp ce mii de oameni sînt aruncați pe drumuri pentru că diviziunea muncii i-a țintuit de o anumită ramură de producție, se vorbește de lipsă de brațe de muncă“ [5]). În acest sens, în ultimul deceniu, în principalele țări capitaliste dezvoltate se înregistrează concomitent șomaj și locuri de muncă vacante, iar în S.U.A. și R.F. a Germaniei chiar o mai mare penurie a forței de muncă decît șomaj [6]). Existența decalajului, cantitativ și calitativ dintre cererea și oferta de forță de muncă reflectă și insuficienta adaptare a sistemului de educație și formare a cadrelor la cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane. Lipsa unei politici realiste în formarea forței de muncă, asupra căreia își pune amprenta conservatorismul elitei burgheze, a determinat orientarea tineretului — mai ales a celui din America Latină și Europa mediteraneeană — spre învățămîntul umanistic, fiind neglijat învățămîntul tehnic. Astfel, din 600 000 cadre formate în învățămîntul superior din America Latină, doar 3% sînt folosite în sectorul agricol, care utilizează 46% din mîna de lucru totală [7]).

La lipsa unor programe naționale de pregătire a forței de muncă care să fie adaptate la structura economică a țării respective și la cerințele revoluției tehnico-științifice, se adaugă — pentru țările în curs de dezvoltare — inexistența unei coordonări cu programele de studiu din principalele țări capitaliste dezvoltate, unde sînt trimiși să-și continue studiile o parte din viitorii specialiști. Din cauza insuficientei capacități proprii de școlarizare datorate, fie unei baze materiale necorespunzătoare, fie lipsei cadrelor de predare și seminarizare și, uneori, din motive de ordin financiar, costul pregătirii unui licențiat considerîndu-se a fi de 2—3 ori mai ridicat decît în țările dezvoltate, numărul studenților care sînt trimiși să-și facă studiile în străinătate s-a mărit considerabil în perioada postbelică. Astfel, în prezent, efectivul de studenți străini depășește cifra de 100 000 în S.U.A., circa 75 000 în Marea Britanie, circa 40 000 în Franța, peste 30 000 în R.F. a Germaniei [8]). Țara de origină, în cele mai multe cazuri, nu asigură acestor studenți, la terminarea studiilor, posturi corespunzătoare calificării pe care o dețin. Adăugînd atracția spre metropole datorată mai ales posibilității obținerii unui nivel de trai mai ridicat, o mare parte din studenții străini — între 1/4 și 1/3 — imigrează după terminarea studiilor în țările capitaliste dezvoltate.

Imigrarea în marile metropole a forței de muncă calificate este facilitată și de insuficiența capacității de educare existente, în unele domenii, chiar în țările capitaliste dezvoltate. După aprecierile lui B. Bowden, ex-ministru al învățămîntului și științei, „întregul sistem medical britanic s-ar prăbuși dacă medicii indieni nu ar lucra în spitalele englezești“ [9]). O situație similară o întîlnim și în S.U.A. Aici, unul din trei medici noi este imigrant. Lipsa de cadre calificate se manifestă și în alte domenii de activitate. Promoția anuală de ingineri a S.U.A., spre exemplu, este de 45 000 iar nevoile economiei sînt de 75 000.

Migrația internațională a forței de muncă se desfășoară într-un cadru juridic, fiind reglementată prin : legislații naționale, acorduri bilaterale și tratate multilaterale.

Legislațiile naționale imprimă politicii de imigrație un caracter de selecție. Restricțiile pot fi : cu caracter rasist (Australia) ; pentru populația inactivă (Elveția) ; cantitative (S.U.A.) ; pentru forța de muncă necalificată (Marea Britanie) etc. Majoritatea legislațiilor naționale cuprind o serie de prevederi preferențiale pentru unele profesii acoperite deficitar de populația autohtonă.

Acordurile bilaterale promovează atît emigrația cît și imigrația. Asemenea convenții au fost încheiate, de exemplu, între principalele țări de imigrație din Europa continentală și statele ce fac parte din bazinul mediteraneean. Cîteva acorduri bilaterale — puține la număr — prevăd libera circulație a forței de muncă (Marea Britanie și Irlanda ; Salvador și Honduras etc.). Tratatele multilaterale cuprind — printre obiective — și realizarea liberei circulații a forței de muncă între statele membre semnatare. Dintre acestea, enumerăm pe cel încheiat în 1954 între țările nordice și pe cel semnat, în 1957, la Roma între țările membre ale C.E.E.

Intervenția statului, în procesul imigrației se manifestă și prin instituționalizarea unor organisme de profil (Ministerul Imigrației, în Australia ; Oficiul Național pentru Imigrație, în Franța etc.). Unele țări au elaborat și pus în aplicare planuri cu privire la imigrație (Franța, Australia etc.). Pentru facilitarea imigrației, o serie de țări, printre care Australia, acordă subvenții pentru transport, oferă locuințe, garantează locul de muncă.

Un rol deosebit de activ îl joacă statul — mai ales în ultimii ani — și în procesul remigrației, în cele două ipostaze ale sale : expulzarea imigranților (Elveția) și repatrierea emigranților (Marea Britanie, R. F. a Germaniei, Grecia etc.).

Alături de legislațiile juridice care reglementează migrația internațională a forței de muncă, pe piața muncii întîlnim și migrația ilicită sau clandestină. Această piață neagră a mîinii de lucru reprezintă un nou „business“.

Alături de stat, o activitate tot mai susținută în domeniul racolării forței de muncă străine o desfășoară

listă a dat naștere comunității de interese economice a tuturor claselor și păturilor sociale care își cîștigă existența prin muncă, unității de năzuințe a întregului popor“

Instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție creează, pentru prima dată în istorie, posibilitatea cunoașterii proceselor și fenomenelor economice și a conducerii lor, pe baza de plan, în cunoștință de cauză, atît la nivel microeconomic, cît și la nivel macroeconomic. Producția bazată pe dominația acțiunii spontane a legilor economice este înlocuită, cum prevedea încă Marx în „Manifestul Constitutiv al Asociației Internaționale a Muncitorilor“, cu **„producția dirijată de previziunea socială, care stă la baza economiei politice a clasei muncitoare“** [8]).

Această coordonare unitară a procesului reproducției lărgite, dirijarea conștientă a procesului de producție, repartiție și circulație se poate realiza pe toate treptele economiei indiferent că este vorba de proprietate de stat sau cooperatistă. Mai mult decît atît, proprietatea socialistă și relațiile de colaborare proprii orînduirii socialiste fac necesară și posibilă conducerea nu numai a proceselor economice, ci a întregii vieți sociale.

Restabilind unitatea firească dintre producător și proprietarul mijloacelor de producție, proprietatea socialistă creează condițiile economice și sociale obiective care permit schimbarea condiției umane în societate, pentru umanizarea economiei. Referindu-se la această formă de manifestare a virtuților noii proprietăți ce va caracteriza comunismul, Marx sublinia în „Manuscrise economico-filozofice“ că noua orînduire trebuie înțeleasă în sensul **„desființării pozitive a proprietății private, considerate ca autoînstrăinare a omului și deci în sensul unei reale luări în stăpînire a esenței omenești de către om și pentru om ; deci o revenire completă a omului, săvîrșită conștient și în cadrul întregii complexități a dezvoltării de pînă acum la starea sa de om social, cu alte cuvinte de om uman“** [9]). O dată cu crearea bazei pentru concordanță dintre forțele de producție și relațiile de producție, formei sociale a producției, corespunzîndu-i acum și o însușire socială, proprietatea socialistă deschide posibilitatea inversării raportului dintre om și mijloacele de producție, acestea, ca muncă trecută, nemaiconstituind acum un mijloc de exploatare a muncitorului, ci un factor al sporirii eficienței muncii vii, al creșterii rodniciei acestuia, în avantajul colectivității și al individului.

Proprietatea socialistă constituie temelia drepturilor și libertăților democratice pe care le creează socialismul, a înfăptuirii năzuințelor fiecărei clase și pături sociale ; ale fiecărui individ ; dezvoltarea și înflorirea proprietății socialiste, reprezintă izvorul bunăstării maselor de oameni ai muncii, chezășia valorificării depline a capacității, energiei și talentelor lor, a împlinirii personalității umane.

De aceea, partidul și guvernul pun în centrul politicii economice dezvoltarea continuă a forțelor de producție și creșterea avuției naționale, creșterea și consolidarea proprietății socialiste.

● Apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste

„INTERESUL principal și fundamental al proletariatului după ce a cucerit puterea de stat — sublinia V. I. Lenin — **este de a mări cantitatea de produse, de a spori în proporții uriașe forțele de producție ale societății“** [10]). Aceasta privește societatea în ansamblul său, colectivele de oameni ai muncii, pe fiecare individ în parte, întrucît cu cît crește avuția națională cu atît sînt mai mari posibilitățile de progres și bunăstare, cu atît este mai mare fondul ce revine pentru repartiția directă a membrilor societății după cantitatea și calitatea muncii.

Prin urmare, dezvoltarea și întărirea orînduirii noastre socialiste sînt indisolubil legate de apărarea și creșterea proprietății socialiste. **„Munca politico-educativă** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. a partidului din noiembrie 1971 — **trebuie să pună pe primul plan apărarea proprietății socialiste — de stat și cooperatiste. Să facem ca fiecare cetățean să-și consacre energia și capacitatea creșterii avuției naționale, înfloririi vieții tuturor oamenilor muncii ; numai astfel va crește și fericirea fiecăruia în parte“** [11]).

Dezvoltarea proprietății socialiste, de stat și cooperatistă, privește mai multe aspecte : sporirea continuă a conținutului material al proprietății ; ridicarea gradului de maturizare prin schimbările ce au loc în nivelul tehnic și structura componentelor proprietății socialiste ; apariția unor forme noi de asociere și cooperare în realizarea unor obiective economice ; perfecționarea formelor de conducere a unităților economice care exprimă funcționarea în fapt a proprietății socialiste și manifestarea reală a dublei calități a membrilor societății.

Premisa de bază a dezvoltării proprietății socialiste o constituie participarea deplină, pe măsura tuturor capacităților, a fiecărui membru apt al societății la producția socială, precum și justa formare și utilizarea eficientă a fondului național de dezvoltare economico-socială. În legătură cu aceasta se impune precizarea că interesele membrilor societății nu trebuie puse numai în legătură cu creșterea și repartizarea fondului de consum (așa cum uneori se tratează în discuții sau în literatura economică sau sociologică), ci cu ambele componente în care se împarte venitul național. În corelația dintre partea destinată fondului de dezvoltare (fondul de acumulare) și cea alocată fondului de consum se exprimă în ultimă instanță relații economice între membrii societății, interesele generale ale societății și cele individuale. Dacă dezvoltarea capacităților și aptitudinilor membrilor societății are loc în general prin intermediul fondului de consum (individual și social), **manifestarea reală a acestor aptitudini,** punerea lor în aplicare nu se poate realiza, decît într-o măsură extrem de limitată fără existența și creșterea acumulării, fără utilizarea unei părți din venitul național pentru dezvoltare. De aceasta depind : gradul de înzestrare tehnică a muncii în procesul de producție care constituie, după cum se știe, baza materială a creșterii productivității și a ușurării muncii fiecăruia ; ridicarea calificării, creșterea ponderii activității intelectuale și schimbarea caracterului muncii ; atragerea a noi și noi contingente de oameni ai muncii în producția socială etc. În acest fel munca acumulată în socialism constituie, după cum arătau Marx și Engels, un mijloc pentru a lărgi, a îmbogăți, a ușura procesul de viață al muncitorilor.

Un prim indicator al dezvoltării proprietății întregului popor îl constituie **creșterea continuă a fondurilor fixe, care constituie principalul component al avuției naționale și al proprietății socialiste.** În întreaga perioadă 1950—1971 valoarea fondurilor fixe puse în funcțiune în economie a crescut de 3,68 de ori, o creștere mult mai accentuată cunoscînd industria (7,5 ori), construcțiile (16 ori), și baza materială a învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății (4,6 ori).

Este semnificativă corelația realizată între partea din venitul național destinată pentru fondul de dezvoltare, pe de o parte și dinamica fondurilor fixe și a fondului de consum pe de altă parte (vezi tabelul nr. 1).

Desigur că volumul fondurilor fixe puse în funcțiune în fiecare perioadă nu este numai rezultatul acumulării propriu-zise, ci și al celei de-a doua surse de finanțare a investițiilor — fondul de amortizare. Avînd însă

Tabel nr. 1

	1956/ 1960	1961/ 1965	1966/ 1970	1971/ 1975*
— Partea din venitul național alocată pentru fondul de dezvoltare (%)	17,3	25,7	30,5	30—32
— Creșterea fondurilor fixe productive (% față de perioada cincinală anterioară)	30	47	67	75
— Creșterea fondului de consum	26,7	32,5	35,0	44,0

*) plan inițial.

În vedere faptul că sistemul de amortizare a suferit, modificări mai mari în perioada premergătoare analizei noastre și în ultimii ani ai cincinalului trecut, se poate conchide că ridicarea ritmului de creștere a fondurilor fixe este rezultatul, în principal, al utilizării unei părți mai mari din venitul național pentru dezvoltare și că pe această bază s-a adus, deci, o contribuție esențială la dezvoltarea proprietății socialiste.

O sarcină deosebită o constituie **îmbunătățirea structurii fondurilor fixe, în primul rînd prin lărgirea și modernizarea fondurilor fixe productive,** care determină gradul de înzestrare tehnică a muncii, nivelul productivității muncii și posibilitățile de progres. Actualul plan cincinal conține sarcini mari în această privință, ponderea fondurilor fixe productive în totalul fondurilor fixe, urmînd să sporească de la 65,2% în 1970 la cel puțin 78,6% în 1975. Odată cu această creștere trebuie să se îmbunătățească și structura tehnologică a fondurilor fixe, prin creșterea părții celei mai active — mașinile și utilajele — și prin ridicarea parametrilor tehnici și economici ai mijloacelor de muncă cu care sînt înzestrate întreprinderile.

In procesul industrializării țării și al dezvoltării intense a agriculturii se **mărește și gradul de concentrare a producției,** crescînd ponderea întreprinderilor care asigură un grad ridicat de combinare și integrare a producției și de utilizare a mijloacelor tehnice moderne. Astfel, în 1950 întreprinderile industriale cu pînă la 500 de muncitori reprezentau 73,1%, cele din categoria 501—2 000 de muncitori — 23,3% iar cele cu peste 2 000 de muncitori 3,6; în 1971 proporțiile respective s-au modificat substanțial: întreprinderile în care lucrează pînă la 500 de muncitori reprezentau numai 42,8% cele cu 501—2 000 de muncitori, — 45,7% iar întreprinderile cu peste 2 000 de muncitori — 11,5%. Concentrarea producției, proces obiectiv, nu trebuie să ducă, desigur, la exacerbarea gigantismului; dimpotrivă în fiecare caz în parte trebuie determinată **mărimea optimă** a întreprinderii care asigură eficiență din toate punctele de vedere.

Are loc o continuă dezvoltare a proprietății socialiste și în agricultura de stat și cooperatistă. Astfel, în întreprinderile agricole de stat s-a realizat o creștere remarcabilă a fondurilor fixe care, calculate la 100 ha teren agricol, au sporit de la 522,3 mii lei în 1960 la 1.458,3 mii lei în 1971. Această creștere a înzestrării tehnice a muncii însă nu s-a reflectat corespunzător în creșterea productivității muncii, numărul mediu scriptic al salariaților la 100 ha înregistrînd chiar o creștere de la 13,2 în 1960 la 14,4 în 1971 [12]). De aceea, se impune, așa cum s-a subliniat și la Conferința Națională a partidului, îmbunătățirea radicală a activității I.A.S. astfel încît pînă la sfîrșitul actualului cincinal ele să se situeze la nivelul unităților agricole moderne din țările cu agricultură avansată, din punct de vedere al organizării și eficienței economice, inclusiv al forței de muncă folosite la 100 ha.

În ce privește cooperativele agricole de producție se remarcă și aici dezvoltarea proprietății obștești (vezi tabelul 2).

Tabelul nr 2

Principalii indicatori ai dezvoltării proprietății socialiste în c.a.p.

	1960	1965	1970	1971
Proprietate obștească (milioane lei)	5.323,1	16.766,9	25.951,8	27.885,6
— la 100 ha teren agricol (mii lei)	109,7	133,9	286,2	311,9
Fonduri proprii (mil. lei)	979	2439	2219	2473
Credite acordate de stat (mil. lei)	483	372	1892	2169
Fonduri fixe la 100 ha teren agricol (mii lei)	85,7	141,6	234,9	254,0

Trebuie remarcat, însă, că în multe cooperative agricole proprietatea obștească se dezvoltă lent, ceea ce afectează în primul rînd posibilitățile de dezvoltare, nivelul producției și veniturilor cooperativei și prin aceasta însăși mărimea veniturilor personale ale cooperatorilor. Această situație se datorește alocării unei cote prea scăzute din producție netă pentru dezvoltare, dispersării sau irosirii investițiilor în activități mai puțin eficiente sau neproductive, precum și gospodărirea necorespunzătoare a mijloacelor destinate investițiilor în procesul realizării acestora.

Din analiza datelor rezultă că, deși a scăzut, numărul cooperativelor care alocă sub 18% din producția netă pentru dezvoltare era în 1970 destul de mare — 1358 (față de 1719 în 1966); cele care au alocat între 18—25% era de 1589 (1618% în 1966), iar peste 25% — 1681 (față de 1342) [13]). De aceea, prin noile precizări recente aduse Statutului C.A.P. se prevede că partea din venitul global ce poate fi destinată dezvoltării, se determină de fiecare cooperativă, dar nu sub limita de 18%.

Elemente noi, originale în domeniul proprietății socialiste aduc măsurile luate în ultimii ani în domeniul agriculturii. Cel mai caracteristic dintre acestea îl reprezintă **extinderea cooperării intercooperatiste prin crearea asociațiilor intercooperatiste,** ca organizații economice socialiste, de sine stătătoare. Ele reprezintă o formă superioară de organizare a producției și muncii, a proprietății cooperatiste care asigură condiții favorabile pentru utilizarea rațională a resurselor materiale și umane, pentru specializarea și concentrarea producției, pentru introducerea tehnologiilor noi și creșterea eficienței economice. Numărul acestora a crescut de la 41 în 1968 la 392 în 1971.

Din punct de vedere al relațiilor de producție, crearea și extinderea asociațiilor intercooperatiste, precum și organizarea consiliilor intercooperatiste — care îndeplinesc funcții importante în domeniul amplasării raționale a culturilor, specializării unităților, organizării asociațiilor intercooperatiste — permanentizează relațiile de cooperare între cooperativele agricole de producție în toate momentele esențiale ale reproducției-producție, repartiție, circulație, conducerea activității economice, — generînd, totodată, forme ale proprietății intercooperatiste; aceasta reprezintă un grad mai ridicat de socializare socialistă a mijloacelor de producție.

În cadrul măsurilor întreprinse în prezent pentru dezvoltarea agriculturii, se extinde, totodată, aria și se perfecționează formele **de cooperare între unitățile de stat și cele cooperatiste,** crește gradul de cooperare și împletire a celor două forme de proprietate, atît prin organizarea secțiilor de mecanizare în cadrul cooperativelor și colaborarea mai strînsă între S.M.A. și cooperative, cît și prin organizarea unor întreprinderi sau acțiuni comune în domeniul creșterii animalelor, prelucrării și desfacerii produselor etc. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie prevederea Programului național privind dezvoltarea zootehniei de a se trece la organizarea nu numai a unor forme intercooperatiste, ci și a unor ferme mari de creștere a animalelor prin cooperare între întreprinderile agricole de stat și cooperativele de producție.

Importanța lor constă, în primul rînd, în faptul că astfel de forme de cooperare contribuie la creșterea eficienței economice, datorită faptului că unitățile de stat pot acorda un ajutor calificat cooperativelor, dispun de mijloace tehnice și experiență avansată; în acest fel se asigură utilizarea mai bună a capacităților de producție și forței de muncă. Din punct de vedere social-economic, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. din 17—19 martie 1970, prin cooperarea între sectorul de stat și cel cooperatist **se face un pas înainte spre apropierea celor două sectoare agricole socialiste, spre omogenizarea socialistă a satului. Aceste acțiuni constituie, în același timp, o formă de ajutor acordat de clasa muncitoare țărănimii cooperatiste.**

De o însemnătate deosebită, politică, economică și socială este și perfecționarea proprietății ca relație socială de producție, care presupune exercitarea efectivă de către cei ce muncesc nu numai a funcției de producție, dar și de proprietari colectivi ai mijloacelor de producție. Prin instituționalizarea organelor de conducere colectivă, inclusiv a adunărilor generale ale salariaților, s-au creat mecanisme reale prin care oamenii muncii să participe la conducerea activității social-economice și la administrarea bunurilor obștești. Formei colective de însușire a mijloacelor de producție îi corespund și metode colective de adoptare a deciziilor și de gospodărire a fondurilor întreprinderilor socialiste. Pentru a înțelege mai bine semnificația acestor măsuri pe linia adîncirii democratismului economic și a implicațiilor lor pozitive trebuie avut în vedere că aceste organisme s-au instituit în condițiile în care are loc și lărgirea atribuțiilor și competențelor unităților economice, acolo unde acționează masele de oameni ai muncii și unde ele își exercită efectiv dubla calitate de producător și de proprietari colectivi.

Dacă adăugăm și eforturile mari pe linia dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii, a creșterii numărului de cadre calificate, a instituirii minimului garantat și a sistemului de pensii pentru cooperatori, a preocupărilor pentru sistematizarea localităților, avem imaginea procesului, treptat dar continuu, de mișcare în direcția apropierii dintre munca din industrie și cea din agricultură, dintre cele două forme de proprietate și dintre modul de viață de la oraș și sat.

În același timp dezvoltarea proprietății socialiste este indisolubil legată de utilizarea rațională a mijloacelor de producție la fiecare loc de muncă și de luptă împotriva oricăror forme de risipă, a tuturor încercărilor de a submina proprietatea obștească, a delapidatorilor, orice încercare de slăbire a acesteia lovind interesele vitale ale tuturor oamenilor muncii și fiind, de aceea, în esența ei ostilă socialismului. Tocmai de aceea Constituția țării noastre, Codul muncii, precum și proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, subliniază ca o îndatorire primordială, profund patriotică a tuturor membrilor societății apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste.

prof. univ. dr. Gh. CREȚOIU

1) Nicolae Ceaușescu: „Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative" Ed. politică, pag. 36.

2) Nicolae Ceaușescu: Raport la Conferința Națională a P.C.R. — decembrie 1967. Editura politică, 1967, pag. 28.

3) K. Marx: Bazele criticii economiei politice, Editura politică, 1972, pag. 443.

4) K. Marx, F. Engels: Opere, vol. 16, Editura politică, 1963, pag. 30.

5) Nicolae Ceaușescu: Raport la proiectul de Constituție a R.S. România, Ed. politică 1965,

6) Vezi: Contribuții la dezbaterea problemelor teoretice ale economiei socialiste, vol. 2, pag. 12.

7) Nicolae Ceaușescu: Raport la Conferința Națională a P.C.R., decembrie 1967, pag. 28.

8) K. Marx și Fr. Engels, Opere vol. 16, Ed. pol. 1963, pag. 11.

9) K .Marx ,F. Engels: Despre artă și literatură, E.P.L.P., 1965, pag. 109.

10) V. I. Lenin: Opere complete, vol. 44, Editura politică, 1967, pag. 348.

11) Nicolae Ceaușescu: Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste". Ed. politică, 1971, pag. 49.

12) Vezi Anuarul Statistic al R.S. România 1972, Editura D.C.S. pag. 215.

13) Vezi „Politica economică a P.C.R. — agricultura", Editura politică 1972, pag. 262.

MIGRAȚIA INTERNAȚIONALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ÎN SISTEMUL MONDIAL CAPITALIST

IN PERIOADA postbelică, fluxul migrației internaționale a forței de muncă este alimentat cu un efectiv mediu anual ce depășește două miloane de persoane. Acest transfer de forță de muncă se efectuează în proporție de aproximativ 1/2 între statele europene, fiind furnizat, cu predilecție, de țările ce fac parte din bazinul mediteraneean, dintre care se detașează Italia. Numai în ultimul deceniu (1960—1969) [1]) au imigrat anual circa 400 000 persoane în R. F. a Germaniei, peste 300 000 în Elveția și S.U.A., mai mult de 200 000 în Franța și Canada, aproximativ 100 000 în Australia și Israel.

În cadrul acestui flux, principala tendință care se manifestă în perioada postbelică, sub impulsul desfășurării revoluției tehnico-științifice, o constituie amploarea pe care o ia migrația forței de muncă cu o înaltă calificare.

Punctul de atracție al exodului de intelectuali — cunoscut sub denumirea de „Brain-Drain" — îl constituie S.U.A. Dacă în perioada interbelică 1 din 40 imigranți activi era intelectual, în ultimele două decenii ponderea „Brain-Drain"-ului în populația activă imigrată în S.U.A. a crescut de cinci ori[2]). În 1975 — conform estimațiilor Departamentului Muncii al S.U.A. — unul din cinci imigranți activi va fi intelectual.

Principalul furnizor al S.U.A. de „Brain Drain" îl constituie țările vest-europene. Din rîndul acestora se detașează Marea Britanie și R.F.G., care alimentează fluxul de inttelectuali, cu peste 1/2 din efectivul european (Marea Britanie, 1/3 și R.F.G., 1/5) [3]).

În ultimul timp, atracția exercitată de S.U.A. este mai evidentă pentru țările în curs de dezvoltare. Astfel, numai în deceniul șapte, ponderea acestora în fluxul migrației de intelectuali s-a dublat — furnizînd S.U.A., la ora actuală, aproape 1/2 din efectivul total [4]). Țările în curs de dezvoltare constituie o sursă de aprovizionare cu intelectuali și pentru unele țări vesteuropene. Astfel, exodul de „Brain-Drain" din țările în curs de dezvoltare — membre ale „Commonwealth"-ului — spre Marea Britanie, ia amploare în deceniul șase. Această imigrație echivalează cu 1/2 din fluxul de intelectuali ce emigrează din Marea Britanie. Deci, Marea Britanie, la 2 intelectuali pierduți prin emigrare (în S.U.A., Rep. Sud. Africană, țările „albe" ale Commonwealth-ului), cîștigă 1 intelectual, provenit din „lumea a treia". R.F.G. are o situație oarecum similară cu a Marii Britanii, cu deosebirea însă că imigrația intelectualilor provine din țările Europei — cu precădere din Austria — care pierde în favoarea Germaniei Federale aproximativ 1/2 din diplomații săi universitari. Suedia — la fel ca și R.F.G. — absoarbe intelectuali europeni, din celelalte țări nordice, mai ales din Danemarca.

În fine — dar nu în cele din urmă – Franța, reprezintă un punct de atracție deosebit — în primul rînd pentru intelectualii din domeniul literaturii și artelor. Spre deosebire de celelalte țări europene, Franța are o participare infimă la exodul creierelor în străinătate, fiind prezentă în țările dezvoltate — doar în Canada (în provincia Québec).

„Brain Drain-ul" se îndreaptă și în spre țările în curs de dezvoltare, fiind constituit din reprezentanții

MARKETING

De la studiul cererii la formularea strategiei. Produsul: plăci fibro-lemnoase

DEPISTAREA OPORTUNITĂȚILOR LA EXPORT

EXPORTUL de produse lemnoase are o veche tradiție în țara noastră, însă structura sa a suferit importante modificări în ultimii ani. Ca urmare a politicii judicioase de orientare a producției spre valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării, se remarcă, și la export o deplasare structurală importantă de la produsele cu un grad mai scăzut de prelucrare (lemn rotund, cherestea etc.) către produsele finite sau semifinite (mobilă, PFL, PAL, hîrtie etc.)

Prin darea în exploatare a noilor capacități de producție ce se construiesc în această ramură, în actualul cincinal producția și exportul R. S. România (situată deja în prezent între primii 5 producători și exportatori ai continentului nostru) vor marca o dinamică accelerată.

În aceste condiții, cercetarea pieței internaționale, a structurii și dimensiunilor cererii, ca și depistarea tendințelor ei de durată se impune cu acuitate pentru asigurarea debușeului extern. Astfel, la cererea și cu sprijinul exportatorului (ISCE Exportlemn) Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale, utilizînd metodele cercetării și prognozei de marketing a elaborat un amplu studiu privind cererea externă pentru plăci fibrolemnoase. Se poate aprecia că prognozele făcute în studiu, constituie veritabile jaloane pentru activitatea de viitor atît a producătorului, cît și a exportatorului.

CONSUMUL mondial de plăci fibrolemnoase a marcat în decursul deceniului trecut o tendință permanentă de creștere, de la 4,1 milioane tone în 1960 la 6,2 milioane tone în 1965 și 7,0 milioane tone în 1969.

Pentru analiza perspectivelor evoluției consumului internațional de PFL, în următorii ani, am folosit unele metode de prognozare bazate pe proiectarea în viitor a tendințelor trecute (seriile de date statistice fiind în prealabil ajustate pentru a elimina influența factorilor întîmplători). De asemenea, pentru a putea prognoza cu un grad mai ridicat de certitudine evoluția viitoare a cererii pentru diferitele țări, ne-am folosit de corelația existentă între consumul de PFL și cererea din partea sectoarelor de utilizare a acestora — mobilă, locuințe, ambalaje etc., determinată în ultimă instanță de dinamica populației și veniturilor, după formula:

$$C_t = C_0 \sqrt{\frac{P_t}{P_0} \cdot b \cdot \frac{V_t}{V_0}} \quad c$$

unde,

t = anul orizont al prognozei
C_t = consum în anul t
C_0 = consum în anul de bază
P_t = populația în anul t
P_0 = populația în anul de bază
V_t = venitul în anul t
V_0 = venitul în anul de bază
b, c = parametri constanți (calculați pe baza unei serii anterioare de 10—15 ani)

Cererea va fi stimulată atît de intensificarea activității în principalele sectoare de utilizare a PFL (construcții, mobile etc.), cît și de tendința de înlocuire a cherestelei, devenită deficitară în marea majoritate a regiunilor globului.

Producția va urma pe plan mondial o tendință similară de creștere, estimîndu-se că oferta va depăși de regulă cererea, fapt ce va crea dificultăți exportatorilor de PFL. Excepție va face continentul nord-american, care, la nivelul anului 1980, va înregistra, potrivit aprecierilor FAO, un deficit de cca. 300 mii tone.

Orientarea cererii din ce în ce mai mult către produse cu un grad sporit de prelucrare, care să poată fi utilizate în forma respectivă, fără a necesita alte operații în afara asamblării lor, va determina creșterea ponderii plăcilor fibrolemnoase innobilate în producția și consumul de PFL.

Importul mondial de plăci fibrolemnoase care în deceniul trecut a crescut ceva mai rapid decît consumul (în medie cu 7,3% pe an, față de 6,8%) se prevede să crească în viitor mai lent, în medie cu 3,8—3,9% pe an, pînă în 1975 și cu 3,3—3,4% pe an pînă în 1980. În consecință, gradul de acoperire a consumului prin import (peste 17% în prezent) se va diminua ușor în următorii ani (cca. 16% în 1975, sub 15% în 1980).

Importul european de PFL va crește la cca. 1,1 milioane tone în 1975 și 1,3 milioane tone în 1980, deținînd în continuare ponderea cea mai importantă (deși în scădere) în importul mondial.

Pînă în anul 1975 nu se prevăd schimbări de poziție importante între principalele țări importatoare pe plan mondial, acestea continuînd să fie Anglia (cca. 297 mii tone), S.U.A. (254 mii tone), Olanda (186 mii tone), R. F. a Germaniei (167 mii tone), Danemarca (80 mii tone), Belgia—Luxemburg (69 mii tone), Franța, Italia etc., cărora li se vor adăuga unele țări socialiste tradițional importatoare (R. D. Germană, R. P. Ungară) sau care și-au majorat considerabil importurile de PFL în ultimii ani (R. P. Polonă), precum și unele țări în curs de dezvoltare.

Importurile de PFL innobilate vor crește mai rapid, atingînd în 1975, conform estimărilor, 33 mii tone în Belgia-Luxemburg, 22—23 mii tone în Anglia și Italia, cca. 18 mii tone în Franța și Olanda etc.

Principalele surse de aprovizionare vor fi în continuare, atît pentru PFL innobilate cît și neinnobilate, țările scandinave, țările socialiste — în principal U.R.S.S., R.S.F. Iugoslavia, R.P. Bulgaria, R.S. România, precum și cîteva țări din alte continente — Canada, Brazilia, Republica Sud-Africană, Australia etc. În condițiile unor creșteri mult mai lente ale consumului și importului mondial, este de prevăzut o acută concurență pentru menținerea și lărgirea debușeelor existente, precum și pentru cucerirea de noi piețe. Direcțiile de acțiune ce se impun pentru producătorii și exportatorii noștri, sînt, în principal, următoarele:

• În domeniul producției:

• În ceea ce privește materia primă folosită, pentru producerea de PFL, fabricile noastre utilizează în medie 43-45% deșeuri și așchii de lemn. Comparativ cu alte țări, mari producătoare de PFL (R.P. Polonă — 99%, Austria 91%, Suedia și R.S. Cehoslovacă 84% etc.) această proporție este destul de modestă, fiind necesare eforturi pentru mărirea ei;

• Este necesară diversificarea calitativă a producției de PFL, inclusiv innobilate și HDS, în funcție de solicitările domeniilor în care sînt utilizate. În acest scop apreciem ca indispensabilă perfecționarea și dezvoltarea cercetării uzinale (sau, eventual, la nivel de ramură), care să urmească în primul rînd perfecționarea calității produselor existente și diversificarea lor, conferirea unor calități speciale, necesare unor anumite domenii de utilizare etc. Referitor la diversificarea sortimentelor din punct de vedere dimensional, avem în vedere două aspecte: îmbunătățirea gamei sortimentale oferite, sub aspectul formatelor (în dimensiuni mult mai variate), fapt care va trebui avut în vedere la construirea noilor obiective planificate sau cu ocazia eventualelor reutilări a liniilor de producție existente și **producerea unei game mai largi de grosimi, îndeosebi** dimensiuni mici: 2,5—3—3,2—3,5 mm etc. — foarte solicitate pe piață. În prezent, modul de urmărire a realizării planului de către unitățile producătoare (în tone sau metri cubi) nu este de natură să stimuleze producția grosimilor mici, diversificate. De aceea, propunem ca urmărirea realizării planului să se facă în funcție de suprafețe sau chiar de grosimi.

• În domeniul comercializării:

• Este necesar ca **exporturile noastre pe actualele piețe să nu înregistreze fluctuații** importante de la un an la altul, întrucît acest fapt ar antrena pierderea pozițiilor pe piață;

• Din analiza perspectivelor pieței mondiale a reieșit că în următorii ani **consumul de PFL va crește mai rapid în țările în curs de dezvoltare.** Multe dintre aceste țări pot fi considerate ca debușee potențiale de perspectivă, fiind necesară întreprinderea unor acțiuni de prospectare a acestor piețe și de promovare a exporturilor noastre de PFL.

De asemenea, un rol important pentru exportul nostru pot juca țările mari importatoare — S.U.A., Canada, dintre țările europene Italia și Spania etc., care, în prezent, nu figurează practic între piețele noastre de desfacere;

• Va trebui soluționată **problema respectării termenelor și condițiilor contractuale de livrare a plăcilor fibrolemnoase.**

În acest sens se impun unele măsuri organizatorice, cum ar fi **crearea unor stocuri-tampon**, de dimensiuni optime, la fabrici și în bazele de export, care să permită livrarea promptă a comenzilor primite, în specificațiile solicitate; **organizarea transportului cu autocamioane** către țările vest-europene, aceasta permițînd atît reducerea considerabilă a termenelor de livrare, cît și posibilitatea livrării cu regularitate a unei largi game sortimentale, în cantități reduse, direct la consumatorii finali, eliminîndu-se eventualele depozitări pe rețeaua de comercializare.

În cazul transportului „via mare" se pune cu deosebită acuitate problema **introducerii, cel puțin parțial, a containerizării** (de exemplu, exportatorii suedezi livrează în Anglia de regulă în containere), evitîndu-se astfel necesitatea unei depozitări îndelungate a mărfii în porturile de descărcare sau în depozite intermediare și diminuîndu-se totodată cheltuielile de manipulare și transport.

• **Rețeaua de distribuție** a PFL pe piețele occidentale cuprinde în prezent numeroși intermediari — importatori, angrosiști, detailiști etc. Posibilitățile de eliminare a unora dintre aceste verigi sînt variate, diferind de la o țară la alta. Astfel, o variantă ar putea-o reprezenta cooperarea cu firme din străinătate care dispun de rețele de desfacere proprii sau înființarea de societăți mixte de comercializare etc., obiectivele care vor trebui avute în vedere fiind majorarea volumului și eficienței economice a exportului românesc de PFL, prin apropierea de consumatorul final, prin participarea activă a reprezentanților noștri la comercializarea PFL pe piață, prin eliminarea unor verigi intermediare.

De asemenea, în funcție de o serie de factori, cum ar fi specificul pieței, posibilitățile și modul de organizare a transporturilor, legislația țării importatoare etc., se pot eventual crea **depozite în străinătate** în special în țările unde relațiile directe cu consumatorii finali implică multe dificultăți.

• Un aspect interesant îl constituie **acordarea a diferite servicii consumatorilor**. Acest „service" poate consta, de pildă, în indicarea precisă a domeniilor de utilizare a sortimentelor respective, a celor mai potrivite suporturi pentru acestea, a modului concret de decupare, tăiere, asamblare, lipire, întreținere etc., în acordarea unor garanții calitative ș.a.m.d., consecința directă fiind creșterea prestigiului pe piață, lărgirea numărului clienților și ridicarea eficienței exportului.

• În domeniul promovării:

• În acest sens, recomandăm **personalizarea campaniei publicitare**, găsirea unei forme proprii, care să facă sinonim produsul cu marca, întreprinderea și țara de proveniență (exemplu: PLĂCI FIBROLEMNOASE ÎNNOBILATE DE CEA MAI BUNĂ CALITATE = EMAROM, MELAROM = EXPORTLEMN ROMANIA etc.).

În prezent la activitatea de publicitate și reclamă, alături de întreprinderea de comerț exterior, participă și **combinatele producătoare de PFL pentru export** care trebuie să-și aducă o contribuție substanțială la creșterea nivelului calitativ al acțiunilor publicitare, urmărind în cadrul acestora diferențierea produsului românesc a ofertei specifice.

• Desigur că există multiple mijloace publicitare, alegerea trebuind să se facă numai pe baza analizei eficienței lor potențiale. Considerăm că posibilități interesante oferă **publicitatea directă**, prin sistemul „public relation", prin intermediul poștei sau curierilor, realizîndu-se o legătură directă cu consumatorii (în special cu cei importanți). Acestora li se pun la dispoziție materialele publicitare, eventual însoțite de o scrisoare de prezentare a produselor, a condițiilor de service ce se acordă, a modului cum se poate intra în legătură cu producătorul sau exportatorul (adresă, număr de telefon etc.).

Această acțiune se poate potențial concretiza prin crearea la EXPORTLEMN a unui mic sector, specializat în „public relation", care să se ocupe cu identificarea cumpărătorilor potențiali, cu întocmirea și expedierea scrisorilor și obiectelor de prezentare și reclamă, cu urmărirea răspunsurilor.

O formă de promovare din ce în ce mai mult utilizată, care ar putea fi folosită și de noi pentru promovarea exporturilor de PFL în special pe piețele mai importante, obișnuite cu astfel de manifestări — Anglia, R. F. a Germaniei, Franța etc. — o constituie organizarea de conferințe tehnice de specialitate, în cadrul cărora se expun caracteristicile principale ale produsului oferit, calitățile sale, se prezintă mostre, filme documentare etc.

• În scopul promovării puternice a produsului pe o anumită piață considerăm că este necesar să fie utilizate un minimum de două căi publicitare și un maxim de trei căi, din experiența a numeroase țări (S.U.A., Canada, Japonia, unele țări vest-europene etc.), reieșind că posibilitatea de recepționare a mesajelor publicitare este maximă în acest caz

• Prospectele pliantele, cataloagele trebuie să fie realizate la un nivel grafic superior; ar fi utilă realizarea cîtorva mii de seturi de mostre de PFL, copertate într-un sistem de casetă cu marca produselor și emblema întreprinderii exportatoare, care ar urma să fie utilizate pentru întreprinderea unor acțiuni pe principalele piețe unde intenționăm să ne plasăm produsele.

Toate aceste acțiuni trebuie să reliefeze, în afara principalelor date tehnice și dimensionale, faptul că produsele noastre se situează la nivelul calitativ al celor mai bune produse străine similare.

Romulus PALADE
cercetător științific
INSCIN

TEHNICI DE CERCETARE A PIEȚEI [I]

CERCETAREA piețelor externe începe cu **efectuarea de studii preliminare** asupra condițiilor generale și specifice ale diferitelor piețe care pot interesa exportul unei anumite categorii de produse și care să orienteze etapele următoare de cercetare, programare și promovare a exportului.

Această primă cercetare de birou, care trebuie să fie cuprinzătoare și relativ puțin costisitoare, ia în considerație, pe baza surselor secundare de informație de care dispune (statistici, studii elaborate în prealabil d eorganizații specializate, rapoarte de piață ale diferitelor firme etc.) mai întîi anumite date generale, care încadrează problema concretă de export sau import și-i stabilește orizontul. Asemenea date generale pot fi, de pildă: **factorii naturali** (date geografice, aspecte climaterice, date asupra mișcării populației etc.); **elemente culturale de bază** (limbă, cultură, obiceiuri etc.): date asupra **structurii economice și sociale**; date asupra **structurii transporturilor; factorii politici și juridici** care influențează și reglementează piața (sistem politic, reglementări juridice, dispoziții legislative și uzanțe de comerț exterior, reglementări vamale și contingentări etc.); date privind **comportarea psiho-socială** a locuitorilor (mentalități, caracteristici naționale etc.)

În cazul studierii situației unor surse de aprovizionare externe, îndeosebi pentru materii prime, trebuie de asemenea studiate în prealabil: date istorice și tehnologice asupra materiilor prime care interesează; structura ofertei (date asupra producției, a condițiilor de prelucrare și transport); structura cererii (date asupra necesităților, a substituirilor posibile) etc; formarea prețurilor și organizarea pieței (structura schimburilor); căi de aprovizionare, caracteristici tehnice și comerciale, a porturilor, căilor ferate, șoselelor care leagă acele surse de economia noastră.

Acest prim studiu preliminar cuprinde, în continuare, evaluarea, pe baza datelor statistice și documentare specifice, a piețelor posibile de export sau de import orientarea spre anumite piețe și determinarea principalelor elemente care prezintă interes pe aceste piețe.

Intr-o a doua etapă de pregătire a operațiilor comerciale la nivel de întreprindere se procedează la anchete, restrînse printre conducătorii și experții întreprinderii producătoare și exportatoare asupra poduselor sau categoriilor de produse care trebuie selecționate și pregătite pentru piețele în care se intenționează pătrunderea. Acest pas este important atît din punctul de vedere al politicii de dezvoltare a produselor, cît și al desfacerii lor, al alegerii celor mai potrivite modalități de distribuție și vînzare.

În fine, **o a treia etapă constă în efectuarea unor cercetări de piață mult mai ample și mai minuțioase,** utiilzînd unele tehnici de evaluare cantitativă, care prelucrează datele furnizate de sursele statistice generale, cît și de anchete realizate cu ajutorul unor reprezentanțe sau organizații specializate locale în diferite țări, pentru a determina elementele concrete ale cererii pe diferitele piețe analizate.

Aceste studii mai largi trebuie să răspundă de preferință la trei întrebări principale care pot interesa întreprinderile de comerț exterior și de producție pentru export: care este potențialul pieței?; care este potențialul de vînzare al exportatorilor sau de cumpărare al importatorilor?; care este segmentul din fiecare piață asupra căruia să se concentreze pregătirea produselor și vînzarea exporturilor?

De pildă, folosind prognozele existente asupra creșterii produsului național brut în diferite țări, organizații specializate din străinătate (Institutul de conjunctură Stockholm) efectuează analize de regresie între creșterea importurilor de mașini și utilaje și a produselor național-brute din diferite țări importatoare, folosind diferite tipuri de ecuații lineare și logaritmice.

Pe baza acestor coeficienți a fost evaluat potențialul de import de mașini al acestor țări.

	Ecuații lineare		Ecuații logaritmice lineare	
	Inclinație marginală de import	Coeficient de corelare	Elasticitate de import	Coeficient de corelare
Franța	0,287	0,988	3,449	0,988
Italia	0,077	0,924	2,699	0,940
R.F. a Germaniei	0,039	0,975	4,143	0,998
Anglia	0,054	0,960	4,063	0,943
Austria	0,167	0,989	3,003	0,986
Statele Unite	0,014	0,927	5,152	0,918

prof. dr. A. ZAMFIR

INFORMATIE-DECIZIE

IN EXPERIMENTARE:

PROIECTELE PRELIMINARE DE RAŢIONALIZARE A EVIDENŢEI (III)

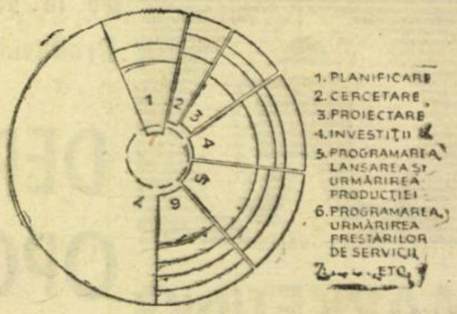

Fig. 1.

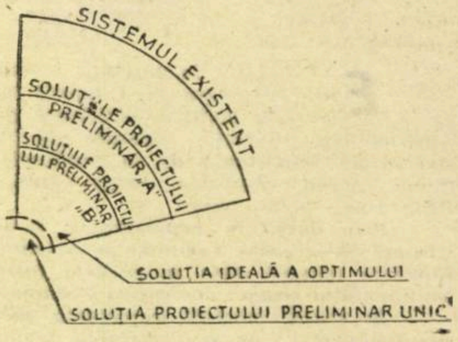

Fig. 2.

IN CADRUL MĂSURILOR legate de reducerea cheltuielilor de producţie şi optimizarea procesului muncii, apare ca un obiectiv major actualizarea permanentă a sistemului informaţional al fiecărei unităţi economice, al fiecărei activităţi din cadrul ansamblului economiei naţionale. Acest obiectiv trebuie urmărit în toate etapele desfăşurării acţiunii de raţionalizare a sistemului informaţional, respectiv: elaborarea proiectului preliminar; elaborarea proiectului preliminar unic; experimentarea proiectului preliminar unic; elaborarea proiectelor finale; aplicarea proiectelor finale; generalizarea soluţiilor de raţionalizare.

Pornind de la faptul că pe de o parte, stadiul de desfăşurare a acţiunii de raţionalizare poate să difere de la o activitate la alta, respectiv elaborarea proiectului preliminar unic pentru o activitate se face în aceeaşi perioadă cu experimentarea pentru altă activitate, iar pe de altă parte că „informaţiile de intrare" într-o activitate (ce sînt simultan „ieşiri" din alte activităţi), se recomandă a fi preluate în forma lor raţionalizată, la întocmirea proiectului preliminar unic, se pune în mod firesc întrebarea: Se poate asigura o asemenea succesiune în elaborare; există un alt mod de abordare care să evite întîrzierile în lanţ? Răspunsul este, după părerea autorului, afirmativ.

PROIECTELE preliminare, pe activităţi, elaborate în cadrul unei unităţi economice, considerată reprezentativă, sînt rezultatul unei analize critice, amănunţite, dar cu largă perspectivă a sistemului existent, a deficienţelor care se regăsesc, propunînd soluţii adecvate fiecărui caz.

Proiectul preliminar unic reprezintă un prim nivel de generalizare, luînd naştere prin punerea de acord a soluţiilor de raţionalizare a sistemului de evidenţă, propuse în cadrul mai multor proiecte preliminare ale aceleiaşi activităţi, întocmite însă, în unităţi social-economice diferite. Se asigură astfel un sistem informaţional unitar pentru fiecare activitate, eliminîndu-se paralelismele şi verigile inutile, care, într-o unitate sau alta, au apărut ca rezultat al unor decizii luate cu ani în urmă şi depăşite în etapa actuală. Acumularea la acest nivel a unor soluţii calitativ diferite necesită reanalizarea, într-o înşiruire logică, a tuturor informaţiilor care apar în sistemul de evidenţă al activităţii respective, în cadrul proiectelor preliminare propuse de unităţile reprezentative şi elaborarea pe această bază a proiectului preliminar unic.

Proiectul unic astfel conceput, prin soluţiile prezentate asigură punerea de acord a punctului de vedere al coordonatorului activităţii respective cu diversitatea de gîndire a factorilor responsabili din unităţile care au elaborat proiecte preliminare.

Ar fi o gravă eroare dacă informaţiile ar fi tratate izolat şi îmbinate în mod mecanic, să prezentăm această stocare de informaţii singulare sub forma unui tablou unitar al desfăşurării activităţii.

În fig. 1 este prezentată grafic trecerea de la sistemul existent, în faza de elaborare a proiectului preliminar, la sistemul propus prin proiectul preliminar unic. Dacă considerăm activitatea pe ansamblul economiei naţionale reprezentată printr-un cerc, în aria de cuprindere a cercului se regăsesc activităţile componente ansamblului; aceste activităţi sînt separate de razele cercului şi numerotate cu 1, 2, 3... etc.

În cadrul proiectelor preliminare ale fiecărei activităţi economice sînt propuse mai multe soluţii, însumind informaţiile considerate strict necesare. Reprezentînd grafic soluţia unui proiect preliminar A sau B (fig. 2) printr-un arc de cerc fixat între cele două raze care delimitează activitatea respectivă, putem considera că soluţiile celorlalte proiecte preliminare ale aceleiaşi activităţi se înscriu pe arcuri de cerc asemănătoare, dar de alte dimensiuni.

Sfera acestor soluţii se restrînge tinzînd spre soluţia ideală a optimului, înţeleasă aici ca echilibru optim între ceea ce este general în funcţionarea sistemului şi ceea ce este specific, particular subsistemului activităţii. Soluţia ideală a ansamblului poate fi reprezentată printr-un cerc concentric (linie întreruptă), obţinut prin însumarea arcurilor de cerc corespunzătoare soluţiilor optime ale fiecărei activităţi componente.

Constatăm că datorită caracterului eterogen al activităţilor componente, pe de o parte şi restricţiilor de funcţionare optimă a ansamblului pe de altă parte, soluţiile adoptate de proiectele preliminare unice pentru aceste activităţi (reprezentate prin arcele de cerc) se situează în mod obiectiv într-un raport de suboptimizare parţială. Exemplu: soluţiile propuse pentru activitatea de cercetare (notată cu numărul 2 în figură) ca urmare a restricţiilor impuse de „informaţiile de intrare" din alte activităţi cum ar fi activitatea de planificare, proiectare etc. sînt puse sub raport de suboptimizare faţă de soluţia ideală. De aceea, în vederea realizării unor soluţii unice cît mai apropiate de optim, pentru diversitatea de cazuri particulare, acţiunea de raţionalizare a prevăzut posibilitatea elaborării unor variante prezentate ca părţi distincte ale proiectului preliminar unic.

Un exemplu concret în acest sens ar putea fi luat din activitatea de „programare şi urmărire a prestărilor de servicii privind distribuţia apei potabile". La elaborarea proiectului preliminar unic privind raţionalizarea sistemului de evidenţă pentru această activitate, s-au analizat particularităţile care se regăsesc în structura organizatorică a unităţilor economice în care se desfăşoară activitatea. Rezultatele acestei analize au condus la prezentarea în cadrul proiectului unic a două variante, respectiv o variantă pentru localităţile din ţară în care sfera acestei activităţi este mult mai restrînsă, fiind inclusă în atribuţiile întreprinderii de gospodărie comunală, unde volumul de informaţii necesar desfăşurării acestei activităţi este mult diminuat şi o altă variantă pentru municipiul Bucureşti unde există o întreprindere specializată în distribuţie de apă potabilă (I.C.A.B.) cu un mare volum de informaţii, justificat de necesitatea servirii în bune condiţiuni a unui număr foarte mare de abonaţi.

Concluzia ce se desprinde pentru etapa de experimentare a proiectelor unice este că unităţile economice trebuie să aplice creator indicaţiile date, de proiect, astfel încît să se apropie cît mai mult de optimul funcţionării sistemului propriu.

REFERITOR LA ELABORAREA proiectului preliminar unic, aminteam faptul că soluţiile prezentate trebuie să ţină cont de „informaţiile de intrare" în activitatea respectivă care sînt preluate, ca „ieşiri", din alte activităţi. Aceste informaţii se preiau în forma în care există în momentul elaborării proiectului preliminar unic.

Cazuri posibile: 1. Informaţiile de „intrare" nu sînt şi nici nu vor fi raţionalizate prin soluţiile prezentate în proiectele preliminare unice ale activităţilor care le transmite ca „ieşiri", 2. „Informaţiile de intrare" nu sînt, dar vor fi raţionalizate prin soluţiile prezentate în proiectele preliminare unice ale activităţilor care le transmite ca „ieşiri"; 3. „Informaţiile de intrare" sînt raţionate şi pot fi preluate din proiectele preliminare unice ale activităţilor care le transmite ca „ieşiri" aprobate de la caz la caz, fie de Comisia Guvernamentală, fie de forul coordonator pe ramură; 4. „Informaţiile de intrare" sînt raţionalizate ca urmare a soluţiilor proiectelor preliminare unice, ale activităţilor care le transmite ca ieşiri, dar nu pot fi preluate, nefiind încă aprobate de Comisia Guvernamentală pentru raţionalizarea sistemului de evidenţă (există posibilitatea să intervină unele modificări, rezultate din analiza la nivelul Comisiei Guvernamentale).

Posibilităţi de rezolvare: Primul şi al treilea caz sînt cele mai fericite, deoarece nu pun probleme deosebite la elaborarea proiectului preliminar unic, care preia aceste informaţii „de ieşire" din alte activităţi. În cazul al doilea şi al patrulea, trebuie să se ţină seamă la elaborarea unui proiect preliminar unic pentru o anumită activitate de eventualitatea introducerii acestor „informaţii de intrare" raţionalizate, prin soluţiile altor proiecte preliminare unice ale activităţilor înrudite în perioada imediat următoare, de experimentare a proiectelor preliminare unice.

În vederea depistării cazului în care se încadrează „informaţiile de intrare", coordonatorul unei activităţi trebuie să stabilească, prin intermediul acestor informaţii, activităţile de unde provin şi să ia legătura cu ceilalţi coordonatori ai activităţilor înrudite pentru preluarea „ieşirilor" în forma lor raţionalizată. Exemplu: la elaborarea proiectului preliminar unic privind raţionalizarea sistemului de evidenţă pentru activitatea „Programarea şi urmărirea în serviciile de mijlocire a construcţiei de locuinţe proprietate personală", Comitetul de Stat pentru Economia şi Administraţia Locală a ţinut cont de „informaţiile de ieşire" raţionalizate prin soluţiile prezentate de Ministerul Construcţiilor Industriale în proiectul preliminar unic privind „Proiectarea în construcţii", aprobat de Colectivul permanent de lucru al Comisiei Guvernamentale (cazul 3). La elaborarea aceluiaşi proiect „informaţiile de ieşire" din activitatea de „planificare" au fost preluate în forma neraţionalizată, deoarece nu era încă elaborat proiectul preliminar unic de către Comitetul de Stat al Planificării (cazul 1 sau 2). De asemenea, „informaţiile de ieşire" din activitatea „financiar-contabilă" nu au fost preluate în forma raţionalizată întrucît proiectul Ministerului de Finanţe nu era încă aprobat de colectivul permanent de lucru al Comisiei Guvernamentale (cazul 4), dar s-a avut în vedere acest lucru proiectîndu-se un **sistem elastic care să permită introducerea ulterioară a acestor informaţii**. Abordînd astfel un proiect preliminar unic, se creează un plus de rentabilitate, ciclul „experimentare-aplicare" reducîndu-se substanţial.

IN ETAPA DE EXPERIMENTARE a proiectelor preliminare unice, în unităţile economice, apare noţiunea de **„proiect aplicabil"**. Proiectul aplicabil trebuie conceput ca un rezultat al analizei posibilităţilor de valorificare a soluţiilor prevăzute în proiectul preliminar unic. În etapa de experimentare apar mai multe situaţii dintre care aş menţiona două:

- experimentarea unui proiect preliminar unic într-o unitate care a elaborat un proiect preliminar pentru activitatea respectivă;
- experimentarea unui proiect preliminar unic într-o unitate care nu a elaborat un proiect preliminar pentru activitatea respectivă.

În prima situaţie, soluţiile proiectului aplicabil se stabilesc ca urmare a rezolvării neconcordanţelor care eventual există între proiectul preliminar unic şi activitatea concretă ce a fost raţionalizată, reţinînd soluţiile viabile. Ansamblul logic şi ordonat al soluţiilor astfel obţinute este materializat în proiectul aplicabil.

Rezolvarea celei de a doua situaţii este mai dificilă, în sensul că trebuie parcurse mai multe etape şi anume: fixarea unei imagini fidele a conţinutului proiectului preliminar unic (delimitarea activităţii, compartimente implicate, nivele de decizie, tipuri de documente); analiza posibilităţilor de valorificare a soluţiilor prezentate în proiectul preliminar unic; efectuarea modificărilor necesare în vederea ordonării situaţiei existente în conformitate cu soluţiile prezentate în proiectul preliminar unic.

Parcurgerea acestor etape conduce, în final, la elaborarea proiectului aplicabil la nivelul unităţii respective.

Se impune cu necesitate ca un rol activ în acţiunea de raţionalizare a sistemului de evidenţă să joace conducerea întreprinderii dat fiind faptul că prin aplicarea acestor proiecte se elimină tocmai posibilitatea antrenării ei în activităţi de rutină. Realizarea acestor proiecte trebuie să constituie o invitaţie la gîndirea creatoare, capabilă să proiecteze soluţii elastice, durabile, care să facă faţă cu succes sarcinilor mereu crescînde pe care le impune dezvoltarea impetuoasă a societăţii noastre socialiste.

ing. Adrian NICULESCU
Comitetul de Stat pentru Economia şi Administraţia Locală

PSIHOSOCIOLOGIA INFORMATICII

Perfecţionarea informaticienilor

Se consideră că un om este format pentru o profesiune atunci cînd este apt să desfăşoare cu succes profesiunea respectivă. În mod obişnuit, spunem că absolvenţii cursurilor, sau programelor organizate de „Academia Ştefan Gheorghiu — CEPECA", ICSCMA sau de diferite Centre de informatică din ţară, sînt nişte informaticieni formaţi. Cunoscînd, însă, complexitatea acestor profesiuni apreciem că procesul de formare necesită o perioadă mult mai îndelungată decît timpul ce i se alocă oficial (6 luni pentru analişti, 4 luni pentru programatori şi o lună pentru operatori), astfel încît putem spune că, în acest caz, termenul de formare are un sens convenţional, nefiind în concordanţă cu accepţiunea reală. Asupra pregătirii profesionale a informaticienilor este necesar, deci să se intervină şi după atestarea lor cu informaticieni. Procesul lor de formare, departe de a fi întrerupt, trebuie să fie continuat. Este ceea ce ne-am obişnuit deja să o numim, perfecţionarea pregătirii profesionale a informaticienilor.

În ţara noastră perfecţionarea este o acţiune de masă, a cărui cadru legal de organizare şi desfăşurare este asigurat de Legea nr. 2/1971, care obligă frecventarea de către salariaţi a unei forme de perfecţionare într-un interval de maximum 5 ani. Aceasta nu împiedică, bineînţeles, ca pentru unele domenii de activitate, intervalul să fie mult mai mic. Este şi cazul informaticii unde noutăţile apar aproape zilnic şi unde este necesar ca informaticienii să acumuleze permanent experienţă, să-şi şlefuiască deprinderile şi priceperile în vederea măririi eficienţei muncii lor.

Direcţia de perfecţionare a Centrului de Organizare şi Cibernetică în Construcţii, analizînd activitatea informaticienilor din Centru, a desprins, în urma unor studii proprii, unele cerinţe de perfecţionare în această profesiune, pe care le considerăm interesante şi pentru informaticienii altor centre din ţară.

Privitor la analişti s-a constatat necesitatea perfecţionării în domeniul muncii în colectiv şi în domeniul exprimării. Caracteristic pentru activitatea analiştilor este munca în echipă. Ei trebuie să ştie să lucreze, să gîndească şi să creeze în grup. De asemenea, trebuie să vorbească şi să scrie convingător. Să găsească argumente şi să le prezinte bine. De aceea, în cadrul programelor de perfecţionare la care au fost cuprinşi analiştii centrului se pune accentul pe „scrierea eficace" şi pe „vorbirea convingătoare". În paralel, în cadrul cercului „Sinecticus" se organizează săptămînal şedinţe de creativitate (Brainstorming) care au menirea să perfecţioneze munca în colectiv.

La programatori s-a considerat a fi utilă cunoaşterea altor limbaje decît cele utilizate curent, precum şi cunoaşterea activităţilor de operare. S-au utilizat formele de perfecţionare „programe individuale" şi „rotiri de posturi".

În cazul operatorilor simţim cu toţii lipsa unei metodologii de formare. Marea majoritate s-au format „la locul de muncă", astfel încît puţini operatori perforatori ştiu să bată „orb". Este un fapt constatat că cine nu poate să perforeze fără a privi tastatura, îşi dezvoltă foarte greu viteza de lucru. Perfecţionarea operatorilor se îndreaptă, deci, către dezvoltarea dexterităţii şi a capacităţii de menţinere a ritmului de lucru. În acest sens, specialiştii C.O.C.C. sînt preocupaţi să construiască „simulatoare" cu ajutorul cărora să realizeze atît formarea, cît şi perfecţionarea operatorilor. Se ştie că risipa de cartele, imprimante şi timp înseamnă în acest domeniu, pierderi de fonduri valutare.

Alături de aceste cerinţe generale de perfecţionare a informaticienilor în faţa fiecărui informatician stau cerinţe individuale de perfecţionare. Cel mai în măsură să le depisteze este laboratorul psihosociologic. Pentru fiecare informatician există un caiet psihologic, care conţine atît profilul psihologic realizat încă de la selecţie, cît şi toate rezultatele obţinute la testările periodice. Psihosociologul devine astfel un consilier al conducerii, indicînd, în permanenţă, în mod ştiinţific, direcţiile de perfecţionare a pregătirii profesionale pentru fiecare informatician.

ing S. DOBRONĂUŢEANU
psiholog C. COTOR

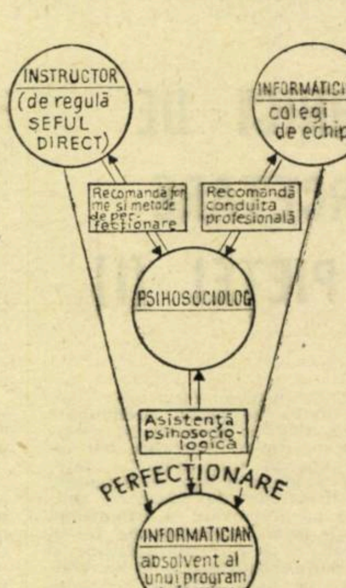

ETAPĂ NOUĂ ÎN ORGANIZAREA ȘI REGLEMENTAREA RELAȚIILOR DE MUNCĂ

dr. Ion PĂCURARU

IN CONTEXTUL general al măsurilor inițiate de partidul nostru pentru perfecționarea continuă a vieții sociale, dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste, sporirea participării maselor la conducerea treburilor de stat și obștești care se desfășoară din inițiativa și îndrumarea directă a conducerii de partid și de stat, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost elaborat și adoptat de recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, noul cod al muncii, care reglementează principiile generale ale relațiilor de muncă, drepturile și îndatoririle oamenilor muncii, puse de acord cu stadiul actual de dezvoltare a țării noastre.

La elaborarea codului s-a ținut seama de experiența acumulată în anii construcției socialiste, în aplicarea legislației muncii din țara noastră, de sarcinile actuale și de perspectivă ale dezvoltării economice și sociale, de necesitatea sporirii eficienței muncii în toate sectoarele de activitate.

Adoptarea noului cod al muncii marchează un moment de o deosebită importanță politică și socială pentru societatea noastră, deoarece prin reglementările pe care le cuprinde se realizează, în domeniul relațiilor de muncă, ceea ce secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, enunța în raportul la Conferința Națională din iulie 1972: **„dezvoltarea și perfecționarea activității juridice, a legislației, a principiilor de drept în conformitate cu realitățile noi, cu idealurile socialismului și comunismului, spre a corespunde schimbărilor revoluționare produse în caracterul forțelor de producție și relațiilor de producție"**.

Noul cod al muncii adevărată cartă a muncii din Republica Socialistă România, dă expresie progreselor obținute în perfecționarea relațiilor socialiste de producție și precizează poziția pe care o au oamenii muncii din țara noastră în dubla lor calitate de proprietari ai mijloacelor de producție, și de producători ai valorilor materiale și spirituale, poziție din care derivă atitudinea nouă față de muncă și avutul obștesc, precum și drepturile și îndatoririle acestora.

PRIMA parte a Codului expune principiile generale ale relațiilor de muncă, precum și drepturile și îndatoririle oamenilor muncii.

În condițiile societății noastre socialiste, în care dreptul la muncă este garantat prin Constituție, fără nici o îngrădire sau deosebire de naționalitate, rasă, sex, sau religie, fiecare membru al societății apt să lucreze are datoria de onoare să-și cîștige existența într-un mod demn și util țării. În cod se subliniază puternic principiul potrivit căruia **munca și rezultatele ei trebuie privite ca principalul factor de progres și civilizație, criteriul fundamental de apreciere a meritelor fiecăruia**, întrucît munca pentru sine și munca pentru societate constituie o unitate indisolubilă, se condiționează reciproc în interesul propășirii țării și al creșterii bunăstării fiecărui cetățean.

În condițiile societății socialiste, munca formează și dezvoltă între oameni relații noi, de colaborare, de intr-ajutorare și respect reciproc, care contribuie la formarea și dezvoltarea multilaterală a personalității umane, la întărirea continuă a coeziunii moral-politice a întregului popor în jurul partidului. Tocmai de aceea în cod este înscrisă prevederea potrivit căreia începînd cu vîrsta de 16 ani fiecare persoană aptă de muncă și care nu urmează cursurile unei școli este datoare să desfășoare pînă la vîrsta de pensionare o muncă utilă societății care să-i asigure mijloacele de existență, de dezvoltare spirituală. Această prevedere ilustrează una din cerințele majore ale societății noastre — îmbinarea dreptului la muncă cu îndatorirea de a munci pentru a accelera progresul multilateral al țării, în același timp, ea ilustrează atitudinea înaintată față de muncă a imensei majorități a populației din țara noastră. În acest context, este firesc a statua în noul cod, că însușirea sub orice formă a muncii altuia și tendințele de parazitism social sînt interzise, ele fiind incompatibile cu orînduirea socialistă și cu principiile eticii și echității socialiste.

Dintre principiile fundamentale înscrise în noul cod relevăm ca fiind deosebit de importante: alegerea locului de muncă în raport cu aptitudinile, pregătirea profesională, aspirațiile celui în cauză și nevoile unităților; dreptul oamenilor muncii de a participa efectiv la conducerea vieții politice, economice și sociale a țării, la dezvoltarea și rezolvarea problemelor privind organizarea și conducerea unităților în care își desfășoară activitatea; respectarea cu strictețe a ordinei și disciplinei la locul de muncă, a tuturor legilor țării; dreptul de a fi remunerat după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate; garantarea dreptului la repaus, odihnă, protecția muncii, asigurării sociale și pensii, dreptul și îndatorirea fiecărei persoane încadrate în muncă de a-și perfecționa pregătirea profesională, politico-ideologică și de cultură generală; asigurarea unor largi posibilități de afirmare a femeii în condiții de deplină egalitate socială cu bărbatul.

Drepturile și îndatoririle persoanelor încadrate în muncă sînt tratate atît prin prisma a ceea ce acestea au comun oricărui om al muncii, cît și a elementelor specifice celor care lucrează în diferite sectoare de activitate ca: industrie, construcții, transporturi și telecomunicații, agricultură și silvicultură, cooperație, comerț și prestări de servicii, învățămînt, cercetare științifică, cultură, ocrotirea sănătății și aparatul de stat. Este de remarcat faptul că **noul cod al muncii creează cadrul legal pentru elaborarea, în sectoarele în care natura activității o impune, a unor statute aprobate prin lege care vor cuprinde reguli referitoare la raporturile de muncă, drepturile și îndatoririle personalului, criterii privind încadrarea, promovarea, disciplina în muncă și răspunderile și alte reguli specifice domeniului de activitate respectiv.**

În partea a II-a a codului sînt statornicite relațiile de muncă din unitățile socialiste de stat. Astfel, în primul capitol, îmbunătățind și sistematizînd prevederile diferitelor acte normative, se urmărește o mai bună precizare a condițiilor în care se face încadrarea și promovarea în muncă, a obligațiilor ce revin organelor de conducere a unităților în acest domeniu, a rolului contractului individual de muncă.

PENTRU CA organizarea pregătirii cadrelor să corespundă nevoilor reale ale economiei naționale, **se precizează pentru prima dată, că selecționarea, pregătirea și repartizarea acestora pe ramuri se face în concordanță cu prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială. Această prevedere prezintă o importanță deosebită deoarece din ea se nasc obligații pentru conducerile unităților de la toate nivelele în legătură cu pregătirea cadrelor necesare de muncitori calificați, tehnicieni și ingineri și de altă specialitate, potrivit cerințelor planurilor de producție**.

O prevedere nouă, necuprinsă în codul în vigoare și care se înscrie pe linia preocupărilor privind protecția oamenilor muncii, este aceea potrivit căreia la încadrarea în muncă este obligatorie efectuarea unui examen medical, pentru a se stabili dacă starea sănătății le permite să îndeplinească munca ce urmează a li se încredința.

În vederea rezolvării unor nevoi temporare ale unităților și totodată ca o măsură de garanție, proiectul reglementează cazurile și condițiile în care persoanei încadrate în muncă i se poate încredința temporar o altă muncă decît cea prevăzută în contractul de muncă. Sînt precizate, de asemenea, situațiile în care o persoană poate fi delegată, detașată sau transferată, la altă unitate.

Pe linia întăririi răspunderii factorilor de conducere în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan, pentru bunul mers al întregii activități a întreprinderii, se prevăd angajamente și răspunderi suplimentare — înscrise în contractele de muncă ale conducătorilor de unități și ale altor cadre de conducere — în legătură cu apărarea și valorificarea bunurilor și valorilor încredințate și luarea măsurilor necesare pentru buna gospodărire a unității și creșterea eficienței economice a întregii activități.

Un loc important îl ocupă în noul cod reglementările privind contractul colectiv de muncă, menit să contribuie la organizarea superioară a muncii, la întărirea disciplinei și mobilizarea tuturor forțelor pentru îndeplinirea planului, la îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de viață din unități. Pe de altă parte, **printr-o prevedere nouă se creează posibilitatea încheierii de contracte colective între organele centrale și organele sindicale corespunzătoare.** De asemenea, pentru întărirea răspunderilor în aplicarea contractului colectiv s-a înscris o prevedere — care nu are corespondent în actualul cod — potrivit căreia neîndeplinirea obligațiilor asumate prin acest act, constituie pentru cei care se fac vinovați, indiferent de funcția sau postul pe care-l ocupă, o încălcare a sarcinilor de serviciu care atrage răspunderi disciplinare, materiale sau penale.

Statuînd principiile de bază privind remunerarea persoanelor încadrate în muncă, noul cod precizează că întregul sistem de remunerare se stabilește prin lege, elementele în raport de care se acordă salariul fiind în strînsă legătură cu îndeplinirea integrală a sarcinilor.

În ceea ce privește **normarea muncii**, spre deosebire de codul în vigoare, care vizează numai activitățile direct productive, **prevederile înscrise în noul cod se referă la toate categoriile de personal, deoarece posibilitățile stabilirii unor norme de muncă bazate pe o analiză științifică, există în toate sectoarele de activitate.**

O PROBLEMĂ subliniată în mod deosebit în noul cod al muncii este aceea **a întăririi disciplinei în muncă a tuturor catedrelor indiferent de locul pe care-l ocupă și munca pe care o prestează.** Prevederile sale sînt menite să contribuie la înlăturarea manifestărilor de indisciplină ce mai există în unele întreprinderi și instituții, cu consecințe negative asupra activității economice și sociale. Pentru cei care se evidențiază în muncă s-a prevăzut posibilitatea recompensării lor moral sau material, iar pentru cei care încalcă obligațiile de muncă, inclusiv a normelor de comportare, s-a prevăzut aplicarea de sancțiuni disciplinare, acestea putînd fi cerute și de colectivul compartimentului din care face parte persoana vinovată. Totodată, pentru asigurarea cadrului strict legal și unei analize temeinice a cazurilor în care se pune problema sancționării salariaților, se stabilește răspunderea disciplinară sau penală, după caz, a persoanelor care cu rea credință au aplicat sancțiuni disciplinare.

În capitolul referitor la timpul de muncă se prevede, potrivit Constituției, că durata normală a timpului de muncă este de cel mult 8 ore pe zi, respectiv 48 ore pe săptămînă. Pentru unitățile în care condițiile sau specificul activității o impun, s-a prevăzut posibilitatea stabilirii unor durate mai mari sau mai mici a zilei de muncă **fără ca prin aceasta să se depășească în medie, pe o anumită perioadă, durata normală a timpului de muncă**. Aceasta constituie o prevedere nouă față de actualul cod.

Cazurile și condițiile în care durata normală a timpului de muncă poate fi depășită și plătită ca ore suplimentare, sînt în general, cele din actualul cod. Plafonul maxim de ore suplimentare ce vor putea fi prestate anual, în afara cazurilor de forță majoră, este de 120 ore, existînd posibilitatea ca prin hotărîre a Consiliului de Miniștri să se aprobe, în cazuri cu totul deosebite, depășirea acestui plafon, fixîndu-se o limită maximă de 360 ore pentru fiecare persoană.

În legătură cu timpul de repaos și concediul de odihnă au fost menținute actualele norme cu privire la repaosul săptămînal și s-au prevăzut dispozițiile de principiu strict necesare, puse de acord cu legea privind acordarea concediului anual de odihnă, a concediilor suplimentare pentru muncă în condiții deosebite și pentru funcții de conducere. Totodată, s-a înserat o prevedere potrivit căreia concediul de odihnă se poate acorda și fracționat, la cererea persoanei încadrate în muncă, sau dacă interesele serviciului o cer, cu condiția însă ca una din cele două fracțiuni să nu fie mai mică de 15 zile.

Ca o expresie a grijii față de oamenii muncii, este de reținut că potrivit codului contractul de muncă nu poate fi desfăcut din inițiativa unității în anumite situații deosebite în care se află persoana încadrată în muncă cum sînt, incapacitatea temporară de muncă, starea de graviditate, concediul de maternitate, perioada de alăptare, sau de îngrijire a copilului bolnav de pînă la 3 ani, îndeplinirea de către soț a serviciului militar. Se remarcă și prevederea nouă din proiect potrivit căreia înainte de desfacerea contractului pentru motive ce nu pot fi imputabile persoanei încadrate în muncă, conducerea unității este obligată să-i ofere trecerea în altă muncă. corespunzătoare, solicitînd în acest scop sprijinul organului ierarhic superior și al organelor de repartizare în muncă, sau să ia măsuri pentru recalificarea ei. Merită reținută și obligația conducătorilor de unități de a asigura trecerea pe locuri de muncă corespunzătoare a celor pensionați pentru inavaliditate de gradul III și de a repune în munca deținută anterior sau într-o muncă corespunzătoare pregătirii lor pe cei care au devenit capabili de muncă, după ce au întrerupt activitatea ca urmare a pensionării pentru invaliditate.

Pentru cazurile de desfacere neîntemeiată a contractului de muncă, constatate de organele competente, se prevede că unitatea este obligată să reintegreze pe fostul salariat și să-i plătească o despăgubire pentru perioada cuprinsă între data desfacerii contractului și data reintegrării — nu ca în prezent, pentru o perioadă de 45 zile — sumă pe care unitatea o va recupera de la persoana vinovată de acea desfacere ilegală.

FEMEILE încadrate în muncă se bucură de măsuri speciale de ocrotire a sănătății. Astfel, femeile gravide și cele care alăptează nu pot fi folosite la locuri de muncă cu condiții vătămătoare, grele, periculoase, ori contraindicate medical și nici să fie chemate la ore suplimentare ori să fie repartizate la munca de noapte. Femeile beneficiază totodată de concedii de maternitate plătite, de pauze pentru alimentarea și îngrijirea copilului, de concedii plătite pentru îngrijirea copiilor bolnavi, precum și de posibilitatea de a lucra cu 1/2 normă în cazul îngrijirii copiilor în vîrstă de pînă la 6 ani, timpul lucrat în aceste condiții fiind considerat ca timp lucrat cu o normă întreagă.

Este cunoscută grija deosebită pe care societatea noastră socialistă o acordă **tineretului**. Pe lîngă asigurarea gratuită a pregătirii multilaterale, formării și integrării profesionale a tinerilor, se prevăd și o serie de măsuri speciale de ocrotire, cum ar fi interdicția de a repartiza la munci grele, vătămătoare sau periculoase tineri sub vîrsta de 18 ani și de a-i folosi în muncă peste durata normală a zilei de lucru. Durata timpului de lucru a tinerilor între 14—16 ani se stabilește la 6 ore pe zi, fără ca aceasta să ducă la o scădere a salariului. De asemenea, pentru tinerii în vîrstă de pînă la 18 ani, durata concediului de odihnă este de 18—24 zile lucrătoare, diferențiată în raport cu vîrsta.

În noul cod sînt precizate sarcinile sindicatelor în mobilizarea maselor de oameni ai muncii pentru înfăptuirea programului Partidului Comunist Român de edificare a noii societăți, în elaborarea și înfăptuirea politicii partidului în domeniul asigurării condițiilor de muncă și ridicării continue a bunăstării celor ce muncesc. Se precizează, totodată, că organizațiile sindicale apără în fața organelor jurisdicționale de orice fel și în fața organelor de stat și obștești drepturile membrilor lor ce decurg din legislația muncii.

În capitolul privind jurisdicția muncii sînt precizate organele de jurisdicție competente să soluționeze litigiile de muncă, termenele în care pot fi introduse plîngerile respective și exercitate căile de atac, faptul că actele procedurale în legătură cu soluționarea litigiilor de muncă sînt scutite de taxă și principiul că în orice litigiu de muncă dovada temeiniciei și legalității dispoziției sau măsurii contestate de persoana încadrată în muncă este în sarcina unității.

Mergînd pe linia măsurilor luate de conducerea de partid și de stat, pentru întărirea continuă a ordinii de drept socialiste în spiritul documentelor de partid care au subliniat importanța pe care o are întărirea legalității în condițiile formării societății socialiste multilateral dezvoltate, codul muncii cuprinde prevederi de principiu, prin care se stabilește obligația pentru ministere, celelalte organe centrale de stat și obștești și comitetele executive ale consiliilor populare județene, de a efectua controlul aplicării legislației muncii, precum și îndatorirea Ministerului Muncii și a organelor locale de specialitate în problemele muncii de a exercita acest control în toate unitățile de stat, cooperatiste și obștești.

Noul cod al muncii care asigură înfăptuirea echității socialiste în relațiile de muncă și care reglementează unitar întreaga varietate a acestor relații, va aduce o reală contribuție la îmbunătățirea activității economice și sociale a tuturor unităților, va statornici un climat propice punerii în valoare a întregului potențial al persoanelor încadrate în muncă, în vederea îndeplinirii cu simț de răspundere a multiplelor sarcini ce le stau în față, pentru creșterea bunăstării lor și propășirea patriei noastre socialiste.

învățămînt

ATELIERELE – ȘCOALĂ

Sugestii privind modul în care rezultatele activității productive a atelierelor pot contribui la consolidarea lor economică

O ANALIZĂ întreprinsă recent asupra activității celor 652 ateliere școală care funcționează în Capitală a pus în evidență cîteva aspecte economice care ni se par că merită a fi evidențiate. De observat mai întîi că toate liceele și școlile de cultură generală din Capitală sînt patronate în prezent de întreprinderi. Cîteva exemple: liceul „Dimitrie Cantemir" este patronat de Combinatul de industrializare a lemnului-Pipera, liceul „Mihai Viteazul" de I.I.L. „Metalurgica" și Uzinele de aparataj, liceul „Mihail Kogălniceanu" de Uzinele „Timpuri Noi" etc.

Normele care reglementează în prezent activitatea atelierelor școală nu prevăd alocarea de la buget a fondurilor necesare pentru construirea și înzestrarea acestora. La construirea unor ateliere întreprinderile participă cu materiale, forță de muncă, asistență tehnică și cu diferite utilaje scoase din uz, pentru dotarea atelierelor. Liceul „Mihai Viteazul", de exemplu, a realizat în acest an o hală de producție prin amenajarea unei magazii, la înzestrarea căreia cu diferite mașini și instalații au participat 3 întreprinderi — F.M.U.A.B., „Electroaparataj" și I.I.L. „Metalurgica". În acest atelier elevii pot învăța meseriile de strungar, frezor, lăcătuș sau matrițer.

Treptat, școlile au început să-și constituie fonduri proprii necesare finanțării activității atelierelor, din sumele încasate la lucrările realizate de elevi pentru întreprinderi. În acest fel, elevii din ultimii ani ai liceului, care au învățat deja o meserie, participă efectiv la realizarea planului de producție la unitățile economice, relațiile dintre școală și întreprinderi avînd la bază contracte sau comenzi ferme. Astfel liceul „Mihai Viteazul" a executat pînă la 30 iunie 1972, pentru I.I.L. „Metalurgica", 15 451 cutii siguranță CS 12 și 12 675 reglete R 3 F în valoare de 602 mii lei, produse care fac parte din planul de producție al acestei întreprinderi. Liceul are, în continuare, comenzi pentru executarea unor asemenea produse. Liceul „Dimitrie Cantemir" are o comandă de 10 000 lăzi din placaj, în valoare de 190 mii lei pentru Combinatul de industrializare a lemnului Pipera, din care a executat 620 bucăți în luna octombrie 1972. Pentru inspectoratul școlar al municipiului București, atelierele școală au executat o serie de produse destinate noilor grădinițe de copii înființate în Capitală, din care exemplificăm: 689 scăunele realizate în 3 ateliere de la școlile generale 49 și 92 și de la liceul 29.

Nu este lipsită de interes constatarea că produsele sau lucrările realizate de elevi sînt de o calitate superioară, fiind apreciate de beneficiari.

La produsele realizate de atelierele școală întreprinderile au înregistrat importante beneficii, deoarece decontarea acestor produse s-a făcut de întreprinderi, la prețuri mai mici, stabilite prin apreciere. Astfel, I.I.L. „Metalurgica" a obținut la producția realizată de atelierul școală al liceului „Mihai Viteazul" beneficii de 332 mii lei, întrucît a achitat liceului numai 2% din prețul încasat de la beneficiari. O parte din acest beneficiu se va transforma la sfîrșitul anului în fond de gratificații. De asemenea, scăunelele de preșcolari nu au fost achitate de I.S.M.B. la prețul legal de 144 lei/buc, ci la prețuri cu mult mai mici, realizîndu-se economii la creditele bugetare de 200 mii lei, diminuîndu-se, nejustificat, după opinia noastră, veniturile cuvenite pentru constituirea fondurilor necesare în vederea autodotării atelierelor școală.

Beneficiarii acestor lucrări justifică prețurile practicate pe seama faptului că nu există norme precise care să reglementeze modalitățile de decontare a lucrărilor respective. De aceea pentru îmbunătățirea activității atelierelor școală considerăm necesară elaborarea unor norme adecvate care să soluționeze o serie de probleme ale dezvoltării atelierelor școală.

În acest sens, propunem ca beneficiile realizate de atelierele școală să se centralizeze în Capitală la nivelul sectoarelor, astfel încît autodotarea acestor ateliere să fie organizată centralizat la nivelul sectoarelor. S-ar crea posibilitatea ca să existe fonduri suficiente pentru achiziționarea bunurilor necesare atelierelor, deoarece nu toate atelierele au posibilități financiare pentru a procura astfel de bunuri. Din lucrările realizate în 9 luni din acest an pentru terți, s-au încasat în total aproape 3,6 milioane lei, realizîndu-se beneficii de 3 mil. lei, dar nici un atelier școală nu a procurat mașini sau nu a construit noi ateliere din aceste fonduri.

Propunem ca produsele sau lucrările realizate în întregime către terți să fie decontate la nivelul prețului de livrare, dacă există preț aprobat, sau la prețuri stabilite de comun acord cu beneficiarul, dar care să cuprindă toate elementele de cost, inclusiv cota de beneficiu. Astfel, atelierele respective vor recupera toate cheltuielile efectuate pentru realizarea lucrărilor, avînd și beneficii și își vor constitui astfel fonduri pentru autodotare.

După opinia noastră, ar fi necesar să se prevadă alocarea de la buget a unor sume destinate dotării atelierelor școală și construirii unor noi ateliere. Aceasta deoarece pe de o parte întreprinderile nu pot justifica cheltuielile efectuate, iar pe de altă parte sumele realizate de ateliere la lucrările efectuate pentru terți nu pot acoperi aceste cheltuieli. Trebuie deci ca proiectele pentru noile școli să cuprindă și ateliere școală, dotate cu aparatura necesară, iar pentru un număr limitat de școli în funcțiune să se prevadă fonduri pentru finanțarea acestor ateliere. Treptat, pe măsura consolidării atelierelor, cînd ele vor începe să-și recupereze cheltuielile efectuate, se va putea renunța la finanțarea de la buget a salariilor personalului de la ateliere și a celorlalte cheltuieli.

Trebuie notat că atelierele școală nu dispun în prezent de personalul de specialitate, care să facă față sarcinilor de gestiune și administrare a activității acestora. Deși încă de anul trecut în statele de funcțiuni ale școlilor pe lîngă care funcționează ateliere, a fost aprobat personalul necesar, numai la 4 ateliere acest personal a fost și încadrat. Din acest motiv, o serie de probleme privind evidența și gestionarea valorilor materiale nu sînt rezolvate corespunzător, iar la lucrările executate pentru terți, atelierele școală nu cunosc rezultatele finale.

Gheorghe MOISĂ

REALIZĂRILE DIN 1972

(Urmare din pag. 4)

există în acest sector și întreprinderi care în loc să înregistreze economii... au consemnat pagube.

Dacă ne referim numai la valoarea rebuturilor vom constata că la nivelul sectorului, pe 9 luni, s-au înregistrat pierderi în valoare de 18,1 milioane lei (din care Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare 10,4 mil., Uzina de mașini electrice 2.5 mil. etc.).

Rezerve insuficient valorificate există nu numai în domeniul producției, ci și în cel **al gospodăririi fondurilor bănești.** În întreprinderile menționate cît și în altele s-au înregistrat pe 9 luni din 1972 importante cheltuieli neeconomicoase, ca urmare directă a faptului că n-au fost respectate la termen prevederile contractuale, n-au fost încărcate sau descărcate la timp vagoanele etc. — toate acestea atrăgînd după sine plata de dobînzi și penalizări. La Uzina de mașini electrice de pildă, cheltuielile neeconomicoase s-au ridicat în această perioadă la 4,2 milioane lei, la Fabrica de confecții și tricotaje 6,8 milioane lei etc.

În raport de situațiile existente, pe baza unor studii efectuate de colectivele de specialiști organizate de Comitetul de partid al sectorului, au fost întocmite planuri de măsuri tehnico-organizatorice, a căror aplicare urmărește eliminarea neajunsurilor semnalate și îmbunătățirea rezultatelor economice pe ansamblul anului în curs.

● Direcții prioritare ale pregătirii producției pe 1973

IN LUMINA documentelor plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c., toate colectivele din întreprinderile din cadrul sectorului, **paralel cu eforturile ce le depun pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate pe acest an, se pregătesc intens pentru producția anului 1973.** La nivelul sectorului, în anul viitor producția globală va marca o creștere de 8% față de acest an, producția marfă 15%, iar productivitatea muncii 6%.

Pentru a înfăptui aceste sarcini sporite — în fiecare unitate au fost stabilite măsuri și acțiuni concrete, care înfăptuite pînă la sfîrșitul anului să asigure obținerea de realizări la parametrii maximali. Acțiuni ferme s-au întreprins, de pildă, pentru intensificarea preocupărilor de reducere a consumurilor specifice și în special de metal.

La Uzina de mașini agricole „Semănătoarea", de pildă, prin unele reproiectări de repere la combina de cereale C 12, la semănătoarea de precizie SPC-6, cositoare purtată ș.a., se va obține, la nivelul anului 1973, **o reducere a consumului de metal de 1 055 tone.** Totodată la Grupul de uzine pentru producția de utilaje și piese de schimb prin folosirea judicioasă a metalului, a deșeurilor, prin revalorificarea fierului vechi, se va renunța la o repartiție de 467 tone de metal în 1973.

La Fabrica de confecții și tricotaje vor fi repuse în circuitul economic în anul viitor peste 150 de mașini a căror valoare este de 616 000 lei etc.

În vederea creării condițiilor optime pentru realizarea de producții la parametri maximali ai planului, în toate unitățile economice ale sectorului, planul pe 1973 a fost nominalizat într-o proporție însemnată, încheindu-se totodată o parte din contractele economice cu beneficiarii de produse.

Pînă la data de 15 noiembrie Uzina „Semănătoarea", a încheiat contractele pentru 1973 cu furnizorii în proporție de 77%. La rîndul ei, Uzina de mașini electrice a încheiat contracte în proporție de 64% pe întregul an și de 84% pentru trimestrul I.

Situația este mai puțin favorabilă în direcția **încheierii contractelor economice cu furnizorii de materii prime și materiale.** Astfel, pînă la ora actuală, Întreprinderea producătoare de ceramică fină pentru construcții are contractat din necesarul de materii prime pentru 1973 numai 44,4% iar pentru trimestrul I — 45,5%; Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare, a încheiat contracte pentru trimestrul I 1973 doar în proporție de 47,5%, iar pentru întregul an, 57,2%.

Așadar, în ambele direcții — **încheierea contractelor cu beneficiarii de produse și a celor cu furnizorii de materii prime și materiale** — se cere, pe de o parte, mai multă inițiativă din partea întreprinderilor, iar pe de altă parte, un sprijin mai substanțial din partea centralelor industriale. Așa cum s-a subliniat la lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R., fiecare unitate trebuie să întîmpine noul an temeinic pregătită astfel încît fiecare colectiv de muncă să poată atinge, chiar de la început, indicatorii maximali prevăzuți în plan.

BRAȘOV

(Urmare din pag. 3)

die pe țară, 90 de tone de carne față de 67 pe țară și respectiv 3 000 kg lînă față de media pe țară de 2 400 kg.

Producția totală a principalelor culturi
(creșterea în 1971 față de 1960
1960 = 100)

	1971
Cereale boabe	131,3
Grîu	164,5
Orz-orzoaică	135,0
Porumb boabe	124,0
Sfeclă de zahăr	150,4
Cartofi	128,0
Plante nutreț	177,7

Conform programului județean de dezvoltare a zootehniei la sfîrșitul acestui cincinal producția de carne se va realiza în complexe industriale astfel: la pasăre 100%, la carnea de porcine 60% și 94% din producția de ouă.

La încheierea actualului cincinal se va realiza de 2,2 ori mai multă carne decît în 1970, de 2,4 ori mai mult lapte de vacă, de 1,8 ori mai multă lînă și de 4,6 ori mai multe ouă, aceasta în C.A.P. care deține ponderea cea mai mare din producția animală. Ca urmare, producția animală globală în C.A.P. va fi în 1975 de 40% din producția totală, față de 35,3% în 1970.

Efectivele de animale

— mii capete —

	1965	1970	1975 (plan)	Creșteri 1975 față de: 1965	1970
Bovine	117,0	122,0	168,1	143,6	137,8
Porcine	111,8	100,1	210,1	187,9	210,0
Ovine	245,4	284,7	347,0	141,6	121,9

★

DEZVOLTAREA economiei și vieții social-culturale, rezultat al politicii Partidului Comunist Român, reflectată în sporirea gradului de urbanizare (63,5% din totalul populației fiind urbană), în creșterea numărului de salariați de la 87,7 mii în 1950 la 230 mii în 1972 și a volumului de producție industrială pe cap de locuitor de la 2222 lei în 1948 la peste 51 000 lei în 1972, s-au reflectat direct în ridicarea nivelului de trai, material și cultural al populației. Volumul desfacerilor de mărfuri în perioada 1950—1972 a sporit de peste șapte ori, creșteri deosebite înregistrîndu-se la obiectele de folosință îndelungată, la care față de anul 1960 la frigidere de 20 ori, televizoare de 11 ori, la mașini de spălat rufe de 2,7 ori, autoturisme de aproape patru ori.

În cei 25 de ani de construcție a socialismului au fost date în folosință din fondurile statului și din creditele acordate de stat 35 600 apartamente, iar din fondurile populației 15 924 case, ceea ce înseamnă că o treime din populația județului Brașov s-a mutat în case noi.

S-a dezvoltat simțitor activitatea de prestări de servicii; în prezent cooperația meșteșugărească și cea de consum dispun de 819 unități.

Județul Brașov constituie o zonă turistică de mare interes. Numai în ultimii 5 ani au fost construite 36 restaurante, cabane, campinguri, moteluri și 6 hoteluri, fapt ce a permis ca numărul de turiști din țară și străinătate să crească de circa 3 ori față de anul 1965.

VOLUMUL desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist în județul Brașov în cincinalul 1971—1975, față de cincinalul anterior, va crește cu 39,8%, respectiv cu 6196 milioane lei. În anul 1975 volumul desfacerilor va fi de 5094,5 milioane lei, înregistrîndu-se o creștere de 48,4% față de realizările anului 1970.

Acest mare volum se va realiza prin lărgirea, amenajarea și construirea de spații noi comerciale, însumînd în actualul cincinal 36 000 mp suprafață nouă construită pentru desfaceri cu amănuntul. De asemenea, rețeaua de hoteluri și moteluri se va extinde cu încă 3490 locuri, iar numărul locurilor la mese în unitățile de alimentație publică va spori cu 5295.

Ca urmare a acestor măsuri ce se iau pentru satisfacerea nevoilor de consum ale populației și a creșterii puterii de cumpărare a maselor, în actualul cincinal, volumul mediu al vînzărilor pe un locuitor va crește de la 7243 lei cît a fost în 1970 la 9812 lei în 1975, procentual aceasta reprezentînd o creștere de peste 35%.

★

ÎNVĂȚĂMÎNTUL, cultura și arta au cunoscut și cunosc o dezvoltare fără precedent. În cei 25 de ani (1948—1972) au fost construite 88 școli cu 785 clase, iar 96 clase adăugiri la școlile existente, s-au construit 59 cămine culturale și 4 case de cultură.

În anii următori ai cincinalului actual se vor construi alte 130 săli de clasă, precum și noi spații de învățămînt în cadrul Universității Brașov. În cadrul județului în prezent funcționează 226 grădinițe cu 17.293 copii, 203 școli generale, 17 licee de cultură generală, 13 licee de specialitate, 22 școli profesionale, 6 școli postliceale, 8 școli de maiștri și o universitate cu 8 facultăți, edificată în anii regimului nostru.

★

AM ÎNFĂȚIȘAT mai sus doar elementele esențiale care alcătuiesc imaginea de azi și de mîine a județului nostru, aflat în continuă înflorire, unul din cele mai dezvoltate județe ale țării.

concepte-teorii

COLABORAREA ȘI COOPERAREA ECONOMICĂ DINTRE ȚĂRILE SOCIALISTE

DIVIZIUNEA INTERNAȚIONALĂ SOCIALISTĂ A MUNCII

ÎNCĂ DE LA MIJLOCUL veacului trecut Marx atrăgea atenția asupra legăturii indisolubile care există între factorii interni și cei externi ai dezvoltării economice și sociale. El arăta că întreaga structură lăuntrică a unei țări **„depinde de gradul de dezvoltare a producției ei și a relațiilor ei interne și externe"** [1]), subliniind că pe măsura dezvoltării marii industrii a apărut piața mondială și că în locul vechilor izolări locale **„se dezvoltă schimbul universal, interdependența universală a națiunilor"** [2]). Ceea ce Marx a sesizat atunci, constituie de fapt germenele sistemului economic mondial capitalist apărut concomitent cu apariția pieței mondiale capitaliste, ca urmare a creșterii continue a rolului factorilor externi în procesul producției și reproducției.

Dezvoltarea forțelor de producție, în condițiile producției de mărfuri, este însoțită de adîncirea continuă a diviziunii muncii sociale, în cadrul căreia un domeniu al producției devine piață pentru alte domenii, ceea ce duce nu la restrîngerea pieței, în general, ci din contră la dezvoltarea mai accentuată a ei, atît în interiorul granițelor naționale ale unui stat, cît și în exterior. V. I. Lenin sublinia faptul că în procesul de adîncire a diviziunii sociale a muncii, pe lîngă dezvoltarea capitalismului în adîncime, adică dezvoltarea lui în cadrul unui teritoriu dat, determinat, are loc **„dezvoltarea capitalismului în lărgime, adică extinderea sferei de dominație a capitalismului asupra unor noi teritorii"** [3]), ceea ce într-o anumită epocă istorică a conferit capitalismului un caracter universal

Revoluția tehnico-științifică — așa cum pe bună dreptate este caracterizat procesul contemporan de dezvoltare a forțelor de producție — contribuie în mare măsură la adîncirea diviziunii internaționale a muncii.

Concomitent cu desfășurarea revoluției tehnico-științifice are loc procesul revoluționar de transformare socială, caracterizat prin trecerea de la capitalism la socialism a unui număr din ce în ce mai mare de țări. **„Caracteristica esențială a epocii contemporane** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este afirmarea socialismului într-un număr tot mai mare de state, creșterea rolului și influenței lui în viața internațională"** [4]).

Apariția și dezvoltarea modului de producție socialist, trecerea de la capitalism la socialism, a unui număr de 14 state a dus la încetarea caracterului universal al capitalismului. De aci și necesitatea de a trata în mod diferențiat diviziunea internațională a muncii : diviziunea internațională capitalistă a muncii generată de modul de producție capitalist și diviziunea internațională socialistă a muncii legată de formarea sistemului mondial socialist. Prin aceasta nu ignorăm rolul și importanța pe care o au în peisajul societății contemporane țările în curs de dezvoltare, dar caracterul complex al proceselor economice care au loc în acele țări, mai ales în cele care merg pe ceea ce frecvent se denumește „calea necapitalistă de dezvoltare", precum și relațiile care apar între aceste țări, sau între ele și țările socialiste, imprimă diviziunii muncii la care participă elemente noi pe fondul relațiilor la care au fost atrase în decursul timpului.

Modul de producție capitalist, al cărui fundament — rațiune de a exista — îl constituie exploatarea omului de către om, inegalitatea membrilor societății, duce cu sine aceste caracteristici și în sfera relațiilor dintre state, concurența acerbă dintre diversele grupuri capitaliste extinzîndu-se astfel și în sfera diviziunii internaționale a muncii. În acest mod, diviziunea internațională capitalistă a muncii favorizează desfășurarea procesului de diferențiere din punct de vedere al nivelului de dezvoltare economică a țărilor participante — pe de o parte țări dezvoltate economicește, iar pe de altă parte țări care de-abia în prezent se găsesc în curs de dezvoltare — cu toate consecințele negative pe care această polarizare le are pentru țările în curs de dezvoltare și pentru relațiile internaționale, pentru economia mondială în ansamblul ei.

CARACTERUL inedit al **diviziunii internaționale socialiste a muncii** decurge din trăsăturile modului de producție socialist. Socialismul ca mod de producție a apărut pentru prima dată după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. După cel de-al doilea război mondial socialismul a triumfat într-un șir de noi țări europene : Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, Iugoslavia, Polonia, România și Ungaria. S-a terminat victorioasă lupta revoluționară a poporului chinez, în 1949, formarea Republicii Populare Chineze semnificînd o schimbare istorică în raportul de forțe pe plan mondial. Crearea R.P.D. Coreene și a R. D. Vietnam, precum și existența R. P. Mongole au sporit considerabil forțele socialismului. În 1959, revoluția a învins în Cuba și, ca urmare, pe continentul latino-american a apărut primul stat socialist.

Astfel, într-un răstimp istoric relativ scurt, în urma victoriei noii orînduiri în 14 state, situate pe trei continente, a apărut și se dezvoltă continuu sistemul socialist mondial, care exprimă existența socialismului ca mod de producție într-un număr de state ce se dezvoltă independent, într-o mare diversitate de condiții economice și politice, de particularități istorice. Situate la niveluri diferite de dezvoltare economică și socială, statele socialiste construiesc noua orînduire călăuzindu-se după legile sociale obiective, după învățătura marxist-leninistă. **„Prin sistemul socialist mondial** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — **noi înțelegem nu un bloc în care statele se contopesc într-un tot, renunțînd la suveranitatea lor națională, ci afirmarea socialismului ca forță internațională prin victoria sa în mai multe state independente, care se dezvoltă de sine stătător și își organizează relațiile dintre ele pe principiile noi ale marxism-leninismului și internaționalismului proletar"** [5]).

Țările socialiste — prin potențialul uman și material de care dispun, ca și prin caracterul dinamic al economiilor lor — reprezintă o uriașă forță economică, social-politică și militară a epocii contemporane. Ele dețin circa 26% din teritoriu, aproape 34% din populația globului și realizează aproape 40% din producția industrială mondială. Pe teritoriile acestor state se află o parte importantă a resurselor naturale mondiale, într-o gamă extrem de variată și este concentrat un puternic potențial de creație științifică și tehnică, inclusiv în sectoarele cele mai înaintate ale progresului contemporan.

Trecerea la socialism, lichidînd contradicțiile antagoniste specifice modului de producție capitalist, a dus la dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, creînd condiții pentru dezvoltarea multilaterală și armonioasă a fiecărei țări ; s-au înregistrat ritmuri mari de creștere a producției și venitului național, se aplică tot mai larg cuceririle științei și tehnicii contemporane. În această dinamică înaltă s-a încadrat și România : refacerea economiei distruse de război, crearea unor noi ramuri ale economiei naționale, modernizarea producției materiale și structurii acesteia, desfășurarea într-un larg evantai a cercetărilor științifice, în aproape toate domeniile de activitate, toate acestea și multe altele, au imprimat economiei românești un ritm nemaiîntîlnit în dezvoltarea economică și socială. Producția industrială este astăzi de 21 ori mai mare decît în anul 1938, producția globală agricolă a depășit de circa două ori nivelul antebelic, iar venitul național este de 7,6 ori mai mare decît în cel mai înfloritor an dinaintea celui de-al doilea război mondial.

Cu toate aceste eforturi considerabile, din punct de vedere al dezvoltării economice, România continuă să fie țară în curs de dezvoltare, fiind necesare încă eforturi mari pentru accelerarea progresului material, științific și cultural, în scopul ajungerii din urmă a statelor avansate ale lumii.

Programul de dezvoltare a forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție, de perfecționare a întregii vieți economice și social-politice în perioada anilor 1971—1975 și într-o perspectivă mai îndelungată, adoptat de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, hotărîrea Conferinței Naționale a P.C.R. din iulie 1972, precum și hotărîrea recentei plenare a C.C. al P.C.R. de a se îndeplini și depăși înainte de termen prevederile planului cincinal în curs, orientează și mobilizează eforturile tuturor oamenilor muncii spre înfăptuirea unor obiective de o însemnătate deosebită pentru accelerarea dezvoltării multilaterale a României socialiste, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. În urma realizării obiectivelor stabilite de partidul nostru, într-o perioadă istorică relativ scurtă România va reuși să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare, creînd premise tot mai trainice pentru ridicarea continuă a condițiilor materiale și spirituale ale poporului, în felul acesta situîndu-se la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

O ANALIZĂ a factorilor care determină dezvoltarea economică a țării noastre, precum și a fiecăreia din celelalte țări socialiste conduce în mod inevitabil la concluzia că valorificarea în mod cît mai eficient a resurselor materiale și financiare interne și mobilizarea intensă a resurselor umane proprii prin folosirea deplină a avantajelor noii orînduiri, constituie principalul factor al progresului economic, tehnic și științific. Rolul principal în dezvoltarea economiei care revine mobilizării resurselor interne — umane, materiale, financiare — decurge din condițiile obiective, istoricește sedimentate, potrivit cărora procesele fundamentale ale producției și reproducției materiale au loc în cadrul economiei naționale care constituie o entitate în mod precis delimitată, a fiecărei țări.

Alături de factorii interni, care constituie baza dezvoltării economice a fiecărei țări, un rol important îl joacă factorii externi, care apar în condițiile participării la diviziunea internațională a muncii. Mobilizînd resursele interne și folosind posibilitățile pe care le creează participarea la circuitul economic mondial, statul socialist creează astfel condițiile necesare dezvoltării multilaterale a economiei naționale. Dezvoltarea arată că, cu cît o țară este mai dezvoltată și dispune de o economie mai complexă și multilaterală, cu atît sînt mai largi posibilitățile de a se înscrie pe un front cît mai larg în diviziunea internațională a muncii, că dezvoltarea complexă a economiei naționale diversifică căile de participare a țării la diviziunea internațională a muncii, în timp ce dezvoltarea unilaterală în mod fatal limitează aceste posibilități.

Pornind de la necesitățile și posibilitățile sale concrete, ținînd seama de cerințele și tendințele care se manifestă în economia mondială contemporană, convinsă că în zilele noastre nici o țară — indiferent de mărimea sau de nivelul de dezvoltare — nu poate înainta în mod izolat, pe drumul dezvoltării, România promovează cu consecvență o politică de participare activă la diviziunea internațională a muncii pe baza principiilor fundamentale care stau la baza relațiilor dintre statele independente, suverane.

Socialismul nu numai că nu renunță la diviziunea internațională a muncii, ci din contră, acționează în direcția adîncirii, diversificării și — ceea ce constituie un element cu totul nou — organizării acestui proces economic în funcție de necesitățile, posibilitățile și cerințele procesului de continuă dezvoltare a economiei naționale, acordîndu-i — în condițiile promovării principiilor echității depline în relațiile externe — valențe noi, izvorîte din însăși esența noului mod de producție.

Construirea socialismului concomitent în mai multe țări a impus ca o necesitate obiectivă organizarea unui tip de diviziune internațională a muncii specifică socialismului, corespunzătoare structurii social-economice a noii orînduiri, respectiv corespunzătoare legilor economice care guvernează această nouă orînduire : acest tip

Radu CONSTANTINESCU

→

CONTROVERSE

Paradigme ale științei occidentale:

CONVENȚIONALISM ȘI RADICALISM

ȘTIINȚA economică oficială americană sau „convențională", cum i se spune adesea, este frecvent contestată în ultima vreme chiar de către nemarxiști ca Fr. Perroux, J. Robinson, M. Bronfenbrenner, R. L. Heilbronner, K. Boulding, E. Benoit și alții. I se aduc acuzații că s-a îndepărtat de generalizarea științifică și s-a împotmolit în empirism, că este conservatoare și altceva decît cerere-ofertă și profit nu vede, că ocolește problemele fundamentale, spinoase ale zilelor noastre, inclusiv pe cele ale marilor decalaje și ale distrugerii mediului înconjurător, că sărăcia de idei nu poate fi compensată sau măcar acoperită de importantele cuceriri metodologice și ale tehnicii de calcul, că este condamnată stagnării datorită automulțumirii ș.a.m.d. ; îi sînt controversate orientarea tematică și sistemul de analiză, unghiurile de abordare. Caracteristică în acest sens mi se pare controversa dintre profesorul american Robert Solow — socotit, alături de Paul A. Samuelson, cel mai de seamă reprezentant al științei economice convenționale — și profesorul John G. Gurley, reprezentant al orientării radicale a științei economice americane*).

Controversa amintită a fost declanșată de apariția în 1970 a lucrării colective „Economics" la New Jersey, sub îndrumarea lui Nancy D. Ruggles. Lucrarea nu este un „Economics" obișnuit, ci mai de grabă un raport colectiv, străbătut de ideea conservării capitalismului și de nevoia perfecționării științei economice pentru a o face mai eficientă și utilă capitalismului socotit, și de această dată, ca „lumea cea mai bună dintre lumi". Robert Solow apreciază, în controversă cu Gurley, că „nu-i deloc rău că panorama științei economice se ocupă îndeosebi de tehnici și de stringerea datelor. Eu apreciez că a cunoaște tehnicile și a te familiariza cu datele acestea, este ceea ce-l deosebește pe un economist de oricine altcineva" (p. 22). Tocmai de această orientare îngust-tehnicistă și de angajare conservatoare se leagă și propunerile de perfecționare a științei economice convenționale cuprinse în raportul amintit. Ele se reduc la : 1° crearea unui sistem național de date pentru știința economică și cercetările sociale ; 2° crearea de centre publice și private, de cercetare economică și socială pe scară mare ; 3° dotarea universităților și centrelor de cercetare cu tehnică modernă, inclusiv computere ; 4° finanțarea, particulară, universitară și de stat, a cercetării economice; 5° reorientarea pregătirii universitare prin doctorat spre tehnicile și metodele de cercetare; 6° concentrarea cu precădere a eforturilor asociațiilor de economiști și a organizațiilor de cercetare în direcția ameliorării circuitelor de comunicații.

Desigur cele arătate sînt recomandări importante pentru organizarea modernă a cercetării economice Dar, știința economică convențională este acuzată de faptul că nu se ocupă de „măsura în care S.U.A. profită de pe urma rolului lor de lider în ierarhia țărilor bogate și a țărilor sărace care constituie sistemul capitalist internațional" (p. 16). Oare P.A. Samuelson, mustrat de conștiință, a hotărît ca în a opta ediție a „Economics"-ului să introducă două noi capitole despre contradicțiile lumii contemporane ? Nu credem ! Mai degrabă din motive tactice pentru a trata în chip liniștitor o mare problemă la care, se vede treaba, nu se mai poate să închizi ochii.

La dosarul condamnării științei economice convenționale stă și învinuirea de escamotare a problemei „profiturilor pe care le trag anumite grupuri în S.U.A. de pe urma unei structuri ierarhice de clasă care se perpetuează și care dă naștere concomitent sărăciei și bogăției, privilegiului și opresiunii" (p. 16).

Tocmai de aceea, apreciază Gurley, cea mai importantă deficiență a științei economice convenționale trebuie socotită „concepția deformată despre lumea în care noi trăim" și că „nu este nimic inexplicabil în faptul că paradigma economiștilor convenționali după care se consideră tabu regimul social existent, diminuează în mare măsură șansele lor de a percepe structurile de forță, conflictele sociale și rezistența îndîrjită la schimbarea care formează împreună miezul însuși al problemei bogăției și sărăciei". (p. 17).

Gurley este acuzat de neînțelegerea noțiunii de paradigmă formulată de Thomas Kuhn, de proastă inspirare din Marx, de neînțelegerea faptului că, pînă la urmă, „rolul unei paradigme științifice este de a furniza un cadru pentru o «știință normală»". (p. 21). Dar ce înțelegem printr-o „știință normală"? Dacă înțelegem o știință pusă în slujba stărilor de lucruri existente, această paradigmă limitează problematica științei economice reducînd-o la laturi funcționale și nepermițîndu-i abordări esențiale. Dacă înțelegem o știință pusă în slujba progresului general al omenirii, subliniază Gurley, care trebuie să se raporteze critic față de stările existente, angajată în prefacerea realităților, atunci paradigma neoclasică apare reacționară, impunîndu-se o nouă paradigmă, progresistă, legată de prefaceri sociale profunde care să schimbe înfățișarea lumii. În acest caz, panorama științei economice actuale nu poate fi redusă doar la cea convențională, știința economică radicală ocupîndu-și locul ei firesc. Iar locul nu poate fi măsurat nici cu numărul publicațiilor sau al posturilor universitare ocupate de radicali și nici cu bunăvoința administrației americane.

Știința economică radicală își are carențele ei. Dar vor sau nu exegeții convenționali americani, radicalismul este o realitate care nu poate fi desființată prin neglijare sau ocolire.

I. NICOLAE VĂLEANU

*) American Economic Review. May 1971. Articolele sînt reproduse în „Problèmes économiques" din dec. 1971, de unde vom cita.

știință și societate

L. RIHA, ministru adjunct al Dezvoltării tehnologiei, R.S. Cehoslovacă

POLITICA DE AZI ÎN ȘTIINȚĂ ESTE POLITICA DE MÎINE ÎN ECONOMIE

V. E.: După cîte știm, în preocupările dv. politica științei și tehnicii ocupă un loc important. Cum vedeți rolul științei și tehnicii în dezvoltarea viitoare economico-socială?

L. RIHA: — Știința și tehnica contemporană influențează foarte puternic economia, cultura și întreaga societate. Această influență se exercită simultan în două direcții. Pe de o parte, realizările științei și tehnicii creează posibilitatea de a se reduce decalajul care apare între cerințele existente, cunoscute, și resursele pe care le are la dispoziție societatea pentru a satisface aceste cerințe. Aceasta în sensul că știința permite sporirea, pas cu pas, a resurselor noastre și deci o mai deplină satisfacere a cerințelor. Pe de altă parte, însă, toate descoperirile științei și tehnicii acționează simultan în sens opus și anume sporesc cerințele societății și creează nevoi noi din punct de vedere calitativ. Istoria științei și tehnicii ne oferă multe asemenea exemple. Din acest punct de vedere dezvoltarea științei și tehnicii acționează în direcția lărgirii decalajului între nevoi și resurse. Avem de-a face astfel cu un proces dialectic.

V. E.: Care este, în ultimă instanță, rezultatul acestei influențe contradictorii în dublu sens? Considerați că are loc o creștere a gradului satisfacerii necesităților sau, dimpotrivă, cum există unele păreri, se reduce acest grad?

L. RIHA: În ultimă instanță, acest proces duce la progresul general, economic și social. Chiar în condițiile creșterii nevoilor, ele sînt satisfăcute mai deplin, căci crește bogăția societății și posibilitățile ei, crește nivelul economic și cultural al fiecărui om.

V. E.: Care considerați că trebuie să fie caracteristicile unei planificări științifice, care să țină seama de direcțiile dezvoltării științei și tehnicii?

L. RIHA: O caracteristică actuală a dezvoltării științei și tehnicii este faptul că ea se materializează după perioade îndelungate. De aceea, dacă dorim să dirijăm acest proces trebuie să privim departe înainte.

Am putea compara acest fenomen cu modul în care a evoluat viteza mijloacelor de transport și cu implicațiile acestei evoluții. Cînd în trecut omul mergea noaptea pe jos, era suficient dacă zărea drumul numai pe o distanță de cîțiva metri în fața sa. Mai tîrziu a apărut transportul cu cai care a mărit puțin viteza deplasării și omul a trebuit să vadă ceva mai departe. A apărut apoi automobilul și au devenit necesare reflectoare pentru a zări drumul pe o distanță mai mare, căci altfel s-ar fi produs inevitabil accidente. Mijloacele de transport foarte rapide de astăzi impun luminarea pe distanțe lungi pentru a nu greși drumul. Mi se pare că situația este asemănătoare în ce privește evoluția științei și a societății. Cînd știința și societatea se dezvoltau lent nu era nevoie să vedem departe înaintea noastră și era posibil să conducem economia prin prisma celor mai apropiate obiective și cerințe. În actuala dinamică a transformării trebuie să vedem pe distanțe lungi în fața noastră, să dispunem de prognoze pe termen lung și, pe această bază, să dirijăm nu numai știința și tehnica dar și întreaga societate.

Se poate afirma că, în etapa actuală, analiza tendințelor fundamentale în dezvoltarea științei și tehnicii devine mijlocul principal de a spori caracterul științific al planificării și al conducerii economiei în general. Rezolvările pe care le oferă știința și tehnica astăzi se vor aplica în economie peste 5, 10, 15 ani. Aceasta înseamnă că politica actuală a științei este de fapt politica economică de mîine.

Un element important al unei planificări științifice este utilizarea metodelor moderne, inclusiv a tehnicii de calcul electronic. Această tehnică ne permite nu numai să inventariem procesele existente, dar și să ținem seama de acestea în prognozele noastre și atunci cînd elaborăm soluții alternative de optimizare economică.

V. E.: Desigur, mașinile de calcul sînt foarte utile, dar soluțiile pe care ele le oferă depind de premisele de la care pornim. În acest sens, care sînt posibilitățile de a evita elementele subiective în prognozele viitoare pe care le elaborăm cu ajutorul mașinilor de calcul?

I. RIHA: Această problemă are într-adevăr implicații foarte serioase. Mi se pare că rezolvarea ei poate fi găsită în obiectivizarea subiectivului. În acest scop este nevoie atît de o analiză științifică a trecutului cît și de un diagnostic științific al actualității și de o prognoză științifică a dezvoltării viitoare a societății. Analiza științifică cere, de asemenea, ca rezolvarea unor probleme să nu se facă numai pe bază individuală, pe baza activității unor personalități științifice de seamă, ci să se utilizeze echipe largi în cadrul cărora să se confrunte puncte de vedere diferite. Această metodă obiectivizează abordarea problemelor. De asemenea, în același scop al obiectivizării subiectivului este foarte important să nu analizăm doar un singur proces tehnico-științific sau o singură sferă, de exemplu cea economică, ci, pe cît posibil, să analizăm întregul complex de fenomene în relațiile lor reciproce, în continuitatea lor ca sistem.

Interviu consemnat de
I. VIANU

VITRINA CU CĂRȚI

● În Editura Științifică a apărut lucrarea lui D. Patapievici **Circulația bănească în România** (București, 1972, 256 pag.).

Lucrarea își propune să ofere cititorului o serie de idei actuale privind rolul pe care îl au banii în dezvoltarea economiei noastre. Pornind de la esența și rolul banilor în economie, se face analiza mecanismului emisiunii monetare și a dependențelor dintre procesele materiale și cele bănești.

● **The International Who's Who** 1972—1973 (Anuarul personalităților), Europa Publications, Londra, 1972. Față de edițiile anterioare, această nouă ediție cuprinde în plus, 1000 personalități, între care un loc proeminent îl ocupă oameni de afaceri japonezi.

● **Willima Diebold, The United States and the Industrial World,** (Statele Unite și lumea industrială), Pall Mall, Londra, 1972. Un studiu amănunțit al politicii externe a Statelor Unite după cel de al doilea război mondial. În același timp, cartea este o pledoarie pentru cooperare economică, deși autorul este conștient de existența unor forțe care acționează în direcția izolaționismului și protecționismului.

● Gerfin, H. ș. a., **Entwürfe für disagregierte Modelle zur Arbeitsmarktprognose für die Bundesrepublik Deutschland** (Un proiect de model desagregat pentru prognoza pieței forței de muncă din R.F.G., Berlinul de vest, Ed. Duncker-Humblot, 1972, 199 pag.

● Steven J. Warnecke, **The European Community in the 1970s** (Comunitatea europeană în anii '70), Praeger Publishers Inc., New York, 1972, 250 pag. Dezvoltarea economică și politică probabilă a Pieței Comune vest-europene, inclusiv sub aspectul relațiilor cu S.U.A.

● Görzig, B., **Die Entwicklung des Wachstumspotentials in den Wirtschaftsbereichen der Bundesrepublik Deutschland,** Analyse und Projektion bis 1980 (Dezvoltarea potențialului de creștere al economiei R.F a Germaniei, analiză și proiecție, pînă în 1980), Berlinul de Vest, Ed. Duncker-Humblot, 1972, 148 pag.

● E. Cohn, **The Economics of Education** (Economia învățămîntului), Lexington, Mass., D. C. Heath and Co., 1972, 392 pag.

● Brankamp, C., **Planung und Entwicklung neuer Produkte** (Planificarea și înnoirea producției), Ed. Walter de Gruyter, Berlinul de Vest, 1971, 176 pag. Planificarea și realizarea produselor noi pe baza analizei cererii și tendințelor de dezvoltare a tehnologiei.

←

de diviziune internațională a muncii are la bază principiile internaționalismului socialist **respectării suveranității de stat, independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne ale țărilor, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc și intrajutorării tovărășești**.

Una din cerințele obiective ale diviziunii internaționale socialiste a muncii, constă în a asigura **o îmbinare armonioasă a intereselor vitale de propășire a tuturor țărilor participante.** Evident că satisfacerea acestui imperativ major antrenează după sine satisfacerea și a celorlalte cerințe ale socialismului la realizarea cărora este chemată să contribuie diviziunea internațională a muncii. Se are în vedere crearea premiselor necesare lichidării diferențierilor — sedimentate în decursul istoriei — între nivelurile de dezvoltare a economiei țărilor, pe calea dezvoltării multilaterale, complexe a economiei naționale a fiecăreia dintre acestea.

Dezvoltarea planică proporțională a economiei naționale a fiecărei țări determină **caracterul organizat** al diviziunii internaționale socialiste a muncii, conferind un caracter stabil relațiilor economice dintre statele socialiste. **„Inițiatorii și organizatorii diviziunii internaționale socialiste a muncii** — se precizează în Principiile fundamentale ale diviziunii internaționale socialiste a muncii, adoptate de Consfătuirea conducătorilor partidelor și guvernelor țărilor membre ale CAER din iunie 1962 — **sînt partidele comuniste și muncitorești din țările socialiste. Dezvoltarea și perfecționarea diviziunii internaționale socialiste a muncii constituie o parte integrantă a politicii economice, științific fundamentate, a partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste"** [6]).

Întărirea și dezvoltarea sistemului mondial socialist se realizează în primul rînd, prin dezvoltarea economico-socială a fiecăruia din statele socialiste, prin rezultatele concrete pe care ele le obțin în creșterea și modernizarea economiilor lor naționale, în ridicarea nivelului de cultură și bunăstare a popoarelor lor. Tocmai de aceea, partidul nostru consideră că înfăptuirea cu succes a sarcinilor fundamentale ale construcției socialiste reprezintă aportul esențial al fiecărei țări la întărirea sistemului socialist mondial, la creșterea forței și prestigiului său în lume. **„Conducînd edificarea cu succes a orînduirii socialiste în România** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **partidul nostru își îndeplinește atît îndatorirea sa fundamentală față de poporul român, cît și îndatoririle ce-i revin ca detașament al mișcării comuniste și muncitorești internaționale"** [7]).

În același timp, un factor al întăririi sistemului mondial socialist îl constituie dezvoltarea prieteniei și colaborării dintre țările socialiste pe baza principiilor relațiilor de tip nou dintre aceste state.

Statornicind raporturi sociale calitativ noi pe plan național, socialismul a creat, în același timp, premisele obiective pentru promovarea unui tip superior de relații între statele socialiste — state libere, independente, suverane și egale în drepturi — care, colaborînd în toate domeniile vieții economice, sociale și politice, urmăresc același scop: dezvoltarea și înflorirea fiecărei țări în parte, fapt care duce la creșterea forței și prestigiului întregului sistem mondial socialist.

Privit la scară istorică, noul tip de relații dintre statele socialiste constituie un fenomen fără precedent, o experiență nouă în viața internațională. Făurirea acestui tip de relații nu s-a realizat și nu se perfecționează de la sine, ci constituie o problemă complexă și de mare răspundere pentru fiecare stat socialist. Așezarea, de pildă, a relațiilor economice dintre țările cu o economie planificată, pe baze principiale, astfel ca ele să contribuie la dezvoltarea economiei țărilor respective, la sporirea influenței și forței socialismului a constituit și constituie un proces continuu. Ca orice fenomen nou, relațiile economice dintre țările socialiste au trebuit, în mod inevitabil, să depășească greutăți inerente, să-și găsească un făgaș favorabil dezvoltării continue, perfecționării și diversificării lor.

Diviziunea internațională socialistă a muncii **contribuie la sporirea eficienței producției sociale, la realizarea unui ritm înalt de creștere a economiei și a bunăstării oamenilor muncii în toate țările socialiste, la industrializarea economiei naționale a fiecărei țări și la înlăturarea treptată a disparităților în ce privește nivelul de dezvoltare economică apărute în decursul istoriei**; în modul acesta se favorizează crearea unei astfel de baze materiale pentru țările socialiste, care să asigure trecerea relativ concomitentă a acestor țări la comunism — în limitele aceleiași epoci istorice.

Ea se realizează prin forme diferite pentru țările socialiste. S-a pus însă problema de a găsi acele forme și metode de colaborare care, ținînd seama de realitățile obiective, de interesele fiecărei țări, să conducă la crearea condițiilor necesare unor legături economice culturale etc. care să excludă posibilitatea prejudicierii intereselor vreunuia din parteneri — avînd în vedere că partenerii sînt state de aceeași esență politică, unde stăpîni ai mijloacelor de producție nu mai sînt capitaliștii, ci clasa muncitoare, cei ce muncesc —, de a găsi acele forme de colaborare care să permită statelor să-și exercite dreptul suveran asupra resurselor lor materiale și umane, să asigure deplina egalitate în drepturi în relațiile lor reciproce. Asemenea forme și metode de conlucrare, la rîndul lor, au creat cadrul favorabil folosirii colaborării în scopul dezvoltării în ritm și mai susținut a economiei naționale a fiecărei țări.

În același timp, țările socialiste țin seama de existența diviziunii mondiale a muncii, de faptul că diviziunea internațională socialistă a muncii se formează cu luarea în considerare a diviziunii mondiale a muncii, precum și de necesitatea politicii de coexistență pașnică. De aceea, ele dezvoltă legături economice și tehnico-științifice cu celelalte țări ale lumii, indiferent de orînduirea lor socială și de stat, pe baza principiilor egalității în drepturi, avantajului reciproc și respectării suveranității de stat.

MOBILIZAREA întregului potențial material și uman, intensificarea eforturilor proprii reprezintă, în concepția Partidului Comunist Român, o obligație fundamentală a fiecărui partid comunist, a fiecărui stat socialist. Poporul român, sub conducerea partidului său comunist, depune în prezent eforturi deosebite pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a societății, modernizarea în continuare a industriei și agriculturii, valorificarea la nivel superior a resurselor materiale și umane, în vederea lichidării cît mai grabnice a consecințelor stadiului de subdezvoltare moștenit de la vechea societate, pentru a putea ajunge într-un timp cît mai scurt la nivelul țărilor dezvoltate. În acest context capătă o importanță deosebită și intensificarea și adîncirea colaborării și cooperării cu toate țările socialiste, bazate pe respectarea riguroasă a principiilor și normelor marxism-leninismului și internaționalismului socialist.

---

1) K. Marx și Fr. Engels, „Opere" vol. 3 pag. 21—22 Editura Politică, București 1958.

2) K. Marx și Fr. Engels „Opere" vol. 4 pag. 470, Editura Politică, București 1958.

3) V. I. Lenin „Opere complete" vol. 3 pag. 586, Editura Politică, București 1961.

4) Nicolae Ceaușescu „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" vol. 4 pag. 910, Editura Politică, București 1971.

5) Nicolae Ceaușescu „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" vol. 4 pag. 332, Editura Politică, București 1970.

6) Principiile fundamentale ale diviziunii internaționale socialiste a muncii. — Scînteia nr. 5562 din 17 iunie 1972.

7) Nicolae Ceaușescu „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate", vol. 6 pag. 911—912, Editura Politică, București 1972.

date de prognoză

REALITĂŢI ŞI TENDINŢE ÎN AGRICULTURA AFRICANĂ

Posibilităţi de a hrăni jumătate din populaţia globului

RAMURĂ deosebit de importantă în economia unui mare număr de state africane, agricultura ocupă 70% din populaţia activă a continentului, furnizează în medie 36% din P.I.B. şi asigură 60% din totalul încasărilor provenite din export. Ţările cu cea mai mare pondere a agriculturii în P.I.B. sînt în nordul Africii Sudanul şi Egiptul, în vest Nigeria, Dahomey, Volta Superioară, Mali, Togo, în centrul continentului Burundi, Ruanda, Ciad, Republica Africa Centrală, iar în est Etiopia, Uganda şi Tanzania. Ultimii ani au reliefat o scădere a numărului statelor africane în care agricultura deţine o pondere de peste 50% în P.I.B.: 10 state în 1969, în comparaţie cu 17 în 1960 şi 13 în 1965.

În primul „Deceniu al dezvoltării" (1960—1970), producţia agricolă a crescut în medie cu 2—3% pe an, neatingînd obiectivul de 4% stabilit iniţial. Cauzele rezidă fie în practicarea unei agriculturi de subzistenţă în marea majoritate a statelor, fie în lipsa metodelor agrotehnice moderne sau în acordarea priorităţii producţiilor pentru export (bumbac, cafea, cacao, ceai) ale căror preţuri pe piaţa externă au scăzut. Totodată, insuficienta atenţie acordată cercetării agrotehnice şi mijloacelor de comercializare a produselor vegetale şi animale a determinat scăderea producţiei, ceea ce a generat adesea importuri masive de produse alimentare. Potrivit unor calcule, ţările africane importă anual produse agricole în valoare de peste 1,5 miliarde dolari. Este paradoxal faptul că în Africa, care ar putea — conform estimărilor — să asigure hrană pentru întreaga populaţie a lumii, jumătate din locuitori suferă de subalimentaţie.

În actualul deceniu, statele în curs de dezvoltare în general şi cele africane în special vor acorda o atenţie sporită dezvoltării agriculturii. Previziunile referitoare la producţia agricolă în perioada 1962—1985, elaborate de F.A.O. sub denumirea de „Planul indicativ mondial", prevăd ritmuri medii anuale de creştere a producţiei agricole globale în Africa de peste 3,5%. Ponderea investiţiilor afectate agriculturii reflectă în multe state africane o preocupare accentuată în acest domeniu. Agricultura va constitui un obiectiv prioritar în planurile unor state africane: Maroc, Coasta de Fildeş, Ciad, Volta Superioară, Niger, Somalia şi altele, în vreme ce în planurile de dezvoltare ale Nigeriei, Sudanului, Senegalului, Republicii Mali, investiţiile destinate dezvoltării agriculturii sînt chiar superioare celor în favoarea industriei.

Direcţiile acţiunii viitoare

ÎN ACTUALUL deceniu tendinţele dezvoltării agriculturii sînt orientate în următoarele direcţii principale: extinderea suprafeţelor cultivate; sporirea randamentului la hectar prin introducerea în mai mare măsură a mijloacelor mecanizate, folosirea unor cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice şi seminţe selecţionate, extinderea suprafeţelor irigate etc.; formarea cadrelor calificate. În ceea ce priveşte structura producţiei agricole africane, ea se apreciază a fi în 1980 următoarea: 88,1% alimente şi furaje, 7,3% băuturi şi tutun, 4,6% materii prime agricole.

Agricultura africană are mari resurse de dezvoltare dacă ţinem seama de faptul că în prezent ea utilizează mai puţin de jumătate din suprafaţa continentului, iar terenurile cultivate reprezintă sub 10% din aceasta. În scopul creşterii suprafeţelor destinate agriculturii şi a randamentului la hectar în unele state africane (Algeria, Maroc, Egipt, Guineea, Tanzania, Sudan, Somalia, Mali, Ciad) s-au prevăzut importante lucrări de hidroamelioraţii. În Sudan, de exemplu, aplicarea proiectului Gezira va permite irigarea unor noi terenuri destinate culturilor de bumbac. În investiţiile Algeriei din ultimii doi ani, din totalul de 4 140 milioane dinari algerieni destinaţi agriculturii, 1 100 milioane (27%) au fost afectaţi irigaţiilor, iar 420 milioane (10%) lucrărilor de ameliorare a solului, ceea ce va permite irigarea suplimentară a 42 000 ha. Se consideră că transpunerea în practică a complexului de măsuri destinat dezvoltării agriculturii va permite creşterea suprafeţei agricole a Algeriei de la 300 mii hectare în prezent la 500 mii ha în 1980, diversificarea şi creşterea producţiei. Importante lucrări de irigare şi ameliorare a solului vor fi executate în Guineea, Tanzania, Maroc, Zair, Ciad etc. Guvernul marocan a studiat, în colaborare cu F.A.O., planul de amenajare a bazinului Sebou, pe o suprafaţă de 40 000 kmp, unde se va cultiva în special bumbac, sfeclă şi trestie de zahăr. În efectuarea lucrărilor de hidroamelioraţii, o serie de state africane vor primi un sprijin substanţial din partea P.N.U.D

Totodată, în statele africane este prezentă preocuparea pentru extinderea utilizării maşinilor agricole şi introducerea unor forme superioare de organizare a producţiei. În special în sectorul de stat există posibilitatea înfiinţării unor centre de maşini agricole şi a organizării unor ferme experimentale. Sistemul cooperatist — soluţie pozitivă pentru dezvoltarea agriculturii africane — va lua o mai mare extindere în Algeria, Tunisia, Tanzania, Guineea, Ciad. În Algeria sectorul cooperatist asigură 60% din producţia agricolă totală, 90% din producţia de vin şi 80% din cea de fructe, iar în Tanzania cele peste 1 700 cooperative asigură producţia agricolă cît şi comercializarea acesteia.

Debarasarea de monocultură

O PROBLEMĂ care va trebui să-şi găsească rezolvarea o reprezintă diversificarea producţiei agricole şi introducerea unor noi culturi în scopul înlăturării efectelor fluctuaţiei preţurilor anumitor produse pe piaţa mondială, resimţite mai ales de statele cu o agricultură bazată pe monocultură. Astfel, în perioada iunie 1970 — iunie 1971 preţurile mondiale au scăzut la cafea cu 18,4%, la cacao cu 14,4%, la lemn cu 7,2%. În prezent, într-un mare număr de state agricultura se reduce la cultura a două sau trei produse principale, care fac şi obiectul exportului: Ciad (bumbac 88%), Dahomey (ulei de palmier 70%), Gambia (arahide 54%), Uganda (cafea, bumbac 75%), Ghana (cacao, lemn 72%) etc.

Diversificarea producţiei agricole este însă condiţionată de rezolvarea dificultăţilor generate de relaţiile de producţie din agricultură, de nivelul scăzut de dotare tehnică şi de lipsa cadrelor specializate.

Un imperativ impus de necesitatea substituirii importurilor îl reprezintă creşterea producţiei de cereale în ţările tradiţional producătoare şi introducerea acestor culturi în alte ţări. Această tendinţă este concretizată în planurile de dezvoltare ale unor ţări ca Algeria, Maroc, Tunisia, Egipt, Nigeria, Tanzania, Uganda, Etiopia, Kenya etc.

În perspectiva anului 1980 se estimează o creştere importantă a producţiei de cereale, în medie cu 3,6% anual. Creşteri mai importante se prevăd la producţia de grîu (6,4 mil. tone), orez (7,3 mil. tone) şi porumb .La grîu creşterile cele mai importante se vor înregistra în Egipt, Maroc, Algeria, Etiopia, Kenya, Nigeria, pentru care prognozele F.A.O. menţionează următoarele producţii în 1980 (în milioane tone): Algeria 1,6, Maroc 2,7, Etiopia 1, Kenya 0,3.

În ceea ce priveşte participarea agriculturii africane la comerţul internaţional, previziunile F.A.O. vorbesc de o majorare a acesteia în actualul deceniu, deşi deficitul balanţei comerciale a produselor agricole va creşte de la 2 049 milioane dolari în 1970 la 2 885 în 1980 (în preţurile din 1970). Cele mai mari deficite le vor înregistra ţările din estul şi vestul continentului. Excepţie fac ţările din nordul Africii, unde excedentul balanţei comericale va creşte în aceeaşi perioadă de la 173 la 222 milioane dolari.

O ramură importantă a economiei africane o reprezintă creşterea vitelor. Africa dispune de 12% din numărul de bovine şi ovine existente în lume şi de 29% din cel de caprine. Dar, în pofida şeptelului relativ numeros, lipsa unui sistem de organizare a valorificării produselor, pierderile datorate epizotiilor şi insuficienţa asistenţei veterinare n-au permis obţinerea unor producţii de carne şi lactate pe măsura necesarului intern, făcînd necesar importul unor mari cantităţi din aceste produse.

În perspectiva anului 1980 se estimează, pe ansamblul Africii, un procent de creştere de 2,2% a numărului de bovine şi de 2,2% şi 2,5% la ovine şi respectiv caprine. Atingerea acestor ritmuri presupune printre altele extinderea sistemului de ferme zootehnice, experimentat cu bune rezultate în Algeria, Tunisia, Tanzania, ameliorarea raselor existente, înfiinţarea unor centre comerciale dotate cu aparatură şi mijloace de transport frigorifice, precum şi construirea unor abatoare şi antrepozite frigorifere.

Un rol tot mai important va reveni institutelor de cercetare agronomică, a căror activitate este în prezent destul de redusă. Se preconizează crearea unor comitete consultative de cercetare în Africa centrală şi de est, precum şi în Algeria, Guineea, Republica Populară Congo şi Republica Malgaşă.

Rezolvarea problemei cadrelor tehnice necesare agriculturii se impune cu deosebită acuitate întrucît lipsa lor impietează asupra dezvoltării şi modernizării agriculturii, cu atît mai mult cu cît aproximativ 90% din populaţia rurală ocupată în agricultură este analfabetă. Un element pozitiv în acest sens îl reprezintă organizarea, în cadrul programelor de ajutoare ale O.N.U. de şcoli agricole în majoritatea statelor africane.

Sintetizînd cele afirmate pînă acum, se poate conchide că agricultura statelor africane îşi propune în actualul deceniu mai buna aprovizionare cu produse alimentare a unei populaţii ce creşte cu 2,5—3% pe an, asigurarea resurselor de materii prime necesare dezvoltării industriei prelucrătoare, în special uşoară şi alimentară, intensificarea exportului în scopul creşterii volumului veniturilor în devize, limitarea importurilor de produse alimentare, creşterea veniturilor populaţiei rurale şi prin aceasta asigurarea unei pieţe mai largi de desfacere pentru produsele industriale de consum, eliberarea unei părţi din efectivul muncitorilor agricoli pentru alte sectoare.

Hotărîtoare pentru îndeplinirea acestor obiective este amplificarea efortului propriu al statelor africane, fără a neglija contribuţia pe care transpunerea în practică a iniţiativelor comunităţii internaţionale poate să o aducă pentru accelerarea progresului economic al ţărilor în curs de dezvoltare ale lumii.

Marcel MOLDOVEANU
cercetător ştiinţific INSCIN

IPOTEZE • PREVIZIUNI

Energia nucleară în Piaţa Comună

PREVIZIUNI elaborate de Comisia Pieţei Comune relativ la utilizarea crescîndă a energiei nucleare în cele şase ţări fondatoare se referă la o contribuţie de 33% din totalul energiei electrice şi de o zecime din totalul energiei primare folosite în aceste ţări în 1985, corespunzător unei puteri instalate de 100 000 MW. Acest program prevede investiţii de ordinul a 15 miliarde de dolari în centralele propriu-zise şi de 7 miliarde pentru procurarea combustibilului necesar.

Dezvoltarea transporturilor în Bulgaria

ÎN Bulgaria volumul transportului feroviar va creşte pînă în 1990 de două ori, comparativ cu 1970. 62,6% din reţeaua feroviară a acelui an va fi electrificată şi 38,9% va utiliza tracţiunea Diesel. Capacitatea medie de transport a autovehiculelor va creşte la 7 tone în 1980 şi la 9 tone în 1990. Planul de perspectivă prevede ca în 1990 traficul naval de mărfuri importate să crească de 2,7 ori faţă de 1975, iar cel al mărfurilor exportate de 2,5 ori. Flota aeriană îşi va spori şi ea capacitatea, urmînd să transporte de trei ori mai mulţi pasageri.

Alimentaţia publică în 1980

LUAREA meselor în oraş ia o amploare din ce în ce mai mare, această „industrializare" a preparării meselor promiţînd să elibereze, în ultimă instanţă, gospodina de cea mai grea corvoadă zilnică a sa. În Franţa în fiecare zi se servesc 12 milioane de mese în afara căminului, în cantine, şcoli, restaurante, iar în R.F.G. — 20 milioane mese. În Franţa ritmul în care cresc vînzările în domeniul alimentaţiei publice este în prezent dublu faţă de acela al vînzărilor de alimente în general. După estimările Institutului Naţional de Statistică şi Studii Economice, numărul meselor servite în localuri publice va fi cu 60% mai mare în 1975 decît în 1965 şi de două ori mai mare în 1980, cînd experţii se aşteaptă la schimbări la fel de profunde în acest domeniu cum au loc astăzi în comerţ datorită supermagazinelor.

Salariaţii agricoli în R.F.G.

NUMĂRUL salariaţilor agricoli — deci exclusiv proprietarii şi familiile lor — ar urma să se reducă în R.F.G. de la 136 000 în prezent la 59 000 în 1980, indică un studiu efectuat de Societatea agrar-socială (ASG) din Göttingen la cererea Ministerului federal al alimentaţiei.

Anii '70 în Canada

ÎN RAPORTUL intitulat „Anii '70", Consiliul economic al Canadei prezintă o serie de previziuni relative la economia ţării. În 1975 de exemplu, şomajul va cuprinde 4,5% din forţa de muncă, faţă de 5,2% în anii '60. 1973—1985 creşterea preţurilor va fi de circa 3% anual, faţă de 3,2% în ultimul deceniu, iar sporul real al P.N.B. va fi de 6% anual, faţă de 5,4% în anii '60. Investiţiile vor creşte în fiecare an cu 10%, faţă de 6,8% în deceniul trecut, iar productivitatea va spori în medie cu 2,8% anual faţă de 2,9% în anii '60.

Industria aluminiului în Ungaria

ÎN Ungaria se prevede triplarea pînă în 1985 a cantităţilor de produse din aluminiu, exportul lor urmînd să cunoască un progres similar. Consumul de aluminiu pe locuitor va ajunge în acelaşi an la 19,5 kg, informează Hungaropress.

REPERE

PREŢURI. — Săptămînalul englez „Sunday Times Magazine" a cerut trimişilor săi din 24 de capitale din Europa, America, Asia, Africa şi Australia ca să facă toţi în aceeaşi zi cumpărături reprezentînd aceeaşi cantitate de unt, lapte, ouă, ceai, cafea, cartofi şi alte produse alimentare şi să trimită la redacţia publicaţiei preţul la care au făcut aceste cumpărături. Din tabelul comparativ al preţurilor a reieşit că cele mai ieftine cumpărături s-au efectuat la Moscova, cele de la Washington apar la un preţ mediu, iar cele mai scumpe produse alimentare sînt la Stockholm.

MOBILITATE. — În martie 1971 aproximativ 1 american din 6 (17,6%) îşi schimbase localitatea de reşedinţă, ceea ce denotă o mobilitate geografică mai redusă decît în urmă cu 15—20 de ani. Date citate de „Monthly Labor Review" arată că dintre cei care aveau altă reşedinţă, mai numeroşi erau cei care, la data anchetei, nu aveau de lucru.

COMERŢ. — Revista „Világgazdaság" din Budapesta, consacră un articol relaţiilor comerciale dintre Spania şi ţările socialiste europene. Menţionînd că Ungaria ocupă locul trei — din rîndul statelor socialiste — în comerţul cu Spania, revista arată că, în perioada ianuarie-august, exportul ungar către Spania s-a cifrat la peste 1,24 miliarde pesetas, creşterea, în comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut, fiind de 274%. În acelaşi interval, importurile din Spania au sporit de la 361,6 milioane — la 473,3 milioane pesetas.

mondorama

PREVIZIUNI 1973

RECENTE previziuni ale O.C.D.E., în ce privește evoluția economiilor occidentale în 1973 consideră că va avea loc, în linii mari, continuarea expansiunii. În Statele Unite creșterea PNB va fi de 6 25-6,50%, în Anglia de 4,5—5%, în Japonia de 9—9,5%, în Franța de 5,5—6,5% în R.F.G., 5—5,5%, în Italia 5,5—6%, în Canada de 6—6,5%. Raportul O.C.D.E. prevede, de asemenea, o reducere substanțială a actualului deficit în balanța conturilor curente a S.U.A., incluzînd tranzacțiile oficiale, de la 8 miliarde dolari în 1972 la 6 miliarde în 1973. Dimpotrivă, în cazul Angliei se prevede o transformare a excedentului balanței comerciale, de 250 milioane dolari în 1972, într-un deficit de 750 milioane dolari în 1973. Excedentul comercial al Franței — de 500 milioane dolari — se va dubla R.F.G. va înregistra un deficit de 1500 milioane dolari, față de excedentul de 500 milioane dolari în 1972. În cazul Japoniei, excedentul comercial din anul curent, de 6000 milioane dolari va rămîne neschimbat, ca și în cazul Canadei, unde excedentul va rămîne de 750 milioane dolari. Italia va obține, de asemenea, creșterea soldului activ al balanței comerciale de la 3000 milioane dolari în 1972 la 3500 milioane dolari în 1973.

BRACONAJ DE MĂRCI

ORGANIZAȚIA franceză Uniunea fabricanților (UNIFAB) împlinește zilele acestea 100 de ani de existență. În atribuțiile ei intră consultații juridice acordate unui număr de aproximativ 1500 de societăți, depistarea și urmărirea falsificărilor, alegerea simbolurilor pentru mărci noi și altele, pe care le îndeplinește în colaborare cu Societatea pentru depunerea mărcilor (SODEMA). Înainte de lansarea unei mărci noi, UNIFAB verifică, cu ajutorul calculatorului dacă aceasta nu se află deja printre cele 400 000 de denumiri depuse în Franța și la Geneva. Uniunea descoperă anual aproximativ 800 de firme care din bună sau rea credință se dedau la „braconaj de mărci". Totuși asemenea litigii se rezolvă de obicei pe calea pașnică, cazurile deferite justiției nedepășind o jumătate de duzină pe an. La sediul Uniunii există un muzeu al falsificărilor, care, așa cum scrie **Pourqoi Pas ?**, ilustrează infinita imaginație a celor care falsifică mărcile depuse.

ACCELERAREA CREȘTERII PREȚURILOR

PREZENTĂ în marea majoritate a țărilor lumii, creșterea prețurilor a cunoscut în ultima vreme o accelerare. Astfel, în toate țările industrializate din Europa apuseană ea a depășit sensibil ritmul de 5%. Chiar și în R.F.G., țară considerată mulți ani oarecum la adăpostul acestui fenomen, ritmul de creștere de 6,2% în raport cu luna septembrie a anului trecut

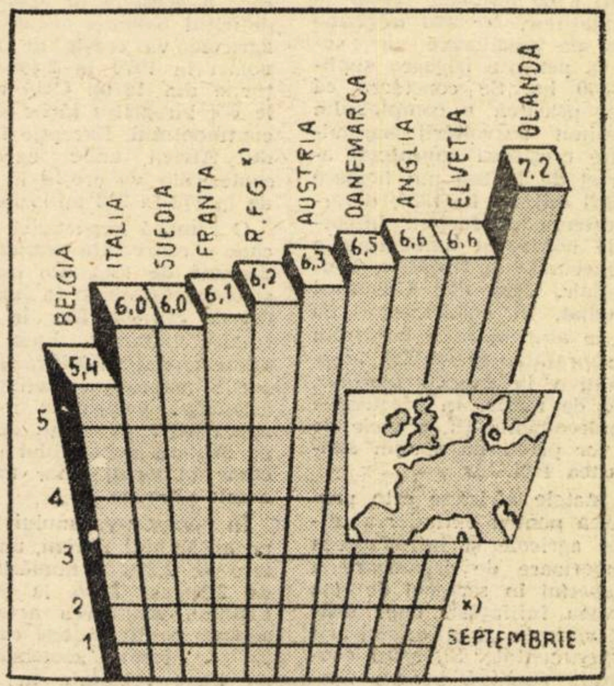

Creșterea prețurilor cu amănuntul între august 1971—august 1972 (%)

este cel mai ridicat din ultimii douăzeci de ani și mai mult. În aceste condiții, scrie **Blick durch die Wirtschaft**, (suplimentul economic al ziarului **Frankfurter Allgemeine Zeitung**) după care reproducem graficul de mai sus, faptul că alte state ca Olanda, Elveția, Anglia, Danemarca și Austria au înregistrat ritmuri încă și mai înalte nu mai poate constitui o consolare.

CĂRBUNELE ÎN LUME

ÎN 1971 producția carboniferă mondială a totalizat 2190 milioane tone, marcînd o ușoară creștere (+ 0,3%) față de 1970. 80% din producția anului 1971, adică 1788 milioane tone, au fost asigurate de șase țări: Statele Unite, U.R.S.S., Republica Populară Chineză, Anglia, Polonia și R.F.G. Dintre aceste țări S.U.A. și R.F.G. au înregistrat un oarecare regres al producției, în vreme ce în Anglia, după mulți ani de scădere, producția s-a menținut la nivelul anterior.

IERARHIA PORTURILOR

RECENT, a avut loc la Bruxelles o reuniune inedită: cea a reprezentanților a 19 porturi, dintre cele mai mari, din țările Pieței Comune lărgite. Scopul oficial al reuniunii: a examina dacă concurența, uneori acerbă, de pînă acum ar putea face loc, treptat, unor acțiuni de cooperare.

Portul	mil. tone	Portul	mil. tone
Rotterdam	229,4	Hamburg	45,7
Marsilia	75,5	Triest	33,7
Anvers	72,2	Liverpool	29,9
Le Havre	59,8	Southampton	28,8[1])
Genova	56,7	Dunkerque	25,4
Londra	56,5	Amsterdam	24,1

1) Anul 1970

Cifrele avansate cu această ocazie evidențiază că în Europa occidentală portul Rotterdam a beneficiat cel mai mult de creșterea rapidă a traficului maritim, devenind un fel de „placă turnantă" pentru comerțul exterior nu numai al Olandei, ci și al altor țări situate în bazinul Rinului. Din tabelul reprodus (care include porturile țărilor Pieței Comune, cu un trafic de mărfuri de peste 24 milioane de tone în 1971) se poate vedea că după Rotterdam — la o distanță apreciabilă — se află Marsilia și Anvers, în timp ce marile porturi de altă dată — Londra și Hamburg — se situează doar pe locurile șase și șapte.

COSTUL CAMPANIILOR ELECTORALE

REVISTA **Entreprise** publică o serie de date privind cheltuielile electorale din S.U.A. în acest an. Astfel, pentru alegerea unui deputat în Camera reprezentanților s-au cheltuit între 100 000 și 200 000 dolari. Pentru un senator s-au cheltuit între 500 000 și 5 milioane de dolari. Aproximativ aceeași sumă reprezintă costul campaniei electorale a unui guvernator.

Pentru „preliminarii", adică pentru obținerea investiturii de candidat la președinție din partea partidului respectiv — cum a fost în acest an cazul senatorului McGovern care a candidat la numeroase asemenea alegeri preliminarii înainte de întrunirea convenției Partidului Democrat de la Miami-Beach — s-au cheltuit între 10 și 30 milioane dolari.

În cursul campaniei prezidențiale propriu-zise, cei doi candidați au cheltuit (exceptînd „preliminariile"), peste 200 milioane de dolari, față de 23 milioane cît a costat campania prezidențială din 1952.

SETEA DE INFORMAȚIE

SETEA de informații a omului contemporan este demonstrată și de faptul că în Japonia, raportat la 1000 de locuitori, se vînd zilnic peste 500 de cotidiene. Cifrele comparative din 1970 sînt în Uniunea Sovietică și Statele Unite 305, în Anglia 488, în R.D.G. 445, în R.F.G. 331, în Franța 243, în Italia 127. Tirajul total al cotidienelor vîndute zilnic în Japonia reprezintă 53,4 milioane exemplare. Revistele lunare se vînd în 76,4 milioane, iar cele săptămînale în 20,8 milioane exemplare în medie.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

CONFRUNTĂRI DE POTENȚIAL ÎN INDUSTRIA VEST-EUROPEANĂ A CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

ADERAREA a trei noi membri la Piața Comună europeană a suscitat numeroase analize și comentarii privind evoluția în perspectivă a economiei comunitare, influența pe care ar putea avea acest eveniment asupra raportului de forțe existent. Un asemenea studiu, publicat de revista „L'Usine Nouvelle" (nr. 29/1972), examinează situația comparativă a industriei constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor din cele șase țări membre mai vechi și din Anglia și Danemarca (în Irlanda, această ramură este slab dezvoltată).

În ceea ce privește efectivul personalului ocupat în această ramură, se relevă că în Franța el reprezintă 8,5% din forța de muncă ocupată în întreaga industrie, față de 15,5% în R.F.G., 14,5% în Anglia, 13,5% în Danemarca și 10% în Olanda. De asemenea, după cum se poate urmări în tabelul alăturat, deși a înregistrat un ritm destul de viu de expansiune în deceniul trecut (+7,4% în medie anuală), Franța se situează pe locul trei în cadrul Pieței Comune lărgite, cifra de afaceri a industriei sale constructoare de mașini — considerată egală cu 100 — rămînînd sensibil în urma celei din R.F.G. (de 2,17 ori, în 1970) și Anglia (de 1,78 ori). Totodată, în intervalul examinat această din urmă țară a înregistrat cel mai lent ritm de progresie, în timp ce Olanda și Belgia-Luxemburg au cunoscut cele mai susținute ritmuri de creștere a cifrei de afaceri în ramura menționată.

Tabloul poate fi completat cu cîteva date comparative privind comerțul exterior cu produsele acestei ramuri. Astfel, de pildă, ponderea exportului în cifra sa totală de afaceri a crescut — în Franța — de la 18% în 1960 la 25% în 1970; în cazul R.F.G. ponderea respectivă a sporit de la 31% la 37%, în cel al Italiei de la 41% la 76%, iar în cel al Danemarcei de la 33% la 37%. Totodată, însă, Franța rămîne cel mai mare importator de produse ale industriei constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor; comparativ cu nivelul importurilor franceze din 1970,

Țara	Cifra de afaceri comparată *)			Ritmul mediu anual de creștere (1960 — 70, în %) **
	1960	1965	1970	
Anglia	246	228	178	2,4
Belgia-Luxemburg	18	23	22	8,9
Danemarca	13	13	12	5,6
Franța	100	100	100	7,4
R.F.G.	213	234	217	3,5
Italia	36	34	34	4,2
Olanda	15	21	22	10,5

*) Calculat în dolari, la paritățile oficiale din anul respectiv.
**) Calculat în monedă națională.

cele ale R.F.G. reprezentau 99%, cele ale Italiei sau Olandei — 57%, ale Angliei — 45%, ale Danemarcei — 21%.

Ca atare, conchide studiul amintit, poziția industriei franceze a construcțiilor de mașini nu se anunță a fi facilă în perspectiva accentuării concurenței în sînul Pieței Comune lărgite.

PROLETARI DIN TOATE ȚARILE UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 50 (485)
vineri 15 DECEMBRIE 1972
20 PAGINI 2 LEI

50

FORȚA DE CREAȚIE

EXPRESIA „realizări de seamă" a intrat de mult în cotidian, în obișnuință. Zilnic avem prilejul să consemnăm noi succese remarcabile, noi victorii în lupta plină de cutezanță și de noblețe dusă de poporul acestei țări pentru a ridica la cote cît mai înalte edificiile civilizației și progresului. Am putea spune, chiar, că ne-am obișnuit să privim știrile care semnalează toate aceste izbînzi ca pe un lucru firesc, cu nimic ieșit din comun. Dar pe cît sînt de firești, pe atît sînt ele de însuflețitoare, de generatoare ale unor viguroase și întemeiate sentimente de mîndrie.

În acest an, hotărîți să întîmpine marile sărbători ale țării în spiritul tradițiilor lor de muncă și abnegație, oamenii muncii din România s-au angajat să facă tot ce le stă în puteri, să consacre toate energiile lor creatoare pentru a îndeplini planul pe anul în curs, ca și întreg planul cincinal, înainte de termen, pentru a accelera procesul dezvoltării multilaterale a patriei. A trecut un timp relativ scurt de atunci și iată că, în aceste zile de sfîrșit de an, din toate colțurile țării colectivele de oameni ai muncii raportează despre succesele lor închinate aniversării Republicii. Aceste succese demonstrează convingător realismul angajamentelor asumate, justețea și fundamentarea științifică a amplului program, elaborat de partid, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Printre realizările cu care oamenii muncii întîmpină aniversarea Republicii, un moment memorabil a fost înscris zilele trecute la cetatea luminii de la Porțile de Fier. Comuniștii, toți muncitorii, inginerii și tehnicienii acestui grandios obiectiv au înscris, în ziua de 11 decembrie, în bilanțul muncii lor o nouă și prestigioasă izbîndă cu care cinstesc gloriosul nostru partid și cea de-a douăzecișicincea aniversare a proclamării republicii: pulsarea în sistemul energetic național a celui de-al cincilea miliard kWh energie electrică — atingîndu-se astfel, chiar în anul inaugurării, parametrii proiectați, creîndu-se posibilitatea să se dea în plus, pînă la sfîrșitul anului, peste 200 milioane kWh. Semnificația deosebită a acestui succes de prestigiu a fost relevată de secretarul general al partidului în telegrama de felicitare pe care a adresat-o muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor de la Sistemul hidroenergetic și de navigație de la „Porțile de Fier" cu prilejul realizării cu un an mai devreme a capacității de producție proiectate: *„Această însemnată realizare — care se alătură minunatelor victorii în muncă cu care poporul nostru întîmpină cea de-a XXV-a aniversare a proclamării Republicii — constituie o grăitoare expresie a hotărîrii colectivului dumneavoastră de a da viață prevederilor planului cincinal, a devotamentului și abnegației cu care înfăptuiți politica partidului de dezvoltare economico-socială a țării și ridicare a nivelului de viață al celor ce muncesc. Cu convingerea că acest succes va constitui un puternic imbold în munca dumneavoastră, vă urez, dragi tovarăși, noi și cît mai mari realizări în activitatea voastră viitoare, multă sănătate și fericire".*

Bilanțurile rodnice cu care încheiem anul doi al cincinalului, ca și toate marile înfăptuiri obținute pînă acum în dezvoltarea economico-socială a țării se datoresc muncii eroice depuse de clasa muncitoare, forța de bază a societății noastre, de țărănime, de intelectualitate, de toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate. Ele confirmă pe deplin justețea liniei politice marxist-leniniste a partidului nostru, care aplică în mod creator legile generale ale construcției socialiste la realitățile concrete ale României, demonstrează superioritatea noii orînduiri, uriașa capacitate creatoare a poporului, liber și stăpîn pe soarta sa.

REPUBLICA 25

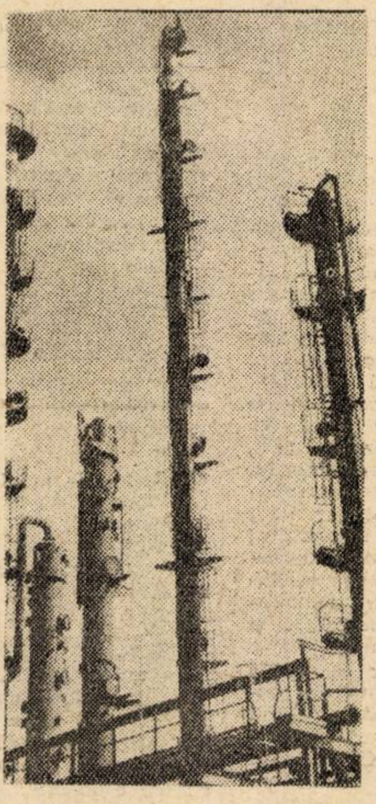

RITMURILE CHIMIEI

IN ACESTE ZILE, cînd România socialistă sărbătorește un sfert de veac de la proclamarea Republicii, este un fericit prilej de trecere în revistă a marilor înfăptuiri ale acestei perioade. Proclamarea Republicii la 30 decembrie 1947, urmată în mod firesc de actul revoluționar al naționalizării de la 11 iunie 1948, care a consemnat trecerea principalelor mijloace de producție în mîinile clasei muncitoare — clasă conducătoare în societate — și a aliaților săi, a constituit un moment de mare însemnătate al revoluției socialiste din țara noastră. Calea construirii unei puternice economii socialiste a fost deschisă. Politica de industrializare concepută în programul Partidului putea acum să se desfășoare cu toată amploarea, punînd bazele unei economii moderne, puternice și înfloritoare. Aplicarea și dezvoltarea programului de industrializare socialistă a dinamizat întreaga economie națională, transformînd România dintr-un stat cu preponderență agricolă, într-un stat socialist cu o structură industrial-agrară.

De-a lungul anilor construcției socialiste, dezvoltarea în ritm susținut a industriei chimice, ca ramură de bază ce exprimă progresul tehnico-științific contemporan, a constituit un obiectiv important al politicii economice a partidului și statului. Ca rezultat al eforturilor depuse, al creării unei puternice baze tehnico-materiale, industria chimică a devenit una din ramurile importante ale economiei naționale, situîndu-se, ca volum al producției globale, pe locul al doilea,

Mihail FLORESCU
ministrul industriei chimice

(Continuare în pag. 3)

Județele țării în preajma marii aniversări

MEHEDINȚI

SITUAT în partea de sud-vest a țării, la ieșirea Dunării din defileu, pe sectorul inferior al acesteia, județul Mehedinți ocupă o suprafață de 4 900 kmp (2,1% din suprafața țării). Teritoriul are un relief variat format din trei trepte distincte: cea mai înaltă în nord-vest, este alcătuită din munții Mehedinți și Cernei; treapta mijlocie care cuprinde podișul Mehedinți, dealurile Motrului, cîmpia înaltă a Bălăciței; în sfîrșit, în sudul județului se găsește cea mai joasă treaptă. Cîmpia Blahniței, alcătuită în mare parte din terasele Dunării, Lunca Dunării și văile largi ale Drincei și Blahniței. În această zonă se încadrează și defileul Dunării, de la Cazane la Porțile de Fier, tăiat între Carpații românești și munții Balcani.

Importantele resurse ale solului și subsolului — cărbune (Baia Nouă, Eibenthal, Valea Bahnei, Husnicioara, com. Dubovna), asbest (Eibenthal), bentonită (Tufări), granit, calcare, ardezie, argile, nisip cuarțos și piatră de var, ape sulfuroase, precum și suprafețe întinse de păduri și pășuni, pun în evidență potențialul economic al județului.

Peisajul localităților județului este constituit, în afara municipiului Drobeta-Turnu Severin, care este și reședința de județ, de 4 orașe — Baia de Aramă, Orșova, Strehaia, Vînju-Mare — și 59 comune cu 347 sate. Populația județului număra la 1 iulie 1972 peste 322 mii locuitori (1,6% din populația țării), din care 28,6% populație urbană.

ing. Alexandru TOADER
secretar cu probleme economice al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R.

(Continuare în pag. 2)

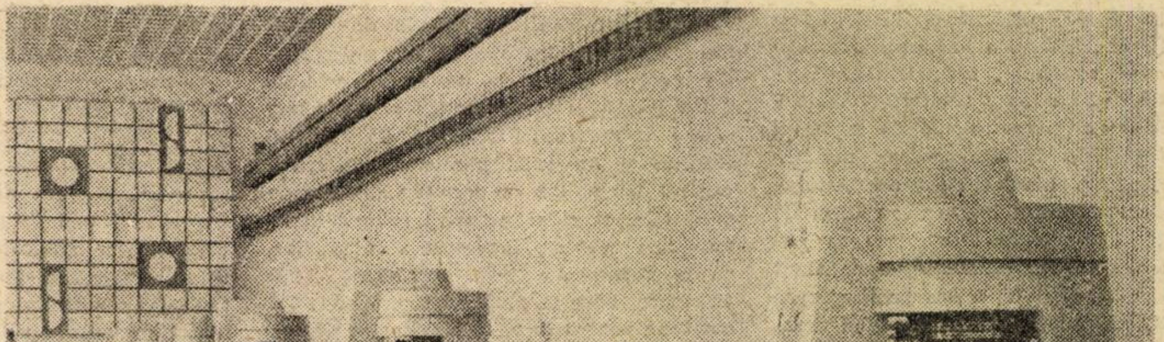

De aici pornesc miliardele de kWh de energie electrică, produse la Porțile de Fier.

MEHEDINȚI

(Urmare din pag. 1)

ÎN PREZENT, economia județului Mehedinți și-a transformat profilul dintr-unul predominant agrar, cu mai bine de două decenii, într-unul industrial-agrar. Repartizarea forțelor de producție pe teritoriul județului pune în evidență o zonă industrială, situată în partea centrală, cultura plantelor în sud, pomicultura și exploatările forestiere în partea nordică.

În industria județului, în anul 1970, lucrau peste 17 mii salariați (29,8% din totalul salariaților din județ față de numai cîteva mii cît puteau fi înregistrați în deceniul al cincilea), cel mai mare număr de salariați lucrînd în ramurile constructoare de mașini și prelucrarea metalelor, exploatarea și prelucrarea lemnului, alimentară, în care sînt concentrați mai mult de 70% din totalul salariaților din industrie.

Dacă în trecut industria județului se reducea la existența unor unități legate mai ales de activitatea portuară, de trafic naval și feroviar (Șantierul naval, depoul și atelierele C.F.R.), în prezent structura industriei județului este caracterizată prin preponderența ramurilor industriei grele, ponderile cele mai mari revenind construcției de mașini și prelucrării metalelor, exploatării lemnului, materialelor de construcții, în cadrul cărora se realizează mai mult de jumătate din producția globală industrială a județului (circa 52%).

Extracția minereurilor nemetalifere și exploatarea și prelucrarea lemnului au o contribuție mai însemnată la realizarea producției pe țară, deținînd o pondere de 3,9% și respectiv 1,5%. De asemenea, industria județului deține o pondere semnificativă în producția de confecții, țesături din bumbac, cherestea de fag, produse lactate, bere, azbest, crom, bentonită și aduce o importantă contribuție la producția de energie electrică.

BENEFICIIND de un însemnat volum de investiții din fondurile statului, care în cincinalul precedent s-au ridicat la 2,2% din totalul investițiilor pe economie, revenind 22 400 lei pe locuitor, mai mult cu 6 500 lei decît media pe țară, peisajul acestor meleaguri prezintă azi o panoramă industrială cu importante obiective ca: Uzina de vagoane, Șantierul naval, Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului,

Tabel nr. 1

Dinamica producției globale industriale pe principalele ramuri în 1971 (1960=100%)

• Total industrie	458
• Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	470
• Chimie	455
• Industria materialelor de construcții	141
• Exploatarea și prelucrarea lemnului	517
• Textilă	634
• Confecții	.306
• Alimentară	220

Combinatul de celuloză și hîrtie, Combinatul de industrie alimentară, Fabrica de confecții din Drobeta-Turnu Severin, noua țesătorie „Cazanele"-Orșova, Întreprinderea de reparații nave fluviale și Întreprinderea minieră din Orșova, în fruntea tuturora situîndu-se marele Sistem Hidroenergetic și de Navigație „Porțile de Fier", lucrare ce impresionează prin cutezanță, dimensiuni și grad de tehnicitate, o adevărată epopee a muncii, dîrzeniei și entuziasmului creator.

În județ există astăzi un număr de 24 unități industriale; din acestea, 14 sînt unități de subordonare republicană, 6 de subordonare locală și 4 unități ale cooperației meșteșugărești.

Entuziasmul cu care oamenii muncii au luptat pentru aplicarea în viață a politicii economice a partidului, îndeplinirea

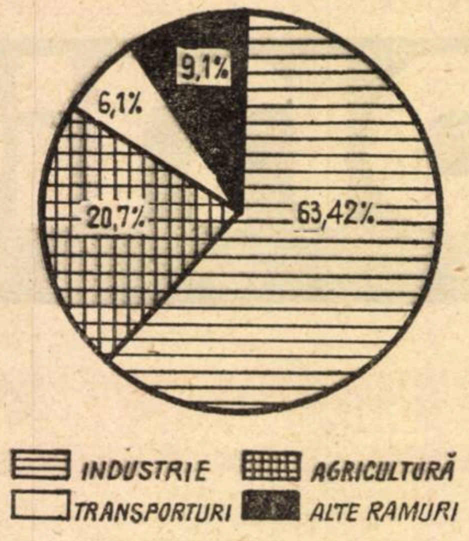

Structura investițiilor în județul Mehedinți, în perioada 1971—1975

hotărîrilor de partid și de stat, pentru punerea în funcțiune a numeroase capacități de producție în cincinalul 1966—1970 s-a concretizat în realizarea și depășirea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate. Producția globală industrială a județului a înregistrat o creștere de 8,8 ori față de nivelul realizărilor anului 1950, ponderile principale deținîndu-le ramurile construcțiilor de mașini (35,2%) și industria alimentară (29,2%); industria de prelucrare a lemnului deține 12,5%, iar cea ușoară 10,1%.

Mehedințiul asigură în prezent 20% din producția de vagoane pentru marfă, 12,6% din producția de plăci fibrolemnoase, 7,5% placaj, 12% furnire estetice, 1,9% mobilă. El își afirmă prezența în circuitul economic al țării cu produse de o deosebită importanță, ca nave maritime și fluviale de diferite tonaje, țesături de bumbac, produse ale industriei alimentare și altele.

Volumul producției obținute în 1970 marca o creștere de 1,8 ori față de producția anului 1965, corespunzător unui ritm mediu anual de 12,0%, superior celui prevăzut în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R și celor realizate pe țară. Pentru a ilustra dezvoltarea economică a județului este suficient să arătăm faptul că **întreprinderile industriale au realizat în anul 1970 în mai puțin de 35 zile întreaga producție globală a anului 1950.**

Dezvoltarea industriei s-a realizat în condițiile creșterii gradului de concentrare a producției, ceea ce a creat premise mai bune pentru mecanizarea complexă, automatizarea și introducerea proceselor tehnologice avansate, sporirea productivității muncii, utilizarea mai judicioasă a utilajelor și suprafețelor de producție, ridicarea eficienței întregii activități. Concomitent și în strînsă legătură cu creșterea rolului și modificarea structurii producției industriale, s-au produs importante modificări în repartizarea teritorială, ca urmare a înfăptuirii măsurilor stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie 1967.

În condițiile continuării în ritm susținut a industrializării țării, trăsătura de bază a dezvoltării industriei noastre în viitorul deceniu, va fi îmbunătățirea structurii sale, creșterea accelerată a unor ramuri moderne de înaltă eficiență, strîns legate de progresul tehnico-științific contemporan.

Avînd o suprafață agricolă de 292,9 mii ha (59,8% din suprafața județului), din care 196,9 mii ha terenuri arabile, județul Mehedinți are astăzi pe teritoriul său 7 întreprinderi agricole de stat, 16 stațiuni și un trust pentru mecanizarea agriculturii și 103 cooperative agricole de producție, și cinci asociații intercooperatiste de creștere și îngrășare a animalelor, cu o puternică bază materială, 2 109 tractoare, 1 502 semănători mecanice, 1 076 combine pentru cereale, 317 mașini pentru înprăștiat îngrășăminte chimice și alte mașini agricole).

Aproape 1/3 din producția județului este destinată exportului, produsele întrunind aprecieri unanime în competiția internațională, fiind binecunoscute pe cele mai îndepărtate meridiane ale globului.

În cadrul relațiilor economice externe ale României, industria județului Mehedinți participă tot mai intens, livrînd la export produse ca: vagoane marfă pentru linii magistrale, cargouri de 1 500—2 000 tdw, tancuri petroliere de 5 000 t, șlepuri, șalande 500 mc, cherestea de fag, mobilă, carne, semiconserve de carne și altele.

Grja permanentă pe care conducerea partidului și statului o acordă condițiilor de viață ale oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării se exprimă pe plaiurile mehedințene într-o serie de cifre grăitoare. Astfel, în 1971 numărul locurilor de muncă prezenta o creștere de 50% față de 1965; salariul real a sporit în aceeași perioadă cu 26,1%, iar volumul

Dinamica principalelor produse industriale 1975 față de 1970

	Cifre absolute	Prod. față 1970
Energie electrică	5245mil. kWh	20,7 ori
Vagoane marfă (echiv. 4 osii)	2450buc.	146,9 %
Cărămizi și blocuri ceramice	30000mil. buc.	182,4 %
Cherestea fag	30000m c.	102,0 %
Plăci fibrolemnoase	71000tone	252,1 %
Mobilă	119mil.lei	116,7 %
Țesături tip bumb.	10000mii m.p.	273,1 %
Confecții textile	240mil. lei	230,4 %

vînzărilor de mărfuri cu amănuntul a atins 1266 milioane lei, ceea ce reprezintă o creștere de 30% față de 1965 și de 9,1 ori față de 1950. În cincinalul 1966—1970 au fost construite 5546 apartamente, cu 4291 mai multe decît în cel precedent.

IN ACTUALUL cincinal, pentru județul nostru, ca de altfel pentru toate județele țării, este caracteristică dezvoltarea în ritm susținut a industriei, îndeosebi a ramurilor vitale pentru economie: energie electrică, construcția de mașini, industria lemnului, industria ușoară, alimentară și altele. În acest scop, în perioada 1971—1975 s-au prevăzut importante fonduri de investiții, 7,8 miliarde lei, cu o medie anuală de 1,5 miliarde lei, ponderea principală revenind industriei.

Dintre obiectivele mai importante pot fi menționate: terminarea lucrărilor la Sistemul Hidroenergetic și de Navigație Porțile de Fier, la Combinatul de celuloză și hîrtie Drobeta-Turnu Severin, la I.R.N.F. și Portul Orșova, dezvoltarea Uzinei de vagoane cu o capacitate de 800 bucăți pe an în echivalent 4 osii, dezvoltarea Șantierului Naval, precum și construirea unei fabrici de drojdie furajeră la Turnu Severin, a unei fabrici de paste tomate la Vînju Mare, a unei fabrici integrate de bumbac la Turnu Severin (filatură, țesătorie și finisaj), reconstrucția și dezvoltarea fabricii de confecții Turnu Severin, dezvoltarea transporturilor, a rețelei comerciale, dezvoltarea bazei turistice, construcții de locuințe, săli de clasă, școli noi etc.

Dezvoltarea ramurilor de producție se va face în perfectă concordanță cu cerințele generale ale economiei naționale și cu tendințele progresului tehnic și economic, cu resursele și posibilitățile de care dispun solul și subsolul județului Mehedinți.

O dezvoltare continuă și accelerată va înregistra producția de energie electrică, prin valorificarea potențialului hidroenergetic al Dunării la Porțile de Fier, iar industria constructoare de mașini, puternic reprezentată prin Uzina de Vagoane și Șantierul Naval Turnu Severin se va dezvolta atît ca volum, cît și în direcția diversificării gamei de nave și vagoane destinate exportului și pieței interne. O deosebită dezvoltare va cunoaște ramura exploatării și industrializării lemnului prin construirea modernului Combinat de celuloză și hîrtie, extinderea combinatului de exploatare și industrializare a lemnului, modernizarea proceselor tehnologice, asimilarea de noi produse, creșterea indicelui de valorificare a masei lemnoase, refacerea și creșterea speciilor repede crescătoare.

Pe linia valorificării într-o măsură mai mare a resurselor naturale, se vor extinde capacitățile de producție la Întreprinderea minieră Orșova, se va organiza și exploatarea minereurilor neferoase din diferite zone ale județului, în paralel cu exploatarea pînă la capăt a rezervelor existente și mărirea capacităților de prelucrare a feldspatului măcinat de la instalația de preparare Orșova.

Alături de aceste ramuri ale economiei județului, se vor dezvolta în ritm susținut industria alimentară, industria materialelor de construcții, în mod deosebit industria ușoară, transporturile navale și rutiere, agricultura cu ramurile sale de bază.

Pitorescul plaiurilor mehedințene, vestigiile trecutului din municipiul Drobeta-Turnu Severin și orașul Orșova, noile altitudini pe care le capătă județul pe scara progresului general al țării, declararea zonei Porțile de Fier ca zonă turistică a țării și noile trasee de pe Valea Cernei și Baia de Aramă, impun în acest cincinal preocupări deosebite pentru dezvoltarea și modernizarea rețelei turistice, devenind în acest fel un puternic punct de atracție pentru vizitatorii din țară și de peste hotare.

În anii care urmează, economia județului va cunoaște o dezvoltare fără precedent. Producția globală ce se va realiza în anul 1975 va înregistra o creștere de circa 3 ori față de producția anului 1970, de 4,7 ori față de a anului 1965 și de 23,5 ori față de cea a anului 1950. Ritmul mediu anual planificat în perioada 1971—1975 fiind de 21,7 — superior ritmului prevăzut la nivelul economiei naționale de 11—12%. În anul 1975 se va realiza numai în 14 zile producția globală industrială a anului 1950.

DEZVOLTAREA industriei județului nostru își va pune amprenta și asupra agriculturii, care prin măsurile inițiate cunoaște noi dimensiuni în actualul cincinal. Pe baza programelor naționale elaborate de partid privind gospodărirea rațională a resurselor de apă ale țării, dezvoltarea zootehniei și sporirea producției animaliere, s-au prevăzut în județul Mehedinți importante lucrări de irigații pe o suprafață de 51 100 ha. în sisteme mari, Crivina-Vînju Mare, Gruia-Cujmir, Cetate-Galicea, a căror valoare totală este de circa 600 milioane lei. De asemenea, pe lîngă complexele existente se va construi un nou complex pentru îngrășarea porcilor cu o capacitate de 30 000 capete, complexe de păsări, de îngrășarea tineretului taurin și complexe de vaci pentru lapte. În dinamică, principalii indicatori ai producției agricole prezintă creșteri însemnate pe tot parcursul cincinalului, ceea ce va asigura realizarea unor producții agricole capabile să satisfacă nevoile în continuă creștere ale industriei și ale populației, precum și disponibilități pentru export, produse variate în cantități suficiente, de bună calitate și competitive.

IN DOMENIUL lucrărilor social-culturale și de deservire a populației, se vor construi un număr de peste 3 900 apartamente din fondurile statului, iar cu fondurile populației peste 4 500; se vor da în funcțiune circa 170 săli de clasă, 2 250 locuri în cămine și internate, 1 300 locuri în grădinițe, 1 800 locuri în creșe și 800 locuri în case ale copilului, cămine-spitale adulți și școli speciale.

Se vor moderniza 104,5 km străzi, se vor extinde sursele de apă potabilă, se va mări numărul de paturi de spital cu 25,8%, se vor construi și moderniza rețele comerciale etc.

Ritmurile pe care le vor înregistra principalii indicatori de plan în actualul cincinal vor conduce la creșterea volumului desfacerilor cu amănuntul prin comerțul socialist cu 40,2% față de anul 1970, cu un ritm mediu de 7%, ceea ce va satisface într-o măsură tot mai mare necesitățile și exigențele consumatorilor, contribuind la creșterea nivelului de trai al cetățenilor județului nostru.

TRECÎND în revistă realizările și perspectivele de dezvoltare a județului, avem în față exprimat extrem de sintetic niște realități concrete, la baza cărora stă munca plină de abnegație a eroicei clase muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, încrederea de nezdruncinat în justețea liniei politice a partidului nostru care amplifică puternicul dinamism al economiei românești, multiplicînd forța creatoare a maselor conduse de partid, mobilizîndu-le la întărirea și înflorirea scumpei noastre patrii.

RITMURILE CHIMIEI

- Întreaga producție a anului 1948 poate fi realizată în 1972... în 3 zile;
- Un ritm mediu de 21,4% în perioada 1970—1972;
- Ponderea chimiei în totalul industriei va fi în 1975 de 13% față de 10% în 1970;
- În 1975 — România, al doilea producător de produse chimice, în cadrul țărilor membre C.A.E.R.

(Urmare din pag. 1)

imediat după industria constructoare de mașini.

Volumul producției industriei chimice crește în 1972 de 110 ori față de anul 1948, întreaga producție a anului 1948 putînd fi realizată astăzi în numai 3 zile. Ritmul mediu anual realizat de industria chimică în perioada 1950—1972 este de 21,4%, ritm ce depășește pe acela al altor ramuri ale industriei, cum sînt: construcțiile de mașini și prelucrarea metalului, metalurgia feroasă, metalurgia neferoasă, energia electrică și termică, materiale de construcții, exploatarea și prelucrarea lemnului. Progresul realizat în industria chimică românească se reflectă în reducerea decalajelor care despart țara noastră de țările dezvoltate în această ramură și poziția pe care o ocupă România în producția mondială de produse chimice și petroliere. După datele publicate de O.N.U. în 1970, România ocupa locul 6 la producția de gazolină, locul 7 la cea de cocs de petrol și lubrifianți, locul 11 la petrol lampant, locul 15 la combustibil lichid ușor și locul 21 la benzină. În același an, ne plasam pe locul 8 la îngrășăminte chimice și sodă caustică, locul 11 la fenol și anhidridă ftalică, locul 12 la fire și fibre chimice, lacuri și vopsele. O creștere însemnată s-a înregistrat și în producția de materiale plastice și rășini sintetice, România ocupînd locul 10 în lume la producția calculată pe locuitor.

Pînă în 1975, datorită ritmurilor înalte de dezvoltare stabilite pentru toate aceste produse vor avea loc noi și importante îmbunătățiri în poziția României pe eșichierul producției mondiale de chimicale.

Trebuie menționat că **ritmul mediu anual de creștere a industriei chimice din România a fost superior nu numai ritmului anual de creștere a principalelor ramuri industriale din țară, dar și producției acestei ramuri în multe țări europene.** În publicația Comisiei permanente CAER pentru industria chimică „Scurtă privire asupra dezvoltării industriei chimice a țărilor membre ale CAER în perioada 1971—1975", se arată că, potrivit prognozelor elaborate, ritmul de dezvoltare a producției chimice pe plan mondial reprezintă în perioada 1971—1975, o creștere anuală de 7,7%. În țările membre ale CAER ritmurile de creștere anuale vor fi mult mai rapide, ceea ce va face ca ponderea țărilor socialiste în producția chimică mondială, care în 1960 era de 18,3%, să se ridice în 1975 la 29%.

În ceea ce privește țara noastră, conform aceleeași surse*), ponderea României în producția chimică mondială va crește de la 0,80% în 1960, la 3,86% în 1975 (plan). (vezi tabelul nr. 1).

Creșterea producției marchează și mutații importante în **locul României, în producția țărilor membre ale CAER**, astfel: În 1960: locul 5 (după U.R.S.S., R.D.G., Polonia, Cehoslovacia). În 1970: locul 4 (după U.R.S.S., R.D.G., Polonia). În 1975: locul 2 (după U.R.S.S.).

Studiul publicat de CAER conclude: „În condiția realizării planurilor stabilite pentru dezvoltarea industriei chimice, **la sfîrșitul anului 1975, România, va întrece R.D.G. ca volum total al producției industriei chimice și va ocupa, între țările membre ale CAER, locul al doilea, după U.R.S.S.".**

Sporurile de producție obținute de industria chimică din țara noastră în decursul unui sfert de veac precum și ritmul de dezvoltare al acesteia sînt rezultatul orientării, prin directivele partidului, către direcțiile moderne și eficiente, tehnologice și economice, caracterizat prin dezvoltarea unei puternice baze de materii prime petrochimice, precum și utilizarea în continuare a acestor materii prime, în cea mai mare parte pînă la ultima treaptă de prelucrare chimică.

O ramură modernă, dinamică și eficientă

ORIENTAREA profilului ramurii către o structură modernă a producției, prin dezvoltarea prioritară a petrochimiei, a determinat ca ponderea acesteia în volumul producției chimice să crească de la 6,2% în 1960 și 25% în 1965, la 43,2% în 1972.

De menționat că azi întreaga producție de amoniac și metanol se realizează pe bază de gaz metan, iar ponderea consumului acestuia pentru producția de amoniac, metanol și acetilenă reprezintă circa 80% din întreaga cantitate de metan utilizat pentru chimizare.

Resursele petroliere constituie materia primă de bază pentru combinatele petrochimice de la Ploiești, Pitești și Borzești, ce folosesc gazele de sondă și rafinării, precum și fracțiile lichide petroliere pentru olefine și aromate (benzen, toluen, xileni).

Promovarea continuă a progresului tehnic în industria chimică a determinat și creșterea productivității muncii. La finele acestui an se prelimină atingerea unui nivel al productivității muncii de 10,2 ori mai mare față de 1950. De asemenea, se prelimină o creștere a productivității muncii în industria chimică, față de realizările anului 1970, cu 15,4%, ceea ce reprezintă un ritm de creștere superior celui prevăzut pentru această perioadă a cincinalului pentru toată industria.

Efortul deosebit de investiții, care a ocupat o pondere din ce în ce mai mare din volumul total al investițiilor industriale și al cărui volum a crescut în acest an de 11,6 ori față de anul 1950, a asigurat o creștere substanțială a producției globale a industriei chimice și sporirea continuă a ponderii ei în totalul industriei de la 3,1% în 1950, la 10,5% în 1972 (tabel nr. 2).

Diversificarea și creșterea continuă a producției industriei chimice au permis ca volumul exportului de produse chimice să crească și să se diversifice continuu, ajungînd ca în acest an să fie de 52 ori mai mare decît cel realizat în 1950. Numai în intervalul 1966—1970 el a crescut de aproape 3 ori față de volumul realizat în perioada 1960—1965.

România livrează azi în 84 de țări peste 160 grupe de produse chimice, într-o gamă variată de sortimente fapt ce a determinat ca ponderea exportului de produse chimice în exportul total al României să crească de la 1,7% în 1950 și 2,2% în 1960, la 8,2% în 1971. Numai în perioada 1960-1970, nomenclatorul produselor chimice la export s-a dublat, fapt ce evidențiază tendința susținută de diversificare a producției de chimicale destinată exportului.

Dinamismul impetuos al industriei chimice este de neconceput fără o creștere corespunzătoare a eficienței economice care se reflectă, în primul rînd, în reducerea continuă și permanentă a nivelului cheltuielilor de producție exprimate prin cheltuielile la mia de lei producție marfă. În ultimii 10 ani industria chimică a realizat importante reduceri de cheltuieli, în 1975 urmînd să se realizeze un volum de cheltuieli de 68,9% la mia de lei producție marfă, față de nivelul realizat în 1960.

Reducerea permanentă a cheltuielilor de producție la mia de lei producție marfă a fost determinată în final de doi factori: reducerea prețului de cost și îmbunătățirea structurii sortimentelor. La reducerea prețului de cost au contribuit: ritmul ridicat de creștere a volumului producției, introducerea tehnicii și tehnologiilor avansate, utilizarea complexă a materiilor prime și reducerea consumurilor specifice, creșterea productivității muncii.

De exemplu perfecționările tehnologice aduse unor instalații, cum este cea de fenol-acetonă de la Grupul industrial de petrochimie Borzești, ca urmare a creșterii capacității cu peste 100% au permis o scădere a prețului de cost cu 33%, productivitatea muncii crescînd cu 14%; creșterea capacității instalației de cauciuc sintetic butadien-stirenic CAROM, de la 50 000 t/an la 100 000 t/an a condus la o reducere a prețului de cost pe tona de produs cu 22%, o diminuare a investiției specifice cu peste 50% și o creștere a productivității muncii cu circa 60%.

În ce privește îmbunătățirea structurii sortimentelor, aceasta s-a realizat prin crearea unei game mai largi de produse și sortimente chimice noi, cerute de dezvoltarea pe baze moderne a celorlalte ramuri ale economiei, (o pondere importantă deținînd materialele plastice și rășinile sintetice, firele și fibrele chimice) precum și medicamentele și cosmeticele, — ca produse ce prezintă o rentabilitate cu mult mai mare decît media celorlalte produse.

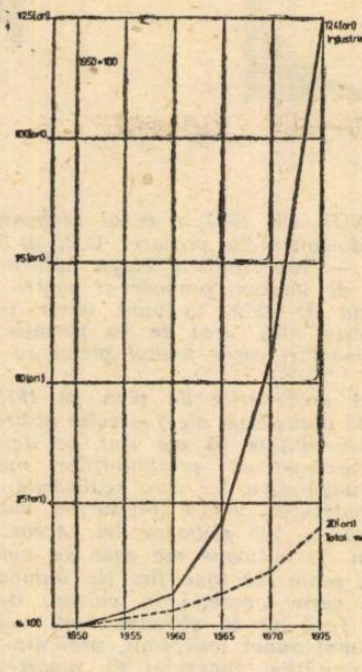

Dinamica de creștere a industriei chimice, comparativ cu total industrie în perioada 1950—1975

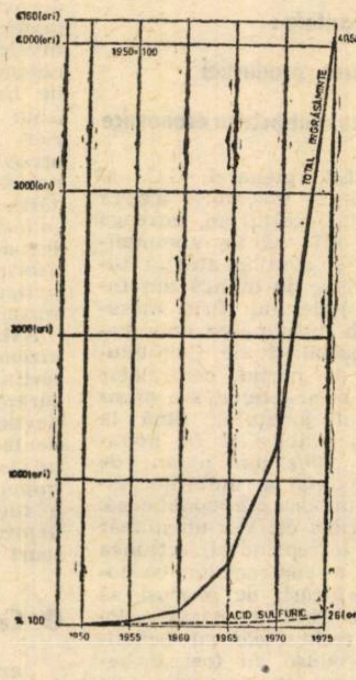

Dinamica de creștere a producției de îngrășăminte chimice și acid sulfuric în perioada 1950—1975

Tabel nr. 1

Ponderea țărilor membre ale CAER în producția mondială a industriei chimice (%)

Țara	1960	1965	1970	1975 (plan)
Țările membre ale CAER, total	18,33	20,07	24,34	29,04
din care:				
— R.P.B.	0,16	0,21	0,39	0,69
— R.P.U.	0,43	0,56	0,69	0,73
— R.D.G.	3,60	3,08	2,96	3,03
— R.P.P.	1,80	2,02	2,61	2,88
— R.S.R.	0,80	1,45	2,57	3,86
— U.R.S.S.	10.02	11,24	13,46	16,02
— R.S.C.	1,52	1,51	1,66	1,84

Tabel nr. 2

Ponderea industriei chimice în total

(în %)

1950	1955	1960	1965	1970	1972
3.1	4,7	6,1	6,7	10,1	10,5

Un vast program de dezvoltare în cincinalul 1971-1975

ÎN ACTUALUL cincinal industria chimică realizează în continuare o creștere prioritară în ramurile cu tehnicitate ridicată, tehnologie modernă și grad superior de valorificare și prelucrare a bogățiilor naturale, cu rol hotărîtor în promovarea progresului tehnic în toate ramurile economiei, în asigurarea reproducției lărgite la scara întregii economii. În acest scop, sarcinile de plan pe acest cincinal conduc la o creștere a producției globale a industriei chimice de 2,28 ori, cu un ritm mediu anual de 17,9%, superior ritmului de creștere a întregii industrii, care este de 12,7%, și a altor ramuri de bază. Prin planurile suplimentare stabilite în baza angajamentelor luate de colectivele oamenilor muncii, creșterea în 1975 va fi de peste 2,60 ori.

Ponderea industriei chimice în total industrie va fi în 1975 de 13%, comparativ cu 10,1% cît a fost în anul 1970, aceasta în condițiile în care și alte ramuri cu pondere importantă ale industriei vor înregistra creșteri deosebite în acest cincinal. Pentru realizarea acestui ritm accelerat de dezvoltare se vor investi în acest cincinal în industria chimică circa 20% din volumul total al investițiilor industriale, fapt ce va asigura punerea în funcțiune a 360 obiective noi. Marea majoritate a acestora sînt instalații chimice realizate pe baza cercetărilor proprii ale institutelor de cercetări ale Ministerului Industriei Chimice precum și instalații produse pe baza tehnologiei deja existente în țară.

Îmbunătățirea calitativă a structurii producției prin creșterea ponderii produselor cu un grad de prelucrare superior și a produselor cu eficiență ridicată, diversificarea producției și îmbunătățirea calității produselor, sînt factori esențiali ce stau la baza dezvoltării industriei chimice în actualul cincinal. Noile capacități intrate recent în producție sau cele aflate în construcție în sectoarele importante ale acestei ramuri se caracterizează printr-un înalt nivel tehnologic și dimensiuni optime, ceea ce conduce la obținerea unor indicatori tehnico-economici mult superiori celor puse în funcțiune anterior.

Un exemplu concret de eficiență economică în industria chimică, rezultat al creșterii gradului de prelucrare a produselor și a adoptării unor tehnologii moderne, îl constituie noua tehnologie de fabricare a metanolului la presiune de 50 atm. în loc de 300 atm., care, la o instalație cu o capacitate de 200 000 t/an metanol, conduce la o reducere a prețului de cost cu 36%. Aceasta va permite ca, începînd cu 1973, să se obțină la acest produs o economie la prețul de cost de 65 milioane și o reducere a consumului de energie electrică cu 40 kWh/tonă, echivalent unei economii de 8 milioane kWh/an. Asemenea indicatori caracterizează toate capacitățile construite în acest cincinal.

Înzestrarea cu instalații de mare capacitate și tehnologii moderne a condus la diminuarea cheltuielilor pentru investiții, la reducerea substanțială a investiției specifice; la noile instalații de amoniac de la Craiova, Turnu Măgurele, Tîrgu Mureș aceasta scade cu 45% față de primele fabrici construite. La noile instalații pentru fibre polinitrilacrilice se realizează o reducere cu 53% a investiției specifice.

Răspunzînd chemării Conferinței Naționale a P.C.R., în scopul realizării cincinalului înainte de termen, au fost stabilite măsuri în toate unitățile industriei chimice pentru scurtarea perioadei de execuție a investițiilor și a termenelor de punere în funcțiune a noilor instalații chimice, în scopul obținerii unei producții suplimentare, de prospectare a rezervelor interne privind mobilizarea producției pe instalațiile existente și creșterea producției fizice la produsele cu un grad mai înalt de prelucrare, a posibilităților tehnice și tehnologice de reducere a consumurilor de materii prime și materiale și a altor măsuri care concură la realizarea acestui țel.

Prognoze în industria chimică

ANTICIPAREA desfășurării fenomenelor și proceselor economice viitoare, folosind atît mijloacele științifice de investigare cît și experiențele anterioare, constituie o practică a partidului nostru în elaborarea politicii de desăvîrșire a construcției societății socialiste multilateral dezvoltate.

Dezvoltarea planificată a economiei naționale în țara noastră a impus elaborarea prognozelor ca instrument de investigare științifică a necesităților viitoare și de corelare a acestora cu posibilitățile societății noastre. La elaborarea prognozelor pentru dezvoltarea industriei chimice românești s-a ținut seama de o serie de factori, stabilindu-se indici de corelații și modele matematice care să servească la optimizarea acestei dezvoltări în cadrul unor resurse materiale determinate. Prognozele elaborate conduc la concluzia că dezvoltarea industriei chimice din România se înscrie în tendințele mondiale determinate de revoluția științifico-tehnică.

Pornind de la baza tehnică materială existentă la sfîrșitul acestui cincinal, se prevede dezvoltarea prioritară a industriei chimice, în special în domeniul macromolecular. Petrochimia va continua să rămînă subramura principală care va determina dezvoltarea întregii noastre industrii chimice. Prima etapă a dezvoltării viitoare va trebui să o constituie programul de dezvoltare calitativă, punîndu-se accentul, în primul rînd, pe valorificarea la maximum a produselor chimice de bază existente la sfîrșitul anului 1975.

Studiile de prognoză au scos în evidență eforturile deosebite care vor trebui făcute pentru a ne apropia de consumul ce revine pe un locuitor din țările dezvoltate ale Europei pentru produsele caracteristice ale industriei chimice.

Experiența dobîndită de lucrătorii din industria chimică, impresionantul potențial cu care industria chimică românească va fi prezentă la sfîrșitul acestui cincinal în economia țării, constituie o solidă bază de pornire pentru un program vast de dezvoltare în perspectivă.

---

*) Anexa 36, Moscova, 12 septembrie 1972, pag. 5—6.

ANUL X **Viața economică**

SUMARUL

numărului 50 din 15 decembrie 1972

1—2—3
— **Republica XXV**
• Ritmurile chimiei
de **Mihail Florescu,** ministrul industriei chimice.
• Județele țării în preajma marii aniversări: Mehedinți
de ing. **Alexandru Toader,** secretar cu probleme economice al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R.

4
— **Plan • angajamente**
Sfîrșit de an pe agenda întreprinderilor industriale: Acțiuni pentru pregătirea producției pe 1973
de ing. **Const. Răchitan,** secretar cu probleme economice al Comitetului județean Ilfov al P.C.R.

5
— **Capacități de producție**
Mașinile și utilajele — potențial cu însemnate rezerve ce se cere a fi mai deplin valorificat
de ing. **H. Pincas,** C.S.P.

6
— **Preț de cost**
Vă prezentăm un experiment: Calculația costurilor de producție prin metoda standard
de **Stere Stătică, Ioan Crăciun**

7
— **Agricultură**
Limita de creditare și separarea cauzelor care generează imobilizările
de lector univ. **Teodor Roșca** Facultatea de studii economice — Cluj; **Ioan Băraș,** Sucursala Cluj a Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară

8—9
— **Conducere și organizare**
Structuri organizatorice: Raționalitate, funcționalitate.
Necesitatea criteriilor unitare de proiectare
de dr. ing. **C. Hidoș.**

10—11
— Dezbatere organizată de „Viața economică" cu specialiști din cadrul industriei metalurgice și ai C.S.P.: Deșeurile de metal — sursă valoroasă de materie primă
Semnează: ing. **Nicolae Drăghici,** M.I.M.; ing. **Ladislau Frumosu,** director general, Grupul industrial de metale și aliaje neferoase; ing. **Nae Tudor,** director general, Centrala de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice și refractare.

12
— **Agenda economistului**
Semnează: dr. **Mihai Socolescu,** dr. **Radu Gherghinescu, Mihai Sima-Dinu, Victor Luncan**

13
— **Marketing**
Pregătirea cadrelor de marketing
• Cursurile intensive Aromar
de **Ioan Georgescu.**
• Învățămîntul de marketing în Franța
de dr. **Letiția Zahiu.**
Marketingul și satisfacerea nevoii sociale.
de dr. **M. C. Demetrescu**

14
— **Informație • decizie**
Acțiunea de raționalizare a evidenței în unitățile pentru mecanizarea agriculturii: Avantaje care recomandă noul sistem proiectat pentru aplicare și generalizare
de ing. **George Pleșoianu,** ec. **Avram Țura.**

15
— **Comerț exterior**
Clauze care influențează eficiența exporturilor
de **Alexandru Hossu.**

16
— **Concepte • teorii**
Colaborarea și cooperarea economică dintre țările socialiste: conținutul și trăsăturile relațiilor economice
de **Radu Constantinescu.**

17
— **Știință și societate**
Între creștere și limite
de **A. Schor**

18
— **Date de prognoză**
Industria vest-europeană în deceniul 8:
de **Delia Popescu**

19
— **U.R.S.S.:** Producția bunurilor de consum în pas cu exigențele populației
de **Leontii Barabanov,** adjunct al ministrului industriei ușoare.

ÎN SUPLIMENT:
— Cooperarea economică internațională, concept și forme economice.
de prof. dr. **Alexandru D. Albu.**

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

40 470

plan-angajamente

Sfîrșit de an pe agenda întreprinderilor industriale

ACȚIUNI PENTRU PREGĂTIREA PRODUCȚIEI PE 1973

PLANUL PE 1973, a cărui realizare — așa cum se subliniază în documentele plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c. — reprezintă o etapă hotărîtoare în îndeplinirea cincinalului înainte de termen, prevede și pentru județul nostru sarcini mobilizatoare. Față de 1972, în anul viitor valoarea producției marfă va crește cu peste 20%, ceea ce va permite să sporească în paralel, și livrările de mărfuri către fondul pieței cu peste 43% (față de sarcinile inițiale).

Analizînd prevederile de plan pe 1973, colectivele de muncă din întreprinderile industriale ale județului nostru, alături de cele din întreaga țară, sînt încredințate că ele sînt pe deplin realizabile la parametrii maximali, corespunzînd posibilităților materiale și umane existente. Chezășie a îndeplinirii lor stau realizările obținute în acest an. Astfel, la nivelul județului, planul producției marfă pe primele 11 luni a.c. a fost depășit cu 160 milioane lei. Această producție suplimentară s-a concretizat în 2,2 milioane mc gaze de sondă, 3218 mc prefabricate din beton armat, peste 100 tone fire tip bumbac, 1323 tone zahăr, 783 tone conserve de carne, mobilă în valoare de 6,7 milioane lei, 4 400 m^2 covoare ș.a. Încă de la sfîrșitul lunii noiembrie 22 unități s-au prezentat cu planul anual îndeplinit, preliminîndu-se ca pînă la 16 decembrie, toate unitățile județului să raporteze îndeplinirea prevederilor planificate pe 1972. Aceasta va permite ca planul producției marfă să fie îndeplinit în proporție de circa 105,5%, iar angajamentul suplimentar asumat în întrecerea socialistă să fie depășit.

• Sarcini prioritare: nominalizarea producției și încheierea contractelor economice

INDICAȚIILE plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c., ca pînă la sfîrșitul acestui an, întreaga producție pe 1973 să fie nominalizată, au stat și stau în atenția tuturor colectivelor de muncă din întreprinderile județului. Prin măsurile luate, sub îndrumarea unor colective de specialiști ale Comitetului județean de partid, centralelor economice și ministerelor, s-a ajuns ca, la nivelul județului, pînă la data de 15 noiembrie să fie nominalizat peste 90% din planul de producție maximal al unităților industriale de importanță republicană. Aceasta a permis ca, într-un număr însemnat de întreprinderi, acțiunea de încheiere a contractelor economice cu beneficiarii de produse să se afle într-o fază avansată. Pe total județ, contractele cu beneficiarii de produse au fost încheiate pe 11 luni în proporție de 79,8% din planul total anual. O situație bună, în acest domeniu există la Grupul industrial de foraj extracție țiței București, Filatura Oltenița, Fabrica de vată, Fabrica de ambalaje din Buftea ș.a.

Dar, la alte întreprinderi, în acțiunea de încheiere a contractelor economice cu beneficiarii se constată rămîneri în urmă. La Întreprinderea de prefabricate din beton Giurgiu, de pildă, acțiunea de contractare este cu mult rămasă în urmă datorită nedefinitivării din vreme de către centrală și minister a structurii producției. La Fabrica de conserve Valea Roșie, procentul de încheiere a contractelor cu beneficiarii este scăzut, deoarece nu sînt încă definitivate de către factorii rersponsabili (Centrala industrială de producere și valorificare a legumelor și fructelor, Comitetul de Stat pentru Prețuri, Ministerul Comerțului Interior) prețurile de livrare.

Se știe că nominalizarea producției, încheierea contractelor economice cu beneficiarii constituie acțiuni indispensabile pentru stabilirea necesarului de materii prime și materiale — atît din punct de vedere cantitativ cît și pe sortimente — **pentru încheierea de contracte economice cu furnizorii.** Practica demonstrează din plin acest lucru. Astfel, unele întreprinderi cum ar fi, de exemplu, Fabrica textilă „Dunăreana"-Giurgiu, Filatura Oltenița, Fabrica de ambalaje Buftea, Unitățile de exploatare și industrializare a lemnului București ș.a., care au la ora actuală nominalizată toată producția pe anul viitor, au reușit să încheie în întregime contractele cu furnizorii de materii prime și materiale.

Sarcinile de plan sînt nominalizate în totalitate, iar contractele cu beneficiarii încheiate și la alte întreprinderi din județ — Șantierul naval Oltenița, Șantierul naval din Giurgiu. La acestea, situația se prezintă mai puțin favorabil însă sub raportul încheierii contractelor de aprovizionare cu materii prime și materiale, unde, datorită neprimirii nivelelor de la ministerele coordonatoare, necesarul de materii prime de bază este acoperit cu contracte abia în proporție de 45,2%. Întîrzieri în încheierea contractelor de aprovizionare cu materiile prime necesare se înregistrează și în unitățile Întreprinderii de producere, industrializare și valorificare a legumelor și fructelor (îndeosebi în fabricile de conserve), datorită nedefinitivării sarcinilor de plan pe sortimente.

Avînd în vedere importanța aprovizionării la timp, în cantitățile și sortimentele necesare, pentru desfășurarea în bune condițiuni a producției încă din primele zile ale noului an, pentru realizarea planului la parametrii săi maximali, se impune o colaborare mai susținută a tuturor factorilor responsabili pentru definitivarea în cel mai scurt timp a acestei acțiuni.

• Ce presupune realizarea exemplară a investițiilor pe 1973

REALIZAREA parametrilor maximali prevăzuți pentru anul viitor, presupune, în primul rînd, ca **în toate întreprinderile, în toate secțiile și locurile de muncă să fie valorificat la maximum potențialul existent** — capacitățile de producție, forța de muncă și timpul de lucru — **să fie luate măsuri tehnice și organizatorice ca producția să fie realizată uniform, lună de lună și decadă de decadă, fără asalturi.**

În același timp, trebuie relevat faptul că realizarea în condiții optime a planului pe 1973 este nemijlocit legată și de **înfăptuirea întocmai a planului de investiții, de darea în funcțiune a obiectivelor industriale la termenele planificate sau chiar înainte.**

În acest an, pe primele 11 luni, au fost date în exploatare un număr însemnat de obiective industriale, preocuparea noastră majoră fiind axată, în primul rînd, pe terminarea obiectivelor cu punere în funcțiune planificată în acest an. Constructorii au reușit să respecte termenele de dare în funcțiune a majorității obiectivelor planificate, o serie de capacități de producție fiind puse în exploatare chiar în devans față de prevederi. Astfel, la Întreprinderea textilă „Dunăreana" — Giurgiu o capacitate de 15 milioane mp țesături crude a fost dată în producție cu 50 de zile înainte de termenele planificate.

Urmînd exemplul lor, constructorii de la Fabrica de vată Buftea, folosind pe scară largă mijloacele mecanizate, prefabricatele confecționate direct pe șantier, tehnici perfecționate de montaj, și aplicînd sistemul acordului global, au izbutit să dea în exploatare cu 30 de zile înainte de termen o capacitate de 4.6 milioane mp tifon crud.

Deși aceste exemple, care nu sînt singulare, atestă că unele organizații de construcții s-au preocupat de respectarea termenelor planificate pentru punerea în funcțiune a unor obiective, există totuși rămîneri în urmă. La Fabrica de ulei soia Urziceni, de pildă, din cauza neasigurării din vreme de către factorii responsabili a documentelor de avizare, de contractare a utilajelor și de scoatere a terenurilor din circuitul agricol etc., o serie de capacități au fost începute cu o întîrziere de 4 luni. Un alt exemplu: la Întreprinderea pentru creșterea, îngrășarea și industrializarea porcilor Giurgiu II și Ulmeni II, 7 hale care trebuiau date în folosință pînă la 30 septembrie nu au fost date în exploatare nici pînă la sfîrșitul lunii noiembrie deoarece constructorul (Întreprinderea de construcții agrozootehnice București) nu a asigurat și utilitățile necesare (căldură, energie etc.).

Deficiențele semnalate se datoresc, pe lîngă cele arătate, și defalcării nejudicioase a sarcinilor de punere în funcțiune. Astfel, majoritatea punerilor în funcțiune a fost planificată în trimestrul III și, în special, trimestrul IV. Perioada de asalt, care a luat astfel naștere inevitabil a generat, din cauza neeșalonării în timp a eforturilor, nu numai nerespectarea unor termene parțiale de punere în funcțiune, dar uneori chiar termenul final al obiectivului în ansamblu.

Cu toate concluziile pe care le-am tras din experiența acestui an, constatăm că și prevederile planificate pe anul 1973, „amînă" majoritatea punerilor în funcțiune pentru ultima parte a anului. Spre exemplu, dintr-un număr de 9 obiective ale Întreprinderii de rețele electrice aparținînd de Ministerul Energiei Electrice (la care lucrările au început în 1972, iar termenele de dare în exploatare sînt prevăzute în 1973) nu a fost planificată nici o punere în funcțiune în trimestrul I, ci numai una în trimestrul II, trei pentru trimestrul III, iar restul abia în ultimul trimestru.

Această situație nu este deloc singulară. Bunăoară, din 3 unități ale Ministerului Industriei Construcției de Mașini Grele, ce urmează a fi date în funcțiune în 1973, două sînt prevăzute pentru trimestrul III și una pentru trimestrul IV.

Considerăm că o mai bună dozare a eforturilor pe anul care vine — așa cum se subliniază în documentele plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie a.c. — **se impune cu acuitate, ca fiind de natură să ușureze sarcina constructorilor, să favorizeze intrarea în circuitul economic înainte de termenele planificate a unor importante capacități de producție care să contribuie la sporirea producției materiale.**

NE MAI DESPART puține zile de începutul noului an. În toate unitățile noastre se cer luate, sub conducerea organizațiilor de partid măsuri energice, în primul rînd, pentru **încheierea nominalizării producției și a acțiunii de contractare cu furnizorii de materii prime și materiale și cu beneficiarii de produse,** astfel încît sarcinile de plan să fie realizate în bune condițiuni încă din primele zile ale noului an. În al doilea rînd, **în domeniul investițiilor se impune recuperarea de urgență în perioada ce a mai rămas din acest an a rămînerilor în urmă, prin executarea concomitentă a lucrărilor utilitare cu cele de bază.**

ing. Const. RĂCHITAN
secretar cu probleme economice
Comitetul județean Ilfov
al P.C.R.

capacități de producție

MAȘINILE ȘI UTILAJELE — POTENȚIAL CU ÎNSEMNATE REZERVE CE SE CERE A FI MAI DEPLIN VALORIFICAT

● Mari resurse depistate prin evaluarea capacităților de producție efectuată în acest an în toate întreprinderile industriale.

● Atragerea în circuitul economic în 1973 a rezervelor descoperite impune eforturi spre:

— ridicarea gradului de organizare a producției și a muncii prin promovarea tehnicii și tehnologiei înaintate ;

— sporirea gradului de calificare a cadrelor ;

— generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III;

— mărirea zonelor de deservire și eliminarea locurilor înguste ;

— efectuarea la timp și de bună calitate a reviziilor și reparațiilor ;

— atingerea, la termenele stabilite, a parametrilor proiectați la noile obiective ce intră în circuitul economic.

PLANUL DE DEZVOLTARE economică-socială a țării pe 1973 prevede o creștere a **producției globale industriale** de 11,5% față de 10,5%, cît este prevăzut în planul cincinal. Volumul producției globale industriale stabilit pe anul 1973 este cu 14,5 miliarde lei mai mare decît prevederile cincinalului și cu peste 16% superior nivelului planificat pe anul 1972. **„Prevederile de plan pentru anul 1973 —** a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea făcută la recenta plenară a partidului — **corespund posibilităților noastre materiale și umane și răspund necesității dezvoltării accelerate a bazei tehnico-materiale a societății socialiste românești"**.

În industria construcțiilor de mașini și cea chimică — sectoare de o deosebită importanță în asigurarea dezvoltării celorlalte ramuri ale economiei naționale — sporul de producție prevăzut prin plan pentru anul viitor, față de cincinal, este de peste 7 miliarde lei, iar în industria ușoară, de circa 6,3 miliarde lei.

Desigur, realizarea nivelului maximal al planului și, eventual, chiar depășirea lui, presupune **utilizarea la un nivel ridicat a întregului potențial productiv existent în cadrul unităților industriale.** În acest scop, Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R., din 20-21 noiembrie a.c. subliniază necesitatea **CA TOATE ÎNTREPRINDERILE ȘI CENTRALELE INDUSTRIALE SĂ ACȚIONEZE ÎN MOD HOTĂRÎT PENTRU FOLOSIREA INTENSIVĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE, ÎN AȘA FEL ÎNCÎT, PE ACEASTĂ CALE, SĂ SE OBȚINĂ ÎN ANUL URMĂTOR, UN SPOR DE PRODUCȚIE DE CEL PUȚIN 37 MILIARDE LEI**. Prin folosirea din plin a capacităților mașinilor, utilajelor și agregatelor aflate în dotarea întreprinderilor, precum și a celor noi prevăzute a fi date în funcțiune în 1973. va fi posibilă creșterea însemnată a volumului de produse destinate satisfacerii cerințelor în continuă creștere ale economiei și exportului, obținerea unei reduceri însemnate a cheltuielilor materiale de producție și asigurarea echilibrului valutar prevăzut în plan.

Că există rezerve însemnate care să asigure realizarea integrală a producției suplimentare stabilite prin planul pe 1973, o atestă și lucrările de evaluare a capacităților de producție întocmite de către întreprinderile industriale în acest an, sintetizate prin indicii care exprimă gradul de încărcare a acestor capacități (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

— în procente —

Ramura	Gradul de utilizare a capacităților de producție
Total industrie din care :	
— industria de prelucrare a petrolului	90,3
— industria metalurgiei neferoase	89,0
— industria construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor	89,1
— industria chimică	92,7
— industria materialelor de construcții	91,9
— industria de prelucrare a lemnului	79,4
— industria textilă	92,5
— industria alimentară	92,0

Valorificarea rezervelor de capacitate în scopul obținerii producției suplimentare prevăzute în plan, precum și îmbunătățirea substanțială a indicatorilor de eficiență, necesită o analiză în fiecare întreprindere asupra căilor și măsurilor ce vor trebui adoptate pentru încărcarea maximă a mașinilor și utilajelor, un studiu atent al nivelului tehnic și calității la care vor fi realizate produsele respective, o cercetare amănunțită a posibilităților și condițiilor de desfacere a produselor. Totodată, pe lîngă obținerea unor producții suplimentare, nu este lipsită de interes și analiza căilor care pot conduce la renunțarea sau amînarea unor lucrări de investiții, prin preluarea producției respective de către capacitățile existente sau cele noi, ca urmare a intensificării utilizării lor.

DIN PRELUCRAREA datelor care indică principalele surse ale rezervelor potențiale, rezultă că majoritatea acestora se datoresc cauzelor de natură **intensivă** — 62,2% din total (în ramura industriei chimice rezervele pe seama utilizării intensive a utilajelor și agregatelor reprezintă 86,9%; în ramura industriei pielăriei și încălțămintei — 85,9%; în ramura industriei alimentare — 65,1% etc.), celor **extensive** revenindu-le diferența de 37.8% (în ramura industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor — 52,2%; în ramura industriei prelucrării lemnului — 31,6%; în ramura industriei textile, tricotajelor și confecțiilor — 61,2% etc.)

Dacă în ce privește rezervele de natură extensivă, **acestea au un caracter limitat** (utilizarea 100% a fondului de timp calendaristic reprezentînd limita maximă), **nu același lucru este valabil și pentru rezervele depinzînd de factorii intensivi, care exprimă nivelul de organizare a producției și a muncii și care au un caracter dinamic**. O bună utilizare intensivă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor presupune asigurarea unui complex de măsuri care, în final, **să contribuie la utilizarea fondurilor fixe productive la parametrii cei mai înalți.** Printre acestea, un loc de bază îl ocupă **ridicarea gradului de organizare a producției și a muncii prin promovarea tehnicii și tehnologiei înaintate, cît și perfecționarea continuă a calificării muncitorilor care deservesc utilajele respective.** Referindu-se la însmnătatea pregătirii corespunzătoare a cadrelor, secretarul general al partidului a arătat la recenta plenară a C.C. al P.C.R. că **„...trebuie să ne preocupăm cu toată răspunderea de asigurarea și calificarea forței de muncă... Trebuie să se înțeleagă că pregătirea cadrelor reprezintă o parte importantă, esențială, a planului general de dezvoltare economico-socială a țării"**.

În ce privește utilizarea extensivă a mașinilor și utilajelor, tendința de a **diminua la minimum decalajul dintre fondul de timp calendaristic și cel folosit efectiv în scopuri productive**, trebuie să constituie o preocupare majoră a cadrelor din întreprinderi și centrale industriale. Planificarea timpului de utilizare a mașinilor-unelte de prelucrare a metalelor în secțiile mecanice de producție, sculării, secții și ateliere de reparații și întreținere pe 1973 la 85%, impune asigurarea, în continuare și într-un ritm mai accelerat, a unor măsuri eficiente pentru **generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III**. Asemenea măsuri privesc toate unitățile productive, cu deosebire cele din cadrul celor două ministere cu profil de construcții de mașini, care dețin aproape 60% din numărul total al mașinilor-unelte.

Creșterea coeficientului de schimburi — sarcină trasată de conducerea partidului încă din 1969 — a fost subliniată din nou în lucrările plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c. Trebuie arătat că această sarcină a prins viață în bună măsură, fapt ce s-a concretizat în creșterea, an de an, a indicilor de utilizare a fondului de timp al mașinilor (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Anul	% Indicii de utilizare a fondului de timp
Realizări *)	
— 1969	68,1
— 1970	70,7
— 1971	71,6
Preliminări *)	
— 1972	74,1
Plan	
— 1973	85,0

*) în secții direct productive.

Depășirea sarcinilor de producție stabilite pentru ramura industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor cu numai 1%, însumează — la nivelul anului 1973 — PRODUSE ÎN VALOARE DE PESTE 1,2 MILIARDE LEI, datorită ponderii mari pe care o deține această ramură, în totalul ramurilor industriale.

DATELE statistice din anul 1972, oglindesc și unele aspecte mai puțin favorabile în ce privește încărcarea mașinilor-unelte din secțiile direct productive, la unele ministere. La Ministerul Industriei Chimice, de pildă, față de indicele de utilizare planificat de 79% se prelimină o realizare de numai 66%, la fostul minister al Industriei Construcțiilor de Mașini plan 78,7%, preliminat 73,9%, la Ministerul Industriei Ușoare plan 75,7%, preliminat 72,1%.

Pe întreprinderi, indici mai scăzuți s-au înregistrat — în trim. III a.c. — la Fabrica de frigidere Găești (40,6%), Uzina de mașini grele București (55,2%), Întreprinderea Metalo-globus București (59%), Întreprinderea de unelte și scule — Brașov (59,2%) etc. Faptele dovedesc că nu pretutindeni se acționează cu suficientă fermitate pentru mai buna încărcare a mașinilor-unelte. Astfel, la strungurile paralele, utilizarea este încă la un nivel scăzut (71,9% în secțiile direct productive aparținînd Ministerului Industriei Chimice; 75,7% la fostul Minister al Industriei Construcțiilor de Mașini, 77,6% — sectorul construcții de mașini). Și la mașinile de rabotat și filetat indicii realizați prezintă valori scăzute.

Desigur, principalele cauze ale unor asemenea situații trebuie căutate în **slaba preocupare pentru recrutarea și școlarizarea forței de muncă, precum și pentru evitarea cauzelor care generează desele întreruperi accidentale ale mașinilor și utiajelor.** Spre a exemplifica, considerăm suficient a arăta că în cursul trim. III. a.c., volumul opririlor accidentale — datorate neasigurării forței de muncă, defecțiunilor de aprovizionare, lipsurilor în organizarea întreținerii și exploatării mașinilor etc. — **au însumat peste 8 milioane ore-mașini.** Dacă la această cifră mai adăugăm timpul neprogramat pentru lucru, care în aceeași perioadă a însumat **peste 25 milioane ore-mașini**, ne putem forma o imagine clară asupra imenselor rezerve de care dispune această importantă ramură — industria construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor — și care așteaptă să fie valorificate într-un timp mai scurt.

Mai buna utilizare extensivă a capacității mașinilor, instalațiilor și agregatelor, nu privește în mod exclusiv această ramură ; ea are o întindere mai mare, cuprinzînd toate fondurile fixe productive din ramurile industriei. Desigur că și aci există încă suficiente căi care ar putea fi folosite pentru a obține o mai bună utilizare a fondului de timp disponibil al utilajelor. Astfel, spre exemplu, la unele instalații din **industria chimică** — care nu fac parte din liniile ale căror tehnologie de fabricație se desfășoară neîntrerupt — se înregistrează indici scăzuți (ex: la unele utilaje și instalații pentru fabricarea lacurilor și vopselelor, cum ar fi dizolvatoarele și omogenizatoarele, fondul de timp disponibil a fost utilizat în trim. III. a.c. în proporție de 50% și respectiv 61,7%; la reactoarele pentru sinteza rășinilor, indicele a fost de 75,1%).

În industria de prelucrare a lemnului și în mod special la întreprinderile pentru fabricarea mobilierului din lemn, coeficientul numărului de schimburi — corespunzător secțiilor a căror încărcare, în timp, este mai uniformă (secțiile de mașini și croit) — este de circa 2 la Departamentul Industriei Lemnului, ceea ce corespunde unui indice de folosire a timpului disponibil de circa 66%. Bineînțeles, cifra reprezintă o medie, fiind întreprinderi unde acest coeficient scade la 1,4—1,5 schimburi pe zi, iar la întreprinderile cu profil asemănător din cadrul **industriei locale**, coeficientul coboară mult mai jos. **SPORIREA INDICILOR DE UTILIZARE A FONDULUI DE TIMP DISPONIBIL CU APROXIMATIV 3 PROCENTE** — ceea ce corespunde la o creștere a coeficientului mediu de schimburi de la circa 1,8 la 1,9 — **POATE CONTRIBUI LA MAJORAREA PRODUCȚIEI DE MOBILĂ — ÎN ÎNTREPRINDERILE DEPARTAMENTULUI INDUSTRIEI LEMNULUI ȘI CELE ALE CONSILIILOR POPULARE JUDEȚENE — CU PESTE 300 MIL. LEI/AN.**

În industria textilă, indicele de folosire a mașinilor de țesut fire tip lînă a înregistrat, în trim. III a.c. 80,7% la mașinile rectilinii de tricotat, 69,2%. De asemenea, în industria încălțămintei, la liniile tehnologice pentru confecționarea încălțămintei, s-a obținut un coeficient de utilizare a timpului disponibil în proporție de 65,2%, corespunzînd la 1,96 schimburi pe zi.

EXTINDEREA ZONELOR DE DESERVIRE A MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR DE CĂTRE UN MUNCITOR, MODIFICAREA PONDERII DINTRE NUMĂRUL MUNCITORILOR DIRECT PRODUCTIVI ȘI CEI AUXILIARI, ÎN SENSUL SPORIRII NUMĂRULUI CELOR OCUPAȚI DIRECT ÎN PRODUCȚIE, LIMITAREA FLUCTUAȚIILOR ETC., constituie căi importante care pot influența în mod favorabil coeficientul numărului de schimburi și, prin aceasta, obținerea unei producții sporite.

DE O DEOSEBITĂ importanță este modul cum este folosit **timpul disponibil al mașinilor și utilajelor în decursul unei luni, a unui trimestru, semestru sau an, respectiv asigurarea unei încărcări raționale a capacităților și obținerea unei producții ritmice.** Practicarea lucrului „în asalt", la sfîrșit de lună sau trimestru, constituie un element deosebit de negativ, împotriva căruia trebuie luptat cu toată hotărîrea. De aci rezultă **necesitatea unei planificări riguroase a producției pe întreprinderi, secții și mașini, în strînsă corelație cu planul de reparații și revizii, prevăzîndu-se producții mai mari în primul semestru al anului, precum și în prima lună a fiecărui trimestru.**

O altă sursă importantă de rezerve ce poate contribui la realizarea producției planificate pe anul viitor o constituie **eliminarea locurilor înguste**, a căror prezență împiedică utilizarea completă a

ing. H. PINCAS

Direcția industrie și capacități
Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 12)

preț de cost

Vă prezentăm un experiment

CALCULAȚIA COSTURILOR DE PRODUCȚIE PRIN METODA STANDARD

ÎN CADRUL măsurilor privind perfecționarea conducerii și planificării economiei sînt necesare preocupări susținute pentru îmbunătățirea sistemului informațional economic și, în mod deosebit, a planificării, evidenței și calculației costurilor de producție. În acest scop, conducerea întreprinderii trebuie să aibă posibilitatea cunoașterii operative a volumului și dinamicii cheltuielilor de producție, a factorilor care au influențat costurile de producție, mărimea și sensul influenței fiecărui factor, în vederea luării unor măsuri eficiente în timpul desfășurării procesului de producție.

• Limitele metodelor actuale de calculație

CERINȚELE conducerii moderne a producției implică perfecționarea metodelor de calculare a costurilor, dovedindu-se că cele folosite în prezent, în majoritatea întreprinderilor, nu mai corespund pe deplin. Astfel, „metoda pe comenzi", „metoda pe faze" și „metoda normativă", utilizate în prezent, au o serie de neajunsuri, binecunoscute de toți cei care le aplică, fără a avea însă posibilitatea să le înlăture. De altfel, „Regulile de bază" privind calculația costurilor au fost abrogate prin H.C.M. nr. 1885/1970 și se așteaptă elaborarea unor noi îndrumări metodologice, în pas cu celelalte perfecționări aduse, în ultimul timp, legislației din țara noastră.

Volumul mare de lucrări solicitate de metodele amintite imobilizează un număr important de economiști, planificatori și contabili, necesită timp, astfel că nici o întreprindere industrială nu poate prezenta situația prețului de cost al producției decît după 10—12 zile ale lunii următoare, dată la care interesul pentru ceea ce s-a realizat în urmă cu o lună, două, sau chiar mai mult, este redus.

Așadar, *prețul de cost nu se poate determina în prezent decît după terminarea întregii comenzi.* În lunile anterioare produsele terminate se deconteazā (înregistrează) la prețurile unitare planificate, iar cînd acestea sînt inferioare cheltuielilor înregistrate se calculează la nivelul acestora. Deci, produsele finite pot apărea la trei prețuri diferite în cursul execuției comenzii, iar dacă aceasta durează două sau trei luni, numai în luna următoare se poate face media acestora pentru a se obține prețul de cost efectiv pe unitatea de produs. Cum de regulă sînt comenzi neterminate, rezultă că în fiecare lună prețul de cost include toate aceste aproximații, care se reflectă direct în calculul beneficiului perioadei respective.

Pe de altă parte, unele cheltuieli și mai ales rebuturile se transferă de la o comandă la alta, iar „costurile ulterioare" apar după închiderea comenzilor și a lucrărilor ceea ce conduce la calcularea unui preț de cost eronat. La acestea se mai adaugă și faptul că unele cheltuieli se repartizează pe bază de chei arbitrare și coeficienți globali nivelatori, astfel că prețurile de cost calculate se îndepărtează tot mai mult de realitate. Un exemplu revelator îl pot constitui cheltuielile de transport-aprovizionare care se includ în prețul de cost prin repartizarea lor pe bază de procent global asupra valorii materialelor consumate în fiecare lună. Ca urmare, cheltuielile mari ocazionate cu aprovizionarea unor materiale de valori relativ mici, însă cu un volum și o greutate mare, (de exemplu: pămîntul și nisipul pentru turnătorie) se deplasează asupra materialelor cu prețuri foarte ridicate (de exemplu: motoare electrice rulmenți etc.)

De asemenea, cheltuielile de regie ale secțiilor de producție repartizate pe baza salariilor directe încarcă locurile de muncă unde predomină munca manuală, ceea ce conduce la un preț de cost sub cel real înregistrat la produsele realizate pe liniile de fabricație cu mașini automate sau semiautomate. Fenomenul este exact invers dacă baza de repartizare este valoarea materialelor sau a acestora cumulată cu cea a manoperei, deoarece valoarea materialelor în construcția de mașini (circa 70%) întrece cu mult pe cea a salariilor directe (circa 10%).

• Posibilități de aplicare

PORNIND de la aceste realități, un colectiv de specialiști de la Uzina de Pompe—București, Academia „Ștefan Gheorghiu", Ministerul Finanțelor și de la ministerul de resort a elaborat un studiu privind *organizarea activității de calcul, evidență și control al prețului de cost prin metoda costurilor standard.*

Inițial s-au elucidat aspectele teoretice privind calculația costurilor și cele practice impuse de particularitățile proceselor de producție și de condițiile specifice economiei noastre socialiste cu sistemele sale proprii de finanțare și de determinare a prețurilor de vînzare.

În principiu, metoda constă în folosirea prețurilor de cost prestabilite pe bază de standarde atît pentru consumurile directe de materiale și de manoperă, cît și pentru bugetele de cheltuieli indirecte. Standardele cantitative, stabilite în funcție de materialul folosit, de tehnologia fabricației și de utilajele la care se execută diversele operații tehnologice la care se execută produsul în diversele faze de fabricație sînt corelate cu prețurile standard ale perioadei și astfel se determină costurile standard, care sînt costuri prestabilite pentru o singură unitate de produs (piesă, ansamblu, semifabricat, produs finit) sau pentru o anumită cantitate de produse în diverse faze de fabricație (tona de fontă lichidă, tona de piese turnate etc.).

Structura tipică a unui cost total de producție, indiferent de obiectul la care se referă (un produs sau o grupă de produse, o secție sau o întreprindere) conține, în principal, trei articole de calculație distincte: a) materiale directe; b) salarii directe; c) costuri comune de secție și generale ale întreprinderii. Atît materialele cît și manopera se determină și se controlează prin standarde, iar costurile comune ale secțiilor și cele generale ale întreprinderii prin bugete de cheltuieli. Pentru elaborarea unui buget de cheltuieli se folosesc, de asemenea, standardele.

Deoarece ponderea cea mai mare în totalul prețului de cost al produselor o dețin materialele, iar reducerea consumurilor de materiale contribuie nemijlocit la creșterea eficienței activității economice, stabilirea costurilor standard pentru materiale prezintă o importanță deosebită.

Cu ocazia stabilirii costurilor standard pentru materiale s-au analizat posibilitățile de reducere la maxim a normelor de consum, așa încît calculația costurilor prin metoda standard poate deveni un mijloc de descoperire a rezervelor pe linia utilizării raționale a materialelor în procesul de producție. Pentru determinarea costurilor standard pentru materiale s-au folosit normele de consum cuprinse în documentația tehnică de execuție a reperelor și subansamblelor care compun produsul, precum și prețurile certe de aprovizionare ale materialelor.

La stabilirea standardelor pentru salarii s-au luat în considerație normele de timp cuprinse în documentația tehnică de execuție a reperelor, subansamblelor etc. și tarifele de salarizare, așa cum apar în fișele tehnologice și apoi în fișele de însoțire după care se efectuează plata atît a operațiilor executate cît și a timpului de pregătire.

Dacă materialele și salariile se pot calcula direct pe unitatea de produs, stabilind cu precizie standardele, cheltuielile de regie nu pot fi calculate direct pe unitatea de produs deoarece, așa cum s-a mai arătat, aceste repartizări pe bază de chei arbitrare și coeficienți globali nivelatori nu pot face decît să denatureze prețul de cost obținut în acest mod. Se pot calcula însă aceste cheltuieli pe centre de activitate, pe ateliere și pe secții de producție, alcătuind bugete de cheltuieli, separat pentru cheltuielile fixe (amortizarea mijloacelor fixe, salariile personalului tehnic și administrativ etc.) și separat pentru cele variabile (energia electrică, abur, apă etc.), în ambele cazuri folosind standarde pentru fiecare element bugetar.

Elementul nou, esențial pentru realizarea sarcinilor propuse, îl constituie responsabilitatea concretă pentru fiecare buget. Controlul periodic (săptămînal și lunar) angajează responsabilii stabiliți în urmărirea încadrării în bugetele fiecărui loc de muncă (secție, atelier), ceea ce are drept rezultat nu numai o supraveghere atentă a costurilor, dar și reducerea continuă a acestora.

Metoda costurilor standard și bugetele au fost introduse cu bune rezultate de la 1 ianuarie 1972 în întreg sectorul cald și, recent, la secția de prelucrări mecanice, urmînd a se extinde în perioada următoare și la secția montaj.

• Precizie sporită în determinarea costurilor și operativitate în conducere

COSTURILE standard fiind stabilite strict în concordanță cu condițiile reale din întreprindere pe bază de norme de consum și cu participarea tuturor organelor tehnice de specialitate din serviciile funcționale și din secțiile de producție, sub coordonarea și controlul inginerilor șefi și al contabilului șef, sînt respectate în toate compartimentele de activitate din uzină.

De asemenea, bugetele de cheltuieli indirecte, elaborate pe baza datelor contabile și statistice, în concordanță cu planul prețului de cost, după ce au fost experimentate, analizate și corectate, devin obligatorii pentru toate centrele de activitate stabilite. *Standardele de materiale și de salarii se folosesc și fac posibil calculul cu o precizie sporită la calculațiile prețului de cost standard al produselor, la evaluarea inventarelor de producție neterminată și la elaborarea propunerilor de prețuri de producție la produsele noi.*

Orice diferență față de standardele și bugetele de cheltuieli inițiale constituie abatere și fiecare responsabil este obligat să răspundă de producerea ei. Abaterile care apar se analizează sub toate aspectele, odată cu apariția lor (cauza, natura, proveniența, locul unde s-a produs, responsabilități, valoare etc.). Deosebit de important este faptul că aceste costuri standard pot fi considerate nu numai costuri antecalculate, ci și costuri efective.

Utilizarea acestui procedeu poate asigura stabilirea prețului de cost efectiv al producției marfă fabricată și al producției neterminate, precum și a rezultatelor financiare, fără efectuarea postcalculului pe produs. Rezultă astfel o reducere substanțială a volumului de muncă necesitat de lucrările care se efectuau pentru determinarea lunară a prețului de cost efectiv al fiecărui produs.

Aceasta nu înseamnă însă că în urma acestui procedeu nu este posibilă și stabilirea prețului de cost efectiv al produselor. Dacă este necesar, *pentru stabilirea prețului de cost efectiv pe produs într-o anumită perioadă, se poate folosi o formulă pornind de la principiul că prețul de cost efectiv se poate determina prin adăugarea (sau scăderea) la prețul de cost standard a abaterilor de la norme, în procentul global realizat efectiv.*

Scopul principal al metodei fiind urmărirea operativă a abaterilor de la norme, se asigură un control riguros al cheltuielilor de producție pe parcursul desfășurării activității economice. Pentru aceasta, contabilitatea cheltuielilor de producție s-a organizat astfel încît să asigure reflectarea distinctă a costurilor standard și a abaterilor.

Analiza și controlul costurilor, pe fiecare centru de activitate și pe ansamblu, măresc responsabilitatea și cointeresează colectivul la o participare activă atît în planificarea, cît și în reducerea cheltuielilor directe și indirecte.

Prin eliminarea lucrărilor voluminoase de postcalcul și înlocuirea lor cu analize multilaterale, verificări și control operativ, cu concluzii și propuneri pentru viitor, contabilitatea oferă conducerii — la toate nivelele — o informare promptă atît asupra abaterilor de la standardele și bugetele de cheltuieli, cît și asupra abaterilor de la capacitățile de producție și de la eficiența prevăzută. Prin aplicarea acestei metode crește responsabilitatea conducerii și a întregului colectiv de salariați în cheltuirea mijloacelor materiale și bănești. Totodată, se ridică nivelul activității economiștilor și contabililor, înlocuind munca de rutină cu cea de analiză și control.

Prin centralizarea într-un singur serviciu a lucrărilor de planificare, calcul, evidență și control al costurilor se asigură o legătură mai strînsă între aceste lucrări, se elimină paralelismele și se realizează premise favorabile pentru prelucrarea automată a datelor.

Odată cu calcularea mai precisă a costurilor de producție, prin măsurile organizatorice prin care se îmbunătățesc relațiile între servicii și secții și prin revizuirea periodică a standardelor *se asigură condiții pentru reducerea continuă a prețului de cost al producției și creșterea eficienței economice.*

Introducerea metodei nu necesită decît într-o mică măsură formulare speciale și nici abateri esențiale de la metodologia de planificare. În cadrul planului de conturi pentru industrie s-au putut rezolva și problemele de înregistrare contabilă.

Rezultatele bune obținute ne îndreptățesc să apreciem că metoda costurilor standard și a bugetelor poate fi aplicată la majoritatea întreprinderilor industriale din țara noastră.

Stere STĂTICĂ
Contabil șef
la Uzina de Pompe-București

Ioan CRĂCIUN
expert

COLEGIILE MINISTERELOR - DECIZIE ȘI ACȚIUNE

MINISTERUL ENERGIEI ELECTRICE

COLEGIUL Ministerului Energiei Electrice a analizat de curînd protecția muncii și măsurile de luat pentru reducerea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale. În afara membrilor colegiului la dezbateri au participat conducători de unități, reprezentanți ai sindicatelor din ramură și ai Ministerului Muncii.

Colegiul a apreciat preocuparea majorității unităților pentru realizarea măsurilor stabilite anterior în vederea îmbunătățirii situației pe linie de protecția muncii, pentru eliminarea riscului și a posibilităților de accidentare.

În același timp, cu ocazia analizei în colegiu a reieșit că deficiențele care mai persistă și care constituie, în același timp, cauze generatoare de accidente sînt: indisciplina profesională a unor salariați caracterizată prin nerespectarea atribuțiilor de serviciu, abateri de la normele, tehnologiile de lucru și instrucțiunile de exploatare a instalațiilor; organizarea necorespunzătoare, în unele cazuri, a locului de muncă; supravegherea și îndrumarea insuficientă din partea unor maiștri și cadre tehnice, instructajul superficial pentru cunoașterea normelor.

Colegiul a luat o serie de măsuri menite să îmbunătățească activitatea pe linie de protecție a muncii, dintre care menționăm:

— Unitățile vor revizui și perfecționa tehnologiile de lucru aplicate la toate felurile de lucrări.

— Se vor intensifica acțiunile de lichidare a surselor generatoare de noxe profesionale. De asemenea, se va extinde instalarea atenuatoarelor de zgomot la centralele electrice.

— Se va întări propaganda de protecția muncii prin realizarea unui număr crescut de filme, afișe, broșuri etc., iar pentru o mai bună pregătire a tinerilor din școlile profesionale și liceele energetice, aceste școli se vor dota în continuare cu aparate, instalații și materiale didactice de specialitate și de propagandă pentru protecția muncii. O atenție deosebită se va da instruirii tuturor salariaților din unitățile M.E.E. în poligoanele special amenajate și pe simulatoarele realizate în ultimul timp.

Consfătuire cu cititorii din agricultura județului Vrancea

Redacția noastră, în colaborare cu Direcția generală județeană Vrancea pentru agricultură, industria alimentară și ape, organizează vineri, 22 decembrie a.c., ora 9 a.m., la Focșani o consfătuire cu cititorii „Vieții economice" din agricultura județului, la sediul direcției amintite. Sînt invitați să participe toți cei interesați.

agricultură

LIMITA DE CREDITARE ȘI SEPARAREA CAUZELOR CARE GENEREAZĂ IMOBILIZĂRILE

AȘA CUM ESTE CONCEPUTĂ în prezent, creditarea unităților de stat din agricultură urmărește încadrarea în limita de creditare numai pentru sfîrșitul trimestrului, în cazul în care unitatea economică își desfășoară activitatea în mod normal prin gospodărirea rațională a fondurilor. Această măsură este eficientă și operativă, deoarece particularitățile procesului de producție în aceste unități determină condiții specifice de formare, utilizare și rotație a fondurilor. De aceea, nu împărtășim punctul de vedere, exprimat în articolul intitulat „Determinarea unitară a limitei de creditare în I.A.S.", apărut în „Viața economică" nr. 39/1971, potrivit căruia ar trebui să se urmărească și în cursul trimestrului, zilnic, încadrarea în limita de creditare.

Adoptarea acestui punct de vedere ar desființa o caracteristică esențială a sistemului de creditare și anume **elasticitatea sa.** Posibilitatea unităților agricole de a-și forma anumite stocuri de valori materiale și de a efectua cheltuieli peste necesarul de credite stabilit pentru sfîrșitul trimestrului, dar care se vor lichida sau recupera pînă la sfîrșitul acestuia, o considerăm ca fiind o măsură în sprijinul lor.

Pentru aceste unități, în cursul trimestrului, noțiunea de limită de creditare nici nu acționează în fapt, chiar înregistrarea ei în evidențele bancare este formală, neurmărindu-se încadrarea în limită decît la sfîrșitul trimestrului cînd volumul creditelor curente și restante nu trebuie să depășească necesarul de credite. Avînd în vedere această latură a creditării unităților de stat din agricultură, **noțiunea de limită de creditare trebuie să opereze numai în cazul în care aceste unități nu și-au gospodărit rațional fondurile ce le au la dispoziție, iar celelalte unități să fie creditate în limita necesarului de credite aprobat.**

Ținînd seama de rezultatele obținute prin experimentarea actualului sistem de creditare pentru unitățile de stat din agricultură, **la aceste unități economice în procesul creditării trebuie făcută distincție între: creditarea normală fără limită de creditare, creditarea limitată în cadrul unor limite lunare, chenzinale sau decadale și creditarea specială** în condiții restrictive. **Ultimele două categorii vizează unitățile care au deficiențe în gospodărirea fondurilor.**

Limita de creditare se stabilește plecînd de la necesarul de credite din care se scad creditele restante existente la acea dată, ea modificîndu-se în funcție de evoluția acestor credite restante. De menționat că tot acest mecanism de acționare a limitei de creditare, în procesul normal de creditare a unităților de stat din agricultură, nu este de natură să determine încadrarea soldului contului curent în limita de creditare, deoarece urmărirea respectării acesteia se face numai în ultima zi a trimestrului, cînd eventualele depășiri se sancționează prin trecere la credite restante. În acest fel, influențarea necesarului de credite cu creditele restante, în vederea determinării limitei de creditare pentru sfîrșitul trimestrului nu cointeresează conducerea unităților economice în lichidarea imobilizărilor care au stat la baza acestor împrumuturi restante, pentru simplul motiv că noțiunea de limită de creditare se realizează numai în ultima zi a trimestrului, pe parcurs plățile putîndu-se efectua nestingherit.

Încadrarea soldului contului curent în limita de creditare în ultima zi a trimestrului este de natură să indice dacă creditarea s-a făcut în cadrul necesarului normal de fonduri, depășirea acesteia reliefînd o activitate necorespunzătoare pe linia lichidării imobilizărilor existente la începutul trimestrului sau a prevenirii formării altora pe parcurs. **Ca urmare a mecanismului existent în prezent privind încadrarea în limita de creditare, la sfîrșitul trimestrului imobilizările de mijloace circulante sînt reflectate dublu în nivelul creditelor restante cu dobîndă majorată,** situație care durează pînă la verificarea garanției creditelor, cînd creditele restante care nu au la bază imobilizări ar trebui, în mod normal, să se reactiveze prin plusul de garanție rezultat. Deși beneficiază de credite în cadrul unui necesar diminuat cu creditele restante (limita de creditare), unitățile de stat din agricultură nu sînt determinate să se încadreze în necesarul normal de fonduri, respectiv să lichideze imobilizările reflectate în credite restante, datorită tocmai mecanismului de acționare a limitei. Avînd în vedere aceste aspecte, **considerăm necesar ca pînă la verificarea garanției să nu se mai determine limita de creditare.** În acest fel s-ar putea evita perceperea dobînzilor penalizatoare pentru creditele acordate prin contul curent și trecute la restanță ca urmare a depășirii limitei de creditare, fără a avea la bază cauze de ordin economic, chiar dacă se pune problema numai vremelnic pînă la verificarea garanției creditelor. **Problema lichidării imobilizărilor reflectate în credite restante trebuie rezolvată,** după părerea noastră, **prin pîrghii economice și nu formal** prin influențarea limitei de creditare.

Întreprinderile agricole de stat, în special stațiunile de mecanizare a agriculturii, au un volum important de credite restante din cauza depășirilor de cheltuieli și a nerealizărilor de venituri, datorate unor cauze independente de unități (influența factorilor naturali, nerealizarea producțiilor la cooperativele agricole de producție etc.). Prin instrucțiunile de creditare se prevede aplicabilitatea măsurilor de creditare limitată numai în situația în care nerealizarea de venituri sau depășirea de cheltuieli este provocată de cauze subiective.

> **Limita de creditare trebuie să opereze numai în cazul în care unitățile nu și-au gospodărit rațional fondurile.**
>
> **Cum să fie lichidate imobilizările reflectate în credite restante?**

După părerea noastră, **prin natura lor, creditele restante presupun imobilizări datorate unor cauze subiective. Problema care se pune aici este de a separa în toate fazele controlului bancar cauzele care au generat devieri nefavorabile. Ținînd seama de această latură, ar fi normal să se poată reflecta în credite restante numai imobilizările datorate unor cauze subiective, iar creditele nerambursate din motive obiective să fie amînate la rambursare pînă la acoperirea acestor devieri pe seama rezultatelor financiare proprii, prin redistribuire, sau de la buget, prin subvenții.**

Față de situația normală, în cazul creditării limitate, necesarul de credite urmează să se calculeze pentru perioade mai scurte (lună, chenzină, decadă), iar încadrarea în limita de creditare este obligatorie la sfîrșitul fiecărei zile, trebuind determinată. **Dar, în acest caz, necesarul de credite va trebui diminuat numai cu creditele restante bazate pe imobilizări, fără a lua în considerare și cele aferente depășirii de limită din ultima zi a trimestrului precedent. Se impune acest lucru deoarece, prin deducerea din necesarul de credite a creditelor restante, se urmărește readucerea valorilor materiale imobilizate în circuitul economic, făcînd posibilă rambursarea creditelor acordate.** În măsura în care se acționează pentru lichidarea cauzelor care au generat credite restante, se acționează corespunzător și în sensul majorării limitei de creditare, iar în cazul lichidării tuturor acestor cauze limita de creditare va ajunge la nivelul necesarului de credite.

Avînd în vedere faptul că această creditare limitată împiedică desfășurarea în bune condițiuni a activității se ajunge la situația în care unitățile de stat din agricultură preferă creditarea specială (în condiții restrictive). Creditarea specială reprezintă o acordare de credite pentru nevoi suplimentare de fonduri, dar care privește condiții deosebite de apariție a acestor nevoi. Trebuie reținut faptul că unitățile băncii vor putea acorda asemenea credite numai în situația în care din documentația prezentată de unitate rezultă că măsurile ce se preconizează a fi luate sînt plauzibile și vor duce într-adevăr la lichidarea împrumuturilor restante. Se pune totuși problema dacă această documentație poate fi acceptată numai pentru lichidarea parțială a imobilizărilor. În această situație înclinăm spre un răspuns negativ, deoarece pe această cale nu s-ar realiza de fapt încadrarea unității în necesarul normal de fonduri, încadrare care a constituit condiția principală în aprobarea creditării speciale (restrictive). Din momentul aprobării creditării speciale avem de-a face cu două limite de creditare: **o limită pentru contul curent și alta pentru contul de credite speciale.** Amîndouă limitele vor trebui să asigure necesarul de fonduri reclamat de desfășurarea normală a procesului de producție în perioada respectivă. Deci, suma celor două limite va trebui să fie egală cu necesarul de credite stabilit pentru unitatea ajunsă într-o asemenea situație, iar încadrarea creditelor în suma celor două limite trebuie realizată zilnic în mod obligatoriu.

În limita de creditare la contul de credite speciale nu vor trebui preluate și eventualele credite restante provenite din depășirea limitei de creditare la contul curent și care nu au la bază cauze economice. Evoluția în continuare a creditării speciale urmează evoluția imobilizărilor reflectate în credite restante, în care caz, în limita de creditare la contul de credite speciale se poate prelua eventuala depășire a limitei la contul curent și care se bazează pe imobilizări.

O problemă pe care o considerăm că trebuie să fie mai atent analizată este cea legată de **oportunitatea și eficiența creditării limitate și a creditării speciale după încheierea anului calendaristic.** Întrucît cauzele care au determinat necesitatea unor astfel de măsuri de creditare nu se pot înlătura în anul următor, iar imobilizările de fonduri sînt definitive, **considerăm necesară încetarea procedurii de creditare limitată și de creditare în condiții speciale odată cu sfîrșitul anului, deoarece grevarea din start a unui nou an de activitate cu rezultatele necorespunzătoare ale unei perioade expirate nu este de natură să contribuie la obținerea în anul următor a unor rezultate economice superioare.**

Susținem acest punct de vedere bazîndu-ne și pe situațiile concrete create în cazul întreprinderilor agricole de stat din județul Cluj. Astfel, din volumul de credite restante existent la sfîrșitul anului 1971, peste 95% au reprezentat pierderi cauzate de nerealizarea veniturilor sau depășirea cheltuielilor. În cazul continuării creditării limitate sau speciale în anul următor se poate ajunge la situația în care nivelul creditelor restante să fie egal sau mai mare decît necesarul de credite din noua perioadă, fapt ce presupune efectuarea plăților numai din încasări cu respectarea ordinei legale de plăți. În această situație, chiar dacă procesul de aprovizionare nu este afectat (ar fi imposibil să se sisteze livrările de furaje combinate la o unitate pentru creșterea și îngrășarea porcilor). O problemă dificilă o reprezintă totuși plata salariilor, în special la unitățile care prin specificul activității lor nu au asigurată în prima parte a anului posibilitatea de a realiza venituri bănești în măsură să asigure plata integrală și la timp a muncii prestate. **Considerăm necesar ca, indiferent de perioada în care ne situăm cu creditarea limitată sau specială, să se prevadă posibilitatea achitării salariilor angajaților care nu pot fi făcuți răspunzători de situația necorespunzătoare creată.**

Pentru sporirea eficienței creditării limitate sau a celei speciale se impune în schimb o mai accentuată legare a factorilor de răspundere din unități de nivelul dobînzilor majorate pentru creditele cu astfel de dobînzi. Această măsură ar constitui o pîrghie în plus pentru cointeresarea acestora în lichidarea cauzelor care au generat rezultatele economice necorespunzătoare. Este semnificativ în acest sens faptul că pentru personalul de conducere și administrativ din I.A.S.-uri singura condiție care se cere îndeplinită pentru a beneficia integral de salariile tarifare este realizarea planului de venituri, indicator care în urma controlului bancar s-a dovedit în frecvente cazuri că este denaturat prin dările de seamă. **În acest fel se impune ca retribuirea muncii pentru acest personal să fie condiționată și de nivelul cheltuielilor, în cadrul cărora, la unitățile cu rezultate economice necorespunzătoare, dobînzile reprezintă o pondere ridicată.**

lector univ. Teodor ROȘCA
Facultatea de studii economice
Cluj

Ioan BĂRAȘ
inspector principal la Sucursala
Cluj a Băncii pentru Agricultură
și Industrie Alimentară

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Preferințele populației în materie de încălțăminte

UN SONDAJ statistic efectuat în anul 1971 de Institutul de cercetări comerciale în municipiul Brașov a avut printre obiective studierea gradului de înzestrare al populației cu încălțăminte, precum și a preferințelor consumatorilor pentru anumite forme și modele de încălțăminte. A rezultat astfel că, în medie, la un locuitor revin 2,3 perechi de pantofi, 0,9 perechi de sandale, 0,4 perechi cizme, 0,6 perechi ghete-bocanci etc.

Deși gradul de înzestrare cu încălțăminte a fost apreciat ca satisfăcător, 67% din cei interogați au apreciat gama sortimentală ca fiind restrînsă, 29% ca diversificată, iar 2% ca foarte diversificată. Din cei 67% care apreciază gama sortimentală ca restrînsă, 49% aparțin categoriei socio-profesionale ingineri, economiști, medici, avocați.

În legătură cu preferințele populației pentru anumite modele, sondajul a cercetat opțiunile consumatorilor pentru forma vîrfurilor și tocurilor. A rezultat astfel că 32,3% din cei anchetați optează pentru vîrful pătrat sau semipătrat, 21% pentru vîrfurile ascuțite și numai 19,7% pentru vîrfurile rotunde.

Cu toate că fabricile producătoare au putut lua cunoștință de rezultatele acestei cercetări urmînd să-și adapteze producția la cererea de consum, la preferințele, gusturile și dorințele consumatorilor, constatăm că în magazine continuă să predomine încălțămintea cu vîrful rotund, solicitată de un segment minoritar de populație, în timp ce încălțămintea cu vîrf pătrat (solicitată de 32,3% din cei anchetați) se găsește într-o proporție mult mai mică în raport cu cererea. Modelele care au captat atenția consumatorilor la expoziții și diferite acțiuni de contractare se lasă încă așteptate în magazine, multe întreprinderi producătoare de încălțăminte limitîndu-se la modele ce se fabrică de ani de zile, astăzi mai puțin solicitate de consumatori.

Sondajul a mai evidențiat faptul că într-o serie de cazuri calitatea unor produse de încălțăminte nu satisface într-o măsură corespunzătoare exigențele îndreptățite ale consumatorilor. De asemenea, sondajul a scos în evidență că există încă rezerve importante de extindere a pieței încălțămintei, în special în cazul populației care realizează venituri mai mici, pentru care este necesar să se ofere o gamă sortimentală adecvată, în primul rînd din punct de vedere al prețurilor.

Intențiile de cumpărare ale consumatorilor din R. P. Ungară

ÎN ULTIMII ANI, în R. P. Ungară se înregistrează o simțitoare creștere a depunerilor pe libretele de economii. Astfel, de la circa 20 miliarde forinți în 1966, în 1971 volumul depunerilor a ajuns la 50 miliarde forinți. O cercetare asupra structurii acestor depuneri a evidențiat o serie de aspecte interesante cu privire la intențiile de cumpărare ale populației maghiare. Astfel, circa 32% din deponenți economisesc în vederea achiziționării unei locuințe proprietate personală sau în vederea reconstrucției și modernizării locuinței existente. Circa 17% din deponenți urmăresc să achiziționeze un autoturism proprietate personală, 8% doresc să-și cumpere diferite bunuri de folosință îndelungată, 6% intenționează să achiziționeze locuri de casă sau grădini, 3% economisesc pentru a efectua călătorii în străinătate de durată mai lungă.

conducere și organizare

STRUCTURI ORGANIZATORICE: RAȚIONALITATE, FUNCȚIONALITATE

PORNIND de la o sarcină cuprinsă în documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din iulie 1972, redacția revistei „Viața economică" a organizat, începînd cu numărul 39 din 29 septembrie a.c., o dezbatere pe tema: „Structuri organizatorice — raționalitate și funcționalitate", care și-a propus ca obiective:

1. Evidențierea principalelor deficiențe ale structurilor organizatorice actuale ale unităților noastre economice (centrale, întreprinderi) și a consecințelor lor asupra utilizării personalului.

2. Definirea conținutului și utilitatea normelor unitare privind construirea structurilor organizatorice care ar trebui adoptate pentru eliminarea deficiențelor semnalate.

3. Evidențierea altor acțiuni ce ar trebui întreprinse pentru stabilirea unor structuri organizatorice care să asigure utilizarea cu eficiența maximă a personalului din unitățile economice.

Prilejuind un larg schimb de idei, izvorîte din practica activității de perfecționare a conducerii unităților economiei desfășurată în țara noastră în ultimii ani, dezbaterea a pus în evidență un număr mare de propuneri concrete, care pot fi sintetizate astfel:

Punctul 1: DEFICIENȚE

a) în unele unități există încă un număr mare de trepte ierarhice care îndepărtează conducerea (decizia) de locul acțiunii, întîrziind și deformînd informațiile și deciziile, angrenînd un număr mare de specialiști în munci administrative;

b) se mențin unele suprapuneri și paralelisme care creează dificultăți în stabilirea responsabilităților, diminuînd spiritul de răspundere;

c) numărul de posturi de conducere și de compartimente este mărit artificial din cauza rigidității sistemului nomenclatoarelor de funcțiuni;

d) funcționalitatea structurilor organizatorice este uneori dereglată de intervenția necoordonată a unor organe centrale de sinteză.

Punctul 2: NORMELE UNITARE

a) părerile cu privire la normele unitare se înscriu într-un evantai foarte larg — de la argumentarea că ele nu ar fi necesare, pînă la propunerea unui număr mare (de ordinul zecilor) de indicatori cu caracter normativ;

b) printre alții, au fost propuși următorii indicatori, care ar putea fi adoptați ca norme: pondere ierarhică; coeficient de încadrare; număr de nivele ierarhice; evantaiul subordonărilor; eficiența activității de conducere; coeficient de normare a muncii pentru cadrele de conducere; coeficient de mecanizare (automatizare) a muncii de conducere; număr minim de personal pentru constituirea compartimentelor de muncă; număr minim de personal pentru acordarea funcțiilor de adjuncți de compartimente etc.;

c) raportul dintre numărul cadrelor de execuție și al celor de conducere să fie diferențiat pe ramuri și pe unități;

d) structurile organizatorice-tip să fie elaborate pe categorii de unități, cu luarea în calcul a factorilor de influență specifici fiecărui compartiment;

e) structura organizatorică nu poate fi concepută rațional fără luarea în considerare a factorului uman și a structurii sistemului informațional-decizional al fiecărei unități;

f) necesitatea elaborării de proiecte de organizare, singurele capabile să ofere soluții concrete de sporire a eficienței personalului fiecărei unități.

Punctul 3: ALTE ACȚIUNI

a) se impune o mai rațională grupare și definire a ceea ce numim în prezent personal TESA, pentru a orienta judicios utilizarea specialiștilor corespunzător calificării lor și a acorda importanța cuvenită activităților de concepție din unitățile economice;

b) accelerarea procesului de raționalizare a evidenței și de implementare a sistemelor de prelucrare automată a datelor;

c) este necesar ca și specialiștii din întreprinderi să poată beneficia de salarii la nivelul șefilor de servicii (pentru a se elimina tendința de încadrare a specialiștilor în funcții de conducere administrativă);

d) introducerea unui capitol de organizare în documentația de proiectare a noilor unități;

e) continuarea susținută a acțiunii de perfecționare a cadrelor de conducere, punîndu-se un accent deosebit pe înarmarea lor cu conceptele, metodele și tehnicile științei conducerii și organizării.

În acest număr publicăm opiniile tovarășului dr. ing. Cornel HIDOȘ.

Pornind de la ideile exprimate în cadrul dezbaterii, autorul aduce o serie întreagă de argumente noi în favoarea unor reguli și elemente tipizate în elaborarea structurilor organizatorice, pledînd pentru adoptarea unor normative privind gruparea activităților și organismelor, numărul de trepte ierarhice și de legături directe de subordonare, raportul între numărul personalului de conducere și al celui de execuție.

O CONCLUZIE PE MARGINEA UNEI DEZBATERI „V. E."

ÎN PREZENT se observă o preocupare tot mai accentuată, la un număr însemnat de cadre de conducere, de specialiști și de alți lucrători din economie, pentru problemele organizării și conducerii pe baze științifice a unităților socialiste. Interesul crescînd pentru aceste probleme este determinat de necesitatea de a asigura folosirea cît mai eficient posibilă a resurselor existente și este confirmat de rezultatele ce se obțin printr-o conducere științifică, rezultate concretizate în sporuri de producție, de productivitate și de beneficii.

• *Problemă actuală a științei conducerii*

CREȘTEREA eficienței întregii activități economice este determinată, în principal, de munca vie și munca materializată ce se consumă pentru realizarea produselor sau a lucrărilor. Dacă ar fi să analizăm structura timpului total consumat pentru realizarea producției, am putea distinge următoarele componente:

— **consumul de timp de muncă fundamental**, absolut necesar executării unor produse, în condițiile conceperii perfecte a acestora și a unor metode și procedee de lucru raționale, fără nici un fel de pierdere de timp;

— **consumul de timp de muncă suplimentar**, care poate fi datorat fie deficiențelor de concepție, fie folosirii unor metode greșite de execuție; greșelile de concepție sînt determinate, în principal, de prevederea unor procedee de fabricație neeconomice, lipsa de normalizare, tipizare și standardizare, atît a produselor, subansamblelor sau pieselor, cît și a sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor, lipsa de norme sau existența unor norme necorespunzătoare privind calitatea produselor, concepția nerațională a unor produse, subansamble, piese sau tehnologii de fabricație; greșelile în execuție sînt determinate, în principal, de folosirea unor utilaje și mașini neadecvate realizării unei anumite operații sau produs, a unor scule necorespunzătoare, amplasarea nerațională a diferitelor părți componente ale unei unități, utilizarea unor metode greșite de muncă, uneori chiar altele decît cele prevăzute în documentația tehnologică;

— **timpul neproductiv**, care poate fi datorat atît conducerii, cît și executanților; printre cele mai importante cauze care pot genera timp neproductiv datorat conducerii sînt: menținerea unei varietăți excesive de produse în aceeași unitate, lipsa standardizării, planificare și programare defectuoasă aprovizionare necorespunzătoare, cu materii prime și materiale, intreruperi în funcționarea utilajelor și instalațiilor, condiții necorespunzătoare de muncă.

Atît consumul de timp de muncă suplimentar, cît și timpul neproductiv, indiferent de locul unde apar, în faza de concepție sau în cea de realizare a produselor sau lucrărilor, sînt determinate, în principal, de o serie de neajunsuri în conducere, fie că acestea izvorăsc din unități, de la organe ierarhice superioare sau subordonate etc.

Conducerea unităților devine din ce în ce mai complexă, mai dificilă, pe măsură ce sporesc dimensiunile acestora. Ca urmare a procesului de concentrare a producției, se introduce pe scară largă progresul tehnic, se înnoiesc, modernizează sau, după caz, se diversifică produsele sau tehnologiile de fabricație, cresc exigențele pentru utilizarea deplină a capacităților de producție, se planifică ritmuri înalte de creștere a productivității muncii, reducere a cheltuielilor de producție etc. Influența exercitată de acești factori face necesară perfecționarea continuă, potrivit nevoilor, a diferitelor părți componente ale activității de conducere.

Dintre toate problemele conducerii, cele privind structurile organizatorice, se pare, că sînt în prezent cele mai actuale. Aceasta nu este, socotesc, cîtuși de puțin o situație întîmplătoare. Pe de o parte pentru că alte probleme, cum sînt cele ale sarcinilor sau ale activităților, au făcut obiectul unor cercetări mai ample și s-ar putea spune că se cunosc suficient de bine metodele de investigație și procedeele raționale de îndeplinire a acestora. Pe de altă parte, poate, pentru că, în genearal, etapa actuală de dezvoltare a economiei noastre și, poate, a omenirii, ar putea fi ea însăși socotită ca o etapă a structurilor în continuă mișcare, determinată, în principal, de introducerea progresului tehnic, pe scară largă, în toate domeniile de activitate.

Mulți specialiști acordă o însemnătate deosebită structurilor. Unii le definesc chiar ca fiind capabile să închidă sau să deschidă calea prosperității unităților.

În cele ce urmează, îmi propun o analiză sumară a diferitelor probleme ce se pun în legătură cu construcția unor structuri organizatorice raționale.

• *Cum se poate construi o structură rațională?*

PROIECTAREA unei structuri raționale constituie o lucrare destul de complexă. Ea nu se rezumă la a desena o serie de dreptunghiuri mai mari sau mai mici, care să reprezinte organisme sau posturi de conducere și la a trasa principalele legături dintre acestea. Pentru ca elementele ce compun o structură să aibă o fundamentare obiectivă și soluțiile ce se adoptă să decurgă în mod necesar dintr-o înlănțuire logică de fapte, date, calcule etc., este necesar să se parcurgă o serie de etape:

• **stabilirea activităților** proprii unității ce face obiectul studiului;

• **analiza conținutului fiecărei activități**, utilizînd în acest scop metode de reprezentare grafică și de analiză a fluxurilor informaționale și metode de analiză și măsurare specifice studiului muncii. Utilizarea primei grupe de metode asigură: o precizare detaliată și corectă, decurgînd din înlănțuirea logică a operațiilor elementare, a sarcinilor proprii fiecărei activități; stabilirea legăturilor logice dintre operații și sarcini; precizarea legăturilor activității cu alte activități; natura și frecvența operațiilor, gradul de complexitate și momentul desfășurării lor în timp; fondul de informații ce intră, ce se prelucrează și ce iese din activitatea respectivă etc. Aplicarea metodelor de analiză și măsurare specifice studiului muncii permite: analiza repartizării operațiilor pe locuri de muncă sau pe executanți, în cadrul unei diviziuni și cooperări raționale; folosirea unor metode și procedee economicoase de muncă; determinarea pe această bază a volumului de muncă necesar etc.;

• **stabilirea organismelor elementare**; elementele ce se obțin din etapele precedente și care se referă, în principal, la activități, legături dintre activități, volumul de muncă necesar, respectiv numărul de personal pentru fiecare activitate, deciziile ce trebuie să se ia și fluxurile ce alimentează informațiile necesare acestora, sînt de natură să asigure fundamentarea constituirii organismelor elementare în așa fel încît să se obțină: o încărcare maximă a fiecărui conducător, gruparea în același organism a activităților cu legături frecvente între ele, ce utilizează, în totalitate sau în parte, aceleași informații, sau care generează decizii ce trebuie să se ia în mod coordonat pentru mai multe activități etc.;

• **stabilirea organismelor complexe**, respectiv gruparea mai multor organisme elementare sub autoritatea unui conducător de nivel superior; o astfel de grupare este determinată, în principal, de necesitatea de a trece sub o autoritate de nivel superior organismele elementare care au legături între ele și pentru care o serie de decizii trebuie să se ia la acest nou nivel creat, la care, prin fluxurile informaționale rațional proiectate, converg și informațiile necesare etc.; pentru toate acestea se utilizează elementele ce se obțin în etapele anterioare de analiză;

• **întocmirea organigramei de ansamblu** pe baza elementelor din etapele precedente; la acestea se adaugă, eventual, reanalizarea unor fluxuri informaționale sau a unor operații, sarcini, metode, stabilite în etapele precedente, ținînd seama de modificările intervenite ca urmare a constituirii și grupării organismelor elementare; se stabilește numărul strict necesar de trepte ierarhice suprapuse, determinate, în principal, de o serie de decizii care trebuie să se ia la fiecare nivel în parte; se precizează locul în structură al fiecărui organism, ținînd seama de modul de participare la acțiune, de modul de exercitare a autorității, de importanța ierarhică a acestora etc.;

• **elaborarea regulamentului de organizare și funcționare**; pentru ca o structură organizatorică să poată fi aplicată cu succes este necesar un document care să o expliciteze și să o detalieze; în acest scop, fiecare post din structură trebuie să aibă precizate sarcinile ce îi revin, metodele și procedeele de muncă, legăturile cu alte posturi etc.; elaborarea regulamentului de organizare și funcționare sub formă de fascicole pe posturi asigură o mai bună utilizare a acestuia, posibilități sporite pentru a le ține permanent la zi, cu toate modificările ce au loc pe parcurs etc.;

• **instruirea personalului și aplicarea experimentală a structurii proiectate;**

NECESITATEA CRITERIILOR UNITARE DE PROIECTARE!

fiecare persoană ce ocupă un loc în structură și care deci reprezintă o verigă dintr-un întreg lanț de acțiuni și reacțiuni, trebuie să-și cunoască locul, rolul, legăturile, metodele de muncă ; să aibă o vedere mai largă sau mai îngustă asupra întregii structuri sau numai a unei părți a acesteia, în funcție de locul și rolul său în unitate etc. ;

• **urmărirea în timp a comportării structurilor și introducerea corecturilor ce se impun ;** o structură odată elaborată și aplicată, nu poate constitui o lucrare definitiv încheiată ; este necesară, în primul rînd, o perioadă de așezare, în care au loc, de regulă, mici corecturi și mai ales precizări în regulamentul de organizare și funcționare ; acestea o dată verificate practic, structura capătă stabilitate ; perioada de stabilitate este însă relativă ; ea durează atît timp cît nu se modifică factorii ce influențează construcția structurilor.

Ca urmare, socotesc că trebuie să ne declarăm întrutotul de acord cu ideea foarte clar exprimată și susținută de mulți specialiști participanți la dezbaterea organizată de „Viața economică" — potrivit căreia elaborarea structurii, în mod corect, este necesar să constituie obiectul unui **proiect de organizare.**

● *Corelația proiectare — tipizare*

ESTE NECESAR ca pentru fiecare unitate și de fiecare dată să se elaboreze un proiect complet, cu caracter de unicat? Pentru a răspunde la o astfel de întrebare, consider necesar să gîndim în primul rînd economic. Elaborarea unui proiect înglobează un volum considerabil de muncă specializată. Ea se bazează pe analiza situației existente, trecerea aspectelor constatate prin filtrul analizei critice, luarea în considerare a tuturor cunoștințelor acumulate pentru domeniul respectiv și elaborarea unui proiect cu soluții noi. Privit în acest fel, studiul ce trebuie să se facă, ar însemna că, de fapt, se face o cercetare analitică pentru toate elementele și de fiecare dată. Este oare absolut necesar un astfel de consum de energie? Se valorifică pe deplin munca consumată? Nu există și căi mai simple, care să ducă la aceleași rezultate? La o serie de astfel de întrebări complementare trebuie să se găsească răspunsuri adecvate. Ca în orice domeniu al științei, și în materie de conducere este necesar să se stabilească elemente verificate în practică și care să aibă putere de extindere sau generalizare ; trebuie să se stabilească elemente tipizate sau normalizate ; trebuie să se găsească soluții raționale de cercetare-proiectare, fără a altera cu nimic rezultatele. Este necesar să valorificăm toate experimentele bune, cît mai larg posibil, să ne creăm din ele elemente tipizate, soluții parțiale, modele etc. Nu ne putem aștepta ca din prima etapă de elaborare a unor astfel de elemente, ele să fie perfecte. Dar, consider, că sîntem obligați să le perfecționăm în etape succesive și să le punem la dispoziția tuturor celor interesați.

În cadrul dezbaterii, unii specialiști și-au exprimat părerea că, în general, în domeniul organizării și conducerii nu se pot stabili elemente tipizate, normative cu putere de generalizare, că fiecare caz este un unicat, mai ales în domeniul structurilor. Uneori se susțin unicatele chiar și la unități de același profil, de mărime comparabilă etc.

E oare bine pusă problema în acest fel? Dacă ar fi să judecăm numai după gradul de dificultate al rezolvării diferitelor probleme, poate că am înclina mereu spre proiecte unicate. E dificil să se ajungă la elemente cu putere de generalizare. Dar acesta este totuși unul din principalele obiective ale valorificării cît mai complete a rezultatelor ce se obțin prin studii și cercetări. Socotesc că însăși esența sistemului nostru economic socialist ne obligă la a gîndi altfel, la a căuta căi și soluții de economie de muncă socială.

* Dacă ar fi să facem o analogie cu munca de proiectare, am putea spune, de pildă, că pentru dimensionarea unui cadru de beton armat un proiectant începe prin a efectua toate calculele necesare în ordinea lor cronologică, așa cum se învață în școală, în timp ce un alt proiectant, cu multă experiență, își desenează de la început secțiunea pe care o are de proiectat și nu face propriu-zis calcule laborioase de dimensionare, ci calcule de verificare a secțiunii, introducînd corecturile necesare în secțiunea stabilită inițial. Sigur, pentru aceasta este necesar un bagaj de cunoștințe acumulate. În mod similar, un proiectant poate proiecta totul, plecînd numai de la temă, iar altul, **pe lîngă temă, poate utiliza cu folos o serie de elemente tipizate, pe care le îmbină** și le adaptează în mod corespunzător. Un astfel de mod de a gîndi consider că **trebuie promovat cu mult curaj și inițiativă și în domeniul conducerii și organizării.** Iată de ce nu putem fi de acord cu cei ce nu admit posibilitatea unor tipizări, a unor norme generale și în domeniul organizării și conducerii.

O sumară analiză a principalelor elemente ale structurilor organizatorice, poate fi de natură să ne orienteze mai bine în această problemă.

● *Elemente normalizabile*

CERCETĂRILE efectuate pînă în prezent au permis să se stabilească că orice unitate economică, indiferent de caracteristicile sale, exercită aproximativ aceleași activități, desigur în proporții diferite sau cu unele adaptări, unele activități putînd să lipsească ; **există deci condiții pentru a se stabili o listă de activități cu caracter general** și consider că aceasta este, în linii mari, o problemă

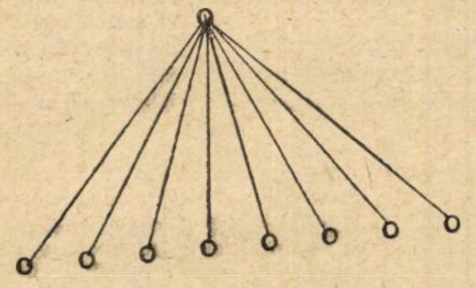

Fig.1

rezolvată. Desigur cu aceasta nu s-a rezolvat încă nici pe departe analiza conținutului, a tehnologiei fiecărei activități, dar aceasta este o altă problemă, care va trebui, de asemenea, să fie rezolvată.

Pentru fiecare activitate trebuie să se determine volumul de muncă și, respectiv, numărul de personal necesar; studiile efectuate demonstrează că **este posibil să se stabilească normative pe elemente sau normative, respectiv, norme globale unificate,** ca instrumente de măsurare **cu care să se determine numărul necesar de personal,** fie pe activități, fie pe operații, grupe de operații sau sarcini. Este, fără îndoială, de preferat să se ajungă la normative pe elemente. Se poate afirma că elaborarea unor normative pe activități și pe elemente ale acestora ar putea să fie aplicabile în majoritatea întreprinderilor din aceeași ramură sau subramură. Foarte multe din acestea ar putea avea o sferă chiar mai largă de aplicare, în mare parte, indiferent de profilul activității întreprinderii.

Constituirea organismelor elementare și complexe sub formă de birouri, servicii sau secții etc. ridică, de asemenea, o serie de probleme controversate în ceea ce

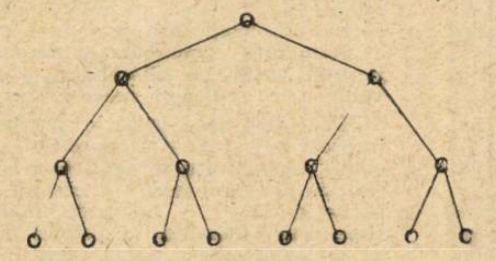

Fig.2

privește posibilitatea stabilirii unor norme generale. Pentru mai multă claritate, ar trebui în primul rînd să ne punem de acord asupra unor definiții. Dacă convenim să înțelegem prin **organism elementar, un grup coerent de lucrători, uniți sub o autoritate unică, pentru a-și asuma în mod permanent un anumit rol bine precizat,** putem face uz de aceasta pentru ceea ce avem de demonstrat. Coerența grupului se poate asigura, pe de o parte, prin unitatea autorității ierarhice, întrucît fiecare din membrii grupului este în relație de dependență față de un conducător, statornicindu-se relații bilaterale, iar pe de altă parte, prin legăturile ce se stabilesc, în mod necesar și obiectiv, între membrii aceluiași organism. Dar existența unei coerențe complete presupune că în interiorul grupului funcționează o rețea de legături multilaterale. Pentru a se putea stabili o astfel de rețea de legături, este necesar ca **organismul să cuprindă fie o singură activitate, fie mai multe activități** între care trebuie să existe o oarecare omogenitate sau cel puțin complementaritate.

La stabilirea organismelor elementare mai intervine însă și **numărul de subordonați ce revin unui conducător,** respectiv ponderea ierarhică a acestuia. Deci avem de analizat două elemente: **activitatea sau activitățile ce se grupează într-un organism elementar** și **numărul de subordonați ce revin pe un conducător.** Cunoscînd cele două elemente, se pot stabili anumite reguli după care, în funcție de anumiți factori de influență, să se stabilească, de pildă, limite minime pentru ponderea ierarhică, în cazul organismelor elementare.

Factorii de influență trebuie astfel selectați încît să exprime gradul de intervenție a conducătorului, respectiv consumul de timp de muncă al acestuia, pentru a lucra cu un anumit număr de subalterni. Se arată uneori în literatura de specialitate, de pildă, că un astfel de factor ar fi **complexitatea lucrărilor.** Mi se pare că uneori complexitatea lucrărilor este un factor de seamă, iar alteori nu. De pildă, lucrările de proiectare nu se poate spune, cred, că nu sînt complexe. Totuși aria de control a unui conducător de atelier de proiectare poate fi mare, uneori pînă la 30—40 subordonați. Intervine **gradul de independență** al executanților, care permite conducerea unui număr mare de subordonați.

În practica de fiecare zi mai există, încă o tendință, uneori destul de pronunțată, de manifestare a unor neajunsuri de natura celor criticate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1967 și care se referă, în principal, la fărîmițări de compartimente, paralelisme, trepte ierarhice inutile etc. Sînt încă destul de frecvente cazurile în care se constituie compartimente cu un număr redus de personal, uneori chiar numai cu cîte un conducător și un subordonat. Se pot întîlni întreprinderi, de același profil și de mărime comparabilă, care au un număr diferit de compartimente, fără ca aceasta să decurgă din nici un fel de necesitate obiectivă. De pildă :

	nr. total personal	din care TESA	nr. compartimente
Exploatarea minieră Deva	2.118	198	31
Exploatarea minieră Vulcan	**3.666**	**298**	24

Cu toate că dacă ar fi să adîncim analiza s-ar putea observa că numărul total de personal și mai ales numărul de personal TESA poate constitui un factor de influență, la cele două exploatări lucrurile stau tocmai pe dos: numărul de compartimente este sensibil mai mare acolo unde este mai puțin personal TESA.

Un exemplu similar îl constituie și Întreprinderea electromontaj Cîmpina și Întreprinderea electromontaj Bacău, sensibil egale atît ca număr total de personal cît și ca personal TESA; la prima însă s-au organizat 31 compartimente, pe cînd la a doua numai 23. De regulă aceste fenomene nu sînt determinate de nevoi obiective. Cauzele sînt multiple. De cele mai multe ori se prezintă drept argument „grija" de a asigura unor persoane salarii mai mari. Această „grijă" produce însă în exercitarea conducerii un lanț întreg de neajunsuri, care se exprimă prin circuite infomaționale greoaie, stocări de date de același fel în mai multe compartimente, operativitate scăzută, personal numeros etc. Este știut că o pondere ierarhică redusă constituie cu siguranță un motiv de majorare nejustificată a personalului. Un exemplu simplu e edificator. Dacă, de pildă, sarcinile unei activități pot fi îndeplinite de 8 executanți și aceștia pot fi subordonați unui conducător, se constituie un organism elementar compus din 9 persoane cu raport $\frac{e}{c} = \frac{8}{1} = 8$ și cu două trepte ierarhice (fig. 1).

Dacă însă, la limita inferioară, se apreciază că un conducător nu poate lucra decît cu doi subordonați, se va constitui organism complex cu 15 lucrători în loc de 8, cu raport $\frac{e}{c} = \frac{8}{7} = 1{,}14$ în loc de 8 și cu patru trepte ierarhice (fig. 2).

Cercetări efectuate într-un număr mare de unități economice demonstrează, după cum e și normal, **că se pot stabili anumite reguli de constituire rațională a organismelor.** Aceste reguli pot fi cu atît mai complete cu cît ele se referă la o grupă de unități mai omogene. Se poate realiza cu ușurință o grupare a unităților după profil, mărime etc., stabilind pentru fiecare grupă reguli specifice. Fără îndoială însă că unele reguli vor avea caracter general. De asemenea, ca excepție, se pot stabili anumite limite în care, potrivit unor nevoi particulare, unitățile să-și poată constitui un număr mai mare de compartimente. Fiecare unitate trebuie însă să aibă deplină libertate pentru a acționa în sensul reducerii numărului de compartimente, prin gruparea cît mai rațional posibil a activităților.

Multe structuri cuprind, încă, un număr nejustificat de mare de funcții de conducere, determinat atît de fărîmițarea compartimentelor, cît și de numirea unui număr însemnat de adjuncți ai unor șefi de compartimente, de ingineri șefi sau ingineri șefi adjuncți etc. Multe astfel de posturi nu-și justifică existența prin nevoi de organizare și conducere. Persoanele ce le ocupă nu sînt decidenți absolut necesari. De pildă, la Combinatul de îngrășăminte chimice — Turnu Măgurele, există șase conducători pe domenii funcționale, subordonați directorului general și, în plus, 11 adjuncți ai conducătorilor funcționali, din care 10 ingineri șefi ; la Fabrica de prefabricate din beton „Progresul" — București sînt 8 ingineri șefi adjuncți; la Întreprinderea industriei iutei — București raportul dintre numărul funcțiilor de execuție și cel al funcțiilor de conducere este 2,6. Unele funcții de conducere au un număr nejustificat de mare de legături, în timp ce altele sînt mult mai puțin încărcate. De regulă, cele mai multe legături le are directorul — 12 la Uzina mecanică fină Sinaia, 13 la Uzina „Independența" Sibiu, 10 la Fabrica de încălțăminte „8 Mai" Mediaș etc.; cele mai puține legături le are, de regulă, contabilul șef, între 2—3 legături directe.

Înlăturarea neajunsurilor existente impune raționalizarea, în continuare, a structurilor. Aceasta este o obligație a conducerii fiecărei unități. În același timp însă, este necesar, util și rațional, să existe anumite instrumente, anumite reguli, rezultate din cercetări, studii, experiențe bune, care să fie puse la dispoziția conducerilor de unități să le ajute și să le orienteze în construcția unor structuri raționale.

Cercetările efectuate — ca și dezbaterea organizată de revista „Viața Economică" — arată că astfel de reguli pot să se refere la: gruparea activităților și constituirea organismelor elementare sau complexe, numărul de trepte ierarhice, numărul de legături directe de subordonare pentru funcțiile de conducere, raportul dintre numărul posturilor de execuție și cel al posturilor de conducere etc.

Din analizele făcute a rezultat, de pildă, că stabilirea unui raport minim între numărul posturilor de execuție și al celor de conducere se poate face numai după gruparea unităților în funcție de numărul de personal tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ. A rezultat de asemenea că într-o primă etapă ar fi suficientă gruparea unităților în cinci grupe, raportul minim pentru prima grupă (pînă la 100 personal TESA) fiind 4.

Totodată, pentru a asigura o încărcare mai echilibrată în muncă și pentru a spori operativitatea, este necesar să se stabilească pentru fiecare funcție un număr minim de legături de subordonare. Acestea ar trebui să asigure o oarecare degrevare a directorului, respectiv a directorului general și o încărcare mai echilibrată a adjuncților direcți ai acestora ; eliminarea sau reducerea la un minim strict necesar a treptei intermediare dintre conducătorii diferitelor domenii funcționale și șefii de servicii, — inginer șef la întreprinderile de grad special, respectiv inginer șef adjunct la celelalte, contabil șef adjunct etc.; reducerea, în general, a numărului de servicii și birouri etc.

Eforturile specialiștilor nu trebuie să fie consumate pentru a demonstra că nu sînt necesare sau că nu se pot elabora reguli, norme, normative sau criterii generale sau specifice, după caz, ci dimpotrivă, ar trebui concentrate eforturile pentru elaborarea unor astfel de instrumente din ce în ce mai bune. Socotesc că este necesară o unire a forțelor pentru a stabili criterii cît mai bune, pentru a le perfecționa în mod treptat, pentru ca înseși criteriile să fie astfel formulate încît să lase conducerilor de unități posibilitatea de a-și manifesta cît mai din plin inițiativa de raționalizare.

Prin norme generale ar trebui să se urmărească în principal: limitarea cît mai mare a unor fenomene negative; orientarea spre construcția unor structuri raționale; posibilitatea de largă manifestare a unor inițiative, pentru structuri cît mai raționale.

Pentru a răspunde unor astfel de cerințe, probabil că trebuie să se parcurgă cîteva etape de raționalizare, mergînd din aproape în aproape.

dr. ing. C. HIDOȘ

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● Televizorul „Astronaut"

Produs al Uzinelor „Electronica", de concepţie proprie, televizorul „Astronaut" are un înalt grad de tranzistorizare, parametri electrici superiori, diagonala ecranului de 65 cm, o prezentare modernă, atrăgătoare, la nivelul celor mai perfecţionate receptoare de televiziune pe plan mondial. Primele loturi au fost deja livrate comerţului.

● F.F.F. este denumirea unui nou produs realizat la Combinatul chimic din Făgăraş. Este vorba de o **răşină sintetică** utilizată ca liant în turnătoriile de precizie. Constructorii de maşini din Reşiţa şi cei de la Uzina de utilaj chimic din Făgăraş au utilizat cu bune rezultate primele cantităţi din noul produs.

● Aparat telefonic cu circuite imprimate

La Uzinele „Electromagnetica" din Capitală s-a realizat, pentru prima oară în ţara noastră, un aparat telefonic **cu circuite imprimate**. Noul produs are caracteristici superioare faţă de cele realizate pînă acum. Este de o construcţie simplă, beneficiază de o plăcută linie estetică şi are o mare siguranţă în funcţionare. În anul 1973, uzina bucureşteană va livra circa 3000 de asemenea aparate.

● Marea medalie de aur

Marea medalie de aur — distincţie conferită la expoziţia de patente şi invenţii de la Viena, pentru realizări tehnice de mare eficienţă — a revenit inginerului Gheorghe Ambrozie de la Grupul industrial de petrochimie Borzeşti. Specialistul român a prezentat în capitala Austriei un **ventil demontabil interschimbabil cu protecţii anticorozive** folosit cu rezultate deosebite în instalaţiile din industria chimică afectate de coroziune. Aplicată în cadrul combinatului de la Borzeşti, această invenţie a prelungit viaţa unor coloane de sinteză, a redus timpul de revizii şi reparaţii, ducînd astfel la importante economii, de bani, timp şi materiale.

● Pietre de polizor cu lianţi de magnezită

Specialiştii uzinei „Carbochim" din Cluj au elaborat **tehnologia de fabricare a pietrelor de polizor cu lianţi de magnezită** care pînă acum se importau. Primele şarje livrate Fabricii de Pile din Bucureşti au demonstrat calitatea noului produs. Pietrele abrazive cu lianţi magnezitici se folosesc în special pentru confecţionarea sculelor aşchietoare şi sînt mult solicitate în industrie.

● Betonieră montată pe tractor

Un nou tip de **betonieră cu cădere liberă montată pe tractor**, realizată de uzina bucureşteană „Steaua roşie", se află în curs de experimentare pe drumuri montane. Avînd o capacitate de amestec a cuvei de 250 litri, într-un regim de lucru de 3,5 metri cubi pe oră, betoniera este destinată îndeosebi locurilor greu accesibile pentru staţiile de betoane. Ea primeşte energia necesară efectuării amestecului prin priza de putere a tractorului şi este cuplată cu acesta printr-un ax cardanic special care antrenează sistemul de malaxare al cuvei. Deversarea conţinutului se face printr-un ansamblu de leviere al tractorului aflat în conexiune directă cu betoniera.

● La Uzina pentru fabricaţii, reparaţii şi montaj în agricultură — Arad anul acesta a fost asimilată în producţie **maşina de curăţat seminţe de legume** (în fotografie), destinată separării seminţelor de impurităţi. Praful şi impurităţile sînt captate cu

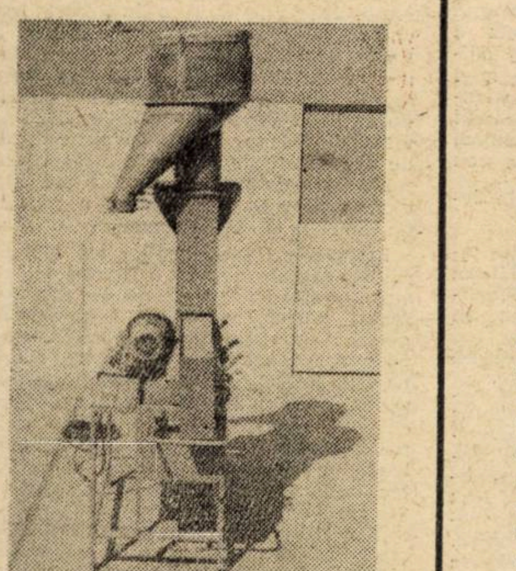

ajutorul unui ciclon, astfel încît se evită poluarea cu praf a aerului din încăperea în care se lucrează. Randamentul maşinii, deservită de un singur lucrător, variază între 80 şi 360 kg/oră, în funcţie de mărimea şi caracteristicile seminţelor.

Asimilarea în fabricaţie a maşinii menţionate, ale cărei caracteristici sînt similare celor fabricate în alte ţări, înlocuieşte complet importul, permiţînd realizarea de economii valutare.

Dezbaterea organizată de „Viaţa economică" cu specialişti din cadrul industriei metalurgice şi ai C.S.P.

DEŞEURILE DE METAL — SURSĂ VALOROASĂ DE MATERIE PRIMĂ (I)

ACTUALUL CINCINAL, prin orientarea procesului de modernizare a structurilor economice, a întregului aparat de producţie — fenomene corelate cu pătrunderea crescîndă a progresului tehnic-ştiinţific în toate domeniile — are la bază în mod obiectiv, prin criteriile fundamentale ale sporirii eficienţei economice, **reducerea continuă, sistematică, a cheltuielilor materiale de producţie.** *În acest cadru, atragerea în circuitul economic a tuturor resurselor materiale, valorificarea lor tot mai eficientă, capătă o importanţă primordială.*

Una din aceste resurse, care în ultimii ani a atras şi atrage tot mai mult atenţia, este **valorificarea deşeurilor de orice fel, a materialelor uzate** *şi, în mod deosebit, a celor de metal. Este semnificativ în acest sens de arătat că, pe plan mondial, ţările cu industrie metalurgică dezvoltată îşi asigură materia primă în proporţie de 40-50% din deşeuri şi metale vechi.*

Industria metalurgică folosind din plin deşeurile de metal, cît şi metalul vechi, economiseşte importante cantităţi de minereu şi cocs (în cazul ţării noastre acestea sînt aduse în cea mai mare parte din import), lărgindu-şi concomitent cu baza de materii prime şi posibilitatea de a reduce simţitor costurile de producţie. Aceasta fiind realitatea, să vedem în ce măsură acţiunile ce se desfăşoară în ţara noastră converg cu tendinţele ce se manifestă în ţările cu industrie metalurgică dezvoltată pe plan mondial.

Se ştie că pînă acum cîţiva ani industria noastră metalurgică acţiona pe multiple planuri pentru a impulsiona şi stimula colectarea metalului deşeu şi fier vechi, pe care-l valorifica din plin în marile oţelării din Hunedoara, Reşiţa, Oţelul roşu, Cîmpia Turzii etc. În ultima vreme însă fierul vechi şi deşeurile au fost mai puţin cerute, iar în prezent atît în propriile depozite ale oţelăriilor, în depozitele Centralei de prelucrare şi colectare a metalelor, cît mai ales în diferite ramuri ale economiei care utilizează metalul, **au apărut stocuri de deşeuri care se ridică la cîteva sute de mii de tone.** *Ce s-a întîmplat de fapt? Ce fenomene noi au intervenit? Metalurgia nu mai are nevoie de astfel de resurse de materii prime? Nicidecum nu poate fi făcută o asemenea apreciere. Dimpotrivă. Atunci în ce constă totuşi explicaţia stocării unor asemenea valori? Pot fi ele atrase în circuitul economic? Dacă da — ce anume trebuie făcut?*

Dacă adăugăm la întrebările formulate şi faptul că **nu odată documentele de partid au pus în faţa industriei ca o sarcină permanentă valorificarea deşeurilor de orice fel,** *în vederea lărgirii bazei de materii prime în diferite ramuri care, după cum se ştie, constituie un adevărat filon al eficienţei — ne dăm seama şi mai bine cît de stringentă este această problemă. Iată de ce, „Viaţa economică" a dezbătut recent, în lumina sarcinilor reieşite din ultima plenară a partidului, problema valorificării deşeurilor şi a metalelor vechi, cu specialişti din industria metalurgică şi ai C.S.P. Urmează ca, pe baza materialului publicat, revista noastră să continue investigaţiile cu specialişti din unităţile diferitelor ramuri ce utilizează metalul, urmărind, pe de o parte, evidenţierea acţiunilor ce se cer întreprinse pentru gospodărirea eficientă a acestuia, iar pe de altă parte, măsurile ce se cer luate pentru valorificarea deşeurilor şi a metalelor vechi. Publicăm, aşa dar, prima parte a dezbaterii ce a avut loc.*

O RECONSIDERARE A POSIBILITĂŢILOR DE VALORIFICARE

Ing. **Nicolae DRĂGHICI**, Ministerul Industriei Metalurgice: — „Organizarea de către revista „Viaţa economică" a desbaterii în jurul „mesei rotunde" a problemei „Valorificării deşeurilor şi metalelor vechi" este de certă actualitate, ţinînd seama de sarcinile pe care recenta plenară a C.C. al P.C.R. le-a pus în faţa ministerului nostru, ca una din cerinţele importante în acoperirea unei bune părţi din materiile prime necesare creşterii producţiei, a reducerii costurilor pe tona de metal. Pornind de la aceste sarcini, aş dori să prezint o scurtă retrospectivă asupra dezvoltării industriei noastre siderurgice, a situaţiei prezente, a tendinţelor de viitor — de unde să se poată desprinde situaţia vremelnic creată în privinţa creşterii stocurilor de deşeuri şi metale vechi.

Ca în toate ţările care îşi dezvoltă industria metalurgică şi **România tinde să-şi sporească baza de fabricaţie a oţelului pe seama folosirii celor mai moderne agregate şi anume — convertizoarele LD.** După cum este cunoscut, la Combinatul siderurgic-Galaţi, oţelăria dispune numai de astfel de agregate. Avînd în vedere că elaborarea oţelurilor în convertizoare reprezintă tehnologia modernă, cuptoarele Martin vor fi treptat înlocuite. Ce este caracteristic la acest procedeu de elaborare a oţelului?

Procedeul elaborării oţelului cu ajutorul convertizoarelor prin insuflare de oxigen, consumă 80% fontă lichidă şi abia 20% fier vechi. Prin generalizarea tehnologiilor de elaborare a oţelului în convertizoare, se ajunge la situaţia ca fierul vechi să nu poată fi consumat decît în proporţie foarte redusă, avînd în vedere că fondul naţional de fier vechi reprezintă circa 50% din volumul producţiei actuale de oţel.

Oţelurile obţinute prin convertizor fiind de mare consum, se preconizează şi se tinde spre cuplarea acestei tehnologii cu cea de elaborare în cuptoare electrice. Aceste agregate pot, pe de o parte, elabora oţeluri aliate şi speciale, iar pe de altă parte, — şi aceasta le este specific — consuma ca materie primă 100% fier vechi. **Aşadar cuptoarele electrice sînt foarte ieftine din punctul de vedere al materiei prime, ele utilizînd numai deşeuri şi fier vechi.**

Este edificatoare această tendinţă de dezvoltare a tehnologiilor de elaborare a oţelurilor în Japonia. Această ţară, care în ultimii ani a făcut un salt deosebit în sporirea producţiei de oţel, nu mai dispune astăzi de nici un cuptor Martin, ea utilizînd cuptoare electrice, de 500 tone capacitate, record mondial. Uniunea Sovietică şi Statele Unite dispun de cuptoare electrice de 200—300 tone capacitate.

Şi ţara noastră îşi dezvoltă industria oţelului pe această linie, însă în prezent s-a creat un oarecare decalaj. În 1973 şi 1974 se va ajunge să se elaboreze o producţie mare de oţel electric pe an, pentru care se va consuma numai fier vechi. Deci în viitorii ani stocurile existente de fier vechi se vor utiliza total la elaborarea oţelurilor în cuptoarele electrice.

Sînt însă şi unele cerinţe calitative care se impun pentru consumarea acestui fier vechi. Odată cu dezvoltarea industrială a ţării, creşte proporţia deşeurilor şi a metalelor vechi cu greutatea volumetrică mică, fapt ce impune mărirea gradului lor de prelucrare. Se ştie că noile tehnologii de elaborare a oţelului cu o productivitate ridicată, impun încărcarea cuptoarelor într-un termen foarte scurt, lucru ce nu se poate realiza decît în condiţiile asigurării cu fier vechi care să aibă o greutate volumetrică foarte ridicată.

Fierul vechi, pe care noi îl avem acum la dispoziţie este de greutate specifică 0,5—0,6 tone pe metru cub. Ca să poată fi folosit la oţelăriile Martin, care au încă o pondere mare la noi, şi să se obţină o productivitate corespunzătoare, el trebuie să aibă o greutate specifică de minimum 2 tone pe metru cub. Deci, prima problemă care se pune este aceea **a prelucrării superioare a deşeurilor, a fierului vechi, ca să obţinem o greutate volumetrică cît mai mare.**

Avem de-a face însă, în problema valorificărilor, şi cu alte aspecte. Se ştie că, odată cu dezvoltarea construcţiei de maşini la noi în ţară, a crescut şi proporţia de şpan — lucru ce impune găsirea unei tehnologii pentru utilizarea sa eficientă. Deocamdată şpanul îl folosim curent la furnale în limita posibilităţilor de mărunţire. În viitor, însă, şpanul va trebui să fie nu numai mărunţit, ci şi brichetat, ca să poată fi utilizat la oţelării, unde este mai economic valorificat.

Există, de asemenea, **tendinţa de valorificare a unor deşeuri** (care înainte erau predate întreprinderii noastre de prelucrare şi colectare) **direct în produse utile economiei naţionale.** De exemplu, o parte din capetele de ţevi de la Uzinele din Roman, Iaşi, Uzinele „Republica"-Bucureşti, se valorifică pe piaţă; la Galaţi, o parte din deşeurile de tablă groasă provenite de la Combinatul siderurgic se transformă în platine, care constituie materia primă pentru Uzina „Laminorul" pentru realizarea de table subţiri. În anul viitor o mare cantitate de astfel de platine se vor obţine din capetele de tablă groasă. Acestea sînt numai cîteva exemple, dar cazuri de acest fel vor fi mai numeroase. În prezent se profilează pe plan internaţional — deşi încă pe scară restrînsă — tendinţa de a relamina capetele şi deşeurile de table şi profile din oţel. În ţara noastră, acest procedeu va căpăta, începînd din 1973, o şi mai mare amploare, în urma punerii în funcţiune a unor mini-laminoare.

În prezent, este adevărat, au apărut multe greutăţi în valorificarea deşeurilor şi a fierului vechi, s-au creat stocuri nu numai în întreprinderile constructoare de maşini, ci şi în alte ramuri ale economiei. Vor trebui lărgite studiile, amplificate investigaţiile, astfel încît să se ajungă la o reconsiderare a posibilităţilor de valorificare cît mai eficientă a acestor deşeuri şi metale vechi (industria de prelucrare, cît şi cea locală mai poate folosi multe din acestea), încît spre oţelării să ia drumul numai metalul care nu mai poate avea nici o altă utilizare".

ŞI NEFEROASELE SE CER MAI BINE GOSPODĂRITE

Ing. **Ladislau FRUMOSU**, director general al Grupului industrial de metale şi aliaje neferoase: — „Că în ţara noastră există o preocupare constantă pentru prelucrarea deşeurilor şi metalelor vechi o dovedeşte faptul că, în anii din urmă, s-au construit unităţi specializate în acest scop. Astăzi există un grup industrial de uzine care se ocupă de producţia de metale şi aliaje neferoase.

În cadrul unităţilor din grupul nostru se vor valorifica superior şi alte tipuri de deşeuri, printre care şi cenuşile care rezultă ‹›e la Uzinele de acid sulfuric. Recuperarea complexă a metalelor din aceste cenuşi are două aspecte importante: ele constituie, pe de o parte, resurse de fier pentru industria siderurgică, iar pe de altă parte, permit să se extragă cantităţi importante de cupru, zinc, plumb şi altele. În aceeaşi ordine de idei, adaug faptul că în prezent se studiază posibilitatea recuperării unor metale neferoase din halele existente la Uzinele metalurgice din Baia Mare, Neferal din Bucureşti, Copşa Mică, precum şi din alte locuri. Totodată, specialiştii noştri studiază **posibilitatea valorificării cenuşilor de aluminiu,** întrucît ele conţin substanţe şi elemente ce interesează industria de aluminiu. Valorificarea deşeurilor, cenuşilor şi zgurilor din halde atrage după sine nu numai extragerea elementelor utile, ci permite şi **redarea în circuitul agricol a unor importante terenuri şi preîntîmpinarea ocupării în mod inutil, a noi suprafeţe.**

Aş vrea să abordez şi o altă latură, aceea a filtrării gazelor şi captării prafurilor în metalurgia neferoasă. La Uzina „Neferal" din cadrul grupului nostru industrial s-au asigurat instalaţii speciale prin care se recuperează astăzi o bună parte din prafurile volatile, care altădată poluau aerul. Aceste prafuri sînt valorificabile — cca. 50% din ele constituind metale.

Desigur, teoretic recuperarea metalelor neferoase din deşeuri, zguri, piese vechi, şpan ar fi posibilă în totalitate. Practic însă, rezultă că datorită corodării, a prelucrărilor pentru separarea diferitelor sortimente şi altor pierderi, recuperările sînt numai parţiale, reprezentînd în cele mai bune cazuri 65—80%. Chiar într-o asemenea situaţie acţiunea de recuperare este eficientă. De aceea, problema preocupă toate ţările dezvoltate industrial, în care scop sînt organizate unităţi specializate.

La noi în ţară, din datele existente la Centrala de prelucrare şi colectare a metalelor, rezultă că din cantităţile de deşeuri de cupru, alamă şi bronz estimate a fi colectate, o bună parte le utilizează uzinele ce le produc. Nu este un lucru rău, dacă avem în vedere că unele uzine mari au condiţii pentru aceasta. Dar, din păcate, deşeurile de neferoase sînt folosite şi în unităţile mici care, neavînd condiţii corespunzătoare, le valorifică neeficient. Dacă luăm în considerare numai faptul că acestea obţin un randament de extracţie cu 10% mai mic decît cel realizat de uzinele specializate în prelucrări, reiese că economia noastră pierde anual cîteva sute de tone de cupru sau alte metale neferoase. Acest consum neraţional se înregistrează în unităţile industriei uşoare, în sectorul transporturilor, în cooperaţie, în agricultură etc.

Aşa stînd lucrurile, **este necesar ca ministerul nostru, împreună cu C.S.P., să hotărască — ţinînd seama de gradul de utilare — care uzine au dreptul să consume deşeuri şi metalele vechi neferoase proprii, restul să fie obligate să livreze uzinelor specializate.** Cele ce nu se încadrează în această disciplină să fie sancţionate printr-un anume sistem de diminuare a cantităţilor de materii prime neferoase ce erau planificate să le primească, cu egalul consumului de deşeuri utilizate fără repartizare.

Mai există şi alte probleme cărora merită să li se acorde toată atenţia. Bunăoară, uzinele care sînt astăzi mari consumatoare de aluminiu sînt în acelaşi timp şi mari producătoare de deşeuri de acest fel, pe care le depozitează sub formă de şpan nebalotat şi nebrichetat. În multe cazuri aceste depozite se află sub cerul liber. Din calculele noastre rezultă că dacă aceste deşeuri zac nebalotate sau nebrichetate 6 luni de zile, **la o cantitate de 1.000 de tone circa 250 tone se pierd din cauza oxidării, nemaiputînd fi recuperate.** Tot datorită lipsei de gospodărire a deşeurilor de aluminiu, la transport acestea ajung să aibă un fracht mort la vagoane. Aluminiul nebrichetat încărcat în vagoane ocupă doar 10—20% din capacitatea de transport. **Întrucît volumul acestor deşeuri creşte, este necesar să se acorde toată atenţia pregătirii lor în vederea readucerii în circuitul economic cît mai repede.** Concomitent va trebui mărită răspunderea uzinelor producătoare de deşeuri în privinţa depozitării lor pe sorturi direct la maşini şi secţii.

Referindu-mă la largile posibilităţi pe care le oferă tehnica actuală pentru atragerea în circuitul economic a noi resurse de materii prime, vreau să relev un aspect, după părerea mea, destul de ciudat şi anume faptul că **în învăţămîntul nostru politehnic nu se predă nici un curs privind valorificarea deşeurilor.** Dată fiind importanţa problemei pentru toate ramurile economiei naţionale, socot că în învăţămîntului nostru superior — tehnic şi economic — la toate facultăţile, ar trebui introduse asemenea cursuri.

Apoi în uzine, în cadrul cursurilor de calificare şi perfecţionare, ar fi indicat să se predea lecţii de cultură industrială din punctul de vedere al utilizării deşeurilor. Trebuie să educăm muncitorii ca, după ce au prelucrat o piesă de fier şi înainte de a trece la una de aluminiu sau de alamă, să-şi cureţe strungul şi să pună deşeurile într-o casetă sau într-o ladă specială".

SCHIMBĂRI CALITATIVE — GRAD ÎNALT DE PRELUCRARE

Ing. **Nae TUDOR**, director general al Centralei de prelucrare şi colectare a deşeurilor metalice şi refractare: — „Aş vrea mai întîi să arăt că de la 1 noiembrie a.c. întreprinderea pe care o conduc s-a reorganizat devenind — Centrala de prelucrare şi colectare a deşeurilor metalice şi refractare. **Pentru dezvoltarea activităţii de prelucrare s-au acordat mari fonduri de investiţii în vederea construirii unor unităţi specializate care, împreună cu celelalte capacităţi existente, să ajungă la nivelul anului 1975 la prelucrarea a circa 1 700 mii tone deşeuri şi metale vechi.**

Faţă de cantităţile preliminate a se colecta la sfîrşitul anului 1975, capacităţile de prelucrare vor reprezenta circa 65%. La acestea se mai adaugă şi alte capacităţi care se vor pune în funcţiune la unele unităţi industriale din alte ramuri ale economiei (ele vor prelucra circa 300 mii tone şpan, sîrmă, fier beton etc.). Mai funcţionează şi unele capacităţi de prelucrare la marile combinate metalurgice (pentru circa 150 mii tone). **Luate la un loc, toate aceste capacităţi pot asigura prelucrarea a 82% din totalul cantităţilor preliminate de metal ce se va colecta.**

Revenind la problemele curente, trebuie să arăt că, potrivit H.C.M. nr. 695/1962, marile unităţi care utilizează metalul, au sarcina să prelucreze deşeurile şi metalele vechi, livrîndu-le la colectare în condiţii optime pentru a fi utilizate de oţelării. De altfel, Uzina „Progresul"-Brăila a fost profilată pe fabricarea unor utilaje necesare prelucrării şpanului şi metalelor vechi. Cum se prezintă însă situaţia?

Unele întreprinderi — Uzina de tractoare, Fabrica „Rulmentul" din Braşov, Uzina de utilaj petrolier-Tîrgovişte, uzina „1 Mai"-Ploieşti, Fabrica „Rulmentul" din Bîrlad — au înţeles să respecte prevederile legale, organizîndu-şi mai bine activităţile de prelucrare şi livrare a şpanului şi a metalelor vechi. La altele — Uzina mecanică-Plopeni, Uzina de autocamioane-Braşov, „Unio"-Satu Mare etc. — punerea în funcţiune a unor utilaje pentru prelucrarea şi livrarea corespunzătoare a metalului nou şi vechi, se află într-o fază avansată.

Din păcate sînt însă numeroase întreprinderi care nu au făcut nimic în această direcţie — aşteptînd ca noi să le rezolvăm problema. Aşa stau lucrurile la Fabrica de osii şi boghiuri-Balş, care, deşi are montate două utilaje de prelucrare a şpanului, nu le utilizează. Aceeaşi situaţie există şi la I.M.U.M. — Medgidia, Uzina de utilaj chimic-Ploieşti şi altele, unde sectorul cu dotările respective de gospodărire a şpanului şi a metalelor vechi a fost destinat altor activităţi ale producţiei.

Care sînt consecinţele? **Circa 70 mii tone de şpan stau stocate, în loc să fie consumate în siderurgia noastră. În afara obligaţiilor ce revin unităţilor economice de a preda şpanul sfărîmat, aceasta prezintă şi un aspect economic important. Livrînd şpanul mărunţit întreprinderile primesc în plus 200 lei/tonă faţă de situaţia cînd acesta era predat aşa cum a rezultat din procesele de producţie.**

Folosirea capacităţilor de prelucrare existente, cît şi a celor ce se vor pune în funcţiune în centrala noastră, ridică o serie de probleme legate în mod deosebit de **gradul de pregătire atît al muncitorilor, cît şi a personalului T.A.** Aceste greutăţi au apărut datorită faptului că nu a fost posibilă angajarea din afară a unor cadre cu pregătire şi experienţă în producţie, întrucît întreprinderea noastră este încadrată în ramura „Alte activităţi" — respectiv circulaţia mărfurilor — avînd o salarizare care nu mai corespunde noilor activităţi pe care le prestăm. Am luat totuşi măsuri pentru recalificarea personalului din meseriile încărcători — descărcători în alte specialităţi — mecanici, electricieni, operatori la maşini etc. — iar pentru personalul T.A. au fost organizate cursuri de specializare. Ţinînd seama de caracterul profund industrial al Centralei noastre, **socot necesar ca forurile în drept să reanalizeze situaţia existentă pentru ca atît Centrala cît şi subunităţile ei să fie încadrate într-o ramură corespunzătoare cu activitatea specifică pe care o prestăm.**

Un alt aspect la care vreau să mă refer îl constituie **consumul abuziv de metale neferoase de către unele întreprinderi din cadrul industriei construcţiilor de maşini, chimiei, al transporturilor şi telecomunicaţiilor etc.**, fără să le aibă stabilite prin balanţele de consum. Din această cauză o mare cantitate de deşeuri metalice şi de metale vechi neferoase nu au putut fi dirijate la consumatorii stabiliţi prin balanţe, iar noi am fost obligaţi să plătim penalizări pentru nerealizări de contracte. Ceea ce e mai grav este faptul că unităţile care nu au primit deşeurile metalice şi metalele vechi neferoase, au fost puse în situaţia să folosească materii prime noi, respectiv cu preţuri mult mai mari decît ale deşeurilor şi să afecteze astfel serios balanţa de materii prime.

Avînd în vedere sarcinile trasate de ultimele **documente de partid de a valorifica** cît mai bine deşeurile şi ţinînd seama de legislaţia în vigoare, care datează de 10 ani (pe parcurs au apărut alte acte normative din care unele afectează aplicarea ei), **ministerul nostru a întocmit un proiect de îmbunătăţire a H.C.M. nr. 695/1962, care urmează să fie difuzat şi celorlalte ministere şi organizaţii economice pentru avizare.** Proiectul prevede cu mai multă precizie răspunderile ce revin unităţilor producătoare de deşeuri metalice şi metale vechi în vederea valorificării superioare a acestora. De asemenea, sînt prevăzute răspunderi şi pentru organele de cercetare şi proiectare care se ocupă de dezvoltarea, modernizarea cît şi de introducerea de produse noi, în sensul ca acestea să stabilească sectoare de gospodărire a deşeurilor metalice şi metalelor vechi, tehnologii de valorificare superioară a lor şi altele.

Tot în acest proiect se prevede posibilitatea de valorificare de la populaţie a unor sortimente de deşeuri metalice prin unităţile comerciale".

Dezbatere consemnată de

V. BOESCU
L. ŢINTEA

DIN ACTIVITATEA COMISIILOR ECONOMICE

Sectorul 7 Bucureşti
Promovarea progresului tehnic

COMISIA economică a Comitetului de partid al sectorului 7 a acordat, în ultima perioadă, o atenţie sporită aspectelor calitative ale activităţii economice, membrii săi participînd direct la soluţionarea problemelor ridicate de organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, la acţiunea de fundamentare a îndeplinirii planului cincinal înainte de termen. Comisia economică a sprijinit conducerile administrative şi organizaţiile de partid din unităţile economice în intensificarea acţiunilor menite să pună în valoare pe această cale rezervele existente.

La Fabrica de confecţii şi tricotaje—Bucureşti, de pildă, cu toate perfecţionările aduse în cursul anilor, confecţiile se realizau parţial pe tehnologii tradiţionale, încă greoaie, care înglobau în mod inutil o cantitate mare de manoperă şi materie primă. Comisia economică, împreună cu comuniştii din comitetul de partid şi conducerea întreprinderii, au acţionat în compartimentul de concepţie, în vederea perfecţionării procedeelor de proiectare a îmbrăcămintei, ridicării nivelului de organizare a proceselor de fabricaţie, diversificării producţiei, şi îmbunătăţirii calităţii produselor. Aceste probleme au fost dezbătute în simpozioane, care au reunit cadrele de tehnicieni şi ingineri din fabrică, la consfătuiri, în cadrul schimburilor de experienţă cu întreprinderi avînd specific similar. Rezultatele obţinute pînă acum confirmă că, prin aplicarea noilor tehnologii şi forme de organizare, productivitatea muncii creşte, în diferite compartimente, cu 15—40%.

ing. Cr. NICULESCU

Maramureş
Iniţiative valoroase

ÎN SCOPUL valorificării în mai mare măsură a experienţei înaintate, al mobilizării specialiştilor şi a celorlalte cadre pentru perfecţionarea şi împărtăşirea cunoştinţelor dobîndite, a intrat în stilul de muncă al comisiei economice a Comitetului judeţean de partid Maramureş organizarea de consfătuiri, simpozioane, schimburi de experienţă etc. Astfel, în colaborare cu unităţile constructoare de maşini din judeţ şi consiliul judeţean sindical, s-a organizat o consfătuire pe tema îmbunătăţirii calităţii produselor, la care au fost invitate şi alte uzine şi colaboratori din ţară. Ea a prilejuit propuneri valoroase, dîndu-se totodată exemple de produse de bună calitate şi de piese rebutate, expuse pentru documentare.

Comisia economică de pe lîngă comitetul de partid de la Exploatarea minieră Borşa a întreprins un studiu, în baza căruia s-a trecut la organizarea muncii în brigăzi complexe în cadrul minei Burloaia. După trecerea la lucru în brigăzi complexe productivitatea muncii a crescut cu 8,5% faţă de vechea situaţie, îndeplinindu-se sarcinile de plan lună de lună. În prezent se urmăreşte generalizarea acţiunii la toate locurile de muncă.

Asemenea preocupări din partea comisiilor economice din întreprinderi, a organelor şi organizaţiilor de partid au contribuit ca angajamentul luat de judeţul nostru în întrecerea socialistă să fie îndeplinit cu două luni înainte de termen. Faţă de 150 milioane lei angajament anual în plus faţă de plan la producţia marfă, pînă la sfîrşitul anului se vor realiza circa 170 milioane lei.

C. DOBRICAN

agenda economistului

REGLEMENTĂRI PRIVIND PREMIILE ȘI RECOMPENSELE ÎN CONSTRUCȚII – MONTAJ

PENTRU STIMULAREA muncitorilor, personalului de conducere, tehnic, economic, de specialitate și administrativ din unitățile economice în realizarea și depășirea sarcinilor ce decurg din planul de stat, precum și pentru creșterea continuă a eficienței economice care să conducă la sporirea beneficiilor, începînd cu anul 1970, se acordă premii dintr-un fond de premiere constituit din beneficiul realizat (H.C.M. nr. 151/1970).

La unitățile de construcții-montaj, prevederile H.C.M. nr. 151/1970 privind acordarea de premii din beneficiile realizate, se aplică așa cum au fost completate prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 848/1970. Pe baza rezultatelor definitive din bilanțul contabil, fondul de premiere se constituie anual prin aplicarea cotei stabilite la beneficiul realizat, corectat cu influențele pozitive sau negative ale actelor normative sau ale dispozițiilor organelor competente, emise în cursul anului.

Constituirea integrală a fondului de premiere este condiționată de îndeplinirea următorilor indicatori:

a) **realizarea valorii producției de construcții-montaj planificată;**

b) nedepășirea cheltuielilor planificate la 1.000 lei producție de construcții-montaj, corectate cu influențele din modificări de prețuri, tarife, norme de amortizare și cote de impozit pe circulația mărfurilor;

c) îndeplinirea obligațiilor asumate prin contracte.

Fondul de premiere, astfel constituit, se repartizează tuturor salariaților, inclusiv cadrelor de conducere, proporțional cu salariul tarifar realizat și timpul efectiv lucrat în cursul anului.

Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 848/1970 prevede, pentru unitățile de construcții montaj, constituirea unui fond de premiere prin aplicarea unei cote de 1% la fondul de salarii planificat.

Acest fond este destinat stimulării salariaților în obținerea unor realizări deosebite legate de reducerea duratei de execuție la fazele intermediare, în vederea asigurării predării la termen a obiectivelor de investiții, precum și pentru stimularea realizării unor lucrări de calitate superioară.

Personalul de conducere al unităților economice nu poate fi premiat din acest fond, premierea sa făcîndu-se, pentru realizări deosebite, din fondul de 0,1% ce se constituie, conform H.C.M. nr. 1834/1960, la nivelul ministerelor, celorlalte organe centrale și comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București.

Acordarea premiilor din beneficiile realizate și din fondul de 1% pentru realizări deosebite, se face conform metodologiei elaborate și aprobate de Ministerul Construcțiilor Industriale prin ordinul nr. 169/N/1970.

Prin H.C.M. 151/1970 se reglementează și premierea pentru realizări de economii de materiale și forță de muncă. Aceste premii se acordă în următoarele condiții:

a) economiile să fie realizate fără a **dăuna calității produselor;**

b) **economiile să fie măsurabile și să** rezulte din documentele de evidență ale întreprinderii;

c) economiile să fie realizate față de normele de consum stabilite pentru locul de muncă respectiv;

d) să nu se depășească valoric normele de consum stabilite pentru totalitatea celorlalte materiale normate, utilizate la locul de muncă respectiv.

Premiile pentru economii de forță de muncă se acordă salariaților — muncitori sau personal tehnic-administrativ, executanți direct la locul de muncă — care contribuie la elaborarea sau aplicarea unor măsuri de îmbunătățire a tehnologiei, de organizare a producției etc. ce duc la economii de manoperă (prin reducerea formației de lucru, reducerea timpului normat de muncă etc.). Aplicarea măsurilor respective nu trebuie să ducă la scăderea producției prevăzute a se realiza pe fiecare utilaj sau instalație sau să dăuneze calității produselor.

Nu se acordă premii pentru economiile de materiale și de forță de muncă realizate pe baza unor invenții sau inovații, autorii beneficiind de recompensele prevăzute de H.C.M. nr. 2.250/1967.

Pentru predarea înainte de termenul planificat a obiectivelor de investiții nominalizate prin planul de stat, H.C.M. nr. 2383/1969 prevede acordarea de recompense personalului din unitățile de execuție și deservire, furnizoare de utilaje tehnologice și elemente de construcții, de proiectare și beneficiare de investiții.

Metodologia de calcul a eficienței economice, modul de constituire și repartizare a fondului de recompense între unitățile care au contribuit la predarea înainte de termen a unor obiective de investiții și regulamentul privind modul de acordare a recompenselor pentru predarea înainte de termen au fost stabilite de Ministerul Construcțiilor Industriale prin **ordinul nr. 134/N din 25.VI.1970.**

Salariații unităților de construcții-montaj, pentru realizarea de economii la fondul de salarii planificat anual, beneficiază de premii dintr-un fond ce se constituie din economia realizată la fondul de salarii cu condiția predării în termen și de calitate a lucrărilor, realizării volumului de construcții și realizării prețului de cost și a beneficiilor planificate. Aceste premii se acordă pe baza regulamentului elaborat și aprobat prin ordinul Ministerului Construcțiilor Industriale nr. 155/N/1970.

În vederea stimulării unor laturi ale activității unităților economice care prezintă interes deosebit pentru economia națională, salariații pot fi premiați, conform reglementărilor în vigoare, astfel:

— pentru colectarea și predarea deșeurilor metalice și a metalelor vechi, conform H.C.M. 695/1962;

— pentru colectarea deșeurilor de hîrtie și saci de hîrtie reutilizabili, conform H.C.M. 646/1964;

— pentru achiziționarea de deșeuri textile și cioburi de sticlă, conform H.C.M. 393/1965.

dr. Mihai SOCOLESCU
Mihai SIMA — DINU

UNELE MĂSURI LEGALE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA BAZEI FURAJERE

REALIZAREA Programului național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere pe perioada 1971—1975 necesită asigurarea unei puternice baze furajere. Aceasta implică — în primul rînd — îmbunătățirea și exploatarea rațională a pășunilor și fînețelor naturale, care constituie principala sursă de producere a furajelor de volum — masă verde, fîn, siloz — cu valoare nutritivă ridicată și la un preț de cost scăzut.

În acest scop s-au luat o serie de măsuri legale, dispunîndu-se — printre altele — și scoaterea din amenajamentele silvice a unor suprafețe de pajiști, cărora li se redă, cu exclusivitate, această destinație.

Este vorba — așa cum se precizează în art. 27 alin. 2 din Legea pentru organizarea, administrarea și folosirea pajiștilor — de suprafețele de pajiște incluse în mod nejustificat în amenajamente silvice care, pe bază de acte ori de folosință, se dovedesc că au aparținut unităților agricole de stat, cooperativelor agricole de producție sau comunelor, orașelor sau municipiilor. Asemenea suprafețe se scot din fondul forestier și se predau unităților de producție agricole sau unităților teritorial-administrative cărora au aparținut înainte de includerea în fondul forestier, spre a fi îmbunătățite și exploatate ca pajiști, la propunerea comitetelor executive ale consiliilor populare județene. Această propunere se face: pe baza unor documentații întocmite de comisii formate din reprezentanți ai comitetelor executive ale consiliilor populare județene, ai Ministerului Industriei Alimentare și Apelor și Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.

Prin derogare de la prevederile Codului silvic, măsura scoaterii din fondul forestier se dispune prin ordinul comun al celor două ministere mai susamintite, nu prin hotărîre a Consiliului de Miniștri. Textul legii este categoric că acest tratament se aplică tuturor suprafețelor de pășuni și fînețe incluse în amenajamente silvice, cu exceptarea expresă a celor pe care în prezent se găsește vegetația forestieră de mare valoare economică.

Inventarierea pajiștilor naturale și delimitarea acestora de fondul forestier, trebuind încheiate în termen de cel mult 2 ani de la data Legii nr. 8/1971, comisiile județe urmează a-și continua și definitiva lucrările pînă la 29 aprilie 1973.

Comisiile județene pot să-și formeze convingerea că suprafețele respective au fost pajiște care au aparținut unităților agricole de stat, cooperativelor agricole de producție sau comunelor, orașelor ori municipiilor, fie pe bază de acte, fie pe bază de folosință. Utilizîndu-se termenul „acte" în sens general însemnează că se pot utiliza orice documente scrise din care rezultă îndeplinirea condițiilor puse de lege, nefiind neapărat ca această dovadă să se facă cu extrasul din cartea funduară. Considerăm că „acte" în accepția de mai sus sînt și fostele amenajamente pastorale și silvico-pastorale.

O altă măsură legală pentru continua îmbunătățire a bazei furajere o constituie circumstanțierea și condiționarea schimbării destinației pajiștilor, din pășuni și fînețe în altă categorie de folosință. În această privință prin art. 28 din Legea nr. 8/1971 se modifică și se completează art. 12 din Legea nr. 12/1968 în sensul că asemenea schimbări se pot face în cazuri bine justificate, la propunerea Comitetelor executive ale consiliilor populare județene și numai prin compensarea cu teren din alte categorii de folosință, în așa fel încît suprafața totală a pajiștilor să nu se diminueze. Subliniem că este vorba de schimbarea folosinței din pășuni sau fînețe în alte folosințe agricole, pentru că dacă terenul respectiv este afectat altor destinații neagricole, operațiunea cade sub incidența Legii nr. 12/1968, fiind necesară aprobarea Consiliului de Stat în ipoteza că terenul este irigat sau a Consiliului de Miniștri în celelate cazuri.

Deținătorii suprafețelor de pășuni și fînețe au obligația să execute anumite măsuri tehnice cum sînt:

— curățirea și nivelarea terenului;

— defrișarea mărăcinilor și lăstărișurilor dăunătoare;

— fertilizarea cu îngrășăminte chimice și naturale;

— executarea de lucrări anticorozionale, de desecare și de irigare;

— aplicarea pășunatului rațional pe grupe de animale și tarlale și introducerea animalelor la pășunat numai la datele și în condițiile stabilite de organele de specialitate;

— amenajarea și întreținerea adăpătorilor, adăposturilor de pe pășuni, a gardurilor de tarlalizare și a drumurilor de acces.

În cazul că nu se execută aceste măsuri, potrivit art. 29 din Legea nr. 8/1971, deținătorii sînt susceptibili a fi pedepsiți contravențional.

Extinzîndu-se măsurile privind organizarea și folosirea pajiștilor la întreaga suprafață de pajiști, indiferent cui aparține terenul, se asigură, — prin aplicarea tehnologiilor moderne de îmbunătățire — o valorificare superioară a potențialului de producție a pajiștilor naturale, o puternică bază furajeră sectorului zootehnic al economiei noastre naționale.

dr. Radu GHERGHINESCU
Victor LUNCAN

CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 5)

capacității de producție de care dispune fiecare utilaj, instalație sau agregat. Datorită prezenței locurilor înguste, în anul 1972, producția realizată în ramura industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor a fost mai mică cu circa 2.500 buc. remorci basculante, 6.000 buc. mașini de spălat rufe, 4.000 buc. televizoare și alte produse. În industria chimică, locurile înguste au influențat în mod negativ asupra producției de acid sulfuric M.H. (—3500 t/an), sodă calcinată (—9000 t/an), cauciuc sintetic (—5000 t/an).

În cele mai multe cazuri, fondurile necesare lichidării „locurilor înguste", sînt incomparabil mai reduse decît cele destinate realizării unor capacități noi, ceea ce justifică cu prisosință valorificarea unor asemenea rezerve de producție. Bineînțeles, că este necesar ca **investirea de fonduri materiale sau financiare pentru valorificarea unor asemenea rezerve să fie precedate de analize temeinice pentru fiecare grup de utilaje în parte, ținînd seama de uzura acestora, nivelul tehnologiei practicate, posibilitățile de desfacere și destinația producției suplimentare ce s-ar obține, precum și de alți factori de eficiență.**

REZERVE IMPORTANTE pentru creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție, pot fi puse în valoare și prin **reducerea duratei afectate reparațiilor și reviziilor periodice** Această activitate importantă în sprijinul desfășurării normale a procesului de producție, continuă, din păcate, să fie vitregită de atenția factorilor de răspundere din unele întreprinderi și centrale industriale. Uneori, încercîndu-se să se recupereze rămînerile în urmă în realizarea sarcinilor de plan lunare sau trimestriale — rezultate ca urmare a unor lipsuri organizatorice sau tehnice — se recurge la suprasolicitarea utilajelor și agregatelor, **prin amînarea sau chiar suprimarea reparațiilor și reviziilor periodice**. Este evident că, în asemenea situații, pe lîngă neasigurarea securității în exploatare a utilajelor, se reduce durata fondului de timp afectat producției materiale, ca urmare a creșterii frecvenței și duratei reparațiilor accidentale.

Creșterea timpului productiv poate fi obținut prin **respectarea cu strictețe a graficului de reparații și revizii periodice, a duratei ciclurilor între două reparații capitale, pregătirea din timp a pieselor, accesoriilor și sculelor necesare și prin practicarea în mai mare măsură a reparațiilor preventive**. De asemenea, este binevenită experiența unor întreprinderi care efectuează reparațiile și în zilele de sărbătoare.

RELEVÎND cîteva din principalele căi cu aplicare mai generală pentru mai buna utilizare a capacităților de producție aflate în funcțiune, în scopul valorificării rezervelor identificate, este necesar să ținem seama și de acelea care le oferă **capacitățile noi, prin scurtarea termenelor de atingere a parametrilor prevăzute în documentațiile legal aprobate**. Integrarea noilor obiective în circuitul economic cu întregul lor potențial, la termenele prevăzute prin grafice, reprezintă o sarcină de importanță majoră, prin a cărei înfăptuire se asigură satisfacerea în mai bune condițiuni a cerințelor consumului productiv și individual intern și ale pieței externe.

Întîrzierile în realizarea parametrilor stabiliți, apar cu atît mai nejustificate, dacă avem în vedere faptul că termenele prevăzute prin grafice sînt încă relativ largi. Faptul că în primele 9 luni ale anului în curs, nu au fost realizate produse a căror echivalent valoric reprezintă peste 1,2 miliarde lei — datorită tocmai nerealizării la termenele stabilite a parametrilor proiectați — are implicații deosebit de serioase asupra echilibrului balanțelor tehnico-materiale.

Sînt încă unele capacități (exemplu: instalația de îngrășăminte complexe de la Tr.-Măgurele, instalația de brichetat Scoroiești, liniile de oglinzi și geam securit-Buzău, Fabrica de paste făinoase-Iași, și altele) a căror termene de atingere a parametrilor au fost de mult depășite și care au influențat nefavorabil asupra realizării indicatorilor de producție, de preț de cost și de productivitate a muncii. Efectele negative ale acestor întîrzieri se resimt în mai toate domeniile de activitate ale economiei, datorită legăturilor strînse dintre ramuri.

Folosind la cei mai înalți parametri capacitățile de producție existente, asigurînd corespunzător condițiile necesare realizării parametrilor fixați pentru noile obiective, la termenele stabilite — și chiar mai devreme — vom reuși să îndeplinim și să depășim nivelele de producție stabilite în planul de dezvoltare economico-socială pe anul 1973.

PREGĂTIREA CADRELOR DE MARKETING

Cursurile intensive AROMAR

ÎN CADRUL acţiunilor sale de propagare a cunoştiinţelor de marketing Asociaţia Română de Marketing a organizat în ultima decadă a lunii noiembrie a.c. la Braşov, împreună cu filiala AROMAR din localitate un curs intensiv de marketing, pentru conducători de întreprinderi cu sarcini de export şi cadre din compartimente de marketing şi de comerţ exterior.

Cursul desfăşurat sub lozinca „Sporirea eficienţei activităţii de comerţ exterior prin marketing“ s-a bucurat de participarea în calitate de lectori a unor specialişti competenţi atît din ţară, cît şi din străintătae.

Pornindu-se de la premisa că marketingul nu este numai o sumă de metode şi tehnici, ci şi o optică specifică de a considera mediul economic, s-a urmărit să se creeze cursanţilor — unii dintre ei la primul contact cu marketingul — o imagine de ansamblu asupra conceptului şi activităţii în sine. Problemele de bază ale marketingului, cum ar fi: cercetarea pieţei, strategia produsului, strategia preţului, promovarea, distribuţia, prognoza de marketing, au fost abordate mai întîi teoretic — principii generale — sub forma conferinţei plenare cu participarea tuturor cursanţilor. Apoi discuţiile s-au continuat pe grupe specializate, pe ramuri: maşini şi utilaje, bunuri de consum — servicii, chimie — industria lemnului, în care prin dezbaterea unor cazuri concrete s-au aprofundat cunoştinţele teoretice, realizîndu-se totodată o apropiere de specificul activităţii cursanţilor. S-a realizat astfel un schimb util de experienţă între practicieni activînd în aceeaşi ramură, confruntîndu-se soluţii diferite date unor probleme în general comune. Aceeaşi problemă care a fost mai întîi prezentată în conferinţa plenară, apoi detaliată şi concretizată în grupele de lucru prin cazuri, a fost apoi reluată sub forma discuţiei — panel, în plen cu toţi cursanţii, urmărindu-se de astădată prezentarea unor detalii ce s-au dovedit de maximum de interes, ca şi a unor aspecte neclare în urma rezolvării cazurilor. Aceste discuţii — panel au fost conduse de regulă de aceleaşi persoane care au condus studiile de caz în secţii.

Lărgirea imaginii asupra modului cum îşi desfăşoară activitatea de marketing firmele capitaliste s-a realizat printr-o serie de prelegeri ale profesorilor P. Berent (Anglia), L. Perruche (Franţa), D. Himmelman (Anglia), J. Knecht (Olanda), invitaţi prin intermediul Federaţiei Internaţionale de Marketing şi a Societăţii Europene de Marketing.

În viziunea organizatorilor acest curs a reprezentat începutul unui ciclu regulat de cursuri de marketing, ce urmează a fi reluat la un nivel superior în anul următor, pe grupe strict specializate. În acest sens s-a considerat util ca la încheierea acestui prim curs să se organizeze o anchetă bazată pe chestionar, în rîndul participanţilor, pentru a afla opiniile pozitive şi negative ale acestora faţă de modul de organizare, nivelul ştiinţific, utilitatea practică a acestei acţiuni. Ancheta a relevat că 95% din cursanţi au găsit cursul adecvat preocupărilor şi activităţii curente pe care o desfăşoară în unitatea din care provin.

În ceea ce priveşte tematica unor viitoare cursuri s-au sugerat ca subiecte: Marketingul şi serviciile pentru populaţie, Strategia exportului românesc pe principalele pieţe vestice, Dezvoltarea pieţei noastre de maşini-unelte, Marketingul pentru produse la comandă şi de serie mică (linii tehnologice, instalaţii complete, etc.), Politica vamală a diferitelor state.

În unanimitate participanţii au apreciat metodica cursului (mai sus prezentată), ca şi utilizarea largă a unor metode audio-vizuale de prezentare a problemelor. Ca observaţie critică s-a constatat încercări de a expune materiale mult prea vaste uneori faţă de timpul afectat, ceea ce a împietat asupra sistematizării expunerii.

Pentru modul de organizare, participanţii şi-au exprimat mulţumirea unanimă Comisiei economice a Comitetului judeţean Braşov al P.C.R. şi Înterprinderii de comerţ exterior Autotractor-Braşov, care au desfăşurat o intensă activitate pe toată perioada cursului pentru a permite desfăşurarea în bune condiţiuni a acestuia.

Odată întorşi în întreprinderi, cursanţii vor continua să păstreze legătura cu filiala AROMAR-Braşov pentru a comunica dacă şi în ce fel i-au ajutat cunoştinţele căpătate în perfecţionarea activităţii proprii. Concluziile ce se vor trage pe această cale vor fi folosite de AROMAR, în organizarea viitoarelor acţiuni de acest gen. Prelegerile susţinute la Braşov ca şi unele studii de caz vor fi tipărite şi difuzate prin Buletinul AROMAR.

Ioan GEORGESCU

Învăţămîntul de marketing în Franţa

INDUSTRIA ŞI COMERŢUL sînt în perioada actuală asaltate de numeroase probleme printre care: cum să se prezinte nevoile specifice ale fiecărui segment de consumatori, cantitativ şi calitativ; care sînt bunurile şi serviciile capabile să-i satisfacă; care sînt fluctuaţiile gusturilor; cum să se optimizeze costurile şi să se asigure întreprinderii un profil durabil, în condiţiile concurenţei crescînde etc. mai ales în condiţiile economiei capitaliste.

Acestei noi etape de dezvoltare economică şi de adîncire a concurenţei îi corespund un nou tip de organigramă a întreprinderii, în care, serviciul financiar, serviciul de marketing şi serviciul de producţie se găsesc la acelaşi nivel. Se petrec mutaţii rapide în organizarea conducerii întreprinderilor care adîncesc legătura dintre marketing şi producţie.

Aceste transformări economice au impus universităţilor, considerate încă departe de viaţa economică, mai ales în ceea ce priveşte pregătirea pentru unele specialităţi economice, intensificarea preocupărilor pentru crearea de tehnicieni şi manageri capabili să crească productivitatea întreprinderii, să reducă costurile şi să facă faţă în mod mai eficient concurenţei străine. Astfel, a apărut Universitatea Dauphine, căreia i se spune deseori „universitatea de gestiune“ unde în programa analitică a facultăţilor de Ştiinţe economice, marketingul ocupă o pondere însemnată. În afară de faptul că în predarea diferitelor ştiinţe orientarea de bază constă în asigurarea unei viziuni noi privind producerea şi distribuirea produselor, marketingul se predă ca disciplină distinctă. La ciclu II de învăţămînt (similar cu anii III şi IV de facultate) se ţine un curs denumit „Marketing de formation“ însoţit de lucrări practice. La ciclul III (doctorat) se ţine săptămînal un curs de „Marketing de formation“ plus şase seminarii speciale, săptămînal. Seminariile speciale au următoarele tematici: tehnici cantitative-modele de previziune în marketing; informarea şi acţiunea comercială; cercetare publicitară, cercetare media şi media planing; retorica imaginii şi semiologia limbajului în strategia publicitară; sisteme de distribuire, logistică şi transporturi; marketing internaţional. Catedra de marketing este dotată cu o aparatură modernă. În mod frecvent, la cursuri sau seminarii sînt invitate persoane din conducerea unor mari societăţi industriale, care răspund diverselor probleme puse de studenţi. Expunerile făcute de aceştia nu au caracter de lecţii, ci de prezentare a unor situaţii concrete. De altfel, în cea mai mare parte, seminariile au caracterul de discuţie pe baza unor cazuri practice, de pildă: cum a reuşit o societate oarecare să pătrundă pe diferite pieţe; care sînt organismele care influenţează producţia întreprinderilor şi care este politica lor în comerţul internaţional; forme de publicitate etc.

Marketingul se predă şi la Facultatea de Gestiunea Întreprinderii de la Sorbona, la Institutul Agronomic, pentru studenţii care se specializează în economia agriculturii şi la alte facultăţi cu caracter economic. În Şcolile superioare de comerţ, marketingul ocupă o pondere însemnată în programele de învăţămînt.

Învăţămîntul de marketing se realizează şi prin alte forme de cursuri. Aşa de pildă „Asociaţia Naţională pentru dezvoltarea tehnicilor de marketing“ (A.D.E.T.E.M.) organizează cursuri, pe perioade diferite, în cadrul Centrului de înalte studii de marketing şi strategie şi a Institutului de tehnici şi studii de piaţă. „Centrul de înalte studii de marketing, organizează cursuri scurte de perfecţionare, pe timp de 13 săptămîni, pentru formarea cadrelor din întreprinderi, cadre care au deja cîţiva ani de experienţă (şef de vînzare, şef de producţie, şef de publicitate etc) sau din ramura tehnică (inginer, tehnician-comercial etc.) sau cercetare (studii de piaţă, studiul produselor, cercetări statistice şi economice etc). „Institutul de tehnici şi studii de piaţă“ organizează pentru cadrele recent ieşite din Şcolile comerciale sau Şcolile de ingineri un curs scurt de marketing, unde se discută cazuri practice din întreprindere.De regulă, aceste cursuri se ţin după programul de lucru. „Institutul european de administrare a afacerilor“ (I.N.S.E.A.D.) — Fontenbleau organizează cursuri internaţionale de management (care includ şi un program substanţial de marketing). La aceste cursuri (variate ca durată şi program) participă anual 400 de persoane din circa 25 de ţări.

„Centrul european de educaţie permanentă“ (C.E.D.E.P.) s-a creat din iniţiativa şi prin subvenţiile a cinci grupuri industriale franceze de talie europeană (L'Oréal, Boussois-Souchon — Neuversel, Gervais-Danone, Pricel şi Rhône-Progil), Societăţi elveţiene Sandoz şi societăţi belgiene Beckaert. Scopul creării lui este de-a asigura cadrelor de conducere din întreprinderile acestor grupuri industriale o viziune sintetică asupra managementului întreprinderii moderne, marketingului, finanţelor, producţiei şi informaticii. Durata unui ciclu este de doi ani şi comportă 15 săptămîni de cursuri, care se ţin în ultimele două săptămîni ale fiecărui trimestru. La cursuri se urmăreşte ca fiecare participant să capete un orizont larg, să lucreze singur, să dea soluţii originale. Aceste soluţii se dau de fapt la CEPED, pentru problemele fundamentale ale celor şase întreprinderi pe care le conduc. Se preconizează ca în decurs de 10 ani, prin rotaţie, să urmeze aceste cursuri fiecare cadru de conducere din întreprinderile acestor mari societăţi.

Desigur că aceste forme poartă amprenta condiţiilor concrete ale ţărilor şi întreprinderilor respective, precum şi a economiilor bazate pe proprietate particulară şi concurenţă. Ele prezintă, însă, interes atît din punct de vedere al formelor pe care le întîlneşte orice întreprindere ieşind pe piaţa mondială, cît şi ca material de reflecţie pentru cei care trebuie să facă din cunoaşterea metodelor de studiere a pieţei o preocupare mai largă şi continuă.

dr. Letiţia ZAHIU

MARKETINGUL ŞI SATISFACEREA NEVOII SOCIALE

RECENT a apărut în Editura Politică lucrarea „Desfacerea produselor industriale şi marketingul — rolul lor în satisfacerea nevoii sociale“, de C. Manolescu şi G. Părăianu. Într-o formă concisă şi sistematică, volumul reuşeşte să fundamenteze obiectiv şi cu pregnanţă ştiinţifică categoriile ştiinţifice ale economiei marketingului în socialism şi să-i definească fizionomia românească, utilizînd bogatele rezervoare de concepte şi scheme de gîndire creatoare ale documentelor de partid, precum şi normele legislaţiei noastre actuale. Marketingul, în viziunea autorilor, apare ca o expresie integrată a procesului de reproducţie socialistă, o disciplină consacrată satisfacerii nevoilor individuale şi sociale de mărfuri şi servicii, asigurîndu-se în acelaşi timp, o eficienţă ridicată activităţii întreprinderilor. Teoretizarea şi aplicarea conceptului de nevoie socială conferă volumului o dimensiune de originalitate, într-un domeniu în care abundă criteriile de alocare, optimizare şi rentabilitate a eforturilor, dar în care prea puţin se scrie despre finalitatea socială a producţiei. Meritul autorilor primei sinteze de care dispunem în această direcţie este de a fi identificat şi exprimat substanţa reală a marketingului care, singura, îi poate conferi statutul ştiinţific, precum şi funcţia lui pertinentă de pîrghie a dezvoltării unei economii planificate moderne.

Conceptul şi tehnicile de marketing sînt factori majori, care joacă un rol important în creşterea economică şi contribuie direct la sporirea eficienţei sistemului economic total. Organizarea activităţii operative de desfacere pentru satisfacerea nevoii de mărfuri în timp şi spaţiu, sistemul funcţional şi de comunicaţii informative pentru echilibrarea ofertei cu cererea în cadrul planificării şi legăturile contractuale care reglementează relaţiile dintre întreprinderi, reprezintă coordonatele de bază ale lucrării, semnificînd o integrare a nevoilor, dorinţelor şi puterii de cumpărare a consumatorilor cu capacitatea şi resursele productive ale ţării. Toate acestea au o directă implicare asupra creării valorilor de întrebuinţare, care constituie după cum arată autorii, citînd pe K. Marx, premisele valorii de schimb şi prin urmare a valorii fiecărei mărfi în parte.

Accentuarea, prin marketing, a orientării producţiei către consumatori, prin eforturi mai mari şi mai bine organizate în scopul cunoaşterii pieţei, prin aplicarea instrumentelor adecvate de cercetare şi folosirea unor teorii de dezvoltare recentă (ciclul de viaţă al produselor, comportamentele în grupele de consumatori, însemnătatea mărcilor, semnificaţiile diferenţiate ale preţului, segmentarea pieţei etc.) contribuie într-o măsură sporită la satisfacerea nevoilor sociale.

Coordonarea prin plan a ofertei cu cererea duce la scăderea costurilor şi deci a preţurilor, la creşterea veniturilor reale şi deci la expansiunea cererii şi dezvoltarea pieţelor pentru alte produse. La rîndul lor ridicarea calităţii produselor, diferenţierea acestora, perfecţionarea tehnicilor de vînzare şi cămpărare, ambalajele moderne, metodele de publicitate corespunzătoare vor accelera exporturile.

Apărută în culegerea prelegerilor de marxism-leninism cartea lui C. Manolescu şi G. Părăianu va pătrunde în rîndurile economiştilor, sociologilor, inginerilor, juriştilor, a tuturor celor angajaţi în economia dinamică a zilelor noastre. Totodată pentru calităţile ei ştiinţifice ea trebuie semnalată şi cercurilor largi, de intelectuali din ţara noastră, interesaţi în formele şi tipurile noi de discipline.

dr. M. C. DEMETRESCU

INFORMATIE-DECIZIE

Acțiunea de raționalizare a evidenței în unitățile pentru mecanizarea agriculturii

AVANTAJE CARE RECOMANDĂ NOUL SISTEM PROIECTAT PENTRU APLICARE ȘI GENERALIZARE

IN CADRUL programului de raționalizare a sistemului de evidență în unitățile socialiste au fost elaborate proiecte unice de perfecționare a sistemului informațional pentru principalele activități ce se desfășoară în unitățile pentru mecanizarea agriculturii.

Perfecționarea sistemului informațional, conceput ca un ansamblu unitar al sistemului de evidență ce funcționează într-o anumită structură organizatorică, reprezintă o necesitate stringentă pentru unitățile agricole care în prezent își lărgesc și diversifică continuu producția (produselor și serviciilor), în condițiile îmbinării raționale a ramurilor de producție agricolă, a specializării și concentrării proceselor de producție, solicitînd un grad de mecanizare ridicat al lucrărilor.

ANALIZA CRITICĂ a situației actuale pentru activitățile: „planificare", „programarea și urmărirea producției" și — „financiar-contabilă" a reliefat unele deficiențe ale sistemului de indicatori, lipsa unor legături funcționale între activitatea de planificare și cea de programare, precum și insuficiențe ale activității financiar-contabile, în care analiza economică se efectuează sporadic și nu reprezintă elementul de legătură și reglare între activități.

Concluzia generală ce s-a desprins a fost că analiza tehnico-economică, mijlocul informațional de realizare a controlului și reglării în sistemul informațional, metodele ei de investigare, sînt puțin folosite în activitatea de conducere și organizare a unităților pentru mecanizarea agriculturii.

Utilizarea insuficientă a analizei tehnico-economice se datorează, în primul rînd lipsei unor informații suficiente, culese, grupate și prelucrate sistematic, coroborată cu lipsa preocupării permanente în această direcție a cadrelor de conducere și a economiștilor.

Din analiza efectuată a rezultat oportunitatea înscrierii analizei tehnico-economice, ca o etapă prioritară raționalizării sistemului informațional din unitățile agricole.

În acest context principalele obiective specifice, care s-au conturat în acțiunea de raționalizare a sistemului de evidență, sînt următoarele: conținutul subactivităților sistemului proiectat de evidență să asigure desfășurarea rațională a proceselor de producție și economice aferente activităților analizate; sistemul informațional perfecționat să realizeze o circulație rațională a informațiilor, care să definească sistemul de evidență și atribuțiile ce revin personalului pentru funcționarea corectă a sistemului; suporții de informații să fie proiectați rațional și să conțină numai date certe și necesare, înscrise lizibil pe documente; documentele care formează noul sistem să fie astfel proiectate, încît să separe datele de intrare de datele obținute prin calcul, în scopul facilitării etapei de introducere a prelucrării automate a datelor. De remarcat că obiectivele enumerate creează totodată condiții pentru desfășurarea sistematică a analizelor tehnico-economice, ca principal instrument de informare sintetică și completă a conducătorilor, de pe toate treptele ierarhice. Realizarea unui sistem informațional perfecționat cu circuite clare și precise, cu posibilitatea prelucrării operative a datelor, va constitui cadrul necesar pentru utilizarea analizei tehnico-economice, în vederea fundamentării științifice a deciziilor de conducere.

● Reducerea cu 37% a numărului de documente.
● Eliminarea rutinei și empirismului în fundamentarea deciziilor.
● Analiza tehnico-economică, concepută ca un instrument curent de lucru.

Pentru realizarea acestui deziderat am abordat, în primul rînd, perfecționarea sistemului de indicatori de plan, urmărindu-se ca aceștia să fie cît mai semnificativi și să cuprindă atît aspectele cantitative cît și cele calitative din activitatea unităților pentru mecanizarea agriculturii (vezi diagrama).

FUNDAMENTAREA sistemului de indicatori perfecționat a avut în vedere că actualul indicator „volumul producției" (venituri) exprimat în mii lei, nu include valoarea reparațiilor prestate pentru SMA-urile arondate, cu toate că centrul de reparații angajează, pentru aceste prestații, cheltuieli materiale și de forță de muncă. Pentru a oglindi activitatea principală de producție desfășurată de SMA, s-a propus indicatorul, „producția marfă", care cuprinde partea de producție globală creată de SMA și valorificată în afara rețelei.

Indicatorul „cheltuielilor la 1 000 lei venituri" a fost îmbunătățit în sensul că la nivel de SMA, el include toate cheltuielile ocazionate pentru realizarea a 1 000 lei producție globală. Acest indicator sintetizează întreaga activitate a întreprinderii, arătînd eficiența economică a cheltuielilor, constituind în același timp un indicator de rentabilitate.

Indicatorul „ore funcționare agregat" se consideră necesar pentru evaluarea folosirii capacităților de producție, avînd în vedere că actuala unitate de măsură convențională (ha.a.n.) nu mai corespunde cerințelor deoarece nu oglindește corect nici cheltuiala de energie pentru executarea unor lucrări agricole și nici gradul de folosire în timp a utilajelor.

GLOSAR

1. BIT (BINARY DIGIT) : unitate elementară de informație, putînd lua două valori (de ex. o și 1, Da și Nu).
2. CARACTER : Semn putînd reprezenta cifre (caracter numeric), litere (caracter alfabetic) sau semne speciale de punctuație, de operații aritmetice sau logice. Ansamblul acestor tipuri de caractere poartă denumirea comună de caractere alfanumerice.
3. OCTET (BYTE) : unitate de informație compusă din opt biți, care poate reprezenta în calculator o literă, un semn special, o cifră (reprezentare despachetată) sau două cifre (reprezentare impachetată).
4. CUVÎNT : unitate de informație compusă dintr-un număr de biți specific unui anumit tip de echipament de calcul. Un cuvînt conține între 12—60 biți. de obicei 24—32. Corespunde lungimii termenilor din operațiile aritmetice elementare.
5. BLOC, PAGINĂ, ÎNREGISTRARE FIZICĂ: grup de caractere, octeți sau cuvinte transferat sub comanda unei instrucțiuni de intrare/ieșire din sau într-o unitate de memorie externă.
6. VOLUM : suport de date (de ex. bandă sau disc magnetic) ce se montează pe o unitate de memorie externă; de asemenea, totalitatea datelor memorate pe acest volum.

Noțiunile prezentate la punctele 1—6 constituie, în fapt, treptele de agregare fizică a informației în calculator, în ordinea complexității lor.

Abordarea integrată a acestor indicatori s-a impus ca o necesitate a raționalizării sistemului de evidență, deoarece: activitatea de planificare formulează obiectivele și oferă datele de intrare în sistem; activitatea de programare, lansare și urmărire a producției asigură transpunerea sarcinilor de plan la nivelul verigilor organizatorice și a formațiilor de muncă; iar activitatea financiară și contabilă prelucrează evidența tehnic-operativă oferind informațiile necesare elaborării analizelor tehnico-economice.

Raționalizarea sistemului informațional pentru activitățile menționate a condus la eliminarea informațiilor inutile și inoperante, înlăturarea paralelismelor în circulația informațiilor, simplificarea circuitelor informaționale, selecționarea informațiilor semnificative și la stabilirea instrucțiunilor pentru utilizarea lor corectă de către operatorii de sistem.

Eficiența acțiunii, exprimată de situația comparativă a numărului de documente, care se vehiculează în activitățile analizate în sistemul actual și cel proiectat. este evidentă (vezi tabelul):

Subsisteme (activități)	Numărul total de documente		Diferențe, sistemul proiectat față de sistemul actual	
	Sistemul actual	Sistemul proiectat	Val. absolută	%
— Planificare	101	82	— 19	19 %
— Programare, lansare și urmărirea producției	101	44	— 57	56 %
— Financiar-contabilitate	176	112	— 64	35 %
TOTAL	378	238	—140	37 %

Deși numărul total de documente a fost substanțial redus și au fost eliminate, ca inutile sau inoperante un număr însemnat de așteptări pe circuite, verificări repetate cu semnarea documentului și arhivări temporare, s-a obținut o creștere a cantității de informații din sistem, coroborată cu degrevarea personalului de operații inutile și paralele. În consecință, este posibil acum ca, folosind același număr de personal, să fie afectată o parte însemnată din fondul de timp pentru analiză și sinteză, în scopul culegerii și selectării unor informații analitice semnificative, necesare la fundamentarea deciziilor de conducere. Totodată, apare ca o necesitate, gruparea sarcinilor omogene într-un compartiment specializat cu caracter funcțional „plan—programare—analiză economică".

Diagrama de rutină alăturată prezintă etapele de desfășurare a analizei tehnico-economice și locul pe care-l ocupă ea în cadrul sistemului informațional — decizional al întreprinderii, relevînd totodată principalele legături dintre subsisteme (activități). De remarcat interacțiunea dintre obiectivele fiecărui subsistem, care se realizează prin intermediul analizei tehnico-economice, condiție a funcționării sistemului, ea definind modul în care se culeg și se intercondiționează informațiile pentru ca la conducerea SMA să ajungă date de sinteză, operante și semnificative (pentru „tabloul de bord" al conducerii).

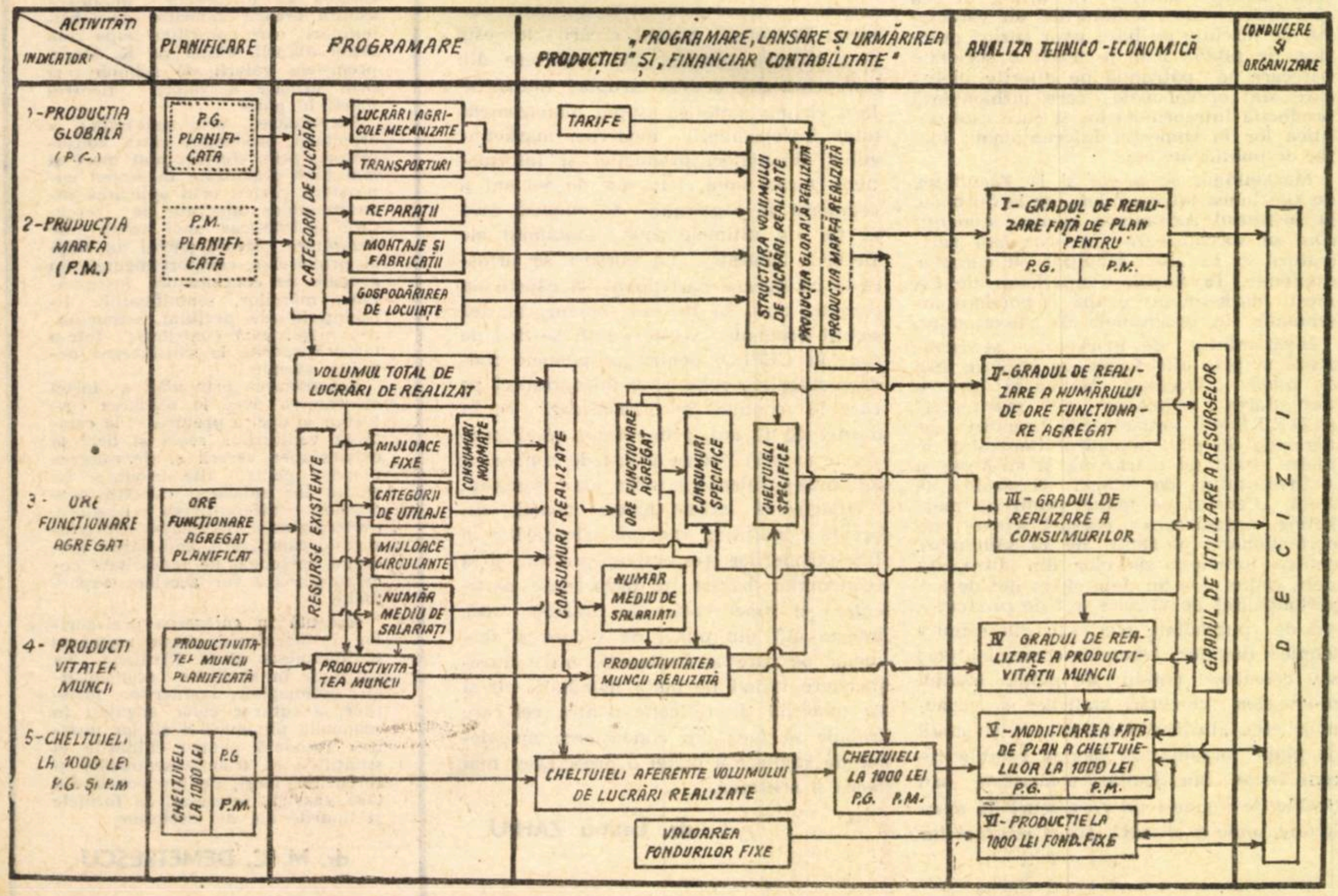

Diagrama de rutină privind etapele de desfășurare a analizei tehnico-economice

Datele de ieșire din etapa de analiză tehnico-economică se materializează sub forma unor situații sintetice specializate, care grupează informațiile cele mai semnificative cu privire la nivelul operativ de realizare a indicatorilor de plan și a gradului de utilizare a resurselor materiale și umane ale unității. Se mai obțin date cu privire la eficiența utilizării mijloacelor fixe și a mijloacelor circulante, sintetizate în evoluția indicatorului „cheltuieli la 1 000 lei producție globală".

Se consideră că, pentru început, periodicitatea efectuării analizelor tehnico-economice complete, în unitățile pentru mecanizarea agriculturii, trebuie să fie lunară și să urmărească valorificarea rapidă a evidenței producției și a consumurilor.

Odată cu trecerea la prelucrarea mecanizată sau automată a datelor se va putea micșora și periodicitatea de analiză, pînă la nivelul decadei, sporind operativitatea conducerii coordonate și eficiente a întregii activități a întreprinderii.

Avantajele prezentate recomandă sistemul proiectat pentru aplicare și generalizare cît mai rapidă în întreaga rețea a unităților pentru mecanizarea agriculturii.

ing. George PLEȘOIANU
ec. Avram ȚURA

comerț exterior

CLAUZE CARE INFLUENȚEAZĂ EFICIENȚA EXPORTURILOR

SPORIREA considerabilă a exporturilor și creșterea cursului de revenire în anul 1973 sînt două imperative principale ale activității de comerț exterior, subliniate cu deosebită pregnanță în expunerea ținută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R., din 20—21 noiembrie a.c.

Pentru realizarea acestor sarcini desigur că mijloacele și căile de urmat sînt multiple. În cele ce urmează am dori să ne oprim numai asupra unor clauze contractuale menite să contribuie la sporirea eficienței exporturilor.

Cum bine se știe, semnarea unui contract internațional de vînzare-cumpărare este actul final al unei activități laborioase, care începe cu oferta (sau cu cererea de ofertă) urmată de tratative mai mult sau mai puțin îndelungate. Evident, în cadrul acestor tratative, pe lîngă stabilirea propriu-zisă a prețului, o importanță deosebită prezintă și modul în care se formulează două clauze esențiale: modalitatea de plată și condițiile de livrare.

● Modalități de plată

ESTE CUNOSCUT că în practica decontărilor internaționale — pe relația vest — se utilizează următoarele modalități de plată mai frecvent întîlnite: acreditivul, ordinul de plată, incaso documentar, cecul și polița.

Pentru orice specialist este evident că dintre modalitățile de plată de mai sus cele mai multe avantaje le prezintă acreditivul documentar, deoarece:

— importatorul are garanția că deși a deschis acreditivul, plata nu se va face decît dacă exportatorul va îndeplini întocmai clauzele stabilite prin contract, respectiv prin acreditiv ;

— exportatorul are garanția că odată livrate mărfurile în condițiile prevăzute în contract, va încasa contravaloarea acestora.

Dacă aceste avantaje nu sînt contestate, un alt aspect este însă deseori neglijat și anume: domicilierea acreditivului. Să ne explicăm. În funcție de voința părților, un acreditiv poate fi domiciliat fie la banca exportatorului, fie la aceea a importatorului; în funcție, deci, de această alegere se stabilește locul unde se face plata (la locul de expediție, sau la destinație).

Este suficient să arătăm numai cîteva desavanataje pe care le prezintă pentru exportatorul român un acreditiv domiciliat în țara importatorului (la banca acestuia) pentru a reliefa importanța care trebuie acordată acestei clauze contractuale :

— plata întîrzie un număr important de zile, ceea ce scade din eficiența livrării, valuta respectivă fiind generatoare de dobînzi pe tot acest interval — de la livrare și pînă la încasare — în favoarea importatorului;

— spezele privind remiterea documentelor către banca importatorului cad în sarcina exportatorului;

— în caz de litigiu, competența jurisdicțională revine țării de domiciliere.

Este, deci, evident că formularea și înscrierea în contractele de export a clauzei de domiciliere a acreditivelor la București prezintă importante avantaje: exportatorul va încasa prețul de îndată ce va prezenta documentele bancare, reducînd astfel cheltuielile privind dobînda plătită pentru creditele obținute în vederea exportului; valuta respectivă intră operativ în administrarea Băncii Române de Comerț Exterior, putînd fi folosită pentru plăți scadente, evitîndu-se astfel plata de dobînzi în valută.

● Condițiile de livrare

O ALTĂ CALE de sporire a eficienței exporturilor o constituie modul în care sînt formulate clauzele privind cheltuielile de livrare, în special, în cazurile cînd transportul are loc „via mare". La stabilirea prețurilor este imperios necesar să se facă o analiză temeinică a tuturor cheltuielilor ce revin în sarcina exportatorului privind încărcarea, transportul, asigurarea, descărcarea etc.

Dacă transportul și asigurarea sînt aspecte mai bine cunoscute, dificultăți serioase creează, uneori, cheltuielile de încărcare-descărcare (Stevedoring), prin modul diferit în care se stabilesc în diferite zone geografice, precum și din cauza diferitelor uzanțe portuare locale Astfel, deși la vînzările CIF cheltuielile în legătură cu descărcarea mărfii, inclusiv cheltuielile în legătură cu scoaterea lor din hambarele navei cad, de regulă. în sarcina cumpărătorului, sînt totuși porturi unde această obligație cade în sarcina vînzătorului. Pentru a nu da naștere la litigii, se impune deci ca în cadrul tratativelor să se stabilească în mod clar aceste obligațiuni prin înscrierea de clauze precise. De exemplu, „marfa este cumpărată FOB Rotterdam, iar cheltuielile de încărcare vor fi suportate de vînzător" sau „marfa este vîndută CIF Anvers, iar cheltuielile de descărcare se suportă de cumpărător".

La stabilirea prețului de vînzare, în unele cazuri nu este suficientă cunoașterea tarifelor. În multe porturi, la tarifele de bază ale manipulării, se adaugă diverse suplimente sub formă de impozite, taxe etc. De multe ori aceste suprataxe măresc considerabil tariful de bază al operațiilor de manipulare. În unele porturi există o tendință de majorare a tarifelor. De aceea, este necesar să se stabilească cuantumul exact al cheltuielilor de manipulare la porturile străine pentru a se putea calcula, în mod corespunzător, prețul mărfii.

Desigur, pentru ca cei investiți să trateze și să încheie contracte de export este necesar să dispună de o serioasă documentație cu privire la tarifele și uzanțele din porturile destinatare. Această documentare este ușurată în prezent, de culegerea editată de Camera Internațională de Comerț, intitulată „Termeni comerciali", în care se dă explicarea și interpretarea, în diferite porturi ale lumii, a unor astfel de termeni ca FAS, FOB, CAP, CIF și a altora.

În lipsa documentației de care am vorbit se poate întîmpla ca în unele cazuri, tentați de prețurile aparent bune oferite de cumpărători, să se accepte clauze de livrare care să ducă la cheltuieli suplimentare și neprevăzute de exportator, cheltuieli care pot anihila astfel avantajul prețului stabilit, conducînd la un curs de revenire necorespunzător.

Nu trebuie uitat nici un moment că eficiența unui export se determină în funcție de aportul net de valută rezultat prin scăderea din prețul obținut a tuturor cheltuielilor efectuate, printre care cele de care ne-am ocupat, prin volumul lor, impun toată atenția.

Alexandru HOSSU

● **„Stevedoring" — in limbajul transporturilor internationale, cuprinde efectuarea operațiunilor la incărcarea-descărcarea mărfurilor de comerț exterior in porturi, navă-uscat sau uscat-navă.**

● **De regulă tarifele pentru manipularea mărfurilor, cuprind : denumirea mărfurilor uzual operate in portul respectiv și costul incărcării-descărcării acestor mărfuri. Pentru aceeași marfă tariful de incărcare este mai ridicat decit tariful de descărcare, prima operațiune necesitind un volum mai mare de muncă.**

● **Cheltuielile de incărcare-descărcare ce se percep conform tarifelor stabilite, diferă de la un port la altul atit in ce privește principiile pe baza cărora se intocmesc, cit și in ceea ce privește modul de aplicare. De pildă, la Rotterdam tarifele se aprobă de către Asociația stivodorilor din acest port.**

● **In porturile din S.U.A. sau Canada, spre deosebire de alte state, nu există un tarif oficial pentru operațiunile de manipulare a mărfurilor, armatorii intrind in contact direct cu companiile de stivadori pentru elaborarea tarifelor de incărcare-descărcare pentru o marfă sau alta.**

● **Costul manipulării incărcăturilor grele se calculează, in general, in funcție, de timpul consumat efectiv pentru efectuarea operației și nu in funcție de greutatea fiecărei piese in parte.**

● **La transportul maritim al mărfurilor cu transbordare, indatoririle și sarcinile primului și celui de al doilea cărăuș privind operațiile de transbordare, se stabilesc in general, in baza unor acorduri speciale, care determină responsabilitatea și repartizarea navlului intre părți. De menționat că, clauza privind cheltuielile de manipulare, inserate in conosamentul direct, se referă fie la primul port de incărcare, fie la ultimul port de destinație și nu are nici o legătură cu portul de transbordare.**

De ce este

ALMANAHUL „SCÎNTEIA" 1973

lectura preferată a omului bine informat ?

Răspunsul se află în cuprinsul almanahului :

— Pentru prima oară, o prezentare amplă, multilaterală a Marii Adunări Naționale, instituție fundamentală a Republicii noastre socialiste. Cititorii au **„uși deschise la parlament"**.

— Tipărite în exclusivitate, în condiții grafice excepționale (8 culori) — **„Stemele județelor și municipiilor"**.

— O incursiune în istoria modelului uman, o galerie reprezentativă de eroi pînă în zilele noastre, la întîlnirea cu **„Omul exemplar în cîmpul magnetic al eticii comuniste"**.

— Pentru orele de studiu, două instrumente de lucru indispensabile cuprinzînd ultimele date : **„Capitala și județele țării în anul 25 al Republicii"** și **„Conspect demografic românesc"**.

— O imagine cuprinzătoare a lumii — date și statistici de cel mai larg interes, furnizate de mii de calculatoare — în documentarul **„Terra astăzi"**.

— Mari anchete și reportaje internaționale consacrate unor probleme contemporane pasionante, la dezbaterea cărora își aduc contribuția zeci de mari personalități : **„Omenirea are un singur pămînt" „Viitorologia — știința de azi a zilei de mîine"**, **„Quo vadis, ecclesia ?"**

— Ce știm despre viteze, într-un secol care apasă pe accelerator ? Este creierul uman o necunoscută ? Poate fi stăpînită „reacția în lanț" informațională ? În cîte universități ale lumii se studiază limba și literatura română ? De ce nu le mai ajunge matematicienilor spațiul cu trei dimensiuni ? Vor fi dezlegate și transpuse în tehnică misterele organismelor vii ? Sînt doar cîteva dintre numeroasele răspunsuri pe care le oferă **„Actualitatea enciclopedică"**.

— Cei mai noi termeni politici, sociali, filozofici din actualitatea imediată cuprinși într-un „volum" de o factură inedită : **„Mic dicționar pentru uzul cititorilor de presă"**.

— O premieră chirurgicală, o „stenogramă din sala de operație" în exclusivitate pentru cititorii almanahului : **„Supusă unei răciri pînă la 20 de grade, o fetiță de patru luni este operată pe inimă !"**.

— Într-o formulă nouă, o rubrică tradițională : **„Breviar juridic"** completat cu **„Termeni din sala pașilor pierduți"**.

— Informația bogată din cuprinsul almanahului se împletește cu pagini din curiozități din lumea largă (**„Dintr-o privire"**), de umor (**„Codul semiștiințific al manierelor vesele"**) și sport (**„Finala campionatului mondial de fotbal din 1998 se joacă aici !"**).

— Zeci de ilustrații în culori jalonează o expediție în natura Terrei și pe fantastica planetă numită creierul uman.

● **O lume în 440 de pagini ● O bibliotecă într-o carte : ALMANAHUL „SCÎNTEIA" 1973**

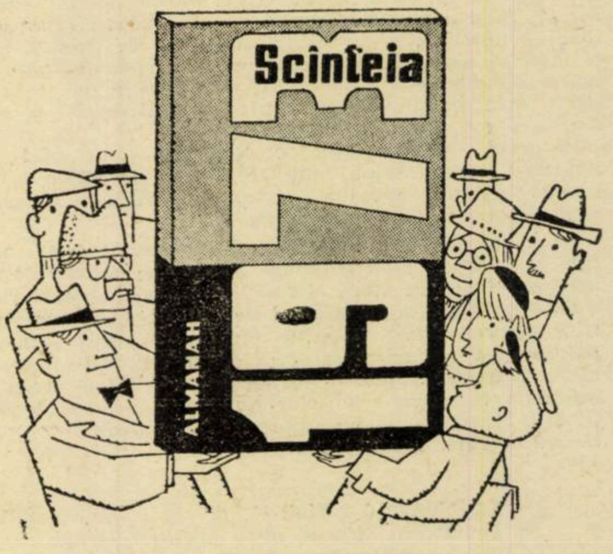

ALMANAHUL „SCÎNTEIA" 1973

concepte-teorii

COLABORAREA ȘI COOPERAREA ECONOMICĂ DINTRE ȚĂRILE SOCIALISTE

CONȚINUTUL ȘI TRĂSĂTURILE RELAȚIILOR ECONOMICE

RELAȚIILE economice internaționale constituie o categorie istorică. Ele au apărut pe o anumită treaptă a dezvoltării societății și îmbracă forme corespunzătoare stadiului de dezvoltare a acesteia. Diviziunea muncii constituie baza materială a relațiilor economice internaționale, iar forma lor elementară este schimbul de mărfuri.

În procesul dezvoltării societății omenești, schimbul de mărfuri a acționat atît în sensul cuprinderii de noi teritorii, corespunzător stabilirii și consolidării legăturilor dintre diferite colectivități umane, cît și în direcția îmbogățirii treptate a componenței schimburilor. În zilele noastre, schimburile de mărfuri reprezintă un veritabil complex de legături economice interstatale.

Încă de la apariția formelor de organizare cele mai simple ale colectivităților umane și pînă la cele contemporane, evoluate, cum este statul național burghez sau forma cea mai progresistă — statul socialist — tendința firească spre dezvoltarea legăturilor economice a fost generată de necesități impuse de dezvoltarea continuă a economiei naționale. Astfel, se cunosc astăzi relații internaționale în diferite domenii de activitate, relații care s-au conturat ca forme bine definite, distincte ale legăturilor dintre state, dintre popoare. Avem în vedere relațiile politico-diplomatice, relațiile economice, relațiile culturale, științifice etc.

Pentru a realiza o anumită sistematizare a complexului de relații internaționale, ne-am putea orienta după primatul economicului, în sensul că relațiile economice internaționale constituie axul în jurul căruia se dezvoltă celelalte forme sau categorii de relații internaționale. În componența relațiilor economice internaționale intră relațiile de comerț exterior, cele valutar-financiare și de credit, relațiile de cooperare economică și tehnico-științifică în cele mai diferite ramuri ale producției materiale și serviciilor.

Analiza teoretică a relațiilor economice internaționale se poate face numai luîndu-se în considerare modul de producție în cadrul căruia au luat naștere și tipul de diviziune internațională a muncii pe baza căreia au apărut și s-au dezvoltat **„Raporturile dintre diferite națiuni** — subliniau K. Marx și Fr. Engels — **depind de gradul în care fiecare dintre ele și-a dezvoltat forțele productive, diviziunea muncii și relațiile interne"** [1]).

Caracteristic pentru relațiile economice internaționale capitaliste este faptul că ele apar, inițial, ca un conglomerat, ca o aglomerare spontană de legături economice nemijlocite între proprietarii particulari de capital. Forța motrice care îi împinge pe capitaliști să dezvolte relațiile economice internaționale este aceeași cu cea care stă la baza modului de producție capitalist însăși, și anume obținerea profitului maxim.

În acest context, statul capitalist apare în rolul de apărător al intereselor materiale ale capitaliștilor autohtoni în fața unor eventuale riscuri pe care le-ar prezenta relațiile economice internaționale.

Dacă în perioada capitalismului premonopolist, relațiile economice internaționale capitaliste se desfășurau prin excelență în sfera circulației externe a mărfurilor, o dată cu apariția exportului de capital și a monopolurilor internaționale, relațiile economice internaționale pătrund tot mai adînc în sfera producției. Este bine cunoscută tendința monopolurilor de a-și lărgi sfera de influență în afara granițelor naționale. Această tendință este generată în mod obiectiv de procesul continuu al concentrării capitalului.

SOCIETATEA socialistă, ai cărei constructori și beneficiari sîntem, ni-se prezintă — așa cum a fost prefigurată de întemeietorii socialismului științific — ca societatea în care oamenii muncii devin pe cale revoluționară proprietari ai mijloacelor de producție și, instaurează un nou tip de relații de producție.

În modul acesta, socialismul — statornicind raporturi sociale calitativ noi pe plan național — a creat totodată premisele obiective pentru promovarea unui tip superior de relații economice între statele socialiste, state libere, independente, suverane și egale în drepturi, relații care presupun colaborarea și întrajutorarea economică, dezvoltarea schimburilor comerciale, adîncirea și perfecționarea formelor de cooperare economică și tehnico-științifică, pe baza principiilor internaționalismului socialist și pornind de la necesitatea dezvoltării economice multilaterale a fiecărei țări în parte.

Relațiile economice internaționale socialiste, spre deosebire de cele capitaliste, nu apar în mod spontan și nu se perfecționează de la sine; constituirea și dezvoltarea lor constituie o problemă complexă programatică pentru fiecare stat socialist în parte, pentru fiecare partid comunist ce se află la cîrma statului.

Privite în perspectiva istoriei, relațiile economice de tip nou instaurate între statele socialiste apar ca un fenomen fără precedent, ca o experiență nouă în viața internațională, precum nouă este și experiența — reușită cu succes — a construirii unei noi orînduiri sociale. Aceste relații s-au format odată cu crearea sistemului socialist mondial și au un caracter principial diferit de relațiile statornicite de secole între țările capitaliste, relații bazate pe drepturile celui mai puternic asupra celui mai slab. Relațiile dintre țările socialiste, afirmîndu-se ca un mod nou de colaborare între state libere, independente și suverane, sînt menite să ofere un model de raporturi echitabile de conlucrare între popoarele lumii contemporane. **„Superioritatea colaborării dintre statele socialiste** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu **— constă în faptul că ea permite înflorirea tuturor țărilor, indiferent de stadiul dezvoltării lor economice, îmbină interesele fiecărei țări în parte cu interesele generale ale sistemului socialist mondial"** [2]).

Este îndeobște cunoscut că relațiile economice internaționale capitaliste au apărut o dată cu apariția pieței mondiale care, la rîndul său, a fost generată de începutul perioadei manufacturiere a dezvoltării capitalismului. De la primele forme ale relațiilor economice internaționale capitaliste pînă la formele pe care le cunoaștem astăzi au trecut mai bine de patru secole și, în mod firesc, ele au evoluat, menținîndu-și însă caracterul lor inegal, inechitabil și contradictoriu.

Sistemul economic mondial socialist, deci și relațiile economice internaționale socialiste au apărut aproximativ cu un sfert de veac în urmă. Perioada istorică deosebit de scurtă a existenței relațiilor economice internaționale socialiste presupune că ne găsim încă în stadiul căutării acelor forme, care abordate trebuie să corespundă caracterului și principiilor convenite, ce stau la baza relațiilor economice internaționale socialiste. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„în mod firesc relațiile dintre țările socialiste parcurg un proces de perfecționare... îmbogățindu-se continuu, potrivit condițiilor de dezvoltare a fiecărei țări, cerințelor întăririi sistemului mondial socialist"** [3]).

După cum se știe, însăși instaurarea relațiilor de producție și conturarea noilor forme de conducere a economiei necesită o anumită perioadă istorică. Clădirea sistemului de relații economice socialiste internaționale, concomitent cu crearea bazei tehnico-materiale a socialismului, în primul rînd a marii industrii, cu organizarea unor forme de legături corespunzătoare între industria socialistă și agricultura mic-producătoare, cu desfășurarea unei vaste acțiuni de reeducare a oamenilor muncii, de realizarea unei adevărate revoluții în domeniul ideologiei și culturii presupun un efort uriaș, fără precedent în istoria omenirii.

Caracterul organizat al relațiilor economice socialiste internaționale decurge din natura noii orînduiri sociale, a cărei bază economică o constituie proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și, ca urmare firească a acesteia, reglementarea și dirijarea producției sociale, circulației, repartiției și consumului, coordonarea și conducerea rațională, planificată a procesului economic de ansamblu. Prezentîndu-se sub forma unui complex unitar, bine organizat, planic, economia națională socialistă imprimă acest caracter și relațiilor statului socialist cu lumea exterioară.

SPRE deosebire de țările capitaliste, ale căror relații economice internaționale sînt caracterizate prin dominația marilor puteri și încălcarea suveranității și independenței naționale, imixtiunea statelor puternice în treburile interne ale celor mai puțin dezvoltate, promovarea unilaterală a intereselor unor state în detrimentul altora, folosirea constrîngerilor politice și economice etc., țările socialiste, repudiind formele de manifestare a relațiilor economice internaționale specifice modului de producție bazat pe exploatarea omului de către om și a unor națiuni întregi, proclamă în fața lumii și promovează în relațiile lor reciproce principiile care decurg din însăși esența modului de producție socialist, la baza căruia stă conceptul de dreptate, de egalitate și colaborare.

Treptat, pe parcursul ultimelor două decenii și jumătate, țările socialiste au construit, în procesul conlucrării reciproce pe tărîm economic, un vast și complex sistem de relații economice de tip nou, socialist. Acestui nou tip de relații economice îi sînt proprii cîteva caracteristici principale, printre care :

— aplicarea consecventă a principiilor și normelor generale ale raporturilor interstatale — independența și suveranitatea națională, egalitatea în drepturi, avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne, respectarea integrității teritoriale, la care se adaugă — în conformitate cu principiul internaționalismului socialist — promovarea întrajutorării tovărășești ;

— realizarea coordonată și planificată a relațiilor economice reciproce, reglementată de partidele comuniste și muncitorești și guvernele țărilor socialiste ;

— definirea drept obiective finale ale acestor relații : contribuția la accelerarea progresului economic și social al fiecărei țări socialiste, în concordanță cu cerințele actualei revoluții în știință și tehnică, apropierea și egalizarea treptată a nivelului de dezvoltare economică a țărilor socialiste, ridicarea lor la nivelul statelor celor mai avansate economic pe plan mondial ;

— folosirea, alături de formele cunoscute, a unor modalități și forme noi, superioare, de colaborare economică, neîntîlnite încă în practica relațiilor economice internaționale ca, de pildă, coordonarea planurilor economiilor naționale pe o perioadă de cinci ani și într-o perspectivă mai îndelungată ș.a. ;

— dinamismul dezvoltării, adîncirii și perfecționării relațiilor și colaborării economice.

Aceste caracteristici sînt de natură să confere relațiilor economice dintre țările socialiste o calitate nouă, — aceea de relații prietenești, de solidaritate, pătrunse de spiritul echității și egalității, al respectului intereselor reciproce, al liberului consimțămînt. Ele fac ca țările socialiste să exercite o influență tot mai mare asupra desfășurării vieții economice internaționale, atît prin succesele obținute pe planul construcției social-economice interne, în făurirea noii societăți, cît și prin relațiile lor reciproce, prin modul în care organizează și dezvoltă aceste relații.

ÎN CONTURAREA zonelor de orientare a fluxurilor economice, a relațiilor economice internaționale, un rol încă important continuă să-l joace factorul „apropierea geografică". Dezvoltarea continuă a mijloacelor de transport și a mijloacelor de comunicații va diminua în timp, din ce în ce mai mult, distanțele dintre parteneri, dînd un caracter din ce în ce mai universal relațiilor economice internaționale ale fiecărei țări.

Nu putem ignora nici factorul politic în judecarea orientărilor în dezvoltarea relațiilor economice internaționale. Atitudinea vădit ostilă a țărilor capitaliste față de tinerele state socialiste, manifestată mai ales în primii ani postbelici și exprimată în diferite forme de embargo, a constituit o frînă în dezvoltarea relațiilor economice și tehnico-științifice internaționale. Ulterior raportul de forțe în lume s-a modificat substanțial în favoarea forțelor socialismului și păcii, fapt care a influențat în mod favorabil asupra promovării atît în suprafață, cît și în adîncime, a relațiilor economice internaționale, a circuitului economic mondial.

În ce privește România, ca stat socialist, ea pune în centrul politicii sale externe dezvoltarea relațiilor de colaborare multilaterală cu toate țările socialiste, de care se simte legată prin comunitatea de orînduire, ideologie, țeluri și aspirații vitale. Exprimînd acest curs al politicii externe a Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că : **„Un element fundamental al politicii externe a partidului și statului nostru este dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate țările socialiste. În acest spirit, România extinde cooperarea cu țările membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc pe baza Programului complex adoptat anul trecut la București, lărgește conlucrarea cu statele participante la Tratatul de la Varșovia, dezvoltă raporturi largi cu toate celelalte țări socialiste. Considerăm că amplificarea colaborării și întrajutorării între țările socialiste este o necesitate pentru înflorirea fiecărei națiuni socialiste și, totodată, pentru creșterea forței socialismului în ansamblu, pentru afirmarea tot mai puternică în lume a ideilor socialismului** [4].)

Raporturile deosebit de bune pe care România le întreține și le dezvoltă în continuare cu toate țările socialiste — cu Uniunea Sovietică și cu toate statele socialiste europene, cu R. P. Chineză și cu celelalte țări socialiste din Asia și America Latină — constituie cea mai convingătoare ilustrare a justeței politicii externe a țării noastre, elaborate de Congresele al IX-lea și al X-lea ale Partidului Comunist Român, sub conducerea directă a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cronica relațiilor României cu țările socialiste înscrie mereu noi și noi pagini pline de evenimente importante în cele mai diferite domenii politic, economic, științific și tehnologic, cultural, evenimente care imprimă un caracter organizat acestor relații. Dintre aceste evenimente desprindem, de pildă, semnarea în ultimii ani a unor noi tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală între România și o serie de țări socialiste europene cum sînt : Uniunea Sovietică, Cehoslovacia, Polonia, Bulgaria, Ungaria și R. D. Germană, tratate care au statornicit cadrul necesar intensificării în continuare a relațiilor reciproce, dezvoltării și adîncirii colaborării bilaterale în domeniul politic, economic, tehnico-științific, cultural, ca și în alte domenii de activitate, pe baza principiilor statornicite în relațiile dintre țările socialiste.

Un rol de importanță covîrșitoare în promovarea prieteniei cu țările socialiste, în diversificarea relațiilor economice dintre aceste țări, l-au avut și îl au vizitele reciproce și întîlnirile delegațiilor de partid și guvernamentale, la nivelul cel mai înalt, ale României și ale altor țări socialiste. În ultimii ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu, alți conducători de partid și de stat ai țării noastre s-au întîlnit și au purtat convorbiri cu conducători de partid și de stat din Uniunea Sovietică, Bulgaria, Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, R. D. Germană, R. Cuba.

Dezvoltarea în continuare a colaborării pe multiple planuri a României cu țările socialiste din Asia a fost puternic influențată de vizita delegației de partid și guvernamentale române, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în R. P. Chineză, R.P.D. Coreeană, R. D. Vietnam și R. P. Mongolă. Concomitent cu contribuția de seamă adusă la întărirea relațiilor bilaterale, această vizită a marcat un aport de mare însemnătate la cauza unității tuturor țărilor socialiste, a tuturor partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste.

Membră a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc și a Tratatului de la Varșovia, România își dezvoltă continuu relațiile de colaborare prietenească, multilaterală, cu statele participante la aceste organisme internaționale ale țărilor socialiste. Este cunoscut faptul că la Sesiunea a XXV-a a CAER, care s-a desfășurat la București, în 1971, a fost adoptat Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre — moment important în dezvoltarea colaborării dintre aceste țări. Partidul și guvernul nostru au acordat și acordă o importanță deosebită Programului complex, ale cărui prevederi sînt îndreptate spre lărgirea relațiilor de colaborare în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, în scopul sporirii potențialului economic al fiecărei țări participante, creșterii mai rapide a forțelor de producție în toate statele membre, apropierii și egalizării treptate a nivelurilor lor de dezvoltare economică, în interesul întăririi unității țărilor socialiste. Conducerea de partid și de stat a hotărît ca guvernul, ministerele și celelalte organe centrale să stabilească măsurile necesare și să acționeze cu consecvență pentru participarea țării noastre în cele mai bune condiții, la realizarea Programului complex. Pe baza sarcinilor trasate, organele și organizațiile economice din țara noastră desfășoară o amplă activitate de promovare a unor noi acțiuni de cooperare cu țările socialiste.

Radu CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 19)

știință și societate

ÎNTRE CREȘTERE ȘI LIMITE

SE ȘTIE de foarte multă vreme că pămîntul este spațial limitat. Cu timpul cunoștințele s-au precizat în ce privește întinderea limitelor sale. Dar, mai mult sau mai puțin extinse, nu ne temeam de limite atîta timp cît ne simțeam departe de ele. Iată însă că dintr-o dată afirmația că pămîntul este limitat pare să capete proporții dramatice.

Referindu-se, de pildă, la faimosul raport al Clubului de la Roma, Roger Priouret (L'Express nr. 1094/1972), după ce atrage atenția asupra unor merite, asupra unor slăbiciuni ale raportului — „invențiile oamenilor sînt imprevizibile și pot modifica curbele resurselor alimentare și minerale" — conchide totuși că „în definitiv, speranțele nu se referă decît la termene. Și nu la esențial, care este contrastul între caracterul finit al lumii noastre și creșterea exponențială a principalilor factori economici".

Opoziție radicală, ireductibilă: s-ar mai putea descoperi cîte ceva, dar resursele noastre rămîn în esență limitate, în timp ce creșterea este nelimitată.

Să fie în adevăr această opoziție ireductibilă? Evident, pămîntul este dat, el nu poate fi mărit. Dar dacă este adevărat că extensiv pămîntul este limitat, este el oare la fel și intensiv? Și de ce ideea de finitate spațială ar avea un sens atît de apocaliptic? În fond, între finit și infinit nu este o stavilă insurmontabilă, iar ceea ce este finit într-un sens, încetează de a fi în alt sens. Și de ce caracterul exponențial al creșterii principalilor factori economici ar fi neapărat în contrast cu caracterul finit al pămîntului? De ce am vedea numai creșterea exponențială a consumului de „factori economici" și nu și de producție a lor?

Chiar dacă anumiți factori se epuizează — în ipoteza că explorarea acestora a fost terminată, ceea ce este improbabil avînd în vedere că cercetarea nu a putut fi decît superficială în special în țările slab dezvoltate și că fundurile oceanelor (2/3 din suprafața pămîntului) sînt aproape o „terra incognita" — de ce nu am avea încredere în capacitatea noastră, poate nelimitată, de a descoperi noi „factori economici"? Oare actuala revoluție în știință și tehnică reprezintă un summum? Omenirea nu ar mai putea scoate la iveală elemente noi și neprevăzute? Chiar autorul citat consideră că invențiile pot schimba curbele resurselor minerale și alimentare. Dar atunci esențial nu mai rămîne contrastul între caracterul finit al unora și infinit al altora, ci doar apariția permanentă a unei contradicții între unele și altele, care se pune și se rezolvă mereu pe baze noi.

În procesul cunoașterii noastre această contradicție se manifestă cînd prin convingerea că actuala revoluție în știință și tehnică a și făcut totul posibil, cînd prin considerentul că ea înghite atît de mult încît în curînd nu va mai rămîne nimic. Prelungirea unilaterală a unor tendințe reale, pozitive sau negative, este poate inerentă mecanismului gîndirii umane — deși nu epuizează resorturile ei — și însoțește de obicei orice spor de cunoaștere și de putere. Știința, tehnica, învățămîntul par în ochii unora să fi devenit cheia, în sfîrșit găsită, a unei creșteri continue, nestăvilite. În fața ritmului creșterii, problema sistemului economico-social, a exploatării și-ar diminua sensul, dacă nu și l-ar pierde cu desăvîrșire. Bineînțeles, n-au întîrziat unii să se întrebe dacă tempoul respectiv în chiar interiorul științei poate fi susținut multă vreme, dacă el nu implică fie „saturarea" științei (incapacitatea pentru ea de a-și urmări propriile rezultate), fie subminarea bazei sale reale (imposibilitatea de a mai exista și cu atît mai mult de a înainta ca urmare a atragerii în cadrul ei a întregii populații active).

Nu este exclus ca și în alte epoci istorice oamenii să fi asistat, uimiți, la sporirea forțelor lor asupra elementelor naturii, să fi sorbit din aceasta un optimism pentru care un moment să dispară orice limite, pentru ca apoi sau simultan să observe dificultăți, să-și întoarcă privirea înapoi și să se întrebe dacă succesul nu presupune și primejdii potențiale.

Independent de substratul socio-politic pe care unele avertismente îl pot avea și, evident, îl au ele pot fi binevenite în măsura în care atrag atenția asupra necesității administrării raționale, pe plan național și terestru, a resurselor omenirii, asupra orientării necesare a studiilor spre descoperirea unor noi materiale și a unor noi procese tehnologice, fără reziduuri poluante, ale căror produse derivate să fie captate și reintroduse util în procesul de producție. Aceasta presupune, desigur, un punct de vedere mai larg, incompatibil cu limitele înguste ale interesului privat și imediat al întreprinderii capitaliste. Este încă o mărturie a manifestării necesității istorice, care condamnă arbitrariul și jocul liber al forțelor spontane în utilizarea unora dintre resurse, precum și în desfășurarea anumitor procese tehnologice și comandă un punct de vedere mai larg, socialist și umanitar.

Imprevizibile, dar chiar și previzibile, invențiile sînt hotărîtoare și nu este cazul să mai aducem istoria mai veche și mai recentă în sprijinul lor. Oare nu ne aflăm într-un anumit sens în situația unor triburi care, vînînd pe o suprafață de întindere limitată, ajung la o concluzie pesimistă în momentul în care performanțele lor depășesc creșterea naturală? Istoricește se știe că această limită a fost depășită și soluția nu a constituit-o găsirea unor noi resurse pentru vînat, ci trecerea la păstorit și agricultură. Sub acest aspect, și doar sub acesta, întinderea unui teritoriu încetase să constituie o limită. Limitarea, reapărută ca urmare a caracterului primitiv, „extensiv", al agriculturii (căreia Malthus i-a atribuit însă un caracter absolut) a dispărut cu mecanizarea, chimizarea agriculturii și ameliorarea soiurilor de plante, dar a reapărut din nou astăzi la orizont, chiar în condițiile agriculturii intensive și creșterii industriale a animalelor. Să fie oare de astă dată omenirea în imposibilitate de a mai trece limita, așa cum Achile era condamnat în vestita aporie a lui Zenon să nu poată întrece broasca? Desigur, în ciuda logicii interne ireproșabile a aporiei, Achile putea întrece broasca. „Limitele creșterii" actuale, preconizate de Clubul de la Roma, pot fi foarte reale și pot fi rezultatul unor deducții logice corecte în cadrul unor practici curente. Dar dacă există invențiile și, în afară de cele previzibile, și cele imprevizibile, cum mai poate fi vorba de limite? Ca să nu mai vorbim de faptul că în fața invenției nici limitarea extensivă nu poate să reziste. Limitele sînt deci un fel de fata morgana. Se îndepărtează pe măsură ce te apropii de ele. Bineînțeles, nu de la sine.

Pentru depășirea limitelor vor fi necesare poate descoperiri epocale. Realizarea, de pildă, a fuziunii nucleare controlate sau a transformării directe a luminii și căldurii solare în electricitate. Stăpînirea tehnică a mecanismului fotosintezei ar asigura transformarea directă a energiei solare în substanțe nutritive. Progresul sintezei polimerilor înalți ar permite crearea de materiale cu totul specifice, cu proprietăți nemaiîntîlnite, pe cît de surprinzătoare pe atît de valoroase, care să înlocuiască nu numai în calitate de „ersatz" materialele naturale tradiționale, dar chiar să le depășească.

Ar fi greșit să credem că actuala revoluție în tehnică și știință ne asigură potențial utilizarea completă a mediului nostru natural. Dimpotrivă, sîntem foarte, dacă nu infinit de departe de aceasta. N-ar trebui nici să credem că utilizăm plenar ceea ce știința și tehnica a și descoperit.

Dacă invențiile vor veni la timp, aceasta este o altă problemă. Aci este rolul organizării și planificării cercetării. Ea trebuie să stabilească ce și cînd se poate realiza și să mobilizeze forțele în direcțiile respective. Imprevizibilul va continua să joace și el un anumit rol. Cu opt săptămîni înaintea primului zbor al fraților Wright, în 1903, Simon Newcomb caracteriza aviația drept una din marile clase de probleme pe care omul nu va ști niciodată să le rezolve, deoarece fizica portanței și a rezistenței aerodinamice interzicea zborul unor aparate mai grele decît aerul. După părerea din 1941 a astronomului canadian J. W. Campbell, o rachetă lunară ar fi trebuit să cîntărească 1 milion de tone pentru a reuși să transporte sarcina utilă de o livră, iar afirmația „astronomului regal al Marii Britanii", după care călătoriile spațiale constituie o „absurditate absolută", datează din anul 1956, exact cu un an înaintea lansării satelitului artificial „Sputnic I" (Erich Jantsch, Prognoza tehnologică, pag. 121). Desigur, ar putea fi citate poate mai multe cazuri de reușită a prognozei științifice și tehnologice, dar trebuie să fim conștienți de faptul că prognoza, ca orice disciplină științifică, pătrunde într-o lume din care în orice moment nu poate să cunoască decît o fracțiune relativ restrînsă.

Între creștere și limite, primul termen pare relativ, al doilea — absolut. În realitate, raportul este invers. Dată fiind mișcarea progresivă a forțelor productive soluția opririi creșterii este nu numai inumană și neloială mai ales pentru țările în curs de dezvoltare, dar și imposibilă.

A. SCHOR

FIȘE

Utilitatea teoriei economice

● Un volum de 465 de pagini, editat de C.N.R.S., Dunod, Paris, 1971, sub semnătura lui Serge-Christophe Kolm, care se intitulează **Le service des masses**, abordează o serie de probleme actuale ale economiei țărilor capitaliste dezvoltate. Lucrarea poartă următoarea dedicație: „Celor trei economiști prin excelență: Karl Marx, Leon Walras, John Maynard Keynes". Abordarea este teoretică, deși scopul lucrării este de a arăta cum trebuie produse și conduse serviciile și efectele lor. Autorul atrage atenția în introducere că este vorba despre o lucrare de economie normativă, sau prescriptivă, care caută și expune cum se poate găsi opțiunea cea mai bună în diferite situații.

S. — Ch. K. se referă la actuala economie politică capitalistă, care este definită ca fiind „o nouă economie politică". Din momentul în care economia utilitară s-a îndreptat spre tehnicile de gestiune, arată S. — Ch. K., economia politică era amenințată să devină o știință istorică inutilă și perimată. Din fericire, se conchide, s-au găsit economiști care au înțeles acest pericol și au îmbogățit economia politică cu metode de investigare științifică. În consecință, în prezent știința economică se detașează de celelalte științe sociale pe calea științifizării, fiind calificată de autor ca „cea mai științifică dintre umanitare".

Întreprinderea mijlocie

● Jean-Paul Pigasse în **„L'entreprise moyenne, clé de l'économie du marché"**, apărut în revista **„Entreprise"** nr. 895/1972, folosind datele unei anchete privind rentabilitatea întreprinderilor în țările vest-europene, desprinde cîteva concluzii interesante referitoare la vitalitatea întreprinderilor mijlocii. Autorul constată că în ciuda unei păreri foarte răspîndite, faptele demonstrează că cele mai bune rezultate economice le înregistrează întreprinderile mijlocii și aceasta în activități foarte variate și în special în industria construcțiilor de mașini. Autorul caută să desprindă din analiza ce o efectuează cauzele care explică acest efect. Printre cele principale el plasează problemele de organizare și conducere a activității economice, care într-o întreprindere gigant, cu sute de mii de salariați, practic nu pot găsi o soluție optimă. În mod special se insistă asupra faptului că odată fiind atins un anumit nivel de salarizare în relațiile cu salariații pe prim plan apar nu probleme cantitative, ci calitative.

● Academia de Științe Agricole și Silvice organizează, prin Secția de economie agrară și Institutul de cercetări pentru economie agrară și organizarea întreprinderilor agricole socialiste, o dezbatere științifică cu tema **Sistemul informatic — instrument de cunoaștere, previziune și acțiune în agricultură.**

Dezbaterea, în cinstea unui pătrar de veac de la proclamarea Republicii, a fost programată pentru zilele de 21 și 22 decembrie 1972, în localul Academiei.

RECENZIE

„Economia forestieră a țărilor europene"

CU DOI ANI ÎN URMĂ „Viața economică" consemna apariția în Editura „Ceres" a lucrării de economie comparată, semnată de ing. Ilie Dincă „Dezvoltarea economiei forestiere a României în contextul celei europene", prin care se stabilea locul ocupat de țara noastră în economia forestieră a Europei. Ca o continuare firească, același autor ne prezintă acum „Economia forestieră a țărilor europene".*)

În cele 468 pagini ale cărții este remarcabil condensat un vast material de sinteză de geografie forestieră, silvicultură, politică, administrație și legislație forestieră, exploatare forestieră, prelucrare mecanică și chimică a lemnului, comerț exterior și consumuri de materiale lemnoase, precum și tendințele și perspectivele de dezvoltare ale acestora în Europa pe ansamblul ei, cît și în fiecare țară europeană, luată în parte.

Capitolul introductiv constituie o sinteză a situației economiei forestiere a Europei, cu caracteristicile sale definitorii. Diversitatea pădurilor europene, răspîndirea lor neuniformă, preponderența rășinoaselor în compoziția speciilor ce populează pădurile continentului nostru și intensificarea acțiunii de înrășinare a arboretelor în cadrul tendinței generale de creștere a importanței pădurii artificiale — cultivate — cu afirmarea tot mai pregnantă a silviculturii intensive și accelerate, sînt trăsăturile fundamentale ale economiei forestiere europene actuale, din care se desprind și direcțiile de dezvoltare în perspectivă. Apariția după cel de al doilea război mondial în majoritatea țărilor europene a planurilor și respectiv a programelor vaste de împăduriri în scopuri productive sau de protecție și de dezvoltare generală a economiei forestiere, este remarcată și atent analizată de autor. Creșterea rolului polivalent al pădurii în țările europene este o tendință modernă, care modifică fundamental concepția economică a utilizării resurselor forestiere în lumea de azi atît de puternic industrializată și în deosebi, ținînd cont de lumea de miine. Exploatările forestiere europene își modifică și ele caracterul în funcție de creșterea accesibilității pădurilor, care se apropie de generalizare și în raport cu extinderea mecanizării, care a condus la industrializarea procesului de exploatare forestieră.

Răspîndirea pădurii artificiale cu arboretele ei echiene și omogene ca specii și structură dimensională, la care asistăm în prezent, adăugată la elementele de mai sus, precum și creșterea calificării personalului, conduc la crearea unui mod relativ nou de exploatare forestieră, cu caracter mai intensiv, care pune accentul pe aspectele economice. Progresele remarcabile înregistrate în tehnologia prelucrării lemnului de foioase au condus la o creștere a importanței economice a acestor specii, neglijate în trecut în Europa. Necesitatea utilizării deșeurilor lemnoase pentru creșterea economicității prelucrării lemnului cît și din cauza creșterii presiunii exercitate de micșorarea resurselor forestiere europene au condus la o dezvoltare puternică a industriei plăcilor după cel de al doilea război mondial și îndeosebi a plăcilor din particule aglomerate din lemn.

Concentrarea, integrarea verticală și diversificarea producției sînt trăsături caracteristice ale industriei lemnului în Europa, pe care autorul le analizează pe ansamblul continentului cît și în fiecare țară. Continentul european (exclusiv URSS, care se întinde pe o parte din cele două continente vecine — Europa și Asia — și care face obiectul unei tratări distincte în lucrare) este puternic deficitar în lemn. De aceea, asistăm la dezvoltarea producției de înlocuitori, iar materialele lemnoase fac obiectul unui intens comerț internațional. Autorul acordă o mare importanță, analizînd și comparînd permanent consumurile de produse lemnoase, desprinzînd trăsăturile și explicînd cauzal fenomenele de creștere a acestor consumuri în țările europene.

Țările continentului sînt prezentate apoi, pe rînd, cu reliefarea particularităților fiecăruia dintre ele, după următoarea schemă:

În subcapitolul resurselor forestiere autorul ne pune în temă cu elemente ca întinderea teritoriului, populația țării și modurile de folosință a solului, condițiile naturale de relief și climă, răspîndirea vegetației forestiere, suprafața pădurilor, compoziția speciilor, regimul și tratamentele aplicate pădurilor, volumul de material lemnos existent pe picior și creșterea pădurilor, structura proprietății forestiere, organizarea administrativă a gospodăririi pădurilor, învățămîntul forestier și cercetarea științifică, politica și legislația forestieră.

În subcapitolul exploatărilor forestiere se tratează caracteristicile generale și particularitățile acestora în țara respectivă, volumul masei lemnoase exploatate, structura pe grupe de specii a lemnului tăiat și sortimentarea acestuia.

Subcapitolul prelucrării lemnului cuprinde evoluția și nivelul actual de dezvoltare în țara analizată, industria prelucrării mecanice și industria prelucrării chimice a lemnului.

În subcapitolul privind exportul, importul și consumul intern de produse lemnoase — așa cum arată și titlul — se prezintă aceste elemente în evoluția lor, atît în cantități absolute cît și relative, fie ca ponderi din total, fie ca nivel ce revine la un locuitor în țara respectivă, comparativ cu alte țări ca și locul deținut în Europa de țara respectivă. Ultimul subcapitol prezintă sintetic tendințele și perspectivele de dezvoltare ale silviculturii, exploatării forestiere și prelucrării lemnului în țara analizată.

Deosebit de utile sînt cele 88 tabele din text și îndeosebi cele cinci tabele anexă ale fiecărei țări, în care sînt prezentate structura actuală și evoluția din ultimii 20 de ani a principalilor indicatori ai economiei forestiere.

Turul de orizont pe care autorul îl face asupra economiei forestiere din fiecare țară europeană, cît și pe ansamblul Europei, permițînd cunoașterea problemelor și direcțiilor de dezvoltare a economiei forestiere din aceste țări, oferă posibilitatea comparației cu situația din țara noastră, desprinzîndu-se astfel concluzii practice pentru dezvoltarea și modernizarea cu maximum de eficiență a economiei forestiere românești. Lucrarea este completată cu o vastă bibliografie, rod al unei ample documentări efectuate de autor.

Prin această nouă apariție, Editura „Ceres" furnizează un bogat material de reflecție, a cărui utilitate, interes și accesibilitate depășesc cu mult sfera specialiștilor.

Al. DETEȘAN

*) Ilie Dincă, Economia forestieră a țărilor europene. București, Ed. „Ceres", 1972, 468 pag.

Date de prognoză

INDUSTRIA VEST-EUROPEANĂ ÎN DECENIUL 8

CONFORM unui studiu elaborat de „Eurofinance", societate de cercetări asupra economiilor şi întreprinderilor vest-europene, produsul naţional brut al Europei occidentale va creşte în actualul deceniu cu 4,5% în medie pe an, adică aproape în acelaşi ritm ca în anii '60, cînd ritmul de creştere a fost de 4,9%. La preţurile din 1968, în 1980 produsul naţional brut al Europei occidentale va totaliza 1 000 miliarde dolari, ceea ce în termeni reali corespunde aproximativ cu produsul naţional brut actual al S.U.A. (vezi tabelul nr. 1).

Dintre ţările vest-europene Franţa şi Italia ar urma să cunoască ritmurile de dezvoltare cele mai înalte, iar Elveţia ritmul cel mai scăzut (3,3% pentru anii '70, faţă de 4,3% în deceniul trecut). Creşterea economică ar urma să se accelereze în Anglia, rămînînd însă inferioară mediei Europei occidentale. În 1980, produsul naţional brut al Angliei va fi egalat de cel italian, care azi îi este încă inferior cu 1/5 (vezi tabelul nr. 1).

Producţia industrială a Europei occidentale, a cărei valoare netă era apreciată în anul 1969, la 215 miliarde dolari, din care 132 miliarde reveneau Pieţei Comune a celor şase, promite să crească sensibil mai rapid decît produsul naţional brut, şi anume se admite că ea va creşte în medie cu 5,1% pe an pe ansamblul Europei occidentale şi cu 5,3% în cazul „celor şase". Sectorul serviciilor va continua la rîndul său să cîştige în importanţă în structura produsului naţional brut.

Factorul principal de creştere va fi şi în acest deceniu sporirea productivităţii muncii în industrie, estimată la 4% pe an, în timp ce numărul de muncitori se va mări într-un ritm de 1,1% (vezi tabelul nr. 2). În acest domeniu Elveţia se îndepărtează sensibil de medie, pentru că efectivele de forţă de muncă ale industriei nu vor progresa decît cu 0,1%, în vreme ce productivitatea muncii va spori cu 3,7% anual.

Dacă se analizează cifrele globale din diverse ramuri se constată că în structura industriei vest-europene au survenit o serie de modificări cu caracter de tendinţă. Situată pe primul loc ca importanţă în ce priveşte contribuţia la producţia industrială totală, industria constructoare de maşini, aparate şi instalaţii mai era încă secundată în 1960 de industria alimentară, după care, cu o cifră de afaceri de 10,2 miliarde de dolari, urma industria chimică (vezi tabelul nr. 3).

Dezvoltarea rapidă a industriei chimice, ramură de creştere prin excelenţă; care şi-a majorat participarea la totalul amintit de la 9,6% la 14,3% între 1948 şi 1969, a schimbat în cursul deceniului trecut această ierarhie aducînd chimia pe locul secund.

Referindu-ne la ansamblul sectorului producător de bunuri de investiţii, tabelul nr. 3 permite constatarea că în perioada postbelică cota sa la producţia industrială a Europei occidentale n-a încetat să crească, de la 37,1% în 1948 la peste 43% în 1969. În aceeaşi perioadă producţia de bunuri de consum şi-a redus participarea de la 2/5 la aproape 1/3, în ciuda creşterii nivelului ei absolut. Explicaţia trebuie căutată în primul rînd în declinul spectaculos al industriei textile.

Tendinţele care au caracterizat evoluţia industrială de după 1948 se vor menţine în linii mari în deceniul actual. Astfel, importanţa relativă a industriei de bunuri de echipament urmează să crească, mai ales la capitolul maşini şi aparate. O altă ramură care va cunoaşte o viguroasă expansiune este industria chimico-farmaceutică. Se apreciază că în 1980 ponderea sa în cadrul producţiei industriale vest-europene va ajunge la 16,8%, cu atît mai mult cu cît creşterea productivităţii muncii în acest sector promite să atingă 6% pe an, depăşind mult media celorlalte industrii. În schimb, industria bunurilor de consum va continua să piardă din importanţa sa relativă. Presiunea deosebit de puternică la care a fost supusă în ultimele decenii industria textilă se va mai atenua, astfel că ea îşi va putea menţine poziţia, cu atît mai mult cu cît din punct de vedere al productivităţii muncii ea se va menţine printre industriile cele mai dinamice. Dintre ramurile producătoare de bunuri de echipament, industria metalelor va pierde din importanţa sa relativă. Acestea se pare că vor fi primele rezultate ale procesului de modificare structurală aflat în curs de desfăşurare în economia vest-europeană.

Conform prognozei, industriile pe care astăzi le numim de vîrf vor continua să cunoască o expansiune rapidă în anii viitori, în timp ce ramurile care utilizează tehnici mai puţin avansate sau care necesită mînă de lucru numeroasă vor avea dificultăţi în dezvoltare.

Delia POPESCU

Tabel nr. 1

Creşterea economică 1960—1980 în Europa occidentală

	Produsul naţional brut (în miliarde dolari, la preţurile din 1968)			Creşteri medii anuale (în %)	
	1960	1969	1980	1960—1969	1969—1980
Franta	72,0	119,5	207,0	5,8	5,2
R.F.G.	84,1	127,8	204,0	4,8	4,4
Italia	43,6	70,0	122,0	5,5	5,2
Benelux [1]	28,0	43,0	69,5	4,9	4,5
Anglia	70,0	88,0	123,5	2,6	3,1
Suedia	15,75	23,6	36,5	4,6	4,1
Elveţia	11,3	16,6	23,5	4,3	3,3
Alte ţări vest-europene	57,75	96,5	169,0	5,9	5,2
Total Europa occidentală	**382,5**	**585,0**	**955,0**	**4,9**	**4,5**

[1] Belgia, Olanda, Luxemburg.

Tabel nr. 2

Evoluţia producţiei industriale în Europa occidentală în perioada 1960—1980

Ţara	Valoarea producţiei (în miliarde dolari, la preţurile din 1968)			Ritmul mediu anual de creştere (în %)	
	1960	1969	1980	1960—1969	1969—1980
Franţa	23,6	42,5	80	6,8	5,9
R.F.G.	33,4	56,0	92	5,9	4,6
Italia	10,1	19,1	36,5	7,3	6,1
Benelux	7,9	14,0	23,0	6,6	4,6
Anglia	30,4	40,0	56	3,1	3,1
Suedia	4,7	8,2	14,5	6,4	5,3
Elveţia	4,1	6,3	9,5	5,0	3,8
Alte ţări	14,8	28,9	58,5	7,7	6,6
Total Europa occidentală	**129,0**	**215,0**	**370,0**	**5,8**	**5,1**
Salariaţi în industrie (în milioane)	35,5	40,0	45,0	1,4	1,1
Productivitatea muncii (1969=100)	70,9	100	153,2	3,9	4,0

Tabel nr. 3

Structura producţiei industriale vest-europene

Ramura	Ponderea în cifra de afaceri totală a industriei (în %)				Ritmul mediu anual de creştere a producţiei (%)	
	1948	1960	1969	1980	1960—1969	1969—1980
Bunuri de consum	**39,6**	**36,3**	**31,3**	**27,8**	**4,1**	**4,0**
din care:						
Produse alimentare	15,4	15,5	13,7	12,3	4,4	4,0
Textile	11,4	7,6	5,9	5,0	2,3	3,6
Îmbrăcăminte, pielărie	6,3	6,1	4,8	4,2	3,0	3,5
Hîrtie, poligrafie	6,5	7,1	6,9	6,3	5,6	4,2
Bunuri de investiţii	**37,1**	**42,3**	**43,2**	**45,0**	**6,1**	**5,5**
din care:						
Metal	7,1	8,1	6,9	5,7	4,0	3,3
Maşini, aparate	...	24,4	26,5	29,0	6,8	5,9
Mijloace de transport	30,0	9,8	9,8	10,3	5,7	5,6
Alte ramuri	**23,3**	**21,4**	**25,7**	**27,2**	**7,9**	**5,6**
din care:						
Chimie, farmacie	9,6	10,2	14,3	16,8	3,2	6,6
Prelucrarea lemnului	5,0	4,8	4,4	4,2	4,7	4,6
Altele	8,7	6,4	7,0	6,2	6,8	4,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	5,8	5,1

Sursa tabelelor: calculat după Raportul Eurofinance 1972; Agefi 18, 19 iunie 1972; Crédit Suisse, iunie 1972.

VITRINA CU CĂRŢI

● Coordonată de Vasile Malinschi, Coloman Maioreanu, Alexandru Oprea, Nicolae Pretorian, Horia Tatu şi Steluţa Petcu, lucrarea STUDII, PROBLEME, COMENTARII BANCARE (Editura Academiei, Bucureşti, 1972, 240 pag.) realizează, concomi-

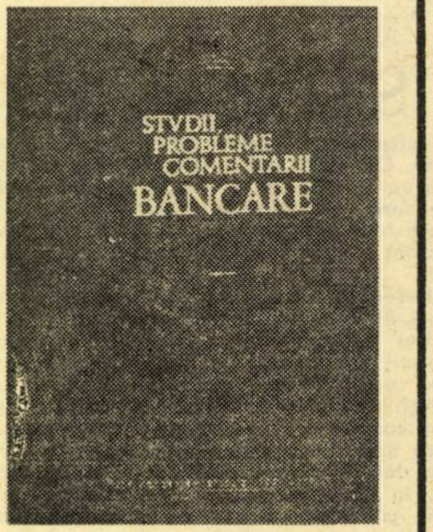

tent cu prezentarea trăsăturilor caracteristice ale funcţiilor şi rolului Băncii Naţionale, ca bancă de emisiune a ţării, o sinteză cuprinzătoare cu privire la rolul banilor şi al creditului ca instrumente importante ale conducerii planificate a dezvoltării echilibrate a economiei noastre nationale.

● S. Brădeanu, V. Economu, P. Marica, L. Stângu şi M. Uliescu, **Regimul juridic al cooperaţiei meşteşugăreşti in Republica Socialistă România**, Ed. Academiei, 1972, 347 pag. Reprezintă continuarea celor două volume ale Tratatului de drept cooperatist, realizată cu un colectiv mărit din cadrul Institutului de cercetări juridice.

● Editura politică continuă seria „Prelegeri de marxism-leninism" cu cartea **„Desfacerea produselor industriale şi marketingul"**, de C. Manolescu şi G. Părăianu (142 pag.). In această lucrare autorii evidenţiază, în spiritul ultimelor documente de partid şi al legislaţiei în vigoare, principalele aspecte care se conturează în domeniul activităţii de desfacere a produselor şi de marketing, de care depind, atît satisfacerea nevoii sociale, cît şi asigurarea unei eficienţe economice maxime a unităţilor socialiste.

● **Centrul de informare şi documentare al invăţămintului** a editat buletinul **„Perfecţionarea pregătirii profesionale"**, nr. 1, prima publicaţie din ţara noastră destinată educaţiei adulţilor, proces complex, cu metode şi tehnici specifice, diferite fundamental de cele aplicate copiilor şi tineretului din şcolile de toate gradele. Acest prim număr prezintă unele metodologii, programe şi tematici (instruirea la locul de muncă sub controlul şefului direct, program personal de perfecţionare, cu verificarea periodică a cunoştinţelor asimilate ş.a.), materiale ce reflectă experienţa unităţilor socialiste din ţara noastră în acest domeniu şi activitatea centrelor de perfecţionare. De asemenea, acest prim număr al buletinului pune în dezbaterea cititorilor rolul şi sarcinile centrelor speciale de perfecţionare, prezintă experienţa acumulată în perfecţionarea cadrelor în Suedia, note şi comentarii.

● A. Zavgorodnii, **Opît speţializaţii selskogo hoziaistva** (Experienţă în specializarea agriculturii), Moscova, Ed. Kolos, 1972. Pe baza unui material concret, se expune experienţa în domeniul specializării producţiei agricole, îndeosebi animaliere, în regiunea Tambov, U.R.S.S.

● W. Wesolowski, **Polska 2 000. Prognozowanie potrzeb surowcowych** (Polonia anului 2 000. Prognoza necesarului de materii prime), Varşovia, Editura Academiei de Ştiinţe, 1972, 270 pag. Metodologia elaborării prognozei necesarului de materii prime.

● F. Flor ş.a., **Iparvállalatok jövedelem és munkaerö — gazdálkodása** (Gospodărirea veniturilor şi a forţei de muncă în întreprinderile industriale), Budapesta, Közgazdasági Jogi Könyvkiadó, 1972, 274 pag. Locul şi organizarea internă a serviciilor din întreprinderi care se ocupă cu problemele forţei de muncă.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● Oţelul cehoslovac în 1990

PENTRU anul 1990 în Cehoslovacia se are în vedere obţinerea unei producţii de 12 milioane t fontă de afinare, 19 mil. t oţel, 14 mil. t laminate şi 2 mil. t tuburi de oţel, producţia de oţel pe cap de locuitor urmînd să atingă în acelaşi an 1200 kg, faţă de 496 kg în 1960 şi 832 kg în 1971.

● Importul de petrol

DOUĂ TREIMI din necesarul de energie al Europei occidentale va fi acoperit în 1980 de petrol, provenit în proporţie de 90% din Orientul Mijlociu şi Africa de Nord. Japonia îşi va acoperi necesarul de energie în proporţie de 80% cu petrol, în întregime importat.

Ţările industrializate devin tot mai dependente de importul din cîteva ţări producătoare grupate în O.P.E.C. şi care dispun la ora actuală de 70% din rezervele de ţiţei confirmate ale lumii. Acordurile de la Teheran şi Tripoli, încheiate cu ţările membre ale O.P.E.C., le vor aduce acestora în următorii cinci ani un venit suplimentar de 22 miliarde dolari.

● Structura populaţiei ocupate în Piaţa Comună

ÎN 1975 cele şase ţări fondatoare ale Pieţei Comune vor număra 193 milioane de locuitori, din care populaţia ocupată va reprezenta 40%. Din rîndurile acesteia din urmă, 40% vor lucra în industrie, 53% în sfera serviciilor, iar 7% în agricultură.

● Agricultura australiană în 1975

ÎN ipoteza menţinerii preţurilor la nivelul din perioada de bază, producţia agricolă australiană ar putea atinge în 1975 următoarele niveluri în mii tone (între paranteze — media perioadei 1966—1968): grîu 13700 (11675), carne de vită 1220 (906), lînă 940 (930). Cantităţile exportate ar putea să se ridice la grîu la 10750 (faţă de 9200 în perioada 1966-1968), la carne de vită la 620 (427), iar la lînă la 900 (794).

PRODUCȚIA BUNURILOR DE CONSUM ÎN PAS CU EXIGENȚELE POPULAȚIEI

O MARE PONDERE în producția de mărfuri de larg consum pentru populația sovietică dețin întreprinderile industriei ușoare, reunite în 28 ramuri de sinestătătoare.

Firește că masele de cumpărători devin din ce în ce mai exigente față de producția industriei ușoare; cumpărătorul nu se abține să critice insuficiența unor mărfuri sau a altora, precum și faptul că unele mărfuri nu sînt pe placul lui; astăzi, în condițiile creșterii nivelului cultural și bunăstării materiale, gusturile cumpărătorului se schimbă foarte repede.

Statul sovietic alocă fonduri importante pentru extinderea capacităților de producție ale industriei ușoare, ținînd seama de realizările tehnico-științifice actuale. O astfel de practică ne-a permis să sporim de 1,5 ori producția de mărfuri în cel de-al 8-lea cincinal. Anul trecut, în U.R.S.S. s-au fabricat peste 9 miliarde mp de țesături din bumbac, lînă, in, mătase, circa 1,3 miliarde bucăți tricotaje și lenjerie. 679 milioane perechi de încălțăminte din piele, 652 milioane bucăți de vase din faianță și porțelan. A crescut și producția altor mărfuri.

Mari posibilități se deschid în fața industriei ușoare în actualul cincinal (1971—1975). Pe baza Directivelor celui de-al XXIV-lea congres al partidului, în industria ușoară trebuie să crească producția de mărfuri de consum popular cu 35—40%. Totodată, 95% din spor se va obține pe seama creșterii productivității muncii, pe baza mecanizării și automatizării proceselor de producție.

Dar problema constă nu numai în creșterea cantitativă a masei de mărfuri, ci și în îmbunătățirea calității lor, a aspectului estetic și modului de prezentare, în lărgirea sortimentului de produse. În producția de țesături vor predomina cele din mătase și din lînă, în amestec cu fibre chimice. Se vor produce în cantități sporite materiale din bumbac nesifonabile, vor crește exigențele față de imprimeuri la țesături.

Producția de tricotaje și lenjerie va ajunge pînă la 1,8 miliarde bucăți, crescînd îndeosebi producția articolelor nesifonabile.

Se vor produce 800—830 milioane perechi de încălțăminte. Se va îmbunătăți aspectul ei exterior, va crește ritmul de înnoire a modelelor, se va îmbogăți sortimentul de încălțăminte de sezon. îndeosebi de iarnă, cu căptușeală călduroasă, ca și a celei ușoare, de vară. În industria încălțămintei își vor găsi utilizare noi tipuri de piele de lac și piele artificială. Un spor important se prevede la încălțămintea de calitate.

Cantitatea articolelor de confecții va crește de 1,4 ori. În ultimul timp, în Uniunea Sovietică se extinde tot mai mult producția de articole de serie mică. Acest fapt a îndreptat către confecții atenția unor consumatori care înainte preferau să recurgă la serviciile atelierelor de croitorie. În perspectivă se extinde considerabil sortimentul articolelor de îmbrăcăminte din materiale sintetice.

Se va dubla producția de vase din porțelan și faianță, prevăzîndu-se și aici nu numai modificări cantitative, ci și calitative. Se pune la punct fabricarea de vase cu rezistență sporită. Pînă la 20% din cantitatea totală de produse se înnoiește sistematic cu articole avînd forme și cu desene noi.

În scopul îmbunătățirii, în continuare, a calității mărfurilor din industria ușoară, începînd din septembrie 1971 s-a introdus atestarea de stat unică, pe ramură, a produselor. Semnul de calitate a fost acordat de stat unui număr de peste 1500 articole de confecții, tricotaje și blănuri. În cincinal se prevede atestarea a încă circa 5000 articole de consum popular, produse de industria ușoară.

IN ACTUALUL cincinal investițiile de stat în industria ușoară vor crește cu 90% în comparație cu perioada precedentă de cinci ani. Se prevede construirea a 500 noi întreprinderi mari, din care circa 100 au și început să livreze produse anul trecut. Printre acestea figurează fabrici de încălțăminte la Stepanakert, Birobidjan, Tambov; fabrici de confecții la Arhanghelsk, Vologda, Hasaviurt; fabrica de țesături tricotate din Gorlovka, fabrica de fire groase din Suvorovo ș.a.

Paralel cu creșterea cantitativă și îmbunătățirea calității mărfurilor tradiționale, se iau măsuri pentru creșterea producției articolelor de artă aplicată, marochinărie ș.a. În acest scop se alocă importante fonduri pentru construirea unor întreprinderi speciale.

În ultimii ani se desfășoară intens reutilarea tehnică a industriei ușoare. Între anii 1965—1969, în ramurile industriei ușoare numărul liniilor mecanizate în flux a crescut de 1,5 ori, iar al celor automate s-a dublat. În industria bumbacului, ponderea, de pildă, a războaielor de țesut automate a reprezentat, anul trecut, 84%.

În actualul cincinal, industria ușoară va primi de 2 ori mai multe utilaje tehnologice decît în cincinalul precedent. În proporție de 70%, aceste utilaje vor fi dirijate spre întreprinderile în funcțiune. Așa, de pildă, în filaturile de bumbac se prevede instalarea a cîtorva mii de selfactoare pneumatice, noi mașini de afînat-curățit, de pieptănat și laminoare. Aceasta va permite să se sporească de 2,5 ori productivitatea muncii și să se elibereze 27 000 de filatoare, bobinatoare și muncitori de alte profesiuni.

Sistemul de țesut fără suveică elimină tradiționala suveică. În prezent, oamenii de știință și proiectanții sovietici, în colaborare cu specialiștii din țările membre ale CAER, lucrează la crearea unui război de țesut mai modern: un agregat de formare neîntreruptă a țesăturilor, în care se strecoară simultan cîteva fire de bătătură. Este de așteptat ca noul război să aibă o productivitate de cîteva ori mai ridicată decît cele existente în prezent.

Se depun eforturi pentru mecanizarea producției de confecții. Au perspective de dezvoltare liniile tehnologice în flux continuu, în care mașinile de cusut sînt specializate în coaserea anumitor părți ale confecțiilor.

Colectivele întreprinderilor, în colaborare cu oamenii de știință, cu institutele de cercetări, caută căi pentru folosirea cît mai eficientă a realizărilor moderne ale științei și tehnicii în vederea creării de secții automatizate și semiautomatizate, iar în prespectivă și a unor întregi uzine-automate.

PENTRU ACCELERAREA progresului tehnico-științific capătă o mare însemnătate Programul complex, adoptat de țările membre ale CAER, privind adîncirea și perfecționarea în continuare a colaborării economice socialiste. Una din problemele importante pentru industria ușoară a U.R.S.S. și a tuturor țărilor CAER este cea a extinderii bazei de materii prime pe seama chimizării.

Comisia permanentă a CAER pentru industria ușoară a elaborat anul trecut prognoza necesarului de fibre chimice și îndeosebi sintetice și a schițat căile utilizării lor mai largi în industria textilă. Datele prognozei arată că consumul preconizat la fibrele chimice în aceste țări va crește, în această perioadă, de circa 2,5 ori.

Pentru industria de încălțăminte, de pielărie și galanterie are o mare însemnătate producția de piele sintetică și artificială, calitativ superioară. Potrivit unor date preliminarii, s-a stabilit că după anul 1980 poducția de încălțăminte trebuie să fie asigurată în proporție de 25—30% pe seama materialelor sintetice pentru fețe și căptușeli de încălțăminte. Pielea sintetică se va utiliza și în alte ramuri ale economiei naționale. Firește că aceasta va determina construcția de noi întreprinderi producătoare de înlocuitori de piele. Experiența mondială atestă că asimilarea unor noi sortimente de piele, calitativ superioare, necesită cheltuieli materiale considerabile și termene îndelungate de cercetare. De pildă, pentru obținerea pielei artificiale de tip „corfam", în S.U.A. a fost nevoie de circa 20 de ani, în Japonia — de 10 ani.

Unirea eforturilor în elaborarea acestei probleme va permite rezolvarea ei într-o perioadă mai scurtă. În februarie 1972, la Moscova, miniștri de resort ai Bulgariei, Cehoslovaciei, R. D. Germane, Poloniei, României, Ungariei și U.R.S.S. au semnat un acord cu privire la rezolvarea problemelor de organizare și asimilare a producției de înlocuitori de piele. În 1971, specialiștii din industria ușoară din țările membre ale CAER, împreună cu specialiștii din industria chimică din cadrul „Interchim", au făcut propuneri asupra modului de asigurare a industriei textile cu coloranți rezistenți pe perioada pînă în anul 1975, precum și cu substanțe auxiliare. Au fost pregătite propuneri de creare a unor capacități suplimentare și de fabricare a unor noi mărci de coloranți. Sortimentul de coloranți cu proprietăți superioare, elaborat de specialiști, include circa 400 de mărci.

Îndeplinirea acestor sarcini permite folosirea avantajelor sistemului economic socialist, ale diviziunii socialiste internaționale a muncii în interesul consolidării potențialului economic al țărilor socialiste și al creșterii nivelului de trai al popoarelor din aceste țări.

Leontii BARABANOV
adjunct al ministrului industriei ușoare

REPERE

Antipoluare. —Potrivit estimărilor ministerului economiei, șase ramuri industriale ale Suediei ale căror întreprinderi poartă principala răspundere pentru poluarea mediului, vor aloca pînă în 1975 7,7% din investițiile lor pentru instalații de purificare. În total, societățile industriale suedeze vor cheltui, în perioada 1971—1975, în aceste scopuri, 320 milioane dolari.

Aluminiu. — De curînd a intrat în funcțiune unul dintre cele mai mari obiective industriale iugoslave, — combinatul de aluminiu de la Titograd. El va fabrica anual 200 mii tone alumină și 50 mii tone aluminiu.

Metro. — În perioada 1973—1977 un grup de întreprinderi franceze urmează să construiască prima linie de metro din Marsilia, în lungime de 9 km. Costul total al lucrărilor este evaluat la 762 milioane de franci.

Conserve. — 20 milioane tone de mărfuri congelate a furnizat pieței în acest an industria ungară de conserve. Consumul pe locuitor este de 2 kg pe an, la Budapesta ajungînd la 5 kg pe an.

COLABORAREA ȘI COOPERAREA ECONOMICĂ ÎNTRE ȚĂRILE SOCIALISTE

(Urmare din pag. 16)

La toate aceste acțiuni deosebit de importante, care contribuie la dezvoltarea continuă a relațiilor de colaborare ale României cu țările socialiste — constituind în același timp o confirmare practică a dorinței sincere a țării noastre de a-și diversifica și intensifica aceste relații — pot fi adăugate numeroase schimburi reciproce de delegații de partid, de stat, parlamentare, obștești, culturale, științifice, care s-au finalizat prin încheierea unor instrumente de colaborare și cooperare în cele mai diverse domenii de activitate.

IN ACELAȘI TIMP, România promovează în mod consecvent o politică de dezvoltare pe multiple planuri a relațiilor economice și tehnico-științifice cu toate statele lumii indiferent de orînduirea lor social-politică, convinsă fiind că în condițiile epocii actuale intensificarea legăturilor dintre statele de pe întreg globul pămîntesc constituie un factor de creștere economică a fiecărei țări, o bază sigură a menținerii păcii în lume. Dînd glas acestui curs al politicii țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că **„țara noastră va dezvolta și în viitor relațiile economice, tehnico-științifice, culturale cu toate statele, fără deosebire de sistem social, considerînd că schimburile multilaterale, pe baza avantajului reciproc, fără condiții politice, fără restricții și discriminări, contribuie la micșorarea încordării internaționale și la apropierea între popoare, constituie un important factor de întărire a păcii".** [5]).

În perioada contemporană de dezvoltare a societății omenești, a cărei caracteristică recunoscută este revoluția tehnico-științifică, izolarea unei țări de lumea înconjurătoare apare ca un fenomen anacronic. Interesul fiecărei țări impune dezvoltarea relațiilor sale economice, tehnice și științifice cu alte țări, participarea sa activă la circuitul economic mondial, care — definit în mod succint — reprezintă procesul de desfășurare a complexului legăturilor economice între țările lumii, indiferent de orînduirea socială căreia aparțin, legături economice care apar și se dezvoltă pe fondul diviziunii mondiale a muncii. Este evident că orice formă de manifestare a dezvoltării autarhice — mai ales în timpurile noastre de progres furtunos în știință și tehnică — vine în contradicție cu interesele naționale, ea ducînd în final la rămînerea în urmă a țării respective pe diferite planuri — științific, economic, tehnic și cultural.

Forța pe care o reprezintă necesitatea obiectivă a legăturilor economice între state, indiferent de orînduirea lor soical-politică, a fost sesizată de Lenin încă în perioada de început a existenței primului stat socialist din lume, în condițiile în care Rusia Sovietică trebuia să facă față blocadei economice instituite de către statele capitaliste cu intenția vădită de a sugruma socialismul pe cale economică — după ce eșuase intervenția militară — care afirma: **„există o forță mai puternică decît dorința, voința și hotărîrea oricăruia dintre guvernele sau clasele ostile nouă; această forță o constituie relațiile economice mondiale generale, care le silesc** (Lenin are în vedere statele capitaliste n.n.) **să pășească pe această cale a stabilirii de legături cu noi".**[6]).

În condițiile contemporane, cînd cuceririle științei și tehnicii pun la îndemînă omenirii imense mijloace, creînd astfel posibilități largi popoarelor de a-și spori avuția materială și spirituală prin valorificarea mai eficientă a resurselor de care dispun, dezvoltarea relațiilor economice internaționale pe plan mondial constituie o imperioasă cerință obiectivă a zilelor noastre. Există condiții pentru transpunerea în practică a acestei necesități obiective, ele constînd pe de o parte, în dorința sinceră a statelor socialiste de a menține pacea în lume și de a dezvolta legături economice cu toate țările, pornind de la convingerea că socialismul ca formațiune socială nouă, progresistă, va demonstra lumii întregi avantajele pe care le are față de capitalism, iar, pe de altă parte, în situația obiectiv creată, potrivit căreia înseși statele imperialiste sînt conștiente de faptul că dezvoltarea relațiilor economice cu țările socialiste este o alternativă rațională în comparație cu prespectiva unei încleștări militare.

---

1) K. Marx și Fr. Engels — Opere vol. 3 pag. 21, Editura politică București 1958.
2) Nicolae Ceaușescu — „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" vol. 2, pag. 564, Editura politică, București 1968.
3) Nicolae Ceaușescu — „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" vol. 2, pag. 565, Editura politică, București 1968.
4) Nicolae Ceaușescu — „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" vol. 6, pag. 959, Editura politică, București 1972.
5) Nicolae Ceaușescu — „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" vol. 1, pag. 101, Editura politică, București 1968.
6) V. I. Lenin — „Opere complete" vol. 44 pag. 308, Editura politică, București 1967.

mondorama

DECALAJUL REPREZENTĂRII

DUPĂ cum remarca recent revista **Entreprise**, în Franța, în ciuda faptului că femeile reprezintă 53% din ansamblul corpului electoral, în parlament nu se numără decît 12 femei, din care patru senatoare și opt membre ale Adunării naționale. Se constată că, sub aspectul ponderii femeilor în parlament, Franța se situează pe ultimul loc printre țările Pieței Comune lărgite, cel mai puțin „misogină“ fiind în acest sens Danemarca.

Țara	Numărul femeilor membre în parlament	Ponderea în totalul parlamentarilor (%)
Danemarca	29	16,2
R.F.G.	32	6,1
Olanda	12	5,3
Italia	29	4,6
Irlanda	6	4,1
Belgia	8	3,7
Luxemburg	2	3,6
Anglia	21	3,3
Franța	12	1,5

DEPLASĂRI ÎN IERARHIA OȚELULUI

PRINTRE tendințele examinate la ultima sesiune a Institutului Internațional al Fontei și Oțelului s-a aflat cea a creșterii rolului jucat în acest domeniu de Asia și țările socialiste din Europa, pe seama pozițiilor deținute anterior de America de Nord și Europa occidentală. Astfel în perioada 1960—1971, ponderea Americii de Nord în producția mondială de oțel s-a redus de la 27,6% la 20,6% iar cea a Europei occidentale de la 31,6% la 26,2%; concomitent, ponderea Asiei a crescut de la 12,4% la 20,6%, iar cea a țărilor socialiste europene de la 25,2% la 28%.

Producția de oțel a S.U.A., în scădere în ultimii ani, s-a situat la 108,9 milioane de tone în 1971, fiind depășită de cea a U.R.S.S. (120,5 milioane). Urmează Japonia (88,6 mil. t), R.F.G. (40,3 mil.), Anglia (24,2 mil.), Franța (22,9 mil.) etc. În ceea ce privește consumul (aparent) de oțel, pe primele locuri în lume se situează Suedia (cu 734 kg pe locuitor), R.F.G. (683 kg). Japonia (675 kg) și S.U.A. (620 kg).

De remarcat că în domeniul concentrării producției de oțel, S.U.A. rămîn tot mai mult în urma Japoniei, după cum atestă componența listei primelor zece firme producătoare de oțel din lumea capitalistă în 1971:

Firma	Producția (mil. tone)
Nippon Steel (Japonia)	30,5
U.S. Steel (S.U.A.)	24,7
British Steel Corp. (Anglia)	21,8
Bethlehem Steel (S.U.A.)	15,8
Nippon Kokan (Japonia)	12,2
Thyssen-Hütte (R.F.G.)	11,3
Sumitomo (Japonia)	10,8
Kawasaki (Japonia)	10,5
Finsider (Italia)	9,6
Wendel-Sidélor (Franța)	8,1

CORELAȚIA: DEFICIT — PROTECȚIONISM

ÎNTR-UN articol referitor la politica protecționistă promovată de S.U.A. în domeniul comerțului exterior, revista **L'Usine Nouvelle** relevă paralelismul existent

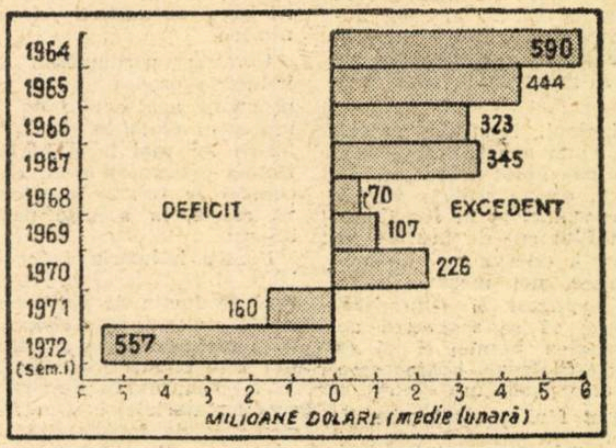

Evoluția balanței comerciale

între accentuarea acesteia și agravarea deficitului balanței comerciale a S.U.A. Într-adevăr, după cum se poate urmări în graficul de mai sus, excedentul balanței comerciale a scăzut, cu unele oscilații, în perioada 1964—1970, pentru a face loc — începînd din anul trecut — unui deficit crescînd. Totodată, — menționează revista — numai în cursul sesiunii 1971—1972 a Congresului S.U.A., la acest for suprem legislativ au fost depuse peste 200 de proiecte și diverse alte propuneri privind adoptarea unei game întregi de măsuri protecționiste.

TÎRG DE MOSTRE PLUTITOR

CÎȚIVA întreprinzători din Texas intenționează să închirieze transatlanticul de lux „Queen Elizabeth 2“ în scopul de a organiza pe vas un tîrg industrial. Pe cele șase punți urmează să fie instalate peste 500 de standuri ale unor firme din Texas, o turlă de sondă de petrol și modelul marii hale sportive „Astrodome“ din Houston. Conform proiectului Asociației industriașilor din Texas, transatlanticul ar porni în toamna anului 1974 în călătoria sa neobișnuită și timp de două luni ar vizita cele mai importante porturi din Europa, Africa și Orientul Mijlociu. Cheltuielile legate de organizarea acestui tîrg de monstre plutitor se ridică, după cum informează **Der Spiegel**, la 14 milioane dolari.

CE VÎRSTĂ AU MIJLOACELE FIXE?

DIN GRAFICUL alăturat, reprodus după revista **Hospodarské noviny**, rezultă că mașinile, instalațiile și construcțiile noi au o pondere însemnată în valoarea totală a mijloacelor fixe din industria cehoslovacă. Dacă construcțiile de peste 50 de ani reprezintă un procent destul de ridicat (18,3), la mașini grupa de vîrstă respectivă este neglijabilă (2,2).

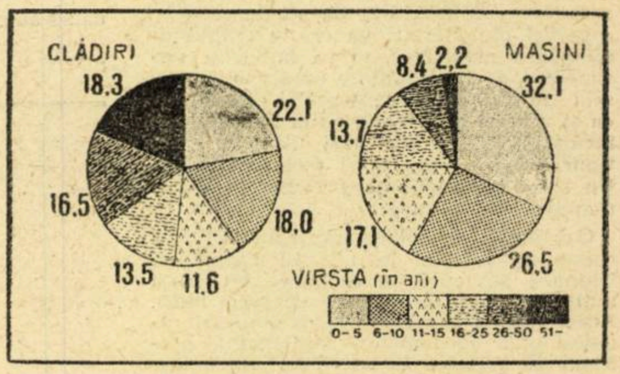

Structura pe vîrste a mijloacelor fixe din industrie la 31 decembrie 1970

ZODIA FAVORABILĂ A AMBALAJELOR

CIFRA de afaceri a industriei franceze a ambalajelor sporește într-un ritm mediu de 10% pe an, mai rapid decît produsul național brut, fiind opera unei puzderii de întreprinderi specializate. În procente, ponderea diferitelor materiale folosite ca ambalaj se prezintă astfel: hîrtie și carton 36,5, metal 23, sticlă 17, material plastic 14, lemn 7,5, iută 2.

Un domeniu crescînd de utilizare a ambalajelor îl oferă alimentația publică, în condițiile preparării tot mai centralizate a alimentelor, dat fiind costul ridicat al forței de muncă din acest sector. Revista **Entreprise** apreciază că, din totalul meselor servite în afara căminului, se recurge la preparate culinare aduse din exterior — și necesitînd deci ambalaje de protecție și transport — în 2,5% din cazuri în Franța, în 12% în R.F.G., în 25% în Suedia și în 75% din cazuri în S.U.A.

ABSENTEISM

STATISTICA occidentală consemnează o creștere constantă a absenteismului în majoritatea statelor vest-europene industrializate. Printre cauzele imediate ale acestui fenomen revistele apusene citează îmbolnăvirile de scurtă sau lungă durată, concediile familiale, absențele motivate, întîrzierile, absențele nemotivate etc. În Italia, timpul nelucrat din motive de boală a crescut de la 5% în 1966 la 15% în 1971. În Marea Britanie se înregistrează în fiecare an, în întreprinderile industriale, o medie de 11 zile de absență de fiecare lucrător, iar în Franța absenteismul oscilează între 5 și 10%. Numeroase studii relevă că acest fenomen este nemijlocit legat de condițiile de muncă din întreprinderi, care determină o accentuare a oboselii nervoase și fizice, de planificarea nejudicioasă a orarului de muncă, de extenuarea provocată de automatismul mișcărilor în numeroase locuri de muncă.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

BALANȚA DEFICITARĂ A UNOR RESURSE EXCEDENTARE

ȚĂRILE în curs de dezvoltare din America Latină, Asia și Africa dispun de cele mai mari resurse forestiere de pe glob. Deși lemnul constituie o deosebit de importantă bază de materii prime și materiale pentru industrie și construcții, precum și un articol solicitat la export, exploatarea acestei bogății naturale n-a căpătat — în majoritatea acestor țări — amploarea și eficiența necesară.

Cercetările efectuate de către experții F.A.O. au relevat că patru-cincimi din lemnul exploatat servește încă drept combustibil nu numai pentru uz casnic, dar și în întreprinderi industriale. Pe de altă parte, restul masei lemnoase nu ajunge decît în mică măsură la un nivel superior de prelucrare, fiind utilizat ca material de construcție sau exportat, mai ales sub formă de bușteni.

Ca urmare — după cum se poate vedea din graficul alăturat — deși ca volum exporturile de produse lemnoase ale țărilor în curs de dezvoltare depășesc cu mult importurile lor, balanța lor valorică era pînă nu de mult net deficitară. În timp ce exportul net de bușteni a crescut permanent, balanța lemnului prelucrat a început să fie favorabilă abia de la jumătatea deceniului trecut; totodată, deficitul balanței de hîrtie și celuloză n-a încetat să se agraveze, ajungînd la aproape un miliard de dolari în 1970.

După cum subliniază experții în materie, exploatarea rațională și refacerea continuă a fondului forestier, pe de o parte, și dezvoltarea diferitelor industrii de prelucrare a lemnului, pe de altă parte, ar permite în viitor țărilor în curs de dezvoltare să realizeze importante excedente la balanța produselor lemnoase și să ocupe, totodată, numeroase brațe de muncă. Aceasta, ținînd seama și de faptul că — la un volum egal de investiții — în silvicultură se creează un număr mult mai mare de locuri de muncă, decît, de exemplu, în industrie și în construcții.

Balanța produselor lemnoase pentru țările în curs de dezvoltare (în milioane dolari)

(Sursa: „Cérès“, 4/1972)

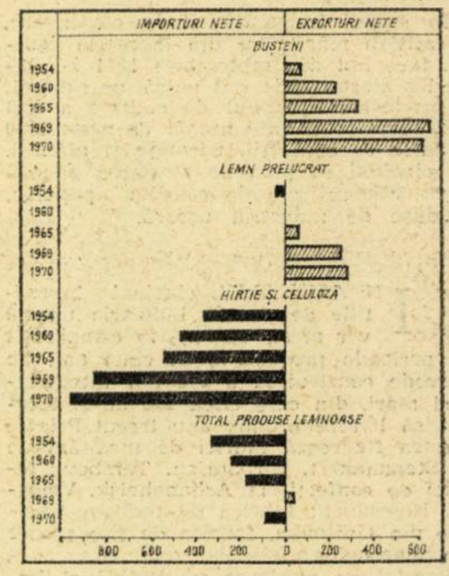

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

viața economică

ANUL X nr. 51 (486)
vineri 22 DECEMBRIE 1972
20 PAGINI 2 LEI

51

REPUBLICA 25

DINAMISMUL INDUSTRIEI EXTRACTIVE

UNUL DIN PRINCIPIILE de bază ale politicii economice a partidului și statului nostru, îndeosebi ale politicii de industrializare socialistă a țării, l-a constituit asigurarea, în măsură cît mai mare, a necesităților de materii ale economiei naționale din resurse naturale interne. Mai mult, la determinarea concretă a direcțiilor principale de dezvoltare a economiei s-a ținut seama și de baza de materii prime existentă în țară. În același timp, documentele de partid și de stat au stabilit prioritățile în orientarea eforturilor pentru punerea în evidență de noi rezerve, precum și criteriile de valorificare rațională a combustibililor și materiilor prime minerale, de economisire a unora din resurse — cum este cazul combustibililor superiori — și de dezvoltare la maximum a producției pentru alte resurse, cu un potențial mai ridicat de rezerve.

În acest fel a fost fixată în mod clar politica de partid și de stat în importanta problemă a materiilor prime minerale, fiind conturat, implicit, și rolul industriei exctractive de creare a bazei tehnico-materiale a socialismului în patria noastră.

Deși mineritul și extracția țițeiului aveau vechi tradiții în țara noastră și cu toate că sub regimul burghezo-moșieresc industria extractivă — îndeosebi extracția țițeiului, a cărbunelui superior, a unor metale neferoase și auroargentifere — se dezvoltase mai rapid decît industria prelucrătoare, totuși în preajma naționalizării principalelor mijloace de producție, activitatea ramurilor extractive era înapoiată, fiind caracterizată prin:

- grad redus de cunoaștere a resurselor de substanțe minerale, din cauza volumului mic al lucrărilor geologice efectuate;
- capacități de producție, în general, reduse. În acest sens este suficient să arătăm că întreaga producție de cărbune și de minereuri extrase în anul 1948 a fost de numai 4,3 mil. tone (din care

Bujor ALMĂȘAN
ministrul minelor, petrolului și geologiei

(Continuare în pag. 2)

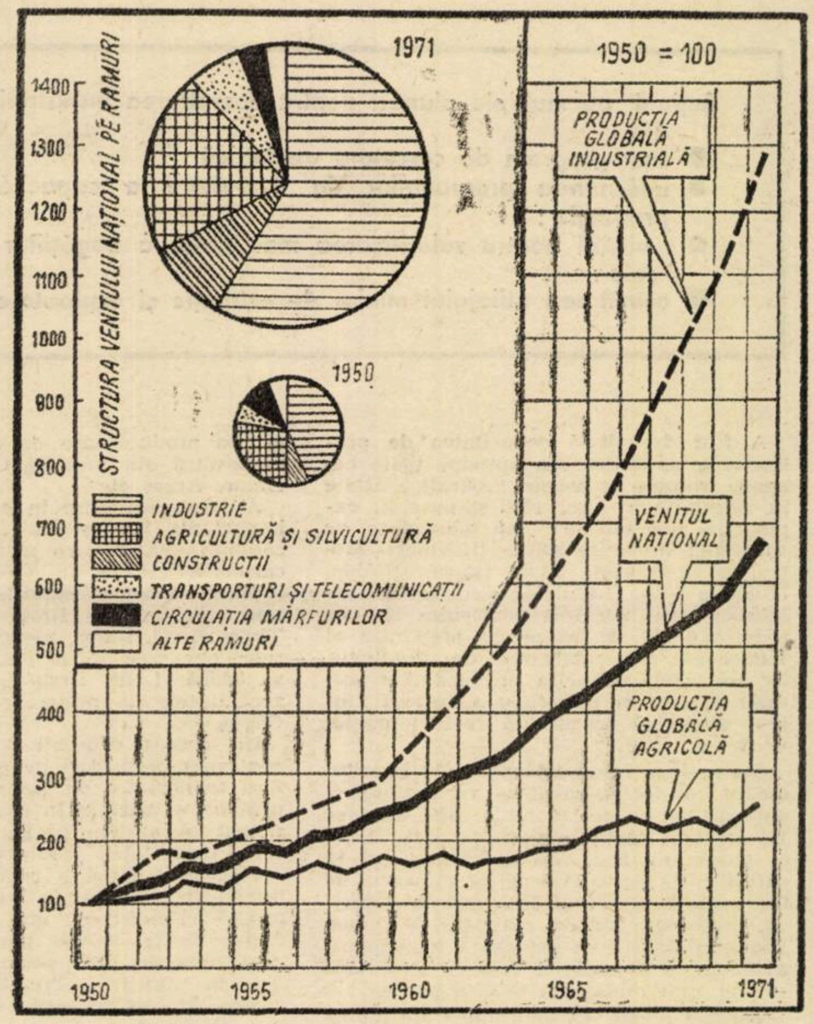

Industrializarea — temelia prefacerilor structurale din economia țării

Județele țării în preajma marii aniversări

CONSTANȚA

ÎNFĂPTUITĂ în epoca socialistă și datorită acestei epoci, transformarea radicală a Dobrogei, pe toate planurile, opune imaginilor sumbre de acum un sfert de veac imaginile de astăzi, ale anilor noștri de prosperitate, rod bogat și perspective tot mai ample.

De fapt în multe privințe este aproape imposibil să se compare ce era acum un sfert de veac cu ceea ce este astăzi. Pur și simplu pentru că termenii anteriori nu există și pentru că dacă aruncăm înapoi o privire de-a lungul a 25 de ani, ne vom aminti de Dobrogea acelor ani, de cîmpiile arse, de pămînturile socotite neroditoare, de tîrgurile sărace, prăfoase și uscate, cu sacale transportînd picul de apă sălcie necesară supraviețuirii. Astăzi, spicul și strugurele pe noua stemă a județului amintesc roadele tot mai bogate ale agriculturii socialiste pe aceste meleaguri.

Pe stema județului se asociază acestora prezența fascinantă a mării, galionul cu pînzele desfășurate sub briză, lîngă silueta zveltă și îndrăzneață a farului.

★

Suprafața județului Constanța este de 7055 km^2, ocupînd ca mărime locul 9 între județele

Gheorghe TRANDAFIR
secretar cu probleme economice al Comitetului județean Constanța al P.C.R.

(Continuare în pag. 3)

FILE GLORIOASE DE ISTORIE

SĂRBĂTOAREA cu care încheiem acest an 1972 — un sfert de veac de la proclamarea Republicii — a scos în evidență, mai pregnant ca oricînd, marile energii creatoare ale poporului, capacitatea și hotărîrea acestuia de a edifica, sub conducerea partidului comuniștilor, o țară puternică, liberă, multilateral dezvoltată. Actul istoric pe care îl aniversăm la 30 decembrie și care a marcat cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și cu celelalte categorii de oameni ai muncii, a constituit unul din cele mai importante momente ale luptei oamenilor muncii, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru transformarea revoluționară a țării, a marcat încheierea etapei de desăvîrșire a revoluției burghezo-democratice și intrarea României într-o nouă etapă istorică a dezvoltării sale — etapa prefacerilor economice și social-politice cu caracter socialist.

De pe întreg cuprinsul patriei, în aceste ultime zile ale anului, colectivele de oameni ai muncii raportează despre realizarea și depășirea angajamentelor asumate, despre noi pași înainte în direcția creării condițiilor îndeplinirii planului cincinal înainte de termen. Putem afirma, avînd în vedere atmosfera de efervescență creatoare și entuziasm care caracterizează viața țării, că întregul nostru popor, ca un singur om, este angrenat în efortul de prestigiu de a cinsti jubileul Republicii prin realizări demne de tradițiile sale de hărnicie și patriotism.

TOT ÎN ACESTE ZILE de sfîrșit de an, popoarele Uniunii Sovietice sărbătoresc un eveniment de seamă în viața lor: jubileul a 50 de ani de la crearea U.R.S.S. După cum se știe, cu acest prilej a sosit la Moscova delegația de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care va participa la festivitățile prilejuite de cea de-a 50-a aniversare a creării Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

În cele cinci decenii care au trecut de la crearea sa, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, a devenit un stat socialist cu o economie multilateral dezvoltată, cu un puternic potențial tehnic și științific, reprezentînd o uriașă forță a lumii contemporane.

Urmărind cu sentimente de deplină satisfacție și bucurie bilanțul însuflețitor cu care oamenii muncii sovietici întîmpină aniversarea a cinci decenii de la crearea U.R.S.S., poporul român are credința fermă că succesele Uniunii Sovietice, ca și succesele țării noastre și ale tuturor țărilor socialiste în edificarea noii orînduiri constituie o contribuție de cea mai mare importanță la întărirea întregului sistem mondial socialist, la creșterea prestigiului și influenței socialismului în lume.

DINAMISMUL INDUSTRIEI EXTRACTIVE

(Urmare din pag. 1)

2,0 mil. tone reveneau huilei), cea de ţiţei de 4,1 mil. tone, iar cea de gaze naturale de 2,3 miliarde m³;

• valorificarea neraţională a bogăţiilor minerale. Este suficient să arătăm că din cărbunii extraşi, 75% se utilizau sub formă de combustibili în transporturi şi doar 4% pentru producţia de energie în termocentrale, iar pentru fabricaţia cocsului — numai 3%. În ce priveşte ţiţeiul, datorită gradului redus de prelucrare, valoarea produselor obţinute dintr-o tonă era de numai 1,3 ori mai mare decît cea a ţiţeiului supus prelucrării. In acelaşi timp, este de subliniat exploatarea neraţională şi abuzivă a zăcămintelor. În cazul zăcămintelor de minereuri complexe, de exemplu, se extrăgeau numai porţiunile bogate, cu peste 6% plumb, 5% zinc, iar la minereurile cuprifere — cu minim 1,5% cupru. Numeroase produse se exploatau fie sub formă brută (bauxită, minereu de mangan etc.), fie ca produse finite cu un grad redus de prelucrare;

• condiţii grele de muncă şi de trai, dat fiind şomajul cronic, preocuparea de a obţine beneficii maxime, existenţa de mînă de lucru ieftină; întrucît investiţiile făcute erau minime, se foloseau pe scară mare metode înapoiate de lucru, munca manuală predominînd chiar în operaţiile cele mai grele. O ilustrare a acestui fapt îl constituie constatarea făcută la recensămîntul din anul 1930, cînd din 78 întreprinderi miniere recenzate, 33 nu aveau forţă motrice instalată.

Lichidarea unei atari moşteniri şi transformarea industriei extractive într-o ramură modernă, capabilă să facă faţă cerinţelor tot mai mari de materii prime şi combustibil ale economiei româneşti şi, în principal, a ramurilor industriale hotărîtoare — energia electrică şi termică, metalurgia, construcţia de maşini şi chimia — au pus probleme deosebit de importante, care au fost rezolvate cu deplin succes de către harnicii noştri mineri, petrolişti şi lucrătorii din domeniul geologiei, hotărîţi să transpună în viaţă politica partidului de edificare a societăţii socialiste.

Liniile principale ale acestei imense transformări, pot fi sintetizate în următoarele:

1. Faţă de gradul cu totul insuficient de cunoaştere a bogăţiilor minerale, **a fost elaborat şi aplicat un vast program de cercetare geologică**, care a cuprins, practic, întregul teritoriu al ţării şi pentru care au fost alocate importante fonduri băneşti — în medie 3% din totalul cheltuielilor bugetare ale statului. Pentru efectuarea prospecţiunilor şi explorărilor geologice, au fost formate cadre de specialişti, sau organizat 20 de întreprinderi şi 3 institute specializate, dotate cu mijloace moderne de investigare. Cele mai importante fonduri de cercetare geologică au fost orientate spre punerea în evidenţă de rezerve de minereuri de fier şi de metale neferoase, de ţiţei şi gaze naturale, de cărbuni cocsificabili şi energetici, precum şi de minereuri de metale rare.

Ca urmare a executării programelor de lucrări geologice, au fost asigurate rezervele pentru extracţia efectuată în această perioadă — crescînd, totodată, continuu rezervele de bilanţ după cum rezultă din tabelul nr. 1, creîndu-se astfel baza unor noi dezvoltări a capacităţilor de producţie.

2. Pe baza acestor rezerve şi, în strînsă corelare cu necesităţile economiei naţionale, precum şi cu posibilităţile de export, **au fost stabilite, şi înfăptuite planurile de dezvoltare a capacităţilor de producţie.** Pentru realizarea noilor capacităţi au fost alocate importante fonduri la investiţii (numai pentru industria minieră în perioada 1951—1972 consumîndu-se fonduri de cca. 36 miliarde lei) — şi au fost organizate 7 institute şi 4 centre de cercetări tehnologice şi de proiectări, iar pentru executarea lucrărilor de construcţii-montaje funcţionează două unităţi cu statut de centrală.

Acţiuni pe multiple planuri pentru dezvoltarea industriei extractive:
- **vast program de cercetare geologică;**
- **înfăptuirea programelor de dezvoltare a capacităţilor de producţie;**
- **măsuri pentru valorificarea mai înaltă a bogăţiilor minerale;**
- **asimilarea utilajului minier de extracţie şi exploatare.**

A fost dezvoltată capacitatea de producţie a unităţilor din aproape toate bazinele miniere şi zonele geografice aflate în activitate în anul 1948 şi puse în exploatare noi bazine sau zăcăminte de substanţe minerale solide (Rovinari, Motru, Deva-Muncel, Baia Borşa, Bălan, Moldova Nouă, Leşul Ursului etc.) sau de hidrocarburi. Au fost construite 65 de mine noi, 45 de uzine de preparare şi numeroase alte obiective de producţie. În acest fel, extracţia principalelor produse miniere şi petroliere a crescut într-o dinamică accentuată (vezi tabelul nr.2).

S-a realizat în această perioadă un ritm mediu anual de creştere a producţiei, comparativ cu cel mondial, de aproape 1,5 ori mai rapid la ţiţei, de peste 3 ori la gazele naturale, de aproape 4 ori la cărbune, de aproape 5 ori la minereul de fier ş.a.m.d. Socotind în expresie valorică, producţia globală realizată de industria minieră şi cea petrolieră a cunoscut o dinamică ascendentă faţă de anul 1950 — aşa cum reiese din tabelul nr. 3.

Au fost create noi subramuri ale industriei extractive, cum sînt cele ale metalelor rare, substanţelor nemetalifere etc. şi cea producătoare de energie electrică şi termică din judeţele Gorj, Hunedoara, Bihor, Argeş etc.

Au fost introduse în exploatare noi şi importante bazine miniere sau noi zăcăminte, dintre care menţionez: bazinul carbonifer şi zăcămintele de hidrocarburi din Gorj, zăcămintele de hidrocarburi din judeţele Ilfov, Teleorman, Olt, Timiş, Arad, Bihor, zăcămintele de minereuri neferoase de la Baia Borşa, Moldova Nouă, Leşul Ursului, Deva-Muncel, zăcămintele de minereuri de fier de la Căpuş.

Un accent deosebit s-a pus pe concentrarea producţiei pe guri de mină, pe linii tehnologice de preparare, pe întreprinderi şi bazine. În acest sens este suficient să arătăm că în perioada 1950—1972, capacitatea medie de producţie ce revine pe o mină a crescut de 5 ori la minele de cărbuni, de 7 ori la minele de minereuri neferoase etc. În bazinul Văii Jiului de la 600.000 tone medie anuală pe o mină în 1950, s-a ajuns la 1.070.000 tone în anul 1972. Trei mine din bazinul Motru (Horăşti, Leurda şi Ploştina) dau o producţie de cărbune egală cu cea a 42 de mine existente în anul 1950.

În anii ce urmează, o singură exploatare la zi (carieră) din Oltenia — Roşia de Jiu — va da anual o producţie de cărbune de două ori mai mare ca a întregii ţări, din anul 1950. Voi mai adăuga că la nivelul anului 1971 industria extractivă utiliza un număr de cca. 265.000 de salariaţi, din care 223.000 muncitori şi 11.000 cadre cu pregătire superioară.

3. Un progres deosebit s-a făcut pe linia **valorificării bogăţiilor minerale.** Cîteva cifre sînt edificatoare în acest sens. În ramura petrolieră producţia ce se obţine în acest an din prelucrarea unei tone de ţiţei, este de cca. 3 ori mai mare decît a ţiţeiului, în timp ce în anul 1948 indicele de valorificare a ţiţeiului era de numai 1,3. În sectorul cărbunelui a avut loc o modificare de importanţă hotărîtoare în consumul de cărbune. Astfel, ponderea cărbunelui utilizat în cazanele locomotivelor scade de la 75% în anul 1948 la 9% în 1970; în schimb ponderea cărbunilor pentru fabricarea cocsului creşte de la 3% în 1948 la 14,5% în 1972, iar cea a cărbunilor destinaţi termocentralelor sporeşte de la 4% în 1948 la 56,2% în 1972. În sectorul minereurilor neferoase, prin **valorificarea unui număr mai mare de metale din minereuri şi îmbunătăţirea randamentelor de extracţie, indicele de valorificare a crescut de cca. 3 ori.** Salinele furnizează astăzi peste 1.5 mil. tone de sare industriei de produse cloro-sodice, faţă de numai 70 mii tone în 1948. Un aspect deosebit de important îl constituie valorificarea zăcămintelor cu condiţii tot mai grele de exploatare şi cu conţinuturi tot mai scăzute în elemente utile.

4. Realizări deosebite s-au obţinut, în colaborare cu Ministerul Construcţiilor de Maşini, în **asimilarea utilajului minier de extracţie şi preparare şi a celui de foraj şi exploatare din sectoarele petrol şi gaze**, ajungîndu-se ca aproximativ 90% din utilajele de serie necesare acestor activităţi să fie fabricate în ţară. Acest lucru a făcut posibilă o sporire continuă a dotării tehnice a unităţilor de producţie şi, implicit, o creştere însemnată a gradului de mecanizare a operaţiilor grele şi cu volum mare de muncă. Este suficient să arăt că din totalul cărbunelui extras în anul 1971, cca. 44% a fost obţinut din cariere şi din abataje dotate cu mecanizare complexă, în care rolul omului este de a conduce mecanisme de producţie. În acest fel, s-a obţinut atît însemnate creşteri de productivitate a muncii (vezi graficul nr. 1), cît şi reduceri ale efortului fizic depus de muncitori.

Pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă în perioada 1948—1971, au fost construite numai în bazinele miniere peste 38.000 apartamente din care 33.000 din fondurile statului, iar în blocurile căminelor de nefamilişti au fost asigurate cca. 28.000 locuri. În perioada 1949—1970, prin măsurile succesive de îmbunătăţire a salarizării, salariile minerilor au fost majorate de 4,5 ori, condiţii deosebite fiind create pentru minerii din subteran. Începînd din anul 1970 s-a trecut experimental în activitatea din subteran la ziua cu program redus de 6 ore pe schimb, acţiune care cuprinde astăzi peste 35 000 de mineri.

Minerii, petroliştii şi lucrătorii din domeniul geologiei privind astăzi paşii uriaşi făcuţi în cei 25 de ani de Republică, sînt mîndri de realizările lor. Ei întîmpină marea sărbătoare de la 30 decembrie în condiţiile în care sarcinile anuale de plan se îndeplinesc şi se pregătesc să dea viaţă obiectivelor mari ce le revin în 1973 — cel de al treilea an al cincinalului — cu hotărîrea fermă să înfăptuiască planul la parametrii maximali, aşa cum prevăd documentele pentru a transpune în viaţă hotărîrile plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c.

Tabel nr. 1

Evoluţia rezervelor de bilanţ la principalele substanţe minerale (%)

	1.I. 1951	1.I. 1956	1.I. 1960	1.I. 1966	1.I. 1971	1.I. 1972
Cărbuni (rezerve (A+B+C1)	100	629	2050	1846	2068	2100
Minereuri de fier (rez. A+B+C1)	100	428	774	666	729	740
Minereuri neferoase (rez. A+B+C1)	100	316	1399	2794	3481	3600
Bauxită (rez. A+B+C1)	100	280	462	662	695	700

Tabel nr. 2

Extracţia principalelor produse miniere şi petroliere în perioada 1948—1972.

	1948	1950	1955	1960	1965	1970	1972 (prelim.)	Ritm med. an.
a) Substanţe minerale solide								
Cărbune mii t	2946	3893	6104	8163	12095	22835	25310	
%	100	132	204	277	410	775	858	9,4
Minereuri de fier mii t.	209	392	637	1460	2479	3206	3360	
%	100	190	304	698	1184	1153	1607	12,3
Minereuri neferoase (complexe şi cuprifere)								
%	100	172	390	800	2100	4262	4352	17,0
Sare mii t	352	416	568	1045	2016	2862	3150	
%	100	118	161	299	572	813	899	9,6
b) Hidrocarburi								
Ţiţei mii t	4149	5047	10555	11500	12571	13377	14118	
%	100	121	254	279	303	322	340	5,2
Gaze naturale mil. m³	2346	3350	6307	10330	17452	25031	27491	
%	100	143	268	440	735	1066	1171	10,8

Tabel nr. 3

Dinamica producţiei globale a industriei miniere, a extracţiei ţiţeiului şi gazelor naturale

(1950 = 100)

	1955	1960	1965	1970	1972 (prelim.)
A. Industria minieră din care:	162	230	376	596	661
ramura cărbune	151	206	291	469	—
minereuri neferoase	181	318	600	850	—
minereuri de fier	215	289	485	667	—
substanţe nemetalifere	392	766	20 ori	43 ori	—
B. Extracţia ţiţeiului şi gazelor asociate	213	251	291	310	329
C. Extracţia gazului metan	203	368	860	1300	1430

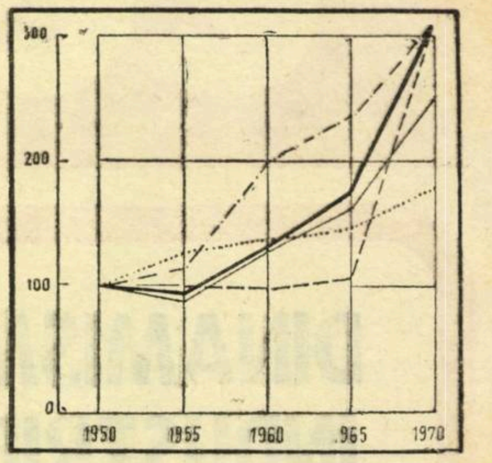

——— DINAMICA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII PE UN SALARIAT ÎN RAMURA CĂRBUNE

━━━ DINAMICA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII FIZICE PE UN MUNCITOR OCUPAT ÎN RAMURA CĂRBUNE

—·—·— EVOLUŢIA PONDERII PRODUCŢIEI DE CĂRBUNE EXTRAS DIN ABATAJE CU FRONT LUNG

·········· EVOLUŢIA PONDERII PRODUCŢIEI DE CĂRBUNE TĂIAT MECANIC (CU COMBINE, PLUGURI ŞI COMPLEXE MECANIZATE)

— — — EVOLUŢIA MECANIZĂRII TRANSPORTULUI ÎN ABATAJE

CONSTANȚA

În 1970 s-a realizat în 15 zile întreaga producție industrială din anul 1938

În 1971, producția globală industrială a crescut de 21 ori față de 1950.

În 1972, producția globală industrială este cu 66,7% mai mare decît în 1970, iar cea agricolă cu 32%.

Capacitatea de trafic portuar de 9 500 000 t/an este de două ori mai mare față de 1967

În 1975, capacitatea de transport a flotei maritime va fi de 3 ori mai mare decît în 1970, iar volumul mărfurilor destinate exportului va spori de 3,5 ori.

Pînă la sfîrșitul cincinalului actual, va fi irigată 50% din suprafața agricolă a județului.

(Urmare din pag. 1)

țării. Relieful său este un podiș cu înălțimi variind între 100—200 m. cu marginile abrupte spre Dunăre și mare.

Populația înregistrată la 1 iulie 1972 se cifra la 528.641 de locuitori, reprezentînd 4% din totalul populației țării, din care 57,8% trăiesc în mediul urban.

Județul Constanța cuprinde un municipiu, 7 orașe, 49 comune (din care 4 suburbane) și 196 sate.

Succinte date istorice

PE teritoriul județului Constanța se păstrează multe urme omenești ce datează de multe secole înaintea erei noastre. Vestigiile arheologice atestă că în urmă cu peste 2500 de ani se stabiliseră legături comerciale între populația geto-dacă a acestor locuri și negustori — navigatori veniți din Mediterană Prin anii 29—27 î.e.n. se instaurează în Dobrogea stăpînirea romană, care durează peste șapte secole.

La sfîrșitul sec. XIV întreaga Dobroge, făcea parte din Țara Românească, condusă de Mircea cel Bătrîn, care se intitula domn peste „ambele maluri ale Dunării pînă la Marea ce mare". La 1416 Dobrogea intră în administrarea turcească pînă în 1878 cînd, după războiul de independență, revine din nou României.

„Saltul" potențialului industrial

JUDEȚUL CONSTANȚA, caracterizat în trecut printr-o agricultură extensivă, o industrie slab dezvoltată, se prezintă astăzi cu un potențial industrial important, o agricultură intensivă, un transport maritim intens.

Industria cuprinde astăzi 43 întreprinderi, din care 26 întreprinderi republicane, 7 întreprinderi de subordonare locală și 10 întreprinderi industriale ale cooperației.

Schimbările profunde intervenite în economia județului se datoresc volumului de investiții alocat din fondurile statului, care în perioada 1966—1970 au însemnat 16,2 miliarde lei, dintre care, numai pentru industrie peste 3,4 miliarde. În anul 1971 au fost investite 4,8 miliarde lei, în cea mai mare parte pentru dezvoltarea industriei, agriculturii, transportului și turismului. Pe harta industrială a județului au apărut în perioada

Producția globală industrială pe principalele ramuri în 1971
(1960 = 100)

— Total industrie	471
— Construcții mașini și prelucrarea metalelor	443
— Chimie	680
— Materiale de construcții	358
— Exploatarea și prelucrarea lemnului	791
— Celuloză și hîrtie (inclusiv exploatarea stufului	26 ori
— Textilă	20 ori
— Confecții	313
— Pielărie, blănărie încălțăminte	300
— Alimentară	389

1966—1971 : Centrala electrotermică Palas Constanța, Instalația pentru prepararea cretei Basarabi, Fabrica de mobilă și furnire, Întreprinderea integrată de lînă, Fabrica de bere, Fabrica de ulei, în municipiul Constanța. Pe lîngă acestea s-au realizat dezvoltări : o nouă linie de acid sulfuric la USAS Năvodari, o instalație pentru hîrtie innobilată la Fabrica de celuloză și hîrtie Palas, dezvoltarea Fabricii de ciment Medgidia și linii noi pentru fabricarea tuburilor de azbociment, la Fabrica „Munca" instalația de băuturi răcoritoare Pepsi-Cola, extinderea Fabricii de biscuiți din Constanța.

Prin intrarea în funcțiune a noilor unități industriale și dezvoltarea celor existente, valoarea producției globale a crescut în anii 1966—1970 într-un ritm mediu anual de 13,8%, superior mediei pe țară (11,9%) ; în 1970 în județul Constanța s-a realizat în 15 zile întreaga producție industrială a județului din anul 1938.

În anul 1971 întreprinderile județului Constanța au realizat importante cantități de produse cu o mare pondere în totalul pe țară : 32,3% la acid sulfuric, 50,5% la îngrășăminte cu fosfor și 23,5% la producția de ciment.

A crescut simțitor potențialul industriei ușoare și alimentare : întreprinderile constănțene au realizat în 1971 peste 8,6% din producția pe țară la țesături de lînă, circa 5,3% din producția de carne și 12,7% din cea de ulei și grăsimi vegetale comestibile.

La Constanța funcționează din 1971 Centrul teritorial de calcul care efectuează prestații pe linia mecanizării și automatizării evidențelor, contribuind astfel la îmbunătățirea și perfecționarea sistemului informațional-decizional.

Ceea ce trebuie subliniat în mod deosebit în procesul de dezvoltare a industriei județului Constanța este faptul că odată cu creșterile importante ale producției industriale în ansamblu, au avut loc însemnate modificări calitative, concretizate în diversificarea ramurilor și subansamblurilor, în lărgirea nomenclaturii, a varietății și complexității produselor fabricate. Astfel, în ultimii ani s-au produs pentru prima dată în județul nostru nave de 1920 tdw, combina de recoltat nutreț, acid fosforic, superfosfat concentrat, florură de aluminiu, tuburi și plăci din azbociment, hîrtie înnobilată, bere, conserve de carne și altele.

Ponderea producției industriale a județului Constanța în industria țării

	1965	1971
Total industrie	1,9	2,2
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	1,6	1,4
Chimie	2,4	1,6
Materiale de construcție	8,2	7,5
Textilă	0,7	3,3
Alimentară	3,8	4,4

Transportul maritim

ÎN CADRUL economiei județului Constanța un loc deosebit îl ocupă transportul maritim. În cincinalul trecut și în actualul cincinal se execută importante lucrări de dezvoltare și sistematizare a portului Constanța (pe unde trec 60% din mărfurile de export și import), și de extinderea acestuia spre sud.

În anul 1972 capacitatea de trafic portuar este de 9.500.000 t/an mărfuri uscate și 5 300 000 tone produse petroliere, această capacitate fiind de 2 ori mai mare față de 1967.

În port s-au construit 5334 m diguri, s-au dat în exploatare în noul bazin portuar 18 dane, 10 ha. platforme, șosele, linii ferate și depozite cu instalații moderne. Efectuarea acestor lucrări a creat posibilitatea ca la danele noului port să poată ancora astăzi nave de 50 000—60 000 tdw. Flota maritimă comercială dispune în prezent de 62 nave cu o capacitate de 591 mii tdw, dotarea acesteia făcîndu-se în general cu mineraliere, petroliere și cargouri de mare capacitate. Mecanizarea operațiilor de încărcare-descărcare în portul Constanța este realizată în procent de 82%.

Modificări substanțiale în economia agrară

ÎN ANUL 1971 județul Constanța poseda 583 701 ha. suprafață agricolă și 24 157 ha. fond forestier. Din totalul suprafeței agricole 85% este teren arabil. 11% pășuni și fînețe, 3% vii și pepiniere viticole, 1% livezi și pepiniere pomicole.

La 19 oct. 1972 s-au sărbătorit 15 ani de la cooperativizarea județului Constanța, rămînînd în memoria țării ca „primul județ în întregime colectivizat". În județ există 26 IAS, 146 CAP, 23 SMA.

Agricultura județului Constanța dispunea la sfîrșitul anului 1971 de 6175 tractoare fizice, 1268 cutlivatoare mecanice, 2963 combine pentru păioase, 541 combine pentru porumb.

Cele mai multe IAS-uri sînt mari producătoare de cereale sau specializate în creșterea vacilor de lapte, ovinelor și păsărilor. IAS-urile din apropierea orașului Constanța au un profil legat de zona respectivă, fiind principala sursă de aprovizionare a litoralului cu produse animaliere, legume, fructe. Unele unități din nordul și vestul județului au un pronunțat caracter viticol, altele pomicol cu însemnate livezi de piersici și caiși.

În aprilie 1972 prin Decretul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a fost conferit Ordinul Muncii cl. I unui număr de 18 unități din agricultura județului Constanța, pentru obținerea unor producții mari și livrarea la fondul de stat în anul 1971 a unor cantități sporite de porumb, floarea soarelui, sfeclă de zahăr, legume, fructe, struguri, carne, lapte, lînă.

De reținut că între cele două limite ale cincinalului 1966—1970, valoarea averii obștești a unităților cooperatiste a crescut cu aproape 700 milioane lei.

Însemnate realizări se obțin în domeniul viticulturii, județul Constanța ocupă locul al 3-lea între județele țării la producția de struguri, după județele Vrancea și Galați.

Agricultura județului este sprijinită de 3 unități de cercetare științifică : Stațiunea experimentală Valul lui Traian (profilată ca stațiune experimentală pentru culturile irigate), Stațiunea experimentală Palas și Stațiunea experimentală Murfatlar.

În economia agrară a județului un loc însemnat îl ocupă sectorul zootehnic. La recensămîntul din anul 1971 județul dispunea de 130 936 bovine, 215 853 porcine, 912 557 ovine, 2 114 653 păsări.

Creșterea efectivului de animale a fost posibilă și datorită extinderii activității de creștere și îngrășare industrială a animalelor. Ca urmare, în cadrul asociațiilor intercooperatiste există un complex pentru îngrășarea berbecuților, cu o capacitate de 30 000 capete anual, 5 complexe pentru îngrășarea porcilor — capacitate de 105 000 capete anual. Există, de asemenea, un complex pentru îngrășarea tineretului taurin, altul pentru creșterea vacilor de lapte, cu capacități anuale de 5000 și respectiv 1000 capete.

Nu poate fi încheiat capitolul agricultură fără a vorbi de amplul sistem de irigații din județ. S-au amenajat și dat în folosință pînă în prezent 120 000 ha. și sînt în plină desfășurare lucrările astfel ca anul care vine să ne găsească cu un total de 187 000 ha. teren irigat în sistemul Carasu.

O tînără ramură în plină expansiune — turismul

RAMURĂ TÎNĂRĂ și eficientă a economiei noastre naționale, turismul dă prilej de afirmare și în acest domeniu al județului Constanța.

În imediata apropiere a cartierului Tomis Nord, între Lacul Siutghiol și Marea Neagră se află stațiunea Mamaia care are astăzi o capacitate de cazare de 33 400 locuri.

Cele 40 hoteluri, 70 restaurante, baruri, bufete și cofetării, locuri de agrement, teatrul de vară, cinematograful în aer liber, magazine, complexe comerciale, bazarul și tîrgul de vară acoperă o suprafață de 70 hectare.

Datorită investițiilor însemnate din partea statului s-a schimbat infățișarea și a celorlalte stațiuni. Eforie Nord, Eforie Sud, Techirghiol.

O amploare cu totul deosebită au cunoscut-o stațiunile din nordul orașului Mangalia aflate în imediata apropiere a mării și a unei frumoase păduri de stejar, populată cu fazani, iepuri, și căprioare. Stațiunile din această zonă : Neptun, Jupiter Venus Saturn și cea mai nouă stațiune, Olimp, totalizează 40 600 locuri.

Capacitatea de cazare a litoralului în 1972 însumează 110 000 locuri pe serie, numărul turiștilor interni și externi depășind 2 000 000.

Efectele — bunăstarea oamenilor muncii

PROGRAMUL multilateral de dezvoltare a economiei județului își vădește efectele în bunăstarea oamenilor muncii.

Veniturile bănești realizate de populație ca urmare a măsurilor luate de partid și de guvern, de majorarea salariilor, au cunoscut o linie ascendentă. Astfel de la salariul mediu de 1098 lei în 1965, s-a ajuns la 1481 lei în 1971.

Încă un argument al bunăstării : în perioada 1966—1971 au fost construite în județ numai din fondul statului și din credite 15.800 apartamente. Din fonduri proprii cetățenii și-au construit 10 700 locuințe în aceeași perioadă. În prezent toate localitățile din județ sînt racordate la rețeaua electrică.

Volumul desfacerii mărfurilor către populație a crescut considerabil în ultimii ani, după cum reiese din comparația de mai sus, în mii lei :

	1965	1971
— Volumul total al desfacerii mărfurilor.	2.494.113	4.575.223
— Mărfuri alimentare	831.413	1.424.371
— Mărfuri nealimentare	1.215.833	2.099.890
— Televizoare	7.131	10.585
— Aparate de radio	7.436	11.881
— Mașini de spălat rufe	4.329	5.463
— Frigidere	5.014	6.367
— Mașini de cusut	1.777	2.234
— Alimentația publică	446.867	1.050.962

Cîteva cifre care vorbesc despre viitor

REALIZĂRILE OBȚINUTE pînă în prezent în dezvoltarea economică și social-culturală sînt o chezășie a faptului că prevederile anilor următori vor fi înfăptuite cu succes.

Producția globală industrială a județului Constanța va fi la sfîrșitul anului 1972 cu 66,7% mai mare față de nivelul anului 1970, creîndu-se deja premise puternice pentru îndeplinirea planului cincinal în 4 ani și jumătate. Producția globală agricolă a județului a crescut cu 32%.

În perioada 1971—1975 investițiile se cifrează la circa 20 miliarde lei. Printre obiectivele ce se vor construi : Fabrica de beton celular autoclavizat Constanța, Fabrica de lapte praf Constanța, Fabrica de var Tașaul. La Cernavodă se va construi instalația mecanizată de prelucrare a agregatelor din Dunăre. În județ se va intensifica valorificarea zăcămintelor de diatomită de la Adamclisi și a diverselor amenajări.

La Șantierul naval se va construi un doc uscat de mare capacitate care să permită realizarea aici a unor vase de mare tonaj — 55.000—150.000 tdw.

Capacitatea de transport a flotei maritime va fi în 1975 de 3 ori mai mare decît în 1970 (mineraliere, petroliere și cargouri de mare capacitate de mărfuri generale).

În port se va construi un antrepozit frigorific pentru produsele agroalimentare și un siloz de ciment pentru export.

Valoarea mărfurilor ce se vor desface cu amănuntul prin comerțul socialist va fi în 1975 de 6 410 700 000.

Volumul mărfurilor realizate în județ și destinate exportului va fi de 3,5 ori mai mare față de realizările anului 1970.

O dezvoltare corespunzătoare va cunoaște agricultura. Prin parcul de tractoare și mașini agricole se va ajunge la mecanizarea integrală a tuturor lucrărilor. Prin extinderea irigațiilor, care vor cuprinde aproape 50% din suprafața arabilă, prin dezvoltarea chimizării și folosirea soiurilor de mare productivitate se vor crea condiții pentru creșterea producției agricole.

Baza materială a turismului pe litoral se va dezvolta și diversifica. Astfel, în acest cincinal este prevăzută construirea a peste 21.000 locuri în restaurante și hoteluri, din care 18.000 locuri au și fost date în folosință în anii 1971—1972.

Desigur că importante creșteri vor cunoaște și celelalte ramuri ale economiei și activitatea socială. Astfel, vor fi construite 12.000 apartamente, din care 4800 cu fondurile statului, iar 7200 proprietate personală, dar cu sprijinul statului prin credite.

★

AVEM CERTITUDINEA FERMĂ că oamenii muncii din județul Constanța mobilizați de organele și organizațiile de partid, vor depune eforturi sporite pentru realizarea angajamentelor luate în cinstea celei de-a XXV-a aniversări a proclamării Republicii și pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen.

ANUL X **viața economica**

SUMARUL

numărului 51 din 22 decembrie 1972

1—2—3
— **Republica 25**
• Dinamismul industriei extractive
de **Bujor Almășan**, ministrul minelor, petrolului și geologiei.
• Județele țării în preajma marii aniversări : Constanța
de **Gheorghe Trandafir**, secretar cu probleme economice al Comitetului județean Constanța al P.C.R.

4
— **Plan-angajamente**
Județul Dolj : Intense pregătiri pentru producția anului 1973
de ing. **Gh. Lupu**, șeful sectorului de coordonare și planificare a economiei în profil teritorial — Comitetul județean Dolj al P.C.R.

5
— **Investiții**
În 1973 — o rațională dozare a eforturilor pentru scurtarea termenelor de dare în funcțiune a noilor obiective
de **Tiberiu Simion**, Banca de Investiții.

6
— **Salarizare**
Un imperativ al accelerării ritmului de lucru pe șantiere : Extinderea acordului global de **C. Dan.**

7
— **Resurse materiale**
Deșeurile de metal — sursă valoroasă de materie primă (II)
Participă : **Gh. Gulan**, Centrala de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice și refractare ; ing. **Gheorghe Antoniu**, director D.G.A.D., M.I.M. ; ing. **Dumitru Moldoveanu**. C.S.P.

8
— **Finanțe • credit**
Accelerarea vitezei de rotație și solvabilitatea unităților economice
de dr. **A. Ișfănescu**, ec. **Al. Chirițescu.**

9
— **Agricultura**
Activitate economică cu valoare de exemplu într-o întreprindere inter-cooperatistă
de **Ion Manea**

10—11
— **Ancheta V.E.**
Cum funcționează sistemul național de perfecționare a pregătirii profesionale
de ing. **Gheorghe Damian**, director. Direcția pentru perfecționarea pregătirii profesionale.

12
— **Agenda economistului**
Semnează : dr. **Radu Gherghinescu, Victor Luncan, Ionel Kirmaier.**

13
— **Strategii de dezvoltare**
Petrochimie (II) : Pentru viitor — o concepție ofensivă ! — Găsirea combinației optime : produse-piețe
de **Iulian Bădin.**

14
— **Marketing**
• 15 întrebări despre marketingul turistic.
• Tehnici de cercetare a pieței (II)
de prof. dr. **Al. Zamfir.**

15
— **Informație • decizie**
Conturarea unei concepții de proiectare tipizată : SICMA-I

16
— **Relații economice externe ale României**
Dezvoltarea continuă a relațiilor economice și tehnico-științifice dintre România și U.R.S.S.
de **Radu Constantinescu**, vicepreședintele Comisiei guvernamentale de colaborare și cooperare economică și tehnică.

17
— **Concepte • metodologii**
Dezvoltări aplicative în cercetarea legăturilor dintre ramuri
de **T. Schatteles.**

18
— Economie mondială
Statul și politicile de investiții
de dr. **Sorica Sava.**

19
— Din presa țărilor socialiste : Diversificarea formelor de promovare a comerțului exterior

ÎN SUPLIMENT :
• Convenții internaționale pentru transporturile de mărfuri pe căile ferate de **Gh. Tigăeru.**
• Tehnici promoționale în exporturile de mașini și utilaje de doctorand **A. Moțiu.**

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația" str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

plan-angajamente

- **O producție suplimentară în 1972 de 243 milioane lei**
- **Cea mai mare parte a sporului de producție obținut pe seama creșterii productivității muncii.**
- **Pregătiri intense pentru noul an de plan :**
  — aproape întreaga producție pe 1973 nominalizată ;
  — acțiunea de încheiere a contractelor economice privind aprovizionarea tehnico-materială se cere impulsionată.
- **Rezerve importante de economisire a materiilor prime în majoritatea întreprinderilor.**

JUDEȚUL DOLJ

INTENSE PREGĂTIRI PENTRU PRODUCȚIA ANULUI 1973

POATE MAI MULT ca oricind, cei ce își desfășoară activitatea în întreprinderile județului nostru, s-au străduit să dobîndească în acest an, în marea întrecere socialistă ce se desfășoară pentru îndeplinirea cincinalului actual înainte de termen, realizări de un cît mai mare prestigiu. Și e firesc să fie așa. Condițiile existente — industria județului dispune de un puternic potențial tehnic — permit realizarea de produse de certă valoare atît pentru economia noastră, cît și pentru export. Mai mult, un factor stimulativ pentru realizări de vîrf l-au constituit și marile evenimente din acest an : Conferința Națională a partidului și aniversarea unui sfert de veac de la proclamarea Republicii. Este de subliniat că, **datorită eforturilor depuse, valoarea producției marfă realizată pe 11 luni din acest an este mai mare cu 14,7% față de aceeași perioadă a anului trecut, iar prin depășirea planului au fost livrate suplimentar economiei naționale produse în valoare de 194,7 milioane lei.**

Din datele preliminate rezultă că **la nivelul județului producția marfă pe acest an, va fi realizată la 23 decembrie,** urmînd să obținem în plus o producție în valoare de 243 milioane lei. Numai în perioada 1 ianuarie — 30 noiembrie a.c. s-a realizat peste plan 57,4 mii kW motoare electrice, 2800 tone țiței extras, aproape 2 milioane kWh energie electrică, 72,3 mii m.p. țesături tip bumbac, 14 milioane lei confecții textile, peste 3800 tone ulei comestibil, mai bine de 1800 tone zahăr, aproape 640 tone brînzeturi, 655 tone carne de porc și altele. Merită relevat faptul că pînă la sfîrșitul lunii noiembrie a.c. un număr de 6 unități industriale și-au realizat în întregime sarcinile de plan la producția marfă, iar alte 4 unități economice — pînă la 15 decembrie.

UN ACCENT deosebit a fost pus — în acest an — pe **lărgirea preocupărilor în direcția ridicării calitative a întregii activități economice, în scopul obținerii unei înalte eficiențe.** Ca urmare a folosirii mai raționale a spațiilor de producție, a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, prin extinderea mecanizării unor lucrări și a utilizării mai din plin a timpului de lucru, **productivitatea muncii a înregistrat o creștere de 6,4% față de aceeași perioadă a anului trecut, fapt ce a permis ca cea mai mare parte a sporului producției globale să fie obținut pe această cale.**

Acțiuni multiple au fost întreprinse și în direcția **reducerii costurilor de producție,** îndeosebi pe calea utilizării judicioase a materiilor prime și a materialelor. În acest sens în majoritatea întreprinderilor au fost luate măsuri pentru reproiectarea unor produse cu consum mare de materii prime, pentru introducerea unor tehnologii avansate de fabricație, reducerea consumurilor specifice planificate, aprovizionarea, pe cît posibil la dimensiuni corespunzătoare, cu materiale — îndeosebi laminate, cherestea și altele — fapt ce s-a concretizat în dobîndirea de însemnate economii. **Pe 11 luni, pe ansamblul județului s-au economisit 3,5 mii tone metal** (din care numai Grupul de uzine „Electroputere" 2,6 mii tone), **52,9 milioane kWh energie electrică și aproape 31 mii tone combustibil convențional.**

Firește, în cursul realizării planului pe acest an s-au ivit și diferite greutăți generate, pe de o parte, de nerespectarea contractelor economice de către unii furnizori de materiale, iar pe de altă parte, de deficiențele organizatorice ale întreprinderilor noastre privind gospodărirea cu grijă a potențialului de care dispun, fapt ce a determinat în anumite perioade rămîneri în urmă în realizarea sarcinilor de plan. Biroul județean de partid, prin comisia economică, organizațiile de partid din întreprinderi și comitetele oamenilor muncii, a organizat, pe parcursul anului, analize, consultări cu cadre de specialitate, stabilind măsuri operative pentru înlăturarea neajunsurilor ivite în fiecare caz în parte. O metodă care a dat rezultate bune a fost și aceea că am solicitat și sprijinul birourilor județene și a comisiilor economice respective din alte județe ale țării pentru a acționa pe lîngă diferiți furnizori să urgenteze livrarea materiilor prime și a materialelor prevăzute în contracte pentru unitățile beneficiare doljene. Aceste metode cît și altele (extinderea experienței înaintate, promovarea de tehnologii noi) au avut înrîurire directă asupra stimulării avîntului creator, în ridicarea nivelului realizărilor de la o perioadă la alta.

ODATĂ cu activitatea desfășurată în fiecare întreprindere, pentru a încheia în cele mai bune condiții sarcinile de plan și angajamentele asumate pe acest an, **încă din trimestrul III a.c., comitetele oamenilor muncii, cadrele de bază din întreprinderi sub conducerea organizațiilor de partid, au început să facă pregătirii intense pentru asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare producției pe 1973** an hotărîtor în îndeplinirea cincinalului înainte de termen. Este elocvent de arătat că **în 1973 planul la nivelului județului marchează o creștere de 15% față de 1972, fiind mai mare cu peste 800 milioane lei în raport cu prevederile inițiale ale planului cincinal.** În cadrul pregătirilor două probleme principale au stat și stau în atenția noastră : **nominalizarea producției și contractarea ei cu beneficiarii și asigurarea aprovizionării tehnico-materiale, respectiv încheierea contractelor economice cu întreprinderile furnizoare de materii prime și materiale.** În ce stadiu se află în prezent aceste două acțiuni ?

Din situația existentă la ora actuală rezultă că, **producția-marfă este nominalizată aproape în întregime la toate întreprinderile industriale ale județului.** De asemenea pentru primul trimestru al anului 1973 marea majoritate a întreprinderilor au încheiat și contracte de livrare a produselor. Rezultate mai bune în această direcție au obținut Grupul de Uzine „Electroputere" (contracte încheiate în proporție de 98,3%), Uzina de mașini agricole (95,4%), Fabrica de confecții (100%), Fabrica „Independența" (100%) etc. Se poate afirma că toate produsele fabricate de unitățile economice ale județului au desfacerea asigurată.

Dacă în domeniul nominalizării planului și al contractării produselor cu beneficiarii nu se ridică probleme deosebite, care să afecteze buna desfășurare a producției pe 1973, nu același lucru se poate spune despre **aprovizionarea tehnico-materială.** Și în această direcție, ținînd seama de experiența anilor trecuți, cînd datorită greutăților ivite în domeniul aprovizionării în unele întreprinderi sarcinile de plan nu au putut fi realizate ritmic, unele rămînînd chiar sub proporțiile stabilite, la **indicațiile Biroului județean de partid, comisia economică, organizațiile de partid și colectivele de conducere din întreprinderi, au inițiat o serie de acțiuni pentru a grăbi încheierea contractelor economice cu furnizorii de materii prime și materiale.** Deși acțiunea de contractare a necesarului de materiale a fost întîrziată și în acest an, totuși prin demersurile stăruitoare făcute pe lîngă ministere, centrale industriale și întreprinderi furnizoare, **s-a reușit ca, la principalele materiale, contractele economice să fie încheiate pînă în prezent în proporție de peste 60%, în unele unități acestea fiind asigurate în întregime.** În vederea clarificării unor probleme ce se mai ridică în acest domeniu, cu concursul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe se desfășoară în prezent o vastă acțiune în toate unitățile. În tot cazul, se cer depuse eforturi în continuare la toate nivelele, astfel încît pînă la începutul noului an, fiecare întreprindere să aibă asigurate condițiile tehnico-materiale necesare, putînd astfel să-și organizeze de așa natură activitatea încît sarcinile de plan și angajamentele să fie realizate ritmic.

ÎNDEPLINIREA sarcinilor de plan pe 1973 la parametrii maximali — așa cum rezultă din documentele plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie — impune luarea unor **măsuri hotărîte pentru depistarea și valorificarea rezervelor existente în domeniul sporirii producției și productivității muncii, a reducerii costurilor de fabricație în vederea obținerii unei înalte eficiențe economice.** Pentru aceasta în fiecare întreprindere au fost întocmite cuprinzătoare planuri de măsuri tehnice și organizatorice, a căror înfăptuire încă în acest an, va permite ridicarea gradului de utilizare a capacităților de producție, a forței de muncă și a timpului de lucru — domenii în care există încă rezerve însemnate ce se cer și pot fi fructificate mai bine. Pe de altă parte, în centrul atenției se află și aplicarea unor măsuri în vederea reducerii sistematice a consumurilor specifice de materii prime și materiale. În acest sens, **în cursul trimestrului IV 1972 au fost inițiate în majoritatea întreprinderilor acțiuni multiple ce vor continua și în tot cursul anului 1973. Se apreciază că este cu putință să se economisească cel puțin 12,4 mii tone metal, 2 mii m.c. material lemnos. 2 mii tone ciment, aproape 90 milioane kWh energie electrică, 9,2 mii tone combustibil convențional etc.** Evident, depistarea rezervelor de economisire a fondurilor materiale și bănești va constitui o acțiune permanentă, deoarece atît anii trecuți, cît și anul 1972, ne-au demonstrat că în întreprinderi există încă mari posibilități de ridicarea gradului de gospodărire a materiilor prime și a materialelor, de diminuare a consumurilor specifice, de înlăturare a cauzelor care duc la plata de dobînzi și penalizări etc.

Pregătindu-se să sărbătorească a 25-a aniversare a proclamării Republicii cu sarcinile de plan pe 1972 și angajamentele asumate îndeplinite și depășite, oamenii muncii din județul nostru își afirmă, în același timp hotărîrea lor fermă să muncească cu abnegație pentru a dobîndi în continuare noi realizări, pentru înfăptuirea înainte de termen a actualului cincinal.

ing. Gh. LUPU
șeful sectorului de coordonare și planificare a economiei în profil teritorial — Comitetul județean Dolj al P.C.R.

investiții

„Planul pe 1973 prevede îmbunătățirea, în continuare, a indicatorilor de eficiență economică a investițiilor. Toate eforturile trebuie concentrate spre realizarea și punerea în funcțiune, la termenele planificate, a investițiilor cu caracter productiv. Avem în vedere, de asemenea, continuarea realizării construcțiilor de locuințe, spitale, școli, creșe și cămine".

Din expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la lucrările plenarei C. C. al P. C. R. din 20-21 noiembrie 1972.

O RAȚIONALĂ DOZARE A EFORTURILOR PENTRU SCURTAREA TERMENELOR DE DARE ÎN FUNCȚIUNE A NOILOR OBIECTIVE

- **Dimensionarea și repartizarea mai judicioasă a noilor capacități pe diferitele ramuri ale economiei naționale.**
- **Sistarea unor lucrări în curs de execuție cu caracter neproductiv**
- **Cerințe ale obținerii unei eficiențe maxime :**
  — **respectarea termenelor de punere în funcțiune ;**
  — **atingerea parametrilor proiectați la noile capacități de producție.**

PENTRU 1973, planul de dezvoltare al economiei naționale, stabilește sarcini însemnate și în domeniul investițiilor. Un accent important este pus pe o **și mai rațională dimensionare și repartizare a investițiilor, cît și pe creșterea eficienței economice a acestora**. Pentru aceasta s-au avut în vedere, criterii determinante ca, de pildă, stabilirea resurselor materiale ce pot fi alocate din producția internă, importurile posibile,capacitățile existente și gradul lor de utilizare, precum și cele în curs de execuție. În dimensionarea planului pe 1973, de pildă, s-a ținut cont de acțiunea desfășurată de titularii și beneficiarii pe investiții pentru identificarea rezervelor privind soluțiile constructive și tehnologice ale noilor obiective care să permită reducerea investiției specifice, **determinîndu-se pe această cale economii de peste 4,8 miliarde lei față de prevederile inițiale, economii ce au fost dirijate spre obiective productive din sectoarele metalurgic, construcții de mașini, materiale de construcții, industria ușoară etc.**

Totodată, avînd în vedere sarcinile exprese trasate de partid, la **stabilirea sarcinilor de plan pe 1973, s-a avut în vedere renunțarea și, după caz, chiar sistarea unor lucrări în curs de execuție cu caracter neproductiv, precum și renunțarea la începere din anul viitor a acelor obiective pentru care, inițial, erau prevăzute volume mici de investiții de realizat.** Trebuie, de asemenea, menționat că nu s-au mai cuprins fonduri pentru dotări cu obiecte de inventar de natura fondurilor fixe, pentru înlocuiri de utilaje în cazul cînd acestea mai pot fi încă utilizate cu randament corespunzător, pentru terminări de lucrări care nu sînt strict necesare la capacitățile puse în funcție etc. În asemenea condiții, **planul pe anul 1973 prevede realizarea unui volum de investiții centralizate de 93,8 miliarde lei, ceea ce reprezintă o creștere de 7,6% față de planul pe anul 1972.**

O PROBLEMĂ importantă în definitivarea planului de investiții pe 1973 a constituit-o **repartizarea investițiilor pe diferitele ramuri ale economiei, repartizare ce reflectă direcțiile principale ale politicii partidului privind dezvoltarea întregii economii naționale, concretizată în prioritățile ce se acordă ramurilor hotărîtoare pentru dezvoltarea economico-socială.** Iată, de ce, o trăsătură esențială a planului **pe anul viitor, o constituie concentrarea resurselor materiale, financiare și de forță de muncă asupra principalelor obiective de investiții menite să determine dezvoltarea și modernizarea economiei naționale.**

Această concentrare poate fi redată în mod sugestiv prin cîteva cifre : din volumul total al investițiilor centralizate, pentru industrie vor fi alocate 58,4 miliarde lei (peste 62%), iar pentru agricultură 10,6 miliarde lei. Semnificativ este, de asemenea, faptul că pentru anul viitor, s-a prevăzut începerea execuției la 215 obiective principale, cu 130 mai puțin decît în acest an. Fără îndoială că această concentrare a forțelor va avea drept efect înlăturarea unor fenomene negative care determinau rămîneri mari în urmă în execuția lucrărilor pe unele șantiere, prelungirea duratelor de realizare a obiectivelor ducînd la importante cheltuieli neeconomicoase. Se va obține astfel o reducere importantă a volumului de fonduri de investiții imobilizate în lucrări neterminate și în curs de execuție.

Diminuarea numărului de șantiere aflate în execuție simultană va contribui la asigurarea condițiilor de realizare și respectare a termenelor de dare în folosință din anul 1973 a celor 490 capacități industriale de producție principale și a celor 46 capacități agrozootehnice mai importante.

Dacă acestea sînt principalele coordonate ale dimensionării și repartizării planului pe 1973, fără îndoială că **latura calitativă a acestuia se va exprima prin creșterea eficienței economice a investițiilor**. Activitatea desfășurată cît și rezultatele dobîndite în ultimii ani în realizarea programelor de investiții, au scos în evidență preocuparea susținută a factorilor răspunzători pentru găsirea celor mai bune soluții în determinarea unei eficiențe economice sporite. În același timp, s-au manifestat și unele laturi mai puțin pozitive, cum ar fi, de exemplu, **supradimensionarea construcțiilor.** Nu de puține ori, unii proiectanți s-au dovedit „darnici" în dimensionarea spațiilor de construit și a altor elemente de construcții, fapt pentru care gradul de ocupare al suprafețelor construite a fost necorespunzător. Așa se explică faptul că la Fabrica de tapițerie „Relaxa"-Mizil, de exemplu, 40% (2 500 m.p.) din suprafața construită a halei de fabricație se utilizează pentru spațiu de depozitare, la Fabrica de Ferite-Urziceni (dezvoltarea etapei 1970) în hala de fabricație nu este utilizată o suprafață de 2 500 m.p. și a cărei ocupare va putea fi realizată abia în 1974, sau la Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni — unde, de asemenea, o parte din hala de fabricație este folosită pentru depozitarea produselor finite etc.

Tot atît de relativ neproductivă poate fi considerată și acea investiție care, deși pe deplin fundamentată sub aspectul eficienței, urmează a se realiza într-un sector în care capacități similare nu sînt încărcate corespunzător. Nu mai trebuie subliniată credem, obligația titularilor, beneficiarilor, proiectanților ca înainte de a propune noi investiții, să ia măsuri, în primul rînd, **pentru folosirea intensivă a capacităților existente, pentru care indicele de utilizare a timpului disponibil trebuie să se ridice la cel puțin 85%** — așa cum se subliniază în documentele plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c.

REFERINDU-NE la eficiența economică a investițiilor trebuie relevată ca o primă latură **necesitatea ca obiectivele planificate să fie date în funcțiune la termenele stabilite la întreaga capacitate.** În această privință, se cere menționat faptul că în 1972, ca și în anii anteriori, la o serie de titulari s-a înregistrat nerespectarea termenelor de **punere în funcțiune la datele planificate, ceea ce a condus la o aglomerare a predărilor în cursul trimestrului IV și mai ales în luna decembrie.** Din păcate, cu toate eforturile depuse, o serie de capacități nu au mai putut fi realizate în anul de plan, ceea ce a dus la sporirea eforturilor în anul următor. Cazuri mai frecvente de asemenea situații se constată în ramurile chimie, construcții de mașini și materiale de construcții. La înregistrarea acestei situații, s-a ajuns atît datorită unei pregătiri necorespunzătoare a investițiilor respective (asigurarea cu întîrziere a documentațiilor tehnice, necontractarea unor utilaje sau contractarea acestora cu termene necorelate cu necesitățile la montaj), cît și unei organizări defectuoase a producției pe șantiere. În legătură cu acest aspect, este de arătat că planul pe 1973, prevede o creștere importantă a productivității muncii în construcții (cu 7,0%) pe baza mecanizării, automatizării, folosirii prefabricatelor, ceea ce va conduce, implicit, la o reducere a duratelor de execuție.

Cea de a doua latură **constă în atingerea parametrilor proiectați**. În această privință — așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea făcută la ultima plenară a C.C. al P.C.R. — se manifestă încă neajunsuri, la 69 capacități puse în funcțiune pierzîndu-se pînă la 30 septembrie a.c., o producție de 1 215 milioane lei. Dacă analizăm cauzele acestor nerealizări — în fapt pierderi — constatăm că ele sînt determinate de neajunsurile în fundamentarea economică a investițiilor respective, cum ar fi lipsa de materii prime defecțiuni apărute în exploatarea utilajelor achiziționate etc.

VALORIFICAREA experienței pozitive dobîndite în anii precedenți, înlăturarea fermă a deficiențelor care se mai manifestă în procesul de realizare a investițiilor, concentrarea atenției cu prioritate spre obiectivele importante, vor constitui, fără îndoială, pîrghii importante în realizarea planului pe 1973 la parametrii maximali.

Tiberiu SIMION
Banca de Investiții

DIN CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE

30 DECEMBRIE

ÎN OBIECTIV : PRODUCȚIA ANULUI VIITOR

ÎN ACESTE ZILE de sfîrșit de an, sute de întreprinderi din toată țara, ramuri industriale, economia unor întregi județe raportează îndeplinirea în avans a sarcinilor și angajamentelor suplimentare privind anul 1972, realizarea peste prevederi a unor importante cantități de produse, destinate consumului productiv sau desfacerii către populație. Concomitent, pe scară largă, se desfășoară pregătirile pentru producția anului viitor.

- La **Uzina de utilaj greu „Progresul"** din Brăila, studiile întocmite prevăd ca volumul de manoperă necesar pentru executarea excavatoarelor mecanice să fie anul viitor cu 6% mai mic față de 1972, iar consumul de metal pentru excavatoarele hidraulice să scadă în medie cu 700 kg pe fiecare produs. Se anticipează realizarea din metalul economisit a peste 20 de excavatoare.

- Specialiștii **Uzinei de sîrmă și produse din sîrmă Buzău** au asimilat noi tipuri de electrozi și alte produse din sîrmă competitive pe piața externă. În același timp atingerea mai rapidă a parametrilor proiectați la instalațiile noi cu care a fost dotată secția de plase sudate și linia numărul 3 de electrozi va permite în 1973 realizarea unui volum de producție de două ori mai mare decît cel realizat în anul pe care îl încheiem.

- Chimiștii de la **Uzina de fire și fibre sintetice** de la **Săvinești** și-au propus să reducă cu aproape 28 lei cheltuielile la 1.000 de lei producție marfă. Pentru anul viitor se prevede punerea în funcțiune a unei instalații de recuperare a etilenei din amestecuri reversibile, creșterea randamentului instalației de acid adipic, punerea în funcțiune a unor agregate de expandare a apelor reziduale de la secția de acrilonitril, valorificarea deșeurilor de fibre melana prin refilare în stația pilot.

- Producția anului 1973 se află în centrul atenției și la **Uzina de utilaje pentru construcții „6 Martie"** din **Timișoara**, unitate care exportă aproape 50% din cantitățile de utilaje pe care le realizează. Sarcinile anului viitor au fost nominalizate pe secții și ateliere, ceea ce a permis o pregătire minuțioasă. În același timp, uzina a asigurat, prin îmbunătățirea colaborării economice directe cu beneficiarii contractarea tuturor produselor pe care le va livra în prima jumătate a anului 1973. Alte măsuri privesc valorificarea superioară a metalului, în primul rînd prin reproiectarea unor subansamble.

- Pentru livrarea laminatelor la dimensiunile cerute de întreprinderile constructoare de mașini, siderurgiștii de la **Hunedoara** și **Reșița** desfășoară o atentă analiză a solicitărilor beneficiarilor. În acest an, în cele două mari centre siderurgice s-au economisit pe această cale 5.000 de tone laminate. Tot în scopul extinderii producției de laminate la dimensiunile cerute de beneficiari, Combinatul siderurgic **Galați** a editat cataloage, prospecte și pliante pe care le trimite tuturor solicitanților de metal. La Uzina „Laminorul" din **Brăila** a început construcția unor instalații care vor asigura livrarea către beneficiari a laminatelor în cantități și dimensiuni mici.

Pentru anul 1973 au fost întreprinse în întreaga industrie siderurgică noi măsuri pentru extinderea producției de oțeluri înalt aliate, refractare și inoxidabile necesare fabricării utilajelor chimice, energetice, autocamioanelor. autoturismelor etc.

salarizare

- Puternic stimulent pentru îmbunătățirea producției și sporirea cîștigurilor în raport direct cu cantitatea și calitatea muncii.
- Avantaje incontestabile... contestate de inerție.
- Toți sînt de acord că e bine cu... acord (global), dar trecerea de la vorbe la fapte se face încă prea încet

Un imperativ al accelerării ritmului de lucru pe șantiere

EXTINDEREA ACORDULUI GLOBAL

ȚINÎND seama de sarcina trasată de Conferința Națională a P.C.R. de a se asigura în următorii 4—5 ani dublarea productivității muncii în construcții-montaj, extinderea acordului global devine o necesitate obiectivă și urgentă. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 20-21 noiembrie a.c. **„trebuie să stimulăm oamenii să treacă la acordul global, iar ca rezultat al creșterii producției fizice să obțină și venituri superioare"**.

Într-adevăr, sînt numeroase faptele care atestă că **acordul global constituie un puternic stimulent atît pentru grăbirea ritmului lucrărilor pe șantiere, cît și pentru sporirea cîștigurilor, în raport direct cu cantitatea și calitatea muncii lucrătorilor pe șantiere**. Un exemplu concludent ni-l oferă în acest sens lotul 2 (șantierul nr. 3) din Bacău al Trustului de construcții industriale al municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej. Aici salarizarea în acord global la nivelul brigăzilor se aplică de la jumătatea anului 1970, iar de la 1 ianuarie 1971 s-a trecut la forma ei mai complexă, încheindu-se contract-angajament cu întregul colectiv al lotului — care alcătuiește o formațiune unică de 220 de oameni, inclusiv personalul tehnic, economic, de specialitate și administrativ. Iată cum a decurs execuția obiectivelor de pe platforma industrială a Bacăului, aflate în execuție în acest an : la Fabrica de șuruburi capacitățile scadente în 1972 au fost predate beneficiarului cu 30—90 de zile înainte de termen ; la Fabrica nouă de mașini-unelte, planul valoric anual a fost îndeplinit încă de la 20 august, o suplimentare de 25% a fost realizată pînă la finele lunii octombrie, ceea ce a permis o nouă majorare a sarcinii ; noua capacitate de la Fabrica de hîrtie și celuloză „Letea", pusă în funcțiune la termenul planificat — 30 iunie — a atins de pe acum parametrii proiectați, datorită și bunei calități a lucrărilor de construcții ; se desfășoară bine activitatea și la lucrările de extindere a Uzinei metalurgice.

Care este „secretul" acestor realizări ?

Constructorii au rezolvat cu multă inițiativă probleme legate de creșterea gradului de industrializare a lucrărilor, colaborînd cu proiectanții încă de la elaborarea studiilor tehnico-economice, organizînd preturnarea pe șantier a unui volum important de prefabricate din beton. S-a perfecționat, de asemenea, organizarea muncii ; disciplina, autocontrolul au asigurat un indice ridicat de folosire a fondului de timp de lucru. Ca urmare, lucrările se realizează cu un consum de manoperă și de materiale mai mic decît cel prevăzut în devize. **Rezultatele din primele 11 luni permit să prezume că productivitatea muncii pe salariat va atinge, anul acesta mai mult decît dublul mediei planificate pe ansamblul ramurii de construcții-montaj. Cîștigul mediu lunar se ridică, la acest lot, la peste 1500 de lei** (față de 1420 lei, cît e planificat). **depășind cu 200 lei nivelul dinaintea introducerii acordului global.**

Exemplul acestui lot din Bacău este cît se poate de sugestiv în ce privește înfăptuirea în practică a obiectivelor ce au fost avute în vedere cu prilejul introducerii acordului global în construcții-montaj, prima ramură care a beneficiat de aplicarea acestei forme elastice de salarizare.

Evoluția — încă lentă — a extinderii

S-A DEMONSTRAT statistic (datele pe semestrul I a.c.) că prin simpla lui forță stimulatoare, rezultînd din transpunerea consecventă în viață a principiului socialist de salarizare după cantitatea și calitatea muncii depuse, prin organizarea mai bună a muncii și producției, pe care o presupune, **acordul global asigură** — chiar fără a se interveni asupra soluțiilor tehnice de execuție sau a dotării șantierelor — **o productivitate medie mai înaltă cu 15—20% decît cea obținută la lucrările în acord simplu. Economia medie de manoperă în om-ore la 1 milion de lei producție a reprezentat 18,2% ; durata de execuție a construcțiilor se reduce considerabil** (16,9% din lucrările contractate în această formă de salarizare au fost realizate înainte de termen, 81,5% la termen și numai 1,6% au întîrziat). Faptul că garanțiile reținute se restituie numai în cazul recepționării lucrărilor fără observații sau după efectuarea tuturor remedierilor, a mărit responsabilitatea și exigența formațiilor de lucru față de calitatea execuției.

A fost îmbunătățită succesiv metodologia de aplicare, trecîndu-se de la acordul global pe lucrări și părți de lucrări de specialitate, executate de echipe și brigăzi, la cel pe obiecte întregi, loturi, șantiere. grupuri de șantiere-platformă, unități de producție secundar-industrială — cuprinzîndu-se și personalul tehnic-administrativ. O serie de consfătuiri și schimburi de experiență au făcut larg cunoscute rezultatele obținute.

Și totuși, extinderea acestei forme de salarizare în construcții-montaj, decurge încă lent, fiind departe de a atinge nivelul de 60—80% din numărul total al lucrătorilor de pe șantiere — nivel prevăzut în „Programul de măsuri pentru îmbunătățirea activității de construcții-montaj", aprobat în octombrie 1971 de Secretariatul C.C. al P.C.R. Astfel, **cu toate că în primele trei trimestre ale acestui an s-a executat în acord global un volum de lucrări de construcții-montaj** (în antrepriză) **cu peste 5 miliarde de lei mai mare decît în perioada corespunzătoare din 1971, gradul de cuprindere a muncitorilor a crescut cu numai 10,2%, ajungînd la 46,7%**. Din totalul de 52 115 contracte încheiate în perioada ianuarie-septembrie 1972, numai 530 au fost la nivel de lot sau șantier. În formațiile ce execută lucrări în acord global sînt incluși doar circa 3% din totalul salariaților tehnico-administrativi. ceea ce nu stimulează îndeajuns sporirea eforturilor acestui personal în crearea unor condiții tehnico-organizatorice de lucru cît mai bune. Iată în tabelul nr. 1 cum a evoluat extinderea acordului global în trimestrul III din acest an — perioadă optimă de lucru pe șantiere :

După cum rezultă din tabelul nr. 1, sînt organizații de construcții-montaj ale Ministerului Industriei Metalurgice, fostului Minister al Industriei Construcțiilor de Mașini sau Departamentului Îmbunătățirilor Funciare — care, deși execută lucrări cu un profil ce se pretează foarte bine la salarizare în acord global, se mențin la un nivel scăzut de extindere a acesteia și, în plus, o aplică într-un mod neeficient, ceea ce rezultă din raportul între proporția din total a muncitorilor cuprinși și cea a producției realizate (din acest punct de vedere se remarcă situația favorabilă la unitățile de execuție ale Ministerului Construcțiilor Industriale, Ministerului Energiei Electrice și M.E.F.M.C., unde posibilitățile de creștere a productivității muncii prin stimularea materială au fost judicios valorificate).

Tabel nr. 1

Extinderea salarizării în acord global la organizațiile de construcții-montaj (antrepriză)

	Muncitori cuprinși în acord global (în % din total)		Producție realizată în acord global (în % din total)	
	30 iunie 1972	30 sept. 1972	30 iunie 1972	30 sept. 1972
Total	43,7	46,7	53,7	54,6
Organizații de construcții ale ministerelor	41,9	42,2	52,9	52,9
din care :				
— M.C. Ind.	43,1	42.1	55,8	59,8
— M.E.E.	45,4	46,6	66,1	67,8
— M.I.C.M.	33,9	40,5	23,5	26,0
— M.I.M.	20,4	30,3	41,1	39,1
— M.T.T.Tc.	50,5	49,9	42,1	47,5
— M.A.I.A.A. (Dep. îmb. funciare)	24,8	23,9	31,9	26,9
— M.E.F.M.C.	64,7	63,6	84,1	86,4
Organizații de construcții ale cons. populare	55,8	58,0	59,4	59,5

Ce determină această evoluție nesatisfăcătoare ? După cum a rezultat dintr-o serie de analize concrete, este vorba, în primul rînd, de **cauze de ordin subiectiv, legate de lipsa de pregătire și organizare a unor șantiere și locuri de muncă, de programare nejudicioasă care determină mutarea formațiilor de lucru la alte lucrări înainte de a le termina pe cele contractate în acord global, de nerespectarea graficelor de deschidere a frontului de lucru.** O importantă influență negativă exercită, de asemenea, defecțiunile de aprovizionare cu materiale (în cursul trimestrului III, o serie de șantiere au dus lipsă de ciment; au existat dereglări în livrarea unor prefabricate), întîrzierea predării unor documentații tehnico-economice de către beneficiari, nelivrarea la timp de către furnizori a unor utilaje tehnologice — situații în care multe contracte-angajament n-au mai putut fi respectate, parte din ele fiind chiar reziliate pe parcursul executării. Nu este însă mai puțin adevărat că la o serie de organizații de construcții-montaj. **sarcina extinderii acordului global a fost considerată de importanță minoră fiind lăsată la latitudinea compartimentelor de salarizare de la șantiere, în loc ca organele de conducere să ducă în această privință o politică bine orientată. cu măsuri consecvente și cu un control riguros.**

Condiții pentru o generalizare rapidă

PROGRAMUL-CADRU minimal privind dublarea productivității muncii în construcții în următorii cinci ani și scurtarea duratei de execuție a investițiilor, elaborat de Ministerul Construcțiilor Industriale, **prevede extinderea executării lucrărilor în acord global la nivel de formație, lot, șantier, grup de șantiere-platformă, în vederea cuprinderii a circa 90% din totalul efectivelor.** Prin urmare, aceasta va deveni forma curentă de salarizare în construcții. Importantă este însă nu numai creșterea cantitativă ci, în primul rînd, realizarea în fapt a avantajelor în ce privește mărirea productivității muncii, scurtarea duratei de execuție și îmbunătățirea calității lucrărilor. Se cere, de aceea, să se acționeze în mod susținut pentru continua perfecționare a pregătirii și organizării lucrărilor, pentru eliminarea cauzelor care mai provoacă abateri de la ordinea tehnologică normală, descompletarea echipelor și stagnări. **Cadrele tehnico-administrative, pe care metodologia de salarizare în acord global le scutește de un important volum de muncă** (eliminîndu-se foile de acord, simplificîndu-se formele de calcul al realizărilor lunare individuale), **sînt datoare să se ocupe îndeaproape de asigurarea la timp a fronturilor de lucru, a utilajelor și materialelor necesare, de condițiile sociale ale muncitorilor.**

Este cazul ca formațiile de lucru, loturile și șantierele, care lucrează în acord global, să facă uz mai larg — dar cu tot discernămîntul — de posibilitatea de a diferenția cîștigurile individuale cu pînă la plus-minus 20%, în funcție de aportul efectiv al fiecărui salariat la realizările întregului colectiv. Un asemenea mod de stimulare,, respectiv de penalizare, folosit încă foarte timid în prezent, este menit să corecteze nivelarea care constituie, de fapt, o inechitate.

În vederea înlăturării unor piedici în calea extinderii acordului global, recent a avut loc o consfătuire ce a reunit cadre din numeroase organizații de construcții-montaj și din organele centrale de specialitate, pentru dezbaterea unor propuneri de îmbunătățire a metodologiei, în special în ce privește cuprinderea si modul de remunerare a personalului T.A. Principiul urmărit este acela ca în manopera totală — directă și indirectă — ce se contractează să se includă și cota-parte a salariilor personalului tehnico-administrativ (pe obiect, parte de obiect, lucrări de specialitate și categorii de lucrări) ; această manoperă să fie plătită la executarea în termen a lucrărilor ; restituirea garanțiilor salariaților tehnico-administrativi să fie condiționată de încadrarea în consumurile specifice de materiale (la loturi și șantiere), îndeplinirea nivelului minim planificat al productivității muncii și înscrierea în nivelul maxim admis al cheltuielilor la 1000 lei producție de construcții-montaj (la grupuri de șantiere). Depășirea productivității muncii va da dreptul la plata unor substanțiale adaosuri de acord. Concretizarea cît mai grabnică a acestor propuneri, care s-au bucurat de o largă apreciere, va crea condiții și mai favorabile pentru extinderea acordului global.

C. DAN

DIN CARNETUL CONSUMATORULUI

Opțiunile pentru aperitive

CU OCAZIA unui sondaj efectuat de Institutul de cercetări comerciale la sectorul de băuturi al celui de al 6-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum ce a avut loc la București în luna august 1972, a rezultat că 64% din cei 1172 de vizitatori intervievați sînt consumatori de băuturi aperitive. Din totalul nonconsumatorilor de 46%, aproape 40% și-au motivat neobișnuința de a consuma aperitive prin alte obiceiuri de consum și anume preferința pentru vin. Circa 30% au explicat neobișnuința consumului de aperitive prin restricții impuse de un regim medical. Dintre sortimentele de băuturi aperitive cuprinse în sondaj (Bitter, Felix, Păltiniș, Ambasador, Gin Cocktail și Gin Extra 70), cele mai multe preferințe s-au exprimat pentru Bitter (70%). Circa 60% din consumatorii de aperitive le preferă fără un alt amestec, iar restul de 40% în diferite combinații gen cocktail.

Sondajul a relevat faptul că există posibilități de extindere a segmentului de piață constituit de consumatorii de aperitive, dar cu condiția îmbunătățirii calității acestora, multe nediferențiindu-se acum prea mult între ele. În plus, cele apreciate ca „foarte bune", de exemplu sortimentul Ambasador (57%), de multe ori se găsesc în cantități insuficiente și numai ocazional în unele magazine. De asemenea s-au făcut sugestii cu privire la prezentarea în ambalaje mai atrăgătoare, la evidențierea mai pregnantă a mărcii de fabrică, la lărgirea gamei sortimentale, la îmbutelierea în sticle mai mici a unor sortimente etc.

În legătură cu calitatea unor băuturi cum este vinul spumos, un alt sondaj a evidențiat faptul că numai 30% din cele 929 de persoane anchetate au dat calificativul de „foarte bun" acestui produs. Așa se explică și frecvența redusă a consumului de vin spumos, 45% din cei anchetați fiind neconsumatori absoluți și numai 15,6% consumatori ocazionali. Este interesant de remarcat că 40% din nonconsumatorii absoluți au motivat acest lucru prin necunoașterea produsului. De unde rezultă că există mult loc pentru publicitate. dar și pentru ridicarea calității unor produse.

resurse materiale

DEŞEURILE DE METAL — SURSĂ VALOROASĂ DE MATERIE PRIMĂ (II)

Dezbatere organizată de „Viaţa economică" cu specialişti din cadrul industriei metalurgice şi ai C. S. P.

ESTIMAREA REALISTĂ A RESURSELOR, CONTRACTE FERME DE LIVRĂRI

— **Gheorghe GULAN**, şeful serviciului plan Centrala de prelucrare şi colectare a deşeurilor metalice şi refractare: — „Relaţiile dintre centrala noastră şi unităţile predătoare se dezvoltă în cea mai mare parte pe bază de contracte. **Dacă în ce priveşte fierul vechi şi fonta veche, problemele sînt oarecum mai conturate** (în sensul că se cunoaşte mai bine fondul de metal şi în consecinţă stabilirea sarcinilor de colectare şi de predare se estimează mai realist) **pentru metalele neferoase situaţia este ceva mai grea.**

Din totalul sarcinilor noastre de colectare, 50—55% provin de la unităţile care utilizează metale neferoase şi au prin prelucrare deşeuri, şpan, piese vechi. Restul de 45% este nenominalizat — urmînd a se colecta din sectorul particular şi terţi. Aşa stînd lucrurile, sîntem puşi în situaţia de a nu putea livra beneficiarilor cantităţile stabilite prin plan, iar aceştia sînt obligaţi să consume materii prime noi, afectînd astfel balanţa de import. De aceea, **socot că se impun cel puţin două măsuri: prima — ca întreprinderile care consumă şi prelucrează metale neferoase să fie obligate să predea deşeurile şi piesele vechi de metale neferoase potrivit contractelor încheiate cu centrala noastră; a doua, sarcinile de predare de către întreprinderile care deţin deşeuri de neferoase să fie mai bine fundamentate de organele de sinteză.**

De ce fac această ultimă propunere? Pentru că dacă nu se stabilesc bine resursele, o parte din aceste deşeuri iau un curs nedorit. Iată o situaţie: o parte din deşeurile de cupru, de bronz, de aluminiu sînt reţinute în mod nejustificat de către producătorii direcţi, fără a se cunoaşte dacă ele satisfac unele nevoi stringente şi astfel aceste cantităţi nu ajung la consumatorii prevăzuţi în balanţă. Dacă aşa stau lucrurile, atunci ar fi cazul ca aceste cantităţi să nu fie prinse în obligaţiile noastre de colectare şi de livrare.

O altă problemă este aceea a **gospodăririi cu grijă a acestor metale pentru a putea fi valorificate superior.** Dacă analizăm sortimentele care se predau, observăm că se amestecă sortimentele de alămuri, de bronz, de cupru etc. Fiind amestecate în loc să fie sortate după calitate şi compoziţie chimică, valoarea acestor deşeuri scade, nemaivorbind de faptul că sînt utilizate cu o eficienţă redusă şi în industria prelucrătoare. Dacă pentru fier şi oţel avem posibilităţi de a recupera elementele de aliere, problema şpanului aliat din neferoase este pînă în prezent nerezolvată. Aceasta pentru că atît la întreprinderile care produc şpanul cît şi la unităţile consumatoare — respectiv la întreprinderile metalurgice — nu există suficiente spaţii de depozitare şi în această direcţie socot că ar trebui luate măsuri.

Noi avem de livrat unităţilor metalurgice zilnic cantităţi de cca. 5 mii tone de deşeuri şi metale vechi, reprezentînd aproape 1500 locuri de expediere. Vă închipuiţi că orice dereglare în livrări de la unităţile producătoare, de la depozitele noastre, către consumatori — care sînt doi sau trei — afectează întregul plan de transporturi, gospodăria noastră de la depozite — întrucît aglomerările nu permit o desfăşurare normală a lucrului în vederea pregătirii corespunzătoare a metalului. De aceea, **relaţiile dintre centrala noastră şi unităţile predătoare de deşeuri feroase şi neferoase trebuie să se bazeze pe respectarea obligaţiilor asumate, plata unor penalizări reciproce neputînd acoperi sau satisface cerinţele de asemenea materii prime"**

O BAZĂ MATERIALĂ TEMEINICĂ CERINŢELOR DE UTILIZARE OPTIMĂ

— ing. **Gheorghe ANTONIU**, director D.G.A.D. Ministerul Industriei Metalurgice: „Conducerea de partid şi de stat a trasat sarcina de a se utiliza în proporţie cît mai mare deşeurile feroase şi neferoase. Pentru traducerea în viaţă a acestor sarcini, **conducerea ministerului nostru a trecut la o serie de măsuri, în special de investiţii, pentru prelucrarea deşeurilor şi fierului vechi din a căror conţinut să se recupereze nichelul, wolframul şi molibdenul şi de stimulare pentru colectarea în cantităţi cît mai mari a deşeurilor neferoase.** Colectarea deşeurilor de fier vechi a înregistrat sporuri anuale de circa 8%, astfel că în 1973 vom ajunge la un nivel de 3 850 000 tone planificate, iar la neferoase (deşeuri de zinc, aluminiu, cupru şi plumb) faţă de ceea ce se prelimină a se realiza în 1972 creşterea este de 30%.

Conducerea ministerului a luat măsuri pentru valorificarea deşeurilor de feroase în sensul creşterii gradului de pregătire. Pentru că aşa cum se colectează metalul feros, în general, dacă el nu este prelucrat, nu poate fi utilizat, în special la producţia de oţeluri. În consecinţă, s-au alocat şi se alocă în permanenţă investiţii mari Centralei de prelucrare şi colectare a deşeurilor metalice şi refractare. Au fost organizate şi dotate cu utilaje corespunzătoare noi baze (Simeria, Caransebeş, Berceni) pentru prelucrarea metalelor în vederea folosirii lor în oţelării. De asemenea, s-au alocat investiţii şi unităţilor siderurgice pentru pregătirea deşeurilor proprii.

Şi **pentru valorificarea deşeurilor neferoase au fost luate o serie de măsuri.** În trecut, o mare cantitate din deşeuri erau colectate de diverse persoane particulare, din păcate provenienţa lor era din sectorul de stat fiind scoase pe căi ilicite. S-a înlăturat acest sistem de colectare dîndu-se o parte din necesarul de cadre I.C.M.-ului pentru acest scop care, în strînsă colaborare cu unităţile socialiste şi colective obşteşti, efectuează în prezent întreaga activitate de colectări.

O acţiune mai intensă s-a desfăşurat la noi în ţară în 1972 pentru recuperarea elementelor de aliere din deşeurile feroase. Anul acesta am reuşit să recuperăm o importantă cantitate de nichel şi de ferowolfram, acoperind astfel o parte din consumul uzinelor. Prin valorificarea acestor deşeuri de oţel aliat se pot obţine importante cantităţi de asemenea metale de aliere.

De asemenea, au fost stabilite măsuri care dau dreptul Centralei de prelucrare şi colectare să **exercite controlul consumului de metale neferoase, astfel că pentru tot ceea ce se utilizează fără a avea repartiţii, ministerul, de acord cu C.S.P.-ul, vor scade beneficiarului respectiv cantitatea corespunzătoare din cota de metal nou cuvenită.** Ministerul va urmări îndeaproape, pe viitor, ca balanţa de metal să se realizeze şi să se depăşească şi prin măsurile organizatorice arătate (în special începînd din 1973), astfel încît consumul de metal vechi, aşa cum s-a trasat de partid, să crească, scăzînd importurile de minereu şi cocs".

— ing. **Olimpia Neagoe**, şef de serviciu la DGAD din M.I.M.: „Întrucît la discuţii s-a relevat faptul că există stocuri mari de deşeuri şi metale vechi neutilizate am să prezint situaţia concretă: **stocul cu care încheiem anul 1972 este de circa 270.000 tone la Centrala de prelucrare şi colectare şi cca. 35.000 tone fier vechi la diferite întreprinderi industriale, cantitate nepreluată de unitatea noastră specializată pe considerentul că nu este sortat şi pregătit.**

Dacă în anii trecuţi am avut deficit de fier vechi, în 1971 sarcina planificată de colectare a fost depăşită cu 100 000 tone, iar anul acesta depăşirea se menţine la acelaşi nivel. Avem planificat să ajungem la sfîrşitul anului cu un stoc de 144 000 tone la Centrala de prelucrare şi colectare a deşeurilor metalice şi refractare, dar situaţia, aşa cum am arătat, relevă că stocurile din acest an depăşesc cu mult prevederile. S-a ajuns aici întrucît nu în toate întreprinderile s-a acţionat pe linia pregătirii corespunzătoare a fierului vechi, **că au existat şi unele deficienţe la consumatori, care nu asigură capacităţile de descărcare corespunzătoare, corelate cu nevoile producţiei de oţel şi fontă. Fireşte, în oţelăriile noastre Martin — a căror colective de muncă sînt angajate în efortul general de sporire a productivităţii muncii — au existat situaţii cînd nu s-a folosit fierul vechi în proporţia prescrisă.** Aceasta întrucît nu era prelucrat, utilizarea sa prelungind mult durata de încărcare în cuptoare şi, deci, timpul de elaborare a şarjelor de oţel.

Faptul că în **anul viitor din producţia de oţel a ţării circa 50% urmează a fi realizat prin utilizarea deşeurilor şi fierului vechi,** rezultă că deficienţele actuale vor trebui grabnic lichidate. De aici decurge necesitatea de a se acţiona peste tot cu energie şi iniţiativă pentru ca întreaga cantitate de deşeuri şi fier vechi să fie colectată şi prelucrată optim, astfel încît ea să ajungă rapid în oţelării".

SOLUŢII EXISTĂ, DAR ELE TREBUIE APLICATE RIGUROS

— ing. **Dumitru MOLDOVEANU**, Comitetul de Stat al Planificării: — „Valorificarea deşeurilor şi metalelor vechi prezintă — aşa cum s-a mai subliniat în dezbatere — o mare importanţă atît la nivel de întreprinderi cît şi pe economie. Prin faptul că se readuc în circuitul economiei noi resurse, noi valori materiale, se economisesc materii prime care în parte le importăm, se contribuie la diminuarea costurilor de fabricaţie pe unitatea de produs. Iată, de ce, **este necesar ca în acest domeniu să crească responsabilitatea pe întregul circuit, să se ajungă, prin măsuri realiste, la asigurarea unei stabilităţi între prevederile planului de colectare şi cele de valorificare.** Cum se prezintă practic lucrurile, din acest punct de vedere?

Putem afirma că **deşeurile de metale neferoase colectate se valorifică în totalitate.** În afară de zgura din metalurgie, pentru care ştim ce avem de făcut, deşi nu rezultă economicitatea acestei operaţii, toate celelalte metale neferoase colectate se valorifică. Aceasta este o certitudine pentru că nicăieri în nici o parte a economiei noastre nu apar stocuri nefolosite. Că nu se colectează totul de la întreprinderi, aceasta este o realitate; colectarea are alte reguli decît valorificarea. Problema se pune dacă deşeurile se valorifică bine sau s-ar putea şi mai bine. În situaţia de astăzi, cu tehnica creată în această privinţă, se poate spune că marea majoritate a deşeurilor se valorifică în condiţii bune. Scapă de sub controlul nostru (al C.S.P.) o parte din deşeurile de metale neferoase care, aşa cum a rezultat din dezbateri, nu sînt evidenţiate, nu apar sub formă de consumuri, pentru că uzinele consumatoare nu le declară, ci şi le opresc pentru consumul propriu. Restul deşeurilor sînt cunoscute, repartizate şi valorificate după părerea mea, suficient de bine.

Tovarăşul director Ladislau Frumosu a arătat că în multe întreprinderi, deşeurile de neferoase nu se valorifică bine atunci cînd ele se retopesc. În acest mod se face o valorificare mecanică, pierzîndu-se mult din valoarea lor. Este adevărat. De aceea, **întreprinderile ar trebui să reţină pentru revalorificare numai acele deşeuri care pot fi utilizate prin ştanţări sau alte prelucrări mecanice. Restul trebuie să fie valorificate numai de uzinele mari, sau să fie livrate unităţilor Centralei de prelucrare şi colectare.** Utilizarea lor prin topirea şi nescrtarea judicioasă aduce pierderi de 25—30%. De aceea valorificarea acestor deşeuri se impune a fi făcută de Uzina specializată „Neferal", care are condiţii corespunzătoare acestui scop.

Fireşte, problema nu este de importanţă minoră. Personal consider că, în prezent, pentru multe uzine, valorificarea deşeurilor neferoase apare eficientă şi în cazul cînd prin propriile forţe se prelucrează. Trebuie avut în permanenţă în vedere ce anume realizează din aceste deşeuri, dacă cheltuiala făcută este economică, sau dacă predînd aceste deşeuri este mai convenabil să utilizeze materii prime noi. Este adevărat, că uzinele specializate valorifică deşeurile de neferoase şi fac din ele laminate — aceasta reprezentînd cea mai bună valorificare. Dar în acelaşi timp, în alte uzine, se consumă cupru electrolitic ca să se toarne nişte piese, operaţie care s-ar putea foarte bine face din cuprul rezultat din deşeuri. Deci, problema trebuie văzută în ansamblu, fiindcă numai aşa se pot lua decizii valabile.

În privinţa colectărilor, lucrurile sînt mai complicate, fiindcă stabilirea cuantumurilor de colectare constituie o sarcină de plan obligatorie. De aceea, colectarea trebuie făcută la nivelul prevederilor de plan, în care scop se cer luate toate măsurile ce se impun. S-a arătat de către unii antevorbitori că sarcinile sînt mari şi nu se pot realiza din motive mai mult sau mai puţin plauzibile. Se cunoaşte că, prin acţiunile ce se desfăşoară, fie de către consiliile populare, fie de către unităţile socialiste, adesea se ajunge la colectarea unor cantităţi de metale neferoase care depăşesc aşteptările. De altfel, din consumul anual de cupru şi zinc, trebuie să se recupereze o însemnată cantitate în diferite forme.

În altă ordine de idei, unii antevorbitori, au susţinut că este necesar să se ia măsuri energice pentru a face ca toate deşeurile şi metalele vechi neferoase să fie date la colectare şi îndrumate către Uzina „Neferal". Motivul l-am mai amintit: valorificarea mai eficientă. S-ar putea ajunge după părerea mea la aceasta, **dacă la Uzina „Neferal" ar continua procesul de valorificare, adică să toarne piesele necesare economiei şi nu numai să transforme deşeurile în lingouri. Turnînd, de pildă, cuprul direct în piese, fără să se mai facă din el lingouri, se evită pierderile ce apar la o nouă retopire, cîştigîndu-se în acest fel 8—10% metal.**

La prima vedere problema pare oarecum complicată, deoarece luîndu-se o astfel de măsură s-ar crea disponibilităţi de capacităţi în economie (ele trebuind să fie profilate pe alte activităţi), iar Uzina „Neferal" ar trebui să realizeze un nomenclator de piese care au cerinţe mari şi se pretează la fabricaţie de serie. Problema necesită, după părerea mea, atenţie — organele de decizie, în speţă ministerul de resort, putînd să ia măsuri în acest sens.

Doresc să mă ocup şi de o altă problemă, respectiv de **valorificarea deşeurilor de aluminiu.** Datorită creşterii producţiei autohtone de aluminiu, introducerii acestuia în tot mai largă măsură în componenţa diferitelor produse, au crescut şi cantităţile de deşeuri provenite din prelucrări. Creşterile de consum de aluminiu se împart, după cum se ştie, în trei mari grupe: laminatele pînă la 25%, sîrme pentru conducte electrice — 20%, restul piese turnate. Acest consum masiv de piese turnate din aluminiu va putea grăbi foarte mult folosirea cantităţilor de deşeuri rezultate de la consumatori, deoarece piesele fiind din aliaj de aluminiu permit folosirea unui aluminiu mai puţin pur decît pentru celelalte două categorii de produse.

Pentru valorificarea deşeurilor de aluminiu au fost luate măsuri în vederea creării de capacităţi corespunzătoare de producţie. La Uzina „Neferal", de pildă, va intra în funcţiune o secţie care va produce, începînd din 1974, aliaje de aluminiu pentru turnătorii. Desigur, **trebuie luate măsuri pentru colectarea deşeurilor şi depozitarea corespunzătoare a acestora — ştiut fiind că deşeurile de aluminiu se degradează repede şi pot apare pierderi considerabile.** Consider totodată **că întreprinderile industriale care utilizează aliaje de aluminiu ar trebui să folosească mai ales deşeurile ca materie primă, fără a mai recurge la aluminiu lingou.** De altfel, trebuie ştiut că un kg. de deşeu costă cu cca. 4 lei mai ieftin decît un kg. de aluminiu lingou. Evident, **problema recuperării şi valorificării deşeurilor şi pieselor vechi de aluminiu va trebui să constituie în viitor obiecte de analize şi studii, astfel încît măsurile ce se iau să asigure maximum de eficienţă în gospodărirea acestor resurse.** C.S.P. şi Ministerul Industriei Metalurgice au în vedere întocmirea unor astfel de măsuri, într-un viitor apropiat".

★

Într-unul din numerele viitoare vom publica punctele de vedere a unor specialişti din unităţile diferitelor ramuri ce utilizează metalul şi, inerent, produc deşeuri şi deţin metale vechi.

Dezbatere consemnată de

V. BOESCU
L. ŢINTEA

finanțe-credit

ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAȚIE ȘI SOLVABILITATEA UNITĂȚILOR ECONOMICE

CREȘTEREA eficienței economice. sarcină centrală a actualului cincinal, este legată între altele și de utilizarea mai bună a fondurilor cu care sînt dotate întreprinderile. În cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c. tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: „O problemă esențială a creșterii eficienței economice este **accelerarea vitezei de rotație a fondurilor de producție și de circulație**".

Ca indicator al eficienței utilizării mijloacelor circulante puse la dispoziția întreprinderii, viteza de rotație sintetizează și reflectă toate mutațiile cantitative și calitative cuprinse în activitatea economico-financiară a unității într-o perioadă determinată. Pentru exprimarea ei, în teoria și practica economică, în mod curent, se utilizează „durata în zile a unei rotații" și „numărul de rotații" efectuate de mijloacele circulante într-un an.

Este cunoscut faptul că în procesul rotației lor, mijloacele circulante parcurg cele trei stadii ale circuitului economic: aprovizionare, producție și desfacere. În cazul nerealizării vitezei de rotație planificate a unor elemente ale mijloacelor circulante se produce o stagnare a acestora în cadrul circuitului, determinînd imobilizări care creează greutăți financiare întreprinderii, concretizate într-o dezechilibrare a raportului dintre încasări și plăți, și în solvabilitatea întreprinderii, care reflectă capacitatea sa economico-financiară de a face plăți în volumul și la termenele stabilite. Pentru exprimarea ei se utilizează atît mărimile absolute cît și relative. În primul caz, solvabilitatea rezultă din compararea disponibilităților bănești (lichide și potențiale) la un moment dat, cu obligațiile întreprinderii*), iar în al doilea caz, prin raportarea disponibilităților bănești la obligații. Dacă acest coeficient are valoare supraunitară înseamnă că disponibilitățile bănești ale întreprinderii depășesc obligațiile acesteia, ceea ce desigur este o situație bună.

Întrucît în formarea disponibilităților bănești ale întreprinderii o importanță deosebită o are asigurarea unei **ritmicității a încasărilor**, rezultă că cu cît se reduce termenul de recuperare a fondurilor avansate, cu atît unitatea poate efectua plățile la scadență. Reducerea perioadei în care fondurile sînt imobilizate în diferitele stadii ale circuitului echivalează cu o accelerare a vitezei lor de rotație, avînd ca efect eliberări de mijloace circulante, eliberări care suplinesc o angajare de fonduri suplimentare (împrumutate sau atrase) pentru realizarea sarcinilor de producție.

Din cele prezentate se desprinde concluzia că **accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante reprezintă un factor important în asigurarea unui coeficient de solvabilitate cît mai ridicat.** De aceea este necesar ca în activitatea de conducere operativă a activității economico-financiare, la nivelul fiecărei unități, astfel de probleme să aibă prioritate în urmărire și soluționare.

SUBUNITĂȚILE de producție din cadrul Centralei industriei utilajelor pentru industria ușoară au obținut, pe primele 9 luni ale anului, o serie de rezultate demne de relevat. Astfel, planul la producția marfă vîndută și încasată a fost realizat în proporție de 111,9%, productivitatea muncii a crescut cu 3,7%, cheltuielile la 1000 lei producție marfă s-au redus cu 1,2 lei, iar beneficiul a fost depășit cu 12,5%.

Rezultatele bune obținute în realizarea sarcinilor de plan se reflectă și într-o evoluție normală a solvabilității, așa cum reiese din următorul tabel:

Luna	Solvabilitate	
	absolută (mii lei)	coeficient
ianuarie	— 1 164	0,58
februarie	— 1 258	0,85
martie	+ 2 903	1,33
aprilie	— 102	0,98
mai	+ 970	1,11
iunie	+ 5 564	1,45
iulie	+ 8 142	2,25
august	+ 4 709	1,24
septembrie	+ 8 124	1,44
octombrie	+ 2 178	1,62

Se constată că în primele luni ale anului, situația financiară a unității, caracterizată prin această prismă, a fost necorespunzătoare. Aceasta înseamnă că la finele lunii ianuarie sau februarie unitatea nu și-ar fi putut onora toate plățile (evident că în activitatea practică nu apar astfel de situații, întrucît nu toate obligațiile au aceeași scadență).

Același fenomen se întîlnește însă și în cadrul disponibilităților potențiale care, de asemenea, nu intră în conturile de mijloace bănești ale întreprinderii la aceeași dată.

Existența deci a unor termene diferite la care trebuie achitate unele obligații și la care se încasează diferitele creanțe face ca, într-un moment sau altul, unitatea să nu dispună de fondurile necesare, depășindu-se astfel limita de creditare. Plățile care urmează a se efectua peste această limită, în conformitate cu prevederile legale, afectează cheltuielile de producție ale unității prin nivelul majorat al dobînzii. Cauza esențială care a determinat situația menționată o constituie încetinirea vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Astfel, în trimestrul I viteza de rotație s-a încetinit cu 24 zile. Nerealizarea vitezei de rotație planificată s-a datorat în exclusivitate creșterii soldului mediu de mijloace circulante, care a depășit la finele trimestrului I pe cel planificat cu 27%.

Depășirea soldului mediu al mijloacelor circulante, în perioada menționată, este urmarea existenței unor stocuri fără mișcare, care numai la elementul materiale, în luna martie, a reprezentat 10,2% din totalul stocurilor, iar în aprilie 17,37%. Totodată, la producția neterminată, stocul a depășit normativul cu 40%, ceea ce echivalează cu o imobilizare de peste 2 600 mii lei.

În cadrul imobilizărilor de fonduri din primul trimestru o pondere însemnată au deținut-o refuzurile din partea unor beneficiari, refuzuri care au reprezentat peste 9% din valoarea producției marfă vîndută și încasată.

COMITETUL oamenilor muncii, analizînd cauzele care au generat o serie de fenomene negative din activitatea unității, a stabilit un program concret de acțiune menit să contribuie la depistarea și valorificarea **rezervelor interne**. În cadrul acestui program au fost precizate răspunderi concrete, cu termene precise de îndeplinire a sarcinilor atît pentru compartimentele tehnice cît și pentru cele economice.

Măsurile preconizate au vizat, în special, lichidarea cauzelor care au generat fenomenele negative menționate anterior. Astfel, o primă măsură a constat în **lichidarea stocurilor de materiale fără mișcare și de prisos**. Folosind posibilitățile oferite de mecanizarea evidenței contabile a materialelor, au fost identificate toate stocurile fără mișcare, care depășesc necesarul în zile stabilit la determinarea necesarului de mijloace circulante. Odată identificate, pe gestiuni și grad de vechime, s-au stabilit cantitățile care pot fi valorificate în conformitate cu normele legale, astfel că stocurile fără mișcare existente la 31 martie s-au redus cu 75%, cele din aprilie cu 94%, iar la 30 septembrie, față de totalul stocurilor existente, acestea reprezentau doar 6%.

În cadrul acțiunii de lichidare a stocurilor fără mișcare **s-a urmărit și posibilitatea folosirii unor sortimente la comenzile existente în fabricație, fapt ce a permis renunțarea la aprovizionarea unor materiale în sumă totală de peste 2 500 mii lei**. Dacă ținem seama de faptul că aceste materiale reprezintă în general oțeluri de diferite calități, tablă, țevi, rulmenți etc., rezultă adevărata semnificație a măsurii inițiate.

O altă acțiune a avut ca obiectiv **reducerea ciclului de fabricație**. Astfel, pornind de la unele particularități ale procesului de producție, care constau în producerea de unicate sau serii mici (care au un caracter întîmplător), prin colaborarea dintre serviciile de lansare, programare, urmărirea producției și dispecer șef s-a îmbunătățit sistemul informațional. Acest lucru permite o cunoaștere operativă a stadiului de realizare a fiecărei comenzi cît și încadrarea în costurile planificate. În aceste condiții, orice abatere de la termenul de execuție stabilit sau nerespectarea cheltuielilor prevăzute, este depistată, fapt ce asigură luarea unor decizii în mod operativ impuse de situația dată.

Efectele acestei acțiuni s-au concretizat în **îmbunătățirea ritmicității producției și diminuarea pierderilor din rebuturi**, care la 30 septembrie s-au redus cu peste 50% față de primul semestru, în livrarea produselor la termenele prevăzute în contracte și evitarea, pe această cale, a unor cheltuieli neeconomicoase. Totodată, s-au redus stocurile de producție neterminată în limita normativului atribuit acestui element al mijloacelor circulante.

În cadrul programului de măsuri a fost inițiată și **valorificarea produselor finite existente în stoc**, care au depășit timpul normat de staționare în depozitele unității. Astfel, dacă la data de 30 septembrie a.c. acestea reprezentau 27% din normativ, la finele lunii octombrie s-au redus cu 45% prin vînzare, iar restul urmează a fi valorificat pe baza contractelor încheiate cu diferiți beneficiari.

Respectarea disciplinei contractuale a constituit, de asemenea, obiectul unor analize temeinice pe baza cărora au fost luate o seamă de măsuri cu caracter preventiv: s-a instituit o evidență riguroasă a stadiilor de realizare a contractelor, evitîndu-se livrarea cu întîrziere a unor produse; au fost luate măsuri pe linia îmbunătățirii calității producției, fapt ce a determinat reducerea refuzurilor la plată **cu 48%** în trimestrul III, față de primul trimestru.

Totalitatea măsurilor aplicate în cadrul unității în perioada analizată **s-au** soldat, după cum este și firesc, cu o **accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante cu 28 de zile față de trimestrul I și cu 5 zile față de trimestrul II, eliberîndu-se astfel importante fonduri bănești, fapt ce este reflectat de altfel și de coeficientul ridicat de solvabilitate în lunile iulie-octombrie 1972.**

În acest fel, realizarea sarcinilor pe 1973 privind creșterea eficienței economice are o premisă favorabilă în realizările de pînă acum; ele impun însă concluzia că este necesară o preocupare constantă, încă din prima lună a anului pentru îmbunătățirea activității de aprovizionare, producție și desfacere în vederea creșterii vitezei de rotație a fondurilor.

dr. A. IȘFĂNESCU
ec. Al. CHIRIȚESCU

*) Posibilități de caracterizare a solvabilității întreprinderii industriale. Revista „Finanțe și Credit" nr. 4/1972 pag. 49.

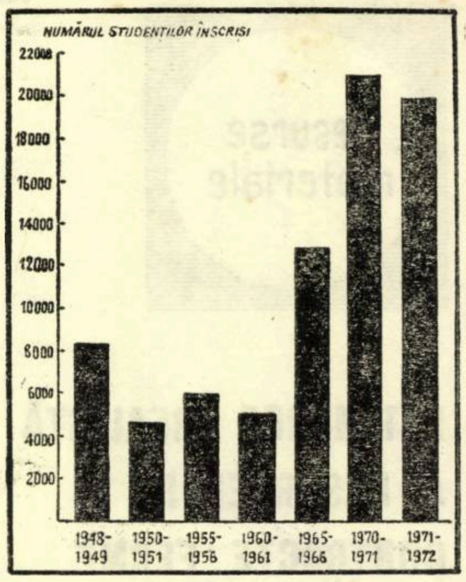

Dezvoltarea învățămîntului superior economic (de zi, seral și fără frecvență)

CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ STUDENȚEASCĂ

RECENT s-au desfășurat la Bratislava lucrările celei de a III-a conferințe științifice internaționale a studenților economiști la care au participat delegații din R.P. Bulgaria (Universitatea de studii economice din Varna), R.D. Germană (școlile superioare de economie din Berlin, Halle și Leipzig), R.P. Polonă (școlile superioare de economie din Varșovia și Cracovia), R.P. Ungară (Universitatea de studii economice „Karl Marx" și Școala superioară comercială și de alimentație publică din Budapesta), U.R.S.S. (Facultatea de Studii Economice din Kiev), precum și de la mai multe institute de învățămînt superior din R.S. Cehoslovacă (Praga, Bratislava, Brno, Nitra, Zilina și Kosice). Țara noastră a fost reprezentată de un grup de 9 studenți de la Facultatea de studii economice a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj, care, în cele patru secții în care s-au desfășurat lucrările conferinței au prezentat șapte comunicări, apreciate pentru actualitatea temelor abordate pentru nivelul științific și aplicabilitatea practică a soluțiilor preconizate. Această apreciere s-a concretizat în cele cinci premii și două mențiuni acordate de juriu membrilor delegației, care au obținut cel mai mare număr de premii după reprezentanții țării gazdă. Premiul I a fost obținut de **Gheorghe Ciobanu** pentru lucrarea „Reglarea mecanismului de creditare a întreprinderilor" și de **Gheorghe Vodescu** pentru lucrarea „Eficiența economică a planificării în rețea a lucrărilor de construcții". Premiul II au obținut: **Sütö Alexandru** pentru lucrarea „Folosirea seriilor Fourrier la prognoza fenomenelor sezoniere" și **Ovidiu Radu** pentru lucrarea „Prognoza pe termen scurt a consumului de răcoritoare în Municipiul Cluj". Premiul III a fost acordat **Danielei Bucur, Floricăi Lup** și **Mariei Popovici** pentru lucrarea „Prognoza proceselor nestaționare macroeconomice". Au obținut mențiune **Balog Alexandru** pentru lucrarea „Controlul preventiv al calității la producția de serie" și **Nicolae Ploanță** pentru lucrarea „Considerații cu privire la calculul eficienței economice într-un centru teritorial de calcul electronic".

agricultură

ACTIVITATE ECONOMICĂ CU VALOARE DE EXEMPLU ÎNTR-O ÎNTREPRINDERE INTERCOOPERATISTĂ

Beneficiu preliminat 26 mil. față de 10,6 mil. planificat

> Principalele căi prin care Întreprinderea intercooperatistă de sere Ploiești și-a sporit rentabilitatea producției în acest an:
> - Realizarea și depășirea planului de producție la toți indicatorii ;
> - Reducerea masivă a cheltuielilor de producție ;
> - intensificarea acțiunii de autoutilare ·

> În întrecerea socialistă desfășurată în anul 1972 între cele 8 ferme de producție și producere a răsadurilor, colectivul fermei nr. 4, condus de ing. Aurel Dumitrașcu, s-a situat pe locul I cu următoarele rezultate:
> - producția anuală de tomate la hectar : 181 t, din care, peste plan : 50 t

LA ÎNTREPRINDEREA intercooperatistă de sere Ploiești realizările obținute în anul 1972 depășesc prin semnificații aprecierea globală că „s-a lucrat bine". După trei ani de la înființare, întreprinderea, prin exemplul său, confirmă justețea unui principiu de organizare a producției în agricultura cooperatistă : unirea eforturilor cooperativelor cu cele ale statului în interesul sporirii producției agricole, a aprovizionării satisfăcătoare a pieței cu produse agroalimentare în stare proaspătă în tot timpul anului.

Înființată cu trei ani în urmă prin asocierea a 69 de cooperative agricole de producție, Întreprinderea intercooperatistă de sere Ploiești exploatează intensiv, către limita superioară a termenului, circa 70 ha de teren. Gradul de intensificare a producției agricole realizat pe această suprafață prin înființarea întreprinderii amintite poate fi pus în evidență numai prin prezentarea unor indicatori înregistrați în activitatea economică din acest an, al cărui bilanț se încheie acum. Și, ca în orice întreprindere, rezultatele economice sînt determinate de cantitatea și calitatea activității productive, exprimată prin nivelul producției medii la hectar. În ciclu I, la tomate, s-au obținut în plus, față de cît s-a planificat, 8 t ceea ce corespunde unei depășiri procentuale de 10%. În ciclul doi, tot la tomate, depășirea a fost de 20%, producția fizică peste plan fiind de 10 t la hectar. La cultura de castraveți, producția peste plan a fost de peste 20 tone la hectar. Ca urmare a depășirii producțiilor medii la hectar, producția totală a întreprinderii, peste plan, exprimată în produse fizice, este de peste 1000 t.

Exprimarea în produse a realizărilor acestei tinere întreprinderi intercooperatiste pune în valoare mai bine aportul ei la aprovizionarea piețelor învecinate cu principalele legume în acest sezon : în urma onorării integrale a obligațiilor asumate la export, din depășiri se suplimentează atît livrările externe cît și cele interne. Totodată, efortul permanent de organizare superioară a producției depus aici în vederea obținerii unor produse peste plan reprezintă o cale importantă — nu însă singura — de creștere a rentabilității activității economice.

Reducerea cheltuielilor de producție la 1000 lei producție marfă este o altă pîrghie folosită cu rezultate deosebite în scopul creșterii eficienței activității economice.

Dintre principalele acțiuni cu contribuție directă la reducerea cheltuielilor de producție, autoutilarea joacă un rol cu totul deosebit. Între utilajele și instalațiile realizate prin autoutilare, trebuie menționată mașina de marcat și plantat răsaduri, care realizează o economie de aproximativ 100 lucrători la lucrări cu volum mare de muncă, cu un grad sporit de complexitate și mai mult, scurtează perioada de plantare la nivelul perioadei optime de lucru. Tot prin autodotare s-au realizat instalații de sortare, de transport, de ambalare și încărcare a produselor cu repercusiuni directe și favorabile în nivelul cheltuielilor de producție. În vederea stimulării și valorificării inovațiilor și raționalizărilor specifice activității întreprinderii, în consiliul tehnic se discută operativ soluțiile propuse pe aceeași temă și se trece imediat la finalizarea lor. Stimularea materială, în baza legii, a muncii de inovație, precum și concretizarea lor într-un timp foarte scurt creează un climat de certitudine deosebit de necesar valorificării ideilor și dezvoltării lor.

Obținerea unor produse de calitate contribuie deopotrivă la creșterea eficienței economice și la satisfacerea la un nivel superior a exigențelor consumatorilor interni și externi ai produselor întreprinderii intercooperatiste. Din totalul producției, peste 60% este de calitatea I-a și extra pe baza căreia întreprinderea a încasat prețuri superioare celor prevăzute inițial în planul de producție și financiar. Nivelul mai ridicat al plafonului prețului încasat, față de cel planificat, s-a realizat și prin desfacerea produselor în perioada cu prețuri mai avantajoase și deci cînd piața solicită legume mai intens. Aici trebuie menționat efortul de optimizare a sortimentului produselor de seră în funcție de condițiile de producție, de piață și de prețul de desfacere așa încît interesele economice ale întreprinderii să coincidă cu cererea consumatorilor, condiție care reglează, în final, gradul de rentabilitate a producției.

Efectul economic cumulat al factorilor menționați, și al altora, se reflectă în beneficiul și în rata rentabilității. Cu aproximativ două săptămîni înainte de încheierea bilanțului întreprinderii, față de un beneficiu anual planificat de 10,6 milioane lei, se estima realizarea unui beneficiu de circa 26 milioane lei. Raportat la unitatea de suprafață, nivelul indicatorului este de circa 370 000 lei la hectar. Evident că acest nivel al beneficiului este realizat în puține unități, chiar cu profil asemănător de producție. În condițiile amintite, rata rentabilității — indicator sintetic prin care se apreciază eficiența activității economice — este de peste 40%.

Din totalul beneficiului, potrivit instrucțiunilor de organizare și funcționare a unităților economice intercooperatiste cu acest profil, 70% se repartizează cooperativelor asociate din care acestea își rambursează ratele scadente aferente creditelor pe termen lung obținute de la stat. Totodată, de aici, cooperativelor agricole le revine o cotă parte drept beneficiu în raport cu contribuția adusă la constituirea asociației. Diferența de 30% se repartizează la fondul de dezvoltare a întreprinderii, la fondul de întrajutorare etc. Dacă cifrele interesează mai puțin sub aspectul împărțirii beneficiului, proporțiile în care acesta se repartizează și, mai ales, volumul absolut al sumelor de care beneficiază cooperativele asociate într-un singur an are semnificații multiple. Sprijinul material și financiar al statului în dezvoltarea și consolidarea lor economică este foarte important și impune gospodărirea strict rațională a acestor fonduri. Îmbinînd consolidarea economică a fiecărei cooperative în parte cu dezvoltarea unor obiective intercooperatiste rentabile, realizate în primul rînd cu eforturi proprii, se realizează o creștere economică în agricultura cooperatistă în interesul fiecărei unități.

Ion MANEA

CONSFĂTUIRE CU CITITORII LA BAIA MARE

REDACȚIA NOASTRĂ, cu sprijinul Comisiei economice a Comitetului județean P.C.R. Maramureș, a organizat de curînd la Baia Mare o consfătuire cu cititorii. Redăm în cele ce urmează stenograma prescurtată a discuțiilor purtate. Din partea redacției a participat Dinu Dragomirescu, **redactor.**

Ioan CATRICICĂU, directorul sucursalei județene Maramureș a Băncii de Investiții, și-a exprimat preferința pentru articolele de analiză, dintre care cele mai concludente sînt dezbătute în colectiv. Anumite articole ar cîștiga în utilitate dacă ar permite și o comparație cu indicatorii tehnico-economici (investiția specifică, productivitatea muncii, prețul de cost, rentabilitatea etc.) realizați atît în țara noastră, cît și în alte țări. Anchetele organizate de revistă sînt mai utile atunci cînd antrenează mai mulți factori interesați (de exemplu, constructorul, beneficiarul, proiectantul, Banca de Investiții, alte organe centrale etc.) care își confruntă părerile, și nu un singur colaborator dintr-un organ central. Spațiul afectat noutăților tehnice și tehnologice interne este insuficient. Rubrici ca statistica internațională, relații economice internaționale, ipoteze-previziuni, mondorama sînt urmărite cu mult interes. Prezentarea grafică este expresivă.

Lucia DRAGOȘ, șefa serviciului plan-salarizare de la Întreprinderea de industrializarea cărnii, și-a exprimat interesul pentru temele de conducere și organizare a producției și a muncii. Revista poate oferi sugestii utile venite din alte ramuri privind modalități eficiente de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor la diferite nivele. Interesează, de asemenea, articole privind eficiența comerțului exterior și relațiile monetare internaționale.

Toma HUTIBA, lector la Institutul Pedagogic, s-a referit în cuvîntul său la necesitatea întăririi legăturii dintre teoreticieni și practicieni în domeniul economiei. Membrii catedrelor de științe economice nu sînt suficient solicitați în rezolvarea problemelor practicii. Revoluția științifico-tehnică și implicațiile ei ar trebui tratate mai amplu, evidențiind cu exemple mai noi și mai convingătoare schimbările survenite în structura pe ramuri a economiei naționale, în structura pe profesii a forței de muncă etc. Propune o preocupare sporită din partea revistei pentru economia învățămîntului, gîndirea economică contemporană, marxistă și nemarxistă precum și pentru publicarea de tabele, scheme și grafice, foarte utile cabinetelor de științe sociale.

Iuliu NAGY, director adjunct al sucursalei Maramureș a Băncii pentru agricultură și industria alimentară, este interesat îndeosebi de analizarea experienței cîștigate în calcularea prețului de cost în acele cooperative agricole de producție care fac această operație, de căile de reducere a prețului de cost și modificările survenite în structura acestuia, de eficiența economică a investițiilor în agricultură întocmirea planului economic și financiar, probleme de prețuri etc.

Sergiu PESCARIU, directorul sucursalei județene Maramureș a Băncii Naționale, consideră că numeroase articole publicate în „Viața economică" au fost folositoare pentru activitatea curentă, ca și pentru învățămîntul de partid și profesional, suplimentul aducînd și un sprijin prețios în lichidarea stocurilor supranormative. Există un larg interes pentru tematica de comerț exterior și relații valutare ; ar trebui acordat un spațiu mai larg și serviciilor, a căror importanță crește continuu. Preocuparea revistei pentru problemele de organizare, intensă acum trei ani, pare să se fi mai redus, deși actualitatea lor se menține. Articolele publicate trebuie să convingă prin exemple și cifre, să permită comparații.

Corin EUGEN, inginer principal la Centrala minereurilor neferoase-Baia Mare, s-a referit la cîteva modalități de a atrage ca cititori și autori mai mulți ingineri și tehnicieni. Una ar fi invitarea mai multora dintre ei la consfătuirile cu cititorii. Reliefînd interesul care există pentru problemele valutare, subliniază necesitatea explicării într-un glosar a termenilor mai dificili și mai puțin cunoscuți. În continuare, a sugerat cîteva teme pentru a fi tratate în revistă.

Tiberiu LIBOTEANU, șef de serviciu la Direcția teritorială de control și revizie- Baia Mare, a subliniat utilitatea analizării în revistă a unor aspecte privind prețul de cost, beneficiul, rentabilitatea, viteza de rotație a fondurilor, calculul mijloacelor circulante, activitatea de control și revizie etc. Sînt așteptate de asemenea cu interes articolele publicate ca „puncte de vedere". Articolele au o eficiență sporită cînd apariția lor este corelată cu desfășurarea unor acțiuni din economie (inventarieri, recalculări etc.).

Vasile ȘPAN, inginer, directorul U.E.I.L. Baia Mare, și-a exprimat interesul pentru publicarea de date din statistica internațională, mai ales cînd sînt comparabile. Revista și-ar putea îndeplini mai bine rolul de tribună a economiștilor, sesizînd situații a căror îmbunătățire — printr-o mai bună organizare, de exemplu — ar aduce importante economii. O temă de dezbatere mai amplă ar trebui să o constituie cointeresarea materială și morală. Propune ca suplimentul să facă cunoscute serviciile oferite de anumite unități specializate, despre a căror existență se știe prea puțin.

Alexandru ADAMEK, doctor în economie, directorul Cabinetului județean Maramureș de organizare științifică a producției și a muncii, a relevat preferința netă care există în favoarea articolelor analitice, în dauna celor descriptiviste — este adevărat rare — și și-a exprimat satisfacția pentru reapariția secțiunii de economie mondială.

Redacția noastră mulțumește și pe această cale participanților pentru observațiile și propunerile formulate, iar organizatorilor pentru sprijinul acordat.

Revista „PROBLEME ECONOMICE"

care apare lunar de 25 de ani și-a consacrat întreaga activitate **informării** și documentării cadrelor din practica economică, teoreticienilor și studenților, celor ce studiază în învățămîntul de partid și în diversele forme de perfecționare a pregătirii cadrelor asupra problemelor construirii economiei socialiste.

Revista „PROBLEME ECONOMICE"

însumează în fiecare număr o amplă și intensă activitate de cercetare economică, analize și sinteze, reflecții asupra complexității fenomenelor economice.

Revista „PROBLEME ECONOMICE"

prezintă cele mai noi metode și tehnici din domeniul instrumentarului de conducere și planificare, în vederea perfecționării cadrelor în arta și știința conducerii economiei naționale și a întreprinderilor.

Revista „PROBLEME ECONOMICE"

publică articole și studii prin care semnalează tendințele, semnificația și dimensiunile reale ale fenomenelor economiei mondiale și implicațiile lor asupra economiei naționale.

Revista „PROBLEME ECONOMICE"

realizează un flux continuu de comunicare cu economiștii — cercetători și practicieni — un dialog constant cu cititorii printr-un mare număr de dezbateri și anchete, răspunsuri la întrebări etc. asupra celor mai actuale probleme ale practicii și gîndirii economice.

Deci, abonîndu-vă la revista „PROBLEME ECONOMICE", realizați o informare și documentare economică selectivă, competentă, operativă!

Costul unui abonament pe anul 1973 la revista „PROBLEME ECONOMICE" este de lei 120.

pregătirea şi utilizarea cadrelor

ANCHETA V. E.

O relaţie indivizibilă: competenţă-accelerarea progresului

CUM FUNCŢIONEAZĂ SISTEMUL NAŢIONAL DE PERFECŢIONARE A PREGĂTIRII PROFESIONALE

NU MAI ESTE NEVOIE să insistăm asupra importanţei activităţii de perfecţionare permanentă a pregătirii profesionale a lucrătorilor pentru a motiva iniţierea de către redacţia noastră, începînd cu acest număr, a unei largi anchete asupra modului cum funcţionează sistemul de perfecţionare a pregătirii profesionale, instituit în baza Legii nr. 2 din anul trecut.

Ne propunem să orientăm ancheta noastră asupra următoarelor obiective:

1. conturarea principalelor caracteristici ale modului cum funcţionează sistemul în ansamblul său la un an după constituire;

2. depistarea de experienţe valoroase în domenii ca: elaborarea şi realizarea programelor de perfecţionare: utilizarea diferitelor forme de perfecţionare: activitatea comisiilor de calificare şi perfecţionare; activitatea centrelor de perfecţionare ale ministerelor etc.;

3. evidenţierea deficienţelor şi a cauzelor care frînează desfăşurarea unei activităţi de perfecţionare eficiente.

Începem ancheta prin publicarea unei analize a ansamblului sistemului, urmînd a continua prin investigarea fiecărui element component, investigare la care invităm să participe pe toţi cei angrenaţi în această activitate de excepţională importanţă pentru toate unităţile socialiste.

ACŢIUNILE întreprinse pînă în prezent pe ministere, celelalte organe centrale şi de organele locale ale administraţiei de stat, pentru aplicarea Legii nr. 2/1971, au creat cadrul organizatoric pentru asigurarea perfecţionării continue a pregătirii profesionale a lucrătorilor din aparatul propriu şi din unităţile subordonate. Se depun eforturi pentru ca această activitate să devină o preocupare permanentă a tuturor unităţilor socialiste, a fiecărui om al muncii, pentru a putea face faţă, în condiţii optime, exigenţelor mereu sporite în îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

● Componente organizatorice şi de planificare

MINISTERELE, celelalte organe centrale şi organele locale ale administraţiei de stat au elaborat programe-cadru, prin care au stabilit formele de perfecţionare, durata acestora şi frecvenţa reciclării, precum şi responsabilităţile privind organizarea perfecţionării diferitelor categorii de lucrători, pe care le-au transmis unităţilor subordonate, însoţite şi de unele îndrumări cu privire la desfăşurarea acestei activităţi. În unităţile socialiste au fost constituite colective de specialişti care să sprijine organele de conducere colectivă în elaborarea planurilor de perfecţionare anuale şi de perspectivă, în stabilirea formelor, tematicilor şi metodologiei de desfăşurare a perfecţionării. În baza programelor-cadru date de ministere, unităţile economice au elaborat şi au adoptat planuri şi programe proprii de perfecţionare a lucrătorilor pe nivele de pregătire, meserii, specialităţi şi funcţii. Sînt unităţi în care şi-au întărit serviciile sau birourile de învăţămînt ori s-au înfiinţat compartimente distincte, asigurîndu-se astfel o mai mare continuitate a activităţii de perfecţionare. Totodată, în subordinea ministerelor economice şi a altor organe centrale au fost înfiinţate 25 centre speciale de perfecţionare.

De asemenea, în cadrul obligaţiilor ce le revin, organele centrale prevăzute la art. 7 din lege au elaborat programe-cadru de perfecţionare a lucrătorilor din profesiile comune mai multor ramuri: Academia „Ştefan Gheorghiu" a organizat programe de perfecţionare a cadrelor de conducere din economie şi administraţia de stat, iar Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a intensificat perfecţionarea prin învăţămîntul postuniversitar şi doctorat şi, în acelaşi timp, în baza sarcinii ce-i revine de a îndruma şi coordona activitatea de perfecţionare, a emis reglementări privind organizarea şi desfăşurarea formelor de perfecţionare, verificare şi atestare a absolvirii formelor, planificarea şi raportarea perfecţionării, organizarea, planificarea şi finanţarea activităţii centrelor speciale de perfecţionare etc.

Pe baza propunerilor ministerelor şi ale celorlalte organe centrale şi locale, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, împreună cu Comitetul de Stat al Planificării şi Ministerul Muncii, au elaborat proiectul planului centralizat de perfecţionare, care prevede cuprinderea integrală a lucrătorilor în activitatea de perfecţionare pînă la sfîrşitul acestui cincinal.

Se poate aprecia deci că, din punct de vedere organizatoric, sistemul naţional de perfecţionare a fost conturat, fiind asigurate premisele pentru perfecţionarea sistematică a pregătirii profesionale a tuturor lucrătorilor din unităţile socialiste. Ca urmare, activitatea de perfecţionare a luat proporţii de masă — potrivit datelor transmise de ministere şi celelalte organe centrale, în formele de perfecţionare fiind cuprinşi, în acest an, peste 2 milioane lucrători, din care 1,6 milioane muncitori — şi se desfăşoară cu unele rezultate pozitive, dar şi cu neajunsuri.

● Obiectivele perfecţionării — noutate, aplicabilitate, necesitate

CELE MAI MULTE neajunsuri în activitatea de perfecţionare se referă la modul în care au fost stabilite obiectivele şi formele perfecţionării şi mai ales la conţinutul acestora şi la modul de pregătirea şi de desfăşurare a programelor. Pînă în prezent o mare parte a programelor organizate răspund în mică măsură nevoilor concrete de îmbunătăţire a activităţii unităţii, în ansamblu, şi ale fiecărui lucrător în parte, deoarece la elaborarea acestor programe nu s-a pornit, aşa cum prevede legea, de la **analiza temeinică a nevoilor unităţii, a nivelului de calificare a lucrătorilor, a cerinţelor posturilor pe care aceştia le ocupă, precum şi a perspectivelor lor de promovare.**

La această situaţie au contribuit, într-o oarecare măsură, înseşi programele-cadru de perfecţionare, transmise de organele titulare care, cu cîteva excepţii — Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, Ministerul Finanţelor, Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste — sînt destul de generale, incomplete sau chiar de natură să deruteze unităţile în organizarea activităţii de perfecţionare. Astfel, potrivit programului-cadru elaborat de fostul Minister al Industriei Construcţiilor de Maşini „se consideră antrenat în acţiunea de perfecţionare a pregătirii profesionale lucrătorul care, în afara obligaţiilor specifice postului pe care este încadrat, execută un studiu tehnico-economic, un proiect sau o cercetare". Desigur, această măsură poate contribui la perfecţionarea lucrătorului respectiv, dar un asemenea studiu sau proiect, oricît de important şi de util ar fi el, nu poate să acopere nevoile de perfecţionare legate de îndeplinirea cu mai multă competenţă a obligaţiilor specifice postului. În legătură cu criteriile de încadrare în formele de perfecţionare, la acelaşi minister, prin programul-cadru, folosirea formei de instruire la locul de muncă sub controlul şefului direct, se limitează numai la perfecţionarea personalului sub 3 ani vechime la locul de muncă, iar a absolvenţilor diferitelor forme de învăţămînt — în primii ani de activitate. Aceasta este, de altfel, şi explicaţia neglijării totale a acestei forme de perfecţionare în unele uzine constructoare de maşini.

Indicaţii, care ar trebui revizuite, s-au dat şi în ceea ce priveşte durata şi periodicitatea formelor (organizate) de perfecţionare. Multe ministere au stabilit durate fixe, în număr de luni sau de ore, fără a avea la bază nevoile reale de perfecţionare. Or, este evident că durata rezultă din volumul de cunoştinţe ce trebuie însuşit şi de priceperile şi deprinderile ce trebuie formate, corectate sau dezvoltate. Ministerul Construcţiilor Industriale a elaborat programe care se întind pe o perioadă prea îndelungată, de pînă la 2 ani şi jumătate.

În privinţa periodicităţii, în general, s-au prevăzut intervale de 3—4 ani între două forme, dar sînt şi unele instituţii centrale, printre care şi Comitetul de Stat pentru Economia şi Administraţia Locală, care au prevăzut participarea în fiecare an la cîte o formă. Considerăm că prin permanenţa perfecţionării pregătirii profesionale trebuie înţeleasă continuarea procesului de instruire şi după absolvirea unei forme organizate de perfecţionare, pe bază de studiu individual.

Preluarea ca atare, de către unele unităţi, a acestor programe-cadru şi tematici date de ministere, fără a le aprofunda şi lega de nevoile reale şi de specificul activităţii lor a generat uneori o şablonizare a activităţii de perfecţionare, diminuînd eficienţa acesteia.

Pentru a se preîntîmpina neajunsurile manifestate pînă acum, este necesar să se clarifice cîteva aspecte esenţiale ale acestei activităţi. În primul rînd, **perfecţionarea nu trebuie concepută ca o revedere (repetare) a programelor analitice din şcoli.** Chiar şi în situaţia în care prin perfecţionare se urmăreşte aşa-zisa reciclare, adică împrospătarea şi îmbogăţirea sistematică a cunoştinţelor profesionale sau aprofundarea unui anumit domeniu al specialităţii de bază, trebuie să insistăm pe **însuşirea numai a acelor realizări ale ştiinţei, tehnicii şi culturii din specialitatea respectivă, pe care lucrătorul nu le posedă şi le aplică, sau urmează să le aplice, la locul său de muncă, într-un viitor apropiat.** Este inutil să mai insistăm asupra ineficienţei acelor programe al căror conţinut tematic are un caracter de informare generală, care reiau cunoştinţe elementare de cultură generală şi de tehnologia meseriei, sau conţin unele noutăţi tehnice, dar fără aplicabilitate imediată în producţie. De cele mai multe ori asemenea programe de perfecţionare îi plictisesc pe cursanţi şi le slăbesc interesul pentru perfecţionarea pregătirii profesionale. Este oare necesar ca la un curs de perfecţionare a lăcătuşilor să se mai descrie sculele folosite de aceştia? Sau, la un curs de perfecţionare a strungarilor, la ce foloseşte clasificarea strungurilor şi descrierea acestora, în 2—3 şedinţe, cînd lucrătorii respectivi lucrează pe 1—2 tipuri de strunguri? Mai este necesară această descriere? Din păcate, asemenea situaţii s-au întîlnit în multe unităţi, printre care Uzinele „23 August" şi Uzina de utilaj chimic „Griviţa Roşie" din Bucureşti, Uzina de ţevi-Roman etc.

Programele de perfecţionare trebuie să fie concepute în strînsă legătură cu nevoile concrete de îmbunătăţire a activităţii lucrătorilor pe locurile de muncă; cu alte cuvinte, ţinînd seama de deficienţele constatate în activitatea de fiecare zi a lucrătorilor, ca urmare a unor lipsuri în pregătirea profesională, trebuie să urmărim împrospătarea şi completarea bagajului de cunoştinţe cu noile realizări ale ştiinţei, tehnicii şi culturii din specialitatea respectivă, cu aplicabilitate imediată la locul de muncă, astfel încît să conducă la aprofundarea pregătirii profesionale şi la îndeplinirea cu mai multă competenţă a sarcinilor de serviciu.

Pentru aceasta, la baza tuturor programelor de perfecţionare trebuie să stea întotdeauna cerinţele individuale de perfecţionare, determinate de şeful direct, prin compararea cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor pe care le posedă lucrătorul respectiv cu cele impuse de nevoile locului de muncă, rezultînd cunoştinţele ce trebuie însuşite, precum şi noile priceperi şi deprinderi ce urmează a fi formate în procesul perfecţionării. Numai pe baza cerinţelor individuale de perfecţionare se pot preciza clar obiectivele perfecţionării, respectiv dacă se urmăreşte reciclarea, policalificarea, recalificarea sau însuşirea unor metode şi procedee moderne în domeniul conducerii şi organizării producţiei şi a muncii. În această privinţă, cu cîteva excepţii, printre care Ministerul Industriei Chimice, se constată o preocupare scăzută pentru policalificare, deşi experienţa arată că aceasta are efecte favorabile asupra creşterii productivităţii muncii, pe seama utilizării mai bune a forţei de muncă şi a capacităţilor de producţie, îndeosebi în schimburile II şi III.

● Individul — scop şi centru de efort

CUNOSCÎND precis ce trebuie perfecţionat la fiecare lucrător, se poate face şi o încadrare judicioasă pe forme de perfecţionare, prevenindu-se şi eliminîndu-se situaţiile întîlnite în majoritatea unităţilor — **recurgerea cu prioritate la cursuri şi neglijarea formelor cu un pronunţat caracter individual, cum sînt: instruirea la locul de muncă, programele personale de perfecţionare, stagiile de practică şi specializare etc.** În parte, această tendinţă se explică prin experienţa pe care unităţile o au în organizarea de cursuri, dar şi prin comoditatea şi lipsa de interes pentru adoptarea celorlalte forme de perfecţionare care, la început, într-adevăr necesită eforturi mai mari pentru pregătire, însă, după aceea, se desfăşoară cu mai puţine eforturi şi cu o eficienţă mai mare.

Unele forme, ca de exemplu instruirea la locul de muncă, la care participă peste 50% din lucrătorii cuprinşi în prezent în activitatea de perfecţionare, se desfăşoară formal, rezumîndu-se la instructaje colective cu noţiuni generale, nelegate de specificul fiecărui loc de muncă. De asemenea, programele personale de perfecţionare se limitează la elaborarea unor lucrări care nu întotdeauna reprezintă rezultatul studierii de către lucrătorii respectivi a bibliografiei indicate printr-o tematică şi deci, practic, nu conduc la perfecţionarea pregătirii profesionale. Chiar şi cursurile se desfăşoară uneori cu multe neajunsuri şi nu conduc la îmbunătăţirea activităţii lucrătorilor. Se abuzează de expuneri care, în multe cazuri, sînt insuficient pregătite, dezbaterile, aplicaţiile practice şi alte metode active de instruire se folosesc sporadic, lipsesc mijloacele şi materialele tehnico-didactice în unele unităţi. Încadrarea pe forme nu s-a făcut diferenţiat, la acelaşi curs de perfecţionare fiind incluşi muncitori cu diferenţe mari de pregătire generală şi profesională şi chiar din meserii diferite.

Pentru buna desfăşurare a programelor de perfecţionare, unele ministere şi unităţi din subordinea acestora s-au preocupat de formarea instructorilor şi lectorilor necesari, prin programele de instruire organizate de Institutul central pentru pregătirea cadrelor de conducere al Academiei „Ştefan Gheorghiu", de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, precum şi prin programele organizate de unele centre speciale de perfecţionare. Totuşi, în multe întreprinderi şi instituţii activitatea de perfecţionare se desfăşoară necorespunzător şi datorită faptului că lectorii nu au fost selecţionaţi din rîndul celor mai buni specialişti şi nici nu au fost instruiţi corespunzător. Ar fi necesar ca ministerele şi celelalte organe centrale să ia măsuri de formare a unui număr mai mare de instructori şi lectori, prin centrele speciale de perfecţionare cu sprijinul institutelor de învăţămînt superior. În acest scop, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a pregătit, prin Institutul de ştiinţe pedagogice, un program de instruire, pe care-l va pune la dispoziţia ministerelor.

De asemenea, unele ministere şi organe centrale, întreprinderi şi instituţii au asigurat anumite materiale documentare, publicaţii şi lucrări, pe care le-au multiplicat şi difuzat participanţilor la programe. Cu toate acestea, în majoritatea unităţilor se resimte încă o nevoie acută de asemenea materiale. Pentru sporirea volumului de publicaţii şi lucrări destinate perfecţionării, îndeosebi pentru muncitori şi cadre medii, este necesar ca ministerele să stabilească măsuri pentru sprijinirea mai susţinută a activităţii de perfecţionare de către centrele şi oficiile de documentare şi printr-o mai bună corelare a planurilor editoriale cu cele de perfecţionare. Înseşi formele şi conţinutul publicaţiilor de informare şi documentare trebuie adaptate la nevoile activităţii de perfecţionare.

Măsuri deosebite se impun în privinţa sporirii preocupării unităţilor pentru organizarea, urmărirea şi buna desfăşurare a activităţii de perfecţionare. Din sondajele efectuate în peste 100 unităţi socialiste se constată că, în general, s-au obţinut rezultate bune acolo unde organele de conducere colectivă au preluat efectiv răspunderea şi s-au preocupat susţinut de organizarea şi de buna desfăşurare a perfecţionării, urmărind şi analizînd, periodic, stadiul realizării măsurilor stabilite. În multe unităţi însă, activitatea de perfecţionare se desfăşoară necorespunzător şi datorită faptului că, după constituirea colectivelor de specialişti şi stabilirea planurilor şi programelor de perfecţionare, **conducerile unităţilor respective nu au mai îndrumat şi controlat modul în care se desfăşoară această activitate**, iar analizele privind stadiul aplicării legii au fost **superficiale şi formale**, rezumîndu-se mai mult la **aspectele cantitative**, în loc să abordeze **problemele de conţinut** şi **eficienţă** a acestei activităţi.

Colectivele de specialişti, constituite pentru sprijinirea organelor de conducere în acţiunea de perfecţionare în etapa iniţială de aplicare a legii, şi-au adus o oarecare contribuţie la elaborarea tematicilor şi a formelor de perfecţionare, la buna desfăşurare a acestei activităţi. Pe parcurs, însă, puţine dintre aceste colective au mai desfăşurat o activitate permanentă, iar organele de conducere colectivă în foarte puţine cazuri au luat măsuri pentru activizarea colectivelor de specialişti. Este necesar ca toate unităţile să ia măsuri pentru participarea susţinută a **comisiilor de calificare şi perfecţionare**, înfiinţate pe baza Legii nr. 12/1971 (care au preluat şi sarcinile colectivelor de specialişti constituite în baza Legii nr. 2/1971), la îmbunătăţirea conţinutului şi a modului de organizare şi desfăşurare a perfecţionării. De asemenea, sînt necesare măsuri pentru creşterea contribuţiei lucrătorilor care deţin posturi de conducere la activitatea de perfecţionare, mai ales în ceea ce priveşte participarea lor la stabilirea şi realizarea programelor de perfecţionare a lucrătorilor din subordine.

● Ce trebuie să fie centrele de perfecţionare

ÎN VEDEREA orientării mai bune şi a impulsionării activităţii de perfecţionare este necesar ca ministerele şi celelalte organe centrale şi locale să intensifice munca de îndrumare şi control a unităţilor, analizînd în unităţi, rezultatele obţinute şi stabilind măsuri pentru înlăturarea lipsurilor constatate. Un rol însemnat în această privinţă îl au centrele speciale de perfecţionare, înfiinţate potrivit art. 10 din lege. Ele trebuie să constituie principalul organ al ministerelor şi organelor centrale, atît pentru concepţia şi îndrumarea metodologică unitară a activităţii de perfecţionare care se desfăşoară în unităţile subordonate cît şi pentru organizarea unor programe destinate acelor categorii de lucrători a căror perfecţionare revine ministerelor. Pînă în prezent, contribuţia celor 25 centre speciale de perfecţionare înfiinţate se limitează la activităţi de instruire. Majoritatea au încă numeroase probleme de organizare, de încadrare cu personal şi de asigurare a bazei tehnico-materiale, iar unele ministere şi organe centrale, printre care Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Chimice, în loc să le acorde un sprijin mai susţinut în organizarea şi funcţionarea lor, le-au transferat unele atribuţii şi răspunderi proprii din acest domeniu, îngreunîndu-le şi mai mult activitatea.

Rezultă deci că în activitatea de perfecţionare a pregătirii profesionale persistă încă multe lipsuri şi neajunsuri, într-o oarecare măsură inerente începutului unei acţiuni de asemenea amploare, totuşi interesul manifestat de majoritatea lucrătorilor, ca şi rezultatele obţinute în activitatea de perfecţionare din unele unităţi constituie premise pentru îmbunătăţirea acestei activităţi în toate unităţile socialiste. Aceasta cere însă o mai mare mobilizare a tuturor factorilor de răspundere pentru aplicarea legii.

Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, căruia îi revine sarcina de a îndruma şi coordona activitatea de perfecţionare a pregătirii profesionale, va intensifica munca de îndrumare directă a unităţilor, contribuind la îmbunătăţirea organizării şi desfăşurării acestei activităţi şi, în acelaşi timp, la creşterea preocupării tuturor organelor pentru îndeplinirea obligaţiilor ce le revin prin lege, pentru analizarea de către fiecare unitate a realizărilor şi a măsurilor care se impun.

ing. Gheorghe DAMIAN

director al Direcţiei pentru perfecţionarea pregătirii profesionale din M.E.I.

● Sistemului naţional de perfecţionare a pregătirii profesionale i-a fost creat cadrul organizatoric.

● Pentru funcţionarea lui cu maximum de eficienţă, se impun adaptarea obiectivelor, programelor şi formelor de perfecţionare la nevoile reale de perfecţionare; asigurarea cu instructori şi materiale documentare necesare; comisiile de calificare şi perfecţionare să intre din plin în acţiune; centrele de perfecţionare să depăşească faza de organizare

GHID PENTRU CURSURI ŞI CURSANŢI

● Cerinţele individuale de perfecţionare...

...se stabilesc de către şeful direct, comparînd cunoştinţele şi deprinderile pe care le posedă salariatul respectiv, cu cerinţele postului pe care-l ocupă; din această comparaţie rezultă cunoştinţele şi deprinderile ce vor trebui însuşite şi formate în procesul de perfecţionare. Trebuie să participe şi lucrătorul interesat, concluziile, sugestiile şi propunerile acestuia influenţînd pozitiv asupra motivării şi stimulării dorinţei de perfecţionare, precum şi asupra creşterii spiritului său de responsabilitate faţă de obiectivele stabilite.

● Obiectivele...

...se stabilesc pe baza cerinţelor individuale de perfecţionare a pregătirii profesionale, comune majorităţii salariaţilor din domeniul respectiv de activitate. Aceste obiective trebuie formulate clar şi precis în parametrii măsurabili ai sporului de competenţă pe care trebuie să-l obţină salariaţii după terminarea cursului de perfecţionare

● Grupele de participanţi...

...se formează în felul următor: salariaţii ce prezintă cerinţe de perfecţionare comune se împart pe grupe omogene (10—25 salariaţi), de către compartimentul de personal-învăţămînt, împreună cu şefii de compartimente şi şefii lor direcţi. Lucrătorii dintr-o grupă trebuie să aibă acelaşi nivel de pregătire, aceleaşi preocupări, atribuţii şi sarcini la locul de muncă, precum şi aceleaşi cunoştinţe şi deprinderi în domeniul de activitate care constituie obiectul cursului. În cazul în care nu pot fi constituite grupe omogene, nu se recomandă a se organiza cursuri de perfecţionare, recurgîndu-se la alte forme de perfecţionare.

● Lectorii şi responsabilii...

...pentru fiecare curs, se numesc de către conducerea unităţii, dintre lucrătorii cu o temeinică pregătire de specialitate care posedă cunoştinţe şi experienţă şi în domeniul instruirii; este indicat ca lectorii să fie absolvenţi ai unui program de perfecţionare privind tehnicile şi metodele de instruire. Ei sînt selecţionaţi şi propuşi de comisia de calificare şi perfecţionare, în colaborare cu compartimentul personal-învăţămînt, cu consultarea şefilor compartimentelor de specialitate din unitate. Din rîndul acestora, se numeşte un responsabil de curs, care are următoarele atribuţii: elaborează în colaborare cu lectorii tematica în detaliu şi planul de desfăşurare; răspunde de nivelul şi conţinutul lecţiilor şi de respectarea tematicii; ţine evidenţa participării lectorilor şi cursanţilor.

● Tematica...

...cuprinde, în detaliu, cunoştinţele şi deprinderile pe care lucrătorii trebuie să le revadă şi să le aprofundeze, precum şi noile cunoştinţe şi deprinderi pe care trebuie să le dobîndească pentru a corespunde nivelului de competenţă stabilit prin obiectivul cursului. Se defalcă pe teme care urmăresc transmiterea unor cunoştinţe sau formarea unor deprinderi, constituind părţi de sine stătătoare ale obiectivului instruirii. Conţinutul unei teme se referă la un subiect pe care îl dezvoltă într-o succesiune de lecţii teoretice şi practice. La fiecare temă se precizează numărul de ore afectat, metodele de instruire şi documentaţia tehnică necesară tratării (instrucţiuni tehnice, norme interne, standarde, călăuze, îndrumătoare, manuale, reviste, buletine şi alte publicaţii etc).

Temele sînt dispuse într-o succesiune logică şi gradată, pentru a se uşura procesul de asimilare.

În cazul în care tematica se întocmeşte pornind de la o tematică — cadru, ea se definitivează, ţinînd seama de specificul unităţii, nivelul de pregătire al cursanţilor, vîrsta acestora, posibilităţile locale de exemplificare, de realizare a lucrărilor practice, a studiilor, proiectelor etc. Se aprobă de către conducerea unităţii, cu excepţia cursurilor de policalificare sau recalificare, a căror tematică se elaborează şi se aprobă conform reglementărilor în vigoare.

● Planul de desfăşurare...

...se face de către responsabilul de curs, în colaborare cu lectorii, cuprinzînd eşalonarea în timp a temelor, corespunzător numărului de ore afectat şi datele la care se ţin expunerile, discuţiile, lucrările practice şi datele verificării periodice şi finale. Un curs de perfecţionare trebuie să cuprindă un număr de minimum 50 de ore. În cazul în care din tematică rezultă un număr mai mic de ore şi se apreciază necesar să se folosească metodele specifice cursurilor, se recurge la forme asemănătoare de perfecţionare, dar de durată mai scurtă (instructaje, seminarii, colocvii, cicluri de conferinţe, dezbateri etc.)

Cursul de perfecţionare cu scoatere de la locul de muncă, se desfăşoară zilnic cîte 6 ore de curs teoretic sau 8 ore de aplicaţii practice. Cursurile de perfecţionare fără scoatere de la locul de muncă se desfăşoară, în medie, în funcţie de condiţii, 4—6 ore săptămînal iar la întocmirea planului de desfăşurare, se ţine seama de următoarele: programul zilnic să nu depăşească 2—4 ore; orele să nu fie planificate în zilele de la sfîrşitul săptămînii; nu se planifică ore în zilele libere sau stabilite pentru alte activităţi extraprofesionale (şedinţe, sărbători legale etc.); se ţine seama de propunerile cursanţilor privind zilele în care se pot planifica lecţiile.

PRODUSE TEHNOLOGII NOI

● Autocisternă de 12 tone

La Uzina „Automecanica" din Mediaş a fost omologat un nou tip de **cisternă pentru combustibil**, conceput de specialiştii uzinei, cu o capacitate de 12 tone, cea mai mare autoutilitară de acest gen realizată pînă acum în ţară. Noua maşină, montată pe şasiul camioanelor de tip R.O.M.A.N., face parte dintr-o gamă de şase autocisterne şi semiremorci pentru combustibil, cu capacităţi cuprinse între 5 000 şi 20 000 de litri, care urmează să fie produse în serie în următorii ani. Pentru reducerea volumului de proiecte a fost finalizată o amplă acţiune de tipizare a principalelor subansamble.

● Specialiştii Uzinei de cauciuc sintetic din Borzeşti au realizat după o concepţie proprie, un **programator electronic destinat** reglării automate a temperaturilor în autoclavele de fabricare a copolimerilor. Prin introducerea programatorului în fluxul tehnologic se asigură o omogenitate deosebită la fiecare şarjă de stiren şi polistiren, se evită depunerile corozive pe pereţii autoclavelor, consumurile de energie electrică şi de monomeri se reduc, iar calitatea produselor chimice în aceste condiţii este net superioară.

● La Sînnicolaul Mare a intrat în funcţiune o modernă fabrică de plăci aglomerate care foloseşte **ca materie primă deşeurile provenite de la prelucrarea industrială a tulpinelor de cînepă.** Noua unitate — prima de acest fel din ţară — este dotată cu maşini şi utilaje de mare tehnicitate, care asigură un înalt grad de automatizare întregului flux de producţie. Proiectată la o capacitate de 12 000 tone plăci pe an — produse destinate în special şantierelor de construcţii — fabrica amintită a demarat cu trei schimburi de lucru.

● La blocurile de locuinţe executate de Trustul de construcţii—Deva din panouri mari prefabricate s-a adoptat o nouă soluţie la plantarea pereţilor intermediari, prin care se va obţine o economie de peste 35 kg ciment pe mc. De asemenea, vor fi înlocuite pardoselile din mozaic cu pardoseli din ciment rolat, totodată renunţîndu-se şi la scările monolite, scările urmînd a fi executate din elemente prefabricate în poligonul propriu. Preocuparea pentru gospodărirea judicioasă a materialelor şi evitarea degradării lor s-a concretizat de la începutul anului în cadrul Trustului prin economisirea unei cantităţi de 70 tone ciment, 80 mc cherestea, 40 tone metal, 160 000 cărămizi, fapt ce a condus la realizarea unor economii la preţul de cost în valoare de 622 000 lei. Cele mai bune rezultate în acest sens le-au obţinut constructorii de pe şantierele din Valea Jiului şi din Deva.

● Brevete

● În cadrul Bazei de cercetări ştiinţifice din Timişoara a Academiei Republicii Socialiste România, Alex. Vaş a realizat un **generator de plasmă cu focalizare magnetică şi admisie de gaz suplimentar,** constituind obiectul brevetului de invenţie nr. 54087, complementar la brevetul nr. 51 256. Se utilizează la tăiere, sudare, încărcare, metalizare sau reacţii chimice la temperaturi ridicate, precum şi în industria metalurgică şi siderurgică. Se poate utiliza şi pentru sudarea automată, la sudarea sau încărcarea unor metale sau aliaje metalice refractare sau greu sudabile. A fost brevetată în mai multe ţări printre care Anglia şi S.U.A.

● Uzina „Victoria" din Călan este titularul brevetului 54 507 care se referă la un nou tip de **saboţi de frînă,** folosiţi la locomotive, vagoane de cale ferată şi tramvaie, precum şi la procedeul de fabricare a acestora. Pentru a elimina din structura lor constituenţii foarte duri, cu acţiune abrazivă asupra bandajului de oţel al roţii şi pentru a avea o rezistenţă sporită la uzură, aceştia sînt confecţionaţi dintr-o fontă cu conţinut limitat de carbon şi cu conţinut sporit de siliciu. Durabilitatea lor este de cel puţin 3 ori mai mare decît a saboţilor de frînă utilizaţi pînă acum. Invenţia a fost brevetată în mai multe ţări, printre care R.F.G., Franţa, Suedia, Italia.

● În cadrul Institutului de cercetări tehnologice pentru construcţii de maşini, un colectiv format din ing. A. Gh. Dreucean, dr. ing. A. Nanu, ing. Gh. Păulescu au obţinut un **lichid pentru prelucrarea metalelor prin electroeroziune,** formînd conţinutul brevetului nr. 54 079. Ca lichid dielectric de lucru în procesele de prelucrare a metalelor prin electroeroziune foloseşte petrolul lampant activat cu sulf. Prin folosirea acestui lichid se obţine un randament sporit la prelucrarea prin electroeroziune, se micşorează uzura relativă a electrodului-sculă cu circa 10% şi se reduce consumul specific de energie electrică cu pînă la 8 ori. Invenţia este brevetată în R.F.G., Franţa, Elveţia.

● Un nou procedeu de obţinere a unui **catalizator de mare porozitate cu selectivitate mărită, pentru dehidrogenarea hidrocarburilor,** a fost realizat în cadrul Institutului de cercetări pentru chimizarea petrolului „Petrochim". Noul procedeu micşorează consumul specific de materie primă utilizată la dehidrogenare. A fost brevetat în Anglia şi S.U.A.

● Brevetul de invenţie nr. 54 382 se referă la un **dispozitiv pentru colectarea probelor de aer şi gaze** din spaţii subterane, incinte închise sau din aerul atmosferic, aplicîndu-se cu succes în cadrul Întreprinderii miniere Ţebea, judeţul Hunedoara.

Dispozitivul prezintă o etanşeitate perfectă, poate fi transportat uşor şi nu necesită ambalaje speciale.

agenda economistului

SURSELE DE REALIZARE A INVESTIȚIILOR PENTRU LUCRĂRILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE

ÎNTRE MĂSURILE pentru punerea în valoare a întregului potențial de producție al solului țării noastre, o importanță deosebită revine lucrărilor de îmbunătățiri funciare, iar dintre acestea cea mai mare pondere o au lucrările de irigații, indiguiri și desecări, precum și cele de combatere a eroziunii solului. Numai în anul 1973 — așa cum se precizează în art. 9 din legea pentru adoptarea planului de dezvoltare economico-socială (Legea nr. 11 din 23 noiembrie 1972) recent aprobată de Marea Adunare Națională — se va amenaja pentru irigații suprafața de 272,1 mii hectare, din care 180 mii hectare în sisteme mari și 92,1 mii hectare amenajări locale, se vor face lucrări de indiguiri și desecări pe o suprafață de 122 mii hectare, iar combaterea eroziunii solului se va executa pe 87 mii hectare.

Interesul care îl prezintă lucrările de îmbunătățiri funciare pentru economia noastră națională, îndeosebi pentru agricultură, a determinat elaborarea de reglementări speciale referitoare la finanțarea unor asemenea investiții.

● **INVESTIȚIILE privind lucrările de irigații și cele privind lucrările de indiguiri și desecări** se finanțează, în conformitate cu principiile de drept în materie și cu dispozițiile art. 10 din H.C.M. nr. 1279/1967, astfel cum a fost modificat prin H.C.M. nr. 1043/1970 (B. Of. nr. 88 din 21 iulie 1970). Potrivit prevederilor legale, finanțarea unor asemenea investiții se face — după caz — din fondurile statului sau prin posibilitățile cooperativelor agricole de producție: contribuție în muncă, fonduri proprii, inclusiv credite acordate de stat. Astfel, din fondurile de stat se finanțează investițiile privind lucrări de irigații, indiguiri și desecări prevăzute în planurile de investiții ale unităților de stat, amplasate pe terenuri proprietate de stat, și de care beneficiază numai organizații socialiste de stat.

Investiții de genul celor de mai sus, dar de care beneficiază atît unități de stat cît și cooperative agricole de producție, se finanțează din fondurile centralizate de stat, chiar dacă se află amplasate pe terenuri ce aparțin mai multor organizații agricole de stat și cooperative agricole de producție, în cazul cînd lucrările constau în următoarele obiective limitativ enumerate: stații de pompare, noduri hidrotehnice, racorduri electrice, rețele de canale principale de alimentare din sistemele de irigații, diguri și canale colectoare din sistemele de desecare, construcții pentru întreținere și exploatare. Finanțarea acestor investiții se face fără recuperarea sumelor de la organizațiile beneficiare, statul rămînînd singur și exclusiv proprietar al lucrărilor realizate din fondurile sale.

De asemenea, se finanțează din fondurile centralizate ale statului anumite stații de pompare din sistemele de irigații, de care beneficiază numai cooperativele agricole de producție. Acestea sînt: stațiile de pompare din amenajările de irigații cu funcționare automatizată, precum și stațiile de pompare pentru irigații cu capacitate și tehnicitate ridicată, ce se vor aproba odată cu principalii indicatori tehnico-economici ai fiecărei amenajări. Investițiile privind stațiile de pompare, realizate cu fonduri de stat, nu se recuperează de la cooperativele beneficiare, iar stațiile astfel construite rămîn proprietatea statului. Ele se administrează de către întreprinderile de exploatare și întreținere a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și gospodărirea apelor din cadrul C.E.I.L.I.F.G.A. din subordinea M.A.I.A.A.

Celelalte obiective implicate de amenajările pentru irigații, ca și lucrările de indiguiri și desecări, care folosesc exclusiv cooperativelor agricole de producție, se finanțează prin posibilitățile unităților beneficiare (contribuție în muncă, fonduri proprii, credite acordate de stat). Tot prin asemenea posibilități se finanțează și amenajările interioare de pe terenurile C.A.P. din cadrul sistemelor de irigații, indiguiri și desecări amplasate pe terenuri ce aparțin mai multor organizații de stat și cooperative agricole de producție (așa-numitele sisteme mixte).

Menționăm ca o înlesnire specială, menită să stimuleze cooperativele agricole de producție pentru efectuarea lucrărilor de acest gen, că materialele și utilajele tehnologice, în condițiile prevăzute la art. 12 din H.C.M. 1279/1967, se vor plăti de către acestea la prețurile practicate pentru unitățile de stat.

● **Lucrările de combatere a eroziunii solului, de regularizare a scurgerii apelor pe versanți și de corectare a torenților**, împreună cu instalațiile și amenajările aferente, care servesc la apărarea și conservarea terenurilor agricole și silvice de pe versanți și din luncile rîurilor interioare a acumulărilor de apă, a lucrărilor de irigații, indiguiri și desecări, a altor construcții, precum și la îmbunătățirea regimului hidrologic al cursurilor de apă, se finanțează din fondurile centralizate ale statului sau din posibilități proprii, după caz. Din fondurile centralizate ale statului se finanțează lucrările de interes general și cele interioare ce se execută pe terenuri proprietate de stat. Celelalte, precum și lucrările interioare, de care profită numai cooperativele agricole de producție se finanțează prin posibilitățile proprii ale acestora (contribuție în muncă, fonduri proprii, credite acordate de stat).

Prin H.C.M. nr. 1686/1970 s-a precizat că prin lucrări de interes general, care se finanțează din fonduri centralizate de stat, se înțeleg: — rețeaua principală de canale, debușee și drenuri, cu lucrările de artă aferente, folosită pentru dirijarea și evacuarea apelor de pe versanți; — lucrările de combatere a eroziunii solului în adîncime și de corectare a torenților, inclusiv nivelarea ogașelor și varenelor active, precum și lucrările fitoameliorative pentru regularizarea scurgerii apelor și fixarea acestor formațiuni; rețeaua de drumuri principale ce se amenajează în scopul prevenirii procesului de eroziune a solului, regularizării scurgerii apelor pe versanți și întreținerii lucrărilor de combatere a eroziunii solului.

Cooperativele agricole de producție plătesc — potrivit art. 6 din H.C.M. nr. 1886/1970 — materialele necesare lucrărilor de combatere a eroziunii solului la prețurile practicate pentru unitățile de stat.

Pe lîngă măsurile expuse, importanța economico-socială deosebită a lucrărilor destinate apărării împotriva inundațiilor, înlăturării excesului de umiditate și celor de combatere a eroziunii solului a condus — în condițiile stabilite prin Decretul nr. 390 din 14 octombrie 1972 — la exceptarea acestor fonduri fixe de la plata amortismentelor.

dr. Radu GHERGHINESCU
Victor LUNCAN

FOLOSIREA PARCULUI DE AUTOVEHICULE ALE UNITĂȚILOR SOCIALISTE

PRIN decizia nr. 7/1971 cu privire la stabilirea despăgubirilor datorate de angajații, care folosesc ilegal autovehiculele din dotația organizațiilor socialiste, Plenul Tribunalului Suprem a dat instanțelor dubla îndrumare și anume că:

— despăgubirea datorată de angajați pentru folosirea ilegală a autovehiculelor din dotația organizațiilor socialiste în care lucrează se calculează pe baza tarifelor legal stabilite pentru transporturile efectuate, indiferent dacă autovehiculul aparține parcului auto al unei întreprinderi care efectuează transporturi cu plată sau parcului pentru transporturi interne al unei unități;

— această despăgubire se realizează pe căile de recuperare prevăzute în Codul muncii.

Oricît de clare sînt însă aceste îndrumări, complexitatea fenomenelor vieții depășește întotdeauna și cele mai sintetice formulări, astfel încît am considerat utile unele precizări, prin care să se facă următoarele distincții:

Cînd autovehiculul unității a fost folosit în interes personal de către un organ de conducere, respectiva persoană întrunește dubla calitate de beneficiar și vinovat, iar aceasta din urmă primind, recuperarea urmează a se face pe cale de imputație, fiind consecința răspunderii materiale, nu a fost angajată prin abaterea comisă.

Cînd autovehiculul a fost însă folosit de un salariat, care nu are drept de dispoziție, se pot prezenta două situații diferite:

— folosirea s-a făcut fără nici o aprobare și atunci acel în cauză întrunește, de asemenea, dubla calitate de beneficiar și vinovat, urmînd a se proceda ca și în cazul abuzului comis de un organ de conducere;

— folosirea s-a făcut pe baza unei aprobări a organului formal competent, și atunci vinovat este acesta din urmă, iar beneficiar cel ce a folosit mașina.

Unitatea al cărei autovehicul a fost ilegal folosit va avea, indiferent de persoana și cauza acestei utilizări, dreptul de a primi și obligația de a urmări încasarea unei sume egale cu tariful Getax, adică este lipsit de relevanță, sub aspectul analizat, că obiectul respectivei organizații socialiste nu este efectuarea de transporturi pentru populație.

Pe dată ce, în fapt, un vehicul făcînd parte din dotația unei organizații socialiste avînd alt obiect de îndeplinit a fost deturnat de la această afectație legală, angajatul în cauză trebuie să deburseze aceeași sumă, pe care ar fi plătit-o dacă proceda cum era normal, adică dacă utiliza un autovehicul Getax.

Așadar, vor plăti suma arătată:

— organele de conducere, care au folosit în interes propriu autovehiculele unității, la care nu aveau dreptul;

— organele de conducere, care au aprobat folosirea autovehiculelor unității pentru un interes personal al oricărui salariat, dacă acesta a devenit insolvabil sau indiferent din ce cauză nu se poate face recuperarea de la acest beneficiar;

— orice salariat, fără să intereseze funcția ocupată, care a folosit în interes propriu autovehiculul unității, dacă nu a obținut, nici măcar formal aprobarea organului ierarhic superior.

Am văzut că aprobarea dată fără competență nu scutește de plată, paguba unității și ilegalitatea folosirii rămînînd aceleași; din punct de vedere etic însă importă a sublinia că vinovăție nu există decît dacă beneficiarul serviciului necuvenit — utilizarea autovehiculului — s-a comportat în mod abuziv.

Iar abuzul are, la rîndul său, gravitate deosebită, tot din punct de vedere etic, după cum folosirea autovehiculului s-a făcut fără drept și în interes propriu sau dacă aprobarea s-a dat tot fără drept, dar în folosul unui angajat, care nu cunoștea și nu avea nici obligația să fie informat de competențele organului de conducere.

Să nu pară exagerat că, într-o revistă cu profil economic, se insistă atît asupra aspectului moral.

Mai întîi, etica și echitatea socialistă domină toate sectoarele vieții noastre; dar există și un considerent cu importante consecințe practice, din punctul de vedere al disciplinei în muncă, pentru care distincția între vinovat și beneficiar se cere bine scoasă în evidență și anume: beneficiarului fără nici o vină nu i se pot aplica, niciodată, sancțiuni, chiar dacă este obligat la plata serviciului necuvenit de care a beneficiat și pe care dacă nu l-ar plăti cel puțin ulterior, ar reprezenta pentru dînsul o îmbogățire fără cauză.

Dimpotrivă, angajatului vinovat, fie că a beneficiat sau nu personal de mașină, adică fie că vina sa constă într-o auto-servire ilegală, fie că a dat o aprobare ilegală altui angajat — comite o indisciplină, căzînd sub incidența Legii nr. 1/1970 pentru organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat.

În sfîrșit, apare evident că dacă folosirea autovehiculului unității s-a făcut de un membru al familiei sau un prieten al angajatului, problema se pune în aceiași termeni, atît sub aspectul obligației la plată, cît și sub acela al distincției între beneficiari și vinovați.

Concluzia finală rămîne:

— unitatea al cărui automobil a fost folosit ilegal are drept la plata tarifului Getax;

— plătitorul este, în primul rînd beneficiarul și în subsidiar vinovatul în toate cazurile cînd beneficiar și vinovat sînt persoane diferite;

— vinovatul trebuie sancționat și disciplinar, iar beneficiarul nevinovat numai obligat la plată deoarece nu poate fi considerat că a comis o greșeală, pentru care pe lîngă că plătește trebuie și sancționat. Suma plătită reprezintă echivalentul legal al unui serviciu, care i-a fost prestat în satisfacerea unui interes personal, despre care nu a fost la timp informat că trebuie să-l realizeze uzînd de mașinile Getax, unitate creată în acest scop.

Ionel KIRMAIER

CURIER

● Vechime în specialitate

ROMULUS MOLDOVAN, Reghin — La determinarea vechimii în specialitate, se iau în calcul și perioadele de activitate remunerată, în organizațiile obștești, dacă după încetarea activității salariatul este încadrat într-o unitate din ramura din care a fost scos din producție, sau într-una de care se ocupa în cadrul organizației (pct. 2 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971). La determinarea vechimii în specialitate se iau în calcul și perioadele lucrate în specialități înrudite, pe baza aprecierii comisiei de încadrare și promovare din unitate.

● Transfer ulterior detașării

IULIAN LASCU, Constanța — În Codul Muncii se prevede în mod expres că, pe durata detașării, angajatul își păstrează funcția și salariul avute anterior. În ipoteza în care, în loc să fiți transferat, ați fi revenit, la încetarea detașării, la vechiul loc de muncă este evident că ați fi fost salarizat, în continuare, cu salariul avut înainte. Salariul, la unitatea unde ați fost transferat, corespunde deci reglementării în vigoare. Indemnizația de conducere prevăzută în anexele la H.C.M. nr. 914/1968, făcînd parte din salariul funcțiilor respective, este cuvenită și în cazul salariatului detașat. Precizarea cuantumului concret al indemnizației, între limitele prevăzute în Hotărîre, este de competența organului care a emis ordinul de detașare.

● Promovare

MARCEL POPESCU, Timișoara — Pot ocupa funcția de tehnician (pct. 67 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971), absolvenții liceelor de specialitate cu profil tehnic, ai școlilor de maiștri, de specialitate postliceală cu profil tehnic sau ai liceelor de cultură generală, care au o vechime de 5 ani ca muncitori calificați, precum și muncitorii de înaltă calificare, absolvenți ai școlilor profesionale, cu o vechime de 8 ani ca muncitori calificați. Întrucît din scrisoarea dv. rezultă că nu îndepliniți condițiile de studii și vechime susmenționate, nu puteți fi promovat în funcția de tehnician.

● Salarizare

EUGENIA TEODORU, Botoșani — Angajatul promovat într-o funcție de conducere, poate fi încadrat cu 1 sau 2 clase de salarizare peste salariul tarifar avut (pct. 6 din anexa IX la H.C.M. 914/1963, cu modificările ulterioare). Cum din scrisoarea dv. rezultă că erați încadrată la salariul de 2.000 lei lunar, la promovare puteți fi încadrată la 2.200 lei lunar. Faptul că ați îndeplinit prin delegare o funcție superioară, cînd ați avut un salariu tarifar mai mare, nu atrage modificarea celor de mai sus.

● **CONSTANTIN BALAN, Craiova** — 1) Salariatul, care solicită trecerea la o funcție inferioară, nu poate avea același salariu. Principiul de bază al sistemului de salarizare îl constituie diferențierea salariilor personalului, în raport de funcția îndeplinită. 2) În ipoteza că din adeverința eliberată de Departamentul Cultelor rezultă că perioada lucrată în funcția de cîntăreț bisericesc a fost considerată ca vechime în munca salariată, această perioadă se ia în considerare la stabilirea drepturilor care se acordă în raport de anii de vechime în muncă (concediul de odihnă, pensia). 3) Timpul cît un angajat a prestat funcția de calculator (face parte din categoria personalului administrativ) nu se include în vechimea în funcții economice medii. Absolventul învățămîntului mediu de cultură generală cu doi ani de activitate, în care timp și-a putut însuși cunoștințele economice necesare, poate fi încadrat în funcția de contabil pe baza examenului sau a concursului instituit în acest scop. Art. 67 din Legea la care vă referiți a fost abrogat.

● **MIHAI DONE, Constanța** — Școala de specializare postliceală comercială nu se consideră școală tehnică de specialitate, în sensul aplicării Legii nr. 12/1971, astfel că absolvenții ei nu pot ocupa funcții de tehnicieni.

● **IOAN BALEA, Cosmești, Galați** — Importul de mărfuri la fondul pieței se realizează numai prin Ministerul Comerțului Interior. Industria noastră dispune de capacitatea de producție necesară satisfacerii cererilor de motovehicule.

● **ANGELA IVANOVICI, Rîmnicu Sărat** — Puteți dovedi că înainte de absolvirea învățămîntului superior ați prestat o activitate salariată de cel puțin 12 luni? Atunci la încadrarea dv. în muncă, după absolvirea cu examen de diplomă (de stat) a învățămîntului superior, sînteți îndreptățită să aveți salariul prevăzut pentru cel de al doilea an de activitate. Această reglementare este prevăzută la pct. 10 din anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968 (Indicații cu privire la aplicarea noului sistem de salarizare).

strategii de dezvoltare

PETROCHIMIE (II)

PENTRU VIITOR — O CONCEPŢIE OFENSIVĂ!

Găsirea combinaţiei optime: produse-pieţe

CONTINUÎND analiza propusă asupra modului în care este concepută strategia de dezvoltare a industriei noastre petrochimice, prezentăm în numărul de astăzi elementele care definesc viitorul activităţii celei mai mari unităţi economice din această subramură: Grupul industrial de petrochimie (G.I.P.) — Borzeşti.

Conceput ca unitate industrială integrată încă din faza de întocmire a proiectelor de execuţie (1952), grupul din Borzeşti în forma sa actuală a fost constituit în 1971. El reprezintă unul din exemplele tipice de grup industrial cu profil teritorial pe flux. În 1972, grupul realizează peste 38% din volumul total al producţiei industriei noastre petrochimice.

ÎNCEPEM prin a aprecia să strategia de dezvoltare a grupului din Borzeşti pe viitorii 3—30 de ani este una ofensivă, orientată ferm pe obiective de eficienţă. Spunem aceasta avînd în vedere faptul că eforturile de fundamentare a obiectivelor strategice au fost îndreptate spre găsirea acelei combinaţii de produse — pieţe care să asigure sporirea continuă a eficienţei economice, exprimată în creşterea de la un an la altul atît a volumului absolut al beneficiilor obţinute de grup, cît şi a unor indicatori relativi de eficienţă, cum sînt cheltuielile la 1000 lei producţie marfă şi rata rentabilităţii.

În conceperea viitorului grupului din Borzeşti, conducerea acestuia a pornit de la investigarea a doi poli fundamentali din mediul exterior: nevoia socială (piaţa) şi tehnologia, investigare concretizată în studii de marketing şi de prognoză ştiinţifică, tehnică şi economică.

Studiile de marketing au avut ca obiect atît piaţa externă (întocmite la cererea grupului de către Institutul pentru Studierea Conjuncturii Economice Internaţionale) cît şi piaţa internă (întocmite sub formă de studii de piaţă, balanţe sau modele input-output, de către specialişti din grup sau ministerul coordonator). Ele au oferit un set bogat de informaţii care, aşa cum vom vedea s-au dovedit deosebit de utile în stabilirea viitoarelor combinaţii de produse-pieţe ale grupului. S-a evidenţiat, de exemplu, că cererea generală pe pieţele externe pentru trei din grupele de produse ale grupului (cauciuc sintetic, mase plastice şi produse clorosodice) este în continuă creştere, în condiţiile unei relative stabilizări a preţurilor. Studiile au consemnat totodată o tendinţă accentuată de creştere în ultimii ani a puterii competitive a produselor din aceste trei tipuri de produse realizate în grup. Pentru restul produselor, studiile de piaţă au indicat o oarecare stabilizare a nivelului cererii în următorii ani.

Concomitent, au fost întocmite studii de prognoză economică şi tehnologică atît pentru perioada 1970—1975, cît şi pentru perioada 1975—2000: studiu de prognoză privind dezvoltarea grupului pînă în 1975; studiu de prognoză privind dezvoltarea industriei chimice în judeţul Bacău pe perioada 1975—2000; studiu de prognoză privind dezvoltarea producţiei de cauciuc sintetic în R. S. România pe perioada 1975—2000. Principalele obiective urmărite prin întocmirea acestor studii au fost: descifrarea tendinţelor dezvoltării industriei petrochimice şi prelucrătoare

Tabel nr. 1

Profilul de fabricaţie al G.I.P. Borzeşti la nivelul anului 1975, comparativ cu anul 1970

Grupa de produse	Ponderea în totalul producţiei grupului	
	1970	1975
Producţia din cauciuc sintetic	21	35
Mase plastice	11	12
Fenol acetonă	9	9
Sodă caustică	5	6
Antidăunători	5	6,5
Produse petroliere clasice	34	21,5
Alte produse	15	10
Total producţie:	100 %	100 %

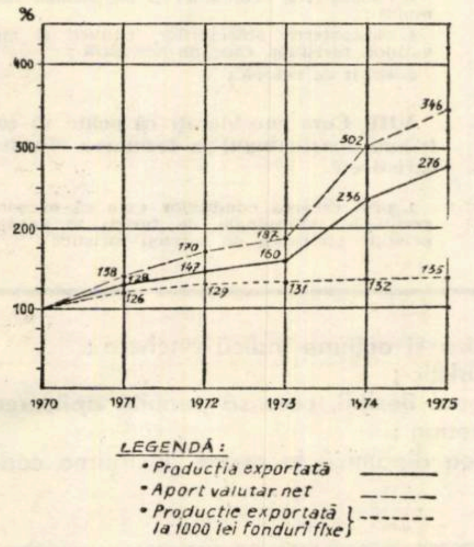

Grafic nr. 1

Dinamica activităţii de export a G.I.P. Borzeşti pe perioada 1970—1975

pe plan mondial, a tendinţelor de evoluţie a tehnologiilor de fabricaţie; resursele de materii prime disponibile pe platforma Borzeşti; resursele de forţă de muncă.

Prin corelarea informaţiilor oferite de studiile de marketing şi prognoză cu structura actuală a producţiei grupului, luînd în considerare restricţiile de resurse, conducerea grupului a optat pentru orientarea strategiei de dezvoltare în următoarele direcţii: extinderea fabricaţiei actualelor produse, accentuarea ei la cele trei grupe menţionate — pentru care cererea pe piaţă este mare şi resursele suficiente — concomitent cu o puternică diversificare în cadrul fiecărei grupe de produse. De remarcat că toate aceste extinderi şi diversificări se preconizează a fi realizate în condiţiile în care — în restul cincinalului — nu se va renunţa la fabricaţia nici unuia din actualele produse.

• Un profil de fabricaţie cert

CELE TREI orientări de strategie a produselor menţionate s-au concretizat în stabilirea pentru anul 1975 a următorului profil de fabricaţie (combinaţie de produse), reflectat în tabelul nr. 1.

Analiza evoluţiei structurii producţiei evidenţiază specializarea grupului pe trei direcţii, în conformitate cu indicaţiile oferite de studiile de marketing şi prognoză: a) producţia de cauciuc sintetic în continuă diversificare; b) producţia de mase plastice; c) producţia de sodă şi produşi derivaţi ai clorului.

Extinderea va fi însoţită de o puternică diversificare, printr-o acţiune sistematică de asimilare a unor produse noi. Rezultatele asimilărilor, modernizărilor şi reproiectărilor de produse sînt reflectate sintetic în indicatorii tabelului nr. 2

• Resurse — cele existente

VORBIND de corelaţia strategie-resurse, ni se pare interesant să remarcăm că majoritatea creşterilor de producţie se preconizează a fi obţinute cu capacităţile de producţie existente. În urma unor lucrări de modernizări de instalaţii, de eliminare a locurilor înguste şi de raţionalizare a fluxurilor tehnologice — toate executate cu forţele proprii ale grupului, atît în ce priveşte concepţia, cît şi realizarea fizică — s-a reuşit ca la toate instalaţiile să se înregistreze creşteri de producţie peste nivelul de capacitate proiectat. Mai mult, în majoritatea lor, aceste creşteri depăşesc 50%; tricloretilenă — 60%, ierbicid 2,4 D—60%, acid monocloracetic — 50%, polistiren — 50%, perclorvinil — 50% etc.

Referindu-ne la resursele de forţă de muncă trebuie arătat că din acest punct de vedere nu se ivesc probleme deosebite, zona geografică în care este situat grupul constituind un adevărat „rezervor" de forţă de muncă, fiind dens populată. Necesarul suplimentar de forţă de muncă la nivelul anului 1975 (122% faţă de 1970) — din care peste 80% muncitori — va fi pregătit în cea mai mare parte în centrul şcolar propriu. În acelaşi timp pe baza descrierilor amănunţite de posturi care asigură cunoaşterea nevoilor reale de perfecţionare a pregătirii salariaţilor, conducerea grupului a întocmit un plan de perfecţionare a cadrelor pentru perioada 1970—1975, pe categorii de personal, plan care se revizuieşte anual, permiţînd perfecţionarea a circa 3000 cadre pe an.

Tabel nr. 2

Produse noi, modernizate şi reproiectate în totalul producţiei-marfă

Indicatorii	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Pondere în producţia marfă	0,5	2,3	5,4	6,6	10,3	25,0
Creştere procentuală faţă de 1970 (=100%)	100	511,4	1260,7	1657,6	2786,0	8786,0

• Impulsul inovaţional

PENTRU REALIZAREA obiectivelor propuse privind înnoirea produselor, în condiţiile unei utilizări eficiente a resurselor materiale, de muncă şi băneşti disponibile, conducerea grupului din Borzeşti şi-a ales ca principale mijloace: activitatea de cercetare şi activitatea de invenţii, inovaţii şi raţionalizări, singurele capabile să ofere concomitent o mare deschidere spre progres tehnologic, o adaptare rapidă la mediul ambiant şi o competitivitate ridicată pe pieţe.

„Ponderea" mare acordată de către conducerea grupului cercetării în implementarea strategiei propuse este reflectată, printre altele, şi în dimensiunea resurselor alocate acestei activităţi. Personalul afectat reprezintă 3% din totalul salariaţilor grupului, inginerii circa 30% din totalul acestei categorii de personal, iar fondurile alocate pentru 1972 peste 8,2% din volumul total al beneficiilor realizate de grup. Demn de subliniat ni se pare efortul de a asigura coordonarea obiectivelor cercetării cu obiectivele de înnoire a produselor şi tehnologiilor, ambele avînd ca punct de convergenţă: creşterea eficienţei. Temele de cercetare pe anii viitori prevăd, între altele, elaborarea de tehnologii îmbunătăţite, care să permită diversificarea producţiei şi valorificarea superioară a produselor secundare de fabricaţie; îmbunătăţirea calităţii produselor şi reducerea consumurilor specifice; înlocuirea materialelor de import cu produse indigene. Obiectivele menţionate se referă la: mase plastice şi elastomeri, produse de rafinărie, pesticide, solvenţi, amine, sodă, diverse cloruri etc. adică tocmai acele grupe de produse cărora conducerea grupului, pe baza prognozelor comerciale şi tehnologice, le întrevede o dezvoltare puternică în viitor.

Consemnăm totodată faptul că în prezent se întîmpină şi unele dificultăţi legate de asigurarea dotării cu materiale de laborator şi pilot, fiind necesare pentru înlăturarea lor, acţiuni centralizate la nivel de minister.

Un fenomen interesant este corelaţia între activitatea de cercetare şi aceea de invenţii şi inovaţii, corelaţie concretizată în impulsionarea acesteia din urmă de către prima. Majoritatea propunerilor de invenţii, inovaţii şi raţionalizări au fost anterior teme de cercetare sau au fost generate de obiectivele înscrise în temele de cercetare. Datele statistice pe primele 10 luni ale anului în curs reflectă efervescenţa procesului inovaţional: 10 invenţii şi 210 inovaţii şi raţionalizări înregistrate; 3 invenţii şi 49 inovaţii şi raţionalizări acceptate; 314 inovatori; 7,6 mil. lei economii antecalculate şi peste 20 de mil. lei economii postcalcuate. Tematica planului de inovaţii, ferm orientată către obiectivele strategice generale ale grupului urmăreşte printre altele: introducerea de noi maşini şi dispozitive cu un grad ridicat de tehnicitate şi productivitate, uşurarea efortului fizic şi îmbunătăţirea condiţiilor de muncă, valorificarea deşeurilor, reducerea frecvenţei unor deranjamente la instalaţii etc.

Carte de vizită

G. I. P. — Borzeşti

- Director general: ing. Petre Bunea.
- Anul înfiinţării primei unităţi — 1948; anul constituirii grupului — 1971.
- Unităţi componente: rafinăria Dărmăneşti; rafinăria Borzeşti; uzina chimică — Borzeşti; uzina de cauciuc sintetic — Borzeşti.
- Principalele produse fabricate: produse petroliere (benzină, petrol, motorine, combustibil, aromate etc.), produse petrochimice (cauciuc sintetic, insecticide, sodă, clor, hidrogen, ierbicide, P.V.C.; solvenţi organici cloruraţi, alcooli graşi, alchilamine, clorură de aluminiu etc.).
- Înnoirea produselor: ponderea produselor noi în volumul vînzărilor — 0,7%;
- Numărul ţărilor importatoare: peste 40.

• Export în peste 40 de ţări

REALIZÎND o mare diversitate de produse petroliere, petrochimice şi chimice, de un ridicat nivel calitativ, grupul din Borzeşti a reuşit an de an să cucerească noi pieţe externe, actualmente numărul ţărilor în care exportă fiind de peste 40, iar numărul beneficiarilor contractuali de peste 160. Pînă în 1975, urmărind acoperirea oportunităţilor evidenţiate de studiile de marketing, conducerea grupului şi-a propus să-şi dubleze volumul de export, ceea ce înseamnă că mai mult de 30% din volumul producţiei grupului se va desface pe pieţele altor ţări, din Europa, Asia, Africa, America de Sud etc.

Considerînd indicatorii principali ai activităţii de export: producţia exportată, aportul valutar net, producţia exportată la 1000 lei fonduri fixe, şi luînd anul 1970 ca bază, dinamica ascendentă a acestora în perioada 1970—1975 (prezentată în graficul nr. 1) ne obligă — în mod logic — la a caracteriza activitatea de export a grupului cu acelaşi atribut, ca şi strategia generală de dezvoltare: ofensivă.

Cu toate acestea se constată şi existenţa unor deficienţe în desfăşurarea acesteia. În acest sens se cere a fi urgentată rezolvarea unor probleme ca: îmbunătăţirea activităţii de transport a produselor destinate pieţei externe prin dotarea grupului cu autocisterne rapide (care să permită deservirea promptă a clienţilor europeni) şi prin modernizarea instalaţiilor de încărcare-descărcare prin portul Constanţa; îmbunătăţirea calităţii ambalajului de export şi a formelor sale de prezentare; îmbunătăţirea activităţii I.S.C.E. „Chimimport", fiind necesar ca aceasta să colaboreze mai strîns cu grupul — la ora actuală serviciul export al grupului primeşte sporadic informaţii asupra pieţelor externe şi asupra efectelor prezentării produselor la manifestări internaţionale — şi să-şi organizeze pe bază de grafice calendaristice acţiunile comune de contractare, prospectare a pieţei şi participări la tîrguri şi expoziţii.

Conducerea G.I.P. — Borzeşti, faţă de variantele propuse privind organizarea activităţii de export-import, considerînd că în condiţiile actuale (cînd volumul exportului fiecărui grup petrochimic este mic, iar aceleaşi produse destinate exportului se fabrică în mai multe unităţi distincte), nu ar fi necesară şi nici eficientă preluarea integrală a activităţii de export-import de către fiecare din cele trei grupuri. optează pentru varianta constituirii unei întreprinderi de comerţ exterior subordonată celor trei grupuri care să efectueze întreaga activitate de import-export a acestora.

• Semnificaţia unei comparaţii

O CARACTERIZARE sintetică a strategiei de dezvoltare a grupului din Borzeşti se impune a fi făcută în final. În acest scop considerăm că acel caracter ofensiv — de care vorbeam — al strategiei poate fi domonstrat printr-o prezentare comparativă, 1975 faţă de 1970, a nivelului principalilor indicatori economico-financiari ai activităţii: producţia globală ca şi producţia marfă vor fi de 1,5 ori mai mari; beneficiul va înregistra o creştere de peste 420 milioane lei; cheltuielile la 1000 lei producţie marfă vor înregistra o scădere de 30 lei/1000 lei; rata rentabilităţii va fi de 1,3 ori mai mare.

Avînd în vedere concepţia strategică a grupului, ca şi faptul că subobiectivele preconizate pentru primii doi ani ai cincinalului au fost realizate şi depăşite, putem caracteriza conducerea G.I.P. Borzeşti ca una care ştie să stăpînească viitorul, descifrîndu-l şi construindu-l cu metodă.

Iulian BĂDIN

MARKETING

15 ÎNTREBĂRI DESPRE MARKETINGUL TURISTIC

PROGRAMUL DE PERFECȚIONARE a cadrelor de conducere din turism, inițiat de Institutul central de perfecționare a cadrelor de conducere din economia și administrația de stat, a reunit în acest an într-un cadru organizat directori generali din Ministerul Turismului, directori coordonatori ai Oficiilor județene, directori din Centralele Turistice, directori generali de mari unități turistice etc.

*Cu acest prilej responsabilul programului, tovarășul **Iulian BERBECARU**, expert la Academia „Ștefan Gheorghiu" a inițiat, la încheierea cursului, o anchetă privind activitatea de marketing turistic în țara noastră.*

ANCHETA, bazată pe un chestionar cu 15 întrebări, a urmărit să identifice prioritățile de analiză și acțiune în acest domeniu, prioritate exprimată mai jos prin ordonarea răspunsurilor.

I. Care considerați că este rolul markentirgului turistic în activitatea dv.?

1. conturarea unei strategii turistice ;
2. definirea politicii produsului turistic, distribuției, prețurilor și politicii promoționale ;
3. promovarea unei politici competitive, care să conducă la cucerirea unor segmente de piața turistică ;
4. orientarea investițiilor potrivit rezultatelor cercetărilor de marketing ;
5. satisfacerea cerințelor, năzuințelor și aspirațiilor turiștilor ;
6. adaptarea continuă a ofertei la cererea turistică ;
7. bază informațională pentru planificarea activității economico-financiare ;
8. izvor de informații pentru elaborarea deciziilor
9. consolidarea gestiunii economice.

II. Cui considerați că este indicat să-i fie subordonat serviciul sau compartimentul de marketing turistic ?

1. directorului general al centralei turistice — (serviciul de marketing al centralei) ;
2. directorului coordonator al Oficiului județean de turism — (serviciul de marketing al Oficiului județean) ;
3. directorului intreprinderii turistice — (compartimentul de marketing al întreprinderii).

III. Ce preocupări prioritare, după părerea dv., ar trebui să aibă un compartiment de marketing turistic intr-o unitate de turism ?

1. prognoza conjucturii pieței turistice ;
2. analiza dimensiunilor pieței turistice ;
3. determinarea caracteristicilor piețelor turistice
4. previziunea vinzărilor ;
5. pătrunderea unității pe piața turistică ;
6. studii comparative ale serviciilor turistice competitive ;
7. determinarea beneficiarilor actuali ai serviciilor turistice oferite ;
8. testarea piețelor turistice ;
9. studii motivaționale legate de comportamentul turistului ;
10. descoperirea unor noi turiști pentru oferta existentă ;
11. studierea prețurilor și tarifelor ;
12. eficiența instrumentelor de promovare utilizate ;
13. eficiența publicității ;

IV. De ce apreciați că marketingul turistic constituie o metodă modernă de conducere ?

1. permite conducerii luarea unor decizii pertinente ;
2. se realizează o îmbunătățire generală a proceselor de conducere ;
3. favorizează luarea deciziilor operative și strategice ;
4. contribuie la elaborarea unor planuri și strategii de marketing turistic ;
5. dezvoltă o relație strinsă cu celelalte funcții ale unității (cercetare-dezvoltare, tehnică, comercială, financiar-contabilă și personal).

VII. Care credeți, că trebuie să fie exigențele profilului profesional al angajaților care lucrează în această activitate ?

1. cunoștințe generale de politică economică ;
2. cunoașterea metodelor și tehnicilor de marketing (legate de statistică, psihologie, psihosociologie, metode probabilistice și simulative, de modelare și privind utilizarea calculatorului electronic) ;
3. cunoașterea economiei și organizării turismului ;
4. cunoașterea obiceiurilor, culturii și motivațiilor turiștilor care ne vizitează ;
5. spirit de echipă ;

VIII. Cum considerați că poate să contribuie marketingul la formarea clientelei turistice ?

1. prin crearea condițiilor care să micșoreze greutățile întimpinate de turiști în ceea ce privește obținerea de servicii turistice ;
2. prin diversificarea serviciilor turistice potrivit preferințelor turiștilor ;
3. prin contribuția la organizarea timpului liber nu numai al turiștilor dar și al populației potrivit preferințelor sale ;
4. prin stimularea noilor cerințe de turism și posibilitatea satisfacerii acestora ; ;
5. prin asigurarea condițiilor de educare și servire îmbunătățită a turiștilor.

Ce direcții prioritare de analiză și acțiune indică ancheta :

- **definirea strategiei produsului turistic ;**
- **promovarea unui cadru instituțional flexibil, care să permită aplicarea rezultatelor cercetărilor de marketing ;**
- **diversificarea serviciilor, adaptarea dinamică la cerere, instruirea continuă a personalului.**

V. Care sint dificultățile mai importante pe care le intimpinați in aplicarea marketingului turistic?

1. lipsa unui spirit de marketing ;
2. un cadru organizatoric rigid la nivelul unității turistice ;
3. lipsa unor cadre specializate în marketing ;
4. neracordarea la sistemul informațional de marketing a birourilor de turism din străinătate ;
5. familiarizarea unor cadre de conducere din unitățile turistice în special cu o piață turistică internă, în care cererea turistică este mai puțin diversificată ;
6. necesitatea efectuării unor predicții cu un număr mare de variabile ;
7. greutatea conturării unei strategii globale de marketing turistic ;
8. lipsa de creativitate și imaginație ;
9. colaborare necorespunzătoare între cercetătorii, cadre didactice și factorii de decizie din unitățile turistice ;
10. schimbarea continuă a psihologiei turistului.

VI. Care considerați că trebuie să fie aptitudinile esențiale ale cadrelor de conducere pentru a realiza o activitate de marketing turistic?

1. spirit penetrant și o gindire familiarizată cu metodele și tehnicile de marketing ;
2. suplețe și adaptare ;
3. promovarea inovației și deschidere spre progres ;
4. capacitatea de a organiza activități complexe ;
5. promovarea relațiilor de cooperare și colaborare ;

IX. Care sint condițiile prioritare de amenajare și dezvoltare a unei stațiuni turistice intr-o optică de marketing ?

1. Analiza pieței turistice și identificarea unor segmente de piață turistică interesată ;
2. Prognoza fluxurilor turistice ;
3. Încadrarea dezvoltării stațiunii într-o strategie globală de sistematizare a teritoriului ;
4. Analiza teritoriului (în special a factorilor climaterici, naturali, atracția valorilor spirituale, atracția decorului natural, starea infrastructurii, specificitatea ofertei) ;
5. Analiza cost-eficiență ;
6. Integrarea armonioasă a rețelei naturale de drumuri cu infrastructura și rețeaua capacităților de primire ;
7. Asigurarea unei funcționalități optime a întregului sistem de servicii ;
8. Realizarea unei oferte specifice și originale ;
9. Înfăptuirea unui climat în care să se simtă atmosfera de vacanță, animație ;
10. Perfecționarea continuă a pregătirii cadrelor.

X. Care sint, după părerea dv., imprejurările imediate care fac necesară aplicarea marketingului în turism ?

1. Necesitatea creșterii eficienței economice a turismului ;
2. Oferta turistică internațională este competitivă și foarte diversificată ;
3. Ritmul schimbărilor pe piețele turistice și a motivațiilor turistice ;
4. Cererea nuanțată turistică ;
5. Necesitatea adaptării la nou.

XI. Care sint cerințele esențiale de formare pentru personalul operativ, in ceea ce privește marketingul turistic?

1. instruire continuă ;
2. solicitudine și amabilitate ;
3. cunoașterea limbilor străine ;
4. aspect comercial și dinamism jovial ;
5. înțelegerea aprofundată a spiritului acestei noi industrii — industrie de servicii agreabile.

XII. Care sint măsurile prioritare pe care le-ați lua în vederea promovării în activitatea dv. a marketingului turistic ?

1. specializarea cadrelor în domeniul marketingului turistic ;
2. promovarea unui cadru instituțional flexibil care să permită aplicarea rezultatelor obținute prin cercetările de marketing ;
3. Înființarea unui compartiment de resort ;
4. organizarea unor schimburi de experiență între cercetători, cadre didactice și cadre de conducere ;
5. inițierea unor schimburi de experiență cu alte intreprinderi turistice din țările socialiste și capitaliste, care utilizează tehnicile și metodele de marketing turistice.

XIII. După părerea dv. care sint rezultatele principale ale unei activități de marketing turistic ?

1. elaborarea unei strategii dinamice în turism ;
2. competitivitatea cu piețele turistice străine;
3. utilizarea unor metode și tehnici mai științifice în luarea deciziilor ;
4. creșterea circulației turistice și a eficienței economice a acestei activități ;
5. mărirea volumului de devize intrate în țară și îmbunătățirea balanței de plăți ;
6. modelarea continuă a ofertei turistice potrivit cerințelor turiștilor ;
7. cunoașterea mai profundă a cerințelor și motivațiilor turiștilor ;
8. realizarea unor combinații de servicii turistice la un nivel superior ;
9. orientarea investițiilor spre capacități de primire ce au asigurat un grad de ocupare ridicat ;
10. o pregătire superioară a cadrelor în turism.

XIV. Intr-o viziune de marketing turistic, după părerea dv., care sint cele mai importante măsuri ce trebuie luate pentru afirmarea turismului românesc pe plan internațional ?

1. îmbunătățirea permanentă a calității serviciilor ;
2. îmbogățirea gamei de servicii suplimentare ;
3. adaptarea bazei materiale și a infrastructurii la cerințele turiștilor străini ;
4. promovarea largă a metodelor de marketing în practica unităților turistice și urmărirea consecventă a concluziilor rezultate ;
5. perfecționarea pregătirii cadrelor și ridicarea nivelului lor cultural-educativ ;
6. punerea în valoare a resurselor naturale prin ridicarea lor la nivel de valori spirituale ;
7. coordonarea efortului pentru dezvoltarea turismului între instituțiile care participă la această activitate (ONT, CFR, TAROM, CENTROCOOP, CSEAL etc.) ;
8. intensificarea activității promoționale potrivit motivației turistice.

XV. Care este, după părerea dv., viitorul marketingului turistic ?

1. are mari perspective în viitor ;
2. va fi legat de o mai mare concentrare a preocupărilor asupra sociologiei și psihologiei;
3. are o sferă de utilizare în continuă creștere ;
4. va solicita cunoștințe generale, nu numai de specialitate ;
5. se va dezvolta o politică creativă de marketing ;
6. se vor perfecționa metodele științifice în domeniul modelării, experimentului, jocurilor de simulare, utilizării calculatorului electronic;
7. va forma oameni cu o gindire nouă ;
8. va perfecționa comunicațiile și informația;
9. marketingul timpului liber va deveni un domeniu important.

TEHNICI DE CERCETARE A PIEȚEI [II]

STABILIREA potențialului de absorbție al diferitelor piețe pentru produsele noastre de export constituie primul obiectiv al cercetării piețelor externe. Precizarea cotelor posibile de reținut de către exportatorii noștri față de concurenți devine al doilea obiectiv de seamă al cercetării.

Potențialul unei piețe este, în principiu, cantitatea de produse sau servicii care pot fi absorbite de către piață — într-o anumită perioadă — în condiții optime de dezvoltare a pieței. Potențialul de import se obține prin scăderea din potențialul pieței a producției interne care se presupune că a satisfăcut o parte din cererea internă. Proporția din potențialul pieței de import, reținută, sau prevăzută a fi reținută, de către un exportator (țară sau întreprindere) față de concurență, reprezintă cota de export.

Atunci cind avem o singură întreprindere exportatoare pentru o categorie de produse, cota întreprinderii exportatoare se confundă cu aceea a țării exportatoare în importul diferitelor țări. În asemenea împrejurări cota parte se evaluează potrivit tabelului nr. 1 (cifre ipotetice).

Cota medie de participare a țării „A" la exportul mondial al produsului dat este de 10%, iar coloana 6 redă devierile pe fiecare piață față de cota medie deținută pe total.

Diferența cotei de export pe fiecare piață față de cota totală medie (10%) poate scoate în evidență **rezervele de export** ale țării „A".

Pe baza acestei metode (Henzler R., Betriebs Wirtschaftslehre des Aussenhandels, Wiesbaden 1962) reiese, de pildă, că pentru țara „A" piața III indică cele mai mari rezerve de export (cotă din piață) din potențialul de import al acestei piețe, iar piața IV apare ca cea mai saturată pentru exportul țării „A".

În cazul în care am avea mai multe întreprinderi exportatoare de aceleași produse în țara „A", atunci evaluarea cotelor de export pe diferite piețe, pentru una din aceste întreprinderi „a" trebuie efectuată similar, potrivit tabelului nr. 2

Din aceste date reiese (col. 7) că pentru întreprinderea „a" piața V constituie **rezerva cea mai importantă de desfacere.**

În fine, dacă vom compara rezervele țării „A" (tabelul 1 coloana 7) cu cele ale întreprinderii „a" (tabelul 2, coloana 8) rezultă, de pildă, ca întreprinderea „a" poate utiliza unele rezerve în piața V pe cind țara „A" dispune de rezerve mai ales pe piața III.

Trebuie subliniat că pentru diferite mărci de fabrică cotele din piață se evaluează prin alte metode, ca de pildă lanțurile markoviene.

Desigur aceste cote de export sint simple posibilități, care se pot transforma în realizări numai prin efortul concertat al producției pentru export în condițiile cerute pe respectivele piețe ca și prin iscusința negociatorilor de a folosi aceste posibilități.

prof. dr. Al. ZAMFIR

Tabel nr. 1

Piețe de export	Valoarea exportului: absolută	Valoarea exportului: procente din total	Cota țării „A": absolută	Cota țării „A": procente din total	Abatere față de cota medie	Abatere ponderată (6×3)
1	2	3	4	5	6	7
I	300 000	15	20 000	$6\frac{2}{3}$	$-3\frac{1}{3}$	— 50
II	240 000	12	30 000	$12\frac{1}{2}$	$+2\frac{1}{2}$	+ 30
III	640 000	32	40 000	$6\frac{1}{4}$	$-3\frac{3}{4}$	—120
IV	320 000	16	50 000	$15\frac{5}{8}$	$+5\frac{5}{8}$	+ 90
V	500 000	25	60 000	12	+2	+ 50
Total	2 000 000	100	2000 000	10	—	—

Tabel 2

Piețe de export	Valoarea exportului țării „A": absolută	Valoarea exportului țării „A": procente din total	Cota întreprinderii „a"	Procente (4/2×100)	Abatere față de cota medie	Abatere ponderată (6×3)	col. 7 × cota medie
1	2	3	4	5	6	7	8
I	20 000	10	4 000	20	— 5	— 50	—12,5
II	30 000	15	7 500	25	0	0	0
III	40 000	20	12 000	30	+ 5	+100	+ 25
IV	50 000	25	20 000	40	+15	+375	+ 93
V	60 000	30	6 500	10	+14	—425	—105
Total :	200 000	100	50 000	25	—	—	—

INFORMAȚIE-DECIZIE

CONTURAREA UNEI CONCEPȚII DE PROIECTARE TIPIZATĂ

SICMA – 1

- Metoda simulării în alegerea variantei optime de plan.
- Un tablou de bord pentru conducerea dinamică a întreprinderii.

LA ACEASTĂ rubrică, în numărul 48/1972 al revistei s-a publicat o prezentare de ansamblu a lucrărilor Consfătuirii pe țară a specialiștilor în informatică, relatîndu-se succint cîteva elemente privind sistemul de conducere cu mijloace de automatizare SICMA-1. Conform promisiunii făcute, de a reveni cu detalii asupra concepției de proiectare și implementare a sistemului SICMA-1, același colectiv de la ICSCMA expune mai jos structura actuală și perspectivele de dezvoltare integrată ale sistemului.

SICMA-1 este un sistem destinat conducerii superioare și medii a întreprinderii, oferindu-i permanent un tablou de bord al activității globale, pe baza căruia conducerea determină deciziile necesare pentru corectarea abaterilor apărute în timpul perioadei de plan.

Aplicațiile sistemului se referă la obținerea informațiilor pentru stabilirea planului și urmărirea indicatorilor planificați, cu ajutorul situațiilor de excepție privind producția, aprovizionarea, stocurile etc. Informațiile necesare sînt păstrate în baza de date a sistemului, asigurîndu-se astfel atît unicitatea informațiilor, cît și actualizarea și interogarea centralizată a fișierelor ce compun baza de date.

Aplicațiile de planificare ale sistemului se referă la: livrări, producție, aprovizionare, forță de muncă, antecalcul, iar cele de **control-urmărire** la: desfacere, producție, aprovizionare, evidența stocurilor, utilizarea forței de muncă, postcalcul. Cele două tipuri de aplicații furnizează datele de comparație aplicațiilor de analiză (analiza funcționării și analiza realizărilor) care elaborează rapoartele necesare pentru tabloul de bord al conducerii întreprinderii.

Aceste aplicații sînt realizate de următoarele subsisteme:

Subsistemul simulare plan producție și calculul necesarului, asigură simularea planului de producție. în anumite condițiuni cunoscute înainte de perioada de plan și elaborarea de variante de plan global de producție (anual) și trimestriale sau lunare (de lansare, programe de fabricație), pornind de la cifrele de control și planul cincinal (pentru variantele de plan anual) sau de la planurile de lansare și comenzile primite de la beneficiari (pentru variantele trimestriale) ținînd seama de resursele întreprinderii (capacitatea de producție și forță de muncă, resurse materiale, comenzi deschise de furnizor etc.). Elaborarea variantelor de plan global se face utilizînd pachetul de programe STOR ce simulează lansarea, și ținînd seamă de termenele de livrare, considerînd capacitățile nelimitate.

Subsistemul efectuează optimizări de indicatori (maximizări ale funcției obiectiv) pe bază de modele de programare liniară, ținînd seama de restricțiile existente. Variantele de plan se deosebesc între ele prin momentul întocmirii — înaintea perioadei de plan, (propunere) sau în timpul ei (actualizare) prin criteriile și restricțiile care au stat la baza întocmirii lor. Conducătorul întreprinderii are posibilitatea de a alege varianta de plan cea mai bună, din mai multe posibile, cu experiența și intuiția sa și, de asemenea, poate cerceta, folosind simularea, comportarea în diferite situații, în viitor, a întreprinderii.

Trebuie subliniat și faptul că sistemul de simulare are ca obiect o aplicație continuă, în sensul că simularea nu se face numai înaintea perioadei de plan. ci și **în timpul desfășurării acestuia** ori de cîte ori survin noi modificări în condițiile și restricțiile existente.

Subsistemul are ca obiectiv, de asemenea, calculul necesarului de materiale de aprovizionat, pornind de la compararea necesarului de resurse pentru perioada de plan cu stocul de materiale existent în magazie.

În cadrul procesului de simulare se verifică planul de lansare elaborat cu ajutorul pachetului STORALGO, față de capacitățile punctelor de lucru.

Cele trei faze de planificare (model liniar, lansare STORALGO, model decupare) pot fi precedate de o fază în care planul de producție (cantități de produse) este confruntat cu capacitățile și forța de muncă existentă pentru ca anumite nepotriviri să poată fi eliminate încă înainte de prelucrările mai complexe care se execută în cele trei faze de planificare.

Rapoartele furnizate de acest subsistem pot fi împărțite în trei grupe: 1. descrierea variantelor de plan; 2. lista de excepții; 3. lista de necesar capacități, forță de muncă și materiale.

În rapoartele de tip (1) se precizează produsele și cantitățile incluse în varianta de plan considerată, calculîndu-se și valoarea principalilor indicatori: producția globală, producția marfă, fondul de salarii, beneficiul, productivitatea. În plus, la varianta plan lansare se precizează și momentul lansării. În rapoartele de excepție (2) se indică produsele și cantitățile care nu au putut fi incluse în plan din cauza lipsei de capacități. Listele de necesar (3) furnizează informații privind capacitățile de utilaje, forța de muncă și materialele cerute în fiecare variantă de plan considerată. Necesarul este comparat cu disponibilul și este prezentat sub formă de grafice, în formă procentuală și liste explicite. Rapoartele din cadrul aplicației permit conducerii să aleagă variantele cele mai bune de plan.

Subsistemul evidență și urmărire a producției și a forței de muncă are sarcina de a asigura pe de o parte, evidența capacităților de producție și a forței de muncă existente în întreprindere, iar, pe de altă parte, de a urmări modul in care acestea se regăsesc în produsele fabricate. Evidența se face la nivel grupe utilaje (pentru capacitățile de producție) și pe categorii muncitori (pentru forța de muncă). Tot acestui subsistem îi revine sarcina de a analiza activitatea de producție în vederea realizării indicatorilor planificați. Subsistemul furnizează și informațiile necesare pentru întocmirea dărilor de seamă statistice lunare, trimestriale și anuale, precum și pentru simularea variantelor de plan.

Principalele informații date de acest subsistem se referă la realizările privind: producția globală și producția marfă, număr mediu scriptic de salariați, productivitatea muncii, fondul de salarii și salariu mediu, beneficiul. cheltuielile la 1000 lei producție marfă, indicele de utilizare al utilajelor și muncitorilor, raportul între indicatorii planificați și cei realizați.

Subsistemul stoc de materiale și produse *) furnizează conducerii rapoarte periodice (de exemplu — săptămînal) asupra stării stocului fizic, semnalînd cînd stocul se apropie de limita de siguranță (pentru a preîntîmpina o rupere de stoc) sau de limita maximă (pentru a preîntîmpina o intrare în stoc supranormativ).

Informațiile furnizate de rapoartele acestei aplicații permit luarea deciziilor pentru asigurarea bazei tehnico-materiale a întreprinderii, indicînd stocurile cantitativ și valoric pentru fiecare material, pe magazii etc. Rapoartele din cadrul acestei aplicații servesc, în special, serviciilor aprovizionare, financiar și contabilitate.

Subsistemul comenzi la furnizori permite obținerea informațiilor referitoare la starea comenzilor și contractelor cu furnizorii la nivelul conducerii întreprinderii (centralei) și serviciului de aprovizionare.

Informațiile conținute în aceste rapoarte dau indicații referitoare în principal la: comenzile necontractate, comenzi și contracte de divergență, întîrzierile în livrări și cauzele acestor întîrzieri, urgentările ce trebuie făcute, contracte lichidate. Directorul general primește și un raport de sinteză privind acoperirea comenzilor cu contracte și o listă a contractelor neonorate de furnizori pe diferite perioade.

Subsistemul comenzi de la beneficiari asigură evidența comenzilor sosite de la beneficiari atît înainte cît și în timpul perioadei de plan. Furnizează pentru serviciul aprovizionare și conducerea întreprinderii (centralei) informații similare cu cele de la aplicația anterioară pentru furnizori. În plus, se dau informații în legătură cu penalizările rezultate din nerespectarea obligațiilor contractuale și urgentările necesare pentru fabricarea anumitor produse rămase în urmă.

În cadrul acestui subsistem se elaborează și rapoarte de antecalcul și postcalcul și alte prelucrări necesare compartimentului financiar contabil, informațiile valorice necesare fiind cuprinse în fișierele bazei de date.

Subsistemul pentru crearea și întreținerea bazei de date — Pentru buna funcționare a sistemului este nevoie de crearea unei baze de date, unice, care trebuie întreținută, în sensul că înregistrările din fișiere trebuie actualizate.

Structura bazei de date pornește de la necesitatea de a asigura datelor un suport comun, omogen. o structură unică, ca și posibilitatea unui acces direct la informațiile solicitate.

Fișierele sînt concepute sub formă de perechi, un fișier principal și unul de legătură (de structură) pentru fiecare pereche, numărul de perechi fiind de patru (fig. 1). Problemele legate de crearea, întreținerea, validarea și actualizarea bazei de date se pot reduce în acest fel, practic, la crearea, întreținerea, validarea și actualizarea unei singure perechi, operații realizabile prin adaptarea pachetelor de programe furnizate de firma franceză CII, respectiv pachetele STOR și SCF. Menționăm că pentru perechea privind tehnologia (punctele de lucru) se va trece la adaptarea pachetelor ORDO.

În concepția STOR, **fișierul principal**, pe care-l vom denumi **„de articole"** conține toate informațiile privind produsele și componentele de fabricat, pînă la nivelul dorit, produsele de livrat și elementele de aprovizionat. Fișierul de legături din prima pereche indică legătura articol-component. Acest fișier și fișierul de articole se folosesc pentru simularea lansării producției. Următoarele fișiere, cele de **furnizori** și **beneficiari**, vor conține, conform regulei anunțate, date privind beneficiarii, contractele și produsele de livrat sau, în cazul aprovizionării-desfacerii, contractele și reperele, subansamblele sau ansamblele de achiziționat. Fișierele de legături asociate conțin legăturile de tip beneficiar-contract, contract-produs, respectiv legături de tip furnizor-contract, contract-articol de aprovizionat.

Pentru partea de fabricație, datele din fișierul puncte de lucru se referă la latura tehnologică a produselor și componentelor, oferind, de asemenea, informații asupra punctelor de lucru în care se realizează această tehnologie. Legătura dintre articole și puncte de lucru se realizează în fișierul de legături. În acest fel baza de date este aptă să asigure atît explozia — descompunerea pe nivele, cît și implozia — regruparea pe nivele variabile — pentru cele toate patru perechi de fișiere.

În plus se poate crea, la cerere, un fișier de ordine de lansare. Acest fișier constituie baza de plecare pentru ordonanțarea globală a fabricației. Lansarea se va face pe măsura implementării sistemului. atunci cînd va fi posibilă stabilirea disponibilului de capacitate, ținînd cont de producția neterminată (reactualizarea capacităților, luîndu-se în considerare consumul de capacitate pe componente).

Pentru raportarea unor realizări din perioade trecute precum și pentru obținerea unor prognoze sau previziuni privind evoluția ulterioară a procesului de producție, a aprovizionării, desfacerii și stocurilor se folosește un fișier secvențial pe suport magnetic numit fișierul istoric.

Fiecărei informații urmărite i se atașează un cod de 8 cifre. Informațiile sînt mai întîi înregistrate în fiecare decadă într-un fișier de urmărire cu acces direct, în vederea unor raportări operative, iar apoi, în fiecare lună, sînt trecute în fișierul istoric. Agregarea datelor în fișierul istoric este următoarea: pentru anul curent și pentru cel precedent (baza) se păstrează valorile lunare ale informațiilor; pentru următorii patru ani din urmă se păstrează numai valorile trimestriale.

Generarea, validarea, actualizarea și integrarea bazei de date a SICMA-1 făcîndu-se în cea mai mare parte centralizat, față de subsistemul de aplicații, se obține o importantă economie de muncă socială pentru proiectare și elaborare de programe atît în cadrul fiecărui sistem individual, cît și pentru sistemele din diferite ramuri prin tipizare.

De remarcat că în această primă etapă se urmărește să nu se lucreze cu fișierele mari, care vor constitui baza de date finală a sistemului, ci cu fișiere relativ mici, care conțin în prima etapă: produsele finite, grupe de utilaje, materialele care provin din cooperare, grupe de meserii, operații tehnologice pe puncte de lucru și altele. Aceasta atît din cauza lipsei hardware-ului corespunzător. cît și datorită cerințelor impuse de culegerea datelor și umplerea unor fișiere complete pentru unități economice mari (de ex. fișierele de materiale sau de operații tehnologice), care pot dura circa 2—3 ani, în special în condițiile în care operația de codificare, de raționalizare a fluxului informațional și a documentelor nu au precedat operația de introducere a tehnicii electronice de calcul. În plus, se apreciază că această muncă ar trebui ulterior în bună parte refăcută, ca urmare a unor cerințe de hardware și software necunoscute în prezent.

Este sigur că lipsa unor informații din fișiere nu va permite, de exemplu, de la început atacarea problemei programării și urmăririi operative a producției, la nivelul de operație, reper, mașini. Acest lucru este prevăzut să fie realizat ulterior cînd fișierele se vor extinde (și practica va putea arăta mai exact pînă unde trebuie să le extindem) sau vor fi adăugate, cînd se va mai cîștiga experiență și cînd software-ul pentru programarea producției va fi pus la punct (de exemplu pachetul de programe ORDO).

În această etapă, la proiectarea documentelor necesare pentru realizarea fișierelor s-a căutat — pe cît posibil — să se facă cît mai puține modificări în documentele actuale. pentru a evita prea mari perturbații care pot fi surse de erori suplimentare și întîrzieri mari în implementare. De asemenea o parte din date vor trebui agregate, în continuare, manual, pentru a corespunde cerințelor de fișiere din această etapă; acolo unde există sisteme mecanografice, acestea se vor utiliza, în continuare, pentru obținerea intrărilor în sistem a datelor permanente și tranzacțiilor.

În acest mod, folosindu-se pe de o parte, date și proceduri existente în întreprindere, iar pe de altă parte constituindu-se fișiere relativ mici, se creează condiții favorabile pentru implementarea relativ rapidă a SICMA-1. punînd la dispoziția conducerii un sistem informațional care va permite disciplinarea activităților care concură la pregătirea deciziilor și un control eficient, creînd astfel condiții favorabile pentru adîncirea procesului de integrare.

Posibilitatea asigurării compatibilității între sistemele informaționale la nivelul bazelor de date creează și condiții favorabile pentru utilizarea și a altor echipamente și pachete pentru generarea și întreținerea acestor baze de date (de pildă cele furnizate de firma IMB), element important în ce privește colaborarea cu țările socialiste și folosirea de echipamente mai puternice decît cele pe care le producem în țară, în special în zona macroeconomică.

Ținînd seama de cele de mai sus, putem spune că SICMA-1, reprezintă prima etapă de realizare a unui sistem integrat de conducere.

*) În etapa inițială acest subsistem cu fișierele aferente nu intră în SICMA-1.

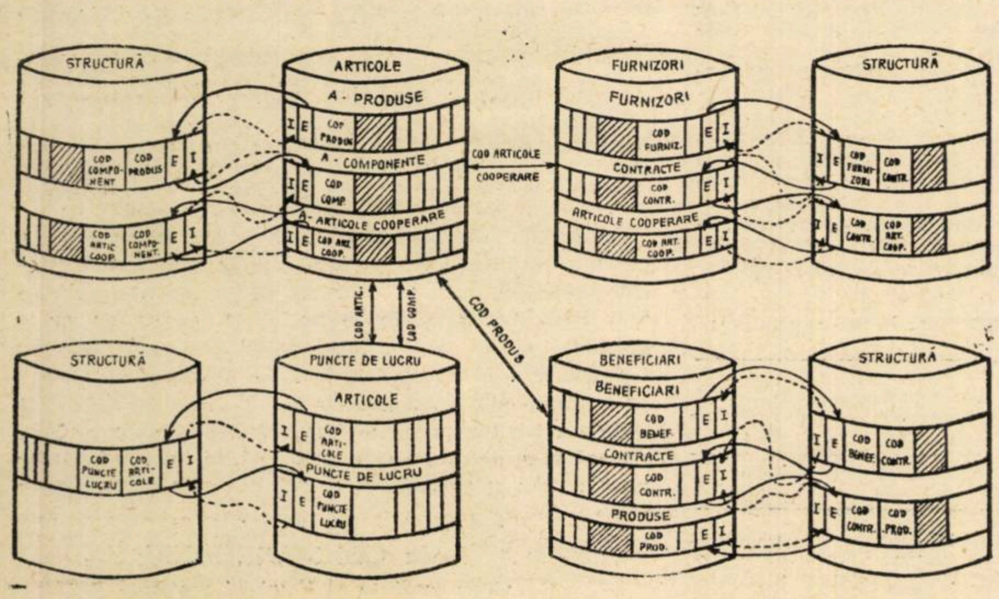

Fig. 1

GLOSAR

[1] CÎMP: cel mai mic grup de caractere avînd o semnificație logică bine determinată, respectiv cea mai mică unitate de informație ce constituie o entitate distinctă din punct de vedere ale prelucrării datelor; de ex. denumirea, prețul, cantitatea sînt reprezentate prin cîmpuri.

[2] ÎNREGISTRARE (LOGICĂ). ARTICOL: grup de cîmpuri intercorelate logic, care sînt supuse unor succesiuni determinate de prelucrări; de ex. ansamblul cîmpurilor care descriu atributele unui salariat (nume, adresă, salariu, vîrstă etc.) formează o înregistrare.

[3] FIȘIER: ansamblu organizat de înregistrări similare, destinat prelucrării în vederea rezolvării unei anumite aplicații: de ex. fișierul de personal pentru calculul salariilor.

[4] BAZĂ DE DATE: ansamblu de fișiere corelate (spre deosebire de colecția de fișiere, care nu presupune corelarea lor), putînd fi exploatat după criterii multiple și în care informațiile nu sînt redondante.

[5] BANCA DE DATE: reprezintă o bază de date, de complexitate crescută, constituită la nivelul unei mari unități economico-sociale sau la nivel macroeconomic. Unii autori identifică chiar banca de date cu sistemul de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor, în care subsistemul de date este organizat sub forma unei baze de date.

Noțiunile prezentate la punctele 1—5 reprezintă nivelele logice de reprezentare a informației în echipamentul de calcul.

relații economice externe ale ROMÂNIEI

DEZVOLTAREA CONTINUĂ A RELAȚIILOR ECONOMICE ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE DINTRE ROMÂNIA ȘI U.R.S.S.

O PRIVIRE RETROSPECTIVĂ asupra dezvoltării relațiilor româno-sovietice de colaborare economică și tehnico-științifică în decursul sfertului de veac care a trecut de la proclamarea republicii ne dă posibilitatea să constatăm o evoluție ascendentă, dinamică, a volumului de schimburi reciproce, o diversificare și perfecționare continuă a structurii lor, extinderea formelor și domeniilor de conlucrare. caracterul tot mai eficient al relațiilor economice dintre cele două țări.

Cadrul general, de lungă perspectivă, al dezvoltării continue a relațiilor dintre România și Uniunea Sovietică a fost stabilit prin Tratatul de prietenie. colaborare și ajutor reciproc, semnat în februarie 1948, pe o perioadă de 20 ani, care consfințește relațiile noi. de bună vecinătate și prietenie ce s-au statornicit între cele două țări, în timpul luptei comune împotriva hitlerismului și în perioada făuririi regimului democrat-popular din România.

Un moment deosebit de important al dezvoltării multilaterale a relațiilor dintre România și Uniunea Sovietică este constituirea în anul 1965, a Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică, a cărei activitate se desfășoară pe baza principiilor care stau la baza relațiilor economice dintre țările socialiste — principiile marxist-leniniste ale internaționalismului socialist, respectării suveranității de stat, independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne ale țărilor, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

Comisia interguvernamentală asigură, sub îndrumarea conducerilor de partid și de stat din cele două țări. coordonarea întregii activități de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică bilaterală, elaborînd și adoptînd — atît în cadrul sesiunilor de lucru cît și intersesional — recomandări și hotărîri cu acordul ambelor părți.

Partidul și guvernul țării noastre acordă o deosebită atenție dezvoltării relațiilor de colaborare și cooperare cu Uniunea Sovietică. De la tribuna Congresului al X-lea al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu, afirma: **„Doresc să subliniez aici, în fața Congresului că. în spiritul liniei politice tradiționale a partidului nostru, vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, aceasta constituind una din temeliile politicii externe a țării noastre".**

O însemnătate deosebită pentru dezvoltarea ascendentă a relațiilor româno-sovietice are semnarea, la 7 iulie 1970, a noului Tratat româno-sovietic de prietenie, colaborare și asistență mutuală.

Concomitent cu amplificarea schimburilor comerciale, în ultimii ani s-au cristalizat treptat și forme mai complexe de colaborare, cum sînt specializarea și cooperarea în producție, coordonarea planurilor de dezvoltare economică, acordarea reciprocă de credite, cooperarea în construirea unor obiective de interes reciproc, colaborarea tehnico-științifică, colaborarea în înființarea și desfășurarea activității unor organizații economice și tehnico-științifice internaționale ș.a.

Uniunea Sovietică a fost și este principalul partener al țării noastre în relațiile economice — în prezent ponderea livrărilor reciproce româno-sovietice în totalul comerțului exterior al României se ridică la aproape 25%.

Dezvoltarea economică continuă a celor două țări, comunitatea de orînduire socială și relațiile de bună vecinătate au condus la creșterea permanentă a volumului schimburilor reciproce de mărfuri. Aceasta se poate constata din datele pe care le prezentăm mai jos *)

Astfel, în perioada la care se referă datele, volumul comerțului exterior reciproc a crescut mai mult de patru ori. De subliniat că la finele anului 1972 schimburile reciproce vor fi aproape de cinci ori mai mari ca în anul 1950.

O DATĂ CU CREȘTEREA deosebită a volumului schimburilor dintre România și Uniunea Sovietică, asistăm la o îmbunătățire continuă a structurii acestora, urmare a diversificării și modernizării economiilor celor două țări. În anul 1970 ponderea mașinilor și utilajelor în volumul total al exportului românesc către U.R.S.S. a fost de aproape 20%, față de 8,5% cît reprezenta în 1960 și de mai puțin de 5%, cît reprezenta în 1950. În anul în curs ponderea lor se ridică la aproape 28%.

Modernizarea structurii livrărilor reciproce exprimată în creșterea ponderii livrărilor de produse cu un grad superior de prelucrare, a permis accentuarea tendinței de echilibrare a schimburilor pe grupe de produse cu valoare economică similară. Față de anul 1950, cînd valoarea mașinilor și utilajelor românești exportate către U.R.S.S. reprezenta numai 21% din valoarea importurilor de aceleași categorii de mărfuri din U.R.S.S., în anul 1960 acest coeficient s-a ridicat la 41%, iar în 1970 el a atins 90%.

În ultimul deceniu s-au realizat majorări importante la exporturile românești de utilaj energetic și electrotehnic, utilaj pentru rafinării de petrol, nave, mașini unelte pentru așchierea metalelor, semănători, rulmenți, remorci auto etc. Se remarcă o tendință de majorare a ponderii produselor chimice — coloranți, lacuri, vopsele — și s-a început exportul de cauciuc sintetic și anvelope, rășini sintetice, antidăunători, medicamente. Creșteri însemnate s-au înregistrat la exporturile de mărfuri industriale de larg consum.

În întreaga perioadă 1961—1970 România a achiziționat din Uniunea Sovietică utilaje și mijloace de transport cu 88% mai mult ca în deceniul precedent, din care o treime au constituit utilaje și materiale pentru instalații complexe care au contribuit la dotarea unor importante obiective industriale.

O contribuție importantă la creșterea volumului livrărilor reciproce de mărfuri româno-sovietice a avut-o intensificarea continuă a activității de cooperare economică dintre cele două țări. Încă din anii 1948—1950, precum și în deceniile următoare, pe baza înțelegerilor reciproce, Uniunea Sovietică a livrat României utilaje necesare pentru dotarea unor obiective importante din industria energiei electrice, metalurgiei feroase, construcțiilor de mașini, chimică, a celulozei și hîrtiei — plata utilajului și a asistenței tehnice efectuîndu-se prin exporturi românești de produse petroliere, material lemnos, nave, utilaje, ciment etc. Potrivit unui acord încheiat în 1955 Uniunea Sovietică a participat la crearea în țara noastră a Centrului național de dezvoltare a cercetărilor în domeniul fizicii nucleare și folosirii energiei atomice în scopuri pașnice.

Printre acțiunile de cooperare economică perfectate între anii 1960—1970 menționăm pe cele care au vizat construirea unor obiective industriale sau asimilarea producției unor importante produse în țara noastră, cum a fost construirea Combinatului siderurgic Galați, proiectarea și organizarea producției unor tipuri de cauciuc sintetic, participarea la realizarea sistemului hidroenergetic de la Porțile de Fier, conlucrarea în livrarea de instalații complexe și în construirea în terțe țări a unor importante obiective economice, cum este, de exemplu, rafinăria de la Gauhati din India etc.

Între acțiunile de cooperare mai importante perfectate în cadrul Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică un loc deosebit îl ocupă acordurile interguvernamentale încheiate în 1970, privind colaborarea și cooperarea dintre cele două țări în scopul lărgirii bazei de materii prime feroase în U.R.S.S. pentru asigurarea majorării livrărilor de minereu de fier către România pînă în 1990; livrarea de către U.R.S.S. a utilajelor necesare și acordarea de asistență tehnică în vederea construirii în România, în anii 1971—1975, a unor obiective pentru industria metalurgică; — industria chimică — o uzină de sodă calcinată, o uzină pentru cauciuc izoprenic, o instalație pentru cauciuc izoprenic, o instalație pentru fabricarea ciclohexanonei.

Menționăm, de asemenea, Acordul româno-sovietic încheiat în 1971 privind construirea în comun, în zona Stînca-Costești, pe rîul Prut, a unui important nod hidrotehnic care va contribui la regularizarea debitelor necesare irigării unor importante suprafețe agricole de pe teritoriul celor două țări, asigurarea debitelor necesare pentru alimentare cu apă a localităților și industriilor din zonă, precum și pentru producerea de energie electrică.

DINTRE ACȚIUNILE de cooperare, finalizate în ultimii doi ani, amintim înțelegerea realizată privind livrarea către Uniunea Sovietică în perioada actualului cincinal a **11 mii vagoane de marfă acoperite** — construite cu unele subansamble de producție sovietică, livrarea către România de utilaje și acordarea de asistență tehnică pentru construirea unei instalații de captan, încheierea acordului româno-sovietic de colaborare în domeniul turismului ș.a.

În prezent, în cadrul Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică se examinează posibilitățile de dezvoltare în continuare a cooperării și conlucrării economice dintre cele două țări în domenii foarte diferite și de mare importanță pentru economia celor două țări.

Între acestea subliniem acțiunile de cooperare din domeniul industriei de automobile, de specializare și cooperare în producția de mașini-unelte, mașini agricole, articole tehnice de cauciuc, asimilarea în țara noastră a producției de hidroagregate tip bulb pe baza documentației sovietice, livrarea de către România de utilaje pentru rafinării, participarea Uniunii Sovietice la construirea în țara noastră a unor capacități de sodă caustică, clor și produse clorurate ș.a.

Vreme de peste două decenii s-a desfășurat și continuă să se desfășoare între cele două țări o rodnică activitate de colaborare tehnico-științifică în cadrul Comisiei de colaborare româno-sovietice, înființată încă în anul 1950. În perioada de la înființare și pînă în prezent. în cadrul acestei comisii s-au convenit aproape 4 800 de acțiuni de transmitere reciprocă, cu titlu gratuit, de documentații tehnico-științifice, cum ar fi proiectele pentru construcții capitale, desene de execuție, descrieri de procese tehnologice etc. și delegări reciproce de specialiști pentru documentare, specializare și acordare de asistență tehnico-științifică. Este important de subliniat că structura schimburilor tehnico-științifice româno-sovietice a fost orientată spre principalele ramuri ale economiei naționale ale celor două țări — extracția și prelucrarea petrolului, chimia și petrochimia, construcțiile de mașini, energetica și electronica, metalurgia feroasă și neferoasă — ceea ce a contribuit, într-o măsură importantă, la dezvoltarea și echilibrarea schimburilor dintre țările noastre.

Unul din factorii activi ai dezvoltării colaborării economice româno-sovietice, care a contribuit la intensificarea cooperării economice, la creșterea volumului schimburilor comerciale și a celor din domeniul științei și tehnicii, l-a constituit activitatea desfășurată de cele două țări în cadrul organizațiilor internaționale ale țărilor socialiste și, îndeosebi, în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

Colaborarea economică și tehnico-științifică multilaterală desfășurată în cadrul CAER se împletește în mod organic cu colaborarea bilaterală care are loc între țările membre ale acestei organizații. Astfel, o acțiune de colaborare bilaterală se poate extinde într-un cadru multilateral în situația în care și alte țări membre ale Consiliului devin interesate, după cum orice convenire de principiu realizată în cadrul multilateral pregătește condițiile pentru o serie de înțelegeri bilaterale.

Ca urmare a acestor modalități de împletire a activității de colaborare bilaterală cu cea multilaterală, relațiile de colaborare dintre România și Uniunea Sovietică au cunoscut o evoluție continuă, în strînsă legătură cu participarea fiecăreia la activitățile de bază desfășurate în cadrul CAER, cum sînt coordonarea planurilor de dezvoltare economică pe perioade cincinale și a acelora pe o perioadă mai îndelungată, specializarea și cooperarea internațională a producției industriale, îndeosebi în construcții de mașini, chimie, metalurgie neferoasă, dezvoltarea relațiilor reciproce valutar-financiare, convenirea de livrări reciproce, organizarea colaborării tehnico-științifice etc.

PENTRU COLABORAREA ECONOMICĂ în general din cadrul CAER, precum și pentru colaborarea nemijlocită bilaterală între țările membre, respectiv și pentru colaborarea româno-sovietică un rol deosebit îl are adoptarea de către țările membre ale CAER la București, în anul 1971, a Programului complex care stabilește sarcinile și direcțiile principale ale îmbunătățirii colaborării în următorii 15—20 ani, inclusiv pe plan bilateral.

Un exemplu tipic al fructificării colaborării multilaterale preconizate de Programul complex în relațiile bilaterale româno-sovietice, îl constituie încheierea în anul 1972 a Convenției generale multilaterale — pregătită în cadrul CAER — pentru construirea în Uniunea Sovietică, la Ust-Ilim, cu eforturile comune ale țărilor membre ale CAER interesate, a unei fabrici de celuloză. Țara noastră, parte semnatară a Convenției generale, duce în prezent tratative în vederea perfectării convenției bilaterale româno-sovietice, prin care urmează să se stabilească cantitățile de celuloză ce vor fi livrate României, precum și contrapartidele de mărfuri.

Pe baza prevederilor Programului complex în cadrul CAER se pregătesc și alte acțiuni de colaborare între Uniunea Sovietică și celelalte țări, la care țara noastră este interesată să participe, cum sînt construirea cu eforturi comune a combinatului metalurgic de la Kursk, a combinatului de azbest de la Kiembaevsk etc.

Relațiile de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică dintre R. S. România și U.R.S.S. au constituit obiectul convorbirilor la întîlnirea din august 1972 dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev, în cadrul căreia cei doi conducători s-au informat reciproc asupra îndeplinirii planurilor de dezvoltare ale economiilor lor naționale și au efectuat un schimb de păreri în legătură cu extinderea în continuare a colaborării multilaterale dintre cele două țări, ca și asupra altor probleme de interes reciproc. **„Convorbirile purtate cu acest prilej** — se spune în hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. — **constituie un moment remarcabil în dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare frățească dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste în interesul ambelor popoare, al întăririi colaborării dintre țările socialiste, al cauzei generale a socialismului și păcii".**

Ca țară socialistă România intensifică continuu relațiile sale de prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală cu toate celelalte țări socialiste. Partidul Comunist Român și Guvernul R. S. România pornesc de la premisa potrivit căreia dezvoltarea colaborării și întrajutorării între țările socialiste constituie o necesitate obiectivă a înfloririi fiecărei țări socialiste și, totodată, a creșterii forței socialismului în ansamblul său.

Cu prilejul sărbătoririi celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii noastre. care în mod fericit coincide cu sărbătorirea a 50 de ani de la constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, constatăm cu o deosebită satisfacție că, în decursul anilor, dezvoltarea fructuoasă a colaborării economice și tehnico-științifice pe multiple planuri a adus o contribuție substanțială la întărirea legăturilor de prietenie frățească care caracterizează relațiile dintre cele două țări, în interesul popoarelor român și sovietic, al cauzei generale a socialismului.

Radu CONSTANTINESCU
vicepreședinte al Comisiei guvernamentale de colaborare și cooperare economică și tehnică

* în milioane ruble

	1950	1960	1970	1971	— în procente — 1960/1950	1970/1950	1971/1950
Comerțul exterior — total	228	487	919	931	213	403	408
din care:							
Export	125	252	474	509,8	202	379	408
Import	103	235	445	421,2	228	432	409

concepte • metodologii

DEZVOLTĂRI APLICATIVE ÎN CERCETAREA LEGĂTURILOR DINTRE RAMURI

AM DE GÎND să fac o scurtă prezentare a unor cercetări întreprinse în Institutul de Cercetări Economice. Spațiul e mic și publicul e mare la o revistă săptămînală, motiv pentru care prezentarea va fi foarte generală. Dar, cred, nu fără rost. Pentru că prezentarea unei teme de cercetare care, în amănuntele sale tehnice, nu ar putea interesa decît pe foarte puțini, servește aici și ca pretext pentru a sublinia încă o dată unele probleme de ordin teoretic și metodologic ale cercetărilor fundamentale în economie. Folosind pretextul informării științifice pentru o discuție mai generală, sper că voi reuși să concretizez mai bine, pe exemplul unui „caz", probleme ce privesc cercetarea economică în general. Cazul îl constituie investigațiile legate de balanța legăturilor dintre ramuri a cărei realizare este pe cît de costisitoare și dificilă pe atît de utilă și — astăzi — indispensabilă.

Trebuie, spus că balanța legăturilor dintre ramuri (input-output analysis) nu e un domeniu de mari satisfacții intelectuale; dacă cercetătorul s-ar fi gîndit numai să-și instruiască mintea cu exerciții subtile de matematică sau cu construcții teoretice avînd o „eficiență marginală descrescîndă" a efortului intelectual, față de rezultatele practice, uneori foarte greu sezisabile, dar oferind bucurii subiective ce nu pot fi neglijate — atunci și-ar fi ales alte teme.

Nu s-a pus în nici un caz problema descoperirii unui model fundamental nou. Rolul personal al profesorului Leontief, al Institutului său de la Harvard și a numeroși cercetători din întreaga lume sînt bine cunoscute și activitatea lor de mulți ani a fost de un mare ajutor în cercetările noastre. Dar în cercetările empirice nu există caz general și problema elaborării modelelor, metodelor și analizelor pentru cazul special a fost o sarcină dificilă; și, de altfel, continuă să fie, deoarece nu ne putem pune sarcina unei metodici de „odată pentru totdeauna", ci de o permanentă adaptare la economia noastră în rapid progres.

Acestei dezvoltări accelerate îi sînt dedicate și cercetările mai recente în I.C.E. privind B.L.R., care răspund necesităților izvorîte din activitatea remarcabilă a Comisiei interdepartamentale pentru balanța legăturilor dintre ramuri.

DE DATA ACEASTA, problema cercetată izvorăște din nevoile practice de utilizare a B.L.R. ca instrument continuu și permanent de verificare a consistenței planurilor de producție pe plan macroeconomic. În speță, s-a pus problema depășirii acelor limite pe care înregistrările B.L.R. de o singură dată le impun aplicabilității lor. Trei sînt aceste limite care au stat în centrul cercetării.

În primul rînd, contradicția dintre structura pe ramuri a B.L.R. și structura administrativ-organizatorică a ramurilor economiei naționale. Întocmind o statistică Leontief, dispunem de informații cantitative asupra legăturilor structurale dintre ramuri pure. Or, planificarea se face în cadrul administrativ-organizatoric dat. De aceea, trebuie căutate căile prin care datele balanțelor să poată fi traduse în limbajul planificării curente.

În al doilea rînd, există decalajul dintre momentul la care se referă înregistrările de balanță și timpul pe care-l consumă construirea sa, ca și timpul care trece de la perfectarea sa și momentele pe care trebuie să le servească informațiile ce le produce. Se produce deci o învechire sau alterare a matricei tehnologice și obligația noastră principală constă în aducerea sa la zi.

În al treilea rînd, apare nevoia extrapolării informațiilor din B.L.R. pentru perioade ulterioare.

Este clar că balanța legăturilor dintre ramuri pentru un an nu conține în sine toate informațiile necesare pentru a depăși cele trei categorii de limitări menționate mai sus. În consecință, informațiile trebuie multiplicate. Perfecțiunea în acest caz am obține-o dacă am reuși să întocmim în fiecare an un B.L.R. complet, atît pe ramuri pure cît și pe ramuri administrative. Așa ceva desigur nu poate fi luat în considerare nici măcar în principiu. De aceea, a trebuit să căutăm și să aplicăm diferite metode care, folosindu-se de informații minime suplimentare, să ne ajute să atingem următoarele obiective:

(1) — o balanță interramuri de tip organizatoric (dar fără înregistrare totală!);

(2) — aducerea la zi a matricei tehnologice de la momentul la care se referă B.L.R. pînă în prezent;

(3) — proiectarea celei mai verosimile structuri tehnologice (matricea A) pentru momente ce depășesc prezentul.

Logica problemei a fost deci următoarea: Să se găsească metode de calcul prin care să se atingă obiectivele de mai sus cu un minim de informații statistice suplimentare.

Corespunzînd celor trei probleme mai sus formulate, au fost definite trei teme în cadrul cărora urma să se studieze răspunsurile posibile. Pentru problema întîia am pornit de la o schemă completă de comunicare între două tipuri simultane de B.L.R. pentru același sistem economic, elaborînd un program de transformare a uneia în alta. Acest model de comunicare între cele două balanțe presupunea în varianta sa primară un număr destul de important de statistici suplimentare. În consecință, trebuia să urmărim simultan și în legătură următoarele două obiective:

- găsirea unor metode nestatistice, calculatorice de realizare a comunicării dintre cele două modele, și

- reducerea mai departe a statisticilor suplimentare.

Trebuie arătat că o soluție de principiu pentru problema astfel pusă ca mai sus nu există în literatură. În cîteva țări s-au întocmit B.L.R. organizatorice, destul de aproximative și pe o bază de calcul „de la cifră la cifră".

După cunoștința noastră, singurul progres mai serios în această privință a fost obținut de Biroul de statistică al Canadei. Dar acesta se bazează în realitate pe o amplă statistică input-output organizatorică! Or, tocmai acest lucru a fost eliminat în considerațiile noastre. De aceea, am purces pe altă cale care ne-a permis o reducere considerabilă a culegerilor de date suplimentare.

Ar fi imposibil să intrăm aici în toate amănuntele tehnice ale cercetării și vom da numai o schiță a principalelor idei. Se postulează deci două balanțe (presupunem cunoscute principiile cele mai generale): (1) $A_1X_1+Y_1=X_1$ și (2) $A_2X_2+Y_2=X_2$ unde indicii 1 și 2 se referă la ramuri pure, respectiv organizatorice. Dispunem de statistica pentru 1, dar nu și pentru 2. Problema: ce date suplimentare sînt necesare pentru a-l calcula pe A_2: cum încă din statisticile B.L.R. dispunem de elementele vectorului X_2 în urma unor completări statistice minime și a unor secvențe de aproximări putem obține rezultate ce converg spre A_2. Desigur, efectuarea concretă a muncii statistice ca și a calculelor suplimentare e mai puțin simplă decît formulele, dar rezultatele vor stabili un contact direct cu munca de planificare macro-economică. Același lucru putem afirma și despre celelalte două teme menționate, implicînd dificultăți și mai mari. Aici aplicațiile vor cere mai mult timp, deoarece punctul de plecare îl constituie anumite serii dinamice de care încă nu dispunem.

ACEASTA AR FI, foarte pe scurt, tema cercetărilor. Apare o întrebare: ne spun toate acestea și altceva decît în mod precis relatarea unor rezultate de laborator? Privind aceste cercetări în evoluția lor, răspunsul este afirmativ. Prea puțin efectuăm astfel de studii sau altele înrudite și prea mare e încă deficitul nostru în privința elaborării unei metodologii adecvate de verificare modernă a procesului de planificare; temele prezentate mai sus arată nu numai ceea ce s-a făcut, dar subliniază cu deosebită tărie ceea ce ar trebui să se facă. Or, efectivul cu care se lucrează în acest domeniu și în general în cercetarea macroeconomică și „frontul" pe care se desfășoară aceste studii sînt nesatisfăcătoare. Să nu uităm că un număr important de teme sînt încă neexplorate; mă refer în mod special la domeniul aplicativ. Nu am elaborat încă un procedeu practic utilizabil, anume în condițiile noastre, pentru proiectări de perspectivă de tip input-output, nemaivorbind de faptul că nu am întreprins nimic organizat pentru abordarea acelorași teme în condiții de gospodărire cu resurse limitate și de necesitate a păstrării echilibrului ecologic.

Spun nimic organizat pentru că inițiative personale există. Putem spera doar că perioada în care inițiativa va învinge inerția, va fi mai scurtă decît în cazul analizei input-output. Pentru că, în cazul dat, perioada a fost destul de lungă și numai după un număr de ani au fost „descoperite" ca utile lucrările I.C.E. Agenda încărcată a temelor impuse de evoluția economică recentă cere ca cercetările preliminare să nu mai fie lăsate în întregime pe seama interesului entuziast al unora, dar ca aceștia să beneficieze de mijloace și încurajare.

T. SCHATTELES

FIȘE

Sesiuni științifice

În cinstea celei de-a XXV-a aniversări a proclamării Republicii

- În zilele de marți 19 și miercuri 20 decembrie a.c. s-au desfășurat lucrările Sesiunii științifice organizate de Academia „Ștefan Gheorghiu" pe tema **Forme și metode de perfecționare a activității social-economice.** După cuvîntul introductiv al tovarășului Leonte Răutu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de conducere și rector al Academiei „Ștefan Gheorghiu", lucrările s-au desfășurat pe secțiile: I. Perfecționarea formelor și metodelor muncii de partid la nivelul exigențelor actuale; II. Probleme teoretice și practice ale perfecționării activității din administrația de stat; III. Probleme teoretice și practice ale optimizării activității economice.

- În zilele de luni 18 și marți 19 decembrie a.c. a avut loc Sesiunea științifică a cadrelor didactice de la Universitatea Craiova. După ședința plenară de deschidere, la care au luat cuvîntul, în afară de tovarășul Gh. Petrescu, primsecretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., și prof. dr. doc. T. Georgescu, rectorul Universității, o serie de alți referenți, lucrările s-au desfășurat pe secțiile: I. Istorie, socialism științific; II. Științe economice; III. Fizică; IV. Chimie; V. Istoria literaturii române, universale și comparate; VI. Lingvistică; VII. Economie și organizare — zootehnie; VIII. Agrofitotehnie și pedologie; IX. Îmbunătățiri funciare și mașini agricole; X. Botanică; XI. Biologie, geografie, științe agricole; XII. Medicină

- Sîmbătă 23 decembrie 1972 va avea loc Sesiunea științifică organizată de Comitetul Municipal Gheorghe Gheorghiu-Dej al P.C.R. și Academia de Științe Sociale și Politice cu tema „Dezvoltarea economică și socială a orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej în 20 de ani de existență". Lucrările sesiunii se vor desfășura la Casa de cultură a sindicatelor din municipiu.

Naționalizare — reprivatizare

- Tandemul naționalizare-reprivatizare este un fapt la ordinea zilei în țările capitaliste dezvoltate. Michel Drancourt în articolul **Faut-il dénationaliser?** (Trebuie oare să denaționalizăm?) din ENTREPRISE nr. 895 (noiembrie 1972) apără în fond ideea reprivatizării. El pleacă de la avantajele pe care le-ar înregistra întreprinderile din proprietatea statului capitalist monopolist francez dacă ele ar fi reprivatizate. Acest lucru le-ar permite să-și extindă activitățile în ramurile conexe nenaționalizate, să fuzioneze cu alți parteneri etc.

Dar M. D. este realist și constată că un astfel de pas ar provoca foarte mari nemulțumiri, deoarece 1,78 milioane de persoane lucrează în astfel de întreprinderi, ceea ce reprezintă 13% din populația activă neagricolă a Franței. De asemenea, el recunoaște că salariații din întreprinderile naționalizate trăiesc mai bine decît salariații din întreprinderile similare nenaționalizate. Trecînd la problema rolului social al întreprinderii capitaliste în condițiile contemporane, Michel Drancourt recunoaște că întreprinderile naționalizate îndeplinesc mai bine acest rol decît cele nenaționalizate.

CONTROVERSE

NEOCLASICISMUL SUB FOCUL CRITICII

IN ULTIMUL DECENIU sînt semne tot mai vădite ale ascendentului pe care îl dobîndește în Occident critica economiei politice oficiale. Această critică nu este legată numai de demonstrarea angajării ideologice a neoclasicismului, dar și de reevaluarea unor teze ale sale.

Printre cei care au întreprins o critică radicală a principalelor teze ale teoriei economice curente, denumită „neoclasică", sînt economiștii de la Cambridge. Cu titlul șocant: „Școala de la Cambridge face o critică radicală teoriei economice oficiale"[1]) Mahmud Abdel-Fadil, care lucrează la Cambridge cu Joan Robinson publică un articol în acest spirit. Într-una din notele redacției se făcea următoarea reflecție: „Învățămîntul universitar în domeniul științelor economice urmărește oare să formeze o anumită ideologie sau își asumă sarcina, așa cum pretinde, să elucideze natura legilor care guvernează lumea reală în care trăim? Iată întrebarea fundamentală pe care și-o pun în prezent multe persoane".

Fenomenul nu-i specific școlii de la Cambridge; el poate fi întîlnit la Oxford și la Yale, la New York și la Stanford, la Roma și la Paris. Vorbind despre S.U.A., Martin Bronfenbrenner menționa că în „multe universități, printre care și Harvard, s-au instituit cursuri de știință economică radicală și în unele, studiile economice se desfășoară în întregime sub supravegherea radicalilor"[2]).

Într-un studiu, apărut în revista „Econometrica", profesorul Franklin Fisher a demonstrat că nu există productivitate marginală a capitalului global, iar alți radicali de la Cambridge au arătat că neoclasicismul confundă capitalul, ca fond controlat de capitaliști (noi am zice ca relație de exploatare) și care aduce profituri, cu capitalul ca echipament cu care munca omenească produce bunuri. Nu capitalul ca echipament al muncii primește profit, ci capitalistul care-l deține, așa că, chiar dacă s-ar admite productivitatea capitalului pentru a justifica profitul, ea nu poate demonstra de ce acest increment este însușit de capitalistul proprietar și nu de muncitorul care lucrează cu capitalul fizic și care îl fertilizează.

Teza neoclasică a „resurselor rare" este temeinic contestată. Conform acesteia, creșterea capitalului, în condiții tehnice neschimbate, atrage după sine o creștere a producției pe locuitor, concomitent cu o scădere a „produsului marginal al capitalului" și a ratei profitului. Dar economiști de la Cambridge, ca Pierro Sraffa (editorul operelor complete ale lui D. Ricardo), P. Garegnani, L. Spaventa și L. Pasinetti, au arătat că rata profitului poate să scadă atît cînd crește producția pe locuitor, cît și cînd aceasta scade în funcție de tehnicile de producție utilizate. Neoclasicii actuali au fost nevoiți să plece capul în fața evidenței „dublului macaz" al metodelor de producție.

Disputarea valabilității tezelor productivității marginale a factorilor de producție a dus la falimentul teoriilor neoclasice ale repartiției. Căci de îndată ce-au fost demonstrate ca fără temei științific argumentele productivității marginale a capitalului, teoriile marginale despre repartiția venitului național între capital și muncă drept corespunzătoare spiritului de dreptate și echitate nu mai au nici măcar o valoare ideologică. Schema neoclasică a repartiției rămîne fără suporți reali, ca o construcție apologetică.

Cu o importantă doză de realism, colaboratorul mai sus pomenit al Joanei Robinson apreciază că: „economiștii neoclasici au denaturat teoria repartiției, așa cum era formulată de Ricardo, și au făcut din ea o teorie funcțională bazată pe trei factori: pămînt, muncă și capital, care primesc respectiv că remunerații: rentă, salariu și profituri. O asemenea construcție fusese avansată ca un răspuns la teoria valorii-muncă, cu scopul de a face să se creadă că nu munca este singura care produce valoare. Astfel, se arăta că munca își merită salariul tot așa cum capitalul își merită profitul" și totu-i în ordine în capitalism din punctul de vedere al echității repartiției! Dar și unii profesori burghezi nu mai pot crede în dogmele neoclasice ale echității. Ei caută alte răspunsuri și căutările îi conduc spre izvoarele teoriei științifice legate de concepția monistă a creării valorii de munca omenească și numai de ea. „De fapt — scrie Mahmud Abdel Fadil — pentru a găsi elementele unei teorii a repartiției, ar trebui să ne întoarcem la Ricardo și Marx. Lucrările acestor doi autori constituie încercări importante de a rezolva problema repartiției venitului național între grupuri sau clase sociale".

Este de neconceput, ca fenomen de masă, o întoarcere a economiștilor burghezi la izvoarele științei repartiției, dar este pe deplin posibilă o revenire a unora dintre ei, pentru care interesul științific și probitatea etică sînt mai presus de dogmele unei ideologii mistificatoare, a cărei ceață dă semne de destrămare chiar pe propriul teren.

Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU

1) Le Monde din 30.XI.1971.

2) M. Bronfenbrenner — Radical economics in America: In: Problèmes économiques, nr. 1 252. 1971, p. 2.

economie mondială

STATUL ȘI POLITICILE DE INVESTIȚII

ÎN LITERATURA economică mondială un fapt este unanim recunoscut: anumite investiții postbelice de capital efectuate în cele mai multe țări capitaliste sînt și rezultatul anumitor politici economice ale statelor respective. După cum se știe, orice politică de investiții se caracterizează, în primul rînd, prin determinarea unei anumite proporții a produsului național consacrată investițiilor. Și, chiar dacă înțelegerea rolului economic al investițiilor și, respectiv, schimbarea atitudinii diverselor state față de investiții și economie în general se situează cronologic în perioada dintre cele două războaie mondiale, aprecierea necesității adoptării unei politici în domeniul investițiilor a intervenit abia în perioada postbelică, odată cu preocuparea primordială pentru creșterea economică.

Politicile de investiții fac parte din politicile economice postbelice ale țărilor capitaliste și sînt legate de dezvoltarea anumitor forme de gestiune globală planificată promovate în majoritatea țărilor capitaliste — de la Franța, unde planificarea are o existență de peste două decenii, și pînă la S.U.A., unde se extind unele forme de gestiune planificată atît în cadrul administrației de stat, cît și în cadrul marilor întreprinderi.

Statele capitaliste au intervenit în perioada postbelică nu numai în ce privește nivelul investiției naționale, influențînd canalele de finanțare a investițiilor, ci și asupra structurii investițiilor — pe sectoare, pe tipuri de investiții, pe investiții nete și amortizări — investind și ele însele.

Din păcate nu am dispus de date statistice suficiente pentru a putea distinge investițiile private de cele de stat în investițiile naționale ale fiecărei țări. Statul francez pare însă a deține ponderea cea mai mare în investițiile naționale: 40%[1]). Edificatoare pentru eforturile diverselor state capitaliste în procesul de acumulare la scară națională sînt contribuțiile procentuale ale economiilor nete guvernamentale în totalul economiilor nete: în anul 1968, de pildă, acestea s-au situat între 52% în Danemarca și 9% în Italia[2])

Diferențieri naționale

POLITICILE în domeniul investițiilor ale diverselor țări au fost diferite, după cum însuși efortul de investiții a variat de la țară la țară și după cum și problemele de rezolvat, ca și mijloacele de care dispuneau statele, nu erau și nu puteau fi aceleași.

Astfel, în S.U.A. se consideră[3]) că s-a aplicat — pînă în anul 1968 — în principal o politică de stimulare a cererii globale în scopul realizării unei conjuncturi economice bune. Această politică a favorizat deliberat consumul, iar creșterea consumului a antrenat așa-zisele „investiții induse“, adică investițiile care sînt o consecință a acțiunii consumului.

Comparînd politicile de investiții din trei țări capitaliste: R. F. a Germaniei. Franța, Anglia, în perioada postbelică (1950—1967) J. P. Mockers[4]) le caracterizează pe fiecare în parte astfel: politica guvernului vest-german a fost favorabilă creșterii capacității naționale de producție, acțiunile sale exercitîndu-se mai mult asupra capacității de economisire decît asupra structurii investițiilor, atît prin acumulările sale proprii cît și prin încurajarea economiilor și investițiilor din sectorul privat. Acțiunile guvernului francez au prezentat mari asemănări cu cele ale guvernului vest-german, cu toate diferențele de principii; numai că acțiunile Franței s-au exercitat într-un context mai puțin favorabil acumulării, iar guvernul a pus accentul mai mult pe organizarea circuitelor financiare și a structurii investițiilor decît asupra capacității de economisire. Cît despre Anglia, guvernul britanic a dat un impuls foarte slab creșterii capacității naționale de producție, mult mai slab decît guvernele din R. F. a Germaniei și Franța. Statul britanic a exercitat, totuși, o anumită influență în sensul încurajării investițiilor, sprijinind economiile societăților private.

Structura bancară din aceste trei țări a avut ca trăsătură distinctă un rol destul de șters al băncilor private, excepție făcînd în oarecare măsură R. F. a Germaniei. Aici structura bancară foarte regionalizată a fost favorabilă investițiilor private prin credite pe termen scurt, mereu reînnoite, contribuția principală aparținînd băncilor centrale — în proporții variabile, dar uneori covîrșitoare, cu capital de stat — prin intermediul cărora statele capitaliste încearcă să controleze piața monetar-financiară.

În Japonia, a funcționat o politică a investițiilor masive, finanțate printr-un sistem bancar specific și foarte eficient. Trăsătura cea mai importantă a structurii financiare japoneze constă în aceea că așa-numitele city-banks, în număr de 12, — adevăratul nucleu al sistemului financiar — colectează economiile și creditează chiar și investiții industriale urlașe, acordînd împrumuturi cu mult superioare propriului volum de depuneri[5]).

Tendinței actuale de creștere considerabilă a investițiilor i-a corespuns o cerere tot mai mare de capitaluri, de care nu mai pot dispune în întregime proprietarii particulari și nici băncile private, așa cum a fost cazul în unele țări capitaliste în perioada industrializării lor. Astăzi, cînd mai mult ca oricînd economisirea este solicitată iar dimensiunile întreprinderilor exclud procedee familiale de finanțare, asistăm la o coexistență a diverselor forme de acumulare: la capitalul propriu se adaugă capitaluri pe acțiuni, capitaluri de împrumut din sursă bancară sau de stat, capital de stat etc.

Cel mai semnificativ fapt din domeniul investițiilor postbelice rămîne însă rolul deosebit și tot mai accentuat al finanțelor publice. Întreaga istorie de după război, spune economistul francez marxist Philippe Herzog[6]), este marcată de extinderea finanțării publice și a diferențierii ei în folosul monopolurilor. Intervenția statului în procesul de acumulare capitalistă este din ce în ce mai necesară și în acest fel se accentuează rolul statului în formarea și centralizarea capitalului bănesc, cît și în exploatarea maselor salariate.

Rolul sporit al statului în procesul de acumulare trebuie pus în legătură cu creșterea presiunii fiscale[7]) în economia țărilor capitaliste — impozitele fiind folosite din ce în ce mai mult ca un substitut al economiilor individuale:

	1959	1967
Suedia	28,8	40,8
Olanda	29,4	37,2
Franța	34,2	36,7
R.F. a Germaniei	32,9	35,1
Anglia	28,0	32,8
Belgia	24,8	32,6
Italia	27,0	30,8
S.U.A.	26,1	19,0
Japonia	17.8	28,3

Rolul crescind al autofinanțării

ÎN SFÎRȘIT, în legătură cu finanțarea investițiilor trebuie menționat și faptul că un loc relativ important îl ocupă în multe țări capitaliste autofinanțarea — un adaos la capital obținut prin rețineri din profituri, și mai ales creșterea rolului finanțării din fondul de amortizare.

Investițiile nete sînt finanțate, după cum se știe, din venitul național, iar dacă li se adaugă cele din fondul de amortizare a capitalului fix se obțin investițiile brute de capital fix. Avînd în vedere rata ridicată a acumulării brute și necesitățile de finanțare a acesteia, putem considera că amortizările de capital fix sînt transformate cvasi-integral prin sistemul bancar în investiții de capital, constituind investiții din fondul de amortizare. Presupunînd, deci, că rata acestora este egală cu rata amortizărilor constatăm că proporția finanțării din fondul de amortizare[8]) este foarte mare, ea variind pe țări astfel: 60% în Luxemburg, 54% în S.U.A., 49% în Norvegia, 45% în R.F. a Germaniei, 44% în Canada, 43% în Belgia, 42% în Italia, Anglia și Elveția, 41% în Franța, 39% în Austria, 38% în Danemarca, 35% în Finlanda, 33% în Japonia, 32% în Noua Zeelandă, 30% în Olanda și 29% în Australia. În al doilea rînd, constatăm că importanța finanțării din amortizări crește, ceea ce rezultă din faptul că rata investițiilor din amortizare în rata generală a acumulării a sporit între 1950 și 1968, în zece din optsprezece țări capitaliste dezvoltate pe care le-am studiat (S.U.A., Japonia, Austria, Danemarca, Finlanda, Luxemburg, Norvegia, Suedia, Australia și Noua Zeelandă). Aceasta înseamnă că volumul total al capitalului fix în funcțiune pe care-l acumulează respectivele țări, și care furnizează fonduri crescînde de amortizare, crește el însuși cu rapiditate. De aici și tendințele de amortizare accelerată din principalele țări capitaliste.

Privind sursele de finanțare după proveniența lor — interne sau din afara întreprinderii — constatăm că industria vest-germană a utilizat mai mult fonduri exterioare spre deosebire de industriașii francezi sau britanici care au recurs proporțional tot mai mult la autofinanțare.

Indiferent de schimbarea acestei relații — surse interne și externe întreprinderii — întrucît investițiile nu constituie un factor de creștere, ca să spunem așa, autonom, se înțelege că ele pot fi influențate, atît la nivel microeconomic cît și la nivel macroeconomic prin anumite politici de stat. Sinteza acestor încercări de influențare a procesului de acumulare de capital din majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate ne este dată de cele două tipuri de politică economică, practicate în perioada postbelică, denumite frecvent, în literatura economică occidentală astfel: politica conjuncturală de influențare a cererii — în cadrul căreia investițiile reprezintă un element important — și politica structurală directă, dusă asupra nivelului și structurii investițiilor.

Aceste politici s-au bazat pe mînuirea unor pîrghii de ordin monetar și financiar: așa-zisele operații de open-market, (intervenția directă a statului pe piața monetară națională), variația ratei scontului și rescontului, modificarea coeficienților de acoperire a depozitelor monetare ale clienților, controlul selectiv al împrumuturilor de valori mobiliare, al operațiunilor ipotecare, al limitelor de mișcare a ratei dobînzii ca și a vînzărilor pe credit, schimbările în disponibilitățile și necesitățile de credit, facilitarea sau frînarea lui, precum și măsurile de ordin bugetar luate de guvern în materie de cheltuieli ale statului și de impunere.

Menționînd ca tendințe aceste încercări de organizare macroeconomică a societății în statele capitaliste, trebuie să remarcăm că toate acestea, aplicîndu-se unor economii guvernate de legile pieței și de interesul îngust privat, nu au putut atinge coerența necesară organizării procesului de creștere economică.

dr. Sorica SAVA

---

[1] Vezi: P. et M. Maillet, „Le secteur public en France“, P.U.F. Paris, 1970, p. 67

[2] Vezi Yearbook of National Accounts Statistics, vol. II, U.N. New-York 1970

[3] Vezi Pierre-Marie Pradel, „L'épargne et l'investissement“, P.U.F., Paris, 1970.

[4] J.P. Mockers, „Croissances économiques comparées, Allemagne, France, Royaume-Uni, 1950—1967“, Dunod, Paris, 1969.

[5] Pentru o documentare completă asupra sistemului financiar japonez vezi Henri Vieux, „Le rôle du système bancaire dans l'essor économique du Japon“, în „Banque“, septembrie 1969.

[6] Philippe Herzog, „Politique économique et planification en régime capitaliste“, Editions sociales, Paris, 1970, p. 90

[7] Raportul procentual în creștere dintre prelevările obligatorii ale statului (impozite directe, indirecte, contribuții sociale) și produsul național brut. Sursa: „La planification française en pratique“, Atreize, Editions Economie et Humanisme, Les éditions ouvrières, Paris, 1971, p. 349

[8] În anul 1960, după: Yearbook of National Accounts Statistics 1969, U.N., New York, 1970.

VITRINA CU CĂRȚI

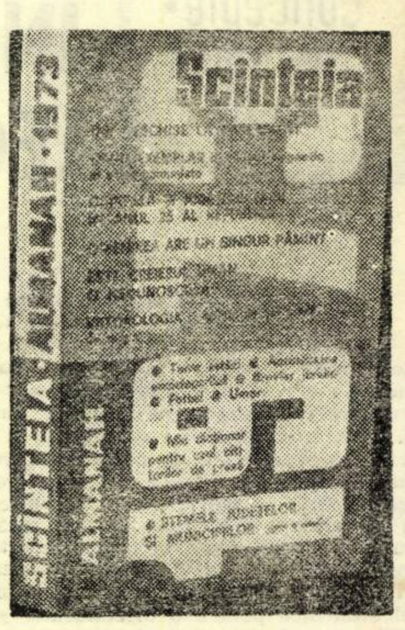

O lume în 440 de pagini:
ALMANAHUL „SCINTEIA“ 1973
● Reportaje și anchete internaționale ● Documentare politice, economice și sociale ● Colaboratori de prestigiu ● Rubrici de larg interes: Terra astăzi, Actualitatea enciclopedică, Breviar juridic, Dintr-o privire, Fotbal, Umor ● Sute de fotografii inedite din țară și de peste hotare, zeci de planșe în culori
CARTEA ANULUI: cadoul pe care îl căutați pentru familia și prietenii dumneavoastră.

● În Editura Științifică a apărut lucrarea **Legea mărcilor de fabrică de comerț și de serviciu. Texte comentate**, ediția a II-a revăzută și completată (București, 1972, 388 pag.), de Emanuel Holban și Stelian Marinescu. După o prezentare istorică a apariției și dezvoltării cadrului juridic al mărcilor — semne distinctive folosite pentru deosebirea produselor, lucrărilor și serviciilor unei întreprinderi de cele identice sau similare ale altor întreprinderi, precum și pentru a stimula îmbunătățirea calității — autorii prezintă și comentează fiecare text al Legii nr. 28 din 28 decembrie 1967 privind mărcile de fabrică, de comerț și serviciu, făcînd legătura cu texte din alte acte normative din legislația noastră, ca și din convenții internaționale și din legislații străine.

● Centrul de informare și documentare al învățămîntului a editat cel de al treilea număr al buletinului de informare **„Organizarea, planificarea și prospectivarea învățămîntului“**, publicație care-și propune să informeze pe specialiști cu cele mai noi rezultate ale cercetărilor efectuate în țara noastră și peste hotare, privind îmbunătățirea organizării învățămîntului și realizarea unei osmoze între învățămînt, cercetare și producție. Articolele din acest număr abordează printre altele probleme legate de aplicarea modelelor matematice în planificarea și prognoza învățămîntului, utilizînd calculatoarele electronice și adaptarea modelelor la specificul și tendințele de dezvoltare ale învățămîntului de toate gradele din țara noastră.

Buletinul poate fi procurat pe bază de abonament de la centrul amintit, București, sectorul 6, str. Gutenberg nr. 3 bis.

● Joan Robinson. **Hérésies économiques** (Erezii economice). Calmann-Lévy, 1972, 244 pag. Producție, repartiție, monedă, creștere — o abordare a dezechilibrelor, inegalităților și risipei.

● Colectiv. **Problemi soverșenstvovania materialno tehniceskogo snabjenia** (Problemele perfecționării aprovizionării tehnico-materiale), Moscova, Ed. Ekonomika, 1972, 280 pag. Organizarea și planificarea aprovizionării tehnico-materiale, legăturile economice între întreprinderi, comerțul cu mijloace de producție.

● Robert Mossé, **Politique monétaire** (Politică monetară), Entreprise Services Livres, 13, rue Saint-Georges, Paris 9-e, cod F 2790, 272 pag. Autorul „Introducerii în economie“ și al „Problemelor monetare internaționale“ se ocupă de această dată de aspecte actuale ale politicii monetare interne, cum sînt efectele deflației și inflației, acțiunea ratei scontului, relațiile între politica de credit și politica bugetară.

● Kovács, G., **A nagytávlatok és a tervezés** (Perspectiva îndepărtată și planificarea), Közgazdasági és Jogi Könivkiado, 203 pag. Planificarea economică, pregătirea viitorului și structura social-economică a Ungariei anului 2 000.

● Alfred D. Chandler jr., **Stratégies et structures de l'entreprise** (Strategii și structuri ale întreprinderii). Entreprise Services Livres, 13, rue Saint-Georges, Paris 9-e, cod F 2789, 543 pag. Principalele tendințe care au condus la structura actuală a marilor întreprinderi industriale americane.

● R. Bickers, **Marketing in Europe** (Marketing în Europa), Entreprise Services Livres, 13, rue Saint-Georges, Paris, 9-e, cod A 2043, 241 pag. Un îndreptar apărut în Anglia, pentru uzul societăților ce desfășoară relații comerciale în Europa.

● M. E. Lomazov, L. B. Sulpovar, **Ekonomiceskaia effektivnost standardizații tovarov narodnogo potreblenija** (Eficiența economică a standardizării mărfurilor de consum popular) Ed. Ekonomika, Moscova, 200 pag. Autorii abordează problema standardizării nu numai sub aspect economic, ci și tehnic și merceologic.

DIN PRESA
ŢĂRILOR
SOCIALISTE

DIVERSIFICAREA FORMELOR DE PROMOVARE A COMERŢULUI EXTERIOR

EXTINDEREA şi diversificarea comerţului exterior, perfecţionarea organizării sale, a metodelor şi instrumentelor folosite în acest scop constituie un complex de probleme amplu dezbătute în paginile presei de specialitate din ţările socialiste, care publică numeroase articole pe o tematică vastă, inclusiv analiza mijloacelor concrete de îmbunătăţire a activităţii în acest domeniu.

● Schimburi cantitative şi calitative

DIRECŢIA principală a dezvoltării comerţului exterior al R. P. Bulgaria în cel de-al şaselea cincinal — scrie **Ivan Nedev**, ministrul comerţului exterior, în revista **Ikonomiceskaia misl** (nr. 6/1972) — o constituie creşterea eficienţei sale prin ridicarea calităţii bunurilor de export şi sporirea competitivităţii lor, perfecţionarea organizării activităţii de comerţ exterior şi întărirea influenţei sale asupra producţiei. Va fi îmbunătăţită structura schimbului de mărfuri şi va creşte ponderea bunurilor industriale în volumul total al exportului.

Subliniind importanţa importului de mijloace de muncă pentru realizarea bazei tehnico-materiale a socialismului în Bulgaria, precum şi faptul că importul de obiecte de muncă este şi va fi o sursă însemnată pentru completarea bazei de materii prime a ţării, I. Nedev arată că actuala concentrare a producţiei cere, de regulă, o producţie de mare serie pentru a se asigura o rentabilitate mai ridicată. Or, dezvoltarea oricărei producţii în Bulgaria este legată în mod direct sau indirect de pieţele externe, tot mai multe ramuri desfăcînd o parte importantă din producţia lor în afara graniţelor ţării.

Abordînd perspectivele dezvoltării comerţului exterior al R. P. Polone, dr. Aleksander Czepurko evidenţiază — în nr. 4—5/1972 al revistei **Commerce extérieur polonais** — că în perioada 1971—1975 volumul importurilor urmează să sporească cu 60,7% (la grupa „combustibili" cu 97,4%, la „maşini şi mijloace de transport" cu 79%, la „articole textile" cu 73,1%, la „produse alimentare" cu 43,3%, la „minerale şi metale" cu 34,8%, la „produse chimice" cu 33,6%, la „materii prime de origină agricolă" cu 29% şi la „alte produse industriale" cu 117,3%), respectiv cu un ritm mediu anual de 10%. În ceea ce priveşte volumul exporturilor, se prevede că acesta va creşte ceva mai lent — cu 54,6%, sau cu 9,2% în medie anuală; dinamica cea mai rapidă se preconizează la grupa „produse chimice" (+99,3%), urmată de „alte produse industriale" (80,9%), de „articole textile" (69,3%), „maşini şi mijloace de transport" (60,8%) etc. Ca urmare, în 1975 volumul exportului pe locuitor va atinge 158 dolari, iar cel al importului — 166 dolari.

În cadrul unui interviu acordat revistei **Zycie gospodarcze** (nr. 34/1972), Tadeusz Olechowski, ministrul comerţului exterior al R. P. Polone, apreciază că planificarea unei creşteri substanţiale a dinamicii importului, fără a se mări ritmul de creştere a exporturilor, constituie un principiu temporar, deoarece în actualul cincinal eforturile în sfera investiţiilor se vor solda cu rezultatele scontate, contribuind la adîncirea specializării şi la accelerarea substanţială a exportului în anii următori.

Referindu-se la măsurile de perfecţionare a activităţii în acest sector, autorul a menţionat, printre altele, că Ministerul Comerţului Exterior a adoptat o serie de măsuri, menite să elimine dezacordul dintre sistemul de planificare, finanţare şi stimulare materială aplicat în industrie, pe de o parte, şi instrumentele administrative şi economice utilizate în comerţul exterior, pe de alta. Astfel, s-a hotărît: elaborarea (împreună cu Comisia de Planificare, departamentele industriale şi Ministerul de Finanţe), a principiilor de reorganizare a întreprinderilor de comerţ exterior, astfel încît să se obţină o îmbunătăţire a activităţii acestora şi imprimarea unui conţinut comercial şi economic acestei activităţi; îmbunătăţirea activităţii centrelor comerciale din străinătate, constînd în coordonarea activităţii de colaborare comercială, economică şi tehnică a Poloniei cu respectivele ţări; verificarea normativelor aplicate în prezent în comerţul exterior, procedîndu-se la descentralizarea deciziilor operative şi concentrarea deciziilor strategice etc.

● Export — import de inteligenţă

ÎN ULTIMII ANI a crescut importanţa cooperării tehnice şi industriale între diferite ţări, iar schimbul cu rezultatele lucrărilor de cercetare-dezvoltare a devenit o nouă ramură a comerţului exterior — relevă Ivan Sronek, în revista **Le commerce extérieur tchécoslovaque** (nr. 4/1972).

Referindu-se la comerţul de licenţe al Cehoslovaciei cu ţările capitaliste dezvoltate, autorul scrie că în 1970 au fost încheiate 54 de contracte pentru vînzarea de licenţe, beneficiul realizat fiind cu 50% superior celui din anii precedenţi. La încasările în valută convertibilă obţinute pe această cale au contribuit industria chimică şi farmaceutică (34% din total), unităţile academiilor de ştiinţe (33%), industria textilă şi cea producătoare de maşini pentru industria textilă şi a pielăriei (27%) etc.

În ceea ce priveşte principiile de bază ale acestei activităţi, sînt exportate în primul rînd acele licenţe a căror valorificare în Cehoslovacia nu este prevăzută deloc sau nu într-un viitor apropiat; de asemenea, sînt vîndute licenţe care asigură fabricarea în străinătate a acelor produse, al căror import în Cehoslovacia din diverse cauze era limitat sau imposibil; vînzarea de licenţe nu trebuie să împiedice — pe cît posibil — exportul produselor cehoslovace către ţările respective.

Sumele realizate în valută liber convertibilă servesc pentru cumpărarea de licenţe din ţări capitaliste, valoarea achiziţiilor fiind cea mai ridicată în 1970 (39 de licenţe). Se urmăreşte astfel ridicarea nivelului tehnic în unele ramuri ale industriei cehoslovace, cum sînt: construcţiile de maşini (48% din totalul cheltuielilor), industria chimică (20%), industria bunurilor de consum (13%), industria metalurgică şi minieră (9%) etc.

Importul de licenţe este menit să elimine cheltuieli neeconomicoase pentru lucrări de cercetare-dezvoltare (sau lucrări, a căror durată ar determina o rămînere în urmă faţă de nivelul mondial); să permită atingerea rapidă a nivelului tehnic existent pe plan mondial într-o ramură sau alta; să contribuie la extinderea exporturilor cehoslovace şi la reducerea importurilor în domeniul respectiv (eventual, pînă la sistarea lor completă) etc.

Referindu-se la căile şi mijloacele prin care exportatorii cehoslovaci de maşini-unelte reuşesc să se afirme pe piaţa mondială revista sovietică B.I.K.I. (nr. 10/1972) arată că toate uzinele — indiferent dacă fac parte din aşa-numitul Trust al tehnicii constructoare de maşini din R. S. Cehoslovacă sau sînt întreprinderi independente — îşi plasează produsele pe piaţa externă prin intermediul întreprinderii de comerţ exterior „Strojimport", în nomenclatorul de export al acesteia figurînd circa 550 tipuri diferite de maşini-unelte şi prese.

Aparatul de cercetare din străinătate se află în permanent contact cu cumpărătorii, încît cunoaşte foarte bine piaţa locală, cerinţele, condiţiile, conjunctura acesteia. Pe baza cunoştinţelor acumulate atît pe calea contactelor directe, cît şi a studierii surselor locale de informare, membrii acestui aparat pot oferi conducerii organizaţiei „Strojimport" prognoza necesară asupra dezvoltării pieţei respective, a capacităţii ei de cumpărare.

În activitatea sa pe pieţele străine, „Strojimport" se bazează îndeosebi pe firme-reprezentanţi, al căror număr se ridică la 130. Întreprinderea îşi alege reprezentanţii în funcţie de poziţia lor pe piaţa ţării repective, ţinînd seama de posibilităţile financiare şi reputaţia reprezentantului în cercurile comerciale şi sociale, de faptul dacă acesta dispune de filiale, depozite, localuri pentru organizarea unei săli de expoziţie, precum şi de nivelul de calificare a personalului său. Numai în cazuri excepţionale, „Strojimport" stabileşte relaţii de afaceri cu reprezentanţi care lucrează pe bază de comision. În funcţie de condiţiile pieţei şi de ţelurile comerciale, „Strojimport" a creat societăţi mixte în ţări ca Franţa, Canada, Iran ş.a. Multe dintre ele au depozite, ateliere proprii de reparaţii, dotate cu cadrele necesare de specialişti.

Sub titlul „De la creaţie la comerţ", cotidianul iugoslav **Borba** (23/XI) înfăţişează aspecte ale activităţii întreprinderii de comerţ exterior „Jugoexport", care nu se limitează la selectarea mărfurilor producătorilor iugoslavi şi la plasarea lor pe piaţa externă, ci se ocupă şi de stimularea creaţiei unor articole deosebite, cerute pe piaţa externă. Plasarea producţiei de către „Jugoexport" presupune organizarea unei colaborări pe termen lung, siguranţă, contracte de durată; comenzile cu bucata, cu amănuntul, operaţiunile de la caz la caz au fost eliminate din practica întreprinderii. Acest stil de lucru a contribuit, totodată, la formarea unei noi imagini despre economia iugoslavă în rîndurile cumpărătorilor străini. „Jugoexport" are reprezentanţe la New York, Sidney, Londra, Frankfurt, Viena, Amman, Cairo, Bucureşti. Întreprinderea colaborează cu circa 130 organizaţii de muncă iugoslave, ale cător produse le plasează, ocupîndu-se şi de aprovizionarea lor cu materialele necesare din import.

● Diversificarea cooperării

CREŞTEREA continuă şi rapidă a exporturilor de maşini depinde în mare măsură de dezvoltarea cooperării, îndeosebi cu firme cunoscute din Europa occidentală — afirmă M. Basaj, în **Commerce extérieur polonais** (nr. 4—5/1972). Aici se încadrează diverse iniţiative comune sau servicii executate de un partener la comanda celeilalte ţări, cum ar fi: fabricarea (la comanda partenerului) de diferite elemente, subansamble şi ansamble, destinate montajului unui produs finit (care poate fi vîndut pe pieţele celor două ţări sau şi în ţări terţe); fabricarea de elemente, subansamble şi ansamble, pe baza materiilor prime şi a documentaţiei, furnizate de client; executarea pentru client a unui produs sau a unei instalaţii, ca parte integrantă a unui flux tehnologic, sau chiar a unui obiectiv industrial complet; realizarea de investiţii comune în sectorul prestărilor de servicii şi exploatarea lor în comun; înfăptuirea diferitelor proiecte, soluţionarea diverselor probleme referitoare la la cercetarea ştiinţifică, la domeniul construcţiilor, al tehnologiei etc.

Ca o formă mai evoluată de cooperare, autorul menţionează acordul de tip „intelectual joint venture", în cadrul căruia partenerii desfăşoară o activitate comună, organizează producţia lor în conformitate cu un sistem de diviziune a muncii convenit de la început, garantîndu-şi reciproc furnizarea de elemente, subansamble sau ansamble, stabilite pe linia cooperării; concomitent, un birou comun se ocupă de vînzarea produselor finite, iar beneficiile obţinute se împart proporţional cu valoarea schimburilor şi a livrărilor efectuate de fiecare din parteneri. Această formă de cooperare prevede transmiterea reciprocă a tuturor soluţiilor tehnice şi tehnologice, schimbul de experienţă în probleme organizatorice. Printre exemplele citate se numără şi acordul semnat de Uniunea industriei de maşini şi unelte din Polonia cu Consorţiul suedez Swedish Machine Tool Co, care prevede efectuarea de cercetări şi dezvoltarea cooperării în domeniul construcţiei şi tehnologiei maşinilor-unelte moderne şi fiabile (inclusiv a celor cu comandă numerică), precum şi cooperarea comercială pentru desfacerea acestor maşini-unelte în Polonia şi Suedia, ca şi în terţe ţări. Aceeaşi revistă examinează (în nr. 6/1972) posibilităţile de dezvoltare a cooperării dintre industria polonă şi firme din Belgia şi Olanda. Ca o realizare este prezentat contractul de cooperare dintre întreprinderea polonă Befama şi firma Fernand Goreux din Verviers, care prevede vînzarea — de către Befama — a licenţei pentru fabricarea de maşini textile, care vor fi asamblate de firma belgiană şi apoi exportate, prin eforturi proprii, în alte ţări capitaliste, ponderea pieselor executate de partea polonă în produsul final fiind de 70%. Se apreciază că cooperarea industrială dintre cele două ţări are perspective favorabile de dezvoltare într-o serie de domenii, cum sînt: chimia, construcţiile de maşini, sectorul construcţiilor, urbanismul, amenajarea teritoriului şi agricultura

Într-un studiu referitor la relaţiile Cehoslovaciei cu ţările în curs de dezvoltare, revista **Le commerce extérieur tchécoslovaque** (nr. 1/1972) se opreşte asupra diverselor forme concrete de cooperare industrială. Printre acestea se numără cooperarea unor întreprinderi cehoslovace cu parteneri din India pentru fabricarea de tractoare pe bază de licenţă cehoslovacă. Etiopia — în domeniul prelucrării pieilor, din Mexic — în fabricarea de bijuterii sau construcţia de maşini-unelte etc. Un alt caz de cooperare îl reprezintă montajul camerelor şi cauciucurilor indiene pe tractoarele cehoslovace exportate în ţările din Asia de sud-est.

Demnă de remarcat este activitatea întreprinderii poloneze de transporturi auto „Pekaes", care deserveşte în principal activitatea de comerţ exterior. După cum relata revista **Perspectives polonaises** (nr. 3/1972), în 1972 volumul transporturilor internaţionale de mărfuri efectuate de parcul de autovehicule al „Pekaes" s-a ridicat la 117,7 mii tone (+26% faţă de 1969), iar încasările de devize au sporit cu 33% comparativ cu anul precedent. În ceea ce priveşte structura acestor transporturi rutiere, cele mai mari ponderi revin produselor agricole, maşinilor şi altor bunuri de invenţii, echipamentului electric etc. După ce şi-a lărgit dotarea cu camioane frigorifice, „Pekaes" organizează în prezent transportul prin containere şi intenţionează să-şi extindă participarea la transporturile de mărfuri, care tranzitează prin Polonia, între Estul şi Vestul, Nordul şi Sudul continentului eropean.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

● Proiecte italiene

O ANCHETĂ efectuată de Confederaţia generală a industriaşilor italieni a relevat că în perioada 1972—1975 investiţiile proiectate în sectorul siderurgie şi construcţii de maşini vor fi de ordinul a 5000 miliarde de lire. În siderurgie se prevăd investiţii de circa 1700 miliarde de lire (îndeosebi în noi unităţi industriale din sudul Italiei), în industria de automobile de 1100 miliarde lire (pentru modernizarea întreprinderilor existente şi construirea altora noi, în Sud), iar în industria electrică şi electrotehnică de 770 miliarde lire (în principal, pentru lucrări de cercetare şi dezvoltare).

● Evoluţii pe piaţa cocsului

ANALIZÎND perspectivele producţiei şi consumului de cocs în lume pînă în 1975, un studiu elaborat sub egida O.C.D.E. ajunge la concluzia că necesităţile tuturor instalaţiilor siderurgice se vor ridica în acel an la 322 milioane de tone, faţă de 268 milioane în 1969. Avîndu-se în vedere scăderea probabilă a cererii din partea altor consumatori de cocs, cu o rată medie anuală de — 6,4% în perioada 1969—1975 rezultă, în final, o sporire a cererii cu 47 milioane tone de cocs (sau 65 milioane tone de cărbune cocsificabil).

În acest cadru, exporturile de cărbune cocsificabil ar urma să ajungă la 19% (102 milioane de tone) din întreaga cantitate ce va fi consumată de cocserii, faţă de 15% în 1969. Se apreciază că exporturile Canadei ar putea creşte cu 11—15 milioane de tone, cele ale Australiei cu 5,5—8,5 milioane, ale S.U.A. cu 3—7 milioane, ale Poloniei cu 3—5 milioane, ale U.R.S.S. cu 2—3 milioane de tone etc. Ţinînd seama şi de perspectivele maximale ale altor exportatori mai mici experţii apreciază că oferta va putea acoperi fără tensiuni, creşterea cererii de cocs pînă în 1975.

● Extracţia hidrocarburilor din Marea Nordului

COMPANIA „Shell" estimează la 1 miliard tone de ţiţei şi 1300 miliarde mc gaze naturale rezervele din Marea Nordului. După 1975 se vor putea extrage aici anual circa 50 milioane tone ţiţei şi 60—70 miliarde mc. gaze naturale, avîndu-se în vedere că deschiderea unui cîmp de extracţie în zona mai sus menţionată necesită investiţii de ordinul a 1-3 miliarde mărci. În 1980, 15% din necesarul de petrol al Europei occidentale vor fi acoperite din rezervele cîmpurilor din Marea Nordului, iar Anglia îşi va acoperi din această zonă cel puţin jumătate din necesar.

Graficul reprodus din **Handelsblatt**, prezintă în partea superioară numărul stațiilor de benzină (în mii), iar în cea inferioară — numărul automobilelor ce revin de fiecare stație.

mondorama

INDUSTRIA U. R. S. S. DUPĂ O JUMĂTATE DE SECOL

INDUSTRIA este principala ramură a economiei naționale sovietice, acesteia revenindu-i aproape jumătate din fondurile fixe de producție ale țării. În cei 50 de ani de la crearea U.R.S.S. producția industrială a crescut de 321 de ori, iar producția mijloa-

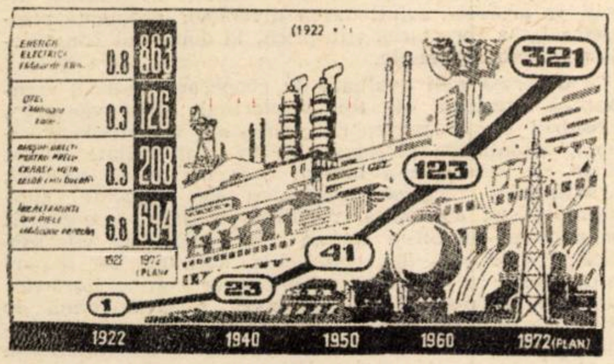

celor de producție — de 822 ori. Industriei îi revin 3/4 din totalul bunurilor de consum fabricate în U.R.S.S. Volumul producției lor a crescut în ultimele cinci decenii de peste 100 de ori, menționează **Ekonomiceskaia Gazeta**, după care reproducem graficul de mai sus.

ACORDURI VEST — EUROPENE SUB PRESIUNEA CONCURENȚEI

DUPA multe căutări pentru a găsi o formulă care să permită rezistența în fața concurenței americane, trei din cei mai mari producători vest-europeni de calculatoare, Compagnie Internationale pour l'Informatique din Franța, Siemens din R.F.G. și Philips din Olanda intenționează să se asocieze pentru a produce împreună „hardware" pentru calculatoarele respective. Se afirmă că rezultatele negocierilor ar putea fi date publicității încă înainte de sfîrșitul acestui an. În același timp există indicii ale unei înțelegeri franco-britanice în domeniul „software"-ului, domeniu în care din 1970 societățile vest-europene au înregistrat o reducere a creșterii vînzărilor lor anuale de la 40% la mai puțin de 20%. Reprezentanții acestei ramuri prevăd un val de acorduri similare în viitor.

FINANȚAREA INOVAȚIILOR

ÎN CURSUL ultimului deceniu, în Europa occidentală a apărut un nou tip de societăți. Deși poartă denumiri diferite — Societatea europeană pentru dezvoltarea întreprinderilor, Corporația de Dezvoltare Tehnică (Anglia), Intensive (Suedia) sau Sofinnova (Franța) — ele au un scop comun : finanțarea lansării unor invenții sau inovații, inclusiv crearea de noi întreprinderi industriale.

Societatea de studii pentru finanțarea inovației (Sofinnova), de pildă, înființată în 1971 și dispunînd în prezent de un capital de 22 milioane de franci, a examinat — în primul an de existență — circa 450 de dosare, reținînd douăzeci dintre ele, în funcție de utilitatea lor generală și de rentabilitatea scontată. Oferindu-și, în general, concursul întreprinderilor mici și mijlocii, Sofinnova devine participantă cu cotă minoră la capitalul acestora ; totodată, ea le sprijină în diferite domenii ca recrutarea forței de muncă, organizarea financiară ș.a. pentru demarajul noii producții. După ce totul este pus pe roate, Sofinnova își vinde — cu beneficii — participarea și se lansează într-o nouă acțiune, cu alt coasociat.

CONCENTRARE ÎN REȚEAUA STAȚIILOR DE BENZINĂ

ÎN toate țările vest-europene este în curs un proces de concentrare a stațiilor de benzină. Aceasta înseamnă că numărul stațiilor scade, în condițiile în care numărul automobilelor crește. În R. F. a Germaniei, de pildă, numărul stațiilor de benzină a scăzut de la 46 700 în 1969 la 42 700 în prezent ; în același timp numărul de automobile, implicit consumul de benzină, a crescut. Cercetătorii pieței estimează că pînă în 1975 numărul stațiilor de benzină va scădea cu 20%.

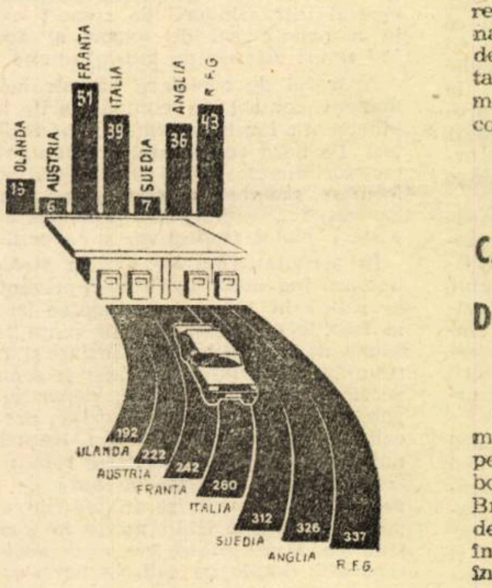

PETROLIERE DE UN MILION DE TONE?

DEȘI pînă nu de mult predomina părerea că dimensiunea petrolierelor nu trebuie să depășească 200 000 de tone, căci vasele prea mari ar avea o capacitate redusă de manevrare și ar necesita investiții mari pentru adaptarea facilităților existente de acostare, în prezent încep lucrări la petroliere de peste 500 000 tone și se presupune că pînă la sfîrșitul deceniului se vor produce vase de un milion tone. Astfel, nu de mult firma Shell a comandat două petroliere de 530 000 tone și firma Globtik unul de 650 000 tone. Cunoscutul armator Onassis va achiziționa un vas de un milion tone. Acesta va acosta în largul mării și din el se vor detașa vase mai mici, de 200 000 tone fiecare, cu ajutorul cărora se va realiza transportarea petrolului în porturi.

Deși pînă în prezent nu există încă porturi cu facilități de acostare pentru vase care depășesc 200 000—300 000 tone, pînă în 1976 un număr de porturi vor fi amenajate pentru petroliere de 500 000 tone. Printre acestea vor fi Fos sur Mer și Le Havre în Franța, Genova și Neapole în Italia, Rio de Arosa în Spania, Finnart și Maplin Sands în Anglia, Cuxhaven în R.F.G. și alte porturi în Japonia și Canada.

CASE DE WEEK-END... LA PACHET

COMBINATUL de industrializarea lemnului „Bosna" din Iliasa (Iugoslavia) va începe curînd producția de case de week-end după principiul „construiește-ți singur". Se prevede realizarea unor astfel de case în trei variante: de 20, 30 și 40 mp suprafață locuibilă. Avantajele caselor de week-end pe care le va realiza combinatul „Bosna" — menționează săptămînalul **Privredni Vjesnik** — rezidă în faptul că, spre deosebire de cele fabricate pînă acum, ele pot fi montate rapid și deplasate ușor dintr-un loc în altul. La magazin cumpărătorul va primi, odată cu piesele-tip componente ale casei, și instrucțiunile de montare.

CARGOBOT — SPĂRGĂTOR DE GHEAȚĂ

GUVERNELE Canadei și Republicii Federale a Germaniei au încheiat un acord de colaborare tehnică pentru sprijinirea producerii unui tip nou de cargobot, elaborat la șantierele Krupp, AG Weser din Bremen, informează **Der Spiegel**. Este vorba de fapt de un spărgător de gheață, care poate să transporte în tot cursul anului minereu din Arctica canadiană în Europa. Cargobotul-spărgător de gheață de 65 000 tone va costa, după cum a declarat directorul comercial al firmei AG Weser, aproximativ 150 milioane de mărci.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

INDICATORI AI DEZVOLTĂRII INDUSTRIEI ÎN ȚĂRI SOCIALISTE

DATELE REFERITOARE la dezvoltarea industriei în țările membre ale C.A.E.R. în deceniile VI—VII, evidențiază — printre altele — creșterea puternică a efectivului forței de muncă în această ramură cheie a economiei socialiste. Astfel, în Bulgaria forța de muncă ocupată în industrie a crescut de peste 3,2 ori în perioada examinată : urmează România (de peste 2,5 ori), Ungaria (de circa 2,2 ori), U.R.S.S. și Polonia (de peste 2 ori) etc.

În ceea ce privește dinamica productivității muncii (pe un salariat) în industria acelorași țări, din tabelul alăturat se constată că — deși aceasta a crescut pretutindeni și continuu — ritmurile înregistrate au variat totuși sensibil de la o țară la alta și de la un cincinal la altul. Exceptînd R. P. Mongolă, în celelalte țări membre ale C.A.E.R. se observă o tendință de stabilizare a ritmurilor înregistrate în jurul unei valori medii anuale de 5—7%.

Cel mai susținut ritm a înregistrat, în cursul întregii perioade examinate, România. Evident, la compararea cifrelor din tabel este necesar să se țină seama și de nivelul absolut al productivității muncii în industria fiecărei țări, de efortul diferit — în timp și spațiu — depus pentru înzestrarea tehnică, pentru modernizarea industriei. Aceasta constituie una din explicațiile saltului înregistrat, de pildă, de productivitatea muncii în industria R.P. Mongole : de la un ritm de creștere de 3,6% în 1961—1965 la 7% în 1966—1970.

Țara	Creșterea efectivului salariaților din industrie (mii persoane)				Dinamica productivității muncii în industrie (ritmuri medii anuale, în %*)			
	1950	1960	1970	1970/1950 %	1951-1955	1956-1960	1961-1965	1966-1970
Bulgaria	326	724	1087	322	8,0	5,3	6,8	7,0
Cehoslovacia	...	2206	2571	163	7,1	7,2	3,5	5,2
R. D. Germană	...	2778	2848	123	...	7,0	5,6	5,6
R. P. Mongolă	23,7	35,3	46	195	...	...	3,6	7,0
Polonia	1892	2871	3922	204	9,2	7,4	5,1	5,1
România	813	1255	2066	254	9,9	8,2	7,7	7,3
Ungaria	830	1390	1820	219	3,7	4,3	4,9	3,5
U.R.S.S.	15317	22620	31593	206	8,3	6,5	4,6	5,9

*) Calculul s-a efectuat asupra personalului ocupat în producție, din industria de stat și cooperatistă. Sursa : M.E.M.O., nr. 9/1972.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

viata economica

ANUL X nr. 52 (487)
vineri 29 DECEMBRIE 1972
* 24 PAGINI 2 LEI

52

TRĂIASCĂ SCUMPA NOASTRĂ PATRIE REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA!

REPUBLICA

PRIVIND înapoi, în timp, la cei 25 de ani care s-au scurs de atunci, înțelegem, în toată plenitudinea sa, adevărul că data de 30 decembrie 1947 a reprezentat în istoria poporului român un „sfîrșit de an și început de veac". Jubileul pe care îl sărbătorim acum ne amintește de una din cuceririle cele mai de preț ale poporului nostru, dobîndite prin lupta eroică purtată vreme îndelungată de cei mai buni fii ai săi, de forțele cele mai înaintate ale națiunii. Prin abolirea monarhiei și proclamarea republicii s-a produs nu doar o simplă schimbare a formei de guvernămînt. Actul de la 30 decembrie 1947 a semnificat încheierea victorioasă a procesului revoluționar, inaugurat la 23 August 1944, de cucerire a întregii puteri politice de către clasa muncitoare și aliații săi, instaurarea celei mai democratice forme de guvernămînt din istoria patriei, începutul unei noi etape a dezvoltării ei — etapa edificării socialismului, a împlinirii celor mai înalte năzuințe ale celor ce muncesc, de libertate, dreptate socială, demnitate umană și bunăstare.

În perspectiva sfertului de veac care a trecut de atunci, anii republicii ne apar ca o perioadă fără egal în întreaga istorie a patriei prin profunzimea transformărilor, prin amploarea înfăptuirilor pe toate planurile. Aceste înfăptuiri au fost posibile datorită faptului că, urmînd partidul comunist, poporul a devenit deținătorul întregii puteri politice și economice, hotărînd singur asupra dezvoltării țării, potrivit propriilor interese, beneficiind integral de roadele muncii lui.

Ceea ce am înfăptuit în acest sfert de secol va rămîne pentru totdeauna o mărturie a abnegației, a capacității creatoare și eroismului acestui popor. Am reclădit țara din ruine, am înlăturat sechelele subdezvoltării și exploatarea, am înălțat o Românie liberă și independentă, angajată ferm pe drumul pro-

(Continuare în pag. 8)

25 de ani de dezvoltare economico-socială sub conducerea înțeleaptă a P.C.R.

STRĂLUCIT BILANȚ DE VICTORII

PROCLAMAREA Republicii, cu un sfert de secol în urmă, se înscrie în istoria contemporană a României ca un eveniment de însemnătate cardinală. În procesul continuu al revoluției populare, începută prin insurecția armată antifascistă de la 23 August 1944, înlăturarea monarhiei și instaurarea Republicii au încheiat o primă etapă importantă a prefacerilor revoluționare — desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice — marcînd cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, cu celelalte categorii de oameni ai muncii și trecerea la o etapă superioară: înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste.

Ea a încununat o luptă continuă, dusă cu consecvență de Partidul Comunist Român pentru dezvoltarea procesului revoluționar și realizarea unor profunde prefaceri politice, sociale și economice, care să asigure instaurarea unor rînduieli noi pe pămîntul românesc. Conducînd marile bătălii sociale împotriva reacțiunii și a claselor exploatatoare, a grupărilor lor politice, pentru rezolvarea problemelor desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice și, asigurînd în același timp, întărirea rolului economic al statului democrat-popular — prin asemenea măsuri ca etatizarea Băncii Naționale, organizarea oficiilor industriale, înfăptuirea reformei monetare și dezvoltarea controlului muncitoresc asupra întreprinderilor —, partidul nostru a asigurat unirea și organizarea principalelor forțe ale națiunii, a marii majorități a poporului în vederea progresului economic

Gheorghe CREȚOIU

—→

STRĂLUCIT BILANȚ DE VICTORII

←

și social al țării. Pe temelia unei astfel de platforme largi democratice, a programului elaborat în această direcție de Conferința Națională a partidului din octombrie 1945, s-au consolidat continuu cuceririle revoluționare ale poporului, a avut loc schimbarea radicală a raportului de forțe în societate, devenind obiectiv necesară și în același timp posibilă eliminarea ultimilor reprezentanți ai partidelor burgheze din guvern, înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii, ca premise ale trecerii la o nouă etapă a dezvoltării sociale — la revoluția proletară.

● Lichidînd exploatarea omului de către om, sub conducerea P.C.R. poporul își făurește liber și suveran o viață prosperă

ANII CARE au urmat acestui eveniment au adus adînci prefaceri în viața politică și în structura social-economică a țării în condițiile de viață ale poporului. Aplicînd învățătura marxist-leninistă și legile generale ale făuririi noii orînduiri la condițiile concrete ale României, Partidul Comunist Român a desfășurat o intensă activitate politică și organizatorică pentru generalizarea și consolidarea relațiilor socialiste de producție, pentru făurirea economiei socialiste unitare, pentru crearea și dezvoltarea unei puternice baze tehnico-materiale a socialismului. Realizarea acestui salt calitativ în viața poporului impunea, ca o condiție indispensabilă, trecerea avuției naționale în mîinile celor ce muncesc, socializarea socialistă a mijloacelor de producție atît la orașe, cît și la sate. Rolul hotărîtor l-au avut în acest sens actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție — 11 iunie 1948 — și cooperativizarea agriculturii — înfăptuită pe baza programului trasat de Plenara C.C. al partidului din 3—5 martie 1949.

Ca urmare a ofensivei neîntrerupte a socialismului, a extinderii și consolidării continue a sectorului socialist, într-o perioadă istoricește relativ scurtă s-a ajuns — o dată cu încheierea cooperativizării agriculturii în prima parte a anului 1962 — la generalizarea relațiilor de producție socialiste în întreaga economie națională, la victoria deplină a socialismului în România.

A fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om, poporul a devenit stăpîn pe avuția națională, pe destinul său, făurindu-și liber și suveran, o viață prosperă. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., aceasta reprezintă o cucerire epocală, care întruchipează traducerea în viață a idealurilor celor mai înaintate, nutrite de-a lungul timpurilor de comuniști, de mințile cele mai luminate ale poporului. Pe această bază, s-a schimbat în mod radical înfățișarea țării, au fost obținute, sub conducerea Partidului Comunist Român, succese remarcabile în dezvoltarea economică-socială. „Astăzi — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **România socialistă, în care și-au găsit împlinirea cele mai înalte năzuințe și aspirații ale poporului, se numără printre statele cu cea mai avansată orînduire socială și politică, oferă imaginea unei țări în plin și intens proces de dezvoltare materială și spirituală, se manifestă ca forță activă în lupta contemporană pentru progres și civilizație**".

Ca rezultat al creșterii economice și transformărilor în structura socială, al apropierii care are loc între clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate, al rezolvării juste a problemei naționale și întăririi unității dintre oamenii muncii fără deosebire de naționalitate, societatea noastră parcurge un proces continuu de dezvoltare în toate domeniile de activitate, de omogenizare; se întărește continuu unitatea întregului popor în jurul partidului comunist pe baza ideologiei marxist-leniniste.

Rezultatele dobîndite în toate domeniile construcției social-politice, economice etc. au făcut posibilă intrarea țării, o dată cu adoptarea Directivelor Congresului al X-lea al partidului pentru perioada 1971—1975, în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, etapă al cărui conținut îl constituie ridicarea țării la un nou nivel de dezvoltare și crearea condițiilor pentru trecerea treptată spre comunism. Societatea socialistă multilateral dezvoltată se va înfățișa din toate punctele de vedere superioară orînduirii capitaliste.

Progresul economic, de care atîrna în mod hotărîtor însăși victoria noilor relații de producție și ridicarea nivelului de trai al populației nu era de conceput fără dezvoltarea susținută a forțelor de producție, fără crearea unei industrii moderne. De aceea industrializarea țării s-a aflat în centrul politicii economice a Partidului Comunist Român și a statului în întreaga perioadă de construire a socialismului, ca și în prezent. „**Pornind de la concepția materialistă** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **care arată că factorul hotărîtor al progresului** social, **al înfloririi economiei naționale și ridicării nivelului de trai al populației îl constituie dezvoltarea susținută a forțelor de producție, partidul nostru a concentrat toate eforturile în direcția industrializării.** Partidul pornea de la premisa, subliniată de nenumărate ori de V. I. Lenin, că singura bază materială a socialismului poate fi numai marea industrie mecanizată, capabilă să asigure reorganizarea pe baze noi și dezvoltarea întregii economii naționale.

Pentru România, problema industrializării prezenta o importanță vitală, ea fiind singura cale de înlăturare a rămînerii în urmă, moștenite de la orînduirea capitalistă, concretizată într-un venit național de 70—80 de dolari pe locuitor, cu mult în urma țărilor dezvoltate ale Europei. Această rămînere în urmă și-a găsit expresia în nivelul relativ scăzut al dezvoltării forțelor de producție, în preponderența agriculturii și înapoierea acesteia, atît în ceea ce privește înzestrarea tehnică, cît și relațiile de producție, formele de organizare și metodele de muncă. Deși țara avea resurse naturale variate, și în pofida creșterilor înregistrate în perioada dintre cele două războaie mondiale, industria se caracteriza printr-o dezvoltare insuficientă și o structură îngustă, unilaterală, ceea ce ce răsfrîngea asupra întregii economii, asupra structurii comerțului exterior și a nivelului de trai al poporului. În 1938 industria participa cu numai 30,8% la crearea venitului național, circa trei pătrimi din populația ocupată a țării lucrînd în agricultură. Situația era agravată de faptul că unui nivel scăzut al producției industriale i se alătura și o structură a acesteia cu totul necorespunzătoare cerințelor procesului reproducției lărgite și valorificării superioare a resurselor naturale ale țării.

„Proporția... redusă în care noi suplinim astăzi, prin propria noastră producție, consumul de mașini și instalații industriale — sublinia un economist al vremii în Enciclopedia României, vol. III, pag. 827 —, ne arată gradul redus de industrializare a țării în sectorul industriei mijloacelor de producție". În totalul producției mijloacelor de producție precumpăneau ramurile industriei extractive.

Decalajul care separa România de țările dezvoltate ale Europei era deosebit de pronunțat. Astfel, dacă analizăm raportul dintre producția pe locuitor a țării noastre față de unele țări industriale, rezultă că în 1938 România producea:

— la energie electrică numai 11,5% din producția Belgiei, 14,4% din cea a Franței și 5,6% din producția Suediei;

— la fontă și feroaliaje: 2,9% față de Belgia, 5,8% față de nivelul Franței și 7,5% din producția Suediei;

— la oțel: 6,7% față de Belgia, 12,0% față de Franța și 11,6% față de Suedia;

— la ciment România producea 9,1% din producția pe locuitor a Belgiei, 32,5% din cea a Franței și 20,7% din producția Suediei.

Acest nivel de dezvoltare ca și structura economiei se reflectau în poziția pe care România o deținea în diviziunea capitalistă a muncii și pe piața mondială, ea fiind un exportator de produse agricole și materii prime și mare importator de produse industriale prelucrate: în întreaga perioadă interbelică, produsele petroliere, forestiere și agroalimentare au reprezentat circa 9/10 din valoarea exportului românesc, în timp ce produsele finite reprezentau aproximativ 75% din totalul importului. În aceste condiții nu este greu de înțeles că raportul de schimb era total nesatisfăcător pentru România, pentru a plăti o tonă de produse importate trebuind să se exporte 8—10 tone.

La toate acestea se adaugă marile pierderi suferite de economie datorită jafului hitlerist și războiului, în perioada imediat următoare lui 23 August 1944 nivelul producției industriale fiind de aproximativ jumătate, iar al producției de cereale de o treime față de perioada antebelică.

Toate aceste condiții accentuau implacabil o dată cu trecerea la refacerea și dezvoltarea, pe baze noi, a economiei naționale necesitatea industrializării ca factor hotărîtor al ieșirii din starea de înapoiere economică moștenită de la regimul burghezo-moșieresc, pentru dezvoltarea întregii economii naționale, ridicarea social-culturală a țării, pentru întărirea independenței și suveranității naționale.

Politica partidului și statului în domeniul industrializării și-a găsit reflectarea în toate planurile de dezvoltare economică a țării, ea concretizîndu-se în orientarea investițiilor, în ritmurile și proporțiile prevăzute în planuri, în măsurile menite să asigure transformarea industriei în ramură conducătoare a economiei naționale. Este semnificativ pentru eforturile făcute în acest sens faptul că pentru dezvoltarea industriei din fondurile statului au fost investite în anii 1950—1971 peste 378 miliarde lei, ceea ce a reprezentat mai mult de jumătate din totalul fondurilor alocate de stat pentru dezvoltarea economiei naționale; din investițiile industriale, mai mult de trei sferturi au fost orientate spre crearea și dezvoltarea ramurilor producătoare de mijloace de producție, în primul rînd a celor care joacă un rol decisiv în promovarea progresului tehnic și dezvoltarea susținută a întregii economii: energia electrică, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia.

● O politică dinamică, deschisă spre nou, de industrializare a țării

TRADUCEREA în viață a acestei politici a ridicat în fața partidului numeroase probleme, atît de ordin practic-organizatoric, cît și principial-teoretic, privitor la căile valorificării optime a resurselor naturale, **structura** ce urma să fie creată în cadrul industriei, **nivelul tehnic** cu care trebuiau înzestrate întreprinderile create, **criteriile repartizării teritoriale** a industriei, **implicațiile** revoluției tehnico-științifice contemporane, **corelația** dintre dezvoltarea industriei și participarea crescîndă a României la circuitul economic mondial etc. La toate aceste probleme trebuiau formulate răspunsuri concrete, care să țină seama atît de legitățile generale ale făuririi noii orînduiri și ale dezvoltării forțelor de producție moderne, cît și de condițiile concrete ale țării noastre, ale fiecărei etape în care se află construcția socialistă. Ceea ce a și făcut ca politica și însăși concepția partidului nostru să nu fie privite ca date o dată pentru totdeauna, ci mereu deschise spre nou, îmbogățindu-se continuu pe baza experienței acumulate pe plan național și internațional.

Din analiza concretă a caracteristicilor economiei și ale industriei existente atunci, rezulta în mod clar că vechea structură nu putea asigura valorificarea superioară a potențialului natural, ridicarea înzestrării tehnice a economiei, utilizarea eficientă a forței de muncă și nici obținerea unei productivități ridicate a muncii. De aceea, se impuneau nu simple ajustări și perfecționări ale structurii economiei, în primul rînd a industriei, ci schimbarea fundamentală a caracterului ei. În această perspectivă, industrializarea era concepută ca o **operă istorică vastă, de mare complexitate, care trebuia să atragă după sine schimbări adînci în condițiile de existență ale poporului.** Ea trebuia să asigure nu pur și simplu o creștere cantitativă a producției industriale, ci dezvoltarea unui întreg complex de activități industriale, care să permită simultan preponderența ramurilor producătoare de mijloace de producție și împletirea lor armonioasă cu cele care asigură bunurile de consum al populației, valorificarea superioară a resurselor naturale și de muncă, extinderea pe baze raționale a relațiilor externe și participarea crescîndă, în condiții de competitivitate și egalitate, a României la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale.

Trecerea industriei pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane decurgea, pe de o parte, din însăși esența industrializării socialiste, care leagă nemijlocit dezvoltarea de progresul tehnic — cînd Lenin lega victoria socialismului de electrificarea țării, energia electrică, cu toate ramurile conexe și implicațiile ei, era pentru lumea primelor decenii ale secolului nostru o noutate la fel de mare cum sînt azi energia atomică și calculatoarele — iar pe de altă parte, din exigențele revoluției tehnico-științifice contemporane. „**Desfășurîndu-se în epoca puternicei revoluții tehnico-științifice mondiale** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului — **este imperios necesar ca industrializarea să se realizeze pe baza tehnicii celei mai avansate, să se asigure introducerea continuă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei, acordîndu-se atenția principală mecanizării și automatizării proceselor de producție — condiție hotărîtoare a creării unei industrii și economii moderne**".

Pentru România, opțiunea pentru dezvoltarea economiei pe o bază avansată era și este unica alternativă a înlăturării decalajului moștenit de la orînduirea capitalistă, față de țările dezvoltate din punct de vedere economic. Realizarea acestei sarcini, pe cît de vitale, pe atît de complexe, cerea și cere desigur eforturi materiale susținute, alocarea unei mari părți din venitul național pentru dezvoltare și se lovea de o serie de greutăți obiective și subiective, legate de insuficiența bazei industriale, de preponderența populației agrare. Pentru rezolvarea lor s-a recurs și la importul de tehnică modernă și de licențe. Dar, partidul a combătut, în ultimii ani, concepțiile greșite după care nu ar fi fost necesar să se dezvolte prea mult cercetarea științifică în țară, dezvoltarea sectoarelor de vîrf ale industriei trebuind să se facă mai mult pe baza importului de licențe din străinătate.

Desigur, că dezvoltarea economiei naționale și promovarea largă a progresului tehnic sînt legate și de participarea tot mai intensă la schimburile economice externe, de promovarea cooperării economice internaționale, inclusiv în domeniul tehnicii și al cercetării științifice. Ținînd seama de diversificarea crescîndă a producției moderne, de ritmul deosebit de rapid al împrospătării sortimentului de fabricație, România promovează extinderea, în forme multiple și variate, a cooperării economice internaționale, în primul rînd cu țările socialiste, precum și cu celelalte țări, indiferent de orînduirea lor social-economică. Aceasta

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1971 1960=100
Intreaga lume 1)	109	105	107	106	108	106	107	105	108	108	105	104	199
Anglia	107	101	101	103	108	103	102	100	106	103	101	101	132
Austria	111	104	102	104	108	105	104	101	107	111	109	106	180
Belgia	107	106	106	107	107	102	102	102	105	111	105	101	169
Bulgaria	112	112	110	110	110	115	112	113	110	109	110	110	321
Cehoslovacia	112	109	106	99	104	108	107	107	106	105	109	107	192
Franța	109	105	104	105	107	102	106	103	104	114	107	105	184
R.D.G.	108	106	106	104	107	106	106	107	107	107	107	106	192
R.F.G.	111	105	105	103	109	106	102	98	112	113	106	102	177
Italia	115	109	110	109	102	105	111	108	106	103	107	97	190
Iugoslavia	115	107	107	116	116	108	104	100	106	111	109	111	245
Japonia	125	120	107	111	116	103	113	119	117	117	116	105	386
Polonia	111	110	108	105	109	109	107	108	109	109	108	108	241
Portugalia	109	110	105	109	112	106	107	106	110	110	105	.	215 2)
România	116	116	114	112	114	113	111	114	112	111	112	112	371
S.U.A.	101	101	108	105	106	108	110	102	105	105	97	100	158
Suedia	111	107	106	106	110	108	104	102	106	107	108	103	194
Ungaria	112	110	108	107	109	105	107	109	105	103	107	105	203
U.R.S.S.	110	109	110	108	107	109	109	110	108	107	109	108	245

1) Fără țările socialiste din Asia   2) Anul 1970

România înregistrează ritmuri de dezvoltare dintre cele mai înalte pe plan mondial

nu se face însă prin neglijarea cercetării științifice proprii. Dimpotrivă, în anii cincinalului 1966—1970 au fost luate ample măsuri pentru mai buna organizare a acestei activități, au crescut considerabil investițiile alocate lărgirii bazei materiale a cercetării științifice, prin crearea unui număr mare de institute în diverse domenii de activitate industrială și legarea mai strînsă a activității de cercetare de cerințele reale, actuale și de perspectivă ale economiei.

Experiența arată că, prin stimularea și orientarea judicioasă a cercetării tehnico-științifice proprii, valorificarea cît mai largă a posibilităților tehnice ale producției interne de mașini și utilaje, poate avea loc nu numai accelerarea progresului întregii economii, ci creșterea posibilităților de participare la schimburile economice internaționale, deoarece, pe de o parte, prin perfecționarea producției se promovează mai bine exporturile și procurarea de mijloace de plată externe necesare importurilor, iar pe de altă parte, prin rezolvarea cu forțe proprii a unor cerințe de mijloace tehnice, se creează posibilități sporite pentru lărgirea cererii de alte produse, știut fiind că o economie dinamică, în plin proces de dezvoltare, se caracterizează în general printr-o extindere rapidă a nevoilor de mijloace tehnice și de tehnologie nouă. În acest fenomen găsim exprimat un proces mai larg, cu caracter legic, care constă în faptul că industrializarea nu duce la restrîngerea relațiilor economice externe ale țării, ci dimpotrivă la extinderea participării la circuitul economic mondial ca urmare a măririi concomitente a cerințelor de noi produse și a posibilităților materiale și financiare. Analiza fluxurilor schimbului de mărfuri internațional în perioada postbelică, cînd ponderea principală în comerțul mondial, inclusiv în cel cu mașini și utilaje, o dețin schimburile între țările industrializate, confirmă cu prisosință această teză.

În ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregului proces de dezvoltare industrială a țării un rol deosebit îl au Congresul al X-lea și Conferința Națională din iulie 1972 care, trasînd programul dezvoltării economico-sociale a țării pentru anii 1971—1975 și a liniilor directoare pînă în 1990, au marcat intrarea României într-o nouă etapă a dezvoltării sale — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Documentele Congresului aduc însemnate elemente noi în însăși politica de industrializare a țării, a cărei continuare fermă trebuie să asigure trecerea României din rîndul țărilor în curs de dezvoltare, în rîndul celor dezvoltate. Ceea ce caracterizează dezvoltarea industriei în etapa actuală a țării noastre este, în primul rînd, faptul că promovarea industrializării se face într-o concepție unitară și de lungă perspectivă, ținînd seama de condițiile concrete ale țării, de experiența acumulată pe plan național de experiența celorlalte țări socialiste, ca și de tendințele ce se manifestă pe plan mondial. Aceasta înseamnă că, în elaborarea politicii de industrializare nu se merge pe copierea mecanică a structurii altor țări, pe aplicarea unor scheme teoretice care fac abstracție de timp și de loc, sau a unor rețete și modele unice, și nici pe extrapolarea necritică a tendințelor trecute sau prezente ale dezvoltării industriei și tehnicii. Dimpotrivă, se procedează la o analiză minuțioasă a tendințelor actuale și de perspectivă, determinate de revoluția tehnico-științifică, pornindu-se în același timp de la cerințele și posibilitățile economiei românești.

Prin direcțiile stabilite de Congresul al X-lea se asigură o astfel de dezvoltare a industriei încît aceasta să aducă o contribuție sporită la făurirea unei economii moderne stabile și de înaltă eficiență; se urmărește încadrarea organică a industriei în ansamblul dezvoltării multilaterale a economiei, care să permită continuarea accelerată a procesului de modernizare a agriculturii, ridicarea gradului de valorificare superioară a resurselor naturale, asigurarea în măsură sporită a cerințelor pieței interne și participarea mai activă a țării la circuitul economic mondial, precum și **realizarea unei legături de continuitate între ceea ce se realizează în prezent și ceea ce se va înfăptui în perspectivă.**

● Producția industrială a anului 1972 de 24 de ori mai mare decît cea din 1948 și de 1,8 ori mai mare decît cea din anii 1951—1955

CA URMARE a politicii partidului de dezvoltare a forțelor de producție în această perioadă au fost obținute rezultate deosebite în dezvoltarea economico-socială a țării. În acest an venitul național este de 7,6 ori mai mare, producția industrială de 21 ori, iar cea agricolă de două ori mai mare față de 1938.

Cea mai sintetică expresie a intensității dezvoltării economice a României — intensitate care rezultă și din datele tabelului nr. 1 — o constituie faptul că în anii dezvoltării planificate a economiei, venitul național a crescut într-un ritm mediu anual de 9,5%, iar producția industrială cu 13,0%, ceea ce a antrenat și celelalte sectoare economice în acest proces de creștere intensă. În spatele acestor cifre se află realități deosebit de concrete, care caracterizează fizionomia României de azi: mii și mii de întreprinderi industriale moderne amplasate pe tot cuprinsul țării; peste 3,2 milioane de noi salariați, condiții de viață din ce în ce mai bune pentru întregul popor.

Se extind continuu relațiile economice externe ale țării, ritmul mediu anual de creștere a comerțului exterior devansînd în această perioadă de 1,15 ori creșterea medie anuală a produsului social și de 1,18 ori pe cea a venitului național.

Tabelul nr. 1

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1950—1971 (1950 = 100)

	1960	1970	1971	Ritm mediu de creștere 1951—1971
Populația ocupată	114	118	119	0,8
Numărul salariaților	153	241	253	4,5
Produsul social	263	629	700	9,7
Venitul național	268	599	676	9,5
Producția globală industrială	340	11 ori	13 ori	13,0
Producția globală agricolă	171	212	252	4,5
Volumul investițiilor	435	13 ori	15 ori	13,8
Volumul comerțului exterior	299	836	922	11,2
Venitul național pe locuitor	238	482	538	8,3
Salariul real	185	271	277	5,0

Marea intensitate a transformărilor social-economice care au avut loc în acești ani, mobilizarea energiilor creatoare a poporului au accelerat ritmul creșterii producției industriale, au condensat timpul, situînd România în rîndul țărilor care își propun și realizează an de an planuri vaste, atît în domeniul dezvoltării industriale, cît și în celelalte ramuri ale vieții social-materiale și spirituale, precum și în domeniul ridicării nivelului de trai al poporului. Este caracteristică nu numai prezența unor ritmuri ridicate, ci și **constanța** acestora de la un an la altul. Așa cum se poate vedea și din tabelul de la pagina 2 în deceniul 1960—1970 creșterea producției industriale a României a fost în toți anii de peste 11%, în timp ce în țările capitaliste el a înregistrat mari oscilații de la un an la altul.

S-a calculat, de exemplu, că dacă s-ar fi menținut ritmurile antebelice — în anii 1929—1938, ritmul mediu anual de creștere a fost de 1,9% la venitul național și de 3,5% la producția industrială — producția industrială obținută de țara noastră în 1970 ar fi fost obținută abia în anul 2000, iar venitul național cu mult mai tîrziu. [1])

Caracteristic pentru potențialul actual al industriei românești este faptul că **producția realizată în anii 1966—1970 este aproximativ egală cu cea obținută în cele trei perioade cincinale precedente, iar producția ce se prelimină a se realiza în 1972 este de peste 24 de ori mai mare față de 1948 și depășește de circa 1,8 ori producția industrială realizată în cincinalul 1951—1955.**

Una din caracteristicile fundamentale ale transformărilor ce au avut loc în structura economiei, o constituie transformarea industriei în ramura conducătoare a economiei naționale și în principalul factor al creșterii economice. S-a schimbat radical ponderea ei în produsul social și venitul național, în populația ocupată și în asigurarea cerințelor reproducției socialiste lărgite (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția locului ocupat de industrie în economie

%

Ponderea industriei în :	1950	1960	1971
— populația ocupată	12,0	15,1	24,7
— număr mediu scriptic de salariați	38,3	38,6	41,0
— produsul social	46,6	52,4	61,1
— venitul național	44,0	44,1	56,8
— fonduri fixe	19,8	27,7	36,9
— acoperirea investițiilor în mașini și utilaje	50,8	77,1	72,1

O orientare constantă, fundamentală a politicii economice a României este ca, o dată cu creșterea rapidă a producției, să se realizeze noi și însemnați pași în direcția modernizării economiei naționale, în toate componentele sale: modernizarea aparatului de producție, a structurii economice, a ramurilor și subramurilor ei.

În acest sens, ramurile de bază, sau „industriile de creștere" cum mai sînt ele denumite — energetica, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia — au cunoscut ritmuri superioare celui pe ansamblul industriei, ceea ce a dus (vezi graficul alăturat) la mărirea ponderii lor în totalul producției industriale, de la 20,7% în 1938 la 51,3% în 1971.

Și mai importante sînt schimbările calitative care au loc în interiorul acestor ramuri industriale, în sensul creșterii cu precădere a domeniilor strîns legate de progresul tehnico-științific contemporan: producția oțelurilor aliate — în siderurgie; electronica și electrotehnica, mecanica fină, producția de nave, de mașini-unelte, utilaje tehnologice complexe etc. — în construcția de mașini; petrochimia, care va asigura în 1975 circa 47—48% din întreaga producție a industriei chimice.

O dată cu menținerea unui ritm susținut de dezvoltare a ramurilor industriale producătoare de mijloace de producție — a căror pondere în producția industrială globală a sporit de la 45,5% în 1938 la 70,8% în 1971 — a cunoscut o continuă dezvoltare și diversificare producția ramurilor producătoare de bunuri de consum, care a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de peste 10%. Se remarcă o tendință de apropiere a ritmului de creștere a producției celor două grupe industriale, la 1% de creștere a producției grupei A, revenind 0,54% în anii 1956—1960, 0,67% în 1960—1965 și 0,78% în 1966—1970 creștere a producției grupei B.

Caracteristic pentru procesul de industrializare și de modernizare a structurii economiei este și schimbarea continuă în anii socialismului a corelației dintre industrie pe de o parte și agricultură pe de altă parte, pe măsura accentuării caracterului industrial al țării. Comparînd coeficienții dintre ponderea industriei împreună cu construcțiile în venitul național și ponderea agriculturii și silviculturii, rezultă că aceștia s-au modificat de la 0,91 în 1938 la 1,78 în 1950 și la 2,9 în 1971.

Ca urmare a dezvoltării continue a forțelor de producție pe baza industrializării țării, România a lichidat starea de înapoiere economică moștenită de la capitalism, s-a ridicat la un nou nivel de dezvoltare, devenind o țară industrial-agrară. Așa cum se poate observa și din tabelele alăturate de la situația în care România avea o producție pe locuitor de 4 pînă la 20 de ori mai mică în 1950 față de țările dezvoltate, astăzi diferențele sînt sensibil mai mici. Aceasta nu înseamnă că a fost înlăturat integral decalajul ce ne mai desparte de țările dezvoltate din punct de vedere economic, cu cei circa 600 dolari venit național pe locuitor, cît are în prezent, și cu o producție industrială pe locuitor la unele sectoare de bază mai mică de 2—4 ori față de aceste țări, România trebuind să facă încă eforturi mari pentru a depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare, pentru a ajunge la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

De aceea, Conferința Națională a partidului din iulie 1972 a subliniat necesitatea punerii în valoare a tuturor rezervelor de accelerare a creșterii economice în anii care urmează. Industria va constitui în continuare ramura cea mai dinamică și va contribui substanțial la mărirea potențialului economic al țării. Ritmul de 11—12,2% prevăzut pentru anii actualului cincinal, ca și cel de 9—10% pentru perioada 1976—1990, vor asigura înaintarea consecventă a României pe calea recuperării integrale a rămînerii în urmă față de țările dezvoltate din punct de vedere economic, crearea premiselor pentru trecerea treptată spre comunism. Subliniem că aceste ritmuri devansează în proporții diferite, dar în general substanțial ritmurile de creștere economică înregistrate sau preconizate pentru țările dezvoltate din punct de vedere economic. Astfel, pentru actualul cincinal ritmul mediu de creștere a producției industriale este în U.R.S.S. de 7,5%, în R.D.G. și Cehoslovacia de 6,4—6,5%. În același timp unele prognoze occidentale prevăd că țările vest-europene vor atinge în actualul deceniu, pînă în 1980, un ritm mediu anual de 4,5% la produsul național brut și 5,1% la producția industrială.

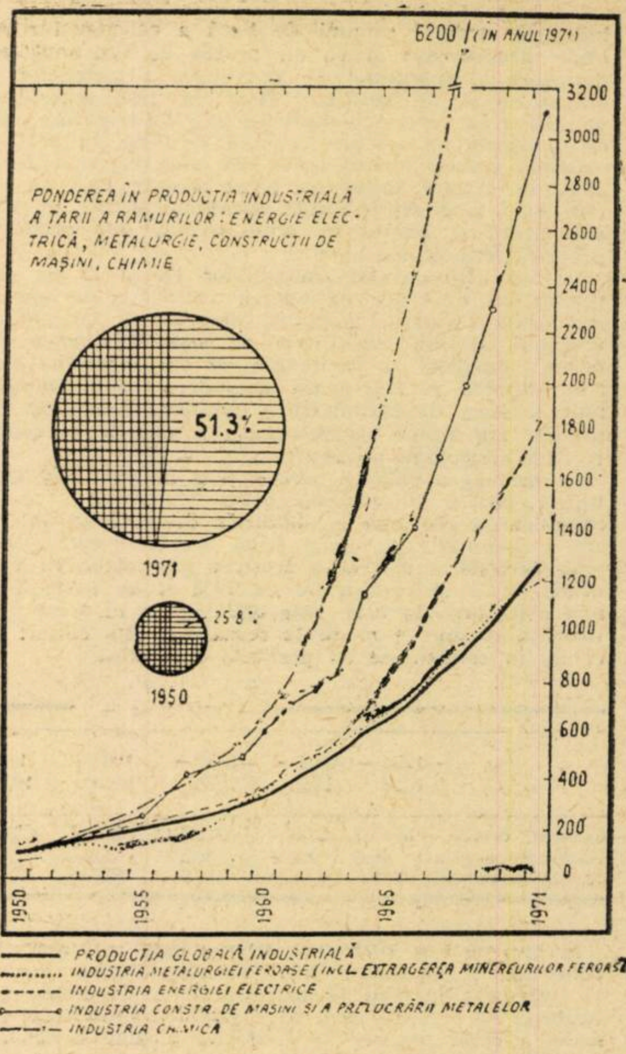

Producția globală a unor ramuri industriale de bază.

● Agricultura — pe drumul dezvoltării intensive

O COMPONENTĂ esențială a creșterii economice a României o constituie dezvoltarea tot mai intensă și intensivă a agriculturii. Așezată pe temelia relațiilor de producție socialiste și sprijinită tot mai mult de investițiile mari făcute de la bugetul de stat și de

→

România reduce decalajul la producția pe locuitor față de țările dezvoltate din punct de vedere economic

(Producția pe locuitor a României din 1950 și 1971 egală pe rînd cu 1)

Energie electrică

1950	Țara	1971
7,1	Anglia	2,3
7,1	Austria	2,0
7,6	Belgia	2,0
5,7	Cehoslovacia	1,7
6,1	Franța	1,5
8,1	R.D.G.	2,0
7,2	R.F.G.	2,3
4,0	Italia	1,2
4,2	Japonia	1,8 [1])
2,9	Polonia	1,1
19,7	S.U.A.	4,5
20,0	Suedia	4,2
[1]) 1970		
1950	**Oțel**	**1971**
9,7	Anglia	1,3
4,1	Austria	1,6
12,8	Belgia	3,9
7,4	Cehoslovacia	2,5
6,1	Franța	1,9
2,0	R.D.G.	0,9
7,5	R.F.G.	2,0
1,5	Italia	1,0
...	Japonia	2,5
3,0	Polonia	1,2
17,0	S.U.A.	1,6
6,1	Suedia	1,9
1950	**Ciment**	**1971**
3,1	Anglia	0,8
3,0	Austria	1,7
6,6	Belgia	1,7
2,6	Cehoslovacia	1,3
2,8	Franța	1,3
1,2	R.D.G.	1,1
3,6	R.F.G.	1,3
1,7	Italia	1,4
...	Japonia	1,4
1,6	Polonia	0,9
4,1	S.U.A.	0,8
4,4	Suedia	1,1

industrie, această ramură de bază a economiei românești înregistrează și ea un proces de continuă modernizare a aparatului de producție, a metodelor de organizare și de gestiune. Dacă în 1938 agricultura noastră avea ceva mai mult de 4000 de tractoare, ceea ce înseamnă un tractor la circa 2500 ha, în 1971 pe ogoarele patriei lucrau peste 114 mii tractoare fizice, adică un tractor la 85 ha teren arabil; față de numai 3000 tone îngrășăminte substanță activă în 1938, agricultura a primit în anul trecut, din producție proprie, circa 650 mii tone.

Pe baza Directivelor Congreselor IX și X ale partidului au avut loc extinderea lucrărilor de amenajări pentru irigații, indiguiri, desecări și combaterea eroziunii solului, construcția de sere legumicole moderne, complexe și combinate de tip industrial pentru creșterea și îngrășarea animalelor. S-au îmbunătățit formele de organizare a producției, au fost introduse noi forme de retribuire a muncii în cooperativele agricole de producție.

Ca urmare a politicii agrare duse de partid, a eforturilor pentru dezvoltarea bazei materiale, pentru consolidarea continuă a unităților cooperatiste, atît în anii cooperativizării, cît și după aceea, producția globală agricolă a marcat o creștere însemnată, ea fiind astăzi dublă în comparație cu 1938 și de peste 3 ori mai mare față de 1948. Este edificatoare în acest sens, evoluția producției medii la cereale și alte culturi vegetale în comparație cu perioada antebelică.

— *mii tone* —

	1934—1938	1951—1955	1956—1960	1961—1965	1966—1970
Cereale boabe	8015,7	8232,3	9186,2	10886,7	12727,3
Floarea soarelui	48,4	265,7	362,9	503,8	727,5
Sfeclă de zahăr	392,5	1405,6	2427,8	2866,5	3818,5

În anii 1971 și 1972 s-au obținut cele mai mari recolte din istoria țării: 14,5 milioane tone cereale, și respectiv, aproape 16 milioane tone. Se remarcă o tendință de creștere ceva mai rapidă a producției animale, a cărei pondere în producția globală agricolă a sporit de la 30,3% în 1938 (în prețuri comparabile 1955) la 37,7% în 1971 (în prețuri comparabile 1963).

Nu se poate spune, însă, că aceste nivele reprezintă tot ceea ce putea să dea agricultura noastră, întrucît, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din iulie anul acesta, se manifestă neajunsuri în folosirea bazei tehnico-materiale, a fondului funciar și în dezvoltarea zootehniei; densitatea zootehnică la 100 ha suprafață agricolă și pe un lucrător ocupat în agricultură, precum și ponderea producției animale în totalul producției agricole sînt în țara noastră sensibil sub nivelul țărilor cu agricultură avansată.

Ținind seama de condițiile favorabile pe care le are țara noastră, de cerințele în continuă creștere ale economiei, Congresul al X-lea și Conferința Națională au subliniat necesitatea intensificării eforturilor pentru dezvoltarea mai rapidă a agriculturii, pentru sporirea aportului ei la creșterea economică. În vederea creșterii producției agricole vegetale vor fi luate, în continuare, măsuri pentru zonarea judicioasă a culturilor și asigurarea unor semințe de înaltă calitate, pentru aplicarea mai intensă a cuceririlor științei contemporane. În zootehnie vor spori preocupările pentru ameliorarea raselor, creșterea șeptelului, precum și îmbunătățirea substanțială a organizării muncii.

Una din caracteristicile evoluției agriculturii în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre o constituie creșterea mai intensă a producției și a productivității muncii și o anumită apropiere a ritmului acestora față de ritmul de creștere a producției industriale. Astfel, dacă în perioada 1951—1970 ritmul mediu de creștere a producției industriale a devansat ritmul producției agricole de 3,3 ori, pentru actualul cincinal coeficientul de devansare este (după datele prevăzute în plan) de 1,3—1,9. Realizările din primii doi ani ai cincinalului se situează peste aceste prevederi în 1971 producția globală agricolă crescînd, față de anul precedent cu 18,2% (creșterea producției industriale a fost de 11,5%), iar în acest an, coeficientul de devansare fiind de 1,3. Este posibil, desigur, să apară anumite oscilații, în funcție și de condițiile climatice, dar este caracteristic faptul că pe măsura modernizării bazei tehnice-materiale a agriculturii se asigură o mai mare stabilitate a producției agricole și apropierea ritmului de creștere a producției în cele două ramuri de bază ale economiei naționale.

● Creșterea eficienței economice

DEZVOLTAREA industriei și agriculturii a fost însoțită de extinderea și mai buna organizare a activității în celelalte ramuri ale economiei naționale: transporturi, comerț, sfera serviciilor etc. Totodată, s-au intensificat continuu preocupările pentru ridicarea continuă a eficienței activității economice, caracteristic fiind în acest sens faptul că productivitatea muncii a înregistrat ritmuri ridicate de creștere, astfel că pe seama acestui factor s-au asigurat în perioada 1950—1971 circa 9/10 din sporul venitului național și 2/3 din sporul producției industriale.

Este semnificativ că productivitatea muncii înregistrează un ritm mai rapid de creștere în ramurile cheie ale industriei. Astfel, față de un ritm mediu anual de creștere a productivității muncii înregistrat în perioada 1951—1971 de 8,1% pe ansamblul industriei, în industria energiei electrice el a fost de 12,6% în construcțiile de mașini de 11,6%, în chimie — 11,3%.

Ca urmare a sarcinilor mobilizatoare trasate de partid în acest domeniu se înregistrează o preocupare sporită pentru utilizarea mai bună a fondurilor de producție, reducerea cheltuielilor materiale și sporirea rentabilității. În industrie și alte ramuri are loc în ultimul timp o sporire mai rapidă a produsului net față de cheltuielile materiale și de produsul global, ceea ce exprimă în ultimă instanță reducerea cheltuielilor materiale la 1000 lei producție.

Pentru actualul cincinal — pornindu-se de la deficiențele ce se mai fac simțite în acest domeniu — s-a subliniat necesitatea creșterii aportului pe care-l au factorii intensivi ai creșterii economice prin: folosirea intensivă a capacităților de producție pe seama generalizării schimbului II și extinderii schimbului III, scurtării duratelor de execuție și dare în funcțiune a obiectivelor economice; îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, dimensionarea judicioasă a stocurilor; ridicarea nivelului tehnic al producției; modernizarea tehnologiilor de fabricație și îmbunătățirea calității produselor; valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor; reducerea cheltuielilor materiale de producție; creșterea mai accentuată a productivității muncii.

O contribuție deosebită în această direcție o aduce și cercetarea științifică în strînsă legătură cu nevoile practicii. Este caracteristic pentru amploarea pe care a căpătat-o cercetarea și pentru eforturile făcute de stat în acest sens faptul că la sfîrșitul cincinalului trecut funcționau în total 303 unități de cercetare cu 37 000 cadre de cercetare științifică, față de 51 de unități, cu 5 mii cadre în 1938.

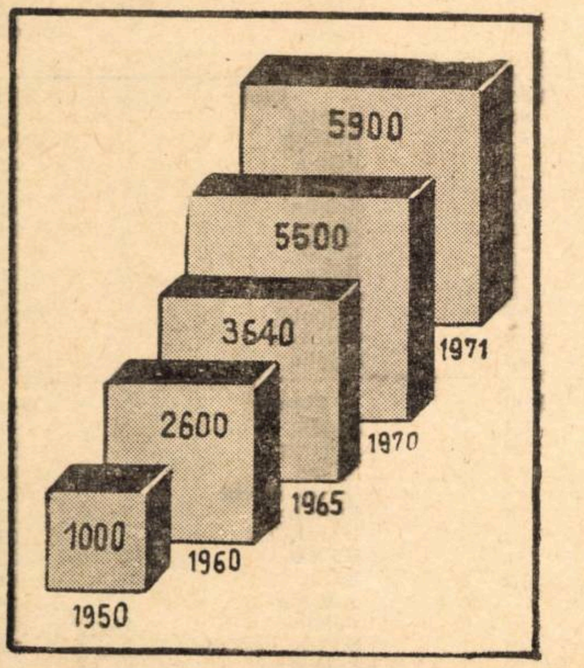

Cheltuieli social-culturale de la bugetul de stat, pe o familie (în lei)

Țări	Anii	Energie electrică (kWh)	Oțel (kg)	Acid sulfuric (kg)	Ciment (kg)	Celuloză (kg)	Zahăr (kg)
România	1950	130	34	3,2	63	3,6	5,9
	1971	1925	331	51,1	416	21,7	20,7
Anglia	1950	1251	327	36,2	196	0,3	14,0
	1971	4535	435	62,2	322	3,1 1)	16,6
Austria	1950	916	137	1,3	186	36	22,9
	1971	3875	532	36,6	731	95,5	44,6
Belgia	1950	982	437	102	412	3,6	30,3
	1971	3887	1279	205	712	18,1	57,7 2)
Bulgaria	1950	110	0	—	83	...	5,7
	1971	2461	228	60,2	454	8,1	48,5
Cehoslovacia	1950	749	252	20,3	161	21,8	68,4
	1971	3257	832	80,2	549	31,8	67,1
Franța	1950	791	207	29,1	178	5,2	31,9
	1971	2982	446	76,6	565	25,5	66,7
R.D.G.	1950	1059	69	16,3	76	12,3	36,6
	1971	3870	290	60	472	23,9	35,1
R.F.G.	1950	929	253	30,2	227	10,8	21,7
	1971	4393	681	59,8	527	13,8	36,7
Italia	1950	528	50	27,3	110	2,8	15,2
	1971	2262	435	62,2	587	6,7	22
Japonia	1950	541	58	24,5	53	4,4	0,4
	1971	3509 3)	846	63,6	568	71,6	6,2
Polonia	1950	380	101	11,5	101	5,2	37,7
	1971	2134	389	68,8	399	14,3	47,0
S.U.A.	1950	2553	577	77,6	254	69,7	17,8
	1971	8657	527	129	330	159	28,2
Suedia	1950	2592	208	47,5	276	348	46,1
	1971	8200	648	88,2 1)	472	833	27,3
Ungaria	1950	321	112	7,2	85	1,7	21,3
	1971	1447	300	46,2	262	5,7	30,1
U.R.S.S.	1950	507	152	11,8	56	5,1	18,1
	1971	3264	492	52,1	409	16,3	46,8

1) 1969 2) 1968 3) 1970.

România micșorează distanța care o mai desparte de țările dezvoltate

— Producția pe cap de locuitor în cîteva ramuri —

● Ridicarea nivelului de trai — țelul suprem al politicii partidului

TRANSFORMARILE revoluționare care au avut loc în acest sfert de veac și progresul continuu al forțelor de producție au făcut posibilă ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului — țelul suprem al politicii partidului nostru comunist. Prin majorarea veniturilor tuturor categoriilor de salariați, în condițiile creșterii mai rapide a salariilor mici, — în toamna acestui an nivelul salariului minim a fost ridicat de la 800 lei la 1000 lei lunar — salariul real este astăzi de peste 2,7 ori mai mare decît în 1938. **Este semnificativ faptul că numai fondul de salarii din 1972 este de peste trei ori mai mare decît întregul venit național al României anului 1938.** Au sporit veniturile reale ale țărănimii, care în 1973 vor ajunge la 900 lei lunar pe o persoană; s-a generalizat sistemul de pensii care cuprinde în prezent și țăranii cooperatori.

Veniturile reale vor continua să crească sensibil în anii actualului cincinal. Conferința Națională a hotărît ca față de creșterea de 26% a salariului mediu prevăzută inițial a fi atinsă în 1975, — comparativ cu 1970 — să se realizeze un spor de 35%, astfel încît salariul mediu lunar să ajungă nu la 1805 lei, cum se prevăzuse inițial în planul cincinal, ci la 1950 lei lunar. În 1973 fondul de consum va fi cu 3,4 miliarde lei mai mare decît prevederile cincinalului.

Sporesc continuu cheltuielile social-culturale, care calculate pe o familie au trecut de la 1000 lei în 1950 la 5900 lei în 1971. Este cunoscută starea de înapoiere în care se găsea România înainte de război, moștenirea apăsătoare preluată de la orînduirea capitalistă. Pentru partidul și statul nostru a constituit o grijă permanentă lichidarea rapidă a acestei situații, făcînd în acest sens mari eforturi. A ajunge de la peste 35% analfabeți, cît avea țara noastră în timpul regimului burghezo-moșieresc, la învățămîntul general obligatoriu de 10 ani și la stadiul în care circa o cincime din populația totală a țării învață în școli și facultăți — numărul elevilor și studenților va crește de la 3,9 milioane în 1970/1971 la peste 5 milioane la sfîrșitul cincinalului, adică un sfert din populație — reprezintă, fără îndoială, o profundă transformare revoluționară și o dovadă elocventă a superiorității orînduirii socialiste.

POPORUL ROMÂN sărbătorește cea de-a 25-a aniversare a Republicii angajat cu toate forțele și energia sa, în procesul înfăptuirii Programului trasat de cel de-al X-lea Congres și de Conferința Națională (iulie 1972) ale partidului privind dezvoltarea economiei și societății noastre în această nouă etapă, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Atît sarcinile actualului cincinal, cît și orientările și direcțiile fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a țării noastre în următoarele două decenii însuflețesc pe toți oamenii muncii în marea acțiune de ridicare a României în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. O expresie a acestei angajări ferme și entuziaste a poporului pentru înfăptuirea politicii partidului o constituie ampla întrecere socialistă desfășurată în vara acestui an pe cuprinsul patriei în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a celei de-a 25-a aniversări a Republicii, întrecere în care colectivele din întreprinderi s-au angajat să depună toate eforturile pentru realizarea înainte de termen a actualului plan cincinal.

Bilanțul bogat în victorii și înfăptuiri cu care oamenii muncii din România încheie acest sfert de secol de la proclamarea Republicii, oferă garanția realizării, sub conducerea partidului său comunist, a obiectivelor și sarcinilor propuse pentru etapa actuală, oglindind voința nestăvilită de progres a poporului român, devotamentul său nețărmurit față de Partidul Comunist Român. El reflectă, totodată devotamentul poporului român față de idealurile socialismului, hotărîrea sa fermă de a dezvolta neîncetat cuceririle revoluționare de pînă în prezent și de a păși tot mai viguros înainte, alături de popoarele din celelalte țări socialiste, pe calea socialismului și comunismului.

Salariul real

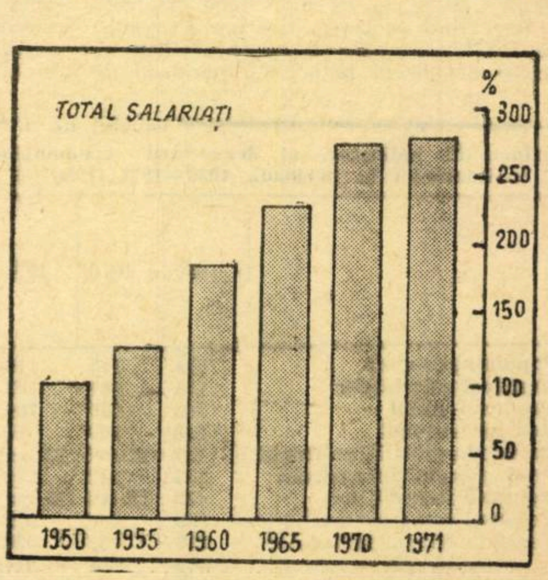

DINAMISMUL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

METALURGIA – CREȘTERE, DIVERSIFICARE, MODERNIZARE

● Salturi edificatoare: de 20 de ori mai mult oțel, de 26 de ori mai multă fontă și de 19 ori mai multe laminate decît în 1948.

● Producția la 1 000 lei fonduri fixe cu 46% mai mare în 1970 față de 1965.

● Ponderea mereu sporită a valorii produselor noi în valoarea producției globale.

● În 1975 — o producție de cel puțin 8 milioane tone oțel și de peste 210 000 tone aluminiu.

● Condensarea anilor în zile : în 1975, producția de oțel și laminate a anului 1948 se va realiza în numai 13 zile, iar cea de fontă în 9 zile.

NE AFLĂM în pragul unui sfert de veac de la proclamarea Republicii, jubileu care marchează incontestabil marile împliniri ale socialismului, fără precedent în istoria patriei noastre. În acest context, atunci cînd vorbim de industria metalurgică românească, nu putem să nu aruncăm o privire în trecut pentru a ne reaminti cum se prezenta această ramură industrială acum 25 de ani, de unde am pornit și la ce nivel am ajuns în prezent.

Drumul parcurs de metalurgie în cei peste 2 000 de ani de existență pe meleagurile țării noastre, scoate la iveală tradiția îndelungată a acestui nobil și pasionant meșteșug, a cărui vechime este aceeași la noi ca și în cele mai renumite regiuni metalurgice din Europa. Dacă în secolul al XIX-lea și în perioada de dinaintea primului război mondial, industria metalurgică din România a ținut, în general, pasul cu progresele realizate în alte țări, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial această ramură importantă se afla într-o stare de totală înapoiere, caracterizată prin capacități de producție mici, dispersate și nearmonizate, cu agregate vechi, și sortiment redus de produse.

Preluarea puterii de către clasa muncitoare și naționalizarea industriei au marcat o etapă nouă pentru această ramură. Orientarea consecventă a politicii economice a partidului nostru spre industrializarea socialistă a țării, cu accent pe ramurile industriei grele, se reflectă pregnant și în dezvoltarea puternică pe care a cunoscut-o industria metalurgică în perioada planurilor cincinale. **Această politică științifică s-a finalizat într-un program de mare anvergură, menit să jaloneze direcțiile unei dezvoltări fără precedent, pentru a ajunge de la o ramură doar „cu tradiție", la un adevărat pivot industrial, care să asigure o trainică bază de metal tuturor celorlalte ramuri ale economiei naționale.**

Sarcinile creșterii cantitative și diversificării calitative a bazei de metal a țării au cunoscut, de la etapă la etapă, ritmuri tot mai înalte ; fondurile alocate din venitul național total pentru dezvoltarea ramurii au crescut de la cincinal la cincinal, dînd posibilitatea construirii, modernizării sau reutilării unităților metalurgice în concordanță cu exigențele tehnicii mondiale contemporane. Aceste caracteristici sînt puternic puse în evidență de tabloul metalurgiei zilelor noastre. Astfel, față de tradiționalele centre Reșița, Hunedoara, Călan, Oțelul Roșu, de-a lungul acestui ultim sfert de veac, **pe harta economică a țării au apărut noi centre metalurgice** cum sînt : Combinatul siderurgic — Galați, Complexul de laminoare Peștiș — Hunedoara, Uzina de țevi — Roman, Uzina de sîrmă și produse din sîrmă — Buzău, Uzina de aluminiu — Slatina, Uzina de alumină — Oradea, Uzina metalurgică — Iași, Fabrica de produse refractare — Alba-Iulia. **Numeroase alte capacități au fost extinse și modernizate** la Combinatul siderurgic — Hunedoara, Uzina „Laminorul" — Brăila, Uzina „Oțelul roșu", Uzina de țevi „Republica", Industria sîrmei — Cîmpia Turzii. În intervalul din 1950 și pînă astăzi **numărul unităților industriale metalurgice s-a dublat, numărul lucrătorilor metalurgiști a crescut de aproape cinci ori, iar gradul de înzestrare cu fonduri fixe specifice este de 3,2 ori mai mare.**

CONDIȚIILE MATERIALE, efortul conștient și entuziast al muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din ramura metalurgiei, au permis creșterea continuă a producției de-a lungul anilor. PRODUCEM ASTĂZI DE PESTE 20 ORI MAI MULT OȚEL DECÎT ÎN 1948, DE PESTE 26 ORI MAI MULTĂ FONTĂ ȘI 19 ORI MAI MULTE LAMINATE ; A SPORIT SUBSTANȚIAL ȘI PRODUCȚIA DE METALE NEFEROASE ȘI MATERIALE AUXILIARE REFRACTARE. Odată cu creșterea producției și a investițiilor a sporit continuu și eficiența acestora. **Producția la 1 000 lei fonduri fixe a crescut cu 46% în 1970 față de 1965, oglindind, în același timp, preocuparea noastră permanentă pentru utilizarea cît mai eficientă a capacităților productive existente.**

O atenție deosebită a fost acordată **diversificării și modernizării producției, asimilării de noi produse.** Acest lucru este ilustrat de sporirea, an de an, a ponderii valorii produselor noi în valoarea producției globale. Astfel, **dacă în anul 1970 această pondere era de 5,3%, în acest an se ridică la 22%, urmînd ca media actualului cincinal să depășească 33%.** Au fost asimilate produse noi ca : benzi late de oțel, laminate la cald și la rece, țevi laminate din oțeluri inoxidabile, țevi rezistente la temperaturi ridicate pentru industria energetică și chimică, aluminiu primar, laminate din aluminiu și altele.

Dezvoltarea rapidă a industriei metalurgice a impus, totodată, **dotarea unităților cu agregate și tehnologii moderne de mare tehnicitate.** Intrarea în producție a laminoarelor de benzi la cald și la rece de la C. S. Galați a permis realizarea, prin proces tehnologic continuu la nivel mondial, a unui bogat sortiment calitativ și dimensional de table și benzi. Utilizarea oxigenului în oțelăriile Martin de la C. S. Hunedoara a intrat în practica obișnuită a exploatării, contribuind la creșterea randamentelor agregatelor respective cu cca. 20%. Extinderea folosirii oxigenului la furnale a permis reducerea consumului de cocs cu circa 7 kg/tona de fontă. La Uzina de aluminiu — Slatina s-a trecut la obținerea aluminiului în cuve de 83 kiloamperi, ceea ce va permite realizarea unor importante economii la consumurile specifice de materii prime, de energie electrică și de anozi.

Introducerea noilor procedee tehnologice, creșterea gradului de tehnicitate al utilajelor au impus **acordarea unei atenții deosebite formării și pregătirii cadrelor.** Numărul salariaților a crescut numai între anii 1964—1972 cu peste 15%. În această perioadă au fost pregătiți în școli profesionale peste 28 000 elevi, iar prin cursuri de calificare mai bine de 37 000 muncitori.

Ramura noastră dispune astăzi de patru institute de cercetare și proiectare specializate și de șapte centre de cercetare-proiectare pe lîngă centrale și marile unități, în care își desfășoară activitatea peste 5 400 proiectanți și cercetători. Dispunem, de asemenea, pe lîngă o bogată rețea proprie de școli profesionale, de o serie de licee de specialitate, iar în acest an rețeaua de pregătire a cadrelor s-a îmbogățit cu institutele de subingineri, recent înființate la Hunedoara, Reșița, Galați, Baia Mare și Slatina. În cadrul cursurilor de perfecționare organizate de minister, centrale și întreprinderi, au fost cuprinși circa 93% din totalul metalurgiștilor.

ÎNTREPRINDERILE Ministerului Industriei Metalurgice au raportat **îndeplinirea planului pe 1972 la producția globală și marfă cu 5 zile înainte de finele anului — realizînd în plus o producție marfă suplimentară de circa 900 milioane lei.** Introducerea pe scară largă a tehnologiilor moderne de lucru a permis ca 86,6% **din sporul de producție obținut să fie realizat pe seama creșterii productivității muncii.** Cheltuielile la o mie lei producție marfă au fost diminuate cu 16,9 lei față de nivelul din 1971, ceea ce reprezintă o reducere cu 1,7 lei în comparație cu prevederile planului. Toate acestea sînt rezultatul dorinței și hotărîrii unanime a metalurgiștilor de a produce mereu mai mult și mai bine și de a crea condiții tuturor ramurilor economiei naționale consumatoare de metal pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen.

În 1973, an de importanță majoră în realizarea sarcinilor actualului cincinal, **va trebui să producem cel puțin 8 milioane de tone oțel.** În acest scop, în fiecare din unitățile noastre au fost luate din timp toate măsurile ce se impun.

Amplul program de dezvoltare economică elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R. și de Conferința Națională a partidului, asigură, în continuare, metalurgiei o dinamică susținută, concretizată prin faptul că, paralel cu dezvoltarea cantitativă, se va acționa pentru îmbunătățirea extinderii și diversificării producției. Semnificativ este faptul că **în 1975 producția de oțel și laminate a anului 1948 se va realiza în 13 zile, iar cea de fontă în numai 9 zile. Producția de aluminiu va atinge în 1975 peste 210 000 tone.**

Aceste importante sporuri de producție vor fi obținute prin folosirea mai bună a capacităților instalate și realizarea în timp cît mai scurt a profilului final al unităților noi, în scopul obținerii unor indicatori economici avantajoși cît și pentru sporirea eficienței fondurilor fixe. Printre viitoarele obiective ce urmează a fi puse în funcțiune în perioada 1973—1975 se numără : Uzina de oțeluri aliate și Uzina de table subțiri și aliate la Tîrgoviște, Uzina de alumină și Uzina de feroaliaje la Tulcea ; se va pune în funcțiune o uzină pentru valorificarea cenușilor de pirită și o fabrică de produse magneziene. Dezvoltări ale capacităților de producție vor avea loc la C. S. Galați, Uzina de țevi — Roman, Uzina metalurgică — Iași, Uzina „Oțelul roșu", C. S. Reșița și altele.

Diversificarea producției de oțeluri și creșterea ponderii oțelurilor de calitate, cu caracteristici fizico-mecanice superioare, va conduce la o utilizare mai eficientă a metalului. De asemenea, **se va urmări obținerea unui volum de laminate mai mare din aceeași cantitate de oțel, prin aplicarea unor tehnologii perfecționate, precum și extinderea gamei sortimentale a lamintelor prin specializare și creșterea ponderii celor cu valoare ridicată atît pentru consumul intern cît și pentru export.** Gradul de reînnoire a producției în 1975 va ajunge la 51,8%. Față de 1971, **producția de laminate plate se va dubla, producția de țevi sudate va crește de 2,4 ori, a sîrmelor de 1,6 ori, a laminatelor mijlocii și ușoare de circa 1,4 ori, în timp ce producția de laminate grele cu grad mai redus de prelucrare se va menține aproximativ constantă**

Urmărind evoluția structurii producției de oțel, este de menționat **creșterea ponderii oțelurilor aliate de la circa 5% în 1971 la 10% în 1975.** În anii următori se vor asimila tabla zincată din bandă laminată la rece, tabla groasă din oțeluri inoxidabile și refractare, noi produse tubulare pentru forajul de mare adîncime, bare și blocuri forjate, profile mici, mijlocii și speciale de tonaj redus, fabricația feromanganului, ferosiliciului și silicomanganului etc.

Pentru următorii ani este prevăzută **introducerea unor noi procedee tehnologice care vor contribui atît la realizarea metalului în condiții de eficiență sporită, cît și la diversificarea producției.** Astfel, se vor pune în funcțiune instalații de tratare sub vid a oțelului, instalații de turnare continuă, secții pentru fabricarea profilelor și tablelor din oțeluri aliate,

Neculai AGACHI
ministrul industriei metalurgice

⟶

ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN 1972

● Dinamica principalilor indicatori ai dezvoltării economiei naționale în anul 1972 față de 1971 (în %)

VENITUL NAȚIONAL	109,8
PRODUCȚIA GLOBALA INDUSTRIALA	112
PRODUCTIVITATEA MUNCII IN INDUSTRIE	107
PRODUCȚIA GLOBALA AGRICOLA	109
EXPORTUL	117
VINZARILE DE MARFURI CU AMANUNTUL	106

● În anul 1972 în industrie a fost obținută o producție globală echivalentă cu producția realizată în întreaga perioadă 1947—1957 și de 21 ori mai mare decît în 1938.

● Sporul de producție industrială obținut în 1972 față de 1971 depășește de peste 2 ori producția anului 1938.

● În primii doi ani ai cincinalului producția în industria electronică a crescut cu 42%, cea de aparate de măsură și control cu 60%, cea de mașini-unelte pentru așchierea metalelor cu 60%, mult mai rapid decît ansamblul industriei.

● Volumul investițiilor alocate economiei în 1972 se ridică la 100 miliarde de lei, sumă echivalentă cu 90% din investițiile primului cincinal (1951—1955).

● Au intrat în funcțiune în 1972 : Sistemul hidroenergetic Porțile de Fier (integral), primul grup la Centrala termoelectrică Rovinari, noi capacități la Combinatele siderurgice Galați și Reșița, Fabrica de celule prefabricate de înaltă tensiune Băilești, Fabrica de produse din beton celular autoclavizat Oradea fabricile de mobilă Beiuș, Gheorghieni și Mediaș, Filatura de bumbac Carei.

● Suprafața amenajată pentru irigații a ajuns la 1 100 000 hectare.

● Producția globală agricolă este de peste 2 ori mai mare decît în 1938, iar recolta de cereale (16 milioane tone) cea mai mare din istoria țării.

● În economie au fost create în 1972 peste 200 000 de locuri noi de muncă.

● Venitul național pe locuitor a fost în 1972 cu aproape 9% mai mare decît în 1971 și de 5,6 ori mai mare decît în 1938.

● Volumul desfacerilor cu amănuntul a fost în 1972 cu peste 16% mai mare decît în 1970 și de 8,4 ori mai mare decît în 1950.

● Veniturile bănești ale populației, obținute din sectorul socialist, au fost în 1972 cu peste 17% mai mari decît în 1970, iar salariul minim a fost majorat la 1 000 de lei.

←

înalt aliate și electrotehnice, agregate pentru fabricarea țevilor petroliere cu caracteristici ridicate, a țevilor de cazane, precum și a altor sortimente necesare economiei naționale. De asemenea, se va extinde, în continuare, folosirea oxigenului în oțelării și la furnale, precum și mecanizarea și automatizarea proceselor tehnologice. Comparativ cu anul 1970, producția de fontă realizată în instalații automatizate va crește cu 233%, iar cea de laminate cu 180%.

Toate acestea impun ca, paralel cu dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție, să se acorde o atenție deosebită pregătirii cadrelor, chemate să rezolve în cele mai bune condițiuni sarcinile de mare importanță pe care etapa actuală le pune în fața noastră. Pentru perioada 1970—1975 s-au alocat fonduri de peste 76 milioane lei, care se vor adăuga celor 83 milioane lei investiții în cincinalul trecut, în scopul asigurării bazei materiale a învățămîntului.

ȚELUL FUNDAMENTAL al întregii dezvoltări economice și social-politice a țării noastre în perioada următoare îl constituie ridicarea patriei noastre la un înalt nivel de civilizație și bunăstare, înflorirea multilaterală a României socialiste. Pentru aceasta, din inițiativa conducerii partidului, în cadrul fiecărei ramuri industriale s-au desfășurat largi acțiuni privind dezvoltarea acestora în perspectivă, pînă în anii 1990—2000. În viziunea acestei etape și ramura metalurgiei a întreprins studii ample pentru a contura căile și nivelele de realizare. Pe baza lor, rezultă că producția de oțel va depăși 1000 kg pe un locuitor, ceea ce va situa țara noastră la nivelele cele mai mari atinse de țările puternic dezvoltate.

Concomitent cu sporirea cantitativă se va acorda o atenție mărită diversificării producției și creșterii eficienței economice a activității prin introducerea unor noi tehnologii, generalizarea turnării continue a oțelului, folosirea preredusă a minereurilor, precum și prin alte metode, care să conducă la realizarea unor consumuri specifice mult reduse, îndeosebi la cocs și metal. Se va acționa susținut în vederea lărgirii bazei de materii prime indigene și folosirii intensive a resurselor țării noastre — cărbunii, minereurile, bauxitele, extragerea unor substanțe minerale utile rezultate din șisturile bituminoase sau cenușile de pirită — materii prime care, astăzi, nu sînt suficient valorificate. În același timp, vor fi adîncite studiile privind îmbunătățirea și perfecționarea organizării și a activității de conducere generală prin introducerea pe scară mult mai largă a tehnicii moderne de calcul pentru urmărirea și gestiunea producției.

CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI
LA COTA MARILOR CERINȚE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

- **Producția din 1938 realizată în numai 6 zile.**
- **În ultimii ani au fost asimilate 3 400 de produse noi.**
- **Contribuție majoră la înzestrarea cu tehnică înaintată a tuturor ramurilor economiei naționale.**
- **Se dezvoltă puternic industriile de vîrf : construcția de mașini-unelte, mecanica fină, electrotehnica, electronica etc.**
- **Participare activă la schimburile de valori materiale pe plan internațional.**

CONSTRUCTORII de mașini din România, angrenați în efortul colectiv al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, privesc cu legitimă mîndrie, acum la cea de-a 25-a aniversare a Republicii, drumul străbătut în acest neasemuit pătrar de veac de strădanii neobosite și transformări profunde. Azi, cînd CONSTRUCȚIA DE MAȘINI DIN ȚARA NOASTRĂ, REALIZEAZĂ ÎN 6 ZILE ÎNTREAGA PRODUCȚIE A ANULUI 1938, pare un adevăr comun că destinul economic al unei țări este în strînsă relație cu nivelul dezvoltării sale industriale, dar atunci, la început (cu 25 de ani în urmă), trebuia depășit handicapul unei dureroase moșteniri economice.

Cucerirea puterii politice prin actul istoric de la 30 decembrie 1947 a creat premisele inițierii unui vast program de măsuri, menit să schimbe fundamental structura economică a țării. În acest context, naționalizarea principalelor mijloace de producție, posibilă numai în urma actului de la a cărei înfăptuire sărbătorim un sfert de veac, a fost primul pas pe calea trecerii la **o economie planificată, avînd ca ramură de bază, în special, industria constructoare de mașini, ca element esențial în dezvoltarea și perfecționarea fabricației mijloacelor de producție.**

Această orientare în direcția industrializării socialiste — de făurire și dezvoltare a industriei grele, siderurgiei și construcției de mașini — a condus la ritmuri medii anuale de creștere mai mari pentru acestea din urmă decît pentru întreaga producție industrială, avînd ca urmare directă sporirea ponderii lor în totalul producției industriale ; astfel ramurile de bază ale industriei — energia electrică și termică, siderurgia, construcția de mașini și chimia — au dobîndit o pondere în totalul producției industriale, care a crescut de la 18,1% cît reprezenta în 1938, pînă la 44,0% în 1963.

În această perioadă, **de la începutul construcției socialiste, a apărut treptat și tendința de creștere relativ mai rapidă a producției finite și, în primul rînd, a celei cu un mai înalt grad de prelucrare,** față de producția de materii prime : **se dezvoltă mai rapid producția construcției de mașini** decît cea siderurgică, iar în **cadrul construcției de mașini, apar și iau** avînt o serie de subramuri cu produse de valoare mai mare și consum specific de metal mai mic, cum sînt : electrotehnica, industria aparatelor de precizie și altele. **Ca urmare a creșterii rapide a producției construcțiilor de mașini, ponderea acestei ramuri** (inclusiv prelucrarea metalelor) **în volumul total al producției industriale a crescut de la 10,2% în 1938, la 10,5% în 1948, ca apoi să atingă 13,3% în 1950, 24,0% în 1960 și aproape 27% în 1971.** Dar, în timp ce ponderea construcției de mașini în totalul industriei României sporește de 2,5 ori în 1971 față de 1970, ponderea electrotehnicii (și electronicii) crește de aproape cinci ori în același interval.

ETAPELE STRATEGICE parcurse în dezvoltarea construcției de mașini în acești ultimi 25 de ani arată clar **trecerea de la o dependență față de industria altor țări — așa cum era situația înainte de eliberare — la o activitate ferventă pentru umplerea golurilor lăsate în dotarea economiei noastre.** De aceea, în prima etapă după eliberare, constructorii de mașini au realizat îndeosebi utilajele absolut necesare economiei și industriei noastre, care începea să se dezvolte.

Au urmat o serie de planuri mult mai unitare, fundamentate mai riguros, avînd încă în vedere, pe primul plan, acoperirea necesarului intern și propria dotare. **În perioada actuală, situația s-a schimbat : constructorii de mașini din țara noastră pun la dispoziția altor țări utilaje, aparatură de nivel tehnic în pas cu progresul, de înaltă calitate și fiabilitate.** Producția anilor anteriori a servit ca o adevărată școală, experiența acumulată permițînd astăzi realizarea unor produse în concepție proprie : **România a pătruns în circuitul mondial al valorilor cu investigațiile, engineeringul și designul proprii.** Această evoluție cantitativă a producției are o serie de implicații : volumul de investiții acordat prezintă o curbă în continuă ascensiune. Astfel **din totalul investițiilor pe întreaga industrie au fost alocate construcției de mașini** (inclusiv industriei de prelucrare a metalelor) **7,4% în 1950, 11,4% în 1962, 13,5% în 1968, 19,5% în 1971,** ceea ce se apropie de o triplare în două decenii. Obiectivul principal al acestei politici era dezvoltarea rapidă, pe baze moderne, a construcției de mașini și s-a tradus în fapt prin construirea de noi unități industriale, dotate cu instalații de mare capacitate și nivel tehnic ridicat, axate pe cele mai recente și eficiente tehnologii, precum și dezvoltarea și modernizarea celor existente.

Perioada primului deceniu, în special intervalul 1950—1958, a **însemnat nașterea unei serii de uzine,** ca cea de strunguri de la Arad, „Autobuzul" și „Acumulatorul" din București, „Electroputere" Craiova, a Fabricilor de scule din Rîșnov, de rulmenți de la Bîrlad și altele. Concomitent au fost reconstruite, lărgite și modernizate întreprinderi mai vechi ca : „Progresul"-Brăila, „Steagul roșu"-Brașov, „23 August", și „Semănătoarea" din București, „Independența"-Sibiu, „Unio"-Satu Mare, Șantierele navale de la Galați, Constanța și Oltenița. Pe scurt, putem caracteriza acest prim deceniu ca o etapă de industrializare rapidă și de largă cuprindere, consecință a imperativului major : dotarea economiei cu mijloace de producție necesare. Înzestrarea economiei naționale s-a realizat, în mare măsură, prin creșterea de 4,5 ori a producției globale încă din 1959 față de 1950, ceea ce a însemnat acoperirea unei importante proporții din necesarul intern de mașini și utilaje.

Deceniul 1960—1970 reprezintă o fază calitativ superioară în evoluția construcțiilor de mașini. Se produc modificări esențiale în structura de ansamblu a ramurii. Se perfecționează organizarea producției, iar introducerea și extinderea progresului tehnic determină dezvoltarea prioritară a unor anumite subramuri ca : **electrotehnica** și **electronica.** Procesul de dezvoltare continuă cu adîncirea specializării și concentrării unităților de producție, cu sporirea numărului de întreprinderi mari, cu creșterea gradului de automatizare, a productivității muncii și a eficienței economice. Este grăitoare în acest sens evoluția principalilor indicatori ai ramurii : **în intervalul 1960—1971, numărul total al întreprinderilor crește numai cu 14%, de la 199 la 227, datorită tocmai concentrării în unități mari, în timp ce numărul muncitorilor sporește de la circa 194 000 în 1960, la circa 426 000 în 1971, deci de 2,2 ori, iar puterea instalată care deservește producția sporește de 3,7 ori în același interval,** ceea ce exprimă, totodată, nivelul mecanizării și al automatizării. Aceasta revine la o putere instalată, raportată la 100 de muncitori și la un consum de energie electrică pe muncitor dublate în 1971 față de 1960. **Producția globală a întregii ramuri a construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor crește într-un ritm deosebit de rapid ; ea este de 5,7 ori mai mare în 1971 decît în 1960.**

În același timp, se produce o nouă orientare a investițiilor, ceea ce a determinat, odată cu creșterea volumului fondurilor fixe îmbunătățirea structurii lor. Astfel, **încă din perioada 1955—1966, unei creșteri de 4,3 % pentru utilaje, agregate și instalații de lucru îi corespunde o creștere de 72% pentru unelte dispozitive și instrumente.** Această restructurare se accentuează și mai mult în perioada următoare, ceea ce asigură obținerea unui indice de calitate tot mai înalt. Ca rezultat al activității de construire a noilor unități, **intervalul 1961—1970 cuprinde anii de naștere ai unei serii de uzine, fie premiere naționale** (Uzina de autoturisme — Pitești, Uzina de cinescoape — București, Fabrica de aparate electronice de măsură și industriale și Fabrica de elemente de automatizare — București), **fie de dimensiuni și parametri de fabricație de nivel european,** (Fabrica de mașini-unelte și agregate și Uzina de mașini grele — București).

ÎN FUNCȚIE DE CRITERIUL determinant în cadrul acestor etape — și anume obținerea unui procent ridicat de acoperire cu utilaje produse în țară a necesităților diferitelor ramuri — a avut loc o **dezvoltare prioritară a unor subramuri marcate printr-o dinamică accentuată a necesarului intern precum și prin importanța crescîndă în ansamblul tehnologiei contemporane.** În acest sens, se înregistrează an de an realizări semnificative : printre primele rezultate se înscrie înzestrarea cu mașini și utilaje a ramurilor de bază : chimia, energetica, și, în special, dotarea însăși a construcției de mașini, cu mașini-unelte moderne.

Un remarcabil examen de maturitate pentru construcția de mașini îl reprezintă **livrarea, la sfîrșitul ultimului cincinal,** a trei grupuri de generatoare Kaplan **de** 178 MW pentru Sistemul energetic **și de** hidronavigație de la Porțile de Fier, precum și atacarea tot în acea perioadă, **a** agregatelor Paltin de 175 MW pentru Hidrocentrala electrică de pe Lotru, ambele reprezentînd unități cu parametri de vîrf.

Producția de **utilaj petrolier** în care România ocupă în prezent un loc de bună tradiție pe piața mondială, a evoluat în direcția realizării unor instalații cu grad sporit de centralizare a comenzilor și de automatizare ; o importantă realizare este oferirea aceluiași utilaj în mai multe variante de acționare : diesel — hidraulic, diesel — electric și electric integral. De subliniat că instalația de foraj F-200, prevăzută cu motoare de mare putere și convertizoare hidraulice a primit Medalia de Aur la Tîrgul Internațional de la Brno din anul 1968.

În pas cu creșterea continuă a necesarului de utilaje tehnologice complexe pentru diversele sectoare industriale, construcția de mașini a furnizat, de exemplu, pentru industria chimică și rafinării, utilaje de tehnicitate mereu sporită, mai ales în domeniul produselor chimice de bază și al îngrășămintelor.

În domeniul mijloacelor de introducere a progresului tehnic în agricultură, se face remarcată realizarea tractorului Universal 400, care are un consum redus de combustibil, greutate mică, putere mare a motoarelor și poate fi dotat astfel încît să se obțină o gamă întreagă de operații caracteristice : arat, semănat, prășit, administrarea îngrășămintelor chimice.

UN ALT ASPECT al activității construcției de mașini este **lărgirea și diversificarea sortimentală a producției, modernizarea continuă a produselor aflate în fabricația curentă.** Numai **în ultimul cincinal, nomenclatorul a fost îmbogățit cu peste 3 400 de produse noi, ajungînd în 1970 la o pondere a produselor cu o vechime sub 5 ani în ansamblul producției globale de peste 60%** ; grăitor este faptul că, în subramura electrotehnică și electronică, purtătoare de progres tehnic pentru întreaga economie, această pondere reprezintă peste 80%.

Obținerea acestor realizări s-a sprijinit, în primul rînd, pe **dezvoltarea judicioasă a rețelei unităților de cercetare, care înglobează institute departamentale, institute ale centralelor industriale și numeroase laboratoare uzinale.** Cercetările proprii au contribuit, printre altele, la realizarea echipamentului hidraulic pentru Sistemul hidroenergetic național de la Porțile de Fier, la diversificarea și modernizarea mașinilor agricole, la introducerea unor noi și eficiente procese tehnologice etc. O serie întreagă de produse au început să fie fabricate pentru prima dată în țară — în cursul ultimelor două decenii — ca urmare a rezultatului efortului de cercetare și asimilare. Numeroase realizări ale cercetării românești au primit medalii în cadrul unor confruntări internaționale de prestigiu. Evoluția ascensională a **permis României o prezență din ce în ce mai activă la export cu utilajele și instalațiile realizate de constructorii săi de mașini.** Schimbări importante au loc în acest domeniu : **în ultimul cincinal, volumul absolut al exporturilor crește cu 90% în 1970 față de 1965, iar participarea construcțiilor de mașini la exportul total al țării, sporește de asemenea de la 18,1% în 1965, la 23,6% în 1970.**

La sfîrșitul ultimului cincinal, potențialul industriei construcțiilor de mașini este ilustrat de ponderea ridicată a exportului în totalul producției unor grupe importante de utilaje, cum sînt : utilajul

→

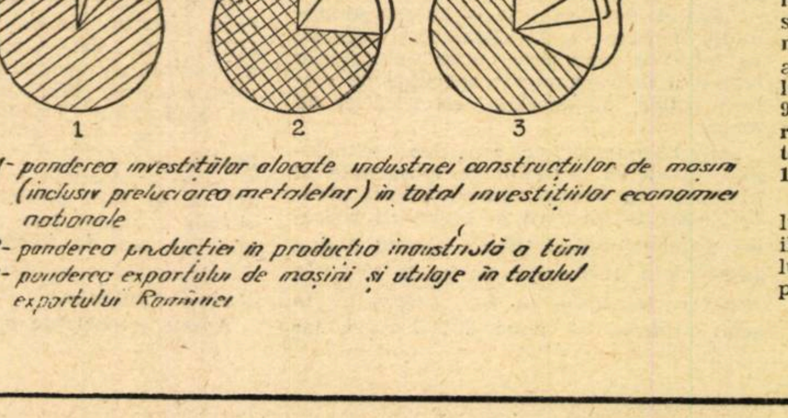

Participarea ramurii construcției de mașini și prelucrarea metalelor în cadrul economiei naționale

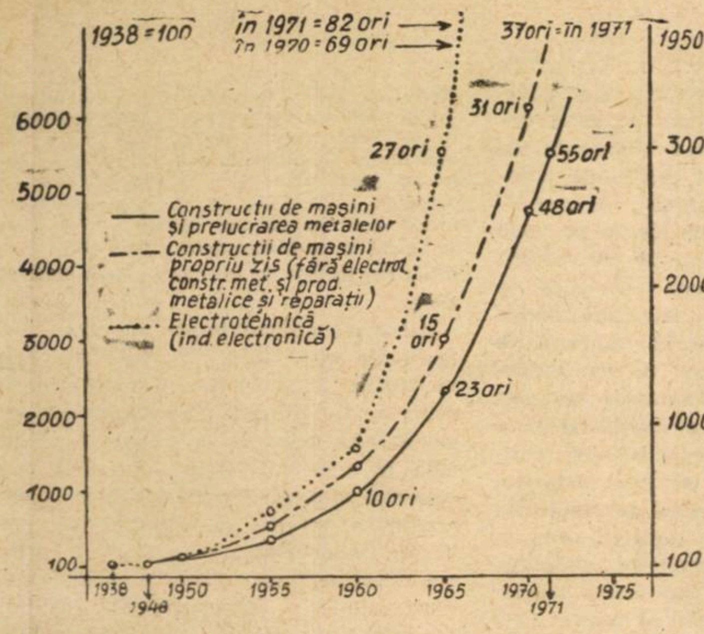

Dinamica producției globale industriale a ramurii construcțiilor de mașini, și prelucrare a metalelor

←

energetic (11,1%), echipament petrolier, echipament chimic (aproximativ 33%) construcții navale, locomotive diesel-electrice, mașini-unelte (circa 44%), motoare electrice, transformatoare de putere, semiconductoare, rulmenți, utilaje de construcții și construcții de drumuri (circa 17%). Îmbunătățirea treptată a structurii exportului prin creșterea participării unor produse de înaltă tehnicitate și competitivitate, ridicarea substanțială a calității produselor urmărind satisfacerea exigențelor beneficiarilor externi au permis sporirea volumului exportului în multe țări ale lumii.

Dinamica unor produse ale construcției de mașini, în ultimele două decenii

Produsul	U.M.	1950	1971
Cazane de abur industriale	t abur/oră	740	2823
Motoare cu combustie internă	mii CP	40	1960
Generatoare electrice	mii kVA	15	523,3
Transformatoare electrice	mii kVa	205	9766
Tractoare	buc.	3469	30400
Vagoane de marfă	buc.	1875	12392
Rulmenți	mii buc.	217	26115
Poduri rulante electrice	buc.	74	741
Strunguri	buc.	184	4333

PRIVITĂ prin prisma efectelor economice, activitatea constructorilor de mașini și-a sporit an de an eficiența, obținînd realizări deosebite: cheltuielile de producție au fost micșorate, beneficiile ramurii au crescut, a sporit mereu contribuția sa la formarea venitului național. Eforturile constructorilor de mașini și realizările lor contribuie la întărirea potențialului economic al țării, la consolidarea prestigiului său în lumea întreagă. Politica înțeleaptă a partidului, care a stat întotdeauna la baza acestor orientări și-a dovedit încă o dată profunzimea și justețea, industria construcțiilor de mașini participînd activ la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

Ioan AVRAM

ministrul industriei construcțiilor de mașini grele

In industria ușoară:

UN AN ÎN 12 ZILE

- **În acest an, întreaga producție din 1938 se realizează în numai 12 zile.**
- **Peste 61% din necesarul de utilaje tehnologice pentru investiții, realizate cu forțe proprii.**
- **În 1973, un spor de producție de 6,3 miliarde lei față de 1972.**
- **În ultimii cinci ani, — valoarea exportului triplată.**

MAREA SĂRBĂTOARE a poporului nostru, un sfert de veac de existență a Republicii, eveniment de importanță istorică, găsește economia țării în plin progres. În această evoluție ascendentă, un loc important a revenit și revine industriei ușoare, chemată să satisfacă cerințele mereu crescînde ale întregului popor cu produse industriale de larg consum, într-o gamă cît mai variată, și la un înalt nivel calitativ, contribuind în același timp la activizarea exportului prin lărgirea continuă a relațiilor comerciale cu alte țări.

Dezvoltarea industriei ușoare se caracterizează printr-o dinamică ascendentă, rezultat al activității partidului nostru, al politicii sale clarvăzătoare, științifice de industrializare socialistă a țării, de dezvoltare și întărire continuă a forțelor de producție. Pentru a ilustra această dezvoltare este suficient să arătăm că numai în 12 zile ale anului 1972 s-a realizat în unitățile industriei ușoare o producție echivalentă cu cea dobîndită în 1938.

Obținerea acestor rezultate a fost posibilă ca urmare a aplicării unui complex de măsuri luate de conducerea de partid și de stat pe linia dezvoltării bazei de materii prime necesare industriei ușoare, alocării de importante fonduri de investiții, care au permis dezvoltarea, reutilarea și modernizarea întreprinderilor existente și construirea de capacități noi, precum și prin ridicarea nivelului de calificare a cadrelor etc.

În perioada 1950—1972 valoarea producției globale a industriei ușoare a crescut într-un ritm mediu anual de 10,5%, ritm caracteristic întregii noastre economii. Creșterea valorică a producției, a fost posibilă ca urmare a realizării an de an a unor cantități tot mai mari de produse. La sortimentele principale, producția din 1972 a fost de 3 pînă la 20 de ori mai mare, față de realizările din anul 1950.

PE LINIA DEZVOLTĂRII proporționale armonioase a economiei naționale, o atenție deosebită a fost acordată de conducerea de partid și de stat lărgirii bazei de materii prime din țară: lînă, fibre liberiene (in-cînepă), piei, fibre și fire chimice etc.

În domeniul materiilor prime am beneficiat din plin de dezvoltarea industriei noastre chimice. Ponderea materiilor prime chimice, în totalul fibrelor folosite în industria textilă a crescut an de an, astfel încît la nivelul din 1972 comparat cu 1959, situația se prezintă astfel (vezi tabelul nr. 1):

Tabelul nr. 1

%

Denumirea materiei prime	1959	1972 (preliminat)
Fire și fibre total	100	100
din care:		
Fibre și fire naturale	81,4	60,0
Fibre și fire chimice	18,6	40,0
din care:		
Fibre și fire artificiale	18,3	29,1
Fibre și fire sintetice	0,3	10,9

Tabelul nr. 2

Denumirea produsului	UM	Ponderea din total producție în anii (%)		
		1965	1970	1972 realizări preliminate
Ponderea încățămintei cu fețe înlocuitori din total încălțăminte	per.	7,3	18,0	22,0
Ponderea încălțămintei cu talpă înlocuitori din total încățăminte	per.	60,5	74,0	84,0

Tabelul nr. 3

1960=100

Denumirea produsului	UM	Creșterea în %	
		1970	1972
Utilaje tehnologice	tone	10,2 ori	14,1 ori
Piese de schimb	mii lei	7,8 ori	13,6 ori

Folosirea fibrelor și firelor chimice a contribuit, pe lîngă îmbunătățirea calității produselor, și la reducerea continuă a importului de materii prime.

Materii prime înlocuitoare au fost introduse și în celelalte ramuri ale industriei ușoare. Evoluția ponderii încălțămintei cu fețe din talpă și înlocuitori, din total încălțăminte realizată în anul 1965 și 1970, și preliminată pe anul 1972, este oglindită în tabelul nr. 2.

Dezvoltarea industriei ușoare, a fost posibilă și ca urmare a faptului că industria constructoare de mașini din țara noastră a produs un important număr de utilaje tehnologice necesare acestei ramuri: mașini de filat, mașini de bobinat, mașini de țesut, mașini de tricotat și multe altele. Mai mult, **acționînd în direcția creșterii gradului de autodotare cu mașini și utilaje tehnologice, industria ușoară și-a creat un sector propriu de producție, care a cunoscut o dezvoltare ascendentă.**

Tabelul nr. 4

	Ponderea mașinilor de țesut automate din total mașini (%)	
	1970	1972
Mașini automate pentru țesături bumbac	10	65
Mașini automate pentru țesături mătase	8	54
Mașini automate pentru țesături lînă	—	40

Pentru exemplificare, în tabelul nr. 3 este prezentată dinamica producției de utilaje tehnologice și piese de schimb realizată în unitățile proprii în perioada 1960—1972.

În 1972, peste 61% din necesarul de utilaje tehnologice pentru investiții a fost acoperit din producție proprie. În același timp, importul de piese de schimb a fost eliminat în totalitate, cu excepția celor pentru utilajele noi achiziționate din străinătate. Creșterea producției proprii de utilaje tehnologice, a permis și ridicarea nivelului tehnic al întreprinderilor, prin reutilarea țesătoriilor de bumbac, lînă și mătase cu mașini automate în locul celor simple, așa cum rezultă din tabelul nr. 4.

Sporirea gradului de mecanizare și automatizare a avut loc și în alte ramuri ale industriei ușoare. De exemplu, în industria sticlei, ponderea producției de sticlărie de ambalaj executată pe mașini automate a crescut de la 20% în 1960 la peste 90% în 1972.

Ca urmare a dezvoltării ramurii, producția pe locuitor la principalele produse ale industriei ușoare a înregistrat creșteri de la an la an (vezi tabelul nr. 5).

Deosebite rezultate au fost obținute și pe linia diversificării și ridicării calității produselor. Dacă în 1950, industria ușoară din țara noastră producea circa 9000 articole și sortimente, în acest an, ea realizează în mod constant peste 100 000 articole și sortimente într-o gamă variată de modele, contexturi și poziții coloristice. Pentru asigurarea condițiilor necesare îmbunătățirii permanente a calității producției și a diversificării gamei de sortimente, au fost introduse noi tehnologii, privind aplicarea de tratamente de finisare a țesăturilor și tricotajelor, în scopul atribuirii de noi caracteristici calitative.

Tabelul nr. 5

Produsul	UM	% Producția pe locuitor	
		1950	1972
Țesături bumbac 100% și în amestec	mp	9,0	26,1
Țesături lînă 100% și în amestec	mp	1,4	3,5
Tricotaje	buc.	0,8	8,7
Confecții din țesături	lei	37,8	576,0
Încălțăminte total	per.	0,5	3,4

La obținerea rezultatelor pozitive pe linia diversificării gamei de sortimente, o contribuție importantă a adus-o **activi-**

ing. Ion POPESCU

adjunct al ministrului industriei ușoare

→

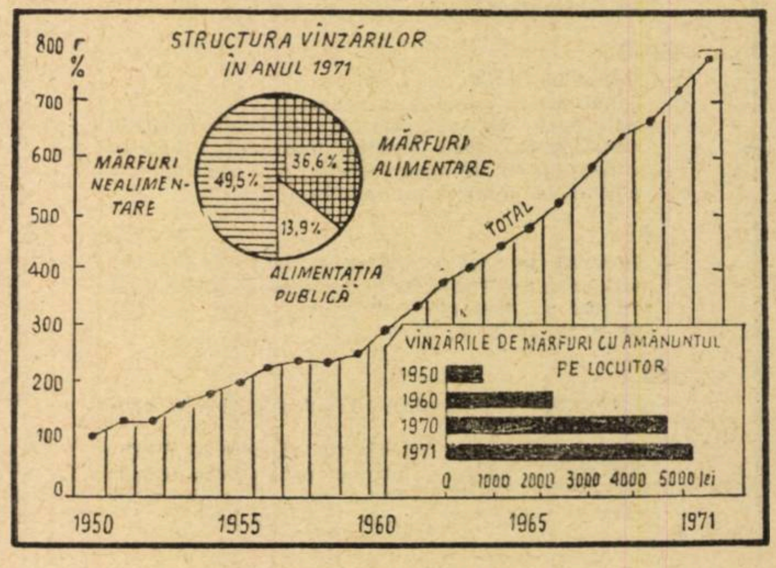

Vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist.

(Urmare din pag. 7)

tatea de creație, care este în permanență la curent cu cerințele modei, respectiv ale cumpărătorilor. În afara legăturii permanente de colaborare cu Case de mode din alte țări, a schimburilor de experiență și a participării la congrese, expoziții, parăzi ale modei etc., a fost înființat Institutul de creație industrială și estetica producției, cu rolul de a informa întreprinderile și centralele asupra evoluției modei și de a pune la îndemîna creatorilor ultimele noutăți ale creației industriale.

În scopul asigurării condițiilor materiale de realizare a nivelelor și creșterilor de producție prevăzute în perioada analizată, industriei ușoare i s-au **alocat fonduri importante de investiții, pentru dezvoltarea și modernizarea capacităților existente, ca și pentru crearea de noi capacități.** Subliniem faptul că noile obiective au fost amplasate în localități și județe mai slab industrializate, contribuind prin aceasta la ridicarea potențialului lor economic. Dintre obiectivele noi date în funcțiune în ultimii ani se numără : Filaturile de bumbac Oltenița, Slobozia, Carei, Baia Mare, Fabrica de ață — Odorheiul Secuiesc, Unitatea integrată de țesături groase de cînepă — Negrești, Țesătoria de bumbac — Dunăreana, Întreprinderea integrată de lînă „Argeșeana" din Pitești, Țesătoria de mătase „Victoria" — Iași, Fabrica de porțelan menaj din Alba Iulia, Tăbăcăria minerală — Corabia și multe altele.

Au fost reutilate, dezvoltate și modernizate aproape toate întreprinderile existente, ceea ce a condus la dublarea sau chiar triplarea capacităților de producție ale acestora. Totodată, prin lucrările de modernizare și dezvoltare a întreprinderilor existente, s-au creat și condiții deosebite de lucru pentru muncitori, incomparabile cu cele care au existat în trecut.

URMARE a diversificării și îmbunătățirii calității produselor, a ridicării continue a nivelului de trai al oamenilor muncii — obiectiv central al politicii partidului și statului nostru — **a sporit an de an și volumul de mărfuri livrate fondului pieței.** Astfel, la acest indicator în 1972 se realizează o creștere de 82,3% față de 1960. Pentru o mai mare adaptabilitate a producției la nevoile și exigențele mereu crescînde ale cumpărătorilor au fost luate o serie de măsuri ca de exemplu : folosirea de metode moderne de prospectare a cererilor de consum ale populației, prin organizarea de expoziții, parăzi ale modei, dezvoltarea unei rețele proprii de magazine de prezentare și desfacere al căror număr a ajuns în 1972 la 95, cu tendință de creștere în viitor. În 1973, urmează a fi dat în funcțiune cel mai mare magazin de prezentare și desfacere al industriei ușoare — magazinul „Cocor" din București — care va fi deservit de circa 500 de vînzători, ei fiind, în același timp, cei mai autorizați prospectori ai cerințelor cumpărătorilor.

Necesitatea acoperirii importurilor proprii de materii prime, materiale și utilaje, cît și participarea la activizarea balanței de comerț exterior a țării noastre au dus la creșterea an de an a exportului industriei ușoare. Numai în ultimii cinci ani, exportul produselor noastre a crescut de peste 3 ori. Ele sînt livrate în prezent în multe țări de pe toate continentele, din care multe cu tradiții în producerea de produse industriale de larg consum. Ridicarea nivelului tehnic al întreprinderilor, folosirea rațională a fondurilor fixe, aplicarea de noi tehnologii, calificarea și specializarea cadrelor, organizarea mai bună a producției și a muncii, au făcut ca **productivitatea muncii să crească în 1972 pe total industrie ușoară de peste 4 ori, față de realizările anului 1950.** Demn de remarcat este și faptul că **din sporul total de producție, peste 83% s-a realizat pe seama creșterii productivității muncii, și numai 17% pe baza sporirii numărului de salariați.**

Nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, a fost redus în 1972, cu 242 lei, față de realizările obținute în 1950. La această importantă realizare au contribuit în mod substanțial, pe de o parte, măsurile luate pe linia gospodăririi și valorificării materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei electrice, extinderea folosirii înlocuitorilor, reproiectarea produselor, reducerea cheltuielilor neeconomicoase etc.

REALIZĂRILE dobîndite constituie o bază puternică pentru obținerea unor rezultate și mai consistente. **În 1973, urmează să realizăm, față de prevederile planului cincinal, un spor de producție de 6,3 miliarde lei din care cea mai mare parte — respectiv peste 83% — prin mai buna folosire a capacităților existente, valorificarea superioară a resurselor materiale, cît și prin scurtarea termenelor de intrare în funcțiune și de atingere a parametrilor proiectați la noile capacități de producție prevăzute în plan.**

Atingerea acestui important spor de producție necesită elaborarea din timp în fiecare întreprindere a unor planuri concrete de măsuri tehnico-organizatorice. Printre acestea, va trebui să se înscrie în mod obligatoriu căile și soluțiile cele mai eficiente pentru folosirea la maximum a tuturor capacităților de producție, valorificarea superioară a materiilor prime, prin ridicarea gradului de complexitate și îmbunătățirea calității produselor, creșterea calificării cadrelor, organizarea producției și a muncii, factori care, în final, vor asigura realizarea și depășirea planului de producție, creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost.

Aplicarea în practică a acestor măsuri, cît și a altora specifice fiecărei întreprinderi, constituie o garanție că sarcinile de plan pentru anul viitor vor fi îndeplinite exemplar. Prin aceasta cei 500 mii lucrători ce își desfășoară activitatea în unitățile industriei ușoare, vor aduce o contribuție tot mai mare la aprovizionarea populației cu produse industriale de larg consum, într-o gamă cît mai variată, la un înalt nivel calitativ, corespunzător cerințelor și exigențelor mereu crescînde.

REPUBLICA

(Urmare din pag. 1)

gresului și civilizației, care se bucură de stima și prețuirea întregii lumi. Statisticile atestă convingător ritmurile impresionante ale dezvoltării noastre. Dar dincolo de aceste statistici se află și alte adevăruri fundamentale : în cei 25 de ani ne-am perfecționat continuu, am învățat din succese și din neîmpliniri, am devenit coparticipanți la puterea de stat, coproprietari ai avuției obștești, luînd parte la conducerea statului, la adoptarea și înfăptuirea tuturor hotărîrilor și măsurilor care privesc prezentul și viitorul țării.

În viața poporului nostru, anul acesta a fost bogat în evenimente importante. Evenimentul politic major care a polarizat în cel mai înalt grad atenția și interesul întregului popor a fost Conferința Națională a Partidului Comunist Român. Jalonînd direcțiile de acțiune în vederea perfecționării în continuare a conducerii societății, a înaintării mai rapide a țării pe calea socialismului, hotărîrile conferinței au fost însușite în mod unanim, au determinat o puternică activizare politică a oamenilor muncii de la orașe și sate. La a 25-a aniversare a proclamării Republicii, poporul român se găsește antrenat cu toate energiile în procesul însuflețitor al înfăptuirii programului trasat de Congresul al X-lea și Conferința Națională ale partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Întrecerea socialistă pentru îndeplinirea înainte de termen a planului cincinal, inițiată în întîmpinarea Conferinței Naționale și a aniversării Republicii, a dobîndit proporțiile și caracterul unei veritabile mișcări naționale, dînd zilnic la iveală fapte admirabile, care vorbesc despre hărnicia și elanul în muncă al clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, al tuturor celor ce muncesc. Succesele dobîndite în cinstea acestei sărbători, faptul că numeroase colective de muncă au depășit substanțial sarcinile de plan pe anul în curs, punînd bazele îndeplinirii cincinalului în patru ani și jumătate sau chiar mai devreme, confirmă elocvent spiritul de responsabilitate și abnegație cu care poporul român traduce în viață programul de dezvoltare multilaterală a societății noastre socialiste, demonstrează adeziunea deplină a întregului popor la politica internă și externă a partidului nostru.

Sărbătorim, deci, Republica, închinîndu-ne plenar eforturile, pasiunea și capacitatea de creație înălțării ei continui.

ANUL X **Viața economica**

SUMARUL

numărului 52 din 29 decembrie 1972

1—4

— **Republica XXV**
25 de ani de dezvoltare economico-socială sub conducerea înțeleaptă a P.C.R. : Strălucit bilanț de victorii
de **Gheorghe Crețoiu**

5—8

— **Republica XXV**
Dinamismul economiei românești
Semnează : **Neculai Agachi**, ministrul industriei metalurgice ; **Ioan Avram**, ministrul industriei construcțiilor de mașini grele ; ing. **Ion Popescu**, adjunct al ministrului industriei ușoare

9

— Premisă de bază a făuririi și dezvoltării societății noastre socialiste : Activitatea desfășurată de stat în domeniul economic
de prof. dr. **I. V. Totu**

10

— Întrecerea — propulsor al autodepășirii și progresului
de ing. **Gheorghe Vîrtejianu**, adjunct al președintelui Consiliului pentru problemele economice și pregătirii profesionale — Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor

11

Planul pe 1973 — o etapă importantă pentru accelerarea progresului economic
de ing. **C. Caloianu**, secretar general al C.S.P.

12—13

— **Republica XXV**
Județele țării în preajma marii aniversări
- Argeș
de ing. **Simion Brătescu**, secretar al Comitetului județean Argeș al P.C.R.
- Iași
de **Petre Mâlcomete**, secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R.

14—15

— **Conducere și organizare**
Centrala industrială și accelerarea creșterii economice

16

— **Comerț exterior**
O coordonată fundamentală a politicii economice a P.C.R. și a statului român : Intensificarea comerțului exterior, a cooperării economice și tehnico-științifice cu alte state
Semnează : dr. **Ion Stoian**, adjunct al ministrului comerțului exterior ; prof. univ. dr. docent **Titus Cristureanu**

17

— **Relații economice externe ale României**
Republica Socialistă România — factor activ al dezvoltării colaborării economice dintre țările socialiste (I)
de **Radu Constantinescu**, vicepreședinte al Comisiei Guvernamentale de Colaborare și Cooperare Economică și Tehnică

19

— **Știință și societate**
Electroenergetica în perspectiva anului 2000
de prof. univ. **Florin Ciorăscu**, directorul Institutului de fizică al Comitetului de Stat pentru energia nucleară

21

— Economia U.R.S.S. după o jumătate de secol, de **Nikolai Baibakov**, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., președintele C.S.P.

22

— Note de călătorie din Cuba : Trepte spre viitor
de **Ciprian Enache**

23

1972 — Dominanta inflaționistă
de **I. Pădureanu**

ÎN SUPLIMENT :

— Principiul răspunderii contractuale în raporturile dintre organizațiile socialiste

de conf. univ. **Aurel Pop**

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : str. Nicolae Iorga nr. 36 • telefon 11 78 76 • București

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică „Informația". str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

Premisă de bază a făuririi și dezvoltării societății noastre socialiste

ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE STAT ÎN DOMENIUL ECONOMIC

EXPERIENȚA celor două decenii și jumătate de construcție socialistă în țara noastră demonstrează în mod elocvent că statul reprezintă în sistemul politicului unul din factorii principali ai înfăptuirii acestui proces, atît în perioada de trecere spre noua orînduire, cît și în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În evoluția sa istorică și de perspectivă, statul cunoaște transformări și modificări continui, acționînd permanent ca un organism al înfăptuirii sarcinilor revoluției socialiste, a politicii trasate de partidul nostru comunist în acest sens, corespunzător condițiilor istorice concrete și cu mijloacele și formele adecvate fiecărei etape. „Este evident — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, — **că nu poate fi abordată în mod științific problema atît de complexă a rolului și funcțiilor statului în socialism fără a lua în considerare întreg ansamblul condițiilor sociale interne și internaționale contemporane. Caracterul funcțiilor statului, ponderea acestora se schimbă odată cu modificările ce apar în dezvoltarea societății, în opera de edificare a socialismului**" [1]).

Reprezentant al forțelor sociale care asigură desfășurarea neîntreruptă a revoluției socialiste statul se dovedește a fi un factor politic integrat organic în întregul mecanism al vieții sociale. Această poziție a sa rezultă din însăși misiunea istorică a clasei muncitoare care nu se încheie odată cu înlăturarea statului burghez, ci, dimpotrivă, se amplifică corespunzător dimensiunilor imprimate de procesul complex al formării, maturizării și dezvoltării societății socialiste. Cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea și proclamarea Republicii la 30 decembrie 1947 este un eveniment de însemnătate istorică nu numai prin faptul că a marcat înlăturarea monarhiei, ci mai ales, prin instaurarea unui nou tip de stat, necunoscut în istoria țării noastre, care prin însăși natura și misiunea sa se manifestă, încă de la apariție, ca principal factor politic capabil să realizeze atît desființarea claselor exploatatoare, cît și făurirea noilor relații de producție, aceasta fiind, de fapt opera cea mai complexă și mai dificilă. Sintetizînd aceste laturi esențiale ale rolului statului V. I. Lenin sublinia, la timpul său, că **„proletariatul are nevoie de puterea de stat... atît pentru reprimarea împotrivirii exploatatorilor, cît și pentru conducerea uriașei mase a populației... în vederea organizării economiei socialiste"** [2]).

Atît prin conținut, cît și prin formele de realizare, rolul economic al statului în perioada construcției socialismului nu se reduce la o simplă intervenție în economie, sau la reflectarea pe plan suprastructural, în măsuri administrative, a diferitelor procese și fenomene economice. El reprezintă o activitate necesară, continuă și mult mai complexă cu scopuri bine definite, care se desfășoară prin intermediul unor funcții proprii, specifice, cum sînt cele economico-organizatorică și cultural-educativă, de apărare a proprietății socialiste, de cooperare și colaborare economică cu alte state.

Condițiile și cauzele care definesc necesitatea și conținutul rolului economic al statului sînt multiple și într-o intercondiționare reciprocă. Apariția, dezvoltarea, generalizarea și perfecționarea relațiilor de producție socialiste, precum și dezvoltarea continuă a forțelor de producție presupun, în mod obiectiv, concentrarea și funcționarea tuturor forțelor materiale și umane ale societății într-o concepție și direcție unitară, pe baza unui plan unic național. **„Asigurarea dezvoltării societății pe baza planului național unic constituie unul din atributele esențiale ale statului socialist, o formă esențială de manifestare a principiului suveranității naționale** [3]).

În același timp, existența unui sistem unitar de legi economice, impune o activitate continuă a societății pentru cunoașterea acestora și pentru elaborarea și aplicarea unor forme și metode economice corespunzătoare fiecărei etape de dezvoltare a societății. Eficiența acestor forme și metode depinde nu numai de gradul în care fiecare dintre ele corespunde necesităților exprimate de o lege economică sau alta, ci și de măsura în care ele sînt constituite de către stat într-un **sistem** de organizare și conducere a societății. Din acest punct de vedere, faptul că Partidul Comunist Român este partid de guvernămînt și forța politică conducătoare în societate, face ca **rolul economic al statului să fie o formă de realizare a conducerii de către partid a întregii vieți sociale.** Reprezentînd cele mai înaintate forțe sociale, exprimînd interesele fundamentale ale întregului popor, înarmat cu concepția științifică despre lume — filozofia materialist-dialectică — Partidul Comunist Român, acționează permanent pentru înfăptuirea legilor generale ale construcției socialismului în funcție de condițiile concret-istorice ale țării noastre, previzionează direcțiile fundamentale ale evoluției societății românești, creează condițiile necesare pentru eliminarea la timp a vechiului și manifestarea din plin a tendințelor purtătoare ale progresului social.

În acest context conținutul și dimensiunile rolului economic al statului sînt date nu numai de necesitățile exprimate de baza societății, ci și de funcțiile politicului în toată structura sa. Calitatea statului de proprietar asupra principalelor mijloace de producție și deținător al unor importante pîrghii financiaro-bancare îi conferă capacitatea de acțiune dar și responsabilitatea asupra funcționării eficiente a întregului mecanism economic. Conținutul său democratic, precum și caracterul de organism politic care cuprinde întreg teritoriul țării, presupun dar și permit o activitate continuă din partea statului, de analiză a structurilor economice și a interdependențelor dintre acestea, împletirea conducerii centralizate a economiei cu larga inițiativă și participare a producătorului, diversificarea formelor de conducere și organizare a economiei. Deținător al puterii politice și economice, statul este în același timp și un organism principal de decizie și dispoziție, a cărui menire constă în acționarea simultană și ordonată a tuturor factorilor producției sociale într-un singur sens și cu un scop unic.

O TRĂSĂTURĂ esențială a activității statului în decursul revoluției socialiste constă în faptul că **funcțiile sale economice se desfășoară corespunzător întregii strategii a partidului comunist, ceea ce face ca ele să prezinte semnificații complexe.** În perioada de trecere de la capitalism la socialism activitatea statului pentru victoria definitivă a relațiilor de producție socialiste, pentru înfăptuirea industrializării socialiste și dezvoltarea forțelor de producție pe coordonatele progresului tehnico-științific contemporan a însemnat, în același timp, folosirea forței sale economice pentru desființarea definitivă a exploatării și a claselor exploatatoare, pentru întărirea alianței muncitorești-țărănești și creșterea rolului conducător al clasei muncitoare în societate. **Ca urmare a acestor transformări economice și sociale statul de dictatură a proletariatului a devenit stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, în care puterea poporului se întemeiază pe unitatea economică, socială și politică a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității și a celorlalte categorii sociale.**

În prezent, rolul economic al statului capătă noi dimensiuni și caracteristici determinate de complexitatea proceselor care definesc etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Formarea unei economii moderne, eficiente și dinamice în care să se îmbine armonios industria, agricultura, transporturile și celelalte ramuri ale activității sociale presupune din partea statului, ca proprietar asupra principalelor mijloace de producție, o activitate continuă pentru construirea unei baze tehnico-materiale proprii socialismului, care să se caracterizeze printr-o structură avansată și cu un înalt grad de eficiență datorită, în special, capacității sale de sinteză și declanșare a direcțiilor fundamentale ale progresului tehnico-științific. Totodată, statului îi revine misiunea permanentă de a asigura o continuă perfecționare a relațiilor de producție, în așa fel încît, prin întreaga lor funcționalitate, acestea să devină un sistem de activitate conștient organizată care să permită promovarea la timp și în forme adecvate a noului, realizarea pe un plan superior, a concordanței cu forțele de producție, prevenirea și eliminarea oricăror fenomene care ar duce la ascuțirea contradicției dintre cele două laturi ale modului de producție socialist. În procesul de perfecționare a relațiilor de producție, statul acționează consecvent pentru dezvoltarea intensivă a proprietății socialiste din toate ramurile economiei naționale prin folosirea maximă a potențialului economic și valorificarea superioară a resurselor materiale și umane existente în toate județele țării, precum și prin îmbunătățirea formelor și metodelor de gospodărire a proprietății socialiste.

O deosebită însemnătate prezintă activitatea statului nostru în ce privește dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor și județelor țării, corespunzător necesităților făuririi civilizației socialiste. În acest sens, Conferința Națională a partidului din iulie 1972 a stabilit, prin Directivele cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, un sistem de principii, mijloace și forme care asigură dezvoltarea localităților pe baza unei concepții și a unui plan unitar, în funcție de condițiile istorice, sociale în care s-au format diferite unități, de realitățile prezente și de cerințele viitoare ale societății socialiste multilateral dezvoltate. În elaborarea și aplicarea acestor planuri, organele de stat vor acționa pentru dezvoltarea forțelor de producție în așa fel încît orașul și comuna să poată asigura condiții superioare de muncă, învățămînt, sănătate și cultură, pentru o mai bună profilare pe zone a dezvoltării industriei — în funcție de resursele locale existente — pentru îmbunătățirea întregii rețele naționale de căi de comunicație și dezvoltarea urbanizării în țara noastră.

CEEA CE CARACTERIZEAZĂ în mod deosebit rolul economic al statului în etapa actuală, **este desfășurarea sa în mai mare măsură ca activitate organic integrată în sistemul conducerii întregii societăți pe baza unui plan național unic.** Această unitate a conducerii economiei și a tuturor domeniilor vieții sociale pe bază de plan unic, are o deosebită semnificație pentru rolul economic al statului Sfera sa de acțiune se referă nu numai la volumul, structura, ritmul și modificările economicului, ci și la celelalte domenii ale vieții sociale. Activitatea sa pentru dezvoltarea proceselor industriale în toate ramurile economiei naționale, pentru ridicarea nivelului de instruire și calificare a tuturor oamenilor muncii, pentru repartizarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, pornește nu numai de la considerentele creșterii economice, ci și de la necesitatea omogenizării societății, a apropierii condițiilor de muncă și de viață ale membrilor societății, ale lichidării deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, precum și ale celor dintre oraș și sat.

Activitatea economică a statului în domeniul repartiției venitului național este, în același timp, și una din formele principale ale așezării întregului sistem de relații sociale pe principiile eticii și echității socialiste. Repartizarea veniturilor oamenilor muncii în funcție de posibilitățile reale ale societății, eliminarea oricăror forme de însușire a avuției sociale și de obținere a unor venituri care nu-și au izvorul în munca proprie, precum și a tendințelor de egalitarism, realizarea unității dintre interesele generale ale întregii societăți și interesele personale sînt componente funcționale ale rolului economic al statului, cu însemnate efecte nu numai de ordin economic, ci și social-politice.

Un factor deosebit care conferă în etapa actuală noi dimensiuni și semnificații rolului economic al statului îl constituie locul atribuit de partidul nostru **prospectării viitorului și prognozării științifice a evoluției în perspectivă a societății românești.** Această activitate complexă, presupune identificarea principalelor tendințe ale progresului tehnico-științific pe perioade îndelungate, stabilirea obiectivelor fundamentale ale dezvoltării social-economice, previzionarea și alegerea căilor și soluțiilor economice care asigură maximum de eficiență. În contextul existenței prognozelor, planurile cincinale reprezintă etape succesive ale strategiei economice, iar planurile anuale forme ale tacticii economice, adecvate condițiilor concrete existente în fiecare perioadă. Îmbinarea organică a prognozei cu planificarea necesită confruntarea permanentă a prevederilor planului cu realitatea și adaptarea lui la nevoile economico-sociale, armonizarea continuă a formelor de conducere micro și macroeconomică, perfecționarea sistemului informațional și a metodelor de planificare și prognozare.

Forța de acțiune a rolului economic al statului nostru socialist este asigurată prin **participarea largă a maselor la întreaga activitate de organizare și conducere a societății, la elaborarea, definitivarea și înfăptuirea planului economic național.** Conducerea și organizarea științifică a societății — problemă ce nu ține numai de competența unui cerc restrîns de specialiști — reprezintă un proces complex de cunoaștere și acțiune creatoare a tuturor membrilor societății desfășurat în cadrul tuturor structurilor vieții sociale și la toate nivelurile acesteia. De aceea **„partidul nostru acționează cu consecvență pentru a asigura ca planificarea, întreaga activitate de conducere și organizare a economiei să se realizeze cu participarea nemijlocită a clasei muncitoare, a maselor largi de oameni ai muncii"** [4]).

Pentru manifestarea din plin a acestui atribut al societății noastre se va dezvolta rolul statului în ce privește apropierea organelor centrale de unitățile productive, aplicarea principiului conducerii și muncii colective, armonizarea conducerii unitare cu larga autonomie și inițiativă a organelor teritorial-administrative și a unităților economico-sociale, diversificarea formelor de dezbatere și consultare a oamenilor muncii. Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972, dezbătînd planul pentru anul 1973 a stabilit noi măsuri de perfecționare a formelor și metodelor de participare a oamenilor muncii la activitatea de organizare și conducere planificată a economiei. Astfel, în unitățile economice și institutele de proiectări și cercetări se vor organiza consilii pentru controlul muncitoresc și comisii pe domenii, care vor fucționa pe lîngă comitetele oamenilor muncii și care vor participa direct la soluționarea problemelor activității economice și sociale a întreprinderilor, la realizarea indicatorilor planului de producție, la stimularea inițiativelor creatoare și creșterea răspunderii personale a fiecărui lucrător față de obligațiile care-i revin.

Ca organ legislativ, statul va acționa, totodată, pentru așezarea pe bază de norme legale a întregii activități economico-sociale corespunzător realităților existente, precum și pentru întărirea disciplinei și ordinii sociale, cunoașterea și respectarea de către toți membrii societății a legilor și exercitarea controlului asupra aplicării lor. Se vor lărgi activitățile legislative ale Marii Adunări Naționale, astfel ca toate normele esențiale care guvernează viața socială să fie emanația forului suprem al țării. Se va intensifica controlul exercitat de către Consiliul de Stat și din partea comisiilor permanente ale M.A.N. asupra întregii activități, diferitelor sectoare social-economice.

EXERCITAREA și perfecționarea funcțiilor statului în etapa actuală, corespunzător necesităților procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, are ca premisă fundamentală **creșterea continuă a rolului conducător al partidului în întreaga viață socială.** Prin structura și formele sale de organizare, partidul nostru participă la dezvoltarea economico-socială nu din afară, ci nemijlocit din lăuntrul tuturor organismelor economice, sociale și de stat ale țării. În același timp, ca rezultat al activității desfășurate de partid pentru ridicarea nivelului de cultură și dezvoltarea conștiinței socialiste are loc o activizare politică a întregului popor ceea ce duce la înfăptuirea unei simbioze între membrii de partid și oamenii muncii nemembri ai partidului, toți acționînd uniți, pentru realizarea politicii partidului. În aceste condiții activitatea statului și a celorlalte organisme sociale pornește de la obiectivele strategice ale partidului și este integral orientată spre înfăptuirea acestora. Totodată, se manifestă în mod obiectiv și o împletire a formelor de organizare și conducere a activității de partid cu cele folosite de organele de stat. „**Fără îndoială** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din iulie 1972 — **că, în perspectivă vom asista la o împletire tot mai strînsă a activității partidului, statului și a celorlalte organisme sociale, acesta fiind un proces legic al dezvoltării socialiste și comuniste**" [5]). În acest sens, capătă o deosebită semnificație funcționarea unor organe cu dublu caracter — de partid și de stat —, măsurile luate pentru rotația cadrelor cu munci de răspundere în funcții de partid și de stat, precum și cumularea unor funcții ale conducerii de partid cu cele de stat la nivelul județelor, orașelor și comunelor. Se asigură, astfel, o mai bună cunoaștere a problemelor concrete ale vieții economico-sociale, o unitate deplină a activității de conducere, organizare și funcționare a acesteia, adîncirea democrației prin dezbaterea principială, exigentă a problemelor fundamentale ale societății, promovarea criticii și autocriticii în întreaga viață socială, desfășurarea unui dialog larg și permanent al partidului cu masele de oameni ai muncii.

Perfecționarea continuă a activității economico-sociale a statului, în condițiile creșterii continui a rolului conducător al partidului nostru va asigura mobilizarea, organizarea și desfășurarea din plin a tuturor forțelor creatoare ale poporului român pentru făurirea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înfăptuirea, pe această bază, a premiselor trecerii treptate la comunism.

prof. dr. I. V. TOTU

---

[1]) Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al X-lea Congres al P.C.R., Editura politică, 1969, pag. 64.

[2]) V. I. Lenin : Opere, vol. 25, ESPLP 1954, pag. 398.

[3]) Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a P.C.R., Edit. politică, 1972, pag. 47.

[4]) Nicolae Ceaușescu, Expunere la Plenara C.C. al P.C.R., 20 noiembrie 1972, Editura Politică, pag. 40.

[5]) Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a PC.R., 19—21 iulie 1972, Editura politică, pag. 47.

ÎNTRECEREA – PROPULSOR AL AUTODEPĂŞIRII ŞI PROGRESULUI

„Flori de lumină" pentru Republică

LA CEA DE-A 25-A ANIVERSARE a existenţei Republicii, oamenii muncii, sub conducerea partidului, se prezintă cu un bilanţ bogat în înfăptuirea obiectivelor stabilite pentru cel de-al doilea an al cincinalului. Angajîndu-se plenar în întrecerea desfăşurată în cinstea Conferinţei Naţionale a partidului şi aniversării Republicii, de a realiza cincinalul înainte de termen, colectivele întreprinderilor şi-au propus să depisteze şi să valorifice larg rezervele existente la locurile de muncă, punînd astfel la dispoziţia economiei naţionale un volum suplimentar de produse, aducîndu-şi astfel contribuţia la dezvoltarea în ritm rapid a economiei, la sporirea avuţiei naţionale, factor determinant în creşterea nivelului de trai al poporului.

Rezultatele obţinute în îndeplinirea planului pe anul 1972 (în industrie în proporţie de peste 101%, cu o creştere de aproape 12% faţă de anul precedent şi în agricultură cu peste 9%), atestă succesele mari înregistrate în domeniul dezvoltării economiei. Putem spune că fiecare om al muncii s-a întrecut pe sine în a produce mai mult, mai repede şi mai ieftin, animat de dorinţa fierbinte de a participa cu întreaga capacitate, pasiune şi abnegaţie la înfăptuirea politicii partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Această atmosferă plină de entuziasm şi elan creator, este o urmare directă a măsurilor elaborate de partid privind perfecţionarea continuă a relaţiilor de producţie prin crearea cadrului propice pentru manifestarea iniţiativei în muncă şi întărirea răspunderii faţă de avutul obştesc şi dezvoltarea patrimoniului socialist, asigurarea participării tot mai active a tuturor salariaţilor la organizarea şi conducerea producţiei în dubla lor calitate de producători ai bunurilor materiale şi spirituale, şi de proprietari ai mijloacelor de producţie. Creşterea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii şi afirmarea principiilor eticii şi echităţii socialiste în viaţa socială. îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de viaţă, sînt de asemenea factori favorizanţi care întregesc tabloul condiţiilor desfăşurării acestei activităţi pline de avînt creator.

Puternica bază tehnico-materială a economiei noastre socialiste, metodele de muncă moderne aplicate, acţionează puternic asupra pregătirii şi perfecţionării profesionale a cadrelor de muncitori, ingineri şi tehnicieni, determină o deplasare perpetuă a ponderii muncii manuale către cea intelectuală. În consens total cu perfecţionările aduse organizării şi conducerii economiei, acestea se reflectă în modul ştiinţific de dirijare a proceselor de muncă, în ordonarea activităţilor la scara întregii economii, corelîndu-se eforturile şi străduinţele ce se fac pentru obţinerea unei eficienţe sporite, în vederea realizării ţelurilor înalte promovate de partid. Îmbinarea tuturor acestor factori conferă întrecerii desfăşurate de oamenii muncii un puternic dinamism, efervescenţă creatoare.

CARACTERISTIC desfăşurării întrecerii în acest an, a fost examinarea profundă a tuturor rezervelor interne de sporire a producţiei fizice, care s-a concretizat în angajamentele colectivelor din întreprinderi de a realiza cincinalul în patru ani şi jumătate, ceea ce a contribuit la ridicarea ei pe o treaptă superioară. La indicaţia conducerii partidului, pentru înfăptuirea angajamentelor în bune condiţii, acestea au fost cuprinse într-un plan suplimentar, asigurîndu-se în acest fel baza materială corespunzătoare şi corelarea cu ceilalţi indicatori de plan.

Avînd condiţii propice unei desfăşurări largi a întrecerii, numeroase colective (Combinatul siderurgic-Hunedoara, Uzina „Rulmentul"-Braşov, Exploatarea minieră Vatra Dornei, Grupul industrial de petrochimie-Ploieşti şi altele) au **raportat înfăptuirea planului iniţial pe 1972 şi a celui suplimentar încă de la sfîrşitul lunii noiembrie a.c., deci cu mai mult de o lună înainte. De asemenea, în prima parte a lunii decembrie numeroase alte colective au urmat exemplul celor amintite. Mai mult chiar, aproape jumătate din judeţele ţării au raportat îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor de plan şi a angajamentelor asumate.** În acest mod, s-au creat condiţii pentru a se mai realiza pînă la sfîrşitul anului, în întîmpinarea aniversării Republicii, produse care depăşesc suma de 10 miliarde de lei.

O amplă muncă de mobilizare a energiei şi avîntului creator al colectivelor de oameni ai muncii, au desfăşurat sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid, comitetele şi consiliile oamenilor muncii, în colaborare cu organele sindicale din întreprinderi, cele teritoriale şi comitetele uniunilor pe ramuri ale sindicatelor. La baza întrecerii au fost puse obiective esenţiale şi concrete pentru depăşirea prevederilor planului de stat, sporirea eficienţei activităţii economice, creşterea contribuţiei cercetării ştiinţifice şi a proiectării la dezvoltarea economiei naţionale.

Preocuparea sindicatelor şi a comitetelor oamenilor muncii a fost concentrată în direcţia creării condiţiilor tehnico-materiale corespunzătoare în vederea îndeplinirii ritmice a planului şi angajamentelor în întrecere, prin luarea unor măsuri privind organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii. Comitetele uniunilor, împreună cu ministerele, au ajutat direct un număr de 170 de întreprinderi sau secţii să devină model de organizare a producţiei şi a muncii, acţiunea fiind în plină desfăşurare. Se pot aprecia rezultatele bune obţinute la CEIL Piteşti, Uzina „1 Mai"-Ploieşti, Fabrica de porţelan-Cluj, Uzina de piese de schimb, utilaje de construcţii-Bucureşti. Grupul industrial de petrochimie-Borzeşti şi altele, unde s-au luat măsuri pentru reorganizarea unor fluxuri de fabricaţie, mecanizarea unor lucrări şi a operaţiilor de transport intern, introducerea unor noi procedee tehnologice, iniţiative şi metode avansate de lucru. La Uzina mecanică-Timişoara, de pildă, organizarea pe flux continuu de fabricaţie a cutiilor de viteză şi a instalaţiilor hidraulice, introducerea debitării centralizate a materialelor, conteinerizarea şi paletizarea producţiei la secţiile de prelucrări mecanice, înfiinţarea unui sector de autoutilare şi altele, au condus la realizarea unei economii de peste 4 mil. lei. În alte întreprinderi (Uzina Electroaparataj, „Policolor", Uzina de maşini electrice din Bucureşti, Uzina de autoturisme-Piteşti, Uzina de ţevi-Roman etc.) au fost luate măsuri pentru repartizarea judicioasă a forţei de muncă pe maşini şi schimburi, îmbunătăţirea asistenţei tehnice de către maiştri, pregătirea cadrelor necesare acoperirii schimbului II, întărirea sectoarelor de întreţinere şi reparaţii, avînd ca efect îmbunătăţirea ritmicităţii producţiei, utilizarea mai bună a maşinilor şi a timpului de lucru.

O expresie elocventă a emulaţiei pentru autodepăşire o constituie **valoroasele iniţiative** izvorîte în întrecerea în cinstea Conferinţei Naţionale a partidului şi aniversării Republicii, expresie a patriotismului profund al oamenilor muncii, a hotărîrii lor de a înfăptui neabătut politica partidului de înflorire a patriei noastre socialiste. **S-au declanşat şi generalizat peste o sută de iniţiative valoroase menite să ducă la creşterea productivităţii muncii, îmbunătăţirea calităţii produselor, reducerea preţului de cost şi sporirea beneficiilor.**

În exploatările miniere din Valea Jiului, de pildă, s-au aplicat cu succes iniţiativele **„Două cicluri în plus pe lună la abatajele frontale"** şi **„Cel puţin 100 m.l. în plus la lucrările de înaintare"** — iniţiative care au avut drept efect **obţinerea peste plan pînă la 1 decembrie a.c. a 50 mii t cărbune şi peste 800 m.l. de galerii la pregătire şi investiţii.** O largă extindere a luat în toate judeţele ţării iniţiativa **„Micronul, gramul şi secunda"** de la Uzinele „Rulmentul"-Braşov, care aplicată la Uzinele mecanice de utilaj minier — Baia Mare, a condus la reducerea rebuturilor de peste patru ori în secţia mecanică, iar la Combinatul siderurgic — Hunedoara s-a realizat în secţia mecanică o economie de 85 t piese, rebuturile scăzînd cu 20%.

În rîndul personalului din serviciile de concepţie s-a generalizat iniţiativa ca **„fiecare cadru tehnic să rezolve o problemă de producţie peste sarcinile de serviciu"**. Desigur. sînt încă alte multe iniţiative valoroase în fiecare întreprindere, ele reprezentînd — în funcţie de specific — preocuparea de a valorifica cu maximum de eficienţă rezervele existente la locurile de muncă, dorinţa de autodepăşire a fiecărui muncitor, inginer, siderurgist.

STIMULAREA elanului, a ritmului şi efervescenţei cu care oamenii muncii transpun în fapt angajamentul luat de a îndeplini cincinalul înainte de termen, este condiţia dominantă pentru trecerea la înfăptuirea planului pe 1973 la nivelul maxim prevăzut în lumina Hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c.

În sprijinul îndeplinirii planului maximal, cuprinzîndu-se şi angajamentele de depăşire, organele de conducere colectivă de la toate nivelurile. împreună cu organele sindicale, sub conducerea organelor de partid, au elaborat **programe de măsuri care să ducă la folosirea deplină a capacităţilor de producţie, creşterea indicelui de utilizare a timpului disponibil a maşinilor-unelte, utilajelor, instalaţiilor şi agregatelor, întărirea relaţiilor de colaborare şi cooperare prin încheierea şi realizarea contractelor economice.** În vederea ridicării nivelului tehnic al producţiei măsurile prevăd acţiuni de specializare a producţiei, asimilarea de noi produse şi tehnologii, modernizarea prin reproiectare a celor existente, creşterea gradului de integrare a produselor ce se fabrică pe bază de licenţe, ridicarea calităţii produselor, extinderea mecanizării şi automatizării. Numai pe această bază s-a prevăzut să se obţină în anul viitor un spor de producţie în valoare de cîteva sute de milioane de lei.

Corespunzător sarcinilor de reducere a cheltuielilor de producţie **se va intensifica întrecerea pentru realizarea de economii**, urmărindu-se aplicarea măsurilor de revizuire şi îmbunătăţire a normelor de consum, utilizarea judicioasă a resurselor materiale, extinderea înlocuitorilor, folosirea cu precădere a materiilor prime interne şi utilizarea pe scară largă a deşeurilor. În numeroase întreprinderi — în urma studiilor efectuate — au fost prevăzute încă din acest an, economisirea unui volum important de materii prime, renunţarea la anumite cote de aprovizionare cît şi de la importuri.

Obiectivele întrecerii pe anul 1973 au în vedere îndeplinirea ritmică a planului de investiţii, în care scop organele sindicale, vor acorda sprijin pe şantierele de construcţii, pentru asigurarea din timp a documentaţiilor tehnice şi a utilajelor de montaj, organizarea muncii în aşa fel, încît să se obţină în următorii 4—5 ani o dublare a productivităţii muncii, scurtarea duratei de execuţie a lucrărilor, reducerea costurilor, înlăturarea risipei şi buna gospodărire a utilajelor, a forţei de muncă şi a materialelor.

O condiţie esenţială pentru îndeplinirea planului pe anul 1973 o constituie recrutarea şi pregătirea forţei de muncă pe meserii şi specialităţi, îndeosebi pentru noile obiective şi capacităţi de producţie, pentru generalizarea schimbului II şi extinderea schimbului III, perfecţionarea pregătirii profesionale a tuturor salariaţilor. Se impune cu acuitate îmbunătăţirea organizării tuturor formelor de învăţămînt profesional şi tehnic, asigurarea condiţiilor pentru însuşirea temeinică a cunoştinţelor teoretice şi practice pentru integrarea rapidă în procesul muncii. Sindicatele. în strînsă conlucrare cu organele de conducere colectivă vor asigura luarea tuturor măsurilor necesare pentru amenajarea şi dotarea atelierelor-şcoală, organizarea practicii prin repartizarea corespunzătoare a ucenicilor pe maşini şi muncitori, pentru predarea cunoştinţelor la nivelul înzestrării tehnice a unităţilor şi al cerinţelor dezvoltării în perspectivă.

Organizarea şi desfăşurarea la un nivel mai înalt a întrecerii este legată de asigurarea ritmică a aprovizionării cu materii prime, materiale şi semifabricate, în strînsă corelare cu sarcinile de producţie şi normele de consum. În întrecere se va pune accentul pe lichidarea imobilizărilor stocurilor supranormative, a tendinţelor de aprovizionare peste strictul necesar, pe respectarea contractelor economice şi reducerea cheltuielilor de transport în operaţiile de aprovizionare. De asemenea, se vor stimula mai mult iniţiativele patriotice ale oamenilor muncii de descoperire şi valorificare a rezervelor interne în organizarea producţiei şi a muncii, de ridicare a nivelului tehnic şi calitativ al producţiei, prin dezvoltarea creaţiei de masă a inovatorilor, economisirea mijloacelor materiale şi financiare, de unire a eforturilor pentru sporirea eficienţei activităţii economice.

> ● Expresie a patriotismului, prin care cei ce muncesc îşi făuresc propriul lor destin.
> ● Participarea activă a oamenilor muncii la organizarea şi conducerea producţiei în dubla lor calitate de producători ai bunurilor materiale şi spirituale şi de proprietari ai mijloacelor de producţie.

Preocuparea în organizarea şi desfăşurarea întrecerii pentru îndeplinirea şi depăşirea planului va fi îmbinată cu grija pentru asigurarea unor condiţii tot mai bune de muncă, prevenirea accidentelor de muncă şi a îmbolnăvirilor profesionale, de respectarea normelor de tehnica şi securitatea muncii. În acest scop, organele sindicale vor întări şi intensifica controlul obştesc la locurile de muncă, vor veghea asupra executării lucrărilor de microclimat, a dispoziţiilor de siguranţă în funcţionarea maşinilor, instalaţiilor şi agregatelor, vor desfăşura o muncă educativă în rîndul salariaţilor pentru cunoaşterea şi respectarea normelor de protecţie a muncii. Paralel cu sporirea contribuţiei întrecerii la îndeplinirea obiectivelor planului pe 1973, se va acorda atenţie măsurilor pentru întărirea ordinei şi disciplinei în producţie, a grijii faţă de avutul obştesc, educării oamenilor muncii în spiritul eticii socialiste.

UN ROL important în viaţa unităţilor socialiste de stat îl au măsurile politico-organizatorice stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie a.c. privind **dezvoltarea continuă a democraţiei socialiste prin organizarea consiliilor de control muncitoresc asupra activităţii economico-sociale şi constituirea comisiilor pe domenii, ca organisme obşteşti ale comitetelor oamenilor muncii, sub îndrumarea organizaţiilor de partid, din unităţile respective, care vor asigura participarea tot mai activă a oamenilor muncii la rezolvarea problemelor economico-sociale din întreprinderi**. În cadrul viitoarelor **adunări generale ale oamenilor muncii** — forumul suprem de conducere a activităţii unităţilor socialiste — ce se vor desfăşura la începutul anului viitor, se va folosi acest prilej pentru a examina cu profundă atenţie sarcinile planului pe întregul an — asigurîndu-se o mobilizare a tuturor rezervelor interne, ce se vor concretiza în angajamente substanţiale ale fiecărui colectiv de muncă. Cu siguranţă, cei ce muncesc analizînd modul în care au îndeplinit planul şi angajamentele pe 1972, vor da la iveală noi resurse, care — pe baza experienţei îndelungate acumulate — va fi mai bine fructificată, astfel încît noile angajamente să reflecte poziţia înaintată, conştientă, pentru a face totul ca planul pe 1973 să fie înfăptuit înainte de termen. Fireşte, va trebui acţionat cu toată energia pentru eliminarea tuturor carenţelor manifestate în trecut, mai ales în domeniul organizării producţiei, aprovizionării, ritmicităţii şi colaborării dintre întreprinderi.

În anul pe care-l vom începe în curînd, continuîndu-se cu avînt sporit întrecerea, există toate condiţiile ca planul să fie îndeplinit la toate cotele sale maximale, asigurînd premisele pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, factor hotărîtor în dezvoltarea economică şi socială a patriei noastre pe calea progresului şi prosperităţii.

ing. Gheorghe VÎRTEJIANU

adjunct al preşedintelui Consiliului pentru problemele economice şi pregătirii profesionale — Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor

PLANUL PE 1973 — O ETAPĂ IMPORTANTĂ PENTRU ACCELERAREA PROGRESULUI ECONOMIC

„Doresc să exprim convingerea conducerii de partid și de stat că toate organizațiile de partid, toate cadrele din economie, comuniștii, toți oamenii muncii vor face totul pentru a da viață acestui program de dezvoltare rapidă a țării, pentru înfăptuirea măreţelor obiective stabilite de Congresul al X-lea și de Conferința Națională, asigurînd înaintarea rapidă a patriei noastre pe calea societății socialiste multilateral dezvoltate, pe calea comunismului, a bunăstării și fericirii întregului popor".

NICOLAE CEAUȘESCU, Expunere la Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972.

● La producția globală industrială, 14,5 miliarde lei în plus față de prevederile cincinalului.

● Venituri bănești totale ale populației din sectorul socialist mai mari cu peste 18 miliarde lei față de anul 1972.

REALIZĂRILE obținute în toate sectoarele de activitate în anii 1971—1972, anii de debut ai vastului program de dezvoltare economică și socială a țării pe perioada 1971—1975, marchează o nouă etapă pe drumul dezvoltării ascendente a României socialiste. Înfăptuirile sînt prestigioase, colectivele de muncă și-au concentrat întreaga energie și capacitate creatoare pentru valorificarea superioară a potențialului productiv, a resurselor materiale și umane, pentru creșterea susținută a eficienței economice, a venitului național — izvorul unic al accelerării progresului economic și social al țării. Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a fost de 11,5%, față de 10,5% prevăzut în cincinal; producțiile de cereale au fost cele mai mari din cele înregistrate pînă în prezent; venitul național, indicator sintetic al activității economice, a crescut în medie cu peste 11%, ceea ce a permis realizarea, în continuare, a unor importante acțiuni pentru înfăptuirea programului de dezvoltare accelerată a țării, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a oamenilor muncii. Toate aceste eforturi și realizări confirmă, încă odată, justețea politicii marxist-leniniste a partidului, de construire a socialismului, realismul prevederilor planului, voința întregului popor de a face totul pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

În planul de dezvoltare economică și socială a României pentru anul 1973 se înscriu noi sarcini și orientări, noi coordonate de cea mai mare însemnătate pentru întreaga activitate de construcție socialistă. Prin aprobarea prevederilor sale de către forul suprem al puterii de stat, poporul nostru a dobîndit un program concret de acțiune, bine orientat și fundamentat, atît în direcția unei dezvoltări mai accelerate a economiei naționale, cît și a unei creșteri mai accentuate a nivelului de trai.

CARE SÎNT CARACTERISTICILE principale ale planului pe anul 1973? În primul rînd se prevede **o creștere substanțială a ritmului dezvoltării economice.** Din capul locului se cuvine precizat, însă, că aceste dinamici viguroase ale economiei românești în anul 1973 nu constituie o excepție. Ritmurile ridicate de dezvoltare pe care le înregistrează în mod constant țara noastră sînt printre cele mai dinamice din lume. Partidul concepe limpede această politică, avînd în vedere indisolubila interconditionare între dezvoltarea generală a economiei și creșterea nivelului de trai al poporului, scopul final al întregii producții sociale.

Imaginea generală a acestor ritmuri ne-o oferă nivelele principalilor indicatori ai planului în anul 1973, care prezintă îmbunătățiri substanțiale față de planul pe 1972. **Producția globală industrială înregistrează o creștere de 16,2%,** ceea ce înseamnă 14,5 miliarde lei în plus față de prevederile cincinalului: **producția agricolă se înscrie cu o creștere de 9,2%, exportul total al țării cu 27,2%, iar venitul național, urmează să crească față de planul pe anul 1972 cu 14%.**

Aceste ritmuri înalte din planul pe anul 1973 vor contribui la realizarea cincinalului înainte de termen, și vor susține țara noastră în efortul ei de a depăși, într-o perioadă istorică scurtă, stadiul de țară în curs de dezvoltare, de a ajunge la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Este de relevat preocuparea constantă pentru **industrializarea socialistă a țării,** care se materializează în promovarea susținută în continuare a ramurilor și subramurilor cu rol decisiv în economie, sporind considerabil capacitatea de valorificare la un nivel superior a resurselor materiale și de muncă, de satisfacere, prin diversificarea și îmbunătățirea calității produselor, a cerințelor tot mai mari ale economiei, ale societății, ale exportului. Așa se explică de ce față de prevederile cincinalului se vor obține sporuri importante de producție în industria construcțiilor de mașini — 4,4 miliarde lei, în industria chimică — 2,7 miliarde lei, în economia forestieră și industria materialelor de construcții — 1,5 miliarde lei, în industria ușoară — 6,3 miliarde lei. În anul 1973 nivelul producției la principalele produse industriale va fi bunăoară de 48,5 miliarde KWh energie electrică, 8 000 mii tone oțel, 287 bucăți locomotive Diesel și electrice pentru linii magistrale, 37,3 mii bucăți tractoare, 7,6 miliarde lei produse de mobilă, 868 milioane m.p. țesături, 87,1 milioane perechi încălțăminte, 395 mii bucăți televizoare.

Va crește tot mai mult **rolul agriculturii** în ansamblul economiei, aceasta urmînd să aducă, în continuare, un aport substanțial în aprovizionarea populației, în asigurarea unor materii prime de bază pentru industria noastră în plină ascensiune. Se are în vedere îmbunătățirea structurii culturilor, creșterea efectivelor de animale și a calităților lor biologice, sporirea însemnată a producțiilor medii. Producția globală agricolă va fi în anul 1973 de peste 106,8 miliarde lei; în acest cadru producția de cereale urmează să ajungă la circa 17 milioane tone, iar efectivele de animale vor spori cu peste 400 mii la bovine, 800 mii la porcine și circa 400 mii la ovine.

Sporuri importante ale creșterii producției **și volumului activității** se vor înfăptui și în celelalte ramuri și sectoare de activitate ale economiei naționale.

Dinamismul economiei românești în anul 1973 este fundamentat de **existența unui puternic și modern potențial productiv.** Fondurile fixe productive reprezintă în anul 1972 circa 610 miliarde lei, din care trei pătrimi au fost date în funcțiune în ultimii 10 ani. La acest potențial tehnic se vor adăuga o bună parte din eforturile ce urmează a fi făcute în anul viitor în domeniul **investițiilor** din fondurile centralizate ale statului care vor însuma 93,8 miliarde lei, resursele fiind concentrate în principal pe obiective și lucrări cu caracter productiv, capabile să asigure în continuare dezvoltarea și modernizarea economiei noastre; industria urmează să primească 58,4 miliarde lei, agricultura 10,6 miliarde lei, transporturile și telecomunicațiile 9,5 miliarde lei; pentru dezvoltarea bazei materiale a activităților social-culturale (învățămînt, cultură, sănătate etc.) vor fi alocate 8,3 miliarde lei. În cursul anului viitor economia noastră va fi înregistrată cu încă 490 capacități de producție industriale, iar agricultura cu 46 capacități agrozootehnice importante.

Acest efort material este conceput în strînsă legătură cu accentuarea activității de cercetare științifică în toate domeniile de activitate și în primul rînd cu cele care prezintă importanță hotărîtoare pentru progresul general al economiei, în acest fel urmînd a fi elaborate un număr de 216 teme de cercetare științifică și valorificate rezultatele a 130 cercetări științifice încheiate.

PROGRESUL neîntrerupt și multilateral al economiei în anul 1973 a fost gîndit nu atît ca o dezvoltare extensivă, ci în primul rînd prin obținerea unor succese în ridicarea eficienței întregii activități productive. Aceasta presupune folosirea mai bună a potențialului productiv existent, în obținerea de cît mai multă valoare de la fiecare leu afectat circuitului productiv.

În acest concept, pentru a atinge nivelele planului pe 1973, în activitatea industrială se are în vedere **o folosire intensivă a tuturor capacităților de producție,** prin încărcarea uniformă a acestora în tot cursul anului, generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, mai buna întreținere a mașinilor și utilajelor și înlăturarea stagnărilor în producție prin aprovizionarea la timp a fabricilor, uzinelor, a tuturor întreprinderilor cu cantitățile necesare de materii prime și materiale, distribuirea lor operativă pe mașini. Sînt acțiuni care trebuie întreprinse la nivelul tuturor unităților întrucît planul prevede ca o parte importantă din sporul de producție al anului 1973 față de anul 1972 să se realizeze pe seama capacităților de producție existente. **Sporuri importante de producție** urmează a fi obținute de către unitățile economice și **pe baza noilor capacități de producție.** Pe o astfel de cale urmează să se realizeze o producție de aproape 22 miliarde lei, ceea ce reclamă măsuri atît pentru respectarea și darea în funcțiune la termen a noilor obiective, cît și pentru realizarea parametrilor proiectați în conformitate cu prevederile planului. Aceasta presupune ca anul 1973 să constituie un an de cotitură în această privință, în care să fie înlăturate deficiențele de genul celor din acest an cînd din cauza nerealizării parametrilor proiectați la 69 de capacități, economia a fost lipsită, numai în 9 luni de zile, de o producție echivalentă cu circa 1,2 miliarde lei.

Utilizarea superioară a potențialului productiv de care dispun unitățile economice industriale presupune **folosirea cît mai judicioasă a forței de muncă, a tuturor resurselor materiale din dotarea întreprinderilor.** Asigurarea echilibrului material al planului pe anul viitor, precum și desfășurarea normală a întregii activități de producție presupun identificarea și punerea în valoare a rezervelor existente în acest domeniu, **economiile care urmează a fi obținute fiind luate în calculul satisfacerii necesităților materiale ale întreprinderilor și tuturor unităților economice.** În condițiile stabilite, prin plan, această opțiune se concretizează în economii la costurile de producție în valoare de 13,5 miliarde lei, față de 8,1 miliarde lei cît a fost prevăzut în planul cincinal. Mijlocul principal prin care poate fi atins acest obiectiv îl constituie **diminuarea costurilor materiale** pe căile cunoscute — reducerea normelor de consum, reproiectarea produselor, îmbunătățirea calității lor, folosirea înlocuitorilor, și utilizarea deșeurilor — eliminarea oricăror cheltuieli neproductive, a rebuturilor, a risipei de orice fel.

Fără îndoială că pentru a respecta echilibrul conceput al planului, este necesar ca aceste economii să vizeze cu precădere metalul, lemnul, substanțele chimice, energia, materialele de construcții, combustibilii, adică acele materii prime valoroase, cu resurse limitate, care se procură de multe ori prin însemnate eforturi valutare.

Sporirea eficienței utilizării resurselor materiale trebuie urmărită totodată prin **accelerarea vitezei de rotație a fondurilor circulante și de circulație,** ceea ce necesită o dimensionare cît mai rațională a stocurilor materiale, o identificare și atragere operativă în circuitul economic a imobilizărilor.

Planul prevede gospodărirea judicioasă a forței de muncă, folosirea ei exclusiv potrivit unor cerințe concrete, reale ale economiei naționale. În condițiile amplificării continue a dimensiunilor economiei naționale, acestui imperativ i se poate răspunde numai prin creșterea randamentului muncii. Este o problemă aflată în actualitatea tuturor economiilor care se dezvoltă pe cale intensivă. **Productivitatea muncii** în anul 1973 va fi mai mare decît s-a prevăzut în planul pe 1972 cu 9,1% în industria republicană și 7,0% în construcții. Nivele mobilizatoare, fără îndoială. Trebuie ca întreprinderile și unitățile economice să acorde însă o atenție deosebită — potrivit rezervelor existente în întreprinderi — măsurilor legate de extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție, perfecționării tehnologiilor de fabricație, îmbunătățirii organizării producției și a muncii în întreprinderi, în secții, la fiecare loc de muncă.

Am subliniat dinamica susținută a exportului — principala sursă de încasări valutare pentru economie, mijlocul prin care se pot satisface cerințele de import, neapărat bine cîntărite. Acționînd pentru realizarea planului de export unitățile economice trebuie să aibă în vedere problema prețurilor, îmbunătățirea valorificării produselor românești la export. Pe de o parte acest proces trebuie să se sprijine pe măsuri energice pentru reducerea costurilor de fabricație, iar pe de altă parte pe măsuri pentru studierea conjuncturii, găsirea acelor piețe în care produsele românești pot fi valorificate în condițiile cele mai favorabile, pentru adaptarea rapidă a producției la cerințele beneficiarilor externi în așa fel încît punctul de vedere al producătorului să poată fi susținut cu tărie.

Practic, toate căile principale de creștere a eficienței economice au fost cuprinse în **programe speciale** — întocmite de organele centrale de sinteză economică împreună cu ministerele. Sînt cuprinse aici măsuri concrete pentru îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, asigurarea acesteia în cele mai bune condițiuni; reducerea consumurilor specifice de materiale, energie electrică și combustibili; creșterea productivității muncii și asigurarea necesarului de muncitori calificați; asigurarea calității produselor; dezvoltarea cercetării științifice; introducerea progresului tehnic. Este necesar ca de la verigă la verigă — departamente, centrale, întreprinderi — să se urmărească energic concretizarea măsurilor în planuri pe nivele și răspunderi precise pînă la fiecare loc de muncă, pe om și mașină, să se efectueze un control riguros pentru realizarea în practică a acțiunilor și obținerea efectelor scontate.

ÎN SPIRITUL legii dezvoltării economice și sociale planificate a României, adoptată nu de mult de Marea Adunare Națională, forul suprem al puterii de stat, sînt relevabile **aspectele metodologice calitative noi ale planului pe 1973,** care asigură condiții mai bune pentru realizarea exemplară a prevederilor.

Planurile suplimentare, rezultat al angajamentelor luate de oamenii muncii pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, au fost concretizate, integrate și corelate în planul unic, conferind noi dimensiuni cantitative și calitative sarcinilor. Această participare sporită a colectivelor de oameni ai muncii la fundamentarea planului a sporit realismul prevederilor și prin aceasta posibilitățile de realizare exemplară a lor potrivit rezervelor din economie.

La unii indicatori de bază planul cuprinde două nivele — maxim și minim. Cel maxim este obligatoriu de realizat, acesta fiind luat în calcul în construcția și echilibrul planului. În același timp, trebuie reținut că îndeplinirea indicatorilor minimali asigură acordarea drepturilor bănești legale ale oamenilor muncii, iar pentru realizarea planului suplimentar colectivele de muncă vor beneficia de stimulente ca pentru depășirea planului.

Prin planul pe anul 1973 **o serie de sarcini importante ale economiei naționale se nominalizează integral în expresie fizică,** situație care elimină realizarea unor produse și activități care nu corespund nevoilor stringente ale economiei, risipa de fonduri materiale, bănești și de forță de muncă, armonizînd în mai mare măsură cerințelor cu realitățile.

Practic, întreaga producție este nominalizată fizic, pînă la fiecare reper și subansamblu asigurînd potențial mărfuri fizice bine determinate, cerute pe piața internă și la export. S-au nominalizat, ca atare, materiile prime și materialele, utilajele tehnologice, exporturile și importurile precum și livrările la fondul pieței. Pînă la nivelul subansamblelor și reperelor sînt nominalizate piesele de schimb. Întregul volum de investiții, inclusiv cel din competențele de aprobare a ministerelor, centralelor și întreprinderilor, s-a nominalizat pe lucrări și cheltuieli de investiții, cu termene precise și responsabilități; începînd cu **anul 1973 s-au desființat investițiile nenominalizate.** Ca urmare a acestor orientări în fiecare întreprindere, fabrică, uzină, unitate productivă baza materială răspunde concret, detaliat — și nu global, valoric — cerințelor, iar desfacerea este concepută în același spirit. Toți acești indicatori sînt desfășurați pe trimestre și vor fi eșalonați pe luni înainte de începerea fiecărui trimestru; se urmărește astfel asigurarea chiar prin plan a unei susținute activități care să se îndeplinească ritmic, fără asalturi. Toate aceste măsuri sînt menite să ducă la creșterea rolului planului ca mijloc pentru îndeplinirea sarcinilor.

Legătura indisolubilă între progresul economic și cel social se relevă cel mai bine în conținutul venitului național, care asigură resurse sporite atît pentru dezvoltarea accelerată în continuare a economiei, cît și pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului, țelul suprem al politicii partidului. Veniturile bănești totale ale populației din sectorul socialist vor spori în anul 1973 cu peste 18 miliarde lei față de anul 1972, deci cu 3,3 miliarde lei mai mult față de prevederile cincinalului. Va continua majorarea salariilor, vor crește veniturile țărănimii, se va îmbunătăți cantitativ și calitativ fondul de mărfuri, rețeaua de ocrotire a sănătății, condițiile de locuit ale populației.

Toate acestea impun însă ca toți oamenii muncii, **fiecare la locul său de producție, să depună tot efortul pentru realizarea exemplară a prevederilor planului pe 1973,** asigurînd astfel parcurgerea a încă unei etape — hotărîtoare — pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, accelerarea progresului economic, făurirea cît mai temeinică a unei Românii prospere și fericite.

ing. C. CALOIANU
secretar general al Comitetului de Stat al Planificării

ARGEȘ

ESTE UNUL din cele mai vechi ținuturi ale țării, cunoscut încă din secolul V î.e.n. sub numele de Argessis. Situat în partea central-sudică a țării, ocupă o suprafață de 6801 kmp, respectiv 2,9% din teritoriul țării.

Pe acest vechi și legendar pămînt trăiesc astăzi peste 580 mii locuitori, respectiv 2,9% din populația țării. În urmă cu aproape trei decenii economia se mărginea la o agricultură rudimentară și slab dezvoltată, la unele mici ateliere, cîteva mine de lignit, fabrici de cherestea și mori prestatoare. Bogatele resurse naturale (țiței, gaze naturale, cărbune, calcar, păduri, întinse suprafețe de pășuni și finețe naturale, importante resurse hidroenergetice) nu erau puse în valoare decît în mică măsură sau deloc. Această stare de înapoiere își punea amprenta și asupra gradului de ocupare a populației, care în principal se ocupa cu munca pe ogoare și schimbul de produse cu alte localități, pentru a-și putea asigura existența.

● O dezvoltare industrială impresionantă

ARGEȘUL contemporan, complet transformat din punct de vedere economic și social se integrează organic în programul de dezvoltare multilaterală a patriei. Impresionanta dezvoltare a industriei județului Argeș, ca de altfel a tuturor județelor țării, este o dovadă vie a politicii înțelepte a partidului și statului nostru de repartizare teritorială a forțelor de producție, de punere în valoare a potențialului material și uman al tuturor localităților patriei noastre. În această operă vastă de ridicare a țării pe noi culmi ale progresului și civilizației, un rol important l-a avut programul de investiții. Alocarea din fondurile statului pentru investiții în județul Argeș, numai în perioada 1960—1972 a peste 28 miliarde lei, au dat posibilitatea creării unei baze tehnico-materiale puternice a economiei județului. Aproape 80% din aceste fonduri au fost alocate creării și dezvoltării unei industrii moderne. În această perioadă au fost date în funcțiune peste 100 capacități și obiective industriale noi, multe din ele de mare importanță pentru economia națională. Printre acestea se numără: Uzina de autoturisme Pitești, Fabrica de motoare electrice, Combinatul petrochimic, Rafinăria, 10 hidrocentrale pe rîul Argeș cu o putere instalată de peste 290 MW, Complexul de industrializare a lemnului Pitești, Combinatul de articole tehnice din cauciuc, Fabrica de stofe „Argeșeana", Fabrica de bere, Combinatul de materiale de construcții Cîmpulung. La acestea trebuie adăugate importante dezvoltări și modernizări de capacități industriale la Uzina mecanică Muscel, Întreprinderea textilă, în industria alimentară și industria locală.

În 1972, industria județului Argeș realizează o producție de 29 ori mai mare decît în 1950. Producția globală industrială din 1950 se realizează în prezent în mai puțin de două săptămîni.

Semnificativ este ritmul înalt de creștere a producției industriale înregistrat în perioada 1960—1970 în Argeș, care a fost de 20,6%, superior celui realizat pe țară.

Concomitent cu creșterea producției s-a asigurat o îmbunătățire a structurii pe ramuri ale industriei astfel:

	1950	1971
— Total industrie — din care	100	100
— Combustibil	4.9	12.4
— Construcția de mașini	6,1	29,9
— Chimie	0,2	16.2
— Exploatarea și prelucrarea. lemnului	20,9	8.3
— Textile	11.6	11.9

Dacă în 1950 ramurile principale ale industriei: energie, combustibil, construcții de mașini, chimie realizau sub 20% din producția industrială, în prezent aceste ramuri realizează circa 60% din producția județului.

Ne mîndrim cu faptul că în 1971, în Argeș, s-a realizat 3,6% din producția industrială a țării, ocupînd locul 6 în ierarhia județelor, față de numai 2% în anul 1965. Aici, în Argeș, se realizează întreaga producție de autoturisme de teren și de oraș a țării, iar dacă luăm ca an de referință anul 1971, județul a realizat 22.7% din producția de polietilenă a României, 15% din cea de benzină, 12% din motoare electrice asincrone, 8% din producția de cherestea, 16% la plăci fibrolemnoase, aproape 13% la țesături tip lînă, 11,5% la producția de fire din lînă, aproape 9% din producția țării la bere etc.

CREȘTEREA PRODUCȚIEI GLOBALE IN INDUSTRIA ENERGIEI ELECTRICE ȘI TERMICE (%)

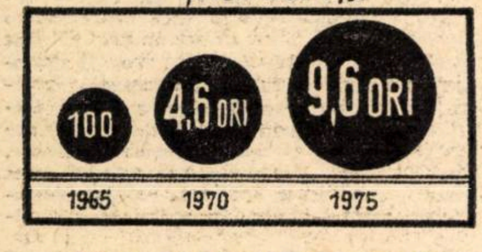

CREȘTEREA PRODUCȚIEI GLOBALE AGRICOLE (%)

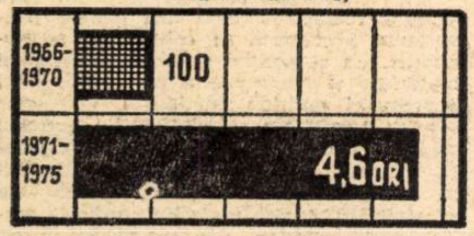

CREȘTEREA EXPORTULUI (%) (PRODUSELE JUD. ARGEȘ SÎNT EXPORTATE ÎN PESTE 50 DE ȚĂRI)

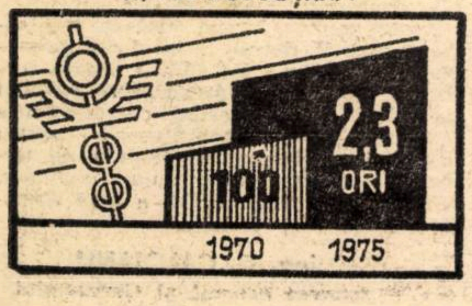

● Expansiunea agro-zootehnică

AGRICULTURA județului a cunoscut și ea în acest pătrar de veac profunde transformări, cu implicații destul de mari în creșterea bazei tehnico-materiale și corespunzător cu aceasta a producțiilor agricole, reușind să-și aducă contribuția la aprovizionarea industriei cu materii prime, a populației cu produse alimentare și chiar să livreze unele produse și la export.

Dotarea unităților agricole cu tractoare și mașini agricole, încorporarea în sol a unor importante cantități de îngrășăminte, au sporit simțitor gradul de mecanizare și chimizare al agriculturii. Cît de mult a sporit mecanizarea în această ramură ne-o arată suprafața medie de teren arabil ce revine la un tractor care în prezent este de numai 72 hectare, față de 384 hectare în 1960.

Prin lucrările funciare ce s-au realizat în județ, s-a reușit să se redea circuitului agricol importante suprafețe care în trecut erau supuse inundațiilor, erodărilor, iar altele stăteau nefolosite din cauza băltirilor, mlaștinirilor etc. Acest lucru este reliefat de faptul că suprafața agricolă a crescut în 1971 cu aproape 12% față de 1950; s-au redus terenurile neproductive care în 1960 reprezentau 12,9% din totalul suprafeței județului, la 6,5% în 1971; au fost, de asemenea, irigate pînă în 1972 peste 8100 hectare față de numai 300 ha în 1950.

Producția totală de cereale a fost în anul 1972 mai mare cu 86,4% decît în anul 1960; producția medie la hectar la grîu a crescut cu 151,5% în 1972 comparativ cu 1950, iar cea de porumb cu 101.3%.

Creșterea preocupării organelor locale de partid pentru dezvoltarea zootehniei în județ, mergînd în special pe construirea unor complexe moderne de creștere și îngrășare a animalelor, atît în sectorul de stat cît și în CAP, stimularea gospodăriilor individuale din zona de munte și deal în creșterea animalelor, precum și asigurarea unei baze furajere corespunzătoare, au făcut ca efectivele de animale să sporească. Față de anul 1962, în 1972 a crescut numărul bovinelor cu 16 923 capete, al porcinelor cu 39 936 capete, iar al păsărilor cu 229 014 capete. De altfel, în ce privește numărul bovinelor ce revin la 100 ha teren, la începutul anului 1972 județul Argeș deținea locul 1 pe țară cu 54,3 bovine față de 39,1 bovine media pe țară.

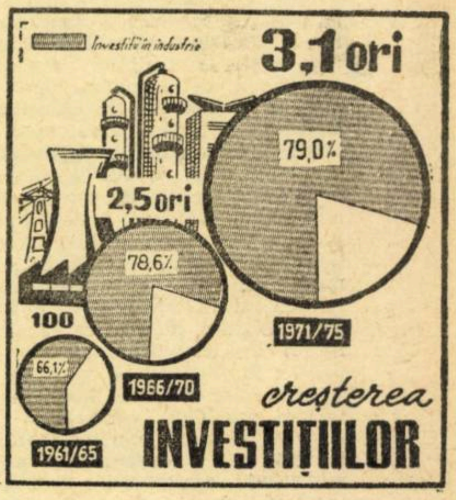

● „Racordat" la fluxul schimburilor internaționale

DEZVOLTAREA industrială, diversificarea producției și creșterea calității produselor, au creat posibilități largi de participare a județului la schimburile comerciale externe. Dacă în urmă cu 25 ani, practic, se exportau numai produse agroalimentare și unele semifabricate din lemn, în prezent întreprinderile argeșene exportă în peste 50 de țări produse cu un înalt grad de prelucrare, autoturisme de teren și oraș, motoare electrice, produse petrochimice, produse finite din lemn, mobilă, plăci fibrolemnoase, placaje, diverse articole ale industriei ușoare, produse de artizanat etc. În prezent, în volumul total al exportului, 60% îl reprezintă produsele industriei constructoare de mașini și chimice.

Datorită calității superioare, a performanțelor realizate în exploatare, produsele industriei argeșene se bucură de tot mai mare apreciere pe piețele externe, concurînd cu produse ale unor state cu o bogată experiență și tradiție. Edificator în acest sens este rezultatul testelor organizate în 1972 de revista vest-germană „Hobby" în condiții de teren deosebit de vitrege, cu 6 automobile tot-teren (Range Rover, Landrover, Nissan Patrol, ARO M-461-C, Wolkswagen 181 și Citroen Mehari), unde mașina românească ARO a fost în fruntea performanțelor.

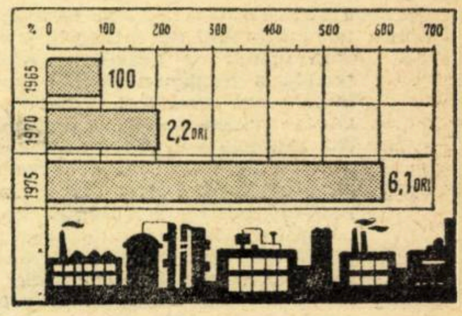

Creșterea producției globale industriale, pe ansamblul județului

● Pentru OM

PREOCUPAREA și grija permanentă a conducerii partidului și statului nostru pentru crearea unor condiții tot mai bune de viață celor ce muncesec, este exprimată pe meleagurile argeșene în cîteva cifre edificatoare. Dezvoltarea și modernizarea rețelei comerciale și turistice, au permis desfacerea în 1972 a unui volum de mărfuri către populație de 12 ori mai mare decît în 1950 (mărfuri alimentare de 15 ori, nealimentare de 11 ori și alimentație publică de 22 ori). Cele mai mari creșteri le-au cunoscut produsele industriale și de folosință îndelungată: frigidere, mașini de spălat rufe, mașini de cusut, televizoare, aparate de radio, mobilă.

În perioada 1960—1972 au fost construite din fondurile statului peste 22 000 apartamente, iar populația din fonduri proprii și-a construit aproape 32 000 case. Dacă în anul 1948 populația orășenească reprezenta numai 12,6% din totalul pe județ, în prezent ponderea acesteia a ajuns la 32%

În ultimii 12 ani numărul salariaților a crescut cu 88 000, din care 42 000 în industrie și 22 000 în construcții.

Creșterea numărului de salariați s-a realizat îndeosebi pe seama reducerii populației ocupate în agricultură, ca urmare a creșterii gradului de mecanizare a principalelor lucrări. De altfel, numai în perioada 1966—1972 ponderea populației ocupată în agricultură a scăzut de la 60,3% la 44,9%, iar în industrie și construcții a crescut de la 24,9% la 37,4%.

O dezvoltare importantă a cunoscut învățămîntul, cultura și arta. S-a îmbunătățit mult baza materială și asigurarea cu cadre didactice. Astfel, în județ avem 525 școli și licee de cultură generală, 14 școli profesionale, 6 școli tehnice și de specialitate, 5 școli de maiștri, 11 licee de specialitate, Institutul pedagogic și Institutul de subingineri. În prezent, în rețeaua de învățămînt sînt cuprinși peste 85.000 elevi în învățămîntul de cultură generală, 88.000 elevi în învățămîntul profesional, 5500 elevi în liceele de specialitate și peste 110 studenți.

PE FUNDAMENTUL trainic al marilor realizări obținute de argeșeni, se conturează altele, care vor conferi județului afirmarea definitivă a unei regiuni multilateral dezvoltată, cu o industrie puternică, urmată consecvent și de amplificarea activității în celelalte ramuri economico-sociale. Nivelele la care vom ajunge în anul 1975, din punct de vedere industrial, plasează Argeșul pe locul 3 în ierarhia județelor țării noastre, cu o contribuție însemnată la circuitul intern și extern al valorilor materiale.

● Pentru dezvoltarea economică și social-culturală a județului sînt alocate din fondurile centralizate ale statului, cu peste 30% mai mult decît în cincinalul trecut. Aceste fonduri vor asigura darea în funcțiune a peste 110 capacități și obiective nominalizate prin plan îndeosebi în construcția de mașini, chimie, energie electrică, materiale de construcții, agricultură, lucrări tehnico-edilitare și social-culturale.

● Ritmul de creștere a producției industriale în actualul cincinal, este de 19%, superior celui prevăzut pe țară de 11—12%.

● Ritmuri înalte de creștere sînt prevăzute în continuare pentru toate ramurile industriale avînd prioritate acelea care au o importanță deosebită pentru economia națională. Iată cum se prezintă perspectiva dezvoltării principalelor ramuri industriale din județ în actualul cincinal:

În agricultură, producția globală prevăzută a se realiza în medie pe un an, în perioada 1971—1975 este superioară cu 46,5% celei realizate în cincinalul trecut. Producția vegetală crește față de aceeași perioadă cu 44% iar producția animală cu 48%.

● Sînt prevăzute creșteri substanțiale la toate produsele din ramura vegetală și animală, care vor asigura nevoile con-

Ing. Simion BRĂTESCU
secretar al Comitetului județean Argeș al P.C.R.

(Continuare în pag. 14

Ramura	Ritmul mediu anual de creștere în 1971—1975	Creștere % 1975 față de		Pondere în prod. globală a județului în 1975 %
		1965	1970	
Energia electrică și termică	15,5	9,3 ori	2 ori	2,1
Industria combustibilului	20,8	6,6 ori	2,6 ori	13,5
Industria chimică	32,0	185 ori	4,0 ori	23,0
Industria constr. de mașini	27,8	10 ori	3,3 ori	35,0
Industria ușoară	15,5	4,9 ori	2,0 ori	11,0
Industria alimentară	15,6	2,0 ori	75%	7,0

IAŞI

CEA DE-A XXV-a ANIVERSARE a proclamării Republicii găseşte judeţul Iaşi, aceste locuri moldave — asemenea întregii ţări — în plin proces de rapidă şi multilaterală dezvoltare. Confirmare grăitoare a înfăptuirii politicii ştiinţifice a partidului de industrializare socialistă, de repartizare judicioasă a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării, judeţul Iaşi a cunoscut, an de an, profunde transformări care i-au conferit noi şi viguroase valenţe, adăugîndu-i, la caracteristicile sale de leagăn al ştiinţei şi culturii naţionale, atributele dinamice ale industrializării, cu puternice reflectări pe toate planurile vieţii sociale.

REALIZĂRILE de pînă acum, realizările din anii Republicii, atestă cu vigoare justeţea politicii marxist-leniniste promovate de partid, elaborată pe baza aplicării legilor generale ale construcţiei socialiste, a analizării condiţiilor şi necesităţilor concrete ale dezvoltării ţării noastre. În acelaşi timp, ele ne oferă certitudinea înfăptuirilor viitoare, magistral prefigurate în documentele adoptate de cele mai înalte forumuri ale comuniştilor — Congresul al X-lea şi Conferinţa Naţională a partidului.

Integrat organic în procesul naţional al industrializării, judeţul nostru înregistrează mereu noi paşi înainte. La Iaşi au apărut şi continuă să apară mereu alte şi alte unităţi industriale, conferind noi atribute întregii vieţi economico-sociale. Solid argument al evoluţiei socialiste, judeţul Iaşi în care lucrează peste 40.000 de muncitori, în 43 de întreprinderi, adăposteşte astăzi industrii esenţiale pentru economia ţării : construcţii de maşini, metalurgie, chimie, textilă, alimentară etc.

Citeva cifre şi comparaţii sînt grăitoare în acest sens. La sfîrşitul anului 1970, producţia industrială globală a judeţului a fost de peste 25 ori mai mare faţă de 1950. În cursul deceniului 1960—1970 industria şi construcţiile judeţului nostru şi-au sporit de peste 2,3 ori numărul salariaţilor, transporturile — de aproape 1,6 ori, circulaţia mărfurilor şi activitatea ştiinţifică — de peste 1,3 ori.

După potenţialul material concretizat, în principal, în fonduri fixe judeţul Iaşi deţinea în 1971 o pondere de 2% din fondurile fixe industriale ale ţării. Tot în acest an, judeţul Iaşi a beneficiat de 2,3% din volumul investiţiilor. Pe această bază judeţul Iaşi contribuia în 1971 cu 2,7% la producţia industrială a ţării. În anul 1970, judeţul nostru furniza 85,4% din producţia de antibiotice, peste 70% din producţia de ţevi sudate din oţel, 18,6% din cea de ţevi din oţel, 16,6% din uleiul vegetal comestibil, 13,6% din producţia de fibre şi fire chimice realizată în întreaga ţară şi importante cantităţi de alte produse industriale.

Din cele 43 unităţi industriale existente, mai mult de jumătate sint nou construite, iar altele au fost modernizate şi reutilate. Dezvoltarea, diversificarea şi modernizarea industriei — proces caracteristic economiei noastre socialiste — au determinat apariţia unor noi semne convenţionale pe harta economică a judeţului, reprezentînd ramurile care au îmbogăţit peisajul industrial al Iaşului : construcţiile de maşini — reprezentate prin utilajele pentru construcţii rutiere ; metalurgia feroasă — reprezentată de producţia ţevilor sudate şi a profilelor din oţel ; industria chimică — prin producţia de antibiotice, prelucrate din mase plastice şi fibre sintetice ; industrializarea lemnului ; prin noi subramuri ale industriei uşoare — ţesăturile tip mătase, fire pieptănate — iar în industria alimentară — prin ulei, margarină, paste făinoase, etc.

La Iaşi, chimia a devenit o industrie reprezentativă, cu o evoluţie rapidă şi spectaculoasă. Ponderea ei în producţia globală a ramurii este astăzi de 8,2%, faţă de 4,4% în 1965. Uzina de fibre sintetice, Fabrica de antibiotice, Uzina de prelucrare a maselor plastice sînt trei viguroşi pioni ai chimiei româneşti. În aceste trei mari unităţi ieşene lucrează astăzi aproape 7 000 de salariaţi, faţă de 1 327 în 1960, producţia realizată, raportată la aceeaşi perioadă, fiind acum de 24 de ori mai mare. În prezent se produc 250 de sortimente de mase plastice, faţă de numai 2 în 1963, aproape 90% din producţia de antibiotice a întregii ţări. Uzina de fibre sintetice, de pildă, realiza singură, în 1971, întreaga producţie globală industrială a judeţului din 1938, iar în 1975 producţia ei se va tripla. Sînt date care atestă aportul substanţial al chimiei ieşene la procesul de creare a venitului naţional.

Numai în cincinalul trecut, ponderea metalurgiei ieşene — aproape inexistentă acum 15 ani— în producţia globală industrială a acestei ramuri a sporit de la 2,5 la 3,7%, ţevile şi profilele produse aici, în peste 1.100 de tipodimensiuni, cîştigîndu-şi o binemeritată reputaţie pe piaţa internă şi externă. Produsele Uzinei metalurgice din Iaşi pot fi astăzi întîlnite în aproape 30 de ţări.

O continuă dezvoltare a cunoscut în anii Republicii şi oraşul Paşcani. Bătrîna urbe, a cărei existenţă se lega, odinioară, de vechile ateliere de reparaţii are astăzi o modernă Uzină mecanică de material rulant, iar în curînd se va conecta în circuitul economic o fabrică de tricotaje şi perdele. Întreprinderi ca „Ţesătura", „Victoria", „Moldova", Fabrica de confecţii şi altele au devenit bine cunoscute, ele făcînd ca Iaşul să aibă o contribuţie însemnată la producţia textilă şi de confecţii a ţării.

În producţia globală industrială a judeţului, 23,2% revine industriei alimentare, reprezentată de mari întreprinderi ca Fabrica de uleiuri vegetale „Unirea", Complexul industrial de morărit şi panificaţie, Întreprinderea pentru industria laptelui ş.a.

● Noi infuzii de vigoare

CE VOR ÎNSEMNA anii cincinalului actual pentru economia judeţului Iaşi ? Dezvoltarea şi modernizarea, perfecţionarea şi sporirea eficienţei întregii activităţi desfăşurate, creşterea aportului economiei ieşene în procesul de creare a venitului naţional. În aceşti ani se vor construi noi obiective, iar cele existente îşi vor mări substanţial capacitatea. Şi, ca un corolar, în 1975 producţia industrială a judeţului nostru va fi de peste două ori mai mare, faţă de anul 1970. Chimia, care s-a ancorat puternic pe meleagurile ieşene, va beneficia din plin de noi investiţii, va fi în continuare unul din viguroşii pioni ai industriei chimice româneşti. De pildă, Uzina de fibre sintetice va avea la sfîrşitul cincinalului, faţă de 1970, o capacitate de 4 ori mai mare, iar Uzina de prelucrare a maselor plastice şi Fabrica de antibiotice îşi vor dubla actuala producţie. O asemănătoare metamorfoză de înnobilare va cunoaşte şi Uzina metalurgică. În concertul industrial al judeţului la Paşcani vor continua lucrările de dezvoltare şi modernizare a Uzinei mecanice de material rulant, a cărei capacitate va fi în 1975 cu 35% mai mare decît în 1970, iar Fabrica de tricotaje şi perdele se va conecta în circuitul economic. De asemenea, se vor continua intens lucrările la Întreprinderea de prefabricate din beton, care va intra în funcţiune în anii acestui cincinal, la Întreprinderea de produse ceramice şi la Uzina de utilaje, piese de schimb şi reparaţii pentru industria materialelor de construcţii. „Nicolina" va primi în continuare infuzii de vigoare prin vastele lucrări de reprofilare, dezvoltare şi modernizare.

De asemenea, în industria uşoară, vor spori capacităţile de producţie.

● Agricultura — pe coordonatele modernizării

UN DRUM ASCENDENT a parcurs şi agricultura judeţului Iaşi. Cu 25 de ani în urmă, rar putea fi văzut un tractor pe ogoarele judeţului nostru. Acum, numai agricultura cooperatistă are la dispoziţie un parc de 2 544 de tractoare şi o variată gamă de maşini agricole. Pe un tractor fizic revine în prezent o încărcătură de numai 96 de hectare arabile pentru cultura mare faţă de 106 hectare la începutul cincinalului actual.

Astăzi, pe mecanizatori îi găsim la lucru alături de ţăranii cooperatori nu numai în cîmp la arat şi semănat, la prăşit şi recoltat, la efectuarea lucrărilor de prevenire şi combatere a dăunătorilor, la lucrările antierozionale, ci şi în grădinile de legume, în vii şi livezi. Viile şi livezile, în majoritatea lor înfiinţate în anii de după încheierea cooperativizării agriculturii, reprezintă o adevărată bogăţie a judeţului, ele ocupînd o suprafaţă de circa 25 000 de hectare.

Contemporană cu mecanizarea este şi chimizarea agriculturii, precum şi introducerea în cultură a soiurilor de seminţe de mare producţie. Cantităţile de îngrăşăminte chimice pe care le primesc unităţile din judeţul nostru este de ordinul zecilor de mii de tone şi semnificativ este că acestea sporesc an de an. În toamna lui 1972 cooperativele agricole au asigurat fertilizarea tuturor suprafeţelor însămînţate cu grîu.

Rezultatele tot mai bune obţinute în agricultură sînt o confirmare a justeţei politicii partidului nostru, de sprijinire permanentă a acestui sector al economiei naţionale. În ultimii ani, conducerea partidului nostru a luat măsuri pentru îmbunătăţirea continuă a organizării, planificării şi conducerii agriculturii, cît şi a formelor de retribuire. Toate acestea au condus la sporirea necontenită a producţiei agricole. Anul 1972 este anul cu cele mai bogate recolte cunoscute pe meleagurile ieşene. Iată cîteva exemple. La porumb, bunăoară, s-a obţinut o producţie medie la hectar de peste 2.750 de kg, iar la sfecla de zahăr de peste 23 de tone.

Sporesc în fiecare an suprafeţele irigate, se desfăşoară mari lucrări de combatere a eroziunii solului. În prezent, agricultura cooperatistă dispune de sisteme de irigaţie în suprafaţă totală de circa 13 300 de hectare. Majoritatea cooperativelor agricole din luncile Prutului, Siretului şi Moldovei dispun de sisteme de irigaţii. Toate terenurile destinate culturilor legumicole sînt irigate. În următorii ani ai cincinalului vor fi amenajate alte însemnate suprafeţe în zonele amintite. De asemenea, vor fi construite unele baraje pentru reţinerea viiturilor. Lacurile de acumulare respective vor servi şi pentru irigarea culturilor. Capacitatea de reţinere a bazinului de la Tansa-Belceşti, aflat în construcţie, este de circa 27 milioane de m.c. de apă. Cooperativele agricole cu pămînturile în jurul acestuia vor putea iriga circa 2 300 de hectare. Pînă în anul 1980 sînt prevăzute a se extinde lucrările de combatere a eroziunii solului pe încă 70 000 de hectare, irigaţiile pe circa 40 000 de hectare, precum şi noi bazine de acumulare cu o capacitate de reţinere de circa 70 de milioane de m.c.

O dezvoltare continuă cunoaşte şi creşterea animalelor. Au fost înfiinţate un complex pentru creşterea porcilor şi unul pentru creşterea păsărilor în agricultura de stat, un complex pentru îngrăşarea mieilor, unul pentru creşterea porcilor şi unul pentru creşterea păsărilor, o îngrăşătorie de taurine, precum şi două ferme moderne pentru creşterea vacilor de lapte în sectorul agriculturii cooperatiste prin contribuţia bănească a numeroase cooperative agricole din judeţ. Un accent deosebit s-a pus şi se pune în continuare pe creşterea animalelor în sistem gospodăresc în toate cooperativele agricole, precum şi acasă, la membrii cooperatori.

În felul acesta contribuţia judeţului nostru la fondul de stat va spori în acest cincinal, la produsele zootehnice, într-o proporţie considerabilă. Paralel cu sporirea efectivelor şi preocuparea pentru ameliorarea raselor se depun eforturi pentru ridicarea productivităţii animalelor. În agricultura de stat se obţine în prezent o producţie de circa 4 000 de litri de lapte în medie pe vacă furajată, iar în numeroase cooperative agricole producţii de peste 2 000 de lit de lapte.

● Pe făgaşul celor mai bune tradiţii

ÎN ANII socialismului, au avut loc schimbări radicale şi din punct de vedere al ridicării nivelului de viaţă al populaţiei.

Veniturile în creştere ale populaţiei au determinat sporirea corespunzătoare a volumului desfacerilor de mărfuri în mediul urban şi rural. În timp ce în 1950 s-au vîndut populaţiei mărfuri în valoare de 283 milioane lei, în anul 1972 această cifră a ajuns la ordinul a cîtorva miliarde de de lei. În cincinalul 1966—1970, populaţia judeţului Iaşi a cumpărat 24 556 televizoare, 16 535 frigidere, 13 587 aragaze, 8080 maşini de spălat rufe. Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul pe cap de locuitor a fost în 1970 cu 30,7% mai mare decît în 1965. Aproape 300 milioane lei au fost investiţi în cincinalul 1966—1970 pentru dezvoltarea gospodăriei comunale din judeţul Iaşi. S-au realizat lucrări de canalizări, instalaţii pentru captarea şi aducţiunea apei, s-au efectuat pavări, reparaţii străzi etc. În localităţile din judeţul nostru s-au construit — în perioada 1966—1970 — 11 568 de apartamente din fondurile statului sau din credite acordate de stat şi 9 657 de locuinţe construite din fondurile proprii ale populaţiei. Avînd un nivel de trai în continuă creştere, populaţia din satele judeţului şi-a construit, în ultimul cincinal, 9 739 de case. Au fost electrificate aproape toate satele judeţului

Străvechi şi renumit centru cultural, Iaşul a cunoscut în anii socialismului o ascendenţă impresionantă, dobîndind valenţe spirituale în concordanţă cu imperativele vieţii moderne pe care o făurim şi o trăim, imperative elaborate de Conferinţa Naţională a partidului şi îmbrăţişate cu hotărîre şi pasiune creatoare de toţi oamenii muncii din judeţul nostru.

Iaşul este oraşul învăţămîntului, oraşul cu cea mai veche universitate din ţară. Iaşul este oraşul cu peste 24 000 de studenţi şi 2 000 de cadre didactice care pre-

Petre MĂLCOMETE
Secretar al Comitetului judeţean Iaşi al P.C.R.

(Continuare în pag. 14)

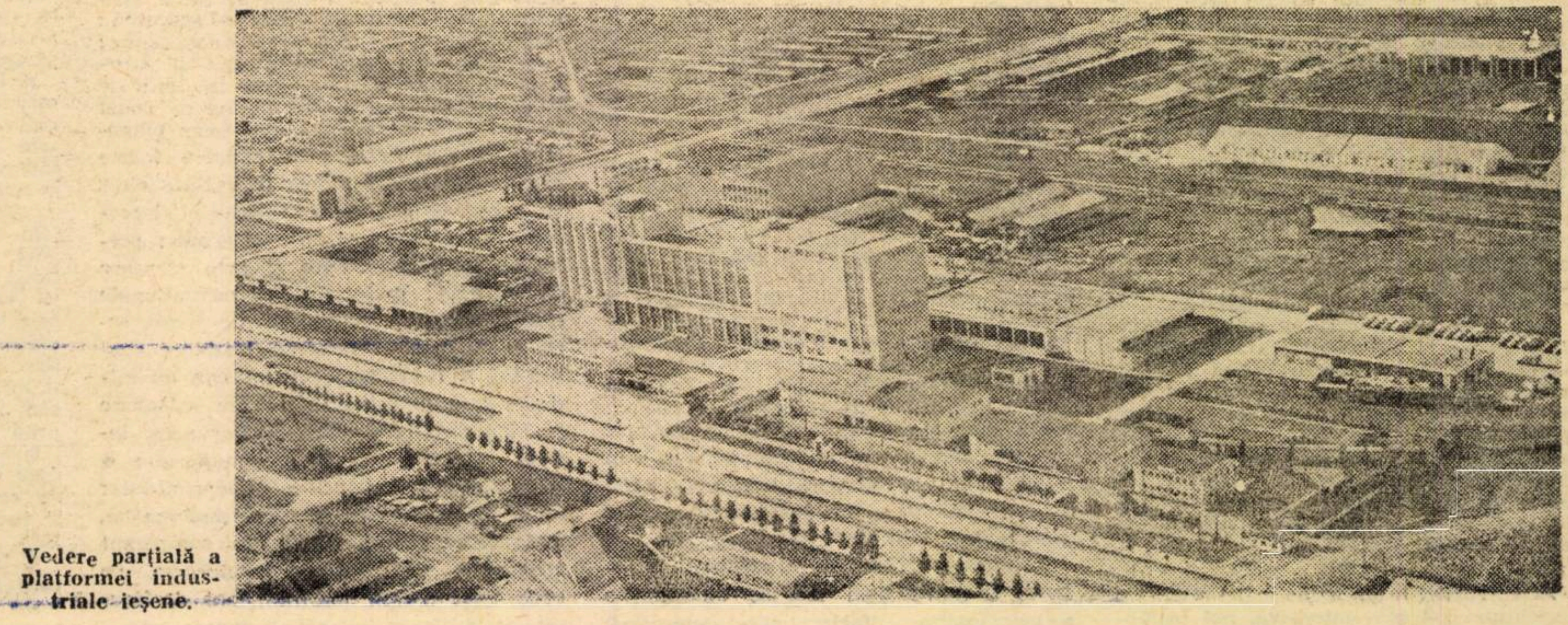

Vedere parţială a platformei industriale ieşene.

ARGEȘ

(Urmare din pag. 12)

sumului productiv și individual. La principalele produse creșterile sînt următoarele :

Produsul	creșteri — % anul 1975	
	1965	1970
grîu + secară	59	164
porumb	240	153
cartofi	140	90
legume de cîmp	240	170
fructe	39	75
carne	102	68

● Efectivele de animale vor crește la toate speciile ca urmare a creării unor condiții mai bune de creștere și dezvoltării bazei furajere. Creșterile ce se vor înregistra în 1975 față de anii finali ai ultimelor două cincinale (1965 și respectiv 1970) se prezintă astfel (în procente) :

bovine	20	25
porcine	35	50
ovine	20	21

● Și pe plan extern, județul se va afirma mai mult prin livrarea unor produse la export, cu un înalt grad de prelucrare și la parametri tehnico-economici competitivi. Exportul în 1975 va fi mai mare de 2,3 ori decît ceea ce s-a livrat în 1970.

În actualul cincinal, nivelul de viață al locuitorilor din județ va crește simțitor. Prin comerțul de stat vor beneficia de un volum sporit de mărfuri care în 1975 va fi de 2,4 ori mai mare decît vînzările din 1965 și cu 52% mai mare decît nivelul din 1970 ; vor fi construite 15 000 apartamente ; se vor electrifica ultimele 100 sate din județ, toate acestea și încă alte realizări, avînd menirea să contribuie la crearea unui climat plăcut de petrecere a timpului liber al oamenilor, la asigurarea de condiții mai bune pentru refacerea capacității de muncă, în concluzie, un trai mai bun, mai civilizat.

IAȘI

(Urmare din pag. 13)

dau în învățămîntul superior. Ce dă Iașul universitar țării ? Numai în ultimii doi ani au mers la locurile de muncă din diferite sectoare ale economiei, culturii etc. 8 000 de specialiști, absolvenți ai facultăților din Iași. Asistăm la un amplu proces de modernizare a învățămîntului superior. S-au construit zeci de laboratoare, s-au alocat sume importante pentru dotarea cu material didactic, sudenții au posibilitatea să efectueze în condiții din ce în ce mai bune legături indestructibile între cunoștințele teoretice și practice ; mai mult, unele facultăți produc bunuri materiale destinate consumului. În același timp au crescut și s-au îmbunătățit substanțial condițiile de viață ale tineretului studios ieșean. Copoul este un orășel studențesc, cămine și cantine moderne au apărut în ultimii ani și în cartierul Tudor Vladimirescu, numărul studenților bursieri este în continuă creștere.

Iașul este un oraș al școlilor, deci o pepinieră nesecată de cadre necesare construcției societății socialiste multilateral dezvoltate. Numărul elevilor care învață în școlile de cultură generală, profesionale, licee de specialitate din județ, atinge impresionanta cifră de 150 000. Au cunoscut un avînt deosebit școlile profesionale în care se pregătesc peste 10 000 de elevi. Liceelor existente li se vor adăuga în anul viitor încă două. Școlile de 10 ani au ajuns la 128, practic, cel puțin cîte una în fiecare comună. Există în județ peste 600 de ateliere școlare, cele mai multe construite în ultimii doi ani, iar 90% din localurile liceelor și școlilor profesionale sînt construcții noi. Ca și în învățămîntul superior se depune un efort continuu pentru modernizarea și perfecționarea predării cunoștințelor, a legării lor de practică.

Dar Iașul este și orașul științei. Inteligența ieșeană este cunoscută și materializată în numeroase lucrări de cercetare cu valori deosebite pentru economia țării. O Filială a Academiei Republicii Socialiste România, prestigioase institute de cercetare, dintre care amintim pe cel de chimie macromoleculară „Petru Poni", un valoros corp profesoral universitar lucrează neîncetat, pentru dezvoltarea industriei, a economiei în general, a vieții culturale și sociale din țara noastră.

Iașul este orașul artei și culturii. Există în județ și în municipiu o impresionantă rețea de muzee, o tînără editură, reviste, un studio de radio, teatru, operă, filarmonică, biblioteci, case de cultură. Există în județ 308 cămine culturale, 520 formații artistice de amatori cuprinzînd circa 10 000 de membri, 50 de brigăzi artistice de agitație care prezintă anual mii de spectacole vizionate de numeroși oameni ai muncii.

★

NOI FABRICI, noi uzine, noi șantiere, o agricultură tot mai intensivă, noi locuințe și edificii social-culturale.

Iată, în cuvinte puține, substanța anilor care au trecut și ce vor veni.

conducere și organizare

În dorința de a facilita un schimb util de idei, care să permită evidențierea concepției conducerilor de centrale industriale asupra accelerării dezvoltării acestora, redacția revistei „Viața economică" a invitat directorii generali de centrale industriale și unități asimilate acestora din țară, să participe la o anchetă de opinie, orientată pe următoarele patru întrebări :

1. Care considerați că a fost decizia cea mai importantă, privind viitorul centralei industriale, pe care ați luat-o (în calitate de director general) sau la luarea căreia ați participat (în calitate de președinte al consiliului oamenilor muncii) în anul 1972 ?

2. Care apreciați că vor fi principalele trei probleme (în ordinea importanței) cu care va fi confruntată conducerea centralei dv. în anul 1973 și cum gîndiți să le rezolvați ?

3. Care apreciați că va putea fi ritmul cresterii economice al centralei dv. in următorii 10 ani (ritmul mediu anual de creștere a producției marfă vindută și incasată și rata rentabilității)?

4. Prin ce modalități considerați că va putea fi accelerat ritmul de dezvoltare al centralei dv. (ce schimbări semnificative considerați că vor trebui să intervină in structura producției, in tehnologia de fabricație, in sistemul de conducere și organizare) ?

Începem publicarea răspunsurilor primite, așteptînd, în continuare, opiniile tovarășilor directori generali de centrale care n-au răspuns încă invitației noastre.

ing. Teodor GORCEAG
director general
Centrala industrială de mecanică fină și scule — București

1. Cea mai importantă decizie luată în anul 1972, a fost aceea de a găsi **soluții pentru realizarea planului cincinal 1970—1975 în patru ani și jumătate**, prin folosirea eficientă a mijloacelor de care dispunem și a fondurilor de investiții alocate în acest cincinal. Ne-am propus ca ritmul mediu anual de creștere a producției pe următorii 3 ani să fie 42—45% și, ca în 1975, peste 75% din volumul de producție să fie format din produse noi sau modernizate.

2. În 1973 primele trei probleme majore vor fi : a) **Asigurarea cu forță de muncă calificată** care să țină seama de capacitățile de producție existente și care se vor crea.

Direcții de acțiune : urmărirea realizării integrale a programului de pregătire pe care ni l-am impus ; devansarea pregătirii cu cel puțin 6 luni înainte de termenele de punere în funcțiune stabilite ; intensificarea pregătirii muncitorilor din prima etapă, cu școlarizare și specializare de scurtă durată ; folosirea pe scară mai largă a forței de muncă feminină la operațiuni tehnologice specifice mecanicii fine ; crearea de condiții sociale îmbunătățite la obiectivele la care sînt prevăzute dezvoltări astfel încît să putem stimula stabilitatea cadrelor pe lîngă aceste obiective. b) **Asimilarea de noi produse și modernizarea celor existente**. Căi de rezolvare : dezvoltarea, în continuare, a centrului de cercetare și proiectare de pe lîngă centrală, paralel cu dezvoltarea activității de concepție din uzine ; apropierea activității de cercetare și proiectare de problemele majore ale programului de asimilări și modernizări a produselor și tehnologiilor ; finalizarea cercetării și proiectării într-un timp cu 40% mai redus față de perioadele anterioare, dotînd toate filialele centrului de cercetare și proiectare cu ateliere proprii de prototipuri și experimentări tehnologice specifice ; folosirea intensivă a sculăriilor uzinale pentru reducerea duratei de pregătire a fabricației ;

c) **Reprofilarea și specializarea întreprinderilor care să țină seama de perspectiva ce ne-o impunem pentru cincinalul 1975—1980**. Curînd va fi definitivat, studiul de profil și prognoză pentru următorii 5—10 ani, prin care urmărim : stabilirea profilului centralei în concordanță cu celelalte ramuri sau subramuri cu activitate industrială ; profilarea și specializarea întreprinderilor în funcție de destinația produsului, dar mai ales de criteriul tehnologiilor înrudite ; reducerea tipodimensiunilor de produse care se execută în aceeași unitate prin organizarea de întreprinderi sau secții specializate, fie pe grupe de produse, fie pe anumite tehnologii.

3. Răspunsul direct la această întrebare, înaintea unei analize amănunțite a principalilor factori care determină ritmul creșterii economice, ar putea fi, în mare, următorul : **ritmul mediu anual de creștere a producției marfă vîndută și încasată** se apreciază că va fi foarte ridicat, atingînd între **18% pentru principalele categorii de AMC** și, în general, **peste 20% pentru principalele categorii de scule**, cu o dezvoltare de salt a producției centralizate de **dispozitive, ștanțe și matrițe**, care, cel puțin în perioada primilor cinci ani va trebui să fie **de 30—40%**. Rata rentabilității, considerată la producția de bază, apreciem că va atinge în medie un ritm de creștere ridicat, depășind valoarea de 10% pe care ne-am propus s-o realizăm chiar pe anul în curs. De remarcat că beneficiul actual de 30% la activitatea de bază situează centrala noastră pe o poziție ridicată din punct de vedere economic. Ritmul de dezvoltare va putea fi accelerat prin adîncirea premiselor care stau la baza prevederilor de dezvoltare schițate la punctul următor.

4. Prevederile de dezvoltare ale CIMFS în următorii 10 ani, urmăresc concomitent, două obiective :

a) **Dezvoltarea capacităților de producție**, practic pînă la nivelul acoperirii necesarului intern (de menționat că varietatea foarte mare de produse și dispersia tipo-dimensională largă nu vor permite însușirea exhaustivă a tuturor gamelor de produse) ;

b) **Raționalizarea sub toate aspectele a întregului ansamblu de activități al tuturor unităților centralei** (problemă tehnico-economică complexă, în permanentă evoluție, cu implicații în structura producției, optimizarea constructivă și funcțională a produselor, modernizarea tehnologiilor, dimensionarea economică optimă a întreprinderilor, organizarea sistemului de conducere).

Atingerea acestor obiective, dacă ținem seama că trebuie s-o efectuăm practic prin dublarea numărului unităților productivitate, concomitent cu creșterea de peste două ori a capacităților existente, o putem considera pe drept cuvînt o sarcină îndrăzneață pentru a cărei realizare ne-am propus :

● profilarea întreprinderilor pe produse din familii apropiate în serii economice de fabricație care să permită : tipizarea avansată a componenților ; executarea reperelor pe mașini și agregate automatizate așezate în linii de flux ; asamblarea și verificarea pe benzi de montaj ; ● introducerea unor tehnologii cu prelucrări prin așchiere foarte productive (diamantate, prereglate etc.), cu gruparea pe profile și dimensiuni prelucrabile prin tehnologii de grupe ; prelucrări prin deformare și prin ștanțare de precizie ; prelucrări neconvenționale electroerozive ; tehnologii de mare serie și de masă (extrudare, laminare continuă) ; ● modificări constructive cu miniaturizări și principii noi de măsurare și măsurări specializate (ultrasunete, lasere, telemăsurare, afișaj numeric) ; ● dimensionarea optimă a întreprinderilor pe baza rezultatelor analizei amănunțite, a funcțiilor de producție în complexul economiei naționale ; ● conducerea pe baza unui sistem informațional desfășurat pe mijloace de calcul mecanizate.

Iosif STEINBACH
director general
Centrala industriei confecțiilor — București

1. **Decizia cea mai importantă** pe care am adoptat-o în Consiliul oamenilor muncii din Centrala industriei confecțiilor București s-a referit la **ridicarea celor 14 întreprinderi care au intrat în componența centralei, la nivelul întreprinderilor fruntașe, extinderea în acest sens a experienței dobîndite de F.C.T.B. în organizarea producției și a muncii, în modernizarea tehnologiilor de fabricație.** Astfel, au fost reproiectate toate întreprinderile de confecții prin participarea largă a colectivelor de specialiști din centrală și fabrici, fapt ce va conduce la asigurarea realizării unei producții suplimentare în acest cincinal de 9 miliarde lei. Paralel am luat măsuri pentru dezvoltarea la un nivel superior a producției la F.C.T.B. (cea mai mare întreprindere a centralei) pe linia utilizării mai raționale a spațiului industrial, a forței de muncă și utilajelor, modernizării producției.

2. Consider că în anul 1973 atenția noastră trebuie concentrată în următoarele direcții :

a. **Modernizarea și unificarea tehnologiilor de fabricație** în toate întreprinderile centralei. În acest scop în trimestrul IV.1972, ca rod al unor studii desfășurate de specialiștii din F.C.T.B. s-a și trecut la reorganizarea fluxului tehnologic în toate secțiile de fabricație, introducîndu-se noi procedee de lucru ca : extinderea procedeului de termocolare înlocuind metodele tradiționale de coasere ; croire de precizie a detaliilor îmbrăcămintei, eliminînd o serie de operații de rihtuire manuală din fluxul de fabricație, prefabricarea centralizată a detaliilor la principalele produse în proporție de cca. 60—70%, introducerea unui sistem de transport interfazic suspendat, care, ușurează munca eliminînd totodată numeroase mînuiri din procesul de execuție etc. Aceste modernizări vor asigura numai la F.C.T.B. creșterea productivității fizice cu cca. 40%.

b. Al doilea obiectiv pe care-l avem în vedere este **specializarea întreprinderilor centralei pe anumite grupe de produse**. Aceasta va asigura o continuitate mai mare în producție, o mai rațională folosire a utilajelor și a forței de muncă, o calificare mai bună a lucrătorilor și, în ultimă instanță, un randament sporit și o gamă mai variată de produse

c. Consider că toate succesele noastre depind de oameni, de **pregătirea lor profesională**, de dragostea lor pentru meserie, pentru fabrică. De aceea, un obiectiv de bază al activității noastre este **ridicarea calificării lucrătorilor centralei și calificarea de noi cadre.** În acest scop am organizat o școală-fabrică, la început în București, unde asigurăm cu cele mai moderne metode, calificarea accelerată a 600 de lucrători. Astfel am redus pregătirea profesională de la doi ani, la **6 luni**, cu rezultate practice mult mai bune în ce privește cunoștințele profesionale necesare activității unui muncitor industrial.

Paralel, organizăm ridicarea calificării tuturor lucrătorilor care nu-și realizează în cele mai bune condiții normele de producție, asigurînd în acest scop un program special.

d. Deși redacția a limitat la trei numărul principalelor preocupări, aș dori să mai adaug o a patra direcție de activitate a centralei. Este vorba de **îmbunătățirea tehnoprezentării produselor noastre**, de modernizarea aspectului lor comercial, **pentru a fi în pas cu exigențele crescute pe piața internă și la export**. Noi am organizat în acest sens o largă acțiune care s-a finalizat cu soluții valoroase de îmbunătățire a ambalajelor, a etichetării produselor, creîndu-se ambalaje variate, atractive, specifice fiecărui produs. Aceste ambalaje au și început să fie produse, pentru o parte din ele creîndu-se o bază proprie de producție în centrala noastră.

3. Măsurile pe care le avem în vedere vor conduce la un **ritm mediu anual de creștere a producției marfă vîndută și încasată pe centrala noastră de circa 15%**.

4. În privința **schimbărilor în structura producției,** avem prevăzută dezvoltarea considerabilă a producției de confecții din tricot. În viitorii ani ai cinci-

CENTRALA INDUSTRIALĂ ŞI ACCELERAREA CREŞTERII ECONOMICE

Cum gîndesc directorii generali

←

nalului, începînd cu anul 1973, vom crea o bază proprie pentru producerea a 3.000.000 mp. de stofe tricotate, destinate confecţionării costumelor pentru bărbaţi şi produselor de modă pentru femei, aceste produse fiind mult solicitate pe piaţa internă şi la export. Vom utiliza în mai mare măsură firele chimice, în special firele din poliester texturat, ceea ce corespunde şi tendinţei existente pe plan mondial.

De relevat faptul că, prin forţele noastre proprii, am reuşit să diversificăm sortimentul producţiei, creind o nouă capacitate de producţie, prin conceperea şi construirea la F.C.T.B. a maşinilor „Paserom", distinse de curînd cu medalia de aur la Salonul Internaţional de invenţii de la Geneva.

Deoarece productia întreprinderilor noastre se bazează în primul rînd pe elemente de modă, considerăm că **factorul determinant al accelerării ritmului de dezvoltare al centralei îl constituie**, pe lîngă problemele de perfecţionare a tehnologiei de fabricaţie şi sistemului de conducere şi organizare, **ridicarea permanentă a nivelului de creaţie tehnico-artistică al produselor.**

În modernizarea sistemului de conducere avem în vedere **perfecţionarea sistemului informaţional al centralei, trecînd din anul 1974 la prelucrarea automată a datelor pe calculatorul electronic** cu care va fi dotat Centrul nostru de calcul. Au şi fost pregătite proiectele necesare în acest scop, printre care şi un **„Tablou de bord al conducerii"** care va asigura informarea curentă a cadrelor cu toate elementele utile luării unor decizii calitative, operative, în interesul bunei desfăşurări a productiei.

d) **Lărgirea debuşeurilor pe piaţa externă,** aceasta prin modernizarea produselor noastre tradiţionale cît şi prin diversificarea lor, astfel încît ele să satisfacă o cît mai largă gamă de necesităţi şi pretenţii ale beneficiarilor.

3. Ritmul mediu anual de creştere a producţiei marfă vîndută şi încasată în următorii 10 ani se apreciază la 21—22%, iar pentru rata rentabilităţii la 25%.

4. **Căile principale prin care ne-am propus să accelerăm ritmul de dezvoltare al grupului nostru de uzine sînt următoarele :**

a) **Generalizarea lucrului la schimbul II şi extinderea sa la schimbul III**, astfel ca să se atingă un coeficient de schimburi de 2,5, iar pentru utilajele de bază un indice de utilizare extensivă de 86%. b) **Creşterea productivităţii muncii** pe seama factorilor prezenţi la pct. 2. a. c) Privind structura fabricaţiei, pe viitor, vom adînci **specializarea tehnologică** atît între unităţile grupului cît şi în cadrul acestora din urmă. De asemenea, avem în vedere **creşterea ponderii fabricaţiei de serie.** d) Pe linia organizării mai bune a sistemului de conducere, am prevăzut **raţionalizarea sistemului de evidenţă şi extinderea actualelor aplicaţii de prelucrare automată a datelor la întreaga unitate**, astfel ca **în anii 1976—1977 să se treacă la un sistem integrat de conducere a fabricaţiei cu ajutorul calculatorului electronic.**

---

ing. Alexandru ROŞU

director general
— Grupul de uzine „23 August —
Bucureşti

---

1. **Decizia cea mai importantă pe care am luat-o în anul 1972** privind viitorul grupului, **a fost stabilirea structurii programului de producţie pînă în anul 1977,** materializată în studiul tehnico-economic de dezvoltare a unităţii noastre. Programul de fabricaţie stabilit pînă la nivelul anului 1977 conturează practic profilul Grupului de Uzine „23 August" şi pentru anii viitori, adică pînă în 1980.

2. **Principalele probleme cu care va fi confruntată conducerea grupului, în anul 1973, sînt :**

a) **Creşterea productivităţii muncii.** Aceasta se va înfăptui prin accelerarea introducerii progresului tehnic în producţie (dotare cu utilaje de înaltă productivitate, modernizarea unor utilaje existente, extinderea utilizării sculelor de înalt randament, aplicarea de tehnologii şi soluţii noi constructive la produsele de bază), creşterea gradului de mecanizare a operaţiilor la care se consumă un volum mare de muncă (la munca manuală şi de montaj), cît şi ridicarea nivelului mediu de calificare prin formele de pregătire organizate în unitatea noastră.

b) **Asigurarea, calificarea şi stabilizarea forţei de muncă,** actualmente deficitară la nivelul Capitalei. Esenţa rezolvării acestei probleme constă în asigurarea de condiţii de locuit. Am prevăzut pentru anul 1973 construirea a două cămine muncitoreşti, fiecare cu o capacitate de 250—300 locuri. De asemenea, se intenţionează extinderea organizării de ateliere satelit, amplasate în mediul rural, la o distanţă optimă de unitatea noastră, ateliere care să funcţioneze cu forţă de muncă localnică.

c) **Punerea în funcţiune a unor capacităţi de producţie importante.** În acest sens, Grupul de Uzine „23 August" a preluat de la institutele de specialitate, întocmirea unei părţi importante din volumul proiectelor tehnologice şi de execuţie a lucrărilor de construcţii montaj, în scopul devansării fazelor de pregătire a documentaţiilor tehnice necesare realizării investiţiilor respective. În al doilea rînd, s-a organizat un şantier de construcţii-montaj în regie proprie care va executa o parte din lucrările de investiţii, în special acelea care au în vedere eliminarea locurilor înguste.

---

ing. Nicolae ŞTEFAN

director general
Trustul construcţii-montaj miniere
— Bucureşti

---

1. Cea mai importantă decizie luată de biroul executiv în anul 1972, a fost analizarea şi **stabilirea principalelor sarcini ce ne revin în vederea realizării planului cincinal în patru ani şi jumătate.** Aceasta s-a făcut pornindu-se de la indicaţia majoră ca investiţiile să coste cît mai puţin posibil. Ne-am propus cîteva sarcini pe care le urmărim şi din care enumerăm : reactualizarea planului de construcţii-montaj pentru anii 1973—1975 pe baza propunerilor actualizate ale beneficiarilor, în vederea asigurării atît a punerilor în funcţiune necesare unor producţii sporite cît şi a unui volum de lucrări care să permită folosirea completă a capacităţii de producţie a trustului ; întocmirea unor planuri de măsuri care să asigure realizarea productivităţii muncii cu 6 luni mai devreme faţă de sarcinile din cincinal. Ne-am îndreptat atenţia spre : folosirea pe o scară mai largă a prefabricatelor (pentru care ne vom crea poligoane de prefabricate la unele lucrări mai mari), asigurarea unei întreţineri mai bune a stării tehnice a utilajelor, dotarea unităţilor cu utilaje, prin care să înlocuim unele operaţiuni făcute manual etc.

2. a) **Asigurarea cu materiale în mod ritmic a tuturor şantierelor şi înscrierea în noile consumuri specifice în special la ciment şi metal.** Aceasta va fi problema de bază cu care vom fi confruntaţi în 1973. Pentru a putea face faţă acestor sarcini, s-a luat măsura de a se analiza toate proiectele ce le avem de executat şi de a propune organizaţiilor de proiectare şi beneficiarilor să reanalizeze soluţiile tehnice pentru a ne putea înscrie în noile norme de consum.

b) **Executarea în termen a capacităţilor industriale ce urmează să intre în funcţiune în cursul anului 1973.** Pentru rezolvarea cu succes a acestei probleme, T.C.M.M. elaborează pentru fiecare capacitate ce urmează să intre în funcţiune un grafic de execuţie, pe categorii de lucrări. Pe parcurs, execuţia este urmărită de un cadru de conducere din cadrul trustului, care semnalează imediat eventualele dereglări ce survin în procesul de producţie, pentru a fi înlăturate cît mai urgent.

c) **Extinderea acordului global la un procent cît mai ridicat pe şantierele care se pretează la acesta.** Trustul a stabilit procente de aplicare a acordului global la toate şantierele, ţinînd seama de posibilităţile de lucru în acest sistem. Apreciem că aplicarea cu consecvenţă a acordului global va aduce o mare contribuţie la scurtarea duratelor de execuţie şi la încadrarea cheltuielilor de producţie în valorile prevăzute de devize. Pentru anul 1973 procentul mediu, propus a fi atins în acţiunea de aplicare a acordului global în cadrul trustului nostru, a fost stabilit la circa 65%, pe baza analizei posibilităţilor existente pe şantiere.

3. Întrebarea se referă la unităţi industriale.

4. Creşterea calitativă a eficienţei activităţii unităţii, materializată în creşterea productivităţii muncii şi reducerea cheltuielilor de producţie este condiţionată de : dotarea cu utilaje de mare productivitate şi cu mijloace de transport de mare tonaj ; industrializarea lucrărilor (prefabricare) ; scurtarea duratelor de execuţie ; introducerea maşinilor electronice de tip mediu, pe şantiere, în vederea soluţionării rapide a problemelor de gestionarea materialelor, calculul amortismentelor mijloacelor fixe, calculul salariilor etc. ; creşterea calificării muncitorilor şi asigurarea stabilităţii lor ; îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi cazare a muncitorilor constructori.

KIRÁLY Carol

director general
C.E.I.L — Caransebeş

---

1. Am comasat 8 compartimente de servicii, realizînd astfel o reducere a acestora de la 26 la 18, asigurînd o operativitate mai mare în rezolvarea problemelor. Am înfiinţat **compartimentul de dezvoltare-cercetare** şi **biroul proiectare,** în vederea studierii posibilităţilor de folosire a rezervelor interne, de creştere a eficienţei economice a combinatului, în prezent şi în viitorul apropiat, precum şi a posibilităţilor de dezvoltare în etapele viitoare, biroul de proiectări avînd ca sarcină să desăvîrşească propunerile de invenţii şi inovaţii ale oamenilor muncii din cadrul combinatului, realizînd şi asimilări de piese de schimb necesare utilajelor noi, cu care a fost dotat cabinetul.

Am organizat **colectivele de conducere operativă ale fabricilor, secţiilor de producţie şi sectoarelor de exploatare,** astfel ca toate problemele ce se ivesc în producţie să fie rezolvate operativ şi cu simţul răspunderii, de înseşi conducerile acestor sectoare de muncă.

2. La această întrebare voi enumera mai multe probleme, toate fiind de importanţă egală, astfel :

a). **Realizarea productivităţii muncii** (care creşte cu peste 12%), în primul rînd prin încadrarea în numărul mediu scriptic, în funcţie de norme de lucru specifice, care vor fi elaborate pe baze ştiinţifice.

b). **Diversificarea producţiei** prin : punerea în funcţiune a fabricii de PAL înnobilat cu cele două linii tehnologice şi anume : melaminare şi emailare-texturare ; **asimilarea de noi produse** ca mobila Living şi camera de tineret din plăci înnobilate ; mecanizarea lucrărilor din exploatările forestiere.

c). **Rentabilizarea activităţii din transporturile forestiere.**

d) **Modernizarea activităţii din depozitele de buşteni din toate sectoarele,** asigurînd astfel o manipulare mai corespunzătoare a acestora, cum şi **modernizarea fabricilor de cherestea,** asigurîndu-se astfel un flux tehnologic la nivel superior. Prin aceste măsuri se va realiza reducerea numărului mediu de muncitori.

Prin luarea acestor măsuri, productia anului 1973 va creşte faţă de cea a anului 1972 cu circa 80 milioane lei.

3. Ritmul mediu anual de creştere economică a centralei pe următorii ani, apreciez că va fi de circa 11—12%.

4. În primul rînd, sistemul de dezvoltare a combinatului se va asigura prin **organizarea producţiei la fiecare fabrică pe baze ştiinţifice,** prin eliminarea strangulărilor pe fluxul tehnologic, ca şi prin extinderea continuităţii producţiei prin introducerea la toate secţiile de fabricaţie a lucrului în trei schimburi, atît în C.P.L. cît şi la unităţile exterioare.

În acelaşi timp, se va îmbunătăţi sistemul de transport intern în depozite şi în mod special la C.P.L.

Se va extinde **cooperarea cu alte unităţi,** se va realiza **diversificarea producţiei** în vederea valorificării superioare a masei lemnoase, utilizîndu-se intensiv deşeurile de fabricaţie rezultate de la toate bazele de industrializare a lemnului. Se va elabora prognoza pentru a avea perspectiva creşterii şi dezvoltării, în etape, a combinatului.

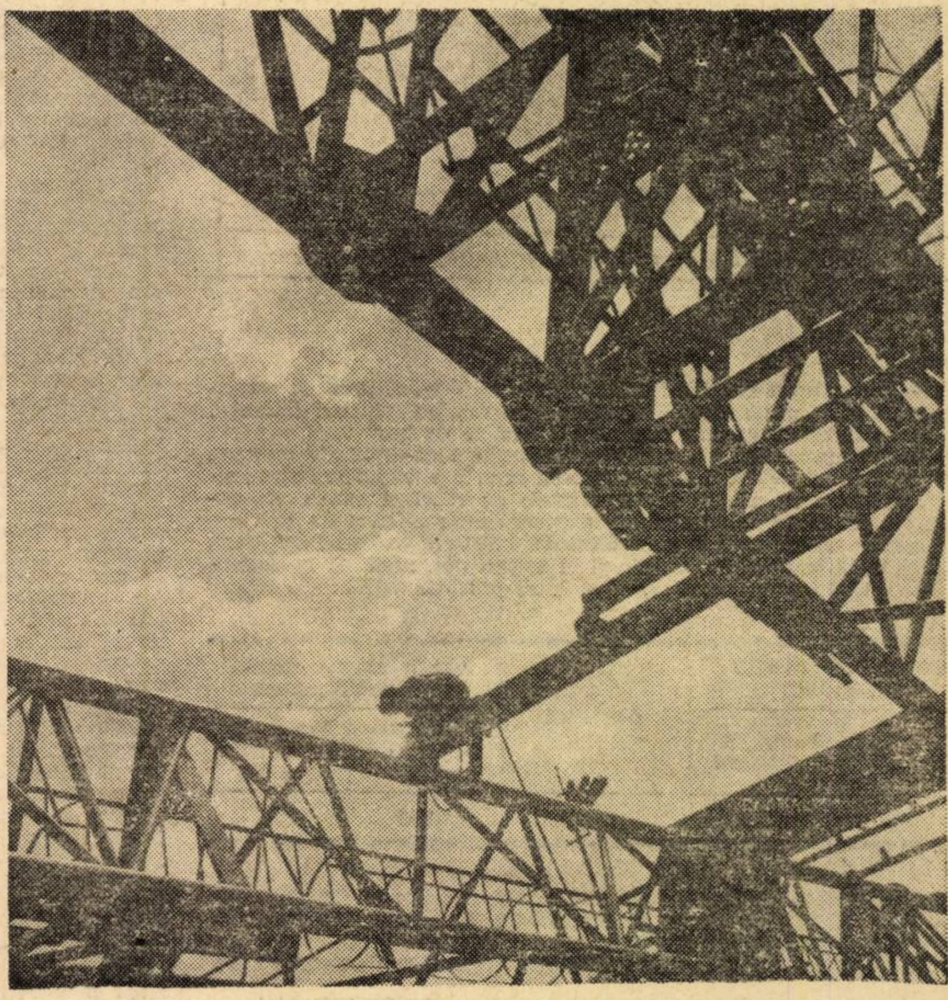

Se naşte o sondă..

comerț exterior

O coordonată fundamentală a politicii economice a P. C. R. și a statului român

„Dezvoltînd în ritm susținut economia, lărgind și diversificînd producția de bunuri materiale, România extinde continuu relațiile sale cu celelalte state, ia parte activă la schimbul mondial de valori, la diviziunea internațională a muncii".

NICOLAE CEAUȘESCU, Expunere la Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972

INTENSIFICAREA COMERȚULUI EXTERIOR, A COOPERĂRII ECONOMICE ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE CU ALTE STATE

MUTAȚII CANTITATIVE ȘI CALITATIVE

ANII SOCIALISMULUI au adus mari modificări și în domeniul comerțului exterior al României. Dezvoltarea continuă a economiei naționale, creșterea rapidă și diversificarea producției, au dus, în condițiile politicii consecvente de colaborare și cooperare internațională a partidului și statului nostru, la extinderea relațiilor economice și comerciale ale țării noastre cu celelalte state. Un rol important în această direcție l-a jucat instituirea în 1949 a monopolului de stat pentru operațiunile de comerț exterior (Decretul nr. 317 din 1949) care a dat posibilitatea realizării unei politici unitare în comerțul exterior.

In același timp, trebuie subliniată însemnătatea covîrșitoare a directivelor date de Congresul al IX-lea și de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, de Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972 care au imprimat orientări de largă perspectivă și însemnătate majoră cu efecte din ce în ce mai remarcabile pentru dezvoltarea comerțului exterior al Republicii Socialiste România.

Exportul, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Plenara din noiembrie 1972, „este principala sursă de încasări valutare" a țării noastre. De asemenea, dintre cele două fluxuri ale comerțului exterior, exportul și importul, primul este acela care reflectă ritmul de dezvoltare a economiei naționale a țării, precum și gradul de valorificare a forței de muncă și a bogățiilor țării.

Din analiza datelor statistice, rezultă, în primul rînd, un susținut ritm de creștere pe întreaga perioadă 1950—1972 a exporturilor țării noastre — peste 11%. In ultima perioadă, 1965—1970, ritmul mediu de creștere este superior mediei generale, cu circa 3,5%, iar în perioada 1971—1972 — primii doi ani ai cincinalului în curs de reali-

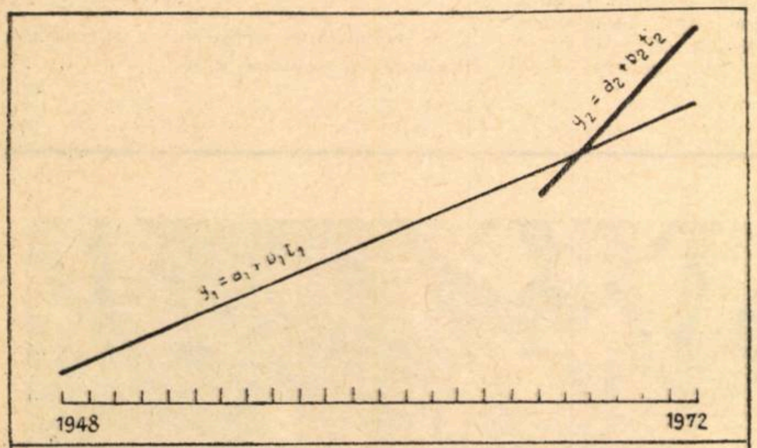

TRENDUL EXPORTULUI : 1948-1972 , 1966-1972 , 1973 (PLAN)

zare — s-a obținut un ritm mediu anual de 15,5%. Alături de creșterea importului, acest ritm de sporire a exportului situează comerțul exterior românesc printre cele mai dinamice în lume.

Volumul exportului a crescut în perioada 1950—1972 de aproape 10,2 ori. Făcînd raportul între creșterea cererii (a importurilor) mondia și creșterea ofertei (a exportului) de mărfuri românești, rezultă un coeficient de elasticitate a exportului românesc de 2,25.

Făcînd o comparație între indicatorii creșterii venitului național, ai producției industriale globale și ai exportului, realizați în perioada 1950—1970 în țara noastră, situația se prezintă astfel :

Creșterea în % în 1970 față de 1950		Exportul	Creșterea exportului față de creșterea :	
Venitul național	Producția industrială		Venitului național = 1,0	Producției industriale = 1,0
499	950	771	1,54	0,81

Față de venitul național, devansarea este netă din partea exportului. Nu însă, față de producția industrială. Este vorba de perioada dinainte de actualul plan cincinal.

Această dublă corelație între ritmurile respective de creștere s-a

prof. univ. dr. docent Titus CRISTUREANU

(Continuare în pag. 18)

ORIENTAREA CONSECVENTĂ SPRE DIVERSIFICARE ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI

PORNIND de la progresele realizate în economia românească și mai ales în industrie, precum și de la politica consecventă dusă de partidul nostru de a diversifica relațiile economice cu toate țările lumii în condițiile avantajului reciproc, comerțul exterior al României continuă să cunoască în etapa actuală o linie ascendentă, de la un an la altul.

Concomitent cu creșterea volumului schimburilor, are loc o lărgire a nomenclatorului de export de mărfuri din toate sectoarele economice și, îndeosebi, din sectorul industriei construcțiilor de mașini. Luînd ca bază anul 1965 constatăm că la sfîrșitul cincinalului precedent comerțul exterior al României a crescut de la 13 071,09 milioane lei valută la 22 865,7 milioane lei valută, ceea ce reprezintă un spor de 75%.

O dată cu aceasta, au avut loc schimbări în structură, concretizate în special prin apariția de produse noi la export, precum și prin îmbunătățirea calității produselor tradiționale în exportul țării noastre. Trebuie remarcat, însă, că deși multe produse pe care altă dată le importam au început să facă obiectul exportului, nu s-a pus niciodată problema diminuării și restrîngerii nomenclatorului acestuia, ci reconsiderarea lui prin introducerea în nomenclatorul de import a unor produse în care țara noastră nu este specializată, dar de care în procesul dezvoltării economice are nevoie.

Luînd ca bază anul 1965, la **exportul de mașini și utilaje** se constată că de la 1 223,4 milioane lei valută, nivel atins în anul 1965, s-a ajuns în anul 1970 la 2 510,7 milioane lei valută, adică, în mod practic, exportul s-a dublat în această perioadă. Se remarcă, totodată, o creștere continuă și într-un ritm susținut și a importului de mașini și utilaje, care de la 2.516,5 milioane lei valută în 1965 a ajuns la 4.655,1 milioane lei valută, în anul 1970.

Deși a crescut în fiecare an gradul de acoperire a importului de mașini și utilaje, prin exportul de mașini și utilaje, totuși nivelul importului acestor produse a continuat să se mențină la un nivel mult mai ridicat decît cel al exportului. Acest fenomen se explică prin faptul că, fiind o țară socialistă în curs de dezvoltare, România a participat activ în cadrul relațiilor de colaborare economică internațională, importînd unele mașini și utilaje și mai ales instalații complete pe bază de credit sau în cadrul unor operațiuni de cooperare.

Examinînd mai detaliat structura exportului de mașini și utilaje, observăm că în fiecare an au apărut la export tipuri noi de mașini și utilaje, iar cele vechi au continuat să fie modernizate calitativ. Ca exemple arătăm : locomotivele Diesel electrice de 2100 CP, locomotive Diesel hidraulice de 1250 CP, autocamioane de 5 tone, tipuri diverse de strunguri, mașini de frezat, mașini de rabotat, mașini de filetat etc. cu un grad de automatizare ridicat, transformatoare și motoare electrice, aparate de radio, televizoare, autoturisme de teren, noi tipuri de instalații de foraj, precum și lărgirea și modernizarea exportului de instalații complete : rafinării pentru prelucrarea petrolului, fabrici de produse sodice, linii tehnologice pentru producerea cimentului, termocentrale, laminoare, fabrici de mobilă, instalații pentru industria textilă etc.

Cu toate realizările obținute, în cincinalul precedent au continuat să se mențină totuși la un nivel ridicat importurile de mașini și accesorii de completare care au atins ponderi foarte ridicate, depășind în unele cazuri chiar 50%. În special au fost importate aparate de măsură și control, unele tipuri de motoare și, în general, accesorii cu un înalt grad de prelucrare. Această stare de lucruri se explică, în principal, prin insuficienta dezvoltare a cooperării industriale precum și prin procesul lent de integrare în producția românească a unor utilaje importate pe bază de licențe străine. Desigur, este posibil și în viitor ca în cadrul larg a unor raporturi de cooperare industrială, importurile de completare să dețină o pondere ridicată în unele cazuri, dar numai atunci cînd ele sînt plătite tot cu mașini și utilaje cu un grad de prelucrare aproximativ echivalent în cadrul aceleiași cooperări, sau în cadrul unor cooperări conexe.

Se constată, totodată, că deși a existat o tendință permanentă de apropiere între prețul tonei de mașini și utilaje exportate și prețul tonei de mașini și utilaje importate, la o gamă încă destul de importantă de mașini și utilaje continuă să se mențină un decalaj în defavoarea exportului.

Cunoaște o creștere rapidă și o diversificare continuă exportul de produse chimice. Luînd ca bază tot anul 1965, constatăm că volumul exportului de produse chimice a crescut de la 425,2 milioane lei valută în 1965 la 778,4 milioane lei valută în anul 1970, iar volumul importului s-a menținut aproximativ la același nivel, avînd aproape aceeași evoluție, de la 407,3 milioane lei valută în 1965 la 788,3 milioane lei valută în anul 1970. Pe lîngă creșterea importantă care se constată, din analiza exportului rezultă și apariția de produse noi, o parte din acestea fiind bazate pe dezvoltarea petrochimiei. Amintim printre acestea : tipuri noi de coloranți, reactivi, medicamente și substanțe farmaceutice, îngrășăminte, cauciuc sintetic, fibre sintetice, anvelope, diverși acizi etc.

Trebuie notat însă că în raport cu posibilitățile reale ale industriei noastre chimice, diversificarea exportului de produse chimice este încă insuficientă dacă avem în vedere că în toată această perioadă numai cîteva produse dețin o pondere foarte mare în exportul total : îngrășămintele, produsele sodice, cauciucul sintetic, anvelopele și solvenții organici.

Același fenomen care se constată la mașini și utilaje este valabil și pentru produsele chimice și anume continuă să se mențină un decalaj important între prețul pe care îl plătim față de cel pe care îl încasăm pentru o tonă de produse chimice, ca urmare a ponderii reduse pe care o dețin în structura exportului de asemenea produse de mic tonaj și de o valoare economică ridicată.

Mutații importante de structură au continuat să se producă și în **sectorul agro-alimentar**, în sensul că a crescut ponderea produselor agricole prelucrate, conservate și semiconservate cum sînt conservele de legume, fructele conservate, conservele și preparatele de carne, uleiurile vegetale, zahărul, vinul și diverse alte băuturi alcoolice. Cu toate acestea, în anii cu recoltă bună cerealele au continuat să dețină ponderea principală în totalul exportului de produse alimentare. Din aceasta se poate desprinde ideea că industria noastră alimentară nu a făcut încă progrese suficiente în sensul valorificării superioare a materiilor prime agricole și adaptării lor la specificul piețelor externe.

Exportul de cherestea **rășinoasă și foioase** a continuat să se mențină la un nivel ridicat. Astfel, luate împreună, de la 1976,8 mii mc. cît s-a exportat în 1965 s-a ajuns la 2.024,9 mii tone în 1970 ceea ce marchează efortul insuficient realizat de industria lemnului în domeniul prelucrării superioare a materiei lemnoase. Desigur nu poate fi trecut cu vederea faptul că exportul de mobilă crește de la 251,5 mil. lei val. în 1965 la 465,8 mil. lei valută în 1970, precum și diversificarea exportului de material lemnos cu produse superior prelucrate cum sînt plăcile fibrolemnoase, plăcile din particule aglomerate și altele.

Îmbunătățiri însemnate de structură s-au produs în domeniul **industriei ușoare** atît în ce privește creșterea volumului de produse superior prelucrate cît și în ce privește diversificarea acestora. Îmbogățirea nomenclatorului de export al țării noastre în toată această perioadă se caracterizează, printre altele, și prin apariția unui volum din ce în ce mai mare și diversificat de produse mecanice de folosință îndelungată cum sînt aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, mașini de spălat rufe și altele.

Concomitent cu diversificarea și creșterea exportului, s-au produs mutații importante de structură și în ce privește **importul țării noastre**. Pe de o parte, așa cum arătam mai înainte, a crescut importul de utilaje, instalații și mașini de un nivel tehnic ridicat care să completeze posibilitățile industriei inter-

dr. Ion STOIAN
adjunct al ministrului comerțului exterior

(Continuare în pag. 18)

relaţii economice externe ale ROMÂNIEI

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA — FACTOR ACTIV AL DEZVOLTĂRII COLABORĂRII ECONOMICE DINTRE ŢĂRILE SOCIALISTE

● **Numeroase acţiuni noi încheiate în 1971 şi 1972.**
● **Posibilităţi de extindere şi acţiuni în curs de realizare.**

DE-A LUNGUL celor două decenii şi jumătate de existenţă a Republicii în centrul politicii externe a partidului şi statului nostru s-a situat şi se situează în mod consecvent dezvoltarea relaţiilor de colaborare şi cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică cu toate ţările socialiste, de care România este legată prin comunitatea orînduirii sociale şi de stat, a ideologiei şi ţelurilor în lupta pentru socialism şi comunism.

Pe baza dezvoltării continue a economiei naţionale a fiecărei ţări socialiste, a crescut continuu volumul schimburilor economice ale României cu ţările socialiste, care au ocupat în permanenţă o pondere majoritară în comerţul nostru exterior, s-au diversificat gama mărfurilor livrate reciproc şi formele colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice reciproce.

Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român, din iulie 1972, precum şi Plenara Comitetului Central din noiembrie, au acordat o atenţie deosebită participării României la schimbul mondial de valori, la diviziunea internaţională a muncii. **„Promovăm, după cum cunoaşteţi, relaţii largi cu ţările socialiste membre ale C.A.E.R., în cadrul Programului complex adoptat anul trecut** — a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la plenară — **întărim şi dezvoltăm legăturile noastre economice şi cooperarea tehnico-ştiinţifică cu ţările socialiste"**. Din lucrările recentei plenare, a reieşit că pe baza progreselor înregistrate în economie, în creşterea producţiei industriale şi agricole, în ultimii ani s-au lărgit şi diversificat relaţiile noastre economice externe, au fost iniţiate o serie de acţiuni de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică internaţională.

Pentru dezvoltarea relaţiilor economice şi tehnico-ştiinţifice ale României cu ţările socialiste au prezentat o deosebită importanţă întîlnirile, convorbirile şi contactele directe pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu le-a avut cu conducătorii de partid şi de stat din celelalte state socialiste. Astfel, în perioada de după cel de-al X-lea Congres al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a întîlnit şi a purtat convorbiri cu tovarăşii Leonid Brejnev, Mao Ţze-dun, Todor Jivkov, Iosip Broz Tito, János Kádár, Erich Honnecker, Edward Gierek, Gustav Husak, Kim Ir Sen, Le Duan, J. Ţedenbal, Fidel Castro, precum şi cu alţi conducători de partid şi de stat din ţările socialiste. Extinderea şi adîncirea colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice, pe cale bilaterală şi multilaterală, cu toate ţările socialiste, pe baza principiilor marxist-leniniste ale internaţionalismului socialist, independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc şi întrajutorării tovărăşeşti, constituie un obiectiv principal al politicii externe a României.

Există o strînsă interdependenţă, o condiţionare reciprocă între procesul de intensificare a industrializării, de modernizare a economiei şi cel de dezvoltare a colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice a fiecărei ţări. Cu cît o ţară dispune de o economie mai complexă, mai modernă, cu atît mai mari sînt posibilităţile ei de a participa la circuitul economic mondial, cu atît mai mare va fi ponderea sa în activitatea de colaborare economică. Adîncirea şi perfecţionarea colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice dintre ţări este chemată, la rîndul său, să contribuie la intensificarea industrializării, la atingerea unui înalt nivel tehnico-ştiinţific şi, implicit, la creşterea productivităţii muncii, a eficienţei economice în general.

În comerţul exterior al României, ţările socialiste au deţinut şi deţin în continuare ponderea principală, care în anul 1971 a fost de 55,3%. Colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică a României cu ţările socialiste, în ultimii ani, a fost orientată spre convenirea de acţiuni de cooperare în scopul asigurării mai depline a necesităţilor ţării în combustibil, energie şi materii prime. Între aceste acţiuni se înscriu cele privind participarea României la construirea sau dezvoltarea unor capacităţi de producţie în ţările socialiste care dispun de rezerve de materii prime, ca minereuri de fier, cocs metalurgic, cupru, nichel, zinc, aluminiu, feroaliaje şi mangan, cărbune energetic şi cocsificabil, celuloză etc. sau dezvoltarea în România cu participarea ţărilor socialiste interesate a unor capacităţi de producţie pentru obţinerea de energie electrică, sodă calcinată, cauciuc izoprenic, ciclohexanonă ş.a.

În acelaşi timp, au fost întreprinse acţiuni de specializare şi cooperare în producţia utilajelor şi produselor cu un înalt grad de tehnicitate pentru acoperirea nevoilor interne şi ale partenerilor — îndeosebi în ramurile cheie ale industriei — cum ar fi grupuri energetice pentru hidrocentrale şi termocentrale, transformatoare electrice de mare putere, locomotive Diesel şi electrice, maşini-unelte, auto-camioane, motoare Diesel, nave maritime şi piese forjate pentru nave, stîlpi hidraulici pentru abataje în industria minieră instalaţii şi utilaje pentru industria chimică, petrolieră, materialelor de construcţii, industria uşoară şi alimentară.

Considerînd colaborarea în domeniul ştiinţei şi tehnicii o cale eficientă de folosire a roadelor revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane şi de perfecţionare în continuare a relaţiilor sale economice, ţara noastră şi-a intensificat participarea la acţiuni de cooperare cu celelalte ţări socialiste în efectuarea de cercetări prezentînd interes reciproc, la schimburile de informări şi de experienţă, în elaborarea de prognoze, coordonarea cercetărilor ştiinţifice, adîncirea colaborării în domeniul informaticii, invenţiilor şi brevetelor, la extinderea colaborării în pregătirea cadrelor ştiinţifice etc.

Desigur că există încă numeroase posibilităţi pentru o participare mai intensă şi mai eficientă a României la colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică cu celelalte ţări socialiste. Organele şi organizaţiile din ţara noastră, care au prin lege dreptul de a participa la acţiuni de colaborare economică internaţională, sînt chemate să manifeste mai multă iniţiativă şi operativitate în elaborarea studiilor necesare în acest sens. Se impune de asemenea, o preocupare mai intensă pentru adoptarea de măsuri care să creeze condiţiile optime de folosire la maximum a avantajelor pe care le pot oferi economiei noastre naţionale diferitele acţiuni concrete de colaborare economică, menită să contribuie la realizarea şi depăşirea obiectivelor înscrise în planul de stat, la obţinerea unor ritmuri înalte de creştere a ramurilor prioritare, la diversificarea proproducţiei, ridicarea nivelului tehnic şi a calităţii produselor, la sporirea productivităţii muncii şi eficienţei producţiei, să ducă la realizarea de produse competitive pe plan mondial.

ROMÂNIA întreţine relaţii de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică cu toate ţările socialiste — cu ţările socialiste vecine, Uniunea Sovietică, Bulgaria, Iugoslavia, Ungaria, cu celelalte ţări socialiste europene R.D. Germană, Cehoslovacia, Polonia, Albania, cu R.P. Chineză şi cu celelalte ţări socialiste din Asia — R.D. Vietnam, R.P.D. Coreeană, R. P. Mongolă, — cu primul stat socialist de pe continentul latino-american, Cuba.

La baza extinderii şi adîncirii colaborării economice dintre ţara noastră şi UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE — principalul partener al României în relaţiile economice, a cărui pondere reprezintă peste 25% în totalul comerţului exterior al României, — stau o seamă de importante acorduri şi înţelegeri economice şi comerciale, încheiate în ultimii ani. Dintre acestea amintim acordul privind schimburile de mărfuri şi plăţi pe perioada 1971—1975, care prevede un volum total de schimburi cu cca. 32% mai mare decît cel realizat în cincinalul precedent. Menţionăm, de asemenea, acordurile interguvernamentale încheiate în anul 1970 privind: colaborarea şi cooperarea în scopul lărgirii bazei de materii prime feroase în U.R.S.S. pentru asigurarea majorării, pe perioada pînă în 1990, a livrărilor de minereu de fier către România; dezvoltarea colaborării în domeniul energeticii nucleare; livrarea de către U.R.S.S. de utilaje şi acordarea de asistenţă tehnică la construirea în România, în perioada 1971—1975, a unor obiective în industria metalurgică, industria construcţiilor de maşini, în industria chimică şi industria celulozei şi hîrtiei.

O însemnătate deosebită are Acordul româno-sovietic încheiat în 1971 privind construirea în comun, în zona Stînca-Costeşti pe rîul Prut, a unui important nod hidroenergetic care va contribui la regularizarea debitelor necesare irigării unor importante suprafeţe agricole, asigurarea debitelor necesare pentru alimentarea cu apă a localităţilor şi industriilor din zonă, precum şi pentru producerea de energie electrică. Semnarea în anul 1972 a Acordului româno-sovietic în domeniul turismului, precum şi a planului de colaborare între Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie din România şi Comitetul de Stat pentru Ştiinţă şi Tehnică din Uniunea Sovietică constituie noi dovezi ale dorinţei reciproce de a dezvolta, pe multiple planuri, colaborarea dintre cele două ţări.

Înţelegerile realizate privind livrarea către U.R.S.S., în perioada actualului cincinal, de vagoane de marfă acoperite — construite cu unele subansamble de producţie sovietică, livrarea către România de utilaje şi acordarea de asistenţă tehnică pentru construirea unei instalaţii de captan, executarea în U.R.S.S. a proiectului tehnic pentru docurile uscate de la şantierul naval Constanţa, încheierea acordului privind schimbul de sortimente de celuloză şi hîrtie pe perioada pînă în 1975 ş.a. constituie, de asemenea, elemente importante ale tablourilor relaţiilor de colaborare economică româno-sovietice.

În prezent, pe baza recomandărilor convenite la Sesiunea a VI-a a Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică, care a avut loc în iulie 1972, organele de specialitate din cele două ţări examinează posibilităţile de dezvoltare în continuare a cooperării în ramuri şi subramuri importante ale economiei ambelor state, cum ar fi industria auto, industria constructoare de maşini-unelte, de maşini agricole, industria chimică şi petrochimică, industria celulozei şi hîrtiei, industria metalurgică. Se preconizează, de asemenea, asimilarea în ţara noastră a producţiei de hidroagregate tip bulb pe baza documentaţiei sovietice, livrarea de utilaje pentru rafinării către Uniunea Sovietică, participarea Uniunii Sovietice la construirea în ţara noastră a unor capacităţi pentru producţia sodei caustice, clorului şi produselor clorurate, acţiuni de colaborare în domeniul construcţiilor navale, pentru producţia în România de vagoane de marfă în vederea majorării livrărilor în perioada 1976—1980 către U.R.S.S.

Se dezvoltă colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică dintre ţara noastră şi R.P. BULGARIA. A fost terminată în iunie 1971 linia de 400 kV pe teritoriul român pentru transportul de energie electrică din U.R.S.S. în R.P. Bulgaria. În anul 1971 a fost perfectată colaborarea privind construirea pe teritoriul ţării noastre a unei conducte pentru transportul de gaze naturale din U.R.S.S. în R.P. Bulgaria, care urmează să fie dată în exploatare în februarie 1974. Se colaborează în vederea elaborării studiilor şi proiectului tehnic pentru realizarea în comun a complexului hidrotehnic Cioara-Belene pe Dunăre, incluzînd construirea unei centrale electrice şi amenajarea lacului de acumulare în amonte.

În prezent, se duc tratative pentru specializarea ţării noastre în producţia unor sortimente de produse siderurgice. În industria construcţiilor de maşini se au în vedere cooperarea şi specializarea în fabricarea unor tipuri de maşini-unelte, maşini agricole şi echipamente pentru irigaţii, în producţia industriei electrotehnice, electronice şi a tehnicii de calcul, în fabricarea de subansamble şi piese pentru autoturisme şi autocamioane, utilajelor hidroenergetice, utilajelor pentru industria chimică şi petrochimică, în producţia de maşini pentru prelucrarea lemnului etc. Sînt, de asemenea, în curs de concretizare posibilităţi de specializare în producţia unor medicamente, antidăunători, anvelope, lacuri şi vopsele.

Continuă să se dezvolte în ritmuri susţinute colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică dintre ţara noastră şi R.S.F. IUGOSLAVIA. În anul 1972 a intrat în funcţiune, la întreaga sa capacitate, Sistemul Hidroenergetic şi de Navigaţie „Porţile de Fier" — grandioasă lucrare, rod al cooperării cu succes dintre cele două ţări, care are o mare însemnătate pentru economiile noastre naţionale şi prin construirea căruia s-au îmbunătăţit radical condiţiile de navigaţie în acest sector al Dunării. În ultima perioadă au fost semnate acorduri, convenţii, înţelegeri de colaborare importante pentru relaţiile reciproce. Astfel, s-au încheiat Acordul de colaborare în domeniul poştelor şi telecomunicaţiilor, Acordul privind micul trafic de călători şi Convenţia privind micul trafic de mărfuri în zona de frontieră, precum şi înţelegeri privind deschiderea de noi puncte rutiere de trecere a frontierei, de colaborare directă în domeniile industriei metalurgice, construcţiilor de maşini unelte, electrotehnicii, industriei chimice şi petrochimice, materialelor de construcţii, agriculturii şi silviculturii. S-a constituit consorţiul bancar româno-iugoslav pentru finanţarea acţiunilor de colaborare dintre cele două ţări. Se continuă activitatea de cooperare în producţia de locomotive Diesel de 825 CP, locomotive electrice şi subansamble pentru acestea, colaborarea privind livrarea de către partea română de şasiuri pentru autocamioane în contrapartidă cu motoare Diesel tip Torpedo. S-a încheiat contractul de cooperare de lungă durată privind producţia de autobuze, autocamioane de 1—4 tone, autospeciale, tractoare şi aparatură de injecţie.

Sînt în curs de desfăşurare tratativele pentru finalizarea unor acţiuni de cooperare în producţia de piese pentru autoturismul Dacia 1300, în producţia de strunguri monoax, precum şi în industria electrotehnică şi de automatizare. Se examinează posibilităţile de specializare în producţia de maşini unelte, maşini de prelucrare prin deformare a metalelor, în producţia de pesticide Se pregăteşte o convenţie de cooperare de lungă durată pentru realizarea unei instalaţii de piroliză la Pancevo — R.S.F.I., precum şi participarea ţării noastre la construirea unei rafinării de ţiţei în R.S. Macedonia.

O dezvoltare ascendentă înregistrează colaborarea economică a ţării noastre cu R.P. UNGARĂ. În ultimul timp, s-au încheiat un număr important de acorduri, convenţii şi înţelegeri între cele două ţări. S-a semnat în anul 1971, la nivel guvernamental, Convenţia privind schimbul de mărfuri la frontieră, iar în 1972 Acordul privind transporturile internaţionale rutiere, de călători şi mărfuri. S-au încheiat, de asemenea, convenţii, protocoale, înţelegeri, aranjamente cu caracter economic şi tehnico-ştiinţific la nivelul unor ministere şi altor organe centrale ale celor două ţări cu privire la: construirea şi exploatarea liniei aeriene de 400 kV între staţiile electrice de transformare Arad (România) şi Szeged (Ungaria) — linie de curînd inaugurată — precum şi înţelegeri de colaborare tehnico-ştiinţifică directă în domeniul industriei construcţiilor de maşini, în domeniul industriei chimice, energiei electrice, construcţiilor, industriei uşoare, agriculturii, comerţului interior, standardizării precum şi în domeniul cercetării ştiinţifice. S-au încheiat contracte privind cooperarea în producţia în ţara noastră de piese forjate şi turnate, de piese pentru turbine (rotori şi generatori) şi realizarea în Ungaria de microtermocentrale, partea română livrînd cazanele de apă fierbinte. S-au convenit acţiuni de specializare şi cooperare pe termen lung în producţia pieselor şi subansamblelor pentru autocamioane şi autobuze, linii tehnologice şi utilaje pentru surse de lumină, prelucrări în lohn în domeniul industriei uşoare ş.a.

Dintre acţiunile de colaborare mai importante care constituie în prezent obiectul tratativelor între organele de specialitate ale celor două ţări, menţionăm cooperarea în fabricarea unor maşini agricole şi instalaţiilor pentru industria alimentară, cooperarea pentru producerea în ţara noastră de magnetofoane cu casetă, înţelegerea privind dezvoltarea capacităţii de producţie a ţării noastre pentru stiren, fenol şi negru de fum activ, în scopul livrării acestor produse către R.P. Ungară, în contrapartidă cu materii prime şi etilenă. De subliniat acţiunile de colaborare în vederea dezvoltării capacităţii de producţie în România, în vederea livrării unor cantităţi de ciment de către partea română — partea ungară participînd cu mijloace valutare şi mărfuri.

Colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică dintre ţara noastră şi R.D. GERMANĂ concretizată prin creşteri substanţiale ale volumului schimburilor comerciale reciproce, face ca în continuare R.D.G. să deţină o pondere însemnată în totalul schimburilor comerciale ale României cu ţările socialiste. Creşterea de la an la an a livrărilor reciproce de mărfuri este mult

Radu CONSTANTINESCU
vicepreşedinte al Comisiei Guvernamentale de Colaborare şi Cooperare Economică şi Tehnică

(Continuare în pagina 20)

(Urmare din pag. 16)

realizat însă în acești primi doi ani ai cincinalului actual, printr-o devansare a exportului atît față de venitul național, cît și față de producția industrială, după cum rezultă din cele de mai jos:

Ritmul mediu de creștere în anii 1971 și 1972			Diferența în puncte procentuale de creștere față de:	
V.N.	P.I.	Ex.	V.N.	P.I.
11%	11,5%	15,5%	+4,5	+4,0

Raportat la numărul de locuitori, în România, valoarea exportului este în acest an de 8,7 ori mai mare în comparație cu 1950. Au avut loc, totodată, mutații deosebit de importante sub raport calitativ, atît în sensul distribuției teritoriale cît și al structurii pe grupe de mărfuri a exportului nostru.

Creșterea numărului de țări cu care România are schimburi comerciale, de la 29 în 1950 la peste 110, astăzi, este o ilustrare a extinderii geografice a exportului, o ilustrare a politicii principiale a Republicii Socialiste România, acționînd, în spiritul coexistenței pașnice, pentru intensificarea relațiilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi și a avantajului reciproc.

Această extindere geografică a exportului, exprimată prin „coeficientul de concentrare", ne demonstrează că față de 1959, acesta s-a ameliorat cu 7,1 puncte procentuale în anul 1965, iar în 1970 față de 1959 — cu 16,7 puncte procentuale.

Structura pe mărfuri a exportului țării noastre oglindește însă în modul cel mai pregnant mărețele progrese realizate de economia noastră națională, în această perioadă de 25 ani de transformări socialiste. Ea evidențiază că România a trecut de la o quasi monostructură —, majoritatea covîrșitoare a exporturilor țării noastre era formată înainte de 23 august 1944 de cîteva produse primare ca țițeiul, cheresteaua, cerealele ș.a. — la un comerț din ce în ce mai variat și mai echilibrat, în export predominînd produsele finite și semifabricate.

MUTAȚII CANTITATIVE ȘI CALITATIVE

Grupele mari de mărfuri cu un înalt grad de tehnicitate — mașini și utilaje pentru producție, produse chimice, îngrășăminte, cauciuc și mărfuri industriale de larg consum — și-au sporit ponderea în totalul exportului nostru de la 7,2% în 1950 la 50,4% în 1971. Dar, ca nivel valoric, în expresie absolută, creșterea a fost de peste 68 de ori (de la 91,3 mil. lei valută în 1950 la 6263 mil. lei valută în 1971). Dacă vom calcula contribuția la creșterea exportului total al României, rezultă că numai aceste grupe de mărfuri au avut în perioada 1965—1972, o pondere de 65%.

În cazul unui important număr de mărfuri, dinamica exportului a devansat dinamica producției, rezultînd astfel și o creștere a cotei — părți a exportului din producție între 1965 și 1971, după cum se vede din tabel: exemplificativ, dar nu exhaustiv.

Produsul	Creșterea procentuală în 1965—1971		Cota-parte a exportului din producție	
	producție	export	1965	1971
Strunguri	92,0	130,0	31,8	38,1
Tractoare	92,0	232,0	21,5	37,6
Autovehicule	227,0	400,0	12,6	19,3
Uleiuri minerale	22,2	22,0	59,8	59,2
Sodă calcinată	71,8	83,0	47,8	51,0
Cauciuc sintetic	82,9	153,9	36,6	40,3
Fibre sintetice	910,8	3951,0	10,6	38,2
Încălțăminte piele	44,4	43,4	10,6	32,0

Pe ansamblu, se poate constata că industria țării noastre, chiar fără a lua în considerare produsele industriei alimentare, a asigurat în ultima perioadă 83% din totalul exportului.

Același coeficient de concentrare (cunoscut sub numele de coeficientul Gini), aplicat de astădată structurii pe marfă a exportului nostru, ne arată că, între 1950 și 1971, evoluția spre diversificare a atins un nivel pozitiv în 1971 de 30,6% față de 48,8% în 1950, cînd un astfel de coeficient de concentrare reflecta o quasi monostructură. Cît privește potențialul de export atins de țara noastră pe baza dezvoltării economice trebuie menționat că, dacă valoarea medie a exportului nostru în această perioadă de 25 ani a fost de aproape 5,5 miliarde lei — valută pe an, în perioada mai recentă 1966—1972 valoarea medie anuală a exportului a atins nivelul de aproape 10,5 miliarde lei-valută. O contribuție valoroasă la această evoluție a exportului, mai ales în perioada 1966—1972, trebuie atribuită și numărului din ce în ce mai mare de acorduri și contracte de cooperare economică și tehnico-științifică, ca formă înaintată de relații economice internaționale.

Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1972 și planul pe 1973 vor da un nou impuls atît în sporirea exportului spre a atinge în anul 1973 nivelul de 18,9 miliarde lei — valută, cît și sub raportul îmbunătățirii, în continuare, a structurii și al creșterii eficienței economice a comerțului exterior.

În cincinalele următoare, o dată cu dezvoltarea puternică a economiei naționale, România va participa tot mai intens la circuitul economic internațional, urmînd a se realiza, așa cum a subliniat Conferința Națională a partidului, o devansare a ritmului comerțului exterior față de ritmul produsului social și sporirea contribuției construcțiilor de mașini pînă la 45% din totalul exportului.

DIVERSIFICARE ȘI EFICIENȚĂ

(Urmare din pag. 16)

ne constructoare de mașini în realizarea de obiective și noi capacități susceptibile să producă mărfuri de un nivel tehnicocalitativ ridicat, competitive atît pe piața internă cît și pe piața internațională.

Deși România este una din țările cu o solidă bază de materii prime, totuși, în raport cu cerințele industriei moderne, ea nu dispune încă de toate materiile prime necesare sau nu dispune de materii prime în cantități suficiente pentru consumul industrial în plin avînt. De aceea, au continuat să se importe cantități însemnate de cărbune cocsificabil și cocs metalurgic, care, luate împreună, au crescut de la 1636,1 mii tone, nivelul atins în 1965, la 3134,8 mii tone în 1970, importul de minereu de fier a crescut de la 2623,2 mii tone la 6.266,8 mii tone.

În ce privește repartizarea geografică a comerțului exterior, România a continuat să-și extindă aria geografică la peste 110 țări, țările socialiste continuînd să dețină ponderea principală în volumul total al schimburilor, circa 55%. O atenție deosebită a fost acordată dezvoltării și diversificării schimburilor comerciale cu țările socialiste membre ale C.A.E.R., precum și cu celelalte țări socialiste; totodată, România dezvoltă relațiile sale economice cu toate celelalte țări indiferent de orînduirea lor socială, aceasta corespunzînd intereselor cooperării și păcii internaționale.

Analizînd evoluția balanței comerciale în cincinalul care a trecut, se constată că aceasta a înregistrat an de an un sold pasiv. Această situație are mai multe cauze: a. intensificarea politicii de industrializare, prin lărgirea capacităților existente și construirea de obiective noi, corespunzător cu cerințele tehnicii mondiale; b. necesitatea atragerii de participări străine la investiții în țara noastră pe calea creditelor din țările mai dezvoltate, atît socialiste cît și capitaliste, pe bază de avantaj reciproc; c. necesitatea atragerii de participare străină pentru realizarea în România a unor obiective economice productive pe bază de cooperare; d. necesitatea importului de tehnică nouă (tehnologii moderne, licențe și brevete, know-how); e. necesitatea de a nu afecta creșterea continuă a nivelului de trai al populației printr-o majorare nerațională a exportului.

Actualul cincinal se caracterizează prin salturi calitative și cantitative radicale în tot ansamblul relațiilor noastre economice și, în special, în ce privește volumul și structura exportului. El va însemna, totodată, și o îmbunătățire substanțială a situației balanței de plăți, în concordanță cu Directivele Congresului al X-lea al partidului. Din acest punct de vedere se poate menționa faptul că încă din primul an al cincinalului s-a ajuns ca balanța comercială să fie aproximativ echilibrată. Una din sarcinile de bază care se pune în fața comerțului exterior este aceea de a da o amploare mai mare exporturilor și de a limita importurile la strictul necesar, în vederea activizării balanței de comerț exterior, care să permită — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din iulie 1972 și la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—22 noiembrie a.c. — echilibrarea balanței de plăți externe în anii 1973—1974.

Ca urmare a creșterii impetuoase a potențialului industrial al țării și al celorlalte ramuri economice producătoare, în contextul general al economiei multilateral dezvoltate, precum și datorită politicii înțelepte a partidului și statului nostru de a continua în mod consecvent promovarea relațiilor comerciale cu toate țările lumii, comerțul exterior al României continuă să se dezvolte atît în cincinalul actual cît și într-o perspectivă mai îndepărtată.

Noi considerăm sarcina trasată la Plenara C.C. al P.C.R. din 21-22 noiembrie 1971 de a dezvolta comerțul exterior cu 21,5% în 1973 față de 1972, ca fiind o sarcină minimală; creșterea exportului cu 27% față de creșterea de 15,7% a importului permite ca încă din anul 1973, să se diminueze în mod substanțial dezechilibrul existent în balanța noastră de plăți externe.

O sarcină centrală care revine tuturor celor care produc mărfuri pentru export, precum și celor ce se ocupă de comercializarea acestor mărfuri, rezidă în creșterea gradului de eficiență a operațiunilor de export-import. Această creștere se poate realiza pe mai multe căi, cum sînt: creșterea productivității muncii, economisirea cheltuielilor de transport, folosirea momentelor conjuncturale optime de pe piața externă, diversificarea schimburilor, creșterea nivelului tehnico-calitativ al produselor prezentate la export, organizarea mai bună a rețelei de desfacere pe piața externă.

Este de remarcat faptul că în actualul cincinal nomenclatorul de export al țării noastre va continua să se lărgească cu produse noi, cu un grad superior de prelucrare, concomitent cu reducerea exportului unor materii prime și semifabricate care iau calea industriei pentru prelucrarea lor superioară. Astfel, vom exporta în această perioadă locomotive electrice, autobuze, autocamioane dotate cu motoare Diesel, autoturisme Dacia, noi tipuri de mașini unelte, autoturisme de teren perfecționate, tuburi și baloane cinescop, noi tipuri de coloranți, reactivi și medicamente, adică acele produse chimice de mic tonaj și valoare ridicată — care, după cum am văzut în cincinalul precedent, au deținut o pondere redusă în exportul total de produse chimice — noi produse chimice ale petrochimiei, cum ar fi dimetilftereftalatul, hexaclorciclohesanul, fire poliamidice, fibre sintetice, noi modele de anvelope, de confecții de tricotaje, de mobilă, oțeluri aliate, tablă subțire pînă la 3 mm, tablă silicioasă și o gamă întreagă de multe alte produse.

În vederea prelucrării superioare a masei lemnoase, este de așteptat ca exportul total de cherestea rășinoase și cherestea foioase să scadă an de an, pe seama creșterii exportului de mobilă și a altor produse din lemn cu o prelucrare superioară.

În domeniul exportului de produse petroliere se vor produce încă în acest cincinal schimburi importante, în sensul descreșterii exportului de produse petroliere clasice — benzine, petroluri, motorine, păcură — ca urmare a dezvoltării petrochimiei, deci a prelucrării superioare a acestor produse petroliere.

Atît în acest cincinal, cît și mai ales în perspectiva generală, va continua să se dezvolte exportul românesc de utilaje și instalații complexe.

România dispune în prezent de importante unități de proiectare și de elaborare a unei game variate de obiective economice care să fie realizate cu diverse țări, în special, în cooperare cu țările care dispun de o industrie avansată. Este caracteristic faptul că în ultimii ani, a început să se dezvolte participarea României la construirea de drumuri, căi ferate, obiective industriale etc., în special în țări dezvoltate ca R.F. a Germaniei și R.S. Cehoslovacă.

Tendința de viitor este aceea de a realiza obiective industriale complete: clădiri și echipamentele industriale necesare, proiecte, procedee tehnologice, lucrări edilitare conexe etc.

Pe linia importului, în cadrul intensificării participării României la diviziunea internațională a muncii, vom continua să dezvoltăm importurile de instalații, mașini, utilaje la un nivel tehnic ridicat, mai ales în cadrul operațiunilor de cooperare și specializare în producție. Este limpede că România de astăzi și-a dezvoltat la un nivel superior industria constructoare de mașini și că uzinele noastre sînt competente să încheie diverse convenții de specializare și cooperare în producția de mașini și utilaje. Acesta este unul din obiectivele de seamă ale actualei etape de dezvoltare a relațiilor noastre economice atît cu țările socialiste, cît și cu celelalte țări.

O atenție primordială se va acorda, de asemenea, adîncirii specializării și cooperării în producția industrială între uzinele din țara noastră și uzinele din țările socialiste participante la Programul complex. Rezultatele acestei cooperări sînt susceptibile să producă schimbări importante într-un viitor apropiat în domeniul livrărilor reciproce de produse industriale.

De altfel, în perspectivă, România pune la baza relațiilor sale de comerț exterior dezvoltarea relațiilor de cooperare cu toate țările lumii. Atît Legea de comerț exterior, elaborată în 1971, cît și recentul decret privind crearea de societăți mixte în țara noastră, permit dezvoltarea acestor relații de cooperare economică. Și în viitorii ani România va continua să importe cantități importante de minereu de fier, cărbune cocsificabil, cocs metalurgic, bumbac și țiței. Deși în general România dispune de astfel de materii prime, resursele sale sînt insuficiente în raport cu cerințele mereu crescînde ale industriei noastre în plin avînt.

La realizarea creșterii comerțului exterior al României și măririi gradului său de eficiență economică vor contribui desigur măsurile care au fost luate de partid de a descentraliza activitatea de comerț exterior, descentralizare care trebuie înțeleasă printr-o coordonare unică a politicii comerciale ce se realizează de Consiliul de Miniștri, prin organul său executiv Ministerul Comerțului Exterior. Alături de acesta, și celelalte ministere, centrale și întreprinderi sînt angajate în aplicarea prevederilor Legii comerțului exterior și în realizarea sarcinilor de care depinde impulsionarea comerțului nostru exterior.

O astfel de coordonare este specifică orînduirii socialiste în care statul deține monopolul comerțului exterior. De altfel și în țările cu economie de piață rolul statului devine pe zi ce trece tot mai activ în coordonarea activității comerciale, folosind diverse pîrghii economice care dau posibilitatea să evite risipirea venitului național și pe cît posibil să evite concurența între firmele autohtone pe piața externă.

Este de remarcat faptul că, începînd cu anul 1973, în politica de comerț exterior a țării noastre va apărea o nouă pîrghie economică în mîinile statului și anume tariful vamal, pîrghie menită să asigure echilibrul schimburilor noastre economice cu diferite state și să contribuie la creșterea gradului de eficiență a operațiunilor de export și import.

Există toate premisele create ca — așa cum s-a arătat în Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României în următoarele două decenii — **„asigurarea unei dezvoltări rapide și eficiente a economiei noastre naționale să impună participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională socialistă și mondială a muncii, la schimburile economice și la cooperarea internațională. În acest sens în întreaga perioadă 1976—1990 urmează ca ritmul comerțului exterior să devanseze ritmul produsului social".**

În felul acesta se va ajunge ca exporturile, atît cele vizibile cît și cele invizibile (turism, prestații de serviciu etc.), să aducă o contribuție tot mai substanțială la crearea mijloacelor de plată care să permită o creștere a exporturilor și importurilor în condițiile realizării unei balanțe comerciale și de plăți excedentare, caracteristică țărilor cu un nivel economic ridicat.

ELECTROENERGETICA ÎN PERSPECTIVA ANULUI 2000

știință și societate

• La nivelul anului 2000 se apreciază că circa jumătate din cei 6 milioane MWe ce se vor produce în lume va rămîne de origină termică, cealaltă jumătate urmînd a fi de origină nucleară.

• O teorie recentă, dar neconfirmată suficient, susține că pămîntul „fabrică" mereu hidrocarburi lichide și gazoase (petrol, gaze naturale), pe care le împinge din adîncuri spre suprafață.

• Reactorii care ar putea asigura extragerea aproape integrală a energiei dintr-o șarjă de combustibil nuclear — reactorii „rapizi-reproducători" — se află într-o etapă înaintată de pregătire.

• Folosirea cablurilor supraconductoare — cu rezistență electrică nulă — ar revoluționa întreaga electrotehnică cu o economisire spectaculoasă a consumului de energie electrică.

• **Limitele electroenergeticii actuale scot în evidență că granițele cunoașterii științifice se cer a fi împinse mult mai departe, pentru a crea o tehnică utilă întregii populații a globului, neprimejdioasă și economică.**

LA PUȚIN PESTE **un milion de megawați electrici** (MWe) este estimată puterea instalată în centralele electrice în funcțiune azi pe întregul glob. La circa **șase milioane MWe** se apreciază de către economiștii din țările capitaliste că va trebui să ajungă această putere în jurul anului 2000, mizîndu-se astfel pe o creștere anuală medie de aproape 7%, adică pe un timp de dublare de circa 10 ani. Fără ca aceste ritmuri de creștere să fie sensibil altele decît cele cu care ne-am obișnuit de o bucată de vreme, valorile absolute la care ajung se arată a fi totuși impresionante. Ele fascinează încă multă lume deoarece par a demonstra avîntul nelimitat al tehnicii moderne și posibilitatea ca de avantajele ei să beneficieze aproape în aceeași măsură cvasitotalitatea celor 6—7 miliarde de oameni care se crede că vor popula pămîntul la începutul secolului XXI.

Numai că aceste calcule se bazează pe extrapolări care nu țin seama de suficient de mulți factori hotărîtori pentru evoluția societăților omenești în următoarele decenii și, cu atît mai puțin, în perspectiva mai îndepărtată. Îndeosebi se trece sub tăcere faptul că uneori tehnica zilelor noastre nu poate depăși ușor, și doar prin sine însăși, limitele de dezvoltare care îi sînt la fel de proprii ca și avantajele care ni le oferă. Însă, nu-i mai puțin adevărat, că avatarurile tehnicilor moderne, inclusiv ale celor de care beneficiem în orice moment, sînt considerabil mai puțin cunoscute de publicul larg decît acele calități care-i fac omului viața poate nu mai ușoară, dar sigur mai interesantă.

De aceste aspecte, localizate la economia energiei electrice, aș vrea să mă ocup aici. Ne este ușurată mult discuția de faptul că tabloul actual al surselor electroenergetice și cel corespunzător anului 2000 — așa cum acesta este văzut astăzi — **pot fi descrise cu ușurință.**

IN MOMENTUL **de față** imensa majoritate a centralelor electrice sînt, cum li se spune, **termice**. Ele transformă căldura obținută prin arderea cărbunilor, a gazelor naturale sau a derivaților de petrol, în energia mecanică a turbinelor care pun în mișcare alternatorii producători de energie electrică, proces în ansamblu cu un randament maxim care a crescut lent de-a lungul secolului pentru a deveni acum puțin superior lui 40% (dar care **in medie** nu depășește 37...38%). Ceea ce se obține din centralele hidroelectrice reprezintă doar 2—3% din total, iar energia nucleară intervine deocamdată nesemnificativ în balanța energetică a lumii.

La nivelul anului 2000 se apreciază că circa jumătate din cei 6 milioane MWe vor rămîne de origine termică pe cînd cealaltă jumătate va fi de origine nucleară, puterea centralelor hidroelectrice continuînd să reprezinte cîteva procente din total, marile rezerve de căderi de apă epuizîndu-se astfel practic la acest nivel.

La prima vedere acest plan pare realist. În adevăr, micșorînd ritmul de creștere a puterii instalate în centrale termice, se ține seama de faptul că rezervele mondiale de combustibili fosili sînt limitate și că, în plus, cea mai mare parte a industriei organice de sinteză are nevoie de asemenea de aceste materii prime, îndeosebi de petrol și gaze naturale. Din contră, este dezvoltată cu o rată foarte mare producția energiei electrice pe bază nucleară, o sursă prezentată adesea ca inepuizabilă.

Analizele mai adînci elaborate în ultimii doi ani scot însă în evidență cîteva aspecte îngrijorătoare. În cazul cărbunilor, de pildă, rezervele mondiale actuale pot ajunge 2300 * de ani dacă consumul anual ar rămîne cel actual. Dacă însă acesta ar continua să crească cu rata de azi (circa 4% pe an), rezervele s-ar epuiza în 112 ani, iar dacă s-ar descoperi rezerve de 5 ori mai mari decît cele cunoscute, lipsa totală de cărbuni s-ar manifesta peste 150 de ani. Pentru gazele naturale, cifrele corespunzătoare sînt 38, 22 și 49 ani, iar pentru petrol de 31, 20 și 50 ani. Chiar dacă se scad sub jumătate ratele de consum ale acestor substanțe, concluzia nu se schimbă radical, mai ales că ele nu sînt folosite numai pentru producerea energiei electrice; unele amenință să se epuizeze chiar în cursul vieții celor mai mulți dintre locuitorii de azi ai pămîntului, dacă speranța descoperirii de noi rezerve în cantități considerabile nu are șanse să se îndeplinească suficient de repede.

Cît de mari sînt aceste șanse? Ele sînt probabil mici în cazul cărbunelui. Afirmînd așa, avem în vedere că-i cunoaștem originea geologică și că, în ultimul timp, nu s-au mai descoperit prea multe și importante zăcăminte noi. Situația este exact contrară în cazul petrolului și al gazelor naturale: se descoperă mereu surse noi iar originea lor este încă neclarificată. O teorie recentă, dar neconfirmată suficient, susține că pămîntul „fabrică" mereu aceste produse pe care le împinge din adîncuri spre suprafață. Dacă este așa, trebuie de aflat, între altele, în ce ritm ne sosesc și dacă pentru extragerea lor trebuie să ne limităm numai la formațiile geologice de suprafață cunoscute azi ca probabile înmagazinatoare de hidrocarburi naturale.

După cîte știu, cercetările în această direcție se desfășoară lent și cu mijloace insuficient adecvate, un atac frontal fiind considerat prea scump. Cîndva a existat și un mare proiect — azi abandonat — de cercetări geofizice la adîncimi de peste 15 km. Dacă această teorie se confirmă alături de ceea ce se crede azi a fi structura interioară a Lunii, nu este exclus să găsim petrol și acolo. Este sigur, pe de altă parte, că rezerve uriașe de gaz metan se găsesc pe Jupiter și unele minți inventive au și imaginat proiecte privind transportul lui pe Pămînt, care nu par chiar fanteziste.

Dar merită de căutat acești combustibili în... Lună și stele? În momentul de față pare îndoielnic, motivul îndoielii fiind legat nu de dificultăți ușor de intuit, ci de al doilea mare dezavantaj al centralelor electrice; poluarea puternică a mediului înconjurător — în principal cu căldură și bioxid de carbon (CO_2) — pe care ele o generează. În adevăr, o cantitate de căldură, cel puțin odată și jumătate mai mare decît căldura transformată în energie electrică, este risipită de centrale direct în mediul ambiant, din cauza randamentului lor slab. La aceasta trebuie să mai adăugăm — ca să mergem pînă la capătul lanțului — și căldura în care se transformă pînă la urmă însăși energia electrică folosită, astfel că — în cazul cînd tehnica actuală de generare și utilizare a electricității rămîne neschimbată în următorii 30 de ani — trebuie să contăm că în **fiecare secundă** se va răspîndi în mediul înconjurător o energie termică de aproximativ 3,5 miliarde Kilocalorii (o Kilocalorie fiind căldura necesară ridicării cu un grad a temperaturii unui litru de apă), la care mai trebuie adăugate și alte surse de căldură, folosite ca atare în industrie, transporturi, activitatea domestică etc., de o populație de aproape două ori mai numeroasă decît cea de astăzi.

Pentru a căpăta o imagine mai concretă asupra acestui gen de probleme, să cităm că, pe o suprafață de circa 10.000 km^2 din bazinul Los Angeles, căldura eliminată pe căi artificiale atinge de pe acum 3% din energia solară totală absorbită de sol, pentru a ajunge, după estimări, la 18% în anul 2000. Dar încă astăzi aceste degajări de căldură au și început să influențeze clima locală.

Pe de altă parte, combustibilii eliberează prin ardere CO_2 într-un ritm care în zilele noastre aproape a depășit 20 miliarde tone pe an, din care jumătate se dizolvă în apele de suprafață, iar jumătate se împrăștie în atmosferă. Cercetările arată că concentrația acestui gaz în aer, în regiuni lipsite de activitate industrială, a trecut de la 293 părți pe milion în 1860 la 322 p.p.m. în 1970, cu tendința de a atinge 370—380 p.p.m. în anul 2000.

Consecințele la scara întregului glob nu ne sînt clare deocamdată și, ca urmare, nu pot fi stabilite încă nici limitele superioare ale poluării termice nici cele cu CO_2, situație care se întîlnește și la alți agenți poluanți pe care îi răspîndim azi în mediul înconjurător. De aici nu rezultă că putem continua cu deteriorarea mediului pînă cînd ne vom lămuri, ci din contră, trebuie să ne lămurim înainte de a fi prea tîrziu. Dar problema este mult mai greu de rezolvat decît s-ar crede la prima vedere, din cauza extraordinarei ei complexități și a necunoașterii în suficientă măsură a tuturor factorilor care o definesc, precum și a gradului de incidență a fiecăruia, chiar a unora dintre cei cunoscuți.

CE FACEM pînă atunci, cel puțin în domeniul care ne preocupă? O soluție ne-o oferă energetica nucleară, deși, sub forma pregătită de cercetare pînă acum, soluția nu poate fi considerată decît parțială. Astăzi sînt în funcțiune vreo 150 centrale nucleare electrice și cam tot atîtea vor intra în exploatare pînă în 1980. Ele folosesc însă doar 1—2% din energia teoretic posibilă a fi eliberată dintr-o șarjă de combustibil nuclear, cu consecința ca rezervele mondiale de uraniu, cunoscute azi și considerate exploatabile economic, să se termine în mai puțin de 15 ani, cînd pentru centralele nucleare se prevede o durată de amortizare de... minimum 20 de ani. Totuși, din această încurcătură se poate ieși pe mai multe căi, cea mai apropiată implicînd renunțarea la înarmarea nucleară, cantitățile mari de combustibil nuclear reținute în scopuri de... apărare (cum li se zice!), putînd fi introduse atunci în circuitul economic.

Soluția mai de durată constă în extragerea aproape integrală a energiei care ar putea fi eliberată teoretic dintr-o șarjă de combustibil nuclear. Reactorii adecvați acestei intenții, sub forma denumită „rapizi-reproducători", se află într-o etapă înaintată de pregătire, dar părerea generală este că ei nu vor atinge faza industrială înainte de 1985. Tocmai pe aceștia se contează la obținerea cantităților uriașe de energie electrică de origine nucleară la nivelul anului 2000, de care vorbeam la începutul articolului.

Desigur, centralele nucleare nu produc bioxid de carbon, ele produc în schimb substanțe radioactive nocive, însă a căror răspîndire în mediul ambiant, direct din centrală, trebuie considerată ca fiind practic exclusă. Totuși, aceste deșeuri radioactive trebuie păstrate mult timp în condiții de securitate, ceea ce constituie o problemă încă nerezolvată pentru etapa cînd ele vor însuma cantități foarte mari în comparație cu cele care se manipulează azi fără pericol pentru populație. În sfîrșit, mai trebuie de spus că centralele nuclearo-electrice poluează termic mediul ambiant în aceeași măsură ca și cele termoelectrice.

Dacă la toate acestea mai adăugăm că liniile de transport elimină sub formă de căldură 3—5% din energia electrică pe care o vehiculează și că toți convertizorii de energie electrică, mecanică, optică etc. funcționează cu pierderi mult mai mari, ajungem, cu ușurință la concluzia că **sînt** (sau tind să devină) **caracteristice pentru tehnica energetică actuală, risipa de resurse naturale și o agresivitate periculoasă asupra mediului ambiant.**

Pare să nu fie necesar să ne mai întrebăm de ce aceste aspecte s-au arătat supărătoare abia în ultima vreme, pentru că cel puțin un motiv este evident: problema nu se punea atît timp cît rezervele de combustibil se arătau a fi extrem de mari pentru gradul de folosire la care se ajunsese, iar agenții poluanți erau eliminați în rate care permiteau absorția lor, în diversele sisteme naturale fără să lase prea multe urme. Semnalul de alarmă a fost dat îndată ce dezvoltarea exponențială a tehnicii, în volum și pe arii tot mai întinse, a ajuns la nivele absolute mari sau s-a văzut că se apropie repede de asemenea nivele.

Dar, mai este un motiv, despre care se vorbește prea puțin: **principiile generării energiei electrice din energie termică 1) sînt foarte vechi, în parte ținînd de timpul apariției primelor mașini termice.** Cu toate perfecționările aduse pe parcurs acestor genuri de instalații, în primul rînd pe seama analizei științifice amănunțite a proceselor care intervin în funcționarea lor, ele continuă să poarte tarele enumerate mai sus, toate izvorîte din concepția inițială care a rămas pînă acum de bază. Ar rezulta că, dacă această concepție fundamentală nu poate fi îmbunătățită, generatorii actuali de energie electrică (de tipuri aflate în exploatare sau relativ apropiate de această fază) nu sînt adecvați răspîndirii în lume în decursul unei generații în măsura extraordinară care se prevede acum. Din păcate, această concluzie se impune cu pertinență în momentul de față. Dar, trebuie omenirii în următoarele decenii atît de multă energie electrică? Personal, cred că nu!

În primul rînd, la stabilirea fantasticului necesar al anului 2000 s-a plecat de la ceea ce se consideră a fi evoluția nevoilor societății capitaliste de azi, ale celor mai avansate tehnologii, cu „credința" că ele vor continua să crească cu ritmuri ceva mai mici decît cele de pînă acum, dar mult mai mari în restul lumii, inclusiv în țările în curs de dezvoltare. În fapt, s-a mizat — conștient sau nu — pe generalizarea idealurilor societăților „de consum" — mai ales a celei de tip american, dată fiind principala origină a estimărilor — ceea ce, chiar dacă din punct de vedere economic ar reprezenta o posibilitate reală pentru toate țările, este un lucru de nedorit nu numai pentru motivele arătate mai sus, dar și dintr-un punct de vedere general omenesc.

Intervine aici o problemă viciată de factori emoționali și ca urmare spinoasă. Totuși, pare evident că a consuma doar atît cît să se poată trăi în limite suficient de largi, dar decente, cere un efort de producție sensibil mai mic decît cel corespunzător unui regim de risipă, al consumului de dragul consumului, indiferent dacă o anumită nevoie materială este la fel de imperioasă ca alta. În plus, experiența a arătat prea bine că membrii unei societăți „de consum" care se bucură de avantajele ei nu pot să constituie prin forța lucrurilor decît o minoritate. Este deci de presupus că, pe măsură ce își vor da seama de absurditățile „modului de viață american", oamenii vor deveni capabili să-și pondereze mai rațional nevoile de viață reale cu ritmurile de dezvoltare realmente posibile, ceea ce va duce fără tăgadă și la micșorarea necesarului de energie electrică în perspectivă. Dovada peremptorie va fi oferită de dezvoltarea țărilor socialiste, ale căror intenții sînt și vor rămîne foarte depărtate de ale societăților de consum, pe care însă le vor întrece prin ansamblul avantajelor de toate categoriile de care vor ajunge să se bucure cetățenii lor.

Nu-i mai puțin adevărat, însă, că acest necesar rămîne în creștere, prea multe țări fiind încă sub acel minim decent și normal. Progresul tehnicii de producție și utilizare trebuie deci să continue, pentru a se elimina sau măcar pentru a se micșora dezavantajele procedeelor actuale. Perspective sînt destul de multe în momentul de față, dar **toate implică desfășurarea într-un ritm mai viu a cercetărilor științifice**; ele trebuie să conducă la rezultate ce se întrezăresc acum și de care tehnica cu totul nouă pe care o dorim are nevoie neapărat.

LIMITÎNDU-NE la problema generării energiei electrice, o soluție în stare să conducă la producerea acesteia din energie termică, cu randamente de peste 80%, o oferă procedeele magneto-plasmo-dinamice care, deși clarificate în mare parte,

prof. univ. Florin CIORĂSCU
directorul Institutului de Fizică al Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară

→

FACTOR ACTIV

(Urmare din pagina 17)

influențată de extinderea relațiilor de colaborare economică și tehnico-științifică dintre cele două țări.

La realizările anterioare, pe linia colaborării economice, se adaugă o serie de acțiuni de cooperare finalizate în ultima perioadă privind producția în România de compresoare frigorifice pentru acoperirea necesarului ambelor părți, colaborarea între cele două țări în vederea construirii în R.S.F. Iugoslavia de fabrici de ciment, cooperarea pentru producția în țara noastră de segmenți auto, livrarea de către R.D. Germană de matrițe de ambutisare și utilaje pentru creșterea capacității Uzinei Autobuzul din București în vederea sporirii livrărilor de autoutilitare către R.D.G., specializarea României în producția transformatoarelor de 100 și de 250 KVA, echipamentelor de frînă pentru material rulant, compresoarelor de aer pentru locomotive în scopul acoperirii necesarului ambelor state, specializarea celor două țări în producția de armături industriale și sanitare, cooperarea pentru producerea în România de subansamble pentru prese, extinderea cooperării pe perioada 1971—1975 în vederea fabricării în țara noastră de obiective pentru aparate fotografice, livrarea de utilaje, precum și asigurarea asistenței tehnice de către partea română pentru instalația de aglomerare de minereuri ce se construiește în R.D. Germană ș.a.

În dezvoltarea colaborării dintre cele două țări, o importanță deosebită o vor avea înțelegerile de curînd perfectate cu privire la dezvoltarea colaborării directe dintre unele ministere economice, organe centrale, grupuri industriale, centrale, combinate, institute de proiectări etc. asupra unor probleme multiple de un cert interes pentru economia celor două țări. În acest sens, se înscriu și înțelegerile convenite între academiile de știință ale celor două țări.

Sînt în curs tratative în vederea extinderii cooperării în producția de utilaje și echipamente pentru exploatarea minieră în scopul acoperirii necesarului celor două țări și pentru livrări pe terțe piețe; tratative în vederea prelucrării în România de fire de vigoni, fire tip lînă pieptănată, fire de bumbac; se au în vedere unele acțiuni de cooperare și specializare în producția anumitor mijloace de transport, în producția de mașini-unelte (strunguri revolver, multiax și frontoare, mașini pentru industria rulmenților), în domeniul tehnicii comunicațiilor, în produse chimice de mic tonaj etc. Se examinează posibilitățile de specializare a țării noastre în producția de echipamente metalurgice, remorci auto și agricole, diverse părți de motoare Diesel ș.a.

În dezvoltarea colaborării cu R.S. CEHOSLOVACA, reținem o serie de înțelegeri care au dus la extinderea activității de cooperare dintre cele două țări, cum ar fi fabricarea în România de axe motoare pentru tractoare de 65, de 80 și de 140 CP, pentru satisfacerea necesarului ambelor țări pînă în anul 1980, cooperarea în producția vagoanelor de marfă, în producția de linii automate pentru prelucrat șuruburi, pe bază de subansamble realizate în țara noastră. S-au finalizat acțiuni de cooperare în construcția centralei termice de la Treborodice din Cehoslovacia ș.a. În același timp, menționăm acordul încheiat între guvernele celor două țări, privind colaborarea în domeniul turismului, precum și o serie de înțelegeri și aranjamente privind extinderea colaborării directe între ministerele construcțiilor de mașini și metalurgiei, între combinate siderurgice, uzine chimice, institute de standardizare.

În prezent, se studiază posibilitățile de extindere a cooperării în construcțiile de mașini, în fabricația de autospeciale, motoare pentru autocamioane, fabricația de subansamble pentru tractoare, utilaje și instalații energetice, mașini de injectat mase plastice sub presiune, mijloace de automatizare. Se studiază posibilitatea de cooperare în industria metalurgică pentru realizarea în România a unor capacități pentru producția de tablă subțire din oțeluri înalt aliate și realizarea în cele două țări de convertizoare cu oxigen pentru oțelării și bluminguri. În industria chimică se au în vedere acțiuni de cooperare și specializare în fabricarea produselor de mic tonaj, iar în domeniul construcțiilor, cooperarea în producția de panouri termoizolante, agregate metalice ușoare pentru construcții, utilaje de mică mecanizare, piese de schimb ș.a.

Se dezvoltă în continuare colaborarea economică și tehnico-științifică cu R.P. POLONA. Dintre acțiunile mai importante finalizate în ultima perioadă, menționăm încheierea unor înțelegeri de lungă durată, cum sînt: acordul în domeniul metalurgiei neferoase privind livrări de cupru și semifabricate de cupru din Polonia și de aluminiu și semifabricate de aluminiu din România; convenția în domeniul industriei chimice, privind livrarea din România de fibre poliacrilnitrilice, iar din Polonia de propilenă. De asemenea, s-a încheiat acordul de colaborare în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice prin care se are în vedere executarea în comun a unor teme de cercetare, organizarea specializării reciproce a cadrelor, organizarea schimburilor de documentații tehnice. Totodată, s-a încheiat un acord de colaborare în domeniul turismului.

S-au finalizat, în același timp, o serie de acțiuni de cooperare privind asimilarea în România a mineralierului de 55.000 tdw pe baza documentației părții polone și dotat cu unele motoare și echipamente livrate de R.P. Polonă. De asemenea, s-au finalizat unele înțelegeri privind automatizarea și dispecerizarea unor instalații de transport minier pe baza furnizării de către partea polonă a documentației și a subansamblelor de automatizare.

Este în curs de examinare o convenție de specializare în producția de oțeluri aliate și oțeluri speciale în vederea acoperirii necesarului ambelor țări cu astfel de produse. În domeniul construcțiilor de mașini se pregătesc acorduri de specializare și cooperare în producția de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor, în producția mijloacelor de automatizare, utilajelor și mașinilor pentru exploatări și transporturi forestiere și se examinează realizarea unor cooperări în producția de macarale, mașini și utilaje pentru construcția de drumuri, autoutilitare, precum și cooperări în domeniul industriei electrotehnice de curenți tari. Se studiază posibilitățile de specializare în producția chimică de mic tonaj, precum și participarea Poloniei la realizarea în țara noastră a unei instalații de cauciuc poliizoprenic. Se duc tratative pentru specializarea celor două țări în industria ușoară, în ce privește producția unor țesături tehnice, precum și a unor accesorii și utilaje pentru industria textilă.

Există posibilități de dezvoltare a relațiilor de colaborare economică și tehnico-științifică ale României cu R.P. ALBANIA, îndeosebi în domeniul industriei extractive, de prelucrare și în industria agroalimentară. Organizațiile românești de resort au făcut în acest sens, propuneri privind organizarea unor acțiuni de cooperare economică. Pe baza convenției de colaborare tehnico-științifică dintre R.S. România și R.P. Albania, a avut loc în anul 1972, prima sesiune a Comisiei, cu care ocazie, s-au convenit o serie de acțiuni care conduc la dezvoltarea colaborării în acest domeniu.

O mare importanță pentru țara noastră o are dezvoltarea continuă a relațiilor economice cu REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ. În baza acordului încheiat în 1970 R. P. Chineză a acordat României un credit pe termen lung fără dobîndă, pentru achiziționarea de instalații complexe. Potrivit acordului respectiv, R. P. Chineză va livra utilaje și instalații și va acorda asistență tehnică pentru construirea în R. S. România a unor obiective din industria construcțiilor de mașini grele, de mașini unelte, electrotehnică, industria metalurgică, industria chimică, a materialelor de construcții, industria ușoară și alimentară. În prezent, se duc tratative pentru convenirea achiziționării din R P. Chineză de către țara noastră — pînă la utilizarea volumului integral al creditului acordat — a unor instalații și utilaje necesare construirii de noi obiective industriale în România.

Se dezvoltă colaborarea țării noastre cu R.D. VIETNAM, expresie a ajutorului frățesc acordat de poporul român eroicului popor vietnamez. În acest sens, România a livrat fabrici pentru materiale de construcții, a acordat asistență tehnică prin pregătirea în țara noastră a unui număr important de ingineri, tehnicieni și muncitori din diferite ramuri industriale, acțiune care continuă să se desfășoare; în prezent se examinează posibilitățile de cooperare româno-vietnameză în exploatarea unor zăcăminte de antracit în R.D. Vietnam, în prelucrarea chimică a unor plante tehnice, cooperări în zootehnie, precum și în alte domenii de interes reciproc.

Cu R.P.D. COREEANĂ s-au semnat protocoale adiționale la Acordul comercial de lungă durată pe perioada 1971—1975, potrivit indicațiilor date de conducerile de partid și de stat ale celor două țări privind lărgirea schimburilor reciproce de mărfuri. S-a încheiat acordul de colaborare între Registrul Naval român și Registrul Naval coreean. Se duc tratative pentru livrarea de către partea română de utilaje complexe pentru industria chimică, utilaje miniere, instalații de foraj ș.a. Se examinează posibilitățile de colaborare în transporturile maritime, inclusiv colaborarea reciprocă în porturile celor două țări.

În prezent, se examinează posibilitatea de colaborare în vederea construirii în R.P. MONGOLĂ a unei fabrici de tricotaje, precum și în vederea construirii unor magazii dotate cu instalații pentru conservarea pieilor în stare umedă. De curînd, a fost inaugurat circul de stat din Ulan-Bator, rod al colaborării economice dintre țara noastră și R.P. Mongolă.

România dezvoltă continuu relațiile sale de colaborare economică și tehnico-științifică cu R. CUBA — prima țară socialistă de pe continentul latino-american. A fost încheiat în anul 1969 un acord de cooperare economică, privind dezvoltarea unor capacități de extracție și prelucrare a minereurilor neferoase din Cuba. În 1972, s-a semnat o nouă convenție de cooperare privind realizarea în R. Cuba a unei fabrici de ciment.

O CONTRIBUȚIE substanțială la dezvoltarea colaborării dintre România și celelalte țări socialiste aduc comisiile mixte bilaterale de colaborare tehnico-științifică care în ultimul timp au convenit un mare număr de acțiuni în acest domeniu. Ca și în perioadele precedente, partea preponderentă a acțiunilor convenite au constituit-o transmiterea reciprocă de proiecte privind construcțiile capitale, seturi de desene de execuție pentru mașini și utilaje, documentații tehnologice pentru diferite procese de producție. Specialiștii din țările noastre au efectuat vizite de studiu, schimburi de experiență și specializări. S-au convenit programe de colaborare între organele și organizațiile tehnico-științifice ale țărilor. S-a intensificat colaborarea directă tehnico-științifică dintre ministere, departamente, institute de cercetări și proiectări, în cadrul cărora s-au efectuat schimburi de rezultate ale cercetărilor științifice, consultații reciproce în probleme de interes comun, conlucrarea în realizarea unor lucrări de cercetare, efectuarea cu eforturi comune a unor cercetări, îndeosebi pe baze contractuale etc.

O contribuție de seamă la evoluția pozitivă a relațiilor economice dintre țara noastră și celelalte țări socialiste, a adus-o participarea țării noastre la activitatea organizațiilor internaționale ale țărilor socialiste.

Dintre acestea, trebuie subliniată, desigur, în primul rînd activitatea desfășurată de țara noastră în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, și al diferitelor organe ale acestuia. Partidul nostru, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciază CAER „...ca **un organism important în realizarea colaborării dintre țările socialiste membre ale acestei organizații**" și consideră „... **că această colaborare trebuie să contribuie la dezvoltarea economiei fiecărei țări, la întărirea bazei tehnico-materiale a socialismului din fiecare țară, la crearea în fiecare stat membru al organizației, a condițiilor pentru făurirea societății comuniste**". Pentru colaborarea economică și tehnico-științifică în cadrul CAER o importanță deosebită — după cum se cunoaște — o are adoptarea la București în iulie 1971, a Programului complex, menit să orienteze activitatea de colaborare între țările membre pe următorii 15—20 ani.

Țara noastră participă, de asemenea, la activitatea altor organizații internaționale ale țărilor socialiste membre ale CAER, cum sînt cele din domeniul interconectării sistemelor energetice (D.C.D.) folosirii raționale în comun a parcului de vagoane de cale ferată (PCV), colaborării în industria siderurgică (Intermetal), în industria de rulmenți (OCIR), în industria produselor chimice de mic tonaj (Interchim), în domeniul valutar-financiar (Banca Internațională de Colaborare Economică și Banca Internațională de Investiții) în cel al informării tehnico-științifice (CIIST) ș.a.

În același timp, menționăm activitatea depusă prin participarea României la organizațiile de colaborare care cuprind aproape toate țările socialiste cum sînt cele din domeniul folosirii pașnice a energiei nucleare (Institutul unificat de cercetări nucleare de la Dubna), sau din domeniul poștei și telecomunicațiilor (OCPT) și al căilor ferate (OCCF).

Avantajele pe care le oferă această formă modernă de colaborare, a determinat țara noastră să-și manifeste interesul de participare la crearea unor noi organizații internaționale propuse de partenerii săi în CAER și, totodată, de a propune înființarea unor asemenea organizații, în domenii prezentînd interes reciproc, cu sediul în România.

Efectul activității desfășurate de organizațiile internaționale ale țărilor socialiste va fi cu atît mai mare, cu cît în cadrul acestora se va urmări o deplină corespondență între activitățile desfășurate de ele și interesele țărilor participante, direcționarea acțiunilor întreprinse în sensul accelerării progresului economic și tehnico-științific în fiecare țară membră în sensul obținerii unei contribuții tot mai importante la procesul de egalizare treptată a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor participante.

Intensificînd preocuparea pentru întărirea continuă a prieteniei, a relațiilor economice și tehnico-științifice cu celelalte țări care formează sistemul mondial socialist. Republica Socialistă România este convinsă că aceasta corespunde intereselor vitale ale poporului nostru, precum și cauzei unității țărilor socialiste, a luptei generale pentru socialism și progres social.

←

nu permit încă atingerea condițiilor optime de exploatare, în principal din cauză că nu se stăpînesc destul de bine acele aspecte ale fizicii stării solide care ar putea ghida realizarea de materiale potrivite să lucreze în condiții economice la temperaturi foarte înalte. Atît poluarea termică cît și risipa de combustibili s-ar micșora atunci sensibil.

Desigur că, într-o anumită măsură, ar scade, pe seama acestui procedeu, și sporul concentrației de bioxid de carbon în aer, dar aici se întrevede o soluție mai radicală. Este vorba de reducerea bioxidului de carbon la forma de cărbune, gata de ars din nou în focar, operație repetabilă la infinit cu randamentul ce se va arăta posibil. Metoda de recuperare a acestui deșeu implică desigur consum de energie, dar se vrea ca această energie să fie tot aceea care a efectuat, în trecutul îndepărtat, aceeași operație pe cale naturală; este energia soarelui care întreține procesul asimilației clorofiliene specific plantelor, deci și arborilor din erele geologice din care au rezultat cărbunii de pămînt. Din păcate, însă, mecanismul asimilației clorofiliene nu este încă înțeles complet iar cercetările se desfășoară lent. Sîntem astfel în imposibilitate de a ne pune problema reproducerii lui pe cale artificială la gura unui coș de centrală, așa cum ar cere procedeul schițat mai sus. Se observă însă cu ușurință că această soluție ne-ar deschide calea reducerii aportului de energie străină celei naturale în balanța energetică a lumii; nu ar scade astfel numai poluarea cu CO_2, dar și cea termică.

Mai apropiată, dar nu înainte de sfîrșitul secolului, pare a fi realizarea de centrale termonucleare, bazate pe fuziunea (contopirea) nucleelor atomice ușoare (de pildă de hidrogen greu sau „deuteriu") în nuclee mai grele (de pildă heliu). În fapt, este vorba de realizarea pe pămînt a reacțiilor nucleare de pe urma cărora existăm cu toții pentru că sînt tocmai acelea care întrețin radiația solară. Avantajul cel mai important pe care l-am obține vine de la materia primă, abundentă și uniform distribuită — apa. Din păcate, însă, reacțiile nu pot avea loc aici pe pămînt decît dacă plasma de hidrogen greu este confinată la densități și temperaturi mult mai mari decît în soare, ceea ce încă nu s-a obținut. Sînt necesare, de pildă, temperaturi de cel puțin 150 milioane grade și nu s-a atins decît ceva mai mult de 10 milioane, dar rezultatele se îmbunătățesc de la an la an. Cercetările au în acest caz un ritm destul de intens, însă, din cauza costului ridicat, ele se desfășoară pe fronturi mai largi doar în cîteva locuri.

În sfîrșit, în ceea ce privește transportul fără pierderi a energiei electrice la mari distanțe, soluția pare apropiată, ea constînd în folosirea cablurilor supraconductoare (cu rezistență electrică nulă), realizate din anumite aliaje răcite cu heliu lichid la temperaturi de ordinul a minus 250...260°C. Cu toate că procedeul este scump, eficiența lui economică globală se arată a fi pozitivă. Însă înțelegerea la care s-a ajuns de curînd asupra fenomenului de supraconductibilitate (răsplătită în 1972 cu un Premiu Nobel) dă speranța realizării de materiale care să fie supraconductoare chiar la temperatura normală. Dacă se ajunge la o soluție practică (deocamdată nu sînt multe semne încurajatoare), **întreaga electrotehnică va suferi o revoluție de importanță mult mai mare decît trecerea în electronică de la tuburi la tranzistori,** soldată de asemenea cu o scădere spectaculoasă a consumului de energie electrică a aparaturii electronice.

REVENIM la tehnica actuală a producției de energie electrică (fie ea termică, hidraulică sau nucleară) pentru a sublinia că ea se bazează pe cercetările științifice desfășurate în ultimii 200 de ani și care ne-au permis înțelegerea, **pînă la un punct**, și stăpînirea **într-o anumită măsură**, a unui șir lung de fenomene fizice și fizico-chimice, naturale sau create artificial. Este drept că numărul aplicațiilor practice care s-ar putea obține din combinarea în fel și chip a cunoștințelor științifice, pe care le posedăm deja, pare a fi și probabil este infinit, motiv care justifică în mare parte de ce sarcina principală dată pretutindeni cercetărilor științifice constă în a găsi și pune în valoare aceste aplicații. Dar fazele electroenergeticii actuale — și nu numai ele — scot perfect în evidență că granițele cunoașterii științifice se cer a fi împinse mult mai departe dacă dorim să creăm o tehnică cu adevărat utilă întregii populații a globului, neprimejdioasă și de durată suficient de lungă pentru a fi economică. Or, în momentul de față, în majoritatea țărilor, se acordă un interes minor acestor probleme, care de fapt sînt acelea pe care generațiile actuale trebuie să le rezolve pentru beneficiul generațiilor viitoare, la fel cum noi înșine beneficiem azi de rezultatele științifice obținute de înaintașii noștri. Cred că și aceasta este o datorie de la care societățile actuale, indiferent de structura lor social-politică, nu pot abdica fără pericolul de a face să devină incert un viitor care le este totuși scump tuturor.

*) Majoritatea datelor numerice sînt extrase din lucrarea „The Limits to Growth" de Meadows și col. (N.-Y. 1972), date care provin, la rîndul lor, din diverse surse oficiale.

1) Intră aici și centralele nucleare pentru că energia nucleară este eliberată în reactori tot sub formă de energie termică.

ECONOMIA U.R.S.S. — DUPĂ O JUMĂTATE DE SECOL

Nikolai BAIBAKOV

vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., președintele Comitetului de Stat al Planificării

OAMENII MUNCII din U.R.S.S., întreaga omenire progresistă sărbătoresc în mod festiv o dată istorică din viața poporului sovietic — aniversarea a 50 de ani de la întemeierea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste. Crearea U.R.S.S. — stat socialist multinațional — este indisolubil legată de numele lui V. I. Lenin, care a pus bazele politicii naționale a Partidului nostru comunist. Încă în decembrie 1919, adresîndu-se muncitorilor și țăranilor din Ucraina, el a spus: „Noi vrem o uniune liber consimțită a națiunilor, uniune care să excludă orice violență din partea unei națiuni față de alta, o uniune care să fie bazată pe încredere deplină, pe conștiința clară a unității frățești, pe un consimțămînt cu totul liber".[1]) Creată cu jumătate de secol în urmă, la 30 decembrie 1922, uniunea frățească a popoarelor egale în drepturi ale Țării Sovietelor confirmă — prin întreaga istorie a existenței sale — înțelepciunea politicii naționale leniniste a P.C.U.S., tăria și coeziunea popoarelor care construiesc, într-o familie unită, societatea comunistă.

În primele decenii de existență U.R.S.S. a demonstrat convingător toate avantajele sistemului socialist de economie. În 1940, comparativ cu anul 1913 produsul social global a crescut de 5,1 ori, venitul național de 5,3 ori, producția industrială — de 7,7 ori, producția globală agricolă — de 1,4 ori. Crearea, într-o perioadă scurtă a unei baze materiale trainice a socialismului i-a permis Uniunii Sovietice, în anii grei ai Marelui Război pentru Apărarea Patriei să-și apere libertatea, independența și să joace un rol hotărîtor în eliberarea popoarelor Europei și Asiei de sub jugul fascist.

În ultimii ani, Țara Sovietelor, sub conducerea partidului comunist a dobîndit succese remarcabile în dezvoltarea sa economică. În 1970 produsul social global a depășit nivelul anului 1940 de peste 8 ori, iar nivelul anului 1913 — de 41 de ori; venitul național, în comparație cu anul 1940, a crescut de 8,66 ori, volumul întregii producții industriale — de 11,9 ori. Veniturile reale pe cap de locuitor au crescut, în această perioadă, de patru ori.

UNA DIN CONDIȚIILE creșterii accelerate a potențialului economic al Țării Sovietelor este dezvoltarea planică, centralizată a economiei naționale socialiste, necesitatea și principiile conducerii planificate fiind amplu fundamentate de V. I. Lenin. Planificarea economiei U.R.S.S. este principalul factor al progresului forțelor de producție, al folosirii realizărilor revoluției tehnico-științifice contemporane și creșterii bunăstării materiale și nivelului cultural al oamenilor sovietici.

Dezvoltînd în mod creator moștenirea leninistă, P.C.U.S. a asigurat atingerea de către poporul sovietic a unuia din țelurile principale pe drumul spre comunism — construirea în U.R.S.S. a societății socialiste dezvoltate, ale cărei trăsături caracteristice sînt: obținerea unui nivel ridicat în economie, ceea ce presupune realizarea unui complex închegat al economiei naționale, care include economia națională a republicilor și se dezvoltă pe baza planului de stat unic, în interesul întregii țări și al fiecărei republici în parte; lichidarea antagonismelor de clasă și naționale; dezvoltarea multilaterală, într-o unitate inseparabilă, a caracterului de stat unional și național al republicilor, pe baza centralismului democratic și federatismului socialist, a democrației sovietice socialiste; crearea condițiilor necesare pentru participarea activă a oamenilor muncii de toate naționalitățile la conducerea statului, la dezvoltarea științei, tehnicii, culturii; triumful ideologiei marxism-leninismului, a internaționalismului socialist și prieteniei între popoare.

Una din trăsăturile distinctive ale economiei socialismului dezvoltat este nivelul înalt de dezvoltare a tuturor republicilor care intră în componența U.R.S.S. În anii cincinalelor antebelice, fondurile fixe au crescut în ansamblu pe U.R.S.S. de 7,8 ori, în timp ce în republicile din Asia centrală ele au crescut de 19,5 ori, adică de 2,5 ori mai mult decît în medie pe Uniune. Egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a diferitelor regiuni ale Țării Sovietelor are loc și în anii postbelici. În 1970, comparativ cu anul 1940, intrarea în funcțiune a fondurilor fixe în ansamblu pe U.R.S.S. a crescut aproape de 13 ori, din care în R.S.S. Uzbekă — de 19 ori, în R.S.S. Kazahă — de 21 ori, în R.S.S. Estonă — de 28 de ori, în R.S.S. Moldovenească — de 118 ori, în R.S.S. Letonă — de 144 de ori.

Ca urmare, astăzi, pe locul fostelor regiuni slab dezvoltate s-au înălțat numeroase centre industriale și culturale, orașe și sate înfloritoare, toate republicile sovietice dispun de o puternică bază industrială.

Creșterea impetuoasă a economiei republicilor unionale a devenit posibilă ca urmare a îndeplinirii cu succes a planurilor economiei naționale, a traducerii în viață a politicii economice a P.C.U.S. Aceasta a permis îmbunătățirea considerabilă a structurii producției, perfecționarea continuă a proporțiilor în economia națională, asigurarea avîntului neîntrerupt și fără crize al economiei și asigurarea deplină cu locuri de muncă a populației active, creșterea considerabilă a bunăstării materiale a oamenilor muncii. În condițiile U.R.S.S. fiecare republică are posibilitatea ca pe baza planului să se specializeze în producții și ramuri care corespund condițiilor sale economice și naturale, deprinderilor în muncă ale populației, factorilor social-istorici, deci care sînt cele mai eficiente pentru ea. Tocmai de aceea, în cel de-al 9-lea plan cincinal, ca și în celelalte planuri cincinale se prevăd nu numai indicatori cantitativi de creștere a producției și diferite construcții principale noi, ci și orientările de bază ale specializării industriei și agriculturii fiecărei republici.

RELAȚIILE de producție și naționale socialiste creează condiții extrem de favorabile pentru îmbinarea optimă a intereselor fiecărei republici și ale Uniunii în ansamblu, întrucît dezvoltarea teritorială a forțelor de producție nu se desfășoară de la sine, ci reprezintă unul din rezultatele organizării planificate a producției obștești, ale conducerii centralizate a economiei. Totodată, principalul criteriu al eficienței economiei republicii este participarea ei la rezolvarea problemelor generale de stat, aportul ei la economia unională în ansamblu. De succesul cu care își îndeplinește fiecare republică sarcinile generale de stat care îi stau în față depinde în final și dezvoltarea cu succes a întregii economii a Uniunii Sovietice, creșterea bunăstării materiale a tuturor popoarelor U.R.S.S.

Prin amploarea teritoriului, a numărului populației, volumul producției industriale și agricole, o poziție de frunte între republicile egale în drepturi ocupă R.S.F.S.R. În anul 1970, în republică au fost produse 64 milioane tone oțel, s-au extras 345 milioane tone cărbune, 284 milioane tone petrol, 83 miliarde mc de gaze, s-au produs 470 miliarde kWh energie electrică. O trăsătură caracteristică a economiei R.S.F.S.R. din anii anteriori a fost dezvoltarea mai rapidă a producției în regiunile Siberiei și Extremului Orient. Volumul ei în regiunea economică a Siberiei de Vest a crescut de 862 de ori, a Siberiei de Est — de 242 de ori și a Extremului Orient — de 173 de ori. În regiunile menționate s-a dezvoltat deosebit de rapid extracția de cărbune, petrol, producția de energie electrică. Dacă înainte de Revoluția Socialistă din Octombrie, în aceste regiuni practic n-a existat electroenergetică în 1970 s-au produs peste 132 miliarde kWh. În 1965, în Siberia de Vest s-a extras primul milion de tone de petrol, iar numai peste șapte ani, în 1971, extracția de petrol a reprezentat peste 62 milioane tone. Ritmurile de dezvoltare a regiunilor răsăritene se accelerează și mai mult în actualul cincinal, al nouălea. Astfel, în 1975 extracția petrolului va crește aici pînă la 125—135 milioane tone, iar cea de gaze pînă la 44 miliarde m.c., vor fi create mari complexe petrochimice, se vor construi uzine pentru prelucrarea gazelor, se vor instala conducte pentru transportul petrolului și gazelor în alte raioane ale țării.

Paralel cu dezvoltarea rapidă a regiunilor răsăritene ale R.S.F.S.R., în ritmuri rapide s-a desfășurat procesul de lichidare a înapoierii economice și culturale a multor popoare care locuiesc pe acest teritoriu. În republicile autonome Bașkiră și Tătară au fost descoperite și valorificate uriașe zăcăminte de petrol, a fost creată o puternică industrie de prelucrare a petrolului și de petrochimie; au devenit centre industriale cu un nivel înalt de dezvoltare R.S.S. Mari, Mordvină, Udmurtă, Ciuvașă ș.a.

IN CINCINALUL ACTUAL economia R.S.F.S.R. va continua să se dezvolte rapid. Volumul producției industriale va crește cu 47%, iar venitul național — cu 40%. Producția de energie electrică la sfîrșitul cincinalului va reprezenta 657,3 miliarde kWh, extracția de petrol — 398,3 milioane tone, de gaze — 144 miliarde metri cubi, de cărbune — 377 milioane tone.

În ritmuri rapide crește industria constructoare de mașini, industria chimică, a lemnului și prelucrării lemnului, precum și ramurile care satisfac nemijlocit cerințele populației. Nivelul de dezvoltare a industriei ușoare va crește cu 35% din care producția de lenjerie va crește cu 57%, de tricotaje cu 45% etc.

O economie cu un înalt nivel de dezvoltare are una din marile republici ale Țării Sovietelor — R.S.S. Ucraineană. În prezent, industria ei produce de 65 de ori mai multe produse decît înainte de Revoluție. În anii puterii sovietice au căpătat o largă dezvoltare ramuri moderne ale industriei ca metalurgia metalelor neferoase, industria de avioane, automobile, tractoare, industria gazelor, chimică, electrotehnică; cu ajutorul celorlalte popoare frățești au fost construite zeci de uzine constructoare de mașini de mare capacitate, printre care uzina constructoare de mașini grele de la Novokramatorsk, uzina de tractoare de la Harkov, uzina de turbine și întreprinderea „Elektrotiajmaș" din același oraș ș.a.; au fost construite și au intrat în funcțiune mari centrale electrice din care nouă centrale au o putere instalată de un milion kilovați și peste. În 1971, ponderea industriei republicii în producția unională a reprezentat: la extracția de cărbune — 32%, la producția de fontă — 47%, la oțel — 39%, la producția de laminate — 40%, la extracția de minereu de fier — aproape 58%.

În cincinalul actual, în republică se dezvoltă în ritmuri prioritare electroenergetica, industria chimică, petrochimică, prelucrarea petrolului și construcțiile de mașini. În acești cinci ani, volumul producției de energie electrică va crește pînă la 198,5 miliarde kWh, extracția de cărbune pînă la 217,4 milioane tone, de gaze — pînă la 62 miliarde metri cubi. Se vor extrage peste 130 milioane tone minereu de fier și se vor produce 55,6 milioane tone de oțel.

Vor intra în funcțiune laminorul de tablă groasă „3600" și convertizorul cu oxigen la uzina „Azovstal" din Jdanov — cele mai mari de acest gen din țară. La uzina „V. I. Lenin" din Krivoi Rog se construiește cel mai mare furnal din lume, cu un volum util de 5 000 m.c., care va produce peste 4 mil. tone de fontă anual. Se vor construi și vor intra în funcțiune 70 de noi întreprinderi ale industriei ușoare și se vor reconstrui alte 61 existente. Vor fi date în exploatare 140 de noi întreprinderi ale industriei alimentare. Producția globală agricolă în republică va spori — în medie anuală — cu 19% față de nivelul anilor 1966—1970.

În anii puterii sovietice s-au produs modificări fundamentale în economia Kazahstanului. Au fost construite sute de mari întreprinderi industriale, au fost valorificate bogate zăcăminte de minerale utile. În prezent, industria republicii are o producție de 3 ori mai mare decît întreaga Rusie a anului 1913. Au fost create asemenea ramuri ca: industria metalurgică, construcțiile de mașini, prelucrarea petrolului, industria cimentului, industria chimică. S-au construit giganți ai metalurgiei metalelor neferoase — combinatul minier-metalurgic Balhaș, combinatul de plumb și zinc din Ust-Kamenogorsk și cel de polimetale din Leninogorsk.

Agriculturii republicii îi revine un loc important în economia unională, ea furnizînd 12% din producția globală a tuturor culturilor cerealiere și 7,4% din producția de carne.

La sfîrșitul celui de-al 9-lea cincinal (1975), economia Kazahstanului se va ridica pe o treaptă superioară de dezvoltare. Producția industrială, pe ansamblul țării, va crește cu 47%, iar în R.S.S. Kazahă — cu 59%. La sfîrșitul cincinalului, în Kazahstan se vor extrage 29 mil. tone minereu de fier, 30 mil. tone petrol și circa 7 miliarde m.c. gaze; producția de energie electrică va depăși 50 miliarde kWh. Vor începe să funcționeze combinatul din Karagaili, mina din Tișinsk, capacități pentru producția de cupru brut și cupru electrolitic, precum și de acid sulfuric la combinatul Djezkazgan, prima parte a combinatului chimic Pavlodar, uzina de ciment din Novo-Karagandinsk și un șir de alte obiective industriale.

Înainte de victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Bielorusia era una din regiunile cele mai înapoiate ale Rusiei europene. Pe teritoriul ei nu exista, practic, nici o uzină mare; 86% din populație o forma țărănimea, nivelul de trai era foarte scăzut. În prezent, ocupînd 1% din teritoriu și avînd o pondere de 4% în totalul populației U.R.S.S., ea dă 13% din producția unională de mașini-unelte de prelucrarea metalelor, 17,5% din tractoare, circa 1/2 din producția de îngrășăminte de potasiu, 11% din numărul ceasurilor de mînă, fiecare a 5-a motocicletă, fiecare al 10-lea televizor. Numai la două uzine din Minsk — de automobile și tractoare — lucrează mai mulți muncitori decît în întreaga industrie a Bielorusiei prerevoluționare. Mai repede decît în medie pe țară crește producția agricolă.

În perioada 1971—1975, economia republicii face un nou pas înainte. Va crește rapid producția de energie electrică, de autocamioane și tractoare puternice cu motoare de 75—80 c.p., extracția de petrol și gaze. O atenție deosebită se acordă creșterii producției bunurilor de consum popular. Producția globală a colhozurilor și sovhozurilor va crește de 1,5 ori. Pînă în 1975 se prevede creșterea producției globale de cereale pînă la 6,5 milioane tone, cea de cartofi — la 15,6 mil., fibre de in — 143 mii tone.

Un rol important în economia națională a Uniunii Sovietice îl deține economia republicilor din Asia centrală — R.S.S. Uzbekă, R. S. Turkmenă, R. S Tadjikă, R.S.S. Kirghiză. Datorită dezvoltării complexe a economiei întregii țări ele au condiții favorabile pentru specializarea agriculturii în cultivarea bumbacului, primind în schimb din alte republici unionale: cereale, produse animaliere, material lemnos, diferite tipuri de mașini, numeroase bunuri de larg consum.

Ca urmare a specializării înfăptuite în mod planic, în prezent în R.S.S. Uzbekă bumbacului și altor culturi tehnice le revin aproape jumătate din suprafețele cultivate, ea furnizînd peste două treimi din producția de bumbac brut a întregii Uniuni Sovietice. În ritm rapid s-a dezvoltat cultura bumbacului și în alte republici din Asia centrală ceea ce a permis creșterea producției de bumbac de la 650 mii tone în 1913 la 6,4 milioane tone în 1971. Aceasta a dat posibilitate țării să renunțe la importul de bumbac și chiar să-l livreze altor țări. Dar agricultura republicilor din Asia centrală este renumită nu numai prin bumbac; ea este principalul furnizor de mătase brută, caracul, livrează altor republici mari cantități de fructe.

Specializarea agriculturii a contribuit și la specializarea corespunzătoare a industriei. Astfel, Uzbekistanul a devenit principalul producător de mașini agricole pentru cultivarea bumbacului, aici sînt amplasate birourile de proiectare și uzinele producătoare de mașini pentru cultivarea bumbacului din toate republicile unionale. În același timp se dezvoltă și industria prelucrării bumbacului. La dezvoltarea culturii bumbacului contribuie chimia; a fost creată producția de îngrășăminte la Circik, Samarkand, Kokand, Navoi, Fergana.

Totodată cresc în ritm rapid și alte ramuri ale economiei naționale a republicilor, îndeosebi industria combustibilului și energetică. Pînă în prezent au fost construite și au intrat în funcțiune mari termocentrale la Tașkent (1920 mii kW) și Navoi (850 mii kW), se construiesc centrale electrice de stat raionale Sîrdaria (1200 mii kW) și Mari (1370 mii kW), precum și hidrocentralele de la Nurek (2700 mii kW), Toktogul (1200 mii kW) și Cearvak (600 mii kW).

În actualul cincinal va crește considerabil extracția de petrol, gaze și cărbune. În anul 1975, R.S.S. Turkmenă, de pildă, va obține 20% din extracția unională de gaze, situîndu-se pe locul doi între republicile unionale; extracția de petrol va reprezenta 22 milioane tone (locul trei pe țară). Alături de industria grea, se dezvoltă în ritmuri rapide și industria ușoară.

În slujba construcției socialiste au fost puse și bogatele resurse naturale din Transcaucazia: petrolul din Azerbaidjan, manganul din Gruzia, cuprul din Armenia. În aceste republici au fost create industriile: de mașini unelte, de aparataje, industria metalurgică, industria chimică, energetică. O însemnătate deosebită pen-

(Continuare în pag. 22)

ECONOMIA U. R. S. S.

(Urmare din pag. 21)

tru dezvoltarea agriculturii (aici se cultivă bumbac, plantații de ceai, viță de vie, tutun și citrice) au avut lucrările de irigații și de desecare, înfăptuite în anii puterii sovietice. Toate acestea au permis crearea, în republicile Transcaucaziei, într-o perioadă scurtă, a unei economii cu un grad înalt de dezvoltare. Astfel, volumul producției industriale a Armeniei a depășit în 1971 nivelul anului 1913 de 201 ori. În Azerbaidjan au fost construite și au intrat în funcțiune — în anii puterii sovietice — peste 330 de întreprinderi industriale și sute de alte întreprinderi, iar producția industrială globală a crescut de 35 de ori. În Gruzia, volumul producției industriale în 1971 a depășit nivelul anului 1913 de 89 ori.

În actualul cincinal ritmurile înalte de dezvoltare a economiei republicilor din Transcaucazia se mențin: volumul producției industriale în Armenia va crește cu 64%, în Azerbaidjan — cu 46%, în Gruzia — cu peste 40%. Va crește producția agricolă — fructe, ceai, tutun; vor continua lucrările de irigare a terenurilor.

Intrînd în componența U.R.S.S., republicile baltice — Letonia, Estonia, Lituania, care erau mai dezvoltate, au dobîndit posibilitatea de a-și extinde industria, de a desfășura o producție diversificată a construcțiilor de mașini care necesită în principal muncă de înaltă calificare. În 1970, volumul producției industriale a R.S.S. Lituaniene a depășit nivelul anului 1940 de 31 ori, a R.S.S. Letone de 27 de ori, a R.S.S. Estone de 28 de ori. În prezent, întreprinderile republicilor menționate produc mașini electronice de calcul, televizoare, mașini unelte de înaltă precizie, locomotive electrice și Diesel, aparate de radio cu tranzistori. Agricultura a devenit o ramură cu un înalt nivel de mecanizare, a crescut nivelul tehnic al agriculturii. În perioada 1971—1975 economia republicilor baltice va continua linia de satisfacere tot mai deplină a cerințelor unionale în anumite tipuri de produse și a cerințelor nemijlocite ale oamenilor muncii.

Un rol important în economia națională a Uniunii Sovietice aparține R.S.S. Moldovenești, specializată în cultura viței de vie, pomicultură, legumicultură și culturi tehnice. Ea ocupă primul loc între republicile unionale în ce privește ritmul de creștere a producției agricole, al cărei volum, numai în ultimii 10 ani, a crescut aproape de două ori, precum și în producția de tutun; ei îi revin 25% din recolta de struguri pe întreaga Uniune.

Pe teritoriul R.S.S. Moldovenești funcționează 550 întreprinderi industriale, în majoritatea lor întreprinderi mari, înzestrate cu tehnică modernă. În cincinalul actual, pe seama dezvoltării vinificării și altor ramuri legate de agricultură, precum și a ramurilor construcțiilor de mașini, cu un consum mare de muncă, volumul producției industriale a R.S.S. Moldovenești va crește cu 62%.

ÎN CINCINALUL ACTUAL, poporul sovietic urmează să facă încă un pas important pe drumul dezvoltării industriale a republicilor unionale, a producției lor agricole și, pe această bază, să asigure creșterea considerabilă a bunăstării materiale a popoarelor Țării Sovietelor. În rezolvarea sarcinilor celui de al 9-lea cincinal, în traducerea în viață a politicii economice a partidului, elaborată la Congresul al XXIV-lea al P.C.U.S. participă oamenii muncii din toate republicile unionale care intră în componența U.R.S.S. În primii doi ani ai cincinalului au și fost obținute succese mari în avîntul economiei, științei și culturii; au fost asigurate ritmuri înalte și constante de creștere a producției industriale, s-a desfășurat o muncă importantă de dezvoltare a agriculturii, se înfăptuiește un program vast de măsuri social-culturale.

---

1) V.I. Lenin, Opere complete, vol. 40, pag. 44.

REPERE

Investiții. — Întreprinderile din cadrul sectorului public al economiei franceze vor efectua în 1973 investiții în sumă totală de 13 696 milioane de franci (+10,6% față de nivelul atins în 1972). O creștere mai rapidă vor cunoaște investițiile societăților de căi ferate, de transporturi pariziene, de electricitate și ale Aeroportului din Paris.

Prețuri. — În S.U.A. se așteaptă o sporire a prețurilor la oțel, ca urmare a faptului că cea mai mare firmă producătoare — U.S. Steel — și-a anunțat intenția de a majora, în medie cu 2,7%, prețurile la circa jumătate din producția sa începînd de la 1 ianuarie 1973.

Import. — În 1972 circa 27% din automobilele aflate în circulație în R.F.G. erau de proveniență străină, față de numai 10% în 1960. Pe primul loc se situează constructorii de automobile italieni și francezi, cărora le revine 23% din acest sector al pieței vest-germane.

Produse alimentare. — Pentru o mai bună satisfacere a cerințelor populației sovietice, întreprinderea unională „Soiuzplodimport" achiziționează anual produse alimentare din 80 de țări ale lumii. În 1971, Uniunea Sovietică a importat 43 000 t cafea, 138 000 t cacao boabe, 43 000 t ceai, 192 000 t legume proaspete, 691 000 t fructe de grădină și de pădure proaspete, precum și importante cantități de conserve, mirodenii, vinuri, stafide, curmale etc.

Falimente. — În ultimul an și jumătate, cinci companii aeriene din R.F.G., specializate în curse de tip „charter", au fost declarate în stare de faliment.

Zinc. — După trei ani de scădere a prețului zincului, în ultimul timp acest metal cunoaște o revenire spectaculoasă pe piața mondială. Prețul său a crescut cu 7% într-o singură lună, ajungînd la 165 lire sterline tona la mijlocul lunii noiembrie. Redresarea se explică mai ales prin creșterea cererii de zinc a industriei americane care consumă 28% din producția totală de zinc a lumii capitaliste.

Extindere. — Anglia intenționează să extindă treptat cultura sfeclei de zahăr, pentru a compensa renunțarea progresivă — în urma intrării în Piața Comună — la importul de zahăr din terțe țări, în primul rînd din Australia, care furniza o cotă anuală de 340 000 t de zahăr. Pentru 1973 se prevede să se cultive cu sfeclă de zahăr o suprafață suplimentară de 10 000 ha, asigurînd o producție de circa 53 000 tone de zahăr).

Stocuri. — Se apreciază că în acest an producția franceză de unt (peste 1,3 milioane de tone) și de brînzeturi (circa 830 000 tone) depășește cererea internă și la export, ceea ce va determina o nouă creștere a stocurilor la aceste produse alimentare

Plasamente. — Datele pe perioada 1952—1972 arată că Franța este țara cu cele mai importante plasamente de capital vest-german — în total 2,8 miliarde mărci, din care 20% în industria chimică. După ea urmează Belgia și Elveția (avînd fiecare cîte 2,7 miliarde mărci), S.U.A. (2,1 miliarde), Canada (2 miliarde) ș.a.

Salarii. — Conform unui studiu publicat de I.N.S.E.E., în Franța 2,1 milioane de salariați, sau 15% din efectivul total al acestora, primesc un salariu sub 1 000 de franci pe lună; sectoarele care ocupă principala masă a angajaților cu salarii mici sînt comerțul și construcțiile.

Note de călătorie din Cuba

TREPTE SPRE VIITOR

ÎNTR-O ZI însorită, am plecat din Camaguey spre orașul Nuevitas, la o distanță de 75 kilometri, unde se află una din platformele industriale ale Cubei de azi. Din goana mașinii. am reținut frumusețea unei naturi exuberante, căreia oamenii țării îi conferă atributele unei vaste activități constructive.

Noile realități ale Cubei socialiste, rezultat al profundelor transformări înfăptuite în ultimii ani, sînt prezente pretutindeni. Ceea ce impresionează în primul rînd este ritmul construcțiilor. Șantierele cu oamenii lor, căliți în această operă complexă a construcției socialiste, mașinile pe care le mînuiesc, proiectele ambițioase dar reale pe care le înfăptuiesc — toate acestea sînt omniprezente în peisajul de azi al Cubei prietene.

Tocmai aceste aspecte dau peisajului un plus de culoare și de dinamism, completînd în modul cel mai convingător cartea de vizită a unei țări înscrise ferm pe drumul dezvoltării socialiste.

Am vizitat timp de o lună numeroase șantiere din provinciile Pinar del Rio, Havana, Matanzas, Las Villas, Camaguey, Oriente. — aproape toată întinderea insulei și am văzut cum se înalță termocentrale, fabrici, uzine, baraje, locuințe, edificii social-culturale. Am văzut de asemenea cum apar, la răstimpuri scurte, kilometri de șosele asfaltate, autostrăzi, noi cartiere de locuințe muncitorești, chiar și orașe complet noi cum ar fi Alamarul — la mică distanță de Havana, pe autostrada ce duce la cunoscuta stațiune de pe litoral, Varadero.

Discuțiile purtate în timpul călătoriei s-au referit și la prefacerile ce au loc într-unul din numeroasele centre industriale noi ale Cubei. În orașul Nuevitas, din provincia Camaguey. aflată în centrul insulei. platforma industrială (în trecut inexistentă) își lărgește cu fiecare an aria capacităților sale, diversificîndu-și totodată gama produselor. Aici, cea mai recentă unitate economică, aflată — de altfel — în plină construcție, este Fabrica de îngrășăminte chimice. Cu turlele sale argintii ea se întinde pe mai mulți kilometri.

Dezvoltarea agriculturii pe baze noi, intensive, solicită cantități tot mai însemnate de îngrășăminte, iar aici, în zona de cîmpie din Nuevitas, brigăzile de muncă comunistă înalță o mare unitate a chimiei pentru producerea îngrășămintelor azotoase. Ea va produce în anul 1974, data intrării finale în circuitul economic, 235 de mii de tone de îngrășăminte anual.

La numai cîteva sute de metri, un alt mare și important obiectiv domină împrejurimile. Este vorba de termocentrala „10 octombrie", care se va conecta sistemului energetic național al Cubei cu patru agregate, avînd o putere totală de 320 de mii de kilowați. De aici pleacă trei linii magistrale spre alte zone industriale din Oriente, Havana, Pinar del Rio.

De altfel, una dintre preocupările majore ale conducerii de partid și de stat cubaneze după victoria revoluției a fost electrificarea țării, care se desfășoară într-un ritm accelerat. În 1970, de pildă, producția de energie electrică a crescut cu peste 11% față de cea din anul 1969.

Alte termocentrale, în construcție sau în extindere, vor furniza curentul atît de necesar industriei în plină dezvoltare, precum și pentru satisfacerea cerințelor altor sectoare, cum ar fi industria frigorifică și de aer condiționat. consumul casnic etc.

Paleta obiectivelor de pe platforma industrială a Nuevitas-ului cuprinde și un sector de activitate care asigură materia primă pentru dezvoltarea industrială, cît și pentru construcțiile de locuințe, spitale, creșe, școli, edificii cultural-sportive. Este fabrica de ciment care poartă numele zilei începutului insurecției naționale „26 iulie", intrată în funcțiune în urmă cu patru ani; ea va produce și livra șantierelor, după terminarea extinderii sale, 600.000 de tone de ciment anual. Ea a fost amplasată în acest loc, nu numai pentru a asigura dezvoltarea economică a provinciilor țării, ci și datorită bogatelor zăcăminte de piatră de var, existente în această zonă și estimate de specialiști ca fiind suficiente pentru mai bine de 200 de ani.

Aproape de intrarea în Nuevitas, privirea îți este atrasă de un ansamblu de clădiri industriale noi, cu o arhitectură modernă. Reținem de pe placa de la intrare: Fabrica de electrozi și sîrmă — produse atît de solicitate pe vastul șantier ce cuprinde țara de la un capăt la altul. Este încă un exemplu ce caracterizează ampla construcție economică pe care o cunoaște Cuba în anii socialismului.

Aflu de la colegii noștri cubanezi că în viitorul foarte apropiat, pe platforma Nuevitas-ului vor prinde contururi și alte unități ale industriei alimentare și ușoare, care au asigurate în provincia Camaguey bogate resurse de materie primă. Se urmărește în același timp și încadrarea în industrie a forței de muncă disponibile, existentă în prezent, cu precădere, în agricultură.

Răsfoind zilele acestea presa cubaneză am reținut că, potrivit unor estimări, venitul național înregistrează la sfîrșitul anului 1972 creșteri substanțiale. Aceasta se explică prin faptul că în afara producției de zahăr, care rămîne principala sursă a venitului național, noi sectoare au căpătat o pondere importantă pe ansamblul economiei, obținîndu-se succese considerabile față de anii anteriori. Pe primul loc se află pescuitul oceanic, a cărui producție, estimată în 1972 la 140 mii tone. este de 7 ori mai mare decît înainte de revoluție și de două ori superioară anului 1970.

A doua ramură cu pondere mare este industria materialelor de construcții: ciment, prefabricate, fier-beton, balast, nisip, a cărei producție a crescut — potrivit estimărilor — cu 50—60% față de 1971.

În strînsă legătură cu aceste realizări, un alt sector care a obținut succese în 1972 este cel al construcțiilor. Aici, depășirile față de 1971 sînt de aproape sută la sută. În domeniul construcțiilor industriale au fost terminate lucrările la Combinatul de îngrășăminte chimice din Cienfuegos, cu o producție de 465 000 tone anual.

De asemenea, a intrat în circuitul economic o nouă unitate termo-electrică la Havana, cu o putere instalată de 60 mii kW, și o fabrică de ciment la Signaney cu o capacitate de 600 mii tone. Se află în stadiu avansat lucrările de construcții-montaj ale unei alte termocentrale — Regla, de 60 mii kW, a portului pescăresc Cienfuegos. a două cuptoare Siemens-Martin la Uzina siderurgică Antillana de Acero.

În agricultură sînt în fază finală lucrările la 500 de centre moderne de colectare și prelucrare a laptelui, amenajările la noi ferme zootehnice, plantații de citrice, bananieri și alte plante tropicale.

★

În primăvara acestui an, țara noastră a fost vizitată de o delegație de partid și guvernamentală cubaneză, în frunte cu tovarășul Fidel Castro, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cuba și prim-ministru al Guvernului Revoluționar al Republicii Cuba.

Vizita de prietenie în România, convorbirile dintre conducătorii celor două țări și partide constituie o expresie a relațiilor de prietenie și colaborare dintre partidele și țările noastre, o mărturie a dorinței de a întări această colaborare corespunzător intereselor celor două popoare, ale unității țărilor socialiste, tuturor forțelor revoluționare și antiimperialiste din lume, în slujba cauzei păcii și colaborării între popoare.

Cu acest prilej, relevînd cursul ascendent al relațiilor româno-cubaneze, convorbirile au evidențiat existența unor perspective favorabile pentru amplificarea în continuare a schimburilor și cooperării reciproc-avantajoase. S-au stabilit, totodată, măsuri concrete, specificate în comunicatul comun, care converg spre extinderea și diversificarea formelor de colaborare multilaterală între România și Cuba, precum și o creștere substanțială a volumului schimburilor economice, a colaborării și cooperării tehnico-științifice.

Identitatea de esență a orînduirii sociale, aspirațiile comune care le animă, comunitatea țelurilor fundamentale, unesc popoarele român și cubanez prin puternice sentimente frățești de stimă, prietenie și prețuire reciprocă, în lupta pentru dezvoltarea continuă a orînduirii socialiste din cele două țări prietene.

Ciprian ENACHE

Ciclul conjunctural capitalist şi ciclurile gîndirii economice

1972 – DOMINANTA INFLAŢIONISTĂ

CĂUTAREA stabilităţii, în forma specifică a mijloacelor de a tempera urcarea preţurilor. va fi fost nota finală a anului 1972 în politica economică a ţărilor industriale din Occident. Blocarea salariilor şi a preţurilor în Anglia, menţinerea măsurilor de control introduse mai de mult în Statele Unite, discuţiile despre un pact de stabilitate în Republica Federală a Germaniei, măsurile antiinflaţioniste din Franţa, exemplifică însă nu numai prezenţa acestei note în economiile occidentale reprezentative la sfîrşit de an. Ele vorbesc şi despre climatul întregului an, în care fenomenul inflaţionist a avut rolul de dominantă în cadrul creşterii economice şi în cadrul politicii considerată a-i corespunde. Se poate adăuga : şi în literatura economică, unde inflaţia pare să fi contestat locul de temă-vedetă al problemelor sistemului monetar internaţional.

● După faza depresivă

ECONOMIA ţărilor capitaliste iese, în anul care se încheie, dintr-o fază conjuncturală a cărei caracteristică principală a fost o încetinire apreciabilă a ritmurilor de dezvoltare pe ansamblul acestor ţări, însoţită de scăderi de producţie în unele din ele în diferite perioade şi în diferite ramuri. Desfăşurarea fazei depresive nu a fost sincronă în ţările afectate. Începutul ei poate fi totuşi situat în 1970 cînd producţia industrială a Statelor Unite înregistrează o reducere cu 4,1%. Aceasta s-a repercutat într-un contrast frapant în cadrul zonei O.C.D.E. : în timp ce industria ţărilor europene mai creşte în acel an cu 6%, pe întreaga zonă ritmul este de 2,5%. În 1971 încetinirea ritmului mediu la 2,5% cuprinde şi ţările membre ale O.C.D.E. din Europa, care apoi rămîn puţin în urmă faţă de cele extraeuropene în cursul mişcării de redresare din 1972 : cele dintîi figurează în anticipările asupra producţiei industriale pe acest an cu un ritm de 5%, în timp ce pe toată zona se pronostichează o creştere de 6%.

Comparaţiile cu faza depresivă precedentă din economia mondială capitalistă, cea din 1967, conchid îndeobşte că se pot constata similitudini destul de net conturate la principalele caracteristici. Cu o excepţie foarte remarcată, însă : tocmai aceea a comportamentului preţurilor „În ciclul conjunctural precedent (din ţările europene ale O.C.D.E. — n.n.), sporul indicelui de preţuri (deflator) al produsului naţional brut scăzuse de la 4% în anii de conjunctură înaltă 1965 şi 1966 la 3% în anii de recesiune 1967 şi 1968 ; de data aceasta el a crescut de la 5,5% în anii de conjunctură înaltă 1969 şi 1970 la o medie de 6,75% în cei doi ani următori, de slăbire a conjuncturii" **(Monatsberichte, Oesterreichisches Institut für Wirtschaftsforschung** nr. 11/1972) Aceştia sînt anii cînd îşi face apariţia noţiunea de stagflaţie, a cărei sferă de circulaţie nu se mai rezumă la presa de informare curentă, ci începe să cuprindă analizele mai aprofundate.

Ritmurile de creştere a preţurilor, cum arată dispersia lor în graficul alăturat, reprodus după aceeaşi sursă au tendinţa să se deplaseze în sens ascendent şi să se concentreze în zone superioare. Fenomenul se menţine în anticipările pe 1972, deci în condiţii de redresare a conjuncturii şi de asemenea în condiţiile menţinerii acestei redresări care este pronosticată pe 1973. Prognozele O.C.D.E. pentru anul ce vine indică o creştere de 5% a produsului naţional pe întreaga zonă şi de 5,5% în ţările europene, un spor mediu de 8% al producţiei industriale pe toate statele membre şi de 7% în cele din Europa. Or, indicele de preţuri al produsului naţional brut va continua să crească în 1973 după aceleaşi prognoze. cu 6,5% (la fel ca în 1972) în subzona europeană şi cu 5,2% pe ansamblul O.C.D.E. (faţă de 4,5% cît se anticipează ca medie pe 1972). Dominanta inflaţionistă se prezintă astfel, cel puţin aşa cum stau lucrurile acum, şi ca o constantă.

● După Keynes

INFLAŢIA actuală alimentează fireşte cu noi argumente şi contraargumente disputa teoretică asupra politicilor economice, care este înainte de toate o dispută între adepţii instrumentarului keynesist şi partizanii orientării monetariste. Cu atît mai mult o alimentează stagflaţia definită ca existenţa simultană a unei inflaţii accelerate cu un şomaj ridicat sau în creştere. Faza depresivă recentă din economia ţărilor capitaliste nu a mai fost însoţită de acel proces de compensare, care ajunsese să fie socotit normal, între încetinirea creşterii preţurilor, de o parte şi sporirea şomajului, de cealaltă parte. Or, compensarea acestora ocupă un loc central în politica economică de inspiraţie keynesistă aplicată în deceniile postbelice. Dacă stimularea conjuncturală cu ajutorul cheltuielilor statului şi al unei game întregi de alte măsuri intervenţioniste nu mai duce la resorbirea şomajului pînă la dimensiuni considerate compatibile cu stabilitatea socială — relevă monetariştii, — cade principala justificare a preţului pe care-l reprezintă instabilitatea economică generată de inflaţie. La rîndul lor, keynesiştii pun accentul pe imposibilitatea politică a revenirii la situaţia cînd proporţiile şomajului erau reglate de „forţele pieţei", cu alte cuvinte la oscilaţii conjuncturale de tipul şi de amploarea celor dinainte de al doilea război mondial.

Anul 1972 a adus cu sine o considerabilă înteţire a discuţiilor în jurul argumentărilor pe această schemă, fără ca vreuna din părţi să poată produce dovezi convingătoare pentru cealaltă, în sensul realizării unei sinteze sau a unei politici economice bazate pe un consens al reprezentanţilor ambelor orientări. Politica dusă de ţările industriale dezvoltate din Occident a rămas însă în continuare sprijinită în ceea ce are esenţial pe conceptele neokeynesiene. Consolidarea inflaţiei, dacă se poate spune aşa, ridicarea treptată a nivelului la care are loc deprecierea monetară, nu a determinat nicăieri abandonarea acestor concepte ca bază a elaborării măsurilor intervenţioniste. S-a remarcat chiar că actuala administraţie americană, care acum patru ani îşi începea activitatea cu o înclinaţie de a-şi adapta instrumentarul de politică economică în funcţie de unele recomandări ale liberalismului monetarist, în versiunea profesorului Milton Friedman, a trecut în august 1971 la o operaţiune de stabilizare economică într-un spirit net keynesian şi s-a menţinut în 1972 pe aceeaşi linie. Explicaţiile care scot în evidenţă prioritatea acordată obiectivului de stabilitate socială şi politică îşi au fără îndoială partea de îndreptăţire. Şi-o au şi altele care relevă ponderea economiştilor de formaţie neokeynesiană în organele de decizie şi în instituţiile de învăţămînt care formează în continuare cadre pentru aceste organe. La asemenea explicaţii se adaugă însă acelea, probabil nu mai puţin întemeiate, care pun în lumină locul deosebit de însemnat al politicii economice în viaţa politică generală din ţările capitaliste. Oscilaţiile conjuncturale, puse în legătură strînsă cu măsurile economice ale guvernului, pot decide dacă un partid aflat la putere va reuşi la alegerile următoare să-şi menţină poziţiile sau nu. De aici, cum remarcă Emil Claassen, preferinţa pentru acele politici care pot da rezultate vizibile mai repede decît altele. De aici preferinţa pentru „teorii care oferă reţete promiţătoare de succese cel puţin pe termen scurt. Teoria keynesiană garantează mai uşor un asemenea succes imediat, deşi consecinţele sale pe termen lung pot fi mai dăunătoare, decît teoria monetaristă care nu este prea atrăgătoare pentru un politician deoarece succesul său pe termen lung trebuie plătit cu sacrificii imediate" **(Le Monde**, 21 noiembrie 1972), Ceea ce lipseşte în acest raţionament, şi trebuie neapărat luat în considerare, este fireşte faptul că reţetele monetariste nu oferă politicienilor asigurările pe care le-ar dori în ceea ce priveşte riscurile grave şi imediate de instabilitate socială, generate de un şomaj „controlat" numai de „forţele pieţei". Dilemele de politică economică de această natură, pe care anul 1972 le-a scos în evidenţă mai puternic decît anii precedenţi, sînt într-un anumit fel roade ale aplicaţiilor gîndirii keynesiste care încearcă să soluţioneze în cadrul structurilor social-politice date probleme care necesită depăşirea lor. Dar după Keynes revenirea la soluţiile încercate înainte lui, de asemenea, nu este posibilă, şi aceasta nu numai din considerente electorale cum sugerează Claassen.

● Spre permanentizarea controalelor ?

REACŢIILE la transformarea inflaţiei în dominantă a evoluţiei economiei capitaliste în 1972 au îmbrăcat cum s-a văzut, forma unor intervenţii directe ale statului în sfera determinării salariilor şi a preţurilor. Diversitatea lor exterioară de la o ţară la alta nu poate şi nici nu urmăreşte să ascundă natura lor comună — aceea de politică a veniturilor. Cu privire la şansele unei astfel de politici de a ţine sub control fenomenul inflaţionist, indiferent de cauzele cărora le este atribuit, domneşte în rîndurile economiştilor occidentali un scepticism nevoalat. Blocarea preţurilor nici nu este încercată de regulă pe perioade mai mari de trei luni, cunoscîndu-se posibitătile întreprinderilor capitaliste de a eluda treptat orice prevederi de acest gen. Blocarea salariilor se loveşte şi ea atît de cerinţele pieţei muncii cît şi de rezistenţa legitimă a salariaţilor şi a organizaţiilor lor. Cu toate acestea, ritmurile inflaţiei şi consecinţele pe care le antrenează au determinat în 1972 punerea problemei dacă se poate renunţa actualmente la controale permanente în acest domeniu.

Profesorul Galbraith, de exemplu, s-a pronunţat recent din nou în sensul că lucrul acesta nu este posibil. „Statele industriale moderne, a declarat economistul american în cadrul unui interviu, au o tendinţă spre inflaţie care este imanentă sistemului. Ea poate fi combătută numai prin intervenţii din partea statului". Întrebat dacă înţelege prin aceasta măsuri de control asupra salariilor şi preţurilor, Galbraith a răspuns : „Da. Noi am fost nevoiţi s-o facem, englezii au fost nevoiţi s-o facă. Mai devreme sau mai tîrziu toate statele industriale avansate vor trebui să ajungă acolo. Eu nu pledez pentru asemenea măsuri, dar le consider ca fiind din păcate inevitabile" **(Wirtschaftswoche**, nr. 40/1972).

Dacă traducem ideea de inevitabilitate, de imanenţă, ca avînd drept corespondent, în politica economică, pe aceea de **instituţionalizare**, sensul precizărilor profesorului Galbraith este clar. Necesitatea intervenţiilor **instalate** în sistem este argumentată de altfel şi pornindu-se de la situaţia şomajului. Un editorial al săptămînalului **Business Week** pleda recent pentru extinderea unui program de asigurare a locurilor de muncă de către stat. în aşa fel încît să fie plasate cele „cîteva milioane de persoane pe lîngă care redresarea continuă să treacă". „Economia Statelor Unite, declară editorialistul, pur şi simplu nu poate fi împinsă pînă la punctul unde sectorul privat va asigura locuri de muncă pentru toţi aceşti oameni. Herbert Stein, preşedintele Consiliului experţilor economici, a recunoscut lucrul acesta atunci cînd a declarat în faţa Congresului că încercarea de a se atinge obiectivul mai vechi al menţinerii şomajului la 4% (din populaţia activă) ar putea să creeze presiuni inflaţioniste intolerabile în cadrul economiei" (9 decembrie 1972).

Dilema nu are nimic nou, în sine, dar încercările de a-i găsi soluţii scot în evidenţă o înclinaţie mai răspîndită, o dispoziţie mai generală de a recurge la intervenţii mult mai masive decît pînă în prezent şi mult mai constante ca durată de aplicare. Acceptarea este departe de a fi unanimă, şi perspectiva unei permanentizări a controalelor întîmpină rezistenţă nu numai din partea monetariştilor liberali. Buletinul lunar editat de First National City Bank scria recent cu privire la măsurile de control (aşa-numita „fază a doua" a blocajului din august 1971) menţinute de administraţie : „Analiza arată că roadele controlului asupra preţurilor au fost culese şi că aplicarea sa în continuare poate numai să-i urce costul, fără a mări avantajele obţinute de pe urma lui" **(Monthly Economic Letter,** noiembrie 1971). Implicaţiile sociale şi politice ale dilemei fac însă ca dominantei inflaţioniste din evoluţia economiei să-i corespundă în 1971 conturarea unei preferinţe pentru menţinerea controalelor în afara factorilor cărora le aparţin deciziile asupra politicii economice de stat. În forme proprii, situaţiei concrete, această caracteristică a anului 1972 poate fi regăsită într-un şir întreg de ţări capitaliste dezvoltate. Menţinerea sau sporirea ritmurilor procesului inflaţionist, aşa cum rezultă din prognoza pe anul ce începe, poate să întărească înclinaţia de a menţine sau spori măsurile de control. Aplicarea lor va genera desigur, la rîndul său, noi probleme sau le va ridica pe cele existente la noi parametri, aşa cum politica keynesistă iniţială a ridicat la noi valori inflaţia.

I. PĂDUREANU

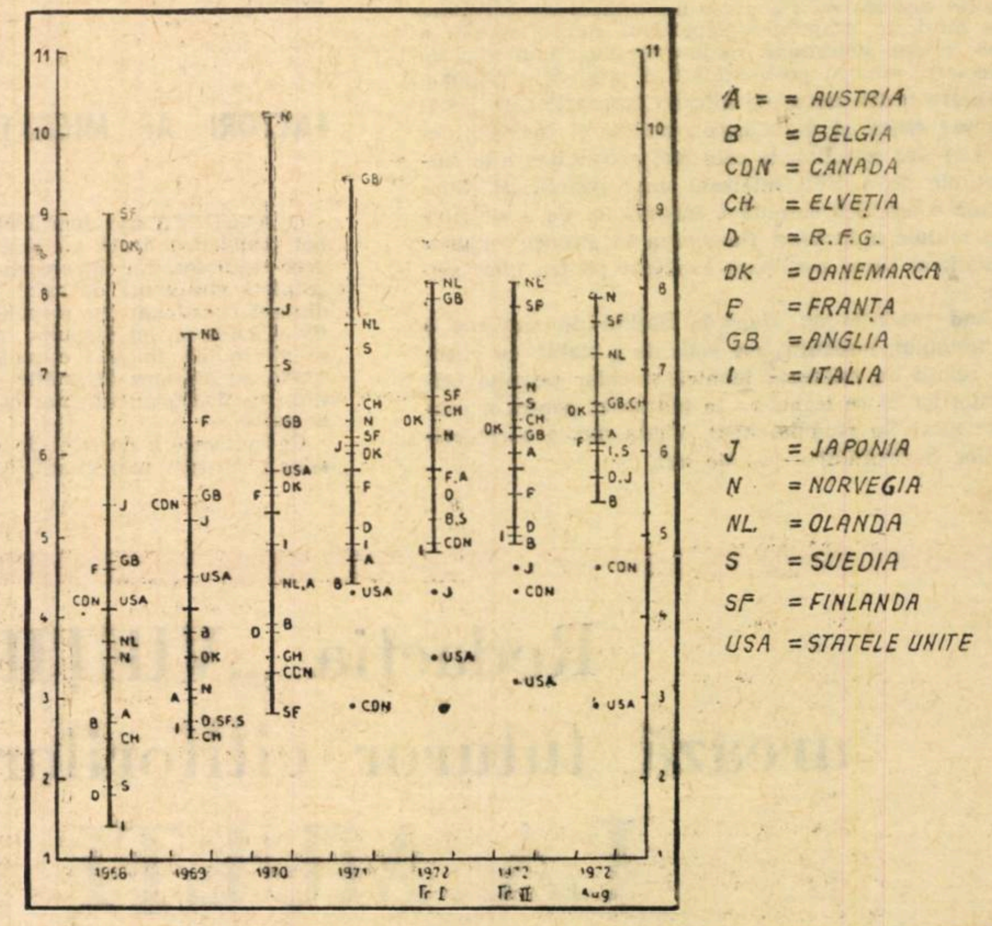

Dispersia ritmurilor de creştere a preţurilor (modificarea preţurilor bunurilor de consum, în procente faţă de anul precedent ; medii ponderate)

Dezbatere ştiinţifică pe tema capitalismului contemporan

Sîmbătă 23 decembrie a.c. a avut loc la Institutul de cercetări economice al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice, o dezbatere ştiinţifică asupra unor aspecte ale acumulării şi consumului în economia capitalistă contemporană. La această dezbatere, organizată de Sectorul de economie mondială capitalistă, cu participarea cercetătorilor ştiintifici ai Institutului, s-au prezentat următoarele referate : — **Cu caracter general :** „Acumularea şi creşterea economică în ţările capitaliste" (dr. Sorica Sava) ; „Relaţia consum-investiţii în economia unor ţări în curs de dezvoltare din Asia" (N. Mihăileanu) ; „Modificări ale investiţiilor sub influenţa progresului ştiinţifico-tehnic în capitalismul contemporan" (E. Nicolau-Ionescu). — **Studii de caz :** „Aspecte ale acumulării şi creşterii economice în Anglia" (Mariana Malinschi) ; „Metode de influenţare a investiţiilor private în Suedia" (M. Duhăneanu) ; „Probleme ale acumulării în ţările în curs de dezvoltare : Algeria" (I. Resteman).

Au avut loc discuţii în legătură cu referatele prezentate. S-a evidenţiat efortul considerabil făcut în cele 18 ţări studiate, de a-şi mări fondul de acumulare, acesta constituind, după unii autori o caracteristică a economiilor postbelice din majoritatea ţărilor capitaliste dezvoltate, ceea ce aduce unele elemente de interpretare a ciclului economic postbelic. S-a evidenţiat modificarea structurii investiţiilor sub influenţa progresului tehnic şi economic, dezvoltarea rapidă a sferei serviciilor, reducerea procentuală a consumului privat faţă de cel de stat.

mondorama

COMPETIȚIA PRODUCĂTORILOR DE ȚEVI

PRODUCȚIA MONDIALĂ de țevi de oțel, evaluată la 48,5 milioane de tone în 1971, a crescut — începînd din 1960 — într-un ritm mediu anual de 7%, mai rapid decît în deceniul precedent. Dintre principalii producători, progresii mai rapide au înregistrat Japonia, a cărei pondere în producția mondială de țevi a sporit de la 5% în 1960 la 15% în 1971 și U.R.S.S. de la 25% la 27,4%. Statele Unite, care în 1960 furnizau aproape o treime din producția mondială, și-au văzut aportul redus la 14,2% anul trecut, iar ponderea celor șase țări membre ale Pieței Comune și Angliei s-a micșorat, de asemenea, de la 26% la 21%.

Potrivit revistei **L'Usine Nouvelle**, în rîndul exportatorilor de țevi de oțel pe primul loc s-a situat în 1971 Japonia (3,2 milioane de tone, respectiv 44% din producția sa), urmată de R.F.G. (cu 2,3 milioane de tone și 55%), Franța, Anglia, Italia ș.a.

Țara	Producția		Ponderea exporturilor în total productie (1971, în %)
	1971 (mil. tone)	Ponderea în producția mondială (%)	
Total mondial	48,5	100,0	...
din care:			
U.R.S.S.	13,3	27,4	3
Piața Comună	8,4	17,3	...
— R.F.G.	4,2	8,7	55
Japonia	7,3	15,0	44
S.U.A.	6,9	14,2	5

„SECRETELE" RENTABILITĂȚII UNUI INSTITUT DE CERCETĂRI

FORȚA PRINCIPALĂ a Institutului Battelle din Geneva constă în faptul că oamenii săi vor să fie, concomitent, cercetători, antreprenori, vînzători și manageri — scrie **Les Echos**, prezentînd activitatea acestei instituții, care are o cifră de afaceri de circa 55 milioane de franci și 700 de salariați.

Pornind de la ideea că cercetarea trebuie să fie rentabilă, institutul a reușit să ajungă în situația că 55—60% din lucrările pe care le efectuează au la bază idei născute înăuntrul zidurilor sale și „vîndute" în afară de cercetătorii săi. Căci aceștia trebuie să dea dovadă de dinamism și inițiativă, de creativitate și competență pentru a găsi un industriaș sau o societate dispusă să finanțeze un proiect de cercetare sau altul. În schimb, reușita unui cercetător sau a unei echipe determină majorarea bugetului său de cercetare, dîndu-i posibilități mai largi de a acționa.

Dintre ideile emise de diferite compartimente (economie; fizică și metalurgie; chimie și biologie; energie) sînt selecționate cele mai promițătoare și susceptibile de a trezi interesul unor beneficiari. Constituie o practică curentă a institutului de a propune mai multor industriași finanțarea în „tranșe" a unor lucrări, al căror cost pare exagerat pentru unul singur.

Cînd lucrările au ajuns în stadiul de realizare a prototipului, institutul are grija de a stabili cu clientul relații de asistență tehnică și chiar permite cercetătorilor să se transfere în industrie, pentru a conduce lucrările pînă la capăt. Vîrsta medie a cercetătorilor institutului — 33 de ani.

BILANȚ PUȚIN ÎNCURAJATOR

DUPĂ date cuprinse în raportul G.A.T.T. cu privire la comerțul mondial în 1971, țările în curs de dezvoltare au cunoscut un nou bilanț puțin încurajator în ceea ce privește ponderea lor în comerțul mondial. După ce în 1970, exportul și importul țărilor în curs de dezvoltare crescuseră în măsură egală, cu 12%, în 1971 importul a devansat exportul, primul înregistrînd un spor de 13%, iar al doilea de 11%. Această evoluție a avut loc în condițiile unei reduceri a prețurilor la produsele exportate de țările în curs de dezvoltare, simultan cu creșterea volumului total al mărfurilor vîndute. Ca urmare, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în comerțul mondial a scăzut de la 21,4% în 1960 la 17,7% în 1971.

COSTUL UNITAR AL SALARIULUI ȘI COMPETITIVITATEA

EVOLUȚII comparate ale costului salariilor pe unitatea de produs și ale ponderii în exportul mondial în decurs de peste 11 ani a principalelor țări industriale, prezentate de revista **The Economist**, contravin tezei patronale conform căreia principala explicație a ameliorării sau deteriorării poziției competitive pe piața mondială este evoluția salariilor. Astfel din graficele de mai jos rezultă că Statele Unite,

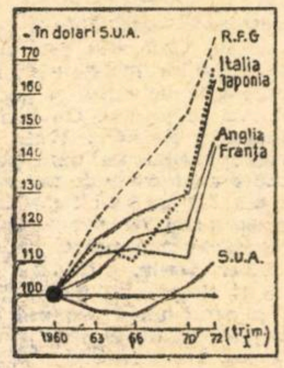

Evoluția costului unitar al salariului

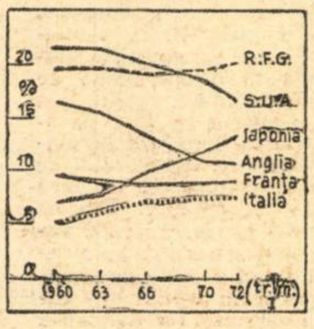

Ponderea în exportul mondial de produse industriale

unde costul unitar al salariilor a crescut cel mai puțin dintre țările respective în cursul perioadei analizate, înregistrează de asemenea o reducere simțitoare a ponderii lor în exportul mondial; pe de altă parte Japonia, R.F.G. și Italia, unde costul unitar al salariului a crescut cel mai mult, au obținut sporurile cele mai însemnate în ponderea lor în exportul mondial.

FACTORI AI MIGRAȚIEI SAT-ORAȘ

O ANCHETĂ sociologică efectuată în raionul Iambol (Bulgaria) arată că țăranii bulgari nu părăsesc ușor satul lor. La întrebarea cuprinsă în chestionar: „Sînteți mulțumiți de satul în care locuiți?" 70,7% din cei chestionați au răspuns afirmativ, 24,6% negativ și 1,8% nu au răspuns. Iar la întrebarea: „Doriți să vă mutați în anii apropiați de la sat la oraș?" 32,2% au răspuns afirmativ, 15,6% nu sînt deciși, în timp ce 50,2% au afirmat categoric că nu doresc să se mute.

Ca motivare a dorinței de a se muta la oraș 12,3% aduc „cîștiguri mai mari", 9,4% „apropierea de rude și de prieteni", 7,6% „posibilități mai mari de distracții cultural-artistice". Urmează apoi, în ordine, — scrie **Rabotnicesco delo** — lipsa unui loc de muncă potrivit, organizarea necorespunzătoare a învățămîntului, nivelul mai scăzut al comerțului, al asistenței sanitare, al transporturilor.

Soluția ar fi, potrivit aceluiași ziar, ca teritoriul unui complex agroindustrial să coincidă cu cel al microraioanelor administrative, realizîndu-se o structură sociologică complexă.

CAUCIUCUL NATURAL REZISTĂ

LUPTA de concurență între cauciucul natural și cel sintetic — în pofida pronosticurilor pesimiste din ultimele decenii — nu s-a soldat cu înlăturarea cauciucului natural de pe piață. Din contră, se afirmă că atîta vreme cît automobilele vor exista în structura lor actuală, va exista și cerere pentru cauciuc natural. Dar este adevărat că între 1961 și 1970 consumul acestuia a sporit doar cu o treime, în timp ce consumatorul de cauciuc sintetic a sporit de peste două ori. Problema prezintă o deosebită importanță pentru Africa, a doua mare zonă furnizoare după Asia, întrucît această ramură dă de lucru unui mare număr de oameni (în Liberia, Nigeria etc.). Potrivit datelor F.A.O., în 1980 necesarul mondial total de cauciuc va fi de 16 milioane tone, din care 3,8—5 milioane tone cauciuc natural. Se apreciază că rezultatul luptei „cauciuc contra cauciuc" va depinde în mare măsură de eficiența unui nou preparat elaborat, menit să stimuleze productivitatea gumiferelor, ceea ce ar permite o importantă reducere a prețului de cost la cauciucul natural.

CONDUCTE PENTRU MATERIALE SOLIDE

ÎN centrul preocupărilor unor firme canadiene se află găsirea unui mijloc de transport ieftin la mare distanță care să permită exploatarea unor noi zăcăminte de minereu de fier, cărbune, sulf, potasiu din Canada și valorificarea lor pe piața mondială. Două concerne petroliere — Shell Canada și Canadian Pacific Oil ans Gas Ltd — au constituit la Toronto o societate de studii în acest scop, „Shelpac Research and Development Ltd". Shelpac examinează în prezent perspectivele construirii unei conducte de 800 km, prin care urmează să se transporte anual 15 milioane tone de cărbune de lîngă Calgary la coasta Pacificului. Costul acestui proiect se ridică la 200 milioane dolari. Analizele economice au arătat că pentru transportul materiilor solide ar fi rentabile numai conducte de dimensiuni mari, care să nu fie destinate numai unui singur produs, ci și pentru transportul diferitelor minerale în partide succesive, scrie **Blick durch die Wirtschaft**, suplimentul economic al ziarului **Frankfurter Allgemeine Zeitung**.

JAPONIA: DIFICULTĂȚILE UNEI INDUSTRII

DUPĂ o spectaculoasă dezvoltare în perioada imediat postbelică, industria japoneză de mașini de cusut cunoaște dificultăți crescînde, în pofida concentrării treptate a producției (ca urmare a fuziunilor sau a falimentelor, numărul firmelor reducîndu-se de la circa 200 în 1960 la 35 în acest an) și îmbunătățirii calităților funcționale, a aspectului estetic al produselor sale. Această evoluție este determinată, pe de o parte, de o anumită saturare a pieței interne, unde volumul vînzărilor s-a stabilizat în ultimii ani în jurul a 1,3 milioane de mașini, cu perspective de restrîngere în viitor. Pe de altă parte, este o consecință a concurenței crescînde pe piața externă, nivelul maxim al exporturilor fiind atins în 1969 (2 970 000 de mașini).

Eforturile desfășurate pe acest plan de firmele japoneze, îndeosebi prin crearea de societăți mixte sau filiale într-o serie de țări, sînt anihilate de dezvoltarea producției naționale de mașini de cusut în numeroase țări din Asia de sud-est, zonă tradițională pentru exportul produselor industriale japoneze. Astfel că — apreciază revista **L'Usine Nouvelle** — sînt de așteptat noi fuziuni, în urma cărora vor dispare alte firme, mai puțin capabile să reziste legilor implacabile ale concurenței.

Redacția „VIEȚII ECONOMICE"
urează tuturor cititorilor și colaboratorilor săi
LA MULȚI ANI — 1973!